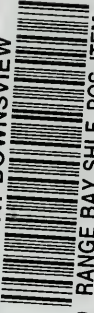

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 11 18 05 004 3

~~DR~~
436
~~F7~~
V.4

~~Fraschery, Ch~~   ~~Samy bey~~
~~Kāmus olā'lan~~

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

D
9
S36
1889
V.4
C.1
ROBA

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

<http://www.archive.org/details/kmsellme04emse>

Fraser, Ch

Samy Bey, 1850-1904

قاموس العالم

Kāmus al-'alām

تاریخ و جغرافیا لغاتی و تعیر اصحله كافة اسماء خاصه بی جامعدر

(تاریخه متعلق : كافة اقوام وامله انبیاء، خلفاء، صحابه، تابعین، رجال حدیث، ملوک، امراء، وزراء، حکماء، حکماء، علماء، فقهاء، اولیاء، مشائخ. ادباء، شعراء، اطباء، مورخین، سیاحین، اصحاب هنر، اشخاص موهومہ اساطیر و الحاصل شرق و غربہ و ازمئنه قدیمه و جدیده عائد كافة مشاهیرك اسلامیه، ترجمه حالیه و آثار و تألیفاتك تعریفی؛ جغرافیا به متعلق دخی : كره ارضك منقسم بولندی بی قطعات و ممالك و دولك، و دكبرك، بوغازك، آلهك، طاغلك، نهرك، كولك، اووه لك، و كرك اسك كرك یكی قصبه لكه بیوجك قریه لك اسلامیه، موقعا یكی، طول و عرضك یكی احوال تاریخیه و طبیعیه یكی، اهالیك یكی مقداركی، باشلیجه محصولات و اخراجا تارلیكی و الحاصل تفصیلات ممكنه بی شامل و حروف هجا صره سینله مرتبدر.)

صاحب و طابعی : مهران

محرری : ش. سامی

DICTIONNAIRE UNIVERSEL D'HISTOIRE ET DE GÉOGRAPHIE

PAR

CH. SAMY-BEY FRASCHERY

EDITEUR MIHRAN

TOME QUATRIÈME

CONSTANTINOPLE

Imprimerie MIHRAN — Rue de la S. Porte N7.

1894

دردنجی جلد

معارف نظارت جلیله سی طرفدن تقدیر و تحسین اولته رق طبع اولتمشدر.

استانبول

(مهران) مطبعه سی — باب عالی جاده سنده نومرو ۷

۱۳۱۱

DR
436
F7
v.4

1089129

قاموس الاعلام

تاریخ و جغرافیا لغاتی و تعبیر اصحله كافة اسماء خاصه فی جامعدر

ز

(باب الزاء — فصل الالف الخ)

زاب { دجله به تابع ایکی نهر اولوب، الك
{ بیوکی اولان برنجیسنه (زاب اعلی)
واوندن کوچك اولان ایکنجیسنه (زاب اسفل)
دیرلر. ایکیسی ده حدود ایرانیه طاغلرندن اینوب،
دجله به صول کنارندن دوکیلور .

(زاب اعلا) وان ولایتده (آلباق) طاغلرینك
جنوب شرقی اتکارندن نبعانله، جنوب غربیه طو-
غری جریان، وبعده جنوبه طوغری دونوب، حکاری
طاغلرینی شق ایدهرک، برطاقم طار بوغازلردن بعد-
المرور، موصل ولایتنه داخل اولمازدن اول جنوب
شرقی به، ورواندز قرینه واصل اولنجبه، بردن بره
غرب جنوبیه طوغری دونز؛ وموصلدن ۵۰ کیلو-
متره آشاغیده دجله به دوکیلور. مجراسی تقریباً و تخمیناً
۴۵۰ کیلومتره اولوب، دیاله دن صکره دجله نك
ایکیبوك تابعیدر. کرک وان وکرک موصل ولایتلرنده
برچوق چایلرک صولرینی جمع ایدهرک، علی الخصوص
یاغورلر موسمنده و طاغلرده قارلر اریدیکنده دجله
میاهنك خیلیدن خلی به تزاید و فیضانی موجب اولور.
صونی مجراسنك یوقاریلرنده قیرمزیمتراق اولوب،
جریانی نك شدتلی اولدیغندن، عربلر بوکا (زاب
المجنون) دخی دیرلر .

(زاب اسفل) سلیمانیه سنجاغنده حدود ایرانیه بی
آیران طاغلرک غربی و شرقی اتکارندن نبعان ایدن
برچوق چایلردن بالتشکل، غرب جنوبیه طوغری
جریانله، آلتون کوپرینك آلتنندن کچهرک، تقریباً

۲۰۰ کیلومتره ک مسافه قطع ایتدکن صکره،
زاب اعلا منصبدن ۷۰ کیلومتره آشاغیده و بغداد
ولایتی حدودنده دجله به منصب اولور.

زاب { جزایرده قسطنطینه ایالتنك قسم جنو-
{ بیسنده و (درن) یعنی آطلاس سلسله
جبالیه بونك جنوبنده کی بلد الجرید آره سنده برخطه
اولوب، اسکیدن بری بربر قبائلنك الك جمعیتلی بولند.
قلری محلدر. ۳۰ ایله ۵ طول شرق آره سنده ممتد
اولوب، باشلیجه نهری (جدی) و صرکری (بیسکره)
قصبه سیدر. (زاب جیلی) و (زاب شرق) اسملریله
ایکی به منقسمدر. اهاالیسی سرکش و جنکاور اولوب،
فرانسزلرک چوق زحمتله مملکتلرینی ضبط ایده .
تیشلردر. ۱۸۴۹ تاریخ میلادیسنده زاب بربرلی
یکیدن فرانسزلی خیلی مشغول ایشلردر .

زاب { ایرانك پشدادیان ملوکندن اولوب،
{ افراسیابك ایراندن اخراجنده نخته
اجلاس اولمشدر. جمشیدك اوغلی وکیانیانك برنجیسی
اولان کیتبادك پدری اولدیغی مرودر. خلفی
(کرشاسب) ایله برابر ۱۲ سنه حکومت سورمشلردر.

زایج { اقصای بلاد هندده و چین حدودنده
{ اوله رق هرکنده (؟) بحرینك اوته سنده
برجزیره اولدیغی، واهالیسی وحشی اولوب، نسانسلیله
مسك کدیلمی چوق بولندیغی جغرافیون عرب
آثارنده مذکور ایسه ده، بونك بحر محیط هندی
جزایرندن خانقیسی اولدیغی آکلاشیه مدی .

زابلیستان { بواسم افغانستانك قسم جنوبیسیله
{ بلوچستانك قسم شمالیسنه

زاخو { موصل ولایت و سنجاغنده و موصلک }
 ۱۰۰ کیلومتره قدر شمال غربیسنده
 اولهرق دجلهیه تابع جرنهرك اوزرنده قضا مرکزی
 بر قصبه در . — زاخو قضاسی ولایتک منتهای شمال
 غربیسنده اولوب، دیار بکر و بتلیس ولایتلریله
 همحدود در . بو قضا سلیفاتی ناحیه سیله برابر ۱۰۹
 قریه نی جامعدر .

زادراقارته { (ودها طوغرسی زدرکرد)
 (خراسانده واقع (ساری)
 قصبه سنک اسم قدیمی اولوب، یونان قدیم جغرافیونی
 طرفندن بو وجهله ضبط اولمشدر . اشکانیانک پایتختی
 بولمشدر . «ساری» ماده سنه مراجعت اولنه .]

زادریمه { آرنآؤودلقده اشقود .
 (ره ولایت و سنجاغنک لش قضا
 سنده (اش) قصبه سنک شمالنده (درین) ایرماغی
 مجراسنک شرق جهتنده بر ناحیه در .

زار { (منشی میندو) هندستان شعرا سندن
 (و (کایتبه) قومنه منسوب بر اهمته دن
 اولوب، فارسی وارو لسانلرنده دیوانلری و منظوم
 و منشور خیلی آناری واردر . لکهنو شهرنده نشأت
 ایدوب، خیلی شاکردان یتشدیرمشدر . شو بیت
 اونکدر :

مدبسم الله ابرو زینت • عنوان ما
 سطر وصف زلف مشکین جدول دیوان ما

زاراند { مجارستانک (اردل) خطه سنده
 (بر سنجاق اولوب، (هونیاد) ایله
 (ویسنبورغ) سنجاقلری آره سنده واقعدر . مرکزی
 (آلتنبورغ) در .

زارع { (ابو الوازع — بن عاصر العبدی)
 صحابه دن و عبد القیس قبیله سنندن
 اولوب، حفیده سی (ام ابان بنت وازع) . عرفتیله
 کندیسندن بر حدیث شریف منقولدر .

زارمیکتوسه { (Zarmiguéthusa) داچیا
 (خطه سنک اسکی پایتختی او .
 لوب، رومالیلر بو خطه نی ضبط ایتدکلرنده، شهر
 مذکوروی دخی روما مهاجرلریله اسکان ایدهرک،
 (آوغوسته داچیا) و (اولیا ترایانه آوغوسته) تسمیه

ویریلوب، کابلستان، خراسان، سیستان، مکران
 وسند ایله محاط ایدی . طاغاق و میاه جاریه سی چوق
 بریر اولوب، اهالیسی شجاعتلریله مشهور ایدی .
 غزنه، مینند وکلات بو خطه نك مهوره لرندندر .
 شاهنامه ده کابلستان ایله برلکده پک چوق ذکر
 اولنان بو اسم ایوم غیر مستعمل اولوب، خطه
 مذکوره افغانستان ایله بلوچستان آره سنده منقسمدر .

زابلون { (Zabulon) حضرت یعقوب (عم) ک
 ۶ نجی اوغلی اولوب، لیادن متولد
 ایدی . — فلسطینک اسباط نامنه اولهرق منقسم
 بولمش اولدیغی ۱۲ قسمک بری ده بو اسمله مسمی
 اولوب، طبریه کولیه آق دکنز آره سنده واقع ایدی .

زابلی { (ابوئنا احمد بن محمد) اوننجی قرن
 (هجری علماسندن اولوب، ۹۶۵ ده
 یازدیغی «اعراب القرآن» ک صاحبیدر .

زابوقه { بصره قریبنده بریر اولوب، جل
 (مجاربه سنک محل وقوعیدر .

زاپوروغ { (زاقلری (Cosaques Zapo-
 rogues) مقدما دنیپر جهتنده
 ساکن بولمش قزاقلر اولوب، بونلر لهیلرک،
 اسوجیلرک و روسلرک خدمتنده بولمش؛ و بر آره لق
 روسلره قارشى دولت عثمانیه نك حمایه سنه النجا ایشملر
 ایدی . ایکنجی قاترینه بونلری ۱۷۷۵ ده وطنلر دن
 قالدیروب، قوبان وادیسنه نقل واسکان ایشدر .

زاپولیا { (Isac Zapolie) اردل برنسی او .
 (لوب، مهاج مجاربه سنده قانونی
 سلطان سلیمان خانه عرض اطاعتله و یانه محاصره سنده
 عثمانلی اردوسنده بولنهرق، پادشاه مشارالیه طر .
 فندن، آلمانیا ایمپراطورینه رغماً، مجارستان تخننه
 اقماد اولندیغی حالده، بعده کندیسی ایمپراطورله
 خفیا بر معاهده امضا ایشدی . — بونک اوغلی
 (سجیسسوند زاپولیا) دخی سلطان سلیمان خانک
 و سلطان سلیم خان ثانی نك حمایه سنه نائل اولمش ایکن،
 بعده دولت عثمانیه قارشى آوستریا ایله اتفاق
 ایشدی .

زاحد { عینده زبیده ملحق بر قلعه اولدیغی
 (یاقوت حموی بیان ایدیور .

ایتمشدری . ترانسیلوانیه ده (واری) قربنده جسم
ویرانه لری باقیدر .

زاروشاد } فارصك ۴۰ كيلومتره شمال غر-
بيسنده بر كوچك قصبه در .

زاره } بحر بنده بر قصبه اولوب ، حضرت ابا-
بكر صديق (رضه) ك زمان خلا-

فتنه ۱۲ تاريخ هجر بسنده فتح اولمشدر . مشهور
بر بيكاري واردر . — بو اسمله صعيد مصرده بر
ناحيه وطرابلس غر بنده بر قصبه دخي بولنديغني ياقوت
حوي بيان ايديور .

زاره } (Zara) آوستريا و مجارستان دولتنك
دالماسيه خطه سنده و آدرياتيق دكيزي
ساحلنده سنجاق مركزي بر قصبه واسكله اولوب ،
۲۰۰۰۰ اهالي سي ، كوزل ليماني ، داخلي مكتب
اعدادي سي ، قلمه سي ، سرايي ، ترسانه سي ، يوك و ايبك
منسوجاتيله مسكرات فابريقه لري واردر . — زاره
سنجاغنگ مساحه سطحيه سي ۵۷۷۰ مربع كيلومتره
واهاي سي ۱۲۰۰۰۰ كشيدير .

زاره و كيا } (Zara-Vechia) يعني «اسكي
زاره اسكله سنك ۲۶ كيلومتره جنوب شرق بسنده
برقریه اولوب ، (آلبه ماریتیا) شهر قدیمك خرابه لری
اوزرنده واقه در .

زاری } قدمای شعرای عثمانیه دن اوج ذاتك
مخلصیدر :

برنجیسی اسكوبلی اولوب ، سلطان بايزيد خان ولی
دورنده باشامشدر . شوییت نجاتینك « دونه دونه »
غزلنه سويلديكي بر نظيره سنديندر :

كمری قوچغه اول سیمبری دونه دونه
درمیان ابدی نیجه سم وزری دونه دونه

— ایکنجیسی توقاتلی اولوب ، دانشمندلكی زماننده
ریاضی ابله انس والفت ایتمشدر . شهزاده سلطان
مصطفایه كاتب دیوان اولوب ، مشارالیهك فترنده
نابدید اولمشدر . شوییت اونكدر :

بوكون خورشيدوش كيش او ماه سيمبر اسكف
جمالی شهي تابندن ينه پار یار یتر اسكف

— اوچنجیسی استانبوللی اولوب ، ایکنه اعمالنده
مهاری اولدیغندن ، (زاری سوزنی) دینکله معرو .

قدر . عیش وعشرته اسماسکی وارایدی . ۹۶۰ ده
وفات ایتمشدر . شوییت اونكدر :

نه قدر غصه چکسه بو زاری
بر ایکی جامله اولور شجه

زاری } ایران شعراسندن دخي ایکی کشینك
مخلصیدر :

— برنجیسی شیرازی اولوب ، سوزشلی اشعاری
واردر . شوییت اوچله دندر :

ز آتش عشق نه تنها جگر ميسوزد
بس که بگر بسته ام چشم ترم ميسوزد

— ایکنجیسی (محمد قاسم) مشهدلی اولوب ، سیر
وتوارینجندن دخي بهره سی وار ایدی . ۹۷۹ ده
اصفهان میداننده قطاع طریق طرفندن قتل اولمشدر .
شوییت اونكدر :

بردار میکشد سرعاشقان زار
زاری تونیر عاشقی اینجا سری بیار

زاریاسب } خراسانده کی بلخ شهرینك اسم
قدیمیدر .

زاش } (Zach) مشاهیر منجمیندن اولوب ،
۱۷۵۴ ده پرسبورغده طوغمش ،

و ۱۸۳۲ ده پارسده وفات ایتمشدر . برمدت آوستریا
خدمتمنده اولوب ، بعده خیلی وقت لوندرده اقامت
ایتمش ؛ ونهایت صافس غوته دوقه سی طرفندن رصد
خانه مدیر بنه تعیین اولمشدی . جغرافیا فننه دخي
خدمت ایدوب ، بو فننه مخصوص برساله موقوته
تأسیس ایتمشدی .

زاغور } (Zagor) یانیه ولایت و سنجاق
وقضاسنده یانیه نك شمال شرق بسنده

بر ناحیه اولوب ، یوقاری و آشاغی زاغور اسملرله ایکی به
منقسمدر . یوقاری زاغور (پندوس) طاغنگ غربی
اتکلرندن عبارت اولوب ، (ویوسه) هرنینك واد-
یسنی حاویدر . آشاغی زاغور ینه بوهر وادیسنده
اووه لقدر . ناحیه ۴۶ قریه دن مرکدر . اراضیسی
اولدجه مثبت واهالیسی چالیشقان اولوب ، جمله سی
خرستیانددر . چوغنی روم اولوب ، یالکز مرتفع
محلرلنده کی بعض کوبلرک سکاتی اولاخدر . زاغور
اهالی ذکورلی اکثریت اوزره استانبولده و
اسکندریه وسائر محلرده اصنافق ایدوب ، قاربلری
چفت چبوقله اوغراشیرلر .

زاغوره { Zagora } آرناؤدلنگك چاملق
 { خطه سنده برنهر اولوب، يارغه نك
 ۸ كيلومتره شرقنده يونان دكيزينه منصب اولور.
 اسم قديمي (آخرون) در.

زافره { Zafra } اسپانياده استرمادوره
 { خطه سنك (بادابوز) ايلتنده وبادا.
 يوزك ۶۰ كيلومتره جنوب شرقسنده برقصه اولوب،
 ۸۰۰۰ اهااليسى، اسكى برسرايى، دباغخانه لرى وقيو-
 مجيغه متعلق معمولاتى واردور.

زافون { سودان غربيده وبلادملتين قرينده
 { برماكت وبونك مركزى اولان بر
 شهر اولديغنى ياقوت حموى بيان ايدبور.

زافى ديار بكرى { عرب شعرا سندن
 { اولوب، ۱۶۹۰ تاريخ
 ميلاديسنده (پادووه) ده لاينجه ترجمه سيله برابر
 باصلش برديوانى واردور. نصرانى المذهب اولوب،
 ماردين پستقوسى بولنش اولديغى مظنوندر .

زاقاتقاس { Zacatecas } مكسيقه ممالك
 { مجتعه سنده همنامى اولان جهوو-
 ريتك مركزى بر شهر اولوب، مكسيقه نك ۴۶۰
 كيلومتره شمال غر بيسنده ۲۴° عرض شمالى ايله
 ۱۰۴° طول غربيده واقعدر. ۳۵۰۰۰ اهااليسى،
 داخلى مكتنى، خسته خانه سى، متعدد مناسترلى ويا-
 روتخانه سى واردور. — زاقاتقاس جمهوريتى شمالاً

(قوهاوئىلا)، شمال شرقى جهتندن بكي ليون، شرقاً
 (سان لوى پوتوسى)، جنوباً دخى (غوانافسوآتو)
 جمهوريترليه محاط ومحدود اولوب، مساحه سطحيه سى
 ۶۰۱۵۷ مربع كيلومتره واهاليسى ۸۶۲ ۴۶۵
 كشيدير . اراضيسى طاغلق وبك مرتفع اولوب، مياه
 جاريه سنك برطاقى، بحر محيط متعده دوكلك اوزره،
 غربه، برطاقى مكسيقه كورفيزنه منصب اولق اوزره
 شرقه، برقاچى ده بعض كوللره منتهى اولق اوزره،
 شماله طوغرى آقپوز. اراضيسنك بك مساعد اولما.
 سيله زراعتى كرى اولوب، كوش معدنلى چوقدر.
 زاقاريا { زكريانك محرفيدر . [« زكريا »
 { ماده سنه مراجعت اولنه .]

زاقاريا { سنت — (St. Zacharie) ۷۴۱ تاريخ
 { ميلاديسندن ۷۵۲ تاريخه دك يبالق
 ايدوب، لومباردرلى صلحه مجبور ايتش ؛ و بر چوق
 وقوعاه قارشى تبه سنى حماه ايتش؛ و تصدقات وخيرا-

تيله شهرت بولوب، وايتقان كتبخانه سنى دخى تائيس
 ايتش ايدى . عن اصل روم اولوب، اعزه صره سنه
 كچيرلمشدر . ماردك ۱۵ نده يورطيسى اجرا اولنور.

زال { خرافاتله قاريشيق ايران تاريخ قديمده
 { مشاهير قهرماناندىن سام بن نریمانك
 اوغلى ومشهور رستمك پدرى اولوب، سيستان حاكمى
 ايدى . طوغديفننده صاچى بم بياض اولغله، اوغور
 صايبوب، بر طاغه آلتش، وكوبا اوراده سيرغ
 طرفندن اعاشه اولنمشيدي . بناء عليه بو قهرمان
 عائله سنك سيرغه منسوبيتلىرى اولوب، كويا بو طير .
 موهوم رستمك ياردرلى اوزرينده قنادينى كزديره-
 رك ابى ايدر ايتش . شاهنامه زاله بك اوزون بر عمر
 وپروب، پدرى نریمانله وبعده اوغلى رستمه برابر
 پيشداديانك صوك حكمدار ليله كيانانك ايلك حكمدار .
 لرينه خدمت ايتمشدر . صاحنك بياضلفندن طولاني،
 « قوجه قارى » معنا سيله زال تسميه اولنمشدى ؛
 وبياضنك صارى به مائل اولسندن (زالزر) دخى
 دينلير . (كابلستان) حاكمى مهربانك قيزى رودابه نى
 تزوج ايدوب، رستم بوندن طوغمشدى ؛ اسفنديار
 رستمك النده مقتول اولدوقده، اوغلى بهمن بر حيات
 بوننان زالى حبس ايتمكله، محبسده وفات ايتديكى
 سرويدر .

زالق { سحبتانده حصون وقصورى چوق
 { برناجه اولوب، ۳۰ تاريخ هجر بيسنده
 عبد الله بن عامر جانبندن مرسلو ربع بن زياد
 يديه فتح اولمش، و بر چوق اسرا آلنوب، مال فراوان
 دخى غنيمت ايدلش ايدى .

زالوقوس { Zaleucus } يونان قديم حكما-
 { سندن اولوب، قبل الميلاد ۷۰۰
 تاريخلرنده طوغمش، ولو قرياليله قانون وضع ايتش
 ايدى . زانينك كوزلرينه ميل چككمكله مجازاتى بوقانون
 اقتضاسندن اولوب، كندى اوغلى بوجناش ايتمكله .
 كنديسى جزاى قانونيسنى ويرهك ايتديكى حالده ،
 اهاالينك توسط و ابرامى اوزرينه، اوغلنك يالكز
 بر كوزينى چيقارمغه راضى اولمش، لكن ديكرينه
 بدل كندى كوزلرندن برينى چيقارمش ايدى .

زام { جام قصبه سنه بعض جغرافيون عرب
 { طرفندن ويريلن اسمدر . [« جام » ماده-
 سنه مراجعت اولنه .]

زامبزی { آفریقانک اک بیوک (Zambèze) ایرماقلردن اولوب، ۱۰° عرض جنوبی جهتنده (موتایاموه) ونام دیکرله (اونده) مملکتک اراضی مجهوله سنده نمانله، جنوب شرقیه طوغری جریان ایدهرک، وصاغ وصولدن منبعلری هنوز مجهول برچوق انهار آلهرق، ۱۸° عرض جنوبی خط موهومنه واصل اولنجه، شرقه، بعده شمال شرقیه، صکره ینه شرقه و ۲۱° طول شرقیه واصل اولاقده، جنوب شرقیه دونهرک، ینه صاغ وصولدن بیوجک برایکی نهر آلهرق، (موسامبیق) مملکتی ساحلنده برچوق قولره بالئشمب، مملکت مذکوره ایله مداغاسقار جزیره سی آره سنده کی موسامبیق جدولی تعبیر اولنان دکیزه دوکیلور. مذکور قولردن برینک منصبنده پورتکیز لیلرک (کلیمانه) اسکاه سی بولنیور. منابعی حدای مجردن ۱۲۰۰ متره دن زیاده یوسک اولوب، کوللر و بطاقلقلره مملو بریردر. ایرماق تایوقاریلده ۶۰۰ و ۹۰۰ و بعضی یرلده ۱۵۰۰ متره وسعتنده اولوب، بربرینی متعاقب برطاقم اوچوروملردن دوشمکه، دهشتلی شلاله تشکیل ایدیور، که بولردن (غونه) شلاله سنک ۱۳ و اونک آلتنده کی ایکی شلاله تک برلکده ۵۶ متره ارتفاعی واردر. (غوآندو) نهرینی آلد قدن وایلك دفعه شرقه طوغری دوندکن صکره، انکیزلرک (ویقتوریا) تسمیه ایتدکری (موزی اوآونیا) شلاله مشهوره سنی تشکیل ایدیور. بوراده ایرماق ۱۱۹ متره ک ارتفاعدن بردن بره بر اوچورومه دوشوب، زیاده سیله کوپورور، و شلاله تک یوقاریسندن ۲۰۰ متره یوقارییه برطاقم بخار ستونلری قالقار، وپک اوزاقدن ایشیدیلیر برکولره حاصل اولور. آمریقانک مشهور (نیاغاره) شلاله سنک ایکی بچق مثل نیستنده یوسک اولان بوشلاله طبیعتک اک زیاده شایان تماشاییندندر. بوشلاله غربیه دن (قافونیه) نهرینی آلدیفی محله یعنی ایکنجی دفعه اولهرق شرقه دوندیکی بره قدر دها درت شلاله تشکیل ایدهرک، بورالده اک ۲۴ متره قدر طار. لشیر و ۹ متره درینلکی واردر. جنوب شرقیه دوندکن صکره (تته) قصبه سی اوکنده وسعتی ۲۵۰۰ متره ایسه ده، منصبنه قریب بنه طار لاشوب، (لپاته) طاغلردن کچرکن یالکز ایکی اوچ یوزمتره

کنیشلکی واردر. مجراسنک آشاغی طرفنده (سانه) بی کچدکن صکره، صولدن (نیاسه) بیوک کولنک آباغی اولان (شیره) نهرینی آلوب، مذکور کول ایله کسب اختلاط ایدر.

زامبزی آفریقانک اوحنجی نهری عد اولنوب، قونفو ایله نجردن کوچک نیلدن بیوکدر. مجراسنک طولی ۲۶۶۰ کیلومتره، و حوضه سنک مساحتی سطحیه سی ۱۴۳۰۰۰۰ مربع کیلومتره در. دالیه سی ۸۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، قوللرینک بعضلری دائمی صورتده سیر سفاشته صالح اولدیغی حالده، بعضلری قورقلق موسملرنده بطانفله تحول ایدوب، تمساخلره طولودر. هر بری پک بیوک بر نهر اولان متعدد تابعلرینک باشلیجیلری: لوئمه، لوفنه، ائونفو، لیا، لیامبی، جوبه (ونام دیکرله غوآندو)، غوآی، قافونیه، لوآنفوآ و شیردر. بولردن لوآنفوآ ۶۰۰ کیلومتره اوزوندر؛ قافونیه تک ۳۰۰ و غوآک ۲۵۰ متره وسعتی واردر. زامبزی حوضه سنک قسم اعظمی پورتکیز مستملاکتندن عد اولنیور سه ده، دولت مشارالیهانک هنوز تمامیه کشف اولنه میان او واسع یرلرک اوزرینه هیچ بر حکمی اولیوب، یالکز سواحلنده و نهر مجراسنک کنارلرنده بعض تجارتگاهلر تأسیس ایتشدر.

زامبزی { (Zambèzie) آفریقای جنوبینک } (قسم وسطیسنده آنف الییان (زامبزی) ایرماغی حوضه سنندن عبارت واسع بریر اولوب، شرقاً بحر محیط هندی ساحلنجه اوزانان موزامبیق، غرباً بحر محیط آطلاسی بونجه تمتد اولان (آنفوله) مملکتلریله محدوددر. شرق و غرب جهتنده کی مذکور مملکتلر پورتکیز دولتک مستملاکتندن اولمغه، زامبزی دخی بودولته تابع عد اولنیور سه ده، بوتابعیت صرف اعتباری اولوب، زامبزیانک ذاتاً اکثر یرلری هنوز مجهولدر. میاه جاریه سی چوق و اراضی کوزل و منبتدر. نباتاتی زیاده سیله نشو و نما بولور. بعض نهرلرینک کنارلرنده و بطاقلق یرلده (چچه) تعبیر اولنور بیوک بر نوع سیوری سینکی واردر، که حیوانی صوقغله برابر اتلاف ایدر.

زامبزی { (Zamri) اسرائیل حاکمردن } (زامبزی) (اولوب، قبل المیلاد ۹۱۸ تاریخنده زمام اداره بی در دست ایتش ایسه ده، حاکمکه انتخاب

اولسان (آسری) طزفندن (تارسه) ده محاصره
ایدیلوب، مسکنی احراق اولمغله، محرراً وفات ایتمشدر.

زاموره { (Zamora) اسپانیانک (لئون)
خطه سنده و مادریدنک ۲۵۰ کیلو.
متره شمال غریبسنده اوله رق (دورو) ایرماغنک
ساحل بمینی قربنده واقع بر تپه نك اوزرنده سنجاق
مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، خراب
بر قلعه سی، مصنع بر کلیسایی، عسکری مکتبی و بر
اسکی سرانی واردر. حزن انکیز منظره لی بر قصبه
اولوب، سسوقاقری طار و غیر منتظمدر. دبائغخانه
و بو یاغخانه لریله شابقه و بوک منسوجات و مسکرات فا.
بر قه لری واردر. ۷۴۸ تاریخ میلادیسنده غزاة
مسلمینک الینه کچوب، بعده آستوریا حکمداری آلفونس
طرفندن ضبط اولمش ایسه ده، ۹۸۵ ده قرطبه
حاکمی منصور طرفندن استرداد و تخریب اولمش؛
و ۱۰۹۳ ده (سید) اسمیله مشهور بر اسپانیول
طرفندن ضبط اولمش ایدی.

زاموسق { (Zamosk) لهستانک (لوبلین)
ایالتنده و لوبلینک ۸۰ کیلومتره
جنوب شرقیسنده اوله رق (ویپز) نهری اوزرنده
مستحکم بر قصبه اولوب، ۶۶۰۰ اهالیسی، داخلی
و خارجی اعدادیه مکتبلی، کتبخانه سی، تیاتروسی،
موم و بز فابریقه لری و دبائغخانه لری واردر.

زامولکسیس { (Zamolxis) اسکی تراکیا
لرندن اولوب، اولولرک ارواحی بوکاکیتدیکنه ایتا.
نیرلردی. ظن اولندیفته کوره یونانده تحصیل ایتمش
و بقای روحه دائر مواظ و پرر بر حکیم اولوب،
بهدالموت آلهه صرمه سنه قونمشیدی.

زامه { (Zama) مغرب اقتصاده طنجه نك
تقریباً ۱۵۰ کیلومتره جنوب غریبسنده
بر مدینه قدیمه ایدی، که میلاددن ۲۰۲ سنه اول
روما سردار لرندن (اسکیبیون) ک اوراده قرناج سر.
داری مشهور آتیباله چالیدی غلبه ایله شهرت بولمشدر.
الیوم (زوارم) اسمیله یاد اولنور.

زانزال { یعقوب (J. Zanzale) یعقوبیه
مذهب عیسویسنک مؤسسیدر.
[« یعقوب زانزال » ماده سنه مراجعت اولنه .]

زانظه } یاخورد زاکینتو (Zante, Zaeyn-)
(thus) یونانه تابع جزایر سبعة نك بری
اولوب، مورده ساحل غریبسنک ۲۰ کیلومتره غریبنده
و (کفالونیه) جزیره سنک ۱۲ کیلومتره جنوبنده
واقعدر. شمال غریبیدن جنوب شرقیه بونی ۳۷
و عرض اعظمی ۲۰ کیلومتره در. مساحت سطحیه سی
۴۳۸ مربع کیلومتره اولوب، ۴۴۰۷۰ اهالیسی
واردر. آله نك بونیجه بر طاغ و ساحل شرقیسنه
متوازیاً بر صره تپه لرتمد اولوب، ساحل جنوبیسنده کی
کورقره قریب محلی اووه در. طاغ لری اشجاره وبا.
پر لری اراضی مزروعیه ایله مستورددر. (هیری)
تسمیه اولسان مذکور طاغ نك یوکسک ذروه سی
۷۵۶ متره ارتفاعنده در. طوبرانی اراضی برکانیه.
دندر. نهری یوغیسه ده، پیکار لری چوقدر. باغ لری
وزیتون، پورتقال، لیمون، نار، شفتالی و ساژ میوه
آعاج لری چوق و یمش لری پک کوزلدر. پترول
و کوکورد معدنی دخی واردر. هواسی پک کوزل
و صاغلامدر. سواحلی دیک و صرب اولوب، بالکیز
جنوب و شرق شمالی جهتلرینه سفاش پناشه بیلیر. —
ساحل شرقیسنده واقع زانظه قصبه سی اولدیجه ایشلک
براسکله اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی واردر.

زاویه } طرابلس غرب ولایت و سنجاغنده
{ و سنجاغک قسم غریبسنده بر قصادر.

زاهد { (میرزا زاهد الدین بن میرزا کام بخش)
{ دهلی ملوک تیموریه سندن شاه عا.
لمکبرک نسلندن بر شاعر در. مرتب دیوانی واردر.

زاهد العلماء { (ابو سمید منصور بن عیسی)
{ مشاهیر اطبای عربدن او.
لوب، نصرانی المذهب و نسطوری ایدی. بنی سرواندن
نصیر الدوله نك خدمت طبابتنده بولنوب، بونک پک
چوق احسانلرینه نائل اولمشیدی. حکمدار مشارالیه
میا فارقینده بیوک بر بیمارستان یعنی خسته خانه بنا
ایتدیرمشیدی. تألیفاتی بر وجه زبرددر: « کتاب
البیمارستانات»، « کتاب فی الفصول والمسائل والجوار
بات»، « کتاب فی المناسمات والرؤیا»، « کتاب فیما
یحیب علی المتعلمین لصنعة الطب تقدیم علمه»، « کتاب
فی امراض العین ومدواتها».

زاهد کیلانی { کبار مشائخندن اولوب،
{ ملوک صفویه نك جداعالی

(قصیر) ك خدعه سیله دشمنلری الینه كچه رك، كندی
كندی تسمیم ایتمشدی . میلاد عیسی (عم) دن آرز
صكره جریان ایدن بو وقوعات بر طاقم ضروب امثاله
مصدر اولوب، كتب ادبیه عربیه ده مذکوردر .
زباء صاحبك چوقلفی واوزونقلیه مشهوره اولوب ،
اسمی دخی بوكا دلالت ایدر .

زباد { افریقیه ده (یعنی تونسده) بر بر اولوب،
تقله حدیثدن (مالك بن حبر الزبادی) نك
وظنیدر .

زباله { مكه مكرمه ایله بصره آره سننده كی
طریقك اوزرنده جامع وچارشینی بو-
لان بیوك بر قریه اولوب ، ایام عربدن (یوم زباله)
اسمیه معروف وقوعاتك مجراسیدر .

زباله { (بنت عتیبه بن سرداس) عرب شاعره-
لرندن اولوب، همشیره سی (خداه) ایله
(لعین منقری) ایله مهاجاتی واردر .

زبدانی { سوریه ده دمشق شام ایله بعلبك
آره سننده برناحیه اولوب، (ردی)
نهری بو ناحیه ده نبغان ایدر . ۳۰۰۰ قدر نفوسی
واردر . صلاح الدین ایوبی ایله فرنكلر آره سننده
واسطه مخاره اولان (عدل زبدانی) نك و ظنیدر .

زُبده { رومده یعنی آناطولیده بر قصبه او-
لوب، ابو عبیده بن الجراح حضرتلری
طرفندن فتح ایدلمش اولدیغی كتب فتوحده مذکوردر .
زبراء { بادیه الشامده بر بر اولوب، حضرت
(ابابكر) (رضه) زماننده وقوع بولان
فتوحات صره سننده مذکوردر .

زبرقان { (بن اسلم) صحابه دن و آل ذی
لعمودن اولوب، قوت و جسامتیه
مشهور ایدی . كربلا وقعده دلسوزنده عبیدالله بن
زیادك عسكری میاننده بولنوب، حضرت امام حسین
(رضه) میدان جدالده مبارز طلب بیوردقلرنده ،
صاحب ترجمه جیقوب، حضرت امامه کیم اولدیغی صور-
دقدن صكره « اوغلم ، بن حضرت نبی ذیشانك، سنی
قوجاغننده طوتدیغی حالده ، دویمه بیتمش اولدیغی
كوردم ؛ یارین روز محشرده سنك قانكله اوكنه
چیقه مام نه دهر ك كری دنومشدی .

— (ابو عیاش زبرقان بن بدر التمیمی) دخی
صحابه دن اولوب، كرك جاهلیتده و كرك اسلامده قو-

اولان شیخ صفی الدین اردبیلی بونك اخرت اوغلی
ایدی .

زاهدی { (ابو الراحیا مختار بن محمد) اسمنه
{ نسبتله معروف تفسیرك وبعض
شرحلك صاحبی اولوب، ۶۵۸ تاریخ هجریسنده وفات
ایتمشدر . سكا كینك شاكردی ایدی .

زاهرا { (ابو بجزاة — بن اسود الاسلمی)
{ صحابه دن و تحت الشجره ده بیعت
ایدنلردن اولوب ، بده كوفه ده ساكن اولمش ،
وبعض احادیث شریفه نقل ایتمشدر . — (زاهر بن
حرام الاشجعی) دخی صحابه دن اولوب، بدر غزاسنده
حاضر بولنمشدر . روایتیه كوره اهل بادیه دن اولوب،
جناب نبوی به بادیه هدیه لری كیتیردی؛ و حضرت
رسول الله (صلم) كندیسنی سووب، احياناً ملاطفه
بیورورلردی .

زائده { (یاخود زبیده) صحابیاندن اولوب ،
{ حضرت عمر بن الخطاب (رضه) ك
آزادلیسی ایدی . ككثرت عبادتله مشهوره ایدی .
كندیسندن بعض احادیث شریفه روایت اولنمشدر .
— (زائده بن حواله) دخی صحابه دندر .

زائر { (شیخ محمد فاخر) هندستان شعرا سنندن
{ اولوب، (اله آباد) لیدر . ۱۱۶۴ ده
وفات ایتمشدر .

— هندستان شعرا سنندن بو مخلصه تخلص ایدر
دیكر بر ذات دخی واردر .

— ایران شعرا سنندن دخی بر (زائر) اولوب ،
همدانلیدر . هندستانه دخی سیاحت ایتمشدی . شو
بیت اونكدر :

از بس كه رخترا عرق شرم حجابست
عكس تو در آینه چو كل در ته آبست

زاییر { (Zaire) آفریقانك اك بیوك ایرماغی
{ اولان (قونفو) نك نام دیکریدر .
« قونفو » ماده سننه مراجعت اولنه .

زباء { بریه الشامده حكومت سورمش اولان
{ ملوك عماله قودن عمر بن الضرب بن حسانك
قیزی اولوب، پدری جذیمة الابرش طرفندن مغلوباً
ترك حیات ایتمكده ، صاحبه ترجمه برینه كچمش؛ و جذ-
یمه بی قتل ایله اخذ نار ایتمش ایسه ده ، بونك كوله سی

منك سيدى ايدى . طقوزنجى سنه هجریده بنى
تميدن مبعوثاً نزد حضرت نبوى به كلوب ، شرف
اسلامه مشرف اولمش ؛ و قومك صدقه سنك جمى
كنديسنه حاله بيورلمش ايدى . اهل رده وقواتنده
كنديسى ايمانده ثبات كوسترديكندن ، حضرت ابوبكر
وصكره حضرت عمر (رضما) جانبلردن دخى اعزاز
بيورلمشيدى . حسن وجماليله مشهور اولوب ، (قر
النجد) لقبيله تلقيب اولمشيدى . طبيعت شعريه سى
دخى اولوب ، شو برايكى بيت اونكدر :

فمن الملك فلا حى يقاومنا
فينا العلاه وينا تنصب البيع
ونحن نطعمهم فى القحط ما اكوا
من العيبط اذا لم يونس القلق

ز ب ط ره } ملطيهايله سيمساط آره سنده برقصه
اولوب ، ابوعبيده بن الجراح حضر-
تلى طرفندن قح ايدلمش اولدينى كتب فتوحده
مسطوردر . شمدى خراب اولسه كر كدر .

ز بو } (Zébu) فيليبين جزايريك (بيسايه)
زمره سنده وقروس جزيره سنك شر-
قنده اوله رق ۱۰° ۱۲۱' ايله ۳۵° ۱۲۱' طول
شرق و ۲۵° ۹' ايله ۱۱° عرض شمالى آره سنده
واقدر . بوى ۸۰ كيلومتره اولوب ، ۲۰۰۰۰۰
اهالىسى واردر . سركرى ساحل شرقيسنده واقع
و ۸۰۰۰ اهالى جامع اولان (زبو) قصبه سيدر .
بوجزيره ۱۵۲۱ تاريخ ميلاديسنده مشهور (ماجلان)
طرفندن كشف اولمش ، وكاشق اولاده قتل اولمشدر .
ز ب ي ب } (بن ثعلبة التميمى العبدى) صحابه دن
و حضرت عايشه (رضما) نك اعتاق
ايتديكى غلاندن اولوب ، كنديسندن بعض احاديث
شريفه منقولدر .

ز ب ي د } يمن ولايتك حديده سنجاغنده وحد-
يده نك جنوبنده اوله رق بو قصبه ايله
محا آره سنده تهامه ده وهمنامى برواينك ايچنده
قضا سركرى برقصه اولوب ، مأمون خليفه نك آدملى-
ندن (زياد) طرفندن يابلمش بر سوري و خيلى ايشلك
تجارتى واردر . وقتيله بك اهميتلى اولوب ، مشاهير
علمدان بر چوق ذواتك مسقط رأسى بولمشدر . —
زيد قضاسى شمالاً نفس حديده قضاسيله ، شرقاً
حديده سنجاغنه تابع جبل ريمه و تمز سنجاغنه تابع اب
وعهرين ، جنوباً ينه بو سنجاغنه تابع محا قضايله ، غرباً

دخى بحر احمرله محاط اولوب ، يالكز قم شرقيسى
طاغ اتكلىردن وقصورى تهامدن عبارتدر . هواسى
صيهاق اولوب ، اراضيسى بك منبتدر . باشليجه محسو-
لاتى : بياض وقيرمضى دوره ، سيسام ، توتون ، مصر ،
چويت ، ياموق ، بوى ، لوسه تغيير اولنور بر نوع
فصوليه ، قارپوز وساژم دن عبارتدر .

ز ب ي ده } (ام جعفر — بن جعفر بن ابى جعفر
منصور) هارون الرشيدك عمزاده .
سى وزوجه سى اولوب ، خليفه مشاراليه وارديفنده
اجرا اولنان سور مثلى نامسبوق واقع اولمشدر .
صاحبه ترجمه زياده سيميله حسن وجماليله وعقل وذاكا
وادب و تربيه يه و فصاحت و بلاغت وطبيعت شعريه يه
مالكه اولغله ، هارون الرشيدك فوق العاده محبت
ورعايته نائل اولمشيدى . خيرات وحسانته ميللى دخى
زياده اولوب ، براى حج جانب حجازه كيتديكندسه ،
حسابىز صدقه لر واحسانلر طاعتشم ايدى . (عين
زبيده) اسميله معروف صوبى مكه مكرمه يه اجرا
واساله ايتديرمش ، ودها نيجه تأسيسات خيريه يه
موفق اولمش ايدى . تبريز شهرى دخى جمله مؤسسلا
تندندر . ورع وديانتى دخى مكمل اولوب ، قرآن كريمى
حفظ ايتمش يوز جاريه سى اولغله ، هر كچه دائره سنده
برختم ايتديريليردى . خلفاى عباسيه دن امين بن
هارونك والده سى اولوب ، نوبت خلافت مأمونه انتقال
ايتديكندسه ، بو نك اسراسندن طاهر ذوالهينين صاحبه
ترجمه حقنده حقارتى رواكوره رك ، اوالنى مصادره
ايتمش اولديفندن ، زبيده بك فصيح وه مؤثر برمكتوب
وبر نظم يازوب ، جانب خليفه يه تقديم ايتمش ؛ ومأمون
متأثر اولوب ، اموالنى اعاده ايتكله بار ، حقنده بك
چوق رعايت ايتمش ايدى . زبيده زوجندن واغلندن
صكره اوله رق ۱۱۶ تاريخ هجريسنده وفات ايتمشدر .
شو برايكى بيت مذكور نظمندندر :

اخير امام قام من خير عنصر
وافضل راق فوق اعواد منبر
دوارت علم الاولين وفخرهم
الى الملك المأمون من ام جعفر
كتبت وعيى تستهل دوعما
اليك ابن عمى من جفونى وعجبرى

ز ب ي ده } آفقه الترجه زبيده يه منسوب
(اولق اوزره ، بغدادده ايكي محله
وساژ طرفلرده بعض مسموره لر وار ايدى .

زبیر } (بن العوام بن خويلد بن اسد بن
عبدالمعز بن قصي بن كلاب) كسار
صحابه دن وعشره مبشره دن اولوب ، حضرت خديجة
الكبرى (رضها) نك برادر زاده سى و حضرت رسول
الله (صلم) افندمرك خاله سى صفيه بنت عبدالمطلب
اوغلى ايدى . اون بش ياشنده ايكن اسلامه كلوب ،
بوشرفه نائل اولانلك درنجى ويا بشنجيسيدر . اك
اول اسلامده سل سيف ايدن حضرت زبیر اولوب ،
بركون مكه مكرمه ده حضرت نبى ذیشان (صلم)
طولدى ديه ايشتمكه ، قلیجنى چيقاره رق ، تخليصنه
شتاب ايتكده ايكن ، رسالتناه افندمزه راست
كللكه ، دعای نبویلرینه نائل اولمش ايدى . ابتدا
حبشه وبعده معیت حضرت نبويده مدينه يه هجرت
ايتمش ؛ ويدر ، احد ، خندق ، حديبيه ، خيبر ، مكه ،
حنين وطائف غزوه لرنده حاضر بولنوب ، بر چوق
جريحه لر اشميدى . مصرك فتحنده دخى حاضر
بولمشدى . حضرت نبى محترم (صلم) افندمرك
« ان لكل نبى حواريا وحواريا الزبير بن العوام »
يسورمش اولدقلى موثوقاً سرويدر . حضرت عمر
فاروق (رضه) ك ارتحالدن اول خلافته نام زد
بيوردقلى آتلى (اصحاب الشورا) نك برى زبیر بن
عوام ايدى . كنديسى ثروت وسامانه مالك اولوب ،
بتون وارداتى فى سبيل الله تصدق ايدردي . حضرت
عثمان بن عفان و عبدالرحمن بن عوف (رضهما) وساثر
صحابه كرام طرفندن اولادلرينه وصى تميمين بيوريله .
رق ، يتيلرینه كندى مانندن نفقه وپرر ، و كندى
ماللرينى حفظ و وقايه ايدردي . جل وقعه سننده
حضرت طلحه (رضه) ايله برابر حضرت على (رضه) .
قارشى حضرت هاشمه (رضها) ايله بولنوب ، اوصره .
ده جانب مرتضويدن بر طرفه چكيله رك : « خاطر كده .
ميدر اوكون كه ايكميز نزد حضرت نبويده اوتوردنمخز
حالده ، حضرت نبى بنم يوزمه باقوب كولى ، و بنده
كولدم ، وسن او وقت ابن ابى طاب لطيفه دن خالى
اولماز ديديككده ، لطيفه دكدر ، لكن ايكيكز مقاتله
ايده جكسكز ؛ وسن ظالم اوله جكسك بيورديلر »
دنجيه ، حضرت زبیر بونى در خاطر ايدرك ، قتالدى
ال چكمش ، و وادى السباعه چكيلوب ، نماز قيلمده
ايكن ، ابن جر موز طرفندن شهيد اولمشدر . بو وقعه

مؤله هجرت نبويه نك ۲۶ نجى سنه سى جمادى الاول
سنك يكر منجى بشجشبه كونى وقوع بولوب ، حضرت
زبیر شهادتنده ۶۷ ياشنده ايدى . ابن جر موز نزد
حضرت مرتضوى به كيدوب ، وقوع حالى بيان ،
و قلیجنى تقديم ايلكده ، حضرت مرتضى « بوقلچ چوق
دفعه حضرت رسول الله (صلم) چوق خدمتلىر
ايتمشدر » بيوردقن صكره ، « ابن صفيه نك قاتلى
جهنمه تبشير ايت » بيوره رق ، زياده سييله كدر
وتأسف ايتمش ؛ و جنازه سى نمازنى كنديلرى
قيلمشدر . حضرت زبیر اسمرجه و آرزقواللى لطيف
الوجه بر ذات ايدى . رضى الله عنه .

زبیر } صحابه دن بواسمه ايكى ذات دها واردره :
برى } (زبیر بن عبد الله الكلابى) در ، كه
ايام جاهليتدن حضرت عثمان (رضه) ك زمان خلافتنه
دكبن بر حيات بولمش ؛ و بر روايته رؤيت نبى (صلم)
شرفنه نائل اوله ميوب ، صحابه دن روايت ايتمشدر . —
ديكرى (زبیر بن عبیده الاسدى) در ، كه مدينه
منوره يه اك اول هجرت ايدنلردندر .

زبیری } (ابو بكر بن حسن) نحو بوندن
اولوب ، « الابنية فى النحو » عنوان .
نيله بر تالیفى واردر . ۲۷۹ ده وفات ايتمشدر .

زبيفچه } صريه حدود جديده سننده
و آوروپايه كيدن دمير بول خطى
اوزرنده بر قرينه اولوب ، كرك مدير تى اتخاذاولمشدر .
زجاج } (ابو اسحق ابراهيم بن السرى بن سهل)
مشاهير نحو بوندن اولوب ، ابتدا

چاچيقله مشغول ايكن ، بعده تعلم نحوه هوس ايدوب ،
امام مبرك درسنه دوام ايتمش ؛ بو علمه يد طولى
قزاندقن صكره ، عبیدالله بن سليمان طرفندن اوغلى
قاسمك مؤد بلكنه نصب اولمش ؛ و بوندن خيلى ثروته
مالك اولمش ايدى . « كتاب المعانى فى القرآن » ،
« كتاب الفرق بين المؤمن والمذکر » ، « كتاب فقلت
وافملت » ، « الرد على الثعلب فى الفصح » عنوانلى
كتابلرى وساثر آثار ادييه سى واردر . مقتدر باللهك
زمان خلافتنده ۳۱۱ تاريخنده ، سكسان ياشنى متجاوز
اولدينى حالده ، بنداوده وفات ايتمشدر .

— (ابو بكر احمد بن الحسين الزجاج) دخى نحو .
بوندن اولوب ، مطبع باللهك زماننده درنجى قرن
هجري واسطنده ياشامشدر .

زجاجله } قرطبه ده بر محلّه و مقبره اولوب ،
 { بعض مشاهیر بوکا نسبتله یاد او-
 نرورلر .

زجری } ایران شعرا سندن اولوب ، ملوک
 { صفویه دن شاه طهماسب ماضیه
 منسوب ایدی . شوبیت اونکدر :

قاصد بیی زکفته خود انفعال برد
 تاکی دروغ نقل کنند از زبان تو

زحله } جبل لبنان مستقل متصرفلنده و
 { بعلبکدن آلتی ساعتق مسافده قضا
 مرکزی برقصه اولوب ، ۱۰۰۰۰ اهالیسی واردرد .
 جبلده واقع برطاقم سدلر اوزرینه مؤسسدر . قضا
 قصبه ایله برقریه دن عبارتدر .

زخمی } هندستان شعرا سندن اولوب ، ابتدا
 { برهمنی المذهب ایکن ، اود حکمدار-
 لرینک منشیلک خدمتده بولدقدن ، و مهاراجه لعه
 نائل اولدقدن صکره ، ۱۲۶۴ ده دین اسلامی قبول ،
 و ۱۲۶۷ ده ارتحال ایتشدرد . فارسی ، عربی ، ترکی ،
 انگلیزجه و سانسکری لسانلرینه آشنا و نثر و نظمه
 مقتدر ایدی . شو قطعه اونکدر :

زقلم آن جفا جو هم پشیمانی کشید آخر
 که بعد از مردن بر در گرفتاری ندید آخر
 چو میکفتم که مردم دروغت باور نبود اورا
 بحمد الله که او مرگم بچشم خویش دید آخر

زخی } (العبری) صحابه دن اولوب ، حضرت
 { عایشه (رضها) نك اولاد اسماعیلدن
 بر غلام ایستمی اوزرینه ، جانب رسالتنهایدن
 کندیلرینه ویریلن درت غلامک بری اولغله ، فخر
 کاشات افندسز بونلرک باشلرینی و یوزلرینی مسح بیو-
 رهرق ، حقلرنده دعا ایتشلدردی .

زر } (بن عبدالله بن کلب الفقی) صحابه دن
 { و مهاجریندن اولوب ، خوزستانی قتح
 ایدن عسکر مسلمین امراسندن ایدی ، و چند بسابور
 محاصره سنده بولنشدی . — (ابو صریم زر بن حبیش
 الاسدی) کبار تابعیندن اولوب ، زمان جاهلیته
 یتیشمش ، و ۸۳ تاریخنده یوز بکرمی یاشنده وفات
 ایتشدر . حضرت عمرو علی (رضهما) ایله ابن مسعود-
 دن روایت ایتشدر . قرآن کریمک نکانته واقف و
 فاضل بر ذات ایدی .

زراب } تبوک طریقنده بر اولوب ، حضرت
 { فخر کاشات (صلم) افندسز تبوک
 عن عتزلنده بو محله بر مسجد بنا بیورمشلدردی .

زراره } صحابه دن بوجه زر اوج ذاتک
 { اسمیدر : (زراره بن جزری) که
 مروانک زمان حکومته دک برحیات بولنش ؛ و اوغلی
 عبدالعزیز معاویه زماننده یزیدک معینده قتل او-
 لئشدر . — (زراره بن عمرو النخعی) که نفع و فندده
 نزد حضرت نبوی به کلوب ، کورمش اولدیغی بر رؤیایی
 نقل ایتکله ، تعبیر معجزه آمیزینی ایشتمش ایدی . —
 (زراره بن قیس الانصاری البخاری) که پیامه وقعه-
 سنده شهید اولشدر .

زراعه } شام و فلسطینده بواسمه بر جوق قر-
 { یهلر و محللر بولنوب ، موصلک شرق
 جهتنده و ینوی خرابه لری قربنده دخی بیوک برقریه
 اولدیغنی یاقوت حموی بیان ایدیور .

زراعین } فلسطینده جنیندن ایکی ساعتق
 { مسافده برقریه اولوب ، ملوک
 اسرائیل زماننده (یزریل) اسمیه بیوجک برقصه
 ایدی ، و دار الملک دخی بولنشدی .

زرافشان } ترکستانده برنهردر ، که بخارا
 { خانلغنک قسم شرقی حدود
 شمالیه سنده بوزلی دره لردن نبعانله ، روسیه نك النده
 بولنان سمرقند ایالتی ایچنده ایکی صره طاغلر آره سنده
 غربه طوغری جریان ایدرک ، و اووه یه ایندیکنده
 بر جوق قولره آریله رق ، سمرقند شهرینک شمالندن
 بالورور ، بخارا خانلغنه کیرر ، و بخارا شهرینک شمالندن
 کچهرک ، جنوب غربی یه طوغری برقوس تشکیل
 ایتدکن صکره ، جیحونه واصل اولمازدن قوملرک
 ایچنده محو اولور . مجراسی تقریباً ۶۰۰ کیلومتره
 اولوب ، وادیی فوق العاده منبت و دلشیندر . میا-
 هنک قسم اعظمی سقی اراضیده صرف اولنهرق ،
 ۴۸۰۰۰۰ یکی دومن اراضی اروا ایدر . بووادینک
 میوه لری دخی مشهوردر . مجراسنک یوقاری قسمنک
 جنوب جهتنده واقع بر صره طاغلر دخی بواسمه یاد
 اولنور . — روسلر سمرقند ایالتنک بووادیده واقع
 سنجاغنی دخی زرافشان اسمیه اسمیه ایتشلدرد . بو
 سنجاغک مساحه سطحیه سی ۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره
 و اهالیسی ۲۹۰۰۰۰ کشی اولوب ، جمله سی مسلدر .

زراوند } آذربایجانده کی ارمیه کولی کنارانده
 } برقصه اولوب، خصایصی کتب
 عربیه ده مفصلاً مسطور اولان ایلیجه سیله مشهور
 ایدی .

زربست } (Zerbst) آلمانیه نك (آهالت)
 } دوقة لغنده و (روت) نهری
 اوزرنده اوله رق (ساد) ك ۲۰ كيلو متره شمال
 غربیسنده برقصه اولوب، ۱۳۰۰۰ اهالیسی واردر.
 اسکی (آهالت زبست) دوقة لر نك مقری ایدی .

زردشت } یاخود زرادشت (Zoroastre)
 } اسکی ایرانیلر ك شارعی و دین
 محبوسك موجیدر. کیانیان دن كشتاسب بن اهراسبك
 زماننده بلخده ظهور ایدوب، دیورك عبادتی منع،
 وبری نور وكوندوزدن و دیگری ظلمت وکیجه دن
 عبارت ورتجیسی خیره ایکیجه سی ده شره مصدر
 اولوق اوزره، ایزد واهرمین اسملرله ایکی عنصره
 اعتقادی تلقین ایدوردی. اعتقادات و نصایح حکیمانہ
 بی حاوی (زند) اسمیله برکتاب دخی میدانده قو-
 میشیدی، که (آوستا) عنوانی تفسیریه برابر (زند
 آوستا) اسمیله ایوم محبوسیلر ك کتاب مقدسیدر .
 كشتاسب زردشتك دینی قبول ایتدکن صکره،
 کرک کنیدی و کرک اوغلی اسفندیار بودینک ایرانده
 نشرینه چالیشمش، بو اغورده تورانیلرله برچوق
 محاربه لایتمش؛ و برچوق بیوک آتشدکله لر تأسیس
 ایلشلردر. اوندن اول ایرانیلر صابئیندن اولوب،
 سیاراته عبادت ایدرلردی. تحقیقات اخیریه نظراً
 زردشت عن اصل هندلی اولوب، برهمنیلر ك (دیوا)
 اسمیله عبادت ایتدکری آلهه کثیره بی انکار ایله،
 بونلره شیطاین نظریله باقدیفندن، اورادن طرد
 اولنهرق، بلخ جهتنه کیمش؛ و کشتاسب طرفندن
 حسن قبول کوروب، مذهب جدیدینی ایرانده نشر
 ایتشدر. (زند) کتابنک لسانی دخی (سانسکری)
 تعبیر اولتان هند قدیم لسانه پک مشابه اولمغه، بوکا
 دلالت ایدر. زردشتك دینی حضرت عمر فاروقك
 زمان خلافتنه دکین ایرانده مرعی اولوب، خلیفه
 مشارالیه زماننده سعد ابن وقاص بدیله ایران فتح،
 وممالک اسلامیه یه ضم اولندوقده، زردشتك دینی
 دخی منقرض اولمش؛ و ایرانده قالان جزئی مقدار
 کبرلر، کوردکری حقارت اوزرینه، هندستانه هجرت

ایتمشلردر. ایوم هندستانده وعلی الخصوص بمبایده
 برقاچ یوز بیک کبرلر بولنوب، ایرانک (یزد) شهر-
 نده وسائر بعض طرفلرنده ده برقاچ نفوس بودینه
 تابعدر. زردشتك کتابی اولان (زند آوستا) نك
 متنی وپهلوی لساننده کی شرحی آوروبالیلر طرفندن
 طبع و ترجمه لری دخی نشر اولمشدر.

زردنا } حلبك غرب جهتنده برکوچك قصبه
 } اولدیغنی یا قوت حوی بیان ایدبور.
 زرعه } صحابه دن بروجه زیر بش ذاتك
 } اسمیدر: (زرعه بن خلیفه) که نزد

حضرت پیغمبری یه کلوب، شرف اسلامه مشرف
 اولمشیدی . — (زرعه بن سیف بن یزن) که یمن دن
 دیگر بعض ذواتله برابر، اسلامه کلدکریخی اخبار
 ایچون، نزد حضرت نبوی یه بر ایلیچی کوندروب،
 بعض وصایایی حاوی بر نامه سعادت نائل اولمشردی.
 — (زرعه الثقری) که اصل اسمی اصم اولوب،
 نزد پیغمبری یه ورودیله شرف اسلامه مشرف اولدوقده،
 جانب رسالتیناهیدن زرعه تسمیه بیولمشیدی . —
 (زرعه بن ضمره العاصری) که صحبتنده اختلاف واقع
 اولوب، اصح روایاته کوره رؤیت نبی (صلعم) شرفنه
 نائل اوله مامشدر . — (زرعه بن عبدالله البیاض) که
 بر حدیث شریفك راویسیدر .

زرق } خراسانده ضر و قربنده برقریه اولوب،
 } ملوک ساسانیه نك اخیری اولان (یزد
 جرد) ك اوراده واقع اولان فوتیله مشهوردر .

زرقاء } (الیمامیه) پك اوزاقدن کورمکده بین
 } العرب اسمی ضرب مثل حکمنه کچمش
 برقادین اولوب، زمان جاهلیتده یمامه ده یاشامشدر.
 — (زرقاء بنت عدوی) کوفه لی بر خاتون اولوب،
 صفین محاربه سنده طرف حضرت مرتضویده بولنهرق،
 عسکری حربه تشویق یولنده پک فصیح مقاله لر ایراد
 ایدردی .

زرقالی } (ابو اسحق بن یحیی) اندلسده قرطبه
 } مشاهیر ارباب هیئتندن اولوب،
 اصطرلابه متملق ایجاد ایلدیکی آلات مختلفه ایله
 شهرت بولمشدر. ازواجی دخی مشهور اولوب، بری
 (اسکورالی) کتبخانه سنده موجود و ۹۵۷ رقیله
 مرقدر .

— (اسحق بن یوسف زرقالی) دخی «الکافی فی

الموارث « عنوانی کتابک مؤلفی اولوب ، ۵۰۰ تاریخنده وفات ایشدر . کتاب مذکور پارس کتبخانه سنده موجود و ۷۱۰ رقمه سمرقندر .

زرکشی { (بدرالدین —) مؤلفیندن اولوب ، ۷۹۴ ده وفات ایشدر . « اعلام الساجد فی احکام المساجد » عنوانیه تألیف و تفسیره متعلق « الاتقان فی علوم القرآن » و « التتمیح » عنوانی کتابلری واردر .

زرنج { سجستان یعنی سیدستان مملکتک سر - کزی بر قصبه اولوب ، حضرت عمر (رضه) ک زمان خلافتنده طاصم بن عدی طرفندن فتح اولمشدر . ملوک صفاریه دن یعقوب بن لیث زرنجده بر چارشی یابدیروب ، کونده بیگ درهمدن عبارت اولان کراسنی حجاجه وقف ایشدی . حکمدار مشارالیه بر جوق صوبولاری دخی یابدیروب ، زرنجی اعمار و تزین ایشدی . بر جوق علما و سائر مشاهیرک مسقط رأسی بولمشدر .

زرند { کرمانده بیوک بر شهر و اصفهان ایله ساوه آره سنده بر قصبه ایدی .

زرندی { « بغیة المرتجی » عنوانلی کتابک مؤلفی اولوب ، ۷۵۰ تاریخنده وفات ایشدر .

زرنوج { (باخود زرنوق) ترکستانده خجندک اوته سنده مشهور بر قصبه ایدی .

زرنوحی { (برهان الدین) مشاهیر علمان اولوب ، کافه علومدن باحث اولقی اوزره ، « تعلیم المتعلم » عنوانیه بر کتاب یازمشدر ، که پارس کتبخانه سنده بولندیفی کبی ، ۱۷۰۹ تاریخنده دخی (رلاندو) معرفتیه (اوترخت) ده - Enchiri-dion Studiosi عنوانیه و لاتیجه ترجمه سیله برابر طبع و نشر اولمشدر .

زره { افغانستانتک سجستان خطه سنده بر کول اولوب ، بونی ۱۶۰ و اکی ۴۵ کیلومتره در . بو کوله (هلند) نهری دو کیلور ؛ و ساحل جنوبی سنده یته (زره) اسمیله بر قصبه واردر .

زرهون { فاس قرینده بر طاغ اولوب ، قبائل کثیره ایله مسکون بولندیفی « معجم البلدان » ده مذکوردر .

زرین { (بن عبدالله القیمی) صحابه دن اولوب ، بنی تمم و فدیله نزد حضرت نبوی به

ورودله ، حضرت فخر الرسل (صلعم) افندمن باشنی مسح بیوره رق ، کندیسیمه ذریتی حقنده دعا ایشملر . دی . حیددی (کلثوم بن اوفی بن زرین) دیورکه : حیددی الذی مسح النبي جبینه بینه وانا الجواد السابق

زشتوی { (Zislovov) بلغارستانده طونه ساحلنده وروسجفک ۲۸ کیلومتره غرب جنوبی سنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب ، ۱۲۴۸۴ اهالیسی واردر . محاربه اخیره ده روسلر بو موقعه طونه بی تجاوز ایشلدردر . — زشتوی سنجانخی شمالاً طونه مجراسیله ، شرقاً روسجق ، جنوباً طرونه ولوققه ، غرباً دخی پلونه و راهوه سنجاقلریله محدوددر .

زعازع { یمنده عدن قرینده بر قصبه اولدیفی جغرافیون عرب آتارنده مسطوردر .

زعبل { صحابه دن اولوب ، « تهادوا و تزاورا فان الزیارة تثبت الود و الهدیه تسل السخیمه » حدیث شریفک راویسدر .

زعلاء { یمنده صنعادن ایلی کونلک مسافه ده بر قلعه اولدیفی یاقوت حموی بیان ایدیور .

زغابه { حجازده بر محل اولوب ، خندق غزا . سندن عودت بیوریلور ایکن ، بو محل ایله جرف آره سنده قریشک اون بیک عسکرینه تصادف بیورلمشیدی . بو وقعه بر حدیث شریفه (یوم زغابه) اسمیله یاد بیورلشدر .

زغاوه { سودان غریبده واسع بر مملکت اولدیفی جغرافیون عرب آتارنده مسطور اولوب ، آنجق ابو منصورک بو مملکتک شرقاً (نوبه) مملکتیه محدود اولدیفی بیان ایتدیکنه باقیلیرسه ، سودان شرقیده اولسی اقتضا ایدر . مؤلف مومی ایله بو مملکتک ۲۱° عرض شمالیده بولندیفی ، واهالیسنگ جیلاق کروب حکمدارلرینه عبادت ، و بو نک یکسر ایچمکسز یاشادیغه اعتقاد ایلدکلرخی ده علاوه ایدیور . خریظه لره نظر اولدوقده ، سودان شرقیده دارفورک قسم شمالی سنده (Zogawa) اسمیله بر خطه کوریلور ، که موضوع بحث اولان زغاوه اولدیقنده شبهه قالیوب ، ابو منصورک تعریفی طوغری چیقیور . آنجق عرضی ۲۱° اولیوب ، ۱۰° ایله ۱۵° آره . سنده اولدیفی کبی ، اهالیسی دخی فی یومنا هذا ایله

عبادت و اعتقاد دن و ارسته اولوب، دین اسلامه متبندرلر .

زَغَر { لوط (عم) ك قیزی اولوب، شامده
زغَر { اینش اولدیغی برقریه و بر بیکارک دخی
بواسمه تسمیه ایدلمش اولدیغی « قاموس » ده مذکوردر .

زغفرانبولی { (وزبازدی صفرانبولی)
{ قسطنیونی ولایت و سنجاغنده

وقسطنیونینک ۸۵ کیلومتره غربنده اوله رق فیلیوسه تابع صوغانی نهرینه دوکیلن بر چایک اوزرنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ قدر اهالیسی، چارشیمی، متعدد جامع شریفی، رشدییه و ابتدائییه مکتبلری، کتبخانهسی و فرنگی علتیه معلول اولانلره مخصوص خسته خانهسی واردر . قصبه ایکی طاغ آره سنده واقع اولغله، یازین هواسی صحیاجه اولد- یفندن، اهالیسی قصبه نك غرب جهتنده و ایکی ساعتق مسافه ده بولنان باغ و کوشکارینه چیقارلر . —

زغفرانبولی قضاسی سنجاغک قسم غریبسی تشکیل ایدوب، شرقاً آراج و طاطای، شمال شرقی جهتندن جیده قضالریله، شمال غربی جهتندن و غرباً بولی، جنوباً دخی کنگری سنجاقلیله محدوددر . اولوس، افلاتی و آق طاش ناحیه لریله برابر ۸۰ قریه دن مرکب اولوب، یالکیز ۳۳۵۱ ی خرسیتیان و قصوری مسلم اولوق اوزره، ۲۷۷ ۵۴ اهالیسی واردر . اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق ایسه ده،

یک کوزل بایر و دره لریله اوفق اووه لری دخی واردر . کنگری سنجاغندن کلن صوغانی صو ایله بوکاد و کیلن آراج چایی و دیگر برچوق دره لر، و قسم شمالیسنده بارطین ایرماغنه تابع اووه چایی قضایی شق و اروا ایدرلر . محصولات ارضیه سی بقدای، آرپه، مصر، یولاف، کتن، صفران، توتون، یاموق، صوغان، صوغان تخمی، اوزوم و سائر میوه لک انواعندن عبارت اولوب، ذخایری محلنه کفایت ایتدکن صکره، خیلی مقداری ده بارطین اسکله سنندن اخراج اولنور . معمولات صنایه سی کاوساله و سختیان ایله برلی کیرپا- سنندن عبارتدر . اورمانلری تخمیناً ۲۶۱ مربع کیلو-

متره و سعتنده اولوب، چام، کونکار، کورکن، اخلا- مور، میشه، چشیر و سائر آغاجلر بولغله، خیلی کراسته قطع و بارطین و فیلیوس اسکله لرینه نقل ایله استانبوله ارسال اولنور . چشیر آغاچسندن آروویا

دخی کیدر . اوزومی ابی اولوب، چاوش جنسی دخی واردر . خیلی مقدار قوری اوزوم و یکمز و سرکه دخی اخراج اولنور . سرعاری چوق اولوب، قیون و کچی کچی حیواناتی و تفتک کچیری دخی واردر . اغنام رسومی سنوی ۱۳۰۰۰۰ غروشه باغ اولور .

بر مقدار تفتک ایله کاوساله و سختیان دخی اخراج اولنور . درون قضا ده ۲۸ جامع و مسجد، ۲ کتبخانه، ۱۲ مدرسه، ۱۳ تکیه، ۱ رشدییه، ۱ مکتب ابتدائی، ۱۷۳ مسلم و ۳ غیر مسلم صبیان مکتبی، ۲ کلیسا، ۲۴ خان، ۱۱ حمام، ۹۴۵ دکان، ۴۰ دکرمن، ۶۱ صو حزاری، ۸۴ دباغخانه و ۱۰۷ چشمه موجوددر . بارطین اسکله سنندن مرکز قضایه قدر مکمل برشوسه انشا اولمشدر .

زغوا { فرائک ساحل غربیسنده و (بیره)
{ دن یعنی بیره جکدن بر میل مسافه ده
اسکی بر قصبه خرابه لری اولوب، فرات اوزرنده بر کوپری آتاری دخی اولدیغی یا قوت حموی بیسان ایدیور .

زغوان { تونسک قرینده و جهت جنوبیه سنده
{ مرتفع بر طاغدر .

زفتار { مصرده فسطاط قرینده بر قصبه
{ اولوب، (منیه زفتا) دخی دینلدیکی
« معجم البلدان » ده مذکوردر .

زفر { صحابه دن بروه زبر درت ذاتک اسمیدر :
{ (زفر بن اوس النصری) که حضرت
فخر کائنات (صلعم) افند مزه تیشمش ایسه ده، رؤیت و صحبتلرینه نائل اوله مامشدر . — (زفر بن حرثان) که بنی کلفه دن اولوب، نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمشیدی . — (زفر بن زید بن حذیفه) که زماننده بنی اسدک اسیری اولوب، طیحه ادعای نبوت ایتدیکننده، بوذات اسلامنده ثابت قالمشیدی . — (زفر بن هاشم) که بر حدیث شریفک راویسیدر .

زفیر { (Zephyre) باد صیادن کنایه اوله رق
{ یونان قدیم اساطیری آلهه کاذبه سنندن
اولوب، شفق ایله روزکاردن کنایه اولان (اوله) نك اوغلی و چیچکار آلهه سی زعم اولنسان (فلوره) نك زوجی اعتبار اولنوردی . کوزل و ظریف بردلیقانی

صورتندہ تصویر اولوب، كلبك قنادلرله تجهيز اولنوردی.

زفیره } طربزون ولایت وسنجاغنده وتیره.
 } بولینك ۱۸ كيلومتره غرب جنو-
 پسنده اوله رق قره دكیز ساحلنده برکولچك قصبه اولوب، (زفیر یوم) اسمیله برمدینه قدیمه نك محلنده واقعدر .

زفیرین } سنت — (St. Zephyrin) میلادك
 } ۲۰۲ تاریخندن ۲۱۸ تاریخنه دك
 پایالق ایدوب، زماننده امپراطور (سور) خرسیتیا نلری تعقیب وتعذیب ایدردی. عندالنصارا اعززه دن معدود اولوب، اغستوسك ۲۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور .

زقاق } (یاخود بحر الزقاق) اوروپالیلر عند.
 } (جبل طارق) دن غلط اوله رق
 (جبرالتار) دینلن و سبته بوغازی اسمیله دخی معروف اولان بوغازك عربلر عندنده اصل اسپیدر.
 [« سبته بوغازی » ماده سنه مراجعت اولنه .]

زكا } (ابو الحسن - الرومی الاعور) بنی
 } طولونك اندراسندن صكره خلافت عباسه جانبندن مصره كوندربلن ولاتدن اولوب، (تكین حزری) یه خلف وبعده سلف اولمشدر. ۳۰۳ تاریخنده مقتدر بالله طرفندن نصب اولنهرق، ۳۰۷ ده عیبیدالله فاطمی طرفندن افریقیه عسكری كلوب، اسکندریه بی ضبط ایتمكده، اكثر اهالی مصر شام طرفنه فرار ایتمكده ایکن، صاحب ترجمه لاجل المقابله اسکندریه یه عزیمت ایدوب، آنسای راهده چیزه ده وفات ایتمشدر. مدت ولایتی درت سنه ایله برآیدر.

زكستی } بتلیس ولایتك كنج سنجاق وقضا.
 } سنده برناحیه اولوب، شرقاً قلب، شمالاً چبیاچقور، غرباً پالو قضا لرله، جنوباً دخی پیجار ناحیه سیله محدوددر. مركزی سنجاق مركزندن ۹ ساعتق مسافه ده واقع اولوب، ناحیه ۵۵ قریه دن مركبدر. اهالیسی كرد وارمنیدن مركبدر. احتیاجات محلیه یه كافی اورمانلری وجوز، الماء، آرمود وطوت كبی اشجار مثمره سی واردر. قیشلری بك متمد اولوب، قار تشرین ناییدن ماره قدر دوام ایدر. محصولات ارضیه سی آریه، بفسدای، توتون، پانجار، شالغم

وساژهدن عبارتدر. طاغلرنده بعض معادن بولندیغی سروی ایسه ده، هیچ بری چیقارنیور. قیا ایجنه اویو-لمش بعض مفارملری وسائر آثار عتیقه سی وارددر. حیوانات وحشیه دن آبی، قورد، قراجه، تیلکی، طاوشان وطوموز بولنور. درون ناحیه ده ایکی مسجد وبرمدرسه موجوددر.

زكران } افریقیه نك جنو بسنده (تادمك)
 } ناحیه سنك مركزی برقصبه اولوب
 (زانانه) بربرلرله مسكون اولدیغی «مصحح البلدان» ده مذکوردر.

زكره } (بن عبد الله) صحابه دن اولوب، بر
 } حدیث شریفك راویسیدر .

زكریا } انبیاء بنی اسرائیلدن اولوب، حضرت
 } یحیی (عم) ك پدیدر. ظهور عیسی (عم) دورنده برحیات اولوب، فلسطین والیسی هرود طرفندن حضرت یحیی اخذ وقتل اولندوقده، حضرت زكریا (عم) اوغلنی قورتارمغه چالیشدیغیخون، تعقیب اولنهرق، بیت مقدسه مربوط برانچله ده بر آغاچك كوتوكونه صاقلامش؛ و آغاچله برابر دستره ایله ایکی یه بولنهرك، شهید ایدلمشدر. آل عمراندن ایدی. اولاد آرزوسنده بولنغله، زوجه سی اختیار اولدیغی حالده، بحكمه الله تعالی كندیسندن حضرت یحیی (عم) تولد ایتمشدر. حلبده مقامی واردر .

— اسرائیلر بیننده كوچك انبیا دینكده معروف ذواتدن دخی بر (زكریا) واردر، كه اسفندیارك زما ننده برحیات اولوب، بنی اسرائیلی بیت مقدسی تجدید وتعییر ایتمكده تشویق ایتمشدر .

— اسرائیل ملوكندن (زكریا بن یربجم) قبل المیلاد ۷۶۷ ده موقع حكومهت كچمش؛ ویالكز آتی آی حكومت سورمشدر .

— كهنه یهوددن بر (زكریا) دها واردر، كه پدربنك خدمات سابقه سیله برابر، ملك (بوآس) ی عبادت اوانندن منع ایتمك ایستدیكیخون، بو نك طر-فندن قتل اولنمشدر .

زكریا افندی } (بیرام زاده) سلطان مرهاد
 } خان ناك دورنده مسند
 مشیخت اسلامیه یه كچن علمان اولوب، آنقره لیدر. ۹۲۰ تاریخلرنده طوغوب، مملكتنده برمقدار تحصیل

عَب الخلوقات» عنوانی کتاب مشهورک مؤلفیدر.
بوکتابی ۷۶۴ تاریخنده یازمشدر.

زکریا خان { (سیف الدوله بهادرچنک)
{ نادرشاهک تجاوزنده لاهور

حاکمی اولوب، ۱۱۵۸ ده وفات ایتمش؛ واوغلی
(شاهنواز خان) وارثی اولمشدر.

زکی { ایران شعراسنندن اولوب، همدانلیدر.
{ شاه طهماسبک اردوسنده اتراکک

خدمتمنده بولنوردی. مرتب دیوانی وارددر. شویت
اونکدر:

آخر کشد بکنج قفس سپر کلشم
درهچ باغ نیست که راهی بدم نیست

— هندستان شعراسنندن دخی بوخالصه مخلص
بری اولوب، عن اصل (مراد آباد) لی اولدیغی
حالده، لکهنوده یاشامش، اوورا حکمدارینک ملک
الشعرایی اولشیدی. مصنع نارینجلی و غزلیات
وسائر اشعاری وارددر. شو بر ایکی بیت اونکدر:

نظاره بست جهان خرابرا
فرست هست خیمه ندین حمابرا
دلستان عشق سؤالی اگر کنند
جانان حواله کن به تبسم جواربا

زکیا { ایران شعراسنندن اولوب، یزدلیدر.
{ شو بیت اونکدر:

روز عمرت شب شد و در فکر اسبابی هنوز
برتت هر موی صبحی کشت و درخسوانی هنوز

زل { (Zell) پروسیه نیک هانورده حکومتنده
{ وهانورده نیک ۳۸ کیلومتره شمال غربیسنده

اوله رق (آل) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب،
۱۹۰۰ اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی،
کتبخانه سی و قلمه سی وارددر. وقتیله (برونسویق
لونبورغ) دوقلرنیک مقری ایدی.

زللاکه { (Zelaka) اسپانیاده بادایوزک ۱۵
{ کیلومتره شمالنده مشهور براسکی

قلعه در. یاقوت حموی بو اسمله قرطبه قرینده بر محل
اولدیغنی و بو محله یوسف بن ناشفین ایله افرنج ملکی
(اذفش) آره سنده بر محاربه عظیمه وقوع بولدیغنی
بیان ایدیور. ایکسی بر اولسه کرکدر. اسمی عربی
اولوب، اوزرنده ثبوتی مشکل محل دیمکدر.

زلالی { ایران شعراسنندن بوجه زیر اوج
{ ذاتک مخلصیدر:

ایتدکن صکره، مصره کیده رک، اوراده اکل تحصیل
ایتمش؛ و شیخ علی مقدسی ایله درس شریکی بولنمشدر.
علی الاصول دور مدارس ایدوب، ۹۸۱ ده حلب،
۸۵ ده بروسه، ۸۸ ده استانبول قاضیسی، ۸۹ ده
آناطولی قاضیمسکری اولمشدی. ۹۹۴ ده حجه
کیدوب، ۹۷ ده روم ایلی قاضیمسکر لکنه و ۱۰۰۰
سنه سی رجبنده مقام مشیخته ارقا بولنمشدر. بر سنه
ایکی آی واون کون امور فتوایی اداره ایتدکن
صکره، ۱۰۰۱ سنه سی شوالنک اون ایکنجی کونی
تهنیت چهار ایچون باب همایونده منتظر رخصت
دخول ایکن، فجأة وفات ایتمشدر. سلطان سلیم جامع
شریقی قرینده بنا کرده سی اولان دار الحدیث جوار-
نده مدفوندر. علوم متداوله و ادبیات عربیه آشنا
بر ذات اولوب، «هدایه» به، تفسیر بیضاوی به
و «شرح مفتاح» حاشیه لر یازمشدر. مذکور دار
الحدیثن بشقه بر مدرس و اطرافنده حجره ل انشا
ایتمشدر. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، اشعارنده
(میلی) تخلص ایدردی.

زکریا المغندی زاده { «یحیی افندی»
{ ماده سنه مراجعت.]

زکریا بن ابراهیم { «معتصم بالله» ما.
{ ده سنه مراجعت.]

زکریا بن الطیفوری { مشاهیر اطبادن
{ اولوب، سریانی

الاصل ایدی. خلیفه معتصم باللهک امراسنندن
(افشین) که خدمت طبابتنده بولنمشدر. پدری طیفوری
واوغلی اسرائیل بن زکریا دخی طبابتده متعیناندر.

زکریا بن محمد الانصاری { مشاهیر
{ علما و

فتها شافیه دن اولوب، مصر لیدر. ۹۱۰ تاریخنده
وفات ایتمشدر. شرف غازیکن «آداب القاضی» عنوان.
علی کتابنه «اعمال الرضا» عنوانیه بر شرحی و «الا-
علام والاهتمام» و «الفتاوی» عنوانلریله ایکی تألیفی
وارددر. بو تألیفلرنیک برنجی و ایکنجیسی پارس
کتبخانه سنده ۶۰۵ و ۷۰۶ رقلریله مرقم اوله رق
موجوددر.

زکریا بن محمد القزوینی { مشاهیر علمادن
{ اولوب، «عجا.

زلزلهء هروی، که قصاید و سائر اشعارده زمانك فریدی اولوب، ۹۳۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

چشمی که بود لایق دیدار ندارم
دارم کله از چشم خود ازیار ندارم

— زلزلهء خوانساری، که حکیم خوانساری دینکله شهر اولوب، میرزا جلال اثیرک شاگردیدر. اون برنجی قرن هجری اوائلنده یا شامشدر. مثنویات و قصاید و سائر دهن بر جوق اشعار و ارایسه ده، اکثری کربه شتر قبیلندندر. «محمود و ایاز»، «آذر و سمندر»، «شعله دیدار»، «میخانه»، «ذره و خورشید»، «حسن کلاسوز»، و «سلیمان نامه» عنوانرله یدی منظومه سی وارددر. «محمود و ایاز» عنوانلی منظومه سی اگاله موفق اوله میوب، هندستان شعراسندن (عبدالحسین کره) اگال، و دیوانی ترتیب ایتمش؛ و طغرای مشهدی دیباجه سی یازمشدر. شو بر ایکی بیت مثنویاتندندر:

کسی کز خرامش غم نخیزد
ببارزد کل ولی شبنم نریزد
که دل خود قطره اشکی سرنکو نیست
چو عاشقی میشود دریای خونست

— زلزلهء شیرازی، که مولانا اهلینک شاگردی اولوب، هندستانه رحلت، و اکثر بلاد هندی کشت. و کدار ایده رک، ۹۴۸ تاریخنده کجراتده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

ببرخش غم نیست کر از سیننه خان بیرون رود
عشق باجانست میتوسم که آن بیرون رود

زلزله } (Zélande) یعنی «ارض البحر»
فلنکک جنوب غربی قسمنده بر ایا.

لت اولوب، (اساقو) ایله (موزه) ایرماق لرینک منصبلرنده تشکیل ایتدکاری جزایر و سواحلدن عبارت اولدینی حالده، غرباً شمال دیکزیه و بلیقه تک غربی فلاندره ایالتله، جنوباً بلیقه تک فلاندره ایالتله، شرقاً برابانت، شمالاً دخی جنوب هولانده ایالت لرله محاط و محدوددر. مساحت سطحه سی ۱۷۸۵ مربع کیلومتره اولوب، ۱۹۹۲۳۴ اهالیسی وارددر. سرکزی (میدلبورخ) شهریدر. اراضیسی تک آلتیق اولمغه، نهرلرک صولری آلتنده قالماق ایچون، سدلر یاپیلوب، سنوی بوغورده ایکی میلیون فرانقدن زیاده صرف اولنور. هوای معتدل ایسه ده، صیتمه لیدر.

طوپراغی تک منبت اولمغه برابر، زراعتده فوق العاده اهمتام اولندیفندن، حبوبات متنوعه ایله، کنویر، قوزله، خردال، پشانس و سبزه لرک انوعی کثرتله حاصل اولور. یوک و پاموقدن ایلیک و انوع منسو-جات ایله بیره و مسکرات و زستون باغی فایزقه لری چوقدر. کلیتی بلیق دخی صید و اخراج اولنور. سفای اعمالنه مخصوص دستکاهلری ده چوقدر. بو ایالتک اراضیسی اراضی جدیده دن اولوب، نهرلرک ایندی دکلری قوم و چاموردن متشکدر.

زلانده } یکی — (Nouvelle Zélande)
بجر محیط کبیرده آوسترالیانک

تقریباً ۲۰۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده ایکی بیوک بر قاج کوچک جزیره تک هیئت بمجوعه سی اولوب، °۳۴ ایله °۴۷ عرض جنوبی و °۱۶۴ ایله °۱۷۸ طول شرقی آرلرنده تمتد اولور. ایکی بیوک آطه دن شمالده بولنانی (شمالی آطه) و جنوبده کی دخی (جنوبی آطه) تسمیه اولنوب، اصل اسملری (ایقاماوی) و (تاوای یونامو) در. شمالیسنک شمالدن جنوبه بویی ۹۰۰ واکی ۲۸۴، و جنوبیسنک شمال شرقیدن جنوب غربی بویی ۹۰۶ واکی ۲۸۵ کیلومتره در. ایکسیمله اطرافلرنده کی جزایر صغیره تک جمعا مساحت سطحه لری ۴۳۲، ۲۶۹ مربع کیلومتره واهالیسی ۵۲۶۸۳۰ کشیدر. جنوبی آطه مسطیل شکلنده بولنوب، بر شکل غیر منظم ابراز ایدن شمالی آطه ایله برابر بر چیزه رسمی کوستیر. آرلرنده (قوق) بوغازی و بو بوغازک غرب جهتده کنیش برکورفز بولنیور. شمالی آطه تک شمال شرق ساحلنده «برکت قویی» اسمیله کنیش برکورفز، و بونک شمال غربیسنده و بو جهتده تمتد اولان شبه جزیره تک مبدئنده دخی متعدد شعبه لره منقسم و بر جوق جزایری حاوی بر قوی او-لوب، بو قویده یکی زلانده تک مرکز اداره سی واک بیوک شهری اولان (اوقلاند) اسکله سی بولنیور. مذکور شبه جزیره دخی بر جوق کوچک قویلری حاویدر. یکی زلانده تک سواحللی ۴۸۰ کیلومتره طولنده اولوب، اک مشهور لیمان و اسکله لری شمالی آطه ده مذکور اوقلاند و جنوبیسنده (دونین) و لیتلنوندنر. سواحله قریب کوچک آطه لری آز او-لوب، اک اهمیتیلی جنوبیسنده کی (استوارب) آطه سیدر.

ایکسندده بر صره طاغر متمد اولوب، هله جنوبی آطه نك طاغری پك سرتفمدر . ۲۰۰۰ متره دن زیاده ارتفاعی اولان برچوق منطقی و مشتمل برکانلری واردر . شمالی آطه ده سلسله جبالدن آری اوله رق و ساحله قریب (روآپو) و (اکوند) طاغری منفرد بر حالد بولنوب، برنجیسنك ۲۸۰۴ وایکنجیسنك ۲۳۵۱ متره ارتفاعی واردر . جنوبی آطه ده (سوترن آلپ) سلسله سنك ۳۰۰ کیلومتره وسعتی و برچوق بوزلی دره لری اولوب، اک یوکسك ذروه سی اولان (قوق) طاغنگ ۳۷۶۸ متره ارتفاعی واردر . بوسلسله نك شرق جهتنده ساحله قدر بر طاقم اوورلر متمد اولور . باشلیجه نهرلری شمالی آطه ده بجراسی ۲۷۰ متره طولنده اولان (واپاتی) و جنوبی آطه ده (مولنیو) نهرلیدر . برچوق کوللری دخی اولوب، اک بیوکری شمالیسنده (تاوپو) و جنوبیسنده (ته آناؤ) در . هواسی معتدل اولوب، میزان الحراره نك عمومیت اوزره درجه وسطیه سی ۱۲°، و شمالی آطه ده حد وسطی اوزره یازین ۱۸° و قیشین ۱۰°، جنوبی آطه ده دخی یازین ۱۶° و قیشین ۷° در . اووه لرده نادراً قار یا غار . سواحل غربیه سنده پك چوق یا غمور یا غار . جنوبی آطه ده وعلی الخصوص سواحل غربیه سنده شدتلی روزکارلر و بورالر اکسیک اولیوب، شمالی آطه نك هواسی ایسه ملامددر . حتی سلر نه علتنه مبتلا اولانلر بو آطه ده پك چابق شفا یاب اولورلر .

یکی زلنده اراضیسندن ۵۴۰۰۰۰ یکی دونم مزروع اولوب، صرعالرنده ۱۵ میلیون حیوانات رعی اولنور . طوپراغی منبت اولوب، علی الخصوص شمالی آطه پك محصولداردر . حاصل اولان ذخایر احتیاجات محلیه به کفایت ایتدکن صکره بر خیلی مقداری ده اخراج اولنور . علی العموم یکی زلنده اراضیسنك ثلثانی قابل زراعت اولوب، قالان ثلثنده دخی کوزل اورمانلر و آلتسون، کومش، باقیر و کور معدنلری بولنیور . هله آلتون معدنی چوق اولوب، بر خیلی یرلرنده اخراج اولمقده و نهرلرک صولرنده دخی بولمقده در . دمیر، کورکورد، شاب معدنلری دخی بولنیور . میاه معدنیه سی وایلچیلری دخی چوق اولوب، علل مختلفه نافعدر . آطه نك حیوانات اصلیه

قدیمه سندن مهلی حیوانات صیجان ایله کوبکدن عبا رت اولوب، قوشلریله بالیقلری ایسه پك چوق و متنوعدر . آوروایلر قیون و صیفیر جنسلرینی ادخال و تکثیر ایتملدردر . ییلان و ساثر سملی حشرات بستیون مفقوددر . (موآ) تعبیر اولنان و ۱۲ قدم ارتفاعی اولان جسیم برنوع قوش یقین و قتلره قدر بو آطه لرده بولنوب، اخیراً جنسی منقرض اولمشر . اشجار و نباتاتی دخی اوله جسیم اولوب، دنیانك هیچ برطرفی نباتاننه بکزمز . ایکی آطه ده ۱۶۴۳ فابریقه و عملخانه موجود اولوب، انواع منسوجات و ساثره اعمال اولنور، و معادن ایشلنیر . ادخالات و اخراجاتی همان مساوی اولوب، تقریباً یوز تمشر ملیون فرانغه بالغ اولور . باشلیجه اخراجاتی آلتون، باصدیرمه وات خلاصه سی، ییاغی، ذخائر و ساثره دن عبارتدر . اسکله لرینه سنوی تقریباً ۱۵۰۰ سفائ کیروب چیقیور . ایشلکنده اولان دمیر بوللری ۳۰۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، برچوق خطلر دخی در دست انشاردر . آوروپا و آسیا دن کلن تحت البحر خط تلفرانی فلنک جدیدک سیدنی شهرندن یکی زلنده نك (نلسون) قصبه سنه واصل اولور . باشلیجه شهرلریله مقدار نفوسلری بر وجه زیردر :

۲۹۶۵۵	قریستچورچ	۶۵۰۰۰
۲۷۸۳۳	ولینغتون	۴۶۶۱۱

بو آطه لر ۱۶۴۲ تاریخ میلادیسنده مشهور قیو دان (تاسمان) طرفندن کشف اولنوب، ۱۷۶۹ ده قیودان قوق شمالی آطه یی طولاشه رق، انکلتزه قرالی نامنه تصرف ایتمش؛ و ۱۷۷۰ ده جنوبی آطه یی دخی بوکا الحاق ایش ایدی . اوندن صکره بر طاقم میسونرلر شمعی (روسل) قصبه سنك بولندیغی برده یرلشمشلسه ده، یکی زلنده نك آوروپالی مهاجرلر طرفندن اسکانی اصل ۱۸۴۰ تاریخ میلادیسندن باشلا مشدر . انکلتزه دولتی تاریخ مذکورده یکی زلنده یی رسماً تحت تصرفه آلوب، ابتدا آوسترالی . نك یکی جنوبی والس حکومتته الحاق ایتمش ایکن، ۱۸۴۱ ده آیریجه بر حکومت حالنه قوم مشدر . الیوم کندینه مخصوص پارلمنتوسی اولوب، (ولینغتون) شهرنده اجتماع ایدر . تعلیم و تربیه مجبوری و مجانا اولوب، ۱۰۲۷ مکتب، ۸۱۶۶۳ شاگرد و ۲۶۱۹

معلم و معلم موجود در اهالیسی اکثریت اوزره اسقوچه‌لی اولوب، قسم اعظمی پروستان و آزمقداری قتلیدکدر. بویکی مذهبیک هیچ بری رسمی دکدر. اهالی قبیله‌سی اولان (ماثوری) قومنک افرادی آوروپالی مهاجرلرک ورونده یعنی ۱۸۴۰ ده ۱۲۰۰۰ مقدرانده ایکن، ۱۸۸۶ ده یالکز ۴۲۰۰ کشیدن عبارت قالمشلدی. بونلر دخی کوندن کونه آزمقدمه اولوب، قریباً جنسلیری بستیون منقرض اوله‌جق، وانکلیرله اولان اختلاطلرندن متولد ملزلرده قانلری قالمه‌جسه‌ده، لسانلری و اخلاق وعادات قدیمه‌لی نابود اوله‌جقددر. ماثوریلر ایری وکوزل آدملر اولوب، پولینسیانک هر طرفنه منتشر اولان عرق مخصوصه منسوب ایدیلر. انتقامه‌منهمک سرحتسزجه آدملر اولوب، انسان اتی بر، ووحشیلغک صوک درجه‌سندده بونلورلردی. کندسی روایت واعتقادلرینه کوره، اجدادلری میلاددن اون اون بش عصر اول شمال جهتندن و (هاویکی) نسمیه ابتدکلری بر آطه‌دن کلوب، یکی زلاندده برلشمش؛ واورادده بولدقلری آوسترالیا اهالیسنه مشابه زنجیلری قتل ایدوب، بعضی افرادلریله‌ده اختلاط و امتزاج ایتشلردی. سائر پولینسیالیلردن زیاده اسیر ودها چرکین اولملری‌ده بواختلاطه شاهددر. یاریم عصر ظرفنده بوپرلر وحشیلغک صوک درجه‌سندن ململ بر مدینته ایصال اولنهرق، بوکونکی کونده کره ارضک انکاتره‌نک بستیون مه بلنده بولنان او جسم اظه‌لر بر ایکنجی انکاتره حکمنه کچمشدر؛ رکوندن کونه اهالیسی واسباب عمران و مدینتی تزاید ایتکده‌در.

زلوقزوف { (Zloczov) آوستریاک غالچیا
خطه‌سندده ولبرغک ۸۰ کیلو.

متره شرقنده سنجاق سارگری برقصه اولوب، ۶۲۰۰ اهالیسی وارد. — زلوقزوف سنجاغی روسیه حدودنده اولوب، بونی ۹۰ واک ۶۰ کیلو متره واهالیسی ۲۳۵۰۰۰ کشیدن عبارتدر.

زلول { مغربده رانیی (؟) نک شرق جهتنده
برقصه اولدیفنی یا قوت حموی بیان

ایدیور.

زلیخا { حضرت یوسف (عم) ی اشترا ایتش
{ اولان عزیز مصرک زوجہ‌سی اولوب،

زمانشاه { افغانستان حلمدارلردن اولوب،
{ احمد شاه ابدالینک تورونی و تیمور

شاهک اوغلی ایدی. ۱۲۰۷ تاریخسنده، پدینک وفاقی اوزرینسه، کابل تحتسنه قعود ایتش ایدی. ۱۲۱۰ ده لاهوره کیدوب، دهلی بی دخی زیارت ایتک عزمندده ایکن، هرات حاکمی بولنان کوچک برادری محمود شاه ممالکنه تجاواز ایتکله، عودته مجبور اولمش؛ و آنجق ۱۲۱۴ ده موسی‌الیه محمود طرفندن اخذ، و بالاحصاره حبس اولنمشدی. ۱۸۳۰ تاریخ میلادیسندن انکاتره حکومه‌تی کابل تحتسنه شاه شجاعی او تورتمش ایسه‌ده، ۱۸۴۲ ده زمان شاه افغانستان حکومتی استرداد ایتشدی.

زمانی { قدمای شعراء عثمانیه‌دن ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی ادرنه‌لی اولوب، یاوز سلطان سلیم خانک اواخر سلطنتنده ارتحال ایتشددر. شویت احمد پاشا. نک (آتش) قافیه‌لی غزلنه سوادیکی نظیره‌سندندر:

دیدم یاره عذارکنده ندر زلف سیه‌ده جانا
دیددی اول کوزلرم نوری نیچون ارماز دخان آتش

— ایکنجیسی دخی ادرنه‌لی اولوب، آدی محموددر. ابتدا (ساعی) تخلص ایدردی. شهزاده سلطان مصطفانک خدمتنده بولنوب، مشارالیهک وقعه‌سندده نابید اولمشدر. شویت اونکدر:

نكارك خاطرى خطى اوچندن پرغبار آنجق
ينه آيدنه عالم نساده انكسار آنجق

زمانى } ايران شمراسندن دخى درت ذاتك
مخلصيدر :

برنجيسى (ملا-) يزدلى اولوب، ملوك صفوبه دن
شاه عباس ماضينك خدمتنده بولمشدر . خواجه نك
ديواننه جواب يازمشدر . وفاتى ۱۰۲۱ ده در . شو
بيت اوكدر :

يار ازكبله ما دوش ندانسته كذشت
ليك دانسته نپرسيدكه ويرانه كيست

— ايكنجيسى اردستاني اولوب، نقاشلقده دخى
مهارتى وار ايدى . شورباغى اونكدر :

بي لعل ليت كر شكر ناب خوروم
كوبى بيجكر خچير قصاب خوروم
بي روى تو هر مى كه بيسام ريزند
آبست كه درتشكي خواب خوروم

— اوچجيسى سيستانلى اولوب، اورا حاكم
زاده لرندندر . شويت اونكدر :

منزل نكرده ايم زمانى در اين جهان
چون آفتاب بر سر ديوار ولم

— دردنجيسى لاهيجانلى اولوب، صرف ونحو
علميله دخى اشتعالى وار ايدى . شويت اونكدر :

مكيدن لب شاهد وزخم كردن
نمك خوردنست و نمكدان شكستن

ازمبله } (Zembla) « نووايه زمليا » ماده .
{ سنه مهاجرت اولنه . }

زمپلين } (Zemplin) مجارستانده بر ايالت
{ اولوب، شمالاً غاليجا خطه سيله ،
شرقاً (اونفوا) و (سابولقس) ، غرباً (آباووار) }
{ و (ساروش) ايلانتريله محدوددر . بونى ۱۶۰ واكى
۴۵ كيلومتره اولوب ، ۳۴۰۰۰۰ اهالىسى واردر .
مركرى (اوپىلى) قصبه سيدير . منبت واديلرى
ومشهور باغلىرى واردر . }

زخخشر } خوارزنده بيوك برقره اولوب ،
{ آنى الترجه علامه شهر زخخشرينك
مسقط رأسيدر . }

زخخشرى } (جار الله ابوالقاسم محمود بن عمر)
{ مشاهير علما وادبان اولوب ،
نحو وادبيات عربيه ده و تفسير و حديث و فقه ده يد
طولاسى و بوعلومك جمله سنده تاليفات عديده معتبره .
سى واردر . ۴۶۷ تاريخنده خوارزمك زخخشر قره .

سنده طوغوب ، ۵۳۸ ده جرجانده وفات ايتمشدر .
آثارينك ايك بيوك واك مشهورى « كشاف » عنوان .
نلى تفسيريدر . بوكتابى مكه مكرمه ده يازوب ، مدت
مديده معتكف كعبه شريفه اولديغيون ، (جار الله)
عنوانه نائل اولمشدر . سائر تاليفاتى : « ربيع الابرار »
« اتوزج » ، « المفصل » ، « المنهاج » ، « رؤوس
المسائل » ، « اساس البلاغه » ، « الفائق » ، « معجم
الحدود » ، « مقدمه الادب » ، « ديوان التمثيل » ،
« ديوان الرسائل » ، « ديوان الشعراء » ، « كتاب
الاودية والجمال » ، « المفرد والمؤلف » وسائرهن دن
عبارتدر . معتزلى المذهب اولوب ، حتى كشافك افتتا .
حنده « الحمد لله الذى خلق القرآن » يازمشيدى .
بعده اولنان اعتراضات اوزرينه ، « خلق » كلبه سنى
« جعل » به تحويل ايتمش ايسه ده ، بوكله دخى معتزله
عندنده « خلق » معناسنه كلير .

زمرد } (بنت ابرق) مشاهير محدثان دن
{ اولوب ، سسكننجى قرن هجریده
مصرده ياشامشدر . زمانى علماسندن مولانا اثيرالدينك
زوجهسى و (تضار) ك والده سيدير . عصرى مشاهير
محدثيندن استماع احاديث شريفه ايدوب ، بعده حديث
تدريسيله مشغول اولمش ؛ و ۷۳۰ تاريخنده ارتحال
ايتمشدر . }

زمنم } مكه مكرمه ده واقع مشهور بر قيو
{ اولوب ، حضرت ابراهيمك زوجهسى
هاجر ويا اوغلى اسماعيل (عم) طرفندن حفر ويا
كشفت ايدلمش اولدينى سرويدر . بر روايتده بو قيو
بعده املا و نابيد اولوب ، عبدالمطلب طرفندن كشف
وتظهير اولمش ؛ وصوبى مشارالیه يديله حجاجه تقسيم
اولمغه باشلامش ايدى . كركك جاهليتده و كرك اسلا .
مده مقدس و مبارك عد اولنوب ، صوبى حجاج
طرفندن اقطار بعديه به نقل اولنور . }

زمل } (بن عمرو العذرى) صحابه دن اولوب ،
{ قوبى طرفندن مبعوثاً نزد حضرت
نبوى به كلكرك ، شرف اسلامه مشرف اولمش ،
وجانب رسالتپنا هيدن كنديسنه قومك رياستيله
برلوا اعطا بيورلمشيدى . زمل بولوانى حامل اولدينى
حالده ، صفين محاربه سنده معاويه نك معيتده حضرت
على به قارشى حربه جرات ايتمش ؛ و (سراج راهط)
وقعه سنده قتل اولمشدر . }

زمیل } جزیره ده رصافه نك شرق جهنسه
 بر محل اولوب، حضرت ابابكر (رضه) ك
 زمان خلافتنده خالد بن وليد حضرت لری بو محله ده
 بنی تغلب ایله برحاربه ایتشیدی.

زمین } ماوراء النهرده فرغانه ایله صد آرده.
 سنه ده کی طریق اوزرنده بر قصبه
 اولوب، ترنجبیشه مشهور ایدی.

زمیندار } سجستان ایله غور آرده سنه ده یعنی
 افغانستانده بر ولایت واسعه
 اولوب، (داور) اسمیله دخی معروف اولدیغنی یاقوت
 حوی بیان ایدیور.

زمینی } قدماى شعراء عثمانیه دن اولوب،
 استانبول ایدر. اسمی محمود در. ابتدا
 طریق علمه منسوب اولوب، بده زعامته رغبت
 ایتشیدی. شوبیت اونکدر :

دنیا قیجان که تازه لنوب نوچار اولور
 قانلو باشمله بر یوزی هب لاله زار اولور

زبانہ } اندلسده سرقسطه (یعنی ساراغوسه) به
 ملحق بر ناحیه اولوب، بعض علماء اسلا
 مک وطنی بولمشدر.

زنباع } (ابو روح — بن سلامة المذامی)
 صحابه دن اولوب، فلسطینه کیدر
 کلیدی .

زنبیره } صحابی بدن اولوب، اوائل حالنده بنی
 محزومدن بر مشرکک جاربه سی اولد.
 یعنی حالده، هدایت ربانیه ایله اسلامه کلش اولدیغندن،
 افندیسی طرفندن پک چوق جور واذیت کوروردی.
 حضرت ابابکر صدیق (رضه) حالندن خبردار اولد.
 قده، اشترای و انتاق بیورمشدی .

زنبیلی } «علی افندی . [«زنبیلی —
 ماده سنه مراجعت بیوريله . »

زنج } (بلاد —) جغرافیون عرب بو اسمی
 زنج } آفریقانک علی العموم زنجی عرقیله مسکون
 جهانته وبالخاصه باب المندبدن آشاغی اولان قسم شر.
 قیسنه وررلر. بووجهله (بلاد زنج) ایله (بلاد سودان)،
 بر معنا افاده ایتدکری حالده، مسجالی آرده سنه ده
 فرق اولوب، سودان آفریقای وسطیدن عبارتدر .

اصل (زنجی) اسمی سیاه رنگی، قالین طوداقلی ،
 یاصی و باصیق برونی، پک قیو بر جق صاجلی، طار
 آلبینی، کوچک ققالی، چیقیق یناقلی، قیسه و کری به
 چکلمش چکه لی و اوزون الی و آفاقلی اولان عرق
 مخصوصه اطلاق اولندیغنی حالده، عربلرک بلاد زنج
 اسمیله بتخصیص مراد ایتدکری آفریقای شرق یعنی
 سومالی و زنجبار اهالیسی پکده بو عرقه منسوب
 دکلددرلر. بن العوام اکثریا یالکز رنگه باقیله رق،
 سیاه رنگی آدملره زنجی نظریله باقیلیور سه ده،
 زنجیلرک یوقاریده بر بنده سی بیان اولنان علامت
 مخصوصه سنی حائر اولیوب، طوداقلری انجه، برونی
 دورکون، آلی واسع، قفاسی بیوک، سیماسی بیضوی
 و مستوی، ال و آباق و پارمق لری معتدل اولان آدملر
 هر نه قدر، هوا واقلمکک تأثیراتیه، سیاه اولسه لر،
 بته عرق زنجی به منسوب عد اولمیه رق، عرق
 قافقاسیدن عد اولمق لری اقتضا ایدر. سودانک هر
 طرفنه یا لمش اولان غلالر، حبشیلیر، سومالیلر
 و سائر بر جوق آفریقا اقوامی بو قبیلدندر. «سودان»
 و «زنجبار» ماده لرینه مراجعت بیوريله . [

زنج } باشلیجه عراق عربده سا کن زنجیلردن
 (مرکب بر طائفه اولوب، ۲۵۵ تاریخ
 هجر یسنده خلیفه عباسی مهتدی باللهک زماننده نسل
 علی (رضه) دن اولیق ادعاسنده بولنان (علی حبیب)
 اسمنده بر شخصک تحت ریاستنده رفع لوای بقی
 ایدرک، بصره و واسط جهتلرینی ضبط، و اون بش
 سنه خلفای عباسیه عسکرینی اشغال ایتدکن صکره،
 ۲۷۰ تاریخنده معتمدک زمان خلافتنده برادری
 موفق بالله طرفندن کلیاً تشکیل ایدلشدر .

زنجان } (یاخود زنگان) ایرانده آذربجان
 ایله جبال (یعنی عراق عجمی) آرده .
 سنه و اهر ایله قزوین بینه ده اوله رق سفیدروده
 تابع (زنجان رود) اوزرنده بر شهر اولوب، مشاهر
 علما و ادبای اسلامدن بر جوق ذواتک مسقط رأسی
 بولمشدر .

زنجبار } زکبارک معربدر . [«زنجبار»
 ماده سنه مراجعت بیوريله . [

زند } زردشتک کتابنک اسمی اولوب، بو کتابک
 محرر بواندیغنی لسانه دخی بو اسم

ویرلشدر. بولسان ایوم بسبتون متروک و منسی اولوب، کتاب مذکورک صحیفه لرندن بشقه هیچ بر اثرده باقی دکدر. زردشنگ محل ظهوری اولان بلخ و خراسان و افغانستان جهتلرندہ مستعمل بولمش اولدیغی مظلوندر. ساسانیلرک اوائل دورنده بیلہ ایران مجوسیلری بولسانی آکلایه میوب، مذهب و آیتلرینک دستور الهملی اولان کتاب مذکوری لسان پہلوی به ترجمه ایتمکه مجبور اولمشلردی. زند لسانی هندک لسان قدیمی اولان (سانسکری) لسانہ ننه پک قریب و مشابه اولوب، حتی آوروپانک مستشر-قین محققینی بوقریات و مشابهتہ استناداً زندک متنی استخراج و ترجمه و حتی زند لسانک قواعد صرفیه-سیله لغت کتابینی دخی ضبط و تحریرہ موفق اولمشلر-در. بولسانک پہلوی و فارسیدن زیادہ سانسکری لسانہ مشابهتی وخیلی اسکی زمانلرده دخی ایران اہالیسی طرفندن آکلایشلہ مامسی بر شہبہ یه محل براقیور، کہ اودم لسان مذکورک هیچ بروقت ایراندہ زیازد اولمامسیلہ، هنددن مطرود اولدیغی مظلون اولان زردشنگ کندی کتابینی کندی لسان مادر زادندہ یعنی هنددہ مستعمل بولمش اولان سانسکری لسانک بر شعبہ سندنہ یازمش اولسی احتمالیدر. ساسانیلرک زمانندن بری زند کتابی سریانیجه دن مأخوذ اولان پہلوی حروفیلہ محرر بولنیورسہدہ، کیانیان زمانندہ ایرانیلرک وعلی الخصوص بلخ جهتلندہ بولنا. نلرینک سریانیلرہ اختلاط و مناسبلری اولمدیغندن، بو کتابک ابتدا یا بعض آثار قدیمہ ایراندہ کوریلن میخ یازسیلہ و یا خود هند حروفیلہ یازمش اولسی محتملدر.

زند } ایراندہ ایوم حکومت سورمکدہ
 اولان قچار سلالہ سندن اول حکومت
 سورمش بر سلالہ اولوب، مؤسس (زند) اسمیلہ معروف بر قومہ منسوب عبدالکریم خاندنر. بو ذات نادرشاهک اردوسندنہ برعادی نفر ایکن، بعدہ علی مردان خانہ تابع اولمش؛ وعلی مردان خان نادرشا-هدن صکرہ ظهور ایدن فترت. زمانندہ اصفہانی ضبط ایدوب، ملوک صفویہ نسلندن (شاه اسماعیل) نامندہ برچوجینی تختہ اوتورتمش ایدی. علی مردان خانک وفاتندہ صاحب ترجمه یرینہ کچوب، اسماً حکمدارلغی

مشارایلہ شاه اسماعیلہ ترکه، کندیسسی وکیل نامینی آلہرق، و بعض رقبا و خصماسنہ غلبہ چالہرق، بتون ایراندہ مالک اولمش؛ و کندیسسی عادل و خیرخواہ برذات اولمقلہ، زراعت و تجارت و معاریق احیاء ایدہرک، اکثریت اوزرہ مقر اتحاد ایتدیکی شیرازی اعمار و تزین ایشدی. ۱۱۹۳ دە عبدالکریم خان وفات ایدوب، یرینہ کچن برادری (ذکی خان) بدخو بر آدم اولمقلہ، چوق زمان دوام ایدہ میوب، متعاقباً ملک عبدالکریم خانک اینکھی اوغلی ابو الفتح خانہ نصیب اولمش ایسده، بوده کوشک و سفیه بر آدم اولمقلہ، عجبہ سی صادق خان تختہ کچمش؛ و ۱۱۹۶ دە یکنی علی مراد خان تخت نشین اولمش؛ و بودخی غوائل ایله کچن قیصہ بر حکومتدن صکرہ ۱۱۹۹ دە وفات ایدوب، صادق خانک اوغلی جعفر خان وارثی اولمشدر. بونک زمانندہ سلالہ حاضرہ نک مؤسس آقا محمد خان ظهور ایله، ایرانک اکثر طرفلرینی ضبط ایتدیگندن، جعفر خانک ائندہ یالکز فارس ایله کرمان قالمش ایدی. ۱۲۰۳ دە جعفر خان تسمیم اولنوب، اوغلی لطف علی خان، هنوز کنج اولدیغی حالده، حاجی ابراهیمک سمیبلہ تختہ کچمشدی. خیلی نفوذہ مالک اولان مرقوم حاجی ابراهیملہ بونی چکه مین لطف علی خان آرہ سندنہ منافرت و وقوع بولمقلہ، لطف علی خان آقا محمد قاجارہ قارشسی عسکر سوق ایتدکدہ، حاجی ابراهیم شیرازی ضبط ایتمش؛ و لطف علی خان بونی خبر آلجه، کری دونوب، شیرازی استردادہ چالشمقدہ ایکن، آقا محمد قاجار اوستنہ عسکر سوق ایدہرک، وقوع بولان بحارہدہ لطف علی خان غالب کلش ایسده، برخد-عہبہ قاپیلوب، غلبہ سندن استفاده ایدہ ۴۰۰ مش؛ و کر-مانہ قاجوب، تحصن ایتمش ایسده، چوق وقت مقاومت ایدہ میوب، آقا محمدک اینتہ اسیر دوشمش؛ و بونک امریلہ کوزلری چیتاریلوب، طهرانه ارسال، واورادہ وفات ایشدر. یدی حکمداردن عبارت اولان زند سلالہ سی بونکله نہایت بولمشدر.

زندورد } واسط قریبندہ بولمش بر قصبہ
 اولوب، واسطک تاسیسندہ خراب اولمشدر. منصور بغدادی تاسیس ایتدکدہ بونک قپولرینی اورایہ نقل ایلدیگی سرویدر.

زنده } رومده یعنی آناتولینک شرق جهتده
 } بر قصبه اولوب، ابو عبیده بن الجراح
 حضرتلری طرفندن فتح ایدلمش اولدیغنی یا قوت حموی
 بیان ایدیور .

زنده } (میرزا زنده لی) ایران شعرا سندن
 } اولوب، ساوه لیدر . قلندرانه بر عمر
 سورمشدر . شویت اونکدر :

گر خدنیکی بر دل آید زان کان ابرومرا
 مونسى باشد بزیر خاک در پهلو مرا

زنده رود } (یاخود زنده رود) ابرانده
 } اصفهان شهری ایچسندن چکر
 بر نهردر، که صوینک لطافت و خوشکوارلیغله
 مشهوردر . بو شهر شهر مذکور ایله کاشان آره سنده کی
 طاغردن نبعانله، جنوب شرقیه طوغری جریان
 ایدرک، اصفهانک آلت طرفنده قوملرده محو اولور.
 اوراده باتوب کرمانده چیقدیغی روایت اولنیورسه.
 ده، بوروایت احتمالدن بعید کورینور .

زنطه } (Zentha) اشقودره کولنک اسم
 } قدیمی اولوب، قبل الفتح اوجوارلرده
 تشکل ایش اولان برکوچک حکومت دخی بو اسمله
 معروفدر . [«اشقودره کولی» ماده سنه مراجعت
 بیوریله .]

زنطه } (Zenthe) مجارستانک (باقس)
 } ایاتنده و (تیسه) نهری اوزرنده
 اوله رق (قیس قدره) نک ۱۴ کیلومتره جنوننده
 بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی واردر .

زنق } اندلسده بر قصبه اولوب، مشاهیر
 } متکلمیندن زنتنک مسقط رأسی اولد .
 یعنی «معجم البلدان» ده مذکوردر .

زنکباد } دیاله نه رینک ساحل غریبسنده
 } حدود ایرانیه قربنده و بغداد ایله
 موصل ولایتلری حدودنده برکوچک قصبه اولوب،
 مقدا ناحیه مرکزی ایدی .

زنکبار } (Zanzibar) آفریقانک ساحل
 } شرقیسی قارشیسندن بر آطه و بو
 آطه نک اوزرنده بر شهر ایله آطه نک قارشیسندن بر
 مملکت واسمه ویریلن اسمدر .

زنکبار آطه سی بحر محیط هندیده و آفریقاساحلنک
 ۲۰ کیلومتره آچیننده اوله رق، ۶۲° عرض جنوبی
 ایله ۳۷° طول شرقیده واقمدر . شمالدن جنوبه بونی
 ۸۰ واکى ۲۵ کیلومتره اولوب، تقریباً ۲۰۰۰۰۰
 اهالیسی واردر . خط استویه قریبئی جهتیله هواسی پک
 صیجاق، ویانغورلری چوق اولغله، رطوبتلی ایسنده،
 ماتم روزکارلیله تعدیل اولنه رق، صاغلانمدر . ارل
 ضیسی پک منبت و اوقالیسه مخصوص بیسوک ویاصی
 یارقاقلی نباتات و اشجارله مستورددر . اهالیسی کاملاً
 مسلم اولوب، قسم اعظمی عماندن اورایه کچمش عرب
 و بر قسمی زنجیدر . زنکبار حاکمک تحت اداره سنده
 وانکاتره دولتک تحت حمایه سنده بولنیور .

— زنکبار شهری آطه نک ساحل غریبسنده
 اولوب، ۸۰۰۰۰ اهالیسی واردر . زنکبار حاکمک
 مقری اولوب، ساحل بویجه درت بش قاتلی کوزل
 ابنه سی و داخنده بعض قلعه لری، قلعه سی، متعدد
 جوامع شریفه سی و آفریقا و هند جزیره العربله پک
 ایشلک تجارتی واردر . پورتکیزلیرک النده بولندیغنی
 زماندن بری بوشهر اسرا تجارتنک اک ایشلک بر بازارى
 حکمنه کچمش ایکن، اخیراً حاکم زنکبارک انکاتره
 دولتله ایتنیکی معاهده اوزرینه، بونجارت منفوریه
 ختام ویرلمشدر .

— زنکبار مملکتی (رووبه) ایله (جوبه) نهر-
 لرنک مجراری آره سنده واقع اولوب، خط استواندن
 ۱۱° عرض جنوبیه قدر متمد اولور . جنوباً پور-
 تکیزه تابع موزامبیق مملکتیله، شرقاً بحر محیط هندی
 ایله، شمالاً دخی سومالی بلادیه محدود اولوب،
 آفریقانک ایچنه طوغری نره یه قدر متمد اولدیغنی
 مجهول و بناء عالیسه حدود غریبه سی غیر معیندر .
 عرب بحر بونی اوتهدن بری اورالره یناشوب، اجرای
 تجارت و نشر اسلام ایتمکه، قرن سابقده مسقط
 امامی ابتدا جزیره و شهری و کیده رک زنکبار سوا-
 حلنی ضبط ایش؛ و بده امامک ایکی اوغلندن بری
 زنکباره انتقال ایله، بومملکتی مستقل بر حکومت
 اسلامییه صورتنه قویمشدر . زنکبار حکومتی بوندن
 مقدم آفریقانک اک قوتلی حکومت اسلامییه سندن
 اولوب، جزیره و سواحله یرلشمش اولان عرب
 تاجارندن بشقه، عربلر مملکتک ایچ طر فلرینه و تانافلیقه

نیازه کولارینه قدر یاییله رق، کوزل چفتلرک و تجارتگاهلر تأسیس ایتمش؛ و تنبلك و شقاوتله مألوف اولان سیاهی مشرکری دین اسلامه جلب و دعوت ایدرک، بونلره بر طریق تمدن آچمشلر ایدی. ایچ طرفلرده عربلرله یرلی وحشیلر آره سنده اختلاف وقوع بولدقجه، انکلتزه یرلیری التزام ایدرک، و بونلره یوز ویره رک، حرکات و حشیمانلرینه رواج و برمشدر. بو موافقه قارشى دیگر بر حای ایدتمک اوزره، حاکم سابق سید برغش آوروپایه سیاحتله، آلمانیا به تقرب ایتمش ایسه ده، آلمانلر بو مناسبات دوستانه دن بالاستفاده، انکلتزه دولتیه اویوشورق، و زنگبار مملکتک قس شمالیسنی و جزیره و شهر ایله حاکمک حمایه سننی انکلیزلره براهه رق، کندیلری بو قطعه واسعه تک قس جنوبیسنی ساحلدن غرباً تاغنانیقجه کولنه و شمالاً نیازه کولندن جنوبا نیاسه کولنده ک (شرق آلمان آفریقاسی) اسمیه بیوک بر معجز تشکیل ایتمشدر. رسماً سواحلی ینه زنگبار حاکمه براهشله سه ده، حقیقتده سواحله دخی کندیلری حاکم اولوب، قمرولرینی ساحله قدر تمديد ایتمشدر. بو وجهله زنگبار مملکتی بو کونکی کونده اعتباری بر اسم او. لوب، خطه مذکوره خریطه لرده (شرق انکلیز آفریقاسی) و (شرق آلمان آفریقاسی) اسملرله ایکی به منقسمدر. مع هذا اورالر مدینتک ادخال و اها ایسنک وحشیلکدن تخلیصی مجرد نشر اسلامه ممکن اوله. ییله جکئی آوروپالی سیاحلر دخی منصفانه اعتراف ایتکده درلر. بو مملکت واسعه ده وقتیهله زنگبار حاکمک و شمعی آلمانیه و انکلتزه تک تحت حمایه سنده بولنور بر چوق قبائل وحشیه بوانوب، باشلیجهری: ماغادوقسو، ملینده، کیلوآ و سائره در. سواحله قریب محللرنده واسع اووملر و صیق اورمانلر و ایچ طرفه ۳۰۰۰ متره ارتفاعنه قدر یوکسک طاغر بولنوب، بر چوق انهار دخی مملکتی شق ایدر. هواسی فیرق العذبه صیحا ق و آلتی یرلرده و خمیدر. اراضیسی بک مثبت اولوب، پرنج، چیویت، شکر قامشی، باموق و انواع میوه لر حاصل اولور. تک دینان قیمتدار آغاج باؤباب تعبیر اولنان شجره عظیمه و سائره دخی بولنیور. آلتون، کومش، باقیر، دمیر و سائر معدنلری دخی واردر. اهالی اصلیه (کافر) اقوامنه

مخصوص لسانله متکام اولوب (بازوتو) لرله و سائر آفریقای جنوبی اقوامیه قرابت جنسیه لری واردر. اوتهدن بری هر طرفه یرلشمش اولان عربلردن بشقه اهالی اصلیه تک دخی بریوک قسمی دین اسلامی قبول ایتمشدر.

زنکی { فارسیده حکومت سورن اتابکان
سنک سلاله سنک ایکنجی حکممداری

اولوب، دولت مذکوره تک بانیسی اولان سنفرک برادری و مودود بن سلفرک اوغلیدر. ۵۵۶ تار. یخندن ۵۷۰ تار یخنه تک ۱۴ سنه حکومت سورمش، و بر چوق خیراته موفق اولمشدر. کندیسندن صکره اوغلی تکله حکومت سوروب، بعده سنفرک اوغلی طغرل یخنه چیمش ایسه ده، بوندن صکره زنگینک دیگر اوغلی سعد حکومته کچوب، سلاله تک اندرا. سنه تک سلطنت بونک نسلنده قالدیغیچون، بو سلاله به ال سنفر و یا سلفر دنیلدیکی کبی (آل زنگی) دخی دیرلر.

زنکی { (عماد الدین) موصل و شام جهتلر.
نده حکومت سورن اتابکان سلاله.

سنک برنجیسی و بودولتک بانیسی اولوب، آقسنفرک اوغلیدر. [« عماد الدین زنگی » ماده سنه مراجعت.]

زنکی { ایران شعرا سندن اولوب، اتابکان
فارسیدن مظفر الدین زنگی به منسوب

بولندیغندن، بو مخلصی اختیار ایتمشدر. شویت اولنکدر:

بر روی تو خطی بنام که بدان خط
صد بوسه مرا بر لب لعل تو برآست

زنکیانی { (عزال دین) مشاهیر صرفیوندن
اولوب، صاحبی اسمنه نسبتله

« عزى » عنوانیه متعارف کتب متداوله صرفیوندن « التصریف » عنوانلی کتابک مؤلفیدر. ۶۵۵ ده وفات ایتمشدر.

زنوبیه { (Zénobie) بلکه زینبدن غلطدر. جزیره
عرب امراسندن برینک قیزی اولوب،

تدمر مملکه سی ایدی. ایکنجی تاهلی اولتی اوزره، اودیانه واروب، بونکله برابر شاپوره قارشى سفر ایتشدی. کندیسنه اسناد اولنان اودیانک قتلندن صکره، شرق

ملکه سی نامی آله رقی، الیکاسنی فراندن آق دیکز ساخنه و جزیره العرب چولندن آناتولینک وسطلر-ینه دک توسیع ایتشدی. رومالیرله قارشى ۲۶۷ دن ۲۷۲ تاریخنه دک محاربه ایدوب، غالبانه غلبه چالمش ایسه ده، آوریان طرفندن آنطاکیه و حماده مغلوب اولوب، تدرسه محاصره اولمش؛ و زنبویه فرار ایتمش ایسه ده، دردست اولنه رقی، ۲۷۳ ده رومیه سوق اولمشدی. تیورده اقامت ایتدیریلوب، بقیه عمرینی اولادیه برابر برحال مجهولیتده کچیرمشدر.

زنوبیه { (Zénobie) ابریا حکمداری رادا-میسنگ زوجه سی و مشهور مهران دک قیزی اولوب، زوجی بر محاربه ده قاچارکن، دشمنلر-ینک ایینه دوشمک، قورقوسیه، کندیسنى بیجاقله اوروب، آراس نهرینه آتمش ایسه ده، زنبویه قور-تلوب، تیریداک ایینه کچمش؛ و بر حکمدار زوجه سنه لایق حرمت ورعایته مظهر اولمش ایدی.

زنودور { (Zénodore) یونان قدیمک مشهور هیکتراشلرندن اولوب، برنجی قرن میلادیده یاشامشدر.

زنون { (Zénon) یونان قدیم حکما سنندن ایکی ذاتک اسمیدر:

برنجیسی میلاددن ۵۰۴ و یا ۴۹۰ سنه اول او وقت بیوک یونان تسمیه اولتان ایتالیای جنوبینک (ایا) شهرنده طوغمش؛ و (پارمنید) دن تحصیل علم و فلسفه ایدوب، قبل میلاد ۴۶۴ تاریخنده آتنه یه سیاحتله، اوراده استادینک فلسفه سنو و علم آداب محاوره یی تدریس ایتمکه باشلامشیدی. آداب محاوره یی بر علم مخصوص صورتنه قویان واک اول اجرته تدریس ایدن بوذاندر. وحدت اشیای و سکون وعدم حرکتی تدریس ایدرکن، بر شخص مضحک اوکسندن کچمکه بواکنجی فکرتینک بطلاتنی اثبات اتمش اولدینی مروی اولوب، بو حرکت (دیوجنس) اسناد اولنیورسه ده، دیوجنس صاحب ترجمه دن ۱۰۰ سنه صکره ظهور ایتشدر.

— ایکنجیسی رواقیون مذهب فلسفینک مو-جدی اولوب، قبریسک (کیتوم) مدینه قدیمه سنده

میلاددن ۳۶۰ سنه اول طوغمش؛ و زنبکین بر تاجرک اوغلی اولمقله، ابتدا کندیسى ده تجارتنه سلوک ایدوب، بریوک زبانه اوغرادقدن صکره، بومسلکدن واز کچمش ایدی. برکون آتنه ده تصادفاً برکتانجی دکاندنه اکسنوفونک سقراطک خواطری حاوی کتانی ایینه کچمکه، بردن بره فلسفه یه میل و محبت ایدوب، کلیبیوندن (قراتس)ک، بعده مغاریوندن (استبلیون)ک و نهایت آقادمیوندن (اکسنوفرات) و (بولون)ک درسنه دوام ایدرک، کندینه مخصوص بر مذهب فلسفی ایجاد، و ۴۰ یاشنده ایکن آتنه نک بر رواق آلتنده تدریسه باشلامقله، درسنه دوام و فلسفه سنه تبعیت ایدنلر (رواقیون) اسمیله شهرت بولشدر. اوقالنه مطابق افعال و حرکاتی و حسن اخلاق حلقه تدریسه نک چوق طلبه جلب ایدوب، ماکدونیه حکمداری (آنتیفون غوناناس) دخی جمله شاگردانندن ایدی. نک مسن اولدینی حالده قبل میلاد ۲۶۳ تاریخلرنده وفات ایتشدر. عمومک فوق العاده حرمت و محبتنه مظهر اولمشدی. فلسفه سنو منطقیات، طبیعیات و اخلاق شعبه لرینه تقسیم ایدوب، اک زیاده اخلاقه اهمیت ویردی. وحدته معتقد اولوب، انسان ایچون روح نه ایسه کائنات ایچون دخی الوهیت او اولدیفنه، و روحک بعدالوفات منفرداً بقاسنی انکار ایدوب، روح عالم اولان الوهیتله وحدت حاصل اولدیفنه اعتقاد ایدردی. آثارینک اکثری نابود اولوب، افکارى سائر قدماى مؤلفینک کتابلرندن وپلوتارخوس طرفندن یازلمش ترجمه حالندن منقهم اولبور.

زنون { (Zénon) قسطنطنییه روم ایمپرا-طورلرندن اولوب، (ایساوره لی Isaurien) لقبیله ملقبدر. ابتدا برضابط ایکن، ایمپراطور برنجی لیونک توجهنی قزانه رقی، دامادی اولمش؛ و ۴۷۴ تاریخ میلادیسنده، بونک وفاتی اوزرینه، کندى اوغلی صبی ایکنجی لیون طرفندن ایمپراطورلغه تشریک ایدلمش؛ و متمقاً بو چوجق وفات ایتمکه، بالاستقلال ایمپراطور اولمش ایدی. ۴۷۵ ده، برنجی لیونک قاریسی (ورینه) طرفندن اویاندریلان فترت اوزرینه، تختی ترک ایدوب، وطنی اولان (ایساوره) یه کچمش ایسه ده، ایکی سنه

خطه سنه یعنی تونس ایله جزایرک قسنطنینه جهتنه
 وپردکری اسم اولوب، بونی برایتک اتخاذ ایتشدری.
 زودنویس } (محمد بن محمود) مشاهیر خطا.
 طیندن اولوب، بغد دلیدر .
 حسن خطه متعاقب «الرسالة الرشیدیه» عنوانلی کتباتک
 صاحبیدر. بوکتابی ۷۱۰ تاریخنده یازمشدر. پارس
 کتبخانه سنده ۱ رقیله مرقم بر نسخه سی واردر .

زور } جزیره ایله برالشامده یعنی فراتک ایکی
 جهتنده مستقل متصرفاتی صورتنده
 اداره اولنور واسم بریر اولوب، ۳۴° ایله ۱۰' ۳۷
 عرض شمالی و ۱۵' ۳۵° ایله ۲۵' ۳۹° طول شرقی
 آرملرنده تمتد اولور. شمالاً دیاربکر و حلب، غرباً
 ینه حلب و سوریه، شرقاً موصل و بغداد و لایترلیه،
 جنوباً دخی برالشام چولیله محاط و محدوددر. مساحت
 سطحیه سی تقریباً ۱۰۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب،
 اهاالیسی دخی تخمیناً ۱۰۰۰۰۰ نفوس راده لرنده .
 در، که بهر کیلومتره باشنه برکشی دوشر . مرکزی
 فرات ساحلنده واقع (دیر زور) قصبه سی اولوب،
 سنجاق مرکزیله برابر بروجه زیر ۴ قضا، ۴ ناحیه
 و ۱۴۸ قریه یی حاویدر :

قضا	ناحیه	مقدار قرا	مقدار اهالی
دیر	سجده تدمر کوکب	۷۱	۴۵۰۰۰
عشاره	بصیره	۳۴	۲۴۰۰۰
رأس العین	---	۲۴	۱۶۰۰۰
الوکیال	---	۱۹	۱۵۰۰۰

اراضیسی عمومیت اوزره دوز و آرز عارضه لی او-
 لوب، یوکسک طاغری یوغیسه ده، مرکز قضاسیله
 رأس العین قضاسی آره سنده (جبل عبدالعزیز) طاغی
 بولنیور، که سنجاغک قسم شمالیسنده سنجاغ طاغنه
 طوغری بر قوس تشکیل ایدیور . (جبل رواق)
 اسمیله دیگر بر طاغ دخی سوریه ولایتندن کلوب،
 شمال شرقیه طوغری اوزانه رق، تدمر خرابه لرینه
 قدر واصل اولور . سجده ناحیه سنده دخی معدن
 اسمیله برکوچک طاغ و دیر قصبه سنک قریبنده بر تپه
 بولنیور . سنجاغ کاملاً فرات حوضه سی داخلنده او-
 لوب، بوایرماق شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری
 سنجاغی ۲۸۰ کیلومتره تک مسافه ده شق ایتدیکی کی ای
 بیوک تابملرندن اولان (خابور) نهری دخی سنجاغک

صکره ایساورهل عسکرک وغوتلرک یاردیمیه یکیدن
 زمام اداره لی اله آتش؛ وکوستردیکی شدت واجرا
 ایتدیکی معاملات غیر لایقه ایله نامی لکهدار ایدوب،
 فسق و سفاهته طالمش اولدیغندن، ۴۹۱ ده سرخوش
 اولدیغنی حالده، کندی قاریسی (آریانده) تک دلالتیله
 حیاً دفن اولنشدر. زماننده برچوق مذهب غوغالری
 ظهور ایدوب، کندیسی بو اختلافی منع ایچون
 «توحید» عنوانیله برتعلیمات نامه نشر ایتش ایسه ده،
 بوحرکتیله ده هیچ برطرفی ممنون ایدمه مش ایدی .

زو } پشداد ایدن زانک نام دیکریدر .
 [«زاب» ماده سنه مراجعت بیوریه].

زواوه } آفریقیه ایله مغرب آره سنده یعنی
 جزایر جهتنده برکوچک قصبه اولدیغنی
 یاقوت حموی بیان ایدیور .

زواوی } (شیخ زین الدین یحیی بن عبدالمعطی)
 مشاهیر نحو یوندن اولوب، بوننده
 «الدره الالفية» عنوانلی رساله منظومه تک صاحبیدر.
 مغربک آنف البیان قصبه سنندن اولوب، ۶۲۸ ده
 وفات ایتشدر . تألیف مذکور ی شرق وغریبه
 مشهور اولوب، برچوق نحو یون طرفندن شرح
 اولنشدر .

زوپییر } (Zopyr) یونان قدیم مورخلری
 بو اسمله اسفندیار اولسی لازم کنن
 برنجی داریوسک سردارلرندن برنجی ذکر ایدوب،
 حکمدار مشارالیهک بابلی محاصره سنده بوذانک کمال
 صداقتندن کندی بروتی و قولالقرنجی کسه رک،
 اسفندیار طرفندن بو حاله قونلدیغنی بیانله، بالیلیره
 التجا ایتش؛ و بووجهله اهنیشلرنی قزانقدن صکره،
 افندیسنه شهرک قولرنی آچمش اولدیغنی بیان ایدیور-
 لر . ایران تواریخنده مذکور دکلدر .

زوتن } (Zutthen) فلکک (کدره) ایالتمده
 و (ایسل) نهری اوزرنده اوله رق
 (دوندر) ک ۱۴ کیلومتره جنوبنده بر قصبه اولوب،
 ۱۵۰۰۰ اهاالیسی، مصنع برکیلیساسی وکوزل انیه
 امیریسی واردر . پک اسکی بر قصبه در .

زوجیتانه } (Zeugitane) رومالیرک قرتاجی
 ضبط ایتدکن صکره افریقیه

قسم شمالیسی یعنی فراتک شمال جهننده کی قسمی شمالدن جنوبه ۳۰۰ کیلومتره ک مسافه ده شق ایدوب، صول کنارندن سنجاغک داخلنده بلخ، جرجب، زرکه، جنجیغه، جراحی و حساوی نهرلرینی و برچوق کوکوردلی میاه معدنیه بی آلیر. بو انهارک جمله سنده کلیتلی بالیق بولنور. فراتک زور سنجاغی داخلنده کی قسمنده سیرسفاشته مانع اوله جق برمشکلات اولمیوب، جزئی بر مصرفه بو حاله وضع اولنسه بیلیر. شمذیکی حاله کلکله ایشلر لر. فرات مجراسنک حوارلرنده وسائر بعض یرلرنده بر طاقم طوزلی کوللر و بطاقلقلر دخی بولنوب، کوزل طوز اخراج اولنور؛ و بو کوللرک برنده پک مقبول برنوع بالیق صید اولنوب، دمشق شامه وسائر طرفره کوندریلور. اراضیسی پک منبت اولوب، بعض جهتلری انهارک صولیله سقی و اروا اولنور، و بعضلری ده یالکز یاغموردن استفاده ایدر لر. بو ایکنجی اراضیده قیش محصولی اوله رق آرپه و بقدای حاصل اولوب، یوللرک بعد مسافه سندن طولانی اخراج اولنمه جینی جهته، یالکز احتیاجات جمله یه کفایت ایده جک قدر زرع اولنور. انهارک صویله اروا اولنان یرلرده دخی مصر بقدایی و داری حاصل اولوب، داریدن اخراجات دخی اولور. بتون سنجاقده حد وسطی اوزره سنوی بهر طغاری ۱۵۰۰ کیلو اولتی اوزره ۵۳۹۱ طغار بقدای، ۲۴۶۱ طغار آرپه، ۱۰۰۰۰ طغار مصر و ۱۶۳۱ طغار داری حاصل اولور. اشجار مثمره غرسنه بیکی باشلانوب، هنوز لایقیله محصول آله میور. حیوا نات اهلیمه سی چوچقه اولوب، ۱۴۰۰۰ صیغیر، ۱۷۰۰ آت، ۸۵۰۰ اشک، ۴۰۰۰ دوه و ۴۷۸۲۰۰ قویون موجوددر. سکنارلی اولمدیعی حاله، سنجاق داخلنده جولان و سرور ایدن عشیرت لک کایتلی دوه و قویونلریله خرکه لری بو حسابه داخل دکدر. هواسی یازین پک صیجاق اولوب، ساتیغراد حسابیله میزان الحارره ۵۶ درجه یه قدر جیقارسه ده، صاغلام اولوب، البوکالده کی صسته دن بشقه هیچ بر محلی خسته لق یوقدر. قیشین یاغمورلری چوق او-لوب، هواسی دخی معتدلدر. نیسان و مایسنده علی-الخصوص البوکالده سینک و سیوری سینکر چوقدر. سنجاق داخلنده شمذی یه قدر هیچ بر معدن بولنماش

ایسه ده، آلچی و تبشیرکی اتره سی چوقدر. سجه و تدر ناحیه لرنده برچوق کوکوردلی میاه معدنیه بولنور. فرات وادیسنده تمر هندی، قواق، طوت و خرما آغاجلرینی حاوی بعض کوچک اورمانلر بو-لنوب، اک بیوکری اولان البوکال اورمانک طوی ۷ کیلومتره در. یقین و قتلر کلنجیه قدر زورده آرسلان و قیلانه تصادف اولنور دیسه ده، شمذی بو حیوانلردن اثر کورلیوب، چقال، طوموز، صیر-تلان، قورد و تیلکی کی حیوانات بولنهرق، اک زیاده اورمانلرده طولاشیرلر. زورده یالکز عبا اعمال اولنوب، سائر معمولات لازمه دمشقدن، حلبدن و بغداددن نقل اولنور. مرکز لوانک بو اوچ شهرایله خیلی تجارتی اولوب، مقتت صورتده کاروانلر ایشلر. سنجاغک سنوی اخراجاتی ۱۳۰۰۰۰ و ادخالاتی ۸۰۰۰۰ لیرایه بالغ اولور. اخراجاتی قویون، پیاغی، یاغ، دری، سیسام و مصردن عبارتدر. واردات سنوی ۴۹۲۰۷ لیرایی تجاواز ایتبور. بو سنجاق یقین و قتلر کلنجیه قدر عربان عشایر-ینک جولانکاهی اولوب، انتظام و امنیتدن محروم ایکن، بوندن اوتوز یدی سنه اول سردار اکرم عمر پاشا عربانی تشکیل ایده رک، اوراسنی تحت انضباطه آلمش؛ و او وقته قدر مجلی اشقی اولان دیر قصبه سی عراق ایله سوریه آرمنسنده تجارتکاه بر قصبه اولوب، زور خطه سی ابتدا حلب ولایتیه ملحق و بعده مستقل بر سنجاق صورتنه قونمشدر. ابتدای تشکیلاتده متصرفاتی ایدن آرسلان پاشانک همتهله کاروان طریقلرنده بر طاقم خانلر انشا و عساکر اقامه ایدیله رک، امنیت استحصال اولنمشدر. فرات سیر-سفاشته صالح بر حاله وضع، ودمیریول خطلری تمدید ایدیله جک اولسه، بو سنجاق هر نوع ترقیانه مستعددر.

زوراء

} مائه و شصتفه دیمک اولان بوکله
} دله تک بغداده قریب قسمنه و دجله.

تک ساحل غریسنده مؤسس اولان اصل بغداد شهرینه اطلاق اولنور. شهرک بواسطه سبب تسمیه سی قیولرینک بر برینه مقابل اولمیوب یان دوشمه لری، و یاخود جامعلرینک قبله یه باندن متوجه اولمیدر. — مدینه منوره تک چارشینسه و جزیره العربک مختلف محله یه ده بواسطه ویریلیدی. — بطلیوس «مخمه» سنده ۳۹° عرضیله ۱۰۵° طولاننده (زورا)

اسمیله برقصه اولدیغنی ذکر ایتمسینه، یاقوت حموی «معجم» نده بونی بیلدیکنی واولسه اولسه بلاد رومده اوله جغنی بیان ایدیور .

زوراوونو { Zoravno } غالیجیاده (دنیستر) نهری ازرزنده و (استری) نك

۲۹ کیلومتره شرقنده بیوک برقریه اولوب، ۱۶۷۶ تاریخ میلادیسنده عثمانلی عسکری بوخلده لهیلره قارشلی بیوک برمظفریته نائل اولمش؛ و (سویسکی) (بودولیه) و (اوقرنه) یی دولت عثمانیه ترک ایدن (زوراوونو) معاهده سنی امضایه مجبور ایشلر ایدی .

زوروبابل { Zorobabel } یهود رؤسا - سندن اولوب، کیشرو بابلی

قیح ایله، اوراده اسیر بولنان نجی اسرائیلک وطنلرینه عودت لرینه مساعدده ایتدیکی وقت، بوذات قومنی قدسه سوق ایش؛ و (یسو) نام کهنک یاردیمله آیین یهودی تجدید و احیا ایدوب، سامریلک ممانتیه برابر، بیت مقدسی یکیدن تاسیس ایش ایدی .

زوریح { Zürich } اسویچره نك قسم شما - ایسنده همنامی اولان کولک

منتهای شمالنده و بوکولک آياغی حکمنده اولان (لیات) نهری اوززنده ناحیه یعنی جمهوریت مرکزی وبتون اسویچره نك اکیبوک شهری اولوب، ۹۰۰۸۸ اهاالیسی، کوزل ابنیه امیرییه وخصوصه سی، دارالفنونی تشریحه مخصوص بیوک نملیاتخانه سی، تاریخ طبیعییه مخصوص صالحه سی، فنون مختلفه نمونه خانلری، متعدد کتبخانه سی، مکتب صنایعی، کورلره مخصوص مکتبی، متعدد مکاتب اعدادیه و سائره سی، بیتبخانه سی، دار- الشفاسی، (مونستر) اسمیله مصنع برکلیساسی، مختلف اپیک قاشلر و پاموقدن بعض منسوجاتله سرکه و سائره فابریقه لری وارددر . معاریفه و اسباب تحصیل و تربیه - نك مکملیتیه مشهور اولوب، «اسویچره نك آتیه سی» اسمنه مستحق اولمشدر . مشاهیر علمادن بر چوق ذواتک مسقط رأسیدر . پک اسکی بر شهر اولوب، رومالیلر زمانده - (توریقوم) اسمیله معروف ایدی . اوته دن بری برچوق وقایع سیاسییه نك محل جریانی اوله کلشدر .

زوریح { Canton de Zürich } ناحیه سی (اسویچره جهامیر متفته سنی ترکیب

ایدن ۲۵ ناحیه نك بری اولوب، شمالاً (باده) بیوک دوقة لغیله و (شافهوزه) ناحیه سیله، غرباً آغر وویه، جنوباً سنت غال، زوغ و اشویچ، شرقاً دخی تورغوویه ناحیه لرله محاط و محدوددر . شمالدن جنوبه بونی ۶۲ واکا ۴۳ کیلومتره و مساحتی سطحیه سی ۱۸۵۰ مربع کیلومتره اولوب، ۲۳۷۱۸۳ اهاالیسی وارددر . اهاالیسنک همنان جهله سی پروتستاندر . مرکزی همنامی اولان شهردر . اراضیسی عمومیت اوزره طاشاقت ایسه ده، اورالده آلپ سلسله سنک اتکاری و شعبه . لری خیلی انحطاط کسب ایتمکله، هیچ برحلی ۱۱۶۰ متره ارتفاعنی تجاوز ایتمز . اسویچره نك جهات جنوب - بیه سنده کی بوز دره لرندن دخی عاریدر . (رین) ایرماغی ناحیه نك حدود شمالیه سی تفریق و برخلنده اراضیسی ایچنه دخول ایتدیکی کبی، بو ایرماغه منصب اولوق اوزره، عمومیت اوزره جنوبدن شماله آقار برقاج نهری ده ا وارددر، که باشلیجه لری: رایس، لیات، سیل و توردر . آتیده بیان اولنه جق (زوریح) کولی ناحیه نك نصفنی ایکی به شق ایتدیکی کبی، بونک شرق جهتنده برقاج کوچک کول دخی بولنیور . اورمانلری و صرعارلی چوق اولدیغنی کبی، زراعت دخی پک ایلری اولوب، اقلیمک مساعد اولدیغنی حبوبات و سبزه و میوه لک انواعی یتیشدیریلیر . صغیر وقیون و سائر حیوانات یتیشدیروب بلسلکه ده اهاالیسنک فوق العاده مهارت و استعدادی وارددر . صنایع دخی پک ایلری اولوب، منسوجات و معمولات مختلفه یه مخصوص پک چوق فابریقه لری وارددر، و تجارتی پک ایشلکدر . ناحیه داخلنده متعدد دمییر یوللر بولنوب، کول و نه لرله برابر تجارتی تسهیل ایدیور . هوا سی اسو - یچره نك سائر طرفلرینه نسبة معتدل وهله یازن پک لطیفدر . بونا حیه ۱۳۵۱ ده جهامیر متفته یه التحاق ایدوب، او وقت یالکزر زوریح شهر یله (سیل) نهری کنارنده واقع برقضادن مرکب ایدی . اون دردنجی و اون بشنجی قرن میلادیده کسب توسع ایدوب، شمدیکی حدودی بولشدر . ۱۸۰۲ ده برطاقم مناز . حاته میدان اولملغه، فرانسه نك مداخله سنی واسو - یچره نك ۱۹ ناحیه اوزرینه تنظیمنی انتاج ایتشدی . ناحیه نك شمدیکی اصول اداره سی ۱۸۳۹ ده تنظیم اولمشدر . ارکان حکومت ۲۱۲ اعضادن مرکب بر

مجلس عمومی ایله ۲۵ اعضا دن مرکب بر مجلس
دائمدن و بر تمیز محکمه سندن عبارتدر.

زوریخ { کولی (Lac de Zürich) اسو-
پجره نك وسعته اینجی درجه ده
بولنان کوللردن اولوب، ابتدا (سنت غال) ایله
(اشویج) ناحیه لری آره سنده و بده زوریخ ناحیه سی
داخلنده بر قوس و یا هلال رسمنده جنوب شرقیدن
شمال غربی به ممتد اولور. طولی ۲۵ و عرض وسطی سی
۳ کیلومتره در. درینلکی بعض محللرند ۲۰۰ متره به
قدر واصل اولور. یوقاری و آشاغی نامرله ایکی
قسم اعتبار اولنوب، آره لرند ۱۸۰۰ قدم بونی
اولان بر کوپری بولنیور. جنوب شرق کوشه سنه
(لیت) نهری بو کوله منصب اولور؛ و اوست طرف
فنده کی (والن) کولبله بر جدولله اختلاط ایدر. شمال
غربی کوشه سندن (لیمات) نهری چقوب، زوریخ
شهری اینجندن سرورله، (رین) ایرماغنه دوکک
اوزره، شمال غربی به طوغری آقار. ساژ اسویجره
کوللری کبی بودخی غایتله کوزل منظره لی و دلنشین
کنارلرله محاطدر. ساحل غربی سی بونجه بر دمیز یول
خطی ممتد اولدینی کبی، ذکر اولنان کوپردن ساحل
شرقی سنه دخی بر شعبه اوزانیر، که (والن) کولی قر-
بنده ایکیسی بعدادلتقاطع، آلپ سلسله سنک اتکارینه
قدر ممتد اولورلر .

زوزان { اخلاط، آذربجان، دیار بکر
{ و موصل آره لرند اکراده
مسکون بر ناحیه اولوب، ۱۹ نجی سال هجریده
عیاض بن غم حضرتلری طرفندن صلحاً فتح ایدلمش
اولدینی کتب فتوحده محرردر. ابن اثیر بونا حیه نك
دجله نك جهت شرقیه سنده و جزیره ابن عمرک (یعنی
جزیره نك) قارشینده واقع اولوب، موصلدن ایکی
کونلک مسافه دن باشلا بیره ق، آذربایجان حدودینه دک
ممتد اولدینی و اینجنده بر جوق قلاع حصینه بولندیغنی
بیان ایدیور .

زوزن { خراسانده نيسابور ایله هرات آره-
{ سنده ۱۲۴ قریه دن مرکب بر ناحیه
واسعه و بونک مرکزی اولان بر قصبه اولوب، کثرت
علما و فضلائندن طولانی (البصرة الصغری) دینلیر-
دی. بر جوق مشاهیرک مسقط رأسی بولنمشدر.

زوزنی { (ابو عبد الله حسین بن احمد)
{ مشاهیر ادبا دن اولوب، معلقات
سبعه نی شرح ایتشدر. بوشرح پارس کتبخانه سنده
۱۱۵۴ رقیله مرگم اوله رق موجوددر.

— (ابو حنیفه عبد الرحمن بن حسن زوزنی)
مشاهیر محدثین و خطاطیندن اولوب، ۴۰۰ مصحف
شریف یازمش، و بر بنی ۵۰ دیناره ویرمش ایدی.
۴۵۵ تاریخنده حجه کتشدیدی .

— (ابو العباس ولید بن احمد زوزنی) دخی
محدثین و صوفیوندن اولوب، ۳۷۶ تاریخنده وفات
ایتشدر .

— (ابو نصر احمد بن علی زوزنی) دخی ادبا دن
اولوب، بغداده ورودله سلاجقه دن عضد الدوله نك
خدمته کیرمشیدی. شوقطعه اونکدر :

ولا اقبل الدینا جیمآ بینه
ولا اشتری عن المراتب بالذل
واعشق کسلا المدام خلقه
لئلا تری فی عینا مة الکحل

زوغ { (Zug) اسویجره ده همنامی اولان
{ ناحیه نك مرکزی بر قصبه اولوب،
همنامی اولان کولک کنارانده واقمدر . ۴۰۰۰
اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، کتبخانه سی و مقارنه
و شهریه و ساژره فابریقه لرله قورویش اخراجاتی
وارددر .

زوغ { ناحیه سی (Canton de Zug) اسو-
{ پجره جواهر متفقه سنی ترکیب ایدن
۲۵ ناحیه نك بری اولوب، شمالاً زوریخ، شرقاً
و جنوباً اشویج، غرباً دخی آرغوویه ناحیه لرله محاط
و محدوددر. کوچک بر ناحیه اولوب، شمال غربیدن
جنوب شرقی به بونی ۲۰ واک ۱۷ کیلومتره در .
مساحة سطحیه سی ۲۳۹ مربع کیلومتره اولوب،
۲۳ . ۲۹ اهالیسی وارددر. سکنه سی کاملاً آلمان
واکثریت اوزره قنولیکدر. اراضیسی عمومیت اوزره
طاغلق ایسه ده، منبت دره و با برلی چوقدر. همنامی
اولان کولک نصف شمالیسی ناحیه نك اینجنده اولوب،
بونک آیانغی حکمننده اولان (رایس) نهری، رین
ایرماغنه دوکک اوزره، شمال غربی به طوغری آقار.
مذکور کولک شرق جهتنده بر کوچک کول دها

وارد، که آباغی اولان بر نهر ناحیه نک ایچنده طو-
لاش هرق، ساحل شمالیندن زوغ کولنه دوکولور.
هوایی معتدل وصاغلامدر. کستانه وسائر میوه لریله
پنبیر ویاغ محصولاتی چوقدر. کلیتی کیراسو اعمال
اولنور. اوچ دمیر بول خطی ناحیه یه داخل اولوب،
کولک کنارلرینی دور ایدبور. زوغ ناحیه سی ۱۳۵۲
ده جاهیر متفقیه الحاق ایتشد.

زوغ { که لی (Lac de Zug) اسویچر نک
ایکلیجی درجه ده کی کوللرندن اولوب،
زوغ، اسویچ و لوسرنه ناحیه لری آرمسنده واقدر.
شمالدن جنوبی طولی ۱۴ و عرض وسطی ۲ کیلو-
متره اولوب، دریناکی تقریباً ۲۱۵ متره در. همناهی
اولان ناحیه ده بولنان بر کوچک کول ایله اختلاطی
اولوب، (رین) ایرماغنه دوکیان (رایس) نهری
دخی آباغی حکمنده در.

زوغما { (Zengma) سوربه ده فراتک ساحل
یمینده و (افامیه) نک قارشینسنده
اسکی بر قصبه اولوب، افامیه بر کوپری ایله مربوط
ایدی؛ بو سبیدن روملر طرفندن «چفت» دیمک
اولان بواسمه اوشمده.

زوقسیس { (Zeuxis) یونان قدیمک اک
مشهور رساملرندن اولوب،
قبل المیلاد ۴۷۰ تاریخنده طوغمش، و ۵۰۰ تار-
یخلرنده وفات ایتشد. (آپلودور) ک آثارینی تتبع
ایدوب، مهارتده بونی چکش، و (پاراسیوس) ه
رقیب اولمش ایدی. رسملرنک فروختندن بر بویوک
ثروت قزانوب، بده آثارینی مجاناً هدیه ایتکه باشلا-
مشیدی. بر چوق رسملری رومیان تریین ایدوب،
بده قسطنطنیه یه نقل اولمش، و مرور زمانه محو
اولشدر.

زوک { ارضروم ولایتنده ارزنجان سنجانک
رفاهیه قضااسنده مرکز قضان اداره
اولنور بر ناحیه اولوب، ۱۷ قریه دن مرکبدر.

زولا { (Zoula) «زلیع» ماده سنه مرار
جعت اولنه.

زولتان { (Zoltan) بچار رؤسا سندن او-
لوب، ۹۰۷ تاریخ میلادیندن
۹۵۵ تاریخنده ک اووقت نیم وحشی حالنده بولنان

قومیه آروپایی غارت ایدهرک، نهایت اوغسبورغ
قربنده برنجی اوتون طرفندن مغلوب اولمله، شمیک
بجارسنه دونه رک، اوراده ساکن اولمش، و بچارستان
قرالغیک اساسنی قورمشدر. وفاتی ۹۶۰ تاریخنده
وقوع بولشدر.

زولکیف { (Zolkiew) آوستریا و بچارستان
دولتیک غالباً خطه سنده
ولبرغک ۳۰ کیلومتره شمالنده سنجاق مرکزی بر
قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واسکی سویدسکی
خانداننه مخصوص بولنش بر سرانی واردر. —
زولکیف سنجایی شرقاً زلقزوف، جنوباً و جنوب
غربی جهندن پرزمیسل ولبرغ سنجاق لریله، شمالاً
دخی روسیه حدودیله محدود اولوب، بونی ۱۰۰
واکی ۷۰ کیلومتره و اهالیسی ۲۴۰۰۰۰ کشیدر.

زولو { (Zoulous) آفریقای جنوبینک سا-
حل شرقینسنده آتی البیان (زولولاند)
مملکتنده ساکن بر قوم اولوب، بتون آفریقای جنوبی
خلقنک منسوب بولندقلری بچو آنه عرفته منسوبدر.
رنکری سیاهله باقیر رنگی آرمسنده اولوب، متناسب
الاعضا و ایری آدملردر. ۲۰۰۰۰۰ قدر افراددن
عبارتدر. زولولر نیم وحشی بر حاده بولنوب، همان
چیلای کز لرل. زیاده سیله جسور و جنگاور آدملر
اولوب، اخیراً آنکلین عسکرینه خیلی وقت مقاومت
ایده بیلشدر.

زولولاند { (Zouloulande) یعنی «زولو
مملکتی» آفریقای جنوبینک
ساحل شرقینسنده و امید برونی مهبزینک منتهای
شرق شمالینسنده بر مملکت اولوب، غرب جنوبی
جهتندن (ناتال) مهبزله، غرب شمالی جهتندن
(ترانسوال) جمهوریتیه، شمال شرقی جهتندن پور-
تکیز مستملاکتندن اولان (موزامبیق) ایله، شرقاً
و شرقی جنوبی جهتندن دخی بحر محیط هندسی ایله
محاطدر. ۲۶° ایله ۳۰' ۲۹° عرض جنوبی و ۲۸°
ایله ۳۳° طول شرقی آرم لرنده تمتد اولوب، ترانسوال
حدودینی ایران (راندبرغ) سلسله جبالنک سا-
حله قدر تمتد اولان اتکاردن عبارتدر. مساحت
سطحیه سی ۶۱۵۰۰ مربع کیلومتره اولوب ۲۵۰۰۰۰
اهالیسی واردر. عارضه لی و اورمانلره مستور بر

اولوب، مذکور سلسله جبالدن این بر قاچ نهری وارد. بوانهارك الك بیوکی موزامبیق داخلنده واقع (دلاغوآ) کورفرینه دوکیلن (اومغوروومه) نهر - بدر. دیکرلینک چوغی ساحل قریبده بولنان (سانته لوجیا) کولنه دوکیلور. بومامکتک اهاالیسی اولان زولولر (کافر) اسم عریسیله معروف اولان او جوار اقوامندن اولوب، بر چوق قبیله له منقسم اولدقلری حالده، بر حکمدارک تحت اداره سنده بو. لنیورلردی، و حرب وقوعنده قرق بیک جنکاور چیقارمیله جک صورتده تنظیم اولمشلردی. ایکی سنه لک محاربه دن صکره ۱۸۷۹ ده انکیلزله مغلوب اولمیرله، حکمدارلری بولنان (سنیوایو) نک اسیر دوشمی اوزرینه، (زولولاند) مملکتی درده تقسیم اولنهرق، (آمازولو) دینلن جنوب شرقی قسمی انکیلز طرفندن بسبتون ضبط، و ناتال حکومتنه الحاق اولمش؛ (آماتونغه) دینان شمال شرقی قسمی انکتره نک تحت حمایه سنده بولنان برملکه طرفندن اداره اولور؛ (آماسوآزی) دینان شمال غربی قسمی مستقل برطاقم رؤسانک النده بولنیور؛ (زولولاند) اسمنی محافظه ایدن جنوب غربی قسمی دخی ترانسوال بوئرلینک دلالت و معرفتیه بر جمهوریت حالته قویله. رق، (وریهاید) قصبه سی مرکز اتحاد اولمش، و بو جمهوریت بالطبع ترانسوالک دائره اتذقه آلمشدر.

زولیکهاو } (Zullichau) بروسه نک براند
 } بورغ ایالتنده (فرانتفورت
 سوراودر) ک ۳۵ کیلومتره شرقنده بر قصبه و قلعه
 اولوب، ۷۴۰۰ اهاالیسی و چوخه ایله قونیاق و سرکه
 فابریقه لری واردر .

زولیه } (Zulia) آمریقای جنوبینک
 } (نزوزولا) جمهوریتنده برنهر اولوب،
 (ماراقایو) کولنه دوکیلور.

زومبو } (Zumbo) آفریقای جنوبیده
 } (زامبز) ایرمانگ مجراسنده واقع
 بر آطه نک اوزرنده پور تکیز مهاجر لریله مسکون بر
 قصبه اولوب، (تته) نک ۴۰۰ کیلومتره جنوب
 غریبسنده واقعدر. آلتون معدنیله فیل دیشی تجارتی
 واردر .

زومبور } (Zombor) مجارستانده (باقس)
 } ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب،
 پشته نک ۱۷۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر.
 ۲۴۳۰۰ اهاالیسی و سربی یتیشد بر مکه مخصوص
 مکتبی واردر .

زوتزوناته } (Zonzonate) آمریقای
 } وسطینک (سالوادور)
 جمهوریتنده (سان سالوادور) ک ۹۰ کیلومتره
 غریبسنده اوله رق همنامی اولان برنهرک بحر محیط
 کبیره منصب اولدیفی محله واقع بر قصبه و اسکله
 اولوب، ۴۰۰۰ اهاالیسی و بیوک تجارتی واردر .

زویدرزئه } (Zuyderzée) یعنی «بحر
 } جنوبی» شمال دیکزینک فلنکک
 ایچنه کیرمش بیوک بر کورفرزی اولوب، غرب جهتنده
 بولنان (هولانده) و شمال جهتنده واقع (فرزئه)
 خطه لرینک ایکی برونی آره سنده اولان مدخلی، کور.
 فزک شمال غربی گوشه سنده واقع و غربه متوجه
 اولدیفی حالده، تقریباً ۱۳ کیلومتره وسعتنده اولوب،
 بو بوغازک خارجنده بر ایکنجی کورفرز بولنیور، که
 صره آچق آطه لرله اتکیندن آیرلمش اولوب، بونلرک
 آره لرنده کی بوغازلردن کیرایلر . (زویدرزئه) کور.
 فزینک شمال شرقیدن جنوب غربیه اولان طول
 اعظمی ۲۲۰ و عرض وسطیسی ۷۵ کیلومتره در.
 بو کورفرزک وقتیه یا لکتر قسم جنوبیسی (فلو) اسمیه
 برکول حالنده اولوب، دکنزله اختلاطی وار ایدی .
 ۱۱۷۰ تاریخ میلادیندن ۱۲۸۷ تاریخنه دک دوام
 ایدن طغیان میاه قسم شمالیسی دخی صو آلتنه
 بر اقوب، دکنزله اختلاطی آرتیرمشدر. بو کورفرزک
 قورودلمسیله، قهرینک اراضی مزروعیه تحویلی
 متصوردر .

زونه } (Zoni) اسکی قسطنطنیه روم ایمپرا-
 } طور یچه لرندن ایکی قادین اولوب،

برنجیسی لئونک معشوقه سی وبعده زوجه سی ویدنجی
 قسطنطنینک والده سیدر. زوجنک وفاقی اوزرینه،
 ۹۱۱ تاریخ میلادینسنده سر ایدن طرد اولمش، و اوچ
 سنه صکره اوغلی طرفندن جلب اولنهرق، دوستی
 اولان برنجی رومانله بالاتفاق بیوک بر نفوذ قراشمش
 ایسه ده، نهایت ۹۱۹ ده بونک طرفندن بر مناستره

دیوان همایون قلنه دوامله، ۱۲۵۲ ده صدارت عظمای مکتوبجیلغنه، ۵۵۵ ده دعای نظارتی وکالتی انضمامیه حربیه نظارتنه، وبعده بالا صاله دعای نظارتنه، ۲۵۷ ده ترسانه مستشار لغنه، ۵۹ ده صدارت عظمای مستشار لغنه نصب اولنهرق، رتبه بالایی احراز ایتمش؛ و ۲۶۴ ده ترسانه نظارتنه، ۶۵ ده مجلس والا اعضا لغنه، ۶۶ ده ثانیاً ترسانه نظارتنه تعیین بیورلمشیدی. شعر وانشاده مهارتی وارددر. شویت اونکدر:

عین عبرتله جهانه چوق کوزه قیلدم نظر
کورمدم بر بویله چشم خوب مازاغ البصر

زهراء { حضرت فاطمه (رضها) بنت رسول
الله (صلعم) ك مخلص شریفیدر .

[«فاطمه» ماده سنه مراجعت بیوريله .]

زهراء { اندلسده قرطبه دن ۶ میلک مسافه.
ده واقع برقصه اولوب، ملوک امو.
یه دن عبدالرحمن الناصر طرفندن بنا، و فوق العاده
صورته تزیین و اعمار اولمش ایدی. اندلس شعرا.
سی بوقصبه نك مدحی حقدنه پك چوق اشعار سو.
یلشردر. مشاهیر علمادن بر چوق ذواتك مسقط
رأسی بولمشدر .

زهراوی { (ابو الحسن علی بن سلیمان)
اندلس مشاهیر اطبا سندن
اولوب، علوم ریاضیه ده دخی ید طولاسی و ارایدی.
بوفنده «کتاب الارکان» عنوانیه مشهور بر تألیفی
وارددر.

زهراوی { (خلف بن عباس) بوده اندلس
مشاهیر اطبا سندن اولوب،
ادویه مفرده و مرکبه ده و فرط معلوماتی و تدایء
امراضده مهارتی و ارایدی . برچوق تألیفات معتبره.
سی اولوب، الك مشهوری «کتاب التصریف لمن یجز
عن التألیف» عنوانلی اثریدر، که فوائد کثیره یی
جامع اولوب، مؤلفنك اسمیه دخی معروفدر .

زهراوی { (سلیمان بن محمد الکرمانی)
مشاهیر ادبا دن اولوب، (آداب
الکتاب) کتابنه بر شرح یازمش؛ و ۵۷۶ ده وفات
ایتمشدر.

زهراه { (بن حویه التیمی) صحابه دن اولوب،
هجیر امیری طرفندن نزد حضرت

حبس اولنش ایدی . — ایکنجیمی طقوزنجی
قسطنطینک قیزی و اونجی رومانک زوجه سی اولوب،
۱۰۲۴ تاریخ میلادیسنده، دوستی بولنان دردنجی
میخالی اقامد ایتک ایچون، زوجنی ازاله ایتدیرمش؛
و صرقوم دردنجی میخاله وارمش ایسه ده، سؤ معاملا.
نه تحمل ایده میهرک، بر سنه صکره بونک یکنی
باشنجی میخالی اقامد ایتمش؛ و بونکله ده بختیار اوله مد.
یغیچون، ۱۰۴۱ ده برقاریشقلق آره سنده، کندبسی
همشیره سی (تئودوره) ایله مشترکاً اداره یی اله
آلش؛ و او وقت ۶۳ یاشنده اولدیغی حالده، اونجی
دفعه اولهرق اولنوب، اونجی قسطنطینه وارمشیدی.
حکم و نفوذی ینه لندن بر اقیوب، تاریخ وفاتی اولان
۱۰۵۲ یه قدر حکومت سورمشدر .

— بو اسمله خرسیتانرک ایکی عزیزه لری دخی
اولوب، مجهول تاریخلرده بری آناتولینک (بامفیلیا)
خطه قدیمه سنده و دیگرى روماده قتل اولمشدر .
برنجیسنک یورطیسی مایسک ۲ سنده و ایکنجیسنک کی
تموزک ۵ نده اجرا اولنور.

زویله { بلاد سودان ایله افریقیه آره سنده
اجدادیه دن ۱۴ مرحله لک و چاد
کولنک شرق شمالیسندن بولنان (کانم) دن ۴۰ صر.
حله لک مسافه ده واقع برقصه اولوب، برقه نك فتحندن
صکره عقبه بن نافع طرفندن فتح ایدلمش اولدیغی،
و بوقصبه دن افریقیه یه کوله و جاریه نقل و فروخت
اولندیغی جغرافیون عرب آثارنده مسطوردر . —
افریقیه ده مهدیه نك برحله سی حکمنده اولان دیگر
برزویله دخی وار ایدی، که مهدیه ایله برابر فاطمیو .
ندن عبید الله مهدی جابندن بنا اولمشدی . —
قاهره مصرده دخی بو اسمله برحله وار ایدی.

زوئیل { (Zoile) یونان قدیم منفدرلندن
اولوب، شاعر شیر او میروسک
آثاری حقدنه کی تنقیداتیه شهرت بولمشدر. بو
تنقیداتدن بشقه تاریخه متعلق بعض کتابلر دخی
یازمش ایسه ده، جمله سی نابود اولمشدر. قبل المیلاد
۳۰۰ تاریخلرنده یاشامشدر.

زهدی بک { (اسماعیل —) رجال دولت
علیه دن و متاخرین شعراء
عثمانیه دن اولوب، استانبوللیدر. ۱۲۱۴ ده طوغوب،

بوی به اباث اولنگله، شرف اسلامه مشرف اولمش؛
وقادسیه محاربه سنده سعد ابن وقاص (رضه) عسکر -
ینک مقدمه سنده بولنوب، بعده خیلی وقت یاشامش؛
وحجاج زماننده (سوق الحکمه) ده سیب بن یزید
خارجی یدیله شهید اولشدر .

ز ه ر ی } (محمد بن مسلم) مشاهیر تابعیندن
هشام امونیک زمان حکومتده وفات ایتشدر .
کتابلرینی اطرافنه دیوار کبی دزوب، ایچنه قپانهرق،
مطالعه ایله اصرار اوقات ایلدیکی، وحتى زوجه سنک
بر کون «بوکتابلر بکا اوج اورتاقدن اشددر»
دیدیکی سرودیر . بر چوق احادیث شریفه روایت
ایدوب، صاحب مذهب امام مالک (رضه) صاحب
ترجهدن روایت ایتشدر .

ز ه یر } مشاهیر شعراء عربدن اولوب، معلقات
سبعهدن برینک صاحبیدر . کندیسینی
جاهلیته یاشایوب، اوغلی (کعب بن زهیر)، که پدر -
ندن کری قالماز برشاعر شیرین زباند، وقت سعاده
یتشمش؛ وابتدا حضرت رسول الله (صلم) ک علیهنده
بولنمش ایسهده، بعده مدح نبی (صلم) ایله تزین
لسان ایدوب، نوازش حضرت پیغمبری به نائل وشرف
اسلامه مشرف اولشدر .

ز ه یر } صحابه دن بوجه زیر بر قاج ذاتک
اسمیدر : (زهیر بن الاقر) که بر
روایتده صحابه دن ور روایتده تابعینددر .
(زهیر بن ابی امیه بن المغیره) که (ام سلمه) نک
برادری، خالد بن ولید حضرتلرینک عم زاده سی
و حضرت فخر کائنات (صلم) افندمزک خاله لری
عاتکه بنت عبدالمطلبک اوغلی اولوب، خالد بن
معدان کندیسندن روایت احادیث شریفه
ایتشدر . — (زهیر الثقفی) که بر حدیث
شریفک راویسیدر . — (زهیر بن ابی جیل) که
فارسی فتح ایدن عسکر مسلمین امراسندن اولوب،
بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر . — (زهیر بن
خطان الکنتانی) که مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کلوب،
شرف اسلامه مشرف اولشیدی . — (زهیر بن خیمه)

که زهیر بن معاویه الکوفینک جدی اولوب، حضرت
رسول الله (صلم) افندمزک ارتحالاری کیجه سی مدینه
منوره یه کیروب، حضرت ابا بکر صدیق (رضه) مسافر
اولمشیدی . — (ابو جرد یاخود ابو جرده الجشمی
السعدی) که حنین وقعه سندن صکره هوازن قومی
طرفندن مبعوثاً جبرانده بولنان حضرت رسول الله
(صلم) افندمزک نزدینه کوندربله رک، قومک غنیمت
اولنان اموالیسه سی اولنان نسا واولادینی طلب
ایدوب، حضور نبویه سویلدیکی بر قصیده سنده
شو ایکی بیت ایراد اولنور :

امنن علینا رسول الله فی کرم
فانک المره ترجوه و تدخر
امنن علی بیضة قد عاقها قدر
مزق شملها فی دهرها غیر

بعده شامده ساکن اولمشیدی . — (زهیر بن
عام) که قومی طرفندن مبعوثاً نزد حضرت پیغمبری به
کلهوک، شرف اسلامه مشرف اولمشیدی . — (ابو
ملیه زهیر بن عبدالله) که حضرت ابا بکر (رضه)
دن روایت ایتشدر . — (زهیر بن عثمان الثقفی) که
بعده بصرهده ساکن اولوب، حضرت حسن بصری
(رضه) کندیسندن روایت ایتشدر . — (زهیر بن
العجوه) که حنین وقعه سنده شهید اولشدر . —
(زهیر بن علقمة الجبلی) که کوفه ساکنلردن اولوب،
بر روایتده تابعیندن ایدی . — (زهیر بن ابی علقمة
الصبغی) که اهل کوفه دن اولوب، بر حدیث شریفک
راویسیدر . — (زهیر بن علقمة الفرعی) که معاویه
بن ابی سفیانک قانی وکبشه نک برادری اولوب،
بعده (رمه) ده ساکن اولمشیدی . — (زهیر بن
عمرو الهلالی) که بعده بصرهده ساکن اولوب، بعض
احادیث شریفه نک راویسیدر . — (زهیر بن عیاض
الفهری) که مهاجریندن اولوب، بدر واحد غزالر -
نده حاضر بولنمش، وجانب حضرت نبویدن بنی نجاره
کوندردلکده، شرکه رجعت ایدن رفیق مقیس بن
ضبابه طرفندن شهید اولشدر . — (زهیر بن غزبه) .
— (زهیر بن قیس البلوی) که هشام بن عبدالملکک
زماننده برقه والیسی اولوب اوراده وفات ایدن زاهر
بن قیسک جدیدر . — (زهیر بن محبی) . — (ابو
اسامه زهیر بن معاویه الجشمی) که خندق وقعه سنده
حاضر بولمشدر .

زیاء { (Zéa) یونان آطه لردن اولوب، آتیقه خطه سنك ساحل شرقیسی قربنده و (قو- لونه) برونك ۱۱۷ كيلومتره جنوب شرقیسنده وا. قسدر . بوی ۲۲ واکی ۱۴ كيلومتره اولوب، ۵۰۰۰ قدر اهالیسی واردر . اورته لرنده بواسمه مسمی و ۳۰۰۰ اهالی بی جامع برقصه سی واردر . هواسی ضایتله كوزل وطوپراخی منبت اولوب، پك لذیذ میوه لری وكوزل شرابی واردر . اهالیسی ایك بوجکی بسلیوب، ایك چیقاریرلر .

زیات { (خالد بن زید) مشاهیر فقهاء حنفیه . دن و حضرت امام اعظمك اصحابنددر .

زیاد { صحابه دن بوجه زیر براق ذاتك اسمیدر : (زیاد الآخرس یاخود ابن الآخرس

الجهنی) که انصاردن اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولتمشدر . — (ابو لاغر زیاد التمشلی) که بصریه نازل اولوب، تورونی حسان بن الاغر کندیسندن روایت ایتمشدر . — (زیاد بن جاریه التیمی) که بر حدیث شریفك راویسیدر . — (زیاد بن الجلاس) که بصره اعرابندن اولوب، اولادی کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتمشلردر . — (زیاد بن جهور) که برنامه سعادت نائل اولمش اولدیغی اوغلی نائل طرفندن مرویدر . — (زیاد بن الحارث الصدائ) که یمنده بولنان (صداء) قبیله سندن اولوب، حضرت فخر کاشات (صلم) افندمزه بیعت ایتمش، و قبیله سنك اسلامنه سبب اولمش ایدی . حضور حضرت نبویه اذان او قومشدر . بعده مصرده ساکن اولمشیدی . — (زیاد بن خدره) که نزد حضرت پیغمبری به کلوب، شرف اسلامه مشرف ودعای رسالتپناهایی به نائل اولمشیدی . — (زیاد بن حنظله التیمی) که جانب رسول الله (صلم) دن مسیله وظلیحه واسوده قارش قیس بن حاصمك امدادینه ارسال بیورلمش، و وقت سعادتده عاملك ایتمش ایدی . حضرت علی (رضه) افندمزه مربوط اولوب، كافة محارباتنده معیتلرنده بولتمشدر . — (زیاد بن سمرة الیممری) که بر حدیث شریفك راویسیدر . — سعد بن وقاص (رضه) ك آزادلیسی اولان زیاد . — (زیاد بن سعد السلمی) که پدری صحابه دن اولوب، کندیسنك صحبتی مشکوکدر . — (زیاد بن سکن الاوسی

الاشهلی) که انصاردن اولوب، احد وقعه سنده شهید اولمشدر . — (زیاد بن عبدالله المری الغطفاقی) که اهل رده دن هینه بن حصندن آریلوب حضرت خالد بن الولیده التجا ایدنلردندر . — (زیاد بن عمرو یاخود بن بشر) که انصارك حلیقی اولوب، برادری ضمیره ایله برابر بدر غزاسنده حاضر بولتمشدر . بعضلری (زیاد بن عمرو الآخرس) ديه ضبط ایدوب، یوقاریده ذکر اولنان (زیاد آخرس) ایله التباس ایتدیرمشلردر . — (زیاد بن عیاض یاخود عیاض بن زیاد الاشعری) که صحبتی مختلف فیهدر . — (زیاد الغفاری) که اهل مصر دن معدوددر . — (زیاد بن القرد الزهری) که ابن ابی القرد دیمکله دخی معروف اولوب، عمار بن یاسر حقتده « یقتلک الفئة الباغية » حدیث شریفك راویسیدر . — (زیاد بن کعب) که بدر واحد وقعه لرنده حاضر بولتمشدر . — (ابو عبدالله زیاد بن لبید الحزرجی) که مدینه لی اولدیغی حالده، مککه کیدوب، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ ومعیت حضرت نبویه مدینه یه هجرت ایتمشیدی . بناء علیه هم مهاجریندن وهمده انصاردن معدوددر . بدر، احد، عقبه، خندق و سائر غزواتده حاضر بولنوب، بعده جانب حضرت نبویدن حضرموت تاملاکنه نصب بیورلمش؛ ومعایوه نك اوائل حکومتی زماننده وفات ایتمشدر . — (زیاد بن نعیم الحضرمی) که صوم و صلاة و حج ایله ذکاة حقتده بر حدیث شریفك راویسی اولوب، تابعیندن اولدیغی دخی مرویدر . — (زیاد بن نعیم الفهری) که حضرت عثمان (رضه) ك شهادتی وقعه سنده شهید اولمشدر . — (ابو هرماس زیاد الباهلی) که اوغلی هرماس کندیسندن روایت ایتمشدر . — (زیاد بن ابی هند) که بعضل طرفنددر، صحابه دن عد اولتمش ایسه ده، تابعیندندر .

زیاد { والده سنك اسمنه نسبتله (ابن سمیه) دیمکله معروف اولوب، ابو سفیانك ولد نامشروعی ایدی . علماً پدری مجهول اولغله (ابن ایبه) لقبیله دخی ملقب ایدی . کنیه سی (ابوالمغیره) دره . هجرت نبویه نك برنجی سنه سی طوغوب، رؤیت نبی (صلم) . و صحبتده نائل اولماشدر . والده سی (حارث بن کله) نك جاریه سی ایدی . بونك قوجه سی

زیاده } (بن جمهور الحمی) صحابه دن اولوب،
 فتح مصرده حاضر بولنش؛ وبعده
 فلسطینه ساکن اولوب، اوغلی کندیسندن روایت
 ایتشدر .

زیادة الله } (ابو نصر —) افریقیه ده حکو-
 مت سورن بنی اغلب سلاله سنک
 حکمدار اخیری اولوب، ۲۹۶ تاریخنده، پدری ابو
 العباس عبداللهک قتل اوزرینه، حبسدن چقاریله.
 رق، مسند امارته کچمش ایسه ده، لهو و لعب و عیش
 وعشرته مبتلا اولدیفندن، محافظه ملکه مقتدر اوله.
 میوب، افریقیه فاطمیون طرفندن ضبط اولنش؛ و
 صاحب ترجمه مصره و اورادن بغداده قاچوب، مقتدر
 بالله طرفندن ویریلن عسکرله ملکه کنی تخلیصه کیدرکن،
 مصرده خسته لنوب، عسکری بریشان اولمش؛ و
 یکیدنی عسکر آلتی ایچون بغداده عزیمت ایدوب،
 رمله یه واصل اولدوقده، وفات ایتش؛ و بونکله بنی
 اغلب سلاله بی مندرس اولمشدر.

زیادی } (ابو اسحق ابراهیم بن سفیان)
 مؤلفیندن اولوب، میدانینک «امثال
 العرب» عنوانلی کتاب مشهور بنی شرح ایتشدر .

زیانی } (میرزا ابو القاسم مدرک) ایران متا-
 خرن شعراسندن اولوب، اصفهانلیدر.
 برخیلی وقت کرمان والیسی بولمشدر . شویت
 اونکدر :

درسینه ام آه سرکشی بود چه شد
 درجان داغی زمهوشی بود چه شد

زیانیلر } (یاخود بنی زیان) جزایرک تلسان
 شهرنده حکومت سورمش برکو-
 چک دولت اسلامیه اولوب، مؤسسسی یموراسن بن
 زیاندر .

زیب } فلسطین ساحلنده و عکا قربنده بریوک
 قریه اولوب، وقتيله بیوجک برقبیه
 ایدی . بوقبیه پک اسکی اولوب، فنیکه لیلر عنندنه
 (اشنی بیا) اسمیله معروف ایدی . بظلیوسک کتا-
 بنده (اکدیبا) اسمیله مذکوردر .

زیبار } موصل ولایت و سنجاغنده و سنجاغک
 منتهای شرقنده اوله رق موصلک
 شرق شمالی جهتنده برقضا اولوب، جنوباً شهر زور

(عبید) ی زیاد بعده بیک درهمه اشترا و اعتاق
 ایتشدر . زیاد دهات عربدن و فصحا و خطیادان اولوب،
 حضرت عمر فاروق (رضه) جانبندن بصره والیلکنه
 نصب اولنش؛ وبعده حضرت علی (رضه) ک معیتلر-
 نده بولنوب، فارس والیلکنده استخدام بیورلمشیدی .
 حضرت مشارالیهک شهادتنده فارس والیسی بولنقله،
 معاویه بونک قوت و اقتدارندن اندیشه ایتدیکیچون،
 زیاد اولان قرابتی اعلان ایله کندیسنی کندی
 طرفنه جاب ایده رک، بصره والیلکنه نصب ایتش،
 وبعده کوفه بنی دخی علاوه ایتشیدی . فوق العاده
 ضابط و اداره یه مقتدر بر آدم اولوب، آنجق اجرا-
 آتده زیاد شدت کوستردیکچون، اکثریا عدالت
 حدود بنی تجاوز ایدردی . بناء علیه معاویه یه
 « صول الم عراقی اداره ایدوب، صاغ الم بوش
 قالدیفیچون، حمازی ده عهدمه ویرک » دیه
 یازدیفنده، اهل حجاز خبر آلوب، عبد الله بن زبیر
 ایله قیام ایتشدردی . حتی ابن زبیر « یاربی ! زیادک
 زائد اولان صاغ الی قوروت ! » دیه دعا ایلدیکی،
 وچوق کجه دن صاغ النده برچان جیتوب، اوندن
 وفات ایتدیکی مریدر . ۵۳ تاریخ هجریسنده وفات
 ایتشدر . یزیدک زماننده حضرت امام حسین (رضه) ه
 قارشسی سوق اولنان عسکرک قادی اولان (عبید
 الله بن زیاد) نام خارجی بونک اوغلیدر .

زیاد } (بنی —) خلفاء عباسیه زماننده بمنده
 حکومت سورمش بر سلاله اولوب،
 مؤسسسی (محمد بن زیاد) دره، که ۲۰۳ تاریخنده مأمون
 خلیفه زماننده یمنه مأمور اولوب، تهامه بنی تسخیر
 و قبائل عربی قهر ایده رک، ۲۰۴ تاریخنده (زبید)
 قلعه سنی بنا و یعنی استیلا ایتشدی . نسلی ۴۰۳ تاریخنده .
 دک ۲۰۰ سنه یمنده حکم سوروب، بر وجه زیر
 ۶ حکمداردن عبارتدر :

۱ محمد بن زیاد	۴ اسحق بن زیاد
۲ ابراهیم بن زیاد بن محمد	۵ زیاد ثانی بن اسحق
۳ زیاد اول بن ابراهیم	۶ ابراهیم ثانی

بونلرک برنجیسيله ایکنه یسنک و دردنچیسنک مدت
 حکومتلری چوق زمان متمد اولمشدر . اخیرلری اولان
 ابراهیم، آل زیاددن بولنقله، طفل ایکن، موقع
 اقتداره کچرلمش ایسه ده، اداره امورده موفق اوله .
 میوب، بونکله دولت بنی زیاد مندرس اولمشدر .

واقع (مارتابان) کورفرزیه دوکیور؛ ومنصبندہ واسع بر خلیج تشکیل ایدر۔ مجراسی اوزرنده و (بغو) نک ۳۵ کیلومتره شرقندہ بواسلمه برقبه دخی واردر۔

زیتون } یونانده ایالت مرکزی اولان (لامیا)
 } قصبه سنه اداره عثمانیه زمانندہ
 ویریان اسم اولوب، الیوم آروپاجه بواسلمه معروفدر۔
 سبب تسمیه سی زیتون آفاجلرینک کثرتیدر۔

زیتون } حلب ولایتک مرعش سنجاغنده و
 } مرعشک ۴۹ کیلومتره شمال غرب۔
 بیسنده قضا مرکزی برقبه اولوب، ۵۰۰۰ اها۔
 لیبی واردر، که بونلرکده ۱۰۰۰ قدری کرد
 وسائر اوله رق مسلم وقصوری ارمنی، ارمنی قوتلیکی
 و سربانیدر۔ بر حکومت قوناغیله برقشله سی وایکی
 کلیسای واردر۔ همنای اولان طاغنده مبنی اولوب،
 اورمانلرله و زیتونقلرله محاطدر۔ سبب تسمیه سی ده
 بودر۔ — زیتون قضای شمالاً البستان، شرقاً نفس
 مرعش، جنوباً اندرین قضا لرله، غرباً آظنه ولایتک
 قوزان سنجاغیله محاط و محدود اولوب، ۲۸ قریه دن
 مرکبدر، و ۲۳۰۲۴ اها لیبی واردر۔ اها لیبسنک
 ۸۰۰۰ قدری کرد وسائر اوله رق مسلم وقصوری
 باشلیجه ارمنیدر۔ اراضیسی طاغلق اولوب، زیتون
 طاغیله قوری طاغ و تکیر طاغ اسم لرله اوچ جبلی
 واردر۔ میاه جاریه سی (جیحان) ایرماغنه تابع او۔
 لوب، قضانک قسم غریسنده (تکیر صو) و حدود
 شرقیه سننده (خرما صوبی) جریان ایدر۔ زیتون
 قصبه سی یانسندن آقان برجای دخی بو ایکنجی نهره
 دوکیور۔ طوبراغنک قوه انباتیه سی آز اولوب،
 محصولاتی بقدای، آرپه و مصردن زیتون ایله بعض
 میوه لردن عبارتدر۔ صیفیر و قویونلری چوقچه در۔
 برخیلی یرلرنده دمیر معدنی بولنوب، اهای طرفندن
 اخراج و مرعشه نقل اولنهرق، اوراده بوندن زراعت
 آلاقی، نعل و سائر اعمال اولنور۔ اها لیبسنک بر
 قسمی ده کراچیقله یکینیر۔

زیتونه } (فاطمه —) ولیاتدن اولوب،
 } جنید بغدادینک خدمتندہ بولمشدر۔

زیچ } (Zeititz) پروسیه نک (صاقسه) ایالتندہ
 } (و (مسبورغ) نک ۴۴ کیلومتره جنوب۔
 بندہ قضا مرکزی برقبه اولوب، ۱۱۰۰۰ اها۔

سنجاغیله، شمالاً وان ولایتک حکاری سنجاغیله،
 شرقا دخی حدوده ایرانه ایله محدوددر۔ (شیروان)
 و (سروزی بالا) ناحیه لرله برابر ۱۸۵ قریه دن
 مرکب اولوب، اراضیسی طاغلق و اها لیبی کرددر۔

زیب النسابیکم } هندستان ملوک تیموریه۔
 } سندن عالمکیرک قبزی
 اولوب، ۱۴۰۸ ده طوغمش، و ۱۱۱۳ ده وفات
 ایتمشدر۔ عربی و فارسی ادبیاتندہ و اکثر علومده
 ید طولاسی و حسن خطی اولوب، «زیب تفاسیر»
 عنوانیه بر تفسیر تألیف ایتمش، و بر چوق مصاحف
 شریفه یازمشدر۔ آخر عمرینه قدر اولنهمشدر۔
 تره سی ده لیده در۔ طبیعت شعریه دخی اولوب،
 فارسی دیوانی واردر۔

زیلیس } (Zips) مجارستانده بر قومیتاته یعنی
 } ایالت اولوب، شمالاً فالچییا خطه۔
 سیله، شرقا ساروس، جنوباً آباویوار، تورنه
 و کومور، غربا دخی لپتاؤ ایالت لرله محدوددر۔ بونی
 ۱۰۰ واک ۳۵ کیلومتره اولوب، ۱۸۰۰۰۰ اها۔
 لیبی واردر۔ مرکزی لایچاؤ قصبه سیدر۔ اراضیسنک
 بر قسمی قاریات سلسله سنندن عبارت اولوب، بر قاچ
 نهری واردر۔ کتت محصولاتی و دمیر و باقیر معدن لرله
 معدن صولری چوقدر۔

زیتان } بحر فارس ساحلیله ارجان آره سنده
 } بر قصبه اولدیغنی یاقوت حموی بیان
 ایدور۔

زیتاؤ } (Zittau) صاقسه قراللفنک (لوزاچه)
 } سنجاغنده و (درسده) نک ۸۰ کیلو۔
 متره شرقندہ بر قصبه اولوب، ۲۱۰۰۰ اها لیبی،
 مکتب اعدادیسی، کتبخانه سی، تاریخ طبیعی نمونه۔
 خانه سی و میاه معدنیه سی واردر۔ بو ایالتده اعمال
 اولنان ایلیک و بزرک مرکز تجار تیدر۔

زیتنک } (Zittang) هند چیننک (بیرمان)
 } مملکتندہ بر نهردر، که (ایراوادی)
 ایرماغنک بر قوی حکمنده اولوب، (آوه) ایله (آما)۔
 ره پوره) شهر لری آره سنده بو ایرماقدن آریله رق،
 جنوب شرقیه، بعده جنوب غربیه و نهایت جنوبه
 طوغری جریانله، تقریباً ۷۰۰ کیلومتره لک مسافه
 قطع ایسدن صکره، (رانفون) نک شرق جهتندہ

لیسی والیوم محبس اتحاد اولنان اسکی بر قصری
واردر .

زیخنه } سلانیک ولایتک سیروز سنجاغنده
{ و سیروزک شرق جنوبی جهتنده او-
لهرق (تخیانوس) کولیله بوکولی شق ایدن قره
صویک شمال شرقیسنده واقع بر قضا اولوب، غرب
شمالی جهتندن نفس سیروز قضا سیله، شرق شمالی و
شرقاً و شرق جنوبی جهتندن درامه سنجاغیله، غرب
جنوبی جهتندن دخی مذکور ابرماق و کول ایله محاط
و محدوددر . قضا یه اسمی و یرن اسکی مرکزی خراب
اولوب، الیوم مرکزی سیروزک ۴ ساعت شرق
جنوبیسنده واقع (زلوه) قریه سیدر . قضا ۴۷
قریه دن مرکب اولوب، ۱۹ ۳۶ اهالیسی واردر،
که بونلرک تقریباً ثلثی مسلم و ثلثانی روم، بلغار،
قبطی و سائرده . اراضی اطرافده کی طاغ اتسکلرندن
وکوله قریب محلاری اووه دن عبارت اولوب، بو او-
و منک قسم اعظمی قیشین صو آلتنده قالیر، و یازین
بطاقلقرلی چوقدر . درامه سنجاغندن کلن (دروما-
نیجه) نهری قضای شرقاً و شمالاً احاطه ایدن طاغلرک
آره سنده بر بوغازدن مرورله، مذکور اووه یه دو-
شهرک، و قضانک همان بتون صولرینی طولایه رق
تخیانوس کولنه دوکیلور . طوپراحی منبت اولوب،
اراضی مزروعه سی تخمیناً ۱۰۰۰۰۰ اسکی دویمدن
عبارت اولمغه، ۴۰۰۰۰ دویمنه پاموق، ۳۰۰۰۰
دویمنه بقدای، ۱۲۰۰۰ دویمنه آریه، ۷۳۵۰
دویمنه چاودار، ۴۸۹۸ دویمنه مصر، ۳۵۰۰ دویمنه
سیسام، ۲۶۲۲ دویمنه توتون، ۶۵۰ دویمنه یولاف
و ۲۰ دویمنه خشخاش زرع اولنور . باغلری ۶۸۸۰
دویم اولوب، سنوی ۸۰۰۰۰۰ قیه شراب اعمال
اولنور . چایرلی ۱۵۰۰۰ دویم قدردر . حیوانات
اهلیه سی ۶۷۶ ۷ صیغیر، ۵۰۸۴ آت و استر و مرکب،
۶۸۳ ۱۰۸ قیون، ۳۵۸ ۴۵۰ کچی ۵۴۰ طوموز .
دن عبارتدر . اهالی آری دخی بسلیوب، خیلی مقدار
بال چیقاریرلر . قضانک اطرافنده کی طاغلرده ۲۰۰۰۰
دویم اورمان بولنوب، قاین، قره کورکن و سائر
آخاچلر بولنور . محصولانک اک کیتلیسی اولان پامو-
غک تصفییه سییون بر چوق ماکینه لر و بر بیوک فابریقه
بولنوب، آروویایه چوق پاموق اخراج اولنور . بعض

قریه لرده بر نوع برلی بز اعمال اولنور . درون قضا
۲۵ جامع شریف، ۸ مسجد، ۱ مدرسه، ۱ تکیه،
۴۴ کلیسا، بر رشديه و بری اناثه مخصوص اوله رق
۱۸ اسلام و ۱۸ ذکور و ۴ اناث روم مکتبی،
۴۶۷ دکان، ۲۰ خان، ۳ حمام، ۶۶ مغازه، ۱۰۲
اون دکرمنی، ۱۵ فزون، ۵ کرمیت و ۱ طوغله
عقلخانه سی واردر .

زید } صحابه دن بر وجه زیر بر چوق ذواتک
{ اسمیدر: (زید بن ابی ارضاء) که
کندیسنندن بر حدیث شریف مریدر . — (ابو عمر
زید بن ارقم الخزرجی) که انصاردن اولوب، احد
غزاسنه صغرسنی سببیله قبول اولنماش ایسه ده،
دیگر ۱۷ غزاده معیت حضرت نبویه بولنش؛ و ابن
عباس (رضهما) ایله سائرلی کندیسنندن بر چوق
احادیث روایت ایتشلردر . بعده کوفه ده ساکن
اولوب، حضرت علی المرتضی (رضه) ک اخص اصحابی
صره سنه کچمش؛ و صفین محاربه سنده حاضر بولنشدر .
۶۸ تاریخنده و بر روایتده حضرت امام حسین (رضه) ک
شهادتی متعاقب کوفه ده ارتحال ایتشدر . —
(زید بن اسحاق) که بعده مصرده ساکن اولمشدی . —
(زید بن اسلم البلوی العجلی) که انصارک حلیفی
و ثابت بن افرمک عم زاده سی اولوب، بدر غزاسنده
حاضر بولنشدر . بر روایتده حضرت ابابکر (رضه) ک
زماننده (بزاجه) وقعه سنده طلیحه بن خویلد اسدی
یدبله شهید اولمش؛ و دیگر بر روایتده حضرت علی
(رضه) ک زمان خلافتنه دک بر حیات اولوب، حضرت
مشارالیهک معیتنده حرب ایتشدر . — (زید بن
ابن اوفی الاسلمی) که (عبید الله بن ابی اوفی) نک
برادری اولوب، بعده مدینه ده و بر روایتده بصره ده
ساکن اولمشدی . مواخاة صحابه حدیثی کندیلرندن
مریدر . — (زید بن بولا) که حضرت رسول
الله (صلم) افندمرک آزادلیسیدر . — (زید بن
ثابت) [ماده آتیه به نظر بیوریله] . — (زید
بن ثعلبه الانصاری الخزرجی) که اوغلی عبدالله کند
یسندن روایت ایتشدر . — (زید بن جاریه الا-
نصاری الاوسی) که صفر سنلری حسبیله احد
غزاسنه قبول بیورلیسانلردن اولوب، خیبر

غزاسنده حاضر بولندیخی کبی، بعده. صفین محاربه. سنه دهه معیت حضرت مرتضویده بولتمش؛ وبعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر. پدری (جاریه) منافقیندن اولوب، (حمار الدار) لقبیله ملقب ایدی. — (زید بن حارثه) «ماده» مخصوصه سنه مراجعت بیوربله. [— (ابوحسن زید الانصاری) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (زید بن خارجة الانصاری الخزرچی) که بائلیش اولدیغی حالده، اولمش ظن اولنهرق، بعده آیلهرق لقردی سویلکله، بعدالوفاة تکلم ایتمش اولغله مشهور اولوب، بعض احادیث شریفه نک راویسیدر. پدری خارجه دخی صحابه دن اولوب، احد وقعه سنده شهید اولمشدر. — (ابو عبدالرحمن زید بن خالد الجهنی) که حدیبیه غزاسنده حاضر بولتمش؛ وقع مکه ده (جهننه) لواسنی حامل بولتمشدر. صحابه دن بعض ذواتله اوغلاری کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. ۷۸ تاریخنده ۸۰ یاشنده وفات ایتمشدر. — (ابو عبدالرحمن زید بن الخطاب القرشی العدوی) که حضرت عمر فاروق (رضه) ک لاب برادری اولوب، حضرت مشارالیه دن بیوک ایدی. ایلك مهاجرلردن اولوب، بدر، احد، خندق، حدیبیه وسائر غزواتده حاضر بولتمش؛ و حضرت فخرکاشات (صلم) افندمز مهاجرین ایله انصار آره سنده مواخاة بیوردقلرنده، بوذاتی (معن بن عدی الانصاری) ایله قرداش ایتمش؛ وایکیسی ده حضرت ابابکر (رضه) ک زمان خلافتنده (یمامه) وقعه سنده شهید اولمشدر. بروقه ده رایت مسلمین زید بن الخطابک النده ایدی. حضرت عمر (رضه) شهادتی خبر آلدقلرنده چوق متأسف اولمشدری. — (زید بن الدثنه الانصاری الخزرچی البیاضی) که بدر واحد غزاینده حاضر بولتمش، وبعده جانب رسالتیناهیدن حاصم بن ثابت وحبیب بن عدی سربه. سنه مأمور اولوب، قریشک الینه دوشمش؛ و ابو سفیانک امریله هجرت نبویه نک اوچخی سنه سی شهید اولمشدر. — (زید الدلیلی) که سهم مازنک آزاد. لیبی اولوب، افندیسمیله برابر نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامله مشرف اولمش؛ وصفینده معیت حضرت مرتضویده بولتمش اولان اوغلی (سنان) کندیسندن روایت ایتمشدر. — (زید یاخود زید

بن ربیعة القرشی الاسدی) که حنین وقعه سنده شهید اولمشدر. — حضرت رسول الله (صلم) افندمزک آزادلیسی اولان زیدکه اوغلی وتورونی کندیسندن روایت ایتمشدر. — (زید یاخود زید بن رقیش) که بنی امیه نک حلیفی اولوب، یمامه وقعه. سنده شهید اولمشدر. — (زید بن سراقه الانصاری الخزرچی) که سعد ابن وقاص (رضه) ک معیتنده فرس غزاسنده حاضر بولنوب، جسرمدین محاربه سنده ۱۵ نجی سال هجریده شهید اولمشدر. — (زید بن سعنة الخبر) که اخبار واغنیای یهوددن اولوب، شرف اسلامله مشرف اولمش، واکثر غزواتده معیت حضرت نبویده بولتمش؛ وتبوکدن عودتنده وفات ایتمشدر. بعض احادیث شریفه نک راویسیدر. — (ابو طلحه زید بن سهل الانصاری الخزرچی البخاری) که عقبه و بدر غزاینده حاضر بولتمش؛ و جانب رسول الله (صلم) دن عیبده بن الجراحله مواخاة بیورلمشیدی. حضرت نبی الله (صلم) افندمزک قبر شریفی حفر ولحیدنی انشا ایدن بوذاتدر. حقتنده بعض احادیث شریفه مرویدر، وکندیسی نقل احادیث ایتمشدر. ۳۴ یا ۳۳ و برروایتده ۵۱ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. — (زید یاخود زید بن سراحیل الانصاری) جمله روایتن بر صحابیدر. — (ابو شهیم زید بن ابی شیبه) که کندیسندن قیس بن ابی حازم روایت ایتمشدر. — (زید بن صامت الانصاری) که اهل حجازدن معدود اولوب، کندیسندن صحابه دن انس بن مالک و بعض تابعین روایت ایتمشدر. — (زید بن صحار العبیدی) که بوده اهل حجازدن معدود اولوب، اوغلی جعفر کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. — (ابو سلمان زید بن صوحان الربعی العبیدی) که قادسیه محاربه سنده الی کشلش، و جل محاربه سنده معیت حضرت مرتضویده شهید اولمشدر. عهد سعادتده یتیمش ایسه ده، کوچک اولدیغیچون، یالکیز حضرت عمر و حضرت علی (رضهما) دن روایت ایتمشدر. — (ابو حسن زید بن حاصم الانصاری الخزرچی البخاری) که عقبه و بدر غزاینده وبعده زوجه سی ام عماره وایکی اوغلی حبیب و عبد الله ایله برابر احد

وقعه سنده حاضر بولمشد. — (زید بن عامر الثقفی).
 — (زید بن عایش المزنی) که اوغلی حباب کندیسندن
 روایت ایتشد. — (زید بن عبدالله لانصاری).
 — (ابو عبد الله زید) که «اکرموا الخبز فان الله عز
 وجل ازل معه برکات السماء و اخرجه لبرکات الارض»
 حدیث شریفک راویسیدر. — (زید بن عیید بن
 المعلی) که بدر غزاسنده حاضر بولنوب، مؤته وقعه
 سنده شهید اولمشد. رافع بن الملیک برادرزاده سی
 اولسه کرکرد. — (ابوالحیلان زید) که کندیسندن
 اوغلی واسطه سیله بر حدیث شریف مریدر. —
 (زید بن عمرو بن فضل القرشی العدوی) که عشره
 مبشره دن سعید بن زیدک پدری و حضرت عمر بن
 الخطاب (رضه) ک عم زاده سی اولوب، وقت جاهلیتده
 اوئانه عبادت ایتمز، و قریشی بو عبادت باطله دن منع
 و تبریده چالیشهرق، حضرت ابراهیم (عم) ک دینی
 آزار بر موحد ایدی. حضرت فخرکائنات (صلعم)
 افندمله اختلاص و مودتی وار ایدی. حضرت عمر
 (رضه) ک پدری خطاب، که هم عمی و هم والده سندن
 برادری ایدی، اوئانه عدم اعتقادندن طولاینی
 کندیسنه اذا ایدوب، مکبه دخوله مانع اولوردی،
 و تخفياً دخولنی خبر آلدقه جو جقلره طاشله تعقیب
 ایتدیرردی. بعثدن اول ارتحال ایتشد. —
 (زید بن عمیر) که علاء بن الحضرمی به یازیلان نامه
 سعادتده شاهد یازلمشیدی. — (زید بن عمیر العبیدی)
 — (زید بن عمیر الکندی) که قیزی واسطه سیله
 کندیسندن بعض احادیث شریفه منقولدر. —
 (زید بن کعب) که قادیسه محاربه سنده شهید اولمشد.
 — (زید بن لصیت القینقاعی) که منافقیندن اولوب،
 بر روایتده کوره بعده توبه ایتمشیدی. — (زید بن
 مالک). — (زید بن صریح الانصاری) که اهل
 حجازدن معدود اولوب، بر حدیث شریفک راویسیدر.
 برادرلری عبد الله و عبد الرحمن و صراره دخی صحابه
 دندر. — (زید بن المرس یاخود بن المزین) که
 بدر غزاسنده حاضر بولمشد. — (زید بن معاویه
 الثمیری) که برادرزاده سی دعووس ایله برابر نزد
 حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامه مشرف
 اولمشد. — (زید بن لیحان البخاری) که ام سلیمک
 برادری اولوب، احد وقعه سنده حاضر بولمشد.

— (ابو مکنف زید بن مهلهل الطائی النهائی) که
 (زید الخیل) دینکله معروف اولوب، مؤلفه قلوبدن
 ایسه ده، بعده اصلاح حال ایتشد. طقوزنجی سنه
 هجریه سنده طی قبیله سی طرفندن مبعوثاً نزد حضرت
 نبوی به کلشیدی. اوغلاری حریت و مکنف دخی
 اسلامه کلوب، اهل رده قتالنده خالد بن الولید
 حضرتلری معیتنده حرب ایتشلردر. شاعر و فصیح
 و شجاع برذات اولوب، کعب بن زهیر ایله مهاجرتلری
 واردر. قبیله سنه عودتده و برروایتده اوخر خلافت
 حضر فاروقیده وفات ایتشد. — (زید بن ودیعه
 الانصاری الخزرجی) که عقبه و بدر غزالنده حاضر
 بولنوب، احد محاربه سنده شهید اولمشد. —
 (ابو سلیمان زید بن وهب الجهنی) که ایام جاهلیتده
 یتشوب، عهد حضرت نبویه اسلامه کلش، و رؤیت
 رسول الله (صلعم) نائل اولتی اوزره، یوله چیمش
 ایسه ده، یولده رحلت حضرت پیغمبری بی خبر آلمش
 ایدی. کبار تابعیندن معدوددر. بعده کوفه ده
 ساکن اولوب، معیت حضرت مرتضویه بولمش،
 و حضرت مشارالهدن روایت ایتشد. — (زید بن
 یساف بن غزبه) که احد محاربه سنده حاضر بولمشد.
 زید بن ثابت }
 (الخرزجی البخاری) کبار
 صحابه و انصاردن اولوب، کتاب و حدیثدر. هجرت
 نبویه ده اون یاشنده اولوب، پدری درت سنه اول
 بعثت) وقعه سنده قتل اولمشدی. بدر غزاسنه
 کیتک ایتشم ایسه ده، صغر سندن طولاینی جانب
 حضرت نبویدن رد و اعاده بیورلمشیدی. احد غزا.
 سنده بولنوب بولندی دخی مختلف فیه اولوب،
 خندق غزاسنده اووندن صکره کی غزوانده بولمشد.
 بووقعه ده خندقک حفرنده طوپراق طاشیرکن منظور
 حضرت نبوی اولوب، حقننده «نم الغلام» حدیث
 شریفی صادر اولمشدی. تبوک وقعه سنده بنی مالک
 بن نجار رایجی (هماره بن حزم) ک الننده ایکن،
 حضرت رسول الله (صلعم) آلوب، زید بن ثابت
 تسلیم ایتمش؛ و عماره بندن برخطای صادر اولدی؟
 دیدکده «لاولکن القرآن مقدم و زید اکثر اخذاً
 للقرآن منك» بیورمشلرایدی. صحابه تک عالملرندن
 اولوب، علی الخصوص فرائضده و قوف تامی وار

ینه هبه ایش ایدی. هر حالده زید او وقت سکا؛
باشنده اولوب، جانب حضرت نبویدن اعتاق، و اوغلفه
قبول بیورلشیدی. « ادعوهم لا بائهم » آیت کریمه.
سنک نزولنه دك (زید بن محمد) دیندکی ابن عمر دن
سر ویدر. حضرت نبی ذیشان کندیسنی عم بز کوار.
لری حضرت حمزه ایله قرداش ایشلردی. پدری
حارثه زیدك فقدانته زیاده سیله مکدر اولوب، بر سرثیه
سویلشیدی.

بعده نبی کلبدن بر طاقم آدم لر حجهه زیدی کور.
مکله، بر برلرینی طانید قلدننه، زید بو نرله ابوینه شو
بتلری کوندرمشدی :

احن الی قومی وان کمنت تائیا
فانی قعید البیت عند المشاعر
فکفوا من الوجد الذی قد شجاکم
ولا تعملوا فی الارض نص الایاعر
فانی بجمد الله فی خیر اسره
کرام معد کابراً بعد کابراً

بو بیتلرله خبر حیاتی قومنه واصل اولدوقده،
پدریله عمی کعب، کندیسنی فدیبه ایله آلتق اوزره،
مکه یه کلوب، حضرت رسول الله (صلم) افندزندن
زیدی طلب ایتدکارنده، کندیسنی مخیر بر اقمی تکلیف
بیوروب، زید احضار اولندوقده، حضرت نبی ذی شانی
ابوینه ترجیح ایدرهك، و بنم آتام و بابام سنسک دیهرک،
آیرلق ایستمه مش؛ و حضرت پیغمبر (صلم) افندز
او وقت زیدی بر طاشک اوزرینه چیقاره رق: « یامن
حضر اشهدوا ان زیدا ابی یزئی وارثه » بیورمش؛
و بو نك اوزرینه اقرباسی ممنون اولوب، کری دوتمشدر
ایدی. زید بن حارثه اك اول ایمان کتیر نلردن
اولوب، برروایتده خدیجه و علی (رضهما) دن صکره
و ابوبکر (رضه) دن اول اوچنجی، و دیگر برروایتده
خدیجه و ابوبکر و علی (رضهم) دن صکره دردنچی
اوله رق اسلامه کلدشدر. بدر غزاسنده حاضر بولنوب،
مظفریت بشارتی مدینه یه کورتورن کندیسیدر.
جانب حضرت نبویدن آزادلیسی (ام ایمن) ایله
ترویج بیوریلهرق، بوندن (اسامه) اسمنده براوغنی
دنیا یه کلدشیدی. حضرت فخرکائات (صلم) افندزك
عمه لرینک قیزی (زینب بنت جمش) دخی زیدك
زوجه سی اولوب، بعده ازواج مطهره حضرت

ایدی. حضرت فخرکائات (صلم) افندزیه سر یانجه
بعض مکتوب لر کلدیکندن، بونلری او قومق ایچون،
زید بن ثابت بولسانی تعلم ایتسنی امر بیورمشلردی؛
و زید دخی سر یانجه بی او کرمشیدی. حضرت ابوبکر
و عمر (رضهما) یه دخی کاتبک ایدوب، حضرت عمر
(رضه) ایکی حجهنده و شامه سفرنده کندیسنی مدینه.
ده وکیل بر ایشلردی. حضرت عثمان (رضه) زماننده
بیت الماله مأمور اولوب، خلیفه مشارالیه دخی حجه
عزیمتنده مدینه ده زیدی وکیل بر اقیوردی. بعده
حضرت عثمانه منسوب قالوب، حضرت علی (رضه) ك
فضلی تسلیم ایله، تعظیمده قصور ایتدیکی حالده،
محارباننده معیتلنده بولنماشیدی. صحابه دن ابن عمر،
ابو سعید، ابوهریره، انس، سهل بن سعد، سهل بن
حنیف و عبد الله بن یزید الخطمی و تابعیندن اوغللری
خارجه و سلیمان، ابان بن عثمان، سعید بن المسیب،
قاسم بن محمد، سلیمان بن یسار، بشر بن سعید و سائر.
لری روایت ایدوب، کندیسندن بک چوق احادیث
شریفه منقولدر. حضرت ابوبکر و عثمان (رضهما)
زمانلرنده جمع اولنان قرآن کریمی یازان دخی زید
بن ثابتدر. ۴۵ (و دیگر روایاته کوره ۴۲ یا ۴۳
یا خود ۵۱ و یا ۵۵) تاریخ هجریسنده ارتحال
ایدوب، جنازه نمازی مروان بن حکم طرفندن
قیلمشدر. و فائنده ابوهریره « الیوم مات خبر هذه
الامة و عسی الله ان یجعل فی ابن عباس منه خلفاً »
دیمشیدی.

زید بن حارثه } (ابو اسامه — الکلبی)
} حضرت فخرکائات (صلم)

افندزله کوله لرینک اك مشهوری واک سوکلیسی
اولوب، زمان جاهلیتده و الدهسی منسوب بولندی
نبی معن قبیله سنی زیارته کیدرکن، یاننده بولنان بو
چوق اسیر طوتیلوب، مکه مکرمه یه سوق ایله
سوق هکله چیقارلش؛ و حکیم بن حزام طرفندن
تیزه سی خایجه بنت خویلد (رضها) ایچون صاتین
آلش؛ و حضرت مشارالیه حضرت نبی محترمه هبه
ایتمشیدی. برروایتده ده حضرت رسول الله (صلم)
افندز کندیسنی منادی النده کورمکه، حضرت
خدیجه (رضها) یه خبر ویروب، مشارالیه مالندن
صاتبه آلش، و خدیجه کندیسنی قبل النبوه کندیلر.

نبوی زمره سنه داخل اولمشدر . هجرت نبویه نك
سكننجی سنه سی رومله قارشی شامه ارسال بیو-
ریلان سریه به امیر نصب بیوریلهرق ، (مؤته) ده
واقع مصادمهده شهید اولمشدر . کندیسندن
صكره عسکر مسلمینك امارتی آلان جعفر بن ابی
طالب دخی بو محاربهده شهادته نائل اولمشدر .
خبر شهادتلی واصل سمع نبوی اولدقده ، پك چوق
اسف وبكا بیورلشیدی . صاحب ترجمه دن بشقه هیچ
بر صحابه نك اسمی قرآن کریمده مذکور دکلدرد . زید
بن حارثه بیاض وپنبه چهره لی اولوب ، اوغلی اسامه
بالمکس زیاده سیله اسمر ایدی . اوغلی وسائر صحابه
واسطه سیله کندیسندن بر خیلی حدیث شریف
منقولدر .

(وولتر) صاحب ترجمه زیدك زوجہ سی حضرت
زینبی ذات حضرت رسالتك تزوج بیورملری
وقه سنه وقوعات تاریخیه ایله طبیان طبانه ضد
وصرف ترهات قیبلندن اوله رقی برصورت مفتریانده
نظم وتحریر ایله بر تیاتروکتابی میدانه قومیشدر ، که
حکیملکنه یاقیشمیان بوکتاب نا صواب خصم جانی
اولان پایا طرفندن « سوکیلی اوغلم وولتر ! »
خطابیه باشلایان بر مکتوبله نوازش ایدلسنی موجب
اولمشدر !

زید بن رافع } مشاهیر حکماء اسلامدن
{ اولوب ، ۳۷۰ تاریخلرنده
بصرهده یاشامشدر . عصرینك سائر بعض حکماسیله
بالاشترک « رسائل اخوان الصفاء » عنوانیه (آنسیقلو-
پدی) طرزنده بر بیوک کتاب یازمشلردرد . بوکتاب
موجود اولوب ، اخیراً بیرونده طبع ونشر اولمشدر .

زید بن زین العابدین } (بن حسین بن علی
{ بن ابی طالب) هشام
بن عبد الملك زماننده ، قرق بیک عسکرله کندیسنی
تقویه ایده جکلرنی وعد ایدن علوبلرک مواعدینه آلد-
نهرق ۱۲۲ تاریخ هجریسنده کوفهده اعلان خلافت
ایتمش ایسهده ، بشیوز کشیدن زیاده امدادینه کلید-
یکندن ، عراق والیدی بولنان یوسف بن حامرک
سوق ایتدیکی عسکره مقاومت ایده میوب ، ایلك
مصادمهده شهید اولمش ؛ وکندی آدملی طرفندن

دفن اولمش ایسهده ، اهل بیت نبوی به بغض وخصومتلری
کربلا قانلریله اطفا اولمشان بنی امیه آدملی طرفندن
ویوسف بن حامرک اسریله جسدی اخراج اولنهرق ،
بر مدت آسیلی طوردرلمش ، وبعده باشی قطع وشا .
مه ارسال اولنهرق ، اوراده دخی بر قاچ کون قلعه
قیوسننده معلق قالمش ؛ وجسدی کوفهده احراق
اولمش ایدی . شیعه مذاهبندن بو ذاته اقتدا ایدر
(زیدیه) اسمیله بر مذهب مخصوص واردر ، که ایوم
باشلیجه یمنده منتشردر . اوغلی یحیی پدري معیتنده
محاربهده بولنوب ، بونك شهادتی اوزرینه خراسانه
قاچشیدی .

زیرباد } (یعنی روزگار آلتی) بصره کور-
فرزنده وفارس ساحلی قارشیسندک
بر جزیره در .

زیرک } یاخود زیرك زاده (محمد بن محمود
{ الحسینی) ققهاده اولوب ، فروعه
متعلق « الاشارات والنظائر » عنوانلی کتابک صاحبیدر

زیری } (بنی —) مغربده حکومت سورمش
{ بردولت اولوب ، مؤسسسی ضهاجه
برلرلندن (بلکین بن زیری بن مناد) در . بودولت
۳۶۲ تاریخ هجریسندن ۵۴۳ تاریخنه دک ۱۸۱ سنه
سوروب ، بو ساله دن ۸ حکمدار کلشدر . مرقوم
بلکین بن زیری زناته قبیله سنه غلبه چاله رقی ، اکسباب
ثروت واقتدار ایتمش اولغله ، فاطمیوندن (مزلدین
الله) مصرک فتحنه کیتدیکنده ، کندیسنی افریقیه ومغربه
یعنی تونس ، جزایر وفاس جهتلرینه وکیل ووالی
تعین ایتمشدی . سرور زمانه بلکین کسب استقلال
ایدوب ، حتی بنا ایتدیکی (اشیر) شهرین پایتخت
اتخاذ ایتمشدی . بعده زناته قبیله سندن بری مغرب
اقصابی ضبطله ، اندلسده کی امولرک حمایه سی آلتنه
کیردیکنندن ، بنی زیری مغرب اقصى زنا تیلره واندلس
امولرله بر خیلی وقت مخاصمانده بولنوب ، نیت مغرب
اقتصادن صرف نظراتمکه مجبور اولمشلردی . بودولت
حکمدارلری اکثریا زناته وسائر برر وعرب فبائیلله
محاربه ایله مشغول اولوب ، نهایت ۴۳ ، تاریخنده
اهل صلیب ملسلرک بنی ضبط ایتمکله ، بنی زیری دولتی
مندرس اولمش ؛ وبعده دولت موحدین عسکری

بویرلی اهل صلیبک لندن استخلاص الی شدر . آنجق بنی زیری قبیله سی بسبتون محو اولیوب ، بر فرعی بده غرناطه ده کسب تمیز واقستدار ایتش ، و بنی سراج قبیله سیله اولان محاسده ورقابنیله شهرت بولمشدر . فرنیکر عنندنه (زگریت Zegrites) اسمیله معروفدرلر . بنی زیری دولتی حکمدارلریله تاریخ جوسلری بروجیزردر :

۴۵۴	تیم بن معز	۳۶۲	بلکین بن زیری
۵۰۱	یحیی بن تیمم	۴۷۳	منصور بن بلکین
۵۰۹	علی بن یحیی	۳۸۵	بادیس بن منصور
۵۱۰	حسن بن علی	۴۰۶	معز بن بادیس

زیریکزه { Zierikzee) فلنک زلانده ایالتنده میدلبورگک ۲۶ کیلو متره شمال شرقیسنده اوله رق اسقو ایرماغی کنارنده بر قصبه واسکله اولوب ، ۷۷۰۰ اهالیسی ، پک یوسکک بر چاک قلهسی ، کنیش بر صهرنجی ، سفاف اعمالنه مخصوص دستکاهلری ، محله لری ، چوق بالیغی وکوزل استریدهسی واردر .

زیلیع { حبش ساحلنده ۱۹° ۱۱' عرض شمالی ایله ۱۴° ۴۱' طول شرقیده وهمنامی اولان کوچک بر جزیره نک قارشیسنده بر قصبه و اسکله اولوب ، ۵۰۰۰ اهالیسی وخیلی ایشلک تجارتی واردر . اخیراً ایتالیا دولتی اوسواحلله برابر بواسکله یی دخی استیلا ایتمشدر . اصل زیلیع اسمی او جوارده ساکن قومک اسمیدر .

زیله { سیواس ولایتک توقاد سنجاغنده وتو . قارک ۶۰ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق قزیل ایرماغه دوکیان شکر آب چایی اوزرنده قضا مرکزکی بر قصبه اولوب ، یالکز ۴۰۰۰ ی ارمنی اولوق اوزره ، ۲۰۰۰۰ اهالیسی ، اورته سننده کی تیه نک اوزرنده قدیم بر قلهسی ، ۳۰ جامع شریفی ، ۷ مدرسهسی ، بر رشیده مکتبی ، ۱۰ ی اهالی مسلمه . یه و ۲ سی اهالی غیر مسلمه یه مخصوص ۱۲ مکتب اشدائسی ، ۱۲۶۵ دکاتی ، ۹ خانق ، ۵ حمامی ، ۳ تکیهسی ، بر قاج تره و زاویهسی ، ۲ کلیسای ، هفته ده برکه بازاری و بهرسنه تشرین ثانیده قور . یلوب بر آبی سورر بیوک پنایری واردر . پک اسکی بر قصبه اولوب ، اسم قدیمی (زله Zela) دره جفرا .

فیونک پیری حکمنده اولان (استرابون) بو قصبه نک زینوی ملکهسی مشهوره سمیرامیس (که اسم صحیحی شاه صریم اولسه کر کدر) طرفندن بنا ، ااورته سنده کی تیه نک صنعی اوله رق احداث اولندیغنی بیان ایدیور . زمان قدیمده (آنائیتیس) الهه سنه منسوب عدالته رق ، بونک عبادتته مخصوص بیوک بر معبدی واریدی . قلعه نک دیوارلری پک اسکی اولیوب ، یالکز بودوروملری ونهره قدر تحت الارض اولان یولی مهرداد طرفندن بنا ایدلمش اولدیغنی سرویدر . قصبه نک اورتیه سنده اولوب واسع بر حوضه دوکیان چشمه نک صوی نره . دن کلدیکی مجهول اولوب ، مذکور نهردن کلسی ملحوظدر . زیله قصبهسی رومالیسکک ایکی مشهور محاربه سنه میدان اولوب ، بونلرک برنجیسنده (تریا . نوس) نام روما سرداری مهرداد طرفندن مغلوب اولمش ؛ وایکنجیسنده قیصر فارنامی مغلوب ایدوب ، زیله دن رومیاه اختصارده ضرب مثل حکمنه چکش اولان (Feni, Fidi, Fici) یعنی کلدیم ، کوردیم ، غالب اولدم) مکتوبخی یازمشدی . بو قصبه مذکور معبدک پاپاسلری طرفندن اداره اولوب ، بونلرک ریسی ناج کیریدی . پومپئوس ضبط ایدوب ، تشکیل ایتدیکی بر ایالته سرکر اتخاذ ایتمشدی . سلچوقیلر روملردن ضبط ایدوب ، ممالک اسلامییه دآرته سنه ادخال ایتشلر دی . ۸۰۰ تاریخنده بلدیرم سلطان بایزید خان طر . فندن ممالک عثمانیه یه الحاق اولتمشدر .

— زیله قضاسی توقاد سنجاغنک غرب جنوبی قسمندن عبارت اولوب ، جنوباً و غرب جنوبی جهتندن آنقره ولایتیله ، شمالاً و شمال غربی جهتندن آماسیه سنجاغیله ، شرقاً و شرق شمالی جهتندن دخی نفس تو . قاد واربعه قضا لریله محاطدر . ۱۳ ناحیه و ۱۸۲ قریه یی حاوی اولوب ، ۵۷۲۰۰ اهالیسی واردر ، که بونلرک ۱۰۰۰۰ قدری ارمنی وارهنی قتولیک و پرو . تستانی ، ۳۵۰۰ قدری روم و قصوری مسلم و ترکدر . اراضیسی مرتفعجه ایسه ده ، هواسی توقادک کندن ملایمدر . دوهجی طاعنی غرب جنوبیدن شمال شرقیه طوغری ممتد اولوب ، بونکله زیله نک شمال غربی جهتنده کی تپه ل آره سننده (شکر آب) وادیسی بو . لنیور . بو چایک منصب اولدیغنی یشیل ابرماق دخی قصانک حدود جنوبیه وغریبه سنی تشکیل ایدره ک ،

آفره ولایتسندن آیپور. طوبراغی اولدقجه مثبت اولوب، ۵۵۹۶۹ دونمدن عبارت اولان اراضی مزروعه سندنه حبوبات متنوعه ایله سبزه لرك انواعی وخیلی مقدار توتون حاصل اولور. میوه لری دخی چوق وایسدر. باغلری ده چوقجه اولوب، یکمزی مشهوردر. باشلیجه معمولات صنایعه سی دوشمه لکه الویریشلی بعض منسوجاتله کاوساله و سختیاندن عبارتدر. حیوانات اهلیه سی متوسط مقدارده در. درون قضاده ۱۴۰ جامع و مسجد، ۳۹ اسلام و ۲ خرستیان مکتبی وشکر آب چاینک چوریدیکی متعدد ذکر منلر موجود در.

زین الاسلام } (ابو القاسم عبد الکریم بن هوازن نيسابوری) مشاهیر علمدان اولوب، ۳۷۶ تاریخنده طوغمش، و ابو القاسم یانی، ابو بکر طوسی و ابو بکر بن فوردن تحصیل علوم ایدوب، خراسانده زمانک اجله علمای صره سنه کیرمشدی. بیوک بر تفسیری و دیگر برخیلی تألیفاتی واردر.

زین الدار } (وجهیه بنت المؤدب علی بن یحیی) فقهه و فاضله بر خاتوندر. صلاح الدین صفدینک عصری تراجهی حاوی اولان «عنوان النصر» کتابنده مذکوردر.

زین الدین استرآبادی } ایران شعرا سندن اولوب، شویبت اونکدر:

بديکيران کرم ولطف دمبدم کردی
مرا بداغ جفا سوخق کرم کردی

زین الدین بن احمد } اسمی عبدالرحمن او. لوب، (ابن رجب) دینکله مشهوردر. «شرح ترمیذی» و «شرح بخاری» ایله «طبقات الحنابله» عنوانی کتب معتبره. ناک مؤلفیدر. مذکور طبقاتی ۵۲۶ ده وفات ایدن قاضی ابو الحسین بن ابی یعلینک طبقات حنبله سنک ذیلی حکمنده اولوب، بوکاد دخی ۸۷۱ ده وفات ایدن (یوسف بن حسن المقدسی) بر ذیل یازمشدر.

زین الدین حافظی } (سلیمان بن المؤدب علی) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، ملوک ایوبیه دن جعبر قلعه سندنه بولنان ملک حافظ نورالدین آرسلان شاهک خدمت طبابتنده بولنش؛ و ملک مذکورک

وفاتنده حبله انتقال ایله، ملک ناصر یوسف بن محمدک توجه و محبتی قزاقمش؛ و حلب رئیسک قیزی تزوج ایدوب، خیلی ثروته نائل اولمشدی. ملک ناصر دمشق ضبط ایتدیکنده، صاحب ترجمه دخی معینده دمشق کیدوب، کندیسنگ شعر و انشاده و عسکر لکده دخی مهارتی اولمغله، ملک ناصرک عندنده قدری بر تر اولمشدی. هلاکو ملک ناصر بر طاقم شرائط تکلیف ایتدیکنده، صاحب ترجمه بونک طرفندن ایلچیلکه هلاکونک یانه کوندریله رک، تانارلرک اکرام و احسانه نائل اولمغله، عودتنده ملک ناصر بونلرک قوتندن تخویف و ظر فلرینه اماله به چالیشه رق، نهایت هلاکو حلای ضبط و نهب ایتدیکنده، ملک ناصر خوفندن مضره قاچمش؛ و زین الدین اهل اسلامدن قورقوب، تانارلره التجا ایتمش؛ و بقیه صرینی بونلرک یاندنه کچیرمشدر.

زین الدین حافی } (ابو بکر محمد) مشاهیر خلوتیه قوللرندن طریقت زینیه نک مؤسسیدر. ۸۳۸ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

زین الدین حافی } هندستان مشاهیر شعرا. سندن اولوب، دهلی ملوک تیوریه سندن همایون شاهک زمانده یاشامشدر.

زین الدین خوانی } کبار مشایخ و علمدان اولوب، خراسانک (خواف) قریه سندندر. تیمورلرک کندیسنی یانه دعوتله حقنده حرمت و رعایت کوسترمشیدی.

زین الدین سیستانی } ایران شعرا سندن اولوب، شوربای اونکدر:

مشغو سخن عالم قانی و مگو
واندر طلبش مدار چندين تک و بو
دنیا چو کست ساعتی بر لب جو
تا چشم زنی نهر تک بیفی ونه بو

زین الدین صاعد } ایران شعرا سندن او. لوب، خراسانک جنو. شان قریه سندندر. سلطان اسکندرک کلیداری بولتمشدر. شوربای اونکدر:

ابن عشق که اشک سرخ ورغ زرد کند
کرم بگرفت تادم سرد کند
زین بیش زرد خرد حکایت نکم
ترسم که ز درد من دلت درد کند

زین العابدین { (سلطان —) شیرازده
حکومت سورن آل مظفر

ملوکنک اوچیسی اولوب، شاه شجاعک اوغلی
و وارثی ودولت مذکورہ تک بانسی اولان امیر مبارز
الدین محمدک توروئیدر. ۷۸۶ تاریخنده، پدینسک
وفاتی اوزرینہ، جلوس ایدوب، ۷۹۰ دە تیورفارسه
عسکر سوق ایتدکده، خوفندن فرار ایدهرک، شستر
حاکمی بولنان عم زاده سی شاه منصوره التجا ایتش
ایسه ده، موی الیه کندیسی حبس ایدهرک، ملکئی
ضبط ایتش؛ وبعده صاحب ترجمه بر تقریبه خلاص
بولوب، اصفهائی ضبط ایتش؛ وفارسی استردادہ
چالیشیرکن، مغلوب وشاه منصورک الینه اسپردوشمکه،
بونک امریله کوزلری چیقاریلهرق، حبس اولمش؛
وتیورلنک تکرار فارسه کلدیکنده، کندیسی مجبسدن
چیقاروب، ماوراء النهره کوندرمشیدی. بر مدت
صکره اوراده وفات ایتشدر .

زین العابدین { (بن نجم) مشاهیر علما
وقتهادان اولوب، «کتر-

الدقایق» کتابنه «البحر الرائق» عنوانیله بر شرح
یازمش ایسه ده، اچالنه عمری مساعده اولوب،
برادری سراج الدین عمر اتمام ایتشدر. مشهور
«الاشباه والنظائر» کتابی دخی صاحب ترجمه تک
تالیفاتندندر. فتوالری ده اوغلی احمد طرفندن
«الفتاوی الزینیه» عنوانیله جمع وتدوین اولمشدر .
وفاتی ۹۷۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

زین العابدین افندی { دور سلطان محمود
خان ثانیده مسند

مشیخت اسلامیه به کچن علمدان اولوب، سلطان مصطفی
خان ثالث زماننده شیخ الاسلام بولنش اولان اسماء
عیل عاصه افندیسک توروئی وصره امینی زاده محمد
سعید افندیسک اوغلیدر. ۱۱۶۰ تاریخنده طوغوب،
تحصیل علم ایله علی الاصول دور مدارس ایتدکن
صکره، ۱۲۱۵ تاریخنده اسکدار، ۲۲۱۰ دە
ادرنه قاضیلغنه نصب اولمش؛ و ۱۲۲۲ دە مکه
ومتعاقباً استانبول پایه لرینہ نائل اولوب، ۲۲۳ دە
نقیب الاشراف و ۲۹ دە آناتولی قاضیمسکری
اولمش؛ و ۱۲۳۰ دە مسند مشیخته ترفیع اولنهرق،
۳ سنه به قریب مدت امور فتوایی اداره ایتش؛

زین الدین علی السیسی { مشاهیر مؤ-
لفیندن اولوب،

«شرایع الاسلام» کتابنه «مسائلک الافهام» عنوان-
نیله بر شرح یازمشدر. (شاهد ثانی) دینمکه
مشهوردر .

زین الدین عمری { «التحفه البیهه والبهجة
الانسیه» عنوانلی

کتابک مؤلفیدر. بوکتاب پارس کتبخانه سنده ۹۲۸
رقیله مرقم اولهرق موجوددر .

زین الدین کرمانی { (عبد اللطیف بن محمد
بن ابی الفتح) فقهه

حنفیهدن اولوب، دمشقک مدرسه جمعیه سنده
تدریسه مشغول بولمشدر. تیورلنکک فوق العاده
حرمت و رعایتنه مظهر اولمشدی .

زین العابدین { (امام — علی بن حسین بن
علی بن ابی طالب) ائمہ ائنا

عشرک دردنجیسی اولوب، هجرت نبویه تک ۴۶ نجی
سنه سی تولد ایتش؛ ووقعه دلسوز کربلاده، ۱۵
یاشنده اولدینی حالده، مخدرات اهل بیت نبوی ایله
و پدر بزرگوارینک سرمقطوعیله برلکده شامه سوق
اولنهرق، یزید پلیدک وسائر بنی امیه تک نیجه تحقیرات
واذیتلرینہ دوچار اولمشیدی. فوق العاده ذکی ومتین
برذات اولغله، کندیسنه سویلینکنایه لی وتحقیر آمیز
سوزلره مسکت جوابلر ویرمشیدی. بولردن
قورتلقدن، صکره، مدینه منوره به چکیلوب،
زهد و عبادتله مشغول اولمش ایسه ده، عموم
اهل ایمانک وارث خاندان نبوی اولان امام
مشارالیه حقننده کی حرمت و تعظیمنی چکه مین
بنی امیه کندیسنندن اندیشه ده بولنوب، هر وقت
راحتسزایدلرردی. نهایت ۹۴ سنه هجریه سی ذی الحججه
سنده ارتحال ایدوب، مدینه منوره تک بقیع مزار-
ستاننده عم بزرگوار ی حضرت امام حسن (رضه)
یاننده دفن اولمشدر. والدہ سی غزاة مسلمینک الینه
اسیر دوشمش اولان ایران شاه اخیر ی یزدگردک قیزی
(شهر بانو) ایدی. طقوز ارکک و طقوز قیز اولادی
اولوب، ارککوردن وفاتنده آلتیسی صاغ ایدی .
بولرکک بیوکی اولان محمد باقر امامتده خلفی اولوب،
بشهی امام اولمشدر.

و ۳۳ ده عزل و بروسه به اجلا اولنه رق، ۲۳ ده اطلاق اولنغه، اسكدارده قوناغنده اقامت ايتكمده ايكن، ۱۲۳۹ ده وفات ايدوب، ملاكوراني جامعي قارشيسنده جدی چلي زاده مرقدی ياننده دفن اولنمشدر. اكثر علومدن بهره سي اولوب، نكته پرداز و حاضر جواب بر ذات ایدی.

زین العابدین نویدی } (خواجه — علی
عبدی بيك)

ایران شعرا سندن اولوب، شیراز لیدر. برخیلی وقت مستوفی یعنی کاتب بولنمشدی. ائک زیاده منسویده مهارتی اولوب، نظامینک خمسسه سنه تقلیداً ایکی خمسسه سی واوچ دیوانی واردر. اشعارانده گاه (نویدی) و گاه (عبدی) تخلص ایدیور. ۹۸۸ ده وفات ایتمشدر.

زین العرب } (بنت تاج الدین عبد الرحمن
الدمشقی) مشاهیر محدثانندن

اولوب، (بنت الجوریانی) دئتمکله مشهوره در. عصری مشاهیر محدثینندن اجازت آلوب، بعده تدر. یسله مشغول اولمشدر. ۶۲۸ تاریخلرنده طوغوب، ۷۰۴ ده وفات ایتمشدر.

زینب } فخر کائنات (صلم) افندمزك ائک
بیوک کریمه سی اولوب، بر روایتده

اکبر اولاد لیدر، و دیگر بر روایتده حضرت قاسمدن صکره تولد ایتمشدر. ولادتنده حضرت سید الثقلین اوتوزباشنده ایدیلر. والده سی حضرت خدیجه الکبری (رضها) اولوب، مشارالیهانک همشیره سی هالنک اوغلی ابو العاص بن الربیعہ تزویج بیورلمش؛ و علی اسمنده بر اوغلی ایله امامه اسمنده بر قیزی دنیا به کلمشیدی. اوغلی کندیلرینک حیاتنده ارتحال ایدوب، قیزی خیلی زمان معمر اولمش؛ و مؤخرأ حضرت علی (رضه). و حضرت مشارالیهک شهادتندن صکره مغیره بن نوفله وارمشیدی. ذریتی قالمامشدر.

حضرت زینب اسلامه کلوب، زوجته هنوز هدایت نصیب اولاماش ایکن، بالطبع آره لرنده تفرقه دو. شوب، ایکی سنه لک آریلقدن صکره ابو العاص دخی اسلامه کلمکله، تجدید نیکاحله حضرت زینب زوجته اعاده بیورلمش؛ و هجرت نبویه نك سکر زنجی سالنده ارتحال ایتمشدر. حضرت رسول الله (صلم) بو کریمه سنک

غیوبت ابدیه سنه زیاده سیله محزون و مکدر اولمشدر دی. زوجی کندیلرندن صکره وفات ایتمشدر.

زینب } (ام الحکم — بنت جمش الاسديه)
ازواج مطهره حضرت رسول الله

(صلم) دن اولوب، عبدالله بن جعشک همشیره سی و عمه رسول کبری امیمه بنت عبدالمطلب قزیدر. ائک اول اسلامه کلن صحابیات و مهاجرانندن اولوب، ابتدا حضرت فخر کائنات (صلم) افندمزك آزادلیسی و اوغالی زید بن حارثیه تزویج بیورلمش؛ و موسی. الیهک وقعه (مئوته) ده شهادتندن صکره هجرت نبویه نك اوچنجی سنه سی ازواج مطهره حضرت نبوی صره سنه داخل اولمش ایدی. خیر و تصدق سور و چوقال ایشلرنه ماهره بر خاتون اولوب، کرك ایشلدیکی ایشلری و کرك الینه کچن هر شیئی اقربا و تعلقاتنه و فقرایه ویردی. حتی حضرت عمر بن الخطاب (رضه)، سائر ازواج مطهره به ویردیکی کچی، کندیسنده اون ایکی بيك درهم ویردیکنده، درحال بومبلفی تصدق ایدوب، بر دهها بویله اقیچه اخذینه یتشمه مسنی جناب حقدن دعا و تمنی ایتمش؛ و فی الحقیقه ایرتسی سنه هجرت نبویه نك ۲۰ نجی سالنده ارتحال ایتمشدر. حضرت نبی ذیشانندن صکره ازواج مطهره لرندن ائک اول وفات ایدن حضرت زینبدر. حضرت رسول الله (صلم) جانبندن تزوج اولندوقده، ایلك قوجه سنک پیغمبرك اوغالی اولمی سببیه، مناققین پیننده خیلی قیل قال حاصل اولوب، «ماکان محمد ابا احد من رجا لکم» آیت کریمه سیله دیگر آیات قرآنیه نازل اولمشدر. حضرت زینب بونکله افتخار ایدردی. حضرت خدیجه الکبری (رضها) دن صکره کی ازواج مطهره پیننده، حضرت عایشه رضها مستثنی اولدینی حالده، ائک زیاده حرمت و محبت حضرت نبوی به نائل اولان حضرت زینبدر. ابتدا اسمی (ابره) اولوب، جانب حضرت نبویندن زینب تسمیه بیورلمشیدی.

زینب } (بنت ابی سله بن عبد الاسد القر.
شیه) ازواج مطهره حضرت فخر

کائنات (صلم) دن ام سله حضرت تلرینک قیزی و حضرت نبی الله (صلم) افندمزك اوکی قزیدر. والده سی ایلك زوجی اولان ابوسله ایله برابر حبشه هجرت

ایدوب، صاحبۃ ترجمه اوراده طوغمشیدی. عبدالله بن زمعهیه واروب، ایکی اوغلی دنیایه کلشیدی. کند. یسندن برخیلی احادیث شریفه منقولدر.

زینب } (بنت خزیمه بن الحارث الهلالیه) از-
 { واج مظهره حضرت نبویدن اولوب،
 کثرت انعام و تصدق سببیله (ام المساکین) اقبیله
 ملقبه در. ابتدا عبدالله بن جحشک تحت نکاحنده
 اولوب، بونک احد واقعه سننده شهادتی اوزرینه،
 جانب نبویدن حفصه دن صکره تزوج بیورلمشیدی.
 نزد حضرت رسالتبناهیده یالکز ایکی و یا اوج آی
 یاشایوب وفات ایتمشدر.

زینب } (بنت علی بن ابی طالب) حضرت فاطمه
 { طمۃ الزهراء (رضا) نك صوگ چوجنی
 و سید الثقلین (صلعم) افندمرك حفیده سی اولوب،
 جد امجدینه بیتشمشدر. غایتله عاقله و صالحه بر قیز
 اولوب، پدر بزرگوار ی طرفندن برادر زاده سی عبدالله
 بن جعفره تزویج بیورلمش؛ و علی، عون اکبر، عباس،
 محمد و ام کلثوم اسملریله درت چوجق دنیایه کثیر مشدر.
 وقعه دلسوز کربلا ده برادر اگر منک معیننده بولنوب،
 سبایای اهل بیت میاننده شامه کتوریلرک، یزید
 پلیده و سائر رؤساء اموییه و پردیکی جوا بلر، که توال
 ریخده مذکوردر، عقل و متانتک کلنه دلالت ایدر.
 مصدره تربسی زیارتگاه اولمشدر.

زینب } قرابت حضرت نبوی شرفنه نائل
 { اولان آنفة الترجمة بش زینبدن بشقه
 صحابیادن بوجه آتی دها برقاچ زینب واردر.
 (زینب بنت اسمع الانصاریه) که همشیره لری فریغه
 و اخری ایله برابر حضرت رسول الله (صلعم) افند-
 مرك تحت وصایتنده بولنوب، صحابه دن اولان پدر-
 لری (ابوامان اسمع) وفاتنده کند یلرینی حضرت
 مشارالیه وصیت ایتمشدی. — (زینب الانصاریه) که
 ابو مسعود انصارینک زوجسی اولوب، تفقد حالنده
 بر حدیث شریفک راویه سی و سبب صدوریدر. —
 (زینب التمیمیه) که بوده بر حدیث شریفک راویه.
 سیدر. — (زینب بنت ثابت بن قیس بن شماس
 الانصاریه) که حضرت نبی الله (صلعم) افندمركه
 بیعت ایدن نسواندندر. — (زینب بنت مهاجر بن

جابر الاحمش) که زمان سعادتیه یتیمش، و حضرت
 ابابکر (رضه) دن روایت ایتمشدر. یکنی عبد الله
 بن جابر کند یسندن روایت ایتمشدر. انس بن مالک
 زوجسی (زینب بنت نبیط بن جابر) ک عینی اولسی
 ملحوظدر. — (زینب بنت الحارث بن خالد القر
 شیه التمیمیه) که پدر و والد لری حبشه هجرت ایدن
 قدمای صحابه دن اولوب، صاحبۃ ترجمه همشیره لری
 عایشه و فاطمه ایله برابر اوراده طوغمش؛ و عودت لر-
 نده ایچدک لری برصودن کند یسیله همشیره سی عایشه
 و برادری موسی و والد سی راطه یوله وفات ایدوب،
 ایچلرندن یالکز فاطمه نزد حضرت پیغمبری به واصل
 اولمشدی. — (زینب بنت الحباب الانصاریه) که
 نبی ذیشان افندمركه بیعت ایدن نسواندندر. —
 (زینب بنت حمید بن زهیر القرشیه الاسدییه) که
 صحابه دن عبدالله بن هشامک والده سیدر. —
 (زینب بنت حنظله) که حضرت فخرکاشات (صلعم)
 افندمرك آزادلیسی و اوغلغی زید بن حارثه نك اوغلی
 (اسامه) نك زوجسی اولوب، بعده بونک طرفندن
 تطلیق اولنغله، نعیم بن عبد الله بن التمام تزوج
 ایتمش ایدی. — (زینب بنت خباب) که بر حدیث
 شریفک راویه سیدر. — (زینب بنت خناس) که
 هوازن سبایاسندن اولوب، جانب حضرت نبویدن
 حضرت عثمان بن عفان (رضه) و یرلمش؛ و بعده
 سبایای مذکوره نك قومنه اعاده سننده عم زاده سی
 اولان زوجنه رد اولنمش ایدی. — (زینب بنت
 ابی رافع) که حضرت رسول الله (صلعم) افندمرك
 ارتحالرینی منته خسته لقرنده حضرت فاطمه (رضا)
 نك ایکی اوغلیله کلوب، « بونلر اولاد کدر، توریث
 ایت « دیمسنه جوا با صادر اولان « اما حسن فان له
 هیبتی و سوددی و اما حسین فان له جراتی و جودی »
 حدیث شریفک راویه سیدر. — (زینب بنت ابی
 سفیان بن حرب القرشیه الاموییه) که عروه بن
 مسعود الثقیفنک زوجسی و حضرت فخرکاشات (صلعم)
 افندمرك بالذیردر. — (زینب بنت سهل الانصاریه
 الخزرجیه) که رسول اکرم (صلعم) افندمركه بیعت
 ایدن نسواندندر. — (زینب بنت صیفی الانصاریه)
 که بوده بیعت ایدن لرندندر. — (زینب بنت العوام)

که حضرت زبیر (رضه) که همشیره سی و جل و قعه مؤله سنده قتل اولنان عبدالله بن حکیم والدہ سیدر. شاعرہ اولوب، برادرله اوغلی حقتندہ بر مرثیہ سی واردر. — (زینب بنت قیس بن مخرمہ بن المطلب القرشیہ). — (زینب بنت مالک) کہ ابوسعید الخدری بنک همشیره سی اولوب، بر حدیث شریفک راویہ سیدر. — (زینب بنت مصعب بن عمیر القرشیة البدریہ) کہ پدری احد وقعه سنده شهید اولمشدر. — (زینب بنت مطعون القرشیة الجمحیہ) کہ حضرت عرفاروق (رضه) ک زوجہ سی و عبد الله بن عمر و عبد الرحمن و حفصہ نک والدہ سی اولوب، بر روایتہ مکة مکرمہ ده وفات، و دیگر بر روایتہ مدینہ ینہ هجرتله اورادہ اترحال ایتمشدر. — (زینب بنت معاویہ یاخود ابی معاویہ الثقفیہ) کہ عبد الله بن مسعودک زوجہ سی اولوب، بر حدیث شریفک راویہ سیدر. — (زینب بنت نبط بن جابر الانصاریہ یاخود الاحمسیہ) کہ انس بن مالکک زوجہ سی اولوب، بر حدیث شریفک راویہ سیدر.

طقتان باشتی متجاوز اولدینی حالدہ، وفات ایتمشدر. — (زینب بنت السعدی) کہ ابو نافع محی الدین اشیاخندندنر. ۸۱۷ تاریخندہ طوغمشدر. — (زینب بنت سلیمان الاسعدیہ) کہ عن اصل شاملی اولوب، مصرده اقامت ایتمش؛ و اسناد حدیثده فوق. العادہ مهارت کواستروب، (مسندہ دمشقیه) عنوانته کسب استحقاق ایتمشدر. صلاح الدین صفدی استادی (ذهبی) نک صاحبه ترجمه نک جمله شاکر داندندن اولدینی بیان ایدیور. ۷۰۵ تاریخندہ طقتان یا. شندہ وفات ایتمشدر. — (ام المؤمنین زینب بنت الشمری) کہ سائر علومده دخی بد طولی صاحبه سی اولوب، جارالله زحمریدن و سائر اعیان علما و محدثیندن اخذ، و نیسابورده تدریسه اشتغال ایتمشدر. ۵۲۴ تاریخندہ بلده مذکورده طوغوب، ۶۱۵ ده ینہ اورادہ وفات ایتمشدر. — (ام الخیر زینب بنت الشوهی) کہ امام سیوطینک اشیاخندن اولوب، ۸۷۹ ده وفات ایتمشدر. — (ام حبیبہ بنت الشویبکی المکیه) کہ بوده امام سیوطینک اشیاخندن اولوب، ۷۹۹ تا. رینخنده مکة مکرمہ ده تولد ایتمشدر. — (زینب بنت عبد الرحمن) کہ صلاح الدین صفدی به و محدث عبد الله بن الحجه اجازت و یرمش؛ ۷۱۹ ده وفات ایتمشدر. — (زینب بنت عمرو ابن کنندی) کہ بعلبک قلعه سی محافظی ناصر الدین قرقینک زوجہ سی اولوب، خیرات و مبراتنی چوق و فقه و حدیثده فریده عصر بر خاتوندنر. مشاهیر علمادن بر چوق ذواته اجازت و یرمش؛ ۶۹۹ ده وفات ایتمشدر. — (زینب بنت یحیی بن شیح عز الدین عبدالعزیز بن عبدالسلام) کہ صلاح الدین صفدی کبی بر چوق مشاهیر علمایه تدریس حدیث ایتمش؛ و ۷۳۵ ده وفات ایتمشدر.

زینب { اوائل دور اسلامده طبابتده کسب شهرت ایدنلردن بر خاتون اولوب، بنی اود قبیله سنه منسوب ایدی. اعمال طبیه ده ومدادواتده و علی الخصوص کوز خسته لقریلہ یاره لری اینی ایتتمده مهارت تامه سی وار ایدی. شویت مشهور بونک حقتندہ سولینمشدر:

الختری ریب المنون ولم ازر
طبیب بنی اود علی النای زینبا

زینب { مشاهیر محدثاندن دخی بو اسمله }
{ بروجه اتی بر قاج خاتون کلشدر:
(ام محمد زینب بنت احمد) که مهندس شیخ محمد بن احمد التصاصک والدہ سی اولوب، قدسلیدر. حدیثده عصرینک فریده سی اولوب، دائماً اوغلیله برابر اقامت و سفر ایدهرک، قدس، شام، مصر و مکده تدریس ایتمشدر. ۶۴۵ تاریخندہ طوغوب، ۷۲۲ ده وفات ایتمشدر. — (زینب بنت احمد کمال الدین) که بوده قدسلی اولوب، عصری مشاهیر محدثینندن استماع ایتد. کدن صکره عمرینی افاده و تدریسه کچیروب، احادیث شریفه ینی علی وجه الاسناد تقریرده فوق العادہ مهارتی وار ایدی. «عنوان النصر فی اعیان العصر» کتاب قیمتدارینک صاحبی صلاح الدین صفوی بو خاتوندن اجازت آلمش اولدینی کتاب مذکورده بیان ایدیور. اعیان علمادن «اعراب القرآن» صاحبی ابراهیم بن محمد القذیبی دخی صاحبه ترجمه نک جمله طلبه سندندر. ۷۴۰ تاریخندہ ۹۴ یاشندہ وفات ایتمشدر. — (زینب بنت اسماعیل) که مسنده الشام دیتکه مشهور. ره (امه المزینجم الدین) ک شیخه سی اولوب، بو دخی تدریس حدیثله عمرینی کچیرمش؛ و ۷۵۰ تاریخندہ،

زینب بنت سلیمان } (بن علی بن عبد الله
خلفاء عباسیه به منسوب صریح الخاطر بر خاتون او -
لوب، منصور خلیفه نك عم زاده سیدر - ذرتی
(زینبیون) اسمیله معروفندر .

زینب بنت الطثریه } دولت امویه زمانی
قشری) نام شاعرک همشیره سی بر شاعره اولوب،
برادری مومی الیه حفته سولیس اولدیغی و «حماسه»
ده مندرج بوانان مرثیه سنندن مأخوذ اولان شو
ایکی بیت جمله اشعارندندر :

اری الاثل من بطن العقیق عاوری
مقیماً وقد خالت یزید غوائله
فتی قد قد السیف لامتضائل
ولارهیل لیساته وبآله الخ

زینب خاتون } عثمانلی شاعره لرینک اک
الفتح سلطان محمد خان زمانده نشأت ایتشدره اصحاب
تذاکرک بعضلری قسطمونیلی و بعضلری آماسیه لی
اولدیغی بیان ایتشلردره شاعره (مهری) ایله همصر
اولوب، بیلنلرنده بعضی مطایبات جریان ایتشدره شو
بیت جمله اشعار پسندیده سنندندر .

زینب قومیلی زینت ذسیاه زن کبی
مردانه وار ساده دل اول ترک زیور ایت

زینب المریه } اندلس ادبیه لرندن بر شاعره
اولوب، شو بر ایکی بیت
اونکدر .

یا ایها الراكب الغادی مطینه
عرج انبیک عن بعض الذی اجد
مانالچ الناس من وجد تفتنهم
الاو وجدی بهم فوق الذی وجدوا
حیی رضاه وان فی مسرته
وده آخر الایام اجهد

زینت } (سید حسن) ایران شعراسنندن
(واصفهان ساداتندن اولوب، شویت
اونکدر :

کر وعده دوزخت وکر خلد شاد باش
بیرون نیبرید ترا از دیار دوست

زینت النساییکم } هندستان شاعره لرندن
(اولوب، دهلی ملوک

تیوریه سنندن اورنک زیب عالمگیرک قیزی و سابقه
الترجه شاعره زیب النساییکم همشیره سیدر . عالمه
وحافظه کلام الله اولوب، اشعارنده (زینت) تخلص
ایدیور . شاهجهان آبادده (زینت المساجد) اسمیله
مصنع برجامع شریف بنا ایتدیروب، کندیسلی دخی
بومعبد شریفک صحنده مدفوندر . ۱۱۲۲ تاریخنده
وفات ایتشدر . منارینک طاشنده محکوک اولان
شو بیت جمله اشعارندندر .

مونس ما در لحد فضل خدا تنها بست
سایه از ابر رحمت قبر پوش ما بست

زینتی } اوننجی قرن هجری عثمانلی شعراسنندن
(اولوب، سیروزلیدر . ۹۶۳ تاریخنده
صحنده دانشمند ایکن، کنج یاشنده وفات ایتشدر .
(فوت زینتی) تاریخ وفاتیدر . شو بیت اونکدر :

دامن آلوده دستار پریشان بقه چاک
قبوکه کلدی یشه زینتی رسوائی

زینلی } یاوز سلطان سلیم خان دوری رجالندن
(و شعرادن زینل یاشانک مخاصیدر .
شو بیت اونکدر .

دور کله دوشمشیوب الدن ایاغی لاله نك
بزم کله سننده ینسار یاریار چراغی لاله نك

زینون } زنون نام حکیم یونانی اسمنک بین -
(العرب املای معروفیدر . «زنون»
ماده سنه مراجعت اولنه .

زینی چلبی } (کاتب زاده زین العابدین)
شعراسنندن اولوب، بابایی وزیر اعظم محمد یاشانک
کاتب سری ایدی . لالا مصطفی پاشا طرفندن،
صره سی کله دن، محمود پاشا قاضی اغنه نصب اولنهرق،
علمانک خیلی اعتراضاته اوغرا مشیدی . بعده صدر -
اعظم عثمان پاشایه اتساب ایتش ؛ و بونک شروانی
فتحنده، حفته بر طاقم مدحیه لر سولیشدر . لابلالی
مشرب و نابتمیل تخنی بر آدم ایدی . شو مطلع
مشارالیه عثمان پاشا حفته سولیدیک برقصیده سنندندر .
بوگون میدان رزم ایچره سن ایتدک فتح شروانی
اومارین ایده سنک من بعد زمین ایران و تورانی

[تنبیه — خطوط اجنبیه ده J یا خود G حرفه باشلابوبده بو باده بولمیان اسماء خاصه (ج) و (ی) و (ك) حرفزنده آرائلیدر؛ چونکه بو حرفك ايم مختلفه عندنده مختلف تلفظری وارد.]

— مایورقه آطه سنده دخی بو اسمله اوج حکمدار حکومت سورمشدر :

برنجیسی آراغون حکمداری برنجی ژاقك اوغلی اولوب، ۱۲۴۸ده مونتلیبه ده طوغمش، ۱۳۱۱ده وفات ایتمشدر. پدري کندیسینه مایورقه قراللی عنوانله بالیار آطه لرینی و مونتلیبه دره بکاکنی ویر-مشیدی. پدريشك وفاتندن صکره بیوک برادری اوچنجی پدرونی دخی بو مالکانه لرینی تصدیقه مجبور ایدهرک، بونکه و اخلاقی اولان اوچنجی آلفونس وایکنجی ژاق ايله دائما محاربه ده بولمشدر.

— ایکنجیسی برنجینك تورونی اولوب، ۱۳۲۴ده عیجه سی دون سانکه به خلف اولمش؛ و(فلیب دووا لوآ) به قارشی مونتلیبه بی مدافعه ایچون، فرانسه ايله اتفاق ایش ایشه ده، بالیار جزایری آراغون حکمداری دردنچی پدرو طرفندن ضبط اولمقله، مونتلیبه بی ده سرقوم فلیبه صاتممه مجبور اولمش؛ و ۱۳۴۹ده جزایر مذکورہ بی استرداد کیدرکن، قضاء وفات ایتمشدر.

— اوچنجیسی ایکنجینك اوغلی اولوب، پدريشك وفاتنده، برابرنده بولمقله، اسیر دوشمش ایشه ده، بعده قورتیلوب، ناپولی قرالیجه سی برنجی ژانه ايله عقد ازدواج ایش؛ و ملک موروثی استرداد چالیشمش ایشه ده، مقتدر اوله میوب، ۱۳۷۵ده بلا ولد فوت اولمشدر.

{ یا خود جامس (Jacques, James) } ژاق
{ اسقوچیه ده بو اسمله بروجه زیر بش حکمدار حکم سورمشدر :

(باب الزاء الفارسیه — فصل الالف الخ)

ژارناق { (Jarnac) فرانسه نك (شارنته) ایالتنده و شارنته نهرینك صاغ کنارنده اوله رق (قونیاق) ك ۱۱ کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی برقصیه اولوب، ۳۴۰۰ اهالیسی، مذکور نهرك اوزرنده دمیر تلدن برغریب کویریسی و شراب، قونیاق، حیوانات، دری و سائره تجارتی وارد.

{ (Jaques) یا خود جامه (Jayme) } ژاق
{ اسپانیاده آراغون حکمدار لرندن بو اسمله ایکی حکمدار کلشدر :

برنجیسی ۱۲۰۶ تاریخ میلادیسنده مونتلیبه ده طوغمش؛ و ۱۲۱۳ده آراغون تختنه کچوب، اندلس اهل اسلامیه بر جوق محاربه لر ایدهرک، بلنسیه ايله بالیار آطه لرینی ضبط ایتمشیدی. ۱۲۷۶ده وفات ایدوب، ایکی اوغل براقشدر، که بری اوچنجی پدرو اسمله آراغونده و دیگرری برنجی ژاق اسمله مایور. قده حکومت سورمشدر.

— ایکنجیسی اوچنجی پدرونك اوغلی و برنجی ژاقك تورونی اولوب، پدريشك حیانتده سیچلیه والیسی ایکن، پدري وفات ایدوب، بیوک برادری اوچنجی آلفونس آراغون تختنه کچدیکنده، جزیره نك حکمدار ری اولمش؛ و ۱۲۹۱ده برادری آلفونسك وفاتی اوزرینه آراغون تختنه قومد ایدوب، سیچلیه بی کوچك برادری فردریقه براقش ایدی. بعده آنزو خاندانندن ایکنجی شارلك قیزی تروج ایتکله، سیچلیه بی بوکا ویرمش؛ و ۱۳۲۷ده وفات ایتمشدر.

مشهوره (ماریه استوآرت) دنیا به کلمشدر. زاق
۱۵۴۲ تاریخنده وفات ایدوب، مومی البها ماریه
استوآرت وارثه حکومتی اولمشدر .

زاق } یاخود جامس (Jacques, James)
بو اسمله انکلتزده دخی ایکی قرال
کلمشدر:

برنجیسی ماده آفنده بیان اولنان ماریه استو-
آرتک و دارنلینک اوغلی واسقوجیه قرالردن بشنجی
ژاڤک تورونی اولوب، ۱۵۶۶ ده طوغمش؛ وابتدا
آلتنجی زاق اسمیله اسقوجیه ده حکومت سور-
مش؛ ووالده سنک فراغیله، همان طوغار طوغماز
۱۵۶۷ ده قرالغی اعلان اولنش ایدی . بیوک
والده سی مارکریشه انکلتزه قرالی یدنجی هنرینک
قیزی اولمغه، انکلتزه تختنه دخی حق وراثتی اولد-
یغندن، ۱۶۰۳ ده، الیزابته نك وفاتی اوزرینه، انکلتزه
تختی کندیسنه تکلیف اولنش؛ و «بیوک ترانه قرالی»
عنوانی آلوب، انکلتزه ایله اسقوجیه بی کلیا و قطعیا
توحیده چالشمشدر. قتولیکارک پک علیهنده بولند-
یغندن، بونلرک عداوتی داعی یارلمنتو ایله اتفاتی
بادی اولمشدر؛ بونک اوزرینه، بوایشه ذی مدخل
ظن اولنن جزوبتلری انکلتزه دن طرد و اخراجله،
یاپانک انکلتزه قرالری اوزرنده کی نفوذینی اسقاط
وتبعه سنی صداقت یمنندن تبریه ایتمک حقوقنی لغو
ایتمشدی . صلح پرور برحکممدار اولوب ۱۶۲۵ ده
وفات ایتمشدر. کندی کندینه حکومت سورمشدر.
محب علم اولوب، اک زیاده عقائد دینیه میلی وار
ایدی؛ و بو یابده برفاچ کتاب دخی یازمشدر .

— ایکنجیسی برنجی شارلک ایکنجی اوغلی ورنجی
ژاڤک تورونی اولوب، ۱۶۳۳ ده طوغمش؛ وابتدا
(یورقه دوقه سی) عنوانیله معروف اولوب، انئی
فترته و (قرومول) ک اداره سی زماننده فلنکده
وفرانسه ده یاشامش؛ و حکومت سابقه نك اعاده سنده
برادری ایکنجی شارل ایله برابر انکلتزه به عودت
ایدوب، ۱۶۸۵ ده قرالغه انتخاب اولمشدی .
فرانسه ده اقامتی اثناسنده قتولیک مذهبی قبول
ایتمش اولمغه، هر نه قدر تخته قعودنده دولتک
دین رسمیی اولان پروتستانلغه قارشى بولغیه جفته
یعین ایتمش ایسه ده، قتولیکاری التزام ایتمکله

برنجیسی اوچنجی روبرتک اوغلی اولوب، ۱۳۹۱ ده
طوغمش؛ و ۱۴۰۶ ده، پدیری وفات ایتمکده،
انکلتزه ده محبوس بولمغه، اسقوجیه عمیجه سی آلبانی
دوقه سی طرفندن اداره اولنوب، نهایت ۱۴۲۳ ده
قورتلهرق، ملک سوروشی تحت تصرفنه آلمش؛
۱۴۳۷ ده قضاء وفات ایتمشدر . عالم وشاعر
برذات اولوب، زندانده برفاچ منظومه نظم وترتیب
ایتمشدر .

— ایکنجیسی برنجینک اوغلی اولوب، ۱۴۳۰ ده
طوغمش؛ و پدیرینک وفاتنده صبی اولوب، آلکساندر
لیونفستون طرفندن اجرای وصایت اولنش؛ و اداره
اموری ایله آلدقده، پدیرینک اثرینه تبعیتله، زادکا
ندن برجوق آدملرک محبوسه یورمش؛ وحتی دوقلاس
قونترلندن برینی کندی ایله اولدیرمش ایدی . بو
حرکاتی عدم ممنونیتی موجب اولمش ایسه ده، اسایشی
محافظه به مقتدر اولوب، ۱۴۶۰ ده (روقسبورغ)
محاصره سننده تجربه ایتمکده اولدیغی برطویک پاتلا-
مسيله هلاک اولمشدر .

— اوچنجیسی ایکنجینک اوغلی اولوب، ۱۴۶۰ دن
۱۴۸۸ تاریخنده ک حکومت سورمشدر .

— دردنجیسی اوچنجینک اوغلی اولوب، ۱۴۸۸ ده،
۱۶ یاشنده اولدیغی حالده، تخته جیتشمش؛ و بر
فسادی باصدیدردقن صکره، انکلتزه قرالی یدنجی
وسکزنجی هنری به قارشى محاربه ایتمش؛ وانکیزلره
قارشى فرانسه قرالی اون ایکنجی لونی ایله اتفاتی ایتمش
ایسه ده، ۱۵۱۳ ده سکزنجی هنری به قارشى ایتم-
یکی محاربه ده رحلت ایتمشدر. انکلتزه قرالی یدنجی
هنرینک قیزی تروج ایتمش اولمغه، بو قرابت صهریه
آلتنجی ژاڤک انکلتزه تختنه حق وراثتی موجب
اولمشدر.

— بشنجیسی دردنجینک اوغلی اولوب، ۱۵۱۳ ده
واقع پدیرینک وفاتنده بریاشنده ایدی. اون اوج
یاشنده ایکن اداره حکومتی ایله آلوب، شارل
کینته قارشى فرانسه قرالی برنجی فرانسوآ ایله عقد
اتفاق، و بو حکممدارک بیوک قیزی (ما-لینه) بی
تزوج ایتمشیدی. مادلینه نك وفاتنده ژاڤک کیزه دوقه-
سی قلودک قیزی (ماریه) بی تزوج ایدوب، بوندن

ژان } (Jean) فرانسه ده بو اسمله ایکی قراله کلشدر :

برنجیسی اوننجی لویینک اوغلی اولوب، پدرینک وفاتندن صکره طوغمغه (پوستوم) لقبه ملقبدر. ۱۳۱۶ده طوغوب، ولادیتله برابر فرانسه وناواره قراللی اعلان اولمش ایسه ده، آز مدت صکره وفات ایتمکه، عمجهسی بشنجی فلیب وارثی اولمشدر. بو جوجفک وفات ایتمیوبده سرایدلمش اولدیغنی ادعا ایدنلردخی بوئمغه، والدهسی طرفندن قرابتی اولان مجارستان قرالی برنجی لویی میدانه چیقارلمسینه چا. لیتمشیدی. بر مدت صکره اوژان اولق ادعاسیله بری ظهور ایتمش ایسه ده، پرووانسه ده طوتیلوب، باولیسده بر قلعهیه حبس اولمش، واوراده وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی (یون یعنی ائی) لقبه ملقب اولوب، ۱۳۱۹ده طوغمش، و ۱۳۵۰ده پدری والوالی فلیبه خلف اولمشدر. ابتدا برطاقم منازعات داخلیه ابله اوغراشوب، انکلیزلر بو حالدن بالاستفاده، فرانسهیه سوق عسکرله، غالب کلوب، برقاچ ایالت ضبط، وژانی اسیر ایدرهک، ۱۳۵۶ده لوندیره کتورتومشدردی. فرانسه ده قراله وکالت ایدن (شارل)ک سؤ ادارهسی تیجهسی اوله رق (مجالس عمومیه États Généraux) عنوانیه متشکل اولان مجالس منتخبه اعضاسی (اتیان مارسل) نام نچار کتخداسنک ریاستی تحتنده زمام اداره بی اله آاش؛ وآنجق اوصره ده ظهور ایدن «ژاقلق» قاریشقلی بونک مقاصد سیاسیسه سنه نائل اولسنه مانع اولوب، کندیسسی وفات ایتمش؛ وکیل مومی ایسه امور حکومتی ینه اینه آلمش ایدی. ۱۳۶۰ده انکلیزه ابله فرانسه آرمسند عقد اولنان معاهده اوزرینه، آخر بر فدیة نجانله ایکنجی ژان تخلیص اولوب، اوغلی آنزو دوقه سنی رهن مقامنده انکلیزه ده برافه رق، فرانسهیه عودت ایتمش؛ وآنجق بر مدت صکره اوغلی انکلیزه دن فرار ایتمکه، قرال ژان کندیدی اختیاریه لوندیرهیه عودت ایدوب، یکیدن اسارت تحتنه کیرمش؛ واوراقل ۱۳۶۴ده لوندیره ده وفات ایتمشدر.

ژان } اراضیسز — (Jean San Terre) انکلیزه قرالی اولوب، ۱۱۶۶ده

اتهام اولنهرق، حقمده برناخنودی؟ عمومی حاصل اولمش؛ وهر نه قدر ابتدا ظهور ایدن قاریشقلی باصدیروب، اولک آباق اولان بعض زادکلی قتل ایتمش ایسه ده، ۱۶۸۸ده فلنکلکی (اورانژ) پرنسی طرفندن برأ و محرأ مغلوب اولوب، فرانسه قرالی اون دردنجی لویینک معاوتیه برابر، انکلیزه بی ترک ایتمش؛ وبقیه عمرینی پارس قیرنده (سنت ژرمن) ده کچوروب، ۱۷۰۱ده وفات ایتمشدر. اوغلی (ژاق استوارت) انکلیزه تختنه حق وراثت ادعاسنده بولمش ایسه ده، بوخاندانه بردها بوقراللق نصیب اولمامشدر.

ژاق } سنت — (St. Jacques) خروستیانلرک بو اسمله بری «اکبر» و «دیگری» «اصغر» صفتلریله ایکی عزیزلری اولوب، بری حواریوندن و دیگری شمعونک برادریدر. اصل اسملری (یعقوب) در. [«یعقوب» ماده لرینه مراجعت اولنه .]

ژاق بونوم } (Jaques Bonhomme) قرال ژانک انکلیزه ده اسارتی زماننده فرانسه نیک شمال جهتنده ظهور ایدن فسادک ریسی اولوب، بو قاریشقلق ککویلرله چفتیلرک قیامندن عبارت وریسنک اسمنه نسبتله *Jacquerie* یعنی ژاقلق اسمیه معروفدر. بونلر برطاقم اعتسافات مده شه ده بولمغه، شهر وقصبله اها ایسی زادکانه برلشه رک حق لردن کلشدردر.

ژان } (Jean) معربی (یحیی) اولان (یوحنا) ژان } اسم عبرانیسنک فرانسزلر عنندنه مستعمل غلطی اولوب، روملر عنندنه (بو آنیس) یاخود (یانی)، اسلاورد (یووان)، انکلیزلرده (جون)، ایتالیا لرد (جوانی)، اسپانیول و پور. تکیز لیلرده (جوان)، ارمینیلرده (اوحانس) صو. رتلرینی آلمشدر. فرانسز لساننک غایبه استعمالی جهتیه بو اسمله مسمی مشاهیرک چوغنی بو ماده ده ذکر ایتمکی مناسب کوردک .

ژان } قسطنطنیه روم ایمپراطورلردن ۸ ژان } کشینک اسمیدر. «ایانی» ماده سنه مراجعت اولنه . [

طوغمش، و پدري طرفندن كنديسنه هېچ برمالكانه و پرلديكندن، بولقبه تلقيب اولنمش ابدى. اهل صليب سفرنده بولنان برادري قرال (ريشاركور دوليون) ك غيبوبندن بالاستفاده، وكالتى ۱۱۹۹ دە، برادرينك وفاتى اوزرينه، قرالغى احراز ايشل؛ و فرانسه قرالى (فليب اوگوست) ى كندى لهنه چورمىش اولان يكننى كندى ايله ازاله ايشل اولدينى ظن اولنمشدر. فرانسه دولتى بوقرائغنى طائيمه رق، فرانسه ده كى ممالكنى ضبط ايتش؛ و اوآرالنى پايا ايله دخى بوزيشوب، برطرفدن بونك طرد و تلمينيله و برطرفدن ده فرانسه عسكربنك انكلمتره به نجبوازييله تهديد اولنديغندن، پايا ايله اويوشمغه مجبور اولوب، بيمده فليب اوگوسته قارشى آلمانيا امپراطورى دردنجى اوتون ايله و فلاندره قوتيله اتفاق ايتش ايسه ده، ۱۲۱۴ دە ايتديكى محاربه ده مغلوب اولمغه، صلحه ياتمشيدى. برسنه صكره تبعه - سنه «بيوك مشروطيت» عنوانيله برطاقم امتيازات و برمشدر. ۱۲۱۶ دە ژان وفات ايتككه، اوغلى اوچنجى هنرى جلوس ايتمشدر.

ژان } ياخود جوان (Jean, Juan) اسپانيا
 } نيده قستيله وليون حكمدارلردن بو
 اسمله ايكي كشي كلمشدر:

ژان } اسپانيه ده ناوارة قرالردن بو اسمله
 } اوچ قرال كلمشدر:

برنجيسى طوغار طوغماز فرانسه و ناوارة قرالغى اعلان اولنان و طفل ايكن وفات ايدن (ژان پوستوم) در. [فرانسه قرالردن برنجى ژان اسميله ذكرى كجدى .]

— ايكنجيسى ۱۴۲۵ دن ۱۴۷۹ تاريخنه دك ناوارة قرالغى ده حائر اولان آراغون قرالردن ايكنجى ژاندر. [ماده آتفه به مراجعت بيوريله .]

— اوچنجيسى (دالبرت) لقبيله ملقب اولوب، آلبرت برنسى (آلان) ك اوغليدر. ۱۴۸۴ دە ناوارة قرالى (فرانسوا قبوس) ك همشيره سى و وليه الههدى قاترينه يى تروج ايتككه، ۱۴۹۴ دە مملكه مذكوره تختنه اوتورمىش ايسه ده، فردينا دك قتوليك ۱۵۱۲ دە ناوارة يى نلندن آلوب، قستيله به الحاق ايتش؛ و ژان فرانسه به چكيلوب، اوراده وفات ايتمشدر. اوغلى ايكنجى هنرى اسماً ناوارة قرالى اولوب، بونك قيزى (ژانه دالبرت) فرانسه قرالى دردنجى هنرينك والده سى اولمشدر.

برنجيسى ۱۳۷۹ دە، ۲۱ ياشنده اولدينى حالده، ايكنجى هنرى به خلف اولوب، ۱۳۹۰ تاريخنه دك حكومت سورمىش؛ و مدت حكومتى اوغلى بورتكيز تختنه اوتورتمق مقصديله دولت مشارا ايهابه قارشى محاربه ايله چكيرمشدر.

— ايكنجيسى اوچنجى هنرينك اوغلى اولوب، ۱۴۰۴ دە طوغمش، و ۱۴۵۳ دە وفات ايتمشدر. ۲۲ ايلق ايكن، عجميه سى فردينا دك وصاتى تختنده قرالغى اعلان اولنمش؛ و آراغون و ناوارة قرالريله و غرناطه اهل اسلاميله برچوق محاربه لرده بولمشدر. مسلمانلرى اسپانيه دن بيبتون اخراج ايدن (ايزابله) نك پدريدر .

ژان } ياخود جوان (Jean, Juan) اسپانيا
 } نيده آراغون قرالردن بو اسمله ايكي
 كشي كلمشدر:

ژان } یاخود جوان (Jean, Juan)
 } پورتیکیز قراللردن دخی بوانته آتی
 حکمدار کلشدر :

برنجیسی « بیوک » لقبیله ملقب اولوب، برنجی پدرونک ولد غیر مشروعدیر. ۱۳۵۷ تاریخنده طوغوب، طریق رهبانه سالک اولمش ایکن، ۱۳۸۳ ده، برادری فردیناندک وفاتی اوزرینه، پورتیکیز تختنه چکهرک، پدرونک قیزی وقسقبیله قرالی برنجی ژانک زوجهبسی اولان (بیاتریکس) ی وراثندن محروم براقشیدی. بوسبیدن قسقبیله قرالی کندیسنه اعلان حرب ایتمش ایسه ده، مغلوب اولمشدی. ۱۴۱۵ ده مغرب اهل اسلامنه قارشى سوق عسکر ایدوب، سبته بی ضبط ایتمشدی. بونک زماننده پورتیکیز لیلر بحری سفرلر کیریشوب، مادره، قناریه، یشیل برون و آسور آله لرینی وکینه سواحلی کشف ایتمشدردی. برنجی ژان ۱۴۲۳ ده وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی بشنجی آلفونسک اوغلی اولوب، ۱۴۴۵ ده طوغمش، ۱۴۸۱ ده تخته چیتمش، و ۱۴۹۵ ده وفات ایتمشدر. سوء مقصد لرندن شهه لندیکی قانی (ویژو) نی وقاریسنگ انیشتهبسی براغانسه دوقه سنی کندی ایله اولدیرمشدر. بحری سفرلر و کشفیاته حصر دقت ایدوب، بونک زماننده (دیغودی غامه) آفریقاده نینن وقونغونی و (دیاژ) فرطونه برونی کشف ایتمش، و صاحب ترجمه بو برونه (امید برونی) نامنی ویرمشدر. قریستوف قولومب ابتدا بوکا سرا. جمته سفان ایستمش ایسه ده، کندیسسی بو کاشف اعظمک عزمنی تقدیر ایدمه مشدی.

— اوچنجیسی ۱۵۰۲ ده طوغوب، ۱۵۲۱ ده پدیری امانولته خلف اولمش، و ۱۵۵۷ ده وفات ایتمشدر. لیسبونده آنکیزیسون جمعیت ملعت کارانه سنی تاسیس ایتمشدر. زماننده وقوع بولان برزلزه ایله تاج ایرماغننگ برطانیای کلیتی نفوسک محویته سبب اولمشدر. بودخی سفار بحریه و تجارته اهمیت ویروب، زماننده پورتیکیز بحریونی جاپونیه نی کشف ایتمشدر. معارفک ترقیسنه دخی چالیشوب، (قوئمبره) آقادمیاسنی احیا ایتمشدر.

— دردنجیسی براغانسه سلاله سننگ مؤسسسی اولوب، ۱۶۰۴ ده طوغمشدر. ابتدا براغانسه

دوقه سی اولوب. برنجی ژانک ولد غیر مشروعی آلفونسک نساندن ایدی. ۱۵۸۰ تاریخندن بری پورتیکیز اسپانیوللرک الینه چکش ایکن، ۱۶۴۰ ده براغانسه دوقه سننگ زوجهبسی (لویزه کوزمان) ایله دوقه ننگ کاتبی (پانتو) بومملکته استقلاللی قراندریوب، صاحب ترجمه بی قرال طایمشلر. برطاقم داخلی فسادلری باصدیردقن صکره، اسپانیوللری مغلوب ایتمش؛ و برازیلیانک تصرف ادعاسنده بولنان فلنکیلره غلبه چالوب، مملکت واسعه مند کوره ننگ صاحب مستقلی قالمش ایدی. ۱۶۵۶ ده وفات ایدوب، اوغلی آلفونس، والدهسی سرقومه لویزه کوزمانک تحت وصایتنده اوله رق، خلفی اولمشدر.

— بشنجیسی ۱۶۸۹ ده طوغوب، ۱۷۰۶ دن ۱۷۵۰ تاریخنده ک قراللق ایتمش؛ واسپانیا قراللقنک وراثتی مسئله سننده فرانسه قرالی اون دردنجی لونییه قارشى آوستریا ایله اتفاق ایدوب. فرانسزل طرفندن مغلوب اولمش؛ و (اورتخت) معاهده سنندن صکره، امور داخلیه سیله مشغول اولوب، مملکتینی حسن اداره ایتمشدر.

— آلتنجیسی اوچنجی پدرو ایله برنجی ماریه ننگ ایکنجی اوغلی اولوب، ۱۷۶۷ ده طوغمش، و ۱۸۲۶ ده وفات ایتمشدر. ۱۷۹۲ ده، والده سننگ عته کتیرمسی اوزرینه، قرال وکیلی اولوب، ۱۸۰۷ ده فرانسز عسکرى طرفندن مغلوب اولمغه، برازیلیه یه چکبله رک، اورانک امپراطوری عنوانی آلمش؛ ۱۸۱۶ ده، والده سننگ وفاتی اوزرینه، بالاصاله پورتیکیز قرالی اولمش ایسه ده، ۱۸۲۱ ده آوروپاه عودت ایدمه بیلش؛ و مشروطیتی قبول ایلمش ایسه ده، ایکی سنه صکره لغو ایتمشدر. کندیسنگ حرکتندن صکره برازیلیه اعلان استقلال ایدوب، پورتیکیز قرالنه یالکیز برامپرا. طوراق نامی قالمش ایدی. ابی بر حکمدار ایدیه ده، قرالچیه ایله (شاو) مارکیسی اجرای نفوذ ایدرلردی. پینلرندکی خصوصتله شهرت بولان دون پدرو ایله دون میکل اسملرندیه ایکی اوغلی قالمشدر.

ژان } لوکسمبورغلی — (Jean de Luxembourg-
 } بوستان قراللردن اولوب، یدنجی
 هنرینک اوغایدیر. ۱۲۹۵ تاریخ میلاد سننده طوغوب، ۱۳۱۰ ده (قاریتییه) دوقه سننگ تابعیتندن کندیلر.

دایمارقه ده ۱۴۸۱ ده پدري برنجی قریستانه خلف اولوب، هولستانین دوقه لغنی برادری فردریقهله مقاسمه ایتمشیدی. ۱۴۹۷ ده اسوج تخننه ده جلوس ایتمش ایسه ده، اسوجلیر آیاقلنوب، ۱۵۰۱ ده زوجه سی قریستینه نی استوقه ولدن اخراج ایتمش لر در. دایمارقه ده ۱۵۱۳ نارخنه دک حکومت سورمشدر.

ژان } صاقسه قرالردن اولوب، ۱۸۰۱ ده
 } طوغمش، ۱۸۷۳ ده وفات ایتمشدر.
 (ماقسیمیلان) ک ک کوچک اوغلی اولوب، ۱۸۵۴ ده برادری فردریق اوکوسته خلف اولمش؛ وبعض اصلاحاته موفق اولمشدر. ۱۸۶۶ ده وقوع بولان روسیه ایله آوستریا محاربه سنده آوستریانک طرفنی التزام ایتمش ایسه ده، ۱۸۷۰ محاربه سنده فرانسه یه قارشى روسیه ایله متفق بولمشدر. تخته چیقمازدن اول معارف وادیاتاله مشغول ایدی .

ژان } بو اسمله روماده بروجه زیر ۲۳ کشی
 } باباقل ایتمشدر:

الی	عن	ژان	برنجی
۵۲۶	۵۲۴	«	ایکنجی
۵۳۵	۵۳۳	«	اوچنجی
۵۷۳	۵۶۰	«	دردنجی
۶۲۲	۶۲۰	«	بشنجی
۶۸۶	۶۸۵	«	آلتنجی
۷۰۵	۷۰۱	«	یلتنجی
۷۰۷	۷۰۵	«	سکرتنجی
۸۸۲	۸۷۲	«	طقوزنجی
۹۰۰	۸۹۸	«	اوننجی
۹۲۸	۹۱۴	«	اون برنجی
۹۳۶	۹۳۱	«	ارن ایکنجی
۹۶۳	۹۵۶	«	ارن اوچنجی
۹۷۲	۹۶۵	«	ارن دردنجی
۹۸۵	۹۸۳	«	ارن بشنجی
۹۸۵	—	«	اون آلتنجی
۹۹۶	۹۸۵	«	دیگرانالتنجی
۹۹۷	—	«	اون یلتنجی
۱۰۰۳	—	«	اون سکرتنجی
۱۰۰۹	۱۰۰۳	«	اون طقوزنجی
۱۰۳۳	۱۰۲۴	«	یکرمنجی
۱۰۴۶	۱۰۴۵	«	یکرمی
۱۲۷۷	۱۲۷۶	«	یکرمی برنجی
۱۳۳۴	۱۳۱۶	«	یکرمی ایکنجی
۱۴۱۵	۱۴۱۰	«	یکرمی اوچنجی

بولردن برنجیسی اوستروغوتلر حکمداری (تئو دوروق) طرفندن سفارتهله ایمپراطور برنجی بوستیا.

ینی قورتارمش اولان کبرا طرفندن چهستان قرالغنه انتخاب اولمش؛ و ۱۳۲۷ ده اهلیردن (سلیزیا) نی ضبط ایتمشیدی. ۱۳۳۱ ده ایتالیا ده ایمپراطورک وکیلی اولوب، قرمونه، یارمه، بایوه ومودنه نی ضبط ایتمش؛ و اووقت پایا یکرمی ایکنجی ژان طرفندن کندیسنه ایتالیا قرالغنی تکلیف اولتمشیدی. ایمپراطور بشنجی لوینی بونی خیر آلجه، چهستانده بر فساد اوپاندیرمش ایسه ده، صاحب ترجمه در حال کیدوب، قا ریشقلفنی باصیدیرده قدن صکره، مور او یه نی دخی ضبطه، الکاسنی توسیع ایتمش ایدی. ۱۳۴۶ ده انکلیزله قارشى والوالی هلیپک امدارینه کیدوب، (قرسی) محاربه سنده وفات ایتمشدر. او اخر عمرنده کوزلرینه عمی طاری اولغله، «کور» لقبیله دخی مشهوردر.

ژان } برنجی — یاخود — آلبرت (Jean I, J. Albert) لهستان قرالی اولوب، دردنجی قازیمیرک ایکنجی اوغلیدر. ۱۴۵۹ ده طوغوب، ۱۵۰۱ ده وفات ایتمشدر. ۱۴۹۲ ده پدربنه خلف اولوب، محافظه صلح وصلاح وترقی معارهله اوغرا مشدر.

ژان } اسوجده دخی بو اسمله ۳ حکمدار
 } کلکشدر:

برنجیسی کنج (اسوکر) ک اوغلی واونجی (اریک) ک خانق اولوب، ۱۲۱۶ تاریخ میلادیسندن ۱۲۲۲ تاریخنه دک قراللق ایتمش؛ وخرستیانلغنی نشر ایتمک مقصدیله (استونیه) یه بر سفر ایتمش ایسه ده، موفق اوله مامشدر. بلاولد وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی آئیده بیان اولنه جق دایمارقه قرالیدر .

— اوچنجیسی (کوستاوا واسه) نک اوغلی اولوب، ۱۵۳۷ ده طوغمش، و ۱۵۹۲ ده وفات ایتمشدر . ۱۵۶۸ ده برادری اوز دردنجی (اریک) ک برینه چکوب، سابق زماننده باشلامش اولان دایمارقه محاربه سنه دوام، پروتستانلغک نشرینی منعه سمی ایتمش ایسه ده، مقتدر اوله میوب، بعده (ایوان واسیلویچ) . اعلان حربله، غالب کلکش؛ و اوغلی سیچیسومندی لهستان قرالغنه انتخاب ایتدیرمشدی.

ژان } دایمارقه واسوج قرالردن اولوب،
 } اسوجده ایکنجی ژان اسمیله معروفدر.

نوسک نزدینه کوندریلوب، امور مأموره سنه موفق اوله مدینجیون، هودتنده زندانه قولیه رق، سفالتدن وفات ایتکله، قتولیکلر عندنده اعزه صر سنه کچیر- یلهرک، مایسک ۱۸ نده یورطیسی اجرا اولنور.

اونجیسی سیخلیه دن قلابره یه کچن غزاة مسلمینه قارشى طورمش، وطوسقانه دوقه سی طرفندن اسقاط وحبس اولنهرق، زندانده وفات ایتمشدر.

اون ایکنجیسی ایتالیا قرالی برانجریله اوغلی آدالبرندن اندیشه ایدهرک، جرمانیا قرالی اوتونه التجا ایتمش؛ و بوکا ایتالیا قرالی و آلمانیا امپراطوری عنوانتی ویرمش ایسه ده، بده بونک علیهنده آدالبرتله اتفاق ایتدیکنندن، امپراطور حدت ایدوب، کند- یسنی بر مجلس روحانی معرفتله عزل، ویرینه سکزنجی لئونى نصب ایتمشدی. ژان رومیاه عودتله پک دهشتلی انتقاماته قالدیشمش؛ و اوج آی صکره، ظن اولند- یغنه کوره، مقتولاً وفات ایتمشدر.

اون طقوزنجیسی فرانسه قرالی فلیپ هاردی ایله قستله قرالی آلفونس آرمسندنه محاربه بی منع ایله بونلری بر اهل صلیب محاربه سنه تشویق ایتمش ایسه ده، سوزی نافعد اوله مامش؛ و کندیسى (ویتریه) ده بیقلان برقوناقده انقراض آلتنده قالوب، تلف اولمشدر. لیبونله اولوب، طب و فلسفه دن بهره سی وار ایدی.

یکرمی ایکنجیسی (آونیدون) ده اقامت ایدن بابالارک ایکنجیسی اولوب، فرانسه بی التزام، ولوینک آلمانیا امپراطوری اولسنه ممانت ایتمش؛ و چهستان قرالی لوکسبورغلی ژانی امپراطور طانیس ایدی. لوبی حدت ایدوب، بوکا قارشى بشنجی نیقوله نامیله دیگر بریایا انتخاب ایتدیرمش ایسه ده، صاحب ترجمه بو یابانی طوتوب حبس ایتمشدی. طبدن وسائر فنوندن بهره سی اولوب، برخبلی تألیقاتی ده واردر.

یکرمی اوچنجیسی بشنجی آلکساندرک وفاننده بولونیه ده ۱۶ قاردینسال طرفندن یاپالغه انتخاب اولنش ایسه ده، دیگرلری اون اوچنجی (بنوا) اسمیله دیگر بریایا انتخاب ایتمش اولدقلرندن، امپراطور سیخیسوند طرفندن اجبار اولنهرق، قونستانسه ده بر مجلس عقدینه رضا ویرمش ایسه ده، بو مجلسک

کندیسى ترجیح ایتیه جکئی آکلایهرق، تبدیلاً قاچش؛ و آنجوق طوتیلوب، ییالقدن اسقاط اولنمغه برابر، حبس اولنهرق، اوج سنه محبوس قالمش؛ و ۱۴۱۹ ده بشنجی (مارتین) ی مشروع یاپاطایمغه راضی اولمغه، سبیلی تخلیه اولنهرق، آزمدت صکره وفات ایتمشدر.

ژان } سنت — (St Jean) خرسیتیانلرک
} بواسمه بر قاج عزبزلی واردر:

برنجیسی (ژان بابیتست) که حضرت یحیی بن زکریا (عم) دره. [«یحیی» ماده سنه مراجعت.]

— ایکنجیسی (اوانکلست) یعنی «انجیلی» لقبیله ملقب اولوب، حواریوندن یوحنا دره. [«یوحنا» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

— اوچنجیسی (ژان خریسوستوم) دره. [«خریسوستوم» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

— دردنجیسی (ژان قالیبیست) یعنی «کلبه نشین ژان» دره، که قسطنطینییه اغنیا سندن برینک اوغلی اولوب، بشنجی قرن میلادیده یاشاممشدر. ۱۲ یاشنده ابکن، پدرینک خانه سنی ترکله، برکلبه ده ریاضتله عمر کچیرمکه باشلامشدی. نیسانک ۱۱ نده یورطیسی اجرا اولنور.

— بشنجیسی (اومونیه) یعنی «صدقه جی» لقبیله ملقب اولوب، ۵۵۹ تاریخ میلاد یسنده قبریس جزیره سنک (آمانوته) قصبه سنده طوغمش، واسکندریه بطریق اولمش ایدی. ر قحط و وبا زمانلرنده فقرایه چوق باقشیدی.

— آلتنجیسی «دمشقی» لقبیله ملقب اولوب، ۶۷۶ تاریخلرنده دمشقه طوغمش، و ۶۵۴ ده وفات ایتمشدر. خلفا طرفندن بعض عالی مأموربتلره قوللانمش ابکن، منصبی ترکله، قدسک قربنده برزایویه چکلمش؛ و خرسیتیانلقده برنجی اولهرق آرسطونک منطق و آدابی علم عقایدده قوللانهرق، برخبلی کتابلر یازمشدر. آثاری جمع ونشر اولمشدر. مایسک ۱۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

— یدنجیسی (ماتلی) دیمیکله معروف اولوب، ۱۱۶۰ تاریخمنده بارسلونته وادیسنده طوغمش،

ژانه } (Jeanne) بواسمه آروواده مشاهیر
{ نسادن بر قاج قادین کلشدر :

(ناوارهلی — J. de Navare) که ناواره قرالی
وشامپانیه قوتی برنجی هنرینک قیزی اولوب، ۱۲۸۴
تاریخ میلادیسنده فرانسه قرالی (فلیپ بل) وار-
مش؛ وپدرن موروث ممالکی ده کندییی اداره
ایدوب، ناواره دن انکیزلرله اسپانیوللری اخراج،
وشامپانیه بی استیلا اتمش اولان (ابار) قوتنک
عسکرینی کلیاً منزه اتمشدی. — حفیده سی اینکیچی
ژانه (فلیپ دورو) ایله ازدواج ایدوب، ۱۳۲۸ دن
۱۳۴۹ تاریخته دک ناواره ده حکومت سورمشدر.

— (بورغونیهلی — J. de Bourgogne) که
بورغونیه قوتی دردنجی اوتونک قیزی اولوب،
۱۳۰۷ ده فرانسه قرالی اوزون فیلیپه وارمش؛
و ۱۳۱۴ ده همشیره سی (بلانشه) وکورمجه سی (مار-
کریته) ایله برابر زنا ایله اتهام اولنهرق، حبس اولنمش
ایسه ده، بعده قوجه سی طرفندن یکیدن زوجه لیکه
قبول اولنهرق، ۱۳۲۹ ده (رویو) ده وفات
ایتمشدر. یارسد (بورغونیه) مکتبک مؤسسسه.
سیدر. — دیگر بر بورغونیه لی ژانه بورغونیه قوتی
ایکنجی روبرتک و فرانسه قرالی سنت لوینک قیزی
(آنیس) ک قیزی اولوب، ۱۳۱۳ ده والوآلی فلیپه
وارمش، و ۱۳۴۸ ده وفات ایتمشدر.

— (فرانسه لی — J. de France) که فرانسه
قرالی اون برنجی لوینک قیزی اولوب، ۱۴۶۴ ده
طونمش، و مؤخرأ اون ایکنجی لوینی نامیله فرانسه
تختنه چکن اورلیان دوقه سی لوینی به تزویج اولنمش
ایسه ده، نهایت درجه ده چرکین اولدیفندن، قوجه-
سی طرفندن سویله میوب، بونک تخته کچمسبیله برابر
تطریق ایدلمش؛ و (بورژ) چکیلوب، بر مناستر
تأسیس و بر راهه لر طریق ایجاد ایتمشدی. ۱۵۰۵
تاریخنده وفات ایدوب، عزیزلر زمره سنه الحاق او-
لمشدر. شباطک ۴ نده یورطیسی اجرا اولنور.

— (ژانه دالبرت — J. d' Alberte) که فزا-
نسه قرالی دردنجی هنرینک والده سی و ناواره قرالی
هنری دالبرت ایله برنجی فرانسه و آنک همشیره سی
مارکریته نک قیزی اولوب، ۱۵۲۸ ده طونمش، و

و ۱۲۱۳ ده وفات ایتمشدر. (ماتوریان) اسمیله
معروف و تخلیص اسرا وظیفه سیله موظف بر طریق
رهبانک مؤسسیدر. شباطک ۸ نده یورطیسی اجرا
اولنور.

— سکرنجیسی (قولومبن) لقبه ملقب اولوب،
خسته لره باقم وظیفه سیله موظف اولان (ژزوات)
طریق رهبانک مؤسسیدر. تموزک ۳۱ نده یور-
طیسی اجرا اولنور.

— اونجیسی «خاچلی ژان» دینکله معروف او-
لوب، اسپانیولدر. (سنه ترزه) ایله بالاتفاق (قلمار)
طریق رهبانی تعدیل ایله، یالین آباق کرمک اصولر-
ندن بولنان بر قول ایجاد ایتمشدر. ۱۵۴۲ ده طو-
غوب، ۱۵۹۱ ده وفات ایتمشدر. بر قاج تألیفی
واردر. یورطیسی کانون اولک ۱۴ نده اجرا اولنور.

ژان } روما غرب امپراطورلرندن هونوریو-
} سک کاتبی اولوب، بو امپراطورک ۴۲۳
تاریخ میلادیسنده واقع و فانتسه ایتالیا و فرانسه
و اسپانیا جهلرنی ضیط اتمش ایسه ده، ۴۲۵ ده
اوجنجی و التینیان طرفندن اخذ و قتل اولمشدر.

ژانلیتی } (Gentilly) فرانسه ده سینه ای-
} لنده و پارسک ۵ کیلومتره جنوبنده
اولهرق (بیوره) نهری اوزرنده ۱۶۰۰۰ اهالی بی
حاوی اسکی بر قصبه اولوب، الیوم پارسک محلاتندن
معدوددر. اسکی فراتق حکمدارلرینک مقری ایدی.

ژانزه } (Janzé) فرانسه نک (ایله مع و بلنه)
} ایالتنده و (رنه) نک ۲۲ کیلومتره
جنوب شرقیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
۴۰۰۰ اهالیسی واردر.

ژان ژاق روسو } [«روسو» ماده سنه
} { مراجعت اولنه.]

ژانن } ژول — (J. Janin) فرانسه ادباستدن
} اولوب، ۱۸۰۴ تاریخنده (لوآره)
ایالتنک (قوندربو) قصبه سنده طونمش، و ۱۸۷۴
ده وفات ایتمشدر. غزته لره ادبیاته متعلق بحثلر یاز-
مغه باشلابوب، ۱۸۳۰ تاریخندن وفاتنده دک «دبا»
غزته سی محررلرندن بولمشدر. بر چوق حکایه و تیاترو
کتابلریله تاریخ و سیاحت و سیاسیاته متعلق بعض آثار
براقشدر.

— بواسطه ناپولیدم دخی ایکی قرالیجه کلوب، برنجیسی ۱۳۴۳ ده جدی آنزولی روبرته خلف اولمش، واقرباسندن مجاری آذربایه وارمش ایدی. ایکی سنه صکره دوستی بولنان تارنتلی لوی سرقوم آذربای قتل ایله، صاحبه ترجمه بی تروج ایتمش ایسه ده، ۱۳۴۷ ده آذربایک برادری مجارستان قرالی لویی، اخذ انتقام ایچون، اوزرینه یوریمکله، تحت تصرفندم بولنان پرووانسیه قاچوب، بدمه حکم نصب اولمان بابا کندیسنگ فعل قتلده مدخلی اولمديسنه حکم ایتمکده، ناپولی به عودت ایده بیلمش؛ ۱۳۶۲ ده تارنتلی لویینک وفات ایتمسینه، مایورقه قرالی ژان ایله عقد ازدواج ایتمش ایسه ده، اولادی اولماق حسیدیه، اوغلاغه قبول ایتمش اولدینی دوراسلی شارل، بوتاهلی چکه مبه رک، دشمنلرله بالانجاد، کندیسینه حرب ایتمش، وکندیسنی اله کچیروب، ۱۳۸۲ ده ۶۷ یاشنده ازاله ایتدیرمشدر. فوق العاده حسنی برقاری اولوب، سرانی مجمع ادبا ایدیه ده، اداره سی پک یولسز ایدی. شاعر (لاهارپ) بونک حالی بر هائله صورتندم نظم ایتمشدر.

— ایکیجی سرقوم دوراسلی شارل قیزی اولوب، ۱۴۱۴ ده برادری لادیسلاسه خلف اولمش؛ وسفاहत و فسق و فحوره طالب، دوستی بولنان (آلبو) به وسائرلرینه پک مسرفانه احسانلر ایتمش؛ بدمه مارشه قوتتی ژاقه وارمغله، دوستلری بونک طرفندن قتل، وکندیسی حبس اولنهرق، ۱۴۱۶ ده تبعه سی طرفندن تخلیص، ویرینه زوجی حبس اولنمش؛ ۱۴۱۹ ده موی ایله فرانسیه قاچمش ایدی. او وقت ژانه (قاراچولی) ایتمده یکی بردوست طوتوب، برقاچ سنه صکره قتل ایتدیرمش، و آراغونلی بشنجی آلفونس اوغلاغه قبول ایتمش ایدی. بویسه، وراثته قومق ایچون، ژانه نک وفاتنه انتظار ایده میوب، دلپنده محاربه به کیریشمش؛ بونک اوزرینه ژانه آنزولی ایکیجی لویی برقاچ سنه صکره بونک وفاتی اوزرینه برادری ره بی اوغلاغه قبول ایتمش؛ ۱۴۳۵ ده وفات ایدوب، آخرت اولادینک تعددی جهتیه، وراثتی منازع فیه قلوب، نهایت آراغونلی آلفونس خلق اولمشدر.

ژانه دارق }
مشهوره برقرمان قیز اولوب،

۱۵۴۸ ده (واندوم) دوقه سی بوربونلی آنتوانه وارمش ایدی. قوجه سنک وفاتندم وارنسی اولوب، مملکتنه پروستانالی ادخال و نشر ایتمشدی. بدمه اوغلنک طقوزنجی شارلک همشیره سی مارکریته ایله ازدواجی وسیله سیله فرانسه سرای قرالیسنه جلب اولنهرق، پروستانلرک (بارتلی) اسمیله مشهور اولان قتل عامندن ایکی آی اول، ظنه کوره مسموما، وفات ایتمشدر. عاقله و مدبره برقادین اولوب، اوغلنه فوق العاده برتبییه ویرمشدی.

— (ژانه هنریکز) که قستیه آمیراتی فردریق هنریکزک قیزی اولوب، ۱۴۴۴ ده ناواره قرالی ایکیجی ژانه وارمش، واهل اسلامی اندلسدن اخراج ایدن فریدیناند قوتلیکی طوغورمشدر. زوجی برادری آلفونسه خلف اولهرق، ۱۴۵۸ ده آراغون مملکتی تصرف ایتمکده، صاحبه ترجمه اورانک قرالیجه سی طایفمشدی. اوکی اوغلی دون کارلوس حقندم پک غدارانه حرکتده بولنوب، بابا وغل آرمسنده بر محاربه به سبب اولمشدر. اهالی دون کارلوسی سودکلبندن، صاحبه ترجمه بی (جیرونه) ده محاصره ایتمکله، ۱۴۶۳ ده (فوت) قوتی طرفندن تخلیص اولنمش؛ ۱۴۶۷ ده قوجه سنه قارشی قتالونیه بی تصرف ادعاسندم بولنان لورنه دوقه سنه قارشی محاربه ایده رک، بو محاربه ده فوق العاده بر فعالیت وماتت کوسترمشدی. برسنه صکره وفات ایتمشدر.

— (دلی ژانه) که فریدیناند قوتلیک ایله ایزابله نک قیزی اولوب، قستیه قرالیجه سیدر. ۱۴۹۶ ده آوستریا آرشیدوقی کوزل فلیبه واروب، شارل کینت اسمیله شهرت بولان آوستریالی شارلی دنیا به کتیرمشدر. قوجه سنی فوق العاده سووب اونک طرفندن سولمیدکندن، بر حزن و مسراقه دوچار اولوب، نهایت بوحالی جنته منجر اولمشدر. والده سی ایزابلانک وفاتندم ۱۵۰۴ ده قستیه قرالیجه سی اولوب، قوجه سنی ده حکومته تشریک ایتمش؛ وقوجه سی حکومتی بسبتون بونک لندن آلمق تمشندم ایکن، ۱۵۰۶ ده وفات ایتمکله، اوغلی شارل بیوک پدری فریدیناندک وصایخی تحتندم قرال طائلش ایدی. ۱۵۱۶ ده فریدیناند وفات ایدوب، شارل بالاصاله قرال اولمش؛ وژانه ۱۵۵۵ نارینخنده ۷۵ یاشنده وفات ایتمشدر.

۱۴۰۹ تاریخنده (ووقلوزه) قربنده واقع (دوسری) قریه سنده طوغمشدر. زاق دارق اسنده برکولینک قیزی اولوب، کندیسسی دخی ۱۸ یاشنه دک چوبانلق ایتمش؛ و بوسنده ایکن، فرانسه نك داخلی تفرقله دوشمسیله، انکیز عسکری طرفندن ضبط اولمقده اولوب، خرابه بوز طوغمش اولدیننی کوره رک، وفرانسز لک اعتقاداته کوره، برطاقم حارق عاده مشاهده وها تفر طرفندن وطنی بوورطه هلاکدن نخلیصه سوق اولنهرق، کویندن خروجهله، بیک درلو مشکلات ایچنده (تورنه) به کلوب، (شینون) کوشکنده اقامت ایتمکده بولنان قرال یدنجی شارلی، برچوق مواعدن صکره، کورمکه موفق اوله تیلش؛ وکندیسنه هاتقدن بروظیفه تسلیغ ایدلمش اولدیغنه قرالی قاندریوب، کندیسسنه کمال احترازه برطاقم عسکر ویرلمش ایدی. بو جزئی عسکرله انکیز لک تحت محاصره سنده بولنان و فرانسه ایچون درجه اهمیتت درکار اولان اورلیانی ۱۴۲۴ ده تخلیص ایتمش ایدی. بووجهله عسکرک امنیتتی جلب ایدوب، هیچا نلرینی موجب اولدقدن صکره، قرال شارلی دشمنلرک النده بولنان بر مملکتک ایچندن (ریمس) ه سوق، و بولی اوستنده بولنان برچوق یرلری ضبط ایتمش، و اووقت وظیفه سنی اکال ایتمش ظنیه چکلمک ایتمش ایسه ده، قرالک ابرامی اوزرینه قالب، ۱۴۳۰ ده یارس اوکنده بر مغلوبته اوغرادقدن صکره، بورکینونلره انکیز لک محاصره سی تحتنده بولان (قومینه) نك اوزرینه هجوم ایتمش ایسه ده، بو محاربه ده بورکینونلرک ایینه اسیر دوشوب، بونلر طرفندن انکیز لره تسلیم ایدلمش؛ و انکیز ل طرفندن کندیسسنه سحر باز معامله سی اولنهرق، (بووه) پستقو- سنک حکمیله، ۱۴۳۱ مایسنک ۳۰ نده روئنده حیاً احراق اولمشدر. فرانسز ل اسمنی تعظیم ایدوب، قریه سی هر ورکیدن دفو اولمش؛ و پایا اوچخی (قایکست) ۱۴۵۶ ده تقدیس ایتمشدر. اورلیان شهرنده بهر سنه مایسک سکزند نامنه بر مظنطن جنازه آلایی اجرا اولنور. ۱۸۲۰ تاریخنده قریه- سنده خانه سنک عرصه سنده برهیکل رکز ایدلمش اولدیننی کبی، اورلیانده دخی ۱۸۴۵ ده هیکل یابلمشدر. حکابه سی برچوق ادبا طرفندن نثرأ و نظماً یازیلوب، فاجعه صورتنه دخی قومشدر.

ژبا (Geba, Jeba) آفریقای غریبه سندا. (مبیا معجر فرانسویسنده برنهر اولوب، ۵۰° ۱۱' عرض شمالیده واسع برخلیجدن بحر محیط بوقاریده وصاغ یعنی شمالی ساحلنده پورتکیز لیرک برتجار تکاهی وارددر. بونهرک منصبنده واقع بر آطه ده ینه پورتکیز لیرک برقله سی وقله نك اوکنده صاغلام برلیان وارددر. بحرایی تمامیه معلوم اولیوب، فوتا- جالو جماندن ایندیکی مظنوندر. منصبته قریب محارده کلیتلی برنج حاصل اولور.

ژرس (Gers) فرانسه نك جنوب جهتده (برنهردر، که یوقاری یرنه ایالتنده (لامزان) طاغندن نمانله، شمال شرقی به طوغری آقهرق، همنامی اولان ایالته کیر، و بوایاتی حنوبدن شماله شق ایتمکدن صکره، (لوت مع غارونه) ایالته دخول ایدوب، اوراده صول کتارندن (غارونه) نهرینه دوکیلور. بحرایی ۱۷۰ کیلومتره طولنده اولوب، عادی وقتلرده صوبی پک آز اولغله، سیر سفائنه صالح دکلدر.

ژرس (Gers) فرانسه نك جنوب جهتده (بر ایالت اولوب، ایچندن کچن نهرک اسمیه تسیه اولمشدر. غرباً لاند، جنوباً یوقاری یرنه، شرقاً یوقاری غارونه وتارن مع غارونه شمالاً دخی لوت مع غارونه ایالتلرله محدوددر. مساحه سطحیه سی ۶۱۵۲ مربع کیلومتره اولوب، ۲۸۳۵۴۶ اهالیسی وارددر. مرکز (اوش) شهریدر. اراضی عمومی اوزره طاغاق اولوب جنوبدن شماله طو- غری متمد بر چوق وادیلری وارددر، که ایچلرنده غارونه نهرینه تابع برطاقم چایلر آقیور. بونلرک ایوکی همنامی اولان آف البیان نهردر. اراضیسی اولدجه منبت اولوب، حیوانات متنوعه ایله کتن، سبزه، کلیتلی صوغان و صارمساق، اوزوم وسائر حاصل اولور. قیرمزی ویشیل سرمرله آلچی و اسفا- لتو بولنور. صغیر، آت، استر، مرکب، طوموز وطاق، قاز، اوردک کبی حیوانات اهلیه سی چوقدر. مشهور اوردک بازاری وارددر. شراب و قونیغی مشهور اولوب، سائر معمولات صنایه سی جینی، جام، بز وسائر دن عبارتدر. ایالت: اوش، میرانده،

غوندوم، لکنوره ولومبز اسملیله بش قضایه منقسم اولوب، ۲۰ ناحیه و ۶۸۴ دائرة بلدییه حاویدر.

ژرمن } سنت — (St. Germain) بواسمه
 } قتولیکرک ایکی عزیزلی اولوب، بری
 (اوقزه) ده و دیگرلی پارسده بسقیوس نولمشدر.
 برنجیسی ۳۸۰ طوغوب ۴۸۴۸ ده وفات ایشدر.
 ایکیجیسنک ولادتی ۴۹۶ و وفاتی ۵۷۶ ده واقع اولمشدر.

ژرنلی } قونتسه — (Contesse de Genlis)
 } فرانسه نك اڭ مشهور محرره لرندن
 اولوب، ۱۷۴۶ تاریخنده (اوتون) قربنده (شانسری) قصرنده طوغمش، ۱۸۳۰ ده وفات ایشدر.
 اصیل و آنجق فقیر بر عائله منسوب اولوب، مکمل صورتده تربیه کورمش، و ۱۵ باشنده ژرنلی قونتسه وارمش ایدی. خفياً اورلیان دوقة سیله عقد ازدواج ایش اولان مادام دو مونتسولک یکنی اولمغه، اورلیان دوقة سنک سراینه قبول اولنوب، اولادی مادام آدلایده، لویی فلیب، دوک دوشارتر، دوک دو مونتیانسیه و قونت دو بوژوله نك امر تربیه سی کندیسنه اهاله اولمشدی. اورلیان دوقة سنک کندیسنه نفوذی تأثیر ایتدییره رک، سرباه قارشلی بر خط حرکت طوئدیرمشیدی. ۱۷۹۲ و قوطانده فرانسه بی ترکه مجبور اولوب، بعده بوناپارته محاربه ده بولمغه، (قونسولا) زماننده فرانسه عودت ایش، و کندیسنه معاش تخصیص اولمش ایدی. بوناپارتنک سقوطندن صکره حکومت زنده اعتباردن دوشمش ایهده، اورلیان خاندانندن مخصص اولان معاشنی وفاتنده آلمشدر. قوجه سندن ایکی قیزی اولوب، مشهوره (پامله) نك ده والده سی اولدینی مظنوندر. ۸۰ دن زیاده تألیفاتی اولوب، حکایات و نوادر و تیاترو کتا بلرندن عبارت اوله رق، جمله سی اخلاق و تربیه خدمت ایدمک یوله یازلمشدر. تربیه اطفال حفته دخی بک مقبول اثرلی واردر. طرز افاده سی ده بک سلیس و دلنشیندر.

ژوان } (Jouan) فرانسه سواحل جنوبیه.
 } سنک شرق جهته و پروانسه خطه.
 سنک «بحری آلپ» ایالتنده اوله رق (ناپوله) کور.
 فرینک شرق جهته ده برکوچک کورفر اولوب، هر

طرفی تیه لرله محفوظ و درینلکی بعض محارنده ۵۰ متریه واصل اولمغه، سفاش ایچون امین بر میخا در. اطرافسنده کی تیه لر اورمانلره و سواحل پورتقال، لیمون، زیتون و مسرین آغاجلریله مستور اولوب، منظره سی لطیف و هوایی ملایمدر. اطرافسنده بر چوق کوزل کوشکر بولنیور. مارسیلیدن ایتالیا یه کیدن ده بر بول خطی کنارندن کچیور.

ژوآنویل } (Joinville) فرانسه نك (بو).
 } قاری مارنه) ایالتنده و (واسی)
 نك ۱۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۸۴۰ اهالیسی و پاموق منسوجات دستکاهلریله دمیرخانه لری واردر.

ژوآنی } (Joigny) فرانسه نك (یونه)
 } ایالتنده و اوقزده نك ۳۴ کیلومتره
 شمال غربیسنده اوله رق (یونه) نهری کنارنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۵۴۱ اهالیسی، نغمه سی، مکتبی، کوزل برنجنمی، دبانخانه لری و طوغله فابریقه لری واردر.

ژوبی } (Jobi) بحر محیط کبیره یکی کینه
 } جزیره کبیره سنک ساحل شمالیسی
 قارشیسنده بر آله اولوب، ۴۵° ۳۷' عرض جنوبیده و ۲۰° ۱۳۳' ابه ۴۰° ۱۳ طول شرقی آره سنده واقع اوله رق، یکی کینه نك شمالنده کی بیوک کورفرنک مدخلی قیابان آله لرک اڭ بیوکدر. شمالاً (شوتن) و نام دیگرله (میسوری) آله سندن هم نامی اولان بر بوغاله آیرلمشدر. طار و اوزون بر آله اولوب، شرقدن غربه بوبی ۱۶۰ و اڭ کنیش اکی ۱۵ کیلومتره در. مساحه سطحیسی ۳۴۸۰ مربع کیلومتره اولوب، ۷۲۰۰ اهالیسی واردر. صیق اورمانلره مستور بر طاع آله نك بولنجه اوزانوب، سواحل شمالیه سی دیک و صرپ و سواحل جنوبیه سی دها میلانلیدر. اهالیسی ایکی جنسیته منسوب اولوب، سواحلده کیلر بابو جنسندن مونس آدملر اولدقلری حالده، طاغده کیلر دیگر بر جنسه منسوب و حشیلر اولوب، انسان اتی دخی یرلر. بو ایکی قوم پینلرنده دائمی صورتده محاربه ده بولنورلر. آله (نیدور) جزیره سنک حکومت اسلامی سی تحت اداره سنده اولوب، فلنک مستملا کانتدن معدوددر.

ژوپيتر (Jupiter) و اصل لاتين تلفظجه
 } (بوييتر) که بوده ايکي اسمدن مرکب
 اولوب، (بيتر) پدر ديمک اولديغندن، اصل اسمي
 (يو) دره. اسکی يونانيلر عمنده (زوس) اسميله
 معروفدر. اسکی يونان ولاتين اساطيرنده آلهه تک
 پدري واک بيوکري اولوب، مشتري سياره سندن
 کنياه ایدی. اساطير مذکوریه کوره بواله کاذب
 زماندن کنياه اولان (ساتورن) ياخود (خرونوس)
 ايله (ريا) تک اوغلي اولوب، ساتورن، برادري بولنان
 جن طاقه سنک رئيسی (پيتان) ايله ايتديکی معاهده
 اوزرينه، ارکک اولاديني تک شرطيله نخته کچمش
 اولديغندن، ژوپيتر طوغجه، والده سی ساتورنه قوندا.
 قلمش بر طاش ويره رک، بوتديرمش؛ وژوپيتر
 کريد طاغلرنده صاقلابوب، اوراده (آماليا) اسمنده
 بر کچينک سوديله بسلامتشدی. جنلر بوندن خبر آنجه،
 ساتورنی اسقاط وحبس ايتملرسه ده، ژوپيتر، بر يا.
 شنده اولديغی حالده، جنلری مغلوب ايدوب، پدري
 قورنارمش. ساتورن بو چوجک قوتندن انديشه
 ايدهرک، کنديسنه بوسی قورمش ايسه ده، ژوپيتر
 خبر آلوب، کنديسنی نايغنی اولان (ليبوس) طا.
 غندن اخراجله، يرينه کچمش؛ و برادرلری (نپتون)
 و (پلوتون) دکیزی وجهنی ويره رک، کنديسی کویا
 يرله کوه حاک اولمش؛ و جنلرله ديولرک هجومنه
 مقاومت ايدوب، بونلری يلدزيمله مغلوب ايتمش. اسکی
 يونانيلر ژوپيترى بيک قالبلره صوقورق، بر چوق
 قاديلر و برلره مناسبات زوجه ده بولنديغی، و بونلردن
 آلهه وقهرمانلر و حکمدارلر دنياه کتيرديکيني زعم
 ايدرلردی. بر چوق معبدلری اولوب، اک بيوکلری
 ايرده يعنی يانيه قربنده بولمش اولان (دودونه)،
 يونانک ايديه خطه سنده کی (اولمپيا) و مصرده کی
 (آمون) معبدلری ایدی. قره قوش و ميشه آغاجی
 ژوپيتره منسوب عد اولنوردی. آلتون و يا فيل
 ديشندن بر تختک اوزرينه اوتورمش، صول ايله بر
 عصا طوتار و صاغ ايله يلدزيمي صالدير صورتده
 تصوير اولنوردی. اک مشهور هيکلی هيکتراش شهر
 (فيدياس) ک فيل ديشيله آلتوندن يلمش اولديغی
 هيکل ایدی، که عجائب سيمه دن معدوددر. اسکی
 يونانيلرله لاتينلرک اعتقاد ايتکلری آلهه کاذبه بونک
 اولادی زعم اولهرق، حکمت الهه سی اولان (آتنه)

ونام ديکرله (ميتروه) تک مسلخ اولهرق و والده سز
 ژوپيترک قفاسندن طوغمش اولديغنه اينا نبرلردی .
 بواساطيرک اساسی بر طاقم رموزاتدن عبارتدر .

ژورا } (Jura) فرانسه ايله اسويچره آره -
 } سنده جنوب غربي سندن شمال شرقيه
 تمتد بر طاغ اولوب، اسويچره تک (باله) ناحيه سی
 فرانسه تک دوب، ژورا و (ان) اياتلردن آريبور .
 بويی ۳۱۰ كيلومتره اولوب، اکي ۶۵ كيلومتره
 قدردر. اک يوکسک ذروه لری : ۱۷۳۲ متره
 ارتفاعی اولان (رکوله)، ۱۷۳۴ متره ارتفاعنده
 بولنان (مونت ناندرو) و ۱۶۹۰ متره يوکسککلکنده
 بولنان (دوله) در. صاغ و صولنه اوزانديغی قوللرله
 بر طاقم واديلر تشکيل ايدبور. اسويچره يه ناظر
 اولان يوزی دیک و صرب اولوب، فرانسه يه باقان
 يوزی ايسه سطح مائل صورتنده در. بو طاغدن
 (دوب) نهرينه دوکيلور بر قاچ چای آقوب، نهرمد
 کور ايسه ژورا ايله (ووس) طاغلری آره سنده کی
 وادیده جريان ايتکله، بعض جدولر واسطه سيله
 (رين) و (رونه) نهرلرینی بربرينه ربط ايدر .
 ژورا سلسله سنک اراضی بر نوع، اتره کلسيه دن
 عبارت اولوب، بوجنس طوبراق علم الارضده (کلس
 ژورانی) اسميله معروفدر .

ژورا } (Jura) فرانسه تک ايالات شرقيه .
 } سندن اولوب، شرقاً اسويچره حدو -
 ديله، جنوباً (ان)، غرباً ساونونه مع لور آره وقوت -
 دور، شمالاً دخی يوقاری ساونونه و دوب اياتلرله
 محدوددر. مساحت سطحيه سی ۵۰۳۴ مربع كيلومتره
 اولوب، ۲۸۸۸۲۳ اهالیسی واردر. مرکزی (لون)
 لسولنيه) قصبه سيدر. اراضیسی همناهی اولان
 سلسله جبالک غربی ايتکلرندن عبارت اولوب، طاغقدر .
 بو طاغلرک اکثر طرفلری و علی الخصوص شرق و جنوب
 جهتلری اورمانلرله مستورددر. انباری چوقدر .
 (رين) ايله (رونه) ايرماقلری آره سنده کی جدول
 بو ايالتک ايچندن کچبور. محصولاتی باشليجه آره،
 مصر، چاودار، يولاف و سائر حبوبانه، شالغ و سا -
 زه دن عبارتدر. بوياجياقده و طيده مستعمل نباتاتی
 ده چوقدر. طاغلرنده اورمانلرله صرعالری واسه در .
 صيفير، قوبون و خرکله سی و آو حیواناتی ده چوقدر .

قیاطوزی، معدن کوری، آلپی و سرس بولنور. صنایعی دمیرجیلکه ساعتجلیق و تخته و باغه و بونوزدن انواع مواد اعمالندن عبارت اولوب، تجارتی خیلی ایشلکدر. باغلی جوق اولوب، کوزل شراب اعمال اولنور. پدیری دخی مشهوردر. ایالت: لوزلو. لویه، دوله، بولینی و سنت قلود اسملیله ۴ قضایه منقسم اولوب، ۳۲ ناحیه و ۵۸۴ دواژ بلدییهی حاویدر.

ژور } « جورج » ماده سنه مراجعت
 } « بیوریله »

ژورژ ساند } (George Sand) فرانسه.
 } نك اك مشهور ادبیه لرندن
 حكايه نویس برقادین اولوب، ۱۸۰۴ تاریخنده پارسده طوغمش، ۱۸۷۶ ده نوهاننده وفات ایتشدر. لهستان قرالی ایکنجی ارکوستک ولد غیر مشروعی صاقسه لی موريسك نسلندن اولوب، بیوک والدہسی مومی ایله موريسك غیر مشروع قیزی ایدی. پدری ایلك جمهوریت و امپراطورلق زماننده ضابط بولنوب، ۱۸۰۸ ده آتندن دوشرك وفات ایتکله، صاحبه ترجمه (بری) خطه سنده (لاشاره) قربنده واقع (نوهانت) قریه سنده کی کوشکنده بیوک والدہسی طرفندن بیودلشدر. نا کوچک ککندن کوی وقیر منظره لرندن تلذذه آیشوب، بر فکر شاعرانه حاصل ایتش؛ وهنوز طفل ایکن کنده لکندن بعض حکایه لر قورمه باشلامشیدی. پدرینک وفاتی اوزرینه آیرلش اولان والدہسی کندهیسی ایستیوب، بیوک والدہسیله والدہ سندن خانگیسی ترجیح اید. جکشی شاشیردیفندن، ۱۸۱۷ ده پارسده بر راهب لر مناستری مکتبته کیرمش، ۱۸۲۰ ده بو مکتبندن چیقمش ایدی. مناستردکی تربیه نك نتیجه سی اوله رق ابتدا تعصب درجه سنده دیندار اولوب، حتی راهبه اولقی فکرینه پبله صامش ایکن، بده بعض حکما نك و علی الخصوص ژان ژوق روسونک آثارینی اوقودجه، تبدیل افکار ایتش؛ وانسانلرک مصابجی جمعیت بشریه اصول و عاداتنک فساد و نقصانندن ایلری کلدیکنه کسب اطعمتئان ایدوب، بوندن طولانی حاصل ایتدیکی مایوسیتله اتلاف نفس ایده جک رادهیه وارمش؛

و حتی برکون بومقصدله آتی درین بر خندغه سور. مش ایدی. بیوک والدہ سنک وفانندن صکره والدہ سنک یانه کیدوب، بونک خرجین طبعیتمندن جوق زحمت چکمش؛ ۱۸۲۲ ده موسیو (دودوان) وارهرق، بوندن براوغلیله بر قیزی دنیاه کلش ایدی. ۱۸۳۱ ده کندهی کدیمی نیله پارسده یاشامسنه قوجه. سنک موافقتنی استحصال ایتکله، قیزی آله رق پارسه کیتمش؛ وابتدا کتاب وسائره ترجمه سیله وقور. شون قلم رسملیله میشتنی چیقارمغه چالیشوب، نهایت توتون طبقه لرله چیقارمه لقلرک اوزرینه غایتله کوچک و مصنع رسملر یاهرق، بو صنعتده موفق اولمشدی. سر بست کرم نیک و علی الخصوص تیاتر لره کیروب چیقماق ایچون، چوجقلفنده چوق وقت کیش اولدیغی ارکک قیافتنه کیره رک، بعض ادبایه ده تقدیم اولنش ایسه ده، (کراتری) بر قادینه یازی یازماق یایشمدیغی درمیان ایدره رک، کندهیسی صو. توتدیغی کبی، بازارق دخی جسارت و برمه مشدی. همشهریسی بولنان (دلابوش) کندهیسی فیقارو غزته سی محرر لر میانه ادخال ایتش ایسه ده، ژورژ ساند بو محرر لکده بوشنه اضاغه وقت ایتدیکنی درک ایدره رک، حکایه کتابلری تحریرینه باشلامش؛ (ژول ساندو) ایله مشترکاً ایلك اثری اولان « بنه و بیاض » عنوانلی حکایه یی ه کوچک جلد اوزرینه نشر ایتش ایدی. ۱۸۳۲ ده « ایسدیانه » عنوانیله ۲ جلد اوزرینه بر ایکنجی حکایه کتابی نشر ایدوب، کندهی اسمی (آماننده دوین) و بده التأهل قوجه سنک اسمنه نسبتله (مادام دودوان) ایکن، بو کتابلری (ژورژ ساند) اسم کا زبیله چیقارمش؛ و فی ابد بو اسمی محافظه ایدوب، بونکله شهرت بولشدر. بر برینی متعاقب بر قاچ حکایه کتابی ده نشر ایله، کسب شهرت ایتش؛ ۱۸۳۳ ده (آلفرد دوموسه) ایله برابر ایسالیایه سیاحت ایدوب، بو سیاحتک تاثیراتی « بر سیاحت مکتوبلری » عنوانیله یازمشدر. بو آره ده آوققات (میشل دوبرورژ)، (لامنه) و (پیرلو) کبی مشاهیرله کسب الفت ایتش؛ و بونلرک مسلک لری بدرجه ده توسیع افکارینی موجب اولش ایدی. ۱۸۳۶ ده قوجه سیله آره سی بسبتون بوزیشوب، محکمه معرفتیه آیرلش؛ و چوجق لرینک تربیه سی کندهیسنه احاله

زورژ ساند بوهصرک الک بیوک ادب‌اسندن معدود دره رسیده دخی مهارتی وموسیقی‌یدن بهره‌سی وارایدی.

ژوزف } (Joseph) فرانسرلک یوسف
(عم) و بواسطه مسمی دیکرذواته
ویردکاری اسمدره. «یوسف» ماده‌سنه مراجعت
اولنه.

ژوزفینہ } (Joséphine) فرانسه امیرا-
(طوریچه‌سی و بیوک ناپولیونک
زوجه‌سی اولوب، ۱۷۶۳ ده مارتینیق آطه‌سنده
طوغمش، و ۱۸۱۴ ده وفات ایتشدر. اون بش
باشنده ایکن، (ویقوت دو بوشارنه) به واروب،
بوندن براوغلیله برقیزی اولمشدی. انقلاب کبیر
زماننده زوجی اعدام اولنوب، کندیسبی دخی حبسه
القا اولمش؛ و آنجق (تالیان) ک شفاعتیله قورتله-
بیلمشیدی. براستدعا تقدیمجون بونایارتک حضورینه
چیمقدیفننده، حسن و آتیله بونک نظر تعبینی جلب
ایتمکله، بونایارتک تکلیفی اوزرینه، ۱۷۹۶ ده کند-
یسنه وارمش؛ وقوجه‌سنک ایمپراطورانی زماننده
بیوک برنفوذ و اقتداره مالک اولوب، بواقتراریخی خیر
یولنه صرف ایتش؛ و آنجق ایلیک ایتده بر آز
مصرفانه کیتش ایدی. بونایارت بوندن اولادی اولما.
مسندن بالاستفاده، ۱۸۰۹ ده کندیسنبی بوشامش؛
وصاحبته ترجمه بقیه عمرینی کاه (ناواره) ده کی کو-
شکننده وکاه (مالزون) ده کچیروب، ایمپراطورک
انفکاکندن آز وقت صکره وفات ایتشدر.

ژوسیو } (Jussieu) قرن سابقده وقرن
(حاضر میلادیده فرانسه‌ک لیون
شهرنده نشأت ایتش اوج برادر ایله بونلرک یکینی
واونک اوغلی اوله‌رق بش کشینک عائله اسمی اولوب،
جمله‌سی ده علم نباتاتده و بعضلی طب وهندسه‌ده دخی
شهرت بولش؛ و علم نباتات داتر برقاچر کتاب یازوب،
تجربات نباتیه ایچون بعضلی بلاد سائریه دخی
سیاحت ایتشدر.

ژوفروی } (Jouffroy) واپورک ووجدلرندن
(برفرانسز اولوب، ۱۷۵۱ ده
فرانسه قونته) ده طوغمش، و ۱۸۳۲ ده متقاعدین
دائره‌سنده وفات ایتشدر. انقلابدن اول ییاده بوز

اولمش ایدی. بیده اسویجوره به سیاحت ایدوب،
عودتنده والده‌سی وفات ایتشدی. اووقت (فزدربیق
شوپن) ایله کسب معارفه ایدوب، سکر سنه بونکله
براکده یاشامش، و (مایورقه) به برابر سیاحت
ایتشدر. ۱۸۳۳ دن ۱۸۳۸ تاریخنه دک «رودده
دوموند» عنوانلی رساله موقوته مشهوره به حکایه
کتابی درج ایتدیروب، بونلر آریجه دخی نشر
اولمشدر. (لامنه) نک تأسیس ایتدیکی «موند»
(پیرلو) نک چیقاردینی «روواندایاندانت» غزته.
لرینه دخی برچوق حکایه‌لر درج ایتدیرمشدر.
۱۸۴۸ ده فرانسه‌ده جمهوریتک اعلانی زورژساندک
هیجانی موجب اولغله، امور سیاسیه قاریشهرق،
«بولتن رپوبلیک» عنوانلی غزته به یک فصیح بر مقدمه
وایکی مهیچ خطبه نشر ایتدکدن صکره، بر غزته
دخی تأسیس، و (ماجینی) نک سیاسیه متعلق
مشهور برکتسابی ترجمه ایتش؛ و دها بویکی بعض
نشریاند بولنوب، حقننده حکومتک نظر دقتی
جلب ایتش ایدی. اوندن صکره حکایه کتابلری
نشرینه دوامله برابر، برچوق فاجعه‌لر و سائر
تیاژو کتابلری دخی یازوب، بونلردن بعضلری یک
اوقدر قبول عامه به مظهر اوله‌مامش ایسه‌ده،
بعضلری آیلرجه برتیاژوده هر کچه اوبتانه‌جق
درجه‌ده مظهر قبول و تحسین اولمشدر. بونلرک بری
اوغلی (موریس ساند) ایله مشترکاً یازمشدر.
۲۸۵۴ ده «پره» غزته‌سنده کندی ترجمه‌حالی
یازوب، بوآزی آریجه دخی ۲۰ جلد اوزرینه نشر
اولمشدر. باشلیجه افکار و مسالک ادبی و فلسفینسی
مبین برکتسابدر. اواخر عمرنده پدردن موروت
اولان (نوهانت) کوشکننده اقامت ایدوب، سنه‌ده
یالکزر بر قاچ هفته بو اقامتکله‌نی ترک ایدردی.
(لاشارته) قصبه‌سنده برهیکلی رکز اولمشدر.
دامادی (فلزنیزه) دخی برهیکلی یازمشدر. زورژ
ساندک بتون اثرلری بر عیارده اولوب، بعضلرنده
فلسفه و معاشرت بشریه حقننده کی مطالعات و ملاحظا-
تی ملال و یرم‌جک درجه‌ده ایسه‌ده، اکثری هرونوع
عیب و قصور دن عاریدر. هله حسیاتک تدریجاً حصو-
لنی تعریفده یکتاددر. قوه مخیله‌سی یک واسع اولغله
برابر، عباره‌سی دخی غایتله سلیس و فصیحدر. الحاصل

باشیسی ایدی . بخارله کمی تحریکنی دوشونوب ،
۱۷۷۶ ده (دوب) نهرنده ۱۷۸۳ ده لیسونده
(ساونو) نهرنده نجر به سنی اجرا ایتشدی . آنجق
کندیسنک سرمایه سی اولدیغی کبی ، حمایه و معاونت
ایده جک کیسه دخی ظهور ایتدیکنندن ، ایثی ایلر بلته .
مه مش ؛ و اوصردده بشقه لری واپوری ایجاد ایدوب ،
بونک موجود لکی دخی بجهولیتده و تردد آلتندده
قالمشدر . — فلسفه ایله اوغراشان علمادن دخی بو
اسمده بری اولوب ، ۱۷۹۶ ده طوغمش ، ۱۸۴۲ ده
وفات ایتمشدر . فلسفه مه متعلق آثار معتبره سی واردر .

ژیتومیر { (Gitomir) روسیه نك (وولہیتیہ)
ایالتندہ وموسفوہ نك ۸۵۰ کیلور .
مترہ جنوب غریبسنندہ بر قصبہ اولوب ، قسم کلیسی
یہودی اولوق اوزرہ ، ۱۷۰۰ اہالیسی وشابقہ ،
جوخہ ، اییک قاشلر ، بز فابریقہ لرلہ دباغخانہ لری وبال ،
بال موی ، ایچ یاغی ، شراب وسائره تجارتی واردر .

ژیروڈے { (Jirodet) فرانسه نك اڪ مشہور
رسمالردن اولوب ، ۱۷۶۷ ده
(مونارژی) ده طوغمش ، ۱۸۲۴ ده وفات ایتمشدر .
بر چوق کوزل رسملری واردر .

ژیروندلر { یاخود ژیروندہ لیلر (Les Gi-
rondins , la Gironde)
فرانسہ انقلاب کبیرندہ کسب اشہار ایتش بر فرقہ
اولوب ، باشلیجہ ژیروندہ ایالتی مبعوثاندن مرکب
اولدیغندن ، بواسلہ شہرت بولمشدر . بونلرک دہشت
دورندہ روبسپیرک اجرا ایتدیکی اعتسافاتی تقدیر
ایده میوب ، اعتدالی توصیہ ایتدکلرندن ، ۱۷۹۳
سنہ سی مایسنندہ ایچلرندن ۲۹ مبعوثان توقیف ،
وسنہ مذکورہ تشرین اولی نہایتندہ بونلردن ۲۰ سی
اعدام اولمش ؛ بری حضور محکمہ دہ کندینی قا ایله
اتلاف ایتش ، ودیکری دخی تعقیب واتلاف اولمشدر .
طاغیلیر بونلرہ قارشی ایدی . شاعر شہیر لامارتین
ژیروندلرک تاریخی کوزل بر طرز دہ یازمشدر .

ژیروندہ { (Gironde) فرانسه نك غرب
{ جنوبی جہتندہ آقان (غارونہ)
ایرماغنک (دوردونہ) تہریلہ برلشدکلن صکرہ یعنی
منصبنہ قریب آلدیغی اسمدر . « غارونہ » مادہ سنہ
مراجعت اوننہ .

ژیروندہ ایالتی { (Dép. de la Gironde)
سنده کی ایالاتندن اولوب ، ایچندن جریان ایدن ایرماغنک
اسمیلہ مسماردر . غرباً بحر محیط آطلاس ایله ، شمالاً
آشاغی شارنتہ ، شرقاً دوردونہ ولوت مع غارونہ ،

ژولیت { (Joliet) مالک جتتمہ نك (ایلیونیس)
{ جہوریتندہ ، (اسپرینفیلد) ک
۳۲۰ کیلومترہ شمال شرقیسنندہ و شیقاغونک ۵۰
کیلومترہ غرب جنوبیسنندہ ، بر نہرک اوزرندہ وایکی
دمیر بولاک نقطہ تقاطعندہ واقع (ویل) ایالتنک سر-
کزی بر قصبہ اولوب ، ۱۶۶۷۰ اہالیسی واردر .
جوارلری بک منبت اولمغلہ ، ذخایر تجارتنک بیوک بر
مخزنی حکمندہ در .

ژولیتہ { (Joliette) دومینیون قطعہ سنک
{ (کبک) خطہ سنندہ و (مونتآل) ک
۶۸ کیلومترہ شمالندہ ہمنامی اولان ایالتنک مرکزی
بر قصبہ اولوب ، ۳۲۷۰ اہالیسی و ایچندن چکن
(سنت لوران) ایرماغنہ تابع (آسوپسون) نہریلہ
چوریلیر بک چوق ماکینہ لری واردر . جوارندہ
اولوب ایکی محلہ سی حکمندہ اولان ایکی قریہ ایلہ برابر
اہالیسی ۶۳۰۰ کشی بہ بالغ اولوب ، کوندن کونہ
دخی تزیاد ایتکندہ در .

ژووانسہ { (Jouvance) اساطیر قدیمہ بو-
{ تانبہ یہ کورہ ایتالیادہ بر بری
اولوب ، ابو الالہہ زعم ایتکلری مشتری طرفندن
سولملکہ ، بر چشمہ تحویل ایدیلرک ، کویا بوجشمہ نك
صوبندہ بیقائانلر یکیدن کنجاشیرلر مش .

ژوہانو { (Johannot) بری آلفرد —
{ ویدیکری تونی — اسملریلہ ایکی
قرداش اولوب ، رسام لقمہ شہرت قزائمشلردر .
برنجیسی ۱۸۰۰ ده طوغمش ، ۱۸۳۷ ده وفات
ایتش ؛ وایکنجیوسنک ولادت ۱۸۰۳ ده ووفاتی

مساحت سطحیہی ۷۲۷۵ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۱۶۵۰۰۰ کشدرد۔ اورمانتری چوقدر۔ کمور و دمیر معدنلری و خیللی فابریقہ لری دہ واردر۔

ژیزور (Gisors) فرانسه نك (اورہ) ایا۔
لتنده و (آندلی) نك ۷۶ کیلومترہ
شرقندہ ناحیہ مرکزی برقبہ اولوب، ۴۰۰ اہالیسی،
داخلی مکتبی، بعض استحکامات، خرابہ لرلہ ایکی قلہ سی
و پاموق ایلیکہ باصہ فابریقہ لری واردر۔

ژیلبر (Laurent Gilbert) فرانسه شعرا۔
سندن اولوب، ۱۷۵۱ دہ (قوتنوآی
لشاتو) دہ طوغمش، و ۱۷۸۰ دہ ۲۹ باشندہ وفات
ایتمشدرد۔ بیوک بر شاعر اولوق استمداینہ دلالت
ایدر اشعارای واز آن جملہ «وداع عمر» عنوانیہ
ر قصیدہ سی واردر۔

ژیلبر (St. Gilbert) قنولیکرک
عزیزلرندن اولوب، (اورونیه) زادکا۔
سندن اولوقلہ، ابتدا قرالک سراینده یاشامش : و کنج
لویینک معتمدہ ۱۱۴۶ دہ اهل صلیب سفربنہ کیمش
ایدی۔ عودتندہ دنیادن چکیلوب، (نوق قونت)
مناسرتینی تأسیسلہ، کشیش اولمدی۔ ۱۱۵۲ دہ
وفات ایدوب، حزیرانک ۶ سنندہ یورطیسی اجرا
اولنور۔

ژیلبر آطہ لری (Iles Gilbert) بحر محیط
کبیرک پولینسیا قمنندہ
و مارشال جزایرینک جنوب شرقیسنندہ اولہرق خط
استوانک ایکی طرفندہ واقع برطاقم آطہ لر اولوب،
۲۲° ۳۰' عرض شمالیدن ۴۰° ۲۰' عرض جنوبیہ بقدر
شمال غربیدن جنوب شرقیہ متوجہ برنجیر صورتی
ابراز ایدہرک، ۲۰° ۱۷۰' ایلہ ۱۷۴° ۱۷ طول
شرقی آدہ لرندہ بولنیورلر۔ بونلر مذکور زنجیرک
خارجندہ و آچیکدہ بولنان ایکی آطہ ایلہ برابر ۱۵
عدندہ اولوب، بجوعنک مساحتہ سطحیہ سی ۴۳۰
مربع کیلومترہ دن عبارتدر۔ اہالیسی او جوارده کی
آطہ لرہ نسبتلہ چوق اولوب، حین کشفلرندہ
۶۰۰۰۰ قدر تخمین اولمشلرسدہ، صکرہ کی
تخمینلرہ کورہ ۴۰۰۰۰ دن زیادہ دکلدر۔ اکثریا
اسن شرق روزکارینک تعدیلیلہ ہوالری کوزلدر۔
طوراغی پک آزمینت اولوب، صیقاقرلی دخی پک

جنوباً دخی لاندہ ایالتلریہ محاط و محدوددر۔ مساحتہ
سطحیہ سی ۱۰۲۵۰ مربع کیلومترہ اولوب،
۷۳۵۲۲۲ اہالیسی واردر۔ مرکزی مشهور
(بورڈو) شہریدر۔ اراضیسی جنوب غربی جہتندہ
قولوق و بظافلق ایسہدہ، شمال و شرق جہتلرندہ
پک منبت و محصو لدار اولوب، حسبوات متنوعہ ایلہ
بورڈو نامیلہ مشہور اولان کوزل شرابلری و یرن
کلیتلی اوزوم حاصل اولور۔ بو شرابلرک اجناسی میا۔
نندہ (مدوق) و (لافیت) کبی پک مقبول جنسلری
واردر۔ ساحلہ قریب طرفلرندہ چام و میشہ آخاچلر۔
ینی حاوی بعض اورمانلری واردر۔ جنوب و غرب
جہتلرندہ قوملر آفریقا چوللرندہ اولدیغی کبی، روز۔
کارلہ تحریک اولنہرق، متحرک تیہ لر تشکیل ایتدکر۔
ندن، بو حالک اوکئی آلق ایچون، دکیز چاملری
غرس اولمشدرد۔ بو جہتندہ ناقابل زراعت یرلر
و بظاقلقر و کوللر دخی چوقدر۔ قویونلریہ سائر
حیواناتی کلیتیدر۔ اسکاہ لرندہ خیللی سفاش اعمال
اولنور، و برچوق خلاطوایپ، جام، چینی، مسکرات،
سرکہ، توتون، قطران، شکر و سائرہ فابریقہ لری
واردر۔ تجارت بحریہ سی پک ایشلک اولوب، علی۔
الخصوص آمریکا و ہندلہ وسائر ممالک بعیدہ ایلہ معا۔
ملات تجاریہ سی چوقدر۔ ایالت : بورڈو، بلیہ، بازہ،
ایبورن، اسپار و لارٹولہ اسملریہ ۶ قضایہ منقسم
اولوب، ۴۸ ناحیہ و ۵۵۲ دائرہ بلدیہی حاویدر۔

ژیزدرہ (Jizdra) روسیہ نك قالوغہ ایا۔
لتنده او قہ نہرینسہ تابع بر چای
اولوب، ہمنامی اولان قصبہ نك ۱۲ کیلومترہ شمالندہ
نبنالہ، جنوبہ و بعدہ شرق شمالیہ طوغری آقہرق،
۱۶۰ کیلومترہ لک جریاندن صکرہ صولدن نہر مذ۔
کورہ دو کیلور۔ حوضہ سی ۸۷۲۹ مربع کیلومترہ
وسمتندہ در۔ رژتہ، ویتب و سرتہ چایلرینی اخذ
ایدر۔ سیر سفاشہ صالح اولمیوب، یالکزر کراستہ
یوزدیرمکہ یارار۔

ژیزدرہ (Jizdra) روسیہ نك قالوغہ ایا۔
لتنده و قالوغہ نك ۱۳۰ کیلومترہ
جنوب غربیسنندہ اولہرق ہمنامی اولان نہرک او۔
زرنده قضا مرکزی برقبہ اولوب، ۱۱۶۲۵ اہا۔
لیسی و جام و چوخہ فابریقہ لری واردر۔ قضا سنک

چوق اولدیغندن، آروپا حبوبات و سبزه لرنی بیتشدیر. مک ایچون اولنان مساعی متمر اوله مامشدر. هندستان جوزی و (پاندانوس) آجاجری چوق اولوب، اها- لینگ باشلیجه مدار معیشتی بونلرک میوه لرله بیوک بر مهارتله طودتقلری بالیقدر. هندستان جوزندن کلیتی باغ و ایچیدکری بر نوع اسپرتو دخی چیقاریرلر. قا- یقیقلقده دخی مهارتلی واردر. کندیلری ایری و اولدجه متناسالاعضا آدملر اولوب، شن و مونس و شرق و رقصه پک مائدرلر. لسانلری میقروئسیا آطلرینک لساننه مشابه اولوب، پولینسیا آطلری لسانندن دخی برچوق کلماتی حاویدر.

ژی مونه } فرانسه ده برنردر، که
پیرنه سلسله جبالنده (ویلور) قر-
بنده نباله، ۱۱۰ کیلومتره مک جریاندن صکره،
(قاسل سارازن) یعنی «عرب قلعه سی» قرینه
صول کنارندن غارونه ایرماغنه دوکیلور.

ژین } فرانسه نك (لوآره) ایالتمده
(واورلیانک ۶۴ کیلومتره جنوب شر-
قیسنده اوله رق (لوآره) نهرینک صول کنارنده
قضا مرکزى بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی و
نهرده کوزل لیائی و چینى فابریقه لرله بغدادی و یوک
و شراب تجارتی واردر.

ژیو } رومانیه نك اهلاق خطه سنده
(برنهر اولوب، همان متوازیاً شمالدن
جنوبه آقان انهارینک الك غریسیدر. ترانسیلوانیه
آپلرینک شمالی اتکارندن مجارستانک (هونباد) ایا-
لتمده نباله، ابتدا شمال شرقیه طوغری آقار، و
بعده جنوبه دونوب، سلسله مذکوره نك بر بوغازندن
مرورله، افلاکه کیرر، وراخوه نك قارشیسنده طو-
نه یه دوکیلور. مجراسی پک طولاشیقلى اولوب،
۳۰۰ کیلومتره طولنده در.

ژیوری } فرانسه نك (ساؤنه مع
(لوآره) ایالتمده، (سالون سور-
ساؤنه) نك ۹ کیلومتره غرینه اوله رق (اوربزه)
نهری اوزرنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
۳۰۰۰ اهالیسی و جوارنده کوزل اورمانلریله مشهور
باغلی واردر.

ژوفرن } مادام — (Mme Geoffrin) حسن
{ آتیه و ذکات و نکته پرداز لغیله
شهرت بولش بر فرانسز قادی اولوب، ۱۶۹۹ ده
طوغمش، و ۱۷۷۷ ده وفات ایتشدر. قرالک و-
لده سنک خدمتمنده بولنان بر قادی نك قبزی اولوب،
۱۵ باشنده ایکن برزنکین تاجره وارمش؛ و آزوقت
صکره طول قالب، خانه سی مجمع علما و ادبا اولش
ایدی. (استانیسیلاس یونیا تووسکی) ایله دخی منا-
سبات دوستانه سی اولوب، بوذات لهستان تختننه
چیقدیغنده کندیسنی (وارسوویه) یه جلب ایتشدی.
دالمبر و سائر مجموعه فنون محررلی اولان حکما ایله
القی و ارایدی. زیاده سیله سخیه و مرحمتلی اولوب،
«احسان و عفو» کله لری مسلک نك اساسی ایدی.
کندیسنندن ضروب امثال حکمنه کچمش برچوق
اقوال حکیمانه منقولدر.

ژوفروی سنت هیلر } (Géofroy Saint Hilaire)
فرانسه
مشاهیر طبیعویونشندن بابا اوغل ایکی ذات اولوب،
برنجیسی (اتین) ۱۷۷۲ ده طوغمش، و ۱۸۴۴ ده
وفات ایتشدر. علم حیواناتله اوغراشوب، بوفنده
برخیلی معتبر کتابلر یازمش؛ و کافه حیواناتک ترکیبات
جسمانیه سنک بر اولدیغنی اثبات ایدرک، مقایسه لی
تشریح و علم منافع الاعضا حقننده برچوق حقیقتلر
کشف ایتشدر. هله علم حیوانات فلسفه سنک یعنی
بوفن اوزرنده مؤسس حکمتک موجدی عد اولنه.
بیلوب، بو باده پک حکیمانه بعض کتابلر تألیف
ایتشدر. مشاهیر طبیعویوندن (کویه) بی حمایه
ایدوب، عالم فنده طایتیدر مغه سبب اولمش؛ و مشترکاً
بر کتاب یازمشلر سه ده، بعده بر مسئله فنیه حقننده
بیدلرنده مابینت حاصل اولوب، معارضه لری خیلی
وقت ارباب فنی اشغال ایتشدی. — اوغلی (ایزیدور)
۱۸۰۵ ده طوغوب، ۱۸۶۱ ده وفات ایتشدر.
بدرینک فلسفه سننی تشریح و ایضاحله اوغراشوب،
بر قاج کتاب تألیف ایتشدر. ایکسی ده آقادیما و
سائر جمعیات فنیه اعضاسندن بولمش؛ و فنی بعض
مأموریتلر دهده استخدام اولمشلردر.

ژیورور } فرانسه نك رونه ایالتمده،
(رונה) ایرماغنک ساحل یتننده و

(ژی) نهرینک بو ایرماغه دوکله‌یکی محله اوله‌رق، لیونک ۲۲ کیلومتره جنوب غریبسندده واقع ناحیه مرکزی برقصه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، چام، یویا و دمیر فابریقه‌لی، دمیر یولی و برجدولی وارددر. } ژیهه
 (Jivet) فرانسه‌نک (آردنه) ایالتنده
 (موزه) ایرماغی اوزرنده و (رو-
 قروآی) ک ۴۰ کیلومتره شمال شرقیسندده اوله‌رق
 بلیقه حدودی قریبده ناحیه مرکزی برقصه او-
 لوب، ۶۰۰۰ اهالیسی، متین استحکاماتی، نهرده
 کوچک برلیمانی، دمیر یولی و چینی، توتقال و ساژمه
 فابریقه‌لریله دباغخانه‌لی وارددر.

حرف الزاء الفارسیه‌نک صوکی

(باب السین — فصل الاف الح)

سآا } ده میرانده (Saa de Miranda) پور -
 (تکیزک اک مشهور شعرا سندن اولوب،
 ۱۴۹۵ ده (قویجه) ده طوغمش، و ۱۸۵۸ ده
 وفات ایشدر. برخیلی اشعارى اولوب، پورتیکیز
 لسان وادیاتک اصلاحنه سبب اولانلردندر.

سآاچ } (Saatz) چهستانده پراغه نك ۷۵
 (کیلومتره غرب شمالیسنده واکر
 نهرى اوزرنده قضا مرکزی برقصه اولوب، ۴۵۰۰
 اهایلی، مکتب اعدادیسی و شراب و شرنجی اوتی
 محصولاتی واردر.

سآاردام } و فلمنکیچه زآآدام (Saardam،
 (Zaandam) فننکک شمالی هو.
 لاندہ ایالتنده و (هاریم) ک ۱۳ کیلومتره شرقنده
 اوله رق (زان) نهرى اوزرنده برقصه اولوب،
 ۱۲۰۰۰ اهایلی، شایان تصویر منظرمسی، بشیل
 بویالی اخشاب خانہ لری، اودون تجارتی، خیلی سفایلی،
 صید ماهیسی، کمی اعمالنه مخصوص دستکاهلری،
 خلاط و قطران فابریقه لری و ۷۰۰ بل دکرمی واردر.
 بیوک پترو بوقصبه ده خیلی وقت برایشجی قیافتنده
 کمی اعمالنی اوکریکله مشغول اولشدر. اقامتگاهی
 ایوم باقیدر.

سآالفلد } (Saalfeld) آلمانیه نك (صاقسه -
 (میتینکن) حکومتنده، رودولستا.
 دک ۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده و صاقسونیه نك
 (سآآه) نهرى اوزرنده برقصه اولوب، ۵۰۰۰
 اهایلی، صنایع مکتبی، چوخه و ساژ یوک قاشلرله
 توتون و اجزای کیویه فابریقه لری و جوارلرنده دمیر
 معدنی واردر.

سآآه } (Saale) آلمانیه ده بواسلمه برقاچ نهر
 (اولوب، اک بیوکری صاقسونیه سآآ

لهسی دینلیسر، که باویره نك فیختلبرغ طاغندن نبعانله
 رایس، صاقسه آلتنبورغ، آنهالت برنبورغ، صاقسه
 مایتینکن، اشوارجبورغ، رودولستاد حکومتلرنی
 و پروسیه نك صاقسه ایالتنی شق ایدهرک، و برچوق
 قصبه لرك ایچندن کچهرک، ۳۸۰ کیلومتره لک جریاندن
 صکره، (زربست) ک ۱۱ کیلومتره جنوب غربیسنده
 (الیه) ایرماغنه دوکیلور. — ایکنجیسی (فرانقونیا
 سآآه سی) در، که یته باویره ده نبعان ایدوب، ۱۱۰
 کیلومتره لک جریاندن صکره (کموندن) قرینده
 (ماین) نهرینه منصب اولور. — اوخنجیسی (آوستریا
 سآآه سی) در، که (سآلچبورغ هاؤزن) قرینده
 (سآلچه) نهرینه دوکیلوب، مجراسی ۱۰۰ کیلومتره
 طولانده در.

سآآنه } یاخود سارینه (Saane, Sarine)
 (اسویچره ده برنهردر، که برنه)
 ناحیه سنک (سآنچ) دینان بوز دره سندن نبعانله،
 (وود) و (فریبورغ) ناحیه لری ایچندن کچهرک،
 ۱۵۰ کیلومتره لک جریاندن صکره، صولدن (آره)
 نهرینه دوکیلور.

سآابادل } (Sabadell) اسپانییه ده قتالونیه
 (خطه سنک بارسلونه ایالتنده و بار -
 سلوننه نك ۱۸ کیلومتره شمال غربیسنده و بارسلونه دن
 ساراغوسه یه کیدن دمیر یول خطی اوزرنده برقصه
 اولوب، ۱۸۲۵۰ اهایلی، ۱۰۰ قدر یوک و یاموق
 منسوجات فابریقه سیله دباغخانه لری و کاغد و مسکرات
 فابریقه لری واردر. صنایعتک کثرتی جهتیه «قتالو -
 نیه نك مانچستری» دینکله شهرت بولشدر.

سآابارماتی } یاخود سبرمتی (Sabarmati)
 هندستانک راجیوتانه و جرات
 خطه لرنده جریان ایدر برایماق اولوب، (موار) ده
 نبعانله، جنوب غربی یه طوغری آقهرق، و احمد آبادک

کنارندن چهرک، قامبای (یاخود کپی) کورفرزبنه دوکیلور. مجراسنک طولی ۴۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، احمدآباد اوکنده ۵۰۰ متره ککیشدر. منصبنه قریب محلی ایسه ۱۲ کیلومتره وسعتنده بر خلیج صورتنده در. حوضه سی ۲۴۶۰۰ مربع کیلو-متره وسعتنده در. قورافلی موسعلرنده نانیسه ده یالکیز ۴۲ و فیضاننده ۲۵۵۰ مکعب متره صو دوکر. صولری جوق دفعه اطرافنی باصوب، کلیتلی خساری موجب اولور. منصبنک اطرافنی بطاقلقدر. آغزی صیغ اولوب، سیر سفاشنه صالح دکلدر.

ساباره { یاخود ویلار آل دو — Sabara } ممالک مجتمعه سنک (میناس جرائس) جمهوریتنده و (ساباره) ایله (ریوداس ولاس) نهرلرنک ملتقا-سینده اولهرق (ویلاریقه) نک ۹۰ کیلومتره شما-لنده (ریوداس ولاس) سجاغنک مرکزی برقصه اولوب، ۹۰۰۰ اهالیسی واردر. نهرنده آلتون ریزه لری بولنوب، اخراج اولنیور.

ساباس { سنت — St Sabas } خرسیتیانلرک میلادیسنده طوغمش، و ۵۳۲ ده وفات ایتشدره فلسطینده برچوق مناسترلر تأسیس ایتشدر. کانون اوللک ۵ نده یورطیسی اجرا اولنور.

ساباط کسری { مدائن قریبنده اسکی بر بلده اولوب، اسکی ایرا-تیلر عننده (پلاش آباد) اسمیله معروف بولندیفی جغرافیون عرب تألیفاتنده مسطوردر. اهالیسی حجامقله مشهور ایدی. — ساباط اسمیله ماوراء النهرده (اشروسنه) قریبنده نخبندن ۱۰ و سمرقند-دن ۲۰ فرسخنی مسافه ده دخی کوچک برقصه او-لوب، اهل علم وادبن بعض ذواتک مسقط رأسی بو-لشم اولدیغنی (ابو سمد) دن روایهٔ یاقوت حموی بیان ایدیور.

ساباکی { (Sabaki) آفریقانک ساحل شر-قیسندن بحر محیط هندییه دو-کیلور بر ایرماق اولوب، ۳°۱۰' عرض جنوبیسه ده (ملینده) قریبنده منصب اولور. برچوق انهارک یرلشمندن حاصل اولوب، اک بیوکری (آئی) یا-خود (آدی) نهریدر.

سابانه { (Sabana) آمریقای وسطیده (یا-نامه) برزخنده و (قولومیه) جهو-ریتنده برنهر اولوب، (توریه) نهریله برلشدکدن صکره (داریان) کورفرزبنه دوکیلور. دیکیزک مدی بونهرک منصبندن ۳۰ کیلومتره یوقاری به قدر تاثیر ایدوب، اوخالده وسعتی ۴ کیلومتره بالغ اولور. جریانی شمالدن جنوبه در. بو نهرک مجراسندن بحر محیط اطلاسی به قدر برجدول حفریله پانامه برزخنک اورادن آجلمسی دفعاتله تصور اولمشدر.

سابراو { (Sabrao) بحر محیط کبیرده واقع جزیره سنک شرقنده ۸°۱۵' عرض جنوبی ایله ۱۲°۵' طول شرقیده واقعدر. بونی ۵۰ واکی ۲۰ کیلومتره اولوب، مرکزی (آدناره) قصبه-سیدر. اهالیسنک قسم اعظمه پورتکیزلیلر طرفندن قتولیک مذهبی قبول ایتدیرلمشدر.

سابستییه { فلسطینده نابلس قریبنده ۱۰۰ قدر خانهدی حاوی برقریه اولوب، زمان قدیمده (سامریه) ویا (شمرون) اسمیله برشهر ایدی، که میلاددن ۹۲۵ سنه اول تأسیس اولنوب، برآره لقی اسرائیل دولتتک پایتختی اولمشیدی.

سابط { (بن ابی حمیصه القرشی الجمحی) صحا-به دن اولوب، کندیسندن اوغلی عبدالرحمن برحدیث شریف روایت ایتشدر.

سابق { صحابه دن اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افتدمزک خدمت نیویلرنده بولمشدر. بعده حمصده ساکن اولدیغنی مروی و کندیسندن برحدیث شریف منقولدر.

سابق { بنی مرداس دولتتک بدنجی و صووک حکمداری اولوب، محمودک اوغلیدر. برادری نصردن صکره حلبده کرسی حکومته کچوب، ۴۷۲ تاریخنده موصل حاکمی شرف الدوله مسلم شهر مذکوروی ضبط ایتکله، بو سلاله منقرض اولمشدر.

سابق { (ملا علی تقی) ایران شعراسندن (اولوب، مازندرانلی اولدیغنی خالد، دهلی ملوک تیمور به سندن اورنک زب عالمکیرک زما-نده هندستانه رحلتله، حکمدار مشارالیهک ملازمانی سلکینه داخل اولمش؛ و مشارالیهک غرواتی حاکمی

اولی اوزره، بر مثنوی نظم ایتمشدر. شویت اونکدر:

دیده هر سو فکنم از تو نشان می بینم
نیست بیهوده درین بادیه حیرانی ما

— (ویلیام بیل) «تراجم احوال شرقیون»
عنوانی تذکره سنده (میرزا یوسف بیگ) اسمند
برشاعرک (سابق) تخلص ایلدیکنی، و بونک برادر-
لری اورنک زیب عالمکیرک منصبدارلرندن اولدقلری
حالده، کندیسنک درویش مشرب بر آدم اولوب،
۱۰۹۸ ده وفات ایلدیکنی بیان ایدیور.

سابله } (Sablé) فرانسه نك (سارته) ایالتنده
{ (و- سارته) ایله (اروه) نهرلرینک
ملتقاسنده اولهرق (فلسه) نك ۲۸ کیلومتره شمال
غربیسنده ناحیه مرکزی برقصه اولوب، ۵۸۹۴
اهالیسی، سیاه سرمدن کوزل برکویسی، اوستنده
برقلهسی، کوزل نقرجکاهلری، دمیر بولی، غانت
قابرقله لری، ایشک تجارتی و جوارنده کور معدنیه
سرمر اوجاقلری واردر.

سابله } یاخود سابله دولونه (Les Sables
{ (S. d'Olonne) فرانسه نك (وانده)
ایالتنده (و روس سوریون) ك ۳۴ کیلومتره غرب
جنوبیسنده قضا مرکزی برقصه واسکله اولوب،
۹۷۷۵ اهالیسی، سفای اعاملنه مخصوص دستکاهلری
وتنکه ایچنده محفوظ ساردلیه اوستاقوز و ساژه
اخراجاتی واردر.

سابله } ریور او — (Rivière au Sable)
{ یعنی «قوم دره». بواسمله آمریقای
شمالینک ممالک مجتمه و دومینیون قطعه لرنده برقاج
نهر واردر.

سابله ایسلاند } (Sable Island) یعنی
{ «قوم آطه سی» بحر محیط
آطلاسیده یکی استقویچه ساحلنك ۱۶۷ کیلومتره
آچیق لرنده وهالیفاسك تقریباً ۳۰۰ کیلومتره شرق
جنوبیسنده، ۴۴° عرض شمالی ایله ۶۳° طول
غربیسه برآطه اولوب، برفنساری و برتخلیصیه
ادارهسی واردر. اکثریا بلوط و سیس ایچنده بو-
لنقله، هر وقت دکن قضالرنك محل وقوعی اولیور.
خالی اولوب، اوستنده کی چایر لرنده بیانی حالنه کیرمش
برطاقم صیفرلر اوتلار.

— بواسمله یاخود (قاب سابله ایسلاند) اسمیه
هالیفاسك ۲۰۰ کیلومتره جنوب غربیسنده دو-
مینون قطعه سنك یکی استقویچه ایالتنه مربوط دیگر
برآطه دخی بولنوب، قورو قیادن عبارت اولقله،
۲۰۰۰ نفوس راده لرنده اولان انکیز اهالیسی
بالتیققله و کیهیاسکله تعیش ایدرلر.

سابور } (واصل فارسیسی شاپور) فارسده
{ واقع بر ناحیه اولوب، کازرون ونو-
بندجان شهرلیله بر چوق قصبه لر بوناچیه دن ممدود
ایدی. مذکور شهرلرن کوجک و آنجق و قتیسه
بک معمور بولنش (سابور) اسمیه برقصه سی دخی
وارایدی. بعض جغرافیون عرب بوناچیه نك لطافت
وعمرانی تعریفنده مبالغه ایدوب، شهر و قصبه لری
بک صیق، قریه لری همان بر برلینه ملاصق، اشجاری
کونلرجه کولکله آلتنده کیدبله جک درجه ده چوق
و چیچکلری بتون اورته لغی بر رایحه طیبه قابلايه جق
صورتده مبدول اولدیغنی، و پورتقال، لیمون، خرما،
زیتون، انجیر، جوز، بادم، اوزوم کبی میوه لرك
انواعیه شکر قامشی و ساژه حصوله کلدیکنی بیان
ایدیورلر. بوناچیه دن علما و ساژره دن بر چوق مشاهیر
نشئت ایتمشدر.

سابور بن سهل } خلفای عباسیه زمانده
{ ظهور ایدن مشاهیر
اطبادن اولوب، نصرانی المذهب ایدی. پدری (سهل
الکوسج) دخی اطبادن اولوب، عن اصل اهوازی
یعنی خوزستانلی اولقله، کرک کندیسی و کرک اوغلی
(خوزی) نسبتیه معروفدرلر. سابور طبه و اکثر
علومده پدرینه تفوق ایدوب، جنڈی سابور بیمارستا-
نده مأمور ایدی. خلیفه متوکل باللهك و خلفلرنك
توجهی قزاقوب، مهتدی باللهك زماننده ۲۵۵ تا.
ریخننده وفات ایتمشدر. تألیفاتی بر وجه زبردت
«الاقربا ذین السکیر»، «کتاب فی قوی الاطعمه»
و مضارها و منافعها»، «کتاب الرد علی حنن فی کتابه
فی الفرق بین الغذاء والدواء المسهل»، «القول فی
النوم والیقظة»، «کتاب ابدال الادویه». تألیفا-
تنک الکیبوک «الاقربا ذین» ی اولوب، امین الدوله
بن التلیذک بواسمله اولان تألیف مضموری چیقجهیه
قدر صاحب ترجمه نك بو کتابی بک متداول و

خسته خانه لرده و اجزاجیلر پیننده دستورالمعمل ایدی .
« کتاب ابدال الادویه » سی دخی مشهوردر .

سابورخواست } (یاخود شاپورخواست)
ایرانه خوزستان ایله

اصفهان آره سنده نه اوندن ۲۲ و لوردن ۳۰ فر -
سخلق مسافده برقصه و ناحیه اولدینی جغرافیون
عرب آثارنده مذکوردر .

سابولتس } (Szabolcs) مجارستانک ایلا -
تندن اولوب ، شمالاً (زمین) ،

شمال شرقی جهتندن (اونکوار) و (برك) ، شرقاً
(ساتمار) ، جنوباً (بهار) و (بکس) غرباً دخی
(هوش) و (بورسود) ایلتلیله محدود و محاطدر .
بونی ۱۶۰ واکی ۸۰ کیلومتره اولوب ، ۱۷۰۰۰۰
اهالیسی وارددر . اراضیسی دوز و بباطلقلری چوقدر .
مرکزی (ناکی قالو) قصبه سیدر .

سابه } یاخود سبا و یا سبق (Saba, Sabah)
بورنو جزیره کبیره سنک

شمال شرقی قسمتندن عبارت برخطه اولوب ، انکاتره
دولتک تحت حمایه سنده اوله رق برانسکبز قومانیه -
سنک تحت اداره سنده بولنیور . ۵۲° ۳۰' ایله

۷° ۲۳' ۳۰" عرض شمالی و ۱۱۳° ۵۴' ایله ۱۱۶°
طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب ، غرباً (برونی)
حکومت اسلامیة مستقله سیله و جنوباً اسماً فلنکه تابع

برلره محدود اولوب ، بوجهتندن حدودی غیرمعین
و منازع فیهدر . بناءً عایبه مساحتة سطحیه سی دخی
مختلف مقدارلرده کوستریلوب ، هر حالده اطرافده کی

آطه لرله برابر ۷۵۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده
تخمین اولسنه بیلیر . اهالیسی دخی ۲۰۰۰۰۰ دن
زیاده در . سواحلی بورنئونک سائر جهتلرندن زیاده

کیرتیلی چیقنتیلی اولوب ، قوی و لیمانلری چوق
ایسه ده ، ساحلی اکثر لرده دیک و صرپ اولدیغندن ،
مهمور براسکامی یوقدر . آتجق جوارنده کی آطه -

لرده صاغلام واکتساب عمرانه صالح برقاچ لیان بو -
لنیور . مملکتک ایچینده شمالدن جنوبه طوغری
بوکسک برسلسله جبال ممتد اولوب ، بونک بعض

ذروملری ۴۵۰۰ متره ارتفاعنه قدر چیقار . بو
سلسله نك صاغ و صوله اوزانیر قوللاری وارددر .
غربی اتکلاری دیکجه و شرق جهتنده کیلر سطح مائل
حالده اولغله ، بوجهتنده برقاچ نهر آقوب ، بونلرک

اک بیوکی اولان (کینابانانغان) ک مجراسی ۳۰۰
کیلومتره طولنده در . هر نه قدر خط استویه پک
قرب ایسه ده ، دائمی صورتده اسن ملتلمر سایه سنده

هواسی اولدقجه معتدل اولوب ، حد وسطی اوزره
میزان الحراره سانتیگراد حسابیله مایسه ۳۴ و کانون
اولده ۱۹ درجه کوسترر . قیشین روزکار شمال

شرقیدن و یازین جنوب غرییدن اسوب ، برنجیسی
یوش و ایکنجیسی بعضاً سرتجه ایسه ده ، شدتلی فر -
طونه لر وقوع بولماز . تشرین ثانییدن و بعضاً تشرین

اولدن شباطه قدر یاغموور موسمی اولوب ، شباطدن
حزیران ابتدالرینه قدر قورافلق حکم سوردر ؛ و
حزیراندن صکره بعض ایچجه یاغموورلر یاغمه باشلار .

اراضیسی پک منبت اولوب ، اهالیسی من قدیم برنج ،
بتل ، پتاس ، تاپوقه ، مصر و سائر زرع ایدر لسه -
ده ، صبان و قازمه دن بیه خبرلری اولیوب ، آتجق

سیوری برقاظیله برده دلیکار آچهرق تخمی اکرلر ،
و بونک محصولی بیچنجه یکیدن تخم اکرلر . اکر
زراعت لایقوله اجرا اولنه جق اولسه ، کلیتلی محصو -

لات آله جفنده شبهه یوقدر . انسکیزلر توتون زرعی
ادخال ایدوب ، خیلی مقدار توتون استحصال ایدبورلر .
شکر قامشی ، قهوه ، یاموق ، چیوید ، قره بوبر و سائر

اقالیم حاره محصولاتی دخی تجربه اولنه رق ، جمله سی
پک کوزل بیتشمش ایسه ده ، ایشلیسه جک آدم لرک
نقصاندن هنوز بو محصولاتک بیتشدر لسی ایلری به

کوتور یله مه مشدر . جیغفیل و هندستان جویری کبی
بهارات خدایی نابت اوله رق بیتشیر . موص و سائر
میوه لری ده وارددر . اورمانلری پک صیق و چوق

اولوب ، اراضیسنک قسم اعظمی اورمانله مستوردر .
اشجارینک چوغی کوزل کراسته لک و ذی قیمت آغا -
جلردن عبارت اولوب ، بعضلرندن کافور ، ضغ ، کونه -

برقه و قاقچوق کبی شیلر چیقار . بالظه کورمه مش
اورمانلرینک کثرتی و اهالیسنک قاتی حسبیله حیوانات
وحشیه سی پک چوق اولوب ، فیل ، کرکدان ، بیانی
مانده ، قپلان ، یارس ، برقاچ نوع کیک ، برنوع آبی ،
طوموز ، اورانغ اوتانغ دینان نسناسک ایکی جنسی ،
اون جنس قدر میون ، مسک کدیسی و سائر حیوانلر
کثرت اوزره بولنیور . طیوری نسبةً آز ایسه ده ،
سولونک برقاچ نوعیله کوکر جین ، قیرلانغچ و سائر

قوشلری چوقدر . یووه سی ینیر بر نوع قوش دخی
 پک کثرتلی اولوب ، بونلری طولامقله مشغول اولان
 چین مهاجرلری بوندن سنوی بوز بیک فراتق قدر
 تجارت ایدرلر . کرک دکیزدرده و کرک نهرلرده بالیغک
 انواعی چوقدر . بیلان وسائر حشراتی پک آز وهله
 سلمیلری نابود ایسه ده ، انهارنده تماسخرلر چوق او .
 لوب ، خیلی تلفاتی موجب اولورلر . باقیر وقلای کچی
 بعض معدنلرک بولندیفی تحققاتیمش ایسه ده ، هنوز
 تجریات فنیه اجرا اولنمامشدر . اهالیسی دایاق ،
 ملاتی ، چینلی وانکیلز جنسیتلرینه منسوب اولوب ،
 اهالی اصلیة قدیمه سی اولان دایاقلر نیم وحشی بر
 حاله طاغزلرده یاشارلر . دین اسلامه متدین اولان
 ملابیلر سواخلده ونهرلرک کنارلرنده ساکن اولوب ،
 باشلیجه کمچیپک وبالیقچیلقله مشغولدرلر ، کوندن کونه
 چوغاقلتمده اولان چینیلر ایسه زراعت و تجارتله
 وسائر ایشلرله مشغولدرلر . ممالکت ۹ ایالت ویا
 سنجاغه منقسم اولوب ، رأس حکومتده بولنان ذات
 مجلس تمیزک ووالیلر دخی محلی محکمه لک رئیسلیدر .
 برهیئت مدیراتی و بونلرله رؤساء اهالیدن مرکب
 بر مجلس عمومی دخی وارددر .

سابه } (Saba) آمریقاده کی (آنتیل) جزا-
 (برینک کوچکارندن بر آطه در ، که
 (سنت اوستاش) جزیره سنک ۲۷ کیلومتره غرب
 شمالیسنده (سنت مارت) ک ۴۶ کیلومتره جنوب
 غربیسنده اوله رق " ۱۰ ° ۳' ۱۷ عرض شمالی ایله
 " ۳۰ ° ۳۵' ۶ طول غربیده واقع اولوب ، کوچک
 آنتیل جزایرینک تشکیل ایتدکاری اوونک منتهای
 شمال غربیسنده بولنیور . مساحه سطحیه سی یالکیز
 ۱۳ مربع کیلومتره دن عبارت اولوب ، ۲۵۰۵ اها
 لیبی وارددر . مدورالشکل وقیالق برته دن عبارت
 اولوب ، ساحل جنوبیسنده کی اسکله دن طولاشیقلی
 بر یول ایله پاموق وچیویدله مزروع بولنان تپه سنه
 چیقیلیر . مرکزی (لوروق) قریه سیدر . اهالیسی
 همان کاملاً استوچیولی اولمقله ، لسان محلی انکیلز .
 جه در . وقتیه دایاقرقه تابع اولوب ، شمعیکی حاله
 فلنک مستملکاتندن معدوددر .

سابی } (Sabi) آذربقای شرقیده بر ارماق
 (اولوب ، سفاله نک ۱۰۰ کیلومتره قدر
 جنوب شرقیسنده بحر محیط هندی به منصب اولور .

زامیز حوضه سنسی طوغریدن طوغری به بحر محیطه
 دوکیلان انهارک منابعدن ایران سلسله جبالک ۱۰۷۶
 متره ارتفاعنده بولنان برعاندن نمانله ، ابتدا شرقه
 بعده جنوبه ونهایت شرق شمالی به طوغری آقهرق ،
 وساخ وصولدن برچوق انهار آله رق ، تقریباً ۸۰۰
 کیلومتره کجریاندن صکره ، ۲۰۵۰ عرض جنوب .
 بیده واسع وبطاققلی بردالیه تشکیل ایدرک ، بحر
 محیطه دوکیلور . فیضان میاهی زماننده کنیشلیکی
 ایکی اوج کیلومتره ایسه ده ، جریانی پک سرعتلی
 اولدبغندن ، سیر سفاشه صالح دکادر . قوراقلق مو .
 سملرنده ۳۰ متره قدر اولوب ، اورته سننده بیله
 درینلکی یاریم متره دن زیاده دکادر .

سابیر } (Sabires) بشنجی و آلتنجی قرن
 (میلادیده) قوبان (نهریله قافقاس
 سلسله جبال آره سننده ساکن بر قوم اولوب ،
 آلتنجی قرن اواسطنده روسیه نک دسنه ودنیبر
 جیتلرینه نقل وتوطن ایتمکه ، اورالری (سابیره)
 یاخود (سبره) اسمنی آلمشدی .

سابین } (Sabins) ایتالیاده روما جوارنده
 (و آنتین) سلسله جبالی انکارنده
 (ساینه) خطه سنده ساکن بولنش بر قوم قدیم او-
 لوب ، رومالیرله بر قاج محاربه لری اولمشیدی . بوخا-
 رباندن برینک نتیجه سی اوله رق عقد اولنان معاهده
 اقتضاسیجه بونلر دخی روماده ساکن اولدقلری
 حاله ، آیریجه حکمدارلری و مجلس اعیانلری وار
 ایدی . بعده مغلوب اولوب ، بسبتون رومالیلره
 التحاق ایتشدردی .

سابینه } (Sabine) ایتالیاده روما قرینده
 (آنف البیان سابین قومیه مسکون
 برخطه قدیمه اولوب ، آنتین سلسله جبالیه (تیر)
 و (آتیو) نهرلرینک مجرالی و اتزوریه خطه سی آره .
 سنده واقع ایدی . البوم (ریتی) ایله (آبروچه
 اولتزیوره) ایالتلری آره سننده منقسمدر .

سابینه } (Sabine) ممالک مجتمه نک جنوب
 (جهتنده مکسیقه کورفزینه دوکیلور
 بر ارماق اولوب ، تکزاس جمهوریتسنده نبعانله ، بو
 جمهورینک ایچنده و بعده بونکه لوزیانه جمهوریتی
 آره سننده جنوب شرقیه و بعده جنوبه طوغری آقه .
 رق ، تقریباً ۵۰۰ کیلومتره ک طولاشیقلی بر جر .

باندن صكره ، اورانك سائر انهارى كجى ، دكيزله
اختلاطى اولان بر كوله دو كيلور .

سابينيان } بيوك غرغو آردن
صكره ۶۰۴ تاريخ ميلاديسندن
۶۰۶ تاريخه ذك ايكى سنه يالاق ايدوب ، خرستيانلىرى
كليسايه دعوت ايجون چاك چاليمى عادتنى ايجاد
ايتشدر .

سابيونته } (Sabionetta) ايتاليانك لومبار -
ديا خطه سننده و (قرمونه) ايله
(مانتووه) آره سننده بر قصبه اولوب ، ۶۰۰۰ اها -
ليسى وقلمه سى واردر .

ساتمار } (Szathmar) مجارستانك همنا مى
اولان اياالتنده و (بوده) نك ۳۸۰
كيلومتره شرقنده اوله رق (ساموس) نهري اوزرنده
بر قصبه اولوب ، ۱۹۰۰۰ اها ليسى ، داخلى مكتب
اعداديسى و ياپاسلره مخصوص مدرسه سى واردر .
ساتمار اياالتى شمالاً (برك) و (اوغوچ) شرقاً (ما -
روش) ، جنوب غربى جهتنندن (بهايه) ، غرباً
(سابولقس) اياالتلريله ، جنوباً دخى ترانسيلوانيه ايله
محدود اولوب ، بويى ۱۴۰ و اكي ۱۰۰ كيلومتره
اولديغى حالده ، ۲۲۵۰۰۰ اها ليله مسكوندر .
شرق جنوبى قسمى طاغلق و سائر طرفلرى دوز او -
لوب ، بظافلقلىرى ده چوقدر . تيسه ، ساموس و تور
نهرلى اياالتى شق ايدوب ، ديكر انهارى ده چوقدر .
حبوبات و شراب و ميوه محصولان چوقدر . آلتون ،
كومش ، دمير ، آنتيمون و چنقو معدنلىرى واردر .
دمير خانه لريله جام قابرقله لى ده واردر .

ساتورن } (Saturne) و يونانييلر مندىنده
(خرونوس Chronos) يعنى
« زمان » اسكى يونان و روما اساطيرنده زماندن و
زحل سياره سنندن كنياه براله كاذب اولوب ، ابوالآله
زغم اولنان ژوپيتر يعنى مشتريتك و دكيز و جهنم الهلى
زغم اولنان (نپتون) ايله (پلوتون) ك پدرى و سما -
دن كنياه اولان (اورانوس) ايله ارضيدن كنياه
(سيبله) نك اوغلى ايدى . جنلرك پدرى زغم اولنان
برادرى (تيتان) ك موافقتيله و كندى اولاد ذكو -
رىنى طوغار طوغماز يوتوب و فاتننده برادرى خلقى
اولقى شرطيله تخته اوتورمش ؛ و نپتون ايله پلوتونى
يوتمش ايسه ده ، ژوپيتر طوغديغنده قارىسى كنديسنه

بونك يرينه بر طاش يوتديره رق ، ژوپيترى قورتار -
دقدن بشقه ، كويا قوتلى برمقى واسطه سيله نپتون
ايله پلوتونى دخى قارندن جيقارمش . بونك اوزرينه
تيتان كنديسنى سعاد اينديزه رك ، حبس ايتمش
ايسه ده ، ژوپيتر كنديسنى قورتارمش ؛ و آنجق
ساتورن بو اوغلك قوتندن انديشه ايدره رك ، كنديسنه
سوه قصد ايتكله ، ژوپيتر پدرنك بونديتدن خبردار
اولوب ، كنديسنى تختندن اسقاط ايتمش ؛ و او وقت
ساتورن رومانك جوارلردن عبارت اولان (لاتيوم)
خطه سننه كيدوب ، (يانوس) نام اله ويا حكمدارك
قيزى (ونيله) نى تزوج ايتمش ، وقاش پدرينه خلف
اولوب ، لاتينلره زراعتى اوكرتمش ؛ و كويا صلح و عدا -
لته حكم سوره رك ، قوم مذكور ايجون بر بركت و
سعادت دورينى كتيرمش ايتمش . (فيليره) اسمنده
بر پرى يه كندينى بكننديرك ايجون ، آت صورتنه
كيروب ، بونكله اجتماعندن (خيرون) اسمنده يارى
انسان و يارى آت بر شخص طوغمش اولديغنه ايتانير -
لردى . اساساً لاتينلرك ساتورنى بشقه و يونانيلرك
خرونوسى بشقه اولوب ، برنجيسى زراعت و ايكنجيسى
زمان الهى زغم اولنوردى . بعده توحيد اولتمش لر -
دى . اك زياده روماليلر بو اله كاذبه عبادت ايدوب ،
عبادتنه مخصوص روماده جسيم بر معبد و ارايدى ؛
و ساتورنال اسميله بونك نامنه بهر سنه پك بيوك
آينلر و شنلكلر اجرا اولنوردى . بلنه قدر چيلاق
وضعيف صقاللى و قنادلى براختيار صورتنده تصوير
ايدوب ، برالينه بر اوراق ديكر الينه برياه و برلردى .

ساتى } (Sati) اسكى مصريلر عندىنده ارواح
{ اموانه موكل زغم اولنور بر پرى او -
لوب ، ديز اوستنه طورمش و روحدن كنياه اولان
بر قوشى محافظه ايدر صورتنده تصوير اولنان رسمى
آثار عتيقه مصريه ده كورينور .

-- هندستان اساطيرنده دخى بو اسمله بر انهنه
كاذبه اولوب ، (سيوا) نك زوجه سى زغم اولنور ،
و كويا قوجه سنك قاين پدرى طرفندن تخمير اولنديغى
كورنجه كندينى آتشه آتوب ، پانديغنه اينتيلير .
زوجلرينك جنازه لريله يانان برهمنى قاربلمه ده بو اسم
ويريلير .

ساتير } (Satyres) اسكى يونان و روما اسا -
طيرنده قيرلده ياشار و عشرت الهى

زعم اولنان (باقخوس) ك ياننده بولنوب خوره تير، شرق سويلر وتبلك چالار و بعضاً اورمان پريلريني تمقيب ايدر صورتده و ياري تكه ياري انسان رسمنده تصوير اولنور برطاقم اشخاص موهومه ايدى .

ساجيناو { ممالك مجتمه نك قسم شماليسنده واقع (هورون) كو .

لنك غربى ساحلنده بيوك برقوى اولوب، بويى ۴۶ واكى ۴۰ كيلومتره در. كوزل آظه لرى و بك چوق باليغى وارد ر. — ممالك مذكوره نك ميشيفان كو. لنه دو كيلور بواسمه بزهر دخى وارد ر .

ساجيناو سیتی { ممالك (Saginawcity) مجتمه نك ميشيفان جهو .

ريتنده و (لانسينغ) ك ۸۶ كيلومتره شمال شرقيسنده اوله رق ساجيناو نهري كنارنده و بونهر ك منصبندن ۴۷ كيلومتره بوقايرده سنجاق مركزى برقبه او . لوب، ۱۰۰۲۵ اهاليى، بك ايشك تجارتي، بخارله دوز حرار لرى، دو كخانه لرى، ماكينه وساژه قابريقه لرى، دباغخانه لرى و ساژ صنايعى وارد ر . قارشيسنده بولنان (است ساجيناو سیتی) ايله برابر اهاليى ۳۰۹۱۵ نفوسه بالغ اولوب، ۱۹ كليساسى، ۵ كتبخانه سى و متعدد مکتبليله ساژ مؤسسات علميه سى وارد ر .

ساجيشته { «سچشته» ماده سنه مراجعت بيوريله .]

ساجيله { (Sacile) ايتالياده و نديك خطه . سنك (اودينه) ايتلنده و اودينه نك

۵۰ كيلومتره غرب جنوبيسنده اوله رق، (ليويجه) نهري اوزرنده واقع ناحيه مركزى برقبه اولوب، ۴۰۰۰ اهاليى، يوك منسوجات دستكاه لرى، شراب تجارتي و دمير بولى وارد ر .

ساحرى { ايران شهراسندن اولوب، عن اصل رؤساء اتراكند ر . شو رباعى

اونكدر :

اي آن كه دلتر ا خبى از من نيست
تامينكبرى خود اثرى از من نيست
رحمى بدلم كن مكو كين دل كيبست
آن كار كه هست از ديكرى از من نيست

ساحل { معنى لغويى معلوم اولان بوكله ساحل (آفريقاده ساحل بخرده بولنان بعض خطه لره علم اولشدر . بونلر ك باشليجه لرى بحر

احرك ساحل غريبسنده و مصوعك شمالنده واقع خطه ايله جزاير وتونسك ساحله قريب قسمليدر . آفريقانك سواحل شرقيه سنه يعنى زنكبار و سفاله ايله اوچوارلرده كى ممالكه دخى بواسم اطلاق او . لنوب، اورانك اهاليسته و بونلر ك سويلدكلى لسانه دخى (ساحلى) يا خود (سواحلى) دينلر .

ساحل { بروت ولايتنده بواسمه ايكي ناحيه برونوب، برى عكا سنجاق و قضا .

سنده واقع و ۱۸ قريه يي جامع، و ديكرى لازقيه سنجاق و قضا سنده كاش و ۵۸ قريه دن مركبدر . — طرابلس غرب و لايتنك مركز قضا سنده دخى بواسمه بر ناحيه وارد ر .

ساحالين { (Sakhalin يا خود Sakhalien) سيبريه نك ساحل شرقيسى قار .

شيسنده و اوخوجق دكيزنده بر بيوك جزيره اولوب، ۵۲° ۴۵' ايله ۲۲° ۵۴' عرض شمالى و ۲۹° ۱۳۹' ايله ۲۵° ۱۴۲' طول شرقى آره لرنده ممتد اولديغى حالده، غرباً ساحل مذكور دن (تاتارستان بوغا . زى) دننان طار و اوزون بر بوغازله و جنوباً چابو . نيه نك (بزو) جزيره سنندن (پروزه) بوغازيله آير . لشدر . اهاليى عنندنه (قراقتو) اسميله معروف اولوب، (ساحالين) اسمى مانچو لسانندن مأخوذ براسدن غلطدر . شمالدن جنوبه ممتد بالبق شكلنده طار و اوزون بر آظه اولوب، بويى ۹۵۷ واكى اك كنيش يرنده ۱۹۵ واك طار محلنده ۲۸ كيلومتره در . مساحه سطحيه سى ۳۶۵ ۷۵ و اطرافنده كى كوچك آظه لره برابر ۹۷۸ ۷۵ مربع كيلومتره در . اهاليى آنجق ۷۰۰۰ راده لرنده در . اراضيسى طاغلق او . لوب، اك يوكسك طاغى ۱۵۰۰ متره ارتفاعنده در . باليكز امور ايرماغنك منصبى قارشيسنده واقع او . لان قسم شماليسنده بعض واسع اووه لرى وارد ر . سواحلى دوز اولوب، شرق جهتنده (ترينيا) و جنوبه (آنيوه) اسملريله ايكي بيوك كور فزى وار ايسه ده، بيوك سفانك بارينه جغى هيچ برلمايى يوقدر . (تيمير) و (بوروناي) اسملريله ايكي نهري اولوب، برنجيسى جنوبدن شماله و ايكنجيسى شمالدن جنوبه طوغرى آقار . برنجيسنك مجراسى ۳۹۵ كيلومتره طولنده اولوب، منصبنه قريب محلى سير سفاشنه صالحدر . ساژ مياه جاريه سى برطاقم سيللر .

دن عبارتند. برقاج کولی دخی وارد. هواسی
سیبریہ نک کینه مشابہ اولوب، یالکز سواحل غربیه
وجنوبیه سی جاپونیه دکیزینک صیحاقتیسیله
ایصینه رق نسبتاً معتدلدر. شمال و شرق جهتنده
میزان الحراره قشبین تحت الصفر ۳۷ درکه به قدر
ایز، و دکیز طونار؛ غرب و جنوب جهتنده میزان
الحراره ۲۵ درکه دن آشاغی به ایتر. قار و بوز
اکثریا تموزه قدر طورور. یانمورلری دخی چوق
اولوب، یازین اکثریا سیس آلتنده بولغله، دائمی صو.
رتده حزن انکیز برمنظره ابرازاید. برقاج برنده معدن
کوری و نفت بولنوب، سواحلنده دخی کهریا کثرتلیدر.
نباتاتی چو قنجه اولوب، ایچ طرفلری چام و ساثرانچاری
حای و اورمانلره مستوردر. سواحلنه کلنجه، شمال
و شرق جهتی نباتاتجه سیبرییه و جنوب و غرب قسمی
جاپونیه به مشاهدرد. حیوانات وحشیه سی آبی، تیلکی،
سمور و ساثره دن عبارت اولوب، رن دینان کییک
نوعی دخی وحشی حالنده بولنور. قیلانلر بعض دفعه
آمور وادیسندن یوزره ک آطیه کچرلر. حیوانات
اهلیه به باشلیجه کویکدن عبارت اولوب، بو حیوانی
قیزاق چکمه ده و یوک طاشیه ده استعمال ایدرلر.
روسلر و جاپونیه لیلر بر مقدار صغیر و آت دخی ادخال
ایتملردر. دکیزنده بالینگک انواعی کثرتلی اولوب،
بالینه و دکیز آیدسی و ساثر بیوک حیوانات بحریه دخی
بولنور. اهالیسی (کیلیاق) و (آینوس) دینان ایکی
قوم و جسدیه منقسم اولوب، بر مقدار چینلی، قورلی
مانچو و جاپونیه لی دخی بولنور. جزیره نک حاکمی
اولان روسیه دولتی آطه نک مناسب محارنده برطاقم
قرمغوللر و قریه لری تأسیس ایدوب، جانیلری و پولتیقه
متهملرینی اورایه نفی ایتمکله، اسکاننه چالیشمش
ایسه ده، بو آطه دهشتلی برمنفا و صوئوق برزنداندن
بشقه برشی اولمامشدر.

ساخالین اولا { (Sakhalin - Oula) نام
{ دیکرله (آیفون Aigoun)

چین دولتنگ مانچوریه مملکتنده (آمور) ایرماغنک
ساحل یمینده و °۵۰'۵۵ عرض شمالی ایله
°۱۴'۱۲ طول شرقیه اوله رق روسیه نک النده
بولنان (بالخو و یچنسنک) ک ۳۵ کیلومتره جنوبنده
برقبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی و خیلی تجارتی
وارد.

سادو { (Sado) پورتکیزک قسم جنوبنده
برایرماق اولوب، (آلتیو) ایالتنک
(سرادوقالدرای) طاغندن نبهانه، منبت براووه نک
ایچنده جریان ایدره ک، ابتدا آلتیو ایالتنی استرمدور
ایالتندن تفریق، وبعده بویکنجی ایالتیه دخول ایدر؛
و ۱۵۰ کیلومتره ک جریاندن صکره بحر محیط آطلا
سی به دو کیلور. برچوق نابعلری وارد.

سادووه { (Sadowa) جهستانک (کوینفراج)
{ سنجاق و قضا سنده و کوینفراجک

۱۴ کیلومتره شمال غربی سنده برکوچک قریه اولوب،
یالکز ۱۱۵ اهالیسی اولدینی حالده، پروسبه لیلرک
۱۸۶۶ سنه سی تموزنک ۳ نده بو موقعه آوستریا
عسکرینه قارشی قراندقلری محاربه قطعه ایله شهرت
بولمشدر. — عالیچیه ده دخی بو اسله ۳۸۸۳ اهالی
جامع برکوچک قصبه وارد.

سادیات { (Sadyatte) صاروخان جهتندن
{ عسارت اولان (لیدیا) خطه

قدیمه سی حکمدارلرندن اولوب، تروئیه مشهور اولان
(فرسوس) ک بیوک پدری و (آلیات) ک پدری
ایدی.

ساراتوغه { (Saratoga) ممالک مجتمه نک
{ (نیویورق) جمهوریتنده نیو-

یورقک ۲۶۰ کیلومتره شمالنده برقبه اولوب،
۴۰۰۰ اهالیسی و قره جگرله باغصافی خسته لقلرینه
نافع مشهور میاه معدنیه سی وارد.

ساراتوف { (Saratov) روسیه ده (ولغه)
{ (نهری کنازنده و پترسبورغک

۱۵۹۰ کیلومتره جنوب شرقی سنده همنای اولان
ایالتک مرکزی برشهر اولوب، ۱۲۲۸۲۹ اهالیسی،
مکتب اعدادیسی، نباتات باغچه سی، پک ایستلک
تجارتی، آت تجارتنه مخصوص بنایری و جوارنده
شاب معدنیله پک چوق طوت آغاجلری وارد.
موسقوه ایله اژدرهان آرمه سنده نی تجارتک براهمیتلی
موقفیدر. — ساراتوف ایالتی شمالاً (پنزه)
(سیمبرسک)، شرقاً (اورنبورغ)، جنوباً (اژدر-
هان)، غرباً دخی دون قراقلری اراضیه سیله
(ورونیه) و (تامپوف) ایالتلریله محدود اولوب،
بوی واکی تقریباً ۶۰۰ کیلومتره و مساحت سطحیه سی
۸۴۴۹۴ مربع کیلومتره در. ۲۳۴۶۳۳ اهالی

قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، دمیر یولی، پور سلین و اوپون کاغدی فابریقه لری، دمیر خانه لری و کور معدنی واردر. مذکور نهرک اوزرنده کوزل برکوپریسی اولوب، اسمی دخی «ساره کوپریسی» معناسنی افاده ایدبور.

قصبه سی اولوب، ایوم (سرقند) اسمیله برقریه حالنده در. } سارپتیه (Sarepta) سوریه ساحلنده صور ایله صیدا آره سنده اسکی برفنیکه

سارپتیه (Sarepta) روسیه نك (ساراتوف) ایالتنده و ساراتوفك ۱۳۲ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق (سارپه) نهری اوزرنده برقصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی و قونیاق ایله توتون فابریقه لری واردر.

سارپیدون (Sarpédon) اساطیر یونانیده (ژوپیتر) ایله (اوروپه) نك اوغلی اولوب، کویا کرید مختی تصرف ایچون، برا دری میتوس ایله محاربه ایتش؛ و مغلوب اولجه، طرفدارلریله برابر، آناطولی نك (لیکیا) خطه سنه کچه رك، اوراده برکوجك حكومت تأسیس ایلش ایدی. شاعر شهر اومیروس بونك تروآلیلرك امدادینه کیدن پرنسردن اولدیغنی، و (پاتروکلیس) طرفندن قتل اولنوب، کونشدن کنابه اولان (آبولون) طرفندن جنازه سی رفع ولیکیایه سوق اولندیغنی بیان ایدبور.

سارتنه (Sartène) قورسیقه ده آیاچونك ۵۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی برقصبه اولوب، ۴۴۰۶ اهالیسی و حیوانات محصولاتیله بال و بال موی تجارتی واردر.

سارته (Sartre) فرانسه ده برنهردر، که (اورنه) ایالتنده نبغانله، جنوبه و بده غربه طوغری آهه رق، و مذکور ایالتله سارته ومنه مع لوآره ایالتلرنی شق ایدوب، برطاقم چایلك صولرنی آله رق، ۲۷۵ کیلومتره لك جراباندن صكره (مانیه) نهرینه دوکیلور. مجراسنك ۱۲۰ کیلومتره لکی سیر سفاشته صالحدر.

سارته (Dép. de Sarthe) ایالتی فرانسه ایالاتدن اولوب، ایچندن جریان ایدن آنف البیان نهرک اسمیله مسمار. شمالاً

ایله مسکوندر. اراضیسی شمال شرقی جهتنده پك مثبت و محصولدار اولوب، جنوب شرقی قسمی غیر مزروع و یوکسك اوتلرله مستور و واسع اووه لردن عبارتدر. وولفه ایرماغندن بشقه اوزن، ایرکیز و خویر نهرلری دخی اراضیسی سقی ایدرلر. (آلتان) اسمیله برطوزلی کولی دخی واردر، که سنوی ۱۸۰ ملیون کیلو طوز ویرر.

سارا نوسه (Saragosse) اسپانیه نك (آراغون) خطه سنده و مادر. يدك ۲۸ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق (اره) ایرماغی اوزرنده همنامی اولان ایالتك مرکزی بر شهر اولوب، ۹۲۴۰۷ اهالیسی، دارالفنونی، متعدد مکتبلری، صنایع نفیسه آقادیماسی، کتبخانه سی، بر قاچ مصنع کلساسی، بر طرفه مائل برفله سی، کوزل برکوپریسی، دمیر یولی، چوخه و مسكرات فابریقه لریله حرارزلی و جوارلرنده پك کوزل موقعلری و مشهور صرعالری واردر. پك اسکی برشهر اولوب، فنیکه لیلر طرفندن تأسیس ایدلمش اولدیغنی سر ویدر. روما. لیلرك ایله کچدکن صكره آوغستوس طرفندن توسیع و تزین اولنه رق، (سزاریا آوغوسته) یاخود (قیصریه آوغوسته) تسمیه اولنشدی. شمیدیکی اسمی بونك غلطیدر. عربلك ایله کچدکن صكره (سر- قسطه) تسمیه اولنه رق، اك مشهور مدن اسلامیه حره سنه کیرمش؛ و کسب عمران ایدوب، مشاهیر علما و ادای اسلامدن برچوق ذواتك مسقط رأسی بولنمشدر. اندلس طوائف ملوکي ظهورنده مستقل برحکومت اسلامیه نك مقری اولوب، بده ۱۱۱۸-۱۱۸۸ آراغون قرالی آلفونس طرفندن اوزون برمحارمه دن صكره ضبط، و پایخت اتخاذ اولنمش ایدی. — ساراغوسه ایالتی شمال شرقی جهتندن هواسقه، شرقاً تاراغونه، جنوب شرقی جهتندن قاستلون، جنوباً تروئل، غرباً سوریه ولوغروتو، غرب شمالی جهتندن دخی یامپلونه ایالتلریله محدود اولوب، مساحه سطحیه سی ۱۷۲۲۴ مربع کیلو متره و اهالیسی ۴۱۵۱۹۵ کشیدر.

سار بروک (Sarrebuck) پروسیه نك (رین) ایالتنده (تروه) دن ۲۸ کیلومتره لك مسافه ده و فرانسه حدودی قریبنده اوله رق (ساره) نهری اوزرنده سنجاق مرکزی بر

محاربه‌ی قرانمش ایسه‌ده، ایکنجی‌سنده مغلوب اولوب، (نینوی) شهرینه قیامتش؛ وایکی سنه محاربه صره آنتننده قالدندن صکره، دجله‌نک طغیان دشمئلرینه بر بول آچغله، شهره دخالرندنه ساردا- نابل کندی نفسنی و زوجه‌لرله اموالنی یا قورق، تسلیم اولغلامشدر. بوندن صکره آتور دولتی مندرس اولوب، یرینه میدیه، بابل و نینوی دولتری تشکل ایتمش ایدی. اوغلی (پهلول) ایکنجی ساردانابل اسمیله نینوی حکمدارلغنی محافظه ایده‌تیلشدر.

ساردنیه } (Sardaigne) آق دکیزک
سیچیلهدن صکره اک بیوک آطه -
سی اولوب، تابع بولندینی ایتالیا ساحیلله فرانسه و تونس سواحلدن همان مساوی مسافده یمنی آتاشغی یوقاری ۲۰۰ کیلومتره بعدنده واقعدر. شمالنده یولنان قورسبکه جزیره‌سندن (بونیفاجو) بوغازیله آیرلمشدر. شمالدن جنوبه تمتد غیرمنتظم بر مستطیل شککنده اولوب، اسکی یونانیلرک و ایوم عربلرک کیدکلری تغلین رسمنه مشابه اولدیغندن، قدیماً بو معنایی افاده ایدن (ایخنوسه) اسمیله معروف ایدی. ۱۲' ۳۸' ایله ۱۰' ۴۱' عرض شمالی و ۴' ۵' ایله ۷' ۴۳' طول شرقی آرهلرندنه تمتد اولوب، طولی ۲۷۰ و عرض وسطیسی ۱۱۵ کیلومتره در. مساحه سطحیه‌سی ۲۴۳۴۲ مربع کیلومتره اولوب، ۱۰۱۷ کیلومتره طولنده سواحلی واردر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق اولوب، آتجق سواحلی دوز و آچقدرد. جزیره‌نک وسطلرندنه واقع اک یوکسک طاغی اولان (جنار جنتو) نک ۱۷۸۳ و شمال‌قسننده کاش (اییاره) نک ۱۳۰۰ متره ارتقاعی واردر. جنوب غربی جهتنده‌کی (لیناس) طاغی ۱۲۳۵، جنوب شرقی قسننده واقع (سرپدی) ۱۰۷۶ و شرقی شمالی جهتنده کاش (آوو) ۱۱۲۸ متره ارتفاعنده در. میاه چاریه‌سی چوق اولوب، اک بیوک نه‌ری (تیرسو) در، که مذکور (جنار جنتو) و (آوو) طاغلرندن نبعان ایدن بر چوق چایلرک اجما‌عاندنن بالتشکل، غربه طوغری جریانه، (اورستانو) کورفزینه دو کیلور. سواحل شرقیه‌سنه اینن انهارینک اک بیوک (قلو- مندوزه)، ساحل شمالیسنه دو کیلنلرینک باشلیجه‌سی (غورثی) نه‌ری اولوب، ساحل جنوبیسنه دخی

(اورنه)، غرباً (مانیه)، شرقاً دخی (لوآرمعشر) ایالتلرله محدود اولوب، ۶۲۱۶ مربع کیلومتره مساحه سطحیه‌سی و ۴۶۲۳۹ اهالیسی واردر. مرکزی (مان Mans) قصبه‌سیدر. اراضیسی مختلف اولوب، بغدادی و سائر حیواناتله سبزه و میوه‌لرک انواعی و کنویر و سائر محصولاتی واردر. شرابلری ایجه‌در. طور اهلیه‌سی مشهور اولوب، آریلری دخی چوقدرد. بز، باصمه و سائر منسوجانه، موم، جام، کاغذ، غانت و سائره فابریقه‌لری و تنکه ایچنده محفوظ سبزه وات و سائره اخراجاتی واردر. ایالت مان، ماسر، سنت قاله و لایس اسملرله ۴ قضایه منقسم اولوب، ۳۳ ناحیه و ۳۸۶ دائره بلدییه‌ی حاویدر.

سارد } آیدین ولایتک صاروخان سنجاغنده
واقع صالحلی قضا‌سندنه و صالحینک
کیلومتره غربنده اوله‌رق قصبه‌دن آلا شهره کیدن دمیر یول خطی اوزرندنه و غایته کوزل بر اووه‌نک ایچنده بر کوچک قصبه اولوب، لیدی خطه قدیمه سنک پانچتی بولغش اولان سارد یاخود ساردس (Sardes) شهر قدیمک خرابه‌لری اوزرندنه مؤسسدرد. بو شهر مموریت و ثروتیله مشهور بولغش اولوب، میلاددن ۵۴۷ سنه اول ایران شاهی کینسرو قرسوسی اسیر ایدنه‌رک، لیدی دولتته ختام و بردکدن صکره، سارد ایالت مرکزی اولوب، ایرانلرله یونانیلر آرهنده بر نقطه اختلاط و مرکز تجارت اولغله، ینه اهمیت و معموریتی محافظه ایتمش؛ و رومایلرک ضبطنه چکدکدن صکره دخی پک معمور بر شهر حالنده قار لوب، (تیر) زماننده زلزله دن خراب اولمش ایسه‌ده، ینه تعمیر اولمش ایدی. بعده بیزانتین زماننده تدقی به یوز طوتوب، نهایت تیمورلنک طرفندن تخریب اولغمشدر.

ساردانابل } (Sardanapale) برنجی
{ آتور دولتنک صوک حکمدار.

ری اولوب، قبل میلاد ۷۹۷ دن ۷۵۹ و دیکر بر روایته کوره ۸۳۶ دن ۸۱۷ تاریخهنده‌ک حکومت سورمشدر. کوشک و ذوق و سفاهته و دوشکون اولغله، آرباک (یاخود آرباسس) اسمنده بر میدیه‌لی و بلز (یاخود بلزیس) اسمنده بر کلدانی طرفندن هله‌هنده فساد اوپاندیریله‌رق، صاحب ترجمه ایلک

(قالیاری) نهري دوکيلور . سواحله قریب برجوق کوللر اولوب، اک بیوکلری ساحل غریبسنده واقع (غریبینی) کولیدر، که (اورستانو) کورفرینسه دوکيلور برآياغی واردر . سواحلی خیلی کیرینتیلی چیقننیلی اولوب، بیوک وکوک کورفر و قویلری چوق ایسهده، اوجهتلرده هواسی پک آغیر وصیتمهلی اولوب، اهالیسی دخی اوتهدن بری قورصالنرک قورقو سندن ایچ طرفلره ومدافه به الویریشلی یوکسک یرله چکیلرک، کهمیلهکه میل اتمکلرندن، تجارت بجریه به آچیق لیمانلری واسکله لری پک آذر . ساحل جنوبیسنده (قالیاری)، ساحل غریبسنده (اورستانو) وساحل شمالیسنده (آسیاره) کور . فزلی ذکره شایاندر . اراضیسی پک منبت ومحصولدار اولوب، علی الخصوص حبوبات و ذخائر بیتشدیرمهکه استعدادی پک چوق اولمغله، وقتيله «رومانک مغدیه . سی» نامنی آلمشیدیهده، شمدهکی حالده، اهالیسنک قلاتی، هواسنک آغیرلغی وزراعتک ههنوز اسکی اصولده اجرا اولنسیله ترقیات عصر به دن محرومیتی بوقوت وقابلیت طبیعیه سندنق استفاده ایتدیره مه . مکدهدر . طاغلری وقتيله اورمانلره مستور بولنش ایکن، ایوم، اورمانلری چوق تدنی اتمش ایسهده، ینه خیلی اورمانلری وپک چوق یبانی زیتون آغاجلری واردر . معادنی پک چوق اولوب، دمیر، باقیر، قورشون، آتاسیت، کور معدنلری وصرس وسائر نك چوق ایسهده، پک آزی اخراج اولنمقدهدر . سواحلنده بالیغی چوق ایسهده، بوندن ده پک آز استفاده اولنه بیلور . هواسی طاغلرده وپوکسک محللرنده صاغلام ایسهده، آچق محللرنده وسواحله وعلی الخصوص ساحل غریبسنده واقع (اورستانو) کورفری اطرافنده، بطاققلرک کثرتندن طولانی، هوا پک آغیر وصیتمهلی مهلیکدر . صنایع وسائر اسباب ترقی وتمدن پک کری اولوب، اهالیسی عمو . میت اوزره فقیر وجاهلدر . جزیره سیچیه دن آز کوچک اولدیغی حالده، اهالیسی سیچیه اهالیسنک بر ربی بيله اولوب، آنجق ۵۲۲ ۷۲۶ نفوسدن عبارتدر . ساردنیله لیلر اساساً اسپانیه و پورتکیز اهالی قديمه سیله هنجس اوله رق (ایبر) قوم قدیمی افرادندن اولوب، بربری متعاقب جزیره یی تصرف

ایتمش اولان فنیکه لیلر، قارتاجیلر، رومالیلر، عربلر و بربرلره ورومالیلر زماننده جزیره منفا اتخا ذ او . لغله، اورابه فی اولنان اجناس مختلفه افراديله اختلاط ایدهرک، اقوام مختلفه امتزاجندن متولد برقوم او . لدقلری حالده، ایتالیان لساننک لاتینجیه به اک زیاده قریب برنوعيله متکلمدرلر . اک بیوک شهری وصرکر تجارتی ساحل جنوبیسنده وهمنامی اولان کورفر داخلنده واقع (قالیاری) اسکله سیدر . جزیره ایکی ایالته منقسم اولوب، نصف شمالیسی (ساساری) و نصف جنوبیسی (قالیاری) ایالتنی تشکیل ایدور . ساساری شهرینک (آسیاره) کورفرینده واقع (پور . توتورس) اسکله سندن قالیاری اسکله سنه قدر ممتد اولان بردمیربول خطی جزیره یی طولاً شق ایتدیکی کبی، شرق شمالی ساحلنده واقع (ترانوه) وغرب جنوبی ساحلنده کاش (پورتوسفورو) اسکله لینه دخی برر شعبه سی واردر .

ساردنیه زمان قدیمده (ایبر) قوميله مسکون اولوب، پلاسج واتروسک قوملرله یونان قدیم اها . لیسندن دخی بعض جماعتلر و برطاقم فنیکه لیلر بو آطه . به هجرت وتوطن ایتشلردی . میلاددن ۵۱۲ سنه اول قارتاجیلر جزیره به داخل اولوب، ایکویز سنه به قریب مدت حکم سورمشلر؛ ورومالیلر قبل المیلاد ۲۵۹ ده داخل اولوب، ۲۳۸ ده آطه یی بسبتون ضبط ایتشلردی . میلادک ۴۳۶ تاریخنده وانداللر قرالی (جنسریق) ک ضبطنه کچوب، بعده قسطنطنیه روم ایمپراطورلرینک الینه کچمش؛ وبعده افریقیه واندلسی ضبط ایدن غزاة مسلمین بو جزیره یی دخی قبح ایدهرک، ۱۰۲۲ تاریخ میلادیسندنک ممالک اسلامیه دائره سنده قالدقدن صکره، جنسوه وپیزه جمهوریتلرینک امداديله، ساردنیه عربلردن استخلاص اولنهرق، درت کوچک حکومته منقسم اولمش ایسهده، چوق کچمه دن مذکور ایکی جمهوریت آره سنده مقاسمه اولنمش ایدی . ایمپراطور ایکنجی فردریق ساردنیه به استقلال قراندره رق، کندی اوغلنی قرالغنه نصب اتمش ایسهده، متفاقیاً پیزه جمهوریتی آطه یی یکیدن ضبط اتمش؛ و ۱۲۹۷ ده آراغون قرالی ایکنجی ژافک ید ضبطنه کچمش ایدی . او تار . یخدن ۱۷۱۴ تاریخنده دک آراغون بعده اسپانیه

دولتک بدضبطنده قالب، تاریخ مذکورده آوستریایه یکمیش؛ و متعاقباً بودولت طرفندن سیچلیه یه بدل (ساووا) قرالی (و ققتور آمده) یه ترک اولنمش ایدی. بونک اوزرینه (ساووا) قرالرینه ساردنیه قرالی عنوانی ویرلوب، بونلردن (شارل امانوئل) ایله (ویقتور امانوئل)، قرده کی ملککارینی فرانسه یه قایدیردقلرنده، بو جزیره یه چکیله رک، ۱۷۹۸ دن ۱۸۱۴ تاریخنده دک ساردنیه ده اقامت ایتمشلردی . نهایت ایتالیانک اتحادنده ساردنیه جزیره سی دخی بودولته التحاق ایدرهک، بوجه مذکور ایکی ایالته تقسیم اولنمشدر .

ساردنیه دولتی } Roy. de Sardaigne
{ یاخود (Etats Sardes)

آوروپا دولندن ملفی بر دولت اولوب، ساردنیه جزیره سیله قره دن عبارتدر. قره قسمی آلپ سلسله؛ جبالنک شرق و غرب جهتنده واقع اولوب، غرباً فرانسه، شمالاً اسویجره، شرقاً لومباردیه، جنوباً دخی آق دیکزه محدود اولدینی حالده، ساووا دوقه لفیله پیامونته و مونسفرات خطه لردن و (نیسه) قونتلغیله (سالوچه) مارکیزلکندن و جنوه دوقه لفیله میلانز خطه سنک برقمسندن و الحاصل ایتالیانک شمال غربی قسمیله ایوم فرانسه یه تابع بعض یرلردن عبارت ایدی. ساردنیه جزیره سیله برابر بو دولتک مساحه سطحیه سی ۷۶۲۶۸ مربع کیلومتره یه واه. لیس ۵۰۰۰۰۰۰ نفوسه بالغ اولوبوردی. بودولت ۱۴ ایالت و ۵۰ سبجاعه منقسم ایدی. پایتختی (تورینو) شهری ایدی.

ساردنیه قرالغتنک اساسی (موریانه) قونتلغندن عبارت اولوب، (آرله) قرالته تابع بولنمش اولان خطه مذکوره قونتلری ۱۰۲۷ تاریخنده کسب استقلال ایتکله برابر، بتون (ساووا) مملکتنه حاکم اولمش؛ و تدریجاً توسیع ممالک ایدرهک، پیامو. نته یی ولومباردیه نیک برقمسنی دخی ضبط ایتمشلرایدی. ۱۷۱۴ تاریخنده سیچلیه یی التحاق ایدوب، آلتی سنه صکره بو جزیره یی ساردنیه جزیره سیله مبادله یه مجبور اولمشلر؛ و او وقته قدر حائز اولدقلری ساووا دوقه. لئی عنوانی ساردنیه قرالغی عنوانته تحویل ایلشدر. دره بیوک ناپولیون پیامونته و ساووا یی ضبط ایتد.

یکنده، ساردنیه قرالی ساردنیه جزیره سنه چکلمک مجبوریتنده بولنمش ایسه ده، بو امپراطورک سقوطنده پیامونته و ساووا ساردنیه قرالته اعاده اولندقدن بشقه جنوه ملفی جمهوریتیه نیسه قونتلغی دخی الحاق اولنمشدی. شارل آلبرت ۱۸۴۸ تاریخنده آوستریا نیک نفوذخی کسر ایدرهک، الکسانسه برنوع مشروطیت اداره و برمش؛ و ایتالیا اتحادیچون چالیشمغه باشلامش ایدی. اوغلی ایکنجی ویقتور امانوئل پدرینک اثرینه تبعیتله، مقصدینه نائل اولوق ایچون، فرانسه وانکتره ایله برلشهرک، قریم محاربه سنه دخی اشتراک ایتمش. و ۱۸۶۰ ده، ایتالیا اتحادی میسر اولدقده، بتون ایتالیانک قرالغته انتخاب اولنمشدی. بو وجهله ساردنیه قرالغی ایتالیا قرالغته قلب اولنمشدر .

بو دولته حکومت سورنلرک اسامیسیله تاریخ جلوسلری بوجه زیردر:

۱۴۵۹	لوی	(۱ — موریانه وبعده
۱۴۶۵	طقوزنجی آمده	ساووا قونتلری)
۱۴۷۲	برنجی فیلیبرت	بر تولد (موریانه قونتی) ۹۹۹
۱۴۸۲	برنجی شارل	۱۰۲۷
۱۸۸۹	ایکنجی شارل	(ساووا قونتی)
۱۴۹۶	ایکنجی فیلیپ	برنجی آمده ۱۰۴۸
۱۴۹۷	ایکنجی فیلیبرت	ایکنجی آمده ۱۰۶۰
۱۵۰۲	اوچمی شارل	ایکنجی هومبرت ۱۰۷۲
۱۵۵۳	امانوئل فیلیبرت	اوچمی آمده ۱۱۱۸
۱۵۸۰	برنجی شارل امانوئل	اوچمی هومبرت ۱۱۱۸
۱۶۳۰	برنجی ویقتور آمده	برنجی توماس ۱۱۸۸
۱۶۳۷	فرانسوا یاسینت	دردنجی آمده ۱۲۳۴
۱۶۳۸	ایکنجی شارل امانوئل	بونیفاس ۱۳۵۳
		پیر (پترو) ۱۲۶۳
(۳ — ساردنیه قرالری)		برنجی فلیپ ۱۲۶۸
۱۶۷۵	ویقتور آمده	بشنجی آمده (بیوک) ۱۲۸۵
۱۷۳۰	برنجی شارل امانوئل	ادوارد ۱۴۲۳
۱۷۷۳	ایکنجی ویقتور آمده	ایمون ۱۴۲۹
۱۷۹۶	ایکنجی شارل امانوئل	آلتنجی آمده (یشیل) ۱۴۴۳
۱۸۰۳	برنجی ویقتور امانوئل	یدنجی آمده (قرمز) ۱۴۸۳
۱۸۲۱	شارل فلیکس	(۲ — ساووا دوقه لری)
۱۸۳۱	شارل آلبرت	سکرنجی آمده ۱۳۹۱
۱۸۴۹	ایکنجی ویقتور امانوئل	

(مشارالیه ایکنجی ویقتور امانوئل ۱۸۶۰ ده ایتالیا قرالی اولمشدره.)

ساردیقه } (Sardique) یاخود (اولپیا
{ (Sardia) ساردیقه (Ulpia Sardica)
صوفیه شهرینک اسم قدیمیدر .

سارزانه } (Sarzane) ایتالیانک جنوه
{ خطه سنده واسپجیه نیک ۱۲ کیلو.

متره شرق جنوبیسنده اوله‌رق (ماغره) قربنده برقصه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر .

سارزو (Sarzu) فرانسه‌نك (مور . بیهان) ایالتنده و (وانه) نك ۲۲

کیلومتره جنوبنده ناحیه مرکزی برقصه واسکله اولوب، ۵۶۵۴ اهالیسی، لیمانی، محلله‌لری و دکنیز حاملری واردر. ادیادن (لساز) نك وظنیدر.

سارق (Sark) مانسه دکنیزده (جرسی) ایله (کرنسی) آله‌لری آره‌سنده

ونورماندیا ساحلندن ۳۰ کیلومتره‌لك مسافده واقع وانکتره دولتنه تابع برآله اولوب، بونی ۴ واک ۲ کیلومتره اولدیغی حالده، ۶۰۰ اهالیسی و کموش و باقیر معدنلری واردر .

سارکیمنه (یاخودسارکوند) (Sarrequemine, Saarqemünd) آلساس لورن

ایالتنده و (میج) نك ۷۵ کیلومتره شرقنده اوله‌رق (ساره) ایله (بلزه) نهرلینك ملتاسنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۰۷۵ اهالیسی، قطیغه و بیون باغی ایله چکی دریسی و پورسلین و ساژره فابریقه‌لری واردر. وقتیه مستحکم ایدی .

سارلات (Sarlat) فرانسه‌نك (دور . دونیه) ایالتنده و (پریکو) نك

۷۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله‌رق بروادینك ایچنده واقع قضاا مرکزی برقصه اولوب، ۶۰۷۴ اهالیسی، داخلی مکتبی، دکرمن طاشلری و حیوانات و جوز یاغی تجارتی واردر .

سارلویی (Sarrelouis و آلمانجه Saar-Luis) پروسیه‌نك رین ایالتنده و (تروه).

نك ۶۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله‌رق (سار) نهری اوزرنده قضاا مرکزی برقصه اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی و اسلحه فابریقه‌لریله دباغخانه‌لری واردر .

سارماتیا (Sarmatic) اسکی یونان جغراف. فیونی بواسمی قره دکنیزک شمالنده

و بحر خزر ایله بالطبق دکنیزی آره‌سنده واقع اولان واسع و حدودی مهم برقطعه‌یه بریرلردی. سارمات تعبیر ایتدکاری اهالیسی، که اقوام تاناریه‌دن اولملری ملحوظدر، ساکن اولدقلری ممالکی اسکیتلردن ضبط ایتشلدی؛ بعده غولترک ید ضبطنه کچوب، مؤخرأ بونلره قارشلی هونلرله اتساق اتمش؛ و بونلرله برابر آوروپاده یغما کرلکده بولغشلدرد .

سارن (Sarnen) اسویجره‌نك (اونتروالد) ناحیه‌سنده و (برنه) نك ۸۰ کیلومتره

شرقنده اوله‌رق (آ) نهری اوزرنده و همنامی اولان کولک کنارنده بر قصبه اولوب، ۳۶۰۰ اهالیسی، لاتیجیه مخصوص مکتبی و طوبخانه‌سی واردر .

سارنو (Sarno) اینا لیاده ملغی نابولی قرالغنگ (برنجیساتو اولتریوره)

ایالتنده و (سالرنه) نك ۱۷ کیلومتره شمال غربیسنده اوله‌رق همنامی اولان چایک اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۵۵۰۰ اهالیسی، کاغد و اییک منسوجات فابریقه‌لری و چلیکلی و کورودی میاه معدنیسی واردر . پک اسکی بر قصبه اولوب، پلاسجیل طرفندن تأسیس ایدلمش اولدیغی سرویدر .

ساروس (G. de Saros) کورفزی آطه‌لر دکنیزده کایبولی شبه جزیره‌سنك

خارجنده برکورفزدرد .

ساره (و آلمانجه ساآر (Sarre, Saar) آلمانیده برنهردر، که (دونون)

طاغندن نبعانله، آلساس لورن ایالتی شق ایتدکن صکره، (رین) ایالتنه دخول، و ساربروق و سالوبی قصبه‌لری ایچندن سرور ایدرک، ۲۲۰ کیلومتره‌لك جریاندن صکره، رین ایرماغنه تابع (موزله) نهرینه دوکیلور .

ساره (حضرت ابراهیم (عم) نك زوجہ‌سی اولوب، نبی مشارالیه مصره عزمتلر.

نده همشیره‌سی اولدیغی اعلان ایتدکله، فراغندن آپوفیس ساره‌یه عاشق اولوب، کندیسینی طلب ایتد . یکندن، حضرت ابراهیم مصری ترکه مجبور اولوب، عمالته‌دن (ابی ملک) نك الکاسنه کیتدیکنده، بو دخی ساره‌ینی آلمق تشبثنده بولمش ایسه‌ده، من طرف الله قورتارلمش ایدی. ساره عقیم اولدیغیچون حضرت ابراهیمه کندی چاریسی هاجری ترویج اتمش؛ و هاجردن حضرت اسماعیل (عم) طوغدقدن صکره، کندیسینی دخی، رواسته کوره طقسان باشلر. نده اولدیغی حالده، حضرت اسحق (عم) ی طو غورمشدر. (بده هاجری قیصقاندیفندن، حضرت ابراهیمی بونی اوغلیله برابر ارض حجازه کوتوروب براقعه مجبور ایتشدر. ساره ۱۲۷ یاشنده وفات ایتشدر .

اسکله سی اولان (پورتوتورس) ک ۱۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۵۰۰۰ اهالیسی، دارالفنون، داخلی مکتب اعدادیسی، کتبخانه سی، اسکی برقله سی، مصنع بر کلیسایی، ایکی سرائی، کوزل برچشمه سی، جوارنده کوزل تفرجگاهلری، مشهور باغچه لری وتوتون و زیتون یاغی تجارتی واردر. — ساساری ایالتی ساردنیه نك نصف شمالیسندن عبارت اولوب، تفصیل احوالی «ساردنیه» ماده سنده بیان اولمشدر.

ساسان { ملوک ایرانیه نك دردنچی طبقه سی اولان (ساسانیان) سلاله سنك باشی و بودولتک مؤسس اولان آردشیر بابکانک پدریدر. کندیس کیانیانندن بهمن بن اسفندیارک اولفی ساسانک نسلندن اولدینی حالد، اسکندرک ایرانی قیچندن و بوجهانگیرک وفاتندن صکره ظهور ایدن ملوک طوائف زمانده اجدادی فارس اقلیمنده یاشایوب، کندیس بابک اسمنده بر زنگینک چوبانی ایدی؛ و بونک قیزی تزوج اتمشدی. بو ازدواجدن آردشیر طوغوب، ملک و سلطنته نائل اولمش؛ و کندیس والدیه سنك پدری اسمنه نسبتله بابکان لقبیه تلقیب اولمش ایسه ده، تاسیس ایلدیکی خاندان سلطنت پدرینک اسمنه نسبتله (ساسانیان) تسمیه اولمشدر.

ساسانیان { ایران ملوک قدیمه سنك دردنچی بودولت میلادک ۲۲۶ تاریخده آنف الترجه آردشیر بابکان بن ساسان طرفندن تاسیس اولنهرق، ۶۵۲ تاریخ میلادیسنه یعنی عهد خلافت حضرت فاروقیده ایرانک سسد ابن ابی وقاص حضرتلری یدله فتح و ممالک اسلامییه الحاق اولندیفی تاریخه دک ۴۲۶ سنه شمسیه دوام اتمش، ۲۸ حکمدار کلشدر. بیوک اسکندرردن صکره ایران ماکدونیه لی و ایرانلی برطاقم طوائف ملوکه منقسم اولوب، بونلرک ییننده اشکانیان خیلی قوت و مکنت قزاقمش، و ایرانک اکثر طرفلرنی تحت اداره لرینه آکشر ایدیسه ده، ایران دولتی کیانیان زماننده کی فرو شوکتی بوله ما. مشدی. ساسانلر زماننده ایسه ایران شرقاً و شمالاً حدود قدیمه سنی بولوب، آنجق غرب جهتندن روما. لیلرک قونته تصادف اتمکله، بو ایکی بیوک دولت

ساره { عصر رسالت نسوانندن ربی هاشم نسلندن بر قاری اولوب، رؤساء قریشه خاندنله ک ایدر.

ساره بنت الربعی { مشاهیر محدثانندن و امام سیو طینک اشیاخندن اولوب، شیخ الاسلام سراج الدین بن الملقنک حقیقه سیدر. علم حدیثی مشار الهمدن اوکرتوب، ۸۶۹ ده وفات اتمشدر.

ساره بنت عبد الرحمن { قدسلی محدثه اولوب، صلاح الدین صفدینک استادی علم الدین برزالی کندیسندن اخذ حدیث اتمشدر. وفاتی ۷۱۶ ده واقع اولمشدر.

ساری { ایرانک مازندران خطه سنده و طهرای ۱۶۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و مازندران نهری اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی و اژدره هانله بیوک تجارتی واردر. بک اسکی بر قصبه اولوب، کتب قدیمه ده (زادراقرته) و دهها طوغریسی (زدرکرد) اسمیله مذکوردر.

ساریه { صحابه دن ایکی ذاتک اسمی اولوب، حضرت پیغمبرییه کلوب، شرف اسلامه مشرف اولدقدن صکره، قومنه عودت ایده رک، بونلری طوعاً اسلامه کتیره مدیکچون، استمال سیف ایله بومقصده موفق اولمشیدی. — ایکنجیسی (ساریه بن زینم) در، که حضرت فاروق (رضه) خطبه ایراد بیورمقده ایکن، کندیسنی غزا محلنده کوروب، مغلوبیتدن محافظه ایچون، «یاساریه الجبل الجبل» بیورمش؛ و صاحب ترجمه بوصدایی ایشیدوب، مو. جینجه حرکت ایلش ایدی.

سازان { (Sazan) آدریاتیک دکیزنده آو. لونیه اسکله سی قارشیسنده اولهرق آچیقده خالی بر آطه اولوب، سرعارله مستور اولمغه، بعض موسملرده چوبانلر طرفندن زیارت اولنور.

ساساری { (Sassari) ساردنیه جزیره سنك ساساری { ساحل شمالیسی قریبنده و قالیا. رینک ۱۵۷ کیلومتره شمال غریبسنده اولهرق،

آره سنده همان متمادياً محاربه لر وقوع بولهرق، كاه
 دجله وكاه فرات مجراسى خط حدود يرخى طوتاردى .
 مع هذا ساسانير زماننده ايران دولتنك شوكت
 وشكوهى وجاه و ثروتى بك بيوك اولوب، اكسره نك
 دارات و دبدبه سى ضرب مثل حكمنه چكشدر . بونلر
 خسرو عنوانى آلدق لردن، عربلر طرفدن بونك
 معربيله (كسرى) و جمع صيفه سيله (اكسره) نسميه
 اولنمشدر . اكسره نك حيره و انبار ايله ساثر بلاد
 عربيه و بر آره لى يمنه دخى حكملرى جارى اولمشدر .
 مركز لرى ابتدا فارسده (اصطخين) و بعده عراقده كى
 (مدائن) شهرى ايدى . يانختلرينك محلى مناسبتيله
 سربانيلرله مناسباتده بولنوب، (پهلوى) اسميله
 معروف لسانلرينه سربانجه دن مأخوذ بر جوق كلمت
 و تعبيرات و اصطلاحات قارشيش اولديغى كپى ،
 استعمال ايتدكارى خط پهلوى دخى خط سربانيدن
 مأخوذ ايدى . كيانيان زماننده مستعمل بولنش
 اولان (خط مچ) متروك اولوب، زند لسانى دخى
 اهالى طرفدن آكلشلامغه باشلامش اولديفندين،
 مذهب لرينك دستور العملى حكمنده اولان (زند
 آوستا) دخى لسان پهلوى يه ترجمه و خط پهلوى ايله
 تحوير اولمشدى . ساسانيان ملوكنك اسناميسيله
 تاريخ جلوسلرى بوجه زيردر :

میلادی	میلادی
٤٦٠	٢٢٦
٤٨٤	٢٢٨
٤٩٨	٢٧١
٥٤٦	٢٧٢
٥٧٩	٢٧٦
٥٩١	٢٩٣
٦٢٩	٢٩٦
٦٢٩	٣٠٣
٦٣٠	٣١٠
٦٣١	٣٨٠
٦٣١	٣٨٤
٦٣٣	٣٩٠
٦٣١	٣٩٩
٦٥٢	٤٢٠
	٤٤٠
	٤٥٧

١٨٣٨ ده وفات ايتمشدر . علم حقوق تحصيليله
 مشغول اولديغى حالده ، همان مملز اولهرق
 السنه شرقيه ينى و على الخصوص عربى ، فارسى
 سربانى ، عبرانى و تركى لسانلرينى اوكرنوب ، ابتدا
 ضربخانه جبه بعض مأموريتلرده استخدام ، و آقادميا
 اعضا لغته انتخاب اولنهرق ، بعده اعضا قله برابر آقا .
 دميالك دائمى كتابتنه تعيين اولمشدى . ١٧٩٥ ده
 تأسيس اولنان السنه شرقيه مکتبنده عربى مملكتنه
 و ١٨٠٦ ده فرانسه مکتبنده فارسى خواجه لكتنه
 نصب اولنش ايدى . ١٨١٤ ده دارالفنون مجلسى
 اعضا لغته نصب اولنش ايسه ده ، اعضاى ساثره نك
 اوكاريله كندى افكارينى ناقابل توفيق كور .
 ديكندين ، استغفايه مجبور اولوب ، ١٨٢٢ ده
 فرانسه مکتبيله السنه شرقيه مکتبنك مديرى اولمش ؛
 و نه اوسنه (آسيا جمعيتى Société Asiatique)
 اسميله معروف و مشهور اولان جمعيت علميه ينى تأسيس
 ايدهرك ، بونك ده رياسته انتخاب اولنش ايدى .
 ١٨٣٢ ده پارس كتبخانه سنده ال يازيسيله محرر
 كتبك حفظنه مأمور اولمغه برابر ، اعيا نلغه دخى نائل
 اولمش ايدى . يوقا ريد صايان السنه شرقيه ايله
 برابر يكرمى لسانه واقف ايدى . بر جوق تأليفات
 مقبوله سى اولوب ، باشليجه لرى بوجه آتيدر : « صرف
 لسان عربى Grammaire Arabe » ، « منتخب عربيه
 Chrestomathie Arabe » ، عبد اللطيف مصر
 تاريخنك ترجمه سى ، پند عطارك ترجمه سى ، ابو القدا
 تاريخنك ترجمه سى ، ميرخوندك ساسانيلر تاريخنك ترجمه
 جه سى ، درزيلر مذهبي حقه نده تحقيقات ، ادبيات شرقيه
 حقه نده مطالعات و ساثره . — (استاد زاده) نسميه
 ايتش اولديغى اوغلى دخى فرانسه ادبياتنه دائر بعض
 اثرلر بر اقرق ١٨٧٩ ده وفات ايتمشدر .

ساعاتى { (محمد بن على بن رستم) اك مشهور
 ساعتچيلردن اولوب، هئت و نجومده
 دخى يد طولاسى وار ايدى . عن اصل خراسانلى
 اولوب، دمشق شامه ورودله، ملك عادل نورالدين
 محمود بن زكيتنك التفات و احساننه نائل اولهرق، بو.
 نك اسريله جامع كبير قپوسى ياننده كى ساعتلى اعمال
 ايتش ايدى. ايكي اوغلى اولوب، بونلردن (ابوالحسن
 بهاء الدين على بن الساعتي) شعرده و (فخرالدين رضوان

سالى } سيلوستر دو — (Sylvestre de Sacy) فرانسه نك اك مشهور
 مستشرقيندن برهلامه اولوب، ١٧٥٨ ده طوغمش،

بن الساعی) دخی طبعه کسب شهرت ایتشدر] ابن الساعی « ماده لرینه مراجعت اولنه . »

ساعی { (محمد —) اونجی قرن هجری شعراء عثمانیه سندن اولوب، آنا- طولیلیدر . وعظ و نصیحتله مشغول اولوب، طلاق و لسانی حسیله سوزی پک مؤثر ایدی . آنجق افعالی اقولانه موافق اولیوب، عیش و نوشه و کثرت اکل- میلی وار ایدی . اکثر اشعاری هجو و هزیلیات و مهملاتدن عبارتدر . شو بر ایکی بیت اونکدر :

نیجه بیل چکدم محبت علمنده محنت
بر نظر کوسترمدیلر چانه روی راحت
کرچه درلر دردی اغلا طیبیه ساعی
قغی بیرین اغلام بیک درلو دردم واردم

ساعی { بنه اونجی قرن هجری شعراء عثمانیه سندن ایکی ذاتک مخلصدر : بری (عبد الکریم) مردمی چلینک کوچک برا- دری و غلطه امینی علی چلینک اوغلی اولمغه، (امین زاده) دینکله شهرت بولمشدر . ابو السعود افندیکنک درسنه مداومتله، طریق قضایه کیرمشیدی . شو بیت اونکدر :

زلفک آلتنده عرقریز اولدی صانه عارضک
دوستم نارککشدندر بلوطدن نم قاپار

— ایکنجی (مصطفی —) استانبوللی اولوب، نقاشلقده دخی مهارت تاممسی وار ایدی . ۱۰۰۴ تاریخنده وفات ایتشدر . شو بیت اونکدر :

سینه مه چکدم او نارک بدنک سینه سی
داغ عشقک بوکیجه تازه لدم پنجه سی

— متأخرین شعرا و خطاطیندن بر ساعی افندی دخی وارددر، که عن اصل تبریزی اولوب، ۱۲۱۸ ده طوغمش، و ۱۲۴۰ ده بایزیده وبعده درسعادته کهرک حکاکاقله کچنمکده ایکن، ۱۲۵۱ ده، محمدعلی پاشا مرحومک طلی اوزرینه، جانب مصره عزیمتله، اورا دار الطبعنده استخدام اولمش؛ و پاشای مشار- الیهک وفاتندن صکره درسعادته عودتله، مطبعه عامره مدیریت ثانیه سنه تعیین اولمش؛ وبعده کندینه مخصوص بر مطبعه آجوب، برمدتدن صکره بینه مصره عزیمت ایتشیدی . اکثر فنوندن بهره سی وخیلی هنر- لری اولوب، تعلیق خطنه دوکمه حروف ترتیب و حک

واصاغه ایتشدر . قصیده کونه بر نعت شریفی وار- در، که مطعلی شودر :

زهی سلطان ذی قدرت که بی مانند و همیتادر
قدیم وفرد بیچون مسانع وحی و توانادر

ساغار { (Sagar) « سکار » ماده سنه مراجعت اولنه . }

ساغان { (Sagan) پروسیه ده سلبرا ایلتنک (لینیچ) سبغاغنده و لینیچک ۷۲ کیلو-

متره شمال غریبسنده اوله رق ایکی دمی یول خطک نقطه تقاطعنده واقع قضا مرکزلی بر قصبه اولوب، ۱۲۰۱ اهالیسی، بیوک بر مکتبی، دار المعلینی، خسته خانه سی، تیمارخانه سی و بوک و کتوبردن ایلیک ایله چوخه و کاغذ و ساثره فابریقه لری وارددر .

ساغانی { (Sagaïs) سیمبریه تک (تومسق) ایلتنده (آباقان) بهری وادیسنده

و مغولستانک شمال غربی جهتمده ساکن بیوک بر ترک قبیله سی اولوب، قاپچیز، توبال و قزلب اسملریله اوج شعبه یه منتسمدر .

ساغری { قدما ی شعراء عثمانیه دن اولوب، (ادرنه لیدر . مملکتنده (قزازعلی)

دینکله معروف ایدی . ابو الفتح سلطان محمد خان دورندن قانونی سلطان سلیمان خان دوربنه دک مهمر اولوب، ابتدای حالنده عیش و نوشه منهنک و هجوه مائل و ساز و بربط چالمقده ماهر بولمش ایسه ده، اواخر عمر زنده توبه ایدوب، عبادتله اشتغال ایتشدی . شو بر ایکی بیت اونکدر :

چنک خیده قامته دوندی قدی هنوز
نه سازی قودی ساغری الدن نه ساغری
پیر اولدی ساغری قومن الدن بیاله بی
دوئدی عصایه ترکس وزرین قدح کبی

ساغری { ایران شعرا سندن و مولانا جامینک معاصریندن اولوب، اشعاری

لطافتدن عاری اولدینی حالده، ادعاسی پک بیوک اولمغه، حقیقده ملاجامینک بعض لطیفه لری وارددر . هراتده وفات ایتشدر . شو بیت اونکدر :

تا شنیدم که توان لعل ترجان گفتن
آقشی در دلم افتاد که نتوان گفتن

سافو { (Sappho) یونان قدیمک مشهور بر (شاعره سی اولوب، میلادعیسی (عم) دن

۶۱۲ سنه اول لسبوس (یعنی مدالی) جزیره سنک

لرنده هندلی و عرب قانی دخی واردر . تشدرست
وجسکاور آدملا اولوب، استقلالرینه زیاده ارباطلری
واردر .

ساقایی } (Sakai) جاپونیاك نیپون جزیره
مملکتك ایچ طرفلرنده طاغلرده
وحشی بر قوم اولوب، یونلردن بعضلری بر درجه
قدر کسبانس والفت ایده رك، شهر مجرالرنده قازیق
اوزرنده یابدقلری براقلرده اقامت ایدرلر سهده،
اکثری هنوز بسبتون وحشی حالنده طاغلرده کروب،
آغاجلرك آتنده یئار قالتار، وبعضاً آغاج داللرندن
ویبارقندن موقت تنهلر یاپارلر . زیاده اسمر وقیصه
بولی آدلردر .

ساقایی } (Sakai) جاپونیاك نیپون جزیره
سنده و (توکبو) نك ۴۲۹ کیلو-
متره غرب جنوبینده اوله رق (باماتواوه) نهرینك
منصبنده بر شهر اولوب، ۴۴۰۰۰ اهالیسی، کنیش
دودوز سو قاقلری و بر تفنك فاریقه سی واردر .
بو اسمله جزیره مذکورده اوچ کوچك قصبه دخی
واردر .

ساقتی } (Sakti) ونام دیکرله (ماهه) هند
(برهیمیلرینك معبوده لرندن اولوب ،
(براهمه) نك زوجه سی زعم اولنور .

ساقرامنتو } (Sacramento) ممالک مجتمعه
نهردر، که قالیفورنیا وادی کبیرینك شمالنده ۴۰۰
عرض شمالیده واقع (شاسته) طاغندن نبمانله، و
دی مذکورک اورته سندن جنوبه طوغری جریان
ایده رك، ۸۰۰ کیلومتره قطع ایتدکن صکره، و
دی مذکورک جنوبی قسمی شق ایله جنوبدن شماله
آقان (سان یواکیم) نهریله برلشه رك (سان-
فرانسسکو) کورفرینه دوکیلور. حوضه سی ۱۵۱۹۴۲
صرب کیلومتره وسعتنده در. صاغ واولدن وعلی-
الخصوص واولدن (سیرا نواده) سلسله جبالندن این
بر جوق چاپلر اخذ ایدر .

ساقرامنتو } (Sacramento) ممالک مجتمعه
نك جاهرغریه سندن قالیفور-
نیه) جمهوریتنك مرکزی بر شهر اولوب، ممالک
مذکورده نك بحر محیط کبیرده اک بیوک اسکله سی
اولان (سان فرانسسکو) نك ۱۲۶ کیلومتره شرق

مدالی شهرنده طوغمشدر . پك کنج ایکن طول
قالمشدی . مملکتنده اجرای اعتراف ایذن (پیتاقوس) .
قارشی (آلکپوس) ایله اتفاق ایتدیکیچون نفی اولنه .
رق، سیخلیه یه کیمش، وبعده دلاده سی اولدینی (فائون)
طرفندن رد اولمغله، کندینی (لوقاده) اوچورومندن
آتوب تلف تنس ایتمش اولدینی سروی ایسه ده، اقوی
احتماله کوره بو وقعات مدالی جزیره سنك (ارسوس)
قصبه سنده صکره دن ظهور ایتمش وشو خلقده شهرت
قز ایتمش دیکر بر ساقویه غاؤدر . سافونك اشعارینك
حسن و لطافتی حقننده مقدمین متفق اولوب، بو
اشعاردن یالکز حسن الهه سی زعم اولنان زهره حقننده
سولش اولدینی بر قصیده ایله بعض متفرق غزللر
ویتلر باقی اولوب، جمع و دفغانله طبع اولمشدر .

ساقاتو } یاخود سکتو (Sakatou) سودان
وسطینك حوصه مملکتنده ۱۳°۶
عرض شمالی ایله ۵۲°۳ طول شرقیده و (نیجر)
ایرمانغه دوکیلن بر نهرک مجراسی قرینده بر قصبه
اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی، سوری، ایکی بیوک
جامع شریفی، حاکمنه مخصوص واسع بر سرانی، بیوک
چارشیزی و آفریقای وسطی ایله پك ایشك تجارتی
واردر . بو شهر بوندن ۹۰ سنه اول اورلرده بر
حکومت تأسیس ایذن (فلانه) قومنك ریسی (عثمان
دنفود) طرفندن بنا وایتخت آنخا اولمشدر .

ساقاته } (Sakata) جاپونیه ده (نیپون)
جزیره سنك ساحل شمالینده واقع
(اوغو) ایالته و (ساقاته غاوه) نهرینك منصبنده
بر قصبه واسکله اولوب، ۱۸۰۰۰ اهالیسی وخیلی
ایشك تجارتی واردر . خانلری سیرک و بانجهرله
مخاط اولوب، بر بیوک کوی صورتنده در .

ساقار } یاخود سقار (Sakar) روسیه نك
(النده اولان ترکستانده جیچونك
صول کنارنده سرخس قرینده ساکن ترک اقوامندن
بر قوم اولوب، بر روایتده ۳۰۰۰ و دیکر بر روایتده
۱۰۰۰۰ نفوسدن مرکبدر .

ساقالاوه } (Sakalaves) مداغاسقار
(جزیره سنك سواحل غریبه سی
قرینده کی اووه لرده ساکن بر قوم اولوب، تخمیناً
۵۰۰۰۰ نفوسدن عسارتدر . بونلر ملانی ایله
زنجی جسلرینك اختلاطندن متولد اولوب، طمار-

شمالیسنده و منامی اولان نهرک صول کنارنده اوله رق بحر محیط آتلا سیدن بحر محیط کبیره قدر ممتد اولان بیوک دمیر یول خطیله دیگر ایکی خطک نقطه تقاطعنده واقع بر شهر اولوب، ۲۱۲۴۰ اهایسی، نهر مذکورک اوزرنده کوزل بر کوپریسی، یوک منسوجات و شکر فابریقه لریله دمیرخانه لری و پک ایشک تجارتی وارددر. دامه رسنده اولوب، سسوقاقلری دوز و پک کنیدشدر. تجارتیه مخصوص اینیه سی طوغله دن و خصوصی خانه لری اخشاب اولوب، واسع باغچه لریله محاط اولدیغندن، شهر نهر بویجه ۵ کیلومترک مسافه ده ممتد اولور. اطرافنده کی اووملر پک منبت و محصولداردر. قالیفورنیه نک سرکری ایسه ده، جسامت و اهمیتجه بو جهوریتک اوچنجی شهریدر. برنجیسی (سان فرانسسکو) در.

ساقز (Chio) آظه لر دیزنده کی جزایر عثمانی نیه نک اییوکلرندن اولوب، آناتولی سواحل غربیه سندن چشمه و قره برونک قارشیسندن اوله رق $۳۸^{\circ} ۱۰'$ ایله $۳۸^{\circ} ۳۷'$ عرض شمالی آره. سنده ۴۳° و ۲۳° طول شرقیده واقعدر. آناتولی ساحلیله بو جزیره آره سنده کی بوغازک ایکنیش محلی ۱۸ کیلومتره وسعتنده در. جزیره شمالدن جنوبه ممتد قالین بر قوس شکلنده اولوب، آناتولی به آرقه. منی چورمش اولدیغی حالده، ساحل غربیسی آچیق بر قوی تشکیل ایدور. شمالدن جنوبه بونی ۵۵ واکی آشاغی یوقاری ۲۰ کیلومتره اولوب، مساحت سطحیه. سی ۸۲۶ مربع کیلومتره و اهایسی ۷۰۰۰۰ نفوسدن عبارتدر. ساحل شرقیسنده سرکری اولان ساقز شهرینک لیمانندن بشقه ینه او ساحلده ودها شمالده (لانسه) و (قولوکیته)، ساحل غربیسنده (آلونه) و (مسته)، ساحل شمالیسنده (قاردامیله) لیمانلری وارددر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغاق و اراضی برکانه دن عبارت اولوب، شمال جهتنده اولان و (آی ایلیاس) دینان اییوکلرک طاغاق ۱۲۶۷ متره ارتفاعی وارددر. جزیره نک اورته لرنده واقع (پروانو) طاغی ۹۴۰ متره ارتفاعنده در. جنوب جهتی دها دوزدر. میاه جاریه سی چوق ایسه ده، قابل زرع طویرانی پک آز درین اولوب، آتی طاش اولدیغندن، ساقزلیلر چایشقانقلری سا.

یه سنده سدلر باه رق منبت طویرا نک سیلر طرفندن کورتورلسنی منع، و صولری خندقلرله سوق ایدره ک، اراضیلرینی سقی ایدرلر. جنوب جهتک قوه انباتیه سی دها زیاده و اهایسی دها چوقدر. زراعتی پک ایلری اولوب، ایشلنه مش هیچ برقاریش طویراغی بوغیسه ده، ذخیره سی احتیاجات محلیه به کفایت ایتمز. اکثر ارا ضیسی پورتقال، لیمون، ترنج، مندلینه، نار، بادم، انجیر و سائر اشجار مشرعه به حصر اولنهرق، بومیوه. لردن و علی الخصوص پورتقال و لیموندن کلیتلی اخرا. جات اولیور. باغلری دخی چوق اولوب، خیلی کوزل شرابلر چیقار. زیتونلری آنجیق احتیاجات محلیه به کفایت ایده جک قدر یاغ ویرر. ساقز آغاجلری پک چوق اولوب، اصل اسمی (کیو) اولدیغی حالده، لساغزده (ساقز آطه سی) تسمیه اولتمی بو محصولنک کثرتنه منبیدر. بر مقدار یاموق دخی حاصل اولور، و خیلی اییک چیقارلوب، صنایع محلیه بو ایکی ماده نک ایشلمسینه و چناق چوملک کبی بعض شیلرله دباغله منحصردر. اورمانلری یوق حکمنده اولوب، دمیر و آتیمون کبی بعض معدنلری و سرسک انواعیله کیل و سائر بولنور. حیوانات و حشیه سی آز اولوب، باشلیجه تیلکی و طاوشاندن عبارتدر. ککلیک و سائر آو قوشلری پک چوقدر. هواسی ملایم و صاغلام ایسه ده، تحولاتی چوق اولوب، بعضاً شدتلی صفوقلر دخی اولور. اهایسی اکثریت اوزره روم اولوب، ساقز شهرنده و دیگر بعض طرفلرنده بولنان اهالی مسلمه سی دخی روم لساننه آخندار. ساقزلیلر تجارتیه پک مستعد اولوب، ایچلرندن بیوک شهرلرده تجارت و بانکرلک ایدر بر چوق اغنیا ظهور ایتمشدر. ساقز جزیره سنک اهالی قدیمه سی (یونیا) یونانیلرندن اولوب، بعض فنیکه لی و بده یهودی مهاجرلرک دخی بو آطه به کلهرک توطن ایتنکلری سریدر. بر خیلی وقت جنوه جهوریتنک یدنده بولمغله، جنوه لیلرک احفادندن بعض اهایسی دخی وارددر، که سرور زمانه روملاشمشلسه ده، قتولیک مذهبی محافظه ایتمشلردر. بونلر ۱۳۵۰ و اهالی مسلمه ۱۵۰۰ مقدارلرنده اولوب، ۲۵۰ قدرده یهودی وارددر. جزیره اهالی مسلمه یه مخصوص بر رشده و بری ذکوره دیگرری انا نه مخصوص ایکی ابتدائی مکتبی

وایکی مدرسه رومله مخصوص بر اعداده و بر
رشدیه ابله ۷۲ ابتدائی، قتلکله مخصوص ۳
و یهودیلره مخصوص بر مکتب واردر. روملرک روجه
و فرانسزجه و سائر السنهده محرر ۱۲۰۰۰ جلدی
حاوی بر کتبخانه لری دخی واردر. سرکری اولان
ساقز شهر ندن بشقه قصبه سی اولیوب، آنجق کولیرینک
بر چوغی اسکی زمانده بر قصبه بولنشدر.

ساقز { شهری . آف البیان ساقز جزیره -
سنک سرکری بر شهر اولوب، محلنده
(قاسرو) یعنی «قلعه» اسمیله معروفدر. جزیره نك
ساحل شرقیسنده و چشمه نك قارشیسنده اولوب،
۳۰۰۰ قدری مسلم اولق اوزره، ۲۵۰۰۰ اها -
لیسی، قلعه سی، ۹ جامعی، ۲ مدرسه سی، ۳ تکیه سی،
۱ خسته خانه سی، بر رشدیه وایکی ابتدائی مکتبی،
روملره مخصوص بر اعدادی و بر رشدی ابله بر
قاج ابتدائی مکتبی، ۱۴۳ مغازه سی، ۱۰ یاغخانه سی،
۱۶ یاغخانه سی ۵۵۰ یل دکرمی واردر . خبلی
تجار تکاه بر قصبه اولوب، هر هفته بر قاج واپور
اوغرار . سنجاق سرکزی اولوب، دفعاتله جزایر
بجر سفید ولایتنه سرکز دخی آنخاذا اولنشدر. بر قاج
سنه اول حرکت ارضندن خبلی رخنه دار اولمش
ایسه ده، ینه تعمیر اولنشدر . — ساقز قضاسی
همنامی اولان سنجاغک سرکز قضاسی اولوب، ساقز
جزیره سنندن مبارتدر . و جزیره ده واقع (قالومودی
(والیو) و (قاردامیلو) ناحیه لرینجه جامه در .
بوندن اولکی ماده ده تفصیلات و برلمکله، تکرارینه
حاجت یوقدر .

ساقز { سنجاغی . جزایر بحر سفید ولایتی
ترکیب ایدن درت سنجاغک بری او -
لوب، سرکز لوا اولان ساقز آطه سنندن بشقه ایصا.
ره، قاریوط (نیقاریه)، باطنوس، لریوز، قالمینوز،
استانکوی، آستروالیه آطه لرینی ودها بر طاقم کو -
جک جزایری حاویدر . بولردن ایصاره، قاریوط،
لریوز، قالمینوز و استانکوی قضا اولوب، باطنوس
لریوزه و آستروالیه قالمینوزه ملحق بر ناحیه صو -
رتنده اداره اولنور. جزایر مذکورده دن بهری حقنده
اسمی صره سننده معلومات لازمه و برلدیکنندن،
شوراده زیاده تطویل مقاله حاجت کورلمدی .

ساقز { ایرانک اردلان ایالتنده و تبریزک ۱۹۲
کیلومتره جنوبنده اوله رق (ارمیه)
کولنه دوکیان بر نهرک اوزرنده و آذربایجان ایالتی
حدودنده بر قصبه اولوب، اکثری کرد اولق اوزره،
۶۰۰۰ اهالیسی واردر .

ساقسون { وساقسه [«صاقسون» و «صاقسه»
{ ماده لرینه مراجعت اولنه .]

ساقو { (Saco) ممالک مجتمه نك شمال شرقی
{ جهتنده بر نهردر، که (نیوهامپشیر)
جمهوریتنده نبعانله، جنوب شرقی به طوغری آقهرق
(منه) جمهوریتنه دخول ایدر؛ و شماله طوغری دوندکن
صکره، ینه جنوب شرقی به طوغری توجه، و مذکور
جمهوریتی شق ایدرک، ۲۵۷ کیلومتره نك جریاندن
صکره، همنامی اولان قصبه نك آلت طرفنده بحر -
محیط آطالاسینک بر قوبینه دوکیلور. حوضه سی ۳۵۰۰
سراع کیلومتره در . بر قاج ششاله سی اولوب، اک
بیوکلرینک ۲۲ متره ارتقاعی واردر . طفیانلری
چوقدر .

ساقو { (Saco) ممالک مجتمه نك (منه) جهو -
{ ریتنده (بورق) سنجاغنده و (پور -
تلاند) ک ۲۳ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق
همنامی اولان آف البیان نهرک صول کنارنده وایکی
دمیر یول خطی اوزرنده واقع بر قصبه اولوب،
۱۶۲۹۵ اهالیسی، سفاا اعمالنه مخصوص دستکاهلری،
چوق کمیلری، پاموق منسوجاتیله قوندره، قایش،
بیره و سائره فابریقه لری و حرارلری واردر . —
قارشیسنده یعنی نهرک صاغ کنارنده بولنان و فابریقه
لری چوق اولان (بیدفورد) قصبه سنه درت کوبری
ابله مربوطدر .

ساقونداغه { (Sacondaga) ممالک مجتمه نك
{ (نیو یورق) جمهوریتنده بر
نهردر، که بر طاقم کولاردن چیقوب، جنوب شرقی به
بده شماله و نهایت شرقه طوغری جریان ایدرک،
و دیگر بر طاقم کولرک آیاقلری حکمنده اولان بر چوق
چایلر آله رق، ۲۰۰ کیلومتره نك جریاندن صکره
(هادلی) ده (هودسون) کورفرینه دوکیلور .

ساقویل { (Sackville) آسریقای شمالنده
{ دو مینیون قطعه سنک ییکی
برونسویق خطه سننده (اوستمورلاند) سنجاغنده

ساکن } (میرزا عنایة الله) هندستان شعرا-
 سندن اولوب، (شاهجهان آباد) لیدره.
 ۱۱۶۰ تاریخنده لکه: نویه کیدوب، (اود) حاکی
 (وزیر الممالک نواب شجاع الدوله بهادر) ک خدمتنه
 کیرمش؛ وبعده قلندر لکه سلوکلہ (بنارس) ک کیش
 ایدی. شو بیت اونکدر:

ندرم هیچ کس ساکن بقول حضرت جامی
 همان بهتر که خود بر حال زار خویشتم کریم

ساکنای } (Saguenay) آمرهای شمالیه
 دو مینون قطعه سنک قناده

خطه سنده و (کبک) ایالتنده (سنت لوران) ایرماغنه
 تابع بر نهر اولوب، (سنت ژان) کولندن خروجله،
 (آله) جزیره سنی قوجاقلیه رق، کوزل بر شلاله دخی
 تشکیل ایتدکن صکره، ۵۰۰ ایله ۱۰۰۰ متره
 آره سنده برکنیشلکده سرعتلی بر جریانله آقار، وبعده
 کسب سکونت ایدوب، ۱۰۲۰ متره کنیش و ۱۰۰
 و ۲۰۰ و ۲۴۰ و برخلنده ۲۶۹ متره درین اولدینی
 حالده، جام آغا جلیله مستور تیه لر آره سندن کچرک،
 ۱۹۸ کیلومتره لک جریانندن صکره مذکور سنت لوران
 ایرماغنه دو کیلور. غریب اوله رق منصبنده درینلکی
 یانکز ۱۲ متره در. تابعلرینک اک مشهوری (هاها)
 نهری اولوب، بونک ملتقا سنده ینه بو اسمله مسمی
 بر واسع قوی تشکیل ایدوبور. حوضه سی ۷۰۰۰۰
 مربع کیلومتره و آباغی حکمنده اولدینی کوله دوکیان
 انهار دخی داخل حساب اولورسه، بوندن چوقی دها
 واسعدر.

سال } (Sal) روسیه ده (دون) ایرماغنک
 } صول تابعلرندن بر نهر اولوب، قره سال،

اکشیدای سال و چوراک سال اسملریله اژدره ناک
 غرب جهتنده نیمان ایدن اوچ چایک اجتماعندن
 بالتشکل، غربه طوغری جریانله، میلانی پک آز بر
 وادیده و آچق کنارلر ایچنده آهه رق، ۶۵۴ کیلو-
 متره لک جریانندن صکره مذکور ایرماغه دو کیلور.
 حوضه سی ۲۲۴۰۳ مربع کیلومتره وسعتنده در.

سالات } (Salat) فرانسه نیک جنوب غربی
 } جهتنده (غارونه) ایرماغنه تابع بر

نهر اولوب، پیرنه طاغلرندن نمانله، ابتدا طار بوغازلر
 و قیالر ایچندن کمال سرعتله آهه رق، وبعده اووه لرده
 بایله رق شماله طوغری جریان ایدره رک، ۷۸ کیلومتره لک

(سنت جون) ک ۱۴۶ کیلومتره شرق شمالیه سنده
 اوله رق (هالیفاقس) دن (کومبرلاند) ه کیدن دمیر
 یول خطی اوزرنده برقصه اولوب، ۴۹۰۰ اهالیسی،
 کوزل لیمنی، سفائ اعماله مخصوص دستکاهلری
 و داخلی مکتبی واردر.

ساقه } (Saka) حبشک جنوب جهتنده واقع
 } (ایوو) خطه سنده و (انقور) ک ۳۵۲
 کیلومتره غرب جنوبیه سنده اوله رق (باسوناروق)
 کولنه دوکیان (اومو) نهرینه تابع (کیبه) چایی او-
 زرنده و ۱۷۹۵ متره ارتفاعنده برقصه اولوب،
 ۱۲۰۰۰ اهالیسی و قهوه تجارتی واردر.

ساقی } (بالدرزاده علی) اونجی قرن هجری
 } عثمانی شعرا سندن اولوب، فلبه لیدره.
 شو بیت اونکدر:

کور دیار سیل اشکیم جوشن
 قندن اولدی بو قانلو صو دیدیلر

ساقی } فرس شعرا سندن دخی ایکی ذاتک
 } مخلصیدر:

برنجیسی (میرزا شاه حسین) ابتدا معمار اولوب،
 بعده امور دولته ملازمتله، شاه اسماعیل صفوی
 زماننده وزارت نائل اولمشیدی. مهتر شاه قلی طر-
 فندن قتل اولمشدر. شو بیت اونکدر:

از ما وتو یک کدام ناچار
 بی مهر و وفاست یا تو یامان

— ایکنجیسی هندستانده اکبر شاهه منسوب
 ایدی. شو بیت اونکدر:

زجام کاه کریه کاه درد آلود بر خیزد
 بلی چون آب بر آتش فشانی ده د بر خیزد

ساکت } (میرزا محمد امین) ایران شعرا سندن
 } اولوب، تبریز لیدر. هندستانه
 رحلتله، عالمگیرک منصبدارلری زمزمه سنه کیرمش؛
 وشایسته خانک رفاقتنده بشکاله ده اسرار عمر ایتمشدر.
 شو قطعه جمله اشعارنددر:

چه نویسم ای جفا جو زدل خراب بی تو
 که نبوده است کارش بجز اضطرار بی تو
 تو و جلوه ها که هرگز نرسد بیادت از من
 من و چشم خون فشانی که نکرده خواب بی تو

ساکتی } ایران شعرا سندن اولوب، چوق
 } سونیک عادت اولدینی حالده،
 عکسینه تلخص ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

عمرم درین خیزل سر آمده که چه چرا
 روز وصال چون شب هجران دراز نیست

مسافه قطع ایتدکن صکره مذکور ایرماغه دوکیلور .
مجراسی پک قیصه اولدینی حالده ، صوینی پک چوق
وظیفانلری تهلهکه ایدر .

سالادو { Szalad } مجارستان ایالتندن او-
{ لوب، شمال شرقی جهتندن (وسپرین)،
جنوب شرقیدن (شومک) ، شمال غربی طرفندن
(ایزنبورغ) ایالتلرله، غرباً (استیریه) ، جنوبآدخی
خروآستان خطه لریله محدوددر . بونی ۱۵۰ واک
۲۰ کیلومتره اولوب، ۲۸۰۰۰۰ اهالیسی واردر .
مرکزی (ساله) چایی اوزرنده وپشته نك ۱۸۸
کیلومتره جنوب غریبسنده واقع (ساله اکرسک)
قصبه سیدر .

سالادو { ریو -- (Rio Salado) « طوزلی
{ چای» دیمک اولان بوسلمه آمریقای
جنوبیده ۳ و مکسیقه ده ۱ که جماعاً ۴ نهر واردر .
برنجیسی آرچنتین جمهوریتنک (بوئوس آیرس)
ایالتنده (سانته فه) ایالتی حدودنده برطاقم بطاقلردن
نیهانله، جنوب شرقی به طوغری آقورق، ۶۷۰ کیلو-
متره لک مسافه قطع ایتدکن صکره، (سامبورومبون)
قرینده بحر محیط آطالیسی به دوکیلور . منبمنک ۲۰۰
کیلومتره غربنده (کینتو) نهری یره باتمغه، مذکور
بطاقلردن چیقان (ریوسالادو) نك (کینتو) نهرینک
آلت طرفندن عبارت اولدینی مظلوندر .

— ایکنیسی ینه آرچنتین جمهوریتنده (آند)
سلسله جبالنک شرقی اتکارندن نیهانله، سائر برچوق
انهارله متوازیاً (پامپه) تعبیر اولنان او واسع اتلی
اووهرلک ایچنده جنوب شرقی به طوغری آقورق ،
۱۸۰۰ کیلومتره لک مسافه قطع ایتدکن صکره ،
(بارانه) ایرماغنه دوکیلور . مجراسنک ۶۰۰ کیلو-
متره لکی طاغرده و ۱۲۰۰ کیلومتره لکی اووه ده در .
صاغ وصولدن برچوق چایلرک صورلخی طولایه رق ،
بیوک بر نهر حالته کیرر .

— اوچجیسی شیلینک شمال جهتنده (آند) سلسله
جبالنک غربی اتکارندن و ۵۵۶۰ متره ارتقائی او-
لان بر بلندن نیهانله، غربه طوغری جریان ایدرک ،
(آناقامه) چولنه دوشر، و ۲۰۰ کیلومتره لک جریان
صکره ۲۰' ۲۶ عرض جنوبیده بحر محیط معتدله
دوکیلور .

— دردنچیسی مکسیقه نك قسم شمالیسنده برقاچ
چایک اجتماعندن بالتشکل جنوبه آریچق میل ایله
شرقه طوغری آقورق، ۴۵۰ کیلومتره لک جریان
صکره (ریوبراوو) ایرماغنه دوکیلور . صوینی چوق
ایسه ده، مجراسنک جوارلری همان اهالیدن خالیدر .
سالادیلو { (Saladillo) آرچنتین جمهور-
{ ریتنده بوسلمه برقاچ نهر اولوب،
اک بیوکی (بوئوس آیرس) ایالتنک پامپه سنده
نیهانله، شماله، بده شمال شرقی به نهایت شرقی
آقورق، ۳۰۰ کیلومتره لک جریان صکره (سامبو-
رومیون) قوینه دوکین آنف البیان (سالادو) ایرما-
غنه منصب اولور .

— ینه آرچنتین جمهوریتنک بوئوس آیرس ای-
لتنده و بوئوس آیرسک ۱۶۸ کیلومتره جنوب
غریبسنده اوله رقی همنامی اولان نهر ایله (ریودلا-
فلورس) نهری آره سنده دخی بوسلمه قضا مرکزی
برقصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی ودمیریولی واردر .
سالازار { (Salazar) آمریقای جنوبیده
{ (قولومییه) جمهوریتنک (سانتاندر)
ایالتنده (فوقوته) نك ۶۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده
اوله رقی همنامی برچایک صول کنارنده برقصبه او-
لوب، ۶۰۲۰ اهالیسی و جوارلرنده کلیتلی قهوه محصو-
لاتی واردر .

سالانغه { ودها طوغریسی سراحه (Salaga)
{ (Saraha) آفریقای غربیده یوقاری
کینه نك (غونجه) ونام دیکرله (غواندوبوه) خطه سنده
و «آلتون ساحل» دینلن انکیز منجری نك شمالنده
اوله رقی ساحلندن ۳۳۵ و (دولته) نهرینک صوک
کنارندن ۳۵ کیلومتره لک مسافه ده، ۳۲' ۸ عرض
شمالی ایله ۳' طول غریبیده واقع برقصبه اولوب ،
۶۰۰۰ اهالیسی وخیلی ایشلک تجارتی واردر . مقدا
قرق الی بیک اهالیسی وار ایدی . برحکومت اسلا-
میه نك ائنده اولوب ، حاکی قصبه نك ۵ کیلومتره
جنوب شرقیسندنه واقع (بامی) قریبه سنده اقامت ایدر .

سالامانقه { (Salamanque, Salamanca)
{ اسپانیانک قسم غریبسنده ملغا
(لیون) قرالغنده و مادریدک ۱۷۸ کیلومتره غرب
شمالیسنده اوله رقی (دویرو) ایرماغنک صول تابعلرندن
(تومس) ک صاغ کنارنده ایالت مرکزی بر شهر او-

لوب، ۲۲۲۰۰ اهالیسی، دارالفنونی، دباغخانه‌ری، چناق چومک علفخانه‌ری، اسکری رومایلردن قاله ۳ متر و اکنده و ۴۰۰ متره بوینده اوله‌رق ۲۷ کر اوزرینه مینی برکوپریسی، ۶۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، پک چوق قیمتدار رسملری و سائر صنایع نفیسه آثارینی حاوی موزمسی و متعدد مصنع کلیسای وارددر. خانه‌ری پنسه رنگنده و قولای ایشلنیر برنوع طاشدن معمول اولغله، منظره‌سی پک کوزلدر. صنایع و تجارتجه هیچ بر اهمیتتی بوغیسه‌ده، آثار عتیقه‌سنک کثرتی سببیله «اسپانیانک روماسی» تسمیه اولنمشدر. پک اسکری بر شهر اولوب، رومایلرک واوندن اول قارتاجیلرک اینسه کچمزدن اول دخی خیلی اهمیتتی وار ایدی. اندلس دولت اسلامیه‌سی زماننده دخی بیوجک بر شهر اولوب، عربلر عندنده (سنلنکه) اسمیله معروفدر.

— سالامانقه ایالتی شمالاً لیون خطه‌سنک (زاموره)، شرقاً اسکری قاستیله‌نک (اوبله) و (والو. دواید)، جنوباً (استرمدوره) نک (قاسرس) ایالتلریله، غرباً دخی پورتگیزی حدودیله محدود اولوب، مساحتی سطحیه‌سی ۱۲۵۱۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۱۴۴۷۲ کشیدر. ایالت همان کاملاً غرب شمالی حدودینی ایران (دویرو) ایرماغنک حوضه‌سی داخلنده اولوب، مذکور ایرماغه دوکیلن باشلیجه انهاری (تورمس) بلتس و آقوشده‌در، که جمله‌سی جنوب شرقیدن شمال غربیه طوغری آقارلر. قسم جنوبیسی طاغلق اولوب، (سیراده‌خانه) ایله (بنیاده‌فرانجه) طاغلقری بو جهته جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری تمتد اولورلر. جنوب شرقی حدودنده دخی (سیراده‌غردوس) سلسله‌جبالنک بعضی اتکاری اوزانیور. بو طاغلق جنوبی مائله‌ری سرب اولدیغی حالده، شمالی اتکاری سطح مائل حالنده ایالتک ایچنده پک اوزاقلره قدر تمتد اولغله. اورمانلره مستور بر طاقم قولار اوزانیرلر. بو طاغلقردن برنجیسنکک یوکسک ذرومسی ۱۷۲۳ متره ارتفاعنده‌در. طاغلق جهتلری غیر منبت ایسه‌ده، آلتقی یرلی و علی الخصوص نهر ووادیلری پک منبت اولوب، بقدا یبره یکرمی و اوتوز و بولاف بره قرق و قرق بش محصول یرر. چایر و سرعالی دخی چوقدر. انهارینک هیچ بری

سالامانقه } مکسیقه ممالک (Salamanca) }
 } مجتمعه‌سنک (غوانابواتو)
 جمهوریت وایاننده و غوانابواتونک ۵۴ کیلومتره جنوبنده اوله‌رو (لرما) نهرینک صاعگ کنارنده و شهر مذکوردن مکسیقیوه کیدن دمییر یول خطی اوزرنده اوله‌رق ۱۷۵۷ متره ارتفاعنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی و باموق منسوجات قابریقه‌ری وارددر.

سالاموریا } تسالیه‌ده‌کی (Salamvrya) }
 } کوستم نهرینک روجه اسمیدر. [«کوستم» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

سالامینه } یونانک (اکینه) (Salamine) }
 } کورفزند و آتیقه خطه‌سنک
 ساحل جنوبیسی قارشیسنده بر آطه اولوب، ایوم (قولوری) اسمیله دخی معروفدر. شمالدن جنوبه یونین ۱۲ کیلومتره اولوب، ۹۳ مربع کیلومتره مساحتی سطحیه‌سی وارددر. هلال رسنده اولوب، قونینک ایچنده همانی اولان بر کوچک قصبه و ساحل شمالیسنده یونانک ترسانه‌سی و باشلیجه عسکری لیمانی بولنیور. آطه هر نه قدر طاشلق و قورور کورینور. سه‌ده، خیلی حیوانات و اوزوم محصولی وارددر. اهالیسی ۴۵۷۰ مقدارنده اولوب، جمله‌سی آرتاؤد جنسیتنه منسوب و آرتاؤد لسانیه مشکلمدر. (آتیقه مع بثوتیا) ایالتنک (مغاریده) قضاسنه ملحق بر ناحیه صورتنده اداره اولنور. میلاددن ۴۸۰ سنه اول آتله لیلر بو آطه‌نک اوکنده ایران دوتنسنی مغلوب ایتمشلدر. آتله‌نک مشهور شاریعی (سولون) ایله

مشاهیر شعراء قدیمه دن (اورپییدی) نك و طئیدر .
۱۴۵۶ تاریخ میلادیسندمه عثمانیلر طرفندن قنخ اول .
لنهرق، یونان استقلالنده ترك اولمشدر .

سالامیته } (Salamine) قهریس جزیره -
سنك ساحل شرقیسندمه برمدینه
قدیمه اولوب، برخیلی وقت برکوچك حكومت مستقله نك
مرکزی بولنش؛ وبعده مصر بطالسسی و صکره
رومالیلر طرفندن ضبط اولنهرق، قسطنطین زما -
نده زلزله دن خراب اولغله، دها جنوبده (قسطنطیا)
یاخود (قوستانتیجه) اسمیله یکیدن تأسیس اولنش؛
وهر اقلیوس زماننده عربلر طرفندن ضبط و تخریب
اولمشدر . ایوم ویرانه لرنده (آی سرچی) اسمیله بر
قریه بولنیور .

سالپتیریه } (Salpêtrière) یارسده اور -
لیان موقی قرینده بیسوك بر
خسته خانه اولوب، ۵۰۰۰ بتاق استیعاب ایدیور .
۱۶۵۶ ده تأسیس اولنوب، ابتدا خسته خانه عمومی
تسمیه اولمشدی .

سالٹ } (Salt) انكتره سیاحینندن اولوب،
۱۸۰۹ تاریخنده دولت متبوعه سی
طرفندن مأموریت مخصوصه ایله حبشه کوندرلمش،
وبعده مصره قونسولوس تعیین اولمشدی . بر حبش
سیاحتنامه سیله مصر هیروغلیف خطنه دائر بر کتاب
بازمشدر .

سالٹ لاکه } (Salt-Lake) یعنی «طوزلی
كول» ممالك مجتمعه نك
جهاغیر قریه سندن (اوناه) جمهوریتنده بیوك بر كول
اولوب، سطحی ۱۲۶۵ متره ارتفاعنده اولدیغی
حالده، ۴۰° ۴۰' ایله ۴۵° ۴۱' عرض شمالی و
۱۰' ۱۱۴' ایله ۳۰° ۱۱۵' طول غربی آره سندمه
جنوب شرقیدن شمال غربی په طوغری تمتد اولور .
بونی ۱۲۵ واکي ۸۰ کیلومتره اولوب، مساحه
سطحیه سی ۵۰۰۰ ایله ۶۰۰۰ مربع کیلومتره آره -
سندمه تخمین اولنیور . وقتیله چوق دها بیوك اولدیغی
آكلاشیلنیور . ایچنه بر قاق چای دوکیلوب، آیاغی
اولدیغی حالده، تخراتله صونی آزالقنده در . یاغمور
وقارلرک اریسی موسملرنده صونی چوغالوب، ایچنده
بولنان آطه لر کوچولور؛ وصولر چكلكده، بونلرک
بعضلری ساحله برلشوب، شبه جزیره صورتنه کیر .

درینلکی هیچ بر یزنده ۱۲ متره دن زیاده اولیوب،
بعض محالری آتجق بر ایکی متره عمقنده در . صونی
بك طوزلی و آجیدر .

سالٹ لاکه سیتی } (Salt-Lake-City)
یعنی «طوزلی كول»
شهری « ممالك مجتمعه نك قسم غریبسندمه (اوناه)
اراضیسنك مرکزی بر شهر اولوب، سالٹ لاکه
كولنه دوکیلب (یوردان) نهرینك صاغ کنارندن ۳
کیلومتره لك مسافده و بو نهرك منصبندن ۱۷ کیلو -
متره یوقاریده اولهرق (سان فرانسقو) نك ۱۰۰۵
کیلومتره شرق شمالیسندمه، ۱۳۱۱ متره ارتفاعنده،
بر قاق دمیر یولك نقطه تقاطعنده و ۴۵° ۴۰' عرض
شمالی ایله ۲۲° ۱۱۴' طول غربیده واقعدر . سو -
قافلری دوز وظایتله واسع بر شهر اولوب، ۲۰۷۷۰
اهالیسی واردر . ۱۸۴۷ تاریخ میلادیسندمه مور -
مونلر طرفندن تأسیس اولنهرق، بونلرک مرکزیدر .
خاهلری بر قاتلی و باغچه لر ایله محاطدر . اورته سندمه
مورمونلرک عبادتخانه سی مقامنده اولان واون بیك
كشی استیعاب ایدر غرب بر بنا بولنیور .

سالٹلی } (Saltley) انكتره نك (وارویق)
ایالتنده و (بیرمینفهام) ك شمالنده
۶۴۲۰ اهالی بی جامع بر قصبه اولوب، شهر مذ -
کورك بر محله سی حکمنددر .

سالته } (Salta) آسریقای جنوبیده آرچنتین
جمهوریتنده و (بوشوس آیرس) ك
۱۳۲۴ کیلومتره شمال غریبسندمه اولهرق (سالادو)
نهرینه تابع (آریاس) چایك صول کنارنده و ۱۲۰۲
متره لك ارتفاعده همنامی اولان ایالتك مرکزی بر
شهر اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، رصدخانه سی،
کینش و تمیز سوقاقلری و يك ایشلك تجارتی واردر .
هوای بی بك مختلف اولوب، میزان الحراره ۴۳ در -
جهیه قدر چقبوب، تحت الصفره درکه په قدرده اینره
سالته } (Salta) آسریقای جنوبیده آرچنتین
جمهوریتنك منتهای شمال غریبسندمه
(آند) سلسله جبالنك اتکارنده واقع واسع بر
ایات اولوب، شیلی ایله بویویا حدودی آره سندمه
بر زاویه تشکیل ایدیور . شمال شرقیدن جنوب غربی په
اولان طول اعظمی ۸۰۰ کیلومتره اولوب،
۲۶۶ ۱۲۸ مربع کیلومتره لك مساحه سی اولدیغی

حالد، آنجق ۱۴۵۰۰۰ اهالی ایله مسکوندر. بونلر اسپانیولارله بریلر اختلاطدن متولد اولوب، ساکن وحایم آدملردر. طاغلرده بولنان وحشملر بو عدده داخل دکلدن. اراضیسی مختلف اولوب، آند سلسله سنک خیلی یوکسک یرلرندن (شاقو) صحرای کبیرینه دک تمتد اولغله، قسم غریبسی ۶۰۰۰ متره ارتفاعلرینه قدر چیقوب، قسم شرقیسی حدای بچردن ۲۰۰ متره لک ارتفاعلره قدر اینزه. بناء علیه محصولاتی دخی اوکا کوره مختلف اولوب، شکر قامشی، قهوه، موس، مصر، بغدادی، یولاف، کتت، پتاس، اوزوم ومیوه وسیزه لک انواعی حاصل او. حیواناتی دخی بک چوق اولوب، کلیتی آت وصیغیر ایله پیاغی، یاغ، پنبه، دری وساژ حیوانات محصولاتی اخراج اولنور. معدنی ده چوق اولوب، آلتون، کوش، باقیر، کور، آسفاتو، پترول وساژ معدان مختلف محللرند بولنیور سده، هنوز هیچ بری اخراج اولنما مقده در. میاه معدنیسه سی وطو. زی ده چوق قدر. دمیر یولاری بوندن بر قاچ سنه اول ۲۵۰ کیلومتره ایدیه سده، کیتدجه تمید و تزید اولنمده در. ایالت ۲۰ قضایه منقسمدر. همناهی اولان سرکردن بشقه شهر وقصیه سی یوقدر.

سالتیلو } مکسیکه ممالک مجتمعه سنک
 { قسم شمالیسنده (قوا هوئیلا) جهو-
 ریتک مرکزی بر شهر اولوب، مکسیه یونک ۷۱۰
 کیلومتره شمال غریبسنده و ۱۵۵۳ متره ارتفاعنده
 واقع و ۲۲۸۰۰ اهالی نی جا مدر.

سالچاخ } (Salzach) آلمانیا تک قسم جنوبیسنده
 { طونه به تابع (این) نهرینه دو کیلور
 برچای اولوب، آوستریا تک سالچبورغ ایالتنده و تیرول
 حدودنده ۲۴۶۳ متره لک ارتفاعده ایکی دره تک
 اجتماعندن بالمشکل، شرقه، بعده شماله و نهایت شمال
 شرقی به طوغری جریانه، ۶۰ کیلومتره لک محله
 آوستریا ایله باویره حدودنی آردقدن صکره مذکور
 (این) نهرینه دو کیلور، مجراسی ۳۱۵ کیلومتره طو-
 لنده و حوضه سنک مساحتی سطحیه سی ۶۵۵۲ مربع
 کیلومتره وسعتنده در. باشلیجه تابعی (ساله) نهریدر.
 آشانی قسمی سیر سفائیه و یوقاریسی صال یوزدریمکه
 صالحدنر. کناری بونجه بر دمیر یول خطی تمید
 اولنشدنر.

سالچبورغ } (Salzburg) آوستریا ده ویا
 { نه تک ۲۵۳ کیلومتره غرب
 جنوبیسنده و آنف البیان سالچاخ نهری اوزرنده
 بر شهر اولوب، ۲۴۹۵۰ اهالیسی، باموق منسوجاتله
 آینه، چینی، توتون وساژ فابریقه لری، دهیرخانه-
 لری، دباغخانه لری، نهرک اوزرنده ۴ کوپریسی،
 مکتب اعدادیسی، داخلی مکتبی، دارالمعلینی، بیوک
 کتبخانه سی، حکمت طبیعیه و تاریخ طبیعی نمونه خانه سی،
 موزه سی، نباتات باغچه سی، غایت کوزل منظره سی
 و اطرافنده بک مفرح موقعلری و کوشکلری واردنر.
 — سالچبورغ ایالتی ویا دوقه لغی شمالاً و شمال
 شرقی جهتندن یوقاری آوستریا، شرقاً استریا، جنوباً
 قارینتیا و تیرول، غرباً دخی ینه تیرول و باویره ایله
 محدود اولوب، ۲۰° ۵۷' ۴۶" ایله ۴۸° ۲' عرض
 شمالی و ۴۵° ۹' ایله ۱۱° ۳۹' طول شرقی آره لرند
 تمتد اولور. مساحتی سطحیه سی ۷۱۵۲ مربع کیلور-
 متره اولوب، ۱۶۳۵۷۰ اهالیسی واردنر. اراضیسی
 طاغلق اولوب، آلب سلسله سنک (هوهه تایرله) قوی
 و بونک شعبه و اتکلری تمتد اولور. اک یوکسک ذر-
 وهرلنده (غروس غلوزف) ک ۳۷۹۷ و (وندیکر) ک
 ۳۶۷۳ متره ارتفاعی واردنر. طونه حوضه سنده
 واقع اولوب، باشلیجه نهری (این) ه تابع (سالچاخ) دره.
 بو نهره دو تک اوزره بر خیلی چابلی و طوغریدن
 طوغری به طونه به دو کیلن (انس) و (دراوه) به تابع
 (مور) اسملریله ایکی نهری دخی واردنر. بر قاچ کوچک
 کول دخی اولوب، اک بیوکلری (زل) کولیدر. هواسی
 صوئوق، شدتلی و سریع التحول اولوب، فرطونه لری
 چوقدر، و اکثریا یاغان طولو ایله بهار موسمنده
 وقوع بولان طونلر محصولات حقنده بک مضر در.
 یالکز بعض آلتقی اووه لرله محفوظ وادیلرده هوا
 نسبتاً معتدلدر. اراضیسی طاغلق اولغله، قسم اعظمی
 اراضی خالیه دن عبارت اولوب، اورمانلریله سرخالی
 دخی چوقدر. قابل زراعت اراضیسی یوزده طقوز
 نسبتنده اولوب، ذخایردن بغدادی و آره محصولاتی
 بک آز و یولاف و چاودار نسبتاً دها چوقدر. اور-
 مانلردن خیلی کراسته قطع اولنوب، نهرلر ده یوزدر-
 یلرک، ایندیریلر. حیوانات اهلیه سی بک چوق اولوب،
 ۱۸۸۰ استاتستیقه کوره، ۱۱۰۵۰ آت، ۱۴۹۵۸۱
 صیغیر، ۵۸۲۹۰ قیون، ۱۹۶۲۱ کچی و ۹۰۹۱۳

۱۸۸۰ استاتستیقه کوره، ۱۱۰۵۰ آت، ۱۴۹۵۸۱
 صیغیر، ۵۸۲۹۰ قیون، ۱۹۶۲۱ کچی و ۹۰۹۱۳

حوموز وارد در آری قوغانلری ده ۱۲۷۰۹ عدد.
 تده در آتری بیوک وقوتلی اولوب، آرابه چکمهکه
 پک الویریشلیدر. صیفیرلینک جنبی دخی اییدر.
 معادننی پک چوق اولوب، دمیر کیندجکه توکتمکده
 ایسه ده، آتون، باقیر، نیکل، آرسنیک و سائر معدنلر
 کلیته اخراج اولنیور. اسنمدن دخی آکلاشلیدینی
 اوزره، ایالتک هر طرفنده کلیتلی قیا طوزی چیتار.
 مرمری دخی چوق پک مقبولدر. صنایع محلیه
 باشلیجه معادنک اخراج و اعمالنه دائر اولوب، برچوق
 دمیرخانه و قلمخانلری وارد در. سائر صنایعی بیره،
 قوناق، جامه متعلق شیلر و جزئی یوک منسوجاتله
 چوقلانه و سائر اعمالندن عبارت اولوب، حرازلری
 دخی پک چوقدره. تجارتی باشلیجه محلی اولوب، یالکز
 آت و صیفیر ایله معادن و کراسته و طوز اخراجاتی
 چوقدر. اهالیسی همان کاملاً آلمان و قتلایکدر.
 ایالت ۴ قضایه منقسم اولوب، ۱۵۵ ناحیه بی حاویدر.
 ۲۶ اعضادن مرکب بر مجلس منتخبی وارد در، و بیانه
 مجلس مبعوثاننه ۵ مبعوث کوندرمک حقی حائزدر.
 ساچلودل { پروسیه نیک صاقسه
 ایالتنده (ماغدبورغ) قضا سنده
 و ماغدبورغک ۸۵ کیلومتره شمال غریب سنده ناحیه
 مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۷۸۰ اهالیسی، دمیریولی،
 داخلی مکتبی، قیزله مخصوص مکتب عالیسی، اسکی
 بر سرانی و بیکه، باصمه، چوراب، اجزاء کیمیوه،
 ایکنه، زراعت ماکینه لری، شکر، بیره، مسکرات،
 زیتون یاغی و سائر فایزقه لری و دبایخانه لری وارد در.
 ساخوره { (Salakhora) یانیه ولایت و
 سبخاغنک (لوروس) قضا سنده
 و ناردده کورفزی نیک ساحل شمالی سنده اوله رق، پرو-
 زه نیک ۱۶ کیلومتره شرق شمالی سنده بر قریه و اسکله
 اولوب، بطاقللر آره سنده بولغله، هوا سی پک آغیر
 و صیتمه لیدر. بر مرکک دائره سی وارد در.

سالرنه { (Salerne) ایتالیای جنوبی ده (قامپا-
 نیه) خطه سنده و ناپولینک ۴۵ کیلو-
 متره شرق جنوبی سنده همنامی اولان کورفزی ساحل
 شمالی سنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۳۰۱۰
 اهالیسی و یاموق منسوجات، طوغله، مقارنه و سائر
 خابریقه لریله دمیر و باقیر دوکمنخانه لری، بر قاچ دمیریول
 خطی و تجارتیه پک چوق الویریشلی موقعی واریسه ده،

لیانی مسدود اولوب، اخیراً صنعی لیان انشاسنه
 تشبث اولمشدر. یوللری طار و اینیه سی طرز قدیمه
 در. پک اسکی بر شهر اولوب، بر آره لقی عربلرک
 اینه دخی چکش ایدی.

— سالرنه ایاتی (برنجیباتو چیتریوره) اسمیله
 دخی مسمی اولوب، قامیانه خطه سنی ترکیب ایدن
 بش ایالتک بریدر. شمال غربی جهنسدن ناپولی،
 شمالاً اولینو و نام دیگرله برنجیباتو اولتریوره، شرقاً
 پوتنجه و نام دیگرله بازیلیقانه، ایالتلریله جنوباً و غرباً
 دخی دکنزله محاطدر. مساحت سطحیه سی ۵۵۰۶ مربع
 کیلومتره اولوب، ۱۶۰ ۵۵۰ اهالیسی وارد در.
 ایالت ۴ قضا دان مرکب اولوب، ۱۵۸ ناحیه بی
 حاویدر. اراضیسی عمومیت اوزره طاقاق
 اولوب، قسم شمالی سنده (آپتین) سلسله سنک بر قوی
 متمد اولور، که اک یوکسک دروه سی ۱۷۹۰ متره
 ارتقا عنده در. میاه جاریه سی ایالتک داخنده و یا
 حدودنده نبعانه کورفره دوکیان بر طاقم قیصه جایلر.
 دن عبارت اولوب، بونلرک اک بیوک اولان (سله) نیک
 مجراسی آتیق ۶۰ کیلومتره طول سنده در. ایالتک
 ۲۰۰ کیلومتره ک ساحلی وار ایسه ده، بوساحل
 یالکز بر طاقم کوچک لیمالری حاویدر. اراضیسی
 پک منبت اولوب، بفسدای، مصر، پورتقال، لیمون،
 زیتون، اوزوم و سائر محصولاتی چوقدر. خیلی
 مقدار توتون دخی حاصل اولور. اراضینک بر ثلثی
 مزروعدر. اورمانلری چوق اولوب، خیلی کراسته
 اخراج اولنور. صرعالری دخی چوق اولوب،
 ۱۷۶۶۰۰۰ صیفیر اولوق اوزره، ۲۳۶۰۰۰ حیوا-
 نانی وارد در. پینیر اخراجاتی دخی چوقدر. صنایعی
 دخی خیلی ایلری اولوب، علی الخصوص (سالرنه)
 قضا سنده بر قاچ دمیر خانه و دوکمنخانه ایله کیرج
 فرونلری و جام، باروت، اپلیک، مختلف منسوجات،
 بویا، کاغد، مقارنه و سائر فایزقه لری وارد در.
 تجارتی ده خیلی ایشلک اولوب، کرک بجرراً و کرک
 دمیر یوللره اجرا اولنور.

سالستته { وهندجه ساچی (Salsette, Sachi)
 هندستانک ساحل غریبی قارشی سنده
 (بمبای) شهر نیک بواندینی جزیره نیک قرینده بر
 آطه اوواب، ۱۹° ۳۰' ۱۸" ایله ۱۹° ۲' ۳۰" ایله
 عرض شمالی و ۷۰° ۳۱' ۱۶" ایله ۷۰° ۳۲' ۴۵" ایله

دروستان در بوستان چون عزم کل چیدن کنید
اول از یاران دور افتاده یاد من کنید

سالکی } اسکی عثمانلی شعراسندن اولوب ،
سالکی } ادرنه لیدر . می و محبوبه دوشکون
اولوب ، اکثر عمرینی بلاد عربده سیاحتله کچیرمشدر .
شویت اونکدر :

یازسه عجب می سن شه نامهربانه جونک
راز درونی یازمه اولور پسانه جونک

سالکبیر } (Salguir) قورمده بر نهردر ، که
چادر طاغندن تبانله ، ابتدا شمال
غربی به و بده شمال شرقی به جریان ایدوب ، سمیفر و پولک
ایچندن سرور ، و منبت بر وادینک ایچندن جریان
ایده رک ، قره صو نهریله برلشدکن صکره ، آزاق
دکیزینه دوکیور . مجراسی ۱۸۱ کیلومتره طولنده
و حوضه سی ۵۴۶۷ مربع کیلومتره وسعتنده در .

سالم } صحابه دن بروجه زیر براق ذاتک اسمیدره
} (ابو عبدالله سالم بن عبید یاخود بن
معقل) که قریشدن ابو خدیفه نک زوج سی انصاریاتدن
(ثبته) نک آزادلیسی و مشارالیه ابو خدیفه نک آخرت
اوغلی اولوب ، هجرت نبویه دن اول مدینه منوره به
انتقال ایتمش اولغله ، هم مهاجریندن وهمده انصار .
دن معدوددر . افاضل صحابه دن اولوب ، قرآن کریمی
بیلدهه جانب حضرت نبویدن تمیز و توصیه بیوریلان
درت ذاتک بریدر . حضرت عمر فاروق (رضه) نک
صاحب ترجمه به کچوق حرمت و اعتمادی وار ایدی .
عن اصل اهل قارسندن ایدی . بدر ، احد ، خندق
غز الرنده و سائر غزواتده حاضر بولنوب ، بده یمامه
وقعه سنده شهید اولمشدر . — (سالم بن حرمله
العدوی) که کنج ایکن نزد حضرت نبوی به واروب ،
شرف اسلامله مشرف اولمشدی . — (ابوهند سالم
بن ابی سالم) که حجامقله مشغول اولوب ، حضرت
رسول الله (صلام) افندمزی حجامت ایتمش ، و مبارک
قانتی ایچمش اولغله ، قانک حرمتندن طولانی توبخ
حضرت نبوی به مظهر اولمشدی . — (سالم بن عبید
الاشجعی) که اهل الصفه دن معدود اولوب ، بعض احاد
دیت شریفه نک راویسیدر . — (ابو شداد سالم بن
ابی سالم الحمصی) که وفات حضرت نبوی بی مشاهده ،
و بده حصده توطن ایدوب ، اوراده وفات ایتمشدر .
— (سالم بن عمیر العمیری) که عقبه ، بدر ، احد

طول شرقی آره لرنده ممتد اولور . طول اعظمی ۲۹
و عرض اعظمی ۱۸ کیلومتره اولوب ، ۶۲۴ مربع
کیلومتره ک مساحت سطحی سی و ۱۰۸۱۵۰ اهلایی
واردر ، که بونلردن ۷۰۳۵ ی مسلمدر . ساحل
شرقی سنده واقع اولوب مرکزی بولان (طانه) شهر .
ندن بشقه (بندره) و (کورله) احمریله ایکی قصبه سی
اولوب ، برنجیسنک ۱۵۰۰۰ و ایکنجیسنک ۹۷۱۵
اهلایی واردر . آله نک بر باشندن بر باشنده نک درت
بش یوز متره ارتفاعنده بر طاغ ممتد اولوب ، ساحله
قرب بحلری دوزدر ، و بر قاق چانی دخی واردر .
اراضی سی یک منبت اولوب ، باشلیجه محسولی برنجدر .
بر مقدار داری دخی حاصل اولور . هندستان جوزیله
خرمالری ده چوقدر . هواسی یک صبحاق و صیقه لیدر .
سالف } (بن عثمان الثقی) صحابه دن اولوب ،
} جانب نبویدن قومی اولان بنی ثقیفک
صدقه سی جهنه مأمور اولمش ؛ و بر روایتده کوره ،
بدهه طائفه دخی عامل تعیین بیورلمش ایدی .

سالفورد } (Salford) انکتره نک لاقاستر
ایالتنده و مانچسترک غربنده
۱۰۱۵۸۵ اهلایی جامع بر شهر اولوب ، مانچستر
شهرینک بر قسیمی حکمننده در . بز و چوخه سیوک
فابریقه لرله دمیرخانه لری واردر .

سالک } ایران شعراسندن بر وجه زیر درت
} ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی (محمد ابراهیم) قزوینی اولوب ، بر مدت
اصفهانده باشمش ؛ و شاهجهان زماننده هندستانه
سیاحت ایدوب ، عودتده قزوینده وفات ایتمشدر .
شویت اونکدر .

چین بر جبین زنجیش هر خس نمیر نند
دریا دلان چس آب کهر آرمیده اند

— ایکنجیسی اصفهانلی اولوب ، شویت اونکدر :

جست و جوی دکری داشت چو برسیدم ازو
منفعل کشت و بمن کفت ترا میجویم

— اوچنجیسی کاشانی اولوب ، شورباغی اونکدر :

بی روی تو ای مردم کاشانه چشم
بر باده حسرت تست بیما چشم
تو جای دگر گرفته خانه و من
پیر توفید کرده ام خانه چشم

— دردنجیسی یزدلی اولوب ، بر مدت عراق
و فارسده باشمش ؛ و نهایت هندستانه رحلت ایدوب ،
اوراده وفات ایتمشدر . شویت اونکدر :

الشعرایی وارد در، که فطین دینی یازمشدر. شو
مطلع جمله اشعارندند:

اشک تری دیده رخ یاره دوشوردی
افتساده لکی شبنی کلزاره دوشوردی

— اوچنجیسی (محمد — افندی) چرکسی الاصل
اولوب، سرعسکر اسبق خسرو پاشانک آزادلیلرندن
ایدی. ادبیات عربیه و فارسیه به آشنا و طریقت
سعدیه به منسوب ایدی. ۱۲۶۷ ده قلمه سلطانیه ده
وفات ایتشدر. شو مطلع اونکدر:

دل بیار حسرت دوندی ناله ایچهدن ایچمه
ایدوب هب پستر هجرکده ناله ایچهدن ایچمه

— درونجیسی آناطولیده کی عثمانجق قصبه سندن
اولوب، ۱۲۰۹ ده طوغمش، و بعضی مأموریتلرله
آناطولی وروم ایلمده کرمشدر. شو بیت اونکدر:

شاقم زهد وریادن سالم
شاعرم تیغ زباندن صقین

سالم { اندلسده (باروشه) اعمالندن میاه جا.
ریه سیله و اشجارینک کثرتیه مشهور بر
قصبه اولوب طارق بن زیاد طرفندن اثنای قحده
تخریب و بدمه دور اسلامده اعمار ایدلمش اولدیغنی
وکندی زماننده فرنکارک النده بولندیغنی یا قوت
جوی بیان ایدیور.

سالم { یاخود جلام (Salem, Tehelam)
هندستانک مدراس داتره سنده ومدرا.

سک ۲۸۲ کیلومتره جنوب غریبسنده ومدراسدن
کلاکتیه کیدن دمیریول خطی اوزرنده اوله رق واسع
براووده سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۴۶۷۰ می
مسلم اولق اوزره، ۶۶۵ ۵۰ اهالیسی، کنیش سو.
ققلری، پک چوق منسوجات دسنگاهلری، هفته ده بر
قوریلور بازاری و بعضی اسکی سرایلری واردر.
هواسی مقدما پک آغیر ایدیه ده، بطاقلقلرک تطهیری
اوزرینه اصلاح اولمشدر. اطرافنده کی اووه ده
۲۰۰ کوچک کول و ۲۰۰۰ قدر میاه جاریه
بولنوب، بو اووه ده کلیتی چیسوید وتوتون و پاموق
حاصل اولور.

— سالم سنجاغی ۱۱°۲' ایله ۱۲°۵۴' عرض
شمالی و ۷۵°۱۳' ایله ۷۶°۴۶' طول شرقی آره.
لرنده ممتد اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۹۸۲۰ مربع
کیلومتره و اهالیسی ۱۵۹۹۵۹۹ نفوسدن عبارتدر.

غزالنده وسائر غزواتده حاضر بولنوب، معاویه زما
نده وفات ایتشدر. بکافین سمبه نك بریدر. —
(سالم بن وابسه) که بر حدیث شریفک راویسیدر.
— فخرکاشات (صلعم) افندمنک آزادلیلرندن بر
سالم دخی واردر.

سالم { ایران شعراسندن بروجه زیر اوج ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی (حمود بیگ) تبریز امرای ترکمانندن
و علمدان اولوب، نسخه سی نابود اولان بریوسف زلیخا
منظومه سی وسائر اشعاری واردر. شو بر ایکی بیت
مذکور منظومه سندندر:

تمالی الله زناز خسو برویان
مزه عاشق کش ولب عذر کویان
کشیدن خچیر موکان که بر خیر
کشادن غنچه خندان که بکریز

— ایکنجیسی (عبد الفگار) کاشانلی اولوب، شو
رباعی اونکدر:

پک لحظه غم تو بیوفائی نکند
با تیر دل من آشنائی نکند
غم مایل خون گرفته معدی کرده است
تا او باشد ازو جدائی نکند

— اوچنجیسی (میرزا محمد علی) سلطان عبدالحقک
احفادنن اولوب، کنج یاشنده ۱۱۸۲ تاریخنده
یغدادده طاعوندن وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

وقت دل خوش که خیر داشت بکوباتوزکار
او پیا ماند ومن ازینجبری بستم بار

سالم { شعرای عثمانیه دن دخی درت ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی طربزونلی اولوب، سلطان محمود خان اول
دورنده سفارتله هندستانه اعزام اولنهرق، اثنای
راهده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

کرم نپاد اولانلره اقبال ایدر بو چرخ
احکام وقت بق ساعتیه عقربنده در

— ایکنجیسی (میرزا زاده محمد — افندی)
شیخ الاسلام میرزا مصطفی افندی نك اوغلی اولوب،
طریق علمی به سلوک ایله، روم ایلی صدارتی پایه سنه
واصل اولدقندن صکره ۱۱۵۶ تاریخنده وفات ایتشدر.
برقاج شرح وحاشیه سی و عرییدن مترجم بعض رسائیله
«ماهیه العاشق» عنوانیه تصوفه دائر ۲ جلدن
مراکب بر تألیفی واسمنه نسبتله یاد اولنور بر تذکره

نیه نك ۳۵ كيلومتره شمال شرقیسنده اوله رق همنا می اولان جایك شایان تصویر وادیسی ایچنده بیوك بر قریه اولوب، ۳۲۷۰ اهالیسی واردر . طقوزنجی قرن میلادین اعتباراً مستقر بر پرنسلك مركزی اولوب، پرنسه مخصوص سرایی خراب حالنده باقیدر . — سالم پرنسلكی آشاغی و یوقاری سالم اسمیه ایکیه منقسم اولوب، آشاغی سالم بوجه مذکور لوکسمبورگده و یوقاری سالم (ووسژ) طاغلرنده آلساس لورن خطه سی داخلنده ایدی . سالم پرنسلی خاندانی دخی ایکی قوله منقسم اولوب، هر بری ایکی پرنسلك برنده حکم سورردی . یوقاری سالمده دخی بو اسمله بر کوچك قریه وار ایسه ده، مرکزی (سنون) قصبه سی ایدی .

سالم } پرنسس دو — (Pr. de Salm)
 } فرانسه نك اك مشهور ادیبلرندن او-
 لوب، اسمی قونستانسه در . ۱۷۶۷ ده (ناتنه) ده طوغوب، ۱۸۴۵ ده یارنده وفات ایتمشدر . هنوز ۱۸ یاشنده ایکن يك كوزل اشعار نشر ایتمكله، شهرت بولوب، بتون فرانسه ده انتشار ایدن بعض معیندار شرقیلر دخی نظم ایتمشدی . ۱۷۹۴ ده (سافو) عنوانیه بر هائله منظومه ترتیب ایدوب، تیاتروده موقع تماشایه وضعنده عمومك رغبت و تحسیننه مظهر اولمشدی . دیگر بر تیاتر و کتابی قبول عامه مظهر اوله مامغله، بومسلكدن صرف نظر ایدهرك، غزلیات و سائر اشعارله تربیه متعلق نظرل یازمغه حصر اوقات ایتمشدی . اشعاری فوق العاده لطیف و معنیداردر . بر طاقم امثال و حکمیاتی دخی واردر . کلیات آثاری ۴ بیوك جلد اوزره جمع و نشر اولمشدر . يك كنج ایکن قرالک طبیی دو قوتور (پبله) یه وارمش ایسه ده، بونكله حسن امتزاج میسر اوله مدیغندن، یینلرنده مفارقت وقوع بولوب، ۱۸۰۳ ده مفتون عقل و جالی اولان پرنس (سالم دیق) ه وارمش ایدی .

سالم انصر } (Salmanasar) نینویده حکو-
 } مت سورن آثور حکمدارلرندن
 اولوب، قبل المیلاد ۷۲۴ تاریخندن ۷۱۲ تاریخنه دك حکم سورمشدر . فلسطینی ضبط ایدوب، ر چوق آثوریلر اورایه اسكان، وخی اسرائیلدن خیلی نفوس

اهالی مذکورده دن ۵۱۰۹۰ ی مسلدر . اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق اولوب، بر قاق صره طاغلر ایالتی شق و بر چوق نهرلر دخی ایچندن جریان ایدر . اوله لری و غایتله منبت وادیلری دخی چوق اولوب، داری و سائر حیواناتله، یاموق، چیوید، خشخاش و بهارات و نباتات طبیه نك انواعی حاصل اولور . طاغلرینك اكثر طرفلری اورمانلره مستوردر . حیوانات اهلیه سی وعلی الخصوص صیغیرلرله قیون و چیلری دخی بك چوقدر . حیوانات وحشیه سی کیتدکجه آزلقمده در . هواسی صیچاق و آغیر اولوب، یاغمورلر موسمنده مهلك بر صیقه خیلی تلفاتی موجب اولور، و قولره دخی بك صیق ظهور ایدر . قورافاق دخی آره صره قحطی و کلبتلی تلفاتی موجب اولور .

سالم } ممالک مجتمعه نك (مساجوست)
 } جمهوریتنده و بوستونك ۲۵ كيلومتره
 شمال شرقیسنده و ایکی خلیجك آره سننده بر شهر
 واسکله اولوب، ۲۷۵۶۵ اهالیسی، متعدد مكاتبی،
 آقادیسی، ایکی بیوك كتبخانه سی، تاریخ طبیی مو-
 زه سی، جمعیات علمییه سی، يك ایشلك تجارتی و بر چوق
 فابریقه لری واردر .

— ممالک مذکورده نك (نیورسی) جمهوریتنده
 (ترنتون) ك ۹۱ كيلومتره جنوب غریبسنده دخی
 بو اسمله بر قصبه اولوب، ۵۰۵۵ اهالیسی و خیلی
 تجارتیه فابریقه لری واردر .

— ینه ممالک مذکورده نك (اوهیو) جمهوریتنده
 (قولاند) ك ۹۴ كيلومتره جنوب شرقیسنده بو
 اسمله بر قصبه اولوب، ۴۰۴۰ اهالیسی و يك ایشلك
 حیوانات تجارتی واردر .

— ممالک مذکورده نك غرب جهننده واقع (اور-
 غون) جمهوریتنك مركزی دخی بو اسمله مسمی اولوب،
 (یورتلاند) ك ۶۹ كيلومتره جنوب غریبسنده و
 (سان فرانسه قو) نك ۸۱۵ كيلومتره شمال غریبسنده
 واقع و ۵۰۱۰ اهالی بی جامعدر . جوارلری غایتله
 كوزلدر .

— ممالک مجتمعه ده بو اسمله بر چوق قریه لر دخی
 واردر .

سالم } (Salm) بخیه نك (لوکسمبورغ) ای-
 } لنده (باستونیه) قضا سنده و باستو-

دجله کنار لرینه نقل ایتمش؛ وبعده فنیکه نی ده استیلا
ایلمش ایسه ده، صور شهرنی ضبط ایده مه مش ایدی.

سالم بن عبدالله { (ابو عبدالله) حضرت
(عمر ابن الخطاب) (رضه)
افندمرك تورونی اولوب، کبار نابیندن و مشاهیر
فقهاء مدینه دندر. زهد و تقوی و قناعتیله شهرت
بولوب، ملوک امویهدن عمر بن عبدالعزیز وهشام بن
عبدالمکه بمض نصیحت آمیز خطا بلری مشهوردر.
۱۰۶ و بر روایتده ۱۰۸ تاریخنده وفات ایدوب،
او تاریخده هشام بن عبدالملک مدینه منوره ده بو.
لغزه، بقیعه جنازه سی نمازنی قیلشدر. پدر علی-
لیلرندن و سایر ذواتدن روایت احادیث شریفه ایتمش؛
و کندیلرندن زهری و نافع روایت ایلمشدر.

سالم بن عیاش { (ابو بکر —) مشاهیر
{ محدیندن و روات قرا-
آدن اولوب، ۱۹۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

سالم الخاسر { مشاهیر شعراء عربدن او-
{ لوب، خلفاء عباسیه دن مهدی
ورشیدک زماننده یاشامش، و مدح لرینی متضمن
اشعار سویلیوب، بک چوق انعام و احسان لرینه نائل
اولمش ایدی. فسق و سفاها تله مألوف اولوب، بر
مصحف شریف صاهورق، اثمانیله بر طنبور صاتین
آلمش اولدیغندن، (خاسر) لقبیله تلقیب اولغمشدی.
هارون الرشید اوغلی محمد امینه بیتم ایتمشدر بکی
وقت، صاحب ترجمه بو باده بر قصیده سویلکله،
امینک والده سی شاعراک آغزینی اینجی ایله تولدیر-
مش؛ و سالم بو اینجی بی یکر می بیك آلتونه صاتمش
ایدی. ۱۸۶ تاریخنده وفات ایدوب، اوتوز آلتی
بیك آلتون ترک ایده رک، وارثی بولمغدیغندن، بو
مبلغ هارون طرفندن ابراهیم موصی یله احسان او-
لمش ایدی. شو ایکی بیت مد کور قصیده سنندندر:

قل للمناظر بالثیب الا عفر
سقیة بغادية السحاب المطر
قد بايع الثقلان مهدی الهدی
لمحمد ابن زبیده ابنة جعفر

سالمرون { (Salmeron) جزویت طریقته
{ موجدلرندن و (ابنیاس لویوله)
نک اصحابندن اولوب، ۱۵۱۵ ده اسپانیانک تولده
شهرنده طوغمش، و ۱۷۵۸ ده وفات ایتمشدر.

سالم سمرقندی { مشاهیر شعرا و علمادن
{ اولوب، مشهور الف بک
درس آرقداشی و مصاحبی ایدی. بک بی پروا اولوب،
بعض مناسبتن سوزلرده بولغله، سمرقنددن اخراج
اولنهرق، هراته کیمش، و وفاتهدک اوراده اقامت
ایتمش ایدی. شو بیت جمله اشعارندندر:

مايه بختيم ويدر وزم وخرمن سوخته
شع مقصودی بهمر خود شي نفروخته

سالمون { (Salmon) ممالک مجتمعه ده بوا-
{ بر قاچ نهر اولوب، اک بیسویکی
(ایدا هو) جهوریتنده بولسانیدر، که ممالک مذکو-
ره تک اک مجهول بر بلنده همنامی اولان طاغاک
برکانلری آلتنده نباله، ابتدا شماله وبعده غربه
طوغری آقهرق، و بر چوق چایلرک صولرخی آله.
رق، (لویستون) دن ۸۰ کیلومتره یوقاریده بحر
محیط معتدله منصب اولان (سناکه) ایرماغنه دو-
کیلور. مجراسنک طولی ۶۸۰ کیلومتره تخمین
اولنیور.

سالمی { ایران شعرا سنندن اولوب، شو بیت
{ اونکدر:

بروز تمشی آب روان نبود هوس مارا
دم تیغ ترا کر بر کلو یا بیم بس مارا

سالمی { (Salemi) ای تایا ده سچلیه تک (ترا-
{ یانی) ایالتنده (مازاره دل والو)
قناسنده و بونک ۲۴ کیلومتره شمال شرقیسنده
و بالرودن ترابانی به کیدن دمیر یول خطی اوزرنده
بر قصبه اولوب، ۱۵۲۵ اهالیسی و اطرافنده بک
منبت اراضیسیله کوزل سرعاری وارددر. قصبه تک
اوزرنده عربلر زمانندن قالمه بر قلعه خرابه سی بو-
لنیور.

سالمیدسه { (Salmydesse) قره دکیز سا-
{ حلدنه کی میدیه قصبه سنک اسم
قدیمیدر.

سالن { (Salins) فرانسه تک (ژورا) ای-
{ لنده و (پولینی) تک ۲۴ کیلومتره
شمال شرقیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
۵۷۷۶ اهالیسی، استحکاماتی، داخلی مکتبی، کتبخا-
نه سی، تیاتروسی، دمیرخانه لری، دباغخانه لری، اودون
و شراب تجارتی و طوزلی میاه معدنیه سی وارددر.

سالواتیره } (Salvatiera) مکسیقه ممالک
 { مجتمه سنده (غواآپواتو)
 جمهوريتک (سلايه) ايالتنده و سلايه نك ۳۴ كيلومتره
 جنوبنده اوله ورق (لرما) نهرينك صاغ کنارنده قضا
 صرکری بر قصبه اولوب، ۱۴۳۲۰ اهالیسی، دمیر
 بولی و پاموق منسوجات دستکاهلری واردر .

— اسپانیاده استرمادوره خطه سنک (بادایوز)
 ایالتنده و بادایوزک ۴۷ كيلومتره جنوب شرقیسنده
 دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب، ۳۱۸۰ اهالیسی
 واردر .

— اسپانیانک ایالات شمالیه سندن (آلاوه) ایا-
 لتنده و (ویتوریا) نك ۲۳ كيلومتره شرقنده دخی بو
 اسمله بر كوچك قصبه بولنوب، ۲۰۰۰ اهالیسی
 و مشهور دكر منرلیله دباغخانه لری واردر .

سالوادور } (Salvador) آسریقای وسطی بی
 { ترکیب ایدن بش جمهوريتک بری
 اولوب، وسعت اراضیه اک کوچک لری، کثرت اهالیجه
 اینکجیلری و اراضیسنه نسبة کثرت نفوسجه
 برنجیلیدر .

شکلی، حدود و مساحه سی . — سالوادور جهو-
 ریتی بحر محیط معتدل ساحلی بونجه شمال غریدن
 جنوب شرقی به تمتد غیر منتظم بر مستطیل شکنده
 اولوب، جواهر مذکورده دن دیگر لرینک آنتیل
 دکیزنده دخی ساحلاری وار ایکن، بونک حدودی
 خط تقسیم میاه قدر بیله واره میوب، تمامیه بحر
 محیط معتدل مائله سنده واقعدر . شمال غربی جهتندن
 (غواآماله)، شمال شرقی جهتندن و شرقاً هوندوراس
 جمهوریتلریله، جنوباً دخی بحر محیط معتدل ایله محاط
 اولوب، (نیقاراغوا) جمهوریتنک غرب شمالی
 گوشه سندن دخی (فونسقه) کور فزیله آیرلشدر .
 ۲۲° ۲' ۱۳' ایله ۲۰° ۲۷' ۱۴' عرض شمالی
 و ۵۷° ۵۷' ایله ۹۲° ۲۶' ۵۵' طول غربی آره لرنده
 تمتد اولوب، طول اعظمی ۲۳۰ و عرضی ۸۰ ایله
 ۱۰۰ كيلومتره آره سنده در . مساحه سطحیه سی
 ۱۸۷۲۰ مربع كيلومتره در .

احوال طبیعی سی، جبال و انهاری . — سالوادور
 خطه سی عمومیت اوزره بر سطح مائل حائنده اینه ده،
 میلانی بردوزی به اولیوب، جهت شمالیه سنده و حدودک

سالنتین } (Salentins) ایالیای جنوبی اقوام
 { قدیمه سندن اولوب، باشلیجه معمور-
 ره لری (هیدرونه) و (بروندوسیوم) ایدی . روما-
 لیلره قارشی سامنیتلره اتفاق ایدوب، میلاددن ۲۶۷
 سنه اول رومالیر طرفندن بستیون مغلوب اولمش،
 بونلرک تحت اطاعتنه کیر مشلر ایدی .

سالو } (Salò) ایالیانک (لومباردیا) خطه سنده
 { (رشیه) نك ۲۵ كيلومتره شمال شرقیسنده
 و (غارده) کولنک شمالی ساحلنده بر قصبه اولوب،
 ۵۰۰۰ اهالیسی، بک اسکی بر زراعت جمعی، جام
 فابریقه سی، دباغخانه لری، بک ایشلک میوه تجارتی
 و بعض آثار عتیقه سی واردر .

سالو } (Salou) اسپانیانک (تاراغونه) ایالت
 { و قضا سنده و تاراغونه نك ۱۱ كيلومتره
 غرب جنوبیسنده و آق دکیزنده واقع بر قویک ایچنده
 بر قصبه و اسکله اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی و اولدجه
 ایشلک لیمای واردر .

سالواتی } (Salvati) بحر محیط کبیرده بی
 { کینه جزیره کبیره سنک شمال غربی
 گوشه سی قارشیسنده بر طاقم آطه لر اولوب، (تیدور)
 حکومت اسلامیه سنه تابعدر . (سالواتی) و (بانانته)
 اسملریله ایکی بیوجک و بر چوق کوچک جزایردن
 مرکب اولوب، ۳۵° ۰' ایله ۳۰° ۱' عرض شمالی
 و ۳۰° ۱۲۶' ایله ۴۸° ۱۲۸' طول شرقی آره لرنده
 بولنیور . اک بیوکاری اولان نفس سالواتی آطه سی
 یکی کینه دن قیال و آطه جقزلره ملو طار بر بوغازله
 آیرلش اولدینی حالده، مساحه سطحیه سی تقریباً
 ۱۸۰۰۰ مربع كيلومتره و اهالیسی اوج درت بیک
 و بر روایتده ۱۰۰۰۰ کشیدن عبارتدر . شرقدن
 غربه بر طاغ آطه بی شق ایدوب، اک یوکسک ذروه-
 سی ۶۰۰ متره ارتفاعنده در . قم جنوبیسی سطح
 مائل حالنده در . محصولات خدایی نابت هندستان
 جوزیله او اقالیم مخصوص بعض اعماردن عبارتدر .
 صرکری اولان (سامانه) قصبه سی او جهتک اک تجا-
 رتکاه محلیدر . سواحلنک اهالیسی (ملانی) جنسیتنه
 منسوب و دین اسلامه متدین اولوب، ایچ طرفلری
 وحشی پاپورله مسکونددر . سائر آطه لرک اهالی دانئه-
 سی مفقود و یا بک آز اولوب، یالکیز آو موسلرند
 دیگر طرفلردن آوجیلر کله رک، دکیز قاپولمباغه سی
 و سائر بالیقلر صید ایدر لر .

خارجنده بولنان سلسلهء جبالك اتكلىرى ۶۰۰ متره لك ارتفاعه اينجه، دوز وواسع برياله تشكيل ايدرلر، كه مملكتك همان بتون مهوره لرى بوياله ده بولنيور. بونك كئارنده غربدن شرقه برصره بركانلر اوزانوب، بوزكانلر صرسي غو آتماله جمهورى اينجه دنخى كير. بوياله مملكتك قسم اعظمى تشكيل ايدوب، آلت طرفنده ساحل بويجه طار براووه ممتد اولور. ياله. نك كئارنده كى طاغلىرىنك اك يوكسكلرى : ۲۲۸۰ متره ارتفاعى اولان (شيقونيك) سونمش بركانيله ۲۱۰۶ متره يوكسك بولنان واليوم آتش فشان اولان (سانته آنا) بركانى و آشاغى يوقارى ۲۰۰۰ متره ارتفاعلرند بولنان (آباته) ونام ديكبرله (شيشيقاس تيك) طاغلك طقوز دروسى و سائر ده در بوي طاغلك ساحله طوغرى اولان اتكلىرى بالطه كورمه. مش بك صيق اورمانلرله مستور اولوب، يالكز بعض واديلرند ساكن بولنان اصل برلر بوزورمانلر ك اينجه كيره بيلرلر. مياهار چاربه سى چوق اولوب، اك ييوك نهري (لمبا) در، كه غو آتماله ده نبعان هوندو. راسك بر كوشه سنى شق ايدرك، سالوادوره دخول ايله، بونك حدود شرقيه سنده واقع (غوئيا) كولنك آياغى حكمنده بولنان (دسقويتا) چاغى و ياله نك بتون صولرني آلهرق، ودرينجه بر وادى تشكيل ايدرك، بحر محيط معتدله دو كيلور. مجراسى ۳۰۰ كيلومتره طولنده در. اينكجى نهري (سان ميكل) در، كه مملكتك قسم شرقيه سنده همانى اولان شهر ك اينچدن كچرك، (لمبا) منصبك ۲۰ كيلومتره شرقنده دكزه منصب اولور. غرب جهتنده ساحله قريب محلرده نبعان ايدر بر چوق قيصه نهري دنخى واردر، كه اك مهملرى (غو آتماله) حدودى ايران (پازه) نهري اولوب، بونك آتخى ۵۰ كيلومتره لك مجراسى واردر. مذكور (غوئيا) كولندن بشقه ياله نك اورته لرنده (ايلوبانفو) اسميله بيوجك بر كولى دها واردر، كه ۲۰۰ متره درين اولوب، اوزاقدن كوكورد قوقوسى طولديغى حالده، بالينى بك چوقدر. بر چوق كوچك كوللرى دنخى واردر.

سواحلنى و جيواناتى، منابع ثروتى. — طوبرا. غى بك منبت و هواسى محصولات متنوعه يتيشدير مكه مساعد اولوب، بغدادى و سائر جوبانله، مصر، پرنج، فصوليه، شكر قامشى، قهوه، چيوت، قاقاؤ و سائر محصولات و جيواناتى، منابع ثروتى. — سالاوادورك سواحلنى ۳۲۰ كيلومتره طولنده اولوب، يالكز (لمبا) منصبك اطرافنده آلاچجه و سائر طرفلرده غو آتماله

سواحلنى و جيواناتى، منابع ثروتى. — سالاوادورك سواحلنى ۳۲۰ كيلومتره طولنده اولوب، يالكز (لمبا) منصبك اطرافنده آلاچجه و سائر طرفلرده غو آتماله

سواحلندن يوكسكلر. شرق جهتنده سواحل قير. منرى طوبراقدن عبارت اولوب، اكثر محللى آلتدن اولهرق مغاره لر حاصل اولمشدر. غرب جهتنده ايسه اكثر لرلى قبالقدر. ساحلى كيتدكجه دكزه طوغرى اوزانمده در. باشليجه ليمانلى اونيون، الزيونقو، قونقورديا، لپرتاد و آقابونله در. (فوسقه) كورنيزى اينچنده سالوادوره عائد بر قاج كوچك آظه بولنوب، باشليجه لرى : پونته زاقاته، قونشا كيته، ميانكره (مارتين برز) در .

سواحلنى و جيواناتى، منابع ثروتى. — سالاوادورك سواحلنى ۳۲۰ كيلومتره طولنده اولوب، يالكز (لمبا) منصبك اطرافنده آلاچجه و سائر طرفلرده غو آتماله

مركزى واك بيوك معموره سى اولان (سان - سالوادورك) ۲۰۰۰۰ اهالىسى واردر .

اسپانيوللارك دخولنده سالوادورك قسم غريسنك اهالىسى مكسيقه نك (ازتك) قوميله همجنس (بيملى) اسميله معروف اولوب، اولدجه مدنى آدملىرى . قسم شرقيسنده ايسه (شونتال) اسميله نيم وحشى بر قوم بولنيوردى . اسپانيوللر مملكتى كشف وضبط ايتكلرند، اهالى اصليله ينى اسپر كى قوللانوب، حق دمير تمغا ايله بدلنلرني توسيم ايدرك، تفريق ايدر - لردى . آنجق كنديلرى قاريلره محتاج اولدقلرندن، يرلى قاريلره تزوج ايدوب، بو ازدواجلردن ملز بر قوم تولد ايتمشدر، كه اليوم سالوادور اهاليسنك بر بيوك قسمى يعنى يوزده ۴۰ سى بونلردن عبارت اولوب، اختلاط ايمه مش اهالى اصليله سى يوزده ۵۵، صرف اسپانيولدن متولد اولانلرى يوزده ۴ وزنجيلردن يوزده يارم نسيتمده بولنيورلر . ملز اولانلركندى لسانلرني اونودوب، آنجق سويلدكلرى اسپانيول لساننده لسان اصليلردن قاله بر جوق كلات و تمبيرات استعمال ايدرلر . اختلاط ايمه مش اولان اهالى اصليله ايسه لسان قديمليره متكلم و كنديلرينه مخصوص بر نوع قلهلردن مركب قريه لرده ساكندرلر .

تقسيماتى، اهالىسى، جنسيت و لسان و مذهبلىرى . — سالوادور جمهوريتى ۱۴ ايالتله منقسم اولوب، اهالىسى ۱۸۸۷ د. ۵۱۳ ۶۶۴ نفوسدن عبارت اولديغى حالده، ۱۸۹۱ د. ۷۷۷ ۳۹۵ مقدارينه بالغ اولمشدر، كه درت سنه ظرفنده ۱۱۳ ۰۰۰ قدر نفوس تزايد ايتش ديمك اولوب، بوده نفوسجه كليلى بر تقيدر . بو حوسابجه بهر مربع كيلومتره باشنه ۳۷ كشى دوشر، كه بو نسبت آمريكا ايچون يك چوق اولوب، آمريكاي وسطينك سائر جهو - ريتلردن غو آتماله نك بهر مربع كيلومتره باشنه ۱۰، هوندوراسك ۴، قوسسته ريقانك ۳ و نيكاراغا و آنك ۲ اهالىسى اولديغنه باقيلرسه، سالوادورك نسبه نه قدر چوق مسكون اولديغى آكلاشيلير . صوك استاتستيقه كوره ايلانك آبرى آبرى مقدار اهالىسى معلومز اوله ميوب، ۱۸۸۷ د. بوجه آتى ايدى .

معارف و صنايع و تجارتي . — معارفك نشر و تعمينه زياده غيرت اولتمقده اولوب، ۱۸۸۹ د. ۷۹۵ مكتب و ۲۹ ۶۳۱ شاگرد وار ايدى، و سنه مذكوره ظرفنده يكيدن ۵۰ مكتب كشاد اولنديغنه باقيلرسه، بو مقدارك كيتدجه ترقى ايتكده اولديغى آكلاشيلير . قصبه لرده ذكور و اناثه مخصوص عمومى و خصوصى رشديه و اعداديه مكتبلىرى بولنوب، مركزده طب، فن جراحي، صيدلاننى، علوم طبيعيه، حقوق، هندسه، فن معمارى، طوبوغرافيا و سائر فنونه مخصوص شعبه لرى حاوى بر دار الفنون ايله بر دار المعلمين، بر دار المعلمات، بر مكتب صنايع، بر موزه، بر علوم طبيعيه نمونه خانه سى، بر رصدخانه و ۷۳۵۰ جلدى حاوى بر كتبخانه موجوددر . جهو - ريت داخلنده ۱۳ غزته نشر اولنوب، ۱۰ سى - كرده و ۳ سى ايلانده چيقار .

سالوادورده اهالينك مساعيسى اراضى ني آجوب، احتياجات محليه لازم اولان حبوباندىن بشقه، كيتله

حاصل اولور . اورمانلرند كراسته يه، سرافوزلغه و طواشانلغه يارار يك چوق قيمتدار آغاجلر بولنديغى كى، نباتات طبيه سى و بوياجيلقده مستعمل نباتلردن ييك چوقدر . حيوانات اهليه سى متوسط حالده اولوب، حيوانات وحشيه سى ده آزدر . معدنى و على - الخصوص آلتون و كوش معدنلىرى يك چوق اولوب، اليوم اخراج اولتمقده در. ۱۰۰ آلتونلى كوش، ۲ آلتون، ۲۰ كوش، ۹ دمير، ۷ باقىر، ۵ كوشلى قورشون، ۱ قلاى، ۱ جيوه لى آتيمون، ۳ قورشون، ۴ كوش معدنى و ۱۵۰ كيرج طاشيله ۲ آلجى و ۶ اينه طاشى معدنى، كه جمعا ۱۸۰ معدن اوجاغى واردر .

تقسيماتى، اهالىسى، جنسيت و لسان و مذهبلىرى . — سالوادور جمهوريتى ۱۴ ايالتله منقسم اولوب، اهالىسى ۱۸۸۷ د. ۵۱۳ ۶۶۴ نفوسدن عبارت اولديغى حالده، ۱۸۹۱ د. ۷۷۷ ۳۹۵ مقدارينه بالغ اولمشدر، كه درت سنه ظرفنده ۱۱۳ ۰۰۰ قدر نفوس تزايد ايتش ديمك اولوب، بوده نفوسجه كليلى بر تقيدر . بو حوسابجه بهر مربع كيلومتره باشنه ۳۷ كشى دوشر، كه بو نسبت آمريكا ايچون يك چوق اولوب، آمريكاي وسطينك سائر جهو - ريتلردن غو آتماله نك بهر مربع كيلومتره باشنه ۱۰، هوندوراسك ۴، قوسسته ريقانك ۳ و نيكاراغا و آنك ۲ اهالىسى اولديغنه باقيلرسه، سالوادورك نسبه نه قدر چوق مسكون اولديغى آكلاشيلير . صوك استاتستيقه كوره ايلانك آبرى آبرى مقدار اهالىسى معلومز اوله ميوب، ۱۸۸۷ د. بوجه آتى ايدى .

ايالت	مركزى	مقدار اهالىسى
سانتو آند	سانتو آند	۷۷ ۵۹۷
سان سالوادور	سان سالوادور	۶۲ ۹۸۷
قوسقاتلان	قويوتيك	۶۱ ۴۹۸
سان ميكل	سان ميكل	۵۸ ۲۴۳
شالانانفو	شالانانفو	۵۲ ۳۸۹
لالبيرتاد	نوئوره سانسالوادور	۴۸ ۶۱۱
اوزولوتان	اوزولوتان	۴۱ ۴۴۰
سان ويسته	سان ويسته	۴۰ ۴۰۵
سونسوناته	سونسوناته	۴۰ ۲۹۵
لاپاز	زاقانقو لوقه	۳۹ ۵۷۷
آهوآشاپان	آهوآشاپان	۳۶ ۱۱۴
لااويون	لااويون	۳۴ ۹۰۴
غاياندياس	سنسونتيك	۳۴ ۶۷۹
مورازان (غوتره)	غوتره	۳۴ ۵۸۴
جمعا (۱۸۸۷ د.)		۶۶۴ ۵۱۳

احوال تاریخیه سی. — ۱۵۲۴ تاریخ میلاد. دیسنده اسپانیول سردارلندن (پدرو آوارادو) سالوادور خطه سنه داخل اولوب، اهایلیسی بولنان واردلجه بر مدینته مالک اولان (بیلیل) قومی پک شدتلی بر مقاومتده بولمشلر سده، نهایت مغلوب اولمغه، مملکت مذکورده اسپانیا دولتی نامنه ضبط، ودرت سنه صکره سرقومک برادری (زورز آلا-رادو) طرفندن (سان سالوادور) شهری تأسیس اولمش ایدی. او تاریخدن ۱۸۲۱ سنه سنهدک سالوادور دیگر آمریقای وسطی ممالکیله برابر غوآتماله ایالتی تشکیل ایدوب، اسپانیولر طرفندن بو قومه مخصوص بر اصول ایله اداره اولمشدر. تاریخ مذکورده مکسیقه، ارباب شورشنک موقعیتی اوزرینه، سالوادور لیلر سائر آمریقای وسطی خطه- لری اهایلیسیله برابر صلحاً اعلان استقلال ایدوب، غوآتماله ایله برابر بر حکومت تشکیل اتمکجه چا- ایتمشلر سده، مکسیقهده تأسیس ایدن ایمپراطورلی حکومتی بو طرفلری دخی الحاقه چالشمش؛ وسالوا- دور لیلر بو تجاوزه قارشی ممالک مجتمه نك قوجانسه آتلغه قصد ایتمش ایدی. بو تهلمکدن قورتلقدن صکره، بتون آمریقای وسطی ممالکتی بر جهوریه ویا بر جاهیر متفقه هیئتنه قومق فکری اویانوب، اک زیاده بو فکره خدمت ایدن سالوادور دیگر آمریقای وسطی ممالکیله لاینقطع محاربانده بولنوب، بر چوق داخلی فتنه وفسادله دخی میدان اولدقدن صکره، نهایت ۱۸۸۶ ده شمذیکی جهوریت تأسیس ایتمشدر. ۱۸۸۹ ده آمریقای وسطی ترکیب ایدن بش جهوریت آرهنده بو بش ممالکتی بر جهوریه جمع اتمک اوزره بر اتشاق عقد اولنهرق، بو قرار، ۱۹۰۰ ده قطعاً اعلان اولمق اوزره، ۱۸۹۰ ده موقتاً ولجل التجربه موقع اجرایه قونیه جق ایکن، سالوادور ایله غوآتماله آرهنده ظهور ایدن اختلاف تأخیرینی موجب اولمشدر.

سالوچو } (Saluces, Saluzzo) ایتالیا نك
 { قسم شمالیسنده واقع (قونی)
 ایالتنده و قونینک ۲۹ کیلومتره شمال غریبسنده
 و (بو) ایرماغیله بوکاتابع (وارایت) نهری آرهنده
 قضا سرکزلی بر قصبه اولوب، ۹۷۱۰ اهالیسی،

اخراج اولنان قهوه، چیویت، توتون، قافانو و سائر محصولات یتشدیرمک جهتنه برده کوش، آلتون و سائر معادنک اراجنه مصروف اولمغه، صنایعه او قدر اهمیت ویرلمدیکندن، صنایع محلیه باشلیجه شکر واسپیرتو استحصالی و سائر محصولات ارضیه نك تهیسه. سیله معادنک اذابه سنه مخصوص اولوب، سائر فابریقه- لری آزرده. تجارتی پک ایشلک اولوب، بحر محیط آطلاسیده اولان اوج بیوک اسکله سندن كرك طوغریدن طوغری به بحرأ و كرك بحر محیط آطلا- سیدن کن دمیر یول خطلرینک منتهازی اولان سان فرانسسکو و قولون اسکله لری واسطه سیله آروویا ایله و ممالک مجتمه ایله خیلی مناسبات تجاریه سی واردرد. مذکور اسکله لردن ایچ طرفلرینه طوغری کیتدجه ایلرینلکده و تشعب اتمکده اولان اوج دمیر یولی و بر چوق شوسه لری واردرد. بتون تجارتی سنوی حد وسطی اوزره ۴۵ میلیون فرانق راده لرنده اولوب، اراجاتی دائماً ادخالاتنک ایکی مثلی نسبتنده در، که بوده مملکتنک ثروت طبیعی سنه و اهالیسنک سعی وغیرته بر دلیدرد.

اصول اداره سی، قوه مالیه و عسکریه سی. — سالوادور جهوریت مفرطه ایله اداره اولنوب، ۱۸۶۱ ده تأسیس ۱۸۸۶ ده تعدیل اولنان قانون اساسیسنه کوره، رئیس جهور درت سنه مدتله اجرای حکومت ایدن ۴۲ اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثانی دخی اولوب، اعضاسی بهر سنه طوغریدن طوغری به افراد اهالی طرفندن انتخاب اولنور. ۲۱ باشنی طولدیرمش اولان اهالینک بهر فردی انتخاب اتمک و اولمق حقنی حائزدر. ۷ نظارتی ۴ کشی طرفندن اداره اولنوب، هیئت وکلایسی درت ذاتدن سرکبدر. واردات سنوییه سی ۲۰ میلیون و مصارفی ۲۶ میلیون فرانق راده لرنده او- لوب، وارداتنک ثلثانی کرکدن بر ثلثی توتون و مسکرات انحصارندن حاصل اولور، و سائر ویر- کیلری یوق حکمنده در. دیون داخلیه سی ۷ میلیون دولار و دیون خارجهیه سی ۳۰۰۰۰۰۰۰ انکایز لیراسندن عبارتدر. عسکری ۲۰۰۰ نظامیه و ۱۲۰۰۰ عساکر ملیه دن عبارت اولوب، اوج عسکری مکتبی دخی واردرد.

دمیر بولی، داخلی مکتب اعدادیسی، ایک و شاپقه
قاپریقه لری، دمیرخانه لری، دباغخانه لری و حبوبات،
شراب و حیوانات تجارتی وارد در. وقتیه مستقل بر
مارکیزلک مرکزی ایدی.

سالوده (Saluda) ممالک مجتمه نك جنوبی
(قارولینه جمهوریتنده بر نردر، که

(آلفانی) سلسله جبلتندن نبعمانله، جنوب شرقیه
جریان ایده رك، جمهوریت مذکورہ نك مرکزی اولان
(قولومبیا) شهرندن مرورله، ۳۲۰ کیلومتره لک
مسافه قطع ابتدکن صکره، بحر محیط اطلاسی به
دو کیلور. مجراسنك اطراقی پاموقله مزروعدر.

سالور (یا خود سالی) ترکان قبائلندن بر
(قبیلہ اولوب، هر رودایله جیچون آرہ.

سندہ و سرو جوارلرنده ساکندرلر. اوتوز قرق یک
نفوس قدر اولوب، مقدما خیمه نشین اولدقلری خالدہ،
اخیراً حیوانلری سائر قبائل طرفندن یئما ایدلمکه،
یر طاقم قلبه لردہ اسکان ایدوب، زراعتله اشتغاله
مجبور اولشلردر.

سانور (Salor) اسپانیانک (فلسرس) ایا-
(لتنده تاج ایرماغنه تابع بر چای

اولوب، سان پدرو طاغندن نبعمانله، ابتدا شماله وبعده
غرب شمالیه جریان ایده رك، ۱۲۵ کیلومتره لک
مسافه قطع ابتدکن صکره، پور تکیز حدودنده
مذکور ایرماغه دو کیلور.

سالور (ترکان اقوامندن بر قومک رئیس
(اولوب، دزدنجی قرن هجری اوا.

سطنده کنندیسی شرف اسلامه مشرف و قومنه دخی
اسلامی قبول ایتدیرمکه موفق اولمش؛ و اخلاقی
کاشفاره و چین حدودینه قدر توسیع ممالک ایدوب،
ترک اقوام و قبائلی بیننده نشر اسلام ایتشلردر.
چناق خان وقره خان دیتمکه دخی معروفدر.

سالوست (Saluste) اسکی روما مشاهیر
(مورخینندن اولوب، میلاددن

۸۶ سنه اول (آمیترنه) ده طوغمش؛ و قبل میلاد
۳۶ تاریخلرنده وفات ایتشدر. زادکاندن بر عائله به
منسوب اولدینی حالده، عوام طرفنی التزام ایتش؛
وامور سیاسیه به قاریشوب، قیصره طرفدارلق ایتش؛
و آفریقاده نومیدیه والیلکننده و سائر مناصبه بو-
لنهرق، کلیتی ثروته مالک اولمش ایدی. بعده امور

سیاسیه دن جکیلوب، (کبریئال) طاغنده بایدیرمش
اولدینی مکمل و مزین بانچیهرله محاط کوشکننده
روما تاریخنی یازمغه حصر اوقات ایتش ایدی. امور
سیاسیه ده کی مهارتی کوسترن و بیوک بر فصاحتله
یازلمش اولان بو تاریخک یالکیز برایکی فصلی باقی
اولوب، سالوستک قیصره یازمش اولدینی ایکی رساله
دخی موجوددر.

— بو اسمله دزدنجی قرن میلادیده بر حکیم دخی
کلشدر، که امپراطور قونستانسک زمانده غالباً وا-
لیسی اولوب، اوراده مفتی بولنان بولیانونسک محا-
فظه سی دخی کنندیسنه حاله اولمش؛ و بو پرسنک
مجبیتی قزاقوب، امپراطور لغنده مناصب طالیه به ترفیع
ایدلمش؛ و ممیتنده ایران سفیرنه کیده رك، ۳۷۰
تاریخلرنده وفات ایتشدر. الوهیت و عالم حقنده بر
کتاب مقبولک صاحبیدر.

سالوم (Saloum) آفریقای غربیده
(فرانسه نك سنغال مجیرنده بر نردر،

که ۶° ۱۴' عرض شمالی ایله ۴° ۱۸' طول غربیده
نبعمانله، غربیه وبعده جنوب غربیه طوغری جریان
ایده رك، بر قاق قوله آیرلقدن صکره ۳۰° ۳۰' ۱۳°
ایله ۳۰° ۴۱' ۱۳° عرض شمالی و ۵۶° ۱۸' ایله
۴۵° ۷' ۱۹° طول غربی آرہ لرنده، واسع بر
دالیه تشکیل ایدرک، بحر محیط اطلاسی به دو کیلور.

منصبی بر درجه به قدر قومله مسدود ایسه ده، ۱۶۰
کیلومتره محلی سیر سفائسه صالح اولوب، بیوجک
کیلر دخی ایشلر؛ و (سینه) دینان باشلیجه تابعنه
دخی کبرلر. کنسارلری آچق اولوب، طغیاننده
اطرافنده بولنان واسع اووه لری صو باصار، و بر
چوق بطاقلقلر تحصیل ایدر. بو اووه لردہ بر چوق
صو قوشلریله غزاللرک انواعی و فیل، قیلان و زرافه
کبی حیوانات دخی بولنور. — بو نهرک حوضه سی
دخی بو اسمله مسمی اولوب، یرلی بر حاکمک تحت
اداره سندنه و فرانسه نك حمایه سی آلتنده در. دین
اسلام بو خطه به داخل اولوب، کیتدیجه ترقی و توسع
ایتمکده ایسه ده، اهلینک اکثری حالا بیلانه عبادت
ایدرلر. حاکملرنک مقری قارشیدنده و نهرک کتنا-
رندہ فرانسزلر (قائولاق) اسمیله بر تجارتکاه
تأسیس ایدوب، او جوارلرک قوماندانی اوراده
اقامت ایدر.

آتش افشاندر . بو آطه لرده حرکت ارض پک صیق وقوع بولیور . بو آطه لرك جمله سی طاعلق اولوب ، بو کونویل آطه سنک اک یوکسک طاعنی ۳۱۰۰ ، سان قریستواک ۲۴۴۰ ، مالانیه تک ۱۳۰۳ وایز . بلک ۱۱۸۸ متره ارتفاعنده در . بو طاعلرک همان جمله سی غایتله صیق اورمانلرله مستور اولوب ، آطه لرك بمضلرنده یوکسک اولترلرله مستور واسع لرلر دخی واردر . اکثریتک بر ایکی متره عمقنده منبت اتربه نیاتیه لرلی اولوب ، میاه جاریه لرلی دخی چوقدر . بو آطه لرده پک چوق یاغور یاغوب ، کانون اولدن نیسانه قدر اسن شمال غربی روزکاری دخی پک صیحاق و سیکیرلری مهج اولدیغندن ، هواری آغیردر . ما یسدن تشرین نانیه قدر اسن جنوب شرقی روزکاری ایسه ده سربن وصحته ده نافقدر . میزان الحراره تک حد وسطیسی ۲۴ ایله ۳۲ درجه لرلی آرمنده بو . لنیور . مهلی حیوانلردن بو آطه لرده یالکز طوموز ، کویک ، ساریغ بر نوع فاره بولنوب ، جنوبی آطه لرك اورمانلرنده بر نوع نستاس دخی بولندی اهایلیه محله طرفندن روایت اولمش ایسه ده ، هج بر سیاح طرفندن کورله مشدر . طیورک پک چوق انواعی بولنوب ، هله کورور جینلری پک چوقدر . بو جکلرک ده پک چوق و پک کوزل نوعلری واردر . بیلان و بعض نهرلرده تمساح دخی بولنوب ، اهایلیه بیلان عبادت ایدرلردی . آغاجلرک و ساژ نیاتاک انواع کثیره سی بولنوب ، بریلرک بولنلری تفریقده بیوک بر مهارتلری واردر . کویلری هندستان جوزی آغاجلرله محاط اولوب ، بو میوه باشلیجه مدار تبدیلریدر . اهایلیسی ایکی جنسیتیه منسوب اولوب ، سواحلده ساکن بو . لنانلری ملانسیا جنسندن اورته بویلی ، تندرست و زیاده جه اسمر آدملردر . بولنر بدنلرینک هر طرفنی و بوزلرینی توسیع ایدوب ، قولالریخی دلرک پک بیوک شیلر صوقارلر ، وکیک و بونجق و ساژ دن غریب کردانقلر و بازو بندلر یاپارلر . ارککلری قادینلردن زیاده سوسلنیر . ارککلر همان چیلاق کزوب ، یالکز ستر عورت ایچون بر ایجه بشمال قوللانیرلر . قادینلر بلرندن دیزلرینه قدر بدنلرینی اورته جک بر نوع فیستان کپیرلر . ناموس و حیاعندلرند مجهول اولوب ، قیزلر اولنجه به قدر کجبلر ایچون مباح عد اولنور؛ و چوق

سالومون } (Salomon) حضرت سلیمان
(عم) . یهود و نصاری طرفندن
ویران اسمر .

سالومون } (Salomon) محارستان قرالاردن
(اولوب ، برنجی آندریاک اوغلیدر .
۱۰۴۵ ده طوغوب ، ۱۰۵۰ ده پدری طرفندن
تختنه اجلاس اولمش ایسه ده ، پدرینک ۱۰۶۱ ده
واقع وفاتنده عمیجه سی (بلا) حکومتی ضبط ایدوب ،
۱۰۶۳ ده بونک وفاتی اوزرینه ، حکمدار اولمش ؛
و ۱۰۷۴ ده اسقاط اولنهرق ، ۱۰۷۸ ده وفات
ایتمدر .

— فرانسه ده برتایه دوقه لردن دخی بو اسمله
اوج کشتی کلوب ، اوچینسی طبقه زنجی قرن میل .
دیده حکم سورمش ؛ و فرانسه قرالی (شارل شوف) له
بالاتفاق ، نورمانلردن (آنژر) ی ضبط ایدرک ،
قرال عنوانی آلمش ایدی .

سالومون آطه لرلی } (Iles Salomon)
(بحر محیط کبیرک
(ملانسیا) قسمنده ، یکی کنیه تک شرق جهنده یکی
برتایه ایله یکی ایرلانده تک جنوب شرقیسنده و یکی
هبریده آطه لرینک غرب شمالیسنده واقع بر جزایر
مجمعه هیئت اولوب ، غرب شمالیدن شرق جنوبی به
طوغری متمد بر صره تشکیل ایدرلر ، و جمله سی بو
استقامتده طار و اوزون آطه لردر . تقریباً ۲° ایله
۳۰° عرض جنوبی و ۴۵° ۱۵۱° ایله ۱۶۲°
طول شرقی آرمنده واقعدرلر . مجتمعا مساحت
سطحیه لرلی ۴۳۸۹۹ مربع کیلومتره اولوب ، اها .
لیسنگ مقداری هنوز مجهول و غیر معیندر . جزایر
مذکوره : بو کونویل ، شو آزل ، ایزابل ، یکی ژور .
ژبا ، مالانیه ، غوادالتار و سان قریستودال اسملرله
۶ بیوک و بر چوق کوچک آطه دن مرکب اولوب ،
بیوکلرینک جمله سیله کوچکلرینک بر طاقی اراضی
یرکانیه دن و کوچکلرینک بعضیسی اراضی جدید
مرجانیه دن متشکلدر . کوچکلرندن (ساوو) آطه سنده
بو جزایرک اسپانیولر طرفندن کشفنده آتش افشان
بولمش اولان (سزارغه) برکاتی ایوم سوتمش
حالنده اولوب ، یالکز بیوکلرندن (بو کونویل)
آطه سنک ایچ طرفلرنده واقع (باغانه) برکاتی ایوم

دفعه اولی آدملر قاریلرینی بیدلرنده موقتاً مبادله ایدرلر. وحشی و خاش آدملر اولوب، اکثری کسکین طاشدن معمول غارغی، بالطه، طوپوز، قالقان و بعض آطه لرده اوق ایله مسخ اوله رق کررلر؛ والریته دو. شن دشملرنی کسوب یئرلر. انسان اتی یمکه او قدر آلیشمشملر، که چوق دفعه اولولری بیله مزاردن چیقاروب یئرلر. طاغلرده (نفریتو) جنسنه منسوب دها سیاه و دها وحشی دیگر بر قوم ساکن اولوب، بوا یکی قوم بیدلرنده دائمی صورتده محاربه و مجادله ده بولنورلر؛ و یکدیگرلرینک مقتول و اسیرلرینی اکل ایدرلر. هندستان جو یزیه اکمک آغاجی میوه سندن بشقه موس بر نوع پتاس ایله سائر بعض شیرل یتیشد یروب، زراعت ایشلری و سائر بتون ایشلر قارلرله عائددر، و بو بیچاره لری حیوان کچی قوللا- نیرلر. قایقچیلرده پک چوق مهارت لری واردر. خانه- لری آغاج داللرندن و چالیدن و بعضلری صویک ایچنده قازیق اوزرنده معمولدر. بو آطه ل ۱۵۶۸ تاریخ میلادی سنده اسپانیا بحر یونندن (مندانه) طرفندن کشف اولنوب، بعده یولی غائب اولمش؛ و ۱۷۶۸ ده فرانسه بحر یونندن بو کنویل طرفندن بولنورق، بعده بر قاج سیاح طرفندن زیارت اولمش؛ و قرن حاضر میلادیده بر طاقم مسیوزلر و تاجرلر بو آطه لرده یرلشمشلردی. ایوم سائر بحر محبت کبیر جزایرندن زیاده مجهول الاحوالدرلر. اخیراً آلمانیا دولتی سالو- مون جزایرینی مستملکانی صره سنه قویمشدر.

سالون { (Salon) فرانسه نك ایالات جنوبیه- سندن رونه آغزی ایالتنك، (اکس) قضا سنده و اکسك ۳۰ کیلومتره غرب جنوبی سنده و بر جدول ایله بر دمیر بولك محل تشه بلرنده واقع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۹۲۰ اهالیسی متعدد زیتون یاغی و صابون فابریقه لری و کوزل باغ لری واردر.

سالونه { (Salona) دالماسیه نك (اسپالانو) سنجاغنده واسپالاتونك ۵ کیلومتره شمال شرقی سنده بر قصبه اولوب، شمعیکی حالد ه آنجق ۱۲۱۰ اهالی بنی جامع اولدیغی حالد ه، وقتیه بتون دالماسیانك مرکزی اوله رق بیوک بر شهر ایدی. اسکی شهرك خرابه لری اسپالانو شهرینه قدر ممتد اولور.

سالونه { (Amphissa) یونانك فتیوتیده مع فوکید ه ایالتنده و آتیه نك ۱۳۲ کیلومتره غرب شما- لی سنده (پارناسیس) قضا سنك مرکزی بر قصبه او- لوب، ۵۰۰۰ اهالیسی و جوارلرنده توتون و زیتون ایله حبوبات محصولاتی واردر. ایچندن جریان ایدن بر جای جنوب جهتنده و قورینته کورفرزی ایچنده واقع (سالونه) قوینه دو کیلور. مذکور قوینه بر کوچك اسکله سی دخی واردر. اسکی زمانده بیوک بر شهر اولوب، بعض آثار عتیقه سی ایوم باقیدر.

سالونینه { (Salonine) روما ایمپراطورلردن (غالیان) ك زوجه سی اولوب، حسن اخلاق و درایتیه شهرت بولمشیدی. علمای و علی الخصوص (پلوتین) ی حمایه ایشدر. زوجیه بر لکده سفر ایدردی. ۲۶۷ تاریخ میلادی سنده میلان شهری قیوسنده زوجیه برابر قتل اولمشدر.

سالون { (Salouen) تیت و هند چینده بیوک بر ایرماق اولوب، تیت طاشلرندن نسعاله، شرق جنوبی یه طوغری جریان ایدرک، (لوکیانغ) اسمیه چینك (یوننان) خطه اسلا- میه سنی شق ایتسکدن صکره، جنوبه طوغری دونه رك، (جان لوتن) اسمیه برمان ایله سیام آره سنده جریان، و بعده (مارتابان) مملکتی شق، و (مارتابان) ایله (مولین) شهرلرینی سقی ایدرک، تقریباً ۱۶۰۰ کیلومتره لك جریاندن صکره مارتابان قوینه دو کیلور. منصبه قریب ۵ کیلومتره وسعی اولوب، منصبه واسع بر دالیه تشکیل ایدر. بر چوق بیوک نهرلرک صولرینی ده جمع ایدر. ثانیه ده ۱۷۰۰۰ و بعضاً ۲۰۰۰۰ مکعب متره صو دوکر.

ساله { (Sale) انکلتوره نك (چستر) ایالتنده (مانچستر) ك ۸ کیلومتره جنوب غربی سنده بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی و سبزه باغچه لری واردر. مانچسترك بر محله سی حکمنده در.

— آوسترایا ده (ویکتوریا) حکومتده (تانیجل) ایالتنده و لاورنك ۱۸۲ کیلومتره شرق جنوبی سنده دخی بوا سمله بر قصبه اولوب، ۴۰۰ اهالیسی واردر. منبت و صرعاری چوق بر اووه نك اورته سنده واقع اولوب، ایچندن جریان ایدن (نومپسون ریور) چاینده و یونك دوکادیکی (لازوبه) ایرماغنده سفاش قصبه یه

قدر ایشلر . خیلی دکر منلری و دباغخانه لیله بیره
فابریقه لری واردر .

ساله قونسیلینه } (Sala Consilina) ایلتا .
لیانک سالرنه ایالت جنو .

بیه سنده و سالرنه تک ۷۵ کیلومتره شرق جنویسندمه
قضا سرکری بر قصبه اولوب، ۶۱۱۰ اهالیسی واردر .

سالیان } (Saliens) فرانق اقوامندن اسکی
{ بر قوم اولوب، آلمانیه تک (سا آله)

نهری وادیرلنده ساکن بولمغله، بو اسمله شهرت
بولمشردی . کندیلرینه نسبتله *Loi Salique* تسمیه
اولنان بر قانون مخصوصلری وار ایدی .

سالیبابو } (Salibabu) « سانکی » ماده .
{ سنه مراجعت اولنه . «

سالیسبورگی } (Salisbury) ونام دیکرله
{ (نیوساروم New Sarum)

انکلتره تک جنوب جهتندمه (ولج) قونتلغناک یعنی
ایالت ویا سنجاغناک سرکری بر قصبه اولوب، (آون)
نهرینک (بورنه) و (نادر) نهر لیله تلاق ابدیکی محله
وبر قاج دمیر یول خطناک نقطه تقطعمده واقدر .

۱۴۰۰۰ اهالیسی، حیوانات تجارقی، بیوک حیوانات
بازاری و بیجاق و سائر چلیک آلاتنه ایب و بیره و سائر
فابریقه لری واردر . غایتله منتظم بر قصبه اولوب،
سوقاقلری دوز و کنیش و صو جدولاری چوقدر .

سالیناس } (Salinas) آمریقای وسطینک
{ غربی ساحلنده و قوستاریقه ایله

نیقاراغوا آجهوریشلری آره سنده بر قوی اولوب،
طولی ۱۰، اکی ۵ کیلومتره ودرینکی ده ۱۰ ایله
۲۵ متره آره سنده در .

— بو اسمله ممالک مجتمه تک قالیفورنیا آجهوریت
غربیه سنده بر نهر دخی اولوب، بحر محیط معتدله
دوکیلور . مجراسی ۳۰۰ کیلومتره طولنده ایسه ده،
صوفی آژدر .

— آفریقانک ساحل غربی سنده پورتگیزک النده
بولنان آنغوله مملکتندمه و ۵۳° ۱۲' عرض جنویسده
بو اسمله بر برون دخی واردر .

— مکسیقه ممالک مجتمه سنک (سان لوی بوتوسی)
آجهوریتندمه و بو شهرک ۱۱۳ کیلومتره شمال غرب
بیسندمه بر قصبه اولوب، ۶۴۰۰ اهالیسی و قبا
طوزیله مملخلری بولنان طوزلی کوللری واردر .

— آمریقای جنویسده آرچنتین آجهوریتنک
(یامیه) تمبیر اولنان واسع صحراسنک واسطندمه دخی
بو اسمله مملخلری چوق کنیش بر بر واردر .

سالیینه } (Saline) بو اسمله ممالک مجتمه ده
{ بر چوق انهار بولنوب، اکیبوکاری:

آرقانساس آجهوریتندمه ۲۸۰، ایلویس آجهوریتندمه
۱۰۰، کانساس آجهوریتندمه ۴۰۰، لویزیانه ده ۱۰۰
و نبراسقه ده ۱۲۰ کیلومتره تک مجرالی اولانلردر .

سالیینه } (Salina) ایلتانک جنوب جهتندمه
{ واقع (اؤلیان) جزایرندن بر آطه او .

لوب، (لییاری) جزیره سنک ۳ کیلومتره شمال غربی سنده
واقدر . مساحه سطحیه سی ۲۸ مربع کیلومتره او .

لوب، ۵۶۳۵ اهالیسی واردر . سیخلیه تک مسینه
ایالت و قضا سنه ملحق بر ناحیه تشکیل ایدبور . سکز

طوقوز یوز متره ارتفاعنده ایکی تیه سی واردر، که
سوغش برکانلدر . اراضیسی پک منبت اولوب،

باغلی و زتون آغاجلیله سائر اشجار مثمره سی چوقدر .
جنوب شرقی ساحلنده مملخلری واردر .

سام } (Sem) حضرت نوح (عم) ک اکبر
{ اولادی اولوب، بوکا نسبتله (ام سامیه)

تسمیه اولنان کلدانلیر، آثوریلر، سربانلیر، فنیکه لیلر،
عبرانیله و عربلر یعنی جزیره العرب ایله شام و عراق

جهتلرندمه ساکن اولان اقوام بونک نسلندن عد او .
لنورلر . تاریخک ازمئه مجهوله سنی طولدر بر مق قیدنده

بولنان مورخلر سامک ۶۰۰ سنه ممر اولدیفنی قبول
ایدبورلر . الام، آثور، ارفخشاد، لود و آرام اسملیله

بش اوغلی اولدیفنی مریدر .

سام } ایرانک اساطیرله مخلوط اولان تاریخ
{ قدیمته کوره مشهور رستم زالک جدی

وزیرماک اوغلی بر قهرمان اولوب، سیستانده حکم
فرما ایدی .

سام } غوریان سلاله سنک جدی اولوب، غور
{ حکمدارلرندن (سوری) تک حفیدی

ایدی . جدی سلطان محمود غزنوی طرفندن ازاله
وملکی ضبط اولندقه، کندیسسی تبدیلا هنده فرار

ایله، اورنده بر بخانه تک خدمتته کیرمش؛ و اوغلی
حسین بن سام وطننه عودت ایدوب، سلطان ابراهیم

غزنوی طرفندن غورستان والیدکنه نصب اولمش؛
وبونک اوغلی علاء الدین حسن، آل سبکتکنینک

ضعفندن بالاستفاده، اعلان استقلال ایله، غزنه وهراتی وخراسانک بر قسمتی ضبط ایدرک، غوریان دولتی تأسیس ایتشدر.

سام } آنف البیان سامک طورنی وحسین بن
سامک } سامک ایکنجی اوغلی اولوب، برادری
علاء الدین حسین سلطنته نائل اولدوقده، هراتی پایتخت
اتخاذ ایدرک، غزنه یه صاحب ترجمه نی والی نصب
ایتشیدی. برادرینک مغلوب و فراره مجبور ایتش
اولدیغی بهرامشاه غزنوی هندستاندن عسکر جمعیله
ملکنی استردادده کیتدیکنده، سامی غزنه ده طوتوب
ازاله ایتشدر. سیف الدین بن علاء الدیندن صکره،
بونک اوغلاری غیاث الدین محمد وشهاب الدین ابو مظفر
وبعدده تورونی محمد بن غیاث الدین تحتہ کچمشدر.

سامار } سامار (Samar) آسیانیا مستملکاتندن بحر-
محیط کبیرده واقع (فیلیپین) جزیر-
ینک (ویسایه) زمسه سندن بر آطه اولوب، $۱۱^{\circ}۱'$
ایله $۱۲^{\circ}۳۶'$ عرض شمالی و $۴۵^{\circ}۴۵'$ طول شرقی آره لرندده واقع و شمالاً
 $۴۵^{\circ}۲۹'$ طول شرقی آره لرندده واقع و شمالاً
(لوسون) جزیره کبیره سنک (فامارینه) شبه جزیره-
سندن (سان برناردیتو) بوغازیله آیرلشدر. شمال
غربیدن جنوب شرقیه تمتد غیر منتظم بر مستطیل
شکلنده اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۲۹۳۰ مربع
کیلومتره واهالیسی تقریباً ۲۰۰۰۰۰ کیشیدر. ارا-
ضیه طاغلق اولوب، جبالنک درجه ارتفاعی هنوز
معلوم دکدر. میاه جاریه سی چوق اولوب، اوراس،
لاغوان، بانو، تیمونتی و بوروهان جمله انهارندندر.
محصولات ارضیه سی عموم فیلیپین جزایری محصول-
تنه مشابه اولوب، مختلف حبوبات وثمار ایله برقاچ
نوع شکرکامشی، پتاس نوعندن برطاقم مقدی کوکاکر
وساژده دن عبارتندر. اشجاری چوق اولوب، سفائ
اعمالنه الویریشلی خیلی کراسته کسلییره. بال وبال مومی
ایله هندستان جوزی دخی چوقدر. آو حیواناتیه
دکیزنده بالیقلری بولدر. اهالیسی ملایی جنسه نه
منسوب اولوب، ایچ طرفلرنده اهالی اصلیه قديمه سی
اولان (نغریتو) جنسنک بعض افرادی بولغمی دخی
محمقلدر. ملاییلر دین اسلامه متدیندر.

سامارانغ } یاخود سمرنک (Samarang)
جاوه جزیره سنک ساحل شمالیسنده
(باتاویه) نک ۴۲۰ کیلومتره شرقنده ایالت مرکزی

برشهر اولوب، ۷۱ ۴۴۰ اهالیسی، بک ایشلک تجارتی
وعلی الخصوص کلیتی شکر، قهوه، توتون وچیویت
اخراجاتی وارددر. لیمانی اولمیوب، بیوک کمیلر آجیقه ده
طورمغه مجبوردر؛ کوچکاری شهرک ایچندن آقان
نهرک ایچنه کیررله. برایکی جدولی، خندقله احاطه
اولنمش قلعه سی، دمیر یولی وبخارله ایشلر تراموایی دخی
وارددر. — سامارانغ ایالتنک مساحت سطحیه سی
۵۱۸۷ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۲۳۳۵ ۶ کشی
اولوب، بهر مربع کیلومتره باشنه ۲۷۲ کشی دوشیور.
اهالی مذکورده نک ۲۰۰۰۰ ی چینلی و ۴۰۰۰
آروویالی اولوب، قصوری جاوه لی و دین اسلامه
متدیندر. شمال و شمال شرق جهت لرندن ماعداسی
طاغلق اولوب، اراضیه سی بک منبت اراضی برکانه دندر.
باشلیجه محصولاتی: برنج، قهوه، شکر، توتون و بعض
یرلرنده برنوع بندايدر. آره لری برکولله آیرلش
۳۰۰۰ متره دن زیاده مرتفع ایکی برکاتی وارددر.
میاه مقدنیه سی وایلیجه لریله معدن صوینی حاوی چا-
مورلری و طوزی چوقدر.

ساماره } ساماره (Samara) روسیه نک شرق جهتده
(وموسقو نک ۸۵۶ کیلومتره شرق
جنوبیسنده (وولغه) ایرماغنک ساحل یسارنده او-
لهرق همنامی اولان نهرک بو ایرماغه دوکلدیکی محله
ویونهرکده ساحل یمینده ایالت مرکزی بر شهر او-
لوب، ۷۵ ۴۸۰ اهالیسی، اشجار مثمره باغچه لری
واچ یاغی، جام، بیره، ایپ، طوغله، موم، صابون،
پوتاس، قوله، آرابه، فویچی و ساژده فابریقه لریله
دباغخانله لری، دمیر وچاک دوکخانله لری، بک ایشلک
تجارتی، وولغه و ساماره ده لیمانلری، اوچ بیوک بازار-
ری، کتبخانه سی، برمکتب اعدادی داخلیه سیله متعدد
مکاتب ساژده سی، ایکی تیاتروسی وکوزل باغچه لریله
تفرجگاهلری وارددر. سوقاقلری کنیش ایسه ده،
چوخی قالدیرمسز اولوب، یازین چوق توز اولور.
اورنبورغه کیدن دمیر یول خطی بو شهردن کچیور.
— ساماره ایالتی شرق جنوبی جهتندن اورال،
شرقاً اورنبورغ، شرق شمالی طرفندن اوفه، شمالاً
ویاتقه وقران، غرباً سیمیرسک و ساراقوف، جنوباً
دخی اژدرهان ایالتلریله محدود اولوب، وولغه بجزا-
سنک شرق جهتده واقع اولمغه، حدود غربیه سی
نهر مذکور، شرق و شرق جنوبی حدودی دخی

ساماره } روسیه نك شرق جهتند
 (وواغه نك صول تابلرندن برنهر
 اولوب، اورنورغ ایالتنك غرب جهتند (اوبچی
 صیرت) طاغندن نبغانه، غرب شمالی به طوغری آقه
 رق، همنامی اولان ایالته کیر؛ و صاغدن (اوران)
 یاخود (جوران) ایله (توق) و (بوروقته) صولدن
 دخی (بوزولون) چایلرینی آلدقندن صکره جنوب
 غربی به دونه نك، صولدن (سیزیه) صاغدن دخی
 (کنیل) چایلرینی اخذ ایله، همنامی اولان
 شهرک آلت طرفنده و جنوبنده وولغه ایرماغنه دو-
 کیلور. مجراسنك طولی ۵۶۱ کیلومتره و حوضه سنك
 وسعتی ۵۰۵۸۹ مربع کیلومتره در. بوز اولوق
 چاینك ملتقا سندن آشایسی سیرسفاشه صالح اولوب،
 منصبندن اون بش کیلومتره یوقاری به فیضاننده
 واپورلر دخی ایشلر .

— روسیه نك جنوب جهتند دخی بو اتمله
 صولدن (دنیپر) ایرماغنه تابع برنهر اولوب، خارقوف
 ایالتنك جنوب جهتند نبغانه، جنوب غربی به طوغری
 جریان، و یقارتینوسلاو ایالتنه دخول ایدر؛ ابتدا
 غرب شمالی به بعده جنوب غربی به دونه نك، صولدن
 (بیق) و (وولچیا) صاغدن دخی (کیلچن) چایلرینی
 اخذله، یقارتینوسلاو شهری قارشیسندن مذکور
 ایرماغه دوکیلور. مجراسی ۳۱۶ کیلومتره طولنده
 و حوضه سی ۲۴۶۶۹ مربع کیلومتره وسعتنده در .
 جریانی بطی اولوب، بر چوق محللرند بطاقلقلر و
 قامشقلر تشکیل ایدر، و سیر سفاشه صالح دکلدر .

ساماریه } (Samarie) فلسطینك غرب
 (جهتند (مناس) سبطی مملکتند
 و افرائیم حدودنده اسکی بر شهر اولوب، بر وقت
 اسرائیل دولتنك و بعده (ساماریتده) اسمیه نشکل
 ایدن حکومت مخصوصه نك مرکزی ایدی . میلاد
 هیمی (عم) دن ۹۱۲ سنه اول تأسیس اولنوب،
 قبل میلاد ۷۱۸ تاریخنده آثور حکمداری سالمانصر
 طرفندن ضبط، و اهالیسی فراتك اوته سنه سوق
 اولنهرق، آثور یادن نقل اولنسان بر قومله اسکان
 ایدلمش ایدی. قبل میلاد ۲۰۳ تاریخنده آتیوخس
 طرفندن ضبط، و ۱۲۹۹ ده هیرقان طرفندن تجزیب
 اولنهرق، بعده فلسطین والیسی (هرود) طرفندن

(اوبچی) طاغنك صیرتی تشکیل و تفریق ایدیور .
 مذکور طاغ (اورال) سلسله جبلانه مربوط اولوب،
 شمال شرقیدن جنوب غربی به طوغری ممتد اولور .
 و غربی انکریله بر قاچ قولی دخی ایالتك ایچنه اوزانیر
 بو اتکاردن بر قاچ نهر نیمان ایدوب، بونلرک اك
 بیوکاری اولان (بولشوی ایرکیز)، ساماره، سوق
 و چرمشان نهرلری غربه طوغری آقهرق، وولغه
 ایرماغنه دوکیلور؛ و بالکنز قسم جنوبیسنده کی (بولشوی
 اوزن) و (مولای اوزن) جنوب شرقی به طوغری
 آقهرق اژدرهان چولنده محو اولورلر . بر چوق
 کوچك كوللاری دخی واردر . مساحت سطحیه سی
 ۱۵۱۰۴۷ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۵۶۹۸۳۲
 کشیدر . هواسی یازین صیحا ق و قیثین صوتوق او-
 لوب، تموزده میزان الحراره سانتیفراد حسابیه ۳۷
 درجه به قدر چیقار، و شباطده صفردن آشای ۲۹
 درکبه قدر اینر . یاغورلری ده آژدر . مع هذا
 هواسی صاغلامدر . طوبراغی پك منبت اولوب،
 عموم اراضسنك همان نصفی مزروع، یوزده ۳۱ سی
 چایر و سرحا، یوزده ۸ سی اورمان و بالکنز یوزده
 ۱۱ سی اراضی خالیه دن عبارتدر . آجیق زراعت
 اکثر طرفلرند هنوز اسکی اصولده اجرا اولندیفنندن،
 و کوبره فقدانندن بحق استفاده اولمییور . و قورافلقل
 چوق دفته قحطی انتاج ایدر. جنوب جهتند باشلیجه
 بغدادی و سبزه و شمال جهتند چاودار، یولاف، داری
 و پتاس حاصل اولور . بغدادی مملکتی اداره ایتد-
 کدن صکره، خیلی مقداری ده اخراج اولنور. جنوب
 جهتنك حیوانات اهلیه سی و علی الخصوص آت، صیغیر،
 قیون و طوطو و زلی چوقدر . یاغ، پیانگی، دری،
 ایچ یاغی و سائر حیوانات محصولاتندن دخی خیلی
 اخراجاتی واردر . اورمانلری آز اولدیفنندن، اودونجه
 صیقتدی چکیلوب، علی الخصوص جنوب جهتند نك
 یا قی مجبوریتنده بوانیورلر . اهالیسی باشلیجه زراعتله
 و وواغه ده بالیقچیلک و کمیخیلکله مشغول اولوب،
 صنایع پك چوق ایلیله مشدر . اولان فابریقه لركده
 چوغی محصولات ارضیه یی تیهته و استحضاره
 مخصوصدر . تجارتی پك ایشلکدر . ایالت ۷ قضایه
 منقسمدر . اهالیسی ایچنده ۹۶۰۰۰ قدر مسلم تانار
 و ۱۳۱۰۰۰ قدر پروتستان آلمان بولنیور .

امرار، و آوغتوسك نامنه نسبتله لسان يونانیده (سباستی) تسمیه اولمشدی. و سپاسیانك زماننده، اسرائیلیرك عصبیانی اوزرینه، رومالیر طرفندن ضبط و بسبتون تخریب اولمشدر. ساماربه لیلر آتوریلر و سائر اقوام اجنبیه ایله قاریشهرق، آینلرینه بت پرستك قاریشمش ایدی. یالکزر تورانه معتقد اولوب، سائر کتب پیوده اعتبار ایتمزلدی. کندیلرینه مخصوص يك اسدی بر خطری واردر. ساماریلردن الیوم نابلس و یافه ده بعض افراد بولنوب، بشقه لریله اختلاط و امتزاج ایتمزلر.

سامان } سامانلر سلاله سنك جدی اولوب،
 } کندیبسی دوه چی اولدیغی حالده، بر حیدود چته سنك ریسی اولمش، و اشناس شهرنی استیلا ایتمش ایدی. خراسان والیبسی بوانان ظاهر ذوالیمینین یونك اوغلی اسدی استخدام ایدوب، اسد اوغللری احمد و نوح والیاس و یحییایی يك كوزل تربیه ایتمكله، بونلر مأمون خلیفه زماننده فرغاله و سمرقند و اشناس و هرات و ایلكارینه، و احمددن صكره اوغللری نصر و اسماعیل بر برینی متعاقب ماوراء النهر والیبسی اولوب، سمرقوم اسماعیل ۲۸۷ دولت سامانیه بی تاسیس ایتمشدر.

سامان } (میر محمد ناصر) هندستان شعرا -
 } سندن اولوب، (جونپور) لیدر، (شاهجهان آباد) ده تحصیل ایتمشدر. ۱۱۴۷ ده شهید اولمشدر. شویت اونکدر:

هرکز مرا دماغ سوال و جواب نیست
 ای مکرر و تکبیر بحالم چه عشرت

سامانه } (Samana) آنتیل جزایر کبیره -
 } سندن (هایتی) جزیره سنك (سنت دومینغ) جمهوریتنده و (سانتودومینغو) نك ۱۰۷ کیلومتره شمال شرقیسنده همنامی اولان بر قویك ایچنده بر قصبه و اسکله اولوب، (سانیاغو) به قدر ممتد اولان بر دمیر بول خطنك میدیدر، و ۵۰۰۰ اهالیسی واردر.

سامانیان } (یاخود دولت سامانیه) اوچنجی
 } قرن هجری اوآرخنده و خلافت عباسیه زماننده ماوراء النهر و خراسان و جرجان جهتلرنده حکومت سورمش بر دولت اسلامیه اولوب، بو دولتك مؤسسسی اسماعیل بن احمد بن اسد

بن ساماندر. سامان ماده سننده بیان اولدیغی اوزره > یونك جدی احمد ایله برادرلری ماوراء النهر و خراسان و لایتلری و ایلكارینه نصب اولنهرق، احمدك وفا- تندن صكره اوغلی نصر، و یونك و قاتنده ده برادری مومی ایله اسماعیل معتضد خلیفه نك فرمانیه ماوراء النهر والیبسی اولوب، ۸ سنه و ایلك ایستكدن صكره ۲۸۷ تاریخنده سفاریه دن عمر و بن لیسه غلبه ایده رك، ملكنی ضبط ایتمش؛ و کندیبسیله برابر نسلندن ۹ حکمدار کلوب، ۳۸۹ تاریخنده ك حکم سورمشلر؛ و بر طرفدن آل بویه بر طرفدن دخی آل سبکتکین دولترلرنك ترقیاتی سامانلرک ضمه فی نهایت اندراسنی موجب اولمشدر. سامانیان سلاله سی حکمدارلرینك اسامیبسیله تاریخ جلوسلری بوجه زیردر:

۲۸۷	اسماعیل بن احمد	منصور اول بن نوح	۳۵۰
۲۹۵	احمد بن اسماعیل	نوح ثانی بن منصور	۳۶۵
۳۰۱	نصر بن احمد	منصور ثانی بن نوح	۳۸۷
۳۳۰	نوح اول بن نصر	عبدالله ثانی بن نوح	۳۸۹
۳۴۳	عبدالله اول بن نوح	الی	۳۸۹

ساماوا } (Samaou) بحر محیط کبیره ماسیا
 } جزایرندن تیمور جزیره سنك جنوب غربی ساحلی قارشیسنده بر آطه اولوب، ۷° ۱۰' ایله ۱۰° ۲۵' عرض جنوبی و ۸' ۴۸° ۱۲۰' ایله ۱۱' ۱۲۱° طول شرقی آره لرنده واقعدر. مساحت سطحیه سی تقریباً ۴۲۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۰۰۰ ایله ۳۰۰۰ نفوس آره سننده در. اراضیبسی طاغلق ایسه ده، یوکسك طاغلری یوقدر. باشلیجه محصولاتی: برنج، پاموق، کراسته، صندال اغاجی، بال و بال مومیدر.

سامباس } (Sambas) بحر محیط کبیره
 } بورنئو جزیره کبیره سنك غربی ابالتنده و (پونتیاناق) ك ۱۶۵ کیلومتره شمالنده اولهرق بیوك (سامباس) ایرماغنه تابع كوچك سامباس ایله (بانکی) نهرلرنك ملتقاسنده بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، حاکنه مخصوص بر سرایی و بیوك بر جامع شرقی واردر.

— سامباس نهری كوچك و بیوك سامباس اسملریله ایکی چایدن بانتشکل، غربه طوغری آفره ق، و بر قاچ جای اخذ ایده رك، ۱۵۰ کیلومتره لك جریانندن صكره چین دکنینه دوکیلور.

سامبالپور } (Sambalpour) هندستانك
{ (چائيسكر) ايالتنده ورايورك
۲۴۸ كيلومتره شرق شماليسنده اوله رق (مهانادی)
نهرينك صول كنارنده سنجاق مركزی بر قصبه
اولوب، ۱۳۰۰ ی مسلم اولوق اوزره، ۱۳۹۴۰
اهالیسی وجوارنده الماس معدنی واردر.

سامبره } (Sambre) فرانسه و بلجیقهده
{ (موزه ایرماغنه تابع برنهر اولوب،
فرانسهده آلق بر یايلهده نبعاله، ابتدا غربه وبعده
شمال شرقیه طوغری آفرق، (استه) و (نور)
ایالتلرینی شق ایسکدن صکره، بلجیقهده دخول ایله،
اورانك (هانرو) و (نامور) ایالتلرینی ده شق، وصاغ
وصولدن بر قاچ چای اخذ ایده رك، نامور شهرنده
(موزه) ایرماغنه دو كيلور . مجراسنك طولی ۱۹۰
كيلومتره اولوب، ۸۵ كيلومتره لکی فرانسه طوپرا .
غننده در. صونی آذرر. — فرانسهده نهر مذکور
ایله (اوزه) نهری آره سنده سامبره جدولی نامیله
۶۲ كيلومتره طولنده بر جدول كشاد اولمشدر.

سامبو } (Sambo) آفریقای غربیده پور.
{ تكیز دولتلك مستكلكاندن (آنغوله)
مملكتنك (بنكاه) ایالتنده و ۱۶۰۰ ارتفاعی
اولان بر یايله نك اوزرنده بر خطه اولوب، مساحه
سطحیه سی ۴۵۰۰ مربع كيلومتره واهالیسی ۳۰۰۰۰
كشیدر. اراضیسی بك منبت ومیاه جاریه سی چوقدر.
سامبوآن } (Samboan) فیلیپین جزایرندن
{ (قوبو) آطه سنك ساحل غربیسنده
بر قصبه اولوب، ۸۳۷۰ اهالیسی وپاموق منسوجات
دستكاهلری واردر .

سامبور } (Sambor) آوستریا ك عالیجا خطه .
{ سنده و لمبرك ۷۰ كيلومتره
جنوب غربیسنده اوله رق، (دنیپر) ك صول كنارنده
قضا مركزی بر قصبه اولوب، ۱۳۵۸۵ اهالیسی،
دمیر بولی و پیکه قابریقه لريله طوز تصفییه خانه لری
وايشلك تجارتي واردر .

سامبهار } (Sambhar) هندستانك راجپو .
{ تانه خطه سنده سروار ایله جاپپور
حكومت ممتازه لری آره سنده اوله رق، ۲۶°۵۲'
ایله ۲۷°۲' عرض شمالی و ۷۲°۳۷' ایله ۷۲°۵۶'
طول شرقی آره لرنده بر طوزلی كول اولوب، بوی

۳۶ واکي ۵ ایله ۱۶ كيلومتره آره سنده در . بو
كولدن كلیتلی طوز اخراج اولنور .

— بو كولك جنوب شرقی ساحلنده و جاپپورك
۶۱ كيلومتره غربنده دخی بو اسمله بر قصبه اولوب،
۷۴۵ ی مسلم اولوق اوزره، ۵۵۷۵ اهالیسی واردر .

سامبهال } (Sambhal) هندستانك رحیقندن
{ ایالتنده و مراد آبادك ۳۶ كيلومتره
جنوب غربیسنده قضا مركزی بر قصبه اولوب،
۱۳۹۶۵ ی مسلم اولوق اوزه، ۲۱۳۷۵ اهالیسی،
پاموق منسوجات دستكاهلريله شكر، حبوبات، یاغ
ودری تجارتي واردر . كوزل بر قصبه اولوب، خانه
لری طوغله دن معمول وجوارلری اورمانلرله و ضرور .
عائله مستورددر .

سامبیازه } (Sambiase) ایالتیانك جنوبنده
{ (فاتازارو) ونام دیکرله (قلا بره
اولتریوره) ایالتنك (نیقاسترو) قزاسنده و نیقاسترو .
نك ۵ كيلومتره غرب جنوبیسنده بر قصبه اولوب،
۸۵۹۰ اهالیسی و كوكوردلی ایلیجه لری واردر .

سامبیلیونق } (Sambilioung) بورنیونج .
{ یره كیره سنك جنوب شرقی
قسنده فلنك دولتلك حمایه سی آلتنده بولنور بر
حكومت اسلامیه اولوب، شمال جهنده واقع (تابور)
حكومت اسلامیه سیله برابر (برو) یا خود (براد) دینان
خطه نی تشكيل ایدیور . حكمی آلتنده بولنان بعض
كوچك آطه لرله برابر مساحه سطحیه سی ۱۱۰۰۰ ایله
۳۰۰۰۰ مربع كيلومتره واهالیسی ۱۵۰۰۰ ایله
۴۰۰۰۰ نفوس آره لرنده مختلف مقدار لرنده تخمین

اولمشدر . اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق واور .
مانلرله مستور اولوب، باشلیجه محصولاتی برنج و او
طرفلره مخصوص بعض اثماردر . آلتون، دمیر،
كور و سائر معدنلری چوقدر . خیلی بال دخی جیقار .
مركزندن بشقه درت قصبه سی ده ا واردر . اهالیسندن
قوم حاكم اولان ملایلمسلم اولوب، طاغلرده ساكن اولان
(دایاق) قومنك دخی اكثر ازادی دین اسلامی قبول
ایتشلردر . — مركزی اولان (سامبیلیونق) قصبه .
سنك ۳۵۰۰ اهالیسی واردر . (فوران) نهری او .
زرنده و بونك منصبندن ۴۵ كيلومتره بوقاربده
واقعدر .

اتراك فساد و منافرتلرینه میدان قلوب، کوندن کونه خرابته یوز طومش؛ و نهایت اها ایسی بسبتون چکیلوب، انقاضی بیله بغداده نقل اولمشدی. بر روایتده خرابدن صکره (سرم رأی) یرینه (ساء من رأی) دینلمکه سامرا بوندن غلطدر. بعضلمری ده سامرا اسمنک (سرم رأی) اسم عربیسندن اسکی او-لوب، فارسیده «سامک طریق» معناسیله (سامراه) اسمیه ایدلمش اولدیغی التزام ایدبورلره شمذیکی حالده بر قریه حالنده در.

سامری { (بن حیدری) ایران شعراسندن اولوب، تبریزلدر. تجارت طریقله هندستانه کیدوب، (خانخانان) ک حسن قبولنه مظهر اولمشدی. شویت اونکدر :

مشهور تر زینکم و معروفتر زعار
در حدیثم که بهرچه مستور ماندهام

سامسوار { (Samesvar) هندستانک (نیال) و (پاتنه) خطه لری حدودنده (همیالایه) سلسله کبیره سنک (جریاغاتی) قولنه منسوب بر طاع اولوب، $27^{\circ} 20'$ ایله $27^{\circ} 30'$ عرض شمالی و $45^{\circ} 41'$ ایله $49^{\circ} 42'$ طول شرقی آره. لرنده متمد اولدیغی حالده، بونی ۷۵ واک ۱۸ کیلو-متره در. ارتفاع وسطیسی ۴۵۷ متره اولوب، اک بوکسک محلی ۶۹۲ متره ارتفاعنده در.

سامسواری { (Samesvari) هندستانک بتکاله خطه لرنده برنهردر، که (غارو) جبالندن نبغانله، ابتدا شرق شمالییه، بعده شرق جنوبییه و نهایت جنوبه طوغری آقهرق، 300 کیلومتره لک جریاندن صکره، (سورمه) نهرینه دو کیلور. بالیغی چوقدر.

سامسون { یاخود صامسون (Samson) اسرائیلرک اون ایکنجی حاکمی اولوب، بونلرک آلتنجی اسارتلری زماننده طوغشدر. خارق العاده برقوته مالک اولوب، بک کنج ایکن بر آرسلاک حقدن کلهرک آغزینی یرتمش، و غزده محبوس ایکن، شهرک قبولرینی سوکوب اوموزینه آلهرق قاچش اولدیغی ودها بونک کبی نیجه خوارقی متواتردر. فلسطینلرله محاربه ایدوب، بونلری دفعاتله مغلوب ایتمشدی. زوجه سی (دلیله) کویا قوتسک

سامح پاشا { (حسن —) متأخرین مشیران دولت عثمانیه دن اولوب، وزردن بولمش اولان پدری عن اصل سلائیکی ایدی. مکتب فنون حربیه دن ارکان حرب ضابطائی صنفنده نشأت ایدوب، علوم ریاضیه و هیئت و سائرده و قوفی وار ایدی. فرانسز لسانته دخی آشنا ایدی. قطع مراتب عسکریه ایدهری، سلطان عبدالعزیز خانک اواسط سلطنتلرنده رتبه مشیرییه نائل اولمش؛ وار-ضروم، طرابلس غرب، کرید دیار بکر و سائر ولایتلر و ایلیکلرنده بولنهرق، 1288 ده اوج کون بحریه نظاری و محاربه انساننده بر آره لق سرعسکر قائمقامی اولمشیدی. 1307 تاریخنده درسعادته وفات ایتمشدر. ترقی پرور، خیرخواه و مستقیم بر ذات او-لوب، طرابلس غرب و ایسی ایکن محرر فقیر ولایت غزته سی محررکی مأموریتله برمدت معیننده بولندم.

سامرا { (سرم رأی یاخود ساء من رأی دن (مختصر در) بغداد ولایت و سبحاغنده، و بغدادک 107 کیلومتره شمال غربیسننده اولهرق دجه تک صول کنارنده و (نهر وان) دن مأخوذ جدولرله اروا اولنور بر اووهده واقع قضا مرکزی کوچک بر قصبه اولوب، وقتیه بیسوک بیک معمور و مزین بر شهر وخیلی وقت خلفاء عباسیه تک پایتختی بولمشدر. بو محله بک قدیم بر شهر بولنوب، حتی

سام بن نوح طرفندن تأسیس ایدلمش اولدیغی مریدره بعده خراب اولمشیدی. خلفاء عباسیه تک برنجیسی سفاح بو شهرک خرابه لری قارشیسندنه (انبار) ی و هارون الرشید دخی بر قصر بنا ایتمشدری. خلیفه معتصم زماننده بغدادده عسکر بک چوق اولغله، اهالی شهر شکایت ایتدکلرندن، خلیفه مشارالیه بو شهری بنا ایتدربوب، «کورن سوینیر» معناسیله (سرم رأی) اسمیه ایتمش، و برچوق جامعلر، سرایلر، بازارلر و سائر انبیه عظیمه ایله اعمار و تزین ایدهرک، عسکریه برابر اورایه انتقال، و بو شهری پایتخت اتخاذ ایتمشدی. خلفلری واثق، متوکل، منتصر، مستمین، مهتدی و معتد زمانلرنده دخی سامرا پایتخت قلوب، خلفاء مشارالیه هر بری برقات عمارت و توسیع و تزیننده صرف مقدرت ایتمشدی. نهایت خلیفه معتصم بالله بغدادده رجوع ایتمکه، سامرا اسراء

طرفندن خراسان والیکنه نصب اوله‌رق ، اواناده وفات ایتشدرد . اشعارنده (ساحی) تخلص ایدردی . شو بیت جمله اشعارندرد :

بابوس سک یار نکوم هو سم نیست
دردل هوسم هست ولی دسترم نیست

سامنیوم } (Samnium) ایتالیا نیک اسکی بر
خطه سی اولوب ، قامیانه نیک شمالنده
ولایتیومک شرقنده ایدی . الیوم اراضیسی (پرنجیا
تو اولترپوره) ایله (سانیو) ایالتلری و (آروچه)
ایالتنک برقمینی تشکیل ایدیور . اهاالیسی سالف البیان
(سایین) قومنه منسوب اولوب ، جنکاور ونیم وحشی
آدملر ایدی . بونلر برچوق وقت ایتالیا ده کی یونانیلره
معاشله عسکرلک ایدوب ، بعده سائر بعض اقوامله
ومذکور یونانیلره بالاتفاق ، رومالیلره قارشی درت
بیسوک محاربه ایتمش ؛ و بونلره خیلی وقت مقاومت
ایتشلر سه ده ، نهایت مغلوب اولوب ، مملکتلری ضبط
اولنشدی . بونلری رام ایتسکدن صکره رومالیلر
بتون جنوبی ایتالیایی سهولته اله کچیرمشلردر .

ساموا } (Samoa) بحر محیط کبیرک (پولینسیا)
قیمنده (توئمه) جزایرینک شمال شرق
قیسندده ، $31^{\circ} 13'$ ایله $30^{\circ} 14'$ عرض جنوبی
و $175^{\circ} 17'$ ایله $170^{\circ} 29'$ طول غربیسه واقع
بر جزایر مجتمعه هینتی اولوب ، ۳ بیسوک ایله بونلرک
شرق جهتندده ۳ کوچک جمعا ۶ آله دن مرکب
اولدینی حالده ، غرب شمالیدن شرق جنوبی به طو
غری متمد اولور . مساحت سطحیسی ۲۷۸۷ مربع
کیلومتره اولوب ، ۱۴۴ ۳۴ اهاالیسی واردر . اک
بیوکاری غرب جهتندده بولنان (ساوایی) جزیره سی
اولوب ، دیگرایی بیوک (اوبولو) و (توتویلا) تسمیه
اولنور . جمله سی اراضی برکانه دن متشکل اولوب ،
(ساوایی) نیک اورته سننده کی برکانک یقین وقتلره
کنجه به قدر آتش افشان بولنمش اولدینی آکلاشیلیور .
اکثر برکانلرینک آغزلری صوایله طولمشلردر . اک
مرتفع ذروه لری ۱۳۰۰ متره نی تجاوز ایتور . سا
حللری دوز ایه ده ، اکثر محللرندده قیا و صیقللره
محاطدر . باشلیجه لیمانی (آپیا) اسمیله معروف اولوب ،
(اوبولو) جزیره سنک ساحل شمالیندده واقعدر . نیا
تاتی پک قوتلی اولوب ، طاغلیری اورمانلره مستوردرد .

صاچلرندده اولدینی کشف ایله ، اویقوسنده صاچلری
کسه رک ، کندیسینی فلسطینلره تسلیم ایتمش ؛ و بونلر
کوزلری چیقارهرق ، طالقاق کبی قوللامغه باشلا
مشلردی . آنجق برمدت صکره صاچلری اوزایوب
اسکی قوتی استرداد ایتمش اولمغه ، برکون فلسطینلرک
طوبالامش اولدقلری بر معبدک ستونلرینی طوتوب
یتقمغه ، معبد دوشوب ، ایچنده بولنا نلره برابر
کندیسی دخی انقراض آلتنه قالمش .

سامسون } (Samson) فرانسه نیک اک مشهور
آقتورلرندن اولوب ، برخیلی
تیا ترو اویونلری دخی یازمش ؛ و (قونسرو اتوار)
دینلن تیا ترو مکتبندده مملک ایتشدرد . ۱۷۹۳ ده
سنت دینسده طوغوب ، ۱۸۸۱ ده وفات ایتشدرد .

سامسوه } (Samsøe) دایمارق نیک (غائفات)
دکیزنده و یوتلاند خطه سیله
(سالاند) آله سی آره سننده بر آله اولوب ، بوی ۲۶
واکی ۱۰ کیلومتره اولدینی حالده ، ۵۰۰ اهاالیسی
واردر ، که زراعتله و بالیقچیلقله تعیش ایدرلر .

سامعا } (بیرام بیک) ایران شعر اسندن و طائفة
اتراکدن اولوب ، تبریز لیدر . شو
بیت اونکدر :

ما پاز آرزوی دو عالم کشیده ایم
ازهر دوسر چو جاده بجزل رسیده ایم

سامل } (مصطفی — افندی) متأخرین
شعراء عثمانیه دن اولوب ، سالف
الترجه جودت افندی نیک برادریدر . سرای همایونده
تربیه اولنهرق ، بعده دیوان همایون قلمنه ومؤخرأ
ترجه قلمنه مأمور وخواجکان سلکنه داخل اولمش ؛
و ۱۲۵۶ ده وفات ایتشدرد . بر دیوانچه سی واردر .
شو بیت اونکدر :

مژه کوز کوز ایدوب سامل کی جسم بوکونلرده
دل حسرتله پک بیچار در چشم سسیا هکدن

سام میرزا } شاه اسماعیل صفوی نیک اوغلی
و ملوک صفویه نیک ایکنجیسی
اولان شاه طهماسبک برادری اولوب ، شعر وانشاده
کی مهارتیه مشهوردر . «تحفة سامی» عنوانیه بر
تذکره الشعرا سی واردر . ۹۳۹ تاریخنده برادری

وساحله قدر اوزانان اتكلرى دائماً زمره دكي كورينور.
 على الخصوص (تولويلا) جزيره سى جمله سندن كوزل
 اولوب، هله (بانغو بانغو) ليماني بك لطيف وشايان
 تصوير موقع ومنظره لى حاريدر . هوالرى بك كو-
 زل و لطيف اولوب، مایسندن تشرین ثانی به قدر
 سورن قوراقلق موسمنده یاغمورلر سیرك یاغار و جنوب
 شرقی جهتمندن سرین بر روزكار اسر . كانون اولدن
 نیسانه قدر دوام ایدن یاغمور موسمنده ایسه صیجاق
 زیاده اولوب، چوق یاغمور یاغار؛ واکثر یا غرب
 روزكارى اسوب، فرطونه و بورالى دخی بك صیقدر .
 مارتده جنوب غربیدن اسن شدتلى روزكارلر بعضاً
 بك دهشتلى فرطونه لى موجب اولور . قوراقلق
 موسمنده میزان الحراره نك درجهٔ وسطیه سى 25°
 و یاغمورلر موسمنده 28° در . بو ایکنجی موسمه
 بعض صیتملر وقوع بولورسه ده، عمومیت اوزره
 هوا صاغلام اولوب، بو آظه لده براشن آوروپالیرلر
 بك چوق معمر اولورلر . نباتات و حیواناتجه تونغه
 جزایرینه مشابه اولوب، اوقالیه مخصوص نباتات
 و محصولات انواعی حاصل اولور . اخیراً تشكلى ایش
 اولان بر آلمان زراعت و تجارت شركتی پاموق، شکر
 قامشى، برنج و قهوه زراعتی دخی ادخال ایتشدر .
 آوروپالیرك و رودنده یرلى مهملی حیواناتی طوموز،
 كوك، فاره و بر قاق نوع یراسه دن عبارت ایدی .
 قوشلری بك چوقدر . اهالیسی صرف پولینسیان
 جنسه منسوب یرى و تندرست آدملا اولوب، اولدجه
 مونس و ذكى آدملردر؛ آنجق ذوق و اكلنجیه
 انهماكلى زیاده اولوب، طوپراقلى ده كندیلکندن
 محصولات کافیه یردیکندن، تنبل آلیشه رق، سعيه
 استعدادلى یوقدر . بو آظه ل ابتدا ۱۷۲۲ ده
 (روكون) طرفندن كشف، و ۱۷۶۸ ده بوكونویل
 طرفندن زیارت، و (بحریون جزایری Iles de Na-
 vigateurs) تسمیه اولنهرق، بسمه دها بر چوق
 بحریون ساحلرینه اوغرامشلسه ده، بونلك هیچ برى
 ایچ طرفلرنی كره مه مشیدی . نهایت قرن حاضر میلادى
 دی اوائلنده بر طاقم انكاز و فرانسز میسیونرلى
 بو آظه لده یرلشوب، اهالی به صورتا خرستیان دینی
 قبول ایتدیرمش؛ و آوروپایه جزایرك احوال داخله .
 سنی طایفدیر مشلردر . یالکز (ناوه) جزیره صفیره .

سنك اهالیسی دین قدیلمرنده قالوب، دیکرلى اسماً
 پروتستان و بعضلى قتوليك اولمشلسه ده، حقیتمده
 بونلر دخی اعتقادات قدیلمرندن واز چکه مه مشلردر .
 میسیونرلك دلالته ۱۸۳۰ تاریخندن برى انكتره
 حكومتنه تقلیداً بر حكومت مشروطه تشكیل ایدرك،
 كندی رؤسالى یننده برقرال انتخاب ایتشلسه ده،
 اونهدن برى انكتره دولتی ایله ممالك مجتمعه جمهوریتی
 امور داخلیه لینه مداخله ایدرك، اكتساب قوت
 و نفوذ ایتككه چالیشمده درلر . اخیراً آلمانیه دولتی
 قاریشوب، بو اوچ دولت كندی مقصدلرنی ترویج
 ایچون، مملكتده لابقطع داخلی فسادلر تولید
 ایتكده درلر . عاقبت آلمانیه پولتیقه سى غالب كلوب،
 بركون بو آظه لك آلمانیه مستمكاتی صره سنه كیره .
 جكلى مژوندر .

سامو ترلك } (Samothrace) « سامدرک »
 [ماده سنه مراجعت بیوريله .]

ساموس } (Samos) « سامس » ماده سنه
 [مراجعت بیوريله .]

سامون } (Samon) آوستریاده کی اسقلاوونیه
 خطه سى قرالردن اولوب، عن اصل
 فرائق قومنه منسوب، بر تاجر اولدیغی حالده،
 میلادك ۶۳۰ تاریخلرنده لاجل النجاره اسقلاوونیه ده
 بولنفسله، بو مملكته هجوم ایدن (آوار) لره قارشى
 محاربه ایدرك، كوستردیكى شجاعت و تدبیر آوارلى
 دفع ایتدیکندن، اهالی طرفندن قرالغه انتخاب او-
 لنهرق، ۳۵ سنه كمال عدالتله اجرای حكومت
 ایتشدر .

ساموید } (Samoièdes) آوروپاروسیه سنك
 شمال شرقی جهتیله سبیره نك شمال

غربی قسمنده ساكن بر قوم اولوب، اقوام تورانیه دن
 معدوددر . بعض محققین بونلك تركر و فینوآلرله
 قاریشیق مغوللردن عبارت اولدقلىنی التزام ایتشدر .
 در . اورال سلسله جبالى قسم شمالیسنك ایكى جهتمده
 بولنوب، آوروپا قطعه سنده 42° طول شرقیه قدر
 واربرلر، وعلی الخصوص شمالی آق دكیز اسكله لردن
 (مزن) قصبه سى جوارلرنده بولنورلر . آسیاده ۹۸
 طول شرقیه واقف (نایمیر) قوبینه قدر اوزانبرلر .
 سبیره ده جنوباً 56° عرض شمالی درجه سنه قدر
 اینلرله ده 64° درجه سندن آشاغی بولنانلری

ترکاشمشلردر . بواقالم واسعهده کشت وکذار ایدمه .
 رڪ ، بوزلی وقارلی توندردمه لوده خیمه قوران واکثریا
 منجمد اولان سواحل وانهارده بالیق آولیان قوم
 مذکورک افرادی ۱۵۰۰۰ الیه ۲۲۰۰۰ آره سنده
 تخمین ایدلمکده اولوب، یالکز ۵۳۷۰ ی آوروپاده
 وقصوری سبیراده در . نیم وحشی برحالده باشایوب،
 اسماً خرسیتان ایهلرده، حقیقتهده اسکی اعتقادلرینی
 محافظه ایدمه رڪ، حیوانات مختلفهده تصویر ایدر بعض
 قبایله عبادت ایدرلر؛ وجن وپرلره وارواح امواتله
 مناسباته اینانیرلر . رئیس روحانیلری طیبیک وسحر .
 بازلق دخی ایدمه رڪ، جنلره قارشی سحرلر وطلسملر
 پاهر ق خستهلری ابی ایتمک ادعاسنده بولنورلر .
 قیصه بویلی، طویاج بدلی وتاتار چهرلی آنملر او .
 لوب، کوزلریله صاحلری سیاه وصتالاری پک سیرکدر .
 (رن) دیتان برنوع مانوس کیگدن سورلری اولوب،
 بو حیوانه قیزاقلرینی دخی چکدیرلر، واکثریا آوجیلق
 وبالیققبایله باشارلرلر . رن دریسندن معمول پک سوسلی
 اثواب کیرلر .

ساموئل } علاومه « اشموئل » ماده سنه
 } سراجت بیوریه . [
 سامویلو فقهه } (ساروف) ایالتک (بالا .
 خوف) قیصاسنده و بالاخوفک ۴۴ کیلومتره جنوب
 شرقیسنده بیوک برقریه اولوب، ۹۵۹۵ اهالیسی،
 سنده ایکی بیوک بازاری، بغدادی تجارقی و برچوق
 دکرمنلری واردر .

سامی } (مصطفی — بک) اعظام شعراء عفا .
 } نیهدن اولوب، آربه امینی عثمان
 افندیسک اوغلی اولمغه، (آربه امینی زاده) دنجکله
 دخی معروفدر . سلطان محمود اول زماننده وقعه .
 نویس اولوب، ۱۱۴۶ ده وفات ایتشدر . اشعاری
 کلفتلی اولوب، سلاستدن قاری ایهدهده، استادان
 شعرادن معدوددر . بیوک دیوانی مطبوعدر . شو
 بیت اونکدر :

نه در سودی بو بازار فندهه جلب امواک
 غنا ویرمز متاع مستعاری دوش دلاک
 نه ممکن پبرو اولمق نابی استاده ای سامی
 سواد نایچسار مشق شعری کلاک اطفالک

سامی } ایران وهندستان شعراسندن بروجه .
 } زیر بش ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی نیشاپورلی اولوب، سلطان حسین باقر
 زمانندن شاه طهماسب صفوی زماننده خراسانده
 شعر وادبیه مشهور بولمشدر . شو بیت اونکدر :

دیده را کفتم که در رویش بکستای
 کفتم کستای نیا شد عین مشتای قیمت این

— ایکنجیسی (نصیرالدین) قرویلی اولوب،
 ۹۵۶ ده وفات ایتشدر . شو بیت اونکدر :

سغن کنم بهمه جاز بیوفایی
 که تا کسی نکند میل آشنایی

— اوچنجیسی (خواجه عبدالله) من اصل (قهپایه)
 اتراکندن اولوب، لاهورده طوغمش، وشاهجهان
 آبادده تربیه اولنهرق، میرزا بیدل ایله صحبت ایتش
 ایدی . ۱۱۵۵ نارینخنده وفات ایتشدر . شو بیت
 اونکدر :

مددی کرد پس از مرگ سیه بختی ما
 سرمه کردیم در چشم سیا هش رقم

— دردنجیسی (لطفعلی بیک) من اصل چرکس
 امراسندن ایدی . شو رباعی اونکدر :

برفتار آورد چون ناز آن سروخرامازا
 زرفتن باز میدارد حیمالت آب حیواترا
 نکامت برسرنا زست باز امروز میترم
 که برکردن دناز قتل من آن برکشته مژگانرا

— بشنجیسی شاه اسماعیل صفویسک اوغلی صاحب
 تذکره سام میرزادر . «سام میرزا» ماده سنه
 سراجت بیوریه . [

سامی } هندستانک کجرات خطهسنده (را .
 } دامپور) حکومت ممتازه سنه تابع
 ورادامپورک ۲۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع
 بر قصبه اولوب، ۲۳۷۵ ی مسلم اولمق اوزره،
 ۵۳۰۵ اهالیسی واردر .

سامی افندی } متأخرین شعراء عثمانیهدن
 } ایکی ذات اولوب، برنجیسی
 بعض وزرانک کتابت خدمتنده بعد الاستخدام، بر
 آره لاق مأموریت مخصوصه ایله ویانهه عزیمت، ودهو .
 دتنده آمدی اوطنسی خلفاسی سلکنه داخل اولهرق،
 بعد تقویخانه نظارتنه، صکره زراعت مجلسی اعضا .
 لغنه نصب ایدلمش؛ و ۱۲۶۳ ده مصلحتکندارلقله
 ویانهه و بعده سفارتله برلینه اعزام، و ۱۲۶۶ ده

طهران سفارته نصب اولمش؛ ودر سعادت عودته
۱۲۷۰ ده وفات ایشدره شو بیت بر غزلنددر:

کل بلبل و بلبله دیکندن متأدی
بو باغده هیچ قییدن آزاده بولنیز

— ایکنجیسی اندرونی سامی یاخود عزت افندی
دیگله معروف اولوب، سلطان سلیم خان ناک
دورنده اندرون همایونده بولمش؛ و سلطان محمود
خان ثانی دورنده چراغ بیوریلارق، ۱۲۶۰ ده وفات
ایشدره شو بیت اونکدر:

حالمی بن بیله هم تهمدر ایدن فاتن هله
سامینک اشک تردیده غم دیده سیدر

سامی پاشا } (ابوبکر —) وزرای دولت
عثمان پاشانک اوغلیدر. سلطان عبد الحمید خان اول
دورنده ۱۱۹۸ ده رتبه وزارتله سلستره ایالتنه و
سلطان سلیم خان ثالث دورنده ۱۲۱۲ ده یوسف
ضیا پاشانک انای صدارتنده قائم مقامق مسندینه
وبده بعض ایالتله نصب اولنهرق، صکره معزولاً
مسقط رأسی اولان اغریوزده اقامت ایشکده ایکن
۱۲۲۹ ده اوراده وفات ایشدره بر دیوانچهسی
واردر. شو ایکی بیت اونکدر:

رند اولان یکسان بیلور ایله دور وصلتی
پوله صایمز حال حرماننده کنز فرصتی
ای اولان کاشانه نغوتده سرمست غرور
برده فکر ایت خاک ذلتده خسار محنتی

سامی پاشا } (عبد الرحمن —) اعظم
وزرای دولت علیه دن وار.
باب علم وادبدن بر ذات اولوب، ۱۲۱۰ تاریخنده
موره ناک مرکز ایالتی بولمش اولان (طراپو لیجه)
قبه سنده طوغمشدر. بدری اورانک مشایخ ومد.
رسینندن شیخ احمد نجیب افندی اولوب، صاحب
ترجه پدرلرینک درسندن استفاده، و عربی و فارسی
ادبیاتیه علوم متداولیه و حقایق تصوفه کسب
وقوف ایشدی. ۱۲۳۶ ده یونان وقوعاتی
انساننده سائر قصبه لر صره سنده طریپو ایجه دخی
آلتی آی محاصره آلتنه قالدقندن صکره، صاحب
ترجه بدری وسائر افراد عائله سیله برابر عصانک ید

اسارتنه کچوب، بدری بو وقعهده شهید اولمش؛
وکندیلری بر خبیلی مدت اسارتنده قالدقندن صکره،
۱۲۳۹ ده قورتلوب، مصره هجرت ایش؛ و او
صرهده موره ناک تخلیصنه متهی عزیمت بولنان ابراهیم
پاشا مرحومک خدمت کتابتنه کیروب، معیننده
موره به عودت ایش؛ و غالبانه موره ناک هر طرفنه
کیریلوب، اعاده اسایش اولندقندن صکره، آورو.
یانک تکلیفی اوزرینه، ۱۲۴۳ ده ابراهیم پاشا اوراسنی
ترکله مصره عودت ایتدیکنده، صاحب ترجه دخی
برابر کیدوب، ۱۲۴۵ ده مصر وقایعی نظارتیه
برابر مجلس مالکیه اعضاقلنه، و ۴۷ ده محمد علی پاشا
مرحومک باش معاوانلکنه تعیین اولنمشدی.
۱۲۵۷ ده برای مکالمه مصر جانبدن مرخص
صورتیه وینه او سنه سعید پاشا مرحومک
معینیه و ۵۸ ده دخی ایکی دفعه مأموریت
مخصوصه ایله در سعادت کله رک، مصره عودندن
صکره، ۵۹ ده برای تبدیل هوا ایالتیه و اورادن
فرانسه وانکتره به سیاحت ایش؛ و مصره عودندن
صکره ۱۲۶۵ تاریخنده وعباس پاشانک والیای
اوانلنده جانب باب عالیدن ترحاله متصرفنه نصب
اولنهرق، مصر دن بسبتون قطع مناسبتله، محل مأمور.
ریتنه عزیمت ایش ایدی. ۱۲ سنه بو مأموریتده
قالوب، ۱۲۶۷ ده مشیرت رتبه سیله عموم روم ایلی
مفتشلکنه مأمور اولهرق، ۶۸ ده بوسنه والیلکنه
نصب، و محل مأموریتنه متهی عزیمت ایکن، طربزون
والیلکنه تحویل اولمش؛ وینه او سنه طربزون
بالاستعفا، در سعادت عودتی متعاقب، و دین ایالتنه
تعیین بیوریلهرق، قریم محاربه سی اناسنده اوراده
بولمش؛ و ۱۲۷۲ ده مجلس تنظیمات اعضاقلنه نصب،
و در سعادت جلب بیوریلهرق، ۷۳ اوانلنده ادرنه
والیلکنه نصب، و سکن ماه صکره ینه مجلس تنظیمات
اعضاقلنه اعاده بیورلش؛ و متعاقباً معارف نظارت
جلیله سنه تعیین بیوریلوب، ۱۲۷۴ و اواخرنده کرید
وقوعاتی ظهور ایتدیکنده، معارف نظارتنه انضماماً
کرید والیلکنه نصب اولنقله، موفقیتی اوزرینه
نشان امتیازله تلطیف اولنهرق، ۱۲۷۵ ده معارف
نظارتنه عودت ایش؛ و ۷۸ ده نظارت مشارالیه دن
انفصال ایله، کوشه نشین عزلت ایکن، ۷۹ ده

بعض مصالح ذاتیه همچون مصره کیدوب، او ائناده مصری تشریف همایون واقع اولفته، مجلس والا اعضا لغته نصب، ومؤخرأ بحالس عالییه مأمور بیورلمشیدی. بو وجهه سلطان عبدالحمید و عبدالعزیز خان حضراتی دورلرنده بر خیلی مهم مناصبده بو. لندقدن صکره، پادشاه زمان سلطان عبدالحمید خان ثانی حضرتلری دورنده ۱۲۹۳ ده کشاد بیوریلان مجلس اعیانه دخی نصب بیوربله رق، ۱۲۹۵ ده ارتحال ایشدره. السنه شرقیه به بحق واقف اولوب، اکثر اوقاتی مطالعه ایله کچیردی. شعر وانشاده مهارت نامه سی اولوب، مطبوع بعض منشآت و اشعاری و تصوفه متعلق «رموز الحکم» عنوانله بر رسالهء عارفانه سی وارد. شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

حسرتکله جام داغ لالدر چشماته
قطره می لعلسز تبخالدر چشماته
تار بودی رشته مدح نکاهمدر بنم
سامیا بو نو غزل برکالدر چشماته

سامیه } امم -- (Peuples Sémitiques)
اک متمدن امم حاکم منقسم بو.
لندقلری زمره لیرک بری اولوب، سام ابن نوح (عم) ه نسبتله بو اسمله اسمیه اولمشلدره. امم سامیه نیک اصل مبدأ و منشئی دجله و فرات وادیرلی اولوب، اورادن بحر الشام سواحله و جزیره العربک ایجنه انتشار ایشلدره. امم سامیه باشلیجه: آتوریلر، کلدانیلر، سریانیلر، عبرانیلر، فنیکه لیلر و عربلردن عبارت اولوب، عمالقه و نبیطیلر و عربلرک منقسم بولندقلری اقوام قدیمه مختلفه نیک جمله سی امم مذکوره شعباندن ایدیلر. امم سامیه افرادینک سیماجه امم آریانیه دن فرقلری اولیوب، قفالری یک منتظم وجهره لری دوز کوندر. آنجق لسانجه امم آریانیه ایله یک آز منا. سبتلری اولوب، برلرندن یک اسکی زمانلرده آیرلمش اولدقلری آکلاشلیبور. امم سامیه نیک اک اول مدینته نائل اولانلری آتوریلر و کلدانیلر اولوب، بونلرک دخی مدینت و صنایع و معارفی دجله و فرات مجراسی و بصره کورفرزی طریقیه مناسبات تجاریده بولندقلری هنددن آلمش اولملری مظنوندر. هر حالده بونلر یالکز سائر امم سامیه دن دکل آروپاده کی امم آریانیه دن دخی جوق اول اوپانوب، بعده فنیکه لیلر و مصر لیلر دخی طریق مدینتده ترقی ایتمکه، بونلردن مدینت

یونان و رومابه کچمشیدی. امم آریانیه لسانلری آره سنده کی مناسبت و مشابهت او قدر جوق ایدی، که بر لسانک شعبه لری عد اولنه بیلوب، اکثر قواعد صرفیه لری بیله مشترکدر. السنه سامیه نیک اسکسی سریانی و یاکلدانی لسانی اولدیفته ذاهب اولانلر وار ایسه ده، بر برینه مشابهتاری اولان لسانلر اکثریا اورته دن قالقوب اونودلمش بر لسان قدیمدن متشعب فرعلر حکمنده اولدیفندن، السنه سامیه مذکوره نیک دخی بزه واصل اولامش دیگر بر لسان قدیمک فروعی اوله جقلری و بناء علیه هیچ بری دیگرلرندن قدیم اولدیفنی شهبه سزدر. السنه سامیه دن الیوم موجود و مستعمل اولاتی یالکز لسان عربی اولوب، دیگرلرندن هیچ بری هیچ بریده تکلم اولنماقده در. اسکی آتوریلرک، کلدانیلرک، سریانیلرک، فنیکه لیلرک و عبرانیلرک اخفادی اکثریت اوزره عربلشوب، مملکتلرنده بونکون لسان عربی استعمال اولنیور. دیگرلرندن اک زیاده معلوم اولانلری عبرانی و سریانی لسانلری اولوب، بو ایکی لسانده بعض کتب مقدسه و سائره بولمقده اولدیفندن، و علی الخصوص سریانیجه ظهور اسلام صره سنده و خلافت عباسیه زمانده دخی سوریه و عراق خرستیانلرینک لسان ادیبسی بولنوب، اکثر کتب یونانیه دخی عربی به نقل اولنمازدن اول سریانیجه به ترجمه اولندیفندن، بو ایکی لسانک ادبیاتی و قواعد صرفیه لری لغتلی تمامیه حفظ و وقایه او. لندشدر. کلدانیه ده دخی بعض کتب مقدسه ترجمه لری بولنوب، بو دخی بر درجه به قدر محفوظدر. اک مجهوللری آتوریلرله فنیکه لیلرک لسانلری اولوب، بو ایکی لسانده یالکز بعض آثار عتیقه خطوطی بولنیور. حتی آتوریلر لساننک السنه سامیه دن اولدیفنی بیله یقین و قناره کلنجیه قدر مشکوک اولوب، اخیراً تبیین ایشلدر. امم سامیه نیک قوللاندقلری خطوط دخی برلرینسه یک قریب اولوب، جمله سی صاغدن صوله یازیلیر. صره لری (ابجد) ترتیبته کوره اولوب، اسملری دخی برلرینه مشابهدر. بونلردن سریانی و عربی خطلرنده حرفلر برلرلیه متصل یازیلوب، دیگرلری حروف منفصله ایله یازیلیر. اسکی مصریلر یعنی قبطیلر، طائفه رهبانه مخصوص و اشارات و رموزاتدن عبارت اولان هیروغلیف خطیه اکتفا

سان پیترو (San-Pietro) ایالتیاده سار-
 ساحلی قربنده برکویچ آله اولوب، ۱۱ کیلومتره
 بونی، ۷ کیلومتره اکی و ۳۰۰۰ اهالیسی واردر.
 — بواسمه ایالتیانک ملخی ناپولی قرالغندمه
 اوترانتسه ایالتنده اوترانتسه نك ۲۶ کیلومتره شمال
 غریبسنده دخی ۸۰۰۰ اهالی بی جامع برقصبه
 اولوب، لاجل التفریق (سان پیترو این فالابره)
 دینلیر. ناپولی قرالی آراغونلی فردیناند بونی حواری-
 لرله برابر بر دوقه لاق اتخاذا ایده رك، مشهور آرنآرد
 اسکندر بکه ویرمشیدی .

سانتارم (Santarem) پورتگیز استرما-
 دوره ایالتنده وایسبونه نك ۱۰۰
 کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق (تاج) مجراسنك
 صاغ طرفنده واقع برتیه نك اوزرنده برقصبه اولوب،
 ۹۰۰۰ اهالیسی، لیسبونه یه قدر مدنظری و(القصبه)
 اسمیله عربلردن قاله بر قلعه سی واردر. برخیلی وقت
 پورتگیز قرالرینك مقری بولمشدر .

سانتاندر (Santander) اسپانیانك اسکی
 قساقیله خطه سنده و مادریدك
 ۴۰۰ کیلومتره شمالنده اوله رق (یسقابه) کورفزنده
 همنای اولان ایالتك مرکزی برشهر اولوب، ۲۰۰۰۰
 اهالیسی، لیانی، ۲ قلعه سی، بحریه مکتبی، دولته
 مخصوص کمی دمیرله طوب و سائره دوکخانه سی،
 توتون، شکر، شایقه، کاغد، تولبدن و مسکرات
 قاریقه لری، ایشلك تجاری و جوارلرنده دمیر معدنی
 واردر .

— سانتاندر ایالتی شمالاً یسقابه کورفزیله، غرباً
 آستوریه، شرقاً یسقابه، جنوباً دخی بورغوس
 و پالنسیا ایالتلرله محدود اولوب، مساحه سطحیه سی
 ۵۴۶۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۴۶۹۹۶ کشیدر.
 اراضیسی آرمینت اولوب، سواحلنده چوق بالیق
 صید اولنور .

— بواسمه آمریقای جنوبینك (قولومبیا) جهو-
 ریتنده دخی بر ایالت اولوب، مساحه سطحیه سی
 ۴۲۲۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۷۸۱۷۸
 کشیدر. مرکزی ۲۵۵ اهالی بی جامع (بوکمارنغه)
 قصبه سیدر .

ایده میوب، فنیکه لیلرک خطنی استعاره ابتدگری کبی،
 اسکی یونانیلر دخی ساژ آثار مدنیتله برابر خطنی دخی
 فنیکه لیلردن آلوب، بو وجهله السنه سامیه خطنی
 ساژ لسانلره دخی تعمیم اولمش؛ و آنجق قبطلیر
 و یونانیلر حروف مذکورده بی صولدن صاغه یازمه
 باشلامشدردی. یونانیلردن رومالیلره کچوب، بو وجهله
 ایوم بتون آروپا اتم تمدنه سنك استعمال ابتدگری
 لاتین حروفی اساساً فنیکه حروفندن مأخوذ و اتم
 اسلامیه نك قوللاندقلمی حروف عربیه ایله براصلدن
 متشعبدر. آروپا متأخرین مستشرقینی السنه سامیه
 ایله خیلی توغل ایتمکده اولوب، مشهور ارنست رنان
 یولسانلر بیننده کی مناسبات حقنده ایکی بیوک جلددن
 سرکب معتبر بر کتاپ یازمش؛ و دیگر بر ذات
 عبرانی، کلدانی، سریانی و عربی لسانلرنك مشترک
 و مقایسه لی صرفنی یازمشدر .

سان (San) آوستریانك فالچییا خطه سنده
 بر نهردر، که (بسکید) طاغنك شمالی
 اتکندن نبعاله، شمال غربییه، بیده شماله، صکره
 شرقه و نهایت بینه شمال شرقیه طوغری آقهرق،
 تقریباً ۴۵۰ کیلومتره لك جریاندن بر چسوق چایار
 آلدقدن صکره، صاغدن و بستوله ایرماغنه دوکیلور.
 ۱۲۰ کیلومتره لکی سیر سفاینه صالحدر. حوضه سی
 ۱۵۳۷۰ کیلومتره و مستنیده در .

— بواسمه بینه آوستریانك (استیریا) خطه سنده
 دخی (صاوه) نهرینه تابع بر جای اولوب، مجراسنك
 طولی ۱۰۰ کیلومتره یه قریبدر .

سان پاؤلو (San Paolo) آفریقانك ساحل
 غریبسنده جنوبی کینه ده و همنای
 اولان برکویچ آله نك قارشیسنده اوله رق ۸°۵۰
 عرض جنوبی ایله ۱۲°۲ طول شرقیه ۷۰۰۰
 اهالی بی حاوی بر قصبه اولوب، آفریقای غریبده کی
 پورتگیز مستملکاتنك مرکزی بدر. ایکی قلعه سی و آس-
 یقای جنوبینك باهیا وریوده یانیرو اسکله لرله پك
 ایشلك تجاری واردر. پورتگیز دولتی بو قصبه بی
 منفعا اتخاذا ایشدر .

سان پاؤلو [« ساؤ پاؤلو » ماده سنه سرا-
 جمت اولنه .]

سانتو آنطونیو ده تیوقو (Santo Antonio-)

برازیلیا ممالک مجتمه سنک (میناس-جرائس) جمهوریتسده و (ریوده یانیرو) نک ۵۵۰ کیلومتره شمالنده اولهرق (اسیناسو) طاغنده دیا. مانتینه قضااسنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر.

سانتو دومینغو (Santo Domingo)

آنتیل جزایر کبیره سندن (هایتی) جزیره سنک جنوب شرقی ساحلنده اولهرق (پورت اوپرنس) نک ۳۲۰ کیلومتره شرقنده و (اوزان) نهری منصبنده کوزل بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اها. لیبی واردر. مقدما هایتی جمهوریتسده تابع ایکن، ۱۸۴۳ تاریخ میلادیسندن بری آریجه بر جمهوریت صورتسده اداره اولمقددر. [«هایتی» ماده سنه ده مراجعت اولنه.]

سانتورین (Santorin)

یونانک (کیقلاده) جزایر بدن بر اظه اولوب، (یوسی) جزیره سنک جنوبسده ۲۲° ۳۶' عرض شمالی ايله ۸' ۲۳° طول شرقیده واقمدر. بونی ۱۵ واکي ۷ کیلومتره اولوب، ۱۳۰۰۰ اهالیسی واردر. بر هلال رسمنده اولوب، اسکی بر برکان اغزبنک صوبک اوستنه چیمش نصفندن عبارتدر. طوبراخی اراضی بر کانه دن اولوب، منبتدر. باشلیجه محصولاتی اوزوم، ذخایر و پاموقدن عبارتدر. اسم قدیمی (ترا) در. مرکزی اولان (تیره) قصبه سی بو آظه ايله نیوا، آمورغوس و اناقه اهلرندن مرکب بر قضانک مرکزیدر.

سانتوس (Santos)

برازیلیا ممالک مجتمه سنک (ساؤپاؤلو) جمهوریتسده و (ساؤر-پاؤلو) شهرینک ۵۰ کیلومتره جنوب شرقیسندن اوله. رق، (سنت ونسان) جزیره سنک ساحل شمالسندن بر قصبه واسکاه اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی، کوزل لیمائی و مشهور برنج و هوه اخراجاتی واردر.

سان تومیه (San Thomé)

آفریقای غربیده (کینه کورفزی داخلنده (لوز)) برونسک ۲۰۰ کیلومتره شمال غربیسندن پورتگیز مستملکاتندن بر آظه اولوب، ۲۵° ۰' عرض شمالی ايله ۲۴° ۵' طول شرقیده واقمدر. اراضیسی طاغلق

اولوب، اک مرتفع نقطه سنک ۲۴۰۰ متره ارتفاعی واردر. هواسی فایتله صیباق و آغیر اولوب، آنجق طوبراخی پک منبت و محصولداردر. آطه نک ۲۰۰۰۰ و مرکزی اولان همنامی اسکله نک ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

سانته فه (Santa-Fé)

مکسیقه) جمهوریتسده و ۱۲° ۳۶' عرض شمالی ايله ۱۳° ۱۰۷' طول غربیده واقع بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی و جوارلرندن کومش و آلتون معدنلری واردر. بتون جمهوریتسک مرکز تجارتی ایسه ده، منظره سی پک قسوت انکیزدر. — آرجنتین جمهوریتسده (پارانِه) ايله (ریوسالا) دو) نک ملتقاسندنه دخی بواصمله همنامی اولان ایالتک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۳۲۴ اهالیسی واردر. — (سانته فه) ایالتی شرقاً (انترپوس)، جنوب شرقی جهتندن (بوشوس آرس)، جنوب غربی جهتندن (سانلونی)، شمالاً دخی (قوردووه) ایالتلرله محاط اولوب، مساحتی سطحیه سی ۵۳۹۷۷ مربع کیلومتره و اهالیسی یالکز ۲۱۸۸۹ کشیدر.

[بو اسم ساؤر اسملرله مرکب اولهرق دیگر بر قاج شهر و قصبه به دخی علم اولمشدر. ترکیب لرنک قسم دیگرینه مراجعت بیوریله.]

سانته قاترینه («قاترینه» ماده سنه مرا-جعت بیوریله.]

سانته قروز (Santa-Cruz)

اسپانیابه تابع (آفریقانک ساحل غربیسی) قارشیسندنه واقع (قناریه) آظه لردن (یعنی جزایر خضرادن) تزیف جزیره سنک ساحل شرقیسندن بر قصبه واسکاه اولوب، ۹۰۰۰ اهالیسی واردر. جزایر مذکوره نک مرکز اداره سی اولوب، کوزل منظره سی، ایکی قلعه سی و کلیتی شراب تجارتی واردر.

سانته قروز (Santa Cruz)

آمریقای جنوبی (بولیویا) جمهوریتی ایالاتندن اولوب، شمال غربی جهتندن (لاباز)، جنوب غربی جهتندن (قوشاباب)، جنوباً شوکیساقه ایالتلرله، جنوب شرقی جهتندن (شیکیتو) و شرقاً و شمالاً دخی (موقسو) اقوامنک اراضیسینه محاطدر. مساحتی سطحیه

رونيه نك ۴۰ كيلومتره جنوبنده اوله رق مادريدك
۵۰۸ كيلومتره شمال غريديسنده (سار) نهري
اوزرنده بر شهر اولوب، ۲۹۰۰۰ اهايلسي، دار-
الفنوني، سنت ژاڪ قبريني حاوي بيوك بركليساسى،
دانته فابريه لرى، دباغخانه لرى و بت و تسبيح تجارتي
واردر. وقتيله غاليجه نك مركزي ايدى .

سانتياغو } (Santiago) آسرقاي جنوبنده
شيلي جمهوريتك مركزي بر
شهر اولوب، ۱۶° ۳۳' عرض جنوبى و ۸° ۷۳'
طول مغربيده (ماپوشه) نهري اوزرنده اوله رق
يوكسك بر يابله ده واقمدر . كورل و منتظم بر شهر
اولوب، ۳۳۲ ۱۸۹ اهايلسي، دارالفنوني، داخلي
مكتب اعداديسي، كتبخانه سي، بانقه سي، اورته سنده
كوزل بر ميداني، مصنع بر كليساسى، مفرح تفرجكاهى،
كوزل بر كويريسى، دمير يولى، چيني و مسانفوزلفه
متعلق مصنوعاتى و سراجخانه لرى واردر. بتون شيلي
تجارتك مركزيدير. هوايى صاعلام و غايتله لطيف
اولوب، آنتق زلزله لرى كثير الوقوعدر . بو شهر
۱۵۴۱ تاريخ ميلاديسنده (پدرو ده والديه) طرفندن
تأسيس اولمشدر. — جمهوريت مذ كوره نك منقسم
بولندي ي ايلادن برينك ده مركزي اولوب، سانتياغو
ايالتى شمالاً آقوتساغوآ، غرباً و اليارزو، جنوباً
او هيچس ايلتليله، شرقاً دخى (آند) سلسله جبا-
لك سرتيله يعنى آرجنتين جمهوريتيله محدود اوله رق،
مساحة سطحيه سي ۵۲۷ ۱۳ مربع كيلومتره و اهايلسي
۷۸۱ ۳۷۸ كشيدير .

سانتياغو } (Santiago) آفريقانك ساحل
غريبي قارشيسنده واقع يشيل
برون آطه لرينك اك بيوكي اولوب، بوي ده واكى
۲۲ كيلومتره و اهايلسي ۵۰۰۰۰ كشيدير. مركزي
(ويلا داپرايه) قصبه سيدير .

سانتياغو دل استرو } (S.-del-Estero)
رنتنده همنامى اولان ايالتك مركزي بر قصبه اولوب،
بوشوس آرسك ۸۸۰ كيلومتره شمال غريديسنده
(رودودچه) نهري اوزرنده واقع و ۱۰۰۰۰ اها-
لى جامعدر . — سانتياغو ايالتى شمالاً سالته،
غرباً توقومان و قانامارقه، جنوباً قوردوبه، شرقاً

سى ۱۶۱ ۳۷۳ مربع كيلومتره اولوب، ۱۶۴ ۱۵۳
اهاليسى واردر . مركزي همنامى اولان قصبه در .
طاغلى و اورمانليله انهارى چوقدر . هوايى بك
صيقاق و رطوبتليدير . اكثر اهاليسى برلى و حشيلردن
عبارتدر . محصولانى : پرنج، مصر، شكر و ساژده دن
عبارت اولوب، بالى، كراسته سي و آو حيواناتى دخى
چوقدر . — مركزي اولان سائته قروز قصبه سي
(غوايى) نهري اوزرنده و (لاپاز) ك ۴۵۰ كيلومتره
شرقنده واقع اولوب، ۱۰۰۰۰ اهايلسي واردر .

سائته قروز آطه لرى } (Iles Santa-Cruz)
بجر محيط كبيده
۳۰° ۸' ايله ۱۵° ۱۲' عرض جنوبى و ۲۰° ۱۶۳'
ايله ۴۰° ۱۶۷' طول شرقى آره لرنده بر طاقم آطه لرى
اولوب، اك بيوكارى : سائته قروز (ونام ديكرله
آكوند)، وانيقورو، اسوالوو، دون، ادري، شرى،
ميتره و برول آطه لريدر . ۱۵۹۵ تاريخنده اسپانيول
(مندانه) طرفندن كشف و بواسله نسيمه اولمش ايكن،
۱۷۶۷ ده انكلېز قيودانلردن (قارتره) بو آطه لرى
زيارت ايدرك، ايلك كشفلردن خبرى اولماميله،
(قراليجه شارلوته اطه لرى) اسميله تسميه اتمشدر .

سائته مارتة } (Santa-Marta) قولومينا
جمهوريتك (ماغدالنه) ايلتنده
۱۹° ۱۱' عرض شمالى ايله ۱۹° ۷۶' طول غر-
بيده سبخاق مركزي بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اها-
لىسى، اوچ قلعه سي و سربست ليمانى واردر .

سائته ماريه } (Santa-Maria) پورديكيزك
{ النده بولنان (آسور) جزا-
يرندن برى اولوب، (سان ميكل) جزيره سنك
جنوبنده واقمدر . بوي ۲۰ واكى ۱۲ كيلومتره
اولوب، ۵۰۰۰ قدر اهايلسي واردر . مركزي
همنامى اولان قصبه در .

سائته ماريه دى قاپوا } (Santa-Maria-)
{ ايتنا (di-Capua) ايتنا-
ليانك (ترادى لاپوره) ايلتنده و (قاپوا) نك ۴
كيلومتره جنوب شرقيسنده بر قصبه اولوب، ۱۸۰۰۰
اهاليسى واردر .

سانتياغو } (Santiago) اسپانياده غاليجه
{ خطه سنك قورونيه ايلتنده و قو-

سانته فیه ایالتلیله، شرق شمالی جهتندن دخی (شافو) اراضیسیله محدود اولوب مساحتہ سطحیہ سی ۹۴ ۴۹۴ مربع کیلومتره واهالیسی ۲۰۹۰۰۰ ککشیدر. ویوسالادو ایالتی شق ایندیکی کبی، ربودولچه دخی بوکاموازیآ آفرق جنوب جهتنده (ساننیاس غراندهس) اسمیله واسع بر طوزلی کول تشکیل ایدر. اراضیسی دوز و قسم جنوبیسی بطاقلقدر.

سانتیاغو دلاوغه } «اسپانیش توون»
{ ماده سنه مراجعت .

سانتیاغو ده آلائی } (S. - de - Alanhi)
{ قولومییا جهوریتنک
برزخده واقع (وراغوا) ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهاالیسی واردر.

سانتیاغو ده قوبه } (S - de - Cuba)
{ آنتیل جزایر کبیره -
سندن (قوبه) جزیره سنده شرق ایالتنک مرکزی بر شهر اولوب، همنامی اولان نهرک منصبنده وهاوانه تک ۸۰۰ کیلومتره جنوب شرقی سنده واقع و ۳۰۰۰۰ اهاالی بی جامعدر. لیمانی بک کوزل ایسه ده، هواسی بک آغیر وایچیله بک صوبی قیئدر. وقتیله جزیره تک مرکزی ایدی .

سانتیاغو ده هایتی } (S. - de - Haïti)
{ آنتیل جزایر کبیره -
سندن هایتی جزیره سنده شمال شرق ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب، (سان دومینغو) تک ۱۷۰ کیلومتره شمال غربی سنده واقع و ۱۰۰۰۰۰ اهاالی بی جامعدر. ۲۴ کیلومتره تک مسافه ده بر کوچک لیمانی واردر .

سان جرمانو } (San Germano) ایتالیا -
{ تک (ترادی لابوره) ایالتنده
و (فاپوآ) تک ۵۲ کیلومتره شمال غربی سنده اوله رق (قاسین) طاغنک اتکنده بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهاالیسی، قلمه سی وجوارنده (قاسینوم) و (آکینوم) شهر قدیملیرنک خرابه لری واردر .

سان جوآ کیم } یاخود یوآ کیم (San
{ (Ioaquim) ممالک مجتمه .
تک کالیفورنیه جهوریتنده بر نهردر، که جنوبدن شماله آفرق، سان فرانسیسکو قوبنده شمالدن کلن (ساقرامنتو) نهریله برلشهرک، بحر محیط کبیره دو -

کیلور . سوروکدیکی قوملرده آلتون ریزه لری بولنور .

سان جوان } (San Juan) آرجنٹین جهو -
{ ریتی ایالات غربیه سندن
اولوب، شمال شرقی جهتنندن و شرقاً رتوبه، جنوباً سان لویز و مندوره ایالتلیله، غرباً دخی آند سلسله جبالنک صرتیله یعنی شیلی حدودیله محدوددر. مسا حه سطحیہ سی ۸۹۰۹۵ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۰۲۴۰۳ کئی اولوب، اراضیسی آند سلسله سنک اتکارندن و بعض قوللرندن عبارت اولغله، طاغلق و مرتفعدر. بو طاغلردن بر قاج نهر آقبورسه ده، ایالتک حدودیخی کچوب، (پامپه سالینه) یعنی « طوزلی چول» دینلن اووهیه دوشجه بر طاقم بطاقلقلر تشکیل ایده رک، جریانلری منقطع اولور. مرکزی (سان جوان) یاخود (سان جوان دلاقرتزه) قصبه سی اولوب، ۱۵۰۰۰ اهاالیسی واردر .

سان جوان دلوس لانوس } (S. J. - de - los -
{ لانوس)
قولومییا جهوریتنده و (بوغوته) تک ۱۱۰ کیلومتره جنوب شرقی سنده و (قونیا) نهری اوژرنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب، جوارنده متروک آلتون معدنلری واردر .

سان جوان ده پورتو ریتو } (S. J. - de - Porto - Rico)
{ آنتیل جزایرندن اسپانیاه تابع (پورتوریتو) آطه سنک ساحل شمالی سنده و اوژون بر برزخله آطهیه مربوط بر شبه جزیره تک اوژرنده بر شهر اولوب، جزیره مذکوره تک مرکزی کزیدر. تقریباً ۳۰۰۰۰ اهاالیسی، واسع و صاعلام لیمانی و جسم استحکاماتی واردر .

سان جوان ده نیقاراگوآ } (S. J. - de -
{ (Nicaragua)
آمریقای وسطینک نیقاراگوآ جهوریتنده و سان جوان نهری منصبنده اوله رق مکسیقه کورفرزنده بر قصبه و اسکله اولوب، یانامه برزخنک حفری متصور بر نقطه سنده بولنغله، انکتره و ممالک مجتمه دولتلی آیری آیری ضبطنه چالیشمشردر .

سان جوان دی مدوآ } یاخود سنت
{ زان دومدوآ
[«شکنین» ماده سنه مراجعت .]

کوره ۱۷° ایله ۲۳° عرض شمالی و ۱۵۷° ایله ۱۶۱° طول غربی آرلرندنه ممتد اولوب، ۱۱ آطه دن عبارتدر. اک بیوکاری (هاوای) جزیره سی اولوب، دیگر لرینک باشلیجه لری: اوواهو، موئوی، آتوی، موروتوی، اوینهو ورائای آطه لریدر. مساحتی سطحیه لری ۱۶۹۴۶ مربع کیلومتره واهالیرلی ۸۹۹۹۰ کشتی اولوب، یرلی، چینلی، جاپونیه لی، و آوروپالیدن عبارتدر. اقلیم و هواجه آنتیل جزایرینه مشابه اولوب، آنجق بوره و فرطونه لری او قدر شدتلی دکلددر. یوکسک طاغری اولوب، بونلرک بعضلری برکانلردن عبارتدر. طوبراقرلی پک منبت اولوب، موس، هندستان جوزی، اکک آغاجی، شکر قامشی، پتاس، بر نوع داری، طوت و سائره حاصل اولور، و سائر آغاجلر دخی بوانور. اهاالیسی هر نه قدر وحشی حالنده بولنیوردیسه ده، آوروپالیرک ورودنده صنایعه متعلق بعض معلوماتلری وارایدی. بو آطه لر ۱۵۴۲ ده کورلمش ایسه ده، یکیدن غائب ایدلمش اولدیغندن، ۱۷۷۸ ده مشهور قیودان قوق طرفندن یکیدن کشف، او وقت انکلتره بحریه ناظری بولنان لورد ساندویچک اسمیله تسمیه اولنمشدر. زواللی قیودان قوق بو آطه لر اهاالیسی طرفندن پاره لشمشدر. ۱۸۲۰ تاریخندن بری بر طاقم میسیونرل کیریوب، اهاالینک اکثر افرادینی خرسیتیان دیننه ادخال ایتلشدر. آوروپا مدینتی بعض ترقیات ایتکده اولوب، بو جزایرده بعض مطبعه لر بیله تأسیس او لشمشدر. بو آطه لرک جله سی بر حکومت تشکیل ایدوب، حکمدارلری (اوواهو) جزیره سنک (هونو-لولو) قصبه سنده اقامت ایدر. حکمدارلردن برنجی (قاهامها) بتون ساندویچ آطه لرینی بر حکومته جمع ایله، آوروپا مدینتی ادخاله چالیشمش؛ و ایکنجی (قاهامها) ۱۸۲۰ ده خرسیتیان دیننی قبول ایله، آیین قدیمی منع ایتمش ایسه ده، تبعه سی عصیان ایتدیکندن، لوندربه قاچوب، اوراده وفات ایتمشدر. ایوم دین رسمیلری پروتستان مذهبی اولوب، آوروپا اصولنده حکومت مشروطه ایله اداره اولنورلر. وکلا ایله ۴۸ مبعوندن عبارت بر مجلسلری واردر. مبعو ناندن ۲۴ ی رؤسا وواغنیادن ۲۱ ی ده عوامدن انتخاب اولنور. مرکزلی اولان (هونولولو) نک

San Gior- } سان جورجو ماجوره
gio Mag- }
(giore) آدریاتیق دکیزند و نديك شهرينك ۴ کیلو متره جنوب شرقیسنده بر کوچك آطه اولوب، او زرنده پک زنکین بر مناستر و بر جوق راهلر بولنور.
سان جوزه } یاخود سان بوزه (San José)
} آمریکای وسطی جاهیریدن (قوسته ريقه) جمهوريتك مرکزی بر شهر اولوب، مملکت مذکورک وسطنده ممتد اولان سلسله جبالک کوزل بر وادیسنده و ۱۰° عرض شمالی ایله ۲۸' ۸۶° طول غربیده واقع و ۲۴۰۰۰ اهالی بی جامعدر.

ساند } «زورژ ساند» ماده سنه مراجعت
} بیوريله .

ساندرو قوتوس } (Sandrocottus)
} اسکندردن صکره هندستانده ظهورله، سلفقوسدن پنجاب خطه سنی و جهاتکبر مشارالیهک ضبط ایتمش اولدیغی سائر بلاد هندی ضبط ایتمش و عقد ایتدیگی بر معاهده ایله دولتی سلفقوسه طابیتدیرمش بر حکمداره بونان مورخلری طرفندن یریلن اسمدر.

ساندومیر } (Sandmir) لهستانده (سان)
} نهریله ویستوله ایرماغنک ملقلا. سنده و وارشوه نک ۲۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر.

ساندویچ } (Sandwich) انکلتره نک (کنت)
} ایلنده و (قانتوربری) نک ۱۷ کیلومتره شرقنده (استور) نهری اوزرنده و بونک منصبندن ۳ کیلومتره بوقاریده بر قصبه و اسکله اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی، دمیر بولی، سفائ اعمالنه مخصوص دستکاهلری، یوک منسوجاتی و ایشاک تجارتی واردر. وقتيله اهمیتی دها زیاده ایدی.

ساندویچ } ونام دیگرله هاوای آطه لری -
} (Hes Sandwich) بحر محیط کبیرده بر جزایر زمره سی اولوب، بحر مذکور جزایرینک اک شرق شمالی جهتنده بولنانلری اولمغله آوسترالیا و جاپونیه دن زیاده آمریکای شمالینک قالیفورنیه سواحلنه قریبتلری واردر. جزایر مذ-

۲۲۹۰۷ اهالیسی وارد در . واردات ومصارف سنویسی ۲۷۰۰۰۰۰۰۰ دلار راده لرنده در . اخراجی باشلیجه شکر و پرنج و موسدن عبارت اوله رق سنوی اون ایکی اون اوج ، و ادخالاتی بش آلی ملیون دلار راده لرنده یعنی اخراجی ادخالاتنک ایکی مثلندن زیاده در . سفایش تجاریه سی ۲۴ واپور و ۳۱ یلکن کیسندن عبارتدر . هاوی و ماوی و اوآه و آله لرنده بر دمیر بول خطی انشا اولنمده در . برخیلی تلفراف و تلفون خطلری دخی تمید اولنمده در . وقت حضرده عسکری ۲۰ ضابطله ۱۰۰ نفر عساکر نظامیه دن و بر قاج بلوک کولکیدن که جمعا ۴۰۰ کشیدن عبارت اولوت ، حین حاجتده قرال بتون اهالی بی سلاح آلتنه دعوت ایده بیلیر . بحریه عسکریه سی یوقدر .

ساندویچ } لودر جون قونتده — Lord (J. Comte de Sandwich)

انکتره سیاسیونندن اولوب ، ۱۷۱۸ ده طوغمش ، و ۱۷۹۲ ده وفات ایتمشدر . ایتالیا و ممالک عثمانیه و مصره سیاحت ایدوب ، کوزل بر سیاحتنامه یازمش ؛ و دفماتله بحریه نظری اولوب ، کشفیات جغرافیه ایچون فنی هیئتله وکیلر کزدریمکی التزام ایتمشدر . قبودان قوق آنف البیان جزایری بونک اسمیله تسمیه ایتمشدر . بر قاج قونفرده دخی انکتره طرفندن مرخص بولنمده در .

سان رمو } (San Remo) ایتالای شمالیه جنوه کورفرزنده و (اونیله) نک

۲۲ کیلومتره جنوب غریسینده مستحکم بر قصبه اولوب ، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و لیون ، پورتقال ، زیتون و سائره محصولاتیه کوچک بویده خرما آغاجلری دخی وارد در .

سان سالوادور } (San Salvador) آمریقای وسطیده سالوادور جهو .

ریتنک مرکزی بر شهر اولوب ، غو آتماله مک ۲۳۰ کیلومتره جنوب شرقیسینده و بر برکات اتکنده و اقمدر . کوزل و تجارتکاه بر شهر اولوب ، ۲۰۰۰۰ اهالیسی ، خیلی صنایعی و کلیتلی جیویت و توتون تجارتی وارد در .

سان سالوادور } (San Salvador) آنتیل جزایرنک اک شمالده بو .

لنان (لویکی) زمیره سندن بر آطه اولوب ، ۲۴° ۲۰' عرض شمالی ایله ۷۸° طول غربیده و اقمدر . قریستوف قولومبک آمریقاندن اک اول کشف ابتدکی بر بو آطه در .

سان سالوادور } (San-Salvador) آفریقا . ده (قونفو) دولت مستقله .

سنک مرکزی بر شهر اولوب ، قونفو ایرماغنه تابع (للونده) نهرینک مجراسی قریبنده و (لو آندو) مک ۵۰۸ کیلومتره شمال شرقیسینده اوله رق ۲° ۵' عرض جنوبی ایله ۳۰° ۱۲' طول شرقیده واقع و ۲۵۰۰۰ اهالی بی جامدر . یالکز قراله مخصوص بر سرانی اولوب ، سائر مسکنلری مدور الشکل صمان قبه لرندن عبارتدر . اهالیسنک بر قسیمی پورتکیزدر .

— برازیلیاده کی (باهیا) شهرینک ده اسم قدیمی (سان سالوادور) در . [«باهیا» ماده سنه مراجعت .]

سانساندینغ } (Sansanding) سودان غریبنک بامباره مملکتنده

(سغو) نک ۴۵ کیلومتره شمال شرقیسینده اوله رق (نیجر) نهرینک ساحل یسارنده بر قصبه اولوب ، تقریباً ۱۲۰۰۰ اهالیسی و آلتون توزیله بعض باموق منسوجاتی وارد در .

سانسکری } (Sanskrit) وقتیه هندستانک قسم شمالیسینده سولیمش بر

اسان اولوب ، هند بر اهمه سنک لسان مقدسیدر . ایوم هیچ بر رده سولیمه کده ومع هذا بر اهمینلرک مقدس عدایتکلری بر قاج بیوک منظومه و سائر کتب مذهبییه بونده محرر اولمفله بونلر طرفندن محافظه اولنمده و هندستانده سولیمش بر چوق لساندره آثاری کورایکده اولان بولسان السنه عالمک اک مکملی اولوب ، مکمل و منتظم قوا . عدی ، واسع تعمیراتی و کوزل آهنکی وارد در . کنک کنارلرندن بحر محیط آطالسی ، و آمریقا دخی داخل اولورسه ، بحر محیط کبیر سواحلنه دک انتشار ایتمش اولان السنه آریانیسه نک اک قدیمی اولوب ، زند ، یاری قدیم ، یونانی قدیم ، لاتین ، توتون و اسلاو لسانلرنک بوندن تشب و تولد ایتمش اولدقلری آکلاشیلیر ؛ چونکه السنه مذکوره کلماتک اصللری بونده بولنیور . سانسکری لسانک اوچخی ویا

بشیمی قرن میلادی به قدر تکلمه مستعمل بولنش اولدینی مظلوندر. بده بوزیلوب، (پراقری) اسمیله برغلطی ظهور ایشدر، که قواعدی سانسکریدن چوق دها قولای اولغه، بوکا رغبت اولنشدر. بو لسانک بر چوق وقت اسمی بیله آروپاچه مجهول اولوب، قرن سابق میلادی اوخرنده انکلیزر میدانه چیقارمش؛ او وقتدن بری بتون امم تمدنه علمای مستشرقینی بونک تلم و تدقیقه اوغراشوب، بو کونکی کونده آروپا پانختلرند و مرکز معارف اولان بعض شهرلده تدریس اولتمده، و علمای لسانینجه بوندن السنه آریانه تک صورت اشتقاق وتولدی حفته بک چوق حقیقتلر استنباط ایدلمکده در.

سان سورو } پیتاناه ایالتنده و (فوجه) تک
 ۲۷ کیلومتره شمال غربیسنده بر قصبه اولوب،
 ۱۹۰۰۰ اهالیسی واردر.

سانسی } (Sancy) فرانسه ده (مونت دوره)
 دینان جبالک اک مرتعی اولوب،
 ۱۸۸۶ متره ارتفاعی واردر.

سان فرانسیسکو } (San-Francisco)
 ممالک مجتمه تک قا.
 لیفوریه جمهوریتده و بحر محیط کبیر ساحلنده واقع کوزل بر قویک ایچنده اوله رق $37^{\circ} 48' 30''$ عرض شمالی ایله $124^{\circ} 48' 26''$ طول غربیده واقع بیوک بر شهر واسکاه اولوب، ۳۰۰۰۰۰ اهالیسی، متعدد تیاترولری، بیوک کلیساری، جسیم دمیرخانه و دوکخانه لری، سفای اعماله مخصوص دستکاهلری، متعدد واپور قومیا نه لری، بیوک سرمایه لی باشق لری، بر چوق مطبعه و غزنه لری پک ایشلک تجارنی واردر. بوندن الی سنه اول بیک بشیوز اهالی بی جامع بر قریه حالنده ایکن، قالیفور- نیه آلتون معدن لرینک کشتی و صکره بحر محیط آطلاسی ساحلندن بحر محیط کبیر ساحلنده تک تمدید اولسان بیوک دمیورول خطنک اورابه منتهی اولسی بو شهرک پک آز و قته بیومسنی و کیتدجه بیومکده اولسنی موجب اولمشدر. سان فرانسیسکو بو کونکی کونده آریقنک بحر محیط کبیرده کی اسکله لرینک برنجیسی اولوب، آروپا ایله چین و جاپون و آسترالیایا آره سنده کی طرفه تک ده بک مهم بر موقیدر.

سان فرانسیسکو } یاخود سائو فرانسیسکو (San-Francisco)
 برازیلیاده بیوک بر ایرما قدر، که میناس جرائس جمهوریتده (سیراده فاناستره) نسیمه اولنان طاغدن نیعانه، شمال شرقیه طوغری جریان ایدره ک، مذکور جمهوریتی و بده باهیا جمهوریتی شق؛ و بده غربه و غرب جنوبیه دونوب، بر قوی تشکیل ایدره ک، باهیا جمهوریتی پرنامیوق جمهوریتندن دها آشاغیده (سرچییه) جمهوریتی آلاغو آس جمهوریتندن تفریق ایدر؛ و بو ایکی جمهوریت آره سنده تقریباً $40^{\circ} 10'$ عرض جنوبیده بحر محیط آطلاسییه دو کیلور. مجراسی ۲۹۰۰ کیلومتره طولنده اولوب، قوراللق زماننده ثانیه ده ۲۸۰۰ مکعب متره صو دوکر. صاغ و صولدن بر چوق انهار آلوب، اک بیوک لری (ریورده) و (ریو غرانده) در.

— بو اسمله برازیلیانک (سانته قاترینه) جهو- ریتنک ساحلنده واقع بر قویک آغزنده بر آطه دخی اولوب، بو آطه تک ساحل غربیسنده ینه بو اسمله بر قصبه و لیجانی ده واردر.

سان فرناندو } (San-Fernando) اسپا- نیانک قادیس ایالتنده
 وقادیسک قرینده اوله رق (لیون) آطه سنده بر قصبه اولوب، تقریباً ۱۸۰۰۰۰ اهالیسی، متین استحکاماتی، کوزل بر صو بولی، رصدخانه سی و بحریه مکتبی واردر.

— ینه اسپانیاده مادریدن ۱۵ کیلومتره تک مسافده بو اسمله بر قصبه اولوب، قرالره مخصوص بر سرانی واردر، که اخیراً باصمه فابریقه سی انحاز اولنه رق، بالکنز بر کوشکی قرال ایچون محافظه اولنشدر.

— شیلی جمهوریتده و سانتیاغو تک ۱۲۰ کیلو- متره جنوبینده دخی بو اسمله (قونساغوآ) ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰ عائله ایله مسکوندر.

سان فرناندو ده قاتامارقه } (S. F. de- Catamar- ca)
 آرچنتین جمهوریتنک قاتامارقه ایالتنده، همناهی اولان بر نهرک اوزرنده و رتویه ایله توقومان آره- سنده بر قصبه اولوب، باوق موصولانک نفاس تیله مشهوردر.

— اوچنجیسی « بیوک » عنوانیله معنون اولوب، اوچنجی غار سینک اوغلی و وارثیدر. ۱۰۰۱ تاریخندن ۱۰۳۰ تاریخنه دک حکم سوروب، ایکنجی اوغلی فردیناندی (لیون) تختک وارثی (سانسیه) ایله اولندیرمش؛ و بو وجهله لیون قرالغنیسک ده کندی طائله سنه یکمسنی تیهته ایتمشیدی. وفاتندن صکره الکاسی آراغون، ریباغورسه، ناواره و قستیله اسمیرله درده تقسیم اولمشدر.

— دردنچیسى دردنچى غار سینک اوغلی و خلی اولوب، ۱۰۵۴ دن ۱۰۷۶ یه قدر حکومت سورمش؛ وقتولاکوفات ایدوب، یالکز برادری قالمش ایدی. آراغون قرالی (سانکه رامیرز) الکاسنی ضبط ایدوب، بشنجی سانکه اسمیله ۱۰۷۶ دن ۱۰۹۴ تاریخه دک حکومت سورمشدر.

— بشنجیسی مذکور (سانکه رامیرز) در، که برنجی رامیرزک اوغلی اولوب، ۱۰۶۳ ده آراغون قرالی اولمش؛ و ۱۰۷۶ ده ناواره بی ده ضبط ایدوب، ۱۰۹۴ ده (هواسقه) محاصره سنده وفات ایتمشدر. — آلتنجی و بدنجیسی (مروونجیان) خانداننه منسوب ناواره قرالریسک اخیرلی اولوب، بری ۱۱۵۰ دن ۱۱۹۴ تاریخنه و دیگرى ۱۱۹۴ دن ۱۲۳۴ سنه سنه دک حکومت سورمشدر. ایکنجیسنک همشیره سی و وارثیسی (بلانشه) (شامپانیه) قوتی (تیبوت) و وارمغله، ناواره قرالغنی شامپانیه قونترلی فاملیاسنه یکمشدر.

لیون قرالی

شیشمان سانکه اوچنجی اوردونیونک برادری و وارثی اولوب، ۹۶۵ دن ۹۶۷ یه قدر لیون و آستوریاده حکومت سورمش؛ و یکنفی حق ورا-ئندن محروم براقش ایدی. بر سنه صکره دردنچى آلفونسک اوغلی دردنچى اوردونیو طرفندن اسقاط اولنمغله، ناواره قرالنه و بده قرطبه ده کی ملوک امویه دن عبدالرحمن ثالثه التجا ایتمش؛ و بونک طرفندن ۹۶۰ ده تختنه اعاده واقعا اولنمشدر.

قستیله قرالری

برنجیسی ناواره قرالردن قستیله ده دخی حکومت سورن اوچنجی سانکه در. — ایکنجیسی « قوتلی » لقبیله ملقب اولوب،

سان فلیپه } اسپانیانک
 و والنسه ایالتنه و والنسه نک }
 ۵۵ کیلومتره جنوب غریبسنده بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، خراب بعض استحکاماتی، ۲۲ چشمه سی، کاغذ، کتت بز و اربیشیم فابریقهرلی و جوار-لرنده کوزل مرمر اوجاقلری واردر. نسکی اسمی (جاتیوه) در.

سان فلیپه الرآل } (San-Félope-el-Real)
 شیلیده سانتیاغونک }
 ۱۵۵ کیلومتره شمالنده آقونفاغ و آیالتنک مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی و ایکی صره آغاجله محاط کنیش سواققلری واردر.

سان-قارلوس } (San-Carlos) و تزویلا
 جمهوریتنه (قاراقاس) ک }
 ۲۰۰ کیلومتره جنوب غریبسنده و ۲۰° ۹° عرض شمالیده بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، یک لنید پورتقاللری، چبوت و قهوه محصولاتی و حیوانات مجارتی واردر. و قتیله ده اهمیتلی اولوب، تدنی به بوز طوغمشدر.

سانکه } (Sanche) حکومت اسلامیه زماننده
 اسپانیانک ناواره، لیون، قستیله }
 و آراغون طرفلرنده تشکل ایدن خرسیتیان حکومتلرنده
 بواسمه بر قاج حکمدار کلشدر:

ناواره قرالری

برنجیسی ناواره قوتی غار سینک بن سانکه نک اوغلی اولوب، ۸۷۲ تاریخ میلادیسنده غاسقونیه قوتی و ۹۰۵ ده ناواره قرالی اولمش؛ و اندلس دولت اسلامیه سله بر جوق محاربه لر ایدوب، ۹۱۹ ده بر مناستره چکمش ایسه ده، عبدالرحمن ثالث زما-نده عساکر مسلینک خرسیتیانلره قارشى موققیاتی و (جونکره) ده کی غالدیلترنی کورنجه، ۹۲۱ ده یته عنان حکومتی ایینه آلهرق، فرانسه دن عودت ایتکده اولان عسکرک بولنی کیمش؛ و ۹۲۶ ده، ۹۰ یاشنی متجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی ۹۷۰ دن ۹۹۴ تاریخه دک قراللق ایدوب، بوده عربلرله لاینقطع محاربه ده بولمش؛ و آراغون تختنک وارثیسی (اوراقه) ایله ازدواج ایدوب، بوازدواجدن اوچنجی (غاریسی) طوغمشدر.

ممنوعاتیله صابون فابریقه لری ودری و شراب اخرا -
جاتی وارد در .

سان لویی { یاخود سان لویز (San-Luis) }
آرجنتین جمهوریتک ایالتندن
اولوب، غرباً سان جوان و مندوزه، جنوباً پامپه،
شرقاً ینه پامپه و قوردوبه، شمالاً دخی ینه قوردوبه
ورثویه ایالتلریله محاط و محدود در . قسم شمالیسنده
قوردوبه ایالتندن کلن سیراده قوردوبه طاعلریسک
بعض قوللری و اتککاری اوزانوب، سائر جهتلری
اوزون اولترله مستور دوز و واسع اووه لردن عبا -
رتدر . (ریو فوراتو) نهری حدود غربیه سنک قسم
جنوبیسنی تشکیل ایدوب، میاه جاریه سی بوکا دو کیلور.
اورمانلری دخی چوقدر . حیواناتی و علی الخصوص
صیغیرلری پک چوقدر . طوپراخی پک منبت ایسه ده،
هنوز پک آزی بری ضرورعدر . بوشوش آرسدن
بدأ ایله والپارزوبه منتهی اوله جق بیوک دمیر بول
خطی بویاتی عرضاً اورتسندن شق ایدوب، مرکزی
اولان (سان لویی دلاپونته) تک ایچندن کچر .

سان لویی دلاپونته { (San-Luis-de-la-
Punta) آرجنتین }
جمهوریتنده آنف البیان (سان لویی) ایالتنک مرکزی
بر قصبه اولوب، ربوتوراتوبه تابع برنهرک و بحر محیط
آطلاسی ساحلندن بحر محیط کبیر ساحله دک در دست
تمدید اولان بیوک دمیر بول خطنک اوزرنده واقعدر .
اهالیسی ۸۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب، کوندن کونه
چوخالقده در .

سان لویی پوتوزی { (San-Luis-Potosi) }
مکسیقه تک ممالک
مجمعه سنده همنامی اولان جمهوریتک مرکزی بر شهر
اولوب، ۲۲° ۲' عرض شمالی ایله ۱۰۳° ۱۵' طول
غربیسنده واقعدر . اصل قصبه تک اهالیسی یالکیز
۱۱۰۰۰ کشیدن عبارت ایسه ده، جوارلرنده متفرق
محلله ویا قریه لری چوق اولوب، بونلرله برار اهالیسی
۵۷۳ ۶۲ کشتی به بالغ اولیور . منتظم و کوزل بر قصبه
اولوب، داخلی بر مکتب اعدادیسی و کوزل ابنیه سی
وارد در .

— سان لویی ده پوتوزی جمهوریتی شمال غربی
جهتندن و غرباً زاغاتفاس، جنوباً فوآما جوآ،

لیون وغالیچه وقتیه حکمداری برنجی فردیناندک
اوج اوغلندن بری اولغله، ۱۰۶۵ ده پدربنک وفاقی
اوزینه، حصه سنه قستیه دوشوب، متعاقباً برادر لر -
بنک حصه لری دخی ضبط ایتش، و ۱۰۷۳ ده
مقتولاً وفات ایتشدر .

— اوچنجیسی لیون وقتیه حکمداری سکزنجی
آلفونسک اوغلارندن اولوب، ۱۱۵۷ ده پدربنک
وفاتنده یالکیز قستیه بونک حصه سنه دوشمش، ور
سنه حکومت سوردکدن صکره، اوغلی دردنجی
آلفونسی برینه براقوب چکمشدر .

— دردنجیسی قستیه و لیون قرالی اولوب،
۱۱۸۴ ده نختی پدیری اونجی آلفونسدن غصب
ایتش؛ و ۱۲۹۵ سنه سنه دک حکومت سوروب،
کرتک عربلرله وکرتک وراثت ادعا سنده بولنانلرله
متمادیاً محاربه ده بولمشدر .

آراغون قرالی

سالف البیان (سانکه رامیرز) در، که ۱۰۶۳ ده
پدیری برنجی رامیرزه خلف اولوب، ۱۰۷۶ ده نا -
وارهبی ضبط ایتکله، اورانک حکمدارلری صره سنه
کچرک بشنجی سانکه دینشدر .

سانکیر { (Sanguir) } بحر محیط کبیرده
(مالسیا) جزایرندن (سلب) جزیره -
سنک شمال شرقی ساحلی قریسنده بر آطه اولوب،
۳۰° ۴۳' عرض شمالی ایله ۱۲۳° ۶' طول
شرقیسنده واقعدر . برینار طاغی اولوب، ۱۸۵۶ ده
دهشتلی بر حرکت ارضه مصاب اولمشدر .

سانکین { (Sanguin) } آفریقای غربیسنده
(یوقاری کینه تک (حیوانات ساحلی)
دینلن محلنده و (باله) برونک ۲۰۰ کیلومتره شمال
غربیسنده بر قصبه اولوب، انکلیزلرله فلنکیلر بونده
بعض تجارتخانه لر تأسیس ایتشدر در .

سان لوقارده بارامده { (San-Lucar-
de-Barrame) }
(دا) اسپانیانک قادیس ایالتنده وقادیسک ۳۰ کیلو -
متره شمال غربیسنده اوله رقی، (وادی الکبیر) تک
منصبنک صول کنارنده بر قصبه واسکله اولوب،
۱۷۰۰۰ اهالیسی وارد در . سویله (یعنی اشبیلیه) تک
اسکله سی اولوب، ایشلک تجارتی، پاموق وایک

قوژنارو و هیدالفو، شرقاً و راقروز و تاماولیباس، شرق شمالی جهتندن دخی نوئوم لیون جمهوریت لیه محاط و محدود اولدی حالد، مساحت سطحیه سی ۶۶۵۱۰ مربع کیلومتره اولوب، ۵۱۶ ۴۸۶ اهالیسی واردر. اراضیسی طاغلق اولوب، قسم جنو- بیسنده (ریبورده) اسمیله بر ایرماغه جمع اولنور و مکسیقه کورفزیسه دو کیلور بر قاچ نهر واردر. کومش معدنلری وقتیله بک شهور اولوب، الیوم شمال جهتنده ایشلمکده در.

سان لئو } (San-Leo) ایٹالیانک (اورن)
ایالتند (و بزاور) نک ۳۸ کیلو-
متره غریبنده اوله رق همنامی بر طاغک اوزرنده
مستحکم بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی واردر.
سان میکل } (San-Miguel) آمریقای
ریتنده و سان سالوادورک ۱۴۴ کیلومتره شرقنده
ایالت مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی
و آغیر هوایی واردر.

سان میکل } (San-Miguel) بحر محیط
آطالسیده واقع اولوب پور-
تکیزه تابع بولسان (آسور) جزایرنسک اک بیوکی
اولوب، ۳۷° ۴۸' عرض شمالی ایله ۲۷° طول
غریبنده واقعدر. بونی ۷۰ و اکی ۲۰ کیلومتره
اولوب، ۱۱۴۰۰۰ اهالیسی واردر. مرکزی
(پونته دل غاده) قصبه سیدر. اراضیسی اتربه برکا-
نیهدن عبارت اولوب، بک منبت ایسهده، بحق
ایشلمیور. محصولاتن حبوبات، شراب، میوه و ساژم.
دن عبارتدر.

سانه } (Sana) بوسنندهده (ساوه) یه تابع
(اونه) نهرینه دو کیلور بر جای اولوب،
چرناغورده نبعانله، شماله و بدمه غرب شمالی یه طو-
غری جریان ایده رک، صاغدن (یانیه) ایله (غومیونجه)
وصولدن، (سانیه) و (بیلیه) ایله (یاره) چایلرینی
اخندایدر. مجراسی تقریباً ۱۴۰ کیلومتره طولنده در.

ساواری } (Savary) فرانسه مشاهیر سیاه
حین و متشرقینندن اولوب،
۱۷۵۰ ده برتانیه خطه سنک (ویتره) قصبه سننده
طوغمش، و ۱۷۸۸ ده وفات ایشمدر. بش سنه

مصرده اقامت و جزایر بحر سفیدی دور ایده رک،
ایکی کوزل سیاحتنامه یازدیغی کبی، قرآن کریمی دخی
فرانزجه به ترجمه و سیر حضرت نبوی نبی تحریر
ایشمدر. لسان عربینک صرفنی و دین اسلامک
اخلافه اولان خدمتنده دائر بر کتاب دخی تألیف
ایشمدر.

ساوانه } (Savannah) ممالک مجتمهده بر
(نهردر، که جورجیا ایله جنوبی
قالدونیه حدودنده ایکی چاک برلشمسندن بالمشکل،
جنوب شرقیه طوغری جریانله، اوکوسته و ساوانه
شهرلی ایچنندن بعدالمورر، بو صوک شهرک ۲۵
کیلومتره آشاغیسندن، بر قاچ قوله آیرلش اولدیغی
حالد، بحر محیط آطالسیه دو کیلور. مجراسی ۴۰۰
کیلومتره طولنده در.

ساوانه } (Savannah) ممالک مجتمه نک
(جورجیا جمهوریتنده و میلچویل) نک
۲۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسندن اوله رق، همنامی
اولان نهرک ساحل میینده بر شهر اولوب، ۳۱۸۹
اهالیسی، نهر مذکورده بک ایشلک لیانی، استحکامانی،
بر قاچ دمیر بولی، آفادمیاسی، کتبخانه سی، کوزل
ابنیه سی و بک ایشلک تجارتی واردر.

ساوجی } سلطان عثمان خان غازینک کوچک
(برادری اولوب، ۶۸۷ تاریخنده
قرهجه حصار تکوریله طومانجهده وقوع بولان محار-
بهده شهید اولمدر.

ساوجی بک } سلطان مرادخان اولک کوچک
(اوغلی اولوب، ۷۸۷ تاریخنده
پادشاه مشارالیه روم ایلنده فتوحاتله مشغول
و کندیبی بروسه نک محافظه سنه مأمور اولدیغی حالده،
بعض بدخواهانک اغفالی اوزرینه و قسطنطنیه ایچرا-
طوری یان بالئولوغک اوغلی آندرونیکوس ایله مشترکاً
ایکیسی بدرلینه قارشی عصیان ایشمدری. خداوندکار
غازی بوخبری آلجه، بالذات عسکر سوق ایده رک،
دیمتوقه فرار و تحصن ایدن شهزاده نبی برمدت مح-
صردن صکره اله کچوروب، کوزلرینه میل چکلیمسی
فرمان بیورمش ایدی.

ساورنه } (Saverne, Zabern) و آلامجه زابرن
(پروسیه نک آلساس لورن ایالتنده
واستراسبورغک ۳۸ کیلومتره شمال غریسنده اوله-

دمیر، قلاي، باقير معدنلريله، معدن کموری، صرصری
تباشیریدی ده چوقدر. حیواناتی ده چوق اولوب،
اهالیسی آری وایک بوچکی دخی یتیشدیرلر، وخیلی
مقدار بال و قوزه جیقارلر. مع هذا عمومیت اوزره
اراضیسی طاغلق و قیاتی اولوب، زراعت پک الویریشلی
اولدیفنندن، اهالیسی پک فقیر اولوب، چوغی خد.
متخیلک و حلالق و سائر خدمتدرده قوللائق اوزره
دیار آخرم کیدرلر؛ و آنجق وطنلرینه ارتباط و محبتلری
زیاده اولدیفنندن، بر مقدار آقچه طولاینجیه،
مملکتلرینه عودت ایدرلر. استقامت و ناموسیلکله
مشهوردرلر. (ساوواآبار) دننن بو اهالی ایتالیا نجیه
ایله فرانسیزه آره سنده غلط بر لسانه متکلم اولوب،
کندیلرینه مخصوص بر شیوه و صداری واردر.
ساوواآ خطه سی رومالیردن صکره شارلمانک ضبطنه
کچوب، بعده بورغونیه قرالغنه عائد بولندقد نصکره،
جرمانیه ایمراطورلغنه الحاق و بر قونلق اتخاذاو-
لنهرق، «بیاض الی» هومبرته ویرلش؛ و بونک
نسلی مرور زمانله قونلق عنوانی دوقه لغه تحویل،
ویامونته و سائر جوار خطه لری دخی ضبطله، نهایت
ساردنیه جزیره سنی دخی الحاق ایدرک، ساردنیه
قرالی عنوانی آلمشدری. ایتالیا تک اتخاندنه سار-
دنیه قرالی بتون ایتالیا تک قرالی اولمغه، ایوم ایتالیا ده
حکومت سورن خاندان حکمداری (ساوواآ) قونلرینک
ساله سندنر. آنجق ساوواآ حوضه سی، ایتالیا نلرک
ادعای حقوقیله برابر، ۱۸۶۰ تاریخنده فرانسییه
ترک اولهرق، عموم اهالی قرعه ایله فرانسه حکومتی
ترجیح ایتشدر. ایوم ساوواآ ایکی ایالتنه منقسم
اولوب، شمالده کی (ساوواآ) و جنوبده کی (بوقاری
ساووا) اسمیله تفریق اولنور. برنجیسنک مرکزی
(انسی) اولوب، مساحت سطحیه سی ۶۱۸۷ مربع
کیلومتره و اهالیسی ۲۸۴۲۸ کشیدر. ۴ قضایه
منقسم اولوب، ۲۸ ناحیه و ۳۱۴ دائره بلدییه
حاویدر. ایکنجیسنک مرکزی (شامبری) اولوب،
مساحت سطحیه سی ۵۹۷ ۴ مربع کیلومتره و اهالیسی
۲۷۵۰۱۸ کشیدر. ۴ قضایه منقسم اولوب،
۲۹ ناحیه و ۳۲۷ دائره بلدییه جامعدر.

ساوواآ } بوقاری (Haute Sevoi) ماده
} آققیه به مراجعت بیوریله.

رق (زورن) نهری اوزرنده ولورندن آلساسه کچیلن
بوغاز قریشده بر قصبه اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی،
داخلی مکتبی، کوزل بر سرایی و جوخه، جوراب،
وچایک فابریقه لری واردر.

ساوواک } خوارزنده هزاراسب ایله حشمتین
} آره سنده برکوچک قصبه اولوب،
بیوک چارشیسی و کوزل برجامی اولدیغنی و بونی ۶۱۷
تاریخنده معمور بر حالده کوردیکنی یاقوت حموی
«معجم» نده بیان ایدور.

ساؤل } یاخود ساؤل (Saül) طالوتک اسم
} اصلی هبرانیسیدر. «طالوت»
ماده سنه مراجعت بیوریله.

ساوواآ } فرانسه تک جنوب شرقی
} جهتنده بر خطه اولوب، شمالاً
اسویجره تک (جنو) ناحیه سیله و (لمان) کولیه، شرقاً
ینه اسویجره تک (واله) ناحیه سیله و ایتالیا تک (بیامونته)
خطه سیله، جنوباً (بوقاری آب)، جنوب غربی
جهتندن (ایزره)، غرباً دخی (ان) ایالتلرله محدوددر.
۴° ۵۰' ایله ۶° ۲۴' عرض شمالی و ۱۶° ۳۰' ایله
۴۸° ۴' طول شرقی آره لرندنه ممتد اولوب، شمالدن
جنوبه بونی ۱۴۶ و اکی ۱۱۹ کیلومتره و اهالیسی
تقریباً ۵۰۰.۰۰۰ کشیدر. اک بیوک شهری
(شامبری) در. اراضیسی پک طاغلق اولوب، آب
سلسله جبالنک مونت بلاتق، مونت سنیس، سنت
برنارد، مونت بونه، طایورکی پک بوکسک ذروه لری
بو خطه تک ایچنده در. شایان تصویر و تماشا غریب
مواقی چوقدر. برقاچ کولی دخی اولوب، اک
بیوکلری (آنسی)، بورزه و (اکبل) در، که اوچنک ده
(رونه) ایرماغنه دوکیولور آیانلری واردر. بتونی
رونه ایرماغنی حوضه سنه داخل ایسه ده، قسم شمالیسنک
میه جاریه سی (لمان) کولنه، غرب شمالی جهتنک
انباری طوغریدن (رونه) ایرماغنه، جنوب شرق
جهتنک صولری دخی ینه رونه به تابع اولان (ایزره)
نهرینه دوکیولور. بوکوچک حوضه لرک صوک ایکیسینی
بر بردن آیرمق اوزره (بوژه) اسمیله آب سلسله سندن
بر قول آیریلوب، مملکتک آورته سنده شمال شرقیدن
جنوب غربیه ممتد اولور. میاه معدنیه سی چوق
اولوب، اک مشهوری (اکس) صولریدر. قورشون،

طیوری چو قدر . اطرافنده کی مرالرد میرینک مالی
اولان ۱۰۰۰۰ دوه حفظ اولنور .

ساوه } نهری . « صاوه » ماده سنه سرا .
} جمت بیوربله .

ساویلیانو } (Savillan, Savgliano)
ایالتنک (سالوچه) ایالتنده
(قونی) نک ۲۵ کیلومتره شمال غربیسنده اوله رق
(نورینو) نک ۵۲ کیلومتره جنوبنده مستحکم برقصه
اولوب، ۱۸۰۰۰ اهالیسی، داخلی مکتبی، دمیر
یولی، برطاق ظفیری، کرلرله محاط کوزل بر میدانی
وجوخه، ابریشم و بز دستکاهلری واردر .

ساوینیانو } (Savignano) ایالتنک (فورلی)
ایالتنده (جزنه) نک ۱۵ کیلو-
متره شرق جنوبیسنده بر ککوچک قصبه اولوب،
اراضی ایچون یابلس بیوک بر بند خرابه سی موجودر .
۴۰۰۰ اهالیسی (روبیقونه) اسمیله آقادمیسی وار .
دره اسکی بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (روبیقون) دره .
ساهر } (یوسف —) خلافت عباسیه زما-
} ننده ظهور ایدن سریانی اطباسندن
اولوب، مکتبی بالهک خواص اطباسندن ایدی .
امراضک ادویه سنی مبین بر (کناشی) واردر، که
ایکی قسمه منقسم اولوب، قسم اولی اعضای بدن
اعتباربله ۲۰ باه و قسم ثانی امراض ترتیبی اعتباربله
۶ باه منقسمدر . باشنده سرطان بولمقله، اویویه
مدیقتندن، بولقبله تلقیب اولغشدر .

ساهییسوان } (Sahisvan) هندستانک جهت
} شمالیه ده کی (رحیقندن) ایالتنک
(بداون) سنجاغنده و بداونک ۳۵ کیلومتره غرب
شمالیسنده اوله رق کنک ایرماغنه تابع (مهاوه) نهری
اوزرنده بر قصبه اولوب، ۷۷۱۵ ی مسلم اولوق
اوزره، ۱۴۶۰۰ اهالیسی بر اسکی قلعه خرابه سی،
هفته ده اوج بازاری وجوارنده بیتشن بر نوع آغاج
چیچکندن چیقاریلان چیچک صوبی اخراجاتی واردر .

ساهییوال } (Sahival) هندستانده پنجاب
} خطه سنک (راوال پندی) ایالتنده
شاهپور سنجاغنده و شاهپورک ۴۱ کیلومتره جنوب

ساووا خاندانی } (Maison de Savoie)
} « ساردنیه قراللی »
ماده سنه مراجعت بیوربله .

ساووننه } (Savone) ایالتنک جنوه ایالتنده
} جنوه کورفرزی ساحلنده اوله رق
(اخابونه) چایسک منصبنده و جنوه نک ۳۸ کیلومتره
جنوب غربیسنده قضا مرکزی بر شهر واسکله اولوب،
۲۵۰۰۰ اهالیسی، بحریه مکتبی، تاریخ طبیعی مو-
زه سی، لیاتی، قلمه سی، ترسانه سی واسکله، کورچله،
ایک قاشلر، جینی، صابون و سائره فابریقه لری
واردر . پک اسکی بر شهردر .

ساوه } ایرانک عراق عجمی ایالتنده و طهرانک
} (۱۲۵ کیلومتره جنوب غربیسنده) منامی
اولان چایک اوزرنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی
واردر . وقتبله بیوک بر شهر اولوب، یاقوت حموی بونک
معموریتندن و دنیاده مثل بولیمان کتبخانه سنک
وسمتندن بحث ایتدکن صکره مغولار طرفندن کلیاً
تخریب و کتبخانه سی احراق اولدنیکنک مسمومی اولدیغنی ده
علاوه ایدیور . یته مؤلف مشارالیهک روایتنه کوره
بونک شمال شرقیسنده اولوب، ایوم موجود اولان (آوه)
اهالیسی شیعه امامیه دن و ساوه اهالیسی سنی و شافعی
اولدیقتندن، پینلرنده هر وقت منازعه اکسیک دکل
ایمش . علوم اسلامیه مراکزندن اولوب، (سای)
(سواجی) لقیبله ملقب بر چوق عنا و ادبانک مسقط
رأسی بولغشدر . هواسی صحیاق اولوب، ایچندن
پکن چایله باغچه لری سقی ایدبله رک، میوه و سائره
یتیشدیریلیر . ناری مشهوردر .

ساوه } کولی . آف البیان ساوه قصبه سنک
} ۵۸ کیلومتره شرقنده و دشت کبیرک
غربنده بر کول اولوب، (حوض سلطان) اسمیله دخی
معروفدر . غرابدن اوله رق، بوکول اسکیدن موجود
اولوب، روایتنه کوره، حضرت فخرکاشات (صلم)
افندسزک ولادت شریفه لری کونی قورومش؛ و صکره
ینه طولشدر . شمال شرقیدن جنوب غربی به بونی ۵۴
واکی ۶ و نهایت ۱۰ کیلومتره در . مذکور قره چای
کولک ساحل شرقیسنده دوکیلور . عمق اک درین
محلنده ۱۰ متره در . صوبی پک مائی و آجیدر .

غریبسنده اوله رق (جیناب) . تابع (چلاب) نه‌ری
کنارنده بر قصبه اولوب ، ۳۸۸۰ ی مسلم اولوق
اوزره ، ۸۸۸۰ اهالیسی ، مکتبی ، کاروانسرای ،
نخته وفیل دیشندن معمول مواد مختلفه سی وحبوبات ،
یاغ وپاموق تجارتی واردر .

سایان } (Saian) آسیاده چین ایله روس
} ممالکی آره سننده بر سلسله جبال

اولوب ، سیریه نك (نیسیك) و (برقوق) ایا .
لتلریله قسماً ترانسبا یقال ایالتنك جنوبنده ۸۷° دن
۱۰۴° طول شرقیه قدر ممتد اولور . بو سلسله
(سایلوک) طاغی واسطه سیله (آلتون طاغ) سلسله
عظیمه سنه مر بو طدر . اکثر یرلنده ایکی ویا زیاده
صرت تشکیل ایده رك ، شرقه وشرق شمالیه طوغری
اوزانیر . بو طاغلر صرب و ذروه لری سنده اون آی
قارله مستور اولدیفندن ، کچید ویره جك یالکز بر قاج
بو قازی وار ایسه ده ، بونلر دخی ۱۸۰۰ و ۲۰۰۰
متره ارتفاعلرنده اولوب ، یالکز برلی آوجیلر قو .
لایقله کچه بیلورلر . بو طاغلرده بك سیرك اوله رق
غایتله کوچك بر نوع کورکن آغاجی بولنور .

سائب } صحابه دن بروجه زبر بر قاج ذاتک
} اسمیرد : (سائب بن الاقرع الثقفی)

که والده سیله برابر نزد حضرت نبوی به کله رك ،
جانب رسالتناهدن باشی مسیح بیورلمشیدی . عهد
خلافت حضرت فاروقیده نامه خلیفه ایله نعمان بن
مقرنه اعزام بیوریلهرق ، مدائن عاملکنه نصب
اولمش ، وناوند قحنده حاضر بولمش ایدی . بعده
اصفهانه تعیین بیوریلهرق ، اوراده وفات ایتشدر ؛
واخلاق اوراده قالمشدر . — (سائب بن الحارث
القرشی السهمی) که بدر وقعه سننده عسکر کفاره ده
بولنقله ، اسیر دوشوب ، اوغلی مطلب طرفندن قدیبه
ایله قورتارلمشیدی . بعده اسلامه کلوب ، مالک اولدیفنی
ایکی خانه سنی تصدق ایتشدی . انساب قریشدن
معلوماتی وار ایدی . ۵۷ تاریخنده وفات ایتشدر .
پدرینک کنیه سی (ابو وداهه) اولنقله ، ابن ابی وداهه
دینکله دخی معروفدر . — (سائب بن الحارث
القرشی السهمی) که حبشه هجرت ایدن قدمات صحاب
به دن اولوب ، بر روایتده طائف غزاسنده شهید

اولمش ؛ و دیگر بر روایتده حضرت عمر (رضه) ک
زمان خلافتنه دک بر حیات اولوب ، اردنده فحل
وقعه سننده شهادته ایرمشدر . — (سائب بن ابی
حبیش القرشی الاسدی) که اهل مدینه دن معدود
اولوب ، حضرت عمر بن الخطاب (رضه) بونک حقنده
« ذاک رجل لا علم فيه عیباً وما احد بعد رسول الله
(صلعم) الا انا اقدر امیه » بیورمشدر . — (سائب بن
حزن القرشی المخزومی) که سعید بن المسیبک عمی اولوب ،
عهد حضرت نبوی به یتشمشیدی . — (ابو مسلم
سائب بن حباب) که کندیسندن بر حدیث شریف
صروی اولوب ، ۷۷ تاریخنده ۹۲ یاشنده وفات
ایتشدر . — (ابو اسهله سائب بن خلاد الجهنی) که
بر حدیث شریفک راویسیدر . — ابو اسهله سائب
بن خلاد الانصاری الخزرجی) که بعض احادیث
شریفه نك راویسی اولوب ، بعده معاویه طرفندن
ین وایلکنه نصب اولمش ، ۹۱ تاریخنده وفات
ایتشدر . — (سائب بن ابی سائب القرشی
المخزومی) که بعضلری وقتیله اسلامه کله رك
معیت حضرت نبویه هجرت ایتدیکنی ،
وبعضلری ده بدر وقعه سننده مشرک اوله رق مقتول
اولدیفنی بیان ایتشلسه ده ، مؤافقه قلوبدن اولدیفنی
و معاویه نك زمان حکومتنه دک بر حیات بولندیفنی
روایتی صحته دها قریب کورینور . — (سائب بن
سويد) که اهل مدینه دن معدوددر . — سائب بن
عمید بن عبد یزید بن هاشم بن المطلب بن عبد مناف)
که شافمک پدری وامام شافینک جدی اولوب ،
والده سی طرفندن دخی هاشمی ایدی . بدر غزاسنده
کفار طرفندن اولوب ، بنی هاشمک علمداری اولدیفنی
حالده ، اسیر دوشه رك ، قدیبه ایله قورتلدقدن
صکره اسلامه کلشیدی . حضرت فخر کائنات (صلم)
افندضه مشابهی وار ایدی . — (سائب بن عثمان
بن مظون) که قدمات صحابه دن اولوب ، پدر و عمیله
برابر حبشه هجرت ایتش ، کافه غزوانده حاضر بو .
لنوب ، یمامه وقعه سننده ، اوتوز یاشنی متجاوز اولدیفنی
حالده ، شهید اولمشدر . — (سائب بن صیر الازری)
که بر حدیث شریفک راویسیدر . — (سائب بن
العوام بن خویلد القرشی الاسدی) که عشره
مبشره دن زبیر بن العوام (رضه) ک برادری اولوب ،

والده سی عمه حضرت نبوی صغیه بنت عبدالمطلب ایدی. اکثر غزواته حاضر بولنوب، تمامه وقته سنده شهید اولمشدر. — (سائب الغناری). — (سائب بن ابی لبابه) که عهد حضرت نبویه طوغشدر. — (سائب بن مظون القرشی الجمعی) که عثمان بن مظعونک برادری اولوب، اک اول حبشه هجرت ایدلردندر. برادرله برابر بدر غزاسنده بولنمشدر. — (سائب بن نمیه) که صلاحه قاعد حقدمه بر حدیث شریفک راویسی اولوب، سائب بن ابی سائبک عینی اولدیفی مظنوندر. — (سائب بن هشام القرشی الماسری) که پدری صحابه دن اولدیفی کبی، کندیسنک دخی صحبتته نائل اولدیفی سرویدر. فتح مصرده حاضر بولنوب، مسلمه بن مخلد طرفندن اوراده استخدام اولنمشدی. — (ابو یزید سائب بن یزید) که هجرتک ایکنجی سنه سی طوغوب، حج وداعده بدرله برابر معیت حضرت نبویه بولنش، وبعده حضرت عمر (رضه) طرفندن سوق مدینه یه مأمور تعیین بیورلمش ایدی. ۸۰ تاریخندن صکره وفات ایتمشدر. کندیسندن بمض احادیث شریفه منقولدر. — عطانک ازاداییسی اولان (سائب بن یزید).

سائب } «ابو العباس اصمی» ماده سنه
 { مراجعت بیورله. }

سائبه } صحابیاندن وفتر الانبیا (صلعم)
 { افندسزک آزادیلرندن اولوب،

کندیسندن طارق بن عبد الرحمن روایت ایتمشدر.

سایر } ایران شعرا سندن اولوب، طوسلیدر.
 { شاه اسماعیل صفوینک زمانده اصفهانه

نقل مکان ایتمشدی. شو بر ایکی بیت اونکدر :

کرفتیش سر راهی رسید و هیچ نکفت
 عنان کشید و شکایت شنید و هیچ نکفت
 بر طیب حدیثی زدود دل کفتم
 کرفت نبضم و آهی کشید و هیچ نکفت

سایرام } یاخود سیرام (Sairam) چینک
 { ترکستان شرقی خطه سنده (آقسو)

سنجاغنده و آقسویک ۱۷۶ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق (ناریم) ایرماغنه تابع شاهیار نهرینه دوکیان قره سویک اوزرنده بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی وایشاک تجارتی واردر.

سایرام نور } (Sairam-Nor) چینده
 { جونفاریه خطه سنک جنوب غربی جهتسنده وروس حدودنده ۵۰ کیلومتره لک مسافه ده برکول اولوب، محیط دائره سی تقریباً ۱۰۰ کیلومتره و مساحه سطحیه سی ۷۵۰ کیلومتره در. سطحی حدای مجردن ۱۸۰۰ متره یوکسکدر. اور مانترله و ذروه لری قازله مستور طاغترله محاط اولوب، زیاده سیله ده درین اولدیفندن، منظره سی پک لطیفدر. مغوللر بوکا «سربن کول» مناسیله (سربن نور) دخی دیرلر.

سایغون } (Saigon) هند چینیک فرانسه یه
 { تابع آشاغی قوشنشین مملکتسنده او جهتده کی فرانسه مستملکاتنک مرکزی بر شهر اولوب، (سایغون) نهرینک ساحل میندنه و مدکور ایرماغنک منصبندن ۵۵ کیلومتره یوقاریده اوله رق ۱۰° ۴۶' ۴۰" عرض شمالی و ۱۰۴° ۲۱' ۱۰" طول شرقیده واقعدر. کوزل و تجارتکاه بر شهر اولوب، ۳۲۲۰۵ اهالیسی، کوزل ریختلمری، واسع و اشجارله سایه دار سوقاقلری، بیوک بر کلیسایی، ایکی جامع شریفی، متعدد بیتخانه سی، ایکی خسته خانه سی، ترسانه سی، متعدد قشله لری، نباتات باغچه سی، موزه سی، کتبخانه سی، رصدخانه سی، تیاتروسی، هند چینی تاریخ و آثارینه مخصوص جمعیت علمیه سی، حکومه عائد بر مطبعه سی و متعدد فرانسز و برلی مکتبلی واردر. ۶ غزته و رساله موقوته نشر اولنور. (متیو) شهرینه قدر بر دمیر بولی و (شولون) قدرده بر تراموایی واردر. برلی خانه لرینک اکثری اخشات و خرما دالریله اورتیلی ایسه ده، فرانسرل طاش و طوغله دن بر جوق کوزل اینه دخی یا بمشدرلر.

— سایغون نهری (موی) قومنک ساکن بولندیفی برلرده نبعانله، جنوب غربی یه وبعده جنوب شرقی یه طوغری جریان، و بر قاچ چایک صولرینی اخذ ایده. رک، ۴۰۰ متره کینشلسکی. ۱۰ متره دریناکی اولدیفی حالده، سایغون شهری یانندن کچر؛ و بو شهرک آلت طرفنده (دونانی) نهریله برلشیرسه ده، بر آزدها آشاغیده، یکیدن آریلوب، (قانری) قوینه دوکیلور. منصبنه قریب صویک آلتنده واسع بر قیا بواوب، بیوک کمیلرک، صایغونه قدر چیتمه سنه مانع اولیور.

شد فاش راز عشق من و کار آزان کذشت
کز بیم غیر بر سر آن کتوان کذشت

— اینکنجیسی خراسانی اولوب، شویت اونکدر:

نه عیدست این که سازم تا کریبان چاک دامانرا
که من در بیخودی نشناتم از دامن کریبانرا

— اوچنجیسی عراقلی اولوب، ینه خراسانده
نشو ونما بولمشدر. شویت اونکدر:

چنان بصورت آن آفتاب حیرانم
که تیغ کرزدم چشم خودنپوشانم

ساؤنه } فرانسه نك شرق جهتمده
(بر نهردر، که (ووسزه) ایالتنك

جنوب غربی قسمنده نبعالنه، جنوبه طوغری جریان
ایده رك، یوقاری ساؤنه، آلتون ساحل و ساؤنه
مع لوآره ایالتلرنی شق، ورونه ایالتنی (ان) ایا-
لتندن تفریق ایستدکن صکره، لیون شهرنده صاغدن
(رونه) ایرمانغه دوکیلور. مجراسی ۵۰ کیلومتره
طولنده در. بر چوق تابلمری اولوب، باشلیجه لری
صاغدن: آرمانسه، سالون، تیله و اوشه؛ صولدن
دخی و آتیون، دوب، سیله، ریسوزه و بله در.
بر جدول واسطه سیله (رین) ایرمانغنی (رونه) به
ربط ایستیکی کبی، دیگر بر قاچ جدولی دخی واردر.
طفیانلری پك چوق اولوب، دفعاالنه اطرافنی و علی-
الخصوص لیون شهرنی باشمشدر.

ساؤنه } (یوقاری — Haute Saône)
(فرانسه نك ایالات شرقیه سنندن

اولوب، شمالاً (ووسزه)، غرباً (یوقاری مارنه)
(و آلتون ساحل)، جنوباً (دوب) و (ژورا) ایا-
لتنلریله، شرقاً دخی آلساس خطه سیله یعنی آلمانیه
حدودیه محدوددر. مساحتیه سطحیه سی ۴۳۰ صربع
کیلومتره واهالیسی ۳۰۴۰۵۲ کشی اولوب، مرکزی
(و سول) قصبه سیدر. اراضیسی طاغلق اولوب،
شمال و شرق جهتلرنده (ووسزه) سلسله جبالنك
اتکلیری اوزانورر. هواسی رطوبتلی ایسه ده،
صاغلامدر. طوپراغنی منبت اولوب، حیوبات متنوعه
ایله قولزه، کتن، کنور، اوزوم و سائر میوه و سبزه-
لرک انواعی حاصل اولور. شرابی چوق لکن عایددر.
صیفیر، آت، طوموز و سائر حیوانات اهلیه سی
چوقدره. معدن کموریله مرمر، یشم، آلچی، دکمرن
ویسلیکی طائی و سائر احجار و اثریه نافع سیله میاه

سائل } ایران شعرا سنندن اولوب، عن اصل
(ری) لی اولدیغی خالد، اکثر

عمرنی نپاوند و همدانده کچیره رك، همدانی نسبتیه
شهرت بولمشدر. وجد و حال صاحبی اولوب، آنجق
شاعر لکده خود بسندلیکی اولمغه، اکثریا شعارینه
اعتراض ایدن اجاسیله بوز شمع عادی ایش. ۹۴۰
تاریخنده یزده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:

کدام شب که زهجر تو خون نمیکرم
کدام روز که از شب قزون نمیکرم

سایلهت } (Saïlhet) هندستانك شرق
(شمالی گوشه سننده واقع (آسام)

خطه سننده وکلیتته نك ۴۶۰ کیلومتره شمال شرق-
قیسنده اوله رق ۲۲' ۲۳" ۲۴° عرض شمالی ایله
۴۰' ۳۴" ۸۹° طول شرقیده و (سورمه) نهری
اوزرنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰
مسلم اولق اوزره، ۱۴۴۱۰ اهالیسی، ایشک
تجارتی، بیوک برانکلز مکتبی و بر دار الملینی واردر.
او جهته نشر اسلامه جهد و خدمت ایش اولان
(شاه جلال) اسمنده بر درویشک جامع و تره سی
زیارتگاهدر. — سنجاغنك مساحتیه سطحیه سی
۱۴۰۱۹ صربع کیلومتره واهالیسی ۱۰۰۱۹۶۹
کشی اولوب، نصفندن زیاده سی مسلم و سنیدر.
اراضیسی پك منبت اولوب، پرنج سنده درت دفعه
محصول ویرر. دیگر محصولات خردال، داری،
سیسم، پاموق، شکر قامشی، چای و سائر دن عبا-
رتدر. هواسی پك صیجاق و رطوبتلی اولوب، اجنیلر
حقتده مهلکدر.

سائل } (محمد افندی) اونجی قرن هجری
سائل } عثمانلی شعرا سنندن اولوب، روم-

ایلنده کی یکیشهردن ایدی. تصوفه مائل اولوب،
بعده و سوسه یه دوشمکه، عقلمه خفت کلوب، تیمار-
خانه ده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:

قطره قطره سینم اوزره اشک صاعه ای یسر
آتش هجرانه سینم قیاردی مرتسر

سائل } ایران شعرا سنندن دخی بو مخلصه
سائل } (اوج شاعر واردر:

برنجیسی (سعد الملك) سادات حسنیه دن اولوب،
وطنی اولان قزوینده امامتله مشغول ایدی. شو-
یت اونکدر:

کومتی نهرینه دوکیلور . مجراسی ۴۵۰ کیلومتره
طولنده اولوب، یا.کز نصف اسفلی یا.نهورلر موسمنده
کوچک کیلرک سیرینه صالحدر . اوسئندن بر قاج
دمیر یول خطی کچوب، کوزل کوپر یلری و بعض
جدوللری ده واردر .

سای (یاخود سای (Sai, Say) سودان
{ وسطینک (غاندو) مملکتنده و نیجر
ایرمانگنک ساحل یمننده اوله رق غاندونک ۲۴۵
کیلومتره غرب شمالیسنده و ۵° ۱۳' عرض شمالی
ایله ۴° ۰' طول شرقیده واقع بر قصبه اولوب،
۸۰۰۰ اهالیسی واردر . نهر مذکورک بر یکینده
بولغله، اهمیت تجارته سی واردر . قصبه حصیردن
معمول قبله لردن عیارت اولوب، نهر بویجه تمتد
اولور، و خرما آغاچلرینک کثرتدن کوزل بر منظره
آلیر .

سبا { یمنده صنمانک شرق جهتنده بر خطه
سبا { قدیمه اولوب، مرکزی بتون خطه یما .
نیئک کرسی قدیمی اولان (مآرب) شهری ایدی .
شهر مذکوره دخی بعضاً بوسام و بریلیدی . حاکمه سی
بلقیسک حضرت سلیمان (عم) له اولان قصه مشهور .
ره سیله متعارفدر . شهر مذکورک احفاد نوحدن
سبا بن یسح بن یرب بن قحطان طرفندن بنا بونک
اسمبله تسمیه اولندیغی سرویدر . [« مآرب » ماده سنه
ده سراجت بیورله .]

سبا { فلنکک مشاهیر طبیعیونندن
{ اولوب، ۱۶۶۵ده طوغمش، ۱۷۳۶ده
وفات ایتشدر . هند و هند چینیه سیاحت ایدوب،
بر چوق نباتات نمونه لری جمع ایتشدی .

سباج { (Sabatz) مجارستانده صاوه نهری
{ قربنده ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی
دورنده عثمانیلر طرفندن بنا اولغمش متین بر قلعه
اولوب، (بوکر تن قلعه سی) دینکله دخی معروف
ایدی .

سباسته { (Sébaste) سیواس شهرینک اسم
{ قدیمدر .
سباستیان { (Sébastien) پورتکیزقرالردن
اوچنجی ژانه خلف اولمش؛ وسن رشده واصل اولغجه،
کمال تمصبندن اهل اسلامی آدریقادن چیقارمق دهوای

معدنیه سی ده چوقدر . صنایعی خیلی ایلری اولوب،
بر چوق دمیرخانه و دوکخانه لریله ساعت، یاموق
منسوجات، جام، چینی، چناق چوملک و ساژره
فابریقه لری و زیتون یاغی دکمرلری واردر . تجارتی
پک ایشلکدر . بو ایالت ۳ قضایه منقسم اولوب،
۲۸ ناحیه و ۵۸۳ دائره بلدییه یی حاویدر .

سائونه مع لواره { (Saône-et-Loire)
فرانسه نیک ایالات شر-
قیه سندن اولوب، شمالاً آلتون ساحل، شرقاً
(ژورا)، جنوباً لوآره، رونه و (ان)، غرباً دخی
(آلیه) ایالتلریله محدوددر . مساحه سطحیه سی
۸۴۳۶ مربع کیلومتره اولوب، ۳۰۹ ۶۱۴ اهالیسی
واردر . مرکزی (ماقون) قصبه سیدر . (شاروله)
طاسی ایالتک ایچنده تشعب ایدیور . ایالته بو نامی
ورن سائونه و لوآره نهرلردن بشقه بو ایکی نهره
دوکیلور بر چوق چایلری دخی واردر . اورمانلریله
چایلری چوقدر . طویراغی اولدقجه منبت اولوب،
بغدا، پتاس، کنویر و ساژره ایله میوه لرک انواعی
حاصل اولور . باغلی ده چوق اولوب، کوزل شراب
چیقار . بیوک و کوچک حیوانات اهلیه سی چوقدر .
معادنه متعلق دمیر، کور، قریستال، آلچی، مرمر،
لیطوغرافیه طاشی بولنوب، بعض میاه معدنیه سی
دخی واردر . صنایعی خیلی ایلری اولوب، دمیر-
خانه لریله، یاموق منسوجات، یوک ایلدک، ساعت،
قونیاق و ساژره فابریقه لری واردر . تجارتی ایچی
ایشلکدر . ایالت ۵ قضایه منقسم اولوب، ۵۰ ناحیه
و ۵۸۹ دائره بلدییه یی حاویدر .

سائی { (Sâi) نوبه ده وادی حلقه دن بوقاری
{ نیلک ایچنده بر کوچک آله اولوب،
جهت شرقیه سنده اسکی بر معبد و بر قبطنی کلیسایله
یاوز سلطان سلیم خان زمانندن قاله بر خراب قلعه یی
واردر .

سائی { یاخود ساهی (Saï, Sahi) هندستا-
{ نک (اود) خطه سنده (کنک) ایر-
ماغنه تابع (کومتی) نهرینه دوکیلور بر جای اولوب،
(هاردوی) سبجاغنده نعماله، جنوب شرقیه
طوغری جریان ایدرک، خطه مذکوریه یی شق و سقی
ایتدکدن صکره (بنارس) ایالتک (جانیور) قضاسنه
دخول ایله جانیور شهرینک آلت طرفنده مذکور

تسمیه اولمش؛ واسپانیولر بردها تغیر و تغلیط ایدمه. رك، (سوته Ceuta) دیمش لر در اندلس عربلر ك النده ایكن، سبتنهك پك بیوك اهمیت اولوب، اها- ایسی شمدیكى مقدارك بر قاج مثلی اولدیغی كبی، جوارنده كینتلی پاموق بیتشدر یولوب، ایك دخی چیقاریلیدی؛ و ایك ایشله لرله كاغد وتل و پرنج معمولا ئی مشهور ایدی. او وقت شرق ايله غرب آره سنده بر تجارت مخزنی حكمنده اولوب، ایتالیا و سائر آروپا ممالكیله پك ایشلك تجارتی وار ایدی.

اندلس دولت اومه سنك انقراضندن صكره ادریس لر ك و بده موحدین و سرباطینك الینه كچوب، ۱۴۱۵ تاریخنده پورتگیزلیرك و ۱۶۴۰ ده اسپانیولر ك ضبطنه كچمشدر. فاس و سراكش حكمدارلری دفعا تله استرادینه چالیشمشلر سده، موفق اوله ما- مشرلدر. پورتگیزلیرك النده بولندقیه اسكی عرب مدنیق آثارینی بر درجه قدر محافظه ایدمه بیلمش ایسه ده، اسپانیولر الینه كچكدن صكره بسبتون تدنی ایدوب، شمدیكى حالحه اهمیت موقعیه سندن بشقه بر اهمیت یوقدر. برچوق علما و سائر مشاهیر اسلامك مسقط رأسی اولوب، ك مشهورلری حساب و هندسه و فرائضده كی وفرت معلوماتیله متعارف اولان (ابن سرائنه السبکی) در.

سبته بوغازی } (Déroit de Gibraltar)

اوروپا ايله آفریقا قطعه لری واسپانیه ايله مغرب اقصى مملكتی آره سنده بر بو- غاز اولوب، آق دكیزی بحر محیط آطلاسی به ربط ایدر. اك طار محلی ۱۳ کیلومتره وسعتنده اولوب، بو محله درینلکی یالکز ۳۰۰ متره ایسه ده، بونك بر آرز شرقنده ۹۰۰ عمق واردر. سطحنده بحر محیطدن آق دكیزه و درینده آق دكیزدن بحر محیطه آقندسی واردر. بزجه سبته بوغازی دیمكه معروف اولوب، آروپا لیرجه جبرالتار (جبل طارق دن غلط) بوغازی دینلور ایسه ده، كرك سبته و كرك جبرالتار بوغازك ایچ طرفنده بولنوب، طریف ویا طنجه بوغازی دیمك دها مناسب ایدی. عربلر عندنده ایسه (بحر الزقاق) اسمیله معروفدر. ایكی كناری طاغلق اولوب، منظره سی پك هیبتلیدر.

سبکی } (ابو العباس احمد بن هارون الرشید)
سبکی } خلیفه عباسی هارون الرشیدك اوغلی

باطلیله ۱۵۷۴ ده آفریقایه كچمش ایسه ده، منهزما عودته مجبور اولوب، ۱۵۷۸ ده، عجمه سی طرفندن اسقاط ایدلمش اولان سراكش حاكمی مولی محمد المنتصر ك دعوتی اوزرنه، یكیدن مغربه عسكرسوق ایتمش ایسه ده، طنجه او كنده مغلوب اولوب، مقتولین ایتجنده بولنمشدر. آنجق مقتولیتی شههلی قالمغه، ایكنجی و اوچنجی فلیب زمانلرنده بر قاج دوزمه سیاستیان چیقوب، ادعای حقوق ایتمشلردر.

سبستیان } سنت — (St. Sebastien)
خرستیانلر عندنده اعزهدن معدود اولوب، اوچنجی قرن میلادیده دیوقلتیان عسكرنده ضابط اولدیغی حالحه، خرستیانلغی كتم و اخفا ایتكده ایكن، خیر آلتوب، جانبازخانه لده دكنك ضربیله قتل اولنمشدر. محبوبینك حامیسی عد اولتهرق، كانون ناینك ۲۰ سنده بورطیسی اجرا اولنور.

سباع } صحابه دن اوج ذاتك اسمیدر: (سباع بن عرفط الغفاری) كه خبیرو دومه الجبل سفرلرنده جانب حضرت نبویدن مدینه منوره ده توکیل بیورلمشیدی. — (سباع بن زید یا خود بن یزید) كه او كی مهاجرلردن اولوب، دعای حضرت رسالتنهای به نائل اولمشیدی. — (سباع بن ثابت).

سبته } (Ceuta) مغرب اقصاده همناحی اولان بوغازك شرق یعنی آق دكیز جهتمده كی مدخلنده اوله رق، شرقه طوغری ممتد بر كوچك شبه جزیره نك اوزرنده و (جبرالتار) قصبه سنك قارشیسندمه بر قصبه واسكله اولوب، ۱۷۱۵ هالیسی واردر. اسپانیانك سراكش دولتی سواحلنده كی مستلكانك مركزی اولوب، سورله محاط اولدیغی حالحه، خانلر آره لرنده باغچلری، لیمانی، ریختمی و فناری واردر. ازمئه قدیمده شمدیكى قصبه نك شرق جهتمده وشبه جزیره نك تا بروننده (آبیله) اسمیله بر شهر اولوب، بعده رومالیر زماننده شمدیكى قصبه نك رینه دیکر بر قصبه تأسیس اولنهرق، بدی تپه اوزرنه مؤسس اولدیغی مناسبتله، «بدی قرداش» مناسیله (سپتم فراترس) اسمیله تسمیه اولنمشدی. مرور زمانله آبیله خراب اولوب، (سپتم فراترس) قصبه سی قصر و مخیف صورتیله عربلر طرفندن (سبته)

اولوب، پدری خلیفه اولدینی حالد، کندیسلی بلا
سبب مجبر ترك دنیا و اختیار عزت ایدمك، هفته ده
بركون یعنی جمه ابرتسی كونی ایشله مشغول اولور،
بو ایشدن قزاندینی جزئی بر آقیه ايله بتون هفته
كفاف نفس ایدردی . بو سبله (سبقتی) لقبیله تلقیب
اولغشدی . پدری بر حیات ایكن، ۱۸۴۰ سنه سنده
وفات ایتشدر .

سبجان بخش { (مولوی —) هندستانك
{ متأخرین علما و مورخیندن
اولوب، «تاریخ الحكماء و تذكرة المفسرين» عنوانیله
بر تالیفی وارددر، که ۱۸۴۸ تاریخ میلادیسنده دهلیده
طبع اولغشدر .

سبزی { اوننجی قرن هجری عثمانلی شعرا .
{ سندن اولوب، استانبولیدر . حفظی
و تجویده مهارتی اولغله، امامت ایدردی . مرتب
دیوانی وارددر . شویت اونکدر :

سبجانی { (مولانا —) ایران متأخرین
{ شعرا سندن اولوب، نجف اشرفده
طوغمش اولدینی حالد، ایرانده اصهار عمر ایتش،
وربایعات و سائر مدن عبارت اون ایکی بیك بیتي متجاوز
اشعاری و فائندن صکره جمع و تدوین اولغشدر .

دل و دین اولدی فدا یولکه جامده سنک
ال آچیق دوغن ایدن صکره ده امساک ایدمز

سبسبیطیه { فلسطینده نابلس قرینده برقصه
{ اولوب، حضرت ذکریا و یحیی (عم)
ایله سائر بعض مشاهیرك مقابریخی حاویدر . — احمد
بن طیب سرخی سمیسات قرینده فرات اوزرنده بو
اسمله سورله محاط برقصه بولندیغی دخی بیان ایدییور .

سبیره { صحابه دن بر وجه آتی بر قاج ذاتك
{ اسمیدر: (سیره بن ابی سبرة الجعفی)
که پدری و برادری عبد الرحمن ایله برابر صحبتیه نائل
اولوب، عبدالله بن مسعودك اصحابندن خیمته بن عبد-
الرحمن بونك یکنیدر . — (ابو سلیط سیره بن عمرو
بن قیس) که بدر و خیبر غزاینده حاضر بولمش،
و بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر . — (سیره
بن عمرو) که بنی تمیمدن نزد حضرت نبوی به مبعوثاً
کوندوریلندر . — (سیره بن فاكك الاسدی) که
برادر لری امین و خزیم ایله برابر صحبتیه نائل اولوب،
بعده شامده ساکن اولمش ایدی . بعض احادیث
شریفه راویسیدر . — (سیره بن فاکه یاخود بن ابی
فاکه الخزومی یاخود الاسدی) که اهل کوفه دن
معدود اولوب، بر حدیث شریفك راویسیدر . —
(ابو الربیع سیره بن معبد و یا بن موسیحه الجهتی) که
کندیسندن اوغلی ربیع روایت احادیث شریفه
ایتشدر .

سبیط { بنی اسرائیلك حضرت یعقوب (عم)ك
{ اون ایکی اوغلنه نسبتله منقسم بو-
اندقلری اون ایکی قبیله نك بهرینه ویریلن اسم اولوب،
جمع صیغه سیله جمله سنه اسباط دینور . اسباط اثنا
عشره نسبتله فلسطین خطه سی، غزه و عسقلان سواحلی
مستثنی اولدینی حالد، اون ایکی پارچه به منقسم او-
لوب، هر بر پارچه سی حضرت یعقوب (عم)ك اول-
دندن برینك نسلنه مخصوص ایدی . تقسیمات مذکوره
جنوبیدن باشلایه رق بر وجه زبرددر : ۱ شمعون
(غزه نك ایچ طرفی)، ۲ یهودا (بجر لوطك غرب
جهتنده خلیل الرحمن)، ۳ بنیامین (بجر لوطك شمال
غربی ساحلندن جبال صبرته نك قدس جهتی)، ۴
دان (جبال مذکوره دن ساحله نك یافه جهتی)، ۵
روبیل (بجر لوطك قسم شمالیسیله اردن نهری قسم
جنوبیسنك شرق طرفنده کی بقاء جهتی)، ۶ جاد
(اردن نهیرنك قسم وسطیسنك شرق طرفنده کی
سلط جهتی)، ۷ افرایم (اردن مجرای قسم وسطیسیله
ساحل بجر آره سنده نابلس جهتی)، ۸ مناسه (اردن

سبیره { افریقیه ده طراباس قرینده برقصه
{ اولوب، طراباسدن صکره عمرو بن
الماص طرفندن فتح ایدمش اولدینی بعض کتب فتوحده
مسطور اولوب، یا قوت حمونك ظننه کوره بو اسم
اصل طراباسك چارشیسنه مخصوص ایتش .

نهريله طبريه كولنك شرق طرفنده كي حوران جهتي و نابلس قضااسنك شمال غربي قسمي اوله رق بربرندن آري ابيكي ير)، ۹ ايساخار (اردن مجراسيله حيفا ساحلي آره سنده جنين جهتي)، ۱۰ زابولون (طبريه كولنك غرب جنوبي ساحليله يافه ساحلي آره سنده ناصريه جهتي)، ۱۱ نفتالي (طبريه كولنك غرب و شمال جهتنده كي صفد جهتي)، ۱۲ آزر (نفتالينك غربنده ارض كنعان يعني فنيكه حدودينه و عكا ساحلنه دك تمتد اولان ير).

— نثيه صيفه سيله سبطين حضرت امام حسن و امام حسين (رضي الله عنهما) افسد يلمرزه اطلاق اولنور و (سبط) ابن البنت ديمكدر يعني قيزك اولادينه ديرلر.

سبط بن الجوزي { تاريخ مصره داتر مرآت الزمان } عنواني كتاب معتبرك صاحبيدر.

سبعين { بطالسه مصر زمانده توراني و ساثر كتب مقدسه بني اسراييلي لسان يونانيه ترجمه ايدن ۷۰ ويا ۷۲ كشيدين مركب بر هيئته و يريلن اسمدر. بو ترجمه اليوم موجود او- لوب، دفعاتله طبع اولمش ايسه ده، سهو و خطادن سالم دكلدر.

سبقت { (سكهراج) هندستان شعر اسندن و كاپته قومي رؤسا سندن اولوب، علوم ادبيه و فلسفيه وط تصوفده يد طولی صاحبي ایدی. لکهنو شهرنده نشأت ایدوب، سید حسین علیخان بهادرک دیوان کتابنده بولمش، و بعض مناصب عالییه نائل اولمش ایدی. ۱۱۳۸ تاریخنده کجرات راجه لرندن برله ایتدیجی محاربه ده مقتول اولمشدر. مذکور حسین علیخانک محارباتی مبین «جنکنامه» عنوانیه بر منظومه سی وهر نوعدن اشعاری واردر. شو قطعه اونکدر:

چونقش با بسر کوی انتظار کسی
نشسته ام که شوم خاک رهگذار کسی
بیرنم وصل بتان بس که شمع سان سبقت
کنیم نقد دل و جان خود نثار کسی

سبکتکین { آل سبوتکین } زمانده ایران و آسیای وسطی جهتلرنده ظهور ایدن دول اسلامیه تک ال بیوکلرندن اولوب، مؤسسسی رئیس سلاله اولان آنف الترجه سبکتکین و برنجی حکمداری سلطان محمود بن سبکتکیندر. آل سبکتکین اساساً سامانیلر دولتنه وارث و خالف اولوب، خراسان و خوارزم جهتلری سامانیلردن کندیلرینه کچدیکی کبی، بر طرفدن هند- ستانه طوغری توسیع ممالک ایله هندک نصف شمایینی ضبط و اورالرده نشر اسلام ایتش؛ و بر طرفدن دخی جیحونی تجاوزله، ترک خانلردن ماوراء النهری استیلا، و آل بویه دن عراق عجمی ضبط ایده رک، هر طرفدن توسیع حدود و تکثیر ممالک ایتلشردی. هله هندستانده نشر اسلام، و قادیلرک قوجه لری جنازه سیله احراقی کبی بعض عادات وحشییه یی منع ایله، تزئید اسباب عمران و مدنیت خصوصنده آل سبکتکینک و علی- الخصوص سلطان محمودک خدماتی پک بیوکلدر. بو

سبکتکین { آل سبوتکین } زمانده ایران و آسیای وسطی جهتلرنده ظهور ایدن دول اسلامیه تک ال بیوکلرندن اولوب، مؤسسسی رئیس سلاله اولان آنف الترجه سبکتکین و برنجی حکمداری سلطان محمود بن سبکتکیندر. آل سبکتکین اساساً سامانیلر دولتنه وارث و خالف اولوب، خراسان و خوارزم جهتلری سامانیلردن کندیلرینه کچدیکی کبی، بر طرفدن هند- ستانه طوغری توسیع ممالک ایله هندک نصف شمایینی ضبط و اورالرده نشر اسلام ایتش؛ و بر طرفدن دخی جیحونی تجاوزله، ترک خانلردن ماوراء النهری استیلا، و آل بویه دن عراق عجمی ضبط ایده رک، هر طرفدن توسیع حدود و تکثیر ممالک ایتلشردی. هله هندستانده نشر اسلام، و قادیلرک قوجه لری جنازه سیله احراقی کبی بعض عادات وحشییه یی منع ایله، تزئید اسباب عمران و مدنیت خصوصنده آل سبکتکینک و علی- الخصوص سلطان محمودک خدماتی پک بیوکلدر. بو

سبکتکین { آل سبوتکین } زمانده ایران و آسیای وسطی جهتلرنده ظهور ایدن دول اسلامیه تک ال بیوکلرندن اولوب، مؤسسسی رئیس سلاله اولان آنف الترجه سبکتکین و برنجی حکمداری سلطان محمود بن سبکتکیندر. آل سبکتکین اساساً سامانیلر دولتنه وارث و خالف اولوب، خراسان و خوارزم جهتلری سامانیلردن کندیلرینه کچدیکی کبی، بر طرفدن هند- ستانه طوغری توسیع ممالک ایله هندک نصف شمایینی ضبط و اورالرده نشر اسلام ایتش؛ و بر طرفدن دخی جیحونی تجاوزله، ترک خانلردن ماوراء النهری استیلا، و آل بویه دن عراق عجمی ضبط ایده رک، هر طرفدن توسیع حدود و تکثیر ممالک ایتلشردی. هله هندستانده نشر اسلام، و قادیلرک قوجه لری جنازه سیله احراقی کبی بعض عادات وحشییه یی منع ایله، تزئید اسباب عمران و مدنیت خصوصنده آل سبکتکینک و علی- الخصوص سلطان محمودک خدماتی پک بیوکلدر. بو

سبکتکین { آل سبوتکین } زمانده ایران و آسیای وسطی جهتلرنده ظهور ایدن دول اسلامیه تک ال بیوکلرندن اولوب، مؤسسسی رئیس سلاله اولان آنف الترجه سبکتکین و برنجی حکمداری سلطان محمود بن سبکتکیندر. آل سبکتکین اساساً سامانیلر دولتنه وارث و خالف اولوب، خراسان و خوارزم جهتلری سامانیلردن کندیلرینه کچدیکی کبی، بر طرفدن هند- ستانه طوغری توسیع ممالک ایله هندک نصف شمایینی ضبط و اورالرده نشر اسلام ایتش؛ و بر طرفدن دخی جیحونی تجاوزله، ترک خانلردن ماوراء النهری استیلا، و آل بویه دن عراق عجمی ضبط ایده رک، هر طرفدن توسیع حدود و تکثیر ممالک ایتلشردی. هله هندستانده نشر اسلام، و قادیلرک قوجه لری جنازه سیله احراقی کبی بعض عادات وحشییه یی منع ایله، تزئید اسباب عمران و مدنیت خصوصنده آل سبکتکینک و علی- الخصوص سلطان محمودک خدماتی پک بیوکلدر. بو

سبکتکین { آل سبوتکین } زمانده ایران و آسیای وسطی جهتلرنده ظهور ایدن دول اسلامیه تک ال بیوکلرندن اولوب، مؤسسسی رئیس سلاله اولان آنف الترجه سبکتکین و برنجی حکمداری سلطان محمود بن سبکتکیندر. آل سبکتکین اساساً سامانیلر دولتنه وارث و خالف اولوب، خراسان و خوارزم جهتلری سامانیلردن کندیلرینه کچدیکی کبی، بر طرفدن هند- ستانه طوغری توسیع ممالک ایله هندک نصف شمایینی ضبط و اورالرده نشر اسلام ایتش؛ و بر طرفدن دخی جیحونی تجاوزله، ترک خانلردن ماوراء النهری استیلا، و آل بویه دن عراق عجمی ضبط ایده رک، هر طرفدن توسیع حدود و تکثیر ممالک ایتلشردی. هله هندستانده نشر اسلام، و قادیلرک قوجه لری جنازه سیله احراقی کبی بعض عادات وحشییه یی منع ایله، تزئید اسباب عمران و مدنیت خصوصنده آل سبکتکینک و علی- الخصوص سلطان محمودک خدماتی پک بیوکلدر. بو

دولتک اک پارلاق زمانی سلطان محمود مشارالیه دوری اولوب، بونک اوغلی مسعود دخی او عظمی محافظه ایتمش ایسه ده، بونک برادرلیله اوغلرلی بربرلیله منازغانه دوشوب، دولتک ترقیاته میدان ویرمه مش؛ وبمه ابراهیم بن مسعود واوغلی مسعود ثانی واونک اوغلی بهرامشاه دخی حسن اداره به واجرای عدالته موفق اولمشلرسه ده، عراق وخراسان طرفلری یکی ظهور ایدن سلجوقیلرک الینه کچمش اولدیغندن، آل سبکتکین دولتی غزنه یعنی آفغانستان جهتیله هندستانک شمال غربی جهتمده بعض ممالکدن هبارت قالمشیدی. نهایت آلتنجی قرن هجری اوا- سطنده غوربلر ظهور ایدوب، قالمش اولان ملکلرینی دخی ضبط، و ۷۴۵ تاریخنده بودولته ختام ویرمشلر در. سلطان محمودک جلوسندن یعنی تاریخ استقلالدن اعتباراً آل سبکتکین دولتی ۱۶۸ سنه سورمش؛ و ۱۴ حکمدار حکم سورمشدر. پایتختلری افغا- نستانده کی (غزنه) شهری اولغله، بونلر (غزنویلر) دینکله دخی معروفدرلر. حکمدارلرینک اسامیسیله تاریخ جلوسلری بر وجه زیردر :

۱	محمود سبکتکین	۳۸۷	۹	ابراهیم بن مسعود ثانی	۴۴۵
۲	محمد بن محمود	۴۲۱	۱۰	مسعود ثالث بن ابراهیم	۴۹۲
۳	مسعود بن محمود	۴۲۵	۱۱	شیرزاد بن مسعود ثالث	۵۰۸
۴	ثانی محمد بن محمود	۴۲۲	۱۲	آرسلان شاه بن مسعود ثالث	۵۰۹
۵	مردود بن مسعود	۴۳۵	۱۳	بهرامشاه بن مسعود ثالث	۵۲۲
۶	مسعود ثانی بن مردود	۴۴۱	۱۴	خسروشاه بن بهرامشاه	۵۴۴
۷	عبد الرشید بن محمود	۴۴۳	۱۵	فرخ زاد مسعود اول	۵۴۵
۸	فرخ زاد مسعود اول	۴۴۵		الی	

سبکی { (ناج الدین علی بن عبد الکافی) مشاهیر علما و مؤرخیندن اولوب، بر چوق آثاری واردر. تألیفاتنک اک مشهوری «الطبقات الکبری» دینکله مشهور فقهائ شافیه تراجم احوالی حاوی کتابیدر. مصرده یاشامش، و ۷۵۶ ده وفات ایتشدر.

سبلان { آذربجانده آردبیل قصبه سی او- زرنده بر یوکسک طاغ اولوب، ذروه لری قیش یاز قارله مستوددر. اوزرنده برخیلی قرا وبعض سراقه صالحین بولغله، جوار اهالیسی عننده معزز عد اولنور. خریطه لده (ساوالان) صورتنده محرر اولوب ۴۸۴ متره ارتفاعی اولدیغنی کوستریلیور. منطقی بر برکان اولوب، اتکلرنده بر خیلی میاه معدنی خاره سی واردر.

سبلی { (سلطان —) فارسده حکومت سورمش اولان آل مظفر ملوکنک ایکنجیسی شاه شجاعک اوغلی اولوب، پدربنک حیا- تنده کوزلرینه میل چکمش، و عمیجه زاده سی شاه منصورک امریله بنه بو جزایه دوچار اولمش اولان برادری سلطان زین العابدین ایله برلکده محبوس ایکن، ۷۹۵ تاریخنده فارسی استیلا ایدن تیمورلنک طرفندن بالتخلیس، ماوراء النهره کوندرلش، و او- راده وفات ایتشدر.

سبنیت { یاخود سبنیتوس (Sebennyte, سبنیتوس (Sebennytos) مصرده کی (سمهود) قصبه سنک اسم قدیدر.

سبنیقو { (Sebenico) آوستریانک دالمچی متره جنوب شرقیسنده اوله رق (کرقه) نهرینک منصبنده بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، بیوک لیانی، ۴ قلمه سی و صرجان صیدینه مخصوص سفاینی واردر. وقتیه مستقل بر جمهوریت صورتنده اداره اولوب، بعده وندیکیلرک، صکره مجارلرک نهایت آوستریانک الینه کچمشدر. ۱۵۳۸ و ۱۶۴۸ تا- ریخلرنده ایکی دفعه عثمانیلر طرفندن محاصره اولمشدر.

سبو { مغربده طنجه قریبده بر نهر اولدیغنی یا قوت حموی بیان ایدیور.

سبیطاله { افریقیه ده قیرواندن ۷۰ میللک مسافه ده واقع بر قصبه اولدیغنی «معجم البلدان» ده مسطوردر.

سبیع { صحابه دن ایکی ذاتک اسمیدر: احد وقعه سنده شهید اولان (سبیع بن حاطب الانصاری الاوسی) و بدر واحد غزالرنده حاضر بولمش اولان (سبیع بن قیس الانصاری الحزرجی).

سبیعه { صحابیاتدن بوجه زیر درت خاتونک اسمیدر: (سبیعه بنت حارث الاسلیه) که (سعید بن خوله) نک زوجه سی اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر. — (سبیعه بنت حبیب الضبعیه) که اهل بصره دن معدوددر. — (سبیعه القرشیه) که زنا ایتش اولدیغنی حضور حضرت نبویه اعتراف ایتکله، قارنسنده کی چوجنی طوغورنجه و بعده امن برنجه به قدر مهلت اعطا یو- رلش، و بعده کندی مراجعتی اوزرینه، و صحابه دن

برینک جوحنی آلمسیله، کراههٔ رجنه امر نبوی صادر اولمشیدی. — (سبیعه بنت ابی اهب) که مؤمنه اولدینی حالد (ابنت حطب النار) خطابیله تحقیر اولندیغندن، حضور حضرت نبویه شکایت ایتمکه، حضرت رسول الله (صلی الله علیه و سلم) ائندسز پرغضب اولدقلمی حالد. « مابال اقوام یؤذونتی فی نسبی و ذوی رحمی الاومن آذی نسبی و ذوی رحمی فقد آذانی و آذی الله عزوجل ». بیوردقلمی ابوهریره دن منقولدر. بمضلمی (دره بنت ابی اهب) دیه ضبط ایتملردر.

سپاهی } اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا-
سندن اولوب، استانبوللیدر.
زعامته متصرف ایدی. شو ایکی بیت جمله اشما-
رندندر:

دل دیلر کویکی کلزار جنان اولدیغیچون
میل ایدر لعلکه سرچشمه، چان اولدیغیچون
خوایدن خانه لرین چشمک ایتدم خالی
هر کیمه خیل خیالکه مکان اولدیغیچون

سپاهی } ایران شعرا سندن دخی ایکی ذاتک
مخلصدر:

برنجیسی اندجان کبراسندن برینک اوغلی اولوب،
اسمی (خدادوست) در. ۹۷۹ تاریخنده وفات
ایتشددر. شو رباعی اونکدر:

افسوس که وقت کل بزودی بگذشت
فریاد که تا چشم کشودی بگذشت
بی چشم و خطت بنفشه و نرکسرا
ایام بکوردی و کبوردی بگذشت

— ایکنجیسنک اسمی شاه حسن اولوب، شو
بیت اونکدر:

بمسجیدی که روم در فراق دلبرخویش
بهانه سجده کنم بر زمین زخم سرخویش

سپتیم سور } (Septime Sévère) روما
ایمپراطور لردن اولوب،

آفریقاده کی (لبده) شهر قدیمنده طوغمش؛ و بر
طاقم مأموریتلرده و حتی قونسا اولسقلده دخی بولندقدن
صکره، ۱۹۳ تاریخ میلادیسنده واقع (بریتیناقس)ک
وفاتنده (ایلیریا) عسکرینک قوماندانی اولدینی حالد،
عسکری طرفندن ایمپراطورلمی اعلان اولنهرق،
دیگر جهتلرده (دیدیوس یولیانیوس)، آلینوس
ولسپینیوس و نجر آیری آیری ایمپراطورلغه انتخاب

ایدلمش اولدیغندن، سپتیم سور بونلرک برنجیسی
کندی مختلبرینه دفع ایتدیردکن صکره، ایکنجیسی
اورناقلغه قبول ایدوب، اونجیسی اوزرینه عسکر
سوق ایتش؛ وایسوس وازنیقده مغلوب ایتدکن
صکره، (یزانسه) بی دخی ضبط ایتمکه، طرفدار-
لرینی احیا ایلش؛ و او وقت آلینوسه دخی مدارا
احتیاجندن وارسسته اولوب، کندیسینی حره دعوت
ایتش؛ و غالیاده لیون قرینده ایتدیکی محاربه ده منهزم
و قتل ایتش ایدی. بو وجهله ۱۹۷ تاریخنده تختنده
مستقل قالدقدن صکره، جزیره جهتنه تجاوز ایتش
اولان اشکانیانه قارشی سوق عسکر ایدرک، غالب
کلیککه، بابل و سلفکیه و مدانی ضبط ایتش؛ و رومیاه
عودتنده نامنه لیوم موجود اولان بیوک برطاق ظفر
بنا اولمش ایدی. اوغلی (قارقاله) بی ولی عهد طا-
نیتدیره رق، امور حکومتی (پلوتیان) اسمنده برینه
احاله ایتش ایسه ده، چوق کیمه دن بونک کندیسینی
حقتده سو نیتی آکلایهرق، ۲۰۴ ده اعدام ایتشددر.
بمده برتانییه سفر ایدوب، قالدونیه لیرلک تجاوزاتنه
ختام ویرمشیدی. ۲۱۱ تاریخنده وفات ایدوب،
ملسکی اوغللری قارقاله ایله (جنا) یه ترک ایتشددر.
ماهر بر قوماندان ایسه ده، پک غدار و سرحتسز
اولوب، آلینوسی قتل ایتدکن صکره، بونک
طرفدارلرینی آرایهرق، بر چوق آدملر قتل ونفی
ایتشددی. خرسیتیانلر حقتده دخی تعقیبات و تعذیبات
اجرا ایتشددر. مع هذا علوم و صنایعی حمایه ایدوب،
بر خیلی ترقیاته سبب اولمشدر.

سپهری } ایران شعرا سندن اولوب، هن
اصل اردستانی اولدینی حالد،

اصفهانده یاشامش، و فضل و عرفان صاحب اولوب،
طریق صوفیونه منسوب بولمشدر. تصوفه دائر
بمض مثبوتلر نظم ایتش ایسه ده، نابود اولمشدر.
شو بیت اونکدر:

زخضر عمر فزونست عشق بازارا
اکر زعر شمارند روز هجراتا

سیتا } (Setta) آفریقای غریبده بوقاری
کیمه نک (داهومی) مملکتنده (آبومه)

نک ۲ کیلومتره شمال شرقیسنده و (سوقه) نهری
تا بمارندن بری کنارنده بر قصبه اولوب، ۹۰۰۰
اهالیسی، هر طرفه مد نظری، اطرافنده منبت

اراضی و چناق چو مالکه متملق بعض معمولاتی وارد.

ست الادب } مشاهیر محدثان اولوب، مظفر بن البرینک قزیدر.

ست الامناء } (ام عز الدین) مشاهیر محدثان اولوب، شیخ صدر.

الدین اسمع بن عثمانک قزیدر. صلاح الدین صفویونک استادی علم الدین بر ذیلنک اشیاخندن اولوب، ۷۰۰ تاریخنده صمید مصرده وفات ایتشد.

ست الاهل } (بنت علوان) محدثه و متقیه بر خانون اولوب، بعلبکی

و حنبلیه المذهب ایدی. ۷۰۳ ده وفات ایتشد.

ست الشام } ایکی مشهور خاتونه علم اولوب، بری یدنجی قرن هجری محدثه.

تندن صفیه، و دیگرکی صلاح الدین ابویونک همشیره. سیدر، که ۶۱۶ ده وفات ایتشد.

ست العرب } (بنت سیف الدین علی) مشاهیر محدثان طاله بر خانون

اولوب، صلاح الدین صفدینک و استادی علم الدینک اشیاخنددر. قدسی اولوب، شهر مذکورده ندریسه مشغول بولمش؛ و ۷۳۴ تاریخنده وفات ایتشد.

ست العلماء } علم و تقواسیله و طلافت لسانیله شهرت بولمش دمشقلی بر خا.

تون اولوب، شهر مذکورده (درب المهرانی) تکیه. سنک پوست نشینی ایدی. وعظی پک مؤثر ایدی. ۷۱۲ ده وفات ایتشد.

ست الفقهاء } (بنت ابراهیم) فقه و حدیثه شهرت شایعه صاحبه سی بر

خاتون اولوب، احادیث شریفه بی اساسیدله روایتده مهارت تامه سی وار ایدی. ۷۲۶ تاریخنده ۹۲ یاشنده وفات ایتشد.

ست القضاة } (ام محمد) مشاهیر محدثان اولوب، ۷۱۲ تاریخنده

طقسان یاشلرند و وفات ایتشد.

ست الملك } ملوک فاطمیهدن حاکم باصره اللهک همشیره سی اولوب، عاقله

و مدبره بر خاتون اولغله، قتلی کندیسنه اسناد اولتان حکمدار مومی الیهک فقداندند، اونک اوغلی (ظاهر

لاعزاز دین الله) ی اجلاس ایدمک، اذهان عمومیه یاتیشد برمش؛ و زمام اداره بی کندی ید کفایتنه

آلهرق، درت سنه حسن اداره یه موفق اولشد.

ست الوزراء } (ام عبید الله بنت القاضی شمس الدین عمر) مشاهیر

محدثان علم و عرفانله تزیین ذات ایتمش حنبلیه المذهب بر خاتون اولوب، وطنی اولان دمشق شامده و بر آره.

لق مصرده تدریس علوم و افاده حدیثه اسرار عمر ایتمش؛ و حدیثه زماننک قطبی حکمنه یکمشیدی.

۶۲۴ ده طوغوب، ۷۱۷ ده ۹۳ یاشنده وفات ایتشد.

درت قوجه یه واروب، اوج قیز دنیا یه کتیرمشیدی. مشاهیر علمدان بر چوق ذوات بوتک شاکردانی زمره سنه داخل ایدی.

ست الوزراء } (ام محمد بنت الشیخ الرئیس تاج الدین ابی الفضل یحیی

بن مجد الدین) بودخی مشاهیر محدثان خیرات و حسنات صاحبه سی بر خاتون اولوب، ۶۳۹ ده تولد،

۷۱۵ ده وفات ایتشد. آخر عمرنده بر سنه قدر مختله شعور یاشامشدر.

ست قریش } (ام الها فاطمه بنت فهید) امام سیوطینک اشیاخندن محدثه

بر خاتون اولوب، ۸۱۴ ده تولد ایتشد.

ست و اوچی } (Seto-Outsi) جاپونیه نیک ال

و جنوباً (سیقوق) ایله (کیسیو) جزیره لر ی آره سنده بر دیز اولوب، شرفدن غربه بونی ۴۴۰ کیلومتره در.

ایکی پک مختلف اولوب، بونیه نسبتاً دایماً آزدرد. بو دیز آله لک آره سنده بر قاج بوغازدن قوره بوغازیله،

جاپون دکیزیه و بحر محیط متعادل ایله اختلاط ایدر.

ایچنده بر خیلی کوچک آله لر و بر چوق شهر واسکله و تجارتکاه مهوره لر بولنور.

ستو بال } (Setubal) پورتگیزک استر مادوره خطه سنده و لیبسونه نیک ۳۰ کیلو.

متره جنوب شرقیسنده (سادو) نه ری منصبنک ساحل شمالیسنده و بر دمیر یول خطنک اوچنده واقع قضا

مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، آغزی صیف لیانی، ایشلک تجارتی، پک لذیز پورتقالیله ساژ

میوه لر ی، بیوک مملهلری، کوزل بیاض شرابلری و بر خیلی آثار عتیقه سی وارد.

متره یوقاریسندہ و جزایردن تونسہ کیدن دمیر
یول خطی اوزرندہ واقع قضا مرکزی بر قصبہ
اولوب، ۴۳۱۰ اہالیسی، اطرافندہ بک منبت ارا
ضیسی، حبوبات و حیوانات و یوک ودری کبی موادہ
متعلق ایشلک تجارتی و بک صاغلام ہواسی وار در .
اسکی بر قصبہ اولوب، نارومالیرک زمانندہ اہمیتی
وار ایدی .

سججاج { (بنت حارث التمیمیہ) آخر ہمد حضرت
(نبویہ دعوی نبوت ایش بر خاتون
اولوب، بنی تمیمک بر قبیلہ سنہ منسوب ایدی .
بنی تمیم و بنی تغلب ایلہ بنی ربیعہ بینندہ بیکی بر دین
چیقارمغہ قالدیشوب، او صرودہ یمامدہ ارتداد
ودعوی نبوتہ قیام ایش اولان مسیلہ الکذاب ایلہ
آرہ لرنندہ رقابت حاصل اولمغہ، سججاجک مسیلہ یہ عسکر
سوق ایشی، حضرت ابابکر صدیق (رضہ) جانبدن
دخی مسیلہ یہ قارشی عسکر اعزام بیورلمسنہ تصادف
ایشکلہ، مسیلہ قورقوب، صاحبہ ترجمہ ایلہ صلح ایش؛
وروایتہ کورہ بینلرنندہ ازدواج دخی وقوع بولمش
ایدی . سججاج مرتدہ اولیوب، دعوی نبوتن اول
بنی تغلبدن خرسیتیانغی قبول ایشیددی . مسیلہ نک
قتلندن صکرہ سججاج توبہ ایدوب اسلامہ کلش؛ و معا
ویہ نک زمانندہ وفات ایشدر .

سججاسل { آذربایجانندہ ہمدان ایلہ اہر آرہ -
(سندہ بر قصبہ اولدیمی جغرافیون
عرب آثارندہ مذکوردر .

سججاوندی { (سراج الدین محمد بن عبدالرشید)
(مشاہیر فقہان اولوب، فرائضہ
متعلق « سراجیہ » عنوانی کتاب مشہورک صاحبیدر .
بوکتابہ بر جوق شرحلر یازیلوب، اک مشہوری سید
شریف جرجانیئک « شریفیہ » عنوانی شرحیدر .

سججیدین { (Szegedin) مجارستانندہ بودہ نک
(۱۶۰ کیلومترہ جنوب شرقیسنندہ
(نیسہ) نہری اوزرندہ (ماروس) چانی ملتقاسنک
قربندہ (قسوفنراد) ایالتنک مرکزی بر شہر اولوب،
۸۰۰۰۰ اہالیسی، متعدد مکاتبی، نہردہ سفاینی،
ایشلک تجارتی و شراب، توتون، طوز، کراستہ، حبو-
بات، صابون، کھریلہ وسائرہ اخراجاتی واردر .

سججستان { ابراہمک شرق جہتندہ واقع
(سیستان) خطہ سنک اسم

ستور { (Settour) ہندستانندہ مدراس ایالتنک
(تینولی) سنجاغندہ و تینولینک ۷۸
کیلومترہ شمال غربیسنندہ بر قصبہ اولوب، ۶۴۴۵
اہالیسی واردر .

ستوس { یاخود ستی (Sétus, Séthi)
(شیت) دن غلط اولمی محتمل
اولان بواسلہ فراغہ مصر دن ایک کشتی کلشدر :
برنجیسی اون طاقوزنجی سلالہ نک برنجی حکمداری
ومشہور (سزوستریس) نک پدیری اولوب، میلاد عیسی
(علیہ السلام) دن ۱۵ قرن اول حکم سورمش؛ و برخیلی
فتوحات ایدوب، اوغلنک جہانگیر لکنہ پیشدارلق
ایشدر . — ایکنجیسی ابتدا (منف) شہرندہ (فتا)
تعبیر ایشدکاری معبودک عبادتخانہ سنک راہی ایکن،
میلاددن ۷۱۳ سنہ اول حکومتی ضبط ایش؛ و او
صرودہ آتور حکمداری (سنناحریب) مصرہ ہجوم
ایشکلہ، عسکر یلر کنڈیسی مدافہ ایشدکرندن، کویا
منسوب بولندیغی معبودن استمداد ایشی اوزرینہ،
سنناحریب اردوگاہندہ بر جوق فارملر ظہور ایدہرک،
عسکرینک اوقلرنک کریشلرنی قوبارمغہ، سنناحریب
عودتہ مجبور اولمش . مصریلر بوستوسک الدہ بر
فارہ طونار بر ہیکنی رکز ایدوب، آلتنہ « معبودلرہ
رہایت ایشکی بدن اوکرنک » ماٹندہ بر عبارہ حک
ایشدردر .

ستون { (Seton) آسریقای شمالیہ (دو-
(مینون) خطہ سنک (قولومیہ)
خطہ سنندہ بر کول اولوب، بونی ۲۵ کیلومترہ قدردر .
دیک واورمانلہ مستور بوسکک طاغلرلہ محاط اولوب،
درینلکی چوقدر . (آندرسون) کولنک آباغی
حکمندہ اولان ۲۵ مترہ کنڈیشاکدہ بر سیل بوکولہ
دوکیولر، وفضلہ میاہی (ایشقویج) چاییلہ (فراسر)
نہرینہ دوکیولر .

ستی خاتون { شیخ الاسلام زنبیلی ہلی افندیئک
(قیزی اولوب، سلوری قیوسی
قربندہ مسجد و مدرسہ سی واردر . زیرک بوقوشندہ
پدرینک بنا کردہ سی اولان مکتب ساحہ سنندہ پدرینک
یابندہ مدفوندر .

ستیف { (Setif) جزایرک قسنطنینہ ایانتندہ
(وقسنطنینہ نک ۱۰۹ کیلومترہ غرب
جنوبیسنندہ اولہرق (ابوسلام) مجراسنک ۲۵۰۰

مربیدر. نسبتی (سیجری) و (سیجستانی) کلیر.
 [«سیستان» ماده سنه سراجمت بیوریله.]
 سیجستانی { «ابوداود سیجستانی» ماده سنه
 سراجمت بیوریله.]
 سیجستانی { (ابو حاتم صالح بن محمد) مشاهیر
 { علمادان اولوب، «اختلاف المصا.
 حف» عنوانیله برتألیفی وتاریخ طبیعی به متماتی «کتاب
 الوحوش» عنوانیله بر اثری واردر. ۲۴۸ ده وفات
 ایتشدر.

سیجستانی { (یوسف بن ابی سعد بن احمد)
 { «منیة المفتی» عنوانی کتابک
 مؤلفیدر. بو کتاب یارس کتبخانه سنده ۶۹۹ رقیله
 صرق اوله رق موجوددر.

سیجسته { (Segeste) سیجلیه تک شمال غربی
 ساحلی قریبده وشدیکی (قالاتا.
 فیلی) جوارنده بولنش براسکی قصبه اولوب،
 قابلیجه ریله مشهور ایدی. روایتیه کوره تر و آلیر
 طرفدن بنا اولنهرق، میلاددن بش آلتیوز سنه
 اول پک مهور ایدی. اهالیسی سیجلیه تک سائر
 شهر لیله مخصوصده بولنهرق، آتسه لیلرک وبعده
 قارتاجلیلرک امدادینه سراجمت ایتش؛ و یوایی قومک
 سیجلیه به دخولنه سبب اولمشدر. بر محاربه ده قار.
 تاجلیلر طرفندن تخریب وبعده رومالیر طرفندن
 اعمار اولمشدی. ایوم خرابدر.

سیجسوار { (Segesvar) مجارستانک
 ترانسیلوانیه خطه سنده و
 (هرمانستاد) ک ۶۰ کیلومتره شمال شرقیسنده
 اوله رق (قوکل) نهری اوزرنده مستحکم بر قصبه
 اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی، چوخه بز ممولاتی
 وبض آثار عتیقه سی واردر.

سیجل { صحابه دن اولوب، حضرت فخر کائنات
 { (صلم) افندمنک کاتبی ایدی. «یوم
 نظوی السماء کطی السجل لاکتاب» آیت کریمه سنده
 بو سیجک مراد بیورلدینی مظنوندر.

سیجلماسه { مغرب اقصاده مراکش دولتتک
 { (تافات) ایالتنده و تافلتک ۶۰
 کیلومتره شرقنده اوله رق درن (یعنی آطلاس)
 سلسله جبالتک جنوبی اتکنده و (زین) نهری او.
 زرنده بر قصبه اولوب، ایوم خراب ایسه ده، وقتیه

پک مهور و بیوک بر شهر ایدی. جغرافیون عربک
 تعرفنه کوره پک طائلی اوزومی و اون نوع خرمانی
 وار ایدی. قادیلری بوکدن پک اینجه وظریف
 قاشلر نسج ایدرلردی. آتون معدنک کثر نیله
 مشهور اولان (غانه) و سائر سودان ممالکیله پک
 ایشک تجارتی وار ایدی. مرابطین دولتک پایتختی
 بولمشدر.

سیجن یوسف { مصرک جیزه مدبر بنده
 { واقع بو صیر قریبده بر
 اسکى بنا خرابه سی اولوب، حضرت یوسف (عم) ک
 یدی سنه محبوس طور دینی وبعده حضرت موسی
 (عم) ک دخی حبس ایدلرکی زندان اولدینی مظنوندر.
 قریبده بر جامع شریف بنا اولنهرق، (مسجد موسی)
 دینکله معروفدر. بو محل زیارتگاهدر.

سیجودی { باوز سلطان سلیم خان دوری
 { عثمانلی شمراسندن اولوب،
 قائلاندلنیدر. پیری پاشاک حمایه سیله کاتب دیوان
 اولمشیدی. شو قطعه جمله اشعارندردن:

صانه بابل نغمه سی ای کلذار آکر بی
 کلشن عشقکده بو فریاد وزار آکر بی
 فرقتکده دمدم مرهلاک ایدوب ای پری
 یاشی چوق اولون بو چشم اشکبار آکر بی

سیجن { (Seetzen) آلمانیا مشاهیر سیاحیندن
 { اولوب، ۱۷۶۷ تاریخنده اولدنبور.
 غک (بور) قصبه سی قریبده طونمش، ۱۸۱۱ ده
 یمنده مقتولاً وفات ایتشدر. استانبول، حلب،
 شام، فلسطین و سائر او جوارلری کزدکدن صکره،
 دین اسلامی قبول، ولسان عربی تحصیل ایدرک،
 جزیره العربیه، و ۱۸۰۹ ده حجاجله مکة مکرمه به
 دخول، واورادن یتنه کچرک، ایکی سنه اورالینی
 کشت وکذار ایتدکدن صکره، مخادن صنایه کیدرکن
 قولواغوزلری طرفندن قتل ویا تسیم اولمشدر. سیاه
 حتماه سی زیاده سیله نافع معلوماتی حاوی اولوب،
 ۱۸۵۴ ده برلینده طبع ونشر اولمشدر.

سیجابی { اونجی قرن هجری شمراسندن
 { ایکی ذاتک مخلصیدر:
 برنجیسی بروسه قریبده امنا طایفه سندن اولوب،
 باوز سلطان سلیم خانک جلوسلری اتناسنده وفات
 ایتشدر. شو بیت اونکدر:

عیفه تمام بتون دنیایی یارم اولسه
شهری چوقدن ترك ایدردم شهر یارم اولسه

— ایکنجیسی همدانی طالم وادب بر ذات اولوب،
قانونی سلطان سلیمان خاٹک شرق سفر نده قدری
افندی طرفندن کالاتی تقدیر اولنه رق، رومه کتیرلمش؛
والتفات پادشاهی به نائل اولوب، «کیمیای سعادت»
کتاب مشهورینک ترجمه سنه مأمور اولمش ایدی .
۹۷۰ ده فات ایتشدرد . ترکی و فارسی اشعاری
واردرد . شوبیت او جله دندر :

دیگر اغیار ذوق وصفی عشاق هجراتی
مکس جلاب آرد پروانه ایستر نار سوزانی

— ایران شعر اسندن استرابادلی بر سحابی دخی
واردرد، که اصحاب صلاح وحسن اخلاقدن اولوب،
بر خیلی وقت روضه رضویه به مجاورت ایتشدرد . شو
بر ایکی بیت اشعار عارفانه سندنرد :

در هر که رسی نکوبین کونیکوست
کو خواسته وساخته حضرت اوست
دریا بوجود خویش موجی دارد
خس پندارد که این کشاکش باوست

سحبان وائل } (یا خود سبحان بن وائل)
فصاحت و بلاغته اسمی ضرب
مثل حکمنه یکمش اولاد عربدن بر ذات اولوب،
هارون الرشید زماننده یاشامشدر .

سحری } (شیخ عبدالمجید) هندستان شعر اسندن
اولوب، لکه نوده نشأت ایتشدرد .
شوبیت اونکدر :

بود ای سحری اندیشه در سیر چن ناکس
ز نیرنگ فلک عبرت نباشد چشم نافلا

— ۱۲۴۹ ده وفات ایتمش سید ناصر علی اسمنده
دیگر بر شاعرک دخی مخلصیدر .

سحری } قدمای شمره عثمانیه دن ایکی ذاتک
مخلصیدر :
برنجیسی ادرنه لی اولوب، کمال پاشا زاده نک ادرنه
قاضیعلی اتناسنده محکمه سنده کاتب ایدی .

— ایکنجیسی استانبولی اولوب، (قرمی) لقبیه
معروف ایدی . تاریخ سونله ده مهارتی وار ایدی .

دفتردار سیروزی حسین چلبی به منسوب اولوب ،
معینده حلبده ایکن ، ایتدیگی بر حباتت اوزرینه ،
حلب امیر الامراسی عضو رجلیتی قطع ایتدیرمشیدی .
شوبیت اونکدر :

آیت حسنک اوقونماون دیو جانا غلط
یازدی قدرت کاتبی ابروی مد خاٹک نقط

سحری } ایران شعر اسندن دخی بر وجه زیر
درت کشیدک مخلصیدر :

برنجیسی عن اصل اردستانلی اولوب، اصفهانده
عطارلقه مشغول ایدی . صوفیانه بر مثنویسی بر
خیلی اشعاری وار ایدی . شوبیت او جله دندر :

اسیر غمزه طفلی شدم که صورت خویش
در آب بیند و با آفتاب در چندکست

— ایکنجیسی (ری) لی اولوب، شوبیت اونکدر :

ز چاره مردم وآن دولتم نصیب نشد
که یک نگاه ترا باخود آشنا سازم

— اوچنجیسی (عبدالله) هندستانک اکبر آباد
شهرندن اولوب، والده سندن اوکرتمش اولدیغی
نستعلیق خطنده مهارتی وار ایدی . نهایت جنونه
دوچار اولوب، بو علتله وفات ایتشدرد . شوبیت
اونکدر :

دل زکویت کربسوی تن نیاید باک نیست
مرغ چون باید گلستان کی کند یاد قفس

— دردنجیسی خوانساری اولوب، (قطب)
دینکله معروفدر . شوبیت جله اشعارندرد :

هر سیه بخنی که باند کسب عشق از من کند
خون چشم بلبل وداغ دل پروانه ام

سحیحقه } خلافت عباسیه دوری اوائلنده
ظهور ایدن مشاهیر مغاندندرد .

سحرا } مصرک غریبه مدبریتنده بر کوچک
قصبه اولوب، (سحزای) لقبیه ملقب
علمادن بر قاچ ذاتک مسقط رأسیدر .

سحبره } صحابه دن اولوب، اوغلی عبدالله
کندیسند ز روایت ایتشدرد . اسدی

ویا ازدی اولدینی مرویدر. — بنی غمندن مدینه به هجرت ایدنلر میاننده مذکور بر سخبره دخی اولوب، بعضلری صحابه دن و بعضلری صحابیاتدن عد ایتشدر.

سخن } ایران و هندستان شعراسندن بوجه.
} زیر اوج کشینک مخلصیدر:

برنجیسی (آقابی شیرازی) درویش مشربلی بر آدم اولوب، شو رباعی اونکدر:

بر دامن لطف حسنت ای خور جمال
هر ساده دلی رازسد دست خیال
ظواهر بینسان زباطن آگاه نیند
در آینه پیدا نبود صورت حال

— ایکنجیسی (سید محمد خان بهادر) عن اصل اصفهانلی اولوب، تجارت طریقله هندستانه کیش؛ و مدراس والیسی نواب امیر الامرا بهادرک توجهنی قزاقوب، مراتب عالییه نائل اولمش ایدی. ۱۲۱۶ ده وفات ایتشدر. مرتب دیوانی واردر. شوبیت اونکدر:

بدل خاری ز عشق کلهذاری کرده ام پیدا
ازین خواری بعام اعتباری کرده ام پیدا

— اوچنجیسی (میر عبد الصمد) اکبر آباد سادا. تندن و عبدالقادر بیدلک تلامذه سندن اولوب، ۱۱۴۱ ده کجراتک احمد آباد شهرنده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

خوش آن روزی که بر پای تو سرگرم نیاز افتم
دم بر خاستن چندسان روم از خود که باز افتم

سخنه } ربه الشامده تدمر ایله عرض وارک
} آره سنده عرب اهالی ایله مسکون
بر کوچک قصبه اولدینی یاقوت حموی بیان ایدیور.

سدان } (Sedan) فرانسه نك (آردنه) ایا.
} لئنده (میزره) نك ۲۲ کیلومتره
جنوب شرقیسنده و پارساك ۲۷۶ کیلومتره شمال شرقیسنده و موزه نهری کنارنده قضا امرکزی مستحکم بر قصبه اولوب، ۱۴۵۶۶ اهالیسی، طوبخانهسی، الیوم اسلحه موزه سی اتخاذ اولمش اسکی بر سرانی، داخلی مکتبی، کتبخانهسی، مشهور چوخه و قازمیر و ساژ بوک قاشلر فابریقه لری، بوایخانه لری، دمیر-خانه لری و آو سااحلری فابریقه سی واردر. وقتیله پروتستانلره مخصوص دار الفنونی وار ایدی. ۱۸۷۰

سنه سی ایلول افرنجیسنک ایکنجی کونی ایمپراطور اوچنجی ناپولیون سدانده کایتلی عسکرله پرسویه لیلره مغلوب اولوب، تسلیم اولمشدر.

سدقییا } یاخود صدقییا (Sédécias) یہودا
} ملوکندن اولوب، بحت نصر طرفندن اجلاس اولمش؛ و قبل ایلاد ۹۷۰ء تاریخندن ۸۷۰ء تاریخنده ۱۰ سنه حکومت سوروب، بعده عصیان اتمکله، آتوریلر طرفندن ایکی سنه محاصره دن صکره طوتیلوب، کوزلرینه میل چکلمش؛ و اراض بابله نفی اولانه ورق، اوراده وفات ایتشدر.

سدلیسج } (Sedlitz) جهستانده (توبلیج) ک
} ۳۰ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قریه اولوب، مهمل کبی تاثیر ایدن میاه معدنیه بارده سیله مشهوردر.

سدوسی } (ابو فید مورج بن عمرو) مشا.
} هیر نحو یوبندن و اهل لغتندن اولوب، بصره ده ابوزید انصاریدن اخذ ایتش، وخلیل بن احمدک اصحانی زمره سنه داخل اولمشیدی. لسان عربی لغتترینک ثنائی از برنده اولدینی مرویدر.

سدوم } (Sodome) فلسطینده بحر لوطک
} ساحل شمالیسی قرینده قدیم بر شهر اولوب، حضرت ابراهیم (عم) زماننده اها. ایسنک ارتکاب ایتدکلری فحشیا تندن طولانی، و کندیلرینی دین حقه دعوت ایدن حضرت لوط (عم) ی تکذیب ایتلری اوزرینه، من طرف الله آتش سمائی ایله احراق و تخریب ایدلش اولدینی کتب مقدسه ده مذکوردر.

سد یا جوج } (یاخود سدا سکندر) یا جوج
} و ما جوج اسمیله کره ارضک شمال جهتلرنده ساکن اولدقلری تورانده مذکور اقوامک شردن محافظه ایچون چکلمش برسد اولدینی سروی اولوب، بناسی اسکندر ذوالقرینه اسناد اولنور. آنجق بر طرفدن اسکندرک تاریخی مضبوط اولوب، بویله برسد بنا ایتدیکی بیلندیکی کی، بر طرفدن دخی اسکندرک ضبط ایتدیکی و کچدیکی برلرک هیچ برنده بویله برسد اثری کورلیور. آنجق جینده نفس چین ایله مغولستان و مانچو ممالکی آره سنده سد یا جوج حقنده سروی اولان

اصافله متصف واسع ، بوكسك واوزون برسد بولنوب ، سد بأجوجدن مقصد بو سد اوله جغنده شبه بو قدره حقیقه بو سدی جینلیلر مانجو ومغول وسار شمال اقوامنك تجاوازانته قارشى بنا ایتشلردر . طولی ۴۰۰۰ کیلومتره می متجااوز اولوب ، بعض محللرنده ایکی اوچ صره دیواردن عبارتدره اوستی اوچ درت آراهه کچکجک قدر واسع اولوب ، برجلر وقله لری دخی واردر . اکثر محللاری طاش وطوغله دن وبعض یرلری کرپیچدن اولوب ، برخیلی محللاری بیقلمش ، ودفانله تمیر اولمشدر . بو سده میلاد عیسی (عم) دن ۲۴۷ سنه اول یعنی اسکندرک وفاتندن ۷۶ سنه صکره (چین شهبوانفتی) نام چین ایمراطوری طرفندن باشلانیه رق ، ۱۰ سنه متمادی درت بش ملیون عمله چالیشدیرلمش ، وبونلردن درتیوز بیکی بو ایشده هلاک اولمشدر . مع هذا سد مذکور بر ایشه یارایه میوب ، بأجوج ومأجوجدن سراد اولان اقوام تاناربه سدی تجاوزه ، چینی ضبط ایدهرک ، بو کونه قدر اداره ایتکده درلر . آنجق جینلیلر ، مغلوب اولدولری حالده ، سمی ومدنیتلرله غالبلرینه غلبه ایدهرک ، بونلره کندی لسان ومنذ هیلرینی وآیین وعادتلرینی قبول ایتدیرمش ؛ وچین حدودینی سدک پک ایلرینه قدر توسیع ایتشلردر . بو وجهله سد شمدهکی حالده چین ممالکی آره سنده فالوب ، آثار عتیقه دن عد اولمقدن بشقه بر شیثه یارامیور . بعض مورخلر دخی سدی بأجوجدن سراد بلاد قافقاسده بندر جهتنده بولنش اولان برسد اولدیفنی التزام ایدوب ، بونک نوشیروان طرفندن تأسیس ایدلدیکنی ، وچوق وقت صکره دخی آتاری باقی بولندیفنی بیان ایتشلردر .

سدید { (القاضی شرف الدین ابو منصور عبد الله بن الشيخ السدید) مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب ، (رئیس الطب) لقبیله ملقبدره . طبی پدری شیخ سدیددن و (ابو نصر عدنان بن العین زرنی) دن تحصیل ایدوب ، هنوز پک کنج ایکن ، قان آلمده کی مهارتندن طولایی ، مصر خلفاء فاطمییه . سندن آسربا حکام الهک خدمت طبابتنه کیروب ، تخصیصاته نائل اولمش ؛ وبونک اخلاقی اولان دیگر درت حکمداره دخی خدمت ایتدکن صکره ، ملوک فاطمییه نك اقراضنده صلاح الدین ابوبینک دخی خدمت طبابتنده بولنش ؛ وبو حکمدار قدر دانک پک چوق انعام واحسانلرینه و (رئیس الطب) عنوانه نائل اولمشیدی . کلیتلی ثروته نائل اولمش ایسه ده ، اواخر عمرنده خانه سی یانوب ، ثروتی وبرچوق نفایسی محو اولمشیدی . ۵۹۲ ده قاهرده وفات ایتشدر .

سدید { (الشیخ سدید الدین ابو الفضل داود بن ابی البیان سلیمان) مشاهیر اطباء مصردن اولوب ، یهودی المذهب ایدی . ۵۰۶ تا ریخنده قاهرده طوغوب ، هبه الله بن جمیع اليهودی وابو الفضائل بن الناسقندن تحصیل طب ایتمش ؛ وادوبه مفرده وصرکه نك اصول استعمالیله تعیین مقادیرنده بیوک بر مهارت قزاعمش ایدی . ملک عادل ابو بکر بن ایوبک خدمت طبابتنده بولنوب ، بیمارستان ناصریده دخی اجرای طبابت ایدردی . «کتاب اقریاضین» عنوانیله ۱۲ باب اوزره برتالیقی وجالینوسک «کتاب العلال والامراض» ینه تالیقی واردر . سکسان سنهدن زیاده یاشامشدر . اواخر عمرنده کوزلرینه ضعف طاری اولمشیدی .

سدید اعور { (ایو البیان بن المدور) مشاهیر اطباء دن اولوب ، یهودی المذهب ایدی . طبیه و اصول تداویده مهارت تامه سی او . لوب ، مصرده ملوک فاطمییه نك وبسده صلاح الدین ابوبینک خدمت طبابتنده بولنش ؛ وبرچوق طلبه بیتشدرمشدر . اواخر عمرنده خدمته مقتدر اوله .

کوند که برمدید از کل خارش
جرمیت که می نهند بر کزارش
چو رخسارش همیشه در چشم منست
عکس مژه منست بر رخسارش

سدید الدین { (ابو منصور بن موفق الدین یعقوب بن سقلاّب) مشاهیر اطبا و حکمدان اولوب ، کرکده شمس الدین خسرو

مدیفنی حالده ، خانه سنده اوتوروب ، ینه مخصوصاتی آیریدی . ۵۸۰ تاریخنده ۸۳ یاچنده وفات ایتشدر . کندی مجربات طبیه سنی مبین معتبر برکتابی واردر .

شاهیدن علوم حکیمیه بی تحصیل اتمش؛ وصلاح الدین ابویونک خدمت طبابتندہ بولنمشدر . بعدہ دمشقہ وفات اتمشدر .

سدید الدین بن رقیقہ } (ابو الثناء محمود بن عمر الشیبانی)

مشاہیر اطباء اسلامدن اولوب، فن کالیدہ وجر اقلقدہ دخی مہارت تامہ سی اولدقدن بشقہ، علوم حکیمہ و ہیئت و نجوم و ادبیاتدن دخی بہرہ سی وطبیعت شمرہ سی دە وار ایدی . ۵۶۴ تاریخندہ (حینی) قصبہ سندہ طوغمش؛ و تحصیل علوم ایتدکدن صکرہ، خلاط و میافارقین و دمشقہ بنی ارتق و بنی ایوب ملوکندن بر جوق ذواتک خدمت طبابتندہ بولنمش؛ و ملک عادل نور الدین بن زکینک بنا ایشد بردیکی بیمارستاندہ اجرای طبابت ایدوب، مخصصانہ نائل اولمش ایدی . علی الخصوص کوز خستہ لقلرینی تدا . ویدہ فوق العادہ مہارتی وار ایدی . ۶۳۵ تاریخندہ وفات اتمشدر . « لطف المسائل و تحف المسائل » عنوانہ نیلہ بر کتابی و بوکا شرح و حاشیہ لرلہ « موضحة الاشباه فی ادویة الباہ » ، « کتاب الفریدة الشاہیة و القصبدة الباہیة » ، « کتاب قانون الحکماء و فردوس الندما » ، « کتاب الفرض المطلوب فی تدبیر المأکول و المشروب » ، « مقالة مسائل و اجوبتها فی الحمیات » ، « ارجوزة فی الفصد » عنوانلی تألیفاتی وارددر . « عیون الانباء » دە بر جوق اشعاری مسطور اولوب، شو ایکی بیت او جمله دندر :

سکن جملاً فیما تقول ولا تقل
قولاً یحیججه یذا وفساد
فیجماعة الحکماء قبلک دأ بهم
کان الجمیل من المقال فسادوا

سدیر } حیرہ دە خورنق قربندہ بر قصر ایدی، کہ حیرہ ملوکندن نعمان اکبر طرفندن ایران ملوکندن برچون بن اولنمشدی . بو اسمله اورادہ بر نہر اولدینی دخی سرویدر .

سدلیسہ } صحابیات و انصار یاندن اولوب، حفصہ بنت عمر (رضی عنہما) نك آزادلیسی

ایدی . بر حدیث شریفک روا یه سیدر .

سدلیو } (Sédillot) فرانسه مشاہیر مستشر . قین و منجمیندن اولوب، ۱۷۷۷ دە

(انکین مونتورنسی) دە طوغمش، و ۱۸۳۲ دە

وفات اتمشدر . السنۂ شرقیہ مکتبندہ ترکیه معلم معاوانی و کتابخانۂ عمومیہ مربوط مکتبک باش کاتبی و بعدہ منجم معاوانی نصب اولنمشدی . (دلامبر) ایله (لاپلاس) ک کشفیات ہیئت فنیہ سندہ داخل بولنمشدر . لسان عربیدن ہیئت و نجومه متملق بر جوق کتابلر و علی الخصوص ابوالحسن علی المراکشینک آلات ہیئتک صورت اعماله دائر اولان کتابنی فرانسیزجه یه ترجمه اتمش؛ و علوم شرقیہه دائر بر طاقم معلومات تاریخیہ و تنقیدات نشر اتمشدر .

— اوغلی (لویی پیرسیدیو) دخی مشاہیر مستشر .

قیندن اولوب، ۱۸۰۸ دە یارسده طوغمش، و ۱۸۷۵ دە وفات اتمشدر . پدربینک و فائندہ فرانسه مکتبیلہ السنۂ شرقیہ مکتبی کتابتہ تعیین اولنمشیدی . پدربینک بعض آثارینی نشر، و کندلیسی دخی علمای اسلامک علوم ریاضیہ و ہیئت و جغرافیہه متعلق آناری حقندہ بر قاج کتاب تحریر اتمشدر . الف بک ازیا جنی دخی ترجمه، و بر طاقم حاشیہ لرله برابر نشر اتمشدر . عربلرک تاریخی دە یازمشدر .

سراء } (جبال - یاخود سراء) جزیره العربک غرب جهتندہ حجاز و عسیر و یمندہ

ساحل بجره متوازیاً شمال غربیدن جنوب شرقیہه تمتد اولان بیوک برسلسلہ جبال اولوب، غربی انکارلی ساحل بجردن ۱۲۵ نہایت ۲۰۰ کیلومتره اوزاق اولقله، بو مسافه دە (تہامہ) دینلن آلتق و زیا . دە سیلہ صحیاق بر اووه تمتد اولور . جبال سراطا ثندن باشلابوب، عدنه منتهی اولقله، تقریباً ۲۰۰ کیلو . متره لک محلده تمتد اولور . ارتفاعلری ۲۵۰۰ ایله ۳۰۰۰ متره آره سیندہ در . جبال مذکورہ مختلف

اسملرله یاد اولنور بر جوق طاغلردن مرکب اولوب، علی الخصوص یمندہ بر جوق شعبه و قوللری دخی وار ایسده، جله سی بربرلرینه مربوط و متسلسلدر . حتی بوتسلسل طاغفده دخی منقطع المیوب، حجازی دە شق ایله عقبه کورفرزینہ منتهی اولیور سده، اشبو قسم شمالیسی خیلی انحطاط ایتکلہ، جبال سرادن عد اولنیور . جبال سرانک غرب جهتندہ کی تہامه و شرق جهتندہ بولنان دهننا چولنده عادتاً آتش یاغدینی حالده، جبال مذکورہ نك اوزرندہ بولنان محللرک متعدل و صاغلام بر هوا یه نائل اولسی بو طاغلرک

یورلمشیدی . تورونی علی بن مجاهد کندیسندن
روایت ایتشدرد .

سراج } فرس شعرا سندن ایکی ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی عن اصل سمرقندی اولوب ، لاهورده
متمکن اولمش ؛ وشمس الدین آلتمش همدن ناصرالدین
محمود زمانه دک ۸۴ سنه خدمت قضاده بولمیشدر .
کافه علومدن بهره سی اولوب ، مشارالیه ناصرالدین
محمود نامنه « طبقات ناصری » عنوانیه برکتاب یاز-
مشدر . شوربای جله اشعارنددر :

آن دل که بهجر دردناکش کردی
ازهر شادی که بود پاکش کردی
ازخوی تو آکهم که تا که تا که
آوازه در افتد که هلاکش کردی

— ایکنجیسی (سید سراج الدین) هندستانک
دکن قطعه سنده کی اورنک آباد شهرندن اولوب ،
درویشانه بر عمر یکیرمش ، و ۱۱۷۷ ده وفات
ایتشدرد . فارسی وارده لسانلرنده اشعاری واردر .
شوبیت اونکدر :

مردم ودر دل تمنای کل وشمشاد ماند
تا قیامت این ستم برکردن صیاد ماند

سراج الدوله } (نواب — میرزا محمود بن
زین الدین احمد هیت جنک)

بنکاله نوابلرندن اولوب ، جدی (الله وردی خان
مهابت جنک) ک وفاتی اوزرینه ، ۱۱۶۹ ده بنکاله
نوابلغنه یکمش ؛ وانکیلزله اعلان حربله کلکتیه بی
استرداد ایتمش ایسه ده ، سفاهته مبتلا وکوشک بر
آدم اولدیغندن ، بر سنه صکره شهر مذکور یینه
الدن قاجیروب ، عقد مصالحه یه مجبور اولمش ؛ بر
سنه صکره انکیلز اوزرینه هجوم ایتکله ، واقع
اولان محاربه ده مغلوب و مقتول اولوب ، بونکله
بنکاله حکومت اسلامیه سی منقرض اولمشدر . وفا-
تده ۲۲ باشنده ایدی .

سراج الدوله } (محمود غوث خان) هندستا .
نک شرق جنوبی سواحلنده

واقع کرناٹیک خطه سنک نوابی اولوب ، طلم وادیب
بر ذات اولغله ، مملکتی شعرا سنک تراجم احوالی

ارتفاعی سایه سنده در . جبال سرائک شرق و غرنی
اتکاردن بر جوق صولر آقوب ، شرقه طوغری
آقائلر چول قوملرنده قورورسده ، غربه طوغری
آقائلرینک برطاقی تمامه نک حرارتنه طیانرق دکیزه
قدر واصل اولور . یمنک تا بطلیوس زمانلرنده
« مسعود عربستان » اسمیله شهرت بولسی آنجق
جبال سرائک ارتفاعیله صولری سایه سنده در . جبال
سرائی تشکییل ایدن طاغاردن باشلیجه لری جنوبدن
باشلا یه روقه زیردر : سراه معافر ، سراه کلاخ ،
سراه بنی سیف ، سراه ریمه ، سراه الهان ، سراه مصانع ،
سراه قدم ، سراه عذر واهتوم ، سراه خولان ، سراه
جنب وعرعر ، سراه غز ، سراه حجر ، سراه بابه ، سراه
حال ، سراه زهران ، سراه بیجیله ، سراه بنی شبابه
وعدوان ، سراه طائف .

سراء } (سرم رأی) نک مخفی اوله رق ،
سامرائک نام دیکریدر .

سراپلیس } (Sérapis) اسکی مصر بزرگ
معبودلرندن اولوب ، ارض و جهنم

و حیات و صحت صریسی عد اولنور دی . ییلانلرله
احاطه اولتمش بر صورتده تصویر اولنوردی . بطالس
مصر بونک عبادتنه زیاده اهمیت وروب ، مکمل
هیکلر و (سرایون) اسمیله جسم معبدلر یایدر مشلردی .
بونک عبادتی یونانه ورومایه دخی کوب ، اورالرده ده
سرایونلر تاسیس اولمشدی . معبدلرینک اک بیوک
اسکندریه ده کی اولوب ، مشهور اسکندریه کتبخانه سی
دخی بونک ایچنده ایدی .

سراپیون } یاخود سراپیوم (Sérapion ،
(Sérapéum) [ماده آتفه یه

نظر بیوریله .]

سراج } صحابه دن ایکی ذاتک اسمیدر : بری
(سراج بن مجاهه) که اوغلی هلال

واسطه سیله کندیسندن بر حدیث شریف منقولدر .
— دیکری (ابو مجاهد سراج الیمنی) که اصل اسمی
(فتح) اولوب ، مسجد حضرت نبویه برقتدیل یاقش
اولغله ، جانب حضرت رسالتپناهیدن سراج تسمیه

سراج الدین عمر } علمان اولوب، برا.
 نجیبه ک نامم براقدینی } البحر الرائق « کتابی اتمام،
 و «کنز الدقائق» کتابنه «النهر الفائق» عنوانیه
 برشرح تحریر ایشدر. اونجی قرن هجری اوخزنده
 باشامشدر.

سراج الدین قری } مشاهیر شعرای
 قزوینلیدر. مزاحه میلی اولغله، اکثریا کبرانک
 مجالسنه دوام ایدردی. ابو سعید خانک زمانده
 یاشامش؛ و سیمان ساوجی و عبیدزا کانی ايله معاصر
 اولوب، یینلرنده بعضی مشاعره و ملاحظه لر جریان
 ایشدر. شوربای جله اشعارندندر:

ای آب روان سرو برآرده توست
 وی سرو چمن چمن سر ابرده توست
 ای غنچه عروس باغ برده توست
 ای باد صبا این همه آورده توست

سراج حکاک } ایران شعرا سندن اولوب،
 اصفهانلیدر. حکا کلمده
 مهارتی و حسن اخلاقه شهرتی وارد. شوبیت
 اونکدر:

از هجر بهر جا که نشستم وطن شد
 از کربه بهر سو که گذشتم چمن شد

سراجی } سراج الدین قرینک مخلصیدر.
 [«سراج الدین قری» ماده سنه
 مراجعت بیوریه.]

سرادیفالکو } (Serradifalco) سچیله آطه
 سنه و قالتا نیزته نک ۱۶ کیلومتره غرب جنوبیسنده
 بر قصبه اولوب، ۷۸۰۰ اهالیسی، دمیربولی اطرا.
 فنده کورورد معدنلری وارد.

سرار } بنده صنعاک ایچندن کچن و ادینک
 سراجی (اسمی اولوب، یا عمورلر موسمنده
 صوبی (سنوان). جمع اوله رق، اوراسنی بر کوچک
 کوله تحویل ایدر.

سرا قاپریوله } (Serra Capriola) ایتالیا.
 نک (قاپتانانه) ایالتنده
 و (سان سورو) نک ۲۲ کیلومتره شمال فریسنده
 بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی وارد.

حای اولقی اوزره، «تذکره رائق» و نام دیکرله
 «کلدسته کرناک» عنوانیه بر کتاب یازمشدر.
 بو کتابی ۱۲۵۸ ده ترتیب ایشدر.

سراج الدین آرزو } (علی خان) هندستان
 شعرا و علماسندن
 اولوب، اکبر آبادلیدر. فرخ سیر اسراندن و شیخ
 محمد غوث احفادن اولوب، ۱۱۶۹ ده لکه نوده
 وفات ایشدر. ۱۱۴۷ ده دهلیده سالف الترجه
 شیخ علی حزین ايله کوریشوب، یینلرنده رقابت
 حاصل اولغله، شاعر مشارالیهک اشعارنده کی خطا.
 یابی حاکی اوله رق «تنبیه الغافلین» عنوانیه بر
 رساله یازمشدی. «تذکره آرزو» دینکله دخی
 معروف «مجموعه النفايس» عنوانیه بر تذکره
 الشعرا سی و «موهبه عظمی»، «عطیه کبری»،
 «سراج اللغات»، «چراغ هدایت»، «غرائب
 اللغات»، «مصطلحات الشعرا»، «جواب اعتراضات
 منیر»، «شرح قصائد عرفی»، «شرح سکندرنامه»،
 «شرح مختصر المعانی»، «شرح کلاستان میرنجات»
 عنوانلریله تالیفاتی و هندستانی لسانیک لغاتی جامع
 «نوادیر الالفاظ» عنوانیه بر کتابی وارد. اشعارینه
 دسترس اولنه مدی.

سراج الدین بلخی } مشاهیر شعرای
 ایراندن اولوب،
 خوارزمشاهک لطف دیده سیدر. شو برایکی بیت
 جله اشعارندندر:

آن می که جان یابد ازو بوی ساسیل
 آن می که رنگ کبرد از آن کلشن جنان
 بویش چو بوی سوسن و نسرن و یاسمین
 رنگش چورنگ لاله و کلندر و ارغوان
 مفتاح بیغمی و درو نفع بی ضرر
 اسباب حرمی و درو سود بی زیان

سراج الدین بلخی } (ابو حفص بن نو-
 رالدین) مشاهیر
 علما و محدثیندن اولوب، صحیح بخاری بی شرح ایش،
 و دیکر بعضی کتابلر دخی یازمشدر. وفاتی ۸۰۴ ده
 واقع اولشدر.

سراج الدین سجاوندی } «سجاوندی»
 ماده سنه
 مراجعت بیوریه.]

ابا حکم و الله لو کنت شاهداً
لامر جوادی اذ تسوخ قوائمه
عذبه ولم تشکک بان محمداً
رسول ببرهان فن ذا یقاومه
علیک تکف القوم عنه فانی
اری امره یوما ستبدو معامه
بامر یود الناس فیه با سرهم
بان جمیع الناس طراتساله

— عمروک پدری (سراقه بن المعمر القرشی
المدوی) که بدر غزاسنده حاضر بولمشدر.

سرام { Ceram } بحر محیط کبیره ملوک
{ جزایری طاقندن بر جزیره اولوب،
یکی کنیه نک غرب جهتند ۳۰ ایله ۴۰ عرض جنوبی
و ۱۲۵ ایله ۱۲۸ طول شرقی آرلنده واقدر.
مساحت سطحی سی ۱۸۹۰۰ مربع کیلومتره اولوب،
۱۵۰۰۰۰ کشتی ایله مسکوندر. شرقدن غربه
اولان طولنجه برصره طاغلمتمده اولوب، اک یوکسک
ذروه لری ۲۰۰۰ ایله ۳۰۰۰ متره آرسنده در.
جنوبی اتکلرندن بر چوق نهرلر آقار. سواحل شما.
ایه سی صر بدر. اورمانلری یک واسع اولوب، یک
قیمتدار آغاجلرک انواعی وارددر. نباتاتی یک زیاده
نشو ونما بولوب، بهاراتک انواعی و سائر محصولات
وارددر. سواحلی مسلم ملاییلرله و ایچ طرفلری نیم
وحشی پاپورله مسکوندر. بر قاج حکومت منقسم
اولوب، بونار اسماً فلنک دولتی طانیرلر.

سر امپور { (Sérampour) هندستانده
بشکاله خطه سنک (بردوان)

ایالتنده (هوکل) سنجاغنده و هوکل نهرینک صاغ
کنارنده اوله رق (هوکل) شهرینک ۲۰ کیلومتره
جنوب غریبسنده و کلکتهدن اله آباده کیدن
دمیر بول خطی اوزرنده قضا مرکزی برقبه اولوب،
۲۵۵۶۰ اهالیسی و کاغد و حصیر عملخانه لری وارددر.
بر خیلی وقت دایم ارقه نک السده بولوب، بسده
هندستان انکلز قومیانه سی طرفندن مبايعه اولمشدر.
بروتستان میسیونرلرینک مرکزی اولوب، بونلرک بر
کلیسالریله بر مکتب و بر کتبخانه لری وارددر.

سراو { (باخود سرو) آذربایجانده اردبیل ایله
تبریز آرسنده برقبه اولوب، بر
چوق علماک مسقط رأسی بولمش؛ و چنکیزک ظهور.

سراقه { صحابه دن بر وجه زبر بر قاج ذاتک
اسمیدر: (سراقه بن الحارث بن عدی
یاخود بن الحباب العجلانی) که سکن نجی سال هجریده
حنین غزاسنده شهید اولمشدر. — (سراقه بن سراقه)
که عبدالواحد بن عوف کندیسندن روایت ایشدر.
— (سراقه بن عطیه الانصاری الخزرجی) که بدر،
احد، خندق و حدیبیه غزایرنده و مؤنه محاربه سنده
جعفر بن ابی طالب (رضه) معیتنده بولمشدر. —
(سراقه بن عمرو) که عهد حضرت فاروقیده باب فتو.
حانته مأمور اولوب، ارمیلرله صلح ایش؛ و اوراده
وفات ایدوب، عبدالرحمن بن ربیع بنی خلف بر ایش
ایدی. (ذوالنور) لقبیله ملقبدر. — (سراقه بن
عمیر) که تبوک غزاسنه کیمتک اوزره حیوانه پند برلمسی
حضرت رسول الله (صلعم) افندزدن طلب ایدوب،
پند بریله حک حیوان اولدیغی جوانی آلنجه، آغلا.
به رق دوتمش؛ و بو و امثالی حقتند «ولاعلی الذین
اذا ما اتوک للحملهم الخ» آیت کریمه سی نازل
اولمشدر. — (سراقه بن کعب) که کافه غزواتده
معیت حضرت نبویه بولمش؛ و بر روایتده معاویه نک
زماننده وفات ایش، و دیگر بر روایتده یمامه
وقعه سنده شهید اولمشدر. — (ابو سفیان سراقه
بن مالک بن جهم الکسنانی المدلجی) که جمله نک اک
مشهوری اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندذر
حضرت ابابکر صدیق معیت سنیه ده اوله رق مکهدن خروج
بیوردقلرنده آرقه لرینه دوشنلردن اولغله، حضرت نبی
ذیشان و یارغارینه یک تقرب ایدیکی حالده، معجزه
حضرت نبوی ایله حیوانی یره صابانله رق اوج دفعه
دوشمکه، آرقه سنده بولنان افراد قریبی کری
چوپریمک شرطیله دعای حضرت پیغمبری بی استرحام
ایش، و جانب رسالتیناهیدن برکیمک ویا بر کریمت
پارچه سی اوزرینه یازلمش بر نامه سعادت آلهرق،
عودت ایشیدی. بعده فتح مکده آنده اشبو نامه
سعادت طوهره رق عسکر مسلمین ایچنه کیرمش، و اوق
ومزراقلرک آرسنده حضور حضرت نبوی به قدر
ایرلیوب، شرف اسلامه مشرف اولمشدر. حضرت
عثمان (رضه) ک زمان خلافتنده ۲۴ نجی سال هجریده
وفات ایشدر. طبیعت شهریه سی دخی اولوب، ابو
جهله خطاباً شو بیتلری سولمشدر:

رنده مژولار طرفندن تخريب اولنه رق، اهالیسی قتل
 عام اولمشدر. نسیتی (سراوی) و (سروی) در.

سراواله } (Serravalle) ایالتیانک و نیدیک
 } (ایالتنده و (ترویزه) نك ۴۶
 کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، ۵۶۰۰ اهالیسی،
 بر سرانی، عسکری مکتبی و چوخه ایله اییک و یوک
 قاشلر فابریقه لری و شراب و بال اخراجاتی واردر.

سراة } «سرا» ماده سنه مراجعت بیو-
 } ريله .

سرای } یاخود سرای بوسنه [«بوسنه
 } «سرای» ماده سنه مراجعت.]

سرای } (یاخود سرای ویزه) ادرنه ولایتنده
 } قرق کلیسا سنجافنک ویزه قضا سنه
 تابع بر ناحیه اولوب، ۲۱ قریه دن مرکبدر. مرکزی
 اولان سرای قریه سی ویزه دن ۴ ساعتلی مسافه ده
 واقمدر.

سرای ترنی } (Serai-Tarni) هندستانده
 } رحیقندن ایالتنک مراد آباد
 سنجاغنده بر قصبه اولوب، ۱۱۵۸۵ اهالیسی واردر.

سرای صالح } هندستانده پنجاب خطه سنک
 } پیشاور ایالتنده بر قصبه
 اولوب، ۳۵۳۵ اهالیسی و منسوجاتیله باقیر و تونجیدن
 آوانی و قیو بچیلغه متملق مصنوعاتی واردر. قیو بچیلری
 افغانستانه و آسیای وسطینک سائر طرفلرینه کیده رنک،
 مهممولاتلرینی صاتارلر.

سرای کوی } آیدین ولایتیک دکیلی
 } سنجاغنده و دکیلینک ۱۲
 کیلومتره غرب شمالینسنده اوله رق، مندرس ایرماغنک
 صول یعنی جنوبی ساحلی قریبنده و ازمیر و آیدیندن
 کلن دمیر یول خطی اوزرنده واقع قضا مرکزی بر
 قصبه اولوب، ۴۰۰۰ قدر اهالیسی و حیوانات و سائر
 محصولات زرهیه تجارتی واردر. — سرای کوی
 قضای جنوب شرقی جهتندن نفس دکیلی، شرقاً
 چال، شمالاً بولدان، غرباً نازلی، جنوباً دخی طواس
 قضالیه محدود و محاط اولوب، قاضی کوی ناحیه سیله
 برابر ۳۸ قریه دن مرکبدر. اهالیسی ۲۵۹۹۰
 کشتی اولوب، بونلرک یالکز ۶۱۴ ی خریستیان
 و قصوری کاملاً مسلمدر. اراضینسنک قسم اعظمی
 اووه اولوب، یالکز غرب جنوبی جهتنده بابا طاغنک

اتنکری متمد اولور. بر قاچ چای مذکور طاغدن
 اینه رنک، قضا ناک اراضینسنی سقی ایله، مندرس ایرما.
 غنه دوکیلور. طوپراغی پک منبث اولوب، حیوانات
 متنوعه ایله اوزوم و میوه و سبز نلرک انوای حاصل
 اولور. سرعاری دخی چوبقه اولوب، خیلی حیواناتی
 واردر.

سرای میر } هندستانده بنارس ایالتنک
 } عظیم آباد سنجاغنده بر قصبه
 اولوب، ۵۲۴۰ اهالیسی واردر.

سرایو } یاخود سراجو (Serayou, Sera-
 } (djou) جاوه جزیره سننک قسم
 جنوبیسنده بر ایرما قدر، که بر طاقم بنار طاغردن
 نمانله، جنوبه و بعدمه جنوب غربی به طوغری آقهرق،
 بحر محیط هندی به دوکیلور. مجراسی ۱۲۰ کیلومتره
 طولنده اولوب، آشاغی طرفی سیر سفانته صالح
 ایسه ده، آغزنده بر قوم سدی بولندیغندن، یاندن
 حفر اولمش بر جدولدن کیریلر.

سرای ویزه } «سرای» ماده سنه سرا.
 } جعت بیوريله .

سراییه } یاخود سراج (Seraya, Seradja)
 } بحر محید هندی جزایردن (بالی)
 جزیره سننک منتهای شرقنده بر بنار طاغ اولوب،
 قسم اعلاسی برکاک بر پاتلامه سننده هوایه آلمش
 اولغله، یالکز قسم اسفلی قالب، ۱۲۵۰ متره ار.
 تفاعی واردر.

سربال } (Serbal) سینا شبه جزیره سننک
 } غرب جنوبی جهتنده و جبل طورک
 شمال غربیسنده منفرد بر طاغ اولوب، بش تیه دن
 عبارت اولان ذروه سنک ۲۰۶۰ متره ارتفاعی
 واردر. پک دیک و قیالیق بر طاغ اولوب، غیرمنتظم
 بر صورتده بر بری اوستنه متراکم اولان قیالی
 پک غرب شکل اولغله، بعضلرینک ایچی مفاره
 کبی بعضلری بر یاندن بر یانه دلیک و بعضلرینک
 سطحلرنده بر طاقم رسملر محکوکدر. بعض طرفلرنده
 قیالرک آره سننده آفاسیا و خروب آتالگری بولنوب،
 بر قاچ یرندن ده براق صوثوق صولر آقار. اوستنه
 چیقلسی خیلی مشکدر. تیه سندن بتون سینا شبه
 جزیره سیله مصر و جزیره العرب طرفلرندن بحر احمر
 سواحلی کوزیکور.

نهرينك بندلری اوزرنده برقصيه اولوب، ۴۷۵۰
اهالیسی، دمیرخانه لری، سفاش حریبه به مخصوص
لنکر فابریقه سی وحرازلری واردر .

سر بریاتیقه } (Serébrianka) روسیه نك
(برم) ایالتنده (ولغه) ایرماغنه
دوکیلن (قامه) نهری تابملرندن (چوسووايه) نهرینه
دوکیلور برچای اولوب، اورال سلسله جبالنك غربی
اتکلرندن نیمانله، جنوب و جنوب غربی به طوغری
آقهرق، (سر بریانسکی) فابریقه لرینك ماكنه لرینی
چویرر . جریان پك سرعتی اولوب، مجراسی ۱۲۸
کیلومتره طولنده در .

سر برزه } هند جزایرندن خط استوا آلتنده
(بولنور برآطه اولدیغی وکافورك
اورادن جلب اولندیغی جغرافیون عرب آثارنده
مسطوردر .

سرپا } (Serpa) پورتکیزنك (آلمتیو) ایالتنده
(و) (بیا) نك ۲۴ کیلومتره شرق جنوب
یسنده برقصيه اولوب، ۵۹۰۰ اهالیسی، بیاض
سرمری، کوزل پیئیری، مقبول شرابی، مشهور
باغچه لری وچوق قره جانوری واردر .

سرپوخوف } (Serpoukhof) روسیه نك
(موسقوه ایالتنده و موسقوه .
نك ۹۱ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق قصبه به
یقین (اوقه) نهرینه دوکیلن (ناره) نهرینك ایکی
کنارنده واقع قضا سرکزی برقصيه اولوب، ۲۰۹۸۵
اهالیسی، باصمه وساژ یاموق منسوجات، چوخه،
حصیر، صابون، کاغد، طوغله وکرمیت، بیره، سرکه،
اجزای کیمیوه و آرابه فابریقه لری، دمیر خانه لری،
دباغخانه لری، حرازلری والحاصل ۳۰۰۰ عمله ایشتیر
۴۰ قدر فابریقه سی، پك ایشلک تجارتی، اوقه شهرنده
لیمانی، دمیر یولی وسنه ده اوج پنایری واردر .
باشلیجه اخراجاتی ذخیره ایله کنویر، کراسته، طوز،
کتن تخمی، طوموز یاغی، شکر و بذر یاغیدر .

سرت } (Sereth) طونه نك صول تابملرندن
(برنهردر، که آوستریانك (بوقوقوینه)
خطه سنده قاریات سلسله جبالنك شرق شمالی اتکلرندن
نبعان ایدن بیوک وکوکچک سرت اسم لرله ایکی جایدن
بالتشکل، جنوب شرقی به طوغری جریانله، بفسدانه
کیره رك، صاغدن یته قاریات طاغلرندن اینن سوچاوه،

سربان } (ری) شهر قدیمده ایکی طرفی
آغاجلرله محاط واورته سنندن صو
آقار بر بیوک جاده اولوب، هارون الرشید دنیاده
بودن کوزل بر کورمدیکی سوبلر مش .

سربداران } سکننجی قرن هجری اواسطنده
(خراسانك بعض جهتلرنده حکم
سورمش برکوکچک دولت اولوب، سرکزلی (سبزوار)
شهری ایدی . مؤسسای خواجه عبدالرزاق بن خواجه
فضل الله اولوب، ملوک الخانیه نك اخیری اولان سلطان
ابوسمیدک رجالنندن ایدی . پادشاه مشارالیهک
وفاتنده خراسان والیسی بولنان خواجه علاء الدین
محمدله محاربه ایدوب، کندیسنی قتل، و اموالی ضبط
ایتمکله، ۷۳۷ تاریخنده سبزوارد کندی نامنه خطبه
اوقوتمشدر . رفقاسیله برابر ایلیک ایتمدیکی محاربه ده
صاریق لرینی چیقاروب، بر دار آغاجنه آصدقدن صکره،
باش آجیق اوله رق، میدان جداله کیردکلرندن،
(سربداران) لقبیله تلقیب اولتمشدر در . خلفلری بر
درجه دها توسیع ملک ایتمشلر سه ده، اکثری ناهل
وسنیه آدملر اولوب، بر لر یله اوغراشمش، وهمان
هیچ بری موت طبیعی ایله اوله مشدر . بونلر ۱۲
کشی اولدقلری حاده، یالکیز ۳۵ سنه بالاستقلال
حکم سوروب، ۷۷۲ ده تیمورلنکه تابع اولمشلر؛
وحکمدار اخیرلری اولان خواجه علی مؤید ۱۶ سنه
دخی جهانکیر مشارالیهک تحت تابعیتنده والیهک
ایتمشدر . سربدارانک اسامیسیله تاریخ جلوسلری
بروجه زبرددر :

۱	خواجه عبدالرزاق	۸	خواجه ظهیر الدین
۲	بن فضل الله	۷۲۷	برادر خواجه بیجی ۷۵۹
۳	خواجه وجیه الدین	۹	پهلوان حیدر ۷۶۰
۴	مسعود بن فضل الله	۱۰	خواجه لطف الدین بن
۵	آق محمد تیمور	۷۶۸	وجیه الدین مسعود ۷۶۱
۶	کلو اسفندیار	۷۴۷	پهلوان حسن ۷۶۲
۷	خواجه شمس الدین	۱۲	خواجه علی مؤید ۷۶۶
۸	بن فضل الله	۷۴۸	بالاستقلال الی ۸۷۲
۹	خواجه علی شمس الدین	۷۴۸	والی صفتیله الی ۷۸۸
۱۰	امیر خواجه بیجی	۷۵۳	

سربدار علی پاشا } [«علی پاشا» ماده سنه
(مراجعت .]

سر بریانسکی } (Serébrianski) روسیه نك
(برم) ایالتنده (قونفور) نك
۱۴۶۰ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق (سر بریاتیقه)

مولداوه، بیستریجه، تانوس، پوتنه، ریمینقو و بوزیو،
 صولدن دخی (برلاد) نهرینک صولرینی آلهرق،
 نهایت افلاق حدودنده شرقه طوغری دونهرك،
 غلاصك اوست طرفنده طونهیه منصب اولور. مجرا.
 سنك طولی ۴۷۰ کیلومتره اولوب، ۳۳۳ کیلومتره.
 ایکی رومانیه داخلنده در. تامبعنه قریب محلدن
 صالح بوزدرمکه صالح ایسهده، یالکز (قولونشی) دن
 آشاغی اولان قسم اسقلی سیر سفانه صالحدر. حو.
 ضه سی ۴۷۶۱۰ مربع کیلومتره وسعتنده در.

سرت { یاخود سرد (Sereth, Sered)
 } اوستریانك غالیجا خطه سنده بر نهر.
 در، که (برودی) قضا سنده بر طاقم تیه لردن نمانله،
 جنوب شرقیه وبعده جنوبه طوغری جریان، وایکی
 کولك ایچندن مرور ایستکدن صکره، بو قوینه حدو.
 دنده (دنستر) ایرمانه دو کیلور. مجراسی خط مستقیم
 اوزره یالکز ۱۵۴ کیلومتره طولنده ایسهده، طولاً.
 شیقافی حساب اولنورسه، بونك ایکی مثلنه بالغ اولور.
 سرت { (Sereth) اوستریانك بو قوینه خطه.
 } سنده وچر نوچیک ۴۰ کیلومتره
 جنوب شرقیسنده اولهرق بغداد حدودی قریسنده
 وهمنامی اولان نهرک ساحل یمننده قضا مرکزی بر
 قصبه اولوب، ۷۲۴۰ اهالیسی و پك ایشلك آت
 بازاری واردر.

سرت { (الیوم زبازدی کسره ایله در) طرابلس
 } غرب ولایتنده و طرابلس ایله برقه
 آره سنده و طرابلسک ۱۰ مرحله شرق جنوبیسنده
 اولهرق ساحل بچرده اسکی بر قصبه اولوب، سورله
 محاط ایدی و اوچ قبوسيله جامع و بازاری وار ایدی.
 مشاهیر علما و محدثیندن بر چوق ذواتک مسقط رأسی
 بولنشدر. الیوم خرابدر. یاقوت حموی بو قصبه
 اهالیسنك خست طبعله و بیانچیلر حقنده معامله بارده
 ایله مشهور اولدقلرینی و عربیدن بشقه کندیلرینه
 مخصوص بر لسانلری دخی اولدیفنی بیان ایدیور.—
 الیوم او جهت ینه بو اسمله بر قضا اتحاد اولنهرق،
 طرابلس غرب ولایتنك خمس سنجاغنه تابمدر.

سرت کورفزی { طرابلس غرب ایله بنغازی
 } آره سنده بحر سفیدک
 بر کورفزی اولوب، طرابلسک شرق جهتنده کی مصر.
 طه برونندن بنغازینک غرب جنوبی جهتنده بولنان

برونه قدر ممتد اولور؛ و قسم شرقیسی قره نك ایچنه
 دها زیاده بر او بوقلق حاصل ایدر. ساحل جنوبیسنك
 اورته لرنده بولنش اولان آنف الیمان (سرت) قصبه.
 سنك اسمیله تسمیه اولنمشدر. تونسك قسم جنوبیسنك
 شرق طرفنده بولنان غابس کورفزینه دخی بو اسم
 اطلاق اولندیفندن، لاجل التفریق برنجیسنه بیوک
 سرت (Grande Syrte) وایکینجیسنه کوچك سرت
 (Petite Syrte) دیرلر.

سرتوریوس { (Sertorius) روما سردار.
 } لردن اولوب، مار بوسك
 معینده بولنش؛ و حکم (سیلا) نك یدینه کچد کد نصکره،
 اسپانیه یه کچوب، اورانك اهالی و عسکرینی کندینه
 جبلله، غول ممالکنك دخی بر قسمی ضبط ایش؛
 و منلوس و پومیپوس ایله ایتدیگی محاربه لرده غالب
 کمش ایسهده، بر او چچی محاربه ده مغلوب اولوب،
 مهربادله اتفاق ایدرهرك، اوندن عسکر و دونما آلمش؛
 و آنچق موفقیتی آره سنده میلاددن ۷۳ سنه اول
 سردار لردن (پرینا) طرفندن قتل اولنمشدر. بانندن
 آرمدینی بیاض بر دیشی قره جه واسطه سیله آله ایله
 مناسبات و محاربه ایدره بولندیفنی ادعا ایدرهرك، عسکر.
 نيك اعقاد و امنیتنی قزاشم ایدی.

سرت { اندلسده قرطبه نك شرق شمالیسنده
 } و طلیطله دن ۲۰ فرسخق مسافه ده
 بر قصبه اولوب، مضافاتی (شتت بره) مضافاتیه متصل
 بولندیفی و مشاهیر علمای اسلامدن بر قاچ ذاتک
 مسقط رأسی اولدیفنی «معجم البلدان» ده مسطوردره.
 سرجس الراسی { کتب یونانیه یی سریا.
 } نیجه دن عربی به ترجمه
 ایدن لردن اولوب، ترجمه لری مشهور حنین بن اسحق
 طرفندن تصحیح اولنمشدر.

سرجه { نصیبین ایله دنیسر آره سنده روما.
 } لیلردن قاله بر قلعه اولوب، طولنده
 ۶ و عرضنده ۴ برجی اولدیفنی، و سمیساط قرینده
 فرات ک کنارنده بر محل ایله یمنده بر قصبه و حلب
 جوارنده بر قریه بولندیفی یاقوت حموی بیان ایدیور.
 سرجهان { دیلم جیلانده قزوین و زنجان ایله
 } اهر آره سنده غایتله متین
 و کوزل بر قلعه اولوب، اطرافه مد نظری اولدیفنی
 «معجم البلدان» ده مذکوردر.

مخلربنك هواسی صیخاقلقیله برابر صاغلادمر . ارا -
ضیسی بك مند اولوب ، احتیاجات مجلسه به كوره
یتشدریلن خوبات وسائر محصولاتن بشقه کلیتلی
شكر قامشيله باموق ومانوق حاصل اولور . طاغلی
برازیلیایه مخصوص انواع اثبجارله و نباتات طبیه
وصناعیه ابله مستور اولدیغی کبی ، اوولری ده معرالره
مستور اولوب ، خیلی حیوانات یتشدریلیر . معادنی
باشلیجه دمیر وقریستالدن عبارت اولوب ، آلتون
والماس دخی بولندیغی سروی ايسه ده ، هنوز تجریات
فنه اجرا اولنمامشدر . اوولرده کیکارله ککیکلر
ونهرلرده صوقوشلری بك چوقدر . صنایعی باشلیجه
شكر واسپیرتو اخراجیله دباغندن عبارت اولوب ، بر
خیلی شكر وروم قاریقه لری و دباغخانه لریله مانوق
دکرمتری واردر . اخراجاتی شكر ، روم ، دری ،
باموق ، کراسته ، نباتات طبیه و تاپیوقه دن عبارت
اولوب ، ادخالاتی پرنج ، باغ ، قهوه ، قوری بالیق ،
معدن کوری ، پترول ، طوموز باغی ، باصدیرمه ،
سرکه ، ساده باغ ، اقمشه ومنسوجات ، دمیردن آلات
وادوات وموده به دائر شیلدر . تجارتی باشلیجه انکتره
وايکنجی درجه ده پورتکیزله اجرا اولنور . ایشلک
اسکله سی اولدیغندن ، (باهیه) و (راسیغه) اسکله -
لرندن اخذوعطا ایدیلیر . سنوی ادخالاتی ۱۸۴۶ ، و اخرا .
جاتی ۷ میلیون فراقه قریبدر . مرکزی (آراقیو)
اسکله سی اولوب ، اورادن ایجری به بر دمیر یول
تمدید ایدلمکده در .

سر جیوس (Sergius) بو اسمله روماده
بروجه زیر ۴ پایا کلشدر :

برنجیسی یالرمولی اولوب ، ۶۸۷ دن ۷۰۱ تاریخ
میلادیسنه دک پایالق ایتش ؛ بعض قاریشقیلقلردن
طولانی بر قاج سنه رومانک خارچنده قامش ؛ ارمنی
پطریقنی قتولیک مذهبه ارجاع ایتش ؛ وبعض آیدنلر
وآیلر ایجاد ایلشدر .

— ایکنجیسی رومالی اولوب ، ۸۴۴ دن ۸۴۷
تاریخ میلادیسنه دک پایالق ایتش ؛ وایمراطور برنجی
لوترک موافقتی منضم اولمقسزین انتخاب اولنوب ، بر
مجلس مخصوص طرفندن تصدیق اولنمغه ، ایمراطورک
کوکلنی خوش ایتک ایچون ، بونک اوغلی لویونی
لومباردرله قرال طایتدیرمشدر . بونک زماننده

سرجه قامن (Serdts Kamen) آسیا
ایله آسریقا آره سنده کی بهرنک
بوغازینک ایچ طرفنده و آسیا ساحلنده اوله رق بحر
منجمد شمالیسده . برون اولوب ، $30^{\circ} 36' 60''$
عرض شمالی ابله $45^{\circ} 72' 179''$ طول غربیده
واقعدر .

سر جیپه (Sergipe) آسریقای جنوبیده
برازیلیا ممالک تجمه سنک اک
کوجیک جمهورتی اولوب ، بحر محیط اطلاسی سا -
حلنده و سان فرانسسکو ایرماغنی مجرای اسفلنک
جنوبنده واقعدر . شرق جنوبی جهتندن بحر مذکورله ،
شمال شرقی جهتندن آلاغوآس ، سائر طرفلردن دخی
باهیا جمهوریتلریله محاط ومحدود اولوب ، مساحه
سطحیه سی ۳۹۰۹۰ مربع کیلومتره واهالیسی
۲۳۲۶۴۰ کشیدر . $5^{\circ} 9'$ ابله $32^{\circ} 11'$ عرض
جنوبی و $40^{\circ} 38'$ ابله $27^{\circ} 40'$ طول غربی
آره لرنده ممتد اولوب ، طول اعظمی ۲۷۵ کیلو -
متره در . ساحلی دوز و آلچق اولوب ، بش نهرینک
آغزلردن بشقه هیچ بر قوی و کورفز ویا برون و
آطسی یوقدر . ساحل بویجه آلچق وقوملق بر نوع
تهامه ممتد اولوب ، بونک اوستنده قسماً طاشلق قسماً
اورمانلق بر بایر ودها یوقاریده زیاده سیله منبت بر
یابله واردر . جنوب غربیدن شمال شرقیه طوغری
مملکتک ایچنده (ایتابایانه) اسمیله آز بوکسک بر صره
طاغلر ممتد اولور . حدود شمالیه یی تشکیل ایدن
(سان فرانسسکو) ومنهای جنوبنده بولنان (ریو -
رال) نهرلردن بشقه بونلرک ایکیسی آره سنده اوج
نهردها واردر ، که (وازه باریس) ، (قوتیندیبا)
(ویاراتوبه) اسملریله مسادر . بونلرک ایکنجیسنه
جمهوریتسه اسمنی قزاندیران (سرچییه) نهری دخی
دوکیلور . بونلردن یالکز (وازه باریس) باهیا
جمهوریتندن کلوب ، دیگر ایکیسی مذکور (ایتابایانه)
طاغلردن ایزرله . بو نهرلر یالکز کوجک کیلر سیرینه
صالح اولوب ، سان فرانسسکو ایرماغنده ایسه بیوک
سفاش دخی ایشلرسده ، سرچییه نك بو نهره قریب
جهتی خالی اولوب ، نهرک اوزرنده هیچ بر اهمیتلی
اسکله سی یوقدر . نهرلرک بحراری قریبده وعلی الخصوص
سان فرانسسکو وادیسه سواحلده هواسی صیخاق ،
رطوبتلی وصیتملی اولوب ، وخامتلی ايسه ده ، بوکسک

مجاهدين اسلام رومانك جوارلرینه قدر ايلرليوب ،
خيلي غنائم آلمشدرى .

— اوچنجيسى ينه رومالى اولوب ، ۹۰۴ دن
۹۱۱ تاريخنه دك پاپالاي ايتمشدر . ۸۹۸ ده دخي پاپالغه
انتخاب اولمش ايسه ده ، طقوزنجي زانه مغلوب او .
لوب ، طوسقانه قاجش ايدى . سفیه بر آدم اولوب ،
(تئودوره) اسمنده بر قاديته مناسبات غير مشرو .
ههسى وار ايدى .

— دردنچيسى ۱۰۰۹ دن ۱۰۱۲ يه قدر پاپا .
لق ايدوب ، بو مقامه نائل اولمازدن اول اسمي پترو
ولقي (بوقه دى پورقو) يعنى « طوموز آغزى » ايدى .
سرجيوس پولوس (Sergius Paulus)
روما پرو قونسلو .

سارندن اولوب ، قبريس واليسى ايدى . سنت پول
طرفندن كنديسنه خرستيان مذهبي قبول ايتديريله رك ،
موى اليك اصل اسمي (شاؤل) ايكن ، بونك نامنه
حرمة (پولوس) ياخود (پاولوس) اسمنى قبول
ايتمشدى .

سرحان { (وادى) -- جزیره العربك شما .
لنده وربة الشامك جنوب غر .
بيسنده اوله رق حوران ايله جوف آره سننده بر
وادى اولوب ، شمال غريبدن جنوب شرقيه طوغرى
بويى ۴۵۰ كيلومتره در . اكي يوقارنده آنجق ۲۰
كيلومتره اولوب ، كيتدجكه توسع ايتكله ، منتهاي جنوب
شرقسنده ۱۵۰ كيلومتره به بالغ اولور . وقتيله نهر
ياخود كول حالنده بولمش اولديني مظنون اولان
بو واديه خيلي رطوبت و بعض جهلرنده صو بو .
لنوب ، نباتاتي چوق اولمغه ، عربان عشايرى سو .
ديلرني سوق ايدرله مسكون لرلى بك آز اولوب ،
عربانك صارقنديلرلى بو وادينك كاروانلر طرفندن
طريق اتخاذا اولمشنه دخي مانع اوليور .

سرحه { يمنده بر اسكله اولديني ياقوت حموى
بيان ايدبور .

سرحيل { يمنده حكومت سورمش اولان
حمير يلردن اولوب ، بلقيسك سلفي
اولان هدهادك پدري وسلفيدر .

سرخدى { سكرنجي قرن هجرى علماسندن
(اولوب ، « اعراب القرآن » عنوان .
نيه بر كتابي واردر . ۷۹۲ ده وفات ايتمشدر .

{ ابرانك خراسان خطه سنده مشهدك
سرخس } ۱۴۶ كيلومتره شرق شماليسنده

وروسيه ايله ايران حدوديني ايران (نجنده) نهرينك
صول كئازنده بر قصبه اولوب ، ۲۰۰۰ اهاليسى ،
بر چوق قلمه لرلى و بعض خرابه لرلى واردر . سرخس
وقتيله بيوك و ميمور بر شهر اولوب ، علوم ومدنيت
اسلاميه نك اك يارلق صراكزندن بولمغه ، بر چوق
مشاهير علمانك مسقط رأسى بولمشدر . ياقوت حموى
شهر مذكورك هرات صوينك باقيسى اولان بر نهرك
كئازنده اولديني بيان ايتمشيله ، مذكور (نجنده)
نهرى دخي هراتدن چكن (هرى رود) ك آلت طرفى
اولديفندن ، مؤلف مشار اليك زماننده دخي سر -
خسك شمديكى محلنده بولمش اولديني اكلاشيليور
ايسه ده ، (ويون دوست مارتق) جغرافيا لغتنده
اسمى سرخس خرابه لرينك شمديكى سرخسك ۱۵
كيلومتره شرق جنوبيسنده بولنديني بيان ايدبور .
سرخس ايران ايله هند آره سنده كى طرفكك يك مهم
بر كچيدى اولمغه ، اسكيدن برى بر چوق محاربه لره
ميدان اوله كمشدر . روسلر سرخسك ۴ كيلومتره
شرفنده بكي سرخس اسميله بر قصبه تأسيس ايتمشدر ،
كه اليوم ۲۰۰۰ اهاليسى وبازارى اولوب ، كيتدجكه
بيومكده در .

{ (ابو العباس احمد بن محمد) مشا .
سرخسى } هير علمادن اولوب ، سرخس

شهرندن نشأت ، و ۲۸۶ ده وفات ايتمشدر . موسيقى به
داثر برى بيوك و برى كوچك ابني كتاب يازمش ،
پورفير بوسك ايساغوجيسنى شرح ايتمش ، و اخلاقه
داثر « آداب النفس » عنوانيله بر كتاب تأليف
ايتمشدر . خلفاء عباسيه دن معتضدك نظر توجهنه
مظهر اولمشدر .

{ (ابو الفرج عبد الرحمن بن احمد
سرخسى } (الزاز) مشاهير علمادن و فقهاه

شافعيه دن اولوب ، ۹۳۳ ده تاريخنده سروده وفات
ايتمشدر . فقه شافعيه به داثر « الاملاء » عنوانيله بيوك
بر تأليفي واردر ، كه بر چوق وقت خراسانده درس
كتب متداوله سندن بولمشدر .

{ (شمس الاثمه ابو بكر محمد) مشا .
سرخسى } هير علمادن اولوب ، خوارزمك

یشیل برون ایله (ساهوم) بجراسی آره-سندہ ساکن اقوام زنجیہ دن بر قوم اولوب، بر قاچ شعبه و قبیلہ یه منقسمدر. افراد لرینک بر خبلیسی مسلمان اولوب، دین اسلام کوندن کونه ایچلرندہ ترقی و نعم ایتمکده، ویا لکزه عشرته اولان انهما کلری جمله سنک دین اسلامی قبول ایتملرینه مانع اولمقده در.

سر س } (Cérès) اسکی یونان و روما اسا- طایرنده زراعت الهه سی زعم اولنوب، (ساتورن) ایله (ریا) تک قبزی عد اولنوردی. ژویتردن (بروزینه) اسمیله بر قبزی اولوب، بونی جهنم الهی بلوتون قاچیرمغله، کندیسسی جست وجو سنده دنیای طولاشوب، نهایت (آرتوزه) نام پریدن قیزینک حالی اوکر تمشیدی. ایکی اژدرهایه قوشلش بر آرابه یه بیغش، باشاقلردن مصنوع بر تاج باشنده وبر طیربان النده تصویر اولنور، واک زیاده یونانک آیتقه خطه سیله سچیله آطه سنده عبادتی اجرا ایدیلردی.

سر س } «سپروز» ماده سنه مراجعت بیوریله .
سر س المیانه } مصر اسفله منوفیه مدیر- بتنک شبین القوم قضاسنده وشبین القومک ۱۳ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله- رق (سرسویه) جدولی اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۰۶۳۰ اهالیسی واردر.

سر سن } اقصای بلاد ترکده بر قصبه اولوب، قندس و سمور و سائر ذی قیمت کوراکر اخراجیله مشهور اولدیفنی یاقوت حوی بیان ایدیور. آوروپاده قرون وسطاده منتهای شرقده بولندیفنی ظن اولنان و زهمی اولدیفنی متأخرین طرفندن هنوز آمین ایدیله مین ((Séres) مملکتینک بر قصبه دن عبارت اولسی محتملدر.

سر شار } هندستان شعراسندن ایکی کشینک نواب شجاع الدینک آخرت اوغلی مرشدقلی خان رستم جنکدر. — دیکری تبهه قومنه منسوب بر همینلردن اولوب، اود حاکمک خدمتسنده لکهنوده یاشامش، و ۱۲۸۴ ده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:

چما بیتاب کردی تا نمودی روی انوررا
قمررا مشتر را زهره را خورشید انوررا

سر شکی } فرس شعراسندن اولوب، کابلیدره شویت اونکدر:

اورچند شهرنده محبوس ایکن فقهه دائر «الاصول» عنوانیله معتبر بر کتاب یازمش، و «آداب القاضی» کتابی دخی شرح ایتشدر. وفاتی ۴۸۳ تاریخنده وقوع بولمشدر.

سر خسی } (رضی الدین محمد) مشاهیر فقهادن اولوب، وطنی اولان سرخس دن شاهه کلهرک، اکتساب شهرت ایتمش؛ و حلب مدرسه سی مدرسه ایکی کندیسنه اهاله اولمشدی. بعدده حلب علماسی علیهنه قالمشغله، مدرسه سلکدن اخراج اولنهرق، دمشقه چکمش، و ۵۷۱ ده او- راده وفات ایتشدر. فقهه و سائر علومه دائر «المحیط»، «الوجیز»، «الواسطه» و «الذاکره» عنوانلریله درت معتبر تألیفی واردر.

سر خوش } (محمد افضل) هندستان شعرا- سندن اولوب، عالمیکیرک زما- ننده یاشامش، و ۱۱۲۶ ده وفات ایتشدر. «حسن و عشق»، «نورعلی»، «ساقی نامه» و «شاهنامه» محمد عظیم «عنوانلریله اوج منظومه سی، «کلات الشعرا» عنوانیله بر تذکره الشعراسی و بر جوق اشعار مقبوله سی واردر.

سر دایه } عربلرک ساردنییه و بر دکلری اسمدر.
سر دد } یمنده بر خطه اولوب، مرکزی مسطوردر.

سر دنک } (Serdang) سوماتره جزیره کبیره سنک ساحل شرقیسنده کوچک بر حکومت اسلامی تک مرکزی بر قصبه اولوب، جوارلرنده خبلی بو بر حاصل اولور.

سر دو بسق } (Serdobsk) روسیه تک سا- ۱۵۸ کیلومتره غرب شمالیسنده اولهرق خورنهرینه دوکیان (سردوبه) جایی اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۷۴۵ اهالیسی و بیره ایله طوغله و پوتاس فابریقه لری واردر.

سر دوس } مصدره نیلک پک اسکی بر جدولی فرعون موسی طرفندن حفر ایتدیرلش اولدیفنی سرویدر.

سر ر } (Sérères) آفریقای غربیده فرانسه مستملکاتندن (سنغامبیا) مملکتسنده

غبار آسا فتامد در رهش اما زدامش
همان دست تمنائی که کومه داشتم دارم

سرعت } (میر محمد حسین) ایران شعرا سندن
{ اولوب، مازندرانلیدر، شو بیت

اونکدر .

همین اشاره برای عذاب منعم بس
که تا پرست رسن درکاوست همیمازرا

سرغوزرو } (Sergozéro) روسیه نك
{ منهای شمالنده آرخانكل ایا .

لتنك لاپونیه خطه سنده و (قوله) شبه جزیره سنك
قسم جنوبیسنده برکول اولوب، شمالدن جنوبه بونی
۱۸ واکي ۸ کیلومتره و مساحتی سطحیسی ۹۷ مربع
کیلومتره در . آياغی حکمنده اولان (وارزوغه) نهری
واسطه سینه فضلّه میاهمی شمالی آقی دکنزه دوکیلور .

سرفند } فلسطینده صور ایله صیدا آره سنده
{ و دکنزه قریب بر تپه نك اوزرنده

بر قریه اولوب، بنی اسرئیل زماننده (سرفطا) یاخود
زرفط (Serepatha, Zerphathi) اسمیله بر قصبه
ایدی، والیاس نبی (عم) بونده اقامت و اظهار معجزات
ایتمدی . اهل صلیب زماننده دخی اهمیتی وار ایدی .

سرفو } (Serfo) «سرفوس» ماده سنده
{ مراجعت بیوریله .

سرفیجه } (Servia) مناستر ولایتنده
{ و مناسترك تخمیناً ۱۴۰ کیلومتره

جنوب شرقیسنده اوله رق (اینجه قره صو) نك صول
کنارندن ۸ کیلومتره نك مسافده و بونهره دوکیان
بردره نك اوزرنده اوله رق ۴۳۳ متره نك ارتفاعده
واقع سنجاق مرکزى بر قصبه اولوب ، ۳۳۳۵ اها .
لیسی ، ۴ جامی ، ۱ تکیه سی ، ۱ مدرسه سی ، ۱
رشدی و ۱ ابتدائی مکتبی ، ۴ کلیسای ، ۴۰ دکانی ، ۹
خانی و ۲۰ حمامی واردر . هواسی یازین صیجاق و قیشین
رطوبتلیدر . — سرفیجه قضاسی همنامی اولان
سنجاغك مرکز قضاسی اولوب ، شمالاً و غرباً قوزانه ،
جنوباً و جنوب شرقی جهتندن الا صوبینه قضالریله ،
شرقاً دخی سلانیک ولایت و سنجاغنه ملحق قترین
قضاسیله محدوددر . و لندوس ناحیه سیله برابر ۳۲
قریه دن مرکب اولوب ، ۲۲۵۵۵ اهالیسی واردر ، که
بونلرکده ۴۱۲۲۳ ی مسلم و قصوری روم و اولاخ

وساژره در . اراضیسی اکثریت اوزره طاغلق واور .
مانلق اولوب ، بعض منبت اووه لری دخی واردر .
محصولاتی بغدادی ، آرپه ، چاودار ، مصر ،
نخود ، بقله ، مرجك ، فصولیله کبی حبوباتله سبزه لرك
انواعندن وقائون ، قارپوز ، الما ، اریك ، آرمود ،
قاییسی ، بادم ، جوز ، انجیر ، کستانه وساژ میوه لردن
عبارتدر . اریکی مشهوردر . باغلری دخی چوق
اولوب ، خیلی شراب اعمال اولنور . اینجه قره صو
نهری قضائک غرب شمالی حدودینی تشکیل ایدوب ،
جهت جنوبیه سنده کی طاغلردن بونهره بر چوق
درله دوکیلور .

سرفیجه } سنجاغی . مناستر ولایتینی ترکیب
{ ایدن ه سنجاغك بری واک جنوب .

پسی اولوب ، شرقاً و شمال شرقی جهتندن سلانیک
ولایتیله ، شمالاً مناستر ، شمال غربی جهتندن کوربیجه
سنجاقلریله ، غرباً یانیسه ولایتیله ، جنوباً دخی حدود
یونانیسه ایله محدوددر . اراضیسی عمومیت اوزره
طاغلق ایسه ده ، منبت بعض طار اووه لری و بابر
ووادیلری دخی واردر . حدود یونانیه دن سلانیک
کورفرینه طوغری متمد اولان بر صره طاغلرله شماله
طوغری اوزانان دیگر بر صره طاغلر سنجاغی اوج
حوضیه تقسیم ایدوب ، قسم جنوبیسنك صولری
(کوستم) نهرینه ، قسم وسطی و شرقیسنك کیلر اینجه
قره صویه ، غرب شمالی قمتنك کیلر دخی اوسترووه
کولانه دوکیلور . محصولاتی بغدادی ، آرپه ، مصر ،
چاودار و وساژ حبوباتله سبزه و میوه لرك انواعندن
عبارتدر . باغلری دخی چوق اولوب ، سلانیک شرابی
نامیسه مشهور اولان شرابلرک اک اینی جنسلری بو
سنجاقدن چیقار . اورمانلری چوقیله اولوب ، صرفیات
حلییه کفایت ایدمك قدر کراسته وادودن و کمور
چیقار . مرعالری دخی چوق اولوب ، خیلی قیون
و کچی وساژ حیوانات بسلنیر . صنایع حلییه شیاتی ،
عبا ، ولنجه ، کلیم و کتندن بز و اوطنه دوشمه سی کی شیلر
نسیجه سنجیان دباغتندن عبارتدر . سنجاق ۶ قضا
و ۹ ناحیه یه منقسم اولوب ، ۴۰۷ قریه یی حاویدر .
اهالیسی ۱۹۷۰۳۹ کشدین عبارت اولوب ، بونلرک
۷۶۵۶۳ ی مسلم و قصوری همان نصیبت اوزره
روم و اولاخدن مرکبدر . اهالی مسلمانک بر طانی

ترجیه، بر طاقی رومی و بعضی سی ده اراژدجه لسانر بله متکلم اولوب، روملر روم و اولاخلر دخی اولاخ لسانی استعمال ایدبورلر. سنجانی ترکیب ایدن قضا وناجیله بر وجه زبرد.

قضا	ناجیه
-----	-------

سرفچه	ولندوس
قوزانه	ونچه
جمعه	سارخانلر
ناسلیج	قطر پنجه
کره بنه	سچشته
	ژویان
آلاصوبیه	لیوادی
	دومک
	دشقاظه

تاریخنده ۹۵ یاشنده وفات ایتشدر. اوغلنک حدیثه دائر یازوب ناتمام بر اقدینی «کتاب الدلائلی» ی اکیال ایتشدر. — اوغلی ابو محمد قاسم بن ثابت پدرندن ده عالم اولوب، ۳۰۲ تاریخنده وفات ایتشدر. مذکور «کتاب الدلائل» دن بشقه فقه و لغت و ادبیاته دائر بر خیلی آثاری واردر.

سر قسطلی } (ابو طاهر اسماعیل بن خلف
انصاری) اندلس مشاهیر
علماسندن اولوب، ادبیاته و علم قرائته عصرینک
فریدی ایدی. قرائته «العنوان» عنوانیه تک
معتبر بر کتاب یازدینی کبی، ابو علی انفارسینک
«کتاب الحجیه» سنی دخی اختصار ایتشدر. ۴۵۵
تاریخنده وطنی اولان سر قسطله ده وفات ایتشدر.

سرق } صحابه دن اولوب، بعده اسکندر یه ده
ساکن اولمش، و بعض احادیث
شریفه روایت ایتشدر.

سر قوسه } صقلیه یعنی سیجلیه آله سنده کی
(سیراقوسه) شهرینه عربلرک
ویردکاری اسمدر. [سیراقوسه] ماده سنه مراجعت.

سرق } (Sercq وانکلیزجه Sark) مانسه
دکیزنده انکلتزیه تابع بر آله او.
لوب، (کرنسی) آله سنک ۱۰ کیلومتره شرقنده
(جرسی) آله سنک ۱۷ کیلومتره شمال غربی سنده
واقعدر. مساحت سطحیه سی ۵۱۰ مربع کیلومتره
اولوب، ۵۷۲ اهالیسی واردر. اراضی سنک نصفندن
زیاده سی غیر ضرورعدر. قیالتی بر آله در.

سرکه } «کوره مع سرکه» ماده سنه
مراجعت.

سرق } اهاوزده بیوک بر ناحیه اولدینی یاقوت
جموی بیان ایدبور.

سرکیو } (Serchio) ایتالیا نیک طوسقانه
خطه سنده بر نهر اولوب، آنتین
طاغلرندن نمانله، جنوب شرقیه، بعده جنوبه و نهایت
جنوب غربیه بر طوغری آقه رق، (پتیه) ایله (ویارجو)
آره سنده ممتد اولان اوویه دوشر؛ و ۱۱۰ کیلو-
متره تک جریانندن صکره (مارینه دی میلیارینو) ده
دکیزه دو کیلور.

سر قسطله } اسپانیاده واقع (ساراغوسه)
شهرینه عربلرک ویردکاری اسم
اولوب، اندلس حکومت اسلامییه سی زماننده معمور
ویوک بر شهر ایدی. علی الخصوص ایک منسوجا-
تنک نفاست و ظرافتیه مشهور ایدی. مشاهیر علماء
عربدن (سر قسطلی) نسبتیه معروف بر جوق ذواتک
مسقط رأسی بولنشددر. [ساراغوسه] ماده سنده
مراجعت بیوریه.

سرکیوسکی } (Serghievski) روسیه ده
موسقوه ایالتنک (دمیتروف)
قضاسنده ودمیتروفک ۶۴ کیلومتره شمال شرقی سنده
بیوک بر قریه اولوب، ۳۱۴۱۵ اهالیسی، بیوک بر
مناستری و نخته قاشیقله تخنه دن ممول اویونجی،
چینی، پاموق منسوجات و سائر فابریقه لری واردر.

سر قسطلی } (ابو قاسم ثابت بن حزم العوفی)
اندلس مشاهیر علماسندن او.
لوب، فقه وحدیث و ادبیاته عصرینک ائمہ سندن ایدی.
۲۱۷ تاریخنده سر قسطله ده تولد ایدوب، ۲۸۸ ده
اوغلی قاسم ایله برابر شرقه سیاحتله، بر مدت مکده و
مصرده اقامت ایتش؛ و وطننه عودندن صکره ۳۱۳

سرمانه } (Sermatta) بحر محیط هندی
جزایرندن (سرواتی) زمراه سنه
مربوط و (تیمور) جزیره سنک شرق شمالی سنده واقع
بر طاقم آله لر اولوب، ۷' ۸۰ ایله ۱۸' ۸۰ عرض

سلائیك مولوبتندن معزول اولدینی حالدہ، ۱۲۰۲ دە وفات ایتشدرد. شو بیت اونكدر :

پر شوردر اوزلفله سرمد دماغز
سنبلستانه کیرسهده بوی زکام آلور

— دیگر بر سرمد افندی دخی قیوکتخداسی
ایکن ۱۲۶۴ده وفات ایتشدرد. مطبوع بر دیوانچه سی
واردرد. شو بیت اونكدر :

کلیستان جهانده بوتجه دمدر آه وزار ایلر
عجب بوی وفا نورشمعیدر صور بلبله کلدن

سرمن رأی } عراقده کی سامرا قصبه سنك
نام دیگر ای اولوب، هر نه
قدر (سامرا) اسمی بونك غلطی کی کورینورسهده،
روایتده کوره اسم اصلی قديمی (سامرا) یاخود
(سامیرا) اولوب، خلیفه معتصم بالله بونی توسیع
وتزین ومقر اتخاذ ایتدیکنده «کورن سوبنیر»
معناسیله (سرمن رأی) تسمیه ایتشدی.

سرمین } حلب ولایت وسنجاغنده وحلبک
۵۰ کیلومتره جنوب غریبسنده
اسکی بر قصبه اولوب، الیوم خرابدر. بر چوق
صهرنجلیری وجوارنده کی طاغده مسکن بشر بولمش
مغارلری واردرد. بو مغاره لرك بری بر قاچ بیوك
حجره به منقسم اولوب، قبا بر صورتده حك ایله
منقوش ستونلریده واردرد.

سرن } (Serain) فرانسهده بر نهردر، که
{ قوت دور) ایالتنده (مونتبارد)
قرینده نبعانله، شمال غربیبه طوغری جریان ایددرک،
(یونه) ایالتنه داخل اولور؛ و ۱۲۰ کیلومتره لک
جریاندن صکره (یونه) نهرینه دوکیلور.

سرنا } (Serena) اسپانیانک (استرمدوره)
{ خطه مننده بر بقعه اولوب، (بادایوز)
ایالتنه ملقدر. صهرالینک کوزلکیله مشهور اولوب،
قویونلرینک یوک واتی پک ایددر. مرکری (قاستورته)
قصبه سیدر. مادریددن لیسبونیه کیدن دمیر یول
خطی بو بقعه نك ایچندن کچر.

سرنا } یاخود لاسرنا (La Serena) شیلینک
{ وسطلرنده (فوکیبو) ایالتنده وسانتیا.
غونك ۴۰۰ کیلومتره شمال غریبسنده (الکی)

جنوبی و ۲۱' ۱۲۶° ایله ۵۳' ۱۲۶° طول شرقی
اره لرنده متمد اولورلر. سرماته ولو آنگ اسملریله ایکی
بیوك ومسكون آطه ایله خالی بر طاقم آطه جقلر وقیا.
لقلردن عبارتدر. جله سنك مساحتی سطحیه سی ۲۴۸
مربع کیلومتره در. نفس سرماته آطه سی طاساق
وسواحلی یناشلامز بر حالدده اولوب، یالکز بر سراسی
واردرد. بونك ۱۱ قریه سی ۶۷۷۵ اهالیسی واردرد.
لو آنگ آطه سی بوندن کوچك اولوب، ۷ قریه ده
۱۲۰۰ اهالیسی واردرد. بو ایکی آطه نك اهالیسی
بالیقچیلقله وقیون و کچیلرینک محصولاتیه باشارلر.
هندستان جوزیله بوکا مشابه میوه لری چوقدره اسماً
قنك دولتنه تابعدرلر.

سرماج } همدان ایله خوزستان آره سنده
{ جبالده بک متین وکوزل بر قلمه
اولدینی یاقوت حوی بیان ایدبور.

سرماری } تقلیس ایله خلاط آره سنده متین
{ بر قلمه واسع بر ولایت اولدینی
«معجم البلدان» ده مسطوردر.

سرماوی } (احمد بن عبد الله البلخی) مشا.
{ هیر فقهه حنفیه دن اولوب،
«الایانه فی رد من شنع علی ابی حنیفه» عنوانیه
بر تأیینی واردرد.

سرمد } (سعید) ایران شعراسنندن اولوب،
{ عن اصل کاشانی بر یهودی ایکن،
دین اسلامی قبول ایله، تصوفه میل ایددرک، درجه
عرفانه واصل اولمش؛ و هندستانه سیاحت ایدوب،
چبلاق کر مکه باشلامش ایدی. هندستان ملوکندن
داراشکوهک بو ذانه عظیم اعتقادی وار ایدی.
دهلیسه جامع مسجد خطیره سننده مدفوندر.
(طوماس ویلیام بیل) یازدینی تراجم احوال
شریقون قاموسنده بو ذانک عن اصل ارمنی اولدینی
بیان ایدبور. شو رباعی جله اشعارندنرد:

سرمد اگرش وفات خودی آید
کر آمدنش رواست خودی آید
پیهوده چرادر طلبش میگردی
بنشین اگر او خدمات خودی آید

سرمد افندی } (فیض الله) متأخرین
{ شعرای عثمانیه دن اولوب،

نهرينك صول كنارنده اوله رق (فوكيبو) قوينك ۵
 كيلومتره شرقنده سنجاق مركزي بر قصبه اولوب ،
 ۱۷۲۳۰ اهالیسی ، داخلي مكاتب اعدادیسی ، ایجری به
 طوغری متمد ایکی دمیر یولی وجوارنده اهمیتلی باقیر
 معدنلری واردر .

سرناي } (Gernay) آلساس لورن خطه -
 سند موهاوزنه نك ۱۵ كيلومتره

شمال غریبسنده و (ابل) نهرینه تابع (نوز) چایی
 اوزرنده بر قصبه اولوب ، ۴۲۰۰ اهالیسی ، مشهور
 شرابی و پاموق منسوجات وساژه فابریقه لری واردر .

سرنبجا } مصرده شرقیه نواحیسنده بر قصبه
 اولدیغی «معجم البلدان» ده مسطوردر .

سرنديب } (Ceylan) هندشبه جزیره سنك
 شرق جنوبی ساحلی قارشيسنده

بیوك بر جزیره اولوب ، (دیب) كله سی لسان هندیده
 «آطه» دیمك اولمغله ، اصل اسمی (سرن) در ، كه
 آوروپالیلر بونی (سیلان) ، نحویل ایتمشلردر . بوجزیره

بر آرمود شكندله اولوب ، شماله متوجه اولان اوچنده
 بر قاج آطه واردر ، كه بك طار بوغازلره آیرلمش
 اولدقلرندن ، بك نظرده آری اولدقلری فرق اولتماز .

جزیره نك غرب شمالی ساحلیله هندستانك شرق جنوبی
 ساحلی آره سنده ۷۰ كيلومتره وسعتی اولان بلك
 بوغازی بولنوب ، بونك جنوبنده ۹° ۱۰' ۹

عرض شمالی آره سنده سرنديب ساحلندن هند سا-
 حلتنه دك طبیعی بركوپری بولنیور ، كه طار واوزون
 ایکی آطه ایله بونلك آره سنده بر قاج قدم صو ایله

مستور بر صیرتدن عبارتدر . بوكا (آدمك كوپریسی)
 نامی وریلیور . مذکور ایکی آطه دن شرق جهنده کی
 (منهار Manaar) و غرب طرفنده کی (را-ایسرام) اسمیله

معروفدر . ۱۱۵ كيلومتره طولی اولان بو حارق عاده
 كوپرینك جنوبنده سرنديب ایله هندستانك منتهای
 جنوب شرقیسی آره سنده (منهار كوورفی) بولنیور .

سرنديبك اك شمالی نقطه سی ۹° ۴۸' ۹° واك جنوبیسی
 ۵° ۵۶' ۵° عرض شمالیده اولوب ، ۳۴' ۷۷' ایله
 ۴۰° ۷۹' طول شرقی آره لرنده متمد اولور . بو

وجهله شمالدن جنوبه طولی قوش اوچشی حسابیله
 ۳۶۰ ، شرقدن غربه عرض اعظمی ۱۹۰ و محیط
 دائرة سی ۱۰۶۰ كيلومتره اولوب ، مساحه سطحیه سی
 ۶۴۰۰۰ مربع كيلومتره در . اهالیسی ۲۴۰۵۳۰۰

كشیدن عبارت اولوب ، بهر مربع كيلومتره باشنه ۳۷
 ویا ۳۸ كشی دوشمكله ، هندك سائر طرفلرینه نسبة
 اهالیسی آذرر .

طبیعت اراضیه سرنديب جزیره سی ایکی به تقسیم
 اولنه ییلوب ، نصف شمالیسی دوز وخط استوابه قریب
 محلله مخصوص جسم آقاچلری حاوی صیق اورمانلره

مستوردر . قسم جنوبیسی طاسلق اولوب ، بونك
 اورته سنده بر طاقم یوكسك ذروه لری اولان (پدرو-
 تالاغاله) طاغنك ۲۵۲۴ و مشهور آدم تپه سنك

۲۲۶۲ متره ارتفاعی واردر . بو طاغك اوستنده
 قیاده انسان آدینه مشابه و فقط غایتله بیوك بر شكل
 بولمغله ، اورانك مشركلری بوكا (بوده نك آدمی)

نظریله باقوب ، مقدس عدا ایشدكلری كبی ، مسلمانلر
 دخی حضرت آدم (عم) ك ایزی نظریله باقوب ،
 بو طاغاه حضرت آدمك طاسخی دیرلر . بو طاغلك

اتككری و اطرافنده کی دره و بایرلر اشجارله مستور
 و زیاده سیله منبت اولوب ، بورالرینك هواسی
 دخی دنیانك اك كوزل هوالرندندر . یانمورلری بك

چوق اولدیغندن ، میاه جاریه سی ده چوق اولوب ،
 آطه نك وسعتنه نسبة بیوك ابرماق لری واردر . یالکز
 سواحل غربیه سنه اون نهر اینز ، سواحل شرقیه سنه

اینلری ده چوق ایسه ده ، او قدر بیوك دكلدر . بو
 انهارك جمله سی جزیره نك قسم جنوبیسنك وسطنده کی
 طاغلردن نبعان ایدوب ، مرتفع محللرده حسابسزدره

وسلسیبلرینی جمع ایله ، اورالرینك اراضیسی سقی
 ایشدكدن صكره ، اووه به ایشجه ، هوانك حرارت فوق-
 العاده سی صولرینك برقمینی تخیر ایشدكیچون ، دكینه

وصولرنده ، بك آز صولری قایلر ، و بعضلری قورافلق
 موسملرنده بسبتون قورور . انهار مذكوره نك اك
 بیوك شماله طوغری آقان (مهادلینك) نهری اولوب ،

مجراسی ۲۱۶ كيلومتره طولنده در . یالکز بونه ده
 كوچك كیار چیقه ییلوب ، دیکر لرینك هیچ بری سیر-
 سفائنه صالح دكلدر . بوجزیره ده هیچ بر كول اولیوب ،
 آنجیق اسکی حكمدارلری حارق الماده عد اولنه جق

جسامت و متانتده حوضلر ، سدلر و صو بندلری انشا
 ایشدیر مشلردر .
 عمومیت اوزره جزیره نك هواسی هند جنوبینك
 كندن ده متعدل اولوب ، میزان الحراره نك درجه

وسطیه سی نادراً ۲۶° بی چکر. تشرین اولدن مایسه قدر شمال شرق و مایسدن تشرین اوله دک جنوب غربی روز. کاری اسوب، بویکی موسمک تبدلنده یعنی نیسان و مایس ایله تشرینلرده صفاقلی یا غمورلر یا غار. یا لکز شمال جهتند بر آز قورافلک چکم سورور. طاغلق اولان جزیره نك ایچ طرفلرند هوا غایتله صاغلام ایسه ده، سواحله قریب محللرده وقتيله قازلمش جد. ولرک بطاقلقره تحولندن صیتملر ظهور ایدر. نباتات و محصولاتجه سرنديب جزیره سی بر طرفدن دکنک قسم جنوبیسنه بر طرفدن دخی جاوه و ساژ آسیا جزایرینه بکز بور. اک باشلیجه محصولی و اها. لیسنک مدار تیشی پرنج اولوب، ایکنجی درجه ده قهوه، دارچین، هندستان جوزی و بوقینلرده یتیشدیر لکه باشلایان جای وقینه قینه حاصل اولور. اورمانلرده و قریبه و خانه لرک اطرافنده بزجه اسملری دخی مجبول و تعدادی مشکل اشجارک انواعی بولنیور. آلتون و کوش معدنلری پک آز مقدارده ایسه ده، دمیر معدنلری چوق و جنسی پک ابی اولوب، آتزا. سیت و پلومبازین کبی بعض معدنلر دخی بولنیور. جزیره نك اسکیدن بری ذی قیمت احجار ایله شهرتی اولوب، شمدیکی حالده چوق چیتیمیورسه ده، ینه خیلی مقدار زمرد و یا قوت و ساژ ذی قیمت طاشلر چیقاریلر. بونلرک اخراج و تجارتی ایران و جزیره. العربدن کیدن مسلمانلره منحصر دره. مهنار کورفرزنده وقتيله چیقان انجیلر مشهور ایدیسه ده، شمدیکی حالده بوندنه پک آز چیقاریلور. سواحله قریب بعض بطاقلقرده خیلی مقدار طوز چیقار. حیوانات اهلیه و وحشیه سنک اک مهمی فیل اولوب، بو جسم حیوانک کرک مونسلمی و کرک طاغلرده بیایلری پک چوق، و بیانیلری خیلی وحشی اولغله، اسکیدن بری فیل صیدی سرنديب حکمدارلرینک بگانه اکنجه سی بولنمشدر. هندستانده بولنان ساژ حیوانلرک همان جمله سی بو جزیره ده بولنوب، یا لکز قیلان و آت نادر در.

اولدقلری مظنوندر، جزیره نك شمالنده ساکن بو. لنورلر. عرب و ابرانیسن مرکب مسلمانلرک هدی ۱۶۰۰۰۰ مقدارینه بالغ اولور. اک اسکی اهالی اصلیه دن اولوب، نیم وحشی بر حالده یا شایان (ودا) لر ایسه ۸۰۰۰۰ کشیدن زیاده دکلدر. سینغاله لر خالص (آریا) جنسنه منسوب اولوب، چهره لری دوزگون، بدنلری اورته بویده و ضعیف، لونلری اسمر و کوز و صاچلری سیاهدر. تجارت و صنایع باشلیجه مسلمانلرک النده بولنوب، بونلر سواحلده و اک زیاده جنوب غربی جهتنده و بیوک شهرلرده بولنور. سرنديبیلرک دین عمومییی بوده دیندر. سینغاله لرک کندیلرینه مخصوص لسانی اولوب، بو لسانک السنه آریایه دن می یوقسه هدی اک قدیم لسانی اولان (دراوید) لسانی شمه لرندن می اولدیغی هنوز تمین ایتمه مش ایسه ده، هر حالده سانسکرکی لسانندن مأخوذ پک چوق کلکاتی واردر. لسان ادبی و مذهبی لری ایسه سانسکرکی لسانندن منشعب (پالی) لسانیدر.

مرکزی (قندی) شهری اولوب، اک ایشلک اسکله سی ده ساحل غریبسنده واقع (قولومبو) در. بیوک شهرلری اولوب، قصبه لری دخی آزر در. جزیره ۶ ایالتنه منقسم اولوب، بهر ایالت ایکی اوج و یا درت قضایای حاویدر. قولومبودن قندی به بر دمیر بولی ایالت مرکز لریله مرکز عمومی آره سنده شوسه لری اولدیغی کبی، سواحل بونجه جزیره بی طولاشدیر بر شوسه سی دخی واردر. صنایع محلینده صرف اولنان منسوجات و مجوهرات اعمالندن عبارت اولوب، معمولات صنایعه دن اخراجاتی یوقدر.

بو جزیره نك اهالی قدیمه سی هندک قسم جنوبیسنده ساکن بولنمش اولان (دراوید) جنسندن بر قوم اولوب، شارعلری اولان بوده دن صکره، میلاددن ۵۰۰ سنه اول (ویجایه) اسمنده بر ریشک تحت قیادتده آریانیلردن بر قوم هجوم ایله سرنديبی ضبط اتمش؛ و قوم حاکم ایله قوم محکومک اختلاطندن مذکور سینغاله لر تولد ایتشدر. مرقوم (ویجایه) نك احفادی جزیره ده حاکم قالوب، ویجایه سلاله سی میلادک ۳۰۲ تاریخسنه دک ۸۵۰ سنه حکم سورمشدر. اسکندرک فتوحاننده بو جزیره یونانیلره معلوم اولوب، بونلرک کتب جغرافییه لرند (تاپروابانه) اسمیه مذکور در. بعده بطالس زماننده

ایکی بیچق ملیونه قریب اهالیسنندن قسم اعظمی یعنی ۱۶۷۶۰۰۰ ی (سینغاله) و ۵۲۰۰۰۰ ی (تامول) جنسلرینه منسوب اولوب، بویکنجی قوم، که وقتيله هندک سواحل شرقیه سندن سرنديبه چکش

مصر ایله هند آرمه سنده مناسبات تجاریه چوغالوب،
یرلیر عئندنده مستعمل و «آرسلانر آطه سی» معنا -
سنی متضمن اولان (سنهاله دوپا) اسمندن غلط
اوله رق (سلیدیا) اسمی یونانیلرک کتابلرندده استعمال
اولمغه باشلامش؛ و نهایت عربلر بونی (سرندیپ)
صورتنه تحویل ایشلردده سرندیپده مذکور و بجایه
سهلاه سندن صکره ده برطاقم سلاه لر تعاقب ایدوب،
اون آلتنجی قرن میلادی اولمئنده پورتکیز بجر بونی
بو جزیره نك بعض سواحلی ضبط ایش؛ و کیده رک
جزیره حاکنک حکم و نفوذنی سلب ایشلرددی .
اون یدنجی قرن میلادی اولمئنده فلنک دولتی
سرندیپ حاکیله عقد ابتدیی معاهده به استناداً
پورتکیزلردن سواحلی ضبط ایشکه باشلاوب،
تدریجاً بونلری بسیتون اخراج ایش؛ و ۱۷۹۵
تاریخننده فلنک فرانسه جمهوریتی حکم و نفوذی
آلتنه یکمئندن بالاستفاده، انکاتره دولتی سرندیپ
سواحلی ضبط ایش؛ و سرندیپ حاکیله عقد
ابتدی معاهده به صورتارعايت ایدره رک، ۱۸۲۳
تاریخنه دک حکمداری ابقا ایش ايسه ده، تاریخ
مذکورده بونی بسیتون رفع ایدره رک، جزیره نك
حاکم مستقلی اولمشدر . بو جزیره به حضرت آدم
(عم) ک هبطی نظریله باقلدیغی معلوم اولوب،
یرلیلرک شارعلری بوده به حمل ایشکری بعض علیم
طبیعیه سی اهل اسلام طرفندن ابو البشره اسناد
اولتیور .

سرنک سور موزه } Séraing-sur - ( )
بلیقه نك (Mouse)

(لیر) ایالت و قزاسنده و (لیر) ک ۸ کیلومتره جنوب
غریبسنده اوله رق (موزه) نهیرنک صاغ کنارنده بر
شهر اولوب، ۲۲۹۷۵ اهالیسی، بلور و صرصر
اوجاقلری و بونلری ایشتمکه مخصوص فابریقه لری
ولوقوموتیف واپور ماکنه سیله ساثر ماکنه
انواعی یایمغه مخصوص جسم بر فابریقه سی واردر، که
ایچنده ۱۱۰۰۰ عمله و ۳۴ بخار ماکنه سی
ایشلوب، سنوی ۴۵ ملیون فرانق قیمتنده معمولات
چیقاریر . بو فابریقه ۱۸۱۷ تاریخنده (قوکریل)
اسمئنده ایکی برادر طرفندن تأسیس اولنوب، قصبه
بو مناسبتله بیومشدر .

سر نیو } (Seregno) ایتالیانک اومباردیہ
قزاسنده و موزه نك ۱۰ کیلومتره غرب شمالیسنده
بر قصبه اولوب، ۷۸۵۰ اهالیسی، اییک منسوجاتی
واسکی بر قله سی واردر .
سر و } (Serro) برازیلیانک (میناس جرائس)
جمهوریسنده و (اوروپرتو) نك ۲۲۸
کیلومتره شمال شرقیسنده قضا سرگری بر قصبه
اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی وجوارنده آلتون و الماس
معدنلریله توتون، مانیوق و شکر قامشی محصولاتی
واردر .

سرواتی } (Servatti) بحر محیط کبیرده
واقع ملوک جزایرندن دامه، رومه،
لتی، کیسر، سرمانه، بایه ونیله زمهره لرنک بجوآئنه
ویریلن اسم اولوب، جمله سنک مساحت سطیبه سی
۵۲۳۶ مربع کیلومتره و اهالیسی ۴۰۰۰ ه کشیدر .
سروان } سجستانده بستدن ایکی مرحله ک
قصبه اولوب، اوزوم و خرما وسائر میوه لریله مشهور
اولدیغی یاقوت حموی بیان ایدبور .

سروج } حلب ولایتنک اورفه سنجاغنده
(اورفه نك ۴۰ کیلومتره غرب
جنوبیسنده اوله رق فراتک ساحل شرقیسندن ۳۷
کیلومتره ک مسافده قضا سرگری بر قصبه اولوب،
وقتیله یک معمور ویوک اولدیغی حاده، تیمورلنکک
تخریبسندن بری باش قالدیره میسوب، ایوم یالکز
۱۵۰۰ اهالینی جامع بر قریه حالنده دره . بو قصبه
۱۷ نجی سال هجریده عیاض بن غم حضرتلری
طرفندن صلحاً فتح اولمشدر . یک اسکی بر قصبه
اولوب، اسم قدیمی (باتنه) دره . قرینده سیاه صر -
سردن ایکی جسم آرسلان هیکی بولنیور . —
سروج قضایی ۴۰° ۳۶' ایله ۳۷° ۱۴' عرض
شمالی و ۵۰° ۳۵' ایله ۳۶° ۱۵' طول شرقی
آرمه لرندده تمت اولوب، شمالاً، شرقاً و جنوباً اورفه،
غرباً دخی بیره جک قضالریله محدوددر . قضا ۳۱۸
قریه دن سرک اولوب، یالکز ۱۵۳۳ ی سربانی و
یعقوبی اولق اوزره خرسیتیان و قصوری ترک، کرد
و عربدن سرک مسلدر . اراضیسی یک منبت اولوب،
سروج اووه سی وقتیله بر ذخیره انباری حکمئنده بو -

لنمش اولاد بی کبی، ایوم دخی خیلی مقدار حبوبات
اخراج اولنور. سرعاری دخی چوق اولوب،
کلیتلی قیون و سائر حیواناتی واردر. آتلی ده
کوزلدر. معمولات صنایعیه سی کلیم، خالی، سجاده
وسائره دن عبارتدر. درون قصاده ۳ جامع، ۲
مسجد، ۳۲ دکان و ۱۶ فزون واردر.

سرور { عظیم الدوله نواب میر محمد خان
{ بهادر بن ابی القاسم مظفر جنک }
هندستان امرای و شعرا سندن اولوب، «عمده منخبه»
عنوانیه برتذکره سی و مرتب دیوانی واردر. ۱۲۵۰
ده وفات ایتشدر.

سرور { قهستانده برقصه اولوب، عجملر
{ عننده (جرور) اسمیه معروف
اولدیغنی یا قوت حوی بیان ایدیور.

سروری { (مصطفی بن شعبان) قدماء
{ شعراء عثمانیه دن اولوب، کلیبو.
لیلیدر. پدیری فوق العاده ثروت و سامانه مالک ایکن،
کندیسی تحصیل معارفه و رغبتله، طریق علمی یه سلوک
ایده رک، قاسم پاشا طرفندن تأسیس اولنان مدرسه یه
مدرس تعیین اولمشیدی. بعده برآره اتق کنج ازوایه
چکیلوب، دنیا یه رغبت ایتمه مش ایسه ده، نهایت
بومسلسکی ترکه قانونی سلطان سلیمان خان شهزاده لرندن
سلطان مصطفانک ممالکنه نصب اولنش؛ وشهزاده
مشارالهدنصکره وظیفه سز قلوب، خیلی ضرورت
چکدکن صکره، ۹۶۹ تاریخنده وفات ایتشدر.
مثنوی شریف ایله سعدینک بوستان و کستاننی و دیوان
حافظی شرح ایتش ایسه ده، لسان فارسینک غوامضنه
واقف اولمدیغیچون، خطاری چوقدر. اوج دیوانی
واردر. شوبیت جمله اشعارندندر:

دیدلر تاؤیر ایدر اسمی مسماه ولی
ای سروری کوردم عالمده خندان اولدوغم

— قدماء شعرا دن دیگر بر سروری ده واردر، که
عن اصل ایرانی اولوب، یاوز سلطان سلیم خانه انتساب
ایتشیدی. شوبیت اونکدر:

دیده برتمده خالک عکدی ای آرام جان
منکه بکوزر کم قول والاده اولمشدر نهران

سروری { (سید عثمان) متأخرین شعراء.
{ عثمانیه دن اولوب، حروف ابجد
حسابنجه تاریخ نظمنده کی مهارتیه مشهوردر.

بو قیلدن سوبلدیکی تاریخلری و هرلیاتی چوقدر.
عن اصل آظنه لی اولوب، اوراده تحصیل علم ایله،
(حزنی) مخلصیه اشعار سوبلکه باشلاقدن صکره،
۱۱۹۳ ده درسعادته کلوب، شیخ الاسلام توفیق
افندی طرفندن مخلصی (سروری) یه تحویل اولمشدی.
طریق قضایه سلوک ایله، بر مدت «تحفه» صاحبی
سنبلزاده وهی افندی یه کتخدا اولمشیدی. ۱۲۲۹ ده
وفات ایتشدر. دیوانی مطبوعدر.

سروری { ایران شعرا سندن ایکی ذاتک
{ مخلصیدر:

برنجیسی مشهور «فرهنگ» ک صاحبی اولوب،
کاشانلیدر. اون برنجی قرن هجری اوائلنده هندستانه
رحلت ایدوب، لاهورده اقامت ایتشدی. شورباجی
اونکدر:

بی دست طلب بدامن پیر زدن
کسرا نشود مقام عرفان مسکن
چون رشته که نکشود رهش تانهاد
سر بر قدم راحت روی چون سوزن

— ایکنجیسی (شیخ غلام مرتضی) دره شوبیت
اونکدر:

مکن تغافل بنام ساق زاده برکن ایلم مارا
که تشنه کامی زهد فزرن شدغمانه دیکر دماغ مارا

سروری { هندستان شعرا سندن وکایته
{ قومی رؤسا سندن اولوب، لکهنو.
ده اود حکمدارلرینک خدمتنده بولنش؛ و مذهب
شیمییه تمایل ایتشدر. شوبیت اونکدر:

ناهم بمعنی وسخن امروز سرور رست
مداح آل سرور و شهیدای سرورم

سروری پاشا { متأخرین وزرادن اولوب،
{ شیخ الاسلام اسبق مناقزی
زاده احفادنن و موالیدن محمد افندی زاده وزرای
عظامدن قاضی عبد الرحمن پاشانک حفیدی و مشاهیر
علمان الشیخ حاجی علی نظیف افندینک نجلنجی
اولوب، ۱۲۴۳ تاریخنده علائیه نک ابرادی قصبه سنده
دنیا یه کلشدر. انطالیه قصبه سنده مدرسیندن
شیخ محی الدین افندینک درسنه دوام ایدوب، فاضل
مومی الهدن اخذ اجازن ایلش؛ ۱۲۶۶ تاریخنده
درسعادته کله رک، باب فتواده بالامتحان، قضایه
اهلیتی ثابت اولمشله شهادتنامه اخذ ایتشدر.

ذکاوت فطریه سی، حسن خط و کتابتی بین العلما معروف
بولندی کی قوانین دولته و قوفی و هلی الخصوص
فقه شریفده ملکه مکمله سی درکار ایدی. بکرمی اوج
باشنده موظفاً نیاتله خدمت دولته کیروب، قیرشهری
چورم، علائیه، دیکزلی، زغفرانبولی، نیکده و مغنیسا
سیناقرلیه طونه، آطنه، سیواس، خداوندکار وادرنه
ولایتلری نیات و دیوان تمیز ریاستلرنده و فوق العاده
اوله رق ادرنه مجلس تمیزی ریاستنده و والی معا-
وناکننده و درسمعات محکمه استیناف اعضالتی
واجرا مأمورلنی و محکمه جنایت رئیس ثانی واوللی
و مؤخرأ صاروخان متصرفلنی ایله طرزون، سیواس
وقونیه ولایتلری والیلکلرنده بولنشدر. معموره
الیزز و دیار بکر ولایتلری والیلکلرنه دخی مأمور
اولمش ایسه ده، عزیمت ایده مه مشدر. طریق علمیده
بولندی فی متدبجه قطع مراتب ایدرک، اناطولی
قاضی عسکرلکی پایه سنی احراز ایلش؛ و ۱۳۰۵
تاریخنده دخی تبدیل طریق ایله احراز زبیه وزارت
ایتمشدر. ۱۳۰۸ سنه هجریه سنده از میر شهرنده
ارتحال دار بقا ایلشدر. شهر مذکورده کاش درکاه
شریف مولوی خطیرسنده مدفون اولوب، جانب
جلیل جناب خلافتنایدن شبیکه انشا بیورلمشدر.

مشارالیه سیواسده فرهاد بوستانی نام محله کاش
اولوب طغان میاهدن منهدم اولان جامع شریف
مصارفی کیسه جیمتدن بالاعطا مجدداً انشا ایتدیرمش
اولدینی کی، مملکتی اولان ابرادی قصبه سنده دخی
مجدداً بر جامع شریف بنا ایتمشدر.

سروس } افریقیه ده جبل نفوسه ده و طرا-
بلسدن بش کونلک مسافه ده بیوک
بر قصبه اولوب، اطرافنده کی اوج بیک قریه ایله برابر
خوارج اباضیه ایله مسکون بولندی فی «معجم البلدان» ده
مسطوردر.

سروستان } فارسیه شیراز ایله فسا آره سنده
بر ناحیه اولدینی یاقوت حموی
بیان ایدیور.

سرومبو } (Serombo) آفریقای وسطیده
(ویقتوریا نیازه) کونلک جنوب

غریبسنده و تانغانیقه کولنه دوکیان (مالا غاراری)
نهرینه تابع برچایک اوزرنده بر قصبه اولوب، ۳°۲۵'
عرض جنوبی ایله ۵۰°۲۹' طول شرقیده ۱۱۰۰
متره لک ارتفاعده واقعدر. محیط دائره سی ۴ کیلومتره
اولوب، ۱۰۰۰ قلبه سی و ۵۰۰۰ اهالیسی واردر.

سرون } اسپانیاک آندالوسیا
خطه سنده (المریه) ایالتنده و المریه.
نک ۵۴ کیلومتره شمال غریبسنده اوله رق (المنصوره)
نهرینک ساحل میمنده بر قصبه اولوب، ۷۵۸۵
اهالیسی، عربلردن قاله بر قلعه سی، جوارنده دمیر،
قورشون، باقیر و سائر معدنلری و اراضیسی اروا
ایدر بر ماء جاریسی واردر.

سروه } (Servet) خرسیتیانلی تعدیل و
اصلاحه چالیشا نلردن اولوب، ۱۵۰۹
تاریخنده آراغونک (ویلانوتووه) قصبه سنده طوغمش؛
و طبیاتی تحصیل ایدوب، پارسه کیتمش ایدی. بده
لیونه و فرانسه نک (ویانه) قصبه سنه کیده رک، اورانک
یسقیوسی طرفندن حسن قبول اولمشدی. تثلیثک
یک علیهنده اولوب، بونی رد ایچون یازدینی بر
کتابده حضرت عیسی (عم) ه خرسیتیانلر طرفندن
استناد اولنان الوهیتی دخی انکار ایتمش؛ و افسکار
مذهبه سنی مفکر ظن ایتدیکی پروتستانق موجود-
لرندن (قالون) آچدینی حالده، بونک طرفندن
یسقیوسه خبر و برملکه، درحال توقیف اولمش
ایسه ده، جنوه قاچمش؛ و آنجق مرقوم قالونک
دعواسی اوزرنه، اعدامنه حکم اولنورق، ۱۵۵۵
ده حیا احراق اولمشدر. عالم و ذکی بر ذات اولوب،
قانک صورت جولانسی اک اول کشف ایدن کندینی
اولدینی سرویدر.

سروی } (Selwi) بلقارستانک لوفچه سینجا-
غنده و لوفچه نک ۳۳ کیلومتره

شرق جنوبیسنده اوله رق (یازنه) نهرینه تابع
(بوشیجه) چاینگ صول کنارنده واقع بر قصبه او-
لوب، ۴۰۰۰ قدر اهالیسی واردر.

سرویوس تولیوس } (Servius Tul-)
لیوس (lius) رومانک

خان ثالثك شهزاده لكارنده خدمتارنده بولنش، و پادشاه مشارالیهك جلوسلرنده دیوان كتابخانه تعیین بیورلش ایدی . كنج یاشده وفات ایشدر . حقیقه كوزل اشعاری واردرد . شو بر ایگی بیت او جمله دندر :

قی خاك رهن آهمله بر باد ایتدیكم دملر
آكازمی سر كویكده فریاد ایتدیكم دملر
آقار جوی سر شكم قامت دلجوكی آكدنجه
طولار قان ایله چشمه لعلگی یاد ایتدیكم دملر

سری } (بن حكیم بن یوسف) مأمون خلیفه نك
رجالندن اولوب ، ۲۰۰ و ۲۰۱
تاریخلر نده مصرده والیهك ایش ایدی .

سری } (محام) نهرینه تابع بر جای
اولوب ، هجر قراسنی سقی ایلدیكنی
یا قوت حوی بیان ایدیور .

سری پاشا } (سلیم —) تیه دنلی علی
پاشانك تورونی و ولی پاشانك
اوغلی اولوب ، ۱۲۱۵ تاریخنده یاتیده طوغمش ؛
پدرینك وفاتندن صكره ، ۱۲۳۹ ده درسعادته
كوب ، بر مدت روم ایلی و آناتولیده منسلك
ویوده لقی كبی مأموریتلرده بولندقدنصكره ، ارضروم
دفتردارلغنه ، بعده مجلس محاسبه اعضالغنه و بر آره لقی
آواتی قائم مقاملغنه نصب اولمش ؛ و ۱۲۶۳ ده
رتبه وزارتله بفراد محافظلغنه تعیین بیورلش ؛ و چوق
سورمه دن اوراده وفات ایشدر . شعر وانشا وكتا .
بتده مهارتی وار ایدی . شو مطلع اونكدر :

داغلاز یادكار هجر كدر
ینه ده بر كذار هجر كدر

سری پاشا } حلبلی ملك احمد پاشا زاده عثمان
پاشانك اوغلی اولوب ، ۱۲۱۷
تاریخنده قونیه ده طوغمش ؛ و بعضی مأموریتلرده
بعد الاستخدام ، ۱۲۶۰ ده میرالمراتی رتبه سیله
وان قائم مقاملغنه ، ۶۶ ده بمن دفتردارلغنه و بر سنه
صكره رتبه وزارتله بمن والیهكسنه و ۱۲۷۰ ده
آناتولی اردوی همایوننه مأمور اولمش ایدی .
طبیعت شعریه سی اولوب ، شو مطلع اونكدر :

كشف راز ایلر ایسه م كاسه دنیا طوتشور
كتم ایدر ایسه م اكر دلدده سویدا طوتشور

آلتنجی حكمداری اولوب ، بر كوله نك اوغلی اولدیغی
خالده ، تاركین قدیك زوجیه سی (نانا كیل) كندیسنی
بكشككه ، بونك دلالتیه تاركینه داماد و ولی عهد
اولوب ، میلاددن ۵۷۸ سنه اول نخته جیمش ؛
۲۰ سنه اتروسكارله محاربه ایدوب ، رومیاه اوچ
دفعه مظفر طنطنه سیله كبرمش ؛ و روما اهالیسنی ۳۰
قبیله به تقسیم ، ققزای اهالی به اراضی تخصیص ، رو-
مانی سورله احاطه ایتك كبی اصلاحات اجرا ایش
ایدی . روایتیه كوره جمهوریتی اعلانه حاضر لغتمه
ایكن ، قبل میلاد ۵۳۴ ده قیزی (تولیه) ایله دامادی
(شانلی تاركین) طرفندن قتل ایتدیرلشدر .

سره } (Séré) سودان شرقی اقوامندن بر
قوم اولوب ، (نیام نیام) قوم سر-
دخوارینك مملكتی شمالنده ساكن بولمغله ، بونلرله
طول مدت خونریزانه محاربه ایتدكدن صكره ،
مغلوب اولوب ، پریشان اولمشلردر . بحر الغزال وا-
دیسنده بعضی قبائلنه تصادف اولنیوره جمعا نیام
نیاملره بكدركاری كبی ، لسانلری ده اونلرك كینه
مشاهدرد .

سره } (Serre) فرانسه نك (آردنه) و (استه)
ایالتلر نده بر نهردر ، كه (مزیره شار-
لویل) قرینده بنعانه ، بعضاً جنوبه و بعضاً شماله تمایل
ایدرك غربه طوغری جریان ، و صاغ و وصولدن
بعضی جایله اخد ایدر ؛ و ۱۱۲ کیلومتره لك جریاندن
صكره (سینه) ایرماغنه تابع (اوزه) نهرینه دو کیلوره
سری } (بنت بنهان الغنویه) صحابیادن او-
لوب ، كندیسندن ریمه بن عبدالرحمن
الغنوی و ساكنه بنت الجعد روایت ایشلردر .

سری } قدماته شعراء عثمانیه دن ایگی ذاتك
مخلصیدر ؛
برنجیسی (عیسی) وارداریكجه سندن اولوب ،
روم ایلنده بعضی مدرسده لرده تدریسدن صكره ،
سلك قضایه سلوك ایشیدید . بابایانه كلاتی و حال
انكیز اشعاری واردرد . شو قطعه اونكدر :

آدملا اولدرر كوزك ای شوخ شیوه كار
دیرلرسه و جهی وار ساك شهباز جان شكار
كه تیر غمزده ایله كهسی تیغ جور ایله
قردی پچوردی عالی اول شوخ شیوه كار

— ایكنجیسی (محمد) طربزونلی اولوب ، سلطان مراد

مقبره سنده دفن اولمشدر . شو ایکی بیت ورد زبانی
ایمش :

اذا ما سكوت الحب قالت كذبتي
فما لي ارى الاعضاء منك كواسيا
فلاحب حتى يلق الجلد بالخشيا
وتذعل حتى ماتجيب المنساديا

سریر { (بن الحکیم السعدی) صحابه دن او -
لوب، بنی تمیم مبعوثانی ایچنده نزد
حضرت نبوی به کلهرک، شرف اسلامه مشرف
اولمشدی . اوغلی وقاص بن سریر کندیسندن روایت
ایتمشدر .

سریفوس { یاخود سرفو (Seriphos, Serpho)
یونانک کیقلاده جزایرندن بر آطه
اولوب، شیره جزیره سنک ۳۶ کیلومتره جنوب غر -
پسینده واقعدر . مساحت سطحیه سی ۷۸ مربع کیلومتره
اولوب، ۲۷۳۰ اهالیسی واردر . سواحلی خبیلی
کیرتیلی چیقتیلی اولوب، جنوبنده (قوتاله) وشرقنده
(لیوادی) اسمیرلیله ایکی قوی واردر . قورو قیادن
عبارت بر طاع آطینی شق ایدوب، اک یوکسک محلی
۴۸۳ متره ارتفاعنده در . بنه سریفوس اسمیله بر
کوچک قصبه سی و (بانانیا) اسمیله بر قریه سی واردر .
ازمنه قدیمده دمیر معدنیه مشهور اولوب، بوصوک
سنه لرده بو معدن یکیدن ایشلنکه باشلامشدر .

سریک { قونیه ولایتنده تکه سنجاغنک
آناطلیه یعنی مرکز قضاسنده ناحیه
مرکزی برقریه اولوب، ناحیه سی ۳۶ قریه دن مرکبدر .

سرین { مکه مکرمه دن درت بش کونلک
مسافده اوله رق ساحل بجرده وجده
قرینده بر قصبه اولدینی جغرافیون عرب آتارنده
مسطور اولوب، شمدریکی حالده خراب اولسه کرکدر .
یالکز قنفته نکه شمالنده عسیر ساحلی قارشیننده بو
اسمه بر کوچک آطه بولندینی خریطه لرده کوریلور .

سرین { (Serien) فرانسه نکه (قوت دور)
(یونه) ایالتلرنده بر نهر اولوب ،
(سولیو) طاغندن نبعانه ، شمال غربی به طوغری
جریان ایدهرک ، ۱۸۸ کیلومتره لک مسافه قطع
ایتدکن صکره (سینه) ایرماغنه تابع (یونه) نهرینه
دوکیلور . بر طاقم ما کینه لر ودرکمنلر چوپور .

سری خانم { عصر من شعرا سنک اک کزیده -
لرندن دیار بکرلی بر خاتوندر .
۱۲۹۵ تاریخلرینه دک بر حیات ایدی .

سری الرفاء { (ابوالحسن بن احمد الکندی)
مشاهیر شعراء عربدن اولوب،
موصلیدره صباوتنده بردکانه چراغ اولدینی حالده،
علم وادبه و شعره چالیشمله، اشعار ی کسب جیادت
ایتدکن صکره، حلبه کیده رک، حامی ادبا و شعرا
اولان سیف الدوله بن حمدانه انتساب ایتمش؛ بو نکه
وفاتندن صکره بغداده کیدوب، وزیر مهلبی بی وسائر
رؤساء زمانی مدح ایدهرک، اکتساب شهرت ایتمش
ایدی . ابو بکر محمد بن هاشم خالدی ایله ابو عثمان سعید
بن هاشم خالدی اسمیرلیله مشهور بنه موصللی ایکی
شاعر برادرله یینلرنده محاسده و منافرت حاصل اولوب،
بونلرک اشعار سنک مسروق اولدینی ادا ایدردی .
حتی زماننک ملک الشعرا سی ابو الفتح کتاجک دیوانی
استنساخ ایدوب، مذکور ایکی برادرک اک کوزل
اشعارینی، کتاجک دیوانندن مسروق کوسترمک
ایچون، بو دیوانه درج ایتمشدر . وفاتی ۳۶۲ ویا
۳۶۶ ده واقع اولمشدر . سائر علومدن بهره سی
یوغیسه ده، اوصاف و تشبیهاتده مهارتی اولوب،
اشعار ی بک کوزلدر . «الحب و المحبوب»، «المشوم
و المشروب» و «کتاب الدیره» عنوانلرله اوج تالیفی
و مرثب دیوانی واردر . شو ایکی بیت جملة اشعار
رائقه سندنر :

بشمی من اجود له بشفی
و یبخل بالتحیه والسلام

وحتی کامن فی مقلتیه
کمون الموت فی حد الحسام

سری السقطی { (ابوالحسن بن المفلس)
مشاهیر صوفیوندن او -

وب، قدوة المحققین جنید بغدادی حضر ترینک دایسی
استادی و معروف کرخنک شاگردیدر . تصوفده
ورع و تقواده عصرینک فریدی ایدی . زهد وادبده
چوق حارق حاده احوال وافسالی و تصوفه دائر
تکلیمانه و عارفانه اقوالی مشهوردر . ۲۵۱ و یاخود
۲۵۱ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب، (شونیزی)

وهجرتله، اورا مشايخندن محمد لعلى افنديدن اخذ
انابت ايتمش؛ وبونك وفاتنده يرينه پوست نشين اولمش
ايدى. درويشانه اشعارى و مرتب ديوانى واردر.
شويت اونكدر:

اى سزايي شمع وصله بريقار پروانم
حالت وصلك صفاسندن قفان اولماز بكا

سزيا } ايتاليانك پيامونته خطه سنده
(برنهر اولوب، اسويچره حدودنده
آلب طغارلندن نيمانه، جنوب شرقيه وجنوبه
طوغرى آقهرق، ۱۳۸ كيلومتره لك جريانندن صكره،
صولدن (بو) ايرماغنه دو كيلور.

سسسا } ايتاليانك قاميانه خطه سنده
(ترمه لابور) ايتانك (فاشه) قضا.
سنده وفاشه نك ۳۰ كيلومتره شرق شماليسنده بر
قصبه اولوب، ۵۹۸۰ اهاليسى واردر. اسكي بر
قصبه اولوب، اسم قديمى (سوئسه) در.

سسساق } ياخود ششونق (Sesac, She-
(shonk) فراغه مصرك يكرى
ايكنجى سلاله سنده منسوب بر حكمدار اولوب،
قبل الميلاذ تقريباً ۹۸۰ تاريخندن ۹۵۰ تاريخنده
حكيم سورمش؛ و حكمدار اوله جنى كنه دن خبر
ويرليكله، حضرت سليمان (عم) طرفندن قتلته قصد
اولنان (يربعام) ي قبول وحمايه ايدوب، نبى مشاراليهك
ارتحالندن صكره يهود ملكنى استيلا، وقدسى قارت
ايتمش ايدى.

سسسان } (Sé-San) هند چينينيك آنام
(مملكتمنده (مقونغ) ايرماغنه
تابع بيوك برنهر اولوب، يالكز آلت طرفى كشف
اولمشدر.

سسستره } (Sestra) روسيه نك موسقوه
(ايتلنده وولفيه تابع (دوينه)
نهرينه دو كيلور برچاي اولوب، ايتانك قسم شماليسنده
(سنزسقويه) كولندن خروجه، ابتدا شمال غربيه،
بعده شرق شماليه ونهايت شماله طوغرى جريان
ايدهرك، بر خيلى مسافده موسقوه ايله (تور) ايا.
لتلرينك خط حدودينى تشكيل ايدر. مجراسى ۱۰۵
كيلومتره طولنده اولوب، اورمانلر و بظاقلقلره
محاطدر. جدولار حفريله سير سفاشنه صالح اوله جق

سرينكپتم } (Seringapatam) هندستان
(اشتاكرم) ايتلنده (ميسور) سنجافنه تابع و
ميسورك ۱۴ كيلومتره شمال شرقيسنده اوله رق
(كاورى) نهرى ايچنده كاش بر آطده و ۲۵° ۱۲'
۳۳" عرض شمالى ايله ۸۳° ۲۳' ۷۴" طول شر.
قنده ومدراسدن ميسوره كيدن دمير يول خطى
اوزنده برقصبه اولوب، ۱۱۷۳۵ اهاليسى واردر.
۱۷۹۹ تاريخنده ك يعنى انكيزلك الينه چكزدن اول
ميسورك مركزى و مشهور تيبو صاحبك يانجختى او-
لوب، ۱۵۰۰۰ اهالى يى جامع بر شهر ايدى.
شمديكى حالحه قسم اعظمى ويرانه حالنده اولوب،
هواسى دخى آغبردر. سنده اوج دفعه بيوك بازار
قوريلور. جوارنده (لعل باغ) اسميله كوزل بر باغچه
بر جامع شريف بولنوب، خطيره سنده مشاراليه
تيبو صاحب ايله پدرى هلى حيدر ك مكممل ومصنع
تريه لرى بولنيور. انكيزلر بو قصبه و آطه يى ۱۸۸۱
تاريخنده ك ميسور حكمدارينه ايجار ايتكده اولوب،
تاريخ مذكوره كمدى اداره لرينه آلمشدر.

سريو } (Serio) ايتاليانك (لومبارديا) خطه.
(سنده برنهردر، كه آلب جبالى
شعباتندن (تورنو) طاغندن نيمانه، ۱۲۴ كيلومتره
جريانندن صكره، صولدن (آدا) نهرينه دو كيلور.

سزرا } ياخود سجه (Sezza) ايتالياده روما
(ايتانك (ولترى) قضا سنده و ولترينك
۳۳ كيلومتره جنوب شرقيسنده برقصبه اولوب،
۶۳۲۰ اهاليسى وبلا سجرلر قالمه بعض آثار عتيقه يى
واردر. شرابى وقتيله يك مشهور ايكن، شمدي
عايدر.

سزانه } (Sézanne) فرانسه نك (مارنه)
(ايتلنده و (ايرناى) ك ۴۳ كيلومتره
جنوب غربيسنده ناحيه مركزى برقصبه اولوب،
۴۴۵۰ اهاليسى، داخلى مكاتبى، كتبخانه سى، مصنع
بركليساسى و شرابه حبوبات و كيرج تجارتى واردر.
وقتيله دها بيوك و مستحكم ايدى.

سزايى } (شيخ حسن - افندى) شعرادن
(وطريق كلشنى مشايخندن اولوب،
عن اصل مورولى اولدينى حالده، ادرنه يه انتقال

حاله قوتشدر. — بو اسمله روسیه ده بر قاج کوچک چای دها واردر.

سسستری } ایتالیانک جنوه ایالت
{ وقضاسنده و جنوه نك ۶ کیلو.

متره غرب شمالیسنده و جنوه کورفونیک منتهاسنده بر قصبه واسکله اولوب، ۱۰۸۷۵ اهالیسی، سفایش اعمالنه مخصوص دستکاهلری، دولته عائد توتون فابریقهسی، دباغخانه لری، مقرنه ایله طوغله و کبرج فابریقه لری و اطرافنده کوزل کوشکاری واردر. « شرق سسستری » معناسیله (S. Levante) اسمنده بیوجک بر قریه دخی بولندیفنندن، بوکا « غربی سسستری » معناسیله. (سسستری پوتته (S. Potente) دیرلر.

سسستوس } قلعه سسلطانیه بو.
{ غازینک ایچ طرفنده و نهاره

قلعه سنک فارسینسنده اوله رق روم ایلی ساحلنده بو. لشمس قدیم بر قصبه اولوب، خرابه لری باقیدر.

سسسوستریس } (Sésostris) فراعنه
{ مصریه نك اك بیوکی

واک مشهوری اولوب، مورخ (هرودوت) و (دودور) ایله (مانتون) بوذاتک فلسطین، سوریه، آتوریه، عراق عجمی (مدیا) خراسان، قافقاسیه، آناتولی و جزایر بحر سفیده اجرای فتوحات ابتدیکنی، و طقوز سنه بو فتوحاتله مشغول اولوب، مملکتنه عودتنده بر طاقم قوانین و نظامات وضع، و بر چوق ابنیه جسمیه و مؤسسسات خیریه تأسیس ایلدیکنی بیان ایدیورلرسده، بو اوچ اسکی مورخک روایاتی تمامیه متفق اولدیفنندن، مصرده فراعنه دن بو اسمده بر قاج حکمدار کلش اولسی مظنوندر. سسوستریسک فتوحاتنک بو درجه ده توسعی دخی جای شبه و تردد اولوب، بو روایاتک مبالغه دن خالی اولدیغنی، وقع ابتدیکنی ممالیکه ده چوق وقت محافظه ایتمه مش اولدیغنی آکلاشلیبور. هر حالده مصرده آثار عمرانی ایوم باقی اولوب هیروغلیف خطیله اسمی محرر بولنان بعض ابنیه دن منقهم اولدیغنی کبی، آناتولیده ده بعض محققین مصر برك فتوحات قدیمه سنه دلالت

ایده جک بعض آثار و علامت بولمشدر. سسوستریسک خانغنی سلاله یه منسوب بولندیغنی ونه وقت نه قدر مدت حکم سوردیکی حقدنه دخی روایات و احتمالات مختلف اولوب، بمضلری اون ایکنجی و بمضلری اون طقوزنجی سلاله حکمداران صره سنه قویمشلر؛ و کیمی میلاد عیسی (عم) دن ۱۶۴۵، کیمی ۱۴۹۱، کیمی ده یالکز ۱۳۶۵ سنه اول جلوس ایلش اولدیغنی التزام ایتشدر.

سسسه } (Sessé) آفریقاده کی (و قوتوریا
{ نیاتزه) کولنک شمال غربی قسمنده

بر ودها طوغریسی بر قاج آطه اولوب، بونی بر ظن ایدن سیاح شهیر (استانلی) ۶۷ کیلومتره اوزون واک و سعتلی یرنده ۳۲ کیلومتره کنیش اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالی ایله مسکون و ساحلن ۴۰ کیلومتره قدر اوزاق اولدیغنی بیان ایدیور. (اوغانده) دولت زنجیه سنک ننده در.

سطیف } مغریده قبروان ایله ناهرت آره.
{ سننده بلاد بر بردن کوچک بر

قصبه اولوب، اشجار و نباتاتنک کثرتیه مشهوردر.

سعاد } (بنت رافع الانصاریه) و (سعادت بنت
{ سلم) صحابیاتندرن. — مادح جناب

رسالتیناهی کعب بن زهیرک زوجه سنک دخی اسمی سعادت اولوب، مشار الیه قصیده مشهوره سنی بونک اسمیه « بان سعادت » دهرک باشلامشدر.

سعادت خان } (برهان الملک محمد امین)
{ هندستانده اود خطه سنده

ابتدا نوابلق وبعده حکمدارلق ایدن سلاله نك رئیس اولوب، پدری ناصر خان خراسانی بر تاجر اولدیغنی حالده، کندیبی محمد شاهک نظر التفاتنه مظهر اولمغه، کیندیکجه قدری آرته رق، ۱۶۳۶ ده سعادت خان عنوانیه اود خطه سی نوابلقنه تعیین اولنش، وبعده برهان الملک عنوانی دخی ویرلمش ایدی. نادر شاهه قارشلی اولنان محاربه ده حاضر بولنش؛ ۱۱۵۲ ده دهله ده نادر شاهک قتل عام ایلدیک کیمیه ده وفات ایتشدر. برادری سیادت خانک اوغلی ابو

المنصور خان صفدر جنك صاحب ترجمه نك قیزی
تزوج ایتش ویرینه پشمشدر . بونك سلاله سندن
لكه: نوده حكومت سورن ذواتك اسامیسی بروجه زردر:

۱	برهان الملك سعادخان	۷	غازی الدین حیدر بن سعادت علی خان
۲	ابو المنصور خان صفدر جنك	۸	نصیر الدین حیدر بن غازی الدین
۳	شجاع الدوله بن صفدر جنك	۹	غازی الدینك برادری محمد علی شاه
۴	آصف الدوله بن شجاع الدوله	۱۰	محمد علی شاه
۵	وزیر علی خان	۱۱	واجد علی شاه بن محمد علی الدوله
۶	سعادت علی خان بن شجاع الدوله		

بونرك یدنجیسی اولان غازی الدین حیدر و مؤخرأ
حلمدار عنواتی آلمش؛ واون برنجیسی اولان واجد
علی شاهك زماننده اود خطه سی انككتره نك تحت
اداره سنه آلمشدر .

سعادت علی خان (بن الدوله) هندستاد
نك اود خطه سنده

حكومت سورن آنف البیان نوابلك آلتنجیسی
اولوب، برادری آصف الدوله نك وفاتسندن بونك
اخرت اوغلی وزیر علی خاك اسعاطندن صكره،
هندستان والیسی سیرجون شور طرفدن ۱۲۱۲ده
نوابلق مسندینه اقاماد اولمش؛ و ۱۲۲۹ده وفات
اچمشدر . بونك اوغلی و خانی غازی الدین حیدر
حكمداراق عنواتی آلمشدر .

سعادت كرای (بو اسمله قریمه بروجه زیر
اوج خان ككشدر :

برنجیسی منكلی خاك اوغلی اولوب، یاوز سلطان
سایم خان حضر تلینك كه بی آشریفرلنده شرف
ملاقانلریته نائل اولغله، معیتلرنده روم ایلی به چكوب،
برادری محمد كرای خاك وفاتسده ۹۳۰ تاریخنده
قریم خانلننه نصب بیوریلهرق، برادر زاده سی
غازی كرای فانیاق منصبنه تعیین ایتش؛ بالاخره
در سعادت ككش؛ و ایوبده كندیسنه قوناق و محضصات
ویریلهرك، ۹۴۴ده ۴۶ یاشسنده وفات اچمشدر .
جوار حضرت ابی ایوبده مدفوندر . شعر وانشابه
مقتدر عالم بزات ایدی .

— ایكجیسی (عور) لقبه ملقب اولوب، سلاله
مت كرای خان زاده قریم كرای اوغلیدر . سعادت كرای
خاك زماننده نورالدینك منصبندن عزل اولهرق،
روم ایلنده اقامت اتكده ایكن، ۱۱۰۲ تاریخنده

سلیم كرای خاك شفاهتی اوزرینه، قریم خانلننه
نصب اولنهرق، سلیم كرای زاده دولت كرای قلفایلقده
ابقا و كندی اوغلی فتح كرای نورالدینكك نصب
ایتش؛ و معیت سردار اكرمیده بالذات نیجه سفینه
عزیمت ایتش ایكن، بعض فسدده كندیسنه دولت
كرایدن اندیشناك ایتككله، بونی عزل، و كندی برا
دری جهان كرای قلفایلقه نصب ایدهرك، كندیسی
بوجاقده یعنی بسار ایدهده بولندیقی خالد، ایكی قلفای
عسکر تداركچون قریمه كوندرمش؛ و تاتار عسكری
افلاقلك ایچندن كچیركن، بونرك اهالی به ظلم ایتدكری
مسموعی اولغله، حدت مزاجنه مبنی مجازانده زیاده
شدت كوستردیكندن، عسكری فرار ایدوب، كند
یسندن امنیتلری اولدیغنی در میان ایدهرك، دولته
عرضحال تقدیم ایتدكرنده، ۱۱۰۳ده عزل،
وردوسه نئی اولنهرق، ۱۱۰۶ده اوراده وفات
اچمشدر .

— اوچنجیسی حاجی سلیم كرایك اوغلی اولوب،
برادری دولت كرایك ایكی دفعه خانلننده قلفایلی
منصبنده بولنوب، بعد العزل یانبولی جوارنده سراجلی
قریمه سنده اقامت ایتككده ایكن، ۱۱۲۹ تاریخنده
دولت كرایك انفضالی اوزرینه، قریم خانلننه نصب
اولنهرق، سنه مزبورده تاتار عسكریله بوجاقده
مشتانشین اولوب، بهارده صوفیه صحراسنده اردوی
همایونه التحاق ایتش؛ و متعاقباً مصالحه وقوع اولغله،
صدراعظم ابراهیم پاشا معیتله ادرنه به ككهرك، تبرك
مصالحه ایچون، ركاب همایونه یوز سوردكدن صكره،
قریمه عودت ایتش؛ و اولادندن صالح كرای چركسلی
دائرء اطاعته آلفه كوندرمشدر . بعده سراجلی قریمه
سنده اقامت كزین اولش؛ و ۱۱۴۴ تاریخنده
اوراده وفات اچمشدر . كرم و سخاوتله و صید و شكاره
اشهاكیله مشهوردر . یدی سنه خانلق ایدوب،
وفاتسده سنی یتشه قریب ایدی .

سعادت (صحابه دن بروجه زیر بر قاج ذاتك اسمیدر؛
(ابو المغیره سعادت بن الاخرم) كه صحبتی

مختلف فیه اولوب، كوفهده ساكن اولمش؛ و اوغلی مغیره
كندیسندن روایت اچمشدر . — (سعادت بن سعادت
یا خود مالك الساعدی) كه معیت حضرت نبویه غزاه

بدره کیدرکن (روحاء) نام مجلده وفات ایتمش، و فخر کائات (صلام) افندمز بونک سهمنی آتمشدر. اوغلی سهل کندیسندن روایت ایتمشدر. — (سعد السلمی الذکوانی) که سیاه رنگلی اولوب، نزد حضرت نبوی به کله رگ، و اسلامه کلوب، جانب حضرت نبودن قومی اولان بنی سلیم یانه ارسال بیوریلهرق، کندیسنه بر قیز تنکیج ایتمزینه امر بیورلمش؛ و بونک اوزرینه قوم مذکوردن برینک قبوسنی چالهرق، امر حضرت نبوی بی تبلیغ ایتمدیکنده، صاحب خانه کندینی تحقیرله رد ایتمش ایسهده، قیزی کندیسنی کری چوروب، امر نبوی به امثالاً بوکاره جفتی مصرانه بیان ایتمش؛ و بونک اوزرینه سعد اولنک اوزره چارشیده مباحاتله مشغول ایکن، خلقی غزایه دعوت ایدن منادینک مسنی ایتمشکه، بر قلیج وبر غارغی ایله برآت صاتین آلهرق، غزایه کیتمش؛ و شهید اولنجیه قدر مجاهده ایتمشدر. — (ابو مطر سعد بن الاطول الجهنی) که بصرهده ساکن اولوب، کندیسندن ابو نصره روایت ایتمشدر. — (سعد الانصاری) که حضرت بنی ذیشان (صلام) افندمز تروک غزاسندن هود تارنده استقبالنه چیقوب، مصافحه رسالتپناهی شرفنه نائل اولمش؛ و «هذه یدلاتمها النار» حدیث شریفیله تبشیر بیورلمش ایدی. — (سعد بن ایاس البدری الانصاری) که بنی عباس حقتده بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابو عمر سعد بن ایاس الشیبانی) که عهد حضرت نبوی به یتیمش ایسهده، طوغریدن طوغری به استماع حدیثه نائل اوله میوب، ابن مسعودله مصاحبت ایتمش، و بوندن روایت ایتمشدر. کوفهده ساکن اولوب، قادسیه غزاسنده حاضر بولتمش، و ۹۵ سنه سنده ۱۲۰ یاشنده وفات ایتمشدر. — (ابن جته سعد بن بجزیر الجلی السهمی) که طفل ایکن والدیهسی طرفندن نزد حضرت نبوی به کوتوریلهرگ، باشی مسح بیورلمش، واحد غزاسنه صغرسنی جهتیله قبول بیورلیوب، خندق غزاسنده ابراز شجاعت ایلمش ایدی. قاضی شهیر امام ابو یوسفک جد اعلا سیدر. — ابو بکر صدیق (رضهک) آزادلیسی اولان (سعد) که خدمت حضرت نبویه بولتمش، و بعدمه بصرهده ساکن اولمش ایدی. — (ابو بلال

سعد بن تمیم السکونی یاخود الاشعری) که بعدمه دمشق جامعنک امام و واعظی اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر. — (سعد بن حجاز الانصاری) که احد غزاسنده و اوندن صکره کی غزواتده حاضر بولنوب، یمامه وقعه سنده شهید اولمشدر. کعب بن حجازک برادریدر. — (سعد بن جناده) که عطیه العوفینک پدری اولوب، اهل طائفدن اک اول ایمانه کان کندیسنی اولدیغی مریدر. — (سعد الجهنی) که اوغلی سنان کندیسندن روایت ایتمشدر. — (سعد بن الحارث بن الصمه) که انصاردن و بنی نجاردن اولوب، بدرله برابر صحبت حضرت نبوی به نائل اولمش؛ و صفین محاربه سنده معیت حضرت مرتضویه شهید اولمشدر. — (سعد بن حارثة الخزرجی) که احدده و اوندن صکره کی غزواتده حاضر بولنوب، یمامه وقعه سنده شهید اولمشدر. — (سعد بن خارجه الانصاری) که سالف الترجه زید بن خارجه نیک برادری اولوب، پدری خارجه ایله برابر احد وقعه سنده شهید اولمشدر. — (سعد بن خلیفه الانصاری) که احد وقعه سنده حاضر بولتمش، و قادسیه محاربه سنده سعد بن ابی وقاص حضرتلرینک معیتنده شهید اولمشدر. (غزیه) اسمنده بر قیزی وار ایدی. — (سعد بن خوله) یاخود بن خولی العامری که قدمای صحابه دن اولوب، ایکنجی قافله ایله حبشه هجرت ایتمش، و بعدمه بدر غزاسنده حاضر بولنوب، حجة الوداعده وفات اولمشدر. (سبعة الاسییه) نیک زوجیدر. — حاطب بن ابی بلتعنه آزادلیسی اولان (سعد بن خولی) که افندیسیله برابر بدر غزاسنده حاضر بولتمشدر. — (ابو خیمه سعد بن خیمه الانصاری الاوسی) که عقبه غزاسنده حاضر بولتمش، و بدر غزاسنده شهید اولمشدر. حضرت فخر کائات (صلام) افندمز مدینه منوره به هخر تارنده ابتدا بوذاتک خانه سنه نازل اولمشدرسهده، خانه سی (بیت الغراب) دینمکه مشهور اولدیغندن، حضرت ابا ایوب انصارینک خانه سنه انتقال بیورمشدر. دی. — (سعد بن ابی ذباب الدوسی) که جانب حضرت نبودن قومنک تحصیل ذکاتی کندیسنه احاله بیوریلوب، حضرت ابو بکر و عمر (رضهما) زمانلرنده دخی ابقا بیورلمشدی. — (سعد بن ابی رافع) که حضرت

رسول الله (صلی) افندم ز جانبیدن بر خسته افنده زیارت، و قلبتک اوزری معاینه بیوربله رقی، طیب جلیله تدایوسی امر بیورلمشیدی. — (سعد بن الربیع الانصاری الخزرجی) که تقباء انصار دن اولوب، عقبه اولی و ثانیه ده حاضر بولتمش، واحد وقعه سنده، فوق العاده شجاعت کوستردکن صکره، شهید اولمشدر. خارجه بن زیدله بر مرارده دفن اولتمشدر. جانب نبویدن عبدالرحمن بن عوفله مواخاتی اجرا بیورلمشیدی. — (ابو الحارث سعد بن الربیع) که ابن الخنظله دیمکله معروف اولوب، احد وقعه سنده استصغار بیوریلانلر دندر. — حضرت نبی الله (صلی) افندمک آزاد. لیلرندن سعد. — (سعد بن زید الطائی) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (سعد بن زید بن مالک الانصاری الاشہلی) که بدر غزاسنده و سائر غزواتده حاضر بولنوب، جانب حضرت نبویدن نجمه اعزام بیورلمش، و عودتسنده بر آت ایله بر سلاح کتیروب، حضور رسالتپناهی به تقدیم المشدی. — (سعد بن زید الانصاری) که عهد حضرت نبویده طوغوب، حضرت عمر (رضه) دن روایت ایتمش، و عبدالملک بن مروانک اواخر دورنده وفات المشدر. — (سعد بن سعد السادی) که سهل بن سعدک برادری اولوب، بدر غزاسنده سهمی جانب حضرت نبویدن آتمشیدی. — (سعد بن ابی سعد) که قواقلک حلیق اولوب، احد وقعه سنده حاضر بولتمشدر. — (سعد بن سوید الانصاری الخزرجی) که احد وقعه سنده شهید اولمشدر. — (سعد بن سهل الانصاری الخزرجی) که بدر غزا سنده حاضر بولتمشدر. — (سعد بن ضمیره الضمری) که پدریله برابر (حنین) غزاسنده حاضر بولتمشدر. — (سعد الظفری) که بر حدیث شریفک راویسی اولوب، بدر غزاسنده بولتمش اولان سعد بن نعمان الظفرینک عینی اولسه کرکدر. — (سعد بن عائذ المؤمن) که عمار بن یاسرک آزادلیسی اولوب، (سعد القرظ) دیمکله معروفدر. جانب حضرت نبویدن جامع قبایه مؤذن و حضرت بلاله معاون تعیین بیورلمش؛ و حضرت ابابکر و عمر (رضهما) زماننده حضرت بلال شامه رحلت ایتکله، کندیسینی جامع رسول الله (صلی) ده مؤذن براتشیدی. او وقتدن جامع شریف مذکورک مؤذنیکی بو ذائق نسلنده قالمشدر. سعد القرظ حجاجک

زمانته دک بر حیات بولتمشدر. — (ابو ثابت سعد بن عباده الانصاری الساعدی) که بنی ساعده تک نقیب اولوب، جود و کرمده بی مانند ایدی، و غزواتده انصارک رایتنی حامل بولنوردی. غیرتیله مشهوردر. ارتحال حضرت نبویده خلافته طمع ایدوب، بنی ساعده بی بیعتنه دعوت ایتمش ایسنده، حضرت ابابکر و عمر (رضهما) ظهور ایدنجه، هرکس ابابکره بیعت ایدوب، سعددن روکردان اولمشدری. سعد حضرت شیخینه بیعت ایتوب، حوران قاجش؛ و ۱۵ نجی سال هجریده اوراده وفات ایتشدر. — (سعد بن عبدالله) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابو عمیر سعد بن عبید الانصاری الاوسی) که (قاری) لقبیله ملقب اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولتمش، و ۱۵ نجی سال هجریده قادسیه محاربه سنده ۶۴ یاشنده شهید اولمشدر. حضرت رسول الله (صلی) عهدنده انصاردن قرآن کریمی جمع ایدنلرک بری اولدینبی مرویدر. — عتبه بن غزوانک آزادلیسی سعد که افندیسیله برابر بدر غزاسنده حاضر بولتمشدر. «ولانطر الذین یدعوله رهیم بالغناه والعشی بریدون وجهه» آیت کریمه سنک اشبو سعد وافندیسی عتبه و حاطب و آزادلیسی سعد حقلرنده نازل اولدینقی ابن عباس (رضهما) روایت ایدبور. — (ابو عباده سعد یاخود سعید بن عثمان الانصاری الزرقی) که بدر غزا سنده حاضر بولنوب، احد محاربه سنده فرار ایدنلر دندر. — (ابو الحارث سعد بن عقب) که احد وقعه سنده استصغار بیوریلوب، خندق غزاسنده حاضر بولتمشدر. — (ابو سعید سعد بن عماره الزرقی) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (سعد بن عماره) که بنی سعد بن بگردن اولوب، بعض اقوال و نصایحی مرویدر. — (سعد بن عمرو الانصاری) که برادری حارثله برابر صفین محاربه سنده معیت حضرت مرویدر. بولنان صحابه دندر. — (سعد بن عمرو النجاری) که احد محاربه سنده حاضر بولتمش، و بئرمعونه وقعه سنده اوقلی طفیل ایله برابر شهید اولمشدر. — (سعد بن عمرو الانصاری النجاری) که احد وقعه سنده و اوندن صکره کی غزواتده حاضر بولنوب، یمامه وقعه سنده شهید اولمشدر. — (سعد بن فاکه یاخود سعد بن زید و یا زید بن فاکه الانصاری الخزرجی) که

بدر غزاسنده حاضر بولناسندردندر. — (سعد بن قیس الفزری یاخود القرشی) که جانب نبویدن (سعد الخیر) تسمیه بیوریلوب، اوغلی عبدالله ایله حسن بصری کندیسندن روایت ایتمشدر. — (سعد بن مالک الانصاری الخزرچی الساعدی) که بدرغزاسنه عزیمت ایدوب، اثنای راهده وفات ایتمش، و سهمی جانب حضرت نبویدن آتیش ایدی. — (ابو سعید سعد بن مالک الانصاری الحدری) که مشاهیر فضلاء صحابه دن اولوب، بر خیلی حدیث شریف روایت ایتمشدر. خندق غزاسنده و اوندن صکره اون ایکی غزاده معیت حضرت نبویده بولنش؛ و ۷۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. — (ابو اسحاق سعد بن مالک القرشی الزهری) [«سعد بن ابی وقاص» ماده سنه مراجعت. — (سعد بن محمد بن مسلمه) که فتح مکه ده وسائر غزواتده حاضر بولمشدر. — (سعد یاخود سعید ویا ساعده بن محبسه) که پدریله برابر صحبت نائل اولمشدر. — (سعد بن المدحاس) که اهل حصدن معدود اولوب، بعض احادیث شریفه تک راویسیدره. — (سعد بن مسعود الانصاری). — (سعد بن مسعود الثقفی) که مشهور مختار بن عبید الثقفینک عمیدره. — (ابو عمرو سعد بن معاذ الانصاری الاوسی) که جانب رسول الله دن مدینه یه ارسال بیوریلان مصعب بن عمیرک تکلیفیه اسلامه کلوب، قومی دین حقه دهوت ایتمش؛ و بدر واحد و خندق غزایرنده حاضر بولنش؛ و بوغزای اخیره آدینی جریحه دن متأثر آرمحال ایتمشدر. اعظم صحابه دن اولوب، حقنده بر قاج حدیث شریف صادر اولمشدر. ارتحالنده حضرت سید الثقلین جوق آغلابوب، جنازه سی نمازینی بالذات قیلشدر. — (سعد بن المنذر الانصاری) که احد وسائر غزواتده حاضر بولنوب، بعض احادیث شریفه دخی روایت ایتمشدر. — (سعد بن النعمان الانصاری الاوسی) که منذر بن عمرو ایله برابر عمریه کیتدیکی حالده، ابو سفیان طرفندن اسپر ایدیلوب، بدر غزاسندن تحت اسارت حضرت نبویده بولنان عمرو بن ابی سفیانه مبادله تخلیص بیورلمشیدی. — (سعد بن النعمان الظفری) که غزای بدرده حاضر بولناسندردندر. — (سعد بن وائل العبیدی الجنابی) که اهل فلسطیندن معدود اولوب،

رمله ده ساکن اولمش، و ابو معاویه حکم بن سفیان العبیدی کندیسندن روایت ایتمشدر. — (سعد بن وهب الجهنی) که جاهلیتمده غیان و مملکتی غوا تسمیه اولنوب، جانب حضرت نبویدن کندیبسی رشدان و مملکتی رشاد تسمیه بیورلمشیدی. — (سعد بن وهب) که بنی نضیردندر.

سعد } (ملا سعد الدین) چنکیز خان مهدی
(شراسندن اولوب، ۶۴۴ هـ وفات
ایتمشدر. شو رباعی اونکدر :

دلبری دارم که ماه از عشق او شیدا شود
چهره دارد که کل در پیش او رسوا شود
گر ببیند حلقة زنار زلفش را بخواب
شیخ صنعان بار دیگر در حرم رسوا شود

سعد } مدینه منوره دن اوج میل مسافه سنده
(بر موضع و بر روایتده بر طاع اولوب،
اوزرنده بر قصر بر چارشی و بر قاج قریه وار ایدی.

سعد } ایران شعرا سندن اولوب، اصفهانه
(ملحق اردستاندندر. هندستانه سیاحت
ایتمشیدی. شاه عباس صفوی زماننده یا شاهمشدر.

سعد آباد } سلطان احمد خان ثالث زماننده
(کاغذخانه مسیره سنه و بریلان اسمدره.

سعد الدوله } (ابو المالی) حلب جهتمده
(حکم سورن آل حمدان ملو.

کنک دردنجیبی اولوب، سیف الدوله تک اوغلیدر. ۳۵۷ تاریخنده، پدرینک وفاتی اوزرینه، جلوس ایتمش، و بر مدت صکره کوله سی فرهونه حلبی ضبطله، سعد الدوله حصده و کندیبسی حلبده حکم سورمک اوزره مصالحه ایتدیلسده، متعاقباً بکجور اسمنده دیگر بر کوله سی فرهونه نی اخذ و حبس ایتمکله، حلب اها. ایسی سعد الدوله بی حلب ایتمکله، بکجوره رفه نی و بره رک، حایده تقرر ایتمش؛ و بر مدت صکره بکجور حلبی ضبط ایتمک اوزره، جنکه قیام ایتمش ایسه ده، مغلوب اولوب، سعد الدوله بونک اموالی ضبطله حلبه عودت ایتدکن صکره، فلیه مبتلا اولوب، وفات ایتمشدر. اوغلی ابو الفضائل برینه قائم اولمش ایسه ده، جوق وقت حکم سورمه یوب،

قاسمیون طرفندن وزیر ابو نصر حلبی ضبط ایتمش؛
و آل حمدان حکومتنه ختام ویرمشدرد.

سعد الدین { (مسعود بن علی) خوارز
مشاهان ملوکندن سلطان
تکشک وزیر و معتمدی اولوب، حکمدار مشار الیه
طرفندن خراسانه والی نصب ایتمدیکی اوغلی ققطب
الدینه و بعدده عراق عجمه نصب ایتمدیکی دیگر اوغلی
علی شاهه مشاور تعیین اولمش؛ و قهستان ملاحده
اسماعیلیه سنه قارشی زیاده شدت کوستر مش اولدیفندن،
بونلر طرفندن قتل ایتمیرلمشدره.

سعد الدین افندی { (خواجه —) مشا-
هیر علما و مورخیندن
اولوب، سلطان محمد خان ثالث دورنده مسند مشیخت
اسلامیه ده بولمشدر. یاوز سلطان سالم خانک ندما.
سنندن حسن جان افندینک اوغلی اولوب، ۹۴۳
تاریخنده استانبولده طوغمش؛ و تحصیل علم ایله بر
مدتده ابو السمود افندینک درسنه مداومتدن
صکره، علی الاصول بعض مدرسلکره نصب اولمش؛
و ۹۷۲ ده مغنیساده والیک ایتمکده بولنان شهزاده
سلطان مرادک خواجه لک خدمته تعیین بیورلمشیدی.
۹۸۲ ده مشار الیه سلطان مراد ثالثک جلوسلرنده
رئیس العلما اولوب، کرم و سخاوتیه شهرت بولمشدی.
۱۰۰۳ تاریخنده سلطان محمد خان ثالثک جلوسلرنده
ینه مقامنی محافظه ایدوب، مجارستان سفرنده رأیندن
چوق استفاده ایدلمش اولمغله، ۱۰۰۶ تاریخنده
شیخ الاسلام اولوب، بر سنه ایله سکرز آی بو مقامده
قالدقدن صکره، ۱۰۰۸ تاریخنده فجأة وفات ایتمشدر.
ابا ایوبده تأسیس کرده سی اولان دارالقرآء خطیره.
سنده مدفوندر. کندی زمانه دک کلن سلاطین عظام
عثمانیه نک وقواتی و عصرلنده ظهور ایدن علما
و مشایخک تراجم احوالی حاوی «تاج التواریخ»
اسمیه ۲ جلد اوزره بر تاریخی واردرد، که خواجه
تاریخی دینکله مشهوردر. لارینسک تاریخی دخی
فارسیدن ترجمه بر ترجمه ایتمش؛ و بعض کتب علیه
حاشیه لر یازمشدر. تاج التواریخی (بانوتی) اسمنده
بری طرفندن ایتالیانجه بر ترجمه اولنهرق، برنجی
جلدی ۱۶۴۶ تاریخ میلادینسنده یانه ده، و ایکنجیسی
۱۶۵۲ ده یازمدریده باصلمشدر.

سعد الدین افندی { (محمد —) سلطان
عبدالمجید خانک اواخر

سلطنتلریله سلطان عبد العزیز خانک اوائل سلطنتلرنده
مسند مشیخته بولمش علمادان اولوب، مدرسین
کرامدن عبد الحمید افندینک اوغلی و آنف الترجه
خواجه سعد الدین افندینک احفادنندر. ۱۲۱۳
تاریخنده درسعادنده طوغوب، تحصیل علم ایتمکدن
صکره، طریق قضایه سلوک ایله، آناطولیده برطاقم
قضالرده واک صکره آیدن قاضیانغده بولمش؛ و قره
عثمان زاده لک بعض اساتلر ندن ایکی اوچ آی کوتاهیله ده
منفی قالمش ایدی. تنظیمات خیره اجراسندن صکره
آیدن ولایتی محصله کنکه تعیین اولنهرق، اورا والیسی
بولنان چنکل زاده طاهر پاشا ایله کچینه مدیکندن،
مجلس والاده محاکمه لری رؤیت اولنهرق، حقلی
چیتمغله، محل مأموریتنه عودت ایتمش؛ ۱۱۵۷ ده
مالیه خزینه سنده میری کتابتنه و مجلس زراعت اعضا.
لغنه نصب اولمش؛ و ۱۲۶۲ ده چورکصو جهتنده
تجدید حدوده مأمور اولوب، او صروده اوقاف
همایون مفتشکی عهده سنه توجیه اولمش؛ و سکرز
سنه بو مأموریتده قالدقدن صکره، ۱۲۷۰ ده
استانبول یاه سیله مجلس محاسبه مالیه اعضالغنه تعیین
اولنهرق، ۷۲ ده صدر اناتولی پایه سنی احرازله،
۷۴ ده مجلس والا اعضالغنه نصب بیورلمشیدی.
۱۲۷۵ ده، عارف حکمت بکک وفاتی اوزرنه،
مسند مشیخت اسلامیه به کچوب، بش سنه ایله یکریمی
کون بو مقامده قالدقدن صکره، ۱۲۸۰ ده انفصال
ایده رک، معزولیت معاشیله خانه سنده اقامت ایتمکده
ایکن، ۱۲۸۳ ده وفات ایتمشدر.

سعد الدین افندی زاده { (محمد چلبی افندی)
سلطان محمد خان

ثالث و سلطان احمد خان اول دورلرنده ایکی دفعه
مسند مشیخت اسلامیه به کچمش علمادان اولوب، آف
الترجمه خواجه سعد الدین افندینک اوغلیدر. ۹۷۵
تاریخنده پدربینک مدرس بولندی بی بروسه ده طوغوب،
تحصیل علم و علی الاصول دور مدارس ایتمکدن
صکره، ۱۰۰۰ تاریخنده مکه ملاسی، ۱۰۰۴ ده
استانبول قاضیسی وینه او سنه آناطولی قاضی سکرزی
اولمش؛ و اگری سفرندن عودتدن صکره ایکی سنه

بودخی السنهٔ ثلثه ده شعر وانشایه مقتدر اولوب،
صرتب دیوانی و قصیده برتهیه تخمیی واردرد. شو
بیت جمله اشعارندندر:

هوای سنبلیده سیر سنبلزار اعلا در
زمینی آسمانی کوستر اوزکه تماشادر

سعد الدین تفتازانی } «تفتازانی» ماده.
[سنه مراجعت.]

سعد الدین جباوی } (بن موسی الشیبانی)
{ کبار اولیاء اللمدن

و پیران طریقتدن اولوب، شامده حوران ایله قدس
آره سنده واقع (جبا) قریه سنندندر. طریقت سعده نك
هؤسسی اولوب، بو طریقتی اوج واسطه ایله شیخ
ابو مدین مغریبدن اخذ ایتمشدر. ۷۰۰ تاریخنده
ارتحال ایتمشدر.

سعد الدین حموی } کبار مشایخ و علمادن
{ اولوب، شیخ نجم الدین

کبری نك مریدانندندر. «کشف المحجوب» و «مخجل
الارواح» عنوانر ایله ایکی کتابی و دیگر بمض تألیقاتی
واردرد. ۶۵۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. صدر الدین
قونوی ایله مصاحبتی مرویدر. طبیعت شعره سی
دخی اولوب، فارسی و عربی اشعاری واردرد. شو
رباعی او جمله دندر:

بر مرکب عشق اکو سوار آید دل
بر جمله مرام کساکار آید دل
کر دل نبود کجا وطن سازد عشق
ورعشوق نباشد بچه کار آید دل

سعد الدین دهلوی } هندستان علماسندن
{ اولوب، «کنز -

الدقائق» و «منار» کتابلر نك شرحی یازمش؛ و
۸۹۱ ده وفات ایتمشدر.

سعد الدین فارقی } (سعد الله بن مروان)
{ مشاهیر شمر او محدثیندن

اولوب، ابن کریمه و ابن خلیل و ابن رواحه ایله سائر
محدثیندن اخذ، و مهر و شامده افاده و تدریس
ایتمشدر. ۶۹۱ تاریخنده، یک باشلی اولدینی حالده،
دمشقده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جمله اشعا -
رندندر:

قف بی علی نجد فان قبض الهوی
روحي فطالسب خد لیسلی بالدم

معزول قالوب، ۱۰۰۷ ده روم ایلی قاضی مسکری
۱۰۱۰ ده صنع الله افندی رینه شیخ الاسلام اولمش؛
و بر بقی سنه یه قریب مدت بو مسنده قالدقندن
صکره، قعاده اولوب، ۱۰۱۷ ده ثانیاً شیخ الاسلام
اولمش؛ و بو دفعه یدی سنه یی متجاوز مدت مسند
قتواده قالوب، ۱۰۲۴ تاریخنده طاعوندن وفات
ایتمشدر. السنهٔ ثلثه ده شعر وانشایه مقتدر نيك
خصلت و لطیفه کور ذات ابدی. قصیده برتهیه
تخمیی و بمض تفریضلری واردرد. «تاج التواریخ» ه
ذیل تحریرینه ده باشلامش ایسه ده. اکیال ایده مه مشدر.
پدر نيك یانده مدفوندر. برادری آتی الترجه اسعد
افندی خلی اولمشدر.

سعد الدین افندی زاده } (محمد اسعد
افندی) سلطان

احمد خان اول و مصطفی خان اول ایله سلطان عثمان
خان ثانی و سلطان مراد رابع عصر لرنده ایکی دفعه
مسند مشیخت اسلامیه کچمش علمادن اولوب، خواجه
سعد الدین افندی نك ایکنجی اوغلیدر. ۹۷۸ ده
طوغوب، تحصیل علوم و علی الاصول دور مدارس
ایتدکدن صکره، ۱۰۰۴ تاریخنده ادرنه قضاسنه
نصب اولمش؛ و سنهٔ مذکورده آناتولی پایه سنی
احرازله، ۱۰۰۷ ده استانبول قاضیسی، ۱۰۱۰ ده
بالفعل آناتولی و ۱۰۱۲ ده روم ایلی قاضی مسکری
اولوب، ۱۰۱۳ ده استعفا ایتمش؛ و ۱۰۱۵ ده ثانیاً
روم ایلی قاضی مسکری اولوب، ۱۰۱۷ ده اختیار
عزلت ایتمش؛ و ۱۰۲۳ ده حج شریفه کیدوب،
۱۰۲۴ ده عودت ایتمکده ایکن، برادر نيك وقوع
وفاتیه، مسند مشیخت اسلامیه کندیسنه توجیه بیور -
لمشیدی. یدی سنه بو مقامده قالوب، ۱۰۳۰ ده
سلطان عثمان خان ثانی میملترنده له سفرینه عزیمت
ایتمش ایسه ده، صحتی مختل اولغله، بغداددن عودته
مجبور اولمش؛ و بعده یادشاه مشارالیه کرمه سی
عقیله خاتمه ازدواجی تنسیب بیوریلهرق، نائل
مباهات اولمشدی. سلطان عثمان خان فترتنده
۱۰۳۱ ده استعفا ایدوب، سلطان مراد خان رابع
دورنده ۱۰۳۲ ده ثانیاً شیخ الاسلام اولمش؛ و بر
سنه ایله بش آی بو مقامده قالدقندن صکره، ۱۰۳۴
ده وفات ایتمشدر. بدر برادر نيك یانده مدفوندر.

سعد الدین کاشغری { مشاهیر مشایخ و علما -
دن اولوب، مولانا

جامینک شیخیدر. مولانا نظام الدین خاموشدن
وجلال الدین ابویزید بوراییدن اخذ طریقت ایتشدرد.
ارحالی ۸۶۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

سعد الله اسعد افندی { قانونی سلطان
سلیمان خان دو.

رنده مشیخت اسلامیه مسندیته یکن علمادن اولوب،
قسظمونی ولایتده کی افلانی طاطای قصبه سندندر.
بدری هسی افندی ایله برابر درس عادت کله رک،
بدری مراد پاشا جامع شریفنه امام اولمش؛ وکندیسی
تحصیل علمه قویلوب، علی الاصول دور مدارس
ایتدکن صکره، ۹۳۰ده استانبول قاضیسی اولمش،
واون سنه قدر پایتخت سلطنت سنیهده اجرای احکام
شرعیه ایلدکن صکره، محنه نزول ایدوب، ۹۴۰ده
کمال پاشا زاده برینه شیخ الاسلام اولمش ایدی. تام
بش سنه مقام فتواده قالب، ۹۴۵ تاریخنده وفات
ایتشدرد. عالم واحکام شرعیینی محافظه ساعی بر
ذات اولوب، تاریخ وادیانه دائرخی محفوظاتی زیاده
ایدی. تفسیر بیضاوییه وبعض کتب علییه حاشیه.
لری واردرد.

سعد الله افندی { متأخرین شعرا دن اولوب،
انقره لیدر. حاجی بیرام

ولی حضرت لرینک سلاله سندن اولوب، سلاک قضایه
رغبتله، برخیلی نیابتلرده بولندقدن صکره، درس عادت
ورودله، مشهور خواجه اسحق افندیدن علم هندسه یی
ومنجم اول راقم افندیدن علم نجومی تحصیل ایتمش؛
ودها بر مدت نیابتلرده کردکن صکره، انقره ده
عزت کزین اولمش ایدی. مرتب دیوانی واردرد.

سعد الله افندی { (عرب زاده) صدور
عظا مدن اولوب،

استانبول لیدر. خط تعلیمده مهارتی وطبیعت شرعیه سی
وار ایدی. ۱۲۵۸ده وفات ایتشدرد. (سعدی)
تخلص ایدردی. شو بیت اونکدر:

ایتدم اکلنجه بو شب قطره اشکم سعدی
آلداتوب طفل دلی لؤلؤ لالا برینسه

سعد الله پاشا { متأخرین وزرای عثمانیه دن
اولوب، سالف الترجه اسعد

مخلص پاشانک اوغلیدر. انشا وادیات عثمانیه ده
وفرانسز لساننده اقتداری مسلم اولغله، سلطان
عبد العزیز خان دورنده ترجان دیوان همایون و
معارف مستشاری بولنمش، بعده بر آره لق مابین
همایون باش کاتبی اولوب، صکره صدارت مستشار.
لغنه، رتبه وزارتله بر این سفارتنه ونهایت ویانه
سفارتنه تعیین بیورلمشیدی. ۱۳۰۹ تاریخنده ویانه ده
هوا غازندن مسموماً وفات ایتشدرد.

سعد الله دهلوی { هندستان کبار مشایخ
و شعرا سندن اولوب،

اشعارنده (کلشن) تخلص ایدردی. ۱۱۴۱ ده
وفات ایتشدرد.

سعد الله کرمانی { تیمورلنک اولادندن
امیرانشاهک فتوحاتی

مبین «فتوحات میرانشاهی» عنوانلی کتابک صا.
حیدر.

سعد الملك { (نصیر الدین) سلاحه ابراندن
سلطان محمد بن ملکشاهک

وزیری اولوب، عقل ودرایتله وعلما وادیابی حمایه
وتشویق ایتسیله مشهوردر. حکمدار مشارالیه
کندیسنی تسمیم ایدم جکنی خبر آلمغله، اعدام ایتشدرد.

سعدان { (ابو عثمان — بن المبارک الفریر)
مشاهیر ادبادن اولوب، مهدینک

زماننده بغدادده یا شامشدر. «کتاب خلق الانسان»،
«کتاب الوحوش» و «کتاب الارض والمیاء والجبال
و البحار» عنوانلرله اوچ تألیفی واردرد.

سعد بن ابی بکر { فارسه حکومت سورن
ملوک انا بکیه تک بدنجیسی

اولوب، سعد بن زنگینک تورونیدر. ۶۵۸ تاریخنده
پدرینک وفاتی اوزرینه، جلوس ایدوب، آنجق ۱۲
کون حکومت سوردکن صکره وفات ایتشدرد.

سعد بن ابی وقاص { (ابو اسحق —
بن وهیب بن عبد

هایشه ایله ابن عمر وابن عباس وسائر تابعین روایت
ایتمشدر. واقع اولان دعای حضرت نبوی برکاتیله
مستجاب الدعوه و فوق العاده مستقیم و عادل بر
ذات اولوب، اعتماد حضرت فاروقیه مظهر اولمشیدی.
۵۵ تاریخ هجریسندمه مدینه منوره دن بش میلک
مسافه ده واقع عقیق موصفیه وفات ایلوب، جنا-
زه سی مدینه منوره به نقل و دفن اولمشدر.

سعید بن زینک { فارسده حکومت سورن
ملوک اتابکیه تک بشنجیسی

اولوب، عم زاده سی طفل بن سنفرله برچوق محاربه لر
نتیجه سندمه مشارالیه طفلک مغلوب و مقتول اولسی او-
زریته، ۵۵۹۹ء فارس تختنه جلوس، و متعاقباً کرمانی
دخی ضبط ایده رک، ۲۰ سنه حکم سور دکدن صکره،
۶۱۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. جسور و عادل و خیراته
مائل بر حکمدار ایدی. شیخ سعیدی شیرازینک
مدوحی اولان (ابو بکر) ک بدریدر.

سعید بن عبد الله الأشعری { فقه‌آدان
اولوب،

«احتجاج الشیبه» عنوانیه مشهور بر کتابک مؤلفیدر.
۳۰۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

سعید بن مسیب { مشاهیر معبریندن اولوب،
عبد الملك بن مروانک

معبری ایدی.

سعید بن یزید الازدی { یزید بن معاویه
طرفندن مصر

والیسی بولنوب، ایکی سنه والیک ایتمکدن صکره،
۶۴ تاریخنده عبد الله بن زبیرک کوندردیکی عسکره
مقاومت ایتمه رک، مصری تسلیمله برکوشه چکامشیدی.

سعید وقاص { «سعید بن ابی وقاص» ماده-
سنه مراجعت بیوربله .

سعدون المجنون { (ابوعطاء سعید) مشاهیر
حکماء مجذوبیندن او-

لوب، بصره لیدر. خیلی وقت سیاحت و دور بلاد
ایتمشیدی. منشور و منظوم حکیمانانه کلاملری واردر.

مناف بن کلاب بن مره القرظی) کبار صحابه دن
و عشره مبشره دن اولوب، اسلامه کنلرک بدنجیسی
وبروایتده بشنجیسیدر. اسلامه کلدیکنده ۱۷
باشنده ایدی. بدر، احد، خندق غزائنده وسائر
غزواتک جله سندمه معیت حضرت نبویه بولنوب،
فی سبیل الله اک اول اوق آتان بو ذاتدر. اوق
آتمده فوق العاده مهارتی اولغله، احد محاربه سندمه
حضرت سید الثقلین (صام) افندمزک کندیسنه خطاباً
« ارم یا سعید فداک ابی وای » بیورمش اولدقلری
مرویدر. حقنده بر قاج حدیث شریف صادر اولمشدر.
حضرت عمر (رضه) زماننده ایرانه اسرا بیوریلان
عساکر مسلمینه قائد نصب بیوربله رق، قادسیه ده
بر مظفریت عظمایه نائل اولمش؛ و دولت ایرانیه تک
پایتختی اولان مداینی فتح ایده رک، بتون ایرانک ممالک
اسلامیه دائره سنه ادخالنه موفق اولمشدر. بویوک
خدمتندن صکره عراق والیککنه نصب بیوربله رق،
کوفه شهرینی تأسیس و مرکز اتخاذ ایتمشیدی.
حضرت عمر ارتحال ایده چکی وقت تعیین ابتدیکی
اصحاب شورایه داخل اولوب، حضرت مشارالیه
طرفندن خلیفه اوله جق ذاته سعیدک استعمالی توصیه
بیورلش اولغله، حضرت عثمان (رضه) طرفندن ینه
کوفه والیککنه نصب بیورلمشیدی. حضرت عثمانک
شهادتنده هیچ بر طرفه میل ایتمیوب، و خلافت ادعا-
سنه دخی قالقیشمیوب، خانه سندمه قالمش؛ و معاویه
کویا حضرت عثمانک قاتنی دعوی ایتمک ایچون،
کندیسنک معاوتنه مراجعت ایتمدیکنده، شو بدتلرله
جواب رد ویرمشیدی:

مماوی داؤک الداء العیاء
ولیس لما تجی به دواء

ایدعونی ابو حسن علی
فلن اردد علیه مایشاء

و قلت له اعطنی سیفاً قصیراً
تیمر به العداة والولاء

الطیع فی الذی اعیا علیاً
علی ما قد طمعت به العفاء

لیوم منه خیر منک حیا
وموتاً انت لیره الفداء

کندیلرندن تک چوق احادیث نبویه مروی او-
لوب، اوغللری طاهر، مصعب، محمد و ابراهیم و قزلی

خلیفه متوکل عباسی طرفندن جب اولنه رقی، نصایحندن استفاده اولتمشیدی. مصرده ذوالنون حضرتلریله صحبت ایتشدرد. ۲۵۰ تاریخندن صکره جه وفات ایتشدرد.

سعدونه } اندلس ادبیه لرندن اولوب، قرطبه لی عصام حمیرینک قبزیدرد. نعل شریف حضرت نبوی حقنده اولان شو بر ایکی بیت جمله اشعارندرد :

لعلى احظى بتقبيله فى جنة الفردوس اسقى مقيل
فى ظل طوبى ساكتا آمتا اسقى باكواس من السليل
وامسح القلب به عله يسكن ماچامى به من غليل
قطا لا استشفى باطلال من يهواه اهل الحب فى كل جليل

سعدده } مشاهیر مغنیاتدن اولوب، ابن رامینک جاریه سی ایکن، خلفاء عباسیه دن ابو جعفر منصورک عمی ومصر والیسی بوانان صالح بن علی طرفندن طقسان بیك درهمه اشترا اولتمشیدی. اقاییده مذکورهدرد.

سعدده بنت قمامه } عصر حضرت نبوی به بیتیشن نسواندن اولوب، قادینلره امامت ایدرد، وآنجق اولکربینه کچیوب، اورته لرنده طورور ایدی.

سعدی } (شیخ مصحح الدین — شیرازی) اعظم شعراء ایراندن و حکماء صوفیوندن اولوب، آلتیجی قرن هجری اوخرنده و اتابکان فارسدن سعد بن زنگینک زماننده شیرازده تولد ایتکله، حکمدار مشارالیه منسوب بولنمش اولان پدردی طرفندن اونک نامنه نسبتله (سعدی) تسمیه اولتمشیدی. ۱۰۲ سنه عمر سوروب، طفولیتله کچن ۱۲ سنهدن ماعدا عمرینک ۳۰ سنه سنن تحصیلله، ۳۰ سنه سنن سیاحت و عسکرلکله و ۳۰ سنه سنن دخی انزوا و عبادتله کچیردیکی مشهوردرد. ۶۹۱ تاریخنده وفات ایدیکی معلوم اولوب، بوحالده ۵۸۹ تاریخنده تولد ایتمش اولمی وکستانن یازدینی ۶۵۶ سنه سنده ۶۷ یاشنده اولمی لازم کایرد. حالبوکه کندیبسی کستانده «ای که بنجاه رفت ودر.

خوابی « مصراعیله اللى یاشلرندده اولدیغنی کوستریور. بناءً علیه ولادتی دها صکره اولوب، وفاتنده طقسان یاشلرندده اولمی لازم کایرد. نظمدده فردوسی وانوریدن بشقه مثل نظیری اولیوب، نترده ایسه بی نظیر عد اولنه بیلیر. «کستان» و «بوستان» عنوانلی مشهور کتابلریله دیوانلری و قصائد و ملماتی و سائر اشعاری فصاحت و بلاغتنه و فضل و کالنه برهان عادلرد. لطائف و نکات ادیبانه مه میلی و بک کشایشلی طبع لطیفی اولغله، دائمًا کبرا مجلسلرندده بولنوردی. همام تبریزی ایله بعض ملاطفه لری کچمشدر. حیاتنده تألیفاتنی اقطار عالمه انتشار ایدوب، بیوک شهرت و اعتبار قزائمش اولغله، هر یرده فوق العاده حرمت و اعتباره مظهر اولوردی. بغدادده مدرسه نظامیه ده مشهور شیخ ابو الفرج جوزیدن تحصیل علم ایتمش؛ و برمدت مدرسه مذکورده تدریس دخی ایتشدرد. شیخ شهاب الدین سهروردی و پیر طریقت حضرت عبدالقادر کیلانیدن اخذ انابت ایتشدی. اون دوت دفته حجه و زیارت روضه مطهره به کیدوب، عمرینک بر بیوک قسمنی عراق و شامده کچیرمش، و مصر و روم و خراسان و هند و ماوراء النهر و کاشغاره قدر سیاحت و جهاد طریقیله کیتمش؛ و اهل صلیب محارباتنده فرنکرک الینه اسیر دوشوب، بر مدت طراپلس شام استکاماتنک انشاسنده عمله کرویهله چالیشدیلمش؛ و نهایت حلب اغنیاسندن بری طرفندن فدیبه ایله تخلیص اولتمش ایدی. شیراز جوارنده انزوا به چکیلوب، عبادتله مشغول اولدیغنی وقت اکا بر مصر زیارتنه کیدوب، اطعمه لذیذه تقدیم ایتکله، بدیکندن فضلده سنن، اورادن کچن اودونجیلر یسونلردیه، بر زنبیلله بنجره دن آصمغنی حادت ایدتمش ایدی. اک بیوک شهرتی غزلیسانده اولوب، بونلرک اکثری رموز تصوفیه و حقایق حارفانه بی مضمندر. کستان و بوستانیه سائر بعض آثاری آوروپانک اکثر السنه سنه دفاتله ترجمه اولتمشدر. ترجمه ده متعدد شرحلری و کستانک کوزل بر عمرنی ترجمه سی دخی واردرد، که مصرده طبع و نشر

اولنشدرد . کلیات آثاری ایرانده وهندستانده دفعاتله طبع اولندیقی کبی ، کستان وبوستانی استانبولده دخی مکرراً باصلمشدر . مرقدی شیرازده الیوم مهور وزیر : کاهدره اشعاری نمونه ایرادینه احتیاجدن وارسته اوله جق درجه ده مشهور اولدیفندن ، یالکز شویت حکیمان سنک ایرادیه اکتفا ایدرز :

برک درختان سبز در نظر هوشیار
هر ورقی دفترت معرفت کردگار

عثمائی قدمات شعر اسندن اوج ذاتک
سعدی } مخلصیدر :

برساقی نامه سی وخیلی اشعاری واردرد . شو قطعه
جمله اشعارندرد :

وازلکدم ای صنم ساکه هوادار اولدن
کل یوزکون هر سحر ببلبل کبی زار اولدن
بن الم چکدم غم سوای زلفکدن سنک
چونکه سن ال چکمدک اغیارله یار اولدن

— ایکنجیسی سالف الترجه تاجی زاده جعفر
چلیبک برادری (سعدی چلی) در، که شعر وانشای
برادرینک کی قدر شهرت بولماش ایسه ده ، دها استا.
دانه اولدیفی متفق ایدرد . برادری جعفر چلی
اهدام اولندوقده ، محبت برادرانه تأثیرله بعض تفوهانده
بولندیفی مستوع پادشاهی اولمغله ، برمدت منکوب
قالمش ایسه ده ، بعده مصره نامه همایون تحریری
اقتضا ایدوب ، کندیسنک مهارت منشیانه سنه مراجعت
مجبوری روعا اولمغله ، تلطیف و آغیر جائزه لره تسریر
بیورلمش ایدی . سخن مدرسی ایدی . عربی قصائد
وهنشاکی وشرح وفتاحه وشرح وقایه به حواشیی واردرد .
عقائد نسفیه بی دخی عربی نظمه چکمش ، ودها بر
طاقم رسائل یازمشدر . وفاتی ۹۲۲ نارینخنده واقع
اولمشدر . شویت جمله اشعارندرد :

یارب تولیدی عالم ایچنده دل اولسه
باری اولورسه هر کزله مائل اولسه

— اوچنجیسی سالف الترجه شیخ الاسلام (سعدی)
الدین سعدی افندی) در .

{ ابو القاسم علی بن جعفر الصقلی }
سعدی { ابدان اولوب ، صقلیه یعنی سیحلیه
آطه سننده نشأت ایش ، وزمانی شعر اسنک تراجم

احوالی جامع برکتایله صرفه دائر « ابنیه الاسماء »
و « تصریف الافعال » عنوانرله ایکی تألیفی واردرد .
۵۱۴ نارینخنده وفات ایشدر .
سعدی { بنت عمرو المریه } صحابایتدن اولوب ،
{ عشره مبشره دن طلحه بن عبد الله
(رضه) ک زوجیسی ویحیی بن طلحه نک والده سیدر .
بعض احادیث شریفه نک راوبه سیدر .

سعدی { بتلیس ولایتده وبتلیسک ۵۰ کیلو-
متره جنوب غربیسنده اوله رق بهتان
صوبی وادیسنده ونهر مذکور ایله بتلیس نهری آره سنده
۳۸° عرض شمالی ایله ۳۳° ۳۹° طول شرقیده
واقع سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب ، ثلثانی مسله
وبر ثلثی ارمنی ، سریانی ، زیدی وسائر اولق اوزره ،
۱۵۰۰۰ اهالیسی ، ۵ جامی ، ۲۴ مسجدی ، ۲
تکیه سی ، ۱ ارمنی ، ۲ قتلک و ۱ سریانی کلیسایسی ،
۱۵ مدرسه سی ، اسکی بر قلعه سی و ۵۰۰ مغازه و
دکان واردرد . قصبه باغ وباغچه لره محاط وپک منبت
بر وادیده واقع اولمغله ، خارجدن منظره سی فایضه
کوزل ایسه ده ، ایچریسی نظافت و طهارتدن محروم
اولوب ، ابنیه سی دخی پک رطوبتلی اولدیفندن ، کوز
خسته لقریلله تزله وسائر امراض اکسیک دکلدرد .
صوبی ده پک آز اولوب ، ایکی نهر آره سننده واقع
اولدیفی حالده ، بونلرک صوبیندن نه ایچمک نه ده
اطرافنده کی اراضی بی سق ایچون استفاده اولنه میورد .
سعدرده یوک وفتیک وپاموقدن شال ، سجاده ، عبا ،
بیاض وقرمزی بز وسائر منسوجاتله آبنوس وفیل
دیشندن باستون چیقارمالق کبی شیلر وکار قدیم
اسلحه نجارچه اعمال اولنور . قصبه نک اطرافنده
مالطه طاشنه مشابه بر طاش بولنوب ، بوندن بر نوع
آلچی دخی اعمال و ابنیه ده استعمال اولنور . قصبه
جوارلرنده یکپاره طاشک ایچنه اوبولمش خان ومغازه
کبی بعض ابنیه بولنیورد . پک اسکی بر قصبه اولدیفی
صروی ایسه ده ، بو روایت بر کونه آثار عتیقه ایله
مؤک دکلدرد . لسان محلی عربی اولوب ، ترکیه ،
کردجه وارمنیجه تکلم ایدنلر دخی واردرد . —
سعدر قضاسی شمال شرقی جهتندن شروان ، شمال
غربی طرفندن غزران ، جنوب غربی جهتندن رضوان ،
جنوب شرقی طرفندن دخی اروه قضالریله محاط و

محدود اولوب، رستاق، ناورو، رشان و باسرد نا-
 حیه لزیله برابر ۵۴ قریه دن مرکبدر. اراضیسی پک
 مثبت اولوب، بغدادی، آریه، برنج، سیسام و ساثر
 حیواناتله پاموق، توتون و میوه و سبزه لرك انواعی
 حاصل اولور. اوزومک بر مقداری قوریدیلوب،
 پکمز دخی چیقاریلیر، و بعض میوه لردن پستیل
 پاییلیر. خیلی مقدار بال دخی چیقار. حیواناتی ده
 چوق اولوب، خیلی پنیر و پیساغی چیقار. درون
 قضاده بر کوردرلی ایلیجه ایله بهتان نهری کنارنده
 پترول بولنور. نه لرك اوزرنده بر قاچ کارکیر کوپری
 و بعض اسکی قلعه خرابه لری واردر. قضااتک اها-
 لیدی ۲۵۰۰۰ کشیدن زیاده جه اولوب، قسم کایسی
 مسلدر.

سعد } سنجاغی: بتلیس ولایتی ترکیب ایدن
 } درت سنجاغک بری واک جنوبیسی
 اولوب، شمالاً نفس بتلیس، شمال غربی جهتدن کنج
 سنجاقریله، غرباً و جنوباً دیار بکر، جنوب شرقی
 جهتندن و شرقاً دخی وان ولایتیله محدود و محاطدر.
 ۲۰° ۳۷' ایله ۳۰° ۳۸' عرض شمالی و ۳۳' ۳۸°
 ایله ۱۶' ۴۰° طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب،
 جنوباً دجله ایرماغیله و غرب جهتندن قسماً بظمان
 صویله آیرلمشدر. اراضیسی بتلیس سنجاغک قسم
 شمالیسنده کی طاغ لرك اتکارندن عبارت اولوب،
 عمومیت اوزره شمالدن جنوبه متوجه بر طاقم وا-
 دیلردن عبارتدر. بتون میاه جاریه سی دجله یه دو-
 ککیلوب، بونلرك اگ بیوکی بهتان نهریدر، که وان
 ولایتندن کلوب، غربه وبعده غرب جنوبی یه طوغری
 جریانه بتلیسدن کلن باشور نهریله برلشدکن صکره
 جنوبه طوغری دونه لرك، دجله یه دوکیلور. اینکیجیسی
 خطو نهریدر، که بتلیس سنجاغک قسم غربیسنده
 وهمناهی اولان قضاده نبعان ایدن بر چوق چایلرك
 اجتماعندن بالتشکل، جنوبه طوغری ایتر. بو نه لره
 منصب اولتی اوزره بر چوق چای و دره لر دخی
 واردر. اراضیسی وعلی الخصوص سمرد جوار لرنده
 پک مثبت اولوب، حبوبات و میوه و سبزه لری احتیا-
 جات محلیه یه کفایت ایتدکن صکره، بر خیلی مقدا-
 ری ده بتلیس و دیار بکره نقل اولنور. باغلری ده
 چوق اولوب، سنوی ۲۵۰۰۰۰ قیسه شراب

چیقاریلیر. سمرد قضااسنک معدن نام موقعنده وقتیه
 ایشلمکنده بولمش بر باقیر و برده سیمی قورشون
 معدنی بولندیفی کبی، اروه قضااسنده دخی آلتون
 معدنی بولمش ایسنده، مصارفی حاصلاتندن زیاده
 اوله جنفی تخمین اولنه رق ایشلمه مشدر. سمرد قضا-
 سنده امراض جلدیه یه نافع بر کوردرلی صو بولنوب،
 قیشین صیحاغ و یازین صو قودر. سنجاغک حیوانات
 اهلیه سی ۱۵۰۰۰ صیغیر، ۵۵۰۰ آت، ۲۷۳ ۸۱
 قیون و ۲۸۹ ۷۹ کچیدن عبارتدر. تفتیک کچیس
 دخی بولنور. سنجاغک هواسی صاغلام و متمدل
 اولوب، قیشین قاریا غارسه ده، یالکز طاغ لره ده
 بیلیر. ایلک بهارده ظهور ایدن صیتمه لره بعض
 امراض جلدیه اهالینک نظافته عدم دقتندن ایلی
 کلوب، هوانک و خامتسندن دکلدر. مع هذا یوز
 یاشلرنده آدم لرك کثرتی هوانک صاغلامفنه دالدر.
 سنجاغ داخلیله بر رشديه، ۶ مدرسه و ۵۷ صیبان
 مکتبی بولنوب، ارمیلرك دخی ذکوره مخصوص ۲
 و اناثه مخصوص بر رشديه مکتبه ۲۳ صیبان مکتبی
 و قتولیک ارمیلره پروتستان کلدانیلرك ده اوچر
 رشديه مکتبلی واردر. سمرد سنجاغی بوجه زیر
 ۵ قضا و ۳ ناحیه یه منقسم اولوب، ۵۷۰ قریه
 و ۷۴۲ ۱۰۰ اهالی بی جامعدر:

ناحیه	قضا
رضوان	سمرد
زبرق	شروان
دیرکول	اروه
—	برواری
—	غزدان

اهالی مرقومه نك ۶۴۴۴۸۸ ی مسالم، ۲۸۱۱۹ ی
 ارمنی، ۱۰۰۰ ی ارمنی قتولیک، ۱۰۳۳ ی
 ارمنی پروتستانی، ۲۶۰۰ ی کلدانی قتولیک، ۴۲۵۰ سی
 یعقوبی سریانی، ۱۰۹۲ سی ده یزیدیدر. مسلمانلر
 باشلیجه ترك و کرددن عبارت اولوب، بر مقداری ده
 عربدر.

سعودی } (محمد) سلطان مراد خان ثالث
 } دوری شعرا سندن اولوب، ادر-
 نه لیدر. ابوالسعود افندی نك درسنه ملازمت ایدوب،
 سلیمانیه مدرسینی سلکنه کچمشدی. شو بیت
 اونکدر:

کوردیته روی یاری دوشدی سینهمه دره
طفل اشکم اوردی کندین اغلیوب یودن یه

سمید } صحابه دن بر وجه زیر بر قاچ ذاتک
} اسمیر: (سمید بن الحارث القرشی

السهمی) که برادر لرله برابر حبشه هجرت ایشیدی،
و ۱۵۰ نجی سال هجریده یرموک وقعه سنده وبر روا.

یتده اجنادین محاربه سنده شهید اولمشدر. — (سمید
بن حاطب القرشی الجحمی) که بر حدیث شریفک را.

ویسیدر. — (سمید بن حرث القرشی المخزومی) که
فتح مکه دن اول اسلامه کلوب، ۱۵۰ یاشنده اولدینی

حالد، فتح مکه ده حاضر بولتمش؛ وبعده کوفه ده
ساکن اولوب، خراسان غزواتنده حاضر بولتمش،

ونهایت کوفه ده بر کوله سی یدیه قتل اولتمشدر. —
(سمید بن حصین). — (سمید بن حمیده النیشیری) که

ابو طالب حقتده بر حدیث شریفک راویسیدر. —
(سمید بن خالد القرشی الاموی) که پدر و والده سی

حبشه هجرت ایدنلردن اولمغله، اوراده طونمش،
وبعده جعفر بن ابی طالبله عودت ایشیدی. —

(سمید بن ابی راشد الجحمی) که بر حدیث شریفک
راویسیدر. — (سمید بن الربیع الانصاری) که یمامه

وقعه سنده شهید اولانلر عدادنده مذکوردر. —
(سمید بن ربیع) که بر حدیث شریف روایت ایشدر.

— (سمید بن رقیش) که یزید بن رقیشک برادری
اولوب، هجرت نبویه دن اول اهل وعیالیه مدینه یه

هجرت ایشیدی. — (سمید بن زیاد الطائی) که بر
حدیث شریفک راویسی اولوب، بعض کتبه اسمی

سمد بن یزید یاخود یزید بن کعب وکعب بن یزید دینه
قید اولمشدر. — (سمید بن زید القرشی العدوی)

[«سمید بن زید» ماده سننه مراجعت بیوریه.]
— (سمید بن سعد الانصاری الساعدی) که

پدری و برادری قیس ایله برابر صحابه دن اوواب،
کندیستدن بعض احادیث شریفه مرویدر. —

(سمید بن سمید بن العاص القرشی) که خالد بن
ولید حضر ترینیک خاله سنک اوغلی اولوب، فتح مکه دن

آز اول اسلامه کلش، وطائف غزاسنده شهید
اولمشدر. — (سمید بن سفیان الرعینی). —

(سمید بن سوید الانصاری الحدری) که والده دن
سمره بن جندبک برادری اولوب، احد وقعه سنده

شهید اولمشدر. اوغلاری عقبه وعبدالمکک کندیستدن
روایت ایشلدر. — (سمید بن سراجیل الکندی)

که برادر زاده سی معروف بن قیس ایله برابر مبعوثاً
زید حضرت نبوی به کلوب، شرف اسلامه مشرف

اولمش؛ ویکنی مرقوم معروف ارتداد ایدوب، بحیر
محاربه سنده مرته اوله رق قتل اولتمشدر. — (سمید

بن العاص بن سمید بن العاص القرشی الاموی) که
اشراف قریشدن اولوب، جسارت و شجاعتیه وکثرت

سخا وکرمیه مشهوردر. هجرت نبویه سنه سی دنیاه
کلوب، پدری بدر غزاسنده، کافر اولدینی حالده،

حضرت علی بن ابی طالب (رضه) یدیه قتل اولتمشدر.
جدی سمید بن طاص (ابو احیبه) دینکله معروف

اولوب، بین القریش پک معتبر ایدی. صاحب ترجمه
حسن خطده وفضاحتده دخی ماهر اولوب، حضرت

عثمان (رضه) زماننده قرآن کریمی یازانلرک بریدر.
خلیفه مشارالیه کندیستی ولید بن عقبه دن صکره

کوفه والیکنه تعیین ایش اولمغله، اورادن طبرستان
وجرجانی و نقض عهد ایش اولان آذربایجانی فتح

ایشیدی. حضرت عثمانک شهادتندن صکره اختیار
عزلت ایدوب، جل و صفین محاربه لرنده بولنامش؛

وحکومت معاویه ده تقرر ایدنجه، یاننه کیدوب،
معیتنده بولندیفته عندرخواه اولمغله، مدینه والیکنه

نصب اولنه رق، مروانله بالدفعات خلف سلف
اولمشدی. اوغلاری یحیی و عمر و سائر تابعین کندیستدن

روایت ایشلدر. — (سمید بن عاص القرشی
الجحمی) که فضلا و زهاد صحابه دن اولوب، خیر

غزاسندن اولجه اسلامه کلش، و مدینه یه هجرت
ایش ایدی. عهد حضرت فاروقیده حصه والی تعیین

بیوریه رق، خلیفه مشارالیه حصی تشریف لرنده اورا
فقراسنک بر دفتربخی ایشتمش، وقراسنک میاننده

سعید بن طاهر اسمعی کورنجه تعجب ایدوب، کندیسنه برکیسه آلتون کوندرمش ایسه‌ده، صاحب ترجمه هیچ بر دانه‌سنی آلیوب، تمامله محتاجینه توزیع و تقسیم ایلش ایدی. هجرت نبویه تک ۲۹ نجی سا. لنده شامک قیساریه قصبه‌سنده، حامل اولدیغی حالده وفات ایتشدرد. ودیگر بر روایتده رقدده ویا حصده ۲۰ ویا ۲۱ سنه‌سنده ارتحال ایتشدرد. وفا. تنده ۴۰ یا شنده اولوب، ذریقی قالماشدرد. یرموک وقعه‌سنده، ابو عبیده تک طلحی اوزرینه، جانب حضرت فاروقیدن امداده کوندرلمش اولدیغی مرویدر. — (ابو عبدالعزیز سعید) که اوغلی عبدالعزیز کندیسندن روایت ایتشدرد. — (سعید بن عبید بن قیس القرشی الفهری) که قدمای صحابه‌دن او. لوب، ایکنجی قافله ابله حبشه هجرت ایتشیدی. — (سعید بن عبید) (سعید بن عبید الثقی الطائی) که طائف غزاسنده ابو سفیان طرفندن آیلان بر اوقله بر کوزی سقطلمش ایدی. — (سعید بن عثمان الانصاری الزرقی) که عقبه تک برادری اولوب، «الذین استز لهم الشيطان بعض ما کسبوا ولقد عفا الله عنهم» قولیه مراد بیوریلانلرک بریدر. دیگر ایکیسی عثمان بن عفان (رضه) ابله عقبه بن عثماندر. — (سعید یاخود معبد بن عمرو التیمی) که ایکنجی قافله ابله حبشه هجرت ایدلردن اولوب، اجنادین وقعه‌سنده شهید اولمشدرد. — (سعید بن عمرو بن غزیه الانصاری) که بنه صحابه‌دن حارث بن عمروک برا. دریدر. — (سعید بن عمرو الکنندی) که محمد بن المطلب الخزاعی کندیسندن روایت ایتشدرد. — (سعید بن القشب الازدی) که بنی امیه تک حلیقی اولوب، جانب حضرت نبویدن جرشه تولیه بیو. رلشیدی. — (سعید بن قیس الانصاری السلی) که غزای بدرده بولنا نلردند. — کثیره بنت سفیانک آزادلیسی سعید که جانب رسول الله (صلام) دن باشی مسج بیورلشیدی. — حضرت فخرکائات (صلام) افندمترک آزادلیسی اولان (سعید بن مینا). — (سعید بن عمران الهمدانی الناعطی) که حضرت علی (رضه) تک خدمت کتابتنده بولنوب، حضرت رسول الله (صلام) افندمتره یتشمش؛ ویرموک محاربه‌سنده بو. لنوب، بعده قادیسیه عسکرینه امداد ایچون عراقه کیتمش؛ و صکره حجر بن عدینک معیتنده بولتمقله،

زیاد طرفندن بونکه برابر شامه کوندربله‌رک، معاویه طرفندن قتلنه قصد اولتمش ایسه‌ده، حمزه بن مالک همدانینک شفاعتیله قورتارلمش ایدی. مصعب بن زبیر کوفه حاکی اولدیغنده، بو ذاتی قاضیلقمده استخدام ایتشدی. حضرت ابا بکردن روایت احادیث شریفه ایتشدرد. — (سعید بن وقش الاسدی) که بنی غنم بن دوداندن اولوب، اهل وعیالیله برابر مدینه‌یه هجرت ایتشیدی. — (سعید بن وهب الخیوانی الهمدانی) که جاهلیته دخی یتشمش، واهل کوفه‌دن معدود اولوب، صحابه‌دن روایت ایتشدرد. — (سعید بن ربیع القرشی المخزومی) که بر روایتده فتح مکه‌دن اولجه اسلامه کش، و بر روایتده فتح مکه‌ده شرائطه اسلامه کلن مؤلفه قلوبدن بولتمشدر. اصل اسمی (صرم) اولوب، جانب حضرت نبویدن (سعید) تسمیه بیورلشیدی. عهد حضرت فاروقیده کوزلربنه عمی طاری اولوب، بعده دها چوق وقت یا شامش، و ۴۵ تاریخنده ۱۱۴ یا شنده مدینه‌ده و بر روایتده مکه‌ده وفات ایتشدرد. — (سعید بن زید الازدی) که اهل مصر دن معدود اولوب، ابو الحخیر بزنی کندیسندن روایت ایتشدرد.

سعید } دیا بکرده حکومت سورمش اولان
 { بنی مروان ملوکنک بشیحیسی اولوب،
 ابو نصرک اوغلی و خلیفدر. پدیری طرفندن آمده و برادری نصر میافارقینه نصب اولتمشدی. بشیحی قرن هجری واسطنده آزمدت حکومت سوروب، وفات ایتمکه، برادری نصر آمدی دخی تصرف ایتشدرد.

سعید } مننده حکومت سورمش اولان بنی
 { نجاح ملوکنک ایکنجیسی اولوب،
 دولت مذکوره تک بانیسی اولان نجاحک اوغلیدر.
 ۴۵۲ تاریخنده پدربنه خلف اولمشدر.

سعید } (ملک — ناصر الدین محمد برکت)
 { مصرده حکومت سورمش اولان
 غلامان اترک ملوکنک بشیحیسی اولوب، ملک ظاهر بیبرسک بیوک اوغلیدر. ۶۷۶ تاریخنده پدربنه خلف اولمشدر.

سعید } (قاضی محمد سعید الدین خان سهادر)
 { هندستان علما و شراسندن اولوب،
 بر مدت انکلیز حکومتی طرفندن قاضیلقمده استخدام اولتمش؛ و بر آرمهلق صغیرالسن بولکان فرح آباد حاکنه آتالقی ایتمش؛ و نهایت کوشه ازوابه چکیله‌رک، ۱۲۶۲ ده وفات ایتشدرد. فارسی وارد و لسانلرنده

خیال مورخطکه دونوب دل وادی نمله
سلیاتم خربدار وصالک اولم نمله

— اوخجیسی (فرائضی زاده محمد —) بروسه لی
اولوب، طریق تدریسه دخول ایله، امیر سلطان جامعی
خطابتنه نائل اولمشدی . ۱۲۵۱ ده وفات ایتشدر .
«کلشن معارف» اسمیله بر تاریخی واردر، که مطبوع
ومتداولدر . شو بیت مناجاتی حاوی برغزلنددر :

حضرت فخر جهانک حرمتنه لطف ایدوب
هول محشرده سعمیده شفقتک ایله روا

— دردنجیسی (چهارشنبه لی زاده محمد —)
استانبوللی اولوب، طریق قضایه سلوک ایله، قدس
ومصر ومکه مولوتلرنده بولندقدن صکره، ۱۲۷۰
تاریخلرنده تجارتنخانه مجلسی مفتیلکنه نصب اولمش
ایدی . شو مطلع اونکدر :

آلداتوب لاق وکذافنه ایناندردی بی
وعده وصاله خیلی اویاناندردی بی

— بشنجیسی (محمد —) اسکدارده مدفون شیخ
نصوحی احفادنن وصدوردن اولوب، شو مطلع
اونکدر :

رستم رزم جفام درد جوشندر بکا
داغ آتشتاب سینم زینت تدر بکا

سعید ایلی { قونیه ولایت وسنجاغنده مرکز
۱۳ قریه دن مرکبدر .

سعید بک { (حضر آغا زاده) اندرون هما .
ده وفات ایتشدر . مطبوع دیوانچه سی واردر .

سعید بن ائردی { (ابو الفتنام — بن
اسلامدن اولوب، خلفاء عباسیه دن مفتی لاسرالهک
زماننده بغدادده بیمارستان عضدینک مدیری ایدی .
پدری هبة الله بن ائردی ایله برادرلری ابو علی حسن
وجمال الدین علی دخی متمیزان اطبادن ایدیلر .

سعید بن اسماعیل { (ابوعثمان — الواهظ
وصالحیندن مستجاب الدعوه بر ذات اولوب، نیسا .

شماری وبعض مثنویانی واردر . شو بر ایکی بیت
بر مثنویسنددر :

بنام آن که عاشق کام ازو یافت
بشغل عشق جان الهام ازو یافت
چراغ افروز باغ از آتش کل
چن آواز آب چشم بلبلب

سعید { «پورت سعید» ماده سنه مراجعت
سوریه . [

سعید { (بن سهیل الانصاری الاشهرلی) صحابه .
دن اولوب، بدر غزاسنده حاضر
بولمشدر .

سعیدا { ایران شعراسندن ایکی کشینک مخلصی
(اولوب، برنجیسی بزدی اولدیغی
خالده، اصفهانده باشامش، ونقاشلقده مهارت صاحبی
بولمشدر . شو بیت اونکدر :

کس نیست که خرام زدل ریش برآرد
این خارمکر آتشی از خویش برآرد

— ایکنجیسی قومشه سمداسندن اولوب، شو
رباعی اونکدر :

چيست دانی زندگانی دل زجان برداشتن
خویشترنار رفته رفته از میان برداشتن
از صورت نیست کل دادن بدست دوستان
تا توان خاری زراه دشمنان برداشتن

سعید آباد { طبرستانده بر کوچک قصبه
(وفارسده اصطرخر قرینده متین
بر قلعه اولدیغی یاقوت حموی بیان ایدیور . بو قلمده
حضرت علی (رضه) زماننده زیاد بن ابیه وواخر
یام بنی امیه ده منصور بن جعفر تحصن ایتشیدی .

سعید افندی { بر وجه زیر بش کشینک
سمیدر :

برنجیسی (شیخ —) بلغرادده مولویخانه شیخی اولوب،
۱۱۴۰ ده اوراده وفات ایتشدر . شو بیت اونکدر :

صفحه روی جهان افروزینه جانامک
دست قدرت بر قلم چکمشده ابرو قومیش آد

— ایکنجیسی (سعدالله —) دیاربکرلی اولوب،
دست میدیده بعض وزرائک دیوان کتاتبند بولمش ؛
۱۲۳۷ ده جانب مصره کیدوب، مطبعه مصریه تک
صحیحکنه نصب اولمشدی . ۱۲۴۷ ده اوراده
فات ایتشدر . بر قاچ رساله منظومه سی واردر .
شو مطلع اونکدر :

بوده ساکن ایدی . اقوال طرافانه و افعال زاهدانه .
سی مشهور در . ۲۹۸ تاریخنده وفات ایتشدر .

{ سعید بن اومن } [« ابو زید انصاری »
ماده سنه مراجعت .]

{ سعید بن بطریق } [« ابن بطریق » ماده سنه
مراجعت بیوریه .]

{ سعید بن توفیل } { مشاهیر اطباء عربدن
اولوب ، مصرده احمد

بن طولونک خدمت طبابتنده بولنوردی . حضر
و سفرده حکمدار مشارالیهدن غیر مفارق ایکن ،
انطاکیه یه اولان سفرنده احمد بن طولونک مبتلا
اولدینی اسالندن تخلیصنه مقتدر اوله مدینه یچون ، نو .
جهتی غائب ایدوب ، ضرب و تشهیردن صکره خانه سی
یغما ایدلمش ؛ و ۲۶۹ تاریخنده بو معامله دن متأثراً
وفات ایتشدر .

{ سعید بن جبیر } { ابو عبدالله یا خود ابو محمد
الاسدی } اهلام تابعیندن

و مشاهیر فضلالی صالحیندن اولوب ، کوفه لیدر .
عبدالله بن عباس و عبدالله بن عمر (رضهم) دن اخذ
علم ایدوب ، حدیث و فقه و تفسیرده عصرینک فریدی
ایدی . عبدالله بن عتبه بن مسعوده و بعده ابو برده
بن موسی الاشعری یه کتابک ایتش ؛ و برمدت اصفه انده
اقامت ایدوب ، بعده عراقک سنبلان قره سنه چکلمش
ایدی . ۹۵ سنه سنه ۴۹ یاشنده اولدینی خالد ،
واسطده شهر مذکورک خارجنده قبری زیارتکاهدرو .
مقتولاً وفات ایتشدر .

{ سعید بن زید } { بن عمرو بن نفیل بن عبد
الغزی القرشی العدوی }

کبار صحابه دن و عشره مبشره دن اولوب ، حضرت عمر
فاروق (رضه) ک عم زاده سیدر . و نسبلری تفیلده
برلشیر . حضرت فاروقک قاین و انیشته سی دخی اولوب ،
کنندیسی حضرت مشارالیهک همشیره سی فاطمه بنت
خطابی تزوج ایتش ، و کنندی همشیره سی حاتکه بنت
زید ایلاک قوجه سی عبدالله بن ابی بکر الصدیقک
شهادتندن صکره جناب فاروقه وارمش ایدی . کنیه سی
(ابو اعور) و (ابو ثور) در . کنندیسیله زوجه سی
فاطمه حضرت عمر دن چوق اول اسلامه کلوب ، حبشه
هجرت ایتشدر دی . طلحه بن عبد الله برابر جانب
حضرت نبویدن لاجل النجسس شام طرفقنه اعزام

بیورلمش اولدیفندن ، بدر غزاسنده بولنه میوب ،
رسالتپناه افندمز اولقرینی آیتشدر دی . سازغزواتک
جمله سنده معیت حضرت نبویه بولتمشدر . بعده
یرموک محاربه سنده و دمشقک محاصره سنده دخی حاضر
ایدی . مستجاب الدعوه اولدینی مشهور در . ۵۰ و یا
۵۱ تاریخ هجره سنده ۷۰ یاشتی کچکین اولدینی
خالده ، مدینه قربنده عقیق نام مجله و وفات ایدوب ،
سمد بن وقاص حضرتلری طرفندن غسل اولتمش ،
و حضرت عبد الله بن عمر (رضهما) طرفندن جنازه
نمازی قیلنشدر .

{ سعید بن سناء الملك } { (القاضی —) مشا .
هیر شعرا و ادبادن

اولوب ، مصر لیدر . ثروت و سامان صاحبی بر ذات
ایدی . « دار الطراز » عنوانله مرتب دیوان اشعاری
واردرو . جاحظک « کتاب الحیوان » نی اختصار ایدوب ،
« روح الحیوان » تسمیه ایتشدر . قاضی فاضل ایله اولان
مخابراتی دخی جمع و تدوین ایتشدر . ۵۰ تاریخخلرنده
طوغوب ، ۶۰۸ ده قاهره ده وفات ایتشدر . برچوق
نوادری منقولدر . شو بیت قصیده عینه سنک
مطالعیدر :

فراق قضی اللهم والقلب بالجمع
وهجر تولى صلح عقیق مع الدمع

{ سعید بن عبد الرحمن } [« ابن عبد ربه »
ماده سنه مراجعت .]

{ سعید بن عبد العزيز } { (ابوسهل — النیلی)
عراقده ظهور ایدن

مشاهیر اطبا و ادبادن اولوب ، طیده « اختصار کتاب
المسائل الحنین » و « تلخیص شرح جالینوس لکتاب
الفصول مع نکت من شرح الرازی » عنوانلریله ایکی
تألیفی و برخیلی اشعاری واردرو .

{ سعید بن المبارك } [« ابن دهان » ماده سنه
مراجعت بیوریه .]

{ سعید بن محمد } { مؤلفیندن اولوب ، « منهاج
العابدین » و « سعید نامه

عنوانلی کتابلرک صاحبیدر .

{ سعید بن محمد } [« ابن بفونش » ماده سنه
مراجعت بیوریه .]

{ سعید بن مسعوده } [« اخفش اوسط
ماده سنه مراجعت .]

فی الطب ، « الاقناع » ، « التلخیص النظامی » ،
 « کتاب خلق الانسان » ، « کتاب فی الیرقان » ،
 « مقالة فی صفات ترکیب الادویة » ، « مقالة فی ذکر
 الحدود والفروق » ، « مقالة فی تحدید مبادئ الاقاول
 الملفوظ بها وتعیدها » ، « جوابات عن مسائل طبیة »
 وسائرہ در .

سعید پاشا { (محمد —) سلطان عثمان خان
 ثالث دورنده مسند صدارت

عظماہ بچن وزران اولوب ، استانبولیدر . خواجگان
 دیوان همایوندن محمدافندیگ اوغلی اولوب ، مکتوبی
 قلبی خلفاسندن ایکن ، الحیلکله فرانسہ به اعزام او-
 لنان بدری معینده کنخداقی خدمتله مملکت مذکور-
 ره به کیده رک ، صنایع جدیده به اکتساب وقوف
 ایتمکله ، عودتده بوراجه بعض صنایعک انتشارینه
 وازان جمله مهندی ابراهیم افندی ایله برابر فن
 طباعتک خطمزه تطبیقله مطبعه صاهره نک کشادینه
 خدمت ایتمشدر . بو مناسبتله داماد ابراهیم پاشانک
 التفاتنه مظهر اولوب ، خواجگان زمره سنه ادخال ،
 ونیجه مناصب مهمه به نصب اولنهرق ، اسوج قرالی
 نزدینه سفارتله کوندرلمش ؛ روسیه وآستریا ایله
 مکالمه ایچون (نمراوه) به اعزام اولنهرق ، بعده
 صاوه نهرنده کی آظه لرده تعیین حدوده مأمور
 اولمش ایدی . ۱۱۵۴ تاریخنده روم ابلی بکر
 بکیلیکی رتبه سیله فرانسه به ایلیچی تعیین اولنهرق ،
 ۵۵ ده اورادن عودتنده توقیمی دیوان همایون و
 بعده دفتر امینی نصب اولنشدی . ۵۷ ده بعض امور
 مهمه ضمننده جانب مصره کیدوب ، عودتنده بته
 توقیمی وبعده دفتر امری اولمش ؛ ۵۹ ده کنخدا
 محمد افندی صدراعظم اولدقده ، اونک برینه کنخدا
 اولوب ، آتیق صدراعظم مشارالیه ایله کینه مد بکنندن ،
 کندی طلی اوزرینه ، دفتر امانتده تنزل ایتمش ایدی .
 ۶۳ ده نانیاً کنخدا اولمش ایسه ده ، بته سنه مذکور-
 رده عزل اولنهرق ، بتکرار توقیمی دفتر امینی
 ومحاسبه جی اولدقدن صکره ، ۶۸ ده نانیاً کنخدای
 صدر عالی و ۶۹ ده مقبول بیقلی علی پاشا برینه
 صدراعظم اولمشدر . ۵ آئی ایله ۱۹ کون بو مقامده
 قالدقدن صکره ، سنه مزبورده عزل اولنهرق ،
 کوتاھیه بهمه حانیه و ۱۱۷۰ ده مصر والیلکنه

سعید بن مسعود شیرازی } مؤلفیندن
 { اولوب ، ۷۵۶ تاریخنده مولد حضرت نبوی کتابخی عربیدن
 فارسی به ترجمه ایتمشدر .

سعید بن المسیب { (ابو محمد — القرشی
 المدنی) کبار تابعیندن

ومدینه منوره ده ظهور ایدن فقهاء سبعة دن اولوب ،
 فقه وحدیثه کی بد طولاسیله وزهد وورعیله مشهور
 در . ملوک امویه به بیعت ایتموب ، بونرک احسانلرخی
 دخی رد ایله ، « لا حاجة لی فیها ولا فی نبی سروان حتی
 اتی الله فیحکم بینی و بینهم » دیو جواب ویرمشدی .
 عبدالملک بن سروان سعیدک قیزی اوغلی وولی عهدی
 ولیده آتی ایستدیکی حالد ، ویرمیوب ، ابو وداعه
 اسمنده بر فقیره ویرمشدی . عبدالملک بن سروان
 اوغلی ولید ایچون بیعت ایستدکده ، صاحب ترجمه
 بیعت ایتمدیکندن ، مدینه والیسی بولنان هشام بن
 اسماعیل ، عبد الملکدن آلدیقی امر اوزرینه ، سعیده
 اللی قرباج اوروب ، اسواق مدینه ده تشهیر ایتمش ؛
 وبونی اولدن خبر آلان بعض احباسبی ایکی مغالی
 بر جواب ویرمستی یاخود صافلاتمستی تکلیف ورجا
 ایتمشله رده ، حتی جامعه کی برینی دکیشدر مکه بیله
 راضی اولمیوب ، سردانه ومتوکلانه طاورامش ایدی .
 خلافت حضرت فاروقینک ایکنجی سنه سی دنیایه
 کلوب ، صحابه دن بر جوق ذواتله کوریشمش ؛ وازواج
 مطهره جناب نبویدن استماع احادیث شریفه ایدوب ،
 اک زیاده ابو هریره (رضه) دن روایت ایتمشدر .
 قرق دفعه ایفای حج شریف ایتمش ؛ وهجرت نبویه نک
 ۹۶ سالنده مدینه ده ارتحال ایلمشدر .

سعید بن هبة الله { (ابوالحسن — بن الحسين)
 خلفاء عباسیه زماننده

ظهور ایدن مشاهیر اطبادن اولوب ، علوم حکمیته ده
 دخی بد طولاسی وار ایدی . ۴۳۶ تاریخنده طوغمش ،
 و ابو العلاء بن التلید ایله سائر اساتذده دن اخذ علم
 ایدوب ، طب و منطق وفلسفه به متعلق برخیلی کتابلر
 یازمش ، و بر جوق طلبه بیشدیرمشدر . خلیفه مقتدی
 باصرالاهک وبعده مستظهر باللهک خدمت طبابتده بو-
 لشمش ؛ و ۴۹۰ ده وفات ایتمشدر . بیمارستان عضدیه
 دخی خدمتی وار ایدی . باشلیجه تألیفاتی : « المغنی

نصب اولمش ؛ و ۷۲ ده آفنه به تحویل مأموریت
ایدوب، متعاقباً مرعشه و فات ایتمشدر.

سعید پاشا } مصر ایالت ممتازسی ولاتندن
{ اولوب، محمد علی پاشا سرحو.
مک اوغلیدر. ۱۲۴۸ ده طوغوب، ۱۲۷۱ ده
عباس پاشادن صکره ولی مصر اولمش ؛ ۹۰ سنه
دیار مصریه بی حسن اداره ایتمکدن صکره، ۱۲۸۰
ده وفات ایتمشدر. آوروپا السنه سنه آشنا اولوب،
حسن تربیه کورمش، و مصرجه خیلی اصلاحات
وترقیات اجراسنه موفق اولمشدر. سویس جدولنک
کشادینه زیاده سیله مساعد اولوب، بو جدولنک آق
دکتر جهتمده کی مدخلنده کندی اسمیله (پورت سعید)
تسمیه اولنان بر قصبه تأسیس ایتمشدر.

سعید پاشا } (داماد —) سلطان محمود
{ خان ثانی و سلطان عبد الحمید
خان دوری و زراسندن اولوب، ۱۲۵۳ ده بر بقی
سنه به قریب مدت و ۱۲۶۳ ده دخی ۱۷ آی قدر
سرعسکرلک ایتمشدر.

سعید خان } (حکیم —) ایران شعرا و
{ اطبا سندن اولوب، شاه عباس
ثانی زمانده یاشامشدر. مرتب دیوانی واردرد. شو
یت اونکدر :

چه غم از فلک بپای خم می نهشت مارا
سرخ زماست روزی که کنند خشت مارا

سعید خان قریشی } هندستان شعرا.
{ سندن اولوب،
ملتانده طوغمش ؛ و شاه جهان ایله عالمکیر ودا.
راشکوه طرفلرندن بعضی مناصبه استخدام اولمشدر.
۱۰۸۷ ده وفات ایدوب، ملتانده کندی حیاتنده
تهیه ایتمش اولدینی ترهده مدفوندر.

سعید کرمانی } (محمد —) ۱۰۰۳ تا.
{ ریختهده یازلمش اولان
«سراج الاولیاء» کتابنک مؤلفیدر.

سعیده } زمان جاهلیتده عربلرک بر بیوک
{ معبدی اولوب، فرات قریبده واقع
ایدی.

سعید هسروی } ایران شعرا سندن اولوب،
{ قاضی شمس الدین طبسینک
معاصریدر.

سعی } (بن سواده العاصری و — بن العداء
{ الفریبی) صحابه دن اولدقلری مرویدر.

سعیمی } قدمای شعرای عثمانیه دن ایکی ذاتک
{ مخلصیدر :

برنجیسی پرزرنیلی اولوب، ابو الفتح سلطان محمد
خان ثانی دورنده تحصیل علوم ایتمکدن صکره،
پرزرننده کوشه انزویه چکمشیدی. بعده برغزلی
سلطان بایزید خانک منظرری اولغله، کندیسینی جلب
بیوره رق، النفات واحسانه ناقل ایتمشدری. «تعریفات»
عنوانیله بر کتابی ده واردرد. شو بیت اونکدر :

صورتک نقشی یازنجه کوکل نامه سنه
قائلر اغلامتی کوزم کریمک خامه سنه

— ایکنجیسی (ممک زاده رمضان افندی)
تیره لی اولوب، مرجیا افندینک دانشمند و مصاحی
ایدی. بعده اسکتوزده قاضی ایکن، مقتولاً وفات
ایتمشدر. حسن خطی دخی وار ایدی. شو بیت
اونکدر :

ناله نی کوز یاشی می اولدی جگر بریاتم
خانه تنده خیساک اولدی مهماتم

سغره } (Segrais) فرانسه شعرا سندن او.
{ لوب، ۱۶۲۵ ده قائنده طوغمش،
۱۷۰۱ ده وفات ایتمشدر. بر قاج منظومه سیله
سائر اشعاری واردرد.

سغره } (Sègre) اسپانیانک قتالونه خطه.
{ سنده بر نهردر، که پیرنه سلسله
جبالندن نبعانله، جنوب غربیه طوغری جریان
ایدردک، ۲۴۰ کیلومترک مسافه قطع ایتمکدن
صکره (ابره) ایرماغنه دو کیلور.

سغو } (Sego) سودان وسطیده و نیجر نهری
{ اوزرنده بوقاری بامبارنک مرکزی
بر شهر اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی واردرد. ۱۵° ۵'
عرض شمالی ایله ۷° ۳۵' طول غربیده واقع او.
لوب، سودان وسطی تجارتنک اک بیوک مخزنلرندن
ممدوددر.

اولان بنی امیه ملوکی خلافتنه اوله رق قائماً بر خطبه بلیغه ایراد ایتشیدی .

سفاقس } تونسک قابس کورفری
{ ساحلنده وتونس شهرینک ۲۲۵

کیلومتره جنوب شرقیسنده و کرکنه آطه لرینک قار .
شیسندنه اوله رق ۵۵° ۴۳' ۳۴° عرض شمالی ایله
۱۵' ۲۵° ۸ طول شرقیده واقع سنخاق مرکزی
بر شهر واسکله اولوب، ۴۲۵۰۰ اهالیسی، ایکی
سوری، بیوک و مصنر بر جامع شرقیه دیکر درت
جامعی، درت مدرسه سی، متعدد زاویه لری، بر
خسته خانه سی، بیوک و ایشلک چارشیمی، (ناظر)
اسمیله یوکسک و نظارتی کوزل بر قله سی، اطرافنده
واسع و یک کوزل باغچه لری، کلینتی و یک مشهور
زیتونیه بادم، انجیر، فستیق، خرما و سائر میوه لری
واردده لیمائی صاغلام ایسه ده، یک درین اولمدیفندن،
بیوک سفاقس آچقیده طورمق مجبوریتنده در .
اهالیسی چالیشقان اولوب، شهرده یوک و یاموق و
ایکدن مختلف قاشلر اعمال اولنوب، دباغخانه و
وسراجخانه لری دخی چوقدر . تجارتی یک ایشلک
اولوب، هله زیتون یاغی اخراجاتی اسکیدن بری یک
چوقدر .

سفاله } یاخود سفالة الذهب (Sofala)
{ آفریقانک شرق جنوبی ساحلنده واقع

(موسامبیق) مملکتنده ۱۰° ۲۰° عرض جنوبی
ایله ۱۰° ۳۷ طول شرقیده و ساحل بخرده بر
قصبه اولوب، عرب جغرافیونک آفریقای شرقیده
معلوماتلری اورایه قدر وایر، و عرب تجارت و بحر یونی
بو قصبه یه قدر سیر و سفر ایدرلردی . ایچ طرفلرده
قوملرده و نهرلرده طولیادقلری آلتونی زنجیلر او
و قتلرده بو اسکله یه ایدرربوب، امته سائر ایله ما-
دله ایتدکلرندن، عربلر بوکا «سفاله الذهب» دیر-
لردی . ایوم بر طاقم قلبه لردن مرکب اولوب،
پورتکیزلیلر طرفندن تأسیس اولمش بر قله سی ده
واردد . موسامبیق مهبجرینک منقسم بولندیفی
سنجاقلردن برینک مرکزیدر . باشلیج، اخراجاتی آلتون
توزیله فیل دیشندن عبارتدر . مقدما موسامبیقک
قسم جنوبیسنده بو اسم ویریلردی .

سفانه } صحابیاتدن بر خاتون اولوب، جود و کرمله
{ مشهور اولان خاتم طاینک قیزیدر .

سغوره } (Segura) اسپانیاده (مورسیه)
{ خطه سنک (شینشیل) ایالتنده بر

نهردر، که سغوره طاغندن نبعالنه، شرق و شرق
جنوبی یه طوغری جریان ایدرک، ۲۵۰ کیلومتره
مسافه قطع ایتدکن صکره، آلیقتنک ۳۸ کیلومتره
جنوب غریبسنده آق دکنر دوکیلور .

سغویه } (Segovie) اسپانیانک اسکی
{ قشتاله خطه سنده و مادریدک ۷۸

کیلومتره شمال غریبسنده همنامی اولان ایالتک سر-
گری بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، سوری،
قله لری، عربلر زمانندن قالمه القصر اسمیله برسانی،
طوبجی مکتبی، درت واروشی، رومالیلر زمانندن
قالمه بر صو یولی، چوخه و سائر منسوجانله
جام فابریقه لری و قیووجیغلیسه متعلق معمولاتی،
جوارنده آلتون و قورشون معدنلریله سرسر، یشم
و سائر احجاری واردد . — سغویه ایالتی شمالاً
بورغوس و والادولید، شمال شرقی جهتندن سوریه،
شرقاً غوآدالاجاره (یعنی وادی الحجاری)، جنوباً
مادرید و تولده، غرباً دخی آویلا ایالتلریله محدود
و محاط اولوب، شمالدن جنوبه بوی ۱۵۰ و اکی ۱۲
ایله ۸۰ کیلومتره آره سنده در . ۱۶۰۰۰۰ اهالی
ایله مسکون اولوب، اراضیسی منبت و صحرالی
چوقدر .

سفاق } (ابو العباس عبد الله بن محمد بن علی
{ بن عبد الله بن عباس بن عبدالمطلب)

خلفاء عباسیه نک برنجیسی اولوب، ابو مسلم خرا-
سانی ایله، بنی امیه بنی مغلوب ایدرک، ممالکی
ضبط ایتدیکنده، ۱۳۲ سنه سی ربیع الاولنده
کوفه ده تخت خلافت و سلطنته یکمش ویدی آی
صکره ملوک بنی امیه نک اخیری اولان مروان
حمار مصرده اجل قضایه اوغرامقله، سفاق تختنده
تقرر ایش ایدی . بعده فرات وادیسنده واقع انبار
شهرینی هاشیمه اسمیله احیا ایدرک، پایتخت الخناذ
ایشیدی . درت سنه ایله طقوز آی اجرای حکومت
ایتدکن صکره، ۱۴۶ سنه سی ذی الحججه سنده چچیک
علتندن وفات ایشدر . وفاتنده ۳۲ یاخنده ایدی .
بنی امیه طرفندن او قدر جور و اذا چکن اهل بیت
نیوی ایچون علامت ماتم اوله رق سیاهه کییشمش
اولدیفی حالده، قاعداً خطبه او قومفی عادت ایدمش

قبيله سنك اسراسى مياننده بولنوب، جانب حضرت نبويدن كيم اولدينى سؤال بيوردلقد، « قوم سيدنك قیزی، پدم اسیری آزاد ایدر، آجی طوبرور، چیلانی کیدیرر، وهیج بر حاجت دیلینی رد ایتر ایدی » ديه جواب برمسيله، فخرکائنات (صلم) افندمن « بونلر مؤمن صفتلیدر » بیوره رق، کندیسینی معزأ شامده بولنان برادری عدی بن خاتمک بانسه ارسال بیورمشلردی. صفانه ایمانه کلوب، برادرینی دخی قبول اسلامه سوق و تشویق ایتمش؛ بو ذات شام وقادسیه فتوحاتنده بولنوب، چوق غیرت کوسترمشدر.

سفری } (بنت یعقوب) سکزنجی قرن هجری
محدثانندن اولوب، دمشقده وسائر

محلرده تدریس حدیثله اشتغال ایتمش، و ۷۴۵ تاربخنده، طفسان یاشنی چککین اولدینی حالده، وفات ابشدر.

سفری محصار } (ودها طوغریسی سیوری
حصار) آبدین ولایتک ازمیر

سبخاغنده وازمیرک ۵۶ کیلومتره غرب جنویسینده قضا سرکزی بر قصبه اولوب، کوزل بر وادینک ایچنده و صوئوق برچایک کنارنده واقعدر. ۲۰۰۰ ی مسلم اولوق اوزره، ۳۶۴۰ اهالیسی واردر. — سفری محصار قضایی غرباً چشمه، شمالاً اورله، شرقاً ازمیر وقوش آطهسی قضالریله، جنوباً دخی قوش آطهسی کورفرزله محاط ومحدود اولوب، صیغه جق ناحیه سیله برابر ۱۴ قریه یی و ۲۸۸۴۰ اهالی بی حاویدر. اهالیسنک ۲۱۰۰۰ ی مسلم وقصوری روم واجنبی ویهودیدر. درون قضاده بر چوق قدیم خرابلر بولنوب، سرکر قضانک اسکلهسی اولان صیغه جق قریهسی (تئوس) شهر قدیمک خرابلری اوزرنده مؤسس اولدینی کبی، لبدوس، قولوفون وقلاروس اسملریله معروف اولان شهرلرک خرابلری دخی بو قضا داخلنده در. اراضیسی بک منبت او. لوب، باشلیجه محصولاتی بقدای، آریه، زیتون وسائردهن عبارتدر. زیتون یاغیسی مشهوردر. اورمانلری دخی چوق اولوب، اک زیاده چام وفستیق آغاجلرینی حاویدر. درون قضاده اهالی مسلییه مخصوص ۵، روملره مخصوص ایکی ذکور وبرانات اوله رق ۳، اجنبیلره مخصوص دخی ۱ که جمعا ۹

مکتب ابتدائی موجوددر. قضانک اراضیسی ۴۷۲ صریح کیلومتره اولوب، ۲۲۰ کیلومترهسی اراضی ضرورهه، ۵۰ کیلومترهسی چایر، ۶۵ کیلومترهسی اورمان، ۱۳۷ کیلومترهسی دخی طاغلق اراضی خالیهدر.

سفری محصار } (ودها طوغریسی سیوری
حصار) آقره ولایت وسبخا

غنده و آقره نك ۱۳۵ کیلومتره غرب جنویسینده قضا سرکزی بر قصبه اولوب، بر یابله نك اوزرنده واقع اولمغله، آب وهواسی بک لطیفدر. اولدجه معمور وتجار تکاه بر قصبه اولوب، ۱۱۲۱۱ اهالیسی، چارشایی، بر قاق جامع شرقی، رشديه مکتبی، وزراء سلجوقیه دن امین الدین میکاشیک جامعنه متصل ۱۵۰۰ جلدی حاوی کتبخانهسی واردر. — سفری محصار قضایی شمالاً میخالجیق وشرقاً خیانه قضالریله، جنوباً قونیه، غرباً دخی خداوندکار ولا یتلریله محدود اولوب، سفاریا برمانی جنوب وشرق وبوکا تابع بورسق نهری دخی شمال حدودینی آیر. رق، قضانک شمال شرقی گوشه سنده برلشیر وشماله طوغری آقارلر. حیدر یاشادن آقره یه کیدن دمیر یول خطی بو قضانک شمالنده سرور ایتمکله، بو طریق کیتدکجه تجارت وزراعتک ترقیسنی موجب اولمقددر. محصولات ارضیهسی بقدای، آریه وسائر حیواناته پاموق، آفیون، جهری ومیوه وسبز لرك انواعندن عبارتدر. قضا داخلنده ۱۸۵۰۰۴ قیون، ۱۳۹۲۴۹ تفتک چکیسی، ۲۹۰۰۰ عادى کچی، ۲۰۰۰۰ صیغیر، ۳۰۰۰ مانده، ۱۰۰۰ اشک، ۱۸۰۰ آت، ۱۱۰ استر و ۵۰ دوه موجود اولوب، خیلی پیاغی وتفتیک چیقار. معمولات صنایعیهسی کلیم، سجاده، آلترن وکوشدن تلکاری بیلزیک وسائر، باقیردن آوانی مختلفه وتفتیکدن بعض منسو جاندن عبارتدر. سرکر قضادن درت ساعتق مسافده زمان قدیمدن قاله بر قایلیمجه واردر. قوز آغاجی قریه سنده هفته ده بر بازار قوریلوب، خیلی آلیش ویریش اولور. درون قضاده ۱۰۸ جامع، ۲۰ مسجد، ۱۸ مدرسه، ۱۱ رشديه، ۱۰۸ صبیان مکتبی، ۱ کتبخانه، ۳۲ تکیه، ۱ کلیسا، ۶ صو دکرمنی، ۵ چشمه وبر چوق اعزه ومظنه سرفدلری موجوددر. اهالی قضا ۳۴۹۰۲ کشیدن عبارت اولوب، سرکر

ده ساکن ۴۰۰۰ قدر ارمیندن ماعداسی مسلم
 وترکرد. قضاتک اوته سنده برینده بر طاقم اسکی
 شهرلرک و از آن جمله شریقون عندنده مشهور اولان
 (عموره) نک خرابه لری موجود اولوب، آثار عتیقه سی
 چوقدر .

سفیان } صحابه دن بر وجه زیر بر قاچ ذاتک
 { اسمیدر : (سفیان بن اسد یاخود
 بن اسید الحضری) که اهل شامدن معدود اولوب ،
 جبرین نفیر کندیسندن روایت ایتشدرد . — (سفیان
 بن ثابت الانصاری) که بتر معونه وقعه سنده برادری
 مالکله برابر شهید اولمشدر . — (سفیان بن حاطب
 الانصاری الظفری) که احد وقعه سنده حاضر بوانوب ،
 بتر معونه محاربه سنده شهید اولمشدر . — (سفیان
 بن الحکم الثقفی) که بر حدیث شریفک راویسیدرد .
 — (سفیان بن خولی العبیدی) که قومی طرفندن
 مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کلوب ، شرف اسلامه
 مشرف اولمشدی . — (سفیان بن ابی زهیر الازدی
 الشوی) که اهل مدینه دن اولوب ، بعض احادیث
 شریفه نک راویسیدر . — (سفیان بن زید الازدی)
 که ابن سیرین کندیسندن روایت ایتشدرد . — (سفیان
 بن سهل یاخود بن ابی سهل) . — (سفیان بن صحابه
 المهری) که شعرا دن ایدی . — (سفیان بن عبد
 الاسد) که مؤلفه قلوب عدادنده مذکوردر . —
 (سفیان بن عبد الله الثقفی الطائی) که عهد حضرت
 فاروقیده عثمان بن ابی العاصدن صکره طائف عاملکنه
 نصب بیورلمشیدی . بعض احادیث شریفه نک راویسیدر .
 — (سفیان بن عطیه الثقفی) که اهل طائف مبعوثا .
 نندن ایدی . — (ابو لیلی سفیان بن ابی العوجاء
 الانصاری) که بمضلعندنده تا بمیندن معدود اولوب ،
 بعضلری دخی بوقاریده ذکر اولنان سفیان بن ابی
 زهیرک عینی اولدیفنی التزام ایتشلردر . — (سفیان
 بن قیس الثقفی الطائی) که ینسه صحابه دن (وهب بن
 قیس) ک و (رفیقہ بنت قیس) ک برادریدر . —
 (سفیان یاخود سیف بن قیس الکنندی) که برادری
 اشعت ایله برابر نزد حضرت نبوی به کله رک ، قومنه
 مؤذنک ایتکله مأمور بیورلمشیدی . — (سفیان
 یاخود نفیر بن محب) که بر حدیث شریفک راویسیدر .
 — (ابو جابر سفیان بن معمر القرشی الجمحی) که
 جیل بن معمرک برادری اولوب ، حبشه هجرت ایدنلر .

سفیان بن عیینه } (ابو محمد — الهالی)

زاهد و متورع بر ذات اولوب ، ۱۰۷ تاریخ هجر بسنده
 کوفه ده طوغمش ، پدیری طرفندن مکّه مکرمه به
 نقل اولمش ایدی . یتمش دفعه ایفای حج شریف
 ایتشدرد . زهری و ابو اسحق سیمی و عمرو بن دینار
 وسائر مشاهیر علمادن روایت ایدوب ، کندیسندن
 دخی بر جوق ذوات و از آن جمله امام شافعی حضر تلری
 روایت ایتشلردر . حضرت امام اعظم ابو حنیفه ایله
 دخی ملاقات ایتشدرد . ارتحالی ۱۹۸ تاریخنده واقع
 اولوب ، مکّه مکرمه نک (حجون) مقبره سنده مدفوندر .

سفیان ثوری } (ابو عبدالله — بن سعید)

وسائر علومده بد طولی احبابندن زاهد و متورع
 و صالح بر ذات اولوب ، ۹۵ تاریخنده کوفه ده دنیابه
 کلش ، ۱۶۱ هـ بصره ده وفات ایتشدرد . آلف الترجه
 سفیان بن عیینه حلال و حرامی تفریقده بو ذاتدن عالم
 کیسه کورمدیکنی بیان ایدیور . مشهور جنید بغدادی
 دی سفیان ثورینک مذهبنه تابع ایدی . و حتی
 حضرت فخر کائنات (صلام) افسندمزدن صکره
 رأس الناس حضرت عمر (رضه) ، بعده عبدالله بن
 عباس (رضه) بعده شعیب و اوندن صکره صاحب
 ترجمه سفیان ثوری بولمشدر .

سفقوری } سفوریه (Séphoris) فلسطینه اسکی بر
 (جلیله) نک سرکزی
 ایدی. حضرت مریم (عم) ک پدر و والده سنک مسقط
 رأسیدر. هرود طرفندن (دیوقیساریه) تسمیه او.
 لشمسدی. ۳۵۳ تاریخنده رومایلر طرفندن تخرب
 اولنوب، بعده اهل صلیب طرفندن احیا اولمش
 ایسهده، صلاح الدین ایوبی طرفندن هدم ایدیلرک،
 شمذیکی حالده ۶۰۰ اهالی بی حاوی بر قریهدر.

سقفینه } صحابه دن اولوب، ازواج مطهره
 حضرت نبویدن ام سلمه (رضا) نک
 کوله سی ایکن، خدمت رسالتینا هیده بولنق شرطیله
 آزاد بیورلمش ایدی. اصل اسمی مهران یا خود
 رومان ویا عبس اولوب، سفرده یوریلان اصحاب اسلمه
 و اشیا سنی بوکا تحمیل ایتدکلرندن، جانب حضرت
 نبویدن (سقفینه) لقبیله تلقیب بیورلمش؛ واسمنی صو-
 رانلر « بنی رسول الله سقفینه تسمیه بیوردی، بشقه
 اسمم یوقدره دیر ایش. کنه سی ابو عبدالرحمن ویا
 (ابو الجحتری) در. بنی امیه زمانلرینه قدر بر حیات
 ایدی.

سقاریا } ساکاریا (Sakaria) آناتولینک بیوک
 ایرماقلرندن اولوب، خداوندکار
 ولایتده آفیون قره حصارینک شمال جهتهده نبعانله
 شرق شمالی به طوغری جریان ایده رک، صولدن
 سیدی چایی آلدقن صکره، شرق جنوبی به طوغری
 دونوب، آقره ولایتنه دخول، وبعده ینه شرق
 شمالی به طوغری دونه رک، سفر بحصار قضائی محیط
 بر قوس تشکیل ایدر؛ وینه خداوندکار ولایتندرکن
 وکندیسندن بیوک اولان پورسقی چاییله برلشدکن
 صکره، صاغدن آقره وچوق صولردن مرکب
 انکین چایی آیر؛ وشماله طوغری آقوب، صاغدن
 قیرمز چایی آلدقن صکره، غرب شمالی به طوغری
 دوز، و آلا طلاغ چاییله دیگر برایی اوقق چایی
 بعدالاذخه، آقره ولایتندن خروجه، برخیلی مسافهده
 خداوندکار وقسطمونی ولایتلرینک وبعده خداوندکار
 ولایتله ازمید سخاغنک حدودینی بالتفریق، ینه
 خداوندکار ولایتنه کیرر؛ و صاغ و صولدن بر قاج
 چای آوب، صولدن بروسه جهتندن کن کوک صوبی
 آنجه، شمال شرقی به طوغری دوز؛ و قوجه ایله

یعنی ازمید سخاغنه بالدخول، مذکور سخاچی او
 استقامتده شق ایله، صاغدن بر قاج چای دها آلدقن
 صکره، انجیرلینک آلتنده قره دیکزه منصب اولور. مجرا.
 سی بک طولاشیقلی اوله قو ۶۵۰ کیلومتره طولندهدر.
 بک چوق قوم وطوبراق ایندیردکندن، قوجه ایله
 چوق دفعه یتاغنی طولدیروب، دکیشدیرمشدر. حتی
 آطه بازارینک آلت طرفنده رومایلر زمانده بائلمش
 اولان متین برکوری ایوم مجرانک خارجنده قلوب،
 قوملرک ایچنه کوملشدر. بو ایرماقده بالکزر برطاقم
 کوچک کور قاقلری ایشلمکده وکراسته و اودون
 یوزدرلمکدهدر. بعض عملیات و حفریات اجراسیله
 منصبندن ۲۵۰ کیلومتره ک قسمنک سیر سفاشنه صالح
 حاله قومغی کشف اولمش ایسهده، اجراسز قالمشدر.
 اسم قدیمی (سانغاریوس Sangarius) در.

سقراط } سقراط (Socrate) اعظم حکمای یوناندن
 (اولوب، میلاد میسی (عم) دن
 ۴۷۰ سنه اول آتنده طوغمشدر. پدري (سو-
 فرونیستقوس) هیکل تراش اولوب، کندیسی دخی
 ابتدا بو صنعته سلوک ایش ایسهده، بعده تحصیل
 علوم وفنونه اولان میل طبیعیسنه تبعیتله، فلسفه به
 انتساب ایش؛ واکال تحصیلدن صکره، هم شهریلرینی
 طریق مستقیمه سوق ایشکله کندینی مکلف وموظف
 حد ایده رک، اطرافنی آلان یوزلرجه شاگردانه
 کندی فلسفه وحکمتنی تدریسه باشلامشیدی. هر
 شیئی بیلک ادعا سننده بولنان وهر شیئی برطاقم
 سوزلرله اثباته چالیشان سفسطه اصحابنه وافکارعقیقه
 اربابنه قازشی اداره لسان ایدوب، بونلرک مدط.
 لرینی جرح ایتدیکندن، دشمنلری چوقالمشیدی.
 سقراط وحدایتنه و خالق کائنات اولان بر اله
 معتقد اولوب، روحک بقاسنه قائل اولدیغی جهته،
 بالطبع یونانیلرک حسابسز آلهه کاذبه سنه معتقد
 اولدیغندن، خصمائی بونی سقراطک علیهنه بر سلاح
 اتخاذا وکنجملرک اخلاقی افساد ایتدیکنی دهوی
 ایده رک، او وقت آتندهده حکم فرما اولان اون بر
 حاکمدن مرکب هیئت بونک اعدامنه ایتدیردی.
 بو وجهه میلاددن ۴۰۰ سنه اول، ۷۰ یاشنده
 اولدیغی حالده، حبس اولنهرق، زهر ایچمکه اجبار
 اولتمشدر. سقراط بو حکمی مردانه تلقی ایدوب،

حالده، سقراط بونک جور واذبته دخی کمال توکل ایله صبر و تحمل ایدوب، روحنک بیوکلسکنی کوستر-مشدر .

سقرمی } مغرب اقتصاده فاسک قربنده بر
{ قصبه اولوب، موسی بن نصیر
طرفندن فتح بر چوق اسرا اخذ اولنمش ایدی.

سقُطری } یاخود سقُطراء (Socotora) بحر
{ محیط هندیده حضرموت سا-
حلمنک قارشیسند و آفریقانک اک شرق نقطه سی
اولان (فاردافونی) برونک یعنی (رأس سیر) ک ۱۷۰
کیلومتره آییغنده بر آله اولوب، $۵۰^{\circ} ۱۱'$ ایله
 $۳۰^{\circ} ۱۲'$ عرض شمالی و $۴۵^{\circ} ۵۰'$ ایله $۱۰^{\circ} ۵۲'$
طول شرقی آرملرنده ممتد اولور. شرقدن غربه بوی
۱۱۵ واک واسع برنده اکی ۴۰ کیلومتره اولوب،
تقریباً ۶۰۰۰ اهالیسی واردر. سکنه سی عرب و
مسلم اولوب، نسطوری مذهبنده بر مقدار خرستیان
دخی واردر. ساحل شمالیسند (نمریده) اسمیله بر
قصبه سی واردر. صبرک اک مقبولی بو جزیره دن
چیقدیغی کبی، عربیده (دم الاخوین) و فرانسه ده
«ازدرها قانی» دینن بر نوع مقبول ضغغ و انواع
بهارات ایله پک اینی قانون و سواحلنده سرجان چیقار.
اراضیسی طاغلق و قورو اولوب، اک یوکسک نقطه سی
۱۶۵۰ متره ارتفاعنده در. بطلیوسک جغرافیا سنده
(دیسقوریدس) آله سی اسمیله مذکور اولوب،
ازمنه قدیمده صبریله متمعارف ایکن، بعده اونو-
دلش ایدی. پوریکیزیلر ۱۵۰۹ تاریخ میلادیسنده
بو آله نی بکیدن کشف و ضبط ایدوب، بعده مسقط
امانک دائره اطاعتته کیرمش؛ و ۱۸۳۵ ده انکیزلر
طرفندن اشتر اولنمشدر.

سقمان } (بخی ارتق ملوکنک ایکنجیسی او-
{ لوب، سلاله مذکوره نک رأسی
اولان (ارتق) ک ایکنجی اوغلیدر. پدرلی ارتق
وفات ایتدیکنده بیوک برادری ایلغازی ایله مشترکاً
فلسطین ورها و سروجده حکم سوروب، اهل صلیبه
قارشی عالم اسلامه بیوک خدمتله ایتمشدر. بعده
فلسطین مصر ملوک ایوبه سی طرفندن ضبط اولنغله،
برادری ایلغازی ملکشاه سلجوق طرفندن بغداد

مأمورلرینی افساد ایله تخلیصی تکلیف ایدن
(قریطون) وسائر شاکردانه بر طاقم ملاحظات
حکیمانه ایله جواب برد ویره رک، مملکتک قانونه سرفرو
ایتمک اقتضا ایتدیکنی کوسترمش؛ و زهری کندی
ایله آلوب، اصلاخوف و تلاش کوسترمه مش؛ و جان
و برنجیه قدر شاکردانه بقای روح حقنده حکمت
درسلی ویرمه ده دوام ایتمشدر. سقراطک افعالی
دخی اقولنه مطابق اولوب، هر بر حرکتی حسن
اخلاقده بر نمونه امتثال ایدی. هیچ بر کتاب یازمیوب،
و شاکردانه ده کتابدن درس ویرمیوب، مخصوص
درسخانه سی دخی اولدیغی حالده، هر کزدیکی وهر
اونوردیغی یرده، اطرافندن اکسیک اولمیان شا-
کردانه شفاهاً و ازبردن درس ویردی. کلمات
حکیمانه سی پک چوق اولوب، «کندیکی بیل» کلام
عارفانه سیله «دیناده یالکز بر شی اوکرنه بیلدم، که
اوده بر شی بیله مکلکمدر» کلام حکیمانه سی ورد
زبانی ایدی. بو ایکی کلامندن برنجیسی «من عرف
نفسه فقد عرف ربه» کلامنک مرادفی حکمنده در.
مملکتنه عائد اولان وظايفنک هیچ برنده قصور ایتمیوب،
محاربه ده دخی کیتمش، و ابراز جسارت ایدوب،
(پوتیده) محاربه سنده (آلکبییاد) ی و (دلیم)
محاربه سنده (اکسنوفون) ی قورنارمشیدی.
افلاطون، اکسنوفون، کلیپونک ریسی اولان
(آنیست) ، آرسنپ، فدون، اولقیدس و قریطون
شاکردانی جمله سندن در. آنته لیلر سقراطی اعدام
ایتدکن صکره، بو حکیمک قدرینی آکلایوب،
زعملرنجه جمع آله اولان (پانتئون) معبندده
«سقراطک مجهول الهی» نامیله بر هیکل وضع
ایتمشدری. حتی حواریوندن (پاولوس) آنته یه
کیتدیکنده «سقراطک بو مجهول الهی سزه معلوم
ایتمک کلام» دیدیکی مشهوردر. الحاصل سقراط
موحد بر حکیم ربانی اولوب، وحدانیت والوهیتی
و بقای روحی کندی عقل و حلمتیه کشف ایتمش؛
و قومنه افهام و تلقینی ده من طرف الله کندینه محمول
بر وظیفه طایمش ایدی. افلاطون «کلمات» عنوانلی
تالیفنده سقراطک احوال و اوکار حکیمانه سنی بیان،
و اکسنوفون بو حکیمی مدافعه ایتمشدر. زوجه سی
(اکسانتپ) پک خویرس و کچیمسز بر قاری اولدیغی

مروفرده . قانونی سلطان سلیمان خان زمانده ۹۷۴
تاریخنده فتح اولنه رق ، ممالک عثمانیه به ضم اولمشدی .
پادشاه مشارالیه بوقلعه بی محاصره ایتمکده ایکن ،
ارتحال ایتمشدر .

سککدین } (ونام دیکرله بجه) مجارستانده
مهاجک ۹۵ کیلومتره شرقنده
بر قصبه اولوب ، دولت عثمانیه به تابع ایکن ، (اکری)
ایالتی داخلنده برنخاگک مرکزی ایدی .

سکران } (بن عمرو بن عبدالشمس القرشی)
قدمای صحابه دن اولوب ، زوجہ سی
(سوده بنت زمعه) ایله برابر حبشه هجرت ایتمش ؛
ور روایتده اوراده وفات ایدوب ، دیکر بر روایتده
مکه مکرمه به عودتله ، هجرت نبویدن اول وفات
ایلمشدر .

سکره الحلبي } مشاهیر اطباء دن اولوب ،
یهودی المذهب ایدی . ملک
عادل نورالدین محمود بن زنگینک بر محبوبه سنی سائر
اطبانک مداواتدن عاجز اولدوقلری برعلت مژمنه دن
قورتارمغله ، انعام واحسانه نائل اولوب ، کندیبی
واولادی حبلده کسب شهرت ایتمشدری . بونک اوغلی
عفیف بن سکره دخی مشاهیر اطباء دن اولوب ، صلاح
الدین ابوی نامنه قولنجهدائر بر کتاب تألیف ایتمشدر .

سکری } (ابو حکیم ظافر بن جابر) مشاهیر
اطبای اسلامدن اولوب ، علوم
حکمیهده دخی ید طولی صاحبی ایدی . عن اصل
موصللی اولوب ، حلبه انتقال وتوطن ایتمشدی . ۸۲۴
تاریخلرنده بر حیات ایدی . «مقاله فی ان الحیوان بموت
مع ان الفداء یخلف عوض ما یجمل منه» عنوانیله بر
تألیفی وارددر . طبیعت شعریه سی دخی اولوب ، حکیم
سقراطک مشهور بر سوزینی آکدیران شو قطعه جله
اشعارندندر :

مازلت اعلم اولاً فی اول
حسب علمت باننی لا علم لی
ومن العجائب ان کونی جاهلاً
من حیث کونی انعم اجمل

— پدری (جابر بن منصور السکری) موصلده

شهنه لکنه تعیین اولندیفی حالده ، صاحب ترجمه رها
حاکمکیله قناعت ایتمش ، ومؤخرأ ماردینی دخی ضبط
ایلمش ایدی . ۹۸۰ تاریخ هجریسنده سقمان وفات
ایتمکله ، برادری ابلغازی وارثی اولوب ، بنی ارتق
ملکی بونک نسلنه یکمیش ایسهده ، سقمانک اولاد
واحفادی دخی حصن کیفاده حکم سوروب ، بونلر
(بنی سقمان) اسمیله دخی یاد اولنورلر .

سقمان } (بنی —) [«ارتق (بنی —)»
ماده سنه مراجعت]

سقیفة بنی ساعده } مدینه منورهده
اوستی چاتی ایله
اورتیلی بر محل اولوب ، حضرت ابو بکر (رضه) .
بو محله بيمت اولمشدی .

سقیما } ایران شمرا سندن اولوب ، فارس
خطه سندن ایدی . شویت اونکدره :

باختیار نیفتاده ام یفریت دهر
تبییدن دام ایکننده است شهر بفر

سک } ایران شمرا سندن وقزوبن اترا کندن
(حسن بیگ) ک مخلصیدر . شاه
عباس ماضینک مقربانندن ایدی . شاه مشارالیهک
آودن عودتنده بداهة سونلش اولدیفی شو بیت
جمله اشعارندندر :

سعر آدم بکویت بشکار رفته بودی
توکه سک نبرده بودی بچکار رفته بودی

سکاککی } (سراج الدین ابو یعقوب یوسف بن
(ابی بکر الخوارزمی) مشاهیر ابدان

اولوب ، ۵۵۵ تاریخنده خوارزمده طومش ، ۶۲۶
ده وفات ایتمشدر . «مفتاح العلوم» عنوانیله یک
معتبر بر کتابی وارددر ، که صرف ونحو ومعانی وآداب
وعروض وقافیهدن بحث ایدر . بو کتابی مشاهیر
ابدان بر جوق ذوات وازآن جمله سعدالدین نقتازانی
شرح ایتمشدر .

سکبه } (بن الحارث الاسلمی) صحابه دن اولوب ،
(بمده بصرهده ساکن اولمشیدی .

سکستوار } مجارستانده بیوک برقله اولوب ،
(مجارلر عندنده (زیوت) اسمیله

سكان } (Seclin) فرانسه نك (نور) ايالتنده
اوله رق، (ناويته) چاني اوزرنده ناحيه مركزي برقصيه
اولوب، ۴۹۷۰ اهالي سي، اپليكخانه لري، دباغخانه -
لري، زيتون ياغي دكر منلري و طوز و شسكر تصفيه
خانه لري وارد ر .

سكن } شعر و ادب و ظرافتيله مشهوره بر
خاتون اولوب، دولت عباسيه رجا -
لندن محمد الورافك چاربه سي ابدى . خليفه متمصم
كنديسي صاين آلتى ايستدكده، سكن رضا و بر -
ميوب، بعده افندي سي صائمق ايستدكيكنده، سكن
خليفه بر استدعا تقديم ايتمش؛ و معصم اولكي ردينه
حدث ايدوب، عرضياني بيرتمش ابدى . بونك اوزر -
ينه صاحبه ترجمه بر قصيده نظم ايدوب، متمصم تقديم
ايتمشدى، كه مطلمى شوردر :

ماللر سول اتاي نك باليناس
احدثت بعد و داد جفوه القاسي

سكن } (ياخود سكين الضمري) صحابه دن
اولوب، بر حديث شريفك راوي سيدر .

سكندر } [« اسكندر » ماده لرينه مراجعت
بيوربله .]

سكود } خداوندكار ولايتنك ارطغرل سنجال
غنده و مركز لواء اولان بيله جكك

۲۰ و روسه نك ۱۰۰ كيلومتره شرق جنوبي سينده
قضا مركزي برقصيه اولوب، همناي اولان طاغاك
اتكنده واقعدر . هواسي لطيف و صولري لذيه او -
لوب، اطرافي باغچه و مرعا و اورمانلره مستورد ر .
قصبه نك ۵۰۰۰ قدر اهالي سي، برى ارطغرل غازي
وبرى چلي سلطان محمد خان طرفندن يابلس ايكي
و ديكر ايكي كه جمعا ۴ جامع شريفى، ۲ كيتبخانه سي، ۲
مدرسه سي، ۱ رشديه و ۱ ابتدائي مکتبي و ۲ اييك
فابريقه سي وارد ر . بو قصبه دولت عليه عثمانيه نك
بشيبكي حكمنده اولوب، ملوك سلاجقه طرفندن
ارطغرل غازي به ترك اولمش؛ و سلطان عثمان خان
غازي اورادن اطرافه توسيع ملك ايتمشلر ابدى .
غازي مشاراليهك قصبه نك خارجنده تر به سي اولوب،
جوارنده زوجه لريله محمد و ملري ساوجي بك مدفوندر .

و اوغلي (موهوب بن ظافر السكري) ايله توروني
(جابر بن موهوب السكري) دخي حلبده طبابتله
شهرت بولمشردى اوغلك «اختصار كتاب المسائل
لخين بن اسحق» عنوانيله بر تاليفي وارد ر .

سكري } (ابوسعيد عبدالله بن العلاء) مشاهير
ادبان اولوب، ۲۱۲ تاريخنده
طوغمش، و ۲۷۵ ده معتمك زمان خلافتنده وفات
ايتمشدر . ابو حاتم سجستاني و عباس بن الفرج الرياشي
و محمد بن حبيدن تحصيل علم ايدوب، امرأ القيس،
زهير، نافعه، اعشى، هديه بن خشرم، هذيل و ابونواس
كبي فحول شعرانك اشعاريني شرح و تحشيه ايتمشدر .
شو قطعه جمله اشعارندندر :

المراء يخلق و حده ويموت يوم يموت وحده
و الناس بعدك ان ملكه ت كمن رأيت الناس بعده

سكسارد } (Szekszard) مجارستانك (تولنه)
ايالتنده و تولنه نك ۱۱ كيلومتره
جنوب غرپينده بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالي سي
و كوزل شرابي وارد ر .

سكستوس آمپيري قوس } (Sextus Em-)
يونان (piricus) قدم
قديم حكما و اطبا سندن اولوب، مدليلده طوغمش،
وايتكنجي قرن ميلاديه ياشامشدر . فلسفه به دائر
ايكي كتابي موجوددر .

سكستوس } (Sextius) فيثاغورانك مذهبنه
تابع حكمان اولوب، اوغستو .
سك زماننده ياشامشدر . بر طاقم حكمي جامع بر تاليفنك
لايتنجه ترجمه سي موجوددر .

سكسك } مئنده حكومت سورن حمير ملو -
كندن اولوب، سلق اولان و ايلك
اوغلي و خاني يعفرنك بدريدر .

سكلاو } (Seclaves) مداغسه ارجزيره سنك
شمال غربي جهتنده ساكن بر قوم
اولوب، خونخوار و قورصا نقله مألوفدر لر .

سكلر } (Szeklers) مجار اقوام سندن بر قوم
اولوب، ترانسيلوانيه نك جنوب شرق
جهتنده كي يوكسك محلرنده ساكندر لر . ۳۵۰۰۰
نفوس قدردر .

مدانیه و بروسدن و تکلیک اسکله سندن کله رگ، قونیه به طوغری ممتد اولان شوسه سکودک ایچندن کچر . قصبه ده پاموق و اییکدن قاریشیق بر نوع چارشافلق قماش اعمال اولنور . — سکود قضایی شمالاً ییله جک قضاسیله، غرباً دومانچ ناحیه سیله جنوباً و شرقاً کوناویه سنجاغیله، شمال شرق جهتندن دخی قسطنطونی ولایتیله محدود و محاط اولوب، بوز او بوک، این اوکی و میخال غازی ناحیه لر یله برابر ۹۲ قریه بی حاوی اولدیغی حالده، اهالیسی ۴۰۰۰۰ راده لرنده در، که یونلردن یالکیز ۵۰۰۰ قدری ارمنی و روم و ساژره اولوب، قصوری مسلمدر . جمله سی لسان ترکی ایله متکلمدرلر . اراضیسی قسماً طاعلق و سنکستان و قسماً منبت اووه و درملردن عبارت اولوب، هر نوع محصول یتیشیر . باغلیری چوق اولوب، قوری اوزوم، پنکمز، بولامه و ساژره چیقار . پاموق دخی حاصل او اور . طود آغاچلری چوق اولوب، خیلی اییک چیقار یلیر . بو قضاده رچوق مهاجرین اسکان اولنوب، مجدداً قریه لر تشکیل اولمشدر . اورمانلری اودون و کورور قطع و اعمالنه یار او بوب، کراسته به الوریشلی آغاچلری یوقدر . درون قضاده ۵۵ جامع و مسجد، ۸ مدرسه، ۲ رشده، ۱ ابتدائی و ۶۰ صیدان مکتبی، ۴ کلیسا، ۱ حاوره، ۱۵ حمام، ۱۷ خان، ۵۰۲ دکان و مغازه موجوددر .

سکور } قونت دو — (C. de Ségur) بر
چوق امراء عسکر به و ساژره مشاهیر

یتیشدیرمش بر خاندانه منسوب فرانسه علما و مور . خینندن او اوب، تاریخ و سیاسیاته دائر بر قاچ کتابله بعض حکم و امثال و حکایات یازمشدر . بر مدت فرانسه طرفندن پترسیور غده سفیر بولمش ؛ و بیده اعیان صر ه سنه کچوب آقادیما اعضا لغنه ده قبول اولمشیدی . ۱۷۵۳ ده طوغوب، ۱۸۳۰ ده وفات ایشدر .

سکینه } صحابیاتدن ایکی خاتون او اوب، بری
{ سمد بن ابی وقاص حضرت تری نیک
همشیره سی (ام الحکیم) در . دیکرندن آزاد ایسی ابو صالح روایت ایشدر .

سکینه } (ست —) حضرت امام حسین
{ (رضه) افند منک سالفه الترجه
رباب بنت امراء القیسدن متولده کریمه سی او اوب، اصل اسمی آمنه یا خرد امینه و یا امیمه ایدی . حسن

و ظرافتده امثالسر اولدیغی کبی، عقل و ذکاوت و علم و ادبده دخی فریده عصر ایدی . حتی فرزندق و ابن اذینه کبی مشاهیر شرا نیک اشعارخی انتقاد ایده رگ، کند یلیرینی الزام ایدردی . صاچلیرینی باغلامه ده کندینه مخصوص بر طرزنی اولوب، (طره سکینه) دینمکه معروف اولان بو طرزنی معاصره لر ی تقلیده چالیشد قلمری حالده ، یاپه ماز لردی . دیانت و تقوا ده دخی مشهوره اولوب، زوجلری حقننده متواتر اولان تند لکی ده استغراقندن ایلری کلیردی . حضرت امام حسن (رضه) ک اوغلی حسن عم بزرگواری امام حسین حضرت لرندن کریمه لر ی فاطمه و سکینه دن برینی طلب ایتدیکنده ، حضرت امام فاطمه بی مناسب کوروب، او حسن و اخلاقچه و والدهم فاطمه (رضه) به مشاهدیر، سکینه ایسه حسنی و ظریفه ایسه ده ، حال استغراق زوجنی بختیار ایتسنه مانمدر، بیور مشلردی . حضرت سکینه ابتدا مصعب بن الزبیر حضرت لرینه واروب ، بونک شهادتند نصکره (عبدالله بن عبدا لله بن حکیم) و ارمش، و بوندن (قرب) اسمنده براوغلی اولمشدی . بیده اصیغ بن عبدا العزیز بن مروانه عقده ای اجرا اولمش ایسه ده، بونک طرفندن قبل الدخول تطلیق اولمش ؛ و متعاقباً حضرت عثمان بن عفان (رضه) ک تورونی (زید بن عمرو) و وارمش ایسه ده، بودخی سلیمان بن عبدا الملك بن مروان طرفندن تطلیقنه اجبار اولمش ایدی . نوادر و حکایات ظریفه سی چوقدر . ۱۱۷ تاریخنده مدینه منوره ده وفات ایلدیکی تواریننده مسطور ایسه ده ، مصر قاهره ده تر به سی زیارتگاه انامدر .

سلا } (Sela) مغرب اقصاده بحر محیط آطلا .

{ بی ساحلنده و (ابوزکرک) نهری
منصیک شمالی کنارانده اوله رق رباطک قارشیننده
بر قصبه و اسکله اولوب، فاسک ۱۸۵ کیلومتره
غربینده و ۴۵° ۲' ۳۴ عرض شمالی ایله ۵° ۹
۴۵ طول غربیده واقدر . ۱۰۰۰۰ اهالیسی،
متعدد جوامع شریفه و مدرسه لر ی، اطرافنده سبزه
باغچلری و اندلس طرز معماریننده اینه سی واردر .
وقتیله یک بیوک و تجارتگاه بر شهر اولوب ، شمذیکی
حالده قیم اعظمی خرابدر . بونک قارشیننده
دولت موحدینک مؤسسعی عبدا المؤمن (مهده)
اسمیه بر قصبه بنا ایشیدی، که ایوم (رباط) اسمیه

اوغلی عمرو کندیسندن روایت ایدوب، آنجق صحبتي مشکوكدور. — (ابو حردرد سلامه بن عمیر الاسلمی) که ۷۱ تاریخنده وفات ایتشدور. — (سلامه بن قیصر الحضرمی) که مصریوندن معدود اولوب، صحبتي مشکوكد اولدیفی خالد، ابو هریره دن روایت ایتشدور. — (سلامه ونام دیگرله هب) که اوغلی قبیضه کندیسندن روایت ایتشدور.

سلامه { صحابه ایدن بروجه زیر درت خاتونک
اسمیدور: مخدوم حضرت نبوی
(ابراهیم) ک دادیسی سلامه، که انس بن مالک کندیسندن روایت ایتشدور. — (خرشه بن الحر) ک همشیره سی (سلامه بنت الحر الازدیة) که بر قاج حدیث شریفک راویه سیدور. — (سلامه بنت سعد بن الشهید) که قتیح مکهدن صکره، حضرت رسول الله (صلعم) افندمنه بیعت ایتشدور. — (سلامه بنت معقل الخزاعیه) که ابو الیسر بن عمروک برادری حبابک جاریه سی اولوب، اوندن براوغلی دخی اولدیفی خالد، وفاتنده دینیجون صالتی قصه اولمقله، نزد حضرت یغمبری به مراجعت ایتش؛ و جانب رسال- لتپناهدن بر کوله ایله مبادلة اعتاق بیورلمش ایدی. سلامه { طائف قربنده برقریه اولوب، جانب حضرت نبویدن اوراده مسجد شریف بنا بیورلمشیدی. ابن عباس حضرت لریله او- لادندن بعضلرینک و بعض صحابه نک قبرلی بو قریه ده دره.

سلامه بن رحمون { (ابو الحیر — بن مبارک) مشاهیر

اطبایدن اولوب، یهودی المذهب ایدی. مصرده نشأت ایتشدور. منطق و فلسفه ده دخی ید طولی صاحبی ایدی. طیده ابو الحسن بن رضوانک شا- کردی ابو کثیر بن لرفاندن و منطقه مشهور ابو الوفاء مبشر بن فاتکدن درس آلمشیدی. باشلیجه تألیفاتی بروجه آتیدور: «کتاب نظام الموجودات»، «مقالة فی السبب الموجب لقاة المطر بمصر»، «مقالة فی العلم الالهی»، «مقالة فی خصب ابدان النساء بمصر عند تنهای الشباب». — اوغلی (مبارک بن سلامه بن رحمون) دخی مشاهیر اطبایدن اولوب، «مقالة فی الحجره السمائة بالشقفة والخزفة» عنوانیله بر تألیفی واردور.

معروفدر. سلا مقدس بر قصبه عد اولنوب، خرسیان و یهودیلره اقامتی ممنوع اولدیفندن، نجاشی رقی رباطه انتقال ایتشدور. اکثر اهالیسی اندلس مهاجر لری احفادندن عبارتدر. قصبه سورله و قله لرله محاطدر. سلا پلک اسکلی بر قصبه اولوب، آنجق ازمینه قدیمه ده نهرک جنوی کنسارنده یعنی رباطک اولدیفی محله واقع ایدی. فنیکه لیلرک تاسیسکر- ده سی اولوب، بعده رومالیلره کچمش؛ و ممالک اسلامیه حدادینه کچدکن صکره کسب عمران ایتشدی. — سودان غریبه نیل سودانی یعنی نیجر ایرماغی کنا- رنده دخی بو اسمله تجار تیکاه بر قصبه بولندیفی شریف ادریسی بیان ایدیدور.

سلاجقه { «سلجوقیان» ماده سنه مراجعت بیوریله.

سلام { صحابه دن ایکی ذاتک اسمی اولوب، بری عبدالله بن سلامک همشیره زاده سی و دیگر سی عمروک اوغلیدر.

سلام { (طاهر — بک) متأخرین شعراء عثمانیه دن اولوب، صدارت مکتوبچیسی، باش محاسبه و بیوک روزناجه خواجه سی، چاوش باشی، مجلس احکام عدلیه اعضاسندن و دعاوی ناظری بولمیش؛ و ۱۲۶۰ ده وفات ایتشدور. مرتب دیوانی و قدوری به شرحی واردور. مقامات حریری بی و میزان- الادبی دخی ترکیه به ترجمه ایتشدور. شویت اونکدره:

سلام اوزانمه سوزی قصابی دراز ایچه
یتز یتز کسالم بک اوزاندی مبحث زلف

سلامش { (الملك العادل بدر الدين بن الملك الظاهر بیبرس) مصرده حکومت سورن غلامان اتراکک آلتچیسی اولوب، ۶۷۸ تاریخنده، برادری ملک سعید ناصر الدین محمد برکتدن صکره، ۷ یاشنده اولدیفی خالد، تخته قعود ایتشدور.

سلامش { (عمادون اولوب، ۵۴۵ تاریخلرنده عنوانیله جغرافیه به متعلق بر کتاب یازمشدر، که ۱۵۸۴ تاریخ میلادیسندن روماده طبع اولمشدور. سلامه { صحابه دن بروجه زیر درت ذاتک اسمیدور: (ابو عمرو سلامه) که

ففي جيشه خمسون الفا لعنت
وامضى وفي حوزانه الف حاتم

سلامی { (عبدالملك بن حبيب) اندلس مشاهير
علماسندن اولوب، غرناطه جوارنده
طوغمش، و ۲۸۹ تاريخنده قرطبه ده وفات ايتمشدر.
علوم وفنون متنوعيه دائر پك چوق تأليفاتي واردر.

سلامی { (ابو الفضل محمد بن ناصر) مشاهير
ادبا و حفاظدن اولوب، ۴۶۷ تا.
ريخنده مدينة السلام بغدادده طوغمش؛ و ۵۵۰ ده
ينه اوراده وفات ايتمشدر. وقتنده بغدادك حافظي
اولوب، ابو الفرج ابن الجوزي كبي مشاهير علما
كنديسندن روايت ايتمشدر.

سلامی { ايران شعراسندن ايكي كشينك مخلصي
اولوب، برنجيسي اصفهانليدر. شو
بيت اونكدر :

هردم اي دل چه كشي طره همه سيماني
تا ينيق بيلايي تششيني جايي

— ايكنجيسي (شاه محمد) هراتلي اولوب، شهر
مذكورده ابريشم بومككه مشغول ايدى. شو قطعه
اونكدر :

من شدم در طلب يار نمي برسيدم
خير اوز كسي تا كه نكويد ديدم
هرگيا ياقم از نعل سمند تو نشان
تا نبيند ذكرى روى بر آن ماليدم

سلامی { (شيخ —) متأخرين شعراء عثمانيه.
دن و مشايخ نقشبنديه دن اولوب،
عن اصل از ميرلي اولديفي حالده، قريه ابا ايوب
انصاريده پوست نشين ايدى. ۱۲۲۸ ده ارتحال
ايتمشدر. شو برايكي بيت اونكدر :

ادنى قبوليم فخر رسول الثقلينك
اول نور احمد احمد جد حسنينك
نوش ايلرايه هم شاه حسن عشقنه زهرى
چكهم المي يرلنه باش كينه حسينك

سلاميه { موصل قرينده و دجله نك ساحل
{ شريفسنده بر بيوك قريه اولوب،
جامعي و باغ و باغچه لري وارايدى. بعض مشاهير
علمانك مسقط رأسي بولمشدر.

سلاندي { ياخود سئلاند (Seeland) دانمارك
{ قه نك اك بيوك آطه سي اولوب،

سلامة الزرقاء { دولت عباسيه عصرى مشا.
هير مغنيانندن اولوب، ابن
رامينك جاريه سي و سالفه الترجه ربيجه و سعمده نك
قيو بولدائى ايدى. منصور زماننده بهره واليسى
بولنان سليمان بن علينك اوغلي جعفر سكسان بيك
درهمه صاتين آكشيدى. حسن الخان و موسيقده
و شعر و ادب و ظرافتده بي مانند ايدى. مائى كوزلى
اولديفندن (زرقاء) لقبيله تقييب اولمشدر.

سلامة القس { مشاهير مغنيانندن بر جاريه
اولوب، مدينه ده تولد ومو.
سبق بي تعلم ايتدكدن صكره، ملوك امويهدن يزيد
بن عبدالملكه صائشيدى. سالفه الترجه (حبابه) ايله
قيو بولدائى اولوب «الحن من قينتى يزيد» ضرب مثلى
بولنرك ايكي سي حقنده در.

سلامی { (ابو الحسن محمد بن عبدالله) مشاهير
شعرادن اولوب، خالد بن وليد
حضرتلرينك برادري وليد بن وليد الخزومينك
نسلسند ندر. ۳۳۶ تاريخنده دار السلام بغدادده
طوغوب، ۳۹۳ ده وفات ايتمشدر. دها صبي ايكن
شعر سويلككه باشلايوب، موصله وارديفنده، اوراده
بولنان مشايخ شعرادن ابو عثمان خالدى و ابو الفرج
البيضا و ابو الحسن التلعفرى بونك حداثت سنيله
حيادت شعرينه مختيار اولوب، ابتدا اشعارينك مسروق
اولديفنه حكيم ايتمشر سده، سلامى بداهة و حاله
مناسب سويلديكي اشعارله اقتداريني و اشعارينك
كندى زاده طبع سليمى اولديفنى اثبات ايتشيدى.
بعده اصفهانه كيدوب، وزير شهيد صاحب بن عباده
قصيده بائيه سنى تقديم ايتمش؛ و بر چوق وقت وزير
مشارالبهك زردنده بولنوب، بر چوق انعام و احسانلرينه
نائل اولمش؛ و نهايت بونك طرفندن شيرازده بولنان
عضد الدولته تقديم اولنهرق، «مفتاح المأمول»
عنوائلي منظومه سنى تقديم ايتمش؛ و وفاتنه دك مشار-
البهك ياننده قالمشدر. شو برايكي بيت حكمدار
مشارالبهك مدحته دائر سويلديكي قصايدينك
بر نندندر :

تشبيهه المداح في الباس والندى
بن لو وراه كان اصغر خادم

بالطریق دیکزنده واسوجک جنوب غربی کوشه‌سی قارشیسنده واقعدر. مساحت سطحی‌سی ۷۰۰۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۶۵۰۰۰۰ کفی اولوب، مرکزی دایمارقه‌نک پایتختی اولان قونپن‌اق شهریدر. بش ایالت منقسمدر. زراعتی بک ایلری و حیوانات اهلیه‌سی چوقدر. [زیاده معلومات ایچون «دایمارقه» ماده. سنه مراجعت بیوربله.]

سلانیک } (Salonique) روم ایلنده ماکدو-
نیسه خطه قدیمه‌سنده و آطه‌لر
دیکزنده واقع سلانیک کورفرزی ایچسده اوله‌رق
استانبولک ۵۱۰ کیلومتره غرب جنویسنده
و ۲۸° ۳۷' ۴۶" عرض شمالی ایله ۲۰° ۳۷'
طول شرقیده واقع ولایت مرکزی بر شهر اولوب،
۱۵۰۰۰۰ اهالیسی، ۵۶ جامع شریفی، ۷ مدر-
سه‌سی، ۱ کتبخانه‌سی، ۲۳ تکیه‌سی، ۱۶ کلیسای،
۲۱ حاوره‌سی، ۳ خسته‌خانه‌سی، بر بدستانی، ۱۵
مسافرخانه‌سی، ۲۷ مختلف فابریقه‌سی، بر تیاتروسی،
بر مکتب اعدادی، ملکیسی، ۲ رشده‌سی، بر رشده
عسکره‌سی، بر صنایع و بر زراعت مکتبی، «فیض
صیان»، «ترقی» و «روضه‌تعلیم» اسملیله منتظم
اوج مکتب خصوصیی، رسمی و خصوصیی متعدد
مکاتب ابتدائی‌سی، روم، بلغار، اسرائیلی و صربلی
اهالی‌یه مخصوص ذکور و اناث رشدی و ابتدائی
مکتبلی، انکیز پروستانلره مخصوص ذکور و اناث
و آلمانلره مخصوص ذکور مکاتب ابتدائی‌سی؛ قدیم
وجدید متعدد صوبولری، هوا غازی، کوزلر-یختتی
صاغلام لیانی، کر اسمیله اسکی بر طاق ظفری و سائر
بعض آثار عتیقه‌سی وارددر. سلانیک بر تپه‌نک غرب
جنوبی اتکنده مؤسس اولوب، سورله و بر طاقم
قله‌لره محاط اولدینی جالده، دیکز جهننده سوری
هدم اولنه‌رق، مکمل بر ریختم انشا اولنش؛ و بو
جهنده زیاده‌سیله توسع ایدوب، منتظم انیه‌یی حاوی
یکی محله‌لر و ریختم بویجه جسم تجارتخانه‌لر و مغازه‌لر
وهوتلر یابلسدر. انیه عتیقه‌سنک مصنع و مهملری
جوامع شریفه‌سی اولوب، بونلرک بعضلری و علی‌الحصوص
حورتاجی، آیا صوفیه، قاسمی و اسکی جمعه جامعلری
وقتیه بت برستلرک مبدلری ایکن، بعده کلیسیایه
و نهایت معابد مسلمینه تحویل ایدلش اولمیلرله بر طاقم

موزاییقلر و سائر تزیینات صنایعه ایله مزیندر. سلانیک
شهری اخیراً آوروپادن کلن بیوک دیمیر یول خطنه
ربط اولنه‌رق، یالکز روم ایلنک دکل بلکه بتون
آوروپانک آطه‌لر دیکزنده واسکندریه ایله ازمیر قار-
شیسنده بیوک و مهم براسکله‌سی حکمنه کچوب، کوندن
گونه کسب توسع و عمران ایتمکده در. بو دفعه بر
طرفدن دده آغاج طریقله درسعادته بر طرفدن
مناسرت طریقله آدریاتیق دیکزی اسکله‌لرندن برینه
دیمیر یولله ربط ایدلمکده اولوب، بو یوللر برقات‌دها
تجارت و اهمیتنی آرتیره‌جقدر. اهالیسنک نصفنه
قرب مقداری اسرائیلی اولوب، بونلرک اجدادی
انکیز بیسینک شداندی دورنده اسپانیادن بو طرفه
هجرت ایتش اولمغه، الیوم اسپانیول لسانیه متکلمدر-
لر. مقدار باقیسنک قسم اعظمی مسلمان، روم، بلغار
واجنیددر. سلانیکک هواسی قیشین معتدل اولوب،
میزار الحارره نادرأ صفردن آشاغی اینر، و یاغان قارچوق
طورماز. یازین بر آرز صحیاق اولوب، شهرک قربنده
و غریبده کورفرزه منصب اولان واردارایرماغنک مجراسی
اطرافنده تشکیل ایلدیکی بعض بطاقلر صیتمینی تولید
ایدورسه‌ده، بو بطاقلرک تطهیری هوایی کیتدکجه
تصحیح ایتمکده در. صنوف اهالیسی کرک تجارت
و صنایعه و کرک علوم و معارفه مستعد ذکی و چالیشقان
آدملردر. سلانیکده اسکیدن بری خاوی، بز،
خالی و سائر بعض معمولات یابلقده اولدینی کبی، اخیراً
ایکی بیوک ایبلیکخانه ایله متعدد جام و شیشه، صابون،
طوغله و کر مید فابریقلری و برکاغد فابریقه‌سی تأسس
ایتشدر. کرک امتعه اجنبیه‌دن و کرک بک منبت
و محصولدار اولان ولایتی و قوصوه و مناسرت ولایتلری
محصولاتندن بیوک بر تجارت اجرا اوانوب، سلانیک
شهرینک کوندن گونه تجارتی آرتقمده در. الحاصل
سلانیک آوروپای عثمانینک پایتختندن صکره ایکنجی
شهری اولوب، یقین وقتده دنسانک بیوک شهرلرله
ادعای رقابت ایده‌جک بر حاله کلیکه استمداد کوستر-
مکده در. — سلانیک قضایسی شرقاً کسنیدره
ولتظه، شمالاً عورتحصار، غرباً بیکجه، غرب جنوبی
جهتندن قره‌فریه و قترین قضالیه جنوباً و قسماً جنوب
غربی جهتندن دخی سلانیک کورفرزله محاط و محدود

اولوب، واردار وکلیه ناحیه لبله برابر ۱۰۱ قرینه بی
 حاویدر. شهرله برابر قضانک اهاالیسی ۱۸۰۰۰۰
 اولوب، قراده کی اهاالیسنک قسم اعظمی مسلم و ترک
 و قصوری روم، اولاخ، چنکانه و سائر اولوب،
 بلغارلی آذر. اراضیسی مثبت و محصولدار اولوب،
 حیوانات متنوعه ایله سبزه و میوه لرك انواعی و شراب
 و سائر حاصل اولور.

سالنیک شهری ازمینه قدیمده (ترمه) اسمیله بر
 قصیه اولوب، (قسندر) طرفندن کندی زوجیه سی
 اولان بیوک اسکندرک مشیره سی نامیله (تسالونیک)
 تسمیه اولغشدی. بعض رومایلر میلاددن ایکی اوج
 یوز سنه اول سالنیکه هجرت و وطن ایتمش؛ و نها.
 بت شهر دخی ماکدونیه ایله برابر رومایلرک ضبطنه
 کچمش ایدی. قسطنطین سورلرینی و ایلمتی یابدربوب،
 شهری توسیع و تزین ایتمشدی. قسطنطینییه روم
 ایمپراطورلی زماننده سالنیک بر طاقم داخلی نزاعلر
 و فسادلره میدان اولوب، یدنجی قرن میلادیده بر
 قاج کون سورن بر حرکت ارض اناسنده اسلاولر
 طرفندن یغما ایدلمش؛ و بمده عربلر طرفندن فتح
 اولمش ایسه ده، محافظه اولغماش ایدی. ۱۱۸۵
 تاریخنده سیجلیه نورمانلرینک ضبطنه کچوب، بونلر
 طرفندن دهشتلی امتسافات اجرا اولغش؛ و نهایت
 وندیکیلرک انه کچمش ایدی. ۱۲۹۶ تاریخ هجر یسنده
 یلدریم سلطان بایزید خان طرفندن فتح اولنورق،
 فترت زماننده الدن چیمش اولغله، ۸۳۲ ده سلطان
 مراد خان ثانی طرفندن قطعاً فتح، و ممالک عثمانیه
 ضم اولغش؛ و او وقتدن بری دائماً ایالت و ولایت
 مرکزی بولغشدر.

سالنیک } ولایتی. دولت عثمانیه نك روم.
 } ایلنده کی ولایتندن بیوک و مهم
 بر ولایت اولوب، شرقاً ادرنه ولایتیله، شمالاً شرق
 روم ایلی و بلغارستانه و قوصوه ولایتیله، غرباً و غرب
 جنوبی جهنتندن مناستر ولایتیله، جنوباً دخی آطهلر
 دکیزبله محاط و محدوددر. ۳۳° ۳۹' ایله ۷۷° ۴۲' عرض
 شمالی و ۲۱° ایله ۴۵° ۲۳' طول شرقی آره لرنده ممتد
 اولور. شرقدن غربه طول اعظمی تقریباً ۲۸۰
 کیلومتره و شمالدن جنوبه عرض اعظمی تقریباً ۲۰۰

کیلومتره اولوب، مساحتی سطحیه سی ۵۱۶۶۹
 مربع کیلومتره و اهاالیسی ۱۰۲۸۳۷۷ کیشیدر.
 بو مقداردن ۴۴۹۵۹۰ ی یعنی نصفنه قریب
 قسمی اسلام و ترک ۹۷۷۲۹۴ سی روم و اولاخ،
 ۱۸۴۲۲۹ ی بلغار، ۴۳۰۸۴ ی یهودی، ۷۱۷۱ ی
 چنکانه و قصوری اقوام و ملل مختلفه منسوبدر.
 بو ولایت آوروپای عثمانینک آطهلر دکیزنده کی سوا.
 خانک نصف غربیسی یعنی طاشوز آطه سنک قار.
 شیشنده کی قره صو منصبندن حدود یونانییه قدر
 اولان سواحلی حاوی اولوب، بو سواحله اگ اول
 کوزه چاربه جق شی (خالکیدیق) شبه جزیره سیدر،
 که سالنیک کورفزیله رندینه کورفزی آره سنده
 جنوبه طوغری ممتد و اسع بر شبه جزیره اولوب،
 جنوب شرقی قسمنده او جهته اوزانیر طار و اوزون
 اوج شبه جزیره سی واردر، که اگ غربیسی کسنیدره،
 اورتده کی لوفنه و شرق طرفنده کی ده آینه روز
 اسمیله مساددر. بو اوج شبه جزیره آره سنده کسنیدره
 و آینه روز کورفزی تحصل ایدبور. سالنیک ولایتی
 تشکیل ایدن اراضینک تنوع احوالی شایان دقت
 اولوب، هر طرفنده یوکسک طاغلی و واسع اووه لری
 واردر. ولایت تمامیله آطهلر دکیزی مائله سنده بو.
 لنوب، قوجه بلقان سلسله جبالنه مرهبط دسیوت
 و نام دیگرله ردوب طاغی شمال شرقی حدودینی تشکیل
 ایدبکی کبی، بوکا و شار سلسله سنه مرهبط دیگر بر قاج
 طاغ ایله بعض جبال منفرده ولایتک ایچنده امتداد
 و تشعب ایدبور. بونلردن (پریم) و (مالش) طاغلی
 حدوددن ولایتک ایچنه دخول ایتدکری کبی، مالشک
 قارشیشنده (بان) طاغی غربدن شرقه طوغری اوزانیر
 و قوصوه ولایتندن کلن (بلاغوشه) طاغنه اولاشیر.
 بلشک قارشیشنده یعنی جنوبده (قوریشه) و (لشیک)
 طاغلی رندینه کورفزیله قدر اوزانیرلر. (حورتاج)
 طاغی حالکیدیق شبه جزیره سنک قاعده سنده غربدن
 شرقه ممتد اولوب، بونک جنوبه طوغری اوزانیدنی
 قوللر یوقاریده ذکر اولنان کسنیدره و لوفنه و آینه.
 روز شبه جزیره لرینی تشکیل ایدبور. مناستر ولایتی
 حدودنده یعنی ولایتک غرب شمالی جهتنده بولونجه،
 بابونه، برسلاپ، قوشوف، بلاطیج، ماریانشفه، بایق
 و آغستوس طاغلی شمال شرقی به یعنی واردار مجراسنه

طوغری اوزانیرلر . ولایتک جنوب غربی قسمنده
ویونان حدودی قریبسنده دخی مشهور لیموس طاغی
ویوکا مربوط اوله رق شماله طوغری ممتد اولان
کلندیر طاغی بو انیور . ولایتک زراعتجه اک بیوک
ثروتی حاصل ایدن سلانیک وسیروز اوولرندن بشقه
ذکر اولنان طاغیرک آرمه لرندمه وانهار مجرالنده آرزوق
کنیش بر جوق اوولر نومنت وادیلر وایرلر بولنیور .
بو اوولرک اک بیوکری واردار ، درامه ، پتریچ ،
استرومچه ، طوبران ولنقطه اوولر لیدر . ولایتک میاه
چاربه سی جوق اولوب ، اک بیوک نهری (واردار) .
ایکجیمی قره صو (استروم) ، اوچجیمی دیکر قره صو
(مسته) ودردنجیمی اینجه قره صو ابرماقلریدر .
بولردن ماعدا کرک بونله وکرک طوغریدن طو-
غری به دیکزه دوکیلور بر جوق انهاری واردر .
واردار قوصووه ولایتندن کلوب ، سلانیک ولایتنه
دخولنده بیوک بر ابرماق اولدیغی حالده ، کوریلیدن
آشاغی صاغدن طویالقه ، بابونه ، قره صو ، بوشووه
ومنصبه قریب محله یکجه کولنک آباغی حکمنده
اولان قره آرمق نهرلرینی وصولدن دخی برظالیجه
وغالیک چایلرینی بر جوق دره لر اخذ ایدر . بو ابر-
ماغک آچلوب سیرسقاغی حالنه قومسی وسدلر انشا.
سیله اطراقی باصمه سنک منعی متصوردر . قره صو
بلغارستانک کوسوتندیل جهتندن کلوب ، صاغدن
استرومجه نهرینی وصولدن (بیستریجه) نی آلدقدن
صکره سیروز اووه سنه دوشر ؛ و صاغدن بو طقووه
کولنک آباغی ، وصولدن دخی دمیر حصاردن چکن
(قره شوه) چایی و دیکر برطاقم دره لر آلدقدن صکره ،
(نخیانوس) کولنه دوشر و بو کولده دخی سیروزدن
چکن (وروندی) و (درامانجه) نهرلرینی اخذ ایله ، چای
آغزنده کولدن چیقوب ، رندبته کورفرزینه دوکیلور .

ذکر قره صو (مسته) نهری بلغارستان ایله شرق
روم ایلی حدودنده نمان ایدن برطاقم چایلردن بالنتشکل ،
جنوب شرقی به طوغری جریانه ، ولایتک حدود
ترقیه سنه بالوصول ، منصبه قدر بوجهتدن حدودینی
غریق ایدر . اینجه قره صو (ویستریجه) نهرینه کلجه ،
مناسرت ولایتک سرفجه سخاغنندن کله رک ، ولایت
الدخول ، سلانیک اووه سنه دوشر ، و صاغ وصولدن
رایکی اوفق چای آلدقدن صکره ، واردار منصبک

سلانیک ولایتک اراضیسی پک منبت اولوب ، بو
ولایت آروپا قطعه سننده کی ولایات عثمانیه تک اک
محصولداریدر . باشلیجه محصولاتی بغدادی ، آربه ،
مصر ، یولاف ، سیسام ، پرنج و سائر حبوبات متنوعه
ایله یاموق ، توتون ، آفیون ، شراب و سائر دره
باغلری چوقدر . ولایتک اکثر جهاتنده اییک
بو حکمیتشدریمک خصوصه ده فوق العاده افتنا
اولتمقده اولوب ، متعدد اییک فابریقه لرینی حاویدر .
نفس سلانیک شهرنده دخی قوزه لر دن اییک چیقار-
مق اوزره برایکی فابریقه واردر . میوه وسبزه لری دخی
چوقدر . ذخیره ولایتی اداره ایشدکن صکره ،
برخیلی مقدار دخی اخراج اولنور . یاموق سنوی
بش ملیسون یکی قیه قدر حاصل اولوب ، نصفندن
زیاده سی ممالک اجنبیه به کیدر . آفیون زرعی کوندن
کونه نعمم و تکثر ایتکده اولوب ، سلانیک اسکله -
سندن سنوی یوز بیک یکی قیه به قریب آفیون اخراج
اولتمقده ، و بوندن ولایتیه اوچ بیجق ملیون فرانقدن
زیاده آنچه کیرمکده در . درامه سخاغی دنیا تک انکفیس
توتونلرینی بشدریمکه شهرت آلسدر . سیروز سخاغننک
بعض جهتلرنده دخی این توتون یتشیر . رژی تأسس
ایتمزدن اول سلانیک ولایتک توتون عشری سنوی
بش یوز بیک لیرا طومقده ایدی . بو کون
دخی زرع واستحصالیله بکرمی بیک عائله دن
زیاده اهالی اشتهغال ایتکده ، و شهرت
ومقبولیتی حسبیله توتون محصلولانی هر طرفه
کیتیکده در . توتون اخراجاتنک اسکله سی و صکرگی

قواله در. سرکاری دخی چوق اولوب، طاغلرده یاز قیش بولنان کیتلی قیون و صیفیر و کچی و سائر حیواناتدن بشقه، قیشین مناستر و قوصوه و لایترندن و آراناؤدلق طاغلرندن کیتلی قیون سوریلری سلانیک اووه لرینه ایندیریلیر. بوندن مقدم باقلدیقی جهته ولایتک اورمانلری خیلی آزالمش ایسه ده، ینه بر چوق اورمانلر بولنوب، خالکیدیق شبه جزیره سنک قسم شرقیسه بلش و مالش و قورشه بلقانلری وحدود یونانیه یه قریب ساحل بویجه متمد اولان طاغلر اور. مانلره مستوردر. ولایتک شمال غربی جهتلرنده کی اورمانلر ایسه ده سیرک ودها کوچکدر. بو اور. مانلرده کراسته یه الوریشلی خیلی آفاجلر بولنوب، آنجق شمذیک چیقان کراسته یالکز احتیاجات محلیه یه کفایت ایدوب، اخراج اولنه میورد. حالبوکه یکریمی اوتوز سنه اول مصره و ممالک سائر یه کیتلی کراسته اخراج اولنور ایدی. هواسی عمومیت اوزره معتدل و صاعلام ایسه ده، ولایتی هر طرفدن احطه ایدن طاغلر شمال روزکارینک ایشلمسنه بر درجه یه قدر مانع اولوب، دیکزدن کلان جنوب روزکاری ایسه هر طرفه حلول ایندیکندن، هوا عرض و اقلینک اقتضاسندن زیاده صیحا قدر. یازین قاری محافظه ایدمک هیج بر طاع یوغیسه ده، یوکسک محالرینک هواسی سرین اولوب، وسطی ارتفاعده بولنان یرلری دخی معتدل بر هوا یه مالک اولدقلری حالده، آلیق اووه لرینک هواسی پک صیحا و رطوبه بتلی و علی الخصوص سواحله و بیوک ایرماقلرک بحرالرینه یقین و آز چوق بطاقلقلری حاوی اولان یرلرک هواسی صیتمه لیدر. سلانیک ولایتک معدنلری پک چوق اولوب، هر نه قدر هنوز منتظم تحریات و بیوک اخراجات اولامش ایسه ده، وسائط نقلیه چووالدجه، برچوق معادنک اخراجنه امتیاز آلتقده، و بر طرفندن ده اخراجلرینه چالیشلمقده در. اک چوق معدنلری حاوی اولان جهات سیروز و کسندیبه قضالری و ایکنجی درجه ده هورتحصاری، تکوش و لنقظه قضالریدر. کسندیبه قضاسنده (معدن کویلری) دینان درت کویده منفاز، چنقو، آنتیمون

وسیملی قورشون معدنلری بولنوب، دیکزه قریتلری جهتیله قدیماً اخراج اولندقلری کی، شمذی دخی اصحاب امتیازلری طرفندن ایشلمقده در. قضاء مذکورک رومیلیا قریه سنده ده زنگین بر قروم معدنی بولنور. تیکوش قضاسنک (روشدن) قریه سنده آنتیمون و آرسنیک معدنلری چیقارلمقده در. سیروز سنجاغنده دخی بر آنتیمون و درامه سنجاغنک (کوره. جک) قریه سنده بر سیملی قورشون و (وودینه) قضاسنک (سراکن) قریه سنده قروم معدنلری بولنور. هورتحصاری قضاسنک قره طاع ناحیه سنده سیملی قورشون و سائر معدنلر بولندیقی محقق ایسه ده، هنوز اخراج اولنمامقده در. اهالی ولایت باشلیجه زراعت ایشلریله مشغول اولوب، صنایع یوق حکمنده ایسه ده، مرکز ولایتده تأسیس ایدلش اولان بعضی فابریقلردن بشقه، سائر قصبه لره وقراده دخی عبا، شیاق، کتن و پاموق بز و سائر بعضی منسوجات و معمولات استحضار اولنور. عبا معمولاتی اک چوق (میا طاغی) دینان کویده وجوده کلوب، مهمجه بر اخذ و اعطایه باعث اولور. ولایتک درامه سنجاغی کویلرنده درامه چورابی و لوادیچ کویلرنده (لوادیچ) نامیه برجنس چوراب و سیروز کویلرنده دخی (امام ایسی) نامیه کذلک یوکن برجنس چوراب نسج اولنوب، هر سنه درسعات ایله ممالک عثمانیه تک جهات سائر سنده اوچ درت بیک لبرالق مال فروخت اولنور. تجارت محلیه باشلیجه زراعت و حیوانات محصولاتنه متعلق اولوب، ممالک اجنبیه ایله اولان تجارتی سلانیک اسکله سی طریقله ودمیر یول ایله اجرا اولنور. ایکنجی اسکله سی قواله اولوب، بشقه اهمیتلی اسکله لری بو قدر.

سلانیک ولایتک مرکزندن صکره باشلیجه معمول. ره لری سنجاق مرکز لری اولان سیروز و درامه ایله قضا مرکز لری اولان کویرلی، وودینه، قره قریه، قترین، یکجه، هورتحصاری، منک، پتریچ، استروجه، نوره قوب، جمه، تیمور حصار، قواله و سائر دره. ولایت جماعاً ۱۸۶۰ قریه یی حاوی اولوب، بروجه زیر ۳ سنجاق، ۲۲ قضا و ۲۳ ناحیه یه منقسمدر :

کثرت نفوسه بنه الك بيوك ولايات صره سندن
چيه مامشدر .

سلاينيك } سنجاغى . ولايتك ولايتك مركز
سنجاغى اولوب ، ولايتك همان

نصفى قدر واسع اولدني خالد . بون قسم غريدينى
ضبط ايتشدر . واردار وينجه قوه صو حوضه لرنيك
قسم اسفلريله خالكيديق شيه جزيره سنى حاوى
اولوب ، هر جهنجه ولايتك الك مهم الك معمور قسميدر .
شرفاً وشرق شمالى جهنندن سيرور سنجاغيله ، شمالاً
قوصوه ، غرباً و غرب جنوبى جهنندن مناستر ولا .
يشلريله ، جنوباً دخى يونانستان حدوديله و آطلر
دكيزيله محاطدر . ۱۰۷۶ قوه سنى حاوى اولوب ،
ماده آفنده كى جدولدن آكلا لدسي اوزره ، ۱۳
قضا و ۱۲ ناحيه به منقسمدر . [حوال سارزه سيچون
ماده آفنيه مراجعت بيوريله]

سلاينيك } كوروزى - Golfe de Salo
(nique) آطلر دكيزنيك شمال

غرنى جهننده بيوك بر كورفز اوب ، خالكيديق
شبه جزيره سيله سلاينيك ولايتك سم غريديسى آره .
سندنه قوه فك ايچنه صوقلوب ، سلاينيك ليماينه قدر
واصل اولور . بو كورفزك آغزى كسنديره شبه
جزيره سيله تساليه ساحلى آره سندنه خيلى كنيش
اولوب ، تقريباً ۴۶ كيلومتره وسمنده اولدني خالد ،
شماله طوغزى ايلر بلدجكه ، طاراشوب ، خالكيديق
شبه جزيره سنك (آبانومى) برويله ساحل غريديك
(آتريده) برونى آره سندنه وسنى ۱۹ كيلومتره به
تنزل ايدر . بوراده براكنجى وايچ كورفز تشكىل
ايدوب ، بو دخى خالكيديق شبه جزيره سنك قوه
برون نام برونيه (واردار) داليسى آره سندنه ۶
كيلومتره به قدر طارالاشوب ، بر بوغاز تشكىل ايدر ،
اورادن شمال ترقى به طوغزى دونهرك ، بر او .
چنجى كورفز تشكىل ايدر . بو دخى قسم شمايلىسندنه
(كوچك قوه برون) ايله (غاليك) منصبي آره سندنه
بردها طارالاشهرق سلاينيك ليمنى حاصل ايدر .
بو كورفزك بوبله دفعا تله طارالاشوب ، تغيير استقامت
دخى ايتتى سلاينيك ليماينك صاغلامنى منبج اوليور .
بو كورفزه واردار وينجه قوه صو ايرماق لريله بر
چوق چايلر و خارجى آغزنده تساليه نك سالامبريا
يعنى كوستم ايرماغى دو كيلور .

سنجاق	قضا	ناحيه
سلاينيك	سلاينيك	{ واردار كگره
	كسنديره	
	قره قريه	اغستوس
	يكجه	قره جه آباد
	وودينه	{ اوستروه قره جه آباد
	لنقطه	
	كوكيلى	
	عورتحصارى	قره طاغ
	طويران	
	استرونيجه	
سليروز	تكوش	
	كوبورلى	{ نيقودم بوغو ميل
	قترين	{ يشخور كلندر
	آينوروز	
	سيروز	
	منلك	
	زيغنه	
	رازلق	
	پترنج	
	تيجور حصار	
درامه	جمعه بالا	
	نوره قوب	{ استارجسته ترليسى چنج اورته قول درشد ميشه
	درامه	{ براويشته برسيچان چنج
	قواله	
	صارى شعبان	
	براويشته	

سلطان مراد خان ثانی دورنده ضمیمه ممالک عثمانیه
اولدقدن صکره ، زمانه کوره حدودی توسیع ویا
تضییق ایدیلهرک ، ایالت صورتنده اداره اولمش ،
واکتریا سیروز ودرامه آیرجه اداره ایدلمش ایدی .
ولایات تشکیلنده سلاينيك ولايتى مناستر و دبره
رايلبسان واسکوب جهتلرني دخى شامل بولمش ؛
ومناستر براكى دفعه سنجاقدن ولايته و ولايتدن
سنجاغه تحویل اولنهرق ، نهایت بسبتون آردلدينى كى ،
سکوب دخى قوصوه ولايته الحاق وبعده بوولايته
مركز انحاذ اولنهرق ، سلاينيك ولايتى خيلدن خيلى به
نوچ-ولش ؛ ومع هذا كرك وسمت اراضيه وكرک

ساب } یاخود سلس (Célèbes, Célèbès)
 } بحر محیط کبیره کی آسیا جزایر بدن

بر بیوک جزیره اولوب، خط استوائک آلتند، بورنو جزیره سنک شرقنده، فلیین جزایرینک جنوبنده، ملوک جزایرینک غربنده و سونده جزایرینک شمالنده واقعدر. درت جسم شبه جزیره دن مرکب غریب الشکل بر جزیره اولوب، بو شبه جزیره لرینک بری جنوبه، بری جنوب شرقیه، بری شرق شمالیه طوغری متمد اولدیغی حاده، جمله نک اک اوزون واک طاری اولان دردنجیمی ابتدا شماله، بمده شرقه و نهایت شمال شرقیه طوغری اوزاتیر. بو وجهه جزیره براوختاپود شکلی ابراز ایدمک، شرق و جنوب جهتند (قورونتالو)، (تولو) و (بونی) اسملرله اوج بیوک کورفرزی و تا مرکزنده بیوجک بر کولی واردر. $۱۰^{\circ} ۴۵'$ عرض شمالی ایله $۱۴۴^{\circ} ۵۰'$ عرض جنوبی و $۱۱۶^{\circ} ۳۳'$ ایله $۱۲۲^{\circ} ۵۰'$ طول شرقی آرهلنده متمد اولوب، شمالدن جنوبه بونی قوش اوچشی حسابله تقریباً ۱۴۰۰ کیلومتره، ومساحة سطحیه سی ۱۸۸۱۵۵ مربع کیلومتره در. اهایلیسی ایسه یالکز ۸۵۱۳۴۰ کشیدر، که بهر مربع کیلومتره ۸ کشتی دوشیور. اراضیسی پک مثبت و محصولدار اولوب، ایچ طرفلری طاغاق ایسه ده، سواحله قریب محللی آرمیلانی و اولر و چایلرله مستورددر. اک مرتفع طاغی قسم جنوبیسنده واقع (لامپوتبانغ) اولوب، تقریباً ۲۳۰۰ متره ارتفاعی واردر. شمال جهتند برینار طاغی واردر، و کوردی چوق اولوب، زلزله لری کثیر الوقعدر. طاغلری پک صیق اورمانلرله مستور اولوب، میشه، کورکن، صندال و صرانغوزلقده و بو یاچیلقده مستعمل اشجارک اوعای بولنور. باشلیجه محصولاتی پرنج، قهوه، شکر قامشی، هندستان جوزی، موز، جیفیل، بویر و ساژ بهاراتک انواعیله بزجه اسملری بیله جهول میوه و محصولات متنوعه دن عبارتدر. هواسی صاعلام اولوب، او جهتده کی ساژ جزایرده بولنان بطاقت و قامشلقردن میرادر. حیواناتی آز اولوب، بو جهتجه آسیادن زیاده آوسترالیا به کزبور. فیل و کرکدان کی بیوک حیوانلری و حیوانات مفترسه سی اولیب، میونلرینک اوعای چوقدر. صیغیرماله کیلک

آرهنده بر نوع حیوانی و آوسترالیا به مخصوص بعض حیوانلری دخی واردر. نهرلنده تمساخلر چوقدر. پایاغلرلی یشیلدر. جزیره ده باقیر معدنی کثرت اوزره بولنوب، اهالی اخراج و بوندن مختلف آلات و اوانی اعمال ایدرلر. دمیر و چلیک معدنلری دخی بولنوب، اهایلیسی قلیچ و قما اعمال ایدرلر. قلاهی دخی واردر. بعض طاغلرند بلور چیتقار. اصل جزیره نک اهایلیسی بورنوده کی دایاقلره مشابه دوزکون سیما و بدنلی و بیاض چهره لی آدملر اولوب، بولر آفوره، بوکی، ماقاسار و ساژ اسملرله بر جوق اقوامه منقسم اولدقلری کی، ملایی قومی دخی جزیره نک هر طرفنه و علی-الخصوص سواحله انتشار ایدوب، اهالی اصلیه بی دخی دین اسلامه جلب ایتمش اولمغله، دین اسلام بو جزیره اهایلیسنک مذهب عمومی و مشترکیدر. بو جزیره اهالی اصلاهی بورنوتونک دایاقلری کی نیم وحشی بر حاده قالیوب، عمومیت اوزره قبول ایلدکلری دین اسلام سایه سنده خیلی تمدن ایتمش، و کسب انسیت ایشلردر. جنوبده ساکن اولان ماقاسارلر ملاییلر کی کچییلکده دخی مهارت تامه به مالکدرلر؛ شمالی جهتک اهایلیسی ایسه آویجیلقده، بائیجیلقده و سوار یلکده ماهردرلر. عوام ناس یالکز بر بشمال صا. روب، اغنیا و معتبران صنفی ایسه انتاری و جبه کیرلر، و صاریق صارارلر. قادینلری کوزل، نازک و وظیفه شناس اولوب، ایچلرند اوقویوب یازه ق تیلینلری آذر. ارکک چوققلره مکتبدن چیقجه صراقتوزلق و چلکنیرلک کی بر صنت و قیز چوققلره اییک و پا. موقدن سجاده و ساژ نهجی تعلیم ایدرلر. اجنیلر حقنده پک مکرم و مهمما نوازدرلر. الحاصل بو جزیره اهایلیسی صرف مدنیت اسلامیه ایله تمدن ایدوب، آوریادن بوکی جزایر بعیده به سرایت ایدن سرخوشلق و فرنگی کی بیات و هللدن رها یا بدرلر. هر نه قدر اسماً بو جزیره فلنکه تابع عد اولنور ایسه ده، یالکز جنوب جهتنده بر ایکی اسکله طوغر. یدن طوغری به دولت مشارالیا به تابع اولوب، آطه نک ساژ طرفلری بر طاقم حکومت اسلامیه به منقسمدر، که حاکلری فلنک دولتی طانیورلر سه ده، بوتابعیتلری یالکز امور تجاریه به منحصردر. حکومت مذکوره نک اک و عرفلری شمالی شبه جزیره سنک اوچنده واقع

بیوک بر تروت واقفدار قزاقمش؛ و بشنچی قرن هجری اوائلنده سلطان محمود غزنونك مساعده سیله، جیحونی کچوب، خراسانده نساوا بیورد جهلترنده ساکن اولمشاردی. مشهور افراسیابك نسلندن اولدیغی ادعا اولنیور.

سلچوقیان } (یاخود سلچوقیلر و سلاجقه)
ماده آفنده بیان اولنان سلچو.

فك اولادی اولوب، خراسان و ماوراءالنهر و خوارزم جهلترنده کسب قوت و مکنک ایتمکه، غزنویلره دخی غلبه چالوب، بیوک بر دولت تأسیس ایتلمش؛ و بعده بو سلاله نك بر شعبه بی ده رومده و کرمانده آیریمجه برر دولت تأسیس ایتمکه، سلچوقیان اوچ دولته منقسم اولمشلردر، که زبرده آیری آیری بیان اولنیور:

سلچوقیان ایران } سلچوقیلر دولنك اك
بیوکی واك اول تأسیس

ایدی اولوب، آنف البیان سلچوقك توروئی و میکائیل بن سلچوقك بیوک اوغلی طغرل بك طرفندن تأسیس اولمشدر. شویله که: سلچوقك اوغلارندن اسرائیل سلطان محمود طرندن مغلوب ایدی سنه صکره وفات ایتمش، و میکائیل بن سلچوق دخی هنوز مشرک بولنان اقوام منجاوره ایله محارباتک برنده شهید اولمش اولمسایله، موسی الیه طغرل بن میکائیل قوم و قبیله سنك رئیس قالوب، مکنک واقفدار و درایتی حسیله، خراسان اها ایسی کندیسینه رام اولمش؛ و سلطان مسعود بن محمود غزنوی بونك نفوذندن اندیشناك اولوب، اوزرینه عسکر سوق ایتدکده مغلوب اولغله، طغرل بك بو خالیتدن بالاستفاده، ۴۲۹ تاریخنده نیشابورده تحت سلطنته جلوس ایتمش؛ و بالذات اوزرینه کن سلطان مسعودی دامفانده مغلوب ایتمکه، بر قات دها اقتداری آرتوب، عراق عجمی دخی ضبطله، (ری) شهرینی پایتخت اتخاذا ایده رك، متمقباً آذربایجان، کردستان، خوزستان و فارس خطه - لرینی دخی استیلا ایله، همان بتون ایرانه حکم فرما اولمشدی. و فائنده متوفی برادری چغری بکك اوغلی آلب آرسلان خانی اولوب، سلطنت بونك نسلنده قالمشدر. کرکک مشارالیه آلب آرسلان و کرکک اوغلی ملکشاه و اونك اوغلاری محمد و سنجر شام و روم و بلاد قافقاس و هند و چین جهلترندن توسیع ممالک ایده رك، دولترینی بیوشمش؛ و بعده

(منادو) و جنوبی شبه جزیره سنك منتهاسنده بولنان (ماقاسار) حکومترلیدر. مع هذا فلنکلیلر جزیره یی (منادو) و (سامباوه) اسملیله ایکی دائره به تقسیم ایدوب، والیلکدن زیاده قونسلوسلق وظیفه سنی ایفا ایدر ایکی مأمورلری واردر. سلب جزیره سنك اطرافنده و کورفرلری ایچنده بو آظه به مربوط برطاقم جزایر صغیره بوانوب، بونرک باشلیجه لرلی: جنوب شرقی شبه جزیره سنك اوجی قارشیسنده واقع (بوئتون)، (موتنا)، (ووروی) و (قامباشا)؛ جنوبی شبه جزیره سنك اوجی قارشیسنده واقع (سالایر)؛ تولو کورفرینك قسم شمالیسنده بولنان (پاینج) و (بانغای)؛ قورونتاو کورفرینده واقع (توکان)؛ و شمالی شبه جزیره سنك اوجی حداسنده فلین جزایرینه طوغری اوزانان (سانکی) و (تالانوت) جزایرله دیگر برچوق کوچک آظه لدر. پورتکیز - لیلر ۱۵۲۵ تاریخ میلادیسنده بو جزیره یی کشف ایدوب، ۱۵۴۰ د. منادو جهلنده بر تجارتخانه تأسیس ایتدکلی کبی، متمقباً انکیزلره دایمارة لیلر دخی بعض سواحلنده تجارتخانه لر تأسیس ایتمشلرسده، چوق وقت طورده مامشلردر. بدنجی قرن میلادیده فلنك شرکتی یرلی حاکم لره بعض معاهدات تجاریه به کیریشوب، او تاریخلرده پورتکیز لیلر دخی آظه یی بستیون ترک ایتدک لردن، سائر اوجوارده کی جزایر کبی بوده فلنك مستعمرانندن عداولتغه باشلامشدر. فنا کشف و معاینه اولنان یرلی آز اولوب، اکثر جهلتری هنوز مجهولدر.

سلت } یاخود چلت (Celts) [«کلت» ما -
ده سنه سراجعت پیوریه .]

سلاجقه } قره مان جهلندن عبارت
اولان پسیدیا خطه قدیمه سنده اسکی

بر شهر اولوب، اسپارته مهاجرلری طرفندن تأسیس اولمشدی. بو چاق قریه سنك شمال شرقیسنده ویرانه لری مشهوردر.

سلچوق } سلچوقیان ملوکنك جد اعلاسی
{ اولوب، ترک قبائلندن بر قبیله نك

رئیس اولدیغی حالده، اوغللری میکائیل و اسرائیل ایله و قوم و قبیله سیله برابر دردنجی قرن هجری اوا - خرنده ماوراءالنهرده برلشوب، هنوز دائره اسلامه کیرمه مش منجاور اقوامنه قارشی ایتدیگی غزواتدن

فارس و خوز - جهتلرنده انا بکیان و سائر
دیگر بعضی کسک حکومتلر ظهور ایتمکله، ایران
سلجوقیلرینک کسب و اقتدار کیتمکجه آزالوب،
نهایت خوارزمشاهیه خراسان جهتمده کسب نفوذ
وقوت ایتمکله، ایران سلاجقه سنک اون دردنجویی
اولان طفلرل خوازمشاهاندن سلطان تکشک النده
مغلوباً وفات ایدوب، ۵۹۰ تاریخنده سلجوقیان
ایران سلاله سی منقطع و حکومتلری نهایت بولمشدر.
بووجهله سلجوقیان ایران ۱۴ کئی اولوب، جمماً
۱۶۱ سنه حکومت سورمشلردر. بونلره سلجوقیان
عراق دخی دیرلر بچلرنده ملکشاه و محمد و سبجر
کئی محب علم و معروف و حاجی علما حکمدارلر بولمقله،
زمانلرنده مملک اسلامیه ده خیلی اعمارات و ترقیات
وقوع بولمش، و علوم و معارف ترقی ایدوب، نیجه
علما و ادبا ییتیشمشر بغدادده کی مشهور (مدرسه -
نظامیه) صاحبی نظم الملک بونلردن ملکشاهک
وزیری ایدی آل آرسلان و ملکشاه و سائرلری
قسطنطنیه روم بچراطورلرله دخی دفعاتله محاربه
ایدوب، شانلی غایبده نائل اولمشلردی. سلجوقیان
ایران حکمدارلرینک اسامیسبله تاریخ جلوسلری
بروجه زیردر:

۱	طغرل بک بن بکتکلی بن سلجوق	۴۲۹
۲	آلب آرسلان بن چری بک بن میکائیل	۴۵۵
۳	ملکشاه بن ب آرسلان	۴۶۵
۴	برکیارق بن ملکشاه	۴۸۵
۵	محمد بن ملکشاه	۴۹۸
۶	سبجر بن ملکشاه	۵۱۱
۷	محمد بن محمد بن ملکشاه	۵۱۱
۸	طغرل ثانی بن محمد	۵۲۵
۹	مسعود بن محمد	۵۲۹
۱۰	ملکشاه ثانی بن محمود	۵۴۷
۱۱	محمد ثانی بن محمود	۵۴۷
۱۲	سلیمان شاه بن محمد اول	۵۵۵
۱۳	آرسلان بن طغرل ثانی	۵۵۶
۱۴	طغرل ثالث بن آرسلان	۵۷۱ الی ۵۹۰

اشبو جدولده کوردلیکی اوزره، سنجر ۵۱۱ ده
خراسانده تخته وتولوب، ۴۰ سنه حکومت سور.
دیکی حالده، برمد عراقده بومدت ظرفنده برادری
وساقی محمد بن ملکشاهک اولاندن محمود و طغرل
و مسعود و محمودک اوغللری ملکشاه و محمد حکومت
سورمشلر بولمهرنه قدر آیریمجه حکمداراق
ایتمشر ایسهده، سلطان سنجره تابع بولمشلردر.

سنجرک و فانتندن صکره سلجوقیلرک النده یا لکزر
عراقین قالمش ایدی.

سلجوقیان روم

عم زاده سی و قطلش بن اسرائیل بن سلجوقک اوغلی
سلیمان طرفندن تأسیس ایدلمش بر حکومت اولوب،
مشارالیهک نسلندن ۱۵ حلمدارکلش؛ ۴۷۷ دن
۷۰۰ تاریخنده ۲۲۳ سنه حکم سورمشدر.
مشارالیه سلیمان بن قطلش سلجوقیان ایراندن ملکشاه
بن آلب آرسلان طرفندن روم (یعنی آناتولی
جوتی) والیلکنه نصب اولنوب، او صروده سوریه
جهتمه مسلط اولمش اولان اهل صلیبه قارشی محاربه
ایده رک، آنطاکیه نی فتح، و حللی دخی حاکی بولنان
مسلمدن ضبط ایتدکدن صکره، دمشق حاکی بولنان
(تتش) بن آلب آرسلانله محاربه ایدوب، ۴۹۹ ده
ارتحال ایتمشیدی. اوغلی داود فرمان ملکشاهله الی
روم اولوب، قونییه نی قسطنطنیه روملردن ضبط
ویایتخت آنطاک ایده رک، تأسیس حکومت ایتمش؛ و وفا.
تنده برادری قلیج آرسلان وارث اولوب، سلطنت
بونک نسلنده قالمشدر. سلاجقه روم روم امیراطور.
لریله متمادی جنک و جدال ایده رک، آناتولیده ممالک
اسلامیه تک توسییمه خدمت ایتمش؛ و قطعاً مذکور.
ده تک شرق جهتلرنده بولنان بعض کوچک حکومت
اسلامیه نی دخی استیصال ایتمشلردر. آناتولینک
ترک اهالی ایله اسکالنه ترکشمسی ده بونلرک زماننده
حاصل اولمقله باشلامشدر. مغوللرک خروجندن
صکره ایلیانیان دولتی رومه دخی مستولی اولوب،
سلجوقیان روم بونلره مطاوعت ایتمک سایه سننده
موقلملرینی محافظه ایده ییتلمشرسهده، اون برنجیلری
اولان غیاث الدین کیمسوردن صکره کلنلرملوک ایلمخا.
نیانک فرمانیه عزل و نصب اونورلردی. نهایت اون
بشنجیلری اولان (علاء الدین کیقباد) غازان خانک
اطاعتندن چیمقله، جانب غازان خاندن کوندربلن
عسکر طرفندن مغلوب، و محبوس اولوب، دولت
سلجوقیه امراسنک هربری برطرفده اداره خودسرانه
قالتشمش ایسهده، سلطان عثمان خان غازی جله سنه
غلبه چالوب، دولت عثمانیه تک تأسیسمه موفق اولمشدر.
سلجوقیان روم حکمدارلرینک اسامیسبله تاریخ
جلوسلری بروجه زیردر:

- ۱ سلیمان بن قطلیب بن اسرائیل بن سلجوق ۴۷۷
- ۲ داود بن سلیمان ۴۷۹
- ۳ قلیچ آرسلان بن سلیمان ۵۰۰
- ۴ مسعود شاه بن قلیچ آرسلان ۵۲۹
- ۵ عزالدین قلیچ آرسلان ثانی بن مسعود ۵۵۸
- ۶ غیاث الدین کیخسرو بن عزالدین ۵۷۸
- ۷ رکن الدین سلیمان ثانی بن عزالدین ۵۸۰
- ۸ غیاث الدین کیخسرو ثانیاً ۶۰۳
- ۹ عزالدین قلیچ آرسلان ثالث ۶۰۳
- ۱۰ عزالدین کیکارس بن کیخسرو ۶۰۹
- ۱۱ علاء الدین کیقباد بن کیخسرو ۶۱۰
- ۱۲ غیاث الدین کیخسرو ثانی بن کیقباد ۶۲۶
- ۱۳ رکن الدین سلیمان ثالث بن کیخسرو ثانی ۶۴۴
- ۱۴ غیاث الدین کیخسرو ثالث بن سلیمان ثالث ۶۶۴
- ۱۵ غیاث الدین مسعود ثانی بن کیکارس بن کیخسرو ثانی ۶۸۲
- ۱۶ علاء الدین کیقباد ثانی بن فرامرز بن کیکارس ۶۹۷ الی ۶۹۹

عراقك امداديله تقرر ايتمش ايسه ده، چوق چكهمه دن
غزان قومندن ملك دینار كرماني ضبط ایده رك،
سلجوقیان کرمان دولته ختام ویرمشدر.

سلجوقیان طوائف } آنغاً بیان اولتان
} اوج دولت سلجوق.

قبه دن بشقه سلجوق سلاله سندن سلاجقه ایران فر-
مانيله بعض ایالتله تعیین اولنهرق سرور زمانله
اکتساب قوت ایتمش و بعض كوچك برلده آز
چوق وقت حکم سورمش بعض شعبه لر دخی واردر،
که بونلرک اک معروفلری ۴۷۱ تاریخسندن ۵۱۱
تاریخنه دک ۴۰ سنه حلبده حکم سورنلریدر .

سلاحدار } « حمزه پاشا، محمد پاشا، مصطفی
} پاشا و ابو بکر پاشا » ماده لرینه
مراجعت بیوريله .

سلاحین } بینه جسم و متین بر قلعه اولوب،
} ملوک تبایمه زمانسندن قاله اولدینعی
یاقوت حموی بیان ایدیور .

سالدوز } « چوبان » ماده سنه مراجعت
} بیوريله .

سلسلستره } (Silistrie) بلغارستان امارتی
} داخلنده طونه ساحلنده صوفیه نك
۳۰۵۹ کیلومتره شرق شمایسینده و بکرشك ۱۰۱ کیلومتره
شرق جنوبیسنده. سنجاق مرکزی برقصه اولوب، نصفی
مسلم اولوق اوزره، ۶۵۵ ۱۰ اهالیسی، ۹ جامی،
بر ساعت قلعه سی، خیلی ایشلك تجارتی، سبا و شباق
وساژه دستکاهلری، دباغخانه لری، طونه ده صیدما-
هیبسی و اطرافسده باغبرله اشجار مثمره سی واردر .
وقتیله استحکاماتيله مشهور اولوب، عثمانلی عسکری
دفعاتله بوراده روسلره قارشی مقاومتده بر متانت
فوق العاده کوسترمشلردر. موخراً استحکاماتی هدم
اولتمش، و اکثر اهالی مسلمانسی هجرت ایتمکله، اهمیتی
قالمامشدر. يك اسکی برقصه اولوب، رومالیر زماننده
(دوروستروم) اسميله معروف ایدی. بیزانتلر زماننده
(دوروستولوس) تسمیه اولنوب، قرون وسطی
بلغارلری بو اسمی (دریستریا) یاخود (درستر) .
عثمانلیر (سلستره) یه تحویل ایتمشلردر. — سلستره
سنجاغنك مساحه سطحیه سی ۳۰۱۰ مربع کیلومتره
واهالیسی ۶۳۷ ۱۰۷ کشیدر .

سلجوقیان کرمان } بو حکومت سلجوقیان
} ایرانك ایکیجیمی او.

لان آلب آرسلانك برادری (قاورد بن جفری بك
بن میکائیل بن سلجوق) طرفندن تأسیس اولنوب،
مومی الهه ۴۳۳ تاریخنده عمی طغرل بك طرفندن
طلبس و کرمان جهتی مالکانه ویرلمش؛ و برادری آلب
آرسلانك و فائنده ادعای وراثت ایدوب، ملکشاهله
محاربه ایتدکه مغلوباً وفات ایتمکله، اوغلی سلطان
شاه فرمان ایتدکه شاهله حاکم کرمان اولمشدر؛ و
سلجوقیان کرمان بروجه زیر ۱۱ حکمدار اولوب،
۵۸۳ تاریخنده دک ۱۵۰ سنه حکم سورمشلردر :

- ۱ قاورد بن جفری بن میکائیل بن سلجوق ۶۳۲
- ۲ سلطان شاه بن قاورد ۴۶۵
- ۳ تورانشاه بن قاورد ۴۷۶
- ۴ ایرانشاه بن تورانشاه ۴۸۹
- ۵ آرسلان شاه بن کرمان شاه بن قاورد ۴۹۴
- ۶ محمد شاه بن آرسلان شاه ۵۳۶
- ۷ طغرل شاه بن محمد شاه ۵۵۰
- ۸ بهرام شاه بن طغرل شاه ۵۶۲
- ۹ آرسلان شاه ثانی بن طغرل شاه ۵۶۲
- ۱۰ تورانشاه ثانی بن طغرل شاه ۵۶۲
- ۱۱ محمد شاه ثانی بن بهرام شاه ۵۷۰

بونلردن طغرل شاه اوغللری بهرام شاه و آرسلان
شاه و آرسلان شاه ثانی و تورانشاه ثانی پدربلرینك
و فائنده، بیلنلرنده منازعه باشلامغله، بو منازعه سکر
سنه دوام ایده رك، ملك کرمان بو منازعاتدن
غراب اولدقدن صکره، برر بر اوچیورده تلف او-
یب، بونلردن بهرام شاهك اوغلی محمد شاه ثانی دخی
مض اقباسيله منازعاتده بولنهرق، نهایت سلجوقیان

ساستن } بوسمله بش یا کلدشدر: (Celestin) برنجیسی ۴۲۲ دن ۴۲۲ تاریخنه.

دک یا یاق ایدوب، نستوری مذهبی رد ایچون ایاتلوغده بر مجلس روحانی عقد ایتمش؛ وضا میرداود (عم) ک کلیساده تمنی اصول ایخاذا ایلمش ایدی. قتولیکر عندنده اعزهدن معدود اولوب، نيسانتک ۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور. — ایکنجیسی ۱۱۴۳ده بابا اولوب، روماده برشلی آرنود طرفندن اخلاص ایلمش اولان اسایشی اعاده، و برسنه صکره وفات ایتمشدر. — اوچنجیسی ۱۱۹۱ده، ۸۵ یاشنده اولدیفی حالده، ایخاخاب اولنوب، بدی سنه بابالق ایتمش؛ وخرستیانیلری اهل صلیب محارباتنه تشویق ایلمشدر. کندیسنه و برکی و برمک شرطیله سیجیله بی هنرینک اوغلی فردریقه و برمش؛ و آلمانیا ایمپراطوری دردنچی هنزی ایله ایمپراطور ریچه قونستانسه بی تقدیس ایتمکدن صکره، اهل صلیب محاربه سندن عودتنده ریشاری محبوس طوندیفیچون، کلیسادن طرد ایلمش ایدی. — دردنچیسی ۱۲۴۱ده ایخاخاب اولنوب، بالکز ۱۸ کون بابالق ایتمکدن صکره وفات ایتمشدر. — بشنجیسی ۱۲۹۴ده، ۷۹ یاشنده اولدیفی حالده، ایخاخاب اولنوب، کندیسسی ریاضتله یاشار تارک دینا بر راهب اولغله، بابالق امور بی اداره ایده میه جکئی آکلایه رق، بش آی صکره استغفا ایتمش؛ وایکی سنه صکره وفات ایتمشدر. بو دخی اعزهدن عد او- لنه رق، مایسک ۱۹ نده یورطیسی اجرا اولنور. — ۱۱۲۴ تاریخ میلادیسنده کروه مخالفین طرفندن بوسمله بری ایخاخاب اولنوب، بالکز ۲۴ ساعت بابالق ایتمشدر.

سلط } سوریه ولایتک حوران سنجاغنده (دمشقک ۱۷۵ کیلومتره جنوبنده و نابلسک ۵۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده اوله رق شریه یعنی اردن نهرینک شرق جهتنده و بونه ره دو- کلین بر جایک وادینی داخنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، بالکز ۵۰۰ ی خرسستیان و قصوری مسلم اولوق اوزره، ۶۰۰۰ اهالیسی، ایوم قیشله ایخاذا اولنان قدیم بر قلمه سی، قربنده بعض هیکلری حاوی بر مغاره سی، اوستنده ۱۰۰۵ متره ارتفاعی و اطرافه نظارت کامله سی اولان (جبل یوشع) اسمیله بر طاغی و اطرافنده نار و زیتون و ایچیر آغاجلر بی حاوی کوزل

باغچلری واردور. — سلط قضاسی بلقا خطه سنک قسم شم لیسنندن عبارت اولوب، غایتله منبت و محصور. لدار اراضیسی اولوق مناسبتیله، وقتیله ۳۰۰ قریه و بش آتی قصبه بی حاوی ایدی. بو قصبه لک خرا. به لری ایوم موجود اولوب، بی اسرائیل و رومالیر زمانلردن قاله بر چوق آثار عتیقه بی حاویدر. شمیدی حالده ایسه جیزه ناحیه سیله برابر بالکز ۱۹ قریه بی حاوی اولوب، اکثر اهالیسی عربان عشارندن خیمه نشین آدملر اولدیفی حالده، بنه حاصل اولان بغدادی و آریه و سائر محصولاتکی مملکتی اداره ایتمکدن صکره، خبلی مقداریده اخراج اولنور. مقدا مرکزی نابلس قصبه سی اولان بلقا سنجاغنه تابع ایکن، اخیراً نابلسدن و بیروت ولایتندن بالتفریق، سوریه ولایتنه تابع حوران سنجاغنه الحاق اولمشدر.

سلطان الدوله } (ابو شجاع) آل بویه حکمدار لرینک اون ایکنجیسی

اولوب، بهاء الدوله بن عضد الدوله تک اوغلیدر. ۴۰۴ تاریخنده واقع پدرینک وفاتنده، ۱۰ یاشنده اولدیفی حالده، شیرازده تحت سلطنته جلوس ایدوب، برادری شرف الدوله بی کرمان و جلال الدوله بی عراق عرب حا کلککنه نصب ایتمشدی. شرف الدوله دفعاتله اطاعتندن جیقوب، برنجیسنده کرمانک بر قسمی کندیسنک اولوق، وایکنجیسنده بغداد امیر الاسرافنه نصب اولوق اوزره مصالحه ایتمشدردی. نهایت ۴۱۰ تاریخنده شرف الدوله وفات ایدوب، دیگر برادری جلال الدوله بغدادده امیر الاسراف اولمشدی. ۴۱۶ تاریخنده سلطان الدوله، ۲۲ یاشنده اولدیفی حالده، وفات ایدوب، اوغلی ابو کالجار مرزبان خانق اولمشدر.

سلطان اوکی } اسکیشهر و بیله جک جهتلر. ندن عبارت اسکی بر سنجاغنه

و بریلان اسمدر. دولت علیه عثمانیه تک بشیکی حکمنده اولان بو بر هلاء الدین سلجوقی طرفندن (سلطان اوکی) نامیله سنجاغ صورتنه افراغ اولنه رق، ارطغرل غازی حضرتلرینه مالکانه و برلمشیدی. خبلی وقت بونانی محافظه ایتمشدر.

سلطان حصاری } آبدین ولایت و سنجاغنه (نازللی قضاسنده و قضاتک شمال غربی جهتنده ناحیه مرکزی بر قریه اولوب، ۶۰۰ اهالیسی واردور. — سلطان حصار ناحیه سی ۱۳

قره دن سرک اولوب، ۴۹۰۸ اها ایسی واردر .
اراضی منبت و محصولداردر .

سلطان زاده } (محمد پاشا) « محمد پاشا
(سلطان زاده) « ماده سنه

مراجعت بیوریله .

سلطان شاه } کرمانده حکومت سورن ملوک
(سلجوقیه نك ایکنجیسی اولوب،

دولت مذکورده نك مؤسی اولان قورد بن جفری
بک اوغلی و خفیدر . ۴۶۵ تاریخنده، پدری ارجمال
ایتدکه، ملکشاهاک فرمانیله ملک کرمان صاحب
ترجه به توجیه اولنهرق، ۱۲ سنه اجرای حکومت
ایتدکن صکره . ۴۷۶ تاریخنده وفات ایتدکه، برا-
دری تورانشاه خلی اولمشدر .

سلطان شاه } شام و حلبده حکومت سورن
(ملوک سلجوقیه نك دردنجی

و صوک حکمداری اولوب، رضوانک اوغلیدر .
۵۰۷ تاریخنده واقع بدرینک وفاتنده اوؤ خادم
صاحب ترجمه نك برادری آلب ارسلان و بده کند-
یسنی اقامد ایدرک، اتا بکک عنوانیله اداره موری
اینه آلمش؛ و او صرده اهل صلیب حلب و شامی
احاطه ایتدکه، حلبیلر ایغازی بن ارنقی جلب ایتدردی .
سلطان شاه اوؤ خادمک و صابیتله بر آرمدت حکم
سوردکن صکره، ۶۱۲ تاریخنده حکومتی نهایت
بولمشدر .

سلطان شاه } خوارزمشاهان سلاله سنک در-
(دنجی حکمداری اولوب، ایل

آرسلانک ایکنجی اوغلیدر . پدرینک وفاتنده یعنی
۵۵۸ تاریخنده، صفیرالسن اولدیغی حالده، والده سی
ترکان خاتونک و صابیتله، تخته جلوس ایتمش، ۵۶۸ ده
سلطان شاه خراسانه کیدوب، ۲۰ سنه بعض محلدرده
حکم سوردکن صکره . ۵۸۹ ده وفات ایتمشدر .

سلطان طاغی } آنا تولیده بر طاغدر، که
(خداوندکار ولایتنده قره

حصار قریندن باشلاهرق، جنوب شرقیه طوغری
امتدادله، قونیه ولایتنه داخل اولوب، قونیه شهری
قرینه قدر واصل اولور .

سلطان ولد } (احمد بهاء الدین) مولانا
(جلال الدین رومی حضرت تبرینک

اوغلی اولوب، حضرت مشارالیهک خلی اولان حسام

الدین حضرت تبرینه خلف اولمش؛ ۷۱۲ تاریخنده
۸۹ یاشنده ارجمال ایتمشدر . قونیه ده پدر بزرگوا-
رینک یاشنده مدفوندر . کبار صوفیوندن اولوب،
پدر طایلرینک « مثنوی » سی طرزنده بر منظومه سی،
صرتب دیوانی و پدر و بیوک پدرینک احوالی مبین
« ولدنامه » عنوانیله بر تألیفی واردر . حضرت مولانا
جانبندن شمس تبریزی بی کتیرمکه کوندربلوب،
شامدن قونیه به قدر مشارالیهک رکابندن آیرلامشدی .

سلطانیه } ایرانده آذربجانک شرق جنوبی
(جهتنده و قزوینک ۱۰۵ کیلومتره

غرب شمالیسنده اسکی بر شهر اولوب، ۵۰۷ تاریخنده
ملوک ایلیانیه دن بعد الاهدای خداینده تسمیه اولنان
الجاتو خان طرفندن تأسیس و تزین و پایتخت اتخاذا
اولتمشدی . حکمدار مشارالیه ایله اوغلی سلطان
ابو سعید بو شهرده مدفون اولوب، مکمل و مصنع
تره لری وار ایدی . بو شهر جوق وقت بقا بوله-
میوب، تیمورلنک طرفندن تخریب اولتمشدر . و برا-
نه لری باقیدر .

سلطانیه } « قلعه سلطانیه » ماده سنه
(مراجعت بیوریله .

سلطیس } مصرده اسکی بر قصبه اولوب،
(بونک اها ایسی مصر و اسکندریه

فخنده عمرو بن العاصه معاونت ایتمش اولدقلری
حالده، کندیلری بین الاسرامدینه به کوندرلمش ایسه ده،
حضرت عمر فاروق (رضه) جانبندن معززاً مملکتلرینه
اعاده بیوریلهرق، صحابه کرامله مناسبات صهریه ده
بولتمشدر؛ و کندیلرندن بعض مشاهیر یتیشمشدر .

سلع } مدینه منوره قرینده بر طاغ اولوب،
(شعراء عرب آتارنده مذکوردر . —

قدس قرینده (وادی موسی) ده دنجی بو اسمله بر
قلعه وار ایدی .

سلفر } فارسده حکومت سورن اتابکان سلا-
(له سنندن اوچ ذاتک اسمی اولوب،

بونلرک هیچ بری حکومت سورمه مشدر . برنجیسی
حکومت مذکورده نك مؤسی اولان سنفر بن مودود
بن سلفرک جدی اولوب، بونک اسمنه نسبتله دولت
مذکوریه (دوات سلفریه) و (سلفریان) دخی
دیرلر . — ایکنجیسی اتابکان فارسک بشنجیسی اولان
سعد بن زنگینک اوغلی و ابو بکرک برادری اولوب،

کندیسی سلطنته نائل اولمامش ایسه ده، اوغلی (محمد شاه) ملوک مذکورہ تک طقوزنجیسی اولوب، محمد بن سعد بن ابی بکردن صکره ۶۶۱ تاریخنده ۸ ای حکومت سورمش، ومشوره ترکان خانواله ایتدیکی محاربه ده ترک حیات ایتلشدر. — اوغنجیسی ملوک مذکورہ تک آلتنجیسی اولان ابو بکر بن سعدک اوغلی اولوب، کندیسی حکومت سورمه مش؛ و اوغلی سلجوقشاه ملوک مذکورہ تک اوننجیسی اولوب، آنف الذکر محمد شاه بن سلفردن صکره ۶۶۱ ده بش آی حکومت سورمش؛ و ترکان خانوالی قتل ایتدکن صکره، مغولره مغلوب اولوب، کازرونه قاچش، واوراده ارتحال ایتشدر.

سلفوس } ثفورده طرسوسک اوتہ سندہ
(یعنی بریسنده) برقصه اولوب،
مأمون خلیفه طرفندن فتح ایدلمش اولدیغنی یا قوت جموی بیان ایديور. سلفکه اولسه کرکرد.

سلفه } یاخود سالاغه (Salaga, Selga)
(افریقای، غریبک کینه مملکتنده)
و (وولته) نهرینک صول کنارنده تجارتکاه بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی و بیوک بازاری واردر.

سلفقوس } سلیوک اسکندرک
(وفاتندن صکره، بو جها انکیرک ممالک واسمه سنه وارث اولان طوائف ملوکدن سلفقیلر سلاله سندہ بو اسمله ۶ حکمدار کلیشدر :

برنجیسی دولت مذکورہ تک بانیسی. میلاددن ۳۵۴ سنه اول طوغمشیدی. بو جها انکیرک حیاتنده مدیه و بابلونیه یعنی آذربایجان و عراق جه تیرینک والیسی و سواری عسکرینک قوماندانی اولوب، اسکندرک وفاتندن صکره (یردیقاس) . قارشی آتیغون ایله برلشمش؛ و غالبیتدن صکره (بابلونیه) یعنی عراق خطه سنی قراشمشیدی. آنجق اسکندرک بنون ممالکینی کندیسی ضبط ایتک آرزوسنده بولنان مذکور آتیغون طرفندن قبل میلاد ۳۱۵ تاریخنده طرد و تمقیب اولنهرق، مصرده حکومت سورن باطلیوسه التجا اتمش؛ و بونکه آتیغون قارشی بر کله رک، ۳۱۲ ده واقع (غزه) غالبیتدن صکره، مظفرانه بابه کیرمش؛ و متعاقباً آثوریه و مدیه و آذربایجان ایله فارس، خراسان و سند نهرینه قدر اولان آسیای

وسطی طرفلرینی ضبط، و جزیره، شام، فریجیایی ممالکنه ضم ایله بیوک بردولت تشکیل اتمش؛ و آتیغونک اوغلی (دمتریوس پولوریکت) ایله برلشوب و بونک قیزینی تزوج ایدهرک، اسکی متفقلمری اولان بطلیوس و لیسیمافه اعلان حرب ایلش ایسه ده، قاش پدیری موئی ایله دمتریوس ممالکنک برقمینی ادا ایتدیکندن، ابتدا بونکه محاربه ایدوب، کندیسی مغلوب ایتدکن صکره، ما کدونی و تراکیه حکمداری مرقوم لیسیمافه محاربه ایدهرک، قبل میلاد ۲۸۲ ده بونی دخی مغلوب اتمش؛ و حکمدار افنی اعلان ایتمشیدی. بدی آی صکره مصر حکمدار لغنده تأسس ایتک اوزره معاونتینی استحصال ایدهمین (کراونوس) یعنی « یلدریم » لقبه ملقب بطلیوس طرفندن ۲۸۱ ده افنا ایدلمشدر.

— ایکنجیسی (قالیذقوس) یعنی « مظفر » لقبه ملقب اولوب، قبل میلاد ۲۲۵ دن ۲۴۷ تاریخنده ۲۲ سنه حکومت سورمش؛ و زماننده ممالکنک بر قسمی اوغنجی بطلیوس طرفندن ضبط اولندیغنی کبی، خراسان جهتنده ظهور ایدن شکانیان دولتی دخی کوندن کونه توسیع ممالک ایتدکه، و آنطیوخس هیراقس آناطولیده، اومن برغمه ده، تئودوس دخی بظده اعلان حکومت ایله توسیع دائره ایتدکه ایدی. صاحب مغلوب، و نهایت اشکانیانه ایتدیکی محاربه ده اسیر دوشهرک، وفات ایتشدر.

— اوغنجیسی ایکنجینک اوغلی اولوب، (کراونوس) یعنی « یلدریم » لقبه ملقب ایدی. ۲۲۵ دن ۲۲۲ یه قدر اوچ سنه حکومت سورمش؛ و هیچ بر ایشه موفق اوله میوب، آناطولیده بعض طاصیلره قارشی کیتدکه ایکن، وفات ایتشدر.

— دردننجیسی (فیلوپاتور) یعنی « محب پدر » لقبه ملقب اولوب، بیوک آنطیوخسک اوغلیدر. قبل میلاد ۱۸۶ دن ۱۷۴ سنه سنه قدر ۱۲ سنه حکومت سوروب، برغمه حکمداری (اومن) . قارشی (پونت) یعنی طربزون جهتی حکمداری (فارناس) ی مدافعه ایتک ایتشمش ایسه ده، مقتدر اوله مامش؛ و یهودیلره جور و اذا ایتشدر.

— بشنجیسی ایکنجی دمتریوس نیتاتورک و قیلو. یاتره تک اوغلی اولوب، قبل میلاد ۱۲۴ تاریخنده پدیرنه خلف اولمشدر.

— آلتیجیسی (ایفان) یعنی «پارلاق» لقبیه ملقب اولوب، آف الذکر آنطیوخس غریوسک اوغلیدر. بدرینک وفاتنده قبل المیلاد ۹۷ تاریخنده یالکن آنطا. کیه وجوارنده حکومت سورمهک باشلابوب، دمشقده عیبه سی آنطیوخس کیزیک حکم فرما اولدینی حالد، متعاقباً بونک السکاسنی دخی ضبط ایتشدرد.

سلفقیان } یاخود سلفکیان (Séleucides)
 بیوک اسکندرک وفاندن صکره
 ممالکینی وارث اولان طوائف ملوکدن بر سلاله اولوب، مؤسسسی بولنان اسکندر سردارلرندن سلفقوسک اسمنه نسبتله یاد اولنور. بو سلاله قبل المیلاد ۳۱۱ تاریخنده تأسس ایدوب، ۶۴ تاریخنده ۲۴۷ سنه ایران وسوریه جهتلرنده بر آرهلق آناطولی و ماکدونیه و تراکیهده دخی حکم سورهرک، ملک اسکندر اوزرینه تشکیل ایدن دولک اک بیوی ایدی. آنجق اکثر زمانلری پینلرنده وسائر طوائف ملوک ابله نزاع ومحاربه ایتکله کچمشدر. نهایت اشکانیانک کسب قوت ایتیمی ورومالیرک سوریه به توسیع فتوحات ایللری سائر دول ابله برابر سلفقیرک دخی اندراسنی موجب اولمشدر. مرکزی آنطاکیه ابله همجوار ایدی. سلفقیرک زمان حکومتلری اوج دوره منقسم اولوب، کرک سلفقوسک نسلندن وکرک خارجدن بروجه زیر ۱۹ حکمدار حکم سورمشدر:

(۱ وراثت منتظمه دوری)

قبل المیلاد	برنجی سلفقوس نیقاتور
۲۱۱	برنجی آنطیوخس سوتیر
۲۷۹	ایکنجی آنطیوخس تئوس
۲۶۰	ایکنجی سلفقوس فالینقوس
۲۴۷	اوچنجی سلفقوس کراونوس
۲۲۲	درنجی سلفقوس فیلباتور
۱۸۶	هلیودور (زوربا)
۱۷۴	درنجی آنطیوخس ایفان
۱۷۴	بشنجی آنطیوخس اوباتور
۱۶۶ الی ۱۶۲	

(۲ نجی دوری)

۱۶۲ الی ۱۴۹	برنجی دمتریوس سوتیر
۱۵۰ « ۱۴۴	برنجی آلکساندر بالا
۱۴۹ « ۱۴۳	ایکنجی دمتریوس نیقاتور
و ۱۴۰ « ۱۳۹	
و ۱۳۰ « ۱۲۵	

آلتیجی آنطیوخس تئوس
 تیفون (یاخود دیودوت)
 پدنجی آنطیوخس سیدنس
 ایکنجی آلکساندر زینا
 بشنجی سلفقوس

(۳ نجی دوری)

(برنجی شعبه)

سکزنجی آنطیوخس غریوس
 آلتیجی سلفقوس
 فلیب (واوج برادره)
 اون برنجی آنطیوخس
 اوچنجی دمتریوس
 اون ایکنجی آنطیوخس باقتور

(ایکنجی شعبه)

طلوزنجی آنطیوخس کبریقوس
 اوننجی «زاهد» آنطیوخس
 اوننجی آنطیوخسک زوجهمی سلنه
 تیفران
 اوننجی آنطیوخسک اوغلی اون اوچنجی آنطیوخس

سلفقیده } یاخود سلفکیده (Séleucide)
 سلفقیان زماننده سوریه سواحنک

قسم شمالیسنه یعنی حاصی نهری مصبندن یورطهلق لیمانه قدر اولان خطیه ویریلن اسمدر.

سلفقیه } یاخود سلوقیه (Séleucie) ازمنه
 قدیمده بواسمه سلفقیانه منسوب

درت شهر وار ایدی: برنجیسی واک بیوک عراقده ودجله نك ساحل غریبسنده واقع اولوب، سلفقیان دولتک مؤسسسی اولان سلفقوس نیقاتور طرفندن میلاددن ۳۰۷ سنه اول ننا، وپایتخت آنخا اولنمش ایدی. قبل المیلاد ۱۴۰ تاریخنده اشکانیانک اینه کچوب، بونلر دجله نك اوپر یاقه سنده (کتسیفون) یعنی مدائن شهرینی تأسیس ایتکله، سلفقیه خرابه یوز طوتمش ایدی. کرک بونک وکرک مدائنک الیوم خرابه لری مشهوددر. سلفقیر ۱۴ تاریخندن صکره آنطاکیه بی پایتخت آنخا ایتشلردی.

— ایکنجیسی (سلفقیه یربه) اسمبله معروف اورلوب، آنطاکیه قربنده و حاصی نهربنک منصبنده یعنی الیوم (سویده) قصبه سنک بولندینی برده ایدی. یاقوت حموی بوندن بحث ایتدیکی صرمده «سیوف سلوقیه» و «کلاب سلوقیه» دبه مشهور اولان قلیچ وکوپلرک بو شهره منسوب اولسی احتمالی درمیان ایدیدور.

— اوچنچیسى كیلکییا یعنی ایچ ایل خطه سنده بولمغله (سلفقیه کیلیکیه) و یا (سلفقیه تراخیا) اسمیله معروف ایدی. ایوم (سلفکه) دینان قصبه در. — دردنجیسى ناوروس (یعنی بوغا و غلطی بلغار) طاعنی اتکنده و قره مان اینده بولمغله (سلفقیه آد ناوروم) اسمیله تفریق اولنوردی.

سلفکه } اطنه ولایتنده ایچ ایل سخاغنك
} مرکزی بر قصبه اولوب، كوك صو
نهرينك صاغ کنارنده و بونهرک منصبندن ۱۶ کیلو متره بوقاریده اوله رق، طرسوسك ۹۸ کیلومتره جنوب غریبسنده واقدر. بر طاعك اتکنده و دکیزه قدر ممتد بر اووه کنارنده واقع اولوب، شمیدی حالده آنجیق ۲۵۰۰ اهالی بی حاوی وادی و کوچك بر قصبه اولدیغی حالده، اطراف وجوارنده اسکی سلفقیه شهرينك جسيم و محیر العقول خرابه لری و بونلرک ایچنده بر جوق صرصر ستونلر، خراب بر طاقم عبدالر، تياترولر، طاق ظفرلر، منارلر، رنگارنك صرصر دو شه لری و کسمه طا شدن ممول ۳۰ آرشون عرض و عمقنده و ۶۰ آرشون طولنده مصنع بر صهرنج ايله بوندن صوبی تقسیم ایدر بر طاقم صوبولری کور. یلیور. قصبه نك اوستنده کی تپه ده بیسوك و خراب بر قلعه و قصبه نك آلتنده كوك صوبك اوزرنده جسيم بر کوپری دخی واردر. اسکاه سی جنوب جهتنده کی قوبده واقع (طاش اوجی) در. قصبه نك عربلر زما نندن قاله بر جامع شریفیله بر روم و بر ارمینی کلیسای، ۲ تکیه سی، ۱ مکتب ابتدائیسی، بر خانی و طاع اتکنده بر قیشله سی واردر. هواسی قیشین بك ائی ایسه ده، یازین بك صحیاق و اووه ده کی بطاقلرین طولایی صیتمه ایدر. مأمون خلیفه سلفکه بی ضبط ایتش ایسه ده، جوق وقت محافظه ایده مه مشیدی. «مجمیع البلدان» ده (سلفوس) اسمیله مذکوردر. — سلفکه قضای ایچ ایل سخاغنك مرکز قضای اولوب، سخاغنك قسم شرقیسنندن عبارتدر. غرباً کنار و موط قضا رلیله، شمالاً قونیه و لایتیله، شرق شمالی جهتندن صرصرین قضا سیله، جنوب شرقی جهتندن دخی آق دکیزه محدود اولوب، آباش، باعه و بو لاجه لی اسمریله ۳ ناحیه و ۳۶ قریه بی حاوی و ۲۸ ۵۵۰ اهالی ايله مسکوندر. اکثر اهالیسی ترك و ترکان اوله رق مسلم و بالکنز تجارت محللرنده

بعض ارمنیلر و روملر ساکندر. جمله سی لسان ترکی ايله متکلمدرلر. اراضیسی طاغلق و طاشلق اولوب، بالکنز مرکز قضا ايله دکیز آره سنده بر اووه واردر. اسکی سلفقیه شهری خرابه لرندن ماعدا سلفکه نك ۴۰ کیلومتره شمالنده طاغده اسکی (مغاره)، سلفکه نك بنه ۴۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و ساحله آباش قرینده (الوسه) و بر آز دها اوتده (سیاسته) شهر قدیملرینك خرابه لری، اییوس صوبی منصبنك اوکنده کی قیالقی بر آطه نك اوزرنده ایوم (قیز قلعه سی) دینلن (غورغوس) قلعه قدیمه سی و بونك قارشیدسنده ساحله (قوریقوس) شهر قدیمی موقعی و بونك اوستنده (شیطانلق) اسمیله غریب و واسع و کینش حجره لره منقسم بر مغاره بولنیور. ناحیه مرکزی اولان (لییوس)، که ایوم کوچك بر قریه در، قرون وسطاده بیسوك بر شهر ایدی. لییوس صوبی و ایدسنده قیالره اولیش بر جوق هیکلر و رسملر و قضا نك هر طرفنده صوبولی، کوپری و قلعه کی اینده قدیمه آناری بولمغده در. قضا نك محصولاتی احتیاجات علیه بی دفع ایتدکن صکره، خیلی مقدار بغدادی، آرپه، سیدسام و ساثره قریسه و آطه لره اخراج اولنور. پلاموط، بیباغی، قورو اوزوم و حیوانات اخراجاتی دخی واردر. طاغلرنده اورمانلر جوق اولوب، اسکندریه و سوریه سواحله خیلی کراسته دخی اخراج اولنور. طاش اوجنده بعض واپورلر و بلکن کیلری اوغرا یوب، سنوی ۹۰۰۰۰۰ غروشلاق اخراجات و ۸۰۰۰۰۰ غروشلاق ادخالندن عبارت بر تجارت اجرا اولنور. معمولات محلیه کلیم و چول کبی بعض قبا شیلر نسیچندن عبارتدر.

سلفی } (ابو طاهر صدر الدین محمد بن محمد
} (الاصفهانی) مشاهیر فقهاء شافعیه دن و محدثیندن اولوب، «الاربعین البدایه» عنوانیله حدیثه دائر بر کتاب یازمش، و کندیسی شرح ایتشدر. بغدادده تحصیل و استماع ایدوب، اخذ احادیث شریفه ایچون اکثر بلادی دور ایتدکن صکره، اسکنده ریه ده تدریسه مشغول اولوب، ۵۷۶ تاریخنده وفات ایلشدر. خلفاء فاطمیهدن ظافرك وزیرى ابو الحسن علی بن السلاص صاحب ترجمه نامنه بر مدرسه بنا ایتدیروب، مدرسه کئی کندیسنه تقویض ایتش؛ و بو مدرسه طول مدت سلفینك اسمیله یاد اولمشدر.

سلمان { صحابه دن ایکی ذات اولوب، بری
 { مصرک فتحنده حاضر بولنان ساکنان
 بن مالک و دیگرری ابو نائله ساکنان بن سلامه در .

سلسلهکه { زمان جاهلیتده یتیشن عرب شا-
 { عمره لرندن اولوب، شاعر (سلیک
 بن السدکه) نک والده سیدر . اوغلی موی الیهک
 وفاتنده سویلدیکی مرثیه «حماسه» ده مسطوردر .

سلم { (بن نذیر) صحابه دن اولوب، بعده
 { بصره ده ساکن اولمشیدی . بعض احا-
 دیت شریفه نک راویسیدر .

سلم { ایرانلرک اساطیرله مزوج اولان تاریخ
 { قدیمنه کوره، پیدشده ادیان دن مشهور
 فریدونک اوچ اوغلندن بری اولوب، فریدون وفا-
 تندن اول ملکنی اوغلارندن سلمه ملکنندن فرانک غرب
 جهلرندکی یرلری، توره توران و تاتارستان طرفلرینی
 و ایرجه دخی ایرانی و یرمشیدی . بووجهله سلم امم سا-
 میه نک تور امم تورانیه نک، ایرج دخی امم آریانیه نک جد
 اهلاسی اولمشدر . بو روایتک بو تقسیماتک حضرت
 نوح ایله اولادی حکایه سنه مشابهن عیانددر . حتی سلم
 ایله سام اسملری دخی بربرینه قریبدر . فریدونک
 اساسا هند برهمینلری اساطیرنده (ثریدون) تسیمه
 اولنان و (آزی ضحاکه) یعنی (ضحاک تازی) اسمنده بر
 اژدها بنی اتلاف ایدن بر ملکندن عبارت اولدیفته باقیلیر-
 سه، سلم و تور و ایرجک دخی محضا آسیای وسطی اطرا-
 فنده بولنان و دنیانک اک اهمیتلی اممی جامع اولان
 امم سامیه و تورانیه و آریانیه به بر جد اعلا کوسترمک
 ایچون ایجاد اولنش اسملا اوله جفی، والحاصل زردشتیلر
 اساطیرندن عبارت اولدیغی آکلا شیلیدور .

سلمان { اوننجی قرن هجری شعراء عثمانیه-
 { سندن اوچ کشینک مخلصیدر :
 برنجیسی آیدینلی اولوب، کمال باشا زاده نک درسنه
 ملازم اولمش، و طریق قضایه سلوک ایشم ایدی .
 برکیده قاضی ایکن وفات ایشدر . شو بیت اونکدر:
 نوله سینتمده جان کیمی کوترسه م داغ . یانانی
 کوترمک استز می هر کشی مهر سلیمان

— ایکنجیسی بروسه لی اولوب، حسن خطه مالک
 و خبلی علومه آشنا اولدیغی حالده، کوچ حال ایله
 روم ایلنده بر قضایه نائل اولدقدن صکره اوراده
 مقتولاً وفات ایشدر .

— اوچنجیسی واردار یکجه سندن اولوب، بو
 دخی اکثر علومه آشنا و فن انشاده و معما سونلک
 وحل ایتک خصوصنده ماهر ایدی .

سلمان { (میرزا —) ایران شعرا سندن او-
 { لوب، اصفهانی و جابر انصاری
 حضرت تلمری نسلنه منسوبدر . بعض علومه انتسانی
 و شعرا و ادباء زمانی ایله صحبتی وار ایدی . سلطان
 محمود صفوی زماننده رتبه وزارت نائل اولوب،
 بعده قزلباش امراسی طرفندن قتل اولمشدر .

سلم { (صاحب الحکمة) دنبلکه معروف
 سلم { اولوب، مأمون خلیفه طرفندن، حکماء
 یونانک حکمت و طب وسائر فنون کتابلرینی، لاجل
 الترجه، آتوب نقل ایتک اوزره، حجاج بن مطر و ابن
 بطریق ایله برابر جانب رومه کوندرلمشیدی .

سلماس { آذربایجانده ارمیه ایله تبریز آره-
 { سنده وارمیه دن ایکی، تبریز دن
 اوچ خویندن دخی بر کونک مسافه ده بیوک و مشهور
 بر شهر ایکن خراب اولمش اولدیغی یاقوت حموی
 بیان ایدور .

سلم { (صاحب الحکمة) دنبلکه معروف
 سلم { اولوب، مأمون خلیفه طرفندن، حکماء
 یونانک حکمت و طب وسائر فنون کتابلرینی، لاجل
 الترجه، آتوب نقل ایتک اوزره، حجاج بن مطر و ابن
 بطریق ایله برابر جانب رومه کوندرلمشیدی .

سلم { (صاحب الحکمة) دنبلکه معروف
 سلم { اولوب، مأمون خلیفه طرفندن، حکماء
 یونانک حکمت و طب وسائر فنون کتابلرینی، لاجل
 الترجه، آتوب نقل ایتک اوزره، حجاج بن مطر و ابن
 بطریق ایله برابر جانب رومه کوندرلمشیدی .

سلماس { آذربایجانده ارمیه ایله تبریز آره-
 { سنده وارمیه دن ایکی، تبریز دن
 اوچ خویندن دخی بر کونک مسافه ده بیوک و مشهور
 بر شهر ایکن خراب اولمش اولدیغی یاقوت حموی
 بیان ایدور .

سلمان ساوجی } (خواجه جمال الدین —
بن خواجه علاء الدین)

اعظم شعرای ایرانند اولوب، غزلیات و قصائد و مثنویاتیله سائر اشعاری زیاده سیله سلیس و لطیف و تقلیدلری غیر قابلدر. زمانک فریدی ایدی. بغداده واردقده بالمناصبه ایلیکانیان دولتک و سسی امیر شیخ حسن بزرکک حضورنده بداهه شعر سوبلیکله، امیر مشارالیه کندیسنی درکاهنه ملازم ایدوب، اوغلی اویسک تریه سنی کندیسنه تفویض ایتمشدی. خواجه سلمان بقیه عمرینی بو خاندانک خدمتنده کچوروب، امیر مشارالیهلعه بعده سلطان اویسی و والدیهی مشهوره دلشاد خانونی مدح یولنده برچوق اشعار سوبلیشدر. نهایت اختیارلغنده بصرینه ضعف طاری اولغله، ملازمتدن استعفا ایتدکده، کندیسنه ری وساره ولایتلری وارداتندن معاش تخصیص اولنه رق، کوشه ازوابه چکمش؛ و عبادتله مشغول ایکن، ۷۶۹ ده وفات ایتمشدر. برچوق نوادر و ملاحظه لری دخی منقولدر. کلیات اشعاری متداول و یک مقبولدر. «جمشید و خورشید» و «فراقنامه» عنوانلریله ایکی منظومه سی ده واردر. شو بر ایکی بیت خاندان ایلیکانیان مدحنده سوبلیکی اشعار جمله سندندر:

من ازین اقبال این خاندان
کرفتم چه سازا بقیغ زبان
من از خاوران تادر باختر
ذخورشیدم امروز مشهورتر

سلمان فارسی } (اخیار صحابه دن اولوب،
عن اصل ایرانلی اولغله،

اصفهان قرینده طوغمشدر. کخیلکننده محبوس دینه تابع اولدیغی حالده، برکون بر کلیسایک یاندن کچرکن ایجری کیروب، نصرانیق آتش برستلکه ترجیح ایتدیکندن، بو دینی قبول ایتمش؛ و مجوسیلرک جور و اذاسندن قورتلقی ایچون، شام و روم طرفلرینه قاچوب، بعض راهبرک خدمتده بولمش؛ و بولردن بری و بر روایتده مشهور (بحیرا) طرفندن حجازده دین ابراهیمی احیا ایدمک بر نینیک ظهوریه تبشیر اولنه رق، برکاروانه قائلش؛ والدن اله صائیله رق، هجرتدن صکره نزد حضرت نبوی به کلوب، کندینی فخر کاشات (صائم) افندمزه صائدرمش؛ و همان

اسلامه کلوب، آزاد بیورلمشیدی. او وقتک کافه علومنه وقوفی و صدق مخالفتی حسبیله جانب حضرت نبویدن خواص اصحاب عدادینه ادخال، و بر روایتده اهل بیت نبوی دائره محرمیتنه قبول بیورلمش ایدی. حضرت علی المرتضی و عمار بن یاسر و سلمان فارسی (رضهم) ک جنتک کمال اشتیاقله بکلدیکی اوچ ذات اولدقلرینه دائر حدیث شریف صحیح واردر. حقتده ده پک چوق احادیث شریفه وارد اولمشدر. اک اول خندق غزاسنده بولنوب، حتی خندق حفرتی حضرت رسول الله (صائم) افندمزه اخطار ایدن بو ذاتدر. اوندن صکره کی غزواتک جمله سنده دخی حاضر بو. لشمشدر. جانب حضرت نبویدن (سلمان الخیر) تسمیه بیورلمشیدی. مجوسیلرکده اسم قدیمی (مابه بن بو ذخشان) ایدی. خلافت حضرت فاروقی عهدنده مدائن والیکنه تعیین بیوریله رق، کدیمیله قزاندیغندن تعیش ایدوب، و سعیددن قزاندیغنک دخی فضل سنی فقراه تقسیم ایدردی. حضرت عثمان (رضه) ک آخر خلافتده ۳۵ سال هجریستنده مدائنده ارتحال ایتمشدر. اوچ قیزی اولوب، بری اصفهانده و ایکسی مرصده قالمشدر. بو قیزلرک کندیسنک اولیوب، اوغلنک اولدیغنی روایت ایدنلر دخی واردر. حضرت سلمان (رضه) پک چوق معمر اولوب، عمرینی مبالغهیه واردیرانلر دخی واردر. صحابه دن ابوهریره و ابن عباس ابله سائر صحابه و تابعین کندیلردن روایت احادیث شریفه ایتمشدر.

سلمانلی } (آتقره ولایتده یوزغاد سنجانک
سنفورلی قضا سینه تابع بر ناحیه

اولوب، ۶۷ قریه دن مرکبدر.

سلمویه } (بن بنان) مشاهیر اطباء بغداددن
اولوب، نصرانی المذهب ایدی.

معتم خلیفه نک طبیی و معتمد خاصی اولوب، خلیفه مشارالیه صاحب ترجمه بی امور ملکیه و سیاسیه دخی قاریشدره رق، رأیندن استفاده ایدردی. کندیسنی و برادری ابراهیمی انعمام و احسانه مستغرق ایتمشیدی. سلوهک تشخیص و تدایوی امراضده کی مهارتی مشهور اولوب، بو خصوصده برچوق نوادر و حکایات مریدر. ۲۲۵ تاریخنده وفات ایدوب، خسته لغنده خلیفه مشارالیه خاطرینی استفسار ایتمش، و جنازه سنی کمال طنطنه ابله قالد برتمشیدی.

سلمه } صحابه دن بر وجه زبر رقاچ ذاتک اسمدره :
 (سلمه بن الأدرع) که بعض احادیث
 شریفه نك را ویسیدر . — (ابو سعد سلمه بن اسلم
 الانصاری الاوسی الحارثی) که بدر غزاسنده وسائر
 غزواته معیت حضرت نبویه بولنش ؛ و ۱۴ نجی
 سال هجریده جسرا بنی عبید غزاسنده ، ۳۸ یاخنده
 ولدیفی حاده ، شهید اولشدر . — (سلمه بن الاسود
 لکندی) که نزد حضرت نبوی به کلوب ، شرف اسلامه
 مشرف اولمش ؛ وبعده کوفه ده بر مسجد بنا ایتدیرمش
 یدی . — صحابه دن (اصید) ک بدری سلمه . —
 (ابو ایاس سلمه بن الاکوع الاسلمی) که تحت شجره ده
 بیعت ایدلردن اولوب ، جسور و تیرکش وطوغری
 وفاضل بر ذات اولمغه ، غزوه (ذی قرد) ده حضرت
 رسول الله (صلم) افندمر بونک حقنده «خیر رجالنا
 سلمه بن الاکوع» بیورمشلردی . مدینه ده ساکن
 اولوب ، حضرت عثمان (رضه) ک شهادتندن صکره
 ریزده به نقل ، واوراده تأهل ایلش ایدی . وفاتندن
 بر قاق کون اول مدینه منوره به عودت ، و ۷۴ وبر
 روایتده ۶۴ تاریخنده ۸۰ یاخنده وفات ایتشدر .
 — (سلمه بن امیه الکنندی) که برادری یعلی ابله
 برابر هجرت ایدوب ، مکینوند عد اولمش ، و تبوک
 غزاسنده بولمشدر . — (سلمه الانصاری) که عبد
 الحمید بن زیدک جدی اولوب ، اهل بصره دن معدود .
 در ، اوغلی وتورونی کندیسندن روایت ایتشدر .
 — (سلمه بن بدیل الحزاعی) که اوغلی عبد الله کند .
 یسندن روایت ایتشدر . — (سلمه بن ثابت بن وقش
 الانصاری الاشہلی) که سلکان وسلامه نك هم زاده .
 سی اولوب ، بدر غزاسنده حاضر بولنش ، واحد
 وقه سنده برادری همرو ابله برابر شهید اولمشدر .
 — (سلمه بن جاریه) که بر حدیث شریفک را ویسیدر .
 — (سلمه بن حارثه) که اسماء بن حارثه نك برا .
 دریدر . — (سلمه بن حاطب الانصاری) که بدر
 واحد غزاینده حاضر بولمشدر . — (سلمه بن
 الحنظل الکنانی) که اهل حجازدن بنی عریج قبیله سنه
 منسوب اولوب ، معاویه زماننده دمشقه کله رك ، بونک
 خطبه او قودیفنی کورنجیه ، اعتراض ایدرک ، سرد لسان
 نولاندیفندن ، معاویه کندیسنی استخفاف ایدرک ،
 طاقتمازلفه کلش ، و صکره اوتورمفی تکلیف ایلش

ایسده ، «اوتورمام وسنک سسکی ایشتییه جک بریره
 قاچارم» دهرک آرقه سنی چور بدکن صکره ، معاویه
 کندیسنی اعاده ایدوب ، «غفوک دیلم ، سنی بک ابی
 طانیرم ، نزد حضرت نبوی به کلوب ، سلام و بر دیککی
 وهديه تقديم ایتدیککی ، وسلامک رد وهديه قبول
 بیورلدیفنی کورمشیدم» دهرک ، الثفات واحسان
 ایتشیدی . — (سلمه بن سیم الاسدی) که کندیسندن
 بر حدیث شریف منقولدر . — (سلمه بن سعد العززی)
 که اهل بیتله برابر نزد حضرت نبوی به کلدکده ، کیم
 اولدقلری سؤال بیورلوب ، هنزه دن اولدقلری جوابا
 عرض اولمغه ، جانب حضرت رسالت پناهی دن «نم الحی
 عزه مبغی عليهم منصورون» حدیث شریفی صادر
 اولدیفنی اوغلی قیس واسطه سیله کندیسندن منقولدر .
 — (سلمه بن سلام) که عبد الله بن سلامک برادری
 اولوب ، «یا ایها الذین آمنوا بالله ورسوله» آیت
 کریمه سنده خطاب عزته مظهر اولانلرک بری اولدیفنی
 ابن عباس (رضهما) دن منقولدر . — (ابو عوف
 سلمه بن سلامه بن وقش الانصاری الاشہلی) که
 عقبین و بدر وسائر غزواتک جمله سنده معیت حضرت
 نبویه بولنوب ، بعده حضرت عمر (رضه) جانبدن
 پیامده استخدام بیورلمشیدی . سابق الترجه سلکان
 بن سلامه نك برادریدر . کندیسندن بعض احادیث
 شریفه مریدر . — (سلمه بن ابی سلمه عبدالله القرشی
 الحزومی) که ازواج مطهره دن ام سلمه حضرتلرینک
 اوغلی وفخر کائنات (صلم) افندمرک اوکی اوغللری
 اولوب ، پدر ووالده سیله معیت حضرت نبویه
 مدینه منوره به هجرت ایتش ؛ و بدرینک وفاتندن
 صکره والده سنی حضرت سید الثقبینه نکاح ایتش ؛
 و حضرت رسول الله (صلم) افندمر کندیسنه حمزه
 بن عبد المطلب (رضه) ک کریمه سی (امامه) بی
 تزویج بیورمشلر ایدی . عبد الملك بن مروانک زمانه
 قدر برحیبات اولوب ، برادری عمر بن ابی سلمه دن
 بیوک ایدی . ذریت بر اقامش ، و کندیسندن احادیث
 شریفه روایت اولنماشدر . — (سلمه بن ابی سلمه
 الهمدانی یاخود الکندی) که اوغلی همرو کندیسندن
 روایت ایتشدر . — (ابوسنان سلمه) که کندیسندن
 اوغلی سنان روایت ایتشدر . — (سلمه بن صخرالا
 نصاری الحزرجی البیاضی) که حقنده بعض روایات

منقولدر . — (ابو سنان سلمه بن صخر الهذلي) که سلمه بن الحبق دینکله دخی معروف اولوب، معیت حضرت نبویه حنین غزاسنده وسعد بن ابی وقاص حضرت تریله برابر مدائن محاربه سنده حاضر بولنهرق، بعهده بصرهده ساکن اولمش، واوغلی سنان کنديسندن روایت ایتشدر . — (سلمه بن عراده الضبی) که بنی ضبه طرفندن نزد حضرت نبویه بر اقیلان ایکی رهینک بریدر . — (سلمه بن قیس الاشجعی) که بعهده کوفهده ساکن اولوب، بر حدیث شریف روایت ایتشدر . — (سلمه یاخود سلامه بن قیصر) که صومک ثوابی حقنده بر حدیث شریفک راویسیدر . — (سلمه بن مالک السلمی) که جانب حضرت نبویدن کنديسنه بر مالکانه اعطا بیورلمش اولدیفی عمار بن یاسر حضرت تزلندن سرویدر . — (سلمه بن الجبر) که کوفهده بر مسجد بنا ایتدیرمشیدی . — (سلمه بن مسعود بن سنان الانصاری) که بنی غنمدن اولوب، یمامه وقعه سنده شهید اولشدر . — (سلمه بن المیاء الجهنی) که قحج مکهده حضرت خالد بن ولیدک حیلنده اولدیفی حالده، یوانی شاشیروب، شهید اولشدر . — (سلمه بن نعیم بن مسعود الاشجعی) که کوفهده نازل اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر . — (سلمه بن نفیل السکونی) که بعهده حصده ساکن اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر . — (سلمه بن هشام بن المغیره القرشی المخزومی) که قدماى فضلاى صحابه دن اولوب، ابوجهلک برادری و خالد بن ولیدک همزاده سیدر. حبشه هجرت ایتشیدی. مدینه یه معیت حضرت نبویه هجرت ایتکدن منع اولنهرق، مکده ادا وجفاده قالمش اولغله، بدر غزاسنده حاضر بو. لئامش، و خندق غزاسندن صکره هجرت ایده بیلش ایدی. مؤونه وقعه سندن منزهماً عودت ایتمش؛ و حضرت ابا بکر زمانده شامه اعزام بیوریلان عسکر میانده بولنوب، اوائل خلافت جناب فاروقیده ۱۴ تاریخنده (سراج الصفر) وقعه سنده بر روایتده حضرت ابابکرک خلافتنده (اجنادیه) وقعه سنده شهید اولشدر . — (سلمه بن یزید الجونی) که نزد حضرت نبویه کلوب، شرف اسلامه مشرف اولمش، و بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر . — (ابو یزید سلمه یزید) که اهل بصره دن معدود در .

سلمه (بن قیس الجریمی) صحابه دن اولوب، قومی مبعوثانیه نزد حضرت نبویه کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ ویدی سکر یاشخنده اولدیفی حالده، قومنه امامت ایتشیدی . بعهده بصرهده ساکن اولمشیدی . بنه صحابه دن اولان اوغلی عمرو کنديسندن روایت ایتشدر .

سلمه (کننده ملوکک اخیری اولوب، حارثک اوغلیدر . بدری حیاتنده ملک کنی اولان دینه تقسیم ایتکده، صاحب ترجمه بنی تغلب قبیله سی دو شمشیدی . شاعر شهیر اسرار القیس بونک برادری حبرک اوغلی اولدیفی سرویدر .

سلمی (صحابه دن بوجه زیر اوج ذاتک اسمیدر) : (ابو سالم سلمی بن حفظة السحیمی) که یمامه ملائکی هوذه بن علینک هم زاده سی اولوب، «ویل بنی امیه من فلان» حدیث شریفک راویسیدر . — حضرت رسول الله (صلعم) افندمک خادمی سلمی . — (سلمی بن القین التیمی) که مهاجریندن اولوب، عتبه بن الغزوان معیتنده بصرهده بولغله، بونک طرفندن اهوازه کوندریله رک، فرس محارباننده ابراز شجاعت ایتشدر .

سلمی (صحابیاتدن بوجه زیر بر قاج خانونک اسمیر) : (سلمی بنت ابی ذؤب) که حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمک سود آنه سی حلیمه بنت ابی ذؤبک همشیره سی اولوب، نزد حضرت نبویه کلکده، کنديسنه رداء شریفی فرشله، «مرحبا ای» بیورمش اولدقلمی سرویدر . — حضرت رسول الله (صلعم) افندمک خادمه سی اولان (سلمی) که حفیسه بنت عبید المطلبک آزادلیسی اولوب، ابورافعه وارمشیدی . اولاد حضرت نبویدن ابراهیمی و حضرت فاطمه (رضها) نک اولادینی آکش، یعنی ابهک ایتمش، و حضرت مشارالیه انک نهمش شریفی غسل ایتشدر . خیبر غزاسنده معیت حضرت نبویه بولغله ایتشدر . کنديسندن بعض احادیث شریفه سرویدر . — (سلمی بنت زید الانصاریه الاوسیة) . — حضرت ابا بکر صدیق (رضه) ک والده سی (ام الخیر سلمی بنت صخر بن عامر القرشیه التیمی) که حضرت مشارالیه دن صکره اسلامه کلش؛ و حضرت صدیق دن صکره و زوجی ابو قحافه دن اول ارتحال ایتشدر . — (سلمی بنت عمرو) که بنی ساعده دن

مذرك همشیره سیدر. — (سلی بنت همیس الخثعمیه)
که سابقه الترجه اسمانک همشیره سی و هم حضرت
نبوی جزه (رضه) ک زوجہ سی اولوب، حضرت
مشار الیهک شهادتندن صکره شداد بن اسامه الیثی به
وارمش، و بوندن عبداللہ و عبدالرحن اسملرله ایکی
چو جفی اولمش ایدی. — (ام المثلثه سلمی بنت قیس
المدویه) که حضرت فخر الرسل (صلعم) افندمذک
جدی عبدالمطلب خالہ سی اولادندن اولوب، رضوان
بیمتندہ بولمش، و ایکی قبله یه اویہرق نماز قیلشدہ.
— (سلی بنت محرز الانصاریه) که بنی عدیدن
و بیعت ایدن خاتونلردندہ. — (ام مسطح سلمی بنت
ابی رهم بن المطلب بن عبدمناف القرشیه) که
حضرت ابا بکر (رضه) ک تیزه سنک قیزیدر. —
(سلی بنت نصر الحاربیه) که بر حدیث شریفک
راویہ سیدر. — (ام زمل سلمی بنت مالک) که
بنی فزاره قومنه منسوب اولوب، زید بن حارثه
سریه سنده و الدهسی ام قرفه هلاک اولمش؛ و کندسی
سیایا میاننده مدینه منوره یه سوق اولنهرق، جانب
رسالتپناھیدن حضرت تایشه (رضها) یه ویرلمش؛
وبعدہ اذنه قبله سی یاننه کیدوب، او آراق ارتحال
حضرت نبوی وقوع بولمغه، ارتداد عربان صره سنده
بوده ارتداد، واجه و وجاہتی قوتیله باشنه بر جوق
حذله جمع ایدمذک، مسلمین اوزرینه بالذات هجوم
ایتمش؛ و مرتدینه قارشی سوق عسکره مأموریو.
ریلان خالد بن ولید حضرتلری طرفندن قتل اولمشدر.
(عبدالرحمن بن محمد بن حسن النیسا -
سلمی (بوری) مشاہیر علما و فضلاذن او.
لوب، «امثال القرآن» عنوانلی کتاب معتبرک
مؤلفیدر. ۴۰۶ تاریخنده وفات ایتمشدر. — بعض
کتبده ۴۱۲ ده وفات ایتمش (عبدالرحمن حسین بن
محمد النیسا بوری) اسمنده بذات کوریلوب، «الاربعین
حدیثاً»، «آداب الحجبه»، «آداب الصوفیه» و
«الانوار» عنوانلی کتابلرک صاحب اولدیغی یسان
اولنیسور. ایکیمی بری یوقسه آیری می اولدیغی
آکلاشیله مدی.

سلمی البغدادیه } عصر عباسیده بیتشن
شعر و فصاحتیله، حسن و جمالیله و عرض و ناموسیه
مشهوره در. خلیفه مقتدی بالله بو اوصافنی خبر آلمغه،

عیون مها الصرم فداء عینی
واجیباد الظبا فداء جیبیدی
ازیمه بالعمود وان نخری
لازین للعقود من العقود

سلمی المتدلیه } (بنت عمرو بن زید بن لیبید)
(عدی بن محار قبیلہ سندن
اولوب، ابتدا مدینه جوارنده بولتان قبیلہ اوس
اکابردن (احیجہ) یه، و بعدہ اسانده قریشدن هاشم
بن عبد منافہ وارمغه، جد حضرت نبوی عبدالمطلب
والده سی اولمشدر.

سلمی الیمانیه } شاعر شهر بختینک جاریه سی
(بنتی بر شاعرہ ایدی .
بختینک شو قطعہ سنہ :

من لمحب احب فی صفره
فصار احدیثه علی کبره
من نظر شفقه فارقیه
وکان مبدأ هواه من نظره

ارتجالاً شو بیتلرله جواب ویرمشیدی :

اولا التمی لمات من یحد
مرالیالی یزید فی فکوره
ما ان له مسعد فی سعده
باللیل فی طولہ و فی قصره
الجسم بیلی فلاحراک یه
والروح قیاری علی اثره

سلمیه } حابریه سنده و حمدان ۶ ساعتق
(مسافده حصص اعمالندن معدود بر

کوچک قصبه اولوب، حضرت عبدالله بن عباس
(رضهما) نک توزونی صالح بن علی بن عبدالله
بوراسنی منزل اتخاذ ایتمکله، اولاد و احقادی اعمارینه
چالیشمشدری. تابعیندن بر جوق ذواتک قبورینی
حاری اولوب، مشاہیر علمادن بر خیلی ذواتک دخی
مسقط رأسی بولمشدر. بو قصبه پک اسکی اولوب،
زمان قدیمده (سالامیناس) اسمیله معروف ایکن،
بیمده خراب اولمش، و بوجه مذکور صالح بن علی
طرفندن تجدید واحیا اولمش ایدی. ایوم (مجید
آباد) اسمیله معروفدر. خراب بر مسجدنده خط کوفی
ایله یازلمش بعض طاشلر و جوارنده کی قلعه خرابه -
سنده روملردن قالمه بعض آثار بولمشدر.

بره غربه طوغری دونوب (باقال) دینل بیوک کولک ساحل شرقیسنه واصل اولور. مجراسی تقریباً ۱۰۰۰ کیلومتره طولنده در. سبیرهده بو نهرک صول کنارنده روسلر (نووسیلنکیسق) و (ورکنی اودنسیق) اسملرله ایکی قصبه تأسیس ایشلدر. حوضه سنک قسم اعظمی مغولستانده و قسم اسفلی سبیرهده اولوب، بک واسع، طاغلق و میاه جاریسی چوق بر درر. تقریباً ۴۲° ایله ۵۲° عرض شمالی و ۹۱° ایله ۱۱۱° طول شرقی آرلنده متمد اولور.

سئلنه { قلیوباتره — (Cléopâtre Sélène) }
 مصر بطالسه سندن ایکنجی بظلیوس اورکتک قیزی اولوب، ابتدا قبل المیلاد ۱۱۷ ده برادری (بظلیوس لاتیر) و بعده آنطاکیه ملوک سلفقیه سندن آنطیوخس غریوسه و نهایت بو تک یکنی و دمشق حکمداری آنطیوخس اوسوسه وارمش؛ و بوندن (آنطیوخس آسیاتیقوس) و (سلفقوس کیبوزاقتوس) اسملرله ایکی اوغلی قالمش ایدی.

سئلنه { (Selino) کرید جزیره سی قسم غری- یسنک ساحل جنوبیسنده و حانیه سجا. غنده قضا مرکزی بر قصبه در. — سئلنه قضایی؛ پالیوخوره، قانیانو و قدانو اسملرله ۳ ناحیه و جمماً ۴۸ قریه یی حاویدر. [احوال طبیعیه و سائر سیحون «کرید» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

سلوری { «سلوری» ماده سنه مراجعت بیوریله. }

سلوقیه { «سلفقیه» ماده سنه مراجعت بیوریله. }

سلوکی { (عتمد) اونجی قرن هجری عثمانلی شعراسندن اولوب، آماسیه لیدر. روم ایلنده بعض بککرت کتابتنده بولنشدر. «شهر انکیز» عنوانیسه بر منظومه سی و بعض غزلیاتی واردر. شو بیت اونکدر:

صانه جسم کورین داغله پر یاره بی
 جمله قابلا دی بر خرقه صد پاره بی

سلونی { ایران شعراسندن اولوب، ار دستانلدر. شو بیت اونکدر:

سلنتی { (باخود سلندی) آطنه ولایتک ایچ ایل سجاغنده و ولایتک منتهای غرب جنوبیسنده اوله رق ساحل بجرده آنامور قضا سنه تابع بر ناحیه تک مرکزی بر قریه اولوب، (سلینونته) شهر قدیمک خرابه لری اوزرنده مؤسسدر. شهر مذکورک ویرانه لری میانده بر تیاترو، بر قاج حمام و کمرل اوزرینه مبنی بر صوبولی آثار باقیه سی مشهوددر. روما امپراطورلردن (ترابان) بو شهرده وفات ایشدر. — سلنتی ناحیه سی آنامور قضا سنک قسم غریسندن عبارت اولوب، غرباً قونیه و لایتک تکه سجاغنه تابع علائیه، شمالاً ارمناک قضا لریله و جنوباً دکیزله محاطدر. اراضیسی طاغلق و طاشلق اولوب، آز منبتدر. اورمانلری چوق اولوب، باشلیجه چام آخاچلرینی حاویدر.

سلندی { (باخود سلنتی) آیدن ولایتک صاروخان سجاغنده قوله قضا سنه تابع بر ناحیه تک مرکزی بر کوچک قصبه اولوب، قوله تک ۳۵ کیلومتره شرق شمالیسنده و کدیز نهرینه تابع سلندی چایی اوزرنده اوله رق (سیلاندوس) شهر قدیمک خرابه لری اوزرنده واقعدر. اهالیسی یالکیز ۸۹۳ کشدن عبارتدر. شهر قدیمدن قاله خطوطی حاوی بعض طاشلر بولنشدر. — سلندی ناحیه سی ۲۱ قریه دن مرکب اولوب، ۵۰۱۴ اهالیسی واردر. اراضیسی منبت و محصولدار اولوب، اورمانلری ده چوقدر.

سلنغه { (Selenga) آسیاده بیوک بر نهر اولوب، مغولستانک قسم شمالیسنده واقع (خالخا) خطه واسعه سنده (خانغای) و (نانفوتوله) طاغلردن نمان ایدن بر چوق چایلردن بالتشکل، ابتدا (ادر) اسمیله شرقه و شرق شمالی به طوغری آقهرق، صاغدن بر قاج نهر وصولدن (نلکیر مورین) نهرینی و (کوسه کول) ک آیینی اولان (اکین) نهریله ده بر قاج نهر آلدقن صکره، (سلنغه) اسمیله بیوک بر ایرماق حالته کیره رک، ده آشاغیده صاغدن (توله) و سائر بر چوق انهارک صولرینی جمع ایدن (اورخون) نهرینی اخذ ایله، شماله طوغری دونوب سبیره به داخل اولور؛ و اوراده دخی صاغ وصولدن بیوجک بر قاج نهر آلدقن صکره، بردن

سواره ماه مرا چالشی ذکر باشد
شود بلند چو خورشید کرمت باشد

سلیط { صحابه‌دن بروج‌زیر بر قاج ذاتک
(اسمیدر : (سلیط تمیمی) که
بصری‌وندن معدود اولوب، حسن بصری و بن سیرین
کندی‌سندن روایت ایتمشدر. — (سلیط بن ثابت
بن وقش الانصاری) که برادری سله ایله برابر احد
وقعه‌سنده شهید اولمشدر. — (سلیط بن حارث)
که میونه‌نک مسود برادری اولوب، ابو للمج هذلی
کندی‌سندن روایت ایتمشدر. — (سلیط بن سفیان
بن خالد بن هوف) که احد وقعه‌سنده جانب حضرت
نبویدن مشرکینک آرقه‌سی صره کوندربان اوج
طلیعه‌نک بریدر. — (سلیط بن عمرو العاصری)
واوغلی (سلیط بن سلیط) که حبشه هجرت ایدن
قدمای صحابه‌دن اولوب، برنجیسی هجرت نبویه‌نک
آلتنجی و یا بدنجی سنه‌سی یمامه رؤ‌س‌سندن (هوزه
بن علی الحنفی) و (عمّامه بن ائله الحنفی) نزدینه
ارسال بیورلمش؛ و ۱۲۰ تاریخنده یمامه وقعه‌سنده
شهید اولمشدر. اوغلی حضرت عمر (رضه) ک زمان
خلافتنده بر حیات ایدی. — (ابو سلیمان سلیط
الانصاری) که اوغلی سلیمان کندی‌سندن روایت
ایتمشدر. — (سلیط بن قیس الانصاری الخزرچی)
که بدر و سائر غزواتده حاضر بولنوب، (جبر ابی
عبید اثقفی) وقعه‌سنده شهید اولمشدر.

سلیقی { (شعبان) اونجی قرن هجری عثمانلی
(شعرا سندن اولوب، اسپارته‌لیدر.
مدینه منلاسی حکیم زاده‌یه دانشمند اولوب، هودتنده
اهل و عیالیه برابر عربان‌النده شهید اوله‌رق نابدید
اولمشدر. مرتب دیوانی و یک مقبول اشعار
واردر. شو بیقی کندی حالته مناسب دوشمشدر.

یولنده جان ویرم کیمی دروغنده علامت وار
شهید تیغ عشق اولماغه کولکده شهادت وار

سلیک { (بن عمرو یا خود بن هدیه الغطفانی)
(صحابه‌دن اولوب، بر جمعه کونی حضرت
امام الانبیا (صلعم) افسند من خطبه او قورکن جامعه
کیرمسيله، ایکی رکعت قبلغه مأمور بیوردلیقی مریدر.
سلیم { صحابه‌دن بروجیه زیر بر قاج ذاتک
(اسمیدر : (سلیم بن اکیمة اللیثی) که اوغلی
اسحاق کندی‌سندن روایت ایتمشدر. — (سلیم بن

الحرث السلمی) که بدر غزاسنده حاضر بولنوب،
احد وقعه‌سنده شهید اولمشدر. (معاذ) ک نمازی
تطویل ایتدیکندن نزد حضرت نبوی‌یه شکایت ایتمش،
و جانب رسول الله (صلعم) دن معاذک تخفیفله مأمور
بیوردلیقی روایت ایتمشدر. — (سلیم بن ثابت بن
وقش) که سابق الترجه سله‌نک برادری اولوب،
احد، خندق، حدیبیه و خیبر غزایرنده حاضر بولمش،
و خیبر غزاسنده شهید اولمشدر. — (ابو حرث سلیم
العذری) که اهل مدینه‌دن معدود اولوب، امرا
یئنده اولادله ابونیک تقریقی جائز اولدیغنه دائر بر
حدیث شریفک راویسیدر. — (سلیم بن سعید
الجشمی) که یدریله برابر نزد حضرت نبوی‌یه کلوب،
جانب رسالتناهدین سلیم تسمیه بیورلمشیدی. —
(ابو عامر سلیم بن عامر) که جاهلیت زمانه یتیمش
اولدیقی خالد، رؤیت حضرت نبوی‌یه نائل اوله میوب،
ابا بکر صدیق (رضه) زماننده هجرت، و ابو بکر،
عمر، عثمان، علی و عمار بن یاسر (رضهم) دن روایت
ایتمشدر. — (سلیم بن عس العذری) که بر حدیث
شریفک راویسیدر. — (سلیم بن عقرب) که بدری‌وندن
اولدیقی مریدر. — عمرو بن الجوح الانصاریک
کوله‌سی (سلیم) که احد وقعه‌سنده افسند سیله برابر
شهید اولمشدر. — (سلیم بن عمرو الانصاری السلمی)
که عقبه‌ده بیعت ایذرلدن اولوب، بدر غزاسنده
حاضر بولمش، واحد وقعه‌سنده شهید اولمشدر.
— (سلیم بن قیس الانصاری النجاری) که حضرت
حزبه (رضه) ک زوجه‌سی (خوله) نیک برادری اولوب،
بدر، احد، خندق و سائر غزایرده حاضر بولمش،
و حضرت عثمان (رضه) ک زمان خلافتنده وفات
ایتمشدر. — (سلیم بن قیس بن لوزان) که (قیظی)
نیک برادری اولوب، اونکله برابر احدده حاضر بو.
لمش، و کوفه‌ده ذریتی قالمش ایدی. — حضرت
فخر کاشات (صلعم) افسند منک آزادلیسی (سلیم) که بدر،
احد و سائر غزواتده حاضر بولنوب، حضرت عمر
(رضه) ک مقام خلافتده کچدیگی کون وفات ایتمشدر.
— (سلیم بن ملحان الانصاری) که انس بن مالکک
دایسی وام سلیم وام حرامک برادری اولوب، قر-
نداشی حرام ایله برابر بدر واحد غزایرنده حاضر بو-
لمش، و (بثرعمونه) وقعه‌سنده ایکیسی شهید اولمشدر.

سلیم } (یاوز سلطان — خان اول) سلاطین
 عظام عثمانیه نك طقوزنجیسی اولوب،
 سلطان بایزید خان ناینك اوغلی و ابو الفتح سلطان محمد
 خانك تورونیدر . خلافتله سلطنتی خاندان عثمانیه
 جمع ایدن بو ذات اولوب ، آسیا و آفریقا ده دولتلك
 حدودینی بك چوق توسیع ، و كردهستان ، شام ، مصر
 ممالك و اسمه سیله بر چوق بلدانی فتح ایدوب ، غربده
 عاداتا بر دولت تشکیل ایتمش اولان بارباروس خیر -
 الدین پاشایی تحت حمایه سینه آلمغه ، عثمانلی سنجاغلی
 اورالده قدر توسیع ایتشدرد . ۸۷۵ تاریخنده تولد
 ایتشدرد . و ۹۱۸ تاریخنده تحت عثمانیه شوكت
 ازای جلوس اولوب ، ابتدا اسلاف عظامنك آروبا
 فتوحاتنه ویرمش اولدقلمی همت و اهمیتی آسیا
 و آفریقایه ارجاعله ، عالم اسلامی بر نقطه واحده
 جمع ایتك ، و خلافت اسلامییه دخی بد مؤید سلاطین
 عثمانیهیه كتیرمك مقصدینی اساس خط حرکت اتخاذ
 بیورهرق ، بونك ایچون اك اول او سردهده ظهورله
 ایرانده تشیی علناً و رسماً التزام و اشاعه ایدن و غربه
 طوغری توسیع دائره نفوذ ایتك ایستین شاه اسماعیل
 صفوینك نفوذینی قیرمق ، و مذهب شیعینك ترقیبسنه
 بر سد چكرك لازم كله چكینی درك ابله ، تبسه لری
 میاننده تشیع ایتمش اولان لری قهر و مجازات ایتدكدن
 صكره ، دولت عثمانیهیه قارشی مصرملوك چراكسه سیله
 عقد اتفاق ایتكده اولان شاه اسماعیل قارشی یورویهرك ،
 ۹۲۰ تاریخنده چالدرانده بیوك بر مظرفته نائل اولمش ،
 و تبریزی دخی فتح ایتمش ؛ و عودتنده مشهور ادریس
 بتلیسینك سعیلله دیار بكر و كردهستان جهتلینی كاملاً
 تحت حكمنه آلدقن ، و قافقاسیه اقوامی دخی كند .
 یلرینه مراجعتله عرض اطاعت ایتدكدن صكره ، بو
 سفره اثنای عزیمت لرنده كندیلرندن طلب بیوریلان
 معاوتی دریغ ایتمش اولان ذوالقدریه حاكمی علاه .
 الدینه قارشی حرکت بیورهرق ، بونك دخی محاربهده
 مغلوب و مقتول اولمسله ، بو دولت صغیره دخی
 استیصال اولنوب ، مملكتی ممالك عثمانیهیه ضم او -
 لمتشدرد . او وقت شاه اسماعیل ابله اتفاق ایتمش اولان
 مصر چراكسه سنه نوبت كلكله ، سلطان سلیم خان
 حلیه صولت انداز هجوم اولوب ، مقابلیه چیقسان
 قانصوه غوری نی بیوك بر محاربهده مغلوب ایتمش ،
 و قانصوه بو محاربهده مقتول اولمتشدرد . بو وجهله

حلب ، شام و فلسطین جهتلی كاملاً فتح اولنهرق ،
 پادشاه اراضی مقدسه نی زیارت ایدهرك ، و خرابه زاره
 دوغمش اولان نیجه اماكین مباركینی احیا و اعمار
 بیورهرق ، قانصوهك برینه كچمش اولان ملوك چرا .
 كسه دن طومانبایه قارشی یورویوب ، مصره داخل
 اولمش ؛ و بر سنه چراكسه مصرله اوغراشهرق ، ۹۲۳
 سنه سنك برنجی كونی مصر عسكری كاملاً منهنم
 و طومانبای مقتول اولمغه ، مصر دخی فتح اولمش ؛
 و مصره تابع بولنان حجاز خطه مباركسی دخی بالطبع
 داخل ممالك عثمانیه اولمغه ، خطبهده پادشاهك نامی
 « خادم الحرمين الشريفین » عنوان مغزرت شو .
 ایله یاد اولمغه باشلامشدر . سلطان سلیم خان
 او اشناده خلیفه بولنان متوكل علی الاهدن اماناتی
 و عنوان خلافتی دخی اخذ ایلمش ؛ و بر مدت مصرده
 آرام ایتدكدن صكره ، ۹۲۴ تاریخنده روم .
 ایلییه عودت بیورمش ؛ و ذاتاً بو آراقلده جسیم دونما
 تدارك و استحضاریله اشتغال بیورلمش اولمغه ، ردوسك
 شوالیهرك لندن اخذیچون تداركاته كیریشمش
 ایسهده ، بو تشباندده ایكن چورلی اووه سنده خسته .
 لهرق ، ۹۲۶ سنه سنده ارتحال ایتشدرد . بو وجهله
 ۸ سنه و ۸ آئی سلطنتدن صكره ۵۱ یاشنده وفات
 ایدوب ، نامنه منسوب اولان جامع شریفك انصالنده
 مدفوندر . بو قدر آرز زمان ظرفنده بو قدر فتو .
 حاته موقوف اولوب ، دولته بر منلی دخی ضم ایلی
 محیر عقول موفقیاتیندر . بناء علیه سلطان سلیم خان
 اول جهانكیرلردن معدود اولوب ، دولت عثمانیه نك
 بر ایكنجی مؤسس عد اولنسه سزادره علی الخصوص
 كه سلطنتله خلافتی بر بره جمع ایدهرك ، ممالك اسلامیه
 ایچنده كسب قوت ایلیسی دولت عثمانیهیه بر بشقه فر
 و اهمیت ویرمشدره اشعار ترکیه و فارسیه سندن شو
 ایکی بیتی عالم ادبیانده دخی پادشاه اولدیفنه و حقیقه
 پادشاهانه سوزلر سوبلدیكنه دلیلدر :

شیرلر نیچه قهرمدن اولوركن لرزان
 بنی بر كوزلری آهویه اسپر ایتدی فلك

—

نیست بیهوده سفرها و فرس ران ما
 بهر جمیت دلهاست پریشانی ما

سلیم } (سلطان — خان ثانی بن سلطان
 سلیمان خان) سلاطین عظام عثمانیه نك

اون برنجیسی اولوب، قانونی سلطان سلیمان خانك اوغلی و آنف الترجه یاوز سلطان سلیم خانك تورو. نیدره. ۹۳۰ تاریخسنده طوغوب، ۹۷۴ تاریخسنده، پدرلی سلطان سلیمان خانك مجارستانده اجرای فتوحات ایدن ار-وی همابونده وقوع ارتحاللری اوزرینه، صدراعظم صقواللی محمد پاشانك دهوتیله، والی بولندیی آناتولیدن در-مادته کلهرك، اعلان سلطنت ایتش؛ وایکی کون صکره بلفراددن عودت ایتکده اولان اردوی همابونك استقبالنه چیقوب، آنجق اردوی همابونه وصولنده عسکرک سلطان سلیمان خانك و فانتدن و سلطان سلیم خانك جلوسندن خبری اولشدر. سلطان سلیم خانك مدت سلطنتلری ۸ سنه ۵ آبی و ۲۲ کون سوروب، دورنده صقواللی محمد پاشا کبی حافل و مدبر برصدراعظم و سنان پاشا و قلیچ علی پاشا و پیاله پاشا کبی رجال بولمغله، بمن و عدن جهتلیری و قبریس جزیره - سی فتح اولنش؛ و بجرأ بر جوق محاربه لر قزا - تلهرق، تونسده اسپانیولرک تجاوزاتنه برسد جگلمش، و مورده و آرناتودلق سواحلنده و ندیك و اسپانیا و مالطه دوختلاری دفاتله مغلوب اولمش؛ و آلمانیا و لهستانله منفعتلی معاهدلهر هقد اولنهرق، قریم و دشت قیچاق خانلری واسطه سیله او جهتلردن دخی دولت عثمانیه نك قوت و نفوذی تزیدد اولنش ایدی. ۹۸۲ تاریخسنده ارتحال ایتشدر. صاری صقاللی اولمغله، صاری سلطان سلیم دیتمکله دخی معروفدر.

اون برنجیسی اولوب، قانونی سلطان سلیمان خانك اوغلی و آنف الترجه یاوز سلطان سلیم خانك تورو. نیدره. ۹۳۰ تاریخسنده طوغوب، ۹۷۴ تاریخسنده، پدرلی سلطان سلیمان خانك مجارستانده اجرای فتوحات ایدن ار-وی همابونده وقوع ارتحاللری اوزرینه، صدراعظم صقواللی محمد پاشانك دهوتیله، والی بولندیی آناتولیدن در-مادته کلهرك، اعلان سلطنت ایتش؛ وایکی کون صکره بلفراددن عودت ایتکده اولان اردوی همابونك استقبالنه چیقوب، آنجق اردوی همابونه وصولنده عسکرک سلطان سلیمان خانك و فانتدن و سلطان سلیم خانك جلوسندن خبری اولشدر. سلطان سلیم خانك مدت سلطنتلری ۸ سنه ۵ آبی و ۲۲ کون سوروب، دورنده صقواللی محمد پاشا کبی حافل و مدبر برصدراعظم و سنان پاشا و قلیچ علی پاشا و پیاله پاشا کبی رجال بولمغله، بمن و عدن جهتلیری و قبریس جزیره - سی فتح اولنش؛ و بجرأ بر جوق محاربه لر قزا - تلهرق، تونسده اسپانیولرک تجاوزاتنه برسد جگلمش، و مورده و آرناتودلق سواحلنده و ندیك و اسپانیا و مالطه دوختلاری دفاتله مغلوب اولمش؛ و آلمانیا و لهستانله منفعتلی معاهدلهر هقد اولنهرق، قریم و دشت قیچاق خانلری واسطه سیله او جهتلردن دخی دولت عثمانیه نك قوت و نفوذی تزیدد اولنش ایدی. ۹۸۲ تاریخسنده ارتحال ایتشدر. صاری صقاللی اولمغله، صاری سلطان سلیم دیتمکله دخی معروفدر.

سلیم } (میرزا —) «جهانگیر» ماده سنه
} (سراجمت بیوریه.)

سلیم } (سلطان — جامع شریفی) استانبولك
} (بیسوك جوامع شریفه سنندن اولوب،

قانونی سلطان سلیمان خان طرفندن پدرلی سلطان سلیم خان اول نامنه و پادشاه مشارالمهك تربیه سی یاننده بنا اولمشدر. ۹۲۹ تاریخسنده اikal ایدلشدر. محله دخی بو اسمله یاد اولنور. خطیره سننده سلطان سلیم خانك تربیه سنندن بشقه سلطان سلیم خانك قیزی خدیجه سلطانله بونك قیزی خانم سلطانك تربیه سی بولنوب، دیگر بر ترهده دخی سلطان سلیمان خانك والده سی حفصه سلطان ايله سلطان سلیمان شهزاده - لرندن مراد، محمود و عبدالله اسمنده اوچ ذاتله برقادین مدفوندر. جامع شریف مذکورك عمارتی و مکتبی دخی وارددر.

سلیم } (محمد قلی) ایران شعرا سنندن و شاملو
} (دینلن ترك اویمانغی رؤسا سنندن او -

لوب، طهران و قزوینده یا شامشدر . مراتب دیوانی و مطایبه داتر بر مشنویسی وارد در . شویت اونکدره :

میکنم چندان که فکر آشنایان وطن
نیست دریادم کمی کورا توأم یاد کرد

{ محمد — افندی } شعرا و علمدان
سلیم { اولوب، طریق قضایه سلوک ابله، اسکدار مولوینتده، سرای همایون خواجه لکنده، غلطه مولوینتده، فتوی امانتده بولنش و مکه یابه سنی بعد الاحراز، ۱۱۳۸ ده فتوی امینی ایکن وفات ایشدره شویت اونکدر :

می عشق ابله سرمست اولده دنیای تماشا قیل
سلیما کنسردن کچمک عجب سیر و سیاحتدر

{ بن داود (علیهما السلام) انبیاء عظام
سلیمان } بنی اسرائیلدن اولوب، پدیری کبی نبوت و سلطنتی جامع اولغله، قوم مذکورک اوچهی حکمداری اولشدر . پدیرنک وفاتی اوزرینه، میلاددن ۱۰۰۱ و بر حساب کوره ۱۰۱۶ سنه اولنخته کچوب، ادعای وراثت ایدن برادری عدون ابله بر مدت محاربه ایتدکن صکره، بونک مقتول اولسی اوزرینه، رقییدن خالی قاهره، قومشور ابله صلح ایدوب . بیت مقدسک فوق العاده بر صناعت و تزییناتله تأسیسه مباشرت ایش؛ و پایختی اولان قدس شریفی استحکاماتله محکم ایدوب، (ندسه) ابله سائر بر چوق شهر و قصبه لر و بر طاق کوزل سرایلر بنا ایشدر . بعده بلاد متجاورینی ضبطله، دولتی مصر حدودندن و عقبه کورفزدن فرات وادیسنه قدر توسیع ایش ایدی . اجرای عدالت ایدوب، صنایع و تجارتی حمایه ابله، مکمل سفائن انشا ایتدیره رک، بحر احمر و عمانده طو- لاشان تجارتلر مملکتته ذی قیمت احشابه معادن و جواهرات و سائر کثیر لر دی . بو وجهه زماننده بنی اسرائیلک ثروت و سامانی و اراضی مقدسه نک معموربتی درجه قصویه واروب، حضرت سلیمانک عدل و دادی و شوکت و دبدبه بی و بر طرفندنده علم و حکمتی شهرت کید آفاق اولمش؛ و حتی سبا مملکتی (بلقیس) بو شهرتی ایشیتمکله، رأی العین کورمک ایچون، قدسه قدر سیاحت ایش ایدی . بلقیسی تروج ایش اولدینی دخی بزم تواریخ اسلامیه نک بعضنده مذکوردر . حضرت سلیمانک ذکر اولنان ثروت و شوکتی اسکیدن بری مورخلرک بعض مبالغه لرینه میدان

ویرمشدر . نبی مشارالیهک عظمتی باشلیجه ثروت و معموریت جهتندن اولوب، مملکتی ده اسلافنک حکم سور . دکلری بره کوره بیوک ایدی . قرق سنه حکم سوروب، میلاددن ۹۶۲ و بر روایتده ۹۷۶ سنه اول ارتحال ایشدر . اوغلی برجم پدیرنک حاضر لدینی دولتی محافظه ایده میوب، اونک زماننده تفرقه و تقسیم وقوع بولمشدر . حضرت سلیمانک «اغانی» عنوانیه بعض غزلیاتی، «امثال» عنوانیه حکمت آمیز سوزلری حاوی بر رساله سی و مذهب متعلق بر کتابی وارد در . مزامیرک اینکیسی مشارالیهک اولدینی و «حکمت» عنوانی بر کتابی دخی اولدینی سرویدر . بیت مقدسک بناسی ۷ سنه ده اکیال اولمشدر . وزیر و مشاوری عقل و حکمتیه مشهور اولان (آصف) ایدی .

{ قانونی سلطان — خان اول } سلیمان
{ طین عظام عثمانیه نک او توجیبی او . لوب، یاوز سلطان سلیم خانک اوغلیدر . ۹۰۰ نارینخنده تولد ایدوب، ۹۲۶ تاریخنده، پدیرنک ارتحالی او . زرینه، والی بولندینی مغنیسادن ورودله، تخت عثمانیه بی جلوس ایشدر . اجرای عدالتده سلیمان ثانی اولغله، بر طاق قوانین و نظامات دخی وضع ایلدیکندن، «قانونی» دیمکله، شهرت بولمشدر . اجدادینک زماننده آوروپاده و پدیرنک زماننده آسیا و آفریقا ده فتح ایدلمش اولان بلاد واسه سلطان سلیمان زماننده بر قات دها توسیع و تحکیم اولغله، و برکی و خراج و غنائمن آلنان اموال بیوک بر ثروت و سامان کتیر . مش اولدینندن، پادشاه مشارالیهک دوری دولت عثمانیه نک اوج اهلائی قوت و عظمتی اولوب، دارات و دبدبه و شوکت و شان عثمانی بتون عالمی مفتون ایش؛ و بتون آوروپا و آسیا حکمداران تخت سلیمانی به سرفرو ایشک مجبور اولمشیدی . فرنکارجه Ma-gnique یعنی «شانلی» لقبیه شهرت بولمشدر . سلطان سلیمان خان جلوسنی متعاقب، شامده باش قالدیران چار بردی تربیه و حدودده عسکر بریکدیرن شاه اسماعیله احتیاطاً مقابله ایشک ایچون، فرهاد پاشانی اعزام بیوردقن صکره، بعض حرکات همدشکانه ده بولنان مجارلره قارشی ۹۲۸ ده بالذات سفر ایدوب، بلغرادی و دها نیجه قلاع و بلادی ضبطله، بیوک بر مظفریته نائل اولمش؛ و ونیدیک جمهوریتی جزیه به

ربط ایشدر. برتنی سنه قوالیرلرک ائنده قلوب ممالک
 عثمانیه به قارشی آوروپالیلرک بر حصن متینی حکمنده
 اولان (ردوس) جزیره سنک قبحنه تثبث بیوروب،
 بوکادخی موفق اولمش؛ ومصرده، قریمده وافلاقده
 ظهور ایدن فسادلری باصردقدن، وراغوزه وله
 بهوریتلریله تجدید معاهده ایتدکن صکره، شاه
 اسماعیلک اتفاق تکلیفاته قولاق آصمقده اولان مجار
 قرالنه قارشی ۹۳۲ده بر ایکنجی سفر ایدوب،
 مهاج مظفریت عظیمه سی اوزرینه، (بودین) ی ینی
 (بوده) نی و مجارستانک اکثر طرفلرینی فتح ایله، والیلر
 تعیین ایدمک، مجارستانک قسم باقیسنه، محاربه ده قتل
 اولنان قرالک یرینه، اردل بان (یانوس زاپولیا) نی
 قرال نصب، وهر طرفدن تبریکر وهدیه لر آلوب،
 عودت بیورمشلر ایدی. او ائنده آناطولینک بعضی
 طرفلرینده ظهور ایدن فسادلرک باصدرلمسلیله اوغرا-
 شلقده ایکن، آوستریا آرشیدوقه سی فردیناند بودینی
 ضبط ویانوس زاپولیا نی اردله چکلماکه اجبار ایتکه،
 پادشاه ۹۳۴ده ثالثاً مجارستانه سفر ایدوب، بودینی
 استرداد ویانوسی مجارقرالغنه اعاده بیوردقدن صکره،
 دها ایلری به کیده رک، ۹۳۶ده ویانه نی محاصره ایتشلر-
 سه ده، موسم ایلریش اولدیغندن، محاصره نی فک ایله
 استانبوله معاودت بیورمشلردر. عودت شاهانه نی
 متعاقب، آوستریا آرشیدوقه سی بکیدن بودینی تضییق
 ایتکه، دردنجی مجارستان سفرینه لزوم کوریلوب،
 بودفمه آوستریا حدودنده بر چوق قلاع و ممالک
 ضبط اولمش؛ و آلمانیا ایمپراطورلغنی دخی استحصال
 ایله آوروپا نی دیرتمکه و دولت عثمانیه نك حمایه سنه
 انجا ایدن فرانسه نی تهدیده باشلامش اولان اسپانیا
 قرالی مشهور شارل کینتله قارشی قارشی به کلک مراد
 بیورلمش ایسه ده، بودفمه دخی قیشک حولی مانع
 اولوب، مظفرانه درسمادته عودت بیورلمشدر. بو
 صرده اسپانیا ووندیک دوتخالی مشهور (آندریا
 دوریا) نك قوماندسلیله مورده سواحلنده بعضی قلاع
 ضبط ایتش ایسه ده، درعقب استخلاص اولمش؛
 و ایران شاهی طهماسب جلوس همایونی وواقع اولان
 مظفریتلری تبریک ایتدکن بشقه، حدودده بولنان
 کردلری آیارتمقده اولوب، دولت عثمانیه به میل ایدن
 بغداد والیسنی دخی اعدام ایتش اولدیغندن، آوستریا

ایله معاهده وآق دکیز محافظه سی مشهور بارباروس
 خیرالدین پاشابه احاله بیوردقدن صکره، ۹۴۰ده
 پادشاه شرق سفرینه عزیمت بیوروب، وان وپاژید
 قلاعی و تبریز و همدان و سائر آذربایجان ممالکینی
 ضبطله، کیلان و تروان شاهلرینک بیعت واطاعتلرینی
 قبول ایتدکن صکره، عودتنده بغدادی دخی فتح،
 و شهر مذکورده بعضی اعمارات اجراسیله، درسمادته
 عودت بیورمشلردر. بو سفر ائاسنده بنی حفصدن
 مولا حسن تونسی ضبط ایتش ایسه ده، بارباروس
 خیرالدین پاشا ایتالیا سواحلی نهب و غارت ایتدکن
 صکره، مومی ایله حسن حفصی نی دخی تونسدن
 اخراج ایتش؛ و بونک اوزرینه بونلر شارل کینته
 دخالت ایتکه، بودخی او جهتی استیلا ایتدیکندن،
 خیرالدین پاشا اسپانیا جزایر و سواحلی اوروب، بر
 چوق اسرا اخذله درسمادته عودت ایتدیکنده،
 قیودان دریا اولمش ایدی. هندستان سواحله مسلط
 اولان پورتکیزلیله قارشی هند ملوک اسلامیه سی
 دربار سلطانی به مراجعتله استمداد ایتدکرندن، ۹۴۵
 ده. سنان پاشانک ریاستله بحر احمر و عمانه دوتخا سوق
 اولنه رق، کجراتنده پورتکیزلیله غلبه جالیتش؛ و بو
 سفر ائاسنده یمن فتح، و تاسوماتره به قدر نفوذ
 عثمانی توسیع و تقمیم اولمشدی. وندیک جمهوریتی
 نقض همد ایله، قورصانلری بعضی صارقندبلر ایتد-
 کلرندن، خیرالدین پاشا دوتخا سوقله، جمهوریت مذ-
 کوره به تابع آطه لر دکیزنده بر چوق جزایر و دالماسیه
 جهتنده بعضی سواحل ضبط ایتش؛ و فرانسه قرالی
 برنجی فرانسو آنک دخالتی اوزرینه، دوتخا ایله او
 طرفه کیدوب، شارل کینتک دوتخاسنی مغلوب،
 و فرانسو آقی تخلص ایله، تختته اعاده واقعا ایشلدر.
 بو صرده آوستریالی فردیناند بنه مجارستانه تجاوز
 ایتدیکندن، بکیدن مجارستان سفری آچیلوب،
 پادشاه بالذات اردو سوق ایدمک، وفات ایتش
 اولان زاپولیا نك اوغلنه اردل قرالغنی ویرلمش، و مجا-
 رستان ایالاته بالتقسیم طوغریدن طوغری به اداره
 عثمانیه آلتنه آلتش؛ ودها بر چوق لرلر بکیدن فتح
 اولمشدر. بونک اوزرینه آلمانیا، آوستریا ووندیکه
 مصالحه اولنه رق، درسمادته عودت بیورلمشدر.
 شاه طهماسب شروانی ضبطله، برادری القاص میر-

زایی اورانک والینکنه نصب ایتمش اولدینی حالده ،
 بونک سو اداره سندن عسبان ظهور ایدنجه ، القاص
 میرزا برادرینک قورقوسندن درسماده النجا ایتمش ؛
 وبو مناسبتله شاه دلکیر اولوب ، کردستانه تجاوز
 ایلمش اولدیفندن ، سلطان سلیمان خان ۹۵۵ ده بالذات
 آسیایه اردو سوقیله ، مظفر! تبریزه داخل اولوب ،
 شروان شاهنی ملکنه اعاده ، والقاص میرزایی عراق
 عجمه ادخال ایتمشدر . استانبوله عودت لرنده آوستریا
 آرشیدوفنک یکیدن اردله مداخله ایتمکده اولدینی
 خبر آلمنقله ، روم ایلی عسکری سوق اولنهرق ،
 ۹۵۹ ده طمشوار دخی ضبط ، وممالک عثمانیه بریکی
 ایالت ضم اولمشدر . بوسرهده ابراهه قارشی بخارا
 خانیهله اتفاق عقد اولنهرق ، خان مشارالیه طوب
 وعسکر معلمی ارسال ایله ، تحت حمایه آتمش ؛ وقیو-
 دان سننان پاشا طرابلس غربی مالطه قوالیرلندن
 ضبط ایتمیکی کبی ، پیری رئیسله مراد رئیس وسیدی
 رئیس دخی دونما ایله سویشدن چیقهرق ، عمان وهند
 دکیزلرندن پورتکیزیلیری طرد ایتمش ؛ ومسقط
 وهرمز لیمانلرینی ضبط ایتمشدر . طورغود پاشا
 دخی مایورقه وقورسیقه آطلرینی وسائر ممالک اعدایی
 غارت ایدمک ، مال فراوانله عودتنده طرابلس غرب
 والینکنه نصب اولمشدی . ایران جهتندن یکیدن
 تجاوزات وقوع بولمقله ، سلطان سلیمان خان حضرتلری
 ابتدا صدر اعظم داماد رستم پاشایی اردو ایله او طرفه
 کوندرمش ایسهده ، آناطولیده بیوک شهزاده مصطفای
 نک او یاندر دینی غائله بی بر طرف ایتمکدن صکره ،
 بالذات شرقه سفر ایدمک ، دشمن مقابله به جسارت
 ایدمه مدیکندن ، کرجستانک بعض یرلری ضبط اولند-
 قدن صکره ، عودت هما بونده ۹۶۲ ده آماسیه
 مشتاسنده ابراهه مصالحه اولمشدی . بیاله پاشا ایله
 جزایر بکار بکی صالح پاشا دخی مغرب جهتنده برچوق
 یرلرله کتیر مشلردی . بحر احمرده دخی توسیع حدود
 ایدبله رک ، کرک جزیره العرب و کرک آفریقا سنا-
 حلنده کی اسکله لرکاملای قتح اولدینی کبی ، باب المندهک
 خارجنده عدن وبربره و ایچ طرفلردن نوبه وصنما
 وزبید داخل ممالک عثمانیه اولمشدی . اسپانیولر
 جریه آطه سننه تجاوز ایتمکدن ، بیاله پاشا ایله
 طورغود پاشا دونما سوق ایدمک ، اسپانیا دو-

تماسنی کلیاً منهنم ، وآمیرال ایله چفاله قبودانک
 اوغلنی اسپر ایدمک ، عودت ایتمشدر . اسپانیه
 وجنوز دولترلی ممالک اسلامیه سواحله صارقندلیق
 ایتمکدن کری طورمدقلرندن ، ومالطه قوالیرلی
 بونلره معاونت ایتمکدن ، اسفندیار اوغلی مصطفی
 پاشانک سردار لقیله بیاله وطورغود پاشالر جسم
 دونما سوق ایتمشدر ، بتون خرستیان دولترینک
 دونماری اورایه هجوم ایدوب ، استحکاماتی دخی پک
 متین اولدیفندن ، مالطه تک قتحنه موفق اولنهمیوب ،
 طورغود پاشا شهید اولدقدن صکره ، عودته مجبو-
 ریت کورلدی . مجارستان جهتنده قتح ایدلمش اولان
 بلاد اداره عثمانیهده قالمق وکافی السابق سنوی
 باب عالی به اتوز بیک آلتون ویرلک شرطیله آلمانیا
 ایله مقدهما معاهده عقد اولنمش ایسهده ، ۹۷۴ ده
 آلمانیا امپراطوری دکیشوب ، بکی امپراطور بر طرفدن
 استانبوله ایچیلر کوندرمکله برابر ، بر طرفندن ده
 اردله تجاوز ایتمیکندن ، سلطان سلیمان خان پیرلکنده
 دخی استراحت ایتمیوب ، بالذات مجارستانه اردو
 سوقیله ، دشمنی دفع ، وسکتوار قلعه سنی قتح ایلمش
 ایسهده ، اوسرهده خسته لنوب ، ارتحال ایتمش ؛
 وصقوللی محمد پاشا ، اردوجه برکونه انتظامسزلق
 ظهور ایتمه مک ایچون ، نقشنی اخفا ایله ، سلطان سلیم
 خان ثانی اردویه قوشنجیه قدر ، پادشاهک ارتحالنی
 کیسه به طوبورما مشدر .

بو وجهله سلطان سلیمان خان حضرتلری ۴۸ سنه
 سلطنت سوروب ، بومدت ظرفنده مجارستان و ابراهه
 ۱۳ دفعه بالذات اردو سوق ایدمک ، هر برنده
 مظفر اولمش ؛ وقوه بریه سی مکمل اولدینی کبی ،
 قوه بحر بریه سی دخی برنجی درجهده اولوب ، بارباروس
 خیرالدین پاشا ، بیاله پاشا ، طورغود پاشا ، سنان پاشا ،
 مراد رئیس ، سیدی رئیس کبی غزانه کبری آق
 دکیزده ، و بحر عمانده دشمنانی لرزه ناک ایتمکده
 ایدیلر . او وقت عثمانلی سنجاغی بحر محیط آطالسی
 ساحلی قریندن بحر عمان سواحله ۵ و مجارستانک
 ایچ طرفلرندن و قریم وقزاندن حبشه قدر موجزن
 شوکت و سطوت اولمقده ایدی . الحاصل سلطان
 سلیمانک دوری دولت عثمانیه تک اک پارلاق دوری
 اولوب ، زماننده کی دولتر وحقی اسپانیه و آلمانیه

اردل و بووده لغته تمین اولمشدر . مشار الیه
مصطفی پاشا اورادن هودتنده قبریس و مصر عسکرینک
بعض شقاقلرخی تسکین ایش؛ وهرسک و آراناولتی
حوالیسنده وندیکیلرله مجادله تمتد اولدیفندن، او
جهته اردو سوق اتمی عقبنده ۱۱۰۲ ده سلطان
سلیمان خان ثانی وفات ایشدر . مدت سلطنتلری ۳
سنه ۸ آی و ۲۱ کون اولوب، دغدغه و فائله ایله
کچمش ایسهده، داخلی فسادلرله خارجی تجاوزلر دفع
ایدله بیلمشدر .

سلیمان } مصرده اجرای خلافت ابدن خلفاء
عباسیه تک اوچجیبسی و اونجیبسی او-
لوب، (مستکفی بالله) اقبیله معروفدرلر . [«مستکفی
بالله» ماده سنه مراجعت بیوریله .]

سلیمان } اندلس ملوک امویه سنک اخیر ی او-
(مستمین بالله) لقبیله معروفدر .
[«مستمین بالله» ماده سنه مراجعت بیوریله .]

سلیمان } سلاجقه رومدن بدنجی و اون ایکنجی
حکمدارک اسمی اولوب، ایکیسی ده
(رکن الدین) اقبیله ملقبدرلر . [«رکن الدین سلیمان»
ماده لرینه مراجعت بیوریله .]

سلیمان } یمنده حکومت سورن ابویه شعبه -
سنک اوچجی حکمداری ایدی .

سلیمان } مغربده تلسان جهتنده حکم سورن
(بنی مرین ملوک تک آلتهجیبسی اولوب،
۷۶۰ تاریخلرنده آز وقت حکم سورمشدر .

سلیمان } (امیر — یاخود — تک) یلدریم
سلطان بایزید خانک بیوک اوغلی
اولوب، سکزسنه دن زیاده جه حکم سورمش ایسهده،
سلاطیندن معدود دکدر .

سلیمان بدخشی } (میرزا —) سلاله
تیموردن و جلال الدین
امیرانشاه نسلندن بدخشان حاکی بولنان (خان میرزا
بن سلطان محمود بن ابوسعید) ک اوغلی اولوب، ۹۲۷
تاریخنده واقع بدرینک وفاتنده صغیر لسن اولمغه، ملک
موروثی کابلی ضبط ایدن بار شاهک ضبطنه کچمش؛
و بابر دهلی بی ضبط ایتدکه ۹۸۳ تاریخنده صاحب
ترجه به بدخشانی اعاده ایش؛ و آنجق متعاقباً شاهزح
میرزا بن ابراهیم میرزا بدخشانی ضبطله، سلیمان

و فلنک و سائر آروبا مالکنه حکمی جاری اولان
شارل کینتک دولتی دخی دولت عثمانیه تک یاننده لاشی
حکمنده ایدی . سلطان سلیمانک خیرات و میراتی تک
چوق اولوب، کندی ناملرینه بنا ایتدیردیک سلیمانیه
جامع شریفندن بشقه، سلطان سلیم، شهزاده باشی
و جهانگیر جامع شریفلری دخی جمله مؤسسات
خبریه سنندندر . ردوسده دخی (سلیمانیه) نامیله بر
جامع شریفی واردر . سلطان سلیمان خانک السنه ثلثه
ادیانته و قوفی و ترکی و فارسی اشعاری و مرتب دیوانی
واردر . شو بر قاج بیت جمله اشعارندندر :

دیده از آتش دل غرقه آبت مرا
کار این چشمه ز سرچشمه خرابست مرا
چشم مرم نهم و روی تو بنم بخمال
در شب هجر مگو دیده بخوابست مرا

سلیمان } (سلطان سلیمان خان ثانی) سلاطین
عظام عثمانیه تک بکر میجیبسی اولوب،
سلطان ابراهیم خانک ایکنجی اوغلیدر . ۱۰۵۲
تاریخنده طوغوب، بیوک برادری فازی سلطان محمدخان
رابهک فراخی اوزرینه، ۱۰۹۹ ده جلوس ایشدر .
آوستریا مجارستانه و بوسنه و صربیه به وندیک جهو-
رتی دخی مورنه تک بض سواحله تجاوز ایشیدی .
ایشته سلطان سلیمان خان ناینک جلوسی بویه مشکل
بر وقتنه تصادف ایتدیک حالده، بالذات غیرت ایدوب،
۱۱۰۰ تاریخنده صوفیه به اردو و چتارمش؛ و بر طرفدن
جلوس همایون و سیله سیله آلمانیه ایچیلر کوندروب،
اعاده صلحه چالیشمشدر . دوغای همایون دخی وندیک
عسکرینی بوزوب، آمر بیوزی استرداد ایشدر . بو
صرده قریب خانی لهلیلرله قزاقلری مغلوب ایدوب،
لهستاندن و روسیه دن بعض پرل آلمش ایدی .
آوستریا به قارشی سوق عسکر اولنهرق، بر
طاقم قلاع کری آلمش ایسهده، سرعسکر رجب
پاشانک مغلوب اولسی اوزرینه، دشمن نیش وودینه
مستولی اولوب، شهر کوینه و اسکوبه طوغری
عسکر بوربتش اولمغه، صدارته نصب اولنان کوربلی
مصطفی پاشا اموال میریه بی غصب ایدن مأموریندن
مبالغ کلیه استرداد ایله بعض نظامات وضع ایدرک،
مکمل بر اردو ترتیبیله آوستریا و روسیه وله عسکر-
لرینی مغلوب، و طونه و صاوه تک اوتسنه کچمکه مجبور
ایش؛ و آلمانیا لیرلی اردادن چقاران تکلی تک

بدخشی کوچ حال ایله جاننی قورتاروب، اکبر شاهه
انجا ایتمش؛ وایضای حج ایتدکن صکره، ۹۹۷ ده
لاهورده وفات ایتشدر.

سلیمان بک { [«سلیمان (امیر —)» ماده .
سنه مراجعت بیوربله .]

سلیمان بن احمد { بحر محیط هندی سیاحتی
حاوی لسان ترکیده یازلش

«عمده» کتابک صاحبی اولوب، ینه بوماده به متعلق
«فوائد»، «حاوی»، «تحفة العقول»، «منهاج»
و «قلادة الشموس» عنوانلریله تألیفاتی واردر .
«عمده» بی ۹۱۷ تاریخنده یازمشدر .

سلیمان بن احمد طهرانی { مؤلفیندن اور .
لوب، «معجم

کبیر»، «معجم اوسط»، «معجم صغیر» و «لائل
النوبه» عنوانلریله درت کتابی وسائر بعض آثاری
واردر . ۳۶۰ ده وفات ایتشدر .

سلیمان بن خالد { خلفاء عباسیه تک ایکنجیسی
اولان ابو جعفر منصورک

وزیری ایدی .

سلیمان بن سالم { «فتوح مصر» عنوانی
کتابک صاحبیدر .

سلیمان بن عبد الملک { (بن مروان بن حکم)
ملوک امویه تک

یدنجیسی و بنی مروانک دردنجیسی اولوب، ۵۴ تاریخنده
طوغمش، و ۹۶ تاریخنده، برادری ولیدک وفاتی
اوزرنه، جلوس ایدوب، ایکی سنه ایله سکز آی
اجرای حکومت ایتدکن صکره، ۹۹ تاریخنده ۴۵
باشنده وفات ایتشدر . حلب قرینده مرج داغده
مدفوندر . مدت حکومتی روملره یحاربه ایله کچوب،
برادری مسلمه کایتلی بر عسکرله ککوندریله رک،
قسطظینییه بی محاصره ایتشدی . عادل و خیر خواه بر
حکمدار اولوب، ایکی برادری وار ایکن، مجرد فضا-
یغی بیلدیکچون، عم زاده سی عمر بن عبد لمز ترحضر .
تلرینی ولی عهد براقشدر . اکولایکیله دخی مشهوردر .

سلیمان بن قنلمش { [«رکن الدین سلیمان»
ماده سنه مراجعت .]

سلیمان بن وهب { (ابو ایوب) خلفای عبا-
سیده دن مهتدی وبعده

معمتک وزیر ی اولوب، اجدادی ملوک امویه تک

وسکره برمکیلرک خدمت کتابتنده بولمش؛ وکندیسی
کنجککننده مأمون خلیفه تک کاتبکنی ایتش ایدی .
بحتری و ابو تمام کبی اعظم شمرانک صاحب ترجمه
وبرادری حسن حقنده مدحیه لری واردر . ۲۷۲ ده
وفات ایتشدر .

سلیمان بن یسار { (ابو ایوب) کبار تابعیندن
ومدینه منوره ده بولنان

فقهاء سبعة دن اولوب، ازواج مظهره دن میمونک
آزادلیسی ایدی . ابن عباس و ابو هریره و ام سلمه
(رضهم) دن روایت ایتشدر . ۱۰۷ تاریخنده ۷۳
باشنده وفات ایتشدر .

سلیمان پاشا { (شهزاده — بن سلطان اور .
خان قازی) بدرلرینک زمان

سلطنتلرنده قرمسی حاکمی اولوب، پادشاه مشارالیهک
صدراعظمی بولنان بیوک برادری هلاء الدین پاشانک
ارتخالی اوزرینه، ۷۳۸ ده مسند صدرارته کچوب،
اوسننه حاجی ایلبکی و اورنوس بک واجه بک ایله
برابر کجه لین ایدنجق جوارندن صالرله روم ایلی یاقه .
سنه کچرک، چنی قلمه سنی فتح، و روم ایمپراطورینک
التماسی اوزرینه، عسکرینی استانبوله کتیره رک،
روملره امداداً بالقاندن ایتن بلغارلری مغلوب و فزاره
مجبور ایتش؛ وبعده بولایر، کلیبولی، خیره بولی
و تکفور طاغی ایله بتون او جوارلری فتح ایدرک،
بولایری سرکز انحاذ ایتش؛ وایلبکی دخی ایصاله
و معقرمینی اله کتیرمش ایدی . ۲۳ سنه صدارت
وسردارلق ایدوب، بتون بومدی فتوحانله کچیردکن
صکره، ۷۶۰ تاریخنده صیدده ایکن آتندن دوشوب،
ارتخال ایتش؛ و سلطان اورخان قازی بو الملک تأثیرله
آننجق بر سنه ده ایاشامشدر . سلیمان پاشا بولایرده
سرای جوارنده بنا ایتدیرمش اولدینی مسجد صحنده
مدفون اولوب، تربسی زیارتگاهدر .

سلیمان پاشا { (خادم —) دور سلطان
سلیمانیده مسند صدرارته نائل

اولان وزاردن اولوب، استمندن دخی اکلاشلدینی
اوزره، حرم همایون خدمتنده بولنان زسرده دن ایکن،
رتبه وزارتله طشره چیقوب، شام محافظی ۹۳۷ ده
مصر والیسی اولمش؛ و مقدا ضمیمه ملک عثمانیه
اولمش اولان عدن و یمن جهملرینک اداره سی مشوش
اولوب، پورتکیزلیرلر دخی هند بندرلرینه مستولی

اولمش اولدیغندن، اورال اها ایستک مراجعتی اوزرینه، سردارقله و دونما ایله سواحل هنده قدر کیدوب، پورتکیز لیلرک شربی دفع، وینده حسن اداره بی اعاده ایتمش ایدی. ۹۴۷ تاریخنده درسمادته جابله لطفی پاشانک برینه مقام صدارته نصب اولمش؛ ودرت سنه بو مقامده قالدقدن صکره، ۹۵۱ ده عزل، اولنهرق، ۹۵۵ ده ملقمرده وفات ایتمشدر. وفرت مال و ثروتیه مشهوردر.

سلیمان پاشا { (ملاطیه لی —) سلطان محمدخان
رابع دورنده مسند صدارت
عظمایه کچن وزرادن اولوب، سلطان مراد خان رابع
عصرنده اقرباسندن بولسان قیو آغاسی اسماعیل آغا
مناسبتیه درسمادته کلهرک، ابتدا ابراهیم پاشا سراینه
کیرمش؛ وبعده خانه خاصه آقاری کروهنه داخل
اولوب، دلبد آغاسی اولمشیدی. عصر سلطان ابراهیم
خانیده سلخدار اولوب، بعده رتبه وزارتله طشریه
چبقهرق، آلتی آی قدر قبه نشین اولدقدن صکره؛
اوضروم و سیواس ایالتلرنده والیک ایتمش؛ وکرید
جزیره سنه دخی مأموریتله کیدوب، استانبوله عودتنده
بتکرار قبه نشین، واپشه سلطانی تزوجله، شرف
صهریته نائل اولمشیدی. ۱۰۶۵ تاریخنده مراد
پاشانک دفعه ثانیه صدارتدن عزلنده مسند صدارته
کچمش؛ بو دفعه یالکز آلتی آی ایله اون بر
کون بو مقامده قالدقدن صکره، عدم اهلیتله
اتهام اولنهرق، ۱۰۶۳ ده عزل، ولسلتره ایالتیه
اخراج اولمش؛ و ۱۰۶۹ ده استانبول قائمقامی
اولوب، زماننده سیوک بر حریری وقوع بولمغله، بو
سبیدن عزل، ولسلتره اعاده اولنهرق، کوپرلی
احمد پاشا زماننده ثانیاً قائمقام اولمش ایسه ده، بو
دفعه دخی عدم تقیدله اتهام اولنهرق، کنفری سنجاغنه
نصب اولمش ایکن، اختیارلغنه سرحه خانه سننده
آرام ایتمسه مساعده بیورلمش ایدی. والده سلطان
ادرنه به دعوت اولندقدن، قوناقلیقی ایله مأمور او-
لوب، عودتنده اوضروم والیکنه نصب اولمش؛
وبعده کنفری سنجاغی آرپه لاق صورتیه ویرلوب،
بعده تقاعد صورتیه اسکدارده خانه سننده اقامت
ایتمکده ایکن، سکسان یاشنی متجاوز اولدیغی حالده
وفات ایتمشدر.

سلیمان پاشا { (بوسنه لی —) بوده سلطان
محمد خان رابع دورنده مسند
صدارته واصل اولان وزرادن اولوب، ابتدا بعض
وزرانک کتخدالی خدمتلرنده بولمش؛ و ۱۰۸۰
تاریخنده چاوش باشی اولوب، بعده صدر اعظم کو-
پرلی زاده احمد پاشانک کتخداسی اولمش ایدی.
۱۰۹۲ ده میر آخور ۹۲ ده مکه مکرمه ده صو
بولرینی تمیره مأمور اولوب، عودتنده بینه میر آخور
لقده بقا بولهرق، ۹۵ ده رتبه وزارتله بابا طاغی وا
لیلکنه نصب، و ۱۰۹۷ ده ابراهیم پاشا برینه مسند
صدارت عظمایه ترفیع اولمشدر. مجارستانده حرب
آچلمش اولدیغندن، سردارقله مدون جهتنه عزیمت
ایتمش ایسه ده، اندامی موجب اولوب، دشمن بفراده
قدرایلر بلدیکندن، عسکر قتلی طلبه اصرار ایتمکله،
فرار و استانبوله بریه دینک خانه سننده اختفا ایتمش
ایسه ده، میدانه چیقاریلوب، ۱۰۹۸ ده اعدام
اولمشدر. مدت صدارتی یدی آیدر. جبین وناهل
وکاذب و حیله کار بر آدم ایدی.

سلیمان پاشا { (آبازه —) سلطان احمد
خان ثالث دورنده مسند
صدارته نائل اولان وزرادن اولوب، عن اصل
دار السعادة الشریفه آغاسی یوسف آغانک هتقاسندن
ایدی. کنجلیکننده سرای همایونه آلتوب، خانه
خاصیه داخل، و عهد سلطان احمد خانیده سلخدارلق
مقامنه نائل اولمش ایدی. ۱۱۱۶ ده رتبه وزارتله
حلب وبعده آغریبوز والیکنه نصب، و ۱۱۱۸ ده
تقاعد اولدقدن صکره قبریس ایالتیه تعیین اولنهرق،
بر مدت صکره درسمادته قبه نشین، و ۱۱۲۱ ده
توقیمی، ونمان پاشانک عزلنده وزیر جدیدک ورو-
دینه دک قائمقام اولمش ایدی. ۱۱۲۴ ده یوسف
پاشادن صکره مسند صدارته کچوب، آنجق امور
خارجیه ده قلیل البداعه اولمغله، یالکز بش آی قدر
بو مقامده قالدقدن صکره، عزل اولنهرق، قبودان
دریا اولمش ایسه ده، بو منصبده دخی چوق وقت
بقا بوله میوب، عزل و استانبولوی جزیره سنه نفی،
بعده منغاسی ردوسه تحویل اولنهرق، ۱۱۲۷ ده
اوراده قتل اولمشدر. دیوان بولنده بر معلمخانه سی
وبر خانی واردر.

عربی‌ده ولت وشمرده بد طولی صاحبی اولوب، زهد وصلاح صاحبی ایدی. نحوده کوفونک مذهبی التزام ایدردی. «کتاب خلق الانسان»، «کتاب السبق والنضال»، «کتاب النبات»، «کتاب الوحوش» عنوانرله تألیفاتی ونحوه دائر «المختصر» عنوانرله برکتابی وسائر آثاری واردی. ۳۰۵ تا. ریخنده بغدادده وفات ایتشدی.

سلیمان خان { قره خان ووستاحلی اوغلنک برادری اولوب، یاوزسلطان سلیم خانک جالدریان سفرنده شاه اسماعیل صفوی طرفندن ماردرین حاکمی ایدی. خسرو باشانک مها. جانه خبلی وقت مقاومت ایتش؛ ونه‌ایت مقتول اولوب، سر مقطوعی حضور پادشاهی به کوندرلش ایدی.

سلیمان رأفت پاشا { «رأفت پاشا» [ماده سنه مراجعت.]

سلیمان سعد الدین افندی { (مستقیم زاده —)

متأخرین شعراء عثمانیه دن اولوب، ۱۱۳۱ تاریخنده درسعادنده طونمش؛ وتحصیل علم ایتدکن صکره، طریقت نقشبندییه انتسابله، خلافته نائل اولوب، عزلت کرین اولدیغی حالده، ۱۲۰۲ سنه سنده ارتحال ایتشدی. ۶ جلددن مرکب «ترجمه مکتوبات احمد فاروقی»، «شرح دیوان حضرت علی»، «تحفة الخطاطین»، «دوحة المشایخ»، «مجله النصاب»، «ترجمه لنت قانون الادب»، «شرح قصیده مضره»، «شرح ورد سیدیجی»، «ترجمه فقه اکبر»، «رساله تاج»، «رساله حدیث من عرف»، «رساله ابوبن»، «شرح ضرب الحفظ»، «حاشیه ضرب الاعظم»، «خلاصة الهدیه»، «ترجمه صرع ابن اثیر»، «رساله طاعون»، «ترجمه عقود اللوء لویثه»، «رساله الحی فی بیان الکی»، «شرح بعض ابیات مثنوی»، «رساله حسن التقوی»، «رساله هده البدر فی بیان شهور اثنا عشر»، «رساله صلوة وسطی»، «رساله آداب اولی الالباب»، «مناقب اصحاب بدر»، «رساله حصال مشره»، «رساله اراده علیه فی الارادة الجزیة والکلیه»، «جدول اثنا عشر»، «جدول عشره مبشره»، «مناقب امام اعظم»، «عقیده الصوفیه»، «ترجمه

سلیمان پاشا { (بالطبعی زاده —) [«بالطه اوغلی» ماده سنه مراجعت بیوربله.]

سلیمان پاشا { (خواجه —) [«خواجه سلیمان پاشا» ماده سنه مراجعت بیوربله.]

سلیمان پاشا { (سرايط —) سلطان محمود شاهالزندن اولوب، قلیون قیودانلرندن ایکن، ۱۱۴۴ ده رتبه میر میرانی ايله مسند مذکوره نائل اولمش؛ و ۱۱۴۶ ده عزل اولوب، بعده ازمیدده وفات ایتشدی.

سلیمان پاشا { بو دخی سلطان محمود خان اول دوری قیودان پاشا. لرندن اولوب، ۱۱۴۹ ده مسند قیودانی به نائل اولمش؛ و ۴ سنه بو مقامده قالب، بعد العزل ۱۱۵۵ ده وفات ایتشدی.

سلیمان پاشا { قانونی سلطان سلیمان خانک وزراسندن اولوب، عن اصل مجاری و مهتدی ایدی. ایران سفرنده دیاربکر وایلیسی ایکن، بغدادک قننده اورایه نقل بیورلش؛ و بغدادک رنجی عثمانلی وایلیسی اولمشدر. بعده مجا. رستانده اوفن شهری فتح اولندقدی، رتبه وزارته اورا وایلیکنه نصب اولنهرق، ۹۵۲ ده استعفا، وچوق کچه دن وفات ایتشدی.

سلیمان جزولی { (شیخ —) مشهور بنک مؤلفی اولوب، ۸۷۰ تاریخنده وفات ایتشدی.

سلیمان چلبی { قدمای شعراء عثمانیه دن حقنده مشهور والیوم متداول اولان منظومه مقبو. لهنگ ناظمیدر. فترت زماننده امیر سلیمان بن بازید اولک حمایه والتفاتنه مظهر اولان شمرانددر. بیوک بدری محمود سلیمان پاشا بن اورخان فازینک روم ایلی به یکدیکنی تبریک ايله، قطعه مذکوره تک فحنی تبشیر ایلش ایدی.

سلیمان الحامض { (ابوموسی — بن محمد) ثوب، ابو العباس ثعلبک تلیدی و خلفیدر. ادبیات

احوال شیوخ آیاصوفیه»، «شرح صلوة عبدالقادر
کیلائی»، «شرح بی نقط حدیث اربعین»، «رسالة
جواهر خسه» و سائر آثاری و برخیلی اشعاری واردره.
شو مناجات جمله اشعارندند:

یارب قلب موی فسادن صقله
تحریری طعن سفهاند صقله
توفیقن ایدوب فنده کیدرسه م بکارهبر
شهره شریعتده خطادن صقله

سلیمان شاه } ارانده حکومت سیورن
سلچو قیلرک اون ایکنجی
حکمداری اولوب، محمد بن ملکشاه بن آلب آرسلا-
نک اوغلیدر. برادر زاده سی ملکشاه بن محمودن
صکره ۵۵۵۵ ده جلوس ایدوب، سکنز آی حکومتدن
صکره، وفات ایتشدرد. خوش خوی و آنجق عیش
و عشرته مائل بر حکمدار ایدی.

سلیمان شاه } سلاله آل عثمانک جد املاسی
وارطغرل فازینک بدری
اولوب، ترکستانده قبیله ربیسی اولدیغی حالده،
چنکیزک خروجنده جیغونی تجاوزله خراسانده مهان
قربنده خیمه زن اولمشیدی. بعده مغول عسکرینک
او طرفه طوغری ایلرینلکده اولدیغنی کوروجه،
۵۰۰۰۰ کشی ابله غربه طوغری یورویه رنک، ۶۲۱
تاریخ هجریسنده ارزنجان و اخلاط جهتنده یلرلشمیدی.
چنکیزک وفاتندن صکره سلیمان شاه قبیله سبیله برابر
وطنه عودت ایتمکه متهی اولوب، فرات وادیسنی
تعقب ایتمکه ایکن، جییر قلعه سی یاننده آنتی
یوزدیره رنک فراتدن کچمکه ایکن غرق اولشدر.
نمشی چیقاریله رق، فرات کنارنده دفن اولمغله، مدفن
الیوم (ترک مزاری) دینمکه معروفدر. سلیمان شاهک
درت اوغلی قالب، بونلردن سنقر تکین ابله کون
طوغدی قبیله لریله وطنلرینه عودت، و دندار ابله
ارطغرل بک درتیوز عائله خلیله سورمه لی چقورده
یرلشوب، اوراده تصادفاً محاربه ایدن مغوللرله
علاء الدین سلجوق عسکرندن بو طرفی ضعیف کو-
روب، معاونت ایتمکه، پادشاه مشارالیه بو خدمته
مکافاة ارطغرل بکه و قبیله سنه یاز ایچون طومانچ
یبله لرینی و قیش ایچون سکود اووه سننی تخصیص
ایتمش؛ و بو وجهله ارطغرل اوراده یرلشوب، تدریجاً
امارته، و فرزندارچندی غازی سلطان عثمان خان
سلطنته نائل اولشدر.

ایکی ذاتک اسمیدر:
برنجیسی شاهجهانک تورونی و داراشکوهک اوغلی
اولوب، ۱۰۴۴ ده طوغمش؛ و ۱۰۶۹ ده بیوک
پدرینک مغلوبیت و قتلی اوزرینسه، النجا ایتدیکی
شهرینکار طرفندن شاه طالمکیره تسلیم اولنهرق،
برادری سپهر شکوه ابله برابر برقله به حبس اولمش؛
و آز مدت صکره اوراده وفات ایتشدر.

— ایکنجیسی شاه طالمک اوغلی و اکبر شاه
ثابینک برادری اولوب، ۱۲۵۳ ده وفات ایتشدر.
اکره ده تره سی پک مظنطدره.

سلیمان صفوی } (شاه —) ملوک
صفویه دن اولوب،
پدری شاه عباس ثابیدن صکره ۱۰۷۷ ده ایران
شاهی اولمش، ۲۹ سنه حکومت سوروب،
۱۱۰۶ ده وفات ایتشدر.

سلیمان طهرانی } ایران شعراسنندن او-
لوب، وطننده فلاکت
کوردیکندن، هندستانه رحلت ایتمشیدی. کندنی
حسبالی اولان شویت جمله اشعارندندر:

شبرا برای راحت تن آفریده اند
درهند میتوان دوسه روزی نفس کشید

سلیمانیه } پایتخت سلطنت سنیده دی جوامع
شرفه ننگ اک بیوک، اک علی واک
مصنعی اولوب، فن معماریجه آیاصوفیه به دخی ترجیح
ایدنلر واردره. سلاطین عظام عثمانیه ننگ اوننجیسی
اولان قانونی سلطان سلیمان خانک بنا کرده سی اولوب،
مشهور معمارساننک اثر صنعت و مهارتیدر. ایکیسی
ایکیشر و ایکیسی اوچر شرفه لی ۴ مناره سی، مدرسه -
لری، مکتبی، عمارتخانه سی، تیمارخانه سی، دارالحدیثی
و فن طب تحصیلنه مخصوص آبرجه مدرسه سی واردره.
۹۶۴ تاریخنده اکال اولمشدر. بحرانی اوکنده
بانی مشارالیه سلطان سلیمان خان ابله سلطان سلیمان
خان ثانی و سلطان احمد خان ثانی ابله بر قاج شهزاده
و سلطانک تره لری بولنیور. موقمی دخی یوکسک
اولمغله، خارجدن منظره سی منظره داخلیه سنه معادلدره.
جوارنده کی بیوک محله دخی جامع شریف مذکورک
اسمیله مسمادر.

سلیمانیه } موصل ولایتند و موصلک ۲۳۰
 } کیلومتره شرق جنوبیستند، بغدادک
 ۲۷۰ کیلومتره شمال شرقیستند، ایران حدودندن
 ۴۵ کیلومتره مک مسافه ده اوله رقی ایکی طاع آره سنده
 ممد بر اووه ده واقع سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب،
 یالکنز ۱۰۰۰ یهودی، ۱۷۰ کلدانی و قسوری مسلم
 اولقی اوزره، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، متعدد جوامع شریفه
 سی، بر رشیده و بر قاج صبیان مکتبی و خیلی ایشک تجا-
 رتیله یوک منسوجات دستکاهلری و بو یاخانه لری
 واردر. او جهتده مقبول بر نوع قفتک دخی اعمال
 اولنور. مواد تجاربه سنک باشلیجه سی ضمن اولوب،
 هم ایراندن کلیر، هم قصبه نیک جوارلرنده حاصل اولور.
 باغچهلری و میوه لری چوق اولوب، دیلرندن بر بر لریله
 اختلاط ایدر و (کریز) تعبیر اولنور بر سره قیوایله
 سقی اولنور. بر ایکی یوز سنه نیک بر قصبه اولغله،
 ذکره شایان آتاری یوغیسه ده، موقعی پک کوزل
 و هواسی معتدل و صاغلاندر. لسان محلی کردجه
 اولوب، عربجه و ترکیه دخی تکلم اولنور. — سلیمانیه
 قضاسی همنامی اولان سنجاغک مرکز قضاسی اولوب،
 شرقاً کلنبر، شمالاً شهر بازار، شمال غربی جهتندن
 سرکه و پیره مکرون نامنده اولان عظیم و جسم طاع
 و غرب جنوبی جهتندن بازیان و جنوباً قره طاع نا-
 حیه سیله شهر روز سنجاغی قضاستندن اولان صلاحیه
 قضالره محاط اولوب، شرق و شمال جهتلری دخی ایران
 حدودیله محدوددر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق
 ایسه ده، طوبراغی پک منبت اولوب، آتلیقی اهالی نیک
 قلتندن طولانی اکثر طرفلری غیر منزر و عدر. هواسی
 سرین و پک صاغلاندر. اووه لرنده بغدادی، آره، یرنج،
 توتون، مصر و سائر، طاغلرده دخی باشلیجه اوزوم،
 لیون، نار و سائر میوه لر حاصل اولور. قضا ۱۳۹
 قریه و ۴ طاقه بی حاری اولوب، ۲۶۰۰۰ اهالی ایله
 مسکوندر. سکنه سنک قسم اعظمی کرد و بر مقدراری
 عربرد.

سلیمانیه } سنجاغی. موصل ولایتی ترکیب
 } ایدن اوج سنجاغک بری واک شر-
 قیسی اولوب، غرب و غرب شمالی و جنوبی جهتلرندن
 شهر زور سنجاغیله و سائر طرفلردن حدود ایرانیه ایله
 محدوددر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق اولوب،
 منبت اووه لری و بابر و دره لری دخی واردر. طاغلق

پک بعض موقعلری شایان تصویردر. طوبراغی پک
 منبت اولوب، اهالیسی زراعتله و حیوانات بیتشدیر مکه
 مشغول ایسه لرده، نفوسنک قتی و اصول زراعتک
 هنوز پک اسکی و نافع بر طرزده بولنمی بو سنجاغدن
 اولنه بیله چک استفاده نیک جزئیسی ایتدیره بیلور.
 اهالیسی ۵۱۶۰۰ مقدرانده اولوب، ۲۱۰۰ ی
 یهودی، ۹۰۰ کلدانی و قسوری کاملاً مسلدر.
 اهالی مسله سنک قسم اعظمی کرد اولوب، بر مقدراری
 ده عربرد. زاب اسفل و قسماً دیاله نهر لرنیک منابسی
 بو سنجاغده اولوب، قسم شمالیسی زاب و قسم جنوبیسی
 دیاله حوضه سنده در. سنجاق بروجه زیر ۵ قضا به
 منقسم اولوب، ۶ ناحیه و ۱۰۳۶ قریه بی شاملدر:

قضا	ناحیه	مقدار قرا
شهر زور	۰	۱۳۹
کلنبر	۳	۴۷۳
مرکه	۲	۱۷۶
بازیان	۱	۱۵۹
شهر بازار	۰	۱۲۵

سلیم بن ایوب الرازی { (ابو الفتح —)
 } مشاهیر فقهاء

شافیه دن اولوب، بغدادده شیخ ابو حامد اسقرانی
 و سائر مشاهیر علمان اخذ علوم ایش؛ و ساحل شامده
 صور قصبه سنده تدریس و افاده ایله مشغول بولنشدیر.
 ۴۴۷ تاریخنده، سکسان یاشنی مجاوز اولدیغی حالده،
 حجدن هودتنده بحر احمرده غرق اولوب، جار قرینده
 بر جزیره ده مدفوندر. «کتاب الاشارة»، «غرب
 الحدیث» و «التقرب» هنوانلریله اوج تألیف معتبری
 و سائر بعض آتاری واردر.

سلیم کرای { قریم خانلردن اوج کشینک
 } اسمیدر:

برنجیسی رزمی بهادر کرایک اوغلی اولوب،
 پدرینک و فائنده صبی اولغله، بعده عادل کرایک
 زماننده قریمی ترک ایتک مجبوریتنده بولنه رقی،
 یانبولی قضاستنده چولمک قریه سنده اقامت ایتکده
 ایکن، ۱۰۸۱ تاریخنده قریمیلرک عادل کرایدن
 وقوع شکایتلری اوزونیه، اونک عزلیله، برینه قریه
 خانی اولوب، سلطان محمد خان رابک مجارستانا
 وقوع بولان سفرنده پک چوق خدمت و غیرت
 کورلمشیددی. بدی سنه خاتلق ایتکردن صکره،
 ۱۵۸۸ سنه سنده خانقادن استعفا ایتدی استغناسنا

حل اولنهرق، ردوسه نئی اولنمش؛ و ۱۰۹۵ ده
 ثانیاً قریمه خان تعیین اولنهرق، منصبه وصولی
 روسلرک قریمه هجوملرینه تصادف ایتمکله، بونلری
 کلیاً مغلوب و منهزم و حدوده قدر تعقیب ایله برچوق
 اسرا و غنایم اخذ ایتمش ایدی. ۱۱۰۰ تاریخنده
 نیمیجه سفری آچقلغه، اردوی همایونه دعوت اولنه.
 رق، اسکوبده صربیلیری مغلوب، و قارپوز نام
 شقینی اسیر ایتمکله، خدماتی نزد حضرت پادشاهیده
 مظهر تحسین اولوب، ادرنده خلعت اکساسبیله
 تلطیف، و تیمور طاش چفتلکننده استراحته مأذون
 اولمشیدی. او سرده اوغانک وقوع و قاتیله حاصل
 اولان حزن و کدری اوزرینه، کندی اختیاریله
 خانلندن فراغت، و همزاده سی سعادت کرایک نصیبیون
 شفاعت ایتمکله برابر، ایغای حج ایچون وقوع بولان
 استقامتی قبول اولنهرق، امیر الحج ایله هودتنده
 عربانه ظهور ایدن اختلافی بر طرف ایتمکله موفق
 اولغله، شامه ورودنده جانب پادشاهیدن تلطیف
 بیورلمش؛ و سلیموری جوارنده کی چفتلکننده اقامته
 مساعده اولنمش ایدی. ۱۱۰۴ تاریخنده، قریم
 اهایسنک استقامتی اوزرینه، ثالثاً خانلق مسندینه
 نصب اولنهرق، بو دفعه دخی نیمیجه و موسوقوف
 و صرب محاربه لری آچقلغه، پک چوق خدمت لری کور.
 ریلوب، ۱۱۱۰ تاریخنده عقد اولنان مصالحه یه ده
 سبب مستقل اولغله، ادرنه یه دعوت اولنهرق،
 مظهر التفات اولنهدده، صدراعظمک توسطیله
 استمفاسی و اوغلی دولت کرایک خانلغه نصی التامی
 قبول بیوریلهرق، وافی معاش و تخصیصاته سلیموری
 جوارنده کی چفتلکننده اقامت ایتمکده ایکن، هر
 فصله اوغلیله میانه لرنده برودت حاصل اولوب،
 بونک التامی اوزرینه، سیروزده اقامته مأمور
 اولمشدی. بعد الاطلاق ۱۱۱۴ تاریخنده رابماً قریم
 خانلغه نصب اولنمش؛ و ۱۱۱۶ ده وفات ایتمشدر.
 — ایکنجیسی قیلان کرایک اوغلی اولوب، سلا.
 متکرایک خانلقی زماننده قالفای بولنمش؛ و ۱۱۵۶ ده
 قریم خانلغه نصب اولنمش؛ و خان سابق زمانندن
 تانارلرک النده قالمش اولان روس اسراسنک احاده.
 سنده خدمتی کورلمکله، ۱۱۵۹ ده درسعاده جاب
 و تلطیف بیورلمش؛ و ۱۱۶۱ ده وفات ایتمشدر.
 — اوچنجیسی فتحکرای خان ثانیکنک اوغلی اولوب،

عمی آسران کرایک ایلک خانلغنده قالفای بولنمش،
 وبعده ویزه قضا سنده چاقالی قریمه سنه چکلمش ایکن،
 ۱۱۷۸ ده قریم خانلغنه نصب، وایکی سنه صکره
 عزل اولنهرق، چفتلکننده اقامت ایتمکده اولدینی
 حالده، ۱۱۸۴ ده ثانیاً قریم خانلغنه نصب اولنوب،
 اردوی همایون معیتنده بولندقدن صکره، روسلر
 قریمه تجاروز ایشدکلرندن، ابراهیم پاشا ایله برابر
 عسکرله کوندربلهرک، منهزم اولدقلرندن، ۱۱۸۵ ده
 درسعاده وصولنده چفتلکننده اقامته مأذون اولمشیدی.
 ۱۱۹۱ ده ثالثاً قریم خانی اولمش ایسه ده، موفق
 اوله میوب، هودتنده یینه چفتلکننده اقامته مأمور
 اولمش؛ و ۱۲۰۰ ده وفات ایتمشدر.

سلیم محمد پاشا } دور سلطان محمود خان
 ثانیده مسند صدرانه کچن
 وزاردن اولوب، خوتینلیدر. وطنک اداره دولت
 علیه دن چیقمسی اوزرینه، شنبی به هجرت ایتمش؛ وار.
 دوی همایون معیتنده و بعض ابالاتده بر طاقم مأمور.
 ریتلرده بولندقدن صکره، ادرنده بوستانچی باشی
 اولمش ایدی. ۱۲۴۰ تاریخنده یکگیری اوچاغنک
 لغونده مسند صدرانده جری و لایق بر ذات بولنلق
 لزومنه مینی، درسعاده جلیله، مهر صدارت هدهده سنه
 تودیع اولنمش؛ و مشهور اولان حسن خدمتی اوزرینه،
 درت سنه بو مقامده قالدقدن صکره، وقوع بولان
 روسیه محاربه سنده ایکنجی اردو سردارلیغله ادرنده
 بولندینی حالده، وارنه قلعه سنه امداد کوندرمکده
 و سائر بعض خصوصانده رخاوت و بطاشتی کورلمکله،
 ۱۲۴۴ ده عزل، و اموالی مصادره اولنهرق، کلیبو.
 لی به نئی اولنمش ایسه ده، اوچ آی صکره عفو و اطلاق
 اولنهرق، روم ایلی ایالتنه وبعده حلب وایلکنه ۴۶
 ده شام ولایتنه نصب ایدلش؛ و آنجق بعض اشخاص
 کندیسنک صیت صلابتندن اندیشناک اولوب، آسایش
 محلی مختل اولغله، درعقب عزلی موافق مصلحت
 کوریلوب، عزلندن صکره بر طاقم اراذل اشقیانک
 ایینه دوشهرک، شامده شهیداً وفات ایتمشدر.

سلیمنو (Selimno) } «اسلمیه ماده سنه
 مراجعت بیوریله. [

سلیمی (حسن —) مشاهیر شعراء
 (ابراندن اولوب، نون) لی اولدینی
 حالده، سبزوارده یاشامش؛ و ابتدا تحصیلدارلقه

مشغول اولوب، ویرکینسی تحصیل ایده جکی بر قوجه قارینک بعض محق سوزلری اوزربنه، النده کی قلمی کسر ایله، فیما بعد مأموریت قبول ایتیمه رک، زی فقراده سیاحت و ایفای حج ایله زیارت سراقده شریفه به حصر اوقات اتمشدی. ۸۵۴ تاریخنده مشهد رضوی زیارته کیدرکن جهاندارده وفات ابدوب، نعشی سبزواره نقل و اوراده دفن اولمشدر. مدح ائمه حقنده کوزل قصائدی و مقبول مناجاتی و سائر اشعاری وارد. شو بر ایکی بیت بر مناجاتندندر:

الهی باغراز آن بیخ تن
نهی ووی و دوفرزند وزن
برآری بفضل خود ای کردگار
که در دین و دنیا مرا پنج کار
یکی حاجت را تمنا می بکس
بر آورده آن تو باشی و بس الخ

سلیمنیه } درسعادتمده اسکدار ایله حیدر پاشا
آراسنده و ساحل بخرده سلطان
سلیم خان ثالث حضرتلری جانندن باید برلمش بر بیوک
سواری قیشله سیله ایکی مناره لی بر جامع شریف
ودرگاه و سائر اولوب، محله سی دخی بو اسمله سعاددر.
سلیمنوته } اسمله ایکی شهر وار ایدی: بری
آناتولینیک (کیلیکیا) خطه قدیمه سننده اولوب،
الیوم ایچ ایل سنجاغنگ آنامور قضااسنده ناحیه
مرکزی اولان (سلنتی) قریه سیدر. — دیگرلی
سیجلیه جزیره سننگ جنوب غربی ساحلنده اولوب،
یونانیلردن مفارده لیلرک مججری ایدی، و مستقل بر
جمهوریت صورتنده اداره اولنوردی. قرتا جلیلردن
وبعده عرب اهل اسلامندن نخریب اولنوب، زلزله دن
بستون ویران اولمشدر. بعض آثارلی مشهوددر.
سلیوری } (باخود سلوزی) مرمره دیکزینک
} روم ایلی ساحلنده چتالجه مستقل
متصرفلنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، چتالجه نیک
۲۰ کیلومتره غرب جنوبیسننده و استانبولک ۶۰
کیلومتره غربینده واقعدر. ۵۷۱۰ هاهالیسی اولوب،
اسلام و روم بر مقدار یهودیدن مرکبدر. یالکوز
بر سواقخی کنیشجه اولوب، قصوری پک طاردر.
قصبه نیک اوستنده اسکی بر قلعه خرابه لری و اطرافنده
باغ و باغچهلر بولنیور. اولدقچه تجارتی و سننده بر کره
ینابری وارد. پک اسکی بر قصبه اولوب، زمان

قدیمده (سلیمیریه) اسمیله یونانیلردن مفارده لیلرک
مججری ایدی. امپراطور آرقادیوس بو قصبه یی
زوجه سی اوردوقسیه نیک نامنه نسبتله (اوردوقسیه
پولیس) تسمیه ایتشدی. — قضای قصبه ایله ۱۷
قریه دن عبارتدر.

سمادرک } یاخود سمدرک و یا سمندرک (Sa-
mothraki) آطلر دکیزلی جزایر
صغیره سنندن بر آطل اولوب، جزایر مذکور نیک الک
شمالی سیدر. ۲۰° ۴۰' عرض شمالیله و ۲۳° ایله
۲۳° طول شرقی آره سننده اوله رق امروس جزیره.
سنک ۲۴ کیلومتره شمال غربیسنده واقعدر. شمال غربییدن جنوب
میل جنوب غربیسنده واقعدر. شمال غربییدن جنوب
شرقی به طول اعظمی ۲۶ و عرضی ۱۵ اولوب، ۱۹۰
سریع کیلومتره و اهالیسی ۲۵۳۶ کشیدر. مرکزی
ایچ طرفنده اولوب، (قاسترون) یعنی «قلعه» اسمیله
معروفدر. اسکی (ساموتراکی) شهرینک خرابه لری
ساحل شمالیسننده واقعدر. اراضیسی ۶۰۰۰ قدم
ارتفاعی اولان (فنگاری) طاغنگ اتکارندن عبارت
اولوب، لیبنی سنجاغنگ امروز قضااسنه ملحق بر ناحیه
صورتنده اداره اولنور. بو آطله ابو الفتح سلطان محمد
خان ثانی طرفندن ممالک عثمانیه به ضم اولمشدر.

سماعی } (حسن —) اونجی قرن هجری
عثمانلی شعرا سنندن اولوب، شویت
جمله اشعارندندر:
طبعم چراغی قائم انواردن ینار
بوی فنا دماغه عطاردن کلور

سماک } صحابه دن بوجه زیر درت ذاتک
اسمیدر: (سماک بن ثابت بن سفیان)
که بدریله و برادری حارثله برابر احد وقعه سننده حاضر
بولمشدر. — (ابو دجان سماک بن خرشاه الانصاری
الخزرجی الساعدی) که بدر واحد غزالنده و سائر
غزواتده معیت حضرت نبویه بولنوب، احد وقعه.
سنده کندیسنه جانب حضرت رسول اللهدن بر قلج
اعطا بیومشدردی. شجعان و فضلاء صحابه دن اولوب،
بعده یمان وقعه سننده شهید اولمش؛ و بر وواتنده
صفین محاربه سننده دخی معیت حضرت صرضویه
بولمشدر. — (سماک بن سعد الانصاری الخزرجی)
که نعمان بن بشیرک عمی اولوب، برادریله برابر بدر
وبعده احد غزالنده حاضر بولمشدر. — (سماک
بن مخزومه الاسدی) که کوفه ده ساکن اولوب،

اورادہ بونک اسمتہ منسوب بر مسجد و اریدی .
حضرت علی (رضه) ك كوفه بنی تشریف لرنده جزیره به
چشمیدی .

سماك } ودها طوغریسی سماك (Sémani)
} آرانؤ داقده بر ابرماقدر، كه براتك
۱۲ كيلومتره شمال غریبسنده برات ایله (دوول)
نهر لرینك اجتماعدن بالتشكل، منكه اووه سننده
غریبه طوغری جریانه، تقریباً ۸۰ كيلومتره لك
طولا شقیلی بر جریاندن صكره، آدریاتیق دكیزینه
دو كيلور. ایندی ریبکی قوم و چاموردن دكیزك ایچنده
اوزون بر برون تشكيل ایتشدرد. یتاغنی بك صیق
دكیشدربوب، مجراسی اطرافنده بر طاقم بطاقلر
حاصل ایدبور. منصبی اطرافنده محل لر بولنوب،
خیلی طوز چیقار .

سماو } خداوندكار ولایتك کوتاهه سنجاغنده
} و کوتاهیه نك ۱۰۰ كيلومتره غرب
جنوبیسنده اوله رق همنامی اولان چایك كشارنده
وسماو كولنك جهت جنوبیه سنده واقع قضا مرکزی
بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ قدر اهالیسی، ۹ جامع
شریقی، ۳ مسجدی، ۴ مدرسه سی، ۲ تکیه سی، بر
رشدیه و بر قاج صبیان مکتبی، ۵ خانق، بر جمعی، ۲۰
دباغخانه سی، ۸ فروتی، ۳۸۲ دكان و مغازه سی، بر
قیشله سی، بر مسکری دبوئی، هفته ده بر کره قو-
ریلور بازاری و بر ساعتق مسافده آلتی عدد
کوکوردلی ایلیجه سی واردرد. آیدین ولایتك حدودی
قرینده اولمغه، ادخلات و اخراجاتی مدانیه طریقیه
اولدیغی کبی، صالحلی طریقیه یعنی دمیر بولله دخی
اجرا اولنور. — سماو قضاسی کوتاهیه سنجاغنك
منتهای غرب شمالیسنده واقع اولوب، جنوب غربی
جهتشدن آیدین ولایتیه، غرباً قره سی سنجاغیه،
شمالاً بروسه سنجاغیه، شرقاً دخی کردوس قضاسیه
محدوددر. طاغ آردی ناحیه سیله برابر ۱۲۵ قریه دن
سركب اولوب، ۳۲۶۶۲ اهالیسی واردرد. اراضیسی
منبت اولوب حبوبات متنومه ایله میوه و سبزه لرك
انواعی حاصل اولور. طاغلرینك اکثری اورمانلره
مستور اولوب، صاری چام، میشه، کورکن و سائر
آفاجلر بولنور، و خیلی کراسته قطع اولنور. قضا
ناخلنده بر آنتیمون معدنی بولنوب، اخراج اولمغه در.

سماو } چایی . خداوندكار ولایتده بر نهر در،
} كه آف الیمان سماو قضاسنده همنامی
اولان بر كولدن نبعانله، غربه طوغری جریان ایدم-
رك، قره سی سنجاغنه دخول ایتكدن صكره، شماله
طوغری دونه رك، و صاغ وصولدن بر طاقم دره لر
آله رق، صو صغرلی قریه سننه بعد الوصول، صو
صغرلی اسمیله شمال شرقیه طوغری آقار، و بروسه
سنجاغنه دخول ایله میخالیچ قصبه سننه واصل اولنجه،
اطرانوس چاییله بر لشه رك، میخالیچ نامنی آلیر،
ونیلوفرله دخی بر لشه رك، سرسه دكیزینه دو كيلور .
[« صو صغرلی » و « میخالیچ » ماده لرینه مراجعت .]

سماو } کولی . خداوندكار ولایتده کوتاهیه
} سنجاغنك سماو قضاسنده بر كول
اولوب، طاغرل آره سننده بر کوچك اووه ده واقدر .
محیط دائره سی ۲ ساعت اولوب، اطرافنده کی طاغرل-
دن این بر طاقم دره لر اخد ایدر، و فضله میاهی
آف الیمان نهری تشکیل ایدر .

سماوه } بغداد ولایتك حله سنجاغنده حله نك
} و بغدادك ۲۳۵ كيلومتره
جنوب شرقیسنده و نجد بطاقلرندن كلوب فزانه دو كيلن
(شط ائشان) ك اوزرنده اوله رق بونك منصبندن
۱۰ كيلومتره بوقاریده واقع قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، جمله سی مسلم و قسم اعظمی شیعی اولوق اوزره،
۴۰۰۰ اهالیسی و ۷ صبیان مکتبی واردرد. خانه لری
کر بچدن معمولدر. — سماوه قضاسی حله سنجاغنك
جنوب شرقی قسمتندن عبارت اولوب، شمالاً دیوانیه
فضاسیله، شرقاً بصره ولایتیه، جنوباً و جنوب غربی
جهتشدن دخی چول ایله محدوددر . دراجی و ابو
جواریر ناحیه لرله برابر مساحه سطحیه سی ۷۵۰۰
سربع كيلومتره دن عبارت اولوب، قسم کلیسی شیعی
اولوق اوزره، ۶۰۰۰۰ اهالیسی واردرد . یالکنز
سركز قضا ایله ناحیه سركز لری اولان دراجی و ابو
جواریر اهالیسی دائمی صورتنده ساکن اووب،
قصور اهالی قضاخیمه نشین عربان عشارندن عبارتدر .
اراضیسی بك منبت ایسه ده، هندیه جدولنك بوزلسیله،
اکثر طرفلری بطاقات حالی آلوب، اخیراً خزینسه
خاصه طرفندن جدول تعمیر، و بطاقلر تطهیر ایدبله.
رك، اراضیسنك قومه انباته سندن استفاده بولی
آچلشدرد. شمدیکی حالده قضا اراضیسنك آنجق اون

دیده بری مزروع اولوب، اراضی مزروعه ۱۵۰۰ فدان یعنی ۴۱۳۵۵ دوغمن عبارتدر. باشلیجه محصولاتی آرپه وایکچی درجهده بندايدر. ۷۵۰ یکی دوغملک محلی دخی خرمالقدر. حیوانات اهلیهسی چوق اولوب، سنوی تولدات حیوانیه ۱۹۰۰۰ صیغیر، ۳۰۰۰ آت، ۱۱۰۰۰ سربک، ۲۹۰ استر، ۳۰۰۰ دوه، ۱۴۰۰۰۰ قیون و ۲۹۰۰۰ کچیدن عبارتدر.

سمائی } ایران شعراسندن ایکی ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی سلطان سبیرک بارکاهی ملازمردن ایدی.
شو رباعی اونکدر :

باکه کوم راز چون عرم نماد
میریم با درد چون مرهم نماد
بود باقی درکل شادی نمی
لیک در ایام ما آن هم نماد

— ایکنجیسی کالقلده کی مهارتیه مشهور اولوب،
۱۰۰۱ تاریخنده وفات ایشدر. شویت اونکدر:

زیبایک دم شمیر آن بدست می بوسم
اجرا کرد میگردم بلا رادستی بوسم

سمر } بصره ایله واسط آره سنده برقبه
} اولوب، مشاهیر علمدان (سمری) لقبیه
ملقب بر چوق ذواتک مسقط رأسی بولمشدر.

سمران } بعض کتب عربیهده سمرقنده
} ویریلن اسمدر.

سمرقند } آسیای وسطینک اک مشهور شهر.
} لردن اولوب، ماوراءالنهرک صفد
خطه سنده والیوم روسیه نک الندیه بولنان ترکستانده
(زرافشان) ایالتنک مرکزیدر. ۳۹° ۳۸' ۵۰" عرض شمالی ایله ۶۴° ۳۸' طول شرقیده، زرافشان
ونام دیکرله (قره دریا) نهرینک صول یعنی جنوبی
کنارندن ۷ کیلومتره لک مسافهده، بخارانک ۲۲۲
کیلومتره شرق جنوبیسنده وطاشکننک ۲۶۸ کیلو-
متره جنوب غربیسنده و برطاغاک شمالی اتکنده
اوله رق بر اووه کنارنده واقع اولوب، حدای بحردن
۶۷۰ متره ارتفاعی واردر. مدنیت اسلامیه نک اک
پارلاق صراکزدن و بر وقت تیمورلنک پایتختی بولمش
اولان بو شهرک الیوم دخی ۴۰۰۰۰ اهالیسی او-
لوب، علی الخصوص دمیبول خطیله بحر خزر

ساحه ربط اولته لی کوندن کونه بیومکنده در. آنجی
یکیدن نقل واسکان مسلمانره ممنوع اولدیفندن،
روس اهالیسی چوغالقلده اولوب، بونلر (یکی سمرقند)
اسمیله آیرنجه بر جمله تشکیل ایشلدر. شمدیکی
اهالینک بالکیز ۶۰۰۰ ی روسدر. شهرک اورته.
سنده (ریکستان) اسمیله واسع بر میدان اولوب، بونک
اطرافنده (طلاکاری)، (شیردار) و (اوانغ بیک)
اسمیرله اوچ بیوک مدرسه و برقاچ جسم جامع شریف
بولنیور. بو اوچ مدرسه نک بری، اسمندن دخی
آکلاشلدیفنی اوزره، مشهور اولغ بک علوم ریاضیه
ونجوم وهنک تعلم و تعلیمه اوغراشدقلمری مدرسه.
در. شهرک شمال جهتنده طاشکننک قیوسی قربنده
دیگر بر میدان ولنوب، بونک برکنارنده تیمورک
زوجهسی وچین حکمدارینک قیزی (پنی خاتون) ک
بنا کردهسی اولان جسم بر مدرسه واردر، که الیوم
قسماً خراب اولوب، باموق چارشیزی اولمشدر.
بونک برکنارنده خاتون مشارالیهانک ترهسی
طوربور. شهرک جنوب غربی جهتنده دخی (کور-
میر) اسمیله تیمورک ترهسی بولنوب، غایتله کوزل
برقبهسی واردر. اولغ بک و سائر افراد خاندان
تیمورینک دخی تره لری موجود در. بو تره لک
یاننده جسم و مصنع برجامع شریف بولنوب. حضرت
عثمان (رضه) ک خط دستیه محرر و قاننک لکه لرینی
حاوی اولدیفنی سروی اولوب پترسبورغ کتبخانه سنه
نقل ایدلمش اولان مصحف شریف بو جامعهده بولمشدر.
شهرک سائر طرفلرینده دخی بر چوق جوامع شریفه
ومدارس بولنوب، فن معماریجه اک کوزلری (سفید)،
(شیبانی خان) و (خواجه احرار) مدرسه لیدر. شهرک
برقبهسی و تیمورک سرانی حاوی بولمش اولان قلعه
روسلر طرفندن تصغیر و تمیر ایدیلرک، ایچنده
دواژ حکومت وعسکر قشله لری یابلمش؛ وسرای
تیمورک یالکیز بر بارچهسی محافظه اولنمشدر. شهر
سورله محاط اولوب، درت بش قیوسی وار ایدیه
ده، اکثر طرفلری مهتم اولمشدر. شهرک اطرافنده
بر چوق کوشکر و باغ و باغچه لر بولنوب، شهنالی،
زردالی، قیسی، آیه، آرمود و سائر میوه لری
مشهور در. طاشکننک قیوسی خارچنده (شاهزنده)
دیدکاری قاسم بن عباس حضرتلرینک ترهسی وایند

آسیای وسطیده مثل اوملیال مصنع بر جامع شریف وارد، که ۳۷ باصقله جیقیلوب، بتون آسیای وسطی اهلایی هندندہ پک مقدس ومحمددر. اسکی سمرقند حکمدارلی تختہ اوتورمازدن اول بو تربی زیارت ایدرلردی. بونک جوارندہ بر طاقم آثار حقیقہ بو. لنوب، اہالی اورانک مشہور افراسیابک یا تختی بولنش اولدیفنہ معتقددرلر. زرافشان نهرندن کتیرلمش اوج بیوک وبر چوق کوچک جدولر شهری شق ایدوب، صسونی پک بولدر. روس محلہ سی قلغہ نک غربندہ ودمیر بول موقفنک اطرافندہ اولوب، کنیش سو. قافلری، کوزل باغچہ لری، میدانلری، بر کلیسای، بر قاق مکتبی، مغازہ لری وبر عموی باغچہ سی واردر. سمرقند اہالیسنک قسم اعظمی تاجیک و تصوری اوزیک، عرب، ایرانی، افغانلی، ہندی و روسدر. لسان محلی فارسی اولوب، ترجہ دخی تکلم اولنور. اہالی پک چالیشقان و صنایع و تجارتہ مائل اولوب، کرک روسیہ ایلہ و کرک بخارا، خیوہ، کابل، کاشغر و ساثر جہتلرہ اولنان تجارتک قسم اعظمی بونلرک لندہ در. شال، سجادہ، اییک اقسہ و ساثر منسو. جائلہ اسلحہ و اوانی بہ متعلق بمض کوزل مصنوطاتی واردر. دباغخانہ لری دہ چوقدر. ایچ یاغندن بر نوع صابون دخی اعمال اولنور.

سمرقند پک اسکی بر شہر اولوب، بیوک اسکندر طرفندن بنا اولدیفنہ و (شہر ابو کرب) طرفندن تاسیس و بونک اسمنہ نسبتلہ اسمیہ ایدلر بکنہ دائر اولان روایات حقیقہ مقارن دکلدر؛ زیرا اسکندرک صفد (باخود سوغدیانہ) خطہ سندہ (ماراقدنہ) اسمیلہ بر شہر فتح ایتمش اولدیفنی معاصر لری اولان مورخین یونان آثارندہ مذکوردر؛ بو اسمک ایسہ (سمرقند) دن غلط اولدیفنی ظاہر در. اسکندر دن صکرہ بلخ جہتندہ شکل ایدن ماکدونیہ طوائف ملوکنک ہمہ اشکانیانک و صکرہ ساسانیانک ضبطنہ کچوب، ۵۵ تاریخ ہجریسندہ حضرت معاویہ طرفندن خراسان والیسی بولنان سمید بن عثمان سمرقندی محاصرہ، و صاحبیلہ مصالحہ ایدوب، رهن آلس؛ و ۷۷ تاریخندہ فتیبہ بن مسلم بخارا و شاشی و ساثر ماوراء النہر بلادیلہ برابر سمرقندی دخی قطعاً فتح ایتمشدر. خلفاء عباسیہ زمانندہ ظہور ایدن سامانیلر طرفندن پایتخت انخاز

اولنہرق، بونلرک دورندہ فوق العادہ اعمار و توسیع و تزین اولنوب، علوم و معارف اسلامبہ نک اک پار۔ لاق سہراکزی صرہ سنہ کچمش، وبر چوق علما و ادبانک منشی اولمش ایدی. سلجوقیلرک ہمہدہ خوارزمشا۔ ہانک زمانندہ دخی معمور اولوب، چنکیز خان طرفندن محاصرہ اولندقدنہ ۴۰۰۰۰۰ و بر روایتندہ ۱۱۰۰۰۰ کشی طرفندن مدافعہ اولمشیدی. بو جہانگیرک تخریبندن صکرہ اہالیسنک بالکزر بر ربی قالمش اولدیفنی حالہ، ۲۵۰۰۰۰ ٹائلہ کہ تقریباً ۱۲۵۰۰۰ اہالی ایلہ مسکون ایدی. ہمہدہ بکیدن ترقی بہ یوز طوتوب، تیمورلنک طرفندن پایتخت انخاز، و بونک طرفندن بکیدن ۱۵۰۰۰۰ اہالی نقل و اسکان اولتمشیدی. تیمورک سلالہ سندن صکرہ سمرقند بخارا اوزبک لری طرفندن استیلا و تخریب اولنہرق، پک چوق تدنی ایتمش؛ و اہالیسی آزالدیفنی کبی، اسکی اسباب و وسائط مدنیتی دخی احما او۔ لشمدر. ۱۸۶۸ تاریخندہ روسلر طرفندن ضبط اولنہرق، (زرافشان) اسمیلہ تشکیل اولنان ایانہ سمرکز انخاز اولتمشدر. سامانیلر و سلجوقیلر دورلرنک آثار عمرانی چنکیز طرفندن احما اولنہرق، دور تیموری آثارندن بعضلری موجود در۔ اولغ بکک رصدخانہ سندن و (قلندر خانہ) اسمیلہ معروف دار۔ لفنونندن ہیچ بر اثر قالمشدر۔

سمرقندی } (ابولیت نصر بن محمد بن ابراہیم)
مشاہیر علما و فقہان اولوب،

امام الہدی و مفتی الثقین عنوانلریلہ معنودر۔ امام ہندوانی تلامذہ سندن اولوب، بر تفسیر شریف ایلہ «خزانة الفقه»، «تنبیہ الغافلین»، «البستان»، «مختصر مقدمات الصلوات»، «صحایف الالہیات» عنوانتی کتابلری و ساثر بعض آثاری واردر۔

سمرقندی } (شمس الدین محمد بن اشرف الحسینی) مشاہیر علمادان او۔

لوب، «رسالة فی آداب البحث» ایلہ ہندسہ بہ دائر «اشکا التأسيس» عنوانیلہ بر کتابی واردر۔ ۶۰۰ تاریخندہ وفات ایتمشدر۔

سمرقندی } (رکن الدین محمد) مشاہیر علمادان اولوب، سلطان حسین

بایقرا زمانندہ ہندک قوج شہرندہ قاضی و امام ایدی۔ ہند برہمنلرندن (بہر کبر برہمن جوجی) ایلہ اولان

مباحثاتی بازمش، و «حوض الحیة» اسمیله هند
لسانندن بر کتاب ترجمه ایتمشدر. بو ترجمه پارس
کتابخانه سنده ۹۲۷ رقیله سمرق اوله رق موجوددر.
{ بدرالدین محمد بن بهرام القلا. }
سمرقندی { نسبی } مشاهیر اطباء اسلامدن
اولوب، «اقرباذین» عنوانیله ۴۹ بابدن مرکب بر
کتابی وارددر.

{ ابو حامد نجیب الدین محمد بن
سمرقندی } { علی } بودخی مشاهیر اطباءدن
اولوب، فخر الدین رازی ایله معاصر ایدی. مغوللرک
هراتی ضبط و قتل تام ایتمکله شهید اولمشدر.
«کتاب اغذیة المرضى»، «کتاب الاسباب والاعلا-
مات»، «کتاب اقرباذین الکبیر»، «کتاب اقرباذین
الصغیر» و سائر عنوانلریله بر قاچ تألیفاتی وارددر.

{ سمره } { اسمیدر } : (ابو جابر سمره بن جثادة
السوائي) که بر حدیث شریفک راویسیددر. — (ابو
سعید سمره بن جندب القزازی) که پدینک وفاتندن
صکره، صبی اولدینی حالده، مدینه یه کلوب، والدیه سی
انصاردن برینه وارمش؛ و صاحب ترجمه معیت حضرت
نبویه بر چوق غزالده بولتمش؛ و بمده بصره ده
ساکن اولوب، حسن بصری و ابن سیرین و سائر تابعین
کنندیسندن روایت ایتمشدردر. عراق و ایسی زیاد
کوفه یه کیتدیکنده صاحب ترجمه یی بصره ده، و بصره یه
کیتدیکنده کوفه ده وکیل بر اقریدی. خار جیلره قار-
شی بغض و خصومتی زیاده ایدی. — (سمره بن حبیب
بن عبد الشمس القرشی الاموی) که صحابه دن عبد-
الرحمن بن سمره نک پدری اولوب، بعضلری اسلامه
کلدیکنی روایت ایتمشدردر. بولره کوره صحابه دن
معدود ایسه ده، کنندیسنک کفرده وفات ایدوب،
اوغلنک اسلامه کلدیکنی روایتی دها قوبدر. —
(سمره بن ربیعة العدواني یاخود العدنی). — (سمره
بن عمرو العنبری) که یمامه و قمه سنده خالد بن ولید
حضرتلری طرفندن هودتنده استخلاف بیورلمشیدی.
— (سمره بن فانک الاسدی) که حقتنده بر حدیث
شریف صادر اولمشدر. — (سلمه بن معاویه الکندی).
— (ابو محذوره سمره بن معیر القرشی الجعفی) که
فخر کاشات (صلعم) افندسزدن اذانی اوکرنوب، مؤذنک
ایتمش، و ۷۹ تاریخنده مکة مکرمه ده وفات ایتمشدر.

{ شامده بر محل اولوب، عمر بن حیدر
سمعان } { الامیز اونده مسد فوندر. — بنی
تیمیم قبائلندن دخی بر قبیله نک اسمیدر. — (دیرسمعان)
اسمیله دخی بعض محللر وار ایدی.

{ صحابه دن ایکی ذاتک اسمیدر: (سمعان
سمعان } { بن خالد الکلابی) که بنی قریظدن
اولوب، نزد حضرت نبوی یه کلدکده، دعای رسا-
لتنهای یه نائل اولمش، و باشی مسخ بیوراش ایدی.
همشیره سنی فخر کاشات (صلعم) تزوج بیورمشیدی.
اولادی کنندیسندن روایت ایتمشدر. — (سمعان
بن عمرو ابن حجر) که اوغلی خیار کنندیسندن
روایت ایتمشدر.

{ (تاج الاسلام ابو سعید عبدالکرم
سمعانی } { بن ابی بکر محمد التیمی المروزی }
مشاهیر حفاظدن و فقهاء شافیه دن اولوب، سماعن
قبیله سنک ریسی ایدی. اجدادی دخی رؤسا و علمادن
ایدی. ۵۰۶ تاریخنده مروده طوغوب، تحصیل
علم و استماع حدیث ایچون خراسان، مارراء النهر،
عراقین، جزیره، شام، حجاز و سائر بلادده طول
مدت دور و سیاحت ایتمش؛ و انساب حقتنده «کتاب
الانساب» عنوانیله مثلی نامسبوق ۸ جلددن مرکب
بر کتاب یازمشدر، که اصلی نادر اولوب، ۳ جلددن
مرکب اولان مختصری مشهور و متداولدر. بوندن
ماعداد مشهور ابن خطیبک «تاریخ بغداد» یته ۱۵
جلددن عبارت بر ذیل، و (صرو) شهرینک ۲۰ جلددن
مرکب مفصل و مکمل تاریخی یازمشدر. اوغلی
(ابو المظفر عبد الرحیم) ایچون یازدیفی «معجم المشایخ»
و «عوالی» کتابلری دخی جمله مؤلفانزنددر. ۵۶۲
تاریخنده وطنی اولان مروده وفات ایتمشدر. بنی
تیمیم سماعن دینان بر عرب قبیله سنه منسودر.

— بونک جدی (ابوالمظفر منصور بن محمد سماعنی)
دخی مشاهیر فقهادان اولوب، ابتدا مذهب حنقی یه
تابع ایکن، ایهای حج ایچون حجازه کیده ریک، اوراده
حسب الایجاب مذهب شافعی یه انتقال ایتمش، و وطنه
هودتنده بوندن طولانی بعض مرتبه ادا وجفا کور.
مش ایدی. فقه شافعی یه و سائر علومه دائر متعدد
تألیفاتی اولوب، «منهاج اهل السنة»، «الاتصار»،
«الرد علی القدریة»، اصوله دائر «القواطع»، خلافة
دائر «البرهان»، «الاصطلام» و «الاوسط» او

جله دندر. کوزل بر تفسیر شریفه یوز شیخدن مروی
یک حدیث شریفی حاری برکتانی دخی وارد. ۴۲۶
ده طوغوب، ۴۸۹ ده وفات ایتشدر.

سمله (Semélú) اساطیر یونانیده (قاداموس)
اولدان مشتری بوکا عاشق اولغله، پینلرنده کی منا-
سباتدن عشرت الهی زعم اولتان (باقخوس) طوغوش؛
ومشترینک زوجیه سی (یوتون) قیصقاغله، بافخوسک
سود نینه سی قیافتنه کیره رک، سمله به مشتریدن هیئت
اصلیه سیله یانه کلمسی طلب ایلکی اوکرتوب، بودخی
بونی طلب ایتمکه، مشتری هیئت اصلیه سیله اوینه
کیرنجه، او طوتیشوب، سمله دخی یاش؛ ویا لکز
باقخوس قورتلشدر.

سملیکی (Semliki) آفریقای وسطیده بر
نهر اولوب، (لوتانز مکه) کولندن
خروجله، خط مستقیم اوزره ۱۷۰ کیلومتره لک
سرعتلی بر جریاندن صکره (موران نزدیکه) کولنه
دوکیلور؛ ودها طوغریبی بوکولی شق ایدرک،
نیلک عروقندن معدود اولان (بحر الجبل) نامیه
چیقار. ۱۸۸۸ ده سیاح شهر استانی طرفندن
کشف اولمشدر.

سملین (Semlin) آوستریاک اسقلاوونیه
خطه سنده وطنه نک اوزرنده اوله.
رق، بلغرادک قارشینده بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰
اهالیسی، ایشلک تجارتی ویهودیلره مخصوص بیوک بر
مکتبی وارد.

سمنان (ری ایله دامغان آره سنده و طهرانک
۱۸۴) کیلومتره شرقنده بر قصبه اولوب،
مشاهیر علمان بر جوق ذواتک مسقط رأسی بولمشدر.
یاقوت حموی کندی زماننده خرابه یوز طومش
اولدیفنی بیان ایدبورسه ده، الیوم معمور اولوب،
۱۶۰۰۰ اهالیسی، کنیش و آغاجلره محاط سوقاقلری،
میه جاریه سی واطرافنده کوزل باغچلری وارد.
قربنده (سمنک) اسمیه بر کوچک قصبه دخی اولدیفنی
یاقوت حموی بیان ایدبور. — عراقده دخی بواسمه
بر کوچک قصبه اولوب، سمنانی لقبیه معروف هلمانک
بعضیسی بورادن ایدی.

سمنانی (علاء الدوله) مشاهیر صوفیوندن
اولوب، ۷۳۶ تاریخنده ارتحال
ایتشدر.

سمنجان } طخارستانده بلخک آرقه سنده
و بلندن ۷ و خلدن دخی ه کونلک
مسافه ده بر قصبه اولوب، بعض مشاهیر علمانک مسقط
رأسی بولمشدر.

سمندر } خزر مملکتنده باب الیوایدن
(یعنی بندردن) درت کون ایلریده
و وولفه کنارنده بولنش اولان (اتل) دن ۸ کون
بریده بر قصبه اولوب، وقتله خزر حکمدارینک مقری
ایکن، سلمان بن ربیعہ طرفندن فتح اولندقدن صکره،
خزر حکمداری اتلی مقر اتخاذ ایتشدی. الیوم
خراب اولسه کرکدر.

سمندرک } «سمادرک» ماده سنه مراجعت
سیوریه. [

سمندرہ (Semendria, Smederewo)
صربستانده طونه ساحلنده ومو-
راومک بر قونلک بو ایرماغه دوکلدیکی مجله اوله رق
بلغرادک ۴۴ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه
اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و متین قلعه سی وارد.
وقتله صربیه نک مرکزی ایدی. ۸۴۲ تاریخنده
سلطان مراد خان ثانی طرفندن فتح، وبعده دغمانله
مجارل طرفندن ضبط و عثمانیلر طرفندن استرداد
اولمشدر.

سمندو } روم یعنی آناتولینک وسطلرنده
بر قصبه اولوب، ۳۳۹ تاریخنده
سیف الدوله طرفندن فتح ایدلش؛ و بو مظفریت
حقننده حکمدار مشارالیهک مداحلری اولان شعرا
برطاقم اشعار سویلشلردر. الیوم باقی اولوب اولمدیفنی
وزره بولندیفنی تحقیق اولنه مدی.

سمندور } هندستانده مهران نهرندن ایکی
بر سخاق و ملتاندن ایکی کونلک
مسافه ده واقع مستحکم بر قصبه اولدیفنی جغرافیون
عرب آثارنده مسطوردر.

سمنطاری } (ابو بکر عتیق) مشاهیر علما
وزهاددن اولوب، صقیه (یعنی
سیچیه) جزیره سنده واقع (سمنطار) قریه سنندن
ایدی. حجاز ویمنه وخراسان وماوراء النهر قدر
سیاحت ایدوب، کوریشدیکی علماء صلحان ایشیتندکربنی
و کوردیکی احوالی ضبط و حروف هجا ترتیبیه تحریر
ایتش؛ و «دلیل القاصدین» عنوانیه ۲۰ جلد اوزره

بر کتاب و «کتاب فی الرقاق» عنوانیله دیگر بر بیوک کتابله فقه وحیدیه دائرہ میں تألیفات برافشدر۔ ۱۶۴ تاریخندہ وفات ایتشدرد۔ طبیعت شرعیہ سی دخی وار ایدی۔

سمشقان } (یاخون سمنکان) نیسابور مضافا۔
تندن جاجرم ایله اسفراین آرہ۔
سندہ بر کوچک قصبہ بر ناحیہ ایدی۔

سمنک } سالف البیان سمنان قصبہ سنہ ملاصق
{ بر کوچک قصبہ ایدی۔

سمنو } فرزاندہ ذات قضاسنہ تابع ناحیہ سر۔
{ کزی بر کوچک قصبہ اولوب، ۱۵۰۰
اهالیسی، قلعہ سی، ایکی منارہ لی بر جامعی و کوزل
باغچہ لری واردرد۔ اہالیسنک اکثری خالص عرب
اولوب، بعض سادات و شرفایی دخی واردرد۔

سمنود } مصر اسفلک غریبہ مدیریتندہ،
{ نیلک دمیاط قولنک صولکنارندہ

و طنطہ نک ۳۵ کیلومترہ شمال شرقیسنندہ اولہرق
طنطہ دن دمیاطہ کیدن دمیر بول خطی اوزرنندہ قضا
مرکزی بر قصبہ اولوب، ۱۱۵۰۰ اہالیسی، بیوک
چارشی و بازاری، مشهور دستی و چنارفری و جوارندہ
اسکی (ایزئوم) شہرنک ویرانہ لری واردرد۔ پک اسکی
بر قصبہ اولوب، و قتیلہ مصرک اک بیوک شہر لرندن
ایدی۔ اسکی مصریلر مندندہ (ثبوتیر) و یونانیلر
هندندہ (سبنوتوس) اسمیلہ معروف ایدی۔

سمشین } ثغور رومدہ یعنی آناطولنک شرق
{ جہتندہ بر قصبہ اولوب، آل حمداندن
ابو فراس طرفندن فتح ایدلش ایدی۔

سموآ } (Semoy, Semois) بلجیقہ ایله
{ فرانسه حدودندہ (موزہ) ایرماغنہ

تابع بر نہر اولوب، بلجیقہ نک لوکسمبورغ ایالتندہ
نیمانلہ غرب شمالی یه طوغری جریان، و فرانسه یه
دخول ایدہرک، (مونترن) قریبندہ مذکور ایرماغنہ
دوکیلور۔ منبعیلہ منضبی آرہ سنندہ کی مسافہ ۸۰
کیلومترہ دن عبارت اولدینی حالده، مجراسی پک طو۔
لاشیقلی اولوب، ۱۹۸ کیلومترہ طولندہ در۔ درین
بوغازلری و غریب موقعلری واردرد۔

سمور } (Semur) فرانسه نک (قوت دور)
{ ایالتندہ و دیزونک ۷۰ کیلومترہ
شمال غریبسنندہ قضا مرکزی کوزل بر قصبہ اولوب،

۲۹۰۸ اہالیسی، قلعہ سی، داخلی مکتبی، کتبخانہ سی،
موزہ سی، برکمر اوزرینہ کوپریسی، دباغخانہ لری،
حبوبات و حیوانات و شراب تجارتی واردرد۔

سموره } اسپانیہ نک لئون خطہ سنندہ واقع
{ (زاموره) قصبہ سنہ عربلر طرف۔
فندن ویریلن اسمدر۔

سموئل } (بن یحیی بن عباس) مشاہیر
{ اطباء اسلامدن اولوب، عن اصل

مغربلی و یہودی المذہب اولدینی حالده، شرقہ
رحلتلہ، طول مدت بغداددہ و بعدہ سراغہ و موصل
و دیاربکرده اقامت ایدہرک، شرف اسلاملہ مشرف
اولمش؛ و بعض ملوک و وزرا و امرانک خدمت طبا۔
بتندہ بولنمشدر۔ ۵۷۰ تاریخلرنندہ مراغہدہ وفات
ایتشدرد۔ جبر و هندسہدہ دخی ید طولاسی وار

ایدی۔ تألیفاتی بروجہ آتیدر: «الفید الاوسط» کہ
وزیر مؤید الدینک نامنہ یازمشدر، «رسالة الی ابن
خدود فی مسائل حسابة جبر و مقابله»، «کتاب
اعجاز المهندسين» کہ ملکشاہ سلجوقی نامنہ تألیف
ایتشدرد، «کتاب الرد علی الیهود»، «کتاب القوامی
فی الحساب الهندی»، «کتاب المثلک القائم الزاویہ»،
«کتاب المنبر فی مساحة اجسام الجواهر المختلطه
لاستخراج مقدار مجهولها»، «کتاب فی الباء»۔

سموئل بن عادیا } زمان جاهلیتندہ انبار
{ جہتندہ بولنمش رؤساء

عربدن یہودی المذہب بر آدم اولوب، وفادہ اسمی
ضرب مثل حکمنہ کچمشدر۔ شاعر شیر امرؤ القیس
دشمنلرینہ مغلوب اولدقدہ، بو ذانہ النجا ایدوب،
اسلحہ سی کندیسنہ برافش؛ و روم جہتندہ کیدوب
وفات ایتدیکندہ، ورثہ سی صاحب ترجمہ سراجمتلہ،
مذکور سلاهلری آاملش ایدی۔

سمهوط } صعید مصرده نیلک ساحل غر۔
{ بیسنندہ بر بیوک قریہ اولدینی
یاقوت حموی بیان ایدیور۔

سمیپالاتینسک } (Sémipalatinsk)
{ روسیہ نک آسیای

وسطیدہ و ترکستانک شرق شمالی قسمنده واقع مہنامی
اولان ایالتک مرکزی بر قصبہ اووب، اریئچ نہریلہ
یوکا تابع (سمیپالاتینسک) جابنک تشکیل ایتدکری
برآطدہ، طاشکندک ۱۱۵۰ کیلومترہ شرق شما۔

ایسندہ ویتسبورگك ۳۲۴۰ کیلومترہ جنوب شر۔
 قیسندہ اولہرق ۲۴° ۵۰ عرض شمالی ایلہ ۷۷° ۵۰
 طول شرقیدہ واقع ۱۷۸۱۵ اہالی فی جامعدر۔
 قصبہ نك اطراف چول اولوب، ہمض دفعہ روزکار
 قوملری تخربک، سواققلری و خانہ لری اورتر۔ اولری
 اخشاب اولوب، کارکیرلری پك آزدرد۔ قصبہ نك قسم
 اعظمی تانارلرہ مسکون اولوب، بری کارکیر اولق
 اوزرہ ۱۰ جامع شریفی و اورتیلی بر چارشیبسی
 واردرد۔ روس محلہ سندنہ ایکی کلیسا وبر مکتب بو۔
 لنیور۔ قیرغیزلرک محلہ سی بر طاقم چادیرلردن عبا۔
 رندر۔ اہالی یازین (بل آغاج) تمبیر اولنان وجہت
 شمالیہ دہ بولنان بر محلہ چکیلوب، اورادہ زراعتلہ
 مشغول اولورلر۔

— سمیبیلا تینسک ایاتی شرق شمالی جہتندن تومسق،
 شمالاً توبولسوق، غرباً آقمولسک، جنوباً سمیرچنسق
 ایالتلریلہ، جنوب شرقی جہتندن دخی چین حدودیلہ
 یعنی مغولستانلہ محدود اولوب، مساحتہ سطحیہ سی
 ۷۸۱۸۲ ۴۷۸ مربع کیلومترہ و اہالیسی ۱۳۲ ۵۷۴
 کشیدر، کہ بہر مربع کیلومترہ باشنہ برکشیدن آز
 زیادہ دوشمکک، او اراضی واسمہ نك ہمان خالی
 اولدینی آکلاشیلور۔ ایالتک قسم جنوبیہ سندنہ
 (تاریاغہ) طاغی غرب شمالیدن شرق جنوبیہ
 طوغری ممتد اولوب، چین حدودندہ کی (آلتون
 طاغی) نہ اولاشیر۔ بو سلسلہ نك شمالندہ (ایرتیج)
 نہرینک مجراسی وجنوبندہ ایالتک حدودندہ واقع
 (بالقاش) کولی بولنیور۔ مذکور سلسلہ جباٹک
 ایکی ماثلہ سندن بر چوق چایلر آقیورسہ دہ، نادراً
 مذکور نہرہ وکولہ واصل اولوب، اکثریا بولدہ قو۔
 رورلر۔ (ایرتیج) نہری مجراسندہ و ایالتک جنوب
 شرقی جہتندہ (زیزان) اسمیلہ بر کول تشکیل ایدر۔
 ایرتیجہ واصل اولہ میان انہار مذکورہ نك چوغی
 جولدہ بر طاقم بطاقلر تشکیل ایدرلر۔ مذکور
 سلسلہ جباٹک شمال وجنوب جہتلرندہ واسع چوللر
 ممتد اولوب، شمالدہ کیلر بالچیقندن وجنوبدہ کیلر قومدن
 عبارتدر۔ اراضی منبتہ ایسہ بالکز طاغ اتکارندہ
 و طاغدن این چایلرک کنارلرندہ واقعدر۔ بو پرلدہ
 ہندی، آرہ، یولاف واک زیادہ داری ایلہ بعض
 سبزہ لر حاصل اولور۔ ایالتک قسم جنوبیہ سندنہ شفتالی،
 زردالی، الماکبی بعض میوملر و قسم شمالیہ سندنہ بالکز

کارازیتیشیر۔ قسم جنوبیہ سندنہ خیلی اورمانلر دخی
 بولنیور۔ معادن پك چوق اولوب، آنجق ہنوز
 تمامیلہ کشف و تخری اولنما مشدر۔ قوملردہ و آلتون
 طاغی اتکارندہ آلتون، مذکور طاغہ مربوط
 چنکیز طاغندہ باقیر و سمیلی قورشون و بعض طرفلردہ
 کور و غرافیت معدنلری واردرد۔ (قارقالینک) تمبیر
 اولنان تیلر دخی ذی قیمت طاشلریلہ مشهوردر۔
 ہواسی پك شدتلی اولوب، قیشین میزان الحرارہ نك
 صفردن آشاغی ۴۰ درکہیہ قدر ایندیکی و یازین ۵۰
 درجہ یہ قدر چیقدیغی اولور۔ یاز ایلہ قیش آرمہ سندنہ
 اولان بوتفاوت کلی کوندوز ایلہ کیجہ آرمہ سندنہ دخی
 واقع اولوب، خابتلہ صیجاق کونلری صوغوق کیجہ لر
 تمقیب ایدر۔ تشرین ٹانیدن مارده قدر بتون نہرلر
 منجمد حالندہ بولنور۔ ایلتک بہار پك قیصہ اولوب،
 بر یوزی قاردن قورتلوبدہ نباتات بٹمکک باشلار
 باشلاماز یازک حرارتی بولنری قورودور۔ حیوانات
 اہلیہ سی اوج ملیوندن زیادہ اولوب، یاریم ملیونی
 آت و قصوری قیون، صغیر، دوه و سائرہ در۔
 جنوب جہتندہ کیلک، قرہ جہ، بیانی استر، طوموز،
 قیلان، قورد، تیلکی و سائر حیوانات وحشیہ دخی
 بولنوب، آوی چوقدر۔ اوروجک و سائرہ انواعندن
 بعض زہرلی بوجکر واردرد۔ بالقاش کولک بالینی
 آز ایسہ دہ، زیزان کولنک و ایرتیج ایرماغنک بالیقملری
 چوق و متنوع اولوب، قزاقلر کلیتلہ چیقاریرلر۔ اہالی
 ایالتک ہشده ددی قیرغیز اولوب، بونلر کوچیہ
 حالندہ باشلارلر، و حیوانات بسلمککہ وآلہ کچینیرلرہ
 سائرلری تانار، قالموق، روس، بخارالی و سائرہ دن
 مرکب اولوب، اک زیادہ زراعت و تجارتلہ مشغول
 اولانلری تانارلردر۔ روسلر بر نوع سیاہی طرزندہ
 بولنان قزاقلردن عبارت اولوب، بونلرک پوغی کندی
 لسان و طرز تمیشلرینی ترکلہ، قیرغیزلرہ تابع اولمش،
 وانلرک لسانی قبول ایتمشلردر۔ ایالتک تجارتی مقدا
 دہا ایشلک ایکن، برمدتدنبری تدنیہ یوزطومتشدرہ
 مع ہذا یتہ خبلی تجارت اجرا اولنوب، روس تجارلر
 روسیہ دن کثیرتدکری امتہینی قیرغیزلرہ اشیای
 عینہیہ یعنی حیوانات، بیاغی، باغ و سائرہ بہ مقابل
 مبادلہ ایدرلر۔ آلتون و کومش معدنلرینک اخرا۔
 جندن ہشقہ ذکرہ شایان صنایع یوقدر۔ ایالت ہ

قضایه منقسمدر. روسلر قرن سابق میلادی اوائلنده بو ایالتله و بوکا متصل اولان (آقولینسک) ایالتله داخل اولوب، بر طاقم نقطه لر انتخاب واستحکامات انشا ایشلر سه ده، قیرغیزلر کندلی خانلری طرفندن اداره اولنورلردی. آتجق (ولی خان) ک وفاتی او. زرنسه، قیرغیز قباایلی پیننده تفرقه حاصل اولوب، روسیه مداخله بهانه بوله رق، ۱۸۰۸ ده قزاق آلایرینی تشکیل و ادخال، و ۱۸۵۴ ده ممالکتی ایکی ایالتله تقسیم ایده رک، بسبتون تحت اداره سنه آلمشدر.

سمیران { صحابه دن اوچ ذاتک اسمیدر: (سمیر، سمیر) (بن الحارث الخزرجی الساعدی) که احد وقمه سننده حاضر بولمش، ویمده حضرت عمر (رضه) ک عمال و مقرینندن اولوب، عهد خلافتلرنده وفات ایشدر. — (سمیر بن زهیر) که ینه صحابه دن سلمه بن زهیرک برادریدر. — (ابو سلیمان سمیر) که اوغلی سلیمان کندیسندن روایت ایشدر.

سمیرامیس (Sémiramis) یاخود (شمرم) ویا (سمیرم). آتو. ریه نك ملكه سی جهانکیر بر خاتون اولوب، من اصل جاریه ایدی. حسن و جمالی و عقل و درایتی درجه نه ایده بولغله، افندیسی اولان (منوس) اسمنده بر سردار طرفندن تزوج اولمش؛ و متماقباً آنوریه حکمداری (نینوس) کندیسنه تمشق ایشکله، منوسدن اخذ ایش ایدی. نینوس بطی محاصره ایشدیکنده سمیرامیس باندنه بوانوب، شهرک فحقی منتج بر تدبیر اوکرمش اولدیغندن، نینوس کندیسنی تزوج ایشیددی. و قوجه سندن صکره قعود ایشدر. بو وقمه میلاددن ۱۹۱۶ سنه اول جریان ایتدیکی صرودر. سمیرامیس بابل شهرینی او قدر قایلن سور. لرله احاطه ایشدی، که بونلرک اوزرنسه ایکی آراهه یان یانه کجه بیاردی. فراتک کنارلرنده فوقانی باغچه لر و بونهرک اوزرنده مکمل بر کوپری ایله آلتندن دخی بر کچید بایدرمشدی. جزیره علایق ضبط ایشدیکنده، ایوم وان دیدیکمز (آرمیتا) شهرینی بنا، و بونی دخی فوق العاده تزین و تقویه ایشدی. جزیره العربی، مصری، حبشی و آسیانک سند نهرینه قدر اولان جهتلرینی ضبط ایدوب، بیسوک بر دولت تشکیل ایشدی. بو ممالک واسعه ده صنایعی حمایه

ایدوب، بر جوق اعمارات وجوده کتیرمش، و مدنیق ایلر ایش ایدی. قبل میلاد ۱۸۷۴ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی (نیناس) خانی اولمشدر. آتوریلر کندیسنی بر کوورجین صورتنده معبودلری زمره سنه ادخال ایشلردی. بو روایات وحق سمیرامیسک یاشا. دینی و حکم سوردیکی زمان دخی مشکوکر.

سمیران { دینده جسامت و متانبله مشهور
بر قلعه اولوب، ایچنده بیکرجه
خانه لر وار ایدی. بنی نوح بن وهسو ذاتک النده
ایکن، ۳۷۹ تاریخنده شجر الدوله بن رکن الدوله
وارنه سی اولان بر خاتونی تزوج ایشکله، قلعه به مالک
اولمشیدی.

سمیرچنسک (Sémiretchensk) رو. سیه نك ترکستانده کی ایالتلندن اولوب، ترکستانک شرق جنوبی قسمندن عبارتدر. شمالاً سمیپالائینسک، غرباً آقولینسک، نفس ترکستان یاخود سیر دریا و فرغانه ایالتلریله، جنوباً و شرقاً دخی چین حدودیله یعنی ترکستان شرق و جوفناره ایله محاط و محدوددر. ایالت ۲۵° ۴۰' ایله ۳۰° ۴۸' عرض شمالی و ۴۵° ۶۹' ایله ۸۰° ۴۰' طول شرق آره لرنده ممتد اولوب، طول اعظمی ۱۰۰۰ و عرض اعظمی ۷۰۰ کیلومتره در. مساحت سطحه سی ۳۹۶ ۳۹۶ مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۶۶ ۳۳۹ کشیدر. مرکزی (ویرنی) قصبه سیدر. قسم جنوبیسی یامیردن کلوب چین حدودنی تفریق ایدن (الاطاغ) سلسله سی ایشکلندن عبارت اولوب، بش آتی بیک متره ارتفاعی اولان طاغلری حاویدر. بو طاغلرک آره سننده (ایصیق کول) اسمیله بیسوک بر کول واردر. ایالتک قسم شمالیسی ایسه دوز و اووه ق اولوب، حدود شمالیه سنک قسم اعظمی تشکیل ایدر (بالقش) کولنه دوکک اوزره بر قاچ نهری واردر، که بونلرک الک بیسوک جوفناره دن کن (ایلی) ایرماغیدر. شمال شرق حدودینی (تاریاغه) طغی تشکیل ایدوب، اورا دن دخی مذکور کوله بر نهر کلیر. شرق شمالی حدودی قوربنده دخی (سایق کول) و (آلا کول) اسملریله ایکی کول بولنیسور. کوچک کوللری ده ک چوقدر. ایالتک بتون اراضیسی بالقاش و ایصیق کوللری حوضه سننده بولنیوب، جنوب غربی قسمک میاه جاریه سی سیردریایه یعنی سچونه، و جنوب شرق

۸۰۰ اهالی بی جامع ایسه ده، و قتیله بیوک و معمور بر شهر ایدی؛ و مشاهیر علمای اسلامدن بر قاج ذاتک مسقط رأسی بولنشدر .

سمیط } (البحلی) صحابه دن اولوب، بر حدیث شریفک راویسیدر .

سمینفع } (بن ناکور الحمیری) «ذوالکلاع» ماده سنه مراجعت بیوریله .

سمیناره } (Seminara) ایتالیا نیک ملنی ناپولی قراللقنده (قالابره اولتیره) ایا .

لتنده و (رجو) نیک ۳۸ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق دیکزدن ۴ کیلومتره لک مسافه ده بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی واردر . اسکی بر قصبه اولوب، اون برنجی قرن میلادیده عربلر طرفندن مخرب ایدلش؛ وبعده ایکی دفعه زلزله دن منهدم اولمشدی .

سمیه } (بنت خباط) صحابیاندن اولوب، عمار بن یاسر حضرت تریک والده سیدر .

اک اول اسلامه کلنلردن اولوب، بوندن طولانی کفار قریش طرفندن یک چوق تعذیب اولنش؛ و هجرتدن اول اوجهل طرفندن فارغی ایله اوریله رق، رتبه شهادته نائل اولمشدر .

سن } (Sens) فرانسه نیک یونه ایالتنده و (اوقزره) نیک ۵۰ کیلومتره شمال غرب .

پدسنده قضا سرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۶۸۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، کتبخانه سی، موزه سی وخیلی قاریقلری واردر .

سنا } (Sena) زمان قدیمده ایتالیا ده بو اسمله ایکی قصبه اولوب، بری آنتین طاغلیرنیک اوته سنده بولمقله (سناغالیقه)، و دیکری اترویه ده واقع اولوب (سنابولیه) تسمیه اولنوردی .

سنا } (Sena) آفریقاده پورتیکیزک موزامبیق مستملکاتنده و (زامبن) ایرماغنک صاغ

ساحلنده اوله رق ۱۲° ۱۷' عرض جنوبی ایله ۱۰° ۳۲' طول شرقیده واقع بر قصبه اولوب، ایچ طرفلریله ایشلک تجارتی واردر .

سناء } (بنت اسماء بن الصلت السلیه) صحابیاندن اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) ائدمزده نکاحی قیبلش ایسه ده، قبل الدخول وفات ایشدر . خراسان امیری عبدالله بن حازم بن اسمانک خاله سیدر .

سنک کیلر دخی ترکستان شرقیده کی تاریخ ایرماغنه دوکیلور . طاغلی سنه نیک اکثر آیلرنده قارله مستور و اوولری چول حالنده اولوب، بالکنز طاغلیک آلچق اتکلریله انهارک وادیلری مثبت و محصولداردر . قسم جنوبیسی یک مرتفع اولدینی حالده، قسم شمالیسی تشکیل ایدن چول قدر صوثوق اولوب، بازین دخی صیباغی معتدلدر . قسم شمالیسنده بالکنز چاودار و بولاف حاصل اولدینی حالده، قسم جنوبیسنده بغدادی، آربه، داری، کتت وحتی یاموق دخی حاصل اولور؛ و الما وزرد ایدن بشقه بادم، شفتالی و سائر میوملر و بعض محالرنده اوزوم دخی یتیشیر . طاغلیک همان دائمی صورتده قارله مستور اولان ذروه لرندن آشاغی قسملری اورمانلره مستور اولوب، چامک انواعیله کورکن و سائر آماجلیری واردر . توملرده آلتون ریزه لری بولنیورسه ده، بالکنز عوام اهالی طرفندن بعضاً جزئیات قیبلندن اوله رق طولانمقده در . باقیر ودمیر معدنلری دخی واردر . سرعاری و حیوانات اهلیه سی چوق اولوب، ایالت داخلنده ۶ میلیون قیون، بر میلیون آت، ۵۰۰۰۰۰ صغیر و ۱۰۰۰۰۰ دوه بولنیور . قیرغیزلرک مدار تمیزی حیواناتدر . حیوانات وحشیه سی دخی چوق اولوب، کیکک انواعیله قیلان، طوموز، قورد، تیاکی و سائر انواع حیوانات ویک چوق قوشلر بولنیور . ایصیق کولک بالینی چوقدر . اهالیسنک نصفندن زیاده سی قیرغیز و کوجیه اولوب، متمکن اولان نصف دیکری اوزبک، تانار، تاجیک، قالموق و سائر دن مرکبدر . یوزده ایکی نسبتنده اولان قزاقلردن معادسی کافه مسلم و سنیدر . ایالت ه قضایه منقسمدر .

سمیرم } (یاخود سمرم) بعض تواریخ اسلام . میه ده اترویه دلمکسی (سمیرامیس) ه برین اسمدر .

سمیرم } اصفهان ایله شیراز آره سنده وباری یولده بر قصبه ایدی .

سمیز علی پاشا } («علی پاشا (سمیز)» ماده . سنه مراجعت بیوریله .

سمیسط } معموره العریز و لایقنده ملاطیه سنجانک حصن منصور قضا سنده

و فراتک صاغ یعنی شمالی ساحلنده اوله رق اورفه نیک ۴۸ کیلومتره شمالنده ناحیه مرکزی برقریه اولوب،

سنخریب (Sennachérib) آتوره حکمدار.
 لرذن اولوب، سلما نضرك اوغلی
 و خلفیدر. قبل المیلاد ۷۱۲ دن ۷۰۷ تاریخنه دک
 بش سنه حکومت سورمش اولدیغی مروی ایسه ده،
 اخیراً کشف اولنان بعض خطوط قدیمه نك دلالتنه
 کوره اقلی ۲۲ سنه حکم سورمش اوله جفی استدلال
 اولنیور. بنی اسرائیله قارشی عسکر سوق ایدوب،
 بونلره امداد ایدن مصر و نوبه حکمدار لرینی مغلوب
 و مصری غارت ایتدکن صکره، قدسی محاصره ایده.
 رك، ۱۸۵۰۰۰ عسکری غضب الهی ایله هلاک
 اولدیغندن، (بنوی) به عودتنده اوراده اسیر بولنان
 بنی اسرائیل افرادینی قتل، و جنازه لرینك دفنی منع
 ایتشدی.

سنان { (معمار —) دولت عثمانیه دیشین
 معمارلرک اک مشهور و اک ماهری
 اولوب، الیوم حیرت افزای عقول اولان سلیمانیه
 جامع شریفی فن معماریه کی اقتدار و مهارته بر دلیل
 کافیدر. قابونی سلطان سلیمان خان دورنده سرمعمار
 بولمغله، جامع شریف مذکور دن ماعدا درتوز قدر
 جوامع شریفه و صوبولارینی و سائر نیجه اینه جسیه
 و مصنعه وجوده کتیر مشدر. آقا قیوسی قربنده
 کندی نامه بر جامع و مکتب و سبیل یابدیروب،
 محله سی دخی نامیلله معروفدر. یوز یاشنی متجاوز
 اولدیغی حالده، ۹۹۶ ده وفات ایدوب، جامی
 خطیره سنده تره مخصوصه سنده مدفوندر.

سنان { صحابه دن بروج زبر بر قاج ذاتک اسمیدر:
 (سنان بن تیم الجهنی) که بنی المصطلق
 غزاسنده معیت حضرت نبویه بولمشدر. — (سنان
 بن ثعلبه الانصاری) که احد غزاسنده حاضر بولمشدر.
 — (سنان بن روح) که بده حمصده ساکن اولان
 صحابه دندر. — (ابوعبدالرحمن سنان بن سله بن الحبق
 الهذلی) که فتح مکه صره سنده طوغوب، جانب حضرت
 نبویدن بواسطه تسمیه بیورلمش؛ و معاویه زماننده
 زیاد طرفندن هند حدودی غزواته مأمور اولوب،
 حجاجک اواخر دورنده وفات ایتشدر. — (سنان بن
 ابی سنان الاسدی) که بدر غزاسنده پدرله برابر
 حاضر بولمش، و ۳۲ تاریخنده وفات ایتشدر. —
 (سنان بن سنه الاسلی) که «ان الطائم الشاکرله مثل
 اجر الصائم الصابر» حدیث شریفک راویسیدر. —

(سنان بن شفعله یا خود بن شعله) که محبین اهل یتک
 مکافاتی حقیقده بر حدیث شریفک راویسیدر. —
 (سنان بن صیفی الانصاری الخزرجی) که عقبه و بدر
 واحه غزاینده حاضر بولنوب، عقبه ده بیعت ایدن
 یتمش صحابه نك بریدر. — (سنان الضمری) که حضرت
 ابو بکر (رضه) اهل رده محاربه سنه کیتدکلرنده کند.
 یسنی مدینه ده وکیل بر ایشیدی. — (سنان بن ظهیر
 الاسدی) که فخر کائنات (صلعم) افندسره بدوه اهدا
 ایتشیدی. — (سنان بن عبدالله الجهنی) که بر حدیث
 شریفک راویسیدر. — (سنان بن عبدالله بن قشیر
 الاسلی) که اک اول ایمانه کن صحابه دن اولوب،
 اوغلاری سلمه و حامر دخی صحبتته نائل اولمشلردر.
 — (سنان بن عرفه) که بر حدیث شریفک راویسیدر.
 — (ابو المقنع سنان بن عمرو) که قدمای صحابه دن
 اولوب، احد و سائر غزواتده حاضر بولمشدر. —
 (سنان بن مقرن) که نعمان بن مقرنک برادری اولوب،
 کتب مغازیده ذکر یکی یور. — (سنان بن ویر الجهنی)
 که بر حدیث شریفک راویسیدر.

سنان { (قره —) ابو الفتح سلطان محمد
 خان عصری عثمانلی مشاهیر عثمانندن
 اولوب، اسمی سنان الدین یوسفدر. علوم و ادبیات
 عربیه ده مهارتی اولوب، علم صرفده «صراح»
 و «شافیه» بی و علم هیئتده جهمینینک «ملخص» فی
 شرح ایتشدر. «شرح الوقایه» به دخی حواشی
 یازمشدر.

سنان { (شیخ —) سلطان بازید خان ثانی
 دوری عثمانندن اولوب، اسمی یو.
 سف و وطنی حمیددر. استانبولده و بروسده بعض
 مدرسه لرده مدرسک ایتدکن صکره، ۹۱۱ ده
 مملکتینده وفات ایتشدر. سید شریفک «شرح
 المفتاح» نه و تقنازاینک «شرح عقائد» نه حاشیه لری
 واردر.

سنان { (قاضی —) اوننجی قرن هجری عثمانلی
 (شمراسندن اولوب، مناسرتلیدر.
 روم ایلنده قاضیلق ایدردی. بر «یوسف زلیخا»
 منظومه سی واردر. شو ایکی بیت اوندندر:

کورمه سم یوسفی اگر بر آن
 کورینور کیریکیم کوزمه سنان
 دیله هم دور اوله کوزمه کوزی
 ینه قوچده یاراشور اوقوزی

باللهك اصراری اوزرینه، ابتدا خراسانه قاچمش ایسه ده، بعده اسلامه كلوب، بغداده عودت ایتمش؛ و ۳۳۱ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر. خلفاء مشارا ائهم زمانلرنده اقتدار و اعتباری بک زیاده اولوب، اموال کثیره و حدسز نفوزه مالک اولمشیدی. حتی راضی باللهه نصیحت و ربوب نیجه خیرات اقباسنه سوق ایش ایدی. سنان بن ثابت عموم بیمارستانلره نظارته و اطبایی امتحان ایدوب اثبات اقتدار ایدلره اجرای طبایته اجازت و برمهکه مأمور اولوب، بغدادده سکر یوز آلتمش شوقدر طبییه رخصت و برمشیدی. اوغلی ثابت بن سنان ترجمه حائنی یازمشدر. باخلیجه تألیفاتی بروجه زبرد: «رسالة فی تاریخ ملوک السیر- بانیین»، «رسالة فی الاستواء»، «رسالة فی سهیل»

«رسالة الی بحکم»، «رسالة الی ابن رابیع»، «رسالة الی ابی الحسن علی بن عیسی»، «الرسائل السلطانیات والاخوانیات»، «کتاب الناجی»، «رسالة فی النجوم»، «رسالة فی شرح مذهب الصابیین»، «رسالة فی قسمة ایام الجمعه علی الکواکب السیمة»، «رسالة فی الفرق بین المترسل وانشاعر»، بونلردن بشقه صابینک صلاتلری و سائر نوامیس قدیمه حقنده سر بانیجه دن مترجم بر قاچ کتابی وارد؛ و علوم ریاضیه و سائریمه دائر بشقه لرینک سر بانیجه و بونانجه دن ترجمه ایتکلیری کتابلری تصحیح ایتمشدر. سنان پاشا { خادم — } یاوز سلطان سلیم خان عصرنده مسند صدارت

عظمایه کچن وزاردن اولوب، سرای همایونده تربیه اوتمش؛ و دقل و درایتنه بناء وزارتله طشریمه چیقوب، عجم سفرنده خدماتی کورلمش اولمغه، ۹۲۰ تاریخنده هر سک زاده احمد پاشا یربنه مقام صدارته نصب اولنهرق، ۹۲۳ هـ. صر سفرنده شهید اولمشدر. مدت صدارتی اوج سنه در.

سنان پاشا { سلطان مراد خان ناک و محمد خان ناک دورلرنده بش دمه مسند صدارته کچمش وزاردن اولوب، آرانوؤد جنسیتنه منسوبدر. مصر سلطان سلیمان خانیمه چاشنکیر باشلیقی ایله اندرون همایوندن چیقوب، ملاطیه، قسطنونی، غزه و طرابلس سنجاقلرینه و بدمه اضروم و حلب ایلترلرینه و ۹۷۷ ده مصر والیمکنه تعیین اولمشدی. خطه بیانییه دائره ممالک عثمانیه

سنان افندی } اونیجی قرن هجری علما و شمراسندن اولوب، هن اصل آماسیهلی صلحادن بر ذاتک اوغلی ایدی. علی الاصول دور مدارس ایتدکن صکره حلب، شام، روسه، ادرنه و استانبول قاضیسی و نهایت آناطولی قاضی عسکری اولمشیدی. بعده ترک امور دنیا ایدوب، کوشه انزوایه چکلمش، و تصنیفاتله اوغراشمغه باشلامش ایدی. کتب علیه متداوله به بعض شرح و حاشیه لری وارد. ابو السمود افندی ارتحالنده مقام فتوی کندیسنه تکلیف اولتمش ایسه ده، قبول ایتمه مش؛ و ۹۸۶ تاریخنده وفات ایتمشدر. براوغلنک وفاتده سولنش اولدینی شو بیت جمله اشعارنددر:

خون جگرله بسلدیکم کوز یاشی یار
صادی آیاقرآ لفته آدن نه وجهی وار

سنان الدین یوسف } اونیجی قرن هجری علما و اطبا سندن

اولوب، فن طبی حکیم محی الدیندن تعلم ایتمشدی. ادرنه و بعده استانبول بیمارستانی طبابتده بولندقدن صکره، طربزون و ایسی بولنان شهزاده سلطان سلیمه انتساب ایدوب، مشار الیهک جلوسنده استانبول طبیبی و بعده قانونی سلطان سلیمان خان عصرنده رئیس الاطبا اولمش؛ و بو مقامده ایکن ۹۵۱ تا. ریخنده یوز یاشلرنده وفات ایتمشدر. صالح و حسن اخلاق صاحبی بر ذات ایدی.

سنان الدین یوسف } اونیجی قرن هجری عثمانلی علماسندن

اولوب، هن اصل فاتح سلطان محمد خان وزراسندن برینک کوله سی اولدینی حالد، تحصیل علوم و علی الاصول دور مدارس ایدره، بتون اوقاتی مطالعه و عبادته صرف ایتمش؛ تفسیر بیضاوی ایله سائر کتبه حاشیه لر یازمش؛ و استادی اولان (علی قوشچی) نک هیئته متعلق «رساله فقیهه» سی شرح ایلشدر.

سنان بن ثابت بن قره } (ابو سعید) خلفاء عباسیه

زماننده بغدادده ظهور ایدن مشاهیر اطبا دن اولوب، علم هیئنده دخی بد طولایی وار ایدی. خلفادن مقتدر و قاهر و راضینک خدمت طبابتده بولنوب، بدری صابوندن ایکن، صاحب ترجمه خلیفه قاهر

ادخال ایدوب، غنایم کثیره ایله عودتنده کندیسنه
خاژیلک عنوانی و برلمش ایدی. ۹۸۲ ده آق دکیزده
سپهسالار اولوب، قلابره و مسینه سواحلی اورمش،
و تونسه خلق الواد (یعنی غولته) قلعه سنی فتح
ایتمشدی. ۹۸۸ ده عجم سردار لیلیه شرقه عزیمت
ایدوب، متعاقباً احمد پاشانک وفاتی اوزرینه مهر
صدارت کندیسنه ارسال اولمش ایسه ده، بو
سفرده موفق اوله مدیفتندن، ۹۹۰ ده عزل،
و معلقرده اقامته مأمور اولوب، ۹۹۴ ده شام وا-
لیکنه نصب، و ۹۹۷ ده سیاوش پاشانک عزلی
اوزرینه، ثانیاً مقام صدارته اصماد اولنهرق، بو
دفعه دخی ایکی سنه اجرای وکالت مطلقه ایتدکن
صکره، ۹۹۹ ده عزل و معلقره نی اولمش؛ و
۱۰۰۱ تاریخنده ظهور ایدن وقوعات اوزرینه، ثالثاً
مسند صدارته دعوت اولنهرق، او صرده بحار
سفری آچغله، سوق عسکر ایدوب، (بولته) بی
ضبط، و او سنه بلفرا دده قیشلابوب، ۱۰۰۲ ده
یانق قلعه سنی دخی فتح ایتمش؛ و ۱۰۰۳ ده سلطان
محمدخان ثالثک جلوسنده عزل اولنهرق، ینه معلقرده
اقامت ایتدکه ایکن، ینه او سنه فرهاد پاشا یرینه
رابعاً صدراعظم اولوب، افلاق حدودینه سوق
عسکر ایتمش ایسه ده، محاربه به کیریشمز دن عسکره
قورقو مستولی اولهرق، فرار ایتمکه، دوچار
هریمت اولدیفتندن، بش آلیق صدارتدن صکره عزل،
و یرینه لالا محمد پاشا نصب اولمش ایسه ده، مشار-
الیه اون کون صکره وفات ایتمکه، سنان پاشا خامساً
صدراعظم اولوب، سلطان محمد خانی بالذات سفره
ترغیب، و اسباب سفری ترتیب ایتمشدی. بو دفعه
دخی بش آلی مقام صدارتده قالدقن صکره، ۱۰۰۴
تاریخنده، طقسان یاشنی متجاوز اولدینی حالده، وفات
ایدوب، صدق بیلده یابدیرمش اولدینی تره ده دفن
اولمشدر. بش دفعه صدراعظم و بش دفعه سردار
اولوب، جمعاً مدت صدارتی یدی سنه در.

سنان پاشا { (جفاله زاده —) } [« جفاله
{ زاده » ماده سنه مراجعت]

سنان پاشا { (کویکو —) عصر سلطان
{ بازید خان ثانیسه ۸۹۷ دن

۸۹۸ تاریخنده دك بر سنه قیودان دریا اولمش؛ ودها
اول ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی زماننده آناطولی

بکر بکیسی اولوب، قیودان دریا ایکن اوچیوز کچی
ایلله آق دکیزه سفر ایدوب، آولونیه سواحلی دور
ایتمش؛ وبقیه احوالی معلوم اوله میوب، آولونیه ده بر
سنان پاشانک مزارلی بولندیفتندن، وراده وفات
ایتمش اولسی ملحوظدر.

سنان پاشا { قانونی سلطان سلیمان خان دو-
{ رنده ۹۰۷ دن ۹۶۱ تاریخنده دك

درت سنه قیودان دریا اولوب، خرواتی الاصلدر.
صدراعظم رستم پاشانک برادری ایدی. ۹۰۹ ده
دوئما ایلله آق دکیزه چیقوب، طرابلس غربی فتح،
و طوفوردد پاشانی دربار حضرت پادشاهی به کلوب
عرض اقیاد ایتمکه اقعاع ایتمشیدی. ۹۶۱ ده وفات
ایدوب، اسکدارده مهرداد سلطان جامنک محرابی
اوکنده مدفوندر. لطفی پاشا قربنده بر جامع شریفی
و دباغ یونس قربنده بر جامی وارددر. بشکطاش
جامع کبیرینک دخی بانیسیدر.

سنان پاشا { ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی دورنده
{ یتیشن اعظام ابدان اولوب، علماء

عصرندن تحصیل علوم ایدرهک، پدرینک وفاتده یکریمی
یاشنده اولدینی حالده، جانب پادشاهیدن ادرنه دار-
الحدیثی مدرسلکنه و بدمه کندی مملکنه نصب
اولنهرق، مقربین حضرت پادشاهی صرهنه کیرمش؛
و اراده پادشاهی ایلله علی قوشچینک درسنه مداومته،
علوم ریاضیه و هیئت دخی اوکرتمش؛ و قاضی زاده نک
« شرح جغمنی » سنه حاشیه لر یازمش ایدی. بده
رتبه وزارت نائل و حضرت پادشاهک حفظ کتبه
مأمور اولغله، بو وسیله ایلله معلومات و مطالعاتی بر
قات دها توسیع ایتمشیدی. مؤخرأ عزل اولمش؛
و بده سفری محاصره کیتمش ایدی. سلطان بازید خانک
جلوسنده ادرنه دار الحدیثی مدرسلکنه نصب او-
لنهرق، یومی یوز درهم وظیفه تعیین اولمش؛ و
۸۸۷ ده اختیار تقاعد ایدوب، برسنه صکره کلیبولی
متصرفی اولمش ایدی. ۸۹۱ تاریخنده درسه ایدنه
وفات ایدوب، ابا ایوب انصاری جوارنده دفن او-
لنمشدر. شیخ ابو الوفایه انابتی و تصوفه انتسابی دخی
وار ایدی. پک فصیحانه و اهل دلانه یازمش بر « منا-
جاة » ی وارددر، که اخیراً ابو الضیاء مطبهنه سنه طبع
اولنمشدر.

سنان پاشا } سلطان سابع خان ثانی دورنده
 { شوق ثانی دقتداری ایکن ،
 ۹۹۱ ده مصر والیسی ابراهیم پاشانک معبته دقتدار
 تعیین اولنهرق ، بر سنه صکره ابراهیم پاشانک رینه
 مصر والیسی اولمش ، وایکی سنه ایله ایکی آی والیلک
 ایتدکن صکره ، ۹۹۵ ده عزل اولمشدر . بقیه احوالی
 معلوم اوله مدی . محمد پاشا قرینده مسجدی و محله سی
 واردر .

سنان مجوسی } (باخود سنان نساوری)
 { ابو مسلم خراسانینک اجبا -
 سنندن اولوب موی الیهک قتلندن صکره بعض سرکشانه
 تشبثانده بولمش ، و نهایت تلف اولمشدر .

سنانی } (آرسلان پاشا بن محمد پاشا بن یحیی
 { پاشا) قانونی سلطان سلیمان خان دوری
 رجانندن و شجماندن اولوب ، مجارستان محارباننده
 یارارانی کورلمش اولمقله ، بودین بکر بکیلکنه نصب
 اولمشیددی . جود و سخاده دخی بی ماننده اولوب ،
 آنجق بعض قصوری سروی اولدیغندن ، اعدام او -
 لمشدی . طیمت شمیه سی دخی اولوب ، شو بیت
 اونکدر :

کوردی آهم کاکل مشکینکه دل باغلا دی
 باش آچوب میدانه کیردی خدمته بیل باغلا دی

سنائی } (حکیم ابو المجد بن آدم —) اعظام
 { شهرای ایرانندن اولوب ، غزنه لیدر .
 آل سبکتکینندن سلطان ابراهیم بن سلطان مسعودک
 زماننده پاشایوب ، ابتدای حالنده حکمدار مشارالیهک
 مداحلرندن ایکن ، (لایخوار) اسمنده بر دیوانه دن
 ایشیتدیکی هرت آمیز سوزلر اوزرینه ، ندانن ال چکه -
 رک ، گوشه ازروایه چکلمش ، و دیوان اشعارنی یاقوب ،
 فی مابعد یالکز تصوف و توحیده دائر اشعار سولمشدر .
 « حدیقه » عنوانله توحیده دائر اتوز بیک بیتی شامل
 بر مثنویسی واردر ، که زیاده سیله مقبولدر . علمای
 زمانی بو مثنویسنک مندرجاتی عقیده اهل سننه
 موافق کورمه مشلر سه ده ، حکیم سنائی « حدیقه » سی
 دار الخلافه بغداده کونده ره رک ، اک بیوک علمان
 حسن شهادتی حاوی فتوا آلمش ایدی . « رموز
 الانبیاء و کنوز الاولیاء » عنوانله دیگر بر منظومه سی
 و مرتب دیوانی واردر . ایفای حج ایتدکن صکره
 مشایخ عارفیندن یوسف همدانی به انتساب ایتمشدی .

من نه مرد زر وزن و جلاهم
 بخدا کرکنم و کر خواهم
 ور تو تاجی دهی با حسام
 بسر تو که تاج نستام

سننبر } (الابراشی) صحابه دن اولوب ، نزد
 حضرت نبوی به کله رک ، شرف اسلامه
 مشرف اولمش ؛ و بعده قومنه دونوب ، اولری دخی
 اسلامه کتیرمش ایدی .

سنبل سنان } (شیخ سنان الدین یوسف)
 { کبار مشایخندن و پیران
 طریقتدن اولوب ، سنبل طریقتک واضعیدر . ابتدا
 علم ایله مشغول اولوب ، افضل زاده دن وسائر علماء
 عصرندن تحصیل واستفاده ایتمش ؛ و بعده طریق
 تصوفه سلوک ایله چلی خلیفه به انتساب ، و اخذ اجازت
 ایتمش ؛ و بر مدت مصرده ارشادله مشغول اولوب ،
 بعده شیخی مشارالیه چلی خلیفه ارتحالنده ، وصیق
 اوزره ، رینه اتورمق و کریمه سی صفیه ملانی تزوج
 ایتک اوزره ، درسعاده کله رک ، مصطفی پاشا درکا -
 هنده پوست نشین اولمش ، و آخر عمرینده دک و عظ
 و ارشادله مشغول اولوب ، ۹۳۶ ده ارتحال ایتمشدر .
 تفسیرده ید طولی صاحبی ایدی .

سنت آرنو } (Saint-Arnaud) فرانسه
 { مارشالارندن اولوب ، ۱۷۹۸
 ده یارسده طوغمش ، و ۱۸۰۴ ده وفات ایتمشدر .
 جزایرک اشغالی وقتنده خدمتی کورلمکه ، قطع مراتب ایده -
 رک ، ۱۸۰۱ ده اوچنچی نابولیونک ایمپراطور اولسنه
 یاردیمی اولدیغندن ، ایتسی سنه مشیر اولمش ؛
 و ۱۸۰۴ ده قریم بحاربه سنه کیدوب ، برقاج مظفریته
 نائل اولدقدن صکره ، خسته لغنه مینی ، استعفا
 ایدوب ، فرانسه به عودت ایتکده ایکن ، واپورده
 وفات ایتمشدر .

سنت آفریق } (Saint-Affrique) فرانسه
 { نک آبرون ایالتنده و (سور -

غه) نهري اوزرنده اوله رق (رودز)ك ۴۴ كيلومتره جنوب شرقيسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۷۲۶۳ اهالي، داخلي مكته، قبا چوخه معمولاتي وپنير محصولاتي وارد. فرانسه ده پروستانلنك اك اول انتشار ايتديكي يرلرنددر.

سنت آلبان } (Saint-Alban) انكتره تك (هوتفور) ايلتنده، هوتفور.

دك ۱۹ كيلومتره غربنده ولوندره تك ۳۰ كيلومتره شمال غربيسنده بر قصبه اولوب، ۸۳۰۰ اهالي، مشهور بر مناستري وارد.

سنت آماندلرو } (Saint-Amand-Les-Roux) فرانسه تك «شمال»

ايلتنده (والنسيان) تك ۱۳ كيلومتره شمال غربيسنده اوله رق (اسقاربه) نهرينك صول كنارنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ۱۰۴۶۰ اهالي، داخلي مكته، بر خيلى فابريقه سي، ايشلك تجارتي و قريبنده مياهد معدينه سيله كوكورد معدني حاوي چامورلري وارد.

سنت امبروا } (Saint-Ambrois) فرانسه. تك (فارد) ايلتنده (آله)

تك ۱۹ كيلومتره شمال شرقيسنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ۴۰۶۰ اهالي و معدن كموري وارد. سنت آنتون } (Saint-Antonin) فرا.

ايلتنده (مونتوبان) ك ۵۴ كيلومتره شمال شرقيسنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ۵۱۵۲ اهالي، دباغخانه لري، يوك منسوجاتي و براسي مناستري وارد.

سنت آندره } (Saint-André) مجارستانك (يشته) ايلتنده و بوده يشته تك

۱۵ كيلومتره شمالنده اوله رق طونه اوزرنده بر قصبه و اسكاه اولوب، ۸۰۰۰ اهالي و مشهور شرابي وارد.

سنت آندرهوس } (Saint-Andréus) (اسقوجه) تك (فيفه)

ايلتنده و اديمبورغك ۵۰ كيلومتره شمالنده بر قصبه و اسكاه اولوب، ۴۰۰۰ اهالي، دارالفنوني و داخلي مكته وارد.

سنت آنژ } (Saint-Ange) روماده (نير) نهري اوزرنده و همنامي اولان

كوپرينك باشنده مشهور بر قلمه اولوب، دفعا تله پاپارك مكري بولمنش، و سكره حبسخانه به تحويل اولنمشدر.

سنت ايتين } (Saint-Étienne) فرانسه ده (لوآره) ايلتنگ مركزى بر شهر

اولوب، پارسك ۴۶۵ كيلومتره جنوب شرقيسنده (فورن) نهري اوزرنده واقع و ۹۲۲۵۰ اهالي ني جامعدر. داخلي مكته اعداديسي، معادن مكته، باقه سي، زراعت جمعيتي، كتبخانه سي، موزه سي، دمير خانه لري و معادن متعلق مواد مختلفه ايله اسلحه ميريه فابريقه لري، قوردون، شيريت، قطيغه و ساژه عطا. نه لري، پك ايشلك تجارتي، دمير بولي و متعدد جدولي وارد.

سنت اوستاش } (Sain-Eustache) آمر. يقاده آنتيل جزايرينك

فلنگه تابع اولانلردين اولوب، سنت قريستوفك ۱۲ كيلومتره شمال غربيسنده ۱۷°۳۰' عرض شمالي ايله ۲۰°۶۵' طول غربيه و واقعدر. ۱۰۰۰۰ ي زنجي اولقي اوزره، ۱۴۰۰۰ اهالي، سوغش بر بركاني و پك منبت اراضيه وارد. مركزى ساحل غربيسنده يته (سنت اوستاش) اسميله بر كوچك اسكاه در. فلنگيلر ۱۶۳۳ ده بو آطه يني ضبط ايدوب، بده انكيزلر و فرانسزلر دفعا تله ضبط ايتملر سه ده، ۱۸۱۴ ده قطعياً فلنگه ترك ايتملر در.

سنت اومر } (Saint-Omer) فرانسه تك (بادوقاله) ايلتنده و آراسك

۶۴ كيلومتره شمال غربيسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۱۸۴۸۵ اهالي، بيوك استخكاماتي، داخلي مكته اعداديسي، كتبخانه سي، موزه سي، مصنع و اسكي بر كليساسى، يوك منسوجات، كاغد، دري، شابه، بيره، مسكرات، زيتون ياغي، شكر، طوز، نشاسته و ساژه فابريقه لري و پك ايشلك تجارتي وارد.

سنت ايريولا پرش } (Saint-Yriex) فرا.

نسه تك «بوقاري و يانه» ايلتنده و ليوژه تك ۴۱ كيلومتره جنوبنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۷۶۱۳ اهالي، داخلي مكته، يوك منسوجات و فابريقه لري، دباغخانه لري و دمير خانه لري وارد.

سنت ايلدفونس } (Saint-Yldefonse) اسپانيا تك سفوي

ایالتنده و سفرویه نك ۶ كيلومتره جنوب شرقیسنده
بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی، جام، آینه و چلیك
فابریقلری و جوارنده كوزل بر یازلق سرائی واردر.

سنت بارتلمی } آسریقاده آنتیل جزایرنك
(Saint-Barthélemy)

فرانسه یه تابع اولانلرندن اولوب، ۱۷° ۵۸' عرض
شمالی ایله ۱۲° ۶۵' طول غربیده واقعدر. محیط
داژمسی ۲۵ كيلومتره اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی
واردر. مرکزی (كوستاویه) قصبه سیدر. سواحلی
صرب ایسه ده، بر صاعلام لیمانی واردر. ذی قیمت
اخشاب ویرر آغاجلری چوقدر.

سنت بارتلمی } واقعه سی [«بارتلمی (سنت-)
(ماده سنه مراجعت بیوريله .]

سنت برنارد } آب سلسله جبالنك (آب
(پنین) شعبه سنده واسویچره.

نك (واله) ناحیه سیله آوسته وادیسی آره سنده بر
طاغ و بوغاز اولوب، ۳۴۷۰ متره ارتفاعی واردر.
بو طاغده راهبلیری قارده فالانلری و یوللرینی غائب
ایدنلری قورتارمق وظیفه سیله موظف بر مناستر
اولوب، آوروباده کی مسكون محلكك اك مرتفعیدر.

— كوچك سنت برنار اسمیله فرانسه حدودی
داخلنده و بیونكك جنوب غربیسنده دیگر بر طاغ
و بوغاز اولوب، ۲۲۰۰ متره ارتفاعی واردر. آب
سلسله جبالنده کی كچیدلرك اك اسهلیدر. بونده دخی
او وظیفه ایله موظف بر مناستر واردر.

سنت بریوق } (Saint-Briek) فرانسه.
نك شمال غربی جهتنده واقع

(قوت دونور) یعنی «شمال سواحلی» ایالتنك مرکزی
بر قصبه اولوب، دكیزدن ۳ كيلومتره لك محله و پارسك
۴۴۶ كيلومتره غربنده واقعدر. ۱۲۶۲۰ اهالیسی،
ساحلده ریختملره محاط كوزل لیمانی، دمیر یولی،
داخلی مكتب اعدادیسی، هندسه ماشه مكتی، مصنع
براسی كلیداسی، بر طاش كوپرسی، بر قاج میدانی،
مفرح تفرجكاهلری، كیتخانه سی، زراعت جمیعی، بز
ویوك منسوجات فابریقلری، بیوك تجارت بجریه سی
وبالنه وسائر شمال بالیقلری آینه مخصوص کیلری واردر.

سنت بنوا } (Saint-Benoit) بحر محیط
(هندیده واقع و فرانسه یه تابع

اولان (رفونیون) یعنی «اجتماع» آله سنك (وان)

ایالتنده و آطه نك مرکزی اولان (سنت دنیس) ك
۴۰ كيلومتره شرق جنوبیسنده اوله رق (مارسوئن)
نهرینك منصبند بر قصبه واسكاه اولوب، ثلاثی زنجی
وملز اولقی اوزره، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و شكر فابریقه
لری واردر.

سنت پترسبورغ } [«پترسبورغ» ماده.
(سنه مراجعت بیوريله .]

سنت پورسن } (Saint-Pourcain) فرا.
(نسه نك (آله) ایالتنده

(و غانات) ك ۳۲ كيلومتره شمالنده ناحیه مرکزی
بر قصبه اولوب، ۴۸۸۰ اهالیسی، اسکی بر مناستری
و مقبول سرائی واردر.

سنت پول } (Saint-Pol) فرانسه نك (با.
(دوقاله) ایالتنده و آراسك ۳۳

كيلومتره شمال غربیسنده اوله رق (ترنوازه) نهری
اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، داخلی مكتی،
میاه معدنیه سی، قالیچه لری و بیاغی، زیتون یاغی
وتوتون تجارتی واردر.

— بنه فرانسه نك (فینیستره) ایالتنده (مورله)

نك ۲۴ كيلومتره شمال غربیسنده اوله رق ساحل
قربنده دخی بو اسله ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
۶۵۳۶ اهالیسی، داخلی مكتی، كوچك لیمانی، كتن،
كنویر و حیوانات تجارتی و ایلیك و بز معمولاتی
واردر.

سنت پول } (Saint-Paul) بحر محیط
(هندیده واقع و فرانسه یه تابع

اولان (رفونیون) جزیره سنك ساحل غربیسنده
وسنت دنیسك ۲۸ كيلومتره غرب جنوبیسنده قضا
مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۷۰۰۰ اهالیسی و كوزل
اسكاه سی واردر. — «سائو پاولو» ماده سنه
مراجعت بیوريله .]

سنت پولتن } (Saint-Polten) آوستریانك
(آشاغی آوستریا خطه سنده و

ویانه نك ۵۵ كيلومتره غربنده اوله رق (ترازن) نهری
اوزرنده و بر قاج دمیر یوك محل التصاقنده بر قصبه
اولوب، ۷۸۰۰ اهالیسی و بز، باصه، كاغد، طبق،
آینه و ساثره فابریقلری واردر.

سنت پون دو تومیر } (Saint-Pons-
(de-Tommières)

فرانسه نك (هرولت) ایالتنده (مونبلیه) نك ۱۲۶

سن ت پیر دولرون } (S.-P.-d'Oleron) فرانسه نك «آشای

سارنته « ایالتنده و (اولرون) جزیره سی اورته سنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۹۸۱ اهالیسی و شراب، قونیاق و طوز اخراجاتی واردر .

سن ت پیر لو پور } (S.-P.-le-Port) مانسه دكیزنده واقع

وانككتره تابع اولان (كرنسی) جزیره سنك مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۹۰۰ اهالیسی و ایکی قلعه سی واردر. آطه نك شرق جنوبی ساحلنده واقدر .

سن ت پیر له قاله } (S.-P.-les-Calais) فرانسه نك (بادوقاله)

ایالتنده و (قاله) شهری اتصالنده بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰۰ اهالیسی و بوك، ایلیك، تول، دانته، چینی، شکر، شابقه، بیره، مسكرات و كرمید فابریقه لرله طوز تصفیه خانه لری واردر. قاله شهرندن یانكز استحكاماتله تفریق اولنمشدر .

سن ت ترون د } (Saint-Trond) بلجیه نك لیمبورغ ایالتنده و (هاسلت)ك

۱۵ کیلومتره جنوب غربی سنده بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، دمیر بولی، اسکی بر مناستری، اسلحه و دانته فابریقه لری، دباغخانه لری و حیوانات تجارقی واردر .

سن ت توماس } (Saint-Thomas) آنتیل

تابع بر آطه اولوب، (ویرژ) جزایرندن معدوددر . ۱۳۰۰۰ اهالیسی، یوكسك طاغلیری، شکر، باموق وروم محصولاتی وایشلك تجارقی واردر .

سن ت جورج } (Saint-George) بحر

پورتكیز دولته تابع آسور جزایرندن بر آطه اولوب، (ترسیره) جزیره سنك غرب جهتنده ۳۱' ۳۸° عرض شمالی ایله ۱۱' ۳۰° طول غربیده واقدر . بونی ۴۰ واكی ۹ کیلومتره اولوب، ۱۵۰۰۰ اها-لیسی واردر .

— بو اسمله بحر محیط آطلاسیده و آسریقا قر-بنده واقع (برموده) جزایرندن بری دخی اولوب، برموده نك شمال شرقی جهتنده واقدر . مرکزی ینه بو اسمله مسمی و ۳۰۰۰ اهالی بی جامع بر قصبه در . ۱۶۱۲ تاریخندن بری انككتره به تابعدر .

کیلومتره جنوب غربی سنده اوله رق، (ژور) چایی اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۶۷۵ اها-لیسی داخلی مكنتی، یاپاسلره مخصوص مدرسه سی، چوخه و بوك ایلیك فابریقه لری و مرمردن برکیاسی واردر .

سن ت پیر } (Saint-Pierre) آسریقاده کی

آنتیل جزایرندن فرانسه به تابع (مارتینیق) جزیره سنك ساحل غربی سنده و (فورده فرانسه) نك ۳۰ کیلومتره شمال غربی سنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی، داخلی مكنتی، نباتات باغچه سی، كوزل بر قونی، آرزنایمی لکن نك ایشلك تجارقی واردر . ۱۶۳۵ ده تأسیس اولنمشدر .

سن ت پیر } (Saint-Pierre) بحر محیط

هندیده واقع و فرانسه به تابع (رئونیون) جزیره سنك جنوب غربی ساحلنده او-له رق (سن ت پول)ك ۴۵ کیلومتره جنوب شرقی سنده بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، صنعی ایمانی و بغدادی تجارقی واردر .

سن ت پیر } (Saint-Pierre) بحر محیط

آطلاسیده سن ت لوران كور-فزیك مدخلنده و (ترنو) جزیره سنك قربنده و جنوبنده بر كوچك آطه اولوب، محیط دائره سی ۲۵ کیلومتره و اهالی دائمی ۱۵۷۰ كشی ایسه ده، بالیق صیدی موسمنده ۴۰۰۰ كشی به بالغ اولور . طوبراغی غیر مثبت اولوب، یانكز صید ماهی نقطه نظرندن اهمیتتی واردر . جنوبنده کی میكلون آطه-جق لرله برابر فرانسه به تابعدر . — ینه سن ت پیر اسمیله ۸۰۰ اهالی بی حاوی بر قصبه جفی واردر .

سن ت پیر } [برناردن دو سن ت پیر] ما-ده سنه مراجعت بیوربله .

سن ت تروپز } (Saini-Tropez) فرانسه-نك (وار) ایالتنده و (درا-

کینیان)ك ۵۰ کیلومتره جنوب شرقی سنده اوله رق (غریبو) كورفرزنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی، هندسه مائه مكنتی، قلعه سی، كوچك ایمانی، سفاش اسمالنه مخصوص دستكاهلری، صید ماهیسی، سراجاتی و دكیز حماملری و كوزل شرابه زیتون یاغی، پورتقال، بال، طیبه و سائره تجارقی واردر .

سنت جورج } (Saint-George) کوچک
 تابع (غرناده) آله سنك ساحل غریبسنده واقع
 مرکزی اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی و کوزل لیما
 واردر .

سنت جورج بوغازی } (Canal Saint-George)
 لاندہ دیکزینی جنوبیدن بحر محیط آطالسی به ربط ،
 وانکتره بی ایرانلندہ دن تقریبی ایدبور . بونی تقریباً
 ۱۴۰ واکي ۶۰ ابله ۸۰ کیلومتره آره سنندہ در .

سنت جورج دلمینا } (Saint-George)
 نك ساحل غریبسنده (کینه) قطعه سنك (آشاتی)
 مملکتندہ و °۱۰' عرض شمالی ابله °۵۰' طول
 غریبده واقع بر قصبه واسکله اولوب، ۱۵۰۰۰
 اهالیسی واردر . ابتدا پورتکیزیلیلر طرفندن استملاک
 اولنوب، بعدہ فلنکلیله ونهایت انکلیزلره کچمشدر .

سنت دنیس } (Saint-Denis)
 فرانسه نك
 ایرماخی قریبندہ اوله رق (قرولد) و (روبون)
 چایلری اوزرنده و پارسك ۸ کیلومتره شمالندہ قضا
 مرکزی بر شهر اولوب، ۳۱۸۹۲ اهالیسی، برجدولی،
 بر خبلی وقت فرانسه قراللرینه مزارستان اتخاذ
 اولنان اسکی بر کلیسای، از یون دونور نشانی
 حامل اولانلرک قیزلری تریه سنه مخصوص داترہ سی،
 استحکاماتی، متعدد قیشله سی و باصه، سوده، نشاسته،
 اجزای کیمیوه، قورشون و سائرہ فابریقه لری، سنده
 بر قاج بیوک بنابری و علی الخصوص بیلده ایکی دفعه
 قوریلان قویون بازاری واردر . کوزل و منتظام بر
 شهر اولوب، شمال دمیر یول خطنك پارسدن صکره
 برنجی موقیدر .

سنت دنیس } (Saint-Denis)
 تابع (رتونیون) جزیره سنك مرکزی بر قصبه اولوب،
 جزیره مذکورہ نك ساحل شمالیسندہ کاشدر . ۲۰۰۰۰
 اهالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی، بیا سله مخصوص
 مدرسہ سی، کتبخانه سی، کوزل بر نباتات باغچه سی،
 بانکہ سی و تجارت اوطه سی واردر . کوزل بر قصبه

اولوب، لیما یو غیسه ده، اینی بر ریختم واسکله سی
 وایشک تجارتی واردر .

سنت دنیس دو سیغ } (Saint-Denis)
 برك وهران ایالتندہ و وهراندن مسکره به کیدن
 طریق اوزرنده اوله رق وهراندن ۵۲ کیلومتره نك
 مسافده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی، فدانقلری،
 ذخایر، یاموق، توتون محصولاتی، طوت آفاجلری
 و قیرمزی واردر .

سنت دومینغ } [دہایتی] و [سانتو
 جعت بیورله] .

سنت دیدیه لاسئو } (Saint-Didi-er-la-Séauve)
 فرانسه نك یوقاری (لو آره) ایالتندہ و (ایسینزو) نك
 ۲۸ کیلومتره شمال شرقیسندہ ناحیه مرکزی بر قصبه
 اولوب، ۴۹۴۹ اهالیسی و قوردله ابله ابریشیم و کاغد
 فابریقه لری واردر .

سنت دیزیه } (Saint-Dizier)
 فرانسه نك
 (مارنه) نهرینك صاغ کنارندہ اوله رق (واسی) دن
 ۱۶ کیلومتره نك مسافده ناحیه مرکزی بر قصبه
 اولوب، ۱۱۷۸۰ اهالیسی، دمیر بولی، داخلی
 مکتبی، کوچک مدرسہ سی، تیمارخانه سی، تختہ دن
 معمول مصنوعاتی، سفاش اعمالنه مخصوص دستکاهلری،
 بز، کراسته و دمیر ابله سائر معادنن دوکمه شیلر
 تجارتی و اطرافندہ بیوک دمیرخانه و دوکخانه لری
 واردر .

سنت دیه } (Saint-Dié)
 فرانسه نك (ووشره)
 متره شمال شرقیسندہ اوله رق (مورته) سہری او-
 زرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی،
 داخلی مکتبی و پانیسقه، مندیل، پوتاس، کاغد،
 چلنکیرلکه متعلق مواد فابریقه لرله حیوانات،
 دمیر، کتن و سائرہ تجارتی واردر .

سنت رمی } (Saint-Remi)
 فرانسه نك
 (آرله) نك ۱۵ کیلومتره شمال شرقیسندہ ناحیه
 مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۹۳۱ اهالیسی، تیمارخا-
 نہ سی، صرمدن معمول موادی، ابریشیمی، آثار

هتیه دن اوله رق بر طاق ظفر بقیه سیله کوزل بر تره سی واردر .

— (یونی دودوم) ایالتنده و (تیر) ک ه کیلو متره شمال شرقیسنده دخی بواسله ناجیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۵۶۷ اهالیسی واردر .

سننت ژان } (Saint Jean) وانکیلزجه
(سننت جون) (S. John)

آمریقای شمالیده دومینیون قطه سننگ یکی برونسویق خطه سنده همنامی اولان بر نهرک منصبنده و (پور - تلاند) ک قارشیسنده اوله رق $۱۲^{\circ} ۵۱' ۴۰''$ عرض شمالی ایله $۶۸^{\circ} ۲۳' ۵۹''$ طول غربیده واقع بر شهر اولوب، ۲۶۱۳۰ و پورتلاند ایله برابر ۴۰۳۵۵ اهالیسی، متعدد مکاتبی و سائر مؤسسات خیریه سی، واسع و صافلام لیانی و پک ایشلک تجارتی واردر . دومینیون قطه سننده قیشین طونماز یا لاکر بوتک لیانی اولمغله، کیتدیجه کسب اهمیت اتمکده اولوب، ایکی دمیر یول خطیله ایچ طرفله ربط اولمشدر .

سننت ژان } (Saint-Jean) آمریقای شما -
لیده دومینیون قطه سننده

(قناده) خطه سننگ (کبک) ایالتنده (مونت رآل) ک ۳۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق (سننت لوران) تابع (ریشلیو) نهری اوزرنده و (ایرویل) ک قار - شیسنده بر قاق دمیر یول خطنک محل تقاطعنده بر قصبه اولوب، ۵۱۳۰ اهالیسی، مسکری مکاتبی، تیمارخانه سی، دمیرخانه لری، دکرنلری، حرازلری، دیباغخانه لری و طوغله و کرمید فابریقه لری واردر . انکیزلر (دورچستر) نامنی ویرمشدر .

سننت ژان } وانکیلزجه سننت جون (Saint, Jean, John) آمریقاده کی کو -

چک آنتیل جزایرنن (آنتیوآ) آطه سننگ شمال شرقی ساحلنده و همنامی اولان بیوک بر قویک ایچنده $۱۷^{\circ} ۶' ۵۶''$ عرض شمالی ایله $۴۳^{\circ} ۱۵' ۶۴''$ طول غربیده واقع جزایر متجاوره مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۵۱۵ اهالیسی و یوک بر فناری واردر .

سننت ژان } (وانکیلزجه سننت جون) بحر -
محیط آطاسیده آمریقای شمالی

ساحلی قارشیسنده واقع (ترنو) جزیره سننگ مرکزی بر شهر اولوب، $۳۷^{\circ} ۳۴' ۲''$ عرض شمالی ایله $۱۱^{\circ} ۱' ۵۵''$ طول غربیده واقع و ۲۸۶۱۰ اهالی بی

جاممدر . اوزون بر قویک ایچنده اولوب، خارجدن منظره سی کوزل ایسه ده، اکثر خانلری اخشاب اولوب، داخلاً بر لطافتی یوقدر . اهالیسنک مشغولیت و مدار تعیشی بالیقچیلیق اولمغله، بالیق قوقوسندن طولماز .

سننت ژان } (یاخود سننت جوان) آفریقانک
{ ساحل غربیسنده واقع (لیبریا)

جمهوریتنده بر ابرماقدر، که شمال شرقیدن جنوب غربی یه طوغری آفدوق، درین بر خلیجدن بحر محیط آطاسی یه دو کیلور . جراسی آتیق ۱۰۰ کیلومتره قدر ایسه ده، صوبی چوق اولوب، بیوجک کبیلر دخی ایچنده ایشلر .

سننت ژان } آمریقای شمالیده دومینیون
قطه سننگ قناده خطه سننده

کبک ایالتنده و کبک ۱۸۲ کیلومتره شمال غربیسنده بر کول اولوب، ۴۴ کیلومتره اوزون و ۳۲ کیلومتره کیشیدر . محیط داره سی ۱۰۷ کیلومتره و مساحه سطحی سی ۹۲۲ مربع کیلومتره در . — خطه مذکورده بواسله اوج نهر دخی واردر .

سننت ژان } (وانکیلزجه سننت جون) آمر -
یقای شمالیده بر نهردر، که ممالک

مجمعه ننگ (منه) جمهوریتنده نیعانه، قناده حدودی قرینده شمال شرقی یه طوغری آفدوق، اکثره یه تابه یکی برونسویق حدودینه واصل اولنج، شرق و بعداً شرق جنوبی یه طوغری دونه رک، بر خیلی مسافه در خط حدودی تشکیل اتمکدن صکره، شرقه طوغری دونه رک، یکی برونسویقه داخل اولور، و نهایت ینا جنوبه طوغری دونوب، همنامی اولان شهرک یاننده (فوندی) قوبنه دو کیلور . جراسی تقریباً ۷۳۰ کیلو متره اولوب، حوضه سی ۶۸۰۰ مربع کیلومتره در

سننت ژان } آنتیل جزایر صغیره سنند
{ (ویرژ) آطه لری زمهره سنند

دایمارقه یه تابع بر کوچک آطه اولوب، سننت توماسر آطه سننگ ۴ کیلومتره شرقنده و اقدردر . شرقدن غربه یونی ۱۶ کیلومتره اولوب، غیرمنتظم بر شکلی واردر و جنوب شرقی جهتنه طوغری ایکی اوزون بروژ و آره لرنده بر واسع قوبی واردر . واک ۴ کیلومتر دن زیاده دکلدر . مساحه سطحی سی ۵۴ مربع کیلومتره اولوب، ۹۴۵ اهالیسی واردر .

سنت ژان } بحر محیط کبیرک ملانسیا قسمند
 { واقع و آلمانیایه تابع پسمارق (ونام
 دیگرله یکی برنایه) جزایرندن بری اولوب، (هیبرنیا)
 زمره سی داخلند در . مساحت سطحیه سی ۱۵۰ مربع
 کیلومتره اولوب، طاغلق بریدر . اگ مرتفع ذروه .
 سی ۷۰۰ متره ارتفاعند در .
 (St Jean d'Acre) }
 سنت ژن داقر } اجنبیلرک مکایه ویردکاری
 اسمدر .

سنت ژان دانژلی } فرانسه نك آشغی شار .
 نته ایالتند (بوتونه) نهری اوزرنده وروشله نك ۶۰
 کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه
 اولوب، ۶۷۵۰ اهالیسی، داخلی مکتبی، زراعت
 جمعیتی، باروتخانه سی، قنا قوندره فابریقه لری، قونیاق
 وکراسته تجارتی و آت جنس نك اصلاحنه مخصوص
 آیفیرلی واردر . اهالیسی پروستاندر .

سنت سروان } (St Servan) فرانسه نك
 { ایله مع وینه) ایالتند
 و (رانسه) نهر نك منصبنده اوله رق (سنت مالو)
 نك ۲ کیلومتره جنوبنده ناحیه مرکزی بر قصبه
 اولوب، ۱۱۸۲۶ اهالیسی، عسکری و بیجار لیمان لری،
 داخلی مکتبی، پکسیات، خلاط، بیره و سائر فابریقه
 لری، سفائن اعمالنه مخصوص دستکاه لری و شمال
 دیکزلرنده بالیق آوینه مخصوص سفائن واردر .

سنت ژرمن } (St Germain) فرانسه نك
 { سینده مع آوآزه) ایالتند
 وپارسك ۲۱ کیلومتره شمال غریسنده اوله رق
 (سینه) نهری قرینده بر تیه نك اوزرنده و بر اورمان
 کنارنده واقع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
 ۱۳۸۰۷ اهالیسی، فایتله لطیف و صاغلام هوایی،
 اسکی قرالره مخصوص و ایوم موزیه مبدل سرایی،
 کوزل باغچه و تفرجگاهی، یارسه دمیر بولی، مصنع
 برکلیدسی و متعدد کورل ابنیه سی، چوراب و فایله
 و سائر ایله قیلدن معمول منسوجات فابریقه لری،
 دباغخانه لری و حبوبات و سائر تجارتی واردر

سنت سیر } (St Cyr) فرانسه نك
 { مع آوآزه) ایالتند وپارسك
 ۲۲ کیلومتره غربنده ۲۰۰۰ اهالی نجام بر قریه
 اولوب، بیوک مکتب عسکری سیله مشهوردر . بومکتب
 ۱۶۸۰ تاریخنده اون دردنجی لوبی طرفندن فقیر
 اولان زادگان قیزلینه مخصوص اوله رق تأسیس
 ایدلمش؛ ۱۸۰۸ ده مکتب فنون حربیه اورایه
 نقل اولمشدر .

سنت ژیرون } (St Girons) فرانسه نك
 { آریژه) ایالتند (سالات)
 نهری اوزرنده و (قوآ) نك ۴۸ کیلومتره غربنده
 قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۸۷۲ اهالیسی،
 داخلی مکتبی، چوخه و کاغذ فابریقه لری، اطرافنده
 یوک منسوجات دستکاه لری و اسپانیا ایله ایشلاک
 تجارتی واردر .

سنت سیمون } (St Simon) فرانسه مشا
 { هیر حکما سنندن اولوب،
 علم ثروت و فن معاشره بشریه ده کندینه مخصوص
 بر فکر و مسلکک موجوددر . سنت سیمون دوقه لری
 خانداننه منسوب زادکندن اولوب، کمیدیسی دخی
 قونت عنوانی حائز ایدی . ۱۷۶۰ ده پارسده طو -
 فوب، ۱۸۲۵ ده وفات ایشدر .

سنت ژیله له بوشری } (St Gilles les)
 { Boucheries)
 فرانسه نك (غارد) ایالتند و (نیم) ک ۲۰ کیلومتره
 جنوبنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۳۶۵
 اهالیسی و قونیاق، شراب و سائر اخراجاتی واردر .

سنت شارل } یاخود سنت چارلس
(St Charles) ممالک

بجمعه نیک (میسوری) جمهوریتند و میسوری ایرماغنگ
صول کنارنده اوله رق (سنت لویی) نیک ۳۰ کیلومتره
شمال غربیسنده بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی،
مکتبی و پیک ایشلک کورک تجارتی وارد در ۱۷۸۰
تاریخنده فرانسرل طرفندن تأسیس اوله رق، ۱۲۲۶
تاریخنده ک میسوری خطه سنک مرکزی ایدی .

سنت شاموند }
(St Chamond) فرانسه
نیک (لوآره) ایالتنده وسنت

ایتانک ۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق (ژیر)
نهری اوزرنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
۱۴۰۳۳ اهالیسی، دمیروی، دوکخانه سی، چنکیر-
لکه متعلق معمولاتی، قطیفه، قوردله و شربت
فابریقلری و جوارنده کور معدنی وارد در .

سنت غال }
(St Gall) اسویچرده همنامی
اولان ناحیه مرکزی بر شهر

اولوب، (زوریخ) نیک ۶۵ کیلومتره شرقنده و
(قونستانسه) کولنه دوکین (استاتیخ) ک
اوزرنده و ۶۶۷ متره ارتفاعنده واقدر. تجارتگاه
و مرکز صنایع بر شهر اولوب، ۲۷۸۴۰ اهالیسی،
ایک قاشلر، ایلیک و سائر فابریقلره دباغخانه لری
و ایشله معمولاتی و پیک ایشلک تجارتی وارد در .
اسویچر نیک اک تجارتگاه و صنایع اک زیاده ایلر-
یلدیکی بر شهری اولوب، منظره سی و موقی پیک
لطیفدر . صیفیقلری حکمنده اولان جوارلریله برابر
پیک دلنشین بر وادیده ۶ کیلومتره ک محله ممتد او-
لور . اسکی سورلری هدم ایدیلرک، یرلینه کوزل
باغچلر یابلددر . سوقاقلری پیک دوز دکسه ده، واسع
و تمیزدر . کوندن کونه مکمل انبیه امیریه و خصوصیه
یابلقه، کیتدیجه کوزلشکده در متعدد اسکی و مصنع
کایسارلی، بر حاوره سی، ایکی کتبخانه سی، ناحیه یه
مخصوص بیوک مکتبیله ذکور و انانه مخصوص مکاتبی،
بر یتیمخانه سی، کور و صاغرله مخصوص مکتبی، مو-
زه سی، تاریخ طبیعی، صنایع، زراعت و سائر
جمعیتلری، اوج خسته خانه سی و سائر مؤسسات علیه
و خیریه سی وارد در .

سنت غال } (ناحیه سی Canton de St Gall)
(اسویچر) جاهیر متفقه سنی ترکیب

ایدن نواحینک شمال شرقی جهتنده بولنانلرندن بری
اولوب، شمال غربی جهتندن (نورغویه)، غرباً
زوریخ، جنوب غربی جهتندن (اشویج) و (غلاریس)،
جنوباً و جنوب شرقی جهتندن (غریزون) ناحیه لریله،
(لیختنشتاین) پرنسدکیله و آوستریایه تابع (وورتمبرغ)
خطه سیله محدود اولوب، بولردن (ریس) ایرماقیله
و شمالاً دخی (وورتمبرغ) دن (قونستانسه) کولیله
آیرلشددر . آنجق داخلنده (آپنزل) ناحیه سی دخی
بولنوب، هر طرفدن سنت غال ناحیه سی اراضیسیله
محاطدر . مساحت سطحیه سی ۲۰۱۹ مربع کیلومتره
اولوب، وسعت اراضیه اسویچر نواحیسنک
آلتنجیسیدر . اهالیسی ۴۲۹۴۶۱ کشتی اولوب،
بهر مربع کیلومتره باشنه ۱۱۳ کشتی دوشمکه، کثرت
نفوسجه نواحی مذکور نیک اونجیسیدر . اراضیسی
عمومیت اوزره طاغلق اولوب، اک بوکسک محلی ولان
(شابه) طاغی جنوب غربی قسمنده بولنه رق، ۳۰۵۶
متره ارتفاعی وارد در . بوطاغدن شرقه . شرق شمالی یه
و شمال غربی یه طوغری اوج قول آیرلوب، هر بری
بر طاق شعله لره منقسم اولور . بولردن اکثرینک
۲۳۰۰ متره دن زیاده ارتفاعلری وارد در . ناحیه
تمامیسه (رین) ایرماغی حوضه سی داخلنده اولوب،
مذکور ایرماق ۷۵ کیلومتره ک محله ناحیه نیک حدو-
دینی تشکیل ایتدیکی کبی، میاه جاریه سائره سی دخی
طوغریدن طوغری یه و یاخود بالواسطه بو ایرماغه
دوکیلور . بولرک اک بیوک (تور) نهریدر، که سنت فال
ناحیه سنده و بوتک ایچنده بولنان (آپنزل) ناحیه سنده
نعمان و جریان ایدن بر جوق جابلردن بالمشکل شمال
غربی یه و بیده غربیه طوغری آفرق، رینه منصب
اولور . ناحیه نیک منتهای جنوب شرقیسنده کی قسمتک
صولری (والنستاد) کولنه و اورادن صنعی بر حدول
واسطه سیله زوریخ کولنه و بوتک آیاغی اولان (الیمات)
نهریله یته رینه دوکیلور . قونستانسه کولی ناحیه نیک شمال
شرقی حدودینی تشکیل ایتدیکی کبی، (والنستاد) کولیله
(زوریخ) کولنک بر قسمی دخی جنوب غربی حدودنده
بولنیور . هوایی محلتک ارتفاعنه کوره مختلف اولوب،
آورویا شهرلرینک اک مرتعی اولان مرکزنده حد
وسطی اوزره میزان الحراره ۷ درجه ایله ۷ نایه در .
قونستانسه کولی سواحلنده هوا دها معتدل و رین
وادیسنده صیقاقددر . طاغلرنده بعض معادن بولنوب،

وقتیله اخراج اولنوردیسه ده، تمتنك قلی حسیله
 بیده ترك اولمشدر . بو معادنك اك اهمیتلیسی
 (غوزن) طاغنده کی دمیر معدنیدر . (سیلبررغ)
 طاغنده کومش و باقیر معدنلری و بعض انارده
 آلتون ریزه لری دخی بولنیور . بعض کومر معدنی
 ثرلری دخی کورلمشدر . مباح معدنیسی چوق او-
 لوب، اک مشهوری (بفر) صوبیدر . صنایع و زراعت
 یك ایلری اولوب، آتیق زراعت یالکز شمال و شرق
 جهتلرند . قونستانمه کولی کنارلیله رین وادیسنده
 اجرا اولغله، ناحیهك احتیاجانه کافی اوله جق ذخیره
 بیتشدیرله میوب، باویره و وورتمبرغدن ادخال اولنور .
 بو جهتلرده اشجار مئمه ابله یك آز یرلرند . باغ دخی
 بیتشیرور . عموم اراضینك ۱۳۷۵ مربع کیلومتره سی
 نارله، باغچه، چایر، مرغی و سائره، ۳۳۱ مربع
 کیلومتره سی اورمان، ۷ مربع کیلومتره سی باغ، ۳۰۵
 مربع کیلومتره سی دخی اراضی خالیه دن عبارتدر .
 ناحیه داخلنده ۵۷۰۶ آت، ۸۸۳۴۴ صیفیر،
 ۱۸۱۷۲ طوموز، ۱۱۷۴۰ قویون، ۲۰۰۳۵
 یچی و ۱۳۹۰۷ آری قوغانی واردر . صنایعجه
 اسویچره نك برنجی ناحیه سی اولوب، مرکزنده اسکیدن
 بری مشهور بز یا بلنده اولدیی کبی، یاموقدن سائر
 منسوجاتله اورمه شیلر و بعض اییک قاشلرله سخنیان
 و سائر مواد دباغیه یایلیر . ناحیه داخلنده ۱۲
 ایلیکخانه اولوب، بونلرده ۲۷۰۰۰۰ ماکینه مو-
 ضوعدر . ۴۵۰۰۰ نسج ماکینه لری ۳۰۰۰ ال
 دستکاهی ۹۰۰۰ ده اورمه ماکینه لری بولنیور .
 عموم ناحیه ده مستخدم عمله ۲۱۰۰۰ کشی به بالغ
 اولور . اهالیسی همان کالاً آلمان ولسان محلی آلمانجه
 اولوب، یالکز ۱۵۱۳ کشی ایتالیان، ۴۷۵ کشی
 فرانسر، ۳۳۹ کشی رومانن لسانلریله ۲۷۸ کشی
 دخی سائر لسانلرله متکلمدرلر . مذهبه اهالینك
 ۱۳۵۷۹۶ سی قتولیک، ۹۲۷۰۵ ی پروتستان،
 ۵۷۵ ی یهودی، ۳۶۵ ی ده سائر مذهبلره تابع
 ویا مذهبسزدر . اصول اداره سی جمهوریت مفرطه
 اولوب، بهر ۱۲۰۰ اهالی ایچون برکشی اوله رق
 اوج سنه ایچون انتخاب اولنان اعضاء مرکب بر
 مجلس مبعوثانی وینه اوج سنه مدته انتخاب اولنان
 ۷ اعضاء مرکب بر مجلس مدیرانی واردر . مجلس
 مدیرانك رئیس (لاندامان) عسوانی حائر اولوب،

ناحیه نك رئیس جمهوری حکمنده در . ناحیه ۱۵
 قضا ۹۳ دائره بلدییه منقسم اولوب، بهر دائره ده
 برر محکمه صلیه، قضا لارده برر محکمه ابتداییه،
 مرکزده دخی ۹ اعضاء عبارت بر محکمه تمیز
 واردر . بو ناحیه وقتیله مرکزنده کی مناسرتك تحت
 اداره سنده بولنوب، ۱۴۵۴ ده سنت فال شهری
 اهالیسی ابله برابر مستقل بولنان اسویچره نك ۶ ناحیه سنه
 التحاق ایتشدی . پروتستانك ظهورنده بتون اهالی
 بو مذهبی قبول ایتملرسه ده، بعده قتولیکرک غلبه
 چالمسی اوزرینه، مناسرتك اسکی اقتدارینی استرداد
 و پروتستانلی همان کالاً لغو ایتشدی . ۱۷۹۸ ده
 اهالی یکیدن کسب استقلال ایدوب، جوارلیله برابر
 ایکی ناحیه تشکیل ایتشدردی . نهایت ۱۸۰۵ ده
 ناحیه شمیدیکی حدودله تشکیل اوله رق، اسویچره
 جاهیر متفقه سنه التحاق ایتشدر .

سنت غوتارد { (St Gothard) اسویچره (ده نسن) ابله (اوری)

ناحیه لری آره سنده بر طاغ اولوب، بتون آپ
 سلاسل جبالنك مرکزی حکمنده در . اک بوکسک
 ذروه سی ۳۲۲۶ متره ارتفاعنده اولوب، دائمی
 صورتده قارله مستوردر . ۲۰۷۵ متره مرتفع
 اولان بوغازی اسویچره ابله ایتالیا آره سنده اک
 ایشلک بر یکید اولوب، بو طاغك آلتنده آوروپای
 غربی و شمالیدن کن دمیر پول خطرینك ایتالیا به
 یکمسی ایچون تقریباً ۱۵ کیلومتره طولنده بر تونل
 آچیلوب، بدی سنه ده کمال اوله بلمشدر .

سنت غودن { (St Gaudens) فرانسه نك (بوقاری غارونه ایالتنده و

(تولوزه) نك ۸۸ کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق
 غارونه نهری اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
 ۵۷۰۴ اهالیسی، دمیر یولی، داخلی مکتبی، شیریت
 و یوک منسوجاتله، حادی چوخه، قاله، کاغد و سائره
 فابریقه لری و حیوانات و زیتون یاغی تجارتی واردر .

سنت فلو { (Saint Flour) فرانسه نك (قانتال) ایالتنده و (اوربلاق) نك

۷۷ کیلومتره شرقنده بر قیانك اوزرنده واقع قضا
 مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۷۳۲ اهالیسی، داخلی
 مکتبی، کتبخانه سی، تاریخ طبیعی نمونه خانه سی، بپوک

برکلیسی، توتقال وقران وسائرہ فابریقہ لری، دباغخانہ لری، استر تجارتی وجوارنده بعض ذی قیمت اجماری واردر.

سننت قریستوف } انکترہ بہ تابع کوچک (Saint Christophe)

(آنتیل) جزایرندن بری اولوب، (غوآدلوبه) جزیره. سنک شمال غریبسنده و (سنت اوستاش) ک جنوب شرقیسنده اولهرق $۱۸^{\circ} ۱۷'$ عرض شمالی ایله $۶۵^{\circ} ۳'$ طول غربیده واقدر. مساحت سطحیه سی ۱۷۶ مربع کیلومتره واهالیسی ۲۹۱۳۷ کشیدر. آطه نیک باشلیحه لیمانی ساحل جنوبیسنده واقع (باسرتر) یعنی «آلچق بر» اولوب، ساحل شمالیسنده دخی (دیبه) قریبه سی بولتیور. جنوب شرقی جهتنده بولنان (نیوه) آطه سنندن ۳ کیلومتره کنیش و قیالری حاری بر بوغازه آیرلشدر. شمال غربی قسمی طاغاق اولوب، اک یوکسک طاغی (مونت میدر) برکایدر. بو طاغاک اک یوکسک ذروه سی ۱۳۱۳ متره ارتقااعنده در. اورمالرله مستور اولوب، بعض چایلر دخی نیعان و جریان ایدر. قسم جنوبیسی دوز و بعض تپه لری حاویدر. مذکور برکانک تپه سی قریبده کوکوردلی صوبی حاری برکولی واردر. اراضیسی پک منبتدر اهاالیسنک نصفی پروستان و نصفی قوتولیکدر. بو آطه قریستوف فولومبک کندیسی طرفندن کشف او. لهرق، بو اسمله تسمیه اولمشدی. دفمانله فرانسزلرک واسپانیولارک ضبطنه یکمشدر.

سننت قلر } (St Clair) ممالک مجتمه ده بربرخی تعقیب ایدن بیوک کولر.

دن (هورون) ک ۸۰ و (اربه) نک ۲۰ کیلومتره جنوبیسنده برکول اولوب، مذکور هورون کولیه (سننت قلر) نه ری، و (اربه) کولیه (روور) جدولی واسطه سیله اختلاط ایدر. محیط دایره سی ۱۵۰ کیلومتره در. — (سننت قلر) نه ری همنان اولان کولدن خروجه، میشیفان و یوقاری قناده حدودینی تفریق ایدرک، ۴۰ کیلومتره لک جریاندن صکره، (هورون) کولنه دوکیلور. اکی تقریباً ۴۰۰ متره اولغله، بیوک کیلرک دخی سیرینه قابلدر.

سننت قلوود } (St Claude) فرانسه نک (زوره) ایالتسنده و (لون).

(لسولیه) نک ۴۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۷۴۳۴ اهالیسی، داخلی مکتبی، ساعت وسائرہ فابریقہ لری، ایشلک صنایع و تجارتی و مشهور براسکی مناستری واردر، که وقتیه قصبه وجوارلری بونک باش یاپاسنک چقلسکی واهالیسی مملوکاری حکمنده ایدی.

سننت کمنتن } (St Quentin) فرانسه نک (اسه) ایالتسنده و (لانون) ک

۵۱ کیلومتره شمال غریبسنده اولهرق (سون) نه رینک صول کنارنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۳۷۳۹۷ اهالیسی، پروستانلره مخصوص بیوک کلیسیای، داخلی مکتب اعدادیسی، تجارت و رسم مکتب لری، صنایع اوطه سی، علوم و فنون جمعیتی، و اسع و دوز سواقلری، مربع الشکل کیش بر میدانی، نه ره لیان برینی طونار کنیش بر حوضی، سومه ایله اسقو نه رلری بیننده بر آلتندن بر جدولی، کوزل نقرجکاهلری، ایبلیک، پاتیسقه و سائر یاموق منسوجاتیه شکر وزیتون یاغی فابریقہ لری و ذخیره و شراب تجارتی واردر.

سننت کیلده } (St Kilda) انکتره به تابع (هبریده آطه لرینک اک غر.

یسی اولوب، $۵۰^{\circ} ۵۷'$ عرض شمالی ایله $۱۰^{\circ} ۴۰'$ طول غربیده واقدر. کوچک و غیر منبت اولوب، همان خالیدر، و یانکز بعض آثار عتیقه سی واردر.

سننت لازا } (St Lazare) آدریاتیک دکیزنده وندیکنک ۴ کیلو

متره جنوب شرقیسنده بر کوچک آطه اولوب، ۱۵۹۴ تاریخنه دک برص عتته مبتلا اولانلر ایچون بر خسته خانه سی وار ایدی.

سننت لامبرت } (St Lambert) فرانسه شرعاسنندن اولوب

۱۷۱۷ تاریخنه لورنک (وزلیزه) قصبه سنده طوغش، و ۱۸۰۳ ده وفات ایتمشدر. بر قاچ منظومه سیله ساز اشعاری واردر.

سننت لو } (St Lô) فرانسه نک مانسه ایا

تسنده و یارسک ۲۸۷ کیلومتره غربنده اولهرق (ویره) نه ری اوزرنده قضا مرکزی

بر قصبه اولوب، ۸۴۲۱ اهالیسی، داخلی مکتبی، مکاتب ابتداییه ایچون دارالمعلیٰنی، کتبخانه سی، مو- زه سی، دمیر بولی، کوزل برکوپرسی، تفرجگاهلری، خارالری، چوخه وسائر منسوجات دستکاهلری واردر. مشهور منجم (وریه) نك وطنیدر.

سنت لوران { شمالیده بیوک بر ابرماقدر، که (اونتاریو) دینان بیوک کولدن خروجه، غرب شمالی به طوغری آهوق، ابتدا ممالک مجتمه نك (نیویورک) جمهوریتی قناده دن تقریق، وبعده قناده نك کبک ایا- لئنه دخول ایله، مونترآل وکبک شهرلری اوکنده جریان، وقناده نك بر قاچ نهرینی اخذ ایده رک، کبک شهرندن اعتباراً کیتدیجه توسع ایدوب، عادتا بر خلیج حاله کیردکن صکره، همنامی اولان کورفزه دو- کیلور. مجرای تقریباً ۱۰۰۰ کیلومتره طولنده اولوب، وسعتی ۸۰۰ ایله ۳۰۰۰ متره آره سننده در. فضله میاهنی بر برینه دوکن سوپریور، میشیگان، هورون، اریه واونتاریو جسم کولرینک آیغی حکمنده اولغله، صوبنی پک چوق اولوب، ثانیه ده ۳۲۰۰۰ مکعب متره صودوکر. حوضه سی ۱۴۶۵۰۰۰ مربع کیلومتره در. مذکور کولاردن بشقه صاغ و صولدن دخی بر چوق انهارک صولرینی طویلار. بوانهارک باشلیجه لری صاغدن: ریشلیو، سنت فرانسوآ و شودیره؛ صولدن دخی: ریدو، اوتاوه، سناتی وسنت موریسدر. صولدن یعنی قناده دن آلدیغی انهار دها چوق ودها بیوک اولوب، اکثری بر طاقم کوللرک آیقلری حکمنده در. مجراسنک ایکی طرفی غایتله کوزل اولغله، آوزوبایلر طرفندن اک اول اعمار اولنان برل اولوب، کنارلرند چوستون اوتاوه، مونترآل وکبک شهرلری و بر چوق قصبه لر بولنیور. کبکده اوزرنده (یقتوریه) اسمیله غایتله جسم ومصنع برکوبوی واردر. هر طرفی سیر سفته صالح او- لوب، اک بیوک سفاش دخی اونتاریو کولنه قدر چیقار. مد وجزر دخی ایرماغک خیل بوقاریلرینه قدر حس اولنور.

سنت لوران { (St Laurent) و بریلر (عندنده (ایورین) بهرنک

دکیزینک شمال جهتنده و بهرنک بوغازی قرسنده بر آطه اولوب، سیریه ساحلنده کی (چوتوچی) برونندن ۸۰ و آلاسقه ساحلنده کی (دیبر) برونندن ۱۷۵ کیلو- متره لک مسافه ده در. شمال غربی گوشه سی ۵۱° ۶۳ عرض شمالی ایله ۴۰° ۱۷ طول شرقیده واقعدر. سواحلی اکثر طرفلرده دوز و آلقق و بعض طرفلرده قیالقدر. شرق جهتنده بر طاقم طاغله و جنوب جهتنده بر بیوک کول بولنیور. نباتاتی بر طاقم کوچک چایلردن و اقطار شمالیه به مخصوص بعض اوتلردن عبارتدر. سواحلنده بالینه و آبی بالینی آویله کچینیر بر طاقم اسکیمولر بولنور. بو آطه روسیه ممالکندن معدود در.

بر قصبه اولوب، ۸۴۲۱ اهالیسی، داخلی مکتبی، مکاتب ابتداییه ایچون دارالمعلیٰنی، کتبخانه سی، مو- زه سی، دمیر بولی، کوزل برکوپرسی، تفرجگاهلری، خارالری، چوخه وسائر منسوجات دستکاهلری واردر. مشهور منجم (وریه) نك وطنیدر.

سنت لوران { شمالیده بیوک بر ابرماقدر، که (اونتاریو) دینان بیوک کولدن خروجه، غرب شمالی به طوغری آهوق، ابتدا ممالک مجتمه نك (نیویورک) جمهوریتی قناده دن تقریق، وبعده قناده نك کبک ایا- لئنه دخول ایله، مونترآل وکبک شهرلری اوکنده جریان، وقناده نك بر قاچ نهرینی اخذ ایده رک، کبک شهرندن اعتباراً کیتدیجه توسع ایدوب، عادتا بر خلیج حاله کیردکن صکره، همنامی اولان کورفزه دو- کیلور. مجرای تقریباً ۱۰۰۰ کیلومتره طولنده اولوب، وسعتی ۸۰۰ ایله ۳۰۰۰ متره آره سننده در. فضله میاهنی بر برینه دوکن سوپریور، میشیگان، هورون، اریه واونتاریو جسم کولرینک آیغی حکمنده اولغله، صوبنی پک چوق اولوب، ثانیه ده ۳۲۰۰۰ مکعب متره صودوکر. حوضه سی ۱۴۶۵۰۰۰ مربع کیلومتره در. مذکور کولاردن بشقه صاغ و صولدن دخی بر چوق انهارک صولرینی طویلار. بوانهارک باشلیجه لری صاغدن: ریشلیو، سنت فرانسوآ و شودیره؛ صولدن دخی: ریدو، اوتاوه، سناتی وسنت موریسدر. صولدن یعنی قناده دن آلدیغی انهار دها چوق ودها بیوک اولوب، اکثری بر طاقم کوللرک آیقلری حکمنده در. مجراسنک ایکی طرفی غایتله کوزل اولغله، آوزوبایلر طرفندن اک اول اعمار اولنان برل اولوب، کنارلرند چوستون اوتاوه، مونترآل وکبک شهرلری و بر چوق قصبه لر بولنیور. کبکده اوزرنده (یقتوریه) اسمیله غایتله جسم ومصنع برکوبوی واردر. هر طرفی سیر سفته صالح او- لوب، اک بیوک سفاش دخی اونتاریو کولنه قدر چیقار. مد وجزر دخی ایرماغک خیل بوقاریلرینه قدر حس اولنور.

سنت لوران { کورفزی (Golfe de St Laurent) بحر محیط آطلا-

سینک دومینیون قطعه سنک شرق جنوبی ساحلنده تشکیل ایلدیکی بیوجک بر کورفز اولوب، شمال شرق

سزدر. باشلیجه معمولاتی دمیر و سائر معادن معمول آلات و ادوات و ماکینه لرك انواعیه و افون، تونون، بیره، مواد دباغیه و سائره در. جسم بریره فابریقه سی وارددر، که ٤٥ قسمن مرکب مادتا بر قصبه اولوب، بهر قسمی متعدد ابنیه بی حاویدر. و اینجند بر قاج بیك عمله جالیشدر بیلر. تونون فابریقه سی دخی دنیاده تونون فابریقه لربنسك اك بیوکیدر. بو شهر ١٧٦٤ تاریخند بر اسکی فرانسیز لیانی موقمند بر قتاده لی طرفندن تأسیس اولنوب، بر چوق و وقت کورک تجارتنه مخصوص کوچک بر اسکله دن عبارت ایدی. ١٨٢٢ ده بر بلده دائره سی تشکیلله، قصبه حالنه کچوب، ١٨٣٠ ده اهالیسی ٥٩٠٠ کشتی به بالغ اولمشدی. او وقتدن بری کوندن کونه بیومکده او لوب، ذاتاً ممالک محتمه نك اورته مننده بولمغله، بر کون جواهر مذکوره نك مرکز عمومی اولتی استمدادنده بولنیور.

سن ت لویی } (St Louis) فرانسه نك
سن ت لویی } آفریقای غربیه واقع سنغال
مهمبرینك مرکزی بر شهر اولوب، سنغال ایرماغنك منصبندن ١٨ کیلومتره یوقاریده و نهر مذکورک اینجند بولنان بر آطه نك اوزرنده اوله رق ٤٢° ١٦' عرض شمالی ایله ٥٤° ٥٣' ١٨ طول غربیه واقعدر. اصل اهالیسی ١٨٩٢٥ کشتی ایسه ده، جوارلرنده دخی ٥٣٩١٠ اهالی و ٢٥٠٠ بیانجی بولنوب، جمماً ٧٥٣٣٥ اهالیسی وارددر. شهرک مؤسس اولدیمی آطه قوملق اولوب، بونی ٢٣٠٠ و آکی ٢٠٠ متره در. جزیره نك ثلاثی ابنیه ایله مستور اولوب، نك شمالیسی بوشدر. سواقلری دوز و واسع و خانه لری طوغله دن معمول و اکثری بر قادن عبارتدر. اک کوزل ابنیه سی حکومت قوناقله، عسکری خسته خانه، قنولیک کلیسای، جامع شریف، عدلیه دژه سی و قیشله دردر. موقعی آلتی اولمغله، بعضاً نهرک صونی شهری باصدیغندن، سواحلنده مکمل سدلر بایلوب، کوزل ریختملر انشا اولمشدر. تجارت محلی و بیوک مغازله لری ساحل جنوبیسنده در. اورادن نهرک ساحل جنوبیسنده بولنان (سور) و (بونویل) قصبه لینه دوبه ل اوزرنه قورلمش ٦٥٠ متره اوزولمغله بر کورپسی وارددر. بونویلدن

سن ت لویی } (St Louis) ممالک محتمه نك
سن ت لویی } میسوری جمهوریتنده (سفر سون سیتی) نك ١٦٥ کیلومتره شرقنده اوله رق، (میدسیپی) ایرماغنك صماغ ساحلنده و میسوری نهرینك بو ایرماغه دوکلدیکی محلدن ٣٢ کیلومتره یوقاریده و ٣٧° ٣٨' عرض شمالی ایله ٣٦' ٩٢° طول غربیه واقه سنجاق مرکزی بیوک بر شهر او لوب، ٤٥١٧٧٠ اهالیسی وارددر. ممالک محتمه نك غرب جنوبی قسمنك مرکز تجارتی اولوب، بر چوق دمیر یول خطلرینك محل تقاطع و اجتماعنده و نیوبورق ایله سان فرانسیسکو آره مننده واقه اولوب، نك معمور و تجارتنگاه بر شهردر، و کیتدیجه کسب توسع و معموریت ایتمکده در. میسیپی ایرماغی اوزرنده ٨٠٠ متره اوزون و حدای مادن ٢٠ متره یوکسک ایکی قانلی بیوک بر دمیر کورپسی وارددر، که مالک عیابیندن معدود اولوب، الی ملیون فراتقله وجوده کلشدر. بو کورپدن چیقلجه ٣١٥ متره اوزون و کرلر اوزرنه مؤسس کارگیر بر بندک اوزرندن و بعد ١٤٦٥ متره اوزون بر تونلن کچیلوب، شهرک و اشینقتون سواقغی دینلنک واسع و اک کوزل چاده سنه چیقلیر. کورپینک اوبر اوجنده (شرق سن ت لویی) اسمیله تقریباً ١٠٠٠٠٠ اهالی بی جامع دیگر بر شهر بولنیور، که البونیس جمهوریتنه تابع ایسه ده، تجارتجه و هر خصوصجه بیوک سن ت لویی نك بر محله سی حکمنده در. سائر آسریقا شهرلری کبی بو دخی دامه شکنده اولوب، سواقلری دوز و متحد الشکدر. جسم و مصنع ابنیه سی و ازان چله ١٥٠ کلیسای، ٦ حاره سی، بورس سی، ١٩ باغچه و اورمانلی، متعدد چشمه لری و بر چوق مکتب، موزه، کتبخانه و سائر مؤسسات علیه و خیره سی وارددر. تجارتی و صنایعی نك ایشلک اولوب، نهرده حسابسز سفائن و اون سکر دمیر یول متصل یوکلنوب بوشانیر. و اهالیده بیوک بر حرکت و مشغولیت کوریلور. باشلیجه تجارتی: حبوبات، یاموق، بیانجی، کنور، حیوانات، شکر، قهوه، کراسته، قورشون و معدن کوریدر. یکری بش سنه اول شهرده ٢٩٢٤ فابریقه بولنوب، ایچلرنده ٤١٨٢٥ عمله جالیشدر، و سنوی ٥٩٠ ملیون فرانلق معمولات حاصل اولور ایدی. او وقتدن بری ده اوقدر تکثیر ایش اوله جنی شهه.

فرانسه به، و جنوب جهنده کی ۴۷ کیلومتره سی فلنکه تا بمدر. فرانسه به تابع اولان قسمک ۳۴۴۵ اهالیسی اولوب، مرکزی (مارینو)، و فلنکه تابع قسمک ۴۵۲۶ اهالیسی اولوب، مرکزی فیلیبسبورگرد. طوبراغی قوملق و صوبی پک قیت اولوب، هواسی صاغلاندر.

سنت مارتین } فلود دو (Cl. de St Martin)
فرانسه حکما سندن اولوب،

«مجهول فیلسوف» دیمکله دخی مرفوددر. ۱۷۴۳ ده آمبو آره ده طوغوب، ۱۸۰۳ ده وفات ایشدر. زادکاندن بر عائله به منسوب ایدی. ابتدا همکر اولوب، بعده استعفا ایدرک، فلسفه به حصر اوقات، وهصری حکماسیله کسب الفت ایشیدی. الوهیت و وحدانیت حقنده کنندینه مخصوص بر طریق اتخاذ ایدرک، بوکا «وحدانیت صافیه» نامنی ویرمشیدی. برچوق کتابلر یازمش؛ و اوآخر عمرنده صدقات و خیراته حصر اوقات ایش ایدی.

سنت مارتین } (J. Ant. St Martin)
فرانسه مشاهیر مستشر-

قینندن اولوب، ۱۷۹۱ ده یارسده طوغمش، و ۱۸۳۲ ده وفات ایشدر. فرانسه آقادیسی اعضا. لغته انتخاب اولمش ایدی. بعده اسکندرک وفاتی زمانیه بطالسه مصرک و اشکانیانک و تدمر شهرینک تاریخلری یارمشیدی. تأسیسنه یاردیمی اولدیغی «جریده آسیویه» (Journal Asiatique) ک سر محرر لکیله السنه شرقیه مطبعه سنک مدبریتی کندبسنه حاله اولمشدیه ده، ۱۸۳۰ وقواتنده عزل اولمشدی. قرال طرفداری اولان (اونور-سل) غزنه سنک دخی باش محرری ایدی.

سنت مارن } وایتالیانجه سان مارینو
(St Marin, San Marino)

ایتالیانک وسطرنده فورلی، نزارو و اورینو ایالتلری آره سنده برکوچک جمهوریت اولوب، مساحت سطحیه سی ۵۹ مربع کیلومتره و اهالیسی ۷۸۴۰ ککشیدر. مرکزی اولان سان مارینو قصبه سیله هر بری بر ناحیه تشکیل ایدن بر قاچ قریه دن مرکب اولوب، آیین سلسله سندن آدریاتیق دکرینه طوغری اوزا-نان بر طاغک اتمکنده واقعدر. اراضیسی آز منبت اولوب، اکثر اهالیسی کسب و کار ایچون خارجه کیدر.

آفریقا تک ایچنه طوغری (دافار) قدر بر دمیر بول خطی تمدید اولمشدر. نهرک منصبنده واقع ونهرک دوکدیکی قوملردن متشکل دبل دخی شهره برنخته کوپری ایله سربوط اولوب، برلی زنجیلر خانلرینی حاویدر. اورا سی ایکی بیوک محله به منقسم اولوب، آره لرنده هندستان جوزی آغاجلرینی حاوی بر مسیره و بعضی کوشکر بولنیور. حکومت دواتر مختلفه سندن بشقه سنت لویده اهالی مسئله ایچون بر محکمه شرعیه، بر بانقه، فرانسرل طرفندن مؤسس ذکور وانات ایچون متدد مکتبلر، برکتبخانه، بر خسته خانه و بر زراعت جمیعی و وردر. تجارتی خیلی ایشک ایسه ده، هواسی صیحا و آغیردر.

سنت لویی } (St Louis) بحر محیطه ندیده
واقع و فرانسه به تابع (رئونیون)
جزیره سنک جنوب غربی ساحلنده و سنت دینک ۴۵ کیلومتره جنوب بنده اوله رق (سنت اتیان) نهری منصبک قرینده و سنت دیسندن سنت پیره کیدن دمیر بول خطی اوزرنده ۲۱°۱۴' عرض جنوبی ایله ۵۳°۸' طول شرقیه واقع بر قصبه اولوب، جواربله برابر ۱۸۱۴۵ اهالیسی واردر.

سنت لویی } (St Louie) ممالک مجتمه تک
جاهیر شمالیه سندن میزونه
جمهوریتنده بر نهردر، که ۵۰ قدر کوللرک فضله میاهنی جمع ایله، جنوب شرقیه طوغری پک اینیشلی بر جریانه آه رق و بر طاقم شالاهلر تشکیل ایدرک، ۳۲۰ کیلومتره تک مسافه قطع ایتدکن صکره، (سو پرور) دینلن بیوک کوله دو کیلور. نایه ده ۳۴ مکب متره صو دوکر.

سنت لئونارد لئو بلاق } (St Leonard-)
(Le - Noblac)

فرانسه تک یوقاری ویاه ایالتنده و لیوزه تک ۲۳ کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۹۶۰ اهالیسی و یوک یورغانلره باقیراوانی و پورسلین فابریقه لری واردر.

سنت مارتین } (St martin) آنتیل جزایر
صغیره سندن اولوب، غو آدا.

لویه جزیره سنک ۲۲۲ کیلومتره شمال غربیه سنده واقعدر. مساحت سطحیه سی ۹۹ مربع کیلومتره او. لوب، شمال جهنده اولان ۲۲ مربع کیلومتره سی

باشلیجه محصولاتی بنفدای، مصر، میوه، اوزوم و اوندن عبارت اولوب، بر مقدار ایک قوزه سی دخی چیقار. شرقی پک ایسدر. اینیه طاشلری دخی مقبول اولوب، اهاالیسنگ بر قسمی طاش چبقاره غله کچینیرلر. مرکزی قریبده اوج معدن صونی واردر.

آدریاتیق دیکیزی ساحلنده بولنان (ریمیئی) قصبه سندن سان مارینوبه قدر رشوسه ممتد ولوب، سائربوللری اینی ایه ده، آرابه ایشلکه صالح دکلدرد. بو حکومت پک اسکی اولوب، روایت کوره، دردجی قرن میلادیده ماریتو اسمنده دالمایه لی برطانیجی ریمیئی قصبه سندن اورایه چکیلوب، بر باغچه و رراویه تاسیس یله بر نوع صومعه قورش؛ و کیتدکجه بیون بو مناستر مرور زمانله بر حکومت حالنه کچمش؛ و کیده رک مناستر قصبه به تحول ایدرک، بو حکومت پاییه و سائر دوله مقاومت ایدرک، استقلالانی محافظه ایشدرد. —

مرکزی اولان (سنت مارن) قصبه سی ۱۰۰۰ اهالی بی حاوی اولوب، سورایله محاطدر. بر قاق قلعه سی، کوزل نظارتی، مجلس مبهوتان و سائر دواتر حکومته مخصوص بر سرانی، داخلی مکمل بر مکتب اعدادیسی، بر خسته خانه سی، بر فقیرخانه سی، بر امنیت صندیعی بر عمله حمیت اعانه سی واردر.

سنت مالو } (St Malo) فرانسه نك (ایله مع و یلته) ایالتنده و (رنه) نك ۷۰

کیلومتره شمال غریب سنده اوله رق دیکیز ایچنه اوزا. نمش بر قیانک اوزرنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۹۰۷۷ اهالیسی، داخلی مکتبی، بحریه مکتبی، بیوک و صاغلام و آنجق دخولی کوچ لیمانی، بر چوق تجار کیلری، ترنوده بالیق آینه مخصوص سفائی، سفائی اعمالنه مخصوص دستکاهلری، طوخنانه سی، دیکیز جاملری، سوری، استخکامانی، کوزل نفر جکاهلری و اطرافده مفرح موقعلری واردر. مشاهیردن (شانوبریان) نك و (لامنه) نك وطنی اولوب، برنجیسیک سناری ده اوراده در. مدوجذر بو قصبه ده ۱۵ متره قدر فرق ایدر.

سنت مانده } (St Mandé) فرانسه نك } سینه ایالتنده و پارسک ۳

کیلومتره شرق جنوب سنده اوله رق سینه نهری کننا. رنده کوزل بر قریه اولوب، ۶۶۵۲ اهالیسی، خسته

خانه سی، بوستانلری، کاغد، مقوی، لوسترینه، بویه و سائر فابریقه لری و صیفیه لری واردر.

سنت مور } (St Mauri) فرانسه نك سینه } ایالتنده و پارسک ۸ کیلومتره

شرقنده اوله رق (ماره) هرنیک صاغ کنارنده بر قریه اولوب، ۸۲۰۰ اهالیسی، طاش کورپرسی، قسماً بر آلتنده اولان بر جدولی، بیوک بخار دکرنلری، حرارلری و دمیرخانه لری واردر.

سنت میشل } (St Michel) روسیه نك } فیلانده خطه سنده بر ایالت

اولوب، شمالاً (قو فو پلو) و (واسه)، غرباً (تاواستوس) و (نیلاد)، جنوباً سینه (نیلاده)، شرقاً دخی (ویبورغ) االتلریله محاطدر. ۱۵۷۰۰۰ اهالیسی اولوب، مر. کزی (هینوله) قصبه سیدر. (کیمه) هری اراضیسی سقی ایدر.

سنت میشل } [«سان میکل» ماده سینه } بر اجعت بیوریه .]

سنت میهیل } (St Mihiel) فرانسه نك } (موره) ایالتنده و (قوسرسی)

نك ۱۵ کیله متره شمال سنده اوله ق، موزه نهرنیک صاغ کنارنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۵۴۵ اهالیسی، داخلی مکتبی، کتبخانه سی، کایساسنده حضرت عیسانک دفنی مصور یکپره مرمردن مصنع بر هیکلی و چوخه، باصمه، زیتون باغی و سائر فابریقه لری واردر.

سنت نازر } (St Nazaire) فرانسه نك } آشاغی لوآره ایالتنده و (سا)

ونی) نك ۲۵ کیلومتره جنوب غریب سنده اوله رق، (لوآره) نك منصبنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۷۱۸۴ اهالیسی، ایشک لیمانی و کوزل بر حوضی واردر.

سنت نیقولاس } (St Nicolas) آفریقا } نك ساحل غریبسی

قارشیسنده واقع یسبل برون جزایرندن بری اولوب، ۱۶°۳۸' عرض شمالی ایله ۲۰°۵۰' طول غریبده واقمدر. بونی ۶۵ واک ۲۰ کیلومتره اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی، منبت اراضیسی، شراب، شکر، مصر، موس و خرما محصولاتی واردر. بر قونی وار ایه ده، پک محفوظ دکلدرد.

بو آطه قریستوف قولومبک کنیدیسی طرفندن کشف اولنوب، قرائب قوم مشهوريله مسکون ایدی، اوان بدنجی قرن میلادینک اواسطه دک بونلرک النده قالمشدر. بعده زنجی اسرا ايله ملو برکینک نامنی اوزرینه، بو زنجیلر قورتیلوب، آطه ده یرلشمش، یرلی قراشلری آطه نک شمال غربی جهته پوسکور. تمشدر ایدی. قراشلرک استمدادی اوزرینه، فرانسزلر آطه به کبرمشلر سه ده، زنجیلری چیقاره موب، بعده حقوقلرینی انکتره به ترک ایتمکه، انکیزلر زنجیلرک تصرفاتی تصدیق ایتش؛ بونلر (قره قرائب) نامنی آلمشدر.

سنده } (Saintes) فرانسه نک آشاغی شارته سنده (ایالتنده و لاروشله) نک ۶ کیلو- متره جنوب شرقیسنده اوله رق (شارته) نهرینک صول کنارنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۵۵۱ اهالیسی، بر قاج دیر یولی، بورسسه سی، پروتستان کلیسایی، داخلی مکتبی، کتبخانه سی، مو- زه سی، فدانلی، آغیر حاراسی، بعض آثار عتیقه سی و شراب و قونیاق محصولاتی وارددر. وقیله (سنده نوزه) خطه سنک و (سنده نوزه مع آفوه و آ) ایالتنک مرکزی ایدی.

سنده } یاخود له سنده (Les Saintes) یعنی « عزیزلر » آتیل جزایر صغیره سندن بر طاقم کوچک آطه لر او اوب، غو آدوبه جزیره سنک ۱۲ کیلومتره جنوبنده واقمدر. الک بیکاری یوقاری و آشاغی سنده اسملرله معمار. حله سنک اهالیسی ۱۳۰۴ کشیدر. صاغلام لیمانلری وارددر. طوبراقلری غیر منبت ایسه ده، کوزل بر نوع قوه حاصل اولور. بو آطه لر ۱۴۹۳ ده قریستوف قولومب طرفندن کشف اولنوب، ۱۶۴۸ ده فرانسه طرفندن ضبط، و استحکامات جسمه ايله تحکیم اولنمشدی. بعده بر آره لق انکیزلر طرفندن استیلا اولنله رق، ۱۸۱۴ ده فرانسه به اعاده ایدلمش ایسه ده، استحکاماتی هدم اولنمشدر.

سنده باربه } (Ste Barbe) یارسده مشهور ۱۴۶۰ بر مکتب اولوب، تاریخنده (ژوفروی نورمان) طرفندن (سنده نوزه) ته سننده (ریمی) سوقاغنده تاسیس اولنمشدر.

سنت نیکولاس } (St Nicolas) بلجیقه- نک شرقی فلاندره ایا. لنده و (غاد) نک ۳۵ کیلومتره شرق شمالیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۲۰۰۰ اهالیسی، بوک و باموق منسوجانله بیره، سرکه، مقوی و سائره فاریقه لری و حبوبات، کنور، ایلیک و حیوانات تجار- رتی وارددر.

سنت والیه } (St Vallier) فرانسه نک (بحری آب) ایالتنده و (غراسه) دن ۱۰ کیلومتره نک مسافه ده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۸۸ اهالیسی ولوانته صوبی وارددر. — (درومه) ایالتنده و (والنسه) نک ۳۳ کیلومتره شمالنده اوله رق (رونه) ایرماغی کنارنده دخی بوسمله ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۲۲۸ اهالیسی، کوزل بر اسکی سربنی، کل صوبی صابونی، اجزای کیمیونه سی، قرمنی و اییک قوزه سی وارددر.

سنده نوزه } (Saintonge) فرانسه نک اسکی خطه لر دن اولوب، بحر محیط آطاسی ايله (اونیس)، آفومو آ، کویانه و بو آتو خطه لری آره سنده ایدی. یوقاری و آشاغی سنده نوزه اسملرله ایکی به منقسم اولوب، بتونسک و مالخاصه یوقاری سنده نوزه نک مرکزی (سنده)، و آشاغی سنده نوزه نک مرکزی ده (سنت ژان دانزلی) ایدی. شمیدی تقسیمانده «آشاغی شارته» ایالتنک بر قصبنی تشکیل ایدبور. مقدا آفومو آ ايله برابر بیوک بر ایالت تشکیل ایدوب، مرکزی (سنده) قصبه سی ایدی.

سنت ولسان } (St Vincent) آتیل جزایر صغیره سنک انکتره. نک النده بولنا نلر دن اولوب، ۱۷° ۱۳ عرض شمالی ايله ۳۰° ۶ طول غربیده و (سنده لویه) نک ۴۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقمدر. محیط دائره سی ۱۰۰ کیلومتره اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی وارددر. مرکزی (کینه ستون) قصبه سیدر. اراضیسی نک منبت اولوب، شکر، چیویت، قهوه و سائر محصولاتی وار ایسه ده، نک جزئی مقداری مزروع اولوب، قصوری اورمانلرله مستورددر. بو اورمانلر ده ضعف، کانور، آجاج ایچ باغیسی و سائره چیقار.

سنټه قاترينه } وسنه فروآ «سانه قاترينه»
{ و «سانه فروجه» ماده.
لرينه سراجمت بيوريله.]

سنټه لوجيه } وانكلېزجه سنت اوچي (Ste
(Lucie, Ste Lucy) انكلتره.
به تابع آنتيل جزاير صغيره سندن اولوب، (سنت
وينسن) آطه سنك ۴۲ كيلومتره شمال شرقيسنده
۱۴°۷' عرض شمالي ايله ۲۲' ۶۳' طول غريده
واقدر. شمالدن جنوبه طولی ۴۵ و عرض اعظمی
۲۲ كيلومتره اولوب، مساحت سطحیه سی ۶۱۴ مربع
كيلومتره و اهالیسی ۴۲۳۰۰ كشيدير. مركزي
(قاسترته) اسكله سيدير. (سوفريه) يعني «كوكوردلك»
اسميله سوئمش بر برکاني واردر، كه ارتفاعی ۱۲۰۰
متره در. سواحلی يك كيرينتیلی چينتیلی اولوب،
قوی و ليمانلی چوقدر. هواسی يك رطوبتلی و سريع
الغول اولوب، بوره لری چوقدر؛ و صوك بهارده
متمادياً ياغمرور ياغار. بر قاج نهري اولوب، بونلك
چوخی منصبلرنده بر طاقم بطاقلر تشكيل ايتكله،
هوايی احلال ايدرلر. يك زهرلی بر نوع بيلائی او-
لوب، بونك صوقه سندن بهر سنه يكرمی اونوزكشی
تلف اولور. طاغ و تبه لری اورمانلره مستوردر.
اك ضرورع وك مسكون قسمی جهت غريبه سی او-
لوب، مركزي دخی بو جهته ايسه ده، بو طرفك
هواسی دهآغيدر. اهالیسنك يك آزی آروپالی
اولوب، قصوری یرلی و زنجی واسی آروپالیدن
مخلوط و ملزدر. سنوی واردات و مصارفی بر مليون
واخراجات و ادخالاتی تقريباً اوج مليون فرانك راده.
لرنده در. وقتيله فرانسه به تابع بولنش اولمغله،
فرانسز لسانی دخی مستملدر.

سنټ هلیه } (St Héliier) مانشه دكيزنده
{ نورماندیا ساحلی قارتيسنده
واقع وانكلتره به تابع بولنان (جرسی) جزیره سنك
ساحل جنوبيسنده كاش مركزي بر شهر اولوب،
۷۵۰۰۰ اهالیسی، حكومت دواژی، تجارت لیمانی،
مصنع بر کلیاسی، استحكاماتی و طوبوخانه سی واردر.
سنټه ماریه } (St Marie, Nossi Ibrahim)
بجر محیط هندیده مداغسقار جزیره كپیره سنك
ساحل شرقیسی قارشيسنده و بو جزیره دن طار بر

بوفازله آیرلمش طار و اوزون بر آطه اولوب، ۱۶°
۴۰' ايله ۱۷°۸' عرض جنوبي و ۳۲' ۴۷' ايله
۴۷° ۴۵' طول شرقی آره لرنده شمال شرقیدن
جنوب غربی به ممتد اولور. طولی ۵۵ و عرض وسطیسی
۳ كيلومتره اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۶۵ مربع
كيلومتره در. هر طرفدن قیاق بر طاقم صیغرله
محاط اولوب، اطرافنده سیر سفاش يك محاطره ليدر.
جنوب جهتندن «حصیر آطه سی» تعبیر اولنان و ۸
كيلومتره محیط داتره سی اولان بر كوچك آطه دن
طار بر بوفازله آیرلمشدر. بو آطه ايله مداغسقار
جزیره سی آره سنده کی بوفاز ۷ كيلومتره كندیش
اولوب، هر طرفی بر مرسی حكمنده در. آطه نك
باشلیجه لیمانی (بور لوبی) در، كه مدخلنده بر كوچك
آطه و اوزرنده بر فنار واردر. بو قویك ایچنده
آطه نك مركزي اولان (سنټه ماریه) قصه سی بو-
لنیور. اراضیسی يك مثبت و محصولدار اولوب، پرنج،
یتاس، شسكر قامشی، قهوه، مانیوق، هندستان
جوزی، قرانفیل و میوملرك انواعی حاصل اولور.
قسم شمالیسی اورمانلره مستور اولوب، سفاش اعمالنه
يارار آغاجلری واردر. حیوانات وحشیه سی مدا-
غسقار جزیره سنك كيلره مشترك اولوب، يالكز
تمساخی یوقدر. سواحلنده بالینی جوق اولوب،
اهالیسنك مدار ایشلرندن بری ده بالیقدر. اهالیسی
۷۶۷۰ كشی اولوب، آروپالیلری آزدرد. بر لیسلر
مداغسقار اهالیسنه مشابه تدرست و تناسب اعضا به
مالك آدملردر. آطه نك صاحب لری اولان فرانسلر
مركزنده بعض استحكامات، بر خسته خانه، بر ایکی
مكتب، و سفاشك تعمیرنه مخصوص بر حوض
یا ایشلردر.

سنټه ماریه اومین } و آلمانجه ماریا كیرخ
(St Marie - aux)
Mines, Mariakirch) آلساس لورن ایالتنك
(بوقاری آلساس) قضا سنده و (ریوویل) ك ۱۲
كيلومتره غرب شمالیسنده اوله رق (لیپورت) نهري
اوزرنده ناحیه مركزي بر قصبه اولوب، جواريله
برابر ۱۱۴۰۵ اهالیسی، دمیر بولی، مهم كوش،
باقیر، آرسنیک و قوبالت معدنلره بیوك بوك و باموق
منسوجات فابریقه لری واردر. قصبه ايله ناحیه ده کی
منسوجات فابریقه لرنده ۳۰۰۰۰ عمله ایشیلور.

(ویدورله) نهرينك منبى قریبده قضا مركزى بر
 قصبه اولوب، ۱۸۴۶ اھالیسی، یروستان کلیسای،
 دباغخانه لری وفانت وایک چوراب فابریقه لری واردر.

سنجارج } موصل ولایت و سنجاغنده و موصلک
 ۱۴۰ کیلومتره غربینده اوله رق،
 همنسای اولان طاغک شرق جنوبی اتکنده قضا
 مرکزی بر قصبه اولوب، قسم کلیسی یزیدی اولوق
 اوزره، ۷۰۰۰ قدر اھالیسی واردر. مذکور جیلدن
 اینوب، قصبه نك سوقاقلری و خانه لری ایچندن جریان
 ایدن صولر قصبه نك آلتنده طولانوب، بر جای تشکیل
 ایدر، که باغچه و بوستانلری سق ایستدکن صکره،
 غرب جنوبی یه طوغری جریانله، زور سنجاغی داخلنده
 فراته تابع خابور نهرینه دوکیلور. سنجاړک هواسی
 وموقعی کوزل ایسه ده، اھالیسنک ترقی به استمداد لری
 ودها طوغریسی آرزولری یوقدر. قصبه ده اسکی
 قلعه سی اتھاضندن یا بلش بر حکومت قوناغله برقیشله
 واردر. اسکی بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (سنقاړه) در.
 میلادک ایلك قرنلنده روملره ایرانلر آره سنده
 وقوع بولان بر قاچ محاربه به میدان اولغله، کسب اھمیت
 ایتمشیدی. خرابه لری قصبه اطرافنده مشهور در.
 — سنجاړ قضاسی (تل عقار) ناحیه سیله برابر ۷۲
 قریه دن مرکب اولوب، ۱۷۳۵۰ اھالیسی واردر، که
 بوندن ۹۳۵۰ سی ترکان و کرددن مرکب مسلم
 و ۸۰۰۰ ی یزیدیدر. سنجاړ طاغندن بشقه جبالی
 اولیوب، اراضیسی عمومیت اوزره اوو در. ذکر
 اولنان سنجاړ نهرندن بشقه، مذکور جبلک قسم شر.
 قیسنندن وادی طرطر وادی اجراسملریله ایکی چای
 آقوب، جنوب شرقی به طوغری جریانله، برنجیسی
 فراته متوجه اولدیغی حالده، جزیره ده بابدید اولور؛
 وایکنجیسی دجله به دوکیلور. طوغراغی پک منبت
 و محصولدار اولوب، اووه قسمی ترکانلرک سعیهله خبلی
 بفسدای، آره، برنج و سائر حبوباتله یاموق، سبزه
 و سائر محصولات و برر. طاغ جهتلرنده ده یزیدیلر
 اوزوم، انجیر، طوت، نار و سائر میوه لری یتیشدیرلر.
 هواسی معتدل و پک صافلامدر. بو قضائک اھالیسی
 اوتهدن بری بر عدم انضباط حالده یاشادقلری و علی.
 الخصوص یزیدیلرخاصی بولندقلری حالده، دورسلطان
 محمود خان نائیده تحت انضباطه آلمشدر در.

سنته مهنولد } (St^e Menehould) فرانسه.
 نك (مارنه) یا لئنده و (شا.
 لون) ۴۲ کیلومتره شرق شمالیسنده و همنسای
 اولان اورمانک کنارنده اوله رق (اسنه) ایله (اووه)
 نهرلرینک ملتقا سنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
 ۳۲۹۰ اھالیسی، دمیر یولی، داخلی مکتبی، فدانلی،
 مشهور قوش قومنازی، دمیرخانه لری، کنگک فابریقه.
 لری، بخاری حرازلری و مشهور طوموز باجه سی
 واردر.

سنته هلته } (St^e Hélène) بحر محیط آطلا.
 سینک آجیقلنده و قسم جنوب.
 بیسنده ۵۴° ۱۵' ایله ۱۶° ۱۶' عرض جنوبی
 و ۷° ۳۸' ایله ۸° ۶' طول غربی آره لرنده
 اوله رق آفریقا ساحلندن ۱۸۶۳ و آسریقای جنوبی
 ساحلندن ۳۵۶۲ کیلومتره لك مسافه ده واقع وانگلتریه
 تابع منفرد بر آله اولوب، شمال شرقیدن جنوب غربی به
 طولی ۱۷، عرض اعظمی ۱۴، محیط دائره سی ۴۴
 کیلومتره و مساحت سطحی سی ۱۲۳ مربع کیلومتره در.
 اھالیسی ۵۳۰۰ کشیدر. آله نك سواحلی پک دیک
 و صرب اولوب، طالفه لرك ضرباتندن بعض برلری
 یوکسک ستونلر شکنی ابراز ایدیلور. بو قیلدن اوله.
 رق (لوط) و (زوجه لوط) تسمیه اولنان ایکی ستون
 ۸۰ و ۹۰ متره ارتفاعنده در. ساحل جنوبیسنده
 سونمش ایکی اسکی برکان آغزی کوریلور. اراضیسی
 پک طارضه لی اولوب، ابتدای کشفنده اورمانلرله مستور
 بولنش ایکن، ادخاله و وحشی حالنده ترك اولنان
 یکیلرک چوغالسلی اورمانلرک محوینی موجب اولمشدر.
 سل حالنده بر قاچ نهری واردر. اک یوکسک محلی
 ۸۲۴ متره ارتفاعنده در. بو آله هر نه قدر اقالیم
 حاره عرضنده ایسه ده، ملتم روزکارلرله آقندیلرک
 تأثیرندن هواسی لطیف و صافلامدر. بزم قیشمه
 مصادف اولان یازین میزان الحارره ۲۹ درجه به قدر
 چبقار، و قیشین ۱۲ درجه به قدر اتر. یانم وری
 چوق اولوب، فرطونه لری یوق حکمنده در. بیوک
 بو ناپارت بو جزیره به نفی اولنه رق، اوراده وفات
 ایتمشدر.

سنت هیپولیت } (St Hippolyte)
 فرانسه نك (غاردر)

یا لئنده و (ولغان) ۲۸ کیلومتره شرقنده اوله رق

سنجارج } طاغی . موصل ولایتک قسم غری -
 { بستنده و جزیره خطه واسه سنک

جهت شمالیه سنده بر طایغ اولوب ، منامی اولان
 قضاده غرب جنوبیدن شرق شمالیه طوغری سمتد
 اولوره شرق جهتدن موصلک جوارینه قدر ممتداولان
 (جیل محلیه) به اولاشدینی کبی ، غرب جهتنده
 دخی (جریه) طاغیله انصاق ایدبور . ارتفاعی چوق
 دکل ایسه ده ، اوو لرك آره سنده بردن بره یوکسلد .
 یکنندن ، پک مرتفع کوریندور . یاغفورلی چوق
 اولوب ، جنوب شرقی انکلرندن بر قاچ جای آفیور .
 انکلرینک اکثر طرفلی باغارله و اشجار مثمره ایله
 مستورددر . مغاره لری چوقدر .

سنجاری } مشاهیر علمدان سنجارد تولد
 { ویا نشات ایتمش بعض ذواتک
 لقبی اولوب ، اک معروف لری بروجه زبر ذکر اولنور :
 (عبیدالله بن سعید الاریلی) که عام حدیثه
 «الابانه» عنوانیه بر تألیفی وارددر . ۴۴۰ ده وفات
 ایتمشدر .

— (ابو سعید احمد بن عبید الجلیل محمد) که
 علم نجومده «الاختیارات» و «احکام الاشارات»
 عنوانلریله ایکی تألیفی وارددر .
 — (طاهر بن ابراهیم) که فن طبده «الایضاح
 لبذیه الصلاح» عنوانیه بر کتاب یازوب ، بونده
 امراضک اوکفی آله جق تدابیر حفظ صحتدن بحث
 ایدبور .

سنجارج } ایراندہ عراق عجمی ولایتک (یزد)
 { سنجاغنده یزدک ۷۰ کیلومتره
 جنوب شرقیسنده و کرمان ولایتی حدودنده بر قصبه
 اولوب ، وقتیلہ (خبوشان) مضافاتندن معدود ایدی .
 ۲۰۰۰۰ اهالیسی وارددر . — سرو قریسنده دخی
 بو اسمله بر قریه وار ایدی .

سنجارج } «شاه سنجان» ماده سنه سرا -
 { جمت بیوریلہ . [

سنجارجی } (مولانا قاضی) — مشاهیر
 { شعراء ایراندن اولوب ، آتی -
 الترجه شاه سنجانک نسلاندندر . علی شیرنوابی نامنه
 یازلمش «مخزن الاسرار» عنوانیه بر منظومه سی
 و سائر بعض مثنویاتیلہ غزلیات و سائر اشعاری
 وارددر . طقسان یا شلرنده اولدیفی حالده دخی ، عشق

جواناندن واز کجه میوب ، احوالی داستان اولمشیدی .
 ۹۴۱ تاریخنده وفات ایتمشدر . شو مطلع جمله
 اشعارنددر :

چولاله بادل برداغ حسرت زین چن رقم
 توای شاخ کل رعنا بمان باقی که من رقم

سنجارج } (ابو الحرث معز الدین سلطان —)
 { ایراندہ حکومت سورن ملوک سلجوق -
 قیه تک آلتخیسی اولوب ، ملکشاہ بن آاب ارسالک
 اوچنجی اوغلیدر . ۴۷۹ تاریخنده سنجاردہ طوغوب ،
 بو مناسبتله (سنجر) تسمیه اولمش ؛ و برادر لری
 برکیارق و محمدک زمان سلطنتلرنده یکریمی سنه خرا -
 سان حاکمی اولوب ، ۵۱۲ تاریخنده ، مشارالهمان
 سلطان محمدک وفاتی اوزرینه ، برینه کچمش ایدی .
 ملوک غزنویه دن هندستان جهتلرنده دخی حکمی
 سیاری اولان بهرامشاهی مغلوب ایدوب ، سائر موقعی -
 تیلہ دخی الکامی هندستاندن شامه و ماوراء النهر دن
 یمنه قدر توسع ایتمش ؛ و خزاش و اموالی و دارات
 و دبدبه سی نهایت درجه به واروب ، بونک زماننده سلجوق -
 قیلرک عظمت و اقبالی اوج بالایه واصل اولمش ایدی .
 بعده ترکانلرک ایینه اسیر دوشوب ، زوجه سی ترکان خا -
 تون حاکم اولمشدی . ۵۰۱ تاریخنده ترکان خاتونک وفاتی
 خبرینی آلدقندن صکره ترمذ حاکمی امیر الیاسک باردیمبله
 ترکانلرک زندن خلاص بولور ، سروه واصل اولمش ؛
 واسکی قوت و عظمتنی استرداد ایچون ، تشبثاته
 کیریشمش ایسه ده ، موفق اوله میهرق ، ۵۰۲ تاریخنده
 سروده وفات ایدوب ، اوراده دفن اولمشدر . مدبر
 و قائل بر حکمدار ایدی . ادیب صابر ، رشید و طوط ،
 عبدالواسع ، فرید کاتب ، انوری ، زوزنی ، سیدحسن
 غزنوی و سائر مشاهیر عصرینک شمرا سی حمله سندن
 بولمشدر . آره چوق سراقی اولوب ، چولاری صیر -
 مهلی و طاسمه لری آلتوندن ۴۰۰ زغر و تازیسی
 اولدیفی دبدبه و داراتی حقتنده کی روایات جمله سندندر .
 برادر زاده سی مذکور سلطان محمود خانی اولمشدر .

سنجارج } (میرزا —) اولاد تیموردن معز -
 { الدین صهر شیخک تورونی و میرزا
 امیرک احمدک اوغلیدر . میرزا بابر طرفندن فارس
 و صکره سروه حاکم نصب اولمش ؛ و بسده بابر
 میرزاتک خانی سلطان ابو سعیدله جنک ایدوب ،

۸۶۳ هـ میرزا علاء الدوله ملك اوغلى میرزا ابراهيم
ایله برابر تلف اولمشدر

سنجری { (میر —) شعرادن اولوب، من
اصل کاشانی و میر حیدر رقیبنک
اوغلی اولدیمی حالده، پدرینک وفاتندن صکره
هندستانه رحلتله، بیچاره نوده نوطن، و سلطان ابراهیم
عادلده انتساب یتیمیدی. ۱۰۲۱ هـ اوراده وفات
ایتمشدر. مرتب دیوانی وارددر. شوییت اونکدر:

غریب شهر توام من بکش مر و مترس
که هیچ کس بدیار من این خبر نبرد

سنجری شاه { طغان شاهک اوغلی و خوارز-
مشاهندن سلطان نککشک
معاصر اولوب، حکمدار مشارالیه والده سنی تروج،
و کندیسینی اوغلاقمه قبول ایتمش ایدی.

سنجری { (ابو الفرج —) مشاهیر شعرای
ایراندن عصرینک استادی بر
شاعر اولوب، سیستانلیدر. روایت کوره (سنجری)
غلط اولوب، اصل مخاضی (سنجری) در، که
(سکزی) نک معربی اولوب، او حولی اهالیسنه بویله
دیرلمش. آل سامان طرفندن خراسانده حکم
سورن آل سمجورک مداحی ایدی. بو مناسبتله
سلطان محمود غزنوی بی هجو ایتمش اولغله، خراسان
پادشاه مشارالیهک ضبطنه کچد بکننده، صاحب ترجمه
نک اهدامنه فرمان و برلمش ایسهده، سلطان محمودک
ملك الشعرا سی بولنان شاگردی عصرینک شفاعتیه
قورتلمش ایدی.

سنجری { غرناطهده بر نهر اولدیغی «معجم
بلدان» ده مذکور اولوب،
اسپانیولارحه (جنیل) دینلن نهرک عینی اولسه کرکدره
سنجری { فلسطینده بر کوچک قصبه در.

سنجری { حصن منصور ایله کیسوم آره سنده
بر بیوک نهر اولوب، آلتی نوم اولغله،
ایچنه کیرن باتار اولدیغی، و اورونده بحراب طالمدن
معدود نوز خطوه طولنده بر کر اورورینه وجسیم
طاشلردن معمول بر کوری بولندیغی یا قوت حوی
سیان ایدور. فرانته تابع (بولانیق صو) اولسه
کرکدره. آنجق بویله بر کو برینک وجودی اولدیغندن،
اوده خراب اولمیدر.

سنجری { غور - طه سنده بر قصبه اولدیغی
«معجم البلدان» ده مسطوردر.

سنجری { ایران شعراسندن اولوب، (ری) -
لیدر. شوربای اونکدر:

میرفتم و خون دل بر اهرام میریخت
دوزخ دوزخ شرر راهم میریخت
می آمدم رز شوق آن کلشن رو
صحرای صحرایکل از نکاهم میریخت

سنجری { مدینه منوره نک محلاتندن اولوب،
حضرت ابا بکر صدیق (رضه) نک
خانه سی بو محلهده ایدی؛ و سعادتخانه حضرت نبویدن
بر میل اوزاق ایدی

سند { (Indus) هندستانک غرب شمالی کوه-
شاه سنده بر بیوک ایرماق اولوب،
تیبیک قسم غرب سنده 31° عرض شمالی ایله 80°
طول شرقیده نباله، نکاری، کشمیر، پنجاب، و سند
خطه لرینی شق ایتمکدن صکره، بحر عمانه منصب
اولور. مجراسی تقریباً ۲۹۰۰ کیلومتره و مساحه
سطحیه سی ۲۹۳ ۹۶۵ مربع کیلومتره در. منابیی
تمامیله مکشوف و معلوم اولیوب، آنجق (همیلایه)
سلسله جبالنک شمال غربی اتکارندن و ۴۷۲۵ متره
صرتفع بر محله اوله رق هندستانک ای بیوک ایرماق قلی
اولان (کنک) و (براهما پوتره) منابیی قربنده نبعان
ایلدییکی معلومدر. اورادن غرب شمالی به طوغری
حرابله، منبعندن ۲۶۰ کیلومتره لک مسافهده کندی
قدر صونی اولان (کرنک) نهری آدقدن صکره،
کشمیر حدودینه کیروب، همیلایه سلسله حیاتی قره-
قوروم جبالندن ایران درین بر وادینک ایچمه کیره رک،
کشمیرک (دل) خطه سنی شق و بونک سرکری اولان
(له) شهری اوکندن سرورله، صولدن (چانسکر)
ودها آشاغیده (ناتستا) خطه سنده (سور) نهر لرینی
و نهایت صاغدن کندی قدر بیوک اولان و بتون قره
قوروم سلسله سنک جنوبی اتکارندن آقان صولری
طویلیان (شائق) نهرینی ودها آشاغیده ینه صاغدن
(شکار) چایی آلوب، 50° عرض شمالی ایله
 $72^{\circ} 20'$ طول شرقیده مجراسنک ای شمالی نقطه-
سنه واصل اولور؛ و اورادن بر دن بره جنوبه طوغری
دونوب، صاغدق (کبرزه) یا خود (کلسکل) نهرینی
اخذ ایله، ۱۸۱۳ متره ارتفاعی اولان (ننکه پرت)
نام جسم طاغک اتکارینی طولاشه رق، افغانستانک

(داردستان) خطه سنه کیر؛ واوراده غربه وبعده جنوب غربی به طوغری جریانه، بر آره لوق ده هندستان ابله افغانستان حدودینی آردقدن صکره، ینه هندستان یعنی پنجاب خطه سنه داخل اولور. بورابه قدر مجراسی ۱۳۷۶ کیلومتره ووسعتی ۱۰۰ متره اولوب، دربندکی آرایسه ده، فیضانده چوق زیاده لشیر. لاهوردن پیشاوره کیدن دمیر بول خطنک آلتندن کچه جکی برده یعنی (آنوک) قصبه سنده صاعدر (کابل) نهریله برلشیر. (هندوکوه) و (سفیدکوه) میاهنی جمع ایدن بو نهر سنده دوکلدکده صوبی سنندکی قدر چوق اولوب، ملتقاسندن ۶۵ کیلومتره یوقاریه قدر ده سیر سفائنه صالحدر. اورادن آشاغی صولدن (سهان) وبعده صاعدن (کرام) نهرینی اخذ ابله، افغانستان خط حدودینی تشکیل ایدن سلیمان طاغیله متوازیاً هسان جنوبه طوغری آقورق ودرجات ایالتنی شق ایدرک، پنجابک دوز و قوملق اووه سنه دوشر؛ و بو راده اکثریا متوازی قولره آریلوب، ینه برلشیر. نهایت ملتانک غرب جهتنده (درغاری خا) ک اوکندن کیدکدن صکره، صولدن پنجاب خطه واسمه سنه بو اسمی قزاندیران چلام، چیناب، راوی، بیاس و اتیل اسمیله بش نهرک اجتماعدن حاصل اولان نهر عظیمه برلشیر بو اجتماعدن اول سنندک وسعتی ۶۰ ودرینلیکی ۴ و ۵ متره اولوب، ساعتده یالکزر ۳ کیلومتره قطع ایدر، و ثانیه ده ۱۹۵۶ مکعب متره صو دوکر. بو اجتماعدن صکره سنندک وسعتی عادی زمانلرده ۲ کیلومتره اولوب، فیضانی زماننده ابکی طرفدن یک چوق یایلیر. اجتماعدن صکره جریانی غرب جنوبی به طوغری اولوب، بتاغی حدای مجردن آنجق ۷۷ کیلومتره یوکسک اولدینی حالده، ر آر برده پنجاب خطه سننی شرق جهتنده کی (هوارلیور) حکومت ممتازه سنندن آردقدن صکره، طوغریدن طوغری به انکلین حکومتنه تابع و بمیای اداره سننه ملحق اولان (سند) ایالتنه دخول ایدر؛ و بو ایالتنه دخی ابتدا غرب جنوبی به وبعده جنوبه طوغری ۹۳۰ کیلومتره ک جریاندن صکره، بر چوق قولره آریله رق وواسع بر دالیله تشکیل ایدرک، بحر عمانه منصب اولور. عادی وقتده ثانیه ده ۱۱۵۹ و فیضاً ننده ۱۲۶۵۶ که حد وسطی اوزره ۴۵۰۰ مکعب متره صو دوکر. بو دالیله ک ساحل بویجه طولی

۲۰۰ وایجری به طوغری ابکی ۱۵۰ کیلومتره اولوب، مساحت سطحیه سی ۸۰۰۰ مربع کیلومتره در. آغزلی وقت وقت دیکشوب، برطاقی بسبتون فورومش، و بمضلی طورغون صولر حاله کچمشدر. نهرک دوکلدیکی قوملر آغزلرک اوکنده بر رسد تشکیل ایدوب، بونلرک عادی وقتلرده دربندلکاری بر ابکی متره دن زیاده اولماغله، سیر سفائنه مانع اولمقده در. نهرک اصل اسمی (هند) اولوب، قطعه جسمیه مذکوریه و برین اسم بوندن مأخوذدر. ایرانیلر، ساژر کله لرده دخی بایدقلمی کچی، سانسکری لساننک (ه) حرفنی (س) حرفنه تبدیل ایتدکلرندن، بونهرک دخی اسمنی (سند)ه تحویل ایتشدردر.

سند { Sind, Sindhi) هندستانک شمال غربی گوشه سننده هم نامی اولان نهر عظیمک آشاغی مجراسنک ابکی طرفنده بیوک بر خطه و بمیای اداره سننه ملحق بر ایالت اولوب، شرقاً راه چیوانه حکومت ممتازه سیله، بهواپور پرنسلیکیله و پنجاب ابله، شمالاً و غرباً بلوچستانه، جنوب غربی جهندن بحر عمانه، جنوباً دخی کچ بوزاز و کورفزیله محدوددر شمال شرقیدن جنوب غربی به اولان طول اعظمی ۲۳۴ کیلومتره اولوب، "۳۵° ۳۳' ۲۳" ابله "۲۰° ۴۷' ۲۸" عرض شمالی و "۲۵° ۲۲' ۶۴" ابله "۳۴° ۴۸' ۶۸" طول شرقی آره لرنده ممتد اولور. مساحت سطحیه سی ۱۷۰-۱۴۰ مربع کیلومتره اولوب، ۲۵۴۲۹۷۶ اهالیسی وارددر. اسکی مرکز نهرک اوروند. و حظه نک وسطلرنده واقع (حیدرآباد) شهری ایکن، بعده جنوب غربی ساحلنده واقع (کریچی) اسکله سی مرکز انخاژ اولمشدر. سند خطه سنک یالکزر مکران یعنی بلوچستان حدودی بویجه شمالدن جنوبه بر صره طاغلی وارددر. ابکی یوکسکلرینک ۲۱۵ متره ارتفاعی وارددر. بو سلسله ابله سند ایرماغلک مجراسی آره سننده دخی برطاقم تپه لر بولنوب، خطه نک ساژر طرفلری دوز و آلقدر. آنجق قسم غربیسی بلچیقندن عبارت اولدینی حالده، قسم شرقیسی محترق قوملردن عبارت اولوب، طار و رکاز چولرینی تشکیل ایدر. خطه نک قسم شمالیسنده سند ایرماغلندن (ناره) اسمیله بر قول آریلوب، خطه مذکوره نک قسم شرقیسنده و قسماً طار چولی ایچندن جریانه، حیدرآباددن آریلان سنندک دیکر بر قولیله برلشدکدن

صکره، (کچ) کورفرزبنه دوکیلور. بتون سند اراضی همنامی اولان ایرماگک دوکدیکی چامورلر وقوملردن متشکلدر. حدودده کی طاغردخی اراضی برکابه دن اولمغه اکثری چبلاق اولوب، اورمانلری پک آزددر. سواحلی آلیتی وچامورلی وقوملی اولوب، احلدن اوچ کیلومتره ایلمیده. ۵ کیلومتره عرضنده برطاق صیغفر تمتد اولمغه، بیوک سفائ اچون تقرب مشکلدر. یاغمورلری پک سیرک وپک آز اولوب، بعضاً برطامله یاغمور یاغتمقزین ایکی اوچ سنه کچر هواسی یازین پک صیجاق اولوب، میزان الحراره ساتیغراد حسابیله ۴۳ و بعضاً ۴۹ درجه قدر چیقار؛ وقیشین وهلی الخصوص شباطده خطه تک قسم شمالیسندده صفردن آشاغی اینوب، صولر طونار حد وسطی اوزره یازین درجه حرارتی ۳۵ وقیشین ۱۶ در. یاغمورسزلقدن طولایی بوخطه تک مابه حیاتی (سند) ایرماغی اولوب، بو نهر اورانک نیلی حکمنده. در. نهرک طغیاننده تشکل ایدن بطاقلر ایله حرارتدن مهلاک صیتملر تولد ایدوب، قولره دخی صیق صیق ظهور ایدر، وچپیک خسته لئی خیلی تلفاتی موجب اولور. یالکزر سرکزینک هواسی تداییر صحیه سایه. سندده تصحیح اولمشدر. اراضی منورهه سی ۸۵۸۲ مربع کیلومتره اولوب، بونک ۶۰۷ مربع کیلومتره سی شمال شرقی قسمنده واقع (خیرپور) حکومت ممتازده. سندده در. سنهده ایکی دفعه محصولات آلتوب، بهار محصولاتی: بقدای، آربه، بقله، سرچک، یاغ استحصاله لنه یارار حیوانات مختلفه، کنور، چبوت وسبزده؛ وکوز محصولات: ایکی نوع داری ایله پرنج، پاموق، قان، سبزه وبرر مقدار توتون وشکر قامشندن عبارتدر. میوملری: خرما، لیون، پورتقال، ترنج نار، اربک، شفتالی، انجیر، اوزوم، تمر هندسی، طوت وسائره در. المالی مشهوردر. انکلیرلر قیصی وسائر بعضی اشجار ممره دخی ادخال ایتشلردر. سنددن صوبی اراضی منورهه یه تقسیم ایدن جدولار ویندلر پک منتظم اولمیوب، زراع قوراقاق وطغیان میاه مخاطره لری آلتندده بولندیفندن، بوخطه تک مصره معادل اولان قوه آبائیة فوق العاده سندن بحق استفاده اولنه میوب، محصولاتی اهایلسنک احتیاجاته تقابل ایدمه مکله، خارجدن ذخایر ادخالنه

احتیاج مس ایدر. اورمانلری جماعاً ۱۶۲۰ مربع کیلومتره اولوب، باشلیجه حدود غربیه ده کی طاغرده، بعضی تپه لرده وسندسواحلیک بعضی طرفلرنده بولنور. قسم حنوبیه کی قوملق اووه لرده ایسه یالکزر محروقاته یارار بعضی چالیلر وارددر. اشجارینک انواعی مختلف اولوب، کراسته وسائره به یارر آخاجلری وارددر. معادنی قورشون، آنتیون و باقیردن عبارت اولوب، پک چوقدر. بعضی کوللردن کلیتی طوز چیقارلدینی کبی بعضی طرفلرنده طوپراغی دخی طوزلی اولوب، اوزرینه صو دوکیلور، و پنجر ایتسیله، طوز میدانه چیقار. خیرپور اووه سندده فقط دخی بولنور. حیوانات وحشیه سی: قپلان، صرتلان، کور، قورد، تیلکی، طوموز، غزال، بیانی بوغاه بیانی کچی وسائره وطبوری: قره قوش، شاهین، بالیقیل، لیکک، ککلیک، بیلدیرچین، بیانی طاوق وکوللرده بیانی قاز واوردک وسائره دن عبارتدر. بیلانلری چوق وپک زهرلیدر. کرک سند نهرنده وکرک دکزدن. بالیمو چوق اولوب، کاشته قورودبله رق، چینه وسائر طرفلره اخراج اولنور. حیوانات اهلیه سی دوه، آت، صیغیر، قو، یون، کچی وسائره دن عبارتدر. دوه لر طوزلی بطاقلرده سوریلر تشکیل ایدوب، بو حیوان یکانه واسطه نقلیه اولدینی کبی، سودندن دخی کلیتله یاغ چیقاریلیر. آتلیری کوچک ایسه ده، قوتلی و آتشی اولوب، باشلیجه شمال جهتمنده کی بلوجلر طرفندن یتیشدیریلیر. انکلیرلر انکلترون آتیلر کتیروب، بونلرک جنسی اصلاح ایله، سواری عسکری اچون حیوانات یتیشدیرمکدر درلر. صیغیرلری دخی کوچک ایسه ده، قوتلی اولوب، زراعتده ونهرده کی طو. لابلری چورمه ده قوللایلینور. قیون وکچی سو. ریلری شمال وشرق جهتلرده کی واسع اووه لرده کاشته بولنور. اهایلی اسکی هندلیلردن متولد اولوب، سانسکری لسان قدیمندن مشتق وسائر هند لسانلردن ده فصیح بر لسان مخصوصه متکلمدرلر. اصل سندیلردن بشقه برخیلی مقدارده افغانی، باوجی، ایرانی وسائره وارددر. علی العموم اهایلیک یوزده سکسانی مسله اولوب، یالکزر ۲۸ بیکی شیعی وجزئی مقدری وهابی وسائره وقصوری

کاملاً سنیدر. برهمنیلر ۳۳۱۸۰۵، سنجار ۱۲۷۰۰۰، خرسیتیانلر ۶۰۸۰ زوردشقیلر ۱۰۶۵ عددنددر. مسلمانلرک لسان ادیبسی فارسی اولوب، مکتب و مدرسه لرنده عربی و فارسی تعلیم و تعلم ایدبورلر سده، کندی لسانلرنده دخی بعض کتب دینی لری و اشعارلری واردر. مدارس اسلامیه تک عددی معلوم اولمیسوب، انکلیز حکومتی طرفندن تاسیس و اداره اولتان مکتبلر ۴۰۰ مقدارینه قریب و اینچلرنده اوقویان شاکردان ۲۵۰۰ راده سنده در. سنند ایالتی (خیرپور) حکومت ممتازه سیله ۵ سنجیغه منقسم اولوب، بونلرک اسامیسیله مساحه سطحیه لری و مقدار نفوسلری بروجه زردر:

سنجاق	صرب کیلومتره	مقدار اهالی
سنندبالا	۵۵۴۰	۱۲۴۱۸۱
شکارپور	۲۵۹۰۱	۸۵۲۹۸۶
کراچی	۲۶۵۵۶	۴۷۸۶۸۸
حیدرآباد	۲۳۳۸۶	۷۵۴۶۲۴
طارپورکار	۳۲۹۶۶	۲۰۳۳۴۴
خیرپور برنسلیکی	۱۵۳۲۱	۱۲۹۱۵۳
جمعا		۲۴۱۳۸۲۳

باشلیجه شهر و قصبه لریله مقدار نفوسلری دخی بروجه زردر:

کراچی	۱۰۴۰۰۰	کتری	۸۹۲۰
حیدرآباد	۴۸۱۵۵	تنه	۸۸۳۰
شکارپور	۴۲۴۹۵	خیرپور	۸۲۷۵
سکی	۲۷۳۹۰	کمبر	۶۱۳۵
لرکنه	۱۳۱۹۰	غازیابادی	۵۵۵۵
یه قوب آباد	۱۱۳۵۰	مقاری	۵۰۵۵
دوخری	۱۰۲۲۵	کتی	۲۱۴۰

صنایع محلیه صیرمه و ایسکه ایشلمش قاشلر، پاموقدن منسوجات، خالی، کلبم، سجاده، مواد سراجیه، صندیق و فوجی کی نخته دن قابلر، کوزل چناق و دستی و ساژره اعملاندن عبارت اولوب، و قیله مشهور اسلحه چاره دخی بیارلر دیسه ده، مدم و رواجی بو صنعته سکنه کتیر مشدر. تجارتی باشلیجه کراچی اسکله سنده اجرا اولنوب، سنوی اخراجاتی ۹۹ و ادخالاتی ۹۴ ملیون فراتق راده لرنده در. قره دن یعنی خراسان و پنجاب ایله اولنسان تجارت ایسه ۸۱۳۰۰۰ ادخالات و ۲ ملیونی مجاوز اخراجات راده لرنده در. اخراجاتک ادخالاندن زیاده اولسی مملکتک ثروت طبیعیه سیله معمور بنته بر دلبلدر.

اخراجاتی باشلیجه پاموق، بیانی و ذخایر متنوعه دن عبارتدر. برنجی طریق تجارتی سند نهری اولوب، کراچی اسکله سنند بد ایدر بر دیر یول خطی دخی ایرماغک کنارندن کچرک، بجانه کیرر، وهن دستک سائر خطلرله برلشیر. بو خطدن (سکر) دن بر شعبه شکارپوره طوغری اورانوب، بلوجستانک برکوشه سنی شتی ایله فندهاره واصل اولور. شوشه لری دخی مکمل اولوب، هر طرفنه آابه ایشلر. کراچیدن تحت البحر برتغراف خطی فاهه و اورادن بر آ استابول طریقله آوروپا متمد اولور. دیگر بر خط ناقراقی دخی بلوچستان و ایران طریقله روسیه خطوطنه واصل اولور.

سنند خطسی ملوک ایراندن برنجی داریوس (اسفندیار) ک سرداری طرفندن ضبط اولنش ایدی ایسه ده، ایرانلرک آله قله میوب، بده بونک اسکندر طرفندن فتح اولمشیدی. اسکی مرکزی (بتاله) اسمده بر شهر اولوب، بده شمکی حیدر آبادک رنده (بسمه) اسمیله بر شهر تاسیس اولمشیدی، که ایرانلرک و ساساندن اولدینی اسفندن آکلا.

شیلپور. ملوک امویه زماننده عراق و ایران و ایسی بولنان مشهور حجاج بن یوسف طرفندن محمد بن قاسم ثقفی بر سر به ایله کوند. بله رک، ۹۳ تاریخ هجریسنده (دیبیل) اسکله سنه چقه ورق ایکی سنه صکره و وقت مرکزی بولمان (آلور) تهیی دخی ضبطه، پنجابه دخول، و ملتانی دخی فتح ایتشدر. او وقتدن بری سد ممالک اسلامیه دن اولور، خلفاء عباسیه زماننده مسافه تک بده دیتی - بده لری لمانده و دیگر ی عربلرک بنا کرده سی اولار منصوره ده یکی کوچک حکومت تشکیل ایتشدی، که بونلرک بیکجیسی سنند خطه سنند صارت ایدی. بشنجی قره هجی اوئلنده سلطان محمود غزنوی سنند خطه سنی ضبط ایدوب، بونک طرفندن والی نصب اولمان این سنارک سالاه سی سرور زمانه اکتساب استقلال ایتشدی. ۷۵۲ تاریخندن، این سنار حکومتدن صکره، هده ولدن (جادو) قومی مملکتی ضبط ایتمش؛ بونلرک ۱۵ حکمدار کلوب، ۹۲۷ ده بونلرک صکره، سنند خطه سی سالاه چنکیز خاندن اولتی اداسنده بولنان آرغوز و بده ترخان و سار تانار قونلرک ضبطنه کچمش؛ و نهابند دهلی حکمداری مشهور اکبر شاه سنندی ضبط

وملتان ایالتنه الحاق ایتشدی . بعده (داود پوترا)
 قبیلہ سی سندک شمال جہتندہ کسب استقلال ایدوب ،
 شکارپور شہرینی تاسیس ایتشدردی . جوق کچہ دن
 عم حضرت نبوی جناب عباس (رضہ) ک نسلندن
 اولق اداسندہ بولنان (کلہورا) قبیلہ سی داود پوترا
 قبیلہ سنہ غلبہ چالہرق ، بونلک رئیس یار محمد خان
 بلوجلردن سرانی قومنگ امدادیلہ ۱۱۱۳ دە شکار .
 پوری دخی ضبط ایتش ؛ ودھلی حکمداری اورنک
 زیب بوکا درجات ایالتنی ترکہ مجبور اولمش ایدی .
 بونک اوغلی نور محمد خان ملتانی دخی الخاق بلیشیدی .
 ۱۱۵۲ دە نادر شاہ دھلی بی ضبط ایتدیکی سرمدہ
 سنددی دخی استیلا ایدوب ، بونک دولتی طاغلقده
 مشارالیہ نور محمد خان قیدہار حاکمی شاہ احمد
 دورانی بہ عرض اطاعتہ مجبور اولغله ، شاہ نوازخان
 عنوانیلہ سنددہ قالمش ؛ و بونک وغلی غلام شاہ
 بمض محاربه لردن صکرہ ، ۱۱۸۲ دە حیدر
 آباد شہرینی تاسیس ، وپانخت اتخاذا ایتشدر .
 انکلیزل بونک زمانندہ سنددہ بمض تجارتخانہ ل
 تاسیس ایدوب ، بونک اوغلی سرفراز زمانندہ ترک
 ایتشدردی . بو اتنادہ بر طاقم فتنہ ل ظهور ایدوب ،
 نہایت ۱۱۹۸ دە بلوچیلرک سرانی قومنہ منسوب
 میرفتح علی خان سند ریاستنہ نائل اولہرق ، قندہار .
 دن تصدیق اولمشدی . آنجق بونک قبیلہ سی افرا -
 دندن ہر ری امیر عنوانیلہ بر طاقم درہ بکری ظہور
 ایدوب ، انکلیزل ، فرانسزلرک دخوانی منع ایچون ،
 بونلک چوقیلہ عقد تعاہدہ ایتشدردی . بمده کند .
 بلری داخل مملکتدہ اجرای مجارت ایدوب ، آنجق
 برلشمہ مک شرطیلہ امیرلرلہ معاہدہ ل عقد ایتشدر .
 نہایت ۱۲۵۴ دە انکلیزلر افغانستان محاربه سندن
 صکرہ (بکار) قلعہ سنی اشغال ، وسندک سائر طرفلرینہ
 ۵۰۰۰ عسکر ترک ، ویوک امیرک قندہار حکومتنہ
 مدیون بولندیغی وبرکی بقایاسنک تادبہ سنی عقد
 ایتدیکی معاہدہ بہ درج ایدوب ، امیر مشارالیہ بو
 دینی ایفا ایدہ مدیکچون ، بوہانہ ایلہ انکلیزلر ۱۲۵۹
 دە کراچی ، تہ ، سکر وروخری موقعلرینی استیلا
 ایتش ؛ و بونک اوزرینہ قیام ایدن بلوچیلر ۵۰۰۰
 تلفات ویرہرک ، مغلوب اولغله ، انکلیزلر حیدر آبادی
 ضبط ، وامیرینی ۲۰۰۰۰ تلفاتلہ مغلوب ایدہرک ،

بتون سنددی انکلیز ممالکتنہ الحاق ، وامرانی بمبای
 وکلکتہ بہ نقل ایتش ؛ و بر خبیلی مدت صکرہ حیدر -
 آباددہ اقامتلرینہ مساعدہ ایتشدر . بالکر خیرپور
 امیری انکلیزلرہ مماشاة ایتدیکیچون ، مملکتتنک
 مختاریت ادرہ سنی محافظہ ایتشدر .

سند { کشمیردہ بمبای تشکیل ایدن انہاردن
 (جلام) نہرینہ تابع رچای اولوب ،
 ۵۴۵۷ مترہ ارتفاعی اولان (جنسکر) طاغلق بمض
 بوزلی درہ لردن بالتشکل ابتدا غرب شمالی بہ و بمده
 جنوبہ طوغری آقارہ . مجراسی ۱۱۰ کیلومترہ
 طولندہ در .

سند { یاخود چوتہ — (Tehota Sindh)
 یعنی « کوچک سند » ہندستانک مالوہ
 خطہ سندہ کنک ابرماغنہ تابع جنہ نہر عظیمہ دو .
 کیلور بر چای اولوب ، خطہ مذکورہ نہانلہ ،
 راجپوتانہ حکومات ممتازہ صغیرہ سی واک زیادہ کوا .
 لیورن ایچندن شمال و شمال شرقی بہ طوغری آقارہ ،
 ۴۵۰ کیلومترہ لک جریاندن صکرہ ، صول کنارندن
 نہر مذکورہ دو کیلور .

سند { ایران شمراسندن وکاشان ساداتدن
 (اولوب ، شویت جملہ اشعارندندر :

انسان یک ہزار شود ازفتادکی
 ہر دانہ کہ خاک نشین کشت خرمنیست

سند ابل { چین مملکتنک شہری اولدینغی
 (یاقوت حموی بیان ایدیور .
 سند اد { بصرہ ایلہ حیرہ آرمہ سندہ سطل العرب
 (قولارندن بر نہر اولوب ، اوزرندکی
 مصنع قصریلہ مشہور ایدی .

سند افور { ہندستانک شرق طرفلرندہ بر
 (شہر اولدینغی جغرافیوں عرب
 آثارندہ محرردر .

سند افولات { بحر محیط چینیدہ و چینک
 (خاقو) اسکہ سندن ۱۰
 مسافدہ واقع بر آطہ اولدینغی شریف ادریسی جقرا -
 فیاستندہ بیان ایدیور .

سند امنکلم { ستاندہ (مدراس) یالتنک
 (سالم) سنجاغندہ و سالمک ۳۴ کیلومترہ جنوب غرب -
 بیستندہ بر قبضہ اولوب ، ۶۸۵ می مسلم اولق اوزرہ ،
 ۱۲۵۷۵ اہالیسی ودمیر خانہ لری واردر .

سندان } (باخود سنداپون) هندستانك سند
خطه‌سند و دبيل ايله منصوره دن
اون كونك مسافه ده واقع برقصه اولديغي جغرافيون
عرب آتارنده مسطور اولوب، شمدي خراب اولسه
كر كدر .

سندايي } (Sendai) جاپونيه ده (نيون)
جزيره كبيره سنك (ريقوزن)
ايالتنده و (توكيو) نك ۳۱۰ كيلومتره شمال شرقيسنده
(هيروسه غاوه) نهري اوزرنده اوله رق منصبندن
۱۵ كيلومتره يوقارنده سنجاق مركزي بر شهر اولوب،
۷۷۵۳۵ اهالي، دمير بولي و بئك ايشلك تجارتي
واردر .

— ينه جاپونيه نك (كيوسو) جزيره سنده
(ساجومه) ايالتنده و (قاغوسيه) نك ۳۰ كيلومتره
شمال غربي سنده بواسمه بر قصبه بولنوب، (قاواس
غاوه) نهري اوزرنده و بونك منصبندن ۲۲ كيلومتره
يوقارنده واقع و ۱۴۴۵۰۰ اهالي جامعدر .

سندباد حكيم } هندستان شعرا سنندن او .
لوب، ۷۷۶ تاريخنده
اشعاريني جمع ايله شاه محمود بهمني نامنه بر ديوان
ترتيب ايتشدر .

سندر } (ابو عبدالله) صحابه دن اولوب ،
{ (زبايع الحذامي) نك كوله سي اولديغي
حالده، بر جاريه سني اوپديكيچون، بونك طرفندن
خادم ابدلمش؛ و نزد حضرت نبوي به كيده رك، شكاي
ايتديكنده، اعتاق بيورلمشيدى . برينه توصيه
بيورلمشي طلب ايتمي اوزرينه، «سني هر مسئله
توصيه ايدر» تبشير نبوي سنه مظهر اولمله، حضرت
ابا بكر و حضرت عمر (رضهما) طرفندن توقيير بيورلمش؛
و كندى آرزوسي اوزرينه مصره كوندريله رك، عمرو
بن العاص طرفندن بر خانه و بر خيلي اراضي و برلمش؛
و اوراده وفات ايتشدر . بمض احاديث شريفه نك
راوييدر .

سندرجانه } (Sendourdjana) هندستانك
{ (برار) خطه سنده شرق ايالتنك
(اسراواتي) سجاغنده و اسراواتينك ۸۵ كيلومتره شمال
شرقي سنده بر قصبه اولوب، ۷۸۰ ي مسلم اولق
اوزره ۸۵۰۰ اهالي سي واردر .

سنديه } (Sindiah ياخود Sindia) هند
{ ستان راجه لرندن اولوب، بهادر لقبيله

ملقبره . دهلي حكومتندن بالاستفاده، لاهور
ايله كنديش و كنك ايرماقيله (كبي) كورفزي
آره سنده واسمجه بر دولت تشكيل ايتشدي، كه
۱۰۲۰۰۰ مربع كيلومتره دن عبارت اولوب، ۴
مليون اهالي سي وار ايدى . كنديسي انكيزله
قارشي طوره بيلديسه ده، اوغلي (دولت سنده)
۱۸۰۳ ده مغلوب اولمله، انكيزلك تحت اطافته
كيرمسي مننج بر معاهده امضاسنه مجبور اولمشدر .
اليوم مختاريت اداره سني محافظه ايدن مملكتي دخي
(سندبه) و مركزي اسميله (كوالپور) ديتلكده در .
[«كوالپور» ماده سنه مراجعت .]

سنسو نتيك } (Sensuntepec) آمريقاي
وسطيك سالوادور جه و در .
يتنده (قاباناس) ايالتك مركزي بر قصبه اولوب،
سان سالوادورك ۶۰ كيلومتره شرق شماليسنده واقع
و ۶۲۷۰ اهالي بي جامعدر . يوره و فرطونه لري نك
شدتليدر .

سنغال } (Sénégal) آفرىقاي غربيده بيوك
{ بر ايرماقندر، كه سودان غربي نك
(بامباره) خطه سنده واقع (بافولابه) قصبه سنده
برلشن (بافينغ) يهني «قره چاي» ايله باخوي يهني
«آق چاي» دن تركب ايدره رك، غرب شمالي يه، بده
غربه و نهايت غرب جنوبي يه طوغري جريانه، (سنت
لوي) نك ۱۸ كيلومتره آشاغي سنده بحر محيط اطلا
سي يه دو كيلور . مذكور ايكي نهر دن (بافينغ) (فوتا-
جالور) مملكتي طاغلرندن و ۵۳° ۳۰' ۱۰ عرض
شمالي ايله ۲۸' ۱۴° طول غربيده نبعاله، شرقه
وبده شرق شمالي يه طوغري آقه برق، و صاغ و صولدن
بر چوق جايلر آله رق، باخوي ايله برلشمزدن اول
۴۵۰ متره وسعتي واردر . باخوي ايسه شرقدن
و نيچر حوضه سني آبران طاغلر دن كلوب، بر طاق طار
بوغازلر دن يكر، و صاغ و صولدن بر قاچ نهر ك صوبي
آله رق، مجراسنده بعض شلاله لر تشكيل و شيان
تصوير اراضي خاليه دن سرور ايدر . بافينغ ايله
برلشمزدن وسعتي يالكز ۲۵۰ متره در . بو
ايكي نهر ك اجتماعندن تشكيل ايتدك دن صكره،
سنغال نهري منصبنه قدر يالكز ايكي نهر ك صوبي
آير، كه بونلك برنجيسي صاغدن كلن (قولو) چاي
اولوب، (قاآرتنه) خطه سنك صولريني جمع ايدر؛

ایکھنچی ایسہ (فوناجلون) مملکتک غرب جہتندہ کی طاغاردن نیمانہ، شمالہ طومری ۳۵۰ کیلومترمہ لک جریاندن صکرہ سولدن سنغالہ دوکیلور . مجراسنک آشافیکی ۱۴۰ کیلومترمہ لک محلی کوچک قایقلمک سیرینہ صالحدر . سنغال ایرمانخی فرانسه جہایہ سی لٹندہ بولنان بر طاقم برلردن بچدکدن صکرہ ، (مدینہ) و (باقل) قصبہ لرینہ واصل اولجہ یہ قدر جریان ایندیکی یرل طارضہ لی اولوب، مجراسنک ایکی طرفندہ ۱۰۰ و ۱۵۰ مترہ یوکسک تیلر بولنور . بوتپہ لک اتکاری نہرک طوغری آقمہ سنہ مانع اولوب، مجراسنی بک طولاشیقلی بر صورتہ قورل ؛ بر طاقم سرعتلی جریانلر وشلالہ ل تشکیل ایدرل . بوشلالہ لک ایکیوکی اولان (غوبینہ) شلالہ سنک ارتقاعی ۱۶ واکی ۵۰۰ مترہ در . (مدینہ) نک اوست طرفندہ کی شلالہ دخی او قدر یوکسک ایسہ دہ، کنیشلی آردر . (باقل) دن آشاغی مجراسنک میلانی بک آر اولقلہ، فیضانندہ صولری اووہ یہ باییلوب، اراضی اسقا، وقایمق کبی بر چامور ترک ایدر، کہ طوبراغک قوہ انباتیہ سی تزیید وتقویہ ایلر . بوتسم اسقلندہ بر چوق نابعلری وار ایسہ دہ، یالکز یاغفور موسملرنده سبیل کبی آقوب، قوراقق زمانلرنده صولری بک آردر . بونلرک چوغی بیوک قیالہ وانشجارلہ مستور آطہ جقلمہ چارہ رقی ایندک لرندن، مجرالینک منظرہ سی بک کوزلدر . سنٹ لوییدن باقلہ کیدن دیربول خطبک بوچارلرک اوزرلرنده بر چوق کوپرسی وار در . مجرائک صول طرفی دہا آچق اولوب، نہرک فیضانندہ صولر باشلیجہ او طرفہ باییلیر . بو جہت زنجیلرہ و مجرائک صاغ طرفی ایسہ عرب و بربر اہلی ایلہ مسکوندر . مجرائک کنارلری اکثر محلرنده عتاب و آقاہیا آعاجلریلہ مستوردر . آسریقا عساخلریلہ مشابہ رنوع جسم عساخلریلہ صوقوشلری چوقدر . فیضان میاہ زمانندہ واپورلر وکیلر باقل نصیہ سنہ قدر چیقارسہ دہ، قوراقق زمانندہ نہرک تاغندہ کی قیالر سیر سفاشہ مانع اولبور . بر چوق برلرنده صولر باییلوب، بر طاقم کوللر تشکیل ایدر . حوضہ سنندہ یاغفورل موسمی مایسیدن ایلولہ قدر دوام ایندیکندن، بو موسمہ نہر فیضانندہ اولوب، منصبندہ کی قوم سدینک ایکی طرفندن بوللر آچقلہ، وچ مترہ یہ قدر صو چکن کبیلر قولای کبیرسہ دہ،

تشرین اولدن نیسانہ قدر سورن قوراقق موسمندہ نہرک صوبی آرلدیگی کبی، دکبک فرطونہ لری دخی چوق اولقلہ، طالقہ لری قوملری بیغدیردیفندن، و مجرائک ایچندہ کی قیالر میدانہ چیقدیفندن، سیر . سفاش ممکن اولہ ماز . مجراسنہ قریب نہر ایکی قولہ آریلوب، ایکسینک آره سنندہ بر آطہ تشکیل ایدور، کہ فرانسه مجبرینک مرکزی اولان (سنٹ لوی) شہری بو آطہ مک اوزرندہ در . منصبک اوک طرفندہ دخی نہرک دوکدیکی قوملر سرور زمانلہ طار واوزون بر آطہ تشکیل ایتشدر، کہ منصبک اوکنندہ بر تختہ بردہ کبی طوروب، نہر بونک ایکی طرفندن دکبہ دوکیلور . سنغالک مجراسی تقریباً ۱۷۰۰ کیلومترمہ طولندہ در . (سنغال) اسمی (صنہاجہ) اسمندن غلط اولوب، فرانسزلر اورایہ ایلک ورودلرنده صنہاجہ برلرندن بر قبیلہ لی نہرک صاغ سواحلدہ ساکن بولقلہ، نہرہ بو اسمی ویرمشلردر .

سنغال } یاخود سنغامبیا (Sénégal, Sène-
gambie) آریقای غریبہ ہمسای

اولان ایرماغک حوضہ سیلہ جواریلرنده کی یرلی حاوی بیوک بر مملکت اولوب، نفس سنغال ایلہ بونکہ برابر فرانسه تصرفی ویا جہایہ سی آئندہ بولنان سکودان فرانسوی، «جنوبی نہرل»، «آلتون ساحلی»، «فیل دیشی ساحلی» وبتین کورفزی مستمکانندن سرکبدر . سنغامبیا اسمی دہا عام یعنی (سنغال) یلہ (غامبیہ) حوضہ لرینی شامل . سنغال اسمی یالکز زنجی نہرک حوضہ سنک آشاغی قسمندن عبارتدر . ہر حالندہ ممالک مذکورہ بک واسع اولوب، آره لرنده انکلتزہ ویورتکبزہ تابع بر طاقم سواحل ایلہ داخلندہ بعض ممالک مستقلہ بولندقلرندن، جملہ سنک بر ان تعریفی مشکلی اولقلہ، شوراجقندہ یالکز نفس سنغالندن بحث ایدہ چکز .

موقعی، حدود و مساحہ سی . — نفس سنغال یاخود سنغامبیا مملکتی بحر محیط اطلسی ساحلدہ ۵۵° ۴۶' ۲۰" عرض شمالیدہ واقع «آنی رون» ایلہ ۲۰° ۲۰' عرض شمالیدہ کاش (روفسو) بروی آره . سنندہ متمد اولوب، شرقہ یعنی آفریقانک ایچنہ طوغری حدودی معین دکلسہ دہ، فرانسه مک جہایہ سی آز چوق طانیان زنجی و عرب و بربر افوامی مستثنی اولدیگی حالندہ، اصل فرانسه حکومتہ تابع اولان

سنغال مملکتی ۱۶° طول غربی خطه و بالکنز سنغال
 نہری مجرا سندنہ بر آر دھا ایلری بہ یعنی (باقل)
 قصبہ سنہ قدر ممتد اولور . غرباً ببحر محیط آطلاسی
 اچنندہ اک زیادہ اوزانان نقطہ سی (یشیل برون)
 اولوب ، ۲۰° طول غربی خطنہ تقرب ایدور .
 شمالدن جنوبہ ممتد بر مستطیل تشکیل ایدن بوملاکتک
 اچنندہ (غامبیہ) نہرینک منصیلہ مجراسنک قسم اعظمی
 انکترہ بہ تابع اولوب ، فرانسه معجری اچنندہ بر
 انکیز معجری بولنیور . بتونک مساحتہ سطحیہ سی
 ۱۵۸۰۰۰ مربع کیلومترہ اولوب ، بونک تقریباً
 ۸۰۰۰ کیلومترہ لکی مذکور انکیز معجری نہ ٹاڈرد .
 حال طبیعیہ سی ، جبال و انہاری . — یوقاریدہ
 حدودی بیان اولنان نفس سنغال دوز و آر عارضہ لی
 بریر اولوب ، سنغال نہرینک شمالندہ عرب و بربر
 قبائلنک طولاشدیفنی برلردہ ۱۵۰ مترہ دن زیادہ
 ارتفاعی اولہ جق تپلر بولندیفنی کچی ، مجرای نہرک
 جنوبندہ بولنان زنجستان دخی بوندن دھا آلجق
 اولوب ، طاغلر دھا ایلریدہ یعنی حدود مذکورہ نک
 خارجندہ بولنان و سنغال نہرینک منابہ یعنی حاوی
 اولان (فوناجالون) و (باہوق) جہتلرندہ بولنیور .
 مع ہذا سنغالی اراضیہ سی بستون اووہ اولوب ،
 بر طاقم تپلری حاوی متموج بر حالہ بولنیور . انہار
 ری مادہ آخندہ بیان اولنان و مملکتہ بواسی ویرن
 سنغال ایرماغلیہ قسم جو ویسندہ کاش (غامبیہ) نہریدرہ
 غامبیہ مجراسنک قسم اعظمیہ منصبی انکترہ بہ تابع
 آریجہ بر معجری تشکیل ایدیکندن ، بونک بالکنز
 منابہلہ مجراسنک یوقاری قسمی فرانسیہ بہ تابع اولان
 سنغال مملکتندہ بولنیور .

سواحل و جزایری . — سواحلی عمومیت اوزرہ
 آلجق و اکثر محللرندہ بطاقل حالندہ اولوب ، بالکنز
 ۱۵° عرض شمالی خطی آئندہ کسب ارتفاع ایدرہ رک ،
 یشیل برون اسمیلہ ۴۰ مترہ ارتفاعندہ بر برون تشکیل
 ایدبور ، کہ بتون آفریقا قطعہ سنک اک غربی نقطہ سی
 اولوب ، قرہ بہ اوج کیلومترہ کنیشلکنندہ بر برزخہ
 مربوط مٹاک الشکل بر شبہ جزیرہ تشکیل ایدبور .
 اشجارلہ و جسامتلی مشہور اولان (باؤباب) آتاجلریلہ
 مستور اولان برونک جنوبندہ (غورہ) اسمیلہ
 ۸۰۰ مترہ اوزون و ۳۰۰ مترہ کنیش قیالی بر آطہ

بولنیور ، کہ ۲۵۰۰ اہالی بی حاوی بر قصبہ واسکاسی
 واردر .

انہام و ہواسی ، محصولات و حیوانات و معادن .
 — سنغالیہ ایک موسم حکم سوروب ، بری کانون .
 اول ابتدا سندن مایس نہایتنہ ، ودیکری جزیران
 ابتدا سندن تشرین ثانی نہایتنہ دک دوام ایدر . برنجی
 موسمہ اصلاً یاغور یاغموب ، سنغال نہرینک
 صولری دخی پک آزالیر . بو موسمہ کیجہ لری میزان
 الحرارہ ۱۰ درجہ بہ قدر ایترسدہ ، اوکلہ بہ طوغری
 ۲۳ و صحرای کبیر و سودان صحیافلرندن کچن شرق
 روزکاری اسدیکندہ ، ۴۰ درجہ بہ قدر جیقار . بو
 تحول صحتہ مک مضر در . یاغور لر موسمندہ و علی .
 الخصوص ایلک درت آئندہ پک چوق یاغور یاغوب ،
 میزان الحرارہ ۲۷ ایلہ ۳۰ درجہ لری آر . سندنہ
 بولنیورسدہ ، موسمک اواخرندہ طوزغون صولرک
 کثرتندن مہلک صیتملر ظہور ایدر .

طوریغی پک منبت ایسہدہ ، یقین وقتلرہ کلنجہ بہ
 قدر عدم امنیت واقوام و قبائل آرہ لرنده کی نفاق
 و تفرقہ اہالینک زراعتلہ اشتغالنہ مانع اولوب ، زراعت
 دخی اصول قدیمہ اوزرہ اجرا اولندیفندن ، اراضینک
 قوہ انباتیہ سندن بحق استفادہ اولہ مامقدہ در .
 مع ہذا کوندن کونہ کرک ضرورتاچہ و کرک غرس
 اشجارحہ ترقی کورلکندہ در . سنغال نہری اوراک
 نیلی حکمندہ اولوب ، ضرورتاچہ منابہ الحیاتی اولغہ ،
 اک چوق محصولاتی نہر مذکورک مجراسی اطرافندہ
 بولنوب صولنہ بیان برلردر . آدر وہ بہ اخراج اولنان
 و باشلیجہ منابع ثروتی عد اولنان محصولاتی کوزل بر
 یاغ ویرن بر نوع حبوبات ایلہ ، برنوع آفاسیہ آتاجندن
 چیقان ضغف و کراستہ و سرانفوزلقندہ مستعمل اشخاب
 متنوہہ ایلہ بو یاچیلقدہ و اجزاجیلقدہ مستعمل نباتات
 متنوہہ در . داری دخی کایتلہ حاصل اولوب ، یاغی
 چیقاریلیر . حیوانات اہلیہ سی آت ، اشک ، صیغیر ،
 دوہ ، قیون و کچیدن عبارت اولوب ، اک جوغی عرب
 ہشیرتلیرنک اندہ بولنیور . آتلیری کوچک ایسہدہ ،
 عرب جنسنہ منسوبدر . قیونلرنک بیاقیسی سیاہ
 و قیصہ ایسہدہ ، پک اینجہ و عوشا قدر . حیوانات
 و حشیدہ می آرسلان ، زرافہ ، کیک ، صو آفیری ،
 فیل ، میمون و ایکی نوع تمساختن عبارتدر . طپوردن

صنایع و تجارتی . — صنایع محلیه بک کری اولوب، بز و سائر بعض بموق منسوجاتله قیومجیلغه، دمیرجیلکه و سائر احتیاجات بیتیه به متعلق اوفق تفکک صنعتلردن عبارتدر . آورو بایله تجارتی خیلی ایشلک اولوب، سنوی اخراجاتی ۳۶ ملیون فراتقدن زیاده وادخالاً؛ ۹۶ ملیون راده سنده در .

اصول اداره سی، تقسیمات ملکیه سی . — فرانسه . نیک آفریقای غریبه واقع و « سنغال ایله ملقاتی » نامیه معروف مستملکاتی نفس سنغال ایله « جنوبی نهرلر » و سودان فرانسوی اسمبلرله اوج دائره به منقسم اولوب، نفس سنغال فرانسه جمهوریتی طرفندن کوندربلن بر والی ایله بر مجلس اداره و بر مجلس منتخب طرفندن اداره اوانور؛ و یارس مجلس مبعوثانته بر معوث کوندرمک حقنی حائز در . مملکت قضایاره و قضایر ناحیه لره منقسم اولوب، قضایرک اکثری عسکری موقع قوماندانلری طرفندن اداره اوانور . بر آلائی ژاندارمه، برلی عسکردن مرکب یکی طایفه بوریلر بر بلوک سپاهی عسکری و ایکی بطاریه طوب ایله ریفلو والینک قوماندیه سی تحتنده بولنوب، صرف ملکیه ایشلرله اوغراشیر بر داخلیه مدیری دخی وارد در . فرانسز اهالیسی بولنان قصبه اراک بلدییه دائره لری و محاکم نظامیه سی دخی وارد در . حکومت بر قاج مکتب کشاد ایدوب، بر ایلیک چو جقلرنی دخی بومکتبلره جلب ایتمک چاییشورسده، علماء اسلامک احتیادیه قارشی کلنه میوب، داخل مملکته اسلامیت کیتدیجک ترقی ایتمک در . مسلمانلرک کندیلرینه مخصوص مکتب و مدرسه لری و محاکم شرعیه لری وارد در .

احوال تاریخیه سی . — آفریقا نیک او جهته کی سواحلنده تا ۱۳۶۴ تاریخ میلادیسندن بعض نور . مانده لی بجز یون یناشوب، بر طاقم اسکله لر طوتمشدر . دیسه ده، بومه فرانسه اورالیننی اهمال ایدوب، بو برلرده پورتکبزلر و بومه اسپانیولر، فلنکیلیر وانکیلیز او سواحلده بر طاقم مستملکات ایدتمشدر دی . نهایت فرانسزلر دخی اورایه یناشوب، ۱۶۲۶ ده بر طاقم (دیپ) لی تجارلر بعض اسکله لره مالک اولمشدر ایدی . ۱۶۶۴ ده بونلر مذکور اسکله لری بر مستعمرات شرکتنه، و مؤخرأ بو شرکت « سنغال شرکتی » عنوانیه تشکیل ایدن دیگر بر شرکت صامش؛

بایغان و دوه قوشنی و حشراندن بیانی آری ایله بر نوع بیاض قریبجه و چکرکه و سیوری سیدک چوقدر . اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهب لری . — سنغالک اهالیسی اراضیسک و معتبله متناس اولوب، آنجق ۱۶۰۰۰۰ راده لرنده در . بونلر اوج جنسیتیه منسوب اولوب، بریحیسی (ماندنغ) جنسیدر، که عرق زنجی به منسوب اولوب، مملکتک اهالی قدییه سی اولدقلری حالده، بر قاج قوم و قبیله به منقسم اولوب، سنغالده و سودان غربتک سائر طرفلره ساکندرلر . ایکسیمی (فولا) یاخود (بول) و دها طوغریسی (فلاح) قومیدر، که سودان شرقیدن و بلکه حبش و توبه جهتلردن غربیه طوغری یا بلش بیوک بر قوم اولوب، سودانک هر طرفنده منتشر بولنیورلر . بونلر سیاهه قریب ۳۰۰ و قرمزیه مائل بر رنگده اولوب، سیماجه عرق قاققاسیدن هیچ فرقلری بوقدر . ذکاء لری و هر نوع صنایع و مدیتیه استعمال لری دخی برکال اولوب، بونلر آفریقای وسطی و غربیه و ازان جهه سنغالده دین اسلامی نشر اتمشدر در . بونلرک بعضلری عشیرت حالده یا شایوب، چه غنی زنجیلرله احتیلاط ایدرک مختلف اقوام و قائل تشکیل اتمشدر در . اوچچیمیسه سنغال مجراسمک شمالنده و تا مراکش حدو بنه قدر بتون او صحاریده منتشر اولان عربلردر، که عشایر حالده یا شایوب، بعض برر قبائله دخی ممز و حدردلر . فولالره عربلر دین اسلامه متدین اولدقلری کبی، ماندینغ اقوام ریجیه . سنکده چوغنی و قبیله دین اسلامی قبول ایدوب، بک آزلی شرک و جهالته قالمشدر در . بو وجهه سنغالده دین عمومی اسلامدر . آرو بیا مهاجرلری تجارت و عسکردن عبارت اولوب، جمله سی اوج سیک کشی به بالغ اولماز . سنغالک مرکز اداره سی اولان (سنت لویی) دن صکره فرانسزلرک باشلیجه مراکز تجارتی یشیل رونده واقع (دقار) و (روفیسق) ایله قارشیلر . ندکی آطه ده کاش (غوره) قصبه لیدر . سنت لوییدن داقاره قدر بر مدیر بول خطی تمید اولمشدر . سنغال نهری اوزرنده واقع داقاه، سالاده و مانام قصبه . لرنده ایسه آرو بیا لیر آردر . بو قاریده تعریف اولمان حدودک خارجنده و مع هذا فرانسزلرک نفوذی آتنده بولنان (باقل) و (مدینه) ایسه دها جمیتلی و دها تجارتکاه برلدر .

۱۶۷۷ و ۷۸ ده فرانسرل غوره جزیره سیه
 یشیل برونی فلنکلردن حرباً آمله، مملکت مذکور
 بر قومپانیه دن دیکرنه کچرک، هر قومپانیه بر
 مقدار توسیعنه چالشمش ایدی . ۱۸۰۰ تاریخنده
 انگلزلر سنه لك بمض برلرینی ضبط ایدوب، ۱۸۱۷
 ده اعاده مجبور اولشلردر. آتیقی شرکتلر مملکتک
 ایچ طرفلرنده اساسیش وانضباطی محافظیه مقتدر
 اوله مدقلرندن ، ۱۸۵۴ ده فرانسه دولتی سنغالی
 کندی اداره سنه آلهرق ، بر جنلك قوماند سیه بر
 مفرزه عسکریه سوق اتمش؛ و او وقتدن بری سنه ل
 معجری ایجری به طوغری توسع حکم ونفوذ یتکده
 بولنشدر . فرانسرل اوردن آدروواجه مجهول اولان
 سودان غریبه بر چوق کشفیات ونحریات جغرافیه
 اجرا ایتلردر .

سنغامبیا (Sénégambe) } ماده آفبه
 } مراجعت بیوریه .

سنغر } « سنقر » ماده سنه مراجعت
 } بیوریه [

سنغورلی } آقره ولایتک یوزفاد سنجاغنده
 } (و یوزفادک ۶۰ کیلومتره غرب
 شمالیسنده اولهرق قزیل ایرماق مجراسنک ۴۰ کیلو-
 متره شرق جنوبیسنده و مذکور ایرماغه نابع دلجه
 ایرماغه دوکین بر چایت اوزرنده قضا سرکزی ر
 قضبه اولوب، یانکر ۱۵۰۰ قری ارمی و سازه
 وقصوری مسلم اولقی اورده ، ۵۲۱۰ اهالیسی ،
 ۵ جامع شرقی، ۳ مدرسه سی، ۴ کایه سایی، بهر پنجشنبه
 کوئی اجتماع ایدر ناردی و یارن حیوانات باردی ،
 اطرافنده کوزل باغ و باغچه لرله مشهور مسولری
 واردر . — سنغورلی قضای یوزفاد سنجاغنک شمال
 غربی قسمندن عبارت اولوب، شرقاً و شرق جنوبی
 جهتمدن نفس یوزفا- قضا سله، غرباً و غرب جنوبی
 و شمال جهتلرندن قیر شهر سنجاغیله، شمالاً قسطمونی
 ولایتک کنفری سنجاغیله . شمال شرقی جهتمدن دخی
 چوروم قضا سیه محدوددر . شرق جنوبی و جنوباً
 و غرباً و غرب شمالی جهتلرندن دلجه ایرماق مجراسی
 قضا ناک حدودی تشکیل ایتکله، میاه چاره سی بو
 نهره منصب اولور . قزیل ایرماق دخی قضا ناک حدود
 شمالیه سی تشکیل ایدبور . بو یکی نهردن بشقه
 قضا ده آقان چایرلرک کیلوی سرکر قضا دن کچی

اولوب، دیکرلری دره وسیل حکمنده در . اراضیی
 عارضه لی اولوب، قسم شمالیسی اورمانلرله مستورددر
 بو اورمانلرک آغاجلری باشلیجه میشه و چامدن هارت
 اولوب، خبلی کراسنه و محروقات قطع اولنور . سلمانلی
 ناحیه سیله برابر ۱۷۱ قریه دن مرکب اولوب، ۲۰۰۰
 قدری ارمی و سازه اولهرق خرسیتیان و قصوری
 کاملاً مسلم اولقی اوزره، ۲۹۲۰۸ اهالیسی واردر
 اراضیسی تقریباً ۹۰۰۰۰۰۰ دونمدن عبارت اولوب،
 ۳۵۰۰۰۰۰ دونمی مزروع ؛ ۳۲۵۰۰۰۰۰ دونمی
 سرا و قصوری اورمان و اراضی خالیه در . طوغرای
 اولدجه منبت اولوب، محصولاتی بقدای، آرپه ،
 یولاف، مصر، داری، بورچاق، نخود، سرچک
 و سائر حبوباتله الما، آرمود، زردالی، اوزوم، اریک،
 آیوه و سائر میوه لر دن و خبلی مقدار یاموقدن عبا .
 رندر . سننوی تقریباً ۵۳۰۰۰۰ کیله بقدای
 و ۲۶۰۰۰۰۰ کیله آرپه حاصل اولور . حیوانات
 اهلیه سی ۶۴۹۰۲ قیون، ۲۹۷۲۳ غادی کچی،
 ۵۴۸۳۱ هفتیک کچیس، ۱۸۲۴۴ صیغیر، ۱۸۲۲
 مانده ، ۴۹۵۸ مرکب، ۱۳۲۹ آت، ۸۰ استر
 و ۵۵۱ دوه دن عبارتندر . ممولات صنایعیه سی کلیم،
 سجاده، عبا و یاموقدن بزایله لوازم ضروریه به متعلق
 شیلره منحصردر . درون قضا ده ۱۵۶ جامع، ۱۷۱
 مکتب، ۳ کتخانه، ۴ مدرسه، ۳ کلیسا، ۳ خرسیتیان
 مکتبی، ۴ کارکیر اولقی اوزره ۱۴ کوبری،
 ۳۱۰ چشمه، ۱ حمام، ۳ خان، ۸ فروق، ۱۹۴
 دکان و سازه موجوددر . داخل قضا ده واقع نفس
 کوئی قدیم (ناوبوم) ک و بوزار کوئی دخی (پتروم)
 شهر قدیمک موقعلرنده واقع اولمغه، بونلرک طرفده
 و سائر بمض محللرده دخی برچوق آثار عتیقه و بمض
 خرابلر بولنور .

سنغوره } (Sengora) ملاقه شبه جزیره .
 } سنده سیام دولته تابع برکوچک
 حکومت و سرکزی اولان بر قضبه اولوب، حکومت
 مذکور ۷° ایله ۸° عرض شمالی آره سننده و شبه
 جزیره مذکور ناک ساحل شرقیسنده ۵۰ کیلومتره
 ایجری به قدر ممتد اولدیغی حالده، شمالاً (تالونغ)،
 غرباً (کده)، جنوباً دخی بانانی حکومت صغیره .
 سیله محدوددر . دیزدن ایکی آلچی آله ایله آبرلش
 بیوک برکولی و بوکوله دوکیلور بر قاج نهری واردر .

اهالیسی سیاملی ، ملائی و چینلیدن مرکب اولوب ،
ملایلر مشدر .
سنغوبه } (زامب) ابرماغنه تابع و بونک مجرا-
(Sengoué) آفریقای جنوبیده
سنک وسطرینه دوکیلور بر نهر اولوب ، (مانبله)
فونک مملکتنده اووه لق بر محله اولورق ، 18°
 $30'$ عرض جنوبی ابله $26^{\circ} 50'$ طول شرقیده
نبله ، شمال غربی به طوغری جریان و بر طاقم چایلر
اخذ ایده رک ، 17° عرض جنوبیده (زامب) دوکیلور .
مجراسی هنوز مجهولدر .

سنقده } (Seneca) ممالک مجتعه نك (نیوبورق)
{ جمهوریتند بر کول بر نهر اولوب ،
کول جمهوریت مذکورده نك شمال غربی جهتده
وفضله میاهلری اوتاربو کولنه دوکیلن کوللر آره .
سندده واقمدره مذکور کوللرک ایوکلرندن او .
لوب ، 166 مربع کیلومتره مساحه سطحیه سی واردره
بعض جدوللر واسطه سیله (اربه) کولبله اختلاط
ایدوب ، کرک بو جدوللرده و کرک کولک ایچنده
واپورلر ایشلر . — سنقه نهری ایسه (قایوغه)
کولک آباغی حکمنده اولوب ، دها بر طاقم کوللرک
آیاقلریله برلشدکن صکره ، اوتاربو کولنه دوکیلور .
مجراسی 100 کیلومتره طولنده اولوب ، سیر سفاشه
صالحدر .

سنقه فالس } (Seneca Falls) ممالک
{ مجتعه نك نیوبورق جمهوریتند
(اوسوغو) نك 61 کیلومتره جنوب غربیسنده
اولورق (سنقه) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب ،
 6805 ایلی و مذکور نهرک شلاله سیله چویریلر
زراعت ماکینه لرلیله طلومه ، یوک منسوجات وسائر
فابریقه لری واردر .

سنک } (Sénèque) بو اسمله اسکی روما-
{ لیلرده بابا اوغل ایکی ذات کلمتدر :
برنجیسی خطبه ایراندنی اقتدار وهارنیله مشهور
اولوب ، میلاددن 58 سنه اول اسپانیانک وردو
(یعنی قرطبه) شهرنده طوغمش ؛ ورومانه کلوب ،
برخیلی وقت ادبیات تدریسبله وقت کچریدکن
صکره 32 تاریخ میلادیسندنه وفات ایشدر .
فوق العاده قوه حافظه سیله مشهوردر . بعض
خطیبلرک ایراد ایش اولدقلری نطقلری بر صکره
ایشیتکلله ، حفظ ایدوب ، ضبط و تحریر ایده رک ، بر
مجموعه وجوده کتیرمشدر ، که بعض اقسامی موجود

سنقفلدر } (Senfelder) لیطوغرافیاینی طاش
{ طباعتنک موجدی اولوب ، 1771
ده جهستانک براغه شهرنده طوغمش ، و 1834 ده
وفات ایشدر . بر آفتورک اوغلی اولوب ، کندیبی ده
ابتدا بو صنعته سلوک ایش ایسه ده ، موفق اوله-
مدیفندن ، محررلکه قرار ویره رک ، 1792 و 1893 ده
ایکی نیاترو اوپونی یازوب ، مونیخده اوشانمش
ایسه ده ، بو اثرلری رغبت عمومیه به مظهر اوله-
مدیفیچور ، موسیقی نوطلری استنساخیله کچینمکه
مجبور اولوب ، بونلری حک ایچون ، باقیر لوحه لری
یرینه ، اداره به رعایه طاش قوللامش ؛ و بو سببله
لیطوغرافیا حقنده ابتدائی بر فکر حاصل ایدوب ،
بر چوق موانع و مشکلاته دوچار اولدقن صکره ،
 1796 ده مونیخده قرال سرائنک موسیقی مدبری
(غلابستر) ابله عقد شرکت ایده رک ، تجارخی اجرایه
باشلامش ؛ و بو صنعتی آروپانک باشلجه شهرلنده
نشر و اعلان ایچون ، بر مدت سیاحت ابتدکن صکره ،
 1810 ده مونیخده حکومتک لیطوغرافیا سی مدیرینه
نصب اولمش ؛ و وفاتنه دک بو مأموریتده بولمشدر .
{ لیطوغرافیا صنعتی » عنوانله 1819 ده مونیخده
بر کتاب دخی نشر ایشدی .

سنسفر } (باخود سنسفر) (مظفر الدین —)
{ فارسده حکومت سورن اتابکان
ملوکک برنجیسی و بو دولنک مؤسس اولوب ، (مو-
دود بن سلفر) ک اوغلیدر . جدی و پدیری و کندیبی
دخی اتابک عنوانبله سلاجقه نك خدمتده بولنوب ،
سلطان مسعود سلجوقی زماننده و 43 ه تاریخنده فارس
حاکمی اولمله . شیرازی مرکز اتخاذ ایش ؛ و بده
سلجوقیلرک ضعفبله بعض احوالندن بالاستفاده ، اعلان

اولوب، رومالرك او وقتكى اخلاق و عادتلىرى
تصویر ايتكە، شايان اهميتدر .

— ايكنچىسى برنجينك اوغلى اولوب، ۳ تاريخ
ميلاديسنده قوردوده طوغمشدر . ابتدا يدرندن
ادبيات و فصاحتى اوكرنوب، آوقات اولمش ايسهده،
بده بوصفتى تركه، فلسفه به سلوك ايتش؛ وكندى
فلسفه سنى تدریس ايجون بر مکتب مخصوص آچمش
ايدى. قابولنهك وفاتندن صكره، امور حكومه
قاريشوب، بعض مناصب عاليه به نائل اولمش؛ وفلوك
زماننده جرمابقوسك قىزى و ايمراطورك يكنى
اولان (بوليه) ايله بعض مناسبات جنايتكارانهده
بولنديقى (مسالينه) طرفندن ادعا اولنهورق، ۴۱
تاريخ ميلاديسنده قورسقه به نفي اولنمشدى . سكر
سنه منفى قالدقن صكره، يكي ايمراطور بچه (اغريبينه)
نك شفاعتله عفو اولنهورق، بونك اوغلى (زون) ك
صربليكنه نصب اولنمشدى . زون ايمراطور اولدقده،
كنديسى و كلاسى صره سنه قومش ايسهده،
۶۵ تاريخنده كندى كندىنى اولد برمكه مجبور
اولوب، طهارلىرى آچديرهورق، قاتنى آتقمغله تلف
اولمشدر . نصايحى حاوى فلسفه به متعلق بر جوق
رسائلى ايله بعض هائله لى موخوددر .

سنسكىل } (Senguel) ونام ديكرله ريوشيقو
(Rio Chico) آسريقاى جنوبيده
آرجمتين جمهوريتنك (پاناغونيه) خطه واسعه سنده
(شوبوت) ايلتنده برنهر اولوب، آند سلسله سنك
شرقنده ۵۰° عرض جنوبيده واقع كنىش بر كولدن
خروجله، شرقه، بده شرق جنوبى به نهايت شرق
شمالى به طوغرى جريان ايدهرك، ۸۰۰ كيلومتره
قطع ايتكدن صكره، (شوبوت) ايرماغنه دو كيلور.
مجراسنك اورته لرند آچق بر برده يايلوب، ابكى
كنيش كول تشكيل ايدر . بو كوله كيرمزدن اول
اكى ۲۰ و صقى بر بچق متره اولوب، چارلرله محاط
كوزل بر وادیده آقدينى حالد، كوله صوبى تبخر
ايتكە، خروجنده صوبى دها آز و مجراسى قىالق
وقورورلرك آره سنده طار و صرب بوغازلردن
عبارتدر .

سنك مصطفى پاشا } [« مصطفى پاشا
(سنك —) » ماده .

سنه مراجعت بيوربله .]

سنسكىل } (Senghilei) روسيه نك سيميرك
ايلتنده وسيميرك نك ۴۷ كيلومتره

جنوب شرقيسنده اولهورق (وولغه) نك ساحل يمينده
قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۱۷۰ اهالىسى وارددر .

سنلى } (Sentlis) فرانسه نك (اوازه) ايا .
ايلتنده و (بووه) نك ۴۴ كيلومتره

شرق جنوبيسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب،
۵۹۲۵ اهالىسى، دمير يولى، ياپاسلره مخصوص
مكتبى، ۱۵۰۰۰ جلدى حاوى كتبخانه سى، موزسى،
آثار عتيقه جمعى، فدانلى، طاش او حاقلىرى،
بخارلى حرازلىرى، ساعت زنبركى، مقوى، بز وساړه
فابريقه لرى و اطرافنده بعض آثار عتيقه سى وارددر .

سنوسى } (سیدی محمد بن علی) متأخرين
علما و مشايخك مشاهيردن اولوب،

طريقت شاذليه قوللردن بريك مؤسسيدر . ۱۲۰۶
تاريخنده جزايرك وهران ايلتنه تابع (مزومه) قصبه
سنده طوغوب، تحصيل علم ايتكدن صكره، مراكشه
چكلمش؛ و صكره مملكتنه عودت ايدوب، بر مدت
تدریس علوم ايله جزايرك ايچ طرفلرنى كرمش؛
وبده مكره مكره به عزيمت ايدوب، اثنای رهد
بر مدت مصرده اقامت و تدریسله اشتغال ايدهرك،
مكده مشايخ شاذليه دن شيخ حمد بن ادريسك
صريدى و بونك وفاتنده خانى اولوب، يمنه دخى بر
سياحت ايتش؛ و نهايت بنغازى به عزيمت ايدهرك،
ابتدا (ابيضاً) ده بر رايه تاليس ايتش؛ و صريدلى
كوندن كونه جوفالمقده اولوب، بونلردن بمضلرى
مغربك بعض طرفلرنده زاويه لر آچمشل ايدى . تدریس
و عبادتله مشغول اولق اوزره، دها تنها بولمق
ايچون، چولك ايچ طرفلرنه چكايوب، مصر ايله
بنغازى حدودنده بولنان (فرجه) واخذ و قتيبله
مزاراق بولمق اولان بر مغازى مقر اتخاذا ايتش؛
و ۶ سنه صكره بر زاويه تاليس ايتشدى . ۱۲۷۶
تاريخنده ارتحال ايدوب، اوغلى (سیدی محمد مهدى)
خانى اولمشدر . صردان زوارك كترقى حسيبله
زاويه مذكوره كيتدكجه توسيع اولنهورق، بر جوق
دايره لردن تركب ايتشدر .

سنوقاى } (Sen-O-Kai) چينه تابع (يوننان)
مملكت اسلاميه سنك (تاليفو)

یالتنده و تالیفونک ۲۳۰ کیلومتره شمال شرقیسنده
(یان جه کافغ) نهری اوزرنده معمور و تجارتکاه
بر شهردر .

سنه } (Senne) بلجیقهده (اسقو) ایرماغنه
دوکیان (رویل) نهریسه نابم (دیله)
نهریسه دوکیلور بر جای اولوب، (ها-و) یالتنده
نیمانه، ابتدا شمال غربیبه و بعده شمال شرقیبه
طوغری جریان ایدرک، بر ایانت امانته کبیر؛ ونها.
یت (دوکسل) شهری ایچندن چکرک، واورده بر
ایکی صنی جدولله اختلاط ایدرک، بر سفاشه خدمت
ایدر. طقیانندن بروکسلی محافظه ایچون مکمل سدلر
وریمختلمر انشا اولنهرق، بر خیلی مسافهده دخی
بر آلتندن کچیرلمشدر .

سنه } (Soulina) رومیانک دو بریمجه خطه-
سنده و طونهک منصبنه قریب آردلیغی
قوللردن همنامی اولان بر قولک آغزنده تجارتکاه
بر قصبه واسکاه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر .

سنهار } (Senaar) تورانده جزیرهک قسم
اسفلنه یعنی دیار ربیعیه وریان اسم
اولوب، طرفاندن صکره بابلک تا سیسنه دک اولاد
نوجک سنهار اوومسنده اقامت ایستکاری مذکوردر .

سنهار } باخود دار سنهار (Senaar, Dar-
Sennâr) سودان شرقیسنده نیلی
ترکیب ایدن بحر ایض ایله بحر ازرق آره سننده بر
یر اولوب، غرباً بحر ایضله کردفاندن آرمش اولدیغی
حاله، شرقاً نیله تابع (آنباره) نهریسه، شرق
جنوبی جهتندن حبش حدودینه، جنوباً دخی (فاز
اغلی) طاغرینه دک ممتد اولور. اراضیسی آز متوج
اولوب، اک یوکسک تیه لرینک اوج درت یوز متره دن
زیاده ارتفاعلری یوقدر. بحر ازرقک حبش حدو-
دندن کلیر ایکی تابعی دخی اولمفله، مملکتده درت
نهر جریان ایدوب، فیضانلرنده براقدفلری چامورلرله
طوپراغک قوه انباتیه-نی آرتیررلر. اوج موسمی
اولوب، کانون نایندن مارده قدر سورن قیش مو-
سمده شمال روزکاری اسمکله، کجهلری خیلی صوئوق
اولور. مارندن جزیرانه قدر حرارت و قوراقلق پک
زیادهدر. جزیران اوخزندن کانون اوله دک یاغمورلر
موسمی اولوب، خریف همد اولنور. بو موسمه

اورتهلق زمرد کبی اولوب، اهالی بوموسمه باشلیجه
محصوللری اولان داری ایله سیسام، مصر، یاموق،
توتون ویمض سبزه لر اکرلر آتیق نهرلرک فیضاننده
بعض بطافقلر تحصیل ایتمدیکنندن، بو اطیف موسمه
صیتمه وسار خسته اقلر اکسک اولماز. نهرلرک مجرا-
لری اوزرنده بعض ورمانلری واردر. فیل، کرکمان،
زرافه، غزال و بیانی طوموز کبی حیوانات وحشیه
حبش طاغرنندن نادراً سنهار اووه لرینه ایترلر سده،
نهرلرده مساخ و صو آفیری واورمانلرده قورت،
نیلکی، صیرتلار، بیسانی کدی و میمون کبی حیوانات
چوقدر. حشرتی ده چوقدر. حیوانات اهلیه: آت،
مرکب، دوه، صیغیر، مانده، قیون، کچی و طابا-
ثرفدن عبارتدر. علی العموم حیواناتی کوچک و عادی
وقیونلریک بیایغیسی آردر. اهالیسی حبشی اقوامله
عربلردن مرکب اولوب، رنگلاری آز چوق سیاه
و آتیق سیمالری دوزگون و اعضایی بدنلری پک
ظریفدر. جمله سی دین اسلامله متدن ولسان عربی
ایله متکلمدرلر. تنبلکی سه دکلرندن، زراعتله
اوغر شمعدن ایسه، اوفق تفک شیلر صامعی ترجیح
ایدرلر؛ و جراحیق و حقیقیقیقله مصره مدر کلیرلر .
ایکی اوج قرن اول سنهارده یرلی بر حکومت تشکیل
ایدوب، اطرافی دخی کندی حکمی آلتنه آلمش
ایکن، ۱۲۳۷ تاریخنده داتا ضعف و تفرقه به
دوشمش اولان حکومت مذکوره مقروض اولوب،
سنهار محم علی پاشا مرحوم طرفندن فتح، و مصره
الحاق اولمشدی. نهایت بوندن بر قاج سنه اول
معهود مهدی طرفندن سار سودان شرقی ممالکیله
برابر اداره مصره دن فک اولمشدر. مرکزی
همنامی اولان بر قصبه اولوب، نیل ازرق اوزرنده
(مسلیه) اسمیله ۱۰۰۰۰ اهالی بی حاوی بر قصبه-
سیله دیگر بر قاج معمور موسی دخی واردر .

سنهار } آنف البیان دار سنهارک مرکزی
(بر قصبه اولوب، نیلی ترکیب ایدن
ایکی قولدن بحر ازرق اوزرنده وخرطومک ۲۵۴
کیلومتره جنوب شرقیسنده اولهرق ۱۳° ۳۶' ۵۱"
عرض شمالی ایله ۳۴° ۲۴' ۳۱" طول شرقیسنده
واقعدر. و قتیله مرکز حکومت ایکن پک معمور
بولمش ایسهده، شمعی حاده یا لکز ۸۰۰۰ اهالیسی
واردر، و اکثر طرفلری خرابدر .

و ۱۸۵۷ ده اوراده وفات ایتشدرد. حکایه کتابلری
 یک مشهور اولوب، ۶۰ جلد تشکیل ایدور.
 اکثر آثارنده عبارته سی مهمل و «سر سری یهودی»
 کبی بمضمرینک یک زیاده تفصیل رانطویل ابدلش
 اولسی جای تعریضدر.

سواء } صحابه دن انکی ذات اولوب، بری
 } بنی عامردن (سواء بن خالد) در، که

(حبه بن خالد) ک برادریدر. — دیکری (سواء
 بن قیس الحارثی) در، که حضرت فخر کائنات (صلم)
 افندمزه بر قیسراق صاعش ایکن، بصد انکار
 ایتمکه، خزیمه شهادت ایتشیدی.

سوآبه } (Souabe) و آلمانجه اشوابن
 } (Schwaben) آلمانیته نت جنوب

غربی جهتنده بر خطه قدیمه اولوب، حدودی همیله
 معین اولدیفی خالد، شرقاً باویره، شمالاً تورینگه،
 غرباً قره اورمان ایله محاط و جنوباً (رین) ارمانی
 مجراسنک بریسنده اسو و مجرته تک ایچنه تمتد اولور
 ایدی. مرکزی (زورنخ) شهری اولوب، قونستانسه،
 اوغسبورغ، اولم، توبینگه، باده، هسال، رینفلد،
 نوردلنغ و اسلینغ دخی باشلیجه فصیه لرندن ایدی.
 بو مملکت اونجی قرن میلادیده بو اسمله تسمیه او-
 اولنمزه باشلاوب، ده اول (آلمانی) اسمله معروف
 ایدی. بر خبلی مدت بر دوقلق تشکیل ایدوب،
 بر طقم دره بکلکارینه منقسم ایدی.

سوآسون } (Soissons) فرانسه ک (اسنه)
 } ایالتنده و (لاتور) ک ۳۲

کیلومتره جنوب غربیسنده اوله رق (اسنه) شهرینک
 ساحل یسارنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۸۵۸
 اهالیسی، داخلی مکتبی، صاغر و دبیزلرله مخصوص
 مکتبی، کتبخانه سی، اسنحکاماتی، کنیش سوقاقری،
 کوزل ابنه سی، دهر بولی، مشهور فصولیه سی
 و بقدانی، کچه و جوخه وسائر فابریقه لری و یشلک
 تجارتی وارددر. سرونیجیان زمانده بیوک و مشهور
 بر قصبه اولوب، او وقتدن قالمه بر سرانی و بر قاج
 اسکی کلایسیایده وارددر.

سوآنیه } (Soignies) بلجیمه تک (هانیه)
 } ایالتنده و سنه نهری وزرنده

اوله رق (مون) ک ۱۵ کیلومتره شمال شرقیسنده
 بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی، ایلیک دانسته

{ اونجی قرن هجری عثمانلی شعراسندن
 سنئی } اولوب، عن اصل سمندره لی اولدیفی
 خالد، طول مدت آمدده (یعنی دیار بکرده) اقا-
 مت ایتمکه، اورالی اولمغه شهرت بولمشدر. اکثر
 اشعارای رباعیاتدن هبارت اولوب، شو رباعی او
 جمله دندر:

بزکم اوزم آکلامدق نادانز
 اسرار و چودی بیلدک حیرانز
 الحق بو قدر آکلایه بیلدک چون کوی
 چو کان قضا الله مر کردانز

{ صحابه دن ایکی ذاتک اسمی اولوب،
 سنین } بری فتح مکده حاضر بولنان (ابو
 جمیله القمیری) و دیکری (سنین بن واقد الانصا-
 ری) در.

سنینو } (Senjenö) نوروجک ساحل شما-
 ایسی قارشیدسنده بر آظه اولوب،
 (هندو) دن صکره نوروج جزایرینک اک بیوکیدر.
 جنوباً و شرقاً طار بر بوغازه قرمدن آرمش اولوب،
 شمال شرقی جهتنده (قوالو) و غرب جهتنده (آندو)
 جزیره لری و جنوب شرقی جهتنده دخی بر چوق
 کوچک آظه لر بولنیور. شمال شرقیمن جنوب
 غربی به برنی ۷۵ واک کنیش برنده اکی ۴۹ کیلو-
 متره اولوب، مساحتی سطحیه سی ۱۶۶۶ مربع
 کیلومتره در. اهالیسی ۳۳۴۰ کشی اولوب، باشلیجه
 بایقجقله یاشارلر. اراضی طاعلق و قیاق اولوب،
 بطاقلقری ده چوقدر. ساحل غربیسنده بر نیکل
 معدنی وارددر.

سنینه } (نت مخفف النکره) صحابیاتدن
 } اولوب، بمض احادیث شریفه تک را-
 ویه سیدر.

{ اوژن — (Eugène Sue) فرانسه
 سو } مشاهیر حکایه نویساندن اولوب،
 ۱۸۰۴ تاریخنده طوغمش؛ و آباء و اجدادی فن
 جراحیده مشاهیردن بولمغه. کندیسی دخی ابتدا
 بو فته انتساب ایدو، عسکر و بحریه جراحفنده
 بولنش؛ و بصد ترک خدمت ایدو، ادبیاتله توغله
 باشلامش؛ و بر چوق حکایه کتابلرله دولترک قوای
 بحریه لری حقنده ایکی تاریخ یازمشدر. ۱۸۴۹ ده
 مجلس مبعوثانه انتخاب اوله ورق، ۱۸۵۱ و قوعاتی
 اوزرنه، فرانسه بی ترکله، (آنسی) به چکمش؛

و بز فابرقه لری، اسمی بر مناستری وجوارنده بر نوع مائی طاش اوجاقلری وارد.

سواد { صحابه دن بوجه زیر بر قاچ ذاتک اسمیدر : (سواد بن زید الانصاری الخزرجی السملی) که بدر غزاسنده حاضر بولمشدر. — (سواد بن عمرو الانصاری النجاری) که غزیه و سراقه تک برادری اولوب، بده بصره ساکن اولمشیدی. — (سواد بن غزیه الانصاری) که بدر غزاسنده و سائر غزواتده حاضر بولنوب، جانب حضرت نبویدن خیبر حاملککنه نصب بیورلمش ایدی. بدر غزاسنده (خالد بن هشام الخزومی) بی اسیر ایدن بو ذاتدر. — (سواد بن قارب السدوسی) که جاهلیتده کاهن اولوب، کوردیکی بر رؤیا اورینه نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمشیدی. طبیعت شعریه سی دخی وار ایدی. — (سواد بن قطبه) که ۱۸ نجی سال هجریده (سويد بن مقرن) یله برابر جرجانه داخل اولان صحابه دندر. — (سواد بن زید یا خود بن زید الانصاری السملی) که بدر واحد غزالنده حاضر بولمشدر.

سواد { «قرارتی» دیمک اولان بو اسم بین العرب عراق عربیه و موصله قدر اولان جزیره یه و فرات و دجله وادیلرینه اطلاق اولنور. سبب تسمیه سی ده بو برلک او وقتلرده بشون ماغ و باغچه و ضروروانله مستور اولمسيله او زاقدن قرارتی کبی کورغمسیدر. بو برلک چنکبزرک خروچندن اول غیرمنقطع بریشیلک تشکیل ایدوب، باغ و باغچه و اکین ایله مستور وهر بر قاریش برنده بر شهر و قصبه بولنوب، قرایی متصل کبی بر حالده بولمش اولدینی او وقتلرده یازلمش اولان جغرافیون عرب آثاریندن منفعم اولور. جریب باشنده آلتان ویرکی، هسردن دون اولدینی حالده، حضرت عمر بن الخطاب (رضه) زماننده ۱۲۸ ملیون درهمه بالغ اولور ایش، که بش ملیون عثمانلی ایراسندن زیاده ایدر. عمر بن عبد العزیز زماننده، حجاج بن یوسفک کتیرمش اولدینی خرابیتله برابر، ۱۲۴ ملیون درهمدن عبارت ایدی. خلفاء عباسیه زماننده سوادک مهورتی درجه اعلایه واصل اولغله، بو ویرکینک تضاعف ایش اولدینی دخی ملحوظدر. سوادک احاطه ایتدیکی برلر قرینده بولنان شهره

اضافه سواد کوفه، سواد بصره، سواد بغداد الخ اسملرله دخی یاد اولنوردی. — دیگر بعض بیوک شهرلک اطرافنده بولنوبده مزارع و باغ و باغچه لری چوق قراء کتیره سی اولان بعض نواحیه دخی (سواد) اسمی و بریلوب، قرینده بولندقلری شهرک اسمته اضافه استعمال اولنوردی.

سوارقیه { مکه مکرمه ایله مدینه منوره آره سنده بنی سلمیه حاند و نجددن معدود بر بیوک قریه اولوب، ماغ و باغچه لریله و میوه لرینک کثرت و لذتیه مشهور اولدینی و چارشیدسی و جامی اولوب، خیلی تجارت اولدینی کتب عربیه ده مسطوردر. مشاهیر فقها و شعرادن ۵۳۸ تاریخنده طوسده وفات ایدن ابو بکر محمد بن عتیق السوار قینک وطنیدر.

سواکن { بحر احمرده نوبه ساحلنده وجده. ۲۱۰ کیلومتره غرب جنو. پیسنده خدیویت مصریه تابع بر قصبه واسکله اولوب، ۱۰۰۰ اهالیسی، کوزل لیمانی، قهوه و سائر به متعلق ایشلک تجارتی، سرجا صیدی و عدن خطنه مربوط تحت البحر تفراف خطی وارد. تا سلطان سلیمان اول زماننده ممالک عثمانیه الحاق اولنورق، بر خیلی وقت حبش ایالتی نامیله بحر احمرک سواحل غریبه سی شامل ایالتک مرکزی بولمشدر. قصبه تک بر قسمی ساحلده و بر قسمی ساحله قریب بر کوچک آله ده در.

سوان { بو اسمله هندستانده اوج قصبه برنجیسی پنجاب خطه سنده دهلی ایالتک (کر نل) سجاغنده و کر نلک ۷۲ کیلومتره شمانده واقع اولوب، ۲۴۵۵ ی مسلم املق اوزره، ۵۷۲۰ اهالیسی و اطرافنده واسع برنج تارله لریله بر کوپریسی و بعض خرابه لری وارد. — ایکنجیسی بهار خطه سنده پاته ایالتک (سران) سجاغنده و چاره تک ۶۳ کیلومتره شمال غریبسنده واقع اولوب، ۵۱۸۵ ی مسلم املق اوزره، ۱۳۳۱۰ اهالیسی، مقبول چناق چوملک و دستیلری، باقیردن آوانیسی و باصمه دستکاهلری وارد. اینچندن کچن (داها) نهری هر موسمه سیر سقاشه صالحدر.

— اوچچیسوی سئند ایالتک کراچی سنجاغنده
 وکراچنک ۱۹۴ کیلومتره شمال شرقیسنده اوله رق
 سئند ایرماغک ساحل یئنی قرئنده وکراچیدن لاهوره
 کیدن دمیر یول خطی اوزئنده واقع اولوب، ۴۵۲۵
 اهاالیسی و ذخایر ومنسوجات مجاریتله خالی وچناق
 چولک عملخانی لری واردر. پک اسکی برقصبه اولوب،
 بیوک اسکندریک بنا کرده سی اولدینی سروری اولان
 قدیم برقله سی و مظنه کرامدن (لال شهباز) سئنده
 بر ذاک مطمن تره سی واردر.

سووانغه } (Sévanga) قاقاسیبه پک روان
 ایالتنده واقع (کوچک) کولک
 شمال غربی گوشه سئنده و ساحل دن ۲ کیلومتره لک
 مسافه ده بر کوچک آله اولوب، شمال غربیدن
 جنوب شرقی به بونی ۱۰۷۰ واک ۵۳۰ متره و محیط
 دائرة بی ۳ کیلومتره در. سونمش برکندن عبارت
 بر تپه شکنده اولوب، نباتان دن تاریدر. اوزئنده
 بر ارمی مناسرتی واردر، که ایچنده اوتوران
 کشیشلر لقردی سوبله کله مکفدر لر. قادین وچو.
 چقلرک بو آله یه یاشمه لری مموعدر .

سوبلا } مغرب اقصاده مراکش قریئنده
 بر قصبه در.

سویاقو } (Subiaco) بتالبای و سبطیده
 روملک ۵۰ کیلومتره شرقنده
 بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهاالیسی، مصنع برکلیسایی،
 پایاره مخصوص بولنمش بر سرب، بر طاق ظفری
 ودمیرخانه لریله کاعد قاریتله لری واردر.

سویلسکی } ژان — (J. Sobieski)
 لهستان قرالارندن اولوب،
 عن اصل ورنک بیوک خاندانلرندن تره منسوب
 بر آم اولغله، اسوجه قارشلی اولان محاربانده کوستر.
 دیکی شجاعت اوزرینه مشرلرک رتبه سی احراز ایتمش؛
 ولهستان قرالی (میشل قوریوت) ک دولت عثمانیه
 ایله ۱۶۷۲ ده عقندنه مجبور اولدیمی معاهده بی
 نقض ایله، بر طرف دن عثمانیلره اعلان حرب، و بر
 طرف دن دخی لهستان قرالی مشارالیه میشله قارشلی
 بر اتفاق تشکیل ایدرک، میشلک وفاتده ۱۶۷۴ ده
 اتفاق عمومی بله اوچعی ژان اسمبله لهستان قراللغنه
 انتخاب اولنمش؛ و عثمانیلره قارشلی محاربه ده دوام

ایدوب، سلطان محمد خان رابهک ضبط ایتمش اولدینی
 بعض ممالکنی استرداد ایتمش ایسه ده، ۱۶۷۶ ده
 (لویج) ده ایکبوز بیگ عساکر عثمانیه طرفندن
 احاطه اولنهرق، کلیامنهزم اولمش؛ و کوچ حال ایله کندی
 نفسنی قوروره بیلش ایدی. ۱۶۸۳ ده آوستریالیلر
 طرفندن امداده دعوت اولنهرق، قره مصطفی پاشا.
 نک محاصره سی آلتنده بولنان و یانه بی محاصره دن
 و امپراطور لئوپولدی تهلکه دن قورتارمشیدی.
 بده بغدادنه و ساراییه به تجاوز ایتمش ایسه ده،
 آوستریالیلر طرفندن ترک اولغله، موسقوه معاهده سی
 امضایه مجبور اولمشدی، که بو معاهده لهستاک
 شمال دولتلری بیننده کی موقعه کلی خلل کتیر.
 مشیدی مایوس اولدینی حالده، ۱۶۹۶ ده وفات
 ایتشدر.

سوپریور } (Supérieur) آمریکای شمالیده
 ممالک مجتمه ایله قناده ممالکنی
 آرمه سئنده بر بری اوستئنده بولنان وهر برنک فضل
 میاهی دیگرینه دو کیلوب نهایت سنت لوران ایرماغنی
 تشکیل ایدن بش کولک اک بیوک وک بوقاریده
 بولنانی اولوب، شرق دن غربه بونی ۵۸۰ واک
 کنیش برنده اکی ۲۵۰ کیلومتره در. ۶۲° ۴۶' ایله
 ۱۰۰° ۴۲' عرض شمالی و ۵° ۸۷' ایله ۹۴° ۵۰'
 طول غربی آرلرئنده ممتد اولوب، محیط دائرة سی
 ۲۸۰۰ کیلومتره و مساحه سطحیه سی ۸۳۶۳۰
 مربع کیلومتره و سئنده و حدای محردن ۱۹۱ متره
 ارتفاعنده در. سواحلنک اکثر طرفلری قیالقدر.
 کرک قناده جهتنده و کرک ممالک مجتمه طرفنده
 کیرتنی وچیقنیلری چوق اولوب، بر طاقم کورفرلر
 وشبه جزیره لر تشکیل ایدور. بر طاقم جزیره لری
 دخی اولوب، بولنرک اک بیوک لری ممالک مجتمه یه
 تاند (روآیال) ایله قناده یه تاند (میشقوتن) جزیره.
 لریدر. جنوب و جنوب غربی سواحلنده ممالک
 مجتمه نک میشفال، و بسقوتن و میتروته جمهوریتلری؛
 شمال و شمال شرقی سواحلنده دخی قناده نک (اوتاریو)
 ایالت واسه سی بولنیور. منتهای غرب جنوبیسنده
 تشکیل ابتدکی اوزون بر کورفرک اوجنده (سو-
 پرورسیتی) اسکله سی بولنیور، که ایکی دمیر یول
 خطنک مبدئیدر. سائر سواحلنده دخی بر خیلی
 قصبه واسکله لری اولوب، کرک قناده ده و کرک ممالک

مجمعه ده بر قاج دمیر بول خطی دخی ساحل بونجه
ممتد اولور . دربناکی ۳۱۰ متره اولوب، صوبی
طاطلی و غایتله برق و شفافدر . فرطونه لری چوق
اولوب، بحر محیطک امواجنه معادل طائفه لری اولور .
ممالک مجتمه دن واك زیاده قناده دن بوکوله ۸۰ قدر
پای دو کیلوب، بونلرک اکثری بنه براق و تمیز
کولرک آياق لیردر . بو وجهه آرتان صوبنک فضله سی
کولک منهای شرق جنوبی سنده واقع (سننه ماریه)
بوغازندن صوبی یشیلتراق و جریانی سریع بر نهر
صورتنده (هورون) کولنه دو کیلور . منصبنده بر
قاج آله بولنیور . سننه ماریه بوغازینک و یا نهرینک
جنوبنده کی بر بر شبه جزیره صورتنده اولوب،
جنوبنده (میشیمان) کولی بولنیور، که بونک ده
فضله میاهی او جوارده (هورون) کولنه دو کیلور .
سوپر بولرک بالیغی چوق و بک لذیذدر . ایچنده
ایشلین و پورلر و کیلر چوق اولوب، سواخلنده
بولنان ممالک آره سنده بیوک بر تجارت اجرا اولنور .

سو تامپتون (Southampton) انکتره نك
(هامپشیر) ایالتنده و

(ونچستر) ك ۱۷ کیلومتره جنوب غربی سنده اوله -
رق مانسه دكیزی ساحلنده و (ایچین) ایله (نست)
نهر لرنك منصبنده بر شهر واسکله اولوب، ۶۵۳۲۵
اهالیسی، بمض آثار عتیقه سی، مصنع کلیساری،
لوندریه دمیر بولی، آز فابریقه لری، سفائن اسمانه
مخصوص دستکاهلری، ایشلک تجارت بحریه سی و دكیز
حماملری واردر .

سو ترلاند (Sutherland) اسقوچیه نك
(ایالاتندن اولوب، جنوباً

(روس)، شرقاً (کتنس) ایالتربله وسائر طرفلردن
دكیزله محاطدر . بونی ۱۱۰ واک ۱۰۰ کیلومتره
اولوب، ۲۶۰۰۰۰ اهالیسی واردر . مرکزی (دور -
نوه) قصبه سیدر . اراضیسی طاغلق و طاشلق و سواحلی
صرب اولوب، محصولات ارضیه سی بک آز ایسه ده،
معدن کموری، صرری، قریستالی وسائر اجباری
چوقدر . بتون اراضیسی اون ایکی کشینک مالکیدر .

سو ترن (Southern) انکتره مشاهیر
(شعراسندن اولوب، ۱۶۶۰ ده

دوبلینده طوغمش، و ۱۷۴۶ ده (وستمنستر) ده

وفات ایتمشددر . قبول عامه مظهر اولمش بر طاقم
منظوم تیاترو کتابلری وسائر اشعاری واردر .

سو توارق (Southwark) لوندیره نك
(محلالتندن اولوب، شهر مذکور .
رك جنوبنده و نامیزه نك ساحل بمیننده واقدر .
۸۰۰۰۰ اهالیسی، بیوک تجارت بحریه سی و بر چوق
فابریقه لری واردر . وقتیه آری بر شهر عد اولنوب،
الیوم لوندیره ایله برلشمش ایسه ده، لوندیره
(میدلکس) ایالتندن معدود اولدیغی حالده .
سو توارق (سوری) ایالتنه ملحقدر .

سو توویل (Sotteville) فرانسه نك
(سیننه ایالتنده و (روش) ك ۲

کیلومتره جنوبنده اوله رق (سیه) ایرماغنك كئا -
رنده بیوک بر قریه اولوب، ۸۹۹۰ اهالیسی،
یاموق ایلیك فابریقه سی، کهرچله تصفیه خانه سی
و مشهور قایماغی واردر .

سو تی (Southey) انکتره مشاهیر شعرا -
(سندن اولوب، ۱۷۷۴ ده بریستوله

طوغمش، و ۱۸۴۳ ده وفات ایتمشددر . منظوم
و منشور کوزل آثاری اولوب، بر طاقم منظومه ل
و تاریخ و تراجم احواله دائر بعض کتابلر بر اقدردر .

سو تیر (ماكدونیه لی طوائف ملوكدن رنجی
(و سکر رنجی بطلیوس ایله دمتریوسك

لقیدر . [« بطلیوس » و « دمتریوس » ماده لر بنه
مراجعت بیورله .]

سوج (اقصای ماوراء النهرده بر قصبه
(اولوب، اورادن هر طرفه اخراج

اولنان جیوه معدنیله مشهور اولدیغی یا قوت حموی
بیان ایدیور .

سوچاوه (Southava) آوستریاده فالجیا
(قزر نووچ (خطه سنك (قزر نووچ) ایالتنده

و قزر نووچك ۴۵ کیلومتره جنوب شرقی سنده او -
له رق (سرت) نهر بنه دوکیان همنای بر چابک او -
زرنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی، آثار
عتیقه سی واردل و بداندانه تجارتی واردر . وقتیه
دها بیوک اولوب، بقدانك مرکزی بولنمشدر .

سو داء (بنت حاصم القرشیه المدویه) صحا -
(بیاتدن اولوب، کندی سندن بعض

احادیث شریفه منقولدر .

سودا { (میرزا محمد رفیع) هندستان مشا. هیر شمارسند اولوب، هن اصل دهلیلی اولدیغی حالده، لکه: وده یا شامش، ونواب آصف الدوله نیک انعامنه نائل اولمش ایدی. فارسی و هندستانی لسانلرنده بر جوق قصاد و غزلیاتی و بعضی هجوایاتی وارد. ۱۱۹۵ تاریخنده وفات ایتشد. }

سودابه { ایران قدیمک اساطیرله مخلوط اولان تاریخ قدیمده کیانیاندن کیکاوسک زوجاتندن دابر لکده مشهوره بر قادین اولقی اوزره، ذکر اولنوب، اوکی اوغلی سیاوشه هلافه ایتکله، معشوق کندیسنه روی موافقت کوسترمدیکندن، کندیسنه افترا ایدوب، بدرینک غضبنه اوغرامش؛ و سیاوش لاجل الامحار آنشک ایچندر کچیریلوب، بیکنشاهلی تأثیرله یاغافله، براننی اثبات ایتدکن صکره، بدرندن دلکیر او. اوب، تورنه قاچش؛ و توران حکمداری مشهور افراسیابه داماد اولوب، (فرنگیس) ی تزوج ایتش ایدی. افراسیابک برادری (کرسوز) حکمدارک سیاوشه اولان محبتنی چکه میوب، حقنده سمایت ایتکله. سیاوش افراسیابک امریله قتل اولمش؛ و حاله بولنان زوجه سی فرنگیس طوغوردیفنده، اوغلی کیخسرو اتلاف اولنقی اوزره برینه تسلیم او. لندیبی حالده، بونک طرفندن جاننه قبیله میوب، بر طاغ، آتش؛ و اوراده چوانلر طرفندن بیودیلرک، بده افراسیاب طرفندن صیدکاهده کوریلرک، شجاعتی تقدیر اولنغله، معینته آلتش ایدی. سودا. به نیک بوزندن سیاوش ابرانی ترکه تورانه قاچدیغیچون، افراسیاب طرفندن قتلی خبری ایرانه واصل اولجه، کندیسک سرپسی بولمش اولان رستم رالک اخذ انتقام ایچون تورانه هجوم ایتزدن اول، کیکاوسک حرمته دخول ایله سودابه نی صاحبندن سوروکلیه رک، قتل ایتش اولدیغی «شاهنامه» ده مسطوردر.

سودان { (ودها طوغریسی بلاد السودان

عربی السنه اجنبیه ده دخی مستعمل اولوب، لایتجه دن مأخوذ وینه بومعنائی مفید اولان نیگریته (Nigritie) اسمی ایوم متروک حکمنده در. آفریقا قطعه سنک وسطلرنده واقع بر طاقم ممالک واسعه یه و بر لمن اسم اولوب، ممالک مذکوره منحصر آ سیاہ رنگلی آدم لرله

مسکون اولدیغندن، عربلر طرفندن بو اسمله تسمیه اولنمشدر. مدلولنه باقیلجه، بو اسم بتون آفریقای وسطی و جنوبی به اطلاق اولنقی لازم کلیرسه ده، اصطلاح جغرافیه سماوی هیچ بر طرفدن ساحله قدر ممتد اولدیغی کبی ° ه عرض شمالی خط مو هو. مندن دخی یوقاری به چقیمیوب، اونه طرفی آفریقای وسطی اسمیله معروفدر.

موقعی، حدود و مساحه سی. — سودانک حدودی نی تمامیله تعیین ایتک ممکن اولمیوب، هر حالده شمالاً صحرای کبیره ممالک بر بیه دن یعنی فاس، جزایر تونس، طرابلس و برقه خطه لرندن و مصر دن آیرلش اولدیغی کبی، جنوباً دخی خط استوائک بری طرفنه قدر ممتد اولان آفریقای وسطی ایله یعنی قونفو مستقل حکومتیله و سائر اراضی مجهوله ایله و یوقاری کینه ایله محدوددر. بو ایکی حدود آره سنده شرق دن غریبه ممتد اوله رقی، طار و اوزون بر شکل آلدیغی حالده، شرق و غرب جهت لرندن حدودی دخی معین اولمیوب، بعضی نوبه یی و سنغال مهبجر فرانسوی سنه سوداندن عد ایله، بو مملکت واسعه یی بحر احمر ساحلندن بحر محیط اطالاسی ساحلنه قدر تممید ایتک ایستمشلرسه ده، اک طوغریسی شرقاً نیلک بحر اسنه قدر واصل اولوب، نوبه و حبشه محدود اولدیغی کبی، غرباً دخی فرانسه و پورتگیز وانکتره. نیک الارنده بولنان سنغامبیا سواحلیله محدود عد اولنقی اقتضا ایدر. بو واسع برلر بالطبع (سودان شرقی)، (سودان وسطی) و (سودان غربی) اسم لرله اوچه منقسم اولدیغی کبی، بعضی جنوبه طوغری زامیز ایرمانخی حوضه سنه یعنی آفریقای جنوبی به طوغری تممید ایدرک، قونفونی دخی ادخال ایتکله، بو قسمنه سودان جنوبی نامی و بر مک ایستمشلر در. اصل سودان ° ۱۷ ایله ° ۵ عرض شمالی و ° ۱۵ طول غربی ایله ° ۳۰ طول شرقی آره لرنده ممتد اولور. نیلک حوضه سی داخلنده بولنان بو ایرماغه دوکیلن انهارک منابع و بحر الرینی حاوی اولان قسم شرقیسنه (سودان شرقی)، چاد کولک حوضه سنی تشکیل ایدن و بویوک کوله دو. کیان انهاری حاوی اولان قسم وسطیسنه (سودان وسطی)، نجر ایرماغنک حوضه سنی حاوی اولان قسم غربیسنه ده (سودان غربی) نامی و بر ایدر.

حال طبیعی، جبال وانهاری. — سودانی
 صحرائی کبیردن آیرانشی اراضی واحوال طبیعی سی
 اولوب، بعض محالرده صحرائی کبیر یعنی چول جنوبه
 طوغری دهها زیاده تمتد اولور، و بعض یرلرده
 سودانک مثبت اراضیسی شماله طوغری دهها زیاده
 اوزانیر. سودان صحرائی کبیرک جنوبنده بولنان
 مثبت وصولی یرلردر. نیل ایله قونفو ایرماقلرینک
 وچاد ایله وبقنوربه نیازه سکولارینک حوضه لرینی
 آیران جبال قرق و آفریقانک الک یوکسک نقطه سی
 اولان (کبیلی ماجارو) نک ۵۰۰۰ و ۶۰۰۰ متره
 ارتقاغلی وار ایسه ده، بو طاغیرلر سودانک خارچنده
 اولوب، سودانک ایچنده اوزانان اتکارلی خییلی
 انحطاط کسب ایتدیکندن، و سودان غرینک سوقوطو
 و حوضه خطه لرنده کی طاغیرلرکده ارتقاعی آزاولدیفندن،
 سودان عمومیت اوزره آچق و دوز بر یر اولوب،
 چاد کولنک حدای بچردن آنجی ۲۶۰ متره ار-
 تقاعی وارددر. ۵۰۰ متره دن زیاده ارتقاعی اولان
 یرلی پک آزددر. میاه جاریه سی پک چوق اولوب،
 خط استوا به قریقی جهتیه، یاغفور موسملرنده پک
 چوق صو دوکلدیکندن، اهارینک جمله سی فیضانه
 تابع اولوب، سودانک اراضیسی سقی واحیا ایدرلر.
 یوقاربه دینلیدیکی کبی، اوچه تقسیمیی موجب اولار
 اوج بیوک حوضه به منقسم اولوب، برنجیسیک یعنی
 سودان شرقینک میاه جاریه سی نیله یعنی بحر سفیده،
 ایکنجیسیک یعنی سودان وسطینک کیلر چاد کولنه،
 اوچونجیسیک یعنی سودان غرینک کیلر دخی نیجره
 یعنی بحر محیط اطلاسی به دوکیلور. نیلک حبشیدن
 کان و (بحر ازرق) دینان شرق قولی سودانک
 حدودنده اولوب، (بحر ایض) دینان غرنی قولی
 ایله بوکا منصب اولان بر چوق انهار سودان شرقی
 شق واروا ایدرلر. بونلرک اک اهمیتیلدی (بحر-
 ازرق) در. که اصل نیلک باشی عد اولنوب،
 (آلبرت) کولندن چیقار. بونک غرب جهتندن (بحر
 الغزال) اسمیه دیگر بر بیوک نهرکوب، بحر زرافه
 ایله برلشمزدن اول صولدن دارفوردن کان (بحر-
 العرب) ی و صاغدن نیام نیام بلادندن کان اون
 ون بش نهرک صولرینی آیر. ذکر اولنان انهارک
 منابیی قریبده بحر ازرق، بحر ایض و سائر اسماء

عربییه ایله مسمی دیگر بر چوق انهار نیمان ایدوب،
 غرب شمالی به طوغری جریله، دارفوردن و مذکور
 بحر العرب منابیی قریبندن کان (بحر السلامه) ایله
 دخی برلشدکن صکره (شاری) ایرماغنی تشکیل
 ایدرلر، که بوده بر طاقم قولره آیرله رق، ساحل
 حنویسندن چاد کولنه دوکیلور. مذکور کوله شمال
 شرق جهتندن و (ودای) ایله (فام) آره سندن
 (بحر الغزال) اسمیه دیگر نهر کلدیکی کبی، ساحل
 غریب سندن (انی) اسمیه بر سر و بر قاج کوچک
 جای دوکیلور سودان غرینک ایسه اهار ی بو قدر
 چوق دکل ایسه ده، آفریقای غرینک نیلی حکمده
 اولان نیجر نهر عظیمی، که عربلر عندنده نیل غرنی
 اسمیه معروفدر، سودانک بو قسمک هر طرفنه
 طولاشیر. بو نهر آفریقانک سواحل غریبه سی
 قریبده تمتد اولان جبالدن وسفل منابیک قریبده
 نیماله، ابتدا شرق شمالی به، بعده شرقه و نهایت
 جنوب شرقی به طوغری آقورق، چاد کولی حوضه-
 سنک حوت جنوبیه سندن کی طاغیرلر کان (بنونه)
 نهرله برلشدکن صکره، جنوبه طوغری دونوب،
 یوقاری کبته به کیرر، و اوراده بر بیوک دله تشکیل
 ایدرک کینه اورفزیته دوکیلور. سودان غرینک
 سوان فرانسوی دینان منهای غریبده سنقال
 یرماغنک منابیه بجراسنک قسم علاسی بولدیفنی
 کبی، اوج جهتدن نیجر ایرماغیه احاطه اولنان قسم
 وسطیسنک جهت جنوبیه سندن دخی بر چوق انهار
 بولنوب، بر طاقی شماله طوغری جریانه نیجر بر-
 ماغنه دوکیلور؛ و بر طاقی جنوبه طوغری جریان
 یوقاری کبته ی شق ایله طوغریدن طوغری به بحر
 محیطه منصب اولور. آنجق بو جهت هوز تمامیه
 کتسوف و معلوم اولدیغندن، بونلردن چوغنک
 بجرالی بجهت ادر نیجره دوکیلرینک، شلیج لری
 یاقره و سوغره، بحر محیطه دوکیلرینک دخی اک
 یوکلری لاهو آ. ایسی و قومونه ایله (وولنه)
 ایرماغنی تشکیل ایدر فزیل، قره و آق وولته در.
 نیجره شمالدن یعنی صحرائی کبیردن دخی وادی
 طخانت وادی ساکرت کبی بر طاقم وادیلر منتهی
 اولوب، بونلر نادراً یاغفور سیلرینی ایرماغه ایصال
 ایدرلر.

افليم وهواسی، محصولات و نباتات و حیواناتی .
 — سودانك خط استوا به اولان فریقی مناسبتیه
 هواسی يك صیحاك اولوب، میزان الحرارة یازین
 اکثریا کولکده ۴۱ درجه کوستر؛ مع هذا
 مرتفعه اولان محلیاتك قیشلری ده خیلی صور فدر .
 یاغموور موسمی حزیارنده باشلایوب، تشرین اوله
 قدر بمتد اولور . بو موسمه یاغان یاغموورلرک
 کثرتدن نهرل طاشوب اطراف ناصار، و بو
 طیفاندن بر چوق طورغون صولر حاصل اولمغه ،
 صیته اکسیک اولماز . طوبراغی علی الخصوص انهار
 وادیلرنده و چاد کولنك اطرافده يك منبت و
 محصولدار، و اشجار و نباتاتی يك چوق اولوب،
 صحرای کبیرک چساق و یاغش قوملق و طاشلق
 چولرندن کچوبده سودانه کیرن آدم کنده بی بردن
 بره بسبتون بشقه بر حاله دو شمش ظن ایدر .
 باشلیجه محصولاتی داری، مصر، برنج، یاوق،
 چپوید، توتون، قهوه، بر ایکی نوع بتانس، خرما
 و سائر میوه لدر . اشجارینك انواعی و (باوناب)
 تعبیر اولنان جسم آقاچلری دخی چو فدر مزروع
 اولیان یرلرنك چوغی اوزون اولر، قامشله وچا .
 لیلرله محاط اولوب، بعض یرلری دخی قوملق و غیر
 منبتدر . حیوانات اهلیه سی آت، دوه، صیغیر، قیون،
 کچی و سائر ده عبارت اولوب، هما جمله سنك
 جهلری بیوک و جنسلری ایدر . حیوانات وحشیه سی
 فیل، زرافه، آرسلا، قیلان، صیرلان، یارس،
 کرکدان، غزالک انومی، قورد، تیلکی، صو
 آغیری، تمساح و سائر دن عبارت اولوب، بو آ
 دینن جسم بیلان و سائر بیلان و حشرات سمیه نك
 انواعی دخی بولنور . شمشپازه دینن نسانسه دخی
 تصادف اولنور نهرلده آلتون تویزی بولنوب،
 یرلیر طرفندن طویلانیر . طوزک فقدانی اولوب،
 سواحلدن نقل اولمغه، عندلریده يك قیمتداردر،
 و بعض یرلده تقد مقامده استعمال اولنور .

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهبلری . — سو
 دانك اصل یرلی اهالیسی زنجی عرقه منسوب
 اولوب، بر چوق اقوامه منقسم و هر یری کنده
 مخصوص برلساله متکملدر . بو اقوامک برلرندن
 دنک و سیمجاه و اخلاق و عاداتجه آر چوق فرقلری

وار ایسه ده، دینلرنده کی قرانك و لسانلری آره .
 سنده کی مشهنگ درجانی هنوز تحقق ایدمه مشدر .
 آنجوق یرلی زنجیلردن بشقه سودانه ایکی قوم دخی
 منتشر بولنوب، بولرک یری (فوله) یاخود (فلاح)
 دینان محارب بر قومدر، که رنگلری زیاده جه اسم
 ایسه ده، سیمجاه تمامیه عرق قافقاسی به منسوب
 اولوب، متناسب الاعضا و لوندانه طور و حرکت
 مالک آملردر . بولر سودانك هر طرفنه منتشر
 اولوب، قوم حاکم کی کچیرلر، و بر ط قم دولتر
 تأسیس ایدوب، بو صوک و قتلده سودانه خوب
 و ضرب جهلرنده بشر الام ایتمش و کیتنکجه ایتمکده
 درلر مذکور ایکی قومک دنکری عربلردر، که
 بر برله مخلوط اولدقلری حالده، سودانك هر
 طرفنده و علی الخصوص قسم شمالیسنده حیوانانله
 و تجارتله مشغول اولورا بولرک اختلاطیه و دین
 اسلامک قوت و نفوذیه لسان عربی همان بتون
 سودانك لسان ادبی و سیاسیسی اولوب، اکثر
 حکمدارلرک سرایلریده و حکومت دارلرنده عربی
 تکلم اولنور . سودانك شرق و شمال قسمی اهالیسی
 ذاتاً اسکیدن یری مسلم اولوب، قسم جنوبی و غیر
 پیسنده دخی مذکور فلاحلرک جهیلده دین اسلام
 نعم ایدرهک، احجار و اشجاره و حشرات و جاننده
 عبادت اندلر قالمه بی کچی، دین اسلام خط ستوا
 تجاوردله، آفریقای جنوبی به طوعری دخی کوندز
 کوه ترقی و توسع ایتمکده در

معارف و مدنیقی، صنایع و تجارتی . — سودان
 مدنیقندن هنوز يك اوزاق اولوب، معارف دخی
 يك کروی، و لسان عربی اورده اوقوبوب یازمه
 و تلاوت قرآن کریمه مقتدر و لائلری دخی ناد
 ایسه ده، بسبتون وحشی حالنده دخی اولوبوب دیز
 اسلامه بر املردن خیلی معلومات آلمشدر
 هوانک حرارتی اقتضاسجه عوام هالنک چوغی
 یالکز بر بشتال صوب، یاری جلاق زلرله
 ده، شه و قصبه ل اهالیسی و یرلی کلرله علی الخصوص
 یرلر و فلاحلر مکمل صورنده کینیرلر . هر نه قد
 اخلاق و عادات قدیملرندن بعض عادلر حفظ ایتمش
 ایسه ده، هنوز مشرک اولان آفریقای وسطی
 و جنوبی زنجیلرنک کولنج عادلرندن اسلامیت

به سنده کندیلرخی قورنارمشلردر. عمومیت اوزره
مونس و مهماننواز آدملردر. زنجیل عرفلرینه
مخصوص اولان شنگ طبیعتدن حصه دار اولوب،
اوبونه و ورقصه میلرلی زیاده در. دمیر-حیک و قیو مجبلی
اسکیدن بری کندیلرینه مستعمل اولوب، کرک
آلات و اوانی پتیه وزرمه لرخی و کرک قادیلرینک
زینلرخی کندیلرلی اعمال ایدرلر. طوبراقدن چناق
چوملک دستی و کوب کبی شیلر اعمالی خصوصنده
دخی مهارتلی و ادرر. دریلرلی دخی دباغت ایدوب،
بوندن آباق قابی و مواد سراجیه و ساآزه اعمال
ایدرلر. مسکنلری عمومیت اوزره قامشدن اوستلری
صمانله اورتیلی داژوی قلبه لردن عبارت اولوب،
کریچدن خانه لری نادرر. پینلرینه خیلی تجارت
اجرا ایدوب، خارجه جیقان محصولات و مواد ساره
الذنه سواحله و نیل و نیجر منصلرینه واصل
اولدینی کبی، آفریقانک سواحل شمالیه سندن و علی-
الخصوص طرابلس غریبند آمد شه ایدن کاروانلر
دخی سودانک مواد تجاریه سنی آق دکنز ساحلنه
ایصال ایدرلر. آنجیق سودانک هر طرفدن سواحله
بمدیتی و علی الخصوص شمال جهتدن کچلمسی او قدر
مشکل و مخاطره لی اولان صحرای کبیرله آبرلمش
اولمسیله طرق موارده تک فقدان سودانک تجارتیه
وهر نوع عمرانیه استعدادی اولان او قدر واسم
مالیک ترقیسنه مانع اولمده در. آفریقانک بتون
انهای اولدینی کبی سودانه مخرج اوله بیله جک نیل،
نیجر، قونفو و سنغال ایرماقلری دخی، برچوق
سرعتلی اینیشلری و شلاله لری اولدیفندن، سیر سفاشه
و تسهیل تجارته صالح اولیوب، سودان ایچون
دمیر بول خطرلندن بشقه تجارت طریق اوله ماز.
فرانسه دولتی جزایردن و سنغالدن سودانک ایچنه
ایکی دمیر بول خطی تمدید ایتک تصورنده ایسه ده،
هنوز مشکلات و مواقع طبیعیه به غلبه ایده مه مشدر.
تقسیمات طبیعیه و سیاسیه سی. — سودانک
تقسیمات سیاسیه سی یکده معلوم اولیوب، ذاتاً یک
صیق تغیر ایتکده در. سودان شرقینک همان
بتونی بوندن مقدم خدیویت مصره تک تحت اداره.
سنده ایدی. سودان وسطیده اک معروف بر نوح
(یاخود بورنو) حکمدار لغیدر. سودان غریبده

سودان شرقی

سنهار
کردفان
دارفور
شلوک
دینکه
دارفوریت
داربده

سودان وسطی

داررونغه
ودای
بورقو
قشم
برنوح
یا بری
آدماره
سوقوتو
حوصه

سودان غربی

غاندر
غورمه
موسی
ماپیه
سغو
بامباره
ماندنکه
ساموری
قوتاجالون
وساآزه

شهر و قصبه لری. — سودانک شهر اطلاقنه
شایان بریری وار ایسه، اوده منهای شرق شما-
لیسنده نوبه حدودنده و نیل ایض ایله ییل اررقک
ملتقا سنده واقع خرطوم شهریدر، که حکومت مصریه
طرفندن اعمار اولغمشدر. ایکیچی در حده دخی
سودان غریبده نیجر مجراسی اوزرنده واقع (سکو-
سیقورو) ایله (تمبکتو) شهر لیدر. بو اوج شهر
تجارتنکاه اولغله برابر خانه و سوقاقلری حاویدرلر.

سودانك ساثر طرفلرنده ايسه بك جمعيتلى و تجار تكام
معموره لر وار ايسه ده. يوقارنده ذكرى كچن قلبه.
لردن مركب اولوب، بونلك اك بيوكلى ده برونك
سركزى اولان چاد كونلك ساحل غريبسندنه واقع
كوكه (باخود قوقه)، حوصه ده كى (سوقوتو)،
سوقوتوده كى (يعقوبه) و نيجر مجراسنده كى برچوق
قصبه لردر.

احوال تاريخيه سى. — سودان ازمئنه قديمه ده
يسببتون مجهول اولوب، حق اسكى يونان و روما
جغرافيون و طبيعيتونى (ليبيا) تمبر ايتسكلرى صحراى
كبيرك اوتئسى، خط استوانك قويتندن طولانى،
ناقابل اسكادر ظن ايدرلردى. دور اسلامده عرب
مجاهدينى آفريقاى شمالى بى كاملاً الله ايتسكدن
صكره، اورالردن جنوبه طوغرى ايلربيله رك،
صحراى كبرى شق ايله، سودانه صوقلش؛ و زنجيرله
مناسبات تجاربه كيرشمشردى. هر نه قدر خزاة
مسلميك هيج برى سودانه قدر توسيع فتوحات
ايمه مشيديسه ده، تمار و سياحين سودانك هر طرفنه
كيروب، دين اسلامى دخى تا او وقتلرون ادخال
ايتسكلردى. ان بطوطه سودانك اكثر طرفلرنى
كزوب كورمكه، سياحتنامه سندنه تعريف و بيان
ايلديكى كچي، شريف ادريسي و ساثر جغرافيون عرب
دخى سودانن مفصلاً بحث ايدبورلر. آروپا ليلرك
سودانه سياحت ايدوب، بو ممالك واسمه نك احوالنه
كسب اطلاع ايتسكه باشلاملرى بك يقين اولوب،
فتوحات مصره دخى آروپا سياحلرينه امنيتلى بولار
آچمله، كرك اوراد و كرك طرابلس كاروان طريقه
ويا نيجر و سنغال مجرالينى تعقيب ايدرك، بر طاقم
غيرتلى سياحلر سودانك هر طرفنى كزوب، اخذ
معلومات ايتسلسه ده، بو ممالك واسمه نك اكثر
طرفلرنك تفصيلات و تفراطى ليوم تماميله معلوم
دكلدر.

سودانى (بانا —) مشاهير شعراى ايراندن
شهردن ايدى. اشدا خاورى مخلصه متخلص
ايكن، بدمه جذبه دوچار اولوب. باش آجيق و يالين
آياق كرمكه، (بانا سودانى) مخلصه شهرت بولمشدر.
منقبة حضرت مرتضوى حقنده قصبه لردى و ساثر

انواع اشعارى واردر. شاه رخ زماننده باشابوب،
۸۵۳ تاريخنده، سكسان ياشنى تيجاور اولدينى حالده،
وفات ايتمشدر. ايبورد قراسفدن (سكان) قريه سنده
مدفوندر. شو برايكى بيت جمله اشعارندندر:

عنبرت خال و رخوت ورد و خطت ريحانست
دهنت غنچه و دندان در و لب مهرانست
كوهرت نطق و زبان طوطى و فندق انكشست
ز نخت سيب و برت سيم دولت سندنانست

سودت } (Sudetes) آوستريا ايله آلمانيا
آره سنده بر سلسله جبال اولوب،
قاربات سلسله جبالك منتهاي غربنده ۱۶۰ طول
شريفده بدأ ايله، غرب شمالى به طوغرى متمد او.
لهرق، آوستريانك موروايا جهستان خطلر بى پرو.
سيه نك سيلزيا خطه سندن آيربور؛ و شرق شماليدن
غرب جنوبى به متمد اولهرق جهستانى صافسه قرالغندن
آيران (ارزكبيركه) سلسله سبله كسب التصاق ايدبور.
سودت سلسله سى نفس سودت ايله بونك غرب شما.
ايسنده واقع (ريزن كبيركه) طاغلرندن مركب
اولوب، بعضلى مذكور (ارزكبيركه) طاغلر بى
دخى سودت سلسله سندن عد ايتسكلردر. اك مرتفعى
اولان (ريزقوب) طاغنك ۱۶۳۰ متره ارتفاعى
واردر. ايكى جهنده و على الخصوص شمالى اتكارتنده
معدنلرى چوقدر.

سوده } (بنت زمة القرشبة العامريه) از.
واج مطرمة حضرت نبودن اولوب،
حضرت خديجه (رضا) نك و فائندن صكره و بر
رواينده حضرت عايشه (رضا) دن اول ديكر بر
رواينده ده مشار اليهان صكره مكه ده، جانب
حضرت رسالتپناهيدين تزوج بيورلمشيدى. طول
ولوب، ايلك زوجى عمر زاده سى صحابه دن سكران
بن عمرو ايدى. فخر كاشات (صلم) افسندسندن
اولادى اوليوب، حضرت عمر (رضه) نك زمان
حلافتنده ارتحال ايتمشدر.

— بو اسمله صحباياندن ديكر اوچ خانون دخى
واردر: (سوده بنت انى خيش) كه هجرتدن صكره
اسلامه كاوب، پدرى ده صحابه دن ايدى. — ابو
الطيبك زوجه سى سوده — (سوده القرشبه) كه
درت بش چوجق والده سى اولدينى حالده، روخنك

صکره، صولدن (ناج) ابرماغنه دوکيلور. مجراسی
۶۰ كيلومتره طولنده اولوب، بعض محلری پک غریب
المنظره در.

سورا } (Sura) عراقده حله قرینه ارض
} بابلدن معدود برقصه اولوب، سرپا.
نیسیرک مرکزی بولندیغی و شرابنک نفاستیه
مشهور اولدیغی جغرافیون حرب آنارنده مسطوردر.
سورانی لقبیه مشهور بعض علماء اسلامک دخی مسقط
رأسی بولمشدر. اسرائیلرک بو قصبهده مشهور بر
مدرسه لری وار ایدی. ایوم خراب اولسه کرکدر.

سوراء } بغداد قرینه بر محل و یا بغدادده بر
} محله ایدی. بغداد شهرینک اسملرندن
اولدیغی ده سرویدر.

سورابایه } (Sourabaya) جاره جزیره سنک
} شمال شرقی ساحله ایالت مرکزی
برشهر اولوب، ۸۰۰۰۰ قدر اهالیسی، پناشهمسی
کوچ اسکهمسی، طوبخانه سی و سفاش اعمالنه مخصوص
واسع دستکاهلری واردر.

سورات } (Surat) هندستانک بمبای اداره.
} سنده و بکرات خطه سنده (تیق)
نهرینک صول کنارنده و نهر مد کورک منصبندن
۳۱ کیلومتره بوقاریده اوله رق بمبایک ۱۷۰ کیلومتره
شمالنده برشهر واسکهم اولوب، ۱۰۸۰ اهالیسی،
کوچک لیمانی، قلعه سی، یوکسک و بوقاری قاتلری
چیقتلی خانه لری، طار و طولاشیقلی سواقفلری،
برهمنیلر طرفندن اداره اولور حیوانات خسته خانه سی
وایشک تجاری واردر. اهالیسنک رسمی زردشتیدر.
پک اسکهمی برشهر اولوب، هندستانک بحر عمانده اک
بیوک اسکهمی بولمش ایسه ده، بمبایک تأسیسندن
صکره اهمیتدن دوشمشدر. حجه کیدن هدلر اکثریا
اورادن سفاینه رکوب ایتکلرندن، سورات شهرینه
«باب مکه» نامی و برپورلر. وقتله ممالک اسلامیه
دازه سنه داخل اولوب، دهلی حکمدارلرینک تحت
تصرفنده ایکن، انکلز لری برتجارخانه کشادینه اذن آلوب،
سرور زمانه شهری ضبط ایتکلردر.

سوراته } یاخود نواده ده — (Nevada)
} (de Sorata) آمریقای جنوبینک
برو جمهوریتنده و آند سلسله جبالنده یوکسک برطاق

و فائده جانب حضرت نبویدن طلب بیوردلیغی
حالده، اولادندن راحتسز اوله جقلمی اعتذاریه
عنونی استرحام ایلشدی.

سودی } ادبای هثمانیه دن اولوب، هن اصل
} بوسنه لیدر. ابراهیم پاشانک قونا.
فنده غلمان خاصیه مملک ایدردی. مثنوی شریفه،
کاستانه، بوستانه و دیوان حافظه یازدیغی مفضل
شرحلره مشهور اولوب، بو شرحلری پک مدققانه
وتقیداتلی یازمشدر. ابن حاجبک شافیه و کافیه سی
دخی ترجمه ترجه ایتمشدر. شرحلرینک چوغی
مطبوعدر. ۱۰۰۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

سور } (یاخود سورپوس) «پتیم سور»
} و «آلکساندر» ماده لرینه مراجعت.

سور } یاخود فلاویوس و لریوس سوروس
} (Sévère, Flavius Valerius Se-
verus) ایلیریالی اولوب، روما ایمپراطورلرندن
دبوقلتیان طرفندن فراغتی ائشانده قیصرلق منصبنه
نصب اولمش؛ و ۳۰۶ تاریخ میلادیسنده غالیوس
طرفندن آغستوسله ترفیع اوله نرق، ایتالیا و افریقیه
حکومت کندیسنه حاله ایدلمش ایدی. ماقسنسه
قارشی محاربه ایدوب، روانده ۳۰۷ ده کندیغی
اسیر ایتدیرمش؛ و طمارلرینی آچوب، اتلاف نفس
ایتمشدر.

سور } ویدوس س-وروس (Sévère, Vi-
} (Dius Severus) روما غرب ایمپرا-
طورلرندن اولوب، ۴۶۱ تاریخ میلادیسنده ریسیرک
انفهام رأیله ایلیریا روسی طرفندن انتخاب اولمش؛
و درت سنه روماده راحت و سفهتله یا شایوب،
زماننده اقوام وحشیه ایتالیا نک هر طرفی غارت
ایلشیدی. ۴۶۵ ده وفات ایدوب، کندیسندن صکره
حکومتی ضبط ایدن مذکور ریسیرک طرفندن تسمیم
ایدلیکی مظلوندر.

سور } (Sever) پورتکیزده بر نهردر، که
} (آلتیو) ایالنده (سراده ساوومامدو)
طاغندن نیمانله، شمال غربی به بعه شرقه، شمال
شرقی به نهایت ینه غرب شمالیه ی طوغری جریماله، بر
خیلی مسافهده پورتکیزله اسپانیا حدودینی آبردقن

اولوب، ۳۰' ۱۵° عرض جنوبیده و لاپازك ۷۰
 كيلومتره شمال غربيسنده واقعدر ۷۶۹۶ متره
 ارتفاعی اولوب، سردی قارلله مستوردرد.

سوراقارته } سوراكارتا (Sourakarta) جاوه جزیره.
 سندھ (-امارتك) ك جنوب
 شرقيسنده و باتاويه نك ۵۰۰ كيلومتره شرق جنو-
 بيسنده اولهرق همنامی اولان نهرك اوزرنده برشهر
 اولوب، قریباً ۱۰۰۰۰۰ اهالیسی و نككيلر طرفندن
 اجرا اولنور يك ايشك تجارتي واردرد. برطاقم بيوك
 قریه لر هئت مجموعه سندن عبارت اولوب، ملغا (مئارم)
 حكومتك مرکزی ایدی.

سورانیه } بحر رومده یهني آق دكزده محیط
 دائره سی ۳۰۰ میل اولان بيوك
 بر جزیره اولدیغنی یانوت حموی بیان ایدورسده ،
 بواسله هانکی جزیرینی سرام ایلدیکی آكلاشيله مدی .
 سوراء } (Sorau) آلمانیا نك براندبورغ
 حكومتده و فراتفور نك ۹۰ كيلو-
 متره جنوب شرقيسنده بر قصبه اولوب ، ۱۳۲۰۰
 اهالیسی ، مكتب اهدادیسی ، كتبخانه سی و بز و چوخه
 قاریقه لری واردرد .

— پروسیه نك سیلزیه خطه سنده و ریپنیک
 ۱۵ كيلومتره جنوب شرقيسنده دخی بواسله بر قصبه
 اولوب ، ۴۰۰۰ اهالیسی واردرد .

سوربوننه } (Sorbonne) یارسده مشهور
 بر عقاید مكتهی اولوب ، ۱۴ نجی
 قرن میلادیدن ۱۷ قرن میلادی یه قدر بو مكتب
 مجلسك امور مذهبییه به متعلق و بریدیکی قرارلك
 بيوك اهمیتی وار ایدی .

سورستان } بعض جغه افیون طرفندن سریا-
 نیرلك اوطان اصلیه سی اولان
 سوریه یه یعنی شام خطه سنه و برین اسعدرد .

سورسنه } (Suresne) فرانسه نك (سینه)
 ایالتنده و سینه ایرماقك ساحل
 یسارنده اولهرق یارسك ۱۰ كيلومتره غربنده بيوك
 بر قریه اولوب ، ۵۰۹۲ اهالیسی ، اوزومی و قتیله
 مشهور بولنش باغلیری و كوزل كوشكلیری واردرد .
 سورغه } (Sorgues) فرانسه نك (ووقلوزه)
 ایالتنده همنامی اولان جای ايله
 (اوزوه) چاینك ملغاسنده و (آینون)ك ۹ كيلومتره

شمال شرقيسنده بر قصبه اولوب ، ۴۷۷۵ اهالیسی ،
 سوری و جوارنده اسکی بر مناسرتی واردرد .

سورلینگ } (Sorlingues) وانكیزجه سیلی
 (Scilly) مانشه دكیزنده انكتره نك
 (قورنوآی) ایالتی ساحلنك قارشيسنده برطاقم كوچك
 آطله لر اولوب ، یالكز ۶ سی مسكون اولقی اوزره
 ۱۴۵ آطله جقدن مر كبدرد . ۱۸۰۰ اهالی ايله مسكون
 اولوب ، كزلی جمله نك اك بیوكی اولان (سنته ماریه)
 آطله سنده واقع (نیوتون) قریه سیدرد . اهالیسی
 بالیقچیلقه تیش ایدرلر . ازمنه قديمده بو آطله لرده
 فنیكه لیلر و یونانلیر طرفندن قلاهی اخراج اولمغله ،
 یونانلیر طرفندن قلایه دلالت ایدن (قاسیتریده) اسمیله
 تسمیه اولمشلردی .

سورمنه } طرزون ولایت و سبخاغنده
 و طرزونك ۳۲ كيلومتره شرق

جنوبيسنده اولهرق قره دكیز ساحلنده قضا مرکزی
 بر قصبه واسكله اولوب ، ۴۰۰۰ قدر اهالیسی ، سیرك
 خانلری ، ۶۰ قدر دكاندن مركب چارشیسی ، هفته ده
 بر قوریلور یازاری ، طیبی لیمانی و كوچك سفاش

اعمالنه مخصوص دستكاهلری واردرد . سورمنه
 قضاسی غرباً نفس طرزون قضاسیله و كوشخانه
 سبخاغیله جنوباً ارضروم ولایتیله ، شرقاً اوف قضا-

سیله ، شمالاً دخی قره دكیزله محاط اولوب ، ۶۹
 قریه یی حاوی اولدیغنی حالده ، ۴۱۶۲۹ اهالیسی
 واردرد ، كه بولنك یالكز ۱۳۳۳ سی روم و ۱۷۸ سی
 ارمنی اولوب ، قصوری كاملاً مسلم ولازدر . ساحلده
 بولنانلری بالیقچیلقه مشغول اولوب ، یونس بالیقندن

خیلی طون یاغی دخی چیقاریرلر . اراضیسی اولدیغه
 منبت اولوب ، حبوبات متنوعه ايله كلیتلی فصولیه
 وفندق حاصل اولور . قضائك جنوب جهتمده کی طاغیر

سرحال و اورمانلره مستور اولوب ، خیلی اغنام وسائر
 حیوانات بسلنیر ، و كلیتلی یاغ چیقوب ، استانبوله

كوندریلور . اورمانلرنده كراسته لك آقاچلر اولیوب ،
 یالكز محروقات و كور ایچون كسیلیر . اكثر قریه لری
 يك سیرك خانه لردن مركب اولوب ، كیش مسافه لر
 ضبط ایدبور . بیرکی قریه سنده مالطه طاشنه مشابه
 میوشاق و بیاض بر طاش چیقار . قضا ده بریچك ،
 تفنكچیلك ، بیاجتیلقی كی صنعتلر اجرا اولنوب ، شال

تعبیر اشدکری بر نوع عسایله آغ ایچون کلینی کند بر ایلیکی دخی اعمال اولنور .

سورمه‌لی علی پاشا } [۵ علی پاشا (سور-
(مہلی)] ماده سنه
مراحت اولنه .

سورمین } غرجستانده و سروروددن ایکی
مرحله ک مسافده بر قصبه
اولدی «معجم البلدان» ده مذکوردر .

سورن } (Severn) انکتره نك اڭ سیوک
{ نهرلردن اولوب، (وایس) حظ -
سنگ (ونفورس)، یالتد- (بلینلیون) طاغندن نباله
شرق، بده شرق شمالی به، صدره بینه شرق، شرق
جنوبی به و جنوب شرقی به طوغری حریانه، (وورجستر)
شهرنده صولدن (ری) ودها آشاغیده صافدن (تمه)
نهرینی آلیر، (توکسپوری) شهرند- صولدن (آون)
نهرینی دخی اخذ الله، جنوب غربی به طوغری
دوبه رڭ، غلوجستر شهرینی ده کچدکدن صکره، واسع
برخلج تشکیل ایده رڭ، ریستول کورفزینه دوکیلور.
ذکر اولنان اوج نایمن بشقه ده بر چوق کوچک
نایملری وارددر . مجرسی اوزرنده ر چوق شهر
وقصبه لر بولنیور . خلیجده صماغ وصولدن بر قاج
نهر دوکیلور سه ده، بونلر (سورن) ک نایملردن ممدود
دکدر . مجرسی ۲۸۶ کیلومتره طولند . و حوضه سی
۱۱۵۳۰ مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، عادی
وقته ثانیه یالکز ۱۵۰ و فیضانده ۳۳۸ کعب
متره صودوکر خلیجده مد و جزر آرهنده ۱۸
متره ک و فرق وارددر . ر چوق عملیات اجراییله
(وورجستر) ه قدر سیرسفاشته صالح برحاله قومشددر .
مجراسنده صونیک بر قسمی سق اراضیده و ماکنه لر
چورمکه مستملدر .

سورن } (Severn) آسریقای شمالیده
{ دو مینیون قطه سنگ (کیواتین)
اراضیسنده بر نهر اولوب، کوللری چوق ریایله ده
نباله، شمال شرقی به طوغری جریان ایده رڭ، همای
اولان سیوک برکول و بده دیگر بر قاج کولک ایچند
کچدکدن، وینه برطاقم کولردن چیقمش بر قاج چامک
صولرینی طوبلاقدن صکره، ۵۶° عرض شمالید-
همای اولان قلعه نك آت طرفنده (هودسون)
کورفزینه جنوب غربی ساحنه دوکیلور . منصبنده

ایکی قوله آیرلوب، آرهنده (بارتریجه) اسمیله بر
آطه تشکل ای دور . مجرسی یدی سکز یوز کیلومتره
طولنده . اووب، حوضه سی پک صوتوق و اکثر
طه لری هنور مجهولدر . میلانی جریانلری و شلا-
له لری چوق اولوب، ایچنده سیر سفائن مشکدر .
— بینه دو مینیون قطه سنگ قناده خطه کیره سنده
واقع (اونتاریو) ابالنده دخی یواسمه بر نهر اولوب،
(سینلاه) کولدن خروجله، (هورون) کولنه منصب
اولور .

سورنازن مصطفی پاشا } [«مصطفی
(سور-
نازن) » ماده سنه مراجهت بیوریه .]

سورنتو } (Sorrento) ایتالیا نك نابولی
{ ابالنده و نابولینک ۲۵ کیلومتره
جنوبنده اولورق نابولی کورفزینه ساحل جنوبیسنده
رقصبه اولوب، ۱۶۰۰۰ هالیسی، مصنع رکلیاسی،
آثار عتیقه سی و غریب ر مغاره سی وارددر . پک اسکی
رقصبه اولوب قسماً آروجه ر جمهوریت صورتنده
اداره اولنوردی . مشهور و مقبول چناق و دستی
قایق لری وار ایدی . شاعر (تاسو) نك وطنیدر .
۲۹ تاریخ میلادیسنده (وزووک) یاتلامه سندن رخنه-
رار اولدیعی کبی، بده (اودوآفر) و صکره مصطفی
پاشا طرفندن دخی نهب وزارت ایدیله رڭ اسکی
معموریاتی غائب ایتمشددر .

سورویل } (ville) فرانسه شاعره لردن
Cl. de Sur - —
اولوب، ۱۴۰۵ تاریخنده (والون سور آردش) ده
طوغمش؛ ۱۴۲۱ ده سودنکی (رانژر ده سورویل) ده
واروب، یدی سنه صکره طول قالمقه، بقیه عمرینی
یوندن دنیا به کتیردیکی بر اوغلك تریه سیله و اشعار
و ادبیاته کچره رڭ، ۹۰ یاخلرنده وفات ایتمشددر .
استعارنی ر چوق وقت مجهول قالب، نهایت احقادندن
۱۷۹۸ ده امدام اولنان (مارکی ده سورویل) طرفندن
جمع، و (واندر بورغ) طرفندن نشر اولتمشددر .

سوره } (Soura) روسیه ده بر نهردر، که
{ (سیریک) یالنده نباله، بو ایالتی
(بزه) (ینی نووورغورود) ایالتلرینی شق ایده رڭ،
۷۰۰ کیلومتره نك جریانندن صکره، (واریل) ده
(وولغه) ایرماغنه دوکیلور .

سوره } (Sora) انتالبانك (تره ده لاور)

شمال غریبسنده اوله رق (لیریس) نهرنك صاغ كندا. رنده برقصیه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، ادبیاته مخصوص مکتبی و جسیم طاشلردن مؤسس قدیم دیوارلری وارد. يك اسکی برقصیه اولوب، اهالیسی رومالیله قارشى مجاربه ایتمش، مغلوب اولدقدن صكره بوقصبه ده برلشدیرلن رومالیلری قبل المیلاد ۳۱۶ تاریخنده قتل عام یتمش ایدی.

سوره } (Sèvres) فرانسه نك (سینه مع اوآره)

شرق شمالیسنده اوله رق سینه ایرماغنك ساحل یسا. رنده و یارسدن ورشایه کیدن دمیر بول خطی اوزرنده قضا سرکری برقصیه اولوب، ۷۲۲۰ اهالیسی، مکتب رشدیة اناث اچون دارالمطائی، دیگر رفیز مکتبی، فدائلقلری، طاش اواجقلری، چینی، آرابه، تنكه ایچنده محفوظ ما کولات و سائر فابریقه لری و جینیله مخصوص مشهور بر مورسی وارد.

سوره } انکی — (Les Deux-Sèvres)

ایچنده جریان ایدن (سوره نانتز) و (سوره یورتز) نهرلری مناسبیله بوسمله تسمیه اوآتمشدر. شراباوانه، شرق جنوبی جهتمدن شارننه، غرب جنوبی جهتمدن آشاغی شارننه. غرباً وآنده، شمالاً دخی منعم لوآره ایالتلرله محاط اولوب، مساحه سطحیسی ۶۰۰۰ صریح کیلومتره و اهالیسی ۳۵۳۷۶۶ کشیدر. اراضیسی طرضلی ایسه ده، هج رطاغی اولمیوب، اكن بوكسك تپهسی ۲۷۲ متره ارتفاعنده در قسم اعظمی (لوآره) ایرماغنك حوضه سده بولنه ب، شماك شرق قسمده آقان (بوئت) نهرله غرب جهنده و قسماً حدودنده جریان ایدر (سوره نانتز) چانی شمه طو.

غربی جریانله، ایالتك خارجنده مدكور ایرماغه دوکیلور. قسم جنوبیسنك اكرتی (سوره یورتز) نهرنك حوضه سنی تشکیل ایدوب، بو نهر غربه طوغری جریانله، سرکز ایالت اولان (نیورت) شهرندن ناورور، وآنده ایالتی ده شق ایندكدن صكره، طوغریدن طوغری به بحر محیط اطالاسی به منصب اولور. منتهای جنوبی قسمی دخی شارننه ایرماغی حوضه سنده بولنوب، بوقسمنك میاه جاریسی مذکور

ایرماغه دولك اوزره، جنوبه طوغری آقار. ذكر ولنان اوج شهردن هر برنك ایالت داخلنده برقاچ تابی وارد. هواسی معتدل اولوب، تپه لرده و شمال قسمنده برآز دها صوتوق، اووه لرده دها صهباق و عمومیت اوزره برآز رطوبتیلدر. اراضیسی اولدقجه مثبت و همان هر طرفی مزروع اولوب، بغدادی، چاودار، آربه، یولاف، مهر، داری، پشانس، پنجار، شلم، كتن، كنور، الما، اريك، كستانه، جوز، اوزوم و سائر محصولاتى وارد. برنجی درجه ده ك محصولاتى ذخایر ایله حیوانات بسلمكه مخصوص نیا. نات مختلفه سیدر. شرابلری مقبول اولوب، ذیلی مقدار قویاق دخی چیقار. اورمانلری آر اولوب، عموم اراضیسنك آنجور برسیمی اورمانله مستورد. بر بیوك كور معدنیله برایكی دمیر معدنی اولوب، سیلی قورشون معدنلری و سرسارلری دخی واریسه ده، ایوم خراج اولماقده در. برقاچ یرنده معدن صو. لری دخی وارد. سرعالری چوق دكل ایسه ده، پتیشدیردكلى اوت و سائر نباتاتدن ایالت داخلنده ۴۰۲۰۰ آت، ۲۴۶۰۰۰ صیفیر، ۱۸۷۰۰۰ قیون، ۱۱۳۰۰۰ طوموز و ۴۹۰۰۰ چكى بسلنیور. آنلری واسترلری كوزلدر. صنایعی يك اوقدرایلری دكلسه ده، یاموق و بوكدن انواع منسوجات ایله مهممولات دباغیه و كتن نخى و قوزله یاغیله طوققال و سائر به مخصوص رخیلی فابریقه سی وارد. تجارتی ده خدمتوسطه در، ایكى دمیر بول خطی یاتی شق ایدوب، بمض شعبه لری ده وارد. ایالت ۴ قضادن سركب اولوب، ۳۱ ناحیه و ۳۰۰ دآره بلدییهی حاویدر.

سوره نانتز } (Sèvre Nantaise) فرانسه نك

ایلیان ایكى سوره ایالتك وسطلرنده ۲۵۹ متر، ارتفاعی اولان برتیه دن (توئت) ایله وآنده نهرلرنك منابعی قریبنده نبعانله، شمال غربی به طوغری جریان ایده رك، برآره لقی ده ایالتك حدودینی تقریباً ایندكذ صكره، (وانده) ایالتنه كیرر، بده برآره لقی بوالالتا (منه مع لوآره) ایالتلرنی بده التفریق، یته وآنده ونه ایته آشاغی لوآره ایالتنه كیره رك، (نانتز) شهرنده لوآره ایرماغنه دوکیلور؛ بو مناسبته (نانتز) صفتیله ديك (سوره) دن تقریب اولنور. مجرایسی ۱۳۵ کیلومتر

ولننده و حوضه سی ۲۳۸۵ سرج کیلومتره وسعتنده در.
 و راقلق زماننده نانیسه ده ۵ و نهایت ۸ و طغیاننده
 ۳۷ مکعب متره صو دوکر. نانشدن یوقاری ۲۲
 کیلومتره لکی سیر سفاننه صالحدر.

سوره نیورت } (Sèvie Niortaise) فرانسه نك غرب جهتنده

و نهردر، که (ایکی سوره) ایالتنك قسم غریسنده بر
 پهدن نمانله، غربه و بده جنوبه طوغری پك طولاً.
 فیقلی برجرانندن صکره، کنده یسنه بواسمی قراندران
 نیورت) شهرینه واصل اولنجه، دیگر بر جای دخی
 خذ ایله، یتاخى توسع ایتدیکی حالده، غربه طوغری
 آقار؛ و مذکور ایالتنن چیمجه، برخیلی مسافه ده
 واندله ایله آشاغی شارننه ایالتننك حدودینی بعد.
 التفریق، آشاغی شارننه ایالتنه کیر، و نهایت ینه
 ایالتنن حدودنده و بحر اعلا سینك (اکییون) قوبنه
 دو کیلور. مجراسی ۱۰۵۰ کیلومتره طولنده اولوب،
 نیورته قدر اولان ۷۱ کیلومتره لکی بندلرواسطه سیله
 سیر سفاننه صالحدر.

سوری } (Surrey) انکتره ایالاتنندن
 } اولوب، شرقاً (کنت)، جنوباً

(سوسکسی)، غرباً (رکسی) و (سوتامیتون)، شمالاً
 دخی (بولسکسی) و (بوکنه نام) ایالتلریله محدوددر.
 حدود شمالیه سی (نامیزه) نهریله آلمشدر، لوندره نك
 ایکی محله سنی یعنی (سوتوارت) و (لامبت) محله لرنی
 حاویدر، بونی ۶۰ واکى ۴۳ کیلومتره اولدینی حالده،
 ۱۱۰۰۰۰۰ اهالیسی واردر. مرکزى (کیلفورد)
 شهریدر. سیزه باغچه لری و آثار عتیقه سی چوقدر.

سوریانو } (Soriano) ایالتیانك وسطلرنده
 } واقع (ویتیه) ایالتنده و ویتیه نك

۹ کیلومتره شرقنده اوله رق برطاع اتکننده بر قصبه
 اولوب، ۵۵۰۰ اهالیسی واردر.

سورینام } (Surinam) آسریقای جنوبینك
 } غویانه مملکتنده بر نهردر، که

جنوبدن شماله طوغری جریانه، مملکت مذکور نك
 فرانسه تابع اولان قسمنی شق ایتدکن صکره، فلنکه
 هاند قسمنه دخول ایله، (باراباریو) نك ایچندن بعد.
 المرور، بحر محیط آطالاسیه ده دو کیلور. مجراسی تقریباً
 ۴۰۰ کیلومتره در.

سورینو } (Severino) ایتالیا مشاهیراطلا.
 } سنندن اولوب، ۱۰۸۰ تاریخ

میلاد یسنده قلابره نك تارسیه قصبه سنده طوغمش،
 و ۱۶۵۶ ده ناپولیده و بادن وفات ایتمشدر. طبابتده
 یکی بر جیفیر آج دینیچون، رفاقتنك حسد و سمابنله
 عزل و تعقیب و حبس اولنمش ایسه ده، نهایت کنده یسنه
 کوریلان احتیاج اوزرنه، ناپولی دارالفنوننده فن
 طب مملکتنه و اورادکی خسته خانه نك طبابتنه تمین
 اولنمش ایدی.

سوریه } (Syrie) عربلر هندنده (شام)
 } اسمیله معروف اولان خطه واسعه نك

اسم قدیمی اولوب، ازمنه قدیمه ده نفس سوریه،
 فنیکه و فلسطین اسملریله اوج قسمه منقسم ایدی.
 فنیکه بیروت ولایتله جبل لبنان دن، فلسطین قدس
 سنجاغندن و نفس سوریه دخی سوریه و حلب ولایتلر.
 ندن عبارت ایدی. یالکز مرعش سوریه دن معدود
 دکلیدی. بو اوج قسمدن فلسطین هبرایلرله، فنیکه
 فنیکه لیلرله، نفس سوریه دخی سربانیلرله مسکور ایدی.
 بین الاسلام (شام) اسمیله معروف اولوب، اجنبیلر
 هندنده ایوم مستعمل اولان (سوریه) اسمی برجه
 متروک و مجهول اولدیفندن، بو خطه حقننده ایجاب
 ایدن تفصیلات و معلومات ایچون «شام» ماده سنه
 و ماده آتیه ایله «حلب، بیروت، قدس» ماده لرینه
 مراجعت بیورلمق اقتضا ایدر.

سوریه } ولایتی. ولایانك تشکیلنده شام
 } ایالتی نامیله اسکیدن معروف اولان

ایالتنن بشقه سوریه خطه قدیمه سنك اکثرط لریمی
 دخی حاوی اولق اوزره، تشکیل اولنان ولایته بو
 اسم ویرلمشیدی. بده بیروت ولایتی آیرلمله، سوریه
 ولایتی همان ینه ملنی شام ایالتنن عبارت قالدرق،
 سوریه خطه سنك یالکز بر قسمنی حاوی قالمش ایسه ده،
 بو اسمی محافظه ایتمشدر. سوریه ولایتی شمالاً حلب،
 غرباً بیروت ولایتلرله، جنوباً قدس مستقل منصر.
 فلیقه، شرقاً دخی بالشام دینن بادیه و زور مستقل
 منصر فلیقه محدود اولوب شام (ونام دیگرله - وریه)
 خطه سنك قسم وسطیسندن عبارتدر.

سوریه ولایتی اراضیسنك قسم غریسی طاغلق
 اولوب، شرقه طوغری کسب انحطاط ایدر؛ و بو
 جهتده یالکز جبل حوران بولنور. قسم وسطیسنده

ولایتک اک بوسکک طاغی اولان (جبل الشیخ) بولنوب، شمال شرقیبه طوغری (جبل شرقیه) اسمیله براوزون قول اوزاتور، که حص قرینه قدر واصل اولور . جبل الشیخک ارتفاعی ٢٦٦٠ متره دره منتهای شمال فریسنده و بیروت ولایتک طرابلس ولادقه سنجا. قلی حدودنده (نصیره) طاغی ممتد اولوب، بونکده حاصی ابرماغی مجراسنه طوغری ممتد بر ایکی کوچک قوی واردر. جبل الشیخک جنوبنده اردن مجراسیله بحر لوطک شرق جهتنده برصه تپه لر و طاغیر تسلسل ایدوب، عقبه کورفرینه قدر ممتد اولور، و بلکه حجاز طاغیرینه اولاشیر. جبل مجلون بوسره ده بولنیور، و بحر لوطک جنوبنده بوسلسله جبل سرا اسمی آلیر. بوجهله ایالتک غربنده شمالدن جنوبه ممتد اولان طاغیردن ماعدا ایالتک قسم وسطینسک شرق جهتنده دخی (جبل حوران) اسمیله منفرد بر طاغ بولنوب، بونکله جبل الشیخ و جبل مجلون آره سنسده حوران اووه سی بولنیور. یانکز عقبه کورفرینه قریب اولان طاغیر غرائیدن عبارت اولوب، سائرلی و علی الخصوص بحر لوطک شرقنده کی جبال ایله جبل مجلون و جبل حورانک اراضیسی اکثریت اوزره اراضی برکانیه دن عبارتدر. هله جبل حورانک غرب شمالینسده واقع (جاء) بقعه سی کاملاً سونمش برکان آغز لردن ولاو آغز لردن عبارت اولوب، یک غریب المنظره در. بازالت، غره، تاباشیر و سار انواع صحور دخی بولنیور.

سوریه ولایتک ایکی بیوک نهری واردر : بونلرک بری نهر (حاصی) در، که جبل شرقیه ایله جبل لبنان آره سنسده واقع بقاعده نبمانله، شمال شرقیبه طوغری جریان ایدرک، مجراسی بر خیلی مسافه ده ولایتک حدود غربیه سنی تشکیل ایتدکن صکره، سما سجاغنه دخول ایله، حص و حمدن بعد المرور، حلب ولایتی حدودینه واصل اولور؛ و بر خیلی مسافه ده بو ولایتی بیروت ولایتندن آرددن صکره، حلب ولایتی داخلنده بر قوس تشکیل ایله آتلا کیه دن ده کچرک، سویده قریبده آق دکیزه دوکیلور. سما سجاغنده صولدن ایکی و صاغدن بر تاپی واردر . بر جوق دره لر و سیلر دخی آلیر. انکیجیسی اردن ونام دیکرله شریه نهریدر، که جبل الشیخ اتکلردن

نبمانله، ایکی طرفی طاغیرله مسدود طار بر وادینک ایچنده جنوبه طوغری آقورق، طبریه کولنک ایچندن کچدکن، صاغ و صولدن بر جوق نهر لر و ازان جمله صولدن جبل حوران صولریخی جامع اولان (برهوک) ایله جبل مجلونک آلت طرفنده (وادى الزرنا) بی آلد. قدن صکره، بحر لوطه دوکیلور. جبل الشریقه نیک و جبل الشیخک شرق اتکلردن و جبل حورانک مائله شمالیه سندن آقان برطاقم کوچک جابلر دخی مجرالی اوزرنده کی اراضی بی سق ایتدکن صکره، غوطه الدمشقده بر طاقم بطاقلر تشکیل ایدرک، محو اولورلر. بونلرک اک معروف دمشق الشامک ایچندن یکن (ردی) نهر مشهوریدر. جبل حورانک شرق اتکلردن آقان بر قاج نهر ایسه چوله نابید اولورلر. بو وجهله سوریه ولایتک یانکز قسم شمالیسی یعنی صرکر سجاغنک بر پارچه سیله سما سجاغی آق دکیز مائله سنسده بولنوب، سائر طرفلری بحر لوط و بر الشام مائله لرینه تابعدر. ولایتک حدود غربیه سنسده ایکی بیوک کول بولنیور، که بری سطحک حذای مجردن آلیق اولمسیله و صوبنک املاح متنوعه بی حاوی و آغیر اولمسیله مشهور اولان (بحر لوط) و دیکری نهر شریه مجراسنده واقع طبریه کولیدر. غوطه ده صراج یاخود عینییه، حوله و سائر اسملرله بر قاج کوچک کول دها واردر، که بونلرک چوغی بعض انهارک منهای حالتده بولنوب، صولری آذرر.

اراضیسی مختلف اولوب، سما سجاغنک و علی الخصوص حاصی وادینسک طوغری یک منبتدر. بغدادی، آریه، دارى، مصر، بقله، صرچک، نخود و سائر حبوباتله پاموق، زیتون و سائر حاصل اولور. طوت آقاجلری دخی چوق اولوب، خیلی اییک چقاریلیر. حوران اووه سی ذخا بر یتیشدیرمک ایچون دنیانک برنجی بری اولوب، طوغریخی یک منبت در. ولایتک قسم جنوبینسندن عبارت اولان (معان) سنجا. غنک اراضیسی ایسه چولدن معدود ایسه ده، ینه خیلی حبوبات یتیشدیرمک قوتی حائر اولوب، آتلیق اهایلیسی خیمه نشین عربان عشارندن عبارت اولغله، بطال قالمقده در. نفس شام سجاغی و علی الخصوص حوالی دمشقک اراضیسی اوفق طاشلری حاوی

اولفله، حبوبات و ذخایر بیشد بر مکه اوقدر صالح دکل ایسه ده، باغ و باغچه لری پک کوزل اولوب، مشهور قایسی، کوزل اوزومک انوای، نار، اینجیر، الماء، آرمود، شفتالی، فرنک اینجیری، جوز، بادم و ساژ میوملرک انوای حاصل اولور. دمشق شرقه طو- غری ممتد اولان (قوطه) اووه سی وقتله قاریش قاریش قریه لرله مملو و باغ و ماغچه لرله جنت آسا ریر ایدی. شام فستیق نامیله یاد اولنان فستیق اک زیاده حلسه بولنوب، نفس شامده مفقوددر. قایسی و اوزوم قورودیلر ق، هر سنه کایتله اخراج اولور خیلی زیتون یاغی و سیسام یاغی چیقار. بوتون محصولاتی آز اولوب، دمشق جوارلرده تنباکو بیشد بر لکه باشلامدر. ولایتک اکثر طرفلرله قالیای یعنی سوده اخراجنه یارار (حب) تمبیر اولنور بر نوع نبات دخی کیتله بولنور. سبز نیک انوای و قاقون، قارپوز، خینار کچی شیرلک ابی اولور. وقتله اورمانلرله مستور بولنمش اولان شام جبالی شمدی اکثریت اوزره جبلاق ایسه ده، بعض اوقق اورمانلر و متفرق آتاجلر دخی بولنور. دمشق اطرافنده کراسته به مستعمل پک چوق قواق آتاجلرله سکود و طاغلرده حروب، چام، تره منتی، ایلفین، انچه، چنار، قوجه میسی آتاجلری بولنور.

بلقا جهتنده بعضاً آوارقه سنه دوشمش بعض ارسلا نلر کوریلور. طیور سولون، ککلیک، جیل، بیلدر حیح، چوللق، طورنه، اکلک، قره قوش، آق بابا و ساژ دن عبارتدر. ییلانلری چوق و بعضی خیلی سیوک ایسه ده، اکثری زهر سزدر. بوقلون، کرتکله و قیلومسغه دخی چوقدر. چکرکه ولایت ایچور بر سیوک آفت اولوب، بعض سنلرده بتور محصولاتی تلاف ایدر. آریسی چوق ولوب، خیلی بال چیقاریلر. محراوطده اصلاً بالیق و ساژ ذی روح بولنوب، نهر شریه ده و طبری و حوله کوللرنده نالیفک انوای بولنور.

هو طاغلرده معتدل و اووه لرده یازین صحیاقه و قیشین صوفوق اولوب، چوله قریب اولان محللرندن و معان سنجاغندن بشقه همار هر طرفنده قیشین قار یاغار. هوای خفیف و با بس اولوب، صاغلام آدملر حقتنده پک ابی ایسه ده، امراض صدریه به استعدادی اولانلره سرت کایر. یازین یاغ مور یاغ میوب، تشرین اول اواسطنده یاغمه باشلار، و کاونلرده کثرتله یاغار. مرتفع محللرینک ایلك و صوک بهاری پک کوزلدر.

سوره ولایتک اهالیسی تخمیناً ۳۰۰۰۰۰ کچی راده لرنده ولوب، قسم کلیسی مسلم، بر آز مقداری درزی و قصوری روم، قوتلیک، مارونی، سریانی، ارمنی و ساژ مذاهبه منسوب خرسندان و پک آری ده یهودیدر جمله سی لسان عربی ایله منکلمدرلر. حوران و معان سنجاقلرینک اهالیسی هنوز بر حال بدو بسته بولنوب، شام و حاسنجاقلرینک کیلر ایسه ذکی و چایبتقان آدملردر. بونلر بوک، ایسک و یاموقدن طوقه لک انوای و علی الخصوص دوشمه لکله چارشف و کفیه و ساژ نهیحیله، صدف قاقه لی، سکمله و ساژ. اعما. ایله و طاوشانجیاقه و قیوچیاق و سراجقه متعلق مواد مختلفه استحضار یله و تجارتله توغل ایدرلر. اهالینک صنایع و تجارت اولان بومیل و استعدادی و محلسده ایسک و یاموق یتشمکه برابر بوک دخی کثرتی بو ولایتده صنایعک استقبالی تأمین ایدوب، ایلریده فابریقه لرله طوله جفی مأمولدر. اک تجارتگاه محلی مرکزی اولان دمشق شهری اولوب، برنجی اسکله سی دخی ولایتک خارچنده بولنان بیروت شهریدر. سواحلدن ایچ طرفله طوغری در دست

حیوانات اهلیه سی آت، استر، مرکب، دوه، صیغیر، قیون، کچی و ساژ دن عبارت اولوب، آت جنسی مقدماتیله اخراج اولندیغندن، مقداری پک آزالمشدر. استر و مرکب لری پک ابی اولوب، چوق بوک قالدیر ایری و قوتلی بر نوع مرکب یسکه مخصوص معلوم بیاض و بوکسک مرکب جنس لری پک مقبولدر. صیغیر لریک چته لری کوچک اولوب، یالکز مرکزده بر جنس بیوک و سودی چوق اینک وارددر. دوه لر باشلیجه عشارده بولنوب، شوشه لر یایلدقدن صکره نقلیایه اکثریا آراهه قولانلغه باشلامشدر. قیونلری قرمان جنسندن اولوب، بونلرکده جوغی عشارده و حاسنجاغنده بولنیور. حاسنجاغندن و ساژ بعض طرفلردن کلیتی ساده باغ، یاغی، دری و ساژ دخی اخراج اولنور. حیوانات وحشیه سی قورد، آبی، طوموز، کیک، طاوشان، چقال و ساژ دن عبارت اولوب، وقتله موجود بولنمش اولان پارس شمدی مفقوددر. آرسلا ن دخی بولنوب، یالکز

تمدید اولان دمبر یول خطرلینک اکاننده ولایتده صنایع و تجارت و زراعتک بردن بره ترقی و تضاعف ابدیه جکندمه شهه یوقدر. معارف هنوز لزومی درجه ده ترقی ابدیه میوب، مرکز ولایتده بولنان و «دمشق» ماده سنده بیان اولنان مکانبدن بشقه الویه و قضاالرده یالکز بر قاچ رشدییه و بر طاقم ابتدائی و صیدیان مکتببری بولنیور کتبخانه لایله ساتر مؤسسات علییه و خیره سی ده یوق حکمنده در.

ولایتک احوال تاریخیه و ساژه سهیون «شام» ماده سنه سراجمت سیور یله .

سوریه ولایتی بروجه زیر ۴ سهاق، ۲۱ قضاوه ۱ ناحیه یه منقسمدر :

سهاق	قضا	ناحیه
شام	شام	بقاع شرقی
	بعلبک	
	بقاع لعزیز	
	و دمی العجم	
حما	دوما	قصبه ایلی قپولی
	نیک	
	غاصیبیا	
	راشیا	
حوران	حما	غواغب
	حصن	
	همیدین	
	سلیمییه	
حوران	حوران	بصره الحریر
	چشم شمسکون	
	بصره الحریر	
	درها	
معان	جبل دروز	بصیره
	جبل دروز	
	جبل دروز	
	جبل دروز	
معان	قنیطره	بجبل شمس
	عجلون	
	ساط	
	کرك	
معان	طفیله	چیره
	طفیله	

سوزنی { حکیم شمس الدین محمد — اهاظم شعرای ایراندن اولوب، سمرقند.

لیدر. سلمان فارسی (رضه) ک نسلندن اولدینی سریدره لطائف و هزیلاند. مهارت نامه سی اولوب، کجلاکئی ذوق و الکلیجه ایله کچیردکن صکره، او منصور ترمذینک دازه ارشادینه داخل اولوب. توبه و استغفار ایتش؛ و حجه دخی کیتدکن صکره، الهیات و تصویه

ویند و نصیحتنه دائر بر جوق اشعار سوبلشد. بوقیلدن اولان قصاندى ۸۰۰۰ بیتدن سرکبدر. لامی، چینی، نسفی و شطرنجی جمله شاکردانندن ایدی. ۵۶۹ تاریخنده سمرقندده وفات ابدوب، شیخی او منصور ترمذینک تره سی یاننده دفن اولمشدر. وفا تندن صکره احباسندن بری طرفندن روآده کوریلوب، شوبیتدن طولانی رحمت و مغفرتنه نائل اولدینی سوبلش اولدینی سریدر :

چارچیر آورده ام یارب که درکنج تونیت
نیستی و حاجت و عذرت و کسناه آورده ام

سوزوپولیس { (Sozopolis) سوزه بولی

سوزه { (Souza) پورتکیزک (مینهو) یالاند. و پورتوک ۲۰ کیلومتره شرفنده

برقصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر.

سوزه بولی { (Suzeholi) شرقی روم ایلیتک بر فوس سخاغنده و قره دکیز

ساحلنده برکوچک قصبه اولوب، زمان قدیمده (سوزو.

بولیس) و (آبولونیه تراکیه) اسمیله خیلی بیوک و معمور ایدی .

سوزی { اونجی قرن هجری عثمانی شعرا. سندن اولوب، پرزورناید. بر

مدت طریق قضاده بولندقدن صکره، میخال اوغلرینک

خدمتته کبروب، جدلری میخال فازینک غزواتی حقنده

بر منظومه یازمشدر. شو برایکی بیت اونکدر :

سروقدک ده سیدر شاخ کل کلزاده
اشکیمک پرورده سیدر لاله لر کهمسارده
یا کوزکل سینهمده معرک صاقلدی اغیاردن
یا اورویچک پرده چکدی احمدوزره غارده

سوزی { (حسن علی) ایران شعرا سندن اولوب، سارولی اولدینی حالده،

خیلی مدت اصفهاند. یاشامش؛ و حسن خطه مالک

اولفله، طالبینه مشق و بر مکله اسرار اوقات ایتمشدر.

ابتدا (جفاکش) تخلص ابدوب، خراسانه سیاحتندن

صکره (سوزی) مخلصنی اختیار ایتمشدی. یکرمی

اوتوز بیگ بیتدن عبارت اشعاری واردر. خوش

طبع بر ذات اولوب، ۱۰۱۴ ده وفات ایتمشدر. شو

بیت اونکدر:

سوزی چومرک میطلبی از خدا که نیست
آسودکی نصیب تودر زیر خاک هم

{ سوس (Suse) } اراک خوزستان ایالتند
 و اهواز خطه سنده (درفول) ک
 ۳۰ کیلومتره جنوب غریب سنده و (شوستر) ک ۶۰
 کیلومتره غرب نمایسند اسکئی بر شهر اولوب، اسکئی
 ایران ملوکناک قیشلق مقری بولمغله، یک معمور
 و ضربن ایدی. اوائل دور اسلامده دخی معمور
 اولوب، مشاهیر علمان بعض ذوانک مسقط رأسی
 اولدقدن صکره، خراب اولمشدر. آردشیر بهمن بن
 اسفندیار طرفندن بنا ایدلمش اولدینی و حضرت
 دانیال (عم) ک بو شهرده مدنون بولمغله
 مرویدر. خرابه لری ایوم ۱۶ مربع کیلومتره وسعتند
 بر بر ضبط ایدیور.

{ سوس } مغرب اقصاده مراکش دولتک
 غرب جنوبی قسمتی تشکیل ایدن بر
 بویک خطه اولوب، جبال (درن) ک آلتند یعنی
 جنوبنده واقع و (دره) ایرماغی حوضه سنک شمال
 غربی قسمندن عبارت اولدینی حالده، بحر محیط آطالسی
 ساحلنه قدر ممتداولور. مذکور ابرماقله اوکاردوکلک
 اوزره (درن) جبالندن این بر چوق انهارله سق
 اولنه رق، یک منبت و محسولداردر. شکر قامشی
 دنیاک اک ایسی اولوب، بو قامشدن چیقان شکر
 یک لذتی و قوتلیدر. یاموق، چبوت، زیتون و خرما
 محسولاتی دخی وارددر. مرکزی (وادی سوس)
 اوزرنده واقع (ترودنت) قصبه سی اولوب، دها بر
 قاج معموره سی وارددر. وقتیله زیاده اهمیت اولوب،
 مستقل بر حکومت صورتند دخی بولمشدر.

{ سوست (Soest) } روسیه نیک وستفالیه خطه
 سنده و (آرسنبرغ) ک ۲۴ کیلومتره
 بالاند. قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۰۰۰ اهالیسی،
 وکسک سوری، اسکئی بر کایسای، بویک منسوجاتی،
 باغچه لری و حیوانات، بیره و قونیاق تجارتی وارددر.
 سوسترات { (Sostrate) } یونان قدیمک ک
 (مشهور معمار لرندن اولوب،
 قنیده) لی ایدی. قبل میلاد اوچمی قرننه یا شایوب،
 مسقط رأسی اولان شهری کمر اوزرنده و سوس
 اجه لره و تفرجگاه لره تزیین ایتدکن صکره،
 بطلیوس فیلادلف طرفندر دعوت اولنه رق، مصره
 زینتله، مشهور اسکندریه فانوسنی تأسیس ایتشیدی.
 سوستن { (Sosthène) } ماکدونیه لی مشهور
 بر سردار اولوب، (غولوا) لک

هجوم واقعه قارشی طورمغله، (بطلیوس کراونوس) ک
 اوغلی (ملاغر) ک وفاتند میلاددن ۲۷۰ سنه اول
 ماکدونیه حکمدارلغنه انتخاب اولمش ایسه ده، متعاقباً
 ایکنجی بر هجوم ایدن غولوا لره قارشی ایتدیکی
 محاربه ده مقتول اولمشدر.

{ سوسکس (Sussex) } انکلتزه نت ایالات
 جنوبیه سندن اولوب، مانسه
 دیکیزی ساحلنده اولدینی حالده، شرقاً (کنت)،
 شمالاً (سوری)، غرباً دخی (سونا-ایتون) ایالتلرله
 محدوددر. بونی ۱۳۰ واکی ۴۵ کیلومتره اولوب،
 ۴۱۷۰۰۰ اهالیسی وارددر. مرکزی (چپستر)
 قصبه سیدر. دهر معدنیله، مرمر، قرمزنی آتی
 بویسی و سائر معدن و تره سی وارددر. وقتیله (بلج)
 اقوامیله مسکون اولوب، (سوری) ایالتیله برابر
 «حکومات متفقّه سبعة» یک برینی تشکیل ایدیوردی.
 بعده قونتاقد و دوقه لاق صورتند اداره اولمشدی.

{ سوسکهانه (Susquehannah) } آس-
 قای شمالی ک ممالک مجتمعه
 سنده بر نهر اولوب، یانسیلوانیه جه ورنده ایکی
 نهرک اجتماعندن تشکیل ایدر. بو یکی هرک بری
 شرقدن و (نیو یورک) جه ورنندن کلوب، محل لاقیه
 قدر ۵۰۰ کیلومتره ک تجرایی وارددر؛ و دیگر
 (آلفانی) سلسله جبالندن اینوب، اوریاه قدر ۳۰۰
 کیلومتره ک مسافه قطع ایتمشدر. بو ایکی نهرک اجقا.
 غندن بعد التشکل، جنوب غربی به طوغری جریانله،
 (ماریلاند) جه ورنینه بالدخول، ۲۰۰ کیلومتره ک
 مسافه قطع ایتدکن صکره، بحر محیط آطالسنک
 (چسایک) قوشه دو کیلور. (شوپکیل) بر جدولله
 سر بو طدر.

{ سوسن (Susane) } یهودا ملوکدن بو اقیق
 سوسن { زوجیه سی اولوب، تحت اسارتند
 بابله سوق اولمش؛ و اوراده ایکی اختار ط فندن
 عرضنه قصاد اولنه رق، مطلوبلرله موافقت ایتدیکیچون،
 زنا ایله اتهام ایدله رک، بو حکمک اجرایی مقررا یکن،
 حضرت دانیال (عم)، هنوز شاب اولدینی حالده،
 محاکمه سنک تکراری استرحام ایدرک، کندیسینی
 اتهام ایدن اختیار لری آزری آزری استنطق ایتدیرمش؛
 و فاده لری ییتنده کی تضادله دعوالرینی بطل، و صاحبه
 ترجمه نی تحلیس ایتشدر. بو وقعه نیک میلاددن ۶۰۰
 سنه اول جریان ایتدیکی مژنوندر.

— ائمه اثناعشرک اون ایکنجیمی محمد مهدینک

وبر روایتده بدری حسن عسکرینک والده لری دخی
بو اسمله مسمی مشاهیر نساددر .

سوسور { (Saussure) مشاهیر حکماء
طبیعیوندن اولوب، ۱۷۴۰ ده

(جنو) .ه طوغمش، و ۱۷۹۹ ده وفات ایتشدرد . فن
زراعتده برقاچ تألیفی اولان وزراعتله مشغول بولان
بزانت اوغلی اولوب، تحصیل علوم و فنون ایتدکن
صکرمه، طول مدت فرانسه، آلمانیه، انگلتره و ایتالیا

سیاحت بدو رک، آب طاغیرنده دخی احرای تخریبات
فنیه ایتمش؛ و آب حمالک ایوکسکی اولان (مونت
بلاق) کذروه سه فدر جیقرق، کاشف و مؤسس لرندن

بولدینی علم الارصه و معادن و نباتات فنلرینه بیوک
خدمتله ایتشدرد . میزان الحراره، میزان الرطوبه،
میزان الریح، میزان الکتریق و سائر آتلیک اصلاح
واکالنه و بعض آتلیکده ایجادینه موفق اولمشدر .

زماننده نشر اولنار رسائل فنییه بر جوق مقالات
فنیه درج ایتدربوب، «آلب جبالنه سیاحت» عنوانیه
۴ جلددن مرکب تر تألیف فنی و سائر بعض آثار
براقشدر . — و غلی (تئودور ده سوسور) دخی

حکمت طبیعه و کیمیای عضوی فنلرنده بیوک خدمتله
ایدوب برطاقم آثار مقبوله فنیه براقشدر . ۱۷۶۷-
طوغوب، ۱۸۴۵ ده وفات ایتشدرد . — قیزی (نکر ده
سوسور) دخی «تدریجی تزییه» عنوانیه ۳ جلد

اوزره یازدینی و فرانسه آقادیماسی طرفندن تقدیر
و تحویل اولنار اثر قبولیه شهرت بولمشدر . ۱۷۶۵ ده
طوغوب، ۱۸۴۱ ده وفات ایتشدرد .

سوسه { تونس ایالتک ساحل شرقیسنده
(تونسک ۱۱۰ کیلومتره جنوب

شرقیسنده، فیرواک ۵۰ کیلومتره شرق شمالیسنده
و مهدیه نکه، و قدر شمال غربیسنده واقع بر قصبه
و سکه ولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، کوزل ریختمی،
اوج مله سی، بیوک رجاعم شرقی، فیروانه قدر دمیر

پولی و، ایجانی و لمدینی حالده، ایشلک تجارت مجریه سی
وارددر اسکی بر قصبه اولوب، رومایلر زماننده
(آدرموم) تسمیه اولنوردی . معاویه بن خدیجک
افریقیه قاعدلمی زماننده (عبدالله بن ربیع) حضرتلری

اعزام اوله رقی، بو قصبه بی بلا حرب فتح ایتشدی .
سوری و قلعه سی زیاده الله بن اغلب طرفندن تأسیس

اولنه رقی، جغرافیون عرب بونک متساتی تعریفنده
اطناب ایدبورلر . سوسه ده او وقتلرده بوکدن پک
مقبول و قیمتدار قاشلر نسج اولنوب، هالیسنک بر
قسم عظیمی بو صنعتله اشتغال ایدردی . اوزمان قصبه
چوق دها بیوک و مهور بولمش اولدینی آکلاشیلور .

{ (ابو العباس احمد) مصر علماسندن
سوسی } اولوب، ذی قیمت طاشلر حقنده
«ازهار الافکار فی جواهر الاحجار» عنوانیه بر
تألیفی وارددر .

{ جزایری (Archipel de la)
سوسیته } [«شرکت آطه لری»]
ماده سنه مراجعت بیورله .

{ (Sogdiane) «صغد» ماده
سوغدیانیه } سنه مراجعت بیورله .

{ (Sophocle) یونان قدیمک
سوفوقلیس } مشاهیر شعرا سندن اولوب .

میلاد عیسی (عم) دن ۴۹۵ سنه اول آتته جوارندن
واقع (قولون) قریه سنده طوغمش، و ۹۰ یاشلرینا
قدر یاشامشدر . بر جوق منظوم تیاترو رساله لری
یازوب، رقیبی اولان (اسخیلوس) ه فله جالمشیدی

آتاری ۱۲۳ منظومه به بالغ اولدینی سروی ایسه ده
یالکز بدیسی بتون و ۲۰ قدری ناقص اوله رقی مو
جود اولوب، قصوری محو اولمشدر . آروپا شعرا
بو ذات آثارینی تقلید ایتشلرددر .

{ (Suffolk) انکلتره نکه ایالا
سوفولک } شرقیه سندن اولوب، شمال دکن
ساحلنده اولدینی حالده، شمالاً (نورفولک)، غرب

(فامبریج)، جنوباً دخی (اسکس) ایالتلرله محاطدر
بوی ۹۰ واک ۴۵ کیلومتره اولوب، ۶۷۰۰۰
اهالیسی وارددر . مرکزی (ایسویچ) قصبه سیدر
زراعتی پک ایلریددر .

{ (Sophonisbe) قرناج
سوفونیسبه } دارلرندن (اسدرویل)

قیزی اولوب، میلاددن ۲۳۵ سنه اول طوغمش
وصفر سندن بری رومایلره قارشی بقض و کین
ایتش ایدی . (ماسیندیا) به نشانلی ایکن، بونک
مایلرله متفق اولمسندن طولانی، بونلره قار

تحریرک ایتدیکی (سیفاقس) ه وارمش؛ ۳
تاریخنده (لیوس) ایله (ماسیندیا) نکه ید اسار

دوشوب، حقارتدن قورتلق ایچون (ما-مئینسا) به وارمش ایسه ده، بودخی کندیسنی قورتاره مدینه یون، کندینی اتلاف ایچون زهر تدارک و ایصال ایتمشدر . بو وقعه بر چوق شعرا طرفندن اورویا لسانلرنده تیاترو رساله سی صورتده نظمه چکمشدر .

سوق الاربعاء } وسوق الاهواز. اهواز.
 { ده ایکی کوچک قصبه ایدی .

سوق بربر } وسوق وردان فسطاط مصرده
 { ایکی محله ایدی .

سوق الثلاثاء } سوق السلاح ، سوق
 { عند الواحد، سوق العطش وسوق یحیی بغدادک محله لرندن ایدی .

سوق الشیوخ } بصره و لایتک منتفک
 { سنجاغنده، فرانک ساحل یمننده، ناصریه نك ۴۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده بصره نك ده ۱۴ کیلومتره غرب شمالیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، سنیلره مخصوص ۲ جاع شریفی، شعیبلره مخصوص بر مسجدی، ۴۰۰ دکائی حاوی چارشسی، ۱ حمامی، ۷ خانى و اوچی مسلمانلره و بری صابینه مخصوص اوله رق ۴ صبیان مکتبی وارددر. عربانک اخذوعطا ایتکلری بر محل اولمه، تجارتی پک ایشکلدر. اطرافى بطاقت اولمله، هواسی پک آغیر و صیقمه لیدر. اهالیسنک ۲۲۵۰ سى سنى، ۷۰۰ ى صابئی، ۲۸۰ ى یهودی

سوقره } (Sucre) آمریقای جنوبیده بو-
 { لیویا جمهوریتنک مرکزی بر شهر اولوب، آند سلسله جبالی اوزرنده و بر طاقی آمازون بر طاقی ده لاپلاته ایرماقرینه دوکلن بر چوق انهارک منابیی اورته سنده اوله رق ۱۹° ۳۲' ۲۸ عرض جنوبی و ۶۷° ۳۰' طول غربیده و ۲۸۴۰ متره ارتفاعنده واقمدر. ۲۰۰۰۰ اهالیسی، دار-الفنونى، مصنع بر بیوک کلیساسی و جنرال (سوقره) نك هیکلی وارددر. اصل یریلر عتندنه اسم قدیمی «التون کوبری» مناسیله (سوقیSAFE) اولوب، استقلالک اهلاننده بوکا آلت اولان جنرال سوقره نك اسمیله تسمیه اولنمشدر. اهالیسی الك زیاده (کیشوآ) لسانیه متکمدرلر. (سوکیات) ایالتنک ده مرکزیدر .

وقصور ۸۷۷۰ ى شعیدر. عموم صابینک رئیس روحانیسی ده بو قصبه ده اقامت ایدر. — سوق الشیوخ قضاسی منتفک سنجاغنک شرق جنوبی قسمتدن عبا-رت اولوب، غرباً مرکز لوا اولان ناصریه، شمالاً حما قضالیله، شرقاً بصره سنجاغیله، جنوباً دخی چول ایله محدوددر. اراضیسی عمومیت اوزره بطاقت اولوب، زراعتی الیوریشلی برلری آذرر. باغ و باغچه لری علی الخصوص مرکز قضانک اطرافنده چوق اولوب، خرما و ساژ اشجار منزه بیتیشر. اهالیسی ۵۰۰۰۰ کشى اولوب، مرکزنده اولان مذکور المقدار سنى و صابئی و یهودیدن بشقه قصوری کاملاً شعیدر .

سوقورو } (Socoro) آمریقای جنوبیده
 { قولومبیا جمهوریتنک (سانتاندر) ایالتنده (تونجه) نك ۱۲۰ کیلومتره شمالنده اوله رق (ماغدالنه) ایرماغنه تابع بر نهرک اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و یاموق منسوجانیله شایقه فابریقه لری وارددر. اهالیسنک اکثرنده کردان اوری بولنور .

سوکنه } (یاخود سکنه) طرابلس غرب
 { ولایتنک فزان سنجاغنده، مرکز لوا اولان (سزوق) نك ۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و طرابلسک ۷۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده (الجبال السوداء) دینلن طاغلرک شرق ایتکنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، فزان سنجاغنک حدود شمالیسنده و طرابلسدن فزانه و سودانه کیدن کاروان یولی اوزرنده در .

سوقرو } (Sucre) اسپانیاده (جوقار)
 { نهرینک اسم قدیمیدر. [«جوقار» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

سوکه (آیدین ولایت و سنجاغنده آیدینک) ۴ کیلومتره غرب جنوبیسنده واز-یرک ۸۰ کیلومتره جنوبنده اولورق بیوک مندر- سک ساحل یعنی قرینده قضا مرکزی برقصه اولوب، ثنائی مسلم وئائی روم اولقی اوزره، ۱۲۰۰۰ اها- لیبی، ۳ جامعی، ۸ مسجدی، بر مدرسه سی، بر روم کلیسایی، بر رشده و ۱۰ صبیان مکتبی، روملره مخصوص رانات و ۴ ذکور مکتبی، ۲ جمعی، ۲۰۰ دکان و منفازینی حاوی چارشیبی، ۳ خانق و بخارله اداره اولنور بر یاموق و بر میان کوکی فابریقه سی واردر. ازیردن آیدینه کیدز دهر بول خطنک سوکه قدر بر شعبه سی اولوب، بو قصبه قوش آطه سی اسکله سنده بر شوسه ایله مربوطدر. قصبه نك اورتہ. سندن قیتین بر دره آقوب، صونی زیاده اولدینی حالده، یازن فورور- سوقانلری کتیشجه و خانه لری بویه لی اولمله، منظره سی کوزلدر. هفته ده بر کره بازار قوربولوب، خبلی تجارت اجرا اولنور. بکی بر قصبه اولوب، ایچنده کوریلان بعض آثار عتیقه (صامسون طاعی) اتکننده واقع (بریانہ) شهر قدیمی خرابه لردن منقولدر. — سوکه قضاسی آیدین سنجاغنک قسم غریسندن وساحلندن عبارت اولوب، مندرس ایرماغنک منصبی دخی حاویدر. شمال جهتنده ساحله قدر ممتد اولان و سیسام آطه نك قارشینده اوزون بر رون تشکیل ایدن صامسون طاعی، شرق و جنوب جهتنده دخی اورمانلره مستور اولان (یش یارماق) طاعی بولنوب، قضائک اورتہ سی و ساحل طرفی دوز و آچق بر اووه دن عبارتدر. مندرس نهری و اووه بی اورتہ سندن شق ایدوب، قسم جنو- پیننده بولان (ناہه) سنده بر بیوک کولله دخی اختلاط ایدہ رنک (میلت) شهر قدیمی خرابه لردن ۱۵ کیلومتره آشاغیده دکیزه منصب اولور. مذکور کولک وقتیه کورفز اولوب. ایرماغنک دوکدیی قوملردن آغزی قیاقمله، کول حالنده قالمش اولدینی مظنوندر. ذاتاً (میلت) شهرینک ده ساحلده بولنمش اولدینی معلوم ایکن، ایرماغنک دوکدیی قوملردن ساحلک دکیزک ایچنه اوزانمسیله، روجه مذکور ۱۵ کیلومتره ایچریده قالمشدر. بیوک مندرسک بوقضا داخلندکی مجراسی ۵۰ کیلومتره طولنده اولوب، بو مسافه ده صماغ و صولدن بر جوق دره لر وسیلار آلیر. قضا

شمال غربی جهتندز ازیر سنجاغیله، شمال شرقی جهتندن نفس آیدین قضاسیله، شرقاً چینہ قضاسیله، جنوباً منتشا سنجاغیله غرباً آطه لر دکیزله محاط اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۳۲۶ مربع کیلومتره اولدینی حالده، ۵۰۰ کیلومتره لکی اراضی منروعه؛ ۲۵ کیلومتره لکی مربعی، ۷۲ کیلومتره لکی اورمان، ۵۰۴ کیلومتره لکی ده طاعنق و اراضی خالیه دن عبارتدر. ۵۴ قریه بی حاوی اولوب، ۲۳۳۰۴ اها- ایسی واردر، که بونلکده ۸۲۵۴ ی روم و ۵۹ ی ارمنی قنولیکی اولوب، قصوری کاملاً مسلم ترکدر. اراضیسی بک منکبت اولوب، آنجق مندرسک طغبانی بر جوق خساراتی موجب اولمله، زراعتک بحق اجرا سنه امکان بر اقیور. باشلیجه محصولات حیوانات متنوعه ایله ایچیر و میال کوکیدر. حیوانات اهلیه سی جوق اولوب، اجناس مختلفه دن سنوی ۸۵۰۰۰ تولدات وقوع بولور. ذکر اولنان (بریانہ) و (میلت) خرابه . لردن بشقه قضا داخلنده بعض خرابه لر و آثار عتیقه بولنوب، جهت جنوبیه سنده (هیرونده) دینان بر روم قریه سنده کونشدن کنایه اولان (آپولون)ک عبادتہ مخصوص بولنمش جسیم و مشهور بر مبدک خرابه لری بوجه دندر.

سولاندر (Solander) اسوج مشاهیر
(طبیعیونندن اولوب ، مشهور

(لینه) نك شاکردانندندر . ۱۷۳۶ ده اوپسالده طوفوب، ۱۷۸۱ ده وفات ایتمشدر . روسیه نك جهات شمالیه سی طولاشدقدن و قناریه آطه لرله امید برونه سیاحت ایدوب، تجربات فنیه ایله اوغراشدقدن صکره، (بانقس)ک معینده مشهور قپودان (قوق)له ۱۷۶۸ دن ۱۷۷۱ تاریخنه دک بحر محیط کبیرده سیاحت ایدوب، عودتنده لوندره کتخانہ سی حافظ کتبلکی معاوناکنه نصب اولتمشدی . تألیقاتی آردر . بعض نباتات بونک اسمیله تسمیه اولتمشدر . — بکی زلاندنک جنوب غریسینده ۳۲° ۴۶ عرض جنوبی ایله ۱۹° ۱۶ طول شرقیده واقع بر کوچک آطه یه ده بو اسم ویرلشدر .

سولتودل (Soltwedel) بروسیه نك
(صاقسه ایالتنده و ماغدبورنک

۹۰ کیلومتره شمال غریسینده اولورق (بچه) نهری اوزرنده سورله محاط بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی و جوارنده طوزلی معدن صونی واردر.

سولمونه (Solmona) ایتالیا ده ملنی نابولی
{ فرالغنتک ایکنجی (آبروچه اولتر.

یوره) ایالتنده و (آقویلا) نك ۶۵ کیلومتره جنوب
شرقیسنده برقبه اولوب، ۱۵۵۰۰ اهالیسی، بر
قاج مصنع کلباسی، اصلاحخانهیه نحویل اولمش اسکی
پر مناستری، مشهور شکرمله لری، بو یاخاه لری وباقه
معمولاتی واردر. زمان قدیمده (ایلیریان) لر طرفندن
تأسیس اولمشرق، رومالیرک محاورات داخلیه سی
زماننده پک ضرردیده اولمش؛ و بده عربلر طرفندن
فارت ایدلمش ایدی. نورمانلر زماننده یکیدن کسب
معموریت ایدوب، شارل کینت طرفندن پرنسک
مرکزی انخا ذیله اوغلنه و پرلمشیدی.

سولو (Sulu) یا خود جواو (Jolo) بحر
{ محیط کبیرده (بورنئو) جزیره کبیره.

سیله فیلیپین جزایرندن (مینداناو) جزیره سی آره سنده
بر طاقم آظه لر اولوب، ۵° ۴۵' ایله ۶° ۴۵' عرض
شمالی و ۱۱۷° ایله ۱۲۰° طول شرقی آره لرند. ممتد
۱۶۰ کوچک آظه دن عبارتدر. اک بیوکری (سولو)
آظه سی اولوب، شمال غربی ساحلنده ینه بو اسمله بر
قصیه سی واردر. آره لرند و اطرافنده کی دکیز صیغرله
و اراضی سرچاتیسه ایله ملودر. بو آظه لرک اهالیسی
۲۰۰۰۰۰ راده لرند اولوب، جمله سی مسلدر.
کمیجیلکده فوق العاده مهارتلی واردر. هوالری
پک کوزل و صاغلام اولوب، ممالک حاره به مخصوص
محصولاتک انواعی حاصل اولور. بو آظه لر رسماً
اسپانیایه تابع هد اولتیورسده، حقیقته بر حکومت
اسلامیه تشکیل ایدوب، حکمداری مذکور (سولو)
قصیه سنده اقامت ایدر.

سولوای (Solway) ایرلانده دکزنده
{ انکتره ایله اسقوچیه آره سنده

برکورفز اولوب، بونی ۶۵ کیلومتره در. انکتره نی
اسقوچیه لیلردن محافظه ایچون (آدریان) طرفندن چکلمش
اولان مشهور سد بو کورفزدن باشلا بوردی. —
بو کورفز منتهاسنده انکتره نك (کومبرلاند) ایالتنده
(سارق) ایله (اسک) نهرلینک منصبلی آره سنده کی
بطاقفه (سولوای موس S. Moss) نامی وریلیور.

سولور (Solor) سونده جزایرندن برینک
{ اسمیدر. [« سونده » ماده سنه

مراجعت بیوربله.]

سولج (Soulz) آلماس لورن خطه سنده
{ (قولار) ک ۲۲ کیلومتره جنوب
غریسنده برقبه اولوب، ۵۵۰۰ اهالیسی و ایک
شریت معمولاتی واردر.

سولداد (Soledad) بحر محیط آتلا سیده
{ آمریکای جنوبینک منتهای جنوب.

پسی شرقنده واقع (مالوینه) و نام دیکرله (فالکلاند)
جزایرینک نفس (فالکلاند) دن صکره اک بیوکی اولان
بر جزیره اولوب، ۳۰° ۵۰' عرض جنوبی ایله ۶۱°
طول غریسه واقدر. بونی ۱۵۰ و اکی ۱۱۰
کیلومتره اولوب، بر قاج لیمانی واردر، که اک صاغلامی
اولان (سولداد) لیمانی ۱۷۶۴ ده قبودان (بوکنویل)
طرفندن کشف اولمشدر.

سولدره { یا خود سودره (Sauldre)
{ (Saudre) فرانسه نك (شر)

(و او آرمع شر) ایالتلرنده (لو آره) ایرماغنه تابع (شر)
نهرینه دو کیلور بر جای اولوب، ابتدا شمال شرقیه
بده شمال غربیه، غربه و نهایت غرب جنوبیه
طوغری جریانه بریوک قوس تشکیل ایدر. مجراسی
۱۶۶ کیلومتره طولنده اولوب، صاغ و وصولدن بر
جوق چایلرک و درلرک صولرخی طویلار.

سولسمه (Solesmes) فرانسه نك (نور)
{ یعنی «شمال» ایالتنده و (قمبری) ک

۲۱ کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی برقبه اولوب،
۶۴۶۵ اهالیسی و بایتیسقه ایله مندیله وسائر فابریقه
لری واردر.

سولفاتاره (Solfatare) ایتالیاک ملنی
{ نابولی فرالغنتده و (پوچوله)

قرینده بر کوچک طاغ اولوب، تپه سی سونمش بررکان
آغزی اولغله، دائما کو کوردلی بخارلرله محاطدر.
بورادن خیلی مقدار کو کورد و زاج چیقاریلر.

سولفرینو (Solférino) ایتالیاک لومباردییه
{ خطه سنده (میچو) نهرینک صاغ

کنارنده و (قاستلیانو) ک ۲ کیلومتره شرق جنوبیسنده
برقریه اولوب، ۱۸۵۹ ده ایمپراطور اوچجی نابولیونک
قومانده سی آلتنده بولنان فرانسو و ایتالیا ن عسکرینک
ایمپراطور فرانسو آ ژوزفک قومانده سی آلتنده
ولنان آستریا عسکرینده قارش قزاندینی قابلیته
مشهوردر. — بو اسم پارسده بر کورپی بده
پرلمشدر.

سولوره } (Soleure) و آلمانجه سولوتورن
(Solothurn) اسویچرده همناهی

اولان ناحیه یعنی جهورنیک مرکزی برقصه اولوب،
(باله) شهرنیک ۴۰ کیلومتره جنوبنده و (رین) ایرما
غنه تابع (آر) نهرنیک ساحل یسارنده واقدره .
۵۰۰ اهالیسی ، داخلی مکتب اعدادیسی ،
کتابخانه سی ، مستحاناته مخصوص نمونه خانه سی ، اسویچر-
نیک اگ مصنی اولان کوزل برکلیسایسی ، یوکسک بر
ساعت قله سی ، ذخایر و حیوانات و پندیر تجارتی و جوار-
لرنده شابان تصویر مواقعی وارددره بر قاج دمیر
یول خطنیک نقطه التصاق و تقاطعنده واقدره .

سولوره } ناحیه سی (Canton de Soleure)
(اسویچرجه جاهیر متفقه سی تشکیل

ایدن نواحینیک بری اولوب ، اکثر اطرافدن برنه
ناحیه سیله محاط یعنی بوناحیه نیک ایچنده واقع اولدینی
حالده ، یالکنز شمال جهتدن (باله) ، شمال شرقی
طرفندن (آرقویه) ناحیه لیلله محدوددره . زیاده سیله
غیرمنتظم برشکلده اولوب ، قسم اعظمی (آر) نهرنیک
صول و برمداری صاغ طرفنده دره . مساحت سطحیه سی
۷۹۲ مربع کیلومتره اولوب ، ۸۵۶۲۱ اهالیسی
وارددره . شمال غربی قسمی (زورا) طاغلرینیک انکاریلله
مستور اولوب ، قسم شرقیسی (آر) وادیسندن عبارت
اووه لقدره . اراضیسی اسویچر نیک اگ منبئی اولوب ،
یک کوزل مرطاری و کلیتلی حیواناتی وارددره .
دمیر و کمور معدنلریده چوقدره . بوناحیه ۱۸۴۰
تاریخنده اسویچرجه جاهیر متفقه سنه التحاق ایدوب ،
ابتدا حکم زادکانک ننده بولنش ایسه ده ، ۱۸۴۶ده
اصول اداره سی دکیشوب ، جمهوریت مفرطه صورتنه
افراغ اولمشدره .

سولون } (Solon) یونان قدیمک حکماء
(مشهوره) سبعمه سندن اولوب ،

آتنه نیک شارعیدر . آتنه نیک صوگ حکمداری اولان
(قودروس) ک نام نسلندن اولدینی حالده ، میلاددن
تقریباً ۶۴۰ سنه اول (سالامینه) آطه سنده طومش ؛
وابتدا تجارتی سلوکه ، پدرنیک افنا ایتمش اولدینی
ثروت طائله بی استرداد ایتدکن صکره ، آتنه یه
کیده رک ، اوراده برلشمش ؛ ووطن جدیدنه عسکر-
لکه و مجالسده رأی ویرمکه خدمت ایدوب ، او
صره ده مقاره لیلرک ضبطنه کچمش اولان (سالامینه)

جزیره سنیک استخلاصیچون آتنه لیلر دفعانله سوق
عسکر ایتدکاری حالده ، دائماملوباً عودت ایتدکارندن ،
سالامینه سفرینی قاله آلانرک اهدامله محکوم اولمسنه
قرار و برمشلرکن ، سولون کندینی مجنون کوستره رک ،
بر مجلس عمومیده بو جزیره ک استرداد ی حقنده
انشاد ایتمش اولدینی یک مهیج برقصیده او قومغله ،
آتنه لیلر قرار سابقلرندن واز کچه رک ، سولونک
قومانده سی آلتنده سالامینه یه یکیدن برسره سوق
ایتمشلر ؛ و سولون جزیره بی استرداد موفق اولمش
ایدی . بونک اوزرینه کندیسینی جمهوریت ریاستنه
انتخاب ایدوب ، سولون مدت ریاستنده آتنه بی
(دراقون) ک یک شدتلی ووحشیانه قانونندن تخلیصله ،
بر طاقم قوانین حکیمانله وادلانله وضع ایتمش ؛

وزادکان ایله عوام اهالی بیننده ۳۰ سنه دن بری
حکم سورن منازعاته ختام ویرمک اوزره ، اهالینیک
دورت صنفندن مرکب بر مجلس منتخب ایله بر مجلس
اعیان و (آرتوباغ) اسمیله بر حکمته عالیله تشکیل
ایلمشیدی . بو قوانینه رعایت ایده جکاری حقنده
آتنه لیلرندن عهد ویمین آلدقن صکره ، ریاستدن
استعفا ایده رک ، کوچک آسیا (یعنی آناطولی) و مصر
و قبریسه سیاحت ایدوب ، اون سنه صکره هودنده
وضع ایتدیکی قوانینی معطل واهالی بی یینلرنده جدالله
مشغول بولمغله ، سلاحلرینی ترکه قاندره میهرق ،
(پدیسترات) ی حکمدارغه انتخاب ایتلرینه ده مانع
اوله مدیفندن ، مأیوسیتندن بالاختیار کندینی اجلایه
مجبور اولوب ، قبریسه قاچمش ؛ و قبل میلاد ۵۰۰ه
تاریخلرنده اوراده وفات ایتمشدر . هرودت سولونک
اشنای سیاحتده آناطولینیک (ایدیله) خطه قدیمه سی
حکمداری (قرسوس) له بمش ماجرالرینی حکابا
ایدورسه ده ، «قرسوس» ماده سنده بیان اولنه جز
اولان بو حکایه تاریخجه یک ده قابل توفیق کوریلله میور

سولونیوه } (Sologne) فرانسه نیک جنوبنده (آشاغ
(پیرنه) ایالتنده بر کوچک خطه نیک ا-

قدیمیدر .

عسکر یله حنك وجدال ایتمكه كچمش، و نهایت او بور کن قتل اولمشدر .

سولیس } اسپانیانك مشاهیر (Solis) }
 بجز بونندن اولوب، ۱۵۰۷
 تاریخنده (پینتو) ابله برابر آسبای وسطینك (بوقانان)
 شبه جزیره سنی کشف ایتمش؛ و بعد (لاپلان) ایرما-
 غیله (یانیرو) کور فزنده اجرای تجربات و کشفیات
 ایدوب، نهایت قرال فر دیناندو طرفندن اورالینك
 ضبطنه مأمور اولغه، و حشیرك الینه اسیر دوشوب،
 ۱۵۱۵ ده ذیح و اکل اولمشدر .

— بوا سمله اسپانیا ادباسندن بری دخی اولوب،
 برچوق تیارو کتابلری و مفصل بر مکسیمه تاریخی
 یازمشدر . ۱۶۱۰ ده القلمده طوغوب، ۱۶۸۶ ده
 وفات ایتمشدر .

— بر مشهور رسام دخی بوا سمله مسمی اولوب،
 ۱۶۲۹ ده طوغمش، و ۱۶۸۴ ده وفات ایتمشدر .
 مادرید مکتبی شاگردانندنر .

سولیم } نابلس سنجاغك جنین قضا سنده
 برقریه اولوب، کتب مقدسه ه برانیه ده
 مذکور اولان (سوانام) قصبه سنك یرنده واقعدر .
 سولینکن } (Solingen) بروسیه نك (رین)
 ایالتنده و (بیر) نهری قرینده
 ر قصبه او اوب، ۱۶۰۰ اهالیسی و اسلحه جارحه
 فابریقه لری واردر .

سولییه } فردریق — (F. Soulié) فرانسه نك
 مشاهیر ادبا و شمار سندن اولوب،
 ۱۸۰۰ تاریخنده (فوت) ده طوغمش، و ۱۷۴۷ ده
 وفات ایتمشدر . پدری مالیه مأمور لردن اولغه،
 کندیسیده ابتدا مالیه نظارتنده بر مأموریتده بولنمش؛
 و بعده عالم ادبیاته داخل اولوب، منظوم و منثور
 بر قاج تیارو کتابی و بعده برچوق حکایه کتابلری
 یازمشدر . هائله و فاجعه لرینك بعضی زیاده سیله
 قبول عامه مظهر اولدیفی کبی، حکایه کتابلری دخی
 چوق اوقونمشدر . آثاری ایچنده «شیطانك یادکار لری»
 ویا «تذکره شیطان» عنوانیه بیوک بر حکایه کتابی
 واردر، که شیطانك اغزندن جمعیت بشریه نك اسرارخی
 میدانده قویورق، پک کلنجلی و عبرت آمیزدر . بو
 حکایه بوندن ۱۶ سنه اول محرر فقیر طرفندن ترجمه
 ترجه اولنهرق، مهران افندی مطبعه سنده ۱۲۹۵ ده
 طبع و نشر اولمشدر .

سوله } (Soles) بوا سمله زمان قدیمده ،
 بونانیرك مستمرا تندن اولق اوزره،
 ایکی قصبه اولوب، بری قبریس جزیره سنك ساحل
 شمالی سنده و دیگر ی کیکلیا یعنی ایچ ایل سنجاغی
 ساحلنده ایدی .

سولی } (Souli) آرنائودلغك چاملق جهننده
 و یانبه نك ۴۵ کیلومتره جنوب
 غربی سنده طاغلق و طبیعی مستحکم رموقده برکوک
 قصبه ایدی، که خرسیتان آرنائودلرله مسکون اولوب،
 بونلر جو اوردلرله کی قرا اهالیسیله برابر سلاح طاشیق
 حقنی محافظه، و محاربه و قوغنده دولتک عسکری
 صنوفنده حرب ایتک وظیفه سنی درعهده ایتشلردی .
 زیاده سیله جسور و حقوق شخصی لرینی محافظه یه
 مقتدر آدم لر اولدقلرندن، تیه دلنلی علی یاشا کندیلرینی
 مو قملرندن استیصال ایتکی قوره رق، ۱۷۹۰
 تاریخ میلادی سنده اوزر لرینه عسکر سوق ایتدیکنده،
 مغلوب اولوب، ۱۹۲ ده دخی سولیوتلر (یعنی سولی
 اهالیسی) سردانه مقاومت ایتکله، ۱۸۰۰ و ۱۸۰۳ ده
 بکیدن اوزر لرینه وارمش؛ و نهایت سولی اهالیسی
 مقاومتدن عاجز قالغه، او وقت انکاتره نك ننده
 بولنان یارغه به هجرت ایدرک، سولی بی خالی راقشدر .
 ایوم ویران اولوب، یرنده تیه دلنلینك یامش اولدیفی
 برقله بولتیور . یارغه نك علی یاشا طرفندن مبابه-
 سنده سولیوتلر قور فیه قاجش؛ و بعده اوتیه
 بری یه طاغملشدر . بونان و قعه اخیره سنده رؤسانک
 انک جسور لری سولیوتلردن ایدی . علی یاشانك بردفمه
 سولی بی محاصره سنده ایچنده بالکنز قادیلر بولنوب،
 بونلر بروقت مقاومتدن صکره، تسلیمه مجبور اوله جقلرینی
 آکلایه رق، تیه دلنلیدن قور دقلر یچون، کمال
 جسارتلرندن اولومی تسلیمه ترجیح ایدرک، بوکسک
 برقیانک اوزر رنده اولان میدانده خوره یه باشلاوب،
 ال اله طویشمش اولدفلری حالده، هیثله کندیلرینی
 قیادن آسغایه بر اقوب تلف اولمشدر .

سولی بک } ذوالقادره دولتک اونچی
 حاکمی اولوب، دولت مند
 کوره نك مؤسی اولان قره جه نك ایکنجی اوغلیدر .
 ۷۸۸ تاریخنده برادری خلیل بک یرنه کچوب،
 ۸۰۰ تاریخنده ک حکومت سورمش؛ و زمانی مصر

سولینه } (Soulina) [« سنه » ماده سنه
 { مراجعت بیورله .]

سوماتره } (Sumatra) بحر محیط هندی
 { ایله بحر محیط کبیر آره سننده

و آسیا قطمه سنک جنوبنده واقع (مازیبا) جزایرینک
 اک بیوکلرندن بری واک غربیسی اولوب، (مالاقه)
 شبه جزیره سنک جنوب غربیسنده واقع اولدیغی
 حالده، بوشبه جزیره دن مالاقه بوغازیله آریلسدر.
 ° عرض شمالی ایله ° عرض جنوبی، ° ۹۲ ایله
 ۱۰۳ طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب، خط
 استوا اورته سنندن کچور. اوزون بر آطه اولوب،
 شمال غربیسن جنوب شرقیبه بونی ۱۶۹۰ واک
 کنیش محلنده اکی ۳۴۰ کیلومتره در. مساحت
 سطحیسی تقریباً ۴۴۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب،
 تخمیناً ۶۰۰۰۰۰ اهالی ایله مسکوندر. غرب
 جنوبی ساحلی بونجه بر صره طاغلر ممتد اولوب،
 شمال شرقیبه طوغری بوجبالک انکاری و قوللری
 سطح مائل صورتنده ممتد اوله رق، بده ساحل
 بجره دک واسع اوولر بولنیور. جبال مذکوره
 ذروه لرندن اون طقوزی برکان اولوب، بونلر کیدیسی
 ایوم آتش بوسکورمکده در. اک بیوکاری اولان
 (قوتونق قوربیجی) نک ۳۷۰۰ متره ارتفاعی اولوب،
 آغزینک محیط دائره سی ۱۷۰۰ ودرینلکی ۸۰۰
 متره در. خط استوا قرینده (سینفالانغ)، (میاری)
 و (اوفیر) طاغلری بولنیور. بوسلسله جبالدن بر
 چوق انهار نبعان ایدوب، غرب جنوبی ساحلنه
 دوکیلنلری بک قیصه واهمیتیز ایسه ده، شمال شرق
 ساحلنه طوغری آقانلر واسع اوولرک ایچندن
 کچه رک و بجرالرنده بشقه نهرلرک صولرنی دخی طویلا
 یه رق، بیوک ایرماقلر حالنه کچر. جزیره نک قسم
 شمالیسی ده طار اولوب، قسم وسطی و جنوبیسنک
 اووللری و باطه کورمه مش اورمانلری ده چوق
 و نهرلری دخی اوزون و دها بیوکلر. بو انهارک
 باشلیقلری شمالدن باشلایه رق: آساهان، راقان،
 سیاق، قامیان، ایندراکیری، جامی، سوسی
 و سائر ده. بونلردن قامیان (نهری) (مالاقه) بوغازینک
 جنوبی مدخلنده و برچوق آطه لرک قارشینده اوزون
 برخلیج، و (موسی) نهری (بانقه) جزیره سنک قارشینده
 برکورف نک ایچننده بیوک بردایله تشکیل ایدور.

جامی نهرینک ده صوبی چوق اولوب، بجرالسنک
 ۶۰۰ کیلومتره لکی سیر سفائنه صالحدر. سوماتره
 انهارنده فایتله بیوک و بک وحشی برنوع تمساخت بولنوب،
 بومدهش حیوان هر سنه بر قاج بیک اهالی اتلاف
 واکل ایدر. طاغلرنده بر قاج کولی ده اولوب،
 بونلردن (نوبه) کولی حدای بجردن ۹۰۰ متره نک
 ارتفاعده و اقددر. (سینفواره) کولنک فضلّه میاهی ده
 (ایندراکیری) نهرینی تشکیل ایدور. موقعی حسبیله
 هواسی بک صیباق ایسه ده، طاغلرده ارتفاع و سواحلده
 دکیز ملقلمری حرارتی تعدیل ایدر. یاغمورلری بک
 چوق اولوب، سننده آتی آی کثرتله یاغمور
 یاغار. هر طرفنده و علی الخصوص غرب جنوبی سوا.
 حالنده بطاقتلری چوق اولوب، مهلاک صیتملری
 موجب اولور. طوبراغی بک منبت اولوب، هند،
 هند چین و جزایر بحر محیط محصولاتسنک همان
 جمله سی حاصل اولور. آلتون، بافیر، دهر، فلای
 معدنلری بک بولدر. تجارتی بک ایشلکدر. منهای
 شمال غربیسنده هنوز استقلالانی محافظه ایتمکده
 اولان آچین یاخود آچه حکومت اسلامیه سی بولنوب،
 بونک جنوبنده (بات) قومنک مملکتی و (ناناوقلی)
 خطه سیله «ساحل شرقی» مملکتی و دها جنوبده سواحل
 غربیه ده (بادانغ) و (باتقولان) و سواحل شرقیه ده
 (ربوو)، (بالمبانغ) و (لامبونغ) ممالکی بولنیور.
 بونلرک اکثری آز چوق مستقل اولوب، بک آزی
 طوغریدن طوغری به فلنک حکومتنه تابعدر. اک
 معمور واک محصولدار بری ساحل غربیه کی (بادانغ)
 خطه سی اولوب، فلنک حکومتنک مرکز اداره سی ده،
 بو خطه نک مرکزی اولان (بادانغ) شهریدر. آنجق
 جزیره نک ک بیوک واک تجارت نکاه شهری جهت شرقیه ده
 (موسی) نهری اوزرنده واقع و ۷۰۰۰۰ اهالی و
 جامع اولان (بالمبانغ) شهریدر بوشهرک خانلرینک
 برمقداری نهرده صوبک اوزرنده بوزر دوه لر اوزرینا
 قولمش تحتهدن راقه لردر. اهالیسی اکثریت اوزر،
 ملایی جنسنه منسوب اولوب، بونلر آطه ده بولناز
 دیکر بر طاقم اقوامه غلبه ایتمش، و لسانلری تم.
 ایلسدر. اصل برلی اقوامک برطاقی سیمجاه ملاییلردن
 دها کوزل و ملاییلرکی مونس و مستعد آملر اولوب
 دین اسلامه متدین ایسه لرده، برطاقی ده حالاً وحشیت
 حالنده بولنوب، بونلردن انسان اتی ینلردن دخی وارددر.

مشارا ايتك اخلافنده موجوددر. فلنكليل ۱۶۲۵ ده سوماتره به يناشوب، بعض تجار تكاه اسكاه لرطوتمشدر سده، حكملري بك رسمي و اعتباري اولوب، حتى ۱۶۲۵ تاريخلرنده بستانون قطع علاقه ايتك درجه. سنه كلشردى. اوندن صكره حكم و نفوذ لرني قويه به چالمشدر سده، اليوم حكومتلري همان تجارت جهته منحصر اولوب، على الخصوص آبرجه حكومتلري اولان طرفلرده متبوعيتلري صرف اعتباردر.

سوماروقوف } روسيه (Soumarokow) مشاهير شعرا سندن او-

لوب، ۱۷۱۸ ده طوغمش، و ۱۷۷۸ ده وفات ايتمشدر. بر جترلك اوغلي اولوب، كنديسى ده شو. راي دولت اعضاسندن وسراي تياتورلريك مديري بولمشدر. بر خيلي هائله و فاجمه و مضحكه يازوب، جله سنك مبنى علملرني روسيه تاريخنده آرايوب بولمشدر. تربيه دائر بعض اشمارله غزل و مرثيه وسائر اشعاري وارددر. ايكنجى قاترته نك بك چوق التفات واحسانلرته نائل اولمشيدى.

سومباوه } (Sumbawa, Soembawa) سونده جزايردن برى اولوب،

۱۰° ۸' ايله ۷° ۹' عرض جنوبى و ۲۲° ۱۱۴' ايله ۵۰° ۱۱۶' طول شرقى آره لرنده غربدن شرقه ممتد اولور. غرب جهتنندن (آلاس) بوغازيله (لومبوق) و شرق طرفندن (ساي) بوغازيله (قومودو) آره لرندن آيرلشدر. شمال جهتنده شمال غربيه طوغرى ممتد بيوك بر شيه جزيره سى و بونك آلتنده بر بيوك كورفزي اولوب، بو كورفزك آغزنده (مايو) اسميله بر كوچك آله سى وارددر. بوني ۲۸۰ واكى ۱۰۰ كيلومتره اولوب، تقريباً ۶۰۰۰۰ اهالى ايله مسكوندر، ساحل شماليسنده ذكر اولنان كورفزك ايچنده بنه (سومباوه) اسميله بر قصبه سى (تيا) اسميله ديكر بر بلده سى وارددر. اورته لرنده (تومبورو) اسميله دهشتلى بر ركاني وارددر، كه ۱۸۱۶ تاريخ ميلاديسنده واقع اولان ياتلامه سى ۱۲۰۰۰ كشينك تلفنى موجب اولمشدر. اراضيسى بك مذبذبه اولوب، آلتون توزى وسواحلنده صدف و اينجيسى ده وارددر. اهاليسنك قم اعظمى ملايى و مسلدر. رسماً فلك دولتى طائير اوج حكومته منقسم اولوب، اك قوتيسى (تيا) ده كيدر.

دين اسلام هر طرفده منتشر اولوب، ذكر اولنان بعض قبائل وحشيه دن بشقه بتون اهالى مسلدر. آچه ليلرك عصبيت اسلاميه سى و جسارتلري فوق العاده اولوب، فلنكليلرك دفعانله واقع اولان هجوملرني نمره سز براقه رقى، اليوم استقلاللرني محافظه ايتكده. درلر. جزيره نك حوانات وحشيه سى ده هند چينيك كيلره مشابه اولوب، ملايى لسانده «اورمان آدمى» ديمك اولان (اورانغ اوانغ) تعبير اولنور نسانلري ده چوقدر.

سوماتره نك غرب جنوبى ساحلى قارشيسنده بو جزيره به تايع بر صره آله لر بونوب، بونلرك اك بيوكلى: بايى، باياق، نياس، بئى، تاناها ماسه، تاناها ماله، متناوى، سيقوو، ناسو و انغانو آله لردير. ساحل شريفى ده (ملاقه) بوغازنده بوياق، بانغقالى، پادانغ، يانسانغ بالاؤ آله لرله مذكور بوغازك خارجنده وسيدغا بورك جنوبنده ده (ريوو) و (لينغا) آله لرله بر چوق كوچك آله لر و دها آشاغيد. هيسندن بيوك اولان باقه و بيلتون جزيره لرى بولنيور. بو صايبلان جزايردن اك زياده مسكونى (بانياس) اولوب، مساحه سطحيه سى ۷۰۰۰ مربع كيلومتره اولدينى حالده، يارب مليون قدر اهالى سى اولدينى مظنوندر. باقه جزيره سنك ايسه مساحه سطحيه سى ۱۲۶۸۰ مربع كيلومتره اولدينى حالده، آتيجق ۷۱۰۰۰ اهالى سى وارددر. بونك و شرق جهتنده واقع بيلتوك اورمانلري چوق اولوب، ايچلرنده بونان قلاى مدنلرني اخراجله مشغول خيلي جينليلر دخى بولنيور.

سوماتره جزيره سك معمورى خيلي اسكى اولوب، بوندن ايكي اوج بوز سنه اول آچه دولتى خيلي قوتلى وشوكتلى ايدى. عرب بجز بونى اسكيدن برى بو جزيره نك سواحلنه بناشورق اجراي تجارت ايتش؛ و بوندن چوق زمان اول دين اسلام بو آله به و اطرافلرته دحول و انتشار ايتش ايدى. آوروپاليلردن اك اول پورتوكيزايلر ۱۵۰۸ تاريخ ميلاديسنده سوماتره به بناشوب، كشف ايتك ادعاسنده بولنمشلدر. اوصره لرده سنان باشانك قومانده سيله بجز همانده طولاشان عثمانلى دونملى سوماتره نك قسم اعظمه حكم ايدن آچه حكمدار بونى تحت حمايه عثمانيه به آله رقى، كنديسنه برسجاق دخى و يرمشيدى، كه اليوم حكمدار

سومبکی } جزایر بحر سفید در
 { کوچک آطه اولوب، ردوس
 قصبه سنک ۱۵ میل بحری شمال غریبسنده و آطولی
 ساحلندن اوزانان ایکی اوزون و طار شبه جزیره نیک
 تشکیل ابتدکاری سومبکی کورفزی نیک آغزنده
 اوله رق ۳۰° ۳۶ عرض شمالی ایله ۲۸° ۲۵ طول
 شرقیده واقعدر. غیر منتظم و سواحلی یک جیقنیللی
 بر آطه اولوب، جنوب شرقیدن شمال غربی به بونی
 ۱۳ و اکی ۱۰ کیلومتره ومساحه سطحیسی ۱۵۰
 صریح کیلومتره در. اراضی طاشلق، قیاق و صرب
 اولوب، وقتیله اورمانلری، یکیلری و باغلری وار
 ایکن، شمعیکی حالد بستیون جیلاق اولوب، اهایسی
 صرف سونکر جیلکله یا شا یوز. بر قاج یوز سنه اول
 بو آطه ده سومک دینان یک ضعیف و سریع الحریکه بر
 نوع قایق یا بلقده ایکن، اورمانلرک نابود اولسی
 اوزرینه بو صنت دخی منقرض اولوب، یالکیز
 مذکور قایق اسمی آطه و پرله رک قالمشدر. شرق
 جهتنده بر لپانی و بر کوچک قصبه سی اولوب، قضا
 صرکزیدر. موقمک صربلندن بو قصبه نیک ودها طو.
 غریبی قریه نیک خانلری آره سنده کی یوللر حادنا یا یا
 بیله یکیله مبه جک درجه ده اینیشلی یوقشلی و مخاطره ایدر.
 اهایسنک فقر اطاقی سونکر جیقار مق ایچون حیاتلرنی
 تهلاکیه قودقلری حالد، اغنیایه قارشى مدیون
 اولمقدن قورتیله میوب، یک آینه جق بر حالد یا شارلر
 لیانی صا غلام و بیوجک اولوب، بر خیلی سفاش
 کیروب جیقار. هواسی معتدل و صا غلامدر. غرب
 جنوبیسنده بولنان ایلیاکی (ونام دیکرله تیلوس)
 جزیره سیله برابر بر قضا صورتسنده اداره اولنوب،
 ایلیاکی بر ناحیه سیدر.

سومبه } (Sumba, Somba) سونده جزا.
 { برندن بر جزیره اولوب، جاوه نیک
 شرق طرفنده بر صر تشکیل ایدن جزایرک خارجنده
 و بولنردن (سومباوه) نیک جنوب شرقیسنده و
 (فلورس) کده جنوب غریبسنده واقعدر. ۳۵° ۹
 ایله ۱۵° ۱۰ عرض جنوبی و ۱۳° ۱۱۷ ایله ۱۱۸
 طول شرقی آره لرنده غرب شمالیدن شرق
 جنوبی به سمت اولور. بونی ۱۲۵ و اکی ۵۰ کیلومتره
 اولوب، بویجه بر صر طاعلر اوزانیر. اورمانلری
 جوق اولوب، کایتلی صندال آغاجی اخراج اولمغله،

صندال آطه سی اسمیله دخی یاد اولنور. اهایسی
 ملانی و ساژردن مرکب اولوب، قسم اعظمی مسابدر.
 فلنک حکومتی رسماً طانیر بر قاج ریسنک تحت ادا.
 ره سنده بولنیور.

سومرده } (Somerd) روسیه نیک صاقسه
 { ایالتسنده و (افورت) ک ۲۰
 کیلومتره شمالنده اوله رق (اوستروت) نهری او.
 زرنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهایسی و بر بیوک
 تفنک فابریقه سی واردر.

سومرست } (Somerset) انکتره نیک
 { جنوب غربی جهتنده و بریستول
 کورفزی مائله سنده واقع ایالاتندن اولوب، غرباً
 (قورنوآکی)، شمالاً غلوجستر، شرقاً (ولس)،
 شرقی جنوبی جهتندن (دورست)، جنوب غربی
 جهتنده (دوون) ایالتلریله محدوددر. بونی ۱۰۵
 و اکی ۶۵ کیلومتره اولوب، ۴۶۵۰۰۰ اهایسی
 واردر. مرکزی (واس) قصبه سیدر. اورته لری
 طاعلر و ساژر فلری اوولق اولوب، بطاقللری در
 چوقدر. هواسی معتدلدر. وقتیله اورمانلرله مستور
 ایکن، بعده بونلر نارله و صریایه تحویل اولنمشدر.
 قورشون، باقیر، کور معدنلری و صنایعه مستعمل
 بعض اتره سیله مشهور میاه معدنیسی واردر.

سومر } (Saumaise) فرانسه نیک مشاه
 { علماسندن اولوب، ۱۵۸۸ تاریخ
 میلادیسنده (سموران اوفروآ) ده طوغمش
 و ۱۶۵۸ ده وفات ایتشدر. مشاهیر علمادن اولو
 یدرندن تحصیل علوم ایدوب، طب، حقوق، عقا
 و ساژر علوم و فنونده ید طولی کسب ایتدکن صکره
 فارسی، عربی، کلدانی، قبطی و ساژر السنه شرقیه
 خواهه سز اوکرونوب، بر جوق وقتده سیاحت ایتش
 و وقتیله پروستان مذهبنی قبول ایتش اولدنیچوز
 بومذهبنی سر طوتمامق ایچون، فلنکک (لید) شهرنده
 اختیار اقامتله، بیوک بر شهرت قزاندیغندن، بتو
 آروپا حکمدارلری طرفندن کندی مملکتلرن
 جلیبنه سمی اولنمش ایدی. بر طاقم کت قدیمه
 شرح ایدوب، ۸۰ قدر شرح بر ایتشدر.

سومنات } (Somnath) هندستانده (ک)
 { جرات) خطه سنک ساحلند
 (و سورات) شهر جدیدی قریبده اوله رق ۷° ۰

مذکورله (و سله) و (نوبه) چایرله سنی و اروا اولنور. آلچی، لوله‌چی چاموری و ابنه طاشی چوقدر. طبیعی صمغ‌لری آز ایسه‌ده، صنی چارلری چوقدر. محصولاتی ذخایر متنوعه ایله، شربنجی اوتی، کتن، کنور، یاغ اخراجنه یارار نباتات متنوعه، پتاس، الما و ساژمدن عبارتدر. صیغیر و قیونلریله آتلی‌ده چوقدر. آرلری‌ده چوق اولوب، خیلی بال چیقاره. صنایعی پک ایلری اولوب، یاموق، یوک، ایپک و کچی قیلندن منسوجات متنوعه ایله شکر، صابون، اجزای کیمویه و ساژمه فابریکلری و دباغخانه و بویاخانه‌لری چوقدر. تجارتی پک ایشک اولوب، علی‌الخصوص (سنت والری) اسکله سندن آسریقا ایله پک چوق تجارت ایدر. ایالت ۵ قضادن مرکب اولوب، ۴۱ ناحیه و ۸۳۵ داژمه بلدییه‌نی حاویدر.

سومه { (Somma) ایالتیانک (ترادی لابوره) ایالتنده و ناپولینک ۱۵ کیلومتره شرقنده برقصه اولوب، ۷۲۰۰ اهالیسی واردر. — ینه ایالتیانک لومباردییه خطه‌سنده و میلانک ۵۲ کیلومتره شمال غربیسنده دخی بواسمله برقصه اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی واردر. میلاددن ۲۱۸ سنه اول روما سردارلرندن (اسکپیون) بو قصبه‌ده قرتاج سرداری مشهور (آنیبال) طرفندن مغلوب اولمشدر.

سومه { (Soumet) فرانسه شعراسندن او. لوب، ۱۷۸۶ ده (قاستلورداری) ده طوغمش، و ۱۸۴۵ ده وفات ایشدر. ابتدا بیوک ناپولیونه و بعده بوربون خاندانه انتساب ایدوب، بعض مأموریتلره تعین اولمشیدی. برقاج هائله‌سی و ساژر اشعاری واردر. قیزی فابریله، که مادام (دالنه‌سایم) دیمکله معروفه‌در، کندیسنه هائله‌لرک ترتیبنده یاردیم ابتدیی کچی، وفاتندن صکره دخی بعض آثارینی جمع و نشر ایشدر.

سومچینو { (Soncino) ایتالیاده لومباردییه (قره‌هونه) ایالتنده و (قره‌هونه) ۴۰ کیلومتره شمال غربیسنده (اولیو) نه‌ری اوزرنده برقصه اولوب، ۴۲۰۰ اهالیسی واردر.

سوند { (Le Sund) دانیمارقه‌نک (سلاند) جزیره کبیره سیله اسوجک جنوب

عرض شمالی ایله ۷۰° طول شرقیده اسکچی برشهر اولوب، برهنیلرک بو شهرده (سیوا) نیک عبادتیه مخصوص بیوک و پک مین بر معبدلری وار ایدی. سلطان محمود عزنوی بو شهری ضبط ایدوب، اکثر آثار عمراتی غزنیه نقل ایشیدی. مع هذا شیخ سعدی شیرازینک زماننده دخی بوشهرک و باغخانه‌سنگ موجود بولمش اولدینی شاعر مشارالیهک «تبی دیدم از حاج در سومنات، مرصع چو در جاهلیت منات) بیتندن آکلاشیلورد. بعده خراب اولمشدر.

سومور { (Saumur) فرانسه‌نک (نه مع اوآره) ایالتنده و (آزار) که ۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (لوآره) ایرماغنک ساحل یسارنده ونهرک ایچنده واقع بر آظه‌نک او- زرنده قضا مرکزیه برقصه اولوب، ۱۲۴۳۰ اهالیسی، ده‌یر یولی، ذکور و انانه مخصوص مکتبلری، صنایع مکتبی، سواری عملیات مکتبی، ۲۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، موزه‌سی، مشهور ریاض شرابی وقلای، خلط، اسپیرتو و ساژمه فابریکلری واردر.

سومه { (Somme) فرانسه‌ده برنهردر، که (اسنه) ایالتنده (قونت سومه) طاغندن نبعاله، غربه طوغری جریان ایدهرک، (سنت کنتن) قریسندن بعد المرور، همناهی اولان ایالتیه دخول ایله، برقاج شهر و قصبه‌نک ایچندن و یانندن کچدکن صکره، (مانشه) دکیزیه دوکیلور. مجراسی ۲۰۰ کیلومتره طولنده‌در. مجراسی اطرافسده بر قاج بطاقلی واردر. ایچنده سیر سفاش کوچ اولدیفندن، مجراسیله متوازیاً بر جدول حفرا اولمشدر. دیگر بر جدول واسطه سیله‌ده (اوآزه) و (اسقو) نه‌ریله اختلاط ایدر.

سومه { (Dép. de Somme) فرانسه‌نک ایالات شمالیه سندن اولوب، شمالاً (بادوقاله)، غرباً آشغی سینه، جنوباً اوآزه، شرقاً دخی (اسنه) ایالتلریله محاط و محدوددر. مساحه سطحیه‌سی ۶۲۷۶ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ۵۴۸۹۸۲ کیشیدر. مرکزی (آمیان) شهیدر. (بیقاردیه) خطه‌سنگ قسم اعظمیه (پتوآ) خطه. سنگ بریارچه سندن متشکل اولوب، ایچندن جریان ایدن نهرک اسمیله مسادر. اراضیسی دوز اولوب، نهر

غربی ساحلی آرمنده و قانات دکنیزه بالطیق دکنیزی
پیننده بر بوغاز اولوب، بوی ۱۰۰ و اکی اکی طار
محلده ۴ و اکی کنیش برنده ۲۶ کیلومتره در آفتیزی
و آنافوری جو قدر. دائیاره دولتی بقین وقته قدر
بو بوغازدن یکن کیلردن رسم آلودی .

سوندر بورغ } (Sonderbourg) روسیه.
خطه سنک (آلسن) آطه سنده و اشلسویفک ۵
کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۳۸۰۰
اهالیسی، اسکی برقله سی و صافلام ایمانی واردر.

سوندرسون } (Saunderson) مشاهیر
ریاضیون و طبیعیوندن او.
لوب، ۱۶۸۲ ده انکتره نک (تورلستون) قصبه سنده
طوغمش، و ۱۷۳۹ ده وفات ایشدر. بر یاشنده
ایکن چیچک خسته لغندن کوزلرینه همی کلوب، اصلا
کورمیدیکی حالد، تحصیل علوم و فنون ابده رک،
قامبریچ دارالفنوننده علوم ریاضیه و حکمت طبیعیه
معلربنک اکی کزیده سی اولمشیدی . رؤب نه دیمک
اولدیفنی بیلز بر اعنائک ضیا والوان وقوس قرح کبی
مسائل حقنده درس وبره رک، کمال فصاحتله تقدیر
و اثبات مسئله ایتمی بک غرب کورنوردی . بر
جبر کتابیله ضنائک افکاهی حقنده بر کتاب یازمش؛
و نیوتونک بعض کتابلرینی شرح ایشدر.

سوندرلاند } (Sunderland) انکتره نک
(دورهام) ایالتنده و (ویر)

نهرینک منصبنده اوله رق دورهامک ۲۰ کیلومتره
شمال شرقیسنده بر شهر اولوب، ۱۳۰۹۲۱ اهالیسی،
مکمل ایمانی، کوزل بر دیر کوربیسی، دیر بولی،
سفاش اعمالنه مخصوص دستکاهلری، الماستراش
وشیشه ایله قطران قابرقه لری و کراسته، دیر، کور،
قونیاق و سائر به متمق بلک ایشلک تجارتی واردر.

سوندریو } (Sondrio) ایتالیا نک لومباردییه
خطه سنده و میلانک ۱۵۰
کیلومتره شمال شرقیسنده همنامی اولان ایالتک مرکزی
بر قصبه اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی، برتیه نک اوزرنده
قلعه سی، ایشلک تجارتی و جوارنده (مازینو) اسمیله
برمعدن صونی واردر. — سوندریو ایالتی شمالاً
اسویچره حدودیله و جنوباً (رغامه) ایالتیله محدود
بر کوچک ایالت اولوب، ۸۰۰۰۰ اهالیسی واردر.

سوندنفیلد } (Sondenfields) نوروجک
اک جنوبی خطه سی اولوب،
شمالاً (نوردنفیلد) و جنوباً (اسفاکی راق) خطه لریله
محدوددر .

سونده } (Archipel de la Sonde) جزایری
آسیا ایله آستریا آرمنده بولان
و آسیا جزایری (Archipel Asiatique) اسمیله دخی
تسمیه اولان بر جوق آطه لر هیئت مجموعه سنه و برلین
اسمدر . سونده جزایری هند چینیک مالاقه شبه
جزیره سندن آستریا لیا قطعه سنه دک ۴' ۶۰ عرض
شمالی ایله ۴' ۱۱ عرض جنوبی و ۸' ۹۲ ایله
۱۳۱° طول شرقی آر لرنده متمد اولور . سوماتره،
جاوه و بورنو جزایر کبیره سندن بشقه بالی، لومیوق،
سومباوه، سویه، فلورس، تیمور جزیره لرینی و بر
جوق جزایر صغیرینی حاویدر . اکثری اسماً و رسماً
فلنیکه تابع اولوب، جمله سنک اهالیسی ۱۸۰۰۰۰۰۰
قدر تخمین اولنور . اهالیسی عمومیت اوزره مسلم
وملایی جنسنه منسوب اولوب، یالکنز ایچ طرفلرنده
وطاغلرنده هنوز دین اسلامی قبول ایتمه مش بعض افوام
وحشیه بولنیور . برکانلری جوقدر. [تفصیل احوالری
ایچون بهرینک اسم مخصوصنه مراجعت بیوریله .]

سونرات } (Sonnerat) فرانسه سیاحتچن
اولوب، ۱۷۴۵ ده لیونده
طوغمش، و ۱۸۱۴ ده یارسنده وفات ایشدر .
یکی کنبیه، مداعسقار جوارنده کی آطه لر و سائر
جزایر بحر محیطله هند و چینه سیاحت ایدوب، بر قاچ
سیاحتنامه یازمشدر .

سونسوناته } (Sonsonate) آسریقای
وسطینک (ساناودور) جهو.
ریتنده و (سان سالاودور) ک ۸۵ کیلومتره غربنده
بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی و بحر محیط کبیر
ساحلنده ایشلک لیانی واردر .

سونوره } (Sonora) مکسیقه ممالک مجتمه .
سنک همنامی اولان جمهوریتنده
(آریسپه) نک ۷۰ کیلومتره جنوبنده بر قصبه
اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی واردر .

— سونوره جمهوریتی مکسیقه نک شمال غربیسنده
واقع اولوب، غرباً قالیفورنیه کورفزیله و آشاغی
قالیفورنیه جمهوریتیله، جنوباً (سنیالوا)، شرقاً

شیشو-آهوا) جمهوری تریلیه، شمالاً دخی ممالک
مجمعه ناک (آریزونه) جمهوری بئیله محاط و محدود در.
مساحت سطحی ۱۹۷۳ ۱۹۷۳ مربع کیلومتره
واهایلی ۷۹۰ ۱۳۴۷ کشتی اولوب، بهر اون مربع
کیلومتره باشنه ۷۰ کشتی دوشیور. مرکزی ۷۰۷۰
هایلی جامع اولان (هرموزیلو) قصبه سیدر. ارا-

ضیی طاق اولوب، غرب و شمال جهتری مرتفع
وساحله قریب محلاری نسبة دوزدر. میاه جاربه سی
قالیفورنیسه کورفزیته دو کیلوب، جوار جمهوری ترده
نبدان ایدن اناری جمهوریته داخلنده بر جوق چایلر
دخی اخذ ایله، مذکور کورفزه منصب اولور. بو
انارک باشلیجه لری شمالدن باشلایه رق: آسانسیون،
سونوره، یاقوقی و (مایو) نهر لیدر. بونلرک ده اک
بیوکری (یاقوقی) و (سونوره) در. اهایلی سنک
آزلندن دخی آکلاشلدیفی اوزره، بو جمهوریته
عمران و مدنیتی هنوز بک کری اولوب، اکثر طرفلری
حالا وحشی حالنده بولنان اهلی اصلیه ایله مسکوندر.
بونلرک باشلیجه لری شمالدن باشلایه رق: یاقوقی، سری،
یما، اوبته، یاقوقی و مایو قبائلیدر. (غو آیماس)
اسکله سندن بدأ ایدن برده بر بول خطی شماله طوغری
ممتد اولوب، مرکزی اولان هرموزیلودن مرور
ایله، ممالک مجموعه به داخل اوله رق، اوراده ممالک
مذکوره ناک خطوطیله کسب التصاق ایدبور. [زیاده
تفصیلات ایچون «مکسیقه» ماده سنه مراجعت
بیوریه].

سونه } سو نوره (Rio Sonora) مکسیقه ناک سو-
نوره } نوره جمهوریته بنده بر نهر در، که
مالک مجموعه ناک (آریزونه) جمهوریته نبدانله، مکسیقه به
کیروب، جنوبه و بدمه غرب جنوبی به طوغری جریان
ایده رک، (هرموزیلو) قصبه سنده شمالدن کلن دیگر
بر نهرله بعد الاجتماع، غربه و بدمه یته غرب جنوبی به
طوغری جریان ایده رک، هرموزیلو قصبه سنده شمالدن
کلن دیگر بر نهرله بعد الاجتماع غربه و بدمه یته غرب
جنوبی به طوغری دونوب، (تیورون) جزیره سنک
قارشینده اوزون بر خلیج تشکیل ایده رک، قالیفور-
نیه کورفزیته دو کیلور. مجراسی تقریباً ۵۰۰ کیلو-
متره طوانده اولوب، یوقاری قسمته صول طرفنده
بر قاج قصبه بولنیور؛ و صاغ طرفلرنده (یما) قبائل
وحشی سی جولان ایدبور.

سونه } سوننه (Cévennes) فرانسه ناک جهت جنوب.
} بیه سنده بر سلسله جبالدر، که پیرنه
جبال عظیمه سنک انکلندن بر وادی ایله آیرلش
اولدیفی حالده، جنوب غربیدن شمال شرقی به طوغری
ممتد اولوب، (مارژریده) طاغری واسطه سیله
(اورییه) جبالیه کسب التصاق ایدر. دها بر طاقم
طاغریله بر صره تشکیل ایده رک، (وسز) و (زوره)
جباله قدر ممتد اولور؛ وغریبه کی (غارونه) و (لوزره)
حوضه لرینی شرقه کی (رونه) و (ساوتنه) حوضه لرندن
تفریق ایدر. بر قاج قسمه منقسم اولوب، جنوبی
قسمی قره طاغری و اوب، اسپینوس و غاریقه
طاغرینی دخی شامل اوله رق، ارتفاعلری ۱۵۶۷
متره به قدر جیقار؛ وسطی قسمی، که اصل (سونه)
دینلن بوراسیدر، ژوددان، لوزره، و بواره وزریه
طاغرینی شامل اولوب، ارتفاعلری ۱۷۵۴ متره به
بالغ اولور؛ شمالی قسمی لیونه، بوژوله و شاروله
خطه لری طاغریلرن عبارت اولوب، اک بوکسک محلاری
۱۴۳۵ متره ارتفاعنده در. اون دردیجی لوبی زما
نده بو طاغریده پروتستانلر قتلکاره و حکومتک
عسکرینه قارشی خبلی وقت مقاومت ایدوب، بک
خونریزانه بحاربه لر وقوع بولشدر.

سونه } سوننه (Sunna) اسکی جرمانلرک معبوده.
} لرندن اولوب، کونشدن کنایه ایدی.
سوننی } سونینی (Sonnini) فرانسه مشاهیر طبیعیون
(لونیول) ده طوغمش، و ۱۸۱۲ ده وفات ایتشدر.
آفریقا ناک سواحل غربیه سنده و مصر، ممالک عثمانیه،
یونان و رومانیه ده سیاحت ایدوب، بر قاج سیاحتنامه
یازمش؛ و (بوفون) ک مشهور تاریخ طبیعی سنه
کزدیکی یرلده کوردیکی طیوری دخی علاوه ایده.
رک، اثر مذکوری بوبله علاوه لی اوله رق ۱۲۷ جلد
اوزره نشر ایتشدر.

سوھل } بجا رستا نك شمالي ايلاتندن
(كومور) و (توغراد)، جنوباً (هونت)، غرباً دخي
(بارس) و (غران) ايلتليله محدوددر . بويي ۹۰
واكي ۵۳ كيلومتره اولوب، ۱۰۶۰۰۰ اھالي سي
وارددر . مركزی (نايسوھل) قصبه سيدر . كوش،
باقير و ديمير معدنلری چوقدر .

سوھم } (Suhm) دائيماره مشاھير مور -
خيزندن اولوب، ۱۷۲۸ دە قوينھا غده
طوغمش، و ۱۷۹۸ دە وفات ايتمشدر . دائيماره نك
احوال تاريخيه سنه دائر بر قاج معتبر و مفصل كتاب
يازوب، بلننا سبه اقوام شماليه نك اصل و نسب لری
حقتده پك چوق معلومات و برمشدر .

سو بيط } (ابن حرمه يا خود سعد بن حرمه
القرشي الميدي) قدمای صحابه دن
اولوب، حبشه هجرت ايتمش، و بدر غزا سنده حاضر
بولمشدر . حضرت ابا بكر (رضه) و نعيمان ايله برابر
شامه كيدوب، نعيمان طرفندن صالطش ايدى .
[نعيمان « ماده سنه مراجعت بيوريله .]

سو بيق } (بن خا طب الانصاري) صحابه دن
(اولوب، احد و فقه سنده ضار بن
الخطاب يديله شهيد اولمشدر .

سو نون } (Suetone) اسكي روما مور -
رخلرندن اولوب، ميلادك ۷۰
تاريخلر نده طوغمشدر . كنج يلين ايله مجتبي اولوب،
بعض مخاربه لری باقيدر . اون ايني قيصر ك ترجمه حالي
يازوب، بوكتابي سائر بعض آثاريله برابر موجوددر .

سو يد } صحابه دن بوجه زير بر قاج ذاتك
(اسميدر) : (سو يد بن الحارث الازدي)
كه قومندن آلتی كشي ايله نزد حضرت نبوي ه كه كه رك،
شرف اسلامه مشرف اولمشيدي . — (سو يد بن
خنظله) كه (وائل بن حجر الحضرمي) يني دشمنلر نك
الندن قور تارمق ايجون، برادری اولديغنه يمين
ايدوب، قصه يني حضور حضرت نبويده تقرير ايتديكنده،
« صدقت المؤمن اخو المؤمن » بيورلمشيدى . —
(سو يد بن زيد الجذامي) كه برادری (رفاعه) ايله
و ديكر برادريله برابر نزد حضرت نبوي به كلش؛ و بعد
فلسطينده ساكن اولمش ايدى . — سلمان فارسي
(رضه) ك آزاد ايسي اولان سو يد . — (سو يد بن

الصامت الانصاري الاوسي) كه شاعر و حكيم بر ذات
اولوب، انتاي حمده حضرت رسول اكرم (صلم)
افندمنر جا بندن اسلامه دعوت بيورلوقده، مجله لغه لغمانی
كو سترمش؛ و بوكا قارشي جانب حضرت نبوي دن قرآن
كريم تلاوت بيورلوجه، « بوكوزل برسوزدر » ديمش
ايسده، اسلامه كله مشيدى . بعده خزرج طرفندن
قتل اولنوقده، قومي اسلامنه شهادت ايتمشلردى .

— (سو يد بن صخر الجهني) كه اسكيدن اسلامه كلنلردن
اولوب، (حديبه) غزا سنده و رضوان بيعتنده حاضر
بولمشدر . — (سو يد بن طارق) و دها بطوغريسي
(طارق بن سو يد) [« طارق » ماده سنه مراجعت .] —
(سو يد بن عامر الانصاري) كه كوفه ده ساكن اولوب،
روايت احاديث شريفه ايتمش ايسده، صحبتي مختلف
فهيدر . — (ابو عبدالله سو يد الباهلي) كه بر حديث
شريفك راويديدر . — (ابو عقبه سو يد الانصاري)
يا خود الجهني و يا المزني) كه اوغلي عقبه كندي سي سندن
روايت ايتمشدر . — (سو يد بن عمرو) كه (مؤنه)
مخاربه سنده شهيد اولمشدر . — (سو يد بن عياش

الانصاري) كه جانب حضرت نبوي دن مسجد ضرارك
هدمنه ارسال بيوريلان اوچ ذاتك بريدر . ديكر
ايكيسي (عامر بن قيس) و (عاصم بن عدى) در . —
(سو يد بن عفاة الجفني) كه ياشلي اولديغني حالده،
حيات حضرت نبويده اسلامه كلوب، آنجق مدينه يه
ورودى فخر كائات (صلم) افندمنر ك دفنلری كوننه
تصادف ايتمكه، روايت و صحبت نبوي لری شرفنه نائل
اوله ماشدر . بعده قادي سيه مخاربه سنده بولنوب، و راده
قليجيك برضيه سيله برارسلان اولديرمشيدى . صكره
معيت حضرت مراتضويده صفينده حاضر بولنوب،
حجاج يوسف زماننده ۸۰ تاريخنده ۱۲۸ ياشنده وفات
ايتمشدر . — (ابو مرصب سو يد بن قيس الميدي) كه
كندي سي سندن بر حديث شريف مرويدر . — (ابو مخشي
سو يد بن مخشي الطائي) كه بدر غزا سنده حاضر بو
لناملر دندر . — (سو يد بن مقرن المزني) كه عثمان
بن مقرنك برادری اولوب، بعده كوفه ده ساكن
اولمشيدى . — (سو يد بن النعمان الانصاري)
الاوسي الحارثي) كه احد غزا سنده و اوندن صكره كي
غزا و ائك جله سنده معيت حضرت نبويده بولنوب،
بعض احاديث شريفه روايت ايتمشدر . اهل مدينه دن
معدوددر . — (سو يد بن هيبه الديلي يا خود ابو

سویش } ودها طوغریسی - ویس (Suez)
 { مصدره بحر احمرک منتهای شمال
 غریبسنده واقع همنامی اولان کورفزک منتهاسنده
 وهمنامی اولان جدولک مدخل جنویسنده اوله رق
 قاهره نك ۱۳۵ کیلومتره شرقنده بر قصبه واسکله
 اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی، خراب براسکی سوری
 وقسمه قومله طولمش ایمانی واردر. سویش جدولک
 کشادن اول بحر احمر عثمانلی دونماسنک مرکزی
 اولوب، اورادن دفاتله بحر عمانه و هند طرفلرینه
 دونما سوق اولمشیدی. شمیدیکی حالده سویش
 جدولک مدخلی اولمغه برابر مصر سفائش تجاربه.
 سندرده بحر احمرده ایشلرینک مرکزی اولوب،
 خیلی ایشلک تجارت بحریه سی واردر. اسکی بر قصبه
 اولوب، اسم قدیمی (آسینوه) ایدی، و برآره اق
 (قشویاتریس) تسمیه اولمشیدی.

سویش برزخی } (Isthme de Suez)
 { آفریقایی آسیا قطعه سنه
 ربط ایدر بر برزخ اولوب، سینا شبه جزیره سنی
 آسیایه ترکه، بحر احمرک همنامی اولان کورفزی
 منتهاسیله بحر سفید آره سنده واقمدر. اکی ۱۱۶
 کیلومتره در. بو برزخ اخیراً حفر و کشاد اولنورق،
 ینه بو اسمله مسمی بر جدول حاصل اولمغه، آفریقا
 قطعه سی آسپادن آبرمش؛ و برزخک حکمی قلامشدر.
 سویش جدولی } (Canal de Suez)
 { آفقایان اولنان سویش
 برزخنده بحر سفید ایله بحر احمر آره سنده آجلش
 بر جدول اولوب، اک بیوک سفائشک سرورینه مساهد
 اولمغه، هند و چین و سائر آسیا و آسترالیا و آفریقای
 شرقی ممالکیله آوروپا آره سنده کی طریق بحری بی
 یاری یاری به ایندیرمش، وسفائش امید بروتی طو.
 لاشحق کافتندن قورناره شددر. بو جدول بحر سفیدده
 (پورت سعید) یعنی «سعید لیمانی» اسمیله مجدداً
 تأسیس اولنان قصبه دن بدأ ایله، جنوبه طوغری
 اوزانه رق، بر قاج کولک ایچندن بعد المورر، بحر
 احمرک سویش کورفزینک منتهاسنده واقع سویش
 لیمانه واصل اولور. طولی ۱۶۰ کیلومتره اولوب،
 ۷۵ متره عرضی واردر. ایچلرندن کچدیکی کوللرک
 اک درینی (تمساح کولی) اولوب، داخلی بیوک بر
 لیان حاله قونمش، و کنارنده قاهره نك اسکله سی

سوید) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (سوید
 بن جباله الفزاری) دخی بعض احادیث شریفه نك را.
 ویدی اولوب، صحابه میانسندده هد اولمش ایسه ده،
 صحیح صحیح دکلدرد.

سویداء } جزیره نك قسم غریبندن عبارت
 { اولان (دیار مضر) ده و حران
 قربنده مشهور بر قصبه ایدی. — بو اسمله مدینه
 منوره دن ایکی قوناقاق مسافه ده و شام طریقنده بر
 محل و حورانده دخی بر قریه وار ایدی.

سویدق } ایران شعرا سندن اولوب، شو
 { رباعی اونکدر:

بچمن اگر درآبی قد سرو پست کردد
 زد و اهل جانفزایت دل خلق مست کردد
 فلاک ار بصورت تو بمثل بقی ننگ کرد
 نبود یکی مستان که نه بت پرست کردد

سویدییه } حلب ولایت و سنجانک آنطاکیه
 { قضا سنده و حاصی نهری متصبنک
 صاغ یعنی شمالی طرفنده ناحیه مرکزی بر قریه
 اولوب، (سلوقیه) یا خود (سلفکیه) شهر قدیمک خرا.
 به لری اوزرنده واقمدر. زمان قدیمده بیک کمی
 استیعاب ایدر صنعی لیمانی وار ایکن، شمیدی خراب
 اولوب، یالکز یازموسننده سفائش تقرب ایده بیلور.
 مع هذا جوارلرینک محصولاتی وهلی الخصوص میان
 کوکی بو اسکله دن خارجه کوندریلوب، اخراجاتک
 کرک رسمی سنوی سکز اون بیک لیرایه بالغ اولور.
 ناحیه سی ۱۶ قریه دن مرکب اولوب، ۱۰۵۵۰
 اهالیسی واردر.

سویر } (Sevier) ممالک مجتمعه نك غرب
 { جهتنده واقع (اوتاه) راضیسنده
 بر نهرو بو نهیرک منتهی اولدیغی برکول اولوب، نهیر
 (واهماج) طاغنک قسم جنویسنک غربی اتکنندن
 نیغانله، شمله، بیده شمال غربی به و نهایت غرب
 جنوبی به طوغری آفرق، ۳۸° ۵۰' عرض شمالی
 ایله ۱۱۶° طول غریبده همنامی اولان کوله دو.
 کیلور. مجراسنک طولی ۴۰۰ کیلومتره دن زیاده
 اولوب، صاغ طرفدن مذکور طاغدن این بر چوق
 دره لر وسیلرلر آیر. — سویر کولی ۳۵ کیلومتره
 اوزون و ۱۶ کیلومتره کنیش اولوب، ۱۱۲ مربع
 کیلومتره مساحه سطحیه سی واردر. صوبی طوزلی
 اولدیغندن، سواحل و جوارلری خالی و چپلاقدر.

اوبوب، مذکور شبه جزیره ابله سواحل مصریه
آرمنده جنوب شرقیدن شمال غربیه بی طوغری متمد
اولور. بونی ۳۲۰ واکی اک واسع برنده ۵۰ کیلو-
متره در. ایکی جهتی خالی اولوب، مدخلنک جهت
غریبه سنده قیاق و خالی بر طاقم آطاهر بولنیور.

سویله } اسپانیایک قسم جنوبیسنده
(و مادریدک ۳۸۵ کیلومتره جنوب
غریبسنده اوله رق (غواد الکور) یعنی وادی الکبیر
ایرماغنک وصول کناننده و بر قاچ دمیر بول خطنک
نقطه تقاطعنده و حدای مجردن ۱۰۰ متره ارتفاعنده
اوله رق "۴۴° ۲۲' ۳۷" عرض شمالی ابله "۲۳' ۲۱' ۸°
طول غربیسنده واقع ایالت مرکزی بر شهر اولوب،
۱۴۳۰۰ اهالیسی، دارالفنون، بر قاچ بیوک کتبخا.
نهی، موزه سی، بر جامع شریفک خرابه لری اوزرنده
یاپیش بیوک بر کلیسای، (آقازار) یعنی القصر اسمیله
عربلردن قاله بر ساریله بنه آثار اسلامیدن (جیرالده)
اسمیله ۸۰ متره بیوک مصنع بر قله سی و آلتون
قاله « اسمیله دیگر بر بناسی، میری به خاند بر بیوک
توتون وانیه فابریقه سی، دمیر خانه سی، طوبخانه سی،
باروتخانه سی و بر بیوک پورسلان فابریقه سی واردر.
عربلرک زمانندن قاله اوله رق بو شهرده وقتیه پک
چوق اییک قاشلر و صیرمه لی اقیشه نسج اولنوب،
۱۳۰۰۰ قدر دستکاه وار ایکن، بدمه بو صنعت
بسیبتون متروک حالنه کیرمشدر. نهر دخی وقتیه
سفاشک شهره قدر چیقمسنه مساعد اولمغه، تجارتی
پک ایشلک ایکن، بدمه بر طرفدن نهرک منصبنک
قومه سدی و بر طرفدن سفاشک جسامت و آغیرلق پیدا
ایتملی تجارتنده خلل کتیرمشدر. جوارلرنده کلیتی
زیتون و پورتقال آغاچلرله باغلری اولوب، زیتون
باغی و شراب باشلیجه اخیایاتندندر. ایکی کوزل دمیر
کوپریسه ۴ کیلومتره اوزولمغنده ایکی ریختمی واردر.
اکثر خانه وسوقاقلری عرب طرزنده اولوب، حق
صکره یاپیش اولان ابنیه سی دخی بنه عرب اصول
معماریه سی اوزره انشا اولمغشدر. اهالیسی ذوق
و اکنجیه مائل اولوب، بوزا کولشلری و رقصلر
و عمومی پنازلری پک صیقدر. عربلر عندنه (اشبیلیه)
اسمیله معروف اولوب، او وقتکی احوالی حقیسنده بو
کله به مراجعت بیوریله.

حکمنده اولق اوزره، اسماعیلیه قصبه سی تاسیس
اولمغشدر. بو جدول غرب و شرق و شمال و جنوب
آرمنده موارداتی پک چوق تسهیل ایدوب، مدینت
و ثروت عمومیبنک ترقی و انتشاربنه چوق خدمت
ایتمشدر. بحر احمر ابله بحر سفید آرمنده بر طریق
بحری کشادی لزومی اسکیدن بری حس اولنهرق،
ابتدا فراغه قدیمه دن (سزوستریس) بو تصورک
اجراسنه بدأ ایتمش؛ و آنجق بحر سفیددن ابتدا
نیلک اک شرقی قولتی تعقیب ایدوب، بدمه نهر مذ-
کورک مجراسیله سویش آرمنده بر جدول حفر
ایتدیرمه که باشلامشیدی. بونک باشلادیقی بو عملیات
جسمیه اخلافندن (نحاع) و بدمه مصری ضبط ایدن
ملوک ایرانیه طرفندن تعقیب اولمغشیدی.
رومالیلر زماننده وقوع بولان محاربات جدولک
اهمالتی منتج اولمغه، طولمش ایسه ده، ترایان و آدریان
زمانلرنده یکیدن کشاد ایدلمش؛ و بدمه بنه اهمال
اولنوب، بسبتون قیامش ایدی. فتوحات اسلامیه
صره سنده حضرت عمر فاروق (رضه) زمان خلا-
فتنده جدول مذکور (عمرو بن العاص) طرفندن
یکیدن حفر و کشاد اولنهرق، بو دفته فسطاطدن
دخی کچیرملکه، اسکیدن طولی ۲۰۰ کیلومتره ایکن،
۳۲۰ کیلومتره یا بلاغ اولمغشیدی. ملوک امویه زماننده
یکیدن اهمال اولنهرق، خلفاء عباسیه دن منصورک
زماننده مصرلرک جزیره العربیه هجومی بولی کسملک
ایچون، بحر احمرده کی مدخلی بسیبتون سد ایدلمش
ایدی. بو جدول قدیمک الیوم آتاری باقی و مشهوددر.
۱۸۵۴ تاریخنده فرانسه ارباب فنندن مشهور
(فردیناند دولسپس) نیلک مجراسنی تعقیب ایتمه رک
طوغریدن طوغری به ایکی دکن آرمنده بر طریق
بحری کشادی تصورله، ۱۸۵۶ ده بو تصوری
خدیو مصر سعید پاشایه قبول ایتدیره رک، عملیانه
باشلامش؛ ۱۸۶۹ تاریخ میلادیسی تشرین نایسنک
۲۰ سنده جدول کشاد اولمغشدر.

سویلیش کورفزی } (Golfe de Suez)
بحر احمرک منتهای

شمالنده جنوبه طوغری متمد اولان سینا شبه جزیره.
سنک تشکیل ایتدیکی طار و اوزون ایکی کورفزک بری
یعنی غربیسی اولوب، دیگرسی عقبه کورفزیدر. سویش
کورفزی منتهای شمالده واقع اسکله مک اسمیله منتهای

سوئیله } ایالتی (Province de Séville)
 اسپانیانک (آندالوسیا) خطه سنده
 واقع ایالات جنوبیه سندن واسکی (سوئله) قراللیک
 منقسم بولندیفی اوج ایالتک بری اولوب، شمالاً
 بادایوز، شرق شمالی جهنتندن (قوردوبه)، شرق جنوبی
 طرفندن مالنه، جنوباً قادیس، غرباً دخی (هوئله)
 ایالتلیله محدود در. شمال غربی سندن جنوب شرقیه
 بونی ۱۴۸ و اک کنیش محلنده اکی ۱۴۶ کیلومتره
 اولوب، مساحتہ سطحیه سی ۱۴۰۶۳ مربع کیلومتره
 واهالیسی ۵۴۳۹۴۴ کشیدر. ایالتک حدود شما-
 لیه سنده (سیرامورنه) و حدود جنوبیه سنده (سیرا-
 یغوآس) جبالی متمد اولوب، ایالتک ایچنه طوغری
 قولر تمدید ایدرلر. بو ایکی صره طاغیرک آره سنده
 (وادی الکبیر) ک مجراسی بولنوب، بونهر عظیم (قور-
 دوبه) ایالتندن کله رک، و صاغ و صولدن بر جوق
 انهارک صولرسی طولیایه رق، مرکزی اولان سوئله تک
 یانندن کچک کن، ودها جنوبیه بر طاقم بطاقلقر تشکیل
 ایلدکن صکره، سوئله ایالتندن خروجه، آزر مسا-
 فده (قادیس) و (هوئله) ایالتلرنی آردقدن صکره،
 بحر محیط آتلا سینک قادیس کور فزینه دو کیلور. بو
 وجهه ایالتک بتونی ایرماغک حوضه سی داخنده بو-
 لوب، بو ایرماغه صولدن ایالتک شرق شمالی حدو-
 دنده غرناطه دن کلن مشهور (شنیل) نهری ایله ده
 آشاغیده غواد الباقار (یعنی وادی البقر)، (غالباً یاغار)
 و (هوئسنه) اسمرلیله دیگر اوج، و صاغندن وبار،
 قاله، هوئله اسمرلیله دیگر اوج نهر و بر طاقم چایلر
 و سیلر دو کیلور. بونلرک چوغی یازین قورووب،
 مجرالی اطرافنده بولنان واسع اوولر فوق العاده
 بر بیوست کسب ایدر. هوا سی صحیاق و یابس اولوب،
 یازین میزان الحراره ۴۸ درجه قدر چیقار، و قیشین
 نادراً صفر دن آشاغی اینر. یاغموورلی پک سیرک
 و آز اولوب، طوپراغی فوق العاده منبت اولدیفی
 حالده، قوراقاق بحق استفاده اولمنسنه مانع اولور.
 طاغیرده قارلر اریدیکی وقت نهر طاشوب، ههلاک
 صیقملری موجب بر طاقم بطاقلقر تشکیل ایدر. هر
 نه قدر قوراقاق اکثر اراضیدن طوپراغک استمدادینه
 کوره استفاده اولمنسنه مانع اولور سهده، انهارک
 صوبیله اروا اولنان یرلر بو استعدادک قوتیه خیلی
 حبوبات، پاموق، کت، کنوب، توتون و سبزه و میوه

و ربوب، اوزوم، زیتون، پورتقال، لیمون و سائر
 میوه لری و طاغیرلنده میشه، جام و سائر آغاجلریله
 کوزل صرطاری واردر. حیوانات اهلیه سی ۳۰۰۰۰۰
 قویون، ۱۲۵۰۰۰ چکی، ۷۵۰۰۰ صیفیر،
 ۱۵۰۰۰ مرکب، ۷۰۰۰ استر و ۲۲۰۰۰ ات
 واده لرند اولوب، ۳۳۰۰۰ قدرده آری قوغانی
 واردر. بعض طرفلرنده دمر، کمور، قورشون
 و سائر معدنلر بولنیور سهده، پک آری اخراج اولنقده
 در. صنایعی هنوز پک کری اولوب، مرکزنده کی
 بر قاچ فابریقه دن بشقه ایالتده بالکز بر قاچ بز دستکاهی
 واردر. نجاروتی ده متوسط حالده بولنیور. بر قاچ
 دمر بول خطی ایالتی شق ایدیور. ایالت ۱۱ قضایه
 منقسم اولوب، ۹۸ دائرة بلدییه یی حاویدر.

سوئیله } قراللی (Roy. de Séville) اسپا-
 نیانک جنوب غربی کوشه سنده
 بیوک بر خطه اولوب، آندالوسیا مملکتک قسم غرب-
 یسندن عبارتدر. حکومت اسلامیه تک اواخرنده
 ظهور ایدن طوائف ملوکدن بر کوچک دولت تشکیل
 ایتش اولدیقندن، قراللق اسمیله یاد اولنور. سبته
 بو فازی تک سواحل شمالیه سی دخی حاوی اولدیفی
 حالده، شرقاً غرناطه و قرطبه قرالقلریله، شمالاً
 استر مادوره خطه سیله، غرباً پورتگیز دولتیله، غرب
 جنوبی جهنتندن بحر محیط آتلا سینک قادیس کور-
 فزیله، جنوباً دخی سبته بو فازیله محاط و محدوددر.
 تقسیمات جدیدده هوئله، سوئله و قادیس اسمرلیله
 اوج ایالتیه تقسیم اولمنشدر. [بو اسمرله مراجعت
 بیوریله]

سوئیتیلایا } سوئین و سیفوت حکمدار لرندن
 اولوب، ۶۲۱ تاریخ میلاد یسندن ۶۳۱ تاریخنه دک
 حکم سورمش؛ و روملری اسپانیان بستیون اخراجله
 تبعه سی دره بکارتیک ظلمدن قایه ایتش، و بعض
 نظامات وضع ایلش ایسه ده، نهایت صبی بولنان اوغلنی
 نخته تشریک ایتدیکیچون، تبعه سی کندیسندن دک
 اولوب، نهایت (سبتیانیه) و ایسی طرفندن اسقاط
 اولمش؛ و درت سنه صکره وفات ایتشدر.
 سوئنون } (Suenon) دایمارقه قرالردن
 اوج کشیک اسمیدر؛
 برنجیسی « چتال صقاللی » لقبیله ملقب اولوب،

۹۸۵ تاریخ میلاد سنه ۱۰۱۴ تاریخنه دك حكم سورمشدر . چوقق ایکن خرسیتان مذهبی اوزره وایتیز اولمش ایسه ده ، بده بت پرستلکه رجوع ؛ و صافسه بی نهب ایدوب ، انکتره بی دخی ضبط ، و آغیر ویرکیلر طرح ایلمش ایدی . لوندربه دخولنده انکتره قرالئی اعلان اولمشدی . نوروجک دخی برقمینی استیلا ایتمشدی . اوغلی قانوت خلی و لمشدر . — ایکنجیسی برنجینک تورونی یعنی قیزینک اوغلی اولوب ، دایمارقه و نوروج قرالی برنجی (مانیوس) طرفندن دایمارقه خدیویته نصب اولمش ، ۱۰۴۷ تاریخنده دایمارقه قرالئی بالتفریق کندیسنه برانمش ایدی . انکتره قارشی عسکر سوق ایتمش ایسه ده ، موفق اوله ماش ؛ و صاقونله قارشی سوق ایتدیکی عسکر دخی کندیسندن روگردان اولوب ، براقشردی . اقریاسندن بر قیزله عقد ازدواج ایتمش اولدیغندن ، طائفه رهبان دخی علیهنده بولنوب ، نهایت بونی تطایقه مجبور اولمش ایدی . ۱۰۷۴ ده وفات ایتمشدر . — اوچنجیسی (اریک اموند) ک اوغلی اولوب ، ۱۱۴۷ ده بشجی قانوتی قتل ایتدیره رک ، دایمارقه قرالئی ضبط ایتمش ؛ و ۱۱۵۷ تاریخنه دك اون سنه حکومت سورمشدر . تاریخ مذکورده اوزرینه یوریدیکی (والدمار) طرفندن مغلوب اولوب ، فرار ایتمکده ایکن قتل اولمشدر .

سوینیه } مارکیزه دو — (Mar. de Sé.)
 (vigné) انشا و فصاحتده شهرت
 قزاقش فرانسز بر قادین اولوب ، ۱۶۲۶ تاریخ میلاد
 دیسنده یارسده طوغمش ، ۱۶۹۶ ده وفات
 ایتمشدر . بر یاشنده ایکن پدری و بش سنه صکره
 والدهسی وفات ایتمکله ، دایمی بولنان بر آبه طرفندن
 بیودبله رک ، تربیه اولمش ؛ و ۱۸ یاشنده ایکن
 (مارکی دو سوینیه) یه واروب ، یدی سنه صکره
 قوجهسی دوولوده قتل اولمغه ، ۲۵ یاشنده اولدیغی
 حالده ، طول قلوب ، بوندن دنیا به کتیرمش اولدیغی
 بر اوغلیله بر قیزک تربیه سنه حصر اوقات ایتمش ؛
 و حسن و جمالیله ذکاوت و ثروت به بنساء ، بک چوق
 طالبلر ظهور ایتدیکی حالده ، هیچ برینه وارمغه
 راضی اولماش ایدی . کاه یارسده و کاه بر تانیه ده کی
 چفتلککنده اقامت ایدوب ، اک مشهور ذواتله کور
 ری شوریدی . ۱۶۶۹ ده قیزینی اولندیروب ، متعاقباً

دامادی (بروانسه) و ایلی اولمغه ، پرستش درجه
 سنده سودیکی قیزدن بیوک بر تاسفله آریبله رق ،
 دفع اشتیاق ایچون کندیسنه مفصل ، بک حسابئی
 و درجه نهاده فصیح بر طاقم مکتوبلر یازمغه باشلا .
 مشیدی ، که بو مکتوبلر فرانسز ادیباننده و فن
 انشاده بر عونه عد اولنهرق ، او وقتک احوال
 و عاداتی و وقوعات تاریخیه سی نقطه نظر نجبه دخی
 اهمیت حائزدرلر . منشا قی دفعا له و متعدد جلدلر
 اوزرینه طبع و نشر اولمشدر .

سه آره } (Céare) آسره قای جنوبیه برازیلیا
 } ممالک مجتمعه سنی تشکیل ایدن جاهیرک
 بری اولوب ، ربوغرانده ، یاراهیب ، پیاو هی و برنامپوق
 جمهوریتلرله و بحر محیط آتلاسی ایله محاطدر . بونی
 ۴۴۰ واک و ۴۰۰ کیلومتره اولوب ، ۷۲۱۰۰۰
 اهالیسی واردر . باشلیجه محصولاتی مصر ، آناناس ،
 توتون و سائره دن و حیوانات اهلیه سی صغیر و آتدن
 عبارتدر . — مرکزی اولان (سه آره) ونام دیکرله
 (قورتالجه) یا خود (نوتردام دلا سومیبون) قصبه سنک
 ۱۸۰۰۰ اهالیسی واردر .

سپانی } اونجی قرن هجری عثمانلی شمراسندن
 } اولوب ، سیروزلیدر . سپاهی زمره .
 سندن اولوب ، قاتونی سلطان سلیمان خانک عراق
 سفری ایتاسنده وفات ایتمشدر . شو بر ایکی بیت
 اونکدر :

قدمن یای کعبیدر هر بار چکمکدن الم
 سینم من صدنره سی اولدی نشان تبر چرخ
 طاطلی سوزینه عریس دهرک آلدانه ار اول
 عیش فرهادی صاقین حلوا ی شیرین ایتدی تلخ

سپانی } ماوراءالنهر شعرا و اسادانندن اولوب ،
 } تاریخ سوینیه ده مهارتی وار ایدی .
 کوزل اشعاری اولوب ، شو بیت او جمله دندر :

بجانة که مه من چو آفتاب درآید
 بسان ذره دل من باضطراب درآید

سهراب } شاهنامه ده روایت اولندیغنه کوره
 } رستم زالک شاه سمنکانک قیزندر
 دنیا به کلمش غیر مشروع اوغلی اولوب ، شجاع
 و جسارتده و قهرمانلقده پدربنه مانند بلکه فائق
 اولمغه ، هم پدربنی بولق هم شجاعتی کوسترملک
 اوزره ، بیوک پدربندن آلدیغی بر سر به ایله ایرانه قارشی

طرفندن يك چوق التفاتہ نائل اولمش ایدی . بعدہ
بفدادہ عودت ایدوب، ۵۶۳ تاریخندہ اورادہ وفات
ایتمشدر .

سہروردی } (شہاب الدین ابو حفص عمر بن محمد
الباکری) مشاہیر صوفیوندن

وفقاء شافعیہ دن اولوب، آف الترجہ ضیاء الدین
سہروردینک برادر زادہ سیدر . فقہ وحدیث وتصوف
وسائر علومہ عصرینک فریدی ایدی؛ ومجلس وعظ
وتذکیرندہ یک چوق مریدان ومستقیمین حاضر بولنوردی .
عمی علامہ مشارالہدن وسائر علما ومشائخندن اخذ
علوم ایدوب، عبد القادر کیلانی حضرت تریلہ دخی صحبتی
وار ایدی . دفاتلہ حمیہ کیدوب، مجاورت دخی
ایتمشیدی . ۵۳۹ تاریخندہ سہروردہ طوغوب،
۶۳۲ دە بفدادہ وفات ایتمشدر . برقاج تالیفاتی
اولوب، اک مشہوری « عوارف المآرف » در . بر
چوق اشعار عربیہ سی دخی اولوب، شویت او جملہ
دندر :

تصرمت وحشۃ الایالی	واقبلت دولة الوصال
وصار بالوصلی حسودا	من کان فی ہجرکم رئی لی
وہکم بعد ان حصلتم	بکل ما فات لا ابالی
احییتونی وکنت میتا	وبختونی بقر غالی الخ .

سہروردی } (شہاب الدین ابو الفتوح یحیی
بن حبش بن امیرک) مشاہیر

حلماء اسلامدن اولوب، فقہ وادیاتندہ دخی بد
طولاسی وطبیعت شرعیہ سی وار ایدی . آف الترجہ
(شہاب الدین ابو حفص عمر السہروردی) ایلہ ملابسہ
ابدنلر وارد . صاحب ترجمہ (مقتول) و (قتل اللہ)
لقبیلہ دخی معروفدر . ۵۴۹ تاریخندہ سہروردہ
طوغوب، تحصیل علوم وفتون ایتدکن صکرہ، شامہ
عزیمت ایدہرک، حلبہ واردقہ، اورانک صاحبی
بولسان ملک ظاہر بن صلاح الدین ابوبی طرفندن
فوق العادہ اکرام واحترامہ مظهر اولمش؛ واورا
علماسیلہ ایتدیکی مباحثاندہ غلبہ چالوب، مباحثہ ذہ
دخی شدت لسان وتہور قوللاندیفندن، بولنرکندیسنہ
خضم اولوب، حسد دخی کندیلرینہ تاثیر ایتمکک،
کندیسنی عقیدہ بوزقلیلہ اتہام ایدہرک، دمشقندہ
بولسان صلاح الدین ابوبیہ بو آدمک اوغلی ملک
ظاہری افساد ایتدیکنی وقتلی واجب اولدیفنی یازمقلہ،
مشارالیہ اوغلنہ صاحب ترجمہ یک قناتی قطعاً امر
ایلدیکندن، ۵۸۵ تاریخندہ، ۳۶ یاشندہ اولدیفنی

ریمش؛ ومبارزہ ایچون رستمی ایستمش ایسہدہ،
ستم کندیسنک کیم اولدیفنی کوسترمیہرک وسہرائی
ایتمشدر قارشیسنہ چیتمش؛ ودفاتلہ سہراب غالب
ایتدیکی حالہ، رستم بر حیلہ ایلہ البدن قورتلوب،
ہایت سہرائی یرہ اورہرک، خنجرلہ کوکسنی باردقندن
ککرہ، سہراب رستمک اوغلی اولدیفنی ورستم البتہ
ستقامنی آلہ جفنی بیان ایدہرک، بو اداسنی انبات
ایچون، والدہ سنک قولنہ باغلامش اولدیفنی رستمک
یادکارینی کوسترنجہ، بو قہرمان بیلیہرک کندی
وغنائی اولدیرمش اولدیفنی آکلایہرک، یک چوق
اولابا ایتمشدر . بو حکایہ « شہانامہ » تک اک بیغ
بندر جانتندر .

سہراب } (میرزا — بیک) ایران شعراسندن
{ ومن اصل عشائر اتراکدن رستم
ظان عشرینتہ منسوب بر شاعر اولوب، شویت جملہ
شاعرندندر :

ما جای دانہ آیتددر دام ریختم
تا برتو مجال تو افتد بدم ما

سہروردی } (برقاصہ اولوب، مشاہیر علمادن برچوق ذواتک مسقط
رأسی بولنمشدر .

سہروردی } (ضیاء الدین ابو النجیب عبد
القاهر بن عبد اللہ البکری)

مشاہیر علمادن وصوفیوندن اولوب، نسبی اون اوج
قوشاقدہ حضرت ابا بکر صدیق (رضہ) افندسزہ
اصل اولور . ۴۹۰ تاریخندہ سہروردہ طوغوب،
شاب ایکن بفدادہ ورودلہ، علی بن بہاندن علم حدیثی
واسعد مہنیدن فقہی وسائر علمادن دیگر علمی
تحصیل، واصفہاندہ ابو علی الحداددن استماع احا
دیت شریفہ ایتمش؛ وبسہدہ زہد وتقویہ دوتمش؛
بر مدت بفدادہ صواتہرک، کدیمنیلہ یاشامش؛
ودجلہ تک غربندہ مریدان ایچون باطلر بنا ایتدیرمش
ایدی . ۵۴۵ دە مدرسہ نظامیہ مدرسکنہ تعیین
اولنہرک، ایکی سنہ تدریس ایلہ مشغول اولمش؛
۵۵۸ دە، بیت مقدسی زیارت ایتمک اوزرہ، دمشقہ
واروب، اهل صلیب محارباتندن طولانی، قدسہ
کیدہ میہرک، بر مدت دمشقندہ تدریس حدیثلہ
ووعظلہ اشتغال ایتمش؛ وملك عادل نورالدين محمود

حالده، کندی اختیاری اوزره، یکمکز براغیله رق،
تلف اولمشدر. باشلیجه تألیقاتی: «التلویحات الملوحة
والعرشیه»، «کتاب الالواح الممادیه»، «کتاب اللحمة»
«کتاب المقامات»، «کتاب هیاکل النور»، «کتاب
المارج»، «کتاب المطارحات»، «کتاب حکمة الا-
شراق» و سائرهدر. شو بر ایکی بیت مترقب موت
ایکن سویلدیکی اشعارندرد:

قل لاصحابی رأونی میتاً فیکونی اذ رأونی حزناً
لا تظنونی بانی میت لیس ذا المیت والله انا
انا عصفور وهذا قفصی طرت عنه ففتلی رهنا
وانا الیوم اناجی ملاه واری الله عیاناً بهنا الخ

سهریاج } فارسیده بر قصبه اولوب، خلافت
حضرت فاروقیده عبدالله من عامر
طرفندن قح اولمشدر.

سهل } صحابه دن بروجه زبر قراج ذاتک اسمیدر:
(سهل الانصاری) که سعد بن عبادة
الساعدینک برادر زاده سی اولوب، بعض احادیث
شریفه تک راویسیدر. — (ابو ایاس سهل الانصاری)
که اوغلی کندیسندن روایت ایتمشدر. — (سهل بن
بیضاء) که وهب بن ربیعة القرشی الفهرینک اوغلی
اولوب، والده سی بیضیه نسبتله معروفدر. هجرتدن
اول مکده اسلامه کلوب، کفار قریشک هاشمیلره
قارشی ترتیب ایتمش اولدقلری صحیفه بی کری آلدیرا-
نلرک بریدر. کندیسوی برادری سهیل حیات حضرت
نویده وفات ایتمشدر. — (سهل بن حارثة الانصاری)
که پدری دخی صحابه دن اولوب، بر لکده احد غزا-
سنده واوندن صکره کی غزواتده حاضر بولتمش اولدیفی
سروی ایکن، بمضلری کندیسنی تابعیندن عدا ایتمشدر.
مدینه ده و بغدادده ذرتی قالمشیدی. — (سهل بن
الحارث) که احد وقعه سننده حاضر بولتمشدر. —
(سهل بن حمة الانصاری الاوسی) که هجرتک اوچنخی
سنه سی طوغوب، رحلت حضرت نویده سکن یاخنده
ایدیسه ده، بعض حدیثلر حفظ وروایت ایتمشدر. —
(سهل بن الحنظلیه لانصاری الاوسی) که زهد و تقوی
ایله مشفول اولوب، بعده دمشقده یرلشمش، ومعا-
ویته تک اوائل حکومتنده وفات ایتمشدر. فقیه اسمیله
ینه صحابه دن برادری دخی وار ایدی. — (سهل
بن الحنظلیه العبشمی) که بر حدیث شریفک راویسیدر.
— (ابو سعد سهل بن حنیف الانصاری الاوسی) که

بدر غزاسنده و سائر کافه غزواتده معیت حضرت
نویده بولتمش؛ واحد وقعه سننده مساکر مسلمین
رحمت ایشدیکننده، صاحب ترجمه حضرت فخر-
کاشات (صلم) افندمزنک یاخنده ثبات ایتمش؛
و حضرت علی (رضه) افندمزنه اک اول بیعت ایدنلردن
اولوب، بصره ده غزمتنده جانب سرتضویدن مدینه ده
وکیل براغلمش؛ وبعده فارس ولایتنه نصب اولنهرق،
مؤخرأ اهلینک شکایتی اوزرینه، عزل ویرینه (زیاد
ابن ابیه) تعیین بیورلمشیدی. صفین محاربه سنده دخی
معیت حضرت سرتضویده بولنوب، ۳۸ تاریخنده
کوفه ده وفات ایتمش؛ و جنازه نمازی جانب سرتضویدن
قیلمشدر. اوغللری ابو امامه وعبد الملك و تابعیندن
بر قراج ذات کندیسندن روایت ایتمشلردر. — (سهل
بن رافع بن خدیج البلوی) که حقه ده «الذین یلزون
المطوعین من المؤمنین فی الصدقات» آیت کریمه سی
نازل اولمشدر. احد وقعه سننده حاضر بولتمش، و عهد
حضرت فاروقیده وفات ایتمشدر. قیزی (عمیره)
کندیسندن روایت ایتمشدر. — (سهل بن الربیع
الانصاری الحارثی) که احد غزاسنده حاضر بو-
لتمشدر. — (سهل بن سعد الانصاری الساعدی) که
رحلت حضرت نویده اون بش یاخنده اولوب، ۸۸
تاریخنده ۹۶ یاخنده وفات ایتمشدر. مدینه ده بولان
صحابه تک اک صکره وفات ایدنی اولوب، کندیسندن
صحابه و تابعیندن بر جوق ذوات روایت ایتمشلردر.
حجاج بن یوسف، حضرت عثمان (رضه). — یار دیم
ایتدک دیه، اصلنر بر بهانه ایله صاحب ترجمه و سائر
بعض صحابه اذیت ایتمشیدی. — (سهل بن ابی سهل)
که سعید بن ابی هلال کندیسندن روایت ایتمشدر.
— (سهل بن صخر اللیثی) که اهل مدینه دن معدود
اولوب، بعده بصره ده ساکن اولمش، و بعض احادیث
شریفه روایت ایتمشدر. — (سهل بن ابی صعصعه) که
قیس و ابو کلاب و جابر و حارثک برادری اولوب، احد
وقعه سننده حاضر بولتمشدر. — بنی ظفرک آزاد ایسی
(سهل) که بوده احد وقعه سننده بولتمشدر. — (سهل
بن عامر الانصاری النجاری) که بئر معونه وقعه سننده
عمی سهل بن عمرو ایله برابر شهید اولمشدر. —
(سهل بن عتیک الانصاری الخزرجی) که عقبه بدر
غزالتنده حاضر بولتمشدر؛ و عهد رسول الله (صلم) ده
وفات ایدوب، جنازه نمازی جانب نویدن قیلتمشدر.

سهلان } (ابو الحسن — بن عثمان بن کیسان)
 مصر اطباء نصرانیه سندن اولوب،
 ملوک فاطمیهدن عزیز باللهک طیبی ایدی . و بونک
 یک جوق احسانلرینه نائل اولوب، ۳۸۰ تاریخنده
 وفات ایتشد .

سهل تستری } (ابو محمد بن عبدالله) مشا .
 هیر صوفیوندن اولوب،
 ۲۰۰ تاریخنده خوزستانک تستر شهرنده طوغمش؛
 وبعده بصرهده ساکن اولوب، ۲۸۳ ده وفات
 ایتشد . صلاح و مقاماتی مشهوردر .

سهل سجستانی } (ابوحامد بن عثمان الجشمی)
 مشاهیر ابدان اولوب،
 علوم ادبیه و لغت و شعرده ید طولی صاحبی ایدی .
 ابن درید و هبرد کبی علمای ادب صاحب ترجمهدن
 اخذ و استفادہ ایتشدردی . ارباب صلاح و تقوادن
 اولوب، هر کون بر دینار صدقه ویرر، و هر هفته
 قرآن کریمی ختم ایدر ایمش . ۲۴۸ تاریخنده بصرهده
 وفات ایتشد . تألیقاتی : « کتاب اعراب القرآن »،
 « کتاب ما یلخن فیہ العامة »، « کتاب الطیر »، « کتاب
 المذکر والمؤنن »، « کتاب البنات »، « کتاب المقصور
 والممدود »، « کتاب الفرق »، « کتاب القرات »،
 « کتاب المقاطع والمبادی »، « کتاب الفصاحه »،
 « کتاب الخفاة »، « کتاب الاضداد »، « کتاب
 القس والنیال والسهام »، « کتاب السیوف والرماح »،
 « کتاب الدرع والفرس »، « کتاب الوحوش »،
 « کتاب الحشرات »، « کتاب الهجاء »، « کتاب
 الزرع »، « کتاب خلق الانسان »، « کتاب الادغام »،
 « کتاب اللبا واللبن الحلیب »، « کتاب الکریم »،
 « کتاب الشتاء والصیف »، « کتاب الخنل والعسل »،
 « کتاب الابل »، « کتاب العشب »، « کتاب الخصب
 والقحط »، « کتاب اختلاف المصاحف » و سائر دره
 شو ایکی بیت جمله اشعارنددر :

ابرزوا وجهه الجمیل ولاهوا من افقتن
 لو ارادو اعفاننا ستروا وجهه الحسن

سهل السکوسیج } خلفاء عباسیه زماننده
 ظهور ایدن اطباء نصرانیهدن اولوب، مشهور
 « اقریاذین » و سائر تألیقات
 صاحبی بولنان (سابور بن سهل) ک پدرددر . صقالی
 یک کمره اولدیغندن، ضدی اولان (کوسج) لقبیه

— (سهل بن عدی الانصاری) که ثابت و عبد الرحمنک
 برادری اولوب، احد وقعه سننده حاضر بولمشدر .
 — (سهل بن عدی الخزرجی) که احد محاربه سننده
 شهید اولمشدر . — (سهل بن عدی التیمی) که بدر
 غزاسننده حاضر بولنوب، یمامه وقعه سننده شهید
 اولمشدر . — (سهل بن عمرو الانصاری النجاری) که
 برادری سهیل ایله بر ابر حضرت فخر کاشات (صلم)
 افتد منک مسجد نبویلرینی تأسیس ایلدکلری عرصه نیک
 صاحبیلری ایکی یتیم ایدی . بعضلر عرصه مذکورده نیک
 صاحبی ماراند ککر سهل بن رافع اولدیغنی التزام
 ایتشدردر . — (سهل بن عمرو القرشی العامری) که
 سهیل و سکرانک برادری اولوب، فتح مکه کونی
 اسلامه کلش، و مدینهده ذریب براقشدر . — (سهل
 بن عمرو الانصاری الحارثی) که احد وقعه سننده
 و اوندن صکره کی غزالده حاضر بولمشدر . — (سهل
 بن قرظة الاوسی) که احد وقعه سننده حاضر بولمشدر .
 — (سهل بن قیس الانصاری الخزرجی السلمی) که
 بدر غزاسننده حاضر بولنوب، احد محاربه سننده شهید
 اولمشدر . — (سهل بن قیس المزنی) که کثیر بن
 عبد الله و سائر لری کندیسندن روایت ایتشدردر .
 — (سهل بن مالک) که کعب بن مالکک برادری
 اولدیغنی مروی اولوب، حجازلی اولدیغنی حالده،
 مدینهده ساکن بولمش؛ و اوغلی مالک کندیسندن
 روایت ایتشد . — (سهل بن منجاب التیمی) که
 جانب حضرت نبویدن بنی تمیم صدقاتنک جمعه مأمور
 اولانلردندر .

سهل ارغیانی } (ابو الفتح بن احمد) مشا .
 هیر علمادن و فقهاه شافعیه .
 دن اولوب، نيسابور جوارنده واقع ارغیان ناحیه سننده
 طوغمش؛ و تحصیل علوم ایدوب، بر مدت ناحیه سننده
 قاضیاق ایتدکن صکره، عزم حج ایدوب، عزیمت
 و هودننده عراق و حجاز و سائر اقطارده مشاهیر
 علما و مشایخله صحبت ایتش؛ و شیخ حسن سخاینک
 اشارتی اوزرینه، مناظرمدن و قضادن ال چکوب،
 انزوايه چکلمش؛ و صوفیونه مخصوص بر خاقاه
 تأسیس ایدوب، اوراده عبادت و تألیف ایله مشغول
 اولمش ایدی . ۴۹۹ ده وفات ایتشد . نامه نسبتله
 یاد اولنان مشهور فتاویسی و سائر بعض آثارنی
 واردر .

بولنوب، حامض فحم افزا از ابتدای کیمون، ایچنه کیرمک
ایستین حیوانات در حال تلف اولور. و بناء علیه
قبوسی حیوانات کیکر بله مملودر. اهالی بو حال طلسمه
حمل ایده رک، ایچنده اسکندرک خزینه لری محفوظ
اولدیفنه ممتقددرلر.

سهوره } (بنت سهیل القرشیه) صحابیاندن او.
(سهوره) ایسندنه واقع مالوه خطه سنک
(سهوره) حکومت ممتازه سننده و هو بالک ۳۲ کیلو-
متره غرب جنوبیسننده بر قصبه اولوب، ۴۳۵ ی
مسلم اولقی اوزره، ۵۲۰۰ اهالیسی، بیوک بر بازاری
وایک منسوجات دستکاهلری واردر. قصبه جقور
و نباتاتی چوق بر برده اولوب، هوایی صتمتلی ایسه
ده، اطرافنده بولنان انکابز عسکرینک اقامتکاهلری
مرتفع و صاغلامدر.

سهوی } (میر حسن) شمرا ی ایرانندن اولوب،
(سهوی) تبریز لیدر. شاه عباس ماضی زما.
ننده باشامش؛ و عساکر عثمانیه تک تبریزی قتلرندنه
کاشانه کیمش ایدی. حسن خطه. مهارتی وار ایدی.
۱۰۰۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

سهمی } شمراء عثمانیه دن اولوب، ادرنه لیدر.
(سهمی) سلطان بایزیدخان ناینک شهزاده لرندن
سلطان محمد ایله سنجاغه کیدوب، شهزاده مشارالیهک
وفاتنده درسه اده هودتله، دیوان کاتبی وبعده ادرنه ده
دار الحدیث متولیسلی اولمشیدیدی. ۹۵۵ تاریخنده
وفات ایتمشدر. مرتب دیوانی واردر.

سهیل } صحابه دن بوجه زیر بر قاج ذاتک
(سهیل) اسمیدر: (سهیل بن بیضاء القرشی
الفهری) که سابق الترجه سهیل برادری اولوب،
قدماء صحابه دن اولمغله، حبشه هجرت ایتمشیدیدی. معیت
حضرت نبویه مدینه به هجرت ایدوب، بدرغزاسنده
وسائر غزواتده حاضر بولنش؛ و ۹ نجی سال هجریده
ارتحال ایدوب، جنازه نمازی جانب حضرت نبویدن
قیلمش ایدی. — (ابو سوید سهیل بن خلیفه) که
مهاجریندن معدوددره. — (سهیل بن رافع الانصاری
النجاری) که بدر واحد و خندق غزایزنده و سائر
غزواتده حاضر بولنوب، حضرت عمر بن الخطاب
(رضه) ک زمان خلافتنده وفات ایتمشدر. مسجد نجی
(صام) عرصه سنک صاحب لری بو سهیل ایله برادری
سهیل اولدقلری مرویدر. — (سهیل بن سعد الساعدی)

تلقیب اولمشدر. هزله میلی زیاده ایدی. طبایته
مهارتی و آنجق خوزستانی اولدیفیچون لساننده
لحنی وار ایدی. اوچنجی قرن هجری اوائلنده وفات
ایتمشدر.

سهله } (بنت سهیل القرشیه) صحابیاندن او.
(سوله) لوب، پدری وزوجی ابو حذیفه دخی
صحابه دن ایدی. اک اول اسلامه کنلردن اولوب،
زوجیه برابر حبشه هجرت ایتمش؛ و اوراده محمد
اسمه بر اوغلی اولمشیدیدی. — (سهله بنت حاصم
الانصاریه) دخی صحابیاندن اولوب، قح خیر کوئی
دنیا به کیش اولمغله، جانب نبویدن بو اسمله تسیمه
بیورلمشیدیدی. — (سهله بنت سعد الساعدی) دخی
صحابیاندندر.

سهمن } (بن مازن) صحابه دن اولوب، یزید بن
(سهمن) سنناتک جدی اولان زید دیلینک
آزادلیسی ایدی.

سهمی } بخاراشعراسندن اولوب، بر اوچینک
(سهمی) اوغلی اولمغله، بو مخلصه مخلص
ایتمشدر. اکبر شاهک زماننده هندستانه کیدوب،
خان اعظم میرزا عزیز کوکه به انتساب ایتمشیدیدی.
شویت اونکدر:

هلال عید نسبت داشق باطاق ابرویش
اکر بودی هلال دیگر پیوسته بهلویش

سهند } ایراتک آذربایجان خطه سننده (ارمیه)
(سهند) کولنک شرقنده و تبریزک جنوب
شرقیسننده منفرد بر بیوک طاغ اولوب، ذروه سی
حدای بچردن ۳۵۴۶ متره مرتفعدر. ۳۷° ایله
۳۸° عرض شمالی آره سننده اولوب، ۴۴° طول
شرقی خطی اوزرندن کچور. اتکرلرینک احاطه
ابتدیی محل ۱۰۰ کیلومتره اوزون و ۹۰ کیلومتره
کنیش اولوب، محیط دائره سی ۳۱۴ کیلومتره در.
میاه معدنیسه سی پک چوقدر. شرقی اتکرلرندنه بافیر
وسیمی قورشون معدن لری بولنیور. میاه جاریسه سی
پک چوق اولوب، شماله طوغری آقائلر (آجی جای)
واسطه سیله و غرب و غرب جنوبی اتکرلردن آقائلر
طوغریدن طوغری به (ارمیه) کولنه، و شرق و شرق
جنوبی جهنندن آقائلر دخی بحر خزره تابع اولان
(سفیدرود) و نام دیگرله قزبل اوزن نهرینه دو کیلور.
مذکور طاغده (ضار اسکندر) اسمیه بیوک بر مقاره

که سابق الترجه سهل بن سهدك برادر پدر . — (سهیل بن عامر الانصاری) که بزرگمونه وقعه سننده شهید اولشدر . — (سهیل بن هبید الانصاری النجاشی) که بدر غزاسنده بولنا نلردندر . — (سهیل بن عمرو القرشی المامری) که اشرف فریشدن و عقلا خطبایان اولوب ، فتح مکه کونی اسلامه کلمشدر . بدر غزاسنده ، کافر اولدیغی حاده ، اسیر دوشدکه حضرت عمر (رضه) رسالتپناه افندمزه « اذن و برکز ، ایکی اوک دیشنی بیقاریم ، ده بردها سزک علمگزده خطبه ایراد ایده مسون » دیدکه ، « براق یا عمر ، بلکه برکون سنک حمد و شکرکی جالب بر خطبه ایراد ایدر » بیورلمشیدی . بو حدیث شریفه ماصدق اوله رق ، ارنحال حضرت نبویه عربلر ارتداده باشلابوب ، قبيله قریش دخی بونلری کوره رک ، ترده دوشدکلری و امیر مکه عتاب بن اسید اموی اختفا ایتدیکی زمان ، سهیل بلیغ بر خطبه ایرادیه « یا معشر قریش لا تکونوا آخر من آمن و اول من ارتد ، و الله ان هذا الدین لیمتدن امتداد الشمس والقمر من طلوعهما الی غروبهما » دیمشیدی . فتح مکه کونی اسلامه کلنلردن اسردینده سهیل بن عمرو دن ده متانتلی ودها غیرتلی کیسه اولیوب ، قرآن کریمک تلاوتینده رنگی صاراره رق آغلار ایمش . خلافت حضرت فاروقیده بشون اقربا و تملقاتیه برابر شام فتوحته عزیمت ایدوب ، جمله سی شهید اولشدر . کندیسی برمک محاربه سننده شهید اولمش ، ویر روایتده (عمواس) ده طاعوندن وفات ایتمشدر . اورادن یالکز قیزی (هند) ایله اوغلی عتبته ک قیزی (فاخته) قورنلوب ، حارث بن هشامک دخی یالکز اوغلی عبدالرحمن قورنلش اولمقله ، امر حضرت فاروق ایله فاخته عبدالرحمنه تزویج ایلمشیدی . — (سهیل بن قیس الانصاری الحزرجی) که کعب بن مالکک عم زاده سی اولوب ، بدر غزاسنده حاضر بولمشدر .

{ سهیل } (اندلسده (و به) اعمالندن بر طاع سهیل } اولوب ، اندلسک یالکز بو طاعندن سهیل بلدیزی کورلدیکی یاقوت حموی بیان ایدیور . — ینه اندلسک مالقه ولایتینده بو اسمله بر ناحیه بولندیغی دخی « معجم البلدان » ده مذکوردر .

{ سهیل } (امیر اعظم شیخ نظام الدین احمد) { مشاهیر شعرا دن و امیرای اتراکدن

اولوب ، ابا عن جد امارتده بولنه رق ، خراسانده متمیناندن ایدی . آل تیموردن سلطان ابو سعیدک خواص امراسندن اولوب ، سلطان حسین بایقرا زمانه دخی بیشمش ، وهلی شیر توایی ایله صحبت ایتمشیدی . شعرا و ادبایه زیاده حرمت و رعایت ایدردی . فارسی و ترکی دیوانلری و بریلی ایله مجنون منظومه سی وارد . شیخ آذرینک مریدانندن اولوب ، (سهیلی) مخلصنی شیخ مشارایه وضع ایتمشیدی . ۹۱۸ تاریخینده وفات ایتمشدر . بو بیت اونکدر :

روز غم بغیراز سایه من نیست یار من
ولی اوهم ندارد طاققت شبهای تار من

{ سهیلی } (عبدالرحمن —) اندلس علماسندن سندن ایدی . تراجم احواله دائر «الروض الانف» عنوانیه بر تألیفی وارد .

{ سهیلیه } ماوراء النهرده (شاش) قصبه سنک کورلمش ایسه ده ، شاش قصبه اولیوب ، بر بیوک ناحیه ایدی . بو حواله سهیلیه شاش قصبانندن اوله بیلیر .

{ سهیمه } صحابیاندن دوت خاتونک اسمی او . لوب ، بری اسلام بن حریشک قیزی ، بری رفاعه القرظینک زوجه سی ، بری عمیر المزینینک قیزی و رکانه بن عبد یزیدک زوجه سی ، دردنجیسی ده مسمود بن اوسک قیزی و جابر بن عبداللهک خلیله سی ایدی .

{ یاخود لام سی (Si, Lam-Si) هند چینیده سی } سیام مملکتک (لاؤس) خطه سننده بر نهردر ، که خطه مذکورده یابله سنک غربی اتکندن نیعانه ، (قوآرت) ایاتی ایچنده ابتدا شرق جنوبیه طوغری آهه رق ، منبعندن الی کیلومتره آشاغیده یاغفور موسمنده ۴۰ متره اکی و اون اون ایکی متره درینلکی وار ایسه ده ، شباط آینه دنوبنکی بر متره دن آشاغیدر . صاغدن (سوه) یاخود (شوو) نهرینی آلدقدن صکره شماله ، بعده شرق و نهایت شرق جنوبیه طوغری آهه رق ، بر قوس تشکیل ایدر ؛ و صولدن (بهو اونغ) یاخود (نام بو آنگ) نهرینی اخذ ایله ، ۱۶° عرض شمالیده (روبت) شهرینک شرق جهتندن کچدکدن صکره ، ینه صولدن (نهانغ) یاخود

(بانغ) نهرنی آلیر؛ ودها آشاغیده (نہاسوتون) یاخود (یا-وتون) شہری یاندن سرورلہ، ینہ صولدن (خونت دونغ) یاخود (ہو آئی بانغ) ی اخذابلہ، (اوبون) شہرنک ۱۲ ویا ۱۵ کیلومترہ غربندہ (مون) ایرما۔ غنہ دو کیلور۔ مذکور (رویت) شہردن منصبتہ قدر بتاغی سکسان بوز مترہ کنیشلکندہ در۔ اطراف قاشاق و خالیدر۔ قوراقق زمانندہ ایچندہ کوچک قایقربیلہ زور سیر و حرکت ایدہ بیلیر۔

سیا } (Sia) سودانک (سودان فرانسوی)
 سیا } دینان منتهای غربندہ (قونغ) ک ۲۲۵
 کیلومترہ شمالندہ، (بوو) قومنک مملکتندہ وقرہ (ولتہ) بہ تابع (بانیقینغ) نهرینہ دو کیلور بر چایک اوزرندہ، ۸' ۵۸° عرض شمالی ایلہ ۵' ۵۸° طول غربیدہ بر قصبہ اولوب، ۴۰۰۰ اہالیسی ویک ایشلک تجارتی واردر۔

سیابہ } (بن حاصم السلی) صحابہ ذن اولوب،
 یجھرو بن سعید بن العاص کندیسندن
 روایت ایچندہ۔ (سروج) و (رہا) دہ ذرتی قالمش
 ایدی۔

سیاتون } (Siaton) فیلیپین جزایرند
 (نفروس) جزیرہ سنک ساحل
 جنوبیسنندہ و منہای اولان برونک قربندہ بر قصبہ اولوب، ۶۴۸۰ اہالیسی واردر۔

سیاٹ } معرۃ النعمان قرشندہ قدیم بر شہر
 اولوب، خرابہ لری موجود اولمفلہ،
 یاقوت حمونک بیانہ کورہ، (قاضی ابو یعلی عبدالباقی
 بن ابی حصن الممدی) یاندن کچوب، بر طاقم خلقک
 بو خرابہ لریک طاشلرینی آلتی ایچون قائم قالمش اولان
 ابنہ و دیوارلری یقیمفلہ مشغول بولند قلدلرینی کورینجہ،
 موافق حال بعض ایات سوبلش، کہ ایچلرندن شو
 ایکی بیت فن آثار عتیقہ نک قیمتنی متضمن اولمفلہ،
 نقلی مناسب کوردلی:

اتلفھا شلت یمینک خلھا
 لمعتبر او زایر و مسائل
 منازل قوم حد ثنا حدیثہم
 ولم ار احمی من حدیث المنازل

سیار } (بن بلز) صحابہ ذن اولوب، ابوالعشاء
 الدارمینک بدیردر۔ ذکاة حقندہ
 بر حدیث شریفک راویسیدر۔ اہمی حقندہ اختلاف
 اولوب، مالک ویا عطارد تسمیہ اولندیفی دخی سر۔

ویدر۔ — (سیار بن روح) یاخود (روح بن سیار)
 اسمیلہ دخی صحابہ ذن بری اولدیفی سرویدر۔

سیارغاوا } (نام دیگرلہ اوبارزال (Siargao)
 Oyarzal) فیلیپین جزایرندن بر
 آطہ اولوب، ۳۰' ۹° ایلہ ۶' ۴۹° عرض شمالی
 آرسندہ واقعدر۔ مساحتہ سطحیہ سی ۲۰۰ مربع کیلور۔
 مترہ اولوب، ۳۳۵۵ اہالیسی واردر۔ ۱۰۲۱ دہ
 ماجلان طرفندن کشف اولنشدہ۔

سیاس } (Syas یاخود Syas) روسیہ نک
 } شمال غربی جہتندہ (لادوغہ) کولنہ
 دو کیلور برنہر اولوب، (نووغورود) ایالتنک وسطلرندہ
 واقع بر بطاقتدن نمانلہ، شمالہ طوغری بر طاقم
 چایرلر اورمانلر آرسندہ جریان ایدر؛ و (وولوزبہ)
 نهریلہ برلشدکن صکرہ شمال غربی بہ، غربہ ونہایت
 ینہ شمالہ دوز؛ و صاندن (تیخونیتہ) چایخی آلدقن
 صکرہ، سیرسفائشہ صالح اولوب، غرب شمالی بہ طوغری
 جریانلہ، پترسبورغ ایالتنہ دخول ایدر، و (لینہ)
 چایخی دہ ہمدا لاخذ۔ لادوغہ کولنک جنوب شرق
 ساحلنہ واصل اولور۔ مجراسی ۲۶۹ کیلومترہ
 و حوضہ سی ۷۰۲۷ مربع کیلومترہ در۔ مجراسنک
 ۱۰۲ کیلومترہ لکی سیر سفائشہ صالح اولوب، آتجق
 (لینہ) چاینک ملتقاسندہ مجراسی بک اینیشلی اولمفلہ،
 اورادن سفاش بر طاقم بندلرلہ کچر۔

سیاسقوتان } (Siascotan) جاپونہ بہ تابع
 } (قوریلہ) جزایرندن بری
 اولوب، جزایر مذکورہ نک شمال شرقی قسمندہ و
 (اونقوتان) جزیرہ سنک ۶۰ کیلومترہ جنوب فر۔
 یسندہ واقعدر۔ بوی ۲۰ واک ۴ کیلومترہ و مساحتہ
 سطحیہ سی ۱۷۹ مربع کیلومترہ در۔ منتهای شمال
 وجنوبندہ بر برکانی اولوب، ایکسندن دہ بک چوق
 دومان چیقار۔ شمالدکینک ارتفاعی ۱۰۰۰ وجنوبدہ۔
 کینک ۹۰۰ مترہ در۔ اورتہ سی باصیفدر۔ سواحلی
 بر طاقم آطہ جقلرلہ و قیالرلہ محاطدر۔ اہالی داغہ سی
 یوقدر۔

سیاغوزرو } (Siagozéro) روسیہ نک شمال
 } جہتندہ (آرخانگل) ایالتنک
 (کم) قضاا سنندہ و (کم) ک ۶۲ کیلومترہ جنوب
 غربیسنندہ برکول اولوب، مساحتہ سطحیہ سی ۵۰ مربع
 کیلومترہ ذن زیادہ جہدر۔ بو کولدن (لیتنبایہ) اسمیلہ

سنک اورته سنده بر بیوک یر اولوب، انکلیز و فرانسز
مستملکاتی آره سنده بولمقده والآن استقلالانی محافظه
ایتمکده در .

موقعی، حدود و مساحه سی . — وقتیه یعنی
آوروپالیرک دخولندن اول هند چینی شبه جزیره سی
برمان، سیام و آنام اسمیرله اوچه منقسم اولوب،
برمان غربده، آنام شرقده و سیام دخی اورته ده
ایدی . آتیق او وقت بو اوج مملکتک حاکمیری
ممالک واسمه مذکورہ تک هر طرفه حکم بوروده .
میوب، علی الخصوص جهت شمالیه ده کی اقوام
حکومات مذکورہ پی آرت طابید قلمندن، حدود .
لری تمامیه معین اولمیدی کبی، شمیدی حالده دخی
بر مانی ضبط ایدن انکلیزلره آنانی استیلا ایدن
فرانسز لک او طرفلده حکمیری اعتباری و یا بر
حایه دن عبارت اولوب، سیام حکومتک دخی حکم
ونفوذی تک قوتلی اولمیدقندن، شمیدی حالده دخی
حدود موهوم بر حالده بولمقده در ؛ و بو حال
انکلیز و فرانسز فتوحاتک کیتدکجه ایلر یلمسنه سببیت
ویره جکدر . هر حالده فرانسز و انکلیز ضبطی و یا
حایه سی آلتنده بولنان یرلر سیامک شمالنده بر برینه
کسب التصاق ایدوب، سیامک او جهتن چینک
(یوننان) خطه اسلامیه سیله اولان حدودینی کتمش
اولمقله، سیام شمال غربی جهتن دن وغرباً انکلیز
مستعمراتیه محدود اولوب، حدود غربیه سی بر خیلی
مسافه ده، (سالوش) ایرماغنک مجراسیله، (مارتابان)
کورفرزینک حداسنه کلنجه، بو کورفرزک شرقنده واقع
(مالافه) شبه جزیره سنک ایچنه قدر ممتد اولان
وانکتره تک النده بولنان (تناسرم) ساحلندن خط
تقسیم میاهی تشکیل ایدن بر صیرتله آبرله رق،
وبعد مذکور شبه جزیره تک ایکی جهتی احاطه ایله،
تجدید اولنه رق، سوماتره جزیره سنک فارسینده
مالافه شبه جزیره سنک منهای جنوبنده واقع وانکلیز
ضبط و یا حایه سی آلتنده بولنان برطاق ممالک اسلامیه
حدودینه واصل اولور؛ وشبه جزیره تک شرق جهتنده
دها آشاغیبه قدر ممتد اولور . بو وجهله مالافه شبه
جزیره سنک نصفندن زیاده سی یعنی ساحل شرقینک قسم
اعظمیه ساحل غربینک بر قسمی سیامه تابع اولوب،
سیام کورفرزینی احاطه ایدن سواحلک همان بتونی
سیام ممالکندن معدوددر . ساحل مذکور انکتره تک

برنهر جیقوب، دیگر بر ایکی کولک ایچندن ده
یکدکن صکره، شمالی آن دکیزه منصب اولان
(ویغ) نهرینه دو کیلور .

سیاق } (Siak) سوماتره جزیره سنده
(مالافه) بوزازینه دو کیلور برنهر
اولوب، بر چوق چایلرک اجتماعندن بالمشکل، ابتدا
شرقه طوغری جریانه صولدن (مانداؤ) و صاغدن
(قالایق) چایلرینی، وهمنامی اولان قصبه تک باندده
(مامیوره) اسمیله دیگر ایکی جای اخذ ایتدکن
صکره، شمال شرقیه طوغری دونرک، بر قاق آطه پی
حای اولان واسع بر خلیجین مذکور بوزازه دو-
کیلور . منصبی ۱۶° ۱۵' عرض شمالیه و بر قاق آطه تک
قارشینده بولنیور . مجراسی ۳۵۰ کیلومتره قدر
تخدین اولنوب، نصف اسفلی بیوجک سفاتک وقسم
اعظمی کوچک قایقرک سیر و حرکتنه مساعد در .
بوکا تابع اولان (مانداؤ) نهری ده سیر سفاشه
صالحدر . سیاق مجراسنک یوقاری قسمی قیالق،
اورته سی قوماتی و آشاغیسی بطاقت و اورمانا قدر .

سیاق } (Siak) سوماتره جزیره کبیره سنک
(سواحل شرقیه) ایالتنده وهمنامی
اولان نهرک اوزریده اوله رق بونک منصبندن قوش
اوچتی حسابیله ۵۰ کیلومتره یوقاریده قضا مرکزی
بر قصبه اولوب، نهرک ایکی ساحلنده واقدر . مسلم
بر حاکمک و بر فلنکلکی مأمورک مقری اولوب، فلنک
عسکرله محافظه اولنور بر قلمه سی واردر .

سیالکوت } (Sialköt) هندستانک شمال
(شرقینده) پنجاب خطه سنک
(آمریجار) ایالتنده و آمریجارک ۱۰۲ کیلومتره شمال
غربیننده و (آیق) نهری اوزرنده و لاهوردن
پشاوره کیدن دیمیر یول خطندن آیریلان (وزر
آباد) شعبه سنک متها سنده اوله رق ۳۱' ۳۲°
عرض شمالی ایله ۷۲' ۷۶° طول شرقیه واقع قضا
مرکزی بر شهر اولوب، ۲۸۸۶۵ ی مسلم اولق
اوزه، ۴۵۷۶۰ اهالیسی، کوزل ابنیه سی، واسع
سوقاقری، کوزل هواسی، قیوجیلغه و باموق وایرک
منسوجاته متعلق مصنوعات و معمولاتی و پک ایشلک
نجاتی واردر . دیمیر بولک انشاسندن صکره معمورینی
کوندن کونه آرتقده در .

سیام } (Siam) آسیا قطه سنک جنوبنده
(واقع هند چینی شبه جزیره کبیره .

النده بولنان (پهانغ) مملکتک حدودندن و (چراتینگ) نهری منصبندن بدأبله ، شمال غربی به طوغری اوزانوب، بر طاقم کورفرزله وشبه جزیره ل بالتشکیل، مالاقه شبه جزیره سنک اگ طار محانه وانکتره به تابع تناسریم خطه سنک منتهی اولدینی خلیج غربی سنک حداسنه واصل اولجه، شمال شرقی به طوغری دونه رگ، نفس سیامک (منام) نام نهر عظیمک دوکلدیکی بر ایچ کورفرزه واصل اولجه، شرقه وبعده جنوبه طوغری دونه رگ بو کورفرزی طولاشیر، وبعده شرقه وشرق جنوبی به طوغری اوزانه رق، قونغ آطه سنک بر آز آشاغیسنده فرانسه به تابع (قامبوج) خطه سی حدودینه واصل اولور. اورادن حدود بریه شرقیه شمال غربی به، بده شمال شرقی به، شرق جنوبی به ونهایت شرقه طوغری اوزانه رق، وصرکه شماله وغربه دونه رگ، فرانسه مستملکاتی ایچنه اوزون بر شبه جزیره تشکیل ایتدکن صکره، (مقونغ) ایرماغنی مجراسنی بالتمقیب، شمال غربی به، صکره ینه غربه، بده شمال شرقی به طوغری اوزانه رق، وغربه وغرب جنوبی به طوغری دونه رگ، فرانسه به تابع (تونکین) مملکتی ایچنده بر ایکنجی قول اوزاندقدن صکره، نهایت ینه شمال غربی به طوغری امتداده انکتره مستملکاتی حدودینه واصل اولور. بو قدر طولاشیقلی حدودله محدود اولان بودولت غیرمنتظم شکده اولان نفس سیام مملکتیله بوکا طار بر ساحله مربوط اولان مالاقه شبه جزیره سنک قسم وسطی وشرقیسنندن مرکب اولوب، $30^{\circ} 4'$ ایله 21° عرض شمالی و $50^{\circ} 50'$ ایله 104° طول شرقی آره لرنده تمت اولدینی حالده، شمالدن جنوبه قوش اوچی حسابیله بونی 1700 وشرقدن غربه عرض اعظمی 900 کیلومتره در. مساحت سطحیه سی 720000 مربع کیلومتره در. آنجق بواقطار واسه نك چوغنی سیام دولتی آز چوق طانیر ممتاز یلر اولمغه، اصل سیام دولتک مساحت سطحیه سی 200000 مربع کیلومتره دن زیاده دکادر. مقدار اهالیسی حقتنه بر معلومات صححه اولیوب، $12,500,000$ و 250 ملیون تخمین ایدنلر وار ایسه ده، 9 ملیون راده لرنده اولسی احتمالی دها قویدر. مرکزی مذکور (منام) ایرماغنی اوزرنده بو نهرک منصبندن بر آز بوقاریده واقع (یانفقوق) شهریدر.

احوال طیبیه سی، جبال وانهاری. — مالاقه شبه جزیره سی بر طرف ایدلدیکی حالده، سیام مملکتی باشلیجه ایکی بیوک حوضه دن عبارت اولوب، قسم غربیسی (منام) و قسم شرقیسی حدود شرقیه سنده آقان (مقونغ) حوضه سنندن عبارتدر. منام حوضه سنک قسم شمالیسی بوکسک طاغلردن و قسم جنوبیسی دوز و آلق بر واسع اووه دن و مقونغ حوضه سی دوز و مرتفع بر یابله دن عبارتدر. سیام تیبندن خیلی اوزاق بولمغه، تیبک قسم شرقیسنندن جنوبه طوغری متوجه اولان طاغلر سیام حدودینه کنجیه قدر ارتفاعلرنی غائب ایدوب، سیام حدودی داخلنده 1300 متره دن زیاده ارتفاعی اوله جق طاغ بو قدر. (نان تاونغ کبی) اسمیله بر سلسله جبال چینک یونان خطه سنندن (سالوش) ایله (مقونغ) بحراری آره سننده جنوبه طوغری اراضی بجهوله آره سننده تمت اولوب، سیام حدودینی یکدکن صکره بر چوق قولره اتقسام ایدره، غربدن شرقه طوغری توسع ایدر؛ و مملکتک اورتی سنندن ساحله طوغری آلق و تیه لردن عبارت بر قول و مملکتک حدود غربیه سی بویجه مالاقه شبه جزیره سنک اورتی لرینه قدر دها بوکسک دیگر بر شعبه اوزاندقدن صکره، بونلرک ایکیسی آره سننده جنوبه طوغری تدریجاً کسب انحطاط ایدره، حاصل اولان اتکردن آقان صولر دها آشاغیده اووده بالاجتماع (منام) ایرماغنی تشکیل ایدر. ذکر اولناز ایکی قولدن سیامک اورتی سننده اوزانانی ایسه، شرقه طوغری پک آز میلانی بر طاقم اتکر تممید ایتمکله، سیامک نصف شرقیسی احاطه ایدن بر یابله تشکیل ایدرلر، که بونک میاه چاره سی مملکتک حدود شرقیه سی ایران (مقونغ) ایرماغنه دوکیلور. مملکتک شمالنده مذکور طاغلرک جنوبی اتکردن (منام) ایرماغنی تشکیل ایدن بر چوق نهرلر آقوب، بونلرک اگ بیوکوری شرق جهتده کی (منو) ایله غرب طرفنده کی (منینگ) نهرلریدر، که هر بری بر چوق جایله اخذیله بیویوب، جنوبه طوغری آقارلر، (ساخون ساوان) قصبه سننده برلشوب، (منام) ایرماغنی بالتشکیل، اورادن آشاغی دوز بر اووده آقورق و برچوق قولره آبرله رق، ذاتاً ایدر دیکی چامورلردن متشکل اولان بو واسع اووه یی سق

وارو ایدر، و بیوک بردالیه حاصل ایلمر. منام سیامک نیلی حکمنده اولوب، جز براندن تشرین ثانی به قدر دوام ایبقن یاغمور موسمنده صورلی فیضان پیدا ایدرک، طبیعی وصنعی بر چوق جدولرله اووه لرلی احیا ایدر. بونهر هر موسمنده ۱۷° و ایلولدن شباطه قدر ۱۹° عرض شمالی به قدر سیر سفائنه صالح او. لوب، آنجیق فیضان میاه موسمنک غیرنده آنغزنده کی قوم سدی بر متره دن آنغخی درینک ابراز ایتدیکندن، بیوک سفائش کیره من. جهت شرقیه ده کی یابله قسمی غریبدن شرقه قه متد بر صره طاغلرله ایکی به منقم اولوب، قسم شمالیسی (لائوس) اسمیله معروفدر، و بتون میاه جاریه سی (مقونغ) ابرماغنه دو کیلور. اکثر انهاری (مون) اسمیله برنهره جمع اولنهرق، بونک تا بلربنک اک بیوکی شمالدن کن (سی) نهریدر. مذکور طاغلرک جنوبنده کی پرلر ایسه (سیام قامبوچی) اسمیله معروف اولوب، بونک میاه جاریه سی (سونغ) اسمیله برنهره جمع اولنهرق، و جنوب شرقی به طوغری جریان ایدرک، فرانسه نک النده کی (قامبوچ) حدودنده (قونله ساپ) اسمیله موجود اولان بیوک برکوله و اورادن بر آناق واسطه سیله یته (مقونغ) دو کیلور. آنجیق سیامک بو جهتی وهلی العموم ایچ طرفلری هنوز بک آز معلوم اولدیفندن، بو انهاردن چوغنک مجرالری خریطه لرده تخمین اوزره چیزلمکده در. بالکیز برکناری حدودینه تماس ایدن بوکولدن و (لائوس) ک قوملق و صوسیز یابله لرنده بولنسان بعضی بطاقلردن بشقه سیامه ذکره شایان کول اولیوب، مالاغه شبه جزیره سنده کی سیام ممالککنده (لیفور) برزخنده (سونغله) اسمیله بیوک و بر قاج آطه بی حاوی برکول وارددر. بو شبه جزیره ده کی انهار ایسه بالطبع قیصه و اهمیتیز اولوب، اک بیوکی قسم جنوبیسنده کی (لیبه) در.

اقایم وهواسی. — سیامک خط استوا به اولان قریبته نسبه هواسی معتدل اولوب، بوده سواحلده ماتم روز کارلرینک اکسیک اولماسی، ایچر بلرده محکم زرقاعی و اک صیجاق اولسی لازم کن موسمنده یاغمورلرک کثرتی حرارتی تعدیل و تهوین ایتسندن ایلری کلیور. حد وسطی اوزره میزان الحاراره یازین (یعنی نیسانده) ۲۸ و قیشین (یعنی کانون اواده) ۲۳ درجه کویسترر. حرارت نهایت ۳۶ درجه به قدر

چقبوب، کوندوزین ۱۴ و کبجه ۱۲ درجه به قدرده ایسه بیلیر. موسم باشلیجه روزکاره تابع اولوب، روزکارک جهتی بو مملکتده سنهنده بر دور اجرا ایدر. شویله که: مایس آیتدن جنوب غربی روز. کاری اسمک باشلابوب، صفاناقلی و پک صیق یاغمورلر یاغدیبر؛ و تدریجاً غربه و شمال غربی به دونه رک، یلولده شمالدن اسمک باشلار، و بده شمال شرقیه دونوب، بو جهتن اسن روزکار قوراقلی کتیرر؛ بده تدریجاً شرقه، شرق جنوبی به و جنوب دونه رک، مایسنه یته جنوب غربیدن اسمک باشلار. روزکارک بو دوری اوج موسم تولید ایدوب، برنجیسی مایسندن آغستوسه قدر سورن یاغمور موسمی، اینکنجیسی ایلولدن کانون اوله قدر سورن سربنک موسمی، اوچنجیسی ده کانون تانیدن نیسانه قدر سورن قوراق موسمیدر. اک صیجاق موسمی ایشبو قوراق موسمنک اوخیری یعنی مارت و نیسان آیلردر. اک سربن و اک کوزل موسمی ده ایلولدن کانون اوله قدر سورن موسم اولوب، بونک صیجاقی آز و یاغمورلری سیرکدر. هواسی عمومیت اوزره صااعلام ایسه ده، لائوس یابله لرنده و سواحلده بعضی بطاقلر صیتمه بی تولید ایدیور.

منابع ثروتی، محصولات و نباتات و حیواناتی. — سیامک ایشلان طوپراخی انهارک بر اقلرلی ازبه مترسه بدن اولمغه برابر صورلی دخی بول اولدیفندن، پک منبت اولوب، آنجیق اها ایسی تبدل و قیدیز آملر اولدیفندن، بالکیز احتیاج سنوبلری نسبتنده اکرلر. و چوق دفعه قحط و غلابه دوچار اولورلر. اک برنجی محصولی و اها ایسنک باشلیجه مدار مهیشتلری برنجدره بو محصولک ۴۰ قدر نوعی اولوب، بر یچق ملیوندن زیاده دونم اراضیده سنوی ۱۲۵۰۰۰۰۰۰ تونیلاته قدر برنج حاصل اولور. اینکنجی درجه ده اولان محصولات: چیبوت، چای، مصر، سیسام، کنور، شالغم، نخود، صوفان، توتون، پاتاس، یرالماسی، آسربقان فستیقی، بو بر، هندستان جو بی، تهرندی، موس، پورتقال و ساژ میوه لرک انواعیله قانون، قار. پوز، خیار و ساژره دن عبارتدر. اقایم حاره به مخصوص اولوب، لسانزده اسملری اولیان بر چوق محصولات و اشجاری دخی وارددر. شکر قامشی و قهوه دخی بو صوک سنهنده ادخال اولنهرق، کیتدکجه تمیم

جزایرینه و سیامک ساثر طرفلری ایسه هند و هندجینی ایله تیب و چینک جهات جنوبیه سی شامل اولان منطقه مخصوصه به تابعدر . باشلیجه حیواناتی: فیل، کرکدان، قیلان، پارس، آبی، طوموز، یبانی مانده، یبانی صیغیر، کیک، قرهجه، غزال، مسک آهوسی، یبانی کچی، ایکی نوع میمون، (جیبون) تعبیر اولنور برنوع نسناس، کلیتلی یراسه، فازه و برنوع مسک فاروسی و یالکز شمال جهتنده بولنان طاوشان و ساثره دن عبارتدر . بیوک نهرلرده تمساخلری پک چوق اولوب، ییلانلری و حتی دیرک قالینلغنده ویدی سکنز متره اوزونلغنده برنوعیله پک چوق حشراتی وارددر . هرخانه تک اوستنده بوقون نوفندن برحیوان بولنور، که حشراتی اتلاف ایتمکله، خانه تک حامیسی حد اولنور. انهارده و ساحلده بالیقلری پک چوق اولوب، کلیتله صید اولنهرق، قورودیلور، و یاغلی چبقاریلیر . طیور و حشیه سی قره قوش، قرنال، قارغه قیرلاننج، سولون، طاوس و ساثره ایله صو قوشلردن عبارت اولوب، قارغه به دخی یریلیر طرفندن مبارک برقوش نظریله باقیلور . فیللری ساثر طرفلرده کیلردن چوق دها ذکاتلی اولوب، بولردن کوزلریله شقاقلری و بشون بدنلری بیاض اولانلر عندلرند مقدس حد اولنور . حیوانات اهلیه تک دخی برنجیسی فیل اولوب، افطارشمالیه اهاالیسی نقلیایده یالکز بو حیوانی قوللانیرلر . صیغیرلری پک چوق اولوب، هم نقلیایده قوللانیرلر . هم سودلری و اتلری آلنیر؛ و هر سنه بو حیواندن اللی بیس قدر اخراج اولنور . یبانی اوکوزلرینک بوینوزلری قیرسزی و شفافدر . قیون و کچیلریله طوموزلری دخی وارددر . صاحبسز آریلر چوق اولوب، اورمانلرده و مغاره لرده چبقاردلری باللر طولانیلیر .

اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهبلی . — سیام اهاالیسی باشلیجه بش جنسیتدن مرکب اولوب، بونلرک برنجیسی اصل برلی اهاالیسی اولان (نان) یاخود (تهان)، ایکنجیسی جینی، اوچنجیسی ملانی، دردنجیسی قامبوج، بشنجیسی ده برمان جنسیتلیردر . (نان) لر اوچ قومه منقسم اولوب، بولردن (سیاملیر) نفس سیامده و مالاقه شبه جزیره سنک قدم شمالیسنده (شان) لرله (لاوتیان) لر دخی سیامک لاٹوس دینلن شمال شرقی قسمنده و اراضی مجهوله شمالیه سنده سا.

اولمقدمه در . مالاقه شبه جزیره سنده بو محصولاندن بشقه اورمانلرده ککوتارقه، کافور، انواع ضمفلر و رچینه لرله ورنیکر چبقار . اورمانلری پک چوق و اشجاری پک مختلف اولوب، مالاقه شبه جزیره سیله نفس سیامک سواحلده قریب محللری نباتانجه قریلرند بولنان جزایر کبیره به مشابه اولدقلری حالده، سیامک یوقاری قسمی نباتاتک ساثر هند جینی ممالکیله و چینک قسم جنوبیسیله مشترکدر . شرقده کی (لاٹوس) یایله . سنک ایسه بو جمجه جابونیه ایله بیله اشتراک و مناسبتی وارددر . تسمیه ایده بیله جکمز اشجار آره سنده چامک انواعیله میسه و الما آغاجلری بولنوب، آغاجی صرا . نفوزانه و طاوشانلغه یارایان آبانوس و صندال آغاجلری کچی اشجاریک انواعی، قوقلری یاخود کوکلری و اوزلری بویاجیلقدمه مستعمل پک چوق آغاجلر وضع و رچینه لریک انواعی و بر اشجار مختلفه بولنور . علی الخصوص جهات شمالیه سی بالظه کورمه مش پک واسع اورمانلره مستورددر . انهارک بجزایرینه قریب اولان اورمانلردن خیلی کراسته قطع اولنوب، نهرلرک کنارلرینه قدر فیلره سوروکدیریلور، و صکره انهارک مجراسنه براغیلوب، بانغقوقه ایندیریلیر . معادن ذی قیمت اشجاری پک چوق اولوب، مالاقه شبه جزیره . سندن چینک بوننان خطه سنه قدر ممتد اولان بر منطقه ده دیمیر، باقیر، سمیلی قورشون، قالای و ساثر معدنلر بولنهرق، یریلیر بونلرک یالکز سطحده بولنانلری و علی الخصوص دیمیری اخراجله، کارقدیم برطاقم اسلحه اعمال ایدرلر؛ و مملکتک شمال جهتلرند بعض قیلای و ساثره معدنلری بعض چینیلیر و آوروپا . لیلر طرفندن اخراج اولمقدمه ایسه ده، شمیه به قدر فته مطابق نه رکونه اهمیتلی تخریبات اجرا اولمش، ونه ده درین طمارلر حفریله معدن اخراج اولمشدر . ممالکتک و سطلرند دخی غربدن شرقه ممتد منطقه ده بر چوق معدنلر بولنیور . نهرلرده و قوملرده آلتون و یزله لری بولمقدمه اولوب، اسکیدن بری یریلیر طرفندن طولانیلغده در . زسرد، باقوت، فیروزه، الماس و ساثر قیمتی طاشلر دخی محال مختلفه سننده بولنیور . لاٹوسده معدن کورری و بتول ایله قیا طوزی مختلف محللرده بولنور . سیام کورفرزینک سواحل غربیه سنده خیلی مقدار دیکز طوزی دخی چبقار . حیواناتجه دخی مالاقه شبه جزیره سی مالانی

کندرلر . بونلر اوج یجق ملیون قدر تخمین اولنیور .
چینلیلرله چینلی ارککلرک برلی قادینلرله ازدواجندن
متولد ملزلردخی اوج یجق ملیون قدر اولوب، سیامک
هر طرفنده وعلی الخصوص صنایع و تجارت و معادن
مراکزنده بولنیورلر . لاٹویانلرله شانلر و برمانلر
ایکی یجق ملیوندن زیاده در . قامبوجلرله ملاییلر
دخی بر ملیون مقدارلرنده در . قامبوجلر ملکتنک
جنوب شرقیسنده و فرانسه یه تابع قامبوجک حدودنده،
و ملاییلر ایسه سواحله و ملاقه شبه جزیره سنک
جنوب جهتلرنده ساکندرلر . دین رسمی و عمومی
(بودا) دخی اولوب، بالکنز ملاییلر مسلدر . اصل
سیامیلر عمومیت اوزره قیصه بویلی و متناسب بدنی
آدملر، کوزلری قره، صاچلری سیاه، سرت و دوز،
صقال و یقلری پک سیرک، کوز و قاشلرنیک اوجلری
آز یوقاری یه مائل، برونلری قیصه و باصیق، یناق
کیکیلری چیق و رنگاری زیتونی و لیمونی یه مائلدر .
دیش و طوداقلرنی سیاهلامق عادتلیدر . کرک
سیماجه و کرک اخلاق و طادانجه چینلیلرله هندلیلر آره .
سنده بولنیورلرلر سده، مذهب و مدنیت و ادبیاتلرنی
هنددن آلوب، چینله پک اوقدر مناسبلری یوقدر .
کندیلری ساکن، مونس و مهانتواز آدمرا اولوب،
اولدجه چالیشقان ایسه لرده، بر شی ایجاد ایتک و یا
ایشلرنی ایلر یتمک فکری کندیلرنده هیچ کور نمیور .
مذهب رسمیلرله یورطی کونلری پک چوقدر .
دینلرینه ارتباطلری و تمصبلری زیاده در . کشیشلری
و مناسبترلری پک چوقدر . اکثر خانلری (بامبو)
دینلن آفاجک دللرندن بائلمش تنته لردن عبارت
ایکن (یاغود) تمبیر اولنان بئخانه لری فائتله
جسیم و صنوع و مزیندر . لسانلری چینجه کی
السنه هجاییه دن اولوب، کله لری برهچادن عبارتدر؛
و هجاری اوج درت درجه ده اوزاتهرق بشقه بشقه
معتار افاده ایدرلر . کتب مذهبی لری هندک (پالی)
لساننده اولوب، کندی لسانلرنده دخی ادبیات،
تاریخ، فلسفه، اخلاق، نجوم و طبیه متعلق بعض
کتابلری وارددر . سانسکرلی خطندن مأخوذ کندیلرینه
مخصوص بر خطلری وارددر . ادبیاتلری درت بش
یوز سنهدن زیاده اسبی دکلدر . مکتبلری رئیس
روحانیلرینک النده اولوب، تحصیل ایدنلرک چوغنی
رهبان کروهنه التحاق ایدر . قیزلره مخصوص مکتبلری

اولیوب، پک سیرک اولهرق اوقوبوب یازمه بیان
قیزلر پدرلردن اوکر نیرلر . عندلرنده تمدد ازواج
مشروع ایسه ده، بالکنز بعض اغیانیک بردن زیاده
قاریلری وارددر . قیزلر اون ایکی باشلرنده او .
لندیریلوب، بعض دفعه آتجه ایله دخی صاقلیر .
قاریسنی آتجه ایله صاقلین آلان آدم بر مدت صکره
بشقه سنه صانه تیلک حقنی حائزدر . اسارت مندلرنده
صرعی اولوب، اسیر بابادن آنادن طوغان اولاد دخی
ابونیلرینک افندیسنک مالی عد اولنورکن، اخیراً بو
اصول لغو اولنهرق، بونلر یکریمی باشنه کلجه حر
اولورلر . اهالی صنوف مختلفه یه منقسم اولوب،
آشاغی صنفک بر طاقی خراج ورر، و بر طاقی
آناربه یه تابهدر . معبدلر، قلعه لر و حکمدار سربلریله
سائر ابنیه میریه آناربه ایله پایدیریلر . بو صنف
اهالی هر اوج آیده بر آری انفاربه ده چایشدیریلر .
صنایع و تجارتی، طرق اختلاطی . — صنایع پک
کری اولوب، اهالینک آرنلیله طوبرافک فوق العاده
اولان قورق انبایه سی کندیلرینی بشقه بولده بر مدار
معیشت آرامق احتیاجندن قورتاردینی کی، هوانک
صیقاقلنی دخی ملبوساته چوق احتیاج کوسترمیوره
سیامده اجرا اولنان صنایع یاموق و اییکدن بعض
قاشلر نسجیله بعض معادنک اخراجندن و معادن
مختلفه دن قیوجیلغه متعلق بعض سوسلرله بتلر احما .
لندن، و صندال و کمی انشاسیله معمارلقدن عبارتدر،
که بو صنایع دخی باشلیجه چینلیلر طرفندن اجرا
اولنور . (باتقوق) ده آوروپالیرله چینلیلرک النده
برطاقم برنج فاربقره لیه حرازلردخی وارددر . تجارتی
آز اولوب، انهارندن بشقه طرقی همان مقعود
اولدیغندن، و (مقونع) ایرماغنک منصبی فرانسه نیک
النده اولمقله، کرک رسملری او طرفدن آلدیغندن
باشلیجه تجارتی (منام) نهری واسطه سیله اولیور .
بونک تابملری سیامک هر طرفنه قایلرک چیمه سنه
مساعد اولمقله، تجارت بو طریقله اجرا اولنهرق،
مرکزی سیامک یانئختی اولان (باتقوق) شهریدر .
ملاقه شبه جزیره سنده کی برلرنیک تجارتی دخی
(بانانغ) و (سینغاپور) اسکله لری واسطه سیله اولیور .
قره دن استر کاروانلری واسطه سیله چینک (بوننان)
خطه سیله ده بر مقدار تجارت اجرا اولنور . (باتقوق)
اسکله سنده اجرا اولان تجارت سنویه تقریباً ۶۵

مليون فرائق ادخالات و ۸۰ مليون فرائق اخرا-
جاندن عبارتدر. اخراجی محصولات صره سنده
صایلان حاصلات ارضیه ایله اورمانلردن چیقان
ضغ و آفاج و ساژم دن و کرکدان بوینوزی و فیل دیشی
کبی حیوانات حاصلاتندن عبارتدر. نهرلردن بشقه
قره یولاری طاغلك و اورمانلك ایچندن کچن برطاقم
طار یولردن عبارتدر. دوز برلده نقلیات اوکوز
و فیل واسطه سیله اولورسه ده، طاغلق و یوکسک
برلده بالکز استرله و حلاله اوله بیلیور. باقووقدن
ایجری به طوغری ۲۶۸ کیلومتره تک بر دمیر یول
خطی دردست تذکر ایه ده، هنوز عملیاته باشلانما.
مشدر. تلفراف خطلری ۲۸۶۵ کیلومتره طولنده
اولوب، ۱۱۴۳ کیلومتره تک خطلر دخی دردست
تمدیددر. داخلده پوسته یوق حکمنده اولوب،
ممالک اجنبیه ایله پوسته معاهده سی واردر.

اصول اداره سی، قوه مالیه و عسکریه سی. —
سیامک اداره سی حکومت مطقه دن عبارت اولوب،
حکمدار بتون اراضی و اهالی نیک صاحب مطلق عد
اولنور. واردات دولت کندی خزینه خاصه سی دیمک
اولوب، کندی امر و امضاسیله صرف اولنور.
طوغریدن طوغری به تحت اداره سنده بولنان
برلردن خراج، ویرکی، کمرک و ساژر رسملر آلوب،
صورت ممتازده و سیام حکمداری طرفندن
منصوبارنی حاکم طرفندن اداره اولنان ممالک دخی
مقطوع ویرکیلر ویرلر. حکمداران ارنی اولوب،
حکمدارک و فائنده کندیسی طرفندن تعیین اولنمش
خلف بوغیسه، خاندان حکمداری افرادندن بری
انتخاب اولنور. تبعه تک حکمدار حقتده حرمت
و تعظیملری پک زیاده اولوب، حضورینه جیقدقلرنده
سجده به واربرلر، و باشلرینی قالدروب بوزینه باقه.
مازلر. مجلس وکلا حکمدارک امریله حرکت ایدر.
بش اعضاءد مرکب برشورای دولتی و ۵۳ اعضاءدن
مرکب بر مجلس مشورت خاصی واردر. ایالات ممتا.
زده دخی حکمدارک برر و کیلی واردر. واردات
و مصارف مقن و معین اولیوب، ۵۰ مليون فرائق
راده لرنده تخمین اولنیسور. قوه بره سی آوروبالی
ضابطلر معرفتیله تنظیم و تعایم اولنمش ۱۲۰۰۰
افراددن مرکبدر. حکمدارک محافظه سنه مخصوص
۶۰۰ پیاده و ۳۰۰ سواری عسکرندن مرکب بر

آلابی دخی واردر. سفائن حریه سی ۸ قطعه دن
عبارت اولوب، جمله سنده ۴۲ طوب موجوددر.
اجنبیلر، سرور تذکره سی حامل اولدقدن صکره،
سیامک هر طرفنه کبروب، اجرای تجارت ایتمکه
مختاردرلر. انکابزک زیاده نفوذی اولوب، حتی
باقووقده چیقان رسمی غزته تک ده بر طرفی سیام
لساننده و بر طرفی انکابزجه باصیلور.

تقسیمات سیاسییه و ملکیه سی، شهر و قصبه لری. —
سیام دولتی دینان بر نفس سیام حکومتیله بو حکومتی
آز چوق طانیان برطاقم حکومت ممتازده دن مرکبدر.
حکومات ممتازه ۴ قسمه منقسم اولوب، برنجی قسم
(قامبوج) خطه سنده، ایکنجی قسم (لائوس) یایله.
سنده، اوچنیمسی شمالده کی (شان) برلرنده، دردنجیمسی
ده ملاقه شبه جزیره سنده بولنان حکومت ممتازده.
نفس سیام دخی ۴ دائره به منقسم اولوب، هر برداره
بر قاج ایالته منقسمدر. بو دواژک برنجیسی طوغریدن
طوغری به حکمدارک تحت اداره سنده اولوب،
ایکنجیسی شمال و اوچنیمسی جنوب غربی ناظری
عنوانلرینی حائر وکلادن ممدود ایکی ذات طرفندن
اداره اولنور؛ دردنجیسی سواحل جنوبیه ده کی ای.
لاندن عبارت اوله رق خارجه ناظر تک تحت اداره.
سنده بولنور. حکومت ممتازه تک دخی مرجعی
خارجیه نظارتی عد اولنور.

سیامک و هلی الخصوص نفس سیامک شهرلر
و قصبه لری چوق اولوب، بونلرک همان جمله سی
و کویلرک اکثری نهرلرک کنارلرنده بولنور. بتون
هند چنیده اولدیفی کبی، اهالی شهرلری سهولتله
ترک و بشقه بره نقل ایتمکه مائل اولدقلرندن، ممدو.
ره لری صیقی صیقی تبدیل ایدر؛ و بنساء علیه اکثر
طرفلرنده اسکی شهر و قصبه لر خرابه لری کوریلور.
شمدیکی حالده باشلیجه شهرلیله نفوسلرینک مقدار تخمین
بروجه زیردر:

۱۰۰۰۰	پچابوری	۶۰۰۰۰	باقووق
۶۵۰۰	یانغ یلاسی	۵۰۰۰۰	آبوتیه
۱۲۰۰۰	ناخون ساوان	۶۰۰۰	شاتابوری
۱۰۰۰۰	مکلوغ	۷۰۰۰	یاقنام
۷۰۰۰	قورات	۷۰۰۰	پاخلات لانغ
۵۰۰۰۰	مینغ مای	۲۵۰۰۰	لاخون
		۱۲۰۰۰	لابوی

احوال نارنجیه سی. — سیام مملکت تک اسکی

۱۷۷۳ ده بوشهر تركه (بانقوق) شهری پایتخت
 اتخاذ اولمشدر. اليوم حكومت سورن حكمدارك
 پدري السنه مختلفه به وازان جمله انگليزجه به آشنا
 و علم هئت و سائر فنونه واقف اولوب، مملكتنه
 مدنيت قبولرني آچق اوزره. آروپا دوليله مناسباته
 كيريشرك. انگلتره، فرانسه، ممالك مجتمعه، روسيه،
 ايتاليا و سائر دول ايله تجارت معااهده لري مقداش؛
 واد وقتدن بري حكمدار خاندانسه منسوب كنجلره
 آروپا ترسيه سي و بيلهرك، سائر نجلردن دخي
 لاجل النخصيل آروپا به كوندركه باشلامشدر.
 بانقوقده دخي انگليز مملرك تحت اداره سنده بعض
 صنايع مکتبلى آچلمشدر.

سيامك } ايران قديم اساطيرنه نظر ايرانك
 ايلك حكمدارى اولان (كيوسرتك)

اوقلى اولوب، پدريتك صاغلنده ديولر يعنى نيم
 وحشى طاغ آدملى طرفندن قتل اولمش؛ وقايسى
 حامله اولمله، هوشني طوغوروب، كيوسرت بروقت
 صكره بوتورونتي برينه براهرق، چكلمش ايدى.

سيام كورفزي } (Golfe de Siam) چين
 دكيزيك غرب جهتنده

بيوك بركورف اولوب، شرق شمالى جهتندن فرانسه
 مستلكاتي يعنى قوشنشين وقامبوج ايله ونفس سيام
 سواحيله و غرب شمالى و غرباً و غرب جنوبى جهتلردن
 بر بيوك قوس تشكيل ايدن ملاقه شبه جزيره سيله
 محاط اولديغي حالده، ياكز شرق جنوبى جهتندن
 آچيقدر. ملاقه شبه جزيره سنك (تريفانو) برونيله
 قوشنشينك اك جنوبى نقطه سي اولان (قامانو) برونى
 آره سنده اولان بو آچيقاني ۳۸۵ كيلومتره اولوب،
 شمال غربى به طوغرى كورفك اوزونلغى ۹۰۰
 كيلومتره در. منتهاي شمالنده مربع الشكل بر قوى
 بولنيور، كه محيط دائره سي ۱۰۰ كيلومتره قدر
 اولوب، (منام) ابرماغى دخي بو قويه دوكلور. غرب
 جنوبى سواحلى دوز و آچق اولوب، ليان و قويلرى
 يوق حكمنده در. ياكز ملاقه شبه جزيره سي انهارنك
 مناصبي ملايلرك كوچك كميلرچون ليان و مدخل
 بريني طوتار. غرب شمالى سواحلى طاغاق و صربدر.
 شمال سواحلك دخي سيامك النده بولنان قسمي دوز
 و آچق اولوب، ياكز (قرات) اسميله ركوچك قونى
 واردر. شرق شمالنده كي قامبوج و قوشنشين سواحلى

اهاليسى (قامبوج) لر اولوب، ميلاد هيسي (عم) دن
 دوت بش قرن اول هندستاندن طرد و اخراج اولنان
 (خر) اسمنده بر قوم هند چيني شبه جزيره سنه
 دخول ايله هند مدنيتني ادخال ايتدكدن صكره،
 ميلادك بشنجي ويا آلتنجي قرينه قدر جربان ايدن
 وقومات مجهولدر. قرن مذكوره (لائوس) يايله.
 لرينك شمال جهتنده بولنان سياميلر قيامله (خر) لرى
 جنوب شرقى به طوغرى بوسكوره ترك، سيام دولتي
 تشكيل اتمش، و متعاقباً (بوده) دنبنى قبول ايتمشلر
 ايدى. تاريخ مذكوردن اعتباراً كيتدكيه توسيع
 حدود ايدمرك، ملاقه شبه جزيره سنك دخي بر قسمي
 ضبط ايتمشلردى. (آبويه) شهريني تاسيس و پايتخت
 اتخاذ ايتدكارى وقت يعنى ميلادك ۱۳۵۰ تاريخنده
 سياميلر دولتي شمديكندن ده بيوك اولوب، تاسريم
 ساحاني و ملاقه شبه جزيره سنك بتوتى دخي شامل
 ايدى. حتى بر آرماق جاوه دي دخي ضبط ايتمشلردى.
 اون بشنجي واون آلتنجي قرن ميلاديه سيام دفعاتله
 برمانيلر و بوليلر طرفندن ضبط اولمش ايسده،
 بولر چوق وقت محافظه سنه مقتدر اوله مامشلردى.
 ۱۷۶۷ ده برمانيلر يكيدين سيامى و حتى مركزي
 اولان (آبويه) شهريني دخي ضبط اتمش، وقامبوج لر
 دخي سياميله قارشى قيام اتمش ايسده، بولر ينه
 وطنلرينى استخلاصه موفق اولوب، حتى شماله طوغرى
 توسيع ممالك دخي ايتمشلردى. ۱۶۵۹ تاريخ ميلا.
 ديسنده قسطنطين فالقون اسمنده سرسرى برجنهولى
 ويا بونانيلك و روديله توصيه سي اوزرينه سيام دولتي
 برنجي دفعه اوله رق آروپا ايله مناسباته كيريشوب،
 فرانسه قرالى اون دردنجي لوبى طرفندن آبويه
 بر هيئت سفارت كوندرلمش ايسده، بولرك سياميله
 خريستيان دنبنى قبول ايتدرك هوسنه دوشملى
 و صرقوم فالقون ايله جزويتلرك واقم اولان بعض
 انتريفه لرى اوزرينه، اهالى قيام ايدوب، فالقونى قتل
 و بتون خريستيانلرى طرد ايتمكه، حكومت آروپا ايله
 اولان مناسباته ختام و برمشيدى. ذاتاً ده اول
 سيامده خيلى نفوذ كسب اتمش اولان جاپونيه ليلر
 دخي بوسرمده اخراج اولمشلردى. مع هذا چينليلر
 واسطه سيله و طوغرىدن طوغرى به فلتكيلر و انگليزلر
 طرفندن سيام ايله آروپا آره سنده تجارت اولنيور.
 دى. آبويه نك برمانلردن استخلاصندن صكره،

ایسه دها بوسکجه اولوب، قامبوجده (قامبونگ-سوم) وقوشنشینده (رانس ژیا) اسمبله ایکی قوی بولنه رق، برنجیسی (رونغ) جزیره سیله محفظدر. سواحله قریب خیلی جزایری اولوب، ساحل غربیده (ترینفانو) برونک شمالنده (ردانغ) و (پربنتیان) اسمبله ایکی طاقم کوچک آطلر بولندی کی، ۹° ابله ۱۰° عرض شمالی آرله زنده ملاقه شبه جزیره سنک برطا. غنک منتهی اولدنی ساحک قارشیننده (سامونی) و (پنان) اسمبله ایکی بیوجک و بونلرک اطرافنده برچوق کوچک آطلر وارد. منام ایرماغنک منصب اولدنی قویک ساحل شرقیسی قارشیننده و خارجنده برچوق آله جقر ودها ایلزیده (سامیت) آطلری؛ ۱۰۰° طول شرقی خطی آلتنده (شانغ) و بونک جنوب غربیننده (قوت) اسمبله بیوجک ایکی آله ایله آرله زنده برچوق کوچک جزایر وقامبوج حدودی قریبنده دخی (قونغ) اسمبله بیوجک بر جزیره بو- لنیور. بورابه قدر صایلان جزایر طوغریدن طوغری به ویا بالواسطه سیام دولته تابعدر. فرانسه به تابع اولان قامبوج ساحلی قارشیننده دخی ذکر اولنان (رونغ) آله سیله ۱۰° عرض شمالی خطنک شمالنده واقع وهیستدن بیوک اولان (ترون) جزیره سی وساحله قریب و آچققرده برچوق کوچک آطلر موجوددر. بو کورفزک درینلکی هیچ بر یرنده ۱۰۰ متره تیجاوز ایتمز. مد وجدری سواحل غربیه سنده دها زیاده اولوب، بر ایله بش متره آرله سنده تخلف ایدر. مایسدن ایلوله قدر سورن یاغور و جنوب غربی ملتلمری موسملرنده بعضاً کور- فزک ایچندن یک شدتلی فرطونهلر قاقوب، چین دکیزینک یک آچققرینه قدر تأثیری حس اولنور. سائر موسملرده صولر را کددر.

سیانتان } (Siantan) ملاقه شبه جزیره -
سنک قسم جنوبیسیله (بورنئو)
جزیره سی آرله سنده واقع (آنامبا) جزایر مجتمه سنک
شرق شمالی جهتنده بولنان قسمندن عبارت اولوب،
سیانتان (یاخود ترمپه)، مانه وموبور اسمبله اوج
بیوجک و بیکری قدر کوچک آطلدن مرکبدر.
سیانتان جزیره سی هیسنک بیوکی واک زیاده معلومی
اولوب، ۹۹ مربع کیلومتره مساحه سطحیه سی و
۳۶۰۰ اهالیسی وارد، که بونلرک ۲۰۰۰ ی ملایی

ومسلم اولوب، قصوری چینلی و وحشیدن مرکبدر. اراضیسی طافلق وطاشلق ایسه ده، خیلی هندستان جوزی، برنج وسائر حاصل اولور. ساحل غربیننده بر قوی و بیوک بر قریه سی واردر. مسلم بر حاکمک تحت اداره سنده بولنوب، بو حاکم (ربو) حکمدارینه جزیه ویرر. فلنکلیرک حاکمکی مذکور قریه ده بر کور دپوسی بواندیرمقدن عبارتدر. دیگر ایکی آله ایله کوچکری همانجهول و آز مسکون اولوب، جمله سنک اهالیسی آجق ۳۰۰ کشتی به بالغ اولور.

سیانغ تانغ هسین } (Siang-Tang-)
چینک (Hsien) چینک
(هونان) ایالتنده (چانغ شافو) سنجاغنده و سنجاق
مرکزینک ۳۲ کیلومتره جنوب غربیننده اوله رق
آنف البیان نهرک ساحل یسارنده قضا مرکزی
تجارت نکاه بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰۰۰ اهالیسی
واردر. $۲۷^{\circ} ۵۲' ۳۰''$ عرض شمالی ایله ۱۱۰°
 $۲۱' ۵۲''$ طول شرقیده واقمدر. شهرک سورله
محاط قسمی نهر بویجه ۵ کیلومتره لک محله ممتد
اولوب، اصل تجارت سورک خارجنده کی واروشلرده
اجرا اولنور.

سیانغ کانغ هه } (Siang-Kiang-Hé)
و نام دیگرله هنج کانغ
(Heng-Kiang) چینک (هونان) ایالتنده بر نهر
در، که (قو آنگ تونغ) ایالتی حدودنده (نان شان)
طاغلرندن نبعان ایدن (هنغ) و (کانغ) اسملرنده
ایکی چایدن بالتشکل، شماله طوغری جریانه، صاغ
و صولدن بر قاج چای آله رق، و بر طاقم جدولار
واسطه سیله دیگر بر طاقم انهارله اختلاط ایدرک،
ایالت مذکورنک مرکزی اولان (چانغ شافو)
شهری ایچندن بدمارور، (تونغ نینگ) کولنه دو
کیلور. مجراسی ۷۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب
کنیشلکی حد وسطی اوزره ۵۰۰ متره در، و بعض
یرلرده ۱۶۰۰ متره کنیشلکی واردر. کوچک
کیلرک سیر و حرکتنه صالحدر.

سیانغ یانغ فو } (Siang-Yang-Fou)
چینک ایالات وسطیه سنده
(هوبه) ایالتنده (یانغ چه کانغ) ایرماغنه تابع (هانکنان)
نهری اوزرنده و $۳۲^{\circ} ۶'$ عرض شمالی ایله ۱۰۹°
 $۱۶' ۴۵''$ طول شرقیده سنجاق مرکزی بر شهر ا

لوب، ۴۰۰۰۰ و قارشینده بولنان (فانغ چینغ) ایله برابر ۱۴۰۰۰۰ اهایسی، ۵ کیلومتره محیط دازه سی اولان بر سوری و خندخی، مریدیون شکنده رختختی و اطرافنده واسع بر اووه سی واردرد. جنکیزک اوغلی کویلا خان بو شهری بش سنه محاصره دن صکره ضبط ایله تاشدر. مجارنی پک ایشلاک ایسه ده، قار شینسده کی (فانغ چینغ) ده اجرا اولنور.

سیاهه کوه } مکران خطه سنده و ایران ایله بلوچستان حدودنده بر طاغ اولوب، بلوچستانده کی (کوه سبز) دن (سزکد) نهرینک درین مجراسیله آپرلش اولدیغی حالد، غربه و بعده غرب شمالی به طوغری اوزاهرق، سیستان طاغلبسته قدر ستمد اولان (سفیدکوه) و اولاشیر. سیوری تپه لری و صرب اتکری اولوب، دهشتلی منظره سی واردرد. ذروه لریک ارتفاعی ۲۰۰۰ متره دن زیاده اولوب، یکسید ورن بر بوغازی ده ۱۵۰۰ متره ارتفاعنده در.

سیاوش } ایران قدیمک کیانیان ملوکندن کیکاوسک اوغلی اولوب، مشهور رسم زال طرفندن تعایم و تربیه اولمغله، سواریلکده و اسلحه استمهانیده مهارت کامله به مالک بر قهرمان ایدی. پدرینک زوجانتدن (سودابه) اسمنده کنج و دلبر بر قادین سیاوشه آمشق ایتمکله، تکلیف ملاقات ایتمدیکنده، سیاوش قبول ایتموب، رد ایله جواب و بردیکندن، سودابه زلیخانک حضرت یوسف (ع) اولان افتراسی کبی بر افتراده بولمغله، کیکاوسک غضبینه اوغرا دیله رق، گویا متهم اولوب اولمدیغی آکلاشلیق، و متهم ایسه یاتمق اوزره، بر بیوک آتش یاقلش؛ و سیاوش اسب سوار اوله رق آتشک ایچندن کچوب، اصلا متأثر اولماش ایسه ده، آتی ایلری به سوره رک، ایران حدودی تجاوزه له، تورانه کیرمش؛ و توران حکمداری افراسیاب کندیسنی حسن قبول ایدوب، قیزی (فرنگیس) ی دخی و بره رک، داماد ایتمیدی. افراسیابک برادری (کرسوز) حقتده افتراده بولمغله، افراسیاب سیاوشی توقیف ایتمیره رک، (بیران) نام سردارینک و سائر کبرانک نصایحله برابر تلف ایتمدر. فرنگیس سیاوشدن حمله قالب، (کجسرو) ی طوغورمشدر. [«کجسرو» ماده سنه صراحت. رستم زال سیاوشک بو وجهله تلفنی خبر

آلجه، کلینلی مسکر ترتیب، و بتون ایران قهرمانلری جمع ایده رک، تورانه بر چوق سفرلر ایتمش؛ و نهایت چوبانلر نسنده بیومش اولان کجسروی ده بولمش؛ و بونک طرفندن دخی بالدفعات تورانه مسکر سوق اولته رق، طاقت افراسیاب تلف اولمش. سیاوشک قانی ده و اسیله ایرانلرله تورانلر آره سنده وقوع بولان محاربه لرسته لرحه سوروب، طرفیندن پک چوق مسکر قیرلش؛ و بر چوق قهرمانلر اراز شجاعته ناملری تأیید ایتمش لر در. بو محاربه لرک تعریفاتی شاهنامه فردوسی نک اک بارلاق واک کوزل قمیدر.

سیاوش پاشا } سلطان سواد خان ثالث دو- رنده اوچ دفعه مسند صدرته کچمش و زرادن اولوب، خرواتی الاصلدر. سلطان سلیم خان ثانی دورنده ۹۷۵ تاریخنده حرم همایوندن بیوک میر آخورقله چیقوب، بعده روم ایلی ایالتنه نصب اولمشیدی. وزیر ثانی اولدندن صکره، ۹۹۰ تاریخنده سنان پاشادن صکره صدر اعظم اولوب، تام ایکی سنه اداره امور دولت ایتمش؛ و ۹۹۴ ده ثانیاً مسند نشین صدارت اولوب، بو دفعه دخی اوچ سنه اجرای وکالت مطلقه ایتمکدن صکره، ۹۹۷ ده وقعه میره یرانده اشقیای عوامک کستاخانی اوزرینه، غضب پادشاهی به اوغرایه رق، عزل اولمش؛ و ۱۰۰۰ تاریخنده فرهاد پاشادن صکره ثالثاً مسند صدرته کچوب، برسنه ایله ایکی آی اداره امور ایتمکدن صکره. یکجیر بیلک عولفه بهانه سیله واقع اولان غولری اوزرینه، مقضوباً عزل و تقاعد اولته رق، اسکدارده کی کوشکنده اقامت ایتمکده ایکن، عهد سلطان محمد خان ثالثه ۱۰۱۰ تاریخنده ارتحال ایدوب، ابا یوب انصاری جوارنده دفن اولمشدر. فاطمه سلطانی تزوجه شرف صهرینه نائل اولمشیدی. سلطان مشارالیه نامنه استانبولده بر بیوک مدرسه و طشره لرده دخی بعض خیرات بنا ایتمدرمشدر.

سیاوش پاشا } (آبازه —) سلطان محمدخان رابع دورنده ایکی دفعه مسند صدرته کچمش و زرادن اولوب، عن اصل حلبی آبازه پاشانک کوله سی ایکن، سرای همایونه آلمش، و کیده رک سلحدار شهریاری اولوب؛ ۱۰۵۰ تاریخنده قبودان پاشاق مسندبیل طشره به چیقهرق، ایادی

اعدا، پشم اولان آزاك استخلاصه مأمور اولدینی
 حالد، موفق اوله مامقله، بر سنه لك مأموریتدن
 صكره عزل اولمش؛ ۱۰۵۳ ده ارضروم ایالتنه
 نصب اولنهرق، ۵۵ ده وزیر قبه نشین اولمش ایسه ده،
 هفته سنده سلستره ایالتنه نصب اولمش؛ ۱۰۶۱ ده
 ملك احمد پاشا یرینه صدراعظم اولمش؛ ونا مناسب
 حرکانه بولنان اوجاق آقازینی استیصال ایله،
 آناطولیده طفیان اتمش اولان آباره حسنی دخی بر
 حسن صورتله اله کچیرمش ایسه ده، قیزلر آغایی
 اوزون سلیمان آغا ایله آرمسی بوزلدیفندن، بر بچق
 آبلق صدرارتدن صكره عزل وحبس ومالی مصادره
 اولنهرق، معلقه به نئی اولمش ایدی. بعده عفو
 اولنهرق، بوسنه وروم ایلیده بعض ایالاته نصب
 اولمش؛ ۱۰۶۶ ده سلستره بكار بکیمی ایکن
 در سعادت دهوت اولنهرق، درت ساعت صدراعظم
 اولان سورنازن مصطفی پاشا یرینه ثانیاً مسند صدا.
 رت عظمایه ترفیع اولمش؛ و بودغه دخی بر بچق آی
 بومسندده قالدقندن صكره وفات اتمشدر. حصور
 ای دیسه ده، غدار اولوب، حتی وفات ایده جکی کون دخی
 صاحب علم و عرفان اولان دفتردار محمد پاشایی فوت
 ایتدیرمش؛ وغرائب تصادقاندن اولهرق ایکسنگ
 جنازه سی سنك مصلاده برلشمش ایدی.

سیاوش پاشا } بودخی آازه جنسندن او-
 } لوب، سلطان محمد خان رابع
 دورنده بوز کون مسند صدرارتده بولنمشدر. من اصل
 کورپیلی زاده احمد پاشانك عتقاسندن اولوب، مشار-
 الهك معیتنده بلوك آغایی بولمش؛ ۱۰۹۵ ده
 جبهجی باشی اولوب، بده بوسنه و دیار بکر ایالتلری
 والیلکریته نصب اولمش؛ وبدون امدادنده خدمتی
 کورلیکله، حلب ایالتی دخی علاوة کندیسنه توجیه
 ایدلمش ایدی. ۱۰۹۸ ده صدر اعظم سلیمان پاشا
 اردودن فرار ایتدکده، اتفاق عمومی ایله، کالته
 انتخاب اولنهرق، نیشده اصالت فرمانی آلدقندن
 صكره، در سعادتده عودتنده زوربارك شقاوتلرینگ
 اوکئی آلمه مقتدر اوله مامقله، نهایت اجلاف عساکر
 قوناقنی یغما و اموال و اولاد و عیالی نهب و وزارت
 ایده رك، کندیستی دخی قتل اتمشدر. عقل وتد-
 بیردن بیهره بر آدم ایدی.

سیاه کوه } (یاخود کوه سیاه) افغانستانده
 } بر سلسله جبالدر، که (بلخ)

نهرینك منابعی قربنده (کوه بابا) دن آرلوب،
 غرب جنوبی به وبعده غربه طوغری اوزانهق،
 هراتك حذاسنده (سنك دختر) اسفنده هر می الشکل
 بر تبه حاصل ایتدکن صكره، خراسانك اینجه کیرن
 بر طاقم شعبه لره منقسم اولور. بو سلسله ایله شمالنده
 متوازیاً غربه طوغری متمد اولان (سفید کوه) آره.
 سنده هراتك اینجندن کچن و مروك آلت طرفنده
 چولده نابید اولان (هر برود) آقیور. جنوبه
 طوغری بر طاقم قوللر اوزانهق، بونلرک آره لرنده
 (هلمند) نهرینه و سیستانك (هامون) بطاقلنه دوکیان
 بر چوق نهرلر آقیور. سیاه کوهك اک بوکسك محلی
 سرمدی قارلرله مستور اولوب، شکندن سومش بر
 ینار طاغك آغزی اولدینی آکلاشیلیر؛ و اتکارنده
 بر چوق صیجاق معدن صولری چیقار. ذکر اولنان
 سنك دخترک ۲۰۰۰ متره ارتفاعی واردر. بوجبالك
 آلتون، کومش، باقیر، قورشون، کورکورد، کور
 و سائر معادنیه ذی قیمت اشجار مختلفه سی پک چوق
 اولوب، هنوز هیچ بری اخراج اولنما مقده دره. اتکاری
 اورمانلر و مرطالره مستور اولوب، قراسی و خیمه نشین
 عشایری چوقدر. کوه سیاهك جنوبی اتکاریله
 قوللرینگ متمد اولدقلمی (غور) اسمیله معروف
 خطه بی تشکیل ایدبور. — بوسمله آسیای وسطیده
 دها بر طاقم طاغلر بولنوب، ایرانده قم ایله کاشان
 آره سنده دخی بونامله برطاق واردر، که اک بوکسك
 ذروه سی ۱۵۲۰ متره ارتفاعنده اولوب، اطراف
 اووه اولمغه، پک بوکسك کورینور.

سیاه کوه } بحر خزرک مساحل شرقیسی
 } قربنده بر جزیره اولدینی جغرا-
 فیون عرب آثارنده مذکور اولوب، یا قوت حوی
 بو آظه نك میاه جاریه سیله اورمانلری اولدینی ومع-
 هذا اهالی دائمی اولمیوب، اخیراً بر ترك قبيله سنك
 اورایه النجا اتمش اولدینی بیان ایدبور. الیوم
 خریطه لره بوسمله بحر خزرده بر آظه کورلمدیکندن،
 اسم جدیدی نه اولدینی آکلاشیله مدی.

سیاهی } اوننجی قرن هجری عثمانی شعرا-
 } سندن اولوب، روم ایلییدر. عرب
 سیاه دینکله معروفدر. طریق علمی به منسوب ایدی.
 شو بیت اونکدر:

کولدی زلفکدن کوکلم کلسز افغان ایلز
 کسسه بی بخت سیه طالده خندان ایلز

سیاهی زاده } (محمد بن احمد) مؤلفیندن
 } اولوب، اکثر علومدن باحث
 اوزج الفنون « عنوانی کتابک صاحبیدر. ۹۹۷
 اربخنده وفات ایشدر .

سیلب } جزیره العربک عمان خطه سنده
 } ومسقطک ۳۵ کیلومتره غرب شما .
 سنده ساحل بحره قریب برکوک قصبه اولوب،
 واسی بک ابی اولغه، مسقط امامنک بوقصبه بر
 برای واردر . سائر خانه لری بروایده طاغینقدر .
 — بصره قریبده دخی بواسمله زهر بری (اسفل)
 ی (اهلا) اوله رق ایکی ناحیه اولدیفنی یا قوت حوی
 یان ایدور .

سیبانه } یاخود شیبانه (Sibata, Shibata)
 } جاپونیه ده (نیپون) جزیره سنک شمال
 یه تنده واقع (ایجفو) ایالتنده (نیپغات) سنجاغنه ملحق
 نیپغاتنک ۲۷ کیلومتره شرق شمالی سنده کائ بر
 قصبه اولوب، ۱۸۳۱۰ اهالیسی واردر .

سیباریس } (Sybaris) ایالتیانک جنوبنده
 } (نارته) کورقزینده دوکیان
 قراتیس) نهری اوزرنده ونهر مذکور منصبی
 ربنده بر شهر قدیم اولوب، میلاددن ۷۲۵ سنه
 ول لوقرله لیلر طرفندن تأسیس ایدلمش؛ واهالیسی
 رجهوریت تشکیل ایدوب، برچوق لرل دخی ضبط
 یشدر ایسه ده، راحت و سفاهته دوشدکلرندن،
 میلاددن ۵۱۰ سنه اول (قروتونیات) لر طرفندن
 ضبط و تخریب ایدلمشیدی . ۶۴ سنه صکره آتته -
 لیلر طرفندن اسکینسنک قریبده یکیدن تأسیس
 ایدیلوب، قبل المیلاد ۱۹۴ تاریخنده رومالیلر طرفندن
 ضبط، و (قوبیه) تسمیه اولمشدی . ایوم خراب
 اولوب، ویرانه لری نهر مذکور اوزرنده ۸ کیلومتره لک
 مسافه ده تمتد کوریلور .

سیبتورپ } (Sibthorp) انکلتزه مشاهیر
 } طبیعیونسندن اولوب، ۱۷۵۸ ده
 اوقسفورد) ده طوغمش، و ۱۷۹۶ ده وفات
 ایشدر . اوقسفورد دار الفنوننده نباتات معلمکی
 ایش؛ و جزایر بحر سفید ایله یونان و ممالک عثمانیه ده
 نیلی وقت سیاحت ایدوب، نباتات حقنده برچوق
 تحقیقات و کشفیات اجرا ایش؛ و انکلتزه یه عودتنده
 چوق نباتات نمونه لری کورتوروب، بو باده معتبر
 مفصل کتابلر دخی یازمشدر .

سیبر } (Sibir) سیبری ده (ایز) نهری کنارنده
 } وبعده (توبولسک) شهرینک تأسیس
 اولدیفنی محاک ۲۴ کیلومتره شمالنده اسکلی بر شهر
 اولوب، سیبری بونک اسمنه نسبه بواسمله تسمیه او -
 لیشدر . (سیبر) شهر ی وقتیه بر تانار خانلقنک
 مرکزی اولوب، ایوم ویراندر .

سیبریاقوف } (Sibiriakof) بحر منجمد
 } شمالیسنده (نیسی) کورقزی
 شمالنده و ساحلدن ۶۰ کیلومتره آچیقده واقع بر
 جزیره اولوب، شمالدن جنوبه بونی ۵۰ واکلی اک
 کنیش محالنده ۳۰ کیلومتره، مساحه سطحیه سی ده
 ۱۴۴۲ مربع کیلومتره اولوب، اراضیسی حمای
 بگردن بک آریوکسکدر .

سیمیرییه } (Sibérie) وروجه (سیمیر Sibir)
 } آسیاقطه سنک بتون قسم شمالیسندن
 عبارت واسع بریر اولوب، ایوم آسیا قطعه سنده کی
 روسیه ممالکنک قسم اعظمی تشکیل ایدور . بعض
 جغرافیون بواسمک آف البیان (سیمیر) قصبه سنندن
 مأخوذ و بعضلری تانار و مقول تاریخلرنده کوریلن
 (سومبر) یاخود (سوبر) ویا (سومیر) اسملرندن غلط
 اولدیفنی التزام ایشلدر .

موقعی، حدود و مساحه سی . — سیبرییه بحر
 منجمد شمالیه دوکیان (قره) نهری منصب و مجرا سنندن
 بهرنک بوازارینه قدر تمتد اولوب، شمالاً بحر منجمد
 مذکورله؛ شرقاً بحر محیط معتدک بهرنک، اوخوجق
 و جاپون دکیزلرله؛ جنوباً قوره، چین (مانچوریا
 و مقولستان) ونه روسیه یه تابع ترکستانه؛ غرباً
 دخی آوروپا روسیه سیله محدود و محاط اولوب بو
 جهتدن اورال نهری مجراسیله، اورال سلسله جبالیله
 و (قره) نهری مجراسیله آیشدر . بو وجهله سیمیرییه
 نک حدود غربیه و شمالیه و شرقیه سی حدود طبیعیه دن
 اولوب، حدود جنوبیه سی ایسه یالکن قسم وسطیسنده
 آلتون طاغی سلسله سنندن جهت شرقیه سنک برخیلی
 مسافه سنده (آمور) ایرماغی مجراسنندن عبارت
 اوله رق ینه طبیعی وسائر طرفلرده اعتباریدر . بو
 حدود داخلنده ۲۰° ۴۲' ایله ۸° ۳۶' ۷۷ عرض
 شمالی و ۶° ۱۳' ۵۶' ایله ۴' ۱۷۲ طول غربی
 آره لرنده تمتد اولوب، اک جنوبی نقطه سی قوره
 حدودنده کی (تومن کانغ) منصبی، اک شمالیسی (چلو -

سکین) برونی، اک غربی نقطه سی (اورسق) قصبه سی
 اک شرقی سی ده بهر تک بوغازنده کی «شرقی برون» در-
 اورنبورخ، برم واوفه ایالتلرینک موقعا آسیایه یعنی
 سبیریه هاند ایکن رسماً آروپا روسیه سنه مربوط
 اولان قسملری داخل اولدینی حالده، مساحه سطحیه سی
 ۱۲۷۵۷۸۶۴ مربع کیلومتره واهالیسی ۶۲۱۵۴۶۳
 کشتی اولوب، بهر مربع کیلومتره باشنه ۴۹ کشتی یعنی
 بر مربع کیلومتره باشنه یارم آدمدن آز دوشر-
 ایالات مذکورنه تک رسماً آروپایه مربوط اولان
 قسملری داخل حساب اولدینی حالده ایسه مساحه
 سطحیه سی ۱۲۵۵۱۸۴۸۷ مربع کیلومتره واهالیسی
 ۴۳۱۳۶۸۰ کشتیدن عبارت قایلر، که بو تقدیرده
 بهر اون مربع کیلومتره باشنه ۳۴ کشتی یعنی بهر اوج
 مربع کیلومتره بهر همان بر کشتی دوشر. بو وجهله
 بتون آسیا قطعه سنک بر ثانی نسبتنده بیوک اولان بو
 مملکت واسمه تک (ایکنجی تقدیرده) لوندوره شهری
 قدر اهالیسی یوقدر.

شکل طبیعی سی جبال وانهار وکوللری. — اصل
 سبیریه آسیانک ساژ طرفلرله اصلا توافق ایتمه چک
 صورتده دوز، واسع و آلتق بر اووه دن عبارت
 اولوب، جنوب شرقیدن شمال غربی به طوغری حس
 اولنور اولماز بر میلانی واردر. بو میلان دکنز
 ایچنده دخی بو صورتله دوام ایتدیکندن، ساحلدن
 ۲۵۰ کیلومتره آچیق لدره دکنزک ۲۶ متره دن زیاده
 عمقی یوقدر. بو اووه هیمالایه جبالندن باشلابوب
 شرق شمالی به طوغری متمد اولان واسع بوکسک
 بر یایله تک و بو یایله بی شمال غربی جهتدن تحدیدایدن
 بر طاقم بوکسک طاغلرک اتکلرندن، بحر منجمد شمالی
 سواحلنه دک متمد اولور. بو واسع اووه تک قسوت
 انکیز منظم سنک اطرادینی بوزه جق عارضه لری
 و آلتق تهری دخی چک جزقی وسیرکدر. نسبه
 دها بوکسک اولان جنوب شرقی جهتی اولدقجه منبت
 بر قره طوبراقدن عبارت اولوب، آشاغی قسمی ایسه
 ساحل بحره قدر متمد اولان وقیشین منجمد بولنان
 (توندره) تمبیر اولنور غیر منبت، شور مزار و فوق-
 العاده قسوت آرد چوللر تشکیل ایدبور. ایشته اصل
 سبیریه بو دوز یرلردن عبارت اولوب، آنجق روسیه
 دوای فتوحاتی ساحل شرقی به قدر سوروب، مذکور
 یایله تک منتهای شرق شمالی سنی واصل مانجوریه دن

ممدود اولان (آور) حوضه سنک بر قسمی دخی ضبط
 ایتمکله، احوال طبیعی جه سبیریه به اصلا بکزه مین بو
 یر دخی الیوم رسماً وساسه سبیریه به داخلدر. بو
 وجهله سبیریه تک یالکر منتهای شرقنده طاغلر بولنوب،
 ساژ طرفلرنده یالکر حدودینی تشکیل ایدبور.
 حدودینی تشکیل ایدن جبالک برنجیسی غرب جهتنده
 جنوبدن شماله متمد اولان (اورال) طاغیدر، که
 ارتقاعی اهمیت جغرافیسی قدر اولیوب، هادنا بر
 تپه لر صره سندن عبارتدر. حدود جنوبی سنی تشکیل
 ایدوب سبیریه ابله مغولستان آره سنده غرب جنوب.
 ییدن شرق شمالی به طوغری متمد اولان جبالک ایسه
 ارتقاع واهیمی چوق دها زیاده اولوب، بو جبالک
 قسم غریب سنه و بعض جغرافیون طرفندن جمله سنه
 (آلتای) ودها طوغریسی (آلتون طاغی) اسمی
 ویریلور. بوسلسله جبالک حد وسطی اوزره ارتقاعی
 ۱۲۰۰ ایله ۱۵۰۰ متره آره سنده ایسه ده، ذروه.
 لری ۳۳۵۰ متره تک ارتقاعه قدر چیقار. حقیقتده
 آلتون طاغی سبیریه ابله مغولستان آره سنده طوغری
 برصیرت تشکیل ایتوب، شمال غربی ییدن جنوب
 شرقی به طوغری مغولستانک ایچنه اوزانان بر چوق
 طاغلرک تبا یمندن عبارتدر، که بونلر آره سنده حاصل
 اولان دره لرک دخی میلانی سبیریه به طوغری اولمله،
 صولری او طرفه آقار. مذکور طاغلرک باشلیج لری
 (بیوک آلتون طاغ)، (سابلوکن) و (سایان) طاغلریدر.
 باقال کولنه واریلنجه، سلسله جبال بر قاج قوله
 آیربلر ق، کولک غرب و شرق جهتنده صرف
 روس ممالکی ایچنده شمال شرقی به طوغری
 اوزانیر؛ بر آرد دها ایلریده ۲۸۱۵ متره ارتقاعی
 اولان (سوهوندو) طاغندن صکره حدود دوز بره
 دوشوب، بعده آور مجراسنی تعقیب ایتمکله، جبال
 مذکور خط حدود اولقی صفتی قائب ایدر. باقال
 کولنک ایکی طرفنده اوزانان طاغلر (تونغوز) خط
 واسمه سنده (ویتیم) اسمیله بوکسک بر یایله تشکیل
 ایدوب، بونک شرق جنوبی طرفنده (استانووروی
 خربت) اسمیله بر سلسله جبال ینه او وضعیتده
 (اوخوچق) دکنزی ساحلنه دک متمد اوله رق، اوراد
 کرک بوسلسله وکرک ویتیم یایله سنک اتکلری حکمند
 اولان طاغلر (لنا) ایرماغنه تابع (آلدان) نهریت
 دوکیان (مایه) چایی مجرا سنده همان بستون حذف

اولندقدن صکره، بو مجرائک اوتہ سندہ یکیدن کسب اوقامله، ینہ (استانووی خربت) اسمیلہ (چوچی) مملکتنه طوغری بیوک بر قوی تشکیل ایدہ رک، بہرئک بوزاندہ کی شرقی برونہ قدر اوزانیر. دیگر بر سلسلہ جبال دخی بہرئک بوزانینک آلت طرفندہ بولنان (آنادیر) کورفزندن باشلابوب، ساحل بونجہ جنوب غربیہ طوغری اوزانہرق، (قامچاقنہ) شبہ جزیرہ سنہ کیر؛ و اورادہ کسب ارتفاع وتشعب ایدہ رک، مذکور شبہ جزیرہ عظیمہ پی طاغلق بر بر حالنہ قور. جاپون دیکزی ساحلندہ (ساخلین) جزیرہ سنک قارشیندن (قورہ) حدودینہ قدر ممتد اولان (سیخوتہ آین) خطہ سی صرف طاغلق و مرتفع بر بر اولدینگی کبی، بونکله مذکور (استانووی خربت) سلسلہ سی آرمہ سندہ واقم (آمور) ایالتندہ دخی (مانچوریہ) خطہ سندن کان (کوچک ضیفان) سلسلہ سی ودیکر بر طاغ جنوبدن شمالہ طوغری اوزانوب، اوخوچق دیکزی ساحلنہ منتهی اولورلر. آتچق بویرلر، یوقاریدہ دخی دیدیکمز کبی، اصل سیبریہ دن معدود اولیوب، مانچوریہ نیک روسیہ یه یکمش بر قسمتی تشکیل ابتدکاری کبی، یوکسک بر یایلہ دن عبارت اولان (توفنوز) خطہ سی دخی سیبریہ دن عد اولتنامق اقتضا ایدر. او حالہ اصل سیبریہ نیک طاغلیری یالکز حدودندہ بولنوب، کندییی دوز و یا آرمموج اووہ لردن و توندرہ چوللرندن عبارت قالیر.

سیبریہ نیک انہاری چوق اولوب، کندییی وسعتیلہ متناسب پک بیوک و پک اوزون ایرماقلری واردر. جنوب شرقی قسمتندہ بولنان و یوقاریدہ ذکر اولنان جبال مرتفعہ نیک تنون صولری شملہ طوغری آقوب، سیبریہ نیک واسع اووہ لرینی شق ایله، عمومیت اوزرہ بحر منجمد شمالیہ دویکلور. مذکور جبالدن این صولردن ماعداء، سیبریہ نیک داخلندہ دخی پک چوق انہار نبعان ایدوب، بہضری ذکر اولنان ایرماقرہ التحاقہ، بولرک بر قات دہا بیومہ لرینی طہ املرلینک تکثیرینی موجب اولورلر؛ و بر طاقلری دخی طوغریدن طوغری بہ بحر محیطہ مذکورہ دولک اوزرہ ایکنجی درجہ دہ ایرماقلر تشکیل ایدرلر. تنون سیبریہ انہا رندن ۳۸ ینک مجراسی ۶۵۰ کیلومترہ دن زیادہ اولوب، بولرک ایچندہ ۲۷ سنک مجرالری ۱۰۰۰

بولردن ۸ ینک ۲۰۰۰ کیلومترہ دن زیادہ در. اک بیوک ایرماقلری: اوب (یاخود اوبی)، ینیی (یاخود یکی چای)، لنا و (آمور) در، کہ بولردن برنجیسنک مجراسی ۵۲۰۶، ایکنجیسنک ۴۰۱۱، اوچنجیسنک ۴۶۰۰، دردرنجیسنک دہ ۴۷۸ کیلو مترہ اوزوندر. بولردن بالکز (آمور) ایرماغی، کہ سیبریہ دن زیادہ مانچوریہ بہ طائدرد، اوخوچق ایله جاپون دیکزلی آرمہ سندہ واقع تانارستان بوزانینہ یعنی بحر محیط کبیرہ دوکیلوب، بنہ بحر مذکورہ منصب اولان بعض کوچک نہرلرخی استثنائا وانجہ، ساژ انہارک جملہ سی بحر محیط شمالیہ دویکلور. مذکور بیوک ایرماقلرک چوغی ایکیشر بیوک نہردن، بولرکدہ اکثری ایکی چایدن ترکیب ایدوب، بو وجہلہ منبعلرینہ طوغری کیتدجکہ تشب و توسع ایتکله، حوضہ لری کنیشلر؛ و ہر برنک تابعلری دیکرینک کیلرہ کسب تقرب ایدوب، آرمہ لرنہ طاغلر و ارتفاعلر دخی بولندیفندن، پک آز جدوللر حفیلہ بو مملکت واسعہ نیک ہر طرفنہ سیر سفائش ممکن اولہ بیلیرسہ دہ، چہ فائدہ کہ طبیعت اراضینک بر دیکی بو سہولتہ مقابل اقلیم و ہوا بر بیوک انکل اراز ایدوبور، کہ اودہ مذکور انہارک سندہ سکرز اون آی و منصب اولدقلری دیکزلرک ہمان دائمًا منجمد بولمسیدر. انجماد منصلرندن باشلابوب، کیتدجکہ یوقاری بہ چبقار؛ و بیوک ایرماقلر سطحلرنہ پک قالین بر بوز قبوغی باغلابوب، آلتندن صو آقارسہ دہ، کوچکاری بسبتون انجماد ایدوب، بوز کلتنہ لری مجرای سد ایتکله، صول اطرانندہ کی اووہ لرہ بایلہ رق، اورادہ انجماد ایدر؛ و بو وجہلہ او واسع توندرلر بر بوز دریاسی صورتی آلیر. عمومیت اوزرہ سیبریہ انہارینک صاغ یعنی شرقی کنارلری مرتفعیہ وسد شکنندہ اولوب، صول کنارلری دوز و آپقدر. بو صورتلہ صول کنارلری طقیان میاہ مخاطرہ سی آتندہ بولندینگی کبی، صاغ کنارلرینک دخی طویراغی علی التوالی صودن آشیغفلہ، ہر وقت ییقلوب دوشمک تہلکہ سندہ بولنیور. مذکور بیوک ایرماقلردن (اوب) نہری نفس اوب ایله (ایرنج) نہرلرندن، ایرنج دخی نفس ایرنج ایله (توبول) دن تشکیل ایدوب، بولردن ہر بری بر چوق چایلرک صولرینی جمع ایدر. توبول اورال جبالنک ودیکرلری

آلتون طاغی سلسله سنك میاهنی جمع ایتمکله، بونهرک حوضه سنك درجه وسعی آکلاشیلور . (ینیسی) ایرماغی (آفورده) ایله (توفوزقه) نهرلندن سرک اولوب، بوایکی نهردن برنجیسی (بايقال) کولندن چیقار و آلتون طاغی سلسله سنندن اینن برچوق چابلك صولرینی جمع ایدر؛ ایکنجیسی ده مذکور کولک غرب شمالی جهتده کی طاغلا ایتکلرندن اینن اوووده نبعان ایدن برچوق انهاردن تشکل ایدر . (لنا) ایرماغی بیه بايقال کولک غرب شمالیسنده کی (بايقال) جبالندن نبعان ایدوب، مذکور کولک شرق شمالیسنده واقع همنامی اولان یایله دن اینن (وتیم) نهریله برلشدکن صکره، بیه مذکور یایله دن اینن برچوق انهارک صولرینی واک آشاغیده (آلدان) نهرینی دخی اخذ ایله، اوووده دخی (ویلیوی) کبی برطاقم بیوک نهرلک صولرینی طویلابه رق، منصبنده، بر اوزون خلیج تشکیل ایدن سائر سیریه انهارینک خلافتنه اوله رق، نیلک دالیه سنه مشابه بیوک بر دالیه فقط منجمد بر دالیه حاصل ایدیور . آمور ایرماغی ایسه بايقال کولنک شرقنده کی طاغلردن نبعان و صرف روس طوبراغنده شرق شمالی به طوغری جریان ایدن (شیلقه) ایله مانچوریه دن کلوب شماله طوغری اولان جریاننده چین ایله روسیه حدودینی آران (آرفون) نهرلندن بالمشکل، شرقه طوغری جریان، وینه دولتین ییننده خط حدودی تشکیل ایدرک، صولدن (زیا) و صاغدن یعنی مانچوریه دن (سونفاری) و (اد-سوری) نهرلرینی آلدقندن صکره، صرف روس طوبراغنه دخول ایله، شمال شرقی به طوغری آفرق، تانارستان کورفزینه دوکیور . بودرت بیوک ایرماقله باشلیجه لری ذکر اولنان تابعلرندن بشقه سیریه نك طوغریدن طوغری به بحر محیط شمالی به دوکیلن انهاری غرب طرفندن باشلایه رق بروجه آتیدر : اوب کورفزینک همنامی اولان شرقی برخلیجه دوکیلن (ناز)، (نایمیر) شبه جزیره سنك غرب طرفنه دوکیلن (پاسینه)، مذکور شبه جزیره نك شرق طرفنده کی همنامی بر اوزون خلیجه منتهی اولان (خانانغه)، لنا دالیه سنك غرب طرفنه دوکیلن (اولنک)، مذکور ایرماغک شرق طرفنده بر کوچک دالیه تشکیل ایدن (یانه)، یا قوت قومی مملکتنک شرق طرفنده (استا-نووونی خریت) طاغلردن اینن (ایتکیرقه) و (قولیمه)

دره . بهرنک دیکزینه (آنادیر) نهری دوکیور، که مذکور (استانووونی خریت) طاغنک شرق جنوبی ایتکلرندن نبعانله (چوچی) مملکتنده جریان ایدر . اوخوچق دیکزینه دوکیلن انهار کوچک چایلردن وسیلرندن عبارت اولوب، ذکره شایان نهری بوقدر . سیریه نك کوللری چوق ایسه ده، بونلرک چوغنی انهارک توسعدنن و یا طغیانلردن مقتشکل واسع بطاقللردن عبارت اولوب، اصل کول دینلکه شایان و مساحتہ سطحی لری ۲۵۰۰ مربع کیلومتره دن زیاده اولان لری ۲۳ دره . بونلرک اکیبویک توفوز مملکتنک جنوبنده کی یوکسک یایله ده واقع (بايقال) کولی اولوب، ۳۴۰۰۰ مربع کیلومتره مساحتہ سطحیسی واردر . ایکنجیسی (خانغه) کولیدر، که (سیخوته آلتین) ایله مانچوریه آره سننده یعنی حدودده اولوب، ۳۷۹۲ مربع کیلومتره وسعی واردر . اوچنجیسی (تومسک) ایله (توبولسک) ایانلری حدودنده (بارابه) اووه سننده واقع (چانی) کولی اولوب، مساحتہ سطحیسی ۳۶۱۲ مربع کیلومتره در . دودنجیسی همنامی اولان شبه جزیره ده واقع اولوب، همنامی بر نهر طرفندن شق اولنان (نایمیر) کولیدر، که ۲۶۵۳ مربع کیلومتره مساحتہ سطحیسی واردر . بونلردن صکره فضله میاهلری (خانانغه) نهرینه دوکیلن (ووبوولی)، (قومشقه) و (بکه) کوللری اولوب، برنجیسنک ۲۲۰۵ و دیگر ایکسینک ۲۰۰۰ دن آشاغی مربع کیلومتره نك مساحتہ سطحی لری واردر . دها کوچک کوللرینک چوغنی منتهی شرقنده واقع اولوب، باشلیجه لری : فضله میاهنی (آنادیر) . دوکن (قراستوتی)، فضله میاهی (آمفون) نهری واسطه سیله (آمور) ایرماغنا دوکیلن (چچا کیرسقبه)، بیه آمور وادیس قریند . واقع (اورون) و سائر دره .

سواحل و جزایری . — سیریه نك سواحلی کرال بحر محیط شمالیده و کرک بحر محیط معتدله (یعنی بهرنک، اوخوچق و چایون دیکزلرنده) نك کیرنتیل چیقنتیلی اولوب، مجموعی ۳۰۸۱۴ کیلومتره طولند دره . بونک ۱۵۹۰۶ کیلومتره لکی بحر محیط شمالید و ۱۴۹۰۸ کیلومتره لکی بحر محیط معتدله در بوسواحلدن بحر محیط شمالیده بولنانی و علی الخصوه قسم شرقیسی سننده اون ایدن زیاده بوزرله محار و قارله مستور بولندیکی، اوخوچق دیکزی دخ

سنده بدی سکر و جاپون دكيزی ایکی اوج آی نمجده بولندبفتدن، سواحلک علی الخصوص شمالده کی کور. فز لردن، اوزون خلیج لردن، قوی لردن و شبه جزیره. لردن هیچ بر استفاده ممکن دکلدرد. سواحل شما. له سنک اگ غربنده یعنی آدریپا روسیه سی شدودنده (باداراه) اسمیله اوزون بر خلیج بولنوب، بونکه شرق جهتده واقع (اوب) کور فزی آره سنده (بالمال) اسمیله بیوک و اوزون بر شبه جزیره و اوچنده (بلی) اسمیله بر آطه بولنیور. مذکور (اوب) کور. فزی اوج خلیجه منقسم اولوب، اگ غربیسنه (اوب) ایرماغی و اگ شرقیسنه (تاز) نهری دوکیلور. بونک ایچنده (ناخوده)، (ایباراساله) و (بونو) اسمیله اوج آطه و بر طاقم آطه جقلم موجوددر. (اوب) کور فزیله بونک شرقنده و (ینیسی) خلیجی آره سنده دخی بیوجک بر شبه جزیره بولنوب، (ماناساله) بروننده اتها بولور. بو خلیجک دخی ایچنده بر قاج کوچک آطه و خارچنده (سیریا قوف) آطه سی بولنیور. بونک شرقنده (بیاسینه) ایله (خاناقه) مجرالی آره سنده (تایمیر) اسمیله کنیش وقیصه بر شبه جزیره بولنوب، بونک ساحل شمالیسنده (تایمیر) خلیجیله (سنت تاده) قونی آره سنده سیریه نك و بتون آسیانك اگ شمالی نقطه سی اولان (چلوسکین) برونی واقمدر. اورادن شرقه طوغری ساحل دوز اوله رق دوام ایدوب، (لنا) دالیه سنک شرق طرفنده (بورخابه) قونی بولنیور؛ و بعده ساحل بر طاقم کیرتی و چیقنتیلرله شماله طوغری جبقوب، بو آره ده بولنان (بانه) دالیه. سنک قارشیسنده (یاروق) اسمیله بر آطه و آچقده بوزلرک ایچنده (لیا خوف)، (آزرو) و (لونغ) جزایری موجوددر، که ه بیوک و بر چوق کوچک آطه لردن هبارتدر. شرقه طوغری دها ایلریده (خرومه) اسمنده بر کوچک چایک منصبنده بر خلیج و بر کور فز بولنوب، اوندن صکره (ایندیکیرقه) دالیه سنه، (قالیمه) خلیجینه و دها ایلریده (چاٹون) کور فزیله بونک آغزنده واقع (آبون) آطه لریته تصادف اولنور. اورادن ساحل بر خیلی مسافه ده دوز کیدوب، قار. شیسنده و آچقده (ورائول) آطه سی بولنیور. نهایت (قولیوچین) اسمیله اوزون بر خلیجدن بهرنک بوغازینه واریلور. بهرنک بوغازینک اوکنده بحر محیط متدله (سنت لوران) و آچقده لرده (پریپلوف) آطه لری

بولنوب، مذکور بوغازدن جنوب غربی به طوغری سیریه سواحل تعقیب اولنجه، ابتدا (سنه قروآ) قوبنه و (آنادیر) کور فزیته تصادف اولنور، و بو کور فزک کوشه سنده بولنان (سنت تاده) برونندن جاپونیه نك (قوربله) آطه لری قارشیسنه دک ممتد اولان قامچاقه شبه جزیره کبیره سنک اوچنه دک ساحل بر طاقم قیلقی برونلردن و کوچک قوی لردن عبارت او. لوب، مذکور شبه جزیره نك یاننده (قره کینسکی) و (بهرنک) اسمیله ایکی آطه دخی بولنیور. بادم شکنده اولان مذکور شبه جزیره نك اوچندن ساحل اوخوجق دكيزنده شماله طوغری دونوب، منتها سنده بیوک بر کور فز تشکیل ایدر، که بونک ایچنده ایکی سی شمالده و بری جنوبده اوله رق اوج خلیج تشکیل ایدبور. بو کور فزک آلت طرفنده (تاٹوی) قونی بولنوب، اورادن غرب و غرب جنوبی به طوغری امتدادله، اوخوجق دكيزنك جنوبنده بری یاننده بر قاج آطه تشکیل ایدبور، که اوکلرنده (فافیستور) و (شانثار) آطه لری و بر قاج کوچک آطه موجوددر. اورادن ساحل شرقه طوغری دونوب، بعده (سیخوتالین) خطه سنی احاطه اتمک اوزره جنوبه طوغریله رق، بو ساحل ایله (ساخلین) جزیره طویله سی آره سنده کی (ناتارستان) بوغازینی تشکیل ایدر، و جاپونیه نك قارشیسنده جنوب غربی به دونوب، (بیوک بترو) و (بوسیت) قوی لرینی ده کچدکن صکره، (قوره) حدور. دینه واصل اولور. مذکور (ساخلین) جزیره سی سیریه به منسوب آطه لرک اگ بیوک اولوب، موقع و اقلیمه کوره اولدجه مهور اولسی لازم کلیرکن، او دخی خالی و قسوت انکیز بر حاله در. سواحل شمالیه ناقابل عمران اولدیغی کبی، بهرنک و اوخوجق و حتی جاپون دكيزلی سواحلنده دخی روسیه نك ایوم هیچ بر تجارتکاه مهم اسکاه سی اولیوب، اولان اسکاه لری آتیق بوزلی و قارلی اووه لرده آوجیلرک اوردق لری حیواناتک پوستلری نك اخراجته مخصوص کوچک کوی لردن عبارتدر.

اقلیم و هوای. — اصل سیریه ۵۰° عرض شمالیسن بوقاری اولوب، منتهای شمالیسی ۷۰° درجه بی تجاوز ایتدکنندن، عرضی اقتضاسیجه هوا. سنک پک صو وثوق اولسی طبیعی ایسه ده، برودنی و قیشلری نك شدتی عرضنک اقتضاسندن دخی پک

چوق زیاده در . بو حال قره لرنك كثر تبيله سوا حله
 دخي هچ بر صيياق آفتي بناشمامسندندر . سيبيره ده
 برودت يالكز اقليمك عرضنه تايم اوليوب ، طول
 درجه سنه دخي تبعتي كوريلبور . قسم فريسي ، بنه
 صوثوق اولمغه برابر ، اوروپا روسيه سنه آر چوق
 مشابه اووب ، شرقه طوغرى كيدلدكجه درجه .
 حرارت نازل ايدر . عموميت اوزره بتون سنه
 حساب اولنورسه ، ميزان الحراره نك درجه وسطيه سي
 صفر دن آشاخي اولوب ، قيشين درجه وسطيه سي
 تحت الصفر 10° ايله 5° ويازين فوق الصفر 11°
 ايله 21° آر لرنده بولنيور . بعض بحالرنده قيشين
 صفر دن آشاخي 62° به قدر اينوب ، يازين صفر دن
 يوقاري 39° درجه به قدر چيقار ! عموميت اوزره
 قيش تشرين اولك اورت لرن دن باشلايوب ، نيسانه قدر
 سوزر . بوموسنمه سيبيره نك غرب جهتنده وسواحل
 شرقيه سنده خبلي قار ياغارسه ده ، ايج طرفرده
 هوا پك براق ويابس اولوب ، بر قورو صوثوق حكم
 سوزر . جيوم مجهد حالنده بولنور ، ومثلا بر ارداق
 صو هوايه آتسه ره طولو حالنده دوشر ؛ طوبراق
 پك درينه قدر طونار ، واغاجلر بالظ ايشليه حك
 صورتده قيتلاشير . قيشين صوكلرنده شدتلي قصير .
 غه لره قار ياغمفه باشلايوب ، ميدانده بولديني
 حيوانات وانسانلري در حال تاف ايدر . نيسانك
 اواسطنه طوغرى بردن بره بهار حس اولمغه باشلا .
 بوب ، اريسه حك چوق قارلر بولمغد بنسندن ، در حال
 طوبراق ايشيلنگه باشلارسه ده ، اكثريا مايسنده
 صوثوق عودت ايدوب ، هچ بر ميوه دار آغاجك ثمره
 ويرسنه بحال ويرسن . زم بر دنجوزه معادل اولان
 بو صوثوق كونلر دخي كچدكدن صكره ، آرتق ياز
 كلوب ، بردن بره حرارت باصار ، و طوبراق آياق
 باصيله ميه جق درجه ده يافار . لكن كوندوزك بو
 حرارتسندن صكره كچه لري خبلي صوثوق اولوب ،
 بعض دفعه وهله آغستوسك جلودن صكره كچه
 صولر طونار . صوك بهاري آغستوسك نصفيله
 ايلول دن عبارت اولوب ، انهارك بمضيبي وهلي الحصوص
 منضبلري ايلول دن طومغه باش لار . بو حاليله برابر
 سيبيره نك هواسي صاغلام اولوب ، هله شرق جهتنده
 ورم (بني سل رش) خسته لنگن اسمي بيله بيلنيور .
 محصولاتي ، نباتات وحيوانات و معادني . — سيبيره

وسعتي حديله نباتاتجه بر قاج قسمه منقسم ايسه ده ،
 عموميت اوزره اوچه تقسيم اولنه بيلير : اولاً جنوب
 قسمي كه چوق بر لده آسياي وسطى چولارنك احوال
 طبيعیه سنه تابعدر ؛ ثانياً شمال قسمي كه آغاج دن خالي
 توندلر دن عبارتدر ؛ ثالثاً وسطى قسمي كه اك واسمي
 اولوب ، اورمانلر منطقه سي تسيمه اولنه بيلير . اك شمالده
 بولنان توندلر نباتاتنه متعلق چيم وبوصون كچي بعض
 اولترله پك سيرك بر طاقم چيچك وچاليلري حاويدر .
 آر لرنده واح قبيلندن بعض برلر بو كورتان توندن
 بعض كوچك چاليلرله و بولنك صاري و قيرمزي
 چيچكلرله مستور اولوب ، توندلر ل منظره سنك
 اطراد قسوت انكيزني شنلندر لر . بو توندلر لك
 جنوبنده بعض طرفلرده آسياي وسطى چولارنیه
 و مغولستان طاغلرينه قدر ممتد اولان (تايفه) لر
 بولنيور ، كه اكثريت اوزره اورمانلرله مستوردر .
 بو اورمانلر سيبيره نك غرب جهتنده 60° ، (بنيسي)
 حوضه سنده 62° عرض شمالي به ، لنا حوضه سنده
 بو نهر ك داليه سنه يعني $30^{\circ} 72^{\circ}$ عرض شمالي به قدر
 اوزانوب ، بده قطب شمالي دائره سندن آشاخي به
 اينهرك ، چوچي قومنك مملكتني اورمانلر منطقه سنك
 خارجنده بر افير . بو اورمانلر ك باشليجه آغاجلري :
 قاين ، ترمنتي ، چام ، سككود ، قواق ، آنچه قواق
 وسائر دن عبارت اولوب ، ترمنتي وقاين آغاجلري
 اورمانلر منطقه سنك اك شمالنه قدر منتشر بولنيور
 سه ده ، او طرفلرده بوللري پك قيصه ودالاري هماد
 بره سوريله حك صورتده اولوب ، پك كچده بيورلر .
 امور حوضه سنده ميشه آغاجي بولنيور سه ده .
 جنسي بشقه اولوب ، مانچوريه به مخصوص بعض اشجار
 دخي بولنيور . چيتيليك ، اووز ، كراز ، اريك ، الما
 آرمود ، زردالي وسائر آغاجلر دخي پك كوچك
 اوله رق ، اورمانلر آر لرنده بولنيور سه ده ، ميوه لري
 كوچك واكشي قالب يمز . جنوب جهتنده طاغلا
 آر سنده كي واديلرده وسائر بعض طرفلرده چابرا
 چوق اولوب ، رنگارنك چيچكلرله مزيندر . انجيز
 غرب جهتنده آرال كويله بحر خزره وشرق جهتنده
 مغولستان چولارنیه تقرب اولدنججه ، اورمانلر كسر
 ندرت ايدوب ، طوزلي وياكيلى طوبراقلري نباتات
 مساعد دكلدر . حبوبات سيبيره نك غرب جهتنده
 (اوب) حوضه سنده 60° ووسطلرده ياقوتسوز

ایالتند ۶۲° عرض شمالی به قدر بیشوب، شرق جهتند و اوخوچ سواحلی قربنده ایسه ۵۴° عرض شمالیدن یوقاری کچمز. یوکسک محللرده حیوانات یتیشیموب، یالکز بعض درین وادیلرده زرع اولنور. اورال جهتند و آلتون طاغی اتکلرنده بفسدای اکیلوب، ماوراء باغال ایالتند دخی زرع اولنورسده، اکثریا یازک و اوخرنده کی صورتلردن بوزیلور. سیبری نك اصل محصولاتی یولاف، چاودار و آرپه در. بتانس ۶۰° عرض شمالی به قدر یتیشیور. سده، شماله طوغزی ایلرلندکجه دانلری کوچو. لوب، نخود جرمنه قدر اینز. کتن و کونور دخی حاصل اولور. قابل زراعت اراضیسی ۲۴ میلیون مربع کیلومتره دن عبارت اولوب، طویراغی دخی نك مثبت ایسه ده، اصول زراعت، روسیه ده دخی اولدیفی کبی، نك نافص اولوب، کوربه نك دخی فقاندن طولانی بحق استفاده اولمیور. اگ مستعمل اصول اورمانلرک احرافی اصولی اولوب، بو صورتله آجیلان نارلرل برقاچ سنه صره ایله بره اوتوز و فرق وردکدن صکره، قوه انباتیه لری نوکونوب، صاحب لری بونلری ترکه، بشقه برلر آچق محبوریندن بولنورلر. بو وجهه قابل زراعت برلرک نك آزی ایشلنوب، اگ چوق محصولات و برن برلری سیبری نك غرب جهتند واقع (توبولسق) و (تومسق) ایالتلری و ایکنجی درجه ده جنوبده واقع (یرقوچق) ایله وسطده بولنان (تیشیسق) ایالتلریدر. سیبری نك قالان نصف شرقیسی ایسه نك آزی محصولات و برن. ذخایره متعلق عموم محصولات سنوبه سیسی ۲۴ میلیون تویسلاته دن زیاده تخمین اولنوب، بر میلیون کیلو تونون دخی حاصل اولور.

چایرلرله سرمالری نك چوق اولوب، علی الخصوص غرب جهتند قرغیزلر مالکی قرینده و حدود جنوبیه ده کی طاغ اتکلرنده نك واسع چایرل بولنیور. حیوانات اهلیه سنک مقداری حقدنه کی استاتستیکلر اسکی و ناتمام ایسه ده، هر حاله ایکیشر میلیوندن زیاده آت و صیفیر، اوج ملیونه قریب قیون، یاریم میلیونن زیاده طوموز، ۲۰۰۰۰۰ قدر کچی، ۱۵۰۰۰۰ رن و ۳۶۰۰۰ دوه بولندیفی آکلایشیلور. دوهلر یالکز ایرقوچق و ماوراء باغال ایالتلرنده بولنیور. رن دینلن مونس کیک نوعی اقطار شمالیه

مخصوص ایکن، سیبری ده خیلی جنوبه قدر منتشر بولنوب، قیزاق چکمه ده قوللانیلر، و ممالک حاره یه مخصوص اولان دوه ایله دخی برلشیر. حیوانات اجناسنک هیچ بری اصلاح اولنماش ایسه ده، آتلری طابقتلی و یوروشلری سرعتلیدر. قیونلرنک یوکی قبا اولوب، یالکز توبولسق ایالتند ۱۳۰۰ اینجه ییافیلی قیون بولنیور. رودنک اودرجه ده شدتیه برابر، سیبری لیلر حیوانلرینی یاز قیش طیاریده براقوب، قیشین صورکلرنده یاغان تییلرده بهر سنه بیکارجه حیوانات تلف اولور. سیبری نك حیوانات اهلیه سی مملکتک وسعتنه نسبتاً نك آزیسه ده، اهالیسنک مقدارینه نسبتاً چوقدر (تومسق) ایالتند و علی الخصوص آلتون طاغ جهتند آرلر چوقدر. یوقاریده دیدیکمز کبی اورمانلری نك چوق ایسه ده، صر مسز و نظامسز و چوق دغه نافله بره کسیلوب اتلاف اولدیفندن، کیتدکجه آزالقده در.

حیوانات وحشیه سی عمومیت اوزره آرووپانک حیواناتنه مشابه اولوب، یالکز اورال سلسله سنک جنوبنده بعض حیوانات مخصوصه بولنیور؛ و حدود جنوبیه سنده کی طاغ لرله آمو و ادیسی بو حجه مفولستان و چینه مشاهددر. حیوانات نقطه نظرندن سیبری اوج منطقه یه منقسمدر: قطب شمالی دائره سی داخلنده بولنان منطقه شمالیه نك ذوات الیدی حیواناتی نك آزی اولوب، بیانی رن ایله بر جنس طاوشان، بر جنس تیلکی، عادی تیلکی، قورت، اقطار شمالیه یه مخصوص بر جنس کویک، بیاض آبی و سائزهدن و دکیزده یاشایان آبی بالینی کبی بعض حیواناندن عبارتدر. قوشلرنک جوغی قیشین چکیلوب یازین عودت ایدنلردن اولوب، بونلرکده اکثری صو قوشی اجناسندن عبارتدر. یالکز قار باقوشی و قار ککلیکی دینلن قوشلر کبی بعضلری قیشین دخی قایلرله ایکنجی منطقه سیبری نك اورتلردن و اگ یسوک قسمندن عبارت اولوب، بونک حیوانات وحشیه سی و علی الخصوص دریلری کورک کبی قوللانیلر نك چوقدر. قورت، آبی، تیلکی، و شاق، پورسوق، صو سموری، زردوا، سمور، صانسار، ایکی نوع تیون، برقاچ نوع فاره، کوستبک، طاوشان، رن، کیک و سائزه بولنور. منطقه جنوبیه ده ایسه بو حیواناندن بشقه مفولستان و آسیای وسطی به مخصوص

بر نوع غزال ابله بر نوع بیانی استر و سائره بولنور؛
و امور وادیسنه بمضاً قیلان دخی کیرر . نهرلله
کوللرک جمله سی بالیفک انواسیله مملو اولوب، بايقال
کولنده میدیه واستریدیه لرك دخی انواعی واردر .
حشراتی چوق اووب، اووه لرك اکثرنده سیوری
سینگ دخی چوقدر .

علم الارض نقطه نظرندن سیبریه نك اراضیسی پك
مختلف اولوب، حدودلرنده کی طاغلرده غرانت
و بازالت و سائر اراضی قدیمه و اووه لرنده مختلف
ادوارده تشکل ایتمش اراضی مترسبه بولنوب، بو
قطه واسعه نك انجماد دورندن اول اورمانلر و بوکسك
اوتلرله مستور صیباحجه و رطوبتی بر بر بولنمش
اولدینی متعجر و یا کمور حالنده بولنسان اشجاربله
و طوبراغك ایچندن چیقان ماموت فبلی و اورمانلرده
باشامش اولان بر نوع کرکان کیکلرله مثبتدر .
بوزلر هم قطب شمالیدن هم جنوبده کی طاغلردن
ایتمکله، بو حیوانات جسمیه آروویابه طوغری قاجغه
مجبور اولمش؛ و بر طاقی بطاقللرک ایچنه کومیلوب،
اوراده انجماد ایتمکله، اتلرله زمانمزه قدر بشون
قالشلردر . اراضی برکانه سی پك آز اولوب، جنوب
جهتنده کی طاغلرده بولنور . سیبریه نك مادنی
پك چوق اولوب، آلتون معدنی قوملرک ایچنده
(قوآرچ) دینن قیالرده بولنورق، آلتون طاغ
جهتنده و اورال سلسله سنك شرق انکاربله نیسی
و اولکمه وادیلرنده و سائر بعض طرفلرده کلیتله
چیقاریلیر . ۱۸۸۸ سنه سنده چیقاریلان ۳۵۰۰۰
کیلویه قریب بولنمشدر . یالتین یالکز اورال طاغلرنده
چیقوب، سنوی اوج درت ییک کیلویه بالغ اولور .
سیملی قوزشون معدنی آلتون طاغده و ماوراء بايقال
ایالتنده بولنوب، سنه مذکورده ۷۳۵۰۰ طونیلاته
کولچه چیقاریلررق، ۱۲۰۰۰ کیلو مخلوط کومش
و ۲۸۳ طونیلاته قورشون آلتنمشدر . باقیر معدنی
دخی اورال و آلتون طاغده بولنوب، سنوی ۲۸۰۰
طونیلاته قدر باقیر چیقار . دمیر معدنی اورال و آلتون
طاغ ابله (بر قوچق) و (سلیکسیق) قریلرنده کلیتله
بولنوب، سنه مذکورده ۸۲۰۰۰۰ طونیلاته
دمیر چیقارلمشدر . معدن کموری باشلیجه آلتون طاغ
انکارنده، ایر قوچق قرینده، ماوراء بايقال طاغلرنده،
ساحل شرقی ایالتنده و ساخالین آله سنده بولنور .

غرافیت دخی بر قاچ یرده بولنیورسه ده، اخراجی
اخیر آترك اولنمشدر . قیا طوزی دخی بر قاچ یرده
چیقار، و بعض کوللرک صویندن استحصال اولنور .
اورال و آلتون طاغ ابله ترچنسق طاغلرنده الماس،
زمرد، فیروزه و سائر ذی قیمت طاشلر بولنور .
مرمر، یشم و سائر جنس طاشلری دخی چوق اولوب،
تومسق ایالتنک (قولیوان) قصبه سنده کی فابریقه دن
بوکی طاشلردن معمول پك چوق شیلر چیقار .

صنایع و تجارتی و وسائط اختلاطی . — سیبریه
اهالیسنك صنعته میل و استمداد لری اولیوب، مثلا
کتن اکوب بیه دکلری حالده، کنور دن پك قیا بر
کوملک کیرلر؛ و ایچ یاغلری پك بول اولدینی حالده،
اوزون کیجه لرنده مسکنلرنی چیرا ابله تنور ایدوب،
موم یاغسینی ییلزلر . الحاصل بویه کوچک و متفرق
صنعتلری پك کری اولوب، بیوک فابریقه لره کلنجه
بولر دخی باشلیجه معادنک اخراج و اعاملته مخصوص
اولانلرله بر طاقم دباغخانه لردن و توتون فابریقه لره
حبوبات و پتانس و سائر معدن اسپرنتو چیقاران فابریقه
لردر . آو ابله بالیقچیلیق سیبریه لیلرک زیاده مشغول
اولدقلری بر صنعت اولوب، سیبریه کورکلری
صیباح طوتمده و پارلاقلمده دنیسانک اک کوزل
کورکلری اولمغله، آو حیاق محصولات، مملکت
ایچون بر بیوک ایراد ایسه ده، آو بر نظام وقاعده به
تابع اولیوب، آوچیلر حیوانلری اصولسز اتلاف
استدکلرندن، کیتدکجه حیوانلر کسب ندرت ایتمکده
و کورک اخراجاتی آزالقمده در . ۱۸۲۵ تاریخنده
یاقوتسق بازارنده ۱۸۰۰۰ سمور و ۱۴۰۰۰
تیلکی کورکی صائلش ایکن، ۱۸۸۴ ده سمور
کورکلرینک عددی یالکز ۴۳۰ تیلکی کورکلرینک
مقداری ۲۳۰۰ مقدارینه تنزل ایتمشدر . بالیقچیلیق
دخی بو نسبتده تنزل ایتمکده در .

وسعت اراضیسی و مسافه لری او قدر بیوک، دمیر
یوللری مفقود، سائر یوللری پك نقصان، سفاتی پك
آز، اهالیسی پك سیرک و معارف و مدنیتنن محروم
اولان سیبریه کی بر مملکتده تجارتک موقع و اراضینک
استمدادبله متناسب اوله میه جفی آشکار در . آروپا
روسیه سنه سیبریه دن اولنان اخراجات سنویه ۲۵۰
ملیون فراتق قیمتده و ۱۰۱۰۰۰ طونیلاته نقلنده
تخمین اولنوب، باشلیجه زخایر ابله طوموز باغی، کورک،

قوری بالیق و ساژمدن عبارتدر . ادخالاتی بوندن زیاده اولسه کرکدر . بیوک بازار و پنازلری چوق اولوب ، اک ایشلکری ابریت ، ایشیم ، تومسق ، ایر . قوچق ، یاقوتسق و ساژمه بازارلیدر . (ینی نووغو . رود) بازارینه ده سبیره دن تقریباً ۴۰ میلیون فراتیق قیمتده مواد تجاربه ارسال اولنور . سبیره نک چینله اولان تجارتی آشاغی بوقاری ۸ میلیون فراتیق قیمتده اخراجات و ۳۶۱ میلیون فراتیق ادخالاتدن عبارتدر . داخلی تجارت اکثریت اوزره مختکرل لنده اولوب ، بونلر بچاره اهالی به هر شیئی پک بهالی صانارلر ، و پک آغیر فائضله آنچه اقراض ایدرلر .

اهالیسی ، جنسیت و لسان و مذهبلیری . — سبیره نک بوقاریده بیان اولنان آتی میلیون کسور اهایسندن بش بچق میلیونی روس و اهالی اولوب ، اصل یرلی اهایلیسی بر میلیوندن آذرده . بونلرک جمله سی تورانی عرفنه منسوب اولوب ، ترک ، تانار ، مغول ، فینوآ جنسیتلرندن وهنوز تمامیه تعین ایتمین آسیانک منهای شمال شرقی اقوامندن مرکبدر . عموم اهایلسنک جنسیت اعتبارله تقریباً مقدارلری بوجه آتیدر :

آروویالی	{ روس بر مقدار لهلی	۵۰۰۹۰۰۰	{ آلمان	۳۰۰۰۰	۵۰۲۰۰۰۰
فینوآ	{ اوستیاتیق	۲۵۰۰۰	{ ساموید	۱۷۰۰۰	۵۰۰۰۰۰
	{ ووغول	۶۰۰۰۰	{ سوبوت	۲۰۰۰۰	
ترک و تانار	{ یاقوت	۲۰۰۰۰۰	{ آلتون طاع تانارلری	۱۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
مغول	{ بوریات	۲۵۰۰۰۰	{ تونفوز	۵۰۰۰۰۰	۳۱۳۰۰۰۰
	{ چینلی و مانچو	۱۰۰۰۰۰۰	{ قورلی	۳۰۰۰۰۰	
اقوام جهوله شمالیه	{ چوچی	۸۰۰۰۰	{ بوغاکیر و قوریاق	۵۰۰۰۰	۲۷۰۰۰۰۰
	{ کیلیاتیق	۸۰۰۰۰	{ قانچادال	۳۰۰۰۰	
	{ آیشو	۳۰۰۰۰			

یهودی ۸۰۰۰۰
چنگانه ۵۰۰۰۰
جعا ۶۲۱۵۰۰۰

بو وجهله اکثریت روسلردن صکره مغولرده کوریلورسه ده ، مغولارله پکده مناسبتلری اولمان چینلیلرله قوره لیلر داخل حساب اولمازسه ، ترک و تانار جنسیتلریله بر مقدارده اولوب ، ترک لسانی بجر منجمد شمالی ساحلندن ترکستان حدودینه قدر بتون سبیره نک و سطرلنده مستعملدر . جدولده ذکر اولنان اقوامدن

فینوآ جنسیتنه منسوب سامویدلر ذاتاً آوروپاروسیه . سنک شمال شرقی جهتنده بولند قلمری کبی ، سبیره نک منهای غرب شمالیسنده دخی (قره) بجراسندن (ینیسی) بجراسنک شرق طرفنه و (نایمیر) کورفزینه قدر بجر منجمد شمالی سواحلنده ساکن بولنیورلر . بونلر آسیا و آوروپانک اسکیمولری حکمنده در . بونلرک ساکن اولد قلمری یرلرک جنوبنده غریده یعنی اورال سلسله سیله (اوب) بجراسی آره سننده (ووغول) و شرقده یعنی (اوب) ایله (ینیسی) بجرالری آره سننده (اوستیاتیق) قوملری بولنیور . بونلر ۶۵° عرض شمالی خطنه قدر ممتد اولوب ، اورادن آشاغی شرقاً (ینیسی) بجراسنک شرق طرفنه دک ترکر ساکندر . تانار اسیمیله دخی معروف اولان بوتکر ترکستان اهایسیله همجنس اولوب ، چغتای لسانیه متکام و دین اسلامله متدیندرلر . ۹۵° ایله ۱۱۰° طول شرقی آره لرنده سامویدلرله یاقوتلرک ودها آشاغیده اوستیاقلرله یاقوتلرک آره سننده سواحل شمالیه دن بايقال کولنه قدر شمال غریبدن جنوب شرقی به ممتد اولان مسطیتیل بریر مغول جنسیتنه منسوب (تونفوز) قومیه یله مسکوندر . تونفوزلر مملکتی بايقال کولنک شمال جهتنده شرق شمالیه به طوغری دونه رک ، اوخوچق سواحلنه قدر ممتد اولور ؛ و بو قوم آمو حوضه سننده چین حدودینه و جاپون دکیزیه تانارستان بوغازی ساحلنه دک منتشر بولنیور . تونفوزلرک جنوبنده بايقال کولنک ایکی جهتنده یعنی (ایر قوچق) و ماوراء بايقال اباتلرلنده ینه مغول جنسیتنه منسوب (بوربات) قومی ساکن بولنیور . تونفوز مملکتنک تشکیل ایتدیکی زاویه نک ایچنده یعنی شمال شرقیسنده و ۱۱۰° ایله ۱۵۰° طول شرقی آره لرنده سواحل شمالیه دن سلسله جبال اتکلرینه قدر ممتد اولان واسع بریر دخی ترک جنسیتنه منسوب و ترک لساننک اک اسکیمیسی و اک خالصیله متکام اولان (یاقوت) قومی اوله و بالیقچیلقله تیش ایدر . آنجق (بانه) ایرماغی دالیه . سنک شرق طرفنده یاقوتلر ساحله قدر منتشر اولوب ، مذکور دالیه دن (چاٹون) کورفزینه دک سواحلده (بوفاکیر) ، بونلرک شرق جنوبیسنده بهرنک بوغازینه قدر (چوچی) ، قامچاقه شبه جزیره سنک قسم شمالیسنده بوکا بقین یرلرده (قوریاتیق) شبه جزیره مذکوره نک قسم جنوبیسنده ده جاپونیه نک اهالی قديمه سندن قاله

(آینو) قوملری ساکن بولنیور . بوکوجک اقوامک اصللریله لسانلرینک خاننی زمرهیه منسوب بولندینی هنوز تحقیق اتمه مشدر . بهرنک بوغازی سواحل وجوارلرنده آسریقا اسکیمولرندن دخنی بر مقدار اهالی بولنیور .

سیبرییه نك تاماموت فیلنك باشادینی ازمئنه قدیمه . دن بری مسکون بولنمش اولدینی هر طرفنده بولنان آثارله مستدلدر . احوال تاریخیه سی مضبوط دکل ایسهده ، وقتیله غرب جهتی فینوآ اقوامیله و شرق طرفی دخنی بعض طبیعیون طرفندن «اقوام قدیمه» آسیویه «تسمیه اولنان بر طاقم برلی و مجهول قوملره مسکون بولنمش اولدینی آکلاشیلدیور . بعده ترکستاندن آلتون طاغی جهندن ترکلر و مغوللر شماله طوغری تجاوزله بالدهفات سیبرییه دخول ایتشلردر . بونلر بر طرفندن فینوآ آرله و بر طرفندن دخنی اقوام قدیمه مذکوریه غلبه چالهرق ، و کندیلرله اختلاط و امتزاج ایدهرک ، بو اختلاطدن یا قوت و تونفوزکچی قوملر حاصل اولمش ؛ و سیبرییه نك سکنه قدیمه سندن اولان بر چوق قوملر بستیون منقرض اولوب ، قالانلری بکده مقدارلری کیتدجه آزاملغه باشلامشدر . ترک هنصری سائرلرینه و حتی مغوللره دخنی غلبه ایدوب ، بونلرک اکثرینی ترکلشدیرمشدر . علی الخصوص یا قوت قومی حالا بوکون کیتدجه توسع و تکثر ایتمکده اولوب ، بر طرفندن تونفوزلری و بر طرفندن ده چوچی و بوقاکیر وسائر اقوامی ترکلشدیرمکده درلر . حتی اورالرده هجرت ایدن روسلریله بونلرک لسانی اوکرتمک مجبوریتنده بولنیورلر . نهایت اوچ قرنندن بری روسیه دولتی سیبرییه ممالک واسعه سی اله کچیریوب ، روسلر قوجاقوچ اورایه هجرت و وطن ایتمکده اولمله ، شمعییه قدر سیبرییه ده وطن و اوراده تولد ایدن روسلر بش ملیونه یعنی اهالی اصلیه نك بر قاج مثلنه بالغ اولمشلر سهده ، بونلر سیبرییه نك هر طرفنه یاییله میوب ، باشلیجه اورل اتکلرنده و قسم غربی و جنوبیه کی سهاکر تجارتله بیوک ایرمافلر مجرالرنده یراشتمش اولدقلرندن ، نفوسجه اولان اکثریتله برابر سیبرییه نك اکثر طرفلرنده بر حرف روسجه سولیمیوب ، اورالره کیدن روسلر دخنی برلرک لسانیله تکلم ایتک مجبوریتنده در . ترک لسانی ک زیاده منتشر بولنان بر لسان اولوب ، علی الخصوص قسم وسطی و غربیه سی بر ترک مملکتی حد اولنه بیلیر .

سیبرییه روسیه ارباب جنایتچیون برمنفا اولدیغندن ، اورایه کیدن روسلرک چوغنی اهالی قدیمه نك دخنی اخلاقی بوزمقده ، و بر طرفندن تجمار و صرافلر و بر طرفندن دخنی مأورین اهالی نی صومقده اولوب ، بونلر روسلرک ادخال استکلری مضر مسکراته دخنی دو شتمکله ، زوالیلر کیتدجه تدنی ایتمکده درلر . مع هذا سیاسة نفی اولنان بعض ارباب علم وهنر و علی الخصوص اهلیلر سیبرییه ده بر چوق اسباب ترقی و عمران وجوده کتیر مشلردر . سیبرییه ده طوغوب سیومش اولان روسلرک طمارلرنده مختلف درجه لرده ترک و مغول و فینوآ وسائر اقوام قانی بولنوب ، اقلیم و هوا نك دخنی تأثیریله ، روسیه روسلرندن اخلاق و عاداتجه و چهره و سیمایه دخنی چوق فرقلیدرلر . سیبرییه ده زادکانلق و یا دیگر بر امتیاز اولمیوب ، بالکیز مأورین حکومت حکم سورر ، و بالکیز ثروته اعتبار اولنور . سیبرییه لی روسلرک استحصال ثروته یک چوق طمع و انهماکلری اولوب ، ثروته نائل اولتی ایچون ، هیچ برکونه اسباب و وسائطدن احتیاج ایتمز .

مذهبلرینه کلجه : روسلرک همان کافه سی اورتو . دوقس و اهلیلر قنولیک اولوب ، یرلیردن غرب جنوبی جهتنده ساکن اولانلر مسلم و سنی شرق جنوبی جهتلرنده کیلرک بر طاقمی بوده مذهبنده و یا قوتلرله تونفوزلر و چوچیلر وسائر اقوام بت پرستدر . هر نه قدر روسیه حکومتی بت پرستلرک چوغنی و علی . الخصوص فینوآ لری رسماً خریستیان حد ایتمکده ایسهده ، بونلر کندی اعتقادات قدیمه لرندن و از کچه میوب ، آتجق بمضلری کندی معبودلری صر سینه آی نیقوله بی دخنی ادخال ایتشلردر . حتی روسلر دخنی بعض یرلرده بونلرک بعض اعتقادات و آیینلرینی قبول ایلشلردر . مسلمانلر جقتای لسانی تحریر و عربی ادبیاتیله علوم دینییه بی آملر ایدوب ، بعض مدرسه لری وارددر . بوده دینته تابع اولانلر دخنی مغول خطنی استعمال ایدرلر . سائر اقوام اصلیه نك خطلری و ادبیاتلری یوقدر . باشلیجه معارف روس لساننده در . روسلر (نومسق) ده بردار الفنون تأسیس ایتشلر در ، که بوندن اون سنه اولکی استاتستیقه کوره ۱۹۰۰ شا کردی وار ایدی . تاریخ مذکورده بتون سیبرییه نك مکانی ۱۲۲۵ عددنده اولوب ، بونلرده ، ۱۶۲۷ سی قیز اولتی اوزره ، ۴۰۸۲۹ شا کرد دوام ایدردی .

توبولسک، تومسک، ایرقوتسک و یاقوتسک ایالتلری مرکز لرینک اسمبله مسمی اولوب، بنیسیسک ایالتنک مرکزی قراسنویارسک، ماوراء بايقالک (چتا)، سواحلک ولادوبوستوک، آمورک دخی بلاخوویچنسک قصبه لریدر .

سیبرییه } یکی (Nouvelle Sibérie)
 } بحر محیط شمالیده سیبرییه تک شما .

لنده بر طاقم آطه لرك هیئت مجوه سه سنه و برین اسم اولوب، بو آطه ل ۷۳° ۹' ايله ۷۷° ۳۰' عرض شمالی و ۵۶° ۵۶' ايله ۱۳۳° ۴۶' طول شرقی آره لنده متمد اولور . مجموعنک مساحه سطحیه سی ۲۵۹۶۶ مربع کیلومتره اولوب، ۳ طاقدن مرکبدره : جنوب غربی جهتنده بولنان (لیاخوف) طاقی (بلینی)، (مالی) و (استولوبوئی) اسمبله بر بیوک بر اوسط و بر کوچک آطه دن عبارتدر . بو طاقک شمالنده اصل یکی سیبرییه ونام دیکرله (آنزو) طاقی بولنوب، (بلقوف) اسمبله بر کوچک و (قوتلنی) (فادیف) ونفس (یکی سیبرییه) اسمبله اوج بیوک آطه دن مرکبدر . دها شمالده (لونغ) طاقی بولنوب، (بنته) اسمبله بر بیوک و شرق طرفنده واقع (هزیه) و (ژانته) اسمبله ایکی کوچک آطه دن عبارتدر . اطراف لرنده دیکر هممان دائمی صورتده منجمد اولمغه، اهالیدن خالی اولوب، بمضارنده ادوار سالقنده بولنمش اولان اورمانلردن قالمش بعض آتاج مستحوا نه لرله ماموت فیلی کیمیکلری بوانیسور . نفس (یکی سیبرییه) جزیره سنک مساحه سطحیه سی ۲۳۱۶ مربع کیلومتره در .

سیبسیماکر } (Sibsagar) هندستانک شمال شرقی گوشه سننده واقع آسام

خطه سننده (شیلک) ک ۳۱۷ و کلاکتته تک ۸۰۰ کیلومتره شرق شمالیسننده اوله رق (دیخو) نه ری اوزرنده بو ونهرک (براهماپوتزه) ایرماغنه دو . کلدیکی محلدن ۲۰ کیلومتره بوقاریده سنجاک مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۳۵۰ سی مسلم اولمق اوزره ، ۵۸۷۰ اهالیسی وایک، باموق، برنج، خردال وچای اخراجاتندن عبارت ایشلک تجارتی وارددر . کنارنده بولندیجی نهر سیر سفاشنه صالحدر . — سنجاغنک مساحه سطحیه سی ۷۳۹۴ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۷۰۲۷۵ کشی اولوب، ۱۵۶۶۵ ی مسلدر .

تقسیمات ملکیه سی، شهر و قصبه لری . — سیبرییه . تک منهای غربنده و اورال سلسله سنک شرقی انکلرنده واقع بر اچرجه سی اداره جه آوروپا روسیه سندن معدود اولان (اورنبورغ) و (یرم) ایالتلرنه ملحق اولوب، ماهداسی مقدا مغربی و شرقی سیبرییه اسمبله ایکی دائره به منقسم ایدیسده ، اخیراً بو تقسیم لغو او . لشرق، اسکی غربی سیبرییه نی تشکیل ایدن (توبولسک) و (تومسک) ایالتلری حادثاً آوروپا روسیه سی ایلا لاتی کبی اداره اولمقده، و قصوری (ایرقوچی) و (ولادوبوستوک) و لایتلری اسمبله ایکی ولایته بو ولایتک هر بری اوج ایالته منقسم بولمقده و ایکنجی ولایت (ساخالین) سنجاغنی دخی شامل بولمقده در . بو وجهله بتون سیبرییه ۸ ایالت و ۱ سنجاغه منقسم اولوب، مساحه سطحیه لرله مقدار نفوسلری بوجه آتیدر :

ایالتی	مربع کیلومتره	نفوس
توبولسک	۱۳۹۷۶۹۲	۱۲۱۴۳۹۲
تومسک	۸۵۷۶۸۲	۱۱۹۶۰۶۴
بنیسیسک	۲۵۵۹۷۵۵	۴۴۷۰۷۶
یاقوتسک	۳۹۷۱۴۱۴	۲۵۲۸۳۴
ایرقوتسک	۷۴۳۴۷۲	۴۰۸۰۲۸
ماوراء بايقال	۶۱۳۴۷۵	۵۲۰۸۹۶
آمور	۴۴۷۶۶۷	۶۲۶۶۰
سواحل	۱۸۵۴۳۵۲	۹۴۷۵۰
ساخالین سنجاغی	۷۵۹۷۸	۷۰۰۰
جمعا	۱۲۵۵۱۸۴۸۷	۴۳۱۳۶۱۰

سیبرییه تک الی بیکدن زیاده نفوسلی هیچ بر شهری اولوب، بتون شهر و قصبه لری ۵۲ عددده در . بولنرک اک بیوکرله مقدار نفوسلری بوجه زیردر :

ایرقوتسک	۴۳۹۶۰	ماریینسک	۱۲۰۷۰
تومسک	۳۶۷۴۰	ولادوبوستوک	۱۲۵۵۰
توبولسک	۲۰۱۷۵	بلاخوویچنسک	۹۳۴۰
بنیسیسک	۱۷۵۶۶	تاره	۸۶۵۵
بارناؤل	۱۷۱۲۰	قورغن (کرکان)	۸۳۴۰
قراسنویارسک	۱۵۵۶۵	قائینسک	۸۱۶۰
تیومن	۱۴۲۹۵	مینوسینسک	۷۱۵۵
قولیوان	۱۳۱۶۰	زمینوغورسک	۶۱۶۵

سائر قصبه لرینک اهالیسی ۵۰۰۰ دن آشاغیدر . حتی بعض قضاا مرکز لری بر قاچ یوز نفوسی حاوی قوه لردن عبارتدر . بوقاریده صاییلان ایالتدن

ایالتلری
 وولایتلری
 و سواحل
 و جزیره

پنج سده ایکی دفعه محصول ویروب، دیگر محصو-
لائی ده پاموق، جیویت، شکر قامشی و سائر مدد
عبارتدر .

{ سیبو (Seibo) آنتیل جزایرندن (هایتی)
جزیره سنک (سنت دومینغ) جهو-

ریتنده و (سانتو دومینغو) نک ۱۰۳ کیلومتره
شرق شمالیسنده اوله رق دها آغایده (ریوسقو)
تسمیه اولنان (ریوسیو) نک اوزرنده ایالت مرکزی
بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و کومش، دمیر
وقلای معدنرله مشهور پنبیری واردر .

{ سیبو (Sibou) بورنوجزیره سنک (سراوق)
حکومتنده و (فوجینغ) ک ۲۰۰

کیلومتره شرق شمالیسنده و (ریانغ) نهری دالیه سنک
اوزرنده اوله رق ساحلدن ۷۰ کیلومتره لک مسافه ده
بر قصبه اولوب، بر قلعه سی واردر .

{ سیبونغه (Sibogha) سومازه جزیره سنک
ساحل غریبسنندن و (پادانغ) ک

۳۶۰ کیلومتره شمال غریبسنده و (تاپانولی) قویی
ایچنده تاپانولی ایالتک مرکزی بر قصبه اولوب،
کوزل لیسانی و آتیچی پک آقیر هوایی واردر .
فلنکلیرک بو قصبه ده بر قلعه لری و ۱۵۰ عسکری
واردر .

{ سیبونغه (Sibonga) فیلیپین جزایرندن
(سبو) جزیره سنک ساحل شرق-

قیسنده و (سان نیقولاس) ک ۴۸ کیلومتره جنوب
غریبسنده بر قصبه اولوب، ۱۰۵۲۰ اهالیسی واردر .

{ سیبویان (Sibuyan) فیلیپین جزایرندن
بری اولوب، لوسون جزیره سنده

(تایابه) شبه جزیره سنک ۷۵ کیلومتره جنوبیسنده
و (یانایی) جزیره سنک ۷۰ کیلومتره شمال شرقیسنده
اوله رق ۴۰° ۱۸' ۱۲" ابله ۱۲۰° ۳۲' عرض شمالی
آره سنده واقدر . شمال غریبسندن جنوب شرقیه
یویی ۳۲ و اکی ۱۸ ونهسایت ۲۰ کیلومتره اولوب،
قربنده بولنان (قرستادی غاو) آطه جقیله برابر
مساحه سطحیه سی ۳۲۰ کیلومتره در . طاغلق بریر
اولوب، اک یوکسک تیه سنک ۱۹۵۸ متره ارتفاعی
واردر . بر جوق کوچک نهرل اطرافنه آقار . طوبراغی
پک منبت اولوب، پنج، شکر قامشی، بوبر، پاموق،
مانیله کنویری و سائر محصولاتی واردر . بالینی

چوقدر . قادیملری پاموقدن بز یابارلر . اهالیسی
۷۵۰۰ کشیدن عبارتدر .

{ سیبویه (ابو بشر عمرو بن عثمان ابن قتبره)
انمه نحو بوندن اولوب، فارسنده

شیراز قربنده کاش بیضاء قصبه سنده طومش،
وبصره نشأت ایتمشدر . ابتدا حاد بن سلهدن
تحصیل ایدوب، بده خلیل بن احمدک حلقه ندریسنه
داخل اوله رق، یونس بن حبیب و عیسی بن عمر دن
دخی اخذ ابله، علم نحوه اختصاص ایدره، بوفنده
عصرینک فریدی اولمشیدی . محوده تألیف ایلدیکی
بیوک کتاتی پک چوق شهرت بولوب، حتی مثلا
« قرأت الکتتاب » دینلدیکی وقت کتاب سیبویه
آکلاشلدیفی مریدر . احفش و قطرب و سائر مشاهیر
نحویون شاگردانی جمله سننددر . بغداده ورودنده
اولوقت خلیفه بولنان هارون الرشیدک اوغلی امینک
خواجهمی کسائی ابله بر مسئله نحوه دن طولانی بینلرنده
مناظره وقوع بولوب، یحیای برمکینک دائره سنده حل
مسئله ایچون، قیوده بولنان عربلرک شهادته مراجعت
اولندقدده، بونلر کسائی نک خاطرینه رعایه، اونک طرفنی
الترام ایتمکه، سیبویه ناحق بره ملزم اولوب، کدرندن
بغدادی ترکله، مملکتته کیده رک، بیضاده و یا شیرازده،
بر روایتده خراسان والیسی طلحه بن طاهرک یانته
کیتمکه عزیمت ایدوب، اثنای راهده ساوده ۱۶۱
و بر روایتده ۱۸۸ و یا ۱۹۴ تاریخنده ۳۲ یاشنده
و یا ۴۰ یاشلرنده وفات ایتمشدر . مذکور نحوه کتاتبندن
بشقه « انبیه الاسماء » اسمیله برکتانی واردر . و ایاتی
جمع و تألیف اولنمشدر . وفاتی قربنده سولیش
اولدیفی شو ایکی بیت جمله اشمارنددر :

نؤمل دنیا لثیق لنا
فمات المؤمن قبل الامل
حیثا روی اصول الغیث
فعاث الفسیل ومات الرجل

{ سیبی (Sibi) افغانستانتک جنوب جهنده
اولوب، بر قاج سنه اول انکتره طر-

فندن ضبط اولنان و « بلوچستان انکلیزی » نامنی
آلان خطه نک جنوب شرقی قسنده و قندهارک ۳۰۶
کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، شکار بوردن قندهاره کیدن دمیر بول خطی
اوزرنده و بونک تسمی نقطه سنک اوزرنده واقدر .
بو مناسبتله کیتدجه کسب معموریت ایتمکده در .

و (جر قاسووه) دن یوقاری نهر مذکورہ دو کیلور .
مجراسی ۱۳۹ کیلومترہ طولندہ اولوب، بہار فیضانندہ
سیر سفائتہ صالحدر . ۱۲۳۸ تاریخندہ تانارلر بو
نہرک کنارندہ روسلری کلیاً مہزم ایتمشدر .

سیتا } (Sita) ہندلیرک مہودہ لرندن اولوب،
رمانہک زوجہ سی زعم اولنور .

سیتاپور } (Sitapour) ہندستانک اود
خطہ سندہ و لکھنوتک ۸۸ کیلو-

مترہ شمال غریبندہ کنک ایرماغنہ تابع (کومتی)
نہرینہ دوکیان (سرایان) چابی اوزرنندہ ایالت مرکزی
بر قصبہ اولوب، ۶۷۸۰ اہالیسی و اطرافندہ صیق
اورمانلری واردر . — سیتاپور ایاتی اود خطہ سنک
شمال غربی گوشہ سندن عبارت اولوب، $۲۶^{\circ} ۵۳'$
ایلہ $۷۹^{\circ} ۴۲'$ عرض شمالی و $۷۷^{\circ} ۲۴'$ ایلہ $۳^{\circ} ۷۹'$
طول شرقی آرہ لرنندہ ممتد اولور . بوی ۲۰۵ و اکی
اک واسع یرندہ ۱۶۰ کیلومترہ اولوب، مساحتہ
سطحیہ سی ۱۹۵۶۶ مربع کیلومترہ و اہالیسی
۲۷۷۷۸۰۳ کشیدر . اورمانلری و میامہ جاریہ سیلہ
کوللری جوق اولوب، قسم شمالی سنک بظاقتلری دخی
جوق اولغلہ، ہواسی آغیر، وسائر طرفلرینک ہواسی
صاغلامدر . محصولات داری، ہفدای، برنج، شکر
قاشی، باغ استحصالنہ یارار حبوبات متنوعہ، پاموق،
خشخاش، بہارات، توتون، جیویت و سبزہ و میوہ لرک
انواعندن عبارتدر . حیوانات اہلیہ سی ۳۷۷۳۵۰
صیغیر، ۱۴۶۵۰ آت، ۳۵۵۰ مرکب و استر،
۱۰۶۱۴۰ قیون و چکی و ساژہ دن عبارتدر . اہا-
ایسنک قسم کلبی برہمنی اولوب، اہالی مسلمہ سی
۳۴۵۰۲۰ کشیدن عبارتدر . ۱۰۰۰۰ دن زیادہ
نقوسی اولان قصبہ لری ۸ عددندہ اولوب، بونردہ:
سیتاپور، شاہ آباد، ساندیلہ، خیر آباد، بلکرام، ملوان،
لہارپور، ہاردوئی قصبہ لریدر . ۵۰۰۰ دن زیادہ
نقوسلری اولان ۱۳ قصبہ سی ۵۸۲۴ قصبہ سی
واردر . صنایع محلیہ باصمہ و (مخودی) تہیر اولنور
بر نوع ایکی قاش نسجندن و توتون استخراجلہ بر
نوع حصیر اعمالندن عبارتدر . ایانک ایچندہ ۲۶۰
کیلومترہ لک دہیر بول و ۲۱۰۰ کیلومترہ لک شوسہ
واردر .

سیتارد } (Sittard) فلنکک (لیبورغ)
ایالتندہ (ماستریخت) قضا سندنہ

سبیلہ } (Sibilla) ایٹالیانک وسط لرنندہ
(ماجرا نہ) ایالتندہ (آپنین) سلسلہ .
سنہ منسوب بر طاغ اولوب، روتوندو، سبیلہ و وتورہ
اسم لریہ اوج تہ دن مرکبدر . برنجیسنک ارتقاعی
۲۱۱۳، ایکنجیسنک کی ۲۳۹۲، اوچنجیسنک کی ۲۴۵۸
مترہ در .

سبیلہ } (Sibylles) اسکی یونان و رومادہ
آئین خبریورمک اداسندنہ یونان
بر طاقم کاهلرہ و یریلن اسم اولوب، بونلرک اک
مشہورہ لری ۱۰ عددندہ در . بونلردن بری تارکین
قدیم زمانندہ رومیہ کیدوب، بو شہرک احوال
آئیہ سی حاوی بر طاقم کتابلری حکمدار مشارالہ
صاعش؛ و بونک طرفندن بوکتابلر قاپیتول قلعہ سندہ
حفظ اولنورق، محافظہ سی ۲ و بعدہ ۱۵ راہبہ احالہ
اولمشدی . میلاد عیسادن ۸۳ سنہ اول سیلانک
زمانندہ بوکتابلر بحررقبہ باعش؛ و سناتو طرفندن
یونان و ایٹالیانک ہر طرفندہ بولنان سبیلہ لرہ آدملر
کوندر اولوب، رومانک احوال آئیہ سی حقندہ بونلرک
کہ انلرینہ مراجعت اولمش؛ و بونلرک بو بادہ کی
سوزلری جمع و تخریر اولنورق، یکیدن بر طاقم مجوہ
عہل تشکیل اولمش ایدی . بو مجوہ لر ۳۹۹ تاریخ
میلادیسندہ ہونوریوسک اسمبیلہ احراق اولمشدر .

سپونٹہ } (Siponte) ایٹالیانک (آپولہ)
خطہ سندہ و (اورپاس) کورفزی
قریندہ اسکی بر قصبہ اولوب، روایت کورہ (دومد)
طرفندن تر و آخاصرہ سندن ہودندہ تاسیس اولمش؛
و ۱۶۲۰ تاریخندہ عثمانلی دولتتاسی طرفندن تخریب
اولمشدر .

سپیلہ } (Sipyle) آیدین جہتندن عبارت
اولان (لیدیہ) خطہ قدیمہ سندہ
(مآندر) یعنی بیوک مندرس مجراسی قریندہ و ہمنامی
اولان بر طاغک اوزرنندہ اسکی بر شہر اولوب،
(نانتال) نام حکمدارک مقری ایدی . (تیر) ک زما-
ندہ زلزله لردن خراب اولمشدر .

سیت } (Siti) روسیہ نک وسط لرنندہ وولغہ
تابع (مولوفہ) نہرینہ دو کیلور بر
جای اولوب، (نور) ایالتنک شمال شرقی قسمندہ
نسبالہ، شرقہ طوغری جریان ایدرک، یاروسلاو
ایالتنہ کیر؛ و بعدہ شمالہ دونوب، (زاروجیہ)

(اسوال) نهرينك (ميلنوز غريق) قوبنده ولوندره دن (دووره) به كيدن دهير يول خطي اوزرند بر قصبه اولوب، ۷۸۵۵ اهاليسي، طوغله فابريقلري، حيوانات و حبوبات تجارتي واينجي صيدي واردر .

سيتونييه } (Sithonie) سلانيسك ولايتك
كسنديره قضاسي جنوبنده واقع
اوج اوزون شبيه جزيره دن اورته ده بولسانك اسم
قديمي اولوب، كسنديره ابله آينوروز كورفزلي
آره سنده واقعدر .

سيميج } جزيره العربك ساحل جنوبنده واقع
شهر خطه سنده بر قصبه اولديني
« معجم البلدان » ده مذكوردر .

سيميجبرت } (Sigebert) فراتق حكمدارلر دن
۲ كيشيك ايميدر :

برنجيسي برنجي فلوترك اوچجعي اوغلي اولوب،
۵۶۱ تاريخ ميلاديسنده (مچ) ونام ديكركله (اوستراسيا)
قرالي اولمش؛ ۵۶۶ ده آرلر طرفندن مغلوب
واسير اولمش ايسه ده، متعاقباً فديۀ نجاتله قورتلوب،
غيابنده مملكتني ضبط ايتمش اولان (نوستريا) قرالي
(شيلپر يك) . اعلان حرب ايدرك، اكثر ممالكني
ضبط، و كنديسيني (تورني) ده محاصره ايتدكن
صكره، (سوآسون) ي ده ضبط ايتك اوزره ايكن،
فردغوند طرفندن ۵۷۵ ده قتل ايتدبرلشدر .

— ايكنجيسي برنجي داغورتك اوغلي اولوب،
۶۳۸ دن ۶۵۶ تاريخته دك اوستراسياده حكمدارلق
ايتمش؛ وامور ادارهيني (ايسقيوس) (كوتيرت) .
بعده دوق (آدالچيس) . و نهايت (غريموآلد) . ترك
ايدرك، مناسقترل تأسيسيله اغراضمش ايدى .
ايكنجى داغورت اسميله براوغلي خانق اولمش ايسه ده،
مراقوم (غريموآلد) متعاقباً بوني اسقاطله، كندى
اوغلي (شيلدبرت) ي اقماد ايتمشدى . صاحب ترجمه
اعزودن معدود اولوب، شباطك برنجي كوني بورطيسي
اجرا اولنور .

سيجيسموند } (Sigismund) بورغونيه
قرالردن اولوب، ۵۱۶
تاريخ ميلاديسندن ۵۲۴ تاريخته دك حكومت سور .
مش؛ و آريانونسك مذهبنى تركله، قتوايك مذهبنك
نشرينه چالشمشدر . برشبه اوزرينه اوغلي (سيجريك) ي
احناق ايتدبره رك، بعده بيكناه اولديني آكلامقه،

وسركز قضايك ۲۰ كيلومتره شمال شرقيسنده اوله رق
(موزه) ايرماغنه تابع (لكن) نهري اوزرند بر قصبه
اولوب، ۵۶۳۰ اهاليسي، دمير يول موقي، دباغخا .
نهلى، بيره و توتون فابريقلري و ايشلك تجارتي
واردر .

سيتامارى } (Sitamari) هندستانده بهار
خطه سنك (پاته) ايالتنده
(مظفربور) سبغاغنده و مظفربورك ۵۴ كيلومتره
شمال شرقيسنده قضا سركزي بر قصبه اولوب،
۹۶۵ مسلم اولق اوزره، ۶۱۲۵ اهاليسي، ايشلك
تجارتي وسنده بر بنايرى واردر .

سيتانغ } (Sittang) هند چينيك برمانيه
مملكتنده (مارتابان) كورفزته دو-
كيلور ايرماق اولوب، ۳۱° ۲۰' ۲۵" عرض
شمالده (ياغوبوما) جبالنك شرق اتكاردن نبعانله،
جنوبه طوغرى جريان و مذكور اتكاردن ايتن
بر چوق انهارك صولرخي جمع ايدرك، صوبي
يك زياده لشير . منصبنده بر چوق قولره آريله رق،
(سالوش) ايرمايله دخي اختلاط ايدر . جراسي ۵۶۳
كيلومتره طولنده و حوضه سي تقريباً ۵۷۰۰۰ مربع
كيلومتره وسمنده در . مد و جذرك منصبندن ۳۰۰
كيلومتره يوقاريله قدر تاثيرى اولوب، فيضانده يك
تهلكلى طافه لر حاصل ايدر .

سيتره } (Sittra) خطه مصر به نك غربى
جهتنده كى چولده (سيوه) واحك
۱۶۵ كيلومتره شرق جنوبيسنده بر كوچك كول
اولوب، سطحى حذاي بچردن ۱۵ يا ۱۷ بر رواينده
۲۵ متره آناغى، صوبي طوزلى ومع هذا طيور
مايه سي يك چوقدر .

سيتقه } (Sitka) روسيه دولتي طرفندن
ممالك مجتمعه به ترك ايدلمش اولان
آمريقاي شمالينك (آلاسقه) قطه سنك سركزي بر
قربه اولوب، (باراوف) آطه سنك ساحل غريبنده
و ۵۴° ۲' ۵۷" عرض شمالى ابله ۴۹° ۳۹' ۱۳۷
طول غريبيه واقدر . يالكز ۳۰۰ اهاليسي اولوب،
چام اورمانلرله محاطدر .

سيتنبورن } (Sittingbourne) انكلترة
نك (كنت) ايالتنده و (مد-
ستون) ك ۱۷ كيلومتره شرق شماليسنده اوله رق

تادم اولوب، بو قباحتی هغو ایتدیرمک ایچون، بسا ایتدیرمش اولدیغی (سنت موریس) مناسرتینه قیامش؛ و بده فرانکلرک هجومنه مقاومت ایچون مناسرتدن چیقدیغنده، مغلوب واسیر اولوب، اورایان قرالی (فلودومیر) ه تسلیم اولمش؛ و بونک طرفندن قتل ایتدیرمشدر. قتلویکلر هندنده اعزه صر مسنه کپیرلشدر.

سیجیسموند } (Sigismond) آلمانیا ایپرا.
} طور لرندن اولوب، ۱۳۶۶

ده طوغمشدر. ایپراطور دردیجی (شارل) ایله سلیزهلی (آنه) نك اوغلی اولوب، ۱۳۷۸ ده ارثاً براندبورغه حاکم اولمش؛ و مجارستان قرالی لویینک قیزی ماریه بی تزوج ایدوب، قاش پدرنك وفاتی اوزرنه، ۱۳۳۶ ده کوچ حال ایله مجارستانی دخی تحت اداره سنه آلمش؛ و ۱۳۹۰ ده افلاق و بغدادی و ۱۳۹۱ ده دخی بوسنه بی ضبط اعتمش ایسه ده، ۱۳۹۶ ده عثمانیلر طرفندن نیکیولیده مغلوب او- لوب؛ آتی آی صکره میدان چیقدیغنده غیابنده مجارستانه انتخاب ایدلمش اولان دردیجی لادیاسلاس ایله آوستریالی آلبرته قارشى محاصراته مجبور اولوب، آتیجی مجارلرک محبتنی قزاعتمش اولمغله، مجارستان قرالغنی استرداد ایتمش ایدی. ۱۴۱۰ ده آلمانیا ایپراطورلغنه انتخاب اولنهرق، اسایشی محافظه اید- یلمش ایسه ده، چهستانده یکی ظهور ایتمش اولان مذهب منازهرلینه ختام ویرمک ایچون، بر مجلس روحانی تشکیل ایدهرک، مذهب جدیدک مؤسس- ی اولان (ژان هوس) ی مجلسده مذهبنی مدافعه یه دعوت ایتدیکی حالده، علمنه حکم ایتدیهره رک، حیاً احراق ایتدیکندن، چیلیر حصیان ایتشلردی. فرانسه قرالی آلتیجی شارل ایله انکلتره قرالی بشجی هنری آره سنده کی اختلاف بر طرف ایتک ایچون دخی توسط ایتدیکی حالده، خفياً انکلتره قرالنه یاردیم ایتشدی. ۱۴۱۹ ده برادرینك وفاتی اوزرنه چهستان قرالغنی دخی کندیسنه قالوب، صرقوم (هوس) ک طرفدارلری کندیسنه قارشى قیام ایتدیکندن، بونره بر طاقم امتیازات ویرمش ایسه ده، بده کری آلمش ایدی. ۱۴۲۷ و ۱۴۳۵ ده بوسنه ده عثمانیلره قارشى حرب ایتمش ایسه ده، ایکی دفعه ده دخی مغلوب اولمشدر. ۱۴۳۷ ده وفات ایدوب، یالکز بر قیز

براقغه، دامادی بولنان آوستریالی آلبرت خلقی اولمشدر.

سیجیسموند } (Sigismond) لهستان قرال-
} لرندن دخی بو اسمله بروجه
زیر اوچ کشتی کلشدر:

برنجیسی «بیوک» لقبه ملقب اولوب، ۱۵۰۶ تاریخندن ۱۵۴۸ سنه سنه دک حکومت سورمشدر. برنجی آلکساندرک برادری و خلقی اولوب، موقع اقتداره کچدیکنده ۳۹ یاشنده ایدی. (توتونیا) اتصافنی (تورن) متارکه سننی قبوله مجبور ایتمش؛ و ۱۵۲۲ ده روسلر طرفندن مغلوب اولوب، (اسمو- لئسک) ی ترکه مجبور اولمش ایدی. بده قریب ناتارلیله، بغداد تا نلیرله روسلرله خلی وقت محاربه ایدوب، ۱۵۱۴ ده روسلری موسقویه قدر بوسکو- رتمش؛ و ایستدیکی معاهدن کندیلیرنه امضا ایتدیرمش ایدی. لهستانده صنایعک ترقیسنه خدمت ایتمش؛ و شهر و قصبه لری تزین و اعمار ایتلش ایدی. — ایکنجیسی «شانلی» لقبه ملقب اولوب، برنجینک اوغلیدر. ۱۵۲۱ ده طوغوب، ۱۵۴۸ ده نخته کچمش؛ و لیونیسه و لیتوانی بی ضبط ایدوب، بوندن طولانی کندیسنه اعلان محاصرات ایدن روسلره قارشى طورمش؛ و یایا ایله بر ازدواج مسئله سنندن طولانی آره سی بوزوق اولدیغندن، لهستانده پرو- تستانتلکک انتشارینه یاردیم ایتشددر. بلاولد وفات ایدوب، بونکه (ژاقلون) خاندانی منقرض اولمشدر. — اوچنجیسی اوج قرالی اوچجی ژانک اوغلی اولوب، آنف الترجه ایکنجی سیجیسموند طایسی اولمغله، ۱۵۸۷ ده لهستان قرالغنه انتخاب اولمش؛ و بو قرالغه کوزی اولان آوستریا آرشیده رقه سننی سلیزیا ده مغلوب ایتمش ایدی. ۱۵۹۲ ده ارثاً اسوج قرالغنه دخی قوتتمش ایسه ده، ۱۶۰۴ ده عمجه سی طوقوزنجی شارلک دسایسیله حکمدارلنی فوت ایدوب، بوکا بدل (لیونیسه) بی کاملاً ضبط، و ۱۶۰۷ دن ۱۶۰۹ تاریخنده دک روسیه نك فسادات داخله سنه مداخله ایدوب، دوزه دمتریوسه معاونت ایتمش؛ و اوغلی لادیاسلاسی ۱۶۱۰ ده چارلغه انتخاب ایتدیرمش ایسه ده، بو موقده محافظه سنه مقتدر اوله مامشدی. ۱۶۱۸ ده روسلردن اسمولنسک و سهوریه و جرنیغوفی ضبط ایتدیکن صکره، ۲۰

و ۲۱ دمه عثمانیلرله ابتدکی محاربه لرده مغلوب اولمش؛ وبعده اسوج قرالی کوستا آدولفله ابتدکی محاربه ده دخی منہزم اولوب، (آتمارق) معاہدہ سنی امضایه مجبور اولمشدر. ۱۶۳۷ دە وفات ایدوب، لادیسلاس وژان قازیمیر اسملرله ایکی اوغلی قالمشدر، که ایکیمی بربرینی متعاقب لهستان قرالی اولمشلردر.

سیچلیه } وعربی صقلیه Sicie وایتالیانجه
سیچلیه } (Sicilia) بحر سفیدک الک بیوک
واک زیاده مسکون جزیره سی اولوب، ایتالیا دن معدود وایتالیانک جنوب غریب سنده واقع اولدیغی حالده، قره دن ۳۱۰۰ متره کئیشاکنده اولان مسینه بوزا. زیله آیراشدر.

موقعی، حدود و مساحه سی. — سیچلیه آطه سی $36^{\circ} 38' 26''$ ایله $18^{\circ} 18' 38''$ عرض شمالی و $39^{\circ} 4' 10''$ ایله $21^{\circ} 18' 13''$ طول شرقی آره لرندہ ممتد اولوب، منتظم برمثک شکلندہ اولدیغی حالده، شمال شرقی گوشه سنده (فارو)، غرب گوشه سنده (بوئثو) یاخود (لیلیئو)، جنوب گوشه سنده ده (باسارو) برونلری بولنور. اسکی یونانیلر بوجزیره نی «اوج گوشه لی» مناسبله (تریناقریه) نسیبه ایتمشلردی. بو مثلاًک اساسی حکمنده اولان ساحل شرقیسی خط مستقیم اوزره ۱۸۸، ساحل شمالیسی ۲۹۰ و جنوب غربی ساحلی ۲۶۷ کیلومتره طولندہ در. آنجق کیرتی و چیقنیلیری داخل حساب اولورسه، عموم سواحلی ۱۰۹۸ کیلومتره طولندہ در. مساحه سطحیه سی ۲۵۴۶۱ و جزایر ملحقه سیله برابر ۲۵۷۴۰ مربع کیلومتره در. اهالیسی ۴۷۲ ۱۸۵ کشی اولوب، بهر مربع کیلومتره باشنه ۱۲۸ کشی دو. شیور. مرکزی ساحل شمالیسنک قسم غریب سنده واقع (بالرمو) شهریدر.

سواحل و جزایری. — هر نه قدر سیچلیه آطه سی هر طرفدن آتی دکنزه محاط ایسه ده، سواحل شما. لیه سنی ایصلانان قسمنه (تیرینیان)، شرق جهتنده کینه (یونان) یاخود یونان دکنزی، جنوب طرفندہ کینه سیچلیه ویا آفریقا دکنزی، آطه نک منتهای غرب جنوب. بیسیله تونس آره سنده کینه ده سیچلیه بوزازی نامی وریلیور. سیچلیه نک الک کوزل سواحلی سواحل شمالیه سی اولوب، بو ساحل بونجه ممتد اولان طاغفر دکنزک ایچنه برطاقم غریب الشکل برونلر وشبه جزیره لر

اوزاتمغله، بر چوق قویلر و لیمانلر حاصل اولیور. پالرمونک بولندیغی موقع شماله طوغری اوزاتمش بیوک بر چیقنتی صورتنده اولوب، بونک غرب جهتنده (فالمستاربه) اسمیله بیوک بر کورفز بولنیور. پالرمو لیمانی بک واسع و صاغلامدر. سیچلیه ایله ایتالیا آره. سنده کی بوزازده وقع (مسینه) لیمانی دخی بک کوزلدر. سواحل شرقیه سنده دخی برخیلی کیرتی وچیقه تیلر بولنوب، بک هبیتلی بر منظره اراز ایدن (انته) برکاننک آلتندہ (آچی رآله) و (قنایه) لیمانلری ودها آتاغیده (سیراقوزه) اسکله سی بولنیور. جنوب غربی سواحلی بتون قیالتی و اوکی صیقلر و قیالره مسدود اولوب، همان هجج بر صاغلام قوئی و لیمانی اولدیغندن، و غرب جهتنده کی واسع برونک اوکنده فرطونه لر و محاطره لی آقنتیلر اکسیک اولدیغندن، بو سواحل سفاش حقتندہ بک تهاکمه ایدر.

سیچلیه جزیره سینه ملحق بر طاقم کوچک آطه لر دخی بولنوب، باشلیجه لری شمال جهتنده کی (لیباری) و نام دیکرله (اؤلان) آطه لرله ساحل غریب سی قار. شیسندہ واقع (اغاده) آطه لری و سیچلیه دن زیاده تونسہ قریب اولان (بانناربه) جزیره منفردہ سیدر. هیئت طبعیه سی، جبال و انهار و کوللاری. — سیچلیه نک اراضیسی عمومیت اوزره عارضه لی اولوب، ایتالیا بانی طولاً شرق ایدن و قلابره ده (آسپرومونتہ) اسمیله اوزانان سلسله جبال مسینه بوزازینی تشکیل ایدمک صورتنده تحت البحر ایندکدن صکره، سیچلیه ده یکیدن کسب ارتقاع ایدوب، ابتدا جنوب غربی به وبعده ساحل شمالی ایله متوازیاً غربه طوغری اوزا. نهرق، جزیره نک منتهای غریب سنده واقع ترابانی به قدر اصل اولور. بوساسله غرائیت و سائر صحور قدیمه دن متشکل اولوب، دکنزه قدر ممتد اولان اتکلی دخی اراضی کسلیسه و صرمدن عبارتدر. الک یوکسک محلی و سطلرندہ واقع (بیجو داننا) ذروه سی اولوب، ۱۹۷۵ متره ارتقاعی واردر. مسینه قریبندہ ارتقاعی ۱۱۳۰ و ترابانی جورندہ ۷۵۱ متره دن عبارتدر. بو سلسله نک جنوبه طوغری اولان اتکلی خلی مسافیه قدر ممتد اولور بر سطح مائل تشکیل ایتکله برابر، سواحل جنوبیه و غربیه به طوغری ده بر طاقه قوللر اوزاتیلور، که بونلرک باشلیجه لری: باسارو بروننا قدر اوزانه رق یونان دکنزی مالله سی آفریقا دکنزی

مائه سندن ایران واك بوكسك محلی ۹۸۵ متره
 ارتفاعند اولان (لاورو) طاغیله پلانای ومارساله به
 طوغری متمد اولانلریدر، که بولردن برنجیسنک اک
 بوكسك محلی اولار (قاماراه) طاغنك ۱۵۷۸ متره
 ارتفاعی واردر. آجق سیچلیه آطه سنك اك مرتفع
 واك شایان اهمیت طاغی بوسلسله نك خارجنده اوله رق
 ساحل شرقیسنده بوكسان (اتنا) برکان مشهوریدر، که
 ۳۳۱۳ متره ارتفاعی اولوب، انکاری بر سطح مائل
 صورتنده متمد اوله رق، ۱۲۰۰ مربع کیلومتره
 وسمنده بریر ستر ابتدکی حالده، یشه پک بوكسك
 وهیبتلی کورینور. توارنج مختلفه ده واقع اشتعالرند
 دوکش اولدیغی لاولرک آفتیلری فرق اولنور،
 ومقاره لری دخی چوقدر. القنطره وسمیتو وادیلریله
 محاط اولوب، یالکز غرب شمالی طرفدن ۸۶۰ متره
 بوكسك بر بوغاز واسطه سیله جزیره نك او برطرغلینه
 کسب ارتباط ایدر.

سیچله نك طاغلیری ساحل شمالی قرینده بولنوب،
 او جهندن انکاری پک دیک اولدیغندن، تیریان
 دکیزینده دوکیان میاه حاریه سی یالکز یاغور یاغدیغنده
 آقان بر طاقم سیلاردن عبارت اولوب، بولنرک اک
 بیوکری پالمو جهتمده کی (سان لئوناردو)، (ریو-
 غرانده) و (پولینه) نهرلریدر. (اتنه) برکاندن هیچ بر
 نهر نبهان ایتمورسه ده، او برطاغلردن این (القنطره)
 و (سمیتو) نهرلری برکان مذکورک انکارینی طوللا-
 شوق، ساحل شرقیدن یونان دکیزینده دوکیلور.
 سمیتونک مجراسی ۱۱۶ کیلومتره طولسده اولوب،
 سالسو، دینایو وغورنه لوفنه اسمیرلیله اوج تابمی دخی
 واردر. ساحر جنوبیدن آفرقا دکیزینده دوکیلن
 انباری ده اچوق ولوب، باشلیجه لری (ترانوه)
 قرینده دوکلس (اوراتیو)، سون جزیره نك اک بیوک
 نهری اولان ساجو، پلانای و قالتابلوته نهرلریدر.
 (بیرکی) نهری دخی جزیره نك غربی گوشه سنه واصل
 اولوب، افاد جزایری قارشینسه دوکیلور. جزیره ده
 بولنان برفاچ کول دخی جنوب جهتمده واقع اولوب،
 باشلیجه لری: سیراقوزه ایالتنده کی (پانتانو) و (لنتینی)،
 (قالتا نیزه) ایالتنده کی (برغوزه)، (قاتانیسه) ایالتنده
 نفظلی فالز پوسکورتن (نافتیا) نام دیکرله (بالیچی)
 کوللریدر. اتنا انکارینده و جرجنق ایالتنده بعض
 جامور برکانلری بولنیور. میاه معدنیه سی وایلچجه لری

دخی چوق اولوب، باشلیجه لری: مسینه نك جنوبنده کی
 (آلی)، قاتانیسه قرینده کی (آجیر آله)، تیریان دکیزی
 ساحلنده کی (ترمینی اعرسه)، ترمینی قرینده کی (اسقلا-
 فانی)، (سجسته) و (شاقه) فولریدر.

اقلم وهواسی. — سیچلیه نك هواسی معتدل و پک
 لطیف اولوب، قیشین یالکز مرتفع محللرندمه قاریا فار.
 آجق یازین بعض دفعه آفریقاده قبله دیدکاری
 شرق جنوبی روزکاری اسوب، حرارتی زیاده آرتیرر.
 اکثرا میزان الحاراه یازین ۳۸ درجه به قدر چیقوب،
 نادراً ۴۸° درجه به قدر چیقدیغی دخی واردر.
 مع هذا مذکور روزکار اسدیکی وقت دخی اوج کوندن
 زیاده سورسز. هواسی عمومیت اوزره صاغلام
 ایسه ده، جنوب جهتمده بعض بظاقتلر بولنوب،
 صیتمینی تولید ایدر. یاغورلری چوقدر.

محصولات و نباتات و حیواناتیله معادنی. —
 هوانک صیچالغنی یاغورلرک کثرت سیچلیه ده نباتاتک
 فوق العاده نشوونما بولسنه مساعد اولوب، اووه لرله
 وادیلر و طاغ انکاری نك آلت طرفلری یاز قیش
 یری ییراقلی و بوكسك نباتاتله مستوردر. آوروپا به
 مخصوص نباتات مختلفه دن بشقه آسیا و آفریقادن نقل
 اولمش خرما، موس، فرنک انجیری و سائر بوقیلیدن
 اشجار سیچلیه نك اکثر طرفلرندمه آجیقده یتیشیر.
 پاموق و شکر قامشی دخی حاصل اولور. طوبراغی ده
 فوق العاده منبت اولغله، سیچلیه اسکی زماندن بری
 قوه انباتیه سیله و محصولاتنک کثرتیله مشهور اولوب،
 رومالیر طرفندن بحتی ایالتیانک انباری دینلریدی.
 او وقتدن بری بر چوق اسباب جزیره نك قوه انباتیه
 سنه خلل کتیره رک، قابلیتی نسبتنده استفاده اولنه ما.
 مقدمه در. مع هذا الیوم اراضینسك نصفندن زیاده سی
 زرع اولنوب، کلیتلی بفسدای، آریه، مصر، کتن،
 توتون و سواحل جنوبیه ده پاموق حاصل اولور.
 بفسدای محصولاتی سنوی بش بچق ملیون هکتولیتره به
 (یعنی بی قنطاره) قریبدر. آریه بونک درنده بری
 نسبتنده در. باغلیری دخی پک چوق اولوب، سنوی
 سکر ملیون هکتولیتره به قریب شراب چیقار. مار-
 ساله، سیراقوزه و زوقو شرابلی مشهوردر. باغچه
 و بوستانلری دخی چوق اولوب، اون ملیوندن زیاده
 پورتقال و لیون آغاجلری واردر، و سنوی ایکی میلیار
 قدر پورتقال و لیون آئیر. بادم، انجیر، فسیتق،

خروب و زیتون آجاجلری دخی چوقدر .
 زیتونقلری تقریباً ۱۱۵۰۰۰ یکی دونم وسعتنده
 اولوب، سنوی ۶۶۰۰۰۰ هکتولیتره زیتون یاغی
 چیقار . اورمانلر وقتیله محافظه اولنه میوب، اتلاف
 اولمغله، پک آر اولوب، قلابردن اودون جلبه احتیاج
 کوریلور . باشلیجه اورمانلری (اتنا) برکاتک اتکلرنده
 وقانایه ايله مسینه یالالرنده بولنوب، ۶۰۷۱۰ یکی
 دونمه بالغ اولور . جزیره نك سائر طرفلرنده کی اور-
 مانلرک بجموعی ده بو مقدارک آتجق ابکی مثانه بالغ
 اولور . اک کوزل چابرلری (ترایانی) طرفنده اولوب،
 آتجق حیوانات یتیشدر بولسنه اهتمام اولنمغله، صیفیر-
 لری کوچک ، آتلیری پک حادی وقیونلری قیسا بیا-
 غیلیدر . طوبر اهلیسه سی دخی آر اولوب، آریلری
 چوقدر ، و پک مقبول بال چیقار . قتانیه وسیراقوزه ده
 اییک بوجکی دخی یتیشدر یلوب، خبلی اییک استحصال
 اولنور . حیوانات وحشیه همان بسبتون مقوددر .
 انهار و کولورده بالیق بوق حکمتنده ایسه ده، سواحلده
 چوقدر . سواحل جنوبیه سنده سرجان دخی چیقار-
 سده ، ساردنه و سائر طرفلر سرجانلردن دون
 اولوب، مقبول دکادر .

سچیلده اهل قرائت آرافیله اکثر اهالی نك
 قصبه لده ساکن اولمی، وتارله لری یاننده مسکنلری
 اولیوب، قصبه دن صباح کیده رنک اقسام دونه رنک
 چالیشملری، بوسبیله قصبه لردن اوزاق اولان یرلرک
 معطل براغلمی، اصول زراعتک پک اسکی طرزده
 و پک سنه لک آتترلره اجرا اولمی، اکثر اراضینک
 زادکان واغنیانک چفتکلری اولمسیله، بونلر طرفندن
 التزامه و یربله رنک، و ملتمزلر طرفندن پارچه پارچه
 زراعه التزام ایتمیرلمی، وصاحب اولیمان بولتمزملرک
 اراضینک اصلاحنه چالیشاملری زراعتک ترقیاته مانع
 اولمقده در . باغچهلر و میوه دار آجاجلر یالاکز قصبه لرک
 اطرافنده بولنوب، قیرلده بولندیفی کچی، اورمانلر
 دخی اتلاف ایدلش اولدیغیندن، اراضینک باشلیجه
 قومه انباتیه سنی موجب اولان یاغمورلر دخی کیتدکجه
 کسب ندرت ایدوب، رطوبت آرافمقده در .

سچیلده پک چوق کورود بولنوب، قتانیه ،
 قالتانیزنه، جرجنتی و یالرمو ایانلرنده ۳۲۸۰۰۰
 طونیلانه قدر کورود چیقار، و ۲۶۰۰۰ قدر عمله
 بوايشده چالیشدر ییلر . تباشیر وقیا طوزی ايله

سر سواجلری دخی بولنور . سواحل جنوبیه
 وغریبه سنده کلایتلی دکیز طوزی دخی چیقار . لیباری
 آطه لرنده سونکر طاشیله بوراقس بولنور . سائر
 معادن بوق کیدر .

اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهب لری . — سچیله
 لیلر بو کونکی کونده ای تالیان اولوب، ای تالیانجه نك
 بر نوع مخصوصیله متکام ایسه لده، اسکیدن بری
 جزیره ده حکم سورمش اولان اقوام واجناس مختلفه
 احفادندن مرکب بر خلیطه حکمتنده بولندقلردن،
 کرکک سیماجه و کرکک اخلاق وعادانجه سائر ای تالیانلردن
 آر چوق فرقلیدرلر . جزیره نك اک اسکی اهالیسی
 (سیقان) تسمیه اولنان و (ایبر) ل و (لیفور) لرله
 قرابتلری مظنون اولان بر قوم اولوب، ازمنه قدیمه ده
 قرتاجیلر جزیره یی ضبط ايله بمض طرفلرنده نوطن
 ایتمکلری کچی، یونانلر دخی جزیره نك سواحلنده بر
 طاقم مهاجرلر و جمهوریتلر تأسیس ایده رنک، اهالی
 اصلیه یی ایچ طرفلره سورمشلردی . بدمه رومالیلر
 سچیله یه مالک اولوب، بونلر دخی مذکور اوج قومه
 قاریشمش؛ و آتجق یونن جنسیت ولسانی غلبه چالیش
 ایدی . نهایت سچیله کاملاً اهل اسلامک ضبطنه
 کچوب، عربلر هر طرفنه صوقمش اولمغله، لسان عربی
 لسان محلی حکمتنه کچوب، سائر لسانلری اونوتدیرمق
 درجه سنه کلشیدی . حکومت اسلامیه زماننده
 جزیره نك اهالیسی ۴۹۰ ۲۷۷۲ کشی یه بالغ اولوب،
 ۱۵۶۷۰۹۰ ی یعنی تقریباً بشده اوچی مسلم
 ایدی . حکومت اسلامیه نك سقوطندن صکره دخی
 خیلی وقت لسان عربی سچیله نك لسان محلی وادیسی
 حانده قالب، سرای و کلیسا کچی اینده صومیه نك
 یازیلری خط عربی ايله حک اولنوردی . اوصرد،
 جزیره ده حکم سورن نورمانلر و اوندن صکره دخول
 ایدن فرانسزلر، اسپانیولر، آلمانلر نهایت لومباردلر
 دخی کندی لسان و طاتلری ای دخال ایده رنک، سرور
 زمانله یونان و عرب لسانلری اونولمش؛ و اقوام
 مذکورنه نك سویلکلری غلط بر لاتینجه غلبه چالوب
 ای تالیالیه اولان مناسباتی بولسانک کیتدکجه ای تالیانجه
 تقریبی موجب اولمشدر . ایوم سویلکلری لسان
 فصیح و مقبول اولیوب، ادبیاتده طوسقانه ای تالیانجه
 سنی استعماله مجبور دلر . سائرلرنده یونان و عرب
 چهره سی آتاری نمایاندر . الحاصل سچیله یه اسکید

بری داخل اولان اقوام مختلفه قاریشوب، بر خلیطه تشکیل ایشدکری حالده، بالکیز آرنآؤدلنک فحی صرہ سندنه اورابه هجرت ایش اولان آرنآؤدلر کندی لسانلرنی و اکثریت اوزره اورتودوقس مند۔ هنی محافظه ایشلردر۔ بونلر سیجلیهده فلابره دن ها جمیتی اولوب، علی الخصوص پالرمو جهتندہ مستقل قریه لر تشکیل ایشلردر۔ ۲۰۰ ۰۰۰ نفوسدن زیاده اولدقلمی تخمین اولنیور۔ بونلردن بشقه عموم سیجلیه ایلمر ایتالیان وقتولیکدر۔

صنایع و تجارت و معارف، و سائط اختلاطی، لمبیلکاری۔ — صنایع سیجلیهده ایوم پک کری اولوب، پالرمو و مسینهده بولنان بعض اییک منسو۔ جات فابریقه لرله ینه مسینهده وقتانیهده بولنان برطاقم یوک وکتن و یاموق منوجات دستکاهلری وقتانیهده کی ابریشیم فابریقه لرله مسینهده بولنان شکر تصفیه خانه لری و پالرمو و مسینه وقتانیهده میری به طاند اولان توتون فابریقه لری استثنائ اولنورسه، جزیرهده اصل صنایعه متعلق تعداده شایان مؤسسات بولنیوب، سائر صنایع محصولات ارضیه نیک استحضارندن ومثلا زیتون یاغی و شراب و چیک صوبی ولیمون طوزی استحصا۔ لندن مبارندر۔ تجارتی خبلی ایشلک ایسهده، اک بیوک تاجر لری انکلیز، آلمان واسویچرمی اوله رق اجنیدر۔ محصولات ارضیه دن و کورود و صرصر و سائر دن عبارت اولان اخراجات سنویه سی آشاغی یوقازی ۱۲۰ ملیون فرانک قیمتندہ و باشلیجه معمولا صنایعه ایله بهارندن و سائر اقالیم حاره محصول لاندن عبارت اولان ادخالاتی ۱۰۰ ملیون فرانکدن آشاغی برقیتمندر۔ تجارت اک زیاده انکتره ایله اجرا اولنور۔ باشلیجه اسکاهلری: پالرمو، مسینه، قتانیه، سیراقوزه، جرجنتی، مارساله و تراپانیدر۔ سیجلیه لیلرک سفاس تجاربه سی مجموعی ۵۶۳۱۶ طو۔ نیلاته استیعابندہ ۲۱۷۰۱ بیکیر قوتندہ اوله رق ۸۴ واپور ایله ۶۴۲۸۷ طونیلاته استیعابندہ ۴۳۱۳ بیلکن کیسندن عبارتندر۔ ایتالیانک اتحادی نارنجنده ک سیجلیه نیک دیکزدن بشقه طرق اختلاطی اولیوب، قرهده کی یولاری آجقی استرلر ایشلیه جک صورتندہ ایدی۔ شمیدیکی حالده دخنی طرق و معاری پک کری ایسهده، او وقتدن بری برقاچ دمیر یول

خطی تمدید اولمشدر۔ بونلرک بری مسینه دن ساحل شرقی بویجه قتانیه و سیراقوزه و تونوبه واصل اولور۔ بری قتانیه دن آطه نیک اورته سندن و قالتانیزته شهرندن کچهرک، بعمده جرجنتی به قدر جنوبه طوغری بر قول اوزاتدقن صکره، شماله دونوب ساحل شمالی به واصل اولور؛ و پالرمودن مسینه به طوغری ساحل شمالی بویجه درنست تمدید اولان خطه اولاشیر۔ بوساحل خطی پالرمودن غربه طوغری اوزانوب، قاستلاماره به واصل اولنجه، قره ایچنده جنوبه طوغری دونهرک، (قاستلورانو) به واورادن جنوب غربی ساحلنه وصول ایله، ساحل مذکور ی تعقیب ایدهرک، (تراپانی) اسکاهل سنه واصل اولور۔ بو خطلرک مجموعی ۱۰۳۷ کیلومتره بلوغ اولور۔ اسکاهلری آره سندنه منتظم صورتندہ ایشلر واپور لری اولوب، پالرمو و مسینه به پک چوق واپورلر اوغرار؛ و ناپولی ایله مسینه آره سندنه هرکون واپور کیدوب کلیر۔

معارفی هنوز کری ایسهده پالرمو و مسینه وقتانیهده ۳ دارالفنونی، ۱۹ مکتب اعدادسی، ۶۷ رشده سی، ۴۶ مکتب صنایعی، ۶ صنایع جمعیتی، ۱۳ دارالمعلمینی و ۱۶۱۸ مکتب ابتدایه سی واردر۔ بوندن بشقه پالرمو، قتانیه، تراپانی و ریپوستوده تجارت بحریه مکتبلری، قالتانیزتهده بر مهندس مکتبی، قتانیهده بر باغچلیق مکتبی، جرجنتیده بر صنایع مکتبی و سائر خصوصی مکتابله مسینهده بر حربیه مکتبی و پالرموده بر موزیقه مکتبی واردر۔

تقسیمات ملکیه سی، باشلیجه شهر و قصبه لری۔ — سیجلیه جزیره سی ایتالیان قرالفنک بر قسمی اولوب، بر کونه امتیازی حائز اولقمسزین، ۷ ایالته وهر بر ایالت بر قاچ قضا و ناحیه به منقسمدر۔ مذکور ۷ ایالتک مساحت سطحیه سی واهالیسیله حاوی اولدقلمی قضا و ناحیه لر نیک مقداری بروجه زبردت:

ایالت	مربع کیلومتره	نفوس	قضا	ناحیه
پالرمو	۵۱۴۲	۷۸۲۶۲۸	۴	۷۶
تراپانی	۲۴۰۸	۲۲۸۰۵۸۸	۳	۲۰
جرجنتی	۳۰۱۹	۳۳۵۴۳۲	۳	۴۱
قالتانیزته	۵۲۸۹	۳۰۴۴۴۴	۳	۲۸
سیراقوزه	۳۷۲۹	۳۹۰۳۶۸	۳	۲۲
قتانیه	۴۹۴۸	۶۳۳۲۴۹	۴	۶۳
مسینه	۳۲۲۷	۵۰۰۷۴۲	۴	۹۷
جمعا	۲۵۷۹۸	۳۲۸۵۴۷۶	۲۴	۳۵۷

باشلیجه شهر و قصبه لریله مقدار نفوسلری دخی
بروجه آتیدر:

۲۴۲۴۱	راغوزه	۲۶۷۴۶	پارمو
۲۴۱۴۸	تریمی	۱۴۲۰۰۰	مسینه
۲۸۰۵۷	آچیرآله	۱۰۹۶۸۷	قتانیه
۲۳۸۸۹	توره	۲۱۲۳۱	مودیقه
۲۱۰۵۲۴	بارتینیقو	۳۷۶۹۷	آلقامو
۴۰۲۵۱	مارساله	۴۴۷۹۰	ترایانی
۲۷۰۰۰	سیرافوزه	۳۳۹۳۲	قالتا زینرته
		۳۲۳۲۳	قالتاچیرونه

۱۴ محکمه استانیسی، ۴ محکمه استینافی و پارلر-
موده بر محکمه تمیزی وارددر. ۳۶۶ پوسته خانه سی
و ۳۷۹ تلفراخانسی اولوب، بونلردن ۱۱۲ سی
دمیربول اداره لریته حائدردر.

احوال تاریخیسی. — سیجلیه جزیره سی بک
اسکی زمانلرده اسپانیادن کله (سیقان) وایتالیادن کچمه
(سیقول) یاخود بلاسج قوملریله مسکون اولوب،
بک معین اولمیان اسکی بر زمانده فنیکه لیر ساحل
شمالیسنده (سولونتوم) و (سجسته) شهر لرینی تأسیس
ایدهرک، برمهجر ایدتمشلردی بعده میلاد عیسی
(مهم) دن ۸۰۰ سنه اول یونانلر (انه) اتکنده
(ناقوسوس) شهرینی، و ۶۵ سنه صکره (سیرافوزه) نی
ودها صکره (همیره)، (آغربجنته) وسائر معموره لر
بنا ایتشلر؛ و بونلرک هر بری مستقل بر حکومت
صورتنه کیرمش ایدی. سیجلیه سواحلنده تشکیلی
ایتمش اولان بوکوچک یونان حکومتلری متدایاً
بیتلرنده محاربه ده بولنوب، اکثریا ضعیفلری
خارجدن استمداده مجبور اولدقلرندن، بو وجهله
امداده دهوت اولنان قارتاجلیلر قبل المیلاد ۴۱۲
تاریخنده جزیره بک غرب جهتی وکیده رک هر طرفنی
ضبط ایتشلر سه ده، بونلرله رومالیر آره سنده
وقوع بولان (بونیق) محاربه لرنده یعنی قبل المیلاد
۲۴۱ و ۲۱۲ تاریخلرنده رومالیر سیجلیه بی ضبط
ایتشلردی. او وقتدن سیجلیه روما دولتنک بر ایالتی
حکمنه کچوب، روماده صرف اولنان بغدادی بو آطه دن
جلب اولنوردی. میلادک ۴۴۰ تاریخنده (واندال) لر
و ۴۹۳ ده (غوت) لر طرفندن ضبط اولنوب،
و ۳۵ ده (بزار) طرفندن استخلاص، و شرق ایمرا.
طورلغنه الحاق اولمشدی. بدنجی قرن میلادیده
آفریقا تک اقطار شمالیه سنی فتح ایتکنده اولان غزاة

مسلمین دفانله سیجلیه به هجوم و تجاوز ایتکه باشلایوب،
نهایت ۲۱۲ تاریخ هجر یسنده خلافت عباسیه جانبندن
افریقیه والیسی بولنان بنی اغلبدن زیاده الله طرفندن
(اسعد بن الفرات) قیادتیه بر سر به کوندربلرک،
سیجلیه بک بر قاج شهر و قلعه سنی ضبط ایتمش؛ و متعا.
قباً فوجا فوج امداد کوندربلرک، ۲۲۰ تاریخنده دک
جزیره بک اکثر طرفلری فتح، و (ابو الاغلب ابراهیم
بن عبدالله) صقلیه امیری نصب اولمشدی. روملرله
محاربه لر ده خیلی وقت دوام ایدوب، بی اغلب
اسراسی صقلیه به جوق اهمیت ویرر، و اکثریا کندنی
خاندانلردن اسرا نصب ایدرلردی. نهایت افریقیه
فاطمیلرک البینه کچدیکنده، بالطبع سیجلیه دخی
بونلرله تابع اولوب، ۲۹۷ ده عبدالله مهدی طرفندن
صقلیه امارتنه حسن بن احمد بن ابی خنزر نصب
اولمشدی. ۳۲۵ تاریخنده دک بر قاج امیر دیکشوب،
نهایت تاریخ مذکورده (حسن بن علی بن ابی الحسن
الکلبی) نصب اولمغله، بونک نسلی (بنی کلب)
عنوانیله ۴۶۴ تاریخنده دک حکم سورمشلردر.
تاریخ مذکورده (روجر) ک قومانده سیله نورمانلر
هجوم ایدوب، جزیره بی ضبط ایتشلر، و روجر سیجلیه
بیوک قوتی عنوانی آتش ایدی. سرقوم روجراهل
اسلامی جزیره دن اخراج ایتک طریقنه کیتیب،
بونلرک علوم و معارف و صنعا یبندن استفاده ایتک
ایچون، بالعکس تلطیف و جزیره ده قالمغه تشویق
ایتلشدی. حتی صرف اهل اسلامدن سربک برصف
عسکر ترتیب ایتمش؛ و اوغلی ایکنجی روجر دخی
بو مسلکده دوام ایله، علمای اسلامه نافع کتابلر
یازدیروب، از آن جمله مشاهیر جغرافیوئدن شریف
ادریسی بی کندی سراینه آله رق، «نزهة المشتاق فی
اختراق الآفاق» کتاب شهرینی یازدیرمش، و کو
مشدن جسم برکزه مصنعه بابدیرمش ایدی. سرقوم
ایکنجی روجر نابولی طرفنی دخی ضبط ایله «سیجلیتین»
اسمیه شهرت بولان دولتی تأسیس ایتلشدر. روجرک
۱۱۹۴ تاریخ میلادیسنده ذکور نسلی قالمغله.
وارثه بولنان (فونستانسه) تک آلمانیا امپراطوری
هنری به وارمش اولسی مناسبتیه، سیجلیه (هو
هنستوفن) خانداننه کچوب، آلمان برنسلری بر خیل
وقت یاپارله و آنزو برنسلر بنه قارشی طوردقد

صکره ، نهایت بونلرک اخیری اولان (قوزادن) ۱۲۶۶ده موقع اقتداردن دوشمکه، (آنز) برنسرلی حکم سورمکه باشلامشارسهده، فرانسرلر اهالی جزیره نی تحقیر ایتدکرندن، ۱۲۸۲ تاریخنده باسقالیه کونی ایکندی آیینی اثناسندن اهل جزیره قاقوب، بتون فرانسرلی قتل ایتمکه، آنزو خاندانی یالکز ناپولی جهتی محافظه ایدوب، سیچلیه آراغون قرالنک ضبطنه کچمش؛ و آراغون قرالردن بشنجی آلفونس ۱۴۳۵ تاریخنده ناپولی جهتی دخی ضبط ایله، یکیدن سیچلیتین حکومتی تشکیل ایلش ایسهده، بونک وفاتنده ۱۴۵۸ده بوایکی بریکیدن آریلوب، آراغون خانداننک نامشروع برشعبه سی ناپولیده، واصل شعبه مشروعه سیچلیهده حکم سورمکه باشلامش؛ و ۱۵۰۴ده قتولیک فردیناند یکیدن ایکی مملکتی برلشدره رک، بونک وقیزی دلی زانه نک وفاتندن صکره اسپانیا ایله آوستریا خاندانلری برلشمکه، سیچلیتین دخی بودولته نایع اولوب، ۱۷۱۳ده اوترخت معاهده سیله سیچلیه (ساووا) دوقه سی وقتور آمده به ترک اولمش؛ و ۱۷۲۰ده مشارالیه ساردنیه ایله مبادله ایدوب، سیچلیه یکیدن ناپولی ایله بالتوحید، ۱۷۲۱ده آوستریانک وبعده ۱۷۳۵ده اسپانیاده حکومت سورن بوربون خانداننک برشعبه سنه وبرلش ایدی ۱۸۰۶ تاریخنده دک سیچلیه وناپولی بوربون خانداننده قالب، تاریخ مذکوردن ۱۸۰۸ سنه سنه دک بیوک بوناپارتک برادری (زوزف) وبعده قاجی (مورات) ناپولی قرالی اولغله، سیچلیه ینه بوربون خانداننه منسوب ودرنجی فردیناندنک تحت حکومتنده قالمش؛ و ۱۸۱۵ده ناپولی نی دخی التحاق ایلدی؛ و بونک اوزریننه ۱۸۲۰ده ناپولی و یالرموده قاریشفاق وقوع بولوب، آنجق آوستریانک مداخله سیله تسکین اولنه بیلش ایدی. برنجی فرانسوا وایکنجی فردیناند آوستریانک جمابه سنه طیانهرق، او قدر مظالم اجرا ایتمش؛ وعمو. مک او قدر کیننی قزاعشلر ایدی، که ۱۸۶۰ تاریخنده خلفری ایکنجی فرانسوا ناپولیدن اخراج اولندوقده، هیچ بر طرفداری ظهور ایتمه مشدی. تاریخ مذکورده غاریبالدی ۷۰۰۰ کشتی ایله سیچلیه به داخل اولوب، بتون اهالی کندیسنه التحاق ایتمکه، سیچلیه نی وناپولی

هتلرینی دخی بکی تشکیل ایدن ایتالیا قرالغنه ضم ایتشد.

سیچلیهده حکم سورن حکمدارلر وسائر حاکمکرله تاریخ حلوس ویا ابتدای حکومتلری بر وجه آتیدر:

یونانی کوچک حکمدارلقرله		
قارتاجیلر ورومالیلر	الی	۲۱۲ قبل المیلاد
روما حکومتی		۲۱۲ «
واندالارک استیلاسی		۴۴۰ بعد المیلاد
غوترلرک		۴۹۳ «
روما پراپاتورلرک حکمی آلتنه کچمسی		۵۳۰ «
بنی اغلب طرفندن خلافت عباسیه به لحاق	۸۲۷	(۲۱۲ هجری)
فاطمه بونک اداره سنه کچمسی	—	۲۹۷ «
کلیبیون امراننک ابتدای حکومتی	—	۳۳۵ «

(نورماند خاندانی)

برنجی روجر (سیچلیه بیوک قونتی)	۱۰۵۸
ایکنجی روبر	۱۱۰۵
« (سیچلیه قرالی)	۱۱۳۰
برنجی کویوم	۱۱۵۴
ایکنجی کویوم	۱۱۶۶
قونستانسه	۱۱۸۹
زوربا تانقرو و اوچجی کویوم	۱۱۸۹ الی ۱۱۹۴

(هوهنستوفن خاندانی)

آلتنجی هنری (قونستانسه نک زوجی)	۱۱۹۴
برنجی فردریق	۱۱۹۷
قوتراد	۱۲۵۰
قوزادن	۱۲۵۴ « ۱۲۶۸
زوربا منفرآ	۱۲۵۸ « ۱۲۶۶

(آنزو خاندانی)

برنجی شارل (سیچلیتین قرالی)	۱۲۶۶	« ۱۲۸۲
واق	۱۲۸۵	
برنجی فردریق	۱۲۹۶	
ایکنجی پترو	۱۳۳۷	
لوی	۱۳۴۲	
ایکنجی فردریق	۱۳۵۰	
ماریه	۱۳۷۷	« ۱۴۰۳
پترو (ماریه نک جدی)	۱۳۷۷	« ۱۳۸۲
برنجی مارتن (ماریه نک زوجی)	۱۳۹۱	
« (قرال)	۱۴۰۲	
ایکنجی مارتن	۱۴۰۹	
برنجی فردیناند	۱۴۱۰	
برنجی آلفونس	۱۴۱۶	« ۱۴۳۵
« (سیچلیتین قرالی)	۱۴۳۵	« ۱۴۳۸
آراغونلی ژان (یالکز سیچلیه)	۱۴۵۸	
اوچجی فردیناند قتولیک	۱۴۷۹	
« (سیچلیتین قرالی)	۱۵۰۴	

(اسپانیا و آستریا خاندانی)

۱۵۱۶	شارل کینت
۱۵۵۶	رنجی فیلیپ (اسپانیاده ایکنجی)
۱۵۹۸	ایکنجی و اسپانیاده اوچچی
۱۶۲۳	اوچچی و اسپانیاده دردنجی
۱۷۰۰	بوربونلی دردنجی فیلیپ (اسپانیاده ششجی)
۱۷۰۷	آوستریالی شارل (بعده ایمپراطور)

(ساووا خاندانی)

وبقتور آمده (یالکز سچلیه) ۱۷۱۳ الی ۱۷۲۱

(ینه اسپانیا خاندانی)

۱۷۳۵	دردنجی شارل (اسپانیاده اوچچی)
۱۷۵۹	بوربونلی دردنجی فردیناند
۱۸۲۵	رنجی فرانسوا
۱۸۳۰	ایکنجی فردیناند
۱۸۵۰	ایکنجی فرانسوا
۱۸۶۱	ایتالیا قرالغنه الحاقی

سیمجان } آناتولییده بر ابرماندر، که سیواس ولایت و سجاغک عزیزیه قضا-سنده

خنزیر طاغنک شرق اتکرندن نمانله، جنوب غربیه طوغری جریان، و قوزان طاغیله بیک بوزان طاغی آره-سنده شایان تصویر بر وادینک ایچندن مسور ایدهرک، آطنه ولایتک قوزان سجاغنه کیرر؛ و بو سجاغده صاعدن مذکور قوزان طاغندن این برطاقم دره لک صولری آلدقن صکره، نفس آطنه سجاغنه کیرجه، ینه صاعدن ینه عزیزیه قضا-سنده نمان ایدن و قوزان طاغنک آره-سندن طولاشه رق بو طاغک بر بوزانندن کچن (زمنقی) چایی و نام دیکرله قزیل ابرماخی ودها آشاییده (قورشون صو) وچکیدمی آلدقن صکره، آطنه شهری ایچندن کچر؛ وچقور اوووده جیحان مجراسنک غرب جهننده غرب جنوبیه طوغری پک طولاشیقلی بر بتاقده جریان ایدهرک، طرسوس چایی منصبنک شرق طرفنده آق دکیزه دوکیلور. منصبنده دکیزه کیر-ش بر دیل تشکیکل ابدوب، بو دیل سنده ایکی متره مقداری اوزاقمده در. مجرامی تقریباً ۴۵۰ کیلومتره اوزونلغنده اولوب، آطنه یه قدر اولان قسم اسفلی سیر سفائنه صالح ایدوده، منصبنده کی قوم سدی بیوجک کیلرک کیرمسنه مانع اولوب، یالکزکوچکری ایشلیه بیلور. حوضه سی تخمیناً ۲۴۴۰۰ مربع کیلومتره وحدوسطی

اوزره نمانده دوکیدی صو ۲۵۰ مکب متره در. طرسوس چایی دخی وقتیه سجاغنه دوکلیکده ایکن، بده طوغریدن طوغری به دکیزه دوکلیکه باشلامشدر. آطنه ولایتنده جریان ایدن اشبو سجان و جیحان نهرلرینه و برین اسملر ماوراءالنهرده کی مشهور سچون و جیحون نهرلرندن مأخوذ اولسه کرکدر. سجانک اسم قدیم یونانیسی (ساروس) در.

سیمجون } آسیای وسطینک اک بیوک ابر. مافلرندن اولوب، فرغاه اووه سنده

برلشن ایکی بیوک نهردن تشکل ایدور. بونلرک بری واک اوزونی اولان (نارین) نهری ماوراءالنهرده روسلرک (سمیرچی) تسمیه ایتدکای ایالتنده وچین حدودی قرینده اوله رق (ایصبق کول) ک جنوبنده واقع الاطاغدن نمانله، ۳۰۰۰ متره دن زیاده ارفع تقای اولان بر وادنده و صرب بوزانلرک ایچندن غربیه طوغری جریان ایدهرک، و صاغ و صولدن بر طاقم چالبر آلوب، آر مسافنده پک آشای ایتمکله، بر طاقم سرعتلی جریانلر وشلاله لر تشکیل ایلهرک، فرغاه ایالتنه دخول ایله، جنوب غربیه طوغری دوزر؛ و تقریباً ۷۲۰ کیلومتره لک جریاندن صکره، فرغاه اووه-سنه دوشوب، (نمنکان) شهری قرینده شرقدن کن (قره دریا) ایله برلشه رک، (سچون) نامنی آیر. بو ملتقاسندن یوقاری (نارین) ک وسمعی آشای یوقاری ۵۰ متره ودرینکی ۱ ایله ۳ متره آره-سنده در. قره دریا ایله، فرغاه خطه سنی شرق جهتندن احاطه ایدن طاغلردن این بر چوق چالبردن بالتشکل، قایتله منبت و مغمور بر اووه نی بر چوق جداول طبیعیه و صنعیه ایله بهدالاروا (نارین) نهریله برلشیر. قره دریا به دوکلیک اوزره الاطاغدن وزر افشان طاغنک شمالی اتکرندن این آق بوزا، قرغان، اسقیرام، شاه مردان، سوخ، اسفره چایلریله ساژ چایلرک دخی صولری بر چوق جدولاره تقسیم ایدیله رک، کچسکری برلری زمرد آسا باغچه لره چوررلر. نارین ایله قره دریانک اجتماعندن صکره (سچون) ابرماخی غربیه، بده غرب جنوبیه، صکره ینه غربیه و نهایت غرب شمالیه طوغری پک طولاشیقلی بر یتاقده اووه ایچنده آق هرق، خنجد قصبه سنه قدر اولان قسمنده صاغ و صولدن ده بر قاج تابیی وار

ایسه ده، صولدن کلنلری بولده سقی اراضی ایله اتلاف اولنوب، نادراً ایرماغه واصل اولدقلرندن، و ایرماغنک یتاغی درین اولوب، صویندن استفاده اولنمیدندن، بحراسنک صول طرفی چول حالنه کچوب، صاغ طرفه فنده ایسه طاغله دها یقین اولمغه، تابملری ایرماغه قدر واصل اولوب، اطراف احوایدر. خنجند قربنده بحراسنده برطاقم ایزی قیالربولنوب، صول طرفنده وقتیه کول اولدینی آکلاشیلان ۲۰۰ کیلومتره لک محله ممتد اولان (طوزخانه) اسمیله بریبوک بطافقی بولنیور. بو مسافه ده صاغدن (انکرن) و (چناز) قصبه سنده طاشکنند قربندن کچن (چرچک) و بده (کلس) نهرلرینی آیر. دها آشاغیده وقتیه غریبه طوغری جریانه جیحونه منصب اولدیفنی کوستر یتاغی حالا بللی اولدیفنی حالده، شمعی بوتاقنی ترکله، شماله طوغری آفرق، او قزیل قوم اسمیله معروف و خویه و خوارزم کولنه دک ممتد اولان واسع جولی صولنده براقه رق، و بده ینه غرب شمالی به طوغری دونه رک، آرال کولنه یعنی بحر خوارزمه منصب اولنجه به قدر بو استقامتی محافظه ایدر. شماله طوغری اولان جریاننده صاغدن (آریس) نهرینی دخی آوب، اورادن آشاغی ایکی طرفی دخی چول حا. لنده اولمغه، هیچ برتابمی یوقدر. حتی وقتیه سیحونه دوکلدکاری آکلاشیلان ومد کور (ایصیق کول) ک آباغی حکمنده اولان (جو) نهریله شمالدن کلن صا. ری صودخی (آق قوم) چولنده (آچی کول) اسمیله برکول تشکیل ایدرک، صولری سیحونه واصل او. له ماز. سیحون یتاغنک قسم اسفلی آز درین اولوب، بعض برلرنده وسعتی بر قاج کیلومتره به بالغ اولور، و درینلکی پک آزالیر؛ علی الخصوص فیضانی زماننده صولری اطرافه بیابوب، واسع برطاقم بطافقلر تشکیل ایدر. روسلرک (بروسق) اسمیله یاغش اولدقلری قلمه ده (بمان دریا) و (قره اوزباق) اسمیله ایکی قوله آریلوب، بریحیمی برطاقم قوم سد. لرله مسدود و ایکیجیمی برطاقم قاشمقلری حاوی اولمله، ایکیسینک ده درینلکی پک آز اولوب، بو حال سیحونک سیر سفاشه صالح اولسنه مانمدر. بو ایکی قول برلشدکن صکره، هر بیوجک سفاشک دخی سیرینه کسب صلاحیت ایدورسه ده، منصبنده یکیدن اوچ قوله آریلوب، ایکیدی قوم سدلریله مسدود

اولدقلری حالده، بالکنز اورته ده کی قول کوچک سفا. شک کیر مسنه مساعددر. سیحونک قوللری دائمی اولوب، بعض دفه بر قول آریله رق، سنه ارجه آقدقدن صکره، یتاغنک مبدقی قومله سد اولمغه، یکیدن قورور. بو قولرک حصولنه قیرغزلرک وسائر او جوارلرده کی اهالینک حفر ایستدکاری خندقلر دخی سبیت ویربور. بحرای اسفلنک صول طرفی قوملق ایسه ده، صاغ طرفی اوزون اولرله و بعض چالیرله مستور اولوب، ایرماغنک صوبیله سقی اولنجه، پک منبت اولور. حتی بو برلرک وقتیه پک معمور بولندقلرینه دلان ایدرک بر چوق شهر و قصبه ویرانه اری بولنیور. قیرغزلرک اوتدن بری سیحونده بعض قایقلری و سازدن صالاری اولوب، روسلر آلتی دوز برطاقم کوچک واپورار دخی ایشلتیور. لرسه ده، اکثریا بونلر آدملری طاشیبوب، آدملر واپورلری طاشیدقلرندن، بو واپورلر تجارتیه یارا. میوب، بالکنز عسکری ایشلرنده استعمال اولورلر. نارین ایله قره دریانک اجتماعدن منصبنده قدر سیحونک بحراسی تقریباً ۱۴۰۰ و نارین بحراسیله برابر ۲۱۰۰ کیلومتره طولنده اولوب، منصبنده صو اولچمه مش ایسه ده، (بروسق) قلمه سنده قورافلق زماننده ۸۸۵ فیضاننده بونک اوچ مثلی مکعب متره صو دوکدیکی مولومدر. شو قدر وارکه اورادن آشاغی نهر برطاقم سازلقترده و بطانقلرده خیلی تبخر ایتدیکندن، بحر خوارزمه انصبانده صوبی بوندن دها آز اولدیفنی آکلاشیلور. بحراسنک آشاغی طرفی سنه ده اوچ درت ودها بو قایلری ایکی اوچ آی محمد حالده بولنیور.

یونان قدیم مؤلفرندن (هرودوت) تاریخنده و (استرابون) جغرافیاسنده (بافساریتس) اسمیله سیحونی ذکر ایدوب، بحر خزره منصب اولدیفنی زعم ایشلر؛ و جغرافیون اسلام سیحون و جیحونی مکمل صورتده تعریف ایتدیکلری حالده، او. روپالیر یقین وقتله کلنجه به قدر ینه هرودوت و استرابونک خطاسنده ثابت قدم قلوب، نهایت روسارک کشفیات اخیره سنی جغرافیون اسلامک تعریفایله تطبیق ایدرک، حقیقت حالی آکلامشارددر. جیحونه شمعی (آمودریا) دبدکاری کی، سیحونه دخی (سیردریا) نامی و بربلرک، سیحون اسمی

استعمال اولتامغه باشلامشدر. روسار بونهرک اسم جدیدینی خبنددن اعتباراً بجراسنک ایکی طرفنده بولنان وترکستانک بیوک برقمندن عبارت اولان واسع براباته دخی وبرمشاردرد، که مرکزی بتون ترکستانک دخی مرکزی اولان طاشکنند شهریدر. [«سیردریا» مادهسنه سراجعت بیوربله.]

سیخ { (Sikhs) هندستانده برجامتدر، که باشلیجه پنجاب وسند خطه لرنده ومتفرق اولهرق هندستانک هر طرفنده بولنوب، جملهسی ۱۸۵۳۲۶۶ مقدارندهدر. بونلرک اساسی بر مذهبین عبارت اولوب، بو مذهبک مؤسسسی ۱۶۶۹ تاریخ میلادیسنده لاهور قرینده طوغمش و ۱۵۳۹ده وفات ایتش (باباناک) اسمنده بر هندودره بو آدم برهنیلرک بعض عادات و عملیاتی لغو ودین اسلامدن برطاقم شیلر اخذ وتقلید ایددرک، بر مذهب مخصوص چیقارمش؛ وایر شاهک بوکی افکار وتبشثانه میدانی آچیق براقسندن استفاده ایددرک، بر چوق شاکردان و طرفدار پیدا ایتش ایدی. کندیسندن صکره شاکرداری مذهب فکرینه بر فکر سیاسی دخی قاریشدیرهرق، جنکاور بر قوم تشکیل ایتشاردر، که بابرک اخلاقی طرفندن تعقیب اولتمشارسهده، مقاومت ایددیلوب، دولت مغولیبه نك ضعفه دوچار اولسی اوزرینته، سیخار هر برده اقلیتده بولندقاری حالده، بیسوک بر قوت ونفوذ حاصل ایتش؛ وبنجاهده (سادلج) نهرینک اوته سنده برکوچک دولت تشکیل ایلشار ایدی، که بده انکبازلره دخی بونکله معاهداته کیریشمش ایدی. بو دولت چوق وقت بقا بوله میوب، پنجابک ساتر طرفلریله برابر انکبازلرک اینته کچمش؛ و او وقتدن بری سیخار انکبازلره صادق قالبوب، هندلی انکباز عسکرینک اک منتخب قسمی بونلردن عبارت بولتمشدر. اساساً اصنامه عبادت ایتوب، وحدانیته قائل ایسه لرده، معبداری بنه اصنامدن خالی دکلدره (کرانته) عنوانیله بر کتاب مقدسلری وارددر.

سیخجق { ارضرومک ۲۵ کیلومتره شمال غریبسنده سونمش برکندن عبارت بر طاغ اولوب، حدای بگردن ۳۱۸۴ واطرافندهکی اووه دن ۱۱۰۰ متره مرتفعسدر. طوبراغی متحرک برکولدن عبارت اولغله، اوزرینته چیقمق خیلی زور.

در. تیه سنده کی واسع آغزینک اورتسنده سونمش لاوردن عبارت سیاه بر تیه بولنوب، بر چایرله محاطدر، که بوچایر شمال روزکارندن محفوظ اولغله، او جوارده بولنیان بر چوق نباتات وچیچکاری حاویدر. سیخم { (Sichem) فلاسپینده نابلس قصبه. سنک اسم قدیمیدر.

سیخوته آیین { (Sikhota-Alin) سیبریه نك یورسقبایه) یعنی (سواحل) ابالتنک قسم جنوبیسنده ونعبیر اصحله روسیه نك ضبطنه کچمش اولان مانچو. ریه نك قسم شرقیسنده برسلسله جبال اولوب، ساحل بجره متوازیاً مرکز ایالت اولان (ولادیووستوک). ن (آمور) ایرماغی منصبینه دک ممتد اولور. جنوب جهتنده کی اک بوکسک ذروه لری ۱۵۰۰ متره ارتفاعنده واکثر طرفلری ۹۰۰ ایله ۱۲۰۰ متره آره سنده در. دکیز جهتنده کی مائله سی صرب و دیک اولوب، قره جهتنده کی اتکلی ایسه بر سطح مائل صورتنده او سوری و آاور بجرالرینه قدر اوزانیر. بو جهتدن بر قاج جای آقوب، مذکور نهر وایرماغه دوکیلور.

سیمد { فرس شعرا سندن درت کشینک بخلصیدر: برنجیسی (نعمه الله هستانی) واصلیندن و ابو عبدالله یافعی (فلس سره) نك خواص مریدانندن اولوب، بلخ طاغرلنده عبادت وریاضتله مشغول ایدی. ۸۱۷ تاریخنده کرمانک (ماهان) قصبه سنده ۷۵ باشنده وفات ایتشدر. شو رباعی اونکدر:

آن شاه که او قاسم نارسد و جهان در ملک و ملک صاحب سیفت و سنان ملک دو جهان بجملی آن ویست ایترایسنان گرفت و آنرا بسنه نان

— ایکنجیسی (جوهر رقم سید علیخان) هندستان ملوک تیموریه سندن اورنک زبب عالمکیرک حافظ کتبی ایدی. خطا طاقده دخی مشهوردر. شویت اونکدر:

من آن مرغم که آهنک نوی در هر نفس دارم صفیری میکشم تا نهره واری از نفس دارم

— اوینجیسی (صلاطت خان سورق) بنه هندستان ملوک تیموریه سندن عظیم الشان بن شاه عالمک اسرا. سندن اولوب، فرح سیرک دورینته دخی بتیشمش،

و بر مدت نواب عصام الدوله نك خدمتده بولمشدر .
نظمده میرزا عبد الفنی کشمیرینك شاگرداننددر .
۱۱۳۷ تاریخنده وفات ایتمشدر . شویت اونكدر :

در موسم بهاری لاله کون بیاف
از بهرداغ سید دل خسته مرهمست

— دردنجیسی (میر بهادر علی) هندستانده
فرح آباد شهرنده باشامشدر .

سید } (محمد صدرالدین افندی) عثمانلی شعر .
سید } سندن اولوب ، صدوردن عشاقی زاده
سید عبد الله افندیك اوغایدر . طریق قضایه سالک
اولوب ، حلب وشام مولوبلارنده بولمش ؛ ۱۱۴۶
ده دمشقده وفات ایتمشدر . شو مطاع اونكدر :

کمروش بند ایدوب بازوی وصلی مو میانندن
مرامم اوزده دوری چرخ ناهمواره کوستردم

سید } حسن یاشا ، — علی یاشا ، — عبدالله
سید } یاشا ، — محمد یاشا [« حسن یاشا ،
علی یاشا ، عبد الله یاشا و محمد یاشا » مادملرینه
سراجت بیوریله .]

سیدان } صحابه دن اولوب ، اوغلی عبدالله
کندیسندن روایت ایتمشدر .

سید بطل غازی } مشاهیر قهرمانان
اسلامدن برغازیء

نامدار اولوب ، روایتده کوره ۱۲۱ تاریخنده روملره
قارشی واقع اولان غزاده شهید اولمشدر . خداوندکار
ولایتك اسکیشهر قضااسنده واقع (سید غازی)
قصبه سنده قبری کشف اولنهرق ، ملوک سلجوق .
قیه دن ملاء الدینك والده سی طرفندن تره سی بنا
اولمش ؛ وسلاطین عثمانیه جانبندن جامع و تکیه
وسائر خیرات علاوه اولمشدر . قصبه نك دخی اسم
قدیمی (ناقولیه) ایکن ، بوذاتک اسمیله (سید غازی)
تسمیه اولمشدر .

سید حسن } [« حسن غزنوی » ماده سنه
سراجت بیوریله .]

سید سعید } عمان حاکمی اولوب ، ۱۲۱۸
تاریخنده مسند امارته چکمش ؛
۱۲۷۳ ده وفات ایتمشدر . انکابزلره عقد انفاق
ایتشیدی . زکبار دخی تحت حکمنده بولمغله ،

وفاتنده بیوک اوغلی مسقطده قالبوب ، کوچکی سید
برغش زکبارده مستقلاً حکومت سورمکه باشلا .
مش ، و وفاتنده اوغلی یرینه چکمشدر .

سید شریف } [« شریف جرجانی » ماده .
سنه سراجت بیوریله .]

سید صوینی } خداوندکار ولایتك کوناویه
سنخاغه تابع اسکیشهر قضا .

سنك (سیدغازی) ناحیه سنده برچایدر ، که سیدغازی
قصبه سنك جنوبنده کی طاغردن نیمانله شماله طوغری
جریان ایدرک ، مذکور قصبه نك یانندن چکدکن
صکره ، شرق و صکره شرق جنونی یه طوغری
دونه نك ، وچفته ل حارای همابوننك اراضیسی ایچندن
یکه نك ، آقره ولایتی حدودنده (ستاریه) ابرماغنه
دوکیلور . اسم قدیمی (بارتوس) در . مجراسی تقریباً
۹۰ کیلومتره طولنده در .

سید علی } مؤلفیندن اولوب ، سید جرجا .
نیک « شمسیه » و « مطالع »
و « موافق » ی اوزرینه بعض شرح وحاشیه ل
یازمش ؛ و « وقایه » نیک دخی « عنایه » عنوانیه شرح
ایتمشدر .

سید غازی } خداوندکار ولایتنده کوناویه
سنخاغنك اسکیشهر قضااسنده

واسکیشهرک ۳۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده ناحیه
مرکزی بر قصبه اولوب ، سید صوبنك صاغ یینی
جنوبی کنارنده واقدر . قرینده اسکی فریجیا
حکمدارلرینك مزارلرینی حاوی اولان (ناقولیه) شهر
قدیمك ویرانه لری اولوب ، مذکور مزارلردن
(میداس) ک یازیللی قبا دینان مزاری فن آثارعتیقه جه
بیوک اهمیتتی حازدر . سید غازی قصبه سی (سید
بطل غازی) حضرت لرینك علاء الدین سلجوقینك
والده سی طرفندن یابلیش تره سی آلتنده تشکیلی ایدوب ،
تره براسکی مناسترک یرینه و قصبه ، ظن اولندیقنه
کوره ، (برمنسیا) شهر قدیمك محلنده تأسیس او
لنمشدر . مذکور تره وسلاطین عظام عثمانیه طرفندن
علاوه ایدلمش اولان تکیه وجامع ومدرسه و عمارت
معموردر . آب وهواسی بک لطیفدر . — سیدغازی
ناحیه سی قضاانك قسم جنوبیسندن عبارت اولوب ،
شرقدن غربه بونی ۱۳ و شمالدن جنوبه اکی ۱۰

سیاعتدر . ۵۸ قریه دن مرکب اولوب ، قسم کلیسی
 مسلم اولقی اوزره ، ۱۵۰۰۰ قدر اهالیسی ، برخیلی
 آثار حقیقه سی ، متعدد جامع و مدرسه و تربیه سی
 واردر . اراضی سی مثبت اولوب ، خیلی حیوانات و میوه
 و سبزه حاصل اولور . اورمانلری چوق اولوب ، او
 دون و کراسته قطع اولنور . سرعاری کوزل اولوب ،
 قیون ، کچی ، تفتیک کچیسی صیغیر و سائر حیوانلر
 پتیشدیریلیر . اهالی کلیم ، عبا ، سجاده ، خالی کچی شیلر
 نسج ایدرلر .

سیدلیچ } ولجعه سیدلچ (Siedletz, Siedlee)
 لهستانده وارسوبه نك ۸۷ کیلومتره
 شرق جنوبیسنده ایالت مرکزی بر قصبه اولوب ،
 نئشانندن زیاده سی یهودی اولقی اوزره ، ۱۴۰۱۵
 اهالیسی ، کوزل باغچه سی اولان بیوک برسرایی ، دمیر
 یولی و مشهور آلمکی واردر . — سیدلیچ ایاتی لهستانك
 ایالات شرقیسندن اولوب ، شمالاً ینه لهستانك
 (لوسزه) ولتوآنیه نك (غردونو) ، شرقاً ینه غردونو
 (وولینیه) ، جنوباً (لوبان) و (رادوم) ، غرباً
 دخی (وارسویه) ایالتلرله محدود اولدینی حالد ،
 مساحه سطحیه سی ۱۴۳۳۵ مربع کیلومتره و اهالیسی
 ۱۷۶۰۱۷۵ کشیدر . اراضیسی دوز اولوب ، ضرورع
 نارله لردن ، اورماندن ، چالیلقدن و بطاقتدن مرکبدر .
 حدود غربیه سنده جریان ایدن (ویستوله) ابرماغنه مائل
 اولوب ، ویریز . تیسینیجه بوکانایم دیستریجه ، اوقرزیجه ،
 وبلغه و (اسویدر) چابلیر دخی سیدلیچ ایالتك ایچندن
 وکنارلردن آق قرق ، مذکور ابرماغه دو کیلور .
 اهالیسنك باشلیجه مشغولیتی زراعت اولوب ، اراضیسنك
 نصفی ضرورعدر . ذخایر بره درت و پتاس بره بش
 ویرر . ایالت داخلنده ۵۸۲ فابریقه بولنوب ، ۲۵۶۹
 عمله چالیشدیریلیر ، و سنوی ۱۶۸۹۵۰۰۰ فرانق
 قیمتنده معمرلات چبقار . باشلیجه لری مسکرات ، بیره ،
 جام ، چلنکیر لکه متعلق مواد و علی الخصوص محصولات
 زرعیه به مخصوص فابریقه لدر . بر دمیر بول خطی
 ایاتی شق ابدوب ، بر قول دخی اوزاتیر . سرکر ایـا
 لئندن بشقه (بیاله) قصبه سی دخی تجارتگاه اولوب ،
 باشلیجه ذخایر تجارتق اجرا اولنور . اهالیسنك بشده
 اوچی قنولیک و لهلی اولوب ، یوزده ۲۴ سی اورتو .
 دو قس روس ، یوزده ۲ سی پروتستان آلمان و یوزده
 ۱۶ سی یهودیدر . ایالتده ۴۶ قصبه و ۳۹۰۲ قریه

موجوددر . ۲۹۰ مکتب بولنوب ، ۳۵۸۸ ی قیز
 اولقی اوزره ، ۱۳۸۳۴ طلبه دوام ایدر . ایالت ۹
 قضایه منقسمدر .

سید مبارکشاه } ایران شعراستندن و سرور
 ساداتندن اولوب ، شو
 برایکی بیت اونکدر :

دست صبا برکشاد روی عروس بهار
 بر سرآن چشم ابر کرد زلؤلؤ نثار
 برق بر آورد تیغ رعد فر و کوفت کوس
 سرو علم بر فراخت لشکر کل شد سوار

سیدنهام } (Sydenham) انکتره نك (کنت)
 ایالتنه ملحق (لوندون بریدجه) نك
 ۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع بیوک قریه اولوب ،
 ۶۹۳۵ اهالیسی ، دمیر یولی و بر چوق کوشکارله
 مزین باغچه لری واردر . ۱۸۵۱ سرکیسیچون تأسیس
 ایدلش اولان و مکمل موزه ایله تیاترو و سائر مه
 حاوی بولنان مشهور (بولورسرای) بوقریه ده بولنوب ،
 پك چوق زوار و سیاحتین طرفندن زیارت اولنور .

سیدنی } (Sydney) آوسترالیانك شرق جنوی
 ساحلنده یکی جنوی والس معجزینك
 مرکزی بریوک شهر اولوب ، (پورت جافسون) قونك
 جنوی ساحلنده (میلورن) ك ۷۱۶ کیلومتره شرق
 شمالیسنده اوله زق ۱۴۸°۵۲'۸" عرض جنوی ایله
 خطنك مبدشده واقعدر . اطرافده کی صیفه لرله برابر
 ۲۸۶۴۰۰ اهالیسی ، اوچ لیمانی ، کوزل ریختملری ،
 قویك مدخللرنده متین استحکاماتی ، دوز و واسع سو
 قانلری ، کوزل منظره سی ، جسمیم و مصنع ابدیه سی ،
 متعدد عمومی باغچه لری و هیکلرله مزین دو حه لری ،
 دارالفنونی ، صنایع مکتبی ، متعدد اعدادی ورشدی
 و ابتدائی مکتبلری ، مکمل نباتات باغچه سی ، موزه سی ،
 ۱۰۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی ، متعدد جمیات
 علمی سی ، ۳ خسته خانه سی ، دارالشفای ، ینیخانه لری
 و اختیارلرله مخصوص فقیرخانه سی ، بری پروتستانلره
 و بری قنولیکلره مخصوص ایکی بیوک و مصنع کلیسا سیله
 بر حاوره سی ، سفاش انشا و تعمیرینه مخصوص دستگاه
 و حوضلری ، اطرافنده کلیمتی کور معدنلری ، لوقو
 موتیف و واغون و سائر دمیر بول ادواتی فابریقه لری ،
 پك چوق دباغخانه لری ، باصدمر مه ، توتون ، شکرله ،

مسکرات، بیره، جام، جینی، بوکدن منسوجات و سائرہ فابریقہ لری و آوروپا و آسریقا و سائر طرفلرله ایشلک تجارتی واردر. هواسی متمدد اولوب، بزم قیتمزه متصادف اولان یاز موسمنده میزان الحراره سانینفراد حسابیله نهایت ۴۰ درجه قدر چیقار. و بزم یازمنه متصادف اولان قیش موسمنده نهایت ۲ درجه قدر اینر. بناءً علیه صولر طوماتاز، وقار یاغماز. یاغورلری چوق اولوب، اک زیاده نیسانده یاغار. شهر قویک ایچنده شماله طوغری بر برونک اوزربنه مؤسس اولوب، موقعی ده عارضه لیجه اولغله، هر طرفندن دکنز کوریلور. ایچندن جریان ایدن برکوچک دره تک اوستی اورتیلرک، صونی تقسیم اولندقدن بشقه، اخیراً شهره دیگر بر صودخی کتیرلشد. مشهور قیودان قوق هر نصلسه بومکمل قونی کوره میوب، ۱۷۸۸ ده قیودان فیلیپ طرفندن کشف اولنیش؛ وشهرک اساسی بوتک جابندن وضع اولنهرق، بر طاقم محکومین و مجرمین ایله اسکان ایدلمش ایدی. بر خیلی وقت بر قریه حالنده قالب، ۱۸۶۱ تاریخنده دخی ۵۶۸۴۵ و ۱۸۷۱ ده ۱۳۴۷۲۰ اهاالیسی وار ایدی. بو صوک سنه لرده چابوق بیوبوب، کیتدیجه ده بیومکده در. هر نه قدر ملبورن دها بیوک ایسه ده، سیدنی آسترالیانک اک کوزل شهریدر.

سیدنی (Sydney) آسریقای شمالیله دو. مینیون قطعه سنک بکی اسه و چیه خطه سنده هالیفا اسک ۲۸۶ کیلومتره شمال شرقیسنده اولهرق (قاب برتون) جزیره و ایالتنده و ۱۸° ۴۶' عرض شمالی ایله ۳۲° ۶۲' طول غربیله واقع بر قصبه اولوب، ۳۷۰۰ اهاالیسی، صاعلام ایلمانی، کابنتی معدن کوری اخراج ایله ایشلک تجارتی واردر. — بوتک ۱۰ کیلومتره شمال غربیسنده وهمنامی اولان خلیجک ساحل غربیسنده (سیدنی مینس) یعنی «سیدنی معدنلری» اسمیله دیگر بر قصبه بولنوب، ۵۵۰۰ اهاالیسی و کور معدنی واردر.

سیدون (Sidon) صیدانک اسم قدیمیدر. (تیر) یعنی (صور) دن صکره فنیکنک اک معمور و اک مشهور شهری ایدی. «سیدا» ماده سنه سراجمت بیوربله. [

سیده } خلفاء عباسیه تک بکرمی آلنجیسی } اولان قائم باسرا الهک قیزی اولوب، سلاجقه عرفادن رکن الدوله ظفرل بکه وارمشیدی. — آل بوهدن ری حاکمی مجد الدوله تک دخی والده سنک اسمی اولوب، مشارالیهک صفرسنده وصیه بولنمش؛ و صکره دخی کندیسی سفاهتله مشغول اولدیفندن، اداره امور صاحبه ترجمه تک یدنده قالمش ایدی.

— (سیده بنت عبد الرحیم) مشاهیر محدثانندن اولوب، والده سی جوهره بنت هبة الله دخی محدثانندن ایدی.

سیده } (Sida) آناتولینک تکه خطه سندن } عبارت اولان یامفیلیا خطه قدیمه سی ساحلنده بولنمش اسکی بر قصبه اولوب، بر آره لقی خطه مذکوره تک سرکری بولنمش ایدی. ایوم خراب اولوب، اسکی آنطالیه دینکله معروفدر.

سیدی } قدمای شعراء عثمانیه دن ایکی ذاتک } مخلصیدر:

برنجیسی حمیدی او اوب، (قره سیدی) دینکله معروفدر. سخن مدرسی ایکن سلطان بایزید خانک واقفنی اداره به مأمور اولوب، بعده استانبول قاضیسی اولمش؛ و فناری خاندانندن قیز آلمش ایدی. عربی و فارسی و ترکی نظمه مقتدر اولوب، بعضی اغوز جلری و سائر رسائی واردر. شویت اونکدره:

قدک اوزره زلف و خدک کورورین سیدی سیدی
ان بدر الیمل قدر قدر رمح قد بدا

— ایکنجیسی قول اوغلی طائفه سندن اولوب، (دولکر زاده سیدی) دینکله معروفدر. قانونی سلطان سلیم خانک اوائل سلطنتلرنده وفات ایتشد. ساده اشعاری واردر. شو بر ایکی بیت او جمله دندر:

سریری کلخن اولنلر سرایی تیلرلر
پلاس عشق ککینلر قیاسی تیلرلر
کوزلر اوشه کلوب پایمال ایدر بیلم
بو یاره یاره دل مبتلائی تیلرلر

سیدی احمد پاشا } «احمد پاشا (سیدی)» }
[ماده سنه سراجمت]

سیدی بن عباس } (Sidi-Bel-Abbès) } جزایرک وهران ایالتنده و هورانک ۵۶ کیلومتره جنوبنده اولهرق (بکره) نهری کنارنده و واسع و منبت بر اووده واقع قضا

سرکری بر قصبه اولوب، ۱۶۸۱۰ اهلایسی وارد، که قسم اعظمی اسپانیول، فرانز و سائر اوله رق اجنیدر. طوغله، بیره و سائره فابریقه لری و حیوانات و کور و سائره تجارتی وارد. بوقصبه ۱۸۴۳ تاریخنده بونامه یاد اولنور بر تره نك یاننده تاسیس اولنورق، اطرافنده کی اراضی منبت، اهالی مسله نك مراکشه هجرت ایتلری اوزرینه، بوقصبه یرلشن آوروایلرک النده قالمغه، چاق ترقی و توسع ایتمشدر. سورله محاط اولوب، سواقلری دوز و کینیشدر. وهراندن کلن دهر یول خطی بوقصبه دن کچوب، اورادن تلسانه بر شعبه اوز تیر.

سیدی پاشا زاده } « محمد پاشا (سیدی پاشا زاده) » ماده سنه

سراجت بیوریله .

سیدی رئیس } مشاهیر بجز بون و ادبا و ریا. ضیوندن اولوب، اسمی علیدر، و غلطه ده متمکن بولمغه (غلطلی سیدی علی) دینکله معروفدر. ارباب ثروتدن اولمغه، غلطه ده یک مزین برقوناعی وارایدی، و کمال سخاوتدن قیوسی عوموه آتیق ابدی. علوم ریاضیه و هیئت و هندسه ده وادیانده ید طولاسی اولوب، اشهارنده (کاتبی) تخلص ایدردی، و (کاتبی روی) دینکله دخی مشهوردر. قانونی سلطان سلیمان خان دورنده سوبش دونماسک ریئسی پیری ریئسک قتلی اوزرینه، ۹۶۱ ده مذکور دونما ریاسه نده تعیین اولنورق، همان سواحلکله مسلط اولان پوتکین دونماسنه قارشی بصره دن عزیمت ایتش ایسه ده، هرمن بوزازینک خارجنده دتمسک ده قوتلی بر دونماسنه راست کدکله، مغلوب، و فرطونه ده دخی طوتیلوب، اکثر سفاحی مغروق اولمغه، قالان برایکی یارچه کئی و یک چوق مشاق و محمله، کجرات ساحلنه بیتشمش؛ و بر وقت احمد آبادده کجرات حاکمک یاننده قالدقنصکره، قالان سفاحی حاکم مشارالیه امانت ایده رک، معیتنده کی الی کشی ایله بر آسند، پنجاب، افغانستان، ماوراء النهر، خراسان و آذربایجانن کچرک، و بر چوق حکمداران اسلامک شفاعت لری آله رق، دربار حضرت پادشاهی به عودتنده، مظر هفوی بیوریلورق، تقاعد اولمش ایدی. نهایت ۹۷۰ تاریخنده درسه ائده وفات اتمشدر. بحر عمانک احوالی حاکمی « محیط »

عنوانله برکتی وارد، که ۹۶۲ ده احمد آبادده اکال ایتمشدر. اورادن درسه ائده عودتنده کوردیکی ممالکک احوالی مبین دخی « سرآت الممالک » عنوانله بر سیاحتنامه یازوب، سلطان سلیمان حانه تقدیم ایتشیدی. بوندن بشقه اسطرلاب و ربع مجیب و مقنطرات و معدل و ذت الکربسی عملی حقتده بش مقاله اوزره و ترجمه « سرآت کائنات » عنوانله بر تألیف معتبری وارد. بو آثارینک نسخهلری نادر اولوب، « محیط » ی بارون هامر طرفندن آلمانجه به ترجمه وویانده نشر اولندیغی کئی، بونک و « سرآت الممالک » نك بر خیلی بحثلری دخی هندستانده چقان معلومات آسویه مجموعه لرینه درج اولمشدی. اشعاری دخی یک کوزل اولوب، شویت او جمله دندر :

نوله مجرم ایسه ک یارین شفاعت خواهمز وارد
طیانسون زهدینه زاهد بزم آلمه مز وارد

سیدی شهری } (باخود سید شهری) قونیه
} ولایت و سنجاغنده و قونیه

نك ۸۰ کیلومتره جنوب غربینده اوله رق بر طاعک شرقی اتکمنده و بوزقیر کولندن بکشهر کولنه کیدن نهرک ۷ کیلومتره غربینده قضا سرکری بر قصبه اولوب، یالکز ۱۰۰ قدری ارمنی و قصوری مسلم اولق اوزره ۴۵۰۰ اهالیسی، ۵ جامع شریفی، ۴ مدرسه سی و بر رشده مکتی وارد. میاه جاریسی و اطرافنده باغ و باغچهلری چوق اولوب، میوه لری یک کوزلدر. سیدی شهری قضاسی شمالاً بکشهری شرقاً نفس قونیه، جنوباً بوزقیر قضا لرله، غرباً دخی تکله سنجاغیله محدود اولوب، ۴۳ قریه بی حاوی اولدیغی حالده، سرکرده کی بوز قدر ارمنیندن ماعداو کاملاً مسلم و ترک اولق اوزره، ۲۶۸۱۳ اهالیسی وارد. اراضیسی آز طاراضلی اولوب، قضانک قه جنویسینده بولنان مذکور بوزقیر و نام دیکرله صفا کولندن چیقه رق بکشهری کولنه دوکلیک اوزره شمالاً طوغری آقان نهر قضایی شق ایله، واسع برواده تشکیل ایدبور. بونهره صاغ و صولدن بر قاج کوچلا چای دوکیلور. اراضیسی یک منبت و محصولدار او لوب، بغدادی، آربه، بولاف، بورچق و سائر حبوبات قضایی اداره ایتسکن صکره، تکله سنجاغنده دخی تق اولنورسه ده، یوللری اولمدیغندن، نقلیانه اولنا مصارف زراعت بر شی استفاده ایده مسنی موجب

اولمغه، فضله الككدن اجتناب ايدرلر. توتون، باموق، آفيون و سائر ايله ميوه و سبزه لرك دخي انواعي حاصل اولور. درون قضاده ۵۸ جامع و مسجد، ۴ مدرسه، ۴ خان، ۲ حمام، ۳۰۳ دكان، ۲ قاليجه و ۳۶ چشمه موجوددر. اراضي مزروعده سي ۹۴۷۰ كي دوغمن عبارتدر.

اضافه اسپانيا و آسپياده بر جوق سلاسل جباله عام اولمشدر. [بواسمي مركبه نك ايكنجى جزايريه سراجمت بيوريله .]

هندستان شعرا سندن اولوب، سيراى } اكبر آباديدر، واكبر شاهك زما- نده ياشامشدر. شويت اونكدر :

آزاده تا تواند از قيد تن بر آيد
از پوست امر نباشد از پيرهن بر آيد

سيمي عقبه } جزايرك قسنطينه ايالتنده و قسنطينه نك ۲۰۷ كيلومتره جنوب غرب سنده (زاب شرقى) ناحيه سنده و يسكره نك ۱۸ كيلومتره جنوب شرق سنده بر كوچك قصبه او- لوب، صحابه كرامدن مغرب فاتحى عقبه بن نافع (رضه) حضر تيريك تربه تريفه سنى حاوى اولمغه، زيارتگاهدر. تره بك ساده اولوب، خط كوفى ايله بعض يازيرلى وارددر. بوتربه وياننده كي جامع شريف مغربك اسكى آثار اسلاميه سندندر.

سيراى } ياخود سراج كنج (Siradj) گانج (gandj) هندستانده بنگاله خطه سنك راجشاهى ايالتنده (بنبه) سنجافنده و بنه نك ۶۷ كيلومتره شمال شرق سنده اولورق براهماپوتره ايرماغنه تابع (دندي) نهري اوزرنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۱۲۲۸۵ ي مسام اولوق اوزره، ۲۱۰۴۰ اهالي سي، بعض فابريكه لرى و بك ايشلك تجارتي وارددر.

سيمي كوى } آدين ولايتك از مير سنجاق (وقضاسنده يهنى مركز ولايته ملحق بر ناحيه نك مركزى بر كوچك قصبه اولوب، از مير شهرينك جنوبنده و دمير بول خطى قربنده اولورق، از ميره آقان بر دره نك اوزرنده واقعدر. از ميرك صيفيه لرندن ممدود اولوب، ۳۵۳۵ اهالي سي و برخيلى كوزل كوشكلى وارددر. — سيمي كوى ناحيه سي ۳۳ قريه دن مركب اولوب، شمالاً نفس از مير قضا سييله، شرقاً نيف، جنوباً طوربالى ناحيه لريله، غرباً دخي اورله قضا سييله محدوددر. اهالي سي ۱۰۴۴۹ ككشيدن عبارتدر. اراضيسى منبت و محصولدار اولوب، حيوبات متنوعه ايله اوزوم، انجير و سائر حاصل اولور.

سيراى } فارس ساحلنده و شيرازدن ۶۰ فرسخاق مسافه ده بيوك و تجار تكاه بر شهر قديم واسكله اولوب، قدمائى جغرافيون اسلام وصفنده بك مبالغه ايدبورلر. باقوت حموى سافلر نيك تعميراتى نقل ايتكدن صكره، بوشرك تدنى به بوز طوتمسييله اسكى معمورى قالمدينى ومع هذا كوزل انيه سي و جامى اولدينى واوكى آجبق ايسه ده، ايكي فرسخاق مسافه ده صاغلام بر ليمائى اولدينى بيان ايدبور. معمورى زماننده بر جوق مشاهيرك مسقط رأسى بولمشدر. اليوم خرابدر.

سيمي محمد } فاس و سراكش ملوك شرقا- سندن اولوب، ۱۱۷۱ تار- بخنده پدى مولى عبدالله خلف اولمش؛ و ممالكتنه مدينى ادخال ايتكه چاليشوب، اكثر اوروپا دوليله مناسباته كيريشمش؛ و (فادر) قصبه سنى تأسيس، و ۱۱۸۳ ده (سزقان) قصبه سنى پورتكيز ليردن استخلاص اتمش ايسه ده، ميله بن اسپانولردن ضبط ايتكه موفق اوله مامش ايدى. ۱۱۹۸ ده ۸۰ ياشنده وفات اتمشدر.

سيراى } (ابو سعيد حسن بن عبدالله بن سيزان) مشاهير ادبا دن اولوب، نحو و لغت و شعر و عروض و حساب و فقه و سائر علومده صريتك فريدى ايدى. پدى مجوسى بو- لشميدى. زهد و تقوى و عفتده دخي شهرت شايعه صاحبي اولوب، قضائى قبول اتمز، و كدينيه باشار ايدى. ۳۶۸ تاريخنده بغدادده وفات اتمشدر. سيديوك كتابنى شرح ايدوب، كتاب مذكورك بوندن ابى شرحى يوقدر.

سيراى قوسه } (Syracuse) ايتالياده سيجليه جزيره سنك ساحل شرق سنده قريه بر كوبرى ايله مربوط بر كوچك آظه نك اوزرنده ايلات مركزى بر قصبه اولوب، قتانیه نك ۳۵ كيلومتره

سيراى } (Sierra) اسپانيول لساننده «سلسله جبال» معنا سييله ديكر بر طاقم اسملمه

جنوبسندہ واقعدر۔ پک قدیم بر شہر اولوب، اسکی حالی تمامیلہ محافظہ ایتمکھ، سو قافلری پک طار وطو: لاشیقلی و خانہ لری مدرسہ یہ مشابہ اولوب، خارجه پنجرہ لری بوقدر۔ ۲۷۵ ۲۵ اھالیسی، قرہ ایله آطہ آرہ سندہ کی طار بوزارلہ آیرلمش ایکی صاغلام لیائی وایکی فناری واردر۔ شمدیکی سیراقوسہ اسکینسک آنجق بر محلہ سی اولوب، زمان قدیمده قسم اعظمی قرہ دہ سمد اووردی۔ شمدی اورازلی ویرانہ لرلہ ملو او۔ لوب، اطرافندہ کی بطاقلر دخی قصبہ نک ہواسنی اخلال ایتمکدہ در۔

سیراقوسہ میلاد ہسی (عم) دن ۷۳۵ سنہ اول قورنتہ لی (آرخاس) اسندہ بر یونانی طرفندن (اورتیبیہ) آطہ جفی اوزرنده تأسیس، و یونان مہا۔ جرلریلہ اسکان ایبلہ رک، متعاقباً قرہ دہ دخی کسب توسع ایدہ رک، یکی ظہور ایتمش اولان قارناجلیرک قونٹہ سیجیلہ دہ مقاومت ایدہ جک درجہ دہ مکنت قزایتمش ایدی۔ قبل المیلاد ۴۱۴ تاریخندہ آتہ لیلر سیراقوسہ بی ضبط ایتمکہ کیتمشلر ایسہ دہ، منہزماً عودت ایتمشلردی۔ اوزماندہ درت قسمدن عبارت اولوب، پک بیوک و مصنع معبدلری، تیسارولری، سرایلری وھیکلری وار ایدی۔ اھالیسنک بر ملیونہ بالغ اولدینی دخی روایت اولنمش ایسہ دہ، ہر حالہ ۵۰۰۰ ہ کشیدن زیادہ ایدی۔ خرابہ لرینک محیط دائرہ سی ۳۵ کیلومترہ طولندہ در۔ سیراقوسہ نک اک قونٹی زمانی میلاددن ۳۰۰ سنہ اول ایدی۔ او وقت (آغاتوقاس) ک قومادہ سیبلہ قارتاجہ قارشی دونما واردو سوق ایتمش ایسہ دہ، مرقوم قتل اولنمش، وھسکری عودت ایتمدی۔ بعدہ سیرا۔ قوسہ رومالیرہ قارشی قارناجلیرلہ انفاق ایتمد۔ یکندن، قبل المیلاد ۲۱۲ تاریخندہ حکیم ریاضی شہیر (آرشید) ک سمیبلہ برابر، مارجلوس شہری ضبط ورومایہ الحاق ایتمشدی۔ او وقتدن بری سیجیلہ نک سائر طرفلریلہ برابر رومالیرک، روملرک، عربلرک، نورمانلرک ونہایت اسپانیانک ضبطنہ چکوب، ۱۸۶۱ دہ ایٹالیا قرالغتنہ الحاق اولنمشدر۔ [«سیجیلہ» مادہ۔ سنہ سراجمت۔] سیراقوسہ اھل اسلامک الینہ کینجہ یہ قدر سیجیلہ نک مرکزی اولوب، عربلرک زمانندہ

بارمو (برلم) اسمیلہ صقلیہ نک مرکزی ایدیسہ دہ، سیراقوسہ دخی (سرقوسہ) اسمیلہ معروف اولورق خیلی مہمور ایدی۔ ۱۶۹۳ و ۱۷۵۷ تاریخلرندہ وقوع بولان شدتلی زلزلہ لر بستون خرابی موجب اولمشدر۔ استقلالی زمانندہ یعنی ابتدای تأسیسنندن رومالیرک ضبطنہ کینجہ یہ قدر بروجہ زیر بمض حکمدارلر دخی حکومت سورمشدر:

قبل المیلاد	زادہ کانک نفوذی
۷۳۵ الی ۸۴	حکمدار جلون
۴۸۴	« برنجی ہیون
۴۷۸	« تراسیبول
۴۶۷ « ۴۶۶	« جھوریت مفرطہ
۴۰۵ « ۴۰۵	« حکمدار ایکی دنیس
۲۶۸	« کینج دنیس
۳۵۷	« دیون
۳۵۴	« قالیبہ
۳۵۲	« ہیپاریتوس
۳۵۱	« ہیپسیوس
۳۴۷	« کینج دنیس ثانیاً
۳۲۷ « ۳۲۸	« نیولٹون
۳۲۰	« سوسیترات
۲۶۹	« ایکنچی ہیرون
۲۱۵	« ہیرونیم

— سیراقوسہ ایاتی سیجیلہ جزیرہ سنک جنوب شرقی گوشہ سندن عبارت اولوب، شمالاً و شمال غربی جھتدن قنایہ، غرباً قالتانیزتہ ایاتلریلہ سائر طرفلردن دخی دکیزلہ محاطدر۔ مساحۃ سطحیہ سی ۳۶۹۷ مربع کیلومترہ و اھالیسی ۱۷۰ ۳۷۱ کشیدر۔ طاغلق بریر اولوب، اک بوکسک طاغی ۹۸۵ مترہ ارتفاعندہ در۔ طوبرخی اکثریت اوزرہ اراضی کلسیہ دن اولغلہ، طاغلق آرہ سندہ آقان مہرلرک چوغی بولدہ قورور۔ طبیعت اراضیجہ و محصولانجہ سیجیلہ نک سائر طرفلرندن دون اولدینی کبی، صنایع و تجارتی دخی کریدر۔ شراب اخراجاتی زیادہ جہ در۔ ایالت ۳ فضایہ منقسم اولوب، ۳۲ ناحیہ بی حاویدر۔ مرکزی اولان سیراقوسہ اک بیوک مہمورہ سی اولیوب باشلیجہ شہر و قصبہ لریلہ مقدار نفوسلری بروجہ زبرددر:

۴۳۹۲۵	مودیقہ	سیراقوسہ	۵ ۲۷۵
۲۶۸۳۰	راغوزہ	نوتو	۱ ۳۳۵
۲۶۷۵۰	ویتوریہ		

سیراقوسه (Syracuse) آمریقای شمالیه
 جمهوریتنده و نیویورک ۳۱۵ کیلومتره شمال غربیسنده
 اوله رق (اونونداغه) کولک ساحل جنوبیسنده بو
 کولک اسمیله مسمی سبخافک مرکزی بر شهر اولوب،
 ۱۶۷۸ ۸۸ اهالیسی، لیمائی، جدولی، هر طرفه طوغری
 متمدد دیر یولاری، پک ایشلک تجارتی، بیوک طوز
 تصفیه خانه لریله مملهلری، حسیم دیرخانه لری و مختلف
 ما کینلرله جام، بیره و سائره فابریکلری، بیوک
 دارالفنونی، متعدد مکاتب عالیه ورشدیه و ابتدائیسی،
 ۴ کتبخانه سی، تیمارخانه سی، بیتخانه سی، اختیار
 قادیئلره مخصوص دارالعمیره سی، متعدد مصنع و جسم
 کلیسایی، تفرجگاه اولغه شایان ضرارستانی و بر چوق
 کوزل ابنیه امیریه و خصوصیه سی واردر. یوقاریده
 ذکر اولنان مقدار نفوس ۱۸۹۰ استاتستیقینه کوره
 اولوب، سنه ده اوچ دوت بیک اهالی آرتدیفنی دخی
 محققدر. بو شهر ۱۸۲۵ تاریخ میلادیسنده بر قریه
 حالنده تأسیس اولنوب، ۱۸۴۷ ده قصبه لر صره سنه
 کلمشدر.

سیرا کوپه (Syracouppa) هندستانک
 قسم جنوبیسنده مدراس ایالتنک
 (بلاری) سبخافنده و بلارینک ۵۸ کیلومتره شمالنده
 اوله رق (کریشته) ایرماغی تا بملرندن (نونکبادره)
 نهری اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۶۸۵ ی مسالم
 اولتی اوزره، ۵۰۱۵ اهالیسی و آغیر هوایی واردر.
 سیرا لئونیه (Sierra Leone) آفریقانک
 ساحل غربیسنده فرانسه نیک
 سنغامیا مستعمراتیه (لیبریه) جمهوری آره سننده
 انکاتره نیک بر مهوری اولوب، ۷° ایله ۱۰° عرض
 شمالی و ۳۰° ایله ۱۳° طول غربی آره لرنده
 متمد اولور. کرک شمال و کرک جنوب جهتمده خط
 حدود ایکی نهر مجراسندن عبارت اوله رق غرب
 جنوبیدن شرق شمالیه طوغری متمد اولوب، ایچ
 طرفدن یعنی سودانک (فونجالون) و (ساموری)
 لرندن ایسه خط تقسیم میاهی تشکیل ایدن طاغ
 بر تلرندن عبارت اوله رق، او طرفدن سیرا لئونیه بر
 اویه قائمه شکانی ابراز ایدیور. سودانک ایچ طرفلریته
 لوغری آقان (نیجر) ایرماغنه دوکیان انهارک منابهی
 و حدودک خارجنده، و طوغری به بحر محیط

آطلاسی به دوکیان انهارک منابهی سیرا لئونیه حدودی
 داخلنده در. بو حدود داخلنده سیرا لئونیه نیک مساحت
 سطحیه سی ۷۳۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، یاریم یولوندن
 زیاده اهالی ایله مسکوندر. آنجق طوغریدن طوغری به
 انکاتره به تابع اولان لرلی یالکز ۲۶۰۰ و بر
 روایتده ۷۷۷۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۷۵۰۰۰
 کشیدن عبارت اولوب، او بر طرفلری انکاتره نیک آرز
 چوق حمایه سی آلتنده بولنور اقوام و قبائل زنجیه ایله
 مسکوندر. سواحلی خط مستقیم اوزره حساب
 اولنورسه، ۳۵۰ کیلومتره طولنده ایسه ده، کبریتی
 و چیقنیلرله برابر بونک ایکی مثلنه بالغ اولور. لیبریا
 حدودندن (شربو) جزیره سی قارشیسینه قدر غرب
 شمالیه طوغری متمد اولان ۱۷۵ کیلومتره نیک ساحلی
 فایتله دوز اولوب، جزیره ۵۰ مذکور نیک قارشیسینه
 بر برینی متعاقب اوچ قوی بده التشکل، ساحل شماله
 طوغری دونوب، بر طاقم برنورلر و قویلوعلی الخصوص
 اصل سیرا لئونیه دینلن بر اوزون شبه جزیره تشکیل
 ایدر، که بونک منهای غرب شمالیسنده مهورک مر.
 کزی (سیرا لئونیه) ونام دیکرله (فریتون) قصبه سی
 بولنیور. ساحل عمومیت اوزره آلتق و بطاناتق
 حالنده اولوب، علی الخصوص یاغورلر موسمنده
 بطاناتق چوخالغله، حتی مذکور شبه جزیره دخی
 بدمتون آطه حکمنه کچر. اوموسمنده بلوط و سیدلری
 دخی چوق و سواحلک اوکی صیغ اولدیفندن، سفاش
 حقتده نیک مخاطره ایدر. بو سواحلک ایچ طرفلرنده،
 دکیزدن کورینشی یاغش بر آرسلان شکانی ابراز
 ابتدیکچون، پورتکیزایلر طرفندن (سیرا لئونیه)
 تسمیه اولنان بر سلسله جبال متمد اولوب، اک بوسک
 محلاری ۷۰۰ متره ارتقا مننده در. ممالکتک ایچ
 طرفلری باطه کورمه مش صبق اورمانلرله مستور
 اولوب، اکثر طرفلری هنوز لایقوله کشف اولما-
 مشدر. ایچ طرفده کی جبالدن بر چوق انهار آقوب،
 اک بوسکاری شمال جهتمده کی ایکی (اسقارسیه) ایله
 (روکاه) نهرلری و خونیده کی (بانتوقولو) و (باق)
 نهرلیدر. بونلرک بعضلری منصیلرنده اوزون خلجلر
 تشکیل ایدیور. هوایی فایتله آغیر و مهلاک اولوب،
 هر نه قدر سنه نیک اک صیغاق آبی اولان نیسانده
 (فریتون) ده میزان الحراره اکثریا ۲۸ واک برین
 آبی اولان آغستوسده ۲۴ درجه کوستر بوسره ده،

بط اقلترک کثرتی و دکینک جذری حالنده آجیقهده
 قالان چامورلرک تجزاتی هواپی تسمیم ایدوب، صاری
 صیمه، و سائر مهلك خسته لقلر تولید ایدوبور. بانمور.
 لری پک چوق اولوب، بانمور موسمی مایسده
 باشلار، و حزران و نموزده پک چوق یاغوب،
 آغستوسده آزالفه باشلار؛ و نهایت تشرین ثانیده
 بسبتون کسلیوب، قورافلق موسمی کیرر. وادیلرنده
 پریخ وبارلرنده مصر، پتاس و نمود کچی حبوبات
 حاصل اولور. آروپادن نقل اولنان میوه و سبزه.
 لرک جوغیله قهوه، شکر قامشی، پاموق و چبوت
 دخی ابی محصول و برمه باشلامشدر. حیوانات
 اهلیه سی باشلیجه کچی و طوموزدن و طیور مونسه
 انواعندن، و حیوانات وحشیه سی دخی فیل، بیانی
 مانده، یارس، قورد و شپازنه دینان بیوک نسمناس
 و سائر دن عبارتدر. بالیغی ده چوقدر. ایچ طرف
 فلرینک اهالیسی اقوام مختلفه زنجیه دن عبارت اولوب،
 بونلر حقنده تفصیلاته کیریشیله بیله جک قدر معلومات
 مفقوددر. طوغریدن طوغری به انکاتره تک تحت
 اداره مند بولنان ۷۵۰۰۰ اهالیته ۳۰۰۰۰
 مرکزی اولان (فریتون) ده و قصوری اطرافنده کی
 قراده ساکندرلر. بونلرک ایچنده آنجق برایی
 یوز آروپالی بولنوب، قصوری انکلیز و فرانسز
 سفائی طرفندن تخلیص اولمش اسرای زنجیه دن
 عبارتدر، که هر برلرینک لسانلری بشقه اولدیغندن،
 لسان اصلیلرینی اونودوب، بیلرنده انکلیزجه قو.
 نیشورلر سده، انکلیز لسانی بونلرک آغزنده بسبتون
 بشقه بر صورت آلمشدر. مذهبه ۳۰۰۰۰ قدری
 میسیونرلر واسطه سیله پروتستان اولمش ایسه ده،
 اسکی اعتقاد لرینی دخی محافظه ایتمکده درلر. ۵۰۰۰
 دن زیاده سی مسلم و ۱۶۰۰۰ قدری بت پرستدر.
 آنجق کرک بت پرستلرک و کرک خرستیان اولنلرک
 کوندن کونه دین اسلامی قبوله اولان انهما کلری
 سببیه سنه دن سنه به مسلمانلرک عددی آرمقده
 و خرستیانلرک مقداری آزالقده در. دین اسلامک
 او جهتلرده ترقیاته میسیونرلر بوجهله سد ممانعت
 چکه مه مکده درلر. انکلیزلر ۶۵ ابتدائه ۶۶ رشدییه
 مکتبی تاسیس ایدوب، ۲۲ مکاتب خصوصیه دخی
 وارددر. واردات و مصارف سنویه سی بر بچق ملیون
 فرانقدن زیاده در. عسکر و زاندارمه سی زنجی او.

لوب، بالکز ضابطلری انکلیزدر. هوانک آغریلی
 آروپالیلر طرفندن واسع چفتلاکر و فابریقه لر تاسیسه
 مانع اولوب، تجارت دخی بچق اجرا اولنه مور.
 باشلیجه اخراجاتی بمض نباتندن چیقه ساریلان یاغ ابله
 فیل دیشی، آلتون توزی، ضمغفر و بهاراتک انوا.
 عندن بر مقدار قهوه دن عبارتدر. بو مملکت اک
 اول ۱۴۴۷ ده (آلوارو فرناندز) نام پورتکیز
 قیوداتی طرفندن کشف اولنهرق، ۱۴۶۷ ده (پدرو
 سینترا) طرفندن ده ابی تحقیق اولمش؛ و اوتاریخندن
 اعتباراً آروپا قورسائلر یچون بر انسان صیدکاهی
 حکمنه کچوب، اورادن کیلر طولوسیه اسرای زنجیه
 آلهرق، آسریاقیه کوتورمشلر ایدی. ۱۷۸۷ تا
 ریخنده اسارتک لغوی اوزرینه، تخلیص اولنان اسرایا
 بر مجلأ نحاذ اولنهرق، ابتدا بر انکلیز شرکتی طرف
 فندن اداره اولمش؛ ۱۸۰۷ تاریخنده انکلیز
 حکومتی طرفندن ضبط اولمشدر. او وقتدن بری
 مهجر یالکز مذکور شبه جزیره دن عبارت بولمش
 ایکن، بو صوک سنه لده انکلیزلر نفوذ و حمایه لری
 دائره سی توسیع ایدهرک، اسماً بتون مملکت کند
 بلرینک اولمشدر.

سیرامورن } (Sira-Mouron) و ده
 } طوغریسی (شارامورن) یه
 «صاری ایرماق»، مغولستان ابله مانچورییه ده جریار
 و صاری دکینک (لیاوتونغ) قوبنه انصباب ایدر
 ایرماق اولوب، مغولستان ابله (پچیلی) تک (جهول
 و نام دیگرله (جنگ توفو) ابالتی آره سننده و (دولو
 نور) قرینده بیوک خیمغان سلسله سیله (ماولینغ
 سلسله سننک محل اجتماعنده واقع (پن چا) طاغند
 نیمانه، ابتدا شماله و بیده شرقه طوغری آقهره
 مغولستان ابله پچیلی حدودینی تقریق ایدر؛ و صولد
 ملنقلرنده برلشن (چافان مورن)، (قره مورن
 و (ارکه مورن) چالیرینی و دها بر طاقم چالیرا
 صاغدن (شاخان مورن) اسمیله بر بیوک نهر آلدقد
 صکره، صرف مغولستانه و بیده مانچورییه تک (ش
 کینغ) ابالته کیره رک (لیاوتو) اسمنی آلیر؛ و ابال
 مذکورده صولدن (خاده) نهرینی اخذ ابله جنو
 غربییه و بیده جنوب شرقیه طوغری آقهره
 برایی نهر دها آلدقدن صکره، مذکور کورده
 دوکیلور. مجراسنک (شینغ کینغ) ابالته ده کی قس

فیضان میاه زماننده سیر سفائنه صالحدر. بو مجرانک اسکیدن بری سوق الجیش نقطه نظر نجه اهمیت اولوب، جینی ضبط ایدن مانچورل بورادن ایتمش؛ وچینلیلرینه بورادن قوره به طوغری چیمه مشلدر. بناء هلیه چین امپراطورلری بو وادیده بر چوق استحکامات بایدرمشلدر. ایرماغک مجراسنک طولی ۱۰۰۰ کیلومتره دن زیاده در.

سیران { (یاخوذ سیرن یا سرهان) بخابده
سنده ایرماغنه تابع بر نهر اولوب،
(هزاره) ایالتنک قسم شمالیسنده $۶۱^{\circ} ۳۴'$ عرض
شمالی ایله $۵۹^{\circ} ۷۰'$ طول شرقیده همالایه جبالنک
بر بوغازندن نیمانله، جنوبیه و بعده جنوب غربیه
طوغری جریان ایدرک، بر قاق جای و نهایت صولدن
(دور) نهرینی آلدقندن و ۱۳۰ کیلومتره تک جریانندن
صکره مذکور سند ایرماغنه دوکیلور. مجراسنک
اطراقی برنج و باموقله مزروع اولوب، نهرک صویبله
سقی اولنور. بر چوق دکمرنلر چوبرر.

سیرانه سان { (Sirané-San) جاپونیه تک
نیون جزیره کبیره سنده
و $۴۸^{\circ} ۳۶'$ عرض شمالیده بر برکان اولوب، ۲۶۰۰
متره ارتفاعی واردر. ۱۸۷۲ ده اشغال ایتمشدی.
یکی آغزی ۱۶۰۰ متره کینیشلکندن اولان براسکی
آغزینک ایچنده کی تپه تک اوزرنده در. تاریخ مذ-
کورده بر طاقم قاینار صولر فیشقیروب، طاغک
اتکرنده کی اورمانلر بایقله، آغاجلرده حالا آتاری
مشاهده اولنور. طاغک اطرافنده بر طاقم کوللر
بولنوب، بهضرنک کنارلرنده کورودی صیجاق
صولر چیقار.

سیر اولی پیاس { (Siraoli-Pias)
هندستانده رحیقند
ایالتنک (باریلی) سنجاغنده بر قصبه اولوب، ۶۵۴۰
اهالیسی واردر.

سیرتی { (محمد حسین غفاری) ایران شعراسندن
اولوب، قزوینلی اولدیغی حالده،
هندستانه رحلتله، جهانکیرک شهزاده لردن (بروز)
انتساب ایتمش؛ و بونک وفاتندن صکره بر مدت عظیم
آبادده اقامت ایدوب، بعده حرمین شریفین زیارتنه
کیتمش ایدی. شویت اونکدر:

زبس زاهل جهان خاطرم کربزانتست
بخشانه که سرم میکشم کربسانتست

سیرجان { کرمان ایله فارس آره سنده و
شیرازدن ۲۴ فرسخلی مسافه ده
وقتیله بر بیوک شهر اولوب، (قصرین) دینکله دخی
معروف ایدی. سواققلری کنیش، باغ و باغچه لری
چوق وآب و هواسی کوزل ایدی. آل بویه دن
عضد الدوله بو شهرده بر سرای و بر مناره انشا
ایتمشیدی. عمرو بن ایث و برادری طاهر بن ایث
شهره کوزل بر صوکتیروب، بتون خانلره تقسیم
ایتمشلردی. بر چوق علما و سائر مشاهیرک مسقط رأسی
بولمشدر. ایوم خراب اولسه کرکدر.

سیردریا { (Syr-daria) ترکستانده کی سیحون
نهرینه شمعی و بریلن اسم اولوب،
آورو باجده بواسطه معروفدر. «سیحون» ماده سنه
صراحت بیوریله.

سیردریا { سیحونک اسم حدی اولان بونامله
روسلر ترکستانک بر بیوک قسمندن
عبارت اولان رایاتی تسمیه ایتمشلدر.

سیردریا ایاتی (ترکستان) نامیله معروف اولان
اداره عمومیه تک بش سد سندن عبارت اولوب،
دیگر برسدی فرغانه و سمرقند ایالتلردن عبارتدر.
بو ایالتک بو درجه ده و سمتی اکثر طرفلرینک چول
اولسندن ایلری کلور. شمالاً (تورغای) و (آق-
مولنسک)، شرقاً (سمیرچنسک) و فرغانه ایالتلریله،
جنوباً سمرقند ایالتیله و بخارا خانلیله، غرباً دخی
خیوه خانلیله و بحر خوارزمله (یعنی آرال کولیله)
محاط و محدوددر. $۱۰^{\circ} ۴۰'$ ایله $۵۵^{\circ} ۴۷'$ عرض
شمالی و $۲۰^{\circ} ۵۶'$ ایله $۷۱^{\circ} ۲۵'$ طول شرقی آره-
لرنده متمد اولوب، غرب شمالیدن شرق جنوبیه
طولی ۱۱۰۰ و عرض وسطیسی ۵۰۰ کیلومتره در.
مساحه سطحیسی ۶۵۸ ۵۰۴ مربع کیلومتره اولوب،
همان فرانسه وسعتنده اولدیغی حالده، یالکز
 ۱۱۴۳۰۰۰ اهالیسی واردر. مرکزی بتون
ترکستانک دخی مرکز عمومیه سی اولان (طاشکند)
شهریدر. سیحون نهری جنوب شرقیدن شمال غربیه
طوغری آهرق ایاتی یکی به آبرور. غرب جنوبی
جهتنده کی قسمی (قزلب قوم) اسمیله بحر خوارزمله قدر
متمد اولان واسع برچولدن عبارت اولوب، شرق شمالی
قسمی ایسه مثلث الشکل طاغلق بریدن و بونک شرق
شمالی و غرب شمالی جهتلرنده واقع (آق قوم) (قره-)

قوم) اسمیله ایکی چولدن مرکبدر. (تیان شان) اسمیله چین حدودندن کن ساسله جبال مرتقمه ایالتک حدود شرقیه سنه قدر واصل اولوب، اورادن (چوتقال) اسمیله اوج درت بیک متره ارتفاعی اولان بر قول جنوب غربیه طوغری اوزانه رقی، ایالتک حدود شرقیه سنی تشکیل ایدر؛ و (فورامه) طاغی بوکا مربوط اولوب، اشیو فورامه طاغیله نخچند قربنده بولنان مغول طاغی آره سنده کی بوزازدن سیحون ایز ماغی کچوب، برشاله تشکیل ایدور. غرب جنوبیه طوغری دخی (طلاس طاغی) اسمیله برطاق اوزانوب، اک یوکسک ذروسی اولان (ماناس) طاغی دائمی صورتده قارله مستورددر، و قربنده کی (قره بوغا) کچیدی ۳۰۰۰ متره ارتفاعنده در. غرب شمالیه طوغری دخی (قره طاغ) قوی اوزانوب، سیحون کنارنده کی (جولک) قصبه سنه و قره قوم چولنه قدر ممتد اولور. بو طاغلرک شرق شمالی اتکلی صرب و دیک اولوب، جنوب غربی اتکلی ایسه آز میلانلیدر، و آره لرندیه برچوق چایلر آقوب، بویرلر ایالتک اک منبت و اک کوزل یرلیدر. قره قوم چولی تورضای ایالتنده کی قره قومک برقمی اولوب، آنجق نهرک و طاغلرک قریبیه جهتیه او قدر چول اولیوب، قویو حفر اولندقدمه صوجبقار، و اوتدن دخی خالی اولیوب، قیشین آرز قار یاغدیفتندن، قیرغیزلر سوریلرینی اوتلا تیرلر. اکثر طرفلری قوملق و طالعالمی اولوب، بعض یرلری ده طوزلی بلجیفتندن عبارتدر. آق قوم خالص چول و قوملق بریر ایسه ده، نهرلیله کوللاری بولند یفتندن، بونلرک قربنده خیلی نباتات و صرحالربولنوب، قیرغیزلر سوریلرینی سوق ایدرلر. قزیل قوم چولی ایالتک نصفنه قریب اولوب، سیحون ایله چیحون آره سنده آرال دکیزینه قدر ممتد اولور. بونک قسم شمالیسی انجه و قیرضی قومدن عبارت اولوب، بسبتون صوسز و نباتاتسزدر؛ و جزئی روزکار اسنجه قوم دکیزکی طاقه لنوب، هوایه دخی قالمقله، بلوط کی اورتانی قاپلار. قسم جنوبیسنده ایسه برطاق قوروو طاغلر و بعض تپه لر بولنوب، قیو حفرنده دخی طوزلی و آجی و بعضاً طاتلی صو چبقار؛ و قیونلرک بدکاری برنوع قبا اوله بعض چایلر دخی بولنور. بو جهتلرندیه اون اون بش بیک قدر خیمه نشین قیرغیز بولنوب، سوریلرینی کردیرلر. ایالتک انهاری سیحون ایرماغیله طاغاق

قسمدن بو ایرماغه دوکیلن چایلردن و ایالتک حدود شمالیه سنی آران (جو) نهرندن عبارتدر. سیحون ایله تاغملری «سیحون» ماده سنده تعریف اولندیفتندن، تکرارینه حاجت یوقدر. جو نهری (ایصیق) کولندن کلوب، آق قوم ایله قره قوم آره سنده آجی کوله دوکیلور. آرال کولک شرق و جنوب ساحلیله بو سواحه قریب آطه لری بو ایالت داخلمده بولنوب، حدود شمالیه سنده دخی مذکور (آجی کول) بولنیور. بطاقلق و قامشاق حالنده کوچک کوللاری و علی الخصوص سیحونک طفیاننده مجراسی اطرافنده تشکیل ایدنلری دخی چوق اولوب، برطاقنک صولری طوزلیدر.

هواسی بک امتدالسز اولوب، سبیر، بک هواسنه مشابه اولقله، یازین میزان حراره ۴۱ درجه قدر چبقار، و قیشین تحت الصفر ۲۵ درجه قدر ایز. بو تفاوت شمالی قسمنده ده زانده اولوب، قسم جنوبیسنده و علی الخصوص طاشکند کی طافلق قسمنده بولنان یرلده یازین حرارت و قیشین برودت ده آزددر. قیشلری اوزون اولوب، بو موسمه اکثر طرفلری قارله مستور و نهرلر منجمد بولنور. بهارک حولیلیه برابر طوبراق قاردن قورتلجه یشیلک و چچیکلر اوریتیلور سه ده، دره قب صحیفاقر باصوب، بونلری قوروتقله، اورتلق یاغش حالی ابراز ایدر. صوک بهار یاغورلرلرندن بردها موقتاً اورتلق یشیلنوب، بیده قار آلتنده قالیر. اورمانلری بک آرز اولوب، یا اکیز یوکسک طاغلرده بولنور. قواق، قره آجاج، کورکن و سائر آجاجلری حاویدرلر. چوللرده برنوع چالی بولنوب، محروقات ایچون قیریلور، و بک کج یتیشیر. مسکون اهالیسی بغدادی، آربه، برنج، داری و سائره و کوچبلر بر مقدار داری و بغدادی و آربه اکوب بیچرلر. جنوب شرقی جهتنده یاموق دخی حاصل اولوب، سبزه و میوملری ده چوقدر. اهالینک زراعت و آریققلر حفریله اراضی سقینه اهمتملری چوقدر. عمومیت اوزره ابالت اراضیسنک یوزده ۶۶ سی اراضی خالیه دن. یوزده ۳۳ سی چاروسرا دن و آنجق یوزده بری اراضی ضروره دندر. نهرلر کوللرک کنارلرندیه و علی الخصوص سازلقلرده برچوق صو قوشریله بیسانی طوموز بولنیور. و قتیه قیلاز دخی وار ایدی. چوللرده قورد، تیلاکی، بیلی کدی چقال، پورسوق و قره قوروق دینان برنوع حیوان

وارد در . اورمانلرده آبی و بوسك طاغلرده بیانی
 یچی وساژ بوکچی حیوانلر بولنیور . قره قوش ، قرتال ،
 سلولن ، ککلیک و وساژ طیوری دخی چوقدر .
 حشراتک انواعی و بعض زهرلیلری دخی بولنور .
 سچونده و آرال ککولنده بالینگک انواعی وارد در .
 حیوانات اهلیه یتیشدیر مک اهالینگک باشلیجه مشغور .
 لیتلندن اولوب ، درون ایالتده ۲۵۳۰۰۰ دوه ،
 ۱۵۱۳۰۰۰ صغیر ۳۳۲۰۰۰ آت ، ۴۴۴۰۰۰
 قیون وارد در . آنلری برقاچ جنس اولوب ، ضرر .
 سزدر . قیصراقلرک سودینی اکشیتهرک (قومس)
 تعمیر ابدتکلری بر مشروب حاصل ایدرلر ، که قیرغیزلرک
 بیرهسی اولوب ، اولدقجه کیف برر . طاشکند قیربنده
 (قیلان بک) نام موقدمه حکومتک بر حاراسی وارد در .
 قورامه طاغلرنده آلتون ، کومش ، قورشون ، باقیر
 معدنلری و زسز وساژ ذی قیمت طاشلر او جوار .
 دهکی بعض طاغلرده معدن کموری بولنیور سه ده ،
 کورک جنسی بک اینی اولمدیفنندن ، وساژ معدنلر
 مصارفی قورناره حق درجه ده اولمدیفنندن ، هیچ بری
 اخراج اولمامقده در . ذی قیمت احجاری جغرافیون
 اسلام آتارنده خوقنده نسبت ایدلهرک ، اهمیتله ذکر
 اولنیور سه ده ، شمبیکي حالده استفاده اولنه میور .
 اهالیسنک نصفی و هشیرت حالنده باشایانلری
 قیرغیز اولوب ، بولنرله برابر برقاچ بیک ترکان و قره
 قالیاق دخی وارد در . مسکون اهالیسنک قسم اعظمی
 (سارت) قومنه منسوب اولوب ، بولنر باشلیجه زراعتله
 مشغولدرلر . ساژ اهالی مسکونهسی نایچک ، اوزبک ،
 روس و بر مقدار ایرانلی ، افغانلی وساژ انجیلرله
 یهودی و چنگانه وساژه دن عبارتدر . یالکز برلی
 نایچکلر لسان فارسی ابله و قیرغیزلر ، سارتلر ، اوزبکلر ،
 ترکانلر و قره قالیقلر چفتای ترجه سیله متکلمدرلر .
 روسلر ۳۵۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب ، قسم اعظمی
 عسکر و مأموردن عبارتدر . بولنرله جزئی مقدارده
 اولان یهودیلر دن بشقه ستون اهالی مسلم و مذهب
 حنفی به تابع سیندرلر . مسلمانلرک مدرسه لری و جوامع
 شریفه ملحق مکتبلری اولوب ، روسیه دولتی دخی
 روسجه و ترجه تدریساته مخصوص بعض مختلط مکتبلر
 آچمشدر . ستون ایالتده بری ذکور و بری اناء ،
 مخصوص ایکی داخلی مکتب امدادی ابله بردارالمیلن ،
 ۶ ذکور و ۴ انات مکتب ابتداییه ، ۳ مختلط

مکتب و ۲ یتیمخانه موجوددر . طاشکندده بر
 مطبعه و بر طاش باصمه خانه بولنوب ، ۳ غزته و رساله
 موقوته نشر اولنور . سیدرینا ایالتی : قورامه ،
 چیمکنده ، اولیه آنا ، ترکستان ، پردوسق ، قزالینسک ،
 و آمو دریا اسملرله ۷ سنجاغه منقسم اولوب ،
 برنجیسنک مرکزی طاشکند و بدنجیسنک کی (پترو
 آلکساندروویق) در . دیکر لری سرکز لرنیک اسمیله
 سمدار . ایالت والیسی عموم ترکستان والی وقو .
 ماندانیله برابر طاشکندده اقامت ایدر . صنایع محلیه
 بک کری اولوب ، طاشکندده اسکی اصول اوزره
 بعض بزلر و بوک قاشلر نسج اولنور ، و بر طاقم
 دباغخانه لری و موم و صابون عطلانه لری بولنور .
 روسلر دخی بعض مسکرات فابریقلری آچمشدر در .
 تجارت باشلیجه سارتلرک و یهودیلرک ائنده در . سنوی
 ادخالاتی ۲۸۵۰۰۰۰ و اخراجاتی ۱۰۸۰۰۰۰۰
 فزانه بالغ اولور . [احوال تاریخیه سیچون « ترکستان »
 ماده سنه مراجعت بیوریله .]

سیرسه } هندستانده پنجاب خطه .
 سنک حصار ایالتنده و حصارک ۷۹
 کیلومتره غرب شمالیسنده سنجاق مرکزی بر قصبه
 اولوب ، ۳۴۴۵ ی مسلم اولق اوزره ، ۱۲۲۹۰
 اهالیسی ، ایشاک تجارتی ، بیوک بر حیوانات بازاری ،
 بعض منسوجات فابریقلری و چنناق چوملک دستکاهلری
 وارد در . ۱۸۳۷ تاریخنده انکیزلر طرفدن تأسیس
 اولنوب ، سو قانلری دوز و کینیشدر . ینه بو اسمله
 اسکی بر شهرک خرابه لری قیربنده در . — اله آباد
 ایالت و سنجاغنده واله آبادک ۳۵ کیلومتره جنوب شر .
 قیسنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب ، ۳۴۴۰ اها .
 لیبی وارد در .

سیرسی } هندستانده بمبای اداره .
 سنک (کونکان) ایالتنده (هونا .
 وار) سنجاغنده و هونا وارک ۳۹ کیلومتره شرق
 شمالیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۹۷۵ ی
 مسلم اولق اوزره ، ۵۶۳۵ اهالیسی وارد در . —
 رحیلقد ایالتنک مراد آباد سنجاغنده و مراد آبادک
 ۲۶ کیلومتره جنوب غربیسنده دخی بو اسمله بر قصبه
 اولوب ، ۴۳۰۰ ی مسلم اولق اوزره ، ۵۹۵۰
 اهالیسی و بانیسی هد اولنان مخدوم شاهک مصنع بر
 تر بهسی وارد در .

سیرمیوم } (Sirmium) صاوه نهرینک
 رسول کنارنده اسلاوونیه تک
 سیرمیہ ایالتندہ قضا مرکزی اولان میتروویچہ قصبہ۔
 سی قربندہ بولنش اولان بر شہر قدیم اولوب ،
 رومایلر زمانندہ (پاونیہ) خطۂ قدیمہ سنک مرکزی
 ایدی . آوریان و پروبوس ایلہ غراتیان بو شہردہ
 طوغوش ، ویکنجی قلود ایلہ مارق آورل اورادہ
 وفات ایتمدر . رومایلرک طونہ اقوامنہ قارشی اولان
 محاربہ لزندہ دار الحربلری ایدی . دردنجی قرن
 میلادیدہ قسطنطنیہ تک تأسیسندن اول بر آرہ لق
 قسطنطنین طرفندن یا تخت الحاذ اولمشدی . آلتنجی
 قرن میلادیدہ آوارلرک الینہ کچمکلہ ، بونلر طرفندن
 تخریب ایدلش اولمیدر ، کہ او وقتدن بری توارنجندہ
 اسمنہ تصادف اولنمیور . بعض خرابہ لری و آتاری
 باقیدر .

سیرمیہ } (Syrmie) آوستریانک اسلاوونیه
 خطہ سندہ بر ایالت اولوب ، شمالاً
 و شرقاً مجارستانلہ ، جنوباً صربیه و بوسنہ ایلہ ، غرباً
 دخی ینہ اسلاوونیه تک (دروچہ) ایالتیلہ محاط
 و محدوددر . مساحتہ سطحیہ سی ۶۸۶۶ مربع کیلومترہ
 و اہالیسی ۳۴۷۰۲۲ کشیدر . اہالیسنک قسم اعظمی
 خروات اولوب ، یالکز ۵۷۵۰۸ آلمان ، ۲۰۸۵۴
 مجار و درت بش بیک روتن ، اسلواواک و ساژہ
 بولنور . مرکزی (ووقووار) قصبہ سیدر . اراضیسی
 طونہ ایلہ صاوه نهرلری آردہ سندہ کی بین النہریندن
 عبارت اولوب ، قسم شرقیسی دوز و بعض محللری
 بطاقت و قسم غربیسی آرز عارضہ ایدر . قسم غربیسنندہ
 طونہ ساحلندہ (فروسقہ خورہ) اسمیلہ تمتد اولان
 بر صرہ تیلرک آنجق ۵۴۶ مترہ ارتفاعی واردر .
 شمال و شرق حدودخی ایران طونہ ایرماغنہ دوکلک
 اوزرہ (ووقہ) اسمیلہ بطی الحرکہ بر نہری واردر .
 حدود جنوبیہ سنی ایران صاوه نہرندن دخی (بوزون)
 اسمیلہ بر قول آیرلوب ، (اسپاخوہ) چابنی آلدقدن
 صکرہ ینہ صاویہ دوکیلور . مذکور (فروشقہ غورہ)
 تک جنوبی اتکلبدن دخی برطاقم کوچک چایلر آتوب ،
 صاویہ دوکلک اوزرہ ، وروچہ ایالتنہ کیرلر . هواسی
 معتدل و طوبراغی تک منبت اولوب ، کلینتی حیواناتلہ
 سیاہ و بیاض شرابلر حاصل اولور . میوہ آتاجلری
 واسع اورمانلر تشکیل ایدوب ، اریکدن بوشناقلرک

(اشلیونہ) دینکاری بر نوع مسکر چیقار برلر . آت
 و صیفیر ایلہ قیون و کچیلری چوقدر . خیلی اییک دخی
 چیقار . غرب و شرق طرفلرندہ بر قاج دمیربول خطی
 وار ایسہدہ ، اوتہ طرفی اولان دمیربولدن محرومدہ .
 ایالت ۱۰ قضاہہ منقسمدر . باشلیجہ قصبہ لری : سملین
 (۱۲۸۲۵ اہالی) ، روما (۹۵۸۰ اہالی) ، میتروویچہ
 (۹۵۴۰ اہالی) ، ووقووار (۹۴۹۵ اہالی) ، وقار .
 لوچہ (۵۴۹۰ اہالی) در . ایالتک اسمی مادہ آتفہدہ
 بیان اولنان (سیرمیوم) شہر قدیمندن مأخوذدر .

سیرنہ } (Sirènes) اسکی یونان و روما اسل .
 طیرندہ دکیز بریلرندن بر طاقم بریلر
 اولوب ، کویا بلرینہ قدر کوزل قیز و اورادن آشنای
 قوش شکلندہ اولدقلری حالہ (تیرنیان) دکیزندہ
 ایٹالیا ساحیلہ (قاپریہ) جزیرہ سی آردہ سندہ بولنور ؛
 و فوق العادہ کوزل اولان سسلریلہ کلوب کچنلری
 جلب ایدہرک ، دکیزہ غرق ایدرلر ایدی . کویا بونلر
 (برویپنہ) تک والدہ سی (سرس) طرفندن دیولرہ تحویل
 اولمشلردی .

سیروان } ایراندہ خوزستان خطہ سندہ
 (و (دزفول) تک ۲۱۰ کیلومترہ
 شمال غربیسنندہ اولہرق (کرخہ) نهرینک ساحل
 یعنی قربندہ بر یوغازدہ کاش بر شہر قدیم خرابہ لری
 اولوب ، بو شہرک نوشیروانک بنا کردہ سی اولدیفی
 سرویدر . مشارالہیک بیوک بر سرائیلہ ساسانیلر
 دورینک فن معماریسی طرزندہ یابنش اکثر اذیہ سی
 ایوم موجود وقائم اولوب ، بو کوزل آثار عتیقہ
 لوری اشقیاسی طرفندن مجلأ الحاذ اولنقدہدر . یاقوت
 حوی «معجم» ندہ (سیروان) تک قصبہ و ناحیہ ویا
 قریہ اولدیفندہ متردد کورندیکندن ، زمانندہ خراب
 بولندیفی وبلکہ اثنای فحمدہ خراب اولدیفی آکلا .
 شیلپور . سہد ابن ابی وقاص حضرتلری طرفندن
 مأمور ضرار بن الخطاب الفہری یدیلہ فتح اولندیفی
 کتب فتوحندہ مذکوردر . — نسف قربندہ وقار .
 سدہ دخی بو اسملہ بر قریہ بولندیفی کی ، (ری)
 قربندہدہ بر قریہ اولوب ، ابو جعفر منصور زمانندہ
 اوغلی مہدی خراسانہ کیدرکن بو قصبہ بہ نازل
 اولدیفی ، و آتاری باقی اولان برطاقم ابنیہ پایدردیفی
 (و ہادی) تک دخی بوندہ طوغدیفی ینہ «معجم
 البلدان» دہ مسطوردر .

سیروز } سلا نیک و لا بتند و سلا .
 سیروز } نیک ۷۳ کیلومتره شرق شمالیسنده
 اوله رق، ردوب سلسله جبالنه مربوط چارلی بالقانک
 جنوبی اتکننده، واسع بر اووه نیک کنارنده و (تخیا -
 نوس) کولنه دوکیان (آیانیه) نهرینه تابع احمد پاشا
 چایی اوزرنده سنجا ق مرکزى بر شهر اولوب،
 ۶۱۶۰۲ اهالیسی، ۲۹ جامع شرعی، ۱۱ مدرسه -
 سی، ۳ عمارتی، ۱۵ تکیه سی، ۲۰۰۰ جلدی حاوی
 برکتخانه سی، بر اعدادیه و بر رشديه ابله ذکور و اناثه
 مخصوص ۱۲ ابتدائی مکتبی، اهالی غیرمسلمه به
 مخصوص آیربجه ۹ مکتبی، ۲۱ کلیسایی، ۲ حاوره -
 سی، ۲۱۱۵ دکائی حاوی ایشلک چارشیمی، ۲۳
 خانی، بخارله اداره اولنور ۴ پاموق فابریقه سی،
 ۱۰۰ قدر خاوی و آلاجه و بز دستکاهی، بهر سنه
 شباط آینه قوریلور (کروان پنایری) نامیله بیوک
 بر پنایری و ایشلک تجارتی واردور. آب وهواسی لطیف
 اولوب، آنجوق تخیانوس کولنک بطاقلقرلی یازین بهض
 صیتمه لر تولید ایدیور. مذکور چایک اوزرنده کوزل
 باغچهلری، و طاعا اتکنارنده آقاچلق مسیره لری
 واردور. شهر طاعا اتکننده واقع اولان واروش
 ابله اووه ده طرز جدید اوزره یابلیش اینه بی حاوی
 یکی محله دن مرکب اولوب، اوسئنده کی تیه ده
 براسکی قلمه سی واردور. جوامع شریفه سنک اک بیوک
 و مصنعی (اسکی جامع) دینلیدر. اهالیسنک نصفی
 مسلم اولوب، قصوری بلغار و روم و یهودیدر.
 اطرافنده کی واسع و منبت اووه نیک انباری حکمنده
 اولوب، ذخیره، برنج، پاموق، توتون و سائرده دن
 عبارت تجارتی نیک ایشلکدر. بونکله برابر خبیلی
 درین اولان تخیانوس کولنک کنارلری صیغ
 و بطاقات اولوب، سیر سفاشنه صالح اولمديفنندن
 محصولات مذکوره خبیلی مصارفه بر ا اورفانو
 اسکله سنه ایندیریلور. دده آقاچدن سلا نیکه
 در دست تمديد اولان دمیر یول خطی سیروزدن
 کچه چکی جهته، بو نقصانی ده اجمال ایدوب، تجارت
 و مهموریتنک ترقیسنه سبب اوله جفنده شهه یوقدر.
 — سیروز قضایی همناهی اولان سنجاغک مرکز
 قضایی اولوب، ۱۶۸ قریه دن مرکبدر. تخیانوس
 کولنک شرق و شمالنده ممتد اولان اووه نیک قدم

اعظمیله مذکور کولک واونی شق ایدن قره صویک
 غربنده واقع (نکریطه) ناحیه سنی شامل اوله رق،
 شمالاً نوره قوب و تیمور حصار قضا ریله، غرباً و غرب
 جنوبی جهته دن سلا نیک سنجاغیسه، جنوباً آطه لر
 دکیزله، شرقاً دخی (زینخته) قضا سیله و قسملاً درامه
 سنجاغیله محاط و محدوددر. طوبراغی نیک منبت
 و محصولدار اولوب، اراضی مزروعه سی تقریباً
 ۱۶۳۰۰۰ دونم دن عبارتدر. ۵۱۰۰۰ دو -
 نمته آرپه، ۴۷۰۰۰ دونمته بفسدای، ۳۲۵۰۰
 دونمته مصر، ۲۰۰۰۰ دونمته پاموق، ۶۵۰۰
 دونمته سیسام، ۲۸۷۰۰ دونمته چاودار، ۲۵۰۰
 دونمته یولاف، ۱۶۰۰ دونمته داری، ۱۶۰۰
 دونمته توتون، ۳۰۰۰ دونمته آفیون، و بر قاج بیک
 دونمته درنج، فصولیه، کتت، پتاس و سائره زرع
 اوله رق، بهر سنه اراضی مزروعه نیک بر ثلثی ده
 دیکندیرلک حادثلیدر. قضات باغلی ۲۵۰۰۰
 دونم اولوب، ۷۰۰۰۰۰ قیه قدر شراب چیقاریلور.
 حیوانات اهلیه سی ۹۰۶۸۰ صیغیر، ۵۳۰۰ آت
 و خرکله، ۲۴۶۰۰۰ قیون، ۱۸۱۰۰۰ کچی،
 ۴۷۰۰ استر، ۶۳۰۰ مرکب، ۱۵۰ دوه، ۱۵۰۰
 طوموز و سائرده دن عبارتدر. سنه ده ۱۳ قیه قدر
 ایسک بوجکی تخمی آچیله رق ۱۵۰۰ قیه قدر
 قوزه، و تقریباً ۳۰۰۰ آری قوغانی بولنوب،
 ۱۸۰۰۰ قیه قدر بال و ۱۵۰۰۰ قیه بال مومی آلنیر.
 داخل قضا ده ۹۷ مکاتب ابتدایی، ۴ رشديه، بر
 اسلام و بر روم مکتب اعدادیسی موجوددر. اهالی
 قضا ۸۶۲۲۹ نفوسدن عبارت اولوب، بونلر مسلم،
 بلغار، روم، چنگانه و یهودیدرلر.

سیروز } سنجاغی . سلا نیک و لا بتنی ترکیب
 سیروز } ایدن اوج سنجاغک ری اولوب،

مرکزی اولان سیروز شهر نیک اسمیله تسمیه اولمشدر.
 غرباً قوصوه و لاینیه و سلا نیک سنجاغیله، جنوباً ینه
 سلا نیک سنجاغیله و آطه لر دکیزله، شرقاً درامه سنجا -
 غیله و شرقی روم ایلی ابله، شمالاً دخی بلغارستان
 ابله محدوددر. اراضیسی عمومیت اوزره طاعا ق
 اولوب، علی الخصوص شمال جهتمده کی جمه، رازلق،
 نوره قوب و مننک قضالری یوکسک طاغلردن عبارتدر.
 بو طاغلر قوجه بالقان سلسله عظیمه سنه مربوط

اولدقلری حالدہ، باشلیجه اوج صره اوله رق بلغارستان حدودندن جنوب شرقی به طوغری متمد اولور لر : برنجی صره شرقی روم ایلی حدودی بونجه متمد اولان ردوب ونام دیکرله دسپوط طاغی، ایکنجیسی بونک غرب جهتنده سنجاغک اورته سنده اوزانان (پریم) طاغی، اوچجیسی سنجاغک غرب جهتنده قوصوه ولایتی حدودینی آیران (مالش) طاغیدر . پریم سلسله سینه مربوط اوله رق قسم جنوبی سنده چنکک طاغی، قره طاغ، بوز طاغ و سیروز شهری اوسته قدر متمد اولان (وروندی) طاغی بولنور . سنجاغک منتهای شرقنده و ساحل قرنده اوله رق درامه سنخاچی حدودنده دخی (بیکار طاغی) ونام دیکرله (قوشجه) اسمنده آیرجه بر طاغ شرق شمالیدن غرب جنوبی به طوغری اوزاندر . بولردن بشقه سنجاغک غرب جنوبی جهتنده و قره صو مجراسنک اوته سنده (بلش) و (قورشا) اسمله ایکی طاغ غربدن شرقه متمد اولدقلری کچی، سنجاغک منتهای جنوب غریب سنده نکریطه ناحیه سنده سلانیک سنجا . فنک حدودی بونجه دخی (بشیک) طاغی شمال غریبیدن جنوب شرقی به طوغری متمد اوله رق ، ساحل بجره قدر واصل اولور . ردوب ایله پریم سلسله لری آره سنده حاصل اولان وادیده و بو ایکی سلسله نیک اتکلرندن اینن بر چوق چایلردن قره صو (مستته) ایرماغی تشکیل ایدوب ، سنجاغک داخلنده جنوب شرقی به طوغری جریانه، نوره قوبدن کچدکن صکره، درامه سنخاغنه داخل اولور . پریم ایله مالش سلسله لری آره سنده بلغارستانک ایچندن و صوفیه جوارلردن کلن دیکر قره صو (استروم) ایرماغی جنوبه طوغری آقوب ، بو ایکی سلسله دن اینن بر چوق چایلری وبعده صاغدن مالش ایله باش سلسله لری آره سندن و غربدن کلن (استروجه) نهرینی، دها آشاغیده صولدن (بیستریجه) بی آلدقن، وچنکک ایله باش طاغلری آره سنده اوزون بر بوزاژدن کچدکن صکره ، سیروز اووه سینه دوشوب، بوراده ینه صولدن تیمور حصاردن کچن (قورشوه) نهرینی بمدالاند، غرب جنوبی به طوغری دوز ، و همناهی اولان کولی شق ایدن (بوتقوه) نهرینی اخذ ایله ، جنوب شرقی به طوغری دونه رک ، و صاغدن کورپی

چاچی و صاغ و صولدن دیکر بر ایکی جای آله رق ، تخیانوس کولنه دوکیلور . بو کولک ایچنده دخی صاغدن برقاچ دره و صولدن سیروز قریندن کچن آیانیه ایله (درامه) دن کلن (آنکیتره) ونام دیکرله (درامانیجه) نهرینی آلیر؛ ونهایت مذکور کولدن چیقهرق، جای آتاج کورپسی آلتندن مرورله ، کولدن یدی سکر کیلومتره مک مسافه ده اورفانو کور فزینده دوکیلور . بو جهله قره صو (استروم) ایرماغی سیروز سنخاغنک اک باشلی نهری اولوب ، اکثر میاه جاریه سنی جمع ایدر ؛ و دیکر قره صو (مستته) حوضه سنده بولان رازاق ونوره قوب قضا . لردن بشقه، سیروز سنخاغنک بتون سائر طرفلری قره صو (استروم) حوضه سی داخلنده بولنور . سیروز اووه سی قره صو منصبندن بلش طاغنک اتکلرینه قدر متمد اولوب، مذکور ایرماغله و بوکا دوکلن بر چوق چایلرله اروا اولنهرق ، دنیانک اک منبت اووه لردن ایه ده، ایرماغک طیناننده بر چوق یرلی صو آلتنده فالدیفندن، تظیره محتاجدر . بو اووه نیک طولی تقریباً ۹۰ وعرض وسطیسی ۲۰ کیلور . متره در . سنجاغک ایکنجی اووه سی یتریج قضا سنده استروجه مجراسی بونجه شرقدن غربه متمد اولان اووه نیک قسم شرقی سیدر . قره صویک یوقاری مجرا سنده بعض طار اووه لرله نوره قوب قصبه سی اوکنده بر اووه و طاغلر آره سنده بعض کوچک اووه لر دخی بولنور . مذکور تخیانوس و بوتقوه کولرندن بشقه پریم سلسله جبالنک اوزرنده (پاپاس کولی) اسمیله کوزل برکول بولنوب، آیانغی مسته قره صوینه دو کیلور .

سنخاگ اراضیسی عمومیت اوزره منبت و محصو . لدار اولوب، بقدای، آرپه، چاودار، مصر، بولاف، داری، سیسام، برنج و سائر حبوباتله کتن، کنور، توتون، پاموق، آفیون و سائر محصولات حاصل اوله رق، سنخاچی اداره ایتدکن صکره ، خبلی مقداری دخی اخراج اولنور . اک منبت یری سیروز اووه سیدر . باغلری دخی چوق اولوب، خبلی مقدار شراب اخراج اولنور . میوه و سبزه لری ده بولدر . صرغاری پک کوزل اولوب، اهالی کلبتی قیون، کچی، صیغیر، خرکله و سائر حیوانات اهلیه بسلرلر . آری

مقدار قرا	ناحیه	قضا
۱۶۴	تیکریطه	سیروز
۱۷	.	زینخته
۷۷	.	تیمور حصار
۷۰	.	پتربج
۵۰	.	منلك
۵۰	.	جمعه بالا
۱۲	.	رازلق
۱۲۰	{ استارجسته ترلیس چنگ اوزنه قول ارنید میسته قوی }	نوره قوب
۵۶۰		چها

سیرونج } هندستانك مالوه
 سنده و (نك) ك ۳۰۰ كيلومتره جنوب شرقیسنده
 قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۸۹۵ ی مسلم اولوق
 اوزره، ۱۱۳۵۵ اهالیسی، كوزل چارشیزی و متعدد
 جوامع شریفهسی وارد در . وقتیهله ایلك و پاموق
 منسوجاتیهله مشهور ایدی .

سیرهوهی } (Sirohi) هندستانك راجیوتانه
 خطهسنده و (آجیر) ك ۲۵۶
 كيلومتره غرب جنوبیسنده حكومت ممتازه مرکزی
 بر قصبه اولوب، یالکز ۵۷۰ ی مسام اولوق اوزره،
 ۵۷۰۰ اهالیسی و مشهور اسلحه چاریهسی وارد در .
 — سیرهوهی حكومت ممتازهسی شمالاً و غرباً (جود
 پور)، شرقاً (اودیپور) حكومت ممتازه لريله، جنوباً
 دخی بكرات خطهسیله محدود اولوب، ۲۲' ۲۲° ایله
 ۱۶' ۲۵° عرض شمالی و ۲' ۷۰° ایله ۵۸' ۷۰°
 طول شرقی آره لرنده ممتد اولور . مساحه سطحیهسی
 ۷۸۲۱ مربع كيلومتره و اهالیسی ۱۴۲۹۰۳ كشدیر .
 اهالی اسلامیهسی آنجق ۲۹۳۵ كشدین عبارتدر .
 اراضی مزروعیهسی آز اولوب، صطاری چوقدر .
 بهار محصولاتی باشلیجه بقدای و آربه دن، صوك بهار
 محصولاتی سدسام، پاموق، مصر، كنور و ساژنه دن
 عبارتدر . قیلان، پارس، آبی، كيك، بیانی بوزا
 و ساژ حیواناتی چوقدر . هواسی متعدل و صاغلام
 اولوب، یالکز قوزاققدن بعض دفعه قحط وقوع .
 بولور . بر دمیر بول خطی مملکتی شق ایدیور .

سیره } (Syra) « شیر » ماہسنه صراجعت
 (بیوريله) .

قوزانلرله ایلك بوچكری ده چوچه اولوب، خبلی
 مقدار بال واپك چیقار . نهبر و كوللرنده بر قاج جنس
 بالیق بولنور . حیوانات وحشیهسی روم ایلك ساژ
 طرفلرله مشترك اولوب، قورد، آبی، تیلکی، قره جه،
 طاوشان و ساژنه دن عبارتدر . طاغلرنده آو حیواناتی
 چوقدر . طاغلرینك اكثری و علی الخصوص باش
 و مانش طاغلرله قره صوبك غرب جهتنده كی ساژ
 طاغلرك اكثری و پریم و ردوب سلسله لرینك بعض
 اتكاری اورمانلرله مستور اولوب، سنجافك بتون
 اورمانلری ۷۱۰۶۴۹۵ دونمه بالغ اولور . آغاچلری
 صاری، آق و قره جام ایله میشه، سندن بان، قاین،
 قواق، قزل آغاچ، قره آغاچ و ساژنه دن عبارتدر . بو
 اورمانلردن احتیاجات محلیه به كوره كراسته و اودون
 و كور ایچون قطع اولونه رق، بر مقدار كراسته دخی
 قره جای واسطه سیله دكیزه ایندیرلكنده در .
 معادن مكشوفهسی شمیدیكى خالد سیروز قضا سنده
 اسكیدن ایشلنكده بولنش والان تکرار آچلیسی
 مصارف زانده به متوقف اولان سیملی قورشون
 معدنیه، یكى كشف اولنوب امتیازی آلمش اولان
 كور معدنندن عبارتدر .

سنجافك اهالیسی تقریباً ۲۲۵۰۰۰ كشی راده .
 لرنده اولوب، بولرك ۱۳۰۰۰۰ قدری مسلم
 و قسوری بلغار، روم، چنكانه، یهودی، و ساژنه دن
 صرکبدر . ساحله قریب محللرده و شهر و قصبه لرده
 خرسنیا نلرك چوغی روم و ایچ طرفلرده و كویلرده
 اكثریت اوزره بلغارددر . چنكانه لر دخی خبلی مقدارده
 بولنیور . اهالی اسلامیه نك قسم كایسی تركه و آز
 مقداری بلغارجه لسانیه متكلم اولوب، بلغارلر
 و روملر یئلرلنده بلغارجه و رومجه قونیشیورلر سه ده،
 لسان عمومی تركه در . صنایع محلیه عبا، شیاق، كلیم،
 برلی بز، آلاجه كبی شیلر نسجیهله، دباغندن و احتیاجات
 محلیه به كوره بعض صنایع عادیه دن عبارتدر .
 صرک لواده اوچ پاموق فابریقهسی بولنیور . سنجاق
 بوجه زیر ۸ قضا و ۸ ناحیه به منقسم اولوب، ۵۶۰
 قره و چفتلكی حاویدر :

سیر همد } یاخود سرهند (Sirhind) هندستانده
 پنجاب خطه سنده (پتیا له) حکومت
 متنازه سنده و (پتیا له) نك ۳۶ كيلومتره شمالنده
 مشهور براسكى شهرك خرابه سى اولوب، بو شهر يك
 قديم اولدينى حالده، سلطان محمود غزنوى طرفندن
 قمع، و بده سلطان محمد غورى طرفندن يكيدن
 استيلا اولمش؛ و ملوك تيموربه دن اكبر شاهك
 و اوريك زبلك زمانلنده يك جوق توسيع و تزئين
 اولنورق، برطامك جسيم و مصنع جوامع شريفه و سرايلر
 و تربلرله جسيم بركاروانسراى يابلشيدى . سيجلرك
 پشوالرندن برى بوشهرده اهدام ايدلمش اولديغندن،
 بونلر طرفندن ۱۷۰۹ و ۱۷۱۳ تاريخلنده خارت
 ايديله رك، ۱۷۶۳ده بسبتون هدم و تخریب اولمشدره
 و يرانه لرى مهوريت سابقه سنه شاهدرر .

سیری } ايران شعرا سنندن اوج كشينك
 مخلصيدر :

برنجيسى استرابادلى اولوب، شو قطعه اونكدر :

از سكان تو جدائى زوفا دارى نيست
 ترك ارباب وفا قاعده يارى نيست
 زخم كارى من از لذت تيغت كوم
 كارم از زخم ذكر سازكه اين كارى نيست

— ايكنجيسى جرفادقائلى اولوب، فارس حاكى
 امام قليخانك خدمتمنده بولمش؛ و روايه كوره فصيحى
 هرورى ايله معاصر اولوب، بونكه بعض مشاعر لرى
 سبق ايتمشدر. هزلياتى مشهوردر. شويت اونكدر :

لب بر لب معشوق نه وسينه بسينه
 از كام گذشتن روش عهد قديمست

— اوچنجيسى طهرانلى اولوب، ملا محمد قلى اقر-
 باسنندن بولمش؛ و شاه طهماسب ماضى زماننده ياشا-
 مشدر. شويت اونكدر :

دقيب تا نبرد يى بوادى وصلش
 پچماي ياهمه جا سر نهاده مى آيم

سیريس } (Sirice) ميلادك ۳۸ تاريخلندن
 ۳۹۸ تاريخلندهك پاپائى ابدوب،

رومايلدر. رفض عد اولنان بعض مذاهب اصحابنى
 شديداً تعقيب ايتديكيچون، خرسقيانلر عننده اعزه
 صره سنه كچريلرلك، تشرين تائينك ۲۵ نده يورطيسى
 اجرا اولنور .

سیرين } صحبايادن اولوب، ازواج مطهره
 حضرت رسول الله بن ماريه القبطيه نك

همشيره سيدر . مشارالها ايله برابر اسكندريه حاكى
 مقوقس طرفندن حضرت فخر كاشات (صام) افندمزه
 اهدا اولنمله، جانب حضرت نبويدن شاعر شهرحسان
 بن ثابت حضرت لرينه بخش بيورمش؛ و مشارالهدن
 عبد الرحمن اسمنده بر اوغلى اولمشيدى . حضرت
 ابراهيم بن رسول الله (صام) ك ارتخالنده كسوف
 وقوع بولوب، بوكا حمل اولنمله، كسوف و خسوفك
 كيسه نك حيات و مما تيجون وقوع بولديغنه دائر واحكام
 نجوميه نك ابطائى متضمن اولان حديث شريف
 صاحبه ترجمه جانبدن مرويدر .

سیريناكر } ياخود سريناكر (Sirinagar)
 كشميرده (جنو) نك ۱۴۹ كيلو.

متره شمالنده و لاهورك ۲۷۵ كيلومتره شمال شر-
 قيسنده بر شهر اولوب، كشميرك ايكي مركزندن بريدر.
 چينايه تابع جلام نهري اوزرنده و ۱۶۰۸ متره نك
 ارتفاعده واقع اولوب، ۱۳۰۰۰۰ ي مسلم اولق
 اوزره، ۱۵۳۴۶۰ اهاليسى واردر . نهر مذكور
 شهرك اورتهدن كچوب، ايكي طرفنده قالان قسملرى
 آره سنده ۷ كوپرى ايله اختلاط اولنور. نهر مذكورك
 شهرك ايجنده بر جوق جدولارى اولنله، كشميرك
 و نديكى حكمنده اولان بو شهرك مائى سوقاقلرنده
 صنداله كريلر . متعدد مصنع جوامع شريفه سى
 و على الخصوص (شاه حمدان) و (جامع مسجد) اسملريله
 ايكي مزين ميبدى، خسته خانه سى، متعدد مكتبلرى،
 داملك اوستنده چچك باغچى لرى، جوارنده كوزل
 بر كولى و «كوه مهرا» و «نخت سليمان» اسملريله
 ايكي مستحكم تيه سيله برطامك سراى و باغچى لرى و شال
 و اييك قاشلرله تونجندن بعض آوانى وزينته متعلق
 مصنوعات دستگاهلرى واردر .

— هندستانك (اله آباد) ايالتنده حمير پور سنجا.
 غنده و حمير پورك ۱۰۲ كيلومتره جنوب غربسنده
 دخى بو اسمله بر قصبه بولنوب، ۴۱۸۵ اهاليسى
 واردر .

— ينه هندستانده بنارس ايالتك (يله) سنجاق
 و قवासنده بو اسمله ديكر بر قصبه بولوب، ۴۴۳۰
 اهاليسى واردر .

سیرينكس } (Syrinx) يونان قديم اسما .
 طيرنده قردن ككنايه اولان
 (ديانه) نك معينده بولنور بر برى اولوب، (لادون)

اولوب، جنوب غربی جهتندن قونیه ولایتله شمال شرقی جهتندن قله و قارص قضایله، جنوب شرقی جهتندن دخی جبل برکت سنجاغیله محاط و محدود اولوب، سرفنطی بالاناحیه سیله برابر ۹۴ قریه دن مرکبدر. ۹۹۵۰ اهالیسی اولوب، کرد و بوروبک عشیرتلری دخی جولان ایدر. اراضیسی قسماً طاغاق و قسماً اووه اولوب، طوبراغی منبت ایسه ده، هواسنک آغراغندن اهالی طیبانه میوب، یازین یایله لره چکیلیر، بناء علیه قابل زراعت اراضیسینک اکثری بوش قالیر. سیس قصبه سنک اطرافنده باغلری چوقدر.

سیسام } (Samos) آطهلر دیکیزی جزایرینک
 بیوجکلرندن اولوب، آناطولی
 ساحلی قرینده، قوش آطه سی کورفرزینک جنوب غربی جهتندن و صامسون طاغنک اوجندن عبارت اولان برونک قارشیسینده اولورق، اورتسی ۳۷° ۴۲' عرض شمالی ایله ۴۲° ۲۴' طول شرقیده و اقمدر. آناطولی ساحلنده کی مذکور برون ایله آطه نیک ساحل شرقیسی آره سننده کی بوغازک اک طار محلی ۲ کیلومتره دن عبارتدر. شرقدن غریبه یونی ۴۴ کیلومتره و اکی ۶ ایله ۱۹ کیلومتره آره سننده اولوب، مساحتی سطحیسی ۴۶۸ مربع کیلومتره و محیط دائره سی ۱۴۶ کیلومتره در. آطه نیک بونجه برطاغ متمد اولوب، اک بوکسک محانک ۱۴۰ متره ارتفاعی وارددر. سواحلی خیلی کیرتیلی چیقیتیلی اولوب، سواحل شمالیه سنک شرق جهتندن اوزون بر ششبه جزیره ایله (واتی) اسمیله بر خلیج بولندیغی کبی، سواحل جنوبیه سنده دخی قوسی الشکل اوج آچق قوی بولنوب، بونلرک اک شرقیسینده (خوره) قصبه جنی بولنیور، ساحل جنوبیسی قارشیسینده (سامبولو) و ساحل شرقیسی قرینده دخی (ماراتو) اسملریله ایکی کوچک آطه سی دخی وارددر. طاغلرینک اکثر طرفلری اورمانلرله مستور اولوب، باشیجه آغاجلری جام و سرویدر. مرمزلری جوق اولوب، ایچلرینده بعض معدن طهارلری دخی بولنور. طاغ شعبه لری آره لرنده کی بارلرک منبت اولوب، جزیره زمان قدیمده ثروت طبیعی سیله مشهور ایدی. زیتونقلرله باغلری دخی چوقدر. اراضیسندن ۶۶۷۶ یکی دونمی نارله، ۵۲۱۹ دونمی زیتونلق، ۲۹۲۷ دونمی باغ و ۳۹۳ دونمی سبزه باغچه سیدر. محصولاتی حبوبات متوجه

نهرینک قیزی عد اولنوردی. کویا (یان) دینلن چوباناق صریسی طرفندن تمقیب اولنورق، بونک کندیسی طوته جنی آنده نابید اولمغله، یان اونک ریته بر قاش اومش؛ و بوقامشدن (سیرینکس) اسمیله شهرت بولان بر نوع دودوک یامش ایدی.

سیزران } (Syzran) روسیه نیک (سیمیرسک)
 ایالتنده و سیمیرسک ۱۳۳ کیلو-
 متره جنوبنده (ولغه) ایرماغنه تابع همنامی اولان چایک اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۸۶۲۵ اهالیسی، دمیر بولی، ذخیره تجارتی، بیوک دباغخانه لری، دوکخانه لری و زراعت ماکینه لری، بیره، مسکرات، ایچ یاغی، بویا، توتقال، طوغله و ساژه فابریقه لریله سفایش اعمالنه مخصوص دستکاهلری و صید ماهیسی وارددر. — سیزران چایی سیمیرسک ایالتنک جنوب شرقی قسمنده نبعاله، ابتدا شرق جنوبی به ویده شرقه طوغری آقورق، ۱۲۳ کیلو- متره لک جریانندن صکره، همنامی اولان قصبه نیک آلت طرفنده (ولغه) ایرماغنه دوکیلور.

سیژان } (Siegean) فرانسه نیک جنوبنده
 (اوده) ایالتنک (ناربونه) قضا سنده
 و ناربونه نیک ۱۷ کیلومتره جنوبنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۴۳۰ اهالیسی و قرینده ساحله بقین ۱۵ کیلومتره بوننده ینه بو اسمله مسمی برکول ایله ملخه لری وارددر. عربلرک بو قصبه جوارنده (شارل مارتل) ایله محاربه اتمش اولدقلری سرویدر.

سیس } آطه ولایتنده قوزان سنجاغنک
 مرکزی بر قصبه اولوب، آطه نیک
 ۶۵ کیلومتره شمال شرقیسینده بر اووه نیک اورت سنده واقع منفرد بر طاغک شمالی اتکننده و حدای بچردن ۲۹۰ متره لک ارتفاعده واقعدر. اهالیسی ۳۵۰۰ کئی راده لرنده در. ایکی جامی، ۳ مدرسه سی، ۳ کلیسای، برارمنی بطرفنک مقری، اولان بیوک بر مناستری و بومناستریک ایچنده بیوک برکتخانه سیله ساژ آثار عتیقه سی وارددر. اطرافنده بطاقلقلر جوق اولمغله، اهالیسی یازین یایله لره چیقار. مصر ملوک چراکسه سی سیسه قارش دیفمانله سوق عسکر ایدوب، نهایت ضابط اتمشردی. بونلردن رمضان اوغلرینه و بیده دولت عثمانیه یه کچمشدر. — سیس قضای قوزان سنجاغنک جنوب غربی قسمندن عبارت

ایله زیتون واوزومدن عبارت اولوب، خیلی زیتون یاغی، شراب، قورو اوزوم، کراسته و مرمرا اخراج اولنور. (واتی) کورنزی جوارنده کی باغلرک اوزومی مسکی اولوب، آلتون رنگینده برنوع شراب چیقار. اهالیسی پک چایش قن اولوب، طاغلرک الک صرب برلرنی ده سدرله طور دیره رق باغه تحویل ایتشلردر. برکوزل شوسه سیله متعدد کوریلری و لیان وری مختلری واردر. واتی، تیغنی و قارلواوسی اسمبلرله اوج اسکله سی اولوب، اک ایشلکی و اتیدر. سیامایلرک سفاتی ۳۴۲ عددنده و مجموعی ۷۸۱۳ طویلاته استیعا بنده در. اخراجات سنوبه سی تقریباً ۵ ملیون ادخالاتی ۴۶ ملیون فرانکی راده لرنده در. اهالیسی ۶۶۱ ۴۴ کشیدن عبارت اولوب، آناتولی سواحلنده بونان ۱۳۵۰۰ سیساملی بو عدده داخل دکدر. مقدار نفوسده سنه دن سنه به خیلی ترقیات کوریلدیور. مرکزی همنامی اولان کورنزیک ایچنده واقع و ۷۶۷۵ اهالی بی جامع اولان (واتی) قصبه سیدر. یوقایده ذکر اولنان وزیتون نقلرله محاط بر سده بونان (خوره) قصبه سی ایسه (ساموس) شهر قدیمک بر محله سی ذرابه لری اوزرینه مؤسسدر. بونک آلتنده اووه ده واقع او لان (تیغنی) قصبه سی ایسه شهر قدیم مذکورک تجارتگاه قصبه بولنیور. اطرافده کی اووه دخی بو شهرک برانه لرله مملودر. بوجزیره ۱۸۳۲ تاریخ میلادیسنده سلطان محمودخان ثانی حضرتلرنک فرمانیه بر حکومت ممتازه صورتنه افراغ اولنه رق، طوغریدن طوغری به باب عالی طرفندن نصب اولنان خرسیتیان بر بک (متصرف) طرفندن اداره اولنور. بکک تحت ریاستنده اهالی طرفندن منتخب ۴ اعضادن مرکب بر مجلس اداره سیله سنه ده برکه اجتماع ایدر بر مجلس منتخب عمویسی، ۱۵۰ عساکر عثمانیه دن مرکب بر قوه محافظه سی و ۱۲۰ نفر دن مرکب برلی ژاندار. مه سی، بر محکمه ابتدایه سیله برده استیناف محکمه سی و پوسته، تلفراف و صحیه مدیرتلیری واردر. وار. دات و مصارف سنوبه سی تقریباً ۶۷۵۰۰۰ فرانکی راده لرنده اولوب، دولت متبوعه سنه ویردیکی مقطوع ویرکیسی ده ۳۰۰۰۰ غروشدن عبارتدر. اهالیسی عمومیت اوزره روم جنس و مذهبنه منسوبدر.

سیسام جزیره سی زمان قدیمده قارشیسنده کی آناتولی سواحلیله برابر بونایلرک یونیان قومیه

مسکون اولوب، بونلر علوم و فنونده و صنایع و تجا. رنده خیلی ترقی ایتش؛ و مصرده دخی بعض تأسیساته مقتدر اولمشلردی. کبخشرو زماننده ابراک تحت استیلاسنه کچوب، بده آنته ایلر ولاکده مونیه ایلر طرفندن ضبط اولمشلردی. صکره ماکدونیه ایلرک ورومایلرک و بر آره لقی مهردادک ضبطنه کچوب، آدغستوس طرفندن استقلالی اعطا اولمش؛ روما دولتک انقسامنده شرق اعیماطورلغنه دوشوب، ۸۸۸ تاریخ میلادیسنده یعنی ۲۷۵ تاریخ هجریسنده عربلر طرفندن محاصره و ۲۹۸ ده ضبط اولنه رق، بر خیلی وقت اداره اسلامیه تحتنده قالدقن صکره، ۱۱۲۵ تاریخ میلادیسنده وندیکیلرک و ۱۲۰۴ ده اهل صلیبک ضبطنه کچرک، بده روم اعیماطورلغنه اعاده اولمش؛ و ۱۴۵۳ ده عثمانلیر طرفندن فتح و ۱۵۰۰ ده قلیج علی طرفندن یکیدن استرداد اولمش ایدی. مرکزی بولمش اولان (ساموس) شهری پک مهمور و مزرین بر بیوک شهر اولوب، جزیره نک حامیه سی بولمش اولان (بونون) ک عبادتنه مخصوص جسم بر عبیدله ساتر ابنیه مصنه سی و تحت الارض بیوک برصو بولی وار ایدی. حکیم شهر فیثاغوراس ایله دیگر بر جوق حکما و ساتر مشاهیرک مسقط رأسی بولمشدر. اسفندیار زماننده ایرانیلر طرفندن تحریب اولندیقی مروددر. بعض خرابه لری موجوددر.

سیسیبان } (باخود سیسوان) آذربایجانده
 } اران نواحیسنده و یاقانندن درت
 کونلک مسافده بر قصبه اولدیغنی یاقوت حموی
 روایت ایدور

سیسبوت } (Sisēbut) و سیسبوت حکمدار.
 } لردن اولوب، ۶۱۲ تاریخ
 میلادیسندن ۶۲۱ تاریخنده ک حکم سورمش؛
 آستورلرله واسقونلری مغلوب ایدوب، بو ایکنجی
 قومی پیرنه طاغلرینک اوتسنه یعنی فرانسه به سور.
 مش؛ وروملرک اسپانیه ده قالمش اولان بعض برلرنی
 دخی ضبط ایتش ایدی. صنایع و معارفی ترقی
 ایتدیرمشدر. اسپانیه ده ساکن یهودیلرک بر طاقنی
 جبراً خرسیتیان ایتشدی.

سیستان } (ومعربن سجستان) خراسانک
 } جنوبنده بر خطه واسعه اولوب،

اليوم نصف غریبی ایرانه ونصف شرقیسی افغانستانه
 تابعدر. حدای بگردن ۴۰۰ متره قدر مرتفع قوماتی
 بر واسع اوره دن عسارت اولوب، بر هلال شکنده
 اولدیغی حالده، بونی ۴۰۰ کیلومتره قدردر. اکثر
 خریطه لده بو خطه نك اکثر طرفلری کول و بطقاق
 کوستریلیورسه ده، حقیقته بوبله اولمیوب، (هامون)
 اسمیله یاد اولسان آلتی قرلری وقتیله کول بولنش
 اولدیغنه دلالت ایده جك بر طاقم قورو چامورلر
 و طوز طبقه لری اراز ایدبور. بالکز شمال جهتسده
 (نیزار) اسمیله عمقی بک آرز قاشلق بر کول ایله
 وسط لرنده (زره) اسمیله دیگر بر کول بولنیور. بو
 کوللرک برنجیسنه (هرود رود) ایله (فراه رود)
 و ایکنجیسنه (کش رود) ایله (هند مند) نهرلری
 منصب اولور. دها طوغریسی بو کوللر مذکور نهرلر
 مجرالرنسک زیاده توسعیه قوملده صولرنسک تجز
 ایدره ک محو اولسندن حاصل اولوب، انهار مذکور
 مجرالرنسک آلت طرفی بک صیق دایشد بکندن بو
 کوللر دخی اوکا کوره دیکشه رک، هامونک اکثر
 طرفلری قورو مش کول صورتسده بولنسی بوندن
 یلیری کیور. ینه بو تبدلانه مبنیدر، که سیستانک
 شهر و قصبه لری دخی بک صیق دیکشوب، بوندن
 بدی سسکر قرن اول قائم بولنش اولان و «معجم
 البلدان» ده صاییلان زالق، کرکویه، هیسوم، زرنج،
 روست، رنج قصبه لرندن بوکون هیچ بری موجود
 اولمیوب، اکثر طرفلری ویرانه لره ملودر. شمعیکی
 معموره لرینسک باشلجه لری ایران حدودی داخلنده
 واقع اولان و ایرانه تابع قسمنسک مرکزی بولسان
 (اصم آباد) ایله مرکز سابقی اولان (سکوه) قصبه -
 لریدر. جغرافیون اسلام آتارنده کی تفریغانه کوره
 سیستانک هواسی خیلی صحاق اولوب، خرما بیتیشیر؛
 روزکارلری بک سرت اولوب، مملکتسده بک چوق
 ولان بل دکرمترخی چ-وبرر، و قوملری تحریک
 بدر ایش. مع هذا بعض طرفلرنده قیشین قار
 اغدیغی دخی سرویدر. اورته لرنده (کوه خواجه) اسمیله
 زطاق دخی وارددر. سیستان ایران قدیم تاریخنده
 بسم زالک مسقطرئسی اولمغه مشهور اولوب، کیکاوس
 لر فندن بو قهرمانه مالکانه و برلمشیدی. دور اسلا-
 مده دخی (مخستانی) و (سجری) نسبتیله معروف بر
 چوق علما و ادبانک منشی بولمشدر. بی امیه زمانده

سیستان اهایسی، عبدالرنده حضرت علی (رضه) افندسزه
 لغت اوقونماق شرطیله تحت اطاعتسده قالمشردی.
 ایرانه تابع اولان قسمی بر مئث شکنده اولوب، مستقل
 بر سخاق صورتسده اداره اولنور. افغانستانده کی قسم
 شرقیسی ایسه اسماً کابل خانه تابع اولوب، بر طاقم
 برلی رؤسا طرفندن اداره اولنور.

سیسترون } (Sisteron) فرانسه نك و آشاغی
 } «آب» ایالتسده و (دینه) نك

۲۶ کیلومتره غرب شمالسینده اوله رق (دورانسه)
 نهری اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۱۹۰
 اهایسی، اوسئنده کی قیایک اوزرنده بر قلعه سی،
 مکتی، کوچک بر موزه سی، یوک، ایلیک و کاغد فابر.
 یقه لری و بعض ابنیه عتیقه سی وارددر.

سیسیجان } آذربایجانده ارا نك شمالسده بر
 } قصبه اولوب، حضرت عثمان

(رضه) خلافتسده حبیب بن مسلمه طرفندن فتح ایدلدیکی
 کتب فتوحده مذکوردر.

سیسیر } همدان قربسده بر قصبه و ناحیه او-
 } لوب، اوتوز تپه سی اولدیغندن، بو

اسمه اسمیه اولمشسدی. خلفاء عباسیه زمانده بنا
 اولمشسدی.

سیسمان } بلغارلرک صوک قرالی
 } اولوب، خداوندکار غازی حضرتلر-

یله عقد اتفاق ایش، و قیزی پادشاه مشار لپه تزویج
 ایش اولدیغی حالده، ۷۹۰ تاریخسده دولت عثمانیه به
 قازشی صریه و بوسنه قرالریله اتفاق ایلدیکندن،
 صدر اعظم علی پاشا سردارلیله اردوی همایون
 بلغارستانه داخل اولوب، طرنوی و سلستره ضبط،
 و سیسمان نیکبولیده محاصره اولنورق، تسلیم اولمغه،
 سلستره بی ترک ایتمک و سنوی معین بر وبرکی و برمک
 شرطیله بلغارستان قرالغسده ایقا اولنش ايسه ده،
 سلستره بی ترک ایده جك برده تحکیمه باشلامش
 اولدیغندن، ۷۹۱ تاریخسده یکیدن علی پاشا -سوق
 هسکر ایدوب، سیسمانی نیکبولیده محاصره ایش؛
 و بودفه اهل و عیالیله تسلیم اولنوب، حضور حضرت
 خداوندکاری به کتورلدیکنده، کندیسنه تخصیصات
 تعیین اولنورق، بلغارستان ممالک عثمانیه به الحاق
 اولنش ایکن، بعده سیسمان یکیدن محاربه ایتمک،
 بودفه علی پاشا طرفندن محاصره اولنوقده، اوغلیله

برابر کف نلرینی بوینلرینه باغلا یرق ساسیم اولمش ؛
و آرتق بودمه قلبه ده حبس، و بدمه اعدام اولمشدر.
اوغلی ایکنجی سیسمان اهتدا ایدوب، سینوب متصر.
فلغه تعیین اولمشدی .

سیلسوالی { هندستانده راجپوتانه
(Sisvali) خطه سنک (کوته) حکومت ممتا.

زه سنده و (کوته) نک ۵۶ کیلومتره شمال شرقیسنده
بر قصبه اولوب، ۷۳۵ ی مسلم اولق اوزره ،
۵۰۳۰ اهالیسی واردر .

سیلسوتار { هندستانده بنارس
(Sissotar) ایالتنک (بلیه) سبغاغنده و بلیه نک

۳۴ کیلومتره شمال غربیسنده (کنک) ایرماغنه تابع
بر چابک اوزرنده بر قصبه اولوب، ۵۹۷۰ اهالیسی
و بعض اقبشه دستکاهلری واردر .

سیلسوله { روسیه نک قسم شما .
(Syssola) ایسنده (دوینته) ایرماغنه تابع

(ویچفنده) نهرینه دوکیولور بر جای اولوب، (ویانقه)
ایالتنک شمال شرق گوشه سنده نبعان و شمال غربی به
طوغری جریان ایدرک، صاغ و صولدن بر طاقم
صولر اخذیله، ۳۶۰ کیلومتره نک مسافه قطع ایتد .
کدن صکره نهر مذکور دوکیولور . مجراسنک ۲۲۵
کیلومتره لکی - سیر سفائنه صالحدر . یوقاری قسمی
دوز و اورمانلرله محاطدر . کنیشلکی بر ایکوز
متره در . حوضه سی ۱۹۴۰۰ مربع کیلومتره
وسعتنده در .

سیلسیه { عرب جغرافیونک سیس قصبه سنه
(Seychelles) ایردکاری اسمدر .

سیشله { مداغسقار جزیره کبیره سی منتهای
(Seychelles) بحر محیط هندیده

شمالیسنک ۱۱۲۰ کیلومتره شمال شرقیسنده (مو-
ریس) جزیره سنک ۱۶۶۵ کیلومتره شمال غربیسنده
بر طاقم کوچک آطلر اولوب، انکتره به تابع و اداره
مذکور موریس جزیره سنه مربوطدرلر . °۴ ایله
°۵ عرض جنوبی و °۵۲ ۵۰ ایله °۴۰ طول
شرقی آره لرنده واقع اولوب، بر طاقم کوچک قیالقلر
داخل حساب اولدیغی حالده، ۲۹ آطله دن عبارتدر .
اک بیوکاری اولان (ماهه) نک ۱۱۷ و ایکنجی در-
جه ده کی (پراسان) نک ۴۰ مربع کیلومتره و بعض
کوچکرنک آنجق بر قاج دوتمک مساحه سطحی لری

واردر . مجموعنک مساحه سطحی سی ۲۶۴ مربع کیلو-
متره در . ماهه جزیره سنده ۹۸۸، (پراسان) ده
۹۱۴ و (سیلوته) ده ۷۵۴ متره ارتفاعلرنده بر
طاقم بولنیور . بو طاغمر مداغسقار جزیره سی ارا-
ضیسنه مشابه اولوب، غرانت و اراضی برکانبه دن
و آشای طرفلری اراضی سرجانبه دن عبارتدر . خط
استوا به یک قریب اولدقلری حالده، ملتم روزکار .
لرینک یاردیمیه هولری ممتدل و یک لطیف اولوب،
میزان الحراره دائمًا ۲۶ ایله ۲۹ درجه لری آره لرنده
بولنور و موسملری یوقدر . آنجق یامغورلری چوق
اولوب، رطوبت نسبتانه یک نافع اولدیغی حالده،
انسانلرک اعصابنه طوقوب، بر طاقم امراض تولید
ایدر . اشجاری یک چوق و متنوع اولوب، بعضلری
ضایله طیانقلی و مجلا شیلر اعمالنه یارار . میوه لری
دخی یک چوق اولوب، هندستان جوزلری بول
اولدیغی کبی، یته خارجاً بوکا مشابه و داخلا ایکی لی
حای بر نوع میوه لری دخی واردر، کد کبزنده طول
مدت طیاندیغیون مقدا بحر یون طرفندن تا چاره
ساحلرینه قدر بولنوب، «دکیز جوزی» تسمیه
اولمش؛ و قعر دریاده حاصل اولور اعتقادیه بولنر
بر میمنت اسناد اولنهرق، حکمدارلر هدیهد ایلدکنده
بولمش ایدی . اخیراً بو میوه نک بو جزایرده حاصل
اولدیغی کشف اولمشدر . محصولات زرعیه لری
برنج، داری، یاموق، توتون، قراغیل، بوبر، قهوه،
شکر قامشی، وانیله، مانیوق، مصر، پتاس و سائر .
دن عبارتدر . حیوانات اصلیه لری یک آر اولوب،
حین کشفنده بولمش اولان تمساحلر احما و قاپلومبا .
غله لر صید ایدلمش اولغله، شمده کی حیواناتی آوریلدن
نقل اولانلردن عبارتدر . طیوری ۱۵ جنس قدر
اولوب، ۱۳ جنسی بو آطلره مخصوصدر . حشراتلری
دخی آز اولوب، مداغسقار و سائر او جوار جزائر
ینک کیلره مشاهدر . اهالیسی ۱۵۴۵۰ کشیدز
عیارت اولوب، کیتدکجه دخی آرتقمده در . بولر
باشلیجه (موریس) و (رئونیون) جزیره لرندن کما
و فرانسز مهاجرلرله هندی، چینلی و ملابی آدملرک
اختلاط و امتزاجسندن متولد ملز بر قومدن عبارتدر
اولوب، انکبیزچه و سائر اسانلرله قاریشیق غلط
فرانسزجه ایله متکلمدرلر . منع اسارته مأمور اولان
انکبیز سفائتنک طوتوب تحلیص ایتدکلری زنجیو

بیرلرک دخی برطاقی بو آطلرده اسکان اولمقده در .
 رئیس آطه سنده اقامت ایدن انکلیز اداره مأموری
 جزایری دخی بر قومیسر معرفتیه اداره ایتمکده
 بوب ، سنوی وارداتلری ۴۰۰۰۰۰۰ فراندن
 اده ومصارف محلیه لری ۳۰۰۰۰۰۰ فراتق راده .
 مدر . ۲۵ قدر مکتب بولنوب ، ثنائی قنولیکره
 ثنائی پروتستانلره مخصوصدر . تجارتلری خیلی
 نلک اولوب ، مقدا باشلیجه هندستان جوزندن
 رت بولمش ، بو میوه آغاجلرینه دوشن خسته .
 دن طولایی خیلی تدنی به یوز طومش ایدیهده ،
 برآ واینله محصولنک تکثیرله تلاق مافات
 شددر . سنوی اخراجاتی ۱۶۶۷۰۰۰ وادخالاتی
 ۱۱۳۵۰۰ فراتق راده لرنددر . باشلیجه اسکهلری
 (هه) جزیره سنک ساحل شرقیسنده واقع اولوب ،
 بایزل طرفندن (پورت وبقنوربه) تسمیه اولنان
 کله در . بو آطلر ۱۵۰۲ تاریخ میلادیسنده قار .
 بیلرند بولنان (آمیراته) جزایری کشف ایدن
 بکیز قیودانی مشهور (واسقو دوغاما) طرفندن
 ایش اوله جقلرنده شهه یوغیسهده ، پورتکیز دولتی
 لری ضبط ایتمدیکندن ، مجهول قلوب ، ۱۷۴۴
 ناخنده فرانسه طرفندن موریس آطه سنک متصرفی
 بمان (ماهه دلابور دونه) بر سفینه ارسالیله ، جزا
 ی کشف وفرانسه نامنه ضبط ایدرهک ، او وقت
 بک جهسنه (لابور دونه) واگ بیوکرینه (ماهه)
 ای ویرلشیدی . اوندن صکره جزایرک اسکان
 وارینه تثبیت اولندوقده ، فرانسه رچالندن برینک
 له (سیشله) تسمیه اولمشلرددر . بیوک بوناپارتک
 زسنده بر انکلیز دنوامسی تقرب ایتمدیکنده ، بو
 بر اهلایسی ، فرانسه تابیتنده بولمغله برابر ،
 برف قاله جقلری اعلان ایتمشلسدهده ، ۱۸۱۰
 ایشنده انکلیز طرفندن ضبط اولمشلرددر .

اخذ ایله ، ۱۳۱ کیلومتره لک جریاندن صکره (بون)
 قصیه سنک ۳ کیلومتره آشاغیسنده (رین) ایرماغنه
 دوکیلور . مجراسنک سیفبورغدن آشاغی اولان ۱۲
 کیلومتره لکی سیر سفاته صالحدر .

سیغ } یاخود صیغ (Sig) جزایرک وهران
 سیغ } ایالتنده (مکتبه) نه ینه تابع برچای
 اولوب ، ۱۴۰۰ متره دن زیاده ارتفاعی اولان (بقیره)
 و (وازن) طاغلی آره سنده (رأس الماء) اسمیله
 معروف بر محله نبعاله ، ابتدا (سیدی بن عباس)
 دن رأس المائه کیدن دمیر بول خطک تقیب ایتمدیک
 بر وادیده شماله طوغری جریانله ، بر جوق برلده
 نابدید اولوب ، دها آشاغیده ینه میدانه جبقه رق ،
 وبعض در لر آلهرق ، نهایت شرق شمالی به طوغری
 دونوب ، سیدی بن عباس قصیه سی یانندن کچدکن ،
 بر طاقم بندلر واسطه سیله منبت اووه لری اسقاء ، بر
 جوق دکر منلر نحریک ایتمدکن صکره ، همناهی
 اولان واسع بر اوویه دوشر ، وقیم اعظمی ارواء
 اراضی به صرف اولندوقدن صکره ، صولدن (مکتبه)
 ایرماغنه دوکیلور . مجراسنک بوقاری طرفلرنده
 (مکره) وسائر اسملرله دخی معروفدر . مجراسی ۲۲۰
 کیلومتره طولندهدر .

سیغبورغ } ایالتنده (قولونیه) سخاغنه تابع
 سیغ قضا سنک مرکزی بر قصیه اولوب ، قولونیه نک
 ۲۳ کیلومتره جنوب شرقیسنده وسیغ نهرینک صاغ
 کنارنده کوزل بر موقده واقدر . ۷۴۵۵ اهلایی
 ودولته حاند اسلحه ناریه فابریقه لیه مشهور صنایعی
 ویاتیسقه وسائر فابریقه لری ، کوچک بر داخلی مکتبی
 ودارالمعلینی وارددر .

سیغمارینگن } (Sigmaringen) پیرو .
 سیغه نک جنوب جهتنده
 (هوهنزولن) ایالتنک مرکزی بر قصیه اولوب ،
 (اس-توتارد) ک ۷۷ کیلومتره جنوبنده و طونه نک
 ساحل بیمنده واقدر . ۴۰۷۰ اهلایی ، زراعت
 مکتبی ، قیزلره مخصوص ایکی مکتب تالیسیله بر مکتب
 صنایعی ، بر قنولیک مناستری ایچنده راهب ل مکتبی ،
 بیمارخانه سی وبتیمخانه سی وارددر . اسکی (هوهنزولن
 سیغمارینگن) بر نساکننک مرکزی اولوب ، ۱۸۴۹
 ده پروسیه به الحاق اولمشلرددر . بر قیانک اوزرنده

سیغ } (Sieg) پروسیه نک رین ایالتنده بر
 سیغ } چایدر ، که (ادر قویف) ک جنوب غر .
 ایدره (ادر) نهری منابعی قربنده نبعاله ، ابتدا
 غرب جنوبی به وبعده جنوبه طوغری جریان ایدرهک ،
 وبقالیهده (سیکن) قصیه سی ایچندن کچدکن صکره ،
 بفرغ جنوبی به دونه رک ، وصاغ وصولدن بر طاقم
 درلر اخذیله ، رین ایالتنه کیروب ، شرقدن غربه
 طهری آقار ، وصاغ وصولدن دها بر طاقم دره لر

اسکی برائے لیک سرابی بولنیور. یک دلنشین و منتظم بر قصبہ در.

سیغونگ } (Sigong) ہند چینیدہ برمانہ نک
یوقاری جہتندہ بر سلسلہ جبال

اولوب، تیت طاغرلندن تشبلہ، سالون و ابراوادی
ایرماقلری آرمہ سندہ ۲۴۰ کیلومترہ مک محلہ شمالدن
جنوبہ طوغری اوزانیر.

سیغوننژہ } (Sigüenza) اسپانیادہ یکی
قتیلہ خطہ سنک غوآدالاجارہ

(یعنی وادی الحجارہ) ایالتندہ و مرکز ایالتک ۶۴
کیلومترہ شمال شرقیسنندہ (تاج) ایرماغنہ تابع بر
چابک اوزرنندہ قضا مرکز بر قصبہ اولوب، ۴۵۶۵
اھالیسی، کتن وکنویر بزلیلہ شاپقہ فاربقہ لری
ودمیرخانہ لری وارد در. قصبہ نک اوزرنندہ عربلردن
قالہ آقاغاز (یعنی النصر) اسمیلہ متین و مستحکم بر
قصر و خراب بر سور و کوزل بر صوبولی بولنیور.

سیف } صحابہ دن ایکی ذاتک اسمیدر: (سیف
بن قیس بن معدی کرب الکندی)

کہ نزد حضرت نبوی بہ کلوب، قومک مؤذناکئی
استرحام ایتمک، مطلوبی اصفا بیوربلہ رق، وفائندہ ک
قومنہ مؤذناک ایتمشدر. — (سیف بن مالک بن
الاسحم الریمی الخیسانی) کہ عہد حضرت نبویدہ
اسلامہ کلوب، معاذ بن جبلدن قرائت قرآن کریمی
اوکرتمش؛ و خلافت حضرت فاروقیدہ مہاجر
ایدوب، فتح مصر دہ دخی حاضر بولتمشدر.

سیف } (سیف خان بن تربیت خان) ہندستان
شعرا سندن و ملوک تیموریہ رحالندن

اولوب، ۱۰۷۹ تاریخندہ طالمکیر جانندن کشمیر
صوبہ دارلغنہ تمین اولنہ رق، سہرند شہری قربندہ
(سیف آباد) قصبہ سنی تأسیس ایتمش؛ و بعدہ بر مدت
معزول و منکوب قالب، ۱۰۸۶ دہ الہ آباد صوبہ
دارلغنہ نصب اولتمشدی. موسیقیقیدہ و مقامات
ہندیدہ مہارتی وار ایدی. ۱۰۹۵ دہ وفات
ایتمشدر. شیخ ناصر علی مداحی ایدی. شو بیت
اونکدر:

یار احوال دل از من پرسید
غنجہ لالہ بدستش دادم

سیفاقس } (Syphax) جزایر مملکتندن
عبارت اولان (نومییدہ) خطہ

قدیمہ سی حکمدارلرندن اولوب، رومالیرلہ قرناجلہ
آرمہ سندہ وقوع بولان محارباتک ایکنجیسنندہ روم
لیلر طرفی التزام ایتمش؛ و آنجق (ماسینیس)
طرفندن ایکی دفعہ مغلوب اولمہ، اسپانیایہ قاچ
مجبور اولمش ایدی. بعدہ مملکتی استردادہ مود
اولوب، قاش پدیری بولنان (آسدرویل) ک تشویق
قبل المیلاد ۲۰۴ تاریخندہ قرناجلیرلہ بالاتفاق
رومالیرک علمندہ بولتمش؛ و بو دفعہ رومالیر
متفق بولنان (ماسینیس) طرفندن سببہ قربندہ
مغلوب و زوجه سبیلہ برابر اسیر اولوب، اسکیدی
تسلیم اولتمش؛ و بونک طرفندن نشانہ مظفر
اولہ رق ساژ اسرا و غنائلہ برابر رومیہ سوق
لتمقدہ ایکن، بولمہ وفات ایتمشدر.

سیف الاسلام } (الملك العزيز ابو الف
رس طفتکین بن ابو)

صلاح الدین ابویونک برادری اولوب، ۵۷۷ تاریخہ
ین حاکم ککنہ نص اولتمش؛ و سخی و جسور
ذات اولمہ، ۵۹۳ تاریخندہ ک حکم سوروب، فتح
مذکورده بئندہ بنا ایتمش اولدیغی (منصوہ)
قصبہ سندہ وفات ایتمشدر.

سیف الدولہ } (ابو الحسن علی بن عبانہ
بن حمدان) آل حمدان

کنک اوچجیبسی بو دولتک آب رومی اولوب، ۳۳
تاریخنندہ طوغمشدر. دولت مذکورہ نک مؤسس
اولان پدیری ابو العجا عبداللہ نصکرہ، بیک
برادری ناصر الدولہ حسن خانی اولوب، موصلدہ قائم
و صاحب ترجمہ حلب واذنہ (آطنہ) جہتیرنہ ک
اولمش ایدی. بئندہ موصل آل بوہک ضیہ
کیمک، ناصر الدولہ صاحب ترجمہ التجا ایتمک،
آل حمدان حکومتی سیف الدولہ نک یزندہ قالش.
کندیسی عالم و شاعر و سخی و عادل و زیادہ سبیلہ دور
بر حکمدار اولمہ، سورویہ طاغرلندہ قاریشدہ
بولان خرسیتیانلری دائرہ اطاعتہ کتیرمش؛ و مل
صلیبیلہ بر جوق محاربلر ایدوب، سورویہ و جریہ
طرفندن توسیع مملکت ایتمک، قسطنطنیہ و
ایمپراطورلرینک عسکریلہ دخی آناطولییدہ بر
محاربلر ایدوب، آماسیہ قدر ایلریش؛ و بر
یرل ضبط ایدوب، توسیع مملکت ایتمشدی. ای
مجم علما و شعرا اولوب، شاعر شہیر (ابو ایب

بی) و معلمی اولان حکیم شهیر (فارابی) بو جمله دن
سی . خلفان دن بشقه اول عصرارده ملوک بیننده
سیف الدوله قدر علوم و معارفک ترکیتانه خدمت
نی یوقدر . اهلائی کلمه الله ایچون ابتدیی غزوانده
سنده قونان توزلی طوبلا یوب، بر کر بیچ یامش،
ارنده باشی آلتنه قونمسی وصیت ایش ایدی .
۳، تاریخنده حلبده وفات ایدوب، میافارقینه نقل
، والدسی یاشده دفن اولمشدر .

سیف الدین } (بن هلاء الدین حسن) ملوک
غوریو دن اولوب ، ۵۹۱
بخدمت بدین خلیف اولمش ؛ ۷ سنه غور و غزنه
لمرند حکم سورددکن ، سلطان سنجرک وفاننده
جهتی دخی ضبط ایتدکن صکره ، ۵۵۸ ده
نقشه غزانه ایتدیکی محاربهده مقتول اولوب ،
ارده سی غیاث الدین محمد بن سام خلی اولمشدر .
و کریم و متواضع بر ذات ایدی .

سیف الدین } ازان شمراسندن و مشاهیر
صوفیو ندن اولوب ، خراسانده
تواپمندن (باخرز) قصبه سندن اولدینی خالد ،
ارده شیخ نجم الدین کبری به انتساب ایدوب ، آذر
ده درجه کاله واصل و صومک حرمتنه نائل
ول ایدی . ۶۵۸ تاریخنده بخاراده وفات ایشدر .
بناک تلقیننده سوبلیدی شو رباعی جمله اشعا .
در :

کر من کنه خلق جهان کردتم
عفو تو امیدم که کیرد دستم
کفک که برز عجز دستت کیرم
عاجز ترا زین بخواه که اکنون هستم

سیف الدین آمدی } (ابو الحسن علی بن
ابی علی محمد بن سالم
(مشاهیر علمان اولوب ، فقه و کلام و علوم
و طبده کی وقوف و معلوماتیه و تألیفات کثیره .
مشهوردر . ۵۵۱ ده آمد یعنی دیار بکر شهرنده
وش ؛ ابتدا مذهب حنبلی به تابع اولوب ، بعد
کیده رک ، علمای معاصریندن علم فقهی تمام ،
شافعی به انتقال ایش ؛ و صکره دمشق شامه
رک ، علوم حکمییه و طبیییه بعد انحصیل ، مصره
ب ، قراهده امام شافعی حضرتلرینک تربیه سنه
لایق مدرسهده و قاهرده جامع ظافریده تدریسه
ایده رک ، بیوک بر شهرت قراندیندن ، اورانک

علمایی حسد ایدوب ، کندیسنی فساد عقیده ایله اتهام ،
و قتلچون بر محضر ترتیب ایتدکرینی خبر آلمه ، خفیا
قاجوب ، شامه عودت ایش ؛ و بر خیلی مدت حما
صاحبی ملک منصور ناصر الدین ابوالمالی محمد ابوبینک
خدمتمنده بولنهرق ، بونک خواص مقریبینی زمره سنه
داخل اولمش ایدی . ۶۱۷ تاریخنده ، مشار الهک
وقوع و فاتی اوزرینه ، دمشقه کیدوب ؛ اورا حاکی
نجی ایوبدن ملک معظم شرف الدین دیسی جانبدن
حسن قبول و حرمت و رعایت کوره رک ، تدریسه
مأمور اولمش ؛ ۶۳۱ ده وفات ایدوب ، جبل قلسیون
ایتکنده دفن اولمشدر : باشلیجه تألیفات بر وجه زیر .
در : « دقائق الحقائق » ، « رموز الکنوز » ،
« لباب الالباب » ، « ابقار الافکار فی الاصول » ،
« غایة المراد فی علم الکلام » ، « کشف التمیهاات فی
شرح التنبیهات » ، « غایة الامل فی علم الجدل » ،
« شرح کتاب شهاب الدین المعروف بالشریف المراغی
فی الجدل » ، « کتاب منتهی السالک فی رتب المسالک » ،
« کتاب المبین فی معانی الفاظ الحکماء و المتکلمین » ،
« دلیل متحد الائتلاف و جار فی جمیع مسائل الخلاف » ،
« کتاب الترحیمات فی الخلاف » ، « کتاب المؤاخذات
فی الخلاف » ، « التعلیقة الصغیرة » ، « التعلیقة
الکبیرة » ، « خلاصة الابریز » ، « تذکرة الملك العزیز
بن صلاح الدین » ، « کتاب منتهی السؤل فی علم
الاصول » ، « کتاب منائح القرائح » .

سیف الدین ابو بکر } (ملک عادل —
(بن ایوب شادی)

مصرده حکومت سورن ملوک ایوبیه نک دردنچیس
اولوب ، صلاح الدین ابوبینک برادر بدر . ملک
مشار الهک تورونی محمد منصور هنوز صبی اولدینی
جهتله ، ۵۹۶ ده تحت مصره جلوس ایله ، قدس جهته
و دمیاطه مساط اولان اهل صلیب ایله اوغراشه رق ،
قدس و شام جهتمده بر چوق برلی فرنکارک لندن
استخلاص ایش ؛ و اوغلی ملک کاملی دمیاطک
استخلاصنه مأمور ایش ایدی . ۱۹ سنه حکومت
سورددکن صکره ، ۶۱۵ ده وفات ایشدر . قاهرده
قلعه الجبلده بر سرای عالی یابدربوب ، اوراده اقامت
ایدردی .

سیف الدین اسفرانکی } بدنجی قرن
هجری مشاهیر

شعراء ایرانیه سندن اولوب، ماوراء النهرک (اسفرانک) قصبه سندن ایدی . ابتدا بخاراده ساکن اولوب، بمده خوارزمه کیده رک، خوارز مشاهدن ایل آرسلاک حرمت ورعایتنه مظهر اولمشدی. ۱۲۰۰۰ بیق حاوی دیوانی واردر، که اکثریا الغ بکک مجلسنده او قونورمش. اکثر مشاهیر شعرائک غزلربنه نظیره سوبلشدر.

سیف الدین اعرج } ماوراء النهر شعرا -
 { سندن اولوب ،
 بر خیلی وقت خوارزمده بولتمش؛ و خوارز مشاهدن محمد تکشک التفات واحساننه نائل اولمشیدی. مرتب دیوانی واردر. شو بر ایکی بیت بر مرثیه سندنر:

ای درغم تو خلق بزاری کریسته
 بر تو نبوحه ایر بهاری کریسته
 تا کشته روح پاک تو هم خوابه مسیح
 مریم دریده جیب وحواری کریسته

سیف الدین برقوق } (ملک طاهر)
 { مصرده حکومت

سورن غلامان چرا کسه ملوکنک برنجیسی اولوب، ۷۸۴ تاریخنده تخنه قومود ابده رک، بین القصرینده (مدرسه طاهریه) بی بنا ایتد برمشدی. ۷۰ سنه صکره ملوک قلاوینه تک اخیری اولان حادث السن ملوک صالح حاجی بالغ اولدوقده تخنه جلوس ایتمش؛ وسکز ییحق آی صکره صاحب ترجمه تخنه قوموله جمه ۱۶ سنه ۸۰۱ تاریخنده ۶۰ باشنده وفات ایتمش؛ واوغلی ملک ناصر ابو السعادات فرح خانی اولمشدر.

سیف الدین رستم } (بن نورالدین محمد
 { بن ابی بکر) لوبزر.
 کده حکومت سورن تابکان ملوکنک ایکنجیسی اولوب، دولت مذ کوره تک بانسی اولان صمی شجاع الدین خورشیددن صکره ۶۲۱ ده مسند امارته چکره رک، بر مدت اجرای حکومت ایتدکن صکره، وفات ایتمشدر.

سیف الدین غازی } موصلده حکومت
 { سورن تابکان سلا.

له سندن ایکی کشیک اسمیدر:

برنجیسی اسماء مذ کوره تک ایکنجیسی اولوب، دولت مذ کوره تک و سسی اولان بدری عمادالدین زنگینک وفاتنده یعنی ۵۴۱ تاریخنده برنه چکن برادری نور

الدین محمودک منشوربله موصل و دیاربکر و حاکمی اولمش؛ و اکثر اوقاتی اهل صلیبه قارشی ابله بکوروب، اوج سنه تک امارتدن صکره، ۴۴ وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی ملوک مذ کور. تک دردنجیسی لوب، ۵۶۵ تاریخنده، بدری قطب الدین مودو عماد اندین زنگینک وفاتی اوزربنه، صمی نور محمودک منشوربله موصل امارته تعیین اولنورق. سنه حکومت سوردکن صکره، ۵۷۶ ده ایتمشدر.

سیف الدین قطر } (ملک مظفر)
 { حکومت سورن
 اتراکک اوچنجیسی اولوب، (ملک منصورهلی بن هز ایبک) دن صکره ۶۵۷ تاریخنده ملک اولمش؛ و شام طرفربنه تجاوز ایتمش اولان عسکرینه قارشی عسکر سوق ایدوب، مظفر صکره، مصره عودتنده فوت اولمشدر. مدت بر سنه ی قریبدر.

سیف الدین قلاون } «قلاون»
 { سراجمت بیو
 سیف الظفر نوبهاری } بشیر
 سندن اولوب، «در المجلس» عنوانیه واردر.

سیف الله } خالد بن ولید حضرت تبرک
 { حضرت رسالتبناهدن عنوان مفخرندر.

سیف بن ذی یزن } بمنده حکومت سورن
 { ملوک حمیریه
 لوب، بدری ذی یزن حبشدن کلن ابرهه قنده مغلوب، و محروم قالمغه، روم امپراطورندن استمداد ایجون، قسطنطنیه به کیتمش ایسه ده و مطلبی اسماف اولنه مدیفندن، نو شیرواز ایتمش؛ و کندیبی اوراده وفات ایتمش ایسه و اوغ صاحب ترجمه سیف ایران عسکربله بمنه هود رک، ابرهه تک اوغلی مسروق مغلوب ایتمکه، شیلر جزیره العربدن اخراجه موفق اولمشدر. فی الاصل (صلم) افندسزک زماننه واصل اولوب، جاحض نبوی عبدالمطلبه حفیده سمیدنک نبوتندن خبر

بوی زلفکندن خبر و پردیکی کپی باد سفر
کل قولق طومش صبايه آغزین آپش غنچهلر

سیفی } ایران شعرا سندن اولوب، شو بیت
اونکدر:

دل من کجا پذیرد عوض تو دیگر اترا
بشو دیگر ی غماند تو بدیکران نمانی

سیفی^۶ بخاری } مشاهیر شعراء ایران
اولوب، اکثر علومه واقف

ایدی. عروضه و معمایه دائر ایکی رساله سی و بعض
ضروب امثالی ده وارد. سلطان ابو سعیدک زمانده
باشامش؛ و مولانا جامی ابله کوریشمش ایدی. صاحب
تذکره دولتشاهله دخی الفتی اولوب، مشارالیه تذ-
کره سنده آییقلغنده پک ابی و آنجیق عشرتده بدست
اولدیغنی بیان ایدبور. شو بیت جمله اشعارندندر:

آرزو دارد که بیند کشته آن بد خومرا
و ه که خواهد کشت آخر آرزوی او مرا

سیفی پک } متأخرین شعراء عثمانیه دن اولوب،
قیصریه ایدر. بعض وزرائک دیوان
کتابلرنده و طول مدت بغداد والیسی عل رضا پاشانک
معیتنده بولنوب، بعده رتبه اولی صنف نایبسیله
آناتولیده بعض دقتدار لقره نصب اولمش؛
و ۱۲۶۴ ده کوناهیه ده وفات ایتمشدر. بر خبلی
اشعاری اولوب شو بیت بر غزلندندر:

دل سوداذه من شانه مثالی سیفی
ایده لی یاره لیدر بحث و حکایت برچ

سیفیغ حسین } سیفیغ (Si-fing Hsien) چینک
ایالتنک (یومینغ فو) سنجاغنده و (یومینغ فو) نک
۵۰ کیلومتره شمال غریبسنده اوله رق (هو آی هو)
نهرینه تابع (شوهو) چاینک منبعنده قضا مرکزی بر
قصبه اولوب، ۳۳°۲۷' عرض شمالی ابله ۴۸°۱۱'
طول شرقیده واقدر. بیوجک بر قصبه ایسه ده،
مقدار اهالیسی حقنده بر معلومات صحیحه بو قدر.

سیفی^۷ نیشابوری } مهرة شعراء ایران
هاندن سلطان تکشک مداحلرنندندر. شو ایکی بیت
بهر مصرع هنده سنک و سبم کله، لرنی ایراد ایتدیکی بر
غزل مشهورندندر:

اولدینی سرویدر. بو مناسبتله صحابه میاننده دخی
مذکور در. بونک سرکذشتی لسان عربیده حکایه
طرزنده یازیلوب، اکثر آروپا لسانلرنه ده ترجمه
اولتمشدر.

سیفی شاه } (ابراهیم بن شیخشاه) مؤر-
خیندن اولوب، «اخبار
مدینه السوس» عنوانیله برکتابی وارد. ۵۹۹
تاریخنده وفات ایتمشدر.

سیفیوس } یاخود سیفانتو (Siphnos, Si-
fanto) یونانک کیقلاده جزایرندن
بر اطه اولوب، (سریفوس) جزیره سنک شمال غر-
یبسنده و (یارس) ک شرقنده واقدر. بر منک
شکانده اولوب، بونی ۱۸ کیلومتره و مساحت سطحیه سی
۷۴ مربع کیلومتره در. طاقاق بر بر اولوب، اک
یوکسک بری اولان واورته سننده بولنان (آیوس
ایلیاس) طاغتنک ۶۹۸ متره ارتفاعی وارد. ساحل
شرقیسی دوز اولوب، غربی و جنوبی ساحلرنده بر
قاچ قوبی وارد. بو قوبلرک بعضیسنه واپور یناشیر.
اراضیسی بر قاچ دره ابله سقی اولنه رق، پک منبتدر.
(ملوس) قضا سنه ملحق بر ناحیه صورتنده اداره
اولنور. اهالیسی ۳۸۵۰ کشیدن عبارتدر. مرکزی
ساحل شرقیسی قرینده واقع (آبولونیه) اولوب،
دیگر بش کوبی دخی وارد. تاریخچه بر کونه اهیتی
و آثار عتیقه سی بو قدر.

سیفی } قدماء شعراء عثمانیه دن ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی سینوبلی اولوب، سلطان بایزید خان ثانی
شهراده لکارنده آماسیه ده ایکن، خدمتلرنده بولمغله،
پادشاه مشارالیه ک عهد سلطنتلرنده بر چوق قضاله
تعیین بیوریله رق، نهایت صوفیه قاضیسی ایکن،
اوراده وفات ایدوب، بنا کرده سی اولان مسجدک
خطیره سنده دفن اولتمشدر. شو بیت بر غزلندندر:

سیفی کپی بولکدی بلی ایکی قات اولوب
اولدی مکرکه بر کوزله مبتلا قاشک

— ایکنجیسی استانبوللی اولوب، دیوانده باش
مقاطعه جی وبعده شام و آناتولی دقتدراری اولمشیدی.
سلطان مراد خان ثات دورنده یاشامشدر. شو بیت
اونکدر:

ای نکار سنک دل وی لغبت سیمی بدن
مهر تواندر دلم چون سم در سنک استوار
من چو سنک افتاده در پای چوتو سیمی بری
همچو سم از سنک ناکامم بر فی از کینار

سیمقاجام } بورتشو جزیره (Sikadjam) کبیره سنک غرب جهتند (قابو)

آس) ایرماغنه دوکیلور بر نهر اولوب، (باجانغ میوت) طاغندن نبعاله، ابتدا شرقه طوغری جریان ابده رگ، همنامی اولان بر کوچک قصبه نك ایچندن کچرکدن صکره، بردن بره جنوبه طوغری دونه رگ، واسم بر وادینک ایچندن بالرور، (سانفاو) قصبه سی قرینه مذکور ایرماغنه دوکیلور. وادینک بوقاری طرفلرنده الماس و آناغیلرنده آتیمون معدنی بوانور.

سیمقاسو } سیدان غریبه (Sikasso) نییر ایرماغنه تابع (ماهل بالول)

نهرینه دوکیان (قوتدیله) چایی کنارنده و ۱۸' ۱۱" عرض شمالی ابله ۲' ۲۰" ۷° طول غریبه واقع ودرت بش بیک اهالی بی حاوی بر قصبه اولوب، فرانسه نك حمایتی آلتنده بولنان (تیده) حکومتک مرکزیدر.

سیمقمبر } جرماتیبه اقوام قدیمه سندن اولوب، رین مجراسنک

صاغ طرفنده ساکن ایدیلر. بعده و سر مجراسنه قدر یابنشلردی. روما سردارلرندن (دروسوس) کندیلرینی مغلوب ایدوب، بعده بونلردن بر طاقم عسکر مفرزلری تشکیل ایتشیدی. اوچجی قرن ملادیده فرانقره قاریتمشلردر.

سیمقانیه } سیقانیه نك اسیکی (Sicanie) اسمی اولوب، اسپانیه دن هجرت

واسکان اتمش اولان (ایبر) اقوامندن سیقان قومنه نسبتله وضع اولمشدر.

سیمقانو آ } سیمقانو (Sicca-Venera) نومیده مملکت قدیمه سنده یعنی جزایرده

اسکی بر قصبه اولوب، ایوم (الکهنه) اسمیله معروفدر. میلاددن ۱۰۹ سنه اول روما سردارلرندن (ماربوس) بو موقعه بوغورنایی مغلوب ایتشدی.

سیمقوک } جاپونه بی ترکیب ایدن جزایرک درت بیوکنک ا ک کوچکی

اولوب، جزایر مذکور نك ا بیوک اولان (نیبون) ک جنوب غربی جهتند کی بیوک کورنرک ایچنده و (کیو)

سیو) جزیره سنک شمال شرقی جهتند واقدر. مذکور کورنری همان طولدیروب، نیبون سواحلله بو جزیره آره سنده بر جوق بوغازلر، کورنرلر و آطه لری حاوی (ستواوچی) دکیزی بولندیفی کبی، سیمقوک ایله کیوسیو جزیره لری آره سنده دخی (بونفو) اسمیله بر بوغاز بولوب، قسم شمالی سنده سیمقوک جزیره سنک طار واوزون بر برونی کیوسیو جزیره سنک بر روننه جوق تقرب ایتکله، بوغازک اوراسی پک طاردر. جنوباً و جنوب شرقی جهتندن دخی جزیره نك سواحلی بحر محیط معتدله معروفدر. جنوب شرقی ساحلنده (قوچی) و شمال غربی ساحلنده (بندغوانده) اسمیله ایکی بیوک و آجیق کورنری اولوب، بونلر آرقه آرقه قونمش ایکی هلال شکلی ابراز ایتکله، جزیره نك اورته سی طارلشوب، ایکی طرفی ده اکنیشدر. سائر سواحلی دخی پک کیرتیلی چیقنیللی اولوب، برون وشبه جزیره و کورنرلری پک چوقدر. شمال شرقیدن جنوب غربی به بونی ۵۰ واک ا کنیش یرنده ۹۰ واک طار مخلنده ۵ کیلومتره در. ۴۲° ۳۲' ابله ۳۴° ۳۳' عرض شمالاً و ۴۰° ۱۲۹' ابله ۲۷° ۱۳۲' طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب، محیط دائره سی ۱۸۰۰ و اطرافنده جزایر صغیره مخلقه سیله برابر ۲۷۰ کیلومتره و مساحت سطحی سی ۱۸۲۱۰ مربع کیلومتره دره آطه تا ایچنده بر قاج صره طاغلر شرقدن غربه و غرب جنوبی به طوغری اوزاندرق، بونلرک ا بیوکسک ذروه ا ک بیوک نهری اولان (بوسنیواوه) نك منابنا واقع (ایسیجوچی سان) طاغی اولوب، ۲۳۶۰ م ارتقاعی وارددر. بو طاغلرک شمال غربی اتکاری د دیک و جنوب شرقی به طوغری اوزانلری سطح ما حالنده اولوب، اکثر انهاری ده بوجهته آقار. بیوک نهری مذکور (بوسنیواوه) اولوب، جزیره وسطنده نبعاله، شرق شمالی به طوغری آقره رة (توقوسیا) شهری باندده دکزه منصب اولور. ایکنه درجه ده دخی شرقه آقان (ناقه غاوی) ایله جنوبه طوغر آقان (مولونبه غاوه) نهر لیدر. اهالی سی ۱۲۸۸۰۰ کشیندن عبارت اولوب، بهر مربع کیلومتره باش ۱۵۵ کشی دوشر. جزیره قاقاوه، توقوسیا، قوش ویشینه اسمیله ۴ ایالته منقسم اولوب، برنجیست مرکزی (ناقاماچو)، دردنجیسنک (ماچوامه) شم

ری و دیگر ایکسٹنک ہمنامی اولان شہر لر در .
 و دینک دخی سرکری ساحلہ در . ہر برینک ۲۵
 یلہ ۶۰ بیک آرمسندہ نفوسلری اولان بو درت
 نہر دن بشقہ اون بیکدن زیادہ نفوسلی ۳ قصبہ سی
 اولوب ، بونلر دخی ماروزان (۱۴۰۰۰ اہالی) ،
 ووازیما (۱۲۰۰۰) ، ایماہارو (۱۲۰۰۰) در . اون
 یکدن آشاغی نفوسلی دخی ۱۱ قصبہ سی واردر .
 اہالیسی بک ناموسلی آملر اولوب ، جاپونیک
 بجدات اخیرہ سنہ اک زیادہ جہد ایدنلر دندر .
 ہواسی معتدل اولوب ، میزان الحرارہ یازین
 ہایت ۳۷ درجہ ہ قدر چبقار ، وقیشین فوق الصفر
 ۴ درجہ ہ قدر ایتر . یاغورلری چوقہ اولوب ،
 طاغلرندہ قیشین قار دخی یاغارہ باشلیجہ محصولاتی
 رنج ، ہندای ، آربہ ، چاودار ، برنوع چای وسارژہ دن
 عبارتدر . شکر قاہشی دخی حاصل اولوب ، شکر
 چیقاریلیر . رنجی تخمیر ایدہ رک قولاندقلری برنوع
 سیرتو چیقارلر . ایک بو جکاری دخی یتیشدروب ،
 خبلی ایک استحصال و بوندن بعض اقبہ نسج ایدرلر .
 معادن وطوز اخرجی دخی اہالینک باشلیجہ مشغو
 یلنرندندر . معادنی باشلیجہ باقیر ، آنتیمون ، کور
 وسارژہ دن عبارتدر . دولتہ ٹاڈ اورمانلری ۳۵۶۰۹۵
 و افراد اہالی تصرفہ کیلر دخی ۸۱۶۷۰۰ بکی
 دونم وسمنندہ در . آغا جلری بک چوق نوہ منقسم
 اولوب ، علی الخصوص وادیلرہ کیلر بک صیق بک
 سیکدر . بو جزیرہ اہالیسی ایک ، نسوجاندن بشقہ
 یاموق وکنور دن دخی محندہ قولانیلور بر طاقم
 منسوجات یاپارلر .

کیلومترہ اولوب ، اکی ۶۵ ایلہ ۸۰ کیلومترہ آرہ .
 سندہ در . ۲۷° ۹' ایلہ ۲۷° ۵۸' عرض شمالی
 و ۴۴° ۸۵' ایلہ ۴۰° ۸۶' طول شرقی آرہ لرندہ
 ممتد اولوب ، مساحتہ سطحیہ سی ۴۰۱۵ مربع کیلو
 مترہ اعتبار اولغش ایسہدہ ، ۶۰۰۰ دن زیادہ
 وحتی ۶۵۰۰ مربع کیلومترہ اولدیغی سرویدر .
 اہالیسی آنجق ۷۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب ،
 مرکزی (تاملونغ) قصبہ سیدر . اراضیسی طاغلق
 بک صرفع اولوب ، شمال غربی گوشہ سندہ و تبت
 ایلہ نیال حدودندہ (کنچھیقہ) طاغاندن تشب
 ایدن قولر سیمیک حدود غربیہ و شمالیہ و شرقیہ سی
 تشکیل ایلہ مملکتک ایچندہ دخی بر چوق شعبہ لر
 اوزاتیورلر . بو طاغلرک اک بوکسک ذرہ لرینک
 ارتفاعی ۷۷۰۰ مترہ دن زیادہ در . جنوبہ طوغری
 اراضی انحطاط ایدوب ، اطرافدہ کی طاغلر دن این
 چایلر (تیسا) نہرنی تشکیل ایدوب ، کہ بو نہر
 جنوبہ طوغری اینوب ، سنکالہ خطہ سنہ کیردکن
 صکرہ ، جنوب شرقیہ طوغری دونہ رک (براہما
 بوتہ) ابرماغنہ دو کیلور . ہواسی بالطبع صوتوق
 ویا غمورلری بک چوق اولغلہ ، زیادہ رطوبتیدر .
 مایس دن تشرین اولہ قدر سورن یاغور موسمندہ
 وکاونلرہ سسسز ہوا بک نادر اولوب ، آنجق
 برلرینک چاموری دخی پایدشقان درہ لرینک چوغی
 فیضانہ مائل اولغلہ ، یالکز بعض تہلرہ انسان مسکن
 انخاذا ایدہ بیلیر . اورمانلرہ آغا جلرک پیراقلری
 سلوکلہ مستور اولدیغندن ، انسان وعلی الخصوص
 بیکبرلرہ کچیلر چوق زحمت چکرلر . جنوب جہتندہ
 میزان الحرارہ یازین ۲۵ درجہ ہ قدر چیقار ، وقیشین
 فوق الصفر ۳ درجہ ہ قدر ایتر . مع ہذا جنوبدن
 اسن صیحاق و رطوبتی روزکارلر بو مملکت سر
 تقسہدہ ممالک حارہ ہ مخصوص خرما و موس کبی
 آغا جلرک یتیشمہ سی موجب اولوب ، چام و سکود
 آغا جلری ایسہ طاغلرہ سردی قارلر حدودینہ دک
 یتیشیر . درہ لرندہ و بعض پیرلرندہ ہندای ، مہر ،
 آربہ ، بر مقدار رنج و بر مقدار یاموق و باغچہ لرندہ
 پور تقال و موس ایلہ سارژ میوہ لر حاصل اولور .
 صغیر و آت کبی حیواناتی تبت جنسنہ منسوب او
 لوب ، حیوانات وحشیہ دن آجق برلرندہ قیلان ، دہا
 بو قاریلرہ کیک ، و دہا بوکسکاردہ مسک آموسیلہ

سیقول { یاخود سیکول (Sicules) پلاخ
 اقوام قدیمہ سندن بر قوم اولوب ،
 ایلریانک شمال جہتندن ایشالیہ و اورادن سیلیہ
 جزیرہ سنہ کچہرک ، ابرلر دن اول بو آطہدہ برلشملر
 ایدی . بو جزیرہ بو قومک اسمنہ نسبتلہ سیقلہ
 (صقلیہ ، سیلیہ) تسمیہ اولغشدی .
 سیمکم { (Sikkim) ہندستانک شمال شرقی
 جہتندہ و ہمالیہ جبالی انکلرندہ
 انکلترہ نک حمایہ سی آلتندہ بولنور بر مملکت اولوب ،
 غرباً نیال ، شمالاً تبت ، شرقاً ینہ تبت و یوننان
 مملکتلریلہ جنوباً دخی سنکالہ خطہ سنک (دارجیلینگ)
 سنجاغیلہ محاط و محدوددر . شمالدن جنوبہ بونی ۱۰۹

پارس، آبی وسائره بولنور. قوشلری آدر. اهالیسی تیت اهالیسنه مشابه اولوب، مغول عرفته منسوبدرلر. بوده دینک لاهه مذهبله متدین وبرواجهه تا بمدرلر. سی کانغ } (Si-Kiang) چینک قسم جنو- (یون نان) و (قوئی چئو) ایالتلرنده اولوب، باشلیجه قوی اولان (هونغ چوی) نهری (یون نان فو) شهرینک ۱۳۰ کیلومتره شمال شرقیسنده نبعاله، یون نان خطه سی داخنده جنوب غربی به وبدهه جنوبه طوغری جریان ایدره، برکولک آیاغنی آلدقن صکره، جنوب شرقی به وبدهه شمال شرقی به دونوب، نهایت شرقه طوغری آقورق، یون نان حدودنده صولدن (شینغ هو) وبدهه (ماپه هو)، (په سان کانغ)، (مه کانغ) و (پاشا کانغ) چایلرینی اخذایله، (قو آنگ سی) ایالتی اورته. سندن شرق جنوبی به وبدهه شرقه طوغری آقورق، ینه صولدن (لوکانغ) اسمیله بیوک برنهر آلدقن صکره، ۳۵° ۲۳' عرض شمالی الله ۱۰۷° ۴۵' طول شرقیده صاغدن (سی کانغ) ک ایکنجی قوی اولان (یوکانغ) ایله برلشیر. (یوکانغ) نهری (یون نان) حدودنده کی طاغلردن نبعاله، (قو آنگ سی) ایالتی داخنده شرق جنوبی به بدهه شرقه و نهایت شمال شرقی به طوغری جریان ایدره، وصاغ و صولدن بر طاقم کوچک چایلر آلهرق، محل مذکورده (هونغ چوی) ایله برلشیر. اشبو اجتماعدن (سی کانغ) ایرماغی بالمشکل، شرقه طوغری جریانله، صاغدن (لوکانغ) و صولدن (قوئی کانغ) نهرلرینی آلوب، صویوی پک چوالمش ویتاغی کسب توسع اتمش اولدیغی حالده، برطاقم طار و اینیشلی بوزلردن مرور و بعض شلا. له لر تشکیل ایله، (قو آنگ فونغ) ایالتنه بالدخول، بر مدت دهها شرقه، بدهه شرق شمالی به طوغری جریان ایدر؛ و صولدن (به کانغ) نهرینی دخی اخذ ایله، جنوب شرقی به طوغری دونهرک، وبرقاج قوله آربولوب، قانتون کورفرینک غرب جنوبیسنده (وماقاو) اسکله سی قرینده اولهرق اوج آطه. نک قارشیسنده، بیوک بر دالیه تشکیل ایدره، چین دیکیزینه منصب اولور. مجراسی ۹۰۰ کیلو- متره دن زیاده اولوب، بالکز دالیه سنک رأسنه قدر بیوک سفائت ایچون واورادن یوقاریسیله یوکانغ نهری

دخی کوچک کبیلر وآلتی دوز واپورلر ایچون سیر سفاشه صالحدر. سیگست } (Sixte) بو اسمله بروجیه زیر } بش یاپا گلشدر: برنجیسی رومالی اولوب، ۱۱۶ یاخود ۱۱۹ تاریخندن ۱۲۵ یاخود ۱۲۷ تاریخنه دک یابالق اتمشدر. و مقتولا وفات ایتدیکیچون، قوتلیکمر طرفدن اعزله صر مسنه کچیریلوب، نینسانک ۶ سنده بورطیسو اجرا اولنور. — ایکنجیسی ۲۵۷ دن ۲۵۹ تاریخنه دک یابالق ایدوب، والریان زماننده قتل اولغنه، بودخی اعزله دن عداولنهرق، اغستوسک ۶ سنده بورطیسو اجرا اولنور. — اوچنجیسی ۴۳۴ دن ۴۴۰ تاریخنه دک یابالق ایدوب، سنت کیریل ایله برابر شرق و غرب کلیسا لرینک توحیدینه چایشمشدر. — دردنجیسی ۱۴۷۱ دن ۱۴۸۴ تاریخنده دا یابالق ایدوب، اصل اسمی (آلسقوله دلارورور) در عثمانیلره قارشق قاردینال (قازاق) قومانده سیله بریا کوندروب، آنطالیه یی ضبط ایتمشیدی. برچوا یکنلری اولوب، جمله سننه بیوک منصبلر و مالکانه ویرمشیدی. — بشنجیسی (سیگست کینت) دینکله معروف اولوب، اصل اسمی (فلیکس برتی) در ۵۲۱ تاریخنده (مونالته) ده طوغوب، کچیلکنده طوهو چوبانی اولدیغی حالده، بدهه برره بان طرفنه سلوک وندیکنده انکیزیسون محکمه سی رئیس اولمش، وبعه بر طاقم بسقپوسلقرده و قاردینالقرده بولنوب ۱۵۸۵ تاریخنده کندینی پک اختیار وعلیل کوستره را یباله انتخاب اولمش؛ و بوموقه کلدکن صکر قوت و فعالیتنی میدانه چیقاروب، خیلی اجرا آت بولمش؛ وزمانی امور سیاسیسنه قارشوب، روم دخی خیلی اعمار و تزین اتمشدر. ۱۵۹۰ ده وفه اتمشدر. سیگن } (Siegen) پروسیه نک رین ایالت } و سستقالیه سجاغنگ (آرنسبرگ) قضاسنده و آرنسبرگ ۵۸ کیلومتره جنوبنده اوله (رین) ک صاغ تا بملرنده (سیغ) نهری اوزر ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۶۶۸ اهالیسی

میربوی، دباغخانه لری، دمیرخانه لری، چوخه، کاغد، مابون، توقال وسائره فابریقه لری، زراعت ومعادن کتبلریله سائر مکانی وجوارلنده دمیرومدنلری واردر. ۱۸۱۵ ده پروسسیه الهاق اولنان (ناسو- یکن) برنسلکنک مرکزی ایدی. اسکی پرنسلیته بصوص ایکی سرایی واردر.

سیمکورد } (Sigurd) نوروج حکمدار- لردن اوچ کشینک اسمدر:

برنجیسی اوچی (ماغنوس)ک اوغلی و خانلی اولوب، ۱۱۰ تاریخ میلادیسنده ایکی برادرلیله برابر رأس حکومت کچمش ایسه ده، بده یالکز قلوب، برنجی مل صلیب محاربه سندن صکره جه سوریه عزمته، س حاکمی بودوشک صیدایی ضبط اتمسه یاردیم قش؛ و ۱۱۳۰ ده فوت اولمشدر. غر و نلاندیه یسقیوس کوندرمشیدی.

— ایکنجیسی دردنجی هارالدک اوغلی و خانلی لوب، ۱۱۳۶ تاریخندن اعتباراً برادرلری (انیف) (استاین) ایله برلکده حکومت سورمش؛ و ۱۱۵۵ ده وفات ایشدر.

— اوچنجیسی ۱۱۶۲ دن ۱۱۶۳ تاریخنه دک کم سوردکن صکره، اولمشدر.

سیمکیهور } (Siquihor) فیلیپین جزایردن (بوهول) جزیره سنه ملحق بر

ظه اولوب، منتهای جنوبیسی ۹° عرض شمالی خطنک ز شمالنده واقعدر. شرقدن غربه بویی ۲۰ کیلومتره اتی ۲۰ ایله ۱۰ کیلومتره آره سنده اولوب، مساحه سطحیسی ۳۷۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۲۰۰۰ شیدر. هوایی سائر فیلیپین آله لرنک کی قدر رطوبتی اولیوب، پرنج، مصر، قاقا، بر نوع کنویر سائر حاصل اولور. ماندلری چوقدر. سواحلنده نیلی بالیق صید اولنور. قصبه لری (قانون) ایله میکهوردر.

سیمکینوس } (Siquinos) یونانک کیقلاده جزایردن بر آظه اولوب، میلوس

ضاسنه ملحقدر. شمال شرقیدن جنوب غربیه بویی ۱۳ کیلومتره و اکی ۱۱ ایله ۴ کیلومتره آره سنده در. مساحه سطحیسی ۴۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۹۹۶ کشیدر. لکر بر قریه بی حاوی اولوب، وقتیه (آبولون) ک بادتنه مخصوص بولنش و بده کایسایه تحویل اولنش

براسکی معبدی واردر. اطرافنده بمض کوچک آطه لر دخی واردر.

سیکیونه } (Sicyone) یاخود سیکون (Sicyon) یونان قدیمک مشهور

واک اسکی شهرلندن اولوب، مورده شبه جزیره سنک ساحل شمالیسنده و (آپوس) نهرینک منصبنده واقع ایدی. صنایع نفیسه و علی الخصوص رسم و هیکتراشاق صنعتلری بو شهرده یک ایلمشیدی. میلاددن ۳۰۳ سنه اول دتربوس پولوریکت طرفندن تخریب اولنهرق، اسکی موقنک اوستنده کی تپه ده (دمتریش) اسمیله بکیدن تأسیس اولنش؛ و قبل المیلاد ۲۵۲ تاریخنده (آراتوس) طرفندن آخایا اتفاقنه ادخال اولنهرق، بو هیئت متفقنک مرکزی حکمنه کچمش ایدی. رومالیرک انه کچد. کدن صکره دنیه یوز طوتوب، نهایت بر حرکت ارض وقوهیله بستیون منهدم اولمشدر. خرابه لری ایوم موجود اولوب، بمض اینده مصنعه سنک بقایایی کوریلور.

سیل } (Sil) اسپانیه نک شمال فریسنده (مینو) ایرماغنه تابع بر نهر اولوب،

لیون خطه و ایالتنک شمالنده آستره طاغلرندن نباله، جنوب غربیه ی طوغری جریان ایدرک، صاغدن بر ایکی جای آلدقن صکره، قالیجه خطه. سنک (اورنسه) ایالتنه دخول ایله، غربه طوغری دونوب، بر خلی مسافده ایالت مذکوره ایله (لوغو) ایالتنک خط حدودینی تشکیل، صاغ وصولدن بر قاچ جای اخذ ایدرک، مذکور (مینو) ایرماغنه دوکیلور. ملقاده بونک صوبی اصل مینیونک کندن زیاده در. مجراسنک طولی ۲۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، یتاغنک اطرافی یک مسکون و مهمور ایسه ده، اراضیجه صویندن استفاده اولنور.

سیلا } (Sila) ایتالیا نک قسم جنوبیسنده فلرنده بر قصبه اولوب، سیف الدوله بن

جدان طرفندن فتح ایدلش اولدینی «معجم البلدان» ده مذکوردر.

سیلا } (Sila) ایتالیا نک قسم جنوبیسنده قلابره خطه سنک (قوزیجه) و (قتازا)

(رو) ایالتلرنده بر طاغ اولوب، اک بوکسک ذروه سی ۱۹۳۰ متره ارتقاعنده در. چام، دیش بوداق وسائر

آجاجری حاوی اورمانلر و صحرالره مستور اولوب، اوستنده رعی اغنام ایدن چوبانلرک طول مدت قلابره ده حکم سورن عرب مسلمانلری نسلدن اولدقلری مظنوندر. قیشین قارله مستور اولوب، یازین هواسی پک کوزلدر.

سیملا } (Silla) اسپانیانک شرق طرفنده
 واندسه (یعنی بالنسیه) ایالتنده ووالنسه تک
 ۱۴ کیلومتره جنوب غریبسنده کی آلبورفه (یعنی
 البحیره) کولنک غرب ساحلی قریبده (تورنته) قضا.
 سنه ملحق بر قصبه اولوب، ۳۹۷۰ اهالیسی و پرنج
 ضرورتانی وارددر.

سیملا } (Sylla) روما مشاهیردن اولوب،
 (قورنلیوس) خاندانک مجهول قالمش
 بر قولنه منسوب اولدینی حالده، میلاددن ۱۳۷ سنه
 اول طوغمش؛ و قبل میلاد ۱۰۷ تاریخنده ماریوسک
 میننده آفرقیاه کیدوب، بونک اعتمادینی قزاقغله،
 (نومیديه) حکمداری (بوخوس) ایله عقد مقاوله یه
 مأمور اولمش؛ و (یوغورته) بی تسلیم ایدوب، ماریوسه
 کتیرمشیدی. بو موفقیتی ماریوسک عرق حسدینی
 تحریک ایدوب، او وقتدن حقدمه کین پیدا اتمشیدی.

قبل میلاد ۹۲ ده (پرتور) اولوب، ۹۱ ده مهرداد
 طرفندن ملکندن چیقارلمش اولان (قبادوقیا) حکمدا.
 ری (آریویارزان)ی تختنه ائاده، و اشکانیان حکمدا.
 ريله عقد اتفاق اتمش ایدی. ایتالیایه عودتنده
 آلونمش اولان محاربه داخلیه بی تسکینله، ۸۸ ده
 قونسلوسلفه تعیین اولنهرق، مهرداد قارشى آجیلان
 سفرده سناتو طرفندن سرداران دخی عهده سنه
 احاله اولنمش؛ و ماریوس بو مأموریتی کندیسى آرزو
 ایتدیکندن، عوام اهالیانک امدادیه سناتوبی لغو
 ایدوب، بر مجلس عوام تشکیل اتمش ایسه ده،
 ماریوس (قام پاینه) ده کی عسکرینه مراجعتله، غالبانه
 رومایه داخل اولوب، سناتونى ائاده، و ماریوسی
 اولدیره جک آدملره مکافاة وعد اتمش؛ و مهرداد
 قارشى سوق عسکر ایدوب، ابتدا یونانی ضبط،
 و اورادن آسیایه مهروله، مرقوم (آریویارزانى)
 و (پیتیه) حکمداری (نیقومد) ی تختلرینه ائاده
 اتمش؛ و صلحه طالب اولان مهردادله عقد مصالحه
 ایتدکدن صکره، ورماده کندیسنک طرفدارلرینی
 قتل اتمکده اولان ماریوس ایله اوغراشمق اوزره،
 ۸۴ ده ایتالیایه عودت اتمشیدی. کندى طرفدارلری

و پومپوسک کوندردیکی اوج آلاک امدادیه ایکی
 اوج محاربه قزاندقن صکره، ۸۲ ده مظفرانه رومایه
 داخل اولمش؛ و خونخوارلنی اله آلوب، ماریوسک
 طرفدارلرینی ویدی بیک اسیری قتل ایتدکدن صکره،
 مجرد مال و اسکلرینی عسکرینه تقسیم ایچون، روما
 اغنیاسندن بش بیک کئی اعدام ایتدیرمش ایدی.
 سناتو طرفندن سردمی دیکتاتور انتخاب اولنهرق،
 قوت و حکومتی تمامیه بد استقلالنه آئنده، جمهوریتک
 اساسی تغییر ایدهرک، سناتونک اعضاسنی درینوزه
 ابلاغ، و زادگاهه بر جوق امتیازات اعطا اتمش؛ و عوام
 اهالی بی هر حقدن محروم براقش ایدی. ایکی سنه بو
 منوال اوزره حکم سوردکدن صکره، قبل میلاد
 ۷۹ تاریخنده استعفا ایدهرک، بر طرفه چکلمش؛ و بر
 سنه صکره ۵۹ یاشنده وفات ایتشدر. سقیه بر
 آدم اولوب آتجق هر تشبیهنده موفق اولدیشیچون.
 کندیسى موفق لقبی انتخاب اتمشیدی. جنازه سو
 الایله رومایه نقل و دفن اولنهرق، مزار طاشنه «بونک
 قدر کیمسه دوستلرینه ایلاک و دشمنلرینه کوتیلک
 ایتمه مشدر» مآئنده بر عیاره یازلمشیدی.

سیملان } (Seylan) سرندیب جزیره سنه
 } (اورویا) سانلرند و بریان اسمدر
 بو اسم جغرافیون اسلاججه دخی مجهول اولیوب
 «معجم البلدان» ده دخی مسطوردر. یا قوت حمزه
 کتاب مذکورده بوجزیره بی تعریف ایتدکدن صکر
 «سرندیب بو جزیره ده در» دیورسه ده، «سرندیب
 ماده سنده کی تعریفنه باقیلیرسه، بو ایکی اسمک مترادف
 اولدقلری آکلاشیلدور.

سیملان } (Seyland) نوروجک ساحل ش
 } ایسی قارشیسندن بر آطه اولوب
 شمال شرقیدن جنوب غربی یه بونی ۴۱ واکى ۸
 کیلومتره در. مساحت سطحیه سی ۹۳ کیلومتره اولوب
 اراضیسی طاغاق و اکثر یرلری قارله مستوردر. ا
 یوسکک محلی ۱۰۸۰ متره ارتفاعنده اولوب، طاغلر
 دیک و چیلقدر. ساحل بویجه ۳۰۰ قدر اها
 بولنوب، بالیقچیلقله یاشابورلر.

سیلت } (Sylt) شمال دکیزنده اشلسو
 } هولستانین ساحلی قارشیسند
 (توندرن) قزاسنه ملحق بر آطه اولوب، ۴° ۳' ۴
 عرض شمالی و ۹° ۵' ۷° ایله ۶° ۹' ۳۰ طول شر

آره لنده واقعدر. جنوب غربیدن شمال شرقیه بوی ۳۴ کیلومتره و اکی ۲ ایله ۱۳ کیلومتره آره سنده اولوب، مساحتی سطحیه سی ۹۶ مربع کیلومتره در. سواحلی متحرک قوملردن عبارت و اطرافنده کی دیکز صیغ اولدیفندن، کاه قوملر دیکزه و کاه صولر قریه یه طوغری متداد و توسع ایدر. اورمانلری و میاه جاریه سی یوقدر. اهالیسی (فرزون) قومنه منسوب ۲۹۰۰ کشیدن عبارت اولوب، بونلر ماهر کیمی و بالیقچیلرلر. بر طاقی ده حیوانات یتشددیر مکله و جزئی زراعتله مشغولدرلر. بیکتا اسکله سی (کیتون) قریه سی اولوب، ۸۴۵ اهالیسی، بر کرک اداره سی و هلم جو هوایه مخصوص بر رصد خانه سی وارددر. بری آله نك اور. نه سنده و دیکری ساحل شمالیسنده اولق اوزره، ایکی فناری وارددر.

سیملیچار } هندستانک شمال شرقی
 } کوشه سنده واقع آسام خطه سنده
 وکلکتته نك ۵۱۷ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه
 اولوب، ۱۶۵۰ سی مسلم اولق اوزره، ۶۵۰۰
 هالیسی وسنه ده بر قوریلوب ۷ کون سورن بیوک بر
 بناری وارددر.

سیلیچین } حیره ایله قادیسه آره سنده بر قصبه
 } اولدیفنی کتب فتوحده مذکوردر.

سیلیزیه (Silesie) و آلمانجه شلزن (Schlesien)
 } آلمانیه نك شرق جهتنده بیوک بر
 خطه اولوب، شمالاً (براندبورغ) و (پوزن) خطه -
 ریله، شرقاً لهستانه، جنوباً (موراویه) و جهستانه،
 غرباً دخی (لواچه) خطه سیله محدود و محاطدر.
 یوقاری و آشاغی سیلیزیه منقسم اولوب، یوقاری
 سیلیزیه نك جنوب غربی قسمی آوستریاه تابهدر؛ شمال
 شرقی قسمی پروسیه یه تابع (اولن) ایالتندن عبارتدر.
 آشاغی سیلیزیه دخی پروسیه یه تابع بر سلاو ایالتی
 (لینچی) ایالتنک قسم اعظمی تشکیل ایدر. بو
 رجهله سیلیزیه نك اوج ربی پروسیه یه و بر ربی
 آوستریاه تابهدر. بو خطه رومایلرک زمانده جرمان
 نوامندن (لیکیان) و (قواد) قوملرله مسکون او-
 لوب، آلتنجی قرن میلادیده اسلاو افوامندن موراویر
 و جهلرله قرابت جنسیه سی اولان (سلزان) قومی
 خطه یی استیلا ایدرک، اهالی قدیمه سی طاغله
 طوغری بوسکور و تمشلردی. طقوزنجی قرن میلادیده

موراویه لی (اسواتبولق) ک تأسیس ایتدیکی بیوک
 دولنک ممالکندن اولوب، بو دولنک متعاقباً اقسامی
 اوزرینه، لهستان دوقه لرینک بد ضبطنه کچمش؛
 و آلمانیا ایمپراطوری برنجی هنری استردادینه چالشمش
 ایسه ده، مقتدر اوله مامش ایدی. لهستان دوقه لرندن
 اوچنجی بولسلاو لهستانی اوج اوغلنه تقسیم ایتدکده،
 سیلیزیه بونلرک بیوکری اولان (ولادیسلاو) ک
 حصه سنه دوشمش؛ بونلک وفاتنده ۱۱۶۴ تاریخ
 میلادیسنده اوج اوغلی سیلیزیه یی ینلرندمه مقاسمه
 ایتشلر سده، چوق کچمه دن بونلرک بیوکری اولان
 برنجی (بولسلاو) بتون سیلیزیه یی ضبط و توحید
 ایتشدی. بونلک خلفلردن ایکنجی هنری ۱۲۴۱ ده
 مغوللره قارشلی (واهستاد) محاربه سنده مقتول اولغله،
 سیلیزیه بیکدن اقسام و تفرقه یه دوشوب، جهستان
 قرالنک مداخله سی ۱۳۴۸ ده بتون سیلیزیه یی ضبط
 ایتسنی انتاج ایتشدی. ۱۴نجی قرن میلادیدن اعتباراً
 آلمانلر سیلیزیه ده اسلاولره غلبه چالقی تشبیه دوشوب،
 آلمانیا وفلاندره دن بر چوق تجارت و ارباب حرف
 وصنعت بو خطه یه وهلی الخصوص آشاغی سیلیزیه یه
 هجرت و توطن ایتکه باشلامشلردی. ۱۴۷۱ ده
 سیلیزیه مجار قرالارینک ضبطنه کچوب، بونلر بو خطه یه
 مختاریت اداره و بره رنک، جنسیتی محافظه ایتشلردی.

۱۵۲۶ ده مجارستان و جهستان قرالی (لوی) نك وفاتی
 اوزرینه سیلیزیه آوستریا خاندانه کچوب، بو دورده
 پروتستان مذهبی دخی بو خطه یه دخول و آزمدنده
 انتشار و تمم ایتشدر. ۱۵۴۷ ده شارل کینتک
 برادری فریدیند جهستان ایله بوکاتابع اولان موراویه
 و سیلیزیه یی آریجه بر قراللق اتحاد ایدرک، قرالغنی
 آوستریا خاندانه مشروط ایتمش؛ ۱۶۷۵ ده برنجی
 لئوپولد سیلیزیه یی بسبتون آوستریا ممالکینه الحاق
 ایتشدی. آوستریا لیرک پروتستانلر حقندن کی اعتساقانی
 سیلیزیه لیری پروسیه یه میل ایتکه مجبور ایتلکه،
 ۱۷۴۰ تاریخنده آوستریا خانداننک ذکوردن وارثی
 فالیوب، (ماریه ترزه) تختنه کچدیکنده، پروسیه
 قرالی ایکنجی فردریق اسکی بر عهدنامه یه استناداً
 سیلیزیه نك پروسیه یه طابقتی ادعا ایله، بو خطه یی اشغال
 ایتمش؛ و فرانسه و باوریه نك دخی دیکر طرفدن اعلان
 حربی اوزرینه، ماریه ترزه بالکز (تشن) دوقه لغنی
 و بر طاق قلاعی یعنی سیلیزیه نك ایوم آوستریاه تابع

اولان پارچه سی محافظه ایدرک، دیگر قسمی پروسیه به ترک ایتمکه مجبور اولمشدر. بوجهله بوکونکی کونده بوخطه آوستریا سیلزیه سی و پروسیه سیلزیه سی نامرله ایکی قسمه منقسم بولمور.

سیلزیه } آوستریا تابع (S. Autrichienne)
 } آوستریا و مجارستان دولتک بر ایالتی
 اولوب، "۳۶'۲۵° ۹° ابله "۲۷'۲" ۵۰° عرض شمالی و "۳۱'۳۵° ۱۴° ابله "۳۵'۳" ۱۵° طول شرقی آر لرنده ممتد و شمالاً و غرباً پروسیه به تابع سیلزیه، غرب جنوبی جهنندن مورایوه، جنوباً مجارستان شرقاً دخی فالجیا ابله محاط و محدوددر. مورایوه نیک سیلزیه اراضیسی ایچنه کیرن مئک الشکل بر برونی بو خطه نی ایکی به بولوب، (تروپاک) سنجاغنی (تشن) سنجاغندن آریور. پروسیه دن حدود اعتباره ابله و بعض چایله مجراسیله آریلوب، مورایوه و مجارستاندن ایسه خط تقسیم میاهی تشکیل ایدن بر صره طاغله آیرلمشدر. غرب شمالیدن شرق جنوبی به طوغری بونی ۱۸۰ واک کینیش برنده اکی ۷۰ کیلومتره اولوب، مساحتی سطحی سی ۵۱۴۷ مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۰۵۶۴۹ کشیدن عبارتدر. مرکزی (تروپا) شهریدر.

بو ایالت جغرافیایچه آوستریادن زیاده پروسیه و لهستانه تاند اولوب، تمامیه بالظیق دیزی مائله سنده واقدر جهستانه پروسیه آر سنده ممتد اولان (سودت) سلسله جبلتک قسم شرقیسی سیلزیه بی شماله براتهرق، بو خطه ابله مورایوه آر سنده ممتد اولور؛ و (کزنیکه) طاغری بو سلسله ابله قاریات سلسله عظیمی آر سنده اوزانهرق، شرق جهننده (بسکیده) طاغرینه اولاشیر. سیلزیه داخلنده اکی بوکسکی اولان (آتواترک) ۱۴۹۰، کربیکه طاغری نیک ۵۵۰ و نهایت ۶۰۰ و (بسکیده) صر سسنگ اکی بوکسکی اولان (ایساخوره) نیک ۱۳۲۵ متره ارتفاعی وارددر. (اودر) ایرماغی مورایوه داخلنده نیمان و غرب شمالی به طوغری جریانه، بو ایالتی شق ایتدکن صکره، پروسیه به کیردیک کچی، و بستوله ایرماغی دخی ایالتک شرق جهننده نیمان ایدر. (اودر) آوستریا سیلزیه سنده بر چوق تابعلری اولوب، باشلیجه لری اویه، اوستراییچه و اولسه چایله ایدر. بو انهارک هیچ بری سیر سفاشه صالح دکدره. طاغلق اولان قسم

جنوب سسنگ هواسی صوئوق و سرت اولوب، شمال جهننده کی اووه و وادیرلده دهها ملامیدر. هیچ بر استفاده بی موجب اولیه جق اراضی خالیه سی یوزده ۳ نسبتنده اولوب، عموم اراضی سسنگ نصفی قابل زراعت، یوزده ۳۴ سی اورمان، یوزده ۶۲ سی صرعی، یوزده بر ییغنی باغچه و یوزده بردن آر مقداری چایردر. آنجی طویراغی مثبت اولیب، اکثر طرفلری طاشلق اولمغه، زراعت و بریان اهمیتله برابر، حاصلاتی احتیاجات محلیه بی دفع ایدر. باشلیجه محصولاتی بغدادی، آریه، یولاف، چاودار و سائر حبوباته بتاس بجاور سبزه دن و برمه دار کتندن عبارتدر. اورمانلری چوق و اکثر سسنگ آغاچلری جام انواهندن عبارت ایدر، کراسته قطع و اخراجندن بقی استفاده اولنه میور. حیوانات اهلیه سی و علی الخصوص قیونلری نیک چوق و جنس لری نیک بی اولوب، خیلی مقدار بیاغی اخراج اولنور. معادنی برنجی درجه ده کور و ایکنجی درجه ده دمیر و کوروددن عبارت اولوب، صر و آرتو آراز اوچاقلری و میاه معدنیه سی ده چوقدر. بو ایالتده صنایع آوستریا نیک هر برندز ایلری اولوب، دمیرخانه لریله دوکخانه لرندن بشقه بزرگ و بیک مسوجات ابله بنجار شگری و اسبیرتو فابریقه لری نیک چوقدر. یوللری متعدد و نیک مکمل اولوب کرک محصولات و معمولات محلیه دن و کرک خارجدن کن مواد مختلفه دن نیک ایشلک بر تجارت اجرا اولنور اهالی سسنگ تقریباً نصفی اسلاو اولوب، سائرلری لهلی چیلی و موروا، بوندن آراشاغی مقداری آلمان وارد بیک قدری یهودیدر. خرسقیان اهالی سسنگ آنجی سکرده بری پروتستان و قصوری قتلیدر. قصبه و قریه لری ۷۲۱ اولوب، اکی بیوکاری: تروپا (۱۸۵۵، ۲۴ اهالی)، بیالیچ (۱۳۰۰۰)، تشر (۱۳۰۰۰)، یکرندروف (۱۱۷۹۰)، پولنیشتر اوستراژ (۵۰۹۰) و فراندینال (۷۵۹۵) در. داخا ایالتده ۶ مکاتب داخلیه، ۴ مکاتب عالیه، ۳ دار المعلمین، ۱ دار الملمات، ۲ تجارت مکتبی، ۲۲ صنایع مکتبی، ۱ موسیقی، ۳ زراعت مکتبی، ۱ مکتب صنایع انات، ۴ انات مکتبی، و ۴۷۸ مکاتب ابتدایی موجود اولوب، جمله سسنگ شاکردانی ۹۸۳۹ عددینه بالغ ولور. ایالت ۷ قضایه منقسم اولوب ۳۱ امضادن صرک بر مجلس منتخبی وارد؛ و یا

مجلس مبعوثان عمومیسته ۱۰ اعضا کوندرمک حقنی
 مائزدر. عدلیه وادارهٔ مسکریه جه مورابویه تا بدمر.
 سیلزیه } پروسیه به نایب — (S. Prussienne)
 } پروسیه نیک شرق جنوبی کوشه سنده
 واقع بر ایالت اولوب، اسکی سیلزیه دوقه لغتک قسم
 عظیمه (غلاج) قونتلغندن ووقاری (لوزاچه) یک بر
 سندن ترکیب اولمش، و سیلزیه نیک یالکز (اشویوس)
 ضا سیله براندبورغ ایالتنه الحاق اولمشدر.
 تدیکی حدود ۱۰ مکیه سیله بو ایالت شمالاً براندبورغ
 پوزن ایالتلرله شرقاً اهستانه یعنی روسیه حدودیله
 جنوباً غالچیا، آوستریا به تابع سیلزیه و مورابویه ایله
 یعنی آوستریا حدودیله، جنوب غربی جهتندن چهستانه
 صاقسه قرالقیله، غرباً دخی صاقسه ایالتیله محاط
 محدوددر. ۵۰° ۴۹' ایله ۵۲° ۵۰' عرض شمالی
 ۱۱° ۲۲' ۳۵" ایله ۱۶° ۵۵' ۲۵" طول شرقی
 زم لرندنه ممتد اولوب، غرب شمالیدن شرق جنوبی به
 ولان بونی ۴۲۵ واگ کمنیش برنده اکی ۱۸۰
 کیلومتره در. مساحت سطحیه سی ۴۰۳۰۳ مربع
 کیلومتره اولوب، ۲۲۳۸۰۷ اهالیسی وارددر.
 مرکزی برسلاو شهریدر.

(اودر) ایرماغی بو خطی شرق جنوبیدن غرب
 شمالی به طوغری طولاً ایکی به یاروب، شمال شرق
 جهتنده قالان نصفی لهستان اوومرلیله متحد الشکل
 دوز اولدینی حالده، جنوب غربی جهتنده کی نصف
 یگری جهستان حدودینی ایران (سودته) طاغلرینک
 نکلرندن و نهر مذکور مجراسنه طوغری اوزانان
 طاقم قولرندن عبارت اوله رق عارضه لیدر. اودر
 رماغی صولدن (اوپه) نهرینی آلتجه آوستریا سیلزیه
 سیله روسیه سیلزیه سی آره سنده خط حدودی
 تشکیل اتمکجه باشلاوب، صولدن (اوسه) نی آلدقن
 مسکریه، روسیه سیلزیه سنه داخل اولوره بر آاز ده
 اشاغی (رابنبور) قصبه سندن کچوب، اوردان آشاغی
 وچک کیلر ایچون سیره صالح حالته کچر، (و برسلاو)
 هرندن آشاغی بیوچک کیلر دخی ایچنده سیر وحر.
 ت ایدر. بو نهر سیلزیه نیک مرکز حیاتی حکمنده
 ولوب، همان بتون میاه جاریه سی ده بوکا دو کیلور.
 شلیجه تا بملری صاغدن (اوسه) دن صکره: روده،
 لودنچ، مالاپانه، استور، اید، بارچ؛ و صولدن
 ویدان صکره: زینا، هوچنپلوچ، نیسه، غلاج.

اوهلاو، لوهه، وایستریچ، قاجباخ، بویر وسارزه در.
 بونلرک بر طاقمی کوچک و بر طاقمک یشاقلری یک
 اینیشلی اولمغه، هیچ ری سیر سفانته صالح دکلدر.
 (ویستوله) ایرماغی پروسیه سیلزیه سنک جنوب شرق
 حدودینی تشکیل ایدبور. خطه نیک منتهای غربنده کی
 بر قاج نهر (البه) ایرماغنه تا بدمر. طونه به تابع اولان
 (مورابویه) نهری ده سیلزیه حدودی داخلنده نبعان
 ایدبور. کولاری چوق ایسه ده، طاغلرده کیلر یک
 کوچک و اوو ده کیلر یک صیغ و بطاقلق حالنده او.
 لوب، اک بیوکلری (اشلاوه سه نه)، (قونیر سه نه)
 (بروز تاج) در.

هوایی، ارتفاعه تابع اولمغه برابر، عمومیت اوزره
 متمدل اولوب، هر حالده قیشین میزان الحراره متماداً
 صفرندن آشاغی طورور. شرق طرفی دها صوئوق
 اولوب، منتهای غربنده اوزوم دخی یتیشیر. اودرک
 صول جهتنده کی بارلر و وادیلر یک منبت و نهر مذ.
 کورک صاغنده کی اوومرک قوه انباتیه سی یک آاز
 ایسه ده، فن زراعت یک زیاده ایلیلوب، بیوک دقت
 واهمیتله اجرا و لنور. اراضی سنک یالکز یوزده
 ۴ ی بوش اولوب، یوزده ۵۵ ی تارله و باغچه،
 ۸ ی چار، ۲ سی صرما وچالیق و ۲۸ ی اورماندر.
 باشلیجه محصولاتی بغدادی، آریه، چاودار، بولاف،
 پتاس و سارزه دن عبارت اولوب، اک اکثر تالیسی پتاسدر.
 صنعی چایلری دخی چوقدر. بر مقصدار سبزه،
 پنچار، توتون، کنوب و سارزه دخی حاصل اولور.
 اورمانلرندنه چام انواعیله سائر مقبول آفاجلر بولنوب،
 اودر ایرماغنه تابع چایلردن خیلی کراسته ایندیریلیر.
 حیوانات یتیشدریمکده دخی اهلینک اهمتمی زیاده
 اولوب، ۱۸۸۳ استاتستیکنه کوره خطه داخلنده
 ۱۲۲ ۲۷۵ آت و خرکله، ۱۳۰ ۱۳۹۷ صیغیر،
 ۴۹۵ ۱۳۰۹ قیون، ۵۱۸ ۶۱۲ طوموز،
 ۲۸۳ ۱۷۶ کچی وار ابدی. آری قوزانلری ده
 ۳ ۱۲۷ ۹۰۳ همدنده ابدی. معادنجه سیلزیه بتون
 آورویانک اک زنکین بری اولوب، بری یوقاری
 و دیگرکی آشاغی سیلزیه ده یک واسع ایکی کور
 معدنی، متعدد دمبر معدنلری، سیمی قورشون،
 آرسنیک، چنقو و سائر معدنلر دخی بولنور. صرصر،
 آلچی، سرپانتین، لوله جی جاموری و سارزه اجاقلری
 دخی چوقدر. طاغلرده بعضی ذی قیمت احجار دخی

بولنور . ۱۸۸۳ تاریخچه روسیه سیلزیه سنده
 ۱۲۶۵۶۷۶۴ طولیلاته معدن کوری، ۴۱۷۷۹۳
 طولیلاته لنگیت، ۴۳۰ ۶۶۹ طولیلاته دمیروکولچه .
 سی، ۵۳۰ ۹۹۴ طولیلاته چتقوکولچه سی، ۱۷۷۶۶
 طولیلاته قورشون کولچه سی، ۷۱۰۲ طولیلاته باقیر
 کولچه سی، ۶۹۵ طولیلاته آرسنیک کولچه سی،
 ۲۷ ۶۸۳ طولیلاته حامض کبریت، ۷۳۶۶ طولیلاته
 حامض سوده و بعد التصفیه ۹۷۲۳ کیلو کومش
 چبقارلمشور . صنایعجه سیلزیه روسیه نیک اک ایلری
 بولنان یری اولوب، معادن مذکورہ اخراجندن بشقه
 بولنری اعماله مخصوص پک چوق دوکخانلر و دمیرو
 خانلر بولنورق، ماکنه و آلات و ادواتک انوعی بایلیر .
 بوندن بشقه ملبوساته متعلق معمولاتی پک چوق
 اولوب، پوک، پاموق و کتندن چوخه، قازمیر بز وساژ
 منسوسات ایله شایقه، غانت، فاله، چوراب، آیاق
 قابی وساژہ فابریقلری و دباغخانلری و محصولات
 ارضیه دن چیقاریلان شکر، بیره، اسپرتو وساژہ
 ایله کاغد، اجزای کیمیویه و بوکا مائل فابریقلری ده
 پک چوقدر . اهلینک برئی صنعتله مشغول اولور .
 صنایعک باشلیجه مرکزی بتون ایالتک مرکزی اولان
 (برسلاؤ) شهریدر . معادن و محصولات و معمولات
 صنایعیه نیک کترتی بالطبع بیوک بر تجارت اجراسی
 تولید ایدوب، بهر سنه کلیتی مبالغ صرفیله آجیلان
 انهار و کیتدیجه تکثیر ایدلمکده اولان دمیرو بوللرله
 ساژ طرق دخی تجارتی تسهیل ایتمکده در .
 اهلینسنگ نصفندن زیاده سی قتولیک و نصفنه
 قریب مقداری پروتستان اولوب، ۵۱۰۰۰ یهودی
 دخی وارددر . جنسیتهجه ۹۸۰۰۰۰ ی لهلی، ۵۲۰۰۰
 چهلی و موروا، ۳۴۰۰۰ ی واند و قصوری آلماندر .
 قادیلری ارککلرندن چوق زیاده در . بو مملکتده
 پرنسلا وساژ زادکان پک چوق اولوب، اکثر اراضی
 بولنرک تحت تصرفنده بولمفله، کولبرک چوغی بر
 نوع چفتلک حالنده در . بو کویلر اکثریت اوزره
 بولک ایکی طرفنده بر سره خانه دن عبارت اولوب،
 بمضلرینک بر قاج کیلومتره بولری وارددر . کویلرک
 خانلری اکثریا نخته و یا کیرپیدن معمول و صمانله
 مستور اولوب، کارکیر و کرمیدله اورتیلی خانلری
 نادردر . چوغک اورنه لرندہ اراضی صاچی اولان
 پکک قوناغی کوریلور . قصبه لری ایسه پک کوزلدر .

۲۰۰۰۰ دن زیادہ اہالیسی اولان شہرلری و مقدار
 نفوسلری بروجه زیردر :

۲۴۷۰۰	اشوایدنچ	۲۲۵ ۱۷۵	برسلاؤ
۲۲۴۱۵	نایسه	۶۲ ۱۳۵	کولریچ
۲۰۴۸۵	غلورغاؤ	۴۶ ۸۵۰	اولینچ
۲۰۱۲۵	برینگ	۳۶ ۰۰۰	کونیگسہونہ
		۳۰ ۸۲۵	بتن

سیلزیہ ایالتی ۳ سنجاغہ منقسم اولوب، ۶۴
 قضایی حاویدر . مرکزی اولان برسلاؤ شہرندہ بر
 محکمہ تمیزی و بردار الفنونی و بتون ایالتدہ ۳۶
 داخلی مکتب اعدادیسی، ۱۷ مکانب خصوصیه سی
 و ۱۷ دار المعلمین و دار المعلماتی وارددر . مذکور ۳
 سنجاق مرکز لریک اسملرله مسمی اولوب، مساحہ
 سطحیہ لرله مقدار نفوسی و قضالی بروجه زیردر :

سنجاق	صرب کیلومتره	نفوس	مقدار قض
برسلاؤ	۱۲ ۴۷۹	۱ ۵۹۹ ۲۲۲	۲۴
لینسیچ	۱۳ ۶۰۷	۱ ۰۴۷ ۱۹۶	۲۱
اولان	۱۳ ۲۱۷	۱ ۵۷۷ ۲۷۹	۱۹
جمعا	۴۰ ۳۰۲	۴ ۲۲۲ ۸۰۷	۶۴

سیلژان { (Siljan) اسوجک و سطلرند
 (قویاربرغ) ایالتندہ برکول او
 لوب، شمال غریبدن جنوب شرقیہ بویی ۳۸ کیلومتر
 و اکی ۶ ایلہ ۱۸ کیلومتره آره سنده در . مساحہ
 سطحیہ سی ۳۱۹ صرب کیلومتره اولوب، سطح
 حدای بچردن ۲۲۵ متره مرتفع و عمقی اک درہ
 محاندہ ۳۶۰ متره در . ایچنه دوکبان برچوق چاید
 بشقه (اوستردالبرانشہ) نہری کولی بونہ یارو
 ایچندن کچر . سواحلی سطح مائل حالندہ و
 آغاچلرله مستورددر . ایچندہ بر قاج آطہ بولنوب
 جله سنک مساحہ سطحیہ سی ۲۰ صرب کیلومتره در
 صوبی براق و بالایی چوقدر . سنده ۴ آی منج
 اولوب، قارلر اربدیکنندہ سطحی ۵ متره بوکسلیہ
 کنارلرندہ (ورہ)، (رتویک) و (لکساند) اسملر
 اوج قصبہ بولنیور . جوارلریک اہالیسی
 قیافت و مادترینی محافظہ ایتمکده درلر .

سیلیوان { دیار بکر ولایت و سنجاغندہ و
 بکرک شرق شمالی چہتندہ بر
 اولوب، مرکزی (میافارقین) قصبہ سیدر . بو

۱۸۵ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قصبه اولوب،
۴۵۶۰ اهالیسی، د میر بولی وواسع کومش
معدنلری واردر.

سیلوس } (Sylves) پورتکیزک جنوبنده
آلفار و (که الفرب تعبیر عر-
بیسندن غلطدر) خطه سنک (فارو) ایالتنده و فارونک
۵۰ کیلومتره غرب شمالیسنده و (ریبیره) نهری او-
زرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۷۰۲۰ اها-
لیسی و عربلردن قاله قله لرله صهرنجلری واردر.
حکومت اسلامییه زماننده (شلفا) اسمیله معروف
بیوجک بر شهر اولوب، (آلفارو) خطه سنک مرکزی
ابدی. بده تدنی به یوز طوتوب، علی الخصوص
زلزله دن خراب اولمشدر.

سیلوستر } (Sylvestre) بو اسمله ایکی پایا
کلمشدر:

برنجیسی ۳۱۴ تاریخ میلادیسندن ۳۱۶ تا-
ریخنه دک یایاتی ایشدر. امپراطور قسطنطینک
توجهنه مظهر اولوب، بونک زماننده خرسیتیانلره
قارشلی اولان تعقیبات ختام بولمش؛ و ازینقه بر
مجلس عمومی روحانی انقاد ایش ایدی. (دونا-
نیست) اسمیله خرسیتیانلقده بر مذهب جدید ظهور
ایدوب، تابملری تعقیب اولنوردی. برنجی سیلوستر
اغزه صر سینه کچیریلوب، کانون اولک ۳۱ نده
یورطیسی اجرا اولنور.

— ایکنجیسی فرانسه ده (اورونیه) خطه سنک
(اوربلاق) قصبه سندن اولوب، ۹۳۰ تاریخ میلاد-
دیسنده طوغمشدر. اصل اسمی (ژربر) در.
اسپانییه کیدوب، عربلرک اورایه ادخال ایش
اولدقلری علوم ریاضیه و سائره بی بعد التحصیل، بر
طریق رهبانه ساوکه، امپراطور برنجی اوتونه
انتساب ایدرک، اوغلی ایکنجی اوتونه صربی تعیین
اولمش؛ وبعده فرانسه به عودتله، قرال (هوغ قاپیت)
طرفدن اوغلی روبرتک صربیلکنه و (ریمس) باش
پسقبوسلفنه نصب اولمشدی. آنجق یایا بولنان اون
بشنجی ژان بو ماوریتی تقدیر ایدمکچون، صاحب
ترجه آلمانییه عودت ایش؛ و اوچنجی اوتون ایتا-
لیایی ضبط ایتدیکنده، ۹۹۷ ده کندیسی (راونه)
باش پسقبوسلفنه نصب ایش، و ۹۹۹ ده پایاغه انتخاب
ایتدیرمشدر. تاریخ وفاتی اولان ۱۰۰۳ سنه سنه

شمالاً لیجه قضا سیله، شرقاً بتلیس ولایتله، جنوباً
ماردین سنجاغیله، جنوب غربی جهندن مرکز ولایت
قضا سیله، غرباً دخی ارغنی سنجاغیله محاط و محدود
اولوب، مساحت سطحیه سی ۲۴۷۳ مربع کیلومتره در.
بونک ۱۹۶۲ کیلومتره لکی قابل زراعت، ۴۸ کیلو-
متره لکی اورمان و ۴۶۳ کیلومتره لکی اراضی
خالیه دن عبارتدر. اهالیسی ۲۵۲۱۷ کشیدن
عبارت اولوب، ۱۶۵۰۰ ی مسله (ترک، عرب،
کرد، ترکن)، ۵۵۰۰ ی ارمنی، ۴۲۶ سی ارمنی
قتولیکی، ۲۴ ی ارمنی پروتستانی، ۷۶۶۳ ی سریانی،
۱۰۰۰ ی یزیدی، و ۱۰۰۰ ی چنگانه در. محصو-
لات ارضیه سی حیوانات متنوعه ایله سبزه و میوه لرک
انواعندن عبارت اولوب، اوزومی دخی چوق اولمغه،
مقبول شرابلر و بکمز چبقاریلر. حیوانات دخی کلیتله
یتیشدیریلوب، تیونلرک یوک و یاغ و دریلردن خبلی
اخراجات وقوع بولور. بعض دمیروکوکورد معدنلری
بولنیورسه ده، اخراج اولنده قلمری یوقدر. اوائل
دور اسلامده و قرون وسطاده بو قضانک مرکزی
اولان میافارقین بیوک بر شهر بولنش اولدیفی کچی،
قضا داخنده ایوم و برانه لری مشهور اولان ده بر
خبلی شهر و قصبه لر وار ایدی. قضانک قسم شمالیسنده
سیلوان طاغی بولنوب، بونک جنوبی اتکارندن بر
قاچ جای نبعانله، متوازیاً جنوبه طوغری آفرق،
قضانک اوولوق اولان قسم جنوبیسی بده الاسقا،
دجله به دوکیولورلر. بونلرک باشلیجه لری: پاموقلی
صو، شلاله لی صو و بظمان صویدر. قضا یادبکان،
حصرو و مهرانی ناحیه لرله برابر ۲۲۲ قریه دن
مرکبدر.

سیلورتون } (Silverton) آسترالیانک بیکی
جنوبی والس مهنرنده،

(بانفروین) ایالتنده و (سیدنی) ک ۹۶۸ کیلومتره
غرب شمالیسنده بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اها-
لیسی، د میر بولی و جوارنده کومش معدنی واردر.
بو معدن کره ارضک اک بیوک کومش معدنی
اولوب. سنوی ۲۸ ملیون فرانک قیمتده کومش
چیقار. دیگر رجهنده دخی قلاهی معدنلری واردر.

سیلورقلیف } (Silver-Cliff) آسریفای
شمالیسه ممالک مجتمه ناک

(قولورادو) جهوربندده (فوستر) ایالتنده (دنونر) ک

قدر حکیمانه اداره امور ایشدرد. او وقت آورو-
پاچه مجبول بولنان بعض علوم و فنونه وقوفندن
طولانی، عوام عنندنده سحر بازقله اتهام اولنوردی.
عربلردن رقمی ورقاصلی ساعتی اخذ ایله آوروپایه
نشر وادخال ایدن بو ذاتدر.

— اوچنجی سیلوستر اسمیله بری ده ۱۰۴۳
تاریخ میلادیسندنه، طقوزنجی بنوآنک اسقاطی
اوزرینه، یاپالنه انتخاب اولنمش ایسه ده، اوج آی
صکره مرقوم بنوآ طرفندن طرد و اخراج اولنمشدر.
سیلون } (Sylvain) اسکی لاتین اسما-
طیرنده اورمانلر الهی زعم اولنوب،
کچی قولافلی بر صورتده تصویر اولنور؛ وینه بو
شکلده بر طاقم پر بلرله برابر آنسزین اورمان گوشه-
لرنده و بوللرنده ظهور ایتدیکنه، وکیه لری قالین
و آچی بر سسله اورمانلرک ایچندن و یا باندن کچنلری
قورقوتدیفته اینتلیز ایدی.

سیلوه } (Sylva) روسیه نیک شرق جهتنده
بر نهردر، که برم ایالتنیک جنوب
جهتنده اورال سلسله سنک غربی اتکارندن نبعانله،
ابتدا شماله بده شمال غربی به، صکره جنوبه ونهایت
جنوب غربی به طوغری جریان ایدرک، بر قاج چای
دخی آلدقن صکره، وولنه به تابع قامه) به دوکیلن
(چوسووايه) نهرینه دوکیلور. مجراسی ۵۴۶ کیلو
متره طولنده و حوضه سی ۲۱۴۸۸ مربع کیلومتره
وسمتنده در. فیضانی زماننده مجراسنک قسم اعظمی
سیر سفاشته صالحدر.

سیلیویراس } (Silveiras) رازیلیا ممالک
مجمعه سنک (ساوواؤلو) جهو-
ریتنده وساواؤلونک ۲۳۰ کیلومتره شرق شمالیسندنه
اوله رق (لورنه) قضااسندنه وساواؤلودن رپوده یا
نیرویه کیدن دمیر یول خطی اوزرنده ناحیه مرکزی
بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، اطرافنده کلیتلی
پاموق، قهوه و ذخیره ویرر منبت اراضیسی و هنوز
ایشلغین کورر و باقیر معدنلری و پک ایشلک تجارتی
واردرد.

سیله } (Seille) فرانسه ده بر نهردر، که (ژوره)
ایالتنده (لاروش) طاغندن نبعانله،
جنوب غربی به طوغری جریان ایدرک، ۱۱۰ کیلو-
متره مک مسافه قطع ایتدکن صکره، (ساوننه) نهرینه
دوکیلور.

— بو اسمله آساس لورن خطه سنده دخی بر نهر
واردرد، که (دیوزه) نیک جنوب شرقیسنده نبعانله،
شماله طوغری آفرق، مذکور قصبه نیک و دیگر بر
طاقم معموره لک ایچندن کچدکن صکره، (مچ) ده
(موزله) نهرینه دوکیلور. مجراسی ۱۰۵ کیلومتره
طولنده در.

سیلی } (ملاسه تقیم) فرس شعراسندن اولوب،
بخلیدر. شویت اونکدر:
چون کیوترچه تا هستیم بالی میرنیم
بهریک اوزن که آن هم دردهمان دیکدر:

سیلیانیه } (Siliana) تونسده بر نهردر، که
ممالکتک وسطرنده واقم (حماده)
القصریه) جبالندن نبعانله، شماله طوغری جریان
ایدرک، ۱۵۰ کیلومتره مک جریانده صکره (مجرده)
ایرماغنه دوکیلور. مجراسنک اطرافنده رومالیزمانندن
قاله بر چوق قصبه ویرانه لری و بر طاقم اراضی منبت
بولنور.

سیلیلیقه } (Silillica) آمریکای جنوبیه
(آند) سلسله عظیمه سنک بر قستی
اولوب، شیلینک (تاراباقه) ایالتیه بولیویه نیک (اورورو)
(پوتوزی) ایالتلری آره سنندن تمتد اولور. اک
مرتفع محلی اولان (ایریما) طاغنک ۵۸۳۰ متره
ارتفاعی واردرد.

سیلیوری } باخود سیلوری [«سیلوری»
ماده سنه مراجعت.]

سیم } (Sim) روسیه نیک شرق جهتنده (اوه)
ایالتنده بر نهردر، که اورال سلسله
جبالنک غربی اتکارندن نبعانله، ابتدا شمال غربی به
وبده غرب جنوبی به طوغری آفرق، ۱۸۷ کیلو-
متره مک جریانده صکره (نووو تریچقوبه) قرینده
(وولنه) به تابع قامه) نهرینه دوکیلن (ببالایه)
نهرینه منصب اولور.

— بو اسمله سیریه نیک (ینیسیک) ایالتنده دخی
(ینیسکی) نهرینه تابع برچای اولوب، (یلوغوی) کو-
لنک جنوبنده نبعانله، جنوب شرقی به بده شرق
شمالی به طوغری آفرق، ۶۰° عرض شمالی خطی
قرینده مذکور ایرماغه دوکیلور. مجراسی ۴۳۰ کیلو
متره طولنده اولوب، آچق و بطافلق توندره لر ایچندن
کچک.

(Seim) روسیه نك وسطرنده بر
 سیم (نهر در، که (قورسق) ایالتند ایکی جایک
 اجتماعندن بالمشکل، گاه شماله و گاه جنوبه میلانله غربه
 طوغری آهرق، چرنیفوف ایالتنه کبر؛ و ۶۶۱
 کیلومتره لک جریاندن صکره، (دنیر) ایرماغنه تابع
 (دسنه) نهرینه دوکیلور. وادیسى واسع اولوب،
 کوزل چارلری و بعض یرلده قامشقلری حاویدر.
 ایلك بهارده صوتی فیضان ایدوب، بر قاج کیلومتره
 وسعت پیدا ایدر. یالکیز ۳۲ کیلومتره لک حملنده واپور
 ایشلوب، سائر طرفلری آتجق صال یوزدیرمکه
 صالحدر.

سیماره { یاخود (شهر خسرو) ایرانک لورستان
 ایالتند (و کرخه) به تابع بر وادیده
 قدیم بر شهر خرابه لری اولوب، واسع بر محله ممتد
 اولور. تحت خسرو اسمیله بر یوک سرای ویرانه لری
 دخی مشهوددر. بو شهر ساسانیانندن، خسروک قبش
 مسکنی ایدی.

سیماق { یاخود سیماخوس (Symmaque)
 (Symmachus) روما مشاهیر خطبا.
 سندن اولوب، برنجی والریمان و برنجی توؤدوس زماننده
 بعض مهم ما موریتلرده بولنش؛ واسکی اساطیره
 صر بوطی و املغله، خرستیانیق قبول و نشر نیدلش
 اولدیفی حالده، مذکور امپراطور لری اسکى دینلرنی
 ائدیه و هیچ اولمازسه بعض آیدنلرنی محافظه تشویق
 ایدردی. نطقلرله مکتوبلرنیک آتجق بعض فقره لری
 بولنه بیلشدر. میلادک ۴۱۰ تاریخلرنده وفات ائتمشدر.

سیماق (سنت — St. Symmaque) میلادک
 ۴۹۸ تاریخندن ۵۱۴ تاریخنده
 پایاق ایدوب، غوتلر حکمدراری توؤدوریک امدادله
 رقیب (لوران) غلبه چالمش؛ و اونک طرفدار لری
 جابندن پک دهستلی بر طاقم جناياتله اتهام اولنش
 ايسهده، (باله) مجلسی طرفندن تبرئه سته حکم اولنش
 ایدی. نستوریلره وسائر مناهبه قارشى استعمال
 شدت ائتمشدی. فتویلیکار کنندیسنی اعزه صره سینه
 کیروب، تموزک ۱۹ نده بورطیسنى اجرا ایدرلر.

سیماقوته { (Simacota) آمریقای جنوبیه
 (قو لومبیه جمهوریتنده (سانتاندرو)
 ایالتک (سوقورو) سنجاغنده وسوقورونک ۷ کیلو-
 متره جنوب غربیسنده (سو آرز) نهرینه مائل کوزل

بر موقعهده ۱۰۰۴ متره ارتقااننده واقع بر قصبه
 اولوب، ۶۴۳۵ اهالیسی، اطرافنده برنج و چوید
 ایله کلیتلی سبزه محصولاتی، خسته خانه سی و یوک
 منسوجانله صابون، موم و سائر فابریقه لری واردر.
 سیمالو { (Simalou) سوماتره جزیره
 (کبیره سنک ساحل غربیسی قارشینده

آچین حکومت اسلامیه سنه تابع بر آله اولوب، سا-
 حل مذکورک قارشیننده کی جزایرک اشک شلمیسیدر.
 ساحلندن ۱۲۰ کیلومتره آچیکده اولوب، ۲°۵۹' ایله
 ۲°۲۲' عرض شمالی و ۲۷°۹۳' ایله ۹۴°۹' طول
 شرقی آره لرنده ممتد اولور. جنوب شرقیدن شمال
 غربییه طوغری بوی ۱۰۰ و عرض وسطیسی ۲۰
 کیلومتره اووب، مساحتی سطحیه سی ۲۱۰۰ مربع
 کیلومتره و اهالیسی ۸۰۰۰ کشیدر. سواحل شمالیه سی
 قیالقی وسائر طرفلری آلجق و بطاقلق اولوب، برطاقم
 صیقلره محاط اولدیفندن، سفاش حقتده مخاطره لیدر.
 ۳۰۰ متره به قدر مرتفع تپه لری و پک منبث اووه لری
 واردر. انهاری اراضیسنى سقى ایدر. برنج، شکر قامشى
 و سائر اقابم حاره به مخصوص محصولاتی واردر.
 اورمانلری چوق اولوب، برطاقم ضمفلر چیقار. اهالیسی
 ملایی و آچینلیدن مرکب اولوب جمله سی مسلدر.

سیماو { «سمار» ماده سنه مراجعت بیو-
 (ریله .]

سیمبریسک { (Simbrisk) روسیه نك شرق
 (هئهنده پترسبورغک ۱۲۶۴

کیلومتره جنوب شرقینده و وسوقورونک ۷۱۰ کیلو-
 متره شرق جنوبینسنده (وولغه) ایرماغنک و بوکا تابع
 (ا-ویاغه) جایک صاغ ساحلارنده وحدای نهردن
 ۱۷۰ متره مرتفع بر محله ایالت مرکزی ر شهر
 اولوب، ۴۵-۳۹۰ اهالیسی، وولغهده لیمایی، دباغخا-
 نه لری، توغله، صابون، موم، بیره، مسکرات، پوتاس
 و سائر فابریقه لری، دمیرخانه لری، ایشلک تجارتی،
 سنهده اوج پنایری، فدانقلری و سبزه باغچه لری
 واردر. ۱۸۶۴ ده همان کابلآ یانوب، مجددا یا-
 بلدیغیچون، هر نه قدر خانه لرینک چوغی اخشاب
 ايسهده، خبلی منتظم و کوزل ر شهر اولوب، ۲۴
 کایسای، بر جامع شرقی، بر کتبخانه سی، تیاتروسی،
 ذکور و انانه مخصوص داخلی مکتب اعدادیلری،
 خسته خانه سی و متمدن صومى و خصوصى باغچه لری واردر.

— سمیرسک ایالتی شمالاً قزان، شرقاً ساماره، جنوباً ساراتوف و پنزه و نیوفورود ایالتلریله محدود اولوب، $۴۸^{\circ} ۵۲'$ ایله $۵۵^{\circ} ۵۷'$ عرض شمالی و $۴۳^{\circ} ۱۳'$ ایله $۴۷^{\circ} ۴۵'$ طول شرقی آره لرنده ممتد اولور. مساحت سطحیه سی ۴۹۵۹۹۵ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۶۰۶۴۶۲ کسیدر. مرکزی اولان سمیرسک شهری حدود شرقیه سنده در. اراضیسی، روسیه نك هر طرفی کبی، دوز و آرز ممتوج اولوب، وولغه ایرماغی حدود شرقیه سنی تشکیل ایدبور. بوکا تابع (سوره) نهری ایالتک جنوب غربی کوشه سنده نبعاله، شماله طوغری جریان، و صاغدن (باریج)، صولدن (آلاتیر) و (پسانه) چابلیخی دخی اخذ ایله ایالتک خارجنده (وولغه) به دوکیور. وولغه نك قریبده و بو ایرماغه متوازی (سیزران) اسمیله دیگر بر نهر دخی بولنیور، که بو ایرماغک عکسنه اوله رق جنوبدن شماله جریانله، قزان ایالتنده (وولغه) به منصب اولور. هواسی روسیه به کوره معتدل عد اولنیور سده، میزان الحراره نك حد وسطیسی ۳ یله ۴ درجه آره سنده اولوب، یازین ۴۶ درجه به قدر چیقار، و قیشین تحت الصفر ۴۴ درکه به قدر اینر. وولغه ایرماغی سنده درت بش آی منجمد اولوب، قیشین قار فرظونه لری دخی چوقدر. شمال جهتنده اشجار مثمره دن یا لکز الما آغاجی یتیشوب، جنوب جهتنده ایسه سبزه باغچه لری چوقدر. اراضیسی مثبت اولوب، بار یسندن زیاده سی ناره، بر نائی اورمان، بر عسری چایر و مرغی و بکر. میده بری اراضی خالیه دندر. محصولاتی چاودار، بغدادی، آربه، مصر، پتاس، کتن، کنور و ساژه دن عبارت اولوب، ذخایر احتیاجات محلیه دن زیاده اولغله، خیلی مقدار خارجه چیقار، واسپرتو چیقارمه قوللا نیلیر. سراطرک قلتندن و حیوانات خسته لنگک کثرتدن حیوانات اهلیه سی آرز اولوب، ۳۳۳۰۰۰ آت و خرکله، ۳۵۵۰۰۰ صیغیر، ۷۴۷۰۰۰ قیون و ۹۸۰۰۰ طوموزدن عبارتدر. آری قوفانلری چوقدر. وولغه و سوره ده خیلی بالیق صید اولنور. صنایع خیلی ایلری اولوب، اورمانلرک کثرتی مناسبه تیله حرارزله آغاجدن مواد مختلفه اعمالی پک منتشر اولدینی کبی چوخه و بز فابریقه لریله دمیرخانه و دوکمنخانه لری واسپیرتو، جام، موم، قطران و ساژه فابریقه لری ده

چوقدر. معمولات صنایه سی سنوی ۲۴ میلیون فراقتدن زیاده در. تجارتی دخی پک ایشک اولوب، وولغه نهریله ایالتک جهت جنوبیه سندن کچن دمیربول خطی تجارتی تسهیل ایدبور. اهالیسنگ قسم اعظمی روس اولوب، ایکنجی درجه ده (موردون) و (چواش) اسلاو قوملری بولنیور. تاناردن مرکب اهالی اسلامیه سی ۱۵۰۰۰۰ راده لرنده در. بو ایالت و جوارلری و قتیله بلغارلره مسکون اولوب، بعده تاتار اقوامی هر طرفی استیلا ایتشلردی. روسلرک اورمه لره دخولی ایکی اوج عصر دن بریدر. سمیرسک شهری روسلرک طرفندن تأسیس اولغش یکی بر شهر اولوب، (فورمش) و (آلاتیر) قصبه لری، اسملندن دخی آکلاشلدینی اوزره، تانارلردن قالمه در. ایالت ۸ قضایه منقسم اولوب، ۳۴۹۱ معموره سی وارددر. بونلرک ۱۸ شهر و قصبه و قصوری کوی و چفتلکدر. ایالت داخلنده ۴۷۵ مکتب بولنوب، ۲۰۴۲ سی قیز اولوق اوزره، ۲۳۸۹۹ شاگردلری وارددر.

سیمپلون } (Simplon) آب بین سلسله
} جبالنده اسیوچره ایله ایتالیا آره.
سنده بر بوغاز اولوب، ۲۰۲۰ متره ارتفاعنده واه قدر. بیوک بونا یارت ۱۸ میلیون فرائق صرفیله، بو بوغازدن کچک اوزره کوزل برشوسه پایدربوب، بر چوق کورپبلر و بمض النجا کاهلر دخی تأسیس ایتشیدی.

سیمپنک } (Simpang) بورنثو جزیره
} کبیره سنک ساحل غریسندن ۱۰ کیلومتره ایچریده و ایکی نهرک ملتقاسنده بر قصبه اولوب، بر کوچک حکومت اسلامیه نك مرکزیدر. ۳۰۰۰ قدر اهالیسی وارددر. — سیمپنک حکومتک مساحت سطحیه سی ۱۰۰۰۰ کیلومتره اولوب، ۱۶۰۰۰ اهالیسی وارددر، که ملایی و دایاق جنسلر ندن مرکب اولوب، بر خیلی چینی دخی وارددر. ساحله یقین طرفی بطاناتق ایسه ده، ایچ طرفلری مرتفعجه اولوب، قیمتی آغاجلری حاری اورمانلره مستورددر، و دارچین، برنج و ساژر محصولاتی وارددر. سیمتو } (Simeto) سیجابه ده بر نهردر، که سیمتو } ۱۸۴۶ متره ارتفاعی اولان (سوری) طاغندن نبعانه، مسینه و قتانیه ایالتلری آره سنده شرق جنوبیه به طوغری جریان ایدره ک، و (اننا)

بركانك غربى انگريزى طولاشه رق ، (قالتاجيرونه) نهريله برلشوب، (چارته) خليجنى بالتشكيل، يونان دكيزينه دو كيلور . مجراسى ۱۱۶ كيلومتره طولنده اولوب، حوضه سنك مساحتى سطحيه سى ۴۳۸۷ مربع كيلومتره در .

سيميرغ { عربلك (عناق) ديدكلى موهوم وپك جسم قوشك ايرانيلىر عندنده اسمى اولوب، اساطير قديمه ايرانيهده بو طيلم و هوامك (البرز) طاغنده طوردينى، ورستم زال خاندانك بونك تحت حمايه سنده بولنسيه، زالك بو قوش طر . فندن تخليص وتريه ابدلش اولدينى [زال] ماده . سنه صراحت بيوريله .] ، ورستم ياره لاندنجه ، سيميرغ قنادينى ياره نك اوزرينه كچيرمسيه شفا بولدينى مستورد . بده البرز برينه سيميرغ و باعناقيه (قاف) طاغى مكان تخصيص اولمشدر . بواسم مهمدن مقصد (قافقاس) جبالى ايسه ، البرزدن پك اوزاق دكلدر .

سيمفر و پول { (Simferopol) قريم شبه جزيره سنده (سالكبير) نهرى و روسيه نك اينجندن سيمواسپوله كيدن دمير پول خطى اوزرنده شبه جزيره مذكوره ي شامل اولان (ناوريله) ايلننك مركرى بر شهر اولوب، بر خيلى مقدارى تانار و يهودى اولق اوزره ، ۳۶۹۰۰ اهايسى، كوزل باغريله فسدانقلىرى ، صابون موم وتوتون فابريقه لرى و روسيه نك ايچ طرفلرينه كلتيلى ميوه اخراجى واردر . قريمك اك بيوك شهرى اولوب، پك كوزل بر موقعه مؤسسدر . نهر مذكورك جنوبيه كى قسمى تانارلك (آق مسجد) ديدكلى اسكى بر قصبه اولوب ، سواقلىرى طار و خانه لرى ديوارلره محاطدر . بوراسى صرف تانار و يهودى اهالى ايله مسكوندر . نهرك شمالنده كى قسمى ايسه، روسلر طرفندن مجدداً ياييلوب، واسع و دوز سو . قاقلىرى و كوزل ايني سى واردر . شهرك ۱۰ جامع شربى، ۱۶ اورتودوكس، ۱ قوتليك، ۱ پروتستان و ۱ اره نى كليساسى، ۱ حاوره سى، ذكوره مخصوص بر مكاتب داخليسى، يهوديلره مخصوص بر مكاتبى و مسلمانلرك متعدد مكاتبى، برى روسلره و ديكرى يهوديلره مخصوص ايكي خسته خانه سى و ساثره مؤسسات خيريه سى، اطرافنده بر قاچ قيشله سى، مفرح مواقى

و واسع بر اورمان شكافى آلان اشجار مثمره باغچلرى واردر . شهردن ۲۰ كيلومتره لك مسافه ده قريمك اك بوكسك جبلى اولان (چادير طاغى) كوزيكور . جوارلرنده كورپنن بعض و برانه آنارى (ناپوايس) شهر قديمك خرابه لردن اولدينى منظوندر .

سيمقونه { (Simcoe) آسريقاى شماليه دو . مينيون قطعه سنك قناده خطه . سنده واقع (اونتاريو) ايلتنده بر كول اولوب، محيط دائره سى ۱۳۰ كيلومتره و مساحتى سطحيه سى ۱۴۴۰ مربع كيلومتره در . اورمانلره محاط وينه اورمانله مستور بر قاچ جزيره ي حاويدر . بر جوق جايلر بو كوله دو كيلوب، فضله مياهى (قوشيشينغ) كوله دو . كيلور، و اورادن (سورن) اسميله بر آياق واسطه سيله (هورون) كوله منصب اولور .

سيميله { (Simla) هندستانك شمال غربى گوشه سنده پنجابك (امباله) ايلتنده و دهلينك ۲۷۲ كيلومتره شمال غريب سنده اولورق هيمالايه سلسله سنك غرب جنوبى شمه لردن برينك صيرتنده ۲۱۴۰ متره لك ارتفاعه ده و ۳۱°۶ عرض شمالى ايله ۵۱°۷ طول شرقيه ده واقع قضاى مركرى بر قصبه اولوب، ۱۳۲۶۰ اهايسى واردر . هوايى پك لطيف و صاغلام اولغله، هندستان والى عمومى سيله ارگان اداره نك ياز موسمنده مقرى اخذ اولنه رق ، بو موسمه اهايسى چوخالر . اطرافنده بر جوق مفرح تيه لرى ، تفرجگاهلرى و قيشله لرى واردر . انكلز لر طرفندن تأسيس ابدلش يكي بر قصبه اولوب، كيتديكه بيومكده در . اطراف و جوارى . مستقل بر سنجاق اخذ اولنه رق، اكثرى بو قبيلدن يكي تأسيس اولنش انكلز قصبه لردن مركيدر .

سيموپولون { (Simopoulon) يونانك موره سيموپولون { شبه جزيره سنده واقع آخايا مع اليله ايلتنده و پاره نك ۴۶ كيلومتره جنوب شرقيه سنده بر قصبه اولوب، ۴۷۱۵ اهايسى واردر . سيموسير { (Simousir) چاپونيه نك (قوريله) سيموسير { جزايرندن برى اولوب، مذكور طاقك اورته لرنده (اوروب) جزيره سنك ۵۰ كيلومتره شمال شرقيه سنده واقعدر . بونى ۴۰ واكى ۸ كيلومتره اولوب، ۴۱۴ مربع كيلومتره لك مساحتى واردر . وسطنده كى طاغك ارتفاعى ۱۷۰۰ متره دن

زیاده در . ساحل شرقی سنده (روغتون) اسمیله طبیعی بر لیمانی وارد در . ۱۸۴۹ تاریخنده وقوع بولان بر حرکت ارض بتون صولینی قوروتغفله ، ذاتاً آز اولان اهالیسی بشقه آطلمه هجرت ایتلمدر در .

سیمونوسکی } (Simonoseki) جاپونیه نك
 نیون جزیره کبیره سی }
 جنوب غربی ساحلنده (یاماغوج) ایالتنه ملحق و یاما-
 فوجك ۶۸ کیلومتره غرب جنوبی سنده واقع بر شهر
 اولوب ، ۳۲۸۸۵ اهالیسی و پك ایشك لیمانی وارد در .

سیمونه } (البقاوی) صحابه دن اولوب ، وطنی
 اولان بلقادن مدینه منوره
 کاروانله بنفدای کوتوره رك ، مقابلنده خرما آلق
 ایستمدكرنده ، مدینه لیلر طرفندن ممانت اولتمغله ،
 حضرت رسول الله (صلعم) افندمزه عرض شكایت
 اتمی اوزرینه ، مدینه لیلر بومانمندن تویج بیوربله رق ،
 خرما اخذلرینه مساعده بیورلمش اولدیفنی كندی سندن
 مرویدر . نصرانی المذهب ایكن ، شرف اسلامه مشرف
 اولمش ، و ۱۲۰ یاشنه قدر یاشامشدر .

سیمی } (Symi) « سومبکی » ماده سنه
 سراجمت بیوربله . }

سیمیو } (Simiou) آفریقای شرقینك خط
 استوایه قریب محلنده برنهر اولوب ،
 غربه طوغری جریانه ، وقتوره نیازه كولنه دو کیلور .

سیمئون } (Siméon) « شمعون » ماده سنه
 سراجمت بیوربله . }

سین } (Seins) فرانسه نك ساحل غربیسی
 قارشیسنده بحر محیط آطلاسیده بر
 تانیه نك (راز) برونندن سکنر طقوز کیلومتره آچیقده
 بر آطه جق اولوب ، بوی ۲۶ واک ۱ کیلومتره اولدیفنی
 حالده ، ۸۵۰ اهالیسی و برفتاری وارد در . مذکور
 برون ابله بو آطه آره سنده کی بوغازك کیلر حقنده پك
 محاطرملی و داغما فرطونه لی اولمسیله مشهوردر .

سیناء } (Sinai) بحر احمرک منتهای شمالنده
 واقع سوبش کورفزبله عقبه کورفری
 آره سنده و مصر و شام بیننده واقع بر شبه جزیره
 اولوب ، شمعیکی حالده مصر دن سوبش جدولبله
 آیرلمش اولدیفنی حالده ، اداره سی خدیویت مصریه
 طاندر در . شام طرفنه سر بویت طبیعه سی دها زیاده
 اولوب ، فلسطینه بیتشکدر . طبیعت اراضیجه ایسه

جزیره العربیه مربوط اولوب ، اسکی جغرافیون طرفندن
 حجازله برابر « طاشق عربستان » سمیه اولمشدی .
 جغرافیاجه دخی آسیا قطعه سندن معدوددر . رأس
 زاویه سی جنوبه طوغری ممتد بر منك شكندمه اولوب ،
 غرب جنوبی جهتندن سوبش کورفزبله و شرق جنوبی
 جهتندن عقبه کورفزبله محدوددر . حدود شمالیه سی
 تمامیله مهین اولوب ، مذکور ایکی کورفزك منتهاری
 آره سنده برخط مستقیم چكادكده ، بوخطك شمالنده
 قالان (تیه) صحراسیله محدود ، و بعضاً بو صحرائك بر
 مقداری ده جزیره دن معدوددر . منتهای جنوبه کی
 (رأس محمد) دینان برون ۴۳° ۲۷ عرض شمالی
 ابله ۴۲° ۳۱ طول شرقیده واقع اولوب ،
 سوبش کورفزنده کی ساحلی ۳۲۰ وعقبه کورفزنده
 کی ده ۱۹۸ کیلومتره اوزونلغنده در . مساحه سطحیه
 سی تیه صحراسنده کی حدودینك توسیعه کوره
 ۲۵۰۰۰ ابله ۳۵۰۰۰ مربع کیلومتره آرسنده در .
 جبل التیه اسمیله بری سوبش و دیگر ی عقبه کورفزلی
 سواحله متوازیاً ایکی صره جبال اوزانوب ، شبه
 جزیره نك قسم جنوبی سنده بالالتصاق (طورسینا)
 جبل مشهورینی تشکیل ایدرلر ، که ۲۶۰۲ متره ار-
 تقاعی وارد در . بو طاغیر جبالق ورنكارنك قیلردن
 متشکل اولوب ، اوزاقدن پك کوزل و غرب بر منظره
 ابراز ایدرلر . آره لرنده کی وادیلر جوق اولوب ،
 بعضلرنده جزئی مقدار خرما ، خروب و آقاسیه آغاجلری
 بولنیور . سوبش کورفری ساحلنده طاغیرك اتكریله
 لب دریا آره سنده بر نوع تمامه ممتد اولدیفنی حالده ،
 عقبه کورفزنده طاغیرك اتكری ساحله قدر ایتره
 مذکور طاغیرك شمالنده آق دکیزه طوغری آز
 مائل اولان صحرای تیه ممتد اولوب ، قوملق ، منحد
 الشکل ودهشت انکیز بر چولدن عبارتدر . وادی
 عریش و وادی عقبه کی بر قاج قورو وادی صحرای
 مذکور ی شق ایدیور . بو صحرائی اسرائیلک فرق سنه
 بوللرینی بوله میوب غائب اولملریله و جنوبنده کی (طور-
 سینا) جبلی دخی حضرت موسی (عم) ك کلام الله
 نائل اولمسیله مشهوردر . بو مناسبتله بو طاغه جبل
 موسی دخی دیرلر . جبلک اوزرنده مشهور بر مناستر
 وارد در ، که بحیرا بونده بر مدت راهیلک ایتش . و فخر
 کاشات (صلعم) افندمز شامه عزیمت لرنده بو مناستره
 اوغرامغله ، راهی طرفندن نبوته نائل اوله چقلری

در. اطراف پک منبت اولوب، شکر قامشی، پرنج و ساژره حاصل اولور.

سیناغاوه { (Sinagava) جاپونیه ده نیبون جزیره کبیره سنک ایالات

وسطیه سندن (موزامبی) ایالتنده و (توکیو) کور- فزنده ۱۱۴۹۰ اهالی بی شامل بر قصبه واسکله اولوب، (توکیو) شهرینک بر محله سی حکمنده در.

سینالوآ { (Sinaloa) مکسیقه جاهیر منفقه. سنک بری اولوب، کالیفورنیه

کورفزیله بحر محیط معتدل ساحلنده شمال غریبدن جنوب شرقی به طوغری ممتد اولدیقی حالده، غرب جنوبی جهتندن مذکور دکیزلرله، شمال غربی جهتندن سونوره، شرق شمالی جهتندن (شهو آهوا) و (دو- رانفو)، جنوباً دخی (تیک) جمهوریتلریله محاط و محدوددر. $۲۷^{\circ} ۲۲'$ ایله $۴۳^{\circ} ۲۷'$ عرض شمالی و $۲۳^{\circ} ۱۰۷'$ ایله $۴۸^{\circ} ۱۱۱'$ طول غربی آره- لرنده ممتد اولدیقی حالده، اوزون و طیار بر بر او- لوب، شمال غربی جهتنده اکی ۲۶۰ کیلومتره ایکن، کیتدیکه طارلاشهرق، منتهای جنوب شرقیسننده بونک آنجق برئی قایلر. مساحت سطحیه سی ۸۷۲۳۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۶۸۴۲۲۳ کشیدر. (سیره ماده) یاخود (سیره دلا قاندلا) اسمیله شمالدن جنوبه ممتد اولان سلسله جبالک صیرتی قسم شما- لیسنده جمهوریتک حدودینی تشکیل ایدرسه ده، جنوبه طوغری ایندیکه، خط حدود ساحل بجره تقرب ایتمکله، جبال مذکورنک صیرتی حدودک خارجنده قایلر. بو جبالک جمهوریت داخلنده کی ارتفاعلری نادراً ۱۸۰۰ متره بی تجاوز ایدر. جبال مذکورنک اتکلری و برطاقم قولاری ساحله طوغری ممتد اولوب، آره لرنده همان متوازی صورتده شرق شمالیدن غرب جنوبی به طوغری برطاقم انهار آقار، که جنوبدن باشلایه رق باشلیجه لری: ریودلاس فابناس، ریوروزاریو، ریوپوه زبیدو نام دیگرله مازاتلان، یاقسته له، ربواته، ریوقویله، ریوقویلافان، ریو موقوریتو و ریوسینالوآ در. طاغلرک اتکلریله ساحل آره سننده بر اووه ممتد اولوب، بو اووه ممالکتک قسم شمالیسننده ده واسعدر. انهار مذکورنک طاغلردن آشاغی اولان جریانلری سرعتلی اوووده بطی اولوب، ایندی ردکلری قوم و چامور ساحلک

اخبار و تبشیر ایدلمش ایدی. بو مناسبتله ظهور نیوتدن صکره طور سینا مناستری راهبیرینه جانب حضرت نیویدن بر برات شریف اصدار بیوریلهرق، ایوم مناسترده محفوظدر. مذکور وادیلرده یاغور یاغدیفننده سیلار آقوب، درعقب قورور. طاغلرک فض اتکلرنده سیرک اولهرق برطاقم بیکارلر دخی بولنور. اک مشهورلری ساحل غربی به قریب (عیون موسی) بیکارلیدر، که معدنی اولوب، ۲۷ درجه حرارتده چیقار. ده آشاغیده (حمام فرعون) و (حمام موسی) اسملریله ایکی ایلیجه دخی واردر. اهالیسی ۸۰۰۰ کشتی قدر اولوب، عرب عشارندن عبارتدر. بونلر پک فقیر اولدقلری حالده، فایتله ناموسلی آدملر اولوب، سرعت و یلان عنسلرنده مجهولدر. هر نه قدر خیمه نشین ایسه لرده، وطنلرینه مربوطیتلری زیاده اولوب، شبه جزیره دن چیقمازلر. سوبش کورفزی ساحلنده واقع اولان و حجاج ایچون تحفظخانه اتخاذا اولنان (طور) اسکله سندن بشقه معموره سی یوقدر. صحرای تهیده کی (قلعه الخزل) ایسه رکاروانسرای ایله بر قره قولدن عبارتدر. بعض وادیلرنده اسکلی مصریلردن و نبطیلردن قالمه بعض خطوط عتیقه و باقر معدنی اخراجنه مخصوص بولمش بر مغاره و ساژره کوریا یور. «طور سینا» ماده سنه مراجعت بیوریله.

سینا { (Sina) هندستانک دکن خطه جنو- سینا { بیه سننده بر نهردر، که (نکان) طا- غندن نبعانله، جنوب غربی به وبعده جنوب شرقی به آقهرق، (احمد نکر) شهری کنارندن کچدکدن، و برخیلی مسافه ده نظام حکومت اسلامیه سیله انکلزله تابع دکن حدودینی آره رق، تقریباً ۳۰۰ کیلومتره لک مسافه قطع ایتدکن صکره، (قریشنا) ایرماغنه تابع (بهیما) نهرینه دو کیلور. بمبایدن مدرسه کیدن دیر یول خطی برخیلی مسافه ده بو نهرک مجراستی تعقیب ایدوب، بر کورپی ایله اوزردن دخی کچر.

سینار { یاخود سنار (Sinnar) هندستانده لنتک (ناسک) سنجاغنده و ناسکک ۲۷ کیلومتره جنوب شرقیسننده قضا سرکری بر قصبه اولوب، ۵۲۵ ی مسلم اولق اوزره، ۷۹۶۰ اهالیسی وار.

قارشيسنده طار واوزون برطاقم سدلر تشكيل ايدر، كه بونلره اسكي ساحل آره سنده برطاقم كوللر و بظانقلر حاصل اولوب، انبارك چوغى بونلرك ايچنه دوكيلور. ساحلك قسم اعظمى بو صورتده اولوب، بعض طرفلرنده برطاقم كوچك وقيالق آطلر ساحلك قارشيسنده صيره لنوب، برطاقم كوزل ليمانلر تشكيل ايدرلر. اك بيوك اسكله سى (مازاتلان) و ايكنجى درجه ده مركزى اولان (قولياقان) ك اسكله سى (آلتانه) در، كه مركز مذكوره بر دمير يول خطيله مربوطدر.

هواسى عموميت اوزره متعدل اولوب، سواحلده دها صبحاق و طاغلره و يابلره چيقدلجه دها سربن و دها صاغلامدر. مع هذا سواحلده دخى يازين ۳۴ درجه يي نادرأ تجاوز ايدر، قيشين ۹ درجه دن آشاغى اينز. آتجق صارى صيته بعض دغه ظهور ايدر؛ و يازين طوغان چوجقك چوغى تانوسدن هلاك اولور. يانمورلى حد اعتدالده در. اراضيسنك آتجق بر نائى قابل زراعت اولوب، ثلثانى صرب و قورو طاغلردن عبارتدر. مع هذا بو نئى دخى شمديي اهايسنك بش مثلى بسلكه كافي اولدبىي حالده، زراعت بك مهمل وكرى اولوب، اهايسنك باشليجه مشغوليتى معادن اخراجيدر. جمهوريت داخلنده يوز قدر معدن بولنوب، چوغى آلتون، كومش، قورشون وساثردر. فقط بونلركده بر طاقي آتجق مصارفنى چيقاره بيلور. صنايعى دخى يوق حكمنده اولوب، تجارتى تسهيل ايدجك دمير يوللرى ده آذر. طاغلرينك يوكسك طرفلرنده باشليجه ميشه آغاچلردن عبارت بعض اورمانلرى واردر. اهايسى درت طاقه منقسم اولوب، بر طاقي وقتيله مملكتى ضبط ايتمش اولان اسپانيول احفاددن، بر طاقي اهاى اصليه قديمه بقايا سندن، بر طاقي بوايى جنسك اختلافدن متولد ملزلردن، بر آرز مقدارى ده آروياندن يكي كلن مهاجرلردن عبارتدر. اصل يرليلر كيتدجه آزالقده اولوب، كنديلرى مطيع و مونس آملر ايسه ده، فعاليتدن محرومدرلر. لسان علىى عمومى اسپانيولجه اولوب، فصيح بر صورتده تكلم اولنور. جمهوريت ۹ قضا و ۲۹ ناحيه به منقسم اولوب، قضالرك اسا. ميسيله بهرينك مقدار نواحيسى بوجه زيردر:

مقدار نواحى	قضا	مقدار نواحى	قضا
۴	قولياقان	۴	الروزاريو
۲	موقوريتو	۳	قرنفورديه
۳	سينالوا	۳	مازاتلان
۳	الفورته	۲	سان اينچاور
		۴	قوزاله

اك بيوك مهوره سى اولان (مازاتلان) ك ۱۶۰۰۰ و مركزى اولان (قولياقان) ك ۸۰۰۰ اهايسى واردر. ريشى ۴ سنه مدته انتخاب اولنوب، هر نه قدر شمدي به قدر بومدىي اكال ايتمش رئيس بوغيه ده، شمدي امن و اسابش تأمين اولمش؛ و اداره يولنه قونوب، معارف دخى ترقى به باشلامشدر.

سينالوا (Sinaloa) مڪسيقه نك همنامى اولان جمهوريتنده و قولياقان ۱۵۴ كيلومتره شمال غربي سندن همنامى اولان نهرك اوزرنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، شمدي ۳۰۰۰ اهايسى واردر. وقتيله جمهوريتك مركزى اولوب، ۱۰۰۰۰ اهايسى وار ايدى. جمهوريتك نامى بوندن مأخوذدر. — سينالوا نهرى سيره مادره سلسله سندن نيمانه، ابتدا شمال غربى به وبعده غرب جنوبى به طوغرى آقورق، همنامى اولان قصبه نك آلتند اووه به دوشر، و ۳۰۰ كيلومتره لك قدر جريانندن صكره، بحر محيط متعده دوكيلور. صاغدن (ساز آدرس) و (اوقورونى) اسمبليله بيوجك ايكي چاي اخذ ايدر.

سينانواغوا (Sinano-Gava) چابونيانك جزيره كيره سنك قسم وسطيسنده (نانفانو) ايلتند (چيقومه زاوه) ايله (سابى زاوه) نهرلرينك اجتماعند. بالنتشكل، شمال شرقى به طوغرى جريابه، (نيهغاته ايلتنه كيروب، تقريباً ۴۰۰ كيلومتره لك جريانند صكره، نيهغتو شهرنده چابون دكيزنه دوكيلور قوراللق زماننده ثابنده ۳۴۰ و فيضاننده ۶۷۴ مكعب متره صو دوكر.

سينتانغ (Sintang) بورنئو جزيره كيره سنك غرب جهتنده (ملاوى) (قاپوآس) نهرلرينك ملتقاسنده بر قصبه اولوب، كوچك حكومت اسلاميه نك و فلنكلى بر مأمور مقرريدر. فلنك عسكربنك تحت محافظه سنده بر قلعه سى واردر.

سیندر (Sinder) } سودان غربییده نیجر
 { ابرماخی مجراسنده واقع بر آطه نك
 وزرنده و ۰' ۳۰" ۱۴ عرض شمالی ابله ۰' ۵۵" .
 طول غربییده بر قصبه اولوب، قارشیننده کی دیگر
 ر آطه نك اوزرنده واقع (فارو) قصبه سیله برابر
 ۱۸۰ اهالی بی جامعدر . نهرک ایکی طرفننده کی
 منبت وزیاده مسکون اووه لرده چوق داری حاصل
 اولوب، توارقرله و عمیق تویه اخراج اولنور .

سیندلینکن (Sindelfingen) } وورتمبر-
 { نك (نقار) سخا غنده
 (بولینکن) قضا سنه ملحق و بولینکنك ۴ کیلومتره
 شمال غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۰' ۹۵" ۴
 اهالیسی، کتن و یاموق ایلیکه ابریشیم فابریقه لری
 و جوارنده بیوک بر اورمانی واردور .

سیندورو (Sindoro) } جاوه جزیره سنك
 { وسطرنده (سومینغ) ركانك
 غربنده بر ركان اولوب، ۳۱۲۴ متره ارتفاعی وار-
 در . انكاری ديك و منتظم اولوب، منظره سی يك
 هیبتلیدر . شمیدیکی حالده بمض بخارلر بوسکور تیور .
 سینغاپور { یاخود سینگیور (Singapore)
 { ملاقه شبه جزیره سنك منتهای

جنوبیسی قارشیننده ساحلدن طار بر بوغازله و
 جنوبده کی دیگر آطه لردن سینغاپور بوغازله آیرلش
 بر جزیره اولوب، شرقدن غربه بونی ۴۰ واکي ۲۳
 کیلومتره در . مساحه سطحیسی ۵۳۴ مربع کیلو-
 متره در . ۱۲' ۱۵" ابله ۳۴' ۲۸" ۱۰ عرض
 شمالی و ۱۷' ۱۰" ابله ۴۰' ۱۰" طول شرقی
 آره لرنده تمتد اولور . اراضیسی طارضلی اولوب،
 بمض تپه لری و بر چوق چایلری واردور . دهر و فلالی
 معدنلری بولنور . اراضینك بر نشندن زیاده سی
 ضرورع اولوب، هندستان جوزی، تایوقه، بوبر،
 چیویت و سائر محصولاتنی واردور . هواسنك حرارت
 و رطوبتنه بناء نباتاتی يك یوكسك و یری یار قایدور .
 قایلان جزیره ده موجود ایسه ده، (جوهور) دن بو-
 فزده یوزره نك کلدیگی مضموندر . تمساخلری چوقدر .
 انهار و سواحلنده کلیتی بالیق صید اولنور . هواسی
 صبیق ایسه ده، ملتملر طرفندن تعدیل اولنورق،
 میزان الحراره نادرأ ۳۱ درجه دن یوقاری چیقار،
 و ۲۳ درجه دن آشاغی ایجنر . بناء علیه، یاز و قیشتی

اولیوب، قوراقلق و بانغور موسمی واردور . یاغور .
 لری يك چوقدر . اهالیسی ۰۰۰ ۱۸۴ کشیدن
 عبارت اولوب، همنا می اولان شهر دن بشقه ۲۰ قدر
 قریه سی واردور . اهالیسنك ۰۰۰ ۱۲۲ ی چینلی
 و قصوری ملایی، هندلی، عرب، آوروپالی و سائر دن
 سرکیدر . سینغاپور جزیره سی اطرافنده کی كوچك
 آطه لرله برابر انككتره تبع تابع بر ممبر تشکیل ایدوب،
 بر انككز والیسی و بر مجلسیله برلیدن سرک ۱۰۰
 نفرلك بر پویس هیئت و انككز عسکرینك تحت مح-
 فظه سنده بر قاعه سی واردور . انككتره ۱۸۱۹ تاریخنده
 بو جزیره بی تحت تصرفه آلوب، او وقتدن بری
 اهالیسی و معموریتی زیاد ایتمکده در .

سینغاپور (Singapore) } آنف الیسان
 { جزیره نك ساحل جنوبیسنده
 و همنا می اولان نهرك منصبنده بر شهر اولوب،
 ۰۰۰ ۱۵۰ اهالیسی، صاعلام لیانی، کوزل ریختلری،
 آوروپا طرنزنده کوزل و جسمه ابنه امیره و خصو-
 صیه سی، متعدد مکاتبی، خسته خانه سی، دارالعمزه سی،
 موزه سی، نباتات باغچه سی، کتبخانه سی، آسیا جمعیت
 علیه سنك ملایی اقوام و ممالکی حقدنه معلومات تاریخیه
 و جغرافییه و ادیبیه بی حاوی بر غزته دخی نشر ایدر
 شبهه سی، متعدد جوامع شریفه سیله بنخنه و کلیساری،
 اطرافنده کوزل صیفه لری و يك ایشلك تجارتی
 واردور . موقنك اهمیتیله برابر، فلینکلیر او طرفنده کی
 اسکله لری کندی تجارتلرینه حصر ایدوب، سائر
 سفاشی منع و یا بر طاقم آغر رسملر اخطاسنه اجبار
 ایتمک لری حالده، انككزلر سینغاپور ایمنتی سربست
 براقه رق، یعنی (پورت فراتیق) اتخاذ ایدره نك، بتون
 مالک سفاش و تجارتنی جلب ایتمکله، بواسنك اقصای
 شرق ابله آوروپا و بحر محیط کبیر جزایر بله چین و جاپون
 و هند آره سننده کی تجارتک یکتا مرکزی حکمنه
 یکمشیددی . شمیدیکی حالده او جهتده کی سواحل
 و جزایر ده دها بشقه سربست اسکله لر وار ایسه ده،
 سینغاپور ینه اهمیتدن دو شمیبوب، بواسنك ده سنوی
 ادخالات و اخراجات اوله رق، تقریبأ ۸۰۰ میلیون
 فراتیق قیمتنده بر تجارت اجرا اولنور . اصل اهالیسی
 ملایی ایسه ده، چینلیر کثرتله هجرت و توطان ایتم-
 کلرندن، اکثریت بونلرده در . هندلی، عرب و آوروپالی
 اهالیسی ده خیلی مقدارده در . بو اقوام مختلفه دن هر

برینگ آری محله سی و کندی ممالکترینه مخصوص طرز معماریه خانه لری و اردر . بونلردن مایلیرله هندلیلر و عربلر مسلمان و آوروپالیرله چینلیلرک جزئی مقداری خرسنیمان اولوب، قصوری بوده دیننه تا بمدر . متعدد و مختلف شرکتلره منسوب واپورلر هر هفته و هر کون سینغاپور اسکله سنه اوغرازلر . شهرک ایچنده بر بخاری تراموای ایشلر .

سینغاپور بوغازی (Dét. de Singa- pour ملاقه شبه

جزیره سنک جنوبنده همنای اولان جزیره ابله فلتمکه تابع (ریو) جزایری آره سنده و ملاقه بوغازیله چین دکیزی بیننده بر بوغاز اولوب، بونی ۱۰۰ کیلومتره واک ۱۵ ابله ۴۰ کیلومتره آره سنده در . صوبی پک دربندر . آروپادن و هندستاندن اقصای شرقه آمد و شد ایدن سفاتک اکثری بو بوغازدن کچر . شرق و غرب مدخللرنده برر و سینغاپور لیماننده برکه جماعاً اوج فناری و اردر . بو بوغازده بر طاقی سینغاپوره یعنی انکاتره به بر طاقی (ریو) جزایرنه یعنی فلتمکه تابع بر چوق کوچک آطلر بولنیور .

سینغانفو (Singan-Fou) چینک قسم شمالسنده و پکینک ۹۳۰ جنوب

غربسنده (شن سی) ایالتک سرکزی بر شهر اولوب، $۱۶^{\circ}۳۴'۴۵''$ عرض شمالی ابله $۱۰۶^{\circ}۳۶'۴۵''$ طول شرقیده واقعدر . بر روایتده ۱۰۰۰۰۰۰ و بر روایتده بالکنز ۵۰۰۰۰ اهالیسی اولوب، شهر (هو آنغ هو) ایرماغنه تابع (هوئی هو) نهری او . زرنده ۴۶۰ متره ک ارتفاعده کاشدر . اسکی چین شهرلرینک بر مثال مجسمی اوله حق بر شکل و صورتده اولوب، شرقدن غربه ۳۱ کیلومتره ک محله ممتد ۲۰ کیلومتره کنیش بر مستطیل شکلی ابراز ایتدیکی حالده، ۱۲ متره ارتفاعنده طوغلهدن بر سورله محاطدر . بهر اوق آتیمی مسافه سنده بر جلری، و هر بری بر یوزنده اوله رق ۴ قیوسی و اردر . هر قیودن کنیش بر سواق باشلا یوب، شهرک مرکزنده تقاطع ابد . جکلری برده ایوم و لینک قوناغی انخاژ اولنان بر اسکی سرابی و اردر . بر چوق بیوک جاده لرک و کاربان بوللرینک محل تقاطعنده واقع اولمغه، بر طرفدن چینک شرق و جنوب ایالاتیه و بر طرفندنده تبت و ترکستان شرق و روسیه و سائر طرفلرله تک ایشلک تجارتی

واردر . اهالیسنک ۵۰۰۰۰ سی مسلمان اولوب، ۸ جامع شریفلری دخی و اردر . ۱۸۷۲ تاریخ میلادیسنده شمال غربیده کی مذهباشلری شهره هجیوم ایدوب، بعض طرفلرینی تخریب ایتشلردر . سورک ایچنده واسع باغچه لر و نارلرله بعض ویرانه لر دخی بولنیور .

سینغ سینغ (Sing-Sing) آمریقایی

بورق جهوریتنده و نیویورک ۵۲ کیلومتره شمالنده اوله رق (هودسون) نه رینک ساحل یسارنده بر قصبه اولوب، ۶۵۷۰ اهالیسی، عسکری آقادمیاسی، اطرافنده کوزل کوشکاری، پک کوزل منظره سی، مشهور مکتبلری و جوارنده معدن صولری و اردر . سینغه (Sincas) آمریقایی وسطی اقوام اصلیه قدیمه سنندن اولوب، غو آتاله خطه سنده و سالوادور حدودی قرینده بولنیورله بونلر اسپانیولرله قارشی زیاده مقاومت ایتکلرندن، مغلوب اولدقلرنده، چوغی اسیر ایدلشیدی .

سینگانه (Singhana) هندستانده را

حکومت ممتازه سنده و جاییورک ۱۳۲ کیلومتره شمال شرقسنده بر قصبه اولوب، ۲۱۲۵ سی مسلم اولوق اوزره، ۵۲۶۰ اهالیسی، کوزل کارکیر اینیه سو و جوارنده باقیر معدنی و اردر .

سینکب (Sinkeb) سوماتره جزیره

جنوبنده واقع (ریو) جزایرنه مربوط (لینغا) آله لرینک بری اولوب، لینغا جزیره سنک ۸ کیلومتر جنوبنده و سوماتره ساحلنک ۵۵ کیلومتره شرقند $۰^{\circ}۲۰'$ ابله $۰^{\circ}۳۷'$ عرض جنوبی و $۱۰۹^{\circ}۱۰'$ یا $۱۰۲^{\circ}۱۵'$ طول شرقی آره لرنده واقعدر . مساحت سطحیه سی ۵۲۹ مربع کیلومتره اولوب ۵۰۰۰ اهالیسی و بر طاقم برون و قویله و اردر . پک زنگین بر فلای معدنی اولوب، اک اهالیسی بونده ایشلرله همنای بر قصبه سی و اردر اهالیسی ملایی جنسنه منسوب و دین اسلامه متد درلر .

سینو (Sinou) آفریقایی غربیده (لیبر

جهوریتنده بر نهردر، که جنوب فر

بی به طوغری آق‌رق، ۱۵۰ کیلومتره لك جریاندن
صكره بحر محیط اطلاسی به دوکیلور.

سینو } (Sinn) آسریقای جنوبینك قولومیا
} جمهوریتند بر ابرماقدر، که (آنتیوکیا)
ایالتنك شمال غربیسنده نمانله، بولیوار ایالتنه دخول
ایده رك، شماله بده شمال شرقی به نهایت ینه شماله
طوغری جریانله، ۶۰ کیلومتره لك مسافه قطع
ایتدکن صكره، (قراپ) دکیزنده (موروسکیلو)
کورفرینك (پوژتو جیسیپانه) قوبنه دوکیلور.

سینوب } قسطمونی ولایتنده وقسطمونیك
} ۱۲۴ کیلومتره شرق شمالیسنده
سبحاق مرکزی بر قصبه اولوب، قره دکیز ساحلنده
بوز تیه بروننه منتهی اولان بر شبه جزیره بی قره به
ربط ایدن برزخك اوزرنده واقدره هواسی صاغلام
و کوزل بر موقعده اولوب، جنوب جهتنده کی قوبده
واسع وصاغلام لیمانی، ۹۰۰۰ اهالیسی، ترسانه سی،
طوبخانه سی، بیژانس زماندن قاله سوروی، بعض
استحکاماتی، سفات اماننه مخصوص دستکاهلری،
جسخانه عمومی، فرنکیلیله مخصوص خسته -
خانه سی، مکتب اعدادیسیله رشده سی و بر قاج
جامع و مدرسه سی واردور. تجارتی اوقدر ایشلك
اولیوب، اخراجاتی باشلیجه کراسته میوه دن
عبارندور. قصبه ده قیوجلیغه متعلق تلکاری بعض
شیلره جوز آقاجندن صدق قوطی ونلین وساتره اعمال
اولنور. پك قدیم بر قصبه اولوب، آیدین ساحلنده
بولمش اولان (میلت) شهر بونانیسی مهاجرلری
طرفندن تأسیس اولمشدی. حکمای کلیبوندن مشهور
دیوچانس یاخود دیوژن سینوبده تولد ایشدی.
مشهور مهردادك مقر حکومتی ابدی. — سینوب
قضای شرق جنوبی جهتندن ارضوم ولایتك جانیک
سبحاقیله غرب جنوبی جهتندن بوی آباد و عیانجق
قضالیه، غرب شمالی و شمالاً و شمال شرقی جهتلرندن
دخی قره دکیزله محاط اولوب، کرزه ناحیه سیله
برابر غیراز مرکز ۱۴۳ قره دن سرکبدر. اراضیسی
اولدجه منبت اولوب، بغدادی، آربه، مصر، داری
وساتر حبوباتله، توتون، کتن، الماء، آرمود، کستانه
وساتر میوه وسبزه لك انواعی حاصل اولور. محصول
لاقی احتیاجات محلیه به کفایت ایدوب، یالکیز توتون
و کتن نخندن خیلی مقدار اخراج اولنور. اورمانلری

چوق اولوب، ترسانه حاسره ایچون و تجارت ایچون
میشه و چام وساتر آقاجلردن خیلی کراسته قطع
واخراج اولور. اهالیسی ۴۷۹۱ کشیدن عبارت
اولوب، بالکیز ۵۰۰ قدری روم وساتره وقصوری
کاملأ مسلمدر. درون قضاده ۵۷ جامع ومسجد، ۳
مدرسه، ۸ تکیه، ۵ روم کلیسای، ۱ کتبخانه، ۲
رشده، ۵ مکتب ابتدائی، ۷۲ صبیان مکتبی، ۴۵
چشمه، ۴ کارکیر و ۲۵ اشخاب کوپری، ۱۱ بذرخانه،
۱۴۲ صو دکرمی و ۱۵ صو حرازی موجوددور.

سینوب } سنخاچی. قسطمونی ولایتی ترکیب
} ایدن ۴ سنخاچک بری واك کو.
چکی اولوب ولایتك شرق شمالی قسمندن عبارتدور.
قسطمونی ولایتنده ساحل قره دکیزک ایچنه ده
زیاده اوزانوب، بریقننتی تشکیل ایشکله، سینوب
سنخاچی بویقننتینك گوشه سنده واقع اولوب، شمالاً
و شرق شمالی جهتندن قره دکیزله، شرق جنوبی
جهتندن طرزون ولایتك جانیک سنخاغیله، جنوباً
سیواس ولایتك آماسیه سنخاغیله، غرباً دخی
قسطمونی مرکز سنخاغله محدوددور. سنخاچک اورته.
سنده غرب شمالیدن شرق جنوبی به طوغری (مارال)
و قطران طاغی وساتر اسمیله برصره طاغلا اوزانوب،
بو طاغلا رك شرق شمالی انکلرندن این صولر طوغریدن
طوغری به قره دکیزه، و غرب جنوبی انکلرندن
اینلری ده سنخاچک حدود جنوبیه سنی آران قزیل
ایرماغه تابع (کوک ایرماق) دینان نهره دوکیلور.
اولکیلرک باشلیجه لری سینوبك شمالنده کی آق لیمانه
دوکیلن (قره صو) ایله همنامی اولان اسکله به این
(چوبانلر) نهری و بوکا تابع اولان (قرق کچید)
چاییدور. ایکنجی مائله باشلیجه بوی آباد قضا سندن
عبارت اولوب، قسطمونی سنخاچکدن کن مذکور
(کوک ایرماق) بوقضایی اورته سندن شق ایله،
صاغ وصولدن بر طاقم کوچک چایلر و دره لر آله رقی،
قزیل ایرماغه دوکیلور. مذکور طاغلا اورمانلره
مستور اولوب، کراسته به یار چام، میشه و سار
آقاجلری اولغله، خیلی کراسته قطع وصو حرازلرنده
استحضار اولنور، سینوبدن وساتر اسکله لردن
استانبوله نقل اولنور. اراضیسی وعلی الخصوص
سنخاچک جنوب غربی جهتنده کی بوی آباد قضا سنك
طوغراخی پك منبت اولوب، بغدادی، آربه، داری به

مصر، پورجق و سائر حبوبانله کتن، کستانه، الما، آرمود و سائر میوملر و سبزلهک انواعی و بوی آباد قضااسنده پرنج، باموق، جهری و کلیتلی قاون و قارپوز دخی یتیشیر. معدنه متعلق سنجاقده هنوز برکونه تجریات و عملیات وقوع بولمامشدر. حیوانات اهلیه و وحشه سی و لایتک سائر طرفلرله مشترک اولوب، بو بایده « قسطنونی » ماده سنده تفصیلات ویریله. جکدر. اهالیسی ۱۰۷ ۱۲۴ کشیدن عبارت اولوب، یالکز ۷۹۷۱ ی روم و سائر اوله رق غیر مسلم و قصوری کاملاً مسلمدر. خرسیتیانلری دخی ترکیه لسانله متکلمدرلر. صنایع محلیه کلام، عبا و برلی بز نسجیله قصبه لرده کی صنایع عادیه دن عبارتدر. یالکز سینویدن بوی آباده قدر بر شوسه یایلوب، هنوز ایلری به تمید اوانه مامشدر. اهالینک باشلیجه مشغو. لیتی زراعتدر. سنجاق بوجه زبر ۳ قضا ۳ ناحیه به منقسم اولوب، ۴۸۳ قریه بی حاریدر :

قضا	ناحیه	مقدار قرا	مقدار اهالی
سینوب	کرزه	۱۴۴	۴۴۷۹۱
عیانجیق	چاکلی	۱۳۱	۲۳۳۰۵
بوی آباد	طوراغان	۲۰۸	۵۴۰۱۱
یکون		۴۸۳	۱۲۴۱۰۷

سینته } (Seine) فرانسه نك الك بيوك ابر.
 ماقلرندن اولوب، ایالات وسطیه سنندن (قوت دور) ایالتنده و دیژون قریبنده ۵۸۴ متره ارتقاعی اولان (لانفره) یایله سنندن نبعانله، کوچک بر دره حالنده شمال غربی به طوغری جریان ایدمه. رك، (شابتیون) قصبه سنده دیگر بر جای اخذیله صوبی چوخالده قدن صکره، مذکور ایالتدن خروجله، اوبه ایالتنه کبروب، صولدن (لینه) و صاغدن (اورسه) نهرلرینی اخذ ایدمه رك، (بار) قصبه سنه واصل اولور. بوراده دوز بر اووه ده آققه باشلابوب، (ترویه) شهرینه واصل اوله دن کندیسندن سیر سفائنه صالح اوله جق صنعی بر جسدول آیرلده قدن بشقه، قالان قسمی دخی بر جوق قولاره آریله رق، سقی اراضیده و ماکینه لر چوپرمه ده قولانیلیر. ایالت مذکوره حدودنده صاغدن همان کندیسی قدر بیوک اولان (اوبه) نهرینی اخذ ایله، غربه و غرب جنوبی به طوغری دونه رك، (سینه مع مارنه) ایالتنه داخل اولور؛ (و مونتره) قصبه سنه کلنجه، کندیسندن

خیلی بیوک اولان (یونه) نهریله برلشهرک صوبی ایکی قات اولدقن صکره، ده آشاغیده برجدولله (لوآره) ایرماغیله اختلاط ایدن (لوآغ) نهرینی آیر؛ و اورادن ینه اسکی استقامتنه یمنی غرب شمالی به طوغری دونه رك، (سینه مع اوآزه) ایالتنه دخول ایله، (قورنی) قصبه سنده صولدن (اسونه) و ده آشاغیده (اورژه) و صاغدن (بره) جایلرینی اخذ ایدر؛ و هممنای اولان ایالتنه دخول ایله، یارسک قیوسی خارچنده (مارنه) نهریله برلشدکدن صکره، فرانسه نك یا یختنی اورته سنندن شق ایدمه رك، بو شهر عظیمدن چبقده قدن صکره، کوزل اورمانلر و شایان تصویر موقعلر آره لرندمه پک بیلان قاوی بر جریان باشلابوب، سینه ایالتندن ینه (سینه مع اوآزه) ایالتنه کیرر، و صاغدن (اوآزه) نهرینی آیرمه بو ایالتدن خروجله (اوره) ایالتنه کیردکدن صکره، صاغدن (آندله) جاینی و صولدن (اوره) نهرینی آلوب، (آشاغی سینه) ایالتنه کیرر؛ و بوراده بیلان قاوی جریانیه ده آرتیره رق، (روش) شهری ایچنندن کچر؛ و نهایت (مانشه) دکیژنده واقع (هاوره) خلیجه دوکیاور. مجراسی ۷۷۶ کیلومتره اولوب، فرانسه نك شمال شرقی قسمندن عبارت اولان حوضه سی ۷۷۷۶۹ مربع کیلومتره دن عبارتدر. حد وسطی اوزره نایسه ده ۳۰۰ مکعب متره صو دوکر. پک چوق مصرفلرله اجرا اولمش عظیم عملیات سایه سنده بو ایرماغک آشاغی قسمی بیوجک و یوقاریلری کوچک سفاین ایچون قابل سیر و حرکت اولوب، بر چوق جدوللر و بندلر دخی سیر سفائینی تمهیل ایدیور. لوآزه، رونه و هوزه ایرماغلریله دخی بر طاقم جدوللر واسطه سیله اختلاط ایدر. دکیژک مد و جذری پک یوقاریله قدر حس اولنوب، هله تساوی ایل و نه ار موسملرنده دکیژدن پک بیوک و دهشتلی بر طالعغه فوق العاده بر سرعت ایله کلوب، روش شهرینه قدر چیقار. یارس شهری داخنده سینه نك ایکی طرفنده پک کوزل ریختملری و ایچنده بر آطه سی اولوب، متعدد کوچک و ابورلر ایشلر و برقاچ کوزل کوپری ایله اوستندن کچیلیر. مجراسنک طولنجه فرانسه نك اوچنچی و حوضه سنک وسعتیله صوبنک کثر تنجه اوچنچی نهریدر.

سینه } ایالتی (Dép. de Seine) فرانسه
 } ایالاتک الکوچکی واک زیادہ مسکونی
 اولوب، یارس شهرله جوارندن عبارتدره هر طرفدن
 (سینه مع آوره) ایالتله محاط واونک ایچنده واقع
 اولوب، بوی ۳۱، اکی ۲۶ کیلومتره و مساحتہ سطحیه سی
 ۴۷ صریح کیلومتره اولدیفی حالده، ۰۸۹ - ۲۹۶۱
 اھالیسی واردر، که بهر صریح کیلومتره باشنه ۶۲۲۷
 کشی دوشبور. سینه ایرماغی اورتہ سندن کچدیکی
 کبی (مارنه) نہری دخی شرقدن کلوب، بر آرزطو-
 لاشدقدن صکره مذکور ایرماغه دوکیلور. یارسک
 خارجنده کی اراضیسی بول کورہ ابله اصلاح واروا
 اولنہرق، پک کوزل ایشلمکله، خیلی مقدار سبزہ،
 میوه وساژہ حاصل اولور. فدانقلری ده چوقدر.
 صاعماچ اینک وقیونلری ده واردر. ایانت : یارس،
 سنت دنیس وسو اسملریله ۳ قضایه منقسم اولوب، ۲۰
 سی یارسده اولوق اوزره، ۲۸ ناحیه و ۷۵ دائرہ
 بلدیہینی حاویدرہ معموره لریله مقدار نفوسلری بروجہ-
 زردر :

پانتن	۱۹۱۷۰	۲۳۴۴۰۵۰	یارس
قوربوآ	۱۵۹۴۰	۴۸۰۰۰	سنت دنیس
سنت مور	۱۵۸۰۰	۳۵۶۵۰	لوالوآیره
پوتو	۱۵۷۴۰	۳۰۰۹۰	بولونیه
آسنیره	۱۵۲۰۰	۲۶۷۵۰	قلیشی
وانقیلی	۱۴۲۸۰	۲۶۶۰۰	نوی
قولومبه	۱۴۲۵۰	۲۲۲۳۰	ویسنه
شارنتون لپرن	۱۳۵۴۰	۲۲۲۲۰	اورریلیه
ایسی	۱۲۰۸۰	۲۱۵۴۰	مونتروی سو بوآ
سنت مانده	۱۰۴۹۰	۲۱۴۰۰	سنت اوئن
مونترورژ	۱۰۲۳۵	۲۱۰۸۰	ایوری

کنیش برنده اکی ۷۷ و محیط دائرہ سی ۳۸۰ کیلو-
 متره دره. مساحتہ سطحیه سی ۶۳۴۱ صریح کیلومتره
 و اھالیسی ۸۳۳۳۸۶ کشیدر. مرکزی (روئ)
 شهردر. سواحلی دوز و پوکسک اولوب، طبیعی
 قوی ولیمانلری بوقدر، و بالکنز انھارک منصلبرنده
 بعض اسکالری و باشلیجه دکنز حاملریله مشهور
 ساحل قصبه لری واردر. آنجق سینه خلیجک
 مخرجنده و ساحل شمالیسنده فرانسه نک مارسلیه دن
 صکره اک بیوک اسکالسی اولان (ھاورہ) شہری
 و شمال جهتده (آرقہ) نہری منصبنده (دبہ)
 اسکالسی بولنور. ساژاسکالری کوچک اولوب، اک
 بیوکلری (فقامپ) دره اراضیسی بر ایکی یوز متره
 ارتفاعنده و اسع یابله لرله بونلرک آرہ لرندہ جریان
 ابدن انھارک وادیلرندن عبارت اولوب، یابله لرک
 طوبراغی پک منبت ایسده، پک قورو اولوب، اراضی بی
 سقی ابدہ جک صولری اولدقدن بشقہ، ایچہ جک
 صولری ده اکثریا صهرنجندن. درہ لری ایسہ پک
 براق صولرله سقی اولنہرق کوزل چاپرلری و اراضی
 ضرورہه بی حاویدر. سینه ایرماغی حدود جنوبیه سی
 قربنندہ جریان ایدوب، اپالتک شرق جنوبی قسمک
 میاه جاریہ سی بو ایرماغه و غرب شمالی قسمک کیلر
 طوغریدن طوغریه مانسہ دکنزبنہ دوکیلور.
 (ایسہ) و (آندله) نہرلرینک یالکنز منابہی و مجرا-
 لرینک بوقاریسی ایالت داخلندہ بولنوب، اوبتہ، روبک،
 قایللی، سنٹہ اوستربرتہ، رانسون، قو، بولیک و زارده
 نہرلری ایسہ ایالت داخلندہ نبعان و جنوبہ طوغری
 جریانله، صاغدن سینه ایرماغه دوکیلورلر. بونلرک
 هر بری بر جوق ماکنسہ لر چورہ رک فابریقه لرک
 یسلسکنندن سیم سیاه اولدیفی حالده، ایرماغه واصل
 اولور. طوغریدن طوغریه دکنزہ دوکیان انھاری:
 شمال شرقی حدودی آران برسله ابله برہ، آرقہ،
 سی، دون، وولہ، دوردان و (فقامپ) دن عبارتدرہ
 اک بیوکلری (آرقہ) اولوب، درت چایک اجتماعدن
 تشکل ایدر. بو انھارک دخی بہری بر جوق ماکنسہ لر
 چوروب، مجرالری فابریقه لرله طولودر. هوا سی
 معتدل و راطب اولوب، یازین یارسدن سرنیجہ
 ایسده، قیشین، مانسہ دکنزینک صیحاچ آقندیسی
 مناسبتیله، دھا صیحاقدر. زراعتی پک ایلری او-
 لوب، اراض خالیہ سی پک جزئی یعنی برطاقم بطاقلر-

سینه } آشاغی — (Seine-Inférieure)
 } فرانسه نک ایالات شمالیه سندن اولوب،
 مانسہ دکنزی ساحلندہ واقعدر. سینه ایرماغی قسم
 جنوبیسنندہ جریان ایدوب، حدودندہ دکنزہ منصب
 اولقلہ، بو اسمله تسمیه اولمشدر. شمال شرقی جهتدن
 (سومہ)، شرقاً (آوزہ)، جنوباً (اورہ) ایالتلریله
 وھاورہ خلیجیله، غرباً و شمال غربی جهتندن دخی
 مانسہ دکنزیه محاط و محدوددر. نورماندیہ خطہ
 قدیمہ سنک بر قسمندن عبارت اولوب، "۲۰° ۱۵' ۴۹"
 ابله "۲۴' ۴' ۵۰° عرض شمالی و "۱۲' ۳۲°
 ابله "۱۶' ۱۰° طول غربی آرہ لرندہ ممتد
 اولدیفی حالده، شرقدن غربہ بوی ۱۲۵ واک

دن عبارتدر. باشلیجه محصولاتی بغدادی و بولاف ابله آریه، داری، مصر، بتانس، بجمار، کتن، کنور، سبزه لرك انواعی، جوز، بیانی الماء، اریک وسائره در. مع هذا اهالیسنک یالکز بر ثانی زراعتله مشغول اولوب، ثانی صنایع و تجارتله اشتغال ایدر. ذخایری اهالیسنک احتیاجاته کفایت ایتمز. اراضیسنک بر ثانی حیوانات بسلکده مستعمل نباتات زرعه مخصوص و طبیعی و صنعی چایرلردن عبارت اولوب، خیلی صغیر، قویون، یکجی و طوموزلی واردر. اراضیسنک یالکز بر سدسی اورمانلرله مستورددر. معادنی و علی الخصوص اتره و احجار متنوعه سی چوق اولوب، بر خیلی برلرنده معدن صولری دخی واردر. صنایعی یک ایلمری و علی الخصوص یاموق و بوک منسوجاتیله دمیر و باقیر دو کتخانه لری یک چوق اولوب، سنوی تقریباً یاریم ملیار فراتق قیمتنده معمولات صنایعه جیقار. منسوجاتک مرکزی (رومن) و معدن معمولاتک مرکزی (هاوره) شهر لیدر. هاورده و ایور ماکینه لری و زرهللی و صادی سفائن اعمال اولنور. روئنده دخی باقیر و دمیر معدنلری ایشلنوب، ماکینه و آلات و ادواتک انوعی بابیلر. توتون، مسکرات، بیره، صابون، موم، اجزای کیمیوه، شکر، جام و سائره فابریقه لریله دباغخانه و بوباخانه لری ده چوقدر. فابریقه لردن بشقه کوبلرده دخی اهالی ال دستکاهلردن خیلی منسوجات یابارلر. سینا ایرماغیله ایالتک سواحلی و متعدد دمیر بولاریله سائر طرقی تجارتی تسهیل ایدوب، یالکز روئن و هاوره و دیسه کرکلردن کچن ادخالات و اخراجات قیمتی سنوی ایکی ملیار فرانسی مجاوزدر. ایالت ه قضایه منقسم اولوب، ۵۱ ناحیه و ۷۵۹ دائرّه بلدیه بی حاویدر. باشلیجه شهر و قصبه لریله مقدار نفوسلری بوجه زیردر:

هاوره	۱۱۲۰۸۰	فقاهم	۱۲۲۵۰
روئن	۱۰۷۱۶۰	بولیک	۱۲۰۶۰
دیپه	۲۳۰۵۰	قودبک لسی البون	۱۱۰۴۰
البوی	۲۲۱۰۰	کوچک کویلی	۱۰۲۷۵
سوویول لسی روئن	۱۵۳۰۰		

سینه } (Seyne) فرانسه تک (وار) ایالتنده
 (تولون) قضااسنده و تولونک ه
 کیلومتره جنوب غریبسنده و تولون قوبنک بر کوشه.
 سنده اوله رق مارسلیسه دن تولونه کیدن دمیر یول

خطی اوزرنده واقع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۳۶۰ اهالیسی، بیوک بر باباس مکتبی و سفائن اعمالنه مخصوص دستکاهلری واردر.

سینه } (Sienne و اینتالیانجه Siena) ایالتیه.
 تک طوسقانه خطه سنده فلورانسه تک
 ۵۰ کیلومتره جنوبسنده و رومانک ۱۸۵ کیلومتره شمال غریبسنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۵۲۰۵ اهالیسی، کوزل موقع و منظره سی، صاغلام هواسی، دارالفنونی، صنایع مکتبی، داخلی مکتب اعدادیسی، ۴۶۰۰۰ جلدی حادی کتبخانه سی و بوکا ملحق کوچک بر موزه سی، چوخه، اییک منسوجات، قطیفه، تختهدن اثاث یتیه، حصیر شایقه، کاغذ، صابون و سائره فابریقه لریله دباغخانه لری و حبوبات، شراب و زیتون یاغی تجارتی واردر. اسکی بر شهر اولوب، وقتیله ده بیوک ابدی.

— سینه ایالتی شمالاً فلورانسه، شمال شرقی جهندن آرچو، شرقاً و شرق جنوبی جهندن بروره، جنوباً و جنوب غربی جهندن قوستو، غرباً دخی پوزه ایالتلریله محدود اولوب، مساحه سطحیه سی ۳۷۹۴ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۲۲۲۰۵ کشیدر. آنتین سلسله جبالنک عمرنده بولمغله، ارا-ضیسی طاغلق اولوب، اک یوکسک طانخی ۱۷۳۴ متره ارتفاعی اولان (آمیان) در. قسم اعظمی (تیرینیان) دکیزینه دوکلین (اومبرونه) ایرماغی حوضه سی دا. خلنده بولنوب، مذکور ایرماغه ایالت داخلسده صولدن (آرچیا) و صاغدن (آریا) نهرلری دو کیلور. (سوره) ابله (مرسه) چالری ده بوایکی نهرک ایکنجیسنه تابعدر. ایالتک شمال غربی کوشه سی (آرنو) ایرماغنه تابع (السه)، و جنوب شرقی کوشه سی ده (تیر) ایرماغنه تابع (کیانه رومانه) و (بایا) نهریله سق اولنور. اراضیسی یک منبت اولیوب، صراطلری و حیواناتی چوقدر. باغلری چوق اولوب، شرابی مشهوردر. صنایعی اولدقجه ایلمری و ایلمریلکده اولوب، بعض دمیرخانه لری، بر کاغذ فابریقه سی و بر چوق طوغله و کر مید فابریقه لری واردر لکنیکت و آتشیوز معدنلری جیقار. بر دمیر یول خطی ایالتی شق ایدوبور. ایالت ایکی قضایه منقسم اولوب، ۳۷ ناحیه بی حاویدر.

سینه مع او آزه } (Seine-et-Oise) فرانسه تک ایالات

شمالیه سندن اولوب، ایچندن جریان ایدن ابرماغک و بوکا شمالدن کلن اوآزه نهرینک اسمیله مسمارد. بو ابالت پارس شهرینی حاوی اولان (سینه) ایالتی هر طرفدن احاطه ایندیگی حالده، شمالاً (اوآزه)، شرقاً (سینه مع مارنه)، جنوباً (لوآزه)، جنوب غربی جهتمسندن وغرباً (اوره مع لوآر) غرب شمالی جهتمسندن دخی (اوره) ایالتلیله محاطدر. مساحتی سطحیه سی ۵۶۵۸ مربع کیلومتره اولوب، ۶۱۸۰۸ اهالیسی وارددر. مرکزی پارس سورینک ۱۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده واقع (ورسای) شهریدر. اووه دن وبر طاقم آلچتی تیه لردن عبارت اولوب، ۲۰۰ متره دن زیاده ارتفاعی اولان برلی پک آزددر. مع هذا اکثر طرفلری اورمانلرله وچام آفاجلرله مستور اولوب شایان تصویر مواقعی چوقدر. سینه ابرماغی ایالتی اورته سندن باره رق کچوب، ایالتک بتون میاه جاریسی بو ابرماغه دوکیلور. سینه ابالتنه کیرمسندن اول بو ایرماق (سینه مع اوآزه) ایالتی داخلندن (اسون) و (اورزه) و صاغدن (بره) نهرلی آیر. یارسک خارجنده بو ابرماغه دوکیان مارنه نهری دخی ایالتک بر طار پارچه سندن کچر. سینه ابالتندن چیقهدن صکره دخی موضوع بختمز اولان ابالت داخلنده صاغدن (اوآزه) و (اوبته)، صولدن (مودره) و (ووقولور) و حدودده صاغدن (ایته) نهرلینی آیر. (اوآزه) نهری داخل ابالتنه (سوسرن) و (ویوسنه) چایلرینی آلدیگی کبی، (اسونه) نهری دخی (راوینسه) چایی آیر. ایالتک غرب جنوبی جهتمده بر مقدار یرک میاه جاریسی ده یته (سینه) یه تابع (اوره) نهرینه دوکیلور. هواسی معتدل وراطبجه اولوب، عرضنه کوره صیقاقددر. اراضی خالیه سی پک جزئی اولوب، هر طرفی ضرور. طائله، چاپرله، اورمانلرله، وبر مقدار باغ و باغچه لرله مستوردر. اک چوق محصولاتی بغدادی، یولاف وپتاس اولوب، چاودار، آریه و سائر خوبانله پنجار، کتن، بیانی الماء، جوز، کستانه، اریک و سائر میوه و سبزه لرک انواعی دخی حاصل اولور. حیواناته مخصوص اوت و پنجار ییراغی و سائر نباتات دخی کلیته یتیشدیر. طوبراغی پک منبت اولوب زراعت فته تطبیقاً مکمل صورتده اجرا اولور. حیوانات اهلیه و طیوری دخی چوقدر. اوزومدن خیلی شراب

بایلیرسه ده، جنسی او قدر اینی دکلدر. معادتی یوق حکمنده اولوب، بالکز تباشیر، آلچی، چنتو، بانی و دکر من طاشی، لوله جی چامورلی و سائره اوجاقلری چوقدر. صنایع پک ایلری اولوب، اهالینک قسم اعظمی صنعت و تجارتله مشغولدر. هر نه قدر جسمی فابریقه لر یوغیسه ده، کوچک لری پک چوق اولوب، کاغد، شکر، اسپیرتو و مسکرات، زراعت ماکنه لری، اجزای کیمیوه، موم، فائله و چوراب کبی اورمه شیلر و سائر فابریقه لرله دوکخانه و دمیرخانه لری متمدددر. پارسه ذخیره، اون، میوه، سبزه، سوت، اوت و سائره اخراج ایدر. دمیر یولاری و سائر طرق و معابری پک چوق اولدیگی کبی، سینه ابرماغیله بوکانباع انهارک چوغی ده سیر سفائنه صالح اوله جق حاله قونمش اولدیفنندن، یارسک دخی قریبتی سبیلله تجارتی پک ایشلکدر. ایالت ۶ قضایه منقسم اولوب، ۳۷ ناحیه و ۶۸۸ داتره بی حایددر. باشلیجه شهر و قصبه لرله مقدار نفوسلری بروجه زیردر:

۹۳۶۰	روسی	۲۹۸۵۰	ورسای
۸۴۶۰	انامب	۱۶۳۱۰	سنت ورمین آذلی
۷۶۲۰	مودون	۱۲۸۱۰	آرژانتوی

سینه مع مارنه } (Seine et Marne)
 فرانسه نک ایالات شما.
 لیه سندن اولوب، شمالاً اوآزه، شمال شرقی جهتمسندن اسنه، شرقاً مارنه و اوبه، جنوباً یونه و لوآزه، غرباً دخی سینه مع اوآزه ایالتلرله محدوددر. مساحتی سطحیه سی ۵۸۸۸ مربع کیلومتره اولوب، ۳۵۵۱۳۶ اهالیسی وارددر. مرکزی یارسک ۴۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع (ملون) شهریدر. اراضیسی حدای بگردن براییک بوز متره مرتفع تیه لرله کوزل بایر ودره و اووه لردن عبارت اولوب. کاملاً سینه ابرماغی حوضه سنده بولنیور. مذکور ایرماق ایالتک قسم جنوبیسنی شرقدن غربه شق ایله، داخل ابالتنه صاغدن (وولزیه) و صولدن (یونه) و (لوآخ) نهرلینی آلدقدن صکره، سینه مع اوآزه ابالتنه کیرر. (بره) نهری ایالتک اورته لرند نبعان ایدوب، حدودک خارجنده مذکور ابرماغه دوکیلور. یارسک اتصالنده سینه یه قاریشان (مارنه) نهری دخی ایالتک قسم شما. لیسنی شق ایدوب، صولدن کوچک لورن و بیوک لورن و صاغدن (اورق) نهرلینی آیر. هواسی معتدل

اولوب، شمال جهت بر آردها صورتقدرد. و بناء عليه مارنه مجراسنك شمالنده اوزوم يتيشه ميور. باشليجه محصـولاتي بغدادی، آربه، چاودار، يولاف، مصر وساژ جوبانله حيواناته مخصوص اوت وياپراقلك انواعی، بنجار، الما، جوز، اريك وساژ میوه وسيزه. لردن عبارتدر. اراضیسی پك اوقدر مثبت دكل ایسهده، زراعت پك ابي اجرا اولنديفنندن، خبلی ذخیره اخراج اولنوب، بغدادی وبولانی مشهوردر. فداناقليله كللری دخی چوقدر. جنوب جهتنده او. زومدن كوزل شراپلر ياپيلير. حيوانات اهلیهسی وعلی الخُصوص اینك وقویونلری چوق اولوب، پدینیری مشهوردر. اورمانلنده مختلف آقاچلر بولنوب، خبلی کراسته قطع اولنور. معادن اولمیوب، مرمر، یابی طاشی، آلچی وساژه اوچاقلری چوقدر. صنعت ونجارته اشتغال ایدن اهالی زراعدن آرایسهده، چیقان معمولات صنایعه دخی خبلی مقدارده اولوب، شكر، اسپیرتو، كاغد، باصمه وساژه فابریقه لريله دبا. نجانخانه لری ودرگمن وحرارلری چوقدر. ماكنه لرینك چوغی صوابله چوپریلیر. دمیر بوللری وساژ طرق ومعاربيله سیر سفاشنه صالح انهار وجدوللری تجارتی تمهیل ایدبور. ایالت ۵ قضایه منقسم اولوب، ۲۹ ناحیه و ۵۳۰ دأزه بی حاویدر. باشلیجه قصبه لری بوجه زیردر:

فوتنتبلو	۱۳۴۰	قولومیه	۶۲۲۰
ملون	۱۲۵۰	لائی	۴۹۹۰
مونترن	۷۹۱۰	قرته	۴۶۵۰

سین هوئی هسین } چینگ ایالات جنو. (Sin-Hoéi-Hsien)

بیه سندن (قوآنغ تونغ) ایالتنك قانتون سنجاغنده وقانتونك ۸۰ كيلومتره جنوب غریسند ۲۲°۲۸' عرض شمالی ايله ۴۰° ۱۱۰' طول شرقیده بر شهر اولوب، ۲۵۰۰۰۰ اهالیسی واردر. بر قسمی سورله محاط اولوب، اصل تجارتكاه واك بیوك قسمی سورك خارجنده در.

سینی } وسودالکینك ۲۶ كيلومتره شرقنده (Seyny) اهلستانك سودالکی ایالتنده

قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۷۸۰ اهالیسی واردر. سینی } فارس ساحلنده اسکی بر قصبه واسكاه سینی } اولوب، بعض مشاهیر علمانك مسقط رأسی بولمش، ویمده خراب اولمشدر. یاقوت حموی

حال خرابیده ویاكیز بر طاقم سرسریلره مسكون كوردیكینی بیان ایدبور.

سینیغالییه } (Sinigaglia) ایتالیاك

وقضاسنده وآقوننهك ۲۵ كيلومتره غرب شمالیسند آدریاتیق دكیزی ساحلنده (میزه) نهری منصبنده بر قصبه واسكاه اولوب، ۱۱۳۶۵ اهالیسی، شكر وباریشیم فابریقه لری، حبوبات تجارتی، مكتب اعدا دیسی، مكتب صنایعی، خبلی مؤسسات خیریهسی وجوارنده بر كوكوردلی ایلیجهسی واردر. مقدا پورت فرانك اولوب، بیوك بر بازاری دخی ورایدی. لیائی نهرك آغزندن عبارتدر.

سینیلو آن } (Siniloan) فیلیپین جزایرندن

ایالتنده (مانیله) نك ۶۰ كيلومتره غرب جنوبیسند بر قصبه اولوب، ۴۵۸۰ اهالیسی واردر.

سی نینگ فو } (Si-Ning-Fou) چینگ شمال

ایالتنده (لانچوفو) نك ۲۳۵ كيلومتره غرب جنو یسند ۲۳۰۴ متره لك ارتفاعده سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۶۰۰۰۰ اهالیسی واردر. چین ایلا تیب و تركستان شرقی بوللریك نقطه اجتماعنده واقه اولغله، اهمیت تجاریه وعسكریهسی زیاده اولوب، مقدا تجارتی پك ایشلك واهالیسی دها كتر تلی ایدی بعض محاربانه میدان اولغله، قسم اعظمی تخریب اولنورق، ایوم سوری بر چوق ویرانه لری وبوشر لری حاویدر.

سیو } (Sioux) آمریقای شمالیده ممالك

بجمعه نك شمالی وجنوبی داغوته جهو ویتلرنده اقوام اصلیه دن بیوك بر قوم اولوب، بر طاقم خیمه نشین بر طاقی ساكن وزراعتله مشغولدرلر وقتيله بونلر قبالی طاغرله میسیپی مجراسی آره سند °۴۳ ايله °۴۹ عرض شمالی مابیننده کی اراضو واسعهده بیانی اوکوز وکیك آدرلی آرقه سنده طولاً شوب، طور مقده ایکن، ممالك بجمعه انكابلر: تدریجاً لرلرینی ضبط ایدوب، بونلره تخصیبه ایتدكاری محارری دخی بالاخره كندیلری هجر وتوطن ایتدكاردن، سیور دفعاتله مدافعه ده بولمشر و كندیلری جسور وجنكاور آملر اولدقلرندن، ممالا

بوایانه دخول ایدرهك ۱۶۰ كيلومترهك جريان دن
صكره مذكور ايرماغه دو كيلور.

سيواس } اناطولينك جهت شرقيه سنده
} استانبولك ۷۱۵ شرق جنو-

يسنده، و آققره نك ۳۷۲ كيلومتره شرقنده، صامسو.
نك تقريباً ۲۰۰ كيلومتره جنوب شرقيسنده اوله رق
۴۵° ۳۹' عرض شمالی ايله ۴۰° ۳۴' طول شرقيه
واقع ولايت مرکزی بر شهر اولوب، قزل ايرماغك
صاغ کنارندن، ۲ كيلومترهك مسافنده و ۱۳۰۲
متره ارتفاعی اولان يوكسك و مذكور ايرماغه
طوغری مائل بر اووه نك کنارنده اوله رق طاغ
اتکننده مؤسسدر. (طاوره) نهري بر قاچ جدوله
آيريله رق شهرک ايچندن سرورله، خانه له ايچله جك
صو ویردکن، و سواقلری تميزلدکن صكره، قزیل
ايرماغه دو كيلور. اهالیسی ۳۰۰۰۰ کشیدن عبارت
اولوب، درت بش بيکی ارمني و قصوری کاملاً
مسلدرد. خانه لری سیاه کيریچندن و استلری طوبراق
اورتیلی اولوب، سواقلری طار و چامورلی و اطرافي
دخی تارله لردن عبارت اولمغله، خارجی و داخلی
منظره سی يك قسوت انکیزدر. بالکز شهرک اورته-
سندن کچن بغداد جاده سی دوز و کنیش، و بالکز
حکومت قوناغیله قیشله و جسخانه و سائر بعض اینه
امیریه و خصوصیه طاشدن معمول و منتظمدر. لغملری

میدانده اولوب، قیشین چامورلری و طورفون صو-
لری و یازین توزی دخی چوق اولدیفندن، آنجق
ارتفاعی سایه سنده هواسی صاعلامدر. یازین میزان
الحراره نك درجه وسطیه سی ۲۵ و قیشین تحت الصفر
۱۸ در. شهرک ۴۴ جامی، ۴۲ مسجدی، ۵ مدرسه-
سی، ۶ تکیه سی، ۴ زاویه سی بری ملاکی و دیکری
عسکری اوله رق ۲ رشديه سی، بر دارالمینی، ۴
مکتب اعدادیسی، ۳۰ صبیان مکتبی، ۵ کلیسا و
مناستری و ۵ خرستیان مکتبی، ۱۴۵۱ دکانی، ۱۲
جامی، ۱۲ خانق واردرد. سیواس اسمی (سواسته)
اسم قدیمندن مأخوذ اولوب، آنجق اسکی شهر شمديکی
سیواسك ۸ كيلومتره شرقنده و قزیل ايرماق کنارنده
(غوراز) قریه سی قرینده ایدی. بو شهر قدیمك اك
اسکی اسمی قیریه یاخود (کیره) اولوب، (من فارناق)
معبودینه مخصوص جسم بر معبدیله مشهور ایدی.
مهرداد بو شهری ضبط ایدوب، ایچنده کندینه

جمعه حکومتنه يك چوق تلفات ویردرمشلر سده،
بولر دخی کندیلرینی فدارانه قتل واحا ایتمشلردر.
شمديکی حاده مقدارلری ۳۰۰۰۰ کشی به قریبدر.
تمدنه مستعد ایسه لده، برلرینی ضبط ایتمش اولان
آذربایلیره بغض و خصوصتلی زیاده در. (داغوته)
اسمیه دخی معروف اولوب، مذکور ایکی جمهوریت
بولرک اسمیه تسمیه اولمشدر. بر چوق قبائله منقسم
اولوب بیلرند. بر هیئت متفقه تشکیل ایدورلر.

سيو } یاخود بیغ سیو (Big Sioux) یعنی
سيو } «بیوک سیو»، ممالک جمعه نك جنوبی
دافوته جمهوریتنده بر نهردر، که بر طاقم کولاردن
نعمانه، جمهوریتك حدود شرقیه سنه متوازیاً جنوبه
طوغری آقورق، و بر خبلی مسافنده (یوه) جهو-
ریتك حدودینی آره رق تقريباً ۵۰۰ كيلومترهك
جریان دن صكره، (سیوسی) قصبه سنك اوست
طرفنده میسوری نهريته دو كيلور.

سيو } یاخود لیتله سیو (Little Sioux)
سيو } یعنی «کوچک سیو»، ممالک جمعه نك
(یوه) جمهوریتنده بر نهردر، که (مینوتو) جهو-
ریتك منتهای جنوبنده نعمانه، (یوه) جمهوریتنه
دخول و جنوب غربی به طوغری جریان ایدرهك،
میسوری ايرماغه دو كيلور. مجراسنك طولی ۴۰۰
كيلومتره دن زیاده در.

سيوا } (Siva) هند بر همینلرینك معبود-
سيوا } لردن اولوب، زعملرنجه بر اهسا
و قیشنا ايله برابر بر تثلیث تشکیل ایدر. تخریب
و تغییر و تعدیله موکل زعم اولنه رق، بش باشلی
ودرت الی اولدینی حاده بر بوضاه و باغزندن آتشی
پوسکور تور بر آرسالنه بیتمش، کردانته انسان قفا-
لردن مرکب بر کردانلق آصمش و قوللریله بدنی
ییلانلره صارلمش بر صورتده تصویر ایدرلر. کنك
ايرماغهك منابنی حاوی اولان (قایلاسه) طاغنده
بولدیفنه اینانیرلر. بعض وقتلرده هندایلر ساده بو
معبود موهومه عبادت ایتمشلردر.

سيوا } (Siva) روسیه نك شرق جهتنده
سيوا } (وولغه) ايرماغه تايع (قاهه) نهريته
دو كيلور بر جای اولوب، برم ایالتنك جنوب غربی
جهتندن نعمانه، جنوب غربی به طوغری جریان، و بر
آره لق (ویاغه) ایالتك حدودینی قریق، و بعده

مخصوص بر سرای یابد برمشیدی. بمده رومالیرک
الینه کچجه، بومیوس طرفندن (دیوسپوایس) تسمیه
اولغشیدی. (استرابون) زماننده (قبادوقیه) خطه.
سنک مرکزی اولان بو شهرده (پتودوروس)
اسمنده بر ملکه حکم سوروب، بوقادین رومالیرک
تحت حمایه سنده بولمقله، اغدتوسک ووجه اسمنه
نسبتله شهری (-واستیه) تسمیه و خیلی توسیع
و تزین ایشیدی. بونک اوغلی ایکنجی (بوطون)
شهری روما ایمراطوری (نون) ترک ایتش؛
وبمه بوستیانوس سورلرخنی تعمیر و تیه سنده برقله
انشا ایشیدی. اون برنجی قرن میلادیده (سناخریب)
دیگر برطاقم برله مقابل روم ایمراطوردن سواسته
شهریخی آلوب، برکوچک حکومته مرکز
اتخاذ ایشیدی. خلافت عباسیه زماننده امیر احمد
دانشمند طرفندن فتح اولنه رق، دولت دانشمنده به
پایتخت اولمشیدی. ملوک سلجوقیه رومدن عز الدین
قلج آرسلان سیواسی ضبط ایده رک، ملوک دا.
نشمندیه به ختام برلمش؛ و سیواس برآرلقی دولت
سلجوقیه نك پایتختی اولمش ایدی. بمده سلاجقه
رومدن هلاء الدین کیقباد سیواسی توسیع و تزین
ایشیدر. اسکی برندن شمدیکی محله نقلی دانشندان
زماننده می بوقسه مشارالیهما عز الدین ویا هلاء الدین
سلجوقی دورنده می وقوع بولمش اولدیفی کسدیربله.
میور. هر حالده شمدیکی شهر اسلام بنا کرده سی
اولوب، مشارالیه هلاء الدین سلجوقی زماننده
۱۲۰۰۰۰ اهالیسی وار ایدی، و مدارسی پک
پارلاق اولوب، عادتاً بر دارالفنون حکمنده ایدی.
چمکیز بزرگ ضبطنه کچدکدن صکره، طوائف ملوکدن
جلایریه نك النده، و بونلرک نسلی منقرض اولدوقده،
بالمناصبه ترکان علماسندن قاضی برهان الدینک تحت
تصرفنده قالمشیدی. ۷۹۴ تاریخنده یلدریم سلطان
بازید خان حضرتلری طرفندن فتح اولنه رق، متعاقباً
تیورلنک طرفندن ضبط و تحریب و اهالیسی قتل عام
اولغشیدی. او وقتدن بری بر حال تدبیره قلوب،
اهمیت موقعیه سله برابر اسکی مهمورینتی استرداد
ایده مه مشدر. عبدالوهاب فازیته تربه سی سیواسده
زیارتگاه انام اولدیفی کبی، یلدریم بازید خان
حضرتلرنک وقعه تیوریه ده اوراده بولمش اولان

اوغلی شاهزاده ارطغرل و شاعر شهر کچه جی زاده
عزت منلا دخی سیواسده مدفوندر.

سیواس } ولایتی. آناتولینک اک سیوک
} ولایاتندن اولوب، شمالاً طبرزون،

شرفاً ارضروم، شرق جنوبی ح تندن معموره العزیز،
جنوباً حلب و آطنه، غرباً آقره، غرب شمالی
جهتندن دخی قسطنونی ولایتلریله محاط و محدوددر.
۱۰' ۳۸° ابله ۲۰' ۴۱° عرض شمالی و ۱۶' ۳۲°
ابله ۵۵' ۳۵° طول شرقی آرلنده ممتد اولوب،
رأس زاویه سی جنوبه طوغری اوزاعمش غیر منتظم
بر مثلث شکلی ابراز ایدبور. شرق شمالیدن غرب
جنوبی به بونی ۴۳ و اگ کنیش برنده اکی ۳۰
کیلومتره و مساحتی سطحیه سی ۸۳۷۰۰ مربع کیلو.
متره اولوب، اهالیسی ۱۰۸۶۴۵۵ کشیدن عبا.
رتدر. اراضیسی طاغلق و مرتفع اولوب، اساسی
یعنی اووه لری حذای بگردن ۱۰۰۰ متره، و اوندن
زیاده مرتفع اولدیفی حالده، برطاقم یوکسک طاغلی
دخی وارددر. باشیجه طاغلی ایکی سلسله تشکیل
ایدبور، که بونلرک بری (آنتی طاوروس) اسم قدیمیه
آطنه ولایتندن کلوب، جنوب غربیدن شمال شرقی
طوغری ولایتک جنوب شرقی قسمتی شقی ابله،
ارضروم طاغلیرنه اولاشیر؛ ایکنجی سلسله سی ینه
ارضروم طاغلیرنن تشعبله سیواس و طبرزون ولا.
یتلری آرده سنده غربیه طوغری ممتد اولان (پونت)
سلسله جبالیدر. برنجی سلسله به منسوب طاغلیک
باشیجه لری جنوب غربیدن باشلایه رق: صوغاز
طاغی، بیک بوفا طاغی، هغورلی طاغی، کچی طاغی،
خنزیر طاغی، قویمش طاغی، نجر طاغی، بیلانلی طاغ،
قره بل و سائر ددر. اگ یوکسکی اولان قره بلک
۳۲۷۶ متره ارتفاعی اولوب، سائرلرنک
یوکسکلیکی ده ۲۰۰۰ ابله ۲۵۰۰ متره آرده
سندهدر. بو ایکی صره طاغلیک آرده سنده کی مرتفع
پایله ده وهلی الخصوص غرب جهتده دخی منفرد
طاقم طاغلی بولنوب، قزبل ایرماق حوضه سی پیشل
ایرماق حوضه سندن آیدبور. بونلرک باشیجه لری
آق طاغ، دوه جی طاغی، چالمی بل آق یلدریز طاغ
و کوسه طاغیدر. ارتفاعی حسیبله ولایتک اراضیه
اوج مانله به منقسم اولوب، قسم اعظمی قره دکز
دوکیان قزبل ایرماق و پیشیل ایرماق حوضه لری

داخلمند بولندی حالی، منتهای جنوبیسی آق دکزده
 دوکین سیحان حوضه سی، و منتهای شرق جنوبیسی ده
 بصره کور فزینه دوکین فرات حوضه سی داخلمند
 بولنیور. اک بیوک نهری قزیل ابرماقدر، که ولایتک
 حدود شرقیسی قرینده قوجکیری قضا سنده قزیل
 طاغدن نمانله، غرب جنوبی به طوغری جریان،
 وصاغ وصولدن برچوق چابله اخذ ایدرک، ولایتک
 نصف جنوبیسی شق ابتدکن صکره، آقره
 ولایتنه کیر؛ و غربه طوغری بیوک بر قوس تشکیله
 قونیه و قسطمونی ولایتلرینک حدودینه قدر طو-
 لاشدقندن صکره، سیواس ولایتنک غرب شمالی
 گوشه سنه هودت و دخول، و بدمه بر خیلی مسافده
 بو ولایتنه قسطمونی و طربزون ولایتلری حدودینی
 تفریق ایدرک، نهایت طربزون ولایتنه داخل و قره
 دیزه منصب اولور. بو وجهله بو ایرماغک ۱۰۰۰
 کیلومتره به قریب اولان مجراسنک ۴۵۰ کیلومترلکی
 یعنی همان یاریسی سیواس ولایتی داخلمند در.
 ایکنجیسی یشیل ابرماقدر، که اک بیوک قولی اولان
 کلکیت نهری ارضروم ولایتنه ارزنجانک شمالنده کی
 طاغردن نمانله، سیواس ولایتنه دخول و حدود
 شمالیه بی تفریق ایدن سلسله جبالک اتکلرله متوازیاً
 غرب شمالی به طوغری جریان ایدرک، آماسیه
 سنخاغی حدودینه تقرب ایدنجه، آماسیه دن کلن
 یشیل ابرماقله برلشهرک، و بردن بره شماله طوغری
 دونه رنک، بودخی طربزون ولایتنه دخول ایله، کنیش
 بردالیه بالتشکیل، قره دیزه دوکیور. اصل یشیل
 ابرماق کلکیت صوبندن کوچک ایکی نهر اجتماعندن
 تشکیل ایدیور، که بونلرک بری گوشه طاغردن نمان
 ایدن (دلیچه ابرماق) اولوب، کلکیت صوبیله متوازیاً
 غرب شمالی به بدمه غرب جنوبی به، غربه و نهایت
 بنه غرب شمالی به طوغری دونه رنک، توقاد طاغردن
 نمانله آقره ولایتی حدودندن طولاشه رنق کلن
 چبقریق صوبیله برلشیر. بو اجتماعده یشیل ابرماق
 نامنی آلوب، شماله طوغری دوز؛ و آماسیه ده (ترس
 آقان) چایی دخی اخذ ایله کلکیت ملتقاسنه قدر
 شمال شرقی به طوغری آقار. یشیل ابرماق قزیل
 ابرماق قدر اوزون دکل ایسه ده، بر قاج قولدن
 مرکب اولوب، هپسیده ولایتک ایچنده جریان
 یته کلرندن، ولایت داخلمند کی مجراسی ده اچوقدر.

بو انهاردن هر برینک بر چوق تابملری اولوب،
 ولایتک اراضیسی-تی-تی ایدرلر. یوقاریده ذکر اولنان
 آنتی طاوروس سلسله جبالنک شرق جنوبی جهتنده کی
 یرلر ایسه قره دیز مائله سندن جبال مذکورده صبر-
 تیله آیرلمش اولوب، قسم جنوبیسنده سیحان و جیحان
 ابرماقلرینک منابی، و شرقی شمالی قسمنده ده فراه
 تابع (توخه) و بوکا تابع (بالقلی) و دهها یوقاریده
 چالنه چابلی آقور. ولایت داخلمند بر چوق
 کوچک کوللر و بطاقلر بولنوب، اک بیوک لری لادیق
 قضا سنده واقع لادیق کولیدر، که یازین بر بطاقلق
 حالنده ایسه ده، قیشین خیلی توسع ایدر. ترس آقان
 چایی بونک آباغی حکمنده در. توقاد سنخاغنده کی
 قاز اووه ده دخی ترخال کولی اسمیله برکول بولنیور،
 که بوده یازین بر قامشلاق حالنده اولوب، قیشین
 قره حصار سنخاغنده قره کول طاغنده بو اسمله برکول
 وسائر بر چوق کوللر وارددر. بوکوللرده خیلی بالیق
 صید اولنور و قامشلردن حصیر یاییلیر. بمضلمری
 هوایی اخلاخل ایدوب، صیتمه بی تولید ایدرلر.

اراضیسی و علی الخصوص سیواس ایله آماسیه
 و توقاد سنخاقلرنده بک منبت اولوب، بغدادی، آربه،
 چاودار، یولاف، مصر، داری، پنچ، نخود،
 فصولیه، مرجک و وسائر حبوباتله آقون، خشخاش،
 توتون، کنور و میوه و سبزه لرک انواعی حاصل اولور.
 هله آماسیه نک الما و آرمودیله سائر میوه لری و بر نوع
 سرت بغدادی مشهوردر. باغلری دخی چوق اولوب،
 خیلی مقدار پکمز و قورو اوزوم و بر مقدار شراب
 چیقار. زراعت هنوز اسکی اصولده اجرا اولنوب،
 یکی اصولده آلات زریعه استعمال ایدنلر نادردر.
 سیواس ولایتی احتیاجات محلیه سنک بر قاج منلی
 ذخایر وسائر محصولات یتیشدیره بیله جک بر استمداد
 طبیعیه بولندیقی و یولاری دخی آناطولینک
 هر طرفندن زیاده منتظم اولدیقی حالده، اسکله لره
 اولان بمدیتی و جوان و آراه ایله ایدیله جک نقلیات
 مصارفنک آغرلنی سببیله زراع احتیاجات محلیه دن
 زیاده محصولات یتیشدیرمکه سی ایتیمورلر. بالیکز
 آماسیه سنخاغندن بر مقدار بغدادی ایله کلینلی میوه
 اخراج اولور. ایکی بیوک نهرندن هچ بری کوچک
 قایقلر ایچون اولسون سیر سفارتنه صالح اوله جق
 حاله قونامشدر. حیوانات اهلیه سی متوسط بر حاله

اولوب، درون ولایتده ۱۰۲۵۸۳ صیفیر، ۵۱۵۳۶ آت و خرکله، ۲۳۶۲۰ مرکب، ۱۹۵۴۰۴۰ قوز، ۲۱۹۰۶۰ یکی، که جمعا ۲۳۵۱۸۳۹ حیوانات موجوددر. آتلی کوچک ایسه ده قوتلی و جفا. کشدرد. صیفیرلی دخی کوچکدر. یکیلرینک بر مقداری قتیق کچیسیدر. حیوانات وحشیه سی آبی، طوموز، قورد، طاوشان، سنجاب، زردوای، کیک و سائر ایله طیورک انواعندن عبارتدر. نهرلیله کوللرند خیلی بالیق دخی چبقار. آری قوغانلری ده چوق اولوب، خیلی بال و بال موی چبقار. شمال چپتند یعنی آماسیه و توقاد قره حصار سنجاقلرند کی طاغلرک اکثر طرفلی اورمانلرله مستور اولوب، یوقاری قسملری چام، میشه، کورکن و سائر آتاجلری، دها آشاغیلری بیانی الما و آرمود و کراز و دها آشاغیده جوز و کستانه آتاجلری حادی اولوب؛ بونلر بعض یرلرده شعاع شمس حول ایده میه جک قدر صیق اورمانلر تشکیل ایدبور. آتجق محافظه و حسن استعمارلریسه اعتنا اولمندیفندن، نافله یره اتلاف، و بعضاً چوبانلر طرفندن احراق اولنهرق، کوندن کونه آرمالقدردر. سواحک دخی بمدی سببیه بو اورمانلردن استفاده اولنهمیور. سیواس ولایتک معادن دخی چوق اولوب، برقاچی حکومت و اصحاب امتیاز طرفندن ایشلمکده ایسه ده، بوللرک اوزاقلی و جوارند کی اورمانلرک آز زمانده اتلافله محرومانک فقدان برطقلرینک ترکنه سببت یرمشدر. قره حصار سنجاغنده کلیتی شاب و برقاچ یرند سیمی قورشون، توقاد جوارند باقیر و مانافز ایله اعلا جنسندن معدن کوری بولنیور. آماسیه سنجاغنده دخی کومش حاجی کویله طاوشان طاغنده سیمی قورشون معدنلری کشف اولنوب، پک انتظار سز بر یوله آره صره ایشلمکدهدر. توقاد و آماسیه سنجاقلرند دمبر معدنی ترکیباتی و لنتکیت دخی بولنش ایسه ده، چبقارلما. مقدمهدر. بیاض و انواع الوانده سماکی سرسملری آلچی و سائر احجار و تربه نافعه اوچاقلری دخی چوق ایسه ده، بولردن ده، بر کونه استفاده اولنمیور. لوله جی جاموری ده چوق اولوب، توقادده بوندن بیک قیه استیمانده جسم کوبلر یایارلر. بکری قدر یرده طوزلی صولر بولنوب، بوللرک اون بشنده محمللر تأسیسه سنوی سکر اون میلیون قیه قدر

طوزجیقا رلمدهدر. که ولایتی اداره ایتدکن صکره، همحدود اولان سنجاقلره دخی اخراج اولنور. طوز حصاری قرینده اخیراً بر قیا طوزی اوچاغی دخی کشف اولنهرق، لذنی پک ابی ایسه ده، شمیدیک چبقار بلانک رنکی قو بوجه اولوب، آشاغی اینلرک، رنکی دخی ایشلمکدهدر. میاه معدنیه سی ده پک چوق اولوب، بولردن هیچ بری فنا حل و معاینه اولنماش ایسه ده، بین الاهالی اولان شهر تریسه باقیرسه، نافع و مقبول صولر اوله جقلری آکلاشیلور. سیوا. سک ۱۴ کیلومتره شمانده (صوئوق ترمیک) و شهر مذکوردن ۲۸ کیلومتره ک مسافده توقاد طریق اوزرند (صیقا ترمیک) اسمبلرله ایکی کورودی صو ۱۱ کیلومتره دها ایلریده ویشی صوبه معادل بر معدن صوبی بولنیور. قنقال ناحیه سنده (ارپوز ترمیک) اسمبله اسراض جیلدیه نافع ایکی معدن صوبی و (سیلانلی ترمیک) اسمبله یاره لر حقدده پک نافع بر صو بولنیور. آماسیه سنجاغنده دخی کورودی لی و سائر معدن صولری چوق اولوب، اک مشهوری حوضه ایلمجه سیدر، که یازین هر طرفدن خستهلر کیدوب استخمام ایدرلر. اسکی رومایلر زمانندن قالمه بعض انبیه خرابلری ده وارددر. توقاد سنجاغنده دخی (خوصه) اووه سنده بر چلیک و اسکی (نیقور پولیس) شهری ویرانه لردن عبارت اولان صولی شهرده بر کورودی معدن صوبی بولنوب، تموزده ایکینسدهده بر چوق خستهلر کیدرلر. توقادک ۱۰ کیلومتره شمال شرق سنده اهالی طرفندن مسهل کی قولانیلر پک صوئوق بر معدن صوبی و دها بر چوق میاه معدنیه وارددر.

معارف هنوز پک کری اولوب، مدرسه لر تدز ایدرک، اکثری خراب اولدیی کی، صبیان مکا تیزک دخی جوغنده اصول قدیمه اوزره تعلیم اولنقد ایسه ده، ولایت و سنجاق مرکز لرنده اصول جدید اوزره مکاتب ابتدائیه کشاد ایدلمکده، و مکاتب رشیده کیتدی که اصلاح اولنهرق، مکاتب اعداد دخی تأسیس اولنقدده بولندیفندن، کوندن کور ترقیات کورلمکدهدر. ولایت دروننده ۸ رشیده ۱ رشیده صکره، ۱ دارالمعلمین، ۲۲۰۱ ذکو و ۱۲۳ انات اسلام ابتدائی صبیان مکتبلری وارددر ارمنی، قتولیک، پروتستان و روم اهالیکنک د

خیلی مکاتب ابتدائیه و رشديه لری اولوب، بونلرک بعضلری جزوینترله پروتستان میسیونرلری طرفندن اداره اولنور. علی العموم ولایتده ۳۵۹۵ مکتب بولنوب، ۵۴۴۹۳ شاگردان دوام، و ۳۷۰۹ معلم تدریس ایدیلور. صنایع سیواس ولایتده یک ایلری اولوب، هر نه قدر فابریقه دینله جک صنعت اداره خانهلری بوغیسه ده، اولرده ارککار و قادیلر طرفندن ال و دستکاه ایله خیلی شیلر پاییلیر. مرکز ولایتده و جوارلارنده کوزل کلیملر و کلیتلی چوراب پاییلیر. سیواس شهرندن سنوی ۵۰۰۰۰۰ چفت چوراب چیقار. قوچکیری قضا-سنگ مرکزنده بشقه بر نوع کلیم پاییلیر. سیواس شهرنده اخیراً ایران و خراسان خالیرلری تقلیده باشلاوب، موفق اولمشلردر. کورونده آوریادن کان بوک ایپلیکندن شالی نامیله کوزل بر طاقم بورغان یوزلری و برده لک و دوشه لک پاییلوب، استانبوله دخی کوندریلور. سیواس شهرنده بیحاق وسائر آلات جارحه و حتی نمونه ایله آلات جراحیه بیله پاییلوب، قیو بیحلیق دخی اولدجه ایلری بولمغله، کومشدن کوزل چیقارلق و توتون قوطیلی و سائر پاییلیر، سیواس ایله توفاد آره سنده صو ایله دوزر متعدد دکمرنلر بولنوب، چیقاردقلری اون جوار ولایتله دخی کوندریلور. آماسیا و سر-زینفونده، بنه ایلیکی آروپادان کتیرلک اوزره، کلیتلی آلاجه پاییلوب، آماسیه شهرنده بوکا مخصوص ۳۰۰۰ و سرزینفونده ۲۵۰۰ دستکاه واردر. توفادده و قتیله کلیتله پاییلان یازمه و معنی کبی شیلر و قره حصارده نسج اولنان (مانوسه) رواجدن دوشمش ایسه ده، توفادده داغتن و انیقدن مسکرات چیقارمق صنعتلری ترقی ایلکده در. جناق چوملک کبی شیلر اعمالی صنعتی دخی توفادده کریلکده در. توفادده میریبه طاند باقیر قالدانه سنده ایکی اوج یوز عمله قوللانیلر، سنوی بر ملیون قیه کوچله تصفیه بدیلیر. قره حصار سنجاغنگ اسکله سی کیره سون و دیگر اوج سنجاغنگ کی صامسون او اوب، بو ایکی اسکله دن سیواسه قدر بر شوسه پایلشدر. برنجیسی آماسیه و توفاددن کچوب، توفادده اونیسه دن کن بر و چخی شوسه ایله برلشیر. سیواسدن شوسه ملا.

طیبه طوغری ایلیلیور. بو یوللرک بعد مسافه سی محصولات ارضیه نك اخراجنه مساعد اولماغله برابر، ولایتك حبوبات، میوه، حیوانات، باغ، میاغی، نفتیک، بال، بال مومی، ایچ باغی، یکمز، شراب، دری، کلیم، آلاجه، چوراب و سائر یه متعلق سنوی اخراجاتی تقریباً ۲۰۰۰۰۰ و اوروپا و ولایت سات سائر دن ادخالاتی ۲۲۵۰۰۰ عثمانلی لیرایی قیمتنده در. آقره دن ایلری تمديد ایدلکده اولان دمیر بول خطک سیواسه وصولی و اورادن قره دکیزه بر شمه نك اوزادلسی ولایتك تجارتی یک چوق تسهیل ایده رک، ثروت مملکتك تزایدنی و زراعت و صنایع و معموریتك ترقی سی موجب اوله. چقنده شهه یوقدر.

۱۰۸۶۴۵۵ نفوسه بالغ اولان اهالیسندن ۸۳۹۵۱۴ سی مسلم، ۱۲۹۵۲۳ سی ارمینی، ۳۰۴۳۳ سی ارمینی قنولیکی، ۱۰۴۷۷ سی ارمینی پروتستانی، ۶۸-۷۶ سی روم و ۴۰۰ سی یهودی اولوب، جمله سی لسان ترکی ایله متکلمدرلر. اهالی اسلامیه دن ۲۸۰۰۰ قزبل باش و قصوری سنیدر. اهالی علی العموم تندرست و ایری بویلی آدملر اولوب، قادیلری حسن جمالیه مشهور ایسه ده، یک کوچک اولاندکلرندن حسنلری چابق زائل اولوب، ۲۰ باشلرنده قارتلاشیرلر. هوا قیشین خیلی صوئوق و یازین معتدل اولوب، عمومیت اوزره صاغلام ایسه. ده، اهالی نك نظاقته رطابت ایتمه ملری و سواققلره خانه لک حفظ الصحه قواعدینه موافق اولماسی، کندیلرینه جیادت هوادن بحق استفاده ایتدیرمیور. ولایت ۴ سنجاغه منقسم اولوب، ۲۲ قضا ۲۳۳ ناحیه سی و ۷۱:۳ قره بی حاویدر. سنجاقلرک مساحه سطحه لری بوجه زیردر:

سیواس	سنجاغی	۳۹۴۵۰	مربع کیلومتره
توفاد	«	۱۰۰۰۰	«
آماسیه	«	۲۴۴۵۰	«
قره حصار شرقی	«	۹۸۰۰	«

سنجاقلرک فضالره انقسمایله هر قضانك نواحی و قرا و نفوسنك مقداری ده بوجه آتیدر:

سبخاق	قضا	نواحی	قرا	نفوس
سیواس	سیواس	۱۴	۲۱۰	۱۱۱ ۷۱۹
	قوچکیری	۱۹	۱۳۸	۵۷ ۹۵۳
	دیوریتی	۹	۱۲۴	۴۸ ۹۰۷
	تندوس	۱۳	۱۳۳	۶۵ ۵۹۸
	کرون	۳	۴۰	۴۶ ۷۲۲
	دارنده	۶	۱۴	۲۷ ۱۶۵
	خالیق	۱۶	۱۵۱	۶۵ ۷۶۳
	یلدیز	۹	۱۱۵	۴۹ ۸۹۶
	غنزیزیه	۳۱	۲۸۶	۹۸ ۳۰۳
	جمعاً سیواس-سبخاچی	۱۲۰	۱۲۱۶	۵۴۷ ۰۱۵
آماسیه	آماسیه	۱۴	۱۲۸	۶۳ ۶۴۰
	مرزیفون	۳	۴۷	۳۱ ۰۲۰
	کوبری	۸	۱۶۰	۲۴ ۱۲۰
	شماتلیق	۵	۴۹	۲۸ ۹۴۰
	کوش حاجی کوی	۶	۴۵	۲۴ ۹۵۷
	لادیق	۴	۶۸	۴۲ ۴۱۵
	حوضه	۴	۸۶	۲۲ ۳۲۰
	مجید اوزی	۶	۶۰	۲۲ ۱۸۸
	جمعاً آماسیه سبخاچی	۳۹	۶۴۳	۲۵۹ ۶۰۰
	توقاد	توقاد	۱۶	۲۳۷
اربعه		۷	۱۵۵	۴۱ ۸۰۰
زیله		۱۳	۲۸۲	۵۷ ۲۰۰
تیکسار		۹	۸۰	۲۰ ۹۰۰
جمعاً توقاد سبخاچی		۴۵	۶۵۴	۲۰۲ ۴۰۰
قره حصار شرق		۶	۱۱۰	۱۸ ۸۰۰
جمیدیه		۱۰	۱۴۰	۱۴ ۹۰۰
قوینحصار		۹	۶۹	۱۴ ۴۹۲
صو شهری		۶	۱۳۰	۱۴ ۹۲۱
الوجره		۴	۷۶	۱۳ ۸۸۷
جمعاً قره حصار سبخاچی	۳۵	۵۲۵	۷۷ ۰۰۰	
جمعاً سیواس ولایتی	۲۳۳	۳۰۷۱	۱۰۸۶ ۰۱۵	

ولایتک واردات سنوبه سی، دیون عمومی و ا. ردا تیله برابر وتوتوندن بشقه، ۵۸ میلیون فروش راده لرنده در.

سیواس ولایتی قیادوقیا خطه قدیمه سنک شرق شمالی قسمندن هبارت اولوب، اهالی قدیمه سی اقوام آریانیه دن اولدقلری مظنون ایسه ده، تاریخلری تمامیه مضبوط دکدر، ولسانلرندن اثر قالمشدر. [« قیادوقیا » ماده سنه سراجمت.] کیشرو زماننده ایرانیلرک و بده اسکندرک ضبطنه کچوب، طوائف ملوک زماننده سلجوقیلرله ساترلرنک و بده مهردادک حکمی آلتنه کیرمش؛ و نهایت رومالیرله تابع او. لوب، روما دولتک انتظامنده شرق امپراطورلنی

حصه سنه دو شمش ایدی. نخی امیه و خلافت عباسیه زمانلرنده دفعاتله غزاة مسلمین و علی الخصوص سیف الدین بن حمدان سیواس جهلرینه کیروب، آماسیه به قدر ایبرلشدر ایدی. نهایت سلجوقیلر طرفندن قطعاً ممالک اسلامیه به الحاق اولنرق، او سروده برچوق ترک و ترکان قائلی بو طرفه هجرت و وطن ایش؛ و کیده رک ترکیه لسان محلی حکمنه کچمشدر. سلجوقیلرک انقراضنده دانشمنده دولت صغیره سی حکم سوروب، بده یلدریم سلطان بایزید خان جانبندن قبح اولمش؛ و تیمور وقه سننده خیلی نخریبانه اوغرا یوب، بده چلی سلطان محمدخان طرفندن استخلاص اولنمشدر. او وقتدن بری ایکی اوج ایالته منقسم اولوب، ولایت اصولی اجرا سننده شمدیکی حدودله بر ولایت اتخاذا اولنمشدر.

سیواس } سبخاچی. سیواس ولایتی ترکیب
ایدن درت سبخاغا کبری واک
سیوکی اولوب، و سمت اراضیه دیگر اوج مجموعه مساوی کیدر. ولایتک قسم جنوبی سنندن هبارت اولوب، شمالاً توقاد و قره حصار شرقی سبخاقلرله، غرباً آقره، جنوباً آظنه و حلب، شرق جنوبی جهنندن معموره العزیز، شرقاً دخی ارضروم و لا. یتلرله محدوددر. مساحت سطحیه سی ۴۹ ۴۵۰ مربع کیلومتره اولوب، ۵۴۷۰۱۵ اهالیسی وارد، که بونلرک ۴۶۱۲۱۴ ی مسلم، ۵۷۹ ۵۴۲ ارمنی، ۱۴ ۱۹۳ ی ارمنی پروتستانی، ۷۰۹۶ سی ارمنی قنولیکی، ۳۱ ۹۳۳ ی ده رومدر. آتخی طاوروسر سلسله جبالی جنوب غربیدن شمال شرقی به طوغری سبخاچی اورته سنندن یاروب، شمال غربی حدودی قربنده دخی آق طاع، جاملی بل و یلدیز طاعو بولنیسور؛ و آدر لرنده قزبل ایرماق شرق شمالیدن غرب جنوبی به طوغری آقره، صاغ وصولدن چوق چایلر آلیر. سلسله مذکورنه جنوب شرقی اتکلرندن ایسه سیحان ایرماقی و فراته دو کیلر تخمه صو ایله اولو جای آقار. اراضیسی خسیل مرتفع اولغله، هواسی قیشین صوثوق و یازین سرد اولوب، عمومیت اوزره صاغلامدر. طوبراچی به منبت اولوب، اسکله له بعد مسافه سی جهته، زر هک احتیاجات محلیده دن زیاده اکوب بچمکه رغب.

۱۰۴۷۳۵ تارله، ۱۳۹۶ چاب، ۲۱۳۵ میوه
وسبزه باغچه‌سی و ۱۷۴ قطعه صرعی بولنوب، حبو-
بات بره بش ویرر. پتاس، پنجار، شالغ، هاوج
ولخه دخی چوق حاصل اولور. بر قاج اورمانی و بر
چوق میاه معدنیه سیله طوزله لری واردر. سرکرده
رشدیه ملکیه و عسکره ایله دارالمعلمیندن بشقه،
قضا داخلنده ۶ مدرسه و ۷۶ ذکور ایله ۳۸ انات
اسلام صبیان مکتبلی، ۱۰ ذکور و ۵ انات ارمنی
مکتبی، ۳ پروستان و ۳ ده روم مکتبی برلنیور.

سیواسی { یاخود سیواسی زاده (ابوالثنا
شمس الدین احمد بن ابی البرکات
محمد) مشاهیر مشایخ و صوفیوندن اولوب، طریقت
خلوتیه تک مجددیدر. علوم ظاهریه و باطنیه ده حارف
اولوب، سلطان مراد خان رابع زماننده استانبوله
وعظ ایله مشغول بولمش؛ و ۱۰۰۹ تاریخنده وفات
ایتمشدر. آغریبوز قنخنده حاضر بولنوب، غازی
عنوانتی احراز ایتمشدی. «ارشاد العلوم» و «الجام
النفوس» عنوانلریله ایکی تألیفی و سائر بعض آثار
منثوره و منظومه‌سی واردر. (قره شمس الدین)
دیمتکله دخی معروفدر.

سیواکاسی { (Sivakaci) هندستانده
مدراس ایالتنک (تینولی)
سجاغنده و تینولینک ۸۰ کیلومتره شمال شرقیسنده
بر قصبه اولوب، ۱۲۵۵ ی مسلم اولق اوزره،
۱۰۸۲۵ اهالیسی و ایشلک تجارتیله توتون اراجاتی
واردر.

سیواکنکه { (Sivaganga) هندستانده
مدراس ایالتنک (مادوره)
قضاسنده و مادوره تک ۴۲ کیلومتره شرق جنوبیسنده
حکومت صغیره ممتازه مرکزی بر قصبه اولوب،
۷۲۰ ی مسلم اولق اوزره، ۸۳۴۵ اهالیسی وار.
در. حکومت ممتازه‌سی دائره سنک مساحتی سطحیه‌سی
۳۱۶۰ مربع کیلومتره و اهالیسی، ۱۸۹۹۰ ی
مسلم اولق اوزره، ۳۸۲۱۵۰ کشیدر.

سیواکیری { (Sivagiri) هندستانده
مدراس ایالتنک (تینولی)
سجاغنده و تینولینک ۷۱ کیلومتره شمال غربیسنده
بر قصبه اولوب، ۴۱۰ ی مسلم اولق اوزره،
۱۳۶۳۰ اهالیسی و مشهور حیواناتی واردر.

ایتمه لریله برابر، خیلی مقدار ذخایر و حبوبات متنوعه
ایله اوزوم، بادم و سائر میوه و سبزه لری انواعی و بر
مقدار توتون و آفیون حاصل اولور. حیوانات
اهلیه‌سی ۳۰۲۵۰ صغیر، ۱۵۲۴۰ بیکیر و خرکله،
۷۶۲۰ مرکب، ۶۶۲۵۲۱ قیون، ۳۸۹۹۳۷
کچی، ۲۲۸۵۸ تفتیک کچیسی و سائر دن عبارتدر.
مصادنه متعلق بو سنجاقده هنوز برکونه تخریات
اجرا اولمیب، مع هذا بر چوق معدنلر بولندیفی
مظنون و صروی ایسه‌ده، هیچ بری اخراج اولمیبور.
حتی صرعی انواعی اوچاقلری پک چوق اولدیفی
حالده بو تک دخی اخراج اولندیفی بوقدر. طوزی
حاوی میاهک کثرتی اولوب، بر چوق مملعه لری
و متعدد ایلیجه و میاه معدنیه‌سی واردر. اورمانلری
چوق ایسه‌ده، حسن استعمال اولمیب، کسین
کراسته دخی بعد مسافه دن طولانی یالکز محلنده
قوللائیلر. سنجاغک معمولات صنایعه‌سی باشلیجه
کیم و چوراب ایله سرکرده یابیلان بیچاق و سائر
آلات جارحه و قیوجیلمه متعلق شیلردن عبارتدر.
سیواس ولایتی الویه سائر سنک اراجاتی ادخا-
لاتنک پک مافوقنده اولدیفی حالده، سیواس سنجاق-
غنک ادخالاتی اخراج‌اندن آرز یازده اولوب،
ایکیسی برلکده ۱۰ میلیون غروشه قریبدر. واردات
سنویه‌سی ۱۷ میلیون غروشدن یازده‌در. سنجاق ۹
قضا به منقسم اولوب، ۱۲۰ ناحیه و ۱۲۱۶ قریبی
حاویدر. صورت تقسیمی ماده آغنده کی جدوله
بیان اولندیفندن، تکرارینه حاجت بوقدر. ناحیه-
لری تشکیل اخیره کوره اولوب، آریجه مدیریت
صورتنده اداره اولمازلر. بولنک اسامیسی فضالک
اسامیسی ماده لرند مذکوردر.

— سیواس قضایسی همنامی اولان ولایت
و سنجاغک مرکز قضایسی اولوب، سیواس شهرینک
شمال طرفندن باشلابرق، ولایتک جنوب شرقی
حدودینه دک، متمد اولدیفی حالده، جنوب غربی
جهتندن دارنده، کرون، عزیزیه و تنوس، شمال غربی
جهتندن بلدیز، شمال شرقی جهتندن دخی خافیک
و دیوریک قضا لریله محدوددر. سرکردن بشقه ۱۴
ناحیه و ۲۱۰ قریبی حاوی اولوب، سرکرله برابر
۱۱۱۷۱۹ اهالی ایله مسکوندر. قضا داخلنده

سیو چئو فو { سیوات شرقیه سندن (قوانغ-جینگ (Siu-Tcheou-Fou) ایالتند و (قوئی) نك ۱۹۲ كيلومتره جنوب غریبسنده سخاق مرکزی بر قصبه اولوب، جوارلرنده كوش، آلتون و قورشون معدنلری بولندیفی سرویدر .

سیورخان { امیرچوبان سلدوزك اولادندن (اولوب، والدیه سی) ساق بك خاتون (ملوك ایلیانیه دن سلطان محمد خدا بنده نك قیزی ایدی . پدربك فوتندن صكره، ارن سكرسنه یاشایوب، ۷۴۶ تاریخنده شیخ حسن ایلكانی فرماینله قتل اولمشدر .

سیورغتمش { (سلطان جلال الدین) ایلیان . نیانك فرماینله كرممانده حكومت سورن قره ختایان ملوكنك بشنجیسی او . لوب، سلطان قطب الدین محمدك اوغلیدر . پدربك زوجیه سی ترکان خاتونك وفاتی اوزرینه ۶۸۱ تاریخنده ارغون خانك فرمایله كرممانده حكومتنه كچمش ومنك . تمر بن هلاكونك قیزی (كروچین) خاتونی تزوج ایتمش ایدی . ۹ سنه حكومت سوروب، ۶۹۱ ده كیخاتو خانك فرماینله عزل، وهمشیره سی پادشاه خاتون ایله قتل اولمشدر .

سیورغتمش { چنگیز خان سلاله سندن او . اوب، تیمورلنك اکتساب قوت واقتدار ایتمكده، بردن بره حكمداراق هتوا . نئی آلمه جسارت ایدمه دیکندن، بو ذاتی خراسان وماوراءالنهر تخننه اجلاس ایتمش ؛ ویاكیز اسماء حكمدار اولان بو آدمك وفاتندن صكره كندیسی حكمدار ناهانی آلمش ایدی .

سیورغتمش { (میرزا —) معین الدین (شاهرخ بن تیمورلنك اولاد . دندن اولوب، پدربك منشوریله غزنه وهند والیسی ایدی . ۸۳۰ تاریخنده پدربك حال حیاتنده ۳۰ یاشلرنده وفات ایتمشدر .

سیورك { دبار بكر ولایت و سنجاغنده (ودبار بكر (یعنی آمد) شهرينك ۸۵ كيلومتره غرب جنوبیسنده اولهرق شهر مذکور . دن اورفه و حایه كیدن جاده اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی، ۲ جامی، ۳

مسجدی، ۲ كلیسا سی، ۲ جامی، بر چارشیی، ۴ خان ویاكروانسرای، ۵۰ دکانی وه چشمه سی واردر . قصبه بر تپه اطرافنده و باغلر آره سنده اولوب، تیه نك اوزرنده خراب بر قلعه واردر . فرانہ تابع كوچك بر جای قصبه ایچندن كچرك باغچه لرینی اروا ایدر . مذکور جاده نك اوزرنده بولتیق حسیبیله تجارتنی بك ایشلكدر . شرابی مشهوردر . اهالیسنك ۵۲۵۰ سی ترك وكرد اولهرق مسلم، ۳۵۰۰ سی ارمنی، ۱۰۰۰ سی ارمنی قتولیک، ۱۵۰ سی ارمنی پروتستانی و ۱۰۰۰ سی یعقوبیوندن سربانیدر . —

سیورك قضایی سنجاغك غرب جنوبی قسمندن عبارن اولوب، شرقاً نقس دیار بكر و دیرك قضا لريله، شمالاً ارغنی معدنی سنجاغله، غرب شمالی جهتندن معمور رة العزیز، غرب جنوبی جهتندن دخی حلب ولایتلرله محدوددر . مساحتی سطحیه سی ۴۳۱۱ مربع كيلومتر اولوب، ۳۱۱۷ كيلومتره لکی قابل زراعت، ۱۰۸ كيلومتره لکی طاغاق اراضی خالیه، ۳۸۶ كيلومتره لکی دخی اورمانلقدر . اهالیسی ۳۸۷۳۰ كشدن عبارد اولوب، ۲۵۵۵۸ سی ترك، كرد، چركس و عرب اولهرق مسلم، ۹۲۲ سی یزیدی، ۷۲۵۰ سی ارمنی و ارمنی قتولیک و پروتستانی، ۱۰۰۰ سی دخی یعقوبی و سربانیدر . قضا : بوجاق، هوشین و بورهان، شهر چه، عرب، قره كچی، قره جه طاغ و یکیشهر اسملر . ۸ ناحیه و ۴۸۷ قریه یی حاویدر . محصولاتی حبوبیا متنوعه ایله میوه و سبزه لرك انواعدن و كتن و ساتر دن عبارتدر . حیوانات اهلیه سی چوچه در .

سیوره { (Siora) هندستانك شمال جهتنده (بندلكنده) - نطه سنك (داتیا) حكومت ممتازه سننده و داتیه نك ۶۴ كيلومتره شمال شرقیسنده سندی نهرينك صاغ كئارنده بر قصبه اولوب، ۱۱۰۰ سی مسلم اولق اوزره، ۹۹۰ اهالیسی واردر .

سیوری { (Siouri) جاپونیه نك (لوچو جزیره سنده (اوکیو) نك ۱۵۳۵ جنوب غربیسنه ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۲۴۵۰۰ اهالیله و باوق ایله ابیک و شکر اخراجاتی واردر .

سیوریحصار { « سفریحصار » ماده سنه مرم جمت بیوریله .

سیوسک } (Sievsk) روسیه نیک (اورل)
ایالتندہ واورلک ۱۴۴ کیلومترہ

نوب فریسنندہ قضا مرکزی بر قصبہ اولوب،
۸۵۵ اہالیسی، داغخانہ لری، موم، صابون وسائرہ
برقبہ لبلہ د میرخانہ لری وایشلک تجارتی واردر۔

سیوسیٹی } (Sioux-City) ممالک مجتمہ نیک
(بووہ) جمہوریئندہ (دموآن)ک

۲۵۲ کیلومترہ غرب شمالیئندہ و میسوری نہریک
صل کنارندہ سنجاق مرکزی بر قصبہ اولوب،
۷۸۴ اہالیسی، دمپر بولی، د میرخانہ لری، دو-
لخانہ لری و ذخایر ابلہ طوموز باحد بر مہ سی تجارتی
واردر۔ یکی ویک کوزل بر قصبہ اولوب، کیتدیکہ
میو مکدہ در۔

سیوط } صعید مصدرہ قاہرہ نیک ۳۲۰ کیلو-
مترہ جنوبندہ و نیک صل کنا۔

رندہ اولہرق ۱۴° ۱۰' ۲۷° عرض شمالی ابلہ ۲۸°
۴۹' ۴۸° طول شرقیہ مدبریت مرکزی بر شہر
اولوب، ۳۱۳۴۰ اہالیسی، ۱۵ جامع شریفی، یک
بوسک بر منارہ سی، بر قاج چار شیبی، ابراہیم پاشا
طرفند بن اولمش بر سرائی، اطرافندہ واسع
باغچہ لری ویک ایشلک تجارتی واردر۔ دارفور نجا-
ر نیک بر غزنی حکمندہ اولوب، سودانہ کیدن کار-
وانلرک مبدأ حرکتیدر۔ نیلدہ کی اسکہ سی (الحمراء)
قریبیدر۔ یک اسکی بر شہر اولوب، زمان قدیمہ
بر آردہ لقی (لیقوبولیس) شہری بوئک بر بنی طومش
ایسہدہ، بعدہ شہر مذکور خراب اولوب، سیوط
اسکی اہمینی استرداد ایتشد۔ شہر مذکورک خرا-
ہ لری و بر طاقم آثار عتیقہ سی سیوطک فریئندہ
مشہوددر۔ علامہ جلال الدین سیوطی وسائر مشاہیر
علمائک مسقط رأسیدر۔ — سیوط مدبری ۸
قضاہ منقسم اولوب، ۵۶۲۱۳۷ اہالیسی واردر۔

سیوطی } (جلال الدین ابوالفضل عبدالرحمن
بن محمد) اعظم علماء اسلامدن

اولوب، تألیفانک کثرت و تنوعیہ مشہوردرہ تفسیر،
حدیث، فقہ، تاریخ، تراجم احوال، ادبیات وسائر
علومہ متعلق بوزی متجاوز تألیفاتی اولوب، جملہ
سندہ موشکاف بر محقق اولدیفنی اثبات ایتشد۔
صعید مصرک سیوط شہرندہ طوغوب، مصدرہ
نشأت ایتشد۔ ہنوز ۲۲ باشندہ ایکن (جلال الدین

محمد بن احمد المہدی) نیک ناٹام بر اقش اولدیفنی تفسیری
اکال ایتشدی، کہ «تفسیر جلالین» دینک مشہور۔

در۔ «حسن المحاضرات» عنوانیلہ مصرک مکمل
صورتندہ تاریخی، «الدلائل فی معرفۃ الاوائل»
عنوانیلہ آثار عتیقہ مصریہ بہ متعلق معتبر بر تاریخ،
سودان و حبشک تاریخی و بر تاریخ الخلفاء، خراسانک
(مرو) شہرندہ نشأت ابدن مشاہیر علمائک «اخبار
الراوزہ» عنوانیلہ تراجم احوالی، مصر علمائک
تراجم احوالی، سیرینی (صائم) بہ متعلق بر ایکی کتاب،
علوم و فنونک میانی و منافعی حقندہ بر اثر، مقامات
حریری طرزندہ بر «مقامات»، صرف نحو و ادبیانہ
متعلق بر قاج کتاب، معانی و بیانہ دائر بیگ پتندن
مصرک بر منظومہ وسائر بر جوق کتابلر یازمش؛
و بر طاقم کتب مشہورہ بی اختصار ویا شرح ایتشد۔

از آن جلہ امام غزالی نیک «احیاء العلوم» فی اختصار
ایتش؛ و یاقوت حوینک «معجم البلدان» نیک «مراصد
الاطلاع» عنوانیلہ مختصری ترتیب ایتشد۔ دیگر
باشلیجہ آثاری: «الحرر»، «انوار السامدہ»،
«الاتفاق فی علوم القرآن»، «افہام القرآن»،
«اسباب الحدیث»، «اذکار الاذکار»، «الاربعین»،
«آداب القاضی»، «الاساس فی فضل بنی العباس»،
«طبقات المفسرین»، «آداب الملوک»، «اسباب
الکسا فی النساء»، «دوراتج فی مشکل المنہاج»،
«بغیة الوطیة فی طبقات اللغویین و النحاة»، «لب
الباب فی نحر بر الانساب»، «الحامی»، «المستظرف»،
«الجامع»، «الدر المنثور»، «الفک المشحون»،
«المزہر»، «التنقیح»، «المصایح»، «النبوع»،
«المسلسلات الکبری»، «الجمع و التفریق»، «جامل
الزہر»، «بوان الحیوان»، «جنی الجنان»، «تنزیہ
الانبیاء»، «تنزیہ الاعتقاد عن الحلول و الاتحاد»،
«مسالك الحنفیاء»، «تحفة الظرفاء»، «مرکز
النسیم»، «تنبیہ النبی فی تنزیہ ابن العربی»، «تقریب
القرب»، «تقریب الاسناد فی تفسیر الاجتہاد»،
«التعریف باآداب التألیف»، «التحیاط» وسائرہ۔
وفاتی ۹۱۱ تاریخندہ واقع اولمشدر۔ تألیفانندن
برخیلیسی مصدرہ و آوروپادہ طبع و نشر اولمشدر۔

سیون } (Sion) اسویجر دہ (برنہ) نیک ۷۸
کیلومترہ جنوبندہ (والہ) ناجیہ سنک

مرکزی بر قصبہ اولوب، ۵۰۱۰ اہالیسی، دمپر

بولی، متروک بر طاقم قلملری، بر قاج مکتبی، بر
مناستره ملحق ۷۵۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی،
خارجاً فایله کوزل موقع و منظره سی، طار و غیر
منتظم سوقاقلری، تونون فابریقه سی و شراب تجارتی
واردر.

کیلومتره جنوب فریسنده سنجاق مرکزی بر قصبه
اولوب، ۲۸۰۵ ی مسلم اولقی اوزره، ۱۰۲۰۵
اهالیسی، صاغلام هواسی، بیوک بر مکتبی، کوزل
چارشیزی و اطرافنده کوزل باغچه لری واردر.
— (ترباه) ایالتنک هوشنک آباد سنجاغنده
وهوشنک آبادک ۴۲ کیلومتره جنوب فریسنده
اوله رق بمبایدن اله آباده کیدن دمیر بول خطی
اوزرنده دخی بو اسمله قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۱۲۳۵ ی مسلم اولقی اوزره، ۷۰۰۰ اهالیسی
وبک ایشلک پاموق و ذخایر تجارتی واردر.

سیوهاره } هندستانده رحیقند
{ ایالتنک (بجنور) سنجاغنده

و بجنورک ۴۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه
اولوب، ۶۱۲۰ ی مسلم اولقی اوزره، ۹۰۱۵
اهالیسی واردر.

سیهور } (Sihor) هندستانک (هاونکر)
{ حکومت ممتازه سنده وهاونکرک
۲۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده دمیر بول خطی
اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۲۵۰ ی مسلم اولقی
اوزره، ۹۵۳۰ اهالیسی واردر.

سیهوره } (Sihora) هندستانک جهت شما
{ لیه سنده جیلپور ایالت و سنجاغنده
و جیلپورک ۳۶ کیلومتره شمال شرقیسنده و بمبایدز
اله آباده کیدن دمیر بول موقفندن بر ساعتلق مسا
فده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۷۸۵ ی مسا
اولقی اوزره، ۵۷۳۵ اهالیسی و جبوبات و سائره
متعلق ایشلک تجارتی واردر.

سیهی } آفریقاده زوبله دن ه کونک مسا
{ فده بیوجک بر قصبه اولوب جامم
و چارشیزی اولدیغنی ابو عبیده البکری بیان ابدبور

(حرف السینک صوکی)

باب الشين — فصل الالف الخ

شاباج } (Chabatz) صربستانده بلفرادك
 ۹۰ كيلومتره غربنده و (فامنيجه)
 چابك (صاوه) نهرينه دوكلديكي محله قضا مركزى
 برقبه اولوب، ۶۵۱۵ اهاليسى واردر. ۱۴۷۰
 تاريخ ميلاديسنده عثمانيلر طرفندن تأسيس اولنوب،
 ۱۸۶۷ تاريخنده ك قلمه سى عثمانلى عسكرينك تحت
 محافظه سنده بولمشدر.

شاب دكيزى } لسان عوامده بحر احمره
 و يرلين اسمدر.

شابران } اران و يادربند اعمانندن شرواندن
 ۲۰ فرسخلى مسافه ده واقع بر
 قصبه اولوب، نوسروانك بنا كرده سى اولديغى ياقوت
 حموى بيان ايدبور.

شابريزان } خوزستانده سوس ابله طيب
 آره سنده بر كوچك قصبه اولديغى
 « معجم البلدان » ده مذكوردر.

شاپاله } (Chapala) مكسيقه نك قسم غربيسنده
 (ميشو آقان) ابله (ياليسفو) جمهوربترلى
 آره سنده ۳۰' ۲۰° ابله ۴۰' ۲۰° عرض شمالى
 بيننده بر كول اولوب، شرقدن غربه بونى ۹۰ عرض
 وسطيسى ۲۰ كيلومتره در. فضله مياهي (ريوغراند
 ده سانتياغو) نهرى واسطه سيبله بحر محيط معتدله
 دو كيلور.

شاپسال } (Chapsal) فرانسه نك المشهور
 نجوبونندن اولوب، ۱۷۸۷ ده
 پارسده طوغمش، ۱۸۵۸ ده وفات ايتمشدر.
 (نوتل) ابله مشتركا فرانسز لساننك مكممل بر صرف
 كتابنى ترتيب ايدوب، ۱۸۲۳ ده نشر ايتمكله، بو
 اثرى هموم مكاتبه قبول اولنوب، حياتنده ۴۰ دفعه
 نشر اولنورق، بوندن قزاندیغى ثروته پارس جوارلرنده

بركوشك ايدينهرك، بقيه هربنى اوراده كچيرمش؛
 وفاتنده پارس جوارلى معلمينه امانه اولمى اوزره،
 ۸۰۰۰۰ فرانقى براقشدر.

شاپلن } (Chaplain) فرانسه نك اسكى
 شعراسندن اولوب، ۱۵۹۵ ده
 پارسده طوغمش، و ۱۶۷۴ ده وفات ايتمشدر.
 بعض اشعارى وكثرت معلوماتيله كنجلكندن شهرت
 بولوب، « بكر » عنوانيله يازديغى بر منظومه به ۳۰
 سنه صرف ايتمش ايدى. بر خيلى غزلياتى وسائر
 آثارى دخى واردر. آقاديميا اعضاسندن اولوب،
 قرال طرفندن معاشه دخى نائل اولمشدر.

شاپور } ساسانيان سلاله سى ملوكندن ۳
 كشيتهك اسميدر.

برنجيسى سلاله مذكورده نك پانيسى اولان آردشيرك
 اوغلى و سلاله نك ايتكنجى حكمدارى اولوب، والده سى
 اشكانيانك اخيرى اولان اردوانك قيزى ايدى.
 ميلادك ۲۳۸ تاريخنده جلوس ايدوب، ۲۴۲ ده
 روماليلردن جزيره بى ضبط ايتمش ايسه ده، غورديان
 طرفندن مغلوب اولوب، صلحه مجبور اولمشيدى. ديار-
 بكر جهتلر بى روماليلردن شام و آطنه و سبواس
 طرفلر بى ضبط ابله، ۲۶۰ ده روما امپراطورى
 (والريان) سى اسير طوغمش؛ و آنجق عودتنده ندر
 حكمدارى (اودنات) طرفندن مغلوب اولوب،
 مدائنه قدر تعقيب اولمش ايدى. (زنويه) ابله
 بالانفاق، روما امپراطورى (آورليوس) ده اعلان
 حرب ايتمش ايسه ده، او صره ده ۲۷۱ تاريخنده
 وفات ايدوب، اوغلى هرمز خنى اولمشدر. اسكندر ك
 زماننده خراب اولمش اولان (نيشاپور) سى يكيدن
 تأسيس، خوزستانده (جندسابور) سى بنا،
 (شستر) ده بيوك برصوندى انشا ايتمشدى.
 نيشاپور قرينده قبايه اوبولمش رسمى باقيدر.

— ایکنجیسی ساسانیلرک طقوزنجیسی اولوب، ایکنجی هر مرک اوغلیدر. هر بلر عندندنه (ذوالا . کثاف) دنمکه مشهوردر. بدرینک وفاندن صکره ۳۱۰ تاریخ میلادیسندنه طوغوب؛ تولدیه برابر نخته اجلاس اولمش؛ و صباوتنده هر بلر ابراهه تجاوزله بعض نخر بیانده بولندقلرندن، ۱۶ یاشنه کلنجه، بولره قارش عسکر سوق ایدهرک، قبائل عربی رام ایتمش؛ و خرسقیانلری تعقیب ایدوب، بودینک انتشارینه مانع اولمش ایدی. رومالیرله طقوز حجازیه ایدوب، بمضلرندنه مغلوب اولمش ایسهده، ۳۵۹ ده آمدی ضبط، ۳۶۳ ده دجله کنارنده امپراطور بولیانیوسی مغلوب و مجروح ایدهرک، بو جریجه سبب موتی اولمشدر. بولیانیوسک خانی اولان (یووانوس) ی دجله تک اوتوسنده کی برلری ابراهه اعاده ایتمکه و کردستانه ایریه تک متبوعیتنی ایران حکمدارلغنه ترکه مجبور ایتمشیدی. ۷۰ سنه حکومت سوروب، ۳۸۰ تاریخ میلادیسندنه وفات ایتمشدر.

— اوچنجیسی ایکنجینک اوغلی اولوب، بدرینک وفاندنه صبی بولمقله، اقریاسندن ایکنجی آردشیر ایسنده بری درت سنه حکومت سورومش؛ ۳۸۴ ده شاپور نخته چکوب، ۵ سنه حکمدارلق ایتمش؛ و رومالیرله عقد مصالحه به مجبور اولمش ایدی.

شاپور { ابرانده حکومت سورن اشکانیان سلاله سنک بشنجی حکمداری او . لوب، (اشک بن اشکان) ک اوغلیدر. مدایخی پایخت انخاد ایدوب، روملره بعض محاربه لر ابتدکی مروی ایسهده، روملردن مقصد سلفقوسه تابع ماکدونیه . لیلری بوتسه رومالیرلی اولدیفی آکلایشه میور. بعض مورخین حضرت عیسی (عم) ک بونک زماننده دنیا به کلدیکنی بیان ایتملردر.

— دیار بکر وارضوم جهتلرندنه حکومت سو . رن ملوک ابرانیه دن برشاپور دخی بولنوب، ایران شاهی بزدر اولک اوغلی ایدی. اوچنجی خسروک وفاندنه ۴۱۵ تاریخ میلادیسندنه خطه مذکوره حکمداری اولوب، ارمیلره خرسقیاننی ترک ایتدبر. مکه چالیشمش ایسهده، موفق اوله مامش ایدی.

شاپور { ایران شعرا سندن اولوب، طهرانیلدر. مولانا امیدینک نسلندندر. ابتدا (فریبی) مخلص ایدوب، بعده اسمیله مخلص ایتمکه

باشلامشدر. مرتب دیوانی واردر. ابکی دفعه هندستانه کیدوب، شاه سلیمک و اوراکبراسنک و علی الخصوص میرزا جعفر آصف خانک انصامنه مظهر اولمش؛ و عودتنده ۱۰۴۸ ده وفات ایدوب، تبریز قبرینده (سرخ آب) نام محلده دفن اولنمشدر. شو قطعه جلهه اشمارندندر:

چو ناله سفری قفل از زبان برداشت
خروس عرش ز فریاد من فغان برداشت
پدامنت نرسد دست کس که جلوه ناز
ترایام فلک برد و تردبان برداشت

شاپورخواست { [سایرخواست ماده سنه مراجعت بیوریه .

شاپولتیک { (Chapultepec) مکسیکه ممالک
مجمعه سنک مکسیقو جهوریننده
و مکسیقونک ۵ کیلومتره غربنده اولهرق ۲۵° ۱۹
۱۷° عرض شمالی ابله ۲۴' ۲۷" ۱۰۱° طول غرب
بیده بر قصبه اولوب، اسپانیولرک دخولندن اول
برلی حکمدارلرک مقری ایدی.

شاتان { دیار بکرده بر قلعه و قصبه اولوب
بعض مشاهیر علمائک مسقط رأس
بولنمشدر.

شاتره { (Châtre) فرانسه تک (ایندره
ایالتنده و (شائورو) تک ۳۴ کیلو
متره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب
۹۴۲۵ اهالیسی، اسکی بر قلعه سی، داخلی بر مکه
ودری، حیوانات و کستانه تجارتی واردر.

شاترولت { (Châtellerault) فرانسه
(ویانه) ایالتنده و (بوآتیه) ؛
۳۲ کیلومتره شمال شرقیسنده اولهرق (اوپلیه) ا
(ویانه) نهرلرینک ملتقاسندنه قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی، میری به حاندلج فابریقه
سیله بیجاق، پاموق و کتن منسوجات، موم، المار
تقلیدی وسائر فابریقه لری واردر.

شاتله { (Chatelet) بلجیکده (هابنو) ا
{ لنتک (شارلروآ) قضا سندنه و شاپور
لروآ تک ۸ کیلومتره شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۱۰۰
اهالیسی و بیجاق و ایکنه فابریقه لری واردر.

شاتوبریان { (Chateaubriant) فرانسه
{ (آشاهی لوآره) ایالتنده

و (نانه) ۶۴ کیلومتره شمال شرفیسنده اوله رق (ولنه) به تابع (شهر) نهری اوزرنده قضا مرکزی بر فصبه اولوب، ۵۱۱۰ اهالیسی، دباخانهری، دمیخانهری، دوکخانهری و ذخیره و حیوانات نجارنی واردر.

شاتوبریان } فرانسه (Chateaubriand)

مشاهیر ادبا سندن اولوب، ۱۷۶۸ ده (سنت مالو) فصبه سندنه طوغمش؛ وزادکندن برعالمه به منسوب اولدینی حالد، تحصیل علم ابتدکن صکره، ۱۷ یاشنده ایکن، (ناوارن) آلابنده ملازم ثانی اولوب، ایکی سنه صکره، بوز باشلیق رتبه سنی احراز ایتمش؛ ۱۷۸۸ ده پارسه کیدوب، زمانی ادباسیله الفت حاصل ایلش؛ و بعض اشعار نشرینه باشلامش ایدی. بیوک اختلاک ظو- رنده فرانسه بی ترکله، آسرباقه کیده رک، برسنه آسربقای شمالیده وحشیلرک ایچنده سیاحت ایتمش؛ ۱۷۹۲ ده فرانسه به عودتله، (فولنج) ده مها- جرین عسکرینه الحاق ایده رک، (نیوئوبله) محا- صره سندنه مجروح اولوب، اولوم حالنده (جرسی) جزیره سنه نقل اولمشدی. برقاچ سنه لوندرده کمال ضرورتله یاشابوب، فرانزلسانی تعلیمله و کتابچیلره بعض کتابلر ترجمه ایتمکه چکینمش ایدی. والده سنک حالک زعنده کئندبسنه یازمش اولدینی برمکتوبک تأثیرله، اعتقادات مذهبیسنه رجوع ایتشیدسی. ۱۸۰۰ ده فرانسه به عودت ایدوب، (فونتان) له برابر (سرکور) غزنه سنی نحریره باشلامش؛ و برسنه صکره «آتاله» و «رنه» عنوانلی حکایه کتابلرینی نشر ایده رک، کسب شهرت ایلشدی. ۱۸۰۲ ده «خرستیانفک حکمتی» عنوانیه مشهور اولان کتابنی نشر ایدوب، بو کتاب فرانسه قاریشقلفنک تزلزه کتیرمش اولدینی خرسیتیانلی اصلاح و تعدیل ایلش برحالدله اعادة به سبب اولمشدر. او وقت برنجی قونسولس عنوانیه فرانسه بی اداره ایدن بوناپارته نظر دقتنی جلب ایدوب، روماسفارتنی کتابتنه و بده اسویچرده (واله) جهوربتی قومیسر لکنه تمین اولمش ایسه ده، (دوق دنکیان) ک وفاتی خبر آلتجه، استمفا ایدوب، او تاریخدن اعتباراً امپراطور افک علمنده بولمنغه باشلامشیدی. اوندن صکره ادبیانه حصر

اوقات ایدوب، خرسیتیانفک اوئل ظهورنده کی احوا- لنی مینی علیه انخاذه ادبیانده یکی بر چیغیر آچق فکرنده بولندیفندن، بو فکره خدمت ایده ییلک ایچون، یونان، آناطولی، فلسطین و مصر طرفلرینه اوزون برسیاحت اجراسیله، عردتنده ۱۸۱۰ ده «شهاد» عنوانیه بر کتاب و بر سیاحتنامه نشر ایتشدی. او سنه آقادیما اعضا فنه انتخاب اولمش ایسه ده، آنجق بوربون خاندانک موقع اقتداره عودتندن صکره بوجمله داخل اولمشدر. بوتبدلی کمال ممنونیتله قبول ایدوب، بوناپارت ابله بوربونلر آره سندنه کی مقایسه به دائر و بونلرک مدحنی متضمن بر کتاب یازمشدر، که بو کتاب اون سکزنجی لونی به کندی اعتر فجه بر اردودن زیاده خدمت ایتمشدر. ۱۸۱۵ ده اعیان هیئتنه الحاق اولمش ایسه ده، حکومت مشروطه حقتنه یازدینی یکی بر کتابده قرالک افکارینه مفا بر اداره لسان ایتدیکندن، نظردن دوشوب، (قونسروانور) غزنه سنک باشلیجه محررلی صره سنه کچمش؛ و ۱۸۲۰ ده، (دوق دوری) تک وفاتی اوزرنه، بوباده یازدینی بر رساله ابله یکیدن قرالک نوجهنی قزاعش؛ و او سنه برلین و ۱۸۲۲ ده لوندره سفارتنه تمین اولنه رق، (ورونه) قونفره سندنه فرانسه مرخصلرندن بولمش؛ و انکاکتره تک مخالفتیه برابر اسپانیه محاربه سنه قرار و بردریش ایدی. فرانسه به عودتنده خارجیه نظر. رتنه تمین اولمش ایسه ده، باش وکیل بولنان (ویل) ابله امتزاج ایتدیکندن، استمفا ایدوب، کرک اعیان مجلسنده و کرک «دبا» غزنه سندنه ویل قابتوسنه قارشی اداره لسان ایتمشدر. ۱۸۳۰ سنه سی قا- ریشقلفندن صکره ینه بوربون خانداننه صادق قلوب، مجلس اعیان اعضا لفندن دخی استمفا ابله، بسبتون امور سیاسیهدن چکلمش؛ و یا کتر افکارینی مین بعض کتابلرله اثبات وجود ایلشدر. کندی ترجمه حالی وزمانی وقوعاتی یازوب، نشر ایتمشدر. ۱۸۴۸ تاریخنده وفات ایدوب، وصیتی اوزره، جنازه سی مسقط رأسنه نقل و دفن اولمشدر. فرانسه تک (رومانتیسیت) تمیر اولسان یکی محررلرینک اک پارلاقلرندن بو مسلك جدیدک موجدلرندن اولوب، آتاری تک مقبول ایسه ده، بونلردن اکثرینک

مطالعه‌سی قارئینه بر حزن و قسوت و بر مک خاصه .
سنندن خالی دکدر . افکار سیاسیه و ادبیه سننده
دخی تضاد و مبابنت اکسیک دکدر .

شاتوتیری { شاتو (Chateau-Thierry) فرانسه .
یک اسنه ایالتنده (لائون) ک
۸۰ کیلومتره جنوب فریسنده و (مارنه) نهری
اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۶۶۲۵ اها .
لیسی و اینشک تجارتنله بعض صنایعی وارد . مشهور
(لافونتن) ک مملکتی اولوب ، قصبه ده کندیسنک
هیکی رکز اولمشدر .

شاتورنار { شاتو (Chateau-Renard) فرانسه .
ده (رونه آغازی) ایالتنک (آرله)
قضاسنده و آرله تک ۳۵ کیلومتره شمال شرقیسنده
ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب ، ۵۷۱۰ اهالیسی
وطوت آقاجی فدانقلری وارد .

شاتورو { شاتور (Chateauroux) فرانسه تک ای .
لات وسطیه سنندن (ایندره) .
ایالتنک مرکزی بر قصبه اولوب ، یارسک ۲۶۵
کیلومتره جنوب فریسنده و (لوآره) ایرماغنه تابع
(ایندره) نهری اوزرنده واقدر . ۱۴۹۰۰ اها .
لیسی ، مکتب اعدادیسی ، دارالمعلیمی ، ۶۰۰۰ جلدی
حاوی کتبخانه‌سی ، موزه‌سی ، زراعت و صنایع جمعیتلی ،
چوخه و ایلیک ایله بیزه و تونون فابریقه‌لی ، دباغخا .
نهری و قیون ، بیاغی ، شراب و دیمیر تجارتی وارد .

شاتوغونیه { شاتو (Chateau-Gontier) فرانسه .
تک (مابنه) ایالتنده و (لاوال) ک
۲۹ کیلومتره جنوبنده اوله‌رق (مابنه) نهری او .
زرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۷۰۵۰
اهالیسی ، داخلی مکتبی ، ۶۰۰۰ جلدی حاوی
کتبخانه‌سی ، میاه معدنیسی ، پوک ایلیک ، طوغله ،
کرمید و سائر فابریقه‌لی وارد .

شاتیسته { یاخود سچیشته (Siatista) مناستر
ک و لاپنده سرفیه سچاغنک ناسلیج
قضاسنده و ناسلیج ۱۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده
ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب ، ۷۵۰۰ اهالیسی
و مشهور شرابی وارد . — ناحیه‌سی قصبه ایله ۷
قره‌دن عبارت اولوب ، نصفه قریب مقداری مسلم

و قصوری روم و اولاخ اولق اوزره ، ۹۵۰۰۰
قدر اهالیسی وارد .

شاتئو { شاتو (Cha-Teou) چینک ساحل جنوب .
پسنده قانتون ایالتنده و قانتونک
۳۵۰ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله‌رق (هان کیانگ)
ایرماغنک منصبنده بر شهر اولوب ، ۴۵۰۰۰ اها .
لیسی و شکر ، کنور ، تونون ، کاغد ، پورسلن ، پلیازه
و سائره اخراجاتی وارد . اهالیسی تک جایشتاندر .

شاحط { بمنده واسع بر خطه تک مرکزی
بر قصبه اولدیغی یا قوت حموی
بیان ایدبور .

شادابی { (محمد حسین) هندستان شعراسندن
(اولوب) ، جوپور لیدر . موسیقیده
دخی بدطولی صاحبی ایدی . شویت اونکدر :

نمیکردد بکرد مطلب دنیا دل دانا
که شیخ کشته‌را بر سر نکردد هیچ پروانه

شادرینسک { شادرینسک (Chadrinsk) روسیه تک
(بزم) ایالتنده و بر مک ۵۹۰
کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله‌رق اورال سلسله سنک
شرق طرفنده و (توبول) نهرینه تابع (ایست)
چایی اوزرنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ۵۳۰۰
اهالیسی و بیوک بنایری وارد .

شادمان { (سلطان —) هندستان شعرا .
سندن اولوب ، شاهجهانک زماننده
باشامش ، و عالمکیرک زماننده ۱۰۷۹ تاریخنده وفات
ایتمشدر .

شادن { مشاهیر مثنیانندن اولوب ، حسن
(و جمالیله و شعر و موسیقیده کی مهارتله
مشهوره در . (اسحق بن نجیح) ک جاریه‌سی ایدی .
شو بر ایکی بیت کندی زاده طبعی اولوب ، کندی
بسته‌سیله بر مجلسده نفی ابتدکده حاضرونی مدهوش
ایتمش اولدیغی سرویدر :

ظی تکامل فی نهایت حسنه
فرها بهیجته و تاه بصدده
ملک الجمال باسره فکاً نما
حسن البریه کلها من عنده
یارب هب لی وصله و بقاه
ابدأ فلست بعاش من بعده

دو کیلور. هر نه قدر (شار) طایغی ذکر اولنان
پچانیک بوفازیله رادبغه ملتقاسنده ختام بولور
سده، پچانیک بوفازینک اوتسنده قره طایغ ودها
ایلریده ساثر جبال بر صره تشکیل ابدوب، فوجه
بالقانه و بوسنه طاغلی واسطه سیله آب جبالنه،
وبریدن دخی (فراموس) و (پندوس) طاغلی
واسطه سیله یونان طاغلینه قدر تشکل ابدن بیوک
بر سلسله به مربوطر.

شاریه } عباسیلر دورنده کسب شهرت ابدن
مقنباتدن بر جاریه اولوب، موسیقی
شناسلنی معلوم اولان ابراهیم بن مهدینک تصرفه
یکمیش اولمغه، غنا و موسیقیده کی مهارتی برقات دها
آرغمشیدی.

شارپانتیه } (Charpantier) فرانسه نیک ائک
مشهور موجدلرندن اولوب،
۱۷۳۴ ناربخنده بلوآده طوغمش، و ۱۸۱۷ ده
وفات اتمشدر. بر جوق ماکنهلر ایجاد ابدوب، اکثر
موجدلر کی ضرورت وسفانله یاشامشدر. — بو
اسمه فرانسه ده مشهور بر طیب و فیلسوف دخی
کلوب، طقوزنجی شارلک طبیی ابدی؛ فلسفه به
دائر بر قاج کتاب یازمشدر. ۱۵۲۴ ده طوغوب،
۱۵۷۴ ده وفات اتمشدر.

شارتروزه } (Chartreuse) فرانسه نیک
(ایزره) ایالتنده و (فرنوبله) نیک
۲۲ کیلومتره شمال شرقیسنده بیوک و مشهور بر
مناسرت اولوب، راهبلی طرفندن کلینله یابیلان
وهر طرفه اخراج اولنان بر نوع لذیذ مسکر دخی
بو اسمله مشهوردر.

شارتره } (Chartres) فرانسه نیک قسم شما.
ایسنده (اوره مع لوآر) ایالتنک
مرکزی بر قصبه اولوب، یارسک ۸۸ کیلومتره غرب
جنوبیسنده و (اوره) نهرینک صول کنارنده
واقعدر. ۱۹۵۸۰ اهالیسی، دمیر یولی، داخلی
مکتبی، آثار عتیقه و تاریخ طبیی موزه سی، ۵۰۰۰۰
جلدی حاوی کتبخانه سی، زراعت و فرس اشجار
جمیعلری، ذخایر و حیوانات بازاری، دباغخانه لری،
ماکینه انواعله قانیله، چوراب و ساثره فابریلری
وایشلک تجاری واردر.

شادول } (Shadwel) انکلز مشاهیر شعرا.
سندن اولوب، ۱۶۴۰ ناربخنده
نور فواقده طوغمش، و ۱۶۹۰ ده لوندرده وفات
ایتمشدر. قرال اوچجی و بیامک وقعه نویسی و ملک
الشعرا سی ابدی. سهواً جوق آفیون ایچمکه، مسموماً
وفات اتمشدر. اکثر آثاری نیازوبه متعلقدر.

شادی } (ابوب) — ملوک ابویه نیک جد
اعلاسی و مصدره سلاله ابویه نیک
مؤسس اولان صلاح الدین یوسفک بدریدر.

شادی پور } کشمیرده (سرنیا کر) ک ۱۴
کیلومتره شمال فریسنده بر
قصبه در.

شاذلی } (تاج الدین ابوالحسن یاقوت بن
عطاء الله) مشاهیر علمادن اولوب،
تراجم احوال صوفیونی حاوی بر کتابی واردر. امام
غزالی نیک «احیاء العلوم» بنه قارشی دخی بر رده
یازمشدر.

شاذیاح } بلخ فریسنده مشهور بر فریه نیک
وینشاپورک ائک کوزل و مفرح
بر قصبه اسمی ابدی.

شار } (Char) آرنواؤدقده بوکسک و بیوک
بر طاغ اولوب، روم ایلتنده کی ممالک
عثمانیه نیک وبتون بالقان حزره سنک ائک بوکسک طا.
غیدر. شار طایغی دبره شهرینک اوستندن یعنی (را.
دبغه) نهرینک قره درینه دوکلیکی محلدن باشلابوب،
ایندا شماله وبعده شمال شرقیه طوغری متمد اوله رق،
(بجانبی) بوفازنده منتهی اولور. بو وجهله آجیق بر قوس
تشکیل ابدوب، تقریباً ۱۰۰ کیلومتره نیک محله متمد
اولور. قسم جنوبیسی (دشان) اسمیله دخی معروف
اولوب، ائک بوکسک ذروه سی (قوراب) طاغیدر. شرق
انکلری سطح مائل حالنده ولوب، کوزل اورمانلرله و میاه
جاریه بی حاوی چارلر و صرطالره مستورددر. غربی
انکلری ایسه دیک و صریدر. همان هیچ بر محلدنه
یکسید و بر میوب، سنه نیک اکثر آیلریده قار ابله
مستورددر. شرقی انکلرندن این صولر مذکور (را.
دبغه) و ذاتاً بو انکلردن نیمان ابدن (واردار)
ایرماقنه، و غربی انکلرندن این چایلر ایسه قره درینه

شارقه } اندلسه بلسیه اسمالندن برقله
 } اولوب، بعض مشاهیر علمای اسلامک
 مسقط رأسی بولمشدر.

شارک } بلخ نواحیسنده برقصه جق اولوب،
 } بعض علمایک منشی بولمشدر.

شارکونی } (شهر کونی) اسمک غلطی
 } وزیرتدبیر. «شهر کونی»
 ماده سنه مراجعت [۰]

شارل } (Charles) بواسطه آوروپا دولنده
 } بروجه آتی متعدد حکمداررکلمشدر:

فرانسه قرالاری

(شارل مارتل) (بین دربستال) ک ولد غیر
 مشروعی اولوب، آوستراسیا دوقه سی ابدی ۶۸۹
 تاریخ میلادیسنده طوغوب، ۷۴۱ ده وفات ایشدر.
 ۷۱۴ تاریخنده پدرینه خلف اولوب، طول مدت
 (مردوباله) عنوانیه فرانق دولتمده حکم سورمش؛
 وفرانقر حکمداری ایکنجی (شپریق) ک نامنه
 اجرائ حکومت ابدن (نوستریا) مرئی (رفروآ)
 ايله برجوق محاربه اولوب، غالب کلکله، مومی ايله
 شپریق برینه، ایستدیکی کبی قولانمق اوزره،
 دردنجی (فلوتر) اسمنده برجوق اقسام ایش؛
 ومتعاقباً بوجوجک وقوع وفاتیه، مرقوم شپریق
 تسلیم ایدوب، حکمدارلق نامنی کندیسنه ترک ایش
 ایسه ده، تمامیه کندیسى حکم سوروب، فریزولرله
 صاقسونلری مغلوب، ونوربنکه ايله باوره بی ضبط
 ایش ابدی ۷۳۲ تاریخنده (تور) ايله (پواتیه)
 آره سننده هر بلرله ابتدکی محاربه ده غالب کلکله،
 غزاة اسلامک فرانسه ده کی فتوحاته برسد چکمش؛
 ویایا اوچخی فرغو آر طرفندن (پطریق) (وقونسولس)
 عنوانیه تکریم اولمشدی. وفاتنده الکاحنی قارلو.
 مان، فریسهون وقیصه بین اسمبلرله مسمی اوج
 اوغلنه تقسیم ایش ایسه ده، هیچ برینه قرال عنوانی
 برمه مش ابدی.

— برنجی شارل ونام دیگرله (شارلمان) یعنی
 «بیوک شال» فرانسه قرالی و غرب امپراطوری
 اولوب، قصیر بیئیک اوغلی و آنف الیایان شارل
 مارتلک نوروتیدر. ۷۴۲ ده طوغوب، ۸۶۸ ده،
 پدربنک وفاتی اوزرینه، ملک مورثی برادری قارلو.

مان ايله مقاسمه ایش ایسه ده، ۷۷۱ ده برادرینک
 وقوع وفاتیه، بتون الکابه مالک اولوب، ۳۴ سنه
 صاقسونلرله محاربه ایدورک، حاقبت بونلری رام ابتدکی
 کبی، لومباردلر قرالی (دبده) بی دخی مغلوب ایدورک،
 مالکنی ضبط ایش؛ واسپانییه یکوب، بعض محاربه لده
 اندلس ملوک امویسه سی طرفندن مغلوب اولمش
 ایسه ده، نهایت فتالونییه ایستیلاییش ابدی ۷۸۸ ده.
 باوره بی و بیده (آوار) لر مالکنی ضبط ایدوب،
 ممالکنی زیاده توسیع ایشکله، ۸۰۰ تاریخنده پایا
 اوچخی لیون طرفندن کندیسنه غرب امپراطوری
 نامی وبرلمش ابدی. الکاحنی بتون فرانسه ايله ایتالیایک
 قسم شمالسندن آلمانیاک قسم اعظمندن و بطبقه
 وفاتکندن عبارت ابدی. اک زیاده (اکس لاشاپل) ده
 اقامت ایدردی. علوم وصناییه حجاب ایدوب، کندی
 سرابنده بر مجلس معارف تشکیل ایشیدی. هارون
 الرشیده معاصر اولوب، خلیفه مشارالیه اندلسه ده کی
 حکومت اموییه قارشی شارلمانک اتفاقنی نافع حد ایشکله،
 کندیسنه برطاقم هدیه لر کوندرمشیدی، که ایچلرنده
 مصنع رساعت ومدنیات اسلامیه ک نمراتی اولورق
 سائر بعض نوادر بولنوب، آوروپاک نظر استغرابخ
 جلب ایشیدی.

— ایکنجی شارل (شور) یعنی «اقلع» لقبیه
 ملقب اولوب، (لوی دبور) ايله ایکنجی قاریسو
 باورملی (زودیت) ک اوغلی ابدی. ۸۲۳ ده طو
 غوب، دوت باشنده ایکن بدری طرفندن کندیسند
 (آلمانیه) وبمه آ کیتان قرالی عنوانی وبرلرک
 ۸۴۰ ده فرانسه قرالی اولمشدر. پدری طرفندا
 بیوک برادرلرینه ترجیح اولمشی اوج برادر آره سنند
 برجوق محارباتی منج ولوب، نهایت پینلرنده مقاسمه
 فرار وبرلمکله، صاحب ترجمه رونه، سانونه، موز
 واسقرف جرالرله محدود فرانسه ک قسم اعظم
 دوشمشیدی. زماننده نورماندلر فرانسه به دخو
 ایشکله، کندیلرینه مبالغ کله وبره رک دفلرینه مقتد
 اوله یلشیدی. ۷۵۶ ده اسقاط اولمش ایسه ده،
 ۸۵۹ ده یکیدن موقع اقتداره کلوب، ۷۸۵ ده
 سکرنجی زانه امپراطورلغنی تصدیق ایشدرمشیدی
 برادری لویی جرمانیک وفاتندن صکره اوغلا
 ملک مورثلرندن اخراج ایشدیکیچون، بونلر علیه نه ق
 ایدوب، محاربه ایشاسنده شال ۸۷۷ ده وفات ایشد

— اوچنجیسی «ساده» لقبیه ملقب اولوب، (لوی بیغ) ک اوغلیدر. پدربنک وفاتندن صکره ۸۷۹ده طوغوب، برادرلی لوی وقارلوماندن صکره نخته کجسی لازم کلیرکن، دره بکلری امپراطور شییمان شارلی انتخاب، ۸۸۷ده بونک اسقاطنده دخی یارس قوتی (اودس) ی ترجیح ایتمشلر سده، (ساده شارل) دخی ۸۹۳ده ریمسده کندی بی قرال طانیایدیرهق، مرقوم اودسه حکومتده اشتراک ایتش؛ ۸۹۸ده بونک وفاتیله ملکندن مستقل قالمشیدی. نورمادله قارشى مقاومتده مقتدر اوله. میوب، کندیلرینه ایوم نورماندی دینلن نوستربنک برقمینی ترکه ورپسلى (رولون) ه قزبنی وبرمکه مجبور اولمشیدی. منظورلندن (هاغاون) ک مظالمندن طولابی دره بکلری مرقوم (اودس) ک برادری (روبرت) ک ریاضتیه هصیان ایدوب، واقع اولان محاربهده ابتدا قرال غالب کاهرک، روبرتی قتل ایتش ایسهده، متعاقباً روبرتک اوغلی غلبه چالوب، شارل فرار. و (ورماندوآ) قوتنی (هربرت) ه النجا ایتش؛ و بونک طرفندن حبس اولنورق، ۹۲۹ده محبسده وفات ایتمشدر.

— دردیجیسی «کوزل» لقبیه ملقب اولوب، کوزل فلیک اوغلیدر. ۱۲۹۴ده طوغوب ۱۳۲۲ تاریخنده برادری اوزون فلیک وفاتی اوزربنه، فرانسه تختته قعود ایتش؛ وقرلیجه (ژانه) به وراثتی جهتیله ناواره قرالنی عنواتی دخی آلمش ایدی. کندیسندن اول خزبهنی واهالی بی صوبمش اولان مالیه و عدلیه مامورلی حقنده زیاده شدت کوسترمشدر. ایتشته سی بولنان انکلتزه قرالی ایکنجی ادوارد ابله اوغراشوب، همشیره سنک انتریه لرینه یاردم ایتمکه، قاقبت ادوآردک اسقاط وقتله سبب اولمشدر. انکلتزه ملک امدادبله علمنه قیام ایدن فاقه قونیه لیلرله دخی خیلی وقت محاربه ایتمشدر. ۱۳۲۸ده وفات ایدوب، ارکک اولادی اولمیدندن، قراللق افریاسندن والوالی فلیبه کچمشدر.

— بشنجیسی «حکیم» لقبیه ملقب اولوب، ۱۳۳۷ تاریخنده طوغوش؛ و پدربنک اسارنی ائناسنده ۱۳۵۶دن ۱۳۶۰ تاریخنده دک وکالة اجرای حکومت ایدوب، ۱۳۶۴ده بالاصاله نخته کچمش؛ و ۱۳۸۰ده

وفات ایتمشدر. فرانسه ملک برچوق برلرینی ضبط ایتش اولان انکلتزه قرالی اوچنجی ادوآردله وبر طاقم دره بکلرله محاربه ایدوب، برچوق برلر استرداد ایتش؛ و قشقله قرالی ظالم پترونی اسقاطله، برهنه (تانتاماره) لی هنری بی افساد ایتمشیدی. دائمی صورتده سلاح آلتنده عسکرو دنیما ترتیب، و برچوق نظامات وضع ابله، بیوک کتبخانه بی تأسیس، و تجارت و کیمبیلک ترفیاته خدمت ایتمشدر.

— آلتنجیسی «سوکیلی» و «دیوانه» لقبیلرله ملقب اولوب، بشنجی شارلک اوغلیدر. ۱۳۶۸ده طوغوب، ۱۴۲۲ده وفات ایتمشدر. ۱۲ یاشنده ایکن پدربنه وارث اولمش ایسهده، ۲۰ یاشنه با صدقن صکره بالذات اجرای حکومتده باشلامشدر. عمجه لرینه دره بکلری آرمنده نفاق کیتدیجه آرتورق، فرانسه ملک محاربات داخله ابله مشغول لیندن و بوحال شمشکشدن انکلتزه قرالی بشنجی هنری بالاستفاده، فرانسه به تجاوزله، نورماندی بی ضبط ایتدکن صکره، قرلک قزبنی دخی تزوجه، فرانسه قرالی عنواتی آلمشیدی. مع هذا آلتنجی شارل حالا قراللق عنواتی محافظه، و اوغلی بدنجی شارل وکالة فرانسه ملک فالان برمقدارنی اداره ایدوردی.

— بدنجیسی «مظفر» لقبیه ملقب اولوب، آلتنجی شارلک اوغلیدر. ۱۴۰۳ده طوغوب، پدربنک خسته لغی ائناسنده اجرای وکالت ایتش ایسهده، یارنده بورغونیه دوقه سی طرفنک غلبه سی اوزربنه، (بورژ) ه چکامکه مجبور اولمشیدی. ۱۴۲۲ده، پدربنک وفاتی اوزربنه، اصالة قرال اولوب، برقاچ سنه بی ذوق و سفاهتله اساردن صکره، انکلیزلی فرانسه دن چیقارمغه عزم ایدوب، مقتدر جنراللرک و علی الخصوص (ژانه دارق) اسمنده خارق العاده برقنک امدادبله موفق اولمش؛ و برطاقم مجالس منخبه تأسیسیله بر چوق اصلاحات اجرا ایتمشیدی. آنجوق او اخر مهرنده اوغلی اون برنجی لوی علمنده بولنورق، برچوق غوائل چیقارمغه، شارل ۱۴۶۱ده وفات ایتمشدر.

— سکزنجیسی «قیدسز» لقبیه ملقب اولوب، اون برنجی لوبینک اوغلیدر. ۱۴۷۰ده طوغوب، ۱۳ یاشنده ایکن، همشیره سی (آنه) نک و صابنله

تخته جلوس ابدہ رک ، ذہنی شوالیہ حکماہ لیلہ مملو اولدیفندن ، ناپولینک ضابطہ قالمیشمش ؛ وہ ۱۷۹۹ء بوکا موفق اولمش ایسہدہ ، ایشیا واسپانیا حکو۔ متلرینک جملہ سی ماہنہدہ اتفاق ایشمککہ ، عودتندہ دول متفقہ تک ۴۰۰۰ عسکرینہ راست کلش ؛ ۹۰۰ کئی ایلہ بولنی آچوب ، فرانسه بہ عودت ابدہ بیلش ایسہدہ ، ناپولیدہ برادینگی عسکر متعاقباً طرد واخلراج اولمشیدی۔ ۱۷۹۸ء بلاولد وفات ایشمککہ ، قراللق عم زادہ سی اورلیان دوقہ سی اون ایکنجی لوبی بہ یکمشدر۔

— طوقوزنجیسی ایکنجی ہنرینک ایکنجی اوغلی اولوب ، ۱۷۵۰ء طوغمش ؛ ۱۷۶۰ء برادری ایکنجی فروانسوآبہ خلف اولمشدر ۔ برمدت والدہ سی (قازینہ در مدیجیس) ک نحت وصابندہ بولنمش وزمانندہ فرانسدہ فتولیکارلہ پروتستانلر آرمسندہ برچوق منازعات و محاربات وقوعبولمشدر۔ وفاتی ۱۷۷۴ء در۔

— اونجیسی (شارل فلیپ) دیشمکہ معروف اولوب ، ۱۷۵۷ء ورسایلدہ طوغمش ، ۱۸۳۶ء آوستریادہ ایلیربہ تک (غوریچ) قصبہ سسندہ وفات ایشدر۔ اون بشجی لوبینک نورونی واون آلنجی لوبی ایلہ اون سکرنجی لوبینک برادری ابدی ۔ تختہ یکمزدن اول (آرنوآقوتی) عنوانی حائر ابدی ۔ اولا ۱۸۱۴ء چالس نحت حکومت اولوب ابرسی سنہ اون سکرنجی لوبینک مقام حکومتہ کلسیلہ ایشدن چکیلہ رک ، اولہ مشفول اولفہ باشلامش و ۱۸۲۴ء ناربخندہ اون سکرنجی لوبینک وفاتی اوزرینہ ، تکرار فرانسه صندالی حکومتہ قعود ابدوب ، ۶ سنہ صکرہ ۸۰ یاشندہ اولدینی حالہ ، وفات ایشدر۔ ساوواآخاندانہ منسوب (ماربہ ترزہ) بی تزوج ایشدی۔

آلمانیہ امپراطورلی

آلمانلر عتندہ (قارل) تلفظ اولنان بواسملہ آلمانیہ دہ دخی ۷ امپراطور کلمشدر:

برنجیسی (شارلمان) وایکنجیسی (افلغ شارل) در، کہ فرانسه قرالاری صرمسندہ ذکر اولنان فرانسه قرالی عنوانہ آلمانیہ امپراطوری عنوانی دخی ضم ایشلردی ۔

— اونجیسی «شیشمان» لقبیلہ ملقب اولوب ، (لوبی جرمانیق) ک اوغلیدر۔ ۸۳۲ء طوغوب ، ۸۷۶ء او وقت آلمانیہ دینان جرمانیہ تک برکوچک خطہ سنک قرالی اولمش ؛ ۸۸۱ء امپراطور اولوب ، برسنہ صکرہ باورہ وصاقسہ قرالاری بولنان برادرلرینک وقوع وفاتیلہ ، پدرینک بتون میرانہ وارث اولمش ابدی ۔ نورماندرہ مقاومت ابدہ میوب ، کندیلرینہ مبالغ کلیہ اعطاسیلہ مضر تلرندن قورتلغہ مجبور اولمش ؛ (سادہ شارل) ک صباوتندہ وکالتہ فرانسه بی ادارہ ایشمککہ ایکن ، اورادہ دخی نورماندرہ قارشی بومامالہدہ بولنمش اولدیفندن ، صموک نقرت و تحقیرینہ مظهر اولوب ، ۸۸۷ء رسمی آلائی ایلہ اسقاط اولغفلہ ، برمناسترہ چکیلوب ، برسنہ صکرہ اورادہ وفات ایشدر۔

— دردنجیسی چہستان قرالی لوقسنبورغلی ژانک اوغلی و امپراطور بدنجی ہنرینک نورونی اولوب ، ۱۳۱۶ء طوغمش ؛ ۱۳۶۶ء چہستان تختہ یکوب ، برسنہ صکرہ آلمانیہ امپراطوری اولمشدر۔ برچوق وقت صرعی الاجرا اولان بعض نظامات وضع ایشمش ؛ واپایہ مماشات ابدہ رک ، رؤساء روحانیا ایچون آریجہ آخر برکیلر طرحیلہ یاسلری ہر نودہ تکلیفاندن عفو ایشمش ؛ و بوجرکتیلہ زادکان و اہالیینک خشنودسزلغنی جلب ایشمیدی ۔ براغہ وویانہ دار الفنونلرینی تاسیس ایدن بودر۔ ۱۳۷۸ء وفات ایشدر۔

— بشنجیسی (شارل کینت) یعنی «بشنجی شارل» دیشمکہ معروف اولوب ، آلمانیہ امپراطوری واسپانیا ایلہ سیہلیتین قرالی ابدی۔ آوستریا آرشیدوقی کوزل فلیلہ قشتالہ وارثہ سی و فردیناند ایلہ ایزابلہ تک قیزی اولان ژانہ تک اوغلی اولوب ، ۱۵۰۰ء ناربخندہ

فانده طومشدر . ۱۵۱۶ تاریخنده والدهسنك
 حیائنده فشانله قرالئی اعلان اولوب، اوج سنه
 صكره بيوك پدری ماقسیملیك بربنه آلمانیه ایمرایه .
 طوری دخی اولمش؛ وایمراطورلقده رقیبی اولان
 فرانسه قرالی برنجی فرانسو آبله برچوق وقت
 محاربه ایشدر . بومحاربهك تیجه سنده فرانسو آ
 مغلوب واسیر اولوب، مادریده سوق واوراده شارل
 كینك منفعته برمهاده امضاسنه اجبار اولمش
 ایسه ده ، فرانسه بعودتنده معاهدنهك احكامنی اجرا
 ایتدیكندن ، پینلرنده ۱۵۲۶ ده براینجی محاربه
 ظهور ابدوب ، قانونی سلطان سلیمان خاتك مداخله
 ونوسطیله وباربروس خیرالدین پاشانك عثمانلی دونما .
 سیله فرانسهك امدادینه كیتسیله ، عقد مصالحه به
 مجبور اولمش ابدی . نونسه دخی نچاوز ایش
 ایسه ده ، مشارالیه خیرالدین پاشانك قوتنه فارشی
 باشه چیقه میوب ، آلمانیه طرفنده دخی بالذات سلطان
 سلیمان خاتك سوق ایتدیكری عثمانلی اردوسنه مغلوب
 اولغه ، كدرندن وبتون آوروپانك حكمداری اولقی
 نیتندن قطع امید ایتك مجبوربندن خسته ومایوس
 اولوب ، ذاتا اسپانیه قرالغنه اولجه اوغلی فلپی نعیین
 ایش اولدیقی كبی ، آلمانیه ایمرطورلقده ۱۵۵۶ ده
 برادری فردینانده ترك ابدرك ، استرمادوره ده بر
 مناسره چكیوب ، ۱۵۵۸ ده اوراده وفات ایشدر .
 — آلتیجی ایمرطور لئوبولك اوغلی اولوب ،
 ۱۶۸۵ ده طومش ؛ وایكنجی شارلك وفاتی اوزربنه
 ۱۷۰۳ ده ویا نه ده اسپانیه قرالئی اجرا اولمش
 ایسه ده ، ۱۷۰۴ ده اسپانیایه كیتدیكنده ، اون
 درنجی لوپنك اوغلی بشنجی فیلیپ رقیب بولوب ،
 حكومت سورمه كه موفق اوله مامش ؛ و آلتیجی ۱۷۰۷
 تاریخنده نابولی قرالئی تصدیق اولمش ابدی . برادری
 برنجی زوزفك وفاتی اوزربنه ، ۱۷۱۱ ده آلمانیه
 ایمرطورئی اولمشدی . ۱۷۱۴ ده عقد اولنان
 (راستاد) معاهده سیله اسپانیه به اولان حاكیت
 اداسندن صرف نظر ابدوب ، نابولی ، مانتو ،

ساردنیه و فلنك ایسه گنبدیسنه ترك اولمشدی . بونك
 زماننده برنس (اوژن) ك فومانده بی آلتنده بولنان
 آلمانیه اردوسی عساکر عثمانیه به غالب كلكرك ، پترو
 وارادین ابله بلغراد محاربه لرینی قرامش ؛ ۱۷۱۸ ده
 یازاروویچ معاهده سیله مختاصه ختام ویرلمش ابدی .
 متعاقباً : كاتره و فرانسه و فلنكله متفقاً اسپانیا قرالی
 بشنجی فیلیپه اعلان حرب ابدوب ، ۱۷۱۵ ده ویا نه
 معاهده سیله عقد مصالحه اولمشدی . ۱۷۳۳ ده
 آلتیجی شارل لهستان قرالغنه (فردریق اوگوست) ك
 و فرانسه ایسه (استانیسلاس) ك یكسینی التزام
 ایتدیكندن ، یكیدن محاربه ظهور ابدوب ، ۱۷۳۵
 سنه سنهك دوام ایتسیله ، و سنه مذكوره ده عقد
 اولنان ایلنجی ویا نه معاهده سیله مرقوم استانیسلاسه
 لهستانه بدل (لورن) ویرلكه اعاده صلح اولمشدی .
 متعاقباً عثمانیلرله محاربه ابدوب ، دوچار مغلوبیت
 اولسیله ۱۷۳۹ ده افلاق و بغدادین ابله بلغرادى اعاده به
 مجبور اولمش ؛ و ۱۷۴۰ ده وفات ایشدر . صاغلفنده
 آوستریا ممالكنی بیوك فیزی (ماریه ترزه) به ترك
 ابدوب ، مع هذا وفاتنده وراثتی حقنده خیلی اختلافات
 ظهور ایشدی .

— پننجیسی (شارل آلبرت) دینكله معروف
 اولوب ، باوبره الكتوری (ماقسیمیلیان امانوئل) ك
 اوغلیدر . ۱۶۹۷ ده طومغوب ، ۱۷۲۲ ده ایمرطور
 برنجی زوزفك برقبزینی تزوج ایش ؛ ۱۷۲۶ ده
 باوبره ده بدربنه وارث اولمش ابدی . ۱۷۴۰ ده
 ایمرطور آلتیجی شارلك وفاتنده ماریه ترزهك
 آوستریا ده حكومتی تصدیق ایتیب ، برنجی فردینانك
 بروصیتنامه سنه استناداً ، كندیسنك حق وراثتی
 اولدیغنی ادعا ایش ؛ و فرانسه قرالی اون بشنجی
 لوپنك امدادله ویا نه ده آوستریا پراغده جهستان
 قرالغنه ونه پایت ۱۷۴۲ ده فراتفورنده آلمانیه
 ایمرطورلقنه انتخاب ایتدیلمش ایسه ده ، متعاقباً
 مغلوب اولوب ، بتون بوفتوحاتی غالب ایتدیكن
 صكره ، ملك موروثی اولان باوبره دن دخی اخراج

اولنمش؛ و آنجی ۱۷۴۴ ده امپراطورک اردوسی روسیه قرالی ایکنجی فردربتک جهستانه نجاوزاتیه مشغول بولمشدن بالاستفاده، موبنجه داخل اولمش؛ و برسنه صکره اوراده وفات ایشدر. باورده اوغلی (مافسیمیلان ژوزف) و امپراطورلده ماربه نرزه تک زوجی برنجی فرانسو آخانی اولمشدر.

انکتره قرالری

انکازلر عنندنه بواسمه (چارلس) صورتنده تلفظ اولدیفندن، بواسمه انکتره ده حکومت سورن ایکی حکمدارک ترجمه حالچون «چارلس» ماده سنه مراجعت بیویله.

اسوج قرالری

اسوجده بواسمه ۱۲ حکمدار کلدیکی مروی ایسه ده، ابلك آلتیسنک احوالی مجهول و بلکه وجودلری دخی موهم اولدیفندن، صکره کی آلتیسنک ذکر بله اکثفا ایده جکر:

— بندنجیسی برنجی اسورکرک اوغلی اولوب، ۱۱۵۱ ده پدر بنه (غوتیه) قراللقنده خلف اولمش؛ و ۱۱۶۱ ده بتون اسوجک قرالی اولمش ایدی. خرسیتیانلی قبول ایشدرمک ایچون (انفریه) و (استونیه) اهالیسی ابله محاربه، و برچوق کلیسالر و مناسترلر تأسیس ایش؛ و بدمه طائفه رهبانک بیوک برغوذ قزاندلرینی کورجیه، بونلرک افتداریخی تحدید ایشک تشبندنه ایکن، ۱۱۶۸ ده سلفنک اوغلی (قانون اریسون) طرفندن قتل اولمشدر.

— سکرنجیسی (قانون بونده) تک اوغلی اولوب، اعزده ن معدود اولان طقوزنجی (اریق) ک نسلندندر. ۱۳۹۷ ده (مارکریته دووالدمار) طرفندن اعلان اولنان اسوج و نوروج ابله دائیمارقه اتحادی اسوجیلر ایچون برطاقم غوائل و مصائبدن بشقه برتیجه برمد بکنندن، ۱۴۴۸ ده اسوج بونلرکدن آریبلررق، صاحب ترجمه اسوج قراللقنه انخساب اولنمش؛ و برسنه صکره

نوروجیلر دخی کندیسینی قرال طایم شلر سه ده، متعاقباً نوروج برنجی (قریستیان دولد نبرغ) طرفندن تک اولنهرق، ۱۴۵۷ ده شارل بونک طرفندن اسوج قراللقنی دخی ترکه اجیار ایدمش؛ و چوق یکمده دن اسوجی استرداد ایش ایسه ده، چوق وقت محافظه ایده مه مش؛ و نهایت ۱۴۶۷ ده ثالثاً اسوج قرالی اولوب، ۱۴۷۰ ده وفات ایشدر. قانونت زاده مناسیله (قانون سون) دینکله معروفدر.

— طقوزنجیسی (کوستاو واسه) تک دردنجی اوغلی اولوب، ۱۵۵۰ ده طوغنمش؛ و ابتدا سودرمانیا دوقه سی عنوانی حائز اولوب، ۱۵۹۲ ده بیوک برادری اوخجی زانک و فانتده، وارث حقیقی اولان یکنی (سیهیسوند) ک لهستان قراللقنه انخساب ایدمش اولمسیله، غیبوبندن بالاستفاده، ابتدا وکالت اداره امورده باشلامش، و ۱۶۰۴ ده اصالتاً قراللقنی اعلالز ایشدر. اسوجده پروتستانلقدن بشقه برمنده مساعدده اولنمیه جفتی اولجه اعلان ایشدی. روسلرا محاربه ایدوب، غلبه چالغله، فینلانده بی ضبط ایش ایسه ده، لهیلرله دائیمارقه قارشلی اولان محاربه لرند مغلوب اولمشدی. ۱۶۱۱ ده وفات ایدوب، اوغلی (کوستاو آدولف) خانی اولمشدر.

— اوننجیسی (شارل کوستاو) دینکله معروف اولوب، (رین) بالاتینه سی پرنس (ژان قازیمیر) و طقوزنجی شارلک قیزی قاتربنه تک اوغلیدر. ۱۶۲۲ تاریخنده طوغوب، ۱۶۵۴ ده، خصمی (قریستینه) نا فراخی اوزربنه، اسوج نختنه قعود ایش؛ و ابت قراللقنی تصدیق ایشتن لهستان قرالی (ژان قازیمیر) قارشلی اعلان حرب ایدوب، ۱۶۵۵ و ۱۶۵۶ وارسو و بی و بتون لهستانی ضبط ایشدکن صکره دائیمارقه ابله محاربه کیریشهرک، اشلسویغ هولست، ابله بوتلاندى ضبط ایش؛ و بوزرک اوزرنده آطه، آطه بکهرک، قونهاغه قدر ایلر بلکله، (روسکی) معاهده سیله (اسقانیه) بی النحاق ایش ایدی. ش، امپراطورلقنی قورمش اولدیفندن، برسنه صکره

معاهده يك اجراسز قالدینی وسیله اتخاذ ابدرك ،
بكدن قونہاغی محاصره اتمش ایسه ده ، انشای
محاصره ده ۱۶۶۰ ده بجاء وفات اتمشدر .

— اون برنجیسی اونجیسیك اوغلی اولوب ،
پدرينك وفاتده ۱۶۶۰ تاربخنده ، ۵ یاشنده
اولدینی حالده ، نخه كچككه ، هیت وصایت دایمارقه
ابله منفعتلی بر معاهده عقد اتمش ؛ وکندیسی ۱۶۷۲
تاربخنده اداره اموری ایینه آلوب ، فرانسه قرالی
اون دردنجی لوی ابله عقد اتفاق اتمش ؛ وکندیسنه
اهلان حرب ابدن دایمارقه قرالی بشجی فریستیابله
برچوق محاربه لر ابدوب ، جمله سنده غالب كلكله ،
الكاسنی توسیع و عسکر و دونماسنی و خزینه سنی تزید
ابدرك ، صنایع و تجارت و معارفك ترقیسنه بك چوق
خدمت لر اتمشدر . (لوند) دارالفنونی دخی بوئك
تأسیس كرده سیدر . ۱۶۹۷ ده وفات اتمشدر .

— اون ایكنجیسی اون برنجی شارلك اوغلی
اولوب ، ۱۶۹۷ ده ، ۱۵ یاشنده اولدینی حالده ،
پدرینه خلف اولمشدر . روسیه چاری برنجی پترو
ابله دایمارقه قرالی دردنجی فردریق ولهستان قرالی
ایكنجی اوگوست بوكنج قراله قارشى عقد اتفاق
ابتدكردن ، شارل وقت غالب اتمكسزین ، ابتدا
دایمارقه به قارشى بوروبرك ، قونہاغی محاصره ،
و دردنجی فردریق ۱۷۰۰ تاربخنده (زاونداهل)
معاهده سنی امضایه اجبار ابدكدن صكره ، (ناروه) بی
محاصره اتمش اولان ۶۰۰۰۰ روس عسکرینه
قارنى ۹۰۰۰ اسوجلی ابله هجوم ابدوب ، روسلری
كاملًا مغلوب و پریشان اتمش ؛ و اورادن اهستانه
ارجاع هنان ابدرك ، ۱۷۰۱ ده (دونه) ساحلنده
بربوك مظفرینه نائل اولغله ، لهستانی تمامیله ضبط ،
(استانیسلاس لزینسكى) بی لهستان نمخته اجلاس
ابدرك ، (اوگوست) ی صافسه به تعقیب ابدوب ،
اوراده لهستان قرالفنندن وازكدیكنه دائر كندیسنه
۱۷۰۶ ده بر معاهده امضا ابدبرمش ؛ و اورادن
۴۳۰۰۰ عسكرله موسقوده ك اوزرینه بوروبوب ،
آنجی بودفه (بولتاوه) ده كلیاً منزه اولغله ، دولت

عثمانیه به النجا اتمكه مجبور اولمش ؛ و برسنه قدر
بندرده قلوب ، عثمانلیری روسلره قارشى حرب
تشویق اتمش ایسه ده ، او وقت دولتین پندمه مصالحه
منمقد اولوب ، حرب سبب اولدیفنندن ، شارله مملكتنه
عودتی تكلیف اولمش ؛ و آنجی كندیسی رضا
پرهموب ، بولندیفی خانه ده مقاومت اتمكه ، خانه بك
احراقده تسلیمه مجبور اولوب ، دیمتوقده اقامه
ابتدبرلمش ایسه ده ، ۱۷۱۴ ده فرار ، و بر آلمان
ضابطی قیافتده آلمانیك ایلچندن مرور ابدرك ،
(استراسوند) وصولنده دایمارقه ، صاقسه ، روسیه
وروسیه عسكردن مرهك بر مفرزه طرفندن احاطه
اولدینی حالده ، فوق العاده بر جسارت ابراز اتمش
ایسه ده ، موقع مدافعه به مساعد اولدیفنندن ، اسقانیك
(لوند) قصبه سنه چكلمشیدی . غیبوبنده اوگوست
لهستان قرالفنه عودت ، برنجی پترو لیونیینی ضبط ،
دایمارقه قرالی فردریق دخی اسقانیینی اسقیلا اتمش
اولدیفنندن ، شارل وزر و مستشاری اولان بارون
دو (كورج) ك انضمام رأیله تلافی ماقانه چالشمده
ایكن ، ۱۷۱۸ ده وفات اتمشدر . فایله جسور بر
حكمدار ابدیسه ده ، معند و تاملسز اولدیفنندن ، بمالك
عثمانیه ده اقامتی اثناسنده یکچیریلر طرفندن (نیور
باش) لقبه تلقیب اولمشدی . حکیم وولتر اون
ایكنجی شارلك فایله كوزل برناربخنی یازمشدر .
— اون اوچنجیسی آلفونس فردریقك ایكنجی
اوغلی اولوب ، ۱۷۵۸ ده طوغمشدر . ۱۷۹۲ ده
برادری اوچنجی كوستاوك وفاتسنده بوئك اوغلی
دردنجی كوستاوك صباوتنده وكاله اداره امور
ابتدكدن صكره ، كوستاوك سن رشده وصوله ،
چكیلوب كندی حالده یاشامقده ایكن ؛ دردنجی
كوستاوك اسقانی منبج اولان اختلال اصحابی طرفندن
۱۸۰۹ ده نمخته اقامد اولمش ؛ و فرانسه ، روسیه
و دایمارقه ابله مصالحه اتمش ایسه ده ، برمدت صكره
دایمارقه ابله محاربه به مجبور اولوب ، نوروجی النحان
اتمش ؛ و ۱۸۱۴ معاهده هومیه سیله نوروجك قطعاً
اسوجه الحاق تصدیق اولمشدر . اولادی اولدیفنندن

(هولستان اوکوستبورغ) برنسی ولی عهد اتخاذ
 اتمش ایسه ده، بودخی کند یسندن اول فوت اولدی فنندن،
 وفاتنده (برناردوت) اسمنده فرانسر برجنرال اون
 دردنجی شارل اسمیله فرال انتخاب اولمشدر.

— اون دردنجیسی مشارالیه (برناردوت)
 اولوب، (شارل زان) دیمکله دخی معروفدر.
 فرانسه نیک (پو) شهرنده طوغوب، ۱۷۸۹ اختلا.
 لنده باش چاوش اولدیغی حالده، بعده قطع مراتبه،
 رین اردوسنده ابراز شجاعت وجسارت ایدهرک،
 ۱۹۷۴ ده جنرال (قلبر) طرفندن میدان حریده
 میروالغه ترغیب اولنمش؛ وبرقاج آی صکره فریق
 اولمش ایدی. ایتالیا محاربه سنده ۲۰۰۰۰ عسکرله
 بوناپارنیک امدادینه کوندربلهرک، برچوق پرلر ضبطنه
 موفق اولمش؛ و ۱۷۹۸ ده ویانه به سفیر تعیین
 اولنمش ایدی. ۱۷۹۹ ده فرانسه ده حربیه ناظری
 اولوب، عسکری لابقیله تنسیق و تنظیم ایتکده ایکن،
 (سیس) ک سمانتیله عزل اولنهرق، ۱۸۰۰ ده
 واندو قوماندانلغنه تعیین اولنمش؛ وانکابزلرک
 (کپرون) ه خروجه مانع اولوب، مملکتده اطاده
 اساسیه موفق اولمش ایدی. ۱۸۰۴ ده ناپولیون
 طرفندن مشیرلک رتبه سیله هانورره والیاکنه تعیین
 اولنهرق، اوراده منتظم برعسکر ترتیب ایتکله،
 ۱۸۰۵ ده فرانسه ابله متفق اولان بابوره برنسی
 یکیدن اقماد، و (سالبورغ) ی ضبط ابله، اوسترلیج
 مظفرینته خدمت اتمش؛ و بونیک اوزرینه (بونه
 فوردو) برنسلکنه نصب اولنهرق، ۱۸۰۶ ده
 پروسیه لیلری (هال) ده و (لوبک) ده مغلوب،
 و (بلوخز) ی اسیر اتمش؛ و بعده لهستانه دخول
 ابله، روسلری برقاج محاربه ده مغلوب ایتدکن صکره،
 (اسپاندن) محاربه سنده مجروح اولمش؛ و یاره سی
 اپی اولدقدن صکره، ۱۸۰۷ ده اسوجه قارش
 حرکات عسکریه به مأمور اولوب، ۱۸۰۸ ده فرانسه نیک
 خصمی اولان دردنجی کوستاوک اسقاطی اوزرینه،
 مخاصمانی تعطیل ایدهرک، اسوجیلرک محبتی قزاتمش
 ایسه ده، بوحرکتی بوناپارنیک مقاصدینه قارش
 اولدی فنندن، امپراطور بوندن ممنون اولماش ایدی.
 ۱۸۰۹ ده طقوزنجی قول اردو قوماندانی اولوب،
 (واغرام) مظفرینتی قزاندبرمه سبب اولمش؛
 و (والشرن) ه چیتمش اولان انکابزلی کری

پوسکورنمش ایسه ده، مکافه برینه بسبتون عزل
 اولوب، مذکوب اولدیغی حالده، ۱۸۱۰ تاریخده
 اسوج فرالی اون اوچنجی شارل طرفندن اسوج
 ولی عهداکی تکلیف اولمغله، قبول ایدوب
 ناپولیونک موافقتیه، اسوجه کیتمش؛ وابتدا فرانسه
 ابله متفقاً حرکت اتمش ایسه ده، ۱۸۱۲ ده فرانسر
 عسکری اسوج ممالکنه تجاوز ایتدیکندن، فرانسه به
 قارشی اولان اتفاق دوله داخل اولمش؛ و فرانسر
 جنرالرندن برقاچنی مغلوب ایدوب، (لیبسیک)
 مظفرینتی قزاتمش ایسه ده، رین مجراسنی نجاور
 ایتوب، سلاح بدست اولهرق وطن اصلیسنه کیرمک
 قبول ایتدیمشیدی. اوصره ده دول متفقینه بر
 مجراسنی تجاوز ایتدیمکه قاندرمقی شرطیله، ناپولیون
 صلح قبوله تشویق اتمش ایسه ده، مقتدر اوله
 میوب، اسوجه عودندنه شانلی برصورتده استقبال
 اولنمش؛ و متعاقباً نوروجه کچوب، دول متفق
 طرفندن اسوجه ترک ایدلمش اولان بوممالکنی اون بشر
 کون ظرفنده ضبط ایتمشیدی. ولی عهداکنند
 بوخدمانی ایتدکن صکره، ۱۸۱۸ تاریخده، اور
 اوچنجی شارلک وفاتی اوزرینه، اسوج فرالی
 اولوب، اصلاحات داخلیه ابله اوغراشمش؛ و معارف
 و صنایع وزارت و تجارتی بک جوق ترقی ایتدبروب
 اسوج ابله نوروجک اداره داخلیه لری وقانو
 اساسیلری آبری آبری اولقی اوزره، ایکی مملکتند
 مرک بردوت مخده تشکیل ایشلدر. ۱۸۴۴
 تاریخده حکم سوروب، سنه مذکورده وفا
 ایتکله، اوغلی برنجی اوسقار کندبسنه خلط
 اولمشدر.

— اون بشنجیسی برنجی اوسقارک اوغلی اولوب
 ۱۸۵۹ ده بدرینه خلف اولمش، ۱۸۷۲ تاریخ
 قدرحکم سوروب، سنه مذکورده وفات ایتشد
 زماننده قانون اساسیجه بعض تمذیلات اجرا اولنهرق
 اصول انتخاب ده سربست برحاله قونمشدر.

اسپانیا فرالری

اسپانیاده دخی شارل یاخود (کارلوس)
 ۴ حکمدار کلشدر:

برنجیسی آلمانیه امپراطورلری صره سنده ذکر،
 چکن (شارل کیت) در، که آلمانیه امپراطور،

اعتبار به بشخی و اسپانیا قراللی اعتبار به برنجی شارلدر.

— ایکنجیمی اسپانیا و نابولی قرالی اولوب، دردنجی فلیک اوغلیدر. ۱۶۶۱ ده طوغوب، بش باشنه قدر بوریمکه و سولیکه مقتدر اوله مدینی حالد، ۴ یا شنده ابکن، والده سی آوستریالی (آنه) نک و صایتله قرال اولمش؛ و زماننده امور دولت ابتدا والده سی، بده نامشروع برادری آوستریالی جوان، صکره زوجه سی اورلیانلی لویزه و نهایت وکلاسی طرفندن اداره اولمشدر. اون دردنجی لونی په قارشی تشکل ابدن اتفاهه داخل اولغه، (فرانسه قوتنه) بی و فلنکده بعض برلینی قائب اتمش ابدی. اولادی اولدیفندن، آوروپا دولی کندیسنه طائیشتمسزین اوج دغه ممالکنک صورت تقسیمی ترتیب ایشلردی. بونک اوزربنه، کندیسبی ۱۷۰۰ تاریخنده بتون ممالکنی اون دردنجی لویینک نورونی آتزه دوقه سی فرانسه لی فلیپه ترک ایشدیکنی متضمن بروصیتنامه یا زمغه، آوستریا دولتی بو وصیتنامه په قارشی اقامه حجت ابدوب، بوندن بر چوق محاربات فولد اتمشدر. متعاقباً وفات ابدوب، بونک فوئله ایکی قرنندن بری اسپانیا ده حکومت سورمکده بولنان آوستریا خاندانک برنجی شعبه سی منقرض اولمش، و اسپانیانک آوروپا دولی میاننده کی نفوذ و اعتباری دخی زائل اولمشدر.

— اوچنجیمی بشخی فلیپ ابله (البزایته قاریزه) نک اوغلیدر. ۱۷۱۶ ده طوغوب، ابتدا (دون کارلوس) اسمیله شهرت بولمشیدی. ۱۷۳۱ ده والده سندن میراث قالان (پارمه) ده حکومت سوروب، ۱۷۳۴ ده بدری سچیلیننده کی حقوقی دخی کندیسنه ترک اتمکله، بو حقوقی غصب اتمک ایستین امپراطور طرفدار لوله محاربه ابدوب، آز زمان ظرفنده سچیلین قراللفنی ضبط، و بوصفته بدنجی شارل نامی اخذ اتمشدی. ۲۸ سنه دن بری رئیس وکلاسی (تاوچی) نک یاردیمیه ایالیاده کی ممالکنی حسن اداره اتمکده ایکن، ۱۷۵۹ ده، برادری آلتنجی فردینانک و قانی اوزربنه، اسپانیا په دعوت اولنورق، اوچنجی شارل اسمیله اسپانیا قرالی اولمش؛ و سچیلینی اوچنجی اوغلی فردینانده براتش ابدی. انکاتره په قارشی فرانسه ابله اتفاق ابدوب، ۱۷۶۲ و ۱۷۷۸

تاریخنده وقوع بولان ایکی محاربه نک برنجیسنده قائب ایشدیکنی بعض برلری ایکنجیسنده استرداد اتمش؛ و جزایره قارشی برقاچ دغه سوق عسکر اتمش ایسه ده، موفق اوله مامشدی. بده اصلاحات داخله ابله مشغول اولوب، برچوق جدولر، پولر، مکتبلر، نباتات باغچلری، موزهلر و ساثره تأسیس و عسکر و دوغناجه خلی اصلاحات و ترقیات وجوده کتیرمش ابدی. ۱۷۸۸ ده وفات اتمشدر.

— دردنجیمی اوچنجی شارلک اوغلی اولوب، ۱۷۴۸ ده نابولیده طوغمش، ۱۷۸۸ ده پدرینه خلف اولمشدر. کوشک و اقتدار سز بر آدم اولغه، زوجه سی (ماربه لویزه) بونک منظوری (مانوئل غودوی) اداره امور اتمشدر. اون آلتنجی لویینک قتلی اوزربنه ۱۷۹۳ ده فرانسه جمهوریتنه اعلان حرب اتمش ایسه ده، متعاقباً فرانسه ابله نجاوزی و تحفظی برمهاده عقده بنه مجبور اولوب، بومعهاده نک اجبار لوله پورتکبزه و بده انکاتره په اعلان حرب ابدوب، مستمکاتنک اک کوزلری انکاتره طرفندن ضبط اولمشیدی. بده نابولیونک النده براوونجی کی قالدیفندن، بو حالندن قورتلق ایچون، آسربقاده کی مستمکاتنه کیتکک تشبثنده ایکن، اوغلی فردینانک طرفندن او یاندریلان عصیان اوزربنه، اسپانیه ده قالمغه، و متعاقباً قراللی اوغلنه ترک اتمکله مجبور اولمش ایسه ده، ایکی آی صکره نابولیون طرفندن بو فراغندن صرف نظرله اسپانیایی نابولیونک ترک اتمکله مجبور اولمش؛ و کندیسبی مارسلیه په بده رومابه کیدوب، ۱۸۱۹ ده اوراده وفات اتمشدر.

نابولی و سچیلین قرالری

برنجیمی ابتدا آتزو و پرووانسه قوتنی و بده نابولی قرالی اولوب، ۱۷۲۰ ده طوغمش، و ۱۷۸۵ تاریخنده وفات اتمشدر. فرانسه قرالی سکرنجی لویینک اوغلی وسنت لویینک برادری اولوب، برادر لوله برابر اهل صلیب محاربه سنده مصر سفرینه کیشش؛ و اونکله برابر ۱۷۵۰ ده منصوره ده اسپر دو شمش ابدی. خلاص بولدیفنده زوجه سندن کندیسنه میراث قالمش اولان پرووانسه ده حکومت سورمکه باشلامشیدی. پایا دردنجی (اوربن) طرفندن سچیلین قرالی (منفروآ) په قارشی دعوت

ساردنیه قرالاری

برنجیسی (برنجی شارل امانوئل) در، که ساو و آدوقه سی اعتبارله اوچجی عد اولنوب، ایکنجی وقتور آمده نیک اوغلیدر . ۱۷۰۱ ده طوغوب ۱۷۳۰ ده، پدربنک فراغی اوزربنه، ساردنیه تختت نمود ایشدی . ۱۷۳۳ ده آوستریا به قارشى فرانس و اسپانیه ایله بالاتفاق دول ثلثه عسکرله (میلانه) خطه سنی ضبط ایش؛ (و نوراوه) ایله دیگر بعض برلر کندیسنه ترک اولمشدی . ۱۷۴۲ ده بعض برلر و عدینه قارشى فرانس و اسپانیه به قارشى مجارستان قرا ایله سی (ماریه ترزه) ایله بالاتفاق، بعض محاربه قرا ایش ایشه ده، ۱۷۴۴ ده فرانس ایله (نورینو) معاهده سنی امضایه مجبور اولمش؛ و بقیه عمرینه اصلاحات داخله به صرف ابده رک، ۱۷۷۳ ده وفات ایشدر .

— ایکنجیسی (ایکنجی شارل امانوئل) دبنکه معروف اولوب، اوچجی وقتور آمده نیک دردنجی اوغلیدر . ۱۷۹۶ ده پدربنه خلف اولوب، فرالد قرالی اون بشجی لویننک نوروتی تزوج ایش اولمشله، خاندانله قراغی اولدیغندن، فرانس اختلالنک فرمه کی ممالکنه سرایتی منع ابده میور ۱۷۹۱ ده بومالکی ترکه، ساردنیه به کچمکه مجب اولمش؛ و ۱۸۰۲ ده تختی برادری وقتور امانو ترکه، رومابه کیدوب، ۱۸۱۹ ده اوراده وفات ایشدر .

— اوچجیسی (شارل فلیکس) در، که ۱۷۶۵ ده طوغوب، ۱۸۲۱ ده، برادری وقتور امانو مجبوری فراغی اوزربنه، ساردنیه قرالی اولمش و اشتقایی تربیه ایله، برطاقم نظامات عسکریه و ایتدکن صکره، ۱۸۳۱ ده بلارلد وفات ایدوب قراللق قارینبال دوقه سی (شارل آلبرت) قالمشدر دردنجیسی (شارل آلبرت) در، که ساو و خانداننک ساو و قارینبال شعبه سنه منسوب اولوب، ۱۷۹۸ ده طوغوش، و فرانس ده تربیه اولمش افکار حریت پرورانه به تابع اولوب، ایتالیا نیک اتحاد هوسنه دو شمش ایدی . ۱۸۲۱ ده قارباشلق و قوه، طویجی قوماندانی اولوب، یکی قرال شارل فلیکس کنجه به قدر وقتور امانوئل طرفندن وکیل تم،

اولنوب، خالیبق تقدیر بند و بوراللق کندیسنه وعد اولمشله، ۱۷۶۶ و ۱۸۶۸ مد کورمنفرو آبی و بکنفی مغلوب ابده رک، سیجلیتی ضبط ایش ایشه ده، واقع اولان مظالمی اوزربنه سیجلیه لیلر ۱۷۸۲ ده پاسقالیه کونی ایکندی عبادنی ایشاننده قیام ایدوب، جزیره ده بولنان بتون فرانسزلی قتل عام ابده رک، « سیجلیه ایکندیلری » دبنکه مشهور وقعه مده شه بی ایشاع ایتدکرندن، بوجزیره لندن چیقوب، یالکز نابولیده حکم سورمکه دوام ایش ایدی .

— ایکنجیسی « طویال » لقبیه ملقب اولوب، برنجینک اوغلیدر . ۱۷۴۶ ده طوغوب، پدربنک وفاتنده سیجلیه لیلرک النده اسیر بولمشله، دوت سنه صکره ۱۷۸۹ ده خلاص بولورق، نابولی قرالی اولمش؛ و سیجلیه بی استرداد چالشمش ایشه ده، موفق اوله میوب، پدربنک دها عادلانه حکومت ایش؛ و ۱۸۰۹ ده وفات ایدوب، اوغلی اوچجی آندره خانی اولمشدر . (شارل مارتل) اسمنده دیگر براوغلی اوچجی آندره دن مجارستان قرالغنی ضبط ایشکه چالیشدر .

— اوچجیسی (دوراسلی شارل) دبنکه معروف اولوب، قرال روبرنک برادری (دوراسلی ژان) ک نورونی و ایکنجی شارلک نوروننک اوغلی ایدی . ۱۳۸۱ ده قرا ایله (ژانه) دن دلکیر اولان پایا آلتنجی اوربن طرفندن نابولی قرالغنه دعوت اولنورق، بلا محاربه بوراللقی ضبط، و ژانه بی اخناق ایش ایشه ده، بورالقیه نیک ولی عهد اتحاد ایش اولدینی آتزو دوقه سی برنجی لوبی ایله محاربه به مجبور اولمش؛ و بده کندیسنی ایستدبکی کبی قوللائق ایستین پایا ایله دخی بوزیشمش ایدی . ۱۳۸۵ ده ذکور دن پکتا وارنی بولندینی مجارستان قرالغنه دعوت اولنمش ایشه ده، صورتا حقوق حکمرانیدن صرف نظر ایش اولان صوک حکمدارک زوجه سی طرفندن ۱۳۸۶ ده قتل ایتدیرلشدر . اوغلی لادیسلاس مجارستان قرالغنده وارنی اولمشدر . — دردنجیسی آلمانیه امپراطوری و اسپانیا قرالی اولان مشهور شارل کینتدر .

— بشجیسی اسپانیا قرالردن ایکنجی شارلدر .
— آلتنجیسی آلمانیه امپراطوری آلتنجی شارلدر .
— بدنجیسی اسپانیا قرالی اوچجی شارلدر .

وصلح و مسالمتله بر جوق وقت حکم سورد کدن صکره،
۱۴۲۵ ده وفات ایتشدر.

شارلروآ } (Charleroi) بلجیکه نك هاینو
(ایالتسنده و) (مونس) نك ۳۷

کیلومتره شرقنده اوله رق (سامیره) نهرینك صول
ساحلنده و بر قاج دمیر بول خطنك نقطه تقاطعنده
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۸۷۰ اهالیسی،
جو ارلرنده بر جوق کویبری، کلیتی معدن کموری
و پك جوق فابریقه لری واردر.

شارل کینت } شارل مارتل و شارلمان
(«شارل» ماده سنه سرا -
جعت بیوریله .]

شارل مارتل } (Charles Martel) بجا -
(رستان قرالارندن اولوب،
ناپولی قرالی ایکنجی شارل ایله مجارستان قرالیجه سی
ماریه نك ایکنجی اوغلیدر. ۱۲۹۰ ده، دردنجی
لادیسلا سک وفاتی اوزرینه، ناپولی قرالی اولمش
ایسه ده، اجرای حکومته موفق اوله هیوب، ۱۲۹۵
ده ناپولیده وفات ایتش؛ و اوغلی (شاروبرت) بده
مجارستانده حکومت سورمشدر.

شارلوتبورغ } (Charlottenburg) برو -
(سیه نك براندبورغ خطه -
سنده و پوچدام ایالتنده اوله رق برلینك ۴ کیلومتره
غربنده بر قصبه اولوب، ۲۵۹۰۰ اهالیسی، طوخنجا
نهی، دمیرخانلری، دباخانلیری، ساثر بر جوق
فابریقه لری و بریوک سرایله کوزل باغچه سی واردر.
برلینك بر محله سی حکمنده در.

شارلوته } (Charlotte) اوچنجی ژانك قیزی
(وقوبچیره دو قه سی پورتکیزی
جوانك و بده ساووالی (لویی) نك زوجه سی اولوب،
برنجی قوجه سنك وفاتنده ۱۴۵۸ ده قبریس و قدس
قرالیجه سی اولمش ایسه ده، غیر مشروع برادری
(ژاق) مصر حاکمیله بالاتفاق، ۱۴۶۴ ده قبریس
قراللفی لندن آلمش، و صاحبه ترجمه ممالکتی یکنی
ساووا دو قه سنه هدیه ایتدکن صکره، رومیاه
چکیلوب، ۱۴۸۷ ده اوراده وفات ایتشدر.

شارنتون پونت } (Charenton-le-Pont)
(فرانسه نك سینه ایالتنده

اولمش؛ و در حال بر نوع مشروطیت اعلان ایدوب،
بر طاقم مجالس منخبه تاسیننه قالمیشغله، ۸ کون صکره
آوستریا ک مدخاله سیله ساردنیه دن اخراج و طوسقا.
نیه نی اولنه رق، بر جوق وقت منکوب قالمش
ایسه ده، ۱۸۲۹ ده ساردنیه و ایلیسکنه تعیین او -
نمش؛ ۱۸۳۱ ده ساردنیه قرالی اولوب، مشرو -
طیتی اعلان، و زراعت و تجارت و صنایع و معارف ارقا
ایله بر جوق اصلاحات اجرا، و بر طاقم نظامات نافه وضع
ایدرك، تبعه سنك محبتی قزائمش؛ و مؤخرأ القات
اجنیه ایله، بوخط حرکتدن عدول ایتش ایسه ده،
۱۸۴۸ قاریشقلغندن صکره بته اسکی مسلکته رجوع
ایله، ای تالیبا اتحادی فکریخی التزام ایدرك، لومباردی،
وندیك، مورنه، یارمه و ساثر طرفلده ظهور ایدن
قاریشقلغرله صکرله یاردم ایتش؛ و بر جوق محاربه لر
قزائمش ایسه ده، ای تالیبا نرك صنعت صکره دن
بهره سز لکاردن بده بعض مغلوبتله دوچار اولوب،
۱۷۴۹ ده اوغلی ایکنجی و یقتور امانوئی تختنده
براقوب، پورتکیزك (اوپورتو) شهرینه چکمش، او
سنه اوراده وفات ایتشدر.

ناواره قرالری

برنجیسی فرانسه قرالی دردنجی شارلدر.

— ایکنجیسی «کوتو» لقبیله ملقب اولوب،
اوچنجی فلیک تورونك اوغلیدر، ۱۳۳۲ ده طو -
غوب، ۱۳۴۹ ده، والده سی فرانسه لی (ژانه) نك
وفاتی اوزرینه، ناواره قرالی اولمش، و فرانسه تختنه
ادهای حقوقله، انکابزلرله بالاتفاق، بر جوق محاربه لر
ایتش؛ و بردغه دخی پاریسی ضبط ایش ایدی.
مغلوب اولوب، فرانسه دن امید کسدکن صکره،
اسپانیه قاریشمه باشلایه رق، قشتاله بی اله کچیرمک
ایچون، بر جوق محاربه لر و اتزیره لر قاریشمش؛
و هرکسک خصوصتی قزائمش ایدی. نهایت ناواره
قراللفیه قناعت ایتکه مجبور اولوب، ۱۳۸۷ ده
وفات ایتشدر.

— اوچنجیسی «اصیل» لقبیله ملقب اولوب،
ایکنجینك اوغلیدر. ۱۳۸۷ ده بدربنه خلف اولوب،
بدرینك مدبباندن واز کچرک، نك، فرانسه نك بر جوق
ایلاتی اوزرنده کی حقوقنه مقابل مبالغ کلیه آلمش؛

و پارسک ۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق
(مارنه) نهرینک صاغ کنارنده و (آلفورت) ک قار-
شیسنده ناحیه مرکزی برقصیه اولوب، ۷۲۰۰ اها-
لیسی، قلهسی و بیواخانهسی واردر.

شارنته } فرانسه ده برنهردر،
(که یوقاری ویانه) ایالتنده
(شرونای) طاغندن نیعانه، شمال غربییه طوغری
دونوب، یکیدن (شارنته) ایالتنه عودتله، (ماتسلی)
قصبهسندن یوقاری صولدن (سون) و بده (ناردوآر)
چایلرینی آلدقدن صکره، غربه و بدهسینه جنوبه
طوغری دونورک، (آنفولم) شهرینه واصل اولنجه،
یکیدن غربیه دوز؛ و قونیساق شهری ایچندن بعد
المرور، صاغدن (آنتنه) و صولدن (نه) چایلرینی
آلیر؛ و (آشاغی شارنته) ایالتنه دخول ایله، صولدن
(سونیه) چایی آلب، غرب شمالییه طوغری جریان،
و صاغدن (بونونه) نهرینی اخذ ایله، (روشفور)
قصبهسی ایچندن بعدالمرور، برافوق خلیج تشکیل
ایدهورک، (اولرون) جزیرهسی قارشیسندن بحر محیط
آطالاسییه دوکیولور. مجراسی ۳۶۱ کیلومتره طولنده
اولوب، بک طولاشیقیلدر. آنفوله قدر اولان
۱۶۸ کیلومتره لکی سیر سفاشه صالح اولوب، فیضان
میاه موسمنده سفاش دها یوقارییه ده جیققار. قو-
واقاق زماننده دخی صولری بک آزالمیوب، ثانیه ده
۴۰ مکب متره - صو دوکر. حوضهسنگ و سمعی
۱۰۵۰۰ صریح کیلومتره در.

شارنته } ایالتی (Dép. de Charente)
(فرانسه تک ایالات غربیهسندن او-
لوب، شمالاً ایکی سوره و ویانه، شرقاً یوقاری ویانه،
شرق جنوبی جهتندن دوردونیه، غرباً دخی آشاغی
شارنته ایالتلریله محدوددر. ایچندن جریان ایدن
نهرک اسمیله نسمیه اولنمشدر. مساحت سطحیهسی
۵۸۸۲ صریح کیلومتره اولوب، ۳۷۳۹۵۰ اها-
لیسی واردر. مرکزی (آنفولم) شهریدر. اراضیسی
برطاقم تیهلری حاوی متموج برصورتده اولوب،
یالکیز آنفولم قریبنده بعض آلق طاغلی واردر.
قسم اعظمسنگ میاه جاریهسی (شارنته) ایرماغنه دو-
کیلوب، یالکیزشمال شرقی گوشهسنده (ویانه) و جنوب
شرقی حدودنده (دوردونیه) یه تابع (درونه) نهرلی

جریان ایدبور. دمیر و قورشون معدنلریله آچی
واینه طاشی چوقدر. اراضیسی مثبت اولوب، حبو
بات و سبزه و میوه لک انواعی حاصل اولور. باغلیری د
چوق اولوب، غرب جنوبی جهتنده کی (شامپاینه
خطهسندن و (قونیساق) قصبهسندن کلیتلی شراب
و قونیساق چیقار. صرغالی ده چوق اولوب، خیل
حیواناتی واردر. صنایعی ده ایلری اولوب، دمیرخا،
ودوکنخانه لریله کاغذ، مسکرات و ساژه فابریقه لری
چوقدر. ایالت ه قضایه منقسمدر.

شارنته } آشاغی (Ch. Inférieure) —
(فرانسه تک ایالات غربیهسندن
اولوب، شمالاً واند، شمال شرقی جهتندن ای
سوره، شرقاً شارنته و دوردونیه، جنوباً ژروند
ایالتلریله، غرباً دخی بحر محیط آطالاسی ایله و ژروند
خلیجیله محیطدر. بوایالته ملحق اولان (ره) و (اؤلوز)
آطه لریله برابر مساحت سطحیهسی ۶۰۸۰ صریح کیا
متره اولوب، ۶۳۰ ۴۶۰ اها لیسوی واردر. مرکز
(روشله) شهریدر. میاه جاریهسنگ اکثری (شارنته)
ایرماغنه دوکیلوب، یالکیز (اوره)، ژره و لالان
اسم لریله طوغریدن طوغرییه دکیزه منصب اولور
اوج نهری واردر، و منتهای جنوبنده (دوردونیه)
تابع (لارغ) نهری جریان ایدر. اراضیسی برط-
تیهلری حاوی آز متموج و اکثر طرفلری دوز
قوملق اولوب، باشلیجه محصولاتی اوزوم، مص
خردال، صفران، سبزه و ساژه دن عبارتدر. ایر
طاشیله آلیسی و ملخه لری چوقدر. سواحلنده بال
صیدی بولدر. مسکرات، شکر، انجه و ظری
چناق چوملک، جام، قبا جوخه و ساژه فابریقه لری
و سفاینیله ایشلک تجارت بحریهسی واردر. ایالت
قضایه منقسمدر.

شاروبرت } یاخود شارل روبرت (ia-
uert, Charle Robert)
مجارستان قراللرندن اولوب، سابق الترجه شاب
مارتک اوغلیدر. ۱۳۰۸ تاریخنده مجارل طرفان
قرالنه انتخاب اولنهرق، ۱۳۳۱ ده افلاق و
دهسی طرفندن مغلوب اولوب، امداد طلبیچون
لیه قاچش ایسه ده، بده عودت ایدوب، دشمنانه
غلبه چالمش؛ و مجارستانه بر بیوک قوت قزاندر

شاشاپوپایس } (Chachapoyas) آمریقای
جنوبییده پرو حکومتنده

(آمازوناس) ایالتنک سرکاری برقصه اولوب، (لویه اورقو) طاغنک اتکنده و $۶۷'۴۱''$ عرض جنوبی ایله $۷۳'۵۸''$ طول غربییده واقع و ۱۲۰۰۰ اهالی بی جامعدر.

شاشاقومانی } (Chachacomani) آمریقای
جنوبییده بولیویه حکومتنک

(لارقایه) ایالتنده برطاغ اولوب، ۷۱۵۵ متره ارتفاعی و کومش معدنلری واردر.

شاشی } (ابوبکر محمد بن علی القفال) مشاهیر
فقها و محدثیندن اولوب، ۲۹۱ نا.

ربخنده آنف البیان شاش خطه سنده طوغمش؛ و طلب علم ایچون عراق و شام طرفلرینه سیر و سیاه حمله، عودتنده مملکتنده مذهب شافعی نثر ایتمش؛ و ۳۶۶ تاریخنده وفات ایتشدردر. «آداب القاضی» عنوانیله برکتانی واردر.

شاشی } (مولانا علی —) ماوراء النهر
مشاهیر شعراسندن اولوب، شاشده

تولد، و سمرقنده نشأت ایتشدردر. معماره مهارتی زیاده ایدی. دولتشاه تذکره سنده دوبرکه: «سمرقنده کیتدیگنده، بو شاعراک آياغی قیرلمش اولمقله، اسپر فراش اولسنه مینی، زیارتنه کیدوب، کندی اسمی اولان علی نامنه بر معما تقدیم ایتدم، و کندیسی جواباً نیم اسممه شو معمانی نظم ایدوب، کوندردی:

چشم مرا دید و منش سیر ندیدم
چون سیر به بیم نتوانیست امیدم

شاشط } اندلسده (البیره) خطه سنده حصین
بر قلعه اولدیغی و اشجار و فواکه

و خیراتی چوق بولندیغی جغرافیون عرب آتارنده مسطوردر.

شاشطبه } اندلسک شرق جهتنده بانسه اعما.
(لندن برقصه اولوب، حکومت

اسلامیه زماننده بو قصبهده یک کوزل برنوع کاغذ پایلهرق، مالک هر طرفنه نقل اولنوردی. عربلر بو صنعتی چیندن اخذ ایله، اوراپه نقل ایتشیلردی. بعض مشاهیر علماک مسقط رأسی بولمشدر. الیوم (جاتیوه) اسمیله معروف ووالنسه (بئی بلنسیه) نک ۵۶ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، ۱۴۵۳۵

ابدی. ۱۳۴۲ ده وفات ایدوب، اوغلی لوبی خلی اولمشدر.

شاری } (Chari) سودان شرقیده بریبوک
نهر اولوب، خط استوا آلتنده کی

اراضی مجهوله دهنه، غربه و غرب شمالیه به طوغری وزون برجرادن صکره، باکیرمی ایله بورنو آره سنده چاد کولنک ساحل جنوبیسنه واصل اولور. یکدیگی برلرده بشقه بشقه اسملرله تسمیه اولنور. بحر الفزال منابنک اوته سنده و نیام نیام مملکتنک قسم جنوبیسنده نبعان ایتدیگی بعض سیاحین طرفندن روایت اولنان (وله) نهرینک عینی اولسی محتملدر.

شاسته } (Chasta) آمریقای شمالییده ممالک
بجتمه نک کالیفورنیه جهوریتنده بر

ینار طاغ اولوب، $۳۲'۴۱''$ عرض شمالی ایله $۳۶'۱۲۴''$ طول غربییده و بحر محیط معتدل سا. حلتک ۱۵۲ کیلومتره شرقنده و اقدردر ارتفاعی ۴۳۸۰ متره اولوب، ذروه سی سردی قارلرله مسطوردر.

شاش } ماوراء النهرده و سیحون جراسنک
شاش } اوته سنده برخطه اولوب، بوی اوج

واکی ایکی کولنک مسافه اولدیغی حالده، ۲۵ قدر قصبه ایله بر چوق قریه بی حاوی معمور بر اولدیغی جغرافیون اسلام آتارنده مذکوردر. اصطخری بو خطه نک ایچندن ینه (شاش) اسمیله برنهر آقوب بحر خوارزمه منصب اولدیغی بیان ایدوب؛ حالبوکه

الیوم اورالرده بحر مذکوره منصب اولور سیحوندن بشقه نهر بولمیدیغندن، بو نهر سیحون تابعلرندن بری اولسه کرکدر. شاش خطه سی سمرقنده تابع و (ایلاق)

ایله فرغانه خطه لرینه ملاصق اولوب، سرکاری (بنکت) قصبه سی ایدی. اراضیسی اووه ویک منبت اولدیغی

دخی جغرافیون اسلام آتارنده مذکور اولدیغنه باقیلرسه، طاشکند جهتندن عبارت بولنش اوله جنی آکلاشیلور. بو خطه دن یک چوق علما و ادبا ظهور ایتشدردر. علی العموم ماوراء النهر و ترکستان اهالیسی حنیق المذهب اولدقلری حالده، شاش خطه سنک اها.

لیسی مذهب شافعی به تابع ایدی. یا قوت حموی کندی زماننده (شاش) خراب و خالی اولدیغی و محافظه سنه مقتدر اوله میان خوارزم شاه تکش طرفندن تحریب ایلدیگنی علاوه ایدوبور.

اهالیسی واردرد. قصبه نك اوسئنده عربلردن قاله ووقئله يك متین بولئمش برقله خرابه سی طور یور. قصبه نك خانه و سوقاقرلی لیوم عرب طرزنده اولوب، اهالیسك سیملری بیله عربلری آكدیریور. اسکی برقصبه اولوب، رومالیر عندنده (ستیس) اسمیله معروف ایدی.

{ (ابو محمد مبد العزیز بن عبد الله شاطبي { السعدي) اندلس مشاهیر علما و محدثیندن اولوب، آنف البیان شاطبه قصبه سنده طوغمش؛ وطلب علم ایچون شرقه سیاحت ایدوب، شام و عراق علماسندن بعد الاستماع، ۴۶۵ تاریخنده حورانده وفات ائمشدر. (ابو عبیدالله قاسم بن سلام) ك «غرب الحدیث» فی حروف هجاء صرسته قویمشدر.

{ (بو العباس احمد بن محمد المالکی) شاطبي { اندلس مشاهیر قرائندن اولوب، ۴۵۴ تاریخنده شاطبه ده طوغمش؛ وطلب علم ایچون شرقه سیاحت ایدوب، دمشقده مشاهیر قراءدن استماع؛ وقرآت سبع حقنده «المتع» عنوانیله يك معتبر بر کتاب تألیف ایتدیکی کئی، ۵۰۳ تاریخنده یازدیغی دیگر بر کتابدهده قرآنی ذکر و بیان ائمشدر.

{ (ابو محمد قاسم بن فیره الرعیتی) شاطبي { مشاهیر قراءدن اولوب، ایکی کور. زندن اعمی اولدیغی حالده، قرآت و تفسیر وحدیث ونحو و لغتده عصرینك فریدی ایدی. ۵۳۸ تا. ریخنده اندلسك شاطبه شهرنده طوغوب، مصر وشامه سیاحت ائمش؛ و ۵۹۰ تاریخنده قاهرده وفات ائلشدر. اخلاق حمیده و تقوی اصحابندن ایدی. صحیح بخاری ومسلم وموطا اوقوندیفته، ازبردن نسخهلرینی تصحیح، وهر یخنده بر چوق تعلیقات املا ایدردی. تدریسه مشغول اولوب، کندیسندن چوق خلق استماع ائمشدر. قرآت حقنده ۱۱۷۳ بیتدن مرکب برقصیده سی و ۵۰۰ بیتدن مرکب برقصیده دالیه سی واردرد.

{ (ابو حاصر بن نیق) اندلس مشاهیر شاطبي { هیر شعرا و اطاسئندن اولوب، طیده مشهور ابن زهرک شاکردانندن ایدی.

{ «حفصه بنت الحاج شاعرة الاندلس» { الركنیه «ماده سنه صراحت بیوربله» [

{ شاعو { (Chagos) بحر محیط هندیده بر طاقم جزایر صغیره اولوب، ۴۴° ۷° ۳۹' عرض جنوی و ۳۰° ۶۸' یله ۳۰° ۷۰' طول شرقی آره لرنده ممتد اولورلر. اراضی سرچا نهدن عبارت اولوب، هندستان جوزی آجالریلا مستورددرلر، و بالیقلمی چوقدر. اك بیوكلرینك بونی ۲۴ واکی ۶ کیلومترده. اك اول بور تکیزایلا طرفئندن كشف اولنوب، بعده فرانسزلر موق جغرافیلرینی تعین ائمشلردی. هندستان جوزنده باغ چیقارمقی و بالیق طوتوب قورومتقی مقصدیله طاقم فرانسزلر برلشوب، جزایر مذکورده فرانسه تابع ایکن ایلك امیراطورلوق زماننده انكازمه طرفندن ضبط اولنورق، ایوم (مورس) جزیره سنا ملحقدرلر. كشفلرنده خالی اولوب، شمسی ۷۰۰ قد نفوسلری واردرد.

{ (بن الصائب بن عبید بن عبد یزید) شافع { (بن هاشم بن مطلب القرشی) صحابه اولوب، امام شافعی (رضه) ك جد اعلاسیدر. پدر سائب بدر غزاسنده اسیر دوشوب، كندینی فدایله تخایص ایتدكدن صكره اسلامه كئشیدی.

{ (امام ابو عبد الله محمد بن ادریس شافعی) { (بن العباس بن عثمان بن شافع) الصائب القرشی المظلي) صاحب مذهب ائمه اربعهده و مجتهدیندن اولوب، ۱۵۰ تاریخنده وروایت کور امام اعظم ابو حنیفه حضرتلرینك ارتحال کور (غزه) ده تولد ائمشدر. ایکی یاشنده ایکن مکرمه به کوتوریلارك، امام مالك بن انس حضرتلرندن تحصیل علوم ائمش؛ وحدیث وفقه و لغت و ادبیات وكافه علومده زمانك فریدی اولوب، و تقوی و صلاح حالده دخی بی مانند ایدی. یئنه ائمه اربعهده امام احمد بن حنبل جله تلامذه سئدند ۱۹۵ تاریخنده بندهده كیدوب، ایکی سنه اورا اقامت ایتدكدن صكره، ایغای حج شریف ایچون مکرمه به هودتله، برآی ده اقامتدن صكره، ۱۹ سنه سی مصره رحلت ایدرك، بقیه عربینی اورا تدریس وافاده ایله اسرار ائمش؛ و ۲۰۴ تاریخنده ۵۴ یاشنده ارتحال ایدوب، قراة الصغرا ده اولئمشدر. مناقی چوق و مشهور اولوب، اما

لمدان بر چوق ذوات طرفندن تدوین اولمش؛
 حفته بر چوق مدحیل و مرثیل سویلمشدر.
 مول فقه حفته اک اول یازان امام شافعی حضر-
 بریدر. حدیثه «النسن» و «المسند» عنوانرله
 یکی تألیف جلیلی واردر. طبیعت شمیه سی دخی
 ولوب، «ولولا الشعر للعلماء یزری، لکنک الیوم
 شعر من لیب» بیورمشدر. پند و نصیحت و معرفه الله
 حفته بر چوق اشعاری سروی اولوب، شو ایکی
 حکمت آمیز او جمله دندر:

کما ادبی الدهر اراقی نقض عقیلی
 و اذما زددت علما زادی علما بیجهلی

امام شافعی (رضه) ک مذهبی بو کونکی کونده
 ز برلده سرعی ایسه ده، اوائل دور اسلامده و خلا-
 ت عباسیه زماننده مصرده، شام و عراقده و ایران
 خراسانده منتشر بولنوب، اکثر علماء اسلام شافعی
 زده بولمشدر. مذهب حنی بعده غلبه ایتمشدر.

شافهوزه { و آلمانجه شافهاوزن (Schaffhouse)
 (Schaffhausen) سوویچره مک

مال جهتنده، رین ایرماغناک ساحل شمالیسنه قدر
 بن برته نک اتکنده (دوراخ) چایناک ملتا سنده
 رله رق (رنه) نک ۱۲۴ کیلومتره شمال شرقیسنده
 منای اولان ناحیه نک مرکزی بر قصبه او-
 رب، ۱۲۴۰۰ اهالیسی، دیر یولی، قونستانسه
 ولده ایشر و ابورلری، خسته خانه سی، آثار هتیه
 تاریخ طبیعی موزه سی، ۲۷۰۰۰ جلدی حاوی
 تنجانه سی، غریب الشکل بر قلمه سی، طار سواقلری،
 سول قدیمه اوزره رنگارنگ خانه لری، اییک و پاموق
 نسوجات ایله ساعت، دیر یول ادواتی، کیمیا آلانی،
 ره وسازه فابریقه لری، دیرخانه لری و کلیتی کتاب
 ارقی واردر. رین نهری قصبه دن یوقاری بر شلاله
 نکیل ابتدیکندن، ما کینه لرینک اکثری بو ایرما-
 ک صوبیله تحریک اولنور.

شافهوزه { ناحیه سی (Canton de Schaf-
 fhouse) سوویچره حکومت

فقه سنی ترکیب ایدن نواحینک بری اولوب، تمامیه
 رین مجرا سنک شمالنده واقع و همان هر طرفدن
 به بیوک دوقه لئی اراضیسیله محاط اولدینی حالده،
 لکز حدود جنوبیه سنک بر آرزینده سوویچره نک

زورخ و نورغویه ناحیه لرندن رین مجرایله آیرلشدر.
 باده دوقه لئی اراضیسیله آیرلش برندن آری اوج
 یارچه دن سرک اولوب، اورته ده کی بیوک و شرق
 و غربده کیلر کوچکدر. بیوک یارچه سنک ایچنده
 و جنوبنده باده دوقه لفته طاند بر کوچک بر واردر.
 مساحت سطحیه سی ۲۹۴ مربع کیلومتره اولوب،
 ۳۷۸۷۶ اهالیسی واردر. وسعت اراضیه حکومت
 متفقه نک بکر منجیسی، کثرت اهالیجه اون سکننجیسی
 و صره ترتیبجه اون اینجیسی سیدر. ناحیه داخلنده
 جنوب غریس دن شمال شرقیه طوغری (جوره)
 سلسله سنه نسوب بر طقم کوچک طاغیر ممتد اولوب،
 چوغناک ارتفاعی بش آلتی بوز و بمضلرینک ۹۰۰
 متره قدردر. بونلرک اکثری اورمانلرله مستور
 اولوب، بو اورمانلر مملکتک باشلیجه منابع ثروتندندر.
 رین ایرماغنی ۱۵ کیلومتره مک محله ناحیه نک حدود
 جنوبیه سی تحدید ایدوب، بوراده بر طاقم شلاله ل
 تشکیل ایدیور. شمالدن کوب بو نهیره منصب اولاق
 اوزره، ناحیه نک ایچندن کچن چایلرک باشلیجه لری
 (بیر)، (دوراخ) و (ووناخ) دره هواسی رین
 وادیسنده معتدل ایسه ده، قسم شمالیسنده کی طاغیرده
 پک سرت اولوب، بعضاً جزیرانده ده قار یا قار. سمو-
 میت اوزره هواسی رطیب و یاغ مورلری چوقدر.
 اراضیسی خیلی منبت اولوب، حیوانات متنوعه ایله
 پتاس، میوه، اوزوم و ساثره حاصل اولور. طوموز-
 لری و ایکنجی درجه ده صیفیرلری چوق اولوب،
 قیونلری بوق حکمنده در. وقتیه ایشلمکده بولمش
 اولان دیر معدنلری شمعی معطل ایسه ده، خیلی
 کیرج و ابنیه طاشی چیقار. صنایع پک ایلری اولوب،
 اهالینک برلئندن زیاده سی صنعتله مشغولدر.
 باشلیجه صنایعی زراعت آلانیله آلات جراحییه،
 اوانی بیتیه، ساعت، بوک و پاموق منسوجات، اجزای
 کیمیویه، قورده و ساثره اعمالندن عبارتدر. تفنک
 و واغون اعمالنه مخصوص ایکی بیوک فابریقه سی دخی
 واردر.

اهالیسی عمومیت اوزره آلمان و پروتستاندر.
 بر مجلس اداره سی و محاکم صلیبه ایله ۶ محکمه
 ابتدایی سی بر محکمه نیمیزی و بر جنایت محکمه سی
 واردر. معارف پک ایلری اولوب، تحصیل مجبوری

و جانادر. اکثر مکاتبه کتابخانه لوازم قرطاسیه
دخی مجاناً و بریلیر. مکاتب ابتدائیه دن بشقه ۶
رشدیه و بر اعدادیه سی وارد. ناحیه ۶ قضایه منقسم
اولوب، ۳۶ دائره بی حاویدر. بو ناحیه ۱۷۹۸
تاریخنده اسویجره حکومت متفقہ سی دائره سنه داخل
اولوب، ابتدا زادگانک نفوذی تختده بولمش ایدی.

شافی { (امداد حسین) هندستان شعراسندن
{ اولوب، حیدرآبادده یاشامش،
و ۱۲۷۰ تاریخلرندہ وفات ایتشد. شویت اونکدر:

زن رنگ شهادت بی تکلف جوش زد شافی
دم خنجر شدم خونناہ کردیم کلو کشت

شاقیه { (Chactas) آمریکای شمالیه ممالک
بجمعه ده ساکن اقوام اصلیه دن او-
لوب، هن اصل میسیسیپی جمهوریتک حدودده ایکن
ممالک بجمعه حکومتی بونرک اراضی سی صابن آوب،
اثمانی ویرمدیکی حالده، آرقانساس ایله تکانس او-
ضینه نقل اولمشلدر. مونس وقابل مدینت برقوم
اولوب، فرانسه ادباسندن (شاوریان) بونرک اخلاق
واطواری حقدہ (رنه) و (آتالا) عنوانرله ایکی
حکایه یازمشدر. بو قوم ۱۶۰۰۰ قدر نفوسدن
عبارت اولوب، (شیقاساو) قوه یله متفقاً یاشایورلر.

شاقره { اندلسده طلبطه تک شرق جهتنده
بر ناحیه اولوب، (ولس) قلمه سی
بو ناحیه ده بولندیفی «معجم البلدان» ده مذکوردر.

شاقو { (Chhaco) آمریکای جنوبیه آرچنتین،
پاراغوآی و بولیویه حکومتلری آره.
سندہ تک واسع بر اووه اولوب، غرباً آند سلسله
جبالنک اتکلرندن شرقاً پاراغوآی مجراسنه و شمالاً

بولیویه تک شیکتو ایانتسده کی بطاقلردن جنوباً
پارانیه تابع (سالادو) مجراسنک وسطنه دک تقریباً
۱۹° ایله ۳۰° عرض جنوبی و ۶۰° ایله ۳۰° ۶۴
طول غربی آره لرندہ متمد اولور. بوکنیش اووه
غیر مزروع و همان خالی اولوب، برطاقم اقوام وحشیه
جولانکامیدر. هر نه قدر آرچنتین و بولیویه ایله یارل
غوآی حکومتلری غیر مین و مختلف فیہ برطاقم
حدود موهومه ایله شاقونی بینلرندہ مقاسمه ایتشلر.
سده، حقیقتده بو حکومتلردن هیچ برینک حکمی
جاری اولیوب، شاقوده جولان ایدن اقوام وحشیه

تمامیله مستقلا لر، و هیچ بر حکومت طانیورلر. میلانی
پک آز اولدیفندن، کرک انهارک فیضانده و کرک نیش
یاغورلرینک زولنده موت و یادانمی برطاقم کوللر
و بطاقلر حاصل اولور. بونلردن چونک صولری آز
چوق طوزلی اولوب، علی الخصوص قورالقی
موسمنده ایچمیه جک قدر آجیدر. طوپراخی سیاه و یا
قیرمزیمتراق بالچیقندن عبارت اولوب، صونی جذب
و بلع ایتمز. اکثر طرفلری اوزون و قبا اولرله
مستور اولوب، یایانسز برچار صورتی ابراز ایدر.
اولانجه آقاچلری ده متحد الجنس اولوب، بو حال
منظره سنک قسوتی برقات دها تزید ایدر. حیوا-
ناجه آمریکای جنوبینک همجوار اولان سائر جهتلرله
مشترکدر. مع هذا هر طرفی کرلیوب، اکثر جهتلری
الیوم مجهولدر. شاقوده جولان ایدن اقوام وحشیه
ایکی طاقه منقسم اولوب، شمال جهتنده کیلر (لاغونه)
و جنوب طرفنده کیلر (توبه) جنسیتنه منسوب اولقلری
حالده، بینلرندہ حرب و نزاع اکسیک اولماز. لاغو
نهلر منول عرقه مشابه اولوب، یوزلری کنیش،
بناق کبیکلری پک چیقنیللی، برونلری باصیق و کوز
لرینک اوچلری یوقاری به مائلدر. توبه لرک چهره لری
دها دوزکون و امضالری دها متناسبدر.

شاقه { صقلیه (یعنی سیجلیه) جزیره سنده
{ قصبه اولوب، «قعه متعلق تالیفات
عدیده صاحبی اولان (ابو عمر عثمان بن حجاج الشافعی)
الصقلی) تک مسقط رأسی اولدیغنی یاقوت حموی بیار
ایدیور.

شاکر { ایران و هندستان شعراسندن در
{ ذاتک مخلصیدر.
برنجیسی نظام الملک آصف جاهدر. «نظام الملک
ماده سنه صراجمت.]

— ایکنجیسی طهرانی اولوب، اصفهانده یاش
مش، و اوراده وفات ایتشد. شویت اونکدر:

شا کر بیاله کوش که از روز وصل یار
مخروم بود آن که بشپها صبور بود

— اوچنجیسی (محمد علی) تبریزی و یا اصفها
اولوب، نقاشلده و دیگر بعض صنایعه دخی مهار
وار ایدی. شویت اونکدر:

روشن چراغ دیده ام از خون دل کنید
دارم همین نظر بچکر کوشکان خویش

خدمتند بولندقدن صكره، ضريحانه امانته وبعده نظارتنه تعيين اولمش؛ ۱۲۲۵ ده رتبه وزارتله قائمقام اولوب، بده موره وكوتاهيه واليسكرانده بولمش؛ وبعده الانفصال كميلوبلنده اقامت ايدوب، ۱۲۳۴ ده اوراده وفات ايتمشدر. طبيعت شعر به سي اولوب شويت اونكدر:

چك خلايقدن الی قطع ایت علايقدن دلی
شاكرا امداد رباي سكا بسدر فقط

شاكيا موني } (Chakya Mouni) مذهب
صاحبی (بودا فاوتامه) نك
اسم ديكر بيدر. [«بودا فاوتامه» ماده سنه سراجمت.]
شال } (Châl) بلوچستانك شمالنده افغانستان
حدودنده وكلايك ۱۶۴ كيلومتره
شمانده كلادن قندهاره كيدن طريق اوزرنده بر
قصبه وبر وادي اولوب، ۱۸۷۶ نارينخندن بری
انكلكره نك تحت اداره سنده بولنان يرلردندر. قصبه
نك ۴۰۰۰ اهاليسي واردر. وادينك اراضيسي نك
منبت اولوب، خيلى مقدار ذخاير ايله نك لذيق ميوه لر
حاصل اولور. اهاليسي بلوچ و افغاندن مركبدر.

شالكه } (Chalke) پروسيه نك وستفاليه
(ايلاننده) (آرنسبرغ) سنجافنك
(بوخوم) قضا سنده وبوخومك ۱۲ كيلومتره غرب
شماليسنده بر قصبه اولوب، ۱۱۸۵۵ اهاليسي،
دمير يولى، كمور معدني، دمير خانه لرى، آيينه
واجزاي كميويه فابريقه لرى واردر. يكي بر قصبه
اولوب، كيتكجه بيومكده در.

شالوس } طبرستان جبالنده (رى) دن
۸ فرسخلق مسافده بر قصبه
اولوب بعض مشاهير علما نك مسقط رأسي بولمش
اولديقنى ياقوت حموي بيان ايدور.

شالون سور ساونوه } (Chalon-sur-Saône) فرانسه.
نك (ساونوه مع لواره) ايلاننده و ماونوك ۵۸ كيلو
متره شمالنده اولورق (ساونوه) نهرينك صاغ كنارنده
قضا سر كزي بر قصبه اولوب، ۲۰۴۳۰ اهاليسي،
زراعت و تجارت و صنايع او طه لرى، داخلي مكاتبى،
۲۲۰۰۰ جلدى حاوى كتيخاننه سي، موزه سي،
تاريخ و آثار عتيقه جمعيتى، نهر واسطه سييله ايونله
ايشلاك تجارتي، شراب، سرکه، ذخيره، دمير، درى

— دردنجيسى (عبد الرحمن) امجد على شاه اوغلى
واجد هلى شاه زمانلرنده لكه نوده ياشامش؛
و «كستان مسرت» و نام ديكرله «حقايق المعاني»
صنوايله بر كتاب يازمشدر. اشعارينه دسترس
وانه مدى.

شاكرا افندى } متأخرين شعراء عثمانيه دن
اوج كشيديك اسميدر:

برنجيسى (السيد محمد شاكرا افندى) استانبوللى
ولوب، ۱۸۸۸ نارينخنده سراي همايونه داخل
وله رق، لواي شريف شيخاكي خدمتنه تعيين اولمش؛
۱۲۵۷ ده وفات ايتمشدر. مثنوى شريفى منظوم
وله رق تركجه به ترجمه ايتمش، سهارستان جاى به بر
شرح يازمش، و سرتب بردوان دخى بر افشدر. شو
بيت اونكدر:

ای دیده خونابه شاکر بونه کربه
تأثير نكار ايليان غم نه مه لازم

— ايكنجيسى مدليللى اولوب، اورا مفتيسنك
وغلى ايدى. ۱۲۱۷ ده طوغوب، درسه ادته كله رك،
طريق تدريسه دخول ايله، ابتدا باب حالى كتابنه
وبده مكتب معارف شا كرداننه عربى و فارسى
درسى ويردى. بده بعض مجالس مفتيلكنه و حلب
مولويتنه نصب اولمشدى. شو مطلع اونكدر:

شمع رخسارى او شوخك نور شكان كوستر
كوييا موسى عشقه طور شكان كوستر

— اوچجيسى كوسه محمد ياشانك عتقاسندن
ولوب، بر مدت مصرده ترسانه معاونا لى كنده بو.
لشمشدى. (فوق) دخى تخلص ايدردى. شو مطلع
ونكدر:

نه دهر و ميردن شكوى نه آن وايندن فرياد
دلا آتجق او زلفى عنبر و مشكيندن فرياد

شاكرا بك } (حسين —) كركچى حسين
(پاشا زاده مواليدن مصطفى

بلك اوغلى اولوب، طريق تدريسه دخول ايله،
رقعه نويس خدمتنه تعيين اولمش؛ و ۱۱۵۰ ده
حلب مولويتندن عزانى متعاقب وفات ايتمشدر. شو
مطلع اونكدر:

ميل ايتك ايله دابر مهوش پياسته
آلدی كنان صبرى آتش پياسته

شاكرا پاشا } طرزونلى اولوب، بر مدت
(فردوسى افندي نك امامت

واودون کور اخراجاتی، دمیر و باغیر دو کتخانه لری، سفاتش اعمالنه مخصوص دستکاهلری، جام، اجزای کیویوه، چینی، دبور کاغدی، شکر، مسکرات، زیتون یاغی و سائره فابریقه لری و بعضی استحکامات بقایاسی وارد در.

شالون سور مارنه } (Chalon - sur - Marne) فرانسه ده

مارنه ایالتنک مرکزی بر قصبه او اوب، یارسک ۱۷۳ کیلومتره شرقنده، (مارنه) نهریله بوکا دو کیکان (ماؤ) و (ناؤ) چایلمی و مارنه دن رین ایرماغنه متمد جدول اوزرنده و بر قاج دمیر بول خطنک قطعه تقاطعنده واقعدر. ۱۶۴۵۳ اهالیسی، زراعت و تجارت و صنایع جمیتملری، داخلی مکتبی، دارالمعلیمی، صنایع مکتبی، ۲۵۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی، ذخیره، ییاغی و شراب، نجارتی، وقتیه مشهور بولتمش چوخه فابریقه لریله دباغخانه و آبیاق قالی و جوراب و فانیله کبی شیلرله چلنکیر لیکه متعلق مواد فابریقه لری وارد در. طاغنیق بر قصبه اولوب، نهرکارنده کوزلر یحتملری و جاده لری وار ایسه ده، ایچ طرفلرنک سسوقاقلری طار و غیر منتظمدر.

شالها } ارض بابله قدیم بر قصبه اولوب، ایاد طرفندن تجرب ایدلمش اولدیغی

« معجم البلدان » ده مسطوردر.

شام } (Syrie) هر نه قدر بین العوام بواسم دمشق شهرینه بر یلیورسه ده، اصل

شام لسان عربیده قدیماً (سوریه) دینلن خطه و اسمه نك اسمی اولوب، مرکزی اولان شهرک اسمی ایسه (دمشق) دره عربیده همزه ایله (شام) تلفظ اولنور. «صول» معناسنی افانده ایتمکله، حجازه نسبتاً و «صاغ» دیمک اولان (یمن) .ه مقابل بواسم وضع اولتمشدر. شام اسمی تام اولوب، فلسطین خطه سنی دخی شاملدر.

موقی، حدود و مساحه سی . — شام خطه واسعه سی آن دیکزک منتهای شرقنده واقع اولوب، شمالاً آناتولی قطه سیله، شرقاً جزیره ایله و برالشام دینلن چوله، جنوباً جزیره العربیه و بحر احمرله، غرباً دخی مصرله و آق دیکزله محاط و محدوددر. حدود شمالیه سی اعتباری اولوب، تمامیه قطعی و معین دکل ایسه ده، اسکندرون کورفرزی ایچندن سینتابک

اوستندن کچرک، فرات وادیسنه منتهی اوله حق قوس شکنده بر خط بو حدودی تعیین ایده بیلیر. حدود شرقیه سنی قدر تقریباً ۳۶ عرض شمالی خطنه دك فراط ایرماغنه ک محراسی و اورادن آشاغی چول آبرور. عقبه کورفرزینک منتهاسندن شرقه طوغری چول ایچنده تمديد اولنه حق بر خط موهوم شام ایله جزیره العرب حدودینی تحدید ایدر. سنایی شبه جزیره سیله صحرائی تیه دخی شامدن معدود اولوب، عریشیدن سویش کورفرزینه متمد بر خط موهوم دخی شامی مصردن تفریق ایدر. بو وجهه شام ۳۱° ایله ۳۷° عرض شمالی و ۲۰° ۳۱° ایله ۳۷° طول شرقی آرلرنده متمد اولوب، شمالدن جنوبه بونی قوش اوچشی حسابیه ۷۰۰ کیلومتره اولدیغی حالده، قسم شمالیسنده ساحل ایله فرات آرهنده اکی ۲۱۵ و سائر طرفلرده ساحل ایله چول آرهنده کی مسافه آتیق ۱۳۰ و نهایت ۱۴۰ کیلومتره در. مساحه سطحیه سی تقریباً و تخمیناً ۱۵۹۰۴۰ مربع کیلو متره اولوب، اهالیسی ۲۱۸۴۷۶۰ کشدین عیا. رتدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ۱۴ کشی دوشر. هیئت طبیعی سی، جبال و انهاری. — سنایی

شبه جزیره سی مستثنا اولدیغی حالده، اصل شام قطعه سنده ساحل ایله متوازی بر طاقم طاغیر متمد اولوب، بونلر اکثر طرفلرنده متوازی ایکی سلسله تشکیل ایده رک، آرلرنده بر طاقم وادیلر تحصیل ایدورور بو طاغیرلرک یوکسکلری و سطنده اولوب اوراده ساحل بویجه متمد اولانی جبل لبنان و بوا متوازیاً شرق طرفنده اوزانانی جبل الشیخ تسمیه اولنور. آرلرنده (بقاع العریز) وادیسی بولنوب اورته سنده شمالدن جنوبه لبطانی نهری آقار. جبل لبنانک اک یوکسک ذروه سی ۳۰۶۷ متره ارتفاعند اولوب، بتون شام قطه سنک اک مرتفع نقطه سیدر. جبل الشیخک دخی اک یوکسک ذروه سی ۲۷۵۹ متر ارتفاعنده و ایکی سلسله آرهنده کی وادیده واد (بعلبک) موقی ۱۱۴۸ متره مرتفعدر. جنوب جهتنده بینه بو حال دوام ایدوب، شریعه نهرینک ایکی طرفنده ایکی صره طاغیر متمد او ایورسه ده، بونلر ارتفاعی ده اآزدر. شریعه نك منصب اولدیغی بحر لوط دینلن کولک سطحی حذای بجردن ۹۲ متره آتیق ایسه ده، بینه ایکی طرفنده طاغیر بولنوب

پونل عقبه کورفزیسه قدر اوزانیرلر. جبل لبنانک شمالنده (جبل نصیریه) اسمنده دیگر بر سلسله ساحله متوازیاً حاصی نهری منصبنه قدر ممتداولبور؛ و بونک شرقنده جنوبدن شماله طوغری مذکور حاصی نهری آقورسه ده، بو نهر مجرا سنک شرق طرفنده دیگر بر سلسله جبال بولمیبور، خذای مجردن ۳۸۰ متره ارتفاعی اولان حلب اوومسی بولنیور. حاصی نهرینک مجرای اسفلیله منصبی شام جبالنه ختام وبرورسه ده، بونک شمالنده آناتولینک طاوروس یاخود بوزا سلسله عظیمه سنه مربوط برکت طاغی و دیگر بر طاقم شعبه لر شمالدن کلوب، شام قطعه سنه داخل اولورلر. جبل برکنک ۲۰۵۰ متره ارتفاعی وارد. ساحله متوازی اولان بو جبالدن بشقه ایچ طرفده ودمشقک جنوب شرقیسنده بر چوق سونمش برکانلردن متشکل حوران طاغلری و بونک اطرافنده صفا و لجاکی بعض مرتفع لر بولنیور. جبل حورانک اک مرتفع محلی ۱۷۶ متره بوکسکدر. حوران وجهده و معان جهتنده کی طاغلرده بر چوق برکان آغزلی و سائر علامات برکانیه کوریلوب، بونلرک پاتلامه سی وقتیهله شام طاغیرینه و عوارض ارضیه سنه بر چوق تبدلات کتیرمش اولدیغی آکلا. شیلیور. عمومیت اوزره شام جبالنک ساحل طرفنده کی اتکلی صرب و دیک اولوب، شرق اتکلی ایسه سطح مائل صورتنده چوله قدر اوزانیر. شامک اک بیوک انهاری بوجه مذکور بری شماله و دیگر کی جنوبه طوغری آقان حاصی (ونام دیکرله اورونته) ایله شریعه (ونام دیکرله اردن) نهری اولوب، ذاتاً بر برینه قریب اولان بو ایکی نهرک منابهی آره سنده بقاع العزیز وادیسنده لیطانی نهری دخی شمالدن جنوبه وبعده غریبه طوغری آهوق، آق دیکزه دوکولور. حاصی نهری ابتدا شرق شمالیه طوغری جریاله حص و حما ایچندن بالورور، صماغ و صولدن بر طاقم چایلر اخذ ایتدکن صکره، شمال غریبه انعطافله، حلب ولایتنه دخول و جبل برکت اتکلردن کان (عفرین) و (قره صو) نهرلرینی دخی اخذ ایله، غریبه وبعده جنوب غریبه طوغری دونه رک، وانطا کیه نک ایچندن کچرک، سویدیه قریبده دیکزه دوکیولور. شریعه نهری جبل شیخک جنوبی اتکلردن نمانه، طار بر وادینک ایچنده جنوبه

طوغری آهوق، و صماغ و صولدن بر چوق کوچک چایلر آهوق، طریه کولی ایچندن سرور، و جبل مجلونک آت طرفنده صولدن تابملرینک اک بیوکی اولان (وادی الزرقا) یی اخذ ایدر؛ و بحر لوط دینان بیوک کوله دوکیولور. کرک نصیریه و کرک لبنان جبالندن و فلسطین طاغلرندن بر چوق کوچک نهرلر شرقدن غریبه جریانه، دکیزه منصب اولهوق، متوازی وادیلر تشکیل ایدبورلر. بونلرک اک بیوکلری (نهر الکلب) و (نهر ابراهیم) در. جبل الشیخک شرقی اتکلردن دخی (ردی) نهری آقوب، دمشقک ایچندن سرورله، بو شهرک باقچه لرینی و غوطه ارا. ضیسی بدمالاسقا، بر کوچک کول او یا بطاقات تشکیل ایدرک، محو اولور. جبل حورانک دخی هر طرفندن بر چوق چایلر آقوب، جمله سی بوجهله قورورلر. چالبرک تشکیل ایتکلری کوچک کوللردن بشقه شامده اوچ بیوک کول وارد. بری واک بیوکی جنوب جهتنده و فلسطینک شرقنده بولنان (بحر لوط) در، که خذای مجردن چوق آچق اولمسیله و صولرینک نغظ و سائر یاغلری حاوی اولهوق بک آغر اولمسیله مشهوردر. ایکنجیسی بونک شمالنده طاغلر آره سننده و شریعه نک مجراسی اوزرنده واقع (طریه) کولیدر. اوچنجیسی ده شمالده حلب ولا. یتنده و عفرین و قره صوابله سائر بعض انهارک اجتماع ایتکلری (آق دیکز) تسمیه اولنان کولدر، که فضله میاهی حاصی نهریه دوکیولور.

سواحلی. — شامک سواحلی اسکندرون کور. فزی ایچندن باتلاوب، ابتدا جنوبه وبعده جنوب شرقیه طوغری ممتد اولهوق، خلی کیرتیلی جیقنتیلی ایسه ده، یالکز بر طاقم کوچک برون و قویلی حاوی اولوب، بیوک کورفز و شبه جزیره لر یوقدر؛ و طیبی لیمانلری بک آزد. هله عکادن عریشه قدر اولان قسمی بسبتون دوزدر.

اقایم و هوا سی. — شام قطعه سنک هوا سی عرضدن زیاده ارتفاعه تابع اولغله، سواحله و جبالک ایچ طرفنده یعنی چوله قریب محللرند یازین هوا خیلی صیباق و قیشین معتدل اولوب، پورتقال و خرما و موز آغاجلری آچبقده طیانه بیلیر. یالکز حلب جهت بو قاعده دن مستثنا اولوب، اورالینک یازی ینه خیلی صیباق اولدیغی حالده، قیشین اطرافنده کی

قارنی طاغلردن کلن روز کارلر سببيله صوتوق زیا-
دمدر. جبالده ومرتفع محللرنده ایسه، قیشین صوتوق
زیاده اولوب، قار یاغار؛ یازین هوا معتدل وایلك
وصوك بهارده پك لطیفدر. یازین یاغور پك سیرك
اولور. تشرین ثانی ایله کانونلرده وشباطده یاغارسه ده،
ینه چوق یاغمیوب، اکثریا قورالقدن خسار وقوع
بولور. بیرونده میزان الحراره نك درجه وسطیه سی
یازین ۲۷ و قیشین ۱۲، وعرضاً اوندن آشاغی
اولان قسده ایسه یازین ۱۷ و قیشین ۸ در. عموم-
میت اوزره هوا صاغلام اولوب، یالکز بهض محللرك
بطاقتلرله محاط اولسی وسائر بوكی احوال عارضیه.
سی بعض خسته لقلر تولید ایدر.

محصولات و نباتات و حیواناتی، منابع ثروتی. —
شامده مختلف ممالک و اقالمک محصولاتنی بیتشوب، زرا-
عت ترقی ایدمک، وفته تطبیقاً احرا اولنه جتی اولسه،
بوجهجه دنیا نك رنجی مملکتی اولوق استعمادینی
حائزدر. بغدادی، آربه، چاودار، داری و سائر
حیوباندن بشقه یاموق، پرنج، جیوبت وسائر دخی
حاصل اولور. لاذ قیه و جبلك توتونی پك مقبول
اولوب، مصره کلیتله سوق و اخراج اولنور. بیروت
وصیسا جهتلرنده شکر قامشی تجرجه اولنوب، پك
کوزل بیتشمشدر. یافه نك پورتقالرله قارپوزلری
ونابلسك پورتقاللری مشهوردر. موز دخی بیتشیر.
دمشق جهتی میوه لرینك تنوع و نفاستیه مشهور
اولوب، قیصی، نار، اوزوم، انجیر، بادم، الما، شفتا-
لی، اربك و سائر میوه لری پك چوقدر. طاع
انکارنده زیتون و حروب و حلب جهتنده فستیق
آفاجلری دخی چوقدر. طوت آفاجلری ده چوق
اولوب، دمشق، حما، حمص، حلب، جبل لبنان و سائر
طرفلرنده کلیتلی اییک چبقاریلیر. وقتيله شام جبالنی
ستر ایتمکده سفاتش اعمالنه یاراز کراسته و برمکده
بولمش اولان اورمانلر اونه دن بری باقلمقدن
و بهوده بره اتلاف اولمقدن اکثریت اوزره محو
اولمشدر. شامک ذخایری احتیاجات محلیه کفایت
ایتمکده اولوب، میوه و سائر بعض محصولاتدن
خیلی انراجات دخی اولیسور. اک منبت بری اولان
حورانه تمديد ایدلمکده اولان دمیر بولک ختامندن
صکره ذخیره اخراجاتی دخی ۱۰ املدر. حیوانات
اهلیه و وحشیه سی چوق اولوب، استرلیله مرکبلی

مشهوردر. آنلری دخی عرب چنسنه منسوب
اولوب، پك کوزلدر. قرمان جنسندن قویولری
چوقدر. دوه و همین دخی قولانلییر. کیک وغزالک
پك کوزل جنسلری و پارس، صیرتلان، قورد،
چقال، طوموز، طاوشان وسائر حیوانات وحشیه سی
چوقدر. آرسلان یالکز چول جهتنده بولنور. چکرکه
اک مضر حیواناتندن اولوب، آره صره جزیره العرب
جوللرندن کله رك شامی تخریب ایدر. سیوری سینک
عقرب، بیلان و سائر حشراتنی ده چوقدر. تمساح
دخی بعض انازندم بولنور. طبورک انواعی و عدد-
لری پك چوق اولدیفی کبی، ساحلده و کول و نه رلده
بالینی و قاپلومباغه لریده چوقدر. حله کولی و اووه.
سی جهتنده خیلی مقدار آری قوغانلری ده بولنوب،
بال چبقار. شام قطه سنک معادنی آز ایسه ده،
کسروان و جبل دروزده بر قاج برده دمیر چیقوب،
قولانلغه ایشلندیکندن، اجنبی دمیرینه مرجعدر.
حلب قضاسنده واسکندرون ایله آنطا که طاغلرنده
آتیمون، قورشون، بوراسیت، زفت، قروم و حلبک
جنوب، شرقیسنده باقیر و کور معدنلری بولندیفی
کبی، ینه حلب و کایس و حارم و عینتاب قضالرنده هر
رنکده مرمرلو آلمی و جبل لبنانده لنکیت بولنور.
بجر لوطده خیلی نفط و حلب جهتنده بعض کولمرده
طوز چبقار.

تقسیمات جغرافیه و ملکیه سی. — شام قطه سی
ازمنه قدیمده نفس شام یا خود سوریه دینلن شمال
شرق قسیمله جهت جنوبیه سننده کی فلسطیندن و قسم
وسطیسی سواحلندن عبارت اولان فنیکه خطه سنندن
مرکب اولوب، بواچ خطه نك هر بری بشقه بر قومله
مسکون ایدی. بعده حلب شهری کسب اهمیت ایدم.
رک، دمشق رقابت ایتمکده، شامک قسم شمالیسی بو
شهرک ملحقاتی تشکیل ایدم رک، حلب، شام و فلسطین
اسملرله اوچه منقسم بولمش؛ و اداره عثمانیه زمانده
سواحل دخی آبرجه اداره اولنورق، حلب، شام،
صیدا و قدس ناملرله ۴ ایالته تقسیم بولمش ایدی.
ولایات اصولنك احداثنده قسم شمالیسی جزیره دز
اورفه و آناطولیدن مرعش سنجاقلرینك الحاقیل
حلب ولایتی تشکیل ایتمش؛ و قسم دیگرکی سوریه
ولایتی نامیله بیوک بر ولایت صورتنه قونوب.
یالکز فلسطین قدس مستقل متصرفلنی نامیلد

آبراشیدی؛ جبل لبنان دخی اولجه آریلوب، ممتاز برمتصرفق صورتته افراغ اولمشدی. بدمه سواحلك قسم وسطیسی، بیروت ولایتی نامیه آریجه بر ولایت آنخاذا اولنه رق. سوریه ولایتی اسکی شام ایالتندن عبارت قالمشدر. بوجهله شمدیکی حالدده شام قطعه سی اوج ولایت ایله ایکی مستقل منصرفله منقسم اولوب، آنجق بو ولایاتدن برینك (یعنی حلب ولایتك) نصفی شام قطعه سنك خارجده یعنی جزیره و آناطولیده بولنیور. سینا شبه جزیره سی ایسه ذاتاً چول ایله آیرلش اولوب، شام و مصر ایله جزیره العرب بیننده مشترك کبی بر حالدده بولمغله، هیچ بر وقت شامك تقسیمات ملکیه سنه داخل بولنممشدر. شامك اداره جه منقسم بولندیقی ولایات و سنجاق و قضاالك اسامیسیله مساحتة سطحیه و مقدار نفوسلری بوجه زیردر.

و سائر بعض طرفلرده بولنان خرسیانلر مارونی، روم، سریانی، قنولك، پروتستان و سائر جماعات کثیره به منقسم بولنیورلر. كذلك جبل لبنان جهتنده و حوران جهتنده (درزی) نامیهله و جبل نصیره به ده (نصیره) اسمیهله دیگر بر جماعت بولنیور. عمومیت اوزره شام اهالیسی متناسب الاعضاء زیاده سیله ذکی و تجارت و صنعته میالدر. ماملانده حدعه ایله اتهم اولنورلر. خرسیانلرک بهضلری معبدلرنده سریانی لسانده دخی بعض دطالر اوقورلر ایسه ده، اکثریا بولنر دخی معابد و مکاتبده لسان عربی بی استعمال ادوب، بولسانده مهارفربیخی خبیلی ایلری به کورتور مشلدر.

صنایع و تجارتی. — شام قطعه سی اسکی زمانلرده شرق ایله غرب آره سننده بیوک بر تجارتگاه اولوب، کرک هند، ایران، عراق، جزیره العرب و سائر آسیا اقطارینك و کرک داخل مملکتك محصولات ارضیه و معمولات صنایه سی آوروپا ممالکنه و آوروپانك اتمه سی آسیایه نقل ایدردی. آنجق شمدی بر طرفدن آسیا تجارتی سوبش و باطوم طرفلریله اجرا اولندیغندن، و بر طرفندن آوروپا اتمه سی مسموم لات شرقیه بی بطل و متروک حالنده بر اقدیغندن، تجارت و صنایعی چوق تدنی ایش؛ و مملکت اسکی ثروت و مسموریتی ظائب ایشدر. ایك، یاموق، صیرمه و قلاباندن مسمول اقمشه مختلفه دستگاهلری اسکی مقدارینك قرقده بری نسبتنده قالمشدر. مع هذا دمشق، حلب، حما، حصص و سائر طرفلرده اییکلی، یوکللی و یاموقلی بعض قاشارله ساده ویا قلاباندلی دوشمه طاقلری، کتفه ل و سائر منسوجات اعمال اولنور. حلدده یکی اصول اوزره بعض ماکنه لی فابریقه ل دخی آچلمشدر. دمشقده صدفلی اسکمه له و سه یا و سائر بایلیر. دباغت صنعتی دخی خبیلی ایشلکدر. بو معمولانندن و پیاغی، دری، زیتون یاغی، سیسام، ذخایر و سواحلك قسم شماییسننده چیقان کلیتی سونکر اخراج اولنور. بیروت ایله دمشق آره سننده منتظم بر آراهه بولی و دمشق ایله حلب، دیاربکر، موصل و بغداد آره سننده کاروان طریق بولنوب، خبیلی تجارت اجرا اولنور سه ده، بر قاج

ولایت و سنجاق	صرباع کیلومتره	نفوس
حلب سنیاغی	۲۹۶۰۰	۶۰۴۴۲۰
سوریه ولایتی	۶۲۲۰۰	۶۰۴۱۷۰
بیروت ولایتی	۳۰۵۰۰	۴۰۰۰۰۰
قدس متصرفاتی	۲۱۳۰۰	۲۳۲۱۶۹
جبل لبنان متصرفاتی	۵۷۴۰	۲۴۵۰۰۰
جملاً شام قطعه سی	۱۵۹۰۴۰	۲۱۸۶۷۵۹

اك بیوک شهرلری دمشق، حلب، بیروت، قدس و ایکنجی درجه ده حما، حصص، طرابلس، لاذقیه، آنطاکیه، صیدا، صور، مکا، یافه، نابلس و سائر در.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهب لری. — ازمئه قدیمه ده شام قطعه سنك اهالیسی سریانی، عبرانی و فنیکی لی اوله رق اقوام سامیه دن اوج قومه منقسم و اوج لسانله متکلم بولنمش؛ و بدمه بو قطعه ده حکم سورن روم و رومالیلردن دخی بر چوق افراد یرلشوب قالمش ایسه ده، شمدیکی حالدده همان کافه اهالیسی لسان عربی ایله متکلم اولوب، جمله سی عربلشمشدر. یالکزر حلب سنجاغنك شمال جهتنده بر مقدار ترک، کرد و چرکس اهالی بولنیور. جنسیت و لسانجه شام اهالیسی بوجهله متحد اولدقلری حالدده، دین و مذهبجه يك منفرق اولوب، هر نه قدر قسم اعظمی مسلمه ایسه لرده، جبل لبنانده و شهر و قصبه لرده

اسکله دن ایجری به تمدید ایدلمکده اولان دهر یول
خطلرینک بو نجارتی براق مثنه ابلاغ ایده جکلری
مأمولدر.

احوال تاریخیه سی، — تاریخ نقطه نظرندن شا.
مک اهمیتیک زیاده اولوب، اسکیدن بری دنیانک
اک مهم ومعنا یرلندن بولمشدر. ازمنه قدیمده
شام باشلیجه اوچ خطیه منقسم اولوب، قسم شمالیه
(آرام) یاخود (ارم) وبهمه (سوریه) تسمیه اولنه.
رق ام سامیه نیک ال بیوکلرندن اولان سریانیلرک
اوطانی ایدی؛ قسم جنوبیه (فلسطین) اسمیه معروف
اولوب، ابتدا عمالقه ایله مسکون ایکن، بده هبرا-
نیلرک یعنی بنی اسرائیلک مملکتی اولمش؛ وبومناسبتله
(ارض مقدس) دخی تسمیه اولمشدر؛ بو ایکی
خطه نیک آره سنده سواحک قسم وسطیسنده (فیکه)
ونام دیکرله (کنه ان) خطه سی بولنوردی. سوریه
خطه سی براق کوچک دولته منقسم اولوب، سریا-
نیلر عبادت اونائله مشغول بولمش، ومدنیتده
کلدانیلرله آنوریلر و فیکه لیلردن کری قالمشدری.
فیکه لیلر ایسه تجارت و کیمیکلکده زمان قدیمک
انکابزلی دیمکده شایان اولوب، باشلیجه مرکزلی
اولان صور و صیدا شهرلری دنیانک اک معمور
بلادی صرسته کچمش؛ واورادن آق دکنر سواحکنک
هر طرفنه یاییلوب، مهاجرلر تأسیس ایده رک، آفریقا
و اورویا به شرق مدینتی ایدخال ایش؛ و بحر محیطه
دخی جیقه رق، بالطبق دکنرینه قدر جیمش؛ و امید
بروتخی طولاشه رق، تا اووقندن آفریقایی دور
ایتمشدری. یونانیلر کندی خطلرینی اوکرتن بونلر
اولوب، بتون آروویا خلوطی فیکه خطندن ما-
خوذدر. فیکه لیلر یونانه یناشدقلرند، بو مملکتی
واها ایسنی وحشی برحاله بولوب، مدینت یونانیه نیک
اساسنی دخی بونلر وضع ایتمشدر. فلسطینک بر
قیمنده قدس ایله جوارلرند ساکن بولنش اولان
بنی اسرائیل ایسه، کافه ام طالمک کفر و عبادت
اونانه طالمش اولدقلری بر زمانلرده الوهیت صحیحه
و وحدانیته معتقد اولوب، دین حق اک اول اوراده
ظهور ایتمشدر. بو وجهه شام هم آروویا مدینتک
هم اعتقاد صحیحک بشیک حکمنده در. حضرت داود
وسلیمان (عم) زمانلرده شامک همان هر طرفی یعنی
سوریه و فیکه دخی بنی اسرائیل دولتنه تابع

اولمشدیه ده، بو اتحاد واستقلال چوق وقت سور-
میوب، آنور و بابل حکمدارلری شام قطه سنی ضبط،
وینت مقدسی تخریب ایتمشدری. ایران حکمدارلرندن
کیخسرو بابل حکومتنه ختام وبره رک، ایران حدودینی
آق دکنر سواحکنه دک تمدید ایتدیکی صرده شامی
دخی کاملاً ضبط ایدوب، بیوک اسکندرک خروجه
دکنر بو قطه ممالک ایرانیه دن ممدود بولمش؛
واسکندرک وفاتنده برمدت سردارلری پیننده منازع
فیه قالب، برچوق محارباته میدان اولدقن صکره،
سافکیلر شامده تقرر ایدوب، الکالری رآره لقی
ایران وخراسانه قدر توسع ایش ایسه ده، مرکزلی
یک تأسیس ایشکری (آنطاکیه) شهری اولمفله،
بونلرک دولتی (سوریه دولتی) نامیه شهرت بولمش
ایدی. بونلرک زماننده بطالسه دفعاتله شامه داخل
اولدقلری کبی؛ ایرانک اشکانیان ملوک دخی براییکی
دفعه مملکتی ضبط ایتمشدری. نهایت میلاد هیسی
(عم) دن ۶۴ سنه اول رومایلر شام قطه سنی
کاملاً ضبط ایده رک، روما دولتک بر ایاتی حکمنه
قوعشدری. بونلرک زماننده دخی شامک اهمیتیک
زیاده اولوب، روما ایمپراطورلرینک بر چوغنی شام
شام اردوسی طرفسندن وحی براقچی شاملیلردن
انتخاب اولمشدی. حضرت هیسا (عم) ک ظهورله
دین مسیحک اک اول شامده تأسس واورادن هر
طرفه انتشار ایتمی دخی شاه آریجه بر اهمیت
وبرمش؛ و کیده رک فلسطین بتون شرق وغرب
خرستیانیلریچون بر زیارتگاه عمومی حکمنی آلمش
ایدی عربلر تارومایلر زماننده شاهه تقرب و دخول
ایدوب، غسانیلر و تدمر حکومتی کبی بعض عرب
حکومتلری تشکیل ایتمشدری. روما دولتک انقسا.
منده شام شرق ایمپراطورلری یعنی قسطنطینیه قیا
صره سی حصه سنه دوشوب، بونلرک تدنیاتندن
حصه مند اوله رق، بر طاقم اختلافات و تشققات مذ.
هییه دوچار اولمش؛ و براییکی دفعه ایران ملوک
ساسانیه سنک ضبطنه کچرک، بعض تخریبات اوغرامش
ایسه ده، ماکدونیه و روما حکومتلری زمانلرندکی
معموریتنک آناری هنوز موجود ایدی. نهایت
انوار اسلام حجازدن اقطار عالمه شمشه یاش اولنه
باشلانجه، جزیره العربدن صکره اک اول شام داخل
دائرة اسلام اولمشدر. شامک فحی جانب حضرت

نبویند کمال اهمیتله تصور و تبشیر بیوریلهرق، زمان سعادت لرنده اسرا بیوریلان سر به بتر معونه ده دوچار انهمز اولمش ایسه ده، امید منقطع اولمیوب، خلافت حضرت فاروقیده عبیده بن جراح و خالد بن ولید (رضهما) نك همیسه آرز زمان طرفنده بتون شام قطعه سنك فتحی مسیر اولمشدره. بنی امیه زماننده دمشق سرکز خلافت اسلامیة بولمغله، شام دور اسلامده فوق العاده بر اهمیت قزانوب، مهورینی درجه قصوایه واصل اولمش؛ و خلفای عباسیه زمانده سرکز خلافت عراقه انتقال ایش ایسه ده، ینه شام اهمیتدن دوشمیوب، مهورینی کیتدیجه تریازده بولمش؛ و دمشقده، حلبده، قدسده، حما و حصده و سائر شهر و قصبه لرنده کی مدرسه لر و دارالفنون لر اندلسدن ماوراء النهر قدر بتون ممالک اسلامیة خواهشگران معارفنك مرصع و زیارتگاهی حکمنی آلمش ایدی. خلافت عباسیه زماننده شام بر آره اقی مصرده امارت ایدن بنی طولون طرفندن اداره اولمش؛ و بیده فاطمیونک ضبطه کچوب، بر مدت عباسیلرله فاطمیون آره سنده تردد ایش؛ و آل حمدانن سیف الدین قازی زماننده مهورینی و معارف و مدنیتی بر شعله جدیدله ایله پارلامغه باشلا. مش؛ و بیده سلجوقیلرک بر شعبه سی اداره سنه کچوب، بنی مرداس، بنی آرق، انا بکاندن بنی آق سنقر و بنی طفتکنین کبی بعض طوائف ملوک دخی بر طرفنده حکم فرما اولمش ایدی. اوصروه اهل صلیب نایله آوروپا متعصبینی، و متفقاً بتون آوروپا دولی ارض مقدسی استیلاص ایتک ادعایله، گروه گروه شاهه هجومله، بعض یرلری استیلا، و ملوک وامرای اسلام بونلری اخراجه سعی و غیرت ایتدکلرندن، طول مدت شام قطعه سی خون آود اولوب، بو صروه خبلی تخریبانه اغرامش ایسه ده، اوصروه یعنی آلنجی ویدنجی و سکزنجی قرن هجریده مصر و شامده حکم سورن ملوک ایوبیه معارف و سائر اسباب مدنیتی التزام ایتدکلرندن، شام قطعه سی آوریادن هجوم ایدن اقوام و حشبه دخی کیت کیده مدنیت درسی و بره جک و آوروپانک ممالک اسلامیة به امتثالاً، تمدنه سبب اوله جق درجه ده معمور و تمدن ایدی. بنی ابوبدن صکره شام قطعه سی مصره مربوط قلوب، اوراده حکم سورن ممالک بحریندن بنی فلاون

فرنگاری شامدن بسبتون اخراج ایشملسه ده، مقول تخریباننك شاهه دخی تأییری اولمش؛ وهله نیورنك شام جهتنی کلی تخریب ایش ایدی. یاوز سلطان ساجم خان حضرتلر ۹۲۲ تاریخنده شامی مصر ممالک چرکسه سندن ضبط، و ممالک عثمانیه الحاق ایشدره. اوندن صکره چاپوولاد و حزارا یاشانک و درزبیلرک بعض سرکشکاری کورلمش ایسه ده، مهم بر وقوات و تغییرات حاصل اولمیوب، سلطان محمود خان ثانی دورنده مصرلی ابراهیم پاشا شام و آطنه جهتلیینه مستولی اولمغله، اورالرننك اداره سی مصر و الیسی محمود علی پاشایه احاله اولمش ایسه ده، چوق کچمه دن انکاتره و آوستریانک مداخله سی اوزرنسه، عساکر مصریه شامی تخلیه ایتکله مجبور اولوب، ینه طوغریدن طوغری به تحت اداره عثمانیه به آلمشدر. [شامده حکومت سورمش اولان دول حقیقده بهرینک اسمنه سراجت بیوریله.]

شام { (Chams) هند چیننك شرق جنوبی جهتده فرانسه به تابع (قامبوج) خطه.

سیله (آنام) ک قسم جنوبیسنده ساکن مسلم و سنی بر قوم اولوب، مقصدارلیله اصل و نسبلی، هنوز مجه ولدره بونلر یقین و قتلره کنجبه قدر (آنام) ک (شامیه) نسیمه اولنان خطه سنده مستقل بر حکومت اسلامیة نك تحت اداره سنده بولنوب، بو حکومت ۱۸۲۰ تاریخ میلادیسنده آنام حکمدادی طرفندن احیا اولمشدره. قامبوجده کیلر اوراده کی بیوک کولک اطرافنده ساکن بولنوب، ملانی جنسنه منسوب مسلمانلرله قاریشمشدر. کندیلرنک بر وقت قامبوج جهت لرنده ملت حاکمه بولمش اولدقلری بعض آتاردن استدلال اولنیور.

شامان { مذهبی (Chamanisme) ساموید. لرده و سبیره نك شرق شمالی قسیمله

بحر محیط معتدله کی جزایر ملحقه سنده منتشر بر مذهب اولوب، بو مذهب به تابع اولانلر کونشده بو. لندنیقی زعم ایتدکلری بر راهه و رچوق جن و ملکره اینانیر، و بونلرک ایکیوکنه (شیطان) نامی و برلرله (شامان) تعمیر اولان راهلری بر آت قوبروخی طاقارلر، و کویا جنلری قوومق ایچون، بیونلرینه بر طاوول آصوب، آره صره چالارلر، و بر طاقم سحرلر باقم ادعاسنده بولنورلر.

و (اورلیانه)، جنوباً (بورغونیه)، جنوب شرقی
 چپتندن و شرقاً (فرانسه قونته) و (لورنه)، شمالاً
 دخی (لوکسنبورغ) و بلجیقه ایله محدوددر. اسمی
 دخی دلالت ایتدیکی کبی، اراضیسی دوز و اووه در.
 باشلیجه نهر لری مذکور سینه ایله اوکا تابع اوبه،
 اسنه، یونه، او آزه و مارنه در. منتهای شمالیسی دخی
 (موزه) ایرمانغی شق ایدیور. ایوم اسنه، ماینه،
 آردنه و قسماً موزه ایالتلری آره سنده منقسمدر.
 [بو ایالتلرک اسملرینه سراجمت بیوریله.] بعض برلری
 غیر منبت اسیده، اکثر طرفلرینک طوپراغی یک
 منبت و باغلری فایتله کوزل اولوب، شراب و قونیغی
 مشهوردر. — فرانسه نك سائر طرفلرنده دخی بو
 اسمله بعض کوچک خطلهر بولتیور.

شامپلین } (Champlain) ممالک مجتمه ده
 (نیویورک) ایله (ورمونت)
 آره سنده و قناده حدودنده برکول اولوب،
 بونی ۱۷۰ واکی ۲۵ کیلومتره در. (اوبه) و (هود-
 سون) بیوک کوللریله اختلاط ایدوب، بر قاج نهر
 دخی آیر، و فضله میاهی (ریشلیو) یا خود (سورله)
 اسملریله بر آباق تشکیل ایدوب، (سنت لوران) ایر-
 ماغنه دوکیور.

شامپولیون } (Champolion) مشاهیر
 (مستشرقین اولوب، ۱۷۹۰
 ده فرانسه ده (لوب) ایالتنک (فیزاق) قصبه سنده
 طوغمش، ۱۸۳۲ ده وفات ایتشدر. مصر قدیم
 آثار و تاریخیه مشغول اولوب، ایکی دفعه مصر
 سیاحتله، هیر و غلیف خطلرینی خل ایده رک، مصرک
 احوال قدیمه سی حقنده یک قیمتدار معلوماتی حاوی
 ایکی جلددن عبارت بر اثر معتبر یازمشدر.

شامل } (شیخ — یا خود شموئل) مشاهیر
 (غزاة اسلامدن اولوب، ۲۱۲
 تاریخنده داغستانده طوغمش؛ وابتدا مملکت مذ
 کوره ده (قاضی منلا) نك معینده ۱۰ سنه قد
 روسله قارشو محاربه ایتدکن صکره، چرکسلا
 باشه کچوب، یکریمی سنه متمادی روسیه نك عسکریه
 مقاومت ایتش؛ و بر آوج طاغیلرله اک مشهو
 جنراللرک قومانده سی آلتنده بولنان روسیه نك نی
 اردولرینی انهمزه اوضراغنه موفق اولوب، اقتد
 عسکرکی و متانت صردانه سیله عالمی حیرتده برافته

شامبازار } (Chambazar) هندستانده
 (بنکاله خطه سنک (موردوان)
 ایالت و سنجاغنده بر قصبه اولوب، ۱۹۶۳۰ اهالیسی
 واردر.

شامبری } (Chambéry) فرانسه نك جنوب
 شرقیسنده پارسک ۵۹۶ کیلو-
 متره جنوب شرقیسنده و غرنوبله نك ۶۳ کیلومتره
 شمال شرقیسنده (ساووا) ایالتنک مرکزی بر قصبه
 اولوب، ۱۹۱۴۴ اهالیسی، دار الفنونی، آقادمیا-
 سی، داخلی مکتب اعدادیسی، دار المعلیمی، ۲۵۰۰۰
 جلدی حاوی کتبخانه سی، آثار عتیقه و تاریخ طبیعی
 موزه سی، طب، تاریخ، تاریخ طبیعی و سائر فنون
 و صنایع جمعیتلری، بر جوق مؤسسات خیریه سی،
 متعدد و متنوع فابریقه لری، ایشلک تجارتی و جوار-
 لرنده کور معدنی و میاه معدنیه و ایلیجلری واردر.
 کوزل بر وادیده واقع اولوب، اطرافنده یک مفرح
 موقعلری واردر. اسکی ساووا دو قهرلرینک مقری
 ایدی.

شامبزه } (Chambèze) آفریقای جنوبینک
 (وسطلرنده بر نهر در، که ۱۰
 عرض جنوبیده (مامیره) خطه سنک (مامبوئه)
 طاغلرندن نمان ایدوب، (بانفونلو) کولنه دو کیلور.
 بوکوله دو کتزدن اول ۴۰۰ متره کنیشلکی ۶ متره
 درینلکی واردر. بو نهری بورتکیز لیلر یتش سکسان
 سنه اول کور مشلر سه ده، (زامبز) ک تابلرندن ظن
 ایتشدری. سیاح شهر (لیونفستون) ۱۸ آی بو
 نهری تعقیب و تحقیق ایتسکه اشتغال ایتشدر.

شامبون } (Chambon) فرانسه نك
 (لو آره) ایالتنک (سنت اتیان)
 قضا سنده و مرکز قضا نك ۸ کیلومتره جنوب غر-
 بیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۷۷۰
 اهالیسی، بر اسکی سرانی، جوارنده معدن کوری
 و دمیرخانه لری واردر. بو اسمله دیگر بر طاقم کوچک
 قصبه لر و قریه لر دخی بولندیفتدن، تقریبی ایچون بوکا
 (شامبون فوزروله Ch. Feugerolles) دیرلر.

شامپانیه } (Champagne) فرانسه نك شرق
 شمالی جهتنده بر خطه اولوب،
 (سینه) ایرمانغی حوضه سنک یوقاری قسمنده واقع
 و غرباً و غرب جنوبی جهتنده (ایل ده فرانسه)

بدی. نهایت ۱۲۷۶ ده روس عسکرینک بر قاج
رقه سی طرفندن احاطه اولنه رق، تسلیمه مجبور
ولمش؛ و پترسبورغه سوق اولنه رق، ۱۲۸۸ ده
رتحال ایشدر. اوغلی محمد پاشا ایوم دولت عثمانیه
یغاندندر.

شاملی } فرس شمارسندن اولوب، شو بیت
} اونکدر:

آرزوی قامت نازک نهالی کرده ام
کرتکام دل بر آید خوش خیالی کرده ام

شامو } (Chamo) مغولستانده واسع بر
} چولدر. [«غوبی» ماده سنه سرا.

جفت بیوريله.

شامو کین } (Chamokin) آمریقای شما.
} لیده ممالک مجتمه تک (پانسیلوانیه)

حکومتک و (هاریسبورغ) ک ۶۱ کیلومتره شمال
شرقیسنده برقصه اولوب ۱۰۴۰۵ اهالیسی، کور
معدنی، دمیر دوکخانه لری و دمیر یولی واردر.

شامی } قدمای شمراء عثمانیه دن ایکی ذاتک
} مخلصی اولوب، ایکیمی ده شاملی
و ایکینسده آدی مصطفادر.

برنجیسی سلطان بایزید خان ثانی زماننده سنجا
بکی ایدی. شو بیتی مشهوردر:

یتیمی تماشای نیکار الهه صورتک
ای عاشق محنت زده بولدغجه بوتسک

— ایکیمی دفتردار محمود چلی طرفندن سلطان
سلیم خان ثانی به تقدیم اولنه رق، خدام خاصه
زمره سنه داخل اولمش؛ و چاشنیکیر باشلیفی خد
متیله سرای همایوندن جیقوب، بده آماسیه ده
میرلوا اولمش ایدی. شو مطلع اونکدر:

اولیم شاهد وی سز بر آن
نیتم چوق هله چیقسون رمضان

شامیه } بغداد ولایتک حله سنجاغنده برقصا
} اولوب، شمالاً و شرقاً حله، جنوباً
سماو قضاريله، غرباً دخی کربلا سنجاغیله محاط
و محدوددر. مرکزی ۵۰۰ اهالی بی جامع اولان
(ام برور) قریه سیدر. مساحت سطحیه سی ۴۵۰۰۰
سربع کیلومتره و اهالیسی ۶۵۰۰۰ کشیدر. ارا
ضیسی پک منبت اولوب، بر قسم قلیلی ایشلمکده
اولدنی خالد، سنوی بر بقی میلیون کیلودن زیاده

بغدادی، اوج بقی میلیون کیلودن زیاده آر به و اون
میلون کیلوی منجاوز برنج حاصل اولور. مرطالی
چوق اولوب قضا اهالیسنک ۱۴۰۰۰۰ قیونلریله،
۲۳۰۰۰ صغیر، ۹۰۰۰ آت، ۸۰۰۰ مرکب و استر
و ۵۰۰۰ دوه لری اولدقدن بشقه شمیر عشرتی دخی
یازین حیوانات و سوریلرینی قضا اراضیسنده اوتلا
تیرلر. بطاقلقری چوق اولدیفندن، هواسی آغیرجه درر.
یالکز مرکزنده ایکی محله مکتبی واردر. اهالیسی
صموماً عرب و شیعی المذهبدر.

شاناق } هندقدیم حکما و طباسندن اولوب،
} بعضی تألیقاتی عباسیلر زماننده فار.

سی به و فارسیدن عربی به نقل و ترجمه اولمغله، اسمی
بین الاسلام شهرت بولمشدر. باشلیجه آثار مترجه سی
«کتاب السموم»، «کتاب البیطره»، «کتاب فی
علم النجوم» و «کتاب منتخب الجوهر» در. بوتالیفاتک
رنجیسی خالد بن برمک طرفندن ابو خاتم یحیی به
هندجه دن فارسی به ترجمه ایتدیرلمش؛ و مأمون خلیفه.
تک اسریله (عباس بن سعید الجوهری) طرفندن
فارسیدن عربی به نقل اولمشدر.

شانتابوری } (Cantaburi) هند چینیده
} سیام دولتنده و سیام گور.

فزیته دوکیان برنهرک منصبندن اوج ساعت یوقاریده
برقصه واسکله اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر.

شانتنی } (Chantenay) فرانسه ده آشغی
} لوآره ایالتک (نانت) قضاسنده

و نانت تک ۴ کیلومتره غربنده برقصه اولوب، ۹۸۶۰
اهالیسی، دمیر خانه لری و ساثر فاریقه لری واردر.

شانتونگ } (Chan-Toung) چینک سواحل
} شرقیه سنده کی ایالاتدن اولوب،

جنوباً (کانغ سو)، جنوب غربی جهتندن (هوانان)،
شمال غربی طرفندن پچیلی، شرقاً و شرق شمالی
جهتلرندن دخی دکزله محاطدر. قوره شبیه
جزیره سی قارشیسنده بولنوب، اوکا قارشی بر شبیه
جزیره سی ده واردر. جنوبدن شماله بوی ۶۷۰
کیلومتره و اک واسع برنده کنیشلکی بونک نصفیدر.
مساحت سطحیه سی تخمیناً ۱۳۰۰۰۰ سربع کیلومتره
و اهالیسی تقریباً ۳۰۰۰۰۰۰۰ کشیدر. مذکور
شبه جزیره ابله ایچ طرفی طاغلق اولوب، ایالتک قسم
غربیسی ایسه دوز اووه لردن عبارتدر. حتی غرب

جنوبیدن شرق شمالی به طوغری آقان (هو آنگ هو) ایرماغنگ بر جدول ایالتک غرب جنوبی قسمتی شق ایدره سواحلنده بر جوق فویلر و لیمانلر واردر. وفارشیلرند بر طاقم کوچک آطهلر بولنیور. شبه جزیره نک ساحل شمالینده و پچیلی کورفزینک مدخلنده واقع (چٹوفو) و (تنغ چٹو) اسکله لری چینک اک ایشک تجارتگاهلرندن اولوب، آوروپا سفائی دخی بو اسکله تقریب ایدره بیلور. طوبراغی یک منبت ایسه ده، یاغمورلری سیرک اولدیفندن، اراضی بی اسقا ایتمک قوتیله محصولات بیتشدیریلیر. فوراققله چکرکه وقت وقت تحطی منتج اولور. محصولات بیفدای، داری، میوه، جیویت و کلیتلی اییکدن عبارتدر. سواحل و انهارله کوللرده کلیتلی بالیق چیقوب، آو حیواناتی دخی چوقدر. آلتون، کومش، قورشون، دمیر، گور معدنلری و صمرک ابواغیسه چینی اعمالنه یارار طوبراغی ده چوقدر. تجارتی یک ایشک اولوب، مذکور جدول دخی تجارتجه تمهیلان تی موجیدر. ایالت اون سنجاغه منقسم اولوب، وقتیله مرکزی (تنغ چٹوفو) اسکله سی ایکن، شمسی (چی نان فو) شهری مرکز اتحاد اولمشدر.

شانتلی } (Chantilly) فرانسه ده (او آزه)
سائی } ایالتک (سانلی) قضا سنده

(قری) ک ۸ کیلومتره جنوبینده بر قصبه اولوب، ۳۴۸ اهالیسی و دمیر یولی واردر.

شاندرناگور } (Chandernagor) هندستا.
یک بنکاله خطه سنده و کلاکتیه.

نک ۲۶ کیلومتره شمال غریب سنده اوله رق کنک ایرماغی دایه سنک اک غربی قوی اوزرنده واقع و فرانسه دولتته تابع بر شهر اولوب، ۲۳۲۸۰ اهالیسی، کنیش سواقعلری و کوزل ابنیه سی واردر. اهمیت تجاریه سی یک آزدر.

شان سی } (Chan-Si) چینک ایالات شمالیه.
سنندن اولوب، غرب شمالی جهتندن و شمالاً مفلستانله شرقاً (پچیلی)، جنوباً (قونان)، غرباً دخی (شن سی) ایالتلیله محاطدر. حدود غریبه سیله حدود جنوبیه سنک بر قسمتی (هانغ هو) ایرماغنگ مجراسی تقریب ایدور. شمالاً مشهور سده مفلستاندن آیرلشدر. شمالدن جنوبه بوی ۶۷۰ واکا تقریباً ۳۰۰ کیلومتره، مساحه سطحیه سی

۱۷۰۰۰۰ سابع کیلومتره و اهالیسی ۱۷۰۰۰۰۰۰ کشیدن عبارتدر. ایالت ۲۰ سنجاغه منقسم اولوب، مرکزی (جای یوآن) شهریدر. اراضیسی طاغلق اولوب، طاغلیری چینک اوجهته کی حدود شمالیه سی بویجه اوزانان (این شان) سلسله سنه مربوطدر. بو طاغلق بر طاغی صرب و ناقابل اعمار اولوب، بر طاغی دخی تهرینه دک سدلر انشاسیله قابل زراعت حاله وضع اولمشدر. (هو آنگ هو) ایرماغی حدود غریبه و جنوبیه سنی تقریب ایدره، ایالتک غرب جنوبی جهتنده آقان (فوش هو) نهری ودها بر جوق چاپلری اخذ ایدر. ایالتک شرق جهتنده آقان انهار ایسه (پچیلی) ایالتنه کیروب، طوغریدن (پچیلی) کورفزینده دوکیولرله هوایی معتدل و صاغلامدر. محصولات بیفدای، داری، بر مقدار برنج، کاتلی اوزوم، پاموق، توتون و بو یاغیلقدیه مستعمل انواع نباتات و سازه دن عبارت اولوب، برنجدن بر نوع راقی اخراج ایدرلر، و اوزومی قورو دورلر. حیوانات اهلیه سی و آریلرله اییک بو جکاری چوقدر. مسک دخی کثرتله بولنور. دمیر معدنیلر، بلور، یشم، صمر و سائر قیمتی طاشلری چوق اولدیگی کی، معدن کوری دخی یک چوق اولوب اودون برینه قوللایلیر. بر کوچک کولنک صونی یک طوزلی اولوب، بوندن بتون ایالته کفایت ایدر. یک مقدارده طوز جیقار. صنایع محلیه قباکیم ایله و اییک منسوجانله دمیردن بعض آلات و ادواتده عبارتدر. تجارتی خیلی ایشک اولوب، باشلیجی (هو آنگ هو) نهرنده ایشلین سفاسله اجرا اولنور. چینلر بو ایالته اجدادلرینک وطن اصلیه نظر باقورلر.

شانغ تو } (Chang-Tou) و مفلجه (جا نایمان سومه) مفلستانده پچی کورفزینده دوکیلن (لوآن هو) ایرماغنه تابع همناه بر نهرک اوزرنده و پکینک تقریباً ۳۰۰ کیلومتره شمالتده واقع اسکی بر شهر خرابه سیدر.

شانغهای } (Changhai) چینک ساحل ش قیسی قریبده (هو آنگ فو نهرینک صول کنارنده و بو نهرک منصبندن ۱ کیلومتره بوقاریده اوله رق ۳° ۱۴' ۳۱" عرض شما ایله ۴° ۱۰' ۱۱۹" طول شرقیده بیوک بر شد

بجارتگاه براسکله اولوب، ۲۳۰ ۲۰۰ اهالیسی
 درر. چينك ساژ شهرلی کبی مستطیل الشکل
 لوب، سور و خندقله محاطدر؛ ودرت قیوسیله
 اچ واری ایکی کنیش و دوز جاده سی واردر. بوندن
 بقه سورک خارجنده اورویایلرک ساکن اولدقلری
 لوب بر واروشی واردر، که قونسلوسلرک تحت
 یاریننده اتخاب اولمش بلدی رییسلری معرفتیه
 اراه اولنور. شانفایک (هو آغ) نهری و (هو
 نغ هو) نهرینه قدر آچلش اولان جدول واسطه
 بله چينك اکثر طرفلرله اختلاطی اولوب، بو
 قنلاط نجارتی زیاده سیله تسهیل ایدور. اطراف
 جوارلری دخی پک منبت و محصولداردر.

شانون } (Chanon) ایرلنده جزیره سنك
 } الك بیوك ایرماخی اولوب، (اولستر)
 طه سنك (قوان) ایالتمده آنجق ۷۸ متره ارتفاعی
 لان برتیه دن (اوونوره) اسمیله نمانله، ابتدا
 رب جنوبی به، بده غرب شمالی به و صکره یته غرب
 نوبی به طوغری آفرق، (قونوخت) خطه سنك
 لیتریم) ایالتمه کیر؛ اوراده (لوع آن) ودها آشا
 بده (لوعی) کولارنی ودها برطاقم کوچک کوللر
 تشکیل ایتدکن و برطاقم چایلر آلدقن صکره،
 ری) اسمیله بریوك کوله کیروب، بوندن چبقدیغنده،
 قونوخت) ایله (لیستر) و بده (قونوخت) ایله
 مونستر) خطه لرینک حدودینی تشکیل ایدرک،
 دریغ) کولنی دخی شق ایتدکن صکره، نهایت
 بولستر) خطه سنه داخل اولور، و غربه طوغری
 ونرک، پک اوزون و شماله طوغری ممتد برکور
 زله برچوق کوچک آطه لری حاوی اولان برخلیجک
 یخنه اورادن بحر محیط اطالیسی به دوکیلور. مجرا
 نك طولی ۳۸۵ کیلومتره اولوب، حوضه سنك مساحه
 مطحیه سی ۱۱۷۶۸ مربع کیلومتره درر. خلیجی الك
 یوك کیلرک دخی سیرینه مساعده اولوب، نهر مجرا
 منده دخی (لوع آن) کولنه قریب محله دك کوچک
 یلر ایشلیه بیلیر. تابه لرینک الك بیوک صاغدن
 تونوخت) خطه سنك اورته سنندن جریان ابدن
 سوق) نهریدر. ایرلنده دکیزینه دوکیلن بیوك
 هرله و جزیره نك داخلنده بولنان حسابسز کولارله
 اختلاطی تسهیل ایدر برچوق صنعی جدولاری
 واردر.

شانی } قدمای شعراء عثمانیه دن آتی کشینک
 } مخلصیدر :

برنجیسی استانبولی اولوب، تیمار اصحابندن ایدی.
 هجو وهذلیاته مائل ایدی. شو قطعه اونکدر :

کوب دوشوب میخانه ایچره قالدیم آیاقده مدام
 برکوزل مستانه کوردم باده حرا صائر
 عقل وصبر و اختیار دل متاعی قالدی
 شمدی بازار فساده کولکم استغنا صائر

— اینکیجیسی بوسنه سرایندن اولوب، طریق
 تدریسه سالک ایدی. صاحب تذکره قاف زاده نك
 احباسندن ایدی. شو قطعه اونکدر :

سر چکمه سون سمایه قدیدی قلسون عرض
 فرقی بویکله سرورک بین السماء و الارض
 اویکنسون رخنه زرا که ماه تابان
 یوز قیر دبروب آلو بدر نوری کونشدن اول قرض

— اوخنجیسی قره مان دیارنده کی (لارنده) دن
 اولوب، سلطان سلیم خان ثانی دورنده درساعده
 وروده، طریق تدریسه سلوک ایتشیدی. شو بیت
 اونکدر :

کاربان راه اقلیم فنسناک شایا
 باش وچان ترکن اورر بزقافله سالاریز

— دردنجیسی قسطنطنیولی اولوب، سلطان سلیمان
 خانک بغداد سفرنده وفات ایتشدر. شو قطعه اونکدر :

ای فلک میلاک اگر جاهل نادانده ایسه
 بن دخی چاق او قدر کامل و دانا دلم

— بشنجیسی واردار یکجه سنندن اولوب، کنج
 باشنده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر :

چکرلر قاننی نوش ایتمیچیه کاسه سردن
 صفا بزمنده شانی اولدی بیمانیه لایق

— آلتنجیسی ابوالسعود افندی ملازم لرندن
 اولوب، اسمی احمددر. عنوان وعباره و مضمونی
 غریب برطاقم تألیفاته قاتیشمش، و عجیب عجیب اشعار
 سویلش ایسه ده، بهضاً عقلی باشنده اولوب، معنالی
 اشعار نظمنه دخی مقتدر اولمشدر. شو بیت او
 چله دندر :

تن برداغی عو ایتدم نه نام ونه نشان قالسون
 همان کویک کلایینه نواله استخوان قالسون

شانی } ایران شعرا سنندن وهن اصل ترکان
 } اویماق لرندن (نکلو) اویماغی رؤسا
 سنندن اولوب، شاه عباس ماضی به منسوب بولنش،

۱۰۲۳ و تاریخنده وفات ایتمشر. شوقظه اونکدر:

ای دل حیات خضر وثبات جهان بخواه
اندوه پیروال و غم بیکران بخسواه
گرخود سکندری بی آب خضر مرو
عر ابد برای غم چاودان بخسواه

شانی زاده { محمد عطاء الله افندی } سلطان
محمود خان ثانی دوری علما.

سندن اولوب، اکثر علوم و فنونه اتسانی وار ایدی.
قاموس مترجمی حاصم افندیدن صکره وقعه نویس
اولمش؛ وطریق بکطاشی به انتسابی مناسبتیله، یکچیری
اوجانگک لغونده تیره به نئی اولنهرق، بدمه اطلاق
اولندی بی صروده ۱۲۴۲ تاریخنده قصبه مذکورده
وفات ایتمشر. تشریحه دائر بیوک برنالیقی، بر تاریخچی
وساثر بعض آثار ی وارد.

شاور { ابو شجاع — بن مجیر } نسبی
مرضه حضرت رسالتینله حلیه

(رضا) نک بدری ابو ذوب عبدالله منتهی اولور.
ملوک فاطمیته نک اخیری اولان حاضر لدین الالهک
وزیری صالح بن زریک طرفندن صعبه مصر والیکنه
نصب اولنهرق، صالحک وفاتندن صکره اوغلی عادل
بن زریک وزارت زمانده ۵۵۸ و تاریخنده خروجه،
واحاق احراق، واسکندریه به قدر یکدیگی برلری
استیلا ایله، مذکور عادل بن زریکی قتل، ومصر
وزارتی ضبط ایشیدی. ینه او سنه (ابو الاشبال
ضرام بن حامر التیمی) خروجه، صاحب ترجمینی
قاهره دن اخراج، واوغلی (طی) ی قتل ایتدیکندن،
شاور شام صاحبی ملک عادل محمود بن زکییدن
استمداد کیتش؛ وحکمدار مشارالیه اسد الدین
شیرکوهک قیادتیه بر فرقه امدادیه کوندروب،
شاوری مسند وزارتیه اعاده ایتش ایسهده، بدمه
قدسهده کی فرنگر مصره تجاوز ایتمکه، مشارالیه
اسد الدین شیرکوه ده ا یکی دفعه امداد ایچون مصره
کیتش؛ ونهایت شاورک بو بایده بعض کیزلی فساد.
لری تبین ایتمکه، اسد الدین مشارالیهک وبرروایتده
یکنی صلاح الدین شهرک امریه ۵۶۴ ده قتل او.
لنهرق، مصر وزارتی اسد الدین شیرکوهه قالمش؛
وبونک وفاتنده یکنی صلاح الدینه کچوب، حاضر لدین
الالهک بلاوارث وفاتنده، مشارالیه صلاح الدین ایوبی
تخت سلطنته جلوس ایتش؛ وخلفاء عباسیه نامنه
خطبه او قویهرق، مصرده مذهب سنی بی اعاده ایتمشر.

شاور { قدمای شمره عثمانیه دن اولوب،
قسطمونیلیدر. قصابلقه تعیش
ایدردی. طویال اولدیفتندن، تعیب ایدنلره جواب
سویلدیکی شویت جمله اشعارندندر:

طعن ایلر ایش بکا آتقسنز دیو جهال
توله آتایم یوغیسه هر فنده الم وار

شاوگت { ماوراء النهرده (شاش) خطه سی
قصبه لزدن اولوب، بعض مشا

هیر علانک وازان جمله (حکیم شاوگت) دینمکه مشته
۵۹۴ ده وفات ایدن ابوالقاسم عبد الواحد بن عبد
الرحمنک مسقط رأسی بولمشر.

شاول { (Sâül) طالونک اسم اصلی هیر
نیسیدر. «طالوت» ماده سن

سراجت سیروله.

شاومبورغ لیمه { (Schaumburg-Lippe)
الماتیته نک شمال غر

قصبهده برکوچک پرنسلاک اولوب، غرب جنو
جهتندن وغربا وستقایته نک (میندن) سنجاغیل
شمالاً هانوروه ایله، شرقا وشرق جنوبی جهتده
دخی (هسه ناسو) ایالتنک (فاسل) سنجاغیله محدودده،
جنوبنده کی (لیبه) پرنسلاکنندن (هسه ناسو) ایالت
طار براراضیسه (وسر) ایرماغی مجراسیله آیرلشد
جنوب غریبدن شمال شرقیه بوی ۳۶ واک کی جن
بنده ۱۹ و شمال طرفنده آنجق ۱۶ کیلومترده
مساحه سطحیه سی ۳۴۰ مربع کیلومتره اولور
۱۸۳ ۳۹ اهالیسی واردر. مرکزی ۵۶۰۵ اهالی
جامع اولان (بوکورغ) قصبه سی اولوب، (استا
تاکن) اسمیله دیگر برفسبه سی ۲ بیوکه ۷۸ حد
قریه سی واردر. غرب شمالی قسمی بطاقات اولور
برکولی دخی واردر؛ و جنوب شرقی جهتده ک
معدنلرینی حاوی برطاقم تیه لوبولنور. میاه جاریه
(وسر) ایرماغنه و بوکا تابع آلر نهرینه دوکیلور.
کوردلی وچیلکی میاه معدنیه سی چوقدره. اراضی
منبت اولوب، نصفنه قریب مقداری نارله و باغ
بشده بری صرط وچایر، درنده بری اورمان وقصور
خالیدر. باشلیجه محصولاتی حیوانات متنوعه
پتاسدره. حیوانات اهلیه سی وهله طوموزلی
چوقدره. صنایعی اولدجه ایلری اولوب، کورمعد
نک ایشلدنسی خیلی عمله اشغال ایدبور. تجار

منحصرأ پروسیه ایله اجرا اولنه روق، باشلیجه اخراجانی معدن کوری، کنور، کراسته، جام و ساژده در. سیر سفائنه قابل انهاری اولوب، بر دیر بول خطی اورته سندن چکر، و مملکت ایچنده ۴ موقفی واردر. اهلایی عمومیت اوزره پروتستان اولوب، قتلکاربیله یهودیلری آزددر. اصول حکومتی مشروطیت اولوب، ۱۵ اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثانی واردر. برنسلک اراثاً انتقال ایدوب، برنس بولنان ذات آلمانیه اردوسنده دخی جنراللق عنوانی حائزدر. بو برنسلک پروسیه مجلس مبعوثاننه برو آلمانیای مجلس مبعوثان عمومیسنده بر مبعوث کوندرملک حقی حائزدر. واردات و مصارف سنوبه سی بر ملیون فرانسه بالغ اولمیور.

شاه آباد } بو اسمله هندستان و ایرانده بر قاجا
} قصبه واردر:
برنجیسی کشمیرده و لاهورک ۲۳۵ کیلومتره شمال شرقیسنده مرتفع و کوزل بر وادیده واقع اولوب، هندستان ملوک تیوریه سنک صیفیه سی حکمنده ایدی. — ایکهیمیسی (اود) خطه سنک (جیتاپور) ایلا. لئنده و لکه نوک ۱۳۵ کیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ۱۹۰۰۰ اهلاییسی، مصنع بر جامع شرقی و بیوک چارشییی واردر. — اوچنجیمی پنجابک (امباله) ایالت و سنجاننده و امباله نک ۲۰ کیلومتره جنوبنده واقدر.

— دردنچیسی رحیقند خطه سنک (رامپور) حکومت ممتازه سنده و رامپورک ۳۰ کیلومتره جنوب غربیسنده در. — بشنجیمی خراسانک قسم شمالیسنده و میاه جاریه سی بحر خزره دوکین (الاطاغ) ک شمالی اتکنده واقع بوکسک بر وادیده در.

شاه بداق } ذوالقدریه امراسنک آلنجیسی
} اولوب، سلیمان بک اوغلیدر. برادری آرسلان بک علیهنده مصرملوک جراکسه سندن (خوشقدم) ک نزدنده سعایتده بولمقله، ۸۷۰ تاریخنده بونی قتل ایتدیره رک، رأس حکومتکچمش ایسه ده، مملکتک بکری بوک بو حرکتندن متفر اولوب، سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینه مراجعت ایتدکرکنده، پادشاه مشار ایله یاننده بولنان شاه بدافک برادری شهسوار بکی ذوالقدریه امارتنه تعیین بیورمش؛ و صاحب ترجمه ۸۷۲ ده مصرملکی (قایتبای) ه الخا ایتش ایدی. قایتبای ذوالقدریه

مملکتی دولت عثمانیه به ترک ایتک شرطیله، شهسوار بک التزام اولنماسنی سلطان محمد خان حضرت تزلندن التماس، و او صرده پادشاه مشار ایله بشقه غوائل ایله مشغول بولندیفی فرصت انخا ذایدهرک، شهسوارک اوزرینه عسکر سوق، و کندیسنی اخذ ایله، زنجیر بند اوله روق مصره کوتوره رک، صلب ایتش؛ و شاه بداغی یکیدن ذوالقدریه امارتنه کچیرمش ایدی. ابو الفخ سلطان محمد خان حضرتلری قایتبایک بو حرکتنه قارشلی عسکر سوقیله، شاه بداغی مصره قاچغه اجبار، و کوچک برادری علاء الدوله بی اولک رینه تعیین ایتشدی. او وقتدن شاه بداق شامده محبوس قالوب، سلطان بایزید خان ثانی دورنده اورا دن فرارله، پادشاه مشار ایله الخا ایتش؛ و بوزه متصرفلغنه تعیین اولنمش ایدی. ۸۹۵ ده بر خبلی عسکرله مصر طرفنی التزام ایتکده اولان برادری علاء الدوله به قارشلی سوق اولنه روق، ابتدا غالب کلش ایسه ده، قیر شهر متصرفی بولنان برادرزاده سنک کوزلرینه میل چکمه کله، نفرت تامه بی جلب ایده چک بر حرکت غدارانده بولنمش؛ و بیده علاء الدوله نک بر حیله سیله امدادسز قاهره روق، مغلوب و اسیر اولوب، مصره کوندرمش؛ و اوراده هلاک اولمشدر.

شاه بیگ آرغون } سندده حکومت سو-
} رن آرغون دولتتک مؤسس اولوب، خراسان حاکی سلطان حسین میرزاتک امراسندن قندهار و ایسی میرزا ذوالنون بیگک اوغلیدر. پدرینک وفاتنده رینه قائم اولوب، متعاقباً بابر شاه طرفندن قندهار دن اخراج اولمقله، ۹۲۷ تاریخنده سند حاکی جام فیروزی مغلوب ایدهرک، الکاجی اولان سند خطه سی ضبط، و ۹۳۰ تاریخنده ک اجرای حکومت ایدهرک، تاریخ منذ کورده وفات ایتش؛ و بیوک اوغلی شاه حسین آرغون خلقی اولمشدر.

شاهپور } بو اسمله هندستانده بر قاجا قصبه
} اولوب، ری اله آباد ایالتنده واله آبادک ۶۴ کیلومتره غربنده، — بری کشمیرده جلام نهری ساحل یسارندن ۱۲ کیلومتره لک مسا فده، — بری پنجابک (راؤل پندی) ایالتنده و جلام نهریک ساحل یسارنده، — اوچی ده ایالات وسطیه دینان ایالترده واقدر.

بس که از کردش چشم موغزالان مستند
دیده چون حلقه زنجیر بهم پیوستند

شاهدای الله } شعرا و صوفیوندن اولوب،
شاهدای الله } شاه نمۀ الاهک مریدیدر.
سمرقندی شیرازده زیارتگاهدر.

شاهددر } اصفهان طاغرنده متانتبه مشهور
برقله اولوب، ملاحده اسماعیلده.
نک انده ایکن، ۵۰۰ تاریخنده ملکشاہ سلجوقی
طرفندن فتح اولمشدر.

شاهدی } (ابراہیم دده) قدماء شمرادن
(اولوب، مغله لیدر. طریق علمه
سلوک ابله، تکمیل علوم ایتدکن صکره، تصوفه
میل ایدرک، قونیهده طریقت مولویه اتساب
ایدوب، وجدو حال کسب ایتمشیدی. برمدت سیاحت
ایتدکن صکره، مملکتنده اکتیار عزلت ایدرک.
بقیۀ عمرینی عبادتله اکتیرمشدر. حضرت مولانا تک
«مثنوی» سی طرزنده «کلشن توحید» عنوانیله بر
منظومۀ عارفانه سی وارددر. لغت فارسیه ده کی منظوم
لغتنامه سی مشهور ومتداولدر. «کستان» ده دخی بر
شرحی وارددر. ۹۲۷ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو
بیت جله اشارندندر:

برقی ابر سیهدر یوزی مهتابی ایچون
شب یلدا صاچی قفان کوزینک خوابی ایچون

شاهدی } ایران شمراسندن ایکی کشینک
(مخلصی اولوب، برنجیسی (قم) لیدر،
وه ۹۲ ده وفات ایتمشدر. اشمارینه دسترس اولنه.
مدی. — ایکنجیسی نیشاپورلی اولوب، شو بیت
اونکدر:

وعده وصل بفردا دهی و میدانی
هر که امروز ترا دید بفردا ترسد

— هندستان شمراسندن دخی برینک مخلصی
اولوب، اسمی (میر عبد الواحد) در، و (بلکرام)
لیدر.

شاهرخ } (میرزا معین الدین —) تیمور.
لنکک دردنجی اوقلی اولوب،
۷۷۹ تاریخنده سمرقندده طوغمش؛ و بدرینک حیا.
تنده ۷۹۹ ده خراسان حاکی اولمشیدی. بدرینک
وفاتنده یعنی ۸۰۷ ده تورونی سلطان خلیل بن امیر.
شاه سمرقندده تخت سلطنته جلوس ایتمکه، صاحب

شاهجهان } (شهاب الدین محمد صاحب قران
(نای) هندستانده حکومت
سورن سلالة تیموربه ملوکندن اولوب، جهانکیر
سلیم شاهک اوقلی و جلال الدین اکبر شاهک تورو.
نیدر. هجرت بنویه تک ۱۰۰۰ تاریخنده لاهورده
طوغوب، میرزا هزم تسمیه اولمشیدی. ۱۰۳۷
تاریخنده بدرینک وفاتنده دکنده بولندیفی خالد،
وزیر آصف خان طرفندن لاهورده جلب اولنورق،
تخت سلطنته جلوس ایتمش؛ و ۱۰۶۸ تاریخنده دک
۳۱ سنه حکومت سوروب، فوق الامده دارات
واحتشامله باشمشدر. دهلی شهرینی اعمار و توسیمله
(شاهجهان آباد) تسمیه ایدرک، پایتخت اتخاذا ایتمشدر.
تختی انواع جواهرله مزین اولوب، آتی بیچق ملون
انکلیز ایراسی قیمتنده اولدینی مریددر. زوجه لرندن
برینک (اکره) ده کی مزاری اوزرینسه (تاج محل)
یاخود (ممتاز محل) اسمیله تک مصنع و مزین برتره
ایدبرمشدر، که بتون هندستان ابنیه سنک اک مصنع
ومطنظیدر. ۱۰۶۸ تاریخنده اوقلی (اورنگزیر
طالبکیر) طرفندن اسقاط، واکرهده حبس اولنه.
رق، سکز سنک محبوسیتدن صکره، ۱۰۷۶ ده
وفات ایتمش، و مذکور تاج محله دفن اولمشدر.

شاهجهان آباد } [دهلی] ماده سنه صرا-
جمت بیوربله.]

شاهجهانپور } هندستانک رحیلقند ایالتنده
(ولسکهنونک ۱۶۰ کیلومتره
شمال غربیسنده اوله رق ۲۷°۵۲' عرض شمالیله
سنجاق مرکزی بر شهر اولوب، ۷۲۱۴۰ اهالیسی
وارددر. — سنجاغتنک مساحتۀ سطحیسی ۶۴۳۰
صرب کیلومتره و اهالیسی ۹۴۷۳۷۰ کچی اولوب،
اکثر طرفلری اورمانله مستورددر. قسم شمالیسی
بطاقات و صیتملی اولوب، سائرجهتلی صاغلام و تک
منبت اولمغله، کلیتلی برنج، مصر، بغدادی، سبزه، تک
کوزل میوه لر، شکر قاهشی، توتون و سااره حاصل
اولور.

— بو اسمله هندستانک شمال جهتنده بر چوق
کوچک قصبه لر دخی وارددر.

شاهدا } ایران شمراسندن اولوب، کیلانلیدر.
شو بیت اونکدر:

بده بنه اسکی اسمی غلبه ایتمکله، شاهرخیه اسمی اونودلمشدر.

شاهرود } ایرانک طبرستان خطه سنده
ایله ۳۱' ۴۰" ۵۲ طول شرقیده و ۱۳۷' ۳۶" عرض شمالی
ارتفاعنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ قدر اهالیسی
ه جامی، ه حمای، چارشیبسی، ۳ کاروانسرای،
ایچندن آقان کوزل برصو ایله اروا اولنور باغچلری
ولک ایشلک تجارتی وارددر. طهران ایله مشهد آره -
سندگی جاده نك اوزرنده بولمقله، اهمیتی زیاده در.
قوندره لری مشهوردر.

شاه سلطان } سلاطین عظم عثمانیه کریمه -
لرندن بروجه آتی اوج خانو -

نک اسمیدر:

برنجیبسی یاوز سلطان سلیم خانک کریمه سی اولوب،
صدر اعظم لطفی باشایه تزویج اولنش ایسه ده، باشای
مشارالیه تندخو بر آدم اولدیغندن، پینلرنده امتزاج
میسر اوله مامقله، صدارتدن عزل اولنورق پینلرنده
مفارقت وقوع بولمش ایدی. سرکر افندینک سریده -
سی و خیرانه مائل اولوب، داود باشاده بر جامع
وتکیه بنا، وتکیه بی بده مدرسه به تحویل ایتمشدر -
— ایکنجیبسی قانونی سلطان سلیمان خانک کریمه -
سی اولوب، روم ایلی بکر بکیسی حسن باشادان
طول قالمقله، زال محمود باشایه وارمش؛ و بونکله بر
ساعتده وفات ایتمشدر. ایوبده نامنه منسوب تکیه سی
وارددر.

— اوچنجیبسی سلطان مصطفی خان نایب کریمه -
سی اولوب، صالحه وطبده بر خاتون اولمقله، فقرایه
نجوق باقش؛ و ایوبده مکتب وسبیل و سائر بعض
خیرات یایدیرمشدر.

شاه سنجان } (خواجه رکن الدین محمود)
ایران شعرا سندن اولوب،

سنجانلیدر. صحبت مشایخ و ارباب تصوفه مائل و ملازم
ایدی. مرشدی بولنان (خواجه مودود چشتی)
کندیستی بولقبه تلقیب ایتمشدی. ۵۹۶ تاریخنده
وفات ایتمشدر. شو قطعه جمله اشمارندیدر:

خواهی که ترا رتبه ابرار رسد
میسنم بهر کس ز تو آزار رسد
از مرگ میندیش و غم زرق بخور
کاین هر دو بوقت خویش ناچار رسد

ترجه بنه خراسان حاکی قالمش ای دیسه ده، صکره
سلطان خلیفک امراضی عصیان و کندیستی حبس
ایتمک لرنده، شاهرخ خراساندن سمرقنده عزیمتله،
سلطان خلیلی فارس حا کلمکنه نصب ایتمش ایدی.
۴۲ سنه بالاستقلال حکومت سوروب، آذربایجان
و کردستان جهتمده قره یوسف ترکانی ایله و بده
اوغلار ایله بر چوق محاربه لر ایتمش؛ و نهایت بونلری
تحت تابعیتنه آلمش ایدی. جسور و جنگاور اولمقله
برابر، زیاده سیله عادل و معارفورور بر حکمه دار ایدی.
هراتده مکمل بر قلمه یایدیروب، بو شهرک و صرورک
سور و استحکاماتی تجدید ایتمش؛ و سائر بر چوق
اماراته موفق اولمشدر. ۸۵۰ تاریخنده، ۷۱
باشنده اولدیغی حالده، (ری) ده وفات ایتمشدر.
سلطان ابراهیم، اولغ بک، میرزا بایسنغر، میرزا
سیورغمش و میرزا احمد جوکی اسم لر ایله بش اوغلی
اولوب، دردی کندی حیاتنده وفات ایتمکله، ارتحما.
لنده اولغ بک خلق اولمشدر.

شاهرخ میرزا } سلاله تیموریه دن ابراهیم
میرزا بن سلیمانک اوغلی
اولوب، ۹۸۳ تاریخنده بدخشان حا کلمکنده بیوک
پدرینه خلف اولمش؛ و اون سنه حکومت سوردکن
صکره، بدخشان اوزبک خان عبدالله خان طرفندن
ضبط اولنوقده، هندستانه عزیمتله، اکبر شاه طرف
فندن حسن قبول اولنورق، کریمه سی (شاکر النسا)
نک تزویجه دامادی اولمش؛ ۱۰۱۶ تاریخنده وفات
ایتمشدر.

شاهرخ میرزا } نادر شاهک تورونی
{ و رضاقلینک اوغلی
اولوب، بیوک والده سی سلطان حسین صفوی نیک
قیزی ایدی. بیوک پدرینک وفاتندن صکره بر مدت
خراسانده حکومت سورمش ایسه ده، ۱۲۱۱
تاریخنده دامغانده آقا محمدک الینه کچوب، نادر شاهک
خزاین متروکه سی تسلیم ایچون اشکنجه اولنورکن،
وفات ایتمشدر.

شاهرخیه } تیمورلنکک سیچون کنارنده
{ و خوجند قربنده تاسیس و اوغلی
نامیله تسمیه ایتمدیکی بر قصبه اولوب، بروایتده بوقصبه
چنکیزک تخریب ایتمش اولدیغی خوجند شهرینک حق
ایدی؛ یعنی بواص بمدا تعمیر خوجند شهرینه و بریلوب،

روزگار آشفته تر یا زلف تو یا کار من
 ذره کمتر یا دهسنت یا دل افکار من
 شب سیه‌تر یا دلت یا حال من یا خال تو
 شهد خوشتر یا لب‌ت یا لفظ کوه‌ر بار من

شاهکی } ایران شعراسندن اولوب، اصفه‌ها-
 نلیدر. شو ایکی بیت اونکدر:

عشق داریم وسینه سوزانی
 دردی داریم و دیده خیرانی
 عشق‌وچه عشق‌عالم‌سوزی
 دردی وچه درد درد پیدرمانی

شاه محمد } (ملا —) ایران شعراسندن
 اولوب، (دارانچرد) لیدر.

کندی زمانی شعراسنک تراجنی حاوی بر تذکره سیله
 برخی اشعاری وارد. هندستانه سیاحت ایتمشدی.
 شو رباعی اونکدر:

عمر ماچون باد بگذشت و نشان معلوم نیست
 از سبکسیری پی این کاروان معلوم نیست
 زحمت و اماندگی پیری در «متر» نیست
 زشتی آمال مادر این جهان معلوم نیست

شاه محمود قزوینی } (حکیم —) مشاهیر
 علما و طباقان و علامه

جلال‌الدین دوانینک تلامذه‌سنندن اولوب، وطنی
 اولان قزویندن ایغای فریضه حج ایچون مکه مکر.
 مه‌یکله‌رک، بر مدت مجاور اولدوقدن صکره، مؤید
 زاده‌نک توصیه‌سی اوزرینه، سلطان بایزید خان ثانی
 جانبندن درسه‌ادته جلب بیوریلر، سر طبایته
 تعیین اولمش؛ ویاوز سلطان سلیم خان دورنده قدری
 برتر اولوب، حضر و سفرده معیت شاهانه‌لرنده
 بولمش؛ و سلطان سلیمان خان دورنده وفات ایتشدر.
 سورة المخلدن آشانغی تر تفسیر شریفیله «ربط‌السور
 والایات» هنوایله بر تالیفی، خواجه زاده‌نک «تہافت»
 ینہ و دوانینک «شرح العقاید العضدیہ» سته حاشیہ
 لری، «ایساغوجی» و «کافیہ» و طبدہ «موجز»
 کتابلرینه شرح‌لری وارد. غزالی‌نک «حیوة الحیوان»
 فی دخی فارسی‌به ترجمه ایتشدر. نوایینک «مجالس
 النفایس» فی دخی ترجمه، و سلطان سلیم خانہ تقدیم
 ایتش ایدی. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، فارسی
 و ترکی بعض اشعاری وارد.

شاه مدار } (بدیع‌الدین) مشاهیر صو-
 فیوندن اولوب، شیخ محمد
 طیفوری بسطامی مریدانندن وقاضی شهاب‌الدین دولت

شاه شجاع } «شجاع» ماده‌سنه مراجعت
 بیوریلہ

شاه طاغ } قافقاس جیانک الکبوکسکارندن
 اولوب، داغستانده ۲۰° ۱۰' ۴۱

عرض شمالی ایله ۲۰° ۴۵' طول شرقیده واقدر،
 و ۲۵۳ متره ارتفاعی وارد. ذروه‌سی غرابت
 و اتکاری اراضی کلسیه‌دندر. سمور نهری اتکارندن
 نبعان ایدر. آلتنده ساحل ایله طاغ آره‌سنده در بندگی
 محافظه ایدر (سبران) اسمیله برقله بولنیور.

شاه عالم } (ابوالمظفر مروج‌الدین عالی
 کوه‌ر) هندستانده حکومت

سورن سلاله تیوریه‌نک صوک حکمداری اولوب،
 ایکنجی عالم‌کیرک اوغلی‌سدر. ۱۱۴۰ تاریخنده طو-
 غرب، ۱۱۷۳ ده پدیری مقتول اولقله، تخت موروثه
 جلوس ایتش؛ و مؤخر آبنکاله خطه واسعه‌سی سنوی
 ۲۴ لک روبیہ قارشی انکیز قومانیہ‌سنه ترک
 ایتمشدی. ۱۱۸۵ ده غلام قادر خان قیام ایدوب،
 صاحب ترجمه‌نی طوته‌وق، کوزلرینه میل چکمیش
 ایسه‌ده، صاحب ترجمه بده نختنی استرداد ایدوب،
 وفاتنه یعنی ۱۲۲۰ تاریخنده، اسماً حکومت سور-
 مش، و حقیقتده حکم و نفوذ انکیز لک ینہ کچمش
 ایدی. شاه عالم بومدنده شعر و ادبیاتنه اوغراشوب،
 (آفتاب) مخلصیله خیلی اشعاری وارد. «آفتاب»
 ماده‌سنه مراجعت بیوریلہ.

شاه علی } هندستان مشاهیر علما و مشایخندن
 و ساداتندن اولوب، ۹۸۳ تا-

ریخنده کچراتک احمد آباد شهرنده وفات ایتشدر.
 عربی و فارسی و کجراتی لسانلرنده بر قاج تالیفی وارد.
 صلاح و تقوی ایله دخی شهرتی اولوب، تره‌سی
 زیارت‌نگاهدر.

شاهفور } (بن محمد) ایران مشاهیر شعر-
 اسندن و مشهور عمر خیامک

احقادندن اولوب، نیشاپور لیدر. ظہیر‌الدین فاربا-
 ینک تلامذه‌سنندن اولوب، علوم عقلیہ و نقلیہ‌ده
 اکتساب مهارت ایتش؛ و خوارزمشاهانندن سلطان
 محمد تکشک انشا خدمتته تعیین اولتمشیدی. فن
 انشاده برساله‌سی دخی وارد. ۶۰۰ تاریخنده
 تبریزده وفات ایدوب، ظہیر‌الدین فاریابی و افضل
 الدین خاقانیک یانلرنده مدفوندر. شو بر ایکی بیت
 بر غزلندندر:

آبادی ماصرلندندر . هندستانده منتشر (طریقت مداریه) تک مؤسسسی وپیریدر . ۸۳۸ تاریخنده هندستانک قنوج شهرنده وفات ایدوب، تره سی اوراده زیارتگاهدر .

شاه میر { شمس الدین } کشمیرده حکومت اولوب، خطه مذکورده دین اسلامی انخال ایدن کندیسیدر . ۷۱۵ تاریخ هجریسندن بر درویش صورتده کشمیر داخل اولوب، عقل ودرایتی جهتله، مرور زمانله اورا راجه سنک مقربینی صرهنه کچکش؛ وراجه تک وفاتنده صغیر السن اولان اوغلتک وزیر ووصیسی اولمش ایدی . بر اوچجی راجه طرفندن دخی مقام وزارتده ایقا اولمش ایسه ده، بعده بعض حسودلرک سعایتی اوزرینه، راجه صاحب ترجمه تک اقتدار و تقوؤندن وهمناک اولوب، وزارتدن عزل ایتش؛ وشاه میر طرفدارلریله مقاومت ایدوب، غالب کلکله، راجه مجروح اوله رق، ۷۲۷ ده وفات ایتش؛ وزوجه سی (کاوله دوی) کشمیر تختنه جلوس ایدوب، شاه میری وزارتده اعاده ایتش؛ وبعده کندیسنه واروب، دین اسلامی دخی قبول ایتکله، سلطنت بالطبع شاه میره کچمشدر . مشارالیه تک صالحه ویدنار بر قادین اولغله، دین اسلامی بتون تبهنه سنه نشر و تعمیه چایشمش؛ و او وقتدن بری کشمیر ممالک اسلامییه صرهنه داخل اولوب، شاه میر ایله مشارالیه نسلندن ۱۲ حکمدار حکومت سورمشدر .

شاهنشاه { امیر نور الدوله — بن نجم الدین ابوب بن شادی } سلطان صلاح الدین ابوبینک بیوک برادری و صلاح الدین مشارالیه طرفندن دمشق شامده توکیل اولنان (عزالدین فرخ شاه) ک پدیدر . اهل صلیب محارباننده فرنگلرک دمشقک اوزرینه هجومنده صلاح الدینک واقع اولان مقاومت و غالیبیتی اثابنده و ۵۴۳ تاریخنده شهید اولمشدر . صاحب ترجمه تک (عزراء) اسمنده بر قیزی دخی وار ایدی . که دمشقده (مدرسه عزراویه) دینکله مشهور مدرسه تک بانیه سیدر .

شاه نظر { ایران شعراسندن اولوب، اصفهانلیدر . هندستانه سیاحت ایتشدی . ناموسسز بر قادینه ابتلاسیله شهرت بولمشدر . شو رباعی اونکدر :

یا ما مخصرا بکوبیم بسنک
یا ارتن مایدار سازد آونک
القصه درین سراچه بر نیرنک
یک مرده بنام به که صد زنده بننک

شاهی { ایران شعراسندن اولوب، شاه اسماعیل صفوی به منسوبتی جهتیه بو مخلصی اختیار ایتش، و سلطان سلیم خان اول زمانده رومه کلش ایدی . شوبیت اشعارندندر :

ناج یکرنگی که صاحب دولتارا بر سراسر است
این همه کلهای سرخ باغ آل حیدر است

شاهی { شعراء عثمانیه دن اولوب، اوچجی استانبولده طوغوب، ابتدا طریق هله سلوک ایتش؛ وبعده دفتر امینی، توقیمی دیوان همایون، نشانجی، رئیس الکتاب و مصر دفتر داری اولمش ایدی . اون برنجی قرن هجری اوآننده وفات ایتمشدر . شو بیت اونکدر :

برک کل عارض دلداره دیمه اولدی نظیر
تر دوشوب بدیکه رخ آلی اوله رنگ پذیر

شاهی { آقاملک بن جمال الدین فیروز کوهی } سبزواری اولوب، سرداران ملوکینک اخیر اولان خواجه علی مؤیدک همشیره زاده سی ایدی . اشعاری تک کوزل اولدینی کبی، موسیقیدن بهره سی وخطاطقده و رسم و تصویرده دخی مهارت کامله سی وار ایدی . شاهرخ بن تیمورک اوغلی بایسنقرک ملازمتمنده بوانوب، بعده بار میرزا

شاه میر { سورن ملوک اسلامییه تک برنجیسی اولوب، خطه مذکورده دین اسلامی انخال ایدن کندیسیدر . ۷۱۵ تاریخ هجریسندن بر درویش صورتده کشمیر داخل اولوب، عقل ودرایتی جهتله، مرور زمانله اورا راجه سنک مقربینی صرهنه کچکش؛ وراجه تک وفاتنده صغیر السن اولان اوغلتک وزیر ووصیسی اولمش ایدی . بر اوچجی راجه طرفندن دخی مقام وزارتده ایقا اولمش ایسه ده، بعده بعض حسودلرک سعایتی اوزرینه، راجه صاحب ترجمه تک اقتدار و تقوؤندن وهمناک اولوب، وزارتدن عزل ایتش؛ وشاه میر طرفدارلریله مقاومت ایدوب، غالب کلکله، راجه مجروح اوله رق، ۷۲۷ ده وفات ایتش؛ وزوجه سی (کاوله دوی) کشمیر تختنه جلوس ایدوب، شاه میری وزارتده اعاده ایتش؛ وبعده کندیسنه واروب، دین اسلامی دخی قبول ایتکله، سلطنت بالطبع شاه میره کچمشدر . مشارالیه تک صالحه ویدنار بر قادین اولغله، دین اسلامی بتون تبهنه سنه نشر و تعمیه چایشمش؛ و او وقتدن بری کشمیر ممالک اسلامییه صرهنه داخل اولوب، شاه میر ایله مشارالیه نسلندن ۱۲ حکمدار حکومت سورمشدر .

شاه میر { شیخ محمد — } مشاهیر صو . فیوئندن اولوب، ۹۵۷ تاریخنده سیستانده طوغمش، وحضرت عمر بن خطاب (رضه) نسلنه منسوب بولمشدر . بعده لاهوره کیدوب، ۶۰ یاشنه قدر اوراده یاشامش؛ و ۱۰۴۵ ده ۸۸ یاشنده وفات ایدوب، لاهور جوواننده (هاشمیور) ده دفن اولمشدر . تصوفه دائر « ضیاء المیون » عنوانیه بر تألیفی واردر .

شاه میر { اتقی } ایران شعراسندن اولوب، (قم) لیدر . خاقانینک « تحفه . المراقین » نه مانند بر مثنویسی و بر تذکره اشعاری واردر . شوبیت اونکدر :

مدتی شد که جدا از رخ جانان شده ام
ووجه کرم که چسان بی سر و سامان شده ام

سلطنتی زمانندہ گوشکئی تصویر ایچون استراباده جب ایتشیددی. ۸۵۷ تاریخندہ استرابادده وفات ایدوب، نمشی سبزواره نقل ایله، اجدادی تربہ سنہ دفن اولمشدر. سرتب دیوانی و بجومۃ الشمره عنوانیله برتذ کرمسی وارددر. شورباغی جله اشما. رندندر:

شادم کہ زمن بردل کس باری نیست
کسرا زمن وکار من آزاری نیست
کرتیک شمارتد وکربد کویند
باتیک وبد هیچ کسم کاری نیست

شاهی بک { (ونام دیکرله شیبک خان)
{ ماوراءالنہردہ حکومت سورن
اوزیک خانلرینک برنجیسی اولوب، ۹۰۴ تاریخندہ اولاد تیوردن ماوراء النہر حاکی بولنان سلطان علی میرزایی قتل ایله ماوراء النہری ضبط ایستدکن صکرہ، ۹۱۳ دە خراسانہ عسکر سوق ایدہرک، اورانک حاکی بولنان بدیع الزمان بن سلطان حسین مقابلہ جسارت ایدہمدیکندن، خراسانی دخی سہو. لتله تسخیر ایتمش ایسہدہ، متعاقباً شاہ اسماعیل صفوی خراسانہ هجوملہ، سروقرندہ پینلرندہ وقوع بولان برحاربتہ خونریزانہدہ مغلوب ومقتول اولمشدر. مدت حدودی ۶۱ سنہدر. بونک اوزرینہ خراسان اوزبکزرک لندن شاہ اسماعیلک ضبطنہ کچمش، وشا. ہی بکک سلالہسی یالکز ماوراء النہردہ حکومت سورمشدر. زوالی بدیع الزمان ایسہ شاہ اسماعیلک اسیری حکمنہ کچوب، چالدریان مظفرینتندہ یاوز سلطان سلیم خان جانبدن قورتاریلہرق، استانبولہ کتیرلمش ایدی.

شاهیین پاشا { [د لالا شاہین پاشا « مادہ. سنہ مراجعت بیوریلہ.]
شاهیین پاشا { عصر سلطان محمود خان
{ اولدہ ۱۱۴۴ تاریخندہ
اوج آی قیودان پاشالق ایتمشدر. یکچیری اوساغندن
یتیشمہ ایدی.

شاهیین علی پاشا { سلطان عبد الحمید خان
{ اول زمانندہ مستند
صداوت عظمایہ کچمش وزرادن اولوب، کورجی
الاصلدر. چلیک محمد پاشا کولہ لرندن اولوب، کوستر.
دیکی بعض یرارقلر اوزرینہ، میرمیرانلق رتبہ سیلہ

آطنہ ایالتنہ، وبعده خوتین محاربتہ سندہ ابراز ایلدیکی شجاعت اوزرینہ، رتبہ وزارتہ ناثل اولوب، متسلسلاً قرہمان، سیواس، آیدین، کونایہ، رقبہ، سرعش، حلب ایالتلرینہ وطول مدت (اوزی) قلمہسی محافظہ سنہ مأمور اولمش ایدی. ۱۱۹۹ تاریخندہ اوزیدن جیلہ، مہر صداوت کندیسینہ تودیع اولمشیددی. طقوزایہ قریب مدت بوقامدہ قالدقدن صکرہ، ۱۲۰۰ تاریخندہ عزل، وسلاطینک سنجاغنہ واسماعیل جانی سرعسکر لیکنہ وبعده ینہ اوزی محافظلیکنہ نصب اولنہرق، اسماعیلدہ بولندیقی حالده، کوریلن بعض سؤ حرکانی اوزرینہ، ۱۲۰۱ دە سرعسکر لیکدن عزل اولنہرق، سلسترہدہ اقامت ایتکدہ ایکن، وزارتی دخی رفع وبوزجہ آطہبہ نفی اولنسی فرماز بیوریلوب، اثنای راہدہ کلیویلدہ وفات ایتمشدر.

شاهیین کرای { قریم خانلرندن اولوب
{ صاحب کرای خانک
برادری وطوبال احمد کرای سلطانک اوغلیدر. برا درینک خانلندنہ قنغای اولوب، ۱۱۹۱ دە اسراک انجاییلہ خود بخود قریم خانی اولمش؛ وبعده جانر باب عالیدن تصدیق اولنمش ایدی. ۱۱۹۶ د قریم اہالیسی قیام ایدوب، قتلنہ قصد ایتدکرندہ روسیہ فرار ایتمش؛ وبعده دولت مشار الیہانہ امدادیلہ خانلغہ اعادہ اولنمش؛ وحرکات نابجاسیہ قریمک بسبتون روسلرک ضبطنہ کچمستہ سبب اولوب ۱۲۰۱ دە ممالک عثمانیہ فرارہ. مجبور اولمش وردوسہ فی اولنہرق، اورادہ اعدام اولنمشدر طبیعت شعرہسی اولوب بعض اشعاری وارددر.

شاید { (Scheid) فلنک مشاہیر علماسند
{ اولوب، عربیدن لاتیجیہ برلف.
کتابی وسائر بعض تألیقات یازمشدر. ۱۷۴۲ د طوغوب، ۱۷۹۵ دە وفات ایتمشدر. مذکور لہ کتابی ۱۷۶۹ تاریخ میلادیسندہ فلنکک (لیدہ) شہرندہ باصلمشدر.

شائوچئوفو { (Chao-Tcheou-Fou) چینا
{ ایالات جنوبیہ سندن (قوآ)
تونغ) ایالتندہ وقانتونک ۱۸۵ کیلومترہ شمالنہ سنجاق مرکزی بیوک بر شہر اولوب، اہالیسنہ مقداری مجهول ایسہدہ، خیلی کثرتلیدر. برچو ایک فابریقہ لری دخی وارددر.

شبان خان { دشت قیاقده حکومت سورن
 سلاله جنکیزیه نك سكرنجي
 حکمداری اولوب، جوچی بن جنکیزک اسباطندند.
 شبت { (بن سعد البلوی) صحابه دن اولوب،
 فتح مصرده حاضر بولمیش، و بر حدیث
 شریف روایت ایتشدرد.

شبدیز { ایرانده حلوان ابله قره سین آره سنده
 (و (یستون) جبل مشهورینک
 اتکننده قیاه اولمش قایتله مصنع بر آت رسمی اولوب،
 اطرافسندد بر جوق آ-ملر رسملری دخی بولنیسور .
 خسرو پرویزک آتک اسمی اولوب، مذکور رسمک
 دخی بو آتک رسمی اولدینی و کوفه ده کی (خورنق)
 سراینک بانیسی بولان معمار (سمنار) طرفدن ترسیم
 ایدلدیکی سرویدر. — (سر من رأی) ده دخی بو
 اسمله خلیفه متوکل علی اللهک بر بیوک سرایی وارایدی .

شبر { (بن صعقوق التیمی الدارمی) صحاب
 { به دن اولوب، قومی طرفندن مبعوثاً
 نزد حضرت نبوی به کاهرک ، شرف اسلامله مشرف
 اولمش، و قومنک خراجی کندیسنه حواله بیورلمش
 ایدی .

شبران { اندلسک حدود شمالیه شرقیه سنده
 { و طرطوشه قریبده بر قصبه اولدینی
 یا قوت حموی بیان ایدیور .

شبرب { بنه اندلسده بلنسیه مضافاتندن بر
 { قصبه اولوب، مشاهیر اطبا و ادبادن
 (ابو العباس احمد بن طالوت البلسی الشبرنی) نك
 وطنی اولدینی « معجم البلدان » ده مذکوردر .

شبرت { اندلسک ساحل شرقیسندد و طر .
 { طوشه دن ایکی کونلک مسافه ده
 متین بر قلعه اولدینی بنه یا قوت حموی بیان ایدیور .
 شبرمه { صحابه دن اولوب، حیات حضرت
 نبویه وفات ایتشدرد .

شبطران { اندلسده طایظه مضافاتندن بر
 { قلعه اولدینی « معجم البلدان » ده
 مسطوردر .

شبل { (بن معبد المزنی) صحابه دن اولوب،
 { (مغیره) نك زناسنه شهادت ایدلردندرد .
شبل { (ابو بکر محمد بن خلف) مشاهیر
 { مشایخ صوفیه دن و کبار اولیاء و اللهدن
 اولوب، بدری مادراء التهرک اشروسنه خطه سنده کی

شایوق { (Chayok) کتمبرک (لدک) ونام
 { دیکرله (کوچک نیت) ایالتنده
 بر نهردر، که °۳۵ ۲۸ عرض شمالی ابله °۴۰ ۷۵
 طول شرقیده (قره قوروم) بوغازی قریبده نیعانه،
 ۱۶۸ کیلومتره ملک محله جنوبه طوغری بر طاقم طار
 و صرب وسنه نك اکثر آیلرندد قار و بوزله مستور
 بوغاز و وادیلردن کچهرک، بر طاقم چایلر آلدقن صکره،
 بردن بره غرب شمالی به طوغری دونوب، ده بر
 طاقم صولر دخی آهرق، °۱۴ ۷۳ طول شرقیده
 سند ایرماغنه دو کیلور . ملتا سنده ۷۰ متره وسعتی
 اولوب، کرک و سمعجه و کرک صوینک کثرتجه سنددن
 کری قالیور .

شائو کینگ فو { (Chao-King-Fou) چینک
 { قو آنگ تونغ ایالتنده و قانتو-
 نك ۹۰ کیلومتره غربنده سنجاق مرکزی بر شهر
 اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی واردرد .

شائو هینگ فو { (Ghao-Hing-Fou)
 { چینک ایالات شرقیه .
 سندن (چه کانغ) ایالتنده، (هانغ چئو) شهر و قوینک
 ۴۰ کیلومتره شرقنده و شانغه ایک ۱۹۰ کیلومتره
 جنوب غربیسندد سنجاق مرکزی بر شهر اولوب،
 ۵۰۰۰۰۰ و اطرافنده کی واروشلرله برابر تقریباً
 ۲ میلیون اهالیسی و میلاددن ۲۰۰۰ سنه اول اورا-
 ده تأسیس حکومت ایش اولان (بو) طرفندن
 بنا اولدینی مشهور بر معبدی واردرد .

شبات { (بن خدیج البلوی) صحابه دن اولوب،
 { بدری دخی صحابه دن ایدی، و عقبه
 و خیبر غزایرندد حاضر بولمیشدی . کندیسى عقبه
 غزاسنک کچه سی طوغمشدرد .

شبام { حضر موتک ایکی بیوک شهرندن بری
 { اولوب (دیکرری ترمدر) ، جبل
 جبوره نك شمالی اتکننده (وادی مسله) ده کاشدرد .
 مهور و تجارتگاه بر شهر اولوب، بعض سیاحلرک
 روایتنه کوره ، ۲۰۰۰۰ اهالیسی واردرد . اسکی
 بر شهر اولوب، زمان جاهلیتندن بری مهوردر .
 معیت حضرت امام حسین (رضه) ده شهید اولان
 (حنظله بن عبدالله الشیبامی) نك و دیکر بر چوق
 مشاهیرک مسقط رأسی بولمیشدرد . اهالیسندن بر
 طائفه کوفه ده ساکن اولوب، بونلردن دخی بعض
 علما و ساثر مشاهیر یتمشدر .

شبلیه) دن اولدیفی حالده، کندییی ۲۴۷ تاریخنده
 ساسراده طوغمش، و ۳۳۴ ده بغدادده ارتحال
 ایتشدرد. قدوة العارفین جنید بغدادی حضرتلرینک
 مریدانیدن اولوب، مالکی المذهب ایدی. زهد
 و تقوی و احوال و اقوال طرفانه سی مشهوردر.
 بعض اشعار حقایق شمعاری دخی اولوب، روحی
 تسلیم ایدمچی وقت سونلش اولدیفی شو برایکی
 بیت او جمله دندرد:

ان یبتأ انت ساکنه غیر محتاج الی السرج
 و علیلاً انت حائده قد اتاه الله بالفرج
 وجهک المأمول حجتنا یوم یأتی بالفرج

شبلیه } ماوراء النهرک اشروسنه ناحیه سنده
 } برقریه اولوب، آنف الترجمة ابوبکر
 شبلی حضرتلرینک وطن اصلیسیدرد.

شبورقان } (یاخود شبرقان ویا شفرقان)
 } بلخ قرینده (جوزجان) ناحیه -
 سنده وبلخ وفاریابدن اوچر کونلک مسافه ده واقم
 بر قصیه اولدیفی جغرافیون اسلام کتابلرنده
 مسطوردر.

شبهوه } حضر موتده و مکه طریق اوزرنده
 } اسکی برقصه اولوب، اهالیسی بعده
 بورادن خروجه شبامه هجرت وتوطن ایتدکلرندن،
 شبام اسمنک دخی شبهوه دن مشتق اولدیفی مظلوندر.
 شبویغان } (Cheboygan) آسرقای شمالیده
 } مملک مجتعه تک (ویسکونسن)
 حکومته ده (مسلیووک) تک ۸۱ کیلومتره شمالنده
 اوله رق (میشیگان) کولی کنارانده و همنامی اولان
 نهرک منصبنده ایالت مرکزی برقصه اولوب،
 ۷۳۱۵ اهالیسی، دمیر بولی، کوزل لیمایی، دمیر
 خانه لری، آفاجدن مواد مختلفه ایله صندالیه، ما کینه،
 بیره، چناق چوولک و ساثره فابریقه لری و دباغخانه لری
 واردرد.

شیب } صحابه دن بوجه زیر برقاچ ذاتک
 } اسمیدرد: (شیب بن حرام الککنانی
 اللئی) که حدیبیه غزاسنده حاضر بولمشدرد. —
 (ابو روح شیب بن ذی الکلاع) که بر حدیث
 شریفک راویسیدرد. — (شیب بن غالب الکنندی)
 که بکنی شیب بن حبیب بن غالب کندیسندن روایت
 ایتشدرد. — (شیب بن قره یاخود بن انی مرمد
 الفسائی) که جانب حضرت نبویدن علاء بن الحضرمیه

تحریر بیوریلان نامه سعادتده مذکوردر. —
 (شیب بن نعیم) که بر حدیث شریفک راویسیدرد.
 شیب بن یزید } (بن نعیم) رؤساء
 } خوارجدن اولوب، بر
 خیلی وقت حجاج یوسفه قارشئ طورمش، ونهایت
 ۷۷ تاریخنده اخذ و قتل اولمشدرد. یدری یزید بن
 نعیم خلافت حضرت عثمان (رضه) ده روملره قارشئ
 شامده کی عساکر مسلمینه امداده کوندربله رک،
 اورادن بر روم جاریه آلمش، و شیب بو جاریه دن
 طوغمش ایدی.

شیل } (ابو الطفیل بن عون بن ابی حسان)
 شیل } (الاحمسی) جاهلیته و وقت سعادتده
 یتیشوب، آنجق رؤیت حضرت نبوی شرفنه ناائل
 اوله مامش؛ و حضرت عمر بن الخطاب (رضه) دز
 روایت ایتشدرد. قادیسیه غزاسنده حاضر بولمشدرد
 شیلش } اندلسده (بیره) مضافتندن
 } حصن حصین اولدیفی یاقود
 حموی بیان ایدیور.

شمین القوم } مصر سفلاده نیل دالیه سنک
 } منتهای جنوبنده و قاهره تله
 ۷۳ کیلومتره شمال غریسنده و همنامی اولان طیب
 بر جدولک اوزرنده برقصه اولوب، ۲۳۸۰
 اهالیسی واردرد.

شپارتون } (Chepparton) آوسترالیه
 } و بقتوریه مهبجرینک (مورا) ا
 لتنده (و ملبورن) تک ۱۷۲ کیلومتره شمال شرقیسنده
 (بروکر) نهرینک صماغ کناری قرینده اوله
 ملبورندن سبدینه کیدن دمیر بول خطنک برشعبه
 اوزرنده برقصه اولوب، ۴۵۲۵ اهالیسی واردرد
 یکی بر قصه اولوب، کیتدجکه بیومکده در.

شپرم } یاخود شفره (heprem, Chafra)
 } مصر فراغنه سندن اولوب، (شثوب
 برادری و خلفیدرد. هرودوتک روایتنه کوره
 سنه حکومت سورمشدرد.

شمی } (Cheppey) انکلتزمنک جنوب شر
 } ساحلنده (و تاپسه) منصبنک جن
 بنده (کنت) ایالتنه ملحق برآطه اولوب، قره
 طار بوغازله آیرلمشدرد. غرب شمالیدن شرق جن
 بنیه بونی ۱۴ واک کنیش میخنده اکی ۸ کیلوم

ابو الفوارس دوران مټ شجاع زمان
که نعل مرکب من تاج قیصرست و قباد
مټ که نوبت آوازہ وصلابت من
چو صیت همت من دربیست خاک افتاد الخ

شجاع } (شاه —) هندستانده حکومت
سورن سلاله تیموریه به منسوب شاه
الملکیرک برادری اولوب، بشکاله حاکی ایدی .
برادرینه قازشی عصیان ایدوب، مغلوب اولمشیدی .
طیعت شعره سی اولوب، شو رباعی اونکدر :

دردیست اجل که نیست درمان اورا
برشاه وکدامت حکم وفرمان اورا
شاهی که بحکم درش کرمان میخورد
خوردن امروز خیف کرمان اورا

شجاع } ایران شعراسندن اوج کشینک
اسمیدر :

برنجیسی - سیستانی اولوب، شو بیت اونکدر :

ز مصیبت بکلام خدا بریم پناه
که شاهراه تجارست مد بسم الله

— ابرنجیسی کاشانی اولوب، شو بیت جمله
اشعارنددر :

ازتک ماچو میبرد از شهر یارما
ما میرویم تانرود شهریار ما

— اوچنجیسی (شجاع الدین محمود) اصفهان
ساداتندن اولوب، شو بیت اونکدر :

نیست رشکم کرچه می بینند در رویش بیسی
کاخچه من می بینم ار رویش نمی بینند کسی

شجاع الدین خورشید } لرو کوچکده
حکومت سو -

رن اتابکان ملوکندک برنجیسی اولوب، سلجوقیقلر
طرفندن لروچک والیسی بولنان حسام الدین سوهلک
خدمتنده بولمغله، والی موی الهک وفاتنده ۵۹۰
تاریخلرنده یرننه والی اولمش؛ وکیده رنک، کسب
استقلال ایدوب، اتابک عنوانی آلمش ایدی .
۳۰ سنه قدر حکومت سوردکدن صکره، ۵۶۲۱ ده
پک مسن اوله رق وفات اولمشدر. عادل و متقی بر
ذات اولمغله، کنفدیسینه ولایت اسناد اولنسه رق،
مزاری خیلی وقت زیارتگاه بولمشدر. برادرزاده سی
سیف الدین رستم خانی اولوب، بده بوتک برادر -
لری و شجاع الدینک تورولری حکومت سورمشلردر .
شجاع الملک } افاغانستانده حکومت سورن
ابدالی سلاله سی ملوکندن

اولوب، مساحتہ سطحیه سی ۹۱ مربع کیلومتره واهل .
ایسی ۱۸۲۰۴ کشیددر. جنونی جهتی بطاقلقبه
اولوب، پک کوزل مرطالی حاویدر. شمالی جهتنده
جیوبات متنوعه حاصل اولور .

شتر } جزیره العربک شمال جهتنده بلقا
ایله مدینه آرهنده و حجاج طریقنک
شرق طرفنده جبال سراپه مربوط بر طاغدر .

شتر } اران مضافاتندن برذعه ایله کنجه آرہ -
سنده بر قلعه اولدینتی یا قوت حموی
سیان ایدیور .

شجاع } (ابو وهب — بن ابی وهب
الاسدی) قدمای صحابه دن او -

لوب، ایکنجی قافله ایله حبشه هجرت و بده مکه به
هودت ایتمش؛ و ممیت حضرت نبویه مدینه به هجرت
ایده رنک، برادری عقبه ایله برابر بدر غزاسنده
وسائر غزواتک جمله سنده حاضر بولمشدر. حضرت
نبی الله (صلعم) افندمن کندیسی (ابن خولی) ایله
آخرت قرداسی ایتمش، و حارث بن ابی شمر الفسانی
وجبله بن الایهم الفسانی زدلرینه سفارتله ارسال
بیورمشلریدی. پیامه و قبه سنده قرق یاشلرنده شهید
اولمشدر .

شجاع } (شاه —) فارسده حکومت سو -
رن آل مظفر حکمدارلرنک

ایکنجیسی اولوب، دولت مذکورده تک مؤسس اولان
امیر مبارزالدینک اوغلیدر. برادری شاه محمودله
بالانفاق، شدتدن قوروقلری پدرلرنی اسقاط و (یم)
قلعه سنده حبس ایده رنک، برادری کوزلرنه دخی
میل چکدرمشیدی. بو وجهله ۷۶۰ ده شیرازده
تخت سلطنته جلوس، و برادری شاه محمودی اصفهان
حکومتنه نصب ایتمش؛ و آذربایجان حاکی سلطان
حسین ایلمکانی ایله محاربه ایدوب، غالب کلکسکه، تبریزی
دخی ضبط ایتش ایدی. عالم و شاعر و محب علما بر
حکمدار اولمغله، سرائی مجمع علما و فضلا اولوب،
خواجه حافظ شیرازی دخی مداحی بولمشدر. ۲۶
سنه کال عدل و شوکتله حکومت سوروب، ۷۸۶ ده
وفات ایتمش؛ و اوغلی سلطان زین العابدین خانی
ولمشدر. آن مظفر دولتک اک پارلاق زمانی صا -
حج ترجمه تک عهدیدر. شو بر ایکی بیت اشعارندن
و نمادخی متضمن سلطان اویس جلایره یازدینتی بر
رساله منظومه سندندر :

اولوب، تیمور شاه بن احمد شاه ابدالینک اک کوجک
اوغلیدر . ۱۲۲۷ تاریخندہ محمد شاه طر
فندن کشمیرہ سوریلوب، اورادہ (کوه ماران) قلعه .
سندہ محبوس ایکن، ایک سنہ صکرہ (رانجیت سینکھ)
طرفندن لاهورہ نقل، واورادہ حبس اولغش ایسہدہ،
متعاقباً فرارلہ، هندستاندہ انکبزلرہ التجا ایش؛
۱۲۵۵دہ انکاترہ حکومتی طرفندن کابل تختنہ
اقعاد اولنہرق، اوج سنہ حکومت سوردکدن
صکرہ، زمانشاهک اوغلی طرفندن قتل او-
لغشدر . عالم وادیب برذات اولوب، کندی ترجمہ
حالی حاوی لسان فارسیدہ بر تذکرہ یازمشدر، کہ
انکبزجہبہ دخی ترجمہ وطبع اولغشدر .

شجاعی } ایران شمراسندن ایکی ذاتک
مخلصدر :

برنجیسی دماوندلی اولوب، فن طببہ دخی مہارتی
اولغلہ، اکبر شاہک زمانندہ هندستانہ سیاحت ایدہ .
رک، خیلی ثروتہ مالک اولمشیدی . شویت اونکدر :

تار زلف افتادہ بر رخسار جانان منست
یا مکر بر روی آتش رشتہ جان منست

— ایکنجیسی مشہدلی اولوب، شو رباعی
اونکدر :

بر من بت دلفریب بر فن بگذشت
چون مہ بن سوخته خرمن بگذشت
شوریدہ سرو زلف بریشان بردست
بگذشت بن وہ کہ چہ بر من بگذشت

شجرہ } «اذیبایموتک تحت الشجرہ» آیت
کریہسندہ مذکور اولان بر

آجاجدر، کہ (حدیبیہ) دہ واقع اولوب، بوتک آلتندہ
حضرت رسول الثقلین (صلم) افسندہ بیت ایدلش
اولغلہ، بعدہ اهل اسلام بو آجاجی زیارتندہ مبالغہ
ایتدکارتندن، بو حرمتک عبادتہ متحر اولسندن
احترازاً، حضرت عمر (رضہ) زمان خلافتندہ قطع
واحسانہ امر ایتمشدر . — مدینہ منورہ دن ۶ میل
مسافندہ دخی بو اسملہ مشہور بر محل اولوب،
حضرت فخر کائنات (صلم) افسندہ مدینہ دن بعضاً
اورایہ نازل اولورلر ایش . — فلسطیندہ دخی بو
اسملہ بر قریہ اولوب، بعض مفاہر لری واسکی مزار .
لری حاویدر .

شجرہ } (الکندی) صحابہ دن اولوب،
خالد بن طہمان کندیسندن روایت

ایتمشدر .

شجرۃ الدر

مصدرہ حکومت سور
ملوک ایوبیہ تک طفوزنجیسی
بر خاتون اولوب، ملوک مذکورہ تک ینجیسی اولان
ملک صالح نجم الدین ایوبک ام الولد جاریہ سی ایدی
مشارالہندن خلیل اسمندہ بر اوغلی اولوب، وفار
ایتمشدی . ملوک ایوبیہ تک سکرنجیسی اولان اوک
اوغلی مالک معظم تورانشاہک قتلندن صکرہ، ۴۸
تاریخندہ امرای مصریہ حکمنہ یکمش اولان ممالک
بحریہ طرفندن تختہ اقعاد اولنہرق، (ملکۃ المسلمین
والدہ خلیل) عنوانیلہ کندی نامنہ خطبہ اوقو
تمشدر . ممالک مذکورہ دن عزالدین ایبک دخ
عسکرک نظارتندہ نصب اولغشیدی . اوج آی حکومت
سوردکدن صکرہ، اهل صلیبہ حرب وجدال و
اولان ایبلہ بر زامدہ بر خاتونک حکم سورمسی تجو
اولنہرق، کندی ارادتیلہ فراغت ایش؛ وسلا
ایوبیہ دن ۱۰ یاشندہ بولان ملک اشرف مظفر الد
موسی تختہ اقعاد اولنہرق، موسی الیہ عزالدین ایب
بوتک نامنہ حکومت سورمش؛ وبعده بوتی دہ بر طر
ابدوب، ودولت ایوبیہ ختام وروب، کندی نام
خطبہ اوقوتہرق، ملوک بحریہ دولتنی تأسس
ایتمشدر . موسی الیہ ایبک صاحبۃ ترجمہ تیژد
ایتدکدن صکرہ، (بدرالدین اوٹوک قنبر
تزوج ایتمکہ قافیشمغلہ، شجرۃ الدر قیصقانور
ایبکی حمامدہ حواشیلرینہ قتل ایتدبرمش؛ و بو
اوغلی ملک منصور علینک زمانندہ قتل ایتدبرمش
شحن } جزیرۃ العربک ساحل جنوبیہ
وحضرموتک حدود شرقیہ سی قرینہ
اولہرق عدتک ۵۶ کیلومترہ شرق شمالیسنہ
و "۳۰'۳۸'۱۴° عرض شمالی الیہ ۷'۵۱'۱۰°
طول شرقیہدہ . واقع بر قصبہ واسکله اولوب، ساحل
بونجہ ۲۱ میل مسافہ ضبط ایدبور، و براق ج
شریفی واردر . (مہرہ) خطہ سندن معدود اولور،
آنجیق بعض کتب عربیہدہ (شجر) ک خطہ ایش
اولدینی و براق قصبہ بی حاوی بولندینی مسطورہ
یاقوت حموی دخی «معجم البلدان» دہ بو وجہ
ذکر ایدبور .

شدداد } یمندہ کی قوم عاد حکمدارلرندن
ملوک حمیرہ دن اولوب، (طاب

حلق بن حام بن نوح) ک اوغلی عد اولنور . بر چہ

شداد بن عمرو القرشي الفهري) که اوغلی مستورد کندیسندن روایت ایتشدرد. — (شداد بن عوف) که اوغلی یعلی کندیسندن روایت ایتشدرد. — (شداد بن الهاد الکنانی اللیثی) که ازواج مطهره حضرت نبویدن میونه بنت الحارث ایله حضرت جعفر بن ابی طالب بدمه حضرت ابابکر صدیق ونهایت حضرت علی بن ابی طالب (رضهم) وارمش اولان (اسماء بنت عمیس) ک بیوک همشیره لری (سلمی بنت عمیس) ک زوجیدرد. ابتدا مدینه ده ساکن اولوب، بدمه کو. فیه انتقال ایتمشیدی. بعض احادیث شریفه نک راویسیدرد.

شدایق } (Ghadiac) آسریقای شمالیده
(دومینون) قطعه سنده (یکی برو نسویق) خطه سنک (وستورلاند) ایالتنده (سنت جون) ک ۱۴۵ کیلومتره شرق شمالیسنده (نورتومبرلاند) بوفازینک بر خلیچنده واقع بر قصبه اولوب ۶۲۲۵ اهالیسی، کوزل آیمانی، دمیر بولی، مشهور استریدیه سی وکراسته اخراجی واردرد.

شدید } قوم طاده حکم سورن ملوک حمیره دن
(اولوب، سابق الترجه شدادک برا. دریدرد؛ وشدادک اوغلی لقماندن صکره حکومت ایتشدرد.

شدونه } اندلسده اشبیلیه مضافانندن بر قصبه
(اولوب، حکومت اسلامیه زماننده خلی مهور ایدی. بر جوق علما وادبانک مسقط رأسی بولمشدرد.

شدونی } (ابو محمد —) مشاهیر اطبا
(وحکمدان اولوب، هیئت وحکمتده بد طولی صاحبی ایدی. طیده مشهور ابن زهرک تلامذه سنسندرد. اشبیلیه ده نشأت ایدوب، ناصرک اطبا سندن ایدی.

شدونی } (محمد بن خالصه) مشاهیر نحو.
(یوندن اولوب، ۴۴۴ تاریخندن صکره بر حیات ایدی.

شر } (Cher) فرانسه نک اواسطنده (لوآره) ایرماغنه تابع بر نهر اولوب، (پوی دودوم) طاغلرینک غربی اتکارندن نبعانله، (پوی دودوم) و (قروزه) ایالتلری حدودلرنده شماله طوغری جریان ایدردک، صولدن (نارده) چایی

جسم ابنیه و شهرل و صوب بندلری و علی الخصوص ارم) اسمیله مشهور وغایتله مزین بر باغچه وکوشک پدیرمشیدی. حضرت هود (عم) ی تصدیق تمیوب، کفرده اصرار ایتدیکندن، قومیه برابر سحجه جبرائیل ایله محو وهاک اولدینی مشهوردر.

شداد } صحابه دن بوجه زبر بر قاج ذاتک
(اسمیدر: شداد بن الازمع) که اهل کوفه دن اولوب، فخر کاشات (صلعم) افندمنه ایتشدیکی مروی ایسه ده، تابعیندن اولدینی اصح اولوب، ابن مسعوددن روایت ایتشدرد. — (شداد بن اسید السلی) که اهل مدینه دن اولوب، احفادی کندیسندن روایت ایتشدرد. — (ابو عقبه شداد بن اوس بن امیه الجهنی) که اهل حجازدن معدود اولوب، اختیار اولدینی حالده، نزد حضرت نبوی به درک، شرف اسلامه مشرف اولمش، و اوغلی عقبه کندیسندن روایت ایتشدرد. — (ابو یعلی شداد بن اوس بن ثابت الخزرجی) که مداح حضرت نبوی اهر شهر حسان بن ثابتک برادر زادده سی او اولوب، به وحام و تقوی ایله متصف بر ذات ایدی. بدمه ت مقدسده ساکن اولمش؛ و اهل شام کندیسندن روایت ایتشدرد. ۴۱ تاریخنده ۷۵ یاشنده وفات نشدرد. — (شداد بن تمامه) که نزد حضرت نبوی به کلوب، بر نامه سعادتق مستصحباً بنی کعب دینه طاده واعزام بیورلمشیدی. — (ابو عقبه شداد بن سرحیل الانصاری یاخود الجهنی) که اهل صندن معدود اولوب، بعض احادیث شریفه روایت نشدرد. — (شداد بن طارض الجشمی) که حضرت رسال (صلعم) افندمنک طائفی تشریف لرنده شو لری سولشیدی:

لانتصروا اللات ان الله مهلكها
وكيف ينصر من هو ليس ينتصر
ان التي حرقت بالسد فاشتعلت
ولم يقا تل لدى احجارها هدر
ان الرسول متى ينزل بداركم
يرحل وليس بها من اهلها بشر

شداد بن عبده الله القتبانی) که اونجی سنه ربه ده بنی حارث بن کعب مبعوثانی میاننده خالد ولیدله برابر نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمشیدی. — (ابو المستورد

آندقدن صکره، (آیه) ایالتنه دخول ایله، بو ایالتک قسم غربیسی شق، و (مونتلسون) قصبهسی ایچندن سرور ابده ریک، صاغدن (اومانسه) چایی بیدالاخذ، همنامی اولان ایالته کچهرک، شمال غربی به طوغری دوز؛ و (لوآره) ایرماغیله اوزون بر صمعی جدولله اختلاط ایتدکن صکره، صاغدن (بوره) و صولدن (آمون) چایلرینی آیر؛ و غربه طوغری دونهرک، (لوآره مع شر) ایالتنه کیر؛ و بو ایالتک حدود جنوبیهسی قرینده جریان و صاغدن (سولدره) چایی اخذ ایتدکن صکره، (ایندره مع لوآره) ایالتنه داخل اولور؛ و لوآره ایرماغیله (ایندره) نهریله متوازی آفرق، بو نهرله برلشدکن صکره، ایالتک حدود غربیهسی قرینده لوآره ایرماغنه دو- کیلور، مجراسنک طولی ۳۲۰ کیلومتره اولوب، وسطی کنیشلیکی ۱۱۱ متره در. قوراقق زماننده صوبی آرایسه ده، فیضاننده چوق اولوب، درینلیکی ۴ متره به بالغ اولور. بر بیسوک قسمی و بمض جد- ولری سیر سفاشته صالحدر.

{ ایالتی (Dép. de Cher) فرانسه تک ایال-
شمر { لات وسطیه سندن اولوب، ایچندن جریان ایدن آنف البیان نهرک اسمیله مسعادره شمالاً (لوآره)، شرقاً (نیوره)، جنوباً (آیه) و (قروزه)، غرباً دخی (ایندره) و (لوآره مع شر) ایالتلرله محدوددر. مساحت سطحیهسی ۷۳۰۲ مربع کیلومتره اولوب، ۳۵۵۳۴۹ اهالیسی وارددر. سر- کزی (بورزه) قصبه سیدر. (بری) و (بوونه) خط لرینک بر قسمندن تشکیل اولمشدر. اراضیسی دوز و قوملق اولوب، طوبراغی اولدجه منبتدر. باشلیجه محصولاتی حبوبات، اوزوم، کتن، کوزل کنویر، کستانه و سائره در. قیونلرینک جنسی پک مقبول اولوب، سرینوس جسنندن بمض قیونلری دخی وارددر. معادنی دمیر و کور ایله لیطوغرافیای طاشی، اینیه طاشلری ولوله جی چاموری کچی شیلردن عبارتدر. دمیر خانه و دوکخانه لرله جوخه، کنویر بزی، پورسلن، چینی و سائره فابریکلری وارددر. دمیر، یوک، جو بز باغی، پوتاس، کهرچله و سائره به متعلق خیلی اخراجاتی وارددر. ایالت ۳ قضایه منقسم اولوب، ۲۴ ناحیه و ۲۹۱۱ دائره بی حاویدر.

{ شراحیل } صحابه دن بوجه زیر اوج ذاتک اسمیدر: (شراحیل بن زرم الحضرمی) که حضر موت بمعوتانی میاننده نزد حضرت نبوی به کلوب، شرف اسلامه مشرف اولمش ابدی . — (شراحیل بن متره الکنندی) که بر حدیث شرطک راویسیدر . — (شراحیل المنقری) که اهل حصدن معدود اولوب، بر حدیث شریفلا راویسیدر.

{ شزاری } ایران شعرا سندن اولوب، استر بادلیدر. شوبیت اونکدر:

ندارم بیشتر زین طاقت بیهری جانان
خدایا یرن آن نامهربانرا مهربان کردن

{ شراعه } بحر لوط ایله عقبه کورفزی آر، سنده بر طاع اولوب، جنوباً حیح طاغلرینه سر بو طدر. اوزرنده نبطیلردن قاله برط آثار عتیقه و ازان جمله (پترا) شهر قدیمک خرابه لر موجوددر.

{ شربتجی زاده } (ابراهیم افندی) مشاه ایله مکانبه و معارضه لری سبق ایتمش ایکن، استانبو کوربندش کلرند، مبیانلری محبته مبدل اولمشید: ۹۳۲ تاریخنده وفات ایتمشدر. ترکی و فارسی اشعار اولوب، شوبیت او جمله دندر:

کاملی باید که در یاد اصول خط نیک
ورنه هر ناقص ندانه شیره یاقوت چیدت

{ شربرو } (Cherbro) آفریقانک سا- منتهای شمال غربیسی مقابلده بر آله اولوب، انکته تابع و (سیره لئون) مهاجرینه ملحقدر. مثاک الن اولوب، شرقدن غربه بوی ۵۵ کیلومتره در. غ کوشهسی ۲۶° ۳۴' ۷" عرض شمالی ایله ۱۸° ۱۲' ۲۴" طول غربییده واقعدر. قره دن بر طار بوده آیرلشددر. اوزرنده بر قاج کوی وارددر.

{ شربروق } (Cherbrooke) آسرقای (قناده) خطه سنک کبک ایالتنده و (مونتر آل ک ۱۲۸ کیلومتره شرق جنوبیسنده و ایکی دمیرل خطنک قطعه تقاطعنده سنجاق مرکزی بر قصبه و

ب، ۱۰ ۱۱۰ اهالیسی و ایچندن جریان ایدن
 مافوغ) نهرينك چو برديكي برخيلي فابريقلري واردر.
 شربورغ } (Cherbourg) فرانسه نك
 } (مانشه) ايالتنده و (سنت لو) نك
 ۷۱ كيلومتره شمال غربي سندن بر شهر واسكاه اولوب،
 ۳۵ ۵۸ اهالیسی، عسكری ايماني، متين استحكا-
 قاتي، داخلي مكتب اعدادیسی، هندسه مائه مكنتي،
 ۲۶۰۰۰ جلدی حاوی كتبخانه سييله ۲۵۰۰۰
 جلدی حاوی كتبخانه؛ بحريه سی، مكمل آثار عتيقه
 رسم و تاريخ طبيعى موزه سی، متعدد جمعيات عليه سی،
 سفارش اعمالنه مخصوص دستكاهلری، فانه، دانته،
 جزای كيميوه و ساژه فابريقلريله دباغخانه لری
 بخيلي ايشلك تجارتي واردر.

شربورن } (Sherborne) انكتره نك (دو-
 رستي) ايالتنده و (دورجستر) ك
 ۲۸ كيلومتره شمال غربي سندن بر قصبه اولوب، ۵۰۵۵
 اهالیسی، فانت، دوكه، دانته، ابريشم و ساژه
 فابريقلري واردر.

شرجه } جزيرة العربده عمامك ساحل شما-
 } لب سندن و بصره كورفزی كنارنده
 بر شهر واسكاه اولوب، ۲۵۰۰۰ اهالیسی واردر.
 شرحبيل } صحابه دن بوجه زير بر قاچ ذاتك
 } اسميدر: (شرحبيل بن اوس) كه
 بعده حصده ساكن اولمش، و بر حديث شريف
 روايت ايتشدر. — (شرحبيل الجعفي) كه اعلام
 نبوت حنقده بر حديث شريفك راوي سيدر. —
 (ذوالجوشن سرحبيل الضباني). — (شرحبيل بن
 حبيب) كه شفاء بنت عبدالاهك زوجيدر. — (ابو
 عبدالله شرحبيل بن حسنه الكندي) كه والده سندن
 برادرلری اولان (جابر) و (جناده) ايله برابر قديمأ
 اسلامه كلوب، حبشه هجرت ايتشلردی. بعده حضرت
 ابابكر و عمر (رضهما) زمانلرنده شامه كوندريله رك،
 اوراده حامل ايكن، ۱۸ تاريخنده طاهوندن وفات
 ايتشدر. — (ابو يزيد شرحبيل بن السمط الكندي)
 كه صحبتي مختلف فيه اولوب، معاويه طرفندن حص
 طاملكنه نصب اولمش؛ و دم عثمان (رضه) ايجون
 خلق اخذ ناره تشويق ايدرك، حضرت علي (رضه) ك
 علمنده بولنشدر. — (ابو عبدالرحمن شرحبيل بن
 عبدالرحمن الجعفي) كه اعراب بصره دن معدود او-

شيشه ناهوس جعي راکه دارم در بفل
 بايد بود از ملا متهای ایشان سنكسار

شرزيبيل } « شرف الدوله » ماده سننه سرا-
 } جعت بيوريله .]
 شرسو } (Cherso) آدریاتيقي دكيزنده كي
 } آوستريا و مجارستان جزايرندن
 اولوب، مجارستانك سواحل ايالتنه ملحقدر. ايتريه
 ايله خرواستان آرم سندن كي (قارزو) كورفزی
 داخنده شمالدن جنوبه متمد اوزون و طارر بر آطه
 اولوب، بوني ۶۸ واکي بعض محللرده آنجق ۲
 كيلومتره در. اهالیسی ۱۴۰۰۰ كشي اولوب،
 نصفندن زياده سی همانی اولان قصبه ساكندر.
 (اوزرو) اسميله دها كوچك بر قصبه سی دخي واردر.
 و سطرلنده (ورانه) اسميله بر كولي واردر. قیوني،
 باغلری، زيتون و طوت آغاجلری و ميوه لری چوقدره.
 اهالیسنگ بر قسمی ده بايقيقاقله مشغولدر.

شرشل } (Cherchel) جزايرك نفس جزاير
 } ايالتنده و جزاير شهرينك ۱۱۵
 كيلومتره غربنده بر قصبه واسكاه اولوب، ۵۶۰۰
 اهالیسی، اطرافنده بر چوق آثار عتيقه سی و كوچك
 و صيغ بر ليماني واردر. بو قصبه بك اسكي اولوب،
 فنيكه ليلر طرفندن (بول) تسميه اولمش؛ و روماليلر

زماننده (قیصریه) نامیه شهرت بولوب، او وقت (ماورینانیه) دینن جزایرک مرکز عمومی بو. لشمشیدی. بدمه خراب اولوب، جغرافیون اسلام کتابلرنده خراب بر شهر قدیم و برانه لری صورتنده تعریف اولنیور. نهایت بوسرک زمانلرده شهر قدیمک خراب لری یاننده یکی بر اسلام قصبه سی تشکیل ایدوب، اوچ قپوسی اولان بر سوروله احاطه اولشمشدر. فرانز لر سور خارجنده یکی بر محله تشکیل ایتشلردر. فرانز اهالیسی ۱۲۰۰ و ساثر اجنبیلری ۴۵۰ کشیدر.

شرف { ایران شعرا سندن، ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی (میرزا —) قزوین ساداتندن اولوب، شاه طهماسب صفوی نیک منظور ی ایدی. بدمه سنیلکه اتهام اولنه رق، نظردن دو شمشیدی. زیاده سیله سلیس و معنی دار اشعار ی واردر. قاضی جهانک اوغلی اولمله، (شرف جهان) دینکله دخی مشهوردر. ۹۶۸ تاریخنده وفات ایتشدر. بیک بیٹی حاوی دیوانی واردر. شو بر ایکی بیت جمله اشعار ننددر:

میوزد مشکبار باد بهار
ساقیا خیر و جام باده بیسار
خوش بود باده خاصه موسم کل
خوش بود عیش خاصه فصل بهار

— ایکنجیسی طوسلی اولوب، قدما ی شعرا -
نددر. شو رباعی اونکدر:

ای آن که زمانه ایست شور از رویت
خورشید بود جمال نور از رویت
روی تو درین دو روز بخت دیدم
کشم زغمت چو موی دور از رویت

شرف الدوله { (ابوالفوارس شرزبل)
آل بویه سلاله سنک طقو.

زنجی حکمداری عد اولنوب، (هضد الدوله بن رکن الدوله بن بویه) ک اوغلیدر. پدرینک وفاتنده یعنی ۳۷۲ تاریخنده کرمان و فارس حاکی اولوب، درت بیچتی سنه اوراده حکومت سوردکدن صکره، بغداده کیده رک، امیر الاسرا بولنان برادری صمصام الدوله استقبالنه چقدیفنی حالده، کندیسنی طوتوب، کوزلرینه میل چکدیرمش؛ وایکی سنه دخی بغدادده امارت و سلطنت سوردکدن صکره، ۳۷۹ ده وفات ایتشدر.

شرف الدوله { (ابو علی حسن) آل بویه
سلاله سنک اون اوچنجی

حکمداری عد اولنوب، (هساء الدوله ابو نصر شهنشاه) ک اوغلیدر. پدرینک وفاتنده یعنی ۴۰۴ تاریخنده برادری سلطان الدوله نیایبیله بغدادده امیر الاسرا اولوب، بدمه طاهنه تراکتک تشویقیله برادرینک نانی خطیه دن رفع ایله، بالا صاله امیر الاسرا اولمش؛ ویش سنه بی تجاوز زمان امارت و سلطنت سوروب، ۴۱۰ تاریخنده وفات ایتشدر. عادل و سیرت حسنه صاحبی بر حکمدار ایدی.

شرف الدوله { (مسلم بن قریش) دردنجی
قرن هجری اوخربله بشنجی

قرنده عراقه مستولی اولان بنی عقیل سلاله سنک بشنجی حکمداری اولوب، ۴۵۳ تاریخنده بدری قریشه خلف اولمش؛ و ۴۷۲ ده موصلی و ۴۷۴ ده حرانی آلوب، رهسا صاحبیله صلح ایتش ایدی. ملاکشاه سلجوق طرفندن عمید الدوله جهیر و نورالدین شهیدک جدی قسیم الدوله صاحب ترجمه قارشی سوق عسکره مأمور اولوب، عمید الدوله شرف الدوله نیک بولندینی (آن) قلمه سنک محاصره سنی ازدمبر (آرتق) حواله ایتش اولدیغنی حالده، شرف الدوله بنی مروان توسطیله مرقوم آرتقه مال فراوان ویره. رک، دیار بکردن چیقوب، حلبه متوجه اولمش؛ وحلی ضبط ایتدکدن صکره، ۴۷۷ ده انطاکیه بی سلیمان سلجوقیدن ضبط ایتکله چالیشیرکن، محاربه ده مقتول اولمشدر.

شرف الدین { «ابن المستوفی»، «ابن
بارزی» و «ابن هرون»
ماده لرینه مراجعت بیوربله.

شرف الدین { (یحیی) یمنده حکومت سو.
رن بنی مهدی سلاله سنک

اوچنجی امیری اولوب، دولت مذکورده نیک مؤسس اولان مهدینک توروئی و شمس الدینک اوغلیدر. جدی مهدی ائمه زیدیه دن اولوب، بو مذهبه «الاحکام» عنوانیه بر تالیفی دخی واردر. شرف الدین حمی سید خلیلدن صکره حکومت سوروب، زماننده ۹۵۳ تاریخنده اویس پاشا طرف دولت عثمانیه دن زید و زمار قلمه لرینی و بدمه تعزی دخی ضبط ایتکله، قوت و نفوذی قالیوب، اهالی کند.

«ذخیره خوارز مشاهیر» عنوانیله فارسی عباره
۱۲ جلدن مرکب برتالیف کبیریکه ینه فارسی لسا-
نده «کتاب الحقی العلائق»، «کتاب الاغراض»
و «یادگار» عنوانرلیله دیگر اوج اثری واردر.

شرف الدین { ایران شعرا سندن بروجه
آنی آتی ذاتک اسمیدر.

برنجیسی (فضل الله) اصفهانلی اولوب، (شقره)
لقبیلله مشهوردر. حاضر جواب و تیز زبان اولمغله،
ملک الشعرا عنوانتی احراز ایتمشدی. بعض هجویاتی
دخی واردر. زخمشریک «اطواق الذهب» نه نظیره
اوله رق «اطباق الذهب» عنوانیله بر رساله بلیغه
یازمشدر. اتابکاندن سلطان طغرل بن ارسلانی بعض
قصائدله مدح ایتمشدر. شوایکی بیت جمله اشعارندندر.

دی که پایش شکسته باد برفت
کل که عمرش دراز باد آمد
کل چو در جلوه آمد از سرشاخ
رنگ و بروی کسبم یاد آمد

— ایکنجیسی عن اصل تبریزی اولوب، (رامی)
لقبیلله متعارفدر. شاه منصور بن مظفر زماننده
ملک الشعراء عراق ایدی. شعر و عروض و قافییه
متعلق رشید الدین و طواطک «حدائق السحر»
کتابنه نظیره اوله رق «حدائق الحقائق» عنوانیله
پک معتبر برتالیفی و متین اشعاری واردر. ۷۹۵
تاریخننده وفات ایتمشدر. (خواجه فخر الدین محمد
الماستری) مدحنده سوبلیدیکی شو رباعی جمله اشعا-
رندن اولوب، بونک کلماتندن مشارالیهک اسمی استخراج
اولنور:

خوارست جهان پیش نوالت یکسر
فخر است زالقصاب تودین را وخطر
توکان محامدی از فرط کسهر
ز الماس ضمیرت سپری شد خنجر

— اوچنجیسی (علی) بزلی اولوب، اکثر ملومدن
پهره سی و طریق فقر و تصوفه سلوک و ار ایدی.
معماده مهارتی پک زیاده اولوب، بو فنی الک اول
تدوین ایدن بوذاتدر؛ و بوبابده «حلل»، «مناظر»
و «منتخب» عنوانرلیله اوج رساله تالیف ایتمشدر.
فارس و عراق حاکی بولنان ابراهیم بن شاهرخ بن
تیورک صاحب ترجمه زیاده اعتقاد و محبتی و ار ایدی.
مشار الیهک ابرامی اوزرینه، تیور و اولادینک احوال

یسندن روگردان اولدقلری حالده، ۹۶۴ ده وفات
ایتمشدر.

شرف الدین { (ابو بکر) لکوچکده حکو-
مت سورن اتابکان ملوکنک

وچنجیسی اولوب، نور الدین محمدک اوغلی و دولت
مذکورنهک مؤسس شیجاع الدین خورشیدک یکنیدر.
برادری سیف الدین رستمک و فاتندن صکره، ۶۳۵
تاریخنلرندنه نخته قعود ایتمش ایسهده، براز صکره
وفات ایلمشدر.

شرف الدین { (ابو الحسن علی بن یوسف
الرحبی) مشاهیر اطبا
و حکمای اسلامدن اولوب، شعر و ایدن دخی بهره
و افزه سی وار ایدی. طبی پدرندن و موفق الدین
عبد اللطیف بغداد ایدن تحصیل ایدوب، پک چوق
کتب مطالعه و استتساخ ایتمشدی. ملوک و اکابره
ترددن مجتنب اولوب، اکثر اوقاتی وحدت و مطالعه
ایله کچیریدی. مع هذا اجرای طبابتدن و تدریسدن
چکنوب، ملک عادل نور الدین زنگینکک تالیس
ایتدیکی بیارستان کبیر باش طبابتنه و مذهب الدین
عبدالرحیمک وقف کرده سی اولان مدرسه طیبه نک
مدرسلاکمنه نصب اولمشدی. ۵۸۳ تاریخنده
دمشقه طوغوب، ۶۶۷ ده ذات الجنیدن وفات
ایتمشدر. «کتاب فی خلق الانسان و هیئت اعضائه
و منافعها» عنوانیله فیسولوجیابه دائریک معتبر بر
تالیفی و ابن سینانک «قانون» یله ابن ابی صادق
«شرح مسائل حنین» عنوانلی کتابنه حاشیه لری
واردر. بر چوق اشعاری دخی اولوب، شو ایکی بیت
او جمله دندر:

تساق بنو الدنيا الى الختف عنوة
ولا يشمر البساق بحالة من يمضي
كاهم الانعام في جهل بعضها
بماتم بسفك الدماء على بعض

شرف الدین { (شریف — اسماعیل) مشا-
هیر اطبا ی اسلامدن او-

لوب، سلطان علاه الدین محمد خوارزمشاهک
خدمت طبابتنده بولمش، و پک چوق انعام و احسانلرینه
نازل اولمش ایدی. معالجات بدیعه و مؤثره سی وار
ایدی. حکمدار مشارالیهک زماننده وفات ایتمشدر.

تاریخیه سنی مبین اولوق اوزره، درت سنهده «ظفر-
 نامه» عنوانیه برکتاب یازوب، ۸۲۸ تاریخنده تمام
 ایتشدر. علی شیرنواپی چوققلغنده پدریله یزده
 اوغرا دیقنده، علی التصادف صاحب ترجمه نك التفات
 وداسنه مظهر اولدیغنی تذکره سنده بیان ایدیور.
 شو بیت جمله اشعارنددر:

صوفی میباش منکر رندان می پرست
 کاندر پیاله پرتوی ازعکس دوست هست

— دردنجیبی (سید — رضا) ساداتن او-
 لوب، آبا واجدادی سربداران زماننده وزرادن
 اولدقلری کبی، کندیبسی دخی شاهرخ زماننده مشار-
 الیهک معتمدی وسبزواریک باشبوغی ایدی. بعده بر
 تقصیرندن طولایی مدت مدیده محبوس ومقید
 قالبوب، نهایت خواجه غیاث الدین پیر احمدک شفاعتیله
 قورتارلمش؛ وامیر بابا حسن فوجینک زماننده بر
 اقترایه اوغرایوب، ۸۵۶ تاریخنده شهید اولمشدر.
 شو ایکی بیت جمله اشعارنددر:

ما چند زمستی سروبارا نشنام
 خود را نشنام و خدارا نشنام
 ای خواجه درین کوی که مارا طلبی تو
 مطلبکه بجز کوی رضارا نشنام

— بشنجیبی کرمانک (بافق) قصبه سندن اولوب،
 ارباب کالدن اولدیغنی مشهوردر. سکسان یاشنی منجا-
 وز اولدیغنی حالده، قزوینده وفات ایتشدر. شاه
 ظهاسب صفوی زماننده برحیات اولوب، مشارالیه
 طرفندن حضوره قبول اولندوقده، قولاغی صاغر
 اولغله، سوبلدیکی سوزلری ایشیدهدیکنندن،
 بداهه شو قطعه بی سوبلشدر:

از کزانی صدق نشد کوشم
 قول شهرکه بود درمغین
 جای آن بود کز کزانی کوش
 پای تا سر فرو روم بزمنین

— آلتنجیبی (حسن — شقانی) اصفهانلی اولوب،
 «تمکدان حقیقت»، «مهر ومحبت» و «دید» بیدار»
 عنوانرله اوچ منظومه سی وارددر. ۱۰۳۸ ده وفات
 ایتشدر.

شرف افندی } متأخرین شعراء عثمانیه دن
 (بروجه آنی بر قاچ ذاتک

اسمیدر:

رنجیبی (اشرف زاده سید —) بروسه لی اولوب،

شهر مذکورده ایوب افندی حاقاهی شیخی ایدی.
 ۱۰۸۰ تاریخنده طوغوب. ۱۱۴۶ ده وفات
 ایتشدر. شو بیت اونکدر:

کیدرک جان کوزندن چون حجابی
 بو کون سید شرف بینالرز بز

— ایکنجیبی (محمد —) یزه شعرادن عبدالرحیم
 فائز افندیگ اوغلی اولوب، طریق تدریسه دخول
 ایله ۱۱۶۰ ده وفات ایتشدر. شو قطعه اونکدر:

بی هجالت ایدوب قادی فلک مجنونه
 دوندی سیلاب سرشک ترض چیمونه
 غیرییه ایتدیگی لطفی شرف اول مهرکال
 ذره سن ایتسه یتر عاشق دل پر خونه

— اوچنجیبی (حیاتی زاده خلیل —) سالق
 الترجه حیاتی افندیگ اوغلی اولوب، ۱۲۱۱ تا-
 ریجنده مرعش سنجاغزک البستان قصبه سنده طوغمش؛
 پدردندن تحصیل علوم ایتدکن صکره، درسعادته
 کلهرک، اکیال تحصیل ایله، وطننه عودتده برمدت
 سنبل زاده وهی افندیگ «نجه» سنی شرح ایتکله
 اوغراشورق، ۱۲۶۰ تاریخنده درسعادته عودتده،
 بو شرحی حضور حضرت بادشاهی به بالتقدیم، نائل
 مکافاة اولمش؛ وهیئت جدیده به دائر «اسرارالملکوت»
 عنوانلی کتاب عربنی بی «افکار الجبروت» عنوانیه
 ترجمه به ترجمه، و دیگر بر طاقم رسائل دخی تخریر
 ایتشدر. بغداد مولوتینه نصب اولنهرق، ختام
 مدتده وطن اصلیننه عودت ایدهرک، ۱۲۶۷ ده
 اوراده وفات ایتشدر. عربنی و ترکی اشعاری وارددر.
 شو مطلع اونکدر:

چمالی باغی نه خوش گلستان حکمتدر
 کولکلر آنده کزر بلبلان حکمتدر

شرف خانم } عثمانلی شاعرلرندن اولوب،
 (شیخ الاسلام ماهر افندیگ
 نسلندن نبیل بکک قزیدر. ۱۲۲۴ تاریخنده طو-
 غوب، تاریخ وفاتی معلوم اوله مدی. کوزل مرثیه لری
 وسائر اشعاری اولوب، مطبوع دیوانی وارددر.
 شو ایکی بیت بر مناجاتنددر:

یا الهی دکلم مستحق احسان ایله
 کرم ولطفکی حقمده فراوان ایله
 نعمت و مرثیه مناجات وستایشلری
 صیب مغفرت ایت زبور دیوان ایله

شرق } ودها طوغریسی مشرق (L'Orient,
 (le Levant) بو اسمی آوروپالیلر

کاه عمومیت اوزره آسیا قطعه سنه وکاه آسیانک قسم
 غریبسیله مصره وریورلر . اقصای شرق یاخود
 مشرق اقصی اسمی ده چین وهند جینی ایله جاپونیه به
 وریبلر .

شرقی } (مولانا محمد) ایران شعرا سندن او .
 شرقی } لوب، یزدیدر . سابق الترجه شرف
 الدین هلی یزدینک اقرار بنددر . شو بیت جمله
 اشعار بنددر :

خواستم بهر فراغت بیجهان مأوانی
 خوشتر از گوشه میخانه ندیدم جای

شرقی } حضرت عزیر (عم) ک پدرینک
 } اسمیدر .

شرقی روم ایلی } (Roumélie Orientale)
 } (تاله) دولت عثمانیه نك
 شمالاً بالقان سلسله جبالیه بلغارستاندن آیرلمش
 اولدینی حاده، غرب شمالی جهتندن ینه بلغارستانه،
 جنوب غربی جهتندن سلانیک ولایتک سیروز
 سنجایله، جنوباً ولایت مذکورہ نك درامه سنجای
 غیله وادرنه ولایتیه، شرقاً دخی قره دکیزله
 محاط و محدوددر . $31^{\circ} 41'$ ایله $59^{\circ} 42'$
 عرض شمالی و $13^{\circ} 21'$ ایله $36^{\circ} 25'$ طول
 شرق آره لرند و واقع اولوب، غرب جنوبی گوشه .
 سندن شرق شمالی گوشه سنه نك اولان طول اعظمی
 ۳۶۰ و عرضی شرق جهتنده ۱۰۰، اورتله لرند ۱۳۰
 و غرب جهتنده ۱۴۰ کیلومتره در . مساحت سطحیه سی
 ۳۵۹۰۰ مربع کیلومتره اولوب، ۰۳۰ ۹۷۵
 اهالیسی واردر، که بهر مربع کیلومتره ۲۷ کشتی
 دوشیور . اهالیسی جنسیت و مذهبه بروجه زیر
 منقسمدر :

۱۹۵۲۰	یهودی
۴۱۷۰	چنگکانه
۱۳۰۰	ارمنی

۲۲۲۲۰۰ بلغار
 ۱۸۲۷۵۰ اسلام (ترک و بوماق)
 ۴۳۵۹۰ روم

شرقی روم ایلی شمالاً بالقان غرباً و غرب جنوبی
 جهتندن ردوب، جنوباً ینه ردوبک بر قوی اولان
 قره بالقان سلسله جبالیه و دیگر بر طاقم طاغیرله محاط
 اولوب، آطه لر دیکیزینه منصب اولان مربع ایرماغی
 حوضه سنک یوقاری قسمندن عبارتدر . یا لکز منتهای
 شرقیسنده آز مرتفع بر طاقم طاغیر بو حوضه دن
 آیرلوب، قره دیکیز مائه سنده بولنیور، و بو جهتده
 بر قاق کوچک چای بحر مذکور و یا ساحله قریب کوللره

دوکیلور . بو مائه بی ایران طاغیرک ایچ طرفنده ینه
 مربعه تابع اولوب ادرنه شهرنده بو ایرماغه دوکیلن
 (طونجه) نهرینک حوضه سی بولنیور . شرقی روم ایلی
 واسع بر وادی حکمنده اولوب، هر طرفندن طولاشان
 طاغیر مربعه جراسنه طوغری بر طاقم قوللر و سطح مائل
 صورتنده بایرلر تمديد ایده نك، مجرای نهرک ایلی
 جهتنده ده واسع بر اووه تشکیل ایدیور . بالقان سلسله سنک
 شرقی روم ایلی حدودی داخلنده بولنان ذروه لرینک
 اک یوکسک لری ۲۳۷۵ متره ارتفاعی اولان (بوسروق
 چاله)، ۲۲۰۰ متره یوکسک ککنده بولنان (ویان)،
 مشهور بوغازی ۱۳۳۳ متره ارتفاعنده اولان
 (شیبه) و ساژره در . بالقان سلسله سنک شرقی روم
 ایلی جهتنده قوللری آرا اولوب، باشلیجه غرب جهتنده
 نا قلبه قریبه قدر ممتد اولان (سرد ناغوره) ایله
 بالقان سلسله سیله متوازیاً شرقه طوغری ممتد
 و طونجه و ادیسنه نك واصل اولان (چرناغوره) در .
 برنجیسنک اک بوسک بری ۱۴۴۰ و ایکنجیسنک
 ۱۲۷۲ متره ارتفاعنده در . قره دکز ساحلی قره
 بنده اولان آیدوس و ابنه طاغیر ایسه بر صره
 تیه لر دن عبارتدر . شرقی روم ایلی نك شمالی غربی
 حدودنده بالقان سلسله سنی ردوب سلسله سنه و بط
 و صریح وادیسنی سوفنه اووه سندن تقریق ایدر بر
 طاقم طاغیر بولنوب، بونلردن (ایقویجه) نك ۱۲۲۵
 و قارشیسندن بولنان قره باریک ۱۲۷۲ متره ارتفاعی
 واردر . آره لرند احقان بوغازی تشکیل ایدیور .
 ردوب سلسله سنک اک بوسک طاغی ۲۹۳۰ متره
 ارتفاعی اولان (موسی آلان)، ۲۱۸۷ متره بو .
 کسک ککنده بولنان، (سوتکه)، ۲۰۸۲ متره ار .
 تقاعی اولان (قارلق بطاق)، ۲۰۸۰ متره بو .
 کسک ککنده بولنان (رسنک)، ۱۸۸۶ متره یوکسک
 اولان (یایله) و ۱۷۲۰ متره مرتفع اولان (ویالیجه)
 در . صریح نهری موسی آلان طاغیرندن نبعانه شرقه
 طوغری جریان ایده نك، شرقدن یعنی ردوب مائه
 سندن لئه دره، قریبجه، درین، میچه، اولاودره
 و غولیه کبی بر طاقم کوچک نهرلر، و صولدن یعنی
 بالقان مائه سندن توپولنیجه، لودویانه، استریمه، آتی
 دره، کول دره، اوسرودره و سازلی دره کبی بعض
 بیوجک انهار آیر؛ و بوسوک نهری آلدقدن صکره
 بردن بره جنوب شرقی به طوغری دونوب طیار بر

کاه عمومیت اوزره آسیا قطعه سنه وکاه آسیانک قسم
 غریبسیله مصره وریورلر . اقصای شرق یاخود
 مشرق اقصی اسمی ده چین وهند جینی ایله جاپونیه به
 وریبلر .

شرقی } (مولانا محمد) ایران شعرا سندن او .
 شرقی } لوب، یزدیدر . سابق الترجه شرف
 الدین هلی یزدینک اقرار بنددر . شو بیت جمله
 اشعار بنددر :

خواستم بهر فراغت بیجهان مأوانی
 خوشتر از گوشه میخانه ندیدم جای

شرقی } حضرت عزیر (عم) ک پدرینک
 } اسمیدر .

شرقی روم ایلی } (Roumélie Orientale)
 } (تاله) دولت عثمانیه نك
 شمالاً بالقان سلسله جبالیه بلغارستاندن آیرلمش
 اولدینی حاده، غرب شمالی جهتندن ینه بلغارستانه،
 جنوب غربی جهتندن سلانیک ولایتک سیروز
 سنجایله، جنوباً ولایت مذکورہ نك درامه سنجای
 غیله وادرنه ولایتیه، شرقاً دخی قره دکیزله
 محاط و محدوددر . $31^{\circ} 41'$ ایله $59^{\circ} 42'$
 عرض شمالی و $13^{\circ} 21'$ ایله $36^{\circ} 25'$ طول
 شرق آره لرند و واقع اولوب، غرب جنوبی گوشه .
 سندن شرق شمالی گوشه سنه نك اولان طول اعظمی
 ۳۶۰ و عرضی شرق جهتنده ۱۰۰، اورتله لرند ۱۳۰
 و غرب جهتنده ۱۴۰ کیلومتره در . مساحت سطحیه سی
 ۳۵۹۰۰ مربع کیلومتره اولوب، ۰۳۰ ۹۷۵
 اهالیسی واردر، که بهر مربع کیلومتره ۲۷ کشتی
 دوشیور . اهالیسی جنسیت و مذهبه بروجه زیر
 منقسمدر :

۱۹۵۲۰	یهودی
۴۱۷۰	چنگکانه
۱۳۰۰	ارمنی

۲۲۲۲۰۰ بلغار
 ۱۸۲۷۵۰ اسلام (ترک و بوماق)
 ۴۳۵۹۰ روم

شرقی روم ایلی شمالاً بالقان غرباً و غرب جنوبی
 جهتندن ردوب، جنوباً ینه ردوبک بر قوی اولان
 قره بالقان سلسله جبالیه و دیگر بر طاقم طاغیرله محاط
 اولوب، آطه لر دیکیزینه منصب اولان مربع ایرماغی
 حوضه سنک یوقاری قسمندن عبارتدر . یا لکز منتهای
 شرقیسنده آز مرتفع بر طاقم طاغیر بو حوضه دن
 آیرلوب، قره دیکیز مائه سنده بولنیور، و بو جهتده
 بر قاق کوچک چای بحر مذکور و یا ساحله قریب کوللره

عبارت اولوب، شمالاً سلسله مذکورہ صریحاً
داغستاندن و جنوباً نهر مذکور مجراسیله قره باغدن
آرلشدرد. کور ارمغانه و طوغریدن طوغری به
دکیزه دوکیلور بر قاج نهری واردرد. اراضیسی پک
منبت و محصولداردر. بو خطه ملوک امویه زماننده
مملک اسلامیه به الحاق اولنهرق، طقوزنجی قرن هجریده
شروانشاهان زماننده مستقل بر حکومت صورتنه
کیرمش؛ و بده ایرانه ملحق اولوب، ۹۸۶ تاریخنده
سلطان مراد خان ثالث دورنده فتح ایله، مملک عثمانی
نییه ضم اولنهرق، ۱۴ سنجاغه تقسیم اولتمشیدی. بر
خیلی وقت اداره عثمانیه آلتنده قالدقن صکره،
یکیدن ایرانه کچوب، ۱۸۱۳ تاریخ میلادیسندنه
هقد اولنان کستان معاهده سیله روسیه به ترک
اولتمشدر.

شروان } بتلیس ولایتک سرد سنجاغنده
} بر قضا اولوب، شمالاً مرکز ولا.

یت اولان بتلیس قضا سیله، شرقاً پرواری، جنوباً
اروه و سرد، غرباً دخی غزران قضالیله محدوددر.
مرکزی (کفرا) قریبه سیدرد. اهالیسی ۱۴۱۶۷
کشی اولوب، ۹۶۵۵ ی مسله و کرد، ۴۱۱۳ ی
ارمنی و ۴۰۰ ی یعقوبیه دن سربانیدرد. اراضیسی
عارضلی اولوب، طاغلیری اورمانلره مستور و اووه
و وادیلری پک متبتدر. محصولاتی حیوانات متنوعه
ایله سبزه و میوه انواعندن بر مقدار پاموق و کوک
بو به وسائره دن عبارتدر. باغلیری چوق اولوب،
اوزوی پک اییدرد، و قبول بر نوع شراب پاییلرد.
کراز، الحیر، نار و سائر میوه لری دخی مشهوردر.
مرکزی قریبده و دیگر بعض محارندنه اسکیدن
ایشانگده بولتمش و شمعی معطل بر طاقم معدنلر
بولنوب، آلتون، باقیر، قورشون و سائر معدنلر
بولندیفی مرویدرد. بعض محارندنه طوز دخی بولنور.
(زرق) ناحیه سندنه مختلف رنگدرده بر طاقم طاشلر
بولنوب، محارندنه بولنردن چیفاره لک کبی بر طاقم
شیلر اعمال اولنور. حیوانات اهلیه سی چوق اولوب،
تفتیک کچیسی دخی بولنور؛ و بونک قیلندن شال و عبا
کبی شیلر نسج اولنور. بو قاریده مقداری ذکر او.
لنان اهالی مسکونه دن بشقه یازن (محمدیان) و (اوستور-
کان) کرد عشیرت لری دخی قضا داخلنده خیمه قوروب،
حیوانلرینی اولتاتیرلر. زرق ناحیه سنک اکثر اها.

شرقیه } مصر سفلائک منقسم بولندیفی
} مدیرت لک بری اولوب، شمال غربی
تندن غرباً دقالیسه و غریبه، غرب جنوبی
تندن قلیویسه مدیرت لریله، جنوباً و شرقاً دخی
به ایله محدوددر. ۵ قضا به منقسم اولوب، ۱۱
بیه و ۴۲۷ قریبی حاویدرد. اهالیسی ۲۸۷ ۴۰۱
سیدرد. مرکزی (قازق) شهری اولوب، ۴۰۰۰۰
الیسی واردرد. قسم غریبی نیلک بر قاج قویله
نی اولنهرق پک منبت و محصولداردر. قسم شرقیسی
ملق و چول حالنده در. [احوال سائر سیچون
صره ماده سنه مراجعت بیوریله.]

شرمادوی } (Chermadévi) هندستانک
} دکن خطه سندنه مدراس ای.

ک (تینبولی) سنجاغنده و سبجاق مرکزینک ۱۵
موتره غرب جنوبی سندنه بر قصبه اولوب، ۶۰۶۵
الیسی واردرد.

شرمغول } (یاخود چغول) خراسانده
} (نسا) دن ۴ فرسخاق مسا.

ده واقع مستحکم بر قصبه اولوب، بعض مشاهیر
انک مسقط رأسی بولندیفی «مهمج البلدان» ده
مطوردر.

شرمقان } خراسانده اسفراین نواحی سندن
} و نیشاپوردن درت کونک مسا.

ده اولهرق جبالده بر قصبه اولدیفی و بعض مشا-
برک وطنی بولندیفی یا قوت حموی بیان ایدورد.

شرمی } ایران شعرا سندن اولوب، قزوینلیدر.
} شویت اونکدر:

بجسجوری تو شرمنده کشته ام همه جا
زبس که سر زده رقم بمنزل همه کس

شروان } (اصلی شینک ققیله اولوب،
} زبازدی کسرایله در) بلاد قافاسدن

رخزرنک ساحل غریب سندنه قافاس سلسله جبالیه
کور) نهرینک آشانی مجراسی آره سندنه بر خطه
لوب، مرکزی (شماخی) قصبه سیدرد. ایوم روسیه.
ک النده اولوب، (باکو) ایالتنه ملحقدر. قسم شما-
سی جبال قفقاس انکارندن و قسم جنوبیسی کور
راسنه و ساحل بجرده ک متمد اولان دوز اووه لردن

لیسی خیمه نشین اولوب، سلوقی، عظامانکی، هویدی وژانگان عشیرت لرینه منسوبدرلر، که بونلر دخی بالطبع مقدار مذکورده داخل دکلردرد. قضائک لسان عموی میسی کردجه اولوب، عربی دخی تکلم اوانور، وارمنیلر کندی بیلرندده کندی لسانلرینی استعمال ایدرلر. درون قضاده ۹۵ جامع و مسجد و ۲ مدرسه بولنوب، قضا و ناحیه سرکزلی اولان کفر و زرقی قره لرنده دخی برکوکچ چارشی و خان و حمام کبی بعض اینیه موجوددر.

شروانشاه } شروانده حکومت سورن ملوک
 } دربندیه تک اوچچیمی اولوب،
 خلیل سلطایک اوغلی و دولت مذکورده تک مؤسسی اولان شیخ ابراهیم تورونیدر. طقوزنجی قرن هجریده پدیرینه خلف اولوب، ۹۰۶ تاریخنده دک حکومت سورمش؛ ۸۹۳ ده ملوک صفویه تک جدی اولان شیخ حیدر طرفندن محاصره اولمش ایدسه ده، آق قیونلی یعقوب خانک امدادیله، شیخ موسی الیه غلبه چالمشدر. بعده شاه اسماعیل پدیرینک انتقامنی آلمق اوزره، شروانه عسکر سوق ایدرک، ۹۰۶ ده شروانشاهی مغلوب ایتش و وفاتنه سبب اولمشدر.

شروانی } (باخود شروانی زاده) [محمد
 } (رشدی پاشا «ماده سنه مراجعت»]
 شروانی } مشاهیر علمدان بر قاج زانک
 } لقبیدر:

(حسین بن عبدالله) که «الاحکام الدینییه» هنوا- نیله بر کتابک مؤلفی اولوب، بونده ملوک صفویه تک سلاله ظاهره دن اوامسی ادعاسنی و سیادت لرینی رد و تکذیب ایدبور.

— (محمد بن جمال الدین بن رمضان) که بیضا- وینک «انوارالتزئیل» هنوانلی تفسیر شریفنه حاشیه لر یازمشدر.

— (محمد بن محمود) که «الحقیقات فی الطب» هنوانیله بر کتاب یازوب، بو تألیفی ترکیجه دخی ترجمه اولمشدر.

— (سید الرحیم کمال الدین مسعود) که بدنجی قرن هجریده یاشایوب، سمرقندینک «آداب الجت» کتانبی تحشیه ایتمشدر.

شروب } (Shrop) انکتره تک ایالات غریبه
 } سندن اولوب، شمالاً (چستر) و قسماً (والس) خطه سنه ملحق (فلینت) شرقاً ینه (والس) خطه سنه ملحق (دینیک) و (مونت غوسری)، جنوباً (رادنور) و (هرنوف) ایالت لرله، غرباً دخی دکیزله محاط و محدوددر. مساحه سطحیه سی ۳۴۱۸ مربع کیلومتره واهالیسی ۱۴۰۱۴۸ کتیدر. (سورن) نهری اورته سندن کچوب، ایالتی ایکیه تقریبی ایتکله، قسم شمالیسی دوز و قسم جنوبیسی طاراضه لیدر. میاه جاریه سی نهر مذکورده منصب اولوب، بر قاج کولی دخی وارددر. طوپراغی منبت و حیوانات اهلیه سی دخی چوق اولوب، اورابه مخصوص بر جنس مقبول قیونلری وارددر. کور، دمیر و قورشون معدن لرله طاش اوجانلری چوقدر. صنایعی خالی، فانه، غانت، کاغد و ساژه اعمالیله معادن مسخر جه تک ایشلنمه سندن عبارتدر. سرکزلی (شروسبورلی) شهریدر.

شروپورت } (Shroveport) ممالک مجتمعه نه
 } (لویزیانه) ده و یکی اور
 لیانک ۴۴۴ کیلومتره شمال غریبسنده (میسسیسیپ
 ایرماغنه تابع «قریل جای» ک اوزرنده اوله رق ایکو
 دمیر یولک نقطه التصاقنده واقع بر قصبه اولوب
 ۸۰۱۰ اهالیسی وپک ایشلک یاموق تجارتی وارددر

شروسبورلی } (Shrewsbury) انکتره تک
 } غرب جتنده (شروب) ا
 لتنک سرکزلی بر شهر اولوب، لوندردنک ۲۳۰ کیل
 متره شمال غریبسنده (سورن) نهری اوزرنده او
 له رق ایکو دمیر یول خطنک نقطه تقاطعنده واقعدر
 ۲۶۴۸۰ اهالیسی، دمیر دوکیمخانه لری. زوای
 ماکینه لرله یاموق منسوجات و بیره فابریقه لری، اس
 بر قلعه خرابه لری، ایکو کوربیری و قهرجکاهلر
 وارددر.

شروکی } خود چروکی (Cherokis) ممال
 } مجتمعه تک اقوام وحشیه اصلی
 سندن بیوک بر قوم اولوب، وقتیه له آلفانی سلسله
 جباله اوهمو مجراسی آره سنده کی اراضی و اسعه
 جولان ایتکده ایکن، آوروپادن هجرت ایدن اها

جدیده طرفندن تضييق و تعقيب اولنه رق، شهديكي
 حاله (فانساس) و (آرقانساس) حكومتلرنده بر
 داژه داخنده منحصر قالمشلردر. جمله سی ۱۵۰۰۰
 نفوس قدر اولوب، قبائل مختلفه يه منقسمدلرلر. سر-
 كزلى (اوقولجى) قصبه-سى اولوب، اوراده منتخب
 مجلسلى واردر. آسرىقاي شمالى اقوام اصله سنك اك
 متمدنلى اولوب، كندى لسانلرينه بر خط مخصوص
 اويدر مش، و خيلى مکتبلا آچمشلردر. لسانلرنده
 غزنه دخى نشر ايدرلر.

شرونه } صعيد مصرده نيك شرقتنده بر
 كوى و اندلسده بر قصبه اولدينى
 باقوت حوى بيان ايدور.

شروين } طبرستانده بروكسك طاغ اولدينى
 جغرافيون اسلام آتارنده مذكوردر.

شريب } مكه ايله بحرين آره سنده بر مملكت
 اولوب، اشعار عربده ذكرى
 كئيدرر.

شريبون } (Cheribon) جاوه جزيره سنك
 ساحل شماليسنده و (باتاويه) نك
 ۲۰۰ كيلومتره شرقتنده ايالت مركزى بر قصبه
 واسكه اولوب، ۱۱۰۰۰ اهالىسى واردر. ايالتى
 ساحل بويجه متمد طار واوزون برير اولوب، ارا-
 ضيسى بك متبتر، و حدودنده (جرمانى) اسميله كو-
 زل برركان بولنيور.

شريح } صحابه دن بروجه زير بر قاچ ذاتك
 اسميدر: (شريح بن ابرهه اليافي
 الحميرى) كه فخر كاشات (صائم) افندمزه بيعت ايدوب،
 مصر فتحنده حاضر بولمش؛ و بر حديث شريف روا-
 يت اتمشدر. — (شريح بن الحارث الكندى القا-
 ضى) كه صحبتي مختلف فيه ايسه ده، عهد حضرت
 نبوى به يتشمش؛ و حضرت عمر بن الخطاب (رضه)
 طرفندن كوفه قاضيلفنه تعيين بيوربله رق، حضرت
 عثمان و على (رضهما) زمانلرنده و مؤخرأ عهد بنى
 اميه ده ۶۰ سنه شهر مذكورده قاضياق ايدوب،
 حجاج بن يوسف زماننده استعفا، و ۸۷ تاريخنده
 يوز ياشلرنده وفات اتمشدر. علم و حلمي حقهنده بر
 چوق نوادر منقول اولوب، بعض اشعارى دخى

شريد } (بن سويد الثقفي) كه روايه كوره
 حضر موتلى اولوب، طابيلرى تقفى
 ايدلر. ريحانه بنت ابى العاصك زوجى اولوب، اوغلى
 عمرو كنديسندن روايت اتمشدر.

شريدان } (Cheridan) انكتره نك الك بيوك
 محرر و خطيبلرندن اولوب،
 ۱۷۵۱ تاريخنده ايرلانده نك (دوبان) شهرنده
 طوغمش، و ۱۸۱۶ ده وفات اتمشدر. ابتدا تياترويه
 منسوب اولوب، بر قاچ تياتر و كتابى يازمش؛ و (دو-
 رى لان) تياتروسنك بر حصه سنى صاين آتش ايدى.
 بده مبعوث انتخاب اولنوب، امور سياسيه يه قا-
 ريشمش؛ و سرىستى طرفنه النحاق ايدرك، كرك
 مجلس مبعوثانده كى مؤثر نطقلرنده و كرك نشر ايتديكى

رسائده رأس امورده بولانله ابتدیی امتراضله شهرت بولش و بعض نظارتلر مستشاراننده دخی بولنشدر. هر نه قدر مذکور تیارودن دخی کلیتلی آنچه قزاقمش ایسهده، سفاهت و قاره طالب، نهایت سقالتده جان ویرمشدر. تیارو کتابلری و نطقلریله سائر آثار ی مشهوردر.

شَریه } (ام حکم — بنت الحارث) صحاب.
 شریه } بیاتدن اولوب، نخر کائنات (صلم)
 افندمنه بیعت ایتش، و اوغلی حکم کندیسندن روایت ایلشدر.

شریش } (یاخود شرش) اندلسده شیزونه
 مضافاندن بر شهر اولوب، آسیا.
 نیولر عنندنه (جرس) دینکله متعارفدر. [«جرس» ماده سنه مراجعت.] (شریشی) لقبیله لقب برچوق علما و ادباء اسلامک مسقط رأسی بولنشدر.

شریط } اندلسده جزیره الحضر مضافاندن
 بر قصبه اولدیننی یاقوت حموی بیان ایدیور.

شریط } (بن انس الانجلی) صحابه دن او.
 اوب، حجه الوداعده اوغلی نبیط ابله برابر معیت حضرت نبویده بولنشدر؛ و بعده کوفهده ساکن اولمش ایدی. حقیقهده سی سلمه بنت نبیط مشاهیر تابعیاندنر.

شریعه } (نهر الشریعه) شام و فلسطینده
 جریان ایدن (اردن) نهر مشهور.
 رینک اسم جدیددر. [«اردن» ماده سنه مراجعت.]

شریف } (محمد) اونجی قرن هجری شعراء
 عثمانیه سندن اولوب، ینه شمرادن (شریف) نک اوغلیدر. استانبولده طوغوب، ذکر یا افندیکنک درسنه ملازمت ایتش؛ و مومی الهک قاضیهسکر اکننده تذکره جیبی اولمش ایدی. بعده طریق تدریسه سلوک ایتشدی. شعر و انشائی مقبولدر. شو قطعه اونکدر:

چکمیتییه اول برینک روزه هجرانی
 بیلدم روز رسالک عید ایش هر آنی
 کلدی یارک خط رحمانی دیشلر عاشقه
 قیلجه قالش کورمه جانی رخ جانانی

شریف } فرس شعرا سندن آتی کشینک
 مخلصیدر:
 برنجیبی کاشانی اولوب، بر مدت سیستانده وهرانده بولنش؛ و عبدالله خان اوزبک هراتی محاسبه سره سنده هندستانه کیدوب، قطب شاهک خدمتنه کیرمش؛ و اوراده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

چون نی زبس که سینه تنک ازفغان پرست
 کر تابروز حشر بشالم همان پرست

— ایکنجیبی تبریزی اولوب، لسانی شیرازینک
 شاکرداندن ایدی. بر چوق هجوهرلی واردر.
 کنج یاشنده اردبیلده وفات ایتشدر.

کوهمنفسی تا کم اظهار غم دل
 زان پیش که بشد غم دل ره نفسرا

— اوچنجیبی (آمل) ساداتدن اولوب، هند.
 ستانه سیاحتله، بر مدت ابراهیم خان بن علی سردار
 نخانک ملازمتسنده بولنش؛ و لکنه مضافاندن
 (موهان) ده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

دور چشمت صف بر کشته مؤکان سیاه
 دامن خیمه لیلیست که بالا زده اند

— دردنجیبی اصفهانی اولوب، سنکتراشلق
 صنعتیله مشغول ایدی. شو بیت اونکدر:

میتوان لذت شمشیر تودر زخم دید
 آتچنان کز لب خندان دل خرم پیداست

— بشنجیبی هندستانده اکبر شاه زمانی شعراء.
 سندن و مشاهیر مصوریندن اولوب، بر پنج دانگی
 اوزرینه آت واسطه سیله برابر بر سواری تصویرینه
 و بونک کبی اینجه صنعتلره مهارت فوق العادهده
 وار ایدی. شوربای اونکدر:

عشقی دارم که دین و ایمان منست
 دردی دارم که میر سامان منست
 کر عشق جدا شود زمن می میوم
 کوید که شریف خازن جان منست

— آلتنجیبی (میر —) شیرازی اولوب،
 لطائفه مائل ایش. شو رباعی اونکدر:

غرض ازباده کر مستیست چشم یارهم دارد
 کر ازکل رنگ مطلوبست آن رخسار هم دارد
 نمیدانم چرا مردون یکام من نمیکردد
 اگر عیم پرزشان نیست زلف یارهم دارد

شریف ادریسی } « ادریسی » ماده سنه
 [مراجعت بیوربله .]

شریف افندی } (اسمد زاده محمد —)
 سلطان عبد الحمید خان

اول وسلیم خان ثالث دورلرنده ایکی دفعه مسند
 مشیخت اسلامییه یکمیش علما و شعرا در اولوب، شیخ
 الاسلام اسمد افندیک اوغلیدر. ۱۱۳۰ تاریخنده
 طوغوب، علی الاصول قطع مراتب ایله دیار بکر
 و روسه مولوبلرتندن صکره، ۱۱۷۴ ده استانبول
 قاضیسی، ۸۵ ده آناتولی، ۸۹ ده روم ایلی
 قاضیسکری و ۱۱۹۲ ده شیخ الاسلام اولمشدی.
 درت بیجق سنهیه قریب بر مدت بو مسنده قالدقدن
 صکره ۱۱۹۶ ده استمفا ایش؛ و سلطان سلیم خان
 ثالثک جلوسلرینی متعاقب ۱۲۰۳ ده ثانیاً مسند
 مشیخته نصب اولمش ایسه ده، ضعف پیرسنه بناء
 اولبه بر وقت تجدده مهم امورفتوی ایله اوغراشمغه
 اقتداری اولدیفتندن، اوچ آی صکره عزل اولمش؛
 و ۱۳۰۴ ده وفات ایشدر. علم و فضلی والسنه
 ثلتهده اشعار ایله مرتب دیوانی و « فصول الآراء فی
 شان الملوك والوزراء » عنوانیله بر رساله سی واردر.
 شو قطمه جمله اشعار ننددر:

حق علیست ندانی بحقیقت احکام
 چون بحقیق در افلاک مقوم باشی
 عالم الغیب خداوند حکیمست همان
 سخت کذب بو ذکر تو منجم باشی

شریف میاضی } (ابو جعفر مسمود)
 مشاهیر شعرا در اولوب،
 نسبی علی بن عبد الله بن عباس بن عبدالمطلبه منتهی
 اولور. کوزل اشعاری و مرتب دیوانی واردر. ۴۶۸
 تاریخنده بغدادده وفات ایشدر. شو بر ایکی بیت
 جمله اشعار ننددر:

کیف بذری عشب اشوا   قی ولی طرف مطیر
 ان یکن فی الشق حر   فانا العبد الایسر
 او علی الحسن زکاة   فانا ذاک الفقیر

شریف جرجانی } « سید شریف » ماده .
 [سنه مراجعت .]

شریف رضی } (ابو الحسن محمد بن طاهر
 بن موسی بن ابراهیم بن

موسی الکاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علی
 زین العابدین بن الحسین بن علی بن ابی طالب)
 مشاهیر شعراء ساداتدن اولوب، ۴ جلدن مرکب
 بیوک دیوان اشعاری واردر. نحو ولغت و سائر
 علومده دخی بد طولی صاحبی ایدی. « کتاب فی
 معانی القرآن » و « کتاب فی مجازة القرآن » عنوانر ایله
 ایکی معتبر تألیفی واردر. اشعر قریش اولدیغی متفق
 علیدر. ۳۵۹ تاریخنده طوغوب، ۲۰۶ تاریخنده
 بغدادده وفات ایشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعا
 ر ننددر:

ولقد وقتت علی ربو عهم
 وطلولها بید البلی نهب
 فبکیت حق ضیع من لغب
 نضری ولج بعمذی الרכب
 وتلهت عینی فذ خفیت
 عنی الطلوع تلقت القلب

شریف زاده } « محمد افندی » و « محمد
 عطاء الله افندی » ماده .

لرینه مراجعت بیوربله .]

شریف کمال } (سید برهان الدین ابوالفضل
 سلیمان) مشاهیر اطباء اسلامدن

و ساداتدن اولوب، کمالقده مهارت فوق العاده سی
 اولدقدن بشقه ادبیاتدن دخی بهره سی و طبیعت
 شعر به سی وار ایدی. عن اصل مصرلی اولوب، شامه
 انتقال ایشدی . صلاح الدین ایوبینک خدمت کجا
 لندده بولمشدر .

شریف محمد } (ابو عبدالله — بن محمد بن
 عبد الله بن ادریس الحسینی)

اطباء اسلامدن و شرفادن اولوب، عالی لقبیله ملقب
 ایدی. ادویه مفردهیه متعلق معلوماتی زیاده اولوب،
 « کتاب الادویه المفرده » عنوانیله بر تألیفی واردر .
 مفرده یا شامشدر .

شریف مراغی } (شهاب الدین) مشاهیر
 علمادن اولوب، « کتاب

الامل في علم الجدل « عنوانی تألیفك صاحبدر .

شريف مرتضى } (ابو القاسم علي بن طاهر بن موسى بن

محمد بن ابراهيم بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق

بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن حسين بن

علي بن ابي طالب) ساداتن و مشاهير علما و شعراءن

اولوب ، علم و ابدعه عصرينك امامي ابدی . سالف

الترجمه (شريف رضی) نك برادریدر . مرتب و بيوك

ديوان اشعاری ، « رسالة في اصول الدين » عنوانيله

بركتاني ، « الفرر والدرر » عنوانيله ادبياته متعلق

معلومات و افزه بي حاوی بر تألیفی و مذهب شيعه به

داثر بر چوق كتب فقهيه سي واردر . حضرت علي

(رضه) افندمرك خطبه لرني جامع اولان « تهج البلا-

غه » نك بو ذاتك سي يوقسه برادری (رضی) نك سي

جمع کرده سي اولديني مختلف فهدر . مشاهير علمادن

بر چوق ذوات درسندن استفاده ايتمشدر . ۳۵۵

تاريخنده طوغوب ، ۴۳۶ ده بغدادده ارتحال ايتمشدر .

شريف مغربي } (مولانا محمد —) مشا-

هرادان اولوب ، شيخ اسماعيل سايسينك مریددر .

روايته كوره مغربه سياحت ايدوب ، سلسله نسبي

محي الدين عربي حضرت لرنيه منتهی اولان بر شيخ

حارندن انايت آتش ؛ و بو مناسبتله مغربي لقبيله

تلقیب اولمش ابدی . توحيد و تصوفه داثر بر چوق

كوزل اشعاری و مرتب ديوانی واردر . ۸۰۹ تا -

ويخنده آلتمش ياشنده وفات ايتمشدر . شو ايكي بيت

بر غزلنددر :

كي تواند يافتن در بيش يار خویش يار
هر كه بار هر دو عالم را نيندازد بدوش
از زبان مغربي آن يار مي گويد سخن
مدي باشد كه او شد از سر كفتي خوش

شريف } اونجي قرن هجري شعرا سندن

قصيه سندندر . روم ايلنده همض قاضيلقرده بولنمشدر .

شو بيت اونكدر :

سوز عشقك چانه اي مه شويله تاثير ايلدي
چيقدی افلاك اوزره اهم كون كي سير ايلدي

شريف } متأخرين شعراء عثمانيه دن اولوب ،

آقره ايسدر . ۱۲۳۵ تاريخنده

وفات ايتمشدر . مجموعه اشعاری قضاوده در .

شريف } ايران شعرا سندن ايكي ذاتك
مخلصيدر :

برنجيسي مشهد ساداتدن و علامه سيد شريف

جرجاني احقادندن اولوب ، موسيقيده دخي مهارتي

وار ابدی . شو قطعه اونكدر :

بس كه سيل غمت از دیده دمام كزدر

روز هجر تو مرا چون شب ماتم كزدر

لاله رويد ز زميني كه از آنجا كزدم

بس كه خون دلم از دیده پرتم كزدر

— ايكنجيسي بلخلی اولوب ، طبعده دخي بدطو

لاسي وار ابدی . بدخشان حاكمرينك مدحنه داثر

اشعاری واردر . شو بيت اونكدر :

قيامتست قدت كر بود قيمت راست

ز قامت تو بعالم قيساتي بر خاست

شريف } صحابه دن اولوب ، قیزی حبيبه
كنديسندن روايت ايتمشدر .

شريك } صحابه دن بروجه زير بر قاچ ذاتك
اسميدر : (شريك بن حنبل العبدي

كه صارمساق بينلرك مسجدده تقرب ايله ملری حقند

بر حديث شريفك راويسيدر . — (شريك بن ابي

الحيسرانس الانصاری الاوسي الاشعالي) كه اصحاب

بدردن حارث بن انسك برادری اولوب ، احد

وقعه سنده اوغلي عبدالله برابر حاضر بولنمشدر

— (شريك بن الصحماء البلوي) كه يدري عبده ؛

معتب ايله برابر احد وقعه سنده حاضر بولنمشدر

والده سندن براء بن مالكك برادریدر . — (شريك

بن طبارق بن سفيان التميمي الحنظلي) كه كوفه

نزول ايدنلردن اولوب ، صحبتي مختلف فهدر . —

(شريك بن عبد عمرو بن قبيظي) كه برادری ابو ثابته

برابر احد وقعه سنده حاضر بولنمشدر . — (شريك

بن وائلة الهذلي) كه بر حديث شريفك راويسيدر .

شريك النخعي } (ابو عبد الله —

و محدثيندن اولوب ، خلفای عباسيه دن يهدی طرفنده

کوفه و بدمه اهواز قاضی‌مانغه نصب اولمشدی. مدنی
 واستقامتیه و علم و فضیله مشهوردر. حضرت علی
 (رضه) افسد سزله اهل بیت نبوی به وفرت محبت وانتسابی
 و بنی امیه به بغض و خصومتی اولوب، بوباده بر جوق
 نوادری منقولدر. ۹۵ تاریخنده طوغوب، ۱۷۷
 تاریخنده کوفه ده وفات ایش؛ و حیره ده بولنان
 خلیفه هارون الرشید، بالذات جنازه نمازینی قیلق
 اوزره کوفه یو شتاب ایش ایسه ده، بیشه مه مش
 ایدی.

{ شرمیم } (Schrimm) بروسیه نك (پوزن) ایله
 { ت و سنجاغنده و پوزنك ۳۶ کیلو-
 متره جنوب شرقیسنده اوله رق (اودر) ایرماغی تا-
 بملرندن (وارته) نهری اوزرنده واقع قضا سمرکزی
 برقصه اولوب، ۶۳۳۵ اهالیسی، داخلی اثاث
 مکتبی، بر قاج فابریقه سی وایشلاک تجارتی وارددر.

{ شزری } (آنطون لیون دو) — (A. L. de)
 { (Chezy) فرانسه مشاهیر مستشر-
 قینسندن اولوب، ۱۷۷۳ ده (نونی) ده طوغمش،
 و ۱۸۳۲ ده قولره دن وفات ایشدر. اک اول
 فرانسه به (سانسکری) لساننک تحصیلی اذخال ایدن
 بو ذات اولوب، لسان مذکور ایله فارسی لساننه
 دائر بر قاج کتاب یازمش؛ و فرانسه مکتبینه
 سانسکری لسانی تدریسنه و آفادیا اعضالغنه نصب
 اولمش ایدی. «آسیا جمعی» اسمیله مشهور جمعیت
 علیه نك مؤسس لرنددر. — زوجه سی (ویلهلمینه
 قریستینه دوشزنی) دخی ادبیه بر قادین اولوب،
 زوجنك بعض تذاکرینی نشر، و بر قاج تیاتر و کتابی
 تألیف ایشدر.

{ ششانه } اندلسده بطلیوس مضافانندن بر
 { اقلیم اولدیفنی یا قوت حوی بیسان
 ایدور.

{ ششله } اندلسده طایظه اعمالندن جنوب
 { جهتنده واقع واسع بر ناحیه اولدیغی
 «معجم البلدان» ده مذکوردر. (شینشیله) نك
 معربی اولتی احتمالی وارددر.

{ شط } (یا خود شط العرب) عراق عربده
 { بصره ولایتنده دجله ایله فراتك اجتماع.
 هندن حاصل اولان بیوک بر ایرماق اولوب، قرنه ده
 مذکور ایکی نهرك برلشمه سندن بالمشکل، دجله نك

استقامتنده دوام، یعنی جنوب شرقیه طوغری
 جریان ایله، بصره شهری کنارندن بعد المورر، دولت
 عثمانیه ایله ایران حدودینی آیرمه باشلار؛ و محرده
 صولدن خوزستاندن کلن (کارون) نهرینی دخی
 آلدقدن صکره بر قاج قوله آیرله رق، بصره کور-
 فزینده دو کیلور. مجراسی ۱۴۴ کیلومتره ط-ولنده
 اولوب، ثانیسه دکیزه ۶۰۰۰ مکعب متره صو
 دوکر. مذکور قولرندن یالکز بری یعنی اک غریبسی
 سیر سفائنه صالح اولوب، غربی ساحلنده و عثمانلی
 طوبراغنده (فاز) اسکله سی بولنیور. (شط) اسمی
 بعضاً دجله ده دخی اطلاق اولنور. [«دجله»،
 «فرات» و «کارون» ماده لرینه دخی مراجعت.]
 { شط } تونس و جزایرک جنوب جهتلرند
 { بولنان بر صره کوللره و برین اسم
 اولوب، اک بیوکری: شط الجرید، شط سروان،
 سط ملکیر و شط الهدنادر. [«جرید، سروان، ملکیر
 و هدنا» ماده لرینه مراجعت.]

{ شط } مصرده دمباطدن ۳ میلک مسافه ده
 { و ساحل بجرده اسکی برقصه اولوب،
 ذی قیمت اثواباق اقلشه تسجیله مشهور ایدی.

{ شطاح } (شیخ روزبهان —) ایران شعرا-
 { سندن و مظنه دن اولوب، شیرازده
 قبری زیارتگاهدر. شو رباعی جمله اشعارنددر:

اکر آهی کشم صحرا بسوزم
 جهاترا جمله سرتاپا بسوزم
 بسوزم عالم اوکارم نسازی
 چه فرمائی بسازی یا بسوزم

{ شطب } (ابو طویل — الممدود الکندی)
 { صحابه دن اولوب، بدمه شامده
 ساکن اولمش؛ و عبدالرحمن بن جبیر کندیسندن
 روایت ایشدر.

{ شطرنجی } (ابو هلی سمرقندی) مشاهیر
 { شعرا دن اولوب، شطرنج اوینا-
 مقدمه مهارت نامه سی اولدیغندن، بو مخلصله شهرت
 بولمشدر. هنله متعلق اولان شو قطعه جمله اشعا-
 رندندر:

ای برادر کر عربس خوبت آبتن شده است
 اندرین مدت که بودی غائب از نزد عروس
 بر عروست بدکان کشتن نشاید بهر آنک
 ماکیان چون نیک باشد خایه کیرد بی خروس

شطره العماره } بصره ولايتك عماره
سجافنده و عماره نك

تقريباً ۳۰ كيلومتره جنوبه اوله رق دجله نك ساحل
غربيي قريبه قضا مركزى بر قصبه اولوب، بوندن
يكرمى سنه اول (بنى محمد) قبيله سى شيخنك مقرى
بولنش اولان (قله صالح) اسميله بر قلعه نك مخلنده
تأسيس اولنشدر. ۵۰۰ خانه ايله ۷۰۰ قبه سى،
بر جامى و ۵ خانى واردره اهاليى ۲۰۵۰ مقدا.
رنده اولوب، ۱۶۰۰ ى مسلم و سنى، ۴۰۰ صايشندن
و ۵۰ سى يهوديدر. اهالى اسلاميه به مخصوص ۳
وصايشنه مخصوص ۱ صبيان مكيتي واردر. قصبه ده
اولدجه تجارت اجرا اولنور، و اطرافنده بر چوق
باغچه ل واردر. دجله دن آريلان بر جدول قصبه نك
ايچندن كچر. — شطره قضاسى عماره سجافنك
جنوب جهتنده اولوب، جنوباً بصره سجافيله و غرباً
منتفك سجافنك ديكر عماره قضا سيله محدوددر.
اهاليى ۴۵۰۰ كشي اولوب، مركزده كيلردن
بشقه جمله سى شيعى المذهبدر. محصولات ارضيه سى
باشليجه پرنج، سيسام، دارى و مصر اولوب، سبزه.
لريله قوآن قارپوز و ساثر ميوله لى دخى چوقدر.
حيوانات اهليه سى تقريباً ۱۸۰۰۰ صيفير، ۱۰۰۰
آت، ۳۰۰۰ مركب، ۵۰۰ دوه و ۳۰۰۰۰
قويونن عبارتدر.

شطره المنتفك } بصره ولايتك منتفك
سجافنده و ناصره نك

۳۰ كيلومتره شمالنده اوله رق (شط الحى) جدولى
اوزنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اه.
ليسى، ۲ چارشيسى، ۱ حمامى و ۴ خانى واردر. اه.
ليسنك يالكز. ۲۰۰ ى سنى و ۲۰ سى اسرايلى او.
لوب، قصورى شيعى المذهبدر. قصبه نك اطرافنده
واسع سبزه باغچه لرى بولنور. — شطره قضاسى
شمالاً حى قضا سيله، شرقاً عماره سجافنك شطره
قضا سيله، ساثر طرفلردن دخى منتفك سجافنك مركز
قضا سيله محدود اولوب، ايكي ناحيه سيله برابر ۶۵۰۰
اهاليى واردر، كه مركزنده بولنان جزئى مقدارندن
بشقه جمله سى شيعيدر. مذكور شط الحى قضا نك
اراضيه سنى سقى ايديوب، طوراغى اولدجه منبت
و محصولانى پرنج، سيسام، دارى، مصر و ساثرده دن
عبارتدر.

شطفوره } افريقيه ده بنزرت و متيجه و انبلونه
قصبه لربنى حاوى بر بر اولدغى
« معجم البلدان » ده مسطوردر.

شطنوف } مصدره غريسه مدر بننده و قا.
هره دن ايكي فرسخلى مسافده
بر قصبه اولدغى ياقوت حموى بيان ايديور.

شعائين } خلفاء عباسه دن . توكلك زوجه.
لرندن اولوب، شاعره و مقنيه
و فوق العاده حسنى ايدى. خليفه مشارايه كنديسنى
شامده بر مناسترده كوروب، حسن و آسه و حسن
صوتيله موسيقده كي مهارته و ذكاوت فوق العاده سنه
دلداه اوله رق، كنديسنى تزوج ايتشيدى.

شعبان } مصدره حكومت سورن ممالك
اترا كدن اون بدىجى و يكرمى رنجى
حكمدار اولان (ملك كامل) و (ملك اشرف) ك
اسميدر. «كامل» و «اشرف» ماده لرينه مراجعت.

شعبان } (شيخ — ولى) مشاهير اولياء
الاهدين و پيران طريقتدن اولوب،
قسطمونيليدر. شيخ خيرالدين توكادى وچاي خليفه
و پير محمد اريخانى كنى اوچ واسطه ايله سيد يحيى
شروانيدن اخذ فيض ايتشيدر. طريقت شعبانيه
كنديسنك وضع كرده سيدر. ۹۷۷ ده ارتحال
ايدوب، قبرى قسطمونيله زيارتگاهدر.

شعبان اوزى } قسطمونى و لايتك كنفري
سجاق و قضا سنده بيوك بر
ناحيه اولوب، ۵۴ قويه دن مركبدر.

شعبي } (ابو عمرو حاصر بن شراخيل) كبار
نايمندن اولوب، اجدادى من اصل
عئلى و حميرى اولدغى خالد، همدان قبيله سندن
معدوددر، و كوفه ده ساكن اولمش ايدى. علم
و فضيله مشهور اولوب، ابن المسيب مدينه ده، حسن
بصرى بصره ده و مكحول شامده نه اهميتى حائز
بولمشلرسه، صاحب ترجمه دخى كوفه ده او اهميتى
حائز اولوب، دردى دخى اركان علمى اسلامدن
معدوددر. صحابه دن بشيوز ذاته يتيشمش اولدغى
سرويدر. هجرت نبويه نك ۲۰ نجى سالنده بصره ده
طوغوب، ۱۰۴ تاريخنده كوفه ده جأه وفات
ايتشدر. مزاحه دخى ميل طبيعى و اربدى.

عبد الملك بن مروان طرفندن روم قیصری زردبینه سفارتله کوندرلمش اولدینی دخی مرویدر.

شعر الزنج { (ابو الجعد) مشاهیر شعراء عربدن اولوب، قلندر مشرب شیدا بر آدم ایدی. کباردن برینک اوغانه تمشق یتکله، بو عشق داستان اولمشیدی. شو ایکی بیت و نکدر:

یا قرا فی سعد ابراهه
وبیت احزانی واتراحی
ویا قضیبا مائلاً مائلاً
اکثر فی حی له اللاهی

شعف { (آقا عبید الله) ایران متأخرین شعرا سندن اولوب، (قم) لیدر. فوتندن صکره محمود افغانی قفته سنده همدانده دیوان شعاری نابید اولمشدر. شو بیت اونکدر:

بوصل یار رساندی مرا و حیرام
که این بکار تو ای آسمان نمی ماند

شعله { (سید محمد) ایران متأخرین شعرا سندن و اصفهان سادات سندن اولوب، علوم حکمییه وطبده بد طولی صاحبی ایدی. ۱۲۲۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جمله اشعاره رندندر:

بود کفر فی المثل اجساد اعدای ترا مسکن
چو آب اندر بر آهن چو نار اندر دل خارا
بکاه قهر و وقت کین کنی از تیغ زهر آکین
ز صلب آن وطن این بیکدم هر دورا پیدا

شعله { (اغور بورخان) ایران شعرا سندن اولوب، فارس حاکی امام قلیخانک وقلیدر. شاه صفی پدیرنی قتل ایتدکن صکره، وئکده کوزلرینه میل چکوب، حبس ایتکله، کتسده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

خنده از کل کریمه از ابر بهار آموختیم
ماز هر صاحبدی یک شبه کار آموختیم

شعنا { (مادح حضرت نبوی حسان بن ثابت (رضه) مک مشهوره سی و زوج سی اولوب، اشعارنده مذکوردر. (ام فراس) نام کریمه سی بوندن طوغمشدر.

شعوانه { ایکنجی قرن هجری صالحاتندن بر خاتون اولوب، علم و فضیله

وزهد و تقوی و عشق الهیله مشهوره در. قادینلره وعظ و نصیحت ایدر، و خوش الحانله نطقلر اوقور ایش. اطظم علما و کبار مشایخندن دخی بر جوق ذوات مجلس وعظنه دوام ایدوب، اقوال عارفانه سندن مستفید اولورا دی. اکثراً عشق الهی غلبه سیله اغلاز ایش. ۱۸۸۷ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. شعوری { ایران شعرا سندن ایکی ذاتک لقیدر:

برنجیسی کاشانی اولوب، ملا محنتک تلامذه سندندر. تاریخ سونله ده مهارتی وار ایدی. آتی بیک بیته قریب اشعاری واردر. شو بیت اونکدر:

صد مار کمر بچور مرا کشت بی کسناه
هر کز نکفته ام که کسناهی نکرده ام

ایکنجیسی من اصل هراتلی اولدینی حالده، کابلده نشأت ایتمش؛ و اقبای حمید صکره هندستانه کیدوب، اکبر شاهک التفات واحسانه نائل اولمش؛ و کندیسنه و بریان مالکانه ده (سرای مغل) دیمکله مشهور کوزل بر سرای بنا ایتدیرمش ایدی. شو ایکی بیت «قند و شکر» عنوانلی بر منظومه سندندر:

غیبف آن دلبر ابرو هلال
عکس هلالیست درآب زلال
نی که چو خورشید گرفت ارتفاع
ماه عیان کشت زتحت الشعاع

شعیبا { بنی اسرائیلک آثوریلره مغلوبتلیری زمانلرنده ظهور ایدن انبایان اولوب، ارمیا و دانیال ایله معاصردر. شهیداً وفات ایتدیکی مرویدر.

شعیب { اهل مدین واصحاب ایکه یه مبعوث ایتیلدن اولوب، صالح (عم) ک ذرینندن اولدینی مرویدر. حضرت موسی (عم) بو نیک قیزی (صفورا) نی زوج ایتمشدی. طلیق اللسان اولمقله، (خطیب الانبیا) دینلره قومی دعوتنه اجابت ایتدوب، ایمانه کلمه کلرندن، آتش یاغدیر بر سخابه من طرف الله هلاک اولمشلردر. مکده و بر روایتده شامده مدفوندر. تورانده (یترو) اسمیله مذکوردر.

شعیب { (ابو مدین) — بن حسن المغربی (المالکی) مؤلفیندن اولوب، «اسرار التوحید و تزهه المرید» عنوانیله بر کتاب یازمش؛ و ۵۸۹ ده وفات ایتمشدر.

شعيب { ايران شعراسندن اولوب، اسفها -
نايدر. «وامق وعذرا» عنوانيله
بر منظومه‌سی واردور. شو بیت اونکدر:

او خلاف وعده کرده است ومن از خجالت هلاک
میکشد از خجالت بگر وعده دیگر کند

شعيب المزی { (محمد بن محمد الممری)
شهرادن اولوب، مصرده
نشأت، و ۶۶۰ ده وفات ایتشدره. شو بر ایکی بیت
جمله اشعارنددر.

هزوا الغصون معاطفا وقدودا
وجنوا من الورد الجني خدودا
وتقلدوا فترى النجوم مباسما
وتبسما فترى الثغور عقوداً

شعر { آنطاکیه قربنده بر قلعه اولوب، قار-
شیتنده (بکاس) اسمیله دیگر برقله
و آره لرنده بر وادی بولندینی «معجم البلدان» ده
مذکوردر.

شغور { بادیدن عراق حدودنده و سماوه
قربنده بر محل ایدی. [«جسر
شغور» ماده‌سنه دخی سراجت.]

شفاء { صحابیاندن درت خاتونک اعمیرد:
(شفاء بنت عبدالله القرشیه العدویه)
که اک اول اسلامه کنلردن اولوب، بده مدینه‌یه
هجرت ایتش؛ وعقلا وفضلاء نسادن اولمغه، جانب
حضرت نبویدن اکرامه مظهر اولوب، فخر کائثات
(صائم) افسندم احياناً بونک خانه‌سنی تشریف ایدر،
واوتورملرنه مخصوص موقم‌لری وار ایدی.
بده حکا کینده کندیسنه بر خانه وبرمشلردی.
حضرت عمر (رضه) دخی بو خاتونه جوق رعایت
ورآینسه سراجت ایدر ایدی. اوغلی سلیمان کند-
یسندن روایت ایتشدره. — (شفاء بنت عبدالرحمن
الانصاریه) که برادری ابو سلمه کندیسندن روایت
ایتشدره. — (شفاء بنت عوف بن عبدالحارث)
که عشره مبشره دن عبدالرحمن بن عوف (رضه) ک
والده و بدرینک هم‌زاده‌سی ایدی. — (شفاء بنت
عوف بن عبد عوف بن عبدالحارث) که مشارالیه
عبدالرحمن بن عوفک همشیره‌سی ایدی. همشیره‌سی
چانکه ایله برابر هجرت ایتشدی.

شفتار { بصره کورفرزنده اووال و قطر آره‌سنده
واقع وهجره تابع بر جزیره اولوب،
بر خیلی قریه‌سی اولدینی و بنی طامر قبیله‌سنه منسوب
اهالی ایله مسکون بولندینی «معجم البلدان» ده
مذکور اولوب، شمذینی خریطه‌لرده اورالرده کی
جزایردن بو اسمله جزیره کورلمدیکنه نظراً، اسمی
دکیشتمش اولدینی آکلاشیلدور.

شفایي { (حکیم شرف الدین حسن —)
مشاهیر شعرای ایراندن اولوب،
علوم حکمیه و فن طبده دخی عصرینک فریدی ایدی.
اصفهانلی اولوب، شاه عباس ماضینک رئیس الاطبا‌سی
وملک الشعراسی ایدی. متکبر و خودپسند و بدخوی
اولوب، هجویه‌لر دخی سوبسکله، هر کسی کندیسندن
رنجیده ایتشیدی. یوز یاشنی متجاوز اولدینی حالده،
۱۰۳۷ تاریخنده اصفهانده وفات ایتشدره. شاه
عباسک نامنه «مهر و محبت» عنوانيله بر مثنوی دخی
یازمشدره. شو بیت اوندندر:

شکنج طره شمشاد عشقت
شرار تیشه فرهاد عشقت

شفر د آطه‌لری { (Hes Shepherd) بحر
قسمنده کاش (یکی هبریده) جزایردن بر طاقنه ویرلار
اسم اولوب، تونفوا، تونفار یکی، لایقه، آهوویسی
اوفر و برویلینغه آطه‌لرندن مرکبدر. جمله‌سنک
مساحه سطحیه‌سی ۴۰ مربع کیلومتره در.
شفرقان { (یاخود شبرقان) بلخ قربنده تجا
رتکار بر قصبه اولدینی یا قور
حموی بیان ایدور.

شفقت افندی { متأخرین شعراء عثمانیه‌ده
اولوب، من اصل بغدادلی
ایدی. قریم خانلرنک و بده اطلاق بکلرنک کتا
بتنده بولنوب، بده قورو چشمه‌ده کی خانه‌سند
اختیار عزانه، ۱۲۴۲ ده وفات ایتشدره. ش
مطلع اونکدر:

او جفا پیشه ستمکرنکه معتاد کی
فلکک دوری دخی طورنه منقاد کی

ش { (بن مانع الاصبی) وانصر بن شفیله
شقی { پدري (شقی الهذلی) صحابه‌ده
اولمشلرسده، صحبترلنده اختلاف اولوب، ایکلیسی
بعض احادیث شریفه روایت ایتشدردر.

شقیع } ایران شعرا سندن اولوب، قزوینلیدر.
{ شویت اونکدر :

پیش ماسرکشتکان یکسان نماید خوب وزعت
یک روش کردد باب قنغ و شیرین آسیاب

شقیعاً } ایران مشاهیر خطاطیندن و هرات
{ ساداتندن اولوب، (شکسته) تعبیر

اولنان خطک موجودیدر. نقش و تصویر و تذهیبده
دخی مهارت کامله سی وار ایدی. هندستانه سیاحت
ایدوب، عودتندن صکره ۸۵ یاشنده مشهد رضویده
وفات ایتمشدر.

شقیلد { (Sheffield) انکتره نك یورق ایا.
{ لتنده و یورقک ۷۰ کیلومتره جنوب

شرقیسنده برقاچ جایک محل اجتماعنده و برقاچ دمیر
یول خطنک نقطه تقاطعنده واقع بر شهر اولوب،
۹۱۸۰۵ اهالیسی و آلات جارحه، ماکننه، دمیر
یول دمیرلری، کمی زرهی و سائر چلیک و دمیره
متعلق مواد فابریقلری، متعدد مکتبعلری، ۸۰۰۰۰
جلدی حاوی گنجخانه سی، تاریخ طبیعی و آثار عتیقه
موزه سی، کوزل ابنیه عمومی و خصوصیه سی و اطرا.
فنده کوزل باغچلریله نفر جکاهلری واردر.

شقر { (جزیره —) اندلسک شرق جهتنده
{ بلنسیه ابله شاطبه آره سننده برقصیه

و ناحیه اولوب، انهارله محاط اولدیفندن، بو اسمله
شهرت بولمشدر. اسپانیولار الجزیره دن غلط اوله رق
الیوم (آزیراس) تسمیه ایدر لر. عربلر زماننده
اشجار و نباتاتنک کثرتیله مشهور اولوب، (ابو عبدالله
محمد بن یایشه) و سائر شعراء عرب مدحنده برچوق
قصیده لر سونلشلردر. شقر اصل اورادن جریان
ایدن (جوقار) نهرینک اسم معرب اولمیدر.

شقران { صحابه دن اولوب، حضرت رسول الله
{ (صلم) افندمژک آزادلیلرندندر.

عن اصل عبد الرحمن بن عوف حضرت تهرینک کوله سی
برعید حبشی اولوب، جانب حضرت نبویدن اشترا،
و بر روایتده مشارالیه عبدالرحمن طرفندن فخرکائنات
(صلم) افندمژه اهبا اولمش ایدی. بدر غزاسنده
حاضر بولنوب، بوغزادن صکره اعتناق یورلمشیدی.
سید الثقلین افندمژ رحلتلرنده شقرانی صحابه یه توصیه
بیورمشاردی. بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر.
نسلی هارون الرشیدک زمانته دک باقی اولوب، بده
منقرض اولمشدر.

شقروه } «شرف الدین شقروه» ماده سنه
{ مراجمت بیوربله.]

شقوره } اندلسده مرسیه نك شمالنده بر
{ قصیه اولوب، (ابو الاصبغ

عبد العزیز بن علی الفافنی الشقوری) و سائر علماء اسلام
مک مسقط رأسی بولنمشدر. مرسیه شهری ایچندن
یکن (سقوره) نهرینک دخی اسم معربیدر.

شقیف { بیروت ولایت و سنجاغنک صیدا
{ قضاسنده بر ناحیه اولوب، ۴۰ قریه.

دن مرکبدر. — (شقیف انون) بانیاس قرینده،
(شقیف تیرون) صور جوارنده، (شقیف درکوش)
حلب نواحیسنده، (شقیف دین) دخی انطاکیه
فرینده بر حصن حصین اولدیغی «معجم البلدان» ده
مذکوردر.

شقیق { (ابو وائل — بن سلمه الاسدی)
{ صحابه و یا تابعیندن اولوب، عهد

حضرت نبوی یه یتیشمش ایسه ده، استماع احادیث
شریفه ایدم یوب، حضرت ابا بکر و عمر و عثمان و علی
و سعید بن عباس و ابن مسعود (رضهم) دن روایت
ایتمش؛ وصفینده معیت حضرت سراضویده بولنمشدر.
۹۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

شقیق بلخی { مشاهیر صوفیون و شعرا دن
{ اولوب، ابراهیم ادهمک

مریدی و حاتم اسمک استادیدر. ووع و تقوای
واقوال عارفانه سی مشهوردر. ۱۵۳ تاریخنده وفات
ایتمشدر. شو رباعی جمله اشعارتندندر:

صوفی که بخرقه دوزیش بازاریت
کرتجیه بفقیر میزند خوش کاریست
در خواهش طبع دست او جنباند
هرتجیه ورشته اش بت و زاریست

شقیق } ایران شعرا سندن اولوب، کیلانلیدر.
{ شویت اونکدر :

در مشق دوستی بی مجنون گرفته ایم
شاکرد رفته رفته با استاد میرسد

شکارپور { هندستانک شمال غربی جهتنده
{ بمبای اداره سنه تابع سنند ایا.

لتنک حیدرآباد سنجاغنده و حیدرآبادک ۳۲ کیلومتره
شمالنده بر شهر اولوب، ۳۸۱۱۰ اهالیسی و ایشلاک
تجارتی واردر.

— میرات ابلتنک (بلند شهر) سنجاغنده و بلند

وصل یاری فکر ایدرکن کیتدی غم دیدم آکا
کیتسدکمی ای غمکسارم دیدی کوکلدن دکل

— ایکنجیسی کرد اولوب، سلطان سلیم خان
اولک فتوحاتی نظام ایتشدیدی. شو بیت اونکدر:

اغلامدن کوزلرم یاشینی برخون ایلدک
بیرینی عین ارس بیرینی چیمون ایلدک

شکسپیر { (Shakespeare) انکیزلرک اک
منظومه لری یازمقدمه کی مهارت فوق العاده سیه
مشهوردر. ۱۵۶۴ تاریخنده (وارویق) ایالنتک

(استرافورد) قصبه سنده طوغوب، روایت کوره بر
قصاب ویا پیانی تاجری اوغلی ایدی. پک ناقص بر
ترتیب کوروب، لایقیله تحصیل ایدمه مش؛ و ۱۸
باشنده ایکن کندیسندن سکز یاش یوک برقاری
ایله تزوج ایدوب، ۲۲ یاشنده ایکن، چاقیقله متهم
بولندیقی مملکتی ترکله، لوندربه کیده رک، برمدت
تیاترو قیوسنده بیکیرلی طومغه مجبور اولمش؛
و کیده رک، بعضی همیتسز شخصلر برینه، تیاترو
ایونلرینه قبول اولنمشدی. تدریجاً آفتورلده

کسب مهارت ایدوب، ابتدا بعضی اسکی تیاترو
کتابلرینی اصلاح و تعدیل ایتکله، و نهایت
یکیدن، تیاترو ایونلری یازمه باشلامش؛ و کرک
آفتورلده کرک مؤلفا کده شهرت قزانوب، قرالیجه
الیزبته ایله قرال برنجی ژاقل و (سونامپتون)
قونتیله سائر کبرانک نظر توجهه واحسانلرینه نائل
اولمش ایدی. چوق چکمه دن لوندربه جوارلردن

(سوتوارق) قصبه سنده کی (غلوب) تیاتروسنی صاتین
آلوب، خیلی ثروته نائل اولمغه، آفتورلدهن چکیلوب،
۱۶۱۰ده وطن اصلیسنه عودت، وطوغمش اولدیقی
خانهدی مبابه ایتش؛ و ۱۶۱۶ده اوراده ۵۲ یا
شده وفات ایتشدر. ۳۵ منظوم تیاترو رساله سی
یازوب، ۲ منظومه و دیگرکاماردخی برقتشدر. آناری
کرک فصاحت وطلاقیجه وکرک مینی علملرینک حیادت
ومتانیله مشهور اولوب، شمره قدیمه تک بعضی قواعد
واصول منته لرینه اک اول رعایت ایتین و (رومانتیق)
تعبیر اولنان اصول جدیدده شمر سوایلین شکسپیردر
دینه بیلیر.

شکل { (بن حمید الهیسی) صحابه دن اولوب،
شکل { اوغلی (شثیر) کندیسندن روایت
ایتشدر.

شهرک ۲۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده دخی بواسمه
بر قصبه اولوب، ۱۱۳۴۰ اهالیسی واردر.

شکاری { (حیدر) اوننجی قرن هجری شمراء
عثمانیه سندن اولوب، عجم قاسم
یاشانک تورونی و امیرلوا حسن پک اوغلی ایدی.
درویش مشرب و خوش طبع بر آدم ایدی. یوسف
وزلیخا قصبه سی نظمه باشلامش ایدمه، اجلی اتمامه
مساعده ایتوب، ۹۱۲ده وفات ایتشدر. شو بیت
اونکدر:

دکدر شمشمه مهریله آه برشرار سردر
زبون اولمش سپهرک توسنی اوقلی شکارمدر

شکر الله شروانی { مشاهیر علمدان اولوب،
فن طبدن دخی بهره سی
وار ایدی. برمدت مصرده بولنوب، اورانک علما
سندن اخذ علوم ایتدکن صکره، درسعادت کله رک،
ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینک خدمت
طباقتده بولمشددر.

شکر پاره { سلطان ابراهیم خان مصاحبه -
لرندن برخاتون اولوب، قزاقمش
اولدیقی نفوذ و اقتداری سؤاستمه مال ایدمه رک، مال
فراوان بریکد برمش اولمغه، نهایت ۱۰۵۸ تاریخنده
ساقزه نفی، و مالی مصادره اولنمشدی.

شکرچی زاده { (سید محمد بن عبدالرحمن)
مشاهیر خطاطبندن او.

لوب، مغنیسایددر. درسعادت کله رک، ناک و نسخ
خطلرینی ابراهیم قریمیدن نند ایتش، و امیر افندی
اجازت آلمش ایدی. سلطان احمد خان ناک جانبدن
مدینه منوره یه کوندربله رک، شیخ حمد الالهک خطیله
محرر معجف شریفی تقابید و بر دلائل شریف تحریر
و عودتده سلطان محمود خان اوله تقدیم ایلش ایدی.
بو معجف شریفک دور سلطان عبدالعزیز خانیده
معارف نظارتجه فطوغرافله رسمی آنتوب، طبع
و تمثیل، و نسخهلری تکثیر اولنمشدر. شکرچی زاده
۱۱۶۶ده وفات ایتشدر.

شکری { شمراء عثمانیه دن ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی سینوبلی اولوب، کنج یاشنده وفات
ایتشدر. شو بیت اونکدر:

شك لونغ } چينك (Chèk-Loung) فوانغ
{ تونغ } ايلتنك (هوتی چتو)

سجياغنده و قانتون) ك ۴۰ كيلومتره شرقنده
اوله رق قانتون ايرماغنه دوکيان (تونغ کانغ) نهرينك
بر جزيره سنده واقع بر شهر اولوب، ۱۰۰۰۰۰
اهاليسی واردر.

شكوه آباد } هندستانك اكره ايلتنده واله
{ آباددن دهلي به كيدن دمير
بول خطی اوزرنده بر قصبه اولوب، ۱۰۰۰۷۰ اها-
ليسی واردر .

شكيب } (مولانا محمدعلي) ايران متأخرين
{ شعرا سندن اولوب، شيرازليدر .
افغانيلرك شيرازی استيلارلی فتنه سنده شهيد اولمشدر .
شويت اونكدر :

دو عالمرا جزای قاتل من ده خدای من
که بس باشد همین ذوق شهادت خون بهای من

شكيبی } ايران شعرا سندن اولوب، اصفهانليدر .
{ شويت اونكدر :

شبهای هجررا گذرانديم وزنده ايم
مارا بسخت جان خود اين كان نبود

— ايران شعرا سندن (محمد رضا) اسمنده ديكر
بر شاعر ك دخي مخلصي اولوب ، كندیسی اكبر شاه
زماننده هندستانه رحلت و ۱۰۲۳ ده وفات ايتمشدر .

شل } (Scheele) مشاهير كيميا كراندن او-
{ لوب، ۱۷۴۲ تاريخنده (استرالسوند)
ده طوغمش و ۱۷۸۶ ده وفات ايتمشدر . كيميا به
متعلق بر جوق كشفياته واجسام بسپطه دن بر قاچنك
كشفتنه موفق اولمش؛ واستوقه ولم آقادمیاسی اعضا-
لغنه انتخاب اولمش ایدی .

شلان } (Schlan) چهستانك براغه ايلتنده
{ وپراغه نك ۲۷ كيلومتره شمال غر-
بسنده بر قصبه اولوب ، ۸۰۷۰ اهاليسی، داخلی
مكتبي، دار المعیني، معدن كوری و بيره قابر قه لری
واردر .

شلاوه } (Schelawe) روسيه ده پومرانيه
{ خطه سنك (كوسلين) ايلتنده
كوسلينك ۳۷ كيلومتره شرق شماليسنده اوله رق
موجه) ايله (وپر) نهر لينك ملتقاسنده وايكي دمير
بول خطنك نقطه تقاطعنده بر قصبه اولوب، ۵۵۰۵
اهاليسی و بر خيلى قابر قه لری واردر .

شلاھط } عربلر بو اسمی هند ايله هند جيئي
{ آره سنده كي بحره يعنى بشكاله

كور فزينه ويرر لردی .

شلب } (شينك فتح ويا كسربله) اندلسك
{ غرب جهتنده (اشكونيه) خطه سنك

مر كزی بر شهر اولوب، قرطبه دن ۱۰ ، باجه دن ۳
وشتريندن ه كونك مسافه ده واقع اولديني وانلدسه
اشيبليه دن صكره بوندن معمور شهر اولديني «معجم
البلدان» و سائر جغرافيون عرب آثارنده مسطور
اولوب، پور تكيزده اولديني آكلاش-يلان بو شهر ك
اليوم نه حالده بولنديني ونه اسمله ياد اولنديني آكلا-
شيله مدی . عربلر زماننده اهاليسی شعر و ادبه اولان
ميل واستعداد ليله مشهور اولوب، ايجلرنده اديب
وشاعر اولميايى بوغيمش . بر جوق مشاهير ك مسقط
رأسی بوغمشدر .

شلبیه } اندلسك اك مشهور اديبه وشاعره .
{ لرندن اولوب، آنف اليان (شلب)

قصبه سندن ایدی . مملكتی واليسندن تظلم حالی
مصور اولان شويت جمله اشعار ندرندر :

قد آن ان تبكى العيون الايبه
ولقدرى ان الحجاره باكيه

شليج } (وشليجكت) تركستانده سيجون كنارنده
{ بر قصبه اولوب، بعض مشاهير هلامك

مسقط رأسی بولنمشدر .

شليستاد } (Schlestadt) آلساس لورن ايا-
{ لتك آشاغی آلساس سجياغنده

واستراس-بورغك ۴۳ كيلومتره غرب جنوبيسنده
قضا مر كزی بر قصبه اولوب، ۹۱۷۰ اهاليسی،
داخلي مكتي، دار الملتان، زراعت مكتي، ياموق
منسوجات وسائر قابر قه لری، ايشاك تجارتي و اطرا-
فنده باغريله ميوه بايچه لری واردر .

شلاطيش } اندلسده اشيبليه نك غرب جهتنده
{ وساحل بجرده بر قصبه اولديني

«معجم البلدان» ده مذ كوردر .

شلم } بيت مقدسك اسم اصليسيدر . لسان
{ هبرانيده سلم معناسنی افاده ايدر .

شلمبه } ابرانك شمالده دنباوند ناحیه سنده
 } مرتفع بر محله و اقع بر قصبه اولوب،
 هواسنك برودتيله مشهوردر.

شلوبینی } (ابو علی عمر بن محمد بن عبد الله
 } { الازدی الاندلسی الاشییلی)
 مشاهیر نحو بوندن اولوب، ۵۶۲ تاریخنده اشیلیه ده
 طوغمش؛ و شهر مذکورده تدریسه مشغول اولوب،
 «التوطه» عنوانیله بر نحو کتسابی و بعضی شرحلر
 یازمش؛ و ۶۴ ده وفات ایشدر.

شلوبیشیه } اندلسك (بیره) ناحیه سنده وسا.
 } حل مجرد بر قصبه اولوب، موز
 و شکر قامتی کپی محصلولاتی چوق اولدینی یا قوت
 حموی بیان ایدور. آنف الترجه (شلوبینی) بو قصبه به
 منسوبدر.

شلوف } سویش جدولنده - وسویشك ۱۸
 } کیلومتره شمال شرقیسنده اسکی
 بر قصبه ویرانه سیدر.

شلوقه } اندلسده سرقسطه قربنده بر حصن
 } اولوب، علماء اسلامدن بعضی مشا.
 هیرك مسقط رأسی بولمشدر.

شلون } اندلسده سرقسطه نواحیسنندن بر
 } ناحیه اولوب، علمای اسلامدن بعضی
 مشاهیرك مسقط رأسی بولمشدر.

شلوه } (Chelva) اسپانیه نك وانسه (یعنی
 } بلنسیه) ایالتنده و وانسه نك ۶۸
 کیلومتره شمال غربیسنده قضا مرکزی بر قصبه او.
 لوب، ۴۴۰۰ اهالیسی و رومالیلر زمانندن قاله بر
 صو یولی ویرانه لری واردر.

شلی } (Chelley) انکتره مشاهیر شعراسندن
 } اولوب، ۱۷۹۲ تاریخنده (سوسکس)
 ایالتنك (وارنهام) قصبه سنده طوغمش، و ۱۸۲۲ ده
 وفات ایشدر. مملکتنك حادثی بکتمیوب، ۱۸۱۷ ده
 انکتره بی ترکله، بر مدت ایالتیاده باشامش؛ و نهایت
 (اسپیجه) کورفزنده بر فرطونه به طوتیلوب بولمشدر.
 لورد یارون ایله دیکر بر ایکی احبابی نعشی چیقاروب،
 ساحلده احراق ایشلدر. اشماری پک مقبولدر.
 مشهور (اسپینوزه) نك افکار و اعتقادینه تابع ایدی.

شلیر } اندلسده (بیره) خطه سنده یوکسك
 } بر طغان اولوب، یاز قیش قارله مستور

اولدینی جزایریون عرب آتارنده محرردر. و فردن
 برودنی حقننده شعرای عربك بعضی اشماری ایرار
 اولنور.

شلیف } (Chélif) جزایرك الك بیوك ایرماغ
 } اولوب، ایکی نهردن ترکیب ایدر
 بونلرك بری جبل عموردن نبعانه، بر برینی متعاقب
 وادی صیفاء، وادی الیضاء، وادی تکین، وادی
 بطین اسملرینی آلیر. مجراسی ۲۷۰ کیلومتره در. و
 زین قورور. دیکری (تاهرت) طاغلرندن نیما
 (النهر الواصل) اسمنی محافظه ایدر، ۱۷۰ کیلو
 متره لک محله آقار. بو ایکی نهرک اجتماعیله شلیف
 ایرماغی تشکیل ایتدکن صکره ابتدا شماله، بعد
 شمال غربی به و نهایت غربی طوغری اورمانلر
 مستور بر طاقم طاغ و تیه لرك آره سنده و طار بوزا
 لرده جریان، و صاغ و صولدن بعضی چایلر اخذ ایدر
 رك، مستقیمک ۱۲ کیلومتره شمال شرقیسنده آ
 دیکزه دو کیلور. نهرک یتاغی الك کنیش یرنده .
 و نهایت ۴۰ متره نی تجاوز ایتورسه ده، و ایدر
 سکز اون کیلومتره وسعتنده بر اووه اولوب، طوغ
 غی پک منبت اولدینی حالده قوراقلقدن یاغش و جیلا
 بر حالده در. جدولر و بندلر انشاسیله نهرک صولرند
 ارواسی حالنده بو وادینك کوزل بر باغچه حال
 کچه چکی آکلاشلدیغندن، فرانسز حکومتی ج
 جدولر و بندلر حفر و انشاسنه باشلامشدر. تا بعل
 چوق اولوب، الك بیوکاری الك صکره صولدن نهر
 ایدن (وادی مینا) در. شلیفک مجراسی تقریباً
 کیلومتره طولنده در.

شلینج } (Scheling) آلمانیه مشاهیر حکم
 } سنندن اولوب، ۱۷۷۵ تاریخده
 وورتمبرگک (لئو نیرغ) قصبه سنده طوغمش، و ۱۷۵۴
 ده وفات ایشدر. حکیم شهر (هکل) ایله در
 آرقداشی بولمشدر. ۱۷۹۸ تاریخندن (بنا) شهره
 تدریسه باشلابوب، کندینه مخصوص بر اصول فله
 میدانه قویمشدر، که زیاده سیله حسن قبول نه
 مظهر اولمشدر. آنحق فلسفه سنی ایلری به کورتور
 ایچون، تحصیل ایش اولدینی فنونک عدم کفن
 آکلامغه، فنون طبیعه و فنون طبک تحصیلنه قویلو،
 ۱۸۰۲ ده طبده شهادتنامه آلمش؛ و ۱۸۰۴
 (وورچبورغ) دارالفنوننه دعوت اولنور، رق، دت

شماس { بن عثمان بن الشريد القرشي الخزومي }
 قدمای صحابه دن اولوب، حبشه
 وبعده مدينه به هجرت ايتمش؛ ويدر غزاسنده بو.
 لنوب، احد وقه سنده شهيد اولمشدر. بو محاربه ده
 فخرکاشات (صام) افندمنك مبارك وجودينه کندی
 وجوديني سپرايدهرك، متعدد ياره لر آلوب، دو.
 شنجيه قدر چاليتمش؛ و بر رومق حياتي اولديني
 حالده، مدينه به کوتوريلوب، برکون وبرکجه دن
 صکره وفات ايتمش؛ و امر حضرت نبوي ايله احده
 نقل اولنهرق، اثوابيله برابر بين الشهدا دفن او.
 لشمسدر. اسمي عثمان اولوب، شماس لقبی اولديني
 دخي سرويدر.

شماسيه { بغدادده بيوک بر محله و دمشق
 شامده دخي بر محله اولديني «معجم
 البلدان» ده مذکوردر.

شمالقالدن { Schmallalden } غربي پرو.
 سيه نك (هسه ناسو) ايالتنده
 (قاسل) سنجاق و قضا سنده و قاسلاک ۹۰ كيلومتره
 جنوب شرقيسنده بر قصبه اولوب، ۶۷۳۰ اهاليسي،
 دمير معدني، بيوک دميرخانه لری وسائر بعض فابريقه.
 لری وجوارلرنده اورمانلری ومياه مدينه سي واردر.
شمجله { اندلسده (رين) اعمالندن بر قصبه
 اولوب، دكيزه قريب بولنديني
 وموز وشكر قامشي محصولاني اولديني يا قوت حوی
 بيان ايدبور.

شمدينان { وان ولايتنك حکاری سنجاغنده
 و ولايتنك منتهای جنوب شر.
 قيسنده بر قضا اولوب، شمالاً و غرباً (كوار) قضا.
 سيله، جنوباً موصل ولايتيله، شرقاً دخي ايران
 حدوديله محدوددر. مرکزی (نهری) قريه سي او.
 لوب، قضا رزان، کردی، هر بيکی وخومارو اسملريله
 ۴ ناحيه و ۲۹ قريه ني حاويدر. اراضيسي عموميت
 اوزره طاغلق اولوب، قابل زراعت يرلری آز و پك
 قيمتليدر. اك باشلی محصولاتي توتون اولوب، سنوی
 تقريباً بشيوز بيك قيه توتون حاصل اولور، وهمان
 هپسي ايرانه اخراج اولنور. ديكر محصولاتي بغدادی،
 آرپه، مصر، داری، پرنج وبر مقدار ياموقدن عبا.
 رتدر. باغلری وميوه باغچلری دخي چوق اولوب،
 آزمود، اريك، كراز، نار، انجیر وسائر ميوه لر

سنة اوراده فلسفه تدريسيله مشغول اولمش؛ و ۱۸۰۸
 ده باويره قرالی طرفندن صنايع نفيسه آقادمياسی
 باش كتابته تعيين اولنهرق، برخيلي وقت تدریساتی
 تعطيل ايتدکن صکره، ۱۸۲۰ ده منيخي ترکه،
 (ارلانکن) کيدهرك، بکيدن تدریسه باشلامش؛
 و ۱۸۲۷ ده مونيخده آجيلان دارالفنونه کلهرك، بو
 دفته کی تدریساتی ده ا زیاده انظار اهميتی جلب ايتمش
 ایدی. مؤخرأ باويره آقادمياسنك رياسته و قرلاک
 خاص مشاوراکنه نصب اولمش ايکن، ۱۸۴۱ ده
 مونيخي ترکه، برلينه کيدوب، هکلاک يرينه فلسفه
 معالی اولمش ایدی. فلسفه سي ماديات ايله معنوياتی
 برينه مربوط و ممزوج عدايدهرك تصوف ايله
 فنونک تأليف و ترکيبندن عبارتدر. مذهب فلسفيسي
 قبول و تقدير و تحسين ايدنلر پك چوق اولديني کبی،
 هليهنده بوانوب شدتلی اعتراضاته قالميشانلر دخي
 چوق بولتمش؛ و تدریسات و تأليفاتی خيلي قيل و قالی
 موجب اولمشدر. فلسفه يه دائر بر چوق تأليفاتی
 واردر. مونيخده هيکلی رکر اولمشدر.

شماخی { بلاد قافقاسده باکو ايالتنه تابع
 شروان خطه سنده و باکونک ۱۱۰
 كيلومتره غربنده و دكيزه وارمده دن قوملرده نابدید
 اولان (پيرسکت) نهری اوزرنده بر شهر اولوب،
 و قتيله شروان خطه سنك مرکزی و دربنديه ملوکنك
 مقری ایدی. ملوک دربنديه دن صکره شاه اسماعيل
 صفوی طرفندن ايرانه الحاق اولنهرق، سلطان مراد
 خان ناک دورنده ۹۶۸ ده فتح، وضيمه ممالک عثمانيه
 اولمش ايکن، بده ينه ايرانه کچوب، مؤخرأ نادر
 شاه طرفندن تحريف، و بونک جنوب غربي جهتنده
 (کور) ايرماغنه تابع (آق صو) کنارانده (يکی
 شماخی) اسميله ديكر بر قصبه تأسيس اولمش؛
 واسکی شماخی بر خيلي وقت خراب حالنده قالمش
 ايسه ده، بده تانارلر طرفندن بکيدن اعمار اولنهرق،
 تدريجاً اهاليسي چوالمشدر. روسيه نك اينه کچدکن
 صکره، (باکو) مرکز ايالت اتخاذ اولنهرق، شماخی
 مرکزی غائب ايتمش ايسه ده، مرکز قضا اتخاذ
 اولنوب، يکی شماخی به غلبه چالمشدر.

شماخيه { خابورهری کنارانده و رأس الميندن
 ۶ فرسخاق مسافه ده بر کوچک
 قصبه اولديني يا قوت حوی بيان ايدبور.

بولوب، هنزدن دها کترتلی ودها قوتلیدر .

حاصل اولور . سرملاری مفقود اولمسه، حیوانات اهلیه سی چکی واستردن عبارت اولوب، صیغیرلی پک آردر؛ وهر کویده آتجق ایکی اوج چفت اوکوز بولوب، اراضی فیله سنک زرهنه کفایت ایدبور . طاغلرینک اکثری اورمانلره مستور اولوب، آفاجلری ۱۰۰ شیهه آفاجنک انواعدن عبارتدر . جوز آفاجلری بانی حالنده اولوب، سائر اشجاره نمره سی وطوت آفاجلری دخی چوقدر . قضانک ایچنده (جلو) طاغنک شعبه لری یاییلوب، بونک بعض ذروملرینک ۳۹۰۰ متره قدر ارتفاعلری واردر . (نهیل) نهری قضانک میاه جاریه سنی طویلایه رق، غرب جنوبیه طوغری جریانه، دجله به تابع (زایاعلی) نهرینه دوکیلور . اهالیسی، غیر مسکون اولان کرد عشایرندن بشقه ۴۷۰ ۱۸ کشی اولوب، ۲۰۰۰ ی ترک، ۲۷۰ ۱۳ ی کرد، ۳۰۰۰ نستوری و ۲۰۰ ی مرکز قضاده ساکن یهودیدر . کردلر ناحیه لره ک اسمرلیه مسما درت قبیله یه منتسمدر . مرکز قضانک ۲۹۰۰ اهالیسی، ۲ جامع شریفی، شیخ عبیداللهک اولادینه مخصوص بیوک بر تکیه سی و شیخ مومی الیه طرفندن یابیش چارشیمی واردر .

شمر { بن ذی الجوشن الضنبانی } سید
شمر { الشهدا امام حسین (رضه) افندمه

قارشی عبیدالله بن زیاد طرفندن سوق اولنان مسکرک امراسندن اولوب، حضرت مشارالیه قارشی مسکرک بنی تشویق ایدره رک، شهادتته اک زیاده قصد واقدام ایدن ملامه ننددر . حتی امام مشار الهک قاتلی اولدینی شهرت بولوب، اسمی لغتله یاد اولتمده در . آتجق اصل قاتل سنان بن انس نخعی اولدینی محققدر . شمرک خولی بن یزید اصبحی به حضرت امامک سرمبا . رکنی قطع اتمنی امر اللمی دخی قاتللهکه شهرتته سبب اولمشدر . بدری (ذوالجوشن) بنی طامر شجعاندن اولوب، فتح مکه دن مسکره اسلامه کلشیدی .

شمر { عن اصل جزیره المریک آتیده ذکر
شمر { اولنه جق جبل شمر طرفندن اولوب،

بر خیلی وقتلردن بری برالشامی قطع ایله جزیره یه داخل اولهرق سنجاره قدر اولان اراضی منبتیه جولانکاه انخاذا اتمش بیوک بر عرب شهیتیدر . ینه او طرفلرده طولاشان هنزه عشیرتیه مخاصماته

شمر { (یاخود جبل —) جزیره المریک
شمر { قسم وسطی سندن عبارت اولان نجد
قطعه سنک قسم شمالیسی تشکیل ایدن واسع بر ی
اولوب، ۲۷° ایله ۲۸° عرض شمالی آره سنده و حجاز
ایله (الحسا) یبندمه متمد اولور . مکه مکرمه ایله
بصره دن و بحر احمر ایله بحر فارس ساحلرندن همما
عین مسافه ده واقع اولوب، جوللره محاطدر . جبل
شمر و جبل سله اسمرلیه اچق ایکی طاغک آره سنده،
اولدجه منبت بر واددن عبارت اولوب، اوتوز قرق
کیلومتره وسعتی واردر . مرکزی (جیل) شهری
اولوب، ۲۰۰۰۰ قدر اهالی بی جامعدر . ۱۰۰۰
اهالی بی حاوی (کفار) اسمیله بر قصبه سی و بر طاغر
قصبه دینه جک قدر بیوک اولان ۴۰ قدر قریه سی
اولوب، جمله سی خرماقلرله محاطدر . سائر اهالیسی
خیمه نشیندر . اهالی مسکونه سی بنی تمیم قبیله سنه
منسوب اولوب، قبل الاسلام جنوبدن و عین جهنتدن
کلش اولدق لری کندیلرندن سریدر اصل شمر قبیله
سنک ایسه اکثر افرادی خیمه نشیندر . وهاییلرک ظهورند
صکره (جیل) شیخلیکی شمر قبیله سنه منسوب
رشید اسمنده برینه کچهرک، بونک نسلی الیوم شیخک
ایتمکده اولوب، نفس شمردن بشقه جوارلره دخ
حکم و نفوذینی توسیع ایتمکله، شمیدیکی حالده شم
ویا جیل شیخلیکی بر وجه آتی ۵ خطه دن مرک و ۶
قصبه و قریه ایله ۲۷۴۰۰۰ اهالی مسکونه
جامعدر :

خطه	قرا و قصبات	مقدار اهالی
نفس شمر	۴۰	۱۶۲۰۰۰
جوف	۱۲	۴۰۰۰۰
تیمه	۶	۱۲۰۰۰
خیبر	۸	۲۵۰۰۰
قاسم	۲۰	۳۵۰۰۰
جمعا	۸۶	۲۷۴۰۰۰

اشبو اهالی مسکونه دن بشقه ۱۶۶۰۰۰ خ
نشین عشایر دخی بولوب، جمعا ۴۴۰۰۰۰ اهالی
واردر .

شمر قبیله سنک سیمالری پک متناسب و شیر
وخالص عرب سیمالی اولوب، سولبدکاری لسا
دخی الیوم مستعمل لسان عربینک اک فصیحیدر

با دشمن من چو دوست بسیار نشست
با دوست نشایدم ذکر بار نشست
پر هیزاز آن عسل که باز هر آمیخت
بگردد از آن عسل که بر مار نشست

— ایکنجیسی ملوک مذکورہ تک بشخیسی او.
لوب، یدری (غیاث الدین بن رکن الدین بن شمس
الدینک) وفاتی اوزرنہ، ۷۲۹ دە برینہ یکمش
ایسده، عشرته مبتلا اولمق مناسبتیلہ، یالکر ۱۰
آی حکومت سوروب، ۷۳۰ دە وفات اتمشدر.

شمس الدین { سزوارده حکومت سورن
سربداران ملوکندن ایکی
کشینک اسمیدر:

برنجیسی (خواجہ —) دولت مذکورہ تک با.
نیسی اولان خواجہ عبدالرزاق ایکنجی برادری
اولوب، ملوک مذکورہ تک بشخیسیدر. کلاوسفند.
بارک قتلی اوزرنہ، ۷۴۹ دە سربدارانک ایکنجی
حکمداری اولان خواجہ وجیہ الدین مسعودک
اوغلی خواجہ لطف الله اقاد اولمش ایسده، صبی
اولمق جہتیلہ، صاحب ترجمہ بونک نامنہ حکومت
سوردکن صکرہ، فراغت ایدوب، برینہ خواجہ ملی
شمس الدینی براتمشدر.

— ایکنجیسی مذکور خواجہ علی شمس الدین
اولوب، سربدارانک آلتنجی حکمداری عد اولنوبور.
ضبط وربطہ مقتدر ایسده، بدخوی وبد زبان
اولدیفندن، آلتی سنہ بہ قریب مدت حکومت سور.
دکن صکرہ، ۷۵۳ دە حیدر قصاب اسمندہ بری
طرفدن قتل اولمشدر.

— ملوک مذکورہ تک اخیر اولان غیاث الدینک
اوغلی براونجی شمس الدین دخی واردر، کہ پدري
قتل و هرات تحریب اولسدقن صکرہ، ابقا خان
طرفندن هرات حاکمکنہ نصب اولنورق، شهری
اعمار ایتش؛ و آنجق آرغون خان زمانندہ مقریندن
برینی قتل ایلہ یانہ النجا ایتش اولان امرای مغولدن
(هند نوین) ی باغلابوب آرغونخانہ کوندردیکندن،
مغوللرک خصوصتی قرانوب، بونلرک کندیبی علمندہ
ادارہ لسان ایتدکاری ایشیدنجه، اوغلی علاء الدینی
برینہ براقهرق، (خنار) قلعه سنہ چکمش؛ و وفاتہ دک
اورادن جقمه ماشدر. بوکا (شمس الدین کوچک)
دخی دبرلر.

قاریلی چیزکیلی احراملر وهبا و بز نسج ایدوب،
ملبوساتلری بو معمولات محلہ دندر. برطاقم سیار
صایتیلر نجد و حجاز و عراقدن برطاقم معمولات
و محصولات کتیره رک، یرلی ماللر ایلہ مبادلہ ایدرلر.
حیوانات اهلہ سی اعلا جنسندن آت ایلہ دوه، مرکب،
صیغیر و کلیتی قیون و یکیدن عبارت اولوب، طافلرندہ
دوه قوشی، بیانی اوکوز، بارس، تیلکی، قورد،
غزال، طاوشان و سائر حیوانات وحشیہ بولنور.

{ ملوک حمیرہ دن اولوب، بلقیسدن
شمر { صکرہ حکومت سورمش؛ و شرقہ
طوغری صکرہ سوق ایدرکن برچولده آج و صوسز
قالر ق تلف اولمش اولدینی بعض توارینجده مسطوردر.

{ آرویا توارینجندہ (سمیرامیس)
شمرام { اسمیلہ شهرت بولان آثوریه ملکہ
مشهورہ سنک توارینج اسلامده مستعمل اسمی و بلکہ ده
اسم اصلی آثوریسیدر. سمیرامیس اسمنی (شاه سریم)
دن غلط عد ایدنلر دخی واردر. [«سمیرامیس»
ماده سنہ مراجعت بیوریلہ.]

{ نبی عمیک وقت جاهلتمده عبادت
شمس { ایتدکاری برصنم اولوب، ظهور
سلامدن صکرہ هند بن ابی هاله و سفیان بن اسید
طرفندن کسر اولمشدر.

{ «ابراہیم سامری»
شمس الحکماء { ماده سنہ مراجعت.]

{ هرات و غور و سیستان
شمس الدین { جہتلرندہ حکومت سورن
ملوک کردن ایکی ذاتک اسمیدر:

برنجیسی (ملک — محمد) دولت مذکورہ تک
و سسی اولوب، ۶۴۳ تارینجندہ جد مادریسی ملک
رکن الدینک وفاتی اوزرنہ، غور حاکمی، اولمش؛
بعده منکوقا آن فرمانیلہ هرات و سیستان و سائر
مش ممالک قالروینہ علاوہ اولمش ایدی. ۳۳ سنہ
نکومت سوروب، ۶۷۶ دە ابقا خان زمانندہ وفات
تمشدر. سنجرک نسلندن اولدینی سرویدر. غور
نبیلہ ملقب ایدی. اقتدار ادیبسی و طبیعت شمرہ سی
لوب شو زبای او نکدر:

شمس الدین (صالح — بن نجم الدین)
 بنی ارتق حکمدارانند

اولوب، پدرینک وفاتده ۷۱۲ هـ تختته کچمش؛
 ۷۵۷ تاریخته دک ۴۵ سنه حکومت سورمشدر.

شمس الدین (صاحب دیوان خواجه —)
 ملک ایلیانیه دن هلاکو

وابقا خان ابله سلطان احمد بن هلاکو زمانلرنده ۳۰
 سنه وزیر اعظم و وکیل مطلق بولنش؛ و ۶۸۳ تا-
 ریخته جلوس ابدن آرغون خان طرفندن، جنایت
 افترا و تهمتیهله، درت اوغلیله برابر تبریزده
 قتل اولمشدر. علوم عقایه و تقابله عالم و ادیب
 و شاعر برذات اولوب، منظومه «شمسیه» عنوانیه
 بر رساله سی دخی وارددر. شو رباعی جمله اشعا-
 رندندر.

یا ترامن وفا بیاموزم
 یا زتومن جفا بیاموزم
 یا جفا یا وفا ازین دو یکی
 یا بیاموز یا بیاموزم

شمس الدین { «آق شمس الدین» ماده-
 سنه سراجمت بیوریه. }

شمس الدین { (یاخود شمس) ایران شعرا-
 سنندن بروج آقی بدی

ذاتک اسمیدر:

برنجیسی مشهور شمس تبریزددر. «شمس تبریزی»
 ماده سنه سراجمت بیوریه. }

— ایکنجیسی (شمس الدین محمد) خراسانک
 (جون) قصبه سنندن اولوب، سالف الترجه خواجه
 شمس الدین صاحب دیوانک جدیددر. شو رباعی
 اونکدر:

چون بیرخ دلبرست ایام بهار
 عیشم بچه دل باشد وشادی بچه کار
 در باغ بچای سبزه کوتیغ بروی
 وزابر بچسای قطره کوتیر بیار

— اوچنجیسی (قاضی شمس الدین) عن اصل
 (طیلس) لی اولوب، هرانده یاشامش؛ و صدرالشریعه
 قاضی القضاات منصور فرغانینک تلامذه سنندن او-
 لوب، اکثر علوم و فنونه واقف بولمشدر. سلطان
 ملکشاهک وزیری صاحب مدرسه مشهور نظام
 الملکک صحبت والتفاته نائل اولمشدی. وفاتی ۴۷۳
 ده واقع اولمشدر. شو رباعی اونکدر:

بکم نشین بادن که صحبت بد
 کرچه پاکی ترا پلید کند
 آفتاب ارچه روشنت اورا
 باره ابر نابید کند

— دردنجیسی (قاضی —) رونه ومهنه دیارندز
 اولوب، نیشابورده نشأت ایتشدر. شورباعی اونکدر

دلدار همه کرد دل و دین کردد
 وانکه که ببرد خویشتن بین کردد
 کفتم سخن تلخ مگو کسفت سخوش
 چون بر لب من رسید شیرین کردد

— بشنجیسی (قم) مضافاتندن اولوب، اک
 اشعاری هجو وهنله دائردر. شو ایکی بیت
 جمله دندر:

درخد متت ای صدر فلک مرتبه دزدیست
 کوزهره بسحر از دهن مار بدزدد
 در سوی مژاری رود از پیر زیارت
 از مرده کفن وزکفن ازهار بدزدد

— آلتنجیسی (محمد المؤید خالد) عن اصل بخ
 رالی اولوب، خیلی وقت بغدادده یاشامش؛ وخوا.
 نظام الملک ابله سلطان سنجره منسوب بولمشدر.
 رباعی نظام الملک حقتده سویلدیکی اشعارندندر:

کر درد کند پای فلک فرسایت
 سریست دین عرضه کم بر رایت
 چون از سر دشمنت بچان آمد درد
 آمد بظلم که فتد بر پایت

— یدنجیسی «آتشکده» ساحی آذرک
 صرلندن وهندستان شعرا سنندن اولوب، (شاهی
 آباد) لیدر. فقیر طبیعتلی بر شاعر اولوب، کند
 سلاله عباسیه دن بیلیرمش. شو بیت اونکدر:

نالہ مرغ قفس میبرد از کار مرا
 که ازین پیش دلی بود گرفتار مرا

شمس الدین آلب آرغون { لربرک
 بکانک

دنجی حکمداری اولوب، هزاراسفک اوغلی
 برادری تکه تک وفاتندنصرکه، هلاکونک فرما
 ۶۵۶ تاریخنده لربرک حکمداری اولوب، ۱۵
 حکومت سورمش، و ۶۷۱ هـ وفات ایتشدر.
 سالفک زماننده ممالک مغوللر طرفندن یغما و غنیمت
 ایدلش اولدیفی حالده، صاحب ترجمه طاغیش او
 اهالی بی جمع ابله، خیلی اعماراته موفق اولمشدر.

شمس الدين آتمش } (ياخود ايلتمش) غوريلر شمعانندن

و بمالیکندن اوله رق دهلیده حکومت سورن حکمدار. راندن اولوب، عن اصل ملوک مذکورده دن قطب الدین ایبک کوله سی ایدی. عقل و دراجتی اولمغله، قطب الدینک داماد و متمدی اولوب، مشارالیهک وفاتندن صکره، یرینه یکن آرامشاه سفیه بر آدم اولمغله، امرا ۶۰۷ ده صاحب ترجمه بی اقعاد ایتشردی. ۶۱۱ ده لاهوری ضبط ایتمک کیدن فزیه حکمداری تاج الدین یلدزی مغلوب و اسیر اتمش؛ و کوالار قلمه سفی بر خلی سنه محاصره دن صکره فتح ایلش ایدی. ۲۶ سنه حکومت سوروب، ۶۳۳ ده وفات ایتمکله، اوغلی (رکن الدین فیروز) خانی اولمشدر.

شمس الدين احمد } قدامی علمای عظام. نیه دن اولوب،

(دیکتوز) لقبیه مشهوردر. بروسده بلدیرم سلطان یازید خان مدرسه سنده مدرس ایکن اوراده وفات ایتشدر. صرفه «سراج» و «مقصود» بر شرح یازمشدر، که بونلرک برنجیسی مشهوردر. مسعودی، روشنیک «آداب الحث» عنوانی کتابشده بعضی حاشیه ل یازمشدر.

شمس الدين افندی } (احمد —) [کمال پاشا زاده] ماده سنه

سراجمت بیوريله.

شمس الدين افندی } ابو الفتح سلطان محمد خان دوری

علماسندن اولوب، عن اصل آیدین ولایتندن اولدیغی حالده، درس اتمده تحصیل علوم ایتدکن صکره، ایرانه و بلاد عربیه سیاحت ایدرک، علوم متنوعه تحصیل اتمش؛ و نفحات موسیقیده اکتساب مهارت ایتشیدی. بو طرفه عودتنده بو مهارتی مناسبته التفات و قرب حضرت پادشاهی به نائل اولوب، بده کندیسندن صادر اولان بر حرکتدن طولانی، تبعید اولنهرق، بروسده مجذوبانه بر عمر سورمشدر. عربی و فارسی و ترکی نظم و نثره مقتدر اولوب، صوتا مدحی و ضمناً ذمی متضمن قصیده ل یازهرق، کبرایه کوندرمکی حادث ایدتمش ایدی. علم ادواره متعلق مشهور بر دائره سی واردر.

شمس الدين ایلدکر } آذربایجانده حکو-

ملاهنسنگ ریثیسی اولوب، عن اصل سلطان محمد بن ملکشاه سلجوقینک کوله لندن ایدی. بده سلطان طغرل بن محمد بن ملکشاه دن طول قالان خاتونی تزوج ایتمکله، اوکی اوغلی سلطان آرسلان بن طغرلک زماننده، اتابکی اولوب، اداره امور ی بسبتون ایینه آلمش ایدی. ۱۳ سنه اجرای امارتدن صکره، ۵۶۸ ده وفات ایدوب، اوغلی جهان پهلوان و بده دیکر اوغلی قزیل آرسلان خاقلری اولمشدر.

شمس الدين بخاری } «امیر سلطان» ماده سنه سرا -

جمت بیوريله.

شمس الدين بن مبارک } مؤلفیندن و «حکمة العین»

شارحلرندندر.

شمس الدين بهمنی } هندستانک دکن جهتنده حکومت

سورن ملوک بهمنیه دن اولوب، سلطان محمود بهمنینک اوغلیدر. ۷۹۹ تاریخنده، برادری غیاث الدین ملک نواب لاجین طرفندن اسقاط اولندوقده، اقعاد اولنهرق، یالکز دوت یچق آی قدر حکومت سوردکن صکره، ۸۰۰ تاریخنده فیروز شاه بن داود شاه طرفندن اسقاط اولمشدر.

شمس الدين پوربی } بشکالده حکومت (سورن پوربی)

سلاله سندن ایکی حکمدارک اسمیدر:

برنجیسی (خواجه یاس) ۷۴۴ تاریخنده، علاه الدین پورینک قتلی اوزرینه تخته کچمش؛ و خیلی وقت دهلی حکمدارلرینک عسکرینه مقاومت ایدوب، ۱۶ سنه حکومت ایتدکن صکره، ۷۶۰ تاریخنده وفات ایتمکله، اوغلی اسکندر شاه پوربی خانی اولمشدر.

— ایکنجیسی بدری سلطان السلاطینک وفاتی

اوزرینه، ۷۸۵ ده بشکالده تختنه کچمش؛ و اوج سنه لک شانسر حکومتدن صکره ۷۸۸ ده وفات ایتشدر.

شمس الدين خسرو شاهي } (لسید عبده الحید

بن هبسی (مشاهیر حلمدان اولوب، فخر الدین بن خطیب الریک تلیندیر. علوم حکمیهدده اولان وقوف تامندن بشقه فقه و حدیث و سائر علومده دخی بدطولی صاحبی ایدی. تبریز قوبنده (خسرو شاه) قریه سننده طوغوب، بدهه شامه ورودله، (ملک ناصر صلاح الدین داود بن الیاء المظلم) ک توجه واکرامنه مظهر اولمش؛ و بر مدت بوتک یاننده (کرک) ده قالدقدن صکره، دمشقه کیدوب، ۶۵۲ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. فقه شافعی به دائر ابو اسحق شیرازینک « کتاب الهمز » نی و ابن سینانک « کتاب الشفا » سفی اختصار ایتمش؛ و استادی ابن خطیب الریک « کتاب الآیات البینات » نه بر تمه یازمشدر. ملک مشارالیه صلاح الدین داودک ابن سینانک « عیون الحکمه » عنوانلی کتابنی صاحب ترجمه دن اوقوبوب، کتابنی قولتوغنک آلتنه آلهرق بیان درسه کیتدیکی مشهوردر.

شمس الدین خویی (فاضی القضاة حجة الاسلام ابو العباس

احمد بن الخلیل) مشاهیر حکما و فقهادن اولوب، بو دخی فخر الدین بن خطیب الریک تلامذه سنندندر. آذربایجانک خوی قصبه سننده طوغوب، بدهه شامه ورودله، (ملک معظم هبسی بن الیاء العادل) ک اکرام و التفاتنه نائل اولمش؛ و بر خیلی وقت تدریسه مشغول اولوب، بدهه ملک مشارالیه طرفندن دمشقه قاضی القضاة اولمش ایدی. ۶۳۷ تاریخنده کنج یاشنده دمشقه وفات ایتمشدر. استادینک ناتمام براقدیغی تفسیر شریفی تمام، ونحو و اصول فقهه متعلق برر کتاب و بعض رموز حکمیهدنی متضمن بر اثر تألیف ایتمشدر.

شمس الدین خیالی (ابو الفتح سلطان محمد

و شعر اسنندندر. [« خیالی » ماده سنه مراجعت.]

شمس الدین دود (بنی ارتق دولتینک

ری اولوب، فره آرسلان بن ارتق تایندن صکره ۶۹۳ ده جلوس ایتمش، و یالکز بر سنه حکومت سورمشدر.

شمس الدین شافعی (مورخیندن اولوب، فتوح و غزواته دائر

و بعض مناقبی متضمن « عیون الآثار » عنوانیله بر تألیف معتبری وارددر.

شمس الدین الغزی (محمد بن عبدالله)

حنفیه دن اولوب، ۹۹۰ تاریخنده یازمش « تنویر الابصار » عنوانلی کتابک صاحبیدر. بو کتابک بر جوق شرحلی اولوب، مؤلف کندیسی دخی شرح ایتمشدر.

شمس الدین فخوری (ترکستانده (شاه)

مشایخیندن اولوب، تیمورلنک جهانگیر لکه کیریشمزدن اول بو ذات طرفندن فتوحات عظیمه ایله تبشیر ایدلمشیدی.

شمس الدین فناری (« فناری » ماده

شمس الدین قونوی (« قونوی » ماده

شمس الدین کورانی (« کورانی » ماده

شمس المعالی (جمعت بیوریلده.]

شمس تبریزی (شمس الدین محمد بن علی

فیوندن اولوب، مولانا جلال الدین رومی حضرت تریلنک مرشدیدر. دیار رومه یعنی قونیه به کلوب، حضر مشارالیه ارشاد ایتمش؛ و بدهه علمای ظاهرک غا و دخلری اوزرینه، شامه قاجیر بلوب، صکره حضر مولانا اوغلرلی سلطان ولدی اورایه اعزامله کندیلرینی قونیه به اعاده ایتمش؛ و بو دفعه روایت کوره بر طاقم متعصبین طرفندن شهید اولمشدر حقرلنده بر برینه مابین و تاریخله غیر مصدق بر طا احوال و وقوات خاراقه العاده منقولدر. بر طا اشعاری سروی اولوب، مرتب دیوانی دخی مطبوع ایهده، بو اشعارک حضرت مولاناک اولوب شمک اولمدیغی متواتردر.

شمسی (اوننجی قرن هجری شعراء عثمانیه

سنندن بش کشینک مخلصیدر: برنجیسی ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی زمانده دفتردار اولوب، پادشاه مشارالیهک التفات و صحبته

شمشاط } خربوت قربنده و فراتك ساحل
 شرفسنده مشهور براسكي قصبه
 اولوب، اليوم خرابدر. مشاهير علماء اسلامدن بر
 قاچ ذاتك مسقط رأسي بولمشدر.

شمشكازاد } آمد ايله ملاطيه آره سنده
 بر قصبه ونلامه اولديني يا قوب
 حوى بيان ايدور.

شمعون } حضرت يعقوب (عم) ك اينكجي
 اوفلي اولوب، اولاد يعقوبك
 مصره كيتدكرنده حضرت يوسف (عم) جا.
 نيندن رهن مقامنده توقيف اولنان بو زاندر.
 — ذرتي اولان شمعون سبطي اسباط ائناهشرك
 اك جنوبنده و بحر لوطك ساحل غريبسنده ساكن
 اولمشيدي.

شمعون } (Siméon) نبي اسرائيلدن بر
 اختيار اولوب، وفاتندن اول
 حضرت مسيحي كوره جي كنديسنه الهام اولغنه،
 حضرت مريم (عم) حضرت عيسايي معبده كوتور.
 ديكنده حاضر بولنوب، صبيده نبوت علامتلاي
 كوره رك، تصديق ايتشدر.

شمعون } (St Siméon) حضرت مريم
 ك يكني اولوب، حضرت
 عيسي (عم) ايمان كتيرمش؛ و ۱۰۷ تاريخ ميلاد
 ديسنده، ۱۲۰ ياشنده ايكن، شهيد اولمشدر.
 خريستيانلر شباطك ۱۸ نده بورطيسي اجرا ايدرلر.

شمعون } (St Siméon Stylite) خريستيا.
 نلرك عز بزلرندن بر كيش اولوب،
 ۳۹۰ تاريخ ميلاديسنده آناتوليونك كيليكيا خطه
 قديمه سنده طوغش، و ۴۵۹ ده وفات ايتشدر.
 عمر نبي رياضتله چكوروب، هفته ده بر كره طعام ايتديكي،
 و ۳۲ سنه بر ستونك اوزرنده طوروب اوراده
 وفات ايتديكي مرويدر. بو مناسبتله يونان لساننده
 استيليت (بني صمودي) تسميه اولمشدر. كابون نائينك
 نده بورطيسي اجرا ايدرلر.

شمعون } (ابو ربحانه بن يزيد بن خنساءة
 الازدي) زهاد و صلحاء صحابه دن
 اولوب، انصاري ويا قرشي اولديني دخي مرويدر.
 مصر قحنده حاضر بولنوب، بعده بيت مقدسه
 ساكن اولمشيدي. قيزي ربحانه خدمت حضرت

نائل اولمشيدي. جندره جي زاده دنمكاه معروف
 اولوب، سلطان بايزيد خان زماننده وفات ايتشدر.
 شو بيت اونكدر:

وار ايكن كلزار حسنه كستانه باقرين
 مهر رخسارك طورركن بن بيانه باقرين

— اينكجيسي قسطنطيني اولوب، شو مطلع
 اونكدر:

اويكتور يوق صچوكه مسك خطادن غيري
 ايتدي اولده بر ايش سهو وخطادن غيري

— اوچجيسي بروسه لي وطائفه قضانن اولوب،
 ياوز سلطان سليم خان زماننده كفه قاضي ايدى.
 شو بيت اونكدر:

درويش نديپوش كي بلبل ايراقدن
 كل رخلركك وصفن اوقور آل ورقدن

— دردنجيسي ينه قسطنطيني اولوب، شهر
 مذكور جامنده معرف ايدى. شو بيت اونكدر:
 ويرمسور خط رخك آيينه قلبه كدر
 اول غباري قومه مراث عذارك ده كيدر

— بشنجيسي هن اصل ايراني اولوب، ديار رومه
 كلش؛ و «ده مرغ» عنوانيله يازمش اولديني بر
 منظومه بي ياوز سلطان سليم خان حضرتلر نه تقديم
 ايتش ايدى. شو برايكي بيت منظومه مذكوره دندر:

خانكز يوكسكوره قالدركز
 قورصاغكز دانه دن طولديركز
 قويلم هر قصه واقصاهي
 مورك آغزندن قيارسز دانه ي

شمسي پاشا } (احمد —) شمرادن او.
 لوب، قانوي سلطان سليمان
 خان زماننده سراي همايوندن يتشمش؛ وشام بعده
 روم ايلي و آناتولي بكار بكيسي اولمش؛ و پادشاه مشار.
 الهك انحالنده بر مدت كوشه ازوايه چكلمش
 ايسه ده، بعده سلطان سليم خان جانيندن سراي
 همايونه جلبه، مقربين حضرت پادشاهيدن اولمش؛
 و سلطان مراد خان ناك زماننده دخي مقربيندن
 بولنوب، ۹۸۷ ده وفات ايتشدر. قزلبه احمدلي
 نسلندن اولوب، نبي حضرت خالد بن وليد (رضه).
 منته اولديني اداسنده بولنوردى. صقواللي محمد
 پاشانك خصمي اولوب، داغما عليهنده بولمشدر. شو
 بيت اونكدر:

بلبل فغانه باشدى اول بهاردر
 شيدالغم بنم ينه بي اختياردر

نویده بولنشدر. کنديسندن بعض احاديث شريفه منقولدر.

شمعون الراهب { قبل الاسلام ظهور ايدن اطباء سريانيه دن

اولوب، (طيبويه) لقبيله ملقبدر.

شمعی { قدامی شعراء عثمانیه دن ایکی ذاتک مخلصیدر:

برنجیسی من اصل پرزربتلی اولوب، وجد وحال ودرد وشوق صاحبی برصد کامل وشاعر بلیغ ایدی. بر مدت شیخ وفا افندیك تکیه سنه مداومت ایدوب، بر کیجه بنم جمعیتم واردرد ديه یارانئ تکیه به جمع ودعوتله اثنای ذکر ومقابله ده بر کوشه به چکیلهرک، اویومش ظن اولندیبنی حالده، جاتی جانانسه تسلیم ایتشدی. اشعاری بک عاشقانه وسوزنا کدر. برغزل مشهورینک ایلك ایکی بیتنی ایراده اکتفا ایدرز:

غار ایدرمش بی اولدیرمکه اول سیم تنم
وادهیم یا اوادهیم بوخه طاقوب کفتم
حله جنت اولورسه چکهیم چاک ایدیم
دم وصلنده بکا حائل اولور پیرهنم

— ایکنجیسی طایفه قضاندن اولوب، آناطولیلیدر. اشعارنده بکده لطافت یوقدر. شو بیت اونکدر:

بو لطافت که خدا کاسل دلبرده قودی
نه کل ترده نه سنبلده نه عنبرده قودی

— متأخرین شعرای عثمانیه دن دخی بو مخلصه بری اولوب، قونیه لیدر. طریقت مولویه منسوبینندن اولوب، استانبولده حلوایحیقله مشغول ایدی. ۱۲۵۷ تاریخنده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

آدمک عمری اکر بیك ییل اولورسه عاقبت
دم کلور سان بر کیجه عالمده مهبان اولمامش

شمکور { اران نواحیسنده کنجه دن برکون ايله ۱۱ فرسخاتی مسافده بر

قلعه اولوب، ازمنه قدیمده بیوک بر شهر بولمش اولدیننی یاقوت حموی بیان ایتدکن صکره، دیور که: خلافت حضرت عثمانده سلمان بن ربیعه الباهلی (برزه) بی فتح ایتدکن صکره، بر سریه کوندره رک، بو شهری فتح ایتش؛ وخیلی وقت معمور قالدقندن صکره (سناوریه) قومی طرفندن تخریب ایدلمش؛ و ۲۴۰ تاریخنده آذربجان والیسی ومعمک آزاد لیبی (بغا) طرفندن یکیدن اعمار اولنهرق، (متوکلیه) تسمیه اولمشدی.

شملغانی { (محمد —) اساس اعتقادی تناسخدن عبارت و اباحتی صروج

بر مذهب باطک موجدی اولوب، خلفاء عباسیه دن راضی باللهک وزیرى ابن مقله تک اسربله ۳۲۲ تا. ریخنده توقیف ومحاکمه اولنهرق، حکم شرعی ايله صلب واحراق اولنمشدر. بصره ايله کوفه آره سنده واقع شملغان قریه سنندن ایدی.

شممتان { اندلسده (مریه) ویا (جیان) مضای فاندن بر قصبه اولوب، مشاهیر

علمان ابو بکر عبدالرحمن بن هبسی الحجری الشمتانی) تک مسقط رأسی بولنمشدر.

شمئی { (Choumla) بالقان سلسله جبالنک شمالی اتکنده، وارهنک ۹۰ کیلومتره

غربنده و سلستره تک ۱۱۰ کیلومتره جنوب غربیسنده بر موقعه واقع سنجاق مرکزی مستحکم بر قصبه اولوب، اوج ربی مسلم اولمق اوزره، ۲۳۰۹۵

اهالیسی، ۵۰ جامع شریفی ومتمدد واسع وجسیم قیشله لری واردر. بش بیوک جاده تک نقطه تقاطعنده

و وارنده دن روسجه کیدن دمیر بول خطنک اوزرنده بولنسی جهتله، تجارتی خیلی ایشلکدر. خارجدن

منظره سی بک کوزل ایسه ده، انجریسی غیر منتظمه وسوقاقلری طار و طولاشقیلیدر. بعض اییک و ایلیک

قابر قهرله دباغخانه لری و باقیروتنکه دن معمولاتی وارد

شمینج { (Chemnitz) صاقسه قراللفنک (اسویچقاؤ) ایالتنده واسویچقاؤ

۴۶ کیلومتره شرق شمالیسنده همنامی بر چایک او زرنده (ارزکیرکه) طاغنک ایتکنده قضا مرکزی

بر شهر اولوب، ۷۸۲۱۰ اهالیسی، متمدد دمیج بولری، ایلیک، بز، فانه وسائره قابریقه ليله دمیج

خانه لری ومتمدد مکتبلیری واردر. آلمانیا تک ال کوزل شهرلندن اولوب، صاقسه قراللفنک صنایع

اک ایلری بولنان معموره سیدر.

شموس { عامه ده بیوک ومشهور بر قصه اولوب، اشعار عربده مذکوردر

شموس { بنت انی صامرالانصاریه) و (شموس بنت عمرو الظفریه) و (شموس

بنت مالک الانصاریه) و (شموس بنت لیمان الانصاریه صحابیاندن اولوب، حضرت فخرکاشات (صام) اقدمز بیعت ایتش؛ و دردنجیسی مسجد قبایک بنا سنند

حاضر بولنوب، بو بابدو بر حدیث شریف روایت
ایلمشدر.

شموس } جدیس قومی مملکت‌ننده مشهور
} بر قصر ایدی.

شمیلان } خراسانده طوس قربنده مشهور
} بر قلعه ایدی.

شموس الجدیسیه } زمان جاهلیتده جدیس
{ قومی رؤساستدن بر.

شمیم } (میرزا محمد حسین بن میرزا عبد
الکریم) ایران شعراستدن اولوب،
اصقها نلیدر. نادر شاه زمانده بر مدت قاضی عسکر
بولمش؛ و بده بونک اسریله قتل اولمشدر. شو بیت
اونکدر:

ینک قبزی اولوب، اصل اسمی (فقیره) در. او وقت
طسم قبیلده سی جدیسه حکم سوروب، جدیستدن
قوجه به وارده جق قبزلرک ابتدا طسم قومی رئیس
طرفندن بکار تلمی ازاله اولتیق عادت حکمنه یکمش
اولدیفندن، صاحبه ترجمه حقنده دخی بو معامله
تحقیریه اجرا اولندقدن صکره، قومنه دونوب، فصیح
بر قصیده ایله قومی ارککلرینی طسم قومنه قارشی
تبیح ایدرک، حربه قاندرمش؛ و قومنک بوزلنه
ختم ویره سنه سبب اولمشدر. مذکور قصیده سنک
باشلانغی شورد:

زسوز عشق تو آترا که نیم جانی هست
چو شمع تا نفس آخرش زبانی هست

ر

شمیم الحلی } (ابوالحسن معذب الدین علی
بن الحسن) مشاهیر ادبا و شعرا.

دن اولوب، بغدادده نشأت ایتش؛ و بده دیار بکر
وشامه کیده رگ، اکبرک مدحیله جائزه لرینه نائل
اولش؛ و نهایت موصلده توطن ایدوب، ۶۰۱ تا.
ریخنده اوراده وفات ایتشدر. هجومه میلی اولوب،
امور مذهبیله جهده بعض مرتبه مبالا ترازنی و اهترا.
ضاتی مریدر.

ایچمل مائوق الی قتیاتکم
واتم رجال فیکم عدد الخ
فان اتم لم تضیوا بعد هذه
فکونوا نساء لا تفر من الفیل
ولواننا کنا رجالا وکنتم
نساء لکننا لا تقیم علی الذل الخ

شناسی افندی } (اراهیم —) اعظم ادبای
عثمانیه دن اولوب، لسان

عثمانیک ساده لشمسنه و اصول و افاده تک یکی بر طرز
قلبنه اک زیاده همت ایدنلرک بری و بلنکه ادبیات
جدیده مزک موجدی و بیریدر. درسعادنده طویخنانه
جوارنده طوغوب، عربی و فارسی تحصیلندن صکره
طویخنانه مکتوبی اوطه سی کتبه سی سلاکتنه داخل
اولش؛ و بده فرانسز لسانتی اوکرنوب، فنون
جدیده تک تحصیلجون پارسه عزیمت ایلش ایدی.
درسعادنده عودتنده بعض مأموریتلرده بولمش
ایسه ده، هر نصله تفیض ایدمه رگ، نهایت «تصویر
افکار» عنوانیله برغزته نشرینه باشلابوب، غیر رسمی
عثمانلی غزله لرینک برنجیسی اولان بو آتله ادبیات
جدیده به ولسامزک اصلاحیله برابر افکار جدیده تک
نشر و تعمیمنه جوق خدمتلا ایتشدر. ۱۲۸۸ تاریخنده
کنج یاشنده وفات ایتشدر. طبیعت شعر به سی دخی
وار ایدی. کنددی نشر یانندن بشقه بعض آثار
واشعارینی تصویر افکار منتخباتی ابو الضیا توفیق
بک افندی دخی نشر ایتشدر. شو بیت جمله
اشعارندندر.

شمولن } (ChmÖHn) آلمانانک وسطلرنده
{ واقع (صاقسه التنبورغ) دوقه.

لغنده و آلتنبورغک ۱۲ کیلومتره جنوب غربیسنده
بر قصبه اولوب، ۷۱۵۵ اهالیسی، دمیر بولی، بونک
منسوجاتی و حبوبات تجارتنی واردر.

شموییل } (یاخود اشمویل) انبیا و حکام
{ بنی اسرائیلدن اولوب، قبل المیلاد

۱۱۳۲ تاریخنده طوغمش؛ و ۱۰۹۲ ده حاکم لکه
انتخاب اولنورق، بنی اسرائیلی فلسطینلرک تغلبندن
قورتارمش ایسه ده، بده اداره بنی اوغلرینک الینه
ترک ایتمکه، بونلر خلقی ممنون ایتدکلرندن، بنی
اسرائیلک بر حکمدار طلبنه قالمیشلمری اوزرینه، طا
لونی تعیین ایتش؛ و آنجق طالوت بر جوق دفعه لر
اوامر الهیه به تبعیت ایتدیکندن، برینه حضرت داود
(عم) ی تعیین ایتش ایسه ده، بو انتخاب سر قالوب،
کندیسنک وفاتندن صکره اجرا اولمشدر. میلاد
عیسی (عم) دن ۱۰۴۳ سنه اول وفات ایتشدر.

شمیط } اندلسده سر قسطه اعملاندن بر
{ قلعه اولدیفنی یا قوت حموی بیان ایدوب.

بد بخت اکا دیرلرکه ننده جهلانک
قهر اولتیق ایچون کسب کمال و هنر ایلر

شاندوآ { (Chenandoah) ممالک مجتمه تک
شرق جهتندہ واقع (ویرجینیہ)

جمهوریتندہ (آلفانی) سلسلہ جبالی وادیسندہ ر نہر
اولوب، (پوتوماق) ایرماغنک اک بیوک قولیدرہ.
شمالی وجنوبی اسملریلہ ایکی چایدن ترکب ایدرہ. مجرا.
سی ۲۷۵ کیلومترہ طولندہ اولوب ۲۲۵ کیلومترہ.
لیکی سیر سفائتہ صالحرہ. جریانندہ پک چوق
فابرقہ لک ما کینہ لری چیوررہ. وادیس پک منبت
ورچوق میاه معدنیہ بی حاویدرہ.

شاندوآ { (Shenandoah) ممالک مجتمه تک
{ (پانسیولانیہ) جمهوریتندہ (پو-)

چویل) ک ۱۶ کیلومترہ شمالندہ بر قصبہ اولوب،
۱۰۱۵۰ اہالیسی، دمیر بولی وکلیتی کور معدنی
اخراجاتی واردرہ.

شنایدمول { (Schneidemühle) شرق
{ پروسیہ تک (بوزن) ایالتندہ

(برومبرغ) سنجاغنک (قولار این بوزن) قضاوندہ
وسرکز قضا تک ۲۲ کیلومترہ شمال غریسندہ بر
قصبہ اولوب، ۱۲۴۰۰ اہالیسی، قیزلرہ مخصوص
مکتب عالیسی، داخلی مکتب اعدادیسی و صاغر
ودیلزلرہ مخصوص مکتبی، بیوک دمیر خانہ لری
وسائر فابریقلری واردرہ.

شنت اولالیہ { اندلسدہ طلیطلہ اعمالندن
{ بر قصبہ اولدیغی جغرا-

فیون عرب آثارندہ مذ کوردرہ.

شنت بریہ { اندلسدہ قرطبہ تک شرقندہ
{ ۸۰ فرسخق مسافہدہ اولہ.

رق (سالم) قصبہ سنہ متصل بر قصبہ اولوب، خیرات
ومعموریتی وقلاعی چوق اولدیغی یاقوت حموی
بیان ایدیورہ.

شنت بیطرہ { اندلسدہ (ریہ) مضافاتندن
{ بر حصن متین ایدی.

شنتجبالہ { اندلسدہ بر قصبہ اولوب، مشاہیر
{ محمدیندن (ابو عثمان سعید بن سعید
السنجالی) تک وطنیدرہ.

شنترہ { اندلسدہ اشبونہ اعمالندن یعنی پور-
{ تکیزدہ ایسبونہ مضافاتندن بر قصبہ

اولوب، المارینک فوق العادہ بیوکاکیلہ مشهور اولد-
یغنی، وکندی زمانندہ فرنگلرک الینہ دو شمش
اولدیغی یاقوت حموی بیان ایدیورہ.

شنتترین { پورتکیزدہ واقع (سانتارم) قصبہ.
{ سنہ عربلر طرفندن ویریلن اسم

اولوب، حکومت اسلامیہ زمانندہ بیوک بر شهر حا-
لندہ بولنمش، واورادن بر چوق علماوسائر مشاہیر
اسلام بیتیشمدرہ.

شنتترینی { (ابو محمد عبدالله بن محمد البکری
{ (الانداسی) مشاہیر شعرای

عربدن اولوب، اندلسک شنتترین یعنی پورتکیزک
(سانتارم) قصبہ سندہ طوغمش، و بعض ولاتک
کتابتندہ بولندقدن صکرہ، ۱۷ تاریخندہ اندلسک
(صریہ) شهرندہ وفات ایتشمدرہ. مرتب دیوانی
واردرہ. شو ایکی بیت اونکدرہ:

اسنی لیالی الدهر عندی لیلہ
لم اخل فیہا نکاس من اعمالی
فرقت فیہا بین جفنی والکری
وجمعت بین القرط والخلخال

شنت صریہ { (سانتہ ماریہ) دن معرب
{ اولورق اندلسدہ بر قصبہ

اولوب، کلیسا سنک بیوکاکیلہ مشهور ایدی.

شنت یاقوب { اندلسدہ مشهور بر قلغہ
{ ایدی.

شندی { (یاخود دارشندی) نوبہدہ نیلک
{ صاغ کنارندہ وخرطومک ۴۵

ساعت شمال شرقیسندہ بر قصبہ اولوب، وقتیلہ نوبہ تک
مرکزی ایدی. اہالیسی حجازدن کچمہ عرب اولوب،
سیمالری دوزکون وتندرست آدملردرہ. بو قصبہ تک
قریندہ (سروہ) شهر قدیمک خرابہ لری بولنمشدرہ.

شن سی { (Chen-Si) چینک جهت شمالیہ سندہ
{ بر ایالت اولوب، شمالاً مشهور

سد ایلہ مغولستاندن وشرقاً (هوآنغ هو) ایرماغیلہ
(شان سی) ایالتندن آرمش اولدیغی حالده، ینہ شرقاً
(هونان) و (هویہ). جنوباً (سہ چوش)، غرباً دخی
(قان سو) ایالتلریلہ محدوددرہ. شمالدن جنوبہ بوی
قوش اوچشی حسابیلہ ۷۸۰ ووسطی اکی ۳۰۰

کیلومترہ اولوب، مساحتہ سطحیہ سی ۲۱۰۰۰۰
مربع کیلومترہ واهالیسی ۱۵۰۰۰۰۰ نفوسدن
عبارتدرہ. مرکزی (سی نغان فو) شهری اولوب، ۷
سنجاغہ منقسمدرہ. اراضیسی طاغلق اولوب، (چینگ
لینگ) سلسلہ جبالی ایالتک ایچندہ امتداد وتشمب

مشهور «لامیه العرب» قصیده سنک صاحب اولوب،
قصیده مذکوره نك باشلانغی شوردر:

اقیوا بی ای صدور مطیکم
فانی الی قوم سواکم لا میل
فقدحت الحاجات واللیل مقهر
و شدت لطیات مطایا و ارحل

بو (لامیه) نك اطامم ادبا طرفندن شرحلری
اولوب، زخمشرینك شرحی ۱۳۰۰ تاریخنده شهر مزنده
«الجواب» مطبعه سنده طبع و نشر اولمشدر.

شنکیت } صحرای کبیرک (Chinghit)
{ غرب جهننده واقع (اضرار)
خطه سنده تجار تنکاه برقصه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی
و اطرافنده ضررو طائی وارددر. سنغالدن کاروانلر
کیدوب، تجارت ایدرلر.

شنوئه } (یاخود شنوه) یننده صنعادن ۴۲
{ فرسختی مسافنده واقع بر مملکت
اولوب، ازد قبائلندن (ازد سنوئه) قبيله سنک مسکنی
ایدی.

شوا } یاخود شوه (Choa) حبشك قسم
{ جنویسندن عبارت واسع بر خطه او-
لوب، دفغانه و خیلی وقت آبرجه بر حکومت صو-
رتنده اداره اولمشدر. حتی قرن حاضر میلادی ابتدا-
سندن بری بوصورتله اداره اولمقده ایکن، ۱۸۵۶
ده نجاشیء سابق (تئودور) طرفندن ضبط و حبشه
الحاق اولمش ایسده، نجاشیء مرقومک و فاندن
صکره شو آریسی بردرجه قدر استقلالنی استرداد
ایتمشدر. ۹° ايله ۱۱° عرض شمالی آره سنده متمد
اولوب، یوسک یرلری چبلاق و ابی برجنسه منسوب
قویون سوریلری مرهالغی حاوی، اورته طرفلری
اورمانق و آشانغی طرفلری مزروع و منبتدر. بری
ایلوله قدر و دیگرکی کانولرده اولق اوزره ایکی
یاغور موسمی اولدیغندن، سنده ایکی دفعه محصول
ویرر. کویلری چوق اولوب، شهر و قصبه سی بوق
حکمنده در.

شواآلهاون } (Shoalhaven) آوسترالیا نك
{ (یکی جنوبی والس) مجهرنده
بر ایرماقدر، که (مازرو) طاغلرندن نبعانه، شمال شر-
قیه، بده شرقه و نهایت شرق جنوبی به طوغری
آقهرق، ۴۱۵ کیلومتره لك جریاندن صکره،
۳۴°۵۲' عرض جنوبی به بحر محیطه متدله دو کیلور.

ایده رك، (هوانغ هو) ايله (کانغ چه کانغ) حوضه لرینی
آیرور. میاه جابه سی چوق اولوب، قسم شمالیسنده
شمالدن اینن (لوهو) ايله غربدن کنن (هوتی هو)
نهرلری (هوانغ هو) ایرماغنه، و قسم جنوبیسنده
غربدن شرقه آفان (هان کانغ) نهری دخی (یانغ
یه کانغ) ایرماغنه دو کیلور. بو انهارك متمدد
تابملری وارددر. هواسی ممتدل و طوبراغی هلی-
الخصوص قسم شمالیسنده يك منبت اولوب، ذخاژك
انوايله سبزه و میوه يك بعضی نوعلری و آژ مقدارده
برنج ايله کنور، توتون و ساژه حاصل اولور.
کراسنه اعمالنه یارار اشجاری و طبده و بو یا جیلقده
مستعمل نباتاتی دخی چوقدر. خیلی مقدار اییک
دخی چیقار. کوچك لکن زیاده یورور بر نوع آت
ایله استر، طوموز و ساژ حیوانات اهلیه سی و هله
طیوری چوقدر. آو حیواناتی ده بولدر. آریلری
چوق اولوب، خیلی بال چیقار. مسك آهوسی
و پوستلری کورک اعمالنه یارار حیواناتی ده کثرتلیدر.
انهارنك صولرنده آلتون ریزه لرلی بولندیغنه نظرآ،
طاغلرنده آلتون معدنلری بولمق اقتضا ایدورسده،
حکومت تجری و اخراجنه مساعده ایتمور. شمال
جهننده کلیتلی کور معدنیه قورشون و ساژ بعض
معدنلر و صرمر و پترول دخی بولنیور. طوزلی معدن
صولری ده چوقدر. ایلته یوک منسوجاتله عبا،
خالی و کاغد فابریقه لرلی بولنوب، کرک بولنك معمولانی
و کرک بال و ساژ محصولات سدك شمالده کی تانارلر
فروخت اولنور. ایالتك مرکزله (هانچونغ) شهری
آره سنده يك کوزل بر بول بولنوب، کوپر بیلرله ساژ
عملیاتی جالب حیرتدر.

شنشیله } (Chinchilla) اسپانیاده (مورسیه)
{ خطه سنده البسیطه ایالتنده و البسیطه.

نك ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی
بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی، دمیر یولی
و اطرافنده ایوم مسکون بر طاقم مغاره لرلی وارددر.
شنفری } زمان جاهلیتده بتیشن مشاهیر
{ شعراء عربدن اولوب، ازد قبيله.
سنه منسوب ایدی. قوشمده شهرتی اولوب، حتی
«اهدی من الشنفری» کلامی ضرب مثل اولمشدر.
سلامان قبيله سیله خصومتی اولوب، نهایت بونلردن
سد بن جابر طرفندن طوتیلهرق، قتل اولمشدر.

کیلر منصبندن ۱۶ کیلومتره بوقاری به قدر کلوب، اوراده یوسک بر دمی یول کوپریسی وادره وادیسی بک کوزل و منبتدر.

شوبک { وادی موسی قربنده و عمان ایله قلزم آره سنده مشهور بر حصن بولمش اولدیفنی یا قوت حوی بیان ایدیور.

شوت { (Schutt) بو اسمله مجارستانده طونه مجراسی ایچنده و (برسبورغ) ک آلت طرفنده ایکی آطه اولوب، بیوکنک مساحت سطحه سی ۱۵۴۲ و کوچکنک کی یالکنز ۲۷۵ مربع کیلومتره دره. ایکسینک مجموعنده ۱۰۰ قدر قصبه و قریه بولوب، طوبراقلری بک منبت و محصولداردر. بو آطه لردن و یانه به خیلی ذخیره کیدر. جسم آغاجلری دخی واردر.

شو حطان { بئنده صنعا قربنده بر قصبه اولدیفنی « معجم البلدان » ده مسطوردر.

شوخی { ایران شعراسندن ایکی ذاتک مخلصیدر: برنجیسی جرفادقانی اولوب، باغ و باغچه ایله و آغاج بیتشدیر مکله مشغول و صرافوزلق و سائر صنایعه ماهر ایش. شورباغی اونکدر:

پیری که بعاشقان نشانست منم
در عشق تو مشهور جهانست منم
هر جا که جوانیست بود پیرو پیرو
آن پیر که پیرو هم جوانست منم

— ایکنجیسی یزدلی اولوب، شو بیت اونکدر:

مدام این آرزودارم که بر کرد سرت کردم
بکرد خاطر م این آرزو بسیار می کردد

شوده { (Chaudet) فرانسه نیک اک مشهور هیکتار شلرندن اولوب، ۱۷۶۳ ده یارنده طوغمش، ۱۸۱۰ ده وفات ایتشد. روماده بر بیوک مکافات قرائمش؛ و پارس آفاد میسی اعضالفنه و صنایع نفیسه مملکنه نصب اولمشدی. بر چوق آثار مقبوله سی واردر.

شوده فوند { (Chaux-de-Fonds) سویچره نیک (نوشاتل) ناحیه سنده و نوشاتلک ۳۰ کیلومتره شمال غربی سنده اوله ورق (ژورا) طاغناک مرتفع بر وادیسند و اقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۲۱۰۰۰ اهالیسی و ساعت، ایکنه، قوطی

وسائر تحتهدن مواد فابریقه لری واردر. ارتفاع و پرو دتندن حبوبات و میوه بیتشه میوب، شهر و جوارلری صنایعه و باشلیجه ساعتیقله باشارلر.

شودیره { (Chaudière) آسرقای شمالیده دومینون قطعه سنک کبک خطه سنده (سنت لوران) ایرماغنه تابع بر نهر اولوب، مملک مجتمعه حدودی قربنده (مفاتیق) کولندن خروجه، کبک شهرندن ۱۲ کیلومتره بوقاریه مذکور ایرماغه دو کیلور. مجراسی ۲۰۰ کیلومتره طولنده اولوب، کنیشاکی ۵۰۰ متره بی مجاوزدر. منصبندن آرزوقاری ۳۰ متره ک ارتفاعدن دوشوب کوزل بر شلاله تشکیل ایدر.

شودیق { (Schoodie) مملک مجتمه نیک (من) جمهوریتنده و منهای شرق شما لیسندره بر برینه قریب بر طاقم کولر اولوب، بیوجکری ۱۲ عددنددر.

شوذر { اندلسده غرناطه ایله حیان آره سنده بر قصبه اولدیفنی یا قوت حوی بیاد ایدیور.

شوراب { خوزستانده بر نهر اولوب، قوی اهواز شهری ایچنده یکدیکنی یا قوت حوی بیان ایتدکن صکره، عربلرا (سولان) دیدکری نهر اولسه کرکدر، دیور؛ و «آج صو» دیمک اولان بو اسم فارسیسی خلافتده صوابطالی اولدیفنی ده علاوه ایدیور.

شورش { هندستان شعراسندن برینه مخلصی اولوب، اردو لسانده شعر یازان شعرانک اسمایستی حاوی بر تذکره واردر.

شورمان { آنه ماریه ده — (M. de Schurmann) آلمانی نیک اک مشهور قادیلرندن اولوب، ۱۶۰۷ تا ریخنده قولونیه و طوغمش، و ۱۶۷۸ ده وفات ایتشد. یونان، لائیز، هراتی و حبش لسانلرینه آشنای و رسم، هیکتار اشاق حکاکاق کی صنایع نفیسه ده صاحبه مهارت اولوب حرمت و اعتبار عمومی به مظهر ایکن، آتسز (لکسموند) چکیلوب، اختیار عزلت ایش؛ و (لاباد) نیک فکر و طریقه تابع اولوب، روایت کوره یوز زوجه سی دخی اولمش؛ و بونک وفاتندن صکره، بر پکه رک، ماملکنی فکر باطنه تابع اولانر اوغور.

صرفه ، اواخر عمرنده سفالنده قالمش ایدی .
 شورندورف { آلمانده وورتمبرگ (باغست)
 ایاالتند و (الوانکن) ک ۴۷
 کیلومتره غرب جنویسندنه قضا مرکزی بر قصبه
 اولوب ، ۴۴۹۵ اهالیسی ، مشهور باغریله میوه دار
 آفاجلری و دیکیش ماکنهسی ، دوکه ، سیفاره و سائر
 فابریقه لری واردر .

شورهام { (Shoreham) انکلتونه
 (سوسکس) ایاالتنده و

بریکتون) ک ۱۰ کیلومتره غرب شمالیسندنه اوله رق
 (آدور) نهری منصبندنه بر قصبه واسکله اولوب ،
 جواربله برابر ۵۵۰۰ اهالیسی ، دمیر بولی اولدوچه
 تجارتی واردر . لیمانی وقتله پک ایشک ایدیسه ده ،
 چوقدن قومله طولوب ، درینلکی کافی اولدیفندن ،
 اهمیتدن دو شمشدر .

شوری { قدما شعراء عثمانیهدن اولوب ،
 خداوندکار ولایتندنه کی یکیشهر .

زندر . شو برایکی بیت اونکدر :

غیبهسز توبهاری نیلرلر
 یارسز مرغزاری نیلرلر
 نوش ایدنرمی صفایشی
 باده پر حماری نیلرلر

شوریلوس { (Chorrillos) برونک (لیما)
 ایاالتنده ولیمانک ۱۵ کیلو .

متره جنوبنده اوله رق بحر محیط متعدل ساحلنده بر
 قصبه اولوب ، لیمایه و (قولانو) به دمیر بول ابله سر-
 بو طدر . پایتختک بر صیفیهسی حکمنده اولوب ، علی
 الخصوص اورالرده دیکیز جمعی موسمی اولان کانون
 نایدن نسانه قدر سورن یاز و سمنده لیمایه ایلیندن
 شوریلوسه اینتلر پک چوق اولور . هواسی پک ملایم
 و صاغلام اولوب ، اطبا طرفندن متورملره توصیه
 اولور . قرینده اسکی کیشو آو اینقا قوملرینک محل
 حمی بولنش اولان (پاشا قاماق) شهر قدیمک
 وجسم معبدلرینک خرابه لری موجوددر .

شوسان { ودها طوغریسی چوشان (Chu-
 san, Tchou-Chan) چینک

ساحل شرقیسی قارشیسندنه و (هانغ چئو) ابله (یانغ
 چه کانغ) ایرماقلری منصبلرینک اوکنده بر طاقم آطه لر
 اولوب ، ۲۹°۳۹' ابله ۳۰°۵۰' عرض شمالی آره .
 سنده ممتد اولورلر . بیوک و کوچک بر چوق جزا-

شوستر { ایرانک خوزستان ایاالتنده و دیز-
 فولک ۶۰ کیلومتره جنوب شر-

قیسندنه اوله رق کارون نهرینک اک شرقی قوی او-
 زرنده واقع بر شهر اولوب ، ۲۵۰۰۰ اهالیسی ،
 بیوک و مصنع بر جامع شرقی ، متعدد بازارلری ،
 نهرک اوزرنده کوزل بر کوپریسی و نهرک صوبندن
 اطرافی سقی ایچون شاپورک زمانندن قاله اولدقلری
 سروی اولان بر طاقم مصنع وجسم بندلری وجد-
 وللری واردر . تجارتی خیلی ایشلکدر . عرب
 جغرافیونی هندنده (تستر) اسمیله معروفدر . [نستر]
 ماده سنه دخی مراجعت بیوربله .]

شوشه { ایوم روسیه نیک النده بولنان قره
 باغ خطه سننده (الزوتیول) ایاالتنده

والیزاوتیولک ۱۴۰ کیلومتره جنوب شرقینده او-
 له رق (کور) ایرماغنه تابع بر چابه حاکم ۱۱۰۰
 متره ارتفاعی اولان بر قیانتک اوزرنده واقع بر قصبه
 اولوب ، ۲۲۰۰۰ اهالیسی ، متین اسسکاماتی ،
 کوزل کارکبر خانه لری و کنیش سوقاقلری واردر .
 اهالیسنک قسم اعظمی تاتار و قصوری ارمنیدر .
 قره باغ آتلیرینک مرکز مبابه سیدر . قصبه ده عجم
 تقلیدی کوزل خالیلر و بعض قبا اییک قاشلر اعمال
 اولنور .

شوف { جبل لبنان مستقل متصرفلنده بر
 قضا اولوب ، ۱۲ ناحیه و ۲۱۰

قریه نی حاویدر . اهالیسی ۴۸۲۹۰ مقدارنده او-

لوب، ۲۷۵ ۲۰ ی درزی و قصوری مارونیدر .
 شوفر } (Schœffer) طباعتك موجلدن
 و ترقیسنه خدمت ایدنردن اولوب،
 آلماناده (دارمستاد) ك (كرنهام) قصبه سنده
 طوغشمش ؛ و ۱۴۴۹ ده یارسده مستنسخ اولدنی
 حالده، (فوست) طرفندن كوتمبرك ایجادی كندیسنه
 تعلم ایدیلرك، مومی الهك اورتاخی وبعده دامادی
 اولمش ایدی . ۱۴۶۶ ده قاش بدرینك وفاتی او-
 زرنه، مطبعه نك صاحب مستقی قلوب، فن طباعتی
 دهها خیلی ایلری به كورتورمش ؛ و ۱۵۰۲ ده وفات
 ایتشدر .

شوق } هندستان شعرا سنندن بروجه زبر
 درت ذاتك مخلصیدر :

برنجیسی (شیخ الهی بخش اكبر آبادی) اكبر
 آبادده نشأت ایدوب، بعده فرخ آباءه انتقال ايله،
 سالاه تیوربه شهزادكاندن میرزا مظفر ك منشیانی
 زمره سنه داخل اولمش ؛ و اون اوچینجی قرن هجری
 اواسطنده وفات ایتشدر . تقریباً اوج بیک بیی حاوی
 دیوانی واردر . شوبیت اونكدر :

اشك خونین میچك از دیده باسد آب وتاب
 تالاب كوهر فشانات یاد می آید مرا

— ایکنجیسی (محمد انعام الدین بن مولوی محمد
 محی الدین خان) كا كوری قصبه سی رؤسا سنندن
 ایدی . شوبیت اونكدر :

بر دلم تیر نگاه تو ره شوق كشود
 كرنه بیتابی من رخنه درین كاركند

— اوچینجیسی (میر محمد باقر) بر دیوان ايله
 « طبقات الشعرا » عنوانیله بر تذکره براقشدر .

— دردنجیسی (رای تنسوخ رای) لكهنوده
 ساكن برهنیلردن اولوب، اود حاككك منشیسی
 ایدی . واحد علی شاهك مدحی حقنده بر قصیده
 بلیغه سی واردر . اود حكومتك انقراضنده كلكتیه
 انتقال ایدرك ۱۲۷۰ ده اوراده وفات ایتشدر .
 « سفینه الشوق » عنوانیله بر تذكرة الشعرا سی
 واردر . شوبیت اونكدر :

شوق از تو كند دولت عشق توتمنا
 بسپار بدست دلش این كنج نهارا

شوقایه } سوك — (Grand Chocaya)
 آمریقایی جنوبیده بولیویانك

(بوتوسی) ایالتنده و (آند) سلسله جیانك شر
 قنده برقصه اولوب، شمیدیكی حالده اهمیتدن دوغشمش
 ایسه ده، اون یندنجی قرن میلادی اوائلنده ۶۰۰۰
 دن زیاده اهاالیسی واریدی . اطرافنده برچوق كومش
 معدنلری بولنوب، بونرك بری ۵۳۰۸ متره او
 تقاعنده در .

شوقونته } (Choconta) قولومبیا ممالك
 بجمعه سنك (قوندینا مارقه)
 جمهوریتنده و (بوغوته) نك ۱۰۰ كيلومتره شمال
 شرقیسنده اوله رق ۲۶۶۰ متره لك ارتفاعده برقصه
 اولوب، ۸۵۰۰ اهاالیسی ودمیر معدنیله نفتی وایلیجه
 لری واردر . آمریقانك كشفندن اول موجود بولنمش
 اسكی برقصه در .

شوقی } قدمای شعراء عثمانیه دن ایکی ذاتك
 مخلصیدر :

برنجیسی عن اصل ادرنده بر قوجه قارینك قوی
 ایكن، شعرا دن نجاتی و طامعی وصنعی ايله كوریشك
 اوزره، مغنیسایه كیمش ؛ و اوراده بولنان سلطاز
 بازید خان شهزاده لرندن شهزاده محموده انتساب ایلش
 ایدی . شوبیت اونكدر :

دردیفا حسرتم قالدی بنم سن سرو قامته
 بوكون دنیاده بیلزسه م بولم یارین قیامتده

— ایکنجیسی بروسه لی اولوب، یاوز سلطان سلیم
 خان حضرتلرینك لالاسی شمسی بکه انتسابی اولمغه
 بادشاه مشارا الهك شهزاده لكندمه و طرزونده بو
 لندقلری زمانده التفاتلرینه مظهر اولمشیدی . بعد
 بروسه ده بعض سلاطین هظامك تره دارانیله قناعت
 ایتشیدی . شوبیت اونكدر :

دردم كه بیاضه چیقه کیسوی سواد
 مشكل بو دخی قره لدی خط مجیدی

شوقی } فرس شعرا سنندن دخی بروجه آتی
 بش ذاتك مخلصیدر :

برنجیسی تبریزی اولوب، شاه اسماعیل صفوینك
 شهزاده لرندن صاحب تذکره سام میرزایه منسوب
 بولنمش ؛ وبعده شاه طهماسبك قورقوسندن هند
 قاچوب، اوننجی قرن هجری اواسطنده كابلده وفات
 ایتشدر . شوبراهی اونكدر :

درداكه فراق ناتوان ساخت مرا
 بر پستر ناتوانی انداخت مرا
 از ضعف چنان شدم كه بر بالینم
 صد بار اجل آمد و نشاخت مرا

شوکیتی { ایران شعرا سندن ایکی ذاتک
تخصیصیر :

برنجیسی (محمد ابراهیم) اصفهانی اولوب، پک
باشلی اولدیغی حالده، مهنپاندن غیر مجتنب اولمغه،
هندستانه ایکنجی سفرینده بر محبوبی طرفندن قتل
اولمشدر. شو بیت اونکدر :

شمع وکل و پروانه و بلبل همه جمعد
ای دوست بیارحم بتهنهای من کن

— ایکنجیسی (میرزا ابوالقاسم) بزم و رزمه
مقتدر اولوب، شو بیت اونکدر :

قضا بکشتن من اینجین شتاب مکن
چو خواهم از ستش مرد اضطراب مکن

شوکیٹو { یاخود شوکویتو (Chuquito),
چوکیٹو (Chucuito) پرونک قسم جنو.

یسنده واقع (بونو) ایالتنده و بونونک ۲۰ کیلومتره
جنوب شرقیسنده اوله رق (تیتیقاقه) نام واسع کولک
ساحل غریسنده بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی
وجسیم طاشلردن یانلش مربع الشکل قدیم بر بنای
عجیبی واردر. وقتيله دها سیک ایدی.

شوکیساقه { (Chuquisaca) نام دیگرله
(سوقره) آمریقای جنوبینک

بولیویه خطه سنده و (لاپاز) ک ۵۰۰ کیلومتره
جنوب شرقیسنده اوله رق ۲۸۴۰ متره ارتفاعی
اولان بر یابله نك اوستنده ایالت مرکزی بر شهر
اولوب، ۲۴۰۰۰ اهالیسی، دارالفنون، دیگر بر
ایکی مکتبی، ۲۷ کایسای، کنیش سوقالری و کوزل
ابنیه سی واردر. موقع و منظره سی دخی پک کوزلدر.
یقین وقتهدک بولیویه نك مرکزی اولوب، بده
(لاپاز) مرکز انخاذا اولمشدر.

شول { (Schoell) فرانسه نك مشاهیر مو.
(رخینندن اولوب، ۱۷۶۶ ده (سار).

بروق) قریبنده طوغمش، و ۱۸۳۳ ده وفات ایتمشدر.
مربی مأموریتيله بر روس طائله سنه انخاق ایده رک،
شاگرد لریله برابر آلمانیه، ایتالیا، سویچره و روسیه یی
کزمش؛ و بده یارسنده و باله ده بر مدت کتابجیاق
ایتدکن صکره، ۱۸۱۴ ده بر روسیه قرالنک خد.
متنه کیره رک، بعض مهم مأموریتلرده بولمشدر. ۴۶
جلدن مرکب آوروپا دولی تاریخنی، ۱۵ جلدن
مرکب صلح و معاهده تاریخنی و یونان و لاتین لسانلری
ادیاتنک احوال تاریخیه سی یازمشدر.

— ایکنجیسی (ساوه) ساداتندن اولوب،
هندستانه سیاحت ایتش؛ و عودتنده تأهل ایدوب،
ضرورتده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت حالته موافق
سویلدیکی بر قصیده سننددر :

روز وشب از نظاره اطفال خویشتن
اشک تمام شورم وآه مشوشم
چون برق میدوند برهنه بسوی من
من هچو ابرشان بته خرقة درکشم

— اوچنجیسی (یزد) لی اولوب، طاشق مشرب
ولابالی بر آدم ایدی. وزیر خواجه رشیدک احفا.
دندندر. اکثر عمرینی هراتده کچوروب، ۹۶۳ ده
اوراده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر.

بس که سیل مژه از هر طرفی سویش رفت
کوچها کل شد وتوان بسر کویش رفت

— دردنجیسی کدر ایچردلی اولوب، اوحدینک
معاصریندندر. شو بیت اونکدر :

زناز کرچه سین یا من آن صنم نکند
بدان خوشم که سین از رقیب هم نکند

— بشجیسی کبردن اولوب، شو بیتندن بشقه
احوالی معلوم اوله مدی :

بارقیبان سین از کشتن من میکوید
کشتن اینست که با غیر سین میکوید

شوکت بخاری { (محمد اسحاق) مشاهیر
شعرادن اولوب، بخارا

امیرنک اوغلی اولدیغی حالده، بدرینک وفاتندن
صکره نك هم زاده لرینه کچمکه، کندیسیدی ذاتا ارباب
فضل و دانشدن و قناعت اصحابندن اولدیغندن، سیا.
خته چیقوب، مشهد مقدسی بده الزیاره، اصفهانه
کیدرک، اوراده حکمفرما اولان محمد سعد الدین
خانک التقاته نائل اولمش؛ و حقنده بر جوق قصیده لر
سویلشد. بده هندستانه کیده رک، محمد علی کوهر
شاهک تقدیر و احساننه مظهر اولمش؛ و ایرانه بده العوده
۱۱۰۱ تاریخنده اصفهانه وفات ایتمشدر. مقبول
بمتداول دیوانی و اهل بیت حضرت نبوی حقنده
ضایب و تمثریله حکمت آمیز اشعار را قهسی واردر.
تأخرین شعرای ایراندن بو درجه ده قبول تامه
شهرته مظهر اولمش کیسه بو قدر. شو بیت جمله
شمارندندر :

بود اهل جهازتا دشمنی از دوستی حاصل
که میخیزد غبار اینجا بگرد یکدیگر کشتن

۱۵۰۰۰ ی چینی اوق اوزره ۴۱۰۰۰ اهایسی
ویک ایشک پرنج تجارتی وارد. فرانسرک الینه
کچلی، اصلاح و تزین اولمشدر.

شومان } جمحونک اوتنه سنده واقع صفانیان
خط سنده برکوچک قصبه اولوب،
بعض مشاهیر علمائک مسقط رأسی بولمشدر.

شومون } طرفنده واقع (مارنه) ایالتنک
مرکزی بر قصبه اولوب، یارسک ۲۶۲ کیلومتره

جنوب شرقی سنده و مارنه ایله (سویزه) نهر لری ملحقا
سنده واقع ۸۶۰۰ اهالی فی جامعدره. مکتب اعدا
دیسی، دارالمطبعی، ۴۰۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه

سی، علوم و فنون و زراعت جمعیت لری، فانت و بیجا
فابریقه لری، دباغخانه لری، حبوبات، بیباغی، دری،
دمیر و سازه به متعلق تجارتی و اسکی بر قله سی وارد.

شونبرغ } دیمک اولان بوامله آلمان ماما
لکنده بر قاج قصبه بولنوب، اک بیوکی آوستریانک
(موراویه) خط سنده بولناتی و اسلاواجه (سومپرک
دنیلیدر، که (اولوچ) سنجافنده و اولوچک ۴۷
کیلومتره شمال غریب سنده و (موراوه) به تابع (اسر)
نهری اوزرنده واقع اولوب، ۸۵۶۰ اهالیسی و کتر
و ایلیک مذسوجانله کاغد و ابکنه فابریقه لری وارد

شونبرون } رنده و غرب طرفنده امپراطور
مخصوص بر سرای اولوب، کوزل و واسع باغچه و دو
حله لری وارد، که متعدد بیوک حوض لری، مسله لری
هیکل لری و مکمل بر حیوانات باغچه سنی دخی شاملدر

شونبک } (Schonbeck) روسیه تک صافه
ایالتنده (ماغبورغ) سنجافنک
(قاله) قضا سنده و قاله تک ۱۳ کیلومتره شمالند
(الب) ایرماغنسک صول ساحلنده بر قصبه اولوب
۱۳۳۲۰ اهالیسی، دمیر یولی، اجزای کیویوه
مقوی، نشاسته، دوکه و سازه فابریقه لری و نهر
سقایله اجرا اولنور ایشک تجارتی وارد.

شونلینده } (Schönlinde) چهستاند
(لایمریچ) ایالتنک (رومبورغ)
قضا سنده و رومبورغک ۴ کیلومتره جنوب غریب سنده
بر قصبه اولوب، ۴۹۸۰ اهالیسی، دمیر یولی، مکتب

شولاپور } (Cholapour) هندستامک
مبای ایالتنده و بمبایک ۴۵۰

کیلومتره شرق جنوبی سنده و بمبایدن مدراسه کیدن
دمیر یول خطی اوزرنده سنجاق مرکزی بر شهر
اولوب، ۵۵۴۰۰ اهالیسی، اطرافنده کنیش
خندق و یک ایشک باوق تجارتی وارد. — سنجاب
غی ۱۸۱۸ تاریخ میلادیسندن بری انگلیزک النده
اولوب، مساحت سطحی سی ۱۰۱۶۵ مربع کیلومتره
واهایسی ۶۶۲۹۸۵ کشیدره.

شولتن } (Schultens) آلمانیه مستشرقیندن
اولوب، ۱۶۸۶ ده (غروینسکه) ده
طوغمش، ۱۷۵۰ ده وفات ایشدر. عربی و عبرانی
لسان لرینه دائر بر قاج تألیفی وارد.

شولزه } (Schulze) بوامله دخی مستشرق
قیندن آلمانیه لی ایکی کشتی اولوب،
بری ۱۶۸۷ ده تولد و ۱۷۴۴ ده وفات ایش؛
وطب و فلسفه ایله عربی و عبرانی و سریانی لسان لرینه
واقف بولمشدر. — ایکنجیسی ۱۷۱۹ ده طوغوب،

۱۷۶۰ ده وفات ایش؛ و هندستانه سیاحت ایدوب،
اورانک لسان لری اوکرمش؛ و یوز نوع حروف هجا
ایله ایکیوز لسانه مترجم بر دہائی حاوی بر کتاب
نشر ایشدر.

شولم } (Schwelm) غربی
پروسیده (وستفالیه) ایالتنک (آر-
تسبرغ) سنجافنده و آرتسبرفک ۵۲ کیلومتره غرب
جنوبی سنده بر قصبه اولوب، ۱۳۰۲۰ اهالیسی،
دمیر و توتیا معدن لری، چلیکلی میاه معدنیه سی،
قوردله و پیانو و سازه فابریقه لری و دمیر خانه لری
وارد.

شولوله } (Cholula) مکسیقه حکومات متفقہ
(بوشله) حکومتنده بوا
بئله تک ۵ کیلومتره غربنده یک اسکی بر قصبه اولوب،
ایچنده بولنان و (توقالی) تمبیر اولان جسیم بر هر میله
مشوردر. شمیدیکی حالدہ آنجی ۶۰۰۰ اهالیسی
وار ایسه ده، آسریقامک کشفندن اول و صکره دخی
بیوک بر شهر بولمشدر.

شولون } (Cholon) هند چینده فرانسه به
(قوشنشین) ممالکتنک (متیو)
ایالتنده و سایفونک ۷ کیلومتره غربنده اوله ورق
سایفون نهری قولرندن بری اوزرنده بر شهر اولوب،

کیدن دمیر بول خطی اوزرنده قضا مرکزی برقصه اولوب، ۹۸۹۰ اهالیسی وکتن وپاموقدن بز، صا. بون، کورک و سائره فابریقه لری واردر.

شویوسوس { یاخود اشویوسوس (Schwiebus) }
 فرائقفور سبجانگنک (زولنجو) قضا سنده وزولنجاوک ۲۰ کیلومتره شمال غربی سنده اوله رق فرائقفور تدن پوزنه کیدن دمیر بول خطی اوزرنده برقصه اولوب، ۸۴۰۰ اهالیسی، لنکیته معدنی، پوک، ایلیک، چوخه، ماکینه، موم، بیره، اسپیرتو و سائره فا. بریقه لری ونله سی واردر.

شویلیکیل { Schuykill (شمالک مجتمه) }
 بر نهردر، که پوچوبک ۱۹ کیلومتره شرق شمالی سنده نبعانله، غرب جنوبی به وبعده جنوب شرقی به آه رق و بر طاقم چایر آه رق، (فیلادلفیا) شهرینه واصل اولور، و پو شهرک اوستنده کوزل بر دوحه اسقا ایشد کدن صکره، شهردن ۱۲ کیلومتره آشاغیده (دلوار) ابرماغنه دو کیلور. مجراسنک طولی ۲۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، قسم اعظمی سیر سفائنه صالحدر. بعض جدوللری دخی واردر.

شهاب { صحابه دن بروجه زیر بر قاچ ذاتک اسمیدر: (شهاب بن اسماء الکندی) }
 که قومی طرفندن مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمشیدی. (شهاب بن حرفه) که جانب نبویدن مسلم بن عبدالله تسمیه بیورلمشیدی. اوغلی یزید کندیسندن روایت ایتشدرد. — (شهاب بن زهیر البکری الذهلی) که نزد حضرت نبوی به هجرت ایتشدی. — سعد بن هشامک بدری شهاب که جانب رساننپناهیدن هشام تسمیه بیورلمشیدی. — (شهاب القرشی) که قرآن کریمک قرائنی حضرت فخر کائنات (صلم) افسند مزدن او کرتمش؛ وبعده حمصده ساکن اولوب، یک چوق خالقه قرآن کریمک قرائنی تعلیم ایتدی. — (شهاب بن مالک الیمامی) که مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و اوغلی عبدالله کندیسندن روایت ایتشدرد. — (شهاب بن الجنون یاخود بن کلیب الجریمی) که اهل کوفه دن معدود اولوب، بعض احا. دیت شریفه روایت ایتشدرد. — (شهاب الانفاری)

امدادیسی، مکتب صنایعی، کتن وپاموق بزله باصمه سائره فابریقه لری واردر.

شونو { (Chonos) آسریقای جنوبی ده شبلی به ملحق وپتاغونیه تک ساحل غربیسی }
 قارشیسنده واقع بیس قدر کوچک آله تک هیئت مجروه سنه ویربان اسم اولوب، اورنه لری ۴۰° عرض جنوبی ده واقعدر. ماجلان بوغازینه قدر ممتد اولان بو آله همان خالی و مجهول الاحوال اولوب، اکثری اورمانزله مستوردر.

شونی { (Chauvy) فرانسه ده (اسنه) ایالتک }
 (لاتون) قضا سنده و لاتونک ۵۵ کیلومتره غربنده اوله رق (اواره) نهرینک ساحل یمیننده و بو نهرک سیر سفائنه صالح اولغه باشلادیفی محله واقع ناحیه مرکزی برقصه ولوب، ۸۸۰۰ اهالیسی وتول، دانته و سائره فابریقه لریله دمیر و باقیه دو کتخانه لری واردر.

شونینگن { (Schoningen) آلمانیه تک شمال غربی جهتنده واقع (برونسویک) }
 دو قه لیک (هلمستد) سبجانگنده و هلمستدک ۱۰ کیلومتره جنوب غربی سنده برقصه اولوب، ۶۹۲۰ اهالیسی، لنکیته و طوز معدنلری و اجزای کیمیوه ایله ماکینه و سائره فابریقه لری واردر.

شوون { (Schouwen) فلنکک (زلانده) ایالتک اک شمالی آله سی اولوب، }
 شمالاً (اورفلاکی) جزیره سندن (موزه) ایرماغنک (فراسر) دینان قولیله، جنوب شرقی جهتن (تولن) جزیره سندن (ماستاغ) جدولله، جنوباً (بولاند) آله سندن شرقی اسقو نهریله آیرلمش اولدیفی حالده، غرباً و غرب شمالی جهتلرندن شمالی دیکزله محاطدر. شرقدن غربه بونی ۳۰ واک کنیش برنده اکی ۱۳ کیلومتره اولوب، اورته سندن صنعی برجدولله ایکی به آیربله رق، جنوب شرقی قسمی (دوبوولاند) دینلیر. کلینله کورک بویا حاصل اوتور. یک چوق بالیق صید اوتوب قورودیلور. طوز تصفیه خانه لری ده چوقدر. بو آله دفائله طغیان میاهدن مصاب اولوب، اهالی و حیواناتی تلف اولمشدر.

شویا { (Chouia) روسیه تک ولادمیر ایالتک }
 (ولادیمیرک ۱۰۵ کیلومتره شمال شرقی سنده (تزا) نهری و موسقوه دن (کینشما) به

که بعدمه مصرده ساکن اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتشدر.

شهاب { (علی —) ترشیدنی اولوب، شیخ
شهاب { آذری ایله مشاعره و مناظره ده
بولمش؛ و سلطان شاهرک اوغلی محمدجوکی بهادرک
خدمتمده بولنوب، بونک مدحنه دائر بعض قصیده لر
سولشدر. شو ایکی بیت بوقصیده لرینک برندنر:

چو پرده از رخ چون آفتاب برداری
بجان ودل کنت مشتری خریداری
غلام غزه جادو و چشم خونریزست
جهان بشعبه بازی فلک بنون خورای

شهاب { (قاضی شهاب الدین دولت آبادی)
شهاب { هندستانک مشاهیر شعرا و علماسندن
اولوب، «ارشاد الحو»، «بدیع البیان»، «شرح
اصول یزدوی»، «تفسیر بحر موج» عنوانی کتابلرک
وسائر برجوق کتب و رسالک مؤلفیدر. سید اجمل
ایله بینلرنده جریان ایدن ر اختلاف اوزوینه، سید
اولیان عالمک سید جاهله تقدیمی حقنده بر رساله
یازمش ایسه ده، عالم معناده توبخ حضرت نبوی به
اوغرا دیفتندن، بوکا مقابل «مناقب السادات» عوا -
نیه بر رساله یازمش؛ و سید اجملدن عذر دیله مش
ایدی. سلطان ابراهیم شرق طرفندن کندیسنه (ملک
العلماء) عنوانی و رلمشیددی. ۸۴۸ تاریخنده وفات
ایتشدر. بر جاریه احسانی معرضنده زمانی حکامندن
برینه تقدیم ایتش اولدیفی شو جناسلی قطعه جله
اشعارندنر:

این نفس خاکسار که آتش سزای اوست
پر باد کشت ولایت بی آب کردنت
یک کس چنان فرست که پا بر سرم نهد
ریزد همه منی و تکبر که در منست

شهاب الحجازی { مؤلفیندن اولوب،
النیل { «النیل فی احوال
النیل» عنوانیه بر تالیفی واردر.

شهاب الدین { (ابوالعباس احمد بن یحیی)
شهاب الدین { مشاهیر علمادن اولوب،
(الکاتب دمشق) دیمکله دخی معرفددر. ۷۰۰
تاریخنده طوغوب، ۷۴۹ ده وفات ایتشدر. «مسا -
لک الابصار فی الممالک و الامصار» عنوانیه تاریخ و جغرا -
فیا به و تراجه دائر اوتوز قرق جلددن مرکب معتبر بر
کتابی واردر، که بر نسخیه سی پارس کتبخانه سنده
بولنوب، اخیر اطبمنه مباشرت اولمشدر. آیا صوفیه

کتبخانه سنده دخی ۳۴۱۵ الی ۳۴۲۹ رقریله مرقم
بر نسخیه سی موجوددر.

شهاب الدین { (ابوالعباس بن ادريس
الضهاجی) مغرب علما -
سندن اولوب، بهود و نصارانک اعتقادننه قارشی
واللرنده بولنان کتب مقدسه نك اختلافاتی مبین بر
تألیفی واردر، که بولنورده کی (بودایانه) کتبخانه سنده
۱۲۴ رقیله مرقم بر نسخیه سی بولنور.

شهاب الدین { اطیبادن اولوب، «اسرار
الطب» عنوانیه فارسی
المباره بر تألیفی واردر.

شهاب الدین { «ایوشامه» ماده سنه مرا -
جهت بیوربله.

شهاب الدین { فرس شعرا سندن بروجه
ذیر اوج ذاتک اسمیدر:

برنجیسی (محمد رشید) غزینلی اولوب، حکیم
سناینک معاصری و بهرام شاه غزنوینک مداحی
ایدی. ۵۹۸ تاریخنده وفات ایتشدر. شو برایکی بیت
جمله اشعارندنر:

سینه دم چو خط نور بر ظلام کشتد
براق خسرو سیاره درلجام کشتد
همی برآید خورشید در ممالک شرق
چو خنجری که بتدریش ازنیام کشتد

— ایکنجیسی بخارالی اولوب، شو قطعه اونکدر:

بناکوش توای ترک سمن سیای سپین تن
سمبر اخک زد در چشم و کراچاک پیراهن
زندان تو چون کویست چون چوکان ترا قامت
کریبان تو بر ماهست و بر پروین مرادامن

— اوچنجیسی سمرقندلی اووب، شو بیت
اونکدر:

چو آینه است بناکوش آن نیامیزد
که تیره می نکند صد هزاره آه منش

شهاب الدین { (ادیب صابر) [«صابر»
ماده سنه مراجعت.]

شهاب الدین احمد { (ملک ناصر —)
مصرده حکومت سو

رن ممالیک اتراکک اون بشنجیسی اولوب، (ملک ناصر
ناصر الدین بن ملک منصور سیف الدین قلاون) ک
اوغلیدر. برادری (ملک اشرف علاء الدین چکک) دز
صکره ۷۵۳ تاریخنده یالکز اوج آی حکمدارلق
ایتشدر.

انت الکریم ولا یلیق تکرماً
ان یعیرائندماء دور الکاس

(شعر فارسی)

بیشای با تکه بخت یارش نبود
جز خوردن اندوه تو کارش نبود
از عشق تو حالتیش باشد که دران
هم بانو وهم بیتو قرارش نبود

شهاب الدین سهروردی } (ابو الفتح
یحیی بن حسین

بن امیرک) مشاهیر حکمان اولوب، (حکیم مقول)
(و قتیل الله) دینکله دخی متعارفدر. علوم حکمییه
وادبییه و فقهیه و سائرده زمانک فریدی اولوب،
حتی وفرت معلوماندن کنایه اوله رق علم سیمایی دخی
بیلدیکی متواتر و حقیقده برچوق خوارق طاده
منقولدر. حلبه کیدوب، اوراک علماسبله مباحثه
و مناظره ابتدکده، غلبه چالمقله، حلب حاکمی بولنان
ملک ظاهر بن صلاح الدین ابوبی کندی حضورنده
صاحب ترجمنی علمای شهر ابله امخان ابدهرک، ومبا.
حتمه لرینی دیکایه رک، عقل و کالک تک تفوقنده کسب
اطمئنان ایدنجیه، صاحب ترجمه حقیقده رباط و تعظیمی
زیاده ایدوب، یانندن آرماز اولمش؛ بونک اوزربنه
علمای حلبک شهاب الدین حقیقده بفض و خصوصتلمری
برقات دهها اولوب، کندیسنی اعتقادسزقله اتهام
ایتمشله؛ و سوزلرینک ملک ظاهره تأثیر ایتمدیکنی
کورنجیه، صلاح الدین ابوبی به یازوب، مشارالیه اوغلنه
شهاب الدینک قتلنی قطعاً امر ایتمش؛ بونک اوزربنه
ملک ظاهر قتلنه مجبور اولمقله، کندی اختیاری او-
زینه، آج قاهره رق تلف اولمشدر. بو حادثه مؤلمه
۵۸۶ تاریخنده وقوع بولوب، شهاب الدین وفاتنده
آیحق ۳۶ یاشنده ایدی. باشلیجه تألیفاتی بروجه
آیددر: «التلویحات الوحیه والعرشیه»، «الالواح
العمادیه» که بنی آرتقدن خربوت صاحبی عماد الدین
ابو بکر بن قره ارسلان نامنه یازمشدر، «کتاب
اللمعه»، «کتاب المقاومات»، «هیاکل النور»،
«کتاب المعارج»، «کتاب المطارحات»، «حکمه
الاشراق». بونلردن «هیاکل النور» ابله «حکمه
الاشراق» مشهور اولوب، شهر من کتبخانه لرنده
نسخلمری موجوددر. اشعاری چوق اولوب، شو
بر ایکی بیت آجانندن اوله جکی وقت سو یلدیکی بر
قصیده سننددر:

شهاب الدین احمد } [«نویری» ماده -
سنه صراحت.]

شهاب الدین احمد } هندستان فقهاسندن
طاقوزنجی

قرن هجریده یاشامش؛ و ابراهیم شاه جونپوری
امریله «فتاوی ابراهیم شاهی» عنوانیله بر کتاب
یازمشدر.

شهاب الدین بر لمسی } صوفیوندن او-
لوب، تصوفه

داثر «درالفواص» عنوانیله بر تألیفی وارددر.

شهاب الدین بن فتح الدین } مشاهیر
اطبای

اسلامدن اولوب، سابق الترجه ابو الحوافرک تورو-
نیدر. تداوی امراض و حفظ الصحه قواعدنده مصرینک
فریدی ایدی. مصدره یاشایوب، ملک ظاهر رکن
الدین بیبرسک خدمت طبابتنده بولمش؛ و فن طبه
داثر بعض کتابلر یازمشدر.

شهاب الدین دولت آبادی } [«شهاب»
ماده سنه

صراحت بیوریله.]

شهاب الدین سهروردی } (ابو حفص
عمر بن محمد

البکری) مشاهیر صلحان و فقهاء شافعیه دن اولوب،
سالف الترجه ابوالحجیب سهروردینک یکنیدر؛ ونسی
حضرت ابا بکر صدیق (رضی) منتهی اولور. ۵۳۹
تاریخنده سهرورده طوغوب، اکیال تحصیل ایتمکدن
صکره، مشاهیر صوفیوندن عمی مشارالیه نجیب
الدیندن و عبدالقادر کیلانی حضر تلمردن اخذ انابتله،
باطنی دخی ظاهری کبی کالاتله تنویر ابدهرک،
تدریس و افاده و وهظ و نصیحتده بیسوک بر شهرت
فزانمش ایدی. دنه تله ایفای حج شریف ایتمشدی.
کندیسن، یک اوزاقلردن یازوب، مسائل فقهیه و دینییه
ده نحریراً اسنفتا ایدر لردی. ۶۳۲ تاریخنده بغدادده
وفات ایتمشدر. برخیلی تألیفاتی اولوب، اک مشهوری
«عوارف المعارف» عنوانلی تألیف معتبریدر. عربی
و فارسی اشعاری چوق اولوب، ایکی لسانده ده بر
ایکیشر بیتنی ایراده اکتفا ایدرز:

(شعر عربی)

لا تسقنی وحدی فإ عودتی
انی أشع بها علی جلاسی

قل لا حصاب رأونی میتاً
فیکونی اذ رأونی حزناً
لا تظنونی بانی میت
لیس ذا المیت والله انا
انا عصفور وهذا قصی
طرت عنه فقتلی رهنا
وانا الیوم اتاجی ملاه
واری الله عیاناً هینا

شهاب الدین سیواسی } مشاهیر ملما و
مشایخند او.

لوب، من اصل سیواسده برینک کوله سی ایکن،
تحصیل علومه قویله روق، اكمال تحصیلدن صکره،
شیخ زین الدین خافینک خلیفه سی شیخ محمد خلیفه یه
انتسابله، تصوفدن دخی بهره مند اوله روق، شیخ
مشارایه ایله برابر ایاتلوغه انتقال اتمش؛ و اووقت
اوراده حکم سورن آیدین اوغلنک حرمت واکرامنه
تاثل اولوب، ۷۸۰ تاریخلرنده اوراده ارتحال
ایتمشدر. «عیون التفاسیر» عنوانیه برتفسیر شریفی
واردرد، که تفسیر شیخ دیمکله معروفدر. تصوفه دائر
«رسالة الحجاة» عنوانیه برائزی و دیگر بر رساله سی
دخی واردرد.

شهاب الدین شواء } (ابو الحسن یوسف
بن اسماعیل) مشا.

هیرشمرادن اولوب، اجدادی کوفلی اولدیفی حالده،
حلبده تولد و نشأت ایتمشدر. ۵۶۲ ده طوغوب،
۶۳۵ ده وفات ایتمشدر. ابن خلکان ایله معاصر او.
لوب، بیلنرنده مودت و وجود ایدی. درت جلددن
مربک دیوان اشعاری واردرد. شو بر ایکی بیت
جمله اشعارندرد:

فتی فاق الوری کرماً وبأساً
عزیز الجار نخض الجناب
ترقی السلم منه غیث جود
وفیوم الکریمة لیث غاب الخ

شهاب الدین عسقلانی } «ابن حجر
عسقلانی»

ماده سنه مراجعت بیوریه.]

شهاب الدین غوری } (ابو المظفر محمد
بن سام) غوریان

سلاله سنک دردجی حکمداری اولوب، دولت مذ-
کوره تک بانیسی اولان هلا الدین حسنک برادر زا-
ده سیدرد. ملوک مذ کوره تک آب رومی اولوب،
غیاث الدین محمدک زمان سلطنتسنده غزنه حاکمی

اولدیفی حالده، ۵۸۲ ده ملوک غزنویه تک اخیری
اولان خسرو شاهمی مغلوب و اسیر اتمش؛ و بعده
هندستانه توسیع فتوحات ایدمردک، ۵۸۸ تاریخته دک
ملتان و اجمیر و دهلی بی ضبط ایلمش ایدی. ۸۹۹ ده،
برادرینک وفاتی اوزرینه، تخت سلطنته کچوب، خوا-
رزمشاهان ایله دفمانله محاربه اتمش؛ و نهایت سرو
و نیشاپور جهتلری خوارزمشاهانک و هرات و بلخ طر-
فلری غوریلرک اولوق اوزره، بیلنرنده صلح عقده
اولنمشدی. ۶۰۲ تاریخسنده سمرقند خاننه قارشی
عسکر سوق ایتمکده ایکن، اثنای راهده بعض
هندلی طرفندن شهید اولمشدر. برادرزاده سی
محمود خانلی اولمشدر.

— غوریان دولتی شعباتندن کشمیرده حکومت
سورن سلاله یه منسوب دیگر بر شهاب الدین دخی
واردرد که ۷۵۷ تاریخسنده پدری ملاه الدینه خلف
اولوب، تبت، کاشغر، بدخشان و کابل طرفلرنی ضبط
ایتدکن صکره، بیوک بر صکرله هندستانه دخول
ایله، دهلی حکمداری فیروز شاهمی مغلوب اتمش؛
و کشمیره هودتنده بر چوق بخانه لر هدم و بتلرنی
شکست ایلمش ایدی. ۱۹ سنه حکومت سوردکن
صکره، ۷۷۶ تاریخسنده وفات ایدوب، برادری قطب
الدین خانلی اولمشدر.

شهاب الدین القاضی } «ابن ابی الدم»
جعت بیوریه.]

شهاب الدین سروارید } (شعرا سنندن
شعرا سنندن)

اولوب، پدری خواجه شمس الدین محمد کرمانینک
رجالندن ایدی. مولانا جامینک بر مطمع مشهورینه
جواباً شویلمش اولدیفی شو بیت جمله اشعارندرد:
آه از هرکه وقایود امید دل من
غیر تومیدی ازو هیچ نشد حاصل من

شهاب الدین معیانی } شعرای ایراندن
(اولوب، معماسو.)

یلکده کی مهارتنه مبنی بولقبه شهرت بولمشدر.
بار شاهک معیتده هندستانه کیدوب، همایون شاه
زماننده ۹۴۲ ده اوراده وفات ایتمشدر. اشعارینه
دسترس اولنه مدی.

شهاب الدین مقدسی } (احمد بن عبید
الرحمن) تعبیر

رؤیاده شهرت فراموش علمدان اولوب، بوخصوصه ده کی
اصابتی حقیقه خارق العاده بر طاقم نوادر منقولدره.
تعبیره دائر « البدر المنیر » عنوانیه بر تألیفی دخی
وارددر. اکثر عمرینی مصرده کچیروب، ۶۹۷ ده
دمشق شامده وفات ایتمشدر.

شهابی { (ملا عبدالله) ایران شعرا سندن او -
لوب، قزوینلیدره. شویت اونکدره:

در آرزوی تو شوقم نکدره در شب هجران
اجل بکار خود ومن در انتظار تو بودم

شهباز کرای { فریم خانلردن اولوب، آر -
سلان کرایک اوچچی او -

غلیدر. ۱۱۴۵ تاریخنده طوغوب، بدرینک برنجی
خانلغنده پدیسان سرعسکری، وعمی فریم کرایک
خانلغنده بوجاق سرعسکری واوربکی، ویوک برا -
دری دولتکرایک ایکی دنه خانلمی زمانلرنده قلفای
بولشیددی. بعدالانفصال روم ایلمده سرای ویزه ده
اقامت ایتمکده ایکن، درسعادته جلبله، شهزاده با -
شده اقامتنه مأذونیت ویرلشیدی. ۱۲۰۱ سنه سی
اواخرنده قریب خانلغنه نصب بیوربله رق، محاربه زمانی
اولغله، بوجاق (یعنی بسارییه) جانینه عسکر سوخته
مأمور اولمش؛ و جسارت و درایتی حسیبله موفق
اولوب، یاشی ضبط ایتمش اولان نیجه عسکرینی او -
رادن چیقارمش ایسه ده، ایستدیکی امداد و مهمات
کوندرله مکله، اوصره ده روسلر دخی حدودی
تجاوز ایتمدیکندن، اوغلی محمد کرای دخی میدان
حربده شهید اولقدن صکره، ناچار بندره چکلمکه
مجبور اولمشیدی. ۱۲۰۳ تاریخنده خانلقدن عزل
اولنه رق، سرای ویزه معاودت، و ۱۲۰۷ ده
اوراده وفات ایتمشدر. وفاتنده ۶۲ یاشنده اولوب،
بر ییق سنه خانلق ایتمشدر.

شه پین { (Ché-Pin) چینک جنوب غربی
جهتنده واقع (یوننان) خطه سنده

واسع و کوزل برکولک کنارنده و ۴۵° ۲۳ عرض
شمالیده کائ کوزل بر قصبه اولوب، مسرله دو -
شمس تمیز و کنیش سوقاقلری و ایشلاک تجارتی وارددر.

شهده { (بنت ابی نصر احمد بن الفرج الابری)
مشاهیر نسادن اولوب، علوم مختلفه.

ده کی وسعت معلوماتیه و حدیثه کی وفرت و ثوق و حسن
اسنادبله و حسن خطسه کی مهارتیهله مشهوره و حتی

(شهده الکانیه) دیمکله دخی معروفه دره. بدری
بفدادک متعینانندن بولندیغی کبی، زوجی (نقّه الدوله
ابوالحسن علی بن محمد الدربنی) دخی عصرینک احیان
ادباسندن و خلیفه عباسی مقتدی لاسرا لاهک رجالندن
ایدی. و تکیه و مدرسه کبی بفدادده بر خیلی
خیراتی دخی وارایدی. صاحبه ترجمه عصرینک مشا -
هیر علماسندن استماع و استفاده ایدوب، بده افاده
و تدریسه مشغول اولمش؛ و اعظام علمدان رجوق
ذواته اجازت و برمش ایدی. ۵۷۴ تاریخنده طقسان
یاشرنده وفات ایتمشدر.

شهده { (بنت عمر بن احمد العقیلبی الحلبی)
مشاهیر محدثانندن اولوب، حلبده

فاضل کاشفریدن و سائر علمدان استفاده و اخذ اجازت
ایتمکدن صکره، تدریس و افاده ایله اشتغال ایدوب،
صلاح الدین صفدینک استادی علم الدین و سائر
مشاهیر محدثین کندینسک درسندن استفاده ایتمشدر.
۷۰۹ تاریخنده حلبده وفات ایتمشدر.

شهده { مشاهیر مفسرانندن اولوب، امویه دن
ولید بن یزیدک جاربه سی و مفسنیه

شهریه عاتکه نک والده سیدر.

شهیدی { (الکرخی) اوائل خلافت عباسیه -
ده طب و فلسفه کتابلرینی سرپا -

نیدن عربی به ترجمه ایدن مترجملردن اولوب، اوغلی
(ابن شهیدی) دخی بقراطک بعض کتابلرینی ترجمه
ایتمشدر.

شهیدی { شعرای عثمانیه دن اوچ کتینسک
تخلصیدر:

برنجیسی ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی دورنده
یاشایوب، پادشاه مشارالیهک فتوحاتی مبین شاهنامه
فردوسی به تقلیداً ۴۰۰۰ بیت حازی بر شاهنامه
نظم ایدوب، اتامنه موفق اوله مامشدر. باشلانغیجی
شودر:

بنام خداوند دادار پاک
بر آرنده آتش و یاد و خاک
خداوند جان و خداوند هوش
خداوند روزی ده و راز پوش

— ایکنجیسی انطاکیه کی اولوب، سلطان سلیم
خان اول زمانده وفات ایتمشدر. شویت اونکدره:

توکلی قایدی زلف عنبر بار
زاغی کورکه همایی ایتدی شکار

— اوجخیسی بنه انطاکیه لی اولوب، درسه ماده کله رگ، خواجهکان صنفنه داخل اولمش؛ و ۱۴۰ ده وفات ایتمشدر. شویت اونکدر:

مهوشم دیوانچه حسنده مطلع کوستر
ایروان شق ماه آسا دو مصرح کوستر

شهر { (بن باذام) صحابه دن اولوب، جانب بیورلمش؛ واسود عنسی ایله محاربه ایدوب، شهید اولمشدر. زوجہ سی (آزاد) فیروز دلینک عم زاده سی اولوب، زوجنک شهادتدن صکره اسود عنسی طرفندن جبراً تزوج اولمش؛ و بونک قتلنه یاردیم ایتمشدر.

شهر آباد { ارض بابلده قدیم بر شهرک خرا. (عم) ک مملکتی بولمش اولدیغنی یاقوت حموی بیان ایدوبور.

شهر اماتی { پایتخت دولت عثمانیه ایله جوار. لردنن عبارت اوله زق بر ولایت تشکیل ایدن دائره ویریلن ایدر. [استانبول] ماده سنه سراجمت بیوریله.

شهر بازار { موصل ولایتک سلیمانیه سنجا. غنده و سلیمانیه تک ۳۰ کیلومتره شمالنده فضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰ اها. لیبی، ر جامع شرقی و بر مقدار تجارتی واردور. — شهر بازار قضایی جنوباً نفس سلیمانیه، غرباً بازیان و سرکه قضالریله، شمال شرقی جهتندن حدود ایرانیه ایله، شرق جنوبی جهتندن دخی کلمنبر قضا سیله محدوددر. ۱۲۵ قریه دن سرکه بدر. اهالیسی ۲۰۰۰۰ کشتی قدر اولوب، جمله سی مسله و گوردور. باشلیجه محصور لاتی توتون، برنج و میوه در.

شهر بانو { ساسانیاتک اخیر ی اولان یزد ایراتک فینده عساکر مسلمین طرفندن سی اولنهرق، حضرت امام حسین (رضه) جانبدن اخذ و استفراش اولمش؛ و بعدالاسلام (غزاه) و یا (سلامه) تمیه اولنهرق، حضرت امام زین العابدینک والده سی اولمشدر. مشیره لردن برینی عبد الله بن عمر و دیگرینی محمد بن ابی بکر (رضهم) استفراش ایتمشدری.

شهرت { (نواب افتخار الدین علی خان) هندستان شمرا سندن ولیکنو رؤسا سندن ایدی.

شهرت { (شیخ محمد حسین) مشاهیر شمرا و اطبا دن اولوب، عن اصل عمر بستاندن اولدیغنی حالده، شیرازده اکیال تحصیل ایله هندستانه کیده رگ، عظیم شاهک خدمت طبابتنه کیرمش؛ و فرخ سیر زماننده (حکیم الممالک) عنوانتی احراز ایلمشدی. محمد شاهک زماننده ایضاً فریضه حج ایدوب، هنده عودتنده ۱۱۴۹ تاریخنده وفات ایتمشدر. بش بیک بیقی حاوی مرتب دیوانی واردور.

شهر خانه { ترکستانک فرغانه خطه سنده یغنی ماغا خوقند خاناننده و خوقندک ۱۰۰ کیلومتره شرق شمالیسنده اوله رق سیحون مجراسندن ۳۵ کیلومتره لک مسافنده واروده بر شهر اولوب، بوندن یتمش سنه اول خوقند امیری عمر خان طرفندن بر موقع معتاده تأسیس اولمش؛ و متعاقباً کاشغرک چینلیلرک ضابطنه کچی اوزرینه، ۷۰۰۰۰ کاشغر مهاجری کلوب توطن ایتمکه، بردن بره کسب توسع و مهوریت ایلمشدر.

شهر زور { موصل ولایتی ترکیب ایدن اوج سنجاغک بری اولوب، دجله تک شرقنده جهت محددی غربه طوغری اولتی اورده، شمالدن جنوبه تمتد بر هلال شکنده در. غرباً و شمالاً نفس موصل سنجاغیله و حدود شمالیه سنک شرق طرفنده آرز بر محله وان ولایتیله، شرقاً حدود ایرانیه ایله و سلیمانیه سنجاغیله، جنوباً بغداد ولایتیله محاط و محدوددر. دجله حدود غربیه سی تشکیل ایلمیکی کچی، بوکان نایع زاب اعلا نهری دخی حدود شمالیه سنده آقار، و (دیاله) نهری بر آرز برده حدود جنوبیه سی آرر. زاب اسفل ایسه سلیمانیه سنجاغندن کلوب، شهر زور سنجاغنی شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری شق ایدر. شط الاعظم دینلن دیگر بر نه ر دخی سنجاغک قسم جنوبیسنده شمالدن جنوبه طوغری آقهرق، سلیمانیه سنجاغی حدودندن کلن بر جوق چابلیک صورلینی آلیر. بو انهارک جمله سی دجله به تا بیدر. اراضیسی طاعلق اولوب، کرکک حدود ایرانیه یغنی رواندز قضا سنده و کرکک سلیمانیه سنجاغک حدودی بو بنجه قره طاعق،

یرجوق شهرزور لیلر بولنورق، ایچلرندن بک مشهور
فقها وعلما یتیشمدر. شهرزور اسمنده بر شهر دخی
بولنش اولدینی واسمک بتون خطبه اطلاق و تعمیم
اولتمسیله، شهر خراب اولدقدن صکره، بو اسمک
خطبه قالدینی سروی ومظنون ایسهده، خرابه لری
بولنه مامشدر.

{ شهر زوری (ابو محمد عبد الله المرتضى بن
اقسام) مشاهیر فقها وادابان

اولوب، ۴۶۵ تاریخنده اربله طوغمش؛ وبنفادده
اکال تحصیل ایتدکن صکره، موصله هودت ایدوب،
اورانک قاضی اواش؛ و ۵۲۱ ده وفات ایتشدر.
تصوفه دائر مشهور بر قصیده لامیه سی و دیگر
اشعاری واردره شو ایکی بیت جمله اشعارنددر:

یا لیل ما جئتکم زائراً
الاوجدت الارض تطوی لی
ولانیت العزم عن باکم
الا تعثرت باذیا لی

— پدی (ابو احمد القاسم بن المظفر الشیر -
زوری) و برادر لری (قاضی الحافقین ابو بکر محمد
الشهرزوری) ایله (ابو منصور المظفر الشهرزوری)
واوغلی (قاضی کمال الدین شهرزوری) و سائر احفاد
واقاربی دخی مشاهیر فقهاء شافعیه دن اولوب، وصل
وشام وجزیره ده طول مدت قاضیای ایتش؛ و
زمانلرینک امور مهمه سیاسیسه سنه قاریشمشدر.
اکثرینک ادیباندن دخی بهره وافره لری اولوب،
بعض شعر لری منقولدر.

{ شهر سبزی (بخارا خانلغنده و سمرقندک ۷۵
کیلومتره جنوب شرقیسنده ایالت
مرکزی اولوب، ۳۵۰۰۰ اهالیسی، ۱۵۰ جامع
شریعی، تیمورلنک بنا کرده سی اولان (آق سرای)
اسمیه بر سرای خرابه سی وخیلی ایشلک تجارتی واردره
بر سورله محاط و آجق بر بزندن براق کیلومتره
اوزاق ایکی قصبه دن مرکب اولوب، ایچندن جریان
ایدن نهرک صوبی سدرلر و بندلر واسطه سیله سقی
اراضیده قولاندیفندن، اطراف باغ و باغچه لره مملو
اولوب، شهره بو اسمی قراندیران سردی بریشیلک
حکم سورره وقتیه (کش) اسمیه کوچک بر قصبه

جیل عالی، کوشک طاغی کبی بر طاقم طاغیر متمد
ولور. سنجاغک غرب جنوبی جهتسنده جبل حرین
زاب اسفل مجراسنک شمالنده قره کوشک اسملیله
یکی منفرد طاغ دخی بولنوب، اورمانلره مستورددر.
مواسی معتدل وطوپراغی بک منبت ایسهده، زرا -
تک اصول قدیمه اوزره و بک ناقص بر صورنده
جراسی واهالینک قاتی قسم اعظمک بطال و غیر
شروع قالمسینی منج اولور. مرکزی کرکوک شهری
ولوب، سنجاق ۶ قضا و ۸ ناحیه یه منقسمدر.
یرده کی جدولدن آکلاشلدینی اوزره، ۱۱۵۰
ریه و ۸۹۰۰۰ اهالی بی جامعدر.

قضا	ناحیه	قرا	نفوس
کرکوک	۵	۳۱۰	۳۰۰۰۰
ادبل	۰	۳۳۰	۱۲۰۰۰
رائیه	۰	۴۵	۵۰۰۰
رواندز	۳	۵۵	۱۰۰۰۰
صلاحیه	۰	۲۵۲	۱۸۰۰۰
کوی سنجاق	۰	۱۵۸	۱۴۰۰۰
جمعا	۸	۱۱۵۰	۸۹۰۰۰

اهالیسنک قسم اعظمی ترک وکرد و بر مقدار
مربدن مرکب مسلم اولوب، بر ایکیشر بیک کلدانی
یهودی دخی واردر. باشلیجه محصولاتی: بغدادی،
آربه، برنج، توتون و سائره دن عبارت اولوب، باغ لری
ایشجار مفرمه سی وعلی الخصوص لیمون آغاچ لری دخی
چوقدر. نطف قویولری چوق اولوب، کرکوک جوا -
زنده پترول دخی چیقار. بعض قیولرک صویندن
طول اخراج اولنور. میاه معدنیه سی دخی چوقدر.
مرکز لواده بر رشیده وبتون سنجاقده براق مدرسه
اردر. صنایع و تجارت دخی مرکزه منحصر اولوب، او -
اده بعض اسلحه چارحه ایله کلیم و یوک و پامو قدن بعض
نسوجات اعمال اولنور. حیوانات اهلیه سی چوچه
ولوب، قیون کچی، صیفیر، خرکله و سائره دن عبا -
تدر. قیونلری تره مان و عرب جنس لریه منقسم
ولدقلری کچی، کچیلری دخی ایکی جنس تفتیک ایله
زجنس مادیدن سرکیدر. حیوانات وحشیه سی قورت،
طوموز، آبی، صیرتلان، تیلکی، طاوشان و سائره دن
بمبارت اولوب، آرسلان، قیلان و پارس کبی حیوانات
وحشیه مفقوددر. شهرزور خطبه سی خلافت عباسیه
زماننده دخی مشهور اولوب، بغداد و شام مدرسه لرنده

اولوب، تیمورلنک مسقط رأسی بولنشدر. بو شهر وایالتی تشکیل ایدن جوارلری یقین وقتلمه کلجهیه قدر مستقل اولوب، قرن حاضر میلادی اواسطنده روسیه صکری شهری محاصره وضبط ایدرک، بخارا امارتنه الحاق ایتش؛ و امیر بخارا اداره بی بنه اسکی بکلیته احاله ایتشدر.

شهرستان } بو اسمله ایرنده وقتیسله بر قاج
شهر } شهر و قصبه بولنوب، اک بیوکی
فارسمه کازرون قربنده بولنش اولان شهرستاندر،
که بیوک و معمور بر شهر اولوب، شاپورک بنا کرده سی
اولدینی مریدر. سور و خندقله محاط اولوب، باب
هرسن، باب مهر، باب بهرام و باب شهر اسملیله دوت
قیوسی، (دنبلا) اسمیله بر نلمه سی، مصنع بر کوری
بقیه سی و سائر آثار قدیمه سی وار ایدی. اوائل دور
اسلامده دخی معمور اولوب، متمدن جوامع شریفه.
سیله مدارس و سائر مؤسسات خیره سی و چشمه لرله
باغ و باغچه لری وار ایدی. مغولارک هجومندن اول
خراب اولوب، هواسی آغیر بر کوچک قصبه حالنده
قالمش اولدینی یاقوت حموی بیان ایدور.

— خراسانده (نسا) قربنده و نیشابور ایله
خوارزم آره سنده دخی (شهرستان) اسمیله بر کوچک
قصبه وار ایدی، که آنی الترجه حکیم شهرستانی ایله
سائر مشاهیر علمادن بر چوق ذواتک مسقط رأسی
بولنشدر.

— اصفهان قربنده ده (شهرستان) اسمیله بر
کوچک قصبه بولنوب، (جی) اسمیله دخی معروف
ایدی.

شهرستانی } (ابو الفخ محمد بن ابی القاسم
عبدالکریم بن ابی بکر احمد)

مشاهیر فقها و متکلمیندن اولوب، ۴۷۹ تاریخنده
خراسانده کی شهرستان قصبه سنده طوغمش؛ و احمد
الحوائی و ابو نصر القشیری و ابو القاسم الانصاری
و سائر علمای زمانندن فقه و کلام و حدیث علملری
تحصیل ایتدکن صکره، ۵۱۰ تاریخنده بغداده
واروب، درس و وعظی عمومک تحسین و رغبتنه
مظهر اولمشیدی. مشهور سماعی دخی صاحب ترجمه دن
اخذ حدیث ایتشدر. مذهب اشعرییه تابع اولوب،
کتابلرنده دخی بو مذهبی التزام ایتشدر. فلسفه ده
و علوم حکمییه ده دخی ید طولی صاحب اولوب،

شریعت ایله فلسفه بی جمه چالیشدیغندن، بعض تعریضانه
اوغرامشدر. ۵۴۸ تاریخنده وفات ایتشدر. باشلیجه
تألیقاتی شونلردر: «کتاب الملل و النحل»، «نهایه
الاقدمام فی علم الکلام»، «المنهاج و البیان»،
«کتاب المضارعه»، «تلخیص الاقسام لمذاهب الانام»
و سائر. آثارینک اک مشهوری اولان «کتاب
الملل و النحل» لسانمزه ترجمه و طبع ایدلمش اولدینی
کبی، لاتیجه و انگلیزجه و سائر آروبا لسانلرنه دخی
ترجه اولنشدر.

شهر قباد } فارسمه ارجان ایله ار شهر
} آره سنده قبادک بنا کرده سی
بر قصبه اولدینی یاقوت حموی بیان ایدور.

شهر کسند } ترکستانده خوارزمندن اول کونک
} مسافده و (چند) قربنده بر
قصبه اولدینی «معجم البلدان» ده مسطوردر.

شهر کوی } وزبازدی شارکوی یاخود
} پیروت (Pirrot) صربستانده
بلغرادک ۲۵۱ کیلومتره جنرب ترقیسنده و مور اووه
تابع نیشاوه نهری و استانبولدن بلغراد کیدن دمی
یول خطی اوزرنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب،
۸۸۳۰ اهالیسی، مشهور خالیرله سائر بمض منسو
جاتی و جوارلرنده کلینتی شراب و یرر پک چوق باغلری
واردر. اداره عثمانیه زماننده شهر کوی خالیرینک
رواحی دها زیاده اولوب، صریه به الخاقندن بری
بوصنعت تدیندر. — شهر کوی سنجاخی صریه تک
جنوب شرقی گوشه سنده اولوب، شمالاً قنیا بواج
غرباً نیش سنجاقلریله، شرقاً و جنوباً دخی بلغارستان
محدوددر. مساحت سطحیه سی ۲۶۱۲ مربع کیلومتر
واهاییسی ۸۲۳۱۲ کسیدر.

شهر کوی } (یاخود شارکوی) ادرنه ولا
} بتک کلیدیولی سنجاغنده و کلیدی
لینک ۴۰ کیلومتره شرق نیشاوسننده اوله رق سر
دکیزی ساحلنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب
۳۰۰۰ قدر اهالیسی، برجامی و بر محمدی واردر
— شهر کوی قضاسی شرقاً صرفته، شمالاً مطلقه
غرباً کلیدیولی قضالریله، جنوباً دخی مرمره دکیز
محاط و محدود اولوب، اووه مستحب ناحیه سیله برا
۱۵ ی اسلام و ۹ ی خرسقیان کوی اولوق اوزرد
۲۴ قره لری و ۶ چفتلیکی ۱۳۱۳۶ اهالی بی -

د. اراضی منبت اولوب، ذخایر متنوعه ایله
وهرک انوعی حاصل اولور. درون قصاده ۷ جامع
بف ۲۷ مکتب، ۲۴ کلیسا و مناستر، ۲۶۷۶
ان، ۱۶ خان، ۱ حمام، ۲۹ فرون، ۵۹ دکرمن،
۳۰۰ باغ، ۱۲ باغچه، ۱۸۸۵۲ تارله، ۲ چایر
ه مرعی و ۱۴ بالطه اقی موجوددر.

شهری { محمد — افندی } شعراء عثمانیه دن
اولوب، تکفور طاغلیدر. ۱۱۴۷
وفات ایتشدرد. شو مطلع اونکدر:

سفای خاطر م کوکلم سروری ای کوزم نوری
سکا عاشق اولان کوزم حضوری ای کوزم نوری

شهریار { دولت ساسانیه سردار لرندن او-
لوب، رومله قارشی بر چوق محام-
هل ایتشدرد.

شهریار { ملوک ساسانیه دن خسرو پرویزک
اون سکزنجی اوغلی اولوب، کندیس
کومت سورمه مش ایسه ده، اوغلی بزدر سرد سا
نیان سلاله سنک حکمدار اخیری بولتمشدر.

شهریار { هندستانده سلطنت سورن سلاله
تیموریه دن جهانگیر شاهک اک کو-
ک اوغلی ونور جهان بیکمک دامادی اولوب،
۱۰۳ تاریخنده پدرینک وقوع وفاتنده لاهورده
لنوب، خزاش دولتی ضبط ایله، اعلان سلطنت
ایتشدرد. ادبیاتدن مهره سی و طبعیت شعریه سی اولوب،
فناقب تخلص ایدردی. کوزلرینه میل چکامسنه
ویلدیکی شو تاریخ جمله اشعارندردر.

زترکس کلاب ازچه نتوان کشید
کشیدند از ترکس من کلاب
چو پرسد کسی از تو تاریخ من
بکو کور شد دیده آفتاب

شهرسوار بک { ذوالقدریه امراسنک
کک اوغلیدر. برادری بوداق بک مسند امارتده
لدیفی حالده، صاحب ترجمه ابو الفتح سلطان محمد
ان حضرت لرینه النجا ایله، عساکر عثمانیه معاوتیه
۸۷ ده امارتی ضبط ایتمش؛ و برادری بوداق بکی
صره قاجیر مش ایدی. مصر ملکی قیتبای بوداق

بکی التزامله، شہسوار بکه قارشی عسکر سوق ایده.
رک، حامیسی بولسان سلطان محمد خاک روم اینجه
بعض قوائل ایله اشتغالندن بالاستفاده، و برطاقم
مواعد کاذبه بالتوسل، بوداق بکی ذوالقدریه امارتده
اعاده، و شہسوار بکی مصره کوتورده رک، ۸۷۵ ده
صلب ایتشدرد. اوغلی علی بک یاوز سلطان سابع خان
طرفندن خدمتده آلتهرق، قیصریه سنجاغنه نصب
بیورلمشیدی.

شہسوار زاده { «مصطفی پاشا» ماده-
سنه سراجمت بیورله.]

شہلا احمد پاشا { دور سلطان محمود خان
اولده مسند صدارتہ

بکمش وزرادر و خطاطیندن اولوب، «احمد پاشا»
(حاجی) ماده سنده ترجمه حالی سبق ایتشدرد.

شہنشاہ { سلطان بایزید خان ثانی شہزاده-
لرندن اولوب، قره مان والیسی
ایکن، پدر لرینک او اواخر سلطنت لرینده ۹۱۷ تاریخنده
وفات ایتشدرد.

شہودی { اونجی قرن هجری عثمانی شعراء-
سندن اووب مقنیسایدرد. طریق
تصوفه سالک ایدی. شویت اونکدر:

مجلس میدہ رخک شوقنه چسانہ دوز
کورسه شبعک نیتہ کیم شوقله پروانہ دوز

شہودی { ایران شعرا سندن ایکی کشینک
مخلصدر:

برنجیسی اصفهانی و یاخراسانی اولوب، رمل ایله
مشفول ایش. شو بیت اونکدر:

کر بمثل ریخته باشد نشاط
دست ودلی کوکه فراهم کند

— ایکنجیسی لاهیجانی اولوب، سلطان بکوقک
معاصر ی ایدی. دیوانی واردرد. شورباعی اونکدر:

دل آتش غم بر سر خود بیخته دید
در کوی تو صد هزار خون ریخته دید
در زلف تو رفت تا قراری طلبد
آنجا دو هزار چون خود آویخته دید

شہید { (ابوالحسن —) ایران قدمای شعراء-
سندن اووب، بلخیدرد. وفاتی حقندہ
رودکینک برصیه سی واردرد. شو بیت اونکدر:

اگر غمرا چو آتش دود بودی
جهان تاریک بودی جاودانه

شہیدی } شعراى عثمانیہ دن وسادات حسینہ.
 دن اولوب، یاوز سلطان سلیم خان
 حضرتلری طرزونده ایکن، درکاهنه انتساب ایتمش؛
 یوادشاه مشارالیهک جلوسندن صکره نیجه انعاملرینه
 نائل اولمش ایدی. شویت جله اشعارندیدر:

شراب تلخ زهر ایسه بکا شربت کلور صوفی
 لبندن صونسه نازیله کر اول شکر زبان بوسه

شہیدی } ایران شعرا سندن اولوب، (قر)
 لیدر. درویش مشرب بر آدم

اولوب، طبیعتی هزله مائل ایدی. سلطان یعقوب
 زماننده ملک الشعرا عنوانی احراز ایتشدی. ایکی
 دفعه خراسانه سیاحت ایدوب، بعده هندستانه
 کیتمش؛ ۹۳۵ تاریخنده، یوز یاشلرئنده اولدینی
 حالد، کجراتده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:

بیا ای عشق و آتش زن دل افسردہ مارا
 بنور خویش روشن کن چراغ مرده مارا

شیاق } اشقودره ولایتک دراج سنجاغنده
 و سنجاغک شمال غربی گوشه سنده

بر قضا اولوب، جنوباً نفس دراج، شرق جنوبی
 جهتندن تیران قضا لرله، شرقاً و شرق شمالی طرفندن
 اشقودره سنجاقیله، غرباً و غرب شمالی طرفندن ده
 آدریاتیق دیکیزله محاط و محدوددر. یرز و ایشیم
 ناحیه لرله برابر ۵۶ قریه نی حاویدر. قضائک قسم
 جنوبی سنده (آرزن) و شمال شرقی جهتنده ایشیم
 نہرلری آقوب، بویکی مچرائک آره سنده بر طاقم
 تپلر بولنیور، که شمال غربی یه طوغری دیکیزک ایچنه
 قدر اوزانه رق (رودونی) بروتی تشکیل ابدیور. بو
 تپلردن بر طاقم چایلر آقوب، دیکیزه دوکولور. دیکیز
 قبیلرئنده بر طاقم بطاقلر و محللر بولنیور. اراضیی
 پک منبت ایسه ده، اھالیسی پک چالیشقان اولدیغندن،
 بچق استفاده اولمیور. اورمانلری پک چوق اولوب،
 ساحله قدر ممتد اولورلر.

شیبان } صحابه دن اوچ ذاتک اسمیدر: بری
 اسماعیل بن ابراھیم جدی. —

ایکنجیسی علی بن شیبانک پدری. — اوچچیسیمده
 (ابو یحیی شیبان بن مالک الانصاری السلمی) در، که
 ابوهریرہ یحیی بن عباد بن شیبانک جدیدر. توروئی
 مومی الیه کندیسندن روایت ایتشدر.

شیبان } خلافت عباسیہ زماننده مصدر
 حکومت سورن بنی طولون امر
 سنک بشنجیبی واخبری اولوب، حکومت مذکورہ
 مؤسس اولان احمد بن طولونک اوغلیدر. ۹۱
 تاریخنده برادر زادہ سی ابو موسی ہارونک وفاتند
 صکره مسند حکومتہ کچمش ایسه ده، بالکیز بر آ
 حکومت سوروب، خلیفہ عباسی مکتفی بالله عسک
 کوندر. رک، کندیسنی مغلوب واسیر ایتمش؛ و بونک
 بنی طولون حکومتی پایانه ایرمشدر.

شیبان } اورال سلسله جبالنک شرق طرفند
 (توبول) مچراسنہ دک اولان یرلر
 ساکن بر تانار قبیلہ سیدر.

شیبان } (بنی —) مشاہیر قبائل عربدن
 بیوک قبیلہ اولوب بوقبیلہ یه منسوب
 و شیبانی لقبیله ملقب بر چوق مشاہیر ایتشمشدر. —
 بصرہ ده بواجملہ بر بیوک محلہ اولوب، اھالیسی
 شیباندن ایدی.

شیبانی } (ابو عمرو اسحاق بن سرار) مشاہ
 ادبای عربدن اولوب، نحو، لغت
 حدیث، حفظ اشعار و سائر علومده زماننک اما
 ایدی. امام احمد بن حنبل دخی کندیسندن ان
 واستماع حدیث ایتشدر. بنی شیبانہ منسوب اولیور
 قبیلہ مذکورہ یه منسوب بعض آدملرک چو جقلمش
 عربلک ایتدیکیچون، شیبانی نسبتیله شهرت بولمش.
 ۲۰۶ تاریخنده ۱۱۰ یاشنده وفات ایتشدر. قبا
 عربدن هر بر قبیلہ نک اشعارینی جمع و تدوین ایتدک
 بر مصحف شریف یازوب، کوفہ مسجدینہ و قبا
 ایتدیکی حادت ایتدکله، ۸۰ قدر مصحف شریف
 یازمش اولدینی سر ویدر. تألیفاتی بروجه آتید.
 «کتاب اللغات»، «کتاب الخیل»، «کتاب النوادر
 الحدیث»، «کتاب النحله»، «کتاب
 الابل»، «کتاب خلق الانسان» و سائرہ، اش
 عربی دخی جمع ایدوب، متعدد دیوانلر وجو
 کتیرمشدر.

شیبانی } (ابوالضحاک شیب بن یزید الشیبان)
 روساء خوارجدن اولوب، عبدالم
 بن مروانک زماننده و حجاج بن یوسف عراق والی
 ایکن، اطاعتدن انحرافه مبنی حجاجک بر برینی متعا
 کوندردیکی بش قوادی مغلوب ایتدکدنصکرہ، کوفہ

بجوم ابدوب، حجاج دخی بصره دن کوفه به شتاب
 تمش ایسه ده، مغلوب اولسوله، شیب کوفه به داخل
 ولمشیدی. زوجہ می (غزاله) ابله والدہ سی جہیرہ دخی
 بجاعتله شہرت شمار اولوب، بالذات میدان حربہ
 بمقارلردی، وحجاجک مغلوبیتنه باشلیجه غزاله سبب
 ولمشدر. ہمدہ ہد الملک شامدن حجاجہ امداد
 بوندرہ کلکہ، غزاله وجہیرہ میدان حربہ قتل اولمش؛
 شیبب عسکرینک بقیۃ السیوفیلہ اہوازہ قاچوب،
 بسر دجیلدن آتی نہرہ آنہرق، اتلاف نفس
 تمشدر. ہجرت نبویہ تک ۲۶ ہجری سالندہ طوغوب،
 ۷۰ تاریخندہ وفات ایتمشدر.

شیبیک خان } اوزبک خانلرندن وجوجی بن
 } چنکیزک نسلندن اولوب،
 ۹۰ تاریخندہ ماوراء النہری وبعده خراسانی ضبط
 ایتکلکہ، خراسان صاحبی بولنان بدیع الزمان بن
 سلطان حسین باقرا مغلوباً شاہ اسماعیل صفوی بہ
 لہجا ایتمش؛ و ۹۱۶ تاریخندہ شاہ اسماعیل عسکر
 سوق ایدہ رک، مرودہ شیبیک خانہ غلبہ چالمش؛
 شیبیک خان محاربہ دہ وفات ایتکلکہ، خراسان شاہ
 اسماعیلک ضبطنہ کچمش ایسہ دہ، بدیع الزمانہ بر.
 یوب، کندیبی محافظہ ایتمشدی. شیبیک خانک نسلی
 اوراء النہردہ دہا چوق وقت حکم سورمشدر.

شیبیہ } صحابہ دن بروجہ زیر برقاچ ذاتک
 شیبہ } اسمیدر: (شیبہ بن عبدالرحمن السلمی)
 کہ صحبتی مختلف فہدر. — (ابو ہاشم شیبہ بن عتبہ
 لفرشی العبسی) کہ معاویہ بن ابی سفیانک دایسی او.
 یوب، ہرموک وقعہ سندہ برکوزندن مجروح اولمش؛
 معاویہ تک زمانندہ وفات ایتمشدر. — (ابو عثمان
 نیبہ بن عثمان بن ابی طلحہ القرشی العبدری الجعفی)
 ہ پدروی احد وقعہ سندہ، کافر اولدیفی خالدہ، حضرت
 علی (رضہ) یدیلہ قتل اولمش؛ و کندیبی حنین غزا.
 سندہ بر روایتدہ فتح مکدہ اسلامہ کلوب، اختیار
 بحایہ زمرہ سنہ داخل اولقلہ، کندیبیسلمہ عم زادہ سی
 عثمان بن طلحہ بہ جانب حضرت نبویدن کعبہ مکر مکہ تک
 ناختاری اعطا بیوریلہرق، ہصر لرحہ بولرک نسلندہ
 لمشدر. شیبہ ۵۷ تاریخندہ بر روایتدہ یزید بن
 معاویہ زمانندہ وفات ایتمشدر. مؤلفۃ فلورندن اولدیفی
 خنی مرویدر. — (شیبیہ بن ابی کثیر الاشجعی)

کہ صحبتی مختلف فیہ اولوب، کندیبسندن بعض احادیث
 شریفہ منقولدر.

شیشیات } (Shipshat) آمریقای شمالینک
 } دومیندیون قطعہ سندہ قنادہ
 خطہ سنک کبک ایالندہ بر نہر اولوب، ہنوز مجہول
 بر طاقم کولر دن جیقہرق وبر چوق کولرک ایچندن
 یکہ رک، جنوب غربی بہ طوغری آقار؛ وبر چوق
 شلالہ لر ویک اینیشلی آقتیلر تشکیمندن صکرہ
 (سنت لوران) ایرماغنے تابع (ساکنای) نہرینہ
 دوکیولر. مجراسنک طولی ۲۲۰ کیلومترہ قدردر.

شچیقہ } (Chipka) شرقی روم ایلندہ فوجہ
 } باقان سلسلہ جبالنک جنوبی اتکندہ
 وقزافلک ۲ ساعت شمال غربی سندہ ۴۰۰۰ اہالی بی
 جامع بر باغار کویسلہ یانندہ بر بوغازدر، کہ
 باقانک اک ایشلک بوغازلرندن اولوب، ۱۳۱۸ مترہ
 ارتفاعندہ در. بو بوغازدن بر شوسہ کچر. صوک
 روسیہ محاربہ سندہ ہسا کر عثمانیہ بو بوغازدہ شان
 عسکریلر نی تأیید ایدہ جک صورندہ محاربہ ابدوب،
 روسلری بوغازہ حاکم اولان نقاطدن جیقہ قارمغہ
 موفق اولمشدر.

شچیپلی } (Chipey) انکاترہ تک (بورق)
 } ایالندہ (برادفورد) ک ۵ کیلو.
 مترہ شمال غربی سندہ و (اوزہ) نہرینہ تابع (ارہ)
 چایی اوزرندہ بر قصبہ اولوب، ۹۵۰-۱۵ اہالیسی،
 دمیر بولی وبوک منسوجات وسائرہ فابریقہ لری واردر.
 شیشٹ } انیدان اولوب، حضرت آدم (عم) ک
 } اوغلیدر. نوح (عم) دخی شیشٹک
 نسلندن اولقلہ، سائر بنی آدم طوفانندہ غرق اولدقلرندن
 ایکنجی ابو البشر عد اوئور.

شیحان } قدسک اطرافندہ کی جیبالک اک
 } یوکسی اولدیفی کتب عربیہ دہ
 مذکور اولوب، بین النصراری (Sion) اسمیلہ معروف
 اولان طاغ اولسہ کرکدر.

شیخچپور } ہندستانک بہار خطہ سندہ
 } (بہکپور) ایالتک (مونکیر)
 سبجاغندہ و مونکیرک ۶۵ کیلومترہ جنوب غربی سندہ
 بر قصبہ اولوب، ۱۱۵۳۵ اہالیسی واردر.

شیشخ رئیس } ابن سیناہ ویرلن
 } عنواندر.

بونیجه نوروفر ایله یوزک کونینه بکزه من
نیجه کم بدر فلک یوزین هر آی یوزار دوزر

— ایکنجیسی روسلی اولوب، چاقشیرچی شیخ
دینکله معروف ایدی. هجج کوکونه بمض اشعار لطیفه
واردر. شو قطعه اونکدر :

هچرک دونسک اوزولغنه
وصلک سعری اولمز اولدی
ترکسرنسک فراقی ایله
کرپکی کوزم یوملنز اولدی

— اوچنجیسی (محمد) طریق علمی به منسوب اولوب
ابو السعود افندیکنک دانشمندی ایکن، کنج یاشندا
وفات ایتشدرد. شو بیت اونکدر :

ریاحین محبت دیکمک ایچون باغبان عشق
سفال سینمه قومش بر آوج خاکدر کویکم

— دردنجیسی طیب زاده دینکله معروف او
لوب، اسمی محمددره صاحب تذکره قتالی زاده،
معاصر ایدی. طاشکبری زاده تک « شقایق نهمانی
سنه بر ذیل یازمشدر. شو بیت اونکدر :

صقین آلدنامه لعبت باز دهرک مکینه شیخی
نهلر پیدا ایدر اول بو کبودی چادر آلتنده

— بشنجیسی (محمد — افندی) روسده بش
مهارت مولویخانه سنک شیخی اولوب، ۱۱۵۱
وفات ایتشدرد. شو بیت اونکدر :

ارباب دل اولمز ینه مسرور اولورسه
جیب دلی کنجینه قارونله ملو

شیخی افندی } (مید القادر —) سلمه
مراد خان ناک دور

مشیخت اسلامیه مسندینه نائل اولان علمدان اولوب
علاوه ابو السعود افندیکنک یکنی ومؤید زاده ه
الرحمن افندیکنک برادری شیخ کریم افندیکنک اوغلید
۹۲۰ تاربخلرنده طوغوب، تحصیل هله ایله، مشار
ابو السعود افندیکنک درسنه دوام ایتدکن صکر
علی الاصول دور مدارس ایدرک، ۹۷۴ ده ش
ومتعاقباً مصر، ۷۶ ده بروسه، ۷۷ ده استانب
قاضیسی اولمش؛ و ۹۷۸ ده آناتولی و ۹۷۹ ده
ابلی قاضیهسکری اولدقدن صکره، ۹۹۵ ده چ
زاده دن صکره مسند مشیخت اسلامیه ارقا، و
سنه یه قریب مدت بو مقامده قالدقدن صکره ۱۹۷
واقع بکار بکی حادثه سنده عزل اولنهرق، ۱۰۲

شیخ شاه } ملوک دربندیه تک آلتنجیسی
اولوب، ملک فازیکنک اوغلیدر.

برادری محمد بک یرینه اهالی طرفندن دعوت
اولنهرق، شروان شاهلی اولمش؛ ومحمد بک بعده
عسکر سوقبله کندیسینی قلعه کلستانده اوج آی حبس
ایتمش ایسهده، اوصرمده ارتحال ایتکله، صاحب ترجمه
رقیبسر قالبوب، ۹۲۵ تاریخنه دک حکم سورمش؛
وتاریخ مذکورده وفات ایتشدرد.

شیخ عباده } صعیب مصرده نیکنکنار
شرفیسندن بر قریه اولوب، (آنتینوئه) شهر قدیمکنک
خرابه لری اوزرنده مؤسسدر.

شیخلر } ازمید سنجاغکنک قندره قضا سنه
تابع بر ناحیه اولوب، ۴۶ قریه دن
مرکبدر.

شیخلو } خداوندکار ولایتنده قره حصار
وصندقلینک غرب جهتنده واقع بر ناحیه اولوب،
۵۶ قریه دن مرکبدر. مرکزی (ایشیقلو) قصبه.
سیددر. اراضیسی قسماً اووه و قسماً آق طاغندن
عبارت اولوب، طوپراغی پک منبتدر. باغ وباغچه لری
واورمانلری ده چوقدر. مذکور طاغده آبی، طو.
موز، کیک و سائر آو حیوانلری بولنور. اهالیسی
۱۷۰۰۰ کیشیدن زیادهجه ولوب، جمله سی مسلمدر.
درون ناحیه ده ۶۰ جاج، ۴ مدرسه، ۵۴ مکتب،
۴۲ دکان، ۲ خان و ۲ حمام موجوددر.

شیخ ناصر } سیستانده هاهون کولنک منتهای
بلوچ رؤساشندن برینک مقبدر.

شیخی } قدمای شعرای عثمانیه دن بوجه زیر
بش ذاتک تخلصیدر :

برنجیسی کریمانی اولوب، اکثر علومدن بهره سی
وطب و کاللقده دخی مهارتی وار ایدی. چلبی سلطان
محمد وسلطان مراد خان ثانی زمانلرنده یاشامش؛
وسلطان مراد مشارالیهک امریله (خسرو وشیرین)
حکایه مشهوره سنک ترکیه نظمنه مباشرت ایتمش
ایسهده، اکلانه موفق اوله میوب، بعده همشیره.
زاده سی جمال اتام ایتشدرد. شو بیت اونکدر :

برنجنده وفات ایتشدره جوار ابا ایوب انصاریده بدفوندره علوم شرفیه وادیبهده عالم بر ذات ایدی.

شیخین } خلفاء راشدیندن حضرت ابابکر و حضرت عمر (رضما) به و برین عنوان مشترکدره.

شیدا } اونجی قرن هجری شمراء عثمانیه - سندن ایکی ذاتک مخلصیدره:

برنجیسی استانبولیدره. عاشق چلبینک شاکردی اولوب، منصوبیت و مزولیننده معیتنده بولمش؛ ۹۸۸ ده وفات ایتشدره. شو مطلع اونکدره:

زلفنک بندن چوزوب ای کمندن آبه سال کون یوزکنن کالک رفعت ایت جهانه سایه سال

— ایکنجیسی اسکوبلی اولوب، شهر مذکورده یوسنه سرابنده بهض مدارسده مدرس بولمش؛ ۹۶۰ ده وفات ایتشدره. شو بیت منیدار اونکدره:

بن غباری خاکدن قالدردیمان روزکار اکسیکلیدر روزکار اکسیکلکی

شیدا } (موای مهدی بن موای محمد تقی کا کوری) هندستان شعراسندن او.

لوب، جهانگیر و شاهجهانک زمانلرنده یاشامش؛ ۱۰۶۲ تاریخنده کشمیرده وفات ایتشدره. اون ایکی بیک بیتی جامع بر منظومه سی اولوب، کلیات اشعاری ۵۰۰۰۰ بیته بالغ اولور. نعلتری ده چوق اولوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر:

زیب یزم صفحه شد تا نعت شاهنشاه من قامت تعظیم آمد مد بسم الله من آرزودارم رسد در گوش احمد آه من شافعمم باشد بروز حشر شاهنشاه من الخ

شید ادده } متأخرین شعرادن اولوب، اواخر عمرنده ایکی کوزندن

اعلی اولدینی حالده، یکی قیو مولوبخانه سننده نیزن باشی ایدی. ۱۲۱۰ تاریخندن صکرهجه وفات ایتشدره. شو بیت اونکدره:

کوکل سودی او شهبازی توکنز شیوه نوازی کوزلرک سر افرازی کورن وصلانه ایرسم دیر

شیدام } (Schiedam) فلنکک جنوبی هو. روتردامک لانده ایالتنده، روتردام قضااننده و روتردامک ۶ کیلومتره غربنده اولورق (شیه) نهری اولزنده و بو نهرک موزه به دوکلدیکی محله قریب بر

قصبه واسکله اولوب، ۱۹۵ ۲۴ اهالیسی، اطرافنده یوزلرجه یل دکرمتری، مسکرات مختلفه و اسپیرتو ایله اجزای کمیویه و خللاط و سائره فابریقه لری، دمبر خاه لری. سفائن اهلنه مخصوص دستکاه لری و مسکرات، ذخایر، باغ، بندیر و سائره به متعاق بک ایشک تجارت بحریه سی واردره.

شیداله } (ابوالمالی عزیزی بن عبدالملک الجیلی) مشاهیر هفماه شافیه دن و واعظندن اولوب، مذهب شعرای به میلی وار ایدی. بقداده برنجلی وقت قاضی بولمش؛ و فقه و اصول و وعظه دائر بر قاج کتاب یازوب، اشعار عربدن دخی خبلی شی جمع ایتشدره. ۴۹۴ ده بقداده وفات ایتشدره. بعض اشعاری دخی او اوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر:

یا مدعی بمقاله صدق الحجة والاخاء لو كنت تصدق می المقاب - ل لما نظرت الى سوائی فسلکت سبیل محبئی واخترت غیری فی الصفاء هیبات ان یحوی الفؤاء - د محبتین علی استواء

شیراز } ایرانک اک مشهور واک کوزل شهر- لرندن او اوب، فارس خطه سنک

مرکزیدر. ۴۰° ۳۶' ۲۹° عرض شمالی ایله ۲۰° ۵۰ طول شرقیده و اصطحز خرابه لرینک ۶۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقدره. کوزل بر موقفده واقع اولوب، هوایی بک کوزل و اطرافنده باغ و باغچه لری و میاه جاریه سی چوقدره. دور اسلامده تأسیس او. لهرق، حجاج بن یوسفک هم زاده سی محمد بن القاسم بن هفیل طرفندن اساسی وضع ایدلمش اولدینی سرویدر. بعده آل بویه دولتی زماننده و علی الخصوص ابوکالیجار سلطان الدوله دورنده اطرافنه مکمل بر سدر چکدیریلرک، شهر بک چوق تربین و توسیع اولنمشدی. او زمانلرده ایرانک اک بیوک واک معمور شهری اولوب، اهالیسی بر قاج یوز بیک کتبی به بالغ اولمش ایکن، بده ایرانک دوچار اولدینی اغتشا. شات سیاسیسه آره سننده و مؤخرأ بر برینی متعاقب وقوع بولان شدتلی زلزله لردن دفماتله همان کاملاً خراب اولمش؛ و هر نقدر یکیدن اعمار اولمش ایسه ده، اهالیسی ۳۲۰۰۰ تقوسی تجاواز ایده. مشدره. مقدما شیرازده مشهور اسلحه جارحه ایله مینه کاری ایشلر یاپیلر دیسه ده، بو صنعتلر منقرض اولمش؛ و اهمیت

تجاریه سی ده بندر بوشهر و بندر عباس ایله ایرانک
ایچ طرفلری آرمهنده بترجارت متزلی اولمقدن عبارت
قالمشدر. کللری چوق اولوب، خیلی کل یاغی وکل
صوبی چیقارییر. شرابی دنیاک الک کوزل شرابی
عد اولنور. شهرک ایچندن بر قاچ جدول کچیریلوب،
بونرک الک کوزلی حافظک اشعارله تأیید اتمش
اولدیفنی (رکن آباد) صوبیدر. شیراز آل بویه،
انابکان، آل مظفر و سائر بعض ملوک زمانلرنده
پایتخت بولندیفنی کبی، ملوک صفویه تک انقراضندن
صکره بر آره اق کریم خان طرفندن دخی پایتخت
اتخاذ اولنورق، بونک طرفندن بعض امارات دخی
اجرا اولمشدی. معموریتی زماننده بر چوق مشاهیر
علما و ادبانه مسقط رأسی بولمشدر، که اک مشهورلری
ابواسحق شیرازی، سعدی شیرازی، حافظ شیرازی
وسائر لیدر. ائمه انا عشردن موسی کاظم (رضه) ک
تورونی احمد بن محمد بن موسی کاظم دخی شیرازده
مدفوندر. شیخ سمدینک تره سی شهرک ایچنده و خواجه
حافظک کی ده شهرک خارچنده ایوم موجوددر. آب
وهواسنک لطافتنه مبنی اهالیسی تندرست و تناسب
اعضایه مالک اولوب، جمعی ذوق واکلنجیه ما.
تلدر، و شهرک اکلنجیه و سفاهت یرلری چوقدره علم
و ادبه اولان میل واستمدادلری دخی زیاده اولوب،
بر چوق مدرسه لری و علمایی وارددر. شیرازده
سویلین لسان فارسینک اک فصیحیدر.

شیرازی } [«ابواسحق شیرازی»، «سعدی»
} «و حافظ شیرازی» ماده لر بنه
سراجمت بیوربله.]

شیرازی } (قطب الدین محمود بن مسعود)
} مشاهیر علمان اولوب، نصیر الدین
طوسینک شاکرداندندر. هیئته متعلق «الاختیارات»
هنوانیله بر تالیفی و ابن حاجبک «کتاب الاصول» یله
«حکمة لاشراق» و «مفتاح» شرحلری وارددر. ۷۱۰
تاریخنده وفات اتمشدر. «حل مشکلات المعسطی»
هنوانلی کتاب دخی بونک اولسه کر کدر.

شیرازی } (عبد الرحمن بن ناصر بن عبدالله)
} مؤلفیندن اولوب، «الایضاح فی
اسرار النکاح» هنوانیله بر تالیفی وارددر، که برس
کتبخانه سنده. ۹۶۴ رقیله صرفم اولورق موجوددر.
۷۷۴ تاریخنده وفات اتمشدر.

شیرازی } (ابواسحق) مشاهیر شعرا
} ایرانندن اولوب، دایما بمکار حقند
اشعار سوبیلکله شهرت بولمشدر. خواجه حافظ
شیرازینک معاصرلی اولوب، شاعر مشارالیه زمانده
قطبی اولان شیخ نعمة اللهه سراجمتله، (ابواسحق
بزم اشعارمه نظیره اولورق سوبیلکلی اشعار یله
یمکاری مدح ایدرک تمسخر ایدور دینه، شکایت
ایستدیکندن، شیخ مشارالیه صاحب ترجمینی جابله
کندیسنندن اشتکا اولندیفنی سوبیلکده، ابواسحق
«اونلری و محبوسینی مدح ایدورلر، بن نعمة اللهه
مدح ایدورم» کلام معنیدار یله جواب برمشیدی
احفاد تیموردن اسکندر بن عمر شیخه ندیمک ایتش
اولدیفنی دخی مریددر. اشعاری مشهوردر. شاعر
رباعی اوچله دندر:

ترکس که شهبهست بچشم خوش دلبر
کوبند طبعی دارد از سیم پراز زر
در دیده بوسحاق نه زر دارده سیم
شش نان تنک دارد ویک کاسه مزعفر

شیرانشاه } فهستانده حکومت سورن ملوا
} اسماعیلیه تک اخیری اولان خوان
رکن الدین خور شاهک برادری اولوب، ۶۵۴ تا
وینچنده هلاکونک وقوع بولان هجومنده برادره
طرفندن، مغول عسکرینی بشقه جهندن مشغور
ایتمک اوزره، عسکر سوقه مأمور اولمش ایسه ده
موفق اوله میوب، برادری تسلیم اولندیفنی کبی
کندیسی دخی مغوللرک الینه کچمش ایدی.

شیرپور } بو اسمله هندستانده بر وجه زبر
} قاچ قصبه وارددر:
برنجیسی بنارس ایالتک غازیپور سنجاغنده و
زیورک ۳۵ کیلومتره غریبنده اولورق کنک ایره
غنک صول کنارنده واقع اولوب، ۷۹۶۰ اهالیله
وارددر.
— ایکنجیسی بنکاله خطه سنده دکه ایالتنا
(میسنسک) سنجاغنده و میسنسک ۳۵ کیلومتره
جنوب شرقیسنده اولوب، ۸۰۱۵ اهالیسی وارددر
— اوچنجیسی بمبای اداره سنه تابع (کنندش
ایالتنده و (دهولیه) تک ۸۵ کیلومتره شمال شرقیسنده
واقع اولوب، ۶۵۷۰ اهالیسی وارددر. قضا مرکزیدر
— دردنچیسکی بنکاله خطه سنده راجشاه

ایالتك (بكره) سنجاغنده و بكره مك ۲۰ كيلومتره جنوبنده واقع اولوب، ۴۲۳۰ اهالیسی واردور.

شیرخان لودی } هندستان مشاهیر ادبا-
سندن اولوب، ۱۱۰۲

تاریخنده مشاهیر شعرا و ادبا و علمائک تراجم احوالی حاوی «صراآت الخیال» عنوانیه بر کتاب یازمشدره

شیرزاد } ملوک غزنویه تک یعنی آل سبکتکینک
{ اون برنجی حکمداری اولوب،

سلطان مسعود ثالثک اوغلیدر. ۵۰۸ ده، پدرینک وفاقی اوزرینه، وصیتیه غزنه ده تحته کچوب، بر سنه حکومت سوردکن صکره، ارتحال ایتشدور.

شیرزال } شهاب الدین غوری کوله لرندن
{ اوله رق کشمیر و هندستان طرف-

فلزنده حکومت سورن طوائف ملوکدن اولوب، محمد بختیاردن صکره حکومت سورمش؛ وهند برهمنیلرینه قارشی محاربه ایله اصرار زمان ایدوب، بو محاربه لریک برنده شهید اولمشدر.

شیر علی خان } افغانستانک امیر اسبقی
{ اولوب، ایوم حکومت

سورن ساله تک باشی اولان دوست محمد خانک کوچک اوغلیدر. ۱۲۴۱ تاریخنده طوغوب، ۱۲۸۰

ده پدرینه خلف اولمش؛ و متمابقاً کوردیکی مخالفتلر اوزرینه، هندستانه قاچوب، انکیزلرک امدادینی

طلب ایتمش ایسه ده، بوکا نائل اوله میوب، ۱۲۸۵ تاریخنده افغانستانه عودتله، اوغلی یعقوب خانک

معاونتیه، حکومتی برادری افضل خانک بدندن استرداد ایتمش؛ و بر طاقم اصلاحات و تنظیمات باشلا-

مش ایدی. بعده روسیه تک طرفی التزام ایتکله، ۱۲۹۵ ده هندستان والیسی طرفندن کوندریان

هیئت سفارتی قبول ایتدیکنندن، انکیز حکومتی اعلان حرب ایدهرک، شیر علی خانک عسکری

مغلوب اولقله، کندیس روسیه طوراغنه قاچوب، بر سنه صکره اوراده وفات ایتشدور. اوغلی یعقوب

خان خانق اولوب، بر آرز وقت حکومت سوردکن صکره، انکیزلر طرفندن اسقاط اولنه رق، الان

حکم سورمکده اولان عمی عبدالرحمن خان تختنه کچمشدر.

شیرکوه } (اسد الدین — بن شادی) امراء
{ اگراددن وراوندیه قبیله سندن

اولوب، شام ملکی بولسان نورالدین شهیدک ناچی ایدی. مصرده حکومت سورن خلفاء فاطمیه تک

اخیری اولان حاضدالدین اللهک وزیر سالف الترجه (شاور) ک طلب واستمدادی اوزرینه، عسکرله

مصره اعزام اولنه رق، برنجی عزیزمتنده شاور سوزنده طورمدیغیچون، شیرکوه شامه عودت

ایتمش ایسه ده، ۵۶۴ تاریخنده اهل صلیبک مصره مسلط اولملری اوزرینه، بتکرار طاضد طرفندن

دعوت اولنه رق، برادرزاده سی یوسف بن ایوب ایله برابر، عسکرله مصره کیدوب، قارشی طوران

مرفوم شاورک وفات ایتسیله، جانب خلیفه دن برینه وزیر نصب اولمش؛ ویا لکن ایکی آی وزارت ایدهرک،

فرنگکرله محاربه ایدوب، موفق اولدقن صکره، وفات ایتکله، یکنی صلاح الدین یوسف بن ایوب برینه

وزیر اولمش؛ وبعده حاضدک بلا ولد وفاقی اوزرینه، تحت سلطنته کچه رک، دولت ایوبیه بی تأسیس

ایتشدور. شیرکوهک (ناصر الدین محمد) ایتنده بر اوغلی اولوب، پدرینک حیاتنده نورالدین زنگی

جانبدن حص والیسی بولندیغی حالده، پدرینک وفاتنده عزل اولمش؛ وصلاح الدین ایوبی شاهی

ضبط ایتدیکنده، کندیسنه حص حکومتی ووروب، اوراده حکومت سورن شعبه ایوبیه تک باشی

اولمشدر.

شیرکوه } (اسد الدین — بن ناصر الدین محمد)
{ حصده حکومت سورن شعبه

ایوبیه تک ایتکیجی ملکی اولوب، آف الترجه شیرکوهک تورونیدر. ۵۶۹ تاریخنده طوغوب، ۵۸۱ تاریخنده

پدرینه خلف اولمش؛ و ۶۳۷ تاریخنده وفات ایتشدور. بر چوق اولاد براقوب، بونلردن (ملک

منصور ناصر الدین ابراهیم) حصده خانق اولمشدر. شیرلی } (Shirley) انکیز مشاهیر سیاحتندن

اولوب، ۱۵۶۵ ده طوغوش، و ۱۶۳۱ ده وفات ایتشدور. ابتدا آنتیل جزایرینه

وبعده ایرانه سیاحت ایدوب، عودتنده شاه عباس طرفندن آروپا حکمدارانسه بر چوق هدیه لر

کتیرمش؛ وبعده روسیه به نهایت اسپانیه به سیاحت ایدوب، اسپانیه قرالی دردنجی فلیب طرفندن شرق

دکیزلری قوماندانلقنه نصب اولمشدی. کزدیکی لرک سیاحتنامه لرینی یازمشدره.

— بواسطه برانکیز شاعری دخی اولوب،
۱۵۹۴ ده طوغمش، و ۱۶۵۶ ده وفات ایتشدرد.
۳۷ تیاترو رساله‌سی و بعض منظومه‌لری واردرد.

{ «شروان» ماده سنه مراجعت
شیروان } { بیوریله. }

شیرویه { (قباد —) ملوک ساسانیه نك یگریمی
اوچچیسی اولوب، خسرو پرویزك
اوغلسدره میلادك ۶۲۸ تاریخنده تخته چیقوب،
یا لکز طوقوز آی حکومت سوردکدن صکره، ۶۲۹ ده
وفات ایتشدرد. فیر مسلینك اعتقاد لر نجبه حضرت هیسانك
صلب اولدنی آماج بونك طرفندن روم ایمراطورلرندن
هر اقلیوسه ویرلشدی. اوغلی آردشیر، ۷ یاشنده
اولدنی حالدده، کندیسنه خلف اولشدر.

{ شیره } (Syra, Syros) یونانك کیقلاده
شیره } جزایرندن بری اولوب، یونان ساحلنك

۷۳ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقعدر. شمالدن
جنوبه طولی ۱۶ و عرض اعظمی ۱۰ کیلومتره
اولوب، مساحت سطحیسی ۸۱ مربع کیلومتره در.
اراضیسی طاغلق ایسهده، ارتفاعی ۴۵۰ متره
تجاوز ایتبور. سواحلی کیرینتیلی چیقنیللی اولوب،
بر قاچ قوبی واردرد. ساحل شرقیسنده ینه (شیره)
یاخود (ارموبولیس) اسمیله بر قصبه واسکله بولنیور،
که بتون کیقلاده جزایرینك مرکز تجارتی اولوب،
آوروپا ایله شرق اسکله‌لری آره‌سندده ایشلین بیوک
پوسته واپورلرینك چوغی بو اسکله‌یه اوغرارلر.
طوبراغی کلسی، قورو وغیر منبت اولوب، قصبهده
آقان بر چشمه‌دن بشقه میاه جاریسی یوقدره. قصبهده
ساکن اولان ۲۲۱۰۵ اهالیدن بشقه ایکی قریهده
ساکن ۹۴۷۰ که جمعا ۳۱۵۷۵ اهالیسی واردرد.
بر قاچ باغچه‌دن بشقه ضرورات و نباتاتی اولیوب،
هر طرفی چیلقدرد. بر کوچك لیمانك یاننده سرمر
چیقار. بو جزیره نك یونان قدیم تاریخنده اهمیت
اولیوب، شمدیکی قصبه او وقتدن موجود ایدیهده،
بر کونه آثار عتیقه‌سی یوقدره. قرون وسطاده
جزایر بحر سفیده‌کی قنولیکرک مرکز روحانیسی
بولمش؛ و یونان قاریشقلندنه بی طرف قالمش ایدی.
آتنه نك اسکله‌سی اولان پیره نك ترقیاتی بو صوک
سنه‌لرده شیره نك اهمیتنی تنزیه سبب اولمشدر.

شیره { (Chiré) آفریقای جنوبی نك شرق
جهتنده (زامبز) ایرماغنك صوک
تا بلرندن بر نهر اولوب، (نیاسه) کولندن خروجله،
جنوبه وبعده جنوب شرقی طوغری آفریق، مذکور
ایرماغنك دالیسی مبدأندن بر آرز یوقاریده زامبزه
دو کیلور. منصبندن ۳۲۰ کیلومتره یوقاریده ۱۵۰
۵۰ عرض جنوبیسه ۱۰۰ کیلومتره نك محله ممتد
بر طاقم سرعتلی جریانلری واردرد. بو مسافهده
۴۰۰ متره آشاغی ایتور. بوراسی سیر سفاغه ماندر.
وادیسی نك منبتدر. بو نهرک مجراسنی سیاح شهر
(لیونفستون) بر باشدن بر باشه کرمشدر. آندینی
برلر پورتکیزه تابع عد اوانورسهده، انکیزلر
بر قاچ موقع طوتوب، پرتوستان میسیونرلرینی بر
لشدرمشلردرد.

{ شیرئ } قدمای شعراه عثمانیه‌دن ایکی ذاتک
شیرئ } مخلصیدر:

برنجیسی (علی —) صدراعظم هر سک زاده احمد
پاشانك اوغلی اولوب، یاوز سلطان سلیم خان جانندن
حرم خاصه آلنورق، سرای همابونده تربیه اولمش؛
وقیوچی باشلیق ایله خارجه چیقوب، بر قاچ سخاق
بکلیکنده بولندقدن صکره، تقریسه مبتلا اولسی
اوزربنه، مصرده اختیار تقاعد ایدره، اوراده
وفات ایتشد. شو بیت اونکدره:

تحیف جسمی دوندردی آه وزار نیه
سورک بی نیه دوندردی روز کار نیه

— ایکنجیسی ینه علی اسمیله مسمی اولوب،
زمره سپاهیانندن ایدی. شو بیت اونکدره.

قبرم اوزره اولیک دم اوله شاید کله سک
کیم بیلور بیتدوکی بولغه طوبراق دوکه سک

{ شیرئ } (مولانا —) هندستان شعراستدز
واکبر شاهک امراسندن اولوب،
خواجه جهان هروینک یکنیدر. حکمدار مشارالیهک
یادیرمش اولدنی بر چوق فلاح و سائر اینه نك
تاریخلرینی سولیشدر. مرتب دیوانی واردرد. ۱۸۹
تاریخنده وفات ایتشدرد.

{ شیرین } ملوک ساسانیه‌دن خسرو پرویزك
معشوقه‌سی اولوب، بر روایتده رو.

قیصرینك قیزی ایدی. بوقدرده (ایرینی) اسم رو

شاملدر. بو طاغلك اكثرى تشكلات بر كانيه دن اولوب، بو اراضيه مخصوص طاشلرى وبعض معدنلريله مياهمدينه لرى واردر.

شيقاغو { ياخود چيقاغو (Chicago) آمريقالى شيقاغو } شماليده ممالك مجتمه نك (ايلونس)

حكومتنده و (اسپرينفيلد) ك ۲۸۰ كيلومتره شمال شرقيسنده اوله رق (ميشيفان) كوليك جنوب غربى گوشه سنده وهمنامى اولان نهر ك ايكي ساحلنده واقع ايالت مركزى بيسوك بر شهر يعنى نيويورقدن صكره جواهر مذكوره نك اك بيسوك شهرى اولوب، ۱۱۰۰۰۰۰ اهاليسى، آمريقالك هر طرفندن كلبر وهر طرفه تشعب وانتشار ايدر اون اون بش دمير يول خطى، بك ايشلك تجارت بريه وبجربه سى، اقشه وسائر فاريقه لرى، ذخائر، كراسته، حيوانات، باصديرمه وسائر اخراجاقى، بك واسع وغايله دوز سوقاقلرى، جسيم وضمين اينه سى، حسابسز مؤسسات عليه وخيريه سى وبك بيوك سرمايه لى بانقه ليله سائر شركت ماليه لرى واردر. اساساً ميشيفان كولنه دوكلان وشهر ك اورتهدسندن چكن شيقاغو نهرى تعميق وتوسيع و (ميسيسيپى) ايرماغنه تابع (ايلونيس) نهرينه قدر تمديد ايدملكه، شمديكي حالده ترس آقار بر جدول صورتى آلوب، كولك صوبى بو جدولدن ميسيسيپى به آققده دره اك بيوك كبيلر سنت لوران نهرندن بيوك كوللره كيره رك، شيقاغو شهرينك اورتهدسنه قدر واصل اولورلر؛ واورادن ميسيسيپى به قدر دخى كمى يوزدربيلر. اوروجك آخى شكلنى ابراز ايدن دمير يول خطلرینه بو طريق بحرى ضم وشيقاغو نك بتون آمريقالى شماليينك مركزنده بولنمى يعنى اهميت موقعيه سى دخى علاوه اولنهرق، بو شهره يك پارلاق بر استقبال تأمين ايتكده دره ۱۸۰۴ تاريخنده شهر ك بولندينى موقعده يعنى شيقاغو نهرينك منصبنده بر قلعه تاسيس اولنهرق، ۱۸۳۲ ده بو قلعه نك اطرافنده بر كوچك كوى تشكيل ايتمش؛ وبوكوى كيتديجه توسع ايدهرك، آر وقت طرفنده بر قصبه وكيده رك بر شهر حاله كچمش؛ و ۱۸۷۱ ده شهر ك ثلثاتى احيا ايدن بيوك حريقدن اول اهاليسى ۳۰۰۰۰۰ نفوسه بالغ اولمش ايدى. حريقدن بر سنه صكره شهر بويله بر آفته مصابيتنه دلالت ايدهرك رازى كورليه جك صورتده تمير واولكندن

ميسندن غلط اولق اقتضا ايدر. هر حالده خسرو ايله شيرينك معاشره لرى داستان حكمنه كچوب، بر چوق ادا وشعرا طرفندن سلك نظم ونثره چكلمشدر.

خسروك واقندن صكره اوغلى شيرويه شيرينه طالب اولمش ايسه ده، شيرين رضا وبرمه مش؛ وبونك استعمال جبر ايتمى اوزرينه، كندىنى تميم ايدهرك تلف اولمى اولدينى محكيدر.

— فرهاد اسمنده بر شخص موهومك معشوقه سى اولق اوزره ديكر بر شيرينك دخى داستانى مشهوردر.

— ازواج مطهره حضرت نبويدن ماريه القبطيه حضرت تيرينك همشيره سى دخى بعض كتبه (شيرين) اسميله مذكور ايسه ده، بين العرب مستعمل اسمى (شيرين) در، كه بوده (ايرينى). اسم روميسنك مهربدر.

شيرين { آذربيجانده مراغه ايله زنجان آره سنده اسكى بر قصبه اولوب، بك جسيم ومعمور بولمش اولان آتشكده سيله وجوارلنده كى معادن مختلفه نك كتريله مشهور ايدى. هر سن طرفندن بنا اولندينى مهربدر. حضرت مغيره بن شعبه جانبندن صلحاء فتح اولمشدى. بر روايتده ده شير بر ناحيه نك اسمى اولوب، مركزى (ارميه) ايدى.

شيرين { شامده حايه مضاف وحامدن بر شيرينك } كولنك مسافده اوله رق (ارند) يعنى طاصى نهرى اوزرنده واقع بر قلعه وقصبه وناحيه اولوب، ۱۷ نجى سال هجرده ابو عبيده (رضه) جانبندن صلحاء فتح اولمشدى. قديم بر قصبه اولوب، اوائل دور اسلامده دخى معمور بولمش، بر چوق علما نك مسقط رأسى اولمشدر.

شيرين { شيشيمك } (Chichimeks) مكسيقه اقوام اصلية قديمه سندن اولوب، بعض قبائلى مملكت مذكوره ده اليوم موجوددر.

شيرين كيبيركه { (Schiefergebirge) آلمانيا نك } غرب جهتنده بر صره طاغلك اولوب، وستقاليه ايله رين ايلتنك بر قسمنده تمتد اولور، وجنوب غربى جهتندن بلقيه نك آردنه سلسله سنه اولاشير. رين مجراسى بو سلسله لى ايكي بلوكه آروپ، شرق جهتنده كى بلوك سايرلنديشه كيبيركه، وستروالد، سينكيبيركه وتاونوس؛ غرب طرفنده كى بلوك دخى اشل، هوهون وساربروق طاغلرئى

زیاده ترین ارلنهرق، حتی سواقفلی برآز چامورلی اولدیغندن، زمینی برقاچ متره ترفع ایدلمش؛ وجسم کارکیر ابنیه سی محیر عقول بر صنعت و مهارتله هیتئبله هوایه قالدیرایوب، آلتلری طولدیرلمشدر. نهرک آلتندن ایکی تونل یابدیرایوب، شهرک ایکی قسمی آره سنده تحت الارض اختلاط اولمقده در. میشیغان کوانک اورته لرندله ایچیله جک بر اینی صو بولنوب، کولک آلتندن بر صوبولی انشاسیله شهره آقتدیرلمشدر. الحاصل شقاغولیرلرک کرک فن و صنعت و کرک تروت واقتدار مالی جهتلرنجه اولان تشبثات واجرا آلتلری محیر عقولدر. یکن ۱۸۹۳ تاریخنده بو شهرده عمومی بر سرکی کشاد اولمشدر.

شیقلانه } اسپانیه نك آندالوسیه
 { خطه سنده (قادیس) ایالتنده
 وقادیسک ۲۲ کیلومتره جنوب شرقی سنده اوله رق (لریو) نهری اوزرندله واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۸۶۰ هالیسی، مشهور بر بوغاجانباز خانه سی. کوزل باغچه لرله محاط مفرح خانه لری و اطرافنده اوزومندن مشهور بر نوع شراب جیقا باغ لری واردر. قریبده ایکی کورودی صوفوق معدن صوبی بولنیور. شیقوپه } ممالک مجتمه تک (مسا. چیوست) حکومتنده واسپرینغفیلدک ۵ کیلومتره شمالنده اوله رق همنامی بر چایک اوزرندله بر قصبه اولوب، ۹۶۰۰ هالیسی و ماکنه لری نهرک شالاه سیله چویریلر بر جوق فابریقه لری واردر.

شیکیتوس } آمریکای جنوبیده
 { بولیویه (حکومتنک) سانته قروز دلا سیره) ایالتنده واسع بر بر اولوب، بعض جهلرندله ساکن بولنان (شیکیتوس) قوم اصلینسک اسمیله مسادر. مساحت سطحیه سی ۲۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره قریب اولوب، طوبراغی دخی پک منبت وعلی الخصوص تونوقی پک ابی اولدینی حالده، یالکز ۲۷۰۰۰ هالیسی واردر.

شیلان } آمریکای جنوبیده شیلی
 { حکومتنک (نوبله) ایالتنده وسانتیا. غونک ۳۳۰ کیلومتره جنوبنده اوله رق ۳۵° ۳۶ عرض جنوبیده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۹۰۴۵ هالیسی واردر. بر طرفندن (نالقاهاوآنو) اسکله سنه و بر طرفندن مرکز حکومت اولان

سانتیاغوبه دمیر یول ایله مر بوطدر. قصبه نك شرق طرفنده ممتد اولان واسع بر اورمانک ایچنده ایله لری و ۶۰ کیلومتره شرق جنوبی سنده ۲۸۷۹ متره ارتفاعی اولان (شیلان) برکانی بولنیور. شیلر یق } ایکی کشینک اسمیدر:

برنجیسی برنجی قلو ترک اوغلی اولوب، ۶۱ ه تاریخنده حصه سنه (سوآسون) حکمدار لقی دو شمشیدی. (فردغونده) اسمنده بر فاحشه ایله مناسبات غیر مشروعده بولنوق ایچون، زوجة مشروعده سنی ترک ایتمش؛ وبعده بونی ترکله، اسپانیه ویسیغوتلری حکمدارینک قیزی (غالسویته) بی تروج ایتمش ایسه ده، چوق یکمه دن بونی ده ترک ایدره ک، بکیدن (فردغونده) ایله تجدید مناسبات ایتمش؛ و نهایت (غالسویته) تک همشیره سی (تروتوت) ی طوتان برادری (سپیبرت) ایله ایتدیکی محاربه ده مغلوب اولمشدر.

— ایکنجیسی ایکنجی شیلدریقک اوغلی اولوب. ۷۱۵ تاریخنده نوستریانک اتابکی مقامنیده بولناز (رتقروآ) طرفندن فرانسه تختنه اقامد اولنش ایسا ده، (اوستراسیا) صاحبی بولنان (شارل مارتل) قارشلی بولنغه جسارت ایتدیکندن، بونک تحت اسارت: دوشروب، فیما بعد یالکز اسماً حکمدار ق ایتمش و ۷۲۰ ده فوت اولمشدر.

شیلد } بو اسمله بری « شمالی
 { و دیگرکی « جنوبی » اوله رق انکاتر ده ایکی قصبه واردر:

شمالی شیلد (North Sh.) نور تو مبر لاند ایالتنده (نیوفاستل) ک ۱۲ کیلومتره شرق شمالی سنده او رق (تینه) نهرینک صول کنسارنده واقع اولوب ۷۲۵۰ هالیسی، دمیر بولی، سفاین اعمانه مخصوص دستکاه لری، خلاط، رنگلی جام و ساثره فابریقه لری محلله لری و صید ماهیسی واردر. لیمانی خیلی ایشا اولوب، ایکی فناری واردر.

— جنوبی شیلد (South Sh.) دورهام ایالتنده دورهامک ۲۶ کیلومتره شمال شرقی سنده نیوفاستیه ۱۱ کیلومتره شرقنده اوله رق (تینه) نهرینک کنسارنده و شمالی شیلدک قارشیسنده واقع اولوب، ۷۷۱۰ هالیسی، بیوک لیمانی، کوزل ریختلر:

شیشمان (بین) اداره امور ایتشدر. ۷۱۱ ده فوت اولمشدر.

شیلدریق } (Childeric) فرانق حکمدار.
راندن اوج کشینک اسمیدر:

برنجیسی پدری (سرووه) به خلف اولوب، ۴۵۸ دن ۴۸۱ تاریخته دك حکم سورمشدر. ملکی اولان (فلاندره) و (یتقاردیه) دن چبقه رق، (تو-رینی) حکمدارینه التجا ایتش؛ و بونک قاریسی (بازینه) بی اغوا ایش ایدی. بونک غیبوتنده روما سردارلرندن (اجیدبوس) اداره مملکت ایتش ایسه ده، بودخی محبت عمومیه بی قائب ایدوب، چیقاقا رلدقدن صکره، شیلدریق عودت ایتش؛ و سرقومه (بازینه) بی برابر کوتوروب، تزوج ایش ایدی. بوندن (قلوویس) دنیابه کلمشدر.

— ایکنجیسی ایکنجی قوویسک اوغلی اولوب، حصه سنه اوستراسیا دوشمش؛ و ۶۶۰ تاریخنده او- راده حکومت سورمکه باشلاوبوب، ۶۷۰ ده، برا- دری اوچنجی قلووترک وفاتی اوزرینه، بورغونیه ونوستریانی دخی ملکنه الحاق ایتش؛ و ابتدا وزیر ی بولنان (لئودکر) ک نصاحبله حرکت ایتش ایسه ده، بده بونی نفی ایده رك، اجرای حکومه باشلامش و ۶۷۳ ده وفات ایتشدر. ایکنجی شیلدریق اسمیله بر اوغلی قالمشدی.

— اوچنجیسی فرانسه قرالاری برنجی ساله سنک صوک حکمداری اولوب، ایکنجی شیلدریقک اوغایدر.

شیلدون } (Shildon) انکاکرتک دورهام
ایالتنده و (یدشوب اوقلاند) ک

۵ کیلومتره جنوب شرقیه سنده بر قصبه اولوب، ۸۷۰۵ اهالیسی، دمیر یولی و کور معدنی واردر.

شیلر } (Schiller) آلمایه نك آنک مشهور
شاعرلرندن اولوب، ۱۷۵۹ تاریخنده

ووزتمبرگك (مارباخ) قصبه سنده طوغمش، و ۱۸۰۵ ده وفات ایتشدر. بر یوز باشینک اوغلی اولوب، ابتدا بر پایاسدن تحصیل ایتش؛ و بده (لودویفسبورغ) حربیه مکتبته کیرمش ایدی. صکره علم حقوق و نهایت فن طبی تحصیل ایده رك، جراحاتله بر آلایه الخاق ایتش؛ و بوش وقتلرینی میل طبیعیسی اولان شعره صرف ایده رك، بر خیلی اشعار و بر طاقم تیاتر و منظومه لری یازمغه باشلامش ایدی. ۱۷۸۱ ده

واپور ماکنه لبله کمی دمیری، بلسکن بزی، خلاط، جام، چینی وسائره فابریقه لری و سفائن اعمالنه مخصوص دستکاهلری واردر. بوایکی قصبه آری آری آری ایلنلره ملحق اولدقلری حالده، نهرک بحر اسیله ایکی به آیرلش برتک قصبه تشکیل ایدبورلر. ایکنجیسنک اطرافنده بر چوق کویبلر، محللر و صیفیه لر بولنوب، اولنلره برابر اهالیسی ۵۷۰۰۰ نفوسه بالغ اولبور.

شیلدبران } (Childebrand) اندلسی فتح
ایتدکدن صکره فرانسه نك

وسطرنیه طوغری ایلرلیکه باشلایان غزاة مسلمینک ترقیاته برسد چکن (شارل مارتل) ک برادری اولوب، بو محاربه لرده کوستردیکی جسارته مشهوردر. بعض مورخلر بونک وجودینی انکار ایتدکلری حالده، دیکرلری (قاپیان) ساله سنک جد اعلاسی اولدیغنی التزام ایتشدر.

شیلدبرت } (Childebert) فرانق حکمدار.
لرندن اوج کشینک اسمیدر:

برنجیسی قلوویسک اوچنجی اوغلی اولوب، انهای مقاسمه ده پارس جهتی حصه سنه دوشمش؛ و ۵۱۱ ده حکومت سورمکه باشلامشدر. اورلیان قرالغنه وارث اولان برادری قلدوومیرک ملکنی دیکر برادری قلوتر ایله مقاسمه ایتش؛ و صکره همشیره سی (قلوتیلده) بی تزوجه حقنده سوؤ معامله ده بولنش اولان اسپانیه و بوسیغوتلری حکمداری (آما- لاریق) قارشی یورویه رك، یامیلونه بی ضبط ایتش ایسه ده، ساراغوسه اوکنده مقلوب اولمش؛ و ۵۵۸ ده واردسه وفات ایتشدر. ارکک اولادی قالمدیفندن، برادری قلوتر بتون فرانسه یه وارث اولمشدر.

— ایکنجیسی سیمبرت ایله برهنوتک اوغلی او- لوب، ۵۷۵ ده اوستراسیا قرالغنده پدرینه خلف اولمش؛ و ۵۹۳ ده همی (غونتران) ک وفاتی اوزرینه، بورغونیه و اورلیان قرالقلریله یارس قرالغنک بر قسمی دخی ملکنه الحاق ایتش ایدی. ۵۹۶ تا- ریخنده ۲۶ یاشنده وفات ایتشدر.

— اوچنجیسی «عادل» لقبیله مقاب اولوب، او- چنجی قلوویسک برادری و خلفیدر. ۶۹۵ تاریخنده، ۱۲ یاشنده اولدیغی حالده، تختنه چیقوب، اسماً قراللق ایتش؛ و انا بکی مقامنده بولنان هر بیستالی

موقع اجرابه فونیلان «خیدولر» عنوانی فاجمه مشهوره سنک مظهر اولدینی رغبت عمومی اوزرینه، خدمت عسکریه دن استمفا ایتمش ایسه ده، وورتمبرغ دوقه سی استمفاسنی قبول ایتمدیکندن، فراره مجبور اولوب، بر وقت سرسریانه بر صر سورددکن صکره، ۱۷۸۹ ده (صاقسه وایمار) دوقه سنک مشاورلک خدمته و (ینا) دارالفنوننده تاریخ مملکتکته نصب اولمش؛ و آناری نشر اولندجقه، شهرتی آرتهرق، آلمانیاک اکیوک محررلی صر سنه یکمیش ایدی. ۱۷۹۷ ده وایماره کیدوب، اوراده توطن ایتمش؛ واورا دوقه سنک یک چوق التفات واکرامنه نائل اولمش ایدی. شیلر بتون آورویانک اکیوک شعراسندن معدول اولوب، علی الخصوص منظوم ومنتور فاجبه واهائله لری مشهوردر. آناری بتون آورویا لسانلرینه ترجمه ودفغانله طبع ونشر اولمشدر.

شیلقه } آمریقائی جنوبیه پرو
{ حکومتک لیمایالتنده وایماتک ۵۷
کیلومتره جنوب شرقیسنده وبحر محیط معتدل ساحلندن ۱۰ کیلومتره لک مسافه ده بر جول اوروتسه سنده بر قصبه اولوب، اینقه قوم قدیمه منسوب بر اهالی ایله مسکوندر. اینقه لر زماننده بیوک بر شهر بولمش اولدینغه اطرافنده کی ویرانه لر دلالت ایدیلور.

شیلقه } سبیره نک شرق جهتنده
{ ماوراء بايقال ایالتنده بر نهر اولوب،
آمور ابرماغنی تشکیل ایدن ایکی نهرک بریدر. شیلقه نهری دخی (اونون) و (اینفوده) اسملرله ایکی چایک برلشمسندن تشکیل ایدر. بو ایکی چایدن برنجیسی مفولستانده آلتون طاغ سلسله سنک منتهای شرقنده واقع (کنتی) طاغندن نبعاله، شرق شمالیه طوغری آقار. مجراسی درین بر خندق صورتنده اولوب، ۷۵۰ کیلومتره طولنده در. اینکیجیسی اولان (اینفوده) ایسه دها شمالده (چوقونو) طاغندن نبعاله، ماوراء بايقال مرکزی اولان (چینه) قصبه سی ایچندن چکر. بو ایکی چای قاریشددن صکره، نهر شیلقه اسمنی آلوب، کومش معدنلرله مشهور اولان (ترچینسقی) قصبه سی ایچندن چکر؛ و (ترجقه) چاینی دخی آلدقدن صکره، ۱۹' ۵۳° عرض شمالی ایله ۲۲' ۱۱۹ طول شرقیده (آرغون) نهرله برلشه رکه، (آمور) ابرماغنی تشکیل ایدر. (اونون) منبعندن (آرغون)

ملقاسنده ک مجراسی ۲۰۰ کیلومتره اوزون اولوب، بعض برلرنده کی سرعت جریانیله برابر اکثر طرفلری سیر سفاشه صالح وکنارلری شایان تصویردر.

شیلوه } (Chiloé) آمریقائی جنوبیه شیلی
{ حکومتته تابع وشیلینک غربنده بحر محیط معتدله واقع بر آطه اولوب، همناهی اولان ایالتک قیم اعظمی تشکیل ایدر. قره دن (شاقانو) بوغازیله آیرلمش اولوب، اکثری الان غیر مسکون اولان ۱۲۰ آطه ایله محاطدر. سواحلی درین کورفز و قویلرله اولولمش اولوب، مساحه سطحیه سی ۱۳۰۰۰ مربع کیلومتره در. اراضیسی طاغلق اولوب، اکیوکسک محلی حذای بچردن ۸۰۰ متره ارتفاعنده در. اکثر طرفلری یک صیق ویک یوکسک اورمانلرله مستور اولوب، اهایسنک باشلیجه مشغولیتی کراسته قضمیدر. هواسی معتدله اولوب، یاغورلری یک چوق وانهاری بول و سیر سفاشه صالحدر. ۱۷۷۶ ده اهایسی ۱۳۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب، آلتی سنه صکره بو مقدار آلتی مثلنه بالغ اولمشدی. شمیدی مقدارنی هنوز معلوم دکدر. بونلر (آروران) قوم اصلیسيله اسپانیولدن مرکب ملز بر قوم اولوب، اسپانیولجه ایله برابر لسان اصلیلرینی دخی تکله ایدرلر. چالیشقان آدملر اولوب، کراسته قطعندز بشقه کبجیلک و بالیقچیانی دخی ایدرلر. — شیلوه ایالتی مذکور جزیره ایله اطرافنده کی آطه لری ویاغونیه سواحلنک بر مقدارینی جامع اولوب مساحه سطحیه سی ۱۵۸۰۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۶۴۵۳۵ کشیدر. اوج سنجاغه منقسم اولوب مرکزی شیلوه جزیره سنک ساحل شمالیسنده واق (آنقود) ونام دیکرله (سان قاروس) قصبه سیدر
شیله } قوجه ایلی خطه سنک شمالنده قره دک
{ ساحلنده و بر کوچک نهرک منصبند
بر قصبه واسکله اولوب، شهر امانته ملحق بر قضایا مرکزیدر. قضای ۸۴ قره دن مرکبدر.
شیل } (Chili) آمریقائی جنوبیسنک قده
{ جنوبیسنده غرب یعنی بحر محیط معتدل بوینجه ممتد بر حکومت اولوب، آمریقائی جنوبی حکومت غربیه سنک اکیوکسکی اولدینقو حالده، اکیومتدن واک قوتایدیر.
موقعی، حدود و مساحه سی. — شیلی جمهوریتی

رو و بویویه ایله ایستدیکي صوڪ محاربه ده فزاندینی
 غالبیت اوزرینه، حدود شمالیه سنی ۱۷° عرض جنوبی به
 قدر توسیع ابدوب، خط مذکور دن آسریانک منتهای
 جنوبی سنه قدر ممتد عد و اعتبار اولنور سده، اصل
 راضی مضبوطه سی شیلونه جزیره سنک جنوبیه یعنی
 تقریباً ۴۲° عرض جنوبی به قدر اولوب، اورادن
 آشاغیسی همان خالی و غیر مضبوط اولغه، حدودی
 اعتباری و بالکمز خریدلده میندر. شمالده آند
 سلسله جبالنک اک شرقی قوی بویویه ایله شیلی
 آره سنده خط حدود یرغنی طوتوب، بویویه حدود دن
 قورتلجه، شیلی شرقه طوغری خیلی توسع ایدره،
 ۲۴° ایله ۲۷° عرض جنوبی آره لرنده سلسله
 مذکور نك وسطی قوی شیلی ایله آرجهتین حدودینی
 آردندن صکره، خط حدود یکیدن غربه دونوب،
 اورادن آشاغی آند سلسله سنک یکنا صیرتی تعقیب
 ایتمکه، شیلی مملکتی ساحل ایله سلسله جبال صیرتی
 آره سنده طار بر شریت شککنده قایره. آسریقای
 جنوبینک منتهای جنوبینده جبال صیرتی بللی اولمغه،
 خط حدود اعتباری اولدینی حالده، شرقه طوغری
 دونه رک، بوقطه نك منتهای جنوبینده کی برونی و آتش
 ارضنک قسم غریبسیله اطرافنده کی آله لری شیلی
 حکومتنه بر اقیب. بو وجهله شیلی شمالاً برو، شرقاً
 بویویه و آرجهتین حکومتلریله، جنوباً بجز محمد
 جنون ایله، غرباً دخی بحر محیط معتدل ایله محاط
 و محدوددر. طولی تقریباً ۳۳۰۰ و عرض وسطیسی
 ۱۶۰ و نهایت ۱۶۵ کیلومتره اولوب، مساحه سطحیسی
 ۷۷۶۰۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۳۲۳۲۰۰۰
 کشیدر، که بهر کیلومتره باشنه ۴ کشیدن زیاده جه
 دوشیور.

حال طبیعیسی، جبال و انهاری. — شیلینک قسم
 شرقیسی آند سلسله جبالندن عبارت اولوب، بو
 جبال مرتفعه نك دیک، صرب و سربدی قارلله مستور
 ذروه لری بش آلتی یک متره لک ارتفاعلره قدر یوکسلر.
 آره لرنده وقتیهله سونمش ویا آره صره آتش
 پوسکور نور بر چوق برکانلر دخی بولنیور. آند
 سلسله سنک انکاری ساحله قدر ممتد اولنیوب، بونلرک
 غربی انکارنده شیلینک بویوجه ممتد مرتفعه اوزون
 و طار بر اووه بولنیور. بو اووه نك غرب جهتنده
 ساحل بویوجه بر ایکنجی سلسله جبال اوزانیور، که

آند سلسله سی قدر یوکسک دکل ایسه ده، بر ایکی
 بیسک متره لک ارتفاعی واردر. بونک انکاری لب
 دریاه قدر اینر. بو ایکی سلسله آره سنده کی اووه
 دخی دوز اولیوب، بعضیسی شرقدن غربه و اکثری
 شمالدن جنوبه ممتد ر اوچجی سلسله تشکیل ایدره
 بر طاقم تپه لری و طاغلی حایدر. آند سلسله سندن
 اینن نهرلر دیگر ایکی سلسله بی بر طاقم بوزلردن
 شق ایله، دکیزه اینه رک، مملکتک عرضجه دخی
 بعض وادیلر تشکیل ایدپوره. شیلی داخنده بونوب
 آند سلسله سنک اک یوکسک ذروه سی اولان
 (آوتفاغوآ) طاغنک ۶۸۰۰ متره ارتفاعی اولوب،
 دیگر لرینک اکثری ۵۰۰۰ ایله ۶۰۰۰ متره آره لرنده در.
 جنوبه طوغری ایلمدیکه، آند سلسله سنک ارتفاعی
 آزالوب، اورالده ذروه لک اکثری ۲۰۰۰ ایله
 ۳۰۰۰ متره آره سنده در. بو سلسله ده کی برکانلرینک
 باشلیجه لری: توپونفاتو، سان جوزه، مایبو،
 تینکیریریه، پتروآ، ارسقا بازوشیقه، سروآزول،
 لاس یفوآس، فالاکو، ویلاریقه و ساثرلی اولوب،
 بونلرک بر طاقی آره صره آتشلر پوسکورتمکده،
 و جوارلرنده شدتلی زلزله لری موجب اولمده در.
 ساحل بویوجه اوزانان سلسله نك اک یوکسک طاغی
 (قوریشیلوتو) اولوب، ۲۲۱۲ متره ارتفاعی واردر.
 ۱۰۰۰ ایله ۲۰۰۰ متره آره سنده بر ارتفاعه
 بوانور دها بر قاچ طغی اولوب، ساثرلرینک ارتفاعی
 ۱۰۰۰ متره دن آشاغیدر. وسطده کی طاغلی ایسه
 ساحله کیلردن دها یوکسک اولوب، نك یوکسکاری
 اولان (پتورقه) نك ۳۴۵۶ متره ارتفاعی واردر.
 جنوب جهتنده کی طاغلی نك قار بوزلری ساحله قدر
 ممتد اولوب، بوز دره لردن اینن بوز کتله لری، دکیز
 ایچنده دخی بوزر.

شیلینک و سمق نك آز اولوب، انهاری دخی آند
 سلسله سندن نیعانه، غربه طوغری آقره، بحر
 محیط معتدله دوکلدیکندن، مسافه نك عدم مساعده سنه
 مبنی بیوک ایرماقلری یوقدر. قسم شمالینده سلسله
 مذکور دن اینن وهلی الخصوص طاغلی قارلری
 اریسنندن حاصل اولان انهارک جوغی یولده وهلی
 الخصوص او جهتنده بولنان (آناقامه) چولنده
 قورویوب، بالکمز فیضانلرنده دکیزه واصل اولورلر
 مذکور چولک شمالینده کی انهارک کی بیوک (بولوآ) دره

بوچولک جنوبندہ اولوب دائمی صورتدہ آقان انہارک باشلیجہ لری شمالدن باشلاہہ رقی : ہوا سقو، ریودہ الکی، لیاری، شوآپہ، آقونقا غوآ، مایو، راپل، مانا کیتو، ماولہ، ایٹاہ، لایہ، قاون، تاون، والدیویہ، ریو بوٹو، ماولین وسارہ درہ۔ جملہ سنک فیضان موسملری واردہ۔ ال جنوبدہ کی نہر لک تفریق مشکل اولوب، ساحلہ، نوروجک کی کچی، آند سلسلہ سنک انکارینہ قدر ممتد بر طاقم خلیج ل اراز ایدبور، کہ بونلرہ جبال مذکورہ تک منجہ درہ لندن بوزک تہ لری دو کیلور۔

کوللری دخی چوق اولوب، ال کنیشلری شمال جہتندہ و بولیویہ تک حدود جنوبیہ سی قربندہ بولنان (آنا قامہ) کولیدر۔ جہت جنوبیہ سندہ (شیلوٹہ) جزیرہ سی قارشیسندہ کی کورفز قربندہ واقع (لانکھوٹہ) کولی ایکنجی درجہ دہ اولوب، (ماولین) نہری بونک آباغیدر۔ بوکولک شمال شرقی گوشہ سندہ (اوسورنو) اسمیلہ کوزل بر رکان بولنیور۔ بو طاغاک اورتہ سندہ (تودوس لوس سانتوس) اسمیلہ بوندن کوچک بر کول بولنیور، کہ فضلہ میاھی کولہ مشابہ اولان (رولونقاوی) قوینہ دو کیلور۔ دہا شمالہ (رافقو) کولی بولنیور، کہ (پویوٹہ) و (راپونقر) اسمیلہ دہا کوچک ایکی کولک فضلہ میاھنی آلوب، (بوٹو) نہری دخی بونک آباغیدر۔

سواحل جزیری، — شیلینک شیلوٹہ جزیرہ۔ سنہ یعنی 42° عرض جنوبیہ قدر اولان سواحل شمالیہ سی همان دوز اولوب، بونک کیریتی و چیقنتیلری یوقدر۔ یالکز بر طاقم کوچک قوبلری و برونلری اولوب، بو قوبلرک ہیچ بری صاغلام لیان تشکیل ایدہ جک صورتدہ محفوظ دکدر۔ شیلوٹہ جزیرہ سنک قارشیسندہ ایسہ ساحل بونجہ اولان سلسلہ جبال وانک ایچ طرفندہ کی اروہ منقطع اولوب، اووہ دکیزہ منقلب اولور؛ و سلسلہ مذکورہ دکیزہ باتوب، صویک خارچندہ قالان ذروہ لری بر چوق جزایر تشکیل ایدبور؛ و آند سلسلہ جبالنک انکلری لب دربابہ قدر اینرہ۔ شیلینک غیر مضبوط و همان خالی اولان بو قسم جنوبیسنک ساحلی نوروجک ساحلہ مشابہ اولوب، کیریتی و چیقنتیلری، و اوزون برون وشبہ جزیرہ لریلہ قرہ لک ایچنہ اوزاعش کورفز و خلیج لری یلک چوقدر؛ و سواحلک قارشیلرندہ بونک و کوچک

حسابدز آطلر و قبائل بولنیور۔ 46° ایلہ 7° عرض جنوبی آرمہ لندہ (نایتو) اسمیلہ اوزون بر شبہ جزیرہ بولنوب، ہر طرفہ بر طاقم قوللر اوزاتوز۔ دوز اولان سواحل شمالیہ تک قارشیسندہ یالکز (قونسپسون) اسکاہسی قربندہ (سانتہ ماریہ) اسمیلہ بر کوچک آطہ بونک آچیقندہ (جوان فرناندز) اسمیلہ ایکی کوچک جزیرہ موجوددر۔ قسم جنوبیسنندہ ایسہ (شیلوٹہ) اسمیلہ بر بونک و بونکاکہ (نایتو) شبہ جزیرہ۔ سی آرمہ سندہ (شونو) اسمیلہ بر چوق کوچک جزیرہ ل بولندیہی کچی، مذکورہ شبہ جزیرہ تک جنوبندہ دخی (ماجلان) اراضیسنہ منسوب بونک و کوچک بر چوق آطلر بولنوب، ال بیوک لری : بونک و کوچک ولینفتون، مادردہ دیوس، دوق دو بوق، ہانورہ، قرالیچہ آدلائیدہ، دزولائیون، قرال کوئیوم، سانتہ اینس، فالرنسون، دوشون، ہوستہ، ناوارین و آتس ارضی نام بیوک آطہ در، کہ بونک نصف غریبی شیلی بہ طاند ہد اولنور۔ آسرقای جنوبیسنک جزایردن بشقہ ال جنوبی بری اولان (برونسویق) شبہ جزیرہ سی دخی بو جزایرک ایچنہ اوزاتیزہ مشہور (ماجلان) بوزازی دہ شیلی بہ تابع اولان بو آطلرک آرمہ سندہ در۔ شیلینک سواحل جنوبیہ سی کیتدیکہ کسب ارتفاع ایدہ رک، دکیز ندرجماً چکلمکدہ در۔

اقلم و ہواسی۔ — شیلی یلک اوزون بر مملکت اولوب، قسم شمالیسی 17° عرض جنوبیہ یعنی اقالیم خارہ ایچنہ قدر چیقندیہ حالہ، منہای جنو بیسی 6° عرض جنوبیہ یعنی اقالیم منجمدہ یہ قدر ایندیکندن، و ساحل بگردن ۶۰۰۰ مترہ یہ قدر مختلف ارتفاع لردہ بر لری حاوی بولندیفندن، کرک عرضاً و کرک ارتفاعاً ہواسی مختلف اولوب، ایچند ہر ہوا بولنور۔ قسم شمالیسنک - واحلی چول حا لندہ اولوب، آنجق دکیز ملتملری حرارتی تعدیل ایدبور۔ او جہتک ایچ طرف لرنک آچق و قوتی بر لری زیادہ صحیحاق ایسہ دہ، طاغلرہ چیقلدجہ، ارتفاع حرارتی تعدیل ایدوب، ہوا درجہ درجہ کسہ اعتدال ایدر۔ قسم وسطینک ہواسی بنہ ارتفاع تابع ایسہ دہ، عمومیت اوزرہ معتدل وظایتلہ لطیف و صاغلامدر۔ قسم جنوبیسی زیادہ صوٹوق ایسہ دہ اورالری ذاتاً همان خالی اولوب، یالکز اقوام اصلہ و حشیدن بعض قبائل بولنیور۔ شیلی تمامیلہ نصف

(قو غو آر) تعبیر اولنان آسریقا آرسلائی، بر نوع کو. چک طاوشان، قبلی بک مقبول اولان (وینوئی)، (غو آناقو) تعبیر اولنان دیگر بر نوع حیوان مجتر، بیکیره مشابه اولان (هوئومول)، صوثوق اورمانلر. ده باشایان (پودو) وقوندوزه مشابه بر ایکی نوع حیواندن عبارت اولوب، آروبادن ادخال ایدلمش اولان آت، صیغیر، قیون، کچی، طوموز، کوپک، کدی کچی حیوانات اهلیه دخی خیلی چوغالمشدر.

تقسیمات ملکیه سی. — شیلی حکومتی بروجه زیر ۲۴ ایالتنه منقسم اولوب، شمالدن باشلایه رق ایالات مذکورنه ک اسمایسیله مساحت سطحی لری واسکیجه بر استاتستیکه کوره مقدار نفوسلری و سر- کزلیری بروجه زبردرد:

ایالت	مربع کیلومتره	نفوس	مرکزی	اهالیسی
تاقنه	۲۲۵۰۰	۳۱۹۹۸	تاقنه	۱۴۱۸۲
تاراپاقه	۵۰۰۰۰	۴۷۳۱۳	ایکیقوئه	۱۵۳۹۱
آنتوقاناسته	۱۸۷۰۰۰	۳۵۳۱۷	آنتوقاناسته	۷۵۸۸
آتاقامه	۷۳۵۰۰	۶۷۲۰۵	قرپاپو	۹۹۱۸
قوکیبو	۳۳۴۳۲	۱۸۵۵۲۴	سرنه	۱۷۲۳۰
آقوتقانیه	۱۶۱۱۲۶	۱۵۶۶۳۶	سان قلیبه	۱۱۷۶۸
والپارزو	۴۲۹۷	۲۱۸۹۹۰	والپارزو	۱۰۴۹۵۲
سانتیاغو	۱۳۵۲۷	۳۷۷۷۸۱	سانتیاغو	۱۷۹۳۳۲
اوهینس	۶۵۳۷	۹۲۸۹۲	راقتاغو	۵۳۳۷
قولشاغو	۹۸۲۹	۱۶۰۱۲۳	سان فرناندو	۶۹۵۰
قوریقو	۷۵۵۵	۱۰۱۸۲	قوریقو	۱۰۱۱۰
تالقه	۹۵۲۷	۱۴۰۳۳۴	تالقه	۲۳۴۳۲
ماولو	۷۵۹۱	۱۲۰۷۶۵	قاولوئیس	۶۵۱۱
لینارس	۹۰۳۶	۱۱۵۶۴۶	لینارس	۷۶۱۱
نیوبله	۹۲۱۰	۱۵۷۳۴۹	شیلان	۲۰۷۵۵
قونسپسیون	۹۱۵۵	۲۱۸۸۱۵	قونسپسیون	۲۴۱۸۰
پیویو	۱۰۷۶۹	۱۲۲۷۲۹	آنجلس	۸۲۷۹
آراقو	۱۱۰۰۰	۷۷۶۷۷	لبو	۲۶۹۹
مالقو	۷۴۰۰	۶۳۳۲۹	آنعول	۶۳۳۱
قاولتن	۸۱۰۰	۳۳۹۸۲	تموقو	۳۴۴۵
والدیویه	۲۱۵۳۶	۷۰۰۶۴	والدیویه	۵۶۹۰
لانکپوته	۲۰۲۶۰	۷۲۴۴۶	پورتومونت	۲۷۴۳
شیلوئه	۱۰۳۴۸	۷۸۵۲۲	آنقود	۳۵۴۳
ماجلان	۱۹۵۰۰۰	۲۸۷۳	آرناس	۹۲۲

بونلردن شمالده کی تاراپاقه ایله آنتوقاناسته و جنو- بدکی ماجلان ایالت واسعه لری هنوز ساثر ایالات کچی حقوق و امتیازاتله اداره اولنه بیهلجک حالده اولیوب، یکی اسکان و اعمار اولمغه باشلادیقندن، مستثنی وموقت بر صورتله داره اولنمده در. اک بیوک شهرلی مرکزی اولان (سانتیاغو) ایله برنجی

کره جنوبیده بولمغه، یازی بزم قیشمزه و قیچی بزم یازمزه تصادف ایدر. نيساندن اغستوس نهایتنه قدر یانمورلری بک چوق اولوب، آند سلسله سی اوزرینه ایسه نيساندن اعتباراً آتی ویدی آی متمادیاً قار باقار بناء علیه انهاری دخی قیصه ایسه ده، صولری چوق اولوب، اکثری سبیل کچی آقار.

اراضیسی، معادنی، محصولات و نباتات و حیوانا - تی. — طبیعت اراضیجه و معادن و نباتاتجه شیلی اوج منطقه به قابل تقسیم اولوب، حدود شمالیه سندن 33° عرض جنوبیه قدر ممتد اولان منطقه شمالیه سی معادن یری؛ درجه مذکورده دن 44° عرض جنوبیه قدر اولان قسم وسطیسی زراعت یری؛ و درجه مذکورده دن آشاغی اولان قسم جنوبیسی ده اورمانلر یریدر. برنجی قسمک یانمورلری سیرک و میاه ساریه سی آز اولوب، اراضیسی چول حالنده وهواسی صیجاق اولمغه، زراعته قابلیتی بوغیسه ده، هر طرفنده و علی الخصوص آتاقامه چولنده کومش باقیر، دمیر، قورشون، نیکل، قوبالت، کهرجله، بوراقس، قیا طوزی و آلتون معدنلریله ذی قیمت طاشلرک انواعی و علی الخصوص زمرد طاشلری کثرتله بونلور. ایکنجی منطقه سی شیلینک اک مهور و مسکون یری اولوب، بو قسمده آند سلسله سیله ساحل بویجه ممتد اولان سلسله جبال آره سنده کی اروه غایتله منبت و میاه جاریه سی بک چوق اولمغه، اصل محصول محلی اولان مصر بغدادی ایکی آدم بو- ینده اولوب، هر صاب یدی سکر بوز دانلی ایکی قوجان و برر. بغدادی آرو و بالیلر طرفندن ادخال او-

لنرق، ره آلتش و سکسان محصول و برر. ایستاه نهری مجراسندن باشلایان قسم جنوبیسی اورمانلر یری اولوب، اکثر طرفلری بالطه کورمه مش بک واسع رصیق اورمانلرله مستوردرد. بو اورمانلرک آغاچلری اکثریت اوزره بزم جاملر کچی قیشین دخی یارانلرینی محافظه ایدر انواعدن اولوب، سروی و مرسیین آغاچلری بک بیوک و یوکسک اولور. بو جهنک کور معدنی دخی بک چوق و لیمانلری متعدد اولد- یقندن، استقبالی امین کورینورسه ده، اهالیسی چو- ظالوب، مهوریت ترقی ایستدکجه، اورمانلری اتلاف اولندیقندن، برکون اورانسک ده قسم وسطی و شمالی کچی اورمانسز قاله چقندن قورقیلور. حیوانات محلیه

اسکله سی اولان (والپارزو) در. شیلینک اها ایسی
سنه دن سنه به خیلی تکثر ایتمکده در.

اهالیسی، جنسیت ولسان و مذهبلی. — آسره.
یقانک کشفندن اول شیلی طرفلری (آراوقان) اسمند.
بر قوم مخصوصه مسکون اولوب، بونلر اون بشنجی
قرن میلادیده اسپانیوللاره خیلی وقت مقاومت ایتد.
کدن سکره، نهایت مغلوب اولمیرله، بر طاقلری آند
جبالنک مرتفع محللیینه و سلسله ناک شرق جهتنده کی
پاناغونیه به چکیلرک، وحشیانه برحاله یاشامغه دوام
ایتمش؛ و بر طاقلری اسپانیوللرله اختلاط و امتزاج
ایده رک، و علی الخصوص قاریلری اسپانیوللره وارم.
رق، بو اختلاطدن شمدیکی شیلی اها ایسی تولد
ایتملدر. بونلر کافه اسپانیول لسانله متکلم و قنوی.
لیک مذهبله متدیندرلر. سیما و اخلاجه بر طرفدن
اسپانیوللره و بر طرفدن دخی آراوقانلره مشابهتلی
وارد. هالص و اختلاطسز قالان آراوقانلر یالکز
(بیویو) نهرله و الیویه آرلرنده بولنوب، بر نوع
مختاریت اداره به نائلدرلر. اها ایسک قسم اعظمی
شیلینک وسطرنده بولنوب، والپارزو و سانتیاغو
جهتلرنده بهر صریح کیلومتره باشنه الیدن زیاده
نفوس دوشیور. قسم شمالیسنده کی اها ایسک آرز
اولوب، اونلر دخی باشیجه مادنده ایشلر آرچنتینلیدره
قسم جنوبیسی دخی یکی اسکان اولمغه باشلا بوب،
باشیجه آلمان مهاجرلره مسکوندر. شیلیده اکثر
اراضی اغنیانک چقناکلری حائنده اولمغه، مقرای
اهالی ایشلیجه اراضی بوله میوب، بهر سنه خیلی
مقدار نفوس آرچنتینه، پرویه و کالیفورنیه به هجرت
ایدیور. مع هذا، بر طرفدن خارجدن کلن
مهاجرلر زیاده اولدیغندن، و بر طرفدن تولدات
وفیانه غلبه ایتدیگندن، شیلی اها ایسک مقدار
عمومیسی سنه دن سنه به آرتقمده در.

معارفی، صنایع و تجارتی. — شیلی حکومتی سائر
آسریقای جنوبی حکومتلرنسک جمله سنندن زیاده
معارفه اهمیت و یروب، واردات عمومیسنک بر
عشرندن زیاده مقدارینی نشر معارفه تخصیص ایتملدر.
همان هر قریه و محله ده بر مکتب ابتدائی و بهر ایالته
مکمل بر مکتب اعدادی بولنوب، مکاتب عالیه
و خصوصیه سی دخی چوقدره. سانتیاغو دارالفنون
آورویاده دخی مثلی نادر بر حال مکملیتده در.

۱۸۷۴ استاتسیتقنه کوره، تاریخ مذکورده شیلیده
۸۰۶ مکاتب ابتداییه و ۴۷۸ مکاتب خصوصیه
بولنوب، جمله سنده ۴۰۰ ۸۵۰ شاگردان دوام ایدردی.
او وقتدن بری بو مقدارلرک همان تضاعف درجه سنه
کلش اوله جفته شبهه بوقدر. صنایع هنوز بک کری
اولوب، یالکز باموق منسوجانله چوخه و ابریشیله
کتن و کونور ایلیکی و خلاط و سائر به مخصوص بر
قاج فابریقه سی وارد. یناه علیه، معمولات صنایعیا
وامتمه اجنبیه به متعلق ادخالاتی چوق اولوب، مع هذا
معادن، ذخائر، کراسته، پیانی، دری و سائر به
متعلق اخراجاتی دخی چوق اولمغه، ادخالاتی اخرا
جاتندن آنجق یوزده درت قدر زیاده در. اخراجان
و ادخالات یعنی بتون تجارتی ۲۰۰ میلیون فرانکو
متجاوزدر. تجارتسک قسم اعظمی انکلتراه ابله اجر
اولنوب، دیگر آوروپا و آسریقا دولی ایکنجی
درجه ده در. ماجلان بوغازندن شیلی اسکله لرن
مقن صورتده و اوبر ایشلتیر آتی شرکت وارد
دمیر بول خطوطی ۲۷۰۹ کیلومتره طولنده اولوب
کیتدیجه نزاید ایتمکده، و آند سلسله سنی دله جک
تونل واسطه سبیله آرچنتین خطوطیله کسب التصاؤ
ایتملی تقرب ایتمکده در. تلفراف خطوطی ۲۶۹۱
کیلومتره طولنده در. شوسه لری و سیر سفانته صا
انهایری دخی چوق اولوب، تجارت داخلی سنی تسهیل
ایدیور.

اصول اداره سی، قوه مالیه و عسکریه سی. —
بهرش سنه ده بر انتخاب اولنان رئیس سائر آسریقا
جنوبی حکومتلری رؤسائندن زیاده حقوقی حائزدر
مجلس وکلا به ریاست ایدر؛ و ایالات و الیلرنی نصب
ایلر. قضا قائمه قاملرنی ایسه و الیلر تعیین ایدر. بلد
دائرملری حکومتک تحت نظارتند در. ۶ سنه مدته
انتخاب اولنور ۴۰ اعضادن مرکب بر هیئت اهایت
۳ سنه مدته منتخب ۱۲۵ اعضادن مرکب بر مجلس
میه و نانی اولوب، رئیس بونلرک مقرراتی اهاد
ایتمک صلاحینتی حائزدر. انتخاب ایتمک حق
یاشنی متجاوز اولان عموم افراد اها ایله حائذ اولوب
مجلس مبعوثانه انتخاب اولتمق ایچون ۲۱ و مجله
اهیان ایچون ۳۶ یاشنی متجاوز اولوق شرطدر
واردات سنویه سی تقریباً ۱۳۰ میلیون فرانکو اولوب
مصارفی آنجق ۱۰۰ میلیونه بالغ اولور. عساکر

سامیه سی کوکلیدن مرکب اوله رق، ۴۹۰ ارکان
 مرا وضا بطانله ۸ طا بور بیاده، ۳ آلا ی سواری،
 آلا ی طوبجی، ۱ استحکامات و ۱ طا بور مهندس
 جمعا ۶۶۷۱ نفر دن مرکب اولوب، محاربه ائنا سنده
 سلاح آلتنه آلتنه جق عساکر ملیه سی دخی ۱۷
 نفی مجاوز سلاح طاشیمه مقدر اهلیدن مرکب
 له رق ۵۱۰۹۰ نفر دن مرکبدر. قوه بحریه سی
 فرقتین، ۳ قوروت، ۲ طوب چکر، ۳ قرو آزور،
 نقلیه واپوری و بعض دوه لر دن مرکب اوله رق،
 له سی ۱۴۸۷۰ طولیانله استیمابنده و ۳۸۱۲
 کبیر قوتنده اولدیغی حالده، ۸۲ طوب و ۱۲۷۸
 رادی حاملدر. مکتب کبی قولانیلیر ایکی واپوریه
 ۱ تورپیوزی وارددر. بحریه عسکری مع اسرا
 ضابطان ۱۹۲۵ کشیدن مرکبدر.

احوال تاریخیه سی. — اسپانیولر پرونی ضبط
 نده کبری زمان شبلی جهتی (آراوقان) ونام دیگرله
 مولوش) اسمنده بر قومله مسکون اولوب، بونلر
 دن بش قبیله یه منقسم ایدیلر. بونلرک بر طاقی
 وده حکم سورون اینقه له تابع ایدیلر سه ده، بو
 بعیت پک رسمی وکوشک بر صورتده اولوب، اینقه لر
 سینک یالکز بعض قلعه لر نده عسکر طور دبرمغه
 بر طاق مقطوع ویرکیلر آلمغه اکتفا ایدر لردی.
 ۱۵۳ تاریخنده (پزاره) نک آرقداش لر دن
 آماغرو) شبلی یه داخل اولوب، بعض یرلینی ضبط
 اتمش ایسه ده، در عقب، پروده کی غنائمک حصه سی
 لقی ایچون، هودته مجبور اولمش؛ و ۱۵۴۰ ده
 پدروده والدیوه) ۱۵۰ کشی ایله یکیدن دخول
 بدوب، قبائل مذکوره نک بمضیستی مغلوب ایده رک،
 نیلینک اورته سنده (سانتاغو) شهرینی تأسیس
 اتمدی. اون سنه صکره جنوبه طوغری یکی بر
 سفر ایده رک (بیویو) مجراسنه قدر ایلرینش؛
 رفا سندن (آدرته) آراوقانییه داخل اولمش
 سه ده، او وقت آراوقانلر وار قوتلریله مقاومت
 شلابوب، اسپانیولره آمریقانک دیگر هیچ بر طرفنده
 ورمدکری بر شدتله اورمغه باشلامش؛ وظایبته
 مل اولوب، اسپانیوللرک شیلیده تأسیس اتمش
 بلدقری قصبه لری ضبط اتمش ایدی. بونلر نده کی
 ناربات شدیدله الی سنه دن زیاده سوروب، یرلیر
 پایت بر محله اجتماعه (آراوقانیه) اسمنی محافظه

ایدن بو یرده الی یومنا هذما مقاومت ایده رک، کندی
 استقلالارینی وقایه اتمش لدر. شیلینک دیگر طرفلری
 ایسه (مالدیویه) نک ورته سنک تحت اداره سنده
 قاهره، اسپانیه نک پرو خدیوینته تابع بر مهمبر صو.
 رتنده اداره اولمقده واسکله لری صرف اسپانیول
 سفانته مخصر بولمقده ایکن، ۱۸۱۰ تاریخنده
 شبلی اهلایی اسپانیه اداره سنه قارشلی قیام ایدوب،
 اسکله لرینی بتون سفانته آجش؛ و محاربه خیلی وقت
 دوام ایدوب، اسپانیوللر ۱۸۱۴ دن ۱۸۱۷ تا
 ریخته دک سانتاغو شهرینی تحت اداره لر نده محافظه
 ایده تیلش لر سه ده، تاریخ مذکورده شیلیلر سانتاغو نی
 یکیدن ضبط اتمش لر؛ و ۱۸۲۶ ده رئیس فوق العاده
 بولنان جنرال (قریره) اسپانیوللری (شیلوه) جزیره
 سندن دخی اخراج اتمشدر. ۱۸۴۴ تاریخنده
 اسپانیه دخی شبلی حکومتی تصدیق اتمشدر.
 او وقتدن بری شیلیده محاربات داخلیه و تفرقه لر
 سائر آمریقا ممالکنه نسبتله آز اولمشدر.

شیل { Chili) برونک قسم جنوب سنده بر
 شیلی { نهردر، که آند سلسله سنک (باقی)
 طاغندن نبعانله، (آرکیا) قصبه سنک شمالنده سرور،
 وچولارله محاط اولان آرکیا وادی منبتی سقی
 ایده رک، آرکیا قصبه سنک ۴۰ کیلومتره جنوب
 غرب سنده (بورا) نهرینی بعد الاخذ، (قویلقنه)
 اسمیله بحر محیطه معتمدله دو کیلور. مجرای ۲۰۰
 کیلومتره طولنده دره سنه نک ۹ آینه صوبی پک آز
 اولوب، کانولرله شبا طدی کی یاغورلر موسمنده طاشیه.
 رق، چوق دغه اطراف دخی باصوب، خساری
 موجب اولور.

شیما { (نت الحارث السعدیه) فخر الرسل
 (صلم) افندمک سوت همشیره سی
 اولوب، مرضعه حضرت نبوی علیه نک قیزیدر.
 رسالتبنام افندمزدن سنأ بیوک اولمغه، کندیلرینی
 قوجاقده کردیرر، ونینی سویله رک اوپوتور ایدی.
 بعد النبوه نزد حضرت نبوی به کله رک، کندیلرینی
 ییلدیرمش؛ والتفاننه نائل اوله رق، شرف اسلامه
 مشرف اولمش ایدی. اسمی خذافه اولوب، «بکلی»
 دیمک اولان شیما لقبه له مشهور در.

شیمالتانغو { (Chimaltenango) آمرقایی
 (وسطینک) غوآماله) حکو.

متنده و غوآتماله شهرينك ۴۵ كيلومتره غرب شما-
ايسنده اوله رق ۱۸۰۰ متره لك ارتفاعه ايالت
مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر.
— ایالتی ۹۰۰۰۰ اهالی ایله مسكون اولوب،
بونلرک قسم اعظمی خرسیتیانلی قبول ایتش وزارت
و فرس اشجاره مشغول اقوام اصلیه دندر.

شیمبورازو { (Chimborazo) آمریقای
جنوبینك (اقوآدور) حكو.

متنده آند سلسله جبالنك اك بوكسك دروه لرندن
برطاغ اولوب، شیلیمدی (آقونقاغوا) نك ارتفاعی
اولچلزدن اول بتون آمریقای جنوبینك اك بوكسك
نقطه سی ظن اولنوردی. ۶۵۳۰ متره ارتفاعی
اولوب، آقونقاغوا ایسه ۶۸۳۴ متره ارتفاعنده در.
خدای بچردن ۴۸۰۰ و اوسندنه بولندی یابله نك
سطحنندن ۱۹۰۰ متره لك ارتفاعدن یوقاریسی قارله
مستور اولوب، اورادن ۱۵۰۰ متره یوقاریدن
اعتباراً قار یازین دخی هیچ اریمز. نباتات ۴۳۰۰
متره لك ارتفاعدن آشاغی اولوب، اورادن یوقاری
هیچ برشی بیتمز. هنوز تیه سنه چیقيله مامش ایسه ده،
تقرب اولنمشدر. بو طاغ ۳۰° ۱۰ عرض جنوبیده
وربو بومه نك ۳۵ كيلومتره غرب جنوبیسنده واقعدر.
— بو اسم اقوآدور حكومتنك بر ایالتنه دخی
وبرلشدر، كه حكومتك وسطوننده و همناهی اولان
طاغك جنوبنده واقعدر. مساحت سطحیه سی ۱۴۳۶۰
مربع كيلومتره و اهالیسی، وحشی اقوام اصلیه دن
ماعد، ۱۱۰۸۶۰ كشیدر. مرکزی (ریوبامبه)
شهریدر. اراضیسی طاغلق و مرتعدر.

شیناندغه { (Chinandéga) آمریقای
وسطینك نیقاراغوا حكو.

متنده (لئون) ك ۳۲ كيلومتره شمال غریبسنده
اوله رق بحر محیط معتدل ساحلی قرینده ایالت مر-
کزی بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر.
۱۸۴۹ ده نیقاراغوا، هوندوراس و سالوادور
چهوریتلندن مرکب اوله رق تشكیل ایدن هیئت
متفقه طرفندن مرکز اتخاذ اولنمشدی.

شینسوره { یاخود چینسوره (Chinsura)
هندستانده بنکاله خطه سنك

(هوكلی) ایالتنده و كاكته نك ۳۴ كيلومتره شمالنده
كوزل بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی واردر.

بو قصبه ۱۶۷۶ ده فلمنكیلر طرفندن تأسیس او-
لنوب، ۱۸۲۴ ده سوماتره نك بر برینه بدل انكتره به
ترك اولنمشدر.

شینغ مای { (Chieng-Mai) هند چینده
(سیامك (لاؤس) خطه سنده

(منام) نهر عظیمك یوقاری مجراسندن عبارت اولان
چینغ نهری اوزرنده و (بانغقوق) ك ۶۰۰ كيلومتره
شمال غریبسنده حكومت ممتازه مرکزی بر قصبه
اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی واردر. حكومتی دائره.
سنك اهالیسی ۳۰۰۰۰۰ كشی راده لرنده در.

شینو { (Chinu) آمریقای جنوبیده قولومبیا
ممالك مجتمه سنك بولیوار حكومتنده

(فارتاجنه) نك ۲۰۰ كيلومتره جنوب غریبسنده بر
قصبه اولوب، ۵۵۰۰ اهالیسی و اطرافنده حیوانات
كثیره بی بسلر كوزل مرطالی واردر.

شینوق { (Chinouks) آمریقای شمالیده
انكتره به تابع اولان (دومینون)

قطعه سنك قولومبیه خطه سنده ساكن بولنمش اولان
بر قوم اصلی اولوب، بونلرک لسانی فرانسز و انكتر
كله لرله مخلوط اوله رق او طرفلرده اصل برلرله آو
روبا و چین مهاجرلری طرفندن سویلنمكده در.

شینون { (Chinon) فرانسه نك (اندره مه
لوآره) ایالتنده و (تور) ك ۶

كيلومتره جنوب غریبسنده و (ویاه) نهری اوزرندن
قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۵۵۰ اهالیسی، دمیر
یولی، خراب براسکی قله سی و حیوانات، بال، شراب
و سازه تجارتی واردر.

شیننه { (Sheyenne) ممالك مجتمه ده بو سعال
(ایکی نهر واردر):

برنجیسی شمالی داقوته حكومتنده ایکی چایدز
بالتشکل، غربدن شرقه طوغری جریانله، كاه شمال
وكاه جنوبه میلان ایدر، ۲۰۰ كيلومتره لك جر
یاندن صكره «قریل ارماعه» منصب اولور. مجراسنك
اكتر طرفلری ایوم خالی اولوب، آشاغی طرفلری
بو صوك سنه لرده بلك زیاده اعمار و اسكان اولنمقده در

— ایكینجیسی جنوبی داقوته حكومتنده شمال
و جنوبی شینه اسم لرله ایچی بیوك وهر بری بر چوآ
چایلك صولرینی جامع ایکی نهردن بالتشکل، شرق
شمالی به طوغری جریانله، ۷۵۰ كيلومتره لك جریاندا

صکره (میسوری) نهرینه دوکیور. مجراستک اطراف
 شایان تصویر بر اولوب، اکثری الان غیر مسکوندر.
 شتوپ } یاخود شوفو و بیکه شیب (Ché-
 ops, Choufou) مصر قدیمک در.
 نجی سلاله به منسوب حکمدارانندن اولوب، اهرام
 مصرک الکیوکنک بانیسیدر. میلاد هیسادن ۱۲
 قرن اول یاشامش اولدینی ظن اولغش ایسه ده، بو
 لنان بعض آثار عتیقه به نظر آچوق دها اسکیدر.
 شیوپور خاص } هندستانک بنارس ایلا.
 لک و سنخاغنده و بنارسک ۵ کیلومتره شمال غربیسنده
 اوله رق کنک ایرماغی ساحل یسارندن ۸ کیلومتره لک
 مسافه ده برقصه اولوب، ۹۲۸۰ اهالیسی واردر.
 شیوپور دیار } (Chéopour-Diâr) هند-
 ستانده بنارس ایالتک فال.
 زیور سنخاغنده، بالیه نک ۸ کیلومتره جنوب شر-
 قیسنده و کنک ایرماغی ساحل یسارندن ۳ کیلومتره لک
 مسافه ده برقصه اولوب، ۶۳۸۰ اهالیسی واردر.
 شیولباین } (Schivelbein) پروسیه ده
 پورمرايه ایالتک (کوسلین)
 سنخاغنده و کوسلینک ۵۳ کیلومتره جنوب غربیسنده
 قضا مرکزی برقصه اولوب، ۵۷۸۵ اهالیسی، دمیر
 بولی، زراعت مکتبی و بعض فابریقه لری واردر.

شیهوآهوا } (Chihuahua) مکسیقه حکومت
 متفقه سنک شمال جهننده بو.
 لنانلرندن اولوب، شمالاً و شمال شرقی جهنندن ممالک
 مجتمعده حدودیه، شرقاً قوآهوشیله، جنوباً دورانفو،
 غرباً دخی سونوره و سینالون حکومتلریله محاط
 و محدوددر. ۲۶° ایله ۴۴' ۴۸" عرض شمالی
 و ۴۷° ۱۰' ایله ۱۱۱° ۱۲' طول غربی آره لرند
 ممتد اولوب، شمالدن جنوبه بوی ۹۲۰ و شرقدن
 غربه اکی ۶۳۰ کیلومتره و مساحه سطحیه سی
 ۲۱۵۰۰۰ مربع کیلومتره در. اهالیسی وسعت ارا-
 ضیسنه نسبتله یک آز اولوب، ۱۸۰۶۸۸ کشیدن
 عبارتدر. اراضیسنک رسمی طاغلق و رسمی چول
 اولوب، آنجق طاغلق جهنتک اعمارده صالح کوزل
 وادی و بایرلریله یایلهری اولدینی کبی، چوللرک آره سنده
 دخی زراعت و علی الخصوص حیوانات زیننه یک

همناجی اولان مرکزندن بشقه قصبه سی یوقدر.
 شیهوآهوا } (Chihuahua) مکسیقه ده
 آنف البیان همناجی اولان
 حکومتک مرکزی برقصه اولوب، ۲۸° ۳۸'
 عرض شمالی ایله ۱۰۸° ۵۰' طول غربیسه و ۱۳۶۰
 متره ارتفاعنده واقعدر. وقتیهله بیوک شهره ایکن،
 شمعی یالکز ۱۲۰۰۰ اهالیسی، کنیش و کوزل
 سو قاقلری، ایچندن جریان ایدر کوزل بر صوبی
 و اطرافنده باغ و باغچه لری واردر.

شیم } (باخود شنم ابو حاصم و یا ابو سعید
 الهلی) صحابه دن اولوب، خیر غزا-
 سنده حاضر بولنش؛ و اوغلی حاصم کندیسندن
 روایت ایشدر.

(حرف الصاد - فصل الالف الح)

صابر } ایران شعرا سندن بروجه زیر بش
 ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی (شهاب الدین ادیب -) اعظم شعرا دین
 اولوب، ترمز لیدره. سلطان سنجک منظوری اولوب،
 انوری و خاقانینک مدح و تقدیرینه مظهر اولمشدر.
 رشید الدین و طواط ایله دخی مهاجرتی وقوع
 بولمشدر. سلطان سنجک معتمدی اولمغه، خوارز-
 مشاهاندن سلطان اتسزک حکومته قارشی واقع اولان
 سرکشلکنده لاجل التفحص خوارز مه کوندرمش ایدی
 اتسز بونی خبر آنجه، ادیب صابری الاری و آیاق لری باغلی
 اوله رق ججونه آتوب اتلاف ایتمشدر. بو وجهله ۶۷۴ ه
 تاریخنده غریباً وفات ایتمشدر. بر چوق قصایدی
 و مرتب دیوانی وارددر. انوری (چون سنایی هستم
 آخر ارنه همچون صابرم) مصرعیه له صاحب ترجمه بی
 کندی نفسنه ترجمه ایدوب، تقدم ایتدیرمشدر.
 شو بر ایکی بیت جمله اشعارنددر :

درین برف و سرما دوچیرست لایق
 شراب مروق رفیق موافق
 یسارآن شرابی بیباکی و صافی
 چورخسار معشوق و چون چشم عاشق
 اگر کل برفت و شقایق نماد
 می لعل و آتش کل است و شقایق

— ایکنجیسی (محمد علی) مشهدلی اولوب، شو

قطعه اونکدر :

قاصد بکه آیا ز تو دیگر خبری داشت
 کز کوی تومی آمد و هر سو نظری داشت
 امروز رفیقش بسره راه نیامد
 کویا که زنا آمدن او خبری داشت

— اوچنجیسی (ری) لی اولوب، اورانک خطیبی

ایدی، شو بیت اونکدر :

کهی که قبر ترا از دل رمیده کشم
 بدین بهانه که پاکش کنم بدیده کشم

— دردنجیسی (خواجه بهاء الدین) سمرقندلی
 اولوب، شو بیت اونکدر :

چون من زغمت کسی دل ناشاد ندارد
 دارم غم و دردی که کسی یاد ندارد

— بشنجیسی آینه جیلکله مشغول اولوب، شو
 بیت اونکدر :

تا بر گرفت ماه من از رخ نقابرا
 شرمنده ساخت عکس رخش آفتابرا

صابری } اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا
 سندن ایکی کشینک مخلصیدر :

برنجیسی حلب جوار لرزدن اولوب، تاقیه جیلکله
 یکینیدر اصحاب فناهتدن بر آدم ایدی. شو بیت اونکدر

ایرمن بقا کلزارینه بو کستاندن یکمین
 جانانه واصل اولیه جان وجهاندن یکمین

— ایکنجیسی (مصطفی) استانبوللی اولوب

ملا عربک قزینک اوغلیدر. مصر قاضیسی ایگر
 مغروقاً وفات ایدن طایسی عرب زاده نک درس
 ملازم اولوب، بده طریق قضایه سلوک ایتمشدی
 تاریخله توفلی زیاده ایدی. شو بیت اونکدر :

دکل بو قوس قزح آه ایدنجه بن خسته
 یشیل قزبل توتوم اولدی چرخه پیوسته

صابونی } (ابو عثمان النسابوری) مشاه

(محمد نیندن اولوب، براربعیر
 وارددر. ۴۴۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

صابونی } (محمد بن احمد الصدقی) اندلم
 مشاهیر شعرا سندن اولوب

اشبیلیه لیدر. شرقه سیاحتله، ۶۰۴ تاریخنده اسکنا
 ریه ده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جمله اشعارنددر

اقسم فرق الليل من سنة الضحى
واهبط خصر القاع من كفل الدعص
الى ان ارى برقاً اذا شمت وجهه
رايت جبين البدر مكفل القرص

صا بى } « ابراهيم صابى » ماده سنه مراجعت
بيوريله . [

صا بى ن } اساسى سياراته عبادتن عبارت
بر مذهب تابع بر جماعت اولوب،
من اصل سريانى وكلمه داني جنسيتلرته منسوب ايكن،
مده مر بلشمشدرى . مركز لرى حران ايدى . خلافت
باسيه زماننده بونلردن بر جوق اطبا و علما يتيشمشدر .
ليوم حله و كر بلا جهتلرنده بعض افرادى موجوددر .

صاحب } (فصيح الدين) ايران شعر اسندن
{ اولوب ، استر اباد ليدر . هلى
شهر نو اينك و سلطان حسين باقرانك مجلسلرنده بو-
تمشدر . شويت اونكدر :

دوستان تاكى بكوش منم از رفتن كنيد
ترك رفتن چون نخواهم كرد ترك من كنيد

صاحب } (حكيم كاظم مسيح البيان) هندستان
شعرا و اطبا سندن اولوب ، شاه
عالم كبرك منظورى ايدى . حضرت مولاناك مثنويسنه
تقليداً « آينه خانه » ، « برى خانه » ، « ملاحت
حمدى » ، « صباحت يوسفى » ، « كل محمدى »
و « انفاس مسجى » عنوانلرله بر قاج منظومه سى
واردر .

صاحب افندى } (پيرى زاده محمد —
زاده » ماده لر بنه مراجعت بيوريله . [

صاحب باغى } طغوزنجى قرن هجرى
شعرا سندن اولوب ، بد .
نشان حكمداراننك مدحنده بر جوق قصايدى
واردر .

صاحب بن عباد } (ابو القاسم اسماعيل بن
{ ابى الحسن الطالقانى)
شاهير ادبا و وزرادن اولوب ، آل بويهن مؤيد
لدوله نك و بده برادرى فخرالدوله نك وزيرى ايدى .
درى (ابو الحسن عباد) دخى وزرادن اولوب ، كند .
سى كوچكلكندن برى مشاراليه موبد الدوله به آر .
داشلق ابتديكندن ، صاحب لقبيله شهرت بولمشدر .

بر روايته دخى (ابو الفضل بن العميد) ك اصحابندن
اولديغيون بو لقبه مشهر اولمشدر . مؤيد الدوله نك
بلا و لدوفاتنده خراسانده بولنان برادرى فخرالدوله بنى
آل بويه تختنه دهوت ايتمكه ، مشاراليه كنديسى
وزارتده ابقا ، و قدر و مرتبه سنى برقات ده اعلايده .
رك ، كافه امور دولتى بد اداره سنه بر افض ايدى .
خانه سى مجمع علما و ادبا اولوب ، كرم و سخاوتى دخى
فوق العاده اولغله ، حنقه شعرا نك جوق مدحيله
سويلشلردر . صاحب عنوانى كنديسندن صكره كن
وزرايه دخى اطلاق اولمشدر . ۳۲۶ تاريخنده
اصطخرده بر روايته فروين اعمالندن (طالقان)
قصيه سنده طوغمش ؛ و ۳۸۵ ده (رى) ده وفات ايتمش ؛
و جنازه سى اصفهانه نقل اولنهرق ، اوراده دفن او .
لنمشدر . جنازه آلانى فوق العاده بر صورتده اولوب ،
فخرالدوله كنديسى دخى تابوتك او كنده يورومشدر .
سير و سفرنده كتابلر بنى درتسوز دوه به يوكلنديكى
مشهوردر . حنقه بر جوق نوادر منقولدر . علم لغته
« المحيط » عنوانيله و حروف هجا ترتيبيله ۷ بيوك
جلدن مركب بر كتابيله رسائلى جامع « الكافى »
هنوايله بر تاليفى و « كتاب الاعياد و فضائل النبروز » ،
« كتاب الوزراء » ، « كتاب الكشف عن مساوى
شعر المنبى » ، « كتاب اسماء الله تعالى و صفاته » ،
« كتاب الامامة » ، « كتاب الوقف و الابتداء » ،
« جوهره الجهره » و ساثره عنوانلرله بر قاج اثرى
و بر جوق منشآت بليغه سيله اشعار راقه سى واردر .
شو ايكى بيت جمله اشعارندندر :

رق الزجاج ورقه الخمر
و تشابها فتشاكل الامر
فكأ نأ خمر ولا قدح
وكأ نأ قدح ولا خمر

صاحب دده } (اسماعيل —) شعرا دن
{ و طريقت مولويه ددكانندن

اولوب ، بروسه ليدر . بر مدت سير و سياحت ايتكدن
صكره ، اختيار عزت ابدوب ، ۱۱۴۰ ده وفات
ايتمشدر .

صاحب برام } هندستان شعرا سندن و كايمه
{ قومنه منسوب بر همنلردن او .
لوب ، لكهنو شهرنده اود سلاطينك خدمتنده بو .
لنمشدر . فارسى واردو لسائلرنده اشعارى و مصنع تا .

ريڅلری واردر. سلاطين مذکورہ دن غازی الدين
حیدرک وفاتیلہ (نجف) نام محلہ دفنندہ سو بلدیکی
شو تاریخ جلہ اشعارنددر:

چون رفت شه زمن دنیا
ماتم دل خاص وعام بکرفت
از روی بکا و آه کفتم
حیدر نجف مقام بکرفت

صاحب قران } تیورلنکک سلاله سنک
حکمدارلقری زمانندہ

وبونرک الکارندہ بوجه انکیرہ ویرلن عنواندر. —
هندستانده سلاله تیوریه دن (شاه جهان) دخی
(صاحب قران ثانی) دیرلر.

صاحب قران } (سید امام علی) هندستان
{ شعراسندن اولوب، بلکراملی
اولدینی حالده، نواب آصف الدوله زمانندہ لکهنویه
کیتشیدی. اون اوچجی قرن هجری اولئنده یاشا.
مشدر. اشعاری باشلیجه هزلیات وهیویاته دائردر.

صادق } (امام جمفر —) [جمفر صادق]
{ ماده سنه مراجعت بیورله.]

صادق } قدمای شعراء عثمانیه دن ایکی ذاتک
{ اسمیدر:

برنجیسی ادرنه لی اولوب، حسن خطه دخی مالک
اولغله، یک چوق کتابلر تخریر واستنساخ ایتشدر.
شو بیت اونکدر:

ساقی سکا کوز قیدوغنی کوردی حبابک
آلندوغنی هب او ایدی مجلسده شرابک

— ایکنجیسی بلفرادلی او اوب، بو دخی حسن
خطیله مشهور ایدی. طریق علمی به سلوک ایتشدر.
شو بیت اونکدر:

ایدر بر لظهده بیگ کز بی مقبول ومردودی
عتاب عشوه آمیزی خطاب خنده آلودی

صادق } اران شعراسندن دخی بوجه آتی
{ آتی ذاتک اسمیدر.

برنجیسی (آقا محمد —) عن اصل قم ساداتندن
اولوب، اصفهانہ انتقال ابله، زماننک فلسوفی مولانا
محمد صادق اردستانیدن تحصیل ایتدکن صکره،
ملوک صفویه به انتساب ایتمش؛ وبعده نادر شاه زما.
ننده رضاقلی خانک خدمتته کیروب، بونک طرفندن،
نا بجل بر ظن اوزوننه، خیلی زجر وهقوبته دوچار
اولمش؛ وقورتلقدن صکره، طوس جهتنه کیدوب،

دولت نادریه نیک اضحلالندن صکره وطننه عودت
ایتدکه ایکن، انشی راهده وفات ایتشدر. اشعاری
یک کوزل اولوب، شو بر ایکی بیت اوچله دندر:

مدتی سی سال از جور زمان
رنجهها بردیم زیر آسمان
تا بصد ناکامی و کام هوس
جمع آوردیم مشق خار و خس

— ایکنجیسی اصفهانلی اولوب، (کاو) لقبیل
ملقبدر. بعض تذکره لرده (صادقای کاو) دیه مقید
کورلشدر. بو لقبنه خاقاننک بر قطعه سنه نظیره او
لهرق سوبلش اولدینی شو قطعه سی سبب اولشدر

هان آن کسان که ره بطریق تومیروند
ایشان خورد وخر روش کاوش آرزوست
کیرم که خر کسند تن خودرا بشکل کاو
کو شاخ بهر دشمن وکو شیر بهر دوست

— اوچنجیسی (محمد صادق خان) هندستاند
اکبر شاهک امراسندن ایدی. شو بیت اونکدر
کرمصور صورت آن دلستان خواهد کشید
حیرتی دارم که نازشرا چسان خواهد کشید

— دردنجیسی (مولانا محمد صادق) سمرقند
اولوب، شمس الائمه حلواننک احفادنن و مولانا
احمد جندبنک تلامذه سندندر. مشاهیر علما وفضلا
اولوب، ایفای حج شریف ایچون حجازه بعدالزمی
عودتند هندستاندن کچمکده ایکن، سه سالار بیر
خان طرفندن لاهورده اقامتی اتماس اولنهرق
بر مدت اوراده تدریسه مشغول اولمش؛ وایکن
دفعه ایفای فریضة حجدن صکره، هندستانه عودت
خان اعظم میرزا عزیز کوله نیک تعلیم وتریه سنه
مور اولمش؛ وبعده کابله کیدوب، میرزا حکیمه ممل
ایتمش؛ وبو مناسبتله بیوک بر نفوذ واقتدار قزاق
ایدی. نهایت وطنی اولان سمرقنده عودت ایدور
اوراده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

جز درت جایی دل آواره رامنزل نشد
از درت کفتم شوم آواره اما دل نشد

— بشنجیسی (میرزا —) هندستانک (اردو)
قصبه سندن اولوب، دکن خطه سنه عزیمتله، سر
نظام شاه طرفندن منصب آلمش؛ واکبر شاه
مملکت مذکورہ بی قحی صره سنده مقتول اولمش
شو رباعی اونکدر:

شونخی که بسادگی ازو کردم صبر
اکنون خخش از غبار دارد سرچهر
ازخخش اگر فزون بسوزم چه عجب
سوزنده ترست آفتاب از ته ابر

مداحلری زمره سنه داخل اولمش ایدی. شو بیت
اونکدر:

دل مجروحرا پروای تن نیست
شید عشق عجاج کفن نیست

صادق { (ابو السرور محمد بن سرور البکری)
(مورخیندن اووب، ۱۰۳۶ تاریخنه
دک اولان وقوطای حاوی اولتی اوزره، «الروضه
الزاهره فی ولایة مصر والقاهره» عنوانیله بر تألیف
نافی وارد.

صارت { «سارد» ماده سنه مراجع
{ بیوریله .

صارحه { روم یعنی آناطولیده بر قصبه او-
{ اوب، ۳۳۹ تاریخنده سیف الدین
بن حمدان طرفندن فتح ایدلمش اولدینتی یاقوت حموی
بیان ایدیور.

صارم پاشا { «ابراهیم صارم پاشا» ماده.
{ سنه مراجعت بیوریله .

صاروخان { آیدین ولایتی ترکیب ایدن یش
{ سبغاک بری اولوب، ولایتک
شمال شرقی قسمندن عبارتدر. شمالاً وشرقاً خداوندکار
ولایتیله، جنوباً دیکزلی، آیدین وازمیر سبغاقربله،
غرباً دخی بنه ازمیر سبغاقربله محاط اولوب، ساحلی
یوقدره. $38^{\circ}2'$ ابله $39^{\circ}25'$ عرض شمالی
و $48^{\circ}48'$ ابله $26^{\circ}55'$ طول شرقی آرله رنده ممتد
اولوب، مساحتی سطحیه سی ۱۱۸۱۵ مربع کیلوم-
متره دره. بومقداردن ۶۰۱۱ کیلومتره لکی طاغاق
وقیر مزروع، ۳۸۱۵ کیلومتره لکی مزروع، ۱۲۸۴
کیلومتره لکی چایر ۷۰۳ کیلومتره لکی اورمانلقدره.
اراضیه سی عارضلی اولوب، حدود جنوبیه سنده (بوز
طاغ) و حدود شمالیه سنده اوزون یابله ابله دمیرچی
طاغی ممتد اولرق، شمالده کی جبال مذ کوره تک
شعبه لرله اتکاری جنوبه طوغری ممتد اولورلر.
کدیز نهری سبغاک حدودی خارجندن یعنی خدا-
وندکار ولایتک کوتاهیبه سبغاندن کله رک، سبغانی
شرقدن غربه طوغری شق ابله، سبغاک حدودنده کی
جبال مذ کوره دن این صولرک جمله سنی یعنی صاعدن
سلنده سی، دمیرچی و قوم چایی دخی آلان کونان
نهر لرینی وصولدن آلا شهر چایی اخذ ایدر. بوانهارک
وادیلری کوزل ومنت اوولری حاویدر. اهالیسی

۳۴۵۷۴۹ کشیدن مبارت اولوب، بونرک ۲۹۱۳۶۰

— آلتیمیسی (ملی —) لکهنولی اولوب، او-
رانک نوایی غازی الدین حیدرک نامنه «چهار باغ
حیدری» عنوانیله بر منظومه یازمش؛ و ۱۲۴۳ ده
وفات ایتشدر. اشعارینه دسترس اولنه مدی .

صادق افندی { (محمد —) [«صدرالدین
{ زاده» ماده سنه مراجعت.]

صادق خان { افغانلیرک تسلطندن صکره
{ ایرنده ظهور ایدن هرج
ومرج اثنا سنده بر مدت حکومت سورن کریم خانک
برادری اولوب، زکی خانک وفاندن صکره شیرازی
ضبطله، ایکی سنه قدر حکومت سوردکن صکره،
۱۱۹۶ ده قتل اولمشدر .

صادق خان { هندستان مشاهیر مشایخندن
{ اولوب، مشهور اکبر شاهک
مرشدی ایدی . ۱۰۰۶ تاریخنده وفات ایدوب،
تربه سی اکره شهرینک اک مصنع اذیه سنندر .

صادق { ابران شعرا سندن بوجه آتی اوج
{ ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی (مولانا صادق بیگ) عن اصل افشار
اولوسی امراسندن اولوب، شاه عباسک حافظ الکتبی
ایدی . بده خیلی وقت سیاحت و دور بلاد ایدوب،
حتی حلبه وصولنده اوراده حاکم بولنان شاعر
شهر باقی افندی ابله مصاحبت اتمش ایدی . «تجمع
الخواص» عنوانیله جقتای لساننده بر تذکره الشعراء
سی وارد. شو بیت اونکدر:

ستون سر کند اعجاز حسن دست موسی را
به بستر افکنند بیاری چشمت مسیچارا

— ایکنجیسی (سید جعفر) دهلیلی اولوب، سید
محمد قادرینک احفاد و معتقدانندن ایدی . «بهارستان
جعفری» عنوانیله بر کتاب یازمش؛ و ۱۱۹۶ ده
وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

ترك من دست چو بر خنجر بیداد برد
تشنه را ذوق زال خضر از یاد برد

— اوچنجیسی عن اصل هراتلی اولوب، قند-
هارد نشأت اتمش؛ و هندستانده اکبر شاهک

مسلم ترك، ۴۷۵۳۳ ی روم، ۳۸۸۲ سی ارمنی، ۱۸۲۹ ی یهودی و ۹۳۵ ی اجنیدر. طوبراغی بك منبت اولوب، باشلیجه محصولاتی: بقصدای، آریه، مصر، داری و سائر حبوباتنه کایتلی پاموق، کتن، توتون، آفیون، اوزوم، قاژن و سائر میوه و سبزه. لرك انواعدن عبارتدر. قاژنلری بك طاتلی و لذتلی و طباقلی اولغله، استانبوله و سائر طرفلره دخی کایتله اخراج اولنور. طاغلرینك اکثری وهلی الخصوص سنجاغك قسم جنویسندگیلر اورمانلره مستور او. لوب، چام، میشه و سائر آغاچلر بتیشیر؛ و سنهده سكر اون بك مكعب متره اودوناق و كراستهلك آغاچ كسیلیر. پلاموط و میان كوکی اخراجی ده چوقدر. مادنجه هنوز تجارت اجرا اولنه میوب، یالکیز قرق آغاچ و صومه جهتلرنده کایتلی بر کور معدنی بولغله، کوییلیر بر مقدار اخراج و استعمال ایلدکری معلومدر. میاه معدنیه سی و ایلیجه لری دخی چوق اولوب، کدیز چایی کتارنده بولنان اویر حمامنه جوارلردن بك چوق خسته لر طولانیر. بو صولرك اسکیدن بری مستعمل بولنش اولدقلری بعض انبیه قدیمه خرابه لرینك وجودیله مشتمدر. حیوانات اهلیه سی چوق اولوب، ۳۳۲ ۱۰۵ صیفیر، ۲۳۸۷۶ آت، ۳۳۸۴۹ مرکب و استر، ۵۱۲۷ دوه، ۱۳۲ ۳۹۰ قیون و ۳۸۸۸۲۵ کچیدن عبارتدر. بو سنجاغ اها لیدی قادین و چوققلریله برابر زراعت ایشلریله مشغول اولدقدن بشقه، صنایعه دخی میل و استعدادلری او. لوب، آناطولی خالیلرینك اك ایلری کوردز، قوله و دمیرجیده اعمال اولنور. سنجاغه هر سنه کایتلی بر واردات جلب ایدن بو صنعتدن بشقه، آلاجه ویز کبی پاموق منسوجانله مشین و سختیان کبی دباغته متعلق شیلر سنجاغك محصولات صنایعه سی جمله. سنندندر. پاموغك چکر دکئی آرمغه، زیتوندن یاغ چیقارمغه، و میان کونئی آقلامغه دخی بخارله اداره اولنور رقاچ فابریقه موجوددر. نجارتی همان محصرأ از میر اسکله سنندن اجرا اولنوب، شهر مذکوردن بدأ ایدن دمیر بول خطی بو سنجاغه دخول ایله مغنیسانی کچسکدن صکره، ایکی قوله آریله رق، بر قولی شرقه طوغری آلا شهره واصل اولدینی حالده، اوراندن دکیزلی به قدر تمیدله، آیدن خطیله برلشه. چکدر؛ دیگر قولی ایسه شماله طوغری اوزانوب،

مصره، دکیزینه منتهی اولقی اوزره، صومه به قدر واصل اولمشدر. بودمیر بولار و کیتدیجه تسویه ایلمکده اولان شوسه لر سنجاغك تجارتنی تسهیل ایتمکده در. سنجاغك سنوی وارداتی ۲۷۶۰۰۰ و مصارف محلیه سی ۳۴۵۰۰ عثمانلی لیرایی راده. لرنده در. درون لواده ۳۲۰ مکتب موجود اولوب، ۲۳۸ ی اسلام، ۶۲ سی روم، ۹ ی ارمنی، ۳ ی قنولیک و ۸ ی یهودی مکتبیدر. مکتب اسلامیه دن ۱۳ ی رشیده و ۲۲۵ ی ابتداییه مکتبی اولوب، اخیراً مغنیساده بر مکتب اعدادی دخی طکشد اولمشدر. سنجاغ داخلنده ۳۱۰ جامع شریف، ۳۷۰ مسجد، ۵۸ مدرسه، ۶۰ کلیسا، ۲ حاره، ۲۵ کتبخانه، ۶ خسته خانه، ۲ ایلیجه و موجوددر. صارو. خان سنجاغی، زیرده کی جبولدن آکلاشدینی اوزره، ۱۱ قضایه منقسم اولوب، ۱۲ ناحیه و ۹۶۶ قریه یی حاویدر:

مقدار قرا	ناحیه	قضا
۱۶	املاک	مغنیسیا
۹۶	بلك	
۸۸	موندانی	
۲۹	پلاموط	قرق آغاچ
۴	—	
۱۹	کابسه	صومه
۵۶	—	آقحصار
۴۶	مهره جک	
۱۲	—	قصبه
۱۰	ایلیجه	
۱۵	طاغ مهره	صالحلو
۸	—	
۲۷	—	الا شهر
۵۹	آظه	
۴۴	—	قوله
۲۰	اینه کول	
۶۵	—	اشمه
۲۰	سلندی	
۴۱	—	تیورجی
۳۸	مع سرکه کوزه	
۱۲۸	—	کردوس
۱۲۵	—	
۹۶۶	جمعا صاروخان سنجاغی	

صاری چای } آناطولیده آیدن ولایتک

عظمت شمایسندن عبارت اولوب، مرکز قدیمی قصبه ایله صالحلی آره سنده و دمیر یول خطی اوزرنده خرابه لری موجود اولان (سارد) شهر قدیمی ایدی. هالی اصلیه قدیمه سی تراکیا خطه سندن یعنی ادرنه جه تزلزلدن اورابه هجرت ایش پلاج اقوامسندن بر قوم اولوب، رئیس لری بولنان (مئون)ه نسبتله (مئونیان) اسمله یاد اولنور دی. رئیس سر قومک نسلندن بر قاج شخص حکمداری ایستکدن صکره، یونا- نیلرک اساطیرنه کوره، حکومت هر کول دیدکلری قهرمانک نساه کچمش؛ بو نسلدن (قرسوس) سا- رده حکومت سورمکده ایکن، ایران شاهلرندن کیشرو بونی مغلوب ایدرک، ایدیه بی ممالک ایرانیه الحاق ایشمیدی. بیوک اسکندر ساثر ممالک ایرانیه ایله برابر بوجهتی دخی ضبط ایدوب، بو جهانگیردن صکره اورالی سلفکیانک اینه کچمش؛ بو نلرندن اوچنجی آنطیوخسک مغنیا محاربه سنده رومالیره مغلوب اولسی اوزرنده، صاروخان جهتی سلفکیانندن نزع اولنورق، رومالیرک متفق بولنان برغمه دولت صغیره سنه ویرلمش؛ وجوق کچمه دن برغمه مملکتیله برابر روما ممالکنه الحاق اولمش ایدی. روما دو- لنتک انقسامنده بالطبع شرق ایمپراطورلغنده قالبوب، هجرت نبویه تک - ۷۰ تاریخلرندن سلاطین سلجوقیه دن علاء الدین ثالث طرفندن فتح اولنورق، امراء سلجو- قیه دن (صاروخان)ک اداره سنه ویرلمکه، بو اسمله شهرت بولمشدر. سلطان اورخان و خداوندکار غازی زمانلرندن فتح و ممالک عثمانیه به ضم اولنقدن صکره، سنه بو اسمله یاد اولنوب، آنقره و قوقاسندن صکره تیمورلنک طرفندن خیلی تخریب اولمش ایدی. بده ازمیرده کی جنید صاروخان و آیدن جه تزلزلنده دخی بر مدت حکم سورمش ایسه ده، نهایت بونک وجو- دینک قالمسیله صاروخان قطعاً ممالک عثمانیه به الحاق اولنورق، کاه ایالت وکاه سبجاق عنوانیسه اداره او- اولمش؛ ولایات اصولنک الحاقنده مرکزی ازمیر اولنق اوزره، تشکیل اولنان آیدن ولایتنه ملحق بر سبجاق صورتنه قومشدر.

صاروخان سبجاق (ایده) خطه قدیمه سنک قسم اعظم شمایسندن عبارت اولوب، مرکز قدیمی قصبه ایله صالحلی آره سنده و دمیر یول خطی اوزرنده خرابه لری موجود اولان (سارد) شهر قدیمی ایدی. هالی اصلیه قدیمه سی تراکیا خطه سندن یعنی ادرنه جه تزلزلدن اورابه هجرت ایش پلاج اقوامسندن بر قوم اولوب، رئیس لری بولنان (مئون)ه نسبتله (مئونیان) اسمله یاد اولنور دی. رئیس سر قومک نسلندن بر قاج شخص حکمداری ایستکدن صکره، یونا- نیلرک اساطیرنه کوره، حکومت هر کول دیدکلری قهرمانک نساه کچمش؛ بو نسلدن (قرسوس) سا- رده حکومت سورمکده ایکن، ایران شاهلرندن کیشرو بونی مغلوب ایدرک، ایدیه بی ممالک ایرانیه الحاق ایشمیدی. بیوک اسکندر ساثر ممالک ایرانیه ایله برابر بوجهتی دخی ضبط ایدوب، بو جهانگیردن صکره اورالی سلفکیانک اینه کچمش؛ بو نلرندن اوچنجی آنطیوخسک مغنیا محاربه سنده رومالیره مغلوب اولسی اوزرنده، صاروخان جهتی سلفکیانندن نزع اولنورق، رومالیرک متفق بولنان برغمه دولت صغیره سنه ویرلمش؛ وجوق کچمه دن برغمه مملکتیله برابر روما ممالکنه الحاق اولمش ایدی. روما دو- لنتک انقسامنده بالطبع شرق ایمپراطورلغنده قالبوب، هجرت نبویه تک - ۷۰ تاریخلرندن سلاطین سلجوقیه دن علاء الدین ثالث طرفندن فتح اولنورق، امراء سلجو- قیه دن (صاروخان)ک اداره سنه ویرلمکه، بو اسمله شهرت بولمشدر. سلطان اورخان و خداوندکار غازی زمانلرندن فتح و ممالک عثمانیه به ضم اولنقدن صکره، سنه بو اسمله یاد اولنوب، آنقره و قوقاسندن صکره تیمورلنک طرفندن خیلی تخریب اولمش ایدی. بده ازمیرده کی جنید صاروخان و آیدن جه تزلزلنده دخی بر مدت حکم سورمش ایسه ده، نهایت بونک وجو- دینک قالمسیله صاروخان قطعاً ممالک عثمانیه به الحاق اولنورق، کاه ایالت وکاه سبجاق عنوانیسه اداره او- اولمش؛ ولایات اصولنک الحاقنده مرکزی ازمیر اولنق اوزره، تشکیل اولنان آیدن ولایتنه ملحق بر سبجاق صورتنه قومشدر.

صاری خانلر } مناستر ولایتک سرفیجه

بر ناحیه اولوب، ۱۷ قریه دن مرکبدر. صاری کول بقعه سنده واقع اولوب، اهالیسی ۶۲۸۵ نفوسدن عبارت اولوب، یالاکز ۱۹۴ ی اولاخ وروم وقصو- ری مسلم و ترکدر. ناحیه داخلنده ۶ جامع، ۳ دکان، ۱ خان، ۲۰۰ باغ، ۲۰ باغچه، ۱۰۰ چایر، ۱۶۳۲۲ دونم تارله، ۱۲ سرعی و ۴ اورمان موجوددر.

صاری دکیز } بحر اصفر (Mer Jaune)

(Hoang-Hai) چین دکیزینک شمالنده واسع برکورفز اولوب، شمالنده قوره وارنک شرقنده پیجیلی کورفز- لری بولنیور. بووجهله ایچ ایجه اولان اوج کورفزک اک خارجیسی واک بیوک اولوب، شرقاً قوره شبیه جزیره سیله اوکا مربوط (کلپرت) آطه سیله، شمالاً مذکور قوره کورفزیله، شمال غربی جه تزلزلنده و غرباً چینک (شان تونغ) (وکانغ سو) ایالتیله، جنوباً دخی چین دکیزیه محاطدر. مدخلی ۳۳° عرض شمالیله واقع اولوب، چین ساحیلیله مذکور کلپرت آطه سی آره سنده ۴۰۰ کیلومتره وسعتنده در. بو کورفزه قوره کورفزی آره سنده کی بوزاز دخی ۱۷۵ کیلومتره وسعتنده در. مذکور قوره و پیجیلی کورفز لری دخی صاری دکیزک اقسامندن بولمغه، حقیقته صاری دکیز پیجیلی کورفزیله ملحق (لیان تونغ) کورفزیلک منتهاسنه یعنی ۱° عرض شمالی به قدر ممتد اولوره اصل بو دکیزه صاری دکیز ناهنی قراندران سبب (هو آنگ هو) یعنی «صاری ایرماق» دینن بیوک نهرک اورابه دوکلسیله سورورکلدیکی چامورلرک دکیزه بورنکی ویرمسندن ایلری کلدیکی حالده، نهر مذکور ۱۸۵۱ ده مجراسنی تبدیل ایده. رک، شمعی پیجیلی کورفزیلک قسم جنوبیسنه دو- کلکده در. پیجیلی کورفزیله مذکور ایرماقدن بشقه پکینسندن کچن (نی هو) ایله (لازهو) ومانچوریه دن

صاری ایرمق } (Fleuve Jaune) «هو»

جغت بیوریه، [ماده سنه سرا.

ایتن (لیاهو) وسائر بر جوق انهار وقوره کورفزیته
 قوره ایله چین حدودینی آران (یا لوکانغ) نهری دو-
 کیلوب، اصل صاری دیکزه ایسه مذکور (هو آنگ
 هو) ایرماغی تبدیل مجرایده لی هیج بر بیوک نهر دو-
 کله مکده در. درینلکی جوق اولیوب، عمقک حد
 وسطیسی ۴۰ متره در. تحت الماء قیالینک کثرتی
 وسیلسرینک کثیر الوقوع اولمی بو دیکزه سیرسقا.
 ثنی مشکل و مخاطره لی بر حالده بولندیر یور.

صاری شعبیان } سیلینک ولایتک درامه
 } سنجاغنده ولایت و سنجا
 فک منتهای شرقینده بر قضا اولوب، شرقاً و شمال
 شرقی جهتندن ادرنه ولایتینک کوملجینه سنجاغیله،
 غرباً درامه و قواله قضا لریله، جنوباً دخی آطه لر
 دیکزیه لحاظ و محدوددر. مرکزى کریمتلی اسکله-
 سنندن بر یجق ساءتلق مسافه ده واقع (خانلر) تعبیر
 اولنور بازار حملیدر. اراضیسی اکثریت اوزره دوز
 ویا لکز حدودلرنده عارضه لی اولوب، قره صو (مسته)
 ایرماغی قضایى شمالدن جنوبه شق ایدر. سواحله
 قریب بر قاج کولی دخی وارددر. اراضی ضروره سی
 ۱۸۳۰۰۰ دونمدن زیاده جه اولوب، طوپراغی منبت
 و محسولداردر. باشلیجه محسولاتی: بقدای، چاودار،
 یولاف، آریه، داری، مصر، فصولیه و سائر حبو-
 باتله توتون و آزمقدارده باموق و سیسامدن عبارتدر.
 توتونی بک نفیس و مقبولدر. مرهالی دخی چوچقه
 اولوب، حیوانات اهلیه سی ۱۵۵۶۰ صیغیر، ۹۶۵۰
 آن و استروسرک، ۹۷۹۷۵ قیون و ۵۹۶۶۰ کییدن
 عبارتدر. ۴۰۰ قدر آری قوغانی دخی بولنوب،
 بر مقدار بال و بال مومی چیقار. معمولات صنایعه
 محلیه جزئی بعض منسوجاتله چوراب و سائر لوازم
 محلیه دن عبارتدر. قضا داخلنده ۸۵ مکتب ابتدائی
 بولنوب، ۱۳۶۰ ذکور و ۸۵۰۰ انات شا کرد دوام
 ایدر. اهالی قضا ۱۷۱۶۹ کشیدن عبارت اولوب،
 ۱۶۰۰۰ قدری مسلم و قصوری قبطی، روم و سا-
 زه دن سرکبدر.

صاری صائق } حاجی بکتاش ولی (قدس سره)
 } حضرتلرینک خلفاسندن او-
 لوب، مدنی مجهول اولغله، طریقت بکتاشیه سادکان
 درویشانی قورقه جزیره سننده کی آی اسپریدونک
 قدیدنه و اوخری کولی کنارنده بر مناسترده بولنان

(سنت ناوم) ک مزارینه صاری صائق بابانک قدید
 و مرقدی نظر بله باقرق، زیارتلرینه کیدر لر. بو ذات
 عن اصل جوان ایکن، رعی اغنام ایدرکن، ولی
 مشارالیهک چله خانه سنه تقرب ایتمکه، کراماتی
 کوردیکنده، قویونلری ترکله، خصوص صریداتی
 زمره سنه واصل اولمش ایدی.

صاری عبداللّه افندی } مغرب شهزا-
 } ده لرندن او-
 لوب، سلطان احمد خان اول دورنده درسماده هجرته،
 صدر اعظم خلیل یاشانک برادری محمد یاشانک قیزی
 تزوج ایتمش اولان سید محمدک اوغلی اولوب، مشاوریه
 خلیل یاشانک دائره سننده تربیه اولمش؛ و خلیل یاشا-
 نک ایکنجه صدر اتشدنه جانب ایرانه سردار لغی صره.
 سننده تذکره جیلکیله او طرفه کیدوب، توقاد
 مشتاسنده رئیس الکتب محمد افندیکنک وفاتی اوزرینه،
 ۱۰۳۷ ده رئیس الکتب اولمش؛ او سنه خلیل
 یاشا صدر اتدن عزل اولغله، صاحب ترجمه دخی
 برابر عزل اولنه رق، منسوب بولندیغی هدایی محمود
 افندیکنک درکانه ترددله و مطالعه و تألیفه مشغول
 اولمش؛ و ۱۰۴۷ تاریخنده رکاب همایون ریاستنه
 نصب اولنه رق، سلطان مراد خان رابعک بفسداد
 سفرنده معیت شاهانه لرنده کیده رک، اوراده ایکن،
 ثانیاً رئیس الکتب اولمش؛ و ۱۰۶۵ تاریخنده دک
 دیگر بعض مناصبده بولنه رق، بعده مناصب دیوا
 نیه دن ال چکهرک، علم و عبادتله مشغول ایکن،
 ۱۰۷۱ ده وفات ایدوب، طوب قیو خاوجنده مالیه
 بولی اوزرنده دفن اولمشدر. حضرت مولانا نک «ثنوی،
 سنک برینجی دفترینی ترجمه ابتدیکندن، شارح مثنوی
 دینکله شهرت بولمشدر. مناقب اولیائی متضمن «نصیح
 الملوک» عنوانیه برکتانی و «ثمرات الفوائد»، «دره»،
 «جوهره»، «مسلك عشاق» عنوانی تألیفاتی و عیدی
 ملخصیه بعض اشعاری و علی الخصوص اغترلیله الهیلمی
 وارددر.

صاری کز } (یاخود صاری کوزل وده
 } طوغریسی صاری کورز
 سلطان بایزید خان ثانی و سلیم خان اول دوری علماسند
 اولوب، اسمی نورالدیندر. آناتولی قاضی مسکری او
 لوب، ۷۱۹ ده عزل اولمش؛ و ۹۲۷ ده وفات
 ایتمشدر. اجرای نصح و پند ایچون شهزاده سلطان

سلیک یا نه کوند رلمشیدی. صاری و طوپارلاق بر آدم اولغه، (صاری کوزل) لقیله شهرت بولمدر. استانبولده (صاری کوزل) محله سی صاحب ترجمه نك نامنه منسوب اولوب، بوده (صاری کوزل) دن فلطدر.

صاری کول } مناستر ولایتنه تابع سرفیجه
سبخاغنك جمه قضا سننده
(صاری خانلر) ناحیه سیله جوار لرخی حاوی بر بقعه در، که آناتولیدن اورابه هجرت ایتش ترك اهالی ایله مسکون اولوب، بونلر ایوم آناتولی اخلاق و ماداتی محافظه ایتکده درلر. اوولق و منبت برر اولوب، اهالی سی زراعتله مشغولدر. مرکزی (قیالر) قصبه سیدر.

صاری مصطفی پاشا } دور سلطان محمود
خان اولده ۱۱۵۳
تاریخنده مسند قپودانی به نصب اولنه رق، بر یچق سنه دن زیاده بو مقامده قالدقن صکره، ۱۱۵۷ ده تانیاً قپودان پاشا اولمش؛ ۱۱۵۸ ده وفات ایتمدر.
صاری یار } (وزبازدی صاری بر) استانبول
(جوارنده و بوغاز ایچنك روم
ایلی بقا سننده بر قریه اولوب، بیوک دره اوستنده دره نك ایکی طرفنده و ایکی طاغ آره سننده واقع اولغه، موقعی ضیق و قپالی ایسه ده، اوستنده کی طاغ اتکارنده کستانه، خنکار و چرچر صولری بولنوب، بو موقم لرك هر بری ائالسز بر مسیره اولدیفندن، بو قوربت سببیه، صاری یار دخی مقبول اولوب، یازین خبلی غلبه لك اولور.

صاری یحیی } (حافظ فخرالدین بن عثمان)
(مشاهیر خطاطیندن اولوب،
درسه ائتمده کی طوپخانده محله سننددر. ۱۵ قدر مصحف شریف ونور عثمانی جامع شریفنك یان قپولری دا-
خلنده کی آیات کریمه بن یازمش؛ ۱۱۶۹ ده وفات ایدوب، مراد افندی تکیه سی قارشیسنده دفن اولتمشدر.

صاسون } بتلیس ولایتنك موش سبخاغنده
(بر قضا اولوب، لواء مذکورک
قسم جنوبی سنندن عبارت اولدیغی حالده، شمالاً
موش قضا سیله، شرقاً و جنوباً بتلیس، غرباً دخی
کنج سبخاقلبله محدود و محاطدر. مرکزی اولان
(خطو) قصبه سی، که وقتیه ۶۰۰۰۰ قدر اهالی بی

جامع بر شهر ایکن شمعی کوچک بر قصبه در، مرکز لوابه ۲۴ و مرکز ولایت ۱۵۰ ساعتق مسافه ده واقعدر. اراضی طافلق و طاشلق اولوب، قسم غریب سننده کی صاسون طاغنك ۲۶۰۰ و جنوب غربی جهتنده کی اوناغ طاغنك ۱۴۳۰ متره ارتفاعی واردر. اکثر جبالی صرب و قیالق اولوب، غربی منظره لر ی واردر. یالکیز قسم شرقی سننده بر چای بتلیس جهتندن کچوب، قضای شق ایله، مراد نهرینه دوکلك اوزره، موش قضا سننه داخل اولور. ساژ میاه جاریه سی کوچک چاپلر و دره لردن عبارتدر. طوپراغی يك آز منبت اولوب، حاصل اولان حبوبات احتیاجات محلیه به کفایت ایتمز. میوه و سبزه لرك انواعی دخی حاصل اولور. سرکاری چوق اولوب، قیون و ساژ حیوانات اهلیه سی زیاده در؛ و اهالینك باشلیجه مدار معیشتی حیوانلرینك محصولاتیدر. طاغلرنده قورد، آبی، طاغ کچیسی و ساژ حیوانات وحشیه چوقدر. بعض جبالنده اودون و کراسته جه احتیاجات محلیه به تقابل ایدمك اورمانلر دخی مو-
جوددر. قضا نك برخیلی محللرنده آثار عتیقه بولنیور. هواسی آلتق یزلرنده معتدل اولوب، مرتفع محللرنده برودتی زیاده در. قضا ۱۱۹ قریه دن مرکب اولوب، ۲۰۱۰۱ اهالی سی واردر، که بو مقدارکده ۱۰۳۷۰ ی مسلم، ۸۳۸۹ ی ارمنی، ۳۷۲ سی قبطی و ۹۷۰ ی یزیدیدر. اهالی مسلم سنك قسم اعظمی کرد اولوب، مختلف عشایره منقسمدر.

صاعد } (زین الدین) ایران شعرا سنندن
(اولوب، خیوشانلیدر. طقوزنجی
قرن هجری اواسطنده وفات ایتمدر. شورباغی
اونکدر:

این عشق که اشک سرخ و رخ زرد کند
گرم بگرفت تا دم سرد کند
زین پیش زرد خود حکایت نکنم
ترسم که زرد من دلت درد کند

صاعد بن احمد } (القاضی ابوالقاسم —)
(اندلس مشاهیر علماسنندن
اولوب، مالقده طوغش ایسه ده، قرطبه ده نشأت
ایتدیکندن، قرطبی نسبتیه دخی معروفدر. «التعریف
بطبقات الامم» عنوانیه مشهور و معتبر بر تالیفی
واردر، که حکماء یونانك و ساژ مشاهیرک مکمل

صورتده تراجم احوالی جامه‌در. «جوامع اخبار الامم من العرب والعجم» و «صنوان الحکم» عنوانرله دیگر ایکی تألیفی دخی وارددر. وفاتی ۲۵۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

صاعد بن بشر { (ابو منصور — بن عبدوس) مشاهیر اطباءی اسلامدن اولوب، یته فن طبه‌کی مهارتیه شهرت قزاقمش اولان بغداد اطباستندن عبدوسک تورو نیدر. ابتدا بغداد بیمارستانده فاصد یعنی قان آلجی ایکن، بده تحصیل طبه قوبیلهرق بو فنده بیوک بر مهارت قزاقمش؛ و او وقتدهک اطبا نزول و اوکا مشابه امراضی صحیقله تدای ایتمکده ایکن، صاحب ترجمه ربنجی اولهرق امراض مذکوره‌یی ادویه مبرده ایله وقان آملغه، وآرپه وسائر بزور صولورنی ایچیر. مکله تدای ایتمکی اختراع ایدوب، بو مداواتله سائر اطبا‌نک مأیوس اولدقلری بر چوق خسته‌لری ایی ایده‌رک، خلفا ووزرا و سائر اکابرک یک بیوک احسانلرینه نائل اولمشیدی. «مقاله فی مرض المراقیا ومدوااته» عنوانیه بر تألیفی وارددر.

صاعد بن توما { (ابو الفرج بن هبة الله) بغداد مشاهیر اطباستندن اولوب، نصرانی المذهب ایدی. خلفاء عباسیه‌دن ناصرک طبیی اووب، بونک یک چوق انعام و احسانلرینه نائل اولمش؛ و وفاتنده کلیتی بر میراث برافش ایدی. ۶۲۰ تاریخنده مقتولا وفات ایتمشدر.

صاعد بن الحسن { (ابو العلاء) مشاهیر رحبه‌ده یاشامش؛ و ۶۴۰ تاریخنده قصبه مذکوره‌ده «کتاب التشویق الطبی» عنوانیه بر کتاب یازمشدر.

صاعد بن الحسن { (ابو العلاء — بن عسی الریعی البغدادی) مشاهیر ادبادن اولوب، لغت و نحو و سائر علوم ادبیه‌ده ید طولی صاحبی ایدی، وحاضر جوالقده شهرتی وارددر. عن اصل موصللی اولوب، بغدادده نشات ایتمش؛ وهشام بن الحکمک زماننده اندلسه رحلت ایدوب، اورانک ولاتندن منصور بن ابی طامرک حرمت والتفاتیه مظهر اولمش؛ و بونک نامنه «الفصوص» عنوانیه بر کتاب یازمشدر. بده نقل وروایتنده موثوق اولدیی شیوع بولمغه، مشارالیه

منصور فصوصی نهره آتمش؛ و بونک اوزرینه شا. عرک بری:

قد غاص فی البحر کتاب الفصوص
و هكذا کل ثقیل یغوص

دیمش؛ و صاعد بو بیتی ایشیدنجه:

عاد الی محصره انما
ینرج من قمر البحر الفصوص

دیمش ایدی. اندلسدن هودتنده صقلیه یعنی سیحیه جزیره‌سنه اوغرا یوب، ۴۱۷ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. حقه‌ده یک چوق نوادر منقولدر.

صاعد بن هبة الله { (ابو الحسین — بن ابیاسندن اولوب، نصرانی المذهب ایدی. فلسفه و منطقله و ادبیاتله دخی اشتغال ایدر؛ و طبدن بحث ایدرکن دخی بو علومه نقل کلام ایده‌رک، صدردن چیقار ایدی. مع هذا خلفا واکبر عنده قدر وحرمتی زیاده ایدی. ۵۹۱ ده بغدادده وفات ایتمشدر. — «صاعد بن توما» ماده‌سنه دخی مراجعت سیورله.]

صافی { (جزری قائم باش) شعراء عثمانیه‌دن وزیراسندن اولوب، عن اصل مصردن درس‌عاده کلش اولان مولانا حرزیک بنده‌سی ایدی. ابوالفتح سلطان محمد خان ناینک خدمته‌کیروب، بده دفتردار اولمش؛ ورتبه وزارتی بعدالاحراز، تقاعد طریقیله سلانیک بیی اولمش ایدی. شهر مذکوره‌ده جامع و عمارت بنا ایدوب، اوراده وفات ایتمشدر. اشعاری سوزناک اولوب، اکثریا احمد یاشانک اشعارینی تبیع ایدردی. شو بیت اونکدر:

خط دلبر کبی آخر چون کاورمش یازیلان
صافیا آینه‌ده دلده غبار اولق نهدن

صافی { (شیخ احمد — افندی) متأخرین شعراء عثمانیه‌دن و مشایخ مولوده‌دن اولوب، توقالدی اولدیی حالد، قیصریه‌ده تحصیل علم ایله، ۱۲۵۰ تاریخنده درس‌عاده کاه‌رک، هیئت و حکمت علملرینی ولسان فارسی‌یی دخی تلم ایتمش ایدی. مثنوی شریف و سائر علوم تدریس‌له مشغول ایدی. تاریخ وفاتی معلوم اوله‌مدی. شو بیت اونکدر:

شراب صافی سبحانی سقا هم ربهم شانی
ید قدرت صورثانی کویکل بر آه چکر برهو

لوب، نهر وانه برابر خراب اولدیغی و سورنک دیوارلری کندی زمانه نك باقی بولندیغی یا قوت جوی میان ایدیور. اعیان کتابدن و اصحاب دوا. ویندن بر چوق ذواتک مسقط رأسی بولمشدر.

صاقسون { Saxons } جرمان اقوامندن
 { بر قومدر، که بونلر رومالیرک زمانده ودها صکرلری جرمانیه نك شمال جهتنده و بحر شمالی سواحلنده یعنی شمدریکی هانورده و هو. لستاین جهتلرنده ساکن اولوب، دائیما رقه حدودندن فلنک حدودینه قدر منقشرایدیلر. کندیلری جسارت و تندمشربلکاربله مشهورایدیلر. میلادک ایکنجی او. چنجی قرننده غربه طوغری یاییله رق، (آنفل) قوميله و سائر بعض جرمان اقواميله بالا اتفاق، رین مجراسته قدر واصل اولمشردی. بشجی قرن میلادیده فرانقلر و آلمانلره برابر جرمانیه نك ال بیوک اقوامی صره سنه یکشمشردی. آنفلارله بالا اتفاق انکتره به بر قاچ دفعه تجاوز ایدوب، نهایت ۴۴۹ تاریخنده اوراده (هیتار. خیا) یعنی «حکومات سبعة» هیئتنی تشکیل ایتشلر ایدی، که بو حکومتلر ۱۰۶۶ تاریخنده واقع اولان نورمانلرک استیلاسنه نك سوروب، صاقسونلره آنفللر حملنده بولقلری کلت اقواميله بالا خلاط، انکلیز قومنی تولید و تشکیل ایتش؛ و رام اولمیان کلتلری والس واسقوجیه ایرلانده طاغیرینه چکامکه مجبور ایتشلر ایدی. جرمانیه ده قالدن صاقسونلر سکرنجی قرن میلادیده فرانقلر حکمداری مشهور شارلماننه طول مدت مقاومت ایدوب، بیدلرنده ۳۳ سنه دوام ایدن بر محاربه دن صکره، شارلمان بونلری مغلوب ایتسکه، خرستیانیق دیننی قبوله اجبار؛ و قوتلرنی کسر ایچون، بر طاقلرنی فلاندره واسویچره به نقل واسکان ایتشدی. آنجق شارلمانک خلفلری زمانده صاقسونلر، بونلرک ضعف و تفرقه. سندن بالاستفاده، مختاریت اداره لرنی تأمینه و بر صاقسه دوقله نی تشکیله موافق اولمشردی. بعده صاقسه دوقله ننه تابع اولان بر چوق یرلر تدریجاً صاقسونلرک تابعیتدن آریلوب، طوغریدن طوغری به آلمانیه ایمپراطورلرنک تحت تابعیتیه کیرمکه، صاقسونلرک مملکتی کیتدیکه طارلاشمغله برابر، جنوبه طوغری تبدیل مکان ایدرک، جهستان و باوریه ایله محدود اولمشدر. صاقسونلر جرمان اقوامنک ال خالصی او.

صافی { ایران متأخرین شعداسندن اوج کشینک مخلصیدر:

برنجیسی شیرازی و بر روایتده تبریزی اولوب، معلم صبیان ایدی. شو بیت اونکدر:

از جهان تنک آمدم بهلوی مجنونم برید

خانه تاریکست ومن بیار بیرونم برید

— ایکنجیسی (میر—) از بکانک هجومنده خراب ساندده مقتول اولمشدر. شو قطعه اونکدر:

شبی که از اثر عدل اوست تیغ اجل

برون زهمت خون ریختن چو تیغ جبال

بسی نماند که از پشتی حمایت او

بانیغ غمزه کند صید شیر چشم غزال

— اوچنجیسی (میرزا جعفر) اصفهان ساداتندن اولوب، شو بیت اونکدر:

ستم باشد خطا بر ما کرفتن

ندیده روی ترکان خطا را

صافیتا { بیروت ولایتک طرابلس شام سنجا. غننده و سنجاغک قسم شمالیسنده بر

قضا اولوب، شمالاً لازقیه سنجاغیله، شرقاً حصن الاکراد، جنوباً عکار قضالریله، غرباً دخی آق

دکیزله محاطدر. مرکزى طرابلسدن ۱۲ ساعتق مسافه ده واقع (برمانه) قریه سیدر. اراضیسی دوز

و بعض تپه لری حاوی اولوب، (ایرش) نهری قضایی شق ایدر. محصولاتى: بغانای، آربه، داری، مصر،

نخود، سرچک، بقله، توتون، زیتون و سائرده دن صادرات اولوب، خیلی اییک وبال دخی چیقاره حیوا.

نات اهلییه سی ۵۹۰ صغیر، ۵۰ بیکیز، ۱۴۱۰۰ قیون،

۳۱۸۷۶ کچی، ۵۰ استر، ۱۰۰ دوه و ۶۰۰ مرکبدن عبارتدر. محصولات ارضیه سی احتیا.

جات محایه دن زیاده اولمغه، بونک فضله سی و قصاده اعمال اولنان سجاده لرله سائر بعض منسوجات اخراج

اولنوب، تجارتی خیلی ایشلکدر. قضا داخلنده (حصن سلیمان) و (قلعه بجمور) اسملریله ایکی قلعه

خرابه سی بولنوب، ایکنجیسنده مقدا مصنع ایکی مصر تابوت بولنه رق، درسمادتمکی موزه همایونه

نقل اولمشدر. صفیقا قضایى ۳۰۲ قریه دن مرکب اولوب،

۳۰۸۵۱ اهالیسی واردر، که بو مقدارک ۲۸۵۱۱ ی مسام و قصوری روم و مارونی اولوب،

جمله سی لسان عربی ایله متکدرلر.

صافیه { نهروان اوخرنده و نعمانیه ایله دیرقنی قرینده بر کوچک قصبه او.

لوب، اليوم الك فصیح آلمانجه سولین اولندر. اسکی اخلاق و اطوار لرینی دخی بر درجه یه قدر محافظه ایدوب، معامله لری درشت و طبیعت لری حشیندر. ملی العموم اکول آدم لر اولوب، عشرته دخی انهما. کلری واردر.

صاقسه { (Saxe) آلمانیه ده بیوک بر یردر، که موقع وحدودی زمانه کوره تبدل ایدوب، ابتدا بحر شمالی ساحلنده و آلمانیه نك شمال غربی قسمنده بولنش ایکن، مرور زمانه موقعی تبدیل ایدرک، شمیدی کالده اصل آلمانیه نك جنوب شرقی قسمنده و جهستان و بایره حدودنده بولنیور. شمیدی کالده صاقسه خطه سی بر اداره تختنده اولیوب، بر قسمی قراللق، بر قسمی پروسیه یه تابع بر ایالت و دیگر درت قسمی دخی دوقه لاق صورتنده اداره اولمقده، و جله سی آلمانیه امپراطور لقی هیئت متفقہ سی آلتنده بولمقده در. اداره لری آری اولان بو ممالکت لک هر برندن آتیده آریجه بحث ایدر جکزر.

صاقسه آلتنبورغ { (Saxe-Altenbourg) لقلرندن اولوب، (تورینگیان) تعبیر اولنان حکومات صغیره نك الك شرقی قیسیدر. $51^{\circ} 6' 22''$ ایله $0^{\circ} 42' 3''$ عرض شمالی و $10^{\circ} 10' 12''$ ایله $10^{\circ} 10' 12''$ طول شرقی آرله رنده ممتد اولدینی کالده، مساحت سطحیه سی 1324 مربع کیلومتره و اهالی سی 170867 کشیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه 122 کشی دوشیور. (رایس کرا) پرنسلیک نك اراضی سی بو دوقه لقی ایکی یه بولدیکی کبی، اراضی سی داخلنده سائر حکومتانه تابع بر چوق برلری و دائرة حدودی خارجنده بشقه حکومت لر اراضی سی اورته لرند بوقه لقه تابع برلری واردر. قسم شرقی سی شمالاً، شرقاً و شرق جنوبی جهتندن صاقسه قرالقیله، جنوب غربی جهتندن صاقسه و ایمار بیوک دوقه لقیله، غرباً دخی (رایس کرا) پرنسلیکیله و صاقسه ایالتیله؛ قسم غربی سی دخی شمالاً پروسیه نك صاقسه ایالتیله، شرقاً (رایس کرا) پرنسلیکیله، جنوب شرقی جهتندن صاقسه و ایمار دوقه لقیله، جنوباً صاقسه مینینکن دوقه لقیله، غرباً اشوارچبورغ دودولستادله و غروس قوشبرغ ایله، غرب شمالی جهتندن دخی صاقسه و ایمار ایله محدوددر. بوندن ماعدا سائر دوقه لقرده و پروسیه اراضی سی داخلنده

دخی بعض کوچک و مفرز برلری واردر. بو ایکنجی قسمک مساحت سطحیه سی برنجی قسمک کندن زیاده اولوب، 667 مربع کیلومتره یه بالغ اولیور. دهده، اهالی سی یالکزر 50057 کشیدن عبارتدر. قسم شرقی قیسی (ارزکیرکه) سلسله سی اتکلر نك الك آشاغی سنده اولوب، اراضی سی آز عارضه ملی و بک منبتدر. ک یوکسک تپه سنک ارتفاعی 312 متره در. قسم غربی بیسی ایسه (تورینگیکه) طاغ نك اتکلنده بولوب، تپه لر نك اک یوکسکی 513 متره ارتفاعنده و اراضی سی دهها عارضه لیدر. ایکی سی ده (الیه) ایرماغنه تابع (ساله) حوضه سنده بولوب، نهر مذ کوره دو کیلور بر قاچ جابلری واردر. قسم شرقی سنک لیسسه، طوغری ممتد اولان براووه سنده بر قاچ کوچک کول بولنیور. هوای معتدل اولوب، قسم شرقی سنده اراضی دهها منبت اولمغه، زراعت دهها منتشر، و قسم غربی سنده اورمان لر غالبدر. محصولات زرمیه سی چاودار، بو لاق، آریه، بقدای، پتاس و سائر ده دن عبارتدر. معادنجه ذکره شایان یا آنکزر لنگیت معدنی بولوب، کلیته اخراج اولنور. حیواناتی چوق و جنس لری ابی اولوب، اون سنه اول ک استاتستیکه کوره، 9934 آت، 60325 صغیر، 20996 قیون، 12240 چکی 6387 طوموز بولنور. صنایع دخی خیلی ایلری اولوب، تاریخ مند کور استاتستیکه کوره، دو قه لک داخلنده 182 فابریقه وار ایدی. بونلرک 125 ی بخارله اداره اولنوردی. بوقه لقیله 8725 غله مستخدم ایدی. باشلیجه معمولات صنایعیه سی: یوک منسوجات، قانت، شاپقه، دوک، ما کینه، پورسلن و سائر ده دن عبارتدر. تنوسه لر 419 و دیمیر بوللری 165 کیلومتره طولنده در. تجارتی خیلی ایشلک اولوب، معمولات صنایعیه دن بشقه ذخایر، باغ، پذیر، لنگیت و کراسته اخراج ایدیلور. مرکز تجارتی (آلتنبورغ) شهریدر. اهالی سنک قسم کلیسی پروتستان اولوب، قنولیک و یهودی لر ی بک جزیدر.

حکومتی مشروطیله اداره اولنور بر دوقه لقلدن عبارت اولوب، دوقه لر ی صاقسه خاندان نك (ارنستینه) قولنه منسوبدر. مجلس میه ونائی 30 اعضاء سر کبدر. هیئت مدیرائی 3 کشیدن مرکب اولوب، بری عدلیه، بری مالیه و بری سائر بالمعموم ایشلر

نظارت ایدر. دوقه لقی ۳ قضا و ۴۹ ناحیه به منقسم
اولوب، ۱۰ شهر و قصبه و ۴۴۷ قریه سی واردرد.
مرکزی اولان آلتنبورگك ۲۹۱۱۰، (اشمونك) ۷۱۰۵،
آرتنبورگك ۶۹۰۰، رونیورگك ۵۶۰۲
روده نك ۳۴۵۰ اهالیسی واردرد. دوقه لقی داخلنده
ایبی مکتب اعدادی، بردارالمین، آلتنبورگده بر
مکتب خصوصی و ۱۸۲۲ مکتب ابتدائی موجوددر.
مسکری اشوارچیورغ دودلستاد و ایبی (رایس)
حکومتلری مسکریله برابر آلمانیا اردوسنك دزدنجی
قول اردوسنه منسوب ۹۶ آلائی تشکیل ایدیور.
واردات و مصارف سنویه سی ۴ میلیون فراقتن
زیاده در. بو دوقه لقی ۱۸۲۵ تاربخنده تفریق
و تشکیل اولمشدر.

صاقسه ایالتی } غربیدن طوغری به روسیه (Prov. de Saxe) طو.

قرالمغه تابع بر ایالت اولوب، مارالبیان صاقسه
خطه سندن مفرز اولدیغی حالده، شمال شرقی جهتندن
و شرقاً (برادبورغ) خطه سیله؛ جنوباً صاقسه قرالغیله،
قسم غربیسنده جنوب شرقی جهتندن ینه صاقسه قرا-
لغیله و صاقسه آلتنبورغ درقه لغیله، ینه قسم غربیسنده
(رایسك) مفرز بر پارچه سیله، صاقسه و ایمار دوقه -
لغیله، جنوبه طوغری اوزانان بر قولی اشوارچیورگك
بر قسم مفرزیه اوته طرفی صاقسه غوته دوقه لغیله؛
غرباً هسه ناسو ایالتیله و برونسویق دوقه لغیله؛ غرب
شمالی جهتندن دخی هانورره ایالتیله محاط و محدوددر.
آنجق بو حدودك ایچنده کی یرلك جمله سی صاقسه
ایالتنك اولیوب، اورته سننده (آنهات) برنسلکی
بولندیغی کبی، اشوارچیورغ برنسلکاربله صاقسه
قوبورغ و برونسویق و صاقسه و ایمار دوقه لقرینك
دخی بو ایالت داخلنده بر ایکیشر قضالری واردرد.
بوکا مقابل صاقسه ایالتنك دخی تورینکن حکوماتی
ایچنده بعض قضا و ناحیه لری واردرد. ایالتك مساحت
سطحیه سی ۲۵۲۵۰ مربع کیلومتره و اهالیسی
۲۴۲۸۳۶۷ کشیدر، که بهر مربع کیلومتره باخنه
۹۶ کشی دوشر. مرکزی (ماقدبورغ) شهریدر.

صاقسه ایالتی آلمانیه نك شمالنده کی اووه داخلنده
بولنوب، قوملای و چالیلق اووه لری آره سننده ارتقا-
علری نهایت ۱۸۰ متره قدر چیققان بعض تپه لر
بولنیور. یالکز غرب جنوبی جهتنده و برونسویق

حدودنده (هارچ) طاغی بولنوب، بونك اك یوكسك
ذروه سی ۱۱۴۲ متره ارتفاعنده در. بو طاغك
یالکز بر ایکی قولی ایالتك ایچنده اوزانیر. جبل
مذکورك جنوبنده (هله) نهریله اروا اولنور (غولنده
آونه) اسمیله يك منبت بر اووه سمتد اولور. میاه
چاره سی چوق اولوب، ایالتك قسم اعظمی (البه)
ایرماغی حوضه سننده و یالکز جنوب غربی گوشه سی
(وسر) حوضه سی داخلنده بولنیور. البه ایرماغی
صاقسه قرالغندن کهرک شمال غربیه طوغری جریانه
آهات برنسلکنه داخل اولور؛ و بده ینه صاقسه
ایالتنه چیقوب، شمال و شمال شرقیه طوغری جریان
ایدر؛ و نهایت ینه شمال غربیه طوغری دونه رك
بر خیلی مسانده بو ایالتله براندبورغ ایالتی حدودی
آیرر. ایالت داخلنده بو ایرماغه دوکیان و ایالتك
اراضیسنی سقی ایدن انهار چوق اولوب، صماغ طر-
فندن کلنلری آز و اهمیتسنر ایسه ده، صولدن کلنلری
متعدد و بهضلری خیلی یوکدر. صماغ تاملرینك
اك بیوکاری: مولده، ساله، اوهره، تانکر و آلاند
نه رلیدر. بولردن هر بری دخی متعدد چایلر و دره.
لر اخذ ایدر. (وسر) حوضه سننده ایسه یالکز بعض
کوچك نه رلرک منابمی بولنیور. هوا سی معتدل او-
لوب، غرب جنوبی جهتنده کی طاغلرده سرتجه ایسه ده،
(البه) و ایدسنده پک ملامیدر. یاغورلری ده آلمانیه نك
سائر طرفلردن زیاده در. طوپراغی منبت و علی
الخصوص مرکز ایالت جوارلرنده و نه رلرک و ایدلرنده
پک محصولداردر. اراضی عمومیه سنك یوزده ۶۱ ی
اراضی ضرورعه دن یعنی تارله و باغچه، یوزده ۸ ی
چایر، یوزده ۵ ی سرعی و چایلیق، یوزده ۲۰ سی
اورمان و یوزده ۶ سی ده اراضی خالیه دن عبارتدر.
زراعت پک ایلری اولوب، فته تطبیقاً اجرا اولمغله،
خیلی مقدار بقدای آیره و ایکنجی درجه ده چاودار،
یولاق، بقله، نخود، پتاس، پنجا روسه بزه لرك انواعی
حاصل اولور. باغلری ۷۷ مربع کیلومتره وسعتنده
اولوب، سنوی ۱۹۰ طونلاته قدر توتون دخی
یتیشیر. حیوانات اهلیه سی دخی چوق اولوب،
۱۸۲۴۸۵ آت، ۶۲۴۹۷۲ صیفیر، ۱۳۹۰۹۱۵
قیون، ۲۶۱۲۲۵ چکی، ۷۱۹۶۲۷ طوموزو. ۸۲۶۱
آری قوغای موجوددر. مماندی و ملی الخصوص
لنکیت و باقیر معدنلری پک چوقدر. کور معدنلری ده

چوق اولوب، کومش، دمیر، نیکل، کوکورد، قیا طوزی، آلچی، لوله‌چی چاموری، دکرمن طاشی و سازه دخی چیقار.

صنایع محلیه پک ایلری اولوب، اهابنک بر نلشدن زیاده مقداری صنعتله کچینیرلر. محصولات زرعیه دن استحصال اولنان شکر، اسپیرتو، بیره، خیفاره و سابه فاریقه لرندن بشقه، برچوق دمیرخانه، دوکمنخانه، دباغخانه و یوک و پاموق منوجات ایله اجزای کیمیویه و سازه فاریقه لری واردر. محصولات زرعیه ایله معمولات صنایعیه ککثرنی بالطبع تجارته ترقیسی مستلزم اولدینی کچی، طرق و معبارک مکملیتی ده تجارتنی تسهیل ایتکده. زر. شوسه لری پک چوق اولدینی کچی، ۶۶۰ کیلومتره طولنده سیر سفته صالح انهاری، ۶۲ کیلومتره کج-ولاری و ۲۱۱۸ کیلومتره کدمیر بولاری واردر. باشلیجه تجارت مرکزی ایالت مرکزی اولان ماغدبورغ ایله (هاله) شهریدر.

صاقسه ایالتی ماغدبورغ، مرسیبورغ و ارفورت اسمبلرله اوج سنجافه منقسم اولوب، ۴۲ قضایی و ۱۴۴ شهر و قصبه ایله ۳۰ بیوک و ۲۹۹۲۲ طاری قریبی حاویدر. مرکزی اولان ماغدبورغک ۲۰۲۰۰۰ (هاله) شهرینک ۱۳۰۰۱۰، موله اوزنک ۷۶۴۱۵، هالبرستادک ۳۴۰۰۲۵، نوردهاوزنک ۲۷۰۸۵، (آیزین) ک ۲۳۱۷۵ و (آترسابن) ک ۲۱۵۲۰ اهابلی واردر. اهالی ایالتک قسم کلیسی پروتستان و آرمقداری قتولیک و یهودیدر. هاله ده بر دار. الفنونی، وینبرغده بر مکتب روحانیسی، ۲۶ مکتب اعدادی داخیسی، ۱۰ دارالمعلمین و علماتی و ۱۴ مکتب خصوصیه سی واردر.

صاقسه دوقة اقلری (Duchés de Saxe)

آلمانیه تک وسطلرنده بربرلینه گرفت ه دوقة اقل اولوب، طوغریدن طوغری به بروسیه تابع اولان صاقسه ایالتک بعض پارچه لرله برابر (تورینکه صاقسه سی) تعبیر اولنان واسعجه بر خطه تشکیل ایدیورلر. (تورینکر والد) یعنی «تورینکه اوزمانی» تعبیر اولنان بر طاع بو خطه بی غرب شمالیدن شرق جنوبی به طوغری شقی ایدوب، مذکور دوقة اقلر بو طاغک ایکی جهتنده کی ایتکلرنده بولنیور. بو خطه تک کرک تقسیماتی و کرک

حدودی اوقدر قاریشیق و شوشدر، که قلمه تعریف و تحدیدی مشکل اولدینی کچی، خریطه به مراجعت ایتکله دخی آکلاشلی زوردر. بوده اسکی دره بکلرینک هر بری هر نوع ارضی به مالک اولمق ایچون، مثلاً شوراده بر پارچه اورمان، اوتده بر مقدار سرعی، بشقه برده اراضی ضروره آرامغه مجبور اولمزدن ایلری ککشدنر. آتیق حدودک بوتوشیاتی کیتدیجه دوزلنکده اولوب، خارجه قالان پارچه لری چوغنی بروسیه طویلامشدر. بر قاج حکومته منقسم اولان بو ممالکتک تقسیمات و حدودی پک قاریشیق اولوب، تحدیدی قولای دکل ایسه ده، عمومیت اوزره جنوباً باوربه قرالقلیه، شرقاً صاقسه قرالقلیه، شمالاً صاقسه ایالتیه، غرباً دخی هسه ایالتیه محاطدر. ایچنده صاقسه دوقة اقلرندن بشقه صاقسه ایالتک یعنی بروسیه تک بر قاج پارچه بریله اشوارچبورغ برنسلکتک بر قسمی و (رایس) برنسلکی دخی بولنیور. قسم غریبسنده (تورینکه) سلسله جبال شمال غریبدن جنوب شرقی به طوغری اوزانهرق، برطاق قولر و ایتکلر و ایله لر تمیدایدیور. بو طافلرک اک بوکسک ذروه لری ۶۰۰ متره دن آشایدیر. قسم شرقیسی ده آلقدر. جبال مذکور تک قولری آره سننده برطاق متوازی دره لر وادیلر بولنیور. قسم اعظمی (البه) ایرمانی حوضه سننده بولنوب، باشلیجه نهری مذکور ایرمانی تابع (ساله) نهریدر. بوکا دوکیلور بر چوق چایلری واردر. یالکن قسم غریبسی (وسر) ایرمانی حوضه سی داخننده بولنوب، او طرفه طوغری آقار بر ایکی نهری واردر.

تورینکه طاغلرله ایتکلرندن عبارت اولان برلرک اهابلیسی عن اصل صاقسون اولوب، جرمان اقوامندن هر موندوری تعبیر اولنور بر قوم قدیمک احقادیدر. شمالی و جنوبی آلمانجه آره سننده و جنوبی آلمانجه به دها قریب برلسانله متکلدرلر. موسیق واکلجه به مائل و شن بر قومدر. مقسما اسلاوردن دخی بعض اقوام بو خطه ده ساکن اولوب، بونلردن قاله (سوراب) یاخود (سرب) اسمیله صاقسه آلتنبورغده البوم بر مقدار اهالی بولنیور. [۲۰] خطه بی ترکیب ایدن «صاقسه آلتنبورغ، صاقسه غوته، صاقسه قوبورغ، صاقسه مینکن و صاقسه

موقعی، حدود و مساحتی. — بو قراللق
صاقسه ناميله ياد اولدان ممالکک شرق جنوبي قسمندن
عبارت اولوب، اساسی غربده و راسی شرقده اولوق
اوزره بر منکک شـکـلی ابراز ایدیور . شرق شمالی
جهتدن روسیه نك سـیـلـیه ایالتله ، جنوب شرق
جهتدن اوستریا و مجارستان دولته تابع جهستانله،
غرباً باویره قرائغله، راس برنسلکیله، صاقسه
وایمار و صاقسه آلتنبورغ ایله و روسیه نك صاقسه
ایالتله، شمالاً ینه ایالت مذکور ایله محدوددر .
بالکز شرق جنوبي جهتده کی حدودی حدود طبیعی دن
اولوب، آنجق او طرفدن دخی (ارز کبیرکه) سلسله-
سـنـک صیرته قدر چقیمه رق، جهستان سلسله
مذکور نك شمالی مائله سنک بر مقدارینه حاکدر .
۱۰° ۵۰' ایله ۲۸' ۵۱° عرض شمالی و ۳۲' ۹°
ایله ۴۳' ۱۲° طول شرقی آرله لرنده تمتد اولوب،
شرق جنوبیدن غرب شمالی به بوی ۲۱۶ واک
۱۳۹ کیلومتره و مساحت سطحیه سی ۱۴۹۹۳ مربع
کیلومتره اولدیغی حالده، ۱۳ ۵۰۰ ۳ اهالیسی
واردر، که هر مربع کیلومتره باشنه ۲۱۲ کشتی
دوشیور؛ یعنی آلمانیه نك اک مسکون بریدر .

احوال طبیعی سی، جبال و اناری. — صاقسه
قراالفنک قسم جنوبیسی طاغلق اولوب، جنوب غربی
جهتده بولنان اک بوکسک طاغلر نك ارتفاعی ۸۰۰
متره دن آشاقیدر . قسم شرقیسنده کی طاغلر ده
آلچق اولوب، ارتفاعلری ۵۰۰ متره به بالغ اولیور؛
و قسم وسطیسنده کی (اشیرغ) طاغ نك ۹۰۵ متره
ارتفاعی واردر. بونلر برطاق تپه لردن عبارت اولوب،
آرله لرنده بعض وادیلر بولنیور. آنجق بعض طر-
فلرنده بو کوچک و آلچق طاغلرک اسویچره جبال
مرتفه سی کی غریب شکل و منظره لری اولوب، سیر
و تماشا لرینه کیدن سیاحلر اکسیک اولماز. غرب
شمالی گوشه سی و قسم شرقیسنک جهت شمالیه سی دوز
واووه لقدر. اک بیوک نهری (الیه) ایرماغیدر، که
جهستاندن کلوب، صاقسه قراالفنی جنوب شرقیدن
شمال غربی به شق ایدر. بو ایرماغه منصب اولوق
اوزره مجراسنک صاغ و صول طرفندن بر قاج نهر
دخی صاقسه قراالفنی داخلنده جنوبدن شماله آقیور-
سده، اکثری قراالفنک حدودی خارجنده منصب
اولورلر. بونلرک باشلیجهری غربدن باشلابه رق:

وایمار «دوقه لقرلی» «اشوارجیورغ» ایله «راس»
ماده لرینه مراجعت بیوربله .

صاقسه غوته } (Saxe-Gotha) صاقسه
حکومات صغیره سنندن

اولوب، قوبورغ دوقه لقیله بر دوقه نك تحت اداره سنده
بولندقرلی حالده، هر بر نك اداره سی بسبتون
آیریدر. صاقسه غوته صاقسه نك شمال غربی قسمنده
واقع اولوب، شمالاً روسیه نك صاقسه ایالتله، شرقاً
بنه ایالت مذکور نك صاقسه ایچنه کیرمش اولان
پارچه سیله، صاقسه وایمارله، و اشوارجیورغک قسم
جنوبیسیله، جنوب غربی جهتدن صاقسه داخلنده
بولنان روسیه نك ایکی قزاسیله، غرباً دخی صاقسه
وایمار دوقه افنک (آنزناخ) قسمله محاطدر . بو
حدودک خارجنده روسیه نك صاقسه ایالتی داخلنده
وایالت مذکور ایله وایمار آنزناخ دوقه لری آرله سنده
بر قاج پارچه اراضیسی واردر؛ بوکا مقابل حدودی
داخلنده بر ایکی پارچه بر روسیه نکدر . مساحت
سطحیه سی ۱۳۹۴ مربع کیلومتره اولوب، ۴۶ ۴۱۱
اهالیسی واردر . تورینکر والد طاغ نك شرق شمالی
انکارنده بولنوب، سلسله مذکور نك اک بوکسک
تپه لری بو دوقه لقدم بولندیغی کی، ایکیجی درجه ده
برطاق طاغلق دخی تمتد اولوب، آرله لرنده منبت
بعض وادیلر تشکل ایدیور . میاه جاریه سنک اکثری
مذکور طاغدن نبعانله ابه ایرماغنه تابع انهاره و بالکز
بر ایکیسی (وسر) ایرماغنک تابع لرینه دو کیلور . بو
ایکی حوضه آرله سنده فوته شهری ایچندن کین
صغی بر جدول اختلاطی موجب اولیور . هواسی
طاغلرده سرت ایسه ده، قسم شمالیسنده ملامیدر .
زراعت پک ایلری اولوب، دوز و آلچق طرفلرنده
خیلی محصولات بربر. اراضی عمومی سنک یوزده
۵۴ ی ضرورع، ۳۲ سی اورمان، ۷ سی ده چایدر .
[احوال ساثره سیچون «صاقسه قوبورغ غوته» ما-
ده سنه مراجعت بیوربله .]

صاقسه قراالفنی } (Royaume de Saxe)
آلمانیه ایمپراطورلغنی

ترکیب ایدن حکومتک بری اولوب، آلمانای وسطیده
واقعدر . وسعت اراضیه حکومت مذکور نك
بشچیسی، مقدار نفوسجه اوچمیسی و وسعتی نسبتله
اکثرت نفوسجه برنجیسیدر .

(ساله) نهرینه تابع ولپسیغ شهری ایچندن کچن نهرک برلشه سندن حاصل اولان (مولده) و(ابه) مجراسنک شرقنده کی (اشوارچه الستر) در. قرالانک منتهای شرقنده آقان (نایسه) ابله (کورلیچ) نهرلری ایسه (اودر) ایرماغنه دیکمک اوزره، (سیلزیه) به داخل اولورلر. بو وجهله صاقسه قرالانک یا لکنز شرقی کو. شه سی (اودر) و قووری (ابه) حوضه سی داخلنده بولنیور.

اقلیم وهواسی، محصولات و حیوانات و معادن. —
 وهواسی عمومیت اوزره صوئوئجه ایسه ده، صاغلاندر. مرتفع محلارده بالطبع ده صوئوئوق اولوب، طباغ اتکلرنده کی وادی و بایلرله ایسه اووه دن دخی صیچاقدر. میزان الحراره تک حد وسطی اوزره در. جه سی ۷ ابله ۸ آره سننده در. طوبرای اساساً تک آز منبت ایسه ده، فن زراعت تک ایلری اولوب، اهلایسنک سعی و غیرتیه اراضی عمومیه سنک یوزده ۸۴ می ضرورهدر. قرالانک داخلنده ۵۰۰ جمعیت زراعیه بولنوب، اعضالری ۲۵۰۰ کئی به بالغ او. لور. باشلیجه محصولات: چاودار، بولاف، پتاس، بقدای وآرپه، طورب، سبزه، کت و شرتیجی اونندن عبارتدر. طبیعی و صنعی چایلری دخی چوقدر. بعض وادیلرله باغلر و میوه آخاچلرینی حاوی باغچه لر بولنیور. اورمانلر بیوک بره قماله تیشدیریلوب، تک کوزل اداره اولنور. حیوانات اهلیه تیشدیرمک خصوصنده دخی اهالینک سعی وه هارتلری مکمل او. لوب، ۱۸۸۳ تاریخنده ۱۲۶۸۸۶ آت، ۶۵۱۳۲۹ صیفیر، ۱۴۹۰۳۷ قیون، ۱۱۶۵۴۷ کچی، ۳۵۵۳۵۰ طوموز و ۳۵۷۵۶ آری قوفانی مو جود ایدی. معادن و انواع احجباری تک چوق او. لوب، کور و لیکیت معدنلری تک واسع یلرده بولندیجی کچی، کومش، دمبر، قورشون، قالی، آرسنیک، قوبالت، نیکل معدنلری دخی تک چوق و باقی ابله حیوه دخی آز مقدارده بولور. ۱۸۸۳ استانستیقنه کوره معادن مختلفه تک چقارلیدی محللر ۳۰۷۳۰ یکی دونم وسعتنده اولوب، سنه ده ۴۷۸۸۲۴۸ طونیلانه کور و کولیه چیقار، و بجز. هنک قیمتی ۳۲۲۹۰۰۰ فرانجه بالغ اولور ایدی. مرمز، سرپانتین، پورسلن چاموری و ساژره اوچاقلری دخی چوقدر، میاه معدنیه سی اوتوز قدر اولوب،

اکثری صوئوئوقدر. استر، شانداوو، آرغوستوسباد، نایستاد و مارینبورن ایلیچلری بر چوق مرصانک مرصاجه تکاهیدر. بالکنز طوز معدنی مقفود اولوب، طوزلی صولری دخی چوقدر.

معارف و صنایع و تجارتی. — معارف تک ایلری اولوب، لیبسیغ شهری آروویانک ال پارلاق مراکز علومنددر. علی الخصوص طباعجه هر یردن ایلری اولوب، شرق و غرب السنه مختلفه سنده کلیتی کتابلر و بونلر میاننده تک چوق کتب عرسه معتبره طبع و نشر اولتمقده در. شهر مذکورده، آلمانیه تک اک مشهور واک بیلوکارلندن اولمق اوزره، مکمل بر دارالفنون بونوب، ۳۴۵۳ شاگردی واردر. قرالانک داخلنده ۱۸ دارالمعلمین و دارالمعلمات، ۱۷ داخلی مکتب اهدادی، ۳۱ مکتب خصوصیه ۱ بیوک مکتب صنایع، ۱ صیدلانی، ۲ فن قباله، ۲ معادن، ۲ صنایع شیشه، ۴ موسیقی، ۲ حربیه مکتبی و بر چوق صنایع و تجارت و زراعت مکتبلری موجوددر. مکتب ابتدایه ۲۲۰۵ عددنده اولوب بونلره ۳۵۸۶۹۲ ارکک و ۲۹۶۰۴۰ قیز چوق دوام ایدر.

صنایعجه صاقسه قرالانی آروویانک ال ایلری بولنور بر مملکتی اولوب، هر نوع صنایع اسکند بری اجرا اولتمقده بولتمقده، هر نوع معمولات صنایع درجه مکملیه وارمشدر. کور و معادنک کثرتیا محصولات ارضیه تک عدم کفایتی مملکتک ذاتاً بلا صیق اولان اهالیسی معیشتلرینی صناعیه آرامه مجبور اتمکله، مملکتک هر طرفی و علی الخصوص قسم جنوبی بر عمومی فابریقه حکمنه کچمشدر ۱۸۸۳ تاریخنده صاقسه قرالاننده ۷۰۲۹۷ بیکی قوشنده ۵۳۷۷ بخار ما کینه سی وار ایدی. برنج درجه ده منسوجات فابریقلری اولوب، بونلرد ۲۳۶۶۷۰ عمله مستخدم ایدی. بز، داماسقو چوخه، قانله، باصه، اییک اقمشه، قوردله، دان و ساژر منسوجاتی مشهوردر. کاغذ، شکر، بیره اسپیرتو و ساژر ما کولات و مشروبات فابریقلر و اوبور و دمیر بول ما کینه لرله ساعت و ساژر کینه لرک انواعه مخصوص فابریقلری و دمیر دوکخان لری تک چوقدر. پورسلان فابریقلری اسکی وقت اولدینی قدر دکل ایسه ده، ینه دواته تاند اولو

بر فابریقه ۷۵۰ عمله استخدام اولتقدمه دره بو صنعت وقتیه مشهور ومعمولاتی بك مقبول اولوب، حتی بونلر لسانمزده دخی (صاقسوییه) اسمیله شهرت بولمشدر. طباعت فنی بك ایلمری اولوب، یالککز لپسیفده ۸۰ مطبعه بولنیور، وحکا کاتی ومجلدک کبی کتابجلیفده تعاق ایدر صنایع دخی بك ایلمریدر. لپسیفده ۳۰۰ صحاف دکانی واردر.

تجارت دخی بالطبع معمولات صنایعه ابله متنا- سب اولوب، یالککز لپسیفده سنوی قوریلان اوج بازارده ۲۵۰ میلیون فرانق قیمتنده آیش وبریش اولور؛ ۴۰۰۰۰ اجنبی تجاری طوبیلانیر. البته نهیری قرالفک داخلنده کی قسمنک بتوننده سیر سفاشنه صالح اولدیغی کبی، دمییر یوللری دخی بك صیق وهر طرفه منتشر اولوب، تجارتی تمهیل ایدور. ۱۸۹۰ ده دمییر یول خطوطنک بجموعی ۲۴۹۲ کیلومتره طو- لنده ایدی. البته نهرنده بولجییه مخصوص ۲۳ و اشیایه مخصوص ۲۵ و اپور ابله ۴۶۲ یلککن کیسی ایشلیوب، بجموعی ۲۲۶۱۱۲ طوبیلانه استیعامنده در. شوسه- لری جوق وبک منظمدر. آلمانیه نك سائر طرفلرینه کیدندن ماعدا ممالک اجنبیه اولان اخراجات سنویه سنک قیمتی ۸۰ میلیون فرانقنن زیاده در.

اهالیسی، جنسیت ولسان ومنذهلری. — صاقسه قرالفنک یوقازیده ذکر اولان ۵۱۳ ۳۵۰۰ اها- لیستندن یوزده ۹۷-سی پروتستان وقصوری قتولیک، یهودی وسائر در. بو مملکتنک اهالیسی آلمانیه نك ده ا شمال غریبسنده و البته ابله وسر آره سننده کی اها- لی قدر خالص صاقسون اولیوب، مجلوطدر. اصل مملکتنک اهالی قديمه سی اسلاوا اولوب، (واند) قومنه منسوب ایدیلر. بونلردن شمیکي حالد یالککز ۵۰۰۰۰ قدر نفوس بولنیوب، بونلر دخی کیتدکجه آلمانلا- شمقدمه در. صنایع ومعدان محارری اولان طاغنی جهتک اهالیسی دها صیقدر. نفوسجه سنوی یوزده بر بچقنن زیاده تزیاد وقوعبولقده در.

اصول اداره سی، تقسیمات مملکیه سی، قوه مالیه وعسکریه سی. — حکومتی مشروطیتیه اداره اولنور قرالفقنن عبارت اولوب، قرالفق صاقسه خانداننک آلبرترین یعنی ایکنجی شهبه سی داخلنده ارثاً انتقال ایدر. ۵ ناظر دن مرکب بر هیئت وکلایسی، خاندان قرالی اعضاسیله زادکان وسائر اکابر دن مرکب ۴۸

اعضادن عبارت بر مجلس ایانیله ۸۰ اعضادن مرکب بر مجلس ميمونانی واردر. قرالفق پایتختی (درسنده) شهری اولوب، درسده، ازوبقان، لپسیغ و باوزن اسملریله ۴ ایات ویا سنجاغه منقسم ۲۷ قضایی حایدر. عسکری آلمانیه امپراطورانی عسکرینک ۱۲ بجی قول اردوسنی تشکیل ایدوب، وقت حضرده ۳۳۰۷۱ نفر ابله ۱۳۱۷ ارکان واسرا وضابطاندن و ۶۱۲۰ آتدن عبارتدر. وقت سفرده آلمانیه اردو- سنک مقداری سر طولغله، تامیله تعیین اولنه مازو واردات ومصارف سنویه سی ۱۱۴ میلیون فرانق راده لرنده اولوب، بوندن بشقه امور نافع اچون ۳۶۶ میلیونن زیاده فوق العاده بر بودجه سی واردر. **صاقسه قوبورغ** (Saxe-Cobourg) } صاقسه دوقه لقرندن

اولوب، حکومتی بسبتون آیری اولدیغی حالد، غوته دوقه لقیله برابر بر دوقه نك تحت حکمنده بولنیور. غوته دوقه لغیله حدود وقریبتی اولیوب، غرباً، شمالاً وشرقاً (صاقسه مینیکن) دوقه لغیله وجنوباً باویره قرالفقیله محدوددر. باویره اراضیسی داخلنده دخی بر ناحیه و آریجه بر ایکی قره سی واردر. ۵۰° ۹' ابله ۲۴' ۵۰° عرض شمالی و ۲۲' ۸° ابله ۵۵' ۸° طول شرقی آره لرنده ممتد اولوب، مساحه سطحیه سی ۵۶۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۵۷۳۸۳ کیشیدر. تورینکر والد سلسله سنک جنوبنده واقع اولوب، اراضیسی عارضه لی ایسه ده، ۴۵۸ متره دن زیاده ارتفاعی یوقدر. میاه جاریه سی (رین) ایرماغنه تابع (من) نهرینه دوکوبوب، باشلیجه چایی (اچ) دره هواسی معتدل وکوزل وارضیسی منبت اولوب، نصفی ضرر وعودر. ارضینک یوزده ۲۸ سی اورمانلق و ۱۷ سی چایر و مرطادر.

صاقسه قوبورغ غوته (Saxe-Cobourg-Cotha) } آلمانیای وسطی حکومات صغیره سندن و صاقسه دوقه لقرندن اولوب، بر برندن موقعا و اداره بسبتون آیری اولان قوبورغ ابله غوته دوقه لقرندن مرکبدر. یوقاریده محارندن تعریف اولنان بو ایلی مملکت بر دوقه نك تحت حکمنده بولمقله بر حکومت عد واعتبار اولنور. ایکینک جماعاً مساحه سطحیه سی ۱۹۵۶ مربع کیلو- متره و اهالیسی ۲۰۶۳۲۹ کیشیدر. دوقه نك مقری

(غوته) شهر بدر. ایکی دوقه لنگ بمض معادنی وار ایسه ده، اهمیت زدر، صنایع دخی ایکنجی درجه ده اولوب، اهالی نك باشلیجه مشغولیتی زراعتدر. محصول لاتی ذخایر ایله سبزه و میوه نك انواعدن عبارتدر. حیواناتی دخی چوق اولوب، جنس لری پک اییدر. غوته ده برخیلی فابریقه لر دخی بولنوب، مکمل خریطه لر و مشهور بر سالنامه عمومی ایله ساثر آثار جغرافیه و استاتستیکه نشر ایدر بیوک بر مطبعه و کتابخانه سی ده وارددر. دمی بولاری ۱۷۵ کیلومتره طولنده در.

حکومتی صاقسه خانداننک ارنستینه شمه سنده ارثاً انتقال ایدر و مشروطیتله اداره اولنور دوقه لقدن عبارتدر. ایکی دوقه لقدن هر برینک کنده بنه مخصوص مجالس مبعونانی اولوب، غوته نك کی ۱۹ وقوبورغ نك کی ۱۱ مبعوندن مرکبدر. امور مشترکه و عمومیه مذاکره سی لزومی تقدیرنده بو ایکی مجالس برلشیره ایکی سی ۴ قضایه منقسمدر. اه اییدن یالکنز ۲۰۰۰ قدر قوتلیک و ساثره اولوب، قصوری پرو. تستاندر. ایکی داخلی مکتب اعدادی ایله ۱ مکتب خصوصی ۲ دارالمعلمین و بر چوق مکتب ابتدائیه وارددر. عسکری آلمانیه نك اون برنجی قول اردو. سنك بر آلابنی تشکیل ایدر. بودجه لری آیری آیری اولوب، جمعاً واردات و مصادف سنوبه لری ایکشیر یچی میلیون فرائق راده لرنده در.

صاقسه ماینینکن } (Saxe-Meiningen)
آلابنی و میطیده کی

صاقسه دوقه لقرندن اولوب، بر بیوک ایله بر قاچ کوچک پارچه دن مرکبدر. بیوک پارچه سی ۱۲' ۵۰° ایله ۴' ۵۰° عرض شمالی و ۴۸' ۷° ایله ۱۷' ۹° طول شرقی آره لرنده اولوب، مقعرتی شماله طوغری دوغوش بر نصف دائره شکنده در. شمالاً صاقسه وایمارک (آیزناخ) قسیمله، صاقسه دوقه لقرلی آره. سنده کی پروسیه اراضیه سیله، اشوارجیورغ برنسلکر ایله و صاقسه آلتنبورغ دوقه لقیله؛ شرقاً صاقسه وایمارله، پروسیه نك بر قضا سیله، اشوارجیورغ رودولستادله، رایس شلازله و باویره قوالقیله؛ جنوباً صاقسه قوبورغله و باویره ایله؛ غرباً دخی صاقسه وایمار آیزناخله محاط و محدوددر. بو حدودک خارجنده دخی مفرز بر طاقم بر لری و مملکتنک داخلنده ساثر

حکومانه مائذ محلاری وارددر. اشبو مفرز محلاریله برابر مساحت سطحیه سی ۲۴۶۸ مربع کیلومتره و اهالی سی ۲۲۳۹۳۰ کیشیدر. اراضی سی تورینگر والد قول و اتکنرندن عبارت اولوب، خیلی عارضه لیدر. اک بوکسک تپه لری ۸۵۰ متره دن زیاده مرتفعدر. قسم اعظمی (وسر) ایرماغنه تابع (ورا) حوضه سندن عبارت اولوب، جنوب شرقی قسمنک میاه جاریه سی (رین) ایرماغنه تابع (من) نهرینه دو کیلور؛ و ایله ایرماغنه تابع ساله نهری دخی شمال شرقی گوشه سی شق ایدر. هوایی سرتجه و طوبراغی طاشلق اولوب، منبت وادیلری دخی وارددر. اراضی سنك یوزه ۴۰۰ می ضرورع اولوب، فن زراعتنک ترقیاتی سایه سنده ذخایرله پتاس، توتون و کلینتی کراز حاصل اولور. حیوانات اهلیه سی و علی الخصوص صغیر و قیونی دخی بوقدر. اورمانلری چوق اولوب، کوزل اداره اولمنله، خیلی کراسته اخراج اولنور. باشلیجه معادنی دمی ایله قیاطوزندن عبارت اولوب، کور، قوبالت، باقیر و ساثر بمض معدنلر ایکنجی درجه ده در. صنایع و تجارتی پک ایلری اولوب، اکثر اهالی سی فابریقه لرده مستخدم و تجارتله مشغولدر. باشلیجه معمولات صنایعه سی دمیهر متعلق شیلرله پورسلن، جام، اویونجق، منسوجات مختلفه، مصنوعات دباغیه و ساثره دن عبارتدر. دمی بولاریله شوشه لری مکملدر. حکومتی مشروطیتله اداره اولنور ارثی بر دوقه لقدن عبارت اولوب، ۵ ناظر دن مرکب بر هیئت وکلا سی و ۲۴ اعضادن مرکب بر مجلس مبعونانی وارددر. عسکری قوبورغ و غوته نك کیلرله برابر آلمانیه عسکری اون ایکنجی قول اردو سنك ۱۹ نجی آلابنی تشکیل ایدیور. اهالی سنك قسم کلی سی پروتستان اولوب، آز مقداری قنولیک و یهودیدر. بر مکتب عالی سیله ۲ داخلی اعدادیه سی، ۲ دارالمعلمینی، ۱ مکتب خصوصی، ۲ مکتب صنایعی و ۲۸۹ مکتب ابتدایی وارددر. واردات و مصادف سنوبه سی ۷۸۰ میلیون فرائقدن زیاده در. بو دوقه لاق ۱۶۸۰ تاریخندن بری اولوب، ۴ قضایه منقسمدر.

صاقسه وایمار } (Saxe-Weimar)
دوقه لقرلینک اک بیوک اولوب، آیری آیری اوج بیوک ایله بر چوق کوچک

بونک ده اهايسنک قسم کلیسی پروستاندر. دوقاق
ه قضایه منقسمدر. مرکزی اولان و ایلمارده بتون
صاقسه دوقه لقرینک استاتستیقنه مخصوص براداره
ایله سائر بعض دوائر عمومی و مشترک وارددر.
معارف یک ایلمی اولوب، (ینا) قضیه سینده وقتله
بتون آلمانیه ده کیرک الک بیسویک بولنش اولان
مشهور بر دارالفنون ایله دوقاق داخلنده ۳ داخلی
مکتب اعدادی، ۲ مکتب خصوصی، ۲ دارالمعلمین،
اورمان و صنایع مختلفه مکانی ۴۵۴. مکتب ابتدائی
موجوددر. عسکری آلمانیه عسکری ۱۱ نجی قول
اردوسنک ۹۴ نجی پیاده آلاینی تشکیل ایدر. وار.
دات و مصارف سنویه سی طفورز یقچ ملیون فرانک
راده لرنده در.

صالح (انبیاء عظامدن اولوب، حجاز ایله شام
آره سنده حجر خطه سنده ساکن بولنش
اولان قوم تموده مبعوثدر. قوم مذکور قوم عاددن
صکره جزیره العربده قوت و مکنت و معموریت بو-
لوب، کفر و ضلاله میل ایله اوانانه عبادت ایتدکارندن،
نبی مشاراییه کندیلرینی دین حقه دعوت اتمش
ایسه ده، اینانموب، کندیسندن معجزه طلب ایلملری
اوزربنه، باذن الله برقیادن حامل بردیشی دوه چبقار-
مش، و دوه درحال وضع حمل ایتمکله، بو حیوانله
یاوروسنک باقمسی جانب صالحدن قومنه توصیه اولند.
یفی حالده، بونلر دوه یی دخی اتلاف ایتدکارندن،
غضب الهییه اوغرابوب، ایمانه کلن بر فئته قیلیدن
ماعداسی محو و هلاک اولمش؛ و حضرت صالح بر
روایتده مکبه بر روایتده قدسه چکیلوب، اوراده
ارتحال اتمشدر. انبیاء عربدن اولدیغی حالده تورانده
دخی مذکوردر.

صالح (صحابه دن بروحه آتی بر قاچ ذاتک
صالح اسمیدر): (صالح الانصاری السالمی) که
بر حدیث شریفک نقلی صرهنده مذکوردر. —
(صالح شقران) که فخر کائنات (صلام) افندسزک
آزادلیسی اولوب، حبشلی ایدی. عن اصل عبد.
الرحمن بن عوف (رضه) ک کوله سی اولوب، بونک
طرفندن رسالتیناه افندسزه هبه اولنش و جانب
نبویدن اعتاق بیورلمش ایدی. لقبیله دهامشهوردر.
— (صالح القرضی) که ماریه القبطیه ایله برابر
مصدقن مدینه به کلشیدی. — (ابو کثیر صالح

پارچه لر دن مرکبدر. بونک پارچه لرینک ایچنده دیگر
حکومانه شاند بر جوق برلر وارددر. بو برلر لدی التنزیل
دوقه لک مساحه سطحیه سی ۳۵۹۵ مربع کیلومتره
اولوب، ۳۲۵۸۲۴ اها یسی وارددر. مرکزی عد
اولنان اک باشلی پارچه سی غرباً، شمالاً و شمال شرقی
جهتندن پروسیه نیک صاقسه ایالتیله، جنوب شرقی
جهتندن جنوباً دخی صاقسه آلتنبورغله وینه جنوباً
شوارچبورغله محاطدر. تورینکن طاغیرنیک بر
شعبه سنده واقع اولوب، قسم شرقیسی (سنله) نهری
واوکا تابع بعض چایلر اروا ایدر. غرب جهتنده بولنان
(آزباخ) قضایه دوقه لک اک طاغلق محلی اولوب،
شمالاً صاقسه ایالتیله و صاقسه مینکن دوقه ایلیه،
شرقاً یته مذکور دوقه لقه، جنوباً بایره قرالقیسه،
غرباً دخی پروسیه نیک هسه ناسو ایالتیله محدوددر.
اراضیسی طاغلق اولوب، باشلیجه نهری (ورا) در.
جنوب شرقی جهتنده برلنان و (نایستاد) قضایه
تشکیل ایدن اوچنجی پارچه سی شمالاً (رایس کرا)،
شمال غربی جهتندن صاقسه آلتنبورغ، شرقاً رایس،
جنوباً رایس غرایز ایله و پروسیه نیک بر قضایه ایله،
غرباً دخی صاقسه مینکن و صاقسه آلتنبورغ ایله
محدوددر. اراضیسی طاغلق اولوب، میاه جاریه سی
ساله نهرینه دوکیلور. هوامی بزنجی پارچه سنده
معتدلجه اولوب، دیگر ایکی پارچه سنده دهاسرتدر.
اراضیسی اولدیجه منبت و اها ایسی باشلیجه زراعتله
مشغول اولوب، بزنجی پارچه سنده اراضی مرزوفه،
ایکچیسینده اورمانلر و اوچچیسینده چارلر غالبدر.
بفدای، آره و پتاس محصولاتی احتیاجات محلیه دن
زیاده اولوب، بر مقدارلری اخراج اولنور. بر
مقدار کتن دخی حاصل اولور. ساله وسائر نهرلرک
وادیلرنده اشجار مثمره و حتی بعض یلرلنده باغ دخی
یتیشیر. اورمانلری چوق اولوب، یک کوزل اداره
اولنور. حیوانات اهلیه سی چوقدر. معادن باشلیجه
کور و لنتیکتله دهیردن عبارتدر. صنایع و تجارتی
یک ایلمی اولوب، ایلیک، انواع منسوجات، پورسلان،
جام، کاغذ، توتون، اجزای کیمویه، بیره، مسکرات
وسائر فابریقه لرله دبائخانه و دمیخانه لری متعدددر.
حکومتی مشروطیته اداره اولنور ارتی بر دوقه لقدن
عبارت اولوب، ۳ ناظر دن مرکب بر هیئت و کلاسی
۳۱۰ اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثانی وارددر.

الموتول) که بنه صحابه دن مازن بن الغضویه نك ازاد. لیبی اولوب، اونکله برابر (برذمه) ده شهید اولمشدر. — (صلاح بن التمام) که اصل اسمی نعیم اولوب، جانب نبویدن صالح اسمیه بیورلمشیدی.

صالح } (ملک —) موصل جهتمده حکومت سورن ملوک انا بکبه نك اوچنجیبی اولوب، نورالدین محمودک اوغلی و دولت مذکورده نك یانیسی اولان عماد الدین زکینک تورونیدر. ۶۹ هـ تاریخنده دمشقده پدینسه خلف اولوب، بر مدت صکره دمشق و حما و حص صلاح الدین ابوی طرفندن ضبط اولمغه، بونک التمه یالسکز حلب قالوب، او راده ۷ سنه حکومت سوردکن صکره، ۵۷۷ هـ ۱۷ یاشنده وفات ایتمشدر.

صالح } (ملک — نجم الدین ابوب) ۵۰ صرده حکومت سورن ملوک ابویسه نك یدنجیبی اولوب، ملک کامل ناصر الدین محمدک اوغلی و صلاح الدین ابویبیک برادری ملک عادل سیف الدین ابوبکرک تورونیدر. ۶۳۷ تاریخنده برادری ملک عادل الصغیره خلف اولوب، مدبر و جسور بر حکمدار ایدی. و قصرین آره سنده درت بیوک مدرسه و (بحریه) اسمیله بر قلعه بنا ایدرک، ایچنه بیک قول اقامه ایتمشدی، که بونلر (ممالیک بحریه) اسمیله شهرت بولوب، بالاخره حکومتنه نائل اولمشلردر. زماننده اهل صلب مصره مسلط اولوب، دمیاطی ضبط و قاهره به هجوم ایتکلرندن، ملک صالح منصورده تحصن ایدرک، محاربه ایتکده ایکن، ۶۴۷ هـ وفات ایتمشدر. مدت حکومتی ۱۰ سنه در.

صالح } (ملک —) ۵۰ صرده حکومت سورن غلامان اتراکدن یعنی ممالیک بحریه دن و بنی فلاوندن ایکی حکمدارک اسمیدر:

برنجیبی (عماد الدین اسماعیل) ملول مذکورده نك ۱۶ نجیبی اولوب، ملک ناصر ناصر الدینک اوغلی و سیف الدین فلاونک تورونیدر. ۷۴۳ تاریخنده برادری ملک ناصر شهاب الدین احمد خلف اولوب، اون بیل ایله ایکی آی حکومتدن صکره، ۷۴۶ هـ بعد الاسقاط وفات ایتمشدر.

— ایکنجیبی (حاجی) ملوک مذکورده نك ۲۴ نجیبی و اخیری اولوب، ملک اشرف شعبانک اوغلیدر.

۷۸۳ تاریخنده برادری ملک منصور ماینک فوتندن صکره، قعود ایدوب، بر ییق سنه دن صکره، حدانت سنی حسبیله، اتابکی بوانان بر قوق چرکس اتفاق اسرا ایله برینسه کچمش؛ و بونکله ممالیک بحریه و بنی فلاون دولتی پایانه ایدوب، نوبت حکومت غلامان چراکسه به کچمشدر.

صالح } (ملک — محمد) ۵۰ صرده حکومت سورن ملوک چراکسه نك یدنجیبی اولوب، ۸۲۴ تاریخنده پدری ملک ظاهر ابو الفتح ططره خلف اولمش؛ و ۱۰ یاشنده اولدینی حالمه، ۱۴ آی حکومت نامنه اولوب، بعد اسقاط او لشمشدر.

صالح } ایران شمراسندن بروجه آتی درت ذاتک اسمیدر: برنجیبی (امیر محمد —) عن اصل جفتای اسرا سندن اولوب، تیمورلنکک رجائندن امیر شاه ممالیک احقادندندر. هراتده تولد ونشأت ایتمشدر. مولانا حاجی حضرتلرینک کالانتدن استفاده ایتمش؛ و ۹۴۱ تاریخنده بخاراده فوت اولمشدر. علی شیر توایی بونک مدحنده اجرا ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

روز وصل تو کیش تیغ و کیش زانمرا
شب هجر مکن باز گرفتار مرا

«نازونیاز» عنوانیه بر منظومه سی اولان و ۱۳۰ تاریخنده وفات ایدن صالح اسمنده بر شاعر بولندیغی دخی بعض کتیبده کوریلوب، بونک عینی ویا دیگرکی اولدینی آکلاشیله مامشدره. — ایکنجیبی بدخشانی اولوب، شو رباعی اونکدر:

کاه از ستم چرخ نکون میکرم
کاه از الم سوز درون میکرم
القصه در آتش جدایی چو کتاب
می نالم و می -وزم و خون میکرم

— اوچنجیبی کاشانی اولوب، هندستانه رحلتیه بر مدت سیاحت ایتدکن صکره، لاهورده اختیا اقامت، واوراده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر

نشود هیچکس نام جدایی یارب
این سخن گوش زده هیچ مسلمان نشود

— دردنجیبی (میرزا —) اصفهانی اولوب طبیب الدین طبیبک احقادندندر. علما و حکمدان او

رب، عصری سلاطینک تقریبه نائل اولمش؛ هندستانه سیاحت ایدوب، جهانگیر و شاهجهانک دمتمنده بولمقله، بعض مناصبه نصب اولتمش ایدی. ۱۰۴۱ ده وفات ایتشدر. شوییت اونکدر:

موج اشکم چون بعل بکشد جیمون کفت بس
چون بنود پیچیدم از اندیشه کردون کفت بس

صالح افندی } (محمد -) دور سلطان
مصطفی خان نالنده مسند

شیخ اسلامیه یکن علمدان اولوب، شیخ حسام الدین عشاقینک نسلنددر. پدری قریمی عبدالله ندی زاده یحیی افندی غلطه و مصر حاکمی بو. شیدی، شیخ الاسلام یکیشهری عبدالله افندی به امام اولوب، حاب، شام و مدینه قاضی اولدوقدن بکره، درسعادته عودتله، ۱۱۵۹ ده استانبول ضیعی، ۱۱۶۳ ده آناتولی ۱۱۷۱ ده روم ابلی ضعیسکری اولمش؛ وسنه مذکورده مسند مشیخت اسلامیه یکوب، بر یحیی سنه به قریب مدت امور وای بیاد اداره، عزل اولنهرق، ۱۱۷۵ ده وفات اولمش؛ و قاضیهده قاضیسکر محمد افندی مدرسه نده دفن اولمشدر.

صالح الدین صالح } مصرده حکومت سو-
رن ممالیک بجزیه تک

۲ نجی حکمداری اولوب، ملک ناصر الدین محمدک غلی و فلاونک تورونیدر. ۷۵۱ تاریخنده برادری تک ناصر الدین حسندن صکره موقع اقتداره کله رک، بیل ابله ۳ آی حکومت سورمشدر.

صالح بن اسماعیل } مکه و مدینهده حکم
سورن نجی اخضر

راسنک یدنجیمی اولوب، دردنجی قرن هجری اسطنده آز مدت حکومت سورمش؛ و بونک زما ده خلفاء عباسیه نابلری مکه و مدینه بی ضبط اولمشدر.

صالح بن بهله الهندی } مشاهیر اطادان
و هند حکما-

ندن اولوب، هارون الرشیدک زمانده بغدادده اولمش؛ و خلیفه مشارالیهک اطباسی جمله سندن بو. شدره اطبا و فائنه ذاهب اولمقله، تکفین ایدلمش لان خلیفه تک عم زاده سی ابراهیم بن صالحک اوله. ن اولدیفنی درک ابله، کمال مهارتله شفا سانه موفق لدیفنی وسائر بویه آثار حذافی مشهور و متواتردر.

صالح بن علی } (بن عبد الله بن عباس بن

تک برنجی و ایکنجیمی اولان ابوالعباس السفاح و ابو جعفر منصورک عمی اولوب، خطه مصر به بی فتح ایتدکدن صکره، جانب خلیفه دن مصر والیسی اولمش؛ و آتلی آی بو مملکتی اداره ایتدکدن صکره، ۱۳۳ ده فلسطین ولایتنه نقل اولمش؛ ۱۳۶ ده مصر و مغرب و فلسطین اداره سی کندیسنه حاله اولنوب، بر سنه صکره بینه ابو عون عبدالملک بن بزیده مصر والیکنی ترکه، فلسطینه چکمش ایدی. اوغلی ابراهیم دخی مهدی و هارون الرشید زمانلرنده ایکی دفعه و دیگر اوغلاری فضل، عبدالملک و اسماعیل دخی مصر والیسی اولمشلردر.

صالح بن مبارک } مؤلفیندن اولوب، «مقاله

نقشبندی» عنوانیه بر کتابی واردر.

صالح بن مرداس } (اسدالدوله ابو علی

داس دولتک مؤسس اولوب، کندیسلی بادیه عمر بلرندن اولدیفنی حالده، قوتلی بر عسیرتک رئیس اولمقله، ۴۱۷ تاریخنده حلبه هجوم ایدوب، شهر مذکورسی ملوک فاطمیه طرفندن والی بولنان مرتضی الدوله بن اؤاؤدن ضیطله، دولت مذکورده بی تا سیس ایتمش؛ و اوج سنه حکومت سورنکدن صکره، ۴۲۰ ده فاطمیوندن ملک ظاهر طرفندن عسکرله کوندربان امیر الجیوش انوشتکین الدیزری ابله ایتدیکی محاربهده وفات اولمشدر. اولادی ۵۵ سنه قدر حکم سورمشلردر.

صالح پاشا } سلطان ابراهیم خان دورنده

اولوب بو سنه لیدر. ابتدا دقتدار مصطفی پاشایه و بعده همشهریسی بولنان روزناده جی ابراهیم افندی به انتساب ایدوب، باش محاسبه، خزینه، مطبخ، ترسانه و دفتر امانتلرنده استخدام اولدوقدن صکره، میر آخور و یکجیری آغاسی ۱۰۵۴ ده وزیرقه نشین و متعاقبا آدقتدار اولمش ایدی. ۱۰۵۵ ده سلطان زاده محمد پاشا برینه صدراعظم اولوب، ایکی سنه به قریب مدت امور دولتی اداره ایتدکدن صکره، تفصیلاتی تواریخ عثمانیهده مسطور بر صبیحن طولانی، داود

پاشاده اعدام، و جنازه سی اسکندریه دفن اولمشدر.
صالح پاشا { (حاجی —) دور سلطان محمود خان نایبده مسند صدارت عظمایه بکن وزرادن اولوب، از میرایدن. در سعادت کله رگ، بمض مأموریتلرده بولندقدن صکره، آریه امینی اولمشیدی. ۱۲۳۶ تاریخنده اسرارطه لی علی پاشانک عزایله چلدر والیسی بندرلی علی پاشانک مسند صدارته نصی صرهنده رتبه وزارتت ترفیع اولنهرق. مشارالیهک وصولنه دکین صدارت عظمی قائمقامی اولمشیدی. بندرلی علی پاشا وصولندن صکره آنجق طهور کون بو مقامده قلوب، صاحب ترجمه اونک برینه بکشم؛ و وقت بک نازک اولدیقی حالده، تمشیه امورده فوق اولوب، بر بچق سنه نی متجاوز زمان بو مقامده قالدقدن صکره، ۳۸ ده عزل، و کلیبولییه سوق، و اورادن شام والیکنه و امیر الحافظه تعیین اولنهرق، جانب حجازه عزیمت، و شامه عودتندن صکره، وان والیکنه تحویل مآ ریت ایتمش ایسه نه، آطیه وصولنده ینه کلیبولییه عزیمتله اوراده قائمه مأمور اولوب، ۱۲۳۹ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر.

صالح پاشا { (حاجی —) دور سلطان سلیم خان ثالثده ۱۲۲۱ تاریخنده قیودان پاشالک مستبدینه نائل اولان رجالدن اولوب، زغفرانبولیدیر. انکازنه دوتاسنه قارشی آق دکیزه چیقوب، معبدنه کی سفاتی حرق و غرقه مجبور اولغله، قره دن استانبوله عودت ایتمش؛ و اوج آیلق مأموریتندن صکره عزل اولنهرق، شام والیکنه و سائر بمض مناصبه نصب اولمش؛ و ۱۲۴۰ ده آخضه والیسی ایکن اوراده وفات ایتمشدر.

صالح الجرمی { (ابو عمر — بن اسحق) مشاهیر نحو یونندن اولوب، لغت و سائر علوم ادیبده و فقهده دخی ید طولی صاحبی ایدی. بصره لی اولوب، بغدادده نشئت ایتمش؛ و صمیمی و فزاه و اخفش و مبرد اله معاصر بولمشدر. «فرخ کتاب سیدویه» و اختصاراً «الفرخ» عنوانیله نحوه دائر بر تالیف مشهوریله «کتاب الابنیه»، «کتاب الفروض»، «کتاب غریب سیدویه» عنوانلی کتابلری و نحووده بر تخریضله سیریه متعاق بر کتاب غریبی واردن. ۲۲۵ تاریخنده وفات ایتمشدر.

صالح چلبی { (جلال زاده —) قانون عثمانی شمراسندن اولوب، قوجه نشانچینک کوچک برادریدر. کال پاشا زاده کالاندن استفاده ادوب ادرنه ده سراجیه مدرسه سی مدرسلیکنه تعیین اولمشیدی. صدراعظم ابراهیم پاشانک امریله پادشا مشارالیهک مجارستان وردوس فتوحاتی سلک نظم چکهرک، تقدیم ایتمدیکنده، مظهر مکافات و التفسار اولوب، بده مراد پاشا مدرسه سی مدرسلیکنه تعیین اولمشیدی. مؤخرأ سخن ثمانیه مدرسی اولوب فیروز شاه قصه سی ترجمه یه دخی جانب یادشاید مأمور اولمش؛ و یونک تقدیمنده حلب و بده شام و مصر قضاسنه نصب اولمشیدی. نهایت متقاعد اولوب، برادری نشانچی بک انا ابوب انصاری جو رنده بنا کرده سی اولان جامع شریفک یاننده بر خا و باغچه انشا ایدرک، گوشه ازواه چکلمش ایدی او ائشاده شهزاده سلطان بازید طرفندن «جاه الحکایات» کتابنک ترجمه سنه مأمور اولوب، کتابی شهزاده مشارالیه تقدیمنده انا ابوب مدرسه مدرسلیکنه تعیین اولمش ایسه ده، بر مدت صکره بسبتون ازواه چکلمش؛ و ۹۷۳ ده وفات ایتمشدر اشعاری ساده و انشایی مه و لدر. شو مطلع اونکده

آخر اولدی عمر چون کتدی هوا شیدن کیرو
 نیدیم ال ویر و کن دنیا بکا شیدن کیرو

صالح رئیس { قانونی سلطان سلیمان دور قورصانقدن بیتمش اولغله، کیمیاکنده کی مهار فوق الاماده سیله و جدارت و شجاعتله مشهوردر. سنجاغندن ایدی. تونسک قحنده بک چوق غیر و همی کورلمشدی.

صالح زاده { (ابن افندی) سلطان مسند مشیخت اسلامیه بکن علمدان اولوب، ۱۷ تاریخنده ادرنه ده طوغمشدر. بدری طوب قید صالح افندی سلطان مصطفی خان ثانی دورنده آناط، یایه سیله امام سلطانی بولمش، و بده شیخ الاسلام اولمش ایدی. صاحب ترجمه ۱۱۳۲ ده مدرسه ۱۱۶۰ ده سلائیک ملاسی، ۶۶ ده شام، ۷۱ مدینه، ۷۴ ده استانبول قاضیسی، ۸۱ ده آناطو،

۱۱۸۹ ده روم ابلی قاضی مسکری اولمشیدی. ریخنده مقام مشیخت اسلامی به نصب اولانورق، آی قدر امور فتوایی اداره ایتدکن صکره، رسی حسابله بهض مرتبه رخاوتی کورلمکه، ۱۱۹۰ ریخنده عزل، و تملقاتک بهض حرکات واقعه. مدن طولانی بروسه نی اولانورق، بر آی صکره ۱۱۹۰ ده وفات ایش؛ و امیر سلطان جوارنده فن اولمشدر. سخی و محسن بر ذات ایدی.

صالح زاده { احمد اسمد افندی } سلطان فی دورلنده ایکی دفعه مسند مشیخت اسلامی به مش عمان اولوب، سلطان مصطفی خان ثالث ورنده شیخ الاسلام بولمش اولان محمد صالح افندی بک غلی و آنف الترجه صالح زاده امین افندی بک ادربرده ۱۱۵۰ نار یخنده طوغوب، ملی الاصول صیقل علوم و دور مدارس ایتدکن صکره، مکه بده استانبول قاضی، ۱۲۰۵ ده آناتولی ۱۲۰۸ ده روم ابلی قاضی مسکری اولمش؛ و ۱۲۱۸ ریخنده مسند مشیخته تعیین اولمش؛ و اوچ بیق مرتبه قریب مدت امور فتوایی اداره ایتدکن نظام جدید ایچون فتوی و بر دکن صکره، سلطان سلیم خان وقه مسنده عزل اولانورق، سلطان محمود ثان ثانی حضرتلرنک جلوسلرنی متعاقب ۱۲۲۳ ده نیاً شیخ الاسلام اولمش؛ و بوز کون اداره امور دن مکره، عزله مجبوریت حاصل اولوب، فرقه باغیدن بیانی دخی کوچ حال ایله قورنارلمشیدی. ۱۲۳۰ ده وفات ایشدر. علوم شتاده عالم و امور سیاسی به افت بر ذات اولوب، سلطان سلیم و محمود خان ضراتنک مقاصد ترقی پروانلرنی ترویج ایتدشدر.

صالحه بنت الملقن { ام الهنا } مشاهیر دین اولوب، ابن الملقن احفادنن شیخ نور الدین و الحسن هلینک قیزیدر. امام سیوطینک اشیا. سنندندر. ۷۹۵ ده طوغوب، ۸۷۶ ده وفات ایشدر. همشیره سی خدیجه بنت الملقن دخی مشاهیر بداندندر.

صالحی { مولانا میرک } ایران شعراسندن **صالحی** { ارواب، خواججه عبدالله سروارید زمانینک اولادندن اولدینی حالد، طوسده تولد

ونشأت ایش؛ و بهض مناصبه بولمشدر. شویت اونکدر:

همه شب در این خیالم که رسم بوصل روزی همه روز در امیدم که شی بخوام آبی

صالحیه { یاخود صلاحیه } دمشق شامک ۲۰ دقیقهاق مسافده اوله رق جبل قاسیونک ایتکنده وردی نهرینک صول ساحلی قرینده بیوک برحله و یا قصبه اولوب، غرب جنوبیدن شرق شمالی به طوغری سمت اولور. وقتیه مدرسه لرله و سائر خیراتیه مشهور اولوب، شمیکي حالد بولنک چوغی خرابدر. محی الدین عربی حضرتلرنک تره سیله بر چوق صلواتک تره لری و بر قاج مصنع جامع شرقی واردر. اهالیسی ۷۰۰۰ کشتی راده لرنده اولوب، جمله سی مسلدر. اوستنده کی جبل قاسیونده دخی بر چوق صلواتک سراقدری و بهض انبیات مقاملری بولنوب، زیارتگاهلری چوقدر. دمشق ایله صالحیه آره سننده باغچلر اورته سنندن کچن بولار سکود آغاچلرله محاط اولوب، بردی نهری اوزرندن دخی متعدد کوربرلرله کچیلر. صالحیه تک هوایی لطیف و باغچهلری مفرحدر. یاقوت حموی بو صالحیه تک بیوک قریه اولوب چارشسیله جامی بولندیفی وصالحنیندن بر جماعتک قبورننی حاوی اولوب، اکثر سکاننک دخی صالحیندن بولندیفی و اهالیسنک بیت مقدسندن منقول اولوب، خنبلی مذهبنده بولندقلرنی بیان ایدبور. — بغدادده دخی بو اسمله صالح بن منصور المسکینه منسوب برحله، و جزیره ده رهاویارقه قرینده بر قریه وار ایدی.

صالی { هندستان شعراسندن اولوب، هن دکنده یاشامشدر. شویت اونکدر:

خوش آن ره روکهره تنها سیارد که تنهائی پس افتادن ندارد

صامت { صحابه دن ایکی ذاتک اسمیدر. بری صامت الانصاری } که اوغلی ثابت کندیسندن روایت ایشدر. — دیکری حبیب بن خراش التمیمینک آزادلیسی صامت که افندیسیله برابر بدر غزاسنده حاضر بولمشدر.

صامسون { طرزون ولایتنده و طرزونک ۲۹۳ کیلومتره غرب شمالیسنده

جانیک سنجاغنگ مرکزی بر قصبه واسکله اولوب،
 ۵۵° ۱۸' ۴۱' عرض شمالی ايله ۳۴° ۱' طول شر-
 قیده و قزبل ايرماقله يشيل ايرماغنگ منصبلری آره-
 سننده کی کورفرنگ ایچنده سرد ايرماغنگ منصبنده
 واقدر. اهالیسی ۱۱۰۰۰ کی راده لرنده اولوب،
 بر ثلثی مسلم و ثنائی روم، ارمنی و سائره دره بر بیوک
 و ابکی کوچک جامع شریفله رومله مخصوص بر،
 ارمنیله مخصوص ایکی و قنولیکاره مخصوص بر
 کلیسای، مکتب اهدادی ورشدیسیله بر قاج مکتب
 ابتدایی، استحکامانی و ایشک تجارقی وارددر. هواسی
 معتدل اولوب، یازین حرارت زیاده ایسه ده، اکثریا
 امن شمال شرقی روز کاری تبدیل ایدر. آنجق
 قصبه نك سوقاقلری تمیز اولمیدنی کبی، اطرافی اشجار
 و نباتدن خالی و بعضی بطاقلقرلی حاوی اولدیغندن،
 و اکثریا کورفرزی سیس و طومان قایلادیغندن،
 هواسی آغرجه و صیغه لیدر. صامسون قره دکیز
 سواحل عثمانیه سنك اڭ ایشک اسکله لرندن اولوب،
 آناطولینک بر بیوک قسمک و علی الخصوص قزبل
 ویشیل ايرماقلر حوضه لرینک اسکله سی اولدیغندن،
 آماسیه و سیواسه طوغری تمیدی متصور اولان
 دمیر بول خطک انشایی حالده، اهمیت تجاربه سی
 و معموریتی تزاید ایده چکی شهه سز اولوب، استقبالی
 بک پارلاقدر. شمیدیکی حالده صامسون اسکله سندن
 سننده اخراج اولتان ذخایر و سائر مواد تجاربه
 تقریباً بر ملیون عثمانلی لیراسی قیمتنده، بو اسکله دن
 ایجری به کیرن امته و سائر مواد تجاربه دخی بو
 مقداردن آز اکسیکدر. بک اسکی بر قصبه اولوب،
 زمان قدیمه (آیسوس) اسمیله آتیه مهاجرلری
 طرفندن تأیس اولمشدی. آنجق شهر قدیم
 شمیدیکی صامسونک ۲ کیلومتره شمال غریبسنده
 اولوب، اوراده ویرانه لری و بعضی آثار باقیه سی
 مشهوددر. مشهور مهرداد بو شهری پایتخت اتخاذا
 ایتش اولمفل، او صره ده معموریتی درجه قسوايه
 واصل اولمشیدی. رومایلر طرفندن ضبطی صره-
 سنده احراق و تخریب اولنهرق، بیده شمیدیکی
 موقعنده یکمیدن بنا اولمش؛ و سلجوقیلر زماننده
 (آیسوس) اسمی صامسونه تحویل اولمش ایدی.
 یلدیرم سلطان بایزید خان زماننده فتح، و ممالک عثمانیه به
 ضم اولنهرق، بیده ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی

طرفندن جوارلری دخی قبضه تسخیره آلمفله
 تصرفی تأمین اولمش؛ و بروقت جانیک بکاربکک تح
 اداره سننده بولمش ایدی. — صامسون قضا-
 جانیک سنجاغنگ مرکز قضاسی اولوب، غرباً بافر
 و شرقاً چهارشنبه قضاقلره، جنوباً سیواس و لایقنا
 آماسیه سنجاغیله، شمالاً دخی قره دکیزله محاطدر
 قواق ناحیه سیله برابر ۱۸۳ قریه دن مرکب اولور
 ۱۷۶۶۱ اهالیسی وارددر، کهنه صامسون و ترک و نصفه
 دیکری روم ايله آز مقدار ارمنی و سائره در
 جمله سی لسان ترکی ايله متکلمدر لر. اراضیسی طارصه
 اولوب، میاه جاریه سنك اکثری حدود جنوبیه سن.
 نبعانله صامسون قصبه سننده دکیزه منصب اولا
 سرد ايرماغنه دوکیلوب، بهضری ده طوغریدن دکی
 منصب اولور. هواسی دوز و آلتق طرف لرنده صیحا-
 اولوب، آنجق بطاقلقرک کثرتندن بر آرز صیغه لیدر
 مرتفع محل لرنده ایسه دهاسرن و صاغلاندر. محص
 لاتی حبوبات متنوعه ايله کلیتی و جنبی بک ا
 توتوندن و سبزه و میومنگ انواعندن عبارتدر. سرد
 لری دخی جوق اولوب، حیوانات اهلیه سی زیاده در
 بعض معادن بولنوب، وقتيله چبقارلمش اولدقلر
 آکلاشیلر و رسه ده، ایوم متروکدر. قواق ناحیه سنا
 مقبول بر نوع آلچی چبقار. قضاغنگ قسم جنوبیه سن
 خیلی اورمانلر بولنوب، چام، کورکن، میشه و
 آغاجلری وارددر. صامسوندن سیواس ولایتی داخ
 طوغری مکمل بر شوشه بولنوب، آرابه لر سیوا
 و خرپوته قدر ایشیلور.

صامسون طاغی

{ آبدین ولایتک غر
 جهتنده و آبدین ا
 ازمیر سنجاقلری آره سننده بر طاغ اولوب، مقرر ط
 شمال غریبه دونمش بر قوی حالنده، قوش آطه.
 کورفرزینک جنوبنده سیسام جزیره سنك قارشیه
 قدر ممتد اولهرق، دکیزک ایچنه کیرمش اوزون
 برون تشکیل ایدور. بو طاغک بونی ۴۰ کیلوم
 قدر اولوب، اڭ بوکسک ذروه سی ۱۲۵۸ م
 ارتفاعنده در. اکثر طرفلری اورمانلره مستورد
 — بو طاغک جنوبی اتکننده و آبدین سنجاغنگ سو
 قضا سننده (صامسون) اسمیله بیوک برقریه وارددر.
 (پریانه) شهر قدیمک خرابه لری اوزرنده اولوب
 اسکی برقله ویرانه سی و سائر آثاری وارددر. بو

قبله ساحله ایکن، شمعی دکیزدن خیلی اوزاقدرد.
صانع { (شاه نذرعلی) هندستان شعرا سندن
{ اولوب جهان آبادلیدر. لکهنویه
بدمه بنارسه کیتمش؛ و ۱۸۸۰ده وفات ایتشدرد.
سوف مشرب ومتوکل بذات ایدی. شویت اونکدر:

میان میکوم ولیکن نداری درمیان چیزی
جالت میکشم از بس که بر تهمت کمر بستم

صانعی { ایران شعرا سندن اولوب، شاه
{ طهمااسب ماضی زماننده پاشامشدر.

شویت اونکدر:

از غم نازیدنت جانرا شکیبایی نماند
دردل پر حسرتم تاب و توانایی نماند

صانعی { قدماى شعراء عثمانیه دن ایکی ذاتک
{ مخلصیدر:

برنجیسی ادرنلی اولوب، عطا زاده دینکله
شهوردر. تحصیل علوم ادبیه و شریعه ایتدکن
مکره، فن طی دخی تعلیم ایدوب، اجرای طبابتله
کندی ترتیب کرده سی اولان بعض معاجین و معا.
بناک فروختیله کچینوردی. بدمه کیمیا به دخی میل
تکله، بعض عملیات کیمیویه اجرایی دیشلربنک
وگلسنی موجب اولمش؛ و جوق کچمهدن وفات ایتشدرد.
شویت اونکدر:

زین اولوب برك سمنله خط ریخاناك سنك
بر چقور بستایدرد چاه زخندانك سنك

— ایکنجیسی حمید سنجاغندن اولوب، تحصیل
لم ایتدکن صکره، استانبولده نشانچی مدرسه.
سندن معزول ایکن، اونجی قرن هجری اواخرنده
فات ایتشدرد. شویت اونکدر:

غم هجر کله جام چیقسه جسم ناتوانمندن
تمنای وصالک کیتیه روح روانمندن

صاوه { (Save) آوستریا و مجارستان دولتنده
{ صاغدن طونه به دوکیلور بویک بر

ر اولوب، قاریوله خطه سننده آلب سلسله سنه
بویوط و ۲۸۶ متره بویوک اولان (ترفلو) طاغناک
دال غربی و جنوبی اتکاردن نبعان ایدن ایکی چاپدن
تشکل، شرق جنوبی به طوغری جریانله، صولدن
اوبره مایستریج) و (قازکر) و صاغدن (سوره)،
بدمه صولدن (لایباخ) و صاغدن (اونتره فایستریج)
ایلرینی آلدقن صکره، برخیلی مسافنده (قاریوله)
له (قارینتیه) آره سننده خط حدودی تشکیل ایدر؛

و آره لقدمه صولدن (سابه) و (کره)، صاغدن
دخی (نای ریغ) چاپلرینی آلیر؛ و صولدن (سوتله)
نهرینی آلمسیله برابر خرواستانه کیروب، بوخطه
داخلتمه دخی صولدن (قارینتیه) چایی آلدقن
صکره، ایکی قوله آریلهرق، و آره لرنده ۴۰ کیلو.

متره اوزونلغنده بر اظه تشکیل ایدره، (اودره)
اسمنی آلان صاغ قولی (لومنیچه) چایی و دیگر
بعض دره لر آلیر. بو ایکی قول بوسنه حدودینه
وصولنده برلشوب، اوراده صاغدن (قوله) و صولدن
(لونه) و (پاقره) چاپلرینی اخذ ایله، یکیدن ایکی

قوله آریلهرق، (ولیکی استروغ) دینان صول قولی
(سوبوچقه) نووسقه ورغو تیجه، بوسنه حدودینی
آیران صاغ قولی سونیه و اونه نهرلرینی و تکرار
برلشدکن صکره صاغدن و ریاس، بوسنه، پانیچه

وساژ بوسنه انهارینی و صولدن (ایتوه)، (ووقه)
و دیگر بر قاج نهر آلدقن صکره، صریه حدودینه
واصل اولور؛ اوراده صاغدن بوسنه ایله صریه
حدودینی آیران (درینه) و صولدن (دامناوه) و دها

آشایغیده صریه دن کلن بر قاج چایی اخذ ایله، بلفراد
شهری اوکنده طونه به منصب اولور. مجرای ۱۰۶۲
کیلومتره و حوضه سی ۸۸۰۴ مربع کیلومتره اولوب،
مجراسنک آسافیکی ۶۰۰ کیلومتره ایکی سیر سفائنه

صالح ایسه ده، قوراقلق زماننده و ایلرلر کوچ
ایشلیوب، جوق دفعه قومک اوزرینه اوتورورلر.
قوراقلق موسمنده دخی طونه به نایه ده ۵۷۰ مکعب

متره صو دوکوب، بو جهمه طونه نایلرینک اک
بیوکیدر. آغرام ایله درینه آره سننده مجرای آز
درین اولوب، بک صیق یناق دکیشدر مکله، اکثریا
اطرافنی بطاقلق حالنه قویار؛ ومع هذا جوارلرینک

قوم انباتیه سی آرتیرر. آغرامدن آشایغی کویرینی
اولیوب، کچدلیری دخی آزدرد.

صائب { (میر —) ایران مشاهیر شعرا سندن
{ اولوب، اسمی (محمد علی) در .

تبریزی اولوب، شاه عباس ناینک منظوری ایدی،
(مستهد خان) عنوانه نائل اولمشدی. شاهجهان
زماننده هندستانه و کشمیره دخی سیاحت ایتشدی.

۱۰۸۷ تاریخنده اصفهانده وفات ایتشدرد. مرتب
دیوانی اولوب، ایران و هندستانده متداول و بک
مقبولدره اشعاری قرق بیک یته بالذرد. شو بر ایکی

بیت مشارالیه شاه عباسی عشرتدن واز کچیرمک مقصدیله بندواری سوباش اولدینی برقصیده سندندر:

شیشه را برطاق نسیان نه قدرها خردکن
بشکن از خون سیه مستان شمار روزکار
توبه عهد جوانی را قبول دیگر ست
بگذر از می در جوانی ای بهار روزکار

بعض اشعار ترکیه سی دخی اولوب، شو بیت او جمله دندر:

خطادن کچدی جیران قانتی مشک ایلدی صائب
دین عصیانی طاعت کفری ایمان ایامک اولماز

— بو اسمله (میرزا —) هندستان شعراسندن بری دخی بولنوب، «مرآت الجمال» عنوانیله بر منظومه سی واردر.

صائب } متأخرین شعراء عثمانیه دن دخی
} ایکی کشینک مخلصیدر:
برنجیسی (محمد — افندی) استانبوللی اولوب، ۱۲۲۷ ده طوغمش؛ و دیوان همایون قلنه دوام ایدوب، ۱۲۶۲ ده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر:

خاطره کلدیکه صائب مومیان دلریا
خواب و راحت قلماز اولدی دیده خونایده

— ایکنجیسی (محمد — افندی) دارنده لی اولوب، ۱۲۳۶ ده طوغمش؛ و درسمادته کلوب، بر مدت مدرسه نشین اولدقدن صکره، مکتب معارف مملکتکده نصب اولمش؛ و بر آرق قرعه امتحانی همبازیکیله روم ایلی طرفلرینه عزیمت ایتش ایدی. عاشق مشرب بر آدم اولمله، بده عشرته دوشوب، نهایت شعورینه حلال کلش؛ و ۱۲۷۰ تاریخنده دار الشفاده وفات ایتشدر. دیوان اوله حق قدر اشعاری واردر. شو بیت اونکدر:

باده ویردی حاصل عرم جفای روزکار
صائب اوراق تدبیرک قضا سوزایتدر

صائب پاشا } «علی صائب پاشا» ماده سنه
} سرجمت بیوریله.
صائب } (رکن الدین —) ایران مشاهیر
} شعراسندن اولوب، هراتلیدر.
دیوانی مشهوردر. طفا تیمور خانک مقربلندن اولوب، خان مشارالیه کندیسندن اوقوبوب یازمق اوکرتمکده اولدیفندن، برکون صاحب ترجمه خانک برشی اوکرنوب اوکرتمدیکنی صوران بر ذانه جواباً «مسافر قونان خانه علم اوکرتمک بوخانه اوکرتمکدن

قولایدر، دیمکه، طفا تیمور خان بو سوزی چادر آرق سندن ایتشیدوب، شاعری بر خیلی بر وقت حبس ایتشدی.

طفا تیمورک حبسندن قورتلدقدن صکره شیراز واروب، امیر مظفر وشاه شجاعک خدمتنده بولنمش و ۷۶۵ تاریخنده وفات ایتشدر.

صبا } (محمد صابر حسین) هندستان شعراسند
} صبا (اولوب، سمسوان) لیدر. «شوکه خسروی» عنوانیله بر منظومه سی واردر. منظومه مذکورک باشلانجی شورد:

چهان دورا پادشاهی تراست
بیایسته بودی خدایی تراست

صبا } (فتح علیخار) ایران شعراسندن اولوب
} طهرانی لیدر. فتح علی شاه قچیرمک مداحلرنا اولوب، بوئک ملک الشعراسی اولمشیدی. شو بیت جمله اشعارنددر:

خط بگرد رخ روشن سرغوغا دارد
چنک زنی و فرنگی ست تماشا دارد

صباح } «حسن صباح» ماده سنه سرجمه
} بیوریله.
صباحی } ایران متأخرین شعراسندن اولوب
} بر جوق غزلیات و نعت و اشعاری واردر. «آتشکده» صاحبی آذرک معاصر و محبی ایدی. شو رباعی جمله اشعارنددر:

چون روی چن زلاله درغازه شود
اوراق کل از بهار سیرازه شود
ز نغمه مرغان خوش الحان چن
داغ دل مرغان قفس تازه شود

صبا بجه } توجه الیمده ازیمید مسه
} متصرفلنک آطه بازاری فضا
وهمناهی اولان کولک ساحل جنوبیسنده ودمیر
خطی اوزرنده ناحیه مرکزی برکوچک قصبه اولوب
ناحیه سی ۷۳ قریه دن سرکیدر. — صبا بجه که شرقدن غربه ۱۸ کیلومتره اوزون اولوب، کنیش محلده اکی ۵ کیلومتره در. رایکی اوقق د بوکوله دوکیور؛ وفضله میاهی شمال شرقیه طوغر آقره رق سقاریه ارمغانه منصب اولور. حیدر پاشا آقره و قوسیه طوغری کیدن دهر یول خطی کولک جنوبی ساحلی طولاشیر.

صبايي } سلطان بايزيد خان ثانی دوری شعرا.
 } سندن اولوب، ادرنه ليدر . مرئب
 ديواني واردره . شويت اونكدر :

عين وميم ودال كيم چشم ودهان وزلفيدر
 دل خواص عشقه بو اوچ حرفله ايلر نعل

اونجی قرن هجری شعراء عثمانیه .
 صبجی } سندن ايکی کتیبک مخلصيدر :

برنجیسی (حکیم زاده) دینکله متعارف اولوب ،
 اسمی مصطفاار . مؤید زاده تک درسنه ملازم اولوب ،
 بدمه فله مدرسسه سنه مدرس اولمش ؛ و صکره سلاک
 قضایه سلوک ایله . برچوق نیایتلرده بولدقن صکره ،
 صوفیه قاضیسی ایکن وفات ایتشدره شویت اونكدر :

بن شهید تیغ مهرم تن غبارمدر بنم
 برده سایه صورق رسم مزارمدر بنم

— ایکنجیسی روسه ملی اولوب ، تحصیل علوم
 ایتدکن صکره طریق قضایه سلوک ایتمش ؛ و بدمه
 تصوفه میل ایدوب ، اسرار وحدانیه واقف اولمشیدی .
 منصورفانه و طرفانه اشعار ترکیه و فارسیه سی اولوب ،
 بر بیت ایرادیه اکتفا اواندی :

تیغ عشق یار الله جسم اولنجیه پرشکاف
 آفتاب عشقدن کلز درونه انکشاف

حاجیان ره عشقم و مقیم عرفات
 عرفاتی که نشان میدهد از ذات و صفات
 ز اثر کیمیه دل کرده فداجان و سرش
 بردر دوست نباشد بو سائط حاجات

هند شعرا سندن ایکی ذاتک
 صبجی } مخلصيدر :

بری کشمیری اولوب ، دهلی حکمداران سندن حا .
 سکرک برادری شاه شجاع خدمتنده بولمش ،
 اون برنجی قرن هجری او اخرنده وفات ایتشدر .
 — دیگرى من اصل همدانی اولوب ، هندستانه
 سیاحتله ، شاهجهات خدمتنه کیرمش ؛ و بر محاربه ده
 قتل اولمشدر . شویت اونكدر :

هر طرف می نکریم شعله عالم سوزیست
 آن که دلرا نکند داغ کدامست اینجا

صبجی افندی } وقعه نویسان دولت عثمانیه .
 } نپه دن اولوب ، بکلکجی

دیوان همایون خلیل فهمی افندی تک اوغلیدر . مکتوبی
 صدارت او طه سندن نشأله ، بعض وزرائک دیوان
 کتیباتنده بولنه رق ، بر مدت طشره لرده کزدکن
 صکره ، درسعادته عودتنده خواحکان زمهره سنه
 داخل اولوب ، بعض مناصب دیوانیه به و بالاخره
 دیوان همایون بکلکجیلکته و صره سیله مالیه ، ضربخانه ،
 آرپه امانتی ، دفتر امانتی ، باش محاسبه و نهات یکجیری
 کتابتی منصبلرینه نصب اولمش ؛ و دور سلطان محمود
 خان اولده آجیلان نیجه سفرنده اردوی همایونده
 بولمش ؛ و ۱۱۸۳ ده وفات ایتشدر . سامی و شاکر
 بکراک یازمش اولدقلری تاریخلری جمع واکال ایده .
 رک ، دولت عثمانیه تک بر قاج سنه تک وقایعی حاوی
 بر تاریخ بر ایتشدر ، نه فن طباعتک تملککنزه ابتدای
 دخولده اک اول باصلمش کتابلردن اولوب ، عباره سی
 فایله صیقه نییلدر .

صبجی پاشا } (عبد اللطیف —) متأخرین
 } وزرای دولت عثمانیه دن

وعلم و ادبای عصر دن اولوب ، سالف الترجه عبید .
 الرحمن سامی پاشا مرحومک اوغلیدر . کج ایکن
 بدر لریله برابر جانب مصره عزیمت ، و اوراده تحصیل
 علوم و فنون ایدره ک ، سلاک عسکری به سلوکلله ،
 میر آلاباق رتبه سی احراز ایتدکن صکره ، انشا
 و کتیبته کی مهارتی مناسبتیه معاون اول عنوانیه
 مصر والیسی محمد علی پاشا مرحومک مهیتنده بولمش ؛
 و مشار الیه ک و فاشنده درسعادته کله رک ، ۱۲۶۶
 تاریخنده مجلس معارف عمومیه اعضالفنه نصب
 و عهدده سنه رتبه اولی صنف ثانیه توجیه بیورلمش
 ایدی . ۱۲۷۱ ده رتبه اولی صنف اولی ایله مجلس
 والا اعضالفنه تعیین بیورلمش ؛ و بدمه رتبه بالایه
 نائل اوله رق ، بعض مناصب عالیده بولمش ؛ و ۱۲۸۰
 تاریخنده ولایات احوالی تقییش ایچون روم ایلی
 جانبته عزیمت ایدوب ، مؤخرأ رتبه و درتله بر قاج
 ولایت والیدلکرنده و اوقاف همایون نظارتنده بو .
 لهرق ، ۱۳۰۲ تاریخنده وفات ایتشدر . ادبیات
 شرقیه و علی الخصوص عربیه و فنون جدیده ایله
 آدرویا لسانلرینه آشنا اولوب ، ابن خلدونک تاریخندن
 بر مقدارخی لسان ترکی به ترجمه ایتمش ؛ و تاریخ و آثار
 هتیه به متعلق و سمت معلوماته دلالت ایدر بر قاج
 آثار مطبوعه ، بر ایتشدر . کتب نادره و آثار هتیه به

برنجیسی اصفهان مضافانندن اردستانه تابع زواره
قصبه سی سادانندن اولوب، شو بیت اونکدر:

زبس که خاک بسر کردم از نعت مشکل
که روز حشر سر آن خاک بر توام کرد

— ایکنجیسی (میر) — اصفهانی اولوب، اسمی
(روزبان) در. شاه ظهاسب صفوی زمانده بر
حیات اولوب، دیوانی عراق مجده زیاده شهرت
و اعتبار قزاقش ایکن، بده نابود اولوب، یالکنز
بعض ایاتی خواطرده قالمشدر. ابتدا (فارسی) تخلص
ایدردی شو رباعی اونکدر:

یازب دل شکسته من از کجا شنید
بوی عجبی که درآب و گل تو نیست
این بس جزای کشتن صبری که روز حشر
حسرت همی کشد که چرا بسمل تو نیست

— اوچنجیسی مرولی اولوب، اسمی غضنفر در
ابتدا (راهب) تخلص ایدردی. هندستانه رحله
ایدوب، جا انکیک خدمتمنده بولنش؛ وتی واحد؛
ایله صحبت ایتمش ایدی. شو بیت اونکدر:

حاصل درد دلت از دل بيماصل خویش
بکه کوی من دل سوخته درد دل خویش

صبری } اون برنجی عصر دن نفی ایله معاص
} برشاعر ظریف الادار. بین الاده
« صبری شاکر » دبه یاد اولور. زمانک طرز شعر
کوره سوزلی یک کوزل عدایدایر. بعض قصائد
ارباب سخن آره سنده جالب تقدیر مخصوص اولمشدر
برقصیده سنده ممدوحی اولان پادشاه عالی شانک سینه
جلادته شویله خطاب ایدر:

سنسک او اعجاز نمای ظفر
کیم که سنی چکسدهم کارزار
دشمنک اول دم کورینور چشمه
کندیسی حیدر قلبی ذوالفقار
ینصرک الله بنصر عزیز
ای کهر بن تیغ فضا اقتدار
سنسک او کیم تحت ظلالکده در
جنت اسایش اهل دیار

دیوانی اون بش یکر می سنه اول طبع اولمشدر

صبوح } (میرزا محمد علی) ایران شرع است
} واصفهان نجیاسندن اولوب، بده
صناییده و بر طاق آلات موسیقیده مهارتی
ایدی. شو رباعی اونکدر:

سراق اولوب، وفاننده بر قاج بیگ کتب معتبره سیله
یک قیمتلی آثار حقیقه بی جامع بر مجموعه سی ظهور
ایتمشدر. بعض اشعاری دخی اولوب، شو بیت او
جمله دندر:

او مهک آینه یه باقدیغی صائمه عبث
بولدی مثلثی خوبانده آزار آینه ده

صبر } منده تمز اوزرینه حاکم اولان طاغک
} اوستنده کی مشهور بر قلعه نک اسمیدر.

صبرات } اقصای منده مهره خطه سنده
} بریر اولوب، اهل رده وقوطا.

تمده ذکر می پکر.

صبران } ماوراء النهرده سیخونک اونه سنده
} برکوچک قصبه اولوب، یوکسک

قلعه سی اولدیغی و (غزیه) دینان ترک قومنک بجم
و مرکز تجارنی بولندیغی یا قوت حوی بیان ایدیور.

صبره } افریقهده قیروان شهری قرینده بر
} قصبه اولوب، بده منصوریه اسمیه

اولمشدی. ۳۳۷ تاریخ هجری سنده اسماعیل بن قاسم
بن عبید الله طرفندن بنا اولمشدی.

صبری } اونچی قرن هجری عثمانلی شعرا.
} سندن ایکی ذاتک اسمیدر:

برنجیسی فاتح کتبخانه سی حافظ کتبخانک اوفلی
اولوب، خزینه کاتبلرندن بولمغله، بغداده محاسبه جی
تعیین اولنورق، طول مدت اوراده قالمش؛ و وفاتی
اوراده وقوع بولمشدر. ترکی فارسی کوزل اشعاری
و بر جوق معماری واردر. شو بر ایکی بیت اونکدر:

صون نوش ایدم جام شراب ای ساقی
طومه کرم ایت ایله شتاب ای ساقی
تا کیم چیقوبن باشه شراب ای ساقی
رفع اوله آرادن بو حجاب ای ساقی

(عیسی نامنه معما)

خاک راه شیی که آوردی
از پی توتیا برای منش
ای صبا کاهلی مکن پر خیز
هچوسرمه بدیده در فکشش

— ایکنجیسی غلطلی اولوب، ابو الفضل افندیکنک

اوغایدر. شو بیت اونکدر:

چهره می هجرک نمی زرد ایتمینجه باقدک
شبدی بیلدم دلربار مائل دیناردر

صبری } فرس شعرا سندن اوچ ذاتک
} تخلصیدر:

پای نه که چون آبی از شوق زچاخیزم
دستی نه که برخیزم در دامت آویزه
افغان که درین منزل حالی نه که آسایم
فریاد کزین وادی پای نه که بگریزم

صبو حی } ایران شمراسندن اوج ذاتک
اسمیدر :

برنجیسی (محمد حسین) جرقادفانی اولوب، بر
جوق مثنویاتی وارد. اصفهان شهری وصفنه دائر
اولان شو بیت اونکدر :

چه شهری زوسعت برون از کبان
نکین دان و فیررزه آسمان

— ایکنجیسی جغتائی اولوب، بخاراده تحصیل
علوم اتمش؛ وحج شریفه وزارت اماکین مقدسه به
کیتمش ایدی. ۹۷۳ تاریخنده وفات ایدوب، شرب
خره زیاده مبتلا اولدیفندن، شیخ فیضی «صبو حی»
مبخوار «تعبیری وفاتنه تاریخ بولمشدر. آتشدکه
صاحبی بو ذاتک عن اصل بدخشانلی اولوب، هرانده
اقامت ایندیکیبون (هروی) نسبتیه شهرت بولدیفنی
وهندستانده وفات ایترکیبی بیان ایدیور. موسیو
(ویلیام بیل) «تراجم احوال شرقیون» عنوانلی کتابنده
بونک اکبر شاهه منسوب شمرادن اولدیفنی بیانله،
«آتشدکه» صاحبنک قولنی تأکید ایدیور. شو
بیت جمله اشعارندندر :

خیالت در نظر آورده میکوم وصالست این
وصالترا تمنا میکنم اما خیالست این

— اوچنجیسنک ترجمه حالنه دائر بر معلومانه
دسترس اولنه میوب، شو بیت اشعارندندر :

چه غم کرجند روزی از غم هجران جفا دیدم
که آن محنت براحث شد میدل چون ترا دیدم

صبور } (حسین — افندی) متأخرین
شمرادن اولوب، عن اصل تبریزی
اولدیفنی حالده، درسعادت کله رک، حسن خطه مالک
اولمله، دواوین شعرا استنساخیه مشغول بولتمش؛
و ۱۲۶۹ ده وفات اتمشدر. شو مطلع اونکدر :

آل شانه دستکه صنایاره تلرک
کوکلم کبی طاغیته ینه رخساره تلرک

صبور } ایران و هند شمراسندن بروجه
زیر بش ذاتک محاصیدر :

برنجیسی تبریزی اولوب، پدري قیوجی وکندیسی
جواهرجی ایدی. شو بیت اونکدر :

طرفه حالست که عاشق شب هجران دارد
خواب ناکردن و صد خواب پریشان دیدن

— ایکنجیسی (محمد هاشم) خوانساری اولوب،
شو بیت اونکدر :

دیده ام کوهر پدمان ریخت از پهلوی دل
ایر داغم ریزش از بالا بدریا میکند

— اوچنجیسی (مولانا) — موسیقیده کی مهارتیه
مشهور اولوب، بوفنده برقاچ رساله سی وارد. شو
بیت اونکدر :

یابند بوی مهر صبوری سکان او
جویشد بعد مرک اگر استخوان من

— دردنجیسی (مولانا محم) — تربتلی اولوب،
شو بیت اونکدر :

بیجام آتش افتد چون روم من درچین بی او
نماید هر کل آتشدپاره در چشم من بی او

— بشنجیسی همدانلی اولوب، اکبر شاه زماننده
هندستانه کیتمشدر. شو بیت اونکدر :

میانش دل مردمان میدرد
دل مردمان از میان میدرد

صیبا } بمنک عسیر سجاغنده همنامی اولان
قضاآنک مرکزی برکوچک قصبه
اولوب، جبل سرانک شعبه لرندن بر طاغاک اتکنده
وتهمه کنارنده اوله رق، ابو عریشک شمالنده
وجیزان اسکاه سنک شرق شمالی جهتنده واقمدر. —
صیبا قضاسی عسیر سجاغفنگ منهای جنوب غریسند
واقع اولوب، جنوباً حدیده سجاغلیه، شرقاً عسیرک
مرکزی اولان اها قضاسیله، شمالاً رجال الماء قضا-
سیله، غرباً دخی بحر احمرله محاط ومحدوددر. جبال
سراة سلسله سنک غربی مائله سنده واقع اولمله، قسم
شرقیسی طاغاق و مرتفع و ساحل بونجه سمت اولان
قسم غریسی تهمه اووه سنده واقمدر. صیبا و ابلین
اسمرلیله ایکی وادی و دیگر برطاقم اودیه یالکزیانغور
یاغدیفی وقت دیکزه قدر واصل اولوب، ساژوقنلرده
تهمه ده قورورلر. قضاآنک باشلیجه محصولاتی: دوره،
توتون، سیسام، لیمون، چیویت وسازدر. بو قضا
(ام الحسیر) و (درب) ناحیه لرلیله برابر ۳۴ قره بی
حاویدر.

صلیح } صحابه دن بروجه آتی اوج ذاتک
اسمیدر : ازواج مطهره حضرت

نبویدن ام سلمه (رضه) نك آزادايى اولان صليح، كه حضرت علي وفاطمه و حسن و حسين (رضهم) حقلرنده وارد اولان « انا حرب لمن حاربكم و سلم لمن سالمكم » حديث شريفنك راويسيدر. اوغلي عبدالرحمن واسطه سيله توروني ابراهيم كنديسندن روايت ايتمشدر. — سعيد بن الماصي اوينك آزادايى اولان صليح. كه بدر غزاسنه كيتمك اوزره حاضرانمش ايكن، خسته. لئرق قالمش؛ و دو سه باسر حضرت نبوي ابوسله بن عبدالاسد ياديتراييدي. سائر غزواتنه حاضر بولمشدر. — حويطب بن عبدالعزيبنك آزادايى و محمد بن اسحقك جيد مادريسي صليح، كه « والذين يتبعون الكتاب مما ملكت ايماكم و كاتبوهم ان علمتم فيهم خيراً » آيت كريمه سنك سبب نزولي اولمشدر.

صليح } داخرين شعراء عماليه دن اولوب،
 استانبولايدير. عاظه كركي كتيبه.
 سندن ايكن، ۱۱۹۸ هـ. وفات ايتمشدر. غزليات و قصايد و توارينخي جامع مراتب ديوني وارد. شو مطلع اونكدر:

چكسم عجبمى مشله آه انتظار
 مد نگاه اولدي بنا راه انتظار

صليحه } (ابن الحارث بن جبيلة القرشي التميمي) صحابه دن و مهاجريندن اولوب، حضرت عمر (رضه) طرفندن اعلام حرم شريفني تجديده ارسال بيورلان قرشيلريك بريدر. حضرت مشارالاه جانبندن برسفرده دخي مرافقه نلرينه دعوت بيوراشيدي.

صليحه } اداس ملوك او يه نك طقوزنجيمي اولان مستنصر بالله حكيم بن عبدالرحمنك زوجهي اولوب، علوم و ادبياتنه و امور سياسيهدكي مهارتي حدييله، زوجي زماننده بيوك بر نفوذ و اقتدار قرايمش؛ و زوجك و فائنده برينه لچن اوغلي مؤيد بالله هشام صبي بولمقله، صاحب ترجمه و صيهه سي اولوب، خيلى وقت اداره امور دولت ايتمش؛ و حاجيلكه نصب ايلديكي (محمد بن عبدالله بن ابى حاتم المنصور) ك فيرت و اجتهاديله ممالكتني توسيع و اوراده كي حكومت اسلاميه نك شان و شكوهني تزديد ايتمشيدي. ۳۹۸ هـ وفات ايتمشدر.

صكار } (بن عياش يا خود بن صخر العبدي الدلفي) صحابه دن اولوب، بر حديث

شريفك راويسيدر. اوغلي عبدالرحمن كنديسندن روايت ايتمشدر.

صكار } جزيره امرلك عمان خطه سنده و مسقط ۲۲۵ كيلومتره شمال غربي سنده اولورق هرمن كورفزي ساحلنده. وطاع ايتكئنده بر قصبه او لوب، وقتيله پك بيوك و مرمور و تجارتكاه بر شهر اولمقله، عمانك كرسي سي ايدي. ياقوت حموي بوشهرك هواسي پك لطيف و صاعلام و انماري جوق و لذت اولديفني، و هند و چين تجارتك بر بيوك انباري حكمنده اولوب، اها ايمسك ثروت و يسار صاحبي بولنديفني و سواققريله اينده سنك پك كوزل اولديفني بيان ايدبور. حضرت بابكر (رضه) ك زماننده ۱۲ نجبي سال هجرده فتح اولمشدر. شعرا دن ابو علي محمد بن زوزان ايله سائر بعض مشاهيرك مسقط رآسي بولمشدر.

صحر اى كبير } (Sahara) آفريقا قظمه سنك نصف شماليسنك اور. ته سنده پك واسع بربر اولوب، ييل و اديسندن ببحر محيط آهلاسي سواحلنه نك ممتد اولور. شرق دن غربه بويي اكندن جوق دياده اولان بو واسع برك شمال ننده ممالك بربريه يعنى صهاكش، جزاير، تونس، طرابلس و بركه ممالكتلري و جنوننده سودان ممالكي بولنيور.

موقعي، حدود و مساحه سي. — صحراى كبير ۱۷° ايله ۲۹° عرض شمالى و ۲۲° ۱۹° طول غربى ايله ۳۴° طول شرقى آره لرند. ممتد اولوب، شمال و جنوب حدودى پك ده، معين اولمديفنندن، بعض جغرافيون طبيعت ارضيه بافهرق، ممالك بربريه نك بر قسمتي و خصوصيله فران و طرابلسي دخي صحراى كبير دن حد ايتك و شرقاً دخي صحراى كبيرى ببحراجر سواحلنه نك تمديد ايمك ايتمشلردر، كه بو تقديرده صحراى كبير اوروپا قظه سندن بيوك و بتون آفريقانك بر نلشندن زياده اولوب، مساحه سطحيه سي تقريباً ۱۱۰۰۰۰۰۰ و مصر ايله طرابلس خارج حد او. لنديفي حالده، ۶۹۵۰۰۰۰ مربع كيلومتره بالغ اولورسه ده، ممالك بربريه و سودان ممالكتنه ملحق اولوب ده صحراى كبير دن فرقسز بولنان و مع هذا اصطلاح جغرافيه صحرا دن اولميين يرلر دخي تنزيل اولنديفي حالده، اصل صحراى كبيرك مساحه

سطحیہ سی ۶۲۰۰۰۰۰ مربع کیلومترہ دن عبارت
 قالیر .
 حال طبیعی سی، جبال واودیہ سی۔ — صحرائ کبیر
 اسمک مدلولی وجہلہ دوز وقوماق بر چولدن و یا،
 ظن اولندیغنی اوزره، حذای بچردن آلچق وقمر
 ریادن مبدل چقور بر بردن عبارت اولیوب، اکثر
 محلاری قیالقی طاع و تپہ لردن و صوسز واد بلردن،
 وبعض طرفلری ده روز کارله متحرک قوم یقینلردن
 عبارتدر۔ عمومیت اوزره ارتفاع وسطیسی ۳۵۰
 مترہ تخمین اونور۔ صحرائ کبیرہ ایشلیوب، بالعمکس
 هر طرفدن بر قاج بوز متره لك ارتفاعلره چیقلدیغنی،
 واصل صحرائ کبیرده حذای بچردن آلچق بر بولندیغنی
 محققدر۔ صحرائ کبیرک سیاحین ومسافربنه دهشت بخش
 اولان حالی جیلاقلانی و برنوعدن منظره لک امتدادیدر۔
 چلاق طاغلرک وتپه لرک اوزربنه پک سیرک اوله رق
 یاغان یاغورک صولری سبیل صورتندہ اینوب، بر
 طاقم درین دره لر، و بونلر برلشهرک، عادتاً نهر وادیسی
 کبی اوزون وکنیش وادبلر تشکیل ایدبور، که بونلرک
 بر طاقی بعض چقور برلرده بریکوب، بر طاقم متعفن
 و بوصولی ویا طوزلی صولر حاصل اولور، که بونلرده
 آز وقتندہ قورویوب، بر طوز و نظرون طبقه سی
 بر اقبرلر۔ بوکبی طاع وتپه ویا صر تلرله وادبلر آره سندہ
 قومله مستور بعض اوولر ویا قوم تپه لری بونانور۔
 ایشته صحرائ کبیر بوکبی قورو و غیر منبت اراضینک
 تعاقبندن عبارت اولوب، بولجیلری خوف ودهشته
 دوچار ایدر۔ صحرائ کبیرک بومخدا لیکل منظره سی
 تبدل ایدجک بر قاج بیوک طاغلری دخی واردر۔
 بونلر بش طاقه منقسم اولوب، فزانک غرب جهتندہ کی
 (تسیلی)، فزانک شرق جنوبی جهتندہ وادی طرفیندہ کی
 (تیبستی) یاخود (تیبو)، بونک غرب جهتندہ بولنان
 (آیر)، تسیانک جنوب غربی سندہ وقم (اهقار)، بونک
 جنوب غربی سندہ بولنان (شرقی اضرار)، و نهایت
 صحرائ کبیرک منتهای غربندہ واقع (غربی اضرار)
 جبالندن عبارتدر۔ بونلردن تسیلی ابله تیبستی طاغ
 غلری آره لرنده آلچقعبه بر صرتله مربوط اولوب،
 بو صرت فزانک حدود جنوبیہ سنه ایلشیر۔ تسیلینک
 اک بوکسک ذروه سی وقتیلہ سونمش بر برکاندن عبارت
 اولوب، ۱۵۰۰ متره ارتفاعی واردر۔ تیبستی جبال
 ایسه بوندن چوق دها مرتفع ولوب، اک بوکسک

ذروه سی ۲۵۰۰ متره ارتفاعندہ در۔ بوایکی طاغک
 ارسندہ کی صرتک دخی بعض محلاری ۵۵۰ و ۷۰۰
 متره ارتفاعلرنده در۔ اهفار جبالی محیط دائره سی
 ۶۰۰ کیلومترہ دن زیادہ اولان بر محل ضبط ایدوب،
 باصامق شکلندہ بر بردن بوکسک یا بله لردن عبارت
 اولقله، ذروه سنک ۲۰۰۰ متره ارتفاعی واردر۔
 (آیر) جبالی شمالدن جنوبہ ۲۰ کیلومتره لك محلدہ
 ممتد اولوب، اک بوکسک ذروه لری ۱۵۰۰ بله ۲۰۰۰
 متره آره سندہ در۔ شرقی اضرار ۲۰۰۰۰۰۰ مربع
 کیلومتره لك بر محل ضبط ایدوب، هنوز لابقبله کشف
 و تحقیق اولمہ مدیغندن، درجه ارتفاعی مجهولدر۔
 غربی اضرار ایسه حذای بچردن ۷۰۰ متره قدر
 بوکسک ایسده، اطرافندہ کی قوماق چولک دہ ۵۰۰
 متره دن زیادہ ارتفاعی اولدیغندن، طاع پک آلچق
 قالیر؛ مع هذا اطرافنک دوز لکنه قیاساً بر بوکسک
 طاغ شکلنی ابراز ایدر۔
 صحرائ کبیرک تعریفی صره سندہ انہاردن بحث
 اتمک عبث اولوب، یا لکنز منتهای غرب شمالی سندہ
 سراکش حدودندہ دره ایرماغی وصول کنارندن
 صحرائ منسوب عد اولنه یلیر جنوب جهتندہ کی بیوک
 انہارک آقدقلری برلر صحرائ کبیرک خارجندہ بولنوب،
 سوداندن معدوددر۔ آتجق صحرائ کبیرک دہ عادتاً
 نهر و ایرماق صورتی ابراز ایدر بر چوق قورو
 وادیلری اولوب، بونلرک بعضلری پک بیوک و غایتلہ
 اوزوندہ بونلرک اک بیوک وادی سکرہ) در، که
 تسیلی و اهفار جبالندن این بر چوق اودیہ ایلہ
 علی الخصوص فات جهتندہ کی اودیہ پک برلشمنندن
 حاصل اولان (تفاساست) وادیسندن بالترک، جنوبہ
 طوغری اوزانیر؛ و (آیر) جبالندن کلن ایکی وادی
 ایلہ دخی برلشدکدن صکرہ، سودانه دخول ایلہ،
 حوصه بی شق ایدہ رک، (فاندو) خطه سی داخلندہ
 (نجر) ایرماغنه منتهی اولور۔ بونک غرب جهتندہ
 شرقی اضرار جبالندن دها شمالی مواقع مرتفعہ دن
 کلہ رک ینہ مذکور نجر ایرماغنه منتهی اولور بر قاج
 وادی دها واردر۔ تسیلی جبالنک شمالی انکارندن
 واهفارک شمالندہ کی مواقع مرتفعہ دن بر چوق وادبلر
 شمالہ طوغری اوزانہ رق، تونسک و جزایردن قسنطینہ
 ایلتنک جنوبندہ کی جرید کولنه وسائر شطره منتهی

اولور. قناریه آطله لرینک یینی جزایر خالدا تک قار. شیسنده بحر محیط آطلاسی ساحلنه دخی صحرای کبیرک بر وادیسی واصل اولور، که پک اوزون دکل ایسه ده، او جهته کی بر چوق اودیه تک اجتماعندن حاصل اولور. صحرای کبیرک قسم شریفینک اودیه سی قسم وسطیسنه نسبه پک آز اولوب، اک بیوکی (نیستی) جبالندن باشلا یورق (بحر الغزال) اسمیله چاد کولنه منتهی اولانیدر. بونلردن ماعددا صحرای کبیرک ایچنده قورومش کولار حکمنده اولان برطاقم آلقی برله منتهی اولور بر چوق کوچک وادیلر واردر. صحرای کبیرک اودیه سی قورو ایسه ده، انهار یئاقلردن اصلا فرقلری اولیوب، وقتیسله ایچلرندده صو آقش اولدینی بر چوق آثار ولاماندن آکلا. شیلیر. شمعی دخی یاغورلرک کثرتی زماننده بو وادیلرده سیلار آقغه باشلا یوب بمضاً منتهالینه قدر واصل اولورلر؛ واکثریا یاری یولده قورورلر. چونکه صحرای کبیرده یاغورلر پک نادر ایسه ده، بسبتون بجهول اولیوب، بر قاج سنه ده بر کره یاغار، ویاغدینی وقت پک چوق صو دوکولور. غراشدن اوله رق صحرای کبیرده بر آتنده آثار برطاقم انهار بولندینی مجرب اولوب، بعض برلرندده بر قاج قولاج قازلمغه ماء جاری به تصادف اولنور. صحرای کبیرک ذکر اولنان اودیه سنک استقامت وتوجهنه نظراً قسم اعظمی نیر ابرمانسنه یعنی کینه کورفزینه، منتهای غریبسی طوغریدن طوغری به بحر محیط اطلاسی به، جزایرک جنوبنده کی قسمی مذکور شطوره، قسم وسطیسنک بر مقداری چاد کولنه ومنتهای شریفیسی نیله یعنی آق دکنزه تابع اولوب، بر چوق برلری دخی مخرجسز اوله رق داخلی کوچک حوضله تشکیل ایدیور. یاغور یاغدیفننده بعض وادیلرک منتهی اولدقلری چقورلرک صو ایله طولمه سندن حاصل اولان موقت کوللردن بشقه، دائمی صورتده آز چوق صوبی حاوی بعض «سجه» لری دخی اولوب، اک باشلیجه سی سراکش طاغلرندن اینن (وادی ساوره) تک تشکیل ایتدیکی (سجه غوراره) در.

صحرای کبیرک هر طرفی تعریف ایتدیگمز صو. رنده اولسه ایدی، هیچ بر نقطه سی قابل سکینی اوله. میه حقدی. آنجق او قورو برلرک وایصسز چوللرک

آره لرندده عریبده (واح) تعمیر اولنور وچولک اور. نه سنده بر آطله صورتتی کوسترر برطاقم کوچک برلر بولنیور، که بر کوچک سجه ویا صولی وادینک اطرافنده بولنوب، ویا قبولینک صوبی یقین اولوب، بر قاج خرما آقاجلرینی ویا ساژ اشجاری ور مقدار نباتات ویشلیکی حاویدر. بو واحلر مسکون اولوب، کاروان یوللری دخی اکثریا بولنردن کچمکه، یولجیلر بولنره اوغرادجه بر آژ نفس آلیرلر.

اقلم وهواسی. — صحرای کبیرک وهواسی پک صبحاق ونهات درجه ده یایس اولوب، همان هر طرفنده کی ممالکنده جبال مرتفعه بولمغه، دکبزلردن کلن بلوطلر بو طاغلر طرفندن جذب ویاغوره تحویل اولندیفنندن، صحرای کبیره کیرن روز کارلر دائماً پک قورو وکوک بوزی هر وقت بر اقدر. بو بوسستدن الکتریک او قدر چوقدر، که چوق دفعه قیرباجک صالحالامسندن ویا حیوانک قوروغنی اونبامسندن شمشک کبی الکتریک ظهور ایدر. صحرای کبیرک هواجه اولان خصایص غریبه سندن بریده کوندوز ایله کیجه آره سنده کی فرق کایدر. کوندوزین میزان الحراره کونشده ساتیغراد حسابیله ۶۰ و ۷۰ وکولکده ۴۰ و ۵۰ درجه به قدر چیقدینی حالده، کیجه تحت الصفر ۲ و ۳ درکه به قدر اینر؛ و طاغلرده بولنان صولر بر اینجه بوز زاری یاغلار. روز کار هر خانگی طرفندن اسرسه، دائماً صبحاق اسر. یاغور موسمی اولیوب، بعض دفعه برطامله یاغور یاغمتسزین بش آتی سنه کچر؛ ویاغدینی وقت اکثریا پک چوق یاغوب، وادیلری انهاره تحویل ایدر. صحرای کبیرک هواجه اک دهشتلی حالی سموم دینلن وجنوبدن اسن روز کاردر، که توزلری ده قالدیرمغه، اورته لنی بر قیرمزی بلوطله قایلایوب، انسان و حیوانک کوزلرینی و برونی قومله طولدردقدن، و حرارت و بوسستدن بیوک بردمانسزلیق ایراث ایتدکن ماعدا، کاروانلرک صو طولملرینی بردن بره قوروده رق، صوسزلقدن تفلرینی موجب اولور. سراب دینلن و چوق دفعه سیاحتی آلداتوب یولدن چوبره رک تفلرینی موجب اولان منظره کاذبه دخی صحرای کبیرده کثیرالوقوعدر. اراضیسی، نباتات و حیوانات و معادنی. — صحرای کبیرک قوملری آنجق اراضی همومیه سنک طفوزده

ری اولوب، ذاتاً قوم بستیون غیر مذبت اولمیدیندن، بو اراضی واسمه نك قوم انباته دن محرومیق مجرد قوملرینك كثر تنیدن ایلری کلیوب، اگ برنجی سبب یاغمو رورطوبتك فقهانی، ایکنجیسی شدتلی روزكارلرك قومی و حرارت و بیوستدن توزه تحول ایدن سطح ارضی بر حالمه بر اقبه رق لاینقطع تحریك ایللری، و اوچنجیسی ده تباشیر و طوز کبی بعض معادنك طوراغه قلابه ایللریدر. بر آرنباتانك یتیشمه سنه استمداد حاصل ایتمکه قابل سکفی اوله حق بر حاله کچمش اولان و احلرك صحرای کبیرك ساثر طرفلردن فرقلری مجرد بر مقدار رطوبتی حاوی اولمایدر. بورطوبت قوملری و طوراغی روزكارله تحریك اولنه میسه حق بر حاله قوبوب، جزئی بر طاقم نباتانك یتیشمه سنه بول بر اقبیر. صحرای کبیرك تعریفی صر مسنده نباتات و محصور. لاتدن بحث اتمك غریب کورینه بیلیر سده، جناب حق کره ارضك هیچ بر طرفنی بستیون محصولاندن محروم بر اقدیفندن، صحرای کبیرك دخی و احلرنده، حماده تعبیر اولننان بعض یا بله لرنده و جنوبی و شمالی کنارلرنده بعض نباتات انواعی بولنور. بو نباتانك انواعی پك آز ایسه ده، اکثری سودان و ممالک بر بره نباتاتنه بکزمیوب، صحرای کبیرك کندینه مخصوص نباتاتی واردر. اشجاری بر طاقم چالیرله قبسه و اکری بوکری بعض دیکنلی آفاجلردن عبارتدر. و احلرده اکثریت اوزره خرما آفاجلری بولنوب، بو مبارک آفاجك میوه سی اورا اها ایسنك یکتا مدار معیشتی اولدینی کبی، آفاجی و یا براغی دخی احتیاجات مختلفه ده قولانیلیر. ضعف آفاجلری و بعض حماده لرده حلقه اوقی دخی بولنور. بعض و احلرنده و صودن بستیون محروم اولیان کنارلرنده نار، انجیر، قیصی، زیتون، آووه، شفتالی، بادم، پورتقال، لیمون آفاجلری و باغ دخی بولنور. پك سیرك و پك آز اولان محصور لاتی ده بقدا، آربه، داری، بقله، نخود، بامیه، بطلجان، طوماس، پنجار، شام، صوفان، صارمساق، قاون، قاریوز، خیار، فصولیه، کیبون، کتن، کنور، پاموق و ساثره دن عبارتدر.

حیواناتی دخی بالطبع آز اولوب، حیوانات و حشیه دن بله بر نوع آرسلان آیر جبال جهتلرنده

کثرتلی بولنیدینی کبی، پارس دخی آز مقدارده ایسه ده، پك بیرنجیدر. چقالارله غزال و جیلانك انواعی و هلی الخصوص ودان دینان نوعی و میمونلر چوقدر. صیرتلا نلری آذر. دوه قوشلرله ساثر طیوری پك سیرك اولوب، ییلان و عقرب و ساثر حشراتی چوقدر. بحر محیط آطالسی سواخلنده بالقلر پك چوق اولوب، قناریه آطه لری اها ایسی طرفندن صید اولنور. حیوانات اها ایسی و احلره منحصر اولوب، مختلف الجنس قیون و پکی ایله کوچک و چرکین بر نوع صیفیر و آت، سرکب ایله دوه دن عبارتدر. دوه نك حادی جنسی و مهارى دینان همین نوعی چوق اولوب، حادی دوه نك سودندن، قیلندن، دریسندن و اتندن دخی استفاده ایدرلر. بونلر پوك ایچون و مهاریلرینك اوله رق استعمال اولنوب، بونلر کونده ۱۵۰ کیلومتره لك بول قطع ایده بیلیرلر. صحرای کبیرك باشلیجه و اك معروف معدنی طوز اولوب، یاغمو ر صولرینك طو ایلانوب ده بیده تنجر ایتدکاری چقورلر، که (سجه) دیتکه معروفدرلر، کیتلی طوزی حاوی اولوب، بو طوزك سودانه نقلیچون سنوی سکسان بیک دوه قولانیلیر. بو سجه لردن بشقه بعض محالرنده قیسا طوزی دخی بو. لنوب، سواحل غریبه سنده کی ملحه لردن دخی کیتلی طوز چقار.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهبلی. — صحرای کبیرك و احلرنده ساکن بولنان و یا چولارده و حماده لرده جولان ایدن اها ایسی بر قاج قوم و جنسیته منسوب اولوب، بونلر اك بیوکاری: اقوام بر بره دن اولان (توارق)، اقوام اصلیه زنجیه دن بولنان (تدیو) و جزیره العربدن هجرتله برلر و زنجیلرله قاریتمش اولان عرب و یا مغربی قوملریدر. توارق قومی صحرای کبیرك قسم اعظم وسطیسنده جزایر و سودانك جنوبندن سودانه و طرابلس غرب و فزانك حدود غریبه سندن تنبکتو جهتنه قدر منتشر اولوب، شمالی و جنوبی اوله رق ایکی قسمه منقسمدرلر. بونلرک احاراری قبائل آره سنده دائمی صورتده محاربه ده بولنوب، یفما کرلکه و کاروانلری اورمنله یاخود کیدنلردن جزیه آلمله یا شایوب، جزئی زراعتله اوغراشقی و حیوانلره باقیق وظیفه سی کوله لرینه ترك ایدرلر. جسور و سرکش آدملردر. عربلر هندنده

(ملشین) اسمیله دخی معروف اولوب، بوزلرینی اورتورک یالکیز کوزلرینی آجیق بر اقریرلر؛ وقادیلرینه سربست اولوب، مسافرلری قبول ایتک و کندیلرینه حرمت و رعایت ایتک وظیفه سی قیزلرینه ترک ایتک عادتلریدر. کندیلری مسلمان اولدقلری حالده، صوبه طوقتمق کندیلرنجه عادتاً حرام عد اولنوب، طهارت و نظافت ره رعایت ایتزلر. شمالی توارقلر ۳۰۰۰۰ و جنوبیلر ۴۵۰۰۰ که جمماً توارقلر ۷۵۰۰۰ نفوس قدر تخمین اولورلر. تیبولر صحرای کبیرک شرق جهتمده و بیستی جبالی اطرافیله فزان و ودای آره لرنده ۵۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره لک بر محل واسمه منتشر بولندقلری حالده، آنجق ۲۸۰۰۰ نفوسدن عبارتدرلر. بونلر ده ساکن آدملر اولوب، کاروانلر حقتنده او قدر مخاطره لی دکالدردر. بیوک بر فقر و ضرورته یاشایوب، افزاد قبائل رئیس لرینک نحت اداره سنده ایسه ده، توارقلرده کیلرکی بونلرک کوله لری حکمنده دکلدر. عربلر توارقلرک غرب جهتمده و صحرای کبیرک قسم غریسنده سنغال نهرینک ساحل شمایسنده مک منتشر اولوب، شمالده کیلر خیمه نشین و جنوبده کیلر ساکندرلر. بونلر بربر و زنجی جنس لرله مخلوط ایسه لرده، ینه عرب اسمی محافظه ایدوب، لسان عربی ایله متکلمدرلر. بر جوق قبائله منقسم اولوب، اک معروفلری اولاد ديلم و اولاد سبا قبیله لیدر. بو وجهله صحرای کبیرده عربی، بربر و تیدو لسانلری مستعمل اولوب، لسان عربی عمومی اولمقله، توارقلرله تیبولرک دخی جوخی لسان عربی به آشنادرلر. اقوام مذکوره نك جمله سی دین اسلامه متدیندرلر.

بیوک طرق تجارتی. — صحرای کبیرک کندینه مخصوص محصولات و معادن و ساتر منابع ثروتی اولوب، بتون اهالیسی ده بر ایکویز بیك نفوسدن عبارت اولمقله، حد ذاتنده بر کونه اهمیت تجاریه و سیاسی سی بوغیسه ده، آق دکیز سو اخلنده و آوروپا تک قارشیننده بولنان اسکله لرله منابع ثروتی غیر منکر اولان سودان و آفریقای وسطی آره سنده بر حائل بولندیفندن، ایچندن کچن طرق عظیمه یعنی کاروان یوللری نقطه نظرندن اهمیت تک بیوکدر. بول دبدیکمز وقت مثلا آناتولی و روم ایلینده آیشمش اولدینمز یولره بکزر برشی آکلاشلسون. صحرای

کبیرده کی کاروان بوللری عادتاً دکبزه کی سفاش یوللرینه بکزر. بویولرک اساسی اوغرادقلری واحلر وقیولرله برکله ردن عبارت اولوب، منزل برینی طوتان و کاروانلرک صوآلسنه یاران بونقظه لردن شاشماق شرطیله، جولک ایچنده ایستلدیکی بردن کچیله یایر. رده یول اثری مشهود اولمديفنندن، و محل محل کوریلن حیوان و انسان کی کیردن بشقه یوله دلالت ایدمک بر علامت بولمديفنندن، کاروانلری سوق ایچون ماهر دایلار واردر. بوکاروانلر ایی اوج بیك دوه و یولچیدن مرکب اولوب، مع هذا کچدکاری برلرده توارق وؤسانسه هدیه لر ویرمدکچکه کچه منزل. بو یوللر متعدد اولوب، اک قیصه لری واک ایشاکلری طرابلس غرب اسکله سنندن بدأ ایله غدامس، غات و سرزوق قصبه لرندن کچن بوللدر. سرزوقدن کچن طریق جنوبه طوغری امتداله، بر طاقم صرتلردن و تیه لردن کچهرک و بر جوق واحله اوغراهلرک چاد کولنک ساحل غریسنده واقع بر نوح مرکزی (کوکه) شهرینه واصل اولور. بونک بر شمشه سی شرق جنوبی به طوغری آریله رق، و جالو واسطه سیله بنغازیدن اینن طریقله برلشهرک، چاد کولک شرق جهتمده و دار فورک غریبنده بولنان ودای ممالکته واصل اولور. غات قصبه سی ایکی یولک ملتاسنده واقع اولوب، بونلرک بری ینه سرزوقدن کلوب، غرب جنوبی به و بعمده جنوبه طوغری اوزانه رق و (آبر) جبالندن کچهرک، سودانک حوصه و سو قوتو ممالکنه واصل اولور. دیکری غرب شمالی به طوغری اوزانه رق، و تسیلی جبالنک صرتی تعقیب ایدهرک، شماله طوغری اوزانان وادی (ایفارزار) ک اوزرنده واقع (امکید) قصبه سنده غدامس دن جزایردن کان و (البیاض) ده برلشن ایکی طریقله برلشیر؛ و اورادن ینه ایکی به آریله رق، بری جنوبه طوغری بالامتداد (اهفار) جبالندن سرورله (نیجر) ایرماغنک تشکیل ایتدیکی شمال شرقی دیرسکنده واقع (بوروم) قصبه. سنه واصل اولور؛ دیکری غرب طوغری دوامله، (ان صلاح) موقعنده غدامس دن، جزایردن و فاسدن کان یوللرله برلشدکدن صکره، جنوب غربی به طو غری اوزانه رق، مذکور نیجر ایرماغنک شمال غربی دیرسکنده واقع مشهور (تنبکتو) شهرینه واصل اولور. تنبکتویه مراکشک جهت غریبه سنندن دخی

طوغریدن طوغری به بر طریق اینره طرابلس غرب ولایتک جبل غربی سنجانه تابع بر قضایک مرکزی بولنان غدامس قصبه سی صحرای کبیرک حدود وکنارنده واقع اولمغه، صحرای کبیر کاروان بولارینک اگ اهمیتلی موقف و مراکزندن اولوب، تیکتو و بوروم و ذات طریقله حوصه و سوقوتوبه قدر اوزاتیر بولاری واردر. طرابلس غرب بر کورفز داخلنده اولوب، صحرای کبیره و سودانه سائر سواحل شمالیه دن زنده قس بولندیکی کبی، بو ولایتیه تابع اولان غدامس و ذات اهالیسی دخی اوتهدن بری سودان تجارتیه الیشمش اولوب، ایچلرینده بیوک تجارلر بولندیقندن، فرانسه نیک سودان تجارتی جزایره چوریک اوزره واقع اولان مساعی وفدا کارلقلرله برار، بوجارتیه طرابلس غربه اینوب، غدامس و ذات و مرروق طریقلری صحرای کبیرک اگ ایشلاک کاروان بولاریدره. فرانسه حکومتی جزاردن و سنغالدن سودانک ایچنه ایکی دمیر بول خطی تمیدد ایدوب، آفرقای وسطینک تجارتیه مالک اولمق اوزره، صحرای کبیره دفاتله کشف هیئتلری کوندرمش ایسه ده، بونلر کشفیات فیه احراسنه بیله موفق اوله ماملردره. مهر طرفندن سودانه ایشلین کاروانلر ایسه نیلک مجراسنی تمقیب ایتدیکلرندن، او جهتدن صحرای کبیر سه دان طریق اوزرنده بولمیه ر.

صخر { صحبه دن - وجه آتی ر قاج ذاتک }
 { اسمیدر: (صخر بن حبر الانصاری) که مناسک حج حقه نه بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابوحازم صخر الاحسی) که قیس بن ابی حازمک بدریدر. — (صخر بن سلمان) که حقلرنده « تولوا و اینهم تفض من الدمغ » آیت کریمه سنک نازل اولدیفی بکایندن اولوب، بونلر جهاده کیتمک آرزو سنده بولندقلری حاله، بئندیرله جک حیوان بولندیقندن، جانب حضرت نبویدن رد بیورلمغه، اغلایه برق انصراف ایتشلردی. — (ابو صمصمه صخر بن صمصمه الزبیدی). — (صخر بن عبدالله آمدلجی) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابوحازم صخر بن المیلة الاحسی) که اهل کوفه دن معدوددر. — (صخر بن قدامة العقیلی) که حسن بصری کندیسندن روایت ایتشدر. — (صخر بن القمقاع الباهلی) که « ما احببت ان یغله بک

الناس فافله بهم و ما کرهت ان یغله الناس بک فاجتنبه » حدیث شریفک راویسیدر. (ابو بجر صخر بن قیس التیمی السمدی) که احنف اسمیله دخی معروف اولوب، « احنف » ماده سنده ذکر کی کچمشدر. — (صخر بن لوزان) که اهل حجازدن معدود اولوب، جانب نبویدن مننه ارسال بیورلمشیدی. — (صخر بن معاویه النیرمی) که « ولا شثوم و قد یكون فی المرأة و الفرس و الدار » حدیث شریفک راویسیدر. — (صخر بن وداعة العامدی) که اهل حجازدن معدود اولوب، طائفده ساکن اولمش، و تجارتله مشغول بولمشدر. بر حدیث شریفک راویسیدر.

صخر { ابن حرب بن امیه } « یوسفیان »
 { ماده سنه مراحت بیورله.]
صخره { بیت مقدسه حضرت سلیمان (عم) ک }
 { بنا اتمش اولدیفی موبدک محلی اولوب، قدس شریفک حضرت عمر (رضه) زماننده وقوع بولان قحندیه بو محله بر جامع شریف بنا اولمشدی. که ایوم ناقدیر.

صخره { انداسده اکشونیه اقالیمندن اولدیفی }
 { « معجم البلدان » ده مذکوردر. }
صخره حیوة { انداسک غرنده بر قصبه اولدیفی ابن بشکوال بیان ایدیور. }

صخیرات التمام { (باخود صخیرات الیام) افندمک بدرغزاسنه عزمتلرنده کی متزلرندن بریدر. }
صداقت { (محمد) هند شه اسندن اولوب، بخواجه کی کبجاره قصبه سننددر. }
 مولانا محمد اکرم غنیمتک برادر زاده سی و مشایخ قادر به دن حاجی عبدالرحم کریدی ایدی. مشایخ قادر به سلسله سی حقه نه « ثواب المناقب » عنوانیله ۵۰۰۰ بیقی حاوی بر مثنویسی واردر. ۱۱۴۸ تاریخنده وفات ایتشدر. شریعت اونکدر:

تیاز مرا بود حق تک برناز پنهانش
 که ز من شد زاشک شور من چاه ز ندانش
صدر { فرس شهر اسندن بوجه آتی اوج ذات واردر: }
 برنجیسی (سید صدر جهان) هندستانک اود خطه سنده کی (پانی) قصبه سنندن اولوب، اکبر شاهه اتمساب ایتمکه، بعض مناصب عالییه تمین، ۹۹۰۰ ده

حکیم همام کیلانی میننده سفارتله ایرانه کوندربلرک، هودننده قدری برتر اولمش ایدی . زیاده سبيله کرم وسخاوته مالک برذات ایدی . ۱۰۲۷ تاریخنده یوز بکرمی یاشنی متجاوز اولدینی حالده ، وفات ایدوب ، پهاینده دفن اولمشدر . شو بیت اونکدر :

شکری زان لب شیرین چون نصیب من نشد
دست بر سر میزیم دائم زحسرت چون مکس

— ایکنجییی (میرزا صدرالدین محمد) جابر بن عبدالله انصاری حضرتلرینک نسلندن اولوب ، جد اعلاسی امیر تیمور طرفندن کرجستاندن اصفهانه کوتورلمش ؛ و بونک اولاد واحفادی اصفهانه رتبه وزارتله نائل اولمشلر ایدی . صاحب ترجمه نیک پدری وجد مادریسی برضاد اثناسنده شهید اولمله ، کندییی سن شباننده کابل طریقوله هندستانه قاچوب ، برمدت کشمیره اقامتدن صکره ، شاهجهان آباءه و اورادن لکهنویه هجرت ایتمش ، وبقیه صهرینی اوراده کچیر . مشدر . شو وباعی اونکدر :

ناروزکه از یرم شد آن ماه
میریم اشک و میکشم آه
اشکی وجه اشک حسرت
آهی وجه آه جانکاه

— اوچینسینک ترجمه حالده سترس اولنه میوب ، یالکز شو بیتی کورلمشدر :

هرگز دل مارا بنمی شاد نکردی
کشتی نکرترا و مریاد نکردی

صدرالدین { «سانی» ماده سنه مراجعت بیوريله . }

صدرالدین { ایران شمراسندن اولوب ، نیشاپورلیدر . خوارزمشا هانزماننده یاشامشدر . شوایک بیت جله اشمارندندر :

کردننت روز کار دست و زبان زینهار
دست درزی مجو چیره زبانی مکن
بهمه عالم خلاف بهمه کس از کزاف
هرچه ندای مگو هرچه توانی مکن

صدرالدین { (میر —) ایران مشاهیر خطاطینندن اولوب ، میرزا

شرف جهان قزوینک اوغایدر . شاه عباس طرفندن تذکره دولتشاهک کتابینه مأمور اولوب ، اتمامه موفق اوله ماشدر . ۱۰۰۷ تاریخنده شهید کیدرکن بسطامده وفات ایتشدر .

صدرالدین اردبیلی { (شیخ — موسی) جد اعلاسی اولان شیخ صفی الدین اردبیلینک اوغلی و خلیفدر .

صدرالدین زاده { (محمد صادق افندی) ماده سنه مراجعت بیوريله . }

صدرالدین قونوی { (ابوالمالی محمد بن اسحق) کبار

مشاخ و علمدان اولوب ، قونیه لیدر . طفل ایکن پدری وفات ایتکله ، طول قالان والده سنی او وقت شامدن قونیه به کیش اولان محی الدین عربی حضرتلری تزوج ایتمش ؛ و کندیسینک تربیه سنه سبب اولمشدر . علوم ظاهریه و باطنیه ده مصرینک فریدی اولوب ، شاگردانندن نیجه مشاهیر علما بیتشمشدر . مولانا جلال الدین رومی حضرتلرینک دخی صاحب ترجمه دن اخذ علوم ایش اولدینی مرویدر . «نصوص» ، «خکوک» ، «نفحات الهیه» ، «مفاتیح الغیب» ، «تفسیر فاتحه» ، «شرح حدیث» عنوانلی کتابلر جله تالیفا تندندر . ۶۷۱ تاریخنده وفات ایدوب ، قونیه ده مدفوندر .

صدر فارسی { ایران مشاهیر خطاطینندن اولوب ، خراسانلیدر . آتک

و نسخ کتابنده مشهور اولوب ، ۹۰۹ تاریخنده بر مصحف شریف یازهرق ، سطرلرک آره سننده اینجه خطله و سرخله آیات کریمه نیک مناسنی وهامشده فارسی تفسیرینی ضبط ایتشدر . بو مصحف شریف آیا صوفیه کتبخانه سنده موقوفدر .

صدری { اوننجی قرن هجری عثمانلی شمران سنندن ایکی ذاتک مخلصیدر :

برنجییی توفادلی زاده دینکله متعارف اولوب ، اسمی (پیری) در . سلطان بایزید خان ثانی دورندن دائما کبرا و وزرا مجالسندن آیرامله ، جمله سنک احوالی بیلیردی . رمله دخی ادعای مهارت ایدردی . شو مطلع اونکدر :

دل کورمه یوزوک خیالکله اکنور
عجرا شبنده فکر وصالکله اکنور

— ایکنجییی اشقیبیلی اولوب ، شیخی افندیکنک درسنه دوام ایتمش ؛ و ۹۹۳ ده استانبولده وفات ایتشدر . شو بیت اونکدر :

كرك درويش دلریش و كرك شاه جهان اولسون
سكا عاشق چكن اول بئله امتحان اولسون

صدقی { (ابوسعید عبدالرحمن بن ابی الحسین
{ احمد } مشاهیر مؤرخین و محدثیندن

اولوب، امام شافعیك اصحابندن یونس بن عبدالالا-
فلانك حفسیدیدر. مصرك ایکی تاریخچی یازوب،
ایکجیسی مصره دخول ایدن مشاهیرك تراجم احوالنه
حصر ایتمشدر. بو تاریخچینی (ابو القاسم یحیی بن علی
الحضرمی) نذیل ایتمشدر. صاحب ترجمه ۳۲۷ تاریخنده
وفات ایتمشدر.

صدقه { (بن منصور بن دبیس) « سیف
{ الدوله صدقه » ماده سنه مراجعت.]

صدقة السامری { (بن منجیا بن صدقه)
{ مشاهیر اطبا و حکامان

اولوب، شعر و ادبیاتده دخی یدطولی صاحبی ایدی.
ملوك ایویهدن ملك اشرف بن ملك عادلک خدمت
طبابتنده بولمش، ویک چوق انعاملرینه نائل اولمش
ایدی. ۶۲۰ تاریخندن صکره جه حرانده وفات
ایتمشدر. باشلیجه تألیفاتی بروجه آتیدر: «شرح التوراة»،
{ کتاب النفس»، «تعالیق فی الطب»، «شرح کتاب
الفصول لابقرطه» ناظم، «مقاله فی اسامی الادویة
المفرده» «مقاله فی مسائل طبیة» توحیده داتر «کتاب
الککتر فی الفوز»، «کتاب الاعتقاد». خیلی اشعاری
دخی اولوب، شو بیت او جمله دندر:

ملاح لناظری من العین عیون
الواجرت من ادمی فیض عیون
غزلان نقابین اراک و غصون
اعرض جی قزون مایی جنسون

صدقی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا-
{ سندن اولوب، یکجیری اوجاغنه

منسوب ایدی. دراکه عالی چاوشی اولدقدن صکره
بر مقدار تیمارله تقاعدی اختیار ایتمشیدی. جئیری
دهوت اداسانده بولنوردی. شو ایکی بیت اونکدر:

زلف نکاری یاد صبا تار و مار ایدر
نیجه شکایت ایتیم روز کاردن
سودای زلفی ایله قرار ایتیب سحر
یکدی نسیم قافلله روز کاردن

صدقی { عثمانلی شاعره لرندن امة الله خانمک
{ مخلصیدر. [امة الله » ماده سنه

مراجعت بیوربله.]

صدقی { (شیخ سلیمان — افندی) متأخرین
{ شعراء عثمانیه دن و طریقت سمعده

مشایخندن اولوب، سوتلیجه ده کاشن تکلیه تک پوست
نشینی ایدی. (سلون افندی) دیمکله متعارفدر.
۱۲۵۳ ده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

ماجرای دلی تقریره نه حاجت صدق
بیلنور حال دلک دیده خونباردن آه

صدقی { ایران شعرا سندن اولوب، استرا-
{ بادلیدر. قصیده کولقده مهارتی

واردر. کاشانده وفات ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

باز کرسنه چشم بدور عدالت
کنجشکرا بخانه چشم آشیان دهد

صدقیًا { ملوک بنی اسرائیلدن اولوب، میلاد
{ ۵۹۷ میلاد سنه اول بختنصر

طرفندن قدس حاکملاکنه نصب اولمش؛ و اون سنه
حکومت سوردکدن صکره، بختنصره قارشی عسبان
ایتمکله، جهانگیر موی ایله عسکر سوق ایده رک،
اوزون بر محاصره دن صکره، کندیسینی اله کچیرمکله،
کوزلرینی چیقاره رق، اسارت تحتنده ارض بابله
کوندرمش ایدی.

صدقی زاده { (احمد رشید افندی) دور
{ سلطان محمود خان ثانیده

مسند مشیخت اسلامیه چکن علمان اولوب، اردو
قاضی صدق افندیك اوغلیدر. ۱۱۷۱ تاریخنده
طوفوب، علی الاصول دور مدارس و قطع مراتب
ایده رک، بلاد اربمه و مکه و استانبول قضایرندن
صکره، ۱۲۳۱ ده آناتولی و متعاقباً روم ایلی
قاضی عسکری اولمش؛ و ۱۲۳۸ ده مسند مشیخت

اسلامیه ارقا اولنهرق، اون بر آیه قریب بومقامده
قالدقدن صکره، عزل اولنهرق، برکی قضای آربه-
لق تخصیص اولمش؛ و روم ایلی حصارنده کی یالیسنه
چکامش ایدی. ۱۲۵۰ تاریخنده وفات ایدوب،
اکری قبو جوارنده طوغلو دده قریبده دفن او-
لنمشدر. فقهده و سائر علومده یدطولی صاحبی ایدی.

صدوی { شعرای ایراندن اولوب، هن اصل
{ استرابادلی اولدینی حالده، کاشانده

باشامش؛ و ۹۵۲ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جمله
اشه ارندندر:

کر عاتلی مباش مقید بهج جا
نشنیده که ملک خدابنده خدا

بحر قناعتست که در موج آمده
عربان تخی که هست منقش زبویا

صَدِیقُ } (ابو امامه — بن عجلان الباهلی
الهمی) صحابه دن اولوب، بمده
حصده ساکن اولمش؛ و ۸۱۶ تاریخنده وفات ایتمشدر.
شام جهتنده کی صحابه نك اك صکره وفات ایدنلردن
اولوب، کندیسندن بر جوق تابعین روایت احادیث
شریفه ایتمشدر.

صَدِیقُ } حضرت ابا بکر (رضه) افندمزک
مخلص شریفیلیدر. (صدیق اکبر)
دخی دینور.

صراف } (شیخ ابراهیم — بن حسین)
ابو الفخ سلطان محمد خان دوری
کیار مشایخندن و آق شمس الدین حضرتلرینک سریدا.
نشدندر. هن اصل سیواسلی اولوب، قیصریه ده
(خوند خاتون) مدرسه سنده مدرس ایکن، بو
مدرسلیک مذهب حنفی اصحابنه مشروطیتنی خبر
آلنجه، کندیبسی شافعی المذهب اولدیفندن، مدرسه.
چی ترکیه، کندیبسنده حاصل اولان جذبیه نك سوقیه،
اردبیل مشایخنه واصل اولق اوزره، او طرفه متهی
عزیمت اولمش ایسه ده، آق شمس الدینک اوصافنی
ایشیدنجه، تبدیل طریق ایله، مشارالیهک بولندینی
بکیازاری قصبه سنه کله رک، ارشاد اولمش؛ و طول
مدت خلوت و ریاضت و عبادتله مشغول اوله رق،
زمره واصلینه قاریشمشدر. ۸۸۷ تاریخنده قصبه
مذکورده وفات ایدوب، قبری اوراده زیارتگاهدر.
اطوار سلوک حقنده «کزار» عنوانیه بر تألیفی
واردر.

صرب } (Serbes) جنوبی اسلاواقوامندن
ر قوم اولوب، شعبه لری اولان
خرواتلر و اسلاوونلرله برابر بالقان شبه جزیره سنک
شمال غربی گوشه سنده و آوستریا و مجارستانک اورابه
قرب محالرنده و الحاصل آدریاتیق دکیزنسک شمال
شرقی ساحلیله صاوه حوضه سنده سا کندرلر. صریه،
بوسنه، هرسک، قره طاغ، دالماسیه، خروانستان و
اسلاوونیه ممالکتری صرب اهالی ایله مسکوندنر. بونلرک
بجمعی تقریباً ۸ میلیون نفوس تخمین اولنیور. صربلرک
اصل وطنلری قاریات سلسله جیانلک شمالنده فالجیا.
ده اولوب، بدنجی قرن میلادیه جنوب غربی به طو.
غری هجرتله، طونه نی تجاوز، و شمعی بولنسد.

قلمری برلره دخول ایدمک، و اورالده بولدقلمری
ایلیریان و کلت اقوامیله قاریشه رق، ولسانجه بونلره
غلبه چالهرق، برکشمش؛ و بر طاقلمری بالقانلرک ایکی
طرفنه یاییلوب، اورالده وولفا جهندن کن بلغار
تانارلریله قاریشه رق، بو اختلاطن شمدیکی بلغار
قومی تولد ایتمشدر. بووجه بلغارلر تانار ایله صربدر
و صربلر دخی اصل صرب ایله کلت و ایلیریان اقوام
افزادندن مرکبدر. صربلر وعلی الخصوص بوسنه
و هرسک ایله قره طاغ و دالماسیه ده ساکن او
لوبده ایلیریانلرله یعنی اسکی آرنادولرله اختلاط
و امتزاج ایدنلری سائر اسلاولرکی قیصه بویله
و کوچک بدنی آدمرا اولیوب، بالعکس اوزون بویلی
ایری بدنی و قهرمانانه اطوار و حرکانه مالکدرلر
صرب لسانلک ادبیاتی یکی اولوب، اورتودو قس
مذهبنده بولسانلری روس و قوتولیک مذهبنه تاپ
اولانلری لاتین حروفیله لسانلرنی یازارلر. بونلرا
ایچنده یاریم میلیون زیاده مسلمان دخی بولنوب
بوسنه و هرسکده ساکن اولدقلمری اونودلرله
بونلر دخی لسانلرنی خط عربی ایله تحریره چا
لیشورلر.

صربستان } یاخود صریه (Serbie, Servie)
(و صربجه Srbija) بالقان شبه
جزیره سی دول صغیره سندن اولوب، بقین وقت
کنجیه قدر دولت عثمانیه تابع بر برنسلک ایکن
برلین معاهده سیله دولت مشارالیه ای اولان ارتباط
قطع اولنهرق، استقلال برلش، ودرت سنه صکر
عنوانی قرالغه تحویل اولتمشدر.

موقعی، حدود و مساحه سی. — صریه قراللم
بالقان شبه جزیره سنک شمال غربی قسمنده واز
اولوب، صرب اهالی ایله مسکون اولان ممالکک قد
شرقیسندن و تقریباً برلثندن عبارتدر. ۲۲° ۲۰'
۱۵° ایله ۵۰° ۵۸' ۴۴° عرض شمالی و ۴۹° ۶'
ایله ۳۱° ۲۹' ۲۰° طول شرقی آره لرنده سمت
اولوب، غیر منظم بر مثلک صورتی ابراز ایدبور
که اساسی شمالده صاوه و طونه مجرالرنده و رأس
جنوبده ورائیه قرینده در. شمالاً بلغارده قد
صاوه و اورادن آشانی طونه مجرالریله آوستریا و
رستان دولتندن آریلوب، شرقاً اولاینه طونه مجر
سیله رومانیه دن آیرلشدر. طونلر دن (تیقو)

منصبندن حدود آریلوب ، اورادن بوقاری شرقاً
بلغارستانه ، جنوباً و جنوب غربی جهتند ممالک عثمانیه نك
قوصوه ولايتله یعنی آرانودلق حظه سيله ، غرباً دخی
بوسنه ايله محدوددر . حدود غربیه سنك قسم اعظمی
(درینه) نهری تشکیل ایدوب ، شرق و غرب جنوبی
دودینك دخی اکثری تقسیم میاه خطئی تعقیب
ابتدیکینون ، همان هر طرفدن حدود طبیعییه ايله
محدوددر . مساحت سطحیه سی ۴۸۵۸۹ مربع کیلو-
متره واهالیسی ۲۱۶۲۷۵۹ کشیدر .

حال طبیعیسی ، جبال وانهاری ، — صربستانك
اراضیسی يك حارصه لی اولوب ، بوكوچك مملكته اوج
طرفدن طاغیر کیرهك ، ایچنده شعب ایدرلر . آلب
سلسله جبالنك بوسنه و آرانودلقه طوغری اوزانان
شرق قوی صریه نك غرب جنوبی جهتند بومملكتك
ایچنه برقول اوزادینی کبی ، شرق جنوبی جهتند
دخی بلقان سلسنك بر قوی کیرر ، و شمال شرق کور-
شه سنده دخی قاریات سلسله جبالنك بر قوی طونه یه
پکید ویردکن صکره کسب ارتفاع ایدر . بو اوج
مختلف جهتدن کلن طاغیر صریه داخنده بر چوق
قولر وشعبه لر صالحرق ، بربرینه کرفت اولدقلری
حاله ، طاغلق وپك حارصه لی بریر حاصل ایدرلر ؛
وآره لرند برچوق طار بوغازلر وبمض کوزل دره لر
و بایرلر تشکیل ایدر . بو طاغیر اوقدر قاریشقدر ، که
اکثرینك خانفی طاقه منسوب اولدقلری فرق اولنه .
میوب ، چوغی منفرد کبی کورینور . غرب جهتنده کبی
طاغیرنك الك بوسککاری حدود عثمانیه ده کی (یاورر
پلاینه) و اغولیه پلاینه) اولوب ، برنجیسنك ۱۷۰۰
وایکنجیسنك ۱۸۱۹ متره ارتفاعی واردر . دهه شماله
بوسنه حدودی قربنده (یاغودینه) و (مالین) طاغیری
بولنوب ، ایکیسنك محل التصاقنده اولان (للووه)
طاغنك ۱۲۷۲ متره ارتفاعی واردر . جنوب جهتنده
حدود عثمانیه ده واقع (قیانویق) طاغنك الك بوسک
محل ۱۸۲۲ متره ارتفاعنده در . شرق جهتنده بلغا-
رستان حدودنده واقع (استاره پلاینه) طاغنك الك
بوسک ذروه سی ۲۱۱۹ متره بوسک اولوب ، بتون
صریه نك الك مرتفع محلیدر . قاریات سلسله سنه مربوط
اولان شمال شرقی جهتی طاغیرنك باشلیجه سی (تو-
لویینه) سلسله سی اولوب ، الك بوسک ذروه سنك
۱۱۷۴ متره ارتفاعی واردر .

میاه جاریه سی وانهاری يك چوق اولوب ، طونه
ایرمانغی حدود شمالیه سنك قسم اعظمه حدود شرقیه .
سنك بر مقصدارینی آرمغله ، صربستان تمامیه طونه
حوضه سی داخنده بولنیور . طونه یه تابع صاوه نهری
حدود شمالیه سنك قسم غربیسی تشکیل ایدور .
صاوه یه تابع (درینه) نهری حدود غربیه سنك قسم
اعظمی تشکیل ایدوب ، صاغدن صریه طویرا فنده
بر ایکی چای دخی آیر . حدودینی ایران بو اوج
نهردن بشقه ، صریه نك ایچنده جریان ایدر و بنه
طونه یه منصب اولور بر قاج نهر اولوب ، بونلرک بیوک
(موراوه) نهریدر . صربستانك قسم اعظمی مورا-
وه نك حوضه سندن عبارت اولوب ، بونهر بلغارستان
وممالک عثمانیه حدودنده کی طاغیردن ویاکنز بر قوی
بلغارستان حدودی داخنده نیمان ایدن بر چوق
چایلردن بالمشکل ، صریه نك اورته سندن شماله
طوغری جریانله ، بلغار موراوه سی نامنی محافظه ایدوب ،
صریه نك وسطلرند غرب جهتندن کلن صریه مورا-
وه سیله برلشیر . اشبو صریه موراوه سی دخی قوصوه
ولايتنك پرشتنه سجاغندن صریه یه کیرن (ایبار)
نهرینی آیر . بواجتماعدن صکره موراوه نهری خیلی
بیوک اولدینی حالده ، شماله طوغری اولان جریاننده
دوامله ، صاغ وصولدن بر قاج چایک دهه صورلینی
جمع ایدرک ، بر طاقم طار بوغازلردن بده مرور ،
سمندره اووه سنه دوشوب ، ایکی قوله آریلیر ، که
بری سمندره قرینده و دیگر کی دهه آشاغیده طونه یه
دوکیلور . صربستانك بتون قسم جنوبیسی یعنی نصفندن
زیاده سی موراوه حوضه سی داخنده اولوب ، بتون
میاه جاریه سی بونهر دوکیلور . قسم شمالیسنده ایسه
طوغریدن طوغری یه طونه یه دوکیلور بر قاج نهری
دهه واردر ، که بونلرک باشلیجه لری موراوه منصبنك
آلت طرفنده طونه یه دوکیلن (ملاوه) و غرا-
دیشه ده دوکیلن (پك) ايله شرقاً بلغارستان حدودنك
قسم شمالیسی ایران (تیوق) نهرلیدر . درینه ايله
موراوه مجرالی اوه سنده دخی صاوه نهرینه دوکیلور
(قولوباره) اسمنده بر نهر واردر ، که (مالین)
طاغیرندن این بر قاج چایدن تشکیل ایدر .

صریه نك ذکره شایان کوللری اولیوب ، یاکنز
جنوب شرقی جهتنده کی مرتفع محالرند بدمض کوجک
کوللری و طونه و صاوه بتاقلری فریشده بعض

بطاقلقری و بو ایکی مجراک ایچنده بر قاج کوچک
آطسی دخی واردر.

اقیم وهواسی . — صربستانک هواسی عمومیت
اوزره متمدل اولوب، میزان الحراره یازین نهایت
۲۵ درجه وقیشین تحت الصفر ۲ درجه کوسترر.
آنجیق برسنه سی برسنه سنه بکر میوب، اکثریا سن
روزکارلره اوره تخلف ایدر. صریه هر نه قدر موقماً
اورویانک ممالک جنوبیه سندن معدود ایسه ده، هواجه
اورویای وسطی به مشابه اولوب، جهت جنوبیه سنده کی
طاغیرک ارتفاعی جنوب روزکارینک حلوانه مانع
اولور؛ و مملکتک شماله طوغری مائل اولسی اقطار
شمالیه احوال هوائییه سنک سرایتنه یاردم ایدر. قیشین
اکثریا شمال غربی و شمال شرقی روزکارلی اسوب،
برنجیسی قار یاغدرر؛ و ایکنجیسی آجیق هوا ایله
قورو صوئوخی کتیرر. جنوب روزکاری سیرک
اولوب، اسدیکی وقت هواپی ایصیده رق، یاغمور
یاغدرر. اک کوزل هواسی آدریاتیق دیکزندن کن
غرب و غرب جنوبی روزکاری اسدیکی وقت اولوب،
قیشین کوزل یاغمورلر یاغدرر، و یازین سرینکی
موجب اولور. یاغمورلرینک مقداری حد اعتداله در.
اراضیسی، محصولات و نباتات و حیواناتیله
معادنی . — صربستانک اراضیسی و علی الخصوص
موراوه و صاوه و ادیلری پک مثبت اولوب، هر نه قدر
زراعت هنوز اسبی اصولده اجرا اولمقده، و تعاقب
مزروعات اصولی بیلیموب، بر قاج سنه صره سیله بر نوع
محصول اکیله رک، بده اراضی دیکلندیرلکده ایسه ده،
ینه احتیاجات محلیه کفایت ابتدکن صکره، خیلی
مقداری ده اخراج اولنه حق قدر محصولات حاصل
اولمقده در. محصولاتک نصفه قریب مقداری مصر
اولوب، اهالی محلیه ک باشلیجه تمیثی بوندن
اولدقدن بشقه، سنوی بش اون بیک طونیلاتق
مصر دخی اخراج اولنور. سائر محصولاتک قسم
اعظمی بقدای اولوب، بوندن سنوی قرق الی بیک
طونیلاتق اخراجات وقوع بولمقده در. آریه، چاو.
دار، یولاف و سائر حبوبات اوچجی درجه در.
کنور محصولاتق دخی جوق اولوب، سنوی تقریباً
بر یچق ملیون فراتیقیمتده اخراجات وقوع بولیور.
توتون محصولاتق دخی مقدا جوق ای دیسه ده، انحصار
اصولنک انخاندن بری آزالمقده در. شرق و جنوب

جهتلرنده باغلر جوق اولوب، خیلی شراب اولمقده
ایسه ده، اعمالی اصولی تیلدکلرندن، یالکز برآ
یرلرینک شرابی مقبولدر. سیزه و اشجار مفره باغچه لر
دخی جوق اولوب، اک بول میوه لری اریکدر
بو میوه دن ککایتلی مقدار قورود بولوب، اخرا
اولندیقی کبی، بر خیلی مقداری ده (اشلیونه) دینا
بر نوع راقی و ناردن اخراجنه استعمال اولنور. الما
آرمود، کراز، انجیر، بادم، کستانه و سائر میوه
دخی حاصل اولور. اخیراً یاموق زرعی دخی نجر
اولنورق، اینی نتایج آلمشدر. صریلرک یوزد
طقسانی کویلی اولوب، زراعتله مشغول اولدقلری کبی
قصبه لیردن بر قسمنک دخی مشغولیتی زراعتدر.

اداره عثمانیه زمانده صریه صرطالرینک کثرتیه
مشهور اولوب، او وقتدن بری صرطالرک چوغی آجیله در
تارله به تحویل اولمش ایسه ده، ینه صری و چا برلر
و بناء علیه حیوانات اهلیه سی جوقدر. بر آز اس
اولان بر استاتسیتیه کوره، صریه داخلند
۱۱۰۰۰۰۰ صیغیر، ۱۹۶۰۰۰ آت، ۲۱۵۰۰۰۰
طوموز، ۳۴۸۰۰۰۰ قیون و ۵۸۶۰۵۸۰ کچ
موجوددر. آنجیق حیوانات پتیشدر مک فن و اصوص
بیلیموب، حیوانات کندی باشلرینه بر اقمده اولد بندن
اکثری ضعیف و جنس لری طادیدر. شرق جهتنه
وزاچار اطرافنده آت لرک جنسی ضرر سزدر. قیونلرینا
بیایغیسی جوق ایسه ده، قالین و سرتدر. طوموزلر
میشه اورمانلرنده بلاموظله بسلمندیکندن مقبو
اولوب، سنوی اون اون ایکی ملیون فراتیقیمتده
آوستریایه اخراجاتی اولیور. آر بیلرله اییک بوچکلر
پک آزددر.

اورمانلری وقتیه پک جوق ایکن، اینی باقلامقده
چوغی تلف اولوب، یالکز جنوب غربی و جنوب
جهتلرله درینه نهری حوضه سنک یوقاری طرفلرنا
کنیشجه اورمانلر بولمقده در. اورمانلرینک اشجار
میشه، چام، کورکن و سائر انواعدن عبارت اولوب
باشلیجه اودون قطعنه یارارلر. کراسته قطعنه یار
آفاچلری پک آز اولوب، صربستانک کراسته.
آوستریادن ادخال اولنور. نباتات و اشجارجه صری
بر طرفدن آلمانیه و سائر وسطی اروپا و بر طرفد
دخی بالقان اقطارینه مشاهددر.
معادنجه صریه پک زینکین اولوب، کمور و لنگر

وغرافیت کابینه بولندی کی، دیم، باقیر، قورشون، کوش، آنتیون، جیوه، مقناس، نیکل، قوبات و آلتون معدنلری دخی مختلف محلرنده بولنوب، ایکی رومالیر صریبه ده معادن چیقارمق اوزره آریجه بر داژه تشکیل ایتشلردی؛ و چیقارمش اولدقلری معدنلرک اوجاقلری ایوم مشهوردره. آتجق تدمبکی حالدده معادن مذکورده تک پک آری چبقا. رلقدهدر. هرر نکلده صرسلریله لیطرغرافیا طاشلری دخی چوققدر. میاه معدنیه سی پک چوق اولوب، انواع امراضه نافع برقاج قابلیجه سی ده واردور.

معارف و صنایع و تجارتی. — صریبه ده معارف عمومیه هنوز کرای ایسه ده، اللی سنه دن بری ترقی طریقی طوتوب، سنه دن سنه به چوق فرق ایتکلدهدر. بوندن بدی سنه اولکی استاتستیقه کوره، صریبه ده ۶۶۸ مکاتب ابتدایی، ۲۲ مکاتب اعدادیه، ۵ مکاتب خصوصیه، ۲ دارالمعلمین، بر عقائد مکتبی، بر اناث مکتب طاییسی، و بفرادده اوج شمه به منقسم بر دار لفنون واردور. دارالفنونک ۳۰۰ می مجاوز شا کردی ۳۳۰ معلی واردور. بفرادده بر آفاد میا و بوکا مربوط ۵۲۰۷۲ جلدی حاری بریوک کتبخانه ایله بر موزه بوجودور. اهالی بی مطالعه به آلیشیدیرمق اوزره ۴۲ قرائت جمعیتی دخی بولنوب، بونلرک نشر معارف خصوصنده پک بیوک خدمت لری کورلمشدر.

صنایع هنوز پک کرای اولوب، اهالینک زراعت حیواناتله اشتغالی و شهر و قصبه لرک ندرتیه اکثر اهالینک کوبیلدن عبارت اولسی صنایعک ترقیسنه مانع اولمشدر. صنایع محلیه اولده قادینلر طرفندن ایلان بز، شیاق، چوراب کی کنددی ملیوسانلرینه متعلق شیلردن عبارتدر. بتون صریبه ده کی ما کینه لر آتجق ۱۰۰ عددنده اولوب، بونلرکده قسم کایسی ذکر مندن عبارتدر. صو دکر منلری دخی چوققدر. بفرادده برقاج طوغله و کرمید و برقاج بیره فابریقه سی واردور. بیروتده یعنی شهر کوبینده اداره عثمانیه زما ننده پاییلان خالیار و کلیمیلر صنعتی تدنی ایتش ایسه ده، نه خیلی مقدار کوزل خالی و کلیم یا بلقدهدر.

تجارتی پک اوقدر ایلری اولیوب، اخراجانی ۴۰ وادخالاتی ۳۰ میلیون فراتیق راده لرندهدر. اخراجانی باشلیجه ذنبار، طوموز و ساژ حیوانات، دری، اربک و ساژده دن عبارتدر. تجارتک قسم اعظمی آوستریا

و ایکنجی درجه ممالک عثمانیه ایله اجرا اولنوب، ساژ دولترلرله اولان تجارتی پک جز بیدر. ترانسیت تجارتی یعنی خارجدن کلوب ینه خارجه کیدن مواد تجاریه دخی سنوی ۷ میلیون فراتیق راده لرندهدر. داخلی تجارتی پک آز اولوب، باشلیجه حیوانات آلیم و صایتیندن عبارتدر. صریبه داخلنده یوز قدر پنا بر قوریلور. بفرادده بر بیوک بانقه ایله دیگر بر بانقه و بری بفرادده بری نیشده اولق اوزره ایکی ترهین املاک بانقه سی واردور. تجارتی تسهیل ایچون متعدد دیمیر یوللری اولیوب، درسعادتن اورویا به کیدن بیوک خط شهر کوبندن و نیشدن کچرک، و نیشده سلانیک و اسکوبدن کلن طریقیله برلشهرک، بفراده واصل اولور؛ و صاغدن کسندره به وصولدن فراغو. یواجه بر شمه به دخی اوزاتیر. شوسه لری اولدجقه منتظردر. طونه و صاوه نهرلری سیر سفائنه صالح اولوب، تجارتک تسهیلنه خیلی یاردیملری اولور.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهب لری. — صریبه اهالیسی، یوقاریده دینلیدی کی، ۲۱۶۲۷۶۰ کشی اولوب، یوزده ۵۱ دن زیاده سی ذکور و ۴۹ دن آز مقداری اناندر. تأهلات چوق اولوب، تولدات اوقدر چوق دکل ایسه ده، و فیات آر اولدیفنسن، بومملکتک اهالیسی سنه ده بیکلده ۲۰ نسبتنده تزاید و تکثر ایتکلدهدر. اهالیسنک اوندده طقوزی صرب قومنه منسوب اولوب، قصوری رومان، چنکانه و ساژده دن عبارتدر. صریبستانده ساکن اولان صربلر عموم صرب قومی افرادینک بر ربعدنن آز اولوب، بوسنه، هرسک، قره طاغ و مجارستانده کی صربلردن لسان و جنسیتیجه فرقلری اولدیفنی کی، خروات و اسلاونلردن دخی فرقلری پک آزدور. بلغارلر و روسلرله اولان قرابت جنسیه لری ایکنجی و ساژ اسلاولرله اولان مناسبتلری اوجیمی درجه دهدر. عمومیت اوزره صربلر اورتودوکس مذهبنده اولوب، بو مذهبده بولنیان اهالی آتجق ۲۱۰۰۰ کشی به بالغ اولور، که بونلردن ۱۳۰۰۰ قدری مسلم، ۴۰۰۰ ی قوتولیک، ۳۵۰۰ ی یهودی و ۵۰۰ قدری پروتستاندر. صریجه اسلاو لسانلرینک اک لطیف و آهنکیسی اولوب، بو لسان اون دردنجی قرن میلادیده یازلمه باشلامش ایسه ده، بر چوق وقت کتابلری برطاق مذهب کتابلردن عبارت قالوب،

نهایت قرن حاضر میلادیده (ووق قراچچ) ك سى وغيرتيله صرف ونحو ولت كئابلى ضبط اولنه رق، ادبىاتك اساسى وضع اولنمش؛ وجغرافيوندن حكايه نويس (مليچويج)، شاعر (ولادان كوركويج)، منقد (وولويج)، طبيعبوندن (يانچيچ)، علم الارض علماسندن (يوويج)، جغرافيوندن (قارچ) و تعريف الام علماسندن (غويچويج) كى علما وادبانك همتيله صرب ادبىاتى خيلى ترق ايتمش؛ وكتب ادبيه وفتيلرى چوالمشدر.

تقسيمات ملكيه سى، شهر و قصبه لرى. — صربستان مقدما ۲۲ سنجاغه منقسم ايكن، ۱۸۹۰ تاريخنده يايختى اولان بلفراد شهرندن ماعدا ۱۵ سنجاغه تقسيم اولنمشدر، كه اسمبليله مساحه سطحه لرى و نفوس و مركزلى بروجه آتيدر:

سنياق	صريع كيلومتره	اهالى	مركزى
بلغراد شهرى	۱۲	۵۴۵۸	بلغراد
قراغويواج	۲۳۸۵	۱۴۰۱۶۵	قراغويواج
قزانيه	۳۲۵۹	۹۱۹۱۵	تغوتين
قروشواج	۳۲۵۶	۱۴۹۲۶۴	قروشواج
موراوه	۳۱۱۰	۱۵۹۹۰۴	چويريه
اويچيه	۴۳۸۳	۱۳۷۷۰۳	اويچيه
پيروت	۳۱۴۳	۱۲۰۷۵۳	پيروت
بودونايه	۳۲۴۱	۲۶۰۱۹۸	سمندره
پودرينه	۲۳۷۶	۱۷۷۰۲۳	شايچ
پويارواج	۳۳۸۸	۲۰۴۷۲۲	پويارواج
رودنيك	۴۵۵۱	۱۵۱۶۸۹	چاچاق
تيموق	۲۰۹۲	۹۲۳۴۳	تيناواج
توپليجه	۲۶۳۳	۱۴۱۲۳۶	بروقويله
چرنارفه	۱۴۳۹	۶۹۰۶۳	زايچار
واليوو	۲۹۰۵	۱۱۳۸۱۸	واليوو
ورانيه	۴۱۹۷	۱۴۷۶۰۱	ورانيه
جما	۴۸۵۸۹	۲۱۶۲۷۵۹	

بو سنجاقلرك هر برى بر قاج قضايه و قضا نا. حيله لره منقسم اولوب، بتون صربيه نك قضالى ۷۲ وناحيله لرى ۱۲۷۰ دره. قرا و شهر و قصبه لرى ۳۲۳۳ عددنده در. مركز و يايختى اولان بلفراددن بشقه شهر اطلاقنه شايان مهوره سى اوليوب، شهر مذكو. رك ۴۵۸، ۵۴، نيشك ۱۹۹۷۰، لستقوواچك ۱۲۱۴۶، قراغويواچك ۱۱۹۳۲، و رانيه نك ۱۱۳۹۹، پويارواچك ۱۱۱۴۰، شاباچك ۱۰۵۵۵، پيروتك يعنى شهر كوينك ۱۰۱۰۸، سمندره نك ۶۵۷۵، اويچيه نك ۵۶۱۵ و آلکسيناچك ۵۰۸۵.

اهالي سى واردر. بش بيكدن آرنفوسلرى اولان قصبه لرى ده آزدر.

اصول اداره سى، قوه مايله و عسكريه سى. — صربيه نك حكومتى مشروطيته اداره اولنور قراللق اولوب، قراللى اورنويچ حائله سنده ارنأ بدران اولادينك بيوكنه انتقال ايدر. ۸ ناظر دن مركب هئت وكلاسى، اسقويچينه اسميله ۱۳۴ اعضادن مركب مجلس مبعوثانى و ۱۶ اعضادن مركب شورى دولتى واردر. مبعوث انتخاب ايتك حقى ۲۱ ياشنى متجاوز و سنوى اقلى ۳۰ فراتق وركى ويرر اهالى به و مبعوث انتخاب اولنقى حقى دخی ۳۰ ياشنى متجاوز اولانلره مخصوصدر. بهر سنجاقدن انتخاب اولنهنج مبعوثلردن ايكي سنك مكاتب عاليه دز چيتمش اولسى شرطدر. شورى دولت اعضاسنك نصفي مجلس مبعوثان دن انتخاب، و نصف ديكرى قرال طرفندن تعيين اولنور. ناحيه مدير ليله مجلسلى دواژ بلديه رؤسا و مجالسى كى اهالى طرفندن انتخاب اولنور. وارداتى ۵۶ مليون فراتق راده لرنند اولوب، مصارفى ۵۹ مليون فراتقدن زياده جدر ديونى ۳۳۰ مليون فراتقدر. قوه عسكريه سى ۸۴۰۰۰ عساكر نظاميه و رديفه ايله ۱۳۵۰۰ عساكر مليه دن هبارت اولوب، خدمت موظفه سى بر ورديفانكى طقوز سنه در. بلا استثنا بهر صربلى يكرى بر ياشندن اوتوز بر ياشنه نك نظاميه و رديف سلكننده بولنوب، بدمه اون سنه برنجى ااون سنه دخی ايكنجى صنفده كه جمأ يكرى سنه عساكر مليه سلكننده بولنور. صربيه اسويچره كى آورو دولى ايچنده ساحله مالك اولميان بر دوات اولنله بحريه سى بوقدر.

احوال تاريخيه سى. — صربستان جوارلرنده و يرله برابر زمان قديمده بلاسج اقوامندن تراكيه خطه سى اهالى قديمه سيله هيجنس بر قومله مسكوز اولوب، بدمه غرب شمالى جهتدن كلت اقوامند دخی رجاعت كلوب يرلشش ايدى. مؤخرأ روما ليلرك ضبطنه كچوب، آشاغى ميسيا نسيه اولنار بلغارستاندن تفريق ايجون، (يوقارى ميسيا) نسيه اولنهدى. او صره ده بر چوق روماليلر بو طرف نقل و توطان ايتمكله، اهالى اصليه سى دخی بر درجه قدر لار تينلشمشيدى. يدجى قرن ميلاديه قسطنطينيه

روم امپراطور لردن (هراقلیوس) طرفندن آوارله قارشی امداده دهوت اولنان صربلر قاریات سلسله جبالک اوت سندن کلوب، صریهده یراشمش؛ و بونلر هر یری کندی رئیسنی طایر بر جوق قبائله منقسم اولوب، بونلرک (زویان) اسمیله (درینه) کنارنده واقع (دشیجه) ده مقیم بر باش رئیسلری وار ایدی ایسهده، حقیقتهد پینارنده برکونه ارتباط و منتظم بر حکومت بوغیدی. بونلر روم امپراطورلری نامنه بلغارلر قارشی بر جوق وقت محاربه ایتدکن صکره، ۱۰۱۹ تاریخ میلادیسنده امپراطور (واسیل) ک بلغار دولته ختام ویرمسیله، بو محاربه لر بر طرف اولمش ایسهده، صریهده دخی بیزانس دولتک بر ایالتی حکمنه کیرمشدی. صربیلر اوندن اول طرور زنجی قرن میلادیده خرستیانی قبول ایتمشلردی. صربیلر او وقت بیزانک نابیتندن چیهتی تشبثانه کیریشوب، نهایت رؤسارلردن (استفان نمانیا) اسنده بری ۱۱۵۹ ده صربیلره استقلال قزاندریمغه مقتدر اولدقن صکره، صرب رؤسانی دخی مغلوب ایدوب، بتون قوهنی کندی اداره سی آلتنه آمش؛ وقرالغنی اعلان ایتمش؛ و بونک احقادندن (استفان دوشان) ۱۳۳۴ تاریخنه دک حکم سوروب، بیوک بر قوت و اقتدار قزانمغله، ماکدونیه و آرنآؤدانی و آسایایله یونانک قسم شمالیسی ضبط ایدره، بیوک بر دولت تشکیل ایتمشیدی. آنجق ممالکنی بر طاقم اقسامه تقسیم ایتکه، وفاتندن صکره اوغلی بشیجی اوروش ادارهیه مقتدر اوله میوب، ینه بر طاقم دره بکاری اکتساب قوت ایتمشلردی. نهایت بونک بلاولده وفات ایتسیله، ۱۳۶۹ ده (نمانیا) خاندانی نهایت بولوب، (ووقاجین) اسنده بری حکومتی بد اداره سنه آلمش ایسهده، عثمانلیلرله ایتدیکی محاربهده مغلوب اولوب، وفات ایتمش؛ و بوندن صکره موقع اقتداره کلن لازار (هریلیانوویچ) ۱۳۸۳ ده قوصوه ملحه کبیره سنده سلطان مراد خان اول طرفندن کلیاً مغلوب و نهزم و میدان حریده مقتول اولمشدر. بو محاربه اسکی صریه استقلال و دولته ختام ویروب، صربیلر اوتده بریده برمدت مقاومت ایتشارسهده، نهایت عرض اطاعته مجبور اولوب، صریه دولت عثمانیه نک بر ایالتی حکمنه کیشیدی. اوندن صکره بلغراد عثمانلیلر ایچون آلمانلر و مجارلر قارشی بردارالحرب حکمنی آلوب،

صریهده صرلرجه تعاقب ایدن محاربات عظیمه نک میدانی اولمش ایدی. نهایت قرن حاضر میلادی اوائلنده صریهده عصیان اماره لر ی ظهور ایدوب، ۱۸۰۷ ده روسیه ایله وقوع بولان محاربه اثناسنده (قره بورکی) اسنده بری حاصیلرک باشنه کچمش ایسهده، ۱۸۱۲ ده روسیه ایله بکرش معاهده سی هقد اولندقدن صکره، صریهده اعاده اسایش اولنهرق، قره بورکی آوستریایه قاجش ایدی. ۱۸۱۵ تاریخنده (میلوش اوبرنووچ) اسنده دیگر بر رئیسک تشویقیله صربیلر یکیدن عصیان ایدوب، نهایت قلاع موجوده عساکر عثمانیه نک تحت محافظه سننده بولمق شرطیله صریهده بر نوع مختاریت اداره ویرمش؛ و میلوش اوبرنووچ ۱۸۱۶ ده پرنس اتخاب اولنوب، دولت عثمانیه طرفندن تصدیق اولمشدی. میلوش باب حالی ایله خوش کچنمکه برابر، صریه نک دائره امتیازاتی توسیع ایتمش ایسهده، سائر صرب رؤساسنک رقابت و خصومتنی دهوت ایدوب، بر محاربه داخلیه ظهور ایتکه، ۱۸۳۹ ده موقع اقتداری اوغنی میشله ترکه، صریه دن انفکاک ایتمشدر. روسیه دولتی اوبرنووچ فامیلیسی علمنده بولمغله، ۱۸۴۴ ده میشل دخی صریه بی ترک ایتکه مجبور اولوب، پترسبورغ قبتونسنک نفوذیله مذکور قره بورکینک اوغلی آلکساندر صریه برنساکنه نصب اولمش؛ و صریهده خیلی اصلاحاته موفق اولوب، روسیه قارشی آوستریایه تمایل ایله، قریم محاربه سنده بیطرفانی التزام ایتمشدی. یارس معا. هده سی صریه بی دول ممضیه نک کفالتی تحتیه قومش ایسهده، اهالی روسیه نک بولیتقه سنه قارشی بولنان پرنس قره بورکویچک علمنده بولنوب، نهایت ۱۸۵۸ ده اسقویچینه اختیار میلوش اوبرنووچی برنساکنه دهوت ایتمش؛ و ۱۸۶۰ ده بونک وفاتیله اوغلی میشل نانیاً صریه پرنسی اولمشدر. بونک زماننده ۱۸۶۲ ده بلغراد قلمه سنده کی عساکر عثمانیه ایله اهالی شهر آره سننده بر منازعه ظهوری اوزرینه، شهر طویه طولتیش؛ و ۱۸۶۷ ده صریه قلاهنی عساکر عثمانیه تخلیه ایتمشدر. ۱۸۶۸ ده آلکساندر قره بورکویچک طرفدارلری پرنس میشلی قتل ایتدیلر ایسهده، باب حالی ایله اسقویچینه بونک ۱۴ یاشنده بولنان اوغلی میلانی برنساکنه تعیین ایتدکلردن، قره بورکویچ فامیلیسی برکونه استفاده ایتدی. ۱۸۷۶ ده

باتو رشکم کشد وی تو جدائی چه کتم
میکشم این همه از دیدن و نادیدن تو

صرم } (بن بر بوع) صحابه دن اولوب، جانب
نوبیدن سعید نسیمه بیورلمشیدی .
اولاد واحفادی کندیسندن روایت ایتمشدره .

صرمه } (ابو قیس بن انس یاخود بن ابی
انس قیس الانصاری الاوسی الخطمی)
صحابه دن اولوب، ابن عباس (رضهما) حدیثی روایت
ایتش؛ وکندیسندن شعر اخذ ایتمشدر . روایت کور
جاهلیتده عبادت اوئاندن وجنبیدن وحیض نسادن
مجتنب اولوب، ابتدا نصرایتده میل ایتش ایسهده
بمده دین مذکوردن دخی اجتنابله، مسجد انخاد
ایتدیکی برخانهده اختیار عزلت ایتش؛ ورب ابراهیم
عبادتله مشغول اولمشیدی . ظهور اسلامده، یک
یاشلی اولدینی حالده، شرف اسلامله مشرف
اولمشدر . مدینهده نزد حضرت نبوی به کادیکنده
سولیس اولدینی برقصیده سندن اولان شو بر ایکو
یت اشعارندندر :

ثوی فی قریش بضع عشره حجة
ینکر لو یلقی صدیقاً موایبا
و یعرض فی اهل المواسم نفسه
قل یلق من یؤ من ولم یر داعیا الخ

صطفوره } آفرقیهده بر قصه اولدیم
«مجم البلدان» ده مذکوردر

صعب } صحابه دن ایکی ذات اسمید: (صه)
{ بن جشاة الکنانی اللیثی } که ا
سفیانت همشیره سی زینب بنت حرک اوغلی اولو
اصل اسمی یزیددر . حضرت ابا بکر (رضه) ک زما
خلاقندده وفات ایتمشدر . ابن عباس (رضما) حدیث
روایت ایتمشدر . — (صعب بن منقر) که قیز
ام البنین کندیسندن روایت ایتمشدر .

صعهده } یمنده صنعاهله حیر آره سنده
{ و صنعادن ۶۰ فرسخاق مسافه
برقصه اولوب، اراضی غیر مضبوطهده واقع اولما
بعض مشایخک ید اداره سنده بولنور . اسکی برقه
اولوب، وقتله خیلی معمر و معمولات دباغیه
مشهور ایدی . — بواسمه جزیره العربک دیه
بعض طرفلرنده دخی برطاقم مواضع واریدی .

صربیه دولت متبوعه سنه قارشی عصیان ایتکله ،
هساگر عثمانیه هر طرفدن صربیه نک ایچنه
کیروب ، زایچار و آلکسییناچ و سائر مواقع ضبط
اولنش؛ واوروپانک مداخله ونوسطی اوزرینه، متارکه
ومصالحه اولنده دن صکره، روسیه محاربه سندن
بالاستفاده صربیلر یکیدن دولت عثمانیه قارشی
محاربه به کیریشمش؛ و بودغه دخی برشی قزاقامشدر؛
وآیستفانوس معاهده سنده دخی کندیلرینه حصه
چیقارلامش ایسهده، برلین معاهده سی صربیه یش،
شهرکونی، لسقوواج وورانیه جهتلرینی الحاق ایده رک،
اوچتدن بیومسنی موجب اولمشدر . معاهده مذکوره
صربستانک دولت عثمانیه اولان تابعیت رابطه سنی
دخی قطع ایله، استقلال قزاندیرمش؛ و ۱۸۸۲ ده
پرنس میلان قرال عنوانی آلوب، اوروپا دولترینه
تصدیق ایتدیرمشدر . ۱۸۸۵ ده صربیه بلغارستانه
اعلان حرب ایدوب، موقت برضالیتدن صکره مغلوب
ومنهزم اولمش؛ وآنجق آوستریانک مداخله سی سایه .
سنده بو محاربه دن زیانمز چیقمشدر . قرال میلان
۱۸۸۹ ده قرالانی صبی بولنان اوغلی آلکساندره
ترکله، صربیه دن مقارقت ایدوب چکلمش؛ و اخیراً
قرال آلکساندر وصابندن قورتلوب، حکومتی
ایینه آلمشدر .

صربیه } [ماده آفنه به مراجعت
{ بیوریله .]

صرد } (بن عبد الله الازدی) صحابه دن
{ اولوب، ۱۰ تاریخ هجریسندن قومی
طرفدن مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کله رک، شرف
اسلامله مشرف اولمش؛ وجانب رسالت اهدیدن قومندن
اسلامه کلنلرله یمنه جهاده کیتکله مأمور اولمش
ایدی .

صرعون } موصل قرینده ینوی شهر قدیمی
{ اجمالندن اسکی برقصه ویرانه سی
اولوب، ایچنده دینلر بولندیفنک سروی اولدینی
یاقوت حوی بیان ایدیور .

صرفی } (صلاح الدین) ایران شعراسندن
{ اولوب، ساوه لیدر . خواجه سلمانک
متملقانندن ومولانا محتشم کاشینک شاگردانندندر .
شو بیت اونکدر :

حدودینه قدر اولان قسم اعظم و اهلاسنه بو اسمی
 و برلر. صمیدی اوچه تقسیم ایدوب، اک جنوبیسنه
 یعنی نوبه حدودنده کی اسواندن (احیم) قدر اولان
 یوقاری قسمنه (صمیداعلی)، احیمدن (هنسه) یه قدر
 اولان قسم وسطیسنه (صمید اوسط) و بهنسه دن
 قاهره قرینه قدر اولان آشاغی قسمته ده (صمید ادنی)
 دیرلر. آوروپالیلر اسکی یونانیلره اتبهاً مصرک
 قاهره دن آشاغی اولان قسمنه (مصر اسفل)، قاهره دن
 سیوطه قدر اولان قسمنه مصر اوسط و اوندن
 یوقاری جهتنه (مصر اعلی) دیرلر. بو حالدّه عربلرک
 صمید دینکاری پر مصر اوسط ایله مصر اعلائی
 جامه در. صمید مصرک معموریتی نیلک وادیسنه
 منحصر اولوب، بتون شهر و قصبه و قراسی بو وادیده
 واقعدر. یاقوت حموی صمیده ۹۵۷ قریه بولندیغی
 روایت ابدیوره. ازمنه قدیمه دن فراغنه و بطالسّه دن
 قاله بر چوق شهر و قصبه خرابه لری و قیمتدار آثار
 عتیقه سی واردر. [زیاده معلومات ایچون «مصر»
 ماده سنه مراجعت بیوربله.]

صغانی } (احمد بن محمد) مشاهیر ریاضیوندن
 } اولوب، آل بو یهدن شرف الدوله تک
 زماننده یاشامش؛ و بغدادده حکمدار مشارالیهک
 رصدخانه سنده بر چوق ترصدیاندّه بولوب، بعض
 آلات رصدیه دخی ایجاد ایتمشدر. ماوراء النهرک
 صفاتیان قصبه سندن ایدی.

صغانی } (ابو الفضل حسن بن محمد) مشاهیر
 } علمدان اولوب، «اصول الاضداد»
 عنوانیه بر تألیفی و صحابه تک تاریخ و محل و فانلری
 حقه نه بر کتابی واردر. صفاتیانی اولوب، ۶۰۵
 تاریخنده وفات ایتمشدر.

صغانی } (ابو العباس فضل بن عباس) مشاهیر
 } فقها و محدثیندن اولوب، فقه وحدیثه
 متعلق بر قاج معتبر تألیفی واردر. ۴۲۰ تاریخنده
 وفات ایتمشدر.

صغانی } (رضی الدین ابو الفضائل حسن بن
 } محمد بن حسن بن حیدر المرمری)
 ائمه لغتسندن اولوب، عن اصل هندستانک لاهور
 شهرندندر. ۵۵۷ تاریخنده طوغوب، غزنه ده نشأت
 ایتش؛ و ۶۱۵ تاریخنده بغداده داخل اولوب، ۶۵۰ ده
 اوراده وفات ایتمشدر. علم لغتده امهاتدن معدود

صمصعه } صحابه دن اوج ذاتک اسمیدر؛
 } (صمصعه بن صوحان) که همد
 حضرت نبویه اسلامه کلش اینه ده، رؤیته نائل
 اوله میوب، حضرت عمر (رضه) زماننده مدینه یه
 کیش، و حضرت عثمان (رضه) جانبندن شامه
 کوندرلمشیدی. بده حضرت هلی (رضه) ک اصحابندن
 اولوب، کافه محارباتنده معیتنده بولمش؛ و معاویه تک
 زماننده وفات ایتمشدر. برادری زید دخی صحابه دن
 ایدی. — (صمصعه بن معاویه التیمی) که جانب
 حضرت فاروقیند اهواز عاملی بولسان (جزو بن
 معاویه) تک برادری اولوب، صحبیتی مختلفه یه اولدیغی
 حالدّه، یایشه و ابوذر (رضه) دن روایت ایتش؛
 و کندیسندن اوغلی عبیدوه، برادر زاده سی احف
 بن قیس و حسن بصری حضرتلری روایت ایتشلردر. —
 (صمصعه بن ناجیه التیمی) که شاعر شهیر فرزذک
 جدی اولوب، قوم تک رؤسا سندن کریم بر ذات
 ایدی. اوغلی عقال و حسن بصری کندیسندن
 روایت ایتشلردر.

صعلوکی } (ابوسهل محمد بن سلیمان) مشاهیر
 } فقهاء شافعیه دن اولوب، تفسیر
 و حدیثده و علوم ادبیه ده دخی بد طولی صاحبی
 ایدی. عن اصل اصفهانی اولوب، نیشابورده ساکن
 اولش؛ و شهر مذکورک مفتیسی بولنمشدر. ۳۶۹ ده
 وفات ایتمشدر. — اوغلی (ابو الطیب سهل بن محمد
 الصعلوکی) دخی مشاهیر فقهدان اولوب، پدرندن
 زیاده شهرت بولش؛ و اونک برینه نیشابور مفتیسی
 اولوب، ۳۸۷ ده وفات ایتمشدر.

صعود } (حافظ میر محمد علی) هندستان
 } شعرا سندن اولوب، امام جعفر
 صادق (رضه) نسلندندر. اجدادندن بری ایراندن
 هندستانک بکرات خطه سنه هجرت ایتش؛ و صاحب
 ترجمه خطه مذکوره تک احمد آباد شهرنده طوغوب،
 شاهجهان آبادده یاشامشدر. شو رباعی اونکدر:

زبس که حد نبود وصف دلستان مرا
 همیشه جنک بود بازبان دهان مرا
 شی بنشانه ماگر ترا کز افتد
 یجای کعبه پرستند آستان مرا

صمید } (باخود صمید مصر) عربلر خطه
 } مصریه تک قاهره دن یوقاری نوبه

«العباب» هتوانيله مشهور بر تاليفي واردر، كه اجلي اكالته مساعده ايمه مشدر. بوندن ماعداينه لفته دائر «الشوارد» و «تجمع البحرين» عنوانريله ايكي كتابي و «توشيح الدرديه»، «كتاب التركيب»، «كتاب فعال»، «كتاب فعالان»، «كتاب الافعال»، «كتاب فبول»، «كتاب الاضداد»، «كتاب اسماء السعادة»، «كتاب الاثر»، «كتاب العروض»، «كتاب اسماء الذهب»، «كتاب تقرير منتهي الحريري»، «كتاب مشارق الانوار»، «كتاب مصباح الدماء»، «كتاب الشمس المنيره»، «شرح البخاري»، «كتاب درالسخاه في معرفة طبقات الصحابه»، «كتاب الضمما»، «كتاب الفرائض»، «شرح ابيات المفصل»، «كتاب في التصريف»، «كتاب تكملة العززي»، «كتاب في المناسك» كبي بر جوق تاليفاتي واردر. صالح و صدوق بر ذات ابدى.

صغايان { جفانيانك (مرييدر) ماوراء
 { الهرده ترمذله همحدود واسع
 يرولايت و بونك مركزي بر قصبه ابدى، كه مشاهير علمدان بر جوق ذواتك مسقط رأسي بولمشدر. ائمه لغتدن «باب» صاحبي رضى الدين ابو الفضائل حسن بن محمد الصفاني دخي بوملكته منسوب ابدى. عرب جغرافيونى بوخطه نك معموريتى حقنده اطرا ايدوب، ميا جاريه سي. اشجار و صرحالري، طيورى و آد حيواناتي بك جوق اولديفتى و ۱۶۰۰۰ قريه بني جامع بولنديفتى بيان ايدورلر. بوكونكي خريطه لرده بو اسمه نه قصبه و نه ده ولايت كورليوب، قصبه خراب اولسه كركدر. ولايت ايسه اليوم بخارا خانانك منتهاي شرقندن عبارت اولوب، شرقاً (پامير) خطه مستقلسيله و غرباً ترمذ اياتيله محدود اولديفتى حالده، شمالاً بر صره يوكسك طاغلرله صفد خطه قديمه سندن و روسيه به تابع سمرقند ايلانندن و جنوباً جيحون مجراسيله افغانستانه تابع بدخشان دن آيرلشدر. جبال مذكورهدن اينوب جيحونه منصب اولور بك جوق انهاري اولديفتدن، جغرافيون عربك تعريف ايتدكاري معموريت قديمه سنه اينانلق الحجاب ايدر.

صغد { ماوراء النهرك اك مهم واك معمور
 { خطه سي اولوب، مركزي سمرقند
 شهرى اولديفتى حالده، وقتيله صفد واليوم زرافشان

ديتلن نهر حوضه سنك بوقارى قسمندن عبارتدر؛ ونهر مذكورك منايمندن بخارا قرينه قدر ممتداولور. جغرافيون عربدن بعضلري بخارايي دخي صفده داخل عد ايدوهرك، بو خطه يي (صفد سمرقند) و (صفد بخارا) اسمريله ايكي به تقسيم ايتملردر. اصل صفدك شرقدن غربه بوبي ۴۶ و اكي ۳۶ فرسخ اولديفتى جهاني بيان ايدور. اصطنعزي طولاً سسكز كونك مسافه سي اولديفتى سويلبورر. جغرافيون اسلامك تعريفنه كوره دنياك اك معمور واك كوزل برى اولوب، قصبه و قريه ليله باغ و باغچه لري و ضرورتاتيله صرحالري بر برينه متصل اولديفتى حالده، خالي بر قاريش برى يوغشيش؛ و قرا و قصبانك بياض ابينه سي آغاجلرك آره لرنده انجبي دانه لري كبي كورينوب، باغچه لرك آره لرنده ميا جاريه و حوضلر بولنه رق، چنتدن نشان ويرر بر بر ايمش. سمرقنددن بشقه بچك، كشانيه، وفر، كبوك، مايمزغ، بزماخر، استيخن كبي بر جوق معموره لري وار ابدى. علوم و معارفجه دخي يك ايلري اولوب، صفدى نسبتيله مشهور بر جوق علما و ادبانك منشتدر. شمديكي حالي بوندن يك آشاغيدر. بو خطه قديمه كنجشرو طرفندن ضبط، و ايران دولتنه الحاق اولتمش؛ و اسكندر طرفندن ايكي سنه طرفنده ضبط اولنه رق، يونان جغرافيونى عندنده (صفديانه) اسميله شهرت بولمشدر. اسكندردن صكره سلفكيانك تحت اداره سنده قلوب، بعده (بقرتريانه) يعني بلخ جهتنده تشكيل ايدن كوچك بر ماكدون دولتنك و اوندن صكره اشكانيانك و نهايت ساسانيانك اله بكمش ابدى. ماوراء النهر فتوحاتي صره سنده ممالك اسلاميه دائره سنه كبروب، او وقتدن برى ماوراء النهرك احوال سياسي سنه تابع بولمشدر. اليوم روسيه نك ضبطنده اولوب، تركستان ايلتنك (سمرقند) سخجافتي تشكيل ايدور.

صغدييل { تفليسك قارشيسنده و كور
 { نهرينك ساحل شرقيسنده بر
 قصبه اولوب، نوشيروان طرفندن بنا و صفد مها
 چرلريله اسكان ايدلمش اولديفتى يا قوت حموي يياز ايدور.

صغر { بحر لوط كنارنده آب و هوا سنك
 { و خامتيله و تجارتيله مشهور بر قصبه اولديفتى «معجم البلدان» ده مذكوردر.

صفا } مکه مکرمه ده کعبه الالهک حجر اسودک
 } بولندی بی جهتنگ قارشیسینه بر تیه
 اولوب، حداسنده سرو اسمیله دیگر برینه واردر۔
 بحر بنده هجره مضاف بو اسمله بر قصبه و بر وادی
 بولندی بی دخی « معجم البلدان » ده مسطوردر۔

صفا } (میرزا ابراهیم) متأخرین شعرای
 } ایراندن و ساداتدن اولوب، شیراز ایدر۔
 وفرت ذکا ابله موصوف اولوب، اشعاری لطیف
 و نکته داردر۔ نادر شاهک اواخر دورنده وفات
 ایشدر۔ شو ایکی بیت جمله اشعارندندر :

کیم من طایر صیاد جوی
 نفس حسرت کشی دام آرزوی
 که کمر صیاد بینم بر سر خویش
 نمیکنیم زشادی در بر خویش

صفار } (بنی لیث) و (صفاریه) اسمیله
 } مروف دولت خانداننگ جداهلای
 اولان لیثک لقبدر۔ بو ذات ابتدای حالنده،
 لقبندن دخی آکلاشلی بی اوزره، سیستانده باقیرجی
 اولوب، بده حیدود اولمش؛ و مؤخرأ جانب خلافت
 عباسیه دن خراسان والیسی بولسان درهم بن نصرک
 درکاهنده چاوش اولوب، کیده رک جاه و مسندی
 آرمغله، امیر لشکری اولمشدی۔

صفاریه } (یاخود بنی صفار و بنی لیث)
 } خلفای عباسیه زماننده ایرانده
 ک اول ظهور ایدن دولت اولوب، آنف الترجه
 لیث صفارک اوغلی یعقوب بن لیث طرفندن ۲۵۳
 اربخنده تأسیس اولمش؛ و اوچ حکمدار کلوب، ۳۳
 سنه حکومت سورمشلدر۔ مرفوم یعقوب پدرندن
 سکره خراسان والیسی درهم بن نصرک سرلشکری
 ولوب، بده بو تک اوغلاری نصر و صالحک اوزربنه
 فروجه، ۲۵۳ ده سیستانده تفرد ایش؛ و بده
 مومی الهما ابله ابتدکی محاربه ده کندیلر بی قتل ابله،
 براتی و بتون خراسانی ضبط ایشدکن سکره،
 ارسه سکر چکوب، شیرازه داخل اولمشدی۔ او
 قت خلیفه معتز طرفندن کندیسنه خلعت و منشور
 و ندریله رک، حکومتی تصدیق اولمشدی۔ بده
 ازندراتی ضبط ابله، عراقینه دخی سکر سووق
 دنجه، خلیفه معتمد علی الله قارشیسنه سکر کوندره رک،
 ۲۶۱ ده یعقوب بن لیث مغلوب اولوب، خراسانه
 و دتله، یکیدن سکر ترتیب ایده رک، خوزستانه

کلده که، ۲۶۵ ده قونجندن وفات ایشدر۔ خانی
 اولان برادری عمرو بن لیث ممالکنی بر درجه ده
 توسیع ابله، خراسان، سیستان، غزنه، مازندران،
 کرمان، فارس و عراق جهتلرنده حکم سورمش؛
 و خطبه ده خلیفه دن سکره نامی اوقونسنه خلیفه بی
 ارضا ایش ایدی۔ بونکله قناعت ایتوب، خوزستان
 و عراق عربی دخی استیلا به تثبیت ایدجه، خلیفه
 معتضد ماوراء النهر والیسی بولنان اسماعیل سامانی بی
 مقابله سنه مأمور ایش؛ و مومی الیه اسماعیل سامانی
 اون ایکی بیک کشی ابله خراسانه بوروب، عمرو بن
 لیثک سکسان بیک سکرکی اولدی بی حالده، محاربه به
 باشلانیر باشلاماز آتی ضبط ایده میوب، دشمنک
 سکرکی ایچنه صوقلمغله، اسیر دوشه رک، بده
 کوندرمش؛ و اوراده بر مدت سکره محبسه وفات
 ایشدر۔ توروئی (طاهر بن محمد بن عمرو)، بو تک
 اسارته دوشدیکنی ایشدنجه، سیستانده مسند شاهی به
 قعود ایش ایسه ده، برسنه ابله بر قاج آیدن سکره
 اسماعیل سامانی بوکا دخی غلبه چالوب، دولت صفاریه بی
 بسبتون منقرض ایشدر۔ بر قاج بوز سنه سکره
 بنی لیثک احفادی سیستانده بر مدت امارت و حکومت
 ایشلدر۔

صفا کرای } قریم خانلردن اولوب، سلا۔
 } متکرای زاده لردن نور الدین
 صفا کرای سلطانک اوغایدر۔ پدرینک وفاتندن سکره
 طوقوب، عمی بهادر کرای طرفندن پدرینک اسمیله
 تسمیه و تربیه اولمشدی۔ حاجی سلیم کرایک برنجی
 خانلده نور الدین تمین اولمش؛ و بعد العزل،
 قرین آباد قضاا مننده اقامت ایشکده ایکن، ۱۱۰۳
 تاریخنده سعادت کرای خاندن سکره قریم خانلغه
 نصب اولنهرق، صدر اعظم حاجی علی پاشا معیتله
 نجه سفرینه مأمور اولمش؛ و جمع ایله بیک سکر
 تاتارله برکوکی به واصل اولدقده، سکر فرار ایشکله،
 قریملیلر دخی سلیم کرای طلبده اصرار ایشکندن،
 حسب الايجاب عزل، و ردوسه نی اولمش؛ و بده
 نفیدن قورنلوب، ۱۱۱۵ تاریخنده قرین آبادده
 وفات ایشدر۔ عمری ۶۰ سنه و خانلی مدتی بالکنز
 اون آیدر۔

صفای } شعرای عثمانیه دن ایکی ذاتک
 } مخلصیدر :

برنجیسی من اصل سینوبلی اولوب ، اسکندر پاشایه انتساب اتمش اولمغه ، مشارالیه غلطده یابدردینی تکه تک مشیختنی کندیسنه مشروط اتمش ؛ وبرخیلی وقت زاویه سی بیج ادبا و ظرفا اولمش ایدی . شویت اونکدره :

سن شاهه اسپرایلدی چون کیم بی الله
سروک کبی آزاده منته الله

— ایکنجیسی (مصطفی — افندی) استانبولی اولوب ، دیوان همایون قلندن نشأنله ، دفتر امامتیه ، مکتوبجیلیق مأموریتیه ، مقاطعه و قلمه تذکره جیلکینه ونه ایت شق ثانی دفتردارلغنه تعیین اولنهرق ، ۱۱۹۶ تاریخنده وفات ایتمشدر . برخیلی اشعارى و ۱۰۵۰ تاریخندن ۱۱۳۳ تاریخنده دك كان شمراک تراجم و آثارینی جامع بر تذکره سی وارددر . شو مطلع اونکدره :

دور ایدر اول سروقامت کلغدام مولوی
نیوش افزون ایلدی فریاد وزارم مولوی

صفائی } ایران شعراسندن دخی اوج کشینک
مخلصیدر :

برنجیسی اندجانلی اولوب شویت اونکدره :

می نماید کاه جولان نعل شیرکش بیچشم
چون مه توکز نظر سازند مردم غائبش

— ایکنجیسی خراسانلی اولوب ، مولانا عبدالرحمن جامی حضرت تبرنگ احبابسندن ایدی . شویت اونکدره :

سوختم چندان که برتن نیست دیگر جای داغ
بعد ازین خواهم نهادن داغ بر بالای داغ

— اوچنجیسی (میرزا محمد صفی بن میرزا شرف الدین وفائی) عن اصل (قم) لی اولدیفی حالده ، هندستانه رحلتله ، بر مدت لکه نوده وزیر الممالک نواب آصف الدوله بهادرك خدمتنده بولمش ؛ ونواب سالارجنکک برادری میرزا علیخانک قیزی تزوج ایدوب ، بو ازدواجدن باشنه پک چوق مصائب کش ایدی . بیوک دیوانی وارددر . شو نظم اونکدره :

کی آن در شمار شهیدان عشقت
که بردل نشان خدنگی ندارد

صفد } بیروت ولایتک هکاسنجاننده وکامک
۴۵ کیلومتره شرقنده قضا مرکزی
برقصبه اولوب ، ۵۰۰۰ قدراهالسی وارددر . حدای

بجردن ۵۰۰ متره قدر مرتفع بر طاغک اوزرنده مؤسس اولوب ، اوستنده اهل صلیب زمانندن قاله خراب بر قلمه سی وارددر . موقی فایتله مفرح ودلکش اولوب ، طبریه کولنه و حوران طاغریته قدر مدنظر اولنه بیلیر . اطراف باغ و باغچه لرله و زیتونقلرله محاطدر . اهاالیسنک برئای اسرائیلی اولوب ، بونلرک بر طاقی ده روسیه و لهستاندن اورایه هجرت ایتمشدر . وقتیه یهودیلره مخصوص بیوک بر مکتبی اولوب ، بوندن قوم مذکوره منسوب بر چوق علما نشأت ایتمشدر . یوقصبه میلادک ۱۸۱۹ و ۱۸۳۷ تاریخلرنده شدتلی زلزله یه مصاب اولوب ، ایکنجیسنده اهاالیسندن ۵۰۰۰ کشی تاف و مکتب مذکور ایله قلمه دخی او وقت خراب اولمشدر . صفد پک اسکی بر قصبه اولوب ، خیلی وقت اهل صلیبک ضبطنده قالمش ؛ وصلاح الدین ابوی ، بمده ملک معظم و نهایت بیبرس طرفسندن استخلاص اولنمشدر . بر چوق علماک مسقط رأسی بولنمشدر . قصبه داخنده (غار یعقوب) اسمیله یهودیلر هندنده معزز بر مغاره بولنیور . — صفد قضاسی هکاسنجافنی ترکیب ایدن بش قضانک بری اولوب ، سنجاغک منتهای شمال شرقیسنده بولمغه ، شرقا سوریه ولایتیه ، شمالاً بیروت سنجاغیله ، غرباً نفس هکا ، جنوباً دخی طبریه قضالیه محدوددر . اراضی بارضه لی اولوب ، طاغریله بونلرک آره سننده کی وادیلردن عبارت اولدیفی حالده ، اکثر طرفلری اشجارله مستور و منبت و محصوله وارددر . شریعه نهری حدود شرقیه سی تشکیل ایدوب ، اوزرنده حوله کولی دخی بولنیور . طبریه کولنه دوکیلور بر قاج جایی دخی وارددر . محصولاتی بغدادی ، آرپه ، یولاف ، داری ، نخود ، سرچک ، بقله و سائر حبوباتله توتون ، زیتون ، انجیر و سائر میوه لردن عبارتدر . خیلی مقدار بال دخی چیقار . داخل قضا ۲۹۵۱ صغیر ، ۴۰۰ بیکیر ، ۶۵۵۹ قیون ، ۲۸۶۵۲ کچی ، ۳۰۰ دوه و ۲۰۰ سرک موجوددر . قضا ۶۰ قریه دن سرک اولوب ، داخنده ۵ جامع ، ۲۵ مسجد ، ۶ مکتب ابتدائی ، ۱۰ کلیسا ، ۲۷ حورا و ۱۲ مکاتب غیر مسئله موجوددر . اهالی قضا ۲۱۳۱۳ نفوسدز عبارت اولوب ، ۱۳۹۷۱ ی مسلم و قسوری قتولیک مارونی ، روم و یهودیلر . قضا داخنده شریعه نهری

اوزرنده (جسر بنات یعقوب) اسمیله متین بر کویری واردر .

صفدر { (میر — حسین) هندستان شعرا .
سندن اولوب ، (بلگرام) لی و بر
روایتده (ساندی) لی اولدینی حالد ، فرخ آبادده
وفات ایتشدر . شویت اونکدر :

چشم دارم که روم جانب سلطان نجف
سرمة دیده کنم خاک بیابان نجف

صفدر جنک { (میرزا مقیم منصور علی
خان) هندستانده اود خطبه سی
نوابلرندن اولوب ، ۱۱۵۲ تاریخندن ۱۱۶۱ تاریخنده دک
حکومت سورمش ؛ ۱۱۶۷ده وفات ایتشدر .
اوغلی شجاع الدوله نوابقده خانی اولمشدر .

صفدی { [«خلیل بن ابیک الصفدی»
ماده سنه مراجعت بیوربله .]

صفدی { (عبدالقادر بن عمر بن حبيب)
مشاهیر ادباند اولوب ، مسقط
رأسی اولان صفدده مکتب معلمی ایدی . بر چوق
ادبا طرفندن شرح اولمش بر «تایه» سی واردر .
مجهول الاحوال وکنام اولهرق باشامقده ایکن ، شریف
علی بن میمون المغربی تائبه سنی نشر ایدرک ، بادی
شهرتی اولمشدر . اوننجی قرن هجری اوائلنده
باشامشدر .

صفراء { مدینه منوره قرینده ویدر طرفتنده
بر وادی اولوب ، حرما آفاغلیله
ضرورتانی وماء جاریسی واردر .

صفراوی { (عبدالرحمن) قراء دن اولوب ،
«الاعلام فی القرائه» عنوانیله
بر تالیفی واردر . ۶۳۶ده وفات ایتشدر .

صفرشاه { سلطان بایزید خان ثانی دوری
علما سندن اولوب ، علوم عقلیه
و نقلیه ید طولی صاحبی ایدی . ملا فناریک بر
طاقم اسئله سنه اجوبه کافیه ویرمشیدی . بعض خطب
بلیغه سی ده واردر .

صفصاف { آناتولی حدودنده و مصیبه
قربنده بر بقعه اولوب ، سیف
الدوله بن حمدان طرفندن فتح ایدلمش اولدینی «مجم
البلدان» ده مذکوردر .

صفوان { صحابه دن بوجه آتی بر قاچ ذاتک
اسمیدر : (ابو وهب صفوان بن

امین بن حلف القرشی الجمعی) که مؤلفه قلوبدن
اولوب ، بدری بدر وقعه سننده ، کافر اولدینی حالد ،
مقتول اولمش ؛ و کندیسبی فتح مکه کونی جسدیه
قاجش ؛ و برادر زاده سی حمیر بن وهب نزد حضرت
نبوی په کلهرک ، ایکی آلیق مهلتله امان ایستمش ؛
و جانب رسالتناهییدن دوت آی مهلتله امان اعطا
بیورلشیدی . بوجهله حنین غزاسنده ، کافر اولدینی
حالد ، حاضر بولمش ؛ و غنایمندن کندیسنه بر خیلی
مال ویرلش ایدی . بو مهلت ظرفنده اسلامه کلوب ،
بعده صادقانه حرکت ایتمش ؛ و مدینه منوره په هجرت
ایتمش ایسه ده ، جانب نبویدن «لا هجرة بعد الفتح»
بیوربلهرق ، مکه مکرمه په عودتی امر بیورلش
ایدی . فصیح اللسان و کریم و سخنی بر ذات ایدی .
معاویه زماننده وفات ایتمش ؛ و اوغلی عبدالله عبدالله
بن زبیر (رضهما) معینده مکده شهید اولمشدر . —
(صفوان بن امین بن عمرو السلی) که بدر غزاسنده
بولمش اولان مالک بن امیه تک برادری اولوب ،
کندیسنک بوغزاده بولدینی مختلف فهدر ، و ایکیسی
بر لکده یمامه وقعه سننده شهید اولمشدر . — (صفوان
بن صفوان) که جانب رسالتناهییدن نبی عمرو اوزرینه
حامل نصب بیورلشیدی . — (صفوان بن عبدالله
الخزاعی) که صحبتی مختلف فهدر . — (صفوان بن
عبدالله) یاخود عبدالله بن صفوان که کندیسندن بر
حدیث شریف منقولدر . — (صفوان بن عبدالرحمن)
یاخود عبدالرحمن بن صفوان که بر حدیث شریفک
راویسیدر . — (صفوان بن عسال المرادی) که «ان
طالب العلم لنخفه الملائكة باجتمها» حدیث شریفک
راویسیدر . عبدالله بن مسعود کندیسندن روایت
ایتشدر . اون ایکی غزاده معیت حضرت نبویه
بولتمشدر . — (صفوان بن عمرو الاسدی) که مدینه
منوره په هجرت ایتمش ؛ واحد غزاسنده حاضر
بولتمشدر . — (صفوان بن قدامة التیمی المرانی) که
ایکی اوغلیله برابر مدینه منوره ده نزد حضرت نبوی په
کلوب ، شرف اسلامه مشرف اولمش ؛ و وفاتنده دک
مدینه ده قلوب ، اوغلی عبدالرحمن خلافت حضرت
فاروقیده . متنی بن حارثه په امداداً جانب عرافه اعزام
بیورلش ایدی . — (صفوان بن مخزومه القرشی
الزهری) که اوغلی قاسم کندیسندن روایت ایتشدر . —
(ابو عمرو صفوان بن المعطل السلی الذکوانی) که

اوزرنده (جسر بنات یعقوب) اسمیله متین بر کویری
واردر .

صفدر { (میر — حسین) هندستان شعرا .
سندن اولوب ، (بلگرام) لی و بر
روایتده (ساندی) لی اولدینی حالد ، فرخ آبادده
وفات ایتشدر . شویت اونکدر :

چشم دارم که روم جانب سلطان نجف
سرمة دیده کنم خاک بیابان نجف

صفدر جنک { (میرزا مقیم منصور علی
خان) هندستانده اود خطبه سی
نوابلرندن اولوب ، ۱۱۵۲ تاریخندن ۱۱۶۱ تاریخنده دک
حکومت سورمش ؛ ۱۱۶۷ده وفات ایتشدر .
اوغلی شجاع الدوله نوابقده خانی اولمشدر .

صفدی { [«خلیل بن ابیک الصفدی»
ماده سنه مراجعت بیوربله .]

صفدی { (عبدالقادر بن عمر بن حبيب)
مشاهیر ادباند اولوب ، مسقط
رأسی اولان صفدده مکتب معلمی ایدی . بر چوق
ادبا طرفندن شرح اولمش بر «تایه» سی واردر .
مجهول الاحوال وکنام اولهرق باشامقده ایکن ، شریف
علی بن میمون المغربی تائبه سنی نشر ایدرک ، بادی
شهرتی اولمشدر . اوننجی قرن هجری اوائلنده
باشامشدر .

صفراء { مدینه منوره قرینده ویدر طرفتنده
بر وادی اولوب ، حرما آفاغلیله
ضرورتانی وماء جاریسی واردر .

صفراوی { (عبدالرحمن) قراء دن اولوب ،
«الاعلام فی القرائه» عنوانیله
بر تالیفی واردر . ۶۳۶ده وفات ایتشدر .

صفرشاه { سلطان بایزید خان ثانی دوری
علما سندن اولوب ، علوم عقلیه
و نقلیه ید طولی صاحبی ایدی . ملا فناریک بر
طاقم اسئله سنه اجوبه کافیه ویرمشیدی . بعض خطب
بلیغه سی ده واردر .

صفصاف { آناتولی حدودنده و مصیبه
قربنده بر بقعه اولوب ، سیف
الدوله بن حمدان طرفندن فتح ایدلمش اولدینی «مجم
البلدان» ده مذکوردر .

صفوان { صحابه دن بوجه آتی بر قاچ ذاتک
اسمیدر : (ابو وهب صفوان بن

اکثر غزواته حاضر بولنش، و ثنائسه حدیث شریف وارد اولشدر. خلافت حضرت فاروقیده ۱۷ تاریخنده ارمینیه فتحنده عثمان بن ابی العاص الثقفینک معیننده شهید اولشدر. نماز حقنده بر حدیث شریفک راویسیدره. — (صفوان بن وهب القرشی الفهری) که بدر غزاسنده حاضر بولنوب، بر روایتده بو غزاده شهید اولش، بر روایتده دها چوق وقت یاشا. مشدر. — (صفوان بن الیمان العبسی) که احد غزاسنده پدربله و برادری حذیفه ایله برار حاضر بولمشدر.

صفت افندی } متأخرین شمراء عثمانیه دن
اوج کشینک مخلصیدر :

برنجیسی قلبه لی اولوب، و بو بوده لق کبی بعض مأموریتلرده بعد الاستخدام، چاوش باشی کیسه داری اولمش؛ و ۱۲۳۵ ده وفات ایتمشدر. اشعاری کلام موزون قیلندن اولوب، نقله شایان بر بیتنه تصادف اولنه مدی.

— انکیجیسی (مصطفی) — استانبولی اولوب،

۱۲۰۹ ده طوغمش؛ و طوطخانه و ترسانهجه بعض مأموریتلرده بولندقدن صکره، قرانته باش کتابتیه تمین، و عهدسه سنه خواجهک رتبه سی و بعده رتبه نالسه توجیه اولمش ابدی. بعده بر مدت مزول قالدقدن صکره، ۱۲۶۲ ده وفات ایتمشدر. شویت اونکدر :

خاک مولانای صفت سرمه چشم ایلیان
اون سکر بیک عالی بینا اولور عالم بویا

— اوچنجیسی (مصطفی) — دیار بکرلی اولوب،

بعض وزرائک دیوان کتابتیه و ابنیه خاصه مدیری معیننده بولنه رق ۱۲۶۳ ده وفات ایتمشدر. شو مطلع اونکدر :

یازانلر وصف حاتم سرتسر افسانه یازمشلر
رقیبی وصله محرم عاشقی بیگانه یازمشلر

صفت پاشا } (محمد اسمع —) پادشاه
زمان سلطان عبدالحمیدخان

ثانی افندسزک دور سلطنتلرنده مسند صدارت عظمایه یکن متأخرین وزرای عثمانیه دن اولوب، قضا و یوده لقلری مناصبنده بولنش اولان محمد خلوصی افانک اوغلیدر. ۱۲۳۰ تاریخنده درسعادته طو. خوب، ۱۲۴۷ تاریخنده اون بدی یاشنده اولدینی حالده، دیوان همایون قلنه و ایکی سنه صکره باب

عالی ترجه قلنه داخل ۱۲۵۲ ده خواجهک رتبه. سنه نائل اولوب، ۱۲۵۳ تاریخنده رتبه نالسه ایله دیوان همایون مترجم اولکنسه، ۱۲۵۴ ده دیوان همایون ترجمانلی وکالنته، ۱۲۵۵ تاریخنده رتبه نالسه ایله تقویم وقایع نظارتنه و ۱۲۵۶ ده اصالة دیوان همایون ترجمانلقته تمین، و ۱۲۵۸ تاریخنده افلاق بکی پرنس کیفانک عزایله برینه دیکرینک انتخابنده بولنق مأموریتله بکرشه اعزام، و ۱۲۶۱ ده خارجه کتابتیه و سنه مذکورده رتبه اولی صنف ثانسی ایله مابین همایون دردنجی کتابتیه و ۱۲۷۱ ده مجلس تنظیمات اعضالغنه نقل، و تبدیلا اوچنجی رتبه مجیدی نشانی احسانی ایله تطفیف بیو. رلمشیدی. سنه مذکورده رتبه اولی صنف اولی ایله خارجه نظارتی مستشارلغنه و متعاقباً رتبه بالا ایله نظارت مشارالها وکالنته و ۱۲۷۲ ده صدارت عظمایه مستشارلغنه نقل مأموریت، و ۱۲۷۳ تاریخنده مملکتینده انقصادی پارس معاهده سی اقتضاسندن اولان آوروپا قومیسونیو اعضالغی ایله بکرشه عزیمت، و بر سنه بی متجاوز مدت اوراده اقامتله، بعده مملکتین مسئله سی ایچون یارسده منعقد اولان قونفرانسه مأموراً یارسه کیدوب، و ۱۲۷۵ ده مجلس تنظیمات اعضالغنه، و ۱۲۷۶ ده خارجه نظارتی وکالنته، و ۱۲۷۸ ده تجارت نظارتنه و ۱۲۷۹ ده رتبه وزارتله مجلس والا ریاستنه مأمور اولمشدر. ۱۲۷۹ ده دهمه نالسه اوله رق تجارت نظارتنه ۱۲۸۱ ده پارس سفارتنه، و ۱۲۸۳ ده مجلس والا اعضالغنه، و ۱۲۸۴ ده دهمه نالسه اوله رق تجارت نظارتنه و ۱۲۸۵ ده خارجه نظارتی وکالتی علاوه عهدلرینه تفویض، و ۱۲۸۸ ده شورای دولت و اصلاحات قومیسون عالیسی اعضالغنه، و ۱۲۸۹ ده ایکنجی دفعه اوله رق صدارت عظمی مستشارلغنه و متعاقباً خارجه نظارتی وکالنته تمین، و سنه مذکورده عهدسه سنه دیوان احکام عدلیه نظارا و ۱۲۹۰ ده خارجه نظارتی توجیه بیوریله رق. سنه مذکورده ۱۸ ربیع الاولنده انفصالی و ه شوالند اعضالغی انظامیله شورای دولت ریاستی وکالنته مأموریتی اجرا اولنهرق، و ۱۲۹۱ ده دهمه نالسه اوله رق معارف نظارتنه، و سنه مذکورده ذی الحجه سنده دف

عج افنديك قیزی وموالیدن رفت بکک زوجہ سی
ایدی. ۱۲۵۳ تاریخنده وفات ایتمشدره شو مطلع
اشمارنددر :

دوشمه دیردم دخی بر درده کویکل آه سکا
ینه دوشدک یی بر عشقه کم ایواہ سکا

صغورای { حضرت شعیب (عم) ک قیزی
{ وحضرت موسی (عم) ک زوجہ سی

اولوب، حضرت موسی حضرت شعیبه سکز اون سنه
خدمت مقابلنده صغورایه نائل اولمشیدی. قرآن
کریمده «تمشی علی استخیاء» شناسیله یاد بیورلمشدره.

صغوریه { فلسطین خطه سننده و بیروت
{ ولایتنه تابع حکماستخاغنک ناصرہ

قضا سننده و ناصرہ نک ۵ کیلومتره شمال غربیسننده
هکانهک ده ۱۲ کیلومتره جنوب شرقیسننده بیوک بر
قریه اولوب، قسم اعظمی مسلم اولقی اوزره، ۳۵۰۰
اهالیسی واردر. وقتیله صغوریس (Séphoris)
اسمیله بیوجک برقبه اولوب، بیوک هرود طرفندن
ضبط، و(واروس) طرفندن احراق اولمش؛ وهرود
آنتیاس طرفندن یکیدن تأسیس و ترمیم اولنهرق،
استحکامات متینہ ایله تحکیم اولنمش ایدی. قدسک
ضبطندن صکره رومالیرله تسلیم اولنهرق، آنطوآن
طرفندن (دیو قیصریه) تسمیه ایدلمشیدی. بعدہ
اهالیسی بولسان اسرائیلر حصیان ایتکلہ، ۳۳۹
تاریخ میلادیسنده رومالیر طرفندن تخریب اولنمشدی.
دور اسلامده صغوریه اسمیله یکیدن اعمار اولنهرق،
اهل صلیب محارباتنده بعض وقوات مهمہ یه میدان
اولمشدر. شمیدیکی ابنہ سی ابنیہ عتیقه سی انقاضندن
معمول اولوب، قلعه و مسجد کبی بعض انبیہ جسمیہ
خرابہ لری دخی واردر.

صغویہ { (دوات —) ایرانده حکومت
{ سورمش بردولک اولوب، ۹۰۷

تاریخ هجریسننده شاه اسماعیل صفوی طرفندن تأسیس
و کیتدیجک توسیع اولنمش؛ ۱۱۳۵ تاریخنده ک
۲۲۸ سنه یابدار اولوب، اون حکمدار حکم
سورمشدر. بودونتک مؤسس اولان شاه اسماعیلک
جد اهلاسی ابواسحاق صفی الدین اریبلی امام موسی
کاظم (رضه) نسلندن اولوب، زهد و تقواسیله مشهور
ایدی. حتی تیمورلنک بونک التماسیله برچوق اسرانی
هغو ایتمشدی. بونک حنفیدی شیخ جنیدک کثرت

تانیہ اولهرق خارجیہ نظارتنه و ۱۲۹۳ ده دفعہ
تانیہ اولهرق عدلیہ نظارتنه و سنہ مذکورہ جدای۔
الاولاسننده دفعہ نائک اولهرق خارجیہ نظارتنه
و بو صرہ ده دول اجنبیہ سرخصلرندن مرکب ترسانہ
حاضرہ دیوانخانه سننده عقد اولنان قونفرانسده
سلطنت سنیہ سرخص اوللکننه، ۱۲۹۴ ده نافعہ
نظارتنه، ۱۲۹۴ ده اوچنجی دفعہ اولهرق عدلیہ
نظارتنه و ۱۲۹۵ ده خارجیہ نظارت جلیله سی وکالتنه
مأمور اولمشدر. ۱۲۹۵ صفرنده شورای دولت
ریاستنه نقل و او صرہ ده روسیہ مصالحہ سی مذا-

کرہ سی ایچون سلطنت سنیہ طرفندن سرخص اولهرق
ادرنہ یه عزیمت و هودنی متعاقب دفعہ رابعہ اولهرق
خارجیہ نظارتنه تحویل مأموریت ایدوب، سنہ مذ-
کورہ جدای الاخرہ سننده، نظارت مشارالہا کاکان
هده لرنده اولقی اوزره، مسند صدارت عظمایه
یکمشدر. سنہ مذکورہ ذی الحجہ سننده انفصال ایله،
۱۲۹۶ محرمنده، ایکنجی دفعہ اولقی اوزره، یارس
سفارت سنیہ سنه و سنہ مذکورہ شهباننده دفعہ
خامسه اولهرق خارجیہ نظارتنه، و بو صرہ ده درسما-
دنده انعقاد ایدن یونان قونفرانسنده سلطنت سنیہ
سرخصلغنه، سنہ مذکورہ ذی القعدة سننده دوات
عالیه مفتش عمومیلکننه، ۱۳۰۰ محرمنده ده دفعہ
سادسه اولهرق خارجیہ نظارتنه تعیین بیورلدیغی
متعاقب، تبدل و کلاصر سننده انفصال ایدرک، دوات
عالیه مفتش عمومیکی هده لرنده ایقا اولنمشدی.
بکرش قوه سیسیوننه مأموریتلری ختامنده برنجی
رتبه دن مجیدی و مجلس والا ریاستنه تعیینلرنده برنجی
رتبه دن عثمانی نشانلری و بر قاج سنه صکره نشان
عثمانی و مجیدی ایله نشان امتیازک بررقطه مرصعه سی
احسان بیورلمشدی. ۱۳۰۱ محرمنک آلتنجی کونی
ارتحال ایتلشدر. جنتمکان سلطان محمود خان ثانی
ترتبه شریفه سی جنبنده مدفوندر. معارف پرور
و افکار منوره صاحبی برذات اولوب، بعض اشعاریلہ
منشائی واردر. شو مطلع کنجلاکننده سولش
اولدیغی اشعارنددر:

دد عشقه مبتلا بر نای برین برکویکل
زار ایدن صبح و مسا بر نای برین برکویکل

صفوت خانم { (نسبیه —) عثمانلی شاعره۔
{ لرندن اولوب، بکلکچی

سریدانی وصیت و اعتباری قره قیونلی حکمدار لرندن
 میرزا جهانشاه بن قره بوسفك باعث اندیشه سی اولمغه،
 اوردیلدن اخراج اولنه رق، دیار بکره عزیزمته، آق
 قیونلی حکمداری اوزون حسنه النجا ایتمش؛ و بونك
 همشیره سنی تزوج ایتش ایدی. بده اوزون حسن
 آذربایجانی ضبط ابدیجه، بینه آردیله هودنله، قدری
 برتر اوله رق، سریدانیله غزای کرجستانه کیدوب،
 شروان حاکمی سلطان خلیل ابله ایتدیگی محاربه ده
 مقتول اولمشدر. اوغلی شیخ حیدر اوزون حسنه
 قیزی طالمشاهی تزوج ایدوب، بو دخی کرجستان
 خراسنه کیتدیگی حالد، شروان وایسی فرح یسار
 النده مقتول اولمشدر. موی ایها طالمشاهدن متولد
 اوغلی اسماعیل رستم میرزا بن سلطان یعقوب
 بن اوزون حسنه خوفندن کیلانله قاچوب، ۹۰۵
 تاربخنده بدر وجدینك انتقامنی آلق اوزره، اولرك
 سریدانیله شروانه کیدوب، ۹۰۷ ده صرقوم فرخ
 یساری قتل و شروانی ضبطله، هودننده آق
 قویونلی دولتک حکمدار اخیری اولان الوند میرزایی
 مغلوب و مقتول ایدرک، ۹۰۸ ده تبریزده اعلان
 سلطنت ایتمش؛ ۹۰۹ ده همدان قربنده ترکمان
 خانلرندن سلطان مرادی مغلوب ایدرک، عراق
 و فارس و کرمانی دخی تحت حکمنه آلمش؛ ۹۱۳ ده
 صرغش و دیار بکر، ۹۱۴ ده بغدادی و بده
 دربند جهتی ۹۱۶ ده اوزنك حکمدار لرندن شیبک
 خانه غلبه چالهرق، خراسانی ضبط ایتمش؛ و بووجهله
 آرز زمان طرفنده بتون ایرانی و دیار بکر و عراق
 و شروان و دربند جهتلرینی استیلا ابله، بیوک بردولت
 تأسیس، و مذهب شیعی بی رسماً اعلان ایتش ایدی.
 ۹۲۰ ده یاوز سلطان سلیم خانله چالدیران اووه سننده
 ایتدیگی محاربه ده کلیاً منهزم و مجروح اولوب، دیار
 بکر و کردستان جهتلرینی ضایع ایتمش؛ و اون سنه
 قدر دها حکومت سوروب، ۹۳۰ ده وفات ایتمشدر.
 اوغلی طهماسب اوز بکره قارشی قزاقوب، همایون
 شاهه امداد ایچون هندستانه دخی کیتمش ایسه ده،
 قانونی سلطان سلیمان خانله قارشی ایتدیگی محاربه لرك
 جمله سننده مغلوب اولوب، بغدادی و وان و شروان
 طرفلرینی غائب ایتمشدی. بونك اوغلاری شاه اسماعیل
 ثانی و شاه خدابنده زمانلرنده دولت صفویه تنزل
 و تدنی ایدوب، ممالک عثمانیه حدودی توسیع اولمشدی.

بشخیلری اولان شاه عباس عراق و کردستان و قاقاس
 جهتلرندن توسیع حدود ایتدیگی کچی خراسان جهتلندن
 دخی اوز بکرک ضبط ایتمش اولدق قری برلری استرداد،
 و داخلی برچوق اصلاحات و اعمارات ایتمشدر. ملوک
 صفویه نك آب رویدر. خلفلرندن شاه عباس ثانی
 اجرای عدالتله ملکنده صلح و اسایشی محافظه،
 و سلیمان شاه دخی اجدادینك دارات و دیده سنی
 محافظه ایتمشلر سده، حسین شاه زماننده اوز بکر
 خراسان جهتلندن ایلر بلدکاری کچی، افغانیلر دخی
 ایرانه دخول ابله، اصفهانی ضبط ایدوب، دولت
 صفویه به ختام ویرمشلردر. شاه حسین بدی سنه
 دخی محبوساً بر سر ایدوب، بده افغانیلر
 طرفندن قتل اولمشدی. افغانیلری ایراندن اخراج
 ایدن نادر شاه کندیبی حکمدار نامنی آلمیوب، شاه
 حسینك اوغلی شاه طهماسبی و بده بونك اوغلی
 عباس ثانی حکمدار و ایتمش ایسه ده، بونك حکو
 متلری بستون اعتباری اولوب، حکم تمامیه نادر
 شاهك النده ایدی. پایتختلری ابتدا تبریز و بده
 قزوین اولوب، شاه عباس ماضی اصفهانی پایتخت انخا
 ایتمش؛ و انقراضلرینه دک بو شهر مرکز لری بولمشدر
 ملوک صفویه نك اسامی سیله تاریخ جلوسلری بروج
 زیردر :

۹۰۷ شاه اسماعیل

۹۳۰ طهماسب بن اسماعیل

۹۸۳ اسماعیل ثانی بن طهماسب

۹۹۵ عباس بن خدابنده بن طهماسب

۱۰۳۷ صفی حنفید عباس

۱۰۵۱ عباس ثانی بن صفا

۱۰۷۷ سلیمان بن عباس

۱۱۰۶ حسین بن سلیمان الی ۱۱۳۵

نادر شاه زماننده اسمآ

۱۱۴۲ طهماسب ثانی بن حسین

۱۱۴۵ عباس ثالث بن طهماسب

{ (شاه) — } ملوک صفویه نك بشخیب
 صفی { اولوب، شاه عباس ماضینك تورونیدر

بدری شاه عباسك امریله قتل اولمشدی. اص
 اسمی سام میرزا اولوب، قعودنده (شاه صفی) نام
 آلمشیدی. ۱۰۳۷ تاربخنده جدیدنه خلف اولوب
 ۱۵ سنه حکومت سوردکدن صکره، ۱۱۰۵۱
 کاشانده وفات ایتمشدر. (قم) ده مدفون اولوب، صر

و اعتقادی وار ایش، که آناتولی جهتندن آلمش
اولدینی بر چوق اسرانی بونک التماسیله قوبورمش
ایدی. ۷۳۵ تاریخنده وفات ایدوب، اولادواحفادی
اردبیلده برینه پوست نشین اولمش؛ و کیده روك اوزون
حسن ایله قرایت صهریه پیدا ایدرک، بونلردن شاه
اسماهیل مشیختی سلطنته تبدیل، و ملوک صفویه دولتنی
تأسیس ایتشدر. شیخ صفی الدینک طبیعت شعریه سی
دخی اولوب، شو رباعی جمله اشعارندندر:

هرکه که رسی بخلوت یار ای دل
از من بر سان کلام بسیار ای دل
وآنکه خبر از خرابیء حالم کو
زنهار ای دل هزار زنهار ای دل

صفی الدین الحلی (عبدالمزیز بن سراپا)
(مشاهیر شعرای عربدن

اولوب، ۶۷۷ ده طوغمش؛ و ملک ناصر زماننده
مصرده یاشامش؛ و ۷۵۰ ده وفات ایتشدر. بیوک
دیوان اشعاری واردر. شو ایکی بیت اونکدر:

صرت اذیدا المی عند ما ارتقت دی
تعجبین من سقمی صحتی همی العجب

صفییر (شمشاد) ایران شعراسندن اولوب،
(ف) قصبه سندنندر. شو بیت اونکدر:

دور نه که تاکنم شکوه ز درد دوریت
آه که میکشد مرا هجر تو در حضور تو

صفییری (بن مولانا ملک دلبلی) ایران
شعراسندن اولوب، قزوینلیدر.

شو بیت اونکدر:

ز پیام من جوانی نشانیده قاصد اما
دهدم باین تسلی که ندیده ام هنوزش

صفییری (هندستان شعراسندن اولوب، دکن
قطعه سنده جونپور شهرندندر.

شو بیت اونکدر:

ز عشق زادم و عشقم بکشت زار و دروغ
خبر نداد برستم کسی که سهرام

صفی میرزا (ملوک صفویه دن شاه عباس اولک
اوغلارندن اولوب، ۱۰۲۰ تا.

ریخنده بدری فرمانیه قتل اولمشدر.

صفیین (رقه قربنده و فراتک غربی کنارنده
بر موق اولوب، ۳۷ تاریخ هجریسنده

حضرت هلی المرتضی (رضه) ایله معاویه آره سنده

بر تره سی واردر. زماننده بغداد دولت عثمانیه
وقندمار دهلی حکمدارلی طرفندن ضبط اولمشدر.

صفی (صفا) ایران شعراسندن بروجه زیر اوج ذاتک
مخلصدر:

برنجیبی (شاه —) ری شهری ساداتندن اولوب،
اترویه چکمش؛ و حجه کیمش ایدی. شو رباعی
اونکدر:

هرگز دل هیچکس میازار صفی
تا بتوانی دلی بدست آر صفی
سر رشته کار خود نکهدار صفی
زنهار صفی هزار زنهار صفی

— ایکنجیبی اصفهانلی اولوب، ملوک صفویه
زماننده یاشامشدر. صحیفی شیرازی ایله بعض مشا.
عمرلی واردر. شو بیت اونکدر:

رنجیده ام بمرتبه از جفای دوست
کز صد هزار لطف تلافی نمی شود

— اوچنجیبی (شیخ محمد) شیرازلی اولوب،
حسابده ید طولی صاحبی ایدی. بده هندستانه
رحلتله، ۹۷۴ ده دکنده وفات ایتشدر. شو رباعی
اونکدر:

رخسار تو مصحفیست بی سهو و غلط
کش کلک قضا نوشته آزمشک فقط
چشم و دهنت آیت و وقف ابرو
مزان اعراب و خال و خط حرف و تقط

صفی (میر صفی الدین) ایران شعراسندن
اولوب، ینشاپورلیدر. شو بیت

اونکدر:

از ضعف ناله کردم و سویم نظر نکرد
نشانیده یار ناله من یا اثر نکرد

صفییا (ایران شعراسندن اولوب، اصفهانلیدر.
رمل ایله مشغول ایش. شو بیت

اونکدر:

دست نکرفته حق هیچ بیایی نرسد
افتد آن کس که بامد دگی برخیزد

صفی الدین اردبیلی (شیخ —) مشاهیر
(صوفیونندن اولوب،

اردبیلده زاویه نشین ایدی. امام موسی کاظم (رضه) ک
نسلنه منسوبدر. شیخ محمد کیلانیدن اخذانات
ایتشدر. تیمور لیکک بو ذات حقنده او قدر حرمت

وقوع بولان محارباته میدان اولغله شهرت بولمشر .
صیفینده معیت حضرت مرتضویدہ ۱۲۰۰۰ و معاویہ
ممیندہ ۹۰۰۰۰ کئی بولنوب، حضرت ہلی (رضہ) ک
عسکرندن ۲۵۰۰۰ و معاویہ عسکرندن ۴۵۰۰۰ کہ
جماً ۷۰۰۰۰ کئی قتل اولمشر . یالکز بدر غزا .
سنده حاضر بولنمش صحابہ دن معیت حضرت مرتضویدہ
۲۵ ذات شہید اولمشر . حضرت عمر (رضہ) ک
اوغلی عبیداللہ دخی معیت حضرت مرتضویدہ شہید
اولمشر . صفین وقعه سی ۱۱۰ کون سوروب، ۹۰
محاربه اولمشر .

صحابیاندن بروجه زیر براق خاتونک
صفیہ (اسمیدر) : (صفیہ بنت بجزیر الہذلیہ)
کہ ماہ زمزم حقدہ بر حدیث شریفک راوبہ سیدر .
— (صفیہ بنت بشامہ) کہ، اہور بن بشامہ تک
ہمشیرہ سی اولوب، جانب حضرت نبویدن طلب بیو .
رلمش ایسہدہ، ازدواج وقوع بولامشدی . — (صفیہ
بنت ثابت الانصاریہ) کہ بیعت ایدن خاتونلردندر .
— (صفیہ بنت حبی) کہ ازواج مظہرہ حضرت
نبویدن اولوب، عن اصل بنی اسرائیل قومندن وخیر
سبایاسندن ایدی . رؤسادن کنانہ بن الحقیقک زوجہ
سی اولوب، خبیرک فتحندہ جانب حضرت نبویدن اخذ
واعتاق بیوریلہرق، ازواج مظہرہ لری زمرہ سنہ
الحاق بیورلمشیدیدی . قائلہ بر خاتون ایدی . ہجرت
نبویہ تک ۳۶ بر روایتدہ ۵۰ تاریخندہ وفات ایتمشر .
— (صفیہ بنت الخطاب) کہ حضرت عمر (رضہ) ک
ہمشیرہ سی اولوب، قدامہ بن فظمونه وارمش ایدی .
— (صفیہ بنت شیبہ) کہ صحبتی مختلف فیہ اولوب،
بعض احادیث شریفہ تک راوبہ سیدر . — (صفیہ بنت عبید
المطلب بن ہاشم القرشیہ الهاشمیہ) کہ فخر کائنات (صلعم)
افندمزک ۴۵ سی وعشرہ مبشرہ دن زبیر بن عوامک
والدہ سی اولوب، ۴۵ عمامہ حضرت نبویدن اسلامہ کن
یالکز صاحبہ ترجمہدر . جاہلیتدہ ابوسفیانک برادری
حارث بن حرب تزوج ایتمش ایکن، بونک وقوع وفاتی
اوزربنہ، عوام بن خویدلہ وارمش؛ و بوندن زبیر
(رضہ) ایلہ عبد الکعبہ بی دنیاہ کتیرمش ایدی .
ہجرتک بکرمحی سنہ سی ۷۳ یاشندہ وفات ایتمشر .
حضرت حمزہ (رضہ) ک بر آنادن ہمشیرہ سی ایدی .
— (صفیہ بنت ابی عبیدہ اشقیہ) کہ مشہور مختار فائزینک
ہمشیرہ سی و عبیداللہ بن عمر (رضہما) تک زوجہ سی

اولوب، رؤیت نبی (صلعم) . نائل اولمش ایسہدہ،
طوغری بدن طوغری یہ استماع احادیث شریفہ ایدہ مہ .
مشر . — (صفیہ بنت عمر بن الخطاب الدویہ) کہ
فتح خیبردہ معیت حضرت نبویدہ بولنمش اولدینی
مرویدر . — (صفیہ بنت نجیحہ بن جزئی الزبیدی) کہ
فضل بن العباسک زوجہ سی ایدی . — حضرت
رسول اللہ (صلعم) افندمزک خادمہ سی اولان صفیہ
ایلہ صحابیاندن دیگر ایکی صفیہ دخی واردر .

صحفیۃ الباہلیہ } شاعرات عربدن اولوب،
{ بعض اشعار ی «حماسہ» دہ
مندرجدر . شو بر ایکی بیت بر مرثیہ سندندر :

کنا کفصین فی جرؤمۃ سبقا
حینا باحسن ما یسولہ الشجر
حتی اذا قیل قد طالت فروعہما
وطاب فیآہما واستنظر الثمر الخ

صحفیہ بنت شرف الدین } مشاہیر
{ محدثاندن
اولوب، احمد بن احمد المقدسینک قیزی وشیح بہاء
الدین ابن العزک زوجہ سی ایدی . وطنی اولان قدسہ
طول مدت ہلم حدیث تدریسیلہ مشغول بولنمش؛
و ۷۴۰ تاریخندہ، بک یاشلی اولدینی حالہ، وفات
ایتمشر .

صحفیہ بنت مجد الدین } مشاہیر محدثاندن
{ اولوب، (ست
السام) دبتکک مشہورہدر . مشائخ محدثیندن امام
مجد الدین احمد بن محمد الازدینک قیزی اولوب،
۶۴۷ تاریخندہ طوغمش؛ و تدریس حدیثلہ و زہد
وتقوی ایلہ عمر بنی کچیروب، ۷۰۴ دہ حجبہ کیدہرک،
مدینہ منورہدہ وفات ایتمشر .

صحفیہ بنت یاقوت } بو دخی مشاہیر
{ محدثاندن اولوب،
یاقوت بن عبداللہ الحبشینک فریدر . امام سیوطینک
اشیاخندن اولوب، ۸۰۴ تاریخندہ طوغمشدر .

صحفیہ سلطان } سلطان مراد خان ثالثک
{ قادیزلردن اولوب، سلطان
محمد خان ثالثک والدہ سیدر . حسنی و قائلہ اولغله،
پادشاہ مشارالیہ بر خیلی وقت بشقہ سنہ التفات
ایتمہ مشدی . کزک مشارالیہک و کزک اوغلنک
زمان سلطنتلرندہ خبلی نفوذ و اہمیتی وار ایدی .

ایدن بدری حقنہ سونیش اولدینی بر مرثیہ سندن
مآخوذ اولان شو بیت جملہ اشعارندندر:

وکت اهدی مع الرج السلام له
ما هبت الرج فی صبح وامساء

صقلیہ } ایتالیہ ملحق سچلیہ جزیرہ کبیرہ -
سنہ عربلر طرفندن ویران اسمدر.

بو جزیرہ بر قاج عصر ایادی مسلیندہ بولنوب،
ممالک اسلامیہ دائرہ سنہ داخل اولمش؛ و اہالیسنک
قسم اعظمی اہندا ایدہ رک، شہر وقصبہ لری جوامع
و مدارس و سائر مؤسسات خیرہ و مبرات اسلامیہ
ایلہ طولمش ایدی. علوم و ادبیات عربیہ دہ شہرت
قزاقمش بر جوق مشاہیر یتیشمشدر. بولردن بعضلری
صقلیہ جزیرہ سنک تاریخی و احوال جغرافیہ سنی
ضبط و تحریر ایدوب، یازیلان تواریخ عربیہ سنک
اک مشہوری فقیہ ابو علی حسن بن یحیائک یازدینی
تاریخدر. [احوال حاضرہ و ماضیہ سنی حقنہ تفصیلات
ایچون «سچلیہ» مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ.]

صالح } مکہ مکرمہ نک اسملرندندر.

صالح الدین اربلی } (ابو العباس احمد
بن عبد السید)

مشاہیر ادبا و شعرا دن اولوب، اربلک بیوک بر خاندانہ
منسوب ایدی. ۵۷۲ تاریخندہ طوغمشدر. اربل
صاحبی ملک معظم مظفر الدین بن زین الدینک حاجی
اولوب، بدمہ بونک غضبہ و اغرایہ رق، حبس اولمش؛
و محبسدن قورتلدیغندہ، ۶۰۳ تاریخندہ ملک قاہر
بہاء الدین ایوبک معیندہ، شامہ عزیزمتلہ، بونک
برادری ملک مفیت بن ملک عادلک خدمتہ کبیرمش؛
و بونک وفاتندہ مصرہ انتقال ایلہ، ملک کاملک فوق
العادہ توجہ و محبتنہ مظهر اولوب، اقبالی بر تراولدقدن
صکرہ، ۶۱۸ دہ غضبہ و اغرایہ رق، قاہرہ دہ حبس
اولمش؛ و ۸۲۳ تاریخندہ ک بش سنہ محبوس قالدقدن
صکرہ، بر جالنجی بہ اوقوتدینی بر بیتی سبیلہ سبیلی
تخلیہ اولنہ رق، اسکی جاہ و اقبالی اعادہ اولمش؛
و ملک کاملک روم سفرنده معیندہ بولنوب، مسکرده
خستہ لٹفلہ، رہایہ کیمتکدہ ایکن، ۶۳۱ دہ رها
خارجندہ وفات ایشدر. مرتب دیوان اشعار
واردہ. سبب عفوی اولان مذکور بیتی شودر:

صقیہ زاہدہ } ملوک الخانیہ دن سلطان
(ابو سمید زمانندہ ایراندہ)

زہد و صلاحیلہ مشہورہ بر خاتون اولوب، پادشاہ
مشارالہیک ہمشیرہ سنی فوتقرات خاتونک دخی صاحبہ
ترجمہ ارتباطی اولغلہ، ہر وقت زیارتنہ کبیر ایدی.

صقیہ منلا } شیخ جمال الدین خلوتینک کریمہ سنی
زاہدہ بر خاتون اولوب، مشار.

الہیک حجدہ وقوع وفاتندہ وصیتی اوزربنہ شیخ سنبل
سنان حضرتلرینہ وارمش ایدی.

صقلاب } (وجعی صقالہ) عربلرک اسلاولرہ
(بر دکلری اسمدر. مسافہ لرینک

بمدیتی و ذاتا وقایع مشہورہ تاریخیہ لرینک فقدانی
حسیلہ، عرب مورخ و جغرافیونک صقالہ حقنہ ک
معلوماتلری یک مشوش اولوب، اک اول بولنر حقنہ
یازان خلفا عباسیہ دن مقتدر باللہ طرفندن صقالہ
حکمداری نزدیک سفارتلہ کوندلرمش اولان احمد بن
فضلاتدر. [«الاول» مادہ سنہ مراجعت.]

صقلی } (حجۃ الدین ابو عبد اللہ محمد بن
ابن محمد) صقلیہ یعنی سچلیہ جزیرہ.

سندہ یتیشن مشاہیر علمای اسلام دن اولوب، برخیلی وقت
مکدہ اقامت ایشمش؛ و اواخر عمرندہ حمایہ کیدوب،
۵۶۵ تاریخندہ اورادہ وفات ایشدر. فقر و ضرورتلہ
عمر کبیر مشدر. «الذبیوع» عنوانیلہ بیوک بر تقسیری،
صقلیہ اسرا سندن بر یچون یازدینی «سلوان المطاع فی
عدوان الاتباع» عنوانیلہ بر تالیف ایدیبی، «خیر
البشر بخیر البشر» و «کتاب نجیۃ الایام» عنوانیلہ
ایکی کتابی، حریرینک «درۃ الفواص» بنہ حاشیہ سنی
و مقامات حریری بہ شرحی و سائر آثاری واردہ.
«سلوان المطاع» ی ۱۲۷۹ تاریخندہ تونسندہ طبع
و نشر اولمشدر. طبیعت شعرہ دخی اولوب، شو
ایکی بیت جملہ اشعارندندر:

علی قدر فضل المرء تأقی خطوبہ
و یعرف عند الصبرقیہ نصیبہ
ومن قل فیما یتقیہ اصطباہ
فقد قل فیما یرتجیہ نصیبہ

صقلی } (عبد العزیز بن الحسن الاغلی السعدی)
صقلیہ جزیرہ سندن یتیشن ادباندن

اولوب، فائزک دیوان کاتبی ایدی. قاضی جلیسی دینک
دخی معروف ایدی. ۵۶۱ دہ ۷۰ یاشنی کچککین
اولدینی حالده، وفات ایشدر. کیمدہ باتوب وفات

ما امرتجنيك على الصب خفي
اقتيت زمانى بالاسى والاسف
ماذا غضب بقدر ذنبي ولقد
بالغت وما اردت الا تلغي

صلاح الدين ايوبى } (ملك ناصر ابوالمظفر يوسف بن ايوب بن

شادى) مصر وشام وحجاز ويمن جهنزلنده حكومت سورن وبرجوق شمه لره انقسام ايدين دولت ابويه نيك مؤسسى و رنجى حكمدارى اولوب، قبائل اكرا ددن (رواديه) قبيله كبيره سنه منسوب ايدى. آباواجدادى آذربيجانك اران جهتنده واقع (دوين) قصبه سندن ايدى. بيوك پدرى شادى نجم الدين ايوب واسد الدين شيركوه نام ايكي اوغلنى اخذ ايله، قصبه مذكوره دن چيقرق، بغداده واورادن تكريته كيدوب، اوراده وفات اتمش؛ و اوغلارى عراقده سلطان مسعود سلجوقينك شخه سى اولان مجاهد الدين هروزك خدمته كيروب، تكريت محافظلى بونلرك بيوكى اولان نجم الدين ايوبه و رلش ايدى. او صر ده تكريت سندن چكن موصل حاكمى عماد الدين زنكينك دجله نى چكمنه ياردمى وقوع بولمغه، بونك طرفندن مميته جلب اولنهرق، عماد الدين زنكى بعلبكي فتح ايتدكده، محافظلى نجم الدين ايوبه و بره رك، عماد الدين زنكينك وفات سندن صكره دخى ايكي قرداش بونك اوغلى نور الدين محمودك خدمته قالمشردى. صاحب ترجمه صلاح الدين يوسف ۳۲ تاريخنده تكريتده طوغوب، بملك و ده شقده پدري نك ياننده تربيه اولنمش؛ و اهل صليبه قارشى وقوع بولان محاربانده ابراز شجاعت و جسارت اتمش ايدى. ۵۵۸ تاريخنده عمى اسد الدين شيركوه مميته ده امداد ايچون و بعده ۵۶۲ ده و ۵۶۴ ده وزير مصر شاورك اهل صليبه اولان اتفاقنى بوزمق ايچون، اوچ كره مصره سفر ايدوب، اوچنجى سفرنده عمى اسد الدين شيركوه شاورك برينه خلفاء فاطميه نك اخيرى اولان حاضد لدين الهيك وزيرى اولمغه، صلاح الدين دخى مقرر و معاوفى اولمشدى. ينه او سنه اسد الدين شيركوه وفات ايتمكه، برينه صلاح الدين وزير مصر اولوب، مملكته علماء و ادب اسنى و بتون اهالى نى طرفنه جلب ايله، بيوك بر قوت و مكنت كسب اتمش؛ و ۵۷۷ ده حاضد لدين الهيك

وقوع وفاتيله، صلاح الدين اونك برينه ملك مصر اولمش؛ و فاطميو نك خطبه سنى رفع ايله، خلفاء عبا سيه دن مستضى بنور الهيك نامنه خطبه او قوشمش؛ و مذهب شيعى نى رفع ايدهرك، مذهب شافى اوزره قاضيلر نصب اياشدر. هر نه قدر صلاح الدين اسماً شام و حلب صاحبي نور الدين شهيد بن عماد الدين زنكى به تابع عد اولنورديسه ده، حقيقتده مستقل اولوب، نهايت ۵۶۹ ده مشاراليه دخى بلاوا د وفات ايتمكه، شام خطبه سى دخى كاملاً صلاح الدينك صبغه بچمش؛ و جزيره و ديار بكر طرفلر نى انا بكان موصلدن وسائر ملوك طوائفك بدنن آلدبى كچى، مقدما برادر زاده سى توران شاهى يمنه كوندره رك، خطه بمانيه نى دخى فتح ايتدبرمش؛ و كثير العدد اولان اقربا و تعلقاتنى دمشق، حلب، حما، حمص و سائر بلاد حاكم و امير نصب ايدهرك، قدسك و شام سواحلنك بمض جهت برينه مستولى اولان اهل صليبه قارشى شدتلى هجوم و مدافعه لره كيريشمش؛ و ممالك مذكوره ك اكثر نى استخلاص ايدهرك، آوروپانك هر طرفندن سيل بلا كچى آقبن آقبن كن اهل صليب كروه متعصبينى هر برده كلباً منهنم و پريشان و نيجه پرنس و قراللر نى اسير ايتمش ايدى. ۲۲ سنه حكومت سوروب، ۵۸۹ ده دمشق شامده ۵۷ باشنده ارتحال ايتمشدر. جسور، شجاع، عادل، كريم، سرحمتلى، كافة علومه و حتى علم طبه دخى واقف ايدى. فرنگار صلاح الدينك اطوار و اخلاقنه مفتون اولوب، دشمنلرى اولد قلمرى حاده، الى يومنا هذا نامى حرمت مخصوصه ايله ياد ايدرلر. صلاح الدينك دورنده فرنگار ك ممالك اسلاميه ده كوردكلى آثار عمران و مدنيت و عدالت آوروپاليلرك طريق تمدنه سلوك ايتلمر ينه سبب و نمونه اولمشدر. [تأسيس ايتديكى دولت ايچون «ايوبيلر» ماده سنه مراجعت بيوريله.]

صلاح الدين ايوبى } (ن ملك عزيز بن

حكومت سورن شبه بنى ايوبك حكمدار اخيرى اولوب، ايكي سنه حكومت سوردكن صكره، هلا كونك عسكرى النده مغلوب و مقتول اولمشدر.

صلاح الدين خليل } (« خليل بن ايبك

صلى » صفدى » و « شرف ملك --) » ماده لر ينه مراجعت بيوريله.]

صلاح الدين يوسف } صلاح الدين

{ ابوبی « ماده سنه

مراجعت یورپوله . [

صلاحی } (شېخ عبدالله — افندی) متأخرین
{ شهرای عثمانیه دن و طریقت

مشافیه مشایخدن اولوب، بایکسر بیلدره . ۱۱۳۰ اده
طوغوب، در سعادته ورودله برخیلی مدت صدراعظم
حکیم اوغلی علی باشانک مکتوبچیسی و دیوان افندیسی
بولمش، و بعده ادرنیه عزیمتله، شېخ جمال الدین
عشاقیه انابت ایش؛ و مؤخرأینه پاشای مشارالیه
مینهنده مصره عزیمتله، عودتده ۱۱۷۴ تاریخنده
فاتح حوارنده طاهر آقا درکاهی مشیخته کچمش؛
۱۱۹۷ تاریخنده ارتحال ایشدر . برخیلی اشعاربله
بعض رسائلی واردره شویت اونکدره .

مشکان کسمیه ظاهرده صلاحی صورماز
خواجه باطنه صودی صورده حق اسراری

صلاحیه } مصر اسفله بلیسک ۵۶ کیلومتره
{ شمال شرقیسنده ۶۰۰۰ اهالی بی

حای بر قصبه اولوب، شام جهتمدن مصرک کلیدی
حکمنده دره . صلاح الدین ابوبی طرفتمدن تأسیس
اولنوب، اسمنه نسبت اولمشدر .

صلاحیه } موصل ولایتک شهر زور سنجا.
{ غنده و سنجاغک منهای جنوبنده

برضا اولوب، مرکزی کفری قصبه سیدره . شمال
غربی جهتمدن کرکوک قضاایله، شمال شرقی طرفندن
سلیمانیه سنجاق و قضاایله، جنوباً دخی بغداد ولایتله
محدوددره . حدود جنوبیه سننده دیاله نهری آقوب،
بر قاج جای دخی قضاانک اراضیسنی سقی ایله نهر
مذکورده دو کیلور . اراضیسی پک منبت اولوب،
بغدادی، آریه، خرما، لیمون و ساثر محصولاتی واردره .
قضا ۱۵۸ قریبه دن مرکب اولوب، ۱۴۰۰ اهالیسی
واردره . مرکزده کی ۸۰ یهودیدن بشقه بتون اهالیسی
مسلم و شیعی المذهبدره .

صلت } صحابه دن ابیک ذانک اسمیدر: (ابو یزید
{ صلت) که صحیحی مختلف فیه اولوب،

اولاد و احفادی کنندیسندن روایت ایشدر . —
(صلت بن خرمه بن المطلب بن عبد مناف القرشی) که
برادر لری قیس و قاسم ایله برابر خبیر غنایمندن حصه
مند اولمشدری .

صلصال } (ابو الفضل — بن الدلمعی)

{ صحابه دن اولوب، بر حدیث شریف

غریبک راویسیدر .

صلصل } (بن شرحبیل) صحابه دن اولوب،
{ جانب نبویدن صفوان بن امیه

تزدینه و ساثر بعض محله له سفارته اعزام بیورلمشیدی .

صله } (ابن اشم العدوی) و (صله بن الحارث
{ الفزاری) صحابه دن اولوب، برنجیسی

۳۵ تاریخنده، یوز یاشنی متجاوز اولدیقی حالده،
سجستانده شهید اولمشدر . حقنده بر حدیث شریف
صرویدر . ایکنجیسی مصر بوندن معدود اولوب،
فتح مصرده حاضر بولمشدر .

صماء } (بنت بسر المازنیه) صحابیاندن اولوب،
{ برادر لری عبدالله بن بسر کنندیسندن

روایت ایشدر .

صماقو } (Samacou) بلغارستان امارتنک
{ صوفیه سنجاغنده و صوفیه تک ۴۵

کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق (ایسکر) نهری
اوزرنده قضا مرکز لری بر قصبه اولوب، ۱۱۰۱۰
اهالیسی، دمیر معدنی، پک مقبول بغدادی محصولاتی،
اطرافنده کوزل سرعاری و باغ و پنبیر تجارتی واردره .
اداره عثمانیه زماننده بر جوق دمیر خانلری ولوب،
کوزل دمیر مهمولاتی چیقاردیسه ده، بوسنفت شمعی
تندیده دره .

صمانی زاده } (عمر خلوصی افندی) سلطان
{ سلیم خان ثاک و مصطفی خان

رابع و محمود خان ثانی دور لرنده اوچ دهه مسند
مشیخت اسلامیه به کچمش علمدان اولوب، استانبول
پایه لیلرندن حسین افندیکن اوغلیدر . ۱۱۴۰ تاریخنده
استانبولده طوغوب، تحصیل علم ایله علی الاصول
دور مدارس ایتدکدن صکره، ۱۱۹۰ تاریخنده
ازمیر، ۹۷ ده مصر، ۱۲۰۰ ده مکه مکرمه مولویتنه
نصب اولمش؛ و ۱۲۰۵ ده استانبول قاضیسی،
۱۲۰۶ ده آناطولی و ۱۲۱۲ ده روم ایلی قاضیه سکری
اولمش؛ و ۱۲۱۵ ده مسند مشیخت اسلامیه به کچوب،
اوچ سنه قریب مدت امور فتوایی اداره ایتدکن
صکره، ۱۲۱۸ ده عزل اولمش؛ و ۱۲۲۲ ده دور
سلطان مصطفی خنده ثاباً شېخ لاسلام اولمش ایسه ده،
سلفنک عزلی بعض دسلسرک حیلله و خده لرینه مبنی

اولدینی آکلاشلمله، صاحب ترجمه یالکز برکون مقام فتواده قلوب، سافنک اماده اولنه جفنی حس ایدمجه، استمفا ایتش؛ و ۱۲۲۵ تاریخنده ثالثاً شیخ الاسلام اولوب، بودمه دخی ایکی سنه ایله اوج آبه قریب مدت امور فتوایی بـمدالاداره، شیخوختی سببیله ۱۲۲۷ده استمفا، وینه اوسنه وفات ایتشدر. عالم وفاضل ورتب و مناصب علیه توجیهنده ممسک ایدی. فاتح جوارنده حجر ایتله مسجدی وفاندرخانه سی وپولنه و قفلی واردر.

صمدآ (شیخ) — ایران شهراسندن و شیخ شیرازک احقادندن اولوب، درویش

نهاد بر آدم ایدی. حقتنده فعل شنیع ایله افترا وقوع بولدیفندن، کندی عضو رجبلیتی قطع ایتشیدی. شو بیت اونکدر:

هچجو پرکارم ینک یاددر شریعت استوار
پای دیگر سیر هفتاد و دو دولت میکند

صمصام الدوله (ابوکلنجر سرزبان) آل بویه ملوککنک اونجیسی او.

لوب، (مضد الدوله بن رکن الدوله بن بویه) ک اوغلیدر. برادری (شرف الدوله ابو الفوارس) ک زماننده بفسادده امیر الاسرا اولوب، بر طاقم سرگذشتدن صکره، ۳۸۸ ده وفات ایتشدر.

صمصام الدین محمود (بن بدر الدین بن عز الدین بن

نور الدین) لر کوچکده حکومت سورن اتا بکان ملوککنک اون برنجیسی اولوب، اقر باسندن حسام الدین عمره خلف اولمش؛ و ۶۹۵ ده غازان خانک فرمانیله قتل اولمشدر.

صنجه (جزیره ده دیار بکر ایله دیار مضر آره سنده بر نهر اولوب، اوزرنده

عجایب الارضدن ممدود بر کوبری بولندیفنی یا قوت حموی بیان ایدبور.

صنجهل (هند مشاهیر حکما و اطبا سندن اولوب، هارون الرشید و مأمون

زمانلرنده بر جوق تألیقاتی لسان عربی به ترجمه اولنمشدی. باشلیجه آثار مترجمی بوجه آتیدر: «کتاب شرک الهندی» که ابتدا فارسی نه و عبدالله

بن علی طرفندن فارسیدن عربی به ترجمه اولنمشدر؛ «کتاب سرد» که امراضک علاماتیله مداواتلری حقتنده معلوماتی حاوی اولوب، ۱۰ مقاله دن مرکب اولدینی حالده، یحیی بن خالد برمکینک امریله عربی به نقل اولنمشدر؛ «کتاب بدان» که درت بیک درت خسته لنگ تشخیصی اصولی حاویدر؛ «کتاب سند هستان»، «کتاب فی ماختلف الهند والروم فی الحار والبارد»، «کتاب تفسیر اسماء المقار»، «کتاب اسانکر الجامع»، «کتاب علاجات الحیالی لهند»، «کتاب رأی الهندی فی اجناس الحیات و سموها»، «کتاب التوهم فی الامراض والعلل».

صندرغی (خیداوندکار ولایتنک قره سی سنجاغنده و بالیکسرنیک ۵۶

کیلومتره جنوب شرقیسنده اوله رق سماو جانبک صول کناری قریبنده قضا سرکزی بر قصبه اولوب، ۱۵۲۲ اهالیسی، ۳ جامی، ۲ مدرسه سی، ۱ کلیسایسی، رشدییه و ابتدائی و روملره مخصوص دیگر ابتدائی مکتبلری، ۶۵ دکان، ۳ خانق، برحمای، یک کوزل صولری و جوارنده ایکی ایلیجه سی واردر. اهالیسنک قسم اعظمی مسلم و قصوری روم اولوب، جمعی لسان ترکی ایله متکلمدر لر. — صندرغی قضای قره سی سنجاغنک منتهای جنوب شرقیسنده واقع اولوب، شمالاً نفس بالیکسری و بیفاجق قضا ایلله شرقاً بروسه و کوتاهییه سنجافلریله، جنوباً و جنوب غربی جهنندن دخی آیدین ولایتیله محدوددر. قض

۷۳ قریه بی حاوی اولوب، ۲۳۱۴۰ اهالیسی واردر، که بونلرک سرکر قزاده بولنان ۷۱۵ رومدز ماهداسی کاملاً مسلمدر. اراضیسی عارضی اولوب قسم شرقیسنده اووه سی دخی بولنیور. صو صغیرلر نهرینک باشلیجه قولی اولان سماو چانی قضای شرقدن غربیه شق ایدرک، میاه جاریه سی جمع ایدر اراضیسی یک منبت اولوب، باشلیجه محصولاتی بقدا، آریه، چاودار، داری، سرچک، نخود فصولییه، پاموق، آفیون و یکی زرع اولنلف باشلایان پتاس و سائر هندن عبارتدر. سیمام و آفیوندا خیلی اخراجاتی واردر. سرکر قزاده و بعض قراسنده سجاده، خالی و کلیم نسج اولنور؛ و صیرمه لی و اییکو بعض شیلر ایشلنیر. درون قزاده ۱ رشدییه،

مدرسه، ۱ ابتدائی، روملرہ مخصوص دیگر برابردائی
۲۹ صبیان مکتبی، ۶۰ جامع و ۱ کلیساموجوددر۔
برخیلی اورمانلری وکوزل سرعاری اولوب، صیفیر،
قیون وچکی کبی حیوانات اھالیہ سی چوقدر۔

صندقلی } خداوندکار ولایتک قرہ حصار
صاحب سخاغانده وقرہ حصارک

۵۰ کیلومترہ جنوب غریبسنده اولہرق بیوک مندرسه
تابع برچایک اوزرنده واقع قضا مرکزى برقصہ
اولوب، یالکز ۱۷۰ نفرى ارغنى وقصوری کابلأ
مسلم اولوق اوزرہ، ۶۵۱۵ اھالیسی، ۳ جامہی،
۴ مدرسہ سی، ۳ تکیہ سی، بر رشدی و بر ابتدائی
اہلہ بر فاج محلہ مکتبی و ۵ خانى واردر۔ ۱۲۰۰
مترہ ارتفاعی اولان بر یاہلہ اوزرنده واقع وطاغرلہ
محاط اولغلہ، ہواسی پک صاغلام وصولری یافتلہ
کوزلد۔ باغ وباغچلری چوقدر۔ (آبامیا کیوتوس)
شہر قدیمک بخاندہ اولدینى مروی اولوب، (کیوو-
توس) اسمی اسان یونانیدہ «صندق» دیمک اولدیغندن،
اسم حاضرى دخى بوکا دلالت ایدر۔ — صندقلی
قضاسی قرہ حصارصاحب سخاغانک وبتون خداوندکار
ولایتک جنوب غربی کوشہ سندن ہبارت بیوک بر
قضا اولوب، شمال غربی جہتندن کوتاہیہ سخاغانک
ہشاق قضا سیلہ، شمال شرقی طرفندن نفس قرہ
حصار قضا سیلہ، جنوب شرقی جہتندن قونہ، غرباً
دخی آیدن ولایتلریلہ محدوددر۔ شیخلو، کیکلر
وطازقیر ائملریلہ ۳ ناحیہی وجماً ۲۱۵ قریہی جامع
اولوب، ۷۴۹۹۰ اھالیسی واردر، نہ سرکزده
بولنان ۱۵۰ قدر ارمنی ورومدن ماہداسی کاملاً
مسلم وجملہ سی لسان ترکی ایلہ متکمدرلر۔ اراضیسی
تارضہ لی اولوب، یوکسک طاغلری ومنت اووہ
ووادیلری واردر۔ اورمانلریلہ سرعاریلہ چوقدر۔
بیوک مندرس ایرماغانک منابہی بو قضاہ اولوب،
بتون میاہ جاریہ سی بو نہرہ طولانیترہ جنوب غربی
جہتندہ (آجی کول) اسمیلہ کنیشجہ برکول دخی
بولنیور۔ محصولاتی حیوانات متنوعہ ایلہ آفیون،
اوزوم ومیوہ لرک انواعندن ہبارتدر۔ آیدین دمیر
بولنک شمڈیک نقطہ انتہاسی اولان (دینار) قریہ سی
بو قضا داخندہ اولوب، بو طریقہ قضا ازمیرہ سزا
بو طدر؛ فضلہ محصولاتی اورایہ ایتہ۔ مرکز قضاہ
بر ساهانق مسافدہ (خدای) اسمیلہ برقابلیجہ واردر۔

صنعا } جزیرہ العربدہ خطہ یمانیہ نک کرسیسی
صنعا } وین ولایتک مرکزی برشہر اولوب،
مکہ مکرمہ نک ۸۵۵ کیلومترہ جنوب شرقیسنده
وحدیدہ اسکہ سنک ۱۴۲ کیلومترہ شرق شمالیسنده
۲۲' ۱۵° عرض شمالی ایلہ ۵۱' ۴۱" ۴۱° طول
شرقیہدہ و جبال سرائک خدای بجردن ۲۲۱۰ مترہ
ارتفاعی اولان بر وادیسندہ واقدرہ سور و برجرلہ
محاط واسع برشہر اولوب، مقدما اھالیسی ۲۰۰۰۰۰
کشی بی مجاوز بولنش ایکن، شمڈیکی خالدہ آنجق
۲۵۰۰۰ رادہ لرندهدر۔ اوتوز قدر جوامع شریفہ۔
سی، بیوک چارشسیسی، جسیم خانلری، کارگیر واوج
درت قاتلی خاہلری، بر عسکری خستہ خانہ سی،
سورک خارچندہ متعدد قیشلہ لری، شہرک ایچندہ
جریان ایدر ایکی درہ سی، اطرافندہ انواع اشجار
مثمرہی حاری باغچہ لری، چارشف و دوشہ نک کبی
ایک و پاموقدن انواع منسوجات دس نکاھلری
وقیوجلیغہ متملق کوزل ممولاتی واردر۔ ارتفاعی
حسدیلہ ہواسی معتدل یمنی یازین سرین اولوب،
قیشین صولر طونار۔ مع ہذا کوندوز ایلہ کیجہ آرہ۔
سندہ کی حرارت تفاوتی زیادہ اولدیغندن، ہواسی
پک صاغلام اولیوب، صیتہ دن خالی دکلد۔ پک اسکی
بر شہر اولوب، اسم قدیمی ازالدر۔ بعض ایندہ حقیقہ
آٹاری مشہوددر۔ صنعادن اول ینک مرکزی مارب
ایدی۔ (صناعی) نسبتلہ معروف برچوق مشاہیر
علا وادیانک مسقط رأسی بولنشدر۔ — (صنعا)
اسیلہ دمشق شام قریندہ دخی بر بیوک قریہ وار
ایدی۔ صناعی لقبیلہ معروف مشاہیرک بر طاقی بو
قریہ دن ایدی۔

صنعا } سنجاغی۔ یمن ولایتی ترکیب ایدن
صنعا } درت سنجاغک بری یمنی مرکز
سنجاغی اولوب، تحت مضبوطیتدہ بولنان یمن ولایتک
قسم شرقیسنندن وبتون خطہ یمانیہ نک قسم مرکز۔
یسندن ہبارت اولدینى خالدہ، جنوب غربی جہتندن
تمز، غرباً حدیدہ، شمال غربی جہتندن عسیر سنجا۔
قریلہ، شمالاً، شرقاً و جنوب شرقی طرفلرندن دخی
ارضی غیر مضبوطلہ ایلہ محاط و محدوددر۔ صنعا،

جیل حراز، کوبان، انس، حجه، زمار، یریم، وداع و عمران اسملیله ۹ فسادن مرکب اولوب، ۲۵ ناحیه و ۸۹۰ قریه یی حاویدر. تمامه دن حصه سی اولیوب، جبال سراته صریله اتکلرندن عبارت اولمقله، هواسی معتدل و مهوریتی زیاده دره. میاه جاریه سی چوق اولوب، اکثر اراضی سی سقی و اروا اولنور. قهوه محصولاتی چوق اولوب، بغدادی، آریه، دوره و ساژر حیوانیله توتون، چیویت و ساژره دخی حاصل اولور. میوه لری متنوع و میوه لدره. اها ایسنک مقدار صحیحی حقننده برکونه معلومات اولیوب، ۲۰۰۰۰۰ زاده لرنده اولدیغی تخمین اولنیور.

صنع الله افندی (جعفر افندی زاده) سلطان محمد خان ثالث

واحد خان اول دور لرنده درت دفعه مسند مشیخت اسلامیه به یکمش علان اولوب، قانوقی سلطان سلیمان خان دوری صدورندن اسکوبلی جعفر افندی نیک اولغیدر. ۹۶۰ تاریخنده طوغوب، تحصیل علم ایله بر مدت ابو السمود افندی درسنه دوام ایتمکدن صکره، ملی الاصول دور مدارس ایده رک، ۹۹۸ ده برسه، ۹۹۹ ده ادرنه، ۱۰۰۰ ده استانبول قاضی سی و بنه او سنه آناتولی و ۱۰۰۱ ده روم ایلی قاضی سگری اولمشیدی. ۱۰۰۸ ده خواجه سعد الدین افندی برینه مسند مشیخته کچوب، ۲۲ آی ایله اون کون امور فتوایی اداره ایتمکدن صکره، عزل اولنورق، ۱۰۱۱ سنه سنده ثانیاً شیخ لاسلام اولمش ایسه ده، صدراعظم بولنسان بشچی حسن پاشا ایله کچینه مدیکندن، یالکیز ۳۴ کونک مأموریتدن صکره ستمقا ایتمش ایدی. سلطان احمد خانک جلوسندن صکره ۱۰۱۳ ده ثالثاً شیخ لاسلام اولوب، بو دفعه دخی ۲ سنه ایله ۳ آی و ۱۰ کون اداره امور فتوی ایتمکدن صکره، ۱۰۱۵ ده وزیر اعظم درویش پاشانک سمعیله عزل اولنورق، برینه ابوالیامن مصطفی افندی تمین اولمش؛ و درت آی صکره بونک وقوع و قایله رابماً مسند مشیخته کچهرک، بر سنه ایله ۷ آی و بر هفته بومقامده قالدقندن صکره، ۱۰۱۷ ده عزل اولمش؛ و ۱۰۲۰ ده ابنای حج شریف ایدوب، بعد العوده ۱۰۲۱ ده وفات ایتمشدر. تفسیر کشفه و بعض کتب درسه تعلیقاتلری و بعض خیراتی واردر.

صنعانی (ابو بکر عبدالرزاق بن مہام بن نافع) مشاہیر علما و محدثیندن

اولوب، صنعالیدر. ۱۲۶ تاریخنده طوغوب، ۲۱۱ ده وفات ایتمشدر. وفرت معلوماته بناء خلق هر طرفدن کندیسنه مراجعت ایدرلردی. سفیان بن عیینه و احمد بن حنبل کبی مشاہیر کندیسندن روایت ایتمشدر. بر چوق مشهور کلاملری دخی اولوب، شو بیت او جمله دندر:

فذاك زمان لعنابه
وهذا زمان بنا یلب

صنعی (قدمای شعرای عثمانیه دن بروجہ زیر سکر ذالک مخلصیدر:

برنجیسی قسطنطونلی اولوب، سلطان بایزید خان ثانی شهزاده لرندن سلطان محمودک مغنیساده اقامتلی صرہ سننده دیوان کاتبی ایدی؛ و نجاتی و طاسالی ایله برانکده بولتمشدر. شو بیت اونکدر:

بن جهاندن اتکم سلکوب آفاق قالدیرمد
یوری ای غم چک الک سن دخی داماعدن

ایکنجیسی ازنیقلی اولوب، شو بیت اونکدر:

قدینه کوره سرو یازمشک
المرک آنده قالسون ای نقاش

اوچنجیسی (اسکندر پاشا زاده مصطفی بک)

یاوز سلطان سلیم خان ربانندن اولوب، چالدران محاربه سننده ابراز شجاعتله، سحاق بکی اولمشیدی. شو بیت اونکدر:

کل رخلرکه لاله اکر اولسه حسرت
بفرزنده آنک نیلریدی دغ محبت

دردنجیسی (محمد) کلیبولیلی ایدی. کوزل

اشعاری واردر. شو بیت او جمله دندر.

دلنش یورکی نایک بغایت یوقه در بغری
کیم اکری باقسه دردایله ایدر فریاد و افغانی

بشنجیسی (صنع الله بن مولدجی حسام

بروسلی اولوب، سلطان سلیم خان ثانی نیک شهزاده آکنده قرمانه عزیمتلی حقننده سولمش اولدیغی شو بیت جمله اشعارندندر:

لواى عدل شهزاده ويروب نور
قرمان ايللري قلدی آيدن

— آلتنجيسى سلانكي اولوب، ارباب تيماردن
ايدى. شو بيت اونكدر :

قچوکه حلقه زر اولغه اى ماه لقا
مه نو ايلدى زلفك کي قدينى دونا

— بدنجيسى (صنع الله) حميد ايلنده کي بلواج
قصيه سننده بر شيجک اوغلي اولوب، طريق تدريسه
سالک اولمشيدى. شو بيت اونکدر :

ساقيا عکس رخک شوقيه دور ايتسون قدح
کوزلم آيننه دوران نه صورت کوستر

— سکزنجيسى (صنع الله) طريق مولوى
درويشانندن گوشه قناعت و ازوايه چکامش بر مرد
معنوى ايدى. شو بيت اونکدر :

تير آهم کرفک پولاد ايسه ايلر کدر
اول جفا کارک دل سکنينه ايتز اثر

صنعي زاده } (سيد محمد امين افندى)
سلطان محمد خان رابع
دورنده مشيخت اسلاميه به چکن هلمدن اولوب، قضا-
تدن قره صنع الله افنديک اوغليدرد. ۵۶-۱۰۵۶
ادرنه، ۵۷ ده روسه يابه سيله حلب و متعاقباً مصر،
۵۹ ده استانبول قاضيسى، ۶۴-۱۰۶۴ ده آناتولى
۶۵ ده روم ايلي قاضيسکرى اولمش؛ ۷۲-۱۰۷۲ ده
مسند فتوايه کچوب، اون بر آي قدر بومقامده قالد.
قدن صکره، ۷۳ ده عزل اولمش؛ و ۸۳-۱۰۸۳ ده
وفات ايدوب، اسکدارده هدايي محمود افندى درکاهى
جوارنده دفن اولمشدر. متشرع و متقى بر ذات اولوب،
آنجق امور خارجيه به وقوفى و وقارى يوغيدى .
صنوبرک } (احمد بن محمد الصيبي) شعراى
عربدن اولوب، حلبليدرد. شو
نظم اشعارندرد :

بدر غذا يشرب شمساً غدت
و حدها فى الوصف من حده
تغرب فى فيه و لکنها
من بعد ذا تطلع فى حده

صنهاجه } مغريده جزاير جهتلزنده و جبال
قبائل بربريه دن بيوک برقبيله اولوب، مغربک وقومات
سياسيه سنه پک چوق مدخللرى اولمشدر؛ و صرابطين

و خي زرى دولتلرني بونلر تاسيس ايتمشلردرد. بعد
اکثر افزادى صحراى کبيرک ايجنده طاغلوب، حتى
سودانده دخي بعض دول صغيره تشکيل ايتمشلردرد.
صنهاجه قبائلندن شمديکي حالد يالکيز ايکي قبيله
بولنوب، برى قسنطينه و ديکرى جزاير اياالنده
بولنيور .

صنهاجي } صنهاجه قبيله بربريه سنه مذسوب
بعض مشاهير علمائک لقبيدرد:
(ابو محمد عبد العزيز بن شداد الصنهاجي) قيروان
شهرينک تاريخنى يازمشدر. — (علي بن سعيد الصنهاجي)
«البيان فى معرفة الاوزان» عنوانيله برکتابک
صاحبيدرد. — (ابو عبدالله محمد بن سعيد الصنهاجي)
«کنز الاسرار» عنوانيله برکتابک وؤلفيدرد. — اک
مشهورلرى ايسه (ابو عبدالله محمد بن جروم ياخود
بن اجروم) در، که ۶۸۲ ده طوغوب، ۷۲۲ تاريخنده
وفات ايتمش؛ و «اجروميه» عنوانيله مشهور بر صرف
و نحو کتابى يازمشدر. مغريده پک مشهور و متداول
اولان بوکتاب بر جوق مشاهير نحويون طرفندن
شرح اولمش؛ و اورواده دفمانله طبع و نشر ايدلشدر.
صور } شام ساحلنده و بيروت ولايت
{ و سنجافنده اوله رق بيروتک ۷۵

کيلومتره جنوب غربيسنده قضا مرکزى بر قصبه
واسکله اولوب، نصفندن زياده سى مسام و قصورى
خرستيان اولقى اوزره، تقريباً ۵۰۰۰ اهاليسى،
خيلي ايشلاک تجارتنى، سورى، برتک قيويسى و برطاقم
آناز عتيقه سى واردرد. پک قديم بر شهر اولوب،
فنيکه ليلرک اک برنجى مرکزلى ايدى. صيدا ايکنجى
و بيروت اونجى درجه ده ايدى. اسم قديمى (تير)
اولوب، فنيکه ليلر بجر سفيد سواحلنه حکم سور-
دکرى زمانلرده بتون آق دکيزک مرکز تجارتنى
ايدى. شهر قديم بر آطه اوزرند. واقع اولوب، اسکندر
شهرى ضبط ايتديکنده، بر ريمتله قره به بر بطايتمش؛
و سرور زمانله بور ريمتک اطرافنه قوملر بر يکمهکه،
شهرک موقعى بر ششبه جزيره صورتنى آلمشدر.
وقتيله شمال و ديکرى جنسوب طرفنده اوله رق
ايکي بيوک ليمانى اولوب، شمديکي حالد جنوبده کي
بسدتون طولمش؛ و شمالده کي دخي خيلى طارالاشمشدر.
اسکي شهر نهر قاسميه دن رأس الينيه دک ۱۲ ميلک
ساحل ضبط ابدوب، شمديکي قصبه بونک يالکيز بر

پارچه‌سندۀ مؤسسدرد. مذکور رأس‌العین صورلری شهره سوق ایتمسکده بولانش اولان اسکی برصوبولنک خرابه لری ایوم موجوددر. شمسن کنایه اوله رق (بعل) تعبیرایتدکری مبود موهومک عبادتته مخصوص مشهور بر معبدی ده وار ایدی. بر چوق مزارلر، ستونلر وسائر آثار عتیقه دخی بولنیور. هرودوتک تخمیننه کوره، بو شهر میلاد عیسادن ۲۷۵۰ سنه اول تاسیس اولمشدرد. تحت نصر وسائر آتوریه حکمدارلرینه و حضرت سلیمانک عسکرینه مقاومت ایش؛ واسکندر طرفندن آتقی ۷ آتاق محاصره دن صکره ضبط اولنه یلوب، بر قسمی تخریب اولمشدی. ماکدونیه لیلرله رومایلر زماننده اهمیتدن دوشوب، حضرت عمر (رضه) زماننده ممالک اسلامیه دائره سنه داخل اولدوقده، برکونه اهمیت بی یوغیدی ۸۷۰ سنه اهل صلیک النده قالوب، صلاح الدین ایوبی طرفندن استخلاص اولنش؛ و یاوز سلطان سلیم خان زماننده ممالک عثمانیه الحاق اولمشدرد. ۱۲۰۲ تاریخ میلادینسنده شدتلی برزلرله دخی خرابیتنی آرتیرمشیدی. یو صوک سنه لرده بعضی ترقیاته یوز طومشمشدر. اطرافیک منبت اولوب، توتون و سائر محصولات پتیشیر.

— صور قضای شمالاً صیدا، شرقاً مرجعیون قضالریله، جنوباً عکا سنجاغیله، غرباً دخی آق دکنزله محاط اولوب، ۳ ناحیه و ۱۳۴ قریه بی جا ممدرد. اراضیسی عارضه لی اولوب، اکثری اوفقی تیه لردن هبارتدر. قاسیمه و نام دیکرله لیطانی نهری صور ایله صیدا قضالرینی آیرر، (وادئ الحجر) سمنده دیکر بر جای قضای شق ایله بونهره دوکیولور. طوبراغی منبت اولوب، بغدادی، آرپه، داری، مصر، بورچاق، سیسام، نخود، مرجک، توتون، زیتون، انجیر، خروب و سائر محصولات حاصل اولور؛ و بهرینک برر قسمی اخراج اولنور. برخیلی مقدار اییک قوزه سی دخی پتیشدیر یلوب، اخراج اولنور. صرحایی چوق اولوب، قوبولری آز ایسه ده، یکیلری ۴۰۰۰۰ مقدارینه قریب و صیفیرلری دخی چوقدر. مرکز قضاده بر رشدییه و بتون قضاده ۴ مسلم و ۶ غیر مسلم مکتب ابتدایی واردرد. قضایک اهالیسی ۲۹۳۱۶ نفوسدن عبارت اولوب، ۲۳۸۰۵ ی مسالم و قصوری، مارونی، روم و سائره در.

ص و ر } صورغون } آتقره و لایتنک بوزفاد سنجاق } و قضاسمنده ناحیه مرکزی بیوک برقریه اولوب، ناحیه سی ۸۱ قریه دن مرکبدر. (ابومحمد عبدالمحسن بن فلبون) } صوری } مشاهیر شمرا ی عربدن اولوب، صور قصبه سنسندرد. ۱۹۰۴ تاریخنده ۸۰ یاشلرنده وفات ایتشدرد. مرتب دیوان اشعاری واردرد. شو ایکی بیت اونکدر:

اتری بنار ام بدین
علقت عحاسنها بعینی
فی لخطها و قوامها
مافی المهند والریدی

ص و ش } صو شهری } سیواس ولایتک قره حصار } شرق سنجاغنده و سنجاغک جنوب شرقی جهتنده بر قضا اولوب، شمالاً قره حصار، غرباً قویطصار قضالریله، جنوب غربی جهتندن سیواس سنجاغیله، شرق جنوبی جهتندن دخی ارضروم ولایتیله محدوددر. اراضیسی عارضه لی اولوب، سیواس سنجاغی حدودنجه ممتد اولان طاغری کلکیت وادیسی قزیل ایرماق منابعدن آبرور. مرکزی اولان (اندریاس) قریه سی حذای بگردن ۱۰۷۹ متره یوکسکدر. (کین طاغی) ایله (قزیل طاغ) باشلیجه جبالندندرد. اندریاس، اضرغوس و صاریجه اسملریله اوج چای و بعضی دره لر قضا داخلنده آتوب، مذکور کلکیت نهرینه دوکیولور. بر قاق اورمانی دخی اولوب، جام، میسه و سائر آتاجلر بولنیور. قضا داخلنده اوج کوچک کول دخی واردرد. اراضیسنک قوه انباتیه سی متوسط برخالده اولوب، بغدادی، آرپه و سائر ذخایرله میوه و سبزه لک انواعی حاصل اولور. کین طاغنده و تقلالن قریه سی قریبنده برر سیمی قورشون معدنی واردرد. مرکز قضا قریبنده و سائر بعضی طرفلرنده معدن صولری و ایلیجه لر بولنیور. مرکز دن اداره اولنور ۶ ناحیه سی اولوب، ۱۷۰ قریه بی حاویدرد. اهالیسی ۱۵۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب، ۷۵۰۰ ی مسلم، ۳۷۵۰ سی روم و ۳۷۵۰ سی دخی قنولیک و پروتستانلریله برابر ارمیدرد. قضا داخلنده ۱۰۰ قدر جامع و مسجد، ۶۳ اسلام و ۲۵ خرسنیان مکتبی و بر قاق تکیه و زاویه و ترپه واردرد. حذای بگردن ۲۳۰۰ متره یوکسک اولان قانلی طاش نام

مقدمه هر جمعه کوئی بازار قوریلوب، خیلی آلیش
و بریش اولیور. قضاک بمض محاررند برنوع ایلیک
چناری طوقنور .

صوغله } قونیه ولایت و سنجاغنگ بوزقیر
صوغله } قضا سنده برکول اولوب، بوزقیر
قصبه سنک شمالنده واقعدر . بوی واک ۱۵ کیلو .
متره قدر اولوب، قونیه جوارنده کی خاتونسرای
کولندن جیقان برنهر بو کوله منصب اولور؛ و بونک
فضله میاهی شمال غربی به طوغری آه قرق بکشهری
کولنه منصب اولور . بالینی چوقدر .

صوغان یمز } «مخودپاشا (صوغان یمز)»
صوغان یمز } ماده سنه مراحمت بیوربله .
صوفی } فرس شعرا سنندن بوجه آتی درت
صوفی } ذاتک مخلصیدر :
برنجیسی فن اصل چغتای اتراکندن اولوب، بر

عاشق نشدی محنت هجران نکشیدی
کس پیش توغمنامه هجران چه کشاید

— ایکنجیسی (ملا محمد) اصفهانلی اولوب، مولانا
جایی ایله مناسبی وار ایدی. شو قطعه اونکدر :

بخواری در رهش افتاده بودم
سمرکه آن قرار بیقراران
زمن بگذشت چون ابر بهاری
مرا بگذاشت چون ابر بهاران

— اوچنجیسی کرمانلی اولوب، شیرازده توطن
ایتمشیدی . شو رباعی اونکدر :

صوفی بهوای ترکس جادونی
همواره بخاک عجز دارد روی
بهر دل من ترج غیب کافیت
صفراء مرا می شکند لیوی

— دردنجیسی (منشی محمد امتیاز علی) هند .
ستا تک لکهنوشهری مضافنندن کاکوری قصبه سنندن
ایدی . شو بیت اونکدر :

بهار امروز باسامان حد میخانه می آید
بدوش بیغودی چون بوی گل مستانه می آید

صوفی } (پیر محمد —) طوقوزنجی قرن
صوفی } هجری مشاهیر خطاطینندن اولوب،
بخارالیدر . ۴۴ محصف شریف یازمشدر .

صوفی یایزید } بلدیرم سلطان یایزید خان
صوفی } دوری علمانندن اولوب،
چایی سلطان محمد خانک معلی بولمش؛ و آتقره وقعه .
سنندن صکره شهزاده مشارالیه جانندن نزد تیموره
سفارت مخصوصه ایله اعزام بیورلش ایدی . سلطان
محمد مشارالیه بک چوق نصایح بنیده و یروب، طریق
عدل و حقانیتده رهبری بولمشدر .

صوفی پیر صد ساله } صوفیون و شعرا
صوفی } و اطبا دندر . شو
رباعی جمله اشعارنندنر :

منای بغیر من رخ ای سم ذقن
کز نایب غیرتم رود جان زیدن
خواهم که شوم مردمک دیده خلق
تاروی توهیج کس ته بیند جزمین

صوفی محمد پاشا } سلطان محمد خان رابع
صوفی } دورنده مسند صدارت
عظما به کچن وزرادن اولوب، سپاهی زمره سنندن

نیشمشدر. دفتردار باقی پاشایه انتساب ایدوب،
کنخدا سی اولمشیدی. ۱۰۳۸ هـ یکپیری آغایی
اولوب، بعده آیدین، صاروخان و مغنیسا سنجاقلرینه
تعیین اولمش؛ و قره مصطفی پاشانک صدارتند
دفتردار اولمش ایدی. بعد العزل یکی قیو قربنده کی
باغچه سنده اختیار عزت ایتدیکندن، صوفی لقبیه
شهرت بولمشدر. ۱۰۵۸ تاریخنده کنخ سلطان محمد
خان مشارالیهک جلوسنی متعاقب، سن و سالنه و صو.
فیلکنه استناداً مسند صدرایه کتیرلش ایسه ده،
افسال و حرکاتی لقبنه توافقی ایتدیکندن، ۱۱ آیلق
صدارتدن صکره، ۱۰۵۹ ده عزل و معلقومه نفی
اولنورق، اوراده اهدام اولنمشدر. سنی سکسانی
متجاوز ایدی.

صوفیلو } ادرنه ولایتنک دده آغاج سنجا.

قیسندمه اوله رق دمیر یول خطی اوزرنده و صرچیک
صاغ کنارنده کوچک برقصه و یا بیوک برقریه در.
— صوفیلو قضاسی جنوباً دده آغاج و اینوز
قضالریله، شرقاً کلبولی، شمالاً ادرنه، غرباً دخی
کو بلجنه سنجاقلرقلریله محط اولوب، ایصاله ناحیه سیله
و قضادان اداره اولنور دیکر بش ناحیه ایله برابر
۱۱۶ قریب بی حاوی اوله رق، ۷۳۵ - ۴۰ اهالیسی
واردر، که بومقداردن ۱۶۸۳۶ سی مسلم، ۱۳۸۱۰ سی
روم، ۶۳۷۷ سی بلغار و قسوری چنکانه و سائره در.
اراضیسی طاغلق ایسه ده، منبت وادی و با برلری
دخی اولوب، ذخایر متنوعه ایله سبز و میوه لک
انواعی و کلبتلی توتون حاصل اولور. بر قاج چای
قضانک اراضیسی سق ایدرهک، صرچ نهرینه دو کیلور.
بو چایلرک اوزرنده بر قاج کارکیر کوری واردر.
اورمانلری چوقدر. اذیه و دکرمن طاشلریله آشی
بو یا معدنی بولنور. داخل قضاده ۳۷ جامع، ۲
تکیه و ۳۱ چشمه موجوددر. حیوانات اهلیه سی
و هلی مخصوص قیونلری چوق اولوب، خبلی یاغ
اخراج اولنور. باغلی ده چوق اولوب، سنوی بدی
سکر یوز بیس کیلو شراب اخراج اولنور. ایسک
بو جکاری ده بسلنوب، سنوی یوز الی بیس کیلو
قوزه چیقاریلیر. قضاده کلیم و سجاده کبی شیلر نسج
اولنور.

صوفیه } بلغارستان پرنسکنک
} مرکزی ر شهر اولوب، بلغارستانک
غرب جنوبی جهتندمه استانبولک ۴۸۵ کیلومتره غرب
شمالیسنده (و تی سن) طانک شرق شمالی اتکنده
اوله رق واسع بر اووه نک کنارنده و طولونه تابع
(ایسکر) نهرینه دو کیلور اوج دره نک اوزرنده،
۵۷' ۴۱" ۴۲° عرض شمالی ایله ۳۳' ۵۹" ۲۰° طول
شرقیده واقمدر. ۴۵۰۰۰ اهالیسی، چوخه و سائر
یوک منسوجاتیه ایسک اقشه و مسکرات فاربتله ری،
دباغخانه لری و ایشلک نجارتی واردر. استانبولدن
بلغارده کیدن دمیر یول خطی اوزرنده اولوب،
بلغارستانک ایچ طرفلرینه طوغری مکمل شوسه لری ده
واردر. پرنسک مرکزی اتخا ذ اولنله تی ترقیده اولوب،
بر دارالفنون، ذکور و انانه مخصوص آیری آیری
داخلی اعدادیه لری، دارالمعلمین، حریسه مکتبی،
زراعت مکتبی و سائر مؤسسات علییه سی، ۱۵۰۰۰
جلدی حاوی کتبخانه سی و کوچک بزمه سی واردر.
بولندی بی اووه نک حذای مجردن ۵۲۲ متره ارتفاعی
اولوب، طوپراغی پک منبت ایسه ده، اشجاری اولد.
یغدن، منظره سی پک لطیف دکدر؛ و هواسی
معتدل اولیوب، شهرده یازین میزان الحراره ۳۹
درجیه قدر چیقیدنی حالده، قیشین تحت الصفر ۲۰
درجه قدر اینر. شهر ایکی به منقسم اولوب، غرب
جهتندمه کی اسکی شهرک سواققلری طاروغیر منتظر؛
شرق طرفندمه کی یکی شهر ایسه انشا اولنقده در.
ایکیسی آره سنده پرنسک اقامتنه مخصوص سرای
بولنور. جوامع شریفه سندن بر قاجی پک مصنع
اولوب، بیوک بر حاوره سی دخی واردر. یکی شهرک
شالنده بر جامع شریفک یاننده بر قالیچه بولنور.
صوفیه اسکی بر شهر اولوب، رومایلرک زماننده
(سردیقه) تسمیه اولنوردی ۴۱؛ تاریخ میلادیسنده
آنیلا طرفندن تحریب اولمش؛ و ۸۰۹ هـ بلغارلرک
ضبطنه کچوب، (سردیچ) تسمیه ایدلش ایدی. بعده
بیزانتیون پرنسلسرندن بری بو شهرده بیوک بر کلیسا
یایدیرمغله، ظن اولندیقنه کوره، صوفیه اسمی دخی
بونک طرفندن وضع اولنمشدر. ۱۳۸۲ تاریخ میلاد
دیسنده ممالک عثمانیه دائره سنه ادخال اولنورق؛
مذکور کلیسا دخی (صوفیه جامعی) اسمیه معبد

مسلطه نجویل اولمشدر . اداره عثمانیه زماننده سوق الجیش نقطه نظر بحجه اهمیتی زیاده اولوب ، سنجاق و ابالت مرکزی اتخاذ اولمشدسی . ولایات اصولنک اتخاذنده طونه ولایتنه ملحق بر سنجاغاك مرکزی اولوب ، محاربه اخیره دن آز وقت اول تشکیل اولنان قوصومه ولایتنه مرکز اتخاذ اولمشدسی . صوفیه سنجاغاك مساحه سطحیه سی ۵۶۳۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۸۲۲۴۷ کشیدر .

صوقلی محمد پاشا } { محمد پاشا (صوقلی) }
 { ماده سنه مراجعت . [

صول } بلاد خزرده بر قصبه اولدیغنی یا قوت حوی بیان ایدور .

صولاق زاده } عثمانلی مشاهیر خطاطیندن اولوب ، ابن عباس ، بیضاوی

و فخر رازی تفاسیر شریفه سندن بر قاج نسخه یازمشدر .

صولت } هندستان متأخرین شعرا سندن اولوب ، ۱۲۸۵ تاریخنده کنج

یاشنده وفات ایتمشدر . ایکی بیک بیی حاوی مرتب دیوانی واردر . شو بر ایکی بیت اونکدر :

الهی آب ورنک دلربایی ده بیام را
 باب جوی حسن کلر خان ترکن زیام را
 زین کاهیده ام در مهر روی غیرت ماهی
 سکش تار شعاعی می شمارد استخوان را

صولی } (ابو بکر محمد بن یحیی بن عبدالله بن عباس) مشاهیر علمدان اولوب ،

سابق الترجه (ابراهیم بن عباس صولی) نك برادرینك نورونیدر . شطرنج اونبنا مده مهارت فوق العاده سی اولدیغندن ، (شطرنجی) لقبیه شهرت بولمشدر . خلفاء عباسیه دن راضی باللهك اتسدا معلی و بعده ندیمی اولوب ، مکتفی و مقتدره دخی ندیمك ایتمشدر . بر جوق تألیفاتنی اولوب ، اك مشهور لرلی شونلردر : « کتاب الوزراء » ، « کتاب الورقة » ، « کتاب ادب الکاتب » ، « کتاب الانواع » ، « اخبار ابی تمام » ، « اخبار القرامطه » ، « کتاب الفرر » ، « اخبار ابی عمرو بن الملاء » ، « کتاب العبادة » ، « اخبار ابی هريره » ، « اخبار السید الحمیری » ، « اخبار اسحق بن ابراهیم » . بونلردن بشقه شعرا نك تراجم احوالی حاوی و حروف هجا صره سیله مرتب بر کتابی واردر .

۳۳۵ تاریخنده بصره ده وفات ایتمشدر .

صولی } { ابراهیم بن عباس صولی } ماده .

صومه } آیدین ولایتنك صاروخان سنجا .

غریبسنده اوله رق مغنیسانك ۴۰ کیلومتره شباتنده و باقیر چایك صول کنارندن ۲ کیلومتره مسافه ده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب ، ثنائی مسلم و بر ثلاثی روم اولتی اوزره ، ۶۰۰۰ اهالیسی ، بر رشدیه و ۱۵ صیدان مکتبی ، بخارله اداره اولنور برزیتون ، براموق و برده دوقق قاریقیسی ، هفته ده بر فوریلور بازاری و خبیلی ایشلك تجارتی واردر . بر طاغاك شمال شرقی اتکنکنده واقع اولوب ، اوکننده واسع و منبت بر اووه ممتد اولور . از میردن بدأ ایدن دهیر یول خطنك صاروخاندن آریلان بر شعبه سی بو قصبه یه منتهی اولغله ، کیتدکجه ترقی و توسعی موجب اولمقددر .

اسکی بر قصبه اولوب ، اسم قدیمی (جرمه) یا خود (کره) ایدی . جوارلرنده بعض آثار عتیقه مشهوددر . — صومه قضایی صاروخان سنجاغاك شمال غربی گوشه سندن عبارت اولوب ، جنوباً مغنیسا ، شرقاً قرق آجاج فضالریله ، شمالاً خداوندکار ولایتیله ، غرباً دخی از میر سنجاغیله محدوددر . ۵۶ قریه دن مرکب اولوب ، یالکز ۳۳۸۵ یی ترکیه لسانله متکام روم و قسوری مسلم اولتی اوزره ، ۲۴۷۶۷ اهالیسی واردر . مساحه سطحیه سی ۲۷۲ مربع کیلومتره اولوب ، ۱۱۰ کیلومتره لکی اراضی ضروجه ، ۹۰ کیلومتره لکی صرعی ، ۲۲ کیلومتره لکی اورمان و ۵۰ کیلومتره لکی ده اراضی خالیه دن عبارتدر . طوپراغنی بک منبت اولوب ، باشلیجه محصولاتی ذخایر متنوعه ایله توتون ، زیتون ، پلاموط و سائره دن عبارتدر . زخیلی اپیک دخی چبقار . صومه قصبه سی قرینده بر کور مدنی بولنوب ، جوار اهالیسی اخراج و محرقاته استعمال ایدورلر .

صویولجی زاده } (مصطقی بن عمر) مشا .

یوز قدر انعام و سائر کتب یازمشدر . ۱۰۹۷ ده وفات ایتمشدر .

صویولجی زاده } (محمد نجیب بن عمر)

شعرادن اولوب ، آنف الترجه نك قیزینك اوغلیدر .

مشاهیر خطاطین و

ثالث ونسخ و تعلق خط لرخی باز مده مهاری اولوب،
بره صحف شریف یازمشدر. «دوحة الکتاب» عنوانیه
بر تذکره خطاطی و مرتب دیوان اشعاری وارد.
۱۱۷۲ ده وفات اتمشدر. اشعارنده (نجیبا) مخلص
ایدردی. شوییت اونکدر:

عجیبی شارح دیباجه وصال اولسهق
کتاب وصف خط یاری مویو کوردک

صهبا { بنت ربیعة التغلیبه } حضرت هلی
{ (رضه) افندمک زوجانندن اولوب،
کندیلرندن (عمر) و (رقیه) طوغمشیدی. حضرت
خالد بن ولید (رضه)ک (مین التمر) وقعه سنده آلدیفی
سبایادن ایدی.

صهبان { (ابو طلایسه بن عثمان) صحابه دن
{ اولوب، بعده فاسطینده ساکن
اولمشیدی.

صهبان بن محرت { بمنده حکومت سورن
{ ملوک تبایعه دندر.

صهبان بن وائل { «صهبان بن وائل»
{ ماده سننه مراجعت.

صهبائی { (سید عبد الباقی) هندستان شعرا.
{ سندن اولوب، شاهجهان وطاکیرک
خدمتنده بولمش؛ وایکجه سنک مدخنه دائر بر
چوق اشعار سولمشدر. شوییت اونکدر:

خود مست وغمزه مست و دو چشم از خار مست
یک ناتوان چه چاره کند باسه چار مست

صهیب { صحابه دن ایکی ذاتک اسمیدر: (ابو
{ یحیی صهیب بن سنان بن مالک
الریمی التمری) که قدامی صحابه دن و اسلامده سا.
بقیندن اولوب، پدری و همی کسرانک خدمتنده
بولمغله، روملرک الینه اسیردوشمش، و بونلر طرفندن
صالمش، و بر روایتده بودیکنده قاچمش ایدی.

عمار بن یاسرله برکونده اسلامه کلوب، مشرکین قریش
طرفندن یک چوق جفا و اذا کورمش؛ و حضرت
علی (رضه) معینده مدینه به هجرت ایدوب، بدر،
احد، خندق غزائنده و سائر غزواتده حاضر
بولمشدر. ناسنی متضمن بر قاچ حدیث شریف
مرویدر. حضرت عمر (رضه)ک دخی صاحب ترجمه
حقنده محبت و حسن ظنی وار ایدی. ۳۸ نجی سال
هجریده ۷۳ باشنده مدینه ده ارتحال اتمشدر. روملر
پننده بودیکندن، لسان عربی بی اونومش، و یکندن

اوکرندیکنده شیوه و تلفظی اویدرهمیوب، غلط
سویلر ایش. بو مناسبته (رومی) لقبیه ملقبدر.—
(صهیب بن النعمان) که بر حدیث شریفک راویسیدر.
{ (Sion) قدس شریفک مؤسس
{ اولدیفی درت تیه نکبری اولوب،

اوزرنده خرسنیا نلرک بیوک برکلیساسی وارد.

— بو اسمله سواحل شام قربنده حصه ملحق
یک متین بر قلمه دخی وار ایدی، که اهل صلیب
طرفندن ضبط، و صلاح الدین ایوبی جانپندن استخلاص
اولمشدی.

صیدا { شام ساحلنده بیروت ولایت و سنجاب.
{ غنده و بیرونک ۳۹ کیلومتره جنوب

غربیسنده و بر برونک ساحله قدر متمد اولان سطح
مائلنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، یا لکز
۲۴۵۰ سی خرسنیا و یهودی و قصوری مسلم اولق
اوزره، ۱۰۷۳۵ اهالیسی، خراب سوری، جنوبنده کی
تیهدده (قله المره)، و شمالنده دیکرک ایچینده
و قره به بر کوبری ایله مربوط. (قله البحر) اسملیله
ایکی اسکلی قلمه سی، شمالده کی طولمش و جنوبده کی
آجیق اولق اوزره ایکی کوچک لیمانی، ۶ جامع
و مسجدی، ۸ زاویه سی، ۴ کلیساسی، بر رشده
و ایکی ابتدائی مکتبی، شمالنده کی (نهر الاولی) دن
قصبه به صوکتیر تحت الارض بر صوبلی، اطرا.
فنده یک کوزل بورتقال و لیمون باغچه لری و خبلی
ایشلک تجاری وارد. صیدا یک اسکلی بر شهر اولوب،
زمان قدیمده (صیدون) اسمیله فنیکه لیلرک ال بیوک
کر سیلری و بتون آق دیکرک مرکز تجاری ایدی.
بعده بر آره لاق مرکزیت صور شهرینه یکمش ایسه ده،
صیدا دخی اهمیت تجاری به سنی محافظه ایش ایدی.
فیکه لیلردن صکره ایرانلرک، اسکندرک و سلفکیلرک
ضبطنه یکوب، بر آره لاق مستقل صورتده اداره
اولسندقدن صکره، رومالیلرک ضبطنه یکمشیدی.
خلافت حضرت فاروقیده فتوح شام صره سنده ممالک
اسلامیه دائره سنه داخل اولوب، (صیدانی) نسبتیه
معروف بر چوق مشاهیر هلمانک منته بولمش؛ و بعده
بر خبلی وقت اهل صلیبک ائنده قالب، دفاتله استرداد
اولمشدی. یاوز سلطان سلیم خان زماننده داخل
ممالک عثمانیه اولوب، طول مدت سواحل شامدز
عبارت صیدا ایالتی نامیله بر ایالتک مرکزی بولمش.

و بمده ۱۸۳۷ تاریخ میلادیسمنده حرکت ارضندن خراب اولمغه، اهمیتی بیرونه کچوب، بر قضا مرکز- لکنه تنزل ایتشدرد. جوارلرنده بر جوق آثار عتیقه چیقیمشدر .

— صیدا قضاسی اوج ناحیه و ۱۳۷ قریه دن مرکب اولوب، شمالاً جبل لبنان سنجاغیله، شرقاً مرجعیون وجنوباً صور قضالریله، غرباً دخی آق دکنزله محاطدر. اراضیسی طارضلی اولوب، طاغ و تیه لری و بونلرک آره لرنده منبت وادی و اووه لری واردرد. طویراخی منبت اولوب، بغدادی، آره، بورجاق، بقله، مرجک، نخود، داری، سیسام، یاموق، توتون، انجیر، نار، لیون، پورتقال، زیتون و سائر محصولات ایله، خیلی بال، اییک و زیتون یاغی چیقمار. حیوانات اهلیه سی ۲۹۵۰۵ کچی، ۴۳۴۴ قیون، ۸۵۰۰ صیغیر، ۱۲۰۰ بیکیر، ۱۰۰۰ دوه، ۱۵۰۰ مرکب و ۱۰۰۰ استردن عبارتدر. تجارتی محصولات ارضیه ایله یاغی، کچی قیلی، دری، زیتون یاغی و بر مقدار صابون ایله معمولات دباغیه دن عبارتدر. قضا داخلنده بر قاج دباغخانه ایله ۳ صابونخانه موجوددر. اهالی قضا ۱۷۰۷ ۴ نفوسدن عبارت اولوب، ۴۸۳ ۳۵ مسلم و قصوری مارونی، روم، ارمنی، یهودی و سائرهدر. اهالی مسلمه سی سنی و شیعی و درزی به منقسمدر. داخل قضاده ۱۵۰ حوامع و مساجد و سائر معابد، ۱ رشديه، ۱۷ ذکور وانات مکاتب ابتدائیه اسلامیه و ۹ مکاتب ابتدائیه غیر اسلامیه موجوددر .

صیدی { (میر—) ایران شمراسندن اولوب، طهراتلیدرد. شاه سلیمان صفوی زماننده نشأت ایدوب، بعده هندستانه رحلتله، شاهجهانک التافسانه مظهر اولمش؛ و بونک کریمه سی جهان آرا بیکم جانبدن بیونک بر جازه آلمش ایدی. ۱۰۸۳ تاریخنده هندستانده وفات ایتشدرد. ۴۰۰۰ بی بی حاوی دیوانی واردرد. شو بیت اونکدر :

درین فصل کل هرچه داری بمیده
مبادا که دیگر بهاری نیاید

صیرفی { (ابوبکر محمد بن عبدالله البغدادی) مشاهیر فقهاء شافعیه دن اولوب، مذهب مذکورده امام شافعیدن صکره اصول

فقهده بو ذاندن اعلم کیمسه کلدیکی متفق علیهدر . اصول فقهده بک مقبول و معتبر و مشهور بر تالیفی واردرد. ۳۳۰ تاریخنده وفات ایتشدرد .

صیرفی { فرس شمراسندن ایکی ذاتک مخلصیدر :
برنجیسی همدانی اولوب، صرافقله مشغول ایدی . شو بیت اونکدر :

جانجی که تو با کسی نشی
کس با دکری چرا نشیند

— ایکنجیسی (میر ولی) کشمیرلی اولوب، شو بیت اونکدر :

سیو سبوه و ختم خم دل نژند مرا
قدح چه آب زند آتش بلند مرا

صیغه جق { آیدین ولایتک از میر سنجا . فنه تابع سفر بحصار قضاسنده و سفر بحصارک جنوبنده اوله رق ساحل بحر قرینده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، (تئوس) شهر قدیمک خرابه لری قرینده واقع و اکثر ابنیه سی شهر مذکور ویرانه لری طاشلریله مبنیدر . ناحیه سی ۱۴ قریه دن مرکبدر .

صیقی { صحابه دن بر وجه زیر بر قاج ذاتک (اصمیدر) : (ابوقیس صیقی بن الاسلت الانصاری) که شمرادن اولوب، برادری و حوج ایله برابر مککه به هجرت ایتس؛ و فتح مکه کونی اسلامه کاشلر ایدی. — (ابوالحارث صیقی بن ساعده) که معیت حضرت نبویه برغزایه کیدرکن کیدیده وفات ایدوب، جانب نبویدن کوملکنه تکفین بیور- لمشیدی . — (صیقی بن ربیع بن اوس) که صحیقی مختلف فیه اولوب، صفینده معیت حضرت مرتضویه بولنمشدر. — (صیقی بن سواد الانصاری السلمی) که فقیه ثانیه غزاسنده حاضر بولنمشدر. — (صیقی بن حامر) که بنی ثعلبه نک آسری اولوب، جانب نبویدن بر نامه سعادتله قومی اوورینه امیر تمین بیورلمشیدی. — (صیقی بن قیظی) که احد غزاسنده حزار بن الخطاب بدیله شهید اولمشدر. — (ابوالمرقع صیقی بن صیقی) که بر حدیث شریفک راویسیدر .

صیقلی { ایران شمراسندن اولوب، عن اصل یزدجردلی اولدینی حالده، همدانده

یا شامشدر. قلییحیقله مشغول اولدیغندن، بو مخلصه
تخلص ایتشدر. شویت اونکدر :

روز وصال مدعی هیچ بشب نمیرسد
سیر ستاره داچه شد کردش روز کارکو

صیقلی } مؤلفیندن ایکی ذاتک لقمیدر :
(اسماعیل بن خلف صیقلی) که بر
معرب قرآن یازمش ؛ و ۴۵۵ تاریخسنده وفات
ایتشدر . — (محمد بن محمد بن ظفر الصیقلی) که

« ابناء نجباء الابناء » عنوانیه بر کتاب یازوب ،
۵۶۵ تاریخسنده وفات ایتشدر .

صین } عربلرک چین ممالک واسمه سنه و بردکری
اسمدره اک اول چین حقنده معلومات
ویرن عربلر اولوب ، عرب تجار و سیاحتی کرک بحرآ
قانتون جهتلرینه و کرک برآ تیت و کاشفر طرفلرندن
چینک ایچنه سوقلشلردی . مع هذا جغرافیون عربک
چین حقنده کی تفصیلاتلری بر آرز مشوش و مهم
اولوب ، شمدیکی احواله تطبیقی بر آرز زوردر . [« چین »
ماده سنه مراجعت بیوریله .]

(باب الصادک صوکی)

(باب الضاد - فصل الباء الخ)

ضباعه } (بنت الزبير بن عبدالمطلب الهاشميه)
 صحبايادن اولوب ، فخر كاشناس
 (صالم) افندسزك عم زاده لریدن . كندلرندن اون
 ر حديث شريف مرويدر . همشيرهي ام عطيه
 كندلرندن روايت ايتشدر . (مقداده بن عمرو) .
 ياروب ، بوندن عبدالله وكرتبه اسمليله ايكي اولادي
 نيايه كلشيدي . عبدالله جل وقعه سننده حضرت
 عائشه (رضها) معتنده مقتول اولمشدر . — (ضباعه
 بنت حاصر بن قرط العاصريه) دخي صحبايادن اولوب ،
 سكه ده اسلامه كلشيدي .

{ (ابو عبد الرحمن مفضل بن محمد) مشا -
 ضبي } هير ادا بدن واكبر كوفيوندن اولوب ،
 خلفه مهدي ايجون «المفضليات» عنوانيله بر مجموعه
 شمار تدوين ايتش ؛ و «كتاب الامثال» ، «كتاب
 معاني الشعر» و «كتاب العروض» عنوانلريله اوج
 كتاب يازمشدر .

ضحاك } خرافاتله مزوج اولان ايران قديم
 { تاريخنه كوره ، پيشداديان ملوكنك
 ري اولوب ، كويا كنديسي عرب اولديني حالده ،
 برانه تجاواز ايتشدر . كويا ايكي اوموزينه بيتشيك
 بكي بييلاني وار ايدي . بونك ايله دميرجي (كاوه)
 بننده كي خرافات دخي مشمورددر . بو خرافاتك
 آخذى (زند آوستا) كتابي اولوب ، دين مجوسك
 اضمي اولان زردشتنك دخي هنددن مطرود
 اولديني مظنون بولنديقنه نظراً ، بو حكايه تك هند
 ساطيرندن مأخوذ اولسي احتمالدن بعيد دكلدر .
 بدي هند اساطير قديمه سننده (آزى داهاقه) اسميله
 اژده هادن و بوني (ثريتون) اسمنده بر ملكك
 سلاك ايتديكندن بحث اونيور . (ضحاك تازى)

اسميله (آزى داهاقه) اسمنك بر اولديني (فريدون) ك
 (ثريتون) دن غلط اولديني آشكاردر . ضحاك ماري
 دن نيلسي ده اوموزلرنده بييلان بولمسندن دكل ، بلكه
 اساساً موهوم بر اژده هادن عبارت اولمسندن ايلري
 كليور . اسكي يونان مورخلرينك ميديه (يني آتوربه)
 حكمدارلرندن (آستياغ) تسميه ايتدكري شخصك ده
 (آزى داهاقه) دن غلط اولسي محتملدر . (اژدها)
 كله سيله (آزى داهاقه) اسمنك دخي بر اولديني
 نماياندر .

ضحاك } صحابه دن بوجه زير بر قاچ ذاتك
 { اسميدر : (ضحاك الانصاري) كه
 حضرت هلي (رضه) حقنده بر حديث شريفك را -
 ويسيدر . — (ضحاك بن ابى جبيره ياخود ابو جبيره
 بن ضحاك) كه بر حديث شريفك را ويسيدر . —
 (ضحاك بن حارثه الانصاري الخزرجي السلمي) كه
 عقبه غزاسنده وبر روايتده غزاي بدرده دخي
 حاضر بولمشدر . — (ضحاك بن خليفه الانصاري
 الاشهملي) كه احد غزاسنده حاضر بولمش ، واواخر
 خلافت حضرت فاروقيده وفات ايتشدر . بوقاريدكي
 ضحاك بن ابى جبيره ايله بر اولديني مظنوندر . —
 (ضحاك بن سفيان السلمي) . — ابو سعيد ضحاك
 بن سفيان العاصري الكلابي) كه شجماندن اولوب ،
 مكه فتحنده جانب رسالتپناهيدن بنى سليمدين بيك
 شجمانه رئيس تعيين بيورلمشدي ؛ وقومنك امارتني
 كنديسنه احاله بيورمشدردي . حسن بصري حضر تلري
 كنديسندن روايت ايتشدر . — (ضحاك بن عبدصمر
 الانصاري الخزرجي الحجازي) كه برادري نماانله
 برابر بدر غزاسنده و كنديسي احد وقعه سننده دخي
 حاضر بولمشدر . — (ابو انيس ضحاك بن قيس
 بن خالد الاكبر القرشي النهري) كه بر روايتده

رحلت حضرت نبویدن پدی سنه اول طوغوب، سماهاً روایت احادیث شریفه ایتش، و بر روایتده رؤیت نبی (صلم) شرفته نائل اوله مامشدر. معاویه تک معینده بولنوب، بده اوغلی یزیدک و بونک اوغلی معاویه تک خدمتده بولنش؛ و بونک فراغنده دمشق شامده عبدالله بن زبیره بیعت ایدوب، مروانله سرچ راهطده ایتدیکی محاربهده ۶۴ تاریخنده مقتول اولمشدر. معاویه طرفندن زیاددن صکره کوفه والیکنه دخی نصب اولنش؛ و معاویه تک وفاتده یزیدک وصولنده دمشقده انضباطی محافظه ایتش ایدی. حسن بصری کنیدیسندن روایت ایتشدر. فاطمه اسمنده کنیدیندن بیوک صحابیاتدن برهمشیره سی وار ایدی. — (ضحاك بن نعمان بن سعد) که جانب حضرت نبویدن معاویه پیدله وائل بن حجره ویا مسروق بن وائله بازبلان و الفاظ غریبه بی حاوی اولان مشهور بر نامه سعادتک راویسیدر.

ضحاك } (ابو الازهر — بن سلمان بن سالم الحولی) مشاهیر نحویون و شعرا دن

اولوب، شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

ما انعم الله على عبده	بنعمة او في من لعافيه
وكل من عوفى في جسمه	فانه في عيشة راضيه
والمال شيء حسن جيد	على الفسق لكننه عاربه
ما احسن الدنيا ولكنها	مع حسنها غدارة فانيه
واسعد العالم بالمال من	اداره للأخرة الباقيه

ضحاك الاحنف } (ابو بجر — بن قيس التميمي) مشاهیر تا.

بعیندن اولوب، زمان سعادت نشان حضرت نبویده طوغمش ایسهده، رؤیته نائل اوله میوب، خلافت حضرت فاروقیده مدینه منوره کیتمش؛ و حضرت عمر و عثمان و علی (رضهم) دن روایت ایتشدر. قومک امیر و سیدی ایدی. بده حضرت مرتضایه انتساب ایدوب، جل وقه سننده طرف آلامش ایسهده، صفین محاربه سننده معیت علیه زنده حرب ایتشدر. صکره کوفهده ساکن اولوب، زیاد کند. یسنه فوق العاده حرمت و رعایت ایدردی. معاویه تک حضورنده حق سولیکدن اصلاً چکنمیوب، پک آجی سوزلر سولیدیکی حالده، معاویه ینه حقنده رعایت و حرمتی بر اقبوب، احسان ایدردی. مصعب بن زبیرک خروجه تک رحیات اولوب، مشارالیه ایله برابر خروج ایتش؛ و او صرهده ۳۷ تاریخنده یتش

یا شلرنده وفات ایتشدر. خراسان فتوحنده دخی حاض بولنوب، سمرقندک فتحنده برکوزی سقطنمشیدی علم و صلاح حالیه مشهور اولوب، نصاب حکیمانیه متقن بر جوق اقوال و امثال مشهوردر.

ضرار } صحابه دن بر وجه زیر درت ذاتلا
(ابو الازور) اسمیدر: (ابو الازور ضرار بر الازور الاسدی) که شجمان و شعرا دن اولوب جانب نبویدن بنی الصیداء و بنی الدیل زدیینه اغز بیورلمش؛ و بر روایتده برموک و دمشق محاربه لرنده بولنمشدی. حضرت ابابکر (رضه) زماننده خالد ولید حضرت تلبینک امریله مالک بن نویره التیمی قتل ایدن دخی بوذاتدر. یمامه وقه سننده فوق العاد بر جسارت و شجاعت کوستروب، ایکی آیغی کسادی حالده، دیزلری اوزرینه سورینوب، ینه مجاهد میاننده محاربه ایدرهک، شهید اولنجیه قدر ایتشدر. — (ضرار بن الخطاب القرظی الفهری) شجمان و شعراء قریشدن اولوب، فتح مکه کو فتوحنده حاضر بولنمشدر. فتح مکه کونی سولید اولدیغی بر قصیده سنندن اولان شو بر ایکی بیت اشعارندندر:

يا نبي الهدى اليك لبا حى قريش وانت خير لبا
حين ضافت عليهم سعة الارض وعادهم الله التيم

بعضلری اسلامنده شهه ایتشلر سهده، اشعار دخی اسلامنه شاهددر. — (ضرار بن القعقاع) هوف بن القعقاعک برادریدر. — (ضرار بن مق المزني) که ۱۲ نجی سال هجریده حیره تک فتحنده خالد بن ولید (رضه) ک معینده بولنوب، طبریه قولنه کوره اون برادرک بری ایدی.

ضربخو ر رشید پاشا } عثمانيه تک
اسکی امراسندن اولوب، دور سلطان محمود خانده قطع مراتب ایدرهک، فریقلاک رتبه سنی احراز ایتد. دور سلطان عبد المجید خاننده، ۱۲۵۸ تاریخنده هده سنه رتبه مشیری توجیه بیوریلرهق، او صره سرعسکرلاک عنوانک رفیقه احداث اولنان عسار منصوره مشیرلکنه نصب اولنمشدی. ۵۹ ده سعادت مشیرلکنه نقل اولنهرق، ۶۲ ده خانه مشیر قائمقامی و ینه او سنه روم ایلی مشیری و

فاریخنده خاصه مشیری اولمشدی . بر خیلی وقت معزول قالدقدن صکره ۱۲۷۰ ده درسعاتد اردوسی مشیریتنه ومتاقباً ثانیاً خاصه مشیرلککنه نصب اولنهورق ، بعد العزل ۷۳ ده ثانیاً درسعاتد مشیری اولمش ؛ وساطان عبدالعزیز خانک اوائل سلطنتلرنده وفات ایتمشدر .

ضریر { مشاهیر علمای اسلامدن اهمی بولنمش بر جوق ذواتک لقبی اولوب ، اک مشهورلری اسم و کینه لری صره سنده ذکر اولنور .

ضعف { امین خلیفه تک جاریه لرندن بر مفتیة مشهوره اولوب ، خلیفه مشارالیهک محاصره سنده حضورنده بر برینی متعاقب تقنی ایتمش اولدینی اشعار شامت آمیزله شهرت بولمشدر .

ضعیفی { قدمای شعرای عثمانیه دن اوج ذاتک مخلصیدر : برنجیبی قانونی سلطان سلیمان دورنده یاشامشدر . شو بر ایکی بیت اونکدر :

شمشاد قد دلبر بر بوستانده بجز
زیرا نهمال طوبی بلغ جهانده بجز
دیدم نیچون تهی سک بار وفادن ای سرو
کولدی دیدی که میوه سرو روانده بجز

— ایکنجیبی (محمد —) قسطنطنیلی اولوب ، شو بر ایکی بیت اونکدر :

سعادت قولنه حقدن عطادر
اکا زور ایله سعی ایتمک خطادر
نه سعی ایله اولور غز وسعادت
نه تقصیراتاله فقر و فلاکت

— اوچنجیبی (محمد —) روم ایلمده کی قره طوه نصبه سندن اولوب ، طریق علمه سالک ایدی . کاستانی شرح ایتمشدر .

ضعیفی { ایران شعرا سندن اولوب ، نیشا - پورلیدر . شو بیت اونکدر :

چو سر بحلقه زلف بتان در آورد
سری بعالم دیوانکی بر آورد

ضداد { (بن ثعلبه الازدی) صحابه دن اولوب ، جاهلیتده فخر کائنات (صلم) افندمنک

نجی ایدی . اجرای طبابتله مشغول ایدی . اک اولو سلامه کلنلرندر .

ضمام { (بن ثعلبه السمدی) صحابه دن اولوب ، بشنچی سال هجریده قومی طرفندن

مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کله رک ، شرف اسلامه مشرف اولمش ؛ و قومی دخی اسلامه کتیرمش ایدی . — (ضمام بن زید الهمدانی) دخی صحابه دن اولوب ، تبوکدن عودت بیورلدقده ، نزد حضرت نبوی به کله رک ، بر نامه سعادتله عودت ایتمشیدی .

ضممره { صحابه دن بر وجه زیر بر قاج ذاتک اسمیدر : (ضممره بن انس الانصاری) که

« احل لکم لیلۃ الصیام الرفث الی نساءکم » آیت کریمه سنک سبب نزولی اولدینی سرویدر . — (ضممره بن ثعلبه الهزلی) که بعده حصصه ساکن اولوب ، کندی سندن بعض احادیث شریفه سرویدر . —

(ضممره بن سعد السلمی) که پدریله برابر حنین وقعه . سنده حاضر بولنمش ؛ و بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر . — (ابو عبیدالله ضممره) که اوغلی عبیدالله کندی سندن روایت ایتمشدر . — (ضممره بن عمرو الجهنی) که بدر غزاسنده حاضر بولنمش ، واحد وقعه سنده شهید اولمشدر . — (ضممره بن عمرو الخزاعی) که خسته اولدینی حالده ، مکهدن چیقوب ،

نزد حضرت نبوی به کیدرکن ، یولده وفات ایتمکله ، حقتنده « ومن یحزج من بینه مهاجرأ الی الله ورسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله » آیت کریمه سی نازل اولدینی سرویدر . — (ضممره بن عباس الجهنی) که احد فراسنده حاضر بولنوب ، یمامه وقعه . سنده شهید اولمشدر . عبدالله بن انیسک هم زاده .

سیدر . — (ضممره بن ابی العیس الخزاعی) که یوقاریده کی « ومن یحزج الخ » آیت کریمه سنک بونک حقتنده نازل اولدینی دخی مروی اولوب ، ایکسنک بر اولمسی ده ملحوظدر . — (ضممره بن عزمه الانصاری الخزرجی النجاری) که احد وقعه سنده پدریله برابر حاضر بولنوب ، خلافت جناب فاروقیده فرس فتوحنده جسر ابی عبیده محاربه سنده شهید اولمشدر . —

دیگر بر ضممره که « من قتل دون ماله فهو شهید » حدیث شریفنک راوبسیدر .

ضممضم { (بن قتاده) و (ضمضم بن الحارث مضم) (السلمی) صحابه دن اولوب ، برنجیبسنک بیاض قاری سندن سیاه بر چوجنی اولغله ، عندا التحقیق قاری سنک جده سی زنجیه بولنمش اولدینی تمحق ایدنجه ، سببی بو اولدینی جانب نبویدن بیان بیو .

رلمشیدی . بوحال بوکون طبیعیون عندنده (آتاویم)

ضمام { (بن ثعلبه السمدی) صحابه دن اولوب ، بشنچی سال هجریده قومی طرفندن

اسمیه معروفدر . — ایکنجیسی شعرادن اولوب،
شو بر ایکی بیت حنین غزاسنده سوباش اولدینی بر
قصیده سندنر :

اذلا ازال علی رحالة تهدة
جرداء تلحق بالجماد ازاری
یوما علی اثر النهاب و تارة
كانت مجاهدة مع الانصار

ضمیر { (تقی الدین) ایران شعرا سندن اولوب،
حلواجیلقله مشغول ایدی . هندستانه
عزیمتله ، بر خیلی آقچه طوبلامشیدی . شو بیت
اونکدر :

بیستورا چون در خیر بزور تیشه کند
عشق رنگ حیدری بر بازوی فرهاد بست

— هندستان شعرا و اکابرندن اوج ذاتک دخی
مخلصی اولدینی بعض تذا کرده کورلمشدر .
— ینه هندستان شعرا سندن و پراممه رؤسا .
سندن (کنور هیرا لال بن راجه پیاری لال)
اسمنده بر شاعرک دخی مخلصیدر . شو بیت اونکدر :

از سینه سوزان بفلک ناله فرستم
وز دیده کریان بزمین ژاله فرستم

ضمیر { (بن ابی ضمیره) صحابه دن اولوب،
فخر کاتب (صام) افندمرک آزاد .
ایسی ایدی . اهل مدینه دن معدود اولوب ، اوغلی
هدالله کندیسندن روایت ایتشدر . — (ضمیره بن
انس) و (ضمیره بن سعد السلمی) اسملیله صحابه میاننده
دیگر ایکی ذات دخی مذکور ایسه ده ، بونلرک اسمی
(ضمیره) اولسی دها محتمل اولوب ، ضمیره صره سنده
ذکر اولنشدر .

ضمیری { سلطان سلیم خان ثانی دوری
شعرا سندن اولوب ، کنفریلیدر .

شو بیتی مشهوردر :

قورقومه صراط ایله یولی سپرز واعظ
ایل کچیدی کویریدن بزه کچرز واعظ

ضمیری { (کالدین حسین) مشاهیر شعرای
ایراندن اولوب ، اصفهانلیدر . شاه
طهماسب صفوی زمانده یاشامشدر . « ناز و نیاز » ،
« بهار و خزان » ، « ایلی و مجنون » ، « و اواق
وهذرا » ، « جنة الاخيار » و « اسکندر نامه »
هنوانرله آتی منظومه سیله ایکی دیوانی واردر .

هجو دخی سوبلدیکندن ، اصفهانده تشهیر ایدلمش
اولدینی مرویدر . ۹۷۳ ده وفات ایتشدر . شو بیت
اونکدر :

کریه من سوز و سوزم کریه ی آرد ز درد
درد مذم کریه و سوزم اثر دارد بسی

ضمیری { (ابوالیس) و (ابوالقاسم)
{ (عبدالواحد بن حسین) اسملی
ایکی مؤلفک اسمی اولوب ، برنجیسنک « اصل الاصول
فی احکام النجوم والموالید » ، و ایکنجیسنک « اد
الفتی » عنوانیله برر تألیفی واردر .

ضمیا { ایران شعرا سندن اوج کشیدن
مخلصیدر :

برنجیسی اصفهانلی اولوب ، شاه عباس ماز
زماننده دیوان کتآبندن ایدی . شو بر ایکی بیت
اونکدر :

صبا بخدمت مستوفی الممالک عهد
اکر رسمی زمنش هیچ درد سر مرسان
ور او کند کله از من بنجاکهای بتان
که هر چه بشنوی ازوی بمن خبر مرسان

— ایکنجیسی (میرزا یوسف) قزوینی اولور
برر مدت کیلان و مازندران حاکمترینک و بعده ملا
صفویه تک خدمتمنده بولتمشدر . شو بیت اونکدر

فغان که مردم و یاری درین دیارم نیست
نشان پای کسی بر سر مزارم نیست

— اوچچیسی (میر صفدر علیخان بن حسن)
علیخان) شاه اسماعیل صفوی احفادندن اولور
دکن نوایی آصف جاه طرفندن کال التفاتله قه
اولتمش ؛ و اورنک آبادده اقامت ایتمش ایدی . شو
بیت اونکدر :

چشم تر مانند شبنم زین چمن بر داشتم
خون دل چون لعل با خود از وطن برداشتم

ضمیاء الدین { « ابن بیطار » ماده سنه
جمت بیوریله .

ضمیاء الدین { ایران شعرا سندن ایکی ذات
اسمیدر :

برنجیسی (— محمد) من اصل (ری) قصه
سندن اولوب ، کاشانده نشأت ایتشدر . کوزل
آغردینی بر زمانده سوباش اولدینی شو رباعی
اشعارندندر :

از خلق زمانه پاکسیدن خوشتر
درکوشه عزلت آرمیدن خوشتر
ز نهار ضیا علاج چشمت نکنی
اوضاع زمانه را ندیدن خوشتر

— ایکنجیسی حمدلی اولدینی حالد، شیرازده
آت ایتش؛ وملوک سلجوقیه دن بیفونک خدمتنده
لشمدر. چوق معمر اولوب، ۶۱۰ تاریخنده وفات
لشمدر. شو رباعی اونکدر:

امروز کرم کن ای کرمها پرو بان
کریستم شده است مرددا حلال
فردا که زاخترم نکو کردد قال
کوهر زکف تو بر نکبرم بسقال

ضیاء الدین برنی } هندستان مورخیندن
اولوب، سکزنجی قرن
عربیده محمد شاه و فیروز شاه تفاق زمانلرنده دهلیده
شامش؛ و «تاریخ فیروز شاهی» عنوانیله بر کتاب
لشمدر.

ضیاء الدین بن الاثیر } «ابن اثیر» ماده -
سنه مراجعت.

ضیاء الدین سعدی } (ابو عبدالله محمد بن
عبدالواحد السعدی)
شاهیر علما و محدثین اولوب، ۵۶۹ تاریخنده شامک
دربالمبارک) قریه سنده طوغمش؛ و بغداد و خراسان
سائر اقطار طاله رحلتله، عصری مشاهیر علماسندن
تتاع و استفاده ایدرک، بعدله دمشقله عودتله،
ریس و تصنیفله اسرار اوقات ایتش؛ و ۶۴۳ ده
فات ایشمدر. بر دارالحديث تأسيس ایدوب،
نابلریخی دخی اورایه وقف ایتشدی. باشلیجه تصنیفاتی
وجه آتیر: اوج جلد اوزره «کتاب الاحکام»،
فضائل الاعمال، طقسان جزء دن مرکب «الاحادیث
بناره»، «فضائل الشام»، «فضائل القرآن»،
کتاب صفة الجبة و النار، «مناقب اصحاب الحديث»،
النهی عن سب الصحابة، بر قاج جلد اوزره «سیر
ناده» و سائرله.

ضیاء الدین قوسی } (ابوالحسن بن ابراهیم)
اولوب، ۵۹۹ تاریخنده وفات ایتشدر. وفات ایتشدر
ر بصر دن محروم اولمشدی. «کتاب الاشارة
تمهیل العبارة»، «المقتصر من المختصر»

«تهذیب ذهن الواعی فی اصلاح الرهبة والراعی»
عنوانلریله اوج تألیفی و «الواوئة المسکونة و الیتیمة
المصونة» عنوانیله بر قصیده لغوییه سی واردر. تألیفات
مذکورله تک اوجنجیسی صلاح الدین ابوبی ایچون
یازمشدر.

ضیاء الدین نخشی } ادبادن اولوب، لسان
طوطی } فارسیده «طوطی»
نامه و «کلریز» اسملریله ایکی حکایه کتابلری و هند -
جه دن مترجم اولدینی مظنون اولان «لذة النساء»
عنوانیله بی ادبانه یازلش بر کتابی واردر.

ضیاء الدین هکاری } (ابو محمد هبسی بن
محمد) سلطان صلاح -
الدین ابوبینک اسراسندن معتمدی بر ذات اولوب،
هن اصل حلبده مدرسه زجاجیه ده فقه تدریسلیله
مشغول ایکن، اسد الدین شیرکوهک معیننده مصره
کیتش؛ و مشارالمهک و فائنده برینه یکنی صلاح الدینک
کچمسنه طواشی قره قوشله برابر سمی و جهده ایتش
ایدی. بناء علیه صلاح الدین ابوبی بوکا زیاده سلیله
حرمت و رعایت ایدردی. زید بن حسن بن علی
(رضهم) نسلندن اولدینی مرودبر. ۵۸۵ تاریخنده
وفات ایتشدر.

ضیا پاشا } «یوسف ضیا پاشا» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ضیا پاشا } متأخرین شعرا و ادبای عثمانیه دن
اولوب، عن اصل ارضروملی
اولدینی حالد، درسعادنده نشأت ایدوب. السنه وادییات
شرقیه بی و فرانسز لسانتی تحصیل ایتشدی. باب عالی
اقلامنه بعد المداومه، سلطان عبد العزیزخان زماننده
برمدت مابین همایون باش کتابتنده بولنورق، مقربین
حضرت یادشاهی زمره سنه داخل اولمش ایدی.
و یادشاه زمان سلطان عبد الحمید خان دورنده
رتبه وزارتله نائل اولوب، آطنه و البلیکنه
تعیین اولمشدی. بر قاج سنه اوراده قالدقندن صکره،
خسته لنوب، تبدیل هو ایچون، بروسه کلش اولدینی
حالد، ۱۲۹۵ تاریخنده اوراده وفات ایتشدر.
غزلیات، تاریخ، شرقی و سائرله دن بر خیلی اشعاری،
خرابات اسمیله بیوک بر مجموعه سی و بعض ترجمه لری

واردرد. اشعارینک ال کوزلی « ترکیب بند » و « ترجیع بند » یدر. شو بیتنک ایرادیله اکتفا اولندی.

امید وفا ایله هر شخص دغله
چوق حاجیلرک چیقدی خاچی زیر بغله

ضیائی } فرس شعرا سندن ایکی ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی آذربایجانده کی (اردوباد) قصبه سندن
اولوب، سلطان حسین باقرا زماننده هراته عزیمتله،
علی شیر نوابینک التفاتنه مظهر اولمش ؛ و دولت
کورکانیه نك انقراضنده وطننه هودت ابدوب، ۹۲۷ ده
تبریزده وفات ایتشدرد. شو بیت اونکدر :

خوش آن ساعت که آید ترک من شمیرکین با او
دقیبان جمله بگریزند و من مانم همین با او

— ایکنجیسی (محمد علی) هندستانده کی ملتان
خطه سندن اولوب، ۱۰۲۴ تاریخنه دک اکبر آبادد
برحیات ایدی. شو بیت اونکدر :

شهید تیغ ستمرا بچشر وعده مده
که کشتگان ترا ذوق خونبها اینجاست

ضیفه } صلاح الدین ایوبینک برادری حل
حاکمی ملک عادلک قیزی اولوب
بدرندن صکره حلب حاکمی اولان ملک ظاهر
وارمش ؛ و بوندن محمد اسمنده براوغلی اولوب، حل
حکومتی بوکا انتقال ایتدیکنده، صبی بولمغله، والده
صاحبه ترجمه ۶ سنه وصایت طریقله حلب حکومت
اداره ایتمش ؛ و ۶۴۰ تاریخنده ۶۰ یاشنده وفا
ایتشدرد.

(حرف الضادک صوکی)

(حرف الطاء - فصل الالف الخ)

طاران { خراسانده بولاش اولان طوس شهر مشهورينك مركب اولديني ايكي قصبه نك اكيونك اولوب، طبراني نسبتيله معروف بر جوق مشاهير علمانك مسقط رأسي بولمشدر .

طارق { صحابه دن بوجه زير بر قاچ ذاتك اسميدر : (طارق بن احمد) كه بر حديث شريفك روايسيدر . — (طارق بن اشيم الاشجيمي) كه كوفيوندن معدود اولوب، اوغلي ابو مالك كنديسندن روايت ايتشدر . — (طارق بن زياد) كه سماك بن حرث كنديسندن روايت ايتشدر . — (طارق بن سويد الحضرمي) كه وائل بن حجر كنديسندن روايت ايتشدر . — (طارق بن شريك) كه كوفيوندن معدود اولوب، بر حديث شريفك را- ويسيدر . — (ابو عبدالله طارق بن شهاب البجلي لاجمي) كه بوده كوفيوندن معدود اولوب، كنديسندن بر حديث شريف مرويدر . — (طارق بن عبدالله المحارني) كه جامع بن شداد كنديسندن روايت ايتشدر . — (طارق بن عبيد بن مسعود لانصاري) كه بدر غزاسانده حاضر بولمشدر . — (طارق بن علقمه بن ابى رافع) كه بر حديث شريفك اويسيدر . — (طارق بن المرقع) كه اهل حجازدن ولوب، صحبتي واسلامي ييله مختلف فيهدر .

طارق بن زياد { اعظم غزاة مسلميندن ودوات امويه امرا سندن ولوب، وليد بن عبد الملك زمان حكومتده مغرب بهتنده فتوحاتله و بربرلى اطاعته ارجامه مشغول ولسان موسى بن نصيرك ميعتده بولمشله ، بونك طرفندن اندلس ققمه كوندريله رك ، ۹۲ تاريخ بحريسنده سبته بوفازيني كچمش ؛ و عسكرينه رجعت

اميدى براقامق اوزره ، كچديكي كيلرى ياقدقدن صكره ، شيرانه محاربه به باشلايوب ، بربريني متعاقب خارق العاده مظفرينلره نائل اولغله ، اسپانيه نك اكيتر طرفلرينى وحتى كرسىء حكومتى اولان طابطله شهرينى دخى ضبط ايتمش ؛ و بوفتوحات عظيمه خبرينى آلنجيه ، موسى بن نصير دخى پورتكيز طرفندن كيروب ، طابطله ده بولشدرقلنده ، موسى بن نصير طارقك موقفياتنه حسد ايدوب ، بر مدت كنديسنى حبس ايتمش ؛ وبعده بو معامله سنك شامه انعكاس ايتسي اوزرينه ، سيبلىي تخليه ايله ، ايكي سي برلكده توسيع فتوحات كيروشوب ، اسپانيه وپورتكيزك هر طرفنى وفرانسه نك قسمن جنوبيسنى فتح ايتدكن صكره ، ينه آره لرى آچلغله ، ۹۶ تاريخنده لاجل المحاكمه شامه دهوت اولنهرق ، طارق تيريه ذمت ايتمش ؛ و موسى بن نصيرك خدمات سابقه سنه باقليه رق ، تكدير و مجازاتى تنسيب اولمش ابدى . طارقك بقيه احوالى و تاريخ وفاتى حقهده بر معلوماته دسترس اولنه مدى . كنديسى نهايت درجهده عادل و متدين بر ذات اولوب ، او قدر فتوحات و غنائم دن فقير الحال هودت ايتشدى . اسپانيه ده عدالت و مرحمت اسلاميه نك كوزل بر نمونه سنى كوستروب ، بو طريقله فتوحاتى تسهيل ايتشدره اليوم آروپايلر هندنده (جبل طارق) دن غلط اولهرق (جبر الطار) تسميه اولنان بوزاز و قصبه صاحب ترچ نك نامنه اضافتله تسميه اولمشدره .

طارم { (ياخود نارم) چينه تابع تركستان (شرقده برييونك ايرماق اولوب ، كاشغر و يارقند ايله ختن و قره صو نهرلر دن بائتشكى ، شرقه طوغرى جريانه ، شمال جهتده بولنان بعض كولرك فضلء مياهنى دخى آلدقدن ، و بر قاچ قوله آريلوب ، ينه برلشدركدن صكره ، جنوب شرقيه

طوغری دونه رنك، و (چرچن دریا) ایله دخی قاریشه رق، (قره بوران) كوله و اورادن (لوب نور) كوله ده كیلور. كاشغر وختن نهرلری نادر آ بوارماغه واصل اولوب، اكثریا بولده قورورلر. طارمك كنیشلکی ۱۰۰ ایله ۱۲۰ متره آره سنده اولوب، اوج درت و بعضی یرلرنده بش آتی متره درینلکی واردور. او جهتك اڭ بیسوك ابرماغیدر. مجراسنك ایکی طرفی اكثر محللرنده بطاقلق و قامشلقدر.

طارم } ابرانده برخطه اولدینی بعضی كتیده
} كورلوب، (نارم) ماده سنده ذكر اولنانك هینی اولسه كر كدر .

طارمی } (میردوست) ایران شراسندن اولوب، طارم ناحیه سنندنر. ارباب فضل و کمال و وجد و حالدن اولوب، ۱۲ سنه روضه رضویه ده مجاورت و خدمت اتمشدر. همایون شاهك بو ذات حقنده حرمت و اعتقادی وار ایدی . شو پیت اشمارندندر :

چا کهاکز دست عشقش در کریبان منست
هر طرف راهیست کز جانان سوی جان منست

طازقیری } خداوندکار و لایتنك قره حصار
} صاحب سبغاغنده صندوقلی قضا.

سنه تابع بر ناحیه اولوب، ضابطه اقی صورتنده اداره اولنور . ۲۳ قریه دن مرکب اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی واردور . درون ناحیه ده ۳۰ جامع ، ۴۵ مکتب، ۵۰ دکان، ۲ خان و بر حمام موجوددر .

طاسوس } یاخود طاشوز [«تاسو» ماده .
} سنه مراجعت بیوریله .]

طاش ایلی } [ایچ ایل سبغاغنك نام هتقیدر .
} [« ایچ ایل » ماده سنه مراجعت .]

طاشکسند } روسیه نك النده بولنان ترکستانك
} مرکز اداره سی و (سیردریا)

یعنی سیحون ایالتنك مرکزی شهر اولوب، $41^{\circ} 19'$ عرض شمالی ایله $66^{\circ} 57' 28''$ طول شرقیه و سیحونه منصب (چرچیک) نهرینك ۸ کیلومتره شمالنده اوله رق ۴۵۳ متره لك ارتفاعده واقعدر . او جهتك اڭ بیوك شهری اولوب، ۱۰۰۰۰۰ اهالیسی واردور. خانه لری آلتق و باغچه لرله محاط اولدیفندن، شهرك محلی بك واسع اولوب ، بونی ۱۳ کیلومتره و مساحت سطحیه سی ۱۹۰۲۷ مربع کیلومتره در .

اوزاقدن بر اورمان کبی کورینسوب ، یالکز جوامع شریفه سنك قبه و مناره لرله روسلرک بایدردقلری بعض اینه آتالجرک اوستندن کوزیکه بیلیور . شهر ایکی به منقسم اولوب، اهالی مسئله ایله مسكون اولان اسکی شهر درت قسمنن مرکبدر؛ و روسلرک تأسیس ایتدکلری یکی شهر بر محله دن عبارتندر . مذکور چرچیک نهرندن ایکی جدول آریله رق، و بری ایکی به اقسام ایدرک، شهرک ایچندن چکر، و باغچه و بوستا نلری اروا ایدر . شهرک شمال شریفسنده بولناز (شیخانطور) قسیمی ۴۸ محله به منقسم اولوب، ۱۰ جوامع شریفه ایله ۳ مدرسه بی حاویدر . بو جهتك اهالیسی زراعت و باغچوانلق و صنایعه مشغولدر . شمال غربی جهتنده کی (سبزوار) قسیمی ۳۸ محله به منقسم اولوب ، ۱۰ جامع شریفیه ۳ مدرسه سی واردور، که بونلردن (نور محمد) و (بارخان) دینار ایکیسی بك قدیم اولوب ، ایچلرنده ۳۰۰ دن زیاد طبله تحصیل علم ایدر . بو قسمنك اهالیسی صنایه و علی الخصوص قوندره جیقله مشغول اولوب، بایدقلر؛ چیزملر ترکستانك هر طرفنه کیدر . ایچلرنده کلیتیا حیوانانه مالک آدملر دخی واردور . شهرک غربی جهتی تشکیل ایدن (کوکچه) قسیمی ۳۱ محله مرکب اولوب، ۵ جامع شریفیه ۲ مدرسه سی و ۸ تربیه ی واردور . شهرک جهت جنوبیه سنندن عبار اولان (بش آناج) ۳۲ محله به منقسم اولوب، چوق جوامع شریفه سیله ایکی مشهور مدرسه ، و (خواجه احرار) اسمیله بر خاققاهی واردور . جهتك اهالیسی باغچوانلق و زراعتله و طوغله و کرم اعمالیله مشغولدرلر . بتون شهرده ۳۰۰ جامع، ۷ مدرسه ، ۶۰ مکتب ، ۳۰ کاروانسرای ، ۶ حمام ۱۶۰۰ دکان ، ۳۲۲ میدان و ۱۳۰۰۰ دن زیاد خانه موجوددر . روسجه و تانارجه تدریساته مخصوص مختلط بر مکتبی دخی واردور . سواققلری طار و منتظم وزلزله لرک کترندن برانه لری چوقدر . در محله سی شهرک جنوب شرقی قسمندن عبارت اولوب بورانك سواققلری کنیش ایسه ده ، توزی چرخ و خانه لری بك سیرکدر . روسلر عموم اهالینك آتم آلتیده بری نسبتنده در . روس محله سننده دو حکومت ایله ایکی کلیسا، ۴ صومعه ، برجامع شریفه بر تیاترو، بر خسته خانه ، ذکور و اناث ایچون

اهداده ، بر دارالمعلمین ، بر غرس اشجار مکتبیه بر نباتات باغچه‌سی ، برفاچ مکتب ابتدائی وایکی یتیمخانه موجوددر . شهردن ایکی کیلومتره ملك مسافه ده دخی رصدخانه وعلوم طبیعیه نمونه خانه‌سی بولنیور . مکمل برکتبخانه دخی بولنوب ، ترکستان و آسیای وسطی به متعلق یوزلجه جلد کتابی و اوچتک آثار عتیقه سیله احوال طبیعیه سی نمونه لرخی حاری بزموزه سی وارددر . تجارتی تک ایشک اولوب ، ایکی باقمه سی دخی وارددر . بری ترجه و ایکسی روسجه اوله رق اوچ غزته نشر اولنور . شهرک جوارلری بر سبزه زار حالنده و غایتله مفرح و دلنشین اولوب ، اکثر اهالینک باغ و باغچه . لرده کوشکاری و صیفیه لری وارددر . و بعضلری وحتی روسلر دخی یازین قیرلرده چادر قورارلر . هواسی معتدل اولوب ، حرارت و برودتک تفاوتی او اقلیلره نسبتاً آذرد . یازین میزان الحراره نهایت ۴۲ درجه به قدر چبقار ، و قیشین تحت الصفر ۲۴ درکبه قدر اینر . یاغمورلری آزیسه ده ، میاه جاریه سی چوقدر . طاشکند تک اسکی بر شهر اولوب ، اسم قدیمی (چاش) یاخود (چاج) ایسه ده ، اسکی موقعی شمعدیکینک ۲۵ کیلومتره جنوبنده و سبحون قریبده اولوب ، الیوم خرابه لری (اسکی طاشکند) نامیله معروفدر . ۱۸۶۵ ده جنرال چرنایف یدیله ضبط اولنورق ، ایکی سنه صکره روسیه حکومتی طرفندن عموم ترکستانه مرکز اتخاذ اولمشدر .

سبله برابر ۴۶ قریه دن مرکب اولوب ، یالکز ۶۵۰ ارمنی و ۴۵ ی روم و قصه سوری کاملاً مسلم و ترک اولق اوزره ، ۱۸۰۶ اهالیسی واردر . اراضیسی منبت اولوب ، باشلیجه محصولاتی بقدای ، آرپه ، مصر ، داری ، پورچاق ، نخود ، فاصولیه و سائر حبوباتله سبزه و میوه دن عبارتدر . کتت دخی حاصل اولور . زخایری احتیاجات عملیه به تقابل ایندکدن صکره ۱۰۰۰۰ کیله قدری ده اخراج اولنور . ۲۵ قطعه اورمان بولنوب ، میشه ، جام ، کورکن ، قان و سائر اشجارندن خیلی کراسته و اودون قطع اولنور . معمولات صنایعه برلی کریاسیله بوکدن هکبه ، اورقان ، سختیان و سائر دن عبارتدر . حیوانات اهلیه سی چوچه اولوب ، خیلی پنبیر و قنتیک چبقار .

طاش کوپری زاده } یاخود طاشکبری

ابو الحیر حمد بن مصطفی (اعظام علمای عثمانیه دن و کتب مفیده تألیفله کسب امتیاز ایدن مؤلفیندن اولوب ، ۹۰۱ تاریخنده بروسه ده طوغشمشدر . پدیری مدرسیندن اولوب ، برآره لقی حلب قاضیلغنده دخی بولتمشدی . طفل ایکن پدرله و حائله سیله آقریه کیدوب ، بر مدت صکره بروسه به عودت ، و بده درسما دته ورودا بتمش ؛ و پدرله سیدی محمد قوچویدن و میرم چلبی ابله شیخ محمد تونسیدن تحصیل علوم ادبیه و شرعیه و ریاضیه و هیئت و تفسیر و حدیث ابدهرک ، تدریسه اجازت آلمش ؛ و ابتدایتموقه ده اوروج پاشا ، بده استانبولده مولانا محی الدین بن حاجی حسین ، اسکوبده اسحاقیه ، استانبولده قلندریه و مصطفی پاشا مدرسه سی ، ادرنده مدرستین متجاورتینک بری ، ینه استانبولده مدارس نماندن بری و نهایت ادرنده سلطان بایزید مدرسه سی مدرسسی اولوب ، ۹۵۲ ده بروسه مولویته و بده استانبول قضاسنه نصب اولتمش ؛ و کوزلرینه طاری اولان عمی اوزرینه ، استمفا ایدوب ، بقیه عمرینی اولجه تألیف ایتمش اولدیغی کتابلری تبیض ایتدیرمکله و بیکیدن بر طاقم کتب معتبره تألیفله یکیرمش ؛ و ۹۶۸ تاریخنده رحمت حقه نائل اولمشدر . طاشق پاشا محله سنده سیدولایت تره سی جوارنده مدفوندر . اخلاق حمیده صاحبی ، متواضع ، دعوی و مکاره دن بختب ، قناعتکار و متورع برذات ایدی . اک مشهور تألیفی « الشقایق النعمانیه

طاش کوپری } (واملائی عتیقی طاشکبری)

وقسطمونیولایت و سنجاغنده وقسطمونیکنک ۴۴ کیلومتره شرقنده قضا سرکاری برقصه اولوب ، قزبل ایرماغه تابع کونک چابک کنارنده واقع ۴۵۰۰ اهالی بی جاممدر . دباغته ودمیرچیلکه متعلق معمولاتی مشهوردر . بطاقلق بر محله بولنیور . اسکی برقصه اولوب ، رومایلر زماننده (پومیوبوایس) اسمیله معروف ایدی . قصبه تک ۵ جامع شرعی ، ۱۰ مسجدی ، ۳۸۹ دکانی ، ۱۲ خانی ، ۳ تکیه سی ، ۲ مدرسه سی ، برکتبخانه سی ، بر رشديه وبری ذکوره ایکسی ده انا نه مخصوص ۳ ابتدایه سی و ۴ صبیان مکتبی وارددر . — طاش کوپری قضاسی شرقاً و شرق شمالی جهتندن سینوب سنجاغیله ، شمال غربی جهتندینه اینه بولی ، غرباً قسطمونی ، جنوباً دخی طوسیه قضا لرله محاط و محدوددر . قضا کوچک آجاج ناحیه .

قضاوقدر ، « رساله طاعون » ، « الرساله الجامعه في وصف العاوم النافه » ، « اجل المواهب في معرفه وجود الواجب » ، « نزهة الاحاط في عدم وضع الالفاظ » ، « رساله التمرير والاعلام في حل مشكلات الحداتام » ، « القواعد الحليات في تحقيق مباحث الكليات » ، « فتح الاسر المغلق في مسئلة الجهول المطلق » ، « رساله في تفسير آية الوضوء » ، « رساله في قوله تعالى هو الذي خاق لكم مافي الارض جميعاً » وسأتره . آتارندن « شقايق نعمانيه » مطبوع اولوب ، « موضوعات العلوم » ك ترجمه سي دخی بوفمه « اقدام » اداره سي طرفندن نشر اولمشدر . بر کریمه سی وبش اولاد ذکور ی اولوب ، بونلردن کال الدین محمد افندی قاضی مسکر اولمش ، ودیکر لری قضاتندن بولمشدر . اشعار عربیه سی ده مقبول اولوب ، شو بر ایکی بیت نور بصری فوت اولدقدن صکره سولیش اولدینی اشمارندندر :

حرمت من الاحباب لذة نظرة
فوا حسرتا ان لم افق قبل مؤتئ
ولا تجزی بی نفس من نازل جری
بتقدیر خلاق اله البریه
فان الرضا و الصبر فی کل محنة
من اخلاق اصحاب النفوس الرضیه

طاش کورکان { یعنی طاش قلعه آسپای وسطینک (بامیر) خطه

سنده (صاری کول) ناحیه سنک مرکزی مستحکم بر قصبه اولوب ، (یکحصار) ک ۱۵۵ کیلومتره جنوب غربی سنده (و یارقندریا) یه تابع (دنکین باش) نهری کنارانده اولورق ۳۱۷۲ متره ارتفاعنده واقعدر . افغانستان و بلخ و بخارا جهتلرندن ترکستان شرقیه و چینیه کیدوب کن کاروانلرک طریقنده مهم بر موقف اولمغه ، اسکیدن بری بعض سیاحلر طرفندن ذکر اولنورق ، آوروایجه اسمک ترجمه سیله معروف ایسه ده ، بوصول زمانلره کنجه یه قدر موقعی مجهول و مشکوک ایدی .

طاشلیجه { Plevlié) قوصوه ولایتینک یکپیازار خطه سنده و یکپیازارک

۱۱۰ کیلومتره غرب شمالی سنده (درینه) نهریه تابع (چهو تینه) چایی اوزرنده همناهی اولان سنجافک مرکزی بر قصبه اولوب ، اطراف طاغیر و تیه لرله محاط کوزل و منبت بر اووده بولمغه ، فرح

فی علماء الدولة العثمانیه » عنوانیه بدایت دولت علیه عثمانیه دن قانونی سلطان سلیمان خان دورینه یعنی کندی زمانه دنک ظهور ایدن علما و مشایخک تراجم احوالی جامع اثر قیمتداریه « مفتاح السعاده » یاخود « موضوعات العلوم » عنوانی تحتنده كافة علوم وفنونک نهدن عبارت اولدقلرینی وهر فنده یازمش الکمشهور کتابلرک اسمایسیله تعریفاتی و مؤلفلرینک مختصراً ترجمه حاللرینی حاوی تألیف معتبریدر . ایکسی ده عربی یازیلوب ، « موضوعات العلوم » فی کندی اوفلی جمال الدین محمد ترکیه یه ترجمه ایتشدر . « شقايق نعمانيه » سنه برچوق ذیلر یازیلوب ، الکمشهور لری هشاق و شیخی ونوعی زاده نک ذیلریدر . لسان ترکیده محرر و مطبوع اولان بو اوچنجی ذیل طاشکوپری زاده نک بر اقدینی ۹۶۵ تاریخندن ۱۰۴۲ سنه سنه دکن ظهور ایدن علما و مشایخک تراجمی جامع اولمغه ، جمله نک اکلیدر . ابن خلکانک « وفيات الایان » عنوانی تألیف مشهورینک شامل اولدینی تراجمه صحابه و حکما و سائر مشاهیرک تراجمی دخی علاوه ایدرک ، « تاریخ کبیر » عنوانیه بر تألیف معتبری دخی واردرکه اسکوبده مدرس ایکن یازوب ، ۹۳۸ ده اتمام ایتش ؛ وبعده اختصار ایدوب ، تواریخ انبیایی ده علاوه ایتشدر . کتب متداوله درسیه یه دخی برچوق شرحلر و حاشیه لر و بعض متلر یازوب ، باشلیجه لری بروجه آیدر : « شرح العاومل » ، « شرح دیباجة الهدایه » ، « شرح دیباجة الطواغ » ، « حاشیه الکشاف » ، « حاشیه التجرید للشریف » ، « شرح الفوائد الغیانیه » ، « شرح القسم الثالث من المفتاح » ، « حاشیه علی شرح المفتاح للسید الشریف » ، « شرح الجزرین فی علم القراآت » ، « المعالم فی علم الکلام » ، « الجامع فی المنطق » ، « متن و شرح فی الفرائض » ، « مختصر فی علم النحو » ، « اللواء المرفوع فی حل مباحث الموضوع » ، « رساله الشهود العینی فی تحقیق مباحث الوجود الذهنی » ، « رساله الاستیفاء لمباحث الاستثناء » ، « مسالک الخلاص فی مهالک الخواص » ، « رساله الانصاف فی مشاجرة الاسلاف » ، « المحا . کات بین المولی لطفی و المولی هذاری فی ابراد السبع الشداد » ، « رساله العنایه فی تحقیق الاستمارة بالکتابیه » ، « رساله فی الصناعات الخمس » ، « رساله

حکومت عثمانیه حاند اولدیغی حالدہ، حسب الہد
بر مقدار آوستریا عسکری دخی بولندیر بلیور.

طاطائی } قسطنیونی ولایت و سنجافنده
} و قسطنیونی شہرینک غرب شما.

ایسنده بر قضا اولوب، شرق جنوی جهندن نفس
قسطنیونی یعنی مرکز ولایت، شرق شمالی جهندن
اینه بولی، شمالاً اینه اینه بولی، غرباً زعفرانبولی، جنوباً
دخی آراج قضایلہ محدوددر. مرکزی مہمنای
اولان چابک اوزرنده واقع بر یازار محلی اولوب، بر
بر رشدیہ و ایکی ابتدائیہ مکتبیلہ خان و خانہ ودکان
کبی بعض اینہسی اولدیغندن، کیتدکجه قصبہ صورتی
آلمقدهدر. قضا ازطوای ناحیہ سیلہ برابر ۱۶۲ قریہدن
مرکب اولوب، یالکز ۲۰۹ ی ارمنی و روم و قصوری
کاملأ مسلم اولوق اوزره، ۴۰۷۹۹ اہالیسی واردہ.
اراضیسی منبت اولوب، محصولاتی بقدای، آرپہ،
مصر، داری و سائر حبویانلہ مشہور عربانی اریکندن
و سائر میوہ انواعندن عبارتدر. اورمانلری چوق
اولوب، میشہ، کورکنار، کورکن، قابن، قواق،
شمشیر و سائر اشجاردن خیلی کراستہ قطع و اخراج
اولنور؛ و ازطوای ناحیہ سندن خیلی قطران چیقارہ.
قضا داخلندہ ۹۵ جامع شریف، ۳ مدرسہ، ۱
رشدیہ، ۲ ابتدائیہ و ۱۲۰ صییان مکتبی، ۴ خان،
۸۴ دکان، ۱۳۰ دکرمن و ۵۰ صو حراری
موجوددر.

طاغلی } (و محلی تلفظجہ دانلی) آرانؤد اقدہ
} یا نیہ ولایتنک ارکری سنجافنہ تابع

پرمدی قضا سندنہ و پرمدی قصبہ سنک شرق شمالی
جهندنہ بر ناحیہ اولوب، مرکزی مؤلف فقیرک
مسقط رأسی اولان (فراشر) قریہ سیدر. ۶۰ قدر
قریہدن مرکب اولوب، قراسنک اکثری کوچک
قصبہ لر حاندہدر. اہالیسنک قسم کلیمی مسلم اولوب،
اوزاقلردہ چفتنک و اپردلری واردہ، و مقدا عسا کر
معاونہ ترتیب و سوقیلہ و حدود محافظہ سیلہ مشغول
ایدیلر. اسندن دخی آکلاشلدیغی اوزره، اراضیسی
طاغلق و طاشلق اولوب، اورمان و مرعالی و ار
ایسہدہ، اراضی ضرورہسی پک آزدہ. مرکزی
اولان فراشر قریہ سندنہ ہفتہدہ برکہ صالحی کونی
بازار قوریلوب، خیلی اخذ و اعطا اجرا اولنور.
ہواسی یازین. پک لطیف و قیشین زیادہ صوئوق

فزانظرہسی، ۳۰۰۰ قدر اہالیسی، ۷ جامع شریفی،
بر رشدیہ و بر قاج ابتدائیہ مکتبی، بر روم کلیماسی،
بعض آثار عتیقہنی و بر کتبخانہنی حاوی بر مناستری
و عسکری و تجارت نقطہ نظر تجہ اہمیت موقعہسی
واردہ. قریندہ رومایلر زمانندن قالہ بر قصبہ
خرابہلری مشہود ایسہدہ، بونک اسمی مجھولدر. —
طاشلیجہ قضای مہنای اولان سنجافک مرکز قضای
و بو سنجافی ترکیب ایدن ایکی قضانک بری اولوب،
لوانک شمال غربی قسندن عبارتدر. قضا ۵۳ قریہدن
مرکب اولوب، ۲۳۰۴۵ اہالی ایلہ مسکون و بونلرک
تقریباً ثانی مسلم و ثانی روم مذہبنہ تابع خرستیاندر.

طاشلیجہ } سنجافی. قوصوہ ولایتی ترکیب
} ایدن بش سنجافک بری واک
شمال غربیہ بولناتی اولوب، شمالاً بوسنہ ایلہ، غرب
جنوی جهندن قرہ طاغلہ، جنوباً ایک، شرقاً دخی
یکبیار سنجاقلریلہ محاطدر. کوچک برسنجاق اولوب،
مرکز قضا سیلہ پرہ بول قضا سندن مرکبدر. سنجاق
۷۳ قریہدن مرکب اولوب، ۳۲۰۸۰ ی مسلم اولوق
اوزره، ۳۹۳۸۹ اہالیسی واردہ. اراضیسی صو.
میت اوزره حارضلی و طاغلق ایسہدہ، منبت بایر
و اوولری دخی واردہ. بتون سنجاق طونہ ماثلہ.
سندنہ و صاوہیہ تابع درینہ نہری حوضہ سندنہ اولوب،
نہر مذکورہ تابع (نارہ) چانی قرہ طاغ حدودینی
آردیغی کبی، (ایم) نہری دخی سنجافک جهت
شرقیہ سندنہ و جہوتینہ چانی دخی سنجافک اورتہ سندن
و مرکزینک ایچندن آقارہ. انہار مذکورہ دو کک
اوزره بر چوق چای و درہلری دخی واردہ. طوبراغی
پک منبت ایسہدہ، زراعت اصول عتیقہدہ اجرا
اولندیغندن، استعداد طبیعیسی نسبتندہ استفادہ
اولنہ میور. باشلیجہ محصولاتی: بقدای، آرپہ،
چاودار، بولاف، مصر و سائر ذخایرلہ ایم صوی
وادیسندہ بیتن میوہلرک انواعندن عبارتدر. سائر
طرفلرندہ بیودت هوا میوہلرک کالہ ایرمسنہ مانع
اولور. اورمانلری چوق اولوب، اشجارینک بوزدہ
سکسانی چام و قصوری میشہ، کورکن و سائرہدر.
خیلی کراستہ قطع، و قطران اخراج اولنور. حیواناتی
چوق اولوب، جنسلری دخی ضرر سزدر. اہالیسنک
قسم اعظمی بوشناق و بر مقداری آرانؤد اولوب،
بو ایکی لسان قوللائیر. ادارہ مالکہسی صرف

در سعادته هودتله، گوشه نشین اتروا اولدینی حالدله، ۱۲۷۰ ده وفات ایتشدرد. تاریخچه متعلق بر چوق ایاتی وخیلی غزلیاتی واردرد. شو مطلع اونکدر:

ناز ایجه او شیوه کاره مخصوص
آه ایجه بو دلفکاره مخصوص

طالب فائق افندی } متأخرین علمدان
اولوب، مناسترده

تدریس علوم ایله کسب اشتهار ایتش؛ و فروع فقهده و علم کلام وحدیثده بد طولی صاحبی بولنمشدر. مناستر شهرینه اوج ساعتلی مسافهده واقع بیوک واونه دن بری اهالیسندن علما یتشمکه معروف اولان قنالی قریه سنده تولدایدوب، مناسترده بینه قریه مذکورلی محمد افندیگ خلقه تدریسنه دوام ایتدکدن صکره، مناسترده مفتی بولسان سلیمان فارسی افندیدن دخی اخندن علوم ایده رک، کندیسلی دخی تدریسات ایله مشغول برخیلی افضل یتشدرمشدر. ذکاء خارق العاده سی وعلوم و فنونده کی اختصاصی سببیه مناستر ولایتجه وجوار مملکتلرجه مرجع کل طایفهده اولدینی کبی، محاسن اخلاق و ممانت مسلکجه دخی معروف و امور ومعاملاتجه و قوف تام ورأی رزین صاحبی ایدی. «جسمک ریاضتی حرکت، قلب وروحک تفکر و مراقبه در. بونلرک ایکیسی منتظماً ایفا اولندقدله مخلوق مکرمک تشریحات خدایه اولان استحقاقی ظاهر اولور» سوزی اقوال مشهوره سنندرد. ۱۲۸۶ تاریخنده وفات ایتشدرد.

عصر رض ادبای مافرندانسندن دیوان محاسبات باش کاتبی فہمی افندی حضرتلرنک پدریدر.

طالع } هند شعرا سندن ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی (میرزا نظام الدین احمد دهلوی) قطب. الدین احمد مائک برادری اولوب، ۱۱۰۸ تاریخلرنده طوغمش؛ و مالسکیرک زمانده یاشامشدر. شو بیت اونکدر:

قناعت عالی دارد جدا پارا بدا من کش
ز طفلی دم نمودی پیرکشتی تا کجا کردی

— ایکنجیسی (میر عبدالملی) هن اصل سبزی. وارلی اولوب، هندستانک لکهنو شهرنده توطن ایتش؛ و اود صوبه داری برهان الماک سعادت خانک خدمتده بولنمشدر. شو بیت اونکدر:

اولوب، چوق قار یافار. اکثر محلرنده اوزوم کاله ایره جک قدر حرارت دخی مفقود اولوب، قوروق حالنده قالیر.

طاغ مرمره سی } آیدین ولایتک صارو.
خان سنجاغنه تابع
طورغودی قضا سنده بر ناحیه اولوب، ۸ قریه دن مرکبدر.

طاق } طبرستانده جبالک اوزرنده غریب بر
قله و سجستانده بر قصبه اولدینی
کتب عریضه مسطوردر.

طاقات } (وطاق) بشقه بر طاغ اسمله
اضافیتله حاصل اولان اسماء مرکبه
بغدادده بر چوق محله له علم بولنمشدر.

طالب } ایران شعرا سندن ایکی ذاتک اسم
و مخلصیدر:

برنجیسی جاجرملی اولوب، دلوک تیوریه دن سلطان عبدالله بن ابراهیم بن شاهرک خدمتده بولنش؛ و مشارالیه نامنه «کوی وچوکان» عنوانیله بر منظومه یازمشدر. اوتوزسنه شیرازده اقامت ایدوب، ۸۵۴ ده اوراده وفات ایتش؛ وخواجه حافظک تره سی اتصالنده دفن اولنمشدر. مرتب دیوانی واردرد. شو ایکی بیت جله اشعارندرد:

ای که بی روی تو مارا زندگانی مشکاست
تلفی داغ فراقه همچو زهر قاتلست
در غمت بگریستم چندان که آب از سر گذشت
در پیت زان روئی آیم که پایم درکاست

— ایکنجیسی مازندرانده کی آمل شهرندن اولوب، هندستانه رحلتله اکبر شاهک وبعده جهانگیرک توجه والتفاتنه و ملک الشعرا عنوانه نائل اولش؛ و ۱۰۳۰ تاریخنده یوز یاشنی متجاوز اولدینی حالده، کشمیرده وفات ایتشدرد. ۱۴۰۰ بیٹی حاوی دیوانی واردرد. شو بیت اونکدر:

هر سنک که بر سیننه زدم نقش تو بکرفت
آن هم صحنی بهر پرستیدن من شد

طالب افندی } متأخرین شعراء همانیهدن
اولوب، ۱۲۰۳ تاریخنده

در سعادته طوغمش؛ و مدت مدیده دیوان همایون قلنه دوام ایدوب، ۱۲۴۰ ده کتابت خدمتیه شمنی به عزیزمته، سلطان محمود خان حضرتلرنک شهر مذکورلی تشریف لرنده خواجگانق تره سته نائل اولش؛ وبعده

دم پیران تعداد در جوانان هج ثانیری
تکررد بر طرف هرکز تب شیر از تباشیری

طالعی { قدمای شعرای عثمانیه دن ابکی ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی لطیفی به کوره قسطمونیلی و طاشق
چلبینک قولجه مفنیسالی اولوب، سلطان سلیمان خان
شمزاده لرندن سلطان محمدک دفتردارق خدمتمنده
بولمقله، نجاتی و صنعی ایله معاصر وقیو بولدایشی ایدی.
آره لرنده بعض مشاعره و مطایبه لری دخی واردر.
شمزاده مشارالیهک وفاتندن صکره درساده کله رک،
یکجیری کاتبی اولمشیدی. یاوز سلطان سلیم خانک
دخی مظهر احسانی اولوب، بیده حقنده بر افترا
وقوع بولمقله، قورقوسندن لری و آیاقلری طوعاز
اولوب، چوق کچمه دن وفات ایشدر. پادشاه مشار.
الیهک شاه اسماعیله قارشلی واقع اولان سقرنده
سویلش اولدینی شو تاریخ جله اشعارندنر:

نه طور رسک ای شاه عادل
یوله کبیر زاده ایله
عزب ایله یکجیری دوشور
حددن اندازدن زیاده ایله
تا که عالمده اوله بر تاریخ
شاهی مات ایله کل پیاده ایله

— اینکجیسی کفلی اولوب، امی وطای بر آدم
اولمقله، اشعاری لطافتدن عاریدر. شوییت اونکدر:

باش کوتوردی زلف پرچینک خطادن آله باج
بغدی ملک ختن یوللری آله خراج

طالقان { ای ائنه وقیله بواسمه ایکی مشهور
قصبه وارایدی: بری طخارستانده

بلخ ایله سرورود آره سنده و سروروددن اوج مرحله.
لک مسافده اوله رق بر طاغ اتکنه قریب و اووده
واقع ایدی. بر جوق مشاهیر علماک مسقط رأسی
بولمشدر. چنکیز طرفندن تحزیر و اهالیسی قتل
عام اولمشدر. — دیکری قزوین ایله اهر آره سنده
اولوب، اطرافنده کی ناحیه دخی بو اسمله معروف
ایدی. بو دخی بر جوق مشاهیرک و ازان جمله وزیر
شهر صاحب بن عبادک وطنی بولمشدر.

طالمن { آیدین ولایتک جنوب جهتمنده بر
نهردر، که دکیزلی سبغاغنک جنوب
بنده کی قره آغاج قضا سنده نمانله، جنوب غربی به
طوغری آقورق، منتشا سبغاغنک کو بچکز قضا سنده

داخل اولور؛ و مگری ایله سرسریس کورفرزلی
آره سنده دکیزه دوکیلور. یوقاری قسمه (کریس
صوبی) ودها یوقاریسنه (برناز چایی) دخی درلر.
— منصبدن بر آز یوقاری صول ساحلنده بواسمه
بر قریه دخی اولوب، وقیله ناحیه مرکزی ایدی.

طالوت { یاخود شاول (Saül) بنی اسرا.
تیلک ایلیک حکمداری اولوب،

بونلرک اشموییل (عم) دن بر ملک طلب ایتلری
اوزرینه، نبی مشارالیه طرفندن کندیدی انتخاب
و نصب اولمشدی. طالوت فقیر بر آدم اولوب، آتجق
بنی اسرائیل افرادینک اک اوزون بویلیسی واک کوزلی
ایدی. فلسطینلر، عمویلر و عماقه ایله محاربه ایدوب،
جله سنه غلبه چالمشیدی. فلسطینلر مسکرند جالوت
(Goleath) اسمنده یک اوزون بویلی و جسور بر آدم
بولوب، مبارزه سنه چیممه کیمسه جسارت ایتدیکی
حالده، ۱۸ باشنده بولنان حضرت داود (عم)

قارشیسنه چیقهرق، بر صپان طاشیله کندیسنی هلاک
ایتش ایشده، طالوت جالوته قارشلی چیقانه قیزی
ویرم جکفی وعد و اعلان ایتش اولدینی حالده، بو
سوزنده طورمامش؛ و حضرت اشموییلک نصایح
واخطاراته قولاق اصماممه باشلامش اولدیغندن،
بر نوع حزن و سراقه اوغرابوب، اشموییل حضرت
داودی بونک برینه حکمدارافه تسلیب ایتش؛ نهایت
قبل المیلاد ۱۰۴۰ تاریخنده طالوت فلسطینلر انده
مغلوب و مقتول اولمقله، حضرت داود (عم) برینه
یکمشدر. طالوتک مدت حکومهتی ۴۰ سنه در.

طانظوره { فلسطین ساحلنده یافه قریبده
بر قریه اولوب، ۷۵۰ قدر

اهالیسی و بر طاقم خرابه لرله آثار عتیقه سی واردر.
ازمنه قدیمده (دورا) سمیله معمور و متین بر شهر
اولوب، فنیکه لیلر طرفندن تأسیس اولمش؛ و قبل
المیلاد رومایلرک ضبطنه کچک کدر صکره خراب اولمش
ایدی.

طاوس { (ابو به الرحمن — بن کسان الخولانی
الهمدانی) مشاهیر تابهیندن و اعظام

فقها و صلحادن اولوب، ابو هریره و ابن عباس
(رضهما) دن روایت ایشدر. هجرت نبویه تک
۱۰۶ نجی سالنده بغای حج ایچون مکة مکرمه ده
بولدینی حالده، ارتحال ایشدر. عمر بن عبدالعزیز

حضرت تری مسند خلافته کچدیکنده ، طاوس « ان اردت ان يكون عمك خيراً كله فاستعمل اهل الحیره » نصیحتی متضمن بر مکتوب یازمش ، و عمر بن عبدالعزیز او قویبجه « کتی بها موعظة » دیمش اولدینی مشهوردره . طاوسک جنازه نمازنی هشام بن عبدالملک قیلش ؛ و امام حسن (رضه) افندمرك اوغلی عبدالله تابوتی کتورنرچله سندن بولمشدرد . عن اصل اولاد فرسدن اولوب ، یمنده خولان قبیله سی آزادیلرندن بولممش اولدینی سرویدر . اوغلی عبدالله بن طاوسک خلیفه عباسی منصوره پک جسورانه بمض حقایق سولیش اولدینی دخی نوادر منقولهدندر .

طاوشان آطه سی } بوزجه آطه نك شمالنده
 و قلعه سلطانیه مدخانك
 قربنده واقع بر كوچك آطه دره .

طاوشانلی } خداوندكار ولايتك كوتاهیه
 سخاق و قضا سنده و قضاتك
 شمال غربی جهتنده بر ناحیه اولوب ، ۳۲ قریه دن مرکبدر . اراضی سی طاغاق اولوب ، بعض یرلی اورمانلره مستور و بعضی سی طاشقدره منبت اراضی مزروه سی و صرطاری دخی وارددر . میاه جاریه سی و چایر و چنلری دخی چوقدر . بر قاچ یرنده آمیانت ، آنتیون و قروم معدنلری و میاه معدنیه سی بولنوب ، بر اسکی و خراب قابلیجه سی ده وارددر . محصولاتی حبوبات متنوعه دن عبارت اولوب ، سبزه و میوه سی آزددر . ناحیه نك اهالی سی ۱۳۶۷۱ کشیدن عبارت اولوب ، یالکز ۲۲۱ ی خریستان و قصوری کاملاً مسلمدر . درون ناحیه ده ۴۵ جامع ، ۹ مدرسه ، ۳۹ مکتب ، ۱۵ تکره ، ۱ کلیسا ، ۵۴۷ دکان ، ۲ خان ، ۷ حمام و ۳۰ دکرمن موجوددر . مرکزی یتنه بونامله بیوک بر قریه و یا کوچک قصبه دره .

طاھر } (بن ابی هاله) صحابه دن اولوب ،
 حضرت خدیجه الکبری (رضها)
 افندمرك ایلك زوجدن اوغلی و فخر الانبیا (صلعم)
 افندمرك اوکی اوغلی اولوب ، جانب نبویدن اسلامه
 دعوت ایچون یتنه اعزام بیوریلانلردندر .

طاھر } (ابو الطیب بن حسین بن مصعب
 } (بن رزبک الخراغی) دولت عباسیه
 اعظام رجالندن اولوب ، خراسانده حکومت سورن
 بنی طاھر دولتنک مؤسسیدر . مأمونک هونه سندن

اولمغه ، بونک طرفسندن برادری امینک کوندردیکی ابو یحیی علی بن عیسی بن ماهانه قارشى مسکرله کوندرلمش ؛ و ۱۹۵ تاریخنده (ری) ده ابتدکلی محاربه ده ابو یحیی قتل اولمغه ، طاھر بغداده طوغری یوربوب ، امینی محاصره و بعده اخذ و قتل ابله ، مأمونک مسند خلافته کچمسنه خدمت ایتمش ؛ و بو مناسبتله طاھراً مأمونک فوق العاده اکرام و التفاتنه نائل اولمش ایسه ده ، برادرینک قاتلی اولمق مناسبتله ، ضمناً مأمون طاھر حقنده بغض و کین حاصل ایتمش ایدی . طاھر بونی حس ایتمکله ، خراسان و ایلمکنی طلب ایدوب ، ۲۰۵ ده او طرفه عزیمت ایتمش ؛ و بر مدت صکره استقلال هوسته دوشوب ، کندی نامنه خطبه او قومتش ایسه ده ، بر قاچ کون صکره ۲۰۷ ده وفات ایتمشدرد . بر کوزی کور ایدی . (ذو الیمینین) لقبيله ملقبدره . بونک سببی ایسه : مأمون خلیفه امام علی بن موسی الرضا حضرت تری بنی ولی عهد اتخاذا ایدوب ، کندیسنه بیعت ایتمدرکده ، طاھر « صاغ الم خلیفه مأمونک بیعتیه مشقولدر » دهرک صول ایله بیعت ایتمسبله ، بونک اوزرینه مأمون خلیفه نك « حضرت امامه بیعت ایدن صول ال صاغدر » دیمسیدر . ولادتی ۱۵۹ تاریخنده واقع اولوب ، ۴۸ یاشنده وفات ایتمشدرد . بیوک جدی رزبک بن ماهان کرم و سخاوتله مشهور اولان طلیحة الطللحات الخراهنک آزادلیسی اولوب ، جدی مصعب بن رزبک دخی خلافتک آل عباسه کچمسنه سعی ایدنلردن سلیمان بن کثیر الخراهنک کاتبی ایدی . یدری حسین بن مصعب ۱۹۹ تاریخنده خراسانده وفات ایدوب ، مأمون خلیفه جنازه سی نمازنی قیلش ؛ و بغدادده بولنان طاھر تعزیه نامه یازمش ایدی . طاھر جری ، مدبر و ادیب و فصیح بر آد . اولوب ، اشعاری پک تقدیر ایدردی ؛ و شماریه حرمق زیاده ایدی . اوغلی طلیحه و بعده دیگر اوغلی عبدالله خراسانده خلقلری اولمشلردر .

طاھر } (بن عبدالله بن طاھر ذی الیمینین
 } خراسانده حکومت سورن بو
 طاھر امراسنک دردنجیسی و آنف الترجه طاھر
 ذو الیمیننک تورونیدر . ۲۳۰ تاریخنده ، یدری
 عبداللهک وفاتی اوزرینه ، واثی خلیفه نك منشوریا
 حاکم خراسان اولوب ، عدل و حقانیت و کرم و سخاوت
 متخلق اولدینی حالده ، ۱۸ سنه اجرای حکومتدا

سرتا قدم رفته بتاراج نکاهی
از چشم ودم ماند همین اشکی وآهی

طاهر { (ابوالحسن — بن احمد ابن ریاشاذ)
مصر مشاهیر نحو بوندن اولوب،

بصریون مذهبنه تابع ابدی. نحوده «الحسیه» عنوانه.
نیله بر متن یازمش؛ و ابو القاسم زجاجک «کتاب
الجل» فی شرح ایتشدر. مذکور متنی ابوالقاسم بن
ابی بکر الصقلی القرشی شرح ایتشدر. ۴۶۹ تاریخنده
وفات ایتشدر.

طاهر { (حاجی — افندی) مشاهیر خطا.
طیندن اولوب، جنت مکان سلطان

عبدالمجید خانه حسن خطه ملکی ایتش؛ و ۱۲۶۲ ده
وفات ایتشدر. بعض جوامع شریفه ده خطاری بولنیور.

طاهر { (بنی —) سابق الترجه طاهر
ذوالیمینیک خراسانده تأسیس

ایلدیکی دولت اولوب، ۲۰۷ تاریخندن ۲۰۹ تاریخنده دک
۵۲ سنه سورمش؛ و بو سلاله دن بروجه زبر بش
کشی حکومت سورمشدر :

- طاهر ذوالیمینین ۲۰۷
- طلحه بن طاهر ۲۰۷
- عبدالله بن طاهر ۲۱۲
- طاهر ثانی بن عبدالله ۲۳۰
- محمد بن طاهر ۲۴۸

بونر خلفاء عباسیه مشوریله حکم سوروب،
جمله سی عادل ونیک سیرت آدم لر ابدی. سیستانده
ظهور ایدن بنی صفار بونلرک اخیرنی اولان محمدک
الندن خراسانی ضبط و کندیسی اسیر ایتمکه، بو
خاندانه ختام ویرمشدر .

طاهر { (یاخود صریم طاهر) بغدادده
طاهر { طاهر ذوالیمینینه منسوب بر بیوک

محل اولوب، طاهری و صریمی اقبیله ملقب بر چوق
علما وسائر مشاهیرک مسقط رأسی بولمشدر.

طاهر بخاری { مشاهیر علما و مؤلفیندن
{ اولوب، «خلاصه الفتاوی»،

« خزینة الواقعات » و « کتاب الانساب » عنوانرله
اوج تالیفی واردر. ۵۴۲ تاریخنده وفات ایتشدر.

طاهر پاشا { « چنگال اوغلی » ماده سنه
{ مراجعت بیوریله.]

طاهر ذوالیمینینی { « طاهر » ماده .
{ لر بنیک ایکنجیسنه

مراجعت بیوریله . [

صکره، ۲۴۸ ده وفات ایتشدر. اوغلی محمد خانی
اولوب، بونکه آل طاهر حکومتی پایانه ایرمشدر.

طاهر { سیستان و خراسان جهتارنده حکومت
سورن دولت صفاریه نیک اوچجی

وصوک حکمداری اولوب، عمرو بن لیثک تورونیدر.
جدی موی الهک اسماعیل سامانی النده اسیر اولسی
اوزرینه، ۲۸۷ تاریخنده اتفاق امرا ایله سیستان
مسند حکومتنه اقامد اولمش ایسه ده، یالکز برجق
سنه حکومت سوردکن صکره، اسماعیل سامانی
بونو دخی استیصال ایدرک، دولت صفاریه بونکه
ختام بولمشدر .

طاهر { شعرای ایراندن بوجه زیر آتی
کشینک اسمیدر :

برنجیسی مشهدلی اولوب، عطارقله مشغول بولمش،
و کج یاشنده وفات ایتشدر. شو بیت اونکدر :

از قریب باغبان ایمن مباش ای عندلیب
پیش ازین من هم در این باغ آشنایی داشتم

— ایکنجیمی اصفهانه تابع (نائین) قصبه سندندر.
شو بیت اونکدر :

آنکه هر شب هوس سوختن ما میکرد
کاش می آمد و امروز تماشا میکرد

— اوچجیسی (شاه —) من اصل همدان
ساداتندن اولوب، قم شهرنده یاشامش؛ و اسماعیلیه
مذهبنه نایمته انعام اولنه رقی، حیاته قصد اولندیفی
خبر آمله، هندستانه قاچوب، سلطان نظام شاهک
حسن قبول و التفاتنه نائل اولمشیدی . یک کوزل
و معیندار اشماری اولوب، شورباغی او جمله دندر :

مائیم که هرگز دی بی غم نزدیم
خوردیم بسی خون دل و دم نزدیم
بی شعله آه لب زهم نکشودیم
بی قطره اشک چشم برهم نزدیم

— دردنجیسی طالقانی اولوب، شویت اونکدر :

جز لاله دلی داغ نشد بهر هلاکم
نکریست بجز شمع کسی بر سر خاکم

— بشجیسی من اصل هراتلی اولوب، قندهارده
نشأت ایتشدر. شو بیت اونکدر :

خوش آنکه بهر سی دل دیوانه مارا
دوشن کنی از شمع رخت خانه مارا

— آلتنجیسی (تون) قصبه سندن اولوب، بدری
شاه عباس ماضینک وقعه نویسی ایدی . شو بیت
اونکدر :

طاهر السبحری } مشاهیر اطباء اسلامدن
اولوب، «ایضاح منهاج
محنة العلاج»، «کتاب فی شرح البول و النبض»
و «تقسیم کتاب الفصول لا بقرط» عنوانرله اوج
تألیفی واردر.

طاهر محمد } (بن عماد الدین حسن)
هندستان مورخلرندن اولوب،
«روضه الطاهرین» عنوانرله بر تاریخ براقشدر، که
۱۰۱۵ سنه سنه دك اولان و قوطائی حاویدر.

طاهر وحید } (میرزا — بن حسین خان
قزوینی) مشاهیر شعرا
وادبای ایرانندن اولوب، ملوک صفویه دن شاه عباس
تاینک و قه نویسی و بده شاه سلیمانک وزیر اولمش
ایدی. آتمش بیک بیی حاوی دیوانی و بر مجموعه
منشائی واردر. ۱۱۰۷ ده وفات ایتشدر.

طاهری } ایران شعرا سنندن اولوب، هراتلیدر.
سلطان حسین میرزا زماننده
باشمشدر. شو قطعه اونکدر :

ترا بیهر و وفا اعتبار نتوان کرد
چرا که عمری و بر عمر اعتباری نیست
چو سایه ببنود اگر در پی توی اتم
زمن مبین که مرا هیچ اختیاری نیست

— بوخصله اصل و منشی مجهول دیگر برشاعر
دخی اولوب، شو بیت اونکدر :

چو ترک سرکش من مائل شراب شود
ز تاب عارض او مرغ دل کباب شود

طاهریه } چیچون ساحلنده و خوارزم اقلیمه
متصل بیوک بر ناحیه و بغدادده
بالیفنک لذتیه مشهور بر قریه اولوب، طاهر ذوالیمیننه
منسوب ایدیلر.

طایع بالله } (عبدالکریم بن المطیع لاسرائله
فضل) خلفاء عباسیه نك بکرمی

دردنجیسی اولوب، ۳۶۳ تاریخنده پدینک کندی
اختیاررله وقوع بولان فراغتمده تخت خلافته قعودله،
۱۷ سنه حکومت سوردکدن صکره، ۳۸۱ تاریخنده
آل بوهدن بهاء الدوله نك الزامیله فراغت ایدوب،
اونایکی سنه ده ایشامش؛ و ۳۹۳ ده وفات ایتشدر.
عمم زاده سی قادر بالله احمد بن اسحاق بن مقتدر بالله
خانی اولوب، کندی نسلندن کیمسه خلافتایتمه مشدر.
صاحب ترجمه آل بوهدن غزالدوله و عضدالدوله
و بهاء الدوله ایله خیلی اوغراشمشدر.

طائف } حجازده مکه مکرمه نك ۱۰۰ کیلو
متره شرق جنوبیسنده، جبل
غزوانک جنوبی اتکننده و برطاقم تیارک غربی مائله.

سنده اوله رق ۱۸۸۲ متره نك ارتفاعده بر قصبه
اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، سوری، برتیه نك اوزرنده
قلعه سی، کنیش سوقاقلری، بازاری، میاه جاریه سی
واطرفاننده کوزل باغ و بانجه لری واردر. هواسی
معتدل و سرین اولوب، قیشین صولر دخی طونار،
وقار یاقار. اوزوی مشهور و ساژ میوه لری بک لذتیه

اولوب، مکه مکرمه یه سوق اولنور. قورو اوزوی
دخی مشهوردر. مکه اهالیسندن اغنیانک طائفده
بانجه و صیفیه لری واردر. قصبده بر جوق دباغخانلر
بولنوب، سختیان و آیاق قابی اعمال اولنور. خیلی
ایشلک تجارتی دخی واردر. مکه مکرمه طریقنده
۴۳۰ تاریخنده حسین بن سلامه طرفندن آچلش

بر بوغازی واردر. اسکی بر قصبه اولوب، اسم قدیمی
(وج) اولدینی مریدر. طائف بنی ققیف قبیله سنک

وطنی اولوب، بده قریشدن و ساژ قبایلدن دخی
بعض کسان هجرت و قوطن ایتشدردی. سکزنجی
سال هجریده فخر کائنات (صالم) افندمر حنین غزا
سندن هود تارنده، طائفی قح بیورمق ایستمشلر سده،
اهالیسی تحصن ایدوب، شدتلی مقاومتیه باشلادقلرندن
جانب نبویدن محاصره وقع ایله عودت بیورلمش
و ۹ نجی سال هجریده طائفیلر بر هیئت مبعوثا
اعزامیله، صلحاً عرض تسلیم و اطاعت ایتشدردر
طائف شرف قدوم حضرت نبوی ایله مشرف اولمشدر
شمعیکی حالده مکه مکرمه به ملحق بر ناحیه صورتنده
اداره اولنور.

طائف } (محمد علی) ایران شعرا سنندن اولوب
جرفادقالیدر. شو بیت اونکدر

زبان و دل موافق ساز هنکام دعا کردن
بیک انکشت نتوان عقدّه از رشته واکردن

طایی } طی قبیله سنه منسوب اولانلر
لقبیدر. [طی] ماده سنه مراجعت.

طباریوس } روما امپراطورلرندن (تیر)
عربلر طرفندن و برین اسمدر
[تیر] ماده سنه مراجعت بیورله .

طباطبای } (ابراهیم بن اسماعیل بن ابراهیم
حسن بن حسین بن علی بن ابی

طالب) ساداتدن اولوب ، لثغ لسانی اولمغه (ق) حرفنی (ط) تلفظ ایدرهك ، بركون خدمتچیسندن قیاسنی ایستیه چکی وقت (طباطبا) دیدیکندن ، بولقبه شهرت بولمش ؛ واولاد واحفادینه دخی بو اقب قالمشدر. [ماده آتیه ايله «ابن طباطبا» مادله رینه مراجعت بیوريله .]

طباطبا { (بنی —) خلافت عباسیه زماننده ظهورله کوفه ویمنده ۱۵۰ سنه قدر حکومت سورمش بر کوچك دولت اولوب ، ۱۹۹ تاریخنده «ابن طباطبا» ماده سننده ترجمه سی سبق ایدن ابو عبدالله محمد بن ابراهیم طباطبا طرفندن تأسیس اولمشدر؛ وکندیسی کوفه ده آز وقت حکومت سوروب ، رفیق ابوالسرایا طرفندن تسبیح اولنش ایسه ده ، حفیدی یحیی الهادی یمنده تأسیس حکومته موفق اولوب ، نسلی صنعاده برخیلی وقت حکم سورمشلردر . بنی طباطبا بر وجه زیر ۷ کشیدر :

۱۹۹	ابو عبدالله محمد بن ابراهیم طباطبا
۲۵۰	امیر المؤمنین یحیی الهادی
۲۸۰	مرقزی محمد
۳۲۰	ناصر احمد
۲۲۳	منتخب حسین
۳۲۹	مختار قاسم
۳۴۴	محمد هادی

طباتی یسی { «محمد پاشا (طباتی یسی —)» ماده سنه مراجعت بیوريله . }

طبران { ایرانده قومس حدودنده بر قصبه اولدیغی «معجم البلدان» ده منگوردور . }

طبرانی { (ابو القاسم سلیمان بن احمد الحمی) مشاهیر محدثیندن اولوب ، ۲۶۰

اربخنده شامک طبریه قصبه سننده طوغمش؛ واستماع حدیث شریفه ایچون ۳۳ سنه عراق ، حجاز ، یمن ، مصر و سائر اقطاره سیاحت ایدوب ، بعده اصفهانده وطن ، و ۳۶۰ ده اوراده وفات ایشدرده حدیثه بتعلق کبیر و اوسط و صغیر صفتلریله و «معجم» بنوانیله اوچ تألیف معتبری واردور .

طبرستان { ایرانک جهت شمالیه سننده برخطه اولوب ، حدود و موقعی تمامیله

مین دکلدر . یاقوت حمزینک تعریفنه کوره بو خطه مازندران) خطه سنک عینی اولقی لازم کلیورسه ده ، بکر بعض جغرافیون طبرستانی مازندرانک شرق

جنوبی جهتسنده یعنی مازندران ایله عراق عجمی وخراسان وجرجان آره سننده فرض ایشلردر . هر حالده طهرانک قربندن بسطام قربنه دک کوه البرزک جنوبی وشرقی اتکرنده کی برلرک طبرستان اولدیغنده وسمنان ودامغان قصبه لرینک دخی بوخطه ده بولنده . یغنده شبه اولیوب ، بمضری شمالاً بمحورخر ساحلنه

وغرباً کیلان حدودینه قدر توسیمله بتون مازندران دخی طبرستانه ادخال ایدبورلر . حتی یاقوت حموی مازندران اسمنک محدث اولمیسه بوخطه تک اسم اصلیمی طبرستان اولدیغی التزام ایدبور . واقعا خلافت عباسیه زماننده و جغرافیون عرب آثارنده (طبرستان) اسمی مستعمل ایسه ده ، شاهنامه ده مازندران اسمی قوللا . ندلیغنه باقیرسه ، اصل ایرانلر عندنده و ساسانیلر زماننده بوخطه تک (مازندران) اسمیله معروف بولنش اولدیغی آکلشیلیدور . بوکونکی کونده ایران تقسیمات رسمیه سننده طبرستان اسمی غیر مستعمل اولوب ، ایالتنه مازندران نامی بریلورسه ده ، وقتیله طبرستاندن

معدود بولنش اولان بعض برلر و از آن جله سمنان عراق عجمی ایالتنه الحاق اولمشدر . آروپا جغرا . فیونندن بری طبرستانی مازندران و عراق عجمی ایله خراسان ایالتلری آره سننده منقسم و ۳۵° ایله ۲۵° ۳۶° عرض شمالی و ۲۰° ۴۹° ایله ۲۰° ۵۳° طول شرقی آره لرنده تمتد عد ایدبور . جغرافیون عربک روایتنه کوره ، طبرستان طاغاق و صعب المرور و طبعاً متین و مستحکم بر بر اولدیغندن ، اسکی ملوک فرس زماننده (سپهبد) اسمیله بر رئیسک تحت اداره ممتازه . سنده بولدیغی کبی ، اوائل دور اسلامده دخی جزئی و مقطوع برورکی ایله اکتفا اولنش؛ بعده تدریجاً وخیلی صوبته تحت انقیاده آلمنش ایدی . (طبری) نسبتیله معروف بک چوق مشاهیر علما و ادبانک مسقط رأسی و منشی بولمشدر . [«مازندران» ماده سننه دخی مراجعت بیوريله .]

طبرقه { تونسک ساحل شمالیسنده و جزایر حدودی قربنده کوچک بر قصبه واسکله اولوب ، شمدیکی حالده آنجوق ۱۰۰۰ قدر اهالیسی وار ایسه ده ، اطرافنده کی ویرانه لردن وقتیله خیلی بیوک بولنش اولدیغی آکلشیلیدور . قارناجیلر ورومالیلر زماننده خیلی تجارتگاه ایدی . یانسنده دکنزه منصب اولان نهرک سیرسفاشته صالح اولدیغی

یا قوت حموی بیان ایدور. جوارلرنده مرجان صید اولنور؛ خیلی کراسته وسائرہ دخی اخراج اولنورق، اولدقجه ایشلک تجارقی واردر. قارشیسندہ ینہ بو اسمله برکوجک آطہ دخی واردر. لیانی طولنون اولوب، آغلانغہ محتاجدر.

طبرک { (ری) ک قارشیسندہ برکوجک طاغاک اوزرنده یک متین و مشهور

بر قلعه اولوب، سلطان طفل بن ارسلان سلجوقی طرفندن تخریب اولنمشدی.

طبرمین { صقلیده برقلعه متینہ اولدیفی جغرا. فیون عرب آتارنده مسطوردر.

طبری { (ابو جعفر محمد بن جریر) مشاهیر مورخیندن اولوب، تفسیر وحدیث

وفقه و سائر علومده دخی ید طولی صاحبی اولمقله، زمانک ائمہ سندن معدود ایدی. ۲۲۴ تاریخنده

طبرستانک آمل شهرنده طوغمش؛ و ۳۱۰ تاریخنده بغدادده وفات ایتشدر. ابو اسحاق شیرازی طبقات

فقهاسندہ مجتهدین میانده تعداد ایتشدر. مشهور ابوبکر خوارزمی همشیره زاده سی ایدی. اکثر علومه

متمقی تألیقاتی اولوب، اک مشهوری خلقت عالمدن کندی زمانهدک اولان وقایعی حاوی تاریخ مفصلیدر، که

«تاریخ طبری» دینکله معروفدر. بر بیوک تفسیری دخی واردر. طبرینک تاریخی موثوق و معتبر اولوب،

مختصر صورتده فارسیه و لسان ترکیه دخی ترجمه اولنمشدر. ادبیاتده دخی ید ط. ولایسی و طبیعت

شعر به سی اولوب، شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

اذا اعسرت لم يعلم شقیق

و استغنی فیستغنی صدیق

حیاتی حافظ لی ماء وجهی

ورقق فی صطالیق رفیق

ولو انی سحت ینذل وجهی

لکنت الی الغنی سهل الطریق

طبری { (ابو العباس احمد بن ابی احمد ابن القاص) مشاهیر فقهاء شافعیه دن

اولوب، فقهی ابن سربجندن اخذ ایتشدر. «التلخیص»، «ادب القاضی»، «المواقیت» و «المفتاح» عنوانلریله

درت کتابی و سائر تألیقاتی اولوب، جمله مؤلفاتی صغیر الحجم و کثیر الفوائددر. وهظ ابه مشغول

اولوب، طرسوسه قدر کلش اولدینی دخی مریدر. ۳۳۵ تاریخنده وفات ایتشدر.

طبری { (ابو علی حسن بن القاسم) مشاهیر فقهاء شافعیه دن اولوب، ابو علی

بن ابی هریره دن اخذ فقه ایتش؛ بغدادده تدریسا مشغول اولوب، خلافده برنجی تألیف اولتی اوزره

«لحدر فی النظر» عنوانیله بر کتاب، فقهه دائر «الافصاح» و «العدة» عنوانلریله ایکی تألیف ایله

جدل و اصول فقه حقیقده بر کتاب یازمشدر. ۲۰۵ تاریخنده بغدادده وفات ایتشدر.

طبری { (ابو الطیب طاهر بن عبدالله) مشاهیر فقهائ دخی مشاهیر فقهائ شافعیه دن

اولوب، شعر و ادبیاتده دخی مهارتی واری ایدی طبرستانک آمل شهرنده ابن القاصک اصحابندن ابو

علی الزجاجیدن و جرجان ونیسابورده سائر مشاهیر هصرندن بعد التحصیل، بغدادده کیده رک، شیخ ابو

حامد اسفراینیندن استفاده ایتش و مشهور ابو اسحاق شیرازی کندی سندن تعلم و استماع ایتشدر

سزینیک مختصرینی و ابو بکر حدادک فروغنی شرح ایتش؛

اصول و مذهب و خلاف و جدلده بر جوز کتابلر یازمشدر. بغدادک کرخ محله سی قاضیلغنه نصه اولنورق، وفاتهدک بو مأموریتده بولنش؛ و ۵۰

تاریخنده بغدادده وفات ایتشدر. بر خیلی اشعار؛ منقولدر.

طبری { (ابو الحسن احمد بن محمد) مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، آل بوهد

رکن الدوله تک طبیبی ایدی. «المعالجات البقراطیة» عنوانیله یک مفصل و معتبر بر کتابی واردر.

طبرییه { بیروت ولایتک عکا سخاغانده و عکا؛ ۴۳ کیلومتره شرقنده اوله رق هم

اولان کولک ساحل شرقیسندہ واقع قضا مرکز بر قصبه اولوب، ثلاثی یہودی اولتی اوزره، ۲۰۰

اهالیسی، خراب بر سوروی، شمال غربی کوشه سندن برقلعه سی، بر قاج جامع شریفیله حاوره سی، قتلیکا

مخصوص بر مناسرتی و جوارنده مشهور قابلیهلر واردر. قصبه کول کناریله بر طاغاک اتکی آره سندن

وطاشاق بر اووه تک شمالنده مینیدر. بو قصبه اسکی اولوب، اسم قدیمی (کزط) و یاخود (راکا)

ایدی. بعد خراب اولوب، میلاد عیسی (عم) ۱۶ سنه اول فلسطین حاکمی هرود طرفندن بیکر

بنا، و روما امپراطوری تیبر (یاخود طباریوس)

اسمه نسبتله (تیرباده) تسمیه اولغمشدی، که طبریه بوسمک مریدر. قدسک تخربیندن صکره بر خیلی وقت خی اسراشک مرکزی بولنش؛ وهودیرلرک کتب مذهبیّه مشهوره سندن بمضیسه توراتک تفسیری بولده یازیلوب، طائفه مذکوره عننده برقدسیت رانمشدر. ۱۳ سال هجریده شرحبیل بن حسنه حضرتلری بدیله صلأ فتح اولنهرق، بعده خلافت حضرت فاروقیده اهاالیسی نقض عهداتمکه، ابوعبیده بن الجراح حضرتلری طرفندن عمرو بن العاص اعزام بیوریلهرق، یکیدن فتح اولنش؛ ودور اسلامده دخی خیلی معمور اولوب، مشاهیر علمادن (طبرانی) لقبیله ملقب بر چوق ذواتک مسقط رأسی بولمشدر. هل صلیب زماننده برآز وقت بولنردن بر کوچک حکومتک مرکزی بولنوب، ۱۱۸۷ تاریخ میلاد بسنده صلاح الدین ایوبی طرفندن استخلاص اولنش؛ ۵۳ سنه صکره یکیدن فرنگارک ضبطنه کچمش یسده، یالکز ۷ سنه بولنرده قالب، ۱۲۴۷ ده نطعیاً اداره اسلامیه کچمش ایدی. بوندن آلتمش نه اول وقوع بولان شدتلی بر حرکت ارضدن سورینک اکثر طرفلری وبعض جوامع وسائرانیه سی فراب اولمشدر. — طبریه قضایی عکاسنجاغنک جهت نرقیه سنده واقع اولوب، شمالاً صغد، غرباً ناصره جنین، جنوباً سلط قضالریله، شرقاً دخی سوریه لایتنک شام سنجاغیله محدوددر. ۳۸ قره بی حاوی ولوب، ۶۸۵۲ اهالیسی وارد، که بولنرک ۴۳۵۱ سی سلم وقصوری خرسیتیان وهودیدر. اراضیسی قسماً لماسلق و قسماً (غوربیسان) اووه سندن عبارت ولوب، طبریه کولیله بوکولی شق ایدن شریعه نهری مدود شرقیه سنی تشکیل ایدبور. بو نه ره منصب ولان بعض جایلر اراضیسی سقی ایدر. طوبوراخی فیلی مثبت اولوب، محصولات زریه سی بفسدای، آربه، داری، سیسام، بورچاق، نخود، سرچک، قله، پتاس، توتون وسائرهدن عبارتدر. بر مقدار یتون دخی حاصل اولور، وبالده چیتار. حیوانات هلیه سی ۴۸۲۰ صغیر، ۴۵۰۰ قیون، ۴۲۰۰ کچی، ۱۰۰۰ بیکییر، ۱۰۰۰ مرکب و ۱۰۰۰ دوه دن بارتردر.

طبریه } کولی. فلسطینک قسم شمالی سنده
 } و بیروت ایله سوریه ولایتلری

حدودنده بیوک برکول اولوب، اردن و (نام دیکرله شریعه) نه رینک (غور) اووه سنده یالئسندن حاصل اولور. ۲۱° ۴۱' ۳۲" ایله ۳۷° ۵۳' ۳۲" عرض شمالی آرهنده ممتد اولوب، نه ر شریعه نک خرو. جنده کی نقطه وسطیه سی ۲۴° ۱۵' ۳۳" طول شرقیده واقعدر. شمالدن جنوبه بونی ۲۱ کیلومتره و اکی ۷ ایله ۱۲ کیلومتره آرهنده در. مساحه سطحیه سی ۱۷۵ مربع کیلومتره در. بوکولی شق ایدن نه ر مذکورک منابهی حدای بگردن ۵۶۲ متره بوکسک و منصبی اولان بحر لوط حدای مذکوردن ۳۹۲ متره آلچق اولدینی حالده، طبریه کولنک سطحی دخی سطح بگردن ۲۰۸ و بر حسابده ۲۳۰ متره آلچقدرد. مذکور شریعه نه رندن بشقه بوکوله غریدن (عین الزیتون) و نام دیکرله (وادی السلامه) و (وادی السمک) اسملریله ایکی جای منصب اولور. ساحل شرقیسی کولدن ۳۰۰ متره بوکسکدر. اطرا- فنده بر طاقم بوکسک طاغلر وجنوبنده غور اووه سی بولنوب، منظره سی پک لطیفدر. بوکولک و قتیله چوق دها واسع و حدای بجرله معادل اوله جق درجده بوکسک یعنی طولو بولنش اولدینی بعض آثار وعلایمدن استنباط اولنیور. رومالیرک وقتنده کولده ایشلر بیوک سفائن بولندیکی کبی، یدنجی قرن هجریده دخی سفائنک کثرت اوزره بولندیکی یاقوت حوینک افاده سندن آکلاشلییور. شمذیکی حالده یالکز براق بالیقچی قاینی بولنور. و قتیله سواحلی برچوق قصبه لرله محاط ایکن، شمذی طبریه دن بشقه قصبه بولنمیوب، براق کوی دخی واردر.

طَبَس } ایرانک خراسان خطه و ایالتنده
 } و مشهدک ۳۸۵ کیلومتره جنوب
 غریسنده و (کوه خوناری) دینان ۳۱۰۰ متره
 بوکسکلکننده بر طاغک غربی اتکننده اولهرق ۵۶۱
 متره لک ارتفاعده و ۳۳° ۳۳' ۳۳" عرض شمالی ایله
 ۴۵° ۳۶' ۵۴" طول شرقیده واقع بر قصبه اولوب،
 تون و طبس قضا و یاسنجاغنک مرکزیدر. اهالیسی
 ۱۰۰۰۰ راده لرنده اولوب، ایرانی و عربدن مرکبدر.
 اکثر اطرافدن لوط جولیله محاط اولوب، خراسان
 ایله قوستان آرهنده و اصفهان، یزد، شیراز و کرماندن
 خراسانه کیدن طریقک اوزرنده معتمنا برتقطه ده واقع
 اولنله، و ذاتا حضرت عثمان (رضه) زماننده ۲۹

تاریخنده خراسانند انک اول فتح اولندینفندن، عربلر طرفندن (ناب خراسان) دیه توصیف اولمشدر . ایکی قسمدن مرکب اولدینفندن، عربلر تنیه صیفه . سیله (طبلسان) دخی دیرلردی . میاه جاریه سی و باغ و باغچهلری چوقدره . قصبه نك شرق جهتنده طباغک اتکنده بریحقی کیلومتره نك یره قدر باغلر و کوشکلر اوزانیور . قصبه سور و خندقله محاط اولوب، برقله سی دخی واردر . خرما، اوزوم، نار، شفتالی، آرمود، الما، پورتقال و سارمیوه لری چوقدر . توتون، آیون و خلثیت دینان ماده طیه ایله اییک قوزه سی اخراجاتی واردر . قیون و دوه لری چوقدر . هوای خبیلی صیباقدر . بعض مشاهیر علما نك مسقط رأسی بولمشدر . — تون و طبلس سنجاغی خراسان ایالتنک منتهای غرب جنوبینسده واقع اولوب، بونی ۳۳۳ واکی ۱۰۰ کیلومتره اولدینی حالده، اکثر طرفلری چول و خالی اولدینفندن، یا لکیز ۶۰۰۰۰ اهالیسی واردر، که بونلرده ایرانی، عرب، تاتار و بلوچدن مرکبدر . بو خطه نك خانلری مقدمه همان مستقل ایدیلر . بوندن اول سنجاغک مرکزی (تون) قصبه سی ایدی .

طبیعی } اوننجی قرن هجری عثمانلی شمراسندن
 { اوج کشینک مخلصیدر :
 برنجیسی اشتب زاده دیمکله معروف اولوب ،
 مدرسا کده و بعض نیابتلرده بولمشدر . شو قطعه
 اونکدر :

عارضك شوقيله یا قدم سینهم اوزره تازه داغ
 سینده شاه خیالک قوردی بر کلکون اوتاغ
 کاکلکله خیلیدن همدم یکیر ای لاله خد
 نافه مشکینه ورن هب بودر بوتجه دماغ

— ایکنجیسی دانشمند اولوب، ابوالسعودافندی
 درسنه ملازم اولمشیدی . آتجق بده عشرته مبتلا
 اولغله، حیثیتی فایب ایتشدی .

— اوچنجیسی کلبیللی اولوب، اسمی سلیماندر .
 برمدت مسلک قضایه سالک اولدقدن صکره، بمده
 دقتدار اولمشیدی . شوییت جمله اشعارنددر :

باده بسدر لعل دلدارم بکا
 ساکه ای ساقی ایراقدن مرحبا

طبیعی } ایران شمراسندن درت کشینک
 { مخلصیدر :

برنجیسی اصفهانی اولوب، اسمی (عبدانام) اولغله
 ابتدا عبدی تخلص، و بده طبیی مخلصنی اختیار ایتشدی
 شو قطعه اونکدر :

سیل اشکم کرهی در دل جیعون زده است
 تیر آهم بصف چرخ شبنجیون زده است
 لاله از خیلک هجشی . داغ دل من
 زین چن خیه بیرون پرده بهامون زده است

— ایکنجیسی سمنالی اولوب، شو بیت اونکدر
 شرح دلسوزی که عبری از توپهان داشتم
 کر نکوم دل و کر کوم زبان می سوزدم

— اوچنجیسی قزوینلی اولوب، حکیم شفاؤ
 اصفهانی شاگردانندن ایدی . شو بیت اونکدر :
 تنها بیدیه می توان داد کریه وار
 چون ایربایداز همه اعضا کرستان

— دردنجیسی سیستانی اولوب، شو یید
 اونکدر :
 زود از برم چنین کله آلود بر بخیز
 باقی نمانده جز نفسی زود بر بخیز

طیبه } افریقیه ایله مغرب حدودنده وزا
 { نهری کنارنده بیوک بر شهر اولوب
 موسی بن نصیر طرفندن فتح اولمشدی . قیروان ایله ط
 آره سنده کی بلاد مغربده بوندن بیوک شهر بوغیدی
 مشاهیر علما و ادباندن بر جوق ذواتک مسقط رأ .
 بولمشدر . ایوم خراب اولسه کر کدر .

طیب } فرس متأخرین شمراسندن ای
 { کشینک مخلصیدر :

برنجیسی (میرزا عبدالباق) اصفهان ساداته وسو
 سندن اولوب ، اجدادی فارسندن شهر مذکور
 کلش ؛ و ملوک صفویه نك خدمتنده بولنش ایدی .
 طبه آشنا اولغله، برمدت نادرشاهک خدمت طبایقتا
 بولمشدر . مرتب دیوانی واردر . شوییت اشعارنددر .

منزل بسی دور و پسا مارا شکسته خارها
 و امانت کارتا مهلتی ای کاروان سالارها

— ایکنجیسی (غلام مصطفی) هندستان شعر
 سندن اولوب، کنج یاخنده وفات ایتشدر . شو قط
 اونکدر :

کر باغیار وفا خواهی کرد
 باکه ای یار جفا خواهی کرد
 بسمل از تیر نکه ای کج باز
 راست فرماکه کر خواهی کرد

بو اسم مجهول اولوب ، خطه مذكوره افغانستانه
تابمدر .

طرابلس شام } (Tripoli de Syrie) شام

تابع وبيروتك ۶۵ كيلومتره شمال شرق سينده اوله رق
نهر ابو علي اوزرنده و بو نهر ك منصندن ۳ كيلو-
متره بوقاريدنه و منفرد برطاك اتكندنه واقع سنجاق
سركزي بر شهر اولوب ، نهر ك منصبنده و ساحل
بحرده اولان (مينا) سيله برابر ۲۴۰۰۰ اهاليسي ،
اهل صليدن قالمه بر قلعه سي ، ۱۷ جامع شرقي ،
۳۸ مدرسه و كتبخانه سي ، ۱۵ تكيه سي ، بر مكتب
اعداديسيله ديكر ۲۲ مكتي ، ۱۲ كليسا و مناسرتي ،
منتظم بر حكومت قونانخي ، ايشلك و كوزل چارشيسي ،
متعدد اييك فابريقه سي ، دباغخانه لري ، طرابلس دبنان
اييك قوشاقلرله چارشافلق و ساژ اييك افشه سي ،
صابون عخانانه لري ، چچك صوبو محصولاتي ، پك
كوزل باغچهريله كليتبلي پورتقال و ليموني و پك ايشلك
تجارتق واردنه . حما و حص جهترلينك اسكاسي اولغله
تجارتق كيتدكجه توسع ايتكندنه در . او جهته صيد
اولنان سونكرلرك دخي سركز تجارتي دره . اهاليسنك
۱۵۰۰۰ سي مسلم و قصوري مذاهب و جماعات مختلفه يه
منقسم خرستييان اولوب ، جله سي لسان عربي ايله
مكلمدرلر .

طرابلس شام اسكي بر شهر اولوب ، صور و صيدا
و ارواد مهاجرلرندن تاسيس اولمشدي ؛ و هر بر آريجه
سورله محاط اوج محله دن سركب ايدي ؛ و بناء عليه
« اوج بلده » مناسيله (تريبوليس) نسميه اولمشدي .
روماليير و قسطنطينيه روم ايمپراطورلري زماننده
دخي خيلي معمور بولنوب ، دور اسلامده برقات دها
معموريت كسب ايتش ؛ و بيوك بر كتبخانه به مالك
اولمشدي . اهل صلييك ضبطنه كچديكندنه ، كتبخانه سي
بونلر طرفندن احراق اولمش ؛ و بونلرك سوء اداره -
سيله برابر آورويا ممالكيله مناسبات تجاريه پيدا
ايدهرك ، بر چوق اييك و جام و ساژ فابريقه لري
آچلش ايدي . صلاح الدين ايوبو و بييرس طرفندن
محاصره اولنوب ، نهايت قلاون طرفندن فتح و استرداد
اولمشدر . اسكي شهر ساحلده بولنوب ، مينانك
اطرافنده بر چوق آثار عتيقه سي موجوددره ياوز

{ اونجهي قرن هجري عثمانلي شعرا -
طبيبي } سندن اولوب ، فله ليدر . فن طبه
شنا و طبابتله مشغول ايدي . شويت اونكدر :

ي رفع اوليقي برش شكر شربتن ايستر
خلق ايجره طبيبي بودر اصلي شكر آبك

{ اندلسده بر قصبه اولوب ، بعض
طبيره } مشاهير علمانك مسقط رأسي بولنديفن
قوت حموي بيان ايدور .

{ صعيد مصر ك شمالنده و نيلك غريبنده
طحا } بر خطه اولوب ، (طحاوي) نسبتيله
معروف بعض مشاهيرك وطني بولمشدر .

{ ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامة
طحاوي } (الازدي) مشاهير فقهاه حنفيه دن

اولوب ، صعيد مصرده نيلك شرق طرفنده واقع
طحوط (قريه سندن اولديفن حالده ، آنف البيان
طحا) خطه سنه نسبتله شهرت بولمشدر . ابتدا مذهب
شافعي يه تابع اولوب ، بده مذهب حنفي اختييار
ايتش ؛ و مصرده بومذهبك ناشري اولمشدر . ولادتق
۲۳۲ هـ اولوب ، ۳۲۱ هـ وفات ايتمشدر . فقه و تفسير
حديث و ساژ علومه داتر بر چوق تاليفاتي اولوب ،
شاهجه لري شونلردر : « احكام القرآن » ، « اختلاف
علماء » ، « معاني الآثار » ، « النسخ و المنسوخ » ،
بيان مشكلات الآثار .

{ صعيد مصر ك جرجه مدير بننده
طحطا } و جرجه نك ۵۸ كيلومتره شمال غر .

سندنه و نيلك ساحل غري بسندن ۲ كيلومتره لك
سافنده قضا سركزي بر قصبه اولوب ، ۱۳۷۸۵
اهاليسي واردر . نيل كنارنده كي اسكاسي ساحل
سمله معروف اولوب ، قارشيسنده بر طاقم مفارهر لري
بعض ويرانه لري حاوي بر تيه بولنيور . — طحطا
ضاسي ۱۲۷۴۰۷ اهالي بي حاويدر . قبلي لسانق
ك زياده بو قضاده محافظه اولمشدر .

{ بلك شرقنده و چيچون مجرا -
طخارستان } سنك بر طرفنده بيوك بر

نطه اولوب ، هليا و سفلي صفترليله ايكيه منقسم ايدي .
ك بيوك شهري طاقان اولوب ، خلم ، سنجان ، بفلان ،
مككند و زوالين دخي معموره لري جه سندن ايدي .
شاهير علان بر چوق ذواكت وطني بولمشدر . اليوم

قضا	ناحیه
-----	-------

} طرابلس شام	اسکله
	خنیه
	طرطوس
	ارواد

صافینا
عسکار
حصن الاسکراد

طرابلس غرب (ripoli de Barie) } آفریقانا

ساحل شمالیستند و آق دیکزه همنامی اولان ولایت واسه تک مرکزی بر شهر واسکله اولوب، استانبولا ۱۶۰۰ کیلومتره غرب جنوبیستند و تونسک ۰۰ کیلومتره جنوب شرقیستند اوله رق ۳° ۵۴' ۲۰" عرض شمالی ایله ۳۵° ۵۰' ۱۰" طول شرقی واقعدر. بش آلتی بیکی برلی یهودی و مالطز واجن و قصوری مسلم اوق اوزره، ۳۵۰۰۰ اهالیسی ایشلک چارشیلری، طفورت باشا طرفندن بنا اولمش بیوک و مصنع بر جامع شریفله دیگر متمدد جواه و مساجدی، سوری، قلعهسی، بعض یکی استحکاماتی واسع بر حکومت قوناغی، فناری، شرق جهتند (منشیه) نامیله پورتقال و لیون باشجه لرینی و خر آقاجلریله بر چوق کوشکری حاوی واسع بر برده وارددر. لیمانی صیغ و آچیق اولوب، غرب جهتی اوزو و بعض استحکاماتی حامل بر برونله محفوظدر. برونک ایلیستند قیاق بر صره آطه قنر بولنقله بونلرک آرمسی طولدر لیدی حالد، لیمانک محافظه پک قولایددر. شمعیکی حالد مدخلی طار و ایچی صی اولدیفتندن، بویراز جهتندن بیوک طائفه لر کیر و بیوجک کیلر کیره صر. مع هذا طرابلس غرب آروبا ایله سودان آره سنده پک مهم بر موقع اولدیفتندن، تجارتی پک ایشلک اولوب، خیلی سفائن آمه شد ایدر، و غدامس و فزان طرفیله بر نوح و ودا و نمکتوبه و سودانک هر طرفنه منتظم صورتد کاروانلر ایشلر. ادخالاتی سنوی ۱۰ و اخراجاتی ملیون فرانقندن زیاده اولوب، ادخالاتی باشلیجه ما بزوسار اقله ایله قهوه، شکر و سائرده دن و اخراجا صیغیر و سائر حیواناتله طوز، حلقا، دری و سوداند کلن دوه قوشی توپله فیل دیشندن عبارتدر. شهر خانه لری مدرسه شکلسنده اولوب، اورنه لری آچیز

سلطان سلیم خان زمانده سائر ممالک شامله برابر ممالک عثمانیه به الحاق اولنهورق، بر چوق وقت ایالت مرکزی بولنشدور. — طرابلس شام قضایسی سنجاغک جنوب غربی قسمندن عبارت اولوب، شمالاً و شرقاً هکار قضاسیله محدوددر. ۹۱ قریه دن مرکب اولوب، ۵ ناحیه یی و (عرب الجحیش) عشیرتی اراضیستی جامعدر. اهالیسی ۱۸۷۱ کیسی اولوب، ۳۰۳۳۶ سی مسلدور.

طرابلس شام } سنجاغی. بیروت ولایتی

تری اولوب، جنوباً جبل لبنان سنجاغیله، شرقاً سوریه ولایتیک حاسنجاغیله، شمالاً لاذقیه سنجاغیله، غرباً دخی آق دیکزه محاطدر. اراضیسی عارضلی اولوب، جنوبدن کلن جبل لبنان ایله شمالدن اینت جبل نصیریله اتکلری سنجاغک ایچنده یاییلیر. انهاری پک چوق اولوب، اک بیوک مذکور ایکی سلسله تک آره سنده آقان (نهر کبر) در. طوریغی پک مثبت و محصولدار اولوب، سواحلنک هواسی صیجاقچه و مرتفع اولان ایچ طرفلری سرینجه ایسه ده، عمومیت اوزره متمدل و صاغلامدر. باشلیجه محصولاتی بغدادی، آربه، مصر، داری، نخود، مرکک، بقله و سائر حیواناتله، توتون، پتاه و سائرده دن عبارتدر. پورتقال، لیمون، نار، آنجیر، اوزوم، زیتون و سائر میوه لری دخی چوق اولوب، بر خیلی زیتون یاغی چیقمار. آرلریله اییک یوجکاری ده چوق اولوب، بال و بالمو ی ایله اییک قوزمه سی اخراجاتی وارددر. داخل لواده ۱۵۱۶۰ صیغیر، ۵۸۴۷۰ قیون، ۵۳۷۸۳ کچی، ۷۰۰ بیکی، ۲۵۴ استر، ۱۲۸۱ دوه و ۱۹۰۰ مرکب بولنوب، قیونلردن سنوی ۳۰۰۰۰ قیه دن زیاده ییایغی آلتیر. سنجاغک اورمانلری ۱۵۷۰۰۰ دونم راده سنده اولوب، مختلف و کراسته به الوریثلی جسم آقاجلری وارددر. مکشوف معادنی هنوز یوق کییدر. اهالی لوا ۱۲۴۷۸۰ کشیدن عبارت اولوب، ۹۱۱۸۲ سی مسلم و قصوری غیر مسلدور. اهالی مسله سی سنی و نصیری و نفوس غیر مسله سی روم، مارونی، قتولیک، ارمنی، پروتستان و یهودیدن مرکبدر. جوامع و مساجد و سائر معابدیله مکاتبی ۱۵۴ عددنده در. سنجاق ۵۶۷ قریه یی حاوی اولوب، بروجه زیر ۴ قضا و ۵ ناحیه به منقسمدر:

اولغه، بنجره لری اورایه آجیلوب، سواقغه بنجره لری اولدیفندن، و سوواقلری بک طار اولوب، اکثر محلرندمه خانه لرك وبرطاقم كمرلك آلتندن كچدیكنندن، هوا لایقيله جریان اتمز. مع هذا هواسی معتدل وبك صافلامدر. لیمانك انشاسی تقدیرنده تجارت ومموربتی بک چابق آرتوب، آز زمان ظرفنده اسكندریه کبی بیوك و تجارتگاه بر شهر اولغه استمدادی وارد. طرابلسده كوزل حصیر و احرام اعمال اولنوب، قیو-مچلفه وفیل دیشنه متعاقب بعض معمولاتی دخی وارد.

طرابلس غرب شهری بک اسکی اولوب، بربرلر هندنده اسم قدیمی (وايه) یاخود (وايات) اولدیغی صروی ایسه ده، کتب عربیه ده (بناره) اسميله مذکوردر. فنیکه لیلر بوشهری اشغال واعمارایدوب، رومایلر دخی (اویا) تسمیه ایتمشدری. معربن طرابلس اولان (تریپولیس) اسمی ایسه خطیه ویریلوب، بئمه شهره دخی اطلاق اولمشدر. هجرت نبویه بک ۲۳ نجی سالنده عمرو بن العاص طرفندن فتح اولنهرق، داخل ممالک اسلامیه اولمش؛ و اوائل دور اسلامده معمور اولوب، بعض مشاهیر علمانك مسقط رأسی بولمشدر. اون آلتنجی قرن میلادی اوائلنده اسپا-نیولرک و بئمه مالطه قوالیرلینك ضبطنه کچوب، ۹۵۷ تاریخ هجریسنده و قانونی سلطان سلیمان خان دورنده مشهور طغورت پاشا طرفندن فتح، و ممالک عثمانیه ضم اولمشدر. فاتح مشارالیهک قبری دخی شهر مذکورده بنا کرده سی اولان جامع شریف خطیره سنده در.

طرابلس غرب } ولایتی (Tripolitaine)
 ممالک بربریه بک یعنی مغرب نامیله معروف ممالکک اک شرقیسی اولوب، تونس ایله مصر آره سنده و آق دکن سواحلتندن صحرای کبیرک ایچ طرفلرینه دک ممتد واسع بر خطه اولوب، هر نه قدر قسم شرقیسی یعنی برقه خطه سی برمدندن بری اداره جه ایرلمش ایسه ده، جغرافیا اصطلاحنده خطه مذکورده بی دخی حاویدر. آفریقا قطعه سننده کی ممالک عثمانیه بک طوغریدن طوغری به اداره اولناتی بولمشی اهمیت ذاتیه و موقعیه سنه منظم اولهرق، بو خطیه بر اهمیت مخصوصه قزاندیرور.

حدود ومساحه سی . — طرابلس غرب ولایتی بنغازی مستقل متصرفلیسه برابر ۲۳° ایله ۳۲° عرض شمالی و ۳۰° ۶' ایله ۲۳° طول شرقی آره . لرندمه ممتد اولوب، شرقاً خطه مصریه ایله، شمالاً آق دکنزه، غرباً تونس امارتیه، ینه غرباً وجنوباً دخی صحرای کبیر ایله محاط ومحدوددر . کبیرتی وچیتبیلری داخل حساب اولدیغی حالده، تونس حدودندن مصر حدودینه دک سواحلك بونی ۱۶۰۰ کیلومتره قدر اولوب، ایچ طرفنك شرقدن غربه بونی ۱۴۵۰ وشمالدن جنوبه آکی ۱۲۵۰ کیلومتره قدردر.

مساحه سطحیه سی برملون صریح کیلومتره دن زیاده در. شکل طبیعی سی، جبال وانهار وسواحلی . — طبیعت اراضیه طرابلس غرب صحرای کبیردن عد اولنغه سزا اولوب، صراکش وجزایر وتونسده اوزانان درن (یاخود آطلاس) سلسله جبالی بوخطیه داخل اولد. یفتندن، ممالک مذکورده کی اورمانلر ومیاه جاریه مقفود در. اراضیسی ینه طارضلی ایسه ده، یدی سکنز ونهایت بیک متردن زیاده ارتفاعی اولیمان طاغلری اکثریت اوزره صحرای کبیرک جبالی کبی قورو و چیلقدر. طرابلس غرب خطه سی نفس طرابلس ایله بنغازی (یاخود برقه) و فزان خطه لرندن مرکب اولوب، بونلرک اوچی ده بربرلرندن چول ایله ایرلمشدر. برقه خطه سی شمیدیکی حالده آیریمجه و مستقل بر متصرفلق صورتنده اداره اولنوب، «برقه» ماده سننده خطه مذکورده حقیقده تفصیلات و برلمش اولدیفندن، بوراده باشلیجه طرابلس غرب ولایتی تشکیل ایدن نفس طرابلس ایله فزاندن بحث ایده جکوز. نفس طرابلس خطه سی طرابلس، خمس وجبل غربی متصرفلرندن مرکب اولوب، ولایتک اک قابل عمران قسمی ده بودر. هله سواحله قریب محللریله ایچ طرفلرینك بعض وادیلره تصادف ایدن یرلری خرما، زیتون، پورتقال ولیمون آجاجلریله ساژ میوه دار اشجاری حاوی وطوبراقلری بک منبتدر. بوقسمده (نفوسه) و (غریان) اسملریله برقاچ طالع غربدن شرقه ممتد اولهرق، ساحله طوغری یالکوز یاغور یاغدیغی وقت آقار برقاچ وادی تمبید ایدرلر. بوطاغلرک تپه لری چبلاق ایسه ده، اتکلی اشجاره واراضی مزروعه ایله مس-تورددر. بونلرک جنوبنده (حمادة الحمراء) اسميله دهها یوکسک برسلسله

بودنی شرق، وادی غربی، وادی هتبه و سائر دره. بنغازینک سواحل شمالی سی قیالی ایسه ده، نفس طرابلسک سواحل کاملاً قوماتی و آلیقی اولوب، کیرتی و چیقنتیلری دخی آزرده تونس حدودندن مصراطه برونه دک ساحل غربدن شرقه ممتد اولوب، بو قسمنده زواره، طرابلس، لیده و مصراطه اسکله لری بولنیور ایسه ده، هیچ برینک امین لیمانی یوقدر. زواره ایله طرابلس آره سنده ساحلده (سبراطه) شهر قدیمک خرابه لریله اسکی طرابلس دینان دیکر بر بلده قدیمه ویرانه لری بولنیور. زواره اسکله سی طوز و طوزلی بالیق اخراجاتیله مشهوردر. شمعی برکوی حالنده اولان لیده شهر قدیمی اوکنه خلفا اوتیله یوکنمک اوزره بعض انکیز سفایخی بناشیر. طرابلس ایله مصراطه آره سنده ساحل درجه به قدر قیالی اولوب، رأس تاجوره، رأس الکتاب و رأس العمره کچی برقاج برون بولنیور. مصراطه برونندن ساحل جنوب شرقی به طوغری دونوب، برقه حطه سنه قدر بیوک و غیر منتظم بر قوس تشکیلله بیوک سرت کورفزی وجوده کتیر. بو کورفزک سواحلی دوز، آلیقی و قوماتی اولوب، ممبروتدن بریدر، یالکز سرت مدینه قدیمه سی برنده کوچک براسکله و دیکر برقاج کوی بولنیور.

اقلم و هواسی. — طرابلسک وسعتی و کورک عرضجه، کورک ارتفاعجه و کورک دیزدن درجه بیدیغی فرق و تفاوتی بردرلو هوا به تابع اولسنه مانع اولوب، عمومیت اوزره اوج درلو هواسی وارددر. برنجیسی بنغازی جهتنک هواسیدر، که آق دیزک ایچنا کیرمش اولسنه و جبل اخضر کچی اورمانلرله مستور طاغلیری مناسبیله، یاغمورلی چوق و هواسی اینا لیای جنوبی و سیجلیه هواسنه معادلدر. ایکنجیسی نفس طرابلس غربک دیزه قریب و بحر سفید مانله سنده واقع اولان برلبردر، که یازین یاغموردا محروم ایسه ده، قیشین یاغمور یاغوب، آق دیزدن اسن سرین پویراز روزکاری دخی حرارتی تمیدل ایتمکله، هواسی معتدل اولوب، میزان الحراره حه وسطی اوزره ۲۰ ایله ۲۲ درجه آره سنده بولنیور و یازین نادراً ۳۰ درجه دن یوقاری چقبوب، قیشین دخی نادراً ۱۰ درجه دن آشاغی اینر. بو برلرک

بولنیوب، شرقاً (حماده السوداء) سلسله سنه اولاشیر، بو بونک آره سنده فزان خطه سی بولنیور. سائر طرفلری دخی آرز چوق عارضه لی اولوب، چیلاق و آرز چوق ممتد بر طاقم طاغلیری وار ایسه ده، او جهتلری وهلی مخصوص شرق جنوبی قسمی کاروان بولارندن اوزاق اولغله، هنوز لایقوله معلوم دکدره. طاغلیرنک اکثری اراضی برکاتیه دن اولوب، بمضلیرنک لایو آفتیلری ایوم بلیدر. فزان خطه سی شمال و غرب و جنوب جهتلرندن طاغلرله محاط اولوب، شرقه طوغری اوزانیر برطاقم وادیلری وارددر. طرابلسک منتهای غربنده (غدامس) و منتهای غرب جنوبیسنده دخی (غات) و احلری چولارله محاط اولوب، بو ایکی قصبه معموریت و اهمیت تجاریه لریله مشهوردر. طرابلس غربده بحق نهر دینله جک انهار اولوب، جزیره العربده اولدیغی کچی، برچوق وادیلر وارددر. بو وادیلر عاداتاً صوبی چکمش انهار بناقلرینه مشابه اولوب، تا بملری وارددر، و بمضلی دیزه قدر ممتد اولورسه ده، صولیرنک دیزه وصولی یک نادردر. یاغمور یاغدیغنده، بو وادیلرده صوسیل کچی، و چوق دغه برطاقم شلاله لر تشکیل ایدرک، آقارسه ده، یولده قوملرده غائب اولور؛ و یاخود باصیق برلرده برطاقم کولر و بطقاقلر حاصل ایدر. آنجق بریوزندن محو اولان بوصول برک آلتنده قالمغه، بو وادیلرده بر ایکی اوج متره درین قازیلجه صو چیقار؛ و بو رطوبت خرما آغاغلیرنک و اشجار و نباتاتک یتیمه سنه مساعدا اولغله، بو اودیبه اکثریا کوبلرله و بعض مزرو. تانله مستوردر. کاروانلر دخی ممکن مرتبه ده. وادیلری تعقیب ایتمک مجبوریتنده بولنیور. یوقاریده ذکر اولنان حماده لریک شمال شرقی انکارندن اینن وادیلر آق دیزه قدر ممتد اولور. فزان وادیلری ایسه شرقه طوغری اوزانوب، بر طاقم کولرله منتهی اولور، که بونلرک بمضلیری یازین دخی صولیرنی محافظه ایدرلر. آق دیزه منتهی اولان وادیلرک باشلیجه لری: غربدن باشلایه روق وادی مقله، وادی ایبض، وادی الاثل، وادی الحیره، وادی ام سید، وادی ابس، وادی نقاس، وادی کمان، سوف الجن، وادی زمزم، ام السیل، وادی الشقه و وادی مختاردر. فزانده کی اودیبه نک باشلیجه لری وادی الشاطی، وادی لبال،

هوایی يك لطيف و صاغلام اولوب، هله قيشين اورتلق زمرد كبي اولور. وقت وقت اسن قبله روزكاري زياده جه صيحاك و ياس ايسه ده، بودخی رطوبتي قورودنيچيون، مضر اوليوب، بالعكس صحتت نافعدر. بو هوايه مالك اولان يرلك جنوننده بولنان طاغلك شمالي مانله لرند قيشين زياده ياغمور ياغوب، صولر واديلرده نابديد اوورسه ده، يازين دخي آفان برجوق بيكارلري اداره ايدر. مذكور طاغلك جنوننده بولنان يرلك و فزانك هواسي ايسه بسبتون صحراي كبير اقليمنه تابع اولوب، ياغمورلي قيشين دخي يك سيرك و يازيله قيش وكوندوزيله كجه آره سنده كي فرق يك بيوكدر. يازين وكوندوزين ميزان الحراره كولكه ده ۴۵ و ۵۰ درجه به قدر چيقدني حالده، كجه لين بردن به ۵ درجه به قدر اينر؛ وچوق دفعه صولر طنوب بعض طاغلرده قار يافديني دخي اولور. بو حرارت و تفاوته هوانك درجه نهايه ده بيوستي دخي منضم اولور. مع هذا عموميت اوزره طرابلسك هواسي صاغلام اولوب، يالكز طورغون صولر بولنان بعض يرلده صيمتلي و وخيدر.

نباتات و محصولات و حيواناتي. — نباتات و محصول. لانيجه طرابلس غرب خطه سي عموميت اوزره ۴ قسمه تقسيم اولنه بيلير: برنجيسي برقهك جبل اخضر جهتي، ايكنجيسي نفس طرابلس غربك سواحله قريب يرلري، اوچنجيسي جبال اوزرنده كي مواقع سرفتمه سي، درديجيسي ده چول جهتدر. برقهك ماده مخصوصه سنده بحث ايتديكمز ايجون، شوراده ديكر اوچندن بحث ايدلم: طرابلسك سواحله قريب اولان يرلريك نباتات و محصولاتي برقهك كينه مشابه ايسه ده، اكثر محللرنده چول ساحله قدر ممتد اولديفنندن، انواعي و اراضی مزروعه نك مقداري چوق ده آذرر. بغدادی، آره، مصر، صفران، قينه، ياموق، كوك بويا حاصل اولور. باغ ايله پورتقال، ليمون، ماندلينه، قايصي، شفتالي، نار و موس آتاجلري دخي يتيشير. لكن الك كلبت اوزره بولنان اشجاري خرما ايله زيتون آتاجلري اولوب، بو ايكي نوع اشجار حادتا واسع اورمانلر حالنده بولنور، و شهر و قصبه لري حاطه ايدر. نباتانيجه طرابلس بلاد غربيه ايله ممالك

شرقيه آره سنده بولنوب، كندينه مخصوص انواعي آذرر. جبال جهتنك نباتات و محصولاتي فنا هنوز تماميله تعين ايتيوب، سرتفع يرلري بوجنجه جزايرك (درن) سلسله جبالنه مشابه ايسه ده، ده آلچق اولان اتكارلريك چولدن آذرفر اولوب، ميوه لرنيك جنسي يك آره و مادي خرما آتاجلرنده بشقه نباتلري يوق كييدر. چول جهتنه كلنجه، بورانك نباتاتي بالطبع آره اولوب، علي الخصوص حماده دننن چيلاق و سرتفع محللرنده يالكز اكري بوكري وديكيني بر طاقم سيرك چاليلر وياغمور ياغديني وقت طاشلرك آره سنده دوه. لرك يدكلري برطاقم قورو او تليلر يتير. قوملق اولان يرلري و علي الخصوص واديلري نباتانيجه ده زانكين اولوب، الك چوق بولنان اشجاري خرما آتاجندن عبارتدر. فزانده بوميوه نك ۳۰۰ نوعي واردر. بياني حالنده و صاحبسز بولنانلري ده چوقدر. غدامس، آوجلر، ضروق و غات كبي واحلرده اهالي سمي و اقداملريله و صولامق قوتيله بر ۰ مقدار بغدادی، آره، مصر، ياموق، چيويد، سبزه، قاتون، قارپوز و ساژه ايله انجیر، بادم، شفتالي، قايصي، زيتون، پورتقال و ليمون آتاجلريني دخي يتيشدر لرلر سه ده، ميوه لري يك لذت اولماز. ساحله قريب يابله لرده حلقا اوني كثر اوزره بولنوب، برقاچ سنهدن بري آدروبا و آمريقابا اخراجله مملكته خيلى ثروت جلبنه سبب اوليور. سرحالي آزا اولوب، بناء عليه سوريلرله كزر هشائري دخي آذرر. وچول جهتنك اهاليسي واحلرده و صودن محروم اولميان واديلرده ساكندرلر. طرابلسك حيوانات وحشيه سي دخي آره اولوب، آرسلان و قيلان كبي سباع بولنور. نفس طرابلس و برقه ده چقال و فزان جهتنده اوزون قولاقلي برنوع تيلكي بولنور. طاوشان دخي واردر. كيك و قرابه و جيلان كبي حيواناتي ده چوقدر. قوشلري ده آره اولوب، قره قوش، قرتال، قرغه كبي طيور دن و برر مدت مكث ايدن كيجي قوشلردن عبارتدر. وقتيله بولنمش اولان دوه قوشلري منقرض اولمشدر. حشراتي و علي الخصوص بيلان، عقرب، كرتنگله كيللري چوق اولوب، عقربلري خيلى بيوك و يشيل رنكنده اوله رق، سملي قوتليدر. حيوانات اهليه سي صيفير، قوبون، كچي، دوه، آت، مركب و طيور

پتیه دن عباوت اولوب، صغیرلی وقتیه دها چوق ایکن، اخراجات وخسته لقی مقدارینی آزالتمشدر. قیونلری ایکی جنس اولوب، شمال جهتنده کیلر ایری قویروقلی و فزانده کیلر اوزون قویروقلی، بوسکک آیاقلی و اوزون بیونلیدر. بونلرک بیایغیسی ده کچی قیلنه مشاهدرد. آتلی طیانیقنی ایسه ده، کوچک و کوستریشیز اولوب، مرکبلی بالمکس ایری وقوتلیدر. لکن حیوانات اهلیه محلیه نیک اک برنجیسی دوه اولوب، براق نوعی بونور؛ وکلینته پتیشدیریلوب، اخذ وعطاسی محلی تجارتک اک برنجی شعبه سنی تشکیل ایدر. معادنی هنوز مجهول اولوب، یالکز بعض وادیلرنده آلتون وفزانده کلینته نظرون بونور.

اهالیسی، جنسیت ولسان ومذهبلری. — بنغازی متصرفلیقه برابر طرابلس غربک اهالیسی بریحق ملیون قدر تخمین اولنوب، اوجیوزیک قدری بنفا زیده وقصوری نفس طرابلس ایله فزانده بولنیور. اهالی اصلیه قدیمه سی برر ایسه ده، ظهور اسلامده ممالک بربریته کتخنده ودها صکره لری اورالره هجرت ایدن عربلرک کثرتی، و بربرلرک دین اسلامی قبول اتملرله، لسان قرآنک نفوذ وغلبه سی و عربلرله بربرلرک اختلاط وامتزاجی آز وقت ظرفنده بربر لسانک متروک حالته کیرمسنی موجب اولوب، شمعیکی حالده کافه اهالی بربر و عربدن مخلوط اولدقلری حالده، همان جمله سی لسان عربی ایله متکلمدولر. یالکز بعض طاغرده وچولارله محاط منفرد واحلرده یینلرنده بربر لساننی استعمال ایدر ولسان عربی بی دخی بیلیر بعض بربر قبائلی واردرد. جمله سی مسلم وستی اولوب، مالکی مذهبنه تابعدولر. یالکز غرب جهتنده مذهب خامس نامیه مذهب عبادی به تابع بعض بربریلر بولنیور. طرابلس شهرنده و دیگر مرا کزده بولنان اهالیکنک بر مقداریدده حقی المذهبدر. طرابلس غربک سودانله اولان مناسبات تجاربه سنک کثرتی وزنجی خلیق وکوله لرک کثرتی طرابلس غرب وهلی الخصوص فزان اهالیسنک طهارلرنده زنجی قانی بولنمسنی دخی انتاج ایدوب، مختلف درجاتده اسمر وبسبتون سیاه افراد دخی بولنیور. غدامس وضات جهتلرنده توارغلر دخی کثرت اوزرده در. طرابلس شهرنده وسائر بعض قصبه لرده لسان عربی ایله متکلم

برلی بر مقدار یهودیلرله برلی حکمنه کچمش بنه لسان عربی ایله متکلم قنولیک مالظزلر و امورین وسائر دن عبارت عثمانیلرله جزئی مقدار آوروبالی بولنیور. طرابلس شهری قربنده بش ناحیه اهالیسی (قول اوغلی) نامیه معروف اولوب، بونلر شمعیکی حالده عاداتا عرب ولسان عربی ایله متکلم ایسه لرده، عن اصل اولاد ترکدن برصنف هسکرله برلی قادیلردن متولد اولوب، تحصیلدارق کچی بعض خدمتله مقابل وبرکیدن معاف وبر حیوان بسلوب سواری بولنمغه مجبوردرلر. جانب ولایتدن منسوب بر باش آتاک تحت اداره سننده بولنورلر. اخیراً بونلردن بر نوع کوکالی عسکری ترتیب اولنهرق، تعلیم و تربیه لرینه همت اولتمشدر.

معارف وصنایع وتجارتی. — طرابلس غربک، چوللریله خیرسز لرلی چوق اولمغه برابر، سواحله قریب لرلیله وادیلرنک قوه انباتیه سی شمعیکی اها ایسنک براق مثنی بسلکه کالی اولدینی کچی، آوروبانک قارشیننده وسودان طرفتی اوزرنده بولنمی وهرنوع تجارته الویریشلی اولسی کسب مهوریت ونمدن ایتسنه فوق العاده مساهدرد. قولاندقلری یازی خط مفر بیدر. موسمنده یاغورور یاغدینی وقت کلیتی محصول آاندینی حالده، اهالی ذخایر فروختنی خار عه ایده رک، یالکز احتیاجلری نسبتنده اکرلر. فضله سنی قویورله کور سرلر. زیتون آقاجلری اورمانلر تشکیل ایتدکلی وچیقان زیتون یاغی بک کوزل ومقبول اولدینی حالده، بیانی زیتون آقاجلرینی آسلامفی دوشونمزدر. شهر وقصبه لرک خارچنده کیلر هراثوابه بدل بر احرامه صاربلهرق، وآربه اونیه زیتون یاغندن و بامیه دن مرکب بازین تعبیر ایتدکلی بریمکه قناعت ایدرلر. صنعتلری احراء نهمندن ودباغت وسراجیه به متعلق جزئی شیلر احضا رندن وطرابلسده پایلان حصیر ایله جیقاریلان چچیک صویندن عبارتدر. مملکتک تجارتی ایکی نوع اولوب: بری طوز وزیتون یاغی وحیوانات ودری کچی مواد محلیه نیک آوروبامته سسیله وبقالفه متعلق موادله مبادله سنندن و دیگرکی سوداندن کان دوه قوشی توپ و فیل دیشی ایله مواد سائر نیک بنه سودانه سوق اولنهرق آوروبامته واشیاسیه مبادله سنندن عبارتدر. فیل

دیشیله دوه قوشی تویندن طرابلس غربه بعض سنه رده یدی سکرز ملیون فرانک کیرر. طرابلس غرب، غدامس، مزروق و فات غدامس تجارتک اک مهم موافقندن اولوب، بوشهر لرده بهر موتمده کاروانلر ترتیب ایدر بیوک تجارتلر واردر. بوکاروانلر برنوحه، حوصه به، تمبکتوبه و سودانک هر طرفه ایشلر. طرابلس غرب سودانک طبیعی اسکله سی اولوب، فرانسه حکومتی بوتجارتی جزایره چویرمک اوزره هر نه قدر جهد ایتش، و وسائط و تسهیلات حاضر لامش ایسه ده، مقتدر اولامشدر. غدامس و فاتک طرابلسه تابع اولمسی ده سودان تجارتک بو طرفه جلینه خدمت ایدور. زیرا سودان تجارتنه غدا- مسلیلرله فائیلرک اسکیدن الفتلیری بوتجارتی اجرایه اقتدار مالیرلی واردر.

اصول اداره سی، تقسیماتی. — طرابلس غرب ولایات سائره عثمانیه کچی اداره اولنوب، یانکیز اخذ مسکر نظامیله بعض تفرعات سنجاق و قضا لرده هنوز موقع اجرایه قونیه مامشدر. بوندن مقدم برقه خطه سی دخی بر متصرفاق صورتنده طرابلس غرب ولایتنه ملحق ایکن، اخیراً آیرلوب، ابتدا آیرلیجه بر ولایت وبعده مستقل بر متصرفاق اتحاد اولمشدر. شمذیکی حالده طرابلس غرب ولایتی بروجه زیر ۴ سنجاق، ۲۱ قضا و ۲۳ ناحیه منقسمدر:

سنجاق	قضا	ناحیه
طرابلس غرب	باش آتاق	زواره
		زوزور
		عزیزیه
		ذو الجوارى
		تاجوره
		جفاره
		منشیه
		ساحل
		رقیعات
		علاونه
حس	حس	غریان
		اورقله
		ترهونه
		زاویه
حس	مصرطه	عجیلات
		ظلتین
		مصلطه
حس	سرت	طایبه
		طاورغه

جبل	جبل غربی
نالوت	جبل غربی
فساطو	
حوض غدامس	
مزروق	فزان
سوکة	
شاطی	
غات	غات
سین	
سمنو	
هون	
زله	
قطرون	
وادی غربی	حفره شرقیه
وادی شرقی	
حفره شرقیه	

احوال تاریخیه سی. — طرابلس غربک اهالی اصلیه و قدیمه سی اولان بربرلرک لنده ایکن احوال ابتدائی سی مجهول اولوب، میلاد هیسادن بر قاج قرن اول نفس طرابلس جهتنده فنیکه لیلر و بونلرک بر شعبه سی اولان قارتاجیلر و برقه جهتی ده یونانیلر طرفندن مهجر اتخاذ اولنورق، طرابلس جهتنده ایده، ثویا (یعنی طرابلس) و سبراته اسملرله اوج بلده تأسیس اولمش؛ و بومناسیتله بوخطه «بلاد ننه» مناسیله لسان یونانیده (تریپولیس) تسمیه اولمشدی، که (طرابلس) بونک معریدر. برقه جهتنده ایسه یونا- نیلر بش قصبه تأسیس ایدوب، بوکا (بنداپولیس) نامنی ویرمشردی؛ وبعده مذکور قصبه لرک اک بیوک اولان (کیرن) یعنی (فیروان قدیم) شهرینه نسبتله خطه (کیرنایق) تسمیه اولمشدی. قرتاجیلرک اضحلالندن صکره نفس طرابلس جهتی (نومیدیا) یعنی جزایر بربرلی حکمدارینک و برقه جهتی مصرده کی بطالسه تک ایینه کچمشیدی. مؤخرأ رومالیرلر هرایکسینی ضابط ایدوب، حکومتلرینی فزان و غدامسه قدر توسیع ایتمشردی. طرابلسک ایچ طرفلرنده ایوم رومالیردن قاله برجوق مهوره لر ویرانه لری کوریلور. طرا- باس غرب جهتی او وقتلرده تونسله و جزایرک قسم شرقیسیله برابر رومالیرلر عندنده (آفریقه) نامیله معروف اولوب، بعده عربلر دخی بوجهتی (آفریقیه) نامیله تفریق ایتمشلردر. رومالیردن قسطنطنیینه روم امپراطورلرینک ایینه کچوب، عمر بن الخطاب (رضه) ک زمان خلافتنده عقبه بن رافع حضرتلری یدیه فتح اولمش؛ وبعده بنی امیه زماننده تحت انضباطه

آلنهرق، عباسیلر زماننده بر خیلی وقت بنی اقلبک
 وبمده فاطمیونک تحت اداره سنده بولنش؛ وبالخاصه
 طرابلس غرب بمض خوارجک حصیانکاهی بولنوب،
 وقت وقت اوراده بمض کوچک حکومترلر دخی تشکل
 ایتمش ایدی. هر حالده دور اسلامده طرابلس غرب
 بک اهمیتلی بر موقع انخاذا ایتیموب، اکثریا افریقیه تک
 یعنی تونس جهتک احوال سیاسیسه سنه تابع بولنمشدر.
 اهل اسلامک اندلسدن اخرجندن صکره اسپانیوللر
 آفریقا سواحلنده کی اهل اسلامه دخی مسلط اولمغه
 باشلابوب، اون آلتنجی قرن میلادی اوائلنده طرا -
 بس سواحلی ضبط، وبمده مالطه شوالیه لرینه ترک
 ایتمشدردی. سلطان سلیمان خان دورنده مشاهیر غزات
 بحریوندن طفورت یاشا طرفندن بونلردن استردادله
 ممالک عثمانیه الحاق اولنش؛ وبرخیلی وقت بر ایالت
 صورتنده اداره اولنقدن صکره، او جاقاق صورتنده
 وارثاً قره مانلی فاملیاسنه قالمشیدی. بو فاملیا افرادی
 بیننده ظهور ایدن منازعات آره سنده اهلینک سرا -
 جمت واسترحامی اوزرینه، ۱۲۰۸ ده طرف دولتدن
 بر فیلو ایله بر والی ارسال اولنهرق، مملکت تحت
 انضباطه آلتمش ایسه ده، اهلینک نکولی اوزرینه
 متعاقباً قره مان فاملیاسندن یوسف یاشا حکومتی
 استرداد ایتمش؛ ۱۲۴۸ تاریخنه دک اجرای حکومت
 ایتدکن صکره، استمغایه مجبور اولوب، مملکت
 یکیدن هرج و مرج اولمش؛ و بنی سلیمان قبیله سی
 دفاتله شهری ینما ایتمش اولدیفندن، اهلینک یکیدن
 صراجمت واسترحامی اوزرینه، طرف دولتدن بر فیلو
 کوندر بله رک، قلاع سهولته ضبط، و بر والی تعیین
 قلمش؛ والی بومناهدا مملکتک اسایش وحسن
 اداره سی محافظه اولنمشدر. فزان اسکیدن طرابلس
 غربه تابع اولیوب، کاه سودانک فتم حاکمنه و کاه
 سراکش شرفاسنه تابع بولنش ایکن، طرابلسک
 طفورت یاشا طرفندن ضبطندن صکره بو ایالته الحاق
 اولنش؛ و قره مانلی خاندانک سقوطنده حاصل
 اولان اغتشاشدن بالاستفاده عبدالجلیل اسمنده
 برینک تحت ریاستنده رشته انقیادی قطع ایتمش
 ایسه ده، متعاقباً سرقوم مغلوب اولمغه، فزان دخی
 طرابلسه الحاق اولنمشدر.

طرابلس } صقلیه (یعنی سیسیلیه) جزیره سنده
 طرابلس } بر قصبه اولوب، شمردان
 (سلیمان بن محمد الطرابنشی) تک وبعض علما وادبانک
 مسقط رأسی بولندی. «معجم البلدان» ده مذکوردر.
 جزیره مذکوره تک غربی گوشه سنده واقع (ترابانی) تک
 اسم مهربی اولسه کرکردر.

طرابیه } استانبول جوارنده بوغاز ایچنک روم
 (ابلی ساحلنده وقره دکیز مدخلی قربنده
 صیفیه لری حاوی بر قریه اولوب، هوا سی یازین غایتله
 کوزلدردر. اسمی (ترابیا) دن محرفدر، که اسان یونانیده
 «محل شفا» دیمک اولمغه، بوده جیادت هوا سنه
 دلالت ایدر. دول اجنیه تک یازلق سفارتخانه لری
 اکثریت اوزره طرابیه ده و بونک اوته سنده واقع
 بیوکدره در. — یاقوت حموی بواسمه مصرک حورف
 جهتنده بر قریه اولدیفنی بیان ایدیور.

طرار بند } سیحون نهرینک اوته سنده
 (ماوراء النهره تابع شاش مملکتک
 متناهی سنده اوله رق ممالک اسلامیه تک آخرنده واقع
 بر قصبه اولدیفنی جغرافیون اسلام آتارنده مذکوردر.
 ریلیر (طرار) و (اطرار) دخی دیرلر مش.

طراز } بو دخی ترکستانده اقصای ممالک
 (اسلامیه ده بر قصبه اولوب، اها -
 لیدندن اولان تجار مسلین دها اوتده کی تانار
 ومغوللرله تجارت ایدرلر ایش.

طراق } افریقیه ده قفص ایله فح الحمام آره سنده
 (بیوک و اهلایسی جوق بر قصبه
 اولوب، جامع و بازار ی اولدیفنی، و فستقله و (کسایه
 طراق) دینان بر نوع اتوایسه مشهور بولندی
 یاقوت حموی بیان ایدیور.

طراقلی } ازمید سنجاغنک کیوه قضا سنده
 (کیوه تک شرق جهتنده ناحیه
 سرکزی بر کوچک قصبه اولوب، ناحیه سی ۲۹
 قریه دن مرکبدر.

طربزون } (Trébizonde) قره دکیزلک
 (ساحل جنوبی سنده و آناتولینک

شمانده ولایت مرکزی بر شهر اولوب، استانبولک ۸۹۰ کیلومتره شرقنده وارضرومک ۱۴۰ کیلومتره شمال فریسنده واقعدره ساحل بجره قدر ممتد بر سطح مائلده وانغ اولوب، خارجدن منظره سی بک کوزلدرد. ارضروم و دیار بکر جهتیرینک اسکله سی و ایران طریقته مبدئی اولوق مناسبتیله تجارتگاه ومهم بر شهر اولوب، ۴۲۳۶۲ اهالیسی واردرد، که بو مقداردن ۲۴۲۲۱ ی مسلم، ۱۰۸۴۰ ی روم، ۶۰۰۱ ی ارمنی و قصوری اجنبی و سائره دره. بیزانتیون زمانندن قالمه سوریله قلعه سی، اورته حصار دینلن ایچ قلعه ده کلیسادن مبدل بر جامع شریفله آیا صوفیه نامنده بنه کلیسادن مبدل بر جامع شرقی و یاوز سلطان سلیم خانک والده لری کلهار سلطانک جامع و عمارت و مدرسه سی وجهاً ۱۸ جامی، ۱۰ کلیسای، اعدادیه مآکیه و رشديه عسکریه ايله دار المعلمین و رشديه اناث مکتبلی، خسته خانه سی، کوزل بعض ابنیه امیریه سی و یکی انشا اولنان بر و یختمی واردرد. اهمیت تجاربه سی زیاده اولدیفی حالده، لیانی بک کوچک اولوب، بیوک سفائنک دخولنه غیر مساهدرد. هواسی یازین آفرجه ایسه ده، شهرک جنوبنده و یاربم ساعتلق مسافده صفوق صو اسمیله آب و هواسی لطیف بر موقع اولوب، اغنیانک اوراده صیفه لری واردرد.

طربزون } ولاخی. دولت عثمانیه نك آناطو. }
 قره لیده کی ولا یاتندن اولوب، قره دیکیزک ساحل جنوبیسنده روسیه حدودندن قزبل ایرماق منصبنک بر آرزبری طرفنه یعنی غربنه قدر ممتد اولور. شرقدن غربه یعنی ساحل بویجه ممتد اوزون و طار بر بر اولوب، ۴۱° عرض شمالیده ۳۳° ايله ۴۰° طول شرقی آره سنده واقعدرد. شمالاً قره دیکیزله، شرقاً روسیه حدودیله وارضروم ولایتیه، جنوباً بنه ارضروم و سیواس و لاینترله، غرباً دخی قسطنمونی ولایتیه محدوددر. مساحت سطحیه سی ۱۰۷۱۴۷۷ ۳۱۳۰۰ مربع کیلومتره اولوب، ۱۰۷۱۴۷۷ ۳۱۳۰۰ اهالیسی واردرد، که هر مربع کیلومتره باشنه ۳۴ کشیدن زیاده دوشر. اهالی مذکورهدن ۷۲۷۷۸۶۹ ی مسلم، ۱۵۷۲۱۲ سی روم، ۵۲۳۴۹ ی ارمنی و قصوری ملل مختلفه سائره منسوبدر. اهالی مسله سنک قهیم کایسی ترک اولوب، ۵۵۰۰۰ قدری لاز و کرچی و ۶۰۰۰۰ قدری ده چرکسدر.

طربزون شهری بک اسکی اولوب، تر و آ محاربه مشهوره سی زماننده دخی موجود بولنش اولدیفی مظلوندر. بعده سینوبه کلش اولان یونان مهاجر. لرنک بر قسمی دخی بوشهره انتقال ایده رک، مستطیل الشکل، مناسیله شهره (طرازوس) اسمنی بر مشلدرد. صکره بونت حکمدار لرنک تحت تابعته کروب، بو دولتک انقراضنده رومیله یکمش ایسه ده، مختاریت اداره سنی محافظه ایدوب، بیزانتیون دولتی زماننده دخی امتیازاتی وقایه ایتشدی. بعده غوتلر طرفندن غارت و احراق اولنش ایسه ده، در عقب اعمار و تجدید ایدلشدی. فرنکار قسطنطنیه بی ضبط ایتدنکرند، ۱۲۰۴ تاریخ میلادیسنده امپراطور آلکسیس قومینوس طربزونه کیده رک، بو شهرله ملحقانندن هبارت بر کوچک دولت تاسیس ایتش ایدی. طربزون امپراطور لئی نامیله معروف اولان بودولت ۱۲۶۱

قافاس جبالندن تشعبله غرب جنوبیه و بعده غربه طوغری ممتد اولان و قدیماً (بونت) سلسله سی نامیله معروف اولان بر سلسله جبال و لابنک حدود جنوبیه سنی تشکیل ایدوب، شماله یعنی ساحله طوغری بر طاقم قوللر اوزاتیور. یوساسله نك شمیدیکی حالده بر اسم همویسی اولیوب، شرقدن غربه و رشذیک، بالخار، جمیل، چنکلی، صوفانلی، قولاق، زیغانه، سیس، اریمز، قران قیسا، چال طوداق و قطران طاغلی اسملیله معروفدر. شرقده کی تیه لری طقوز اون بیک قدم ارتغاعنده اولوب، غربه طوغری ایلری کیدلکجه کسب المخطاطله، اک غربی تیه لری بش بیک

مترهك ارتفاعی تجاوز اتمیور. بو سلسله نك انكاری
 و قوللری ساحل بحره قدر ممتد اولدیغندن، ولایتك
 اراضیسی عمومیت اوزره طاغلقدر. قولاق طاغی
 قوللری نك الك بیوکی اولوب، نفس طربزون ایله
 کومشخانه سنجاقلری آره سنده شرق جنوبیدن غرب
 شمالیه طوغری اوزانیر. بو طاغلر بر تقسیم میاه
 خطی تشکیل ایدوب، شمالی انکارندن این بر چوق
 انهار متوازی آهه رق، طوغریدن طوغری به قره
 دکیزه دو کیلورلر. آنجق قسم غریسنده سیواس
 ولایتندن کنن یشیل ابرماق ایله قزیل ابرماق بر
 بوغازدن ولایتك چانك سنجاغنه دخول ایله، اراضیسی
 شق ایدرهك، قره دکیزه منصب اولورلر. صامسونك
 ایکی جهننده برر بیوك دالیه تشکیل ایدن بو
 ایکی ابرماغك آره سنده دخی (سرد) ابرماغی آقوب،
 صامسونده دکیزه دو کیلور. دیگر انهارینك الك بیوکی
 کوشخانه سنجاغنك بتون میاه جاریه سی جمع ایله
 قولاق طاغنك غرب جنوبی انکارینی تعقیب ایدرهك
 تیره بولینك شرق طرفنده دکیزه منصب اولان (خار
 شوت) چاییدر. ترمه، بولایتق و آق صونهرلری
 دخی یشیل ابرماق ایله خار سوت چایی آره سنده
 آقارلر. قولاق طاغنك شرقنده طربزون ولازستان
 سنجاقلرنده آقان چایلرك جله سی کوچك اولوب، الك
 بیوکلری قره دره، اوف دره سی، بیوك دره و فرطونه
 دره سیدر. بافره قضا سنده قزیل ابرماق منصبنك
 صاغ وصولنده و ساحل قرینده بیوچك ایکی كول
 بولنوب، ولایتك سائر طرفلرنده ذكره شایان كول
 بو قدر. سواحلی خیلی کیرتیلی و چقنتیلی ایسه ده،
 طبیعی لیمانلری یالکیز اردو قصبه سنك غریبنده کی
 (وونه) ایله طربزون شهرینك غریبنده واقع (بولنخانه) دن
 عبارت اولوب، صنی لیمانی دخی هیچ بو قدر. مع هذا
 طربزون، ریزه، تیره بولی، کره سون، اردو، اونیه
 و صامسون اسکلرلی ایشلك اولوب، واپورلر اوغرار.
 هواسی معتدل ایسه ده، رطوبتی زیاده در.
 تحولات هواسیه سی بك سریع اولوب، چوق دفعه
 شدتلی حرارتلری شدتلی بوره لر تعقیب ایدر. قیثی
 بك شدتلی اولیوب، اکثریا كانون اولدن باشلار.
 ایلك بهاری صوثق و یاغ مورلیدر. یازلری صحیاق
 و اکثریا بلوطلی اولوب، الك كوزل موسمی صنوك

بهاردردر. سواحلنده بطاقلر و طورغون صولر اكسیك
 اولدیغندن، صیتمه لری زیاده ایسه ده ایچ طرفلرنك
 هواسی صافلامدر. طوبراغی بك منبت و هواسی
 محصولات متنوعه یتشمه سنه مساعد اولوب،
 محصولات ارضیه سنك الك باشلیجه سی مصر، فصولیه،
 برنج و توتون و اینکیجی درجه ده آره، بغدادی و سائر
 حبوباتلر كتن، کنور و سائر در. فنديبی بك چوق
 اولوب، کیتلی مقدرده اخراج اولندين کبی، جوز
 و سائر میوه لرله زیتونی دخی چوقدر. باغلی فیلو-
 قسردن بوزیلوب، اوزوم محصولاتی آردره سبزه لری
 چوق و بك كوزلدر. اراضیسنك همان بر خسی
 اورمانلرله مستور اولوب، بر خسی دخی اراضی
 ضرورعه دن و نصفه قریب مقداری صرعی و ناقابل
 زراعت یرلردن عبارتدر. بر سد سنه قریب مقداری
 دخی قابل زرع ایکن معطل طور مقده در. اورما-
 نلرنك الك چوغی نفس طربزون، صامسون و کیره سون
 جهتلرنده دره باشلیجه آغاچلری میشه، قره آچاج،
 کستانه، قاین، دیش بوداق، جام، چمشیر، فواق
 و سائر دن عبارتدر. معادنجه طربزون ولایتی ممالك
 عثمانیه نك الك زنکین یری اولوب، ازمنه قدیمه ده
 اهاالیسنك الك برنجی مدار تعیشی معادنك اخراجی
 ایدی. بوگونکی کونده دخی یوقاریده ذكر اولنان
 جبالده ۱۲۰ دن زیاده معدن مکشوف اولوب،
 طربزون سنجاغنده ۲۱ سمیلی قورشون، ۳۴ باقیر،
 ۳ باقیر و قورشون، ۲ منغاز، ۱۰ دمبر و ۲ کور؛
 کمشخانه سنجاغنده ۳۷ سمیلی قورشون و ۶ باقیر؛
 چانك سنجاغنده دخی بر سمیلی قورشون ایله بر
 منغاز معدنی بولتیور. میاه معدنیه سی و ایلیجه لری
 چوق اولوب، الك مشهوری فانتسه قضا سنده کی
 قابلیچلردر. اورمانلر دخی چوق و کور معدنی موجود
 اولوب، بو معدنلرك اخراجی قولای و نافع اولدینی
 حالده، بك جزئی مقدار اخراج اولنمقده در. حیوانات
 اهلیه سی تقریباً ۸۰۰۰۰۰۰ قیون و کچی ایله ۵۰۰۰۰۰
 بیکی و استر و ۴۰۰۰۰۰ صیغیردن عبارتدر. حیوانات
 وحشیه سی آبی، طوموز، کیک، قراجه، تباکی،
 طاوشان، قورد و سائر ایله طیورك اتواهندن هبا-
 رتدر. سواحلنده و علی الخصوص نفس طربزون ایله
 لازستان سنجاقلری ساحلرنده بالیق بك چوق اولوب،

سنجاق	قضا	نواحی	قرا	دونم
طربزون	طربزون	۴	۱۷۲	۲ ۴۱۸ ۸۸۸
	اردو	۵	۲۳۷	۴ ۲۵۶ ۶۶۶
	کیره سون	۲	۱۳۸	۲ ۱۰۰ ۰۰۰
	تیره بولی	۰	۱۱۴	۲ ۱۰۲ ۲۲۲
	کوره له	۰	۵۶	۴۶۶ ۶۶۵
	وقف کبیر	۰	۵۵	۳۸۸ ۸۸۸
چایک	سورمنه	۰	۶۹	۱ ۵۰۲ ۲۲۸
	آچقه آباد	۰	۸۲	
	صامسون	۱	۱۸۳	۲ ۳۳۳ ۴۳۶
	بافره	۱	۱۶۱	۲ ۴۱۷ ۷۷۷
	اوتیه	۱	۱۱۷	۱ ۸۵۴ ۳۳۳
	فاتسه	۰	۸۴	۴۲۷ ۷۷۷
کمشخانه	چهارشنبه	۰	۲۶۱	۱ ۸۸۴ ۴۴۴
	ترمه	۰	۱۵۸	۴۶۴ ۴۴۴
	کمشخانه	۲	۹۹	۱ ۷۸۸ ۸۸۸
	طرول	۱	۹۴	۲ ۳۶۵ ۵۵۵
	کلکیت	۰	۸۵	۲ ۴۶۲ ۰۰۰
	شیران	۰	۷۵	
لازستان	ریشه	۳	۲۱۸	۱ ۱۶۶ ۶۶۶
	اوف	۰	۱۲۵	۱ ۰۰۰ ۰۰۰
	آتیه	۱	۱۰۲	۲ ۷۱۳ ۳۳۱
	خوپه	۲	۴۴	۶۹۰ ۰۰۰
	جمعا	۲۳	۲ ۷۲۹	۳۴ ۷۹۳ ۲۰۸

اهالی ولایتدن ترکیله لازلسان ترکی امله متکلم اولوب، چرکسلر، کرجیلر، ارمیلر وروملر کندلی دینلرنده لسان مخصوصلرله سویلر سده، جمله سی لسان عثمانی به آشنادرلر. طربزوندن ۱۲ ساعتق مسافده قروم قره لری نامیلر ۹ قره نك اهابیسی مسلم اولدق لری حالده، اسکی یونانجه به مشابه بر نوع روم لسانیلر متکلمدرلر. بونلرک میلاد هیسی (م) دن درت قرن اول اکسمنوفوله ایران سفیرینه کیدوب هودنلرنده پریشان اولان اون بیک کشیدن قاله اولدق لری مظنوندر.

طربزون ولایتی تشکیل ایدن برلده ازمته قدیمه ده بعض یونان مهاجرلری سواخلده بر طاق حکومتلر و تجار تکاهلر تاسیس اتمش؛ و ایچ طرفلرنده آناطولینک اقوام قدیمه سندن احوالی مجهول بر قوم بولنش ایدی. یونان قدیم مورخلری بو جهتهده (آمازون) یاخود (همه زن) اسمیلر قادیلری محارب بر قوم بولندیننی اساطیر قبیلندن اوله رق بیان ایدیورلر. کبخسرو خروجه آناطولی سواخلنه وروم ایلیده بالغانلره قدر توسیع فتوحات ایتدیکنسده، طربزون جهتی دخی

کرك ینك ایچون وکرك باغلیر ایچون کلینته صید، و بر خیلی مقداری طوزلا دیلر ق و قورودیلر ق اخراج اولنور. هله خمسی بالیغی بمصاً او قدر چوق چیقارکه، چوروب کوربه برینی طومتق ایچون، تارله له دو کلور. آریلری ده چوق اولوب، سنوی ۴۵۰۰۰۰ کیلو قدر بال چیقار. صنایع محلیه الان کری اولوب، اهالی باشلیجه بالیقچیلیق و کراسته جیلکله مشغولدرلر. طربزونده اییکدن چارشف، مانوسه، پشمال، کتفیله وسار، بعض منسوجات وریزده پاموق وکتندن بز اعمال اولنور. قیوجیلیق صنعتی دخی خیلی ایلری اولوب، علی الخصوص تالکاری شیلر وکوشدن توتون قوطیسی و سارته بیوک بر مهارتله اعمال اولنور. طربزونده ایکی صابون فابریقه سیله بر قاج دباغخانه دخی وارددر. ریزه، تیره بولی و کیره سونده بک کوزل قایق و صندال پایلیر. ریزده طوغله و کرمیت فابریقه لری ده وارددر. تجارتنی خیلی ایشلک اولوب، یانکیز طربزون اسکله سندن سنوی ۳۰ میلیون فرانق قیمتنده ادخالات ۱۲ میلیون فرانق قدرده اخراجات وقوع بویور. کرك ادخالات وکرك اخراجات نصف ولایت و نصف دیکری ایرانه حانددر. سار اسکله لردن دخی کرك ولایت وکرك آناطولینک ایچ طرفلرنه وعلی الخصوص سبواس و مموره العریز ولایتلرنه طابذ خیلی تجارت اجرا اولنور. علی العموم ولایت اسکله لردن سنوی ۶۲۱ میلیون فرانق قیمتنده ادخا لات و ۳۵۲ میلیون فرانق قیمتنده اخراجات وقوع بویور. ولایتک باشلیجه اخراجات ذخیره، کراسته، میوه، توتون، قورو بالیق، بال و حیوانات امله دری، باغ، باصدیرمه و سارته دن عبارتدر. طربزوندن ارضروم، کیره سون و تیره بولی امله اردو و اوتیه دن قره حصار و سبواسه، صامسوندن دخی آماسیه به شوسه لر پایلوب، تجارتنی تسهیل ایتمشدر. کرك و دیبون صومیه و دخان رسومی داخل اولدیننی حالده، ولایتک واردات سنویه سی ۳۴ میلیون غروشدن زیاده و مصارف محلیه ۱۴ میلیون غروشه قریبدر.

طربزون ولایتی ۴ سنجاغه منقسم اولوب، ۲۲ قضا و ۲۳ ناحیه امله ۲۷۲۹ قره بن حاویدر. سنجاق و قضارک اسامیسیله نواحی و قراسنک و اراضی دوغلرینک مقداری بروه زیردر:

ممالک ایرانیه به ضم و الحاق ایتمکه ، اسکندرک
خروجندک ایرانه تابع قالب ، اسکندر دزدن صکره
ظهورات و اوائف ملوک صره سنده ایرانی الاصل برکوچک
دولت دخی طرزون جهتنده تأسس ایتمش ؛ و اووقت
بوخطه (پونت) یاخود (پونتوس) نامنی آلمش ایدی .
بودولتک اک مشهور حکمداری اولان مهرداد طول
مدت رومایلره قارنئی مقاومت ایتمش ایسهده ، نهایت
مغلوب اولنله ، بو مملکت دخی روما ممالکی دائره سینه
داخل اولمش ؛ و روما دولتک انقسامنده بالطبع شرق
ایمپراطورلغنه قالب ، ۱۳ نجی قرن میلای اوائلنده ،
اهل صلیب گروهی قسطنطنیه بی ضبط ایستکرنده ،
(آلكسيس قومینوس) طرزونه قاچه رق ، اوراده
برکوچک ایمپراطورلق تأسس ایلمش ایدی . قسطنطنیه
استیخلاص اولنهرق ، یالغولوغ خانداننده شرق ایپرا -
طورانی یکیدن احیا اولندقدن صکره دخی طرزون
ایمپراطورانی باق قالب ، اسماً قسطنطنیه ایمپراطورلغنی
طائیر ، و قومینوس هائله سنه منسوب اولان حاکم لری
قسطنطنیه ایمپراطورلرینک منشوریه نصب اولنور
ایدی . نهایت استانبولک فتحندن صکره ۸۶۶ تاریخنده
ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری عسکر
سوقبله ، طرزون ایمپراطورلرینک اخیری اولان
(داوید) ک وجودینی قالدیره رق ، بو مملکتی ممالک
عثمانیه دائره سنه ادخال بیورمش ؛ و اکثر اهالیسی
دین اسلامی قبول ایلوب ، خارجدن دخی برچوق
ترکر هجرت ایتمکه ، بوخطه آرزمانده صرف ممالک
اسلامه عدادینه داخل اولمشدر . حدود طبیعی ایله
محدود اولدیفندن ، فتحدن بری دائماً آریجه برابالت
صورتنده اداره اولنمش ؛ و ولایت اصولک اتخاژنده
جانیک سنجاغنک دخی الحاقیله ، غربه طوغری توسیع
ایدیلهرک ، برولایت اتخاژ اولمشدر .

طربزون { سنجاغی . همنای اولان آنف الیمان
(ولایتک مرکز سنجاغی اولوب ،
شمالاً قره دکزله ، شرقاً لازستان سنجاغیله ، جنوباً
ارزروم ولایتی ، کوشخانه سنجاغی و سیواس ولایتی
ایلله ، غرباً دخی جانیک سنجاغیله محدوددر . ماده
آنفهدکی جدولدن آکلاشلدیفنی اوزره ، ۸ قضاذن
مرکب اولوب ، ۱۱ ناحیه و ۹۲۳ قریه بی حاویدر .
ولایتک اک بیوک و اک معهور سنجاغی اولوب ،
۴۷۷۰۰ اهالیسی وارددر ، که بولردن ۹۷۰۳۴ سی

مسلم ، ۹۱۰۰۰ سی روم ، ۴۳۰ ۲۱ سی ارمنی ،
۱۱۰ سی یہودی ، ۱۸۰ سی ده اجنیدر . طبیعت
اراضی و محصولات و تجارتجه ولایتک اک برنجی
سنجاغیدر . خصوصات مذکورده حقتده ماده آنفهد
تفصیلات ویرایدکنندن ، تکرارینه حاجت بو قدر .

طرزون ایمپراطورلغنی { طرزون ولایتی
یتک احوال تاریخیه سی صره سنده بیان اولندیفنی
اوزره ، اون اوچنجی قرن میلادی اوائلنده ،
قسطنطنیه نیک اهل صلیب فرنگلری طرفندن ضبط
اولنسی اوزرینه ، طرزونه فرار و التجایدن (آلكسيس
قومینوس) طرفندن تأسس ایلمش بردوات اولوب ،
۱۲۰۴ تاریخندن ۱۴۶۱ تاریخنده دک ۲۵۷ سنه
دوام ایتمش ؛ و تاریخ مذکورده سلطان محمد خان ثانی
حضر تلری طرفندن طرزونک فتحیله بو دولته ختام
ویرلشدر . صوک ایمپراطوری اولان داویدک یدنجی
اوغلی محاربه دن صاغ قورتلوب ، موریه فرار
ایتمکه ، اوراده برکوچک حکومت قورمش ایدی .
[« قومینوس » ماده سنه مراجعت .] طرزونده
حکومت سورن ایمپراطورلره تاریخ قودلری
بروجه آتیدر :

برنجی آلکسيس	۱۲۰۴	ایرته	۱۳۴۰
قومینوس	۱۲۲۲	آنه	۱۳۴۱
برنجی آندرونیق	۱۲۳۵	میغال	۱۳۴۱ ر
برنجی یانی	۱۲۳۸	اوچنجی یانی	۱۳۴۴
ایکنجی مانوئل	۱۲۶۳	اوچنجی آلکسيس	۱۳۵۰
برنجی بودکی	۱۲۶۶	اوچنجی مانوئل	۱۳۹۰
ایکنجی یانی	۱۲۸۰	دردنجی آلکسيس	۱۴۱۲
ایکنجی آلکسيس	۱۲۹۸	دردنجی یانی	۱۴۴۷
اوچنجی آندرونیق	۱۳۳۰	داوید	۱۴۵۸
ایکنجی مانوئل	۱۳۳۲	الی	۱۴۶۱

طرجله { اندلسده (ره) اعمالندن برقبه
(اولدیفنی « معجم البلدان » ده
مسطوردر .

طرخونجی احمد پاشا { [احمد پاشا
(طرخونجی)]
ماده سنه مراجعت بیوریلله . [

طرسوس { (Tarsos, Tarse) آطه ولایتک
(مرسین سنجاغیله و مرسینک
۳۰ کیلومتره شرق شمالیسنده اولهرق مذکور

اسکله دن آطنه به کیدن دمیر یول خطی اوزرنده و همنامی اولان نهرک ساحل غریبسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، قیشین ۱۸۰۰۰ قدر اها ایسی، ۳۱ جامع شریفی، ۱۹ مدرسه سی، ۲ تکیه سی، جامات مختلفه به منسوب ۵ کلیسایی، بزستانی، ۱۰ فانی، ۲ حامی، ۲۴ مکتبی، ۷ دکرمی، ۶ یاموق فابریقه سی وخیلی ایشلاک تجاری وارد. یک قدیم بر شهر اولوب، فنیکه لیلر طرفندن تأسیس اولمش؛ بر وقت تجارت و معمور بجه اسکندریه به رقابت ایشدر. او وقت ساحل بجره یک یقین اولغله برابر، اسم قدیمی (کیدنوس) اولان چایی دخی منصبندن شهره قدر سیر سفاننه صالح اولدیقندن، او وقتلرده اسکله حالنده بولنیوردی. شمیدی قصبه اسکی شهر موقمنک اتجیق بر قسمنی ضبط ایدوب، سواققلری طار و منظره سی حزن انکیزدر. یازین هواسی یک صیباق و آغیر اولدیقندن، اکثر اها ایسی یابله له چقار. فنیکه لیلردن صکره آتوریلرک، ایرانلرک، ماکدونیه لیلرک و نهایت رومالیلرک ضبطنه چکوب، رومالیلردن قاله بعض ابنیه آناری الیوم باقیدر. ماکدونیه لیلر و رومالیلر زماننده بیوک مدارسیله مشهور اولوب، احاطم حکمدان بعض ذوات و حوار یوندن (پالوس) ک دخی منشی بولمشدر. هارون الرشید زماننده فتح اولنهرق، ضمیمه ممالک اسلامیة اولمش، و بر چوق مشاهیر علمائک مسقط رأسی بولمشدر. سیف الدین بن حمدان زماننده روملرک ضبطنه چکوب، اهالی اسلامیة سی طاغلمشدی. اهل صلیب زماننده بر کوچک حکومت نصرانیة تک النده بولنوب، بعده مصر ممالیک ترکیه سی طرفندن فتح اولمش؛ و رمضان اوغلی خانداننک انقراضنده دولت عثمانیه به چکمشدر. مأمون خلیفه بو شهرده وفات ایدوب، اوراده مدفوندر. جوامع شریفه سنک ک بیوک واک اسکیمی اولان اولو جامع دانیال نبی (عم) ک مقامی حاویدر. طرسوسدن ۳ ساعتق سافهده و طرسوسک غرب شمالیسنده بر طاغک تککنده بر مزاره بولنوب، مسلمانلر طرفندن اصحاب کفک مزاره سی وخرستیانلر طرفندن اورایه حبس و لنوب ۱۵۷ سنه صکره صاغ بولنان بر طاقم نیرزلرک محبسی نظریله باقلغله، جمله طرفندن زیارت و لنور. آثار عتیقه سنک اک غریبی (دونوک طاش)

اسمبله معروف و چنتوکی مواددن مصنوع بر قاهده اولوب، آتوریه ملوکندن (ساردانابیل) ک مزاری ظن اولمش ایسهده، رومالیلرک آناردن اولمی احتمالدها قریبدر. — طرسوس قضاسی نمرن وکولک ناحیه لیلرله برابر ۱۸۰ قریه دن مرکب اولوب، شرقاً آطنه سنجافیله، شمال غربی جهتندن قونیه ولایتله، غرب جهتندن مرسین قضاسیله، جنوباً دخی آق دیکزله محاط و محدوددر. اها ایسی ۱۶۰۶ ۴۱ کشیدن مرکب اولوب، مرکزده کی درت بش بیگ روم وارمنیدن ماهداسی مسلدر. قضا داخلنده رومالیلر زمانندن قاله بر چوق آثار عتیقه موجوددر.

طرسوس چایی } آطنه ولایتنک مرسین
 { سنجاغنده بر نهردر، که قونیه ولایتی حدودنده بولنان بوزا طاغناک اتکارندن این بر چوق دره لردن بالمشکل، جنوب شرقی به طو. غری (جهنم دره سی) دینان یک صرپ بر وادینک ایچنده جریانله، بو وادیدن چیقه به، صولدن کولک بوغازندن کن (کولک) چایی دخی اخذ ایله، او به دوشدکن صکره، غرب جنوبی به طوغری دونه رک، طرسوسک یاندن چکر؛ و باغچه لرینی بعدالاروا برکول تشکیل ایده جک صورتده یابله رق، دها آشاغیده سیچانک منصبنک غرب جهتنده دیکزه دوکیلور. مچراسی تقریباً ۱۰۰ کیلومتره طولنده و حوضه سی ۱۴۰۰ مربع کیلومتره و سمننده اولوب، ثابته ده حد وسطی اوزره ۱۰ مکب متره صو دوکر. اسکی منصبی مذکور کولک بولدنیف محله اولوب، طر. سوس شهری ساحلده ایکن، نهرک دوکیدی قوم وچاموردن ساحل اوزاتمشدر. اسم قدیمی (کیدنوس) در. بیوک اسکندر بونهرده ییقامقله، خسته لنوب، وفاتنه بر رمق قالمشیدی.

طرسونه } اندلسده تظیله مضافتندن
 { و تظیله دن ۴ فرسخق مسافهده واقع بر قصبه اولدنیف «مجم البلدان» ده مذکوردر.

طرسوس } (Tortose) شام ساحلنده
 { و بیروت ولایتنک طرابلس شام سنجاق و قضا سنده اولهرق طرابلسک ۵۰ کیلو. متره شمالنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰ قدر اها ایسی، ۲ جامی، ۱ کلیسایی، ۳ حامی، اسکی بر قلعه سی و خراب سوری وارد. ارواد

جزیره سنک قارشیسنده بولنوب، جزیره مذکورہ
 مهاجرلری طرفندن تأسیس اولمغله، « اروادک
 قارشیبی » معناسیله (آنتارادوس) اسم یونانیسیله
 تسمیه اولمغدی. طرسوس بونک غلطیدر. فنیکه لیلر
 زمانده بیوک و تجارتکاه برشهر اولوب، اوائل دور
 اسلامده دخی خبیلی معمور بولمئش؛ و بدمه اهل
 صلیب طرفندن ضبط اولنهرق، او صروده بر چوق
 محاربه لر و محاصره لر کورمکه خراب اولمغدر. شمیدیکی
 حالده درت قریه ایله برابر طرابلس شام مرکز
 قضاسنه ملحق بر ناحیه تشکیل ایذبور. ناحیه نیک
 اهالیسی ۴۸۱ کئی اولوب، ۲۴۵۳ ی مسلم
 و قصوری خرسیتیاندر.

طرسوشه { اسپانیه ده کی (تورتوزه) قصبه -
 سنک اسم عربیسیدر. «تورتوزه»
 ماده سنه مراجعت بیوریه . }

طرقغله { اندلسده اکشونیه مضافاتندن بر
 قصبه اولدیغنی یاقوت حموی بیان
 ایذبور . }

طرقه { (عمرو بن العبد) زمان جاهلیتده
 یتیشن مشاهیر شعرائی عربدن اولوب،
 ممالقات سبعمه دن برینک صاحبیدر. ینه شعرا دن
 ملتسک همشیره زاده سی ایدی . }

طرقه { (مسجد -) اندلسک کرسیء حکومتی
 اولان قرطبده مشهور بر جامع
 شریف اولوب، مشاهیر علمان (ابو عبدالله محمد بن
 احمد الکنانی) بو جامع امامی اولدیغندن (طرفی)
 نسبتله شهرت بولمغدر . }

طرقه القینه { خلافت عباسیه زمانده یتیشن
 مشاهیر مغنیاتدن شاعره
 و ادبیه بر قیز اولوب، کبرای عباسیه دن عبدالله بن
 نصرک جاریه و دلداده سی ایدی . شو بر ایکی بیت
 موی الیه حقنده سونلش اولدیغنی اشعارندندر :

اذا هام قلبي لم اجد من يرده
 الى سوى ذكراك والموت في الذكر
 وطر في الوصل من تعلا
 وان كنت منه آيساً آخر الدهر

طرقای { هلاکو خانک اوغلارندن اولوب،
 کندیسی حکومت سورمه مش
 ايسه ده، اوغلی بایدو خان ملوک ایلخانیه نیک آلتیبیسی

اولق اوزره، عم زاده سی کینجاتو خاندن صکره
 ۶۹۴ تاریخنده ۱۱ آئی حکومت سورمش؛ و دین
 اسلامی قبول ایدن قازان خانه سلف اولمغدر.

طرقاله { مغربده بر اعظم یعنی صحرائی کبیر
 جهننده بر قصبه اولوب، سوس
 اقصانک مرکزی اولدیغنی یاقوت حموی بیان ایذبور.

طرقونه { اسپانیه ده کی (تاراغونه) شهرنیک
 اسم عربیسیدر. «تاراغونه»
 ماده سنه مراجعت بیوریه . }

طرم { ایرانده قزوینک اوزرنده کی جببالده
 اورمانلری و ضرروطائی چوق بر بیوک
 ناحیه اولدیغنی جغرافیون اسلام آثارنده مسطر دردر.

طرنوی { (Tirnova) بلغارستانده ص. میه نیک
 شرق شمالیسنده و (یانتره) نهری
 اوزرنده سنجاق مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰

اهالیسی، بر قاج جامع شریفی و خبیلی تجارتی واردر.
 عبا و قبا جوخه دستکاهلری واردر. خبیلی اییک دخی
 جیقار. — طرنوی سنجاغی جنوباً بالقان صرتیله
 شرقی روم ایلندن آیرلش اولوب، شرقاً شمئی، شمالاً
 هزارغراد، روسجق و زشتوی، غرباً دخی سروی
 سنجاقریله محدوددر . }

طرنوی { (Tournovo) تسالیاده یکیشهرک
 ۱۸ کیلومتره شمال غربیسندن
 بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی و بعض اییک و یاموز
 منسوجات دستکاهلری واردر . }

طرنوی { ادرنه ولایتنک قرق کلیسا سنجا
 غنده و قرق کلیسانک ۵ کیلومتر
 شرق شمالیسنده قصاص مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰

قدر اهالیسی، عصر جلیل حضرت بادشاهیده یا بلشر
 بر جامع شریفیله بر خسته خانه سی و برده حکومت قوناغ
 واردر. میاه جاریه سی چوقدر. — طرنوی قضاسو
 غرامتک، دکز اوبا، یکی دره و چاقناخور اسملری
 درت ناحیه و ۲۴ قریه یی حاوی اولوب، اسلام، بلغا
 ورومدن مرکب ۱۶۰۰۰ اهالیسی واردر. اراضیسو
 طاغاق و طاشلق اولوب، آرز منبتدر. میاه جاریه سو
 چوقدر. قیون، کچی، طوموزوساژ حیوانات اهلیه سو
 چوقدر. اورمانلری دخی اولوب، کراسته و کور.
 اخراج اولنور. داخل قضاسده ۶ جامع شریف، ۱

بوغازبنك اڭ طار مخلنده و بتون آوروپا قطعه سنك
الجنوبى نقطه سنده برقصه واسكاه اولوب، ۱۲۲۳۵
اهالیسی، عربلردن قاله (القصبه) ناميله بر قلعه سى،
۴ قیوسى ۲۶ برجى اولان بر سورى، جنوباً
بركوك اطله ايله محفوظ لیمانى، بو اطله نك اوزرنده
فنارى و بعض استحكامانى، دباغخانه ليله كرميت خانه لرى
واسكى بركلیساسى واردر. رومالیر زماننده (تینجنتره)
اسميله معروف اولوب، اندلسى فتح ایدن مجاهدین
اسلام اڭ اول بوقصبه آياق باصفله، بین الاسلام
اوسره نك قاهدى بولنان (طریف) اڭ اسميله شهرت
بولمش؛ بو اسم اسپانیولر طرفندن دخى قبول
اولنهرق، قالمشدر. حكومت اسلامیه زماننده چوق
دها معمور اولوب، مشاهیر علمدان بر چوق ذواتك
مسقط رأسی بولمش؛ و بر چوق وقوعات سیاسیه
و حربیه میدان اولمشدر.

طریفه { (بن حاجر) صحابه دن اولوب، حضرت
ابا بكر صدیق (رضه) زماننده اهل
رده محارباننده برادری (معن) ايله برابر خالد بن
ولید حضرتلرینك معیننده بولنهرق، مرتدلردن (نجه
بن ابی المیثا) بنی قتل، و (فجأة السلی) بنی حیا اخذ
ایله، نزد حضرت صدیقیه سوق اینش ایدی.

طریقچه زاده { (شیخ عبد الرحمن بن
عبدالله) عثمانلی مشاهیر
خطاطیندن اولوب، ۱۱۷۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.
برخیلی مصحف شریف و دلائل و مشکوه و تفسیر ابن
عباس (رضهما) یازمشدر.

طریقى { شعراء عثمانیه دن اولوب، و دینلیدر.
سلطان بایزید خان تاینك اواخر
سلطنتنده وفات ایتمشدر. شو قطعه اونكدر:

صنا و خراکه بکزه به دیو كیده رك
كه طوتر مهر و مهی ایكى كوزى كیبه فلك
شمع مجلس سكا رشك ایلوب ای سم بدن
اورینوب شب كله زر کیوب آلتونلی بنك

طریه { صحابیاتدن اولوب، حسان بن ثابت
حضرتلرینك جاریه سى ایدی.

طزر { خراسانده (سابله) دن بر مرحله لك
مسافه ده و واسع بر اووده بر قصبه
اولوب، خبر و جرد بن شاهان طرفندن بنا اولمش
بر عالی ایوانی اولدیفنی یا فوث حموی بیان ایدیور.

اسلام ۱۱ خرسیتان مكته موجوددر. قصاده
شیاق و قایله اعمال اولنور.
طریانه { اندلسده (قبره) ناحیه سنده
(برقصه اولدیفنی «معجم البلدان» ده
مذکوردر.

طرویل { (باخود دورول) طرزون ولایتك
{ كوشخانه سجاغفنده بر قضا اولوب،
لوانك قسم شمالیندن عبارتدر. كورتین ناحیه سیه
برابر ۹۴ قریه دن مركب اولوب، ۱۷۹۴۵۸ مى مسله
و ۱۶۶۷۹ مى روم اولق اوزره، ۳۶۱۳۷ اهالیسی
واردر. مركزى (اردسه) قریه سى اولوب، ارضروم
جاده سى اوزرنده واقمدر. قولاق طاغله كنیب طاغلك
اتكزى و قوللری قضا داخلنده ممتداولمغه، اراضیسی
طاغلق اولوب، اورمانلری دخى چوقدر. خارشوت
نهرى قضایى شق ايله مركزى اولان (اردسه)
قریه سى باندن پكر و بتون قضا نك میاه جاریه سنى
طوپلاره طوپراغى آز منبت اولوب، بغدادى، آربه،
مصر، فصولیه، پتاس و سائرده دن عبارت اولان
محصولاتى احتیاجات محلیه به كافی دكدر. اشجار
مثمره سى چوقه اولوب، آمودى مشهوردر. حیوا-
نات اهلیه سى آزره اورمانلری سرور زمانله اتلاف
اولنهرق، یالكز محرقاته الویره جك كوچك آفاجلری
حایى چالیلردن عبارتدر. معادن چوقه ایسه ده،
هیچ برى اخراج اولنماقمده در. اهالیسی بك فقیر اولوب،
معارف و صنایع بك كریدر. یالكز زبقه تعبیر ایتكزى
برنوع شیاق و سائر بعض منسوجات اعمال اولنور.
هواسى صوفوق لکن صاغلامدر.

طریث { ایرانك خراسان خطه سنده نیشا.
{ پوره مضاف (ترشین) قصبه سنك
اسم معربدر. ناحیه سنده (طریث) دیرلردى.

طریح { (ابو اسماعیل — بن سمید بن عقبه
{ (الثقی) صحابه دن اولوب، اوغلی اسماء.
هیل کندیسندن روایت ایتمشدر.

طریف { (Tarifa) اسپانیه نك جنوبنده
{ (آندالوسیا) خطه سنك قادیس
ایالتنده، قادیسك ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده
وجیل طارفك ۲۶ کیلومتره غرب جنوبیسنده اولهرق
۳۵° ۵۹' ۵۳" عرض جنوبی ايله ۵۱° ۵۶' ۷"
طول غربیه، عربلك بجر الرقاق دیکلری سبته

طزعه } صقلیه جزیره سی ساحلنده و قوروق
بر آطه نك قارشيسنده بر قصبه اولديني
« معجم البلدان » ده مذکوردر .

طسفونج } [« طيسفون » ماده سنه سرا -
جعت بيوريله .]

طسم } اجمال قديمه عربدن بری اولوب ،
جزیره العربك شمال غربی جهتنده
وحجاز ايله بحرین آره سنده اوله رق (جدیر) جبلی
اوطانك غرب جهتنده ساكن ايدلر . بو جیل زمان
جاهلیته منقرض اولوب ، دور اسلامه يتيشمه مشدر .

طشكر } اندلسك جيان ناحیه سنده بك متين
وصرب بر قلعه اولوب ، سردیونله
جیقلا بفتی یا قوت حموی بیان ایدبور .

ططر } مصرده حكومت سورن ممالك چرا .
كسه نك آلتنجیسی اولان (ابو الفتح
ملك ظاهر) ك اسمیدر . [« ظاهر » ماده سنه
مراجعت بيوريله .]

طعمه } (بن ابرق باخود ابو طعمه بشر بن
ایبرق الانصاری الخزرجی) صحابه دن
اولوب ، بدر دن بشقه كافة غزواته معیت حضرت
نبویه بولمش ، و بعض احادیث شریفه روایت
ایتمشدر .

طغانبای } (ملك عادل) مصرده حكومت
سورن ملوك چرا كسه نك یكری
برنجیسی اولوب ، ملك اشرف جانبولاددن صكره
۹۰۶ تاریخنده قمود ایتش ایسه ده ، قعودی اتفاق
اصرا ايله اولمديفتدن ، اوكون اوزرینه هجوم ایدوب ،
قتل ایتمشدر .

طغانی تیمور خان } ایرانده حكومت سورن
ملوك جنكیزیه سلاله -
سندن اولوب ، سلطان ابو سعیدك وفاتندن صكره
جرجان جهتنده كسب استقلال ، و سریداران دن
خراسانك بعض طرفلرینی ضبط ایتش ؛ و ۷۵۴
تاریخنده وفات ایتمشدر .

طغای } (ام انوك خونده —) مصر سلا -
طینندن ملك ناصر محمد بن قلاوئك
زوجه سی اولوب ، فوق العاده حسنی و طافله بر خاتون

اولمغه ، زوجی عندنده حرمت و اعتباری و نفوذ
واقتداری بك زیاده ایدی . زوجك وفاتندن صكره
دخی حرمت و اقتداری زیاده ایدی . بك چوق خیراته
موفق اولمشدر . ۷۵۹ تاریخنده وفات ایدوب ،
خاقانه ام انوك اسمیله بنا کرده سی اولان تکیه اتصالنده
دفن اولمشدر .

طغتكین } (الملك العزیز سیف الاسلام ابو
الفوارس — بن ابوب بن شاذی)
یمنده حكومت سورن ملوك ابویه دن اولوب ، صلاح
الدین ابوبینك برادریدر . دیکر برادر ی شمس الدوله
توران شاه جانب صلاح الدیندن بمنه اعزام اوله رق ،
خطه یمانیه بی ضبط ایتدكدن صكره ، ۵۷۷ تاریخنده
صاحب ترجمه اونك رینه بمن حاکی اولمش ؛ و ۲۶
سنه کال عدل و حقانیتله اجرای حكومت ایتدكدن
صكره ، ۵۹۳ ده بنا کرده سی اولان منصوره ده
وفات ایتمشدر . عادل و صالح و محب علما و شعرا بر ذات
ایدی . کندیسندن صكره اوغلی ملك معز فتح الدین
اسماعیل حكومت سورمشدر .

طغتكین } (ملكشاه سلجوقینك برادر ی
(تنش) ك رجالنندن اولوب ،
مشارالیهك وفاتنده طول قالان زوجه سی تزوجه
بونك اوغلی (دقاق بن تنش) . شامده اتابكك
ایتش ؛ و دقافك فوتنده اوغلی نامنه خطبه او قومتشدر
همای دخی ضبط ، و ۵۲۰ تاریخنده شامه هجوم
ایدن فرنگاری حیل ايله دفع ایتش ایدی . زماننده
مسجد طدمه خراب اولمغه ، حضرت عثمان (رضه)
جانبندن محرم صحیف شریفی بو ذات جامع امیه یا
نقل ایتمشدر . ۵۲۲ ده وفات ایدوب ، اوغلی رینا
كچمكاه ، بنی طغتكین دولتك مؤسس اولمشدر .

طغتكین } (بنی —) تنش سلجوقیدن صكره
(شامده حكومت سورمش بر
كوكك دولت اولوب ، بو دولت ۴۹۷ تاریخنده ،
آنف الترجه طغتكین طرفندن بنا اولمش ؛ و نسلندز
كندیسیله برابر ۶ حكمدار كلوب ، جمماً ۵۲ ییل
حكومت سورمشلردر . بونلك اسامیسیله تاریخ
حكومتلری بوجه آتیدر :

طغتكین ۴۹۷ | محمود بن بوری
ابوسعید بوری بن طغتكین ۵۲۲ | شهاب الدین محمد بن بوری ۳۳
اسماعیل بن بوری ۵۲۶ | مجید الدین ابوق ۵۳۵ الی ۴۹

اسماعيل بوریدن صکره حکم ونفوذ زوجه سی الینه کچوب، بوخاتون اناک زنی به وارمشیدی. اخیر لری اولان مجیدالدین ابق صبی اولمغله، وزیر ی بولنان مبین الدین مدیر اموری ایدی. بو وزیرک وفاتندن صکره مجیدالدین اداره به مقتدر اوله مامغله، ۵۴۹ تاریخنده نورالدین شهید دمشق ضبط ایدوب، بو دولته ختام ویرمشدر.

طغرائی } (ابو اسماعیل مؤید الدین بن علی
المنشی الاصفهانی) مشاهیر شعرا
ومنشئیندن اولوب، موصلده حکومت سورن سلطان مسعود بن محمد سلجوقینک وزیر ی ایدی. استاد عنوانیله مشهور ایدی. مشارالیه سلطان مسعود ایله برادری سلطان محمود آره سنده محاربه وقوعنده، صاحب ترجمه خصم غالبک الینه کچوب، اونک وزیر ی نظام الدین سمیری سمییله الحادله اتهام اولنهرق، ۵۱۳ تاریخنده قتل اولنمشدره. بیوک دیوان اشعاری «لامیه العجم» عنوانیله مشهور برقصیده سی واردور. بو اثر لری تک ایکی سی ده بر قاچ سنه مقدم شهر منرده «الجواب» مطبعه سنده طبع ونشر اولنمشدر. شو ایکی بیت جمله اشعار ندندر:

اجا البکی یا مقلتی فانتا
علی موعده للین لا شک واقع
اذا جمع العشاق موعدهم غدا
فوا تجلنا ان لم تعنی مدا معی

طغزل } ایرانده حکومت سورن دولت
سلجوقیه حکمدارانندن اوچ ذاتک
سمیدر:

رنجیبی (طغزل بک) دولت مذکور ه تک مؤسی اولوب، میکائل بن سلجوقک اوغلیدر. پدر ی خرا. سانه طائفه سنک ریسی اولدیغی حالده، کندیبی، درایت واهلیتی حسییله، اهالی خراسانک توجه و محبتنی قرانهرق، خطه مذکور ه اسرینه تابع اولمغله، سلطان مسعود غزنوی اوزرینه عسکر کوندر دکده، غالب کلدیکندن، ۴۲۹ تاریخنده نیشاپورده تحت سلطنته جلوس ایتمش؛ و سلطان مسعود بالذات عسکر سوق ایدورک، دامغان اووه سنده بینه مغلوب اولمغله، طغزل بک عراق عجمی دخی تسخیر ایدورک، (ری) شهرینی پایتخت انخاد ایتمش؛ و تدریجاً آذربایجان، کردستان،

— ایکنجیبی (سلطان محمد بن ملکشاه بن آلب آرسلان) ک اوغلی اولوب، برادری محمودک وفاتندن صکره عمی سلطان سنجرک مشوریله عراق و آذر. بجان حاکمی اولمشدی. عادل وحلم و کرمله موصوف اولوب، هزلیات و فحشیانندن مجتذب ایدی. بیوک برادری مسعود ایله بر خیلی وقت حرب وجدال ایتمشدی. اوچ سنه ایله ایکی آی اجرای حکومتدن صکره ۵۲۹ تاریخنده ۲۵ یاشنده همدانده وفات ایدوب، اوراده دفن اولنمشدر. برادری مسعود خلقی اولمشدر.

— اوچنجیبی (آرسلان بن طغرل بن محمد بن ملکشاه) ک اوغلی اولوب، ایرانده حکومت سورن آل سلجوقک ۱۴ نجی و صوک حکمدار ایدور. ۵۷۱ تاریخنده پدر ی آرسلانک وفاتی اوزرینه، تحت سلطنته کچوب، والده سی طرفندن برادری اولان قزلب آرسلان مدیر اموری ایدی. (ری) قرینده خوارزمشاهانندن سلطان تکشله ابتدیی محاربه ده ۵۹۰ تاریخنده مقتول اولمغله، بونکله ایرانده کی سلجوقیان دواتی منقرض اولمشدر. بو ذاتک طبیعت شهریه سی دخی وار ایدی.

طغزل } فارسنده حکومت سورن انا بکانک
دردنجی حکمداری اولوب، دولت
مذکور ه تک مؤسی اولان سنفر بن مودود بن سلفرک اوغلیدر. ۵۹۰ تاریخنده عم زاده سی تکله بن زنگینک وفاتی اوزرینه، مسند سلطنته کچوب، دیگر عم زاده سی سعد بن زنی ایله بر خیلی نزاع و محاربه ایتدکن صکره، ۵۹۹ تاریخنده مومی البهک الینه اسیر دوشمشدر.

طغرل بك } (باخود طغرل بك) دولت
 سلجوقیه تك مؤسس اولان
 طغرلدر. [«طغرل» ماده سنه مراجعت بیوربله ۰]
 طغرلشاه } کرمانده حکومت سورن سلا-
 چقه تك یدنجیسی اولوب، ۵۰۰
 تاریخنده، پدري محمد شاه بن آرسلانشاهك وفاتی
 اوزرینه، تخت موروثه کچمش؛ ۱۲۰ سنه اجرای
 حکومتدن صکره ۵۶۲ تاریخنده وفات ایتشدر.
 اوغلی بهرامشاه وبعده دیگر اوغلری آرسلانشاه
 وتورانشاه خاقلری اولمش؛ وتورونی محمد شاه بن
 بهرامشاهه کرمان سلاجقه سی دولتی پایانه ایرمشدر.
 طغری } (امیر عین الدین قریومدی) مشاهیر
 علما وشمرادن اولوب، ملوک ایطنا-
 نیه دن خدابنده وابوسمیدخانک زمانلرنده یاشامشدر.
 عن اصل ترکستانک (قریومد) قصبه سندندر. «کلیات
 طغری» عنوانیه بر مجموعه اشعاری و«المرآت المقتوحه»،
 «کنز المغانی»، «مجموعه الغرائب»، «چشمه فائز»،
 و«انوار المبارک» عنوانلریله تألیفاتی وارد. ۷۲۴
 تاریخنده وفات ایتشدر. «انشاء طغری» عنوانیه
 بر مجموعه منشآتیی دخی وارد. شو قطعه جمله
 اشعارنددر:

دارم زعتاب فلک بوقلون
 وزکردش روزگار حس پروردون
 چشمی چو کساره صراحی همه اشک
 جانی چو میانه پیاله همه خون

طف } کوفه صحرا سنک اسمی اولوب، امام
 حسین (رضه) افندمرك مقتلی اولغله
 مشهوردر.

طفر آباد } همدانده بیوک بر محله اولوب،
 مشاهیر علمدان بر چوق ذوات
 بوکا منسوبیتله معروفدرلر.

طفر جیل } مغریده بر قصبه اولدینفی یا قوت
 حموی بیان ایدیور.

طفیل } صحابه دن بر وجه زیر بر قاج ذاتک
 اسمیر: (ابو البطن طفیل بن ابی
 بن کعب الانصاری) که پدري دخی صحابه دن اولوب،
 روایت کوره عهد رسول الله (صلم) ده طوغمش،
 وپدرندن روایت ایتشدر. — (طفیل بن الحارث
 بن المطلب القرظی) که فخر کائنات (صلم) افندمرك

هم زاده سی اولوب، برادرلری عبیده وحصین ای
 برابر بدر، احد، خندق غزالنده و سائر غزواته
 جمله سنده حاضر بولمش؛ ۳۱۰ تاریخنده وفات ایتشدر
 مذکور ایکی برادرندن عبیده بدر غزاسنده شهید
 اولمش، وحصین صاحب ترجمه دن ۴ آی صکره وفات
 ایتشدر. — (طفیل بن اخی جویری) که ایکی
 اتواب کیمک حقنده بر حدیث شریفک راویسیدر. —
 (طفیل بن زید الحارثی) که حضرت عمر (رضه)
 طلای اوزرینه، بک یاشلی اولدینفی خالد، حضر
 فخر کائنات (صلم) افندمرك زمان جاهلیته
 احوال لرندن بعض شیلر روایت ایتشیدی. — (طفیل
 بن سعد الانصاری البخاری) که احد غزاسنده حاض
 بولنوب، بئر معونه وقعه سنده شهید اولمشدر. —
 (طفیل بن عبدالله بن الحارث بن سخیره الازدی)
 طفیل بن سخیره دیمکله دخی معروف اولوب، والد
 سندن حضرت شایسته وعبید الرحمن ابنا ابی ب
 (رضم) ک برادریدر. والده سی ام رومان بونک پد
 عبدالله دن صکره حضرت صدیق اکبره وارمشیدی. —
 (ذوالنون طفیل بن عمرو الازدی الدوسی)
 شعرا وفتحیای عرب دن اولوب، فخر کائنات (صل
 افندمرك مکه ده ایکن، نزدلرینه کیده رك، قرآن کریم
 بعض آیات کریمه ایشتمکله اسلامه کلش؛ وقو
 نزدینه هودتله، بوللری دخی دین اسلامه اد
 ایتدکن صکره، مدینه به هجرت ایتش؛ واکثر
 وائده وخبیر غزاسنده دخی حاضر بولمش؛ و
 نبوی ایله ذی الکفین صغنی احراق ایتشیدی
 کندیبسی حضرت صدیق (رضه) ک زمان خلافت
 یمامه محاربه سنده واوغلی عمرو خلافت حضرت ف
 قیده بوموک غزاسنده شهید اولمشدر. — (طف
 بن مالک بن حنساء الانصاری الخزرجی) که
 غزاسنده حاضر بولنوب، احد غزاسنده اون
 پاره آلمش؛ و خندق غزاسنده شهید اولمشدر.
 (طفیل بن مالک) که مدینه لی اولوب، حضرت رس
 الله (صلم) افندمرك طواف کعبه ایللری حقنده
 روایتک صاحبیدر. — (طفیل بن النعمان الانصا
 الخزرجی السلی) که عقبه و بدر غزالنده حاضر
 لنوب، خندق غزاسنده شهید اولمشدر.

طفیل } بیت مقدس قربنده (وادی موسی)
 بر قلعه اولدینفی «مقیم البلدان»

مسطور اولوب، دیگر بعض کتا بلرده دخی (طفلیه) اسمیله اورالرده ۶۰۰ خانلی برقصه بولندیقی کور. لمشدر. ایکیزی بر اولسه کرکدر.

طفیلی } ابران شعرا سندن ایکی ذاتک
اسمیدر :

بری (امیر حسین جلایر) سلطان حسین باقراتک
رجالندن اولوب، متواضع و خوشطبع بر آدم ایدی.
شو قطعه اونکدر .

سرو قدت جلوه کرد قدر صنوبر شکست
لعل لبت خنده زد قیمت شکر شکست
هندوی دربان او چوب سیاست بقهر
از کف خاقان گرفت برسر قیصر شکست

— دیگری (حصاری) نسبتیله معروف اولوب،
شو بیت اونکدر :

چسان پنهان شی درکوی آن آتش فکن باشم
که برق آه روشن میکند جایی که من باشم

طفیه } (بنت وهب) صحابیاتدن اولوب، ابو
سیدر. مکه مکرمه ده اسلامه کلوب، معیت حضرت
نبویه مدینه هجرت ایتمشیدی .

طالبع } (الملك الصالح ابو الفارات — بن
زربک) خلفاء فاطمیه زماننده
وزارت نامیله خطه مصریه بی اداره ایدنلردن اولوب،
۴۹۵ تاریخنده طوغمش ؛ وصعیبد مصرده والی
ایکن، اهل مصر طرفندن عباس ايله اوغلی نصره
قارشی دهوت اولنمقله، قاهره به کله رک، ۵۴۹ ده
وزارتی ضبط ایتمش ؛ و خلیفه فاطمیه زماننده کمال
عدل و حقانیتله رؤیت امور ایدوب، خلقی حاضنه
قبرینی دخی تزویج ایتمش ایسه ده، مشارالیه کندیسناک
جاه و شهرته حسد ایدوب، ۵۵۶ تاریخنده قتل
ایتد برمشدر. صاحب ترجمه ادیب و شاعر بر ذات اولوب،
ایکی جلددن سرکب دیوان اشعاری واردر . شو
بر ایکی بیت جمله اشعارندندر :

کم ذا برینا الدهر من احدائه
عبراً و فینا الفد والاغراض
تسبی المیات و لیس یجری ذکره
فینا فتذکرنا به الامراض

طالییره } اندلسده تاجه نهری اوزرنده
طلیظه اعمالندن بیوک بر قصبه

بیوریله .]

طلحه } (بن عبدالله بن عثمان بن عمرو بن
کعب بن سعد بن شیم بن صرة

القرشی التیمی) قدمای صحابه دن و عشره مبشره دن
اولوب، نسبی عمروده یعنی او چنجی بطننده حضرت
ابا بکر صدیق (رضه) نسبیله و سره ده یعنی یدنجی

بطننده نسب عالی حضرت نبوی ايله برلشیر. والده سی
(صعیه بنت عبدالله بن مالک الحضرمیه) ایدی کنیه سی
ابو محمد اولوب، (طلحة الحیر) و (طلحة الفیاض)

دینکله دخی متمار فدره. اک اول اسلامه کلنلردن
اولوب، حضرت ابا بکر صدیق (رضه) دلاتیله داخل

دائر اسلام اولمش ؛ و بوندن طولانی کفار قریشدن
نوفل بن خویلد بن العدیوه و بر روایتنده حضرت
طلحه ک برادری عثمان بن عبدالله کندیسنی حضرت

صدیقله برابر بر ایسه باغلا یورق، اذا وجفا ایتمش،
و نماز قیله لرینه مانع اولمش ایدی. مکه ده ایکن جانب
نبویدن حضرت زبیر (رضه) ايله و بعد الحجیره مدینه

منوره ده ابو ایوب انصاری (رضه) ايله مواخانی اجرا
بیورلشیدی. بدر غزاسی ایتاشنده جانب رسالتینا .

هیدن لاجل الخمس شامه اعزام بیورلمش اولدیفندن،
بو غزاده حاضر بولگنماش ایسه ده، احد غزاسیله

غزوات سائرته ک جله سنده حاضر بولگنمشدر. احد
محاربه سنده یک چوق بلیه به دوچار اولوب، حضرت

نهی ذی شان (صلام) افندسزی قورنارمق ایچون
کندیخی ته ایکه به قوبمش ؛ و رسالتیناه افندسزی

آرقه سنه آلهرق صخره به چیقارمش ایدی. فخر
کائنات (صلام) افندسزک «طلحه ايله زبیر جئنده بنم

قومشورلمدر» بیورمش اولدیلری حضرت علی
المرتضی (رضه) دن سرویدر. حقتنده دیگر بعض

احادیث شریفه دخی صادر اولمشدر . حضرت عمر
(رضه) ک وفاتنده خلفلرینی انتخاب ایچون تعیین بلدیکی

اصحاب شورادندر . حضرت علی (رضه) ک زمان
خلافتنده حضرت زبیر (رضه) ايله برابر حضرت عثمان
(رضه) ک دمنی طلبه قالدیشان حضرت ابیشه (رضه) به
تابع اولوب، ۳۶ سال هجره یسندنده حضرت مرتضی
(رضه) قارشی مشهور جل محاربه سنده بولگمش؛

و جانب مرتضویدن کند بسنه فخر کائنات (صلعم) اوند مزك بر مبارك سوزی اخطار اولنجه ، حربدن كف بدله ، بر طرفه چكلمش اولدینی حالد ، كند . يلری طرفنده بولسان مروان بن حكيم جانبدن آتیلان بر اوفك دیزینه اصابت ایتسیله ، متأثراً و شهیداً ارحال ایتشدرد . حضرت علی (رضه) جناب طلحه نك شهادتی خبر آنجه ، فوق العاده كدر ایدوب ، یانته كیتمش ؛ و آغلا یه رق مبارك الیه طو پراخی بو زندن سیله ،ك ، جنازه سی نمازخی بالذات قیلشدر . مروان بن حكيم بو خیاتی ایتكدن صكره ، بوكوندن اعتباراً انتقام ایتسم دیمش ، و بده ابان بن عثمانه دونوب ، بدرك قاتلرندن برنی اولدیردم ، دیمش اولدینی سرویدر .

طاحه } آنف الترجه دن بشقه صحابه دن بر وجه زیر بر قاچ ذاتك اسمیدر : (طلحه الانصاری) كه بر حدیث شریفك راویسی اولوب ، اوغلی محمد كندیسندن روایت ایتشدرد . — (طلحه بن البراء الانصاری) كه فخر الرسل (صلعم) اوند . مزك مدینه بی تشریف نده ، شاب اولدینی حالد ، استقبال حضرت نبوی به بیقه رق ، مبارك اللربنی اوپر و بكا هر نه ایسترسه كز امر ایدكز هرامس بكنزی اجراه حاضرم دیر ایش . خسته لفته جانب نبویدن زیارت بیوریله رق ، وفات ایدم چكی آكلا شغله ، جنازه . سنه چاغر للربنی تنبیه بیورمشرلسده ، طلحه كیجه وقتی وفات ایدوب ، حضرت رسول الله (صلعم) اوند مزه زحمت اولماق ایچون ، خبر ویرلماكسزین دفتنی وصیت ایتمش ؛ و ایرتسی كون فخر کائنات اوندمز خبر آنجه ، اصحابدن بر قاچ ذاتی بالاستصحاب مزارینه كیده رك ، جنازه نمازینی تكرار بیورمشرلدر . — (طلحه بن ابی صدر الاسلمی) كه بر حدیث شریفك راویسی اولوب ، صحبتي مختلف فهدر . — (طلحه الزرق الانصاری) كه اصحاب شجره دن اولوب ، اوغلی هبید كندیسندن روایت ایتشدرد . — (طلحه بن زید الانصاری) كه ظنه كوره خارجه بن زیدك برادریدر . — (طلحه بن سعید الجهنی) . — (طلحه بن عبیدالله بن مسامع القرشی التیمی) كه بعض مفسرین بونك اسمیه پدرینك اسمنه و تیمی اولدیفنه باقره رق ، عشره مبشره دن اولان حضرت طلحه اولدیفنه ذاهب اولشلدر . — (طلحه بن عتبة الانصاری الاوسی) كه

احد فزاعنده حاضر بولنوب : بامه وقعه سنده شهید اولشدر . — (طلحه بن عمرو النضری) كه حرب بن ابی الاسود كندیسندن روایت ایتشدرد . — (طلحه بن مالك الخزاعی) كه آزادلیسی ام الجریر كندیسندن روایت ایتشدرد . — (طلحه بن معاویه بن جاهم السلمی) كه رعایت والده حقه بر حدیث شریفك ناقلیدر . — حنین وقعه سنده شهید اولان صحابه میانده دخی بر طلحه مذکوردر .

طاحه } « موفق بالله » ماده سنه مراجعت بیوریله .

طاحه } خلافت عباسیه زمانده خراسانده حكومت سورن بنی طاهر ملوكنك ايكنجیمی اولوب ، دولت مذكوره نك مؤسس اولان طاهر ذو الیمینك اولقیدر . ۲۰۷ تاریخنده ، پدرینك وفاتی اوزرینه ، مأمون خلیفه نك منشوریله حاك خراسان اولوب ، سیستانده خروج ایدن صحره ایله بر خلی وقت ازغراشورق ، سیستانی استخلاص ایتكدن صكره ، ۲۱۳ ده وفات ایتمش ؛ و برادری عبدالله خلق اولشدر . اوغلی علی بنه اوسنه نیشاپورده ظهور ایتمش اولان شورشی باصبرمه چایشیركز مقتول اولشدی .

طلق } صحابه دن ابی ذاتك اسمیدر : (طلق اهل یمامه دن اولوب ، قومی طرفسندن مبعوثاً نزد حضرت نبوی به كهرك ، اسلامه مشرف اولمش . وقومی تزدیشه عودتله ، بر جامع شریف ایدر و بر قومی دخی اسلامه كتیرمش ایدی . اوغلی قیس كندیسندن روایت ایتشدرد . — (طلق بن یزید یاخود یزید بن طلق) كه بر حدیث شریفك راویسیدر .

طلمنكه } اندلسده بر شهر اولوب ، محمد بن عبدالرحمن بن الحكم الاموی طرفسندن فتح اولدیفنی ، و مشاهیر علمان بر چوق ذواتك منشی بولندیفنی یا قوت حموی بیان ایدر (سالنامه) نك معری اولوب ، اكثر كتبه (سلكه صورتده مضبوطدر .

طلمویه } اسکندریه ایله برقه آره سنده بر كوچك قصبه اولدیفنی یا قوت حموی بیان ایدر .

طلوعی } اوتنجی قرن هجری شعرا سندن
 و طریق قضا سالکینندن اولوب ،
 شویت اونکدر :

ای طلوعی کرچه کیم صافی دلز دریا کیمی
 لیک عشق پاکدن عالمده سائمه خالیوز

طلیاطه } اندلسده قرطبه قربنده استجه
 اعمالندن بر ناحیه اولوب ، بعض
 مشاهیر علمانک مسقط رأسی بولندیغنی یاقوت حموی
 بیان ایدیور .

طلیب } صحابه دن بر وجه زیر اوج ذاتک
 اسمیدر : (طلیب بن ازهر بن عبد
 هوف بن عبد بن الحارث بن زهره بن کلاب بن
 مره القرشی الزهری) که اک اول اسلامه کلنلردن
 اولوب ، برادری مطلب ابله برابر حبشه هجرت ،
 و اوراده وفات ایشلدر . — (طلیب بن عرقه بن
 عبدالله بن ناشب) که اوغلی کلپ کندیسندن روایت
 ایشلدر . — (ابو هدس طلیب بن عمیر بن وهب بن
 عهد بن قص بن کلاب بن مره القرشی العبیدی) که
 والده سی عمه رسالتیناهی (اری بنت عبدالمطلب)
 اولوب ، اک اول اسلامه کلنلردن و حبشه هجرت
 ایدلرنددر . بدر فراسنده حاضر بولمش ؛ واجنادین
 و بر روایتده یرموک فراسنده شهید اولمشدر .
 ذرئی قالمشدر .

طلیحه } (بن خویلد بن نوفل الاسدی
 الفقمی) صحابه دن و شجاعان عربدن
 اولوب ، هجرتک ۹ نجی سالنده بنی اسد و فدیله نزد
 حضرت نبوی به کلهرک ، مملکتنه عودتنده ادعای
 نبوت ایتکله ، جانب رسالتیناهیدن قارشینه ضرار
 بن الازور الاسدی ! رسال بیورلمش ؛ و ارتحال
 حضرت نبویه دائره نفوذی توسع ایدوب ، اسد
 و عطفان قبیله لری کندیسینه تابع اولدیقندن ، جانب
 حضرت صدیق اکبردن خالد بن الولید حضرت نلری
 مقابله ب مأمور اولوب ، بودفه مغلوب اولغله ، شامه
 قاجوب ، بنی جفنه به التجا ایتش ؛ و حضرت عمر (رضه)
 زماننده اسلامه کلوب ، قادیسه فراسنده بیوک فیرتی
 کورلمش ، و بر قاج یاره آلمش ایدی .

طلیطله } اسپانیه ده واقع (تولده) شهرینک
 عند العرب مستعمل اسمیدر .
 [تولده ، ماده سنه مراجعت بیوربله .]

طلیق } (بن سفیان بن امیه القرشی الاموی)
 صحابه دن و مؤلفه قلوبدن اولوب ،
 اوغلی حکیم دخی صحبته نائل اولمشدر .

طمام } حضر موت قربنده یوکک بر طافک
 آلتنده بر قصبه اولدیغنی یاقوت حموی
 بیان ایدیور .

طمستان } فارسده بر قصبه اولدیغنی « معجم
 البلدان » ده مذکوردر .

طمشوار } (Temesvar) مجارستانک قسم
 جنویسنده و پشتنه تک ۲۵۰
 کیلومتره جنوب شرقیسنده سنجاق مرکزی بر شهر
 اولوب ، ۸۸۵ ۳۹ اهالیسی واردر . (تیسه) نهرینه
 تابع (بغا) چایی اوزرنده و بطاقلقی بر اووه تک ایچنده
 واقع اولوب ، یاموق و ایک منسوجاتله کاغد ، زیتون
 یاغی ، شراب و ساژه فابریقه لری و دباغخانه لرله کلیتی
 ژامبون تجارتی واردر . اطرافنده باغریله طوت
 آغاجلری و هوایی تصفیه به مخصوص اشجاری بک
 چوقدر . بطاقلق لری قورودیلهرق ، اووه کوشکلر
 و صیفیه لرله طولمش ؛ و هوایی تصحیح اولمشدر .
 ۹۵۹ تاریخ هجریسنده قانونی سلطان سلیمان خان
 جانبدن فتح اولنه رق ، ایکویز سنه به قریب مدت
 دولت عثمانیه تک تحت تابعیتنده بولمشدر .

طمریس } طبرستانده ساره دن ۱۶ فرسخاق
 مسافه ده و طبرستانک جرجان
 و خراسان جهتنده کی حدودنده و ساحل بحرده بر قصبه
 اولوب ، طاغدن دکیزه قدر متین بر سدی اولدیغنی
 جغرافیون اسلام آتارنده مسطوردر . بو قصبه ۳۰
 تاریخ هجریسنده سعید بن العاصی طرفندن فتح
 اولمشدر . بعض مشاهیر علمانک مسقط رأسی بولمشدر .

طنجه } مغرب اقصاده یعنی مراکش دولتنده
 وسبته بوغازینک غرب جنوبی سا .
 حلنده و جزیره الحضر تک قارشینه اولهرق فاسک
 ۱۸۸ و مراکشک ۳۰ کیلومتره شمال غریسنده
 بر شهر واسکله اولوب ، ۲۰۰۰۰ قدر اهالیسی ،
 پورتکیز لیلر طرفندن قاله بر سوریه برقله سی ، بری
 بیوک و مصنع اواق اوزره ۶ جامع شریفی ، ایشلک
 تجارتی و اطرافنده باغچه لرله صیفیه لری واردر .
 مراکشده یالکز بوشهرده آوروایالیرک اقامتنه مسا
 عده اولغله ، انکتره و فرانسه و اسپانیه سفیر لری

و دول ساژده قونسلوسلری بوشهرده اقامت ایدر؛
 و برخیلی آوروپالی تجار دخی بولنوب، آوروپالیلره
 مخصوص بر محله‌سی واردور. اهالیسندن ۶۰۰۰
 قدری ده یهودی اولوب، اسپانیهدن اخراج اولنده.
 قلزنده اورایه کیمتشلردور. ادخالاتی سنوی ۱۲ ملیون
 و اخراجاتی دوت بش ملیون فرانق راده‌لرنده
 اولوب، تجارتک نصفی انکتره دولتیه اجرا اولنور.
 طنجه پک اسکی بر شهر اولوب، فنیکه لیلر طرفسندن
 ضبط واسکان اولنمش، وبعده رومایلرک و صکره
 روملرک و اسپانیه ده کی غوتلرک ضبطنه کچوب،
 نهایت عقبه و موسی بن نصیر طرفسندن ممالک
 اسلامییه الحاق اولنمش؛ واهل اسلامک اندلسدن
 خروچندن صکره پور تکبزلیر دفاتله مهاجره ایدرک،
 مغلوب اولدندن صکره، ۱۴۷۱ تاریخ میلادیسنده
 ضبط ایشلرله، ۱۶۶۲ تاریخنده پک بولنرک الندمه قالمش؛
 و تاریخ مذکورده جهاز اوله رق انکتره قرالنه
 ویریلرک، انکلزیر و ریختم و لیمانه اللی ملیون فرانق
 صرف ایشلرکی حالده، ۱۶۸۴ ده قلمه بی تخلیه ابله
 اهل اسلامه تسلیم ایشکه مجبور اولدقلرنده، مذکور
 ریختمی هدم ایشلردور. اخیراً بر ریختم یاخش؛
 و باشلیجه جاده لری الکتربقله تنور ایدلمشدر. روما-
 لیلردن قلمه براسکی صویولی واردور. حفریات اجراسنده
 بعض آثار عتیقه چیقار. خارجاً منظره‌سی پک کوزل
 ایه‌ده، داخل بر حسن و لطافتی یوقدر. اهمیت
 موقعیه‌سی پک زیاده اولدیفندن، ایلریده ترقی ایشمی
 مأمولدر.

طنز } جزیره ابن عمر قربنده برقصه اولوب،
 بعض مشاهیر علمانک مسقط رأسیدر.
 (طنزی) لقبیه معروف علما و مشاهیرک بعضیسی ده
 بغدادک (طنز) محله سندندر.

طنطرانی } (معین الدین ابو نصر احمد بن
 عبدالرزاق) مشاهیر علما و شعرا دن
 اولوب، خواجه نظام الملک زمانده بغداد ده نظامیه
 مدرسه مشهوره‌سی مدرسلردن بولنمش؛ و بر چوق
 آثار و تألیفاتله برخیلی اشعار و «قصیده طنطرانیه»
 عنوانیه ذوقافیتین بر قصیده مشهوره بر ایشدر، که
 مطلبی شودر:

یا خلی لبالب قد بلبلت با لبالب بال
 بلنوی دلزلتی و العقل فی الزلزالی زال

طنطه } مصر اسفله قاهره تک ۹۸ کیلومتر
 شمال غربیسنده و نیلک بر قاج قولند
 محل تفرقنده اوله رق پک منبت براوده ایچنده و این
 دمیر یول خطنک محل تقاطعنده غربیه مدیرتله
 و جغرفیه قضا سنک مرکزی بر شهر اولوب، ۳۷۵۰
 اهالیسی، سید احمد بدوی حضر تریبک تریه سیله یانند
 بر یولک جامع شریفی، طلبه‌سی بش بیکه بالغ اولا
 «احمدیه» اسمیله بیوک و مشهور بر مدرسه‌سی، زوا
 و تجاردن بر قاج بوز بیک کشتی جمع اولنان سنوه
 اوج بازاری و پک ایشلک تجارنی واردور. سیر سفانه
 صالح اولان نیل قولارینک کثرتیه دمیر یولرله
 واسکندریه ابله دمیاط و قاهره آره‌سندن بولنمش
 اهمیت تجاربه‌سی تزیید ایشکله، خطه مصریه نه
 اوچینگی شهری اولده دمیاط رقابت ایدبور. مذکور
 جامع شریف و تریه و مدرسه دن بشقه شهرک بر کو
 ابنیه طالیسی و زینتی یوقدر.

طنوبوره } اندلسده (قره‌ونه) مضافانده
 بر قصبه اولدیفنی یا قوت حومه
 بیان ایدبور.

طواس } آبدین و لابننک دکیزی سنجانده
 و دکیزلینک ۲۰ کیلومتره جنوبنده
 اوله رق خوتاس طاغنک بر قولی اتکننده و بیو
 مدرسه تابع آق چاپک ساحل یسارندن ۲ کیلومتره
 مسافه ده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، یالک
 ۴۰۰ ی روم و قصوری کاملاً مسلم و ترک اولنور
 اوزره، ۱۰۱۳۲ اهالیسی، بر شدیه و اینکی ایشدر
 مکتبی، ۴ جامع شریفی، ۶ مسجدی، بر مدرسه‌سی
 ۱۰۵ دکان و مغازه‌سی، ۲ خان، بر حامی و بهر صا.
 و جمعه کونی قوریلور بازاری واردور. هواسی معتد
 و پک صاغلام اولوب، آنجق یازین صوی قیتدر
 قصبه ده طیانقیلی بر نوع بز اصمال اولنور. اطرا
 پک منبت اولوب، باغلی دخی چوقدر. مرکز لوا
 بر شوسه ابله مر بوطدر. پک اسکی بر قصبه اولوب
 اسم قدیمی (تابا) اولدیفنی مظنوندر. — طواء
 قضاسی شمالاً کوی سرای و نفس دکیزی، شر
 غربی قره آخاج قضا لرله، جنوباً منشا، غرباً دخ
 آبدین سنجان لرله محاط اولوب، ۷۸ قریه دن مرک
 اولدیفنی حالده، مساحت سطحیه‌سی ۲۶۲۹ مربع کی
 متره و اهالیسی ۵۲۷۷۶ کیشدن عبارتدر. اهالی

مرکزده بولنان ۴۰۰ رومدن بشقه کافه مسلم اولوب، اراضيسنك نصفندن زياده سي طاغلق و طاغلق يعني اراضی خالیه دن ، ۴۰۰ مربع كيلومتره لكي اورماندن ، ۲۰۰ كيلومتره لكي ده مرادن عبارتدر . اراضی عمومیت اوزره طاغلق و مرتفع اولوب ، كاملاً مذکور آق جای حوضه سی داخلنده در . نهر مذکورک مجراسی اطرافنده برطاقم اووه لر و دوز وادیلر حاصل اولوب ، اك منیت لرلی اوراده در . باشلیجه محصولاتی ذخایر متنوعه ایله کلیتلی اوزومدن عبارتدر . حیوانات اهلیه سی دخی چوق اولوب ، بونلرک سنوی تولداتی ۱۱۹۴۵۰ راده لرنده در . معمولات صنایه سی یزدن عبارتدر . هواسی بك صاغلامدر .

طوانه } مصیبه قرینه یعنی آتله جهتنده برقصه اولوب ، ملوک امویه زماننده دفعاتله محاصره ، و مأمون خلیفه طرفندن ضبط و تحکیم اولندیغنی کتب عربیه ده و حتی یزید بن معاویه ایله قسطنطنیه نك محاصره سنه کوندرلمش اولان مسئله بن عبدالملکک بعض اشعارنده مذکوردر . باطلیوسک جغرافیه سنده دخی مسطور بولندیغنی یا قوت حموی بیان ایدبور . شمدیکی حالد اورالده بواسله بر معموره یلتمدیکندن ، بوده مصیبه کی خراب اولسه کرکدر .

طواوئیس } ماوراء النهرده بخارا ایله سمرقند بر قصبه ایله بر ناحیه اولدیغنی « معجم البلدان » ده مذکوردر .

طوائف الملوك } بیوک اسکندرک وفاتنده بمالکی بینلرنده تقسیم ایدن سردارلرینک تشکیل و تأسیس ایتدکاری دولتله حکمداراننه و بونلرک زماننده ظهور ایدن اشکاتیان ملوکنه و بریلن اسمدر . بونلر ساسانیانک ظهورینه و رومایلرک آیهاده کی فتوحاتنده ۳۰۰ سنه قدر حکم سورمشلردر . اندلسده ملوک امویه نك انقراضنده ظهور ایدن دول صفیره و سائر بویه لر بیوک دولتک انقاضندن تأسیس اولنان متفرق و کوچک دولتره دخی بعضاً بواسم و بریلیر . [بهرینک اسم مخصوصنه مراجعت بیوریله .]

طویجی باشی } و طویجی باشی زاده [قره ماده لرینه مراجعت بیوریله .]

طوبخانه } استانبولده غلظه ایله فنسقلی وجهانکیر آره سنده بر بیوک محله اولوب ، دولت طوبخانه سنک اطرافنده بولمغه ، بو اسمله تسمیه اولتمشدر .

طوبخانه لی } مشاهیر خطاطیندن ایکی برنجیسی (یازجی محمد امین بن ولی الدین) دارالسماده آغاری کاتبی ایدی . باب طالی قارشیننده کی حاجی بشیر اقا جامعنده بعض یازیلری واردر . محمود پاشا تره سی جوارنده مدفوندر .

— ایکنجیسی (محمود افندی) محمد امامدن نك و نسخی و درویش عیددن خط تعلیمی اوکرنوب ، اندرون همایونه داخل اولمشیدی . شیخک خطنه تقلیداً بر مصحف شریف یازوب ، تقدم ایتدکده ، (کاتب السر سلطانی) عنواننه نائل اولمشیدی . بو مصحف شریف آبا صوفیه کتبخانه سنده محفوظدر . ۱۰۷۰ ده وفات ایتشدر .

طوپال عثمان پاشا زاده } [احمد پاشا ماده سنه مراجعت بیوریله .]

طوپال محمد پاشا } [محمد پاشا (طوپال —)] ماده سنه مراجعت .

طوپراق قلعه } ارضروم ولایتینک یازید سنخاغنده آشکرد قضا . سنک مرکزی بر قصبه اولوب ، یازیدک ۱۲۶ کیلو متره غرب شمالیسنده و ارضرومک ۱۳۷ کیلومتره شرفنده ، قوزه طاغنسک ایتکننده و مراد صوینه تابع برچایک اوزرنده اوله رق روسیه حدودندن ۱۱ کیلو متره لک مسافده . واقمدر . طرزوندن ابرانه کیدن بیوک کاروان یولنده کی (ملا سلیمان) خانه بر شوسه ایله مره بو طدر . اها ایسی ۳۰۰۰ کتی راده لرنده در . — آتله ولایتینک جبل برکت سنخاغنده واقع عثمانیه قضا سنده دخی بواسله بر قصبه جق واردر .

طود } جبل سرائک نام دیکری اولدیغنی و صمید (مصرده دخی بواسله صلاح الدین ابوبی زماننده امیر درباس کردی الاحول طرفندن تأسیس ایدلمش باغچه لرلی چوق بر کوچک قصبه بولندیغنی یا قوت حموی بیان ایدبور .

طور } بوکله لسان نبطیده طاغ معناسنی افاده ایدوب ، عربیده دخی بو معنا

ایله مستعمل اولدیغندن، یالکز و دیگر اسمله اضافتله برطاقم طاغله علم اولمشدر. اک مشهوری (ط و ر - سینا) در، که سینا شبه جزیره سنده واقع اولوب، تعریق «سینا» ماده سنده کچمشدر. — فلسطینه طبریله قرینه دخی بواسمه برطاق بولنوب، اوزرنده ملوک ایوبیه دن ملک معظم عیسی بن الملك العادل ابی بکر بر قلعه بنا، و بیده فرنگکک تقربنده ۶۱۵ ده تخریب ایشیدی. — نابلس قرینه دخی بواسمه برطاق بولنوب، حضرت ابراهیم (عم) حضرت اسماعیل (عم) یحیی و یحون اوابه جیتمش اولدینی مرویدر. — (ط و ر زبتا) دخی جزیره ده رأس هین قرینه خابور کوربسی یاننده واقع اولوب، بعض سرافند و مقاب مات بولمغله زیارت اولنور. — (ط و ر ابیدن) دخی نصیبین قرینه جبل جودی به متصل بر طاغک اتکننده بر قصبه ایدی.

طوراق محمد پاشا { «محمد پاشا (طوراق جمع بیوريله .») — } ماده سنه سرا.

جمع بیوريله .

طوربه لی { آبدین و لایتنک ازمیر سنجاق و قضا سنده تر یانده ایله برابر بر ناحیه اولوب، ۴۰ قریه دن مرکبدر. [«کونیک» ماده سنه مراجعت بیوريله .

طورسون زاده { (عبدالله فیضی افندی) مشاهیر خطاطین و علما.

دن اولوب، نیورجی قوی یوسف افندی دن نسخ ورقه خطربنی و تملیق و جلی خطربنی ده دیگر لرندن تمشق ایش؛ ۱۰۱۹ ده وفات ایشدر. بر عرض رساله سیله بر معجزات رساله سی و «قلیه» عنوانیه بر مقاله سیله ملاجامینک کافیه شرحه ناتمام بر حاشیه سی واردر.

طورسون فقیه { مؤسس دولت سلطان عثمان خان قازی دوری

مشاهیر علماسندن اولوب، اده بالینک دامادی و شاکردی ایدی. تفسیر وحدیت و فقهی مشار الیه دن تدریس ایدوب، اونک وفاتنده امور قنوی و تدریس کندیسنه احاله اولمشدی. عالم وزاهد و مستجاب الدعوه بر ذات ایدی.

طورطوم { «تورتوم» ماده سنه سرا - جمع بیوريله .

طور علی { (علاء الدین — بک) قره قویونلی

امارتنک مؤسس اولوب، آرخوز خان زماننده ترکستان دن بوطرفه هجرتله، عشیرت ریش برابر دیار بکر جهتنده یرلشمسدی. عشیرت ریش و امیری حاننده اولوب، احفادنن قره عثمان نیورلنک تبعیت ایتکله، اوسابه ده توسیع ممالک ایتمش؛ و بونک تورونی اوزون حسن امارتی دولته تحویل ایشدر.

طورغودلی { (وبام دیگرله قصبه) آبدین و لایتنک صاروخان سجاغنده

و سجاغک جنوب غربی گوشه سنده بر قضا اولوب، شمال غربی جهتنن مغنیسا، شمالاً آق حصار، شرقاً صالحلی قضالریله، جنوباً و جنوب غربی جهتنن دخی ازمیر سجاغیله محدوددر. ایلچیه و طاغ سر مره ناحیه لرله برابر ۳۳ قریه دن مرکب اولوب، ۱۷۳۲ اهالیسی واردر، که بونلرک ۳۶۹۰۰ سی مسلم، ۳۲۳۲ سی روم، ۱۰۰۰ سی ارمنی و ۶۰۰ سی یهودیدر. مرکزی (قصبه) در. مساحت سطحیه سی ۸۷۴ مربع کیلومتره اولوب، ۵۵۰ کیلومتره لکی

طاغلق و طاشلاق اوله رق اراضی خالیه دن، ۲۸۰ کیلومتره لکی اورمان، و ۲۰ کیلومتره لکی ده سرعازن عبارتدر. قسم جنوبیسی بوز طاغنک ایتک لرندن عبارت اولوب، طارضه لی، و قسم شمالیسی (کدبز) ابرمانی مجراسنک ایکی جهتنده تمتد اوولردن عبارتدر. نهر مذکوره قضا اداخلنده بر ایکی جای منصب اولوب، بونلرک بری مرکز قضان کچره ازمیردن مغنیسیا و اورادن الاشهره کیدن دمیر یول خطی بو قضانک قسم شمالیسی شق ایدر. طوپراغی بک منبت اولوب، باشلیجه محصولاتی ذخایر متنوعه ایله یاموق، اوزوم، توتون، میوه و سبزه دن عبارتدر. حیوانات اهلیه سی بک آز اولوب، یالکز هندیلری چوق و مشهوردر قاؤنلری ده بک مقبولدر. صنایع لاشی حکمنده اولوب زراعت دخی اهمال اولنورق، اهالینک ربجی مشغولیو نیجارتدر. داخل قضا ده ۵۶ مکتب موجود اولوب ۱۳۲۱ شاگرد دوام ایدر.

طورله { روسیه ده کی دنیستر نهرینک ایدر - ترکیسیدر. [«دنیستر» ماده سنه

مراجعت بیوريله .

طوز کولی { قونییه و لایتنک شمال شرقی قسمنده واسع برکول اولوب

طوس جوارنده شهید اولوب، توقان قره سنده دفن اولمشلردر. قریه مذکوره امام مشارالیه مدفن اولوق مناسبتیه کسب اعتبار ایدوب، کیتدجه بیومکله، طوس اهالیسی دخی اورایه نقل وطن ایدرک، سرور زمانه بو قریه (مشهد) نامیه بیوک بر شهر حالی آلمش؛ وطوس خراب اولمشدر.

طوس { (بن نوذر) ایران قدیم قهرمانلردن
اولوب، بدری پیشدادیان حکمدار -
رانندن بولمش اولدینی حالد، کمندهسی کیکاوس
زماننده رستم زال وکودرز و سائر قهرمانلرله تورانه
و فراسیابه قارشی طول مدت محاربه ایدرک، بو
محاربه لک برنده عموم ایران عسکرینک باش قوماندانی
اولمشیدی. بمسده کبخسروه قارشی کلکله، پینلرند
محاربه وقوع بولوب، اردبیلده مقتول اولمشدر.
بونک احوالی شهنامه ده خرافانه مزوج اوله رق محکی
بولان روایات جمله سننددر. آنف البیان (طوس)
شهرینک بونک بنا ویا تعمیر کرده سی اولدینی
مظنوندر.

طوسقانه { (Toscane) ایتالیا نك غرب
جهتند بر بیوک خطه اولوب،
۲۰° ۴۲' ایله ۱۴° ۴۴' عرض شمالی و ۵۶° ۷'
ایل ۵۸° ۹' طول شرقی آرملرنده و آسین سلسله
جبالندن قورسیقه جزیره سی قارشیننده کی ساحله
قدر ممتد اولور. شمالاً امیلیا، شرقاً مارشه و اومبریا،
جنوباً لاتیوم خطله لیل، غرباً دخی تیریان دکیزیه
وجنوه کورفزیله محاط و محدوددر. شمالدن جنوبه
بوی تقریباً ۲۰۰ واک ۱۶۰ کیلومتره در. اهالیسی
۲۱۴۰۰۰۰ کشیدر. مرکزی (فلورانس) شهری
اولوب، پیزه، آرجیو، سیانه و لیوورنه دخی باشلیجه
شهرلرنددر. شرق شمالی قسمنده آسین سلسله جبال
ممتد اولوب، سائر طرفلری آز عارضه لیدر. جبال
مذکوره دن نمانله بوخطه نك ساحله آسین ویا جنوبه
طوغری آهه رق لاتیوم خطه سنه کیرن انهارک
باشلیجه لری: اومبرونه، آرتو و تیردر. برخیلی جد
ولری وکوللری دخی وارددر. سواحلنک قسم وسطیسی
(مارمه) اسمیه بطاقات بر یردر. هواسی مختلف
ایسه ده، عمومیت اوزده ملایم و لطیفدر. طوبراغی
یک مثبت اولوب، زراعت دخی فنه تطبیقاً اجرا
اولدیفندن، خیلی ذخایر، میوه، سبزه و غایتله کوزل

قسم اعظمی قونیه سنجافنک اسبکشان قضااسنده
و منتهای جنوبیسی نیکده سنجافنک آقسرائ قضااسنده
بولیور. محیط دائره سی قیشین ۳۵ ساعت اوزونلغنده
اولدینی حالد، درینلکی. آسحق ۶۰ و نهایت ۷۰
سائتمه در: صوفی یک طوزلی اولوب، یازین تخیر
بمکله، کول قوروبوب، بش آتی سائتمه قالینلغنده
برطوز طبقه سی قالیر، که بو طوزدن سنوی ۲۰
میلون کیلوقدر چیقاریلوب، قونیه و آقره ولایتلرنده
صرف اولنور. کولک ایچنده ۶ آطه بولنوب، برینک
اوزرنده برکوی خرابه سیله طائلی صوفی حاوی بر
قویو وارددر. ساحل شرقیسی قرینده (قوچحصار)
قصبه سی بولمغه، بوکول قوچحصار کولی نامی دخی
وبریلیر.

طوزله { قبریس جزیره سننک شرق جنوبی
ساحلنده بر قصبه واسکله اولوب،
لقوشه نك اسکله سیدر. جزیره مذکوره نك الیشک
اسکله سی اولوب، پوسته و ایورلری اورایه یناشیر.
جوارنده بیوک محله لری وارددر.

طوزله { بوسنه نك شمال شرقی قسمنده بوسنه
شهرینه تابع (اسپراچه) چاینه دوکیلن
(یالته) دره سی اوزرنده (بالا) و (زیر) صفتلریله
بربرندن آریلور ایکی قصبه وارددر.

طوزله { شهر امانته ملحق قرتال قضااسنده
(و بوندک ایله ککبوزه آرملنده
ساحل بجرده و از میدد دهر یول خطنک موقفندن
یاریم ساعتق مسافه ده بیوجک برقریه اولوب، زیتون
یاغی، توتون، سبزه و سائر محصولاتی وارددر.

طوس { خراسانده مشهدک ۲۰ کیلومتره
قدر شمال غربینسنده ویرانه لری
موجود بولنن بر شهر قدیم اولوب، قبل الاسلام
مشهور بولمش اولدینی کبی، اوائل دور اسلامده
دخی خراسانک مهور واک بیوک بلدانندن ایدی.
ایرانلر جمشیدک بنا کرده سی اولدینی و طوس بن
نوذر طرفندن تجدید و اعمار ایدلدیکنی التزام
ایدورلر. مدنیت و معارف اسلامیه نك پارلاق
صراکزندن اولوب، امام غزالی و نصیرالدین کبی حکما
و فردوسی کبی شعرا یتشیدر مشدر. هارون الرشید
بو شهرده وفات ایتدیکنی کبی، امام علی رضا بن موسی
کاظم (رضهما) حضر تلی دخی مأمون خلیفه زماننده

چيچكر بيشير. بوخظه ببح ايتاليانك بانجه سي دينور. مقبول شرابلره زبتون ياغي و مقاربه و شهره كبي اخراجاتي چوقدر. حيواناتي دخي چوق اولوب، علي الخصوص قيونلرله استرلي مشهوردر. جيوه، شاب، زاج، كوكورد، كور، طوز، كوزل مرصهر و ساثر معدنلري ده وارددر. معارف بك ايلري اولوب، فلورانس و بيزه و سيانه شهرلنده بر يوك دارالفنون ايله متمدد مكاتب عاليه و ساثر مكاتب لره بر جوق جمعيات عليه بولنيور. طوسقانه نك لساني ايتاليانجه نك اك كوزل و اك فصيحى اولوب، ايتاليانك ساثر خطلري اهايلسي طرفندن دخي لسان ادبي و تحريرى اتخاذ او. لئشدر. صنايع دخي بك ايلري و تجارت بك ايشلكدر. طوسقانه خطه سي قديمآ (اتروپا) و (طوسقيا) تسميه اولوب، اهالى قديمه سي (اتروسق) ياخود (طوسق) اسميله معروف بلاسج اقوامندن بر قوم ايدى، كه آرنآؤدق طرفندن ايتاليابه كچكش؛ برى طرفنده بولناز بلاسج يونانلره و بر دكاري كبي بولر دخي قومشورلى اولان لائنلره كندى دين و اعتقاد. لرني قبول ايتدردكردن، يونان و لاتين اساطيري الهه كاذبه نك اسملري بلاسج لساننده در. طوسقا. نه ده بولنان بعض خطوط قديمه نك لاتين لسانيه حلى شمدي به قدر ممكن اوله مامشدر. بلاسج اقوامندن الى بومناهندا آرن چوق حال اصليلرنده قالمش يالكز آرنآؤرل اولوب، بو طوسقنرك آرنآؤدقده كي طوسقنلره اسمآ اتحادلري دخي بو قرانتي تاكيد ايتدركندن، خطوط مذكوره نك آرنآؤد لساني وا. سطه سيله خله چايشاسه، موفق اولنه جنى شبهه سزدر. ذاتآ بوكونلرده آرنآؤد لسانه آشنا بر آوروپالى كرك بولنري و كرك ينه بلاسج اقوامندن اولان (فريجيا) اهالى قديمه نك آناطوليدنه براقش اولدقلى برطاقم خطوطى آرنآؤد لسانيه حل ايدرك، مادنا شمديكي آرنآؤدجه دن فرقسز بر لسانده محرر بولندقلىرى اثبات ائشدر.

طوسقانه نك احوال قديمه سي «اتروپا» ماده سنده ذكر و بيان اولئشدر. دردنجهي قرن ميلاديدنه اتروپا اسمى اونودلوب، (طوسقيه) اسميله ايتاليا و بئده روما (ديوسه) سنك بر اياتي حكمنه قومئش؛ ولومباردرك حكومتى زماننده بر قاج دوقه لفه تقسيم

اولنه رق، بونلرك اك بيوكى (اسولته) دوقه لنى بولئش ايدى. شارلمان دن صكره طوسقانه مستقل بر ماركيزلىق صورتنه كيروب، بو حكومت ۸۲۸ تاريخ ميلاديسندن ۱۱۱۵ تاريخنه دك پايدار اولئشدى. اونجهي قرن ميلاديدنه طوسقانه ماركيلرينك روماده و پاپالرك انتخاب و تعييننده بك چوق مدخللري اولوردى. طوسقانه نك صوك ماركيزه سي اولان (مانلده) مملكتنك برطاقم لرلنى و اتقانه هب اعتمش اولمئله، وفاتده طوسقانه نك قسم جنوبيسى پاپانك ضطنه كچوب، ديكر قسمنك فلورانس، بيزه، سيانه كبي بيوك شهرلرندن هر برى آريجه بر حكومت شكلى آلهرق، بونلرك بعضى بيوك بر قوت كسب ائمش؛ و ابتدا بيزه حكومتى جمله سندن فوتلى بولئش ايسه ده، بئده فلورانس حكومتى غلبه چالوب، بيزه ني ودها برطاقنى ضبط ائمشدى. اون بشنجهي قرن ميلادى ابتدا سننده يالكز فلورانس، لوقه و سيانه حكومتلري بولوب، اك قوتلىسى اولان فلورانس حكومتنده ۱۴۲۱ تاريخندن اعتبارآ (مديجيس) خاندانى رياست ائتكه باشلامشدى. ۱۴۹۴ تاريخنده سكرنجهي شارل (مديجيس) خاندانى فلورانسده ز اخراج، و بيزه ني تفريق ائتمش ايسه ده، ۱۵۰۹ د، بيزه بيكيدن فلورانس به تابع اولمش، و مديجيس خاندانى ۱۵۱۳ ده فلورانس به عودت ائمشدى. ۱۵۳۱ ده طوسقانه شارل كينت طرفندن دوقه لفا تحويل اولنه رق، آلكساندر مديجيس دوقه لفا نصب اولئمشدى. ۱۵۵۵ ده شارل كينت سيانه ني ضبط ايدوب، خلفى ايكنجهي فليب بوشهرى مديجيس خاندانى افرادندن برينه و برمشيدى. ۱۷۳۷ د مديجيس خاندانك منقرض اولسى اوزرينه، طوسقانه بيوك دوقه لنى (لورنه) خاندانه وراش؛ و بو خاندانك آوستريا حكومتنه كچمسيله طوسقانه دخي بو دوله اتحاق ائمشدى. ۱۷۹۰ ده بو خاندانك بر شعبه سنه و بريله رك، آريجه بر دولت صورتنه قوندقدن صكره ۱۷۹۶ ده بونايارت طرفندن ضبط اولنوب، ۱۸۰۱ د يارمه دوقه لرى نئلسدن بر پرنسك تحت حكومتند اولهرق، اتروپا قرالئنى ناميله برقراللق حالنه قومئش ايسه ده، ۱۷۰۷ ده فرانسه ايمپراطورلغه الحاز اولنه رق، ۳ ايالته تقسيم اولئش؛ و ۱۸۰۹ د

۱۶۰۸	ایکینچی قوزمه
۱۶۲۱	ایکینچی فردیناند
۱۶۷۰	اوچنچی قوزمه
۱۷۲۳	ژان غاستون
۱۷۳۷	الی

۴، " لورنه آوستریا خاندانی

۱۷۳۷	ایکینچی فرانسوا
	(ایمپراطور ۱۷۴۰ ده)
۱۷۶۵	لئوپولد
	(ایمپراطور ۱۷۹۰ ده)
۱۷۹۰	اوچنچی فردیناند
۱۸۰۱	و

۵، " اتروویا قراللی

۱۸۰۱	پارمہ لی برنجی لوی
۱۸۰۳	ایکینچی لوی
۱۸۰۷	الی

۶، " فرانسه یه الحاقی

۱۸۰۹	بیوک دوشس اییزه
۱۸۱۴	الی

۷، " آوستریا خاندانی

۱۸۱۴	اوچنچی فردیناند (ثانیاً)
۱۸۴۴	ایکینچی لئوپولد
۱۸۵۹	دردنچی فردیناند
۱۸۶۵	الی

طوسقه } (Tosques) آرناؤد قومنک
منقسم بولندیفی ایکی قسمدن بری

اولوب، آرناؤدداک جنوب جهتده ساکندرلر. طوسقه لرله کيفه لر اساساً بر نوع اخلاقه مختلف و هین حادانه تابع ایسه لرده، بعض تفرطانده پیدلرنده فرق بولندیفی کی، لسانلری دخی آز فرقلیدر. طوسقه لر تکلمده فنه و حرکانده اماله استمه مال ایتوب، دها آجیق تلفظ ایتدکلری حالده، کيفه لر بروندن سویلوب، غنه لری چوقدر، وکلرک بعض حرکاتی تلفظ ایتوب، قیصه کسرلر. جسارت و حربده ایکیسی ده بر اولوب، آجیق کيفه لرک هجومده و طوسقه لرک مقاومت و ثباتده مهارتلری دها زیاده در. طوسقه لرک ذکاوت و استعدادلری و کيفه لرک متانتلری ایلیدر. کرک طوسقه لرک و کرک کيفه لرک ثلثانی مسلم و ثلثی خرسستان اولوب، کيفه لرک خرسستانلری اکثریت اوزره قتیولیک و طوسقه لرک کیلر اورتودوقسدر. یونان و ایتالیا ده کی آرناؤدلر طوسقه در. بو طوسقه اسمک پک اسکی و تا بلا سجرل زمانندن قاله اوله جفی ایتالیا ده کی اقوام بلا سحیه دن ماده آتفه ده بیان

و ناپارت طوسقانه بی بیوک دوقه لقی نامیله همشیره سو، اییزه باجوک) یه و برمش ایدی. ۱۸۱۴ ده، و ناپارتک سقوطلی اوزرینه، طوسقانه آوستریا به احاده و لهرق، آرشیدوق فردیناندک تحت حکومتنده بر بیوک دوقه لقی حالته قومش ایدی. ۱۸۴۸ ده ظهور ن شورش اوزرینه، آرشیدوق طوسقانه بی ترکه مجبور اولمش ایسه ده، بر سنه صکره آوستریانک مدادیله هودت ایتمش؛ ۱۸۵۹ ده یکیدن مملکتی رکله، و یانه به چکیلوب طوسقانه قطعاً ایتالیا به الحاق، بعمده فلورانس ایتالیا قرالنه یا یخت اغناذ اولمشدر. طوسقانه ده حکومت سورنلرک اسامه یسیله ایتدای حکومتلری تورینخی بوجه آتیدر:

۱، " طوسقیه مارکیلری

۸۲۸	برنجی بونیفاس
۸۴۵	برنجی آدالبرت
۸۹۰	ایکینچی آدالبرت
۹۱۷	غوی
۹۲۹	لامبرت
۹۳۱	یوزون
۹۳۶	هومبرت
۹۶۱	بیوک هوغ
۱۰۰۱	اوچنچی آدالبرت
۱۰۱۴	رنیه
۱۰۲۷	ایکینچی بونیفاس
۱۰۵۲	فردریق
۱۰۵۴	بیاتریکس
۱۰۷۶	ماتیلده
۱۱۱۵	الی

(اون ایکینچی قرن میلادیدن اون بشنجی قرنه دک ر چوق جاھیر مستقله .)

۲، " عنوانسر مدیجیسلر

۱۴۴۱	ژان بانکیه
۱۴۲۹	قوزم مانیفیق
۱۴۶۴	برنجی پیر
۱۴۶۹	لوران ایله یولیان
۱۴۷۸	پالکز لوران
۱۴۹۲	ایکینچی پیر
۱۴۹۴	الی
۱۵۱۳	ایکینچی یولیان ایله ایکینچی لوران
۱۵۱۹	الی

۳، " دوقه عنوانیه مدیجیسلر

۱۵۳۱	برنجی آکساندر
۱۵۲۷	برنجی قوزمه
۱۵۷۴	برنجی فرانسوا ماریه
۱۵۸۷	برنجی فردیناند

اولنان طوسقانه خطه سی اهالی قدیمی اولان اترو. سقرک (طوسق) دخی تسمیه اولنمندن استدلال اولنیور.

طوسقهلق } آراؤدلمک نصف جنوبیسندن
 عبارت بیوک بر خطه اولوب،
 یانیه ولایتیه مناستر ولایتیک کوریمجه سنجاقنندن
 و مناستر ایلحصان سنجاقلرینک برقمندن عبارتدر.
 طوسقهلق ایله کیفه لفاک خط حدودی (اشقومی)
 نهرینک مجراسی اولوب، بو نهرک شمالنده کی برل
 کیفه لقی و جنوبنده کیلر طوسقهلقدن معدود ایسه ده،
 سولینیلن لسانه باقلمیسه، نهر مذکور مجراسنک
 جنوبنده واقع اولان قره طوبراق (که موزکه نیک
 قسم شمالیسیدر) اووه سیله ایلحصان و استاروه قضالرینه
 تابع برلرک اهالیسی دخی کیفه لسانیه منکلمدرلر.
 طوسقهلقنک گاه عمومونه و گاه نصف جنوبیسنه روملر
 (ایر) نامی و برمک ایستیورلرسه ده، بو اسم جغرا-
 فیای قدیم اصطلاحانندن اولوب، شمعیکی حالدو بو
 خطیه طوسقهلق و عمومونه آراؤدلق نامی و برلیور.
 بونک جنوب فریسنده و ساحل بخرده بولنان (چاملق)
 و اونک شمالنده واقع (لاپلق) خطه لری دخی طو-
 سقهلقدن معدوددر.

طوسون پاشا } سلطان مصطفی خان ثالث
 دورنده ۱۱۸۰ تاریخنده
 ۴ آی بحریه ناظری بولمیشدر. بقیه احوالی معلوم
 اوله مدی.

طوسی } [«نصیر الدین طوسی» و «فردوسی»
 و سائر ماده لرینه مراجعت بیوربله.]

طوسییه } قسطنطونی ولایت و سنجاقننده
 و قسطنطونینک ۵۰ کیلومتره جنوب
 شرقیسنده قزیل ایرماغه تابع (دورز) چاینک صول
 طرفنده و ابریم ساعتلق مسافنده اوله رقی بلغارطاغنک
 جنوبی اتکننده واقع قضا سرکزی بر قصبه اولوب،
 تخمیناً ۷۰۰۰ اهالیسی، ۵ جامع شریفی، ۳۱
 مسجدی، ۲ مدرسه سی، ۱ کتبخانه سی، ۱ رشده
 و ۳ ابتداییه مکتبی، ۷۵۰ دکانی، بدستانی، بر قاج
 حامی، دباغخانه لری و اطرافنده کوزل باغ و باغچه لری
 وارددر. قصبه نیک ایچندن کچن اوج دره باغچه لرینی
 اروا ابددرک، مذکور نهره دو کیلور. هواسی معتدل
 ایسه ده، یازین اکثر اهالیسی باغ و باغچه لره چیقار.

طوسییه قضایی سنجاقنک جنوب جهتنده واقع
 اولوب، شمالاً طاشکوبری و قسطنطونی قضالریله، غرباً
 و جنوباً کنفری سنجاقیله، شرقاً دخی سیواس
 ولایتیه محدوددر. الغاز طاغی حدود شمالیه سنده
 و کوسه طاغی حدود جنوبیه سنده ممتد اولوب،
 اراضیسی بو ایکی صره طاغرنک اتکارلیله آره لرندکی
 (دورز) وادیسنندن عبارتدر. طوبراقنی یک منبت
 و محصولدار اولوب، وادی مذکورک صولری زیاده
 اولمله، باشلیجه محصولاتی برنج ایسه ده، سائر حبوبات
 ایله پاموق، توتون، کنوپر و سائر میوه لریک انواعی
 دخی یتیشدیرلرکنده، بر قاج سنه دن بری آفیوز
 دخی زرع اولتمقددر. معمولات صنایه سی تفتیک
 قوشاق، چوراب، قیلدن چوال و کلیم و سختیاندن
 عبارتدر. اورمانلری ۷۲۰ صریع کیلومتره وسعتنده
 اولوب، قره و صاری چام ایله کورکن، میسه، قاین
 آخاچلرینی حاویدر. بونلردن اودون و میخلنده صرف
 اولنه جق قدر کراسته قطع اولنور. قضا قارغو
 ناحیه سیله برابر ۷۳ قوبه بی حاوی اولوب، ۴۴ ۴۸۴
 اهالیسی وارددر، که بونلرک ۵۶۸ ی روم ۳۹۵
 ارمنی اولوب، قصوری کاملاً مسلماندر. داخل قضا،
 ۱۰۱ جامع و مسجد، ۳ مدرسه و کتبخانه، ۱۱ تکیه
 ۳۴ مکتب، ۱ کایسا، ۲۸۴ دکرمن و حزار، ۵
 خان، ۴ حمام، ۱۰ فرون و ۷۷۶ دکان و مغاز،
 و قهوه خانه موجوددر.

طوطالقه } اندلسده باجه مضافاتنده بر قصبه
 اولوب، کومش معدنیله مشهور
 اولدیغنی و بعض مشاهیر علما نیک مسقط رأسی بولندیغنی
 یا قوت حموی بیان ایدیدر.

طوطی } مشاهیر شماردن اولوب، ترشیز
 لیدر. بابر سلطان زمانده پاشا
 یوب، ۸۸۶ ده هراتده وفات ایتشددر. «خروس»
 عنوانیه بر منظومه سی وارددر. شو بیت اونکدر:

چند کبیرد چام می کام از لب میگون او
 ساقیا بکنار تا بر خاک ریزم خون او

طوطیس } فرانسه دن بری اولوب، حضرت
 ابراهیم (هم) ک مصره دخولرند
 بونک حکم سروردیکی، و حضرت ساره بی ایستمش
 و بدمه هاجری دخی نبی مشارالیه هبه امتش اولدیغنی
 صروی ایسه ده، بو اسم (Thoth) اسکی مصریله

مبوردن برینه مخصوص اولوب ، بوئك كلام و علم و معرفتن كناية اولديني آكلاشيلور. بمعبودلريني كويك چهره لي و انسان بدني تصوير ايدرلردى .

طوغان حصارى } قونيه ولايت و سنجا .
و آقشهر ك ۳۰ كيلومتره جنوب شرقيسنده ناحيه مركزى كوچك بر قصبه دره ناحيه سى ۱۱ فريه دن مركيدر .

طوفان } (ميرزا طيب) ايران متأخرين شعرا سندن اولوب ، مازندرانى (هزار جريب) قصبه سندن ايدى . بر مدت نجفده مجاور اولوب ، اوراده وفات ايتمشدره . شو قطعه جله شاعرنددر :

آمد بجلوه پيش مه منكر آفتاب
آن جلوه ميكند كه كندم در آفتاب
اورا مكان بصدر و مراجا بر آستان
اورا بفرق سايه مرا بر سر آفتاب

طوفى } ايران شعرا سندن اولوب ، تبريز ايدر .
ابتداى حائنده تبريزده سراجقله شغول ايكن ، بدمه لاهيجانه كيده رك ، كيميا هوسنه و شمشيدى . مرتب ديوانى وارددر . شويت اونكدره :

بتوعليست عاشق شده ام باين تسلى
كه كسى محبت از من بتو بيشتر نداد

طوفيل بن توما } خلفاى عباسيه دن مهدينك
نجم باشيسى ايدى . عربيه بر تاريخ يازمش ؛ روايه كوره او ميروسك مشهور «ايلاده» منظوم سنى لسان يونانين سر يانجه به ترجمه ايتمشدر .
اق اولان استغراجى اوزره خليفه مشارالهدن يكرى ون اول وفات ايتمشدر . رها يعنى اورفده دن ايدى .

طولجى } (Toulteha) رومانيه به تابع
دوبرجه خطه سنده طونه نك ساحل بنده و اسماعيلك ۲۴ كيلومتره جنوبنده سنجاق مركزى بر قصبه اولوب ، ۱۵۰۰۰ اهالىسى و خيلى شك تجارتن وارددر .

طولقه } مغربده زاب كبير نواحيسنده
{ و جريد جهتنده بر قصبه اولديني
معجم البلدان « ده مسطوردر .

طولون } خلفاى عباسيه زماننده ۳۷ سنه
مصر و شامده امارت سورن بنى

طولون سلاله سنك برنجيسى اولان احمد بن طولونك پدرى اولوب ، اترك رؤسا سندن ايدى .

طولون } (بنى —) خلفاى عباسيه زماننده
مصر و شامده حكومت سورمش
بر سلاله اولوب ، بائيسى احمد بن طولون خليفه نك امرا سندن ورؤساء اتراك دن (بارجوح) ك دامادى ايدى . ۲۵۴ تاريخنده خليفه معتز باللهك منشوريله مصر واليسى اولان (باكبك) . وكالة مصره داخل اولوب ، متعاقباً مذكور باكبك اعدام اولمغله ، اصالة والى مصر اولمش ؛ و بسده شام و حص و انطاكيه طرفلريني دخى ضبط ايتمش ؛ و ۲۷۰ تاريخنده واقع اولان وفاتنده اوغلى ابو الجيش حارويه خانى اولمش ؛ و خليفه معتضد بالله بوكا و اولادينه مصر ولايتنى او توزه سنه مدته تويجه ايلديكده دائر فرمان كوندرمش ايدى . بنى طولون ۵ كشى اولوب ، ۲۵۴ دن ۲۹۱ تاريخنده ۳۷ سنه حكوم سورمشدر . الكزبده لرى برنجيلرى اولان احمد بن طولون اولوب ، اليوم موجود و معمور بولنان بيوك برجامع شريفله ساثر آثار ايقا . سنه و اجراى عدالته موفق اولمشيدى . بنى طولونك اسمليله ابتداى حكومتلرى بوجه آيتدر :

- احمد بن طولون ۲۵۴
- ابو الجيش حارويه بن احمد ۲۷۰
- ابو العساكر جيش بن حارويه ۲۸۲
- ابو موسى هارون بن حارويه ۲۳۳
- شيبان بن احمد بن طولون ۲۹۱

طوما نباى } مصرده حكومت سورن ملوك
{ چرا كسه نك ۲۳ نجى و اخبرى
اولوب ، ۹۲۲ تاريخنده ، ملوك مذكوره نك ۲۲ نجيسى اولان قانصوه غورى شامده ياوز سلطان سليم خانله ايتديكى محاربه ده مغلوب و مقتول اولدقده ، اتفاق امرا ايله مصر تختنه اقعاد اولمش ايسده ، درت آى صكره پادشاه مشاراليه ايله ايتديكى محاربه ده مغلوب اولوب ، صعيد مصره قاچمش ؛ و بر آى صكره ۵۰۰۰ قدر هونه سيله كيجه اين قاهره نى باصوب ، اوچ كون اوچ كيجه سوقاقلرده عسكر ايله غوغا ايدهرك ، نهايت مغلوباً فرار ايتك اوزره ، نيلدن كچمكده ايكن ، روم ايلي بكر بكيسى مصطفي پاشا طرفندن طوتيله رق ، حضور پادشاهى به كونورلش ؛ و بر قاچ كون صكره ، طائفه سنك چيقاردى قتنه اوزرينه ، ۹۲۳ ده باب .
الغزويله ده صاب و اهدام اولمشدر .

طومانیچ } (یاخود دومانچ) خداوندکار
 و لایتنک ارطغرل سخاغننده
 و سخاغک غرب جهتنده اوله رق اینه کول قضا سنده
 بر طاغ اولوب، کشیش طاغندن تشعبله، جبل
 مذکورده تلاقینده بر دیرسک تشکیل ایدهرک، شرق
 شمالیه طوغری اوزانیر. اورمانلری و سرعاری
 چوق اولوب، ارطغرل غازی حضرتلرینه یازقامتی
 ایچون بو طاغک یایلهری و برلمش اولدیغندن، تاریخ
 عثمانی نقطه نظرندن اهمیت مخصوصه سی واردر.
 ایوم ترکن عشایری یازین رعای اغنام ایدرلر. بر قاچ
 یزنده قروم معدنی بولنوب، اخراج اولنمقده دره. —
 بو طاغک اطرافنده کی ۳۷ قریه اینه کول قضا سنده
 تابع بر ناحیه تشکیل ایدوب، جمله سی مسلم اولق اوزره،
 ۷۹۴۱ اهالیسی واردر. اراضیسی منبت و اورمان
 و سرعاری چوقدر. درون ناحیه ده ۳۸ جامع، ۳۸
 مکتب، بر مدرسه، ۲۰ حمام و ۷ دکان موجوددر.

طومور } یاخود تومور (Tomor) آناؤد.

لقده براتک شرق جهتنده شمال
 غریبیدن جنوب شرقیه تمتدیر طاغ اولوب، اک
 یوسک دره سی ۲۴۱۳ متره ارتفاعنده دره. غرائب
 طبیعتدن اوله رق بو طاغدن بهضاً طوب سسینه
 مشابه بر صدا ایشیدیلکله، او جوار اهالیسی بوندن
 احکام چیقاریرلر. دره سینه کیمسه چیقهدیغی
 و اوزرنده عباس بن علی (رضهما) مدفون بولندیغی
 جمله افتقادات جاهلانهدندر. ازمینه قدیمده بالاسجیرک
 (دودونه) اسمیله معروف اولان معبد مشهورینک
 (توماروس) طاغی اوزرنده بولندیغی اومیروسک
 اشعارنده و سائر یونان قدیم مؤلفینی آثارنده مذکور
 اولدیغنه نظراً، معبد مذکورک بو طاغک اوزرنده
 بولنمش اولسی احتمالدن بعید دکلدر. بو طاغه بر
 قدسیت نظریله باقلیمی ده او وقتدن قالمش اولسه
 کرکدر.

طوموریچه } آف البیان طاغک اتکار.
 نده کی قرادن مرکب بر
 ناحیه در. [«تیوریچه» ماده سینه سراجمت بیوریلله.]

طونه } (Danube) آوروپانک اک بیوک
 انهارندن بر ابرماق اولوب، مجراسنک
 طولنجه (ولغا) دن صکره ایکنجی ایسه ده، کثرت
 میاهجه آوروپانک برنجی ایرماغیدر. آلمانلر (دونائ)

و جارجلر (دونه) تسیمه ایتدکلرندن، لسانمردده مستعمل
 اسمی مجارجه دن مأخوذ اولدیغی آکلاشیلور. طونه
 آلمانای جنوبیسه قره اورمان دینلن طاغلردن
 و ۶۴۰ متره ارتفاعی اولان بر محلدن نبعان ایدن
 (بریفاش) و (بریغ) اسملرنده ایکی دره تک باده
 بیوک دوقه لغنده واقع اجتماعلردن بالتشکل، عمومیت
 اوزره غریب دن شرقه جریانه، وورتمبرغه دولینکن،
 هوهنزولرن بر نسلکنده سیممارینکن، نه وورتمبرغه
 اولم، باویره داخنده دخی نای اولم قصبه لردن چکرک،
 بو صوک محلدن اعتباراً سیر سفارته صالح اولور.
 باویره یی اورتسندن شق، و صاغ وصولدن بر چوق
 چایلر یعنی بو خطه تک اکثر میاه جاریه سنی اخذ
 ایدهرک، (رانیسونه) شهرینه دک جریانی شماله مائل
 ایکن، شهر مذکوردن اعتباراً جنوبه طوغری
 میلانله ینه شرقه متوجهاً آفرق، (یاساؤ) شهرنده
 آوستریا حدودینه داخل اولورکن صاغدن برنجی
 اهمیتلی تابعی اولان واسویچره حدوددن کن (این)
 نهرینی آلیر؛ بوقاری آوستریا خطه سنده ینه او استقا.
 متده و طاغلر آره سنده جریانه، آشاغی آوستریا
 خطه سینه داخل اولدقده، شماله طوغری تمایل و بده
 شرقه طوغری جریانه، اووه یه دوشدکدن صکره
 شرق جنوبیه دونه رک و یانه تک یانندن کچر؛ و بو
 ایکی خطه ده صاغ و وصولدن بر قاچ جای آلدقن
 صکره، مجارستانه دخول ایله ابتدا ینه او استقامتده
 و بده شرقه طوغری آقار، و صاغ وصولدن بر چوق
 چایلر آلیر؛ نهایت بردن بره جنوبه طوغری دونوب،
 قاریات جبالنک بتون صورلینی جمع ایدن (تیسه
 نهریله متوازیاً مجارستانک اورتسندن جریانه، بود
 ایله بشته آره سندن کچر؛ و اسلاوونیه یه دخولند
 صاغدن تابعلرینک اک بیوک اولان (دراوه) نهرینی
 اخذله، جنوب شرقیه و بده شرقه طوغری دونوب
 مذکور تیسه ایله برلشدکدن صکره، ینه جنوبه طو
 غری دونه رک، بلغرادک قارشیدسندن سلمینه واصل
 اولنجه، صاغدن قولیه، اونه، وریاس، بوسنه ودرینه
 نهرلرینک صورلینی جمع ایتمش اولان (صاوه) یی اخذ
 ایله، بونک استقامتته تابع اوله رق، و صریبه ایله مجار
 ستان حدودینی آیره رق، وصولدن (طمش) نهرینی
 و دیگر بعض چایلر و صاغدن صریبه تک موراو
 نهریله دیگر انهارینی اخذ ایدر. بوراده مجراس

طاغیر آره‌سنده اولوب، رومانیه حدودینه واصل اولنج، جنوب شرقیه طوغری دونه‌رک، بر خیلی مسافه‌ده صریبه‌یی رومانیه‌دن ایرقدن صکره، رومانیه ایله بلغارستان آره‌سنده خط حدودی تشکیل اتمکله باشلار؛ و یکیدن اووده آقنه باشلاهورق، ودینی یکدکن صکره، بنه شرقه طوغری دونه‌رک، و صا- غدن بالقاندن اینن بلغارستان وصولدن قاریادن کلن افلاق انبارینی آله‌رق، سلسلته‌یه واصل اولنج، رومانیه‌یه داخل اولوب، افلاق ایله دوریجه آره‌سنده ابتدا شمال شرقیه و بعده شماله طوغری جریانله، بو آره‌ده بر قاچ قوله آریله‌رق، و یاییلوب بر طاقم بطا- ققلر تشکیل ایدهرک، غلاصه واصل اولنج، یکیدن شرقه طوغری دوز، و بو قصبه‌نک اوست و آلتنده بغدادنک صولرینی جامع اولان سرت و پروت نهرلرینی آلیز؛ و پروت ملتقاسندن اعتباراً دوریجه ایله بساراییه آره‌سنده آقوب، رومانیه ایله روسیه حدودینی آره‌رق، نهایت باشلیجه اوچ قوله آریلوب، بیوک بر دالیه تشکیلله قره دکیزه منصب اولور؛ و اک شمالی قوی اولان (کیلیا) حدود مذکورینی تقریقه دوام ایدوب، سنه وسنت جورج قولری دوریجه‌ده آقار .

طونه‌نک ذاتاً منابیی یک یوکسک اولدیغندن، جریانیی عمومیت اوزره آز میلانی اولوب، باوریه‌دهکی مجراسنک چوغی اووه و بعض بطاقلقلری حاوی اولدیغی کبی، نفس آوستریادهکی مجراسی طاغیر و تهرل آره‌سنده طار بوغازلردن عبارت ایه‌ده، مجراستادهکی مجراسی بنه دوز اووه‌لر ایچنده بولنوب، وقتیلر بر چوق بطاقلقلر تشکیل ایتدیگی حالده، بونلرک چوغی چایر و اورمانلر تحویل اولمشدر. رومانیه ایله صریبه آره‌سنده قاریات سلسله‌جبالیه صریبه‌نک (غولوبنیه) سلسله‌سی آره‌سنده تشکیل ایدن طار و اوزون بر بوغازدن یکهرک، بوراده (دمیرقوی) اسمیله معروف ایتیشلی و قیالری حاوی بر محلی واردر، که سیر سفائن حقدنه یک مخاطره‌لی اولوب، یک چوق زحمت و مصرفله سفائن کچه‌یله جک حاله قونمشدر. بلغارستان ایله رومانیه آره‌سندهکی مجراسنک صاغ کناری یعنی بلغارستان طرفی مرتفعجه اولوب، کوزل تپه‌لری حاوی برسد تشکیل ایتدیگی حالده، رومانیه جهتندهکی

طونه مجراسنک طولی ۲۸۰۰ کیلومتره اولوب، کنیشلیکی (اولم) ده ۶۷، رایتسبوننک آلتنده ۳۴۰، پاساؤ ایله ویانه بیننده ۲۰۰ ایله ۴۰۰، بوده پشته‌نک اوسنده ۶۳۰، بو شهرک آلتنده ۹۵۰، سمینده ۱۲۰۰، بلغرادک آلت طرفنده ۸۰۰، اورسوه‌دهکی دهر قپوده یالکز ۱۵۰۵ و رومانیه ایله بلغارستان بیننده ۱۰۰۰ ایله ۲۰۰۰ متره آره. لرنده در. درینلکی پاساؤده ۵ و بو شهرک آلتنده ۶ و ۷ و اک درین محلی اولان دهر قپوده ۵۰ متره در. و دینه قدر بر چوق کوبیرلری واردر. مجراستانه کیرنجیه قدر جریانیی خیلی سرعتلی اولوب، اورادن آشایی یک بواش آقار. فیضایی یک شدتلی اولوب، صوفی ۱۶ متره قدر یوکسلیر. ایلک بهارده یاغورلر کترتندن و یازین طاغیرده قارلرک اریسندن طاشیر. بو بیوک ایرماق قورافلر زماننده ثانیه‌ده دکیزه ۲۰۰۰ و فیضاننده ۳۰۰۰۰ که حد وسطی اوزره ۹۱۸۰ مکعب متره صو دوکر. حالبوکه مجراسنک طولنج و حوصه‌سینک و مستجه آروپا قطعه‌سینک اک بیوک ایرماغی اولان (وولفا) ثانیه‌ده حد وسطی اوزره یالکز ۱۰۰۰ مکعب متره صو دوکر.

طونه‌نک حوضه‌سی ۸۰۰۰۰۰ صریع کیلومتره وسعتنده اولوب، بو حوضه واسعه بربرینک آلتنده واقع و هر بری دیکرندن بر بوغازله آیراش اوچ دائره‌دن مرکبدر. برنجی دائره‌سی منابندن ویانه‌نک اوست طرفنه قدر اولان باوریه و نفس آوستریا دائره‌سیدر، که غرباً قره اورمان، جنوباً آلپ،

استروجه، تکوش و دمیر حصار قضالربله محاطدر .
 اهاایسی ۲۶۳۷۹ کشیدن عبارت اولوب، بونلرک
 ۱۸۱۴۴ ی مسلم، ۷۴۸۲ سی بلغار وروم، ۱۵۴ ی
 یهودی و ۵۹۶ سی قبطیدر. طویران کونلک شرق
 شمالی جهتله قضائک غرب جهتنده ایکی اوج منبت
 اووه بولنوب، سائر طرفلری اورمان و سرطاری
 حاوی طاغلردن عبارتدر: اراضی مزروعه سی
 ۲۷۳۳۱۰ دوغمدن عبارت اولوب، باشلیجه محصو-
 لاتی بغدادی، چاودار، یولاف، آربه، داری،
 سیسام، مصر، فصولیه، پتاس، پرنج، کتن، آفیون
 و جزئی مقدار توتون ایله سبزه و میوه لرک انواغندن
 عبارتدر. باغلری چوق اولوب، سنوی ۴۰۰۰۰۰
 قیه قدر شراب اعمال اولنور. بر خیلی مقدار اییک
 قوزه سیله بال دخی چیقار. حیوانات اهلیه سی متوسط
 حالده در. داخل قضاده بر رشده و ۵۴ ذکور ایله
 ۲ اناث ابتدائی مکتبی و ۴ مدرسه موجوددر.

طویران { کولی. سلانیک ولایت و سنجا.
 فنک همناهی اولان قضااسنده

بر کول اولوب، غیر منظم برداره شکنده اولدیغی
 حالده، محیط دائره سی تقریباً ۲۰ کیلومتره و عمقی ۹
 متره قدردر. اورتیه سی ۱۴' ۱° ۴۱ عرض شمالی
 ایله ۲۴' ۲۰° طول شرقیده واقعدر. ایچنده بالیق
 و دریمی مقبول بر نوع صو قوشی صید اولنور.
 سولوک دخی بولنور. دالیسانلرده مستعمل بر نوع
 قامش دخی چیقار.

طویلین { (ابو عبدالمنعم عیسی بن عبدالله)
 مشاهیر مقنیندن اولوب، فخر

کائنات (صلم) افندضرک ارتحالی کونی طوغمش،
 حضرت ابا بکر صدیق (رضه) ک ارتحالی کونی مه دن
 ککشلش، حضرت عمر فاروق (رضه) ک شهادتی کونی
 سنت اولمش، حضرت عثمان (رضه) ک شهادتی کونی
 اولنمش، و حضرت علی (رضه) ک شهادتی کونی ده بر
 اوغلی دنیا به کلش اولدیغندن، اسمی شامته ضرب
 مثل حکمنه یکشدر. اوزون بویلی و شاشی کوزلی
 بر آدم ایدی. ابتدا مدینه ده ساکن اولوب، بده
 مدینه دن ایکی کونلک مسافده و شام طرفتنده واقع
 (سویدا) به انتقال ایتش؛ و ۹۲ تاریخنده ۸۲ یاشنده
 وفات الیشدر. عثمان بن عفان (رضه) ک والده سی
 (اروی بنت کریز) ک آزادلیسی اولدیغی سرویدر.

شمالاً دخی سوا به و فرانقونیه چوره سی و جهستان
 جبالیه محاطدر. و یانه تک اوست طرفنده واقع بر
 بوزاردن حوضه سنک ایکنجی دائره سنه پکر، که
 مجارستان و اسلاوونیه و بوسنه و صربیه دائره سی
 اولوب، غرباً و غرب جنوبی جهتندن آب دیناریق
 و موقره و قوصوه جبالیه، شمالاً و شمال شرق
 جهتندن دخی قاریات سلسله جبالیه محاط اولوب، بو
 طاغلرک داخلی اتکارندن اینن میاهک جمله سنی جمع
 ایدر. دمیر قیو بوزاردن بوداژده دن خروجه، بلغار.
 ستان و رومانیه دائره سنه داخل اولور، که بوداژده
 جنوباً بالقان و شمالاً قاریات سلسله جبالیه محدود
 اولوب، بالقان جبالنک شمالی و قاریات طاغلرینک
 خارجی یعنی جنوبی و شرقی اتکارندن اینن صولری
 طوبلاره. طونه تک تابملری ۱۲۰ دن زیاده اولوب،
 ۶۰ ی بیوک و بیوک انهاردن معدوددر. اک بیو-
 کاری حوضه سنک ایکنجی دائره سنه در. طونه
 آوروپای وسطی بی وهلی الخصوص ساحلی اولمیان
 باوریه، نفس آوستریا، مجارستان و صربیه بی قره دکیزه
 ربط ایدر بیوک برشریان اولوب، تجارنجه اهمیت تک
 بیوکدر؛ آنجق قیشین بر قاج آی منجمد حالنده
 بولنوب، سیر سفائن منقطع اولور.

طونه { ولایتی. و لایات سابقه عثمانیه دن اولوب،
 شمیدیکی بلغارستان برنسلکندن عبارت
 ایدی. مرکزی روسچق شهری اولوب، روسچق،
 طولجی، وارنه، شمئی، و دین و صوفیه اسمربله ۶
 سنجاقدن مرکب ایدی. « بلغارستان » ماده سنه
 مراجعت بیوربله .

طویران { سلانیک ولایت و سنجاغنده
 و سلانیکک ۵۰ کیلومتره قدر

شمالنده اوله رق همناهی اولان کولک جنوب غربی
 ساحلنده و طاغ اتکنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
 نصفندن زیاده سی اسلام و قصوری بلغار وروم
 اولقی اوزره، ۹۴۹ ۴ اهاایسی، ۳ جامع شرقی،
 ۷ مسجدی، ۲ کلیسای، مکتب رشده سیله دیگر
 ۲ اسلام، ۲ روم و ۲ بلغار مکتبی و ۲۷۰ دکانی
 وارددر. درسما دندن سلانیکه در دست تمدید اولان
 دمیر یول خطی بو قصبه دن کچه کچی جهته اهمیت
 و معموریتی آرتیه جغنده شبهه یوقدر. — طویران
 قضایسی ۸۵ قریه دن مرکب اولوب، هورت حصاری،

طوخانه سیله بارونخانه‌سی و بر ایکی کاغد فابریقه‌سی
دخی وارد. تجارتی خیلی ایشک اولوب، آسیای
وسطی و هندستانه و روسیه و ممالک عثمانیه آمده
ایدر مقنن کاروانلری وارد. قم و همدان طریقسه
بنده طوغری حدوده قدر بر شوشه‌سی و قزوین
طریقسه تبریزه قدرده بر آراه بولی وارد. هند.
ستاندن روسیه و آروپا به کن تفراف خط کبری
طهراندن کچدیکی کبی بندوبوشیره و بنده قدر دخی
بر انکلیز شرکتک تحت اداره سنده تفراف خطلری
وارد. شهرک شمال جهتمنده و شمرا و دماوند
انکلرنده بر جوق صیفیه ل و یابله بولنوب، اکثر
اهالی و شاه و کلا و سفرا یازین اوراره چقارلر.
اهالینک قسم کلیدی ترکان و ایرانی اوله رق مسلم
اولوب، یالکز ۲۵۰۰۰ پودی، ۱۰۰۰ قدر ارمنی،
آنجق ۱۰۰ قدر اجنبی و ۱۵۰ کبر یعنی زردشتی
وارد.

طهران یکی بر شهر اولوب، جوارنده ویرانه لری
موجود اولان (ری) شهری مهور ایکن، طهران
کوچک بر قریه دن عبارت ایدی. حتی یاقوت حموی
«معجم البلدان» نده بو صورتده تعریف ایدوب،
(ری) قریه دن بر قریه اولدیفنی یازیور. (ری) شهری
مقوللر طرفندن تخریب اولنوب، بر ده خرابیدن
باش قالدیره مامغله، جبال اوزرنده واقع (رومین)
شهری اونک برینی طومش ایدی. ملوک صفویه دن
شاه عباس ماضی (ری) شهرینی احیا اتمک فکریله
طهران قریه‌سی بر قصبه حالنه قویرق، بر سور
و خندقله احاطه، و جامع و کاروانسرای و چارشی کبی
بعض ابنیه انشا ایشدی. ورامینک تدینسندن و خرابه
یوز طومسندن بالاستقاده، طهران توسع و ترقی به
باشلامش ایسه ده، افغانلیلرک هجومده تخریب او-
لتمشدی. نهایت شمیدیکی دولت ایرانیه تک مؤسس
آقا محمد خان، منسوب بولندیفنی ترکان عشایرینک
موطنلری قرینده بولنمی سببیه، طهرانی پایتخت
انخاذا اتمش؛ و او وقتدن بری شهر ترقیده بولنوب،
علی الخصوص ایوم حکمدار بولنان ناصر الدین شاهک
زماننده خیلی اعمار و تزین اولتمشدر. کوی حالنده
ایکن دخی بعض مشاهیر علمانک مسقط رأسی بولتمشدر.
(طهرانی) نسبتیه معروف مشاهیرک بمضیی ده
اصفهان قرینده بواسمه بولنش دیگر بر قریه دندر.

طهران } ایران دولتنک پایتختی و شمیدیکی
} حالد اک بیوک شهری اولوب،
(ری) خرابه لرینک بر فرسخ شمالنده، اصفهانک
۳۴۶ کیلومتره شمالنده و بحر خزر ساحلنک ۸۵
کیلومتره جنوبنده اوله رق البرز سلسله جبالنه منسوب
(شمرا) طاغنک جنوبی اتکنده واقع ۱۱۵۸ متره
ارتفاعی اولان بر یابله ده ۴۰° ۳۹° عرض
شمالی ابله ۴۹° طول شرقیده واقمدر. سورله و یارس
استحکامانه تقلیداً یانلش بعض استحکامات جدیده
ابله احاطه اولنش بر شهر اولوب، ۲۲۰۰۰۰ اها.
لیسی، کوزل قبولری، ایکی میدانی، بر ایکی واسع
جاده‌سی، تراموایی، زیارتگاه اولان شاه عبدالعظیم
کوبنه دک ۶۱ کیلومتره تک بر دمیر بول خطی، متعدد
جوامع شریفه‌سی و علی الخصوص (مسجد شاه)،
(مسجد مادر شاه) و (مسجد میر) اسملریله اوج
بیوک و مصنع جامی، شاهه مخصوص بیوک و مزین
سرایله (شمس الاماره) اسمیه دیگر مصنع و دلکشا
برسرای و بوسرایه مربوط کوزل باغچه لرله شاهک
مجوهرات و سائر نوادرنی حاوی موزه‌سی، شهرک
برکنارنده فتح علی شاهک اقامتگاهی بولنش اولان
بر کوشکی، کبرایه مخصوص بعض کوزل ابنیه‌سی،
بیوک حماملری، اوج کاروانسرای، بر قاج اورتیلی
چارشیمی، سفارنخانه لرله بعض ابنیه‌ی و میسیونرلرک
کلیسا و مکتب و خسته خانه کبی بعض مؤسساتی
حاوی بر فرنک محله‌سی، بر نباتات باغچه‌سی، معلمری
آورویادن جلب اولنش بر منظم مکتبی و متعدد
مدرسه لری وارد. سو قافلرینک اکثری طار
و قالدیرمز اولوب، چامور و نوزله مزبله لری ده
چوقدر. شمرا طافندن اینن بر قاج دره تک صولری
جدول و حوضلره اداره اولنهرق، بر جوق باغچه لر
اروا ایدر. شهردن البرز سلسله سنک اک بوکسک
ذروه‌سی اولان ودائمی صورتده قارله مستور بولنان
(دماوند) طاغی کوزیکوره. فصول اربمه طهرانه
تمامیه حکمنی اجرا ایدوب، یازین میزانه الحراره
سابقیراد حسابیه ۳۶ درجه به قدر چیقار، و قیشین
صوتوق پک شدتلی و مؤثر اولوب، قاروبوز اکسیک
اولاز. ایلک و صوک بهارلری پک کوزلدر. صنایعی
احتیاجات محلیه به کوره اولوب، دمیر و باقردن بعض
آلات و اوانی ابله چیق، هآینه و سائر ده عبارتدر.

طهغه { یاخود طهغه بن زهر الهمدی }
 { صحابه دن اولوب، طقوزنجی سال
 هجرده اکثر وفود عرب میاننده نزد حضرت
 نبوی یکه لکه رگ، شرف اسلامه مشرف اولمش، والفاظ
 غریبه بی جامع بر نطق بلین ابراد ایشیدیدی . —
 (طهغه یاخود طهغه بن قیس الفغاری) دخی صحابه دن
 اولوب، بر حدیث شریفک راویسیدر .

طهماسب { (شاه —) ملوک صفویه دن
 { ایکی ذاتک اسمیدر :
 برنجیسی ملوک مذکورتهک ایکنجیسی اولوب،
 دولت صفویه تهک مؤسسای شاه اسماعیلک اوغلیدر .
 ۹۱۹ تاریخنده طوفوب، ۹۳۰ تاریخنده پدرینه
 خلف اولمش؛ وخراسانده اوزبکرله محاربه ایدوب،
 غالب کلش ایسه ده، قانونی سلطان سلیمان خان قارشی
 طیاغه میوب، تبریز و همدان جهتلری و بر ایکنجی
 محاربه ده پنجوان طرفلری دولت علیه عثمانیه تهک
 ضبطنه یکمش ایدی . ۹۵۵ ده همایون شاهه امداد
 ایچون هندستانه کیده رگ، موفق اولمش ایدی .
 ۵۴ سنه حکومت سوردکن صکره، ۹۸۳ تا .
 وپجنده، ۶۵ یاشنده اولدینی حالده، قزوینده وفات
 ایدوب، نعشی مشهده نقل ودفن اولمشدر . حسن
 خطی وطبیعت شماریسی دخی اولوب، شراب و نیکندن
 توبه سی حقنده سویلدیکی شورباغی جمله اشعارندندر :

یکچند بی زهرم سوده شدیم
 یکچند بیا قوت تر آلوده شدیم
 آلودگی بود بهر رنگ که بود
 شستیم با آب توبه آسوده شدیم

— ایکنجیسی ملوک مذکورتهک اخیرای او .
 لوب، شاه حسینک اوغلیدر . پدرینک محمود افغانی
 طرفندن اسقاطندن صکره، صبی اولدینی حالده ،
 مشهور نادر شاه طرفندن اسمآ ملوک صفویه تختنه
 اجلاس اولمش؛ و نادر شاه بوکا منسوبته (طهماسب
 قلی خان) نامنی آلمش ایسه ده، حکم و اقتدار نادر
 شاهک النده بولنوب، شاه طهماسب بر کونه حکم
 ونفوزده مالک اوله مامش؛ و ۱۱۵۱ تاریخنده، نادر
 شاه هندستانده فتوحاتله مشغول ایکن، وفات ایتمکله
 سلالة صفویه منقرض اولمشدر .

طهماسب قلی خان { [« نادرشاه » ماده .
 { سنه مراجعت :]

طهمورث { ابرانک خرافاتله مخلوط اولان
 { تاریخ قدیمه کوره، پیشدادیان
 سلاله سنک اوچنجی حکمداری اولوب، هوشنگ بن
 سیامک بن کیوسرتهک اوغلیدر . کویا آبا و اجدادینه
 مسلط اولان دیولری باغلامله، (دیوبند) لقبیه
 شهرت بولمشدر . اوتوز سنه حکم سوردیکی سرویدر .
 برادر ویا برادر زاده سی اولان مشهور جشید خلقی
 اولمشدر .

طی { قبائل عربدن بیوک بر قبیله اولوب،
 { جزیره العربک شمال غربی جهتنده
 ساکن ایدیلر . بو قبیله یه منسوب اولانلر (طائی)
 لقبیه معروف اولوب، اک مشهورلری سخاوتده اسمی
 ضرب مثل حکمنه یکمش اولان خاتم طائی ایله شاعر
 شهر ابر او تمام طائی و سائر لیدر . — الیوم دیار بکر
 و موصل و لایترنده مار دین ایله سنجار و خابور ایله
 دجله آره لرنده کی اراضیده بو اسمله بر قبیله بولنوب،
 جزیره العربک مذکور طی قبیله سندن منشمب
 اوله جنی آکلشیلور .

طیار { جعفر بن ابی طالب (رضه) ک لقب
 { شریفیدر . [« جعفر طیار » ماده سنه
 مراجعت بیوربله .]

طیار پاشا { (محمود —) وزرا و شمرادن
 { اولوب، طربزون و ایسی جانیکلی
 بپال پاشانک اوغلیدر . ۱۲۰۵ تاریخنده انابه محافظی
 ایکن، اسارته دوشوب، ۱۲۰۸ ده قید اسارتدن
 تخلیصله، درسعادته کله رگ، ۱۲۱۵ ده بارتسبه
 وزارت طربزون و ایسی اولمش؛ و بمده فرمانلی
 اولمشله، قریمه قاچوب، سلطان مصطفی خان رایبه
 زماننده مظهر رفو اوله رق، درسعادته عودت ایتمش؛
 و ۱۲۲۲ ده مسند قائم مقامی یه نصب اولنمش؛ و بر
 سنه صکره عزل، وابتدا دیمتوقه یه بمده حاجی اوغلی
 بازارته نفی اولنله رق، ینه او سنه اوراده مقتولا
 وفات ایتمشدر . مرتب دیوانچه سی واددر .

طیار محمد پاشا { دور سلطان مراد خا
 { رایبده صدارت عظمی
 مسندینه یکن وزرادن اولوب، نصح پاشا کنخداسی
 مصطفی پاشانک اوغلیدر . بر قاچ الویه ده متصرفلق
 ایدوب، عربانه قارشی دخی ابراز شجاعت ایتمش
 اولدیغندن، (طیار) لقبیه تاقیب اولنمشیدی . ۱۰۴۸

تاریخنده دیار بکر محافظی ایکن ، بیرام پاشا یرینه
مسند صدراته ترفیع اولمش؛ و بغداد سفری زمانی
اولغله، شهر مذکوری محاصره ایدوب، قحی تقرب
ایتمش اولدینی حالده، سنه مذکورهده قورشون
اصابتله شهیداً وفات ایتمشدر. مدت صدارتی ۴ آی
و اون کوندر. جسور ومدبر بر وزیر ایدی.

طیان } ایران شعراستدن اولوب، خراسانده
قاین مضافاتندن اولان (بم) قصبه.
سندندر. شو ایکی بیت اونکدر:

حله باق بوستان شد باد نوروزی مکر
باغ ازو جنت صفت کشت وزمین کردون اثر
کسوت زر بفت پوشید ست پنداری چن
پرنیان سبز کستر دست کوفی بر شیر

طیب } (بن عبدالله الداری) صحابه دن
اولوب، برادری ابو هندله و دیگر
بعض ذواتله برابر نزد حضرت نبوی به کله رگ، شرف
اسلامله مشرف اولمش؛ و جانب رسالتیناهیدن
عبدالرحن نسیمه بیورلمش ایدی.

طیب } (احمد شاه یاخود ابراهیم شاه)
مشاهیر خطاطیندن اولوب، ماوراء
النهر ایدر. ۶۱۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. —
(نصرتالله طیب) اسمنده دیگر برخطاط دخی بولنوب،
قندهار ایدر.

طیب } واسط ایله خوزستان آره سننده بر
قصبه اولوب، یا قوت حوی دیورکه
اهالیسی الی یومنا هذا نبط لسانیه متکلمدرلر.

طیبویه } (شمعون الراهب) ظهور اسلام
دورنده کسب شهرت ایدن اطباء
نصرانیه دندر.

طیبه } مدینه منوره تک اسملرندندر. — (ط)
تک کسرلهده زمزمک اسمایسنندندر.

طیبی } (شرف الدین حسین بن محمد بن
عبدالله) مشاهیر علمادن اولوب، حدیث
وتفسیر و ادبیانده ید طولی صاحبی ایدی. ۷۴۳
تاریخنده وفات ایتمشدر. «تفسیر القرآن» عنوانیه
بر تفسیر شریفی، «کشاف» بر شرحی و «تبیان»
عنوانیه بر تالیفی و سائر بعض آثاری واردر.

طیبی } (مصطفی — افندی) متأخرین شعرا
و خطاطین عثمانیه دن اولوب، روسه.

ایدر. شهر مذکورده سلطان اورخان غازی جامع
شریفی خطیبی ایدی. ۱۱۷۴ تاریخنده وفات ایتمشدر.
طیری } (محمد ربیع) متأخرین شهرای
ایراندن اولوب، اصفهانلیدر.
زرکشلاکه مشغول اولوب، قره سودایه مبتلا اولغله،
۱۱۵۹ ده کندینی بر قیویه آتهرق، اتلاف نفس
ایتمشدر. شو نظم جمله اشعارندندر:

یدی هم بادی پاداش کردن
نه کار مردم آزاده باشد
کسی کافکنندت پابرسرت هست
تودستش کیر اگر افتاده باشد

طیسانیه } اندلسده اشبیلیه مضافاتندن بر نصبه
اولدینی یا قوت حوی بیان ایدبور.
طیسفون } (یاخود طیسفونج ویا طوسفون)
ایوان کسرائک بولندیفی بر شهر
قدیم ویرانسی اولوب، بغداددن اوج فرسخلق
مسافهده بولندیفی جغرافیون عرب آثارنده مسطور
بولغله، اسکی یونان و شمیدیکی آوروپا مورخین
و جغرافیوننک (اکتسیفون Clésiphon) اسمیه
ذکر ایتمکری شهرک عینی اولدینی آکلاشیلور.

طیغان } (یاخود تاغازوغ (Taganrog)
روسیه تک جنوبنده دون قزاقلری

ایالتنده و) (نوووچرقاسق) ک ۹۴ کیلومتره غرب
جنوبیسنده و آزاق دکیزینک شمال شرق ساحلنده
قضا سرکزی بر شهر واسکله اولوب، ۵۶۰۴۵
اهالیسی، بیوک تجارت لیمانی، درت میدانی، چارشیمی،
۹ کلیسای، امپراطوره مخصوص بر سرایی، عمومی
باغچه سی، ایچ یاغی و توتون و مقارنه فابریقه لر ایله
بک ایشلک تجارتی واردر.

طیفوری } (عبدالله —) مشاهیر اطبادن
اولوب، خلیفه عباسی مهدینک
رجالندن طیفورک طبیب خصصه و صیسی ایکن، بعده
خلیفه مشارالیه و صکره خلیفه هادی به انتساب
ایده رگ و عندلرنده قدر و اعتباری آرتهرق، بک
چوق انعام واحسانلرینه نائل اولمشیدی. اوفلی زکریا
وطورونی اسرائیل بن زکریا الطیفوری دخی مشاهیر
اطبادندر.

(حرف الطانک صوکی)

(باب الظاء - فصل الالف الح)

ظافر } (اسماعیل بن عبدالرحمن بن اسماعیل
 { بن حاصر بن مطرف بن ذی النون)
 بشنوی قرن هجری اوائله اندلسده طلیطله یعنی
 تولده شهرینک امیری ایدی. ابن بفونش و سائر علما
 بونک زماننده بیتشمش، واحسانلرینه نائل اولمشلردر.

ظافر } (ملک — عمرو) خطه بمانیه تک صوک
 { امیری اولوب، سلطان سلیم و سلیمان
 زمانلرنده برمدت عساکر عثمانیهیه مقاومت ایتدکن
 صکره فاتح بمن سنان پاشا طرفندن مغلوب اولمشدی.

ظافر } (بن جابر السکری) مشاهیر اطبای
 { اسلامدن اولوب، عن اصل موصلی
 اولدینی حالده، برمدت بغدادده تحصیل ايله مشغول
 اولهرق، ابو الفرج بن الطیب ايله دخی الفت ایتش؛
 وبعده حلبه کیدوب، بقیه عمرینی اوراده کچیرمشدر.
 ۴۸۲ تاریخلرنده بر حیات ایدی. پدری جابر بن
 منصورالسکری ايله اوغلی موهوب بن ظافر وتورونی
 جابر بن موهوب دخی متمیزان اطبادن بولمشلردر.
 صاحب ترجمه تک علوم حکمیه ده و ادبیاتده دخی ید
 طولاسی و طبیعت شمیریسی وار ایدی. « مقالة
 فی الحیوان یموت مع ان الغذاء یتخلف عوض ما یتخلل
 منه » هنوانیله بر تألیفی وارددر. شو قطعه جمله
 اشعارنددر.

مازلت اعلم اولاً فی اول
 حق علمت باننی لا اعلم لی
 ومن العجائب ان کونی جاهلاً
 من حیث کونی اننی لم اجعل

ظافر الحداد } (ابو المنصور — بن القاسم
 { بن منصورالاسکندری)
 مشاهیر شعرای عربدن اولوب، ۵۲۹ تاریخنده

مصرده وفات ایتشدر. دمیرجیلکه مشغول ایدی.
 دیوان اشعاری مشهوردر. شو ایکی بیت جمله اشعار
 رائفه سننددر:

رحلوا فلولا انی   ارجو الاياب قضیلت نحی
 والله ما فارقتهم   لکننی فارقت قلبی

ظافر بامر الله } (ابو منصور اسماعیل
 { بن حافظ لدین الله عبید
 المجید) ملوک فاطمیه تک اون ایکنجیسی اولوب، ۵۲۱
 تاریخنده طوغمش؛ و ۵۴۴ تاریخنده، بدرینک وقوع
 وفاتی اوزرینه، قاهرده تخته کچوب، درت بیل ايله
 سکز آی حکومت سوردکن صکره، ۵۴۹ ده
 وفات ایشدر. اوغلی فایز بنصرالله عیسی خانی
 اولشدر.

ظالم } صحابه دن ایکی ذاتک اسمیدر: (ابو صفره
 { ظالم بن سارق یاخود سراق الازدی
 العتکی) که مهلب بن ابی صفره تک بدریدر. — (ابو
 الاسود ظالم بن عمرو الثانی الدیلی) که صحبتی مختلف
 فیه اولوب، اقوای روایاته کوره مشاهیر تابعیندن
 واصحاب جناب مرئضویدندر؛ وجانب مشارالیه دن
 بصره والیککنه نصب بیورلمشیدی. بعض اشعاری
 وعلم نحوک وضعنه مدخل وخدمتی وارددر. ایکسی ده
 کئینه لريله ده مشهوردرلر.

ظاهر } (سلطان —) عراق و آذربایجانده
 { حکومت سورن ایلمکانیان ملوککنک
 اخیرى اولان سلطان احمد بن امیر شیخ اویسک
 اوغلی اولوب، بدری تیمورک خوفندن رومه ومصره
 التجا ایتدیکنده، کندیبسی بدرینک ذی قیمت اموالی
 آلهرق، (ناجیه) قلعه سنه تحصن ایتش؛ و ۱۲۷ سنه
 اوراده قالدقندن صکره، تیمورک او طرفه تقریبنی خبر
 آلمله، قاچش ایدی. بقیه احوالی معلوم دکلددر.

تعبیر اولئان مذهب مخصوصک موجوددر. ابا واجدادی
اصفهانلی اولوب، کندیبی ۲۰۲ تاریخنده کوفه ده
طوغمش؛ و بغدادده نشأت ایدوب، ۲۷۰ تاریخنده
اوراده وفات ایتمشدر. نضل و تقواسی دخی علی
درجه سنده ایدی.

ظاهری } (ابو بکر محمد بن داود بن علی
الاصهبانی) آنف الترجه ابو
سلیمان داود ظاهرینک اوفلی اولوب، بو دخی فقه
و حدیثه و ادبیات و شعرده عصرینک فریدی
ایدی. پدرینک و فائنده، هنوز شاب اولدینی حالده،
اونک رینه کچوب، تدریسه باشلامش؛ و «زهره»
عنوانیله غرائب و ادبیاته دائر یك معتبر بر کتاب
یازمشدر. فقهه دائر دخی «کتاب الوصول الی معرفة
الاصول»، «کتاب الانذار»، «کتاب الافذار»،
«کتاب الانتصار» و سائر عنوانلرله برخیلی تألیفاتی
وارددر. ابو العباس ابن سرج ابله مشاعر لری
وارددر. ۲۹۷ تاریخنده ۲۴ یاخنده وفات ایتمشدر.
شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندرد:

لکل امری ضیف یسر بقریه
ومالی سوی الاحزان والههم من ضیف
له مقلة ترمی القلوب باسهم
اشد من الضرب المدبارک بالسیف
یقول خلیل کیف صبرک بعدنا
فقلت وهل صبر فاسئل عن کیف

ظاهری } (الملك المؤید شیخ محمودی)
} «محمودی» ماده سنه مراجعت
ظبیان } صحابه دن اوج ذاتک اسمیدر: (ظبیان
بن ربیعة الاسدی) که اهل رده
زماننده اسلامده ثبات ایدوب، ظلیجه به جواب ویر.
مشیدی. — (ظبیان بن عماره) که صحابه دن معدود
ایسه ده، طوغری دن طوغری به روایت احادیث شریفه
ایتموب، حضرت علی (رضه) دن روایت ایتمشدر. —
(ظبیان بن کداده الایادی یاخود الثقفی) که طیمت
شعریه سی اولوب، حق حضرت نبویه شو ایکی
بیتک قائلیدر:

و اشهد بالیبت العتیق و بالسفا
شهادة من احسانه متقبل
بانک محمود لدینا مبارک
وفی امین صادق القول مرسل

ظیه } (بنت البراء بن معرور) صحابیاندن
} اولوب، ابوقتاده الانصارینک والده.

ظاهر } (الملك الظاهر ابو الفتح فازی بن
السلطان صلاح الدین ایوبی)
پدرینک بالاستقلال مصره مالک اولدینی تاریخندن
برسنه صکره یعنی ۶۸ تاریخنده قاهره ده طوغمش؛
و ۵۸۲ تاریخنده عمی ملک عادلک رینه حلب امارتنه
تعیین اولنورق، ۳۱ سنه کمال عدل و حقانیتله اجرای
امارت ایتدکن صکره، ۶۱۳ تاریخنده حلبده وفات
ایدوب، قلعه دروننده دفن اولنمش؛ و بعده اوغلتک
اتابکی شهاب الدین طغریل قلعه تک آلتنده بر مدرسده
بنا ایتدیکنده، نقشنی اورایه نقل و دفن ایلنمش ایدی.
اوغلی ملک عز بن محمد خلفی اولوب، حلب حکومتی
خیلی وقت بوتک سلاله سنده قالمش؛ و بو سلاله دخی
ملوک ایوبیه شعباتندن بولنمشدر.

ظاهر } (الملك الظاهر) «بیرس» ماده.
} سنه مراجعت بیوریله.

ظاهر } (الملك الظاهر) مصرده حکومت
} سوزن غلامان چراکسه دن بش
کشینک لقبیدر. «ططر، چقمور، تمر بفا، ایلبای
و قانصو» ماده لرینه مراجعت بیوریله.

ظاهر } مصرده فسطاط یعنی قاهره قربنده
} بر بیوک قریه اولدینی جغرافیون
عرب آتارنده مسطوردر.

ظاهر باصر الله } (محمد بن الناصر لدین الله
احمد) خلفای عباسیه تک
اوتوز بشنجیبی اولوب، ۶۲۲ تاریخنده پدرینه خلف
اولمش؛ و یالکز طقوز بچق آی حکومت سوروب،
۶۲۳ ده وفات ایتمشدر. عادل و مرحمتلی بر حکمدار
ایدی. دجله اوزرنده بر کورپی یابدیرمشدی.

ظاهر لاعزاز دین الله } (ابو هاشم
علی بن الحاکم)
ملوک فاطمیه تک بدنجیبی اولوب، ۳۹۵ تاریخنده
قاهره ده طوغمش؛ و ۴۱۱ ده، پدرینک نابیدد
اولسندن بر قاج کون صکره، جلوس ایدوب، ۱۶
سنه حکومت سورددکن صکره، ۴۲۷ ده وفات
ایتمشدر. زماننده حلب بنی سرداسک ضبطنه کچمش؛
و شام جهتندن بر خیلی لرل الدن چیقمش ایدی.

ظاهری } (ابو سلیمان داود بن علی بن
خلف الاصهبانی) ائمه فقهاء
شافیه دن و مشاهیر علما و محدثیندن اولوب، ظاهر به

تعالی الله چه حسنت این بنازم صنع زرد ترا
که در آیینۀ روی تو دیدم صورت چاترا

ظلمتین } طرابلس غرب و لا بئناک خمس سجا.
غنده و ساحل بجزده قضا سرکزی
برقصیه اولوب، کوزل و صافلام هواسی وارد.

ظهوری } قدماى شعرای عثمانیه دن ایکی
ذاتک مخلصیدر:
برنجیسی مناستری اولوب، دلبنده زاده فاملیاسنه
منسوب ایدی. کال پاشا زاده تک درسنه دوامله
طریق قضایه سالک اولمش؛ وینه مناسترده وفات
ایتمشدر. شو بیت اونکدر:

کورمیلدن کوزم اول غنچه کل پیرهی
لاله کون ایتدی باشم قانیله سخن چی

— ایکنجیسی شاملی اولوب، پدری اوراده
محاسبه چی و کندیسی تیمار صاحبی ایدی. شو بیت
اونکدر:

بی موزه قدم با صدوغنه خاکه طارلمش
بر نقش کچر موزه زمانیه زمینه

ظهوری } ایران شمراسندن دخی بروجه
زیر اوج ذاتک مخلصیدر:
برنجیسی خراسانده کی ترشیز قصبه سندن اولوب،
هندستانه رحلتله، دکن ملوکندن ابراهیم عادلشاه
ناینک خدمتته کیرمش؛ و ۴۰۰۰ بیتی حاوی اولان
مشهور ساقی نامه سنی بونک نامنه یازمشدر. مرتب
دیوانی و «کلزار ابراهیم»، «خوان خلیل»، «رساله
نورس» عنوانلرله اوج رساله سی و دیگر بعض
منظومه لری دخی وارد. ۱۰۲۶ تاریخنده وفات
ایتمشدر. شو بر ایکی بیت اونکدر:

بهارست بی می حرامست زیست
بر احوال زهاد باید کریست
بهارست رخت وزع کن کرو
می کهنه داد کتون سال تو

— ایکنجیسی تبریزی اولوب، شو بیت اونکدر:
چه رشک میبری ای دل بکشتکان غش
توهم بمقصد خود میرسی شتاب مکن
— اوچنجیسی شیرازی اولوب، ملا وحشی
یزدینک تلامذه سندن. شو قطعه اونکدر:

توپاک دامی از ما زرشک نزد یکست
که سر بودی تهمت دهی کان مرا
اگر دروغ و کر دست حرفها دارم
زغیر زود بپر یا بپر زبان مرا

سیدر. جمه نمازیله جهادک قادینلره واجب اولدینی
حقیقده کی حدیث شریف صاحبه ترجمه خطاباً ایراد
میورلمش؛ و بونک طرفندن روایت اولنمشدر. —
ابو موسی الاشعری تک والده سی (طفیه) تک دخی
اسمی ظویه اولدینی سرویدر.

— (ظویه الوادی) مشاهیر معنیاتدن و (ظویه
بنت وزیر الباهلیه) دخی «افانی» ده مذکور
ادیبه لردندر.

ظریفی } سلطان یازید خان ثانی دوری
شمراسندن اولوب، کونیک قصبه.
سندن. قله شایان اشعارینه دسترس اولنه مدی.

ظریفی } (شیخ عمر — افندی) متأخرین
شمرای عثمانیه دن و طریقت سعديه
مشایخندن اولوب، روسچقیدر. ۱۲۱۰ تاریخنده
وفات ایتمشدر. منظوم برقصیه تمامه سیله بر دیوانچه سی
وارد. شو بیت مذکور نصیحتنامه سندن:

کسمه بی بهتان ایله آلمه دله
طاغله طاشدن آغر بهتان هله

ظریفی } (محمد بیک) ایران شمراسندن
اولوب، ساوه قصبه سندن و حرفی
سربدانندندر. شاه طهماسب ماضی زماننده یاشایوب،
بعده هندستانه سیاحتله، حرمت و رعایته نائل
اولشیدی. شو بیت اونکدر:

دوش غوغای سکان تو بکوشم آمد
مردم از رشک که آیا که گذشت از کوبت

ظفر } بجنده صنمنا قربنده مشهور بر شهر
(قدیم اولوب، ملوک خیرک پایتختی
بولنمشدی. الیوم خراب اولوب، بعض ویرانه لری
موجوددر. — جزیره العربک ساحل جنوبیسنده
و (شهر) خطه سنده دخی بواسطه برقصیه بولنیور.
ظفر } (ظفرالدین) ایران شمراسندن اولوب،
(همدان سدر. ملکشاه سلجوقینک
خدمتنده بولنمشدر. شو قطعه اونکدر:

بهتر باش هرچه خواهی کن
نه بزکی بمادر و پدرست
نافه مشک را بین بمثل
کاین قیاس بدیع معتبرست

ظل الله } (قطب شاه محمد قلی) هندستانده
دکن ملوکندن و شمرادن اولوب،
۹۸۹ تاریخنده ۱۲ یا شده ایکن تخته کچمش؛ و ۱۰۲۱
ده وفات ایتمشدر. شو بیت جمله اشعارندندر.

الینه یکدکن صکره ، ادبیات فارسیه تدریسیله مشغول اولمشدره . «ظہیر الانشا» ، «ظہیر الایمان» ، «اسرار کربلا» و «اسرار واجدی» عنوانرله درت رساله سی وارددر . ۱۱۹۲ دە وفات ایشمشدره شو بیت اونکدر :

کفتم که باشد یارتو کفتاکه بخت من بود
کفتم ظہیر خسته جان کفتا زاغیبار منست

ظہیر { (خواجہ —) سرداران ملوککنه برادری خواجہ بچیانک قتلی اوزربنه ، مسند امارته یکمش ؛ ویا لکنز برسنه حکومت سورددکن صکره ، ۷۶۰ دە کندی اختیارله فراغت ابدوب ، پہلوان حیدر خانلی اولمشدره .

ظہیر الدین بخاری { (ابو بکر محمد بن فقہادن اولوب ، «الفتاوی الظہیریہ» عنوانیله بر مجموعه فتاویسی وارددر . ۶۱۹ تاریخنده وفات ایشمشدره .

ظہیر الدین عیسی { شیخ احمد جانک اوفلی الحقایق « عنوانیله بر کتابک صاحبیدر .

ظہیر الدین فاریابی { [«ظہیر» ماده سنه [مراجعت بیوربله .]
ظہیر الدین مرغشی { «تاریخ طبرستان» ک مؤلفیدر .

ظہیر الدین مخدوم { مصر علماسندن لیلرک هندستان سواحلنه تسلطلرندہ هند ملوککنه استمدادی اوزربنه ، اورایہ اعظام بیوریلان عثمانلی دونماسیله کیدرک ، ملاباردہ قالمش ؛ ۹۸۷ تاریخ هجر بسنده لسان عربیدہ ملابار تاریخنی یازمشدره .

ظہیر الدین نیشابوری { منبر سندن او تاریخلرندہ «البصائر» عنوانیله بر قاج جلد اوزره بر تفسیر شریف یازمشدره .

ظہیر کرمانی { ایران متأخرین شعراسندن «مجموعه البحرين» عنوانیله ۱۱۶۲ تاریخلرندہ بر منظومه یازمشدره .

ظہیر { صحابہ دن ابکی ذک اسمیدر : (ظہیر بن رافع بن عدی الانصاری الاوسی) که عقبه ثانیہ و بدر غزالرندہ بولمش ؛ و بر روایتده بدرده بولنیوب ، احد غزاسنده و اوندن صکره کی غزوانده حاضر بولمش ؛ و بعض احادیث شریفه روایت ایشمشدره . اسید بن ظہیرک پدری و رافع بن خدیجک عمیدر . — (ظہیر بن سنان الاسدی) که اهل حجازدن معدوددر .

ظہیر { (ظہیر الدین) ایران و هند شعرا . سندن بوجه زبر درت ذاتک اسم وخلصیدر :

برنجیسی (ابو الفضل ظاہر بن محمد فاریابی) اطظام شعرادن اولوب ، خوارزمده کی (اورکنج) نصبه . سندن اولدینی خالدہ ، اکثر عربنی تبریزده کچیرمش ؛ و ۵۹۸ تاریخنده اورادہ وفات ایدوب ، سرخاب طاغنده خاقانینک یاننده دفن اولمشدره . طغانشاه اتابک محمد بن ابلدکزک مداحلرندن بولمشدره . اشعارنی انورینک اشعارینہ ترجیح ایدنلر وارددر . بر چوق هجوبه لری و مرتب دیوانی وارددر . شو بر ایکی بیت جله اشعارندندر :

مرا زدست هنرهای خویشتن فریاد
که هر یکی بدگر کونه داردم ناشاد
بزرگتر زهنر در عراق عیبی نیست
زمن میرس که این نام بر تو چون افتاد

— ایکنجیسی (ظہیر الدین شقروه) اصفهانلی اولوب ، سالف الترجه شرف الدین شقروه تک برادری و بر روایتده عم زاده سیدر . شو رباعی اونکدر :

در زیر کلاله اش کل ولاله بین
زیر هر وودی و صدناله بین
سالی که بود دوازدهمہ دیدی
برخیز و مہی دوازده سالہ بین

— اوچنجیسی (ملا ظہیر بن ملا مراد قرشی) کندیسی و پدری مشاہیر علمادن اولوب ، ہیئت و حساب و هندسه ده بد طولی صاحبی ایدی . شو بیت اونکدر :

زخود میرفتم از دورت اگر نظاره میکردم
یسا بان در یسا بان خویشرا آواره میکردم

— دردنجیسی (ظہیر الدین بن منشی مسعود بلکرائی) هندستان شعراسندن اولوب ، اود حکومتنده بعض مناصبده بولمش ؛ و خطه مذکورہ انکلیزک

(باب العين - فصل الالف الح .)

عابد } ایران شعرا سندن اولوب، اصفهانلیدر .
 شاه طهماسب اول زماننده باشامشدر .

شو بیت اونکدر :

مارا بلیت سبزه خط راه مامشد
 سرزد خط سبز تو وخضر ره مامشد

عابد } (خواجه عبدالرحیم) هندستان شعرا .
 سندن و خواجه عبدالله احرارک

احفادن اولوب، دهلی شهرنده نشأت ایتمشدر . بر
 ایکی دیوانی اولوب، اشعاری کربه شتر واقع اولمشدر .
 شو بیت اونکدر :

بیک پا ایستاده درچمن سرو
 بدین آزاد کبها بنده کیست

عابدة الجهنیه } (بنت محمد) فاضله شاعره
 و خطاطه بر خاتون اولوب

وزرادن عمر بن شیزرک زوجه سی ایدی .

عابدة المدنیه } اندلس ادیبه لرندن اولوب،
 (دحون) لقبه ملقب حبیب

بن الولید المروانینک ام الولد جاریه سی ایدی . عن
 اصل مدینه لی اولوب، بنی امیه دن محمد بن یزید بن
 مسلمه تک مملوکه سی ایکن، بونک طرفندن مومی الیه
 دحونه هیه اولتمشدی . هر نه قدر کوزل اولیوب،
 اسمر ابدیسه، فضل و کمالیه مشهوره اولوب، امام
 مالک حضرت لرندن وسائر مدینه علماسندن اون بیک
 حدیث شریف اسانیدله روایت ایتمشدر .

عابر } هود (عم) ک نام دیکر بدره [«هود»
 ماده سنه سراجعت بیوربله .]

عابلس } صحابه دن اوج ذاتک اسمیدر : حویطب
 (بن عبد العزیز) کوله سی، که

« ومن الناس من بشرى نفسه ابتغاء مرضات الله »

آیت کریمه سنک بونکه صهیب، عمار، سمیه، یاسر،
 بلال و جناب حقنده نازل اولدینی مرویدر . مشرکینک
 هدائنه دوچار اولمشیدی . — (هابس بن ربیع
 بن عامر الفطینی) که عبدالرحمن بن هابسک پدریدر .
 اوغلی کندیسندن روایت ایتمشدر . — (هابس
 بن عبس الغفاری) که کوفه یه نازل اولمشدی .

عابود } فلسطینده قدس جوارنده برکوکچ
 قصبه اولدینی یاقوت حموی بیان

ایدبور .

عاتکه } صحابیاندن بوجه آتی بدی خاتونک
 اسمیدر : (عاتکه بنت اسید بن ابی

العبیص بن امیه القرشیه) که فتح مکه کونی اسلامه
 کلشدره . — (ام معبد عاتکه بنت خالد الخزاعیه) که
 اکثم بن ابی الجون الخزاعینک زوجه سی اولوب،
 فخر کائنات (صلعم) افندمر مدینه یه هجرت لرنده بونک
 منزلته نازل اولمش؛ وسوتمز برقیونی صاغهرق،
 اظهار معجزه بیورمشلردی . — (عاتکه بنت زید
 بن عمرو بن نفیل القرشیه المدویه) که عمر بن
 الخطاب (رضه) افندمرک عم زاده سی اولوب، نسبلری
 نفیلده برلشیر . سعید بن زیدک همشیره سی و عبدالله
 بن ابی بکر (رضهما) تک زوجه سی ایدی . فوق العاده
 حسنی برخاتون اولغله، زوجنک کندیسنه محبتی زیاده
 اولوب، بو محبت کندیسنی عبادت و جهاددن آلیقو .
 دینندن، حضرت صدیق اوغلنی بو خاتونی تطلیقه
 اجبار ایتش ایسه ده، بئمه طرفینک تاهفتی بو بایده
 سوبلدکاری اشعاری ایشیدنجه، یکیدن تزوجنه مسأ .
 عده بیورمشلردی . مشارالیه عبدالله بن ابی بکر
 (رضهما) طائف غزاسنده شهید اولمش؛ و عاتکه
 ادیبه و شاعره برخاتون اولغله، حقنده برطاق مرثیه لر
 سوبلشدی، که شو ایکی بیت اوندنر :

رزت بخیر الناس بعد نبیهم
وبعد ابی بکر و ما کان قصراً
قالیت لانتفک عینی حزینة
علیک ولانتفک جلدی اغیرا

حضرت عمر (رضه) ك زمان خلافتنده تطلیق ایتمش
ایدی .

عاتکه } معاویه نك قیزی اولوب، شاعر ابو
دهبل کندیسنه آشفته اولمله، اشعارنده

اسمعی یاد ایتمدیکندن، معاویه لسانخی قطع ایچون
کندیسنه بر جوق احسانلر ایتمدی. — یزید بن
معاویه نك حقیده سی (عاتکه بنت عبدالله بن یزید)
دخی حسنی برخاتون اولوب، شاعر احوص کندیسيله
تغزل ایتمشدر . — (عاتکه بنت شهده) ملوک
امویه دن واید بن یزیدك جاریه سی مشهوره برخواننده
ایدی . — (عاتکه الغنویه) ورع و تقواسيله
مشهوره در .

عاد } (بن حوص بن ارم بن سام بن نوح)
یعن جهننده ساکن بولنمش اولان

و (قوم عاد) اسميله معروف بولنان عرب طاریه نك
جداعلاسی ظن اولنوره شداد وشدید بونك اوغلاری
اولمق اوزره بعض توارینجده مذکور ایسه ده، بو
ایکی برادرک بك مؤخر و ملوک حمیره یعنی تباهه دن
ممدود اولدقلری آكلاشیلور. قوم عادك اولدقچه
حضرت ومدینته نائل بولنمش اولدقلری بمن وحضر
موت جهتلرنده ایوم موجود و نظر عبرتله مشهود
اولان شهر و قصبه و صوبندی کی اینیه جسمیه نك
خرابه لريله مستدلدر. حضرت هود (هم) ی تصدیق
ایتمیوب، کفر وضالتمده اصرار ایتمک ایچون، ریح
صرصر ایله محو و هلاک اولدقلری قرآن کریمده
مذکوردر .

عادل } (ملک —) مصر و شامده حکومت
سورن ملوک ابویه دن ایکی کشینک

لقبدر :

برنجیسی (ملک عادل سیف الدین ابو بکر بن
ایوب شادی) ملوک مذکورده نك دردنجیسی اولوب،
صلاح الدین ابوینك برادریدر. مشارالیه صلاح
الدینك تورونی محمد المنصور دن صکره ۵۹۶ هـ تاریخنده
جلوس ایتمش ؛ او وقته دك ملوک ابویه قاهرده
(دارالوزاره) دینلن قوناقدہ اقامت ایتمکده ایکن،
کندیسی قلعه الجبلده بر سرای عالی بنا ایدوب، مسکن
ایتمش ایلش ایدی . ۱۹ سنه حکومت سوروب،
اهل صلیبی قدس دن چیقارمق ایچون جوق اوغراشمش ؛
اوراده حرب وجدالله مشغول ایکن، فرنگلر

بعده حضرت عمر بن الخطاب (رضه) . واروب ،
واقع اولان ولیمده حاضر بولنان حضرت هلی بن
ابی طالب (رضه) عاتکه شو ایکی یتک ایکنجیسی
اولوقویه رق، بو سوزك زده قالدی؟ دیدکده، بك
جوق اغلامشیدی . حضرت عمر (رضه) ك شما .
دندن صکره حضرت زبیر بن عوام (رضه) . وارمش ؛
بو بونلرک دخی وقوع شهادتنده جانب صرافتویدن
طلب بیورلمش ایسه ده، بنم زوجلم دایمما شهید اولیور،
حالبوکه سز اسلامه لازمسکنز، دیرك رضا ویرمه .
مشیدی . مسجده کیدوب جماعتله نماز قیلقی دادقی
اولوب، واردیقی قوجهله بو طادتنه مانع اولماینی
شرط قور ایتمش . حضرت عمر و زبیر (رضهما) نك
شهادتلی حقتده دخی صریبه لری وارددر . حضرت
امام حسین (رضه) . دخی واروب، کربلاده حاضر
بولندیقی و شهادت حضرت امام حقتده صریبه لر
سویلدیکی دخی « مشاهیر النساء » ده و سائر بعض
کتبده بیان اولنیورسه ده، ابن اثیر « اسد الغابه » ده
حضرت امامه واردیقی ذکر ایتمیور . — (عاتکه
بنت عبدالمطلب بن هاشم القرشیة الهاشمیه) که فخر
ثانات (صلعم) افندضرك صمه سی اولوب، اسلامنده
ختلاف واقع اولمشدره مکه نك جانب نبویدن قحقی
شعر بر رویا کورمش ایدوکی، بو رویانك شیوع
ولسيله، ابوجهلک بادی تمیض واستهزای اولدیقی
شهوردره ابوامیه بن المفیرة الخزومینك زوجه سی
عبدالله و زهیر و قریبه نك والده سی ایدی . —
عاتکه بنت عوف بن عبد عوف القرشیة الزهریه) که
اشره مبشره دن عبدالرحمن بن عوف حضرت ترینك
مشیره سی و مسور بن مخرمه نك والده سی اولوب،
مشیره سی شفاء ایله برابر مدینه بهجرت ایتمشدی . —
عاتکه بنت نعیم بن عبدالله المدویه) که بر حدیث
برفك راویسیدر . — (عاتکه بنت الولید بن
نفیره الخزومیه) که خالد بن ولید حضرت ترینك
مشیره سی و صفوان بن امیه الجحینك زوجه سی
اولوب، موی ایلهک آتی قاریسی اولمله، اسلامه
دیکنده ایکنیسی تطلیقه مجبور اولمش ؛ و عاتکه بی

آه و فریاد که آخر شدم ازیار جدا
چرخ بد مهر سراسخت زدلدار جدا
الله چه بلائست که چون مامیان
من جدا کریه کنم دیده خونبار جدا
آه صد آه رفیقان که بصد حسرت و درد
دل جدا شد زمن ومن شدم ازیار جدا

عادلجواز { وان ولایت و سنجافنده و ولا- تیک منتهای غرب شمالیسنده

اوله رق وان کولنک شمالنده بر قضا اولوب، جنوباً
مذکور کول ایله، شرقاً ارجین قضا سیله، شمالاً
ارزروم، غرباً دخی بتایس ولایتلیله محدوددره
مرکزی کولک کنارنده و واتک ۱۶۵ کیلومتره شمال
غربیسنده واقع و ۲۵۰۰ اهالی بی جامع اولان
(آرچیکه) قصبه سیدره. قضا آدین، طاشقین، آق تپه،
یشته کور و نور شتیق اسملیله ۵ ناحیه و ۴۴ قریه بی
حاوی اولوب، ۱۲۶۹۷ اهالیسی واردر، که بونک
۴۵۵۵ ی باشلیجه کرد اوله رق مسلم، ۷۴ یهودی
و قصوری مذاهب ثلثیه منقسم ارمیدره. شمال و غرب
جهتنده (سیبان) طاغی بولنوب، انکلیری بتون
قضاده یانغله، اراضیسی طاغلق و آرز منبتدره. قسم
شمالیسنده واسمجه بر اورمان و ایچنده کوچک بر
کول بولنوب، بوکولک آباغی حکمنده اولان بر نهر
صولدن دیگر بر جای دخی آلهرق، جنوبه طوغری
جریانله، مرکز قضانک شرق طرفنده وان کولنه
دو کیلور. قضانک شرق جهتنده دخی ر اورماز
و ایکی کوچک کول و ساحلنک منتهای شرقنده کی بر
کورفزک ایچنده بر کوچک آله واردر. مرکز قضانک
اطرافنده خینی باغچه لر بولنیور. مرکز قضا ایکی
قسمدن عبارت اولغله، سورله محاط اولان یوقاری
قسمی اسلام محله سی اولوب، قدیم بر جامع شریفیله
کلیسای واردر. خرسنایان محله سی اولان آشاغ
قسمی باغ و باغچه لرله محاطدره. قصبه نک اوستنده که
طاغدن این بر صو بو باغچه لرلی اسقا ایدر. اهالی
قضا باشلیجه زراعت و کراچیلغله مشغولدرلر.

عادل خان فاروقی { بو اسمله هندستانه

طغوزنجی قرن هجری و اوخریله اونجی قرن اوائلده
ایکی حکمدار کیشدره.

عارض { جزیره العربک امامه خطه سنده ا زون برطاغ اولوب، بوی او

دمیاطی محاصره ایتدکارندن، اوغلی ملک کامل ناصر
الدین محمدی دغلیرینه مأمور ایتش ایدی. ۶۱۵
تاریخنده دمشقه قریب (عاقین) نام محله و وفات
ایتشدر. اوغلی مشارالیه ملک کامل ناصر الدین
خلفی اولمشدره.

— ایکنجیسی (ملک عادل ابوبکر) ملوک مذکور-
ره نک آلتنجیسی و ملک کامل ناصر الدین محمد بن
ملک عادل سیف الدین ابوبکرک اوغلی اولوب،
(ملک عادل صغیر) دنگله معروفدر. پدرینک وفاتی
اوزرینه، ۶۳۵ تاریخنده، دمشقده پدرینک باننده
بولغله، تخته جلوس ایتش؛ و ایکی سنه حکومت
سورمشدره. لهو و لعه مائل و کوشک بر آدم ایدی.
عادل { (ملک —) بنه مصر و شامده حکومت
{ سورن ممالیک اتراکدن ایکی کشینک
لقبیدر.

برنجیسی (ملک عادل بدر الدین سلامش) ملوک
مذکور نک آلتنجیسی اولوب، بشنجیلری اولان
ملک ظاهر بیبرسک اوغلیدر. ۶۷۸ تاریخنده
برادری ملک سعید ناصر الدین محمد برکتک بر بنه
سلطان مصر اولمش ایسه ده، صغیر السن اولدیفندن
انا بکی بولنان امیر سیف الدین قلاون اداره ملک
ایتش؛ و اوج آی صکره کندیسینی اسقاطله، حکومتی
ضبط ایتشدر.

— ایکنجیسی (ملک عادل زین الدین کنبغا)
ملوک مذکور نک آلتنجیسی اولوب، سیف الدین
قلاونک کوله لرندن ابکن، محمد بن قلاونک صغیر السن
اولسیله، اداره مملکته مقتدر اوله مامسی اوزرینه،
۶۹۳ ده اتفاق امرا اله مسند حکومته اقعاد اولمش؛
و ایکی سنه اجرای حکومت ایتشدر.

عادل { (ملک —) مصر و شامده حکومت
{ سورن ممالیک چراکسه نک بکرمی
برنجیسی اولان طغانبایک دخی لقبیدر. [طغانبای]
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

عادل { (ملک —) موصل جهتنده حکومت
{ سورن انا بکانک آلتنجیسی اولان
(نور الدین آرسلان شاه) ک دخی لقبیدر [آرسلا-
ن شاه] ماده سنه مراجعت بیوریه.]

عادل { ایران شعراسندن اولوب، خراسا-
{ نلیدر. شو قطعه جمله اشعار نیدر.

— آلتنجیسی شیرازی اولوب، شویت اونکدره:

چه هر هی که تکر دست باغبان مرا
نشاند شاخ کلی چون تودر کنار مرا

— بدنجیسی ینه شیرازی اولوب، جمال الدین
عرفی شیرازینک دایسنک اوغلی اولدینی حالدیه،
اصفهانده درویشانه بر عمر سورمشدره شو قطعه
اونکدره:

خدا از یاد بدبینان نکهدارد سپاهانرا
که هر سو جلوه کر بینم سپاه کجکلاهانرا
زدی بستنی شکستی سوختی افکنندی ورفتی
جوابت چیست فردای قیامت داد خواهانرا

— سکزنجیسی کیلانی اولوب، شویت اونکدره:

غیر شهر حق بعالم منزلی معمور نیست
امتمنای میتوان کردن ره دل دور نیست

— طقوزنجیسی مشهدلی اولوب، شو بیت
اونکدره:

درد مندی پیشه کن کو خاطر دل تنگ باش
آه را پرواز ده آینه کودر زنگ باش

— اوننجیسی (مولانا محمد یوسف) عن اصل

کازرونلی اولوب، شیرازده یاشامش، واراده وفات
ایتمشدره خطوط ثلثه بحر برنده ماهر ایدی. شو قطعه
اونکدره:

بازم بسر هوای نکاری فتاده است
دیگر مرابین که چه کاری فتاده است
خط نیست کرد عارض آن رشک آفتاب
بر کرد مه زهاله غباری فتاده است

— اون برنجیسی (میرزا ابراهیم) اصفهانلی

اولوب، هندستانه سیاحت وهودت ایتمشیدی. شو
بیت اونکدره:

از تپید نهی دل در کلبه ویرانه ام
سقف همچون رنگ بر خیزد ز روی خانه ام

— اون ایکنجیسی (میرزا آقا علی اکبر بن میرزا

ابوالحسن) شیرازی اولوب، ادیب وکامل بر ذات
ایدی. بر مدت کر بلاد اقامتدن صکره، بمبای وحیدر
آباده کیمش؛ واورادن لکهنو شهرینه کیده رک،
بر وقت ضرورتله امرار ایام ایشدکدن صکره، اود
حاکمی محمد علی شاه طرفندن کندیسنه معاش تخصیص
اولنش؛ و ۱۲۶۱ ده واراده وفات ایتمشدره. لکهنو
مجتهدی بر کون کندیسنه «سکا سنیلر جوق کلیدور،
قبول ایتمه ملیسک» دیدیکنده «اونلر دخی شعیملر
ایچون بوبله دیور، بیلم کیمی دیکیه بم» دیدیکی

کونک بر بول اولدینی «معجم البلدان» ده مسطوردره.

عارف { فتح الله عجمی } قانونی سلطان سلیمان
خان دوری شعرا سندن اولوب،

پادشاه مشارالیهک شهنامه جیسی ایدی؛ واسفان
وغزواتی حقنده بر جوق اشعار فارسیه سونلشدره.
یدری ادبا وخطاطیندن اولوب، القاص میرزا معینله
جانب رومه کلش؛ ومصره کیده رک، شیخ ابراهیم
کلشینک قیزی تزوج ایتمش ایدی. صاحب ترجمه
بوازواجدن تولد ایتمشدره. ۹۶۹ تاریخنده وفات
ایتمشدره. بعض غزلیات ترکیه سی اولوب، اشعاری
لطفندن یاریدر. پادشاه مشارالیه حقنده سونلش
اولدینی شو قطعه اشعار منتخبه سندندره:

عبط جلالی شها همچویم
جلیل العطا یا جلیل الشیم
همه موج حللی و عز و علا
همه چشمه علم و بذل همم

عارف { فرس شعرا سندن بروجه زیر اون
بش کشینک مخلصیدر:

برنجیسی استرابادلی اولوب، شو بیت اونکدره:

تا خالک یایت از نظر اهل درد رفت
چندان کربست دیده که دریا بگرد رفت

— ایکنجیسی (اسماهیل) کرمانلی اولوب،

صحافله مشغول خوش طبع ودرویش مشرب بر آدم
ایدی. شو بیت اونکدره:

جهان وهرچه درو هست از صفار وکبار
شیم فیض تواند ای کل همیشه بهار

— اوچنجیسی اصفهانلی اولوب، تقی اوحدی

ایله معارفه سی وار ایدی.

— دردننجیسی تبریزی اولوب، میرزا صائبک

مصاحبلرندن ایدی. شو بیت اونکدره:

میکند مستور صهبا آب وتاب عقل را
مشرق میناست مغرب آفتاب عقل را

— بشنجیسی ایرانلی اولوب، اکبر شاهک زماننده

هندستانه رحلتله، عظیم آبادده ساکن اولمش؛
و ۱۰۳۵ تاریخنده بنگاله ده وفات ایتمشدره. شوربای
اونکدره:

این عمر که از نیمه هشتاد گذشت
یادش چه کنی که شاد وناشاد گذشت
در آب دوساله کشتی انداز مگر
در آب بیانی آنچه بر باد گذشت

مشهور در. اشعاری بك كوزل اولوب، شو قطعه او
جمله دندر:

بمشد کردن جان کشت زلف عنبرین بوی
زیکدانه بدم آورد دلرا خال هندوی
نه یادم کرد آن نامهربان فی رفت از یادم
سروکارم فتاده باعجب بدکیش وبدخوی

— اون اوچنجیسی (میر عبداالحسین) کاشان
ساداتندن اولوب، شو بیت اونکدر:

منم زیر دو چشم از هجر یاران
چو دیوار شکسته زیر باران

— اون دردنجیسی هراتلی اولوب، هزلیاتیه
مشهور در. شو بیت اونکدر:

ضفلست وزکس نام محبت نشنیده ست
ترسم کنم اظهار بیکبار بر نجد

— اون بشنجیسنک وطن و حالی معلوم اوله.
میوب، شو بیت اونکدر:

کرکشد ناولک خودرا زدلم قاتل من
درد آن تا بقیامت نرود از دل من

— اون آلتنجیسی (ملا محمد علی) طهرانی
اولوب، نادر شاه زمانده هندستانه کیتشیدی. شو
قطعه اونکدر:

کین تو چوکین روز کارست
مهر تو چو مهر آسمانست
این چون کوه کران رکابست
وان چون سیل سبک عنانست

عارف } متأخرین شعرای عثمانیه دن دخی
} طقوز ذاتک اسم و مخصیدر:

برنجیسی (شیخ احمد—افندی) مشایخ مولویه دن
اولوب، ابتدا بجوی، بعده روم ایلنده واقع قلعه
و نهایت درسعادتک یکی قیو مولویخانه سی مشیختنده
بولنش؛ و ۱۱۱۷ تاریخنده وفات ایتشدر. شو
مطلع اونکدر:

ذات پاکددر ایا حضرت سلطان سماع
شرف دائره جمع دیوان سماع

— ایکنجیسی (شیخ—افندی) ینه مشایخ مولو.
یه دن اولوب، ابتدا مصدره و بعده قبریسک لفقوشه
شهرنده بدری شیخ مصطفی سیاهینک یرینه پوست
نشین اولمش؛ و ۱۱۳۸ ده وفات ایتشدر. بدرینک
برغزانی تخپسندن اولان شو بیت جمله اشعارندندر:

بو تکیه کاه عارقا ناکاه
اولنجه همت فیض پدرله دل آکاه
کشاده ایلدی چشم درونی عوناله
سیاهی کبی اولنجه غریق نور سیاه
فنون سحر و بیانده دم مسیما

— اوچنجیسی (جایی الحاج — افندی) قونیه
چلیپلرندن اولوب، مقام حضرت مولویه پوست نشین
اولدقدن صکره، ۱۱۵۹ ده وفات ایتشدر. شو
بیت جمله اشعارندندر:

دلسیر رزم الفت اخوان عصر اولوب
عارف چکلدی کوشه بی کرد کلفته

— دردنجیسی (سلیمان—بک) خواجگان دیوان
همایوندن اولوب، بعض مناصب دیوانیه نائلتندن
صکره، ۱۱۸۲ تاریخنده دقترا مینی اولمش؛ واردوی
همایونله روم ابلی جانبنه کیدوب، ۱۱۸۳ ده ایسا.
تجیده وفات ایتشدر. نک و نسخ و تملیقده دخی
مهارتی وار ایدی. مرتب دیوانی، حلیه خاقانی به
نظیره سی و رضانیه سی واردور. شو بیت اونکدر:

عارف پیروشان معانی بخله در
مورانه ملک نظیره سلیمان دکلیم

— بشنجیسی (رئیس الکتاب محمد — افندی)
هن اصل قسطنطنیله اولوب، درسعادته ورودله،
تحصیل علم ایتدکن صکره، بر مدت دارالسعاده
مأمورلری کتابتنده بولنش؛ و بعده رتبه خواجگانی
احرازله حرمین مقاطعه جیلکنه، و مؤخرأ رکاب
همایون کوچک تذکره جیلکنه نصب اولنش؛ و صکره
تذکره جی اول اولوب، بیجان سلطانتک کنخدالی
دخی ههده سنه حاله اولنش ایدی. ۱۲۱۴ تاریخنده
روزنامجه اول خواجه لکی و بعده چاوشباشلیق
مأموریتی، و ۱۲۲۰ ده آناتولی محاسبه جیلکی وبر
سنه صکره بیکیری و بعده ینه چاوشباشلیق مأموریتی
ههده سنه حاله اولندقدن صکره، رئیس الکتاب
و برآرمانی توقیعی دیوان همایون و ثالثاً چاوشباشی
و نشانچی اولمش؛ و ۱۲۲۸ ده ۷۲ یا شنده وفات
ایتشدر. شو مطلع اونکدر:

تغافلله پتر ممنون ایدرسک بنده کی وار اول
یوری وار سودیکم غیری نواز شکار اغیار اول

— آلتنجیسی (محمد—آقا) ۱۱۸۳ ده استا.
ننوله طوفوب، اندرون همایونه کیرمش؛ و بعده
کیلارخاصه ورکاب همایون چوقدارلغه نصب اولنش؛

و جلوس سلطان محمود خانیده قیوچی باشلیق رتبه .
سیله نقاعد معاشنه نائل اولوب ، ۱۲۳۵ تاریخنده
آیین زفانی اجرا ایلیه جکی اقسام نجاته وفات ایشدور .
برخیلی اشعاری اولوب ، شو مقطع او جمله دندر :

یوقدر عارف او هما مشربی صیده تدبیر
کیسه نك دام خیالاتنه تنجیر اولماز

— یدنجیسی (— بك) شهری الاصل اولوب ،
بعض افلامه دوامدن صکره آمدی او طه سی خلفاسی
زمره سنه داخل اولمش ؛ و بیده عربی مترجمکی
هدهده سنه احاله اولنهرق ، مأموراً قیصریه جانبنه
کیتمش اولدینی حالده ، ۱۲۳۸ ده وفات ایشدور .
شو مقطع جمله اشعارندندر :

عارف همیشه پختهدر اشعار دلکشک
بیت طبیعتکده معارف اوجاغی وار

— سکننجیسی (مدرس زاده — افندی)
۱۱۷۰ ده ازمیدده طوغوب ، درسآمده ورودله ،
سرای همایونده تربیه اولمش ؛ و ۱۲۱۰ تاریخنده
طریق تدریسه داخل اولوب ، ۱۲۳۰ ده یکیشهر
فناز و بیده ادرنه و مکه مکرمه مولویتنه نائل
و ۱۲۴۲ ده استانبول قاضیسی اولمش ؛ و ۱۲۴۵ ده
وفات ایشدور . غریب اشعاری واردور . شو مطاع
اونکدر :

سواد خال مشک انکیزکم تازیر کاکلدر
کره پرپیچ خواجم هر کیجه هب تخم سنبلدر

— طقوزنجیسی (کتخدا زاده — افندی)
صدوردن کتخدا زاده صادق افندیکن اوغلی اولوب ،
طریق تدریسه داخل اولمش ؛ و فلسفهیه مائل اولغله ،
طریقنده ترقیه نائل اولماش ایسهده ، استانبول
قاضیلفنه و بیده آناتولی قاضیمسکرلکنه واصل
اولمش ؛ و ۱۲۶۵ ده وفات ایشدور . علوم عقلیه
و تقلیده و ادبیات عربیه و فارسیهده بد طولی
صاحبی ایدی .

عارف افندی } «دری زاده» ماده لرینک
} ایکجهیسنه مراجعت . [

عارف افندی } (مشرب زاده حفیسی
} محمد —) عصر سلطان

عبدالمجید خانیده مسندمشیخت اسلامیهیه کچن هلدان
اولوب ، مدرسیندن شاطر زاده امین افندیکنک
اوغلیدر . ۱۲۰۶ تاریخنده طوغوب ، ۱۲۳۲ ده
طریق تدریسه داخل اولمش ؛ و او سنه شیخ الاسلام

اسبق صدقی زاده احمد رشید افندییه دامادا اولوب ،
۳۶ ده مخلفات فسا لفته و بیده اوقاف مفتشکنه
و غلطه مولویتنه تعیین اولمش ؛ ۱۲۵۳ ده فتوی
امینی اولمش ، و بر سنه صکره مأموریت مخصوصه
ایله قدس شریف جانبنه کیدوب ، هودتنده ۵۶ ده
آناتولی قاضیمسکری یاه سیله و مفتشک مأموریتیه
آناتولییه اعزام اولنهرق ، بعد العوده ۵۹ ده نانیاً
فتوی امینکنه ، ۶۲ ده مجلس والای احکام عدلیه
اعضالغنه ، ۶۳ ده مذکور اعضا تقی هدهده سنه
قالتق اوزره ، بالفعل آناتولی قاضیمسکرلکنه نصب
اولنهرق ، بینه او سنه صدر روم ایلی یاه سنی احراز
ایشمش ؛ و ۲۶۸ ده بالفعل روم ایلی قاضیمسکرلکنه
تعیین اولنهرق ، اداره اموال ایتم حقدنه بر اصول
حسنه دوشوشمکله ، اموال مذکورنه ک صیانتنه
چالیشمش ؛ و قاضیمسکرک مدتی بعد الاتمام ، مجلس
ایتامک اصلاح و اداره سیله اوغراشوب ، ۱۲۷۰
تاریخنده مسند جلیل مشیخته ارقا اولمشدور . بش
سنهیه قریب مدت امور مشیخت اسلامیهیه اداره ایله
برخیلی نظامات و تنسیقاته و مکتب نوابک تأسیسنه
موفق اولدقدن صکره ، ۱۲۷۵ ده وفات ایدوب ،
ادرنه قیوسی خارچنده مصطفی پاشا درکاهی جوارنده
دفن اولمشدور . عالم و فاضل و عدل و حقانیتدن آرزماز
امور آشنا برذات ایدی . «جامع الاجارین» عنوانلی
کتاب مشهوره بر طاقم تطبیقات و تعلیقات هلاوه
ایدهرک ، بر حسن صورته وضع ایله نشر ابتدیی کتی ،
بروسهلی دده افندیکنک «سیاست نامه» عنوانلی
رساله مشهوره سنی دخی ترجمه ایشدور .

عارف حکمت بك } (عصمت بك زاده
} السيد الحاج —)

دورسلطان عبدالمجید خانیده مسندمشیخت اسلامیهیه
واصل اولان علمدان اولوب ، دور سلطان سلم خانی
صدوردن رائف اسماعیل پاشا زاده عصمت بك
اوغلیدر . ۱۲۰۱ تاریخنده طوغوب ، اکمال تحصیلدن
صکره ، ۱۲۳۱ ده قدس ، ۳۶ ده مصر ، ۳۸ ده
مدینه موایتلرینه تعیین ، و ۱۲۴۶ ده هدهده سنه
استانبول یاه سی توجیهیه ، ۴۷ ده تقیب الاشراف
اولمش ؛ و ۴۸ ده آناتولی یاه سیله قدری ترفیع
اولمشدی . ۲۵۰ ده تقابتدن انفصال ایله ، بر مدت
استراحتدن صکره ، ۲۵۴ ده روم ایلی صدارتی

عارفی } ایران شمراسندن دخی اوج ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی هراتلی اولوب، اکابر عصری مدحمنده
سویلدیکی قصائدی و منویاتی بک مقبولدر . مذهب
حنفی حقهنده بر منظومه سی و وزیر خواجه پیر احمد بن
اسحق نامنه منظوم « ده نامه » سی وارددر . شوییت
جله اشعارندندر :

دیرینه سراپست جهان دور زشادی
این کهنه رباطیست میرا زعسارت

— ایکنجیسی شیرازی اولوب، شوییت اونکدر :

برسنگ کبرای توام دشمنان زند
کرد آرم و بختخه بر دوستان برم

— اوچنجیسی (مولانا —) هراتلی اولوب ،
« کوی و چوکان » عنوانیله مشهور بر منظومه سی
و سرتب دیوانی وارددر . مولانا جامیدن اول یاتا .
مشدر . شو بر ایکی بیت منظومه مذکورهدندر .

چون کوی سپهر کرد بستی
میدان میدان چو کوی جستی
هر بار که در عرق شدی غرق
باران بود او در میان غرق

عارفی پاشا } (احمد —) ادبا و خطاطیندن
(معدود روزیر اولوب، استا .

نبولیدر . طوبال یوسف پاشانک مهر دارلغندن نشانله ،
رتبه خواجهکانی بی بعد الاحراز ، ۱۱۲۰ ده مکتوبی
صدارت مأموریتنه ، ۲۳ ده تذکره اولکنک ، ۲۷ ده
سواری مقابله جیلکننه نصب اولمش ؛ ۱۱۲۹ ده
رئیس الکتاب اولوب ، ۱۳۰ ده رتبه وزارتله تکه
سبخافنه و بعده نیکبولی و صکره حلب ایالتنه آمین
ایدلش ؛ ۱۱۳۶ ده روان سر عسکری اولوب ،
۱۴۴ ده وان ایالتنه و متعاقباً ثانیاً تکه سبخافنه نصب
اولنه رقی ، او سنه محل مذکورده وفات ایتشدر .
اقلام سبتی تحریرده مهارت کامله سی وار ایدی . شو
بیت اونکدر :

ایمز طریق حقهده اولان خلقه سرفرو
ایمز مناره قامتی باد اسرسده

عارفی پاشا } خلیفه زمان سلطان عبدالحمید
(خان ثانی حضرتلرینک عهد

همایونلرنده باش وکالت مسندینه کچمش وزرای
دولت عثمانیهدن اولوب، شکیب پاشانک اوغلیدر .
۱۲۴۶ تاریخنده درسعادته طوقوب، خصوصی

پایه سی احرازله ، مجلس والای احکام عدلیه اعضا .
لغنه نصب ، ۵۶ ده تفتیش احوال مأموریتله روم
ایلی جانبنه اعزام اولنه رقی ، هودتنده دار شورای
هسکری به مأمور اولمش ؛ ۱۲۶۲ ده مسند جلیل
مشیت اسلامی به ارقا اولنه رقی ، بدی یجق سنه بی
متجاوز مدت امور فتوایی کمال عدل و حقایقته اداره
ایتدکن صکره ، ۱۲۷۰ ده انفصال ایدره ک ،
ساحلخانه سنده مطالعه و عبادتله مشغول ایکن ، ۱۲۷۵ ده
ارتحال ایدوب ، نوح قیوسی نام محله دفن اولمشدر .
اکثر علومه واقف و ادبیانده بدطولایه مالک اولوب ،
السنه ثلثه ده اشعاری وارددر . مقام مشیخته نصبنه
تاریخ اولان شوییت جلّه اشعارندندر :

حکمتندن عارفا اولمز سوال
شیخ الاسلام ایلدی یزدان بی

عارفی } قدمای شعرای عثمانیهدن ایکی ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی (حسین —) استانبوللی اولوب، شعر
و انشاده و حسن خطده بد طولی صاحبی ایدی . قیو
قوللردن ایکن ، ابراهیم پاشایه مصردن هودتنده بر
قصیده لایمه تقدیم ایتکنک ، آناتولی احکام تذکره .
جیلکننه نصب اولمش ؛ و آنجق دفتردارله کچنمدیکندن ،
یتون اموال و اموالکنی فروخته ، مصره عزیمت ایدره ک ،
شیخ ابراهیم کلشنی به انتساب ایتشیدی . بعده درسعادته
هودتله ، گوشه قناعتده اسرار ایام ایتکنکده ایکن ،
سلطان سلیمان خانک لطفنه مظهر اولوب ، بعض مناصبه
کچمش ؛ ۹۵۹ ده وفات ایتشدر . ترکی و فارسی
اشعاری و متصوفانه بعض غزلری وارددر . شوییت
جلّه اشعارندندر :

عین عارفته وجود اشیا
کورینور جمله کنشش فیالماء

— ایکنجیسی (معروف — افندی) هن اصل
طربزونلی اولوب ، بروسه ده بر مدت مدرسلک
ایتدکن صکره ، ازمیر ، آمد ، شام ، بروسه و مصر
قضالرنده بولمش ؛ ۱۰۰۲ تاریخنده مصرده وفات
ایتشدر . قصیده برده یه ترکیه بر شرحی وارددر . شو
قطعه اونکدر :

بلا یزمنده بی پروا جگر خون ایچر عاشق
فراغت عشرت آبادنده نیلر جام فغفوری
صراحی دوکیلوب صاحبده بزمکنده ای مهر و
یاقوب یاقنده شو قکله هر دم شیخ کافوری

مملردن ادبیات شرقیہ ایلہ فرانز لسائی و بعض فنون تحصیل ابتدگدن صکرہ ۱۲۶۱ دە دیوان ہمایون قلنہ داخل اولمش؛ و ۶۳ دە ویانہ سفارتی برنجی کتابتنہ تعیین اولمش ایدی . ۶۵ دە در . سعادتہ عودتلہ، ترجمہ و ۷۱ دە آمدی اوطلہ سنہ نامور اولمش؛ و سنہ مذکورہده مرخص عالی باشا معیتندہ باش کاتب صفتیلہ ویانہ فونفرانسہ، و ۷۲ دە ینہ مشارالیہ ایلہ پارس فونفرہ سنہ نامور اولوب، اورادہ ایکن باب عالی مترجم اوللککنہ و ۷۴ دە دیوان ہمایون ترجمانغہ نصب اولمشدر . طول مدت ترجمان دیوان ہمایون بولوب، ۸۶ دە بککچیکک مأموریتی دخی علاوۃ عہدہ سنہ حالہ اولمش؛ و ۸۸ دن ۸۹ تاریخندہ دک خارجیہ وطو بخانہ مستشار . لقریلہ اجرا جمیتی و تمیز حقوق دائرہ لری ریاستلرنده بولوب، بدمہ ویانہ سفارتہ تعیین اولمش؛ و ۲۹۰ تاریخندہ ینہ دیوان ہمایون ترجمانفی مأموریتیلہ درسعادتہ عودت ایدہ رک، ۹۱ دە ثانیاً خارجیہ مستشاری و متمقبا رتبہ و وزارتہ خارجیہ ناظری اولمش؛ و ینہ سنہ مذکورہده معارف و ۹۲ دە ہدیلہ ناظری اولدقن صکرہ، ثانیاً ویانہ سفارتہ تعیین اولنہرق، ۹۳ دە درسعادتہ عودتلہ ہیئت اہیانہ داخل اولمش؛ و بدمہ ثانیاً خارجیہ ناظری او . ثوب، ۹۴ دە پارس سفارتہ، و ۹۶ دە درسعادتہ عودتلہ، سبج احوال قومیسینونی ریاستنہ نصب اولمش؛ و سنہ مذکورہده باش وکالت مسندینہ ارتقا ایدوب، اوج آی بو مقامہ قالدقن صکرہ، شورای دولت ریاستنہ تعیین اولمش؛ و ۹۷ دە بالانفصال، بدمہ ینہ ویانہ سفارتہ تعیین اولمش ایسہده، قبل المزیمہ ثانیاً خارجیہ ناظری اولوب، بر مدت صکرہ انفصال ایتمش؛ و ۳۰۳ سنہ سنہده ثانیاً شورای دولت ریاستنہ نصب اولنہرق، ۳۰۸ دە ریاست مشارالہ اذن انفصال ایلہ، مجلس خاص وکلاہ مأمور اولمش؛ و ۱۳۱۳ تاریخندہ ارتحال ایتمشدر . مستقیم، ادیب، حلیم و خلوق بذات ایدی .

عازب { (بن الحارث بن عدی الانصاری) صحابہ دن اولوب، ینہ صحابہ دن اولان

اوغلی براہ کندیسندن روایت ایتمشدر .

عازریہ { فلسطیندہ قدس شریف قریندہ بر قریہ اولوب، حضرت عیسی (م) ک

عاشر افندی { (مصطفی —) عصر سلطان

مشیخت اسلامیہ یکن علمدان اولوب، رئیس الکتاب مصطفی افندینک اوغلیدر . ۱۱۴۲ تاریخندہ طو . غوب، تحصیل علوم ابتدگدن صکرہ، ۱۱۸۲ دە یکیشہر قنار، ۹۱ دە بروسہ، ۹۵ دە مکہ مکرمہ، ۱۲۰۰ دە استانبول قاضیمی اولمش؛ و سنہ مذکورہده صدر اناطولی یابہ سنی احراز ایدہ رک، ۱۲۰۲ دە بالفعل آناطولی قاضیمسکرلکنہ، و ۲۰۳ دە صدر روم ایلی یابہ سنہ نائل اولہرق، بر سنہ صکرہ بالفعل روم ایلی قاضیمسکرلکنہ نصب اولمش؛ و ۲۰۷ دە ثانیاً صدر روم ایلی اولوب، اتسام مدتلہ خانہ سنہده اقامت ایتمکدہ ایکن، ۱۲۱۳ دە مسند جلیل فتوایہ نصب اولنہرق، ایکی سنہ یہ قریب مدت امور فتوایی حسن اداره ابتدگدن صکرہ، ۱۲۱۵ دە حسب الایجاب عزل اولمش؛ و ۱۲۱۹ دە وفات ایدوب، بانغچہ قپوسی جوارندہ خانہ سی عرصہ سنہده تأسیس ایتمش اولدینی کتبخانہ سی ساحہ سنہده دفن اولمشدر . السنہ ثلثہ وادیانہ واقف اولوب، بر طاقم منشآت و تقریضات و اجازتنامہ لری واردہ حسن خطدہ دخی مہارت نامہ سی وار ایدی . مذکور کتبخانہ جوارندہ دار القراء و درسخانہ و حجرہ دخی بنا ایتمش؛ و بونلردن بشقہ برطاقم خیرات و بونلرہ مخصوص عقارات براقشدر .

عاشق { فرس شعراسندن بروجہ آتی طقوز ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی (ابو الخیر) سمرقندلی اولوب، عصری سلاطین و کبراسی ہندندہ قدری عالی ایدی . ۹۵۷ دە وفات ایتمشدر . بر خیلی وقت ہراندہ اقامت ایدوب، سلطان حسین باقراتک احساننہ نائل اولمش؛ و بدمہ اوزبک خانی شامی بک طرفندن ماوراء النہرہ کوتوریلہ رک، اورادہ وفات ایتمشدر . بعض تذاکرہ خوارزمی اولدینی مسطوردر .

— ایکنجیسی (میرزا جعفر) هندستان شعرا۔
سندن اولوب، همویاتیله مشهوردر، شویت اونکدر:

می کشد از کزیه در بزم جنون عشرت مرا
قطره اشکست کوی اختر دولت مرا

— اوچنجیسی (میر علی تحسین) هند ساداتندن
اولوب، شویت جمله اشعارنددر:

دلم فدای نکاهت نظر دریغ مدار
منم قتاده براهت کذر دریغ مدار

— دردنجیسی (میر قاسم) هندستانده واقع اکبر
آباد شهرندن اولوب، ماوراء النهر مشاهیر مشایخندن
مخدوم اعظمک اولادنددر. نواب اصفجهاک و بدمه
نظام الدوله ناصر جنکک خدمتمنده اورنک آبادده
بولنوب، بعض مناصبده استخدام اولندقدن صکره،
شاهجهان آبادده توطن، و اون ایکنجی قرن هجری
اواخزنده وطن اصایسنه عودت ایتشدیدی. شویت
اونکدر:

پیش من کرمی نباشد سیرم از درد خار
شیشه چون خالی شود پر میشد چپانه ام

— بشنجیسی (میر کرم الله قائل خان بن نواب
شکر الله خان مالکیری) هندکبرا و علماسندن اولوب،
کوزل بر تقسیری و خبلی اشعاروی وارددر. شویت
اونکدر:

در پرده بود دل که محبت بیاد بود
این شیشه را بستک پری خانه زاد بود

— آلتنجیسی (میر کلان خان) من اصل کابللی
اولوب، ابتدا هندستانده وزیر الممالک نواب نظام
الملک بهادروک خدمتمنده ایکن (نظام) تخلص ایدرکن،
بدمه فرخ آباده نقل ایله، (عاشق) تخلصی اختیسار
ایتشدیدی. شویت اونکدر:

کر چنین غمزه او دشمن ایمان باشد
کافر من کر بجهان نام مسلمان باشد

— یندنجیسی (آقا محمد) اصفهانی اولوب، ارباب
قناعتمدن دوروش نهاد بر آدم اولغله، ترزیلکله
چکینیرمش، ۱۱۸۱ده وفات ایتشددر. قصایدوغزلیاتی
چوقدر. شو ایکی بیت بر قصیده سندندر:

تاجر عشقم بکف مایه سودم وفا
تا که شود مشتری تاچه دهد در بها
ما ودل بی نصیب هر دو فقیر وغریب
تا که شود مهربان یا که شود آشنا

— سکرنجیسی (مهدی علی خان) هندستان
شعرا سندن اولوب، علی سردان خانک تورونیدر.
اردو لساننده اوچ وفارسیده ایکی دیوانی و «جمله
حیدری» عنوانیله مشهور و متداول بر منظومه سی
وارددر، که حضرت مرتضانک غزوات و فضائلندن
باحثدر.

— طقوزنجیسی «هیش وطرب» عنوانلی منظوم
مه نک صاحبی اولوب، بونی ۱۰۷۰ تاریخنده یازمشدر.

عاشق پاشا } دور سلطان عثمان خان غازی
مشایخ و شعرای طرفینندن
اولوب، مظنه کرامدن پادشاه مشارالیهک معیتنده
بولنش اولان شیخ مخلص پاشانک اوغلیدر. مابدوزاهد
و مستجاب الدهوه بر ذات اولوب، اطوار سلوک
و مقامات سالکینه طرف ایدی. تصوفه دائر اون
باب اوزره مرتب ترکیه بر منظومه سی وارددر. ۷۱۰
تاریخنده ارتحال ایدوب، قیر شهرنده سرقدی زیا.
رتکاهدر. اوغلی ملوان چایی دخی زهد و تقواده
مشهور و صاحب جذبه برشاعر ایدی.

عاشق چلبی } (السید پیر محمد بن السید
{ علی النطاعی) قدمای شعرا
و علماء عثمانیه دن و ساداتدن اولوب، جدی سید محمد
نطاع من اصل ایرانی اولدینی حالده، بغدادده ساکن
ایکن تیور قترتمده بو طرفه هجرت ایدن سید محمد
بخاری به مبرزان اولمش؛ و برابر جانب رومه رحلت
ایدهرک، بلدیرم سلطان بایزید خان زماننده بروسه به
کلش؛ و امیر بخاری پادشاه مشارالیهک کریمه لینی
تزوج ایتدیکی وقت، سید محمد نطاع دخی وزیر
اسحاق پاشانک قیزی تزوج ایلش؛ و سادات نظارتنا
تعین بیوریلررق، کندیسیمون جانب پادشاهیدن ابو
اسحاق مدرسه سی بنا و تولیت اووقاق کندیسینه و او
لادینه شرط ایدلش ایدی. عاشق چلبی ۹۲۶
تاریخنده تولد ایدوب، تحصیل علم و کمال ایتدکدن
صکره، طریق قضایه سلوکله، سلووری، پرشسته،
سرفیجه و نارد قضاارنده بولندقدن صکره، حقندن،
بغیر حق واقع اولان شکایت اوزرینه، علائیه قضا
سنه تحویل اولنش؛ و بدمه جمع ایلدیکی «تذکر
الشعرا» بی حضور پادشاهی به و عربی «ذیل
شقایق» بی صدر اعظم محمد پاشایه تقدیم ایتدیکنده.

مکافاة قید حیات شرطیله اسکوب قضاسنه تعیین اولمش؛ و بقیة عمرینی اوراده کچیروب، ۹۳۹ ده وفات ایتشدر. ذکر اولنان « تذکرة الشعراء » و « ذیل شقایق » دن بشقه منظوم « سکدوارنامه » سی و بر « احادیث اربعمین » ی و مرتب دیوانی واردور. طاشکوبری زاده تک « شقایق نعمانیه » سنی امام غزالی تک « التبر المسبوك فی نصاب الملوك » عنوانی کتابخی و خطیب قاسم اوغلی تک « روضه » سنی دخی ترجمه ترجمه ایتشدر. طاشکوبری زاده ایله معاصر بولمش، و صاحب تذکرة قتالی زاده ایله بر سنهده وفات ایتشدر. شو ایکی بیت جمله اشعارندرد:

عار ایدر بر ذره سرکشته دن اول آفتاب
مهرم افزون اولدوغنجیه بدن ایلر اجنتاب
عارض اولمش چشم دلداره رمد طومش نقاب
ماندم آتی کوریجک یاغش طومش آفتاب

عاشق { فرس شعرا سندن ایکی ذاکت
مخلصیدر:

برنجیسی سیستانلی اولوب شویت اونکدر:

پیزی کز شب هجران دل خود شاد میگردم
چفا های که بر من کرده بودی یاد میگردم

— ایکنجیسی (حسین قلیخان بن آقا علیخان)
هندستانده کی (عظیم آباد) شهرندن اولوب، ۱۱۹۴ هـ
طوغمشدر. آبا واجدادی بعض مناصب عالییهده
بولمشیدی. « نشتر عشق » عنوانیله ۱۲۳۳ ده
یازمش بر تذکرة الشعرا سی واردور. شویت اونکدر:

چون بینم روی خویش کویه می آیدمرا
هر که بیند آفتاب از چشم آب آید برون

عاص { و هویص مکة مکرمه ایله مدینه
منوره آرسنده ایکی وادیدر.

عاص { صحابه دن ایکی ذاکت اسمیدر: (عاص
بن عامر بن عوف العامری الکلابی) که
تزد حضرت نبوی به کلوب، جانب رسالتیناهیدن
(مطیع) تسمیه بیورلمشیدی. — (ابو خالد) عاص
بن هشام المخزومی) که مکده ساکن اولوب، قرانتنه بی
آمر اولان « اذا وقع الطاعون فی ارض واتم بها
فلا تخرجوا منها وان کنتم بغیرها فلا تقد موا علیها »
حدیث شریف تک راویسیدر. تورونی حکرمه بن خالد
کندیسندن روایت ایتشدر.

عاصم { صحابه دن بوجه زبر براق ذاتک
اسمیدر: (عاصم بن ثابت بن ابی
الاقح الانصاری الاوسی) که حضرت عمر بن الخطاب
(رضه) تک قاضی بدری و عاصم بن عمر تک جد ماد.
ریسیدر. بدر فراسنده حاضر بولنوب، جانب رسالتینا.
هیدن برسریه ایله قفتیش احوال دشمنه اسرا بیورلمغه،
بنی الحیان طرفندن احاطه اولنهورق، تکلیف اولنان
تسلیمی قبول ایتمه مکله، معیندن بدی کشی ایله برابر
شهید اولنجه به قدر مقاومت ایتشدی. — (عاصم
بن ابی جبل) که احد فراسنده حاضر بولمشدر.
— (عاصم الحبشی) که زرة الشقرین تک آزادایی
ایدی. — (عاصم بن حدره) که بر حدیث شریف تک
راویسیدر. — (عاصم بن حصین الحنلی) که بدریله
برابر تزد حضرت نبوی به کشش اولدینی سرویدر.
— (عاصم بن الحکم) که بر حدیث شریف تک راویسی
اولوب، اولاد واحفادی کندیسندن روایت ایتشدر.
— (عاصم بن سفیان الثقفی) که مدینه ده ساکن
اولوب، اوغلی بشر کندیسندن روایت ایتشدر. — (ابو
عبدالله عاصم بن عدی الانصاری الاوسی) که معد
بن عدینک برادری اولوب، بنی العجلان تک امیری
ایدی. احد، خندق غزالنده و سائر غزواتده
حاضر بولمش؛ و بالکز بدر فراسنده جانب نبویدن
مأمورا مدینهده ترک بیورلمغه، بولنه میوب، حضرت
فخر کائنات (صلام) افندمرا سنی آتمشدری.
هجرت نبویه تک ۴ نجی سالنده، یوز یاشنی متجاوز
اولدینی حالده، وفات ایتشدر. اوغلی ابو البداح
کندیسندن روایت ایتشدر. — (عاصم بن العکبر
المزنی الانصاری) که بدر واحد غزالنده بولندی
سرویدر. — (ابو عمر عاصم بن عمر بن الخطاب العدوی
القرشی) که مخدوم جناب فاروق اولوب، آنف ترجمه
عاصم بن ثابت بن الاقلح قبزی ویا همشیره سی
اولان جمیله دن احتمال جناب نبویدن ایکی سته اول
تولد ایتشدر. کندیسی دوت یاشنده ایکن، والدیه سی
جانب فاروقیدن تطلیق اولنمغه، چوجخی کیم آلتی
لازم کله چکی حقتده حضرت فاروق ایله حضور جناب
صدیقیده مرافقه اولمش؛ و بعدده بزید بن جاریه
الانصاری به واروب، بوندن عبد الرحمن بن بزیدی
دنیا به کتیرمشیدی. اوزون بویلی، جسور و شاعر
برذات ایدی. ۷۰ سال هجر یسنده برادری عبد الله

بن عمر حضرت نرگدن اول وفات ایتمشدر. قیزی ام
حاصم عمر بن عبدالعزیز حضرت نرگدن والد مسیدر.
— (حاصم بن عمر و بن خالد الکنازی اللیثی) که
بر حدیث شریفک راویسیدر. — (حاصم بن قیس
الانصاری) که بدر واحد غز الرنده حاضر بولتمشدر.

حاصم { (شیخ علی —) هندستان شعرا -
سندن اولوب، بالکرام شهر ندره.
شو قطعه جمله اشعار ندره:

بر کوشه دستار چو کل میدمش جا
از پای کسی کر برهت خار بر آید
آن ترک ستر که زند ناوک بیداد
آسان بیکر آید و دشوار بر آید

حاصم افندی { (جلی زاده اسماعیل —)
[« اسماعیل افندی » ماده.
سنه مراجعت بیوریه.]

حاصم افندی { (مکی زاده مصطفی —)
دور سلطان محمود خان

ثانی و سلطان عبدالمجید خانیده اوج دفعه مسند
مشیت اسلامیه بکمش علمان اولوب، شیخ -
الاسلام مکی افندیکن اوقلیدر. ۱۱۷۷ ده تولد
ایدوب، ۱۲۱۲ ده غلطه، ۱۲۱۶ ده مکه مکرمه
مولویته نصب اولنهرق، ۱۲۲۴ ده دار الخلافه
قاضی اولمش؛ ۲۶ ده آناطولی قاضی مسکرلکی
پایه سی توجیهله، رسنه صکره بالفعل آناطولی ۲۹ ده
روم ابل قاضی مسکرلکنه نصب اولمش؛ ۱۲۳۳ ده
مفتی الانام اولوب، یکرمی آیه قریب مدت بو مسند
عالیده قالدقدن صکره عزل اولمش؛ و ۱۲۳۹ ده
نائباً مسند مشیت اسلامیه بکوب، بو دفعه دخی
یکرمی یدی آیه قریب مدت امور فتوایی اداره
ایتمش؛ و ۱۲۴۸ ده ثالثاً شیخ الاسلام اولوب،
۱۲۵۵ ده واقع جلوس سلطان عبدالمجید خانیده
دخی مسند افتاده ابقا ایله بو دفعه دخی ۱۴ سنه
ایله ۲ آی ۱۳ کون مسند عالی مذکورده قالدقدن
صکره، ۱۲۶۲ ده ارتحال ایدوب، فاتح جوارنده
پدرینک قبری باننده دفن اولمشدر. دفات ثلثه ده
مدت مشیختی ۱۷ سنه بی مجاوز اولوب، یتمش بش
باشنده وفات ایتمشدر.

حاصم افندی { (احمد —) اون اوچنوی
قرن هجری مشاهیر علما

و مؤلفیندن اولوب، عینتابلیدر. بلده مذکورده
تحصیل علوم و معارف ایتدکن صکره، درس سادته
کلرک، ۱۲۱۱ تاریخنده طریق تدریسه داخل
اولمش؛ ۲۳۰ ده سلانیک مولویته نائل اولدقدن
صکره ۱۲۳۵ ده استانبولده وفات ایدوب، نوح
قیوسی قبرستاننده مدفوندر. ادبیات شرقیه و السه
ثلثه لغاتنه و قوف نامی اولوب، « قاموس » و « برهان
قاطع » ی ترجمه بترجه ایله عربی و فارسی تحصیل
ایدنلره بیوک بر خدمت ایتمش؛ و « کتاب سیر »،
« مرصع المعالی فی شرح الامالی » و « تحفه لفت عربیه »
عنوانلرله اوج اثر دخی براقشدر. وقعه نویسلک
دخی هده سنه حاله ایدلمش اولمغه، « وقایع سلیمیه »
عنوانیله بر تاریخ یازمشدر. بعض اشعار ده وارد.

حاصم بن ابی النجود { (ابو بکر —)
قراء سبعه دن

اولوب، قرآنی ابو عبد الرحمن سلیم دن وزر ابن
حبیشدن اخذ ایتمش؛ و کندیسندن دخی ابو بکر بن
عیاش و ابو عمر البزاز و سائر لری اخذ ایلمشدر.
۱۲۷ تاریخنده کوفه ده وفات ایتمشدر.

عاصی { یاخود اوند (Oronte) شام خطه -
سندنه بیوک بر ارماق اولوب، جبل

لبنان ایله جبل الشیخ آرمسندنه کی بقاعده بعلبک
شمالنده جبل الشیخ اتکارندن آقان بر طاقم دره -
لردن تشکیل ایدبورسه ده، بونلرک صوبی دائمی
اولدیندن، ۳۵ کیلومتره ده آشاغیده واقع (مفارة
الراهب) منبجی عد اولنور. ابتدا شمال شرقیه
طوغری آقوب، جرابنده تصادف ایتدیکی موافندن
طولانی بر طاقم کوچک کولر و علی الخصوص حصک
اوست طرفنده مساحت سطحیه سی ۵۰ صریح کیلومتره
اولان بیوجک برکول تشکیل ایتدکن صکره، شمال
غربیه بو طوغری دنورک، حمایه واصل اولور؛ و بو
قصبه نك اوست و آلتنده آلتمش یتمش متره یوکسک
یرلر آرمسندنه آقورق، بالکز یتاغنک کنارلرندنه کی
درت بش یوز متره وسعتنده اراضی اسقا ایده.
بیلور. بده جبل نصیریه نك شرقی اتکارنی طولاً -
شورق، اقامیه شهر قدیمی قرینده وقتیله انشا ایدلمش
اولان بعض سدردن طولانی بر طاقم بطاقلر تشکیل

برنجیسی (دفتردار مصطفیٰ — افندی) استانبولی
اولوب، ۱۱۵۱ تاریخندہ شق اول دفتردار لفسدن
ممزولاً کلیبولی به نفی اوانسدقن صکره، ۵۲ ده
اطلاق اولنہرق، درسما دتہ عودتندہ ثانیاً دفتردار
شق اول اولمش، ۵۴ ده انفسالی وقوع بولوب،
جانب حجازہ عزیمت وعودتلہ، ثالثاً مذکور دفتہ
دارافہ بعدالصب، ۱۱۵۵ تاریخندہ وفات ایتشدہ
مرتب دیوانی و شیخ ابو لوفاترہ سی جوارندہ بر
کتبخانہ سی واردہ .

— ایکنجیسی (امام زادہ محمد امین — افندی)

شہری الاصل اولوب، طریق قضایہ سالک اولمش ؛
۱۱۵۶ ده وفات ایتشدہ شو بیت اونکدرہ :

شفقد سرخ روی جملت لعلیسی ہموارہ
رکابینہ اولان سودا کشیدہ ظلت شبدر

— اوچجیسی (چاوش زادہ احمد — بک) ۱۲۰۹

تاریخندہ استانبولہ طوغوب، مکتوبی صدارت
قلنہ دواملہ، مکتوبی صدارت، بعدہ کوچک تذہ
کرہ جی، عسا کر منصورہ مکتوبجیسی، تقویمخانہ
ناظری، مجلس والای احکام عدلیہ باش کاتبی،
صکرہ رتبہ اولی ایلہ ترسانہ حاضرہ مستشاری، تجاہ
رت مستشاری، ۱۲۵۷ ده کوتاہیہ و بعدہ آناطولی
دفترداری واوج سنہ صکرہ مصرف ناظری اولمش ؛
۱۲۶۳ ده وفات ایتشدہ شو بیت اونکدرہ :

آکدریر ماہہ او دلدارم ہلہ
عائلہ کاکل اولور آکا کواہ

{ عاقل (بن البکیر بن عبد یابل الکنانی
(الیتی) صحابہ دن اولوب، برادر لری

حاضر و خالد و ایاس ایلہ بدر غزاسندہ بولمش ؛ و او
زادہ شہید اولشدہ اصل اسمی قایلہ حافل اولوب،
جانب رسالت پناہیدن قافلہ عاقل تسمیہ بیورلمشیدی .

{ عاقل (ہندستان شعرا سندن ایکی ذاتک
مخلصیدرہ :

برنجیسی (خواجہ محمد —) شیخ احمد جام زندہ

فیلک احقادندن اولوب، دہلی جوارندہ (سونی پت)
قصبہ سندہ طوغمش ؛ و بر مدت محمد اعظم شاہک
خدمتندہ بولندقدن صکرہ، کوشہ ازوایہ چکلمش ؛
۱۱۴۳ ده وفات ایتشدہ . نظمی حکیم شہردن
او کرتمش ؛ و سراج الدین علیخان آرزو ایلہ الفت
ایتشدہ شو بیت اونکدرہ :

ا بدر ؛ و بعدہ غرب جنوبیہ طوغری دونہرک ،
و جبل اقرمک اتکرنجی طولاشہرق ، آق دکیز
دینان وقرہ صوابلہ عفرین نہر لری آلان کولک
آیاغنی دخی بعد الاخذ، آنطاکہ نک یا سدن بالمرور،
سویدیہ نک آلت طرفندہ ۴' ۳۶° عرض شمالیدہ
بحر سفیدہ و دیکولور . مجراسنک قسم اعظمی سورہ
ولایتی داخندہ اولوب، حاجی کچدکن صکرہ برخیلی
مسافندہ حلب ایلہ سورہ ولایتلرینک حدودینی
تشکیل ایدر ؛ و بعدہ حلب ولایتہ داخل اولور . ذکر
اولنان کولک آیاغندن بشقمہ ذکرہ شایان تابعلری
یوقدرہ مجراسنک طولی ۵۰۰ کیلومترہ دن زیادہ درہ .

عاصیہ { عرب شاعرہ لرندن اولوب ، بعض
اشعاری « حماسہ » ده مسطور درہ .

عاضد الدین اللہ { (ابو محمد عبد اللہ بن یو
سف بن الحافظ لدین اللہ

عبد المجید) مصر دہ حکومت سورن ملوک فاطمیہ نک
اخیری و اون دردنجیسی اولوب، ۵۵۵ تاریخندہ، ابن
عمی فائز بنصر اللہک وفاتی اوزرینہ، ۱۱ یا سندنہ
اولدینی خالد، تختہ چکمش ؛ و صالح بن زریک وزیری
اولمشیدی . نہایت بر طرفدن شاور اسمندہ بری
وزارتی جبراً ضبط ایتدیکی کبی ، اهل صلیب دخی
بلدیسی ضبط، و قاهرہ بی محاصرہ ایتکرنندن ، حاضد
صاحب شام نورالدین شہیددن استمداد ایتکملہ ،
مشارایہ طرفندن اسد الدین شیرکومہ اعزام اولنہ .
رق ، فرنگری قاجیرمش ، و مصر وزارتی کندیمی
آلوب، متعاقباً وفاتی وقوع بولمفلہ ، بکنی صلاح الدین
ایوبی برینہ وزیر مصر اولمش ایدی . حاضد دخی بو
اثنادہ خستہ لنوب، ۵۶۷ ده ۲۲ یا سندنہ بلا ولد
وفات ایتکملہ ، فاطمیون سلالہ سی منقرض اولوب ،
صلاح الدین ایوبی تخت سلطنتہ جلوس ایتشدہ .

عاطر { (میرزین العابدین) ہندستان شعرا .
سندن اولوب، لاہور مضافاندن

(امن آباد) قصبہ سندن ایدی . کتب یا سندنہ وفات
ایتشدہ شو بیت اونکدرہ :

دیوانہ اش مباد کرفتار آسمان
یارب مکن پرزده را فلک زده

عاطف { متأخرین شعراء عثمانیہ دن اوج
ذاتک اسم و مخلصیدرہ :

بصیرتی که دیدیم شهید ناز خوش چشمان
چراغانست از چشم غزالان بر هزار من

— ایکنجیسی (میرزا محمد —) دکن ناظم ملکی
نواب نظام الملک بهادرک خدمتده بولنش، و مرتب
پردیوان براقشدر. شو بیت اونکدر :

مرده هم مشت لگک میخواهد
تا لگکا احتیاج همرا هست

عاکف { متأخرین شعرای عثمانیه دن اوج
ذاتک اسم و مخصیبر :

رنجیسی (حسن — افندی) سلانیکلی اولوب،
اورا متفنداندن علی آفانک اوغلیدر. اورنوس بک
سلاله سندن عبدالرحمن بکک و جامع و ساعت صاحبی
سلیم باشانک و سیروزی مخلص باشانک خدمت کتابتده
بولنش؛ و ۱۲۴۳ ده وفات ایشدر. مرتب دیوانی
و بعض محرراتی اولوب، نامطبوعدر. شو بیت
جمله اشعارنددر :

یارب بی عتاجکه عتاج زبته
عتاج ایسه ام آنجوق سکا محتاج اولیم

— ایکنجیسی (— بک بن عبداللطیف بک) بنه
سلانیکلی اولوب، آنف الترجه حسن عاکف
افندی بک قیزینک اوغلیدر. شاعر مشهوری افندی دن
تحصیل علم و ادبیات ایش؛ و اورنوس بک زاده لردن
وزیر یوسف صدیق باشانک خزینه داری اولوب،
بده سلانیک ولایتجه بعض قضا قائم مقام لقرنده
واسکوب متصرف ماولونکنده بولنش؛ و ۱۳۰۰
تاریخنده قوالده وفات ایشدر. بر قیزینک وفاتنده
سویلدیکی شو بیت جمله اشعارنددر :

حال غربت طالع بد آه اولاد آجیبی
کوکلی اوج شیدر عاکف دایما پر خون ایدن

— اوچنجیسی (قره مفتی زاده مصطفی — افندی)
۱۲۲۰ تاریخنده و انده طوغوب، و ۱۲۵۲ ده شهر
مذکور مفتیسی اولمش؛ و ۲۶۶ ده درسهاده کله -
رک، خواجه لک رتبه سنی احرازله، بر سنه صکره
طرابلس غرب ولایتده بنغازی قائم مقام لفته و بده
صرعش قائم مقام لفته نصب اولمشدر. شو مقطع
اونکدر :

عاکفا عفو خطا پوشنه مغرور اولدوق
بویله تشطیر ایله پر جرم و خطا در خامم

— دردنجیسی (یوسف — افندی) شمعی خاندان
زاده لردن اولوب، اردو کتابتده مستخدم بولمشدر.
شو مطلع اونکدر :

تارمار زلفی یارک شور شکن کوستر
غزّه عاشق کشتی تیمور شکن کوستر

— بشنجیسی آنطاکیه علماسندن اولوب، وطنده
کتابت خدمتده بولمشدر. شو مقطع اونکدر :

عاکفا اول پرتو رخساردن پرنور ایدی
ماه انور اقتباس نور خورشید ایتدن

عاکف پاشا { (الحاج محمد —) اعظم ادبا
(و شعرای عثمانیه دن اولوب،

۱۲۰۲ تاریخنده آنطاولینک (بوز اوق) مملکتده
دنیا به کلیش؛ و تحصیل علم ایله، بر مدت مملکتی
ایمانندن جبار زاده سلیمان بکک خدمت کتابتده
بولندقدن صکره، و ۱۲۲۸ ده درسهاده کله رک،
اقراسندن رئیس اسبق مصطفی مظهر افندی بک سو.
قیله دیوان همایون قلنه داخل اولمش؛ و کتابتده کی
اقتداری حسبیه آلتی آی صکره آمدی اوطله سنه
مأمور اولوب، و ۲۴۱ ده آمدی دیوان همایون،
و ۲۴۲ ده بککچی دیوان همایون و ۲۴۵ ده رئیس
الکتاب اولمش؛ و ۲۵۱ ده ریاست مذکورده لک

لقوبله بارتبه وزارت خارجه نظارتده تعیین بیوریلدوق،
بده عزل اولمغه، بر مدت خانه سنده اقامتدن
صکره، و ۲۵۳ ده پرتو پاشا یربنه داخله نظری
اولمش؛ و بر مدت ده مزول قالدقدن صکره،
و ۲۵۶ ده قوجه ایلی ایالتنه نصب اولمش؛ و بده
نقی طریقله بر مدت ادرنده اقامتدن صکره، عفو
اولدوق، بر وقت ده استانبولده اختیار عزت
ایش؛ و ۲۶۳ ده جانب حجازه عزیمتله، هودنده
اسکندریه ده وفات ایشدر. شعر و انشایی بک
مقبول اولوب، لک اول بر طرز جدید افاده ایجاد
ایدلردندر. «طفل نازیم...» تعبیرله باشلایان
صریحه مؤثره سی مشهوردر. «تبصره» عنوانیله بر
اثری دخی وارددر. منشات و اشعاری کلیات صورتده
جمع ونشر اولمشدر. شو بیت جمله اشعارنددر :

سیر قیل دود کبود آه آتشیاری
کورمذکسه سویدیم کرسنبله پیوسته کل

عاکف پاشا { (محمد —) متعبران وزرای
(عثمانیه دن اولوب، آرنآؤد

لک لک مشهور و اک قدیم خاندانلردن بولناز
قالقاندن خاندانه منسوبدر. جد اعلاسی رجب پاشا
عن اصل لومه لی اولوب، بر آره لاق سلانیک والیو
بولنش؛ و عصر سلطان احمد خانیده ایران سفرنددر

شهید اولمشیدی . پدری دیگر رجب پاشا زاده ولی الدین حلمی بك دخی مورده فوتزده شهادته نائل اولمشدر . خاندانك ايک خاندانيله دخی قرابتی واردرد . صاحب ترجمه ۱۲۳۸ تاریخنده قافانلدن قصبه سنده طوغوب ، پدرينك شهادتندن صكره ، سكب و اليسی بولنان عموچه سی علی حفظی پاشانك ياننده بولنه رق ، اوراده تحصیل علم و تربيه ايتمشدر . سلطان محمود خان ثانی دوری اوخزنده آرنآؤدلقده ظهورايدن اغشاشات اوزرينه عموچه لری عبدالرحمن ، حفظی وحسن پاشارله برابر اورادن قالدیرلهرق ، بر قاچ سنه لر آناطولینك مواقع مختلفه سنده بولندیرلقدن صكره ، جنتمکان سلطان عبدالحمید خانك جلوسلردن بر قاچ سنه صكره استانبوله كتیریلهرك ، ۲۶۵ ده با اراده سنیه خواجكانلق رتبه سیله مکتوبی صدارت خلفالغه نصب ، و متعاقباً رتبه ناله ایله و بر قطعه مرصع نشانله تلطیف بیولمشیدی . مؤخرأ سردار اکرم عمر پاشانك معینده قره طاغ محاربه سنده ابراز آثار رویت و جلادت ابدوب ، بدمه ذکاوت فطریه سی و علم و تربیه سی جهتیله سیاسی شهر رشید پاشانك انظار دقت و نوجنی جلب ایتمله ، ۲۶۹ ده یکدن رتبه میرمیرانی ایله اسکوب ایالتی متصرفلغه نصب اولنوب ، متعاقباً روم ایلی بکربکیلیکی رتبه سی احراز ایتمشیدی . ۲۷۵ ده رتبه وزارتله بوسنه والیلکنه نصب اولنهرق ، تاریخ مذکوردن اعتباراً ایالت وبعده ولایت والیلکاردنه بولنوب ، طونه ، ادرنه ، بغداد ، قونیه ، وان ، جزائر بحرسفید ولایتلرنده بر ، برزین واینه ولایتلرنده ایکبشر ، سلانیک و بوسنه ولایتلرنده دخی اوچر دفعه والیلک ایتش اولدینی کی ، دور سلطان عبدالعزیز خانیده احکام عدلیه نظارتیه سلاک وکلابه داخل اولش ؛ و همد هابون حضرت عبدالحمید خانیده ایکی دفعه شورای دولت ریاستنده بولنمشدر . مأموریت اخیره سی جزائر بحرسفید والیلکی اولوب ، بالاستغفا درسماده ورو . دخی متعاقب ۱۳۱۱ تاریخنده ۷۳ یاشنده ارتحال ایدهرک ، فاتح سلطان محمد خان تره سی خطیره سنده مدفوندر .

ادبیات شرقیه ده بدطولی اصحابندن اولوب ، السنه نلهده شعر وانشایه و خطوط مختلفه بی فایله کوزل تحریره مقتدر اولدینی کی ، لسان مادرزادیه روجه

ای جهانرا تو جمالی و مآلی و ادائی
حاضری در همه ذرات ولی غیب نمائی
کشتیم گاه نمائی رخ و گاهی نمائی
ای جگر خون کن پوشیده و پیدا چه بلائی
جلوهایت همه اینجاست تو باری زکائی

عاکفی { ایران شعرا سندن اولوب ، کیلانیدر .
عالم هیئت و نجومده دخی بدطولاسی
وار ایدی . شو رباعی اونکدر :

ای دل همه اسباب جهان خواسته کیر
باغ طربت بسبزه آراسته کیر
آن گاه بر آن سبزه شمی چون شبنم
بنشسته وبا مداد خاسته کیر

عال { وقتیهله کوفه و انبار جهتنه ویران
اسمدر .

عالمسکیر { هندستانده حکومت ورون سلاله
تیموریه دن ایکی ذاتک لقبیدر :

برنجیسی (ابو الظفر محی الدین محمد اورنگ زیب)
شاهجهانک اوجخی اوفلی اولوب ، ۱۰۲۸ تاریخنده
طوغمشدر . والدسی (ممتاز محل) لقبیه مشهوره
(ارجندبانو) ایدی . کنجلیکنده متقیانه بر عمر
سوروب ، ۱۰۶۸ تاریخنده ، برادری مراد بخشله
بالاتفاق ، اکره شهرنده پدرینی اخذوجس ایتدکن
صكره ، برادرینی دخی حبس ایدهرک ، دهلی بهدخول
ایله ، نخته قود ایتش ؛ و بر سنه صكره ظهور ایدن
قتنینه باصدره رق ، برادری موی ایله مراد بخش
ایله بیوک برادری داراشکوهی قتل ایتشدره سنیلکنده
ارباب تصبندن اولوب ، شیعیلری تمقیب ایتش ؛
و برهمنیلری قبول اسلامه مجبور ایتک ایچون ، آغز
جزیه لر طرح ایتش ایدی . الی سنه حکومت سور .
دکن صكره ، ۱۱۱۸ تاریخنده دکنک احمد آباد

شهرنده ۹۰ باشندند وفات ابدوب، اورنگ آباد قریبندہ واقع خلد آباد قصبہ سندنہ شیخ زین الدینک تربہ سی جواریندہ دفن اولمشدر .

— ایکنجیسی (عزیز الدین) جهاندار شاہک اوغلی اولوب، ۱۰۹۹ء طوغمش؛ و ۱۱۶۸ء دہ، احمد شاہ بن محمد شاہک فراغی اوزرینہ، وزیر عہاد الملک غازی الدین خاتک سمییلہ دہلی تختہ کچوب، بش سنہ ایلہ بر قاج آی اسماً حکمدارلق ایتمش ایدی .

عالی { اونجی قرن ہجری عثمانلی شہراسندن اوچ ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی (مصطفی —) کلیدیولی اولوب، ابتدا طریق علی بہ سلوک ایتمش؛ و بعدہ تبدیل طریق ایدہرک، ارضروم و شام دقتدار لغندہ بولمش ایدی . «مہروماہ»، «مطالع الانوار»، «مہر و وفا»، «روضۃ اللطائف»، «نادر المحارب» عنوانرلہ بش منظومہ سی و «انیس القلوب»، «صدقہ و صد حصہ»، «ہفت مجلس»، «زبدۃ التواریخ» و «منشأ الانشا» عنوانرلہ دیگر بش تألیفی و ترکی و فارسی دیوانی واردہ . امام غزالینک «ایہا الولد» عنوانلی کتابنی دخی «تحفۃ الصلحاء» عنوانلہ ترجمہ ایتمشدر . مذکور زبدۃ التواریخنی قاضی عضدک «اشرف التواریخ» عنوانلی تألیفک ترجمہ سی ایسہدہ، بر خیلی علاوات و الحاقاتی دخی واردہ . بوتاریخنی مطبوعہدر . شواہکی پیت اونکدر :

کر کچ کچ اولسہ قطع مراتب بکا نہ غم
طوبدم بو رضی بن فلک ناصوابدن
آی اولینچہ منزلن آلمق محالدر
کل عبرت آل کونش کبی عالیجنابندن

— ایکنجیسی (رئیس زادہ الیاس —) اورلی اولوب، سلطان سلیم خان ناینک خواجہ سی عطاء اللہ افندیکنک خدمتندہ بولمش؛ و کسجہ یاشندہ وفات ایتمشدر . شو ایک پیت اونکدر :

صاناک جغای یارہ تحملدر ہنر
پردار اولہ در دل منصور ویش اصل
خورشیدکیچی کرچہ کہ حسنک کالده
ای آفتاب چہرہ زوالک دہ اولہدر

— اوچنجیسی استانبولی اولوب، (حافظ قونیوی اوغلی) دینکلمہ متعارف ایدی . علم ادواردہ بہارتی

و حسن خطلی دخی وار ایدی . شو بیت اونکدر :
یاقاشک ہجریلہ جانانا قامتہ اولدی دوتا
قرقنکدہ چکمدمک بر بار غم می قالدی یا

عالی { فرس شہراسندن دخی ایک ذاتک مخلصیدر :

برنجیسی بدخشان والیسی میرزا سلیمانک خدمتندہ بولمش، و بر چوق احسانرینہ نائل اولمش ایدی . شو رباعی اونکدر :

عاشق شب وصل یار بکزیدہ خویش
از بہر فراق دل غمدیدہ خویش
خواہد کہ دراز تر شود بر دوزد
بر دامن شب سیاہی دیدہ خویش

— ایکنجیسی (ملا شاہ محمد) بخارالی اولوب، شو بیت اونکدر :

عمر کر کوتاہ باشد دل بزلف یار بند
میرسد تا دامن حشر این طناب زندگی

عالی { صدر اسبق حکیم اوغلی علی یاشانک اشارندہ قولاندی مخلصیدر . [علی

پاشا (حکیم اوغلی) مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ .

عالی { متأخرین شہراء عثمانیہ دن اولوب طریقت نقشبندیہ مشایخندن شیخ محمد

عطا افندیکنک اوغلیدر . ۱۱۹۹ء دہ استانبولدر . طوغوب، شیخ غالب افندیکنک بر مقدار تحصیلدر صکرہ، مکتوبی صدارت قلنہ کیرمش؛ و بعدہ بعض مکتوبجیق و ہر دارلق کبی بعض کتابت خدمتدرند بولمش؛ و ۱۱۴۹ء دہ وفات ایتمشدر . شو مقطلاً اونکدر :

آہ ایلدیکم شوخ دلارا چلبیدر
قان آغلار ایسہم غم ککل اصلا حلبیدر

عالی افندی { (علی —) متأخرین اد و شہرای عثمانیہ دن اولوب

استانبولیدر . بر مدت دیوان ہمایون قلنہ دوامد صکرہ، ۱۲۶۱ء دہ کتابت خدمتیلہ شامہ کیتش و ہودندہ مجلس محاسبہ مالیہ کتبہ سی سلکنہ کیروب بر خیلی وقت «جریدہ حوادث» محرراکنی ایتمش ایدی شو مقطع اونکدر :

طوت کہ بولسون عالیاسندن تجلی کائنات
کائنات احوال سیر بی نشانک طوبیسون

عالی پاشا { (السید محمد امین —) دو سلطان عبد المجید و عبد العز

خانیة دفعاتله مسند صدارته کچمش وزرادن و عثمانلی
مشاهیر سیاسیونندن اولوب، استانبول و لیدر. پدری
مصر چارشیلی علی رضا افندیدر. ۱۲۳۰ تاریخنده
سرجان آغا جامع شریفی حوایسنه ناظر خانه سنده
طوفوب، ۱۲۴۵ ده دیوان همایون قلنه کیرمش،
وبعد مه مه ۴۹ ده ترجمه او طه سنه نقل ایدلمش؛
ودیوان همایون قلنده ایکن، قصیر القامه اولدیغندن،
تسمیه بالقبض قبیانندن اوله رق (عالی) مخلصیه
تخلیس اولنمش اولدی. ترجمه قلنده ایکن رتبه
خواجکائی بی احراز ایدوب، ۱۲۵۱ تاریخنده طوطخان
مشیری احمد فحی پاشانک ویانه سفارته مأموریتلرند
ایکنجی سرکتاخچی مأموریتله میتمنده ویانه کیدوب،
بریحق سنه اوراده اقامتله، فرانسجه بی ایلمش؛
ورابه رتبه سی احراز ایلش ایدی. درس اده عودتند
۲۵۳ تاریخنده دیوان همایون ترجمانلی مأموریتنه نصب
اولنهرق، هده سنه رتبه نالته دخی توجیه اولنمش؛
وخارجیه ناظری بولنان رشید پاشا مرحومه کسب
انتسابله، مشارالیه سفارته لوندریه عزیمتند،
ترجمانلق بته هده سنده قالمق اوزره، سفارت مشار-
لیها مستشارلغنه نصب اولنهرق، بر سنه بی مجاوز
مدت لوندریه قالدقندن صکره، رشید پاشانک یارسه
عزیمتند بر مدت دخی لوندریه ده مصلحتکد اوراق
ایتمش؛ وبعده مشارالیه برابر درس اده عودت
ایدوب، ۱۲۵۶ ده خارجیه مستشاری بولنان رفت
پاشانک جانب مصره عزیمتلرند وکالت، وبعده رفت
پاشانک صدارت عظمی مستشارلغنه نصبند رتبه اولی
ایله اصالة خارجیه مستشارلغنه تعیین اولنمشدی.
۱۲۵۷ ده بیوک الجیکل عنوانله لوندریه سفارت
سنه سنه نصب اولنهرق، اوج بیق سنه لوندریه ده
اقامتندن صکره، درس اده عودتند مجلس والا
اهضالغنه مأمور اولمش؛ و بر قاج آی صکره ۱۲۶۱ ده
خارجیه ناظری بولنان شکیب پاشانک جبل لبنان
نظامنه مأموریتلری ائناسند. نظارت مشارالیه
وکلته نصب اولنهرق، نایباً خارجیه نظارته تعیین
اولنان رشید پاشانک یارسه بولندیغی مدتیجه دخی
اجرای وکالت ایتمش؛ و رشید پاشانک عودتند
بکلکچی دیوان همایون مأموریتی انضمامیله نایباً
خارجیه مستشارلغنه؛ و ۲۶۲ ده رتبه بالا ایله خارجیه
نظارته نصب بیورلمش ایدی. اوصره ده ظهور ایدن

یونان مسئله سی حسن تسویه به موفق اولسی اوزرینه،
۱۲۷۴ ده هده سنه رتبه وزارت توجیه بیورلمش؛
وسنه ضربورده انفضال ایدهرک، بر بیق ماه قدر
معزول قالدقندن صکره، مجلس والای احکام عدلیه
ریاستنه بر بیق ماه صکره نایباً خارجیه نظارته
نصب، ۲۶۷ ده آقادیما صورتند تشکیل اولنان
(انجمن دانش) اعضائی دخی توجیه اولنمش ایدی.
۱۲۶۸ ده مقام عالی صدارت عظمایه کچوب، ایکی
آی سرورنده سنه مذکورده اوخرنده بالانفضال،
۶۹ ده آیدین والیکنه نصب اولنهرق، درت ماه
اوراده اقامتندن صکره، معزولاً درس اده کاب،
۲۷۱ ده خداوندکار ولایتنه تعیین اولنمش؛ وینه او
سنه درس اده جلیله، تشکیل اولنان مجلس تنظیمات
ریاستنه وبعده نایباً خارجیه نظارته و مؤخرأ ویانه ده
عقد اولنان قونفرانس مرخصلکنه نصب اولنمش؛
ویانه ده ایکن نایباً مسند صدارته تعیین بیورلمش؛
و بو دفعه بر بیق سنه بی مجاوز زمان امور دولتی
اداره ایدهرک، ۵۷۲ ده یارسه عقد اولنان قونفرانسه
بالذات عزیمت ایتمش، و بر ماه قدر لوندریه دخی
بولنمش ایدی. ۲۷۳ ده مسند صدارتندن بالانفضال،
ورابه خارجیه نظارته تعیین بیورلمش ایسه ده، استفا
ایلسی اوزرینه، مجالس عالییه مأمور اولمش؛ و بر قاج
آی سرورند. خامساً خارجیه نظارته تعیین اولنوب،
۱۷۴ ده نایباً هر صدارت هده سنه حاله اولنمش؛
و بو دفعه دخی بر سنه ایله اون آی مقام صدارته
قالدقندن صکره، انفضال ایدهرک، متعاقباً دفعه نالته
اولق اوزره مجلس تنظیمات ریاستنه تعیین اولنمش؛
وصدراعظم بولنان قبریسلی محمد پاشانک روم ایلی
اصلاحاتنه مأموریتی ائناسند. صدارت قائم مقاملغنده
وبعد خارجیه نظارتی وکلتنده دخی بولنمش ایدی.
سلطان عبدالعزیز خانک جلوسلرندن صکره ۱۲۷۸
تاریخنده سادساً خارجیه نظارته و متعاقباً رابه مسند
صدارت عظمایه نصب اولنهرق، اوج آی ایله یکرمی
کون بومقامده قالدقندن صکره، بالانفضال سابماً خا-
رجیه نظارته تعیین اولنمش؛ و ۱۲۸۳ ده خامساً
صدراعظم اولوب، آخر عمرینه قدر یعنی اوج سنه
ایله سکر بیق آی بومقام عالییه قالمش؛ و فؤاد
پاشانک وفاتندن صکره خارجیه نظارتی دخی علاوه
هده لرینه حاله اولنمش ایدی. زمان صدارتند

ظهور ایدن کرد قاریشقلنی بر طرف ایتک اوزره جزیره مذکور به بالذات عزیمت ایتشدی. ۱۲۷۸ تاریخنده ارن کوبنده کی کوشکندنه وفات ایدوب، سلیمانیه جامع شریفی خطیره سنده دفن اولمشدر. ترجمه و فرانسزجه ده کتابت و انشاسی مکمل و ادبیات شرقیه و غربیه ده کی مهارتیه علی الخصوص امور سیاسیه ده کی اقتداری مسلم اولوب، فوآد پاشا ایله بر لکده آوروپا دولته و علی الخصوص فرانسه و انکاتره تک محبت و اتفاقنی قزاقش؛ و بر چوق مسائل مهمه تک بروجه مطلوب حل و تسویه سته موفق اولمشدر.

عالیه { بنت ظبیان الکلاییه } ازواج حضرت نبویدن اولوب، بر روایتده قبل الدخول و بر روایتده بر مدت بر لکده یا شاد قدن صکره، تطبیق بیورلمش؛ و زوجات رسالتیناهینک بشقه لری طرفندن تزوجی هنوز منع بیورلماش اولدیفندن، بعد التطبیق ابن عمی طرفندن تزوج اولنهرق، بوندن اولادی دخی اولمش ایدی.

عالیه { هارون الرشیدک قبزی اولوب، جمعقر بر میکینک رایله عبدالملک بن صالح هاشمینک اوغلی صالحه تزویج ایدلمش؛ و نکاحی امام یوسف حضرتلری طرفندن قییش ایدی.

عالیه { حجازک شرق یعنی نجد جهتنده بولنان یرله اطلاق اولنوب، بوکا مقابل تمامه جهته (سافله) دیرله.

عاصم { صحابه دن بر وجه آتی بر قاج ذامک عاصم (عاصم بن الاسود الطائی) که بر نامه سعادت نائل اولمشیدی. — (عاصم بن الاضبط الاشجی) که جانب رسالتیناهینک مرسلول بر سر به طرفندن سهواً قتل اولنهرق، بو باده «یا ایها الذین آمنوا اذا ضربتم فی سبیل الله فتبینوا» آیت کریمه سی نازل اولمشدر. بر روایتده بو هقتول (عاصم بن نهیک) ایدی. — (عاصم بن امیه بن زید الانصای الخزومی) که هشام بن عاصمک پدزی اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولمش، واحد وقعه. سنده شهید اولمشدر. — (عاصم بن ابی امیه بن المغیره القرشی الخزومی) که ازواج مطهره دن ام سلمه حضرتلرینک برادری اولوب، همشیره سی مشارالیهان روایت ایتشدر. — (عاصم بن البکیر اللیثی) که بنه صحابه دن عاتقک برادری اولوب، برادر لیله برابر

بدر غزاسنده حاضر بولمشدر. — (عاصم بن ثابت الانصاری الاوسی) که احد وقعه سنده حاضر بولنوب، یمامه وقعه سنده شهید اولمشدر. — (دیکر عاصم بن ثابت الانصاری الاوسی) که بدر غزاسنده امر حضرت نبوی ایله عقبه بن معیطی قتل ایدن بو و بر روایتده برادری عاصمدر. — (عاصم بن الحارث بن ثوبان) که مصر فتحنده حاضر بولمشدر. — (عاصم بن الحارث الفهری) که بدر غزاسنده حاضر بولمشدر. — (ابو مالک عاصم بن الحارث بن هانی الاشعری) که سفینه ایله نزد حضرت نبوی هکلوب، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و بعده مصدره توطن ایتمش ایدی. کندیسندن بعض احادیث شریفه مریدر. — (ابوجهم عاصم بن حذیفه بن غام القرشی المدوی) که جانب رسالتیناهینک کندیسنه بر خبیصه ارسال بیورلمشیدی. — (عاصم الرامی الخضری) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابو عبدالله عاصم بن ربیععه بن کعب العززی) که والد حضرت فاروق خطاب بن نفیل المدوینک حلیقی اولوب، اک اول اسلامه کنلردن اولغله، زوجه سی لیلی بنت ابی حنمه ایله برابر حبشه و بعده مدینه به هجرت ایتمش؛ و بدر غزاسیله ساثر فزواتک جمله سنده حاضر بولمش؛ و ۳۲ تاریخنده وفات ایتشدر. بعض احادیث شریفه تک راویسیدر. — (عاصم بن ابی ربیععه) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابو حنیمه عاصم بن ساعده بن عاصم الحارثی) که احد غزاسنده رسالتیناه افتد. سزک دلبلی اولوب، جانب نبویدن خیره حارس تعیین بیوریلان سهلک پدیریدر. معاویه زماننده وفات ایتشدر. — (عاصم بن سعد بن الحارث) که برادری عمرو ایله برابر مؤته محاربه سنده شهید اولمشدر. — (عاصم بن سعد بن عمرو بن ثقیف) که بدر غزا سنده و اوندن صکره کی غزواتده حاضر بولمشدر. — (عاصم بن سلمه بن عاصم البلوی) که انصارک حلیقی اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولمشدر. — (عاصم بن سلیم الاسلمی) که بعض غزواتده فخر کاشیات (صلعم) افند سزک سنجاقدارلری اولوب، بعده نیسا. بورده وفات ایتمش؛ و بوقه مقبره سنده دفن اولمشدر. — (عاصم بن سنان الاکوع الاسلمی) که شعمرای صحابه دن اولوب، خیره غزاسنده شهید اولمشدر. شو

بر ایکی بیٹی خیر طریقہ رسالتپناہ افندضرہ خطاباً
سویلدیکی اشعارندندر .

والله لولائت اما اهتدینا
ولا تصدقنا ولا صلینا
فانزلن سبکینة علینا
وثبت الاقدام ان لاقینا
ان یخی الکفار قد یغوا علینا
وان اردادوا فتنة ایننا

یکٹی سلمہ بن عمرو کندیسندن روایت ایشدر . —
(ابو شهر حاصر بن شهر الهمدانی) کہ جانب رسا-
لتپناہیدن بمنده عامل بولنا نلردن اولوب ، اسود
هنسی بی قتل ایدنلرک بریدر . — (حاصر بن صبره) کہ
ینہ صحابہ دن (ابو رزین) ک بریدر . — (حاصر بن
طفیل بن الحارث) کہ قومی طرفندن مبعوثاً نزد
حضرت نبوی پہ کلہرک ، شرف اسلامه مشرف اولمش ؛
وبعدہ اهل رده وقوعاتینده خلقه اسلامی توصیه
ایتمش ایدی . — (حاصر بن ابی حاصر الاشعری) کہ
یدریله برابر زمان سفادت نشان حضرت نبوی پہ
یتیمش ؛ و معاویہ زمانندہ قدری عالی اولوب ، یانہ
بلا اذن کیرمکہ مآذون بولتمش ؛ و عہد الملک بن
مروانک زمانندہ اردندہ وفات ایشدر . — (حاصر
بن عبداللہ بن الجراح) [« ابو عبیدہ بن جراح »
مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ .] — (حاصر بن عبداللہ
البدری) کہ بر روایتک صاحبیدر . — (حاصر بن
عبداللہ بن جهم الحولانی) کہ فتح مصرده حاضر
بولتمشدر . — (ابو حبه حاصر بن عبد عمرو الانصاری
الادوسی البدری) کہ بدر غزاسندہ بولنوب ، احد
وقه سنده شهید اولمشدر . بر حدیث شریفک راویسیدر .
— (حاصر بن عبید غنم القرشی الفہری) کہ قدیم
الاسلام اولوب ، حبشہ ہجرت ایدنلردندر . — (حاصر
بن عبیدہ الرقاشی) کہ یکٹی ابوصرہ کندیسندن روایت
ایشدر . — (حاصر بن العکبر) کہ انصارک حلیقی
اولوب ، بدرغزاسندہ حاضر بولتمشدر . — (ابو بلال
حاصر بن عمرو التیمی) کہ فتح مصرده حاضر بو-
لتمشدر . — (ابو ہلال حاصر بن عمرو المزنی) کہ ابو
معاویہ الضرر کندیسندن روایت ایشدر . — (حاصر
بن عمیر التیمی) کہ حجۃ الوداعینده معیت حضرت
نبویدہ بولنوب ، بعض احادیث شریفہ روایت ایشدر .
— (حاصر بن عوف الانصاری الساعدی) کہ بدر
غزاسندہ حاضر بولنا نلردندر . — (حاصر بن فیلان

الثقی) کہ پدرندن اول اسلامه کلوب ، مدینہ پہ
ہجرت ایتمش ؛ و عمواس طاعونندہ شامدہ وفات
ایشدر . — (ابو عمرو عاصم الفقیمی) کہ مهاجر .
یندندر . — (ابو عمرو حاصر بن قیرہ) کہ اک اول
اسلامه کلنلردن اولوب ، حضرت ہایشہ (رضا) نک
للأم برادرئی اولان طفیل بن عبداللہ کولہ سی ایکن ،
اسلامندن طولانی اذا وجفا کورمکہ ، حضرت ابابکر
صدیق (رضہ) جانبندن اشترا بیوریلہرق ، مشارالہک
قیونلرخی رعی ایدردی ، و برلکدہ مدینہ منورہ پہ
ہجرت ایشیددی . اسود اللون ایدی . بدر واحد
فزالزندہ حاضر بولنوب ، ہجرت نبویہ نک دردنجی
سنہ سی ، ۴۰ یاشندہ اولدینی خالد ، بئر معونہ
محاربه سنده شهید اولمشدر . — (ابو بردہ حاصر بن
قیس الاشعری) کہ ابو موسی الاشعری حضرت تلمیذک
برادری اولوب ، بعدہ کوفہ پہ نازل اولمش ، و بعض
احادیث شریفہ روایت ایشدر . — (حاصر بن کریر
بن ربیعہ القرشی العبشمی) کہ فتح مکہ کونی اسلامه
کلوب ، اوغلی عبداللہ خلافت حضرت عثماندہ بصرہ
عاملی اولدندہ دخی برابر بصرہ پہ بعدہ خراسانہ
کیمشیدی . والدہ سی بیضاً بنت عبدالمطلبدر . —
(حاصر بن لد بن الاشعری) کہ کندیسندن بعض
احادیث شریفہ مروی اولوب ، آنجق صحبتی مختلف
فہیدر . — (حاصر بن لقیط العامری) کہ قومی طور .
فندن مبعوثاً نزد حضرت نبوی پہ کلہرک ، شرف
اسلامه مشرف ودعای رسالتپناہی پہ نائل اولمشیدی .
— (حاصر بن لیلی الفغاری الضمری) کہ فخر الرسل
(صام) افندضرک حجۃ الوداعدن عودتلمزینہ دائر
روایتی اولوب ، « من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم
وال من والاه وواد من تاداه » حدیث شریفک
راویلرندندر . — (حاصر بن مالک الاشجعی) کہ ابو
عثمان نہدی کندیسندن روایت ایشدر . — (حاصر
بن مالک بن صفوان) کہ طاعونندن و مغزوفاً وفات
ایدنلرک شہادتتہ دائر بر حدیث شریفک راویسی
اولوب ، صحابہ دن اولدینی مرویدر . — (حاصر بن
مخزمہ بن نوفل القرشی الزہری) کہ فخر کائنات
(صام) افندضرہ بیتشمش اولدینی مرویدر . — (حاصر
بن مخلد الانصاری الخزرجی) کہ بدر غزاسندہ حاضر
بولنوب ، احد وقه سنده شهید اولمشدر . — (حاصر
بن مرقش الہندی) کہ بر حدیث شریفک راویسیدر . —

(عاصم بن مسعود بن امیه القرشی الجمعی) که صحبتي مختلف فيه اولوب، یزید بن معاویه تک وفاتندن صکره، اهلینک انتخابی اوزره کوفه والیسی اولمش؛ وابن زبیر خلافته نائل اولدوقده، ابتدا کندیسې مذکور والیکده ابقا، و اوج آی صکره عزل ایتشیدسې . قیصه بویلی اولدیقتن (دحروجه الجمل) لقبيله ملقب ایدی. — (عاصم بن الهذیل) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (بوهشام عاصم الانصاری) که احد وقه سنده شهید اولمشدر. اوغلی هشام دخی صحابه دندر. — (ابو سیاره عاصم بن هلال المنعی) که بر نامه حضرت نبوی به نائل اولمشیدسې. — (ابوالطفیل عاصم بن واثقه الکنانی اللیثی) که احد وقه سې سنه سنده طوغوب، ارتحال حضرت نبویه سکز یاشنده بولمش؛ و بیده کوفه ده ساکن اولوب، مؤخرأ مکة مکرمه به انتقال ایتش ایدی. حضرت علی به محبتی زیاده اولوب، کافه غزواتنده معیننده بولمشدر. حضرت ابابکر و عمر (رضهما) تک فضائی تسلیم ایتکله برابر حضرت مرتضائی تفضیل ایدردی. هجرت نبویه تک یوزنجی سنه سې وفات ایدوب، صحابه تک اک صکره ارتحال ایدیدر. بعض احادیث شریفه تک راویسیدر. کنیه سیه مشهوردر. — (عاصم بن ابی وقاص) که عشره مبشره دن سعد ابن ابی وقاص (رضه) ک برادری اولوب، اسلامه کلنلرک اوننجیسی اولدینی مریدر. حبشه هجرت ایتشیدسې. — (عاصم بن یزید بن السکن) که اسماء بنت یزیدک برادری اولوب، احد وقه سنده بدرله برابر شهید اولمشدر.

(عاصم بن عبد الله بن عبد القیس التمیمی العنبری البصری) مشاهیر تابعیندن اولوب، زهد و تقوا سیه مشهوردر. بصره ده ساکن اولوب، حضرت عثمان (رضه) ک زمان خلافتنده معاویه طرفیند شامه جاب اولتمله، اورانک هواسی صوهنی تهوین ایتدیکندن، معاویه بندن برشی ایسته ديه اصرار ایتدیکنده: «بکا اوروجی تصعب ایدوب ثوابی آتیران بصره تک حرارت هواسنی اعاده ایلنکیزی رجا ایدرم» دیمش اولدینی ودها بر طاقم احوال و افعال متقیانه سې منقولدر. — (ابو ایاس عاصم بن عبیده الجلیلی) دخی مشاهیر تابعیندن اولوب، ابن مسعوددن روایت ایتمشدر.

عاصم } مکة مکرمه قربنده بر طاغ اولوب،
عاصم } عاصم و طفیل ديه بعض اشعارده
مذکوردر.

عاصم } اوننجی قرن هجری اوائلنده یمنده
حکومت سورمش امراذن اولوب،
۹۱۰ تاریخنده صنعایی دخی احمد بن ناصرک بیدندن
ضبط ایتش؛ و بیده مصر ملوک چراکسه سې جانبدن
کوندربلن عسکره مغلوب واسیر اولوب، قتل اولمش
ایدی. شافعی المذهب اولوب، زیدیلری تمقیب و تعذیب
ایدر ایدی.

عاصم } (ملا) فرس شهراسندن اولوب،
بخلیدر. شویت اونکدر:
ازکار دل کره بفریجی کشاده شد
انکور تاپریده شد ازتاک باده شد

عاصم } فلسطینده بیت لحم قربنده بر
کوچک قصبه اولدینی یاقوت
جوی بیان ایدبور.

عانه } بغداد ولایت و سنجاغنده و جزیره
خطه سنده اوله رق بغدادک ۲۵۰ کیلو
متره غرب شمالیسنده ورقه ایله هیت آره سنده اوله رق
فرا تک ساحل یمننده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۳۰۰۰ اهالیسی، ۱۰ جامع شریفی و فرا تک صوبله
اسقا اولنور باغچه لری واردر. اسکی بر قصبه اولوب،
وقتیله دها بیوک و معمور ایدی. فزات ساحلجه ۶
کیلومتره تک مسافنده بر تک سوفاغک ایکی طرفنده
متمد اولوب، خانه لری کارگیر و برر سرداب ایله بر
ایکیشر قانن عبارتدر، و بر لرندن آری اولوب
آرقه لرنده باغچه لری بولنیور. اهالیسی مسلم
وسنی اولوب، یالکیز ۲۰ یهودی واردر. بغدادک
بتون ساقه لری خانه لیدر. قصبه تک قارشیننده فراد
مجراسی اورقه سننده رومایلردن قاله خراب بر قلعه
بولنیور. — عانه قضاسی بغداد سنجاغ و ولایت تک
منتهای غرب شمالیسنده اولوب، جنوب شرقی جهتند
دلیم قضاسیه، شمالاً موصل ولایتیه، غرب شمالاً
جهتندن زور مستقل متصرفلیقه، جنوب غربی جهتند
دخی باده ایله محدوددر. القائم، حدیسه، آلوس
و جبهه املریله ۴ ناحیه یی حاوی اولوب، مساحت
سطحیه سې تقریباً ۱۵۰۰۰ مربع کیلومتره واه
ایسی ده ۱۵۰۰۰ کشیدن عبارتدر. اراضی ضرر
عه سې ۷۵۰ فدان یعنی ۲۰۶۷۷ دونم اولوب

فراة قریب اولانلری طولابله سقی اولنور. باشلیجه محصولاتی بغدادی، آریه، یاموق و سیسام اولوب، ۳۰۰۰ قدر خرما آغاجی دخی واردور. قابیصی، اربک، نار و انجیر کیمی میوه لری دخی چوق اولوب، پورتقال و لیمونلری آذدر. بغدادی محصولات سنویه سی اوج بچق و آریه حاصلاتی سکنز ملیون کیلوبه بالغ اولور. حیوانات اهلیه سنک سنوی تولداتی ۲۰۰ ۵ صیفیر، ۲۵۰۰ آت، ۶۵۰۰ مرکب، ۲۰۰۰ دوه، ۹۰۰۰۰ قیون و ۱۰۰۰ کچی راده لرنده در.

— اردز وادیسنده دخی (هان) اسمیله بر قصبه بولندیخی «معجم البلدان» ده مسطوردر.

عائذ الله { صحابه دن بر وجهه آتی بر قاچ ذاتک (عائذ بن سلمه) : (عائذ بن زبیه بن وبرة البلی) که فتح مصرده حاضر بولنوب، ۵۳ تاریخنده روملره قارشی اولنان بر محاربه ده شهید اولمشدر. — (عائذ بن سعید الجسری) که مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کله رگ، شرف اسلامله مشرف اولمش؛ ۳۷ نجی سال هجریده معیت حضرت مرآتویده صفین محاربه سنده شهید اولمشدر. زوجہ سی ام بنین کند. بسندن روایت ایتمشدر. — (عائذ بن ابی هانئ الجفی) که بعضی احادیث شریفه تک راویسیدر. — (عائذ بن عبد عمرو الازدی) که بصریوندن معدود اولوب، خلافت حضرت عثماندن صکره وفات ایتمشدر. — (ابو هیبره هانئ بن عمرو بن هلال المزنی) که صلحای صحابه دن اولوب، رضوان بیتمنده حاضر بولمش؛ و بمده بصره ساکن اولوب، اوراده بر خانه بایدر مش؛ و بزید بن معاویه تک زماننده وفات ایدوب، بصره والیسی بولنان عبیدالله بن زیاد قیلامق ایچون، جنازه نمازیتک ابورده الاسلی طرفندن قیلمسنی وصیت ایتمش ایدی. حسن بصری و معاویه بن قره کندیسندن روایت ایتمشدر. — (عائذ بن قرط السکونی) که اهل شامدن معدود اولوب، بعضی احادیث شریفه روایت ایتمشدر. — (عائذ بن ماضی الانصاری الخزرجی الزرقی) که برادری معاذ ایله برابر بدر غزاسنده حاضر بولنوب، یمامه وقعه سنده و بر روایتده بتر معونه محاربه سنده شهید اولمشدر.

عائذ الله { (ابو ادريس) — بن عبیدالله (الحوالی) صحابه دن اولوب، حنین غزاسی سنه سنده تولد ایتمشدر. — (عائذالله

بن سعید بن جندب) دخی صحابه دن اولوب، لقیط الراویه تک جدیدر.

عائشه { (الصدیقه بنت ابی بکر الصدیق (رضما) ازواج مطهره حضرت نبویدن اولوب، حضرت خدیجه الکبری (رضما) دن صکره امهات المؤمنه اشهر و بهتریدر. واده سی (ام رومان بنت طاسر الکنانیه) در. خدیجه الکبریا تک ارتحالندن اوج سنه صکره و هجرت نبویه دن ایکی سنه اول، آتی یاشنده اولدینی حالد، سیدالانبیا (صلم) افندمنه نکاحی اجرا اولنورق، اوج سنه صکره مدینه منوره ده زفاف واقع اولمشدر. عقل و ذکاوتده وهفت و تقواده بی مانند اولوب، حقننده فخر کائنات (صلم) افندمنه محبت و رعایتی پک زیاده ایدی؛ و حقلرنده بر چوق احادیث شریفه منقولدر. ازدواجندن اول حضرت جبرائیل منخر موجودات افندمنه حضرت مشاراها تک صورتنده و یشیل بر اییک چارشفه بورنمش اولدینی حالد کورنمشیدی. معلوم اولدینی اوزره، حق طایرلرنده بر افک و افترا وقوع بولمغله، برائتلری حقننده آیت کریمه نازل اولمشدر. جانب نبویدن تزوجی دخی جبرائیل امینک اشارتیه وقوع بولدینی صریدر. اصابت رأی مسلم و کربک امور مذهبییه و فقهیه ده کربک اخبار و اشعار عربده اطلاعاتی زیاده اولدیفندن، ارتحال جناب نبویدن صکره صحابه کندیلرنده صراحتله، حل مشکلات ایدرلردی. کندیلرندن بیکنن زیاده حدیث شریف منقول اولوب، حضرت عمر بن الخطاب (رضه) ایله ساتر صحابه کرام و تابعیندن بر چوق ذوات روایت ایتمشدر. ارتحال حضرت رسالتناهیده اون سکنز یاشنده اولوب، هجرت نبویه تک ۵۷ نجی سنه سی ۶۵ یاشنده ارتحال ایتمش؛ و جنازه لرینک نمازی مدینه منوره ده والی و کیلی بولنان ابو هریره (رضه) طرفندن قیلوب، وصیتی اوزره کجه این بقیعه دفن اولمشدر. اولادی اولوب، جانب نبویدن همشیره زاده سی اولان عبیدالله بن زبیر (رضما) یه نسبتله (ام عبیدالله) کنیه سیله تکنیه بیورلمشیدی. عبدالرحمن بن ابی بکر (رضما) تک آنا بابا بر همشیره سی ایدی. وقعه جل «جل» ماده سنده سبق ایتدیکنندن، تکرارندن اجتناب اولندی. حضرت عایشه (رضما) بی حضرت فاطمه الزهرا (رضما) یه تفضیل ایدنلر وار

ایسه ده، حضرت زهرانك فضل و رجحانی اكثر علما
هندنده مسلدرد. ام المؤمنین حضرت خدیجه الكبرا
(رضها) نك دخی رجحانی حضرت طابسه (رضها) نك
كندیلردن منقول اولان بر حدیث شریفله مثبتدر .
[« خدیجه » ماده سنه مراجعت .] — (هائشه بنت
جریر الانصاریه السلیه)، هائشه بنت الحارث القرشیه
التمیه)، هائشه بنت ابی سفیان الانصاریه الاشملیه)،
(هائشه بنت عبدالرحمن النضریه)، (هائشه بنت صمر
الانصاریه) و (هائشه بنت قدامة القرشیه الحمیه) دخی
صحیباتندرد .

عائشه ام ابی عبداللہ } اندلسده غرنا -
طه نك صوك
حكمدار مسلمی اولان ابو عبدالله الصغیرك والده سی
اولوب، دولت مذكوره نك او اخرنده طه و ر ایتش
اولان فرقه وافتشاشاتده بونك دخی كلئی مدخلی
بولمشیدی . بده غرناطه نك فریدناند ابله ایزابلانك
ضبطنه كجسی اوزرنه، اوغلی عبدالله الصغیر ابله
برابر چیقوب، كیدركن اوغلتنه خطاباً ایراد ایتش
اولدیغی تكذیر آمیز نطقی كتب توارینجه مسطور
و مشهوردر .

عائشه الباعونیه } مشاهیر شاعرات
اسلامدن اولوب،
احمد بن قصر الباعونینك قیزیدر . شعر وادیاتده كی
مهارتدن بشقه اكثر علومده دخی بد طولاسنی اولمغله،
(فاضله الزمان) عنواننه مستحق اولمشیدی . مدح
حضرت سید الثقلین حقنده « الفتح المبین فی مدح
الامین » عنوانله مشهور بر قصیده بلیغ سی واردركه
كندیغی شرحنی دخی یازوب، بونده بر جوق قواعد
ونكات ادیبه بیان ایتشدرد . سائر اشعارنی دخی
اولوب، بر مسئله فقهیه حقنده واقع اولان بر سوآله
نظماً و ردیكی جوابده مذاهب اربمه اوزرنه ایجابنی
بیان ایتككله، فقهده كی وسعت معلوماتنی دخی اثبات
ایتشدرد . قصیده مذكوره نك مطلبی شودر :

فی حسن مطلع افسار بنی سلم
اصیبت فی زمرة العشاق كالعلم

عائشه بنت الخطیب } مشاهیر محدثان
اولوب، عبدالرحیم
بن بدر الدینك قیزی و قاضی القضاة برهان الدین بن
جماعه نك همشیره سیدرد . ۷۸۹ ده وفات ایتشدرد .

عائشه بنت سعد } عشره مبشره دن سعد
(ابن وقاص (رضه) ك
قیزیدر .

عائشه بنت طلحه } عشره مبشره دن
حضرت طلحه (رضه)
ابله ام كلثوم بنت ابی بكر الصدیق (رضهما) نك
قیزی اولوب، حسن وجمالیله و حدیثده و اشعار و اخبار
عربده كی وسعت اطلاعیله مشهوردر . حتی جناب
حقك بر نعمت و احسانی اولان حسنی اخفا ایتكك
راضی اولیوب، تسترا ایتدیكی سرویدرد . دایمی بولنان
عبدالرحمن بن ابی بكر (رضهما) نك اوغلی عبدالله
واروب، عمران، عبدالرحمن، ابو بكر و طلحه اسمیرله
درت اوغلی و تقیسه اسمنده بر قیزی اولمش؛ و هبده الهك
و فائندن صكره مصعب بن الزبیر حضرت ترینه واروب،
ست سكینه به اورناق اولمش ایدی .

عائشه بنت عبداللہ } صحابه دن عبدالله
بن عبدالمداینك
قیزی و عبدالله بن العباس (رضهما) نك زوجہ سی
اولوب، خلافت جناب مرتضویده زوجی بمن والیسی
بولمغله، معاویه طرفندن عسكركله كوندر بلن (بسر بن
ارطاة) نام ظالم خطه یمانیه ده حضرت علی (رضه) ك
طرفدار لرینی قتل ایتدیكی صردهده صاحبه ترجمه نك
دخی ایكی اوغلی كوزی او كنده بوغلا نمغله، بیچاره
قادینك شعورینه خلال كلرك، فیما بعد بو مصیبتی
حقنده بر ناطق اشعار سوبلیه رك كزرمش .

عائشه بنت العجمی } مشاهیر محدثان
اولوب، و امام سیوطینك
اشیاخندن اولوب، قاضی القضاة شهاب الدین ابو
جعفر بن العجمینك قیزیدر . ۸۱۰ تاریخنده
طوغمشدرد .

عائشه بنت العدل } اك مشهور ادیبه
لردن اولوب، زین
الدین ابراهیم بن احمد الطایینك قیزی و محدثیندن
علاء الدین بن صدر الدین ابن المنجائك زوجہ سیدرد
۷۶۴ ده طوغوب، ۷۱۸ ده وفات ایتشدرد .

عائشه بنت علی } مشاهیر محدثان
اولوب، دمشقلیدر .
حافظ شمس الدین الحسینینك زوجہ سی ایدی . بتمتر
باشنی ككین اولدیغی خالد وفات ایتشدرد .

عائشه بنت محمد { (ام الحسن بنت عزالدین
التنوخية دمشقيه)

مشاهیر محدثان اولوب ، ۸۰۳ تاریخنده ، طسقان
یاشنی یککین اولدینی حالده ، دمشق شامده وفات
ایتمشدر .

عائشه بنت محمد { (بن عبدالهادی المقدسی)
بودخی مشاهیر محدثان .

تدن اولوب ، (المسنده الکبیره) لقبيله مشهوره در .
(حجار) نام محدث شهردن اجازت آلوب ، اوندن
روایت ایدنلرک اخیردر . چوق معمر اولمشدر .

عائشه بنت محمد { (الحرانی) مشاهیر
محدثان اولوب ،

زمانی مشاهیر علماسندن فقه و حدیث اوکرمش ؛
و دمشق شامده طول مدت تدریس وافاده ایله
مشغول اولمشدر . ۶۴۷ ده طوغوب ، ۷۳۶ ده
وفات ایتمشدر .

عائشه بنت المعتصم { خلفای عباسیه دن
معتصم باللهک قیزی

ادیبه و شاعره برخاتون اولوب ، ملیکه اسمنده حسنی
بر جاریه سنه تمشق ایتمش اولان عیسی بن قابس ایله
نظماً واقع اولان مخابره لری بعض کتب ادیبه ده
مسطوردر .

عائشه بنت النسیف { شام محدثان دن
اولوب ، ۷۹۳ ده

وفات ایتمشدر .

عائشه بنت یوسف دمشقیه { عالمه بر
خاتون او .

وب ، شیخ عبدالله الهرزینک احوال سلوکه دائر
ولان « منازل السائرین » عنوانلی کتابنی « الاشارات
لخفیة فی المنازل العلیه » عنوانیه اختصار ایتمشدر .

عائشه بنت العیش { مشاهیر محدثان دن
اولوب ، قاضی هلاه

لیدن جنکینک قیزدر . ۷۶۰ ده طوغوب ، ۸۴۰ ده
وفات ایتمشدر .

عائشه سمرقندیه { فرس شاعره لردن
اولوب ، شورباعی جمله

شمارندندر :

بامن چو شب وصل تو یکشاید راز
ناکاهم از شام کند صبح آغاز
با این همه که عوض کننمدم بهم
کوتاه شی آزان بعمر دراز

عائشة القرطیة { اندلسک الک مشهور شاعره
وادیه لردن اولوب ،

کثرت مطاوعه و وسعت معلوماتیه مشهوره در . ۴۰۰
تاریخننده ، بکر اولدینی حالده ، قرطبه ده وفات ایتمشدر .
کندیسنه طالب اولان بر شاعره جواباً یازدینی شو
ایکی بیت جمله اشعارندندر :

انا لبوة لكنني لا ارتضى
تقضى مناخا طول دهرى من احد
ولو اتى اختار ذلك لم اجب
كلباً وكم غلقت سمى عن اسد

عائشة النبوية { (سیده —) حضرت امام
جعفر الصادق قیزی وامام

موسى الكاظم حضرت تربینک همشیره سی عالمه و متقیه بر
خاتوندر . ۱۴۵ تاریخنده ارتحال ایدوب ، تربیه سی
مهرده قراهده زیارتگاهدر .

عباد { صحابه دن بروج زبر براق ذاتک اسمیدر ؛
(عباد بن احضر یاخود بن احمر) که

بر حدیث شریفک راویسیدر . — (عباد بن بشر بن
قیطی الانصاری) که بدر غزاسنده حاضر بولنوب ،
یمامه محاربه سنده شهید اولمشدر . — (ابو بشر عباد
بن بشر بن دقش الانصاری الاشملی) که مدینه ده
مصعب بن عمیرک تشویقیه اسلامه کلوب ، بدر واحد
غزالیه سائر غزواتده حاضر بولنمش ؛ و حضرت
رسول الله (صلم) افندمزله مسلمانره اذا ایدن (کعب
بن الاشرف) نام یهودی بی قتل ایدنلردن بولنمشدر .

بوایی عباد بن بشری بر عد ایدنلردخی واردر . —
(ابو ثعلبه عباد العبدی) که اهل کوفه دن معدود

اولوب ، اوغلی ثعلبه کندیسندن روایت ایتمشدر . —
(عباد بن الحارث بن عدی الانصاری الاوسی) که

احد فزاسنده و سائر فزواتده حاضر بولنوب ، یمامه
محاربه سنده شهید اولمشدر . — (عباد بن خالد
الفقاری) . — (عباد بن سابس) که ابو هریره
(رضه) کندیسندن روایت ایتمشدر . — (ابو ابراهیم

عباد بن سنان یاخود بن شیبان السملی) که حضرت
فخر کائنات (صلم) افندمزندن ربیعہ بن الحارث بن

عبدالطلبک قیزی امامه بی طلب ایدوب ، تزوج
ایتمشدر . — (عباد بن سهل بن محرمه الانصاری

الاشملی) که احد وقعه سنده صفوان بن امیه الجمحی
یديله شهید اولمشدر . — (عباد بن شرحبیل العنبری

الیشکری) که بصربوندن معدود در. — (ابویحیی
عباد بن شیبان) که اوغلی یحیی کندیسندن روایت
ایتمشدر. — (عباد بن عبدالعزی القرشی) که جل
وقعه سننده برونندن مجروح اولمغه، (خظیم) لقبیه
ملقبدر. — (عباد بن عبید التهمان) که بدر غزا.
سنده حاضر بولنشدر. — (عباد العدوی) که بر
حدیث شریفک راویسیدر. — (عباد بن عمروالدبلی

یاخود اللیثی) که بر حدیث شریف روایت ایتمشدر. —
(عباد بن عمرو یاخود بن عبید عمرو) که فخر کائنات
(صلعم) افسندمک خدمتنده بولنشدر. اسمنی عباز
قید ایدلر دخی واردر. — (عباد بن قیس الانصاری
الخزرجی) که برادری مبیع ابله برابر بدر فزاسنده
حاضر بولنش؛ ومؤنه محاربه سنده شهید اولمشدر. —
(عباد بن قیظی الانصاری الحارثی) که جسرایی
عبیده وقعه سننده برادرلری عبدالله و عقبه ابله برابر
شهید اولمشدر. — (عباد بن سره یاخود سره بن
عباد الانصاری) که اهل شامدن معدود اولوب،
سیدالمرسلین (صلعم) افسندمک برکون مبارک چهره لرینی
صارارمش کورمکه، صوردیننده، جوعدن اولدینیی
جوابنی آلمش اولدینیی روایت ایتمشدر. — (عباد
بن نهبک الانصاری الخطمی) که قومنی بیت مقدسه
متوجهاً نماز قیلتمده بولوب، قبله تک کعبه معظمه یه
تحویل بیوردینیی اخطار و تبلیغ ایتمشدر.

عباد { (ابونهبه — العبدی) صحابه دن اولوب،
{ اهل کوفه دن معدود در. اوغلی نهبه
کندیسندن روایت ایتمشدر. — (عباد بن خالد)
الغفاری دخی صحابه دن اولوب، ایکی حدیث شریفک
راویسیدر.

عباد { (المعتضد ابو عمرو — بن اسماعیل
{ بن عباد الحمی) بشنجی قرن هجریده
اندلسک اشیلیه شهرنده حکم سورمش برسالاه تک
برنجی حاکمی اولوب، ۴۰۶ ناریخنده، شهرمذکورده
قاضی اولدینیی حالده، قرطبه امیری یحیاناک اسقاطی
اوزرینه، موقع اقتداره کتیریلرک، کندیسيله ایکی
خانی جماعاً سکسان سنه قدر حکم سورمشلر؛ و بعده
حکومتلری مراکش امیری یوسف بن تاشفین طر.
فندن ضبط اولنشدر. عباد ظالم و خونخوار بر آدم
اولوب، ۴۶۴ ده وفات ایتمشدر. مشهور ابن زیدون
وزیری ایدی.

عبادان { شطالعربک دکزه منصب اولمازدن
{ اول آرلدینیی ایکی قولک آره سننده کی
جزیره تک ساحل غریسننده و بصره تک ۵۵ کیلومتره
جنوب شرقیسننده برقصیه اولوب، و قتیله خبلی معمور
ایدی؛ و بر جوق علامتک مسقط رأسی بولنشدر.
ایچنده حضرت علی (رضه) افسندمک مقامی دخی
بولندینیی یاقوت حموی بیان ایدیور.

عبادله { عند الفقهاء عبدالله بن عباس،
{ عبدالله بن عمر، عبدالله بن زبیر
وعبدالله بن مسعود (رضهم) حضراته اطلاق اولنور.

عباده { صحابه دن بوجه آتی بر قاچ ذاتک
{ اسمیدر: (عباده بن الاشیب العنزی) که
اهل فلسطیندن معدود اولوب، جانب نبیدن برنامه
سعادتله قومنه تأمیر بیورلمشیدی. — (عباده بن
الحشاش الانصاری) که بدر فزاسنده حاضر بولنش؛
واحد وقعه سننده شهید اولمشدر. — (عباده بن
رافع) که بر حدیث شریفک راویسیدر. — (عباده
الزرقی) که اهل حجازدن معدود در. — (ابو الولید
عباده بن الصامت الانصاری الخزرجی) که اعیاز
صحابه دن اولوب، زمان سعادت نشان حضرت نبوی
قرآن کریمی جمع ایدلرک بریدر. دیکرلری معاذ بر
جبل، ابی بن کعب، ابو ایوب و ابو الدرداء در
جانب حضرت نبویدن بعض برلرک صدقاته
استیفایه مأمور بیورلمشیدی. عقبه اولی و ثانیه ایدر
بدر واحد وسائر غزواته حاضر بولنش ایدی. عه
خلافت حضرت فاروقیده شام فتح اولندقدن صکر
معاذ بن جبل و ابو الدرداء ابله برابر اهل شاه
قرآن کریمی تعلیمه مأمور اولوب، حص جهتی حصا
سنه دوشمش، و بعده فلسطینه انتقال ایتمش ایدی
بر خصوصده معاویه به مخالفت ایدوب، سوء معام
کوردیکندن، شامی ترکله، مدینه یه عودت ایتمه
ایسهده، حضرت فاروق (رضه) معاویه به «عباد
بن صامتک اوزرینه حکم و حکومتک جاری اولیا
حقدر» ماننده براسنامه تحریر وارسال ابله، چنا
عباده بی شامه اعاده بیورمشیدی. ۳۴ نجی سنه
هجریده، ۷۲ یاخنده اولدینیی حالده، رملهده و
روایتده قدس شریفده احتمال ایتمشدر. صحابه و
بعیندن بر جوق ذوات کندیسندن روایت احادیث
شریفه ایتمشدر. — (عباده بن عمرو الانصار

بن عبادك پدرينك جاريه سی ایدی ؛ وکنديسنه مجاهد
العامری طرفندن اهدا اولمشدی . از بردن يك چوق
لغات غریبه بیلیر ، و بدهاۀ کوزل شعر سویلرایدی .
بر کجه افندیسی عبادك اویقوسی قاچ-وب کنديسی
اویومقدمه ایکن سویلديکی شو بیته :

تمام ومدتفهام یسهر
وتصبرعنه ولا یصبر

جواباً اویانمه سیمله برابر بدهاۀ شو بیتی سویلشدرت .
لئن دام هذا وهذا له
سپهلاک وجداً ولا یسهر

عباس } (ابوالفضل — بن عبدالمطلب بن هاشم
القرشی الهاشمی) عم یاک جناب نبوی
اولوب ، فخر موجودات (صلم) افندمزدن ایکی و بر
روایتده اوج یاش بیوک ایدی . جاهلیتده قریش
رؤساسندن اولوب ، مسجد حرامک عمارت و سقانی
کندیلرینه محول ایدی . بدر غزاسنده کرهاً مشرکین
میاننده بولوب ، اسیر دوشمش ؛ و کړک کندينی کړک
برادر زاده لری عقیل بن ابی طاب ابله نوفل بن
الحارثی فدیبه ابله قورنارمش ؛ و بو وقمه تک عقینده
اسلامه کلش ایدی . برروایت کوره ده اولدن اسلامه
کلش اولدیغی حالده ، اسلامتی کتم و اخفا ابله ، قریشک
احوالندن حضرت سید الثقلینه خبر و یرمک ایچون ،
بمد الحجیره مکة مکرمه ده قالمش ؛ و بدر محاربه سنه
جبراً و کرهاً سوق اولمش ایدی . هر حالده مهاجرینک
اخیری اولوب ، حضرت عباسک هجرتی عقینده مکة
مکرمه فتح اولمغله ، « لاهجرة بعد الفتح » حدیث
شریفیله هجرتی ختام و یرلمشدی . فتح مکده و حنین
غزاسنده معیت حضرت نبویه بولمش ؛ و حنینده
بشقه لرینک انهمزام و فرزانده حضرت رسول الله
(صلم) افندمزک یاننده ثابت قالمش ایدی . جود
و کرم صاحبی و صلۀ رحمة زیاده رعایت ایدر بر
ذات اولمغله ، بعد الاسلام نزد حضرت نبویه یک
معزز و مکرم ایدی . حقیقده بر قاج حدیث شریف
صادر اولمشدر . کنديسی ده بر قاج حدیث شریفک
راویسیدر . فخر کائنات (صلم) افندمزه جناب
عباسدن یقین کیسه قالمش اولدیغندن ، ارتحال
حضرت نبویه میراثی اشتراک ایش ؛ و هر کس
کندیلرینی تعزیه ایلش ایدی . پدرینک اصغر اولادی
ایدی . آخر عمرنده نور بصری فائب ایدوب ، ۳۲ نجی

النجاری) که بتر معونه محاربه سنده شهید اولمشدر .
— (ابو عوانه عبادۀ بن الشماخ) که علاء بن
الحضر مینک مکاتبه سنده حاضر بولمشدر . — (عبادۀ
بن قرص الکنانی اللیثی) که اهل بصره دن معدود
اولوب ، اهوازده خارجیلر طرفندن قتل اولمشدر . —
(عبادۀ بن قیس الانصاری الخزرجی) که بدر ، احد ،
خندق ، حدیبیه و خیبر غزاینده حاضر بولمش ؛ و مؤنه
وقعه سنده شهید اولمشدر . — (عبادۀ بن مالک
الانصاری) که مؤنه محاربه سنده میمنه قوماندانی
ایدی .

عبادۀ } (بن عبدالله ابن ماء السماء) اندلس
مشاهیر شعرا سنندن اولوب ، دولت
عامریه زماننده رئیس الشعرا ایدی . اندلسده توشیحی
ایجاد و نشر ایتمشدر . ۴۲۲ تاریخنده مالمه قصبه .
سنده وفات ایدوب ، سبب وفاتی بر خیلی تقود فائب
ایتمسندن حاصل اولان تأثیردر . اشعار رائقه سی
چوق اولوب ، شو بر ایکی بیت اوجله دندر .

دارت دوائر صدغه فکاً تمنا
حامت علی تقبیل نطقه خاله
رشاء توحش من ملاقاته الوری
حق توحش من لقاء خیاله
فلذاک صار خیاله لی زائراً
اذکت فی الهجران من اشکاله الخ

عبادۀ المحمّد } مشاهیر ندمان اولوب ،
مأمون و متوکل زمانلرنده
بفدادده یا شامش ؛ و ۲۰۵ تاریخنده وفات ایتمشدر .
کنديسندن بر چوق نوادر منقولدر .

عبادۀ } (الامیر قطب الدین ابو منصور مظفر
بن ابی الحسن الروزی) وعظمه
وطلاقت لسانده مشهور علمدان اولوب ، اسمی صورت
مؤثره ده و عطف ایتده ضرب مثل حکمنه کچمشدر .
بفدادده کلوب ، اوج سنه اقامت ایش ؛ و هر کون
مجلس و عطف قوروب ، همومک محبتتی و خلیفه مقتنی
لاسرالهک توجهنی قزائمش ایدی . بده جانب خلیفه دن
رسالتله سنجر بن ملک شاه سلجوقینک یانیه کوندر یلرک ،
۵۴۷ تاریخنده مسکرم مکرمه وفات ایتمشدر . حدیبیه
دخی بد طولی صاحبی ایدی . آنجیق امور دینیه ده
چوق مبالغاتی اولیوب ، اباحۀ فخر حقیقده بر رساله سی
کورمش اولدیغی ابن خلکان بیان ایدور .

عبادیه } اندلسک اک مشهور ادیبه و شاعره .
(لرندن اولوب ، اشبیلیه امیری معتمد

هجریده و شهادت حضرت ذی النوریندن ایکی سنه اول مدینه منوره ده ارتحال ایتشدرد. جنازه نمازینی عثمان (رضه) قلوب، بقعه ده دفن اولمشدرد. ارتحالنده ۸۸ یا شنده ایدی. اوزون بویلی، بیاض و کوزل بر ذات ایدی. قوزلندن بشقه اون ارکک اولادی وار ایدی، که شونلردر: فضل، عبدالله، عبیدالله، قثم، عبدالرحمن، معبد، حارث، کثیر، عون، تمام. بونلردن عبدالله بن عباس حضرت تلمی هام و فضلده تمیز ایتمش؛ و نسلی خلافته نائل اولمشلردرد.

عباس { صحابه دن بوجه آتی دیگر بر قاج ذاتک اسمیدر: (عباس بن انس بن حاصر السلی) که پدر جناب رسالتیناهی عبیدالله شریکی اولوب، خندق محاربه سنده قومیه برابر بولمش؛ و منزهماً رجعتدن صکره شرف اسلامه مشرف اولمشدرد. — (عباس بن عباده الانصاری الحزرجی) که مکّه مکرمه به عزیمتله اسلامه کلدکدن صکره، معیت حضرت نبویه مدینه به دوتن اصحابدن اولوب، احد وقعه سنده شهید اولمشدرد. — (عباس بن قیس الحجری) که بر حدیث شریفک راویسیدرد. — (ابو الهیثم عباس بن مرداس السلی) که مؤلفه قلوبدن اولوب، فتح مکّه دن آزاو قومندن اوچیوز سواری ایله نزد حضرت نبویه کله رک، شرف اسلامه مشرف اولمش ایدی. بصره جهتنه نازل اولوب، دمشقده برخانه یایدیرمش اولدینی دخی سرویدرد. بر قاج حدیث شریفک راویسیدرد. جاهلیتده دخی شرابی کندی نفسلرینه حرام ایدنلرک بریدرد. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، شویت جمله اشعارندندر:

اقاتل فی الکتبیه لایالی
افیها کان حتی ام سواها

— (عباس بن معدی کرب) که پدری دخی صحابه دن ایدی. — بنی هاشم آزادیلرندن اولوب فخرکانات (صلم) افندضره یتیمش اولان عباس که بر حدیث شریفک راویسیدرد.

عباس { (بن احمد بن طولون) مصرده حکو.
مت سورن احمد بن طولونک اوغلی
اولوب، ۲۶۵ تاریخنده، پدری طرسوس سفرنده ایکن، مصرده همیان ایتمکه، پدرینک هودتده برقه به قاجش؛ و طوتیلوب، حبس اولمش ایدی. پدرینک وقتیه برادری ابو الجیش حمارویه جلوس ایتدیکنده

یعنی ۲۷۰ تاریخنده، برادرینه بیعت ایتک ایتدیکندن، محبسه قتل اولمشدرد.

عباس { مصرده اجرای خلافت ایدن شعبه
عباسیه نک او تنجی خلیفه سی (مستعین بالله) ک اسمیدر. «مستعین بالله» ماده سنه صرا. جعت بیوریه.

عباس { (شاه — اول) ایرانده حکومت
سورن ملوک صفویه نک بشنجیبی اولوب، شاه خدا بنده بن شاه طهماسب بن شاه اسماعیلک اوغلیدرد. ۹۷۸ تاریخنده تولد ایدوب، ۹۹۵ ده، ناینا و نااهل اولان پدری برینه چکیرلمش، و کندیبی فعال و ذکی بر آدم اولماق، پدرینک زماننده هر طرفدن ایرانه دخول ایتمش اولان اقیاری اخراج، و بر جوق اعمارات و اصلاحات اجرا ایدردک، زیاده سیله تزیین و توسیع ایتدیکی اصفهان شهرینی پایتخت اتخاذ ایتمش؛ و انکیزلرله بالاتفاق، پورتکیزلیردن هرمن آطه سی و سائر بعض محللری ضبط ایتشیدی. ۴۴ سنه حکومت سورددکن صکره، ۱۰۳۸ تاریخنده وفات ایدوب، تورونی شاه صفی خانی اولمشدرد. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، شویت جمله اشعارندندر:

هرکس برای خود سر زلفی گرفته است
زنجیر از آن کجست که دیوانه پرشده است

عباس { (شاه — ثانی) ایرانده حکومت
سورن ملوک صفویه نک یدنجیبی اولوب، شاه عباس ماضینک تورونی و خانی اولاز شاه صفینک اوغلیدرد. ۱۰۵۲ تاریخنده پدرینا خلف اولوب، ۲۵ سنه حکومت سورددکن صکره. ۱۰۷۷ ده ۳۴ یا شنده وفات ایتمش؛ و اوغلی صفی میرزا شاه سلیمان نامیه خانی اولمشدرد. بونک دخی طبیعت شعریه سی اولوب، شویت جمله اشعارندندر:

بیاد قلمی درپای سروی ناله سرکردم
چومژگان برک برکشرا با تب دیده ترکردم

عباس { (شاه — ثالث) ملوک صفویه نک
عباس { اخیری اولوب، شاه طهماسبک اوغلیدرد. ۸ آتیق ایکن نادر شاه طرفندن اسم پدرینک تختنه اقامداولمش؛ و متماقباً اسقاط اولنورق، نادر شاه کندیبی جلوس ایتلشدرد. درت یا شنده وفات ایتشدرد.

عباس { آل -- ونی -- } [« عباسیلر »
ماده سنه مراجعت بیوریله.]

۲۵۷۷ تاریخنده بصره یی غارت ایدن طاقه زنج
طرفندن قتل اولمشدر.

عباس میرزا { ایوم ایرنده حکومت سورن
تجار سلاله سی حکمدارلرندن
فتح علی شاهک اوغلی اولوب، پدرندن بر سنه اول
۵۰ یاشنده وفات ایتش؛ و بیوک اوغلی محمد میرزا
۱۲۵۰ ده فتح علی شاهه خلف اولمشدر.

عباس آباد { خراسانده ۲۲' ۳۶° عرض
شمالی ایله ۲۴' ۴' ۵۴° طول
شرقیده شاه عباس ماضی طرفندن تأسیس و باشلیجه
کرجی مهاجرلرله اسکان ایدلمش بر قصبه اولوب،
شمدیکی حالده بر کوچک قریه حالنده در. قرینده
باقیر و قورشون معدنلری بولنیورسه ده، نادر شاه
زمانندن بری ایشلمه مکده در.

عباسه { خلفای عباسیه دن مهدینک قیزی
{ و هارون الرشیدک همشیره سی اولوب،

عباس بن الاحنف { (ابو الفضل --
{ الحنفی العیامی) مشا.
هیر شعرای عربدن اولوب، هارون الرشید زماننده
بغدادده یا شاممشدر. اشعار یی عزلیاتدن عبارت
اولوب، مدحه دار هج بر شعری یوقدر. ۱۹۲
تاریخنده وفات ایتش؛ و بر روایتده هارون الرشیدک
وفاتندن صکره دخی بر مدت بر حیات بولمشدر. شو
رایکی بیت جمله اشعار نندرد:

حسن و جمالیله و عقل و علم و ظرافتیه مشهور بر خا-
توندرد. خاندان عباسیدن ابتدا محمد بن سلیمان بن علی
و بونک وفاتندن صکره ابراهیم بن صالح بن علی تزوج
ایدوب، بونک دخی وقوع وفاتیه طول قالمشیدی.
روایتده کوره هارون الرشید بونک و وزیر یی جعفر بر
مکینک صحبتندن خالی قالمه، ایکسی بر دن مجلسنده
جمع ایتک ایچون، بنلرنده نکاح قیدیرمش ایسه ده،
اووقت خلفانک اولاد انائی خاندان خلفایه منسوب
ذواتدن بشقه کیسه تنکیج ایتک عادت اولدیغندن،
کندی مجلسندن بشقه بریده ملاقات ایتمه ملرنی ده
شرط قوبوش ایدی. حال بوکده عباسه ایله جعفر
ایکیسی ده جاذبه یی مالک اولوب، بنلرنده کی نکاح
رابطه سی بر برینه جذب ایتکه، خفیاً ملاقات ایدوب،
عباسه نیک حلی بو سری میدانه چیقارنجیه، بو وقعه
بر میکیرک غضبه اوغرایوب اعدام اولغرنی موجب
اولمشدر، دیه بتون تواریخنده مسطور ایسه ده، این
خلدون بر میکیرک غضبه اوغرایمه لرینک سببی بشقه
اولدیغنی بیان ایدردک، بو حکایه یی تکذیب ایدیور.
عباسه ۱۸۲ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن الذین اذا قونی موتهم
حق اذا یقظونی للهوی رقدوا
و استنهضونی فلما قت متصبا
بثقل ما حملونی منهم تعذوا

عباس بن علی { اولاد جناب مرتضویدن
{ اولوب، وقعه دلسوز
نبلاده، یک چوق ثبات و جسارت کوسه تره رک،
نهید اولمشدر.

عباسه { خطه مصریه نیک شام حدودنده وفا-
{ هره دن ۱۵ فرسخاق مسافنده بر
بر قصبه اولوب، بنی طولوندن ابو الجیش حارویه
طرفندن همشیره سی عباسه نامنه بنا اولمش؛ و مشار-
الیهایه اوراده بر کوشک پایدیرلمش اولغله، ابتدا
(قصر عباسه) دینلوب، بعده اختصار طریقله
(عباسه) قالمشیدی. صیدی چوق اولغله، بعده
ملوک ایویه دن ملک کامل بن ملک عادل طرفندن
تزهتگاه انخاز اولنرق، اعمار و توسیع اولمشیدی.
شمدی خراب اولسه کرکدر.

عباس پاشا { محمد علی پاشا سلاله سنه منسوب
{ مصر ولایتک اوچچیسوی او-
وب، مشارالیه محمد علی پاشانک اوغلی طوسون
شانک اوغلیدر. ۱۲۲۰ تاریخلرنده طوغوب،
۱۲۶۱ تاریخنده عمی ابراهیم پاشانک وفاتی اوزرینه،
جدی محمد علی پاشانک حیاتنده درسعادته جلب
ولنرق، کندیسنه والیک فرمانی ویرلمش؛ و ۱۲۷۰
ریخنه دک بش سنه خطه مصریه یی اداره ایتدکن
مکره، سنه مذکورده قضاء وفات ایدوب، عمی
مید پاشا خانی اولمشدر. ملحم بر ذات ایدی.

عباسه بنت الفضل { مشاهیر محدثانندن
{ اولوب، احمد بن

عباس الریاشی { (ابو الفضل -- بن الفرج
{ البصری) مشاهیر ادبا
اغویوندن اولوب، اخبار و اشعار عربیه کثرت و قوفیله
شهوردر. اصمیدن و سائر لرندن روایت ایتش؛

حنبل (رحمه) ك زوجه سیدر. امام مشارالهدن صالح
اسمنده براوغلی دنیا به كلش ؛ وزوجندن اول وفات
ایتمشدره.

عباسی } ایران شعراسندن وساداتدن اولوب،
شاه عباس ماضینك لطف دیده سی
ایدی . بعده هندستانه رحلتله ، اورا ملوكنك
احسانلرینه نائل اولمشیدی . شو پیت اونكدر :

جز حرف قلم آن بت بدخو نمیکند
با من سخن بجز ضم ابرو نمیکند

عباسیلر } (یاخود بنی عباس و خلفاء عباسیه)
عهد اسلامده خلفای راشدین
(رضهم) دن صکره تأسس ایدن ایکی بیوک خاندان
خلافت وسلطنتك ایکنجیسی اولوب ، عم حضرت نبوی
عباس (رضه) ك نسلنه منسوب بولمغله ، بو اسمله
شهرت بولمشلردر . خلافت عباسیه ۱۳۲ تاریخ
هجریسنده دولت اموییه ختام ورن ابو مسلم خرا-
سانی طرفندن تأسیس اولنهرق ، سنه مذکورده
ابو العباس هبدالله السفاح بن محمد بن علی بن عبد-
الله بن العباس (رضهما) کوفه ده مسند خلافته
اجلاس اولتمش ؛ ومتاقباً انبار شهر قدیمی (هاشمیه)
نامیله تعمیر ایدرک ، مرکز خلافت اتخاذا ایلشدی .
برادری و خلی اولان ابو جعفر منصور بغداد شهرینی
تأسیس و پایتخت اتخاذا ایتمشدره . خلافت بونك نسلنده
قالوب ، هر نه قدر بعده خلفائك بمضیسی (سر من
رأی) ده وسائر بعض محللرده اقامت ایتمشلرسه ده ،
خلافت عباسیه نك نهایته دك اساساً دار الخلافه
بغداد شهری بولمشدره . خلفای عباسیه تا ابو جعفر
منصوردن باشلابه رق وعلی الخصوص هارون الرشید
ایله اوغلی مأمون علوم و معارفك ترقیاته و فلسفه
و طب و علوم ریاضیه وطبیعه وسائر به متعلق کتب
یونانیه وسائر نك لسان عربی به ترجمه اولتمسینه بك
چوق سمی وغیرت ایش ؛ و بو افورده بك چوق
سماختلر کوسترمشلردر . ممالک اسلامیه دن یالکیز
اندلس ملوک اموییه نك بر شعبه سنده قالوب ، سائر
طرفلری اقصای مغربدن هنده وماوراء النهره دك
خلفای عباسیه نك تحت اداره سنده بولنوردی . خلافت
عباسیه زمانده مدینت واسباب عمران و ترقی و ثروت
همومیه اوج بالا به واصل اولمشیدی . آنجق ممالکك فوق
الحدوسعتی مرکزیت اداره سنك امکانه چوق وقت مساهد

اوله میسوب ، ایکنجی قرن هجری اوائلندن خلافت
عباسیه به تابع و خلفای عباسیه نامنه خطبه او قودور
بر طاقم امارتلر تحصیل ایتمشیدی ، که افرقیقه ده بنی
اغلب و خراسانده بنی طاهر و بعده بنی لیث و آل
سامان و مصرده بنی طولون حکومتلری بو قبیلدن
ایدی . بو حکومت تا به کیتدی که تابعیت روابطینی
کوشلتمده اولوب ، نهایت آل بویه و بعده سلجوقیلر
عراقه دخی مستولی اولهرق ، امیرالامرائق عنوانیله
بغدادده دخی حکم سورمکه باشلامش ؛ و حقیقتده
خلفای عباسیه ده یالکیز بر خلافت عنوانی قالمش ایدی .
دردنجی قرن هجری اواسطنده مغربدن کلوب مصری
ضبط وقاهره نی مرکز اتخاذا ایدن فاطمیون خلافت
اداسنده بولمغله ، خلفای عباسیه نك آفریقا قطعه
سندن حکملری و خطبه لری دخی منقطع اولوب ؛
شام خطه سی که کندیلرینه و که فاطمیلره تابع ایدی ،
نهایت آلتنجی قرن هجری اواسطنده فاطمیون منقرض
اولوب ، صلاح الدین ایوبی مصرده خلفای عباسیه نك
خطبه سی احیا ایتمشدر . او صرده اهل صلیب شا-
و فلسطین جهتلیرینه مستولی اولوب ، انا بکیان و سائر
ترك حکومانیله مصرده کی ایوبیلر بولنله اوغراشمده
و شرق جهتنده دخی برچوق دول صفیره حکم سور
مکده ، و خلفای عباسیه نك حکم و نفوذی کیتدی که
آزالمده ایدی . نهایت یدنجی قرن هجری اوائلندن
چنگیز خان خروج ایدوب ، ممالک اسلامیه نك قد
شرقیسی و قرن مذکورک اواسطنده تورونی هلاک
خان بغدادی دخی ضبط ایله ، خلافت عباسیه به خت
ویرمشدره . آنجق متعاقباً خلفای عباسیه نسلندن بر
هلاکودن قورتلوب ، مصره عزیمتله ، ۶۵۹ ده اوراد
حکم سورمکده بولنان غلامان اتراکدن ملک ظاهر
بیرس طرفندن خلیفه طائمش ؛ و خلفای عباسیه ؛
بو شعبه سی ده مصرده ۹۲۴ تاریخنه دك دوام ایدوب
تاریخ مذکورده مسند خلافتده بولنان یعقوب
المتمسك خلافتی کندی ارادایله فاتح مصر و حجه
اولان یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینه یعنی سا
طین عظام عثمانیه به دور و تسلیم ایلشدر . ابو مه
امام حسین ایچون علامت ماتم اولهرق سیاه سنجی
آچمش اولدیفندن ، عباسیلر دخی بو سنجی قیو
ایدوب هر خصوصده سیاه رنگ لون رسمیلری ایدو ؛
بووجهله بغدادده حکم سورن اصل خلافت •

سبه ۱۳۲ تاریخندن ۶۵۶ تاریخنه دك ۵۲۴ و مصر -
 ده كى شعبه سبه ده ۶۵۹ دن ۹۲۳ تاریخنه دك ۲۶۴
 سنه كه جماعه خلفای عباسیه ۷۸۸ سنه اجراى خلافت
 ایدوب، بغداد خلافتك اقراضيله مصر ده كى شعبه نك
 تأسیس آره سنده اوج سنه لك بر فرت زمانى كچم شدرو.
 بغدادده خلافت ایدن اصل خلفای عباسیه ۳۷ و مصر.
 ده كى شعبه عباسیه ۱۷ كشیدن عبارت اولوب، اسمله بيله
 تاریخ جلوسلرى بوجه آتیدر:

- ۱ ابو العباس السفاح عبدالله بن محمد بن على
- ۲ بن عبدالله بن عباس
- ۳ ابو جعفر المنصور بن محمد بن على بن عبدالله بن عباس
- ۴ محمد المهدي بن المنصور
- ۵ موسى الهادي بن المهدي
- ۶ هارون الرشيد بن المهدي
- ۷ محمد الامين بن الرشيد
- ۸ عبدالله المأمون بن الرشيد
- ۹ محمد المعتصم بن الرشيد
- ۱۰ الواثق بالله هارون بن المعتصم
- ۱۱ المتوكل على الله جعفر بن المعتصم
- ۱۲ المستنصر بالله محمد بن المتوكل
- ۱۳ المستعین بالله احمد بن المعتصم
- ۱۴ المعتز بالله محمد بن المتوكل
- ۱۵ المهتدي بالله محمد بن الواثق
- ۱۶ المعتضد بالله احمد بن المتوكل
- ۱۷ المكتفي بالله على بن المعتضد
- ۱۸ مقتدر بالله جعفر بن المعتضد
- ۱۹ القاهر بالله محمد بن المعتضد
- ۲۰ الراضى بالله محمد بن مقتدر
- ۲۱ مقتفي بالله ابراهيم بن مقتدر
- ۲۲ المستكفي بالله عبدالله بن المكتفي
- ۲۳ المطيع لله فضل بن مقتدر
- ۲۴ الطابع بالله عبد الكريم بن المطيع
- ۲۵ القادر بالله احمد بن اسحق بن مقتدر
- ۲۶ القائم بامر الله عبدالله بن القادر
- ۲۷ مقتدى بالله عبدالله بن احمد بن القائم
- ۲۸ المستظهر بالله احمد بن مقتدى
- ۲۹ المسترشد بالله فضل بن المستظهر
- ۳۰ الراشد بالله المنصور بن الفضل
- ۳۱ مقتفي لامر الله محمد بن المستظهر
- ۳۲ المستنجد بالله يوسف بن المكتفي
- ۳۳ المستضي ب نور الله حسن بن المستنجد
- ۳۴ الناصر لدين الله احمد بن المستضي
- ۳۵ الظاهر بامر الله محمد بن الناصر
- ۳۶ المستنصر بالله منصور بن الظاهر
- ۳۷ المستعصم بالله عبدالله بن المستنصر

شعبه خلفای بنی عباس در مصر:

- ۱ المستنصر بالله احمد بن الظاهر
- ۲ الحاكم بامر الله احمد بن حسن

- ۳ المستكفي بالله سليمان بن الحاكم بامر الله
- ۴ الواثق بالله ابراهيم بن الحاكم
- ۵ الحاكم بالامر الله احمد بن المستكفي
- ۶ المعتضد بامر الله ابو بكر بن المستكفي
- ۷ المتوكل على الله محمد بن المعتضد
- ۸ المعتصم بالله زكريا بن الحاكم ابراهيم
- ۹ الواثق بالله عمر بن الحاكم ابراهيم
- ۱۰ المستعین بالله عبد عباس بن المتوكل
- ۱۱ المعتضد بالله داود بن المتوكل
- ۱۲ المستكفي بالله بن المتوكل
- ۱۳ القائم بامر الله حمزه بن المتوكل
- ۱۴ المستنجد بالله يوسف بن المتوكل
- ۱۵ المتوكل على الله عبد العزيز بن يعقوب
- ۱۶ المتجسك بالله يعقوب
- ۱۷ يعقوب بن المتجسك

عباسيه (خلافت—دولت—) [ماده]
 آفنه به مراجعت بيوريله .

عباسيه { افرقيه ده قبروان قرينده بر قصبه
 اولوب، ابراهيم بن الاغلب طرفندن
 تأسیس، و بنی عباس نامنه نسبتله بويه تسميه او.
 لشمسدى . — بغدادده بر محله وسائر جهاتده ده بو
 اسمله بعض معموره لر بولتمشدر .

عبايه { ياخود عباده بن مالك) صحابه دن
 اولوب، مؤته محاربه سنده عسکر
 مسلميك صول جناحنه قيادت ايتمشدر .

عبدان { بصره ده فرات جهتنده بر نهر اولديغى
 معمم البلدان ده مسطوردرو .

عبد الاعلى { بن عدى البهراني صحابه دن
 اولوب، برادري عبدالله بن
 بن عدى كند بسندن روايت ايتمشدر .

عبد الباقي { (بن احمد) مشاهير خطاطين
 وشعراء عثمانيه دن اولوب، خط
 ثك و نسخده ۱۱۵۸ تاریخنده خواجه راسم افندي دن
 اذن آلمشدر .

عبد الباقي { (مير—) ايران شعرا و خطا.
 طينندن و اصفهان ساداتدن
 اولوب، شاه اسماعيل زماننده يا شامش؛ و مشاراليه
 پيشيرديكي بر يك مقبوله كچمكاه، (مقبولى) تخلص
 اولمش ايدي . شو ويت اونكدر :

مقبولى كسييرا دسترس نيست
 قبول خاطر اندر دست كس نيست

- ۶۵۹
- ۷۰۱

عبد الباقی { (تاج الدین بن عبدالمجید البینی
(الخزومی المکی) ادبا و شعراء دن

اولوب، ۶۸۰ تاریخنده مکده طوغمش؛ و ۷۴۳ده
وفات ایتمشدر. بر تاریخ نجاه یازوب، ابن خلکانک
«وفیات الاعیان» نهده ۳۰ ترجمه دن عبارت بر
مختصر ذیل یازمشدر. شوابی بیت جمله اشعارندندرد:

تجنب ان تدم بك اللیالی
وحاول ان یذم لك الزمان
ولا تحفل اذا کملت ذاتاً
اصبت العز ام حصل الهوان

عبد الجبار { (ابوعبید—بن الحارث الحدسی
(المناری) صحابه دن اولوب،

ارض سراتدن مبعوثاً نزد حضرت نبوی به کله رک،
شرف اسلامه مشرف اولمش؛ واسمی جبار ایکن،
جانب نبوی دن (عبدالجبار)ه تحویل بیوراش ایدی .

عبد الجبار { (ابان مشاهیر خطاطیندن
(ومعادک شاکرداندن اولوب،

اصفهانلیدر. ۱۰۶۵ده وفات ایتمشدر.

عبد الجدید { (بن ربیعة الحکمی) صحابه دن
(اولوب، بر حدیث شریفک

راویسیدر.

عبد الجلیل بلسکرامی { هندستان شعرا
(وادباسندن او-

لوب، اود خطه سنک بلسکرام شهرنده ۱۰۷۱ تاریخنده
طوغمش؛ و اورنک زیبک خدمتنده بولنه رق، بعض
مناصب طایبه به کچمش؛ و ۱۱۳۷ده ۶۶ یاشنده
وفات ایتمشدر. انشایه متعلق «آداب المرسلین» عنوان.
نیله بر کتابی وسائر بعض آثاری واردر. اشعارنده
(واسطی) تخلص ایتمشدر.

عبد الجلیل بن وهبون { (ابو محمد—
(المرسی الملقب بالبد-

معه) اندلس مشاهیر شعرا وادباسندن اولوب، صریه
صاحبی ابویحیی بن صمدحک و معتمد بن عبادک احسانه
ناقل اولمش؛ و ابن خفاجه ایله دخی معاصر بولتمشدر.
شو ایکی بیت جمله اشعارندندرد:

بنفسی وان کنت لانفسی فی
فقد سلبتها لحاظ القتل
عذار وحسد کما یعتوی
سواد القلوب بیاض الامل

عبد الحارث { (بن انس بن الدیان) صحابه دن
(اولوب، اهل رده وقوطانده

نجران اها ایسنی اسلامده ثابت قدم اولمغه قاندر انلردندرد.
عبدالحق { مغرب اقصاده حکومت سورن
(بنی مرین ملوکنک اخیری او-

لوب، ۸۵۲ تاریخنده جلوسله، بتون وزراسنی قتل
ایدرک، بر یهودی بی وزراته نصب ایتمش؛ و یهودیلر
بونک زماننده جوق نفوذ قراغش اولدقلرندن، اهالی
قالقوب، وزیری اولان یهودی بی قتل ایتمش؛ و بعده
شریف محمد اسمنده بر بنی اقصا ایشلردی. جوق
کچمه دن بنی وطاس مغرب اقصایی ضبط ایتمشدر.
عبدالحق عالم بر ذات اولوب، ۳۰ سنه حکم سورمش؛
۸۹۰ده شهید اولمشدر.

عبدالحق { (ابان شعرا سندن ایکی ذاتک
(اسمیدر:

رنجیسی (میر—) استرآبادلی اولوب، شوقطه
مضحکه جمله اشعارندندرد:

همیکشت در شهر شیفی زجر جان
که قاضی شود صدر راضی نمیشد
بر شوت خری داد تا کشت قاضی
اگر خر نمیسود قاضی نمیشد

— ایکنجیسی (قم) شهری ساداتدن اولوب،
شو رباعی اونکدر:

در مرتبه علی نه چونست ونه چند
در خانه حق زاد زهی قدر بلند
هر لا ولدی که خانه زادی دارد
شک نیست که باشدش بیای فرزند

عبدالحق افندی { (یاخود عبدالحق ملا)
(متأخرین علمادن او-

لوب، حکیم باشی خیرالله افندی نک تورونیدر. ۱۲۱۶
تاریخنده طریق تدریسه داخل اولوب، ۲۴۴ده
یکیشهر فنار، ۴۶ده مکه مکرمه مولوبته، ۴۹ده
استانبول قاضیلقنه، ۵۲ده آناتولی، ۵۷ده روم.
ابلی صدارته نائل اولمش؛ و ۲۶۴ده مجلس معارف
ریاستنه نصب اولتمشدی. علم طیه دخی واقف اولمغه،
سلطان محمود خان ثانی و عبیدالمجید خان حضرتلری
زمانلرنده اوچ دفعه سراطیا اولمش؛ و برخیلی مدتده
مکتب طیبیه شاهانه ناظری بولتمشدر. ۱۲۶۹ده
رئیس العلماء عنوان مفخرت بخشاسیله دخی قدری
برتر اولمشدی. ۱۲۷۰ده ارتحال ایدوب، سلطان
محمود خان تربیسی خطیره سنده مدفوندر. اوچ جلد
اوزره بر تاریخ عثمانی یازان سالف الترجه خیرالله

اللی یاشلمرنده اولدینی حالمه ، ارتحال ایدن برادر
اکرمی سلطان مصطفی خان ثالث یرینه تخت نشین
خلافت و سلطنت اولمشدرده . جلوسلری پک فنا بروفته
تصادف ایدوب ، روسیه ایله محاربه آچلش ، وفوائل
داخلیه تکثر ایتیش اولدیغندن ، ۱۱۸۸ ده قینارجه
معاهده سنک امضاسنه مجبوریت حاصل اولوب ، بر
طاقم قلاع روسیه یه ترک ، و قریمک استقلال تصدیق
اولتمشدی . بده روسیه قریمه اعمال دسایسله ،
کندی طرفداری اولان شاهین کرابی خان ایتیره -
رک ، ۱۱۹۱ ده قریمه عسکر صوقغه وسیله بولوب ،
برسنه صکره بوخطه یی قطعاً ضبط ایلشدر . جزار
پاشا شام جهتنده وکولنلر دخی مصرده برطاقم غوائل
چیقارمشلردی . روسیه ایله آوستریا بیننده دخی دولت
علیه حقنده برطاقم نیتلر بولندیفی خبر آلمقله ، ۱۲۰۰
ده بتکرار روسیه به اعلان حرب اولتهرق ، انکلتزه
و پروسیه نیک تشویقیله ، مصارفی دولت علیه دن تسویه
اولتمق اوزره ، دولت عثمانیه ایله بالانفاق روسیه یه
اعلان حرب اولتمشدی . بو محاربه اثناسنده ۱۲۰۳
تاریخنده ۶۶ یاشنده ارتحال ایدوب ، بانجه قیوسنده
احیا کرده سی اولان مدرسه اتصالنده تربّه مخصوص -
صه سنده مدفوندر . عادل و حلیم بر پادشاه اولوب ،
تیمه سنک محبتی قزاقلرلردی . مدت سلطنتی ۱۶
سنه در .

— بواسم عالی الیوم زینت افزای تخت سلطنت
و خلافت بولنان (سلطان عبدالحمید خان ثانی بن
سلطان عبدالحمید خان بن سلطان محمود خان ثانی بن
سلطان عبدالحمید خان اول) افسندم حضرتلریله
تجدد ایتشدر . جناب خیر الحافظین ذات ملک سمات
شاهانه لرینی اطول عمر و کمال طایفت و موفقیته سریر
آرای شوکت و شان بیورسون ، آمین !

عبد الحمید الکاتب } (ابو غالب — بن
یحیی بن سعد) مشا .

هیر کتاب و منشیوندن اولوب ، علوم ادبیه ده وقتتک
امامی ایدی . عن اصل انبارلی اولوب ، رقه ده ساکن
اولمشیدی . آخر ملوک بنی امیه اولان (مروان بن
محمد بن مروان بن حکم) ک کاتبی اولوب ، مومی ایله
ابو مسلم خراسانی طرفندن مغلوب و فراره مجبور
اولدینی وقت ، کندیسنه مفارقتی تکلیف ایتش
ایسه ده ، قبول ایتوب ، وفاتنه دک کندیسنه صادق

افندیگ بدریدر . طبیعت شعر به سی دخی اولوب ،
شو بیت جمله اشعارندندر :

کوز یوم جهانن آج کوزکی دم کلور کچر
سن کوز یوموب آتجنه بو عالم کلور کچر

عبدالحق دهلوی } (شیخ — بن سیف -
الدین بن سعد الله

ترک) هندستانک مشاهیر علماسندن اولوب ، جدی
امیر تیمورک اسراسندن بولتمش ؛ و کندیس ۹۵۸ ده
طوغوب ، اکبر شاه زمانده یاشامش ؛ و ۱۰۵۲ ده
۹۰ یاشنده وفات ایدوب ، دهلیده حوض شمسیده
دفن اولتمشدر . « تاریخ حق » و « تاریخ عبدالحق »
عنوانیله معروف بر تاریخ ایله « مطلع الانوار » ،
« مدارج النبوه » ، « جذب القلوب » ، « اخبار
الاخبار » کبی برخیلی تألیفاتی واردر . انضای حج
شریف ایدوب ، برخیلی مدت حریمنده معتکف بو -
لتمشدر . اوغلی شیخ (نور الحق) دخی « زبده
التواریخ » عنوانیله بر اثر براقشدر .

عبدالحلیم افندی } اوننجی قرن هجری
مشاهیر علماسندن

اولوب ، قسطنطنیهدر . علمای عصرندن واز آن جمله
علاء الدین علی العربیدن تحصیل ایتدکن صکره ،
بلاد عرب و عجمه سیاحتله مشاهیر علمادن اخذ
و استفاده ، و بعض مشایخ صوفیه به انتساب ایتش ؛
و عودتنده قسطنطنیهده اقامت ایتدکه ایکن ، هنوز
شهزاده بولنان یاوز سلطان سلیم خان جانبندن طلب
بیوربله رق ، امامی و مصاحبی اولمشیدی . پادشاه
مشارالیهک جلوسلرنده معلمی اولوب ، کیمه و کوندوز
حضورندن آرماز اولمشیدی . حضرت پادشاهک
مصر دن شامه عودتنده ۹۲۲ تاریخنده دمشقده
وفات ایتشدر .

عبد الحمید } (ابو عمرو — بن حفص بن
المغیره القرظی الخزومی) صحابه دن

اولوب ، خالد بن ولید حضرتلرنیک هم زاده سیدر .

عبد الحمید بن ابی الحدید } « ابن ابی
الحدید »

ماده سنه مراجعت بیوربله .

عبد الحمید خان } (فازی سلطان — اول)
سلطین عظام عثمانیه نیک

یکرمی بدنجیمی اولوب ، سلطان احمد خان ثالثک اوغلیدر .
۱۱۳۷ تاریخنده تولد ایدوب ، ۱۱۸۷ تاریخنده ،

قالش؛ و بر روایتده مذکور مروانله برابر ۱۳۲ ده قتل اولمش؛ و دیگر بر روایتده کوره، جز برده کیز- لنوب، بده اله کچمکه، سفا ح طرفندن صاحب شرطه عبدالجباره تسلیم اولنه رق، باشنه قیز فین بر لکن کچیرمک اشکنجه سیله اتلاف اولمشدر. فصیح و بلیغ مکتوبلر یازمقدمه اسمی ضرب مثل حکمنه کچوب، «فتح الرسائل بمهدالحمید و ختمت باین العمید» کلامی مشهوردر. رسائلی جمع وتدوین اولمشدر. کندیسندن بر جوق ذوات علم ادب و بلاغتی و بالخاصه اصول مراسله فی اخذ و تحصیل ایشلردر. ابن مقفع ایله صحبتی اولدینی مرویدر.

عبدالحی { ایران مشاهیر خطاطیندن اولوب، نیشابورلیدر. اماکن مقدسه ده بعض مصاحف شریفه سی موجوددر. — سلطان ابوسعید زماننده صاحب دیوان انشا اولان نیشابورلی عبدالحی اسمیله برمنشی بولمش، و قره باغ و قعه سنندن صکره امیر حسن بیکه انتساب ایدرک آخر عمرینه دک بونک معیننده قالش اولدینی ده حبیب افندی مرحومک «خط و خطاطین» عنوانلی تذکره سننده مذکور ایسه ده، خطاط ایله منشی شخص واحد اولسه کرکدر؛ زیرا ایکنجیسی ده خطاط اولسه، تذکره مذکوریه درجی لازم کلزدی.

عبدالحالق عجدوانی { مشاهیر صو- فیوندن اولوب،

۶۱۷ ده وفات ایشدر.

عبدالرحمن { صحابه دن بر جوق ذواتک اسمی اولوب، اک معروفلری بوجه آتیدر: (عبدالرحمن بن ایزی الخزاعی) که نافع بن عبدالحارثک آزاد ایسی اولوب، کوفه ده ساکن اولمش؛ و جانب حضرت مرآتویدن خراسان والیکنه نصب اولمش ایدی. باشلیجه حضرت عمر و ابی بن کعب (رضما) دن روایت ایشدر. قرآن کریمده واحکام فقهده معلوماتی و ارایدی. — (ابو جبیر عبدالرحمن بن ازهر بن عوف بن عبدعوف القرشی الزهری) که هشره مبشره دن عبدالرحمن بن عوفک برادرزاده سی اولوب، حنین غزاسنده حاضر بولمش؛ و اوغلی عبد- الحمید کندیسندن روایت ایشدر. — (عبدالرحمن بن الاسود القرشی الزهری) که فخر کائنات (صلم) افندسزک دایسی اوغلی و عبدالله بن الارفک عم زنا-

ده سی اولوب، حضرت رسول الله (صلم) افندسزده یتیمش ایسه ده، رؤیت و صحبتته نائل اوله مامشدر. — (عبدالرحمن بن بدیل الخزاعی) که برادری عبد- الله ایله برابر جانب رسالت پناهیدن بمنه ارساله بیورمش؛ و بده ایکسی ده معیت حضرت مرآتویده صفین محاربه سنده بولمشلردر. — (عبدالرحمن بن یشیه) که حضرت علی (رضه) ک فضلی حقننده بر حدیث شریفک راویسیدر. — (ابو عیسی عبدالرحمن بن جبیر الانصاری الاوسی) که بدر غزاسنده حاضر بولمش، و حضرت رسول الله (صلم) افندسزله اصحابنه اذا ایدن کعب بن اشرف یهودی بی قتل ایدنلر. دن بولمشدر. — (ابو عبدالرحمن بن الحارث بن هشام بن المغیره القرشی الخزومی) که ابو جهلک برا- درزاده سی اولوب، ارتحال حضرت نبویه اون یاشنده بولمش؛ و حضرت عمر و عثمان و عائشه (رضهم) دن روایت ایشدر. پدری همواس طاعوننده وفات ایشکله، والده سی فاطمه بی حضرت عمر (رضه) تزوج ایدوب، عبدالرحمن حضرت مشارالیهک یاشنده بیو- مشدر. حضرت عثمان (رضه) ک قیزی سریمی تزوج ایش؛ و حضرت مشارالیهک شهادتی وقعه سننده مجروح اولمش ایدی. زید بن ثابت و سعید بن العاص و عبدالله بن الزبیر ایله برابر جانب ذی النوریندن مصاحف شریفه کتابتنه مأمور اولمشدی. جل وقعه سنده حضرت عائشه (رضها) معیننده بولمشدر. — (ابو محمد عبدالرحمن بن حسان بن ثابت الانصا- ری الخزرجی) که صحبتی مختلفه فی اولوب، والده سی (سیرین) ازواج حضرت رسالت پناهیدن ماریه تک همشیره سی ایدی. کندیسی دخی پدری کبی شاعر اولوب، حتی معاویه تک زمان حکومتنده قیزی (رمله) حقننده برطاقم اشعار سولمش، و بوندن طولانی یزید بن معاویه حدت ایدوب، انصارک علیه نده شاعر احظه برهجویه سولتمش اولدینی مشهوردر. — (عبدالرحمن بن ام الحکم) که منسوب اولدینی والده سی معا- ویه تک همشیره سی اولوب، پدری عبدالله بن عثماندر. صحبتی مختلفه فی اولوب، تا بامیسندن اولسی احتمالی اقلیدر. معاویه زماننده کوفه والیسی بولنه رق، اجرا ابتدکی مظالم اوزرینه عزل اولمش؛ و بده جزیره والیسی اولوب، روملره قازشی بعض محاربه لر ایش ایدی. ایکنجی معاویه تک فراغنده دمشقی طوئوب،

خالق مروان بن حکمه بیعت ایتمیکه تشویق ایتمشدی .
 عبدالملک بن مروان زمانده وفات ایتمشدر . — (عبد .
 الرحمن بن الحنبل) که کلهه بن الحنبلک والوده سی
 طرفندن صفوان بن امیه تک برادری اولوب ، اجنادین
 محاربه سنده حاضر بولمش ؛ و خالد بن ولید حضرت تلمی
 جابندن تشریح غزا ایچون نزد حضرت صدیق اکبره
 اعزام بیورلمش ایدی . دمشق فتحنده دخی حاضر
 بولنوب ، صفین محاربه سنده معیت حضرت مرتضویه
 حرب ایتمشدر . — (ابو محمد عبدالرحمن بن خالد
 بن الولید القرشی المخزومی) که شجمان قریشدن وار .
 باب فضل و کرمدن اولوب ، رؤیت نبی (صلام) .
 نائل اولمشیدی . یرموک وقمه سنده پدر بزرگوارلی
 معیتنده بولتمشدی . برادری مهاجر بن خالد ایله
 آرده سی بوزوق اولدیفندن ، حضرت علی (رضه)
 افندضک معیتنده بولنان مشارالیه رغماً معاویه ایله
 برلشمش ، صفین محاربه سنده دخی معاویه تک معیتنده
 بولمش ایدی . معاویه اختیارغنی درمیان ایدره رک ،
 خلقه یرینه برینی انتخاب ایتملرینی تکلیف ایتمیکنده ،
 اوغلی زیدی انتخاب ایدره جگرینی مأمول ایدرکن ،
 صاحب ترجمه عبدالرحمن بن خالدی انتخاب ایتمکله
 کورنجه ، عبدالرحمنه واقشام طیب خصوصیتی اولان
 ابن اتال معرفتیه بر سملی علاج ایچیره رک ، اتلاف
 ایتمشدر . بعده بروایتده برادری مهاجر و دیگر
 بروایتده بونک اوغلی خالد خفياً دمشقه دخول ایله
 ابن اتالی قتل ایتمشدر . حتی طوتلوب معاویه تک
 حضورینه کتورلدکده « مأموری اولدیردم ، لکن
 آسری قالدی » دیمش اولدیفنی مشهوردر . — (ابو
 لیلی عبدالرحمن بن خراش الانصاری) که صفینده
 معیت حضرت مرتضویه بولتمشدر . — (ابو خالد
 عبدالرحمن) که صحبتی مختلف فیه اولوب ، « احبکم
 الی الله احبکم الی الناس » حدیث شریفنک راویسیدر .
 — (عبدالرحمن بن ربیعہ الباهلی) که سلیمان بن
 ربیعہ تک برادری اولوب ، ایران سفرنده سعید ابن
 ابی وقاص حضرت تلمی معیتنده بولمش ؛ و بعده جانب
 حضرت فاروقیدن (الباب والابواب) یعنی دربند
 ولایتنه نصب بیوریلهرق ، خلافت حضرت ذی النور
 ربنده (بلیخر) ده شهید اولمشدر . — (عبدالرحمن
 بن زعمه القرشی العاصری) که ازواج مطهره رسا
 لتیناهیدن سوده بنت زعمه تک برادریدر . — (عبد .

الرحمن بن زید بن الخطاب) که جناب فاروق تک برادر
 زاده سی اولوب ، طوغد یغنده جد مادربسی اولان
 ابو لبابه طرفندن حضور حضرت نبوی به کتوریلهرک ،
 دعای جناب رسالتیناهیه نائل اولمشیدی . ارتحال
 حضرت نبویه آتی یاشنده ایدی . حضرت عمر (رضه)
 کندی قیزی فاطمه بی کندیسنه تزویج ایدوب ، بوندن
 عبدالله اسمنده بر اوغلی دنیاه کلکشدی . عبدالله
 اسمنده دیگر بر اوغلی عمر بن عبد العزیزک زمان
 خلافتنده کوفه والیسی اولمشیدی . — (ابو سعید
 عبدالرحمن بن سمرة القرشی) که فتح مکه کونی اسلامه
 کلوب ، بعده بصره ده ساکن اولمش ؛ و عبدالله بن
 طاهر بصره امارتنده کندیسنی استخدام ایتمیکله ، ۳۳
 تاریخنده سجستانی ضبط ایتمش ؛ و معاویه زمانده
 عبدالله بن حاصر یکیدن بصره والیسی اولدوقده ، ۴۲
 تاریخنده عبدالرحمن بن سمره بی ینه سجستانه مأمور
 ایلمشدی . بو سفرنده حسن بصری دخی معیتنده
 بولنوب ، کابل جهته توسیع فتوحات ایتمشدی . ۴۵
 تاریخنده معاویه طرفندن عزل اولنهرق ، بصره به
 عودت ایلمش ؛ و ۵۰ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر .
 — (عبدالرحمن بن سهل الانصاری) که احد
 و خندق غزاینده و سائر غزواتده حاضر بولنوب ،
 عقبه بن غزواتک وفاتندن صکره جانب حضرت
 فاروقیدن بصره والیکنه نصب بیورلمش ؛ و عثمان
 (رضه) ایله معاویه زمانلرنده دخی استخدام اولمش
 ایدی . — (عبدالرحمن بن شبل الانصاری
 الاوسی) که عبدالله بن شبلک برادری اولوب ،
 صکره شامه نازل اولمشدی . بعض احادیث شریفه
 روایت ایتمشدر . — (عبدالرحمن بن صخر) ابو
 هریره (رضه) ک اسمی اولدیفنی مرویدر . — (عبد .
 الرحمن بن صفوان الجهمی یا خود القرشی) که فتح مکه
 کونی اسلامه کلکشدر . — (عبدالرحمن بن حانظ بن
 معاذ) که احد غزاسنده و سائر غزواتده بولنوب ،
 قادسیه محاربه سنده شهید اولمشدر . — (عبدالرحمن
 بن العباس بن عبد المطلب القرشی الهاشمی) که عم
 زاده جناب نبوی اولوب ، عهد رسول الله (صلام) ده
 طوغمش ؛ و افریقیه غزاسنده برادری معبدله برابر
 و بر روایتده ده شامده شهید اولمشدر . — (عبد .
 الرحمن بن عبدالله) [« عبدالرحمن بن ابی بکر » ماده .
 سنه مراجعت .] — (عبدالرحمن بن عبد رب الانصا .

ری) که « من کنت مولاه فعلی مولاه الخ » حدیث شریفک را اولرندندر. — (عبدالرحمن بن عبیدالله بن عثمان القرشی التیمی) که عشره مبشره دن حضرت طلحه (رضه) ک برادری اولوب، جل وقمه سنده قتل اولمشدر. — (عبدالرحمن بن عتاب القرشی الاموی) که ابوجهلک قیزی جویره تک اوغلی اولوب، جل وقمه سنده عایشه (رضه) تک معینده بولمغله، مقتول اولمشدر. — (عبدالرحمن بن عثمان بن عبیدالله القرشی التیمی) که حضرت طلحه (رضه) ک برادر زاده سی اولوب، حدیبیه غزاسنده بر روایتده فتح مکه ده اسلامه کلش؛ ورموک غزاسنده ابو عبیده بن الجراح حضرتلر تک معینده بولمش؛ وبعده ابن ذبیرک اصحابی زمره سنه داخل اولوب، بونک معینده قتل اولمشدر. — (عبدالرحمن بن عدیس البلوی) که رضوان بیعتنده حاضر بولنانلردن اولوب، ببعده مسرده ساکن اولمش؛ و حضرت عثمان (رضه) ی محاصره یه کیدن مصر عسکرینک قاهدی بولمشدر. مصر بوندن برچوق ذوات کندیسندن روایت ایتمشدر. فتنه زماننده معاویه طرفندن رهن طریقیله اخذ اولنانلردن اولوب، فلسطینه حبس اولمش؛ و محبسدن قاجغله، آرقه سندن یتیشوب ۳۶ تاریخنده شهید ایتمشدر. — (عبدالرحمن بن عمر بن الخطاب) حضرت فاروقک عبدالرحمن اسمیله واکبر، اوسط واصر صفقتلرله اوچ اوغلی وار ایدی. عبدالرحمن اکبر زینب بنت مظعوندن متولد اولوب، عبدالله بن عمر و جناب حفصه تک برآدان برادریدر. عبدالرحمن اوسط (ابو شحه) کنیه سیله متکنی اولوب، مسرده شرب خردن طولانی عمرو بن العاص طرفندن ضرب اولمش؛ ومدینه یه ایصال اولنهرق، اوراده دخی پدری طرفندن تأدیباً ضرب اولمغله، بر آی صکره وفات ایتمشدر. طایق آلتنده وفاتی شایعه سی صحیح دکلدر. عبدالرحمن اصغر ابو الحجر کنیه سیله مکنی اولوب، مجر اوغلی عبدالرحمنک لقبیدر. — (عبد الرحمن بن العوام بن خویدل القرشی الاسدی) که عشره مبشره دن حضرت ذبیر (رضه) ک برادری اولوب، فتح مکه ده اسلامه کلش، ورموک وقمه سنده شهید اولمشدر. اوغلی عبدالله حضرت عثمانک وقمه سنده مقتول اولمشدر. — (عبدالرحمن بن عوف) [ماده مخصوصه سنه مراجعت بیوریله.] — (عبد

الرحمن بن عویم بن ساعده الانصاری) که عهد حضرت نبویه و بر روایتده هجرتدن مقدم طوغوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر. — (عبدالرحمن بن غم الاشعری) که اهل یمندن اولوب، عهد رسول الله (صلعم) ده مسلم اولدیفی حالد، بر روا یته رؤیت وصحبتہ نائل اوله ماماش؛ و بر روایتده دخی سفینه ایله نزد حضرت نبوی به کلش ایدی. جانب نبویدن بمنه اعزام بیورلمش اولان معاذ بن جبل حضرتلرله وفاتنده مصاحبت ایتدیکندن، (صاحب معاذ بن جبل) دینلیر. ببعده حضرت عمر بن الخطاب (رضه) دن استماع احادیث شریفه ایتش؛ وشامده ساکن اولوب، اهل شامک اقهی اولمشیدی. ۷۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. ابو الدرداء ایله ابو هریره (رضه) جانب سرتضویدن معاویه یه شوری تکلیفچون اعزام بیوریلهرق حصه واصل اولدولرنده، عبدالرحمن بن غم اشعری کندیلرینه عتاب آمیز بر خطبه ایرادیله «مهاجرین وانصارک و حجاز و عراق اهلایسنگ بعت ایتدکلری بذاتک معاویه یه شورایه دعوت ایتمکه نه احتیاجی و معاویه تک بوکا نه حق مداخله سی وارد؟» دهرک، کندیلرینی بو تشبندن جارمش اولدیفی مروی ايسه ده، ابو الدرداء اولندن چوق اول وفات ایتش اولدیفندن، وقمه تک صحتی واریسه، شخاضنده سهواولسه کرکدر. — (ابو لیلی عبدالرحمن بن کمب الانصاری المازنی) که بدر غزاسنده حاضر بولمش؛ وتبوك غزاسنه کیده. مدکلرچون آغلابوب، «تولوا واهینهم تفيض من الدمع حزناً ان لا یجدوا ما ینفقون» آیت کریمه سنک نزولنه سبب اولانلردن اولمشدر. — (عبد الرحمن بن معاذ بن جبل) که عمواس طاهوننده و ابو عبیده تک ارتحالندن صکره، پدری اوراده امیر اولدیفی حالد، هلت مذکوریه دوچار اولوب، ۱۸ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. — (عبدالرحمن بن معاذ بن عثمان القرشی التیمی) که عشره مبشره دن طلحه بن عبیداللهک عم زاده سیدر.

عبدالرحمن } اندلسده حکومت سورن
{ ملوک امویه دن درت ذاتک
اسمیدر.

برنجیسی (عبدالرحمن بن معاویه بن هشام بن عبدالملک بن مروان بن حکم) اندلس دولت امویه.

سنگ مؤسسی و برنجی حکمداری اولوب، ملوک امویه نك اونجیسی اولان هشامك توروندر. دولت امویه نك مضعل اولمسیله، خلافت آل عباسه یکدیکنده اختفا، و مصر و افریقیه طرفیله مغرب اقصایه فرار ایدهرک، اندلسه داخل اولمش؛ و هنوز عباسیلرک ید ضبطنه یکجیوب، بر حال فترده بولنان مملکت مذکورہ اعیانک بر طاقی طرفندن قبول اولنهرق، فرقه مخالفینه بر مدت محاربه ایتدکن صکره، متصف بولندیفی شجاعت و عقل و درایتی یاردیمیله، جمله سنه غلبه ایدهرک، بتون اندلسی یعنی اسپانیه و پورتگیزی حکمی آنته آلمش؛ و خلیفه ویا امیر المؤمنین عنوانی اداسنه قاقیشمیوب، ملک عنوان. نیله قناعت ایتمش ایسهده، یکی تأسس ایتمش اولان بغداد خلافت عباسیه سنی طایفه رقی، مستقل بر دولت تأسیس ایتشدرد. فرانسز قرالی بین ایله و بده اوغلی مشهور شارلمان ایله دخی محاربه ایدهرک، غالب کلدیکی کبی، خلیفه عباسی ابو جعفر منصور جانبندن کوندربلن عسکره دخی غلبه چالمغله، قوتی هرکسه طاینتدیره رقی، دولتک اساسنی تقویه ایتمش؛ و عدا. لتیله و علوم و معارف و زراعت و صنایعی حمایه ایتکله، تبمه سنگ رفاهنی و ممالکنک عمرانی استحصال ایتمش ایدی. ۱۴۰ تاریخنده سلطنته نائل اولوب، ۳۲ سنه حکومت سورددکن، و حیانتده اصغر اولادی اولان هشامه بیعت ایتدیردکن صکره، ۱۷۲ تاریخنده ۶۰ یاخنده وفات ایتشدرد. اوزون بویلی، قرال صقالی ووجیه بر آدم اولوب، اواخر عمرنده بر کوزینه عمی طاری اولمشیدی. علم و ادبدن بهره سی و طبیعت شمربیسی دخی اولوب، سرانی مجمع علما و ادبا ایدی. یاخنت اتحاد ایتدیکی قرطبهده الیوم کلسایه محول اولدیفی حالده حیرت افزای ناظرین اولان بیوک و مصنع برجامع شریف بنا ایتدیروب، روایته کوره رسمنی کندیبسی تنظیم ایتشدی.

— ایکنجیسی (عبدالرحمن ثانی بن حکم بن هشام بن عبدالرحمن اول) ملوک مذکورہ نك دردنجیسی اولوب، پدری حکمک زماننده ولی عهداکی اعلان ایدلمش، و برمدتده وکالت ایتمش اولمغله، ۲۰۶ تاریخنده، پدرینک وقوع وفاتی اوزربنه، تحت سلطنته یکوب، برمدت حکومت اداسنده بولنان عبدالرحمن اولک اوغلی عبداللهمک فسادبله و برشلونه جهتنه تجاوز

ایدن فرانسزلره و اسپانیه نك شمال غربی جهتنده کی خرسیتیان حکومات صغیره سیله اوغرا ایتمش؛ و زماننده نورمانلر اندلسک سواحل غربیه سنه یعنی پورتگیزی مملکتینه جیقوب، بر جوق ممالکی نهب و تخریب ایتدکری کبی، قحط و غلا و چکرکه کبی آفات رونما اولمش ایسهده، کندیبسی عادل و مدبر و صرحتملی بر حکمدار اولمغله، بو غواٹلک جمله سنه غلبه چالهرق، فرانسز لری و نورمانلری اندلسدن اخراج، و حکو. مات صغیره مذکورہ بی دوچار انہزام ایتمش؛ و قحط و غلانیک تأثیراتی تیوبن ایچون، خزائننی بذل ایتمش ایدی. قسطنطنیبه روم امپراطورینک خلفای عبا. سیبه قارشی تکلیف ایلدیکی اقباقی رد ایدهرک، حمیت اسلامیه سنی اثبات ایتمش؛ و سرانی مجمع علما و ادبا ایدوب، تا اقصای شرقدن مشاهیر علما لطف و حمایه سندن مستفید اولوق اوزره، قرطبه به کیدرلر ایدی. پوسته اصولنی اک اول ایجاد ایدن بوذاتدره قرق بش اولادی اولوب، بولردن محمدی ولی عهد تمین، و ۳۱ سنه اجرای حکومت ایتدکن صکره، ۲۳۷ تاریخنده ۶۲ یاخنده وفات ایتشدرد.

— اوچنجیسی (عبدالرحمن ثالث بن محمد بن عبداللہ بن محمد بن عبدالرحمن ثانی) ملوک مذکورہ نك سکزنجیسی اولوب، ۳۰۰ تاریخنده جدی عبداللهمک وقوع وفاتی اوزربنه، ۲۲ یاخنده تحت سلطنته کچهرک، (امیر المؤمنین) و (ناصر لدین الله) عنوانلرنی حائز اولمش؛ و فضائل و اقتداری جهتیله، عمی عبدالرحمن المظفر طرفندن قبول اولنهرق، حتی اک اول مشارالیه بیعت ایتشدرد. عبدالرحمن ثانیکن وفاتندن بری اوچ سلفنک زماننده اندلسک امور داخلیه سی بر طاقم اختلالات و فساداته دوچار اولوب، اسپانیه نك شمالنده کی کوچک خرسیتیان حکومتلری فرصت بولهرق، توسیع ممالک و اکتساب قوت ایتمش اولدقلری کبی، اندلسک شرق شمالی قسمی دخی غالب بن حفصک ید غصبنه یکمشیدی. عبدالرحمن ثالث عمی مشارالیه عبدالرحمن المظفرک سردار لقیله ابتدا بو عاصیبه قارشی عسکر سوق ایدهرک، بر خیلی محارباتدن صکره، کندیبسی مغلوب و فراره مجبور ایتمش؛ و دیگر بر طاقم سرکشانک دخی حقندن کله رک، بتون ممالک اندلسی تحت اقتیادینه آلمش؛ و لیون قرالیله و سائر خرسیتیان حکومتایله ایتدیکی محاربات

عبدبده موفق اولوب، ضبط ایتش اولدقاری
یرلی استرداد ایتشدرد. فاسده حکومت سورن
ادارسه بنی فاطمیونه قارشی مدافسه ایتکله، بونلر
کندیسنه تابع اولوب، بوندن طولانی (معزالدین الله)
طرفندن مصردن کوندریان عسکرله دخی خیلی وقت
حرب ایتش؛ و بجایه قدر اولان مغرب اقصی و اوسطی
تحت اداره سنه آتش ایدی. الحاصل عبدالرحمن
ثالث ممالکنی توسیع و تحکیم ایدهرک، بیوک بر قوت
وسطوته مالک اولمش؛ و مکمل و منتظم صورتده
دوئتا دخی ترتیب ایش ایدی. بر خیلی وقت همی
مشارالیه عبدالرحمن المظفر و بونک وفاتندن صکره
احمد بن سعد حاجی یغنی وزیر اعظمی بولنمشدر.
کرك کندیسی و کرك ولی مهدی حکم و مشارالیه احمد
بن سعد ارباب علم و ادب دن بولنوب، علمای حایه
و تشویق ایتدکرنندن، زماننده اندلسده علوم و معاد
رف اوج بالایی ترقیه چیقمش؛ و کرك سرانی کرك
کبراسنک دائره لری بر انجمن دانش و عرفان حالته
یکدوب، شرق و غربدن ارباب علم و هنر قرطبه یه
اجتماع ایدردی. قرطبه ده بیوک و مکمل بر مدرسه
طیبه دخی تأسیس ایتشدی، که آوروپا قطعه سننده
تأسس ایدن مکاتب طبیه نیک برنجیسیدر. حتی آوروپا
حکمدارانندن و سائر خرسقیان کبراسندن بر چوق
آدملر لاجل التداوی قرطبه یه کیدوب، کوردکاری
اسباب عمران و مدینته و عبدالرحمن ثالث ايله اهل
اسلامدن نائل اولدقاری احترامات مهماننوازانیه
واله و حیران اولمشردی. التیوز بیک جلدی حاوی
بیوک بر کتبخانه دخی تشکیل ایتشدی. قرطبه دن
اوج ساعتاق مسافده و (وادى الکبیر) کنارنده
(الزهراء) اسمیله بک بیوک و نهایت درجه ده مصنع
بر سرای ايله اطرافنده مکمل باغچلر و بر جامع عالی
بنا ایتدیره رک بک کوزل بر قصبه حالته قومیشدی،
که زهراوی نسبتیله یاد اولنور بر چوق مشاهیر
علمائک مسقط رأسی بولنمشدر. عبدالرحمن ثالث ۵۰
سنه کمال عدالت و شان و جلادته حکم سوروب،
۳۵۰ تاریخنده ۷۲ یاشنده وفات ایتشدرد.

عبدالرحمن { مغربده حکومت سورن بنی
{ مہین دولتسک اون ایکنجی
حکمداری اولوب، طقوزنجی قرن هجری اوائلده

فاسده بک آز وقت حکومت سوردکدن صکره،
مقتولا وفات ایتشدرد.

عبدالرحمن { (مولی —) فاس و مراکشده
حکومت سورن شرفادن او.
لوب، ۱۱۹۲ تاریخنده طوغمش؛ و ۱۲۳۸ ده
مسند حکومته کچوب، بعض فرق محالفینک تسکینیه
اوغراشمش؛ و فرانسه یه قارشی جزایرده امیر عبد
القادره یارديم ایدوب، کندى اوغلتک تحت قیادتنده
بولنان عسکری ۱۲۶۰ ده جنرال (بورزو) ايله
مبارزه ایتشدرد. بده عبدالقادر دن اندیشناک اولغله،
فرانسه ايله برلشهرک، علمنده استعمال سلاح
ایتشدرد. ۱۲۷۶ ده وفات ایدوب، اوغلی سیدی
محمد خانق اولمشدر.

عبدالرحمن { دولت اموییه مشاهیر اسرا.
سندن و شجمان غزاتندن اولوب،
هشام بن عبدالملک زماننده اندلس والیسی بولغله،
فرانسه داخلنده توسیع حدود اسلامیه ایدهرک،
آکیتانه قطعه سنی کاملاً فتح ایتش؛ و لو آره نهری
وادیسندنک ایریلیوب، فرانسه نیک نصفنه قریب
مقدار بنی اسقیلا ایتدکدن صکره، ۱۱۴ تاریخنده
(نور) ايله (بوآتیه) آره سنده شارل مارتل طرف
فندن مغلوب اولوب، ظن اولندیغنه کوره مبارزه ده
شهید اولمشدر. آوروپا لیرجه (Abderame) اسمیله
مشهوردر.

عبدالرحمن { (بن شیخ کمال الدین محمد فقیر)
هندستان متأخرین شعرا.
سندن اولوب، اله آبادیدر. شوبیت اونکدر:

بکام خویشقت جام شراب کوثری دارم
که از عشق علی مرضی چشم تری دارم

عبدالرحمن آماسی { اعظم علماء عثمانیهدن
{ اولوب، ۸۶۰ تا.

ریخنده آماسیه ده طوغمش؛ و سلطان بازید خان
ثانی نیک آماسیه والیکندده توجه و محبتی قزاقوب،
بعض حسودلرک سعایتیله ابو الفتح سلطان محمدخان ثلثی
حضر تری جانیندن قتلنه فرمان صادر اولمش ایسه ده،
شهرزاده نیک اخطار و ماموتیله، ملوک چرا کسه نیک
النده بولنان حلبه فرار ایدوب، اورانک علماسندن
بر مقدار تحصیلدن صکره، شهر مذکورده بولنان
ایران نجارانندن علامه جلال الدین دوانینک حسن

صیبتی الشیخ مکملہ ، ۸۸۱ دە شیرازہ کیدوب، بدی
سنہ علامہ مشارالہدن علوم عقلیہ و نقلیہ بی تملہ
واکمال ایلہ ، سلطان بایزید خانک جالسولرینی خبر
آنجه، آماسیہ یه عودت، واورادن درسعادته موا۔
صلت ایتش؛ و جانب پادشاهیدن بعض مدارس
مدرسلاکنه تمین، وبعده ادرنه و صکره استانبول
قاضیلقنه و آناتولی وروم ایل قاضی مسکر لکنه ایصال
بیورلمشیدی . سلطان سلیم خان اول حضرتلری
زماننده یکیدن قاضی مسکر اولوب، ایران سفرنده
معیت حضرت پادشاهیده بولمتش؛ و او ائشاده شیخو۔
ختنه مبنی عزل و درسعادته اعزاز اولنهرق، ۹۲۲
تاریخنده وفات ایتشدر . ابو ایوب انصاری (رضه)
جوارنده مدفوندر۔ السنه ثلثهده شعر و انشایه مقتدر
اولوب، بعض قصایدی و برخیلی رسائلی واریسهده،
امور قضا ایلہ اشتغالندن طولانی چوغنی مسوده
حالنده براتشدر . بدی بیگ جلدون زیادہ کتب
معتبره جمع ایتشیدی . حسن خطی دخی اولوب،
خطوط مختلفه بی کوزل یازاردی .

عبدالرحمن اوداعی { ابو عمرو — بن
عمرو بن محمد }

ائمہ فقہدن اولوب، شامده زمانک قطبی ایدی۔ ۸۸
تاریخ هجر یسنده بعلبکده طوغمش؛ وبعده بیرونده
اقامت و تدریسه اشتغال ایدرک، ۱۵۷ تاریخنده
بیرونده وفات ایتشدر۔ سفیان ثوری و سائر مشاہیر
کندیسندن روایت ایتشلردر۔

عبد الرحمن بن ابراهیم { الفزازی
البسدری }

مشاہیر فقہاء شافعیہ دن اولوب، علوم ادبیہ دن دخی
بهره سی و طبیعت شعریه سی وار ایدی . عن اصل
مصرلی اولوب، دمشقده توطن ایتشیدی . علوم
فقہیہده بر چوق علما بیتشدر برمش؛ و زماننده مسائل
فقہیہ ایچون مرجع عمومی بولمتشدر۔ ۶۲۴ تاریخنده
طوغوب، ۶۹۰ دە وفات ایتشدر۔ «الاقلید فی شرح
التنبیہ» و «کشف القناع فی حل السماع» عنوانرله
ایکی تالیفی و سائر آثاری واردر۔ شو قطعه جملہ
اشعارئنددر:

یا کریم الآباء و الاجداد
وسعد الإصدار و ایواد
کنت سعداً لنا بوعد کریم
لا تکتف فی وفائه کسعاد

عبدالرحمن بن ابی بکر { بن ابی فحاح۔
فئة القرشی }

التیمی) یازار حضرت سید المرسلین صدیق اکبر
(رضه) افتدمنک اکبر اولادی اولوب، حضرت
حایشه (رضها) ایلہ برآنادن یعنی (ام رومان) دن
متولددر۔ بابا اوغل درت قوشاق صحابه تک جمی یالکتر
بو ذاتلرده واقع اولوب، ابو قحافه، اوغلی ابو بکر
صدیق، مشار الهک اوغلی صاحب ترجمه عبدالرحمن
و بونک اوغلی ابو عتیق محمد، دردی دخی صحابه دندر۔
بدر واحد وقعه لرنده مشرکین قریشله بولنوب، حدیبیه
وقعه سننده اسلامه کیش؛ ویمامه وقعه سننده خالد بن
ولید حضرتلرینک معیننده بولنوب، شجاعت وجسارتی
مسلم اولملله، اهل رده شجاعانندن (محکم الامامه) بی
و دیگر آئی کشتی بی قتل ایتشدر . جمل وقعه سننده
همشیره سی معیننده بولمتشدر . معاویه مروان بن
حکمه اهل حجازدن اوغلی یزید نامنه بیعت آل مسنی
یازدیفی وقت، عبدالرحمن بن ابی بکر (رضهما) مخا۔
لفت کوستر نلردن اولوب، حتی بر روایتده معاویه تک
کوندر دیک مبالغ کلیه بی دخی رد ایلہ «بن دغنی دنیا
ایلہ صائم» دیمش؛ و در عقب مدینه دن مکه یه عزیمت
ایدوب، ۵۳ تاریخنده انشای طریقده نجاة و یا مسموما
وفات ایتش؛ و مکه به نقل و دفن اولمتشدر۔ کندیلرندن
بر چوق احادیث شریفه منقولدر .

عبدالرحمن بن احمد { ابو حبيب (مشا۔
هیر شعرا و ادبای

اندلسدن اولوب، تاریخ وفاتی تحقیق اولنمه مدی .
شو قطعه جملہ اشعارئنددر:

بجری جفونی دما وهو ناظرها
ومتلف القلب وجدا وهو مرتعه
اذا بدا حال دمی دون رؤیته
یغار می علیه فهو یر فسه

عبدالرحمن بن اسحق { (بن الهیثم)
اندلس مشاہیر

اطبا سندن اولوب، قرطبه لیدر۔ ادویه مسهلہ و منقیه
حقننده «کتاب الکمال و التمام» عنوانیله برکتابی
و «کتاب الاقتصار و الایجاد فی خطا بن الجزار
فی الاعتماد»، «کتاب اکتفاء بالدواء من خواص
الاشیاء»، «کتاب السمائم» عنوانرله تالیفاتی
واردر۔ بوکتابلرک برینی (حاجب ابو حاسر محمد بن
محمد بن ابی حاسر) ک نامنه یازمشدر .

عبدالرحمن ابن الاسنائی } (جمال الدين
بن علي

الاموي القوصي) مشاهير ادبا و شعراء دن اولوب،
۵۵۰ تاريخنده صعيد مصر ك استنا قصبه سنده
طوغوش؛ وقوص قصبه سنده تحصيل علم ايدوب،
قوصده، بده اسكندريه ده نهايت قدسده ديوان
صاحبي بولنش؛ و صكره ملك معظم هيسانك كاتب
انشاسي اولمشيدي. ورع و سرويته مشهور ايدوب.
۶۲۵ تاريخنده دمشقده وفات ايدوب، قاسيونده
دفن اولمشدر. شو برايكي بيت جمله اشعارندندر:

ما نلقبي الى السلوك طريق
انا من سكرة الهوى لا افيق
ضحكوا يوم بينهم و بكينا
فترات سحائب و بروق

عبدالرحمن بن الانباري } (ابو البركات
كامل الدين بن

محمد) مشاهير ادبا دن اولوب، نحو و سائر علوم اديده ده
برخيلي تأليفاتي و تبير رؤيا حقنده بر كتابيله بر مقدار
اشعاري وارد. ورع و تقوا سيله ده مشهوردر.
۵۷۷ ده وفات ايتشدر. شو برايكي بيت جمله
اشعارندندر:

العلم اوفى حلية و لباس
و العقل اوفى جنة الاكياس
كن طالباً للعلم تحي و انما
جهل الفتي كال موت في الارماس

عبدالرحمن بن بكار } (رشيد الدين بن
بدر النابلسي) مشا.

هير شعراء دن اولوب، اشعاري بك لطيفدر. ۶۱۹
تاريخنده وفات ايتشدر. شو برايكي بيت درت قافيه لي
بر قصيده سنندندر:

لم الخشي معذب مومج
على المدى صب الغداء معزم
بناره يلتب ملذع
ما خلد آذاره و الفرم

عبدالرحمن بن حكيم } («عبد الرحمن»
ماده لرينك او.

تجيسنه سراجعت بيوريله.

عبدالرحمن بن خالد } («عبد الرحمن» ماده.
لرلينك برنجيسنده

صحابه مياننده ذكر اولمشدر.

عبدالرحمن بن عبدالوهاب } (تقي الدين
ابوالقاسم)

مشاهير فقهاء شافيه دن و ادبا و شعراء دن اولوب، (ابن
بنت الاعز) كنيه سيله متعارفدر. والده سي طرفندن
جدي (اعز) ملوك ايوبيه دن ملك كاملك وزير بو.
لشميدي. كندي سي دخي مصرده هم وزير هم قاضي
القضاة اولمشيدي. بده وزارت دن استمفا ايدرك،
قضا ايله اكتفا، و تدريسله اشتغال ايتشدي. ۶۹۵
تاريخنده، بك مسن اولديني حالده، وفات ايتشدر.
برخيلي اشعاري وارد. شو برايكي بيت بر قصيده
مشهوره سنندندر:

الناس بين مرجز و مقصد
و مطول في مدحه و مجود
و مخبر عن دوى و معبر
عمار آه من العلى و السود

عبدالرحمن بن عساكر } (فخر الدين ابو
منصور) مشا.

هير فقهاء شافيه دن اولوب، دمشقلي اولديني حالده،
كاه شهر مذكورده و كاه قدسده اقامت ايدرك، قدسك
نظاميه سي دينان «مدرسة صلاحيه» ده تدريس
ايدرد. فقه و حديثه دائر بر قاج تأليفي وارد.
۵۵۰ تاريخنده طوغوب، ۶۲۰ ده وفات ايتشدر.

عبدالرحمن بن عسيلة } (ابو عبد الله
الصنابحي) كبار

تاهميندن اولوب، بمليدر. عهد حضرت نبويه مسلم
اولوب، جانب رسالت پناهي به هجرت ايتديكي حالده،
(حجفه) به وصولنده، سيد الثقلين (صلم) افندمرك
بش كون اول ارحم الخاني خبر آلمش؛ و بده كوفه به
نازل اولوب، حضرت ابا بكر و عمر و بلال و عباد
بن الصامت (رضم) دن روايت ايتشدر.

عبدالرحمن بن عوف } (بن عبد هوف
بن عبد بن الحارث

بن زهره بن كلاب بن مره القرشي الزهري) اصحاب
كرامدن و عشره مبشره دن اولوب، كنيه سي ابو
محمددر. جاهليتده اسمي عبد عمرو و بر روايته عبد
الكعبه اولوب، اسلامه كلد بكننده، جانب حضرت
نبويدن عبدالرحمن تسميه بيورلمشيدي. فيل وقه.
سندن اون سنه صكره دنياه كلشدر. اك اول ايمان
كثيرن سكر ذاتك بري اولوب، جناب صديق اكبر
(رضه) ك تشويقيله اسلامه كلشدر. ابتدا حبشه
وبده مدينه منوره به هجرت ايدوب، سعد ابن الربيع
ايله جانب حضرت نبويدن مواخاتي اجرا بيورلمشيدي.

عبدالرحمن بن ملء (ابو عثمان — بن عمرو بن عدی)

کیار تابعیندن اولوب، عهد حضرت نبویه اسلامه کلش ایسه ده، رؤیته موفق اوله مامش؛ و اسلامدن اول ایکی دفعه حج ایتمش ایدی. حضرت عمر (رضه) زماننده مدینه منوره به کلوب، قادیسه، جلولا، تستر، نهاوند و آذربایجان محاربه لرنده و شامده یرموک غزا. سنده حاضر بولمیش؛ و بعده کوفه ده ساکن اولمش ایسه ده، وقعه کربلادن صکره، «حفید جناب نبویک شهید اولدینی بربرده طوره مام» دهرک بصره به انتقال ایتمش؛ و ۹۵ تاریخنده ۱۳۰ یاشلرنده وفات ایتمشدر.

عبدالرحمن بن ملجم (المرادی الحمیری)

لوب، حضرت علی المرتضی (رضه) افندسری شهید ایتمکه جرأت ایتمکه الی اخر الدوران اکتساب بد نامی و جلب لعن و نفرین ایتمشدر. ارتحال جناب مرتضویدن صکره مقام خلافتسه چکن حضرت امام حسن (رضه) جانبندن قاصصاً اعدام اولمشدر.

عبدالرحمن بن منده (بن محمد العبیدی الاصفهانی) اعظم

عمادان اولوب، حدیث و فقه و سائر علومه متملق بک چوق تصانیفی وارددر. ورع و تقواده دخی مشار بالبنان ایدی. حسن خطی ده وار ایدی. ۴۷۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. مارالذکر (ابو عبیدالله محمد بن یحیی بن منده) تک تورونک اوغلیدر.

عبدالرحمن بن هوازن (بن عبدالکریم القشیری) ائمه

عمادان اولوب، نیشاپور لیدر. بدرندن و سائر عصری علماسندن اصول و تفسیر و سائر علومی اوکرن دکدن و شعر و ادبده دخی اکتساب ملکه ایتمکدن صکره، بغداده کله رک، برجلاس و عطف ترتیب ایتمش؛ وصیت و شهرت قزاعش ایدی. بده مذهب اشعری بی التزام ایتمکه، کندی طرفکیر لرله حنابله آره سنده بر طاقم مناظرات ظهورایتدیکنندن، اهلینک التماسی اوزربنه، نظام ملک طرفندن معززاً نیشاپوره قالدیریلر ق، بقیه صمرینی اوراده و عطف و تدبیرسله کچیرمش؛ و ۵۱۴ ده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

تقبیل ثغرک اشتهی
امل الیه انتهی
لو نلت ذلک لم امل
بالروح منی ان تهی

بدر و احد غزایرله سائر غزواتک جمله سنده معیت جناب رسالت پناهیده بولوب، دومه الجبله دخی اعزام، و کلب قبیله سنه غالب اولدینی تقدیرده، رئیس لرینک قیزی تزوج ایتمی کندیسنه امر بیورلمش اولغله، بعدالغلبه (اصغ بن ثعلبه الکلبی) تک قیزی (نماضری) تزوج ایتمش؛ و بوندن ابو سله اسمنده براوغلی دنیا به کلشدر. حضرت عمر (رضه) ک انتخاب خلیفه ایچون تعیین ایلدیکی آلتی نفر اصحاب شورانک بربردر. احد وقعه سنده یکریمی بر یاره آلوب، آیاغندن آلدینی بر یاره دن فیما بعد طوبالار ایدی. اوک ایکی دیشی دخی دو شمشیدی. فی سبیل الله انفاق و صدقاتی دخی چوق اولوب، برکونده اوتوز کوله آزاد ایتمدیکی اولمشدر. مال و ثرونی چوق اولوب، تجارتله اشتغال ایدردی. اصحاب شوری میاننده کندینی حق خلافتدن اسقاط ایدرک، حضرت عثمان (رضه) ی انتخاب، و اک اول کندیبی بیتم ایتمشدر. ۳۱ سال هجر یسنده ۷۵ یاشنده رحلت ایتمشدر. ایری بدنی، بیاض رنگلی و یاقیشیقلی بر ذات ایدی. اوغلی ابراهیم، حمید، ابو سله و مصعب ایله ابن عباس و ابن عمر و سائر لری کندیسندن روایت ایتمشدر.

عبدالرحمن بن محمد الحنفی (مرتضویدن

حضرت محمد بن حنیفه (رضه) ک اوغلی اولوب، حجاج یوسفه قارشی بر چوق محاربه لر ایدرک، ظالم موی. الیهی دفاتله مغلوب ایسه ده، نهایت الینه کجوب، ۸۲ تاریخنده شهید اولمشدر.

عبدالرحمن بن المسجف (بدرالدین

القاسم الکنانی المسقلانی) مشاهیر ادبا و شعردان اولوب، ۵۸۳ تاریخنده طوغمش، و ۵۳۵ ده جفاة وفات ایتمشدر. اکثر اشعاری هجویانه متعلقدر. بغدادده یاز موسمنده عاشورا کونی یاغور یاغد بفتنده سویلدیکی شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

مطرت بعاشورا و تک فضیله
ظهرت فالفانصی المعتدی
والله ما جاء الغمام وانما
بکت السماء لزوال آل محمد

عبدالرحمن بن معاویه (عبدالرحمن

ایلیچیسنه مراجعت بیوریله.)

تدریس و توفیق و تصنیف مشغول اولمش ایدی .
۴۶۷ تاریخنده وفات ایتشدر . نثر و نظم کوزل
اولوب، شو ایکی بیت جمله اشعارنددر :

ان شئت عیشاً طیباً   یغدر بلا منازع
فاتح بما اوتیته   فالعیش عیش القانع

عبد الرحمن الفراسی { شاعران اولوب،
تونس جوارنده کی

بنی فراس قریبه سندن اولدینی حالده، تونسه نشأت
ایتمش؛ ۴۰۸ تاریخنده سوسه قصبه سنده، سر
خوش اولدینی حالده، بر طامک اوسندن دوشوب،
هلاک اولشدر . اشاری هنل و هجوه متعلقدر .

عبد الرحمن القوصی { (زکی الدین —
بن وهیب) مشاهیر

ادبا و شاعران اولوب، حما صاحبی مظفره وزیر
اولدقدن صکره، ۶۴۰ تاریخنده محبسه محوفاً
وفات ایتشدر . لطائفی متضمن اشعاری چوقدر .
مذکور مظفرک بر جوق احسانلرینه نائل اولمشیدی .
اهدام اولنه جنی وقت سویلدیکی شو بیت جمله اشعا
رندندر :

اعطیتی الالف تعظیبا و تکرمة
یالیت شعری ام اعطیتی دخی

عبد الرحیم افندی { عصر سلطان ابرا
هم خانیده مشیخت

اسلامیه مسندینه ارتقا ایدن علمادن اولوب، آظنه
لیدر . تحصیل علوم و علی الاصول دور مدارس ایده .
رک، سلیمانیه مدرسه سندن استانبول قضاسنه و بعد
آناتولی صدارتنه واصل اولدقدن صکره، بر مدت
ادرنیه نفی اولنوب، عودتنده روم ابلی قاضی صکره .
لکنه و ۱۰۵۷ تاریخنده مسند فتوایه ارتقا ایتش؛
و ایکی بیق قریب مدت امور فتوایی اداره
ایتدکن صکره، ۱۰۵۹ ده عزل، و مکّه مکرمه به
ارسال اولهرق، بعد اداء الحج قدس شریف قضاسنه
تعیین اولنش؛ و بر آرز مدت سرورنده درسعادته
عودته مأذون اولوب، اسکدار قضیسی اولمش
ایسهده، چوق یکمه دن بلغراد قضاسیله یکیدن ابعاد
اولنهرق، درت بیق سنه قدر اوراده قالدقدن
صکره، ۱۰۶۶ تاریخنده وفات ایدوب، شهر مذ
کورک عمارت جامی خطیره سنه دفن اولشدر .

صلابت دینی و شرعیسی بر کمال راست کو بر ذات
ایدی . کتب علمیه بعض تعلیقاتی واردر .

عبدالرحمن پاشا { عصر سلطان مصطفی
خان ثانیده ۱۱۱۶

تاریخنده ۲۳ قیودان دریا بولنش اسراء بحریه دن
اولوب، زاغرانبولیدر . ترسانه کراسته انبارینک
احراق اوزرینه، غضب پادشاهی به اوغرایهرق، اهدام
ویاله پاشا تره سنه دفن اولنشددر .

عبدالرحمن تیمیمی { «ابو محمد بن ابی
خاتم» ماده سنه سرا .

جعت بیوربله .

عبد الرحمن جامی { «جامی» ماده سنه
سراجمت بیوربله .

عبد الرحمن الجماعیلی { (شیخ الاسلام
شمس الدین ابو محمد

— بن محمد المقدسی الصالحی الحنبلی) مشاهیر محدثین
وفتقادن اولوب، ۵۹۷ ده سفح قاسیونده (درالمبا
رک) ده طوغمش؛ و مشاهیر محدثانندن (ست الکتبه
بنت الطراح) ایله ابو الفرج الجوزی و سائر اطازم
محدثیندن اخذ و استماع ایتش؛ ۱۰ جلد اوزره
بر «شرح مقنع» یازمشدر . ۶۸۲ تاریخنده وفات
ایتشدر .

عبد الرحمن چلبی { (بن مولى حسام
الدین) چلبی سلطان

محمد خان دوری مشایخندن اولوب، (کوشلی اوغلی)
دینمکه متعارف ایدی . تصوفدن و علوم ادبیه دن
بهره سی اولوب، وجد و حاله متعاق حسامی مخلصیه
بعض اشعاری دخی واردر . آماسیه قریبنده یعقوب
پاشا زاویه سی جوارنده مدفوندر .

عبد الرحمن خوارزمی { طغوزنجی قرن
هجریده آتی

قیونلی سلطان یعقوبک زماننده نستعاق خطی ایجاد
ایدن مشاهیر خطاطیندن اولوب، اوغلاری عبدالرحیم
و عبدالکریم دخی کندبسنه پیرو اولشدردر .

عبد الرحمن الداودی { (جمال الاسلام
— بن محمد) مذ

هب و خلاف وادیده ائمه دن اولوب، خراسانک شیخی
ایدی . ۳۷۴ تاریخنده طوغوب، وطنی مشاهیر علما
سندن بعد الاخذ، بغداده کاهرک، ابو حامد اسفرا
شینک درسنه دوام ایتش؛ و بعده بو شجیه عودتله،

ارعشنى الدهر اى رعش
والدهر ذو قوه و بطش
قد كنت امشى ولست اعيا
فاليوم اعيا ولست امشى

عبدالرحيم مؤيدى { اونجى قرن هجرى
مشايخ و علماسندن

اولوب، (حاجى چاي) دىنگله متمار فدر . ابتدا
طريق تدریسه داخل اولوب، سنان باشادن و خواجه
زاده دن تحصیل ایتش؛ و بعدہ مسلك تصوفہ سلوكله،
شيخ محى الدين اسكابي به انتساب ایتش؛ و بونك وفا.
تندن صكره، برینه پوست نشین اولوب، بر چوق
مربدان ارشاد ایتشیدى . علوم عقليه و حکمیة ده
دخی يد طولی صاحبى بر طرف حقیق اولوب، حسن
خطی ده و ارایدی . ۹۴۴ ده وفات ایتشدر .

عبدالرزاق { (خواجه — بن خواجه فضل
الله) سرداران دولتلك مؤسسى

و رنجی حاکمی اولوب، عن اصل الخانیان دولتلك
حکمدار اخیرى اولان سلطان ابو سعیدك امراسندن
ایکن، تحصیل احوال ایچون کرمانه کیتدیکنده، اله
کچیردیکی تقودى عیش و عشرتده صرف ایتمکه، خرا.
سانده واقع وطن اصلسى (باشش) ه قاجش؛ و سلطان
ابو سعیدك وفاتى خبر آلجه، والى خراسان بولنان
خواجه علاه الدین محمد قارشى خروجله، بر قاج محا.
و بعدہ غالب کلهرك، والى موى الیهى قتل ایتش؛
و ۷۳۷ تاریخنده سبزوآرده کندی نامنه خطبه او.
قوتشدر . اون دوت آى حکومت سور دکدن صكره
وفات ایتشدر .

عبدالرزاق { (ابو بكر — بن همام بن نافع
الصنعانى) قدمای ائمه دن او -

لوب، ۱۲۶ تاریخ هجرى بسنده صنعاده طوغمش؛
۲۱۱ . تاریخنده بنه بمنده وفات ایتشدر . معمر بن
راشد الازدى و اوزاعى و ابن جریج کبى ذواندن
روایت ایتش؛ و کندیسندن دخی سفیان بن عینه
واحد بن حنبل و یحیی بن معین و سائر لری روایت
ایتشدرده زماننده مراجع کل اولوب، حل مسائل
دینه ایچون هر طرفدن کندیسنه مراجعت اولنوردی .

عبدالرزاق { (کمال الدین — بن جلال الدین
اسحق) مشاهیر علمادان اولوب،

۸۱۶ تاریخنده هراتده طوغمش؛ و ۸۸۷ ده وفات

عبدالرحيم افندی { (منتش زاده) دور
سلطان احمد خان

تالده مسند مشیخت اسلامیه به کچن علمادان اولوب،
بروسه لیدر . تحصیل علومدن صكره درسعادته
کلهرك، شیخ الاسلام منقارى زاده یحیی افندی به
انتساب ایله، طریق تدریسه داخل اولمش؛ و تکمیل
دوره تدریسدن صكره یکیشهر و بعدہ ادرنه مولویتنه
نصب اولمش ایدی . اون سنه معزول قالدقدن
صكره، فیض الله افندیك مشیختنده خلاف اصول
اسکدار و بعدہ مصر قاضیى اولمش؛ و ۱۱۱۷ ده
استانبول و ۱۱۲۰ ده آناتولی بابه سنى بالاحراز،
۱۱۲۳ ده روم ایلی قاضی مسکدرکنه و بعدہ ایلی
کره ده با مقامه کچکدن صكره، ۱۱۲۷ ده
مشیخت اسلامیه مسندینه اهتلا ایتش؛ و بر یحیی سنه
امور فتوائى حسن اداره ایتدکدن صكره، ۱۱۲۸
تاریخنده وفات ایدوب، ادرنه ده (زهرمار) مسجدی
خطبه سنه دفن اولمشدر . علوم شرعیه و ادبیة ده
ید طولی صاحبى اولوب، فتاویسی وارد .

عبدالرحيم بن علی { [« مذهب الدين »
(ماده سنه مراجعت) .

عبدالرحيم عباسى { (شریف —) او -
نجی قرن هجرى علما .

سندن اولوب، مصدره تولد، و علوم ادبیة ایله حدیث
و تفسیر و سائر علومى بعد تحصیل، درسعادته کلوب،
یازمش اولدیقى شرح بخارینى بر سلطان بازید خان
حضر تدریسه تقدیم ایتمکه، جائزه نائل اولمش؛
و تدریس حدیث ایچون پادشاه مشارالیهك تأسیس
بیورمش اولدقلمرى مدرسه به تعیین اولمش ایسه ده،
استانبولده قالمغه راضی اولوب، وطنه عودت ایتش؛
و مصدره حکومت غوریك انقراضنده درسعادته
کلوب، تقاعد معاشنه نائل اولمش؛ و ۹۶۳ تاریخنده
بوز یاشلرنده وفات ایتشدر . حدیثه زمانتك فریدی
اولدیقى کبى، تاریخه و اشعار عربیه به وقوف، محا -
ضرائى و حسن خطی دخی و ارایدی . مذکور شرح
بخاریدن بشقه « معاهد التخصیص فى شرح شواهد
التخصیص » عنوانیله بر اثرى و بر چوق اشعار و قصائد
عربیه سى دخی وارد . زیاده سیله خلوق، متواضع،
نکته پرداز و مجالس آرا بر ذات ایتش . پیراکنده
سویلدیکی شو ایکی بیت جمله اشعارندندر:

ایتمشدر. «مطلع السمدین» عنوانیه بر تاریخی وسائر
بعض آثاری واردرد.

عبدالرزاق { ایران شمراسندن اوج ذاتک
اسمیدر:

برنجیسی اصفهانلی اولوب، سلطان جلال الدین
خوارزمشاه زماننده باشامشدر. نعت حضرت نبویه
سولدیکی برترجیع بلیغنگ باشلانغی اولان شو بر
ایکی بیت جمله اشعارندردر.

ای بر سر سدره شاهرهات

وی قبه عرش تکیه کاهت

ای طاق نهم رواق بالا

بشکسته زکوشه کلاهت الخ

— ایکنجیسی خطاطلقده دخی مشهور اولوب،

میرهادک شاکردانندردر. حسن الخانه دخی مالک
اولغله، شاه عباس صفوی زماننده شاهنامه خوانلقده
ومرعات وکتاب نفیسه کتابتنده مستخدم ایدی. شو
بیت اونکدر:

اسیر آن خم زلفم که هم دردمت وهم درمان

غلام آن خط سبزم که هم ریشتت وهم مرهم

— اوچنجیسی (ملا —) لاهیجانلی اولوب،

(فیاض) تخلص ایدردی. ۱۰۷۲ تاریخلرنده برحیات
بولنمش؛ وخلقت حقنده شاه عباس ثانی نامنه «کوهر
مراد» عنوانیه برکتاب یازمشدر.

عبدالرشید { آل سیکتکین سلاله سنک
بدنجی حکمداری اولوب،

دولت مذکورنه بانیسی اولان سلطان محمود
سیکتکینک اولغیدر. برچوق وقت محبوس بولندقدن
صکره ۴۴۳ تاریخنده خلاص بولوب، بر مقدار
عسکر جمع ابله، موقع اقتدارده بولنان برادرزاده سی
هلی بن مسعودی مغلوب ایدرک، غزنه تختی ضبط
ایتمش ایسهده، یالکدر برسته حکم سوردکدن صکره،
وفات ایتمشدر.

عبدالرشید { (میر —) هندستان علما
وشعراسندن اولوب، شاهجهان

زماننده باشامش؛ و «فرهنگ رشیدی» عنوانیه
نک مقبول و معتبر بر لغت کتابی و تاریخی متضمن بر
چوق اشعار یازمشدر. ۱۰۶۴ ده یازمش اولان

کتاب مذکور بتکاله انکیز جمعیت علمیه سی طرفندن
طبع ونشر اولمشدر.

عبدالرشید خان { کاشغر خانی اولوب،
سلطان ابو سعید خانک

اولغلی و خلیفیدر. دهلی حکمداری همایون شاهک
معاصر سی بولنمش؛ و میرزا حیدر «تاریخ رشیدی» سنی
بونک نامنه یازمشدر.

عبدالسلام { «موفق الدین» ماده سنه
مراجعت بیوریله.

عبدالسلام { (ملا —) هندستان متأخرین
علماسندن ایکی ذاتک اسمی

اولوب، برنجیسی لاهورلی و میر فتح الله شیرازی
تلامذه سنندردر. ۱۰۳۷ ده وفات ایتمشدر.

— ایکنجیسی دهلیلی اولوب، برنجینک تلامذه.

سنندردر. «تهذیب» و «منار» عنوانرله ایکی تألیفی
وبعض شرحرله «حل الرموز» عنوانیه تصوفه دائر
برکتابی واردرد.

عبدالسلام بن البعدادی { (بن عبد-
بن الوهاب بن

عبدالقادر الجیلی) مشاهیر علمان اولوب، پدردن
تحصیل علم فقه ایدرک، اونک وفاتندن صکره جدی
شیخ عبدالقادر کیلانی مدرسه سننده و مدرسه شا-
طیبه ده تدریس علوم ایتمش؛ وبعده یازدیغی بعض
کتابلردن فساد عقیده منفهم اولغله، توقیف اولندقدنه،
اعتقاد ایتمرک روایت طریقیله یازمش اولدیغی بیان
ایدوب، کندیبسی تبریه ذمت ایتمش ایسهده، کتابلری
احراق اولمشدر. ۶۱۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.
شو بر ایکی بیت جمله اشعارندردر:

قالوا ملایسه حر فقلت لهم

هذه الثياب ثياب الصید والقنص

یری بهم لحاظ ضا لما اخذت

اسد القلوب فتلقیها لدى قنص

عبدالسلام بن تیمیه { (شیخ الاسلام
مجدالدین ابو البر-

کات — الحرانی) مشاهیر علمان اولوب، فقه وحدیث
وتفسیرده وسائر علومده زمانک امامی ایدی. ۵۹۰
تاریخلرنده طوغوب، عمی خطیب فخر الدیندن تحصیل
علم ایتمکدن صکره، بغداده وبعده حرانه کیده رک،
مشاهیر علمان استماع واستفاده ایتمش؛ و«الاحکام»،
«شرح الهدایة»، «ارجوزة فی القراءت»، «کتاب

سید المرسلین (صلعم) افتد منک مؤذن لری ایدی .
 — (عبد العزیز بن بدر الجہنی الریمی) کہ نزد
 حضرت نبوی بہ کلہ ریک ، شرف اسلامہ مشرف
 اولمش ؛ و جاہلیتہ اسمی (عبد العزی) ایکن ، جانب
 رسالتیناھیدن (عبد العزیز) تسمیہ بیورلمش ایدی .
 — (عبد العزی بن سنجر العافی) کہ بوئک دمہ جاہلیتہ
 اسمی عبد العزی اولوب ، عبد العزیزہ تحویل بیور -
 لمش ؛ و مصرہ نازل اولمش ایدی . — (عبد العزیز
 بن سیف بن ذی یزن الجہری) کہ بر نامہ سعادته
 نائل اولدیفی سروی ایسہدہ ، اغلب احتمالہ کورہ ،
 نامہ سعادته نائل اولان (زرعہ بن سیف بن ذی
 یزن) درہ . — (عبد العزیز بن اخی حدیفہ بن الیمان)
 کہ بر حدیث شریفک راویسیدر .

عبد العزیز { سلطان — خان } سلاطین
 عظام عثمانیہ تک اوتوز ایکنجیسی

اولوب ، سلطان محمود خان ثانی حضرت تلمینک ایکنجی
 اوغلی و پادشاہ دوران سلطان عبد الحمید خان ثانی
 (ادام اللہ عمرہ) افتد منک حضرت تلمینک عم بزرگوار -
 لیدرہ . ۱۲۴۵ تاریخندہ تولد ایدوب ، ۱۲۷۷
 تاریخندہ ، برادر اکرمی والد ماجد حضرت پادشاہی
 سلطان عبد الحمید خان حضرت تلمینک وقوع ارتحالی
 اوزرنہ ، تخت عثمانی بہ جلوس ایتمش ؛ و ۱۲۹۳
 تاریخندہ ۱۵ سنہ ایلہ ۴ آئی و ۱۹ کون سورون
 مدت سلطنتلرنده دول اجنبیہ ابلہ اولان مناسبات حسن
 محافظہ اولندیفی کبی ، داخلآ دخی بر جوق اصلاحات
 و ترقیات وجودہ کابوب ، ممالک شاہانہ ولایاتہ بالتقسیم
 یبی بر اصول اداره قبول ، شورای دولت تأسیس ،
 مکتب سلطانی ، مکتب صنایع و ولایاندہ اصلاحخا -
 نہ لکشادہ ، عسکر تنسیق واسلحہ جدیدہ ابلہ تسلیح
 اولمش ، و دونمای ہمایون خیلبدن خیلہ بہ توسیع
 و اصلاح ایدلمشدرہ . قرہ طاغ و کرید حصیا نلری
 باصدیر ایدیفی کبی ، جزیرہ العربیہ بمن خطہ سیلہ بحرین
 و الحسا جہتی دخی فتح و ممالک عثمانیہ بہ ضم اولمشدرہ .
 جلوس ہمایونلرندن بر سنہ صکرہ مصرہ عزیمت بیور -
 دیفی کبی ، ۱۲۸۴ تاریخندہ دخی پارس سرکیستی
 تماشایتمک اوزرہ ، فرانسیہ بہ اورادن انکترہ بہ
 صحیاحت بیورہرق ، ہود تلمندہ و یانہ دن یکمہش ؛
 و ہر یردہ فوق العادہ بر صورتلہ قبول واستقبال
 اولنہرق ، حقلرنده فوق مابصور حرمت و تعظیم

فی اصول الفقہ « عنوانلریلہ تألیفات و سائر بعض آثار
 براقشدرہ . ۶۵۲ تاریخندہ حراندہ وفات ایتمشدرہ .

عبد السلام بن محمد { مفسریندن اولوب ،
 « التفسیر الکبیر »
 عنوانیلہ بر تفسیر شریف یازمش ؛ و ۴۸۸ دە وفات
 ایتمشدرہ .

عبد السلام بن المفرج { ابو محمد — بن
 مشاہیر ادباندن اولوب ، نظم و نثرده و خطبہ و مکاتباتدہ
 ید طولی صاحبیدرہ . ۵۷۰ تاریخندہ طوغوب ،
 ۶۷۵ دە وفات ایتمشدرہ . شو ایکی بیت جملہ
 اشعارندندرہ :

امی فوادی ساعة بعد ساعة
 لقاکم ولولا ذاک کنت اطیش
 فا العیش الاعیش من نال وصلکم
 و هیات من فارقتوہ بعیش

عبد الشمس { قدماى ملوک حیردن اولوب
 یعرب بن قحطانک اوغلی
 اولدیفی سرویدرہ .

عبد الصمد { (بن علی بن عبد اللہ بن عباس)
 خلفای عباسیہ تک برنجی
 و ایکنجیسی اولان ابو العباس السفاح و ابو جعفر
 منصورک عمی اولوب ، یک جوق مہمہر اولمش ؛ و ہا -
 رون الرشیدک زمانندہ ۱۸۵ تاریخندہ وفات ایتمشدرہ .

عبد الصمد { ایران شہرا سنندن اولوب ،
 شیخ بہاء الدین آملینک برا -
 دریدرہ . شیخ موی الیہ نحوہ دائر « رسالہ صمدیہ » سنی
 بوئک نامنہ یازمشدرہ . شو رباعی جملہ اشعارندندرہ :

آن شوخ کہ خون دلم آسان میریغت
 خونہا ہمہ از خنجر مژگان میریغت
 معلوم نمی شد کہ چہ مذہب دارد
 خون دل کافر و مسلمان میریغت

عبد الصمد { (سید —) ایران مشاہیر
 خطاطینندن اولوب ، تصویر
 و تہذیبیدہ دخی مہارتی وار ایدی . کاشانی ویا سمر -
 قندلیدرہ .

عبد الصمد بن بابک { « ابن بابک » ما -
 دە سنہ سراجمت .
 عبد العزیز { صحابہ دن بروجہ آتی بر قاچ
 ذاتک اسمیدرہ : (عبد العزیز بن
 الاصم) کہ حضرت بلال حبشی (رضہ) ایلہ برابر جناب

میکنم هر دم دعایی دارم امید قبول
زان که با اخلاص خالص از صمیم دل کنم

عبد العزیز افندی } (قره چلی زاده —)
سلطان محمد خان

رابع دورنده مشیخت اسلامیہ مسندینہ نائل اولان
عمادان اولوب، صدوردن قره چلی زاده حسام الدین
افندیک اوغلیدر. علی الاصول دورمدارس ایتدکن
صکره، یکیشهر و ۱۰۳۰ ده مکه، ۱۴۳ ده
استانبول قاضیسی اولمشیدی. بعض احوال ناشا
یسته سی اوزرینه بر مدت قبریسه نفی اولنه رق،
عودتنده دیمتوقه قضاسی آر بهلق و برلمش؛ و پادشاه
مشار الیهک جوسرلرنده روم ایلی قاضی مسکری اولمش
و تألیف ایتدیکی «روضه الابرار» تاریخنی تقدیم
ایلسی اوزرینه، هانی افندی به رغماً، شیخ الاسلاملق
پایه سی احرار اولوب، ۱۰۶۱ تاریخنده مسنده
مشیخت اسلامیہ به ترفیع اولمشدر. آلتی آی امور
فتوایی بعد الاداره، عزل و ساقزه نفی اولنه رق
بده بروسه ده اقامتنه مساعده اولمش؛ و ۱۰۶۸
تاریخنده بروسه ده وفات ایتشدر.

عبد العزیز بن ابی الحسن } «اسما
بنی الحسن» ماده سنه مراجعت بیوربله.

عبد العزیز بن الخضر } (ابو طاهر —
شعرای عربدا
اولوب، واسطلیدر. ۳۶۳ تاریخنده وفات ایتشدر
شو ایکی بیت جمله اشعارندندر:

ان داء العداة ابرح داء
وطبیبی سریرة ما تبوح
تحمسونی اذا تکلمت حیا
ربما طار طائر مذبوب

عبد العزیز بن السید } (ابو محمد —
اندلس
مشاهیر علما و اداسندن اولوب، مصره هجرتله، افاد
و استفاده ایله اشتغال، و بغداده دخی سیاحت ایتش
ایدی. ۴۲۷ تاریخنده مصرده وفات ایتشدر.
چوق اشعارای اولوب، شو بر ایکی بیت او جله دندر

مریض الجفون بلا علة
ولکن قلبي به مرض
اناد السهاد علی مقلبي
بفیض الدعوی فاتفمض

کوسترلمشدر. ۱۲۹۲ ده هر سگ و بوسنه عصیانی
طهور ایدوب، آتش فسادک باصدر برسلیله اشتغال
اولتمتده ایکن، ۹۳ سنه سی جادی الاولاسنک
یدنجی کونی فراغی وقوع اولوب، بش کون صکره
شهیداً ارتحال ایتشدر. والد ماجد لری سلطان محمود
خان ثانی تره سنده مدفوندر.

عبد العزیز } مصرده اجرای خلافت ابدن
خلفای عباسیهدن ایکنجی
متوکل علی الهک اسمیدر. [«متوکل علی الله»
ماده سنه مراجعت بیوربله.]

عبد العزیز } مصرده حکومت سورن ممالک
لیک چرا کسه نک اوچنجیسی
اولان ملک منصورک اسمیدر. [«منصور» ماده سنه
مراجعت بیوربله.]

عبد العزیز } یدنجی قرن هجریدن اعتباراً
مغربده حکومت سورن بنی
صرین ملوکندن ایکی ذاتک اسمیدر:

برنجیسی ملوک مذکورده نک طوقونجیسی اولوب،
سلفی تاشیفنک برادریدر. ۷۶۸ تاریخنده حکومت
یکوب، ۷۷۲ ده مغرب اوسطی یعنی جزایری فتح،
و او سنه وفات ایتشدر.

— ایکنجیسی ۷۹۷ ده پدروی احمد بن ابی ساهک
یرنه یکوب، بالکنز ایکی سنه حکومت سوردکن
صکره وفات ایتشدر.

عبد العزیز } ماوراء النهر ملوکندن اولوب،
۹۰ تاریخنده پدروی عبیدالله
خانک یرنه یکهرک، ۱۳ ییل حکومت سوردکن
صکره، ۶۱۳ تاریخنده وفات ایتشدر.

عبد العزیز } سلاله تیموریهدن مشهور اولغ
بکک اوغلی اولوب، پدربنک
وفاتندن اوچ کون مقدم ارتحال داربقا ایتشدر.

عبد العزیز } (ام الولد زاده — افندی)
اونجی قرن هجری علما و شعرا.
سندن اولوب، بعض مدرسا کورده و قضا لرده بولمش؛
و ۹۵۲ ده وفات ایتشدر. عربی و فارسی اشعارای
واردر. شو بر ایکی بیت او جله دندر:

کی بود یارب که سوی یار را منزل کنم
چان ودل از کعبه مقصود او حاصل کنم

وما زاد شوقاً ولكن اى
يعرض لى انه معروف

عبد العزيز بن عبد الجبار { «موقف الدين» ما

ده سنه مراجعت بيوريله .

عبد العزيز بن عبد الرقيق { «رفع الدين»

جعت بيوريله .

عبد العزيز بن عقبه { (بن حجاج) يزيد

اعلان خلافت ايدن عبدالله بن الزبير جانيندن مسكرله
مصره كوندريله رك، بلا حرب خطه مصرى ضبط ايله،
مشاراليه عبداللهك نامنه برسنه واليكك ايتكدن
سكره، ٦٥ تاريخنده مروان بن حكيم شامدن سوق
مسكر ايتسييله، مصريه موقمنده وقوع بولان محام
وبده، صاحب ترجمه مغلوب اولوب، مصر دن جيقمش؛
وسروان اوغلي عبد العزيزى والى براقوب، شامه
هودت ايتمش ايدى .

عبد العزيز بن عمر { (ابو نصر — التيمي

شعردان اولوب، ٣٢٧ ده طوغمش، ٤٠٥ تا -
ويخنده بغدادده وفات ايتشدر . خيلى وقت سياحت
ايدوب، ملوك ووزراي مدح ايتمش؛ وسيف الدوله
بن حمدانك التفات واحسانه نائل اولمش ايدى . شو
بيت مشاراليهك مدحنه دائر سويلديكي برقصيده
لاميه سندندر :

لم يبق جودك لى شيئا اومله
تركتنى احبب الدنيا بلا امل

عبد العزيز بن قاضي الحماة { (شرف

— بن محمد) مشاهير علما وشعردان اولوب، ٥٨٦
تاريخنده دمشق شامده طوغمش؛ وبدري طرفندن
مشاهير علماي عصره سوق ايديله رك، تحصيل علوم
ايتكدن مسكره، بر مدت هلبكده، بدمه دمشقده
ونهايت حماده ساكن اولوب، علم وفضاييله شهرت
بولشدر . و ٦٦٢ ده وفات ايتشدر . «لزوم
مالا يلزم» هوانيله بيوك برتاليفي وسائر بعض
تصنيفاتيله برجوق اشعار راقعه سي واردره . شو ابكي
بيت او جمله دندر :

سألت سوارها المثرى فنأدى
فقتير وشاحها الله يفتح
لها طرف يقول الحساب ولى
ولى قلب يقول الصلح اصلى

عبد العزيز بن مروان { (بن حكيم)

مروان بن حكيمك اوغلي اولوب، ماده آغنده بيان
اولنديني اوزره، خطه مصريه مروان طرفندن
ضبط وهب الله بن الزبير جانيندن والى بولتان عبد العزيز
بن عقبه اورادن اخراج اولندقه، صاحب ترجمه
مصر واليكنه نصب اولمش، وكنديسي كرم ومسوت
صاحبي فصيح وجواد بر ذات اولمله، بكرى سنه ي
مختيار مدت خطه مصريه ي حسن اداره ايتكدن
سكره، ٨٥ تاريخنده و برادري عبدالله بن مروانك
اواخر عهدنده وفات ايتشدر . ملوك بني اميهك آب
روبي اولان عمر بن عبد العزيز حضرتلينك بدريدر .
عبد العزيز بن مسلمة الباجي { مشاهير

اسلامدن اولوب، اندلسك (باجه) قصبه سندن ايدى .
طبهده كي مهارتيله برابر شعر وادبياتدن دخي بهره سي
وار ايدى . اهل اندلسك اعيانندن ايدى . مستنصر ك
خدمت طبابتنده بولتوب، مسراكشده وفات ايتشدره
(ابن الحفيد) ديتكله دخي متعارفدر .

عبد العزيز بن موسى { (بن نصير) فاتح

نصير حضرتلينك اوغلي اولوب، وليد بن عبدالله
زماننده اندلس واليسى بولمله، فرانسه به داخل
اولوب، برخيلى يرل ضبط ايتمش؛ وانلسه هودتنده
استقلال هوسنه دوشمكله، وايدك طرفدارلرى
مهر قتيله قتل اولمشدر .

عبد العزيز خان { «عبد العزيز» ماده .

لرينك ايكنجيسنه سرا .

جعت بيوريله .

عبد العزيز خان { (فرس شعرا سندن اولوب،

سمرقند واليسى بولمشدره

شو بيت اونكدر :

برو دركوه وصحرا لاله را يك يك تماشاكن
بمانند دل پرخون ما يك لاله پيداكن

عبد العظيم { «ابن ابى الاصم» ماده سنه

مراجعت بيوريله .

عبد العلی { ابران شعرا سندن اولوب،
طوس سلیدر . مطایباته متملق
اشعاری چوقدر . شور باعی او جمله دندر :

ای کاسه تو سیاه و دیک توسفید
از آتش و آب هر دو بریده امید
آن شیشه نمیشود مگر در باران
وین کرم نمیشود مگر در خورشید

عبد الغافر القارسی { مشاهیر هلاذن او -
لوب، نیشاپور لیدر .

هنوز بش یاشنده ایکن قرآن کریمی ختم و مبادی علوم دینی بی تعلم آتش ؛ و (امام الحرمین ابو المعالی الجوینی) دن علم فقه و حدیثی او کرنوب ، جدہ سی فاطمه بنت ابی علی الدقاقدن و داییلری ابو سعید و ابو سعیددن و پدری ابو عبدالله اسماعیل ایله و . لدہ سی امة الرحیم بنت ابی القاسم القشیریدن و سائر محدثیندن استماع احادیث شریفه آتش ؛ و بعدہ خوا . رزمه کیدوب ، برمدت اورا هلماسیله مذاکره و تدریس ایتدکنفصکره ، غزنیه و اورادن هندستانه کیده رک ، افاده و استفاده ایله مشغول اولمش ؛ و نها . یت نیشاپوره عودت ایدوب ، خطیب اولمش ؛ و آخر عمریندک تدریس و تصنیفه مشغول اولوب ، برچوق کتابلر یازمشدر . بو جمله دن بری وطنی اولان نیشاپور شهرینک « التیاق » عنوانیله مکمل بر تاریخیدر . صحیح مسلك غربیلرینی دخی « المفهم » عنوانیله شرح آتش ، و حدیثه متعلق « مجمع الفرائب » عنوانیله معتبر بر کتاب تألیف آتشدر . ۴۵۱ ده طوغوب ، ۵۲۹ ده وفات آتشدر .

عبد الغفار { شیخ نجم الدین — مشاهیر
فقهاء شافعیه دن اولوب ، « الحاد .

وی ، « الفقه » ، « البیاب » و « شرح البیاب » عنوانلریله درت کتاب یازمش ؛ و ۶۶۳ تاریخنده وفات آتشدر .

عبد الغفار { شیخ — افندی) قانونی سلطان
سلیمان خان دوری مشایخندن او .

لوب ، مدرینلیدر . پدری شیخ محمد شاهک و فائده کنج بولمقله ، درسه داتده و ادرنه به انتقال ایدره رک ، تحصیل علمه قولمش ؛ و هوا و هوسه نایع اولمش ایکن ، برکیجه رؤیاسنده بدرندن و جیبع برضربه ایله ضرب اولندیغنی کورمه رک ، توبه و استغفار ، و شیخ رمضان افندی به انتساب ایدوب ، زهد و عبادتله بدرجه عالییه واصل

اولمش ؛ و ارشاده اجازت آلدقندن صکره ، وطننه عودت ایدوب ، وعظ و نصیحت و تدریسه اسرار عمر ایدره رک ، ۹۳۴ ده وفات آتشدر . اکثر علومدن بهره سی و نظم و نثره اقتداریله حسن خطی و ارایدی . السنه نثنده برخیلی اشعاری واردر .

عبد الغفور لاهوری { مؤلفیندن و مو -
لانا عبدالرحمن

جای حضر تلرینک شاگردانندن اولوب ، ۹۱۲ ده وفات آتشدر .

عبد الغنی المصری { (ابو محمد — بن سعید
الازدی) مشاهیر

محدثیندن اولوب ، ۳۳۲ تاریخنده طوغوش ؛ و ملوک فاطمیهدن حاکمک زماننده ابواسامه و ابو علی المقری ایله مودتی اولوب ، بونلرک حاکم طرفندن قتلنده ، برمدت اختفایه مجبور اولمشیدی . محدث شهیددار قطنی ایله صحبتی اولوب ، مشارالیهک صاحب ترجمه حقدنه حسن ظن بلینی و ارایدی . ۴۰۹ تاریخنده وفات آتشدر . حدیثه متملق « مشتبیه النسبه » و « المؤلف و المختلف » عنوانلریله ایکی تألیف معتبری واردر .

عبد الغنی النابلسی { (بن اسماعیل بن عبد -
الغنی) اون ایکنجی

قرن هجری اعظم علما و مشایخندن اولوب ، علم و عمر فانیله ، مصنفات کثیره سیله و زهد و تقوی و صلاحیله مشهوردر . ۱۰۵۰ تاریخنده دمشقده طوغوب ، ۱۲ یاشنده ایکن پدری وفات آتمکله ، یتیم بیویهرک ، علوم ادبیه ایله فقه و تفسیر و حدیث علملرینی و سائر علمی علمای معاصریندن اخذ ، و طریق قادری و نقشبندی به انتساب آتمش ایدی . یکریمی یاشنده ایکن تدریس و افادیه و تألیفه باشلابوب ، محی الدین عربی حضر تلرینک آثارینی دخی تبیمله ، زمانی مشاهیر صوفیونیله مخبره به کیریشه رک ، تنویر ظاهر و باطن آتمشیدی . اک اول مدح سید الثقلین (صلعم) حقدنه بر بدیمیه نظم ایدوب ، کند بلرینک اولدیغنه ایناتمانلر بولمقله ، اقتدارینی اثبات ایچون ، بوکا کوزل بر شرح یازمش ، و بر ایکنجی بدیمیه دخی نظم ایلشیدی . بعده یدی سنه جامع اموی قرینده کی خانه سندن چیتمیوب ، صاج صقال و طیرناقلری اوزاعمش اولدیغنی حالده ، عبادتله اشتغال ایله وجد و استغراقه دوچار

المشيدى. بدمه اهل شام بوحالته اعتراضه، حقدته
 نجه افتراقه جرأت ابتكركنده، قوسنى ارباب سرا-
 جمته آجوب، يكيدن تدريس علومه ووعظ ونصيحته
 وارشاده باشلامش؛ وكيتمدجكه شهرتى شايع اولوب،
 اقطار بعيمه دن طالبين علم وسلوك مجلسنه شتاب
 يتكمه شروع ايتملردى. ١٠٧٥ تاريخخنده درسعداته
 سياحت ايدوب، آز مدت اقامت، و١١٠٥ ده مصره
 وجانب حجازه رحلت ايتمشيدى. بوسياحترينى وشام
 وقدمس جهتلرند واقم اولان بعض زيارتلىرى ياز-
 مشدر. ١١١٩ تاريخخنده دمشقده كى اجدادى
 خانه سنى تركله، صالحيه ي مسكن اتخاذ اتمش؛ وسلميه
 جامع شريفنده شيخ اكبر (قدس سره) نك صرفدى
 ياننده تفسير بيضاوىنى تدريسه باشلامش ايدى.
 ١١٤٣ تاريخخنده ارتحال ايتمشدر. اخلاق حميده
 واوصاف بركزيده ايله مختلق ومتصف اولوب،
 هر كسه ايبلك ايتك ايجون النمدن كفى دريغ ايتمز،
 واولياى امور تزدنده دخى شفاقت ايلرايدى. احفا
 دندن (كمال الدين محمد الغزى العاسرى) ترجمه حاليرينى
 مستقل بركتابده يازمشدر. باشليجه تأليفاتى بروجه آيتدر:
 «التحرير الحاوى بشرح تفسير البيضاوى» ٣ جلد،
 «بواطن القرآن ومواطن العرفان» منظوم، «كنز
 الحق المبين فى احاديث سيد المرسلين»، «الحديقة
 النديه»، «شرح الطريقة المحمدية للبركوى»، «ذخاير
 المواريت فى الدلالة على مواضع الاحاديث»، «جواهر
 النصوص فى حل كيات الفصوص للشيخ محى الدين ابن
 العربى»، «كشف السر الغامض فى شرح ديوان ابن
 الفارض»، «زهر الحديقة فى ترجمة رجال الطريقة»،
 «خمرة الحسان ورنه الألحان»، «شرح رسالة الشيخ
 آرسلان»، «تحريك الاقليد فى فتح باب التوحيد»،
 «لمعان البرق النجدى فى شرح تجليات محمود افندى»،
 «المعارف الفييه فى شرح العينية الجليلية»، «اطلاق
 القيود فى شرح سرآة الوجود»، «الظل الممدود
 فى معنى وحدة الوجود»، «رائحة الجنة فى شرح
 اضائة الدجنة»، «فتح المعين المبدى فى شرح منظوم
 مة سمعدى افندى»، «دفع الاختلاف من كلام
 القاضى والكشاف»، «ايضاح المقصود من معنى
 وحدة الوجود»، «كتاب الوجود الحق والحطاب
 الصدق»، «نهاية السؤل فى حلية الرسول»، «مفتاح
 المعية فى شرح الرسالة النقشبندية»، «بقية الله خير

بعد الفناء فى السير»، «المجالس الشاميه فى مواضع
 اهل البلاد الروميه»، «توفيق الرتبة فى تحقيق
 الخطبة»، «طلوع الصباح على خطبة المصباح»،
 «الجواب التام عن حقيقة الكلام»، «تحقيق الانتصار
 فى اتقاق الاشعرى والماتريدى على الاختيار»،
 «كتاب الجواب عن الاسئلة المائة والاحدى والستين»،
 «برهان الثبوت فى تربة هاروت وماروت»، «لمعان
 الانوار فى المقطوع اهم بالجنة والمقطوع لهم بالنار»،
 «تحقيق الذوق والرشف فى معنى المخالفة بين اهل
 الكشف»، «روض الانام فى بيان الاجازة فى المنام»،
 «صفوة الاصفيا فى بيان الفضيلة بين الانبياء»،
 «الكوكب السارى فى حقيقة الجزء الاختيارى»،
 «انوار السلوك فى اسرار الملوك»، «رفع الرب عن
 حضرة الغيب»، «نحريك سلسلة الوداد فى مسئلة
 خلق افعال العباد»، «زبد الفوائد فى الجواب عن
 الايات الواورده»، «النظر المشرف فى معنى قول
 صهر ابن الفارض عرفتم ام لم تعرف»، «السراحتي
 فى ضريح ابن العربى»، «المقام الاسمى فى امتزاج
 الاسماء»، «قطرة السماء ونظرة العلماء»، «الفتو-
 حات المدنيه فى الحضرات المحمديه»، «الفتح المسكى
 واللمح المسكى»، «الجواب المعتمد عن سؤالات اهل
 صفد»، «لمعة النور المضيئه فى شرح الايات السبعة
 الزائدة من التحرية الفارضية»، «الحامل فى الملك
 والمحمول فى الفلك فى اخلاق النبوة والرسالة والخلافة
 فى الملك»، «النفحات المنتشرة فى الجواب عن الاسئلة
 العشره عن اقسام البدعه»، «القول الابن فى شرح
 عقيدة انى مدين»، «كشف النور عن صحاب
 القبور»، «بذل الاحسان فى تحقيق معنى الانسان»،
 «القول العاصم فى قرائة حفص عن صاصم»، «حرف
 العنان الى قرائة حفص بن سليمان»، «الجواب المنثور
 والمنظوم عن سؤالات المفهوم»، «كتاب علم الملاحة
 فى علم الفلاحه»، «تمطير الانام فى تعبير المنام»،
 «القول السديد فى جواز خلف الوعيد والرد عن
 الرجل العنيد»، «ردف التنيف على المنف واثبات
 جهل هذا المصنف»، «هدية الفقير ونجبة الوزير»،
 «القلائد الفرائد فى مواثد الفوائد»، «ربيع الافا-
 دات فى ربيع العبادات»، «المطالب الوفيه فى شرح
 الفرائد السنيه»، «ديوان الحقايق وميدان الرقائق»،
 «نقحة القبول فى مدحة الرسول»، «خمرة بابل

غناء البلايل» ديوان غزليات ، «رفع الكساء عن
 هبارة البيضاء في سورة النساء» ، «جمع الاشكال
 ونفع الاشكال» ، «رفع الستور عن متعلق الجار
 والمجرور» ، «الشمس على جناح طائر في مقام الواقف
 السائر» ، «العقد النظيم في القدر العظيم» ، «عذر
 الاثمة في نصح الامه» ، «جمع الاسرار في منع الاشرار
 عن الظن في الصوفية الاخيار» ، «جواب سؤال
 ورد عن طرف بطرك النصارى في التوحيد» ، «كشف
 الستر عن فريضة الوتر» ، «نجحة المسئلة في شرح
 التحفة المرسله» ، «بسط الذراعين بالوصيد في بيان
 الحقيقة والمجاز في التوحيد» ، «رفع الاشباه عن عليّة
 اسم الله» ، «حق اليقين وهداية المتقين» ، «ارشاد
 المتقلى في تبليغ غير المصلى» ، «كفاية المستفيد في
 علم التجويد» ، «صداح الحمامه في شروط الامامه» ،
 «تحفة الناسك في بيان المناسك» ، «بقية المسكتفي في
 جواز الحنف الحنفي» ، «الرد الوفي على جواب
 الحصكفي في رسالة الحنف الحنفي» ، «حماية الذهب
 الابرز في رحلة بعلبك والبقاع العزيز» ، «رنة النسيم
 وفنة الرخيم» ، «فتح الانفالق في مسئلة على الاطلاق» ،
 «الحفصة الانسيه في الرحلة القدسيه» ، «رد المتين
 على منتقص المعارف محي الدين» ، «الحقيقة والمجاز
 في رحلة بلاد الشام ومصر والحجاز» ، «وسائل
 التحقيق في رسائل التدقيق» ، «ايضاح الدلالات
 في سماع الآلات» ، «تمييز العباد في سكن البلاد» ،
 «رفع الضروره عن حج الضروره» ، «رسالة في الحث
 على الجهاد واشتباك الاسنة في الجواب عن الفرض
 والسنة» ، «الاتهاج في مناسك الحاج» ، «الاجوبة
 الانسيه عن الاسئلة اقدسسيه» ، «تطبيب النفوس
 في حكم المقادم والرؤس» ، «الغيث المنجس في حلم
 المصوبوع بالنجس» ، «اشراق المعالم في احكام المظالم» ،
 «رسالة في احترام الحبز» ، «اتحاف من بادر الى
 حكم النوشادر» ، «الكشف والتبيان عما يتعلق
 بالنسيان» ، «النعم السوابغ في احرام المدي من
 رابع» ، «سرعة الانتباه لمسئلة الاشقياء» ، «تحفة
 الراكع الساجد في جواز الاعتكاف في فناء المساجد» ،
 «خلاصة التحقيق في حكم التقليد والتفريق» ، «ابانة
 النص في مسئلة القص» ، «الاجوبة البتة عن الاسئلة
 الستة» ، «رفع العناد عن حكم التفويض والاسناد» ،
 «تشحيد الازهان في تطهير الازهان» ، «تحقيق

القضية في الفرق بين الرشوة والهدية» ، «غفوه
 الصور في شرح عقود الدرر فيما يفتي به على قول
 زفر» ، «الكشف عن الاغلاط التسعه من بيت
 الساعه» ، «رسالة في حكم التسمير من الحكام
 وتقريب الكلام على الافهام» ، «النسيم الريحي في
 التجاذب البديعي» ، «تنبيه من يلهو عن صحة الذكر
 بالاسم هو» ، «الكواكب المشرقة في حكم استعمال
 المنطقة من الغضة» ، «نتيجة العلوم ونصيحة علماء الرسوم
 في شرح مقالات السرهندي المعلوم» ، «تكميل الغفوت
 في لزوم البيوت» ، «الجواب الشريف للحضرة الشريفه
 في ان مذهب ابى يوسف ومحمد هو مذهب ابى حنيفة» ،
 «تنبيه الافهام على عدة الحكام» ، «انوار الشموس
 في خطب الدروس» ، «تجميع خطب التفسير» ،
 «الاجوبة المنظومة عن الاسئلة المعلومه» ، «التحفة
 النابلسية في الرحلة الطرابلسية» ، «العبير في التعبير»
 منظوم» ، «تحصيل الاجر في حكم اذان الفجر» ،
 «فلائد المرجان في عقائد الايمان» ، «الانوار الالهية
 في شرح المقدمة السنوسية» ، «فاية الوجاهة في تكرار
 الصلاة على الجنائة» ، «شرح اوراد الشيخ عبدالقادر
 الكيلاني» ، «كفاية العلام في اركان الاسلام»
 منظوم» ، «رشحات الاقدام في شرح كفاية العلام»
 «الفتح الرباني والفيض الرحمانى» ، «بذل الصلاة في
 بيان الصلاة» ، «نور الائمة في شرح المرشده» ،
 «اسباغ المنه في اتمار الجنة» ، «نهاية المراد في شرح
 هدية ابن النمام» ، «ازالة الحفا عن حلية المصطفى
 صلعم» ، «نزهة الواجد في الصلاة على الجنائز في
 المساجد» ، «حرف الاعنه الى عقائد اهل السنة» ،
 «سلاوى النديم وتذكرة العديم» ، «النوافج الفاضحة
 بروايج الرؤيا الصالحة» ، «الجواهر الكلى في شرح
 عمدة المصلى» ، «حلية العارى في صفات البارى» ،
 «الكوكب الوقاد في حسن الاعتقاد» ، «كوكب
 الصبح في ازالة ليل القبح» ، «العقود اللؤلؤيه في
 طريق المولويه» ، «السرائر السوى في شرح ديبا.
 حات المثنوى» ، «بداية لمريد ونهاية السعيد» ،
 «نسمات الاحجار في مدح النبي المختار» ، «كقواربده
 ذكر اولسان بديعيه سيدر» ، «بوتك شرحى اولان
 نسمات الازهار على نسمات الاحجار» ، «القول
 المعبر في بيان النظر» ، «رسالة في العقائد» ، «حلاوة
 الآلا في التعبير اجمالاً» ، «المقاصد المحصنه في

حقیقہ مامش؛ ۱۱۹۵ھ وفات ایتشدر۔ بر چوق
اشعاری اولوب، شو ایکی بیت اوجمله دندر:

یا حسن ظنی رشیق القد ذی هیف
یسبی عقول الوری منه بلا مین
واسود الخصال فی مخر و جنته
یحیی بیاض الطلا من ازرق العین

عبدالفتاح پاشا } سلطان مصطفی خان ثانی
دورنده ۱۱۱۳ تا ریخنده

قیودان دریا اولمش اسراء بحریه دن اولوب، بر سنه
ایله ۵ آیه قریب مدت بومقامده قالدقدن صکره،
۱۱۱۴ھ وفات ایتشدر.

عبدالفتاح سباعی } اون ایکنجی فرن
هجری علماسندن او.

لوب، حاصلیدر. اوتوز یاشندن صکره تحصیل عمله
رفت ایتدیکی حالده، علوم متنوعه ده تمیز ایتش؛ ونحو
وفقه وتوحیده دائر بر قاج کتاب و بعض فتاوی یاز.
مشدر. ۱۱۱۱ تا ریخنده استانبولده وفات ایدوب،
اسکدارده دفن اولمشدر.

عبدالقادر } (سید — بن سید عبدالوهاب)
مشاهیر خطاطیندن اولوب،

خراسانلیدر. تیمورلنکک کتابندن، ایدی. سلطان
سلیم جامنده بر مصحف شریفی و یکی جامع تر به سنده
دخی مصنع بر مصحف شریفی واردر.

عبدالقادر } (میر —) ایران شعرا سندن
اولوب، (طبس) لیدر. شو

بیت اشعار دندر:

یکی کردش چشم کرد آسمان
سیاهی نهان شد سپیدی عیان

عبدالقادر بدائونی } (شیخ —) هندستان
مشاهیر علماسندن

اولوب، اکبر شاه طرفندن عربی و سانسکرکی
لسانلرندن فارسی به کتب ترجمه سنه مأمور اولغله،
عربیدن «معجم البلدان» ایله «جامع رشیدی» بی
و سانسکرکیدن «رامایانه» ایله «مهابارانه» نک بر
قسمی ترجمه، و «منتخب التواریخ» اسمیله بر تاریخ
تألیف ایتش؛ و کشمیرک مختصر تاریخنی یازمشدر.
۱۰۰۴ تا ریخنده وفات ایتشدر.

عبدالقادر بغدادی } مشاهیر ادباندن او.
لوب، ۱۰۳۰ تا.

ریخنده بفسدادده طوغمش؛ و عربی و فارسی و ترکی
ادبیاتی نملله، السنه ثلاثه ده بر چوق اشعار و اخبار

بیان کی الحصه، «رسالة فی کی الحصه»، «زیاده
البسطه فی بیان العلم نقطه»، «الذوؤلؤ المکونه فی
حکم الاخبار عما سیکون»، «رد الجاهل الی
الصواب فی جواز اضافة التأثير الی الاسباب»،
«القول المختار فی الرد علی الجاهل المختار»، «الکون-
کب المتالی فی شرح قصیده الغزالی»، «رد المغتری
عن الطعن فی الشستری»، «التنبیه من النوم فی
حکم مواجید القوم»، «تحاف الساری فی زیارة
الشیخ مدرك الفزاری»، «بوانع الرطب فی بدایع
الخطب»، «الحروض المورود فی زیادة الشیخ یوسف
والشیخ محمود»، «مخرج الملتقی ومنهج المرتقی»،
«منظومة فی ملوک بنی عثمان»، «ثواب المدرك لزیارة
الست زینب اولشیخ مدرك»، «عیون الامثال العدمیة
المثال»، «غایة المطلوب فی محبة المحبوب»، «مناظرة
القدیم ومناجاة الحکیم»، «الطاعة البدریه فی شرح
القصیده المضریه»، «الکتابة العلیه علی الرسالة
الجنبلاطیه»، «رکوب التقیید بالاذهان فی وجوب
التقلید فی الایمان»، «رد الخیج الداحضه علی عصبه
القی الرافضه»، «نفحة الصور ونفحة الزهور فی شرح
نظم قبضة النور»، «مفتاح الفتوح فی مشکاة الجسم
وزجاجة النفس ومصباح الروح»، «صفوة الضمیر
فی نصرة الوزير»، «اللطائف الانسیه علی نظم
القصیده السنوسیة»، «تحقیق معنی المعبود فی صو-
رت کل معبود»، «رسالة فی قوله علیه السلام من
صلی علی واحدة صلی الله علیه عشراً»، «انس الخافر
فی معنی من قال انا مؤمن وهو کافر»، «تحریر عین
الاثبات فی تقریر عین الاثبات»، «تشریف التعریر
فی تنزیه القرآن عن التعریر»، «الجواب العلی عن
حال الولی»، «فتح العین عن الفرق بین التسمین»،
«الروض المطار بروائق الاشعار» و «الصلح بین
الاخوان فی حکم اباحة الدخان» و سائرہ.

عبدالفتاح بن مغیزل } شام متأخرین
علماسندن و فقهاء

شافیه دن اولوب، طب و حکمت و ادبیانده دخی بد
طولی صاحبی ایدی. ۱۱۲۲ تا ریخنده دمشقده طو-
قوب، زمانی علماسندن و علامه عبدالغنی نابلسیدن
اخذ واستفاده ایتش ایدی. و اواخر عمرنده داء المفا-
صل علتنه مبتلا اولوب، بر چوق وقت خانه سندن

حفظ ابتدکن صکره، شامه رحلت ایدمک، اورانک
 علماسندن اکیال تحصیل ایش؛ وبعده مصره عزیمت
 ایدوب، اورانک علماسندن دخی استفاده ایش ایدی.
 بر جوق کتابلر وعلی الخصوص کتب ادبیه و دواین
 اشعار جمع ایشدی. رضینک «شواهد» عنوانلی
 شرح کافیه سنی شرح ایش؛ ابن هشامک «بان
 سعاد» شرحی تحشیه ایشدر. شاهدینک فارسیدن
 ترکیه یه اولان لغت منظومه سنی دخی شرح ایشدر.
 لئخدا ابراهیم پاشانک مصر والیاکنندن عزلنده
 ۱۰۸۵ تاریخنده بر ایزنده استانبوله کلوب، صدراعظم
 فاضل احمد پاشانک التفاتنه مظهر اولمش؛ و ۱۰۹۳ ده
 وفات ایشدر.

عبدالقادر بن ابی الوفا { شرح محی الدین
 مشاهیر (—) مشاهیر

فقهادن اولوب، «الجواهر المضية فی طبقات الحنفیه»
 عنوانلی کتاب مشهورک مؤلفیدر. فقهاه حنفیه تک
 تراجم احوالی حاوی اولان بو کتاب معتبر حروف
 هجا ترتیبیه مرتبدر. صاحب ترجمه مصرلی اولوب،
 ۷۷۵ تاریخنده وفات ایشدر.

عبدالقادر بن قضیب البان { سادات
 حسینه دن

اولوب، ۹۷۱ ده حماده طوغوش، و ۱۰۴۰ تا.
 ریخلونده حلبده وفات ایشدر. جدی (ابو عبدالله
 حسین قضیب البان) بیر طریقت عبدالقادر کیلانی
 حضرت لربنک کریمه سی خدیجه یی تزوج اولمله،
 مشار ایها صاحب ترجمه تک جدیه سی اولمشدر. تصوفده
 وسائر علوم ظاهریه و باطنیه ده مصرینک فریدی او.
 لوب، شیخ الاسلام یحیی افندی مصر قاضیلفنده
 کندیسنه انتساب ایش؛ و صاحب ترجمه طرفندن
 مشیخت اسلامیه ایله تبشیر اولمش ایدی. بعده شیخ
 الاسلام اولدقده کندیسنه مکه یاه سبیله هید حیات
 شرطیله حما قاضیلفنی و حلب و دیاربکر نقابت اشرفی
 توجیه ایش ایشه ده، یاه بی و قاضیانی قبول ایتوب،
 یالکز نقابتی قبول ایشیدی. «فتوحات مکیه»
 طرزنده «الفتوحات المدنیه» عنوانیه بر کتاب معتبریه
 تصوفه متملق «سراج السعاده»، «ناقوس الطباع
 فی اسرار السماع»، «شرح اسماء الله الحسنى»،
 «رسالة فی اسرار الحروف»، «کتاب مقاصد
 القصائد»، «نفحة البان»، «حديقة اللال فی

وصف الآل»، «کتاب المواقف الالهیه»،
 «حقیقه ارباب الخواص» وسائر قرق قدر مصنفاتی،
 مرتب دیوان اشعاری و بر قصیده تأثیه سی واردر.
 شو بر ایکی بیت جمله اشعار عارفانه سندندر:

نظرت الیک بعین الطلب
 ومنک اذن طلی والسبب
 رأیتک فی کل شیء بدأ
 ولیس سواک لعینی حجب الخ

عبدالقادر پاشا { عصر سلطان محمد خان
 رابعده قبودان دریا

اولان اسرای بحریه دن اولوب، ۱۰۷۲ تاریخنده
 وفات ایدن پدری حسام بک زاده علی پاشانک برینه
 مسند قبودانی یه کچمک، یالکز ۲۳ کون بو مقامده
 قالمش؛ وبقیه احوالی معلوم اوله مامشدر.

عبدالقادر جزایری { (الامیر الحاج —
 بن محی الدین)

متأخرین مجاهدین اسلامدن اولوب، نسلی حضرت
 امام حسن بن علی بن ابی طالب (رضهما) افندمه
 منتهی اولور. آبا واجدادی جزایرک وهران جهتنده
 شرافتله و علم و فضل و زهد و تقوی ایله مشهور بو.
 لشمشدر. جد اعلا سی سیدی محمد بن عبدالقادر
 خیر الدین پاشانک جزایری فتحنه یاردیم ایش؛
 و اداره عثمانیه زماننده نسلی حرمت و اعتبارده
 بولمش ایدی. جدی وهران ایالتنک (معسکر)
 قربنده واقع (قیطنه) چفتلکنی مسکن انخاد ایش
 اولغله، صاحب ترجمه ۱۲۲۳ سنه سی صفرنده قریه
 مذکورده طوغوب، خارق عاده بزکاو فطریه یه
 مالک اولمله، هنوز صبی ایکن، تفسیر و حدیثده
 وسائر علومده کی اقتدار یله و کیتدیجه فصاحتیله و تاریخ
 اسلامده کی وسعت معلومانیله و فضل و تقواییله دخی
 شهرت بولمش ایدی. بو فضائل معنویه سنه جسارت
 و شجاعتی و آتیه یتیمک واسطه قوللائع خصوصلرنده کی
 مهارت فوق العاده سی دخی منضم اولغله، او وقت
 دولت عثمانیه نامنه جزایری اداره ایدن (طایبی) تک
 اندیشه سی موجب اولدیغندن، مملکتی ترکله، مصره
 رحلت ایتمکه مجبور اولمش؛ و اورادن خسطه حجا.
 زیه یه کچمک، ایفای فریضه حج ایتمکه، و طنداشلربنک
 برقات ده ا نظار تحسین و محبتی جلب ایشدی.
 فرانسزلرک جزایره دخوانی خبر آنجه، وطنه عودته
 مسارعت ایدوب، وصولنده وهران و مستقامت جهتلری

اهالیسی قیام ایده رک، پدرینی امیر انتخاب ایتمش لر
 سه ده، کندیمی قبول ایتمیوب، یکریمی درت یاشنده
 بولنان ایکنجی اوفلی صاحب ترجه امیر عبد القادر
 ترك ایتمش؛ و بو وجهله عبد القادر ۱۲۴۸ سنه سی
 رجبنده امارنه نائل اولوب، فرانسزلی جزایردن
 اخراج ایتمک تسبیاتنه کیریشمشدر. ارن بیک سواری
 هسکری ترتیب ایدوب، وهرانی محاصره ایله، ۱۲۴۸
 تاربخنده جنرال (بوری) ی کلیاً مغلوب ایتمش؛ و بو-
 نک برینه تعیین اولنان جنرال (دمیشل) مستفام
 وارزو موقلرینی ضبط ایده بیلش ایسه ده، عبدالقا-
 درک جزایرک هر طرفنده کی عرب و بربر قبائلنه
 حکم و نفوذی کیتدیجه نعم و توسع ایده رک، ارن سی
 سنه تلسانی دخی ضبط ایتمش؛ و ۱۲۵۰ ده
 پدرینک وقوع وفاتیه ماتم زده اولدینی حالده، جنرال
 دمیشلی بر معاهده عقیدنه مجبور ایتمشیدی، که بو
 معاهده (شلیف) مجراسنی خط حدود تعیین ایدوب،
 (ممسکر) مسکری اولوق اوزره، سراکش حدودینه
 قدر عبد القادره واسع بر اولکه بر اقیوردی .
 عبد القادر بو وجهله بر کوچک دولته نائل اولجه،
 ابتدا بعض مخالفلرینی رام ایتمکدن صکره، هسکرینی
 تنظیم ایدوب، ۱۲۵۱ ده وهران قوماندانلغنده
 (دمیشل) ک خلقی اولان جنرال (ترزل) ک او-
 زرینه یکریمی بیک سواری هسکریله هجوم ایده رک،
 کلیاً مهزوم واسطه و مهمات وارزانی ضبط ایله فراره
 مجبور ایتمش؛ و بو مظفریت اوزرینه، جزایر عرب لر-
 ینک عروق غیرت و هجیاتی اوپانوب، فرانسز هسکری
 بیوک بر خوف و دهشته دوچار اولمش ایدی. بونک
 اوزرینه فرانسه حکومتی طرفندن مارشال (قلوزل)
 ایله دوق دورلیان اعزام اولنه رق، بونلر عرب
 قبائلی و رؤسای آره سنه نفاق و تفرقه دوشورمک
 قوتیه، خالی بولدقلری هسکری و بده تلسانی ضبط
 ایده بیلش؛ و جزایره عودتله امیرک کلیاً مغلوبیتی
 اعلان ایتمش لر؛ و حقیقه جنرال (بوژو) بعض مح-
 ره لر قزاعش ایسه ده، بودخی ۱۲۵۳ ده عبد القادر
 حقتده جنرال (دمیشل) ک معاهده سنندن ده منفعتلی
 بر معاهده عقیدنه مجبور اولمش؛ و امیر بومصلحانه دن
 بالاستفاده، قبائل آره سنده کی روابطی تا کید ایله،
 اسطه و مهمات و هسکرینی تنظیم و ترتیه، و فرانسز لرتک
 حکمی آلتنده بولنان عرب لرله دخی خفياً عقد منا-

سبات و مخازرات ایتمکه باشلامش ایدی. ۱۲۵۶ ده
 یکسندن حرب و جدال میدانی آچیلوب، مارشال
 (واله) ایله دوق دورلیان بر قاچ غالبته نائل
 اولمشلر سه ده، قیام جزایرک هر طرفته انتشار ایتمکه
 باشلادیقندن، فرانسه حکومتی ده شدتلی تدابیر
 اتخاذینه مجبور اولوب، جنرال (بوژو) بی جزایر
 والی و قوماندانلغنه تعیینله برابر، کلیتیلی هسکر سوق
 ایتمشیدی. جنرال بوژو یولاری قطع ایتمکه، امیره
 تابع اولان برلری ارزاقسز براهرق، بر قاچ موقعک
 ضبطنه مقتدر اولوب، قباائلک بر طاقتی عرض اطاعت
 ایتمکه، عبد القادر رجعت قهقری ایله حرب ایتمکه
 باشلایه رق، ۱۲۶۰ ده سراکش حدودی داخلنه
 کیرمکه مجبور اولمش؛ و ذاتاً اقر باسندن بولنان سرا-
 کش حاکی مولی عبدالرحمنک و اورا مسلمانلرینک
 معاونت تقدیه و بدینه سیله یکیدن حدودی تجاوزله،
 بر جوق وقت فرانسزلی مشغول و تلفات کیده یه
 دوچار ایتمکدن صکره، مولی عبد الرحمن امیرک
 کندی تبعه سی بیننده قزاندینی شان و شهرتندن
 اندیشناک اولوب. فرانسز لرله بالانفاق، سلاحلرینی
 عبد القادره قارشو چورمش ایسه ده، ذاتاً سراکش
 حاکنک هسکری امیره قارشو استعمال سلاح
 ایتمکدن، عبد القادر بر قاچ مظفریته نائل اولوب،
 قاسی ضبط ایتمسه بر رومق قالمش ایکن، فرانسز لرتک
 جزایر ده کی اهل قیامه قارشو ترقیلرینی خبر آلجه،
 او طرفه ارجاع عنان ایده رک، جنرال بوژو ایله بر
 صوک دفعه محاربه یه کیریشمش ایسه ده، فرانسز
 هسکرینک یک کلیتیلی اولمشندن، و اکثر طرفدارانک
 بین المسلمین اولان تفرقه اوزرینه کندیسندن رو-
 کردان اولمشندن طولانی چوق طیانه مه رق، اک
 ثباتلی طرفدار لرله جنوبه یعنی صحرای کبیره طوغری
 چکلمش؛ و بو طرفدار لرینک دخی تلف اولمشی او-
 زرینه، ۱۲۶۴ تاربخنده اسکندریه ویا عکاده اقامت
 ایتمک شرطیه جنرال (لامویرسیر) ه تسلیم اولمشدر.
 جزایر والیسی دوق دو مال طرفندن فرانسه یه
 کوندرلش؛ و بر مدت تولونده (لاماغ) قلمه سننده
 و بده (بو) و نهایت (آبو آوز) قلمه سننده اقامت
 ایتمیشلش؛ و اوچنجی ناپولیون امپراطور لغنی اعلان
 ایتمدیکنده، ۱۲۶۹ ده ممالک عثمانیه ده اقامتنه
 مساعده ایتمکه، در سعادتله کله رک، سلطان عبدالحمید

خانک النفاثه نائل اولمش، و بروسه ده احسان اولنان بر قوناقدہ اختیار اقامت ایتمشیدی. شهر مذکورده حرکت ارض وقوعی اوزرینه، ۱۲۷۲ ده دمشق شامه انتقال، و بش سنه صکره برادرلیله هائله سی دخی کندیسنه الحاق ایدوب، هائله سی نامنه فرانسه حکومتی طرفندن شهری ۵۵۰ فرانسر لیراسی معاش تخصیص اولمشیدی. ۱۲۷۷ ده وقوع بولان شام وقعه سنده کوریلن حسن حرکتی اوزرینه، برنجی مجیدی و فرانسه طرفندن برنجی (ایزبون دونور) نشانرخی آلمشیدی. ۱۲۷۹ ده حجه کیدوب، ایکی سنه حجازده قالمش؛ و هودتنده درسعادته کله رک، سلطان عبدالعزیز خان جانبندن برنجی عثمانی نشانیه تظیف اولمشیدی. پارس سرکیسنده فرانسه سیاحت ایدوب، ناپولین طرفندن معاشنه ایکویز ایراضم اولمش؛ و شامه عودت ایدوب، ۱۳۰۰ سنه سی رجینک ۱۹ نجی کونی ۷۷ یاشنده (دسر) قریه سنده کی کوشکنده وفات ایتمش؛ و نعشی صالحیه ده محی الدین عربی تربیه سی داخلنده دفن اولمشدر. سیف و قلم اصحابندن و نادرات طبیعتدن اولوب، منظوم و منثور برخیلی آثاری دخی واردر. فرانسه ده بولندیقی سرده اورا جمعیت علییه سی فخری اعضاقلنه انتخاب اولمغله، بو شرفه مقابل بر طاقم معلومات تاریخیه و سائرینی حاوی یازمش اولدینی بر کتابی موسیو (دوفا) طرفندن فرانزجه به ترجمه و نشر اولمشدر.

عبدالقادر چایلی { حمیدی — } دور

مسند مشیخت اسلامییه بکن علاندن اولوب، حمیدی محمد افندیکن اوغلیدر. تحصیل علوم ایتدکن صکره بروسه ده سلطان مدرسه سی مدرسی بولنان مولانا رکن الدین افندیکن معیدی و بده مقربان پادشاه. هیدن مصطفی آفانک معلمی اولمشیدی. مومی الهک مظاهرتیله درسعادته و بروسه ده بعض مدرسلکره تعیین اولندقدن صکره، ۷۲۷ ده بروسه ۹۲۹ ده استانبول قاضیلکنه نائل اولمش؛ و سنه مذکورده آنا طولی قاضیصکری اولوب، ۱۴ سنه بومقامده قالمش؛ و داترہ سی بجمع علما و فضلا اولمش ایدی. ۹۴۴ ده عزل و تقاعد اولوب، ایضای فریضه حج ایچون جانب حجازه عزیمت و هودتله، ۹۴۸ ده مقام فتوی هوده.

سنه حاله اولنمش ايسه ده، بالکتر اوج آی بومقامده قالوب، مبتلا اولدینی ملت اوزرینه، سنه مذکورده انفصال ایدورک، متقاعداً بروسه ده اقامت ایتکنده ایکن، ۹۵۵ ده یتیم یاشلرنده وفات ایتمشدر. شهر مذکورده بنا ایتدیرمش اولدینی مسجد و مدرسه نیک خطیره سننده و موسی بابانک تربیه سی جوارنده مد فوندر. احکام شریعه نیک تمام اجراسنه ساعی عالم و ادیب برذات ایدی. برخیلی قصائدی و سائر اشعاری ده واردر. شویت او جمله دندر:

ایرل حسد کدالک امن و فراغنه
اهل حضور صاتمہ جهان پادشاهی

عبدالقادر شیخی افندی { دور سلطان

نائلده مسند مشیخت اسلامییه نائل اولان علاندن اولوب، سلطان بایزید خان ثانی و سلیم خان زمانلرنده قاضیصکری بولنمش اولان مؤید زاده عبدالرحمن افندیکن برادری شیخ کریم حاجی افندیکن اوغلیدر. اکیال تحصیل و ابوالسعود افندیکن درسنه دخی مواظبت ابله علی الاصول دور مدارس ایتدکن صکره، ۹۷۴ تاریخنده شام و بده مصر، ۹۷۶ ده بروسه، ۹۷۷ ده استانبول قاضیسی، ۹۷۸ آناطولی ۹۷۹ ده روم ایلی قاضیصکری اولمشیدی. ۹۸۱ ده اختیار ققاعد ایدوب، ۹۹۵ ده مسند فتوایه ارتقا ابله، ایکی سنه قریب مدت امور فتوایی اداره ایتدکن صکره، ۹۹۷ ده واقع بکار بکی وقعه سنده عزل اولنهرق، مطالعه و عبادتله مشغول ایکن، ۱۰۰۲ تاریخنده وفات ایدوب، ابا ایوب انصاری (رضه) جوارنده بیجی افندی زاویه سننده پدری یاننده دفن اولمشدر. عالم و فاضل و محقق برذات ایدی.

عبدالقادر طبری { اون برنجی قرن هجری

مشاهیر علماسندن وسا دات حسینیهدن اولوب، ۹۷۶ تاریخنده مکّه مکرّمده دنیا به کلیش؛ و مصری علماسندن تحصیل علوم ایدوب، حدیث، تفسیر، فقه، ادبیات، حکمت، هیئت، منطقی، طب و سائر فنونده یدطولی قزانش؛ و برچوق تألیفاتله خیلی اشعار براقشدر. ۱۰۳۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. باشلیجه مؤلفاتی بروه آیتدر: «دره الاصداف السنیه فی ذروه الاوصاف الحسیه»

«الآل»، «كتاب أنحاف اخوان الصفاء بشرح تحفة
الظرفاء باسماء الخلفاء» و سائرہ.

عبدالقادر فاسی } (ابو السعد بن ابی
الحسن علی) مغرب

مشاہیر علما و اتقیاسندن اولوب، فقه و حدیث و تفسیر
و تصوف و سائر علومده عصرینک فریدی ایدی. بک
چوق طلبه و سریدین بتشد برمش؛ ۱۰۹۱ دە
وفات ایتشد. مالکی المذهب ایدی.

عبدالقادر فیومی } مصر مشاہیر علما
و فقهاء شافعیہ سندن

اولوب، فقه، حدیث، تصوف، ادبیات، علوم ریا-
ضیه، ہیئت و سائرده بد طولاسی و علوم مذکورہ به
متعلق تألیفات عیدہ سیله برخیلی اشعار و واردر.
۱۰۲۲ تاریخنده وفات ایدوب، قایتبای مقامی جوا-
رندہ تہیئہ ایتمش اولدینی مزاره دفن اولمشدر.
نوبینک «مناج» بنه بیوک برشرح یازوب، «الروض
المہذب فی تہریر ملخصته من فروع المذهب» عنوانیله
اختصار دخی ایتشد. حسابده «اللمع»، جبر و مقا-
بلده «المقنع»، فرائضده «الرحیہ» عنوانلی کتابلری
و سائر برچوق کتبی دخی شرح ایتشد. شو بر ایکی
بیت جملہ اشعار نندرد:

واحر قلبی علی حیر قضي و مضی
لوکان یغدی فذته العین بالبصر
فالعین تدمع والقلب الحزین غمدا
یجمرة او قدت باللہب والشمر

عبدالقادر کویندہ } (خواجہ —) مشا-
ہیر ادبا و خطاطیندن

اولوب، اوائل عمرندہ سلطان احمد جلایر خدمتندہ
بولمش؛ و بعدہ میرزا امیرانشاء بن تیمورک ندما-
سلاکینہ داخل اولمشیدی. تیمورلنک امیرانشاهک ندما.
سفی قتل ایتدیکنده، فرار و اختفا ایدوب، بر مدت
صکرہ مظهر عفو اولمش؛ و تیمورک وفاتندن صکرہ
شاهرخ سلطانه انتساب ایتمش ایدی.

عبدالقادر کیلانی } (غوث اعظم محی الدین
ابو محمد — بن ابی

صالح بن جنکی دوست) اطاطم اولیاء اللہدن و پیران
طبیقتندن اولوب، طریقت علیہ قادریہ بو ذاته
منسوبدر. نسب شریفلری حضرت امام حسن بن
علی بن ابی طالب (رضہما) افندضره و اصل اولور.

«میون المسائل من اعیان الرسائل»، «الآیات
المقصورة علی الآیات المقصورة»، «حسن السریرة
فی حسن السیرة»، «الکلام الطب علی کلام ابی
الطب»، «افتحاص المجاری فی افہام النجاری»،
«رسالة سل السیف علی حل کیف»، «عرائس
لابکار و غرائس الافکار»، «کشف الخافی من
کتاب الکافی» و سائرہ. شو بر ایکی بیت شریف
حسن بن ابی نمینک مدحنہ دائر سولمش اولدینی
بر قصیدہ سندنرد:

بیت تبحر ذیول التیہ و الخیلا
فی روضة العجب حتی قلت حی علی
خود تجرد بیضا من لو احظها
فتترك الاسد فی ساحاتها قتلی

عبدالقادر طورى } اون برنجی قرن
هجری مصر مشا-

ہیر علماسندن و فقهاء حنفیہ دن اولوب، مذهب حنفی
اوزرہ مفتی و جامع ازرہ دہ مدرس ایدی. علوم ادبیہ دہ
دخی مهارتی و طبعت شعریه سی و ارایدی. فقهہ دائر
«الکونز» عنوانلی کتابی شرح ایدوب، «تکملة البحر
لرائق» عنوانیله برکتاب دخی یازمش؛ و «الفواکھ
الطوریہ» عنوانیله نظم و نثری جامع کوزل بر اثر
ادنی بر ایتشد. ۱۰۲۶ تاریخلری نده ک بر حیات ایدی.

عبدالقادر عیدروس } (ابو بکر محی الدین
المنی الحضر

و توی الہندی) اون برنجی قرن ہجری مشاہیر علما-
سندن اولوب، ۹۷۸ تاریخندہ ہندستانک احمد آباد
شہرندہ طوغمش؛ و علوم و فنون مختلفہ بی تحصیل ایلہ
طریق تصوفہ سلوک ایدہ رک، یمن و مصرہ سیاحت
ایتدکن صکرہ، ہندستانہ عودتلہ، ۱۰۳۸ دە
احمد آباددہ وفات ایتشد. ترہ سی زیارتک اهدرد. بر
چوق تألیفاتی اولوب، باشلیجہ لری شو نلردرد: «الثور
السافر من اخبار القرن العاشر»، «الفتوحات القدور
سیة فی الحرة العیدروسية»، «الحداثق الحضرة فی
سیرة النبی (صام) واصحابہ المشرة»، «أنحاف الحضرة
العزیزة بمیون السیرة الوحیزة»، «کتاب المنتخب
المصطفی فی اخبار مولد المصطفی»، «کتاب المنہاج
الی معرفة المہراج»، «کتاب الاموذج اللطیف فی
اہل بدر الشریف»، «کتاب اسباب النجاة و النجاح
فی اذکار المساء و الصباح»، «کتاب عقدا لالہ بفضائل

۴۹۱ تاریخنده ابراهیم کیلان خطه سنده دنیا به کلوب، مبادی علومى بمدالتحصیل، شاب ایکن، بغدادده ورودله، قاضی ابو سعاد مخرمیدن علم فقی اخذ، و ابو بکر بن المظفر ایله سائر مشاهیر محدثیندن استماع احادیث نبویه ابتدکن صکره، وعظ و تدریسه مبا- شرتله، صیت و شهرتی عالم کبر اولوب، زمانتک امامی المشریدی. مذهب حنبلی به تابع اولوب، حنابله تک شیخی ایدی. علوم ادبیه بی دخی ابو زکریا التبریزی دن اخذ ایتشدی. مدت تحصیل و تدریسه کنندی کدیلمه آیتش ایدردی. کنندی لرندن ابو سعاد سمانی کبی مشاهیر علما اخذ و استماع و روایات ایتشلرد. برخیلی وقت بغدادده وعظله مشغول اولوب، مجلس وعظی مرجع خاص و عام اولدقن صکره، خلوته چکیلوب، ریاضتله یا شامه باشلامش؛ و بعده سیاحته چیقوب، مجاهدت نفسه و صحرا لده اقامتله زهد و عبا. دنه قولش؛ و شیخ احمد دباسله صحبت ایدوب، کندیسنندن اخذ طریق بیورمش ایدی. ۵۲۱ ده یکیدن عقد مجلس وعظ ایدوب، لسان عرفان بیاندن نیجه حکم الهیه صادر اولغله، بلاد بمیده دن زیارتنه کلمتکه باشلامشیدی. ۵۲۸ ده ابو سعاد مد- رسه سننده تدریس و افتایه شروع ایدوب، فروع و اصول فقهده و تصوفده برقاچ کتاب تألیف ایتشدر. تقوی و تصوفه متملق سخنان عارفانه سی جوق اولوب «ملفوظات کیلانی» و «ملفوظات قدریه» عنوانیه السنه اسلامیهده جمع وتدوین اولمشدر. «فتوح الغیب»، «غنیة الطالبین» و «بهجة الاسرار» هنرائلی کتابلرک دخی انقاس مبارکه لرندن اولدقلمی سرویدره «دیوان غوث الاعظم» عنوانیه دخی تصوف و حقیقت و معرفته متملق بر مجموعه اشعارلمی متدا- ولدر. کافه آثارلمی عربی لساننده اولوب، عند- العرب (جیلی و جیلانی) لقبیه معروف اولدق لرندن، بغداد قرینده (جیل) اسمنده بر قریهده تولد ایتش اولدق لرینه ذهاب اولانلر دخی واردر. ترجمه حال عارفانه سنن و کرامات و مقاماتى حاکم اولق اوزره، السنه مختلفهده مستقل کتابلر تألیف اولمشدر. ۵۶۱ تاریخنده بغدادده ارتحال ایدوب، تربسه ایوم زیارتکاه انام و زیاده سیله معمور و مزیندر. طریقت علیه لری ممالک اسلامیه تک هر طرفنده و علی الخصوص هندستانده و ممالک عثمانیهده پک منتشردر.

عبدالقاهر تبریزی { (جمال الدین —
الدمشقی) فقهاء شافعیه دن وادادن اولوب، ۶۴۸
تاریخنده حرانده طوغمش، ودمشق شامده نشئت
ایدوب، بمض فضالده بولمش؛ و ۷۴۰ ده وفات
ایتشدر. شو ایکی بیت اشعارندرد:

جانت تمیز اختیالاً
قد القضیب المنم
تجر اثر خطاها
اذیال حرط مسهم

عبدالقاهر تمیمی { (ابو منصور — بن
طاهر) مشاهیر علمادان
وفقهاء شافعیه دن اولوب، بغدادده طوغمش؛ و چو-
حقلغنده بدرله خراسانه کیدوب، نیشاپورده ابو
اسحق اسفرائیندن و سائر علمادان اخذ و تحصیل ایله،
ادبیات و سائر علوم مختلفهده کسب مهارت ایدره، ۲۷
فنده درس و بریدیکی سرویدر. علوم ریاضیهده بد طولی
صاحبی اولوب، بو بایده «التکملة» عنوانیه بیوک و مشهور
برکتابی و بر تفسیر شریفله «تأویل متشابه الاخبار»،
«فضایح المتزله»، «الکلام فی الوهید الفاخر فی
الاولل والاواخر»، «ابطال القول بالتولد»،
«فضایح الکرامیه»، «معیار النظر»، «تفضیل
الفقیر الصابر علی الفی الشاکر»، «الایمان و اصوله»،
«الملل والنحل»، «التحصیل فی اصول الفقه»،
«الفرق بین الفرق»، «بلوغ المدى فی اصول
الهدی»، «نفی خاق القرآن»، «الصفات» و سائر
صاحبی ایدی. استادینک وفاتندن صکره مسجد
عقیلده تدریس علوم ایدوب، ۴۲۰ تاریخنده
(اسفرائین) قصبه سننده وفات ایتش؛ و استاد
مشارایله ابو اسحق اسفرائینی قرینده دفن اولمشدر
شو ایکی بیت جمله اشعارندرد:

شبابی و شیخی دلیلا رحیلی
فسیعاً لذلک وذا من دلیل
و قدمات من کان لی من عدیل
وحسی دلیلا رحیل العدیل

عبدالقاهر جرجانی { (ابو بکر — بن
عبدالرحمن) مشا
هیر نحو بوندن اولوب، ادبیات عربیه اتمه سنندرد
علم نحوی ابو الحسین محمد بن علی الفاروسیدن اخذ

بمَشْدَر. «ایضاح» «بری» «المفنی» «هنوائیله» ۳۰
 بودیکری «المقتصد» «هنوائیله» ۳ جلدن عبارت
 ولق اوزره ایکی شرح یازمش؛ و «انجاز القرآن»،
 «کتاب عروض»، «العوامل المائیه»، «المفتاح»،
 «شرح الفاتحه»، «صرفه دائر» «العمده»، «الجل»،
 «انیده» «التلخیص» عنوانلی کتابلر جمله تألیفاتندن
 بولمَشْدَر. شافعی المذهب ایدی. ۴۷۱ تاریخنده
 وفات ایشدر. شو ایکی بیت جمله اشعارندرد:

لا تأمن لنفسه من شاعر
 مادام حیاً سالماً ناطقاً
 فان یمدحکم کاذباً
 یحسن ان یمجوکم صادقاً

عبدالکریم } خلفاء عباسیه دن طابع باللهک
 اسمیدر. «طابع بالله» ماده.
 منه مراجعت بیوریله.

عبدالکریم } ایران مشاهیر خطاطین و شعرا.
 نندن اولوب، خطاط شهر
 بدرالرحمن خوارزمینک اوغلی و عبدلرحیم انیسینک
 رادیدر. بودخی آق قیونلی ملوکندن سلطان
 مقوبه منسوب بولمَشْدَر. اونجی قرن هجری اوا-
 مطنده وفات ایشدر. شو بیت جمله اشعارندرد:

ترا دردیله جادکردم که از مردم نهران باشی
 ندانستم که آنجا هم میان مردمان باشی

عبدالکریم } مشاهیر علماء عثمانیه دن اولوب،
 فاتح زماننده صدراعظم بو-
 نمش اولان محمود باشا ایله برلکده سلطان مراد خان
 فانی اسرا سندن محمد افنک کوله لرندن بولمش؛ و مو-
 نالیله طرفندن تحصیله سوق اولنهرق، علی طوسی
 سنان عجمی کبی مهرة علمدان استفاده ایله اکثر
 علوم عقلیه و نقلیه بی اوکرمش؛ و سلطان محمد خان
 ضرترلی زماننده قاضی مسکر اولمش؛ و سلطان بایزید
 نان زماننده وفات ایشدر. مشارالیه محمود باشانک
 صاحب ترجمه به فوق العاده محبت و حرمتی وار ایدی.
 تلوح «کتابته بعض حاشیه لر یازمشدر.

عبدالکریم بخاری } (میر—) بخارا
 علماسندن اولوب،
 طرفه سفر ایده رک، ۱۲۴۶ تاریخنده در سعادته
 فات ایش؛ و ترکستان و افغانستان احوالنه دار
 تاریخ یازمشدر، که موسیو (شفر) طرفسندن

فرانسزجه به ترجمه اولنهرق، ۱۸۷۶ تاریخ میلاد سنده
 یارنده نشر اولمشدر.

عبدالکریم پاشا } سلطان مصطفی خان
 ثالث مصرنده ۱۱۷۳ ده
 درت آی قیودان باشاق ایش اسراهی بحربه دن
 اولوب، دوغما ایله آق دیکزه چیمغله، استانبول
 اونکنده لئکرانداز اولدیفی خالد، کینک طاقتی
 جمه نمازینه کیتدکرلنده، درون سفینه ده پارانغه
 بولنان اسرا کندیسنی قتل، و کئی بی اخذله، مالطیه
 فرار ایشلردر.

عبدالکریم الخلبتی } (بن عبدالله العبابی)
 اون ایکنجی قرن
 هجری علما و ادب سندن اولوب، ۱۰۷۰ تاریخنده
 مدینه منوره ده طوغمش؛ و مصری مشاهیر علما
 سندن وحی عبدالغنی نابلسدن اخذ و استفاده ایله،
 علوم متنوعه ده شعر و انشاده ید طولی قزاندقن
 صکره، مدینه نبویه ده حنفیه هفتیمی اولمشیدی.
 حریرک حرمتی حقیقده برساله سیله فتاویبی و منشور
 و منظوم بر خیلی آثاری واردر. ۱۱۳۳ ده وفات
 ایشدر.

عبدالکریم بن حمزه } (سید —) اون
 ایکنجی قرن
 هجری ادب سندن و دمشق شام ساداتندن اولوب،
 شهر مذکورده تقیب الاشراف ایدی. ۱۰۵۱ تا-
 ریخنده طوغوب، تاریخ وفاتی معلوم اوله مدی. لسان
 عربیه برچوق اشعار راقعه سی اولوب، شو بر ایکی
 بیت او جمله دندر:

ومینهف غص الأدم یرق ماء
 الحسن فی جسمانه الالباسی
 کدنا لالطف صفاء خدیبه نری
 مامر خلفهما من الالنفاس

عبدالکریم دهلوی } هندستان ادب سندن
 اولوب، نادر شاهک
 هند سفرنده خدمته کیره رک، ۱۱۶۸ تاریخنده
 «بیان واقع» عنوانیه مشارالیهک تاریخی یازمشدر.
 عبدالکریم منشی } هندستان مورخلرندن
 اولوب، اون اوچنجی
 قرده هجری واسطنده برجات بولمش؛ و لسان فار-
 سیده «تاریخ احمد» عنوانیه احمد شاه درانی ایله
 خلفلرینک تاریخی و «محاربه کابل و قندهار» و «تاریخ

پنجاب تحفة الاحباب» عنوانزبانه ديگر ايک تاريخ يازمشدر.

عبدالکريم نادر پاشا } (چربانلي —)
متاخرين مشيران

دولت عليه دن اولوب، روم ايلنده کي چريان قصبه -
سندندر. مکتب فنون حربيه دن چيقده دن صکره
بر مدت دخي وپانده تحصیل، و فرانسز و آلمان
لسانلرني تعلم ايده رک، خدمت مسکريده تدریجاً قطع
صرايله، دور سلطان عبدالعزیز خانیده مشيريت
رتبه سنی احراز ايتمش؛ و بر جوق محاربه لرده بولنه -
رق، متانت واستقامتيله شهرت بولمشیدی. صوک
روسیه محاربه سنده روم ایللی جهتنده عموم قوماندانی
بولنوب، روس مسکريتك طونه بی تجاوزينه قارشی
بر تدبير صائب دوشونه مديکندن، عزل اولنهرق،
بده ردوسده اقامته مأمور بيورلمش؛ و ۱۳۰۰
تاريخلرنده، خلی مسن اولدیني حالده، اوراده وفات
ايتمشدر. بر جوق وقت اردوی هاپونلر مشيريتلرنده
بولنوب، دور سلطان عبدالعزیز خانیده ۱۲۸۸ ده
ایکي آی اون بدی کون، ۱۲۹۳ ده بدی کون
و سلطان عبدالحمید خان ثانی افندسزک زمان
سلطنتلرنده بنه ۱۲۹۳ ده ایکی آی ايله اون سکز
کون که جمعاً بش آی ايله اون ایکی کون سرعسکر
ودور سلطان عبدالعزیز خانیده ۱۲۹۳ ده اون آتی
کون بحریه ناظری بولمش؛ و عمر پاشانک وفاتندن
صکره مکرراً سرداراق عنوانی احراز ايتمشدر.
بک آفر و سکوتی بزات ایدی.

عبداللطيف } (ميرزا — بن اولغ بک بن
شاهرخ بن تیمورلنک) مشهور

اولغ بکک اوغلی اولوب، خیرسزوبدکردار بر آدم اولغله،
پدرینی و برادری میرزا عبدالعزیزی قتل ایده رک،
ماوراءالنهری ضبط ايتمش ایسه ده، یالکز آتی آی
حکومت سوردکن صکره، ۸۵۴ تاریخنده مقتولاً
وفات ايتمشدر.

عبداللطيف } (بن يوسف البغدادي) مشا.
هیراطبا و مورخیندن اولوب،

مشهور موسیو (دوساسی) طرفندن فرانسزجه به
ترجه ایدلمش اولان مصر تاریخنک صاحبیدر. [ابن
الباد « ماده سنه مراجعت بیوريله.]

عبداللطيف } اون برنجی قرن هجری ادبا
سندن اولوب، جناب مولانا

نای رومک « مشنوی » سنه « لطائف معنوی »
عنوانيله برشرح و « لطائف اللغه » عنوانيله برکتاب
يازمشدر.

عبداللطيف } اون برنجی قرن هجری ادبا
سندن اولوب، قزوینلیدر.

« لب التواريخ » عنوانيله بر ایران تاریخی يازمشدر.

عبداللطيف اطاسی } اون ایکنجی قرز
هجری عرب ادبا

سندن اولوب، حصیلیدر. برخیلی قصائد و سائر
اشعاری واردر. ۱۱۴۶ تاریخندن صکره جه وفات
ايتمشدر. شو بوایکی بیت جمله اشعارندندر:

ونا جیت قلبی فوق طور اشتیاقه
سلوا فلم یبرح یدلها کفا
بلیل بهیم قد امدت سدوله
ستور من الظلاء حالکة سدفا الخ

عبداللطيف خان } ماوراءالنهرده حکومت
سورن اوزبکان ملوکنک

آلتنجیمی اولوب، کرجم خانک اوغلی و دولت مذکو
ره نک مؤسس اولان شاهلی بک بن ابی الحیرک تور
نیدر. ۹۴۷ تاریخنده برادری عبدالله خانه خلف
اولوب، ۱۳ سنه حکومت سورمش؛ و خراساند
ملوک صفویه ايله بر جوق محاربه لر ايتمشدر.

عبداللطيف مقدسی } (بن عبد الرحیم
الانصاری) مش

هیر مشایخن اولوب، ۷۸۶ تاریخنده قدس شریفده
طوغمش؛ و تحصیل علوم ایتدکن صکره، شیخ عبد
العزیزه اتسابله، طریق تصوفه داخل اولمش؛ و
زین الدین خانی حجه عزیزت و هودندنه صاحب ترجمه
مسافر اولغله، برابرنده خراسانه عزیمت ایدوب،
مدت جام قصبه سنده خلوت و ارشاده مشغول اولمش
و بده دمشقه هودتله، و بر مدت اقامتن صکره،
قونییه و اورادن روسیه کلش؛ و ۸۵۶ تاریخنده
شهر مذکورده وفات ايتمشدر. « التحفة فی بیان المفا
مات و المراتب » عنوانيله بر تألیفی واردر.

عبداللہ } (بن عبد المطلب بن هاشم بن
مناف بن قصى بن کلاب بن مر

بن کعب) سید الثقلین (صلیم) افندسزک پدر هایلر
اولوب، بدرینک اوننجی اوغلی اولدیني سرویدر

ابوطالب وزبير ابله برآندان متولد ايد بيله. عبدالمطلب
 زمزم قیوسنی حفر ایدمه جکی وقت، قریشدن کوردیکی
 ممانت اوزرینه، کندیسنی مدافعه ایدمه جک اون اوفلی
 اولورسه، برنی کعبه الهک ایچنده بولنان اصنامه
 ذبح ایتمکی نذر ایتمش اولدیغندن، اولادینک اوننجیمی
 اولان عبدالله طوغدیغنده، ذبحنی یرینه کتیرمک
 ایچون، عادت جاهلیت اوزره، کاهنک اشارتيله بر
 طاقم اقداحک اصواتندن عبداللهک ذبحی لازم کلدیکنی
 استخراج ایتمش؛ و بونک اجراسنی بر مدت تاخیردن
 صکره، خیرده بولنان برکاهنه به مراجعتله، یرینه بر
 مقدار دوه ذبحنی بوکاهنه ارانه ایتدیگندن، یرینه یوز
 دوه ذبحنه کعبه ده کی کاهنلر راضی اولمش؛ و بو وجهله
 عبدالله ذبحدن قورتلش ایدی. اون سکرز یاشنه
 کلنجه، پدری عبدالمطلب کندیسنی استصحاب ایله بنی
 زهره تک سیدی اولان وهب بن عبد مناف بن
 زهره تک یانه کیده رک، بونک قیزی (آمنه) بی
 عبدالله ایچون برادری وهبیک قیزی (هاله) بی
 کندی ایچون ایتمش؛ و ایکیسنک نیکاحی بردن
 اجرا اولنوب، عبدالله ایله آمنه دن فخرکائات (صلم)
 افندمز وهبالمطلب ایله هاله دن حضرت حمزه (رضه)
 تولد ایتمشدر. آمنه سید الانبیا (صلم) افندمز
 حامل ایکن، حضرت عبدالله پدری طرفندن طایلیری
 بولنان بنی عدی بی زیارت ایچون مدینه به کوند
 ریله رک، و بر روایتده تجارت ایچون شامه
 کیدوب، عودتنده مدینه به واصل اولنجه، خسته
 لئرق، اوراده وفات ایتمشدر. خسته نافی پدری
 طرفندن خیر آلنجه، برادری زبیر کوند ریله رک،
 وفاتنده حاضر بولمش، ونمشنی (بالغه) تک خانه سنده
 دفن ایتمشدر. وفاتی، اقوای روایاته کوره، ولادت
 حضرت نبویدن ایکی آوی اول وقوع بولمشدر. وفا
 تنده یکریمی یش و بر روایتده یکریمی سکرز یاشنده
 ایدی. آمنه حامل اولمازدن اول عبداللهک وجهنده
 ز نور کور بولوب، حملدن صکره بو نورک آمنه به
 کجدیکی سرویدر.

عبدالله { صحابه دن بر جوق ذواتک اسمی او.
 (لوب، اک مشهورلری بروجه آتی
 ذکر اولنور: (عبدالله بن الارقم بن عبد یغوث بن
 وهب القرشی الزهری) که ام سید الثقلین حضرت
 آمنه بنت وهب پدرینک عمه سیدر. فتح مکه کونی

اسلامه کلوب، خیر غزاسنده حاضر بولمش؛ وحضرت
 فخرکائات (صلم) افندمز و بده حضرت ابا بکر
 وعمر (رضهما) به کائتک ایتمشدر. صادق وموثوق
 بذات اولغله، یازدیغی نامه لر چوق دفعه جانب رسا.
 لئنه یاشیدن اوقوتدیرلتمسزین، تمهیر بیور بوردی.
 حضرت عمر عثمان (رضهما) زمانلرنده بیت الماله
 مأمور اولوب، جانب ذی النوریندن کندیسنه احسان
 اولنان کیتلی بر مبلغی قبول ایتمه مشیدی. اواخر
 عمرنده کوزلرینه عمی طاری اولمشیدی. — (عبد.
 الله بن اسحاق الاعرج) که حاجب بن ابانک جدی
 اولوب، غزواتک برنده آیغنی مجروح اولمشیدی.
 — (عبدالله بن ابی امیه بن المغیره الخزومی) که
 امهات مؤمنیندن ام سلمه (رضها) تک برادری
 ومعات رسالت پناهدن هاتکه بنت عبدالمطلب اوغلی
 اولوب، ابتدا فخرکائات (صلم) افندمزک علیهنده
 شدید البغض اولغله، آیت کریمه ده اشارت بیوریلان
 «ان نؤ من لك حتى تفجر لنا من الارض ينبوعاً او
 تكون لك جنة من نخيل» کلامنک قائل اولمشیدی.
 بده فتح مکه دن آز مقدم ابو سفیان بن الحارث
 بن عبدالمطلب ایله برابر مدینه منوره به هجرت ایدوب،
 شرف اسلامه مشرف اولمش؛ ومکه وحین غزالنده
 بولنوب، طائف غزاسنده شهید اولمشدر. — (ابو
 یحیی عبدالله بن انیس الجهنی الانصاری) که بنی سلمه
 اصنامی قیرانلرک بری اولوب، اوغللری عطیه، عمرو،
 ضمیره، عبدالله و جابر و سائرلری کندیسندن روایت
 ایتمشلردر. — (ابو معاویه عبدالله بن ابی اوفی
 الاسلمی) که حدیبیه وخیر غزالرله اوندن صکره کی
 غزواتک جمله سنده و رضوان بیعتنده حاضر بولنوب،
 بده کوفه ده ساکن اولمش، و اوراده کی صحابه تک
 اک صکره وفات ایدنی اولوب، ۸۶ تاریخنده ارتحال
 ایتمشدر. — (ذوالجهدین عبدالله بن عبدنهم) که
 دین اسلامی قبول ایتدیگندن طولانی، عمی طرفندن
 هر شیبی آلتوب چبلاق بر اولغله، والده سنک ویر.
 دیکی برکلمی ایکی به یرتوب، یاریسنی اوموزینه آله.
 رق و بار یسنی بلنه صاره رق، نزد حضرت نبوی به
 کلش؛ واسمی سوال بیورلدهنده، عبدالعزی دمکله،
 اسمی عبداللهه تحویل و (ذوالجهدین) لقبيله تلقیب
 بیورلمشیدی. بلند آواز ایله قرآن کریمی تلاوت
 ونسبیح و تکبیر ایدردی. تبوک غزاسنده شهید او.

لوب، جنازه نمازی فخر کائنات (صالح) افتد منر
جانبدن قیلمش، وحقنده اطالم صحابه دن بعض ذوا.
نک غبطه سنی موجب بردا اراد بیورلمش ایدی .
— (عبدالله بن بدیل الخزاعی) که پدرله برابر فتح
مکه دن اول اسلامه کلوب، مکه، حنین، طائف
و تبوک غزالنده حاضر بولتمش؛ و بعده جناب
مرتضاتک ایمان اصحابندن اولدنی خالد، صفین
محاربه سنده برادری عبدالرحمن ایله برابر شهید
اولمشدر. محاربه مذکوره ده فوق العاده شجاعت
وجسارت کوستروب، صف دشمنانک ایچنه طاهررق،
معاویه نک شخصنه تقرب ایتدیکی خالد شهادته نائل
اولمشدر. — (ابو یسر عبدالله بن بسر المازنی) که
پدر ووالده سیله برادری عطیه و همشیره سی صماء ایله
برابر صحبته نائل اولوب، جانب نبویدن رأسی مسح
بیورلمشیدی. بعده شامده ساکن اولوب، ۸۸ ویا
۹۶ تاریخنده یوز یاشرلنده حصده وفات ایتمشدر .
شامده کی صحابه نک اذ صکره وفات ایدنیدر .
— (عبدالله بن ابی بکر) [«عبدالله بن ابی بکر»
ماده سنه مراجعت.] — (ابو مسلم عبدالله بن ثوب
الخالقی) که همد حضرت نبویده اسلامه کلوب، مدینه
منوریه و رودی فخر کائنات (صلعم) افتد منرک ار.
تخالندن صکره وقوع بولمش؛ و بعده صفین محاربه
سنده معاویه میننده بولنوب، روم غزالندن برنده
قتل اولمشدر. — (ابو محمد عبدالله بن جشمش
الاسدی) که ازواج مطهره سید الثقلیندن حضرت
زینب (رضها) نک برادری و امه بنت عبدالملک
اوغلی اولوب، اسکیدن اسلامه کلش اولمغه، مشار.
ایها ایله و برادرلی ابو احمد و عبیدالله ایله برابر
حبشه هجرت ایتمش؛ و عبیدالله اوراده تنصر ایدوب
وفات ایتکله، زوج سی ام حبیبه بنت ابی سفیان
جانب رسالتپناهیدن تزوج بیورلمش؛ و عبیدالله بعد
الهجره دیکر برادرله و هیئت طائفه سیله مدینه یه
کله رنک، اذ اول جانب نبویدن بر سر یه امیر تعین
بیورلمش، واک اول غنیمته نائل اولمشدر. بدر غزا.
سنده حاضر بولنوب، احد و قعه سنده شهید اولمش؛
وطایسنک اوغلی حضرت حمزه (رضه) ایله برلکده
برزاره دفن اولنهرق، جنازه نمازلی جانب نبویدن
قیلمشیدی. بو محاربه ده فوق العاده جسارت و شجاعت

کوسترمشدر. — (عبدالله بن جعفر بن ابی طالب
القرشی الهاشمی) که پدر بزرگوار ایله والده سی اسماء
بنت عمیس الختمیه حبشه هجرت ایتمش اولدقلری
خالده، اوراده دنیا یه کلوب، ابونی معینده مدینه یه
عودت ایتمش؛ و حضرت جعفرک شهادتندن صکره
والده سی حضرت ابا بکر (رضه) و صکره حضرت
علی مرتضی (رضه) و وارمغه، والده سی طرفندز
محمد بن ابی بکر و یحیی بن علی (رضهم) ک برادری
بولتمشدر. جود و کرم و حمیله مشهوردر. کندیسندن
بر قاج حدیث شریف مرویدر. — (ابو اسحاق
عبدالله بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبدالملک
القرشی الهاشمی) که همد حضرت نبویده طوغوب
عمر و عثمان و علی (رضهم) دن روایت ایتمشدر .
بصره ده ساکن اولمشیدی. والده سی هند بنت ابی
سفیان اولمغه، هاشمی و امویدر دهرک، یزید بن
معاویه نک وفاتنده بصره اهالیسی کندیسنی امارته
انتخاب ایتشلردی. — (عبدالله بن الحارث بن امیه
الاصغر بن عبدالشمس الاموی) که چوق معمر او
لوب، معاویه نک زمان حکومته بیتشمش؛ و عبیدشمسک
مکه ده کی خانه سی ارثاً تصرف ایتمشیدی. — (عبدالله
بن الحارث بن ابی ضرار) که ازواج مطهره دن (جویریة
بنت الحارث) ک برادری اولوب، بنی مصطلق اسراسی
میاننده نزد حضرت نبوی یه کتیلدکده، کوردیکی
معجزه اوزرینه اسلامه کلشیدی. — (عبدالله بن الحارث
بن عبدالملک الهاشمی) که اصل اسمی عبد الشمس
اولوب، جانب نبویدن عبدالله تسمیه بیورلمش، و همد
حضرت نبویده وفات ایتمشدر. — (عبدالله بن الحارث
بن قیس القرشی السهمی) که قدما ی صحابه دن و شعره
دن اولوب، حبشه هجرت ایتمش؛ و مدینه یه عودتندن
صکره طائف محاربه سنده برادری سائب ایله برابر،
ور روایتده بمامه و قعه سنده برادری ابو قیسله معاً
شهید اولمشدر. — (ابو محمد عبدالله بن ابی حدره
الاسلمی) که حدیبیه و خیبر غزالنده اوآندن صکره کی
غزواتده حاضر بولنوب، جانب نبویدن بر سر یه
امیر نصب بیورلمشیدی. ۷۱ تاریخنده ۸۱ یا شنده
وفات ایتمشدر. — (ابو حذافه عبدالله بن حذافه
القرشی السهمی) که حفصه بنت عمر (رضهما) نک
برنجی زوجی اولان حنیس بن حذافه ایله قیسک

برادری اولوب، ایکنخی قافلله ایله حبشه هجرت ایش؛ و بسمه جانب نبویدن نامه ایله کسراک زدیینه ارسال بیورلمش ایدی. عهد حضرت فاروقیده روملرک ایینه اسیر دوشوب، برچوق تهیداته قارشى اظهار متانت ایدرک، کلیفلرنی قبول ایتمهش؛ و آنجق اسرای مسلمیندن سکسان کشتی بی تخلص ایچون، روم مسکری رئیسک باشی اویمکه راضی اولمشیدی. خلافت حضرت ذی النورینده مصرده وفات ایشدر. — (ابو عبدالرحمن عبدالله بن حنظلة الراهب الانصاری الاوسی) که فضلاى صحابه دن و اتقیادن اولوب، ینه صحابه دن اولان بدری که (غسیل الملائکه) لقب مغرت بخشاسیله معروفدر، احد وقعه سی کیجه سی اولمش، و ایرتسی کون وقعه مذکورده شهید اولمشدر. عبدالله ارتحال حضرت نبویده بدی باشنده بولنوب، رؤیت و صحیبه نائل اولمش، و بعض احادیث شریفه روایت ایشدر. ۶۳ سنه هجریه سنده یزید بن معاویه نك عسکريله عبدالله بن زبیر بيمت ابدن اهل مدینه آره سنده وقوع بولان (حرم) محاربه سنده شهید اولمشدر. ابتدا سکز اوغانی برر بر محاربه یه چیقاروب، جمله سی شهید اولدقن صکره، کندیسى قلیچنک قینی قیره رق، عسکر یزیدک ایچنه طالمش؛ و شهادته ایرنجیه قدر مجاهده ایشدر. — (عبدالله بن ربیع بن الحارث بن عبدالمطلب القرشی الهاشمی) که والده سی زبیر بن عبدالمطلب قیزی ام الحکم اولغله، ایکی طرفدن دخی هاشمی اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایشدر. — (ابو عبدالرحمن عبدالله بن ابی ربیع بن المفیره القرشی الخزومی) که مشاهیر شعرادن عمر بن عبداللهک پدریدر. جاهلیته اسمی بحیر اولوب، جانب رسول الله (صلم) دن عبدالله تسمیه بیورلمشیدی. بدری (ذو-الرحین) اقیبیه لقب ایدی. کندیسى جاهلیته اشرفدن معدود اولوب، فتح مکه کونی حارث بن هشام ایله برابر ام هانی بنت ابی طالبه النجا ایدرک، مشار الهائک شفاعتیه مظهر عفو بیورلمش؛ و جانب نبویدن یمن و الیکننه نصب بیوریلررق، عهد حضرت فاروقیده صنعا دخی عهد سنه حاله اولمش؛ و حضرت عثمانک محاصره سنده امداده کلیرکن، آتندن دوشوب،

وفات ایشدر. — (ابو محمد عبدالله بن رواحة الانصاری الخزرجی) که شجمان و شمراء صحابه دن اولوب، بدر، احد، خندق، حدیبیه و خبیر غزالزنده حاضر بولمش، و موته وقعه سنده شهید اولمشدر. غزای مذکورده ارسال بیوریلان سریه نك امرای سندن اولوب، زید بن حارثه ایله جعفر بن ابی طالب (رضهما) دن صکره، لوی مسلمینی صاحب ترجمه آلمش؛ و ابلاک جمله یاره لنوب، آقان قانی آوچنه طویلایه رق یوزینه سورددکن صکره، غضنفرانه هجومه، شهید اولجه قدر اوغراشمشدر. شو نظم انشای محاربه ده سویلدیکی اشعارندندر:

یا نفس الاقتلی تموتی هذا حیاض الموت قد صلیت
وما تمیت فقد لقیته ان تغتلی فعلهما هدیت
وان تأخرت فقد شقیته

— (عبدالله بن الرغبی القرشی السهمی) که مشاهیر شعرادن و جاهلیته فخر کائات (صلعم) افندمنه و مسلمینه اک زیاده بغض ایدنلردن اولوب، برچوق هجومه لر سویلش؛ و فتح مکه ده نجرانه قاچوب، حسان بن ثابت حضرت لر بیک کندیسنک بو فرارینی تعیب زمینده سویلدیکی آیات اوزرینه، نزد حضرت نبوی به کله رک، بر طقم مدحیه لر تقدیمه هنر خواه و شرف اسلامه مشرف اولمشدر. شو بر ایکی بیت او سرده سویلدیکی قصیده سنندندر:

منع الرقاد بلابل وهموم
واللیل منج الرواق بهم
معا اتانی ان احمد لامنی
فیه فبت کأنی محموم
یاخیر من حلت علی اوصالها
عیرانه سرح البیدین غشوم الخ

— (عبدالله بن الزبیر بن عبدالمطلب القرشی الهاشمی) که هم زاده جناب نبوی اولوب، شجمان صحابه دن ایدی. ارتحال حضرت نبویده اوتوز باشنده اولوب، عهد حضرت صدیقیده روملر قارشى اولنان محارباتده فوق العاده جسارت کوسترمش؛ و اجنادین محاربه سنده رؤساء رومدن بر قاچنی مبارزه قتل ایتدکن صکره، روم عسکرندن سکز اون کشتی بی وفات ایدرک، طاقت آلدینی جرمه لر دن متأثراً شهید اولغله، نهشی اونلرک لاشه لر آره سنده بولمشدر. — (عبدالله بن الزبیر بن العوام) [عبدالله

بن الزبير « ماده سنه مهاجرت.] — (عبدالله بن زمعة القرشي الاسدي) كه ام المؤمنين ام سلمه (رضا) نك همشيره سي (قريبه بنت ابى اميه) نك اوغلى اولوب، اشراف قريشدين ايدى. پدرى قرآن كريمده اشارت بيوريلان مستهزين كروهندن او. لوب، بدر محاربه سنده كافر اوله رق قتل اولتمش؛ وكنديسى حضرت عثمان (رضه) ك شهادتى وقعه سنده شهيد اولمشدر. حضرت رسول (صلعم) افندسزه بمضاً مؤذلك ايدردي. يزيد اسمنده براوغلى او. لوب، يزيد بن معاويه زماننده عبدالله بن الزبير بيعت ايدن اهل مدينه مياننده قتل اولمشدر. — (ابو محمد عبدالله بن زيد بن ثعلبه الانصارى الحزرجى) كه هجرت نيويهدن برسنه صكره و حضرت رسول الله (صلعم) افندسزك مسجد شريفلىرني بنا بيورديفتى متعاقب اذاني رؤياسنده كوروب، حضور نبويده نقل اينتكده، حسن صوته مالك اولان بالال حبشى (رضه) سوئلسنى امر بيورمغله، اوكوندن اعتباراً اذان محمدى اووقمغه باشلامشدر. — (ابو محمد عبدالله بن زيد بن عاصم الانصارى الحزرجى) كه (ابن ام عماره) دتسكده معروف اولوب، احد غزا. سننده حاضر بولتمش؛ و مسيلة السكذاب برادرى حبيبي يارچه پارچه كسهره شيد ايتمش اولديغندن، اخذ نارا ايچون وحشيينك معيتمده كي سريه داخل اولوب، مرقومى كندى يديله قتل ايتسكه موفق اولمشدر. برادر زاده سي عباد بن تمم ايله ساترلىر كنديسندن روايت ايتشدر. — (ابو عبد الرحمن عبدالله بن السائب القرشى الحزرجى) كه قرائت قرآن كريمده مهارتى اولمغله (قارى) لقبيله معروف اولوب، اهل مكه يه قرائتى تعليم ايدن بو زاندر. جاهليتده فخر كائيات (صلعم) افندسزك شريكي بولتمش اولديغى مر ويدر. — (ابو يحيى عبدالله بن سمد بن ابى سرح القرشى العاصمى) كه حضرت عثمان بن عفان (رضه) ك سوت برادرى اولوب، فتح مكه دن اول اسلامه كلهرك، نزد حضرت نبوى يه هجرته، كاتب وحى اولمش؛ وبعده ارتداد ايدوب، مكه يه حودتله، بعض مفترياته بولتمش؛ وفتح مكه ده بونكده ديكر بر ايكي كشينك قتلته امر و برلمش ايسه ده، كنديسى حضرت عثمان التجا ايدهرك، اونلر طرفندن اخفا

ايدلمش؛ وبعده حضور نبوى يه كوتور بلارك، كره. عفو بيورلمش؛ و بو دفعه اسلامنده ثابت و متين او. لوب، مصر فتحنده عمرو بن العاصك معيتمده بولتمش؛ و ۲۵ تاريخنده حضرت عثمان جانيندن مصر واليسكده نصب اولتمش؛ و افرقيه نك فتحنه موفق اولمش ايدى. حضرت عثمانك عهينده قيام وقوعنده، سائب بن هشامى مصرده وكيل براقرق، امداده شتاب ايتمش ايسه ده، محمد بن ابى حذيفه نك مذكور وكيلنى اخراجله، مصرى ضبط ايتديكى خبير آلجه، عودته مجبور اولوب، آنجق مصره داخل اوله مديغندن، سقلايه و بر روايته رمله يه ويا افرقيه يه چيكلوب، حضرت عثمانك شهادته دكين اوراده قالمش؛ و ۳۶ تاريخنده وفات ايدوب، نه حضرت هلى (رضه) و نه ده معنا و يه يه بيعت ايتشدر. — (عبدالله بن سعيد بن العاص القرشى الاموى) كه اصل اسمى حكيم اولوب، جانب نبويدن عبدالله تحويل بيورلمشيدى. جاهليتده كتابدن اولوب، بعد الاسلام جانب نبويدن اهل مدينه يه تعليم قرآنه مأمور اولمش؛ و بدر غزاسنده و ديكر روايته مؤته ويا يمامه وقعه سننده شهيد اولمشدر. — (عبدالله بن سلام الاسرايلى الا نصارى) كه هن اصل بنى اسرائيل نسلندن يهودى المذهب اولوب، اسمى (حصين) ايكن، فخر كائيات (صلعم) افندسزك مدينه يي تشريفلرنده اسلامه كلهرك، عبدالله تسميه بيورلمش؛ و حقتنده بعض آيات كريمه نازل اولمشدر. حضرت عثمانك شهادتى وقعه سننده خلقه بر جوق نصح و پند ايتمش ايسه ده، كلامى مؤثر اوله مامشدى. ۴۳ تاريخنده وفات ايتشدر. — (ابو سهل عبدالله بن سهيل العاصمى) كه ابو حذلك برادرى اولوب، اك اول اسلامه كلنلردن اولمغله، ايكنجى قافله ايله حبشه هجرت ايتمش؛ و مكه يه حودتده بدرى طرفندن اسلامدن واز كچمكه اجبار اولنهرق، صورتاً موافقت يعنى اسلامتى كتم ايتمش؛ و بدر غزاسنده فرار ايدوب، نزد حضرت نبوى يه كلهرك، بوغزاده واوندن صكره كي غزواتك جاهلنده حاضر بولتمش؛ و حديبيه وقعه سننده شهوددن بولمشدر. فتح مكه ده بدر ايچون شفاعت ايدوب، امان استحصال ايتشدى. فضلاى صحابه دندر. هجرتك اون ايكنجى سا لنده يمامه وقعه سننده ۳۸ باشنده وفات ايتشدر. — (عبدالله بن شهاب القرشى الزهرى) كه مشاهيره قهادن

ابن شهاب زهرینک جدی اولوب، بعدالاسلام حبشه هجرت ایتمش؛ وعودتنده هجرت نبویه دن اول مکده ارتحال ایتشدره بوکا عبدالله اکبر دینلوب، برادری عبدالله اصغر احد وقعه سنده کفار طرفنده بولمش، وبعده مکده وفات ایتشدره. — (عبدالله بن صفوان الجعفی) که بعده عبدالله بن الزبیرک معتمد بولنوب، حجاج طرفندن کنديسنه امان و برلمش ایسه ده، قبول ایتنوب، ابن زبیرک طرفدارلغنده ثبات ایتمش؛ وبرکنده قتل اولنوب، سر مقطوعی مدینه به واورادن عبدالملک بن مروان کوندرلمش ایدی. — (عبدالله بن ابی طلحة الانصاری الخزرجی) که برکت دمای حضرت نبوی ايله اون اولاد ذکوری دنیاه کلوب، جله سی قرائت قرآن و فقهده تمین ایتمش؛ وکنديسی صفینده معیت حضرت مرتضویه بولنوب، بعده فارسده شهید اولشدر. — (عبدالله بن صام القرشی العبشمی) که والده سی ام حکیم بنت عبدالمطلب عمه حضرت نبوی اولوب، حضرت عثمان بن عفان (رضه) ک دخی دایسی اوغلی ایدی. عهد حضرت نبویه طو. فوب حضرت عثمانک زمان خلافتنده بصره والیسی اولمش؛ و بصره بی اعمار و تزین ایدوب، کنديسی ده اموال و املاک کثیره قزاعمش؛ وخراسانک قبه سیله سیستانی و فارسک بعض طرفلرله زابلستانی فتح ایده. رگ، ابغای حج ایچون مدینه به ورونده امر خلیفه ايله اقربا و تعلقاته بک چوق اموال تقسیم ایتشیدی. حضرت عثمانک شهادتنده مدینه به کیدوب، حضرت عائشه وطلحه و زبیر (رضهم) ی بصره دعوت ایتمش؛ وچل محاربه سنده بولنوب، بعدالمغلوبه شامه چکلمش؛ و امام حسن (رضه) ک ترک خلافت ایتسنی متعاقب، طلبی اوزرینه، معاویه طرفندن بصره وایلیکنه نصب اولنورق، بو دفعه دخی اوج سنه والیلاک ایتشدر. — (عبدالله بن عباس القرشی الهاشمی). [«عبدالله بن عباس» ماده سنه ص.]. — (ابو سلمه عبدالله بن عبدالاسد القرشی الخزرجی) که بره بنت عبدالمطلبک اوغلی و فخر کائنات (صلعم) افندمزنک عمه سنک اوغلی وسوت برادری اولوب، کنديسنه همه ورن توبه اوندن اون سید المرسلین افندمزی ودها اول حضرت حمزه (رضه) ی ارضاع ایتشیدی. قداماً اسلامه کلنلرک اون برنجیسی اولوب، زوجیسی ام سلمه حضرتلرله برابر حبشه هجرت ایتمش،

واوراده عمر اسمنده بر اوغلی دنیاه کلشیدی. بعده مدینه به هجرت ایدوب، بدر واحد غزالنده حاضر بولمش، بو صووک محاربه ده دایسی ابو طایبه التجا ایدوب، بونک طرفندن حمایه اولمشیدی. ایکنجی سال هجریده غزوه شیره تشریف نبوی بیو. رلدقه مدینه ده توکیل بیورلمشیدی. دردنجی سال هجری اوائلنده ویا اوچنجی سنه اواخرنده مدینه ده ارتحال ایتمش؛ و برقاچ آی صکره زوجیسی ام سلمه حضرتلرینی سید الثقلین (صلعم) افندمزنک زوج بیورورق، ابو سلمه نیک اولادی عمر، سلمه، زینب ودره بی تحت تربیه رسالتینا هیلرینه آلمشدر. — (عبدالله بن عبدالله بن ابی الانصاری الخزرجی) که اشرف انصاردن اولوب، پدری عبدالله بن ابی رئیس منافقین اولدینی خالد، کنديسی فضلالی صحابه دن اولوب، حتی پدرینی قتل ایتک ایچون اذن حضرت نبوی بی طلب ایتدیکی خالد، مساعده بیو. ولما مشیدی. احد غزاسنده بر دیشی قیرلوب، امر حضرت نبوی ايله آلتوندن پایدیرمشدی. خلافت حضرت صدیق زماننده یمامه وقعه سنده شهید اولشدر. — (عبدالله بن عبدالله بن ابی امیه الخزرجی) که ام المؤمنین ام سلمه (رضها) نیک برادر. زاده سی اولوب، رحلت حضرت نبویه سکز یاشنده اولدینی خالد، بر حدیث شریف نقل ایتشیدی. — (عبدالله بن عبدالله بن عثمان) [«عبدالله بن ابی بکر» ماده سنه ص.]. — (عبدالله بن عبدالله بن عمر بن الخطاب) که فاروق اعظمک تورونی اولوب، صحیبه نائل اولمش، و بر حدیث شریف روایت ایتشدر. — عبدالله بن عبدالمدان الحارث، که عبدالله بن العباس حضرتلرینک قاش پدری اولوب، جانب مرتضویدن یمن والیسی بولنان مشارایه ابن عباسک معینده بولندینی خالد، معاویه طرفندن کوندریلن بشر بن ابی اوطاة طرفندن شهید اولشدر. — (عبدلله بن عتب بن مسعود الهذلی) که مشهور عبدالله بن مسعودک برادر زاده سی اولوب، جانب حضرت فاروقیدن بعض والیملکرده استخدام بیو. رلمشیدی. صحیحی مختلفه ایسه ده، بو استخدای صحیح ایسه، صحبتنده شبهه قالمز. آنجق حبشه هجرتی روایتی صحیح اولسه کرکدر. کوفه ده ساکن اولوب، اوغلی عبیدالله مشاهیره قهاندنر. — (عبدالله

بن عتيك الانصاري الخزرجي) که ابو رافع
یهودی بی قتل ایدنلردن اولوب، بدر واحد غزالنده
بولمش، و بر روايته ده بمامه وقه سننده شهيد
اولمش؛ و بر روايته صفين محاربه سننده مهيت
حضرت مرآتو دیده بولمشدره. — (عبدالله بن عثمان
بن عامر القرشي التيمي) [«ابو بکر صديق» ماده.
سنه مراجعت.] — (عبدالله بن عثمان بن قاذ) که
حضرت ذی النورينک ورقه بنت رسول الله (صلم) ک
اوغلی اولوب، مشارالیهما تک حبشه هجر تارنده اورا.
ده دنيا به ککش، و عود تارندن صکره آلتی باشنده
وفات ایدوب، فخر کائنات (صلم) افدمز مزاونه
اینه رک، مبارک اللیله مرقدینه وضع بیورمشلردی.
— (عبدالله بن عمر بن الخطاب). [«عبدالله بن عمر»
ماده سنه مراجعت.] — (ابو جابر عبدالله بن عمرو
الانصاري الخزرجي السلمي) که بدر وعقبه غزالنده
حاضر بولمش، واحد غزاسنده شهيد اولوب، عمرو
بن الجراح ايله برضاره دفن اولمش ایدی. حقیقده
بعض احادیث نبویه مروی اولوب، اوغلی کندیسندن
روایت ایتشدره. — (ابو محمد عبدالله بن عمرو بن
العاص القرشي السهمي) که پدرندن اول اسلامه
کلوب، ثم مبارک جناب رسالتیناهیدن ایشیتدیکنی
یازمق اوزره، اذن نبویلرینی طلب ایتمش، و اولنان
مساعده اوزرینه یک چوق احادیث شریفه یازمشدره.
حتی ابو هریره (رضه) صاحب ترجمه تک کندیسندن
زیاده حدیث شریف حفظ ایتدیکنی و بونک سببی ده
قید و تحریر ایتسی اولدیفنی بیان ایتشدره. شام فتو.
حنده پدری عمرو بن العاصک معیننده بولنوب،
یرموک غزاسنده پدرینک سخاقداری ایدی. صفین
وقه سننده دخی پدرینک معیننده بولنوب، جناب
مرآتو سویه قارشی حرب ایتکدن امتناع ایتمش؛
و پدرینک ابرامنه قارشی و صابای حضرت نبوی بی
یاد ایتش ایسه ده، پدری رسالتیناه افدمزک پدرکه
اطاعت ایت دیه نصیحت بیورمش اولدق لرینی اخطار
ایدنجه، مخالفته جسارت ایده میهرک، میدانه آتیش
ایسه ده، سلاح استعمال ایتوب، مالی و لقتال المسلمین
دیهرک طولاشدیفنی ایشیدلمش ایدی. مؤخرأ برکون
مدینه منوره ده بعض اصحابه اوتورور ایکن، امام
حسین (رضه) افدمز کچوب سلام و برملرله، دیگر.
لری ساملرینی آلدق لرلی حالد، عبدالله بن عمرو

سکوت ایتمش، و حضرت امام کجدکدن صکره «وعلیک
السلام ورحمة الله وبرکاته» دیوب، بعده حاضرونه
دونه رک: «اهل ارض یدندن اهل سماه اک سوکیلی
کیم اولدیفنی سزه کوستره می؟» دیمسبله، هرکس
کیم اولدیفنی صورنجه، «شمس دی بورادن یکن
ذاندر، که صفین وقه سنندن بری بکا لقردی
سوینلدیکی حالد، بندن راضی اولسی بنم ایچون
هرشیدن قیملیدر» دیمش؛ و بونک اوزرینه سامعیندن
بعضیسی آرایه کیروب، حضرت امامک یاننه ادخال
ایتملرله عنبر خضواء اولمش؛ و مسجدده سوینلدیکی
حضور امامده تکرار اولندقده: «یا عبدالله بونی
یلدبکک حالد صفینده نیچون بکا و پدرمه قارشی
حرب ایتدک، حالبوکه پدرم بندن افضل ایدی» بیور
ملرله، جانب نیویدن پدرینه اطاعتله مأمور اولدیفنی
بیان، ومع هذا صفینده مقاتلین میاندنه بولندیفنی
حالد (اصلا استعمال سلاح ایتدیکنه بین ایتشدری.
۶۳ تاریخنده مصرده، و بر روايته ده صکره جه
مکده ویا طائفده وفات ایتشدره. — (عبدالله بن
عمرو المزنی) که مشاهیردن علقمه و بکرک پدری او.
لوب، «ولا علی الذین اذا ما اتوک لخدمهم قلت لا
اجد ما احکم علیه» آیت کریمه سنک نزولنه سبب
اولانلرک بریدر. اوغللری کندیسندن روایت
ایتشدره. — (عبدالله بن عوف) که عشره مبشره.
دن عبدالرحمن بن عوفک برادری اولوب، فتح مکده
اسلامه کیشدره. — (عبدالله بن قرط الازدی
الهمالی) که یرموک ودمشق قحنده حاضر بولنوب،
یزید بن ابی سفیان طرفندن نامه مخصوصله زد حضرت
صدیقیه کوندرلمش؛ و ابو عبیده بن الجراح بعده
معاویه طرفندن حصص مالککنده بولندیرلوب، ۵۶
تاریخنده روم فتوحنده شهید اولمشدره. قتل الاسلام
احمی شیطان ایدی. — (عبدالله بن قیس الاشعری)
[«ابو موسی الاشعری» ماده سنه مراجعت.]
— (عبدالله بن حمزة القرشي العامری) که فضلالی
صحابه دن اولوب، جعفر بن ابی طالب (رضه) ايله
برابر حبشه و بعده مهیت حضرت نبویه مدینه به
هجرت ایتمش، و بمامه وقه سننده یک چوق یاره لر
آلوب، شهید اولمشدره. — (عبدالله بن مریم بن
قیطی الانصاري الحارثی) که اممی اولان پدری
منافقینندن اولدیفنی حالد، کندیسلی احد و خندق

فزارنده و سائر غزواته بولمش، و جسر ابی عبیده دره برادری عبدالرحمنه برابر شهید اولمشدر. دیگر ابی برادری دخی صحابه دندر. — (عبدالله بن مسعود الفزاری) که فزاره اسرا سندن اولوب، جانب نبویدن حضرت فاطمه (رضها) به احسان بیورلمش، و حضرت متار ایلادن اعتاق بیوریلهرق، شام فتوحنده بولمش، و صفین وقعه سننده معاویه تک معیتنده حرب ایدهرک، ابن الزبیر قارشی دخی قتالده شدت کوسترمش؛ و بو محاربه ده مصعب بن عبد الرحمن بن عوف ایله ابن ابی درع طرفندن جرح اولنهرق، بر ده میدان حربه جیقه مامشدی. — (عبدالله بن مسعود الهذلی) [«عبدالله بن مسعود» ماده سننه مراجعت.] — (عبدالله بن مطیع بن الاسود القرشی العدوی) که عهد رسول الله (صلعم) ده دنیا به کلوب، فخر کائنات افندمزدن روایت ایتمش؛ و یزید بن معاویه زماننده مدینه لیلرخی امیه بی مدینه دن اخراج، و یزیدی خلافتدن اسقاط ایتدکری وقت، صاحب ترجمه قریشیلرک و عبدالله بن حنظله انصارک ریسی بو. لثوب، بوم الحرده مغلوب اولدقلرنده، صاحب ترجمه مکه ده رفع لوای مخالفت ایتمش اولان عبدالله بن الزبیره الخاق ایدوب، عبدالملک بن مروان زماننده ابن الزبیر حجاج بن یوسف طرفندن محاصره اولنجه به قدر یاننده قاش؛ و معیتنده شهید اولمشدر. — (عبدالله بن المغم) که قادسیه وقعه سننده سعد ابن ابی وقاص حضرت تلرینک قول سردارلندن اولوب، مشارالیه جانبندن تکرینک فتحه مأمور اولمش؛ و بر روایتده موصل وینوی جهتلرینی دخی فتح ایتمش ایدی. — (ابو سعید عبدالله بن مغل المزنی) که تحت الشجره ده بیت ایدلردن اولوب، مدینه ده وبعده بصره ده ساکن اولمشیدی. حقلرنده «ولا علی الذین اذا ما اتوک لنحمهم قلت لا اجد ما احکم علیه تولوا و اعینهم فقیض من الدمع» آیت کریمی نازل اولان بکایمندن و حضرت عمر بن الخطاب (رضه) تک خلقه اسلامی تعلیم ایچون بصریه اعزام بیوردینی اون صحابه دن اولوب، آستر شهرینک فتحنده قیوسندن اک اول کیرنیدر. حسن بصری و سائر مشاهیر تابعین کندیسندن روایت ایتشلردر. ۵۶ تاریخنده عبدالله بن زیادک زماننده بصره ده وفات ایدوب، وصیتی اوزرینه جنازه نمازینی ابو برزة

الاسلی قیلشدر. — (عبدالله بن نوفل بن حارث بن عبدالمطلب القرشی الهاشمی) که زمان سادات نشان حضرت نبویده دنیا به کلوب، معاویه زماننده مروان بن حکم طرفندن برنجی اولهرق مدینه قاضیسی اولمش، و فخر کائنات (صلعم) افندمزه مشا. بهتی بولمشدر. ۸۴ تاریخنده وفات ایتمش؛ و بر روا. یتده یزید بن معاویه تک مدینه منوره بی تضیقنده شهید اولمشدر. — (عبدالله بن یاسر العبسی) که عمار بن یاسر حضرت تلرینک برادری اولوب، برادری ویدر یله برابر اک اول اسلامه کلنلردن و دینلری اغورنده تمذیب اولنلر دندر. مکه ده وفات ایتمشدر. — (ابو موسی عبدالله بن یزید الانصاری الاوسی الخظمی) که فضلاهی صحابه دن اولوب، یدری احد وقعه سننده حاضر بولمش، و فتح مکه دن اول وفات ایتمشدی. کندیسلی جل و صفین و نهر وان محاربه لرده معیت حضرت صر ترضویده بولنوب، بعده عبدالله بن الزبیر طرفندن کوفه و الیالکنه نصب اولمشیدی. ذاتاً کوفه ده ساکن ایدی. بعض احادیث شریفه تک را. و یسیدر.

عبدالله ^س } خلفاء عباسیه دن سفاح، مأمون، مستکفی، قائم، مقتدی و مستصمک

اسمیدر [مخلص و لقبلیشه مراجعت بیوریله].

عبدالله ^س } (بن محمد بن عبدالرحمن بن حکم بن هشام بن عبدالملک بن مروان بن معاویه)

بن هشام بن عبدالملک بن مروان بن حکم الاموی اندلسده حکومت سورن ملوک امویه تک یدنجیسی اولوب، ۲۹۲ تاریخنده، برادری منذرک وفاتی او. زربنه، جلوس ایدهرک، سکز سنه حکومت ایتدکن صکره، ۳۰۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

عبدالله ^س } (افریقیه ده حکومت سورن بنی اغلب اسرا سندن اوچ کشینک اسمی اولوب،

ایکیسی «ابو العباس اغلی» ماده لرده ذکر اولمشدر. دیگرکی (ابو محمد عبدالله بن ابی ابراهیم احمد) اسرای مذکوره تک یدنجیسی اولوب، ۲۵۰ تاریخنده، صمی او محمد زیاده الهک وفاتی اوزرینه، مسند امارته کچمش؛ ۱۱۰ سنه امارت و حکومت ایتدکن صکره، ۲۶۲ تاریخلرنده وفات ایتمشدر.

عبدالله ^س } (خراسانده حکومت سورن بنی طا. هر اسرا سنک اوچنجیسی اولوب،

ساله مذکورہ تک بائی اولان طاہر ذوالیمینینک
ایکنجی اوغلبدر. برادری طله تک فوتندن او تک
یرینه کچمک ایستین اوغلی عاینک قتلندن صکره ما.
مون خلیفه تک فرمانیله والی خراسان اولوب، عادل
وفاضل بر ذات اولمغله، زماننده خراسان مامور
اولمش؛ وکندیسی ۱۷ سنه حکومت سوردکن
صکره، ۲۳۰ تاریخنده وفات ایتشدرد.

عبدالله (میرزا — بن ابراهیم بن شاهرخ
(بن تیمور کورکان) تیمورلنک
احفادن اولوب، پدرینک وفاتنده جدی شاهرخ
جانبدن اونک یرینه فارس ایالتنه نصب اولنهرق،
اون بر سنه قدر والیک ایتدکن صکره، شاه خک
وفاتنده عم زاده سی سلطان محمد بن بایسنغر فارسی
ضبط ایتسکه، همی اولغ تک باننه سمرقنده قاجوب،
اوراده بونک و اوغلی عبداللطیفک قتلندن صکره
تخت سلطنته جلوس ایدرک، بر سنه حکم سور.
دکن صکره، ابو سعید میرزا ایله ایتدیکی محاربه ده
قتل اولمشدر.

عبدالله [«فاضلین الله» ماده سنه
(سراجت بیوریله).]

عبدالله (سلطان —) سلطان بازید خان
(تاینک اولاندن اولوب، پدرینک
اواخر سلطنتنده قره مان والیسی ایکن، ۸۸۸ تا.
ویجنده اجل موهریله وفات ایتشدرد.

عبدالله (مولای —) فاسده حکومت
(سورن شرفمک دردنجیسی اولوب،
۹۶۹ تاریخنده پدری شریف محمدک یرینه سلطان
مغرب اولمش؛ برادری عتاک معاونت شجیمانه سیله
فرقه مخالفینه غلبه چالقدن، و ۹۷۱ ده مشهور
بارباروس خیرالدین باشا ایله ایتدیکی محاربه ده
قراندقدن صکره، برادرینک شجیاهتندن وهمناک
اولوب، کندیسینی قدر اولتاف ایتشدرد. ۱۲ سنه
حکومت سوروب، ۹۸۱ ده وفات ایتسکه، اوغلی
مولای محمد یرینه کچمشدر.

عبدالله (فرس شعراسندن بروجه آئی ایکی
ذاتک اسمیدر؛
برنجیسی (عبدالله بن ملا عشرق) اصفهانلی او.
لوب، شویت اونکدر؛

بخانه اش روم و این کمنه بهانه خویش
که مست بودم و کردم خیال خانه خویش

ایکنجیسی (میرزا عبدالله) یزدلی اولوب، شو
رباعی اونکدر:

هر قطره هوای بجزرد سردارد
هر ذره ز آفتاب افسر دارد
از خویش تهی شوکه بمقصودرسی
اینها صدق حباب کوهر دارد

عبدالله (سید —) مشاهیر علما و خطا.
(طیندن اولوب، سید شریف جر.
جانینک شاکرداندندر. ایساجوجی و کافیه بی وقتنا.
زاینک «تهذیب» فی شرح ایتشدرد. «بنا» اسمیله
معروف صرف رساله سنک دخی جمله تالیفاتندن
اولدیغی مرویدر. ۶۶۷ ده وفات ایتشدرد.

عبدالله آشپز (ایران مشاهیر خطاطیندن
(اولوب، مشهور یاقوتک شا.
گرداندن و یا شاکردی شاکرداندندر. هراته
نشأت ایدوب، بر مدت هندستانده سیاحت ایتمش؛
و هراته هودتله، ۸۸۵ تاریخنده ۶۶ باشنده وفات
ایتشدرد. حسن خطده یاقوتدن کری قالمغله، بحق
یاقوت ثانی عنوانده مظهر اولمشدر. ۴۵ مصحف
شریف یازمشدر. اشعاری دخی واردرد.

عبدالله احرار (عمادن و مشایخ نقشبندیه.
(دن اولوب، «ملفوظات
خواجه عبدالله» و «انیس السالکین» عنوانرله
ایکی تالیفی واردرد.

عبدالله ارغون (مشاهیر خطاطیندن او.
(لوب، ۲۹ مصحف شریف
یازمش؛ و ۷۴۴ ده وفات ایتشدرد.

عبدالله افندی (ابه زاده» و «یاشمقی
(زاده» ماده لرینه سراجت.)

عبدالله افندی (یکیشهرلی —) سلطان
(احمد خان ثالث دورنده
مسند مشیخت اسلامیه ارتقا ایتمش عمادن اولوب،
آناطوایدکی یکیشهردندر. مملکتنده ودر سعادتده
تحصیل علم ایدوب، علمی الاصول دور مدارس ایده.
رک، مولویت رتبه سنه نائل اولدقدن صکره، فقهده کی
معلومات و اقتدار کی حسبیله فتوی امینی وبعده روسه
قاضیسی اولمش؛ و ۱۱۲۶ ده وقوع بولان مورده
سفرنده اردوی همایون قضا سیله او طرفه سفر
ایده رک، هودتنده ۲۲۸ ده آناطولی و متعاقبا
روم ایلی قاضی مسکری اولوب، قائم مقام رکاب همایون

داماد ابراهیم یاشانک محبتی قزاقمه، ۱۱۳۰ سنه سی
مقام مشیخته تعیین اولنهرق، ۱۳ سنه به قریب یعنی
سلطان احمد خان ثالث آخر دورینه دک بو مقامده
قالمش؛ و بعده بوزجه آطه سنه نفی اولنهرق، او-
رادن جانب حجازه عزیمتله ایغای فریضه حج ایتدکن
صکره، درسعادته هودته مساعده اولنهرق، ۱۱۵۶
تاریخنده قاکلیجهه یالیسنده وفات ایدوب، قریه
مذکوره ده اسکندر یاشا جامع شریفی خطیره سنده
مدفوندر. عالم بر ذات اولوب، «بهجة الفتاوی»
عنوانیه متداول بر نالیفی واردر.

عبدالله افندی } (وصاف —) سلطان
عثمان خان ثالث دورنده

مسند مشیخت اسلامیه به کچمش علمدان اولوب،
آقحصاری شیخ مجد الدینک نسلنددر. تحصیل علوم
معناده ایدوب، مشهور قره خلیک درسندن استفاده
ایتمش؛ و کندیسنه داماد اولمش ابدی. علی الاصول
دور مدارس ایدوب، سالنیک و بعده ۱۱۴۰ ده
مصر مولویتنه نصب اولمش؛ و بر سنه صکره
درسعادته جلب اولنهرق، شعیبلرله سنیلر ییننده کی
اسباب اختلافی تدقیق وحل ایتمک مقصدیه، نادر
شاهک سراجتی اوزرینه، بر قاج آرقداشله، ایران
جانبنه کوندربلرک، اصفهان و قندهار و سمرقند
طرفلرینه قدر کیتمش؛ و درسعادته هودتده آناتولی
و ۱۱۶۲ ده روم ایلی قاضیمسکری و ۱۱۶۸ ده
شیخ الاسلام اولمش؛ و بش آی صکره ضنف بیری
سببیه عزل اولنهرق، میرکونده یالیسنده اقامت
ایتمکده ایکن، ۱۱۷۴ ده یوز یاشلرنده وفات
ایتمشدر. اوغلی محمد اسمد افندی و تورونی محمد
شریف افندی دخی سلطان عبدالحمید خان اول
دورنده مسند مشیخته کچمشلردر. عالم و شاعر بر
ذات اولوب، کتب مختلفه عالییه حواشی و تعلیقاتی
وبعض رسائلیله خیلی اشعاری واردر. اشعارنده
(عبدی) و (وصاف) مخلصنی قولالتمشدر. شو بیت
اونکدر:

بیلمز عارفک فوتندن اول قدر آثاری
حک خاک ایله سنجیده در در خرد شمدی

عبدالله افندی } (دری زاده السید —)
سلطان محمود خان ثانی

دورنده مشیخت اسلامیه بکن علمدان اولوب، دور

عبدالله افندی } (بدی قلهلی سید —)
مشاهیر خطاطیندن او-

لوب، ۱۱۴۴ ده وفات ایتمشدر.

عبدالله افندی } (صاری عبدالله افندی
ماده سنه سراجمت. [

عبدالله الهی } (شیخ —) کبار مشایخ
نقشبندی دن و کشف و کرا-

مت اصحابندن اولوب، خداوندکار ولایتده کی سماو
قصبه سننددر. ابتدا علم ایله اشتغال ایدوب، بر خیلی
وقت درسعادته زیرک مدرسه سنده بولمش؛ و بعده
علی طوسی ایله ایران جهتنه سیاحت ایدرک، بر مدت
کرمانده مشارالیهک درسنه دوام ایتدکن صکره،
ترک دنیا هوسنه دوشمکله، کتابلرخی طویلابوب یاقق
ویا صویه آتمق زدندده ایکن، بر فقیر کورمکله،
صائمق ایچون اوکا بخش ایدوب، اورادن سمرقنده
کیدرک، بر خیلی وقت شیخ عبدالله سمرقندیبنک
خدمتده قالمش؛ و بر آرهلق بخارایه کیدهرک، خواجه
بهاء الدین نقشبندی حضرتلرینک تره سنه معتکف
اولدقدن صکره، ینه سمرقنده هودتله، بر مدت دها

شیخ عبیدالله معینده فالدقن صکره، بو ذاتک اشارتیه دیار رومه منتهی عودت اولوب، هراتدن چکرکن ملاجامی حضرتلریله صحبت ایتمش؛ و نهایت وطن اصایسنه مواصلت ایدوب، بر خیلی وقت در-سمعدندن و سائر جهاندن صبتنی ایشیدن حسابسز طلاب و مریدانک مرجعی اولمش؛ و فاتح سلطان محمد خانک ارتحالاندن صکره، ممالکتنده ظهور ایدن قال-ریشیقاق اوزرینه، درسماده کلوب، بر مدتده زیرک جامع شریفنده وهظ و ارشاده مشغول بولمش؛ و آنجق اکابرک کثرت ترددندن طابنک راحتسز اولدیفنی کوردیکندن، اورنوس زاده احمد بکک دعوتنه اجابتله، واردار یکجه سنه عزیمت ایدرهک، بقیه عمرینی اوراده کچیرمش؛ و ۸۹۶ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. تربسی قصبه مذکورده زیارتکاه اولوب، یاننده بر جامع شریف دخی واردر.

عبدالله انصاری { (شیخ ابو اسماعیل — بن ابی منصور بن ابی ایوب) کبار مشایخدن اولوب، ۲۹۶ تاریخنده هراتده طوغمش، و ۴۸۱ ده ارتحال ایتمشدر. تربسی هراتک کدرکاه نام مخلنده زیارتکاهدر.

عبدالله بن ابی بکر { (الصدیق رضهما) الک اول اسلامه کلندرندر. فخرکائنات (صلم) ائندمنله پدر بزرکوارای غاره اختفا بیوردقلرنده، صاحب ترجمه، شاب اولدیفنی حالد، انقام قراکائنده مفاریمه یک کورتورور، و کفار قریشک اخبار و نیاتنی نزد حضرت نبوی به ایصال ایدر، و کجه مغارهده یاتوب، صباحلین ارکندن مکه به عودت ایدردی. فسخ مکهده وحزین و طائف فزالرنده حاضر بولمش؛ و طائفده یاره لئمشدی. حضرت صدیق اکبرک اوغل خلافتلرنده اون برنجی سال هجریده عفو تلغمش بر یاره سنک تا ائیرندن ارتحال ایتمشدر. سید الثقلین ائندمنک تکفینیچون حاضر لئان حله بی صاحب ترجمه بدی دیناره صاتون آلمش؛ و بعده حضرت رسول الله (صلم) ائندمنک تکفینه تئسیب اولئمیجه، تبرکاً کنددی تکفینیچون حفظ ایتمش ائسهده، تسلیم روح ایدرجی وقت، بونده خیر اولسه ایدی، رسول الله (صلم) تکفین اولنوردی دهرک، بوکا عدم تکفینی وصیت ایتمشدی.

عبدالله بن ابی الدنیا { (ابن ابی الدنیا) جمعت بیوریله.]

عبدالله بن ابی عصرون { (ابن ابی عصرون) ماده سنه مراجعت بیوریله.]

عبدالله بن جعفر { (بن ابی طالب) صحابه بزرکوارای حبشده ایکن اوراده دنیابه کئمشدر. طوغزیدن طوغزی به فخر کائنات (صلم) ائندمندن و عم بزرکوارای حضرت علی بن ابی طالب (رضه) دن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. جود و کرمله مشهور اولوب، بحر الجود لقبنه مظهر اولمشدر. سخاوتده کی مبالغه سنندن طولابن عتاب ایدنره: بو جناب حنک بکا احسان ایتدیگی بر خقندر، خلقه الله مخالفت ایدهم دیدیکی مشهوردر. غناده باس کورمز و حسن صوتنی زیاده سور ایش، معاویه بن ابی سفیان صاحب تر-جهیه زیاده رعایت ایدوب، زوجہ سی فاخته بورطایتنی چوق کورمکاه، دائما معاویه به بوندن طولابن عتاب ایدر ایش. بر کجه عبدالله بن جعفرک منزلندن شرقی سسی ایشیتککه قوجه سنی چاغروب: سنک او قدر اعزاز ایتدیگک ذاتک حالی آکلا دیمش. ینه او کجه صباحه قریب قرآن کریم او قودیفنی معاویه ایشیتککه، مقابله فاخته بی چاغروب: سنده کل بنم اعزاز ایتدیگم ذاتک حالی آکلا دیمش اولدیفنی مرویدر. عبدالله بن جعفر ۸۰ تاریخنده مدینه منورهده ارتحال ایتککه، بنی هاشم ائچنده رؤیت رسول الله (صلم) شرفنه نائل اولانلرک اخیردر. جنازه سی نمازنی عبدالله بن مروان طرفندن مدینه والیسی بولئان ابان بن عثمان بن عفان (رضه) قیلشدر. والده سی طرفندن محمد بن ابی بکر الصدیق و یحیی بن علی المر-تضاتک برادریدر.

عبدالله بن حمدان { (ابو الهی) آل حمدان لوب، سیف الدوله و ناصر الدوله نیک پدریدر. خلیفه مکتفی بالله طرفندن موصل والیکنه نصب اولنهرق، ۳۲۳ تاریخنده خلیفه مشارالیهک مدافعه سننده مقتول اولمش؛ و اوغلاری اوراده قابلوب، بالآخره کسب استقلال ایتمشدر.

عبدالله بن رواحه } (ابو محمد - الانصاء -
ری الخزرجی) شجاعان

صحابه دن و فصیحای شماردن اولوب، عقبه، بدر، احد، خندق، حدیبیه، خیبر غزارنده و سائر غزوانده بو. ایش؛ و فتح مکه دن اول روملره قارشی ارسال بیو. ریلان سرینه تک اسرا سندن اولوب، معونه محاربه سنده زید بن حارثه و جمعفر بن ابی طالب (رضهما) دن صکره رایت مسلمینی آلان بوذاتدره. دشمنک کثرتی کوریلوب، حضرت رسول الله (صلعم) ائندمزده اخبار کیفیت اولمق رأی در میان اولندقدمه، بورایه قارشی عسکر مسلمینی حربه تشویق ایدن دخی بو ذات او. لوب، دشمنک عسکری اوزرینه شیرانه هجومله، شهید اولنجیه قدر بر غیرت فوق العاده ایله حرب ایش؛ و اوصره ده فدا کار لغنی مبین یک فصیح بیتلر سولمشدر. هجومه جسارت ایدن شمرا ی کفارله مقابله ایدهرک، مدح حضرت نبوی حقنده بر جوق اشعار راقعه سی وارددره شو براییک بیت او جمله دن ولوب، مظهر تقدیر رسالتپناه ی اولمشدر:

انی تفرست فیک الخیر اعرفه
والله یعلم ان ما خاننی البصر
انت النبی ومن یحرم شفاعة
یوم الحساب فقد ارزی به القدر
ثبت الله ما آتاک من حسن
تثبت موسی و لصرأ کالذی نصروا

عبدالله بن الزبیر } (ابو بکر - بن العوام
بن خویلد بن اسد بن

عبدالعزی بن قحی بن کلاب القرشی الاسدی) عشره
مبشره دن حضرت زبیرک و اسماء بنت ابی بکر الصدیق
(رضه) ک اوفلی اولوب، صحابه رسول الله
(صلعم) دندر. مدینه منوره یه هجرتدن صکره مها-
جریندن اک اول دنیا یه کلن چوجق اولوب، ر روا-
یتده والده سی حامل ایکن هجرت ایش، و دیگر بر
روایت کوره هجرتدن یکر می آی صکره دنیا یه
کلشدر. حضرت فخر کائنات (صلعم) ائندمز دما سنی
اوقوبوب، عبدالله تسیمه، وجد مادرینسک کنیه سیله
ابا بکر تکنیه بیورمشدر. بدی یاشنده ایکن پدر
بزرکوار ی طرفندن نزد حضرت نبوی یه تقدیم اولنه.
رق، بیعت ایششدره طوغربدن طوغری یه رسول الله
(صلعم) ائندمز دن و حضرت عمر و عثمان (رضهما)
و سائر صحابه کرامدن احادیث شریفه روایت ایششدر.

فوق العاده شجاع و جسور و قوام و صوام بر ذات او.
لوب، جوق دفعه بتون کیجه بی قیام و یا رکوع و سجودله
یکیردیکی، و بعضاً یکر می درت ساهتدن یکر می درت
ساعته افطار ایدوب، بتون وقتنی صلاته صرف ایلدیکی
مرویدر. افزوقیه غزاسنده عبدالله بن سعد بن ابی
سرح معینده بولنوب، یوز یکر می بیک دشمن عسکرینه
قارشی یکر می بیک مجاهدین اسلامله واقع اولان
محاربه ده دشمنلرک رئیس جرجیری قتل ایتکلله،
غالبیتی قزاقغه سبب اولمشدره. جل وقمه سنده پدرینک
معینده بولنوب، حتی حضرت علی (رضه) ائندمزک
«عبدالله نشئت ایدنجیه قدر زبیر بزم اهل یتنه
داخل ایدی» بیوردینی منقولدره. معاویه وفات
ایدوب، اوغلی زبید موقع اقتداره کچدیکنده، عبدالله
بن الزبیر بیعت ایتوب، حضرت امام حسین (رضه)
ایله برلکده مکه مکرمه یه کچمشلردی. بعده امام
حسین (رضه) ک دشت کربلا ده شهید اولدقطنی
ایشیدنجیه، زبیدک حکامنی حجازدن دفع ایدهرک،
کندی نامه افلان خلافت ایتکلله، زبید طرفندن
مسلم بن عقبه المری عسکرله مدینه منوره یه کوند-
ریلوب، (وقعه الخیره) دیتکلله مشهور اولان محاربه ده
اهل مدینه دن و صحابه رسول الله (صلعم) دن یک
جوق ذواتی قتل و دوچار اذا و عقوبت ایتدکدن
صکره، مکه یه کیدرکن وفات ایتکلله، یرینه کچن
حصین بن عمیر السکونی ۶۴ سنه سی محرمنده عبدالله
بن الزبیر (رضهما) بی مکه مکرمه ده محاصره ایش؛
و محاصره زبیدک وفاتنه یعنی سنه مذکورده تک ربیع
الاولنه دک دوام ایدوب، بو محاصره صرمه سنده کعبه
شریفه دخی محترق اولمقله، بعده صاحب ترجمه عبد-
الله بن الزبیر جانندن تجدید اولمش، و حجر اسود
ایجری یه آتمشیدی. زبیدک وفاتندن صکره حجاز،
یعن، عراق، فارس و خراسان عبدالله بن الزبیر
بیعت ایتکلله، ۹ سنه مکه مکرمه ده اجرای خلافت
ایدوب، یالکز مصر و شام بنی امیه تک التده قلمش
ایدی. نوبت حکومت عبدالملک بن مروانه کلوب،
شام و مصرده حکمی تقرر ایدنجیه، عراقه سوق عسکر
ایدوب، اوراده برادری طرفندن طامل بولنان مصعب
بن الزبیری قتل ایتدکن صکره، حجاج بن یوسف
تقی بنی حجازه کوندر مکه، مومی ایله ۷۲ سال
هجریسنده مکه مکرمه بی محاصره ایش؛ و جبل ابی

قیس اوزرینه مخنیق نصب ایدوب، اورادن مسجدك
اوزرینه طاشلر آنه رق، شهری تخریب ایلشدر.
۷۳ سنه سی جمادی الآخره سنك اورته سنده عبدالله
بن الزبیرك آننه بر طاش كاككه، آغزجه مجروح
اولش؛ و او آنده حجاجك عسكری اوسنه هجومه
شهید اتمشدر. طاشك اصابيله قانی جریان ایتدیكنده
بدهاۀ شو بیی اوقومشدر:

ولسنا علی الاعقاب تدی كلومنا
ولكن علی اقدامنا یقظر الدم

شهید دوشنبه شاملیلر تكبیر كتیردكلرندن، عبد-
الله بن عمر (رضهما) بنی ایشیدنجه «المكبرون
یوم ولد خیر من المكبرین یوم قتل» دیمش. والده-
سی اسماء بنت ابی بكر (رضهما) بر حیات اولوب، ایکی
كوزندن علیه وخسته اولدیغی حالده، اوغلی شها-
دنتدن اون كون اول یانسه كیروب، موده راحت
واردر، دینجه، حضرت مشارالیه «اكر سن اوريله-
جقسهك، بر ساعت اول اولدیكمی آرزو ایدرم، كه جنبك
بكا ملاقی اولسون، و اكر مظفر اوله جقسهك، او
كونی ده كورمك ایسترم» دیمش؛ و شهید اوله جفی
كون تكرار یانسه كیردیكنده: «او علم اولوم قور-
قوسيله اونلردن ذل و حقارت كورمك محتمل اولان
بربری قبول اتمه، زیرا والله عز و شرفله بر قلیج ضر-
به سی ذل و حقارتله قیراج ضربه سنندن بیک قات
ایدر» دیمش. عبداللهك جسد مقتوانی حجاج صلب
ایتدیرمكه، عبدالله بن عمر (رضهما) یانندن كنججه،
شاملیلر كندیسنه ملحد و منافق دیدكبرنه قارشى:
«السلام عليك یا ابا خبيب اما والله ان امة انت شرها
لنعم الامة» دیمش. عبداللهك بر كنیسه ده ابو خبيب
ایدی. شهادتده ۷۳ یاشنده ایدی. والده سی حجاجك
قارشیسنه چیقوب، بر طاقم آجی و طوغری سوزلر
سولشدر. عبداللهك شهادتندن صكره، عبد الملك
بن مروان كهبه شریفك بر دیوارخی بیقدیروب، یكیدن
بنا ایتدیره رك، حجر اسودی اسکی رینه قود بر مغله،
الیوم موجود اولان بنائك اوج دیواری عبدالله بن
زبیرك و دردنجیسی عبد الملك بن مروانك بنا كرده-
سیدره عبدالله بن الزبیر كوسه ایدی.

عبدالله بن سبا { فرق شیمه دن مفضله تك
رئیس اولوب، یهودیدن
دوغه واحوالی مشكوك بر آدمدر. حضرت عثمان

(رضه) ك زمان خلافتنده مصره كیده رك، بعض
اغفالات و افسادانده بولندیغی كبی، حضرت علی
(رضه) افسندمه دخی «انت الاله» دیمكه جرأت
ایتدیكندن، جانب صرتمسویدن مداین جهتنه نفی
بیورلمشیدی. حضرت علینك شهادتده جناب مشار-
الیهك وفات ایتدیگی و بلوطلرده بولنوب، شیمشك
ویلدیرم كبی احوالك ذات مشارالیه دن ظهور ایلدیگی
كبی برطاقم اعتقادات باطله نشر ایتشدر.

عبدالله بن سری { (بن حكیم بن یوسف)
مصرده حكومت سورن امرادن اولوب، بدری سری
بن حكیم و برادری محمد بن سربدن صكره ۲۰۶
تاریخنده عسكری طرفندن ولایت و امارته كچیریلوب،
بر مدت صكره مأمون خلیفه تك دائره اطاعتندن
چیتمغله، بغداددن عبدالله بن طاهر ذوالیمینین
عسكركه كوندربله رك، صاحب ترجمه تحصنه مجبور
اولش؛ و برخیلی وقت محصور قالدقن صكره، تسلیم
اولنه رق، ۲۱۱ تاریخنده نزد خلیفه یه وارد یغنده،
هغو و التفاته مظهر اولمش ایدی.

عبدالله بن شرشیر { (ابو العباس — بن
محمد الناشی الانبأ-
ری) مشاهیر شمرادن اولوب، (ابن شرشیر) و (نا-
شی اكبر) دیمكه معروفدر. شمرده كی مهارت
ولسكه سنندن بشقه نحو، عروض، منطق و سائر
علومده دخی ید طولی صاحبی ایدی. هن اصل
انباری اولوب، برخیلی وقت بغدادده اقامت ایتش،
و بده مصره انتقال ایدوب، وفاتنده ك اوراده
بولمشدر؛ و ۲۹۳ تاریخنده وفات ایتشدر؛ آو آو
قوشلری حقنده بر جوق اشعارى و علوم مختلفه یه دائر
درت بیک بیتدن عبارت بر قصیده سی واردر. بر مغنیه
حقنده اولان شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

فدتك لو انهم انصفوك
لردوا النواظر عن ناظر يك
تردين اعیننا عن سواك
وهل تنظر العین الایك الخ

عبدالله بن طاهر { (ابو العباس —
الخزاعی) مأمون
خلیفه تك اخص امراسنندن اولوب، مشهور طاهر
ذوالیمینینك اوفلیدر. بر مدت شامه، و ۲۱۱ تا
ریخنده مصره والی اولوب، آنف الترجه عبدالله بن

مسئله بر قضیه تصادف استبدیکنده، ابن عباس حضرت تریزنی یانه دهونله، بو آنجی سنک کوره بیله. جکک ایشدر، دیرلردی. طوغریدن طوغری به حضرت رسول (صلم) دن وحضرت عمر وهلی ایله معاذ بن جبل وابی ذردن روایت ایشدر. رحلت حضرت نبویه اون اوج وبر روایتده اون بش یا. شنده ایدی. صفینده معیت حضرت صراضویه بولنوب، سردارلرندن ایدی. جانب مشارالهدن بصره والیاکنه نصب اولنهرق، شهادتدن اولجه بالاستمفا مدینه منوره به حکامشیدی. عبدالله بن الزبیر ایله عبدالملک بن مروان آره سنده کی اختلافات صره سنده محمد بن الحنفیه حضرتلریله برابر مکیه واروب، عبدالله بن الزبیرک تکلیف استدیکی بیعتی قبول ایتمه مککه، بز طرفینک هیچ بریله دکلز دیدکلرنده، ابن الزبیر بیعتلرینی آلمق خصوصنده اصرار ایده رک، کندلرینی تهدید استدیکندن، کوفه ده کی طرفدار. لرینه یازوب، درت بیگ کشی محافظه و تأمینلرنه شتاب ایش؛ و بونلر تکبیر خوان اولهرق مکیه کیردکلرنده، ابن الزبیرخوف ودهشتندن کعبه شریفه به النجا ایشیدی. خلقک تکلیفاتیله برابر، علم وحلم وحسن خلقده برر نمونه امتثال اولان بو ایکی ذات کندی نفسلریچون برشی قبول ایتمه رک، یا لکر کندی نفسلرینی تأمینله قناعت ایشلردی. بعده هونته مذ. کوره ایله برابر مکهدن چیقوب، بر مدت (منی) ده اقامتدن صکره طائفه کیدوب، اوراده ۶۸ تاریخنده ۷۰ یاشنده وفات ایشدر. جنازه نمازینی محمد بن الحنفیه حضرتلری قیلوب. دفنی متعاقب « مات والله الیوم خبرهذه الامة » دیشدر. ابن عباس حضرتلرینک تفسیر شریفی الیوم موجود اولوب، اکثر خصوصانده مرجع وماخذ مفسریندر. خلفاء عباسیه بو ذاتک نسلیندر. اوزون بویلی، بیاض رنگلی، وجیه بر ذات ایدی. یناقرنده بکادن دایما کوز یاشنک بری بللی اولدیغی سرویدر. آخر همرنده کوزلرینه همی طاری اولوب، بو بایده شو ایکی بیق سولیشدر:

ان یأخذ الله من عینی نورهما
فقی لسانی وقلی منهما نور
قلی ذکی وعقلی غیر ذی مدخل
وفی فی صام. کالسیف مأثور

عبدالله بن عبدالرحمن } (بن معاویه بن خدیج) دولت

سری بی طوقدن صکره، ۲۱۲ تاریخنده مصر والیاکننده بر نائب برافهرق، بغداده هودت ایش؛ و ۲۱۳ ده مصر والیاکنه خلیفه نک برادری معتمم نصب اولنغله، صاحب ترجمه دینور والیسی اولمش؛ و او سنه برادری طلحه بن طاهر وفات ایتمکله، برینه خراسان والیسی اولوب، اون بدی سنه حکو. مت و امارت سوردکن صکره ۲۳۰ تاریخنده نیسابورده وفات ایشدر. عاقل ومدبر وسخی وادیب وظریف بر ذات اولوب، بولندیغی مملکتلری حسن اداره ایله معمور ایشدی. شعرا و علمایی حمایه وتشویق ایدردی. کندیسنک دخی بعض اشعار عربیه سی منقولدر. موسیقیدن دخی حظی وهره سی اولوب، اغانیده بعض بسترلی مذکوردر.

عبدالله بن طباطبا } (ابو محمد -- بن احمد بن علی بن الحسن بن ابراهیم طباطبا بن اسماعیل بن ابراهیم بن الحسن بن الحسن بن علی بن ابی طالب) مشاهیر شرفان اولوب، کثرت اموال و املاکیله و وفرت جود و کریمیه شهرت بولشدر. مصرده یاشایوب، ۳۴۸ تاریخنده وفات ایشدر. تره سی قرافته مصرده زیارتگاهدر.

عبدالله بن طیب السرخسی } (مشاهیر علمادن اولوب، پدری معتمد خلیفه نک محصلرندن ایدی. « بحر المنطق » عنوانیله بر کتابی و « ایسافوجی » نامیله مشهور رساله سی واردر.

عبدالله بن عباس } (ابو العباس -- بن عبدالمطلب بن هاشم القرشی الهاشمی) علماء صحابه دن اولوب، فخر کائنات (صلم) افسدسزک هم زاده لریدر. والده سی لبابة الکبری بنت حارث الهالیله خالد بن ولید حضرتلرینک تیره سی ایدی. وسعت معلوماتی حسبیله (البحر) و (حبر الامه) تسمیه اولنوردی. هجرت نبویه دن اوج سنه اول مکده دنیایه کلوب، ولادتنده و صکره دن دفعاتله دعای حضرت نبویه نائل اولمش؛ حتی رسول الله (صلم) افسدسز برکره کندیسنی قوجاقلاهرق « اللهم اعلمه الحکمة » دیه دعا ایشلردی. بک جوق احادیث نبویه حفظنده اولوب، تفسیر قرآن کریمده، اشعار واخبار وایام عربده وسائر علومده زماننک قطعی ایدی. حتی حضرت عمر (رضه) زمان خلافتلرنده

امویه زماننده فاتح افریقیه اولان مشهور معاویه بن خدیجک تورونی اولوب، ۱۵۲ تاریخنده خلیفه ابو جعفر منصور عباسی طرفندن مصر والیاکنه نصب اولمش؛ و ۳ سنه اجرای حکومتدن صکره، ۱۵۵ ده وفات ایدوب، برادری محمد بن عبدالرحمن خلق اولمشدر.

عبدالله بن عبدالمطلب } «عبدالله»
ماده لرینک

برنجیسنه مراجعت بیوریله.

عبدالله بن عبدالمملک } (بن مروان بن الحکم القرشی)
الاموی) ملوک امویه تک بشیبسی اولان عبدالمملک اوفلی اولوب، ۸۵ تاریخنده عمی عبدالعزیز بن مروانک وفاتی اوزرینه، پدری طرفندن مصر والیاکنه نصب اولنهرق، درت سنه والیاک ایتدکن صکره عزل اولمشدر. او وقته قدر مصرک امور قلیهسی قبض نساننده جریان ایتدکه ایکن، بوذات پدرینک امریله عربیه چورمشدی. زمان ولایتنده مصرده بیوک بر قحط اولوب، یک چوق خلق آجاقدن تلف اولمشدی.

عبدالله بن علی } (بن عبدالله بن عباس عباسیه تک برنجی وایکنجیبسی اولان ابو العباس السفاح و ابو جعفر منصورک عمی اولوب، دوات عباسیه تک تأسس و تقررینه یک چوق خدمت لر ایتمش، و ملوک امویه تک اخیرری اولان مروان حماری مغلوب ایلش ایدی. سفاحک وفاتنده برادری منصوره بیعت ایتیب، کندیبسی خلافت اداسنه قالدیشمغله، ابو مسلم خراسانی ایله ایتدیکی محاربهده مغلوب اولوب، منصور جانبدن بصره وایسی بولسان برادری سلیمان النجا ایتمش؛ و بو تک طرفندن بر مدت اخفا اولندقدن صکره، میدانه چیقوب، قملاری چوروک بر خانیه قیاندیرمغله، ۱۲۷ تاریخنده انقاض آلتنده قلوب وفات ایتمشدر.

عبدالله بن عمر } (بن الخطاب القرشی)
(العدوی رضما) مضلای صحابه دن اولوب، ام السملین حفصه بنت عمر (رضما) ایله بر آنادن یعنی ایکیبسی ده زینب بنت مظعون الحخمیه تک اولادی ایدی. کنبهسی ابو عبدالرحمندر.

بعث نبوتدن برسنه اول دنیایه کلوب، پدری حضرت فاروق (رضه) ایله بر لیکده اسلامه کیش؛ و پدرندن اوله مدینه منوره به هجرت ایلشیدی. بدر غزاسنده بوانه میوب، احد غزاسنه کیتدکن دخی صغرسنی سببیله جانب حضرت نبوتدن منع بیورلمش؛ واک اول خندق غزاسنده حاضر بولمشدر. مؤته غزاسنده جعفر طیار حضرت لرینک معیننده بولندیفی کبی، بمروک غزاسنده و مصر و افریقیه قحلمرنده دخی بولمشدر. آثار حضرت نبوی بی تبتنده یک مهمک و مداوم اولوب، جناب رسالینماهک هر زرده نماز قیلدق لرینی کورسه، اوراده کندیبسی دخی نماز قیلدقجه طوره. مازدی. زیاده سبیله متدین ومتقی، قناعتکار، سخی و کریم و حلیم بذات ایدی. اموالنک هر خانفی شیئه نفسنک میلی آکلاسه اونی در حال هبه و تصدق، وکوله و جاریه لرندن هر خانفیبسی طریق حقهده سالک کورسه، در حال اعتناق ایتک عادت ایدی. حتی کوله لرینک مخصوص بویه اوضاع کوستره رک کندیبسی آلداندق لرینی سولیدکارنده، خیر ایچون آلدانقدن ایی شی وارمیدر؛ دیدیکی منقولدر. خلافت و امارت ده اولرینه اصلا قاریشمامش، و حتی معیت صرتضویده دخی بولنماش ایسهده، بوندن طولانی نادم اولوب، آخر عمرینه دک هر وقت حضرت علی معیننده فرقه باغیه قارشی حرب ایتدیکمه یک متأسفم در ایتمش. حضرت امام حسین و عبدالله بن الزبیر ایله برابر بزیده بیعت ایتدکن امتناع ایتمش ایسهده، بینه حربه قاریشماشیدی. حجاج بن یوسف مکبه داخل او. لوب، عبدالله بن الزبیر حضرت لرینی شهید ایتدکن اوج آی صکره، عبدالله بن عمر حضرت لرینه سملی بر حربه ایله آیفغنه اوردیرهرق، شهید ایتمشدر. بویاره تک تأثیرله خسته ایکن، حجاج زیارته کیدوب، کیم اوردیفتی بکا کوستر، اولدیرهیم، دینجه، حضرت عبدالله: اولدیرمزسک، چونکه کندیک امر ایتدک، دیمش. ۷۳ تاریخنده ۸۴ یاشنده مکده وفات ایدوب، اقوای روایانه کوره محصبده دفن اولمشدر.

عبدالله بن کثیر } (ابو معبد) قراء سبعه.

عبدالله بن کثیر } (دن و ایکنجی طبقهده)
تابعندن اولوب، ۱۲۰ تاریخنده مکده وفات ایتمشدر.

عبدالله بن مبارك { «ابن مبارك»
[ماده سنه مراجعت.]

عبدالله بن مسعود { (ابو عبد الرحمن
الهدلي) قدمای

صحابه دن اولوب، اسلامه كلنك آلتجیسی اولدی
مرویدر. دلیقانی ایکن بر قاچ قیون رعی ایتدیکی
حالد، حضرت ابا بکر له برابر اورادن مرور سیوران
فخر کائنات (صلعم) افندمزدن کوردیکی مجزه او-
زرتیه، اسلامه کلس؛ و خدمت حضرت نبوی به
کیروب، دائمی صورتده قرب حضرت رسالت بناهیده
بولمقله، قرآن کریمی هر کسدن این اوکرندیکی کبی،
بک چوق احادیث شریفه نبویه دخی استماع و حفظ
ایش ایدی. صحابه و تابعیندن بر چوق ذوات و حتی
ابو هریره و ابن عمر و ابن عباس دخی کندیسندن
احادیث شریفه روایت ایتلمشدر. اک اول مکده
قرآن کریمی جهراً او قویان ابن مسعود اولوب،
بوندن طولانی کفارک تعذیبانه دوچار اولدی
حالد، ینه او قومقدن واز یکمزدی. هرا یکی قافله
ایله برابر حبشه وبعده معیت حضرت نبویه مدینه به
هجرت ایدوب، بدر، احد، خندق و سائر غزارد
و بیعة الرضوانده ورحلت حضرت نبویدن صکره دخی
برموک غزاسنده حاضر بولتمشدر. جانب نبویدن
جنتله تبشیر بیورلمشیدی. حضور رسالت بناهیده
هروقت امر نبوی ایله قرآن کریمی جهراً او قور
ایدی. حضرت عمر (رضه) زمان خلافتنده عمار بن
یاسر ایله عبدالله بن مسعودی کوفیه اعزام بیوروب،
یازدقلمی نامه ده: «سزه عمار بن یاسری امیر وعبد-
الله بن مسعودی معلم ووزیر کوندوروم. بونلر صحابه
رسول الله (صلعم) ک نجیاسندن و اهل بدر دندر.
کندلرینه اقتدا واطاعت ایدو، سوزلرینی دیکلیک
و عبداللهی سزک ایچون کندی نفسه تر جیح ایتدم
یازمشلردی. نهایت درجه ده قناعستکار، متقی، حلیم
وسلم بر ذات اولوب، حقنده بر قاچ حدیث شریف
منقولدر. حضرت عمرک ارتحالنه دک کوفه ده قالب،
بعده حضرت عثمان (رضه) طرفندن مدینه به جلب
ولتمش؛ و مشارالیهک زماننده ۳۲ تاریخنده آلتمش
باشنی مجاوز اولدی خالد، وفات ایدوب، بقعه ده
دفن اولتمشدر. بر روایتده جنازه نمازینی حضرت
عثمان (رضه) قلمش؛ و بر روایتده وصیتی اوزره

کیجه دفن اولنهرق، جنازه نمازینی عمار بن یاسر ویا
زبیر بن عوام (رضهما) قلمشدر. صحابیاندن اولان
والدهسی (ام عبد). اضافتله ابن ام عبد دیکله
دخی معروفدر.

عبدالله بن مسلم { «ابن قتیبه» ماده-
[سنه مراجعت بیوربله.]

عبدالله بن مسلمه { (ابو عبد الرحمن-
القننی) امام مالک

حضرتلرینک اصحابندن اولوب، امام مشارالیهک املا
ایتدیرمش اولدی «موطا» بی روایت و تدریس
ایتمشدر. روایتده قناتدن اولوب، بهره ده
ساکن ایدی؛ و ۲۲۱ سنه سنده اوراده وفات
ایتمشدر.

عبدالله بن معاویه { (بن عبدالله بن جعفر بن
ابی طالب) مروان حار

زماننده کوفه ده خلافت ده واسنه قالمشوب، حکام
بن امیه طرفندن تعقیب اولمقله، ابو مسلمه براتمشک
اوزره، خراسانه قاچمش ایسه ده، اوراده قتل
اولتمشدر؛ اک زیاده قتلنه سبب پدرینک اسمی اولدی
مرویدر. بیوک پدری عبدالله بن جعفره حضرت امام
حسین (رضه) ک «اشتریت اسم الحسین بن ثمن قلیل»
دیدکلری اسم بودر.

عبدالله بن المعتز { (ابو العباس) خلفای
عباسیه تک اون اوچنجیسی

اولان معتز بالله زبیرک اوغلی اولوب، شاعر وادیب
و ظریف بر ذات ایدی. علوم و ادبیاتده کی بهره
فوق العاده سیله مشهور اولوب، دائماً علما و شعرا ایله
اختلاط و مطالعه و تألیفه اشتغال ایدر ایدی. وفاتنده
۴۹ یاشنده ایدی. «کتاب الزهر و الریاض»، «کتاب
البدیع»، «کتاب امکاتبات الاخوان بالشعر»، «کتاب
الجوارح و العین»، «کتاب السراقات»، «کتاب اشعار
الملوک»، «کتاب الاداب»، «کتاب حلی الاخبار»،
«کتاب طبقات الشعرا»، «کتاب الجامع فی الفناء»،
«ارجوزة ذم الصبوح» جمله تألیفاتنددر. ابو العباس
المبرد و ابو العباس ثعلب و سائر مشاهیر ادباندن درس
آکشدی. قریحهسی بک واسع و نظم و نثری فصیح
و بلیغدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

سقی المطیره ذات الظل و الشیر
و دیر عبودن هطال من المظر
قطالسا تبهتی للصبوح یما
فی غره الفجر و العصفور لم یطر الخ

عبدالله بوسنوی } اوزن برنجی قرن هجری
 عثمانسندن اولوب، محی
 الدین عربینک «فصوص» فی شرح ایلش؛ و ۱۰۵۴
 تاریخنده وفات ایتشدور .

عبدالله پاشا } (محسن زاده چلی —) سلطان
 محمود خان اول دورنده مسند
 صدارت عظمایه یکمیش وزرادن اولوب، عن اصل
 حلبلی اولان اغنیای تجارتدن محسن چلبینک اوغایدور.
 ضربخانه امینی بولنان بیوک برادری محمد افندی
 طرفندن ضربخانهیه ادخال اولنهرق، کیده رک
 ضربخانه امینی ودفتردار شق اول اولمش، و دیگر
 بعض مناصبه دخی یکمیشیدی . ۱۱۲۸ تاریخنده
 صدراعظم جورلیلی علی پاشایه داماد اولوب،
 صدارت کنخالفته نصب اولنمشدی . ده بر طاقم
 مأموریتلرده بولنقدن صکره، مأموریت مخصوصه
 ایله مصر وحمجاز جانبیرینه اعزام اولنهرق، متقلبه دن
 قیظاس بکی قتل ایتکله، عودتنده مورده سرعسکری
 قره مصطفی پاشا معیننده مورده دفتردار، وبعده
 پاشای مشارالیهک برینه مورده سرعسکری اولمش
 ایسهده، متعاقباً پاشانلی رفع اولنهرق، درسعاده
 جلب اولمش؛ ووصولی کونی خنکار قیوجیلری
 کنخدانلی منحل اولمله، اورایه نصب، ومتعاقباً توقیعی
 منصبنه، یکجیری آقالغه، نیش محافظلغه، بوسنه
 والیلکنه، ثانیاً نیش محافظلغه نصب، وبعده سنه
 روم ایلی بکار بکیلی توجیه اولنمشدی. بوصول
 مأموریتنده ایکن، بوجاق یعنی بسارایهده ظهور
 ایدن اغتشاشانی باصدیمرق اوزره، قریم خانی منکاو
 کرای معیننده باشبوغ دخی اولمشیدی . ۱۱۴۳ ده
 درسعاده جلب اولنهرق، ثانیاً یکجیری آقایی اولمش
 ایسهده، درت آی صکره اوچاقده ظهور ایدن
 فساد رخاوتنه حمل اولنهرق، عزل وآنطه ایالتنه
 نصب اولنهرق، مؤخرأ آناتولی نغیشی دخی هیده .
 سنه احاله اولمش ایدی. بعده حلب وصدایالتیرینه،
 ۴۵ ده ثانیاً بوسنه ایالتنه ومتعاقباً ثالثاً نیش محافظلیله
 برابر روم ایلی بکار بکیلکنه، و ۴۹ ده بندر سرعسکر.
 لکنه نقل اولنمشدی . ۱۱۵۰ ده سلحدار سید
 محمد پاشا برینه صدر اعظم اولوب، اردوی همایونله
 درسعاده عزیمتی فرمان اولمش، و آنجیق استانبوله
 وصولی کونی عزل، و سلانیک ایالتنه نصب اولنهرق،

بعده اینه بختی، آخر یوز، ترحاله کبی بعض ایالتلرده
 بولنهرق، ۵۹ ده روم ایلی بکار بکی ایکن، طلبی
 اوزرینه، تقاعدلک احسان اولنهرق، ادرنده
 اختیار اقامت ایتیش ایکن، ینه اوسنه استعفا
 اوزرینه وزارتی اعاده، و بندر محافظانلی توجیه
 اولنهرق، بوندن صکره دخی بعض ایالتلرده بولنش؛
 و ۱۱۶۲ ده بوسنهده و بر روایتده جدهده وفات
 ایتشدور .

عبدالله پاشا } (سید —) سلطان محمود خان
 اول دور سلطنتنده ابکی بیچق
 سنهیه قریب مدت مسند صدارتده بولنمشدر. پدری
 حسن پاشا دخی وزرادن اولوب، عصر سلطان احمد
 خانیده مصر والیلکنه نصب اولنمشدی. صاحب ترجا
 سرای همایوندن مخرج اولوب، ۱۱۵۱ تاریخنده
 آیدینده اعلان حصیان ایتیش اولان صاری بکه قارشو
 ایتدیکی خدمت اوزرینه، ۱۱۵۸ ده رتبه وزارته
 قیریس و ۱۱۶۰ ده آیدین ایالتنه وینه اوسنه
 تریاکی محمد پاشا برینه مسند صدارت عظمایه نصر
 اولنهرق، ۶۳ ده عزل وردوسه نفی اولنش
 وبعده مصر، حلب، رها، و دیار بکر ونهایت ناز
 حلب والیلکنه نصب اولنوب، شهر مذکورده وفات
 ایتشدور .

عبدالله پاشا } (نائیلی —) سلطان عثمان خان
 ثالث دورنده ۱۱۶۸ تاریخنده
 اوچ آی ایله یدی کون مسند صدارت عظمای
 بولنمشدر. شهری الاصل اولوب، بر مقدار تحصیلدا
 صکره دیوان قلنه کیرمش، و بیکی قیو مولوخانهم
 شیخی بیجوی احمد ددهیه داماد اولمش ایدی. تدریجاً
 قطع مراتب ابدهرک بکلکچی و تشریفاتی اولدقد
 صکره ۱۱۶۰ ده رئیس الکتاب، ۶۷ ده دفتردار
 و ۶۸ ده، حکیم زاده علی پاشانک اوچنجی دفر
 انفضالنده، صدر اعظم اولمشدر. بمذالزل ۱۱۷۰
 قنده، متعاقباً سلانیک و ۷۱ ده جده والیلک
 نصب اولنهرق، مکه مکرمهده وفات ایتشدور. متدی
 و منصف بر ذات ایدی .

عبدالله پاشا } (بوسنایچی باشی —) سلطا
 محمود خان ثانی دور سلطنتنده
 ۱۲۳۸ تاریخنده درت آیه قریب مدت مسند
 صدارتده بولنمشدر . پدری عن اصل زغفرانبولیا

«المقنع»، «العمدة»، «التوابین»، «الرقعة والبكاء»،
 «الهدایة»، «التبیین فی نسب القرشیین»، «الاستنصار
 فی نسب الانصار»، «قمة الاعدیب فی الغریب»،
 اصول فقهه «الروضۃ»، «مختصر العلل»، ابکی
 جلد اوزره «البرهان»، «مسئلة العلو»، «الاعتقاد»،
 «ذم التأویل»، «المخابین فی الله تعالی»، «فضل
 العشوراء»، «فضائل العشر»، «ذم الوسواس».

عبدالله خان { ماوراء النهره حکومت سو-
 رن اوزبکر سلاله سنک }
 بشنجی حکمداری اولوب، کرجم خانک اوغلی ودولت
 مذکورہ نیک مؤسس اولان شیبک خانک تورونیدر.
 پدرینک عم زاده سی عبید خانک وفاتندہ ۹۴۶ تا.
 ریختندہ مسند خانکی به کچوب، یانکیز آئی آئی اجرای
 حکومتدن صکرہ ۹۴۷ ده وفات ایتشدرد. — سلفی
 اولان مذکور عبید خانک دخی بعض تواریختندہ
 اسمی عبدالله خان دیه مسطور اولوب، بعض تذکرہ-
 رده بر طاقم اشعاردی ده منقولدر. («عبید خان»
 ماده سنہ مراجعت)

عبدالله خان { بودخی ماوراء النهره حکو-
 مت سورن اوزبک خانلرندن }
 اولوب، اسکندر خان بن جانی بیبک خانک اوغلیدر.
 پدرینک وفاتی اوزرینہ ۹۹۰ تاریخندہ مسند حکمدار.
 ری به کچوب، خراسانہ تجاوزه، هراتی طقوز آئی
 محاصرہ دن صکرہ ۹۹۳ ده ضبط ایتمش؛ واون بش
 سنہ لک حکومتدن صکرہ، ۱۰۰۵ تاریخندہ ۶۶
 یاشندہ وفات ایتشدرد. شاه عباس صفوی ایلہ ومشهور
 اکبر شاه کورکانی ایلہ معاصر بولمشدرد. اوغلی عبد
 المؤمن خان خانی اولمشدر.

عبدالله الحزازی { (المولی القاضی محی
 الدین — بن عبید
 الظاهر المصری) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، فن
 انشا ومراسله ده عصرینک فریدی ایدی. ۶۲۰ تا-
 ریختندہ طوغوب، ۶۹۲ ده قاهره مصرده وفات
 ایتشدرد. هر بری فصاحت وبلاغندہ بر نمونہ حکمندہ
 اولان بر جوق رسائی وبعض اشعاردی موجوددر.
 شو ابکی بیت جله اشعارندردر:

اولوب، کندیبی چنکل کوبنده طوغمش؛ وبوستا.
 نجبیلر اوچاغنه داخل اولوب، جلوس سلطان محمود
 خانیده بوستانجی باشی اولمش ایدی. بو مقامده
 ایجابنه کوره اظهار شدت ووصولته مقتدر اولغله،
 فوق الماده ضبط وربطه موفق اولمش ایسه ده،
 صحتک عدم مساعده سی اوزرینہ، ۱۲۳۰ ده
 استغفایه مجبور اولوب، ۳۱ ده سپاه سلطدار اغالغنه
 و ۳۴ ده بیوک میر آخوراق منصبنه ومتماقبا قیودان
 باشاتی مقامنه نصب اولمش؛ وآنجق بنه صحتک
 عدم مساعده سنندن مکرراً استغفا ایدوب، ۳۷ ده
 کوتاهیہ وقره حصار سنجاقلرینہ نصب اولغله برابر،
 درساعات جوارلرندہ کی سواحک محافظه سی دخی
 عهدہ سنہ اطالہ اولمش؛ و ۳۸ ده درساعاته جبله،
 یداً بید مهر صدارت عهدہ سنہ تودیع اولغله روق،
 طو پخانہ حر بقندہ بر قضاى ناکهانی به دوچار اولغله،
 بالانفصال، لاجل التداوی از میدہ عزیمتہ مساعده
 بیورلمش؛ و ۱۲۳۹ ده از میدہ ارتحال ایتشدرد.

عبدالله ترمذی { مشاهیر شعرا وخطا-
 طیندن اولوب، اشعارندہ
 وصفی تخلص ایدردی. جهانگیرک زمانندہ هندستانندہ
 یاشایوب، حکمدار مشارالیه طرفندن (مشکین کلام)
 عنواننه مظهر اولمشدی. سراب دیوانی وبرقاج منظو-
 مه سی واردرد. ۱۰۳۵ تاریخندہ وفات ایدوب،
 اکره ده مدفوندر.

عبدالله تمیمی { سیرینی واحوال صحابه
 کرام حقندہ «روضۃ الابرار»
 عنوانی کتابک مؤلفیدر.

عبدالله الجماعلی { (ابو محمد — بن احمد
 الدمشقی الصالحی)
 مشاهیر علمادن اولوب، فقهده وعلوم ادبیه ایلہ حساب
 وهیئت وسائر فنونده ید طولی صاحبی ایدی. ۵۴۱
 تاریخندہ طوغوب، ۶۲۰ ده وفات ایتشدرد. بغداده
 وسائر بلادہ هجرت ایدوب، عصری مشاهیر علماسندن
 استفاده ایتمش؛ وعلوم مختلفه ده تصانیف کثیره
 بر ایتشدرد. باشلیجه تألیقاتی بوجه آتیدر: فقهده اون
 جلددن مرکب «المنی»، درت جلد اوزرینہ «الکافی»،

آلائیت لیلات مضین رواج
وهل ماضی من سالف الدهر یرجع
لیال مواضی کم قطعت بها منی
ولا شک فی ان المواضی تقطع

عبد الله الخلال } (ابو محمد — بن نجم بن شامی الجذامی السمدی)

مشاهیر فقهاء مالکیه دن اولوب، مصدره مذهب مالکیده مرجع خاص عام ایدی. «الجواهر الثمینه فی مذهب طالم المدینه» عنوانیه فقه مالکیده بک مقبول و معتبر و امام غزالی نیک «وجیز» ی ترتینده بر تالیف نافعی وارد. مصدره تدریسله مشغول اولوب، دمیاط اهل صلیک بد ضبطنه کچدیکنده، جهاد یتیله قصبه مذکوریه عزیمت ایدوب، ۶۱۶ تاریخنده اوراده وفات ایشدر.

عبد الله دبوسی } (ابو زید — بن عمر)

اولوب، بخارا ایله سمرقند آره سنده واقع دبوسیه قصبه سننددر. خلاف عثمانک واضعیدر. «کتاب الاسرار و التقویم الادله» هنوانیله بیوک بر کتابی و سائر تالیفات و تعالیق وارد. ۲۳۰ تاریخنده بخاراده وفات ایشدر.

عبد الله رامز پاشا } [«رامز پاشا» مذ. ده سنه مراجعت.]

عبد الله زهدی } متأخرین خطاطیندن اولوب، حافظ راشد

افندی دن و قاضی عسکر مصطفی افندی دن تلذ ایشدر. بیت الله الحرامک جامه سنک یازیلری اونک اولدینی کبی مکة مکرمه ده و مصدره دیگر خطوطی دخی وارد. ۱۲۹۳ ده وفات ایشدر.

عبد الله السفاح } [«سفاح» ماده سنه مراجعت بیوربله]

عبد الله الششتی } (ابو محمد — بن محمد بن صارة)

البکری) اندلس مشاهیر شعرا و ادباسندن اولوب، شنترین قصبه سننددر. طالعیز بر آدم اولوب، بعض اوفق تفک شیلر صاعقه و ورافاق صنعتیله اشتغال ایدرمش؛ و بر جوق سسی و جهددن صکره ولاندن یرینک کتابتنه نائل اولمشدی. ۵۱۷ تاریخنده اندلسک صریه قصبه سنده وفات ایشدر.

عبد الله الشهرزوری } (ابو محمد — بن القاسم المرتضی)

مشاهیر شعرا و علمدان اولوب، فقه وحیدشده دخی ید طولی صاحبی ایدی. بر خیلی وقت بغدادده اقامت ایدوب، فقه وحیدشله مشغول اولمش؛ و بعده موصله هودت ایدوب، اورانک قاضیلقنه نصب اولمشیدی. «القصیده الموصلیة» دینکله مشهور تصوفه دار بر قصیده سی و سائر اشعاری وارد. ۴۶۵ تاریخنده طوغوب، ۵۱۱ ده موصله وفات ایشدر.

عبد الله الصالحی } (تقی الدین — بن احمد بن تمام)

وفقهاء حنبلیه دن اولوب، بر چوق اشعاری و منظوم مکاتباتی وارد.

عبد الله العدوی } (ابو عبد الرحمن — بن محمد)

اولوب، نحو و لغتده ید طولی صاحبی ایدی. فراء دن و سائر مشاهیر دن اخذ اجازت ایشدر. ابن الیزیدی دینکله دخی معروفدر. باشلیجه تالیقاتی بر وجه آتیدر: «کتاب فی غریب القرآن»، «کتاب فی النحو»، «کتاب الوقف و الابتداء»، «کتاب اقامة اللسان علی صواب المناطق». مشاهیر نحو یوندن فضل بن محمد الزیدینک عمیدر.

عبد الله قطب شاه } هندستانده دکن فطمه سنک کلکنده

خطه سنده حکم سورن قطب شاهیان سلاله سنک آلتنجی حاکی اولوب، ۱۰۶۶ تاریخنده محمد قطب شاهه خلف اولمش؛ و شاهجهانک تحت حمایه سنه کیرمش ایسه ده، بعده بر خصوصده مخالفت ابتدکیچون، دهلی دوات تیموریه سنک دکن قطعه سنده کی مالکنک والیسی بولنان شاهزاده اورنکزیب صاحب ترجمیه قارشی عسکر سوق ایدوب، مرکزی اولان حیدر آبادی ضبط، و عبد الله قطب شاهی عفو دیلکه و قیزی اوفلی سلطان محمد و برمکه مجبور ایش؛ او تاریخندن اعتباراً قطب شاهیان سلاله سی دهلی حکمدار لرینک تحت تابعیتنه کیرمشیدی. ۱۰۸۵ تاریخنده وفات ایدوب، اوفلی ابوالحسن خانی اولمشدر.

عبد الحمید خان } (سلطان قازی — بن
(سلطان محمود خان ثانی)

سلاطین عظام عثمانیه تک اتوز برنجیسی اولوب، حالا رونق افزای سر بر سلطنت و خلافت سلطان عبد الحمید خان ثانی حضرت تلرینک پدر بزرگوار لیدر. ۱۲۳۷ تاریخنده تولد ایدوب، ۱۲۵۵ تاریخنده، بدرلری سلطان محمود خان ثانی تک وفاتی اوزرینه، تحت عثمانی به جلوس آیتش؛ و او صروده مصر فائله. بی وسائر فوائل عیدیه آیتش ایکن، مجرد تدابیر حکیمانانه سیله جمله سنی حسن صورتله بر طرف ایدرک، سلطان محمود خان ثانی تک باشلامش اولدق لری اصلا. حاکم دو اوله، بر خبلی نظامات و تنسیقات تأسیس و اجراسنه موفق اولمش؛ و هلی اخصوص رشید یاشا مرحومک دلالتیه لکخانه خطها یونک قرائتیه اصول اداره دولتیه یکی بر طریق آیتش؛ و عسکری لایقیه تبسیق ایدرک، اروپا دولنک دخی امنیت و اعتمادی جاب ایتدکارندن، روسیه تک تکلیفاتنه همان بتون آوروپا دول معظمه سنک اتفاق و معاوتیه قارشی طوره رق، پارس قونفره سنده دولت عثمانیه به نافع صورتده معاهده امضاسنه موفق اولمش دردر. بمالک عثمانیه تک بعض جهت لرنده ظهور ایدن شورش لریک جمله سی دخی کمال موفقیتله بر طرف ایدرک، زمان سلطنت لری دولت عثمانیه ایچون حقیقه بر صلح و ترقی دوری عداولنه بیلیر. فائله مرحمتلی خیرات و حسناتی سور بر بادشاه اولمغه حره بن شریفنده و ممالک عمدا نیه تک هر طرفنده بر چوق خیرات و مبراتی موجود در. یکر می ایکی ییق سنه بی مجاوز مدت اجرای سلطنتدن صکره، ۱۲۷۷ تاریخنده ارتحال ایدوب، سلطان سلیم جامع شریفی قرینده تربه مخصوصه سنه دفن اولمش دردر. برادر عالی لری سلطان عبد العزیز خان خلف لری اولمش دردر.

عبد المحسن } (بن محمود بن عبد المحسن بن
(امین الدین التتوخی الحلی) مشا

هیر ادا بوکتابدز اولوب ۵۷۰ تاریخنده طوغمش؛ و تحصیل علم ایچون سیاحت ایدوب، اک زیاده ادبیاته و فن انشایه اختصاص ایتدی. اخبار و نوادری جامع اوله رق ۲۰ جلددن مرکب بر تالیفی، بردیوان اشماری، بر مجموعه منشآت و «مفتاح الافراح فی امتداد الراح» عنوانیه بر کتابی وارد در. عزالدین

عبد الله کاتب } (شیخ —) مشاهیر خطا.
(طیندن اولوب، هرات لیدر.

طول مدت مشهور علی شهر نواینک خدمتنده بو. لغش؛ و ۸۴۹ ده وفات ایتش در.

عبد الله سروراید } (شهاب الدین بن خواجه
(شمس الدین) ایران

مشاهیر شعرا و خطاطیندن اولوب، پدری خواجه شمس الدین بعض ملوک خدمتنده بولمغه، سفارته بحرین جانبنه واقع اولان بر سفرندن عودتنده احباب سنه بر طاقم انجیلر هدیه ایتدیکندن، سروراید قبیله شهرت بولوب، بولقب اوغله دخی انتقال ایتش در. اشعارنده (بیانی) تخلص ایدردی. صاحب ترجمه عبدالله سروراید اکثر علوم و فنونده بد طولی صاحبی اولوب، حامی علوم و معارف اولان سلطان حسین باقرانک مشی تک خدمتنده بولنهرق، یک چوق انعام و احسان لرنه نائل اولمشیدی. بر آره لاق کوشه ازوایه چکیلرک، مصحف شریف کتابتیه مشغول اولدق دن صکره، ینه بادشاه مشارالیه الحاح و ابرام ایله خدمتته آلمش؛ و نهایت مبتلا اولدینی هلندن طو- لابی ینه کوشه ازوایه چکیلرک، بادشاه مشارالیه ک و قایمی نظمه چکمهکله مشغول اولمش؛ و ۹۲۷ تاریخنده وفات ایتش دردر. مرتب قصاید و غزلیات دیوانی، «مونس الاحباب» عنوانیه رباعیاتی، «تاریخ شاه» «تاریخ منظوم»، «خسرو و شیرین» عنوان لریله منظوم- مه لری و مجموعه مشتی وارد در. «خسرو و شیرین» ی ناتمام دردر. مولانا جامینک:

نوبهاران که دمد شاخ کلی از گل من

غنچه هایش بود آغشته بخون دل من

غزلنه نظیره اوله رق سوبلدیکی بر غزلنک مطامی اولان شویت جمله اشعارندندر:

آه کز هر که وفا بود امید دل من

غیر نو میدی ازو هیچ نشد حاصل من

عبد الحمید } [حافظ الدین الله] ماده سنه
(سراجت بیوریه .]

عبد الحمید } «لست عرب فی تلم رمی البندق»
(عنوانلی کتابک مؤلفی اولوب،

۶۰۸ تاریخنده وفات ایتش دردر. کتاب مذکورک بر نسخه سی پارس کتبخانه سنده ۷۰۳ رقمه سرق او- له رق موجود دردر. «ابن عبودن» ماده سنده سراجت بیوریه .]

ایکه منشیک و وزارت ایتشدر . خیرات وحسناتی
چوقدر . ۶۴۳ تاریخنده وفات ایتشدر . شو بر ایکی
یت جمله اشعارنددر :

الله هل یاملول الی الوصال و مول
ام هل الی السسلیل من ریق فیک سبیل الخ

ابوالمحسن الصوری } (ابو محمد — بن محمد
{ (بن فلون) مشاهیر

ادبا و شعرا دن اولوب ، شام دیارنده یاشامش ؛
و ۴۱۹ تاریخنده سکسان یاشرندده وفات ایتشدر .
شو ایکی یت جمله اشعارنددر :

عندی حدائق شکر غرس جودکم
قدما عیش فلیسق من غرسا
تدارکوها فی اغصانها رمق
فلن یعود اخضرار العود ان یبسا

عبدالمطلب } (بن هاشم بن عبد مناف بن
{ قصی بن کلاب بن مره بن کعب

بن لوی بن غالب بن فهر القرشی) جد حضرت نبوی
اولوب ، حضرت اسماعیل (عم) دن قلمش و ملوک
جرهم زماننده نابید اولمش اولان زمزم قیوسنی
کشف و تطهیر ایلله ، ملوک مذکورده تک اوراده مدفون
خزائن امار کعبه به صرف ایدهرک ، آب زمزمک ادا
ره سنی و کعبه معظمه تک ریاستنی کندنی عهدده سنه
آلمشیدی . اون ایکی اوغلی و آلتی قیزی اولوب ،
اولاد ذکورینک اک بیوکی ابو طالب و اک کوچکی
والد جناب نبوی اولان عبدالهدر . عبدالله ولادت
حضرت نبویدن اول احتمال ایتکله ، جناب رسول الله
(صلم) افندمری عبدالمطلب کندیسنی تحت و صایقنه
آلمش ؛ و حضرت مشار الیه سکر یاشنده ایکن عبد
المطلب وفات ایدوب ، بووصایت شرفنی اکبر اولادی
اولان ابو طالبه ترک ایلش ایدی .

عبدالمطلب } (بن ربیعہ بن الحارث بن عبد
{ المطلب بن هاشم القرشی الها .

شمی) عم حضرت نبوی حارث بن عبدالمطلب توروئی
اولوب ، عهد حضرت رسالتنهایده بیتشمش آدم
وبر روایتده چوق اولدیغنی حالده ، اسلامه کلمش ؛
ومدینه منورهده ساکن اولوب ، خلافت حضرت
فاروقی زماننده شامه هجرته ، دمشقده برخانه بنا
ایتدیرمش ؛ و معاویه زماننده غالباً ۶۱ تاریخنده
اوراده وفات ایتشدر . بعض احادیث شریفه تک
راوبسیدر .

عبدالمملک بن ابجر } (الکنتانی) اسکندرا .
{ نیوندن صکره اسکند .

ربهده فن طبک تدریسنه متولی اولوب ، عمر بن
عبدالعزیز حضر ترینگ مصر والیلمکری اثناسنده
اسلامه کلمش ؛ و مشار الیهک خلافتنده طبیی اولمش
ایدی . اجرای طبابتده حدیثات و مهارتی و ارایدی .
قواعد صحیه دائر بعض اقوالی مشهوردر .

عبدالمملک بن رقاعه } (بن خالد بن ثابت
{ الفهمی) ملوک بنی

امیه امراسندن اولوب ، ۹۶ تاریخنده ولیدبن عبد
المملک طرفندن مصر والیلمکنه نصب اولنهرق ، اوچ
سنه صکره عزل اولمش ؛ و ۱۰۸ ده هشام بن
عبدالمملک طرفندن ثانیاً مصر والیلمکنه نصب اولنهرق ،
وصولی متعاقباً وفات ایتشدر . عادل و دیندار بر
ذات ایدی .

عبدالمملک بن زهر } (ابن زهر و ابوسر .
{ وان ماده لرینه سرا .

جمت بیوربله .

عبدالمملک بن صالح } (ابو عبدالرحمن —
{ بن علی بن عبدالله بن

عباس) خلفای عباسیه تک برنجیلری اولان ابوالعباس
السفاح و ابوجعفر المنصورک عم زاده لرلی اولوب ،
هارون الرشید زماننده حجاز والیسی اولمش ؛ و خلیفه
مشار الیهک هندنده قدر و اعتباری بر تر اولمشیدی .
فایتله عالم و فصیح و بلیغ و شاعر بر ذات ایدی .
بده اوغلی عبدالرحمن و کاتبی نزد خلیفهده سعایت
ایتکله ، حبس اولنهرق ، هارون الرشیدک وفاتنده تک
محبسده قلمش ؛ و خلیفه امین طرفندن سیبلی تخلیه
ایلله شام والیلمکنه نصب اولمش ؛ و امین ایلله مأمون
بیننده کی اختلافات صرهنده وقده وفات ایتشدر .
شو ایکی یت محبسده ایکن سو یلیدی اشعار جمله
سندندر :

لقد سائی سبئی لفقد احب
وأتی فیهم لأمراً ولا أحلی
لقد سرى عزى بترك لقايم
وما مشتكى من حجابى ومن ذلى

عبدالمملک بن عمر } اندلس ملوکندن برنجی
{ عبدالرحمنک وزیرلی

اولوب ، مشار الیهک اعداسنه قارشلی جهد و غیرت
ایتکله ، سلطنتنی تأکید و تأمین ایتش ؛ و آوروپا

زید، وهشام حکومته نائل اولمشدر. زمانده
خیلی برلر فتح اولنهرق، ممالک اسلامییه شرقاً
هندستانه وغرباً اندلسه قدر توسع ایتشیدی.

عبد الملك بن موسى بن نصير { فاتح

اندلس اولان مشهور موسی بن نصیرک اوغلی اولوب،
ملوک اموییه تک اخیری اولان مروان حمارک زمانده
و ۱۳۱ تاریخنده مصر والیکنه نصب اولمش؛
مروان مغلوباً مصره قاچدیغنده، صالح بن علی بن
عبدالله العباسی کندیسنی تعقیب و قتل ایدهرک، صا-
ح ب ترجمه یی دخی اسیر ایتش ایدی.

عبد الملك بن نوح { [عبد الملك سامانی

عبد الملك سامانی { بوسمله ایکی حکمدار

کلشدر:

برنجیسی (عبد الملك بن نوح بن نصر بن احمد بن
اسماعیل) ملوک مذکورنه تک بشنجیسی اولوب، ۳۴۳
تاریخنده، پدری نوحک وفاتی اوزرینه تخت موروثه
چلوسله، بدی سنه حکومت سورددکن صکره،
۳۵۰ تاریخنده چوکان اوبنارکن آتندن دوشوب،
تلف اولمشدر. زمانده آب تکین والی خراسان
اولوب، آل سبکتکین دولتک تخمی اکلشیدی.

— اینکنجیسی (عبد الملك بن نوح بن منصور بن
نوح بن نصر) ملوک مذکورنه تک طقوزنجیسی
واخیری اولوب، برادری نصر مکحول اولدقدن صکره
۳۸۹ ده تخته چلوس ایتش؛ وخراسانده محمود
سبکتکین ايله محاربه ایدهرک، مغلوب اولغله، بخارا
جانبه فرار ایتش؛ وایلك خانک ایینه کچوب، او-
زکنده کوندریله رک، اوراده وفات ایتش؛ و بونکله
آل سامان دولتی پایانه ایرمشدر. مدت حکومتی
طقوز آیدر.

عبد الملك سمرقندی { (خواجه —)

وعلمدان اولوب، تیمورلنکک زمانده سمرقنده شیخ
الاسلام ایدی. اشعارنده (عصای) تخلص ایدردی.
شو مقطع اونکدر:

دور از توندادد خیر خویش عصای

اکنون که شنیدی خبر ما مرو آخر

دولته قارشى برچوق محاربه لر ایدوب، ممالک اسلامییه
حدودینی توسیع ایتشیدی. برآره اق اشبیلیه وبعده
سرقسطه والیسی اولمشیدی. آوروپا تاریخلرنده
(مارسیل) اسمیله معروفدر. بر محاربه ده کندی
اوغلنک قورقوب کوشکک کوستردیکنی کورهکله،
مزارقیله قلبکانه اوروپ تلف ایتدیکی سرویدر.

عبد الملك بن مروان { (بن الحکم بن العا-

الشمس الاموی) ملوک اموییه تک بشنجیسی اولوب،
پدری مروانک وفاتنده ۶۵ تاریخنده مسند حکومته
چکمشدر. حضرت عثمانک خلافته کچدیکی سنه دنیايه
کلوب، مشار الهک شهادتی وقمه سنده اون بریاشنده
اولدیغی حالده، پدری معیتنده وقمه ده حاضر بولمشدر.

پدرینک حیاتنده کندیسنه بیعت اولنهرق، ممالک
اسلامیه تک سائر طرفلری عبدالله بن الزبیرک حکمی
آلتنده اولدیغی حالده، یالکز شام و مصره حاکم
اولمش؛ وبعده حجاج بن یوسف معرفتیله عراق
وحجازی دخی ضبط ایله، ابن زبیری قتل ایتدیره.
رک، بتون ممالک اسلامییه یی تحت اداره سنه آلمش؛
واوقته دک روم و قبط و سربانی و فارسی اسانلرنده
جریان ایدن معاملات قلمیه و دیوانیه یی عربی به تحویل
ایدهرک، خط عربی ايله مسکوکات دخی ضرب ایتد.

برمش ایدی. بدی سنه یالکز شام و مصرده واون
درت سنه بتون ممالک اسلامییه دهک جمعا یکرمی برسنه
حکومت سوروب، ۸۶ تاریخنده ۶۲ یاغنده وفات
ایتشدر. ابتدای حالنده فقهده کی معلومانیه وزهد
وهباتیله مشهور ایدیسده، ایش باشنه کلدکن
صکره ظلم واهتسافی اعتیاد ایدوب، هلی الخصوص حجاج
یوسف کبی بر ظالمی عباداللهک اوزرینه مساط
ایتشیدی. حتی امر حکومته نائل اولدیغی کندیسنه
تبلیغ ایتدیکلرنده، انده محصف شریف بولنوب،
اوقومده ایکن، « هذا فراق بینی و بینک » دهرک

بر طرفه قویدیغی مشهوردر. ملحجه، قاشلری
چاتیق، کوزلری غایتله بیوک، قیللری چوق،
آغزی آجیق، دیشلری سیرک و آلتون تل ايله
باغلی، نفسی غایتله قوفار بر آدم ایتش. حتی آغزینک
قوقوسندن اوکنده اوچشان سینک کویا اولورمش
اهتقادیله (ابوالذباب) تکنیه اولنوردی. اون بدی
اوغلی اولوب، بونلردن دردی یعنی ولید، سلیمان،

عبد المنعم الجیلانی } (حکیم الزمان ابو
عبد الفضل بن عمر

الغسانی) اندلس مشاهیر اطبا و ادب‌اندن اولوب، طب و کلتند مهارت تامه سی و ادبیات و انشأ و شعرده دخی ید طولای سی وار ایدی. صلاح الدین ابوی زماننده شامه کلوب، پادشاه مشارالیهک یک چوق انعام واحساننه نائل اولمش؛ و حقننده برچوق قصیده لر سوبلشدر. دمشقده بر معاینه خانه آجمشیدی، که وفاتندن صکره اوغلی عبد المؤمن اداره اتمشدر. باشلیجه آتاری بروجه آیدر: «دیوان الحکم و میدان النکام» منظوم، «دیوان المشوقات الی الملك الاعلا» منظوم، «دیوان ادب السلوک»، «نوادیر الوحی»، «کتاب تحویر النظر»، «کتاب سر البلاغة و صنایع البدیع فی فصل الخطاب»، «دیوان المبشرات و القند سیات» که صلاح الدین ابویبنک قدسه کی فتوحاتی و فرنگره قارتی اولان مظفریتلرنی مبیندر، «دیوان الغزل و التشیب و المشححات»، «دیوان تشبیهات و الغاز و رموز»، «دیوان ترسل و مخاطبات فی معان کثیره و اصناف من الخطب و الصدور و الادل هیه»، «کتاب منادح المادح»، «روضه المأثر و المفایر من خصائص الملك الناصر»، «تعالیق فی الطب»، «صفات ادویه مرکبه». ۶۰۰ تاریخندن صکره جه وفات اتمشدر. شو ابکی بیت جله اشعارندندر:

من لم یسل عتک فلا تسألن

عنه ولو کان عزیز النفر

وکن فق لم تدعه حاجه

الی امتحان النفس الا نفر

عبد المؤمن } (ابو محمد — بن علی القیسی
الکوی) مغربده حکومت

سورن موحدین دولتنگ مؤسسیدر. تلسان قرینده کومه قبیله سنک تاجره قریب سنده بر صاقیبینک اوغلی اولوب، ۵۰۰ و یا ۹۰۰ تاریخنده طوغمش؛ و مهدی لقبیه ملقب محمد بن تومرتک صریدانی زمره سنه داخل اولوب، کیده رک برنجی صریدی و وقتنده جانشینی اولمشیدی. ۴۲۵ تاریخنده ابن تومرتک تهیته اتمش اولدینی عسکرله فتح بلاد باشلابوب، ابتدا وهران و تلسانی و بده فاسی و سلاوسته بی ضبط ایتدکن صکره، دولت ملتئینک حکمدار اخیرى اولان اسحق بن علی بن یوسف بن تاشفینک

حکم سور کیده اولدینی (مراکش) شهرنی اون آیی محاصره ایله، ۴۲ هـ فتح ایدرک، بتون مغرب ممالکنه مالک اولمش؛ و بده اندلسه دخی یکوب، لیون قرالی آلفونسو مغلوب اتمشدی. ۵۰۸ هـ تاریخنده مراکشدن سلایه کیدوب، اوراده شدتلی بر صرزه دوچار اولهرق، اونوز اوج سنهک حکومتدن صکره وفات اتمشدر. امیر المؤمنین عنوانی آلمشیدی. اوغلی یوسف خان اولمشدر.

عبد المؤمن } (بنی حفص ملوککنک اون
الحمیسیدر) علاومه . بنی
حفص « ماده سنه مراجعت . »

عبد المؤمن من خان } ماوراء النهرده حکومت
سورن اوزبک خانلرندن
اولوب، ۱۰۰۵ تاریخنده بدری عبد الله خانه خلف اولمش؛ بر سنهک حکومتدن صکره مقتولاً وفات ایدوب، خاله سنک اوغلی دین محمد خان خان اولمش ایسه ده، بو دخی هرانده شاه عباس صفوی ایله ایتدیکی محاربه ده قتل اولمشدر.

عبد النبی } بینه حکومت سورن بنی مهدی
ملوککنک اوچینی و صوک امیری
اولوب، ۵۶۰ تاریخلرنده صلاح الدین ابویبنک برادری تورانشاه یمن خطه بنی بونک لندن نزع ایتکله، بو سلایه ختام و برمشدر.

عبد الواجد } مشاهیر علما و خطاطیندن او.
لوب، من اصل مشهدلی
اولدینی خالده قانونی سلطان سلیمان خانک زماننده خراساندن رومه کله رک، مظهر انام حضرت پادشاهی اولمش؛ و کوتاهی ده «سنمه نسبتله (واجده) تسمیه اولان مدرسه تک تربیتی کند یسنه توجیه اولمشدی. «بقایه» کتابنه «واجده» عنوانیه بر شرح یازوب، پادشاه مشارالیه تقدیم اتمش، و فناری زاده تک التماسیه منظوم بر اسطرلاب رساله سی دخی یازمش ایدی. ۸۲۸ هـ وفات اتمشدر.

عبد لواحد } مغربده حکومت سورن مو.
حدین ملوککندن آلتنجی
واونجیسنک اسمیدر. [«موحدین» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

عبد الواحد } بنی حفص ملوککنک جدی
اولان ابو حفصک اوغلی
اولوب، تنجی قرن هجری اوخرنده موحدین نامنه

خواص اصحابی زمره سنه داخل اولوب، کوفه ده ساکن اولمش؛ بوز یکر می یاشنی چککین اولدینی حالده اوراده وفات ایتشد. روایت احادیث شریفه ده موثوق بر ذات ایدی .

عبد شمس } (بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بر مره بن کمب القرشی)

هاشمک برادری و امیه نک پدری اولوب، بنی امیه نک جد اولاسیدر .

عبد کلال } (بنده حکومت سورن ملوک حمیره نک اوتوز برنجیسی اولوب،

عمرو ذوالاعوادک اوغلی و خلفیدر .

عبدل } (حضر موند بر قصبه اولدینی یا قوت حوی بیان ایدیور .

عبدل بک } (فراترلی — دینکله شهیر عبد الله حسنی بک بن خالد بک)

محرر فقیرک بیوک برادری اولوب، چنتکمان سلطان عبدالمجید خانک جلوسی سنه سی یعنی ۱۲۵۵ تاریخنده

آرناودانک فراتر قریه سنده (که یانیسه ولایتک ارگری سنجاغنه تابع برمدی قضا سنده طاغلی ناحیه .

سنک سرکزیدر) دنیاه کلوب، هنوز اون درت یاشنده ایکن پدری معیتده عساکر معاونه ایله

حدود یونانیه ده بولنه رق، اسایش زمانلرنده بر مقدار علم دخی تحصیل ایتش؛ و اون سکر یاشنده

ایکن، بدرینک وقوع وفاتیه، کثیرالافراد برائله نک رئیس قلوب، اداره بیتیه قائله سیله اعشار و افنام

ورسومات التزام و امور بترلرنده بولنه رق، ایکی سنه صکره والده سی دخی وفات ایتجه، کندندن کوچک

بش ارکک برادرینک تحصیلنی تأمین ایچون، مسقط رأسنی ترکله، یانیسه شهرینه نقل خاله ایدرک، اوراده

امور امورده سیله و اداره بیتیه ایله اشتغال ایله برابر، عربی و فارسی و فرانسجه و روحیه لسانلرنی و مقد

مات فنونی اقساملری برادرلیله مذاکره صورتنده تحصیل ایتش؛ و برادرلری اجمال تحصیل ایتدکدن

صکره، اوتوز بش یاشنده ایکن تأهل ایتشد. حدود یونانیه نک تعدیلی مسئله سی ظهورله یونان

طرفندن بعض تجاوازانده بولند یفتسدن، دیگر

افریقیه و الیسی ایدی. اوغلی ابو زکریا یحیی سلطنته نائل اولوب، بنی حفص ملوکنک برنجیسی اولمشدر .

عبدالواسع } [«حبلی» ماده سنه مهاجرت بیوریله .]

عبد الوهاب } (مولانا —) ایران مشاهیر شعرا و علماسندن اولوب،

فن انشاده دخی مهارت تامه سی وار ایدی. مشهده قاضی ایدی. شوبیت جمله اشعارندندر :

جان از لب لعل تو دل از سر زلفت
جوینده آب حضر و عمر درازست

عبد الوهاب افندی } [«سینجی زاده» ماده سنه مرا -

جت بیوریله .]

عبد الوهاب صابونی } قانونی سلطان

ری مشاهیر علما و شعرا سندن اولوب، عن اصل همدانی اولدینی حالده، جانب رومه هجرت ایدرک،

شام و مصرده اسرار اوقات ایتشد. مهماده مهارتی واردر. «مناق ملاحظاوندکار»، «نوی خروس»

و «صراط مستقیم» عنوانلرله اوج منظومه سی و فارسی و ترکی اشعاری واردر. شوبیت اونکدر:

آب حیوان لبث بر سر چاه ذقت
عاقی نیست مکر معجزه آن دهنست

عبد الوهاب مالکی } (بن علی البغدادی) مشاهیر فقهاء مالکیه .

دن و شعرا دن اولوب، بعض قاضیلقرده بولنش؛ و بده مصره رحلت ایدوب، ۴۲۲ تاریخنده اوراده

وفات ایتشد. «التلقین» عنوانیه صغیر الحجم و عظیم النفع برکتایله «الممره فی شرح الرسالة»، «عیون

المسائل»، «النصرة لمذهب مالک»، «کتاب الادلة فی مسائل الخلاف» و «شرح المدونه» عنوانلی تألیفاتی واردر. شو ایکی بیت جمله اشعارندندر :

بغداد دار لاهل المال طیبه
ولفالیس دار الضحك والضحيق
ظلت حیران أمشی فی ازقتها
کأنی مصحف فی دار زندیق

عبد خیر } (ابو هماره — بن یزید الهمدانی الحیوانی) صحابه دن اولوب، بمنک

همدان قبیله سندندر. بده حضرت علی (رضه) نک

رئیس‌ترین همونك پدری نظر بیه باقایتی عادت اولد-
 یفندن، و ذاتاً بر یره هجرت ایدن بر آمدن بر قوم
 تولد ایتك مسوق اولوب، هجرتلر بر رئیسك تحت
 ریاستنده نقل مکان ایدر بیوك ویا كوچك بر ویا بر
 قاج كروه و قافله صورتنده وقوع بولدیفندن، هیرا-
 نیلرك دخی حضرت ابراهیم (عم) ك مبینده اوله رق
 بوجهله هجرت ایتش اولملری محتملد. هر حالده،
 بونلر ابتدا عبرانیلر نسیمه اولنوب، فلسطینك شرق
 وجنوب جهتلرنده فنیكه ایلك الله بولنان سواحل
 بچردن اوزاق اوله رق چوله جوار محلامده بر خیلی
 وقت عشریت صورتنده وخیه نشین اوله رق كزوب
 طولاشمشرلد. حضرت ابراهیمدن صكره ریاستلری
 حضرت اسحق (عم) و اولردن حضرت یعقوب
 (عم) و كچوب، حضرت اسحقك برادری حضرت
 اسماعیل (عم) ایسه حجازه داخل اوله رق و جرهم
 قوميله قاریشه رق عرب مستمر بهك جسد اعلاسی
 اولمشدر.

معلوم اولدیغی اوزره، حضرت یوسف (عم) ك
 مصرده وزارت نائل اولسی اوزرنه، حضرت یعقوب
 ايله دیگر اون اولادی، و بلکه قوم و قبیله لری
 دخی، مصره انتقال ایده رك، اوراده ابتدا معزراً
 و بیده محقرأ اوجوز سنهیه قریب مدت مكث و اقامت
 ایتشملرد. حضرت یعقوبك بر اسمی ده «عبدالله»
 معناسیله اسرائیل اولدیفندن، نبی مشارالهدن صكره
 عبرانیلر (بنی اسرائیل) نامی اخدا ایده رك، مشار
 الیهك اون ایکی اولادینه نسبتله اسباط اثنا عشره
 یعنی اون ایکی قبیله به منقسم اولمشدری. مصرده کی
 اقامت بیله اوراده كوردكاری حقارت و محكومیت اثنا-
 سنده عبرانیلر اسکی عشریت عادت و اخلاقی تدریجاً
 غائب ایدوب، من بعد محافظه ایتدكاری تجارت
 ایشلرنه و امور صرافیه به قولشدری.

نهایت میلاد هبسی (عم) دن ۱۵۵۰ سنه مقدم
 مصرده حضرت موسی (عم) ظهور ایله، بنی اسرائیلی
 فرعونیلرك ظلم و حقارتندن تخلیص، و بحر احمری
 تجاوزله ارض مقدسه متوجه اولمش ایسه ده، صحرای
 تهیده یوللری غائب ایدوب، اوراده قرق سنه
 قالدقن، و حضرت موسی ايله برادری هارون (عم)
 ارتحال ایتدكدن صكره، ریاستلرنده قالان حضرت
 یوشع (عم) بنی اسرائیلی ارض مقدسه سوقله، ارض

مذكوری اون ایکی سبطه تقسیم ایتشدر. حضرت
 یوشعدن صكره بنی اسرائیل دوت یوز سنهیه قریب
 مدت ابتدا بر اختیار مجلسی و بیده حکام بنی اسرائیل
 نامیله معروف رؤسا معرفتیله اداره اولنوب، نهایت
 میلاددن ۱۰۸۰ سنه اول، كندیلرنك طب و آرزو-
 لری و شموئیل نبی (عم) ك توسطیله شاول نام
 دیگرله طالوت حكمدارلغه انتخاب اولنمش؛ و طالو-
 تدن صكره حضرت داود (عم) و بیده اوغلی حضرت
 سلیمان (عم) ملك بنی اسرائیل اولوب، حضرت
 مشارالیهك زماننده بنی اسرائیل دولتی فراتدن بحر
 سفید و بحر احمر سواحلنه قدر توسع ایتش؛ و بحراً
 دخی قوتلری تراید ایدوب، هند و یمن و حبشله
 تجارت ایده رك، اكتساب ثروت و سامان ایتشلدی.
 آسحق بو مكنت و سطوت چوق دوام ایتدوب،
 حضرت سلیمان (عم) ك ارتحالندن صكره، قبل المیلاد
 ۹۷۶ تاریخنده بنی اسرائیل ایکیه آرلوب، یهودا
 ایله بنیامین سبطلری حضرت سلیمانك اوغلی رحیمه
 صادق قالدقاری حالده، دیگر سبطلری مشارالیهك
 رجالدن یوربامی ملك اتخاذ ایتش؛ و بوجهله ایکی
 كوچك دولت ظهور ایدوب، برنجیسی (یهود)
 و ایکنجیسی (اسرائیل) دولتی نامی آلمشدر.

بو ایکی دولت بینلرنده لاینتقطع وقوع بولان
 محاربه لردن ضمه دوچار اولوب، بوجهله اوج یحیی
 قردن زیاده جه دوام ایتدكدن صكره، آوریلر
 حكمداری سلمانصر هجوم ایدوب، میلاددن ۷۱۸
 سنه اول اسرائیل دولتی محو و ملكتی ضبط ایتش؛
 و قبل المیلاد ۶۰۶ تاریخنده ملوك مذكوره دن
 یخنصر ثانی یهود دولتی دخی مغلوب ایده رك، بنی
 اسرائیلك بر قسمتی تحت اسارتده بابه نقل، و ۵۸۷ ده
 قدسی ضبطله بیت مقدسی تخریب ایتشدر. بوجهله
 بنی اسرائیل بسبتون استقلالرنی غائب ایدوب،
 آوریلرك تحت تابعیت و محكومیتلرنه كیرمش؛ و بر
 بیوك قسملری ۷۰ سنه بابلده اسارت آلتنده قالمشدر.
 اسرائیل دولتنك انقراضندن صكره بنی اسرائیل نامی
 اونوبلوب، عبرانیلر، اك زیاده بقا بولان یهود
 دولتنه نسبتله، یهود و جهود نامیله یاد اولنمغه باشلا-
 مشلدی.

ایران شاهی مشهور جهانكبر كیخسرو بابلی ضبط
 ایتدیكنده، اوراده بولنان یهود اسراسنك قدسه

هودتلیته مساعده ایدوب، ایرانلیرک ایکیز سنهه قریب سورن حکملری اثناسنده یهودیلر کندی امور مذهبییه وداخلیه لرندة مختار اولوب، بده بیوک اسکندرک و بونک وفاتنده ظهور ایدن طوائف ملوکک الینه کچرک، هله بطالسه ایله سافکیلر آره سنده وقوع بولان محارباتده ایکی آتش آره سنده بولغله، میلاددن ۱۶۹ سنه مقدم (مجاهه) طائسه سنه منسوب بر قاج جسور آدمک ریاستیله قیام ایدرک، کسب استقلال ایله، بو طائله دن ابتدا کاهن و بده ملک نامیله بر رئیس اتخاذا ایشلردی. بونلر ۱۳۰ سنه قدر حکم سورددکن صکره، بیدلرندة ظهور ایدن اختلافات اوزرینه، رومالیرک توسطنه مراجعت ایتملیله، نهایت میلاددن ۴۰ سنه مقدم (هرود) اسمنده بری رومالیرک معاونتیله موقع اقتداره کچمش؛ و بونک زماننده حضرت عیسی (عم) ظهور ایشدر. بونک وفاتنده فلسطین بونک درت اوغلی آره سنده منقسم اولمش ایسه ده، در عقب بسبتون رومالیرک یدضیطنه کچمشدر.

یهودیلر رومالیرک حکمی آلتنده دخی راحت طور میوب، ایکیه برده قیام ایتمک لرندن، بعد میلاد ۱۳۵ تاریخنده (آدریان) قدسی بیوک بر مقاومتی متعاقب ضبط ایدنجه، اهالیسنک قسم اعظمی قلیجیدن کچیرمش؛ و بقیه السیوف اوله رق قالانلری ده قدسندن طرد و اخراج ایشدر. او وقتدن بری یهو- دیلر بردها بر هیئت مجتمه صورتده یاشامقه مقتدر اوله میوب، دنیانک همان هر طرفنه طاغشیلردر. خرسیتیانلغک تعصب زمانلرنده انواع عین و مشاق و حقاراته دوجار اولدقلری و خصوصیه انکیزیسیون محاکم ابایسانه لرندن قال و قله کلز اذا وجفالر کور. دکلری حالده، آروپا مورخلرینک دخی تحت تصدیقنده اولدینی اوزره، ظهور اسلامدن صکره ممالک اسلامیه ده بولنانلری آیین مذهبلرینی اجراه و تجارتله اشتفاله حر اولدقدن بشقه، حکومت طر- قندن حمایه اولنه رق، بیوک مناصبه دخی نائل اولشلردر. حکمت و فلسفه و طبابت کبی علومه خلفای عباسیه وسائر دول اسلامیه زمانلرنده کسب شهرت ایدن و خلفا و ملوک عندنده بک بیوک قدر و اعتباره نائل اولان احاطم علمانک برخیلیسی یهودی بولمش؛ و بونلر دخی مسلم اولان فن آرقداشلرینک نائل اولدقلری

حرمت و تعظیم صومییه مظهر اولمشیلردر. بونلرک چوغی لسان عربیه تدریس و تدریس ایدوب، اکثر تألیقاتی عربی اوله رق یازمشلر سده، لسان عبرانیده یازانلری دخی واردر. یقین زمانلرده خرسیتیان مما- لکینده یعنی اورویاده دخی نائل حریت اولوب، کرکک تجارت و امور صرافیه ده و کرکک علوم و فنونده ایچلرندن بک چوق مشهور و مقتدر آدملر ظهور ایشدر. ایوم بتون کره ارضک ثروت موجوده - سنک بر ثنائی یهودیلرک النده بولندینی مظنوندر.

بو کونکی کونده کره ارضک هر طرفنده واک زیاده روسیه و اوستریا و آلمانیه ایله آفریقانک شمالنده و ممالک عثمانیه ده موجود یهودیلر ۱۸ ملیونه قریب تخمین اولنقدمه اولوب، قدسندن تفرقلری زما- ننده مقیدارلری بوندن بک دون بولمش اوله جنی شهسز اولدیغندن، او وقتدن بری، کوردکلری تضییقات و تحقیرانله برابر بک چوق تکثر ایش اولدقلری آکلشیلور. بونلر کندیلرینه مخصوص و منحصر دینلرینی محافظه ده کی تعصبلی جهتیله، ایچلرنده بولندقلری سائر اقوام وامله اختلافدن اجتناب ایتملی سابه سنده، ذریترینی و اخلاق و طر- داتلرینی محافظه ایشلر سده، لسانلرینی محافظه ایدر. میوب، هر بولندقلری بک لسانیه تکلم ایشکده در. (بو جهتلرده ساکن اولانلرینک سولیدکلری و بین العوام یهودیجه دینلن لسانک ایسه اسپانیولجه اولدینی و کندیلرینک اسپانیادن طرد و اخراجلرنده ممالک عثمانیه یه هجرت و لنجا ایش اولدقلری معلومدر.)

هر قوم و امتک برنجی علامت فارقه سی لسان اولدینندن، و یهودیلر لسان عبرانی چیوقدن فایز و فراموش ایدوب، یالکیز توراتی بو لسانده تلاوت ایتمک لرندن، کندیلرینه بو کونکی کونده عبرانی دینک بک ده طوغری اوله ماز. بو سببه مبیدر، که اسکی عبرانلیرک احفادی اولدقلری معلوم اولدینی حالده، بو کونکی کونده مجرد مذهبلری مناسبتیله یهودی و اسرائیلی دینلر، آرتق عبرانی اسمی (لاتین) اسمی کبی بر امت منقرضه تک اسم قدیمی حکمنه کچمشدر. هله مذهبنی تبدیل ایدن بر یهودیه یهو- دیلکدن هیچ برشی قالماز. وینه بو سببه مبیدر، که «عبرانلر» عنوانی آلتنده باشلادیغمز بو مقاله یی ده یهودیلر ذکر یله اکیال ایدیلور.

لسان عبرانی به کتبخه، هر نه قدر کلدانیلر و سربا- نیلر و آثوریلر دها قدیم اولوب، هبرانیلر کلدانیلردن تشعب ایشلمسه ده، السنه سائره مذکورده اسکی آثار مفقود اولوب، السنه سامیه ده محرر کتابلرک ائک اسکیلری لسان هبرانیده کی کتب مقدسه اولد- یغندن، لسان عبرانی ایوم معلوم اولان السنه سا- میه نئک ائک قدیمی عد اولنه بیلیر. لسان هبرانی دخی عصره کوره آرزوق تحلف ادوب، بولسانده موجود کتب آره سنده آرزوق فرق کورلکده دره. لسان هبرانی نئک لسان عربی ایله اولان قرابت و مشا- بهتی بئک شایان دقت اولوب، لغات عربیه و هبرانی نئک اصل و اساسلری جزئی برتلفظ تحلفیه مشترک اولدیفنی کبی، فملرک تصریفات و ابواب مزیده لری دخی همان بر طرزده دره. یالکن لسان عربی تصریفات و ابوابجه دها و اسه در. ضمائر دخی ایکی لسانده همان مشترک کبیدره. لسان عربی بی بحق اوکرنوب کهنه واقف اولتی ایستیلرک هبرانی و سربانی اسانلرنی ده تحصیله احتیاجلری ذرکاردر، و ذاتا عربی بیلندکن صکره بوایکی لسان مشاهت فوق العاده لری جهتیه بئک قولای اوکرنیسه بیلیر. آروپانک بتون یا بختلرنده و مرکز معارف اولان بیوک شهرلرنده اونه دن بری لسان عبرانی تدریس و تدرس اولمقده دره. بولسانده کتب مقدسه ایله اسکیدن قاله بعض تواریخ و سائره دن بشقه، قرون وسطاده یازلمش علوم و فنونه و حکمت و فلسفه و طبه دائر بر خیلی کتابلر بولنیور. خطی عربی کبی صاغدن صوله اولوب، حروف مقطعه ایله یازیلیر؛ و حرفلری ایجد ترتیبیه قرشت ترکیبنک نهایتنه قدر اولان حروفدن عبارتدره.

یهود و اسرائیل دولتلرنده حکم سورن ملوکک اساه یسیله ابتدای حکومتلری تواریخی دخی بروجه آتیدر:

یهود دولتی

قبل المیلاد	یوم (یوآتام)	رحیم
۹۷۶	احاز	ایام
۹۵۹	حازقی	یوشاقا
۹۱۵	مناشا	یروم
۸۹۱	امون	احزیا
۸۸۴	یوشیا	عشلیا
۸۸۳	یهوحاز	یوشا
۸۷۷	یوآقیم	اموصیا
۸۳۷	یوناخیر	عوزیا
۸۰۸	صدقی ۵۹۷ الی ۵۷۷	

اسرائیل دولتی

۹۶۲	یوربعام	۸۳۲	یوشا
۹۴۲	ناداب	۸۱۷	یهوشا
۹۱۹	بعشا	۷۷۶	یوربعام ثانی
۹۱۸	الا	۷۶۷	زحریا
۹۱۸	زامری	۷۶۶	شالوم
۹۰۷	عمری	۸۵۴	مئیم
۸۸۸	احاب	۷۵۳	فقاحیا
۸۸۷	احزیا	۷۲۶	فقاح
۸۷۶	یروم	۷۱۸	هوشع
۸۴۸	یاهو		

عبرت { محمد — افندی } متأخرین شماره. عثمانیه دن اولوب، بروسه لیدر. مملکتنده محکمه کاتبی ایکن حجازه و بغداده سیاحت ایدوب، بعدالوده ۱۲۶۱ ده وفات ایشدر. شو بیت بر نعمتندر:

نیاز عاجزانه م حضرتکدن یوز سورمه هر دم غیبار پایکه ویز دده رخصت یارسول الله

عبره { مینده زبید ایله عدن آره سنده و سا- حل بحر فر بنده بر قصبه اولدیفنی یاقوت حموی بیان ایدور.

عبس { یاخود طابس الغفاری } صحابه دن کوفه دن بر قاج ذات کند بسندن احادیث شریفه روایت ایشدردر.

عقبقر { مینک غیر معلوم بر محلنده بولمش بر شهرده نسج ایدیه کلش غایتله نفیس و مصنع بعض اقبشه دخی عبقری دیرلر.

عبله { اندلسده غرناطه ایله مریه آره سنده، بر قصبه اولوب، بعض علای اسلامک مسقط رأسی بولمشدر.

عبله { اصحاب معلقانن عنتره بن شدادک (مششوقه سی شاعره بر قیز اولوب، شا عر مشارالیهک اشعارنده یاد اولندقدن بشقه، کند یسنک دخی بعض اشعاری منقولدر.

عمید { صحابه دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب ائک مشهورلری بروجه آتیدر: (۱) زمه عبید بن ارقم البلوی) که تحت الشجره و رضوا بیعتلرنده حاضر بولنوب، بده مصرده ساکن اولمش و معاویه بن حدیج معیننده مغرب غزاسنه کیدوب افریقیه ده وفات ایش؛ و قبروان قربنده دفن اولنوب

عبد الملك زماننده وفات ایتشدر . مدینه خانہ سی
حضرت علی (رضہ) افتدمزك خانہ سنہ متصل ایدی .
حضرت عمر و عثمان (رضہما) دن روایت ایتشدر . —
(عبداللہ بن عمر بن الخطاب) مادہ مخصوصہ سنہ مراجعت
بیوریلہ .

عبداللہ { (شیخ — افندی) ہکاری جہتندہ
کثرت مریدان و فضو ذیلہ شہرت
بولش کرد مشایخندن اولوب ، قرن ساق او اخرندہ
ایرانہ قازشی ارمیہ کولی اطرافندہ کی کردلہ قیام
ابتدیرہ رنک ، بر سنہ دن زیادہ دولت مشار الیہابی
اشغال ایتش ؛ و بعدہ جانب دولت عثمانیہ دن مدینہ
منورہ دہ اقامتہ مأمور اولوب ، چوق کچمہ دن اورادہ
وفات ایتشدر .

عبداللہ احرار { مشاہیر مشایخندن اولوب ،
خراسانایدر . علی شیر
نواہنک بوذات حقندہ حسن ظن یابینی وار ایدی .
مولانا عبدالرحمن جامی دخی کندیلرندن اخذ طریقت
ایتشیدی . ۸۹۶ دہ ارتحال ایدوب ، سمرقندہ
مدفوندر .

عبداللہ بن جبریل { (ابوسعید —) مشاہیر
اطہای عربدن اولوب ،
نصرانی المذہب ایدی . طبعہ وسعت معلومانی و اجرایی
طبابتندہ مہارت فوق العادہ سی وار ایدی . میافارقیندہ
مقیم اولوب ، معاصر ی اولان ابن بطلان ایلہ صحبت
ومودتی وار ایدی . ۵۰۰ ؛ تاریخندن صکرہ جہ وفات
ایتشدر . بر چوق تألیقاتی اولوب ، باشلیجہ لری بروجہ
آتیدر : «مقالہ فی الاختلاف بین الالبان» ، «مناقب
الاطباء» ، «الروضة الطيبة» کہ استاد ابوالحسن محمد
بن علی نامنہ یازمشدر ، «کتاب التوصل الی حفظ
التناسل» ، «رسالة الی الاستاذ ابی طاهر بن عبدالباقی
المعروف بابن قطرمین جواباً عن مسئلة فی الطهارة
ووجوبها» ، «رسالة فی بیان وجوب حرکة النفس» ،
«کتاب نوادر المسائل مقتضبة من علم الاوائل
فی الطب» ، «کتاب تذکرة الحاضر واد المسافر» ،
کتاب الخاص فی علم الخواص» ، «کتاب طبایع الحيوان
وخواصها و منافع اعضائها» کہ امیر نصیر الدولہ نامنہ
یازمشدر .

عبداللہ بن زیاد { ابوسفیان بن حرمبک ولد
نامشروعی اولان سالف

اوستندہ طو براغک تسویہ سبیلہ مزارینک نایدید
اولسنی وصیت ایلش ایدی . بعض احادیث شریفہ نک
راویسیدر . کتبہ سبیلہ دہا معروفدر . — (عبید
بن اوس الانصاری الظفری) کہ بدر غزاسندہ حاضر
بولوب ، عقیل بن ابی طالبی و بر روایتندہ حضرت عباس
(رضہ) ایلہ نوفلی دخی اسیر طوتان بوذاندہ . بونک
اوزرینہ جانب نبویدن (مقرن) اقبیلہ تلقیب بیور .
لمشیدی . — (عبید بن التیمان الاوسی الانصاری) کہ
ابو ہیثم بن التیمانک برادری اولوب ، عقبہ وقمہ سی
کچمہ سی بیعت ایدن یتش صحابہ نک بریدر . بدر غزا .
سندہ حاضر بولوب ، بر روایتندہ احد وقمہ سندہ
ہکرمہ بن ابی جہل یدیلہ و بر روایتندہ صفین محاربه .
سندہ معیت حضرت مرتضویدہ شہید اولمشدر . —
(ابو جہم عبید بن خدیفة القرشی المدوی) کہ فتح
مکہ سنہ سی اسلامہ کلدشدر . اورقت خبیلی یاشلی اولوب ،
قریشک اک عقلی اختیارلرندن ایدی . انساب و قوف
وملوماتی وار ایدی . بعدہ دخی خبیلی وقت معمر
اولوب ، حضرت عثمان (رضہ) ی دفن ایدلرندن
بولمش ؛ و بر روایتندہ معاویہ زمانندہ وفات ایتش ؛
بر روایتندہ کہ یہ نک عبداللہ بن زبیر (رضہما) طرفندن
تجدید بناسنی دخی کورمشدر . جاهلیتندہ کی تمہیر بنی دہ
کورمش ایدی . — (عبید بن خالد السلمی) کہ بعدہ
کوفہ دہ ساکن اولمش ؛ صفین محاربه سندہ معیت
حضرت مرتضویدہ بولمشدر . — (ابو عامر عبید بن
سالم بن حضار الاشعری) کہ موسی الاشعری نک عمی
اولوب ، کبار صحابہ دن ایدی . حنین غزاسنی متعاقب
جانب نبویدن اوطاسہ چکیلنرک تعقیبنہ مأمور
اولوب ، وقوع بولان محاربه دہ شہید اولمش ؛ ومعیتندہ
بولنان یکنی موسی الاشعری حضرتلری انتقامی
آلمشدر . — (عبید بن حازب الانصاری) کہ برادری
براہ ایلہ برابر کافہ محاربات واقعہ دہ معیت حضرت
مرتضویدہ بولمشدر .

عبداللہ { صحابہ دن براق ذاتک اسمی اولوب ،
اک معروفلری بروجہ آتیدر :
(عبید اللہ بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبدالمطلب
القرشی الهاشمی) کہ بیہ اقبیلہ ملقب عبداللہ بن الحارثک
برادریدر . — (عبید اللہ بن العباس بن عبدالمطلب) مادہ
مخصوصہ مراجعت . — (عبید اللہ بن عدی القرشی
النوفلی) کہ عہد حضرت نبویدہ طوغوب ، ولید بن

الترجمه (زیاد بن ابیه) ك اوغلی اولوب، یزید یلیدك زماننده كوفه والیسی ایدی. حضرت امام حسین (رضه) افندمز، كوفه لیلرك اشعاری اوزرینه، عراقه متوجه اولدوقده، عسكركله مقابله مأمور اولوب، حضرت امامی خاندان نبوی به منسوب اقربا واهل وعیالیه صحرای كربلا ده صیقیشدیروب، انك نهایت صورتی نجه ده شهید ایدن عسكرك قأدی بو حیث اولوب، سرمقطع جناب امامی حضورینه كتیر دكرلنده، النده كی دكنكه مبارك دیشه اورمق كبی بر معامله بی ادبانده دخی بولمغله، الی آخر الدوران نامنك لعنله یاد اولمسنی داعی اولمشدر. وقته دلسوز كربلا ۶۱ تاریخ هجر یسنده وقوع بولوب، آلتی سنه صكره عبد الملك بن مروان زماننده عبیدالله كوفه بی مشهور مختارك لندن ضبط ایتمكه كوندریله رك، شهری یغما ایتمكه ایكن، مختارك عون سندن مالك بن الاشریتیشوب عسكرنی مغلوب و پریشان وكندیسنی قتل ایدرك، سرمقطوهنی مختاره كوندرمشدی.

عبیدالله بن العباس (بن عبدالمطلب الهاشمی القرشی) هم باك حضرت

رسالتینهای حضرت عباس (رضه) ك اوغلی اولوب، حضرت عبیدالله (رضه) دن بریاش كوچك ایدی. فخر كائات (صلم) افندمز ه اصل اولوب، چوجق ایكن اخیانا یوك برادرله برابر جانب نبویدن خانمیکز اول كله بیله جك دبه دهوت بیورلمغله، قوشه رق مبارك قوجاقلرینه آتدق قلمری سرویدر. والده سی ام الفضل لبابة الكبری بنت الحارثدر. كنیه سی ابو محمددر. بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر. جود و كرمده شهرتی وارددر. حضرت علی (رضه) افندمز خلافتلرنده كندیسی یمن والیاكئنه ۳۶ و ۳۷ سنه لرنده امیر الحجازكه نصب بیورمشلردی. حضرت مرتضائك شهادتلی وقوعه دنك یمن والیاكئنه قلوب، بعده معاویه طرفندن بسر بن ارطاة یمنده كی طرفداران جناب مرتضونك قتلنه مأموراً اعزام اولندوقده، جناب عبیدالله چكلمش ایهده، بسر بن ارطاة شامه هودت ایدنجیه، كندیسی ده یمنه رجوع ایلش؛ و صرقوم بسر، ترجمه حالی صره سنده مذکور اولدیغی اوزره، ایكی صبی اولادینی غدرأ قتل ایتمشدر. هر كون بر قیون كسدیرمك طاتی اولوب، برادری عبیدالله

بواسرافدن منع ایتك ایتمشملر ایهده، ديكامیوب، اوغلارینك شهادتندن صكره هر كون ایكی قیون كسدیرمكه باشلامشیدی. مدینه منوره به واردق لرنده حضرت عبیدالله علم و فضلیله و جناب عبیدالله سخا و كرمیله هر كسك انظار دقتی جلب ایدرلر ایدی. سخاوتی حقتنه پك چوق نوادر منقوله در. یزید بن معاویه زماننده ور روایتده بده ۸۷ تاریخنده مدینه ده ارتحال ایتمشدر.

عبیدالله بن عمر (ابو عبسی — بن الخطاب العدولی القرشی) حضرت

فاروق اعظمك اولادندن اولوب، حضرت عبیدالله بن عمر (رضه) دن كوچكدر. یدری شهید اولدوقده، صاحب ترجمه قتلنه ذی مدخل اولان هر زمان ايله جفنیه بی بولوب، قتل ایتدك دن صكره، هر زمانك قیزی دخی اولدیرمش اولمغه، خالفه نك انتخانده ك جانب فاروقیدن توکیل بیورلمش اولان صهیب عمرو بن العاصی كوندره رك، كندیسی توفیق ایتدیرمش؛ و حضرت عثمان مسند خلافته كنجیه، صهیب عبیداللهی حضرت مشارالیه تسلم ایتمش؛ و حضرت عثمان اسلامده حكیم شریعته مخالف حركتده بولنان بو آدمه نه باهیم؟ دبه استشاره ایتدیكئنه، طائفه مهاجرین قصاصاً قتلی نسیب ایتمشلر سهده، عمرو بن العاص قالقوب «دون عمر قتل اولندی، بوكون اوغلی قتل اولمسون، هر زمان ايله جفنیه اكسیك اولمسون» دیمككه، حضرت عثمان هفو ایتمش؛ و خلافت ذی النورینده سربست قالوب، نوبت خلافت حضرت كراره كنجیه، عبیدالله بن عمر حقتنه حكیم شریعتك اجراسنه قیام بیوردق لرندن، عبیدالله معاویه نك یانه قاجش؛ و صفین محاربه سنده معاویه نك معیتنده بولنوب، بو وقهده ربیه ور روایتده عمار بن یاسر (رضه) بدیله قتل اولمشدر. نفسنی زوجه سی بحریه بنت هانی الشیبانی آلوب دفن ایتمش؛ و اوستنده كی قلیچ بدرنك قلیچی اولمغه، معاویه طرفندن اشتر اولنهرق، برادری حضرت عبیدالله (رضه) كوندیرلمش ایدی.

عبیدالله بن مسعود (ابو عبدالله — بن

مسعود الهذلی) مدینه منوره ده ظهور ایدن قتهام سببعه نك بری و كبار تابعیندن اولوب، صحابه دن ابن مسعود حضرتلرینك برادری عتبه نك تورونیدر.

۲۲۳ تاریخچه طوفوب، ۳۰۰ تاریخچه وفات
ایتمشدر. باشلیجه تألیفاتی بر وجه آیدر: «کتاب
الاشارة فی اخبار الشمره»، «کتاب الرسائل لمیدالله بن المعز»،
«کتاب البراهة والفصاحة». شو ایکی بیت جمله
اشعارنددر:

ان الامیر هو الذی یضیی امیراً یوم عزله
ان زال سلطان الولا یقام یزل سلطان فضله

عبدالله مهدی } مغربده ظهور ایدوب
بمده مصرده حکومت

سورن دولت فاطمیة نیک مؤسس اولوب، امام جعفر
صادق حضرتلرنیک نسلندن سادات حسینیه دن
اولوق اداسانده بولنیوردی. کویا باباسیله جدی
وانک باباسی خلفای عباسیه دن قاجوب، توری
ایتمش، و بشقه نامله باشامشدری. کندیبی ۲۵۹
تاریخچه شامک سلیه قصبه سنده طوغوب، بمده
وقوع بولان اداسی اوزرینه، اوغلی محمد تزارله برابر
مصره وارادن مغریه قاجش؛ وسجاساده ابوعبدالله
شیمی اسمنده بری بونک نامته خاتی بیعته دعوت
ایتمکه باشلامله، اوراده حکم سورن بنی مدرار
ملوکنک اخیری الیمع عبیدالله مهدی بنی اوغلیله برابر
حبس ایتمش؛ و آتیق ابوعبدالله شیمی جمع ایتمکی
عسکرله الیمعه قابله چالهرق، کندیبی تلف ایتمکه،
صاحب ترجمه بی حسدن بالاخراج، مسند حکومته افتاد
ایده رک، ۲۹۷ ده اجزای حکومته باشلامش؛
وممالکنی توسیمع ایله بتون مغرب و افریقیه بی ضبط
وتابعیت عباسیه دن اخراج ایتمکدن صکره، مرقوم
ابوعبدالله شیمی بنی و برادر بنی قتل ایله، قیروان قرینده
مهدی بنی بنا و پایتخت اتخاذا ایده وک، امیر المؤمنین
هنوایسله خلافت دعواسنده بولتمش؛ و اوغلی محمد
تزاری عسکرله شرقه طوغری کوندروب، دولت
عباسیه عسکرله خلی محاربه لر ایده وک، اسکندریه بی
ومصرک دیکر بعض یرلرنی دخی ضبط ایتمشدری.
۲۴ سنه اجزای حکومتدن صکره ۳۲۲ تاریخچه،
۶۳ یاشنده اولدیفنی حالد، مهدیده وفات ایتمشدر.
تأسیس ایتمکی دولت حقنده «فاطمیون» ماده سنه
سراجت بیوریله.

عبدخان } ماوراء النهرده حکومت سورن
} اوزبکان سلاله سنک دردنچی
حکمداری اولوب، دولت مذکورده نیک و سسی اولان

ابن عباس، ابوهریره و ام المؤمنین عایشه (رضهم)
حضراتیله و سایر بر جوق صحابه ایله کوریشوب،
کندیلرندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر. فقه
و حدیثه علمی وزهد و تقوی و ادبی یک زیاده ایدی.
عمر بن عبدالعزیز حضرتلری بوذاتک صحبتنه یک مائل
و منهک اولوب، صحبت و نصیحتندن یک جوق استفاده
اولدیفنی هر وقت سسویلمش. ۱۰۲ تاریخچه
مدینهده ارتحال ایتمشدر. شهر و ادیبان دن دخی
بهره سی اولوب، شورایکی بیت جمله اشعارنددر:

شفقت القلب ثم ذهرت فیه
هواک فلیم فالتمام الفطور
تغفلت حب عثمة فی قوادی
فباده مع الخانی یسیر
تغفلت حیث لم یبلغ شراب
ولا حزن ولم یبلغ سرور

عبدالله بن المظفر } (ابو الحکم مغربی)
} ماده سنه سراجت.

عبدالله بن المهدي } خلفاء عباسیه نیک
} اوچجیبی اولان
مهدی بن منصورک اوغلی و خلیفه هادی ایله هارون
الرشیدک برادری اولوب، ۱۷۸ تاریخچه مصر
و البلیکنه نصب اولتمش؛ و اون آئی اجزای ولایتدن
صکره ۱۷۸ ده عزل اولنهرق، ۱۸۱ ده نانیاً والی
مصر اولوب، بودفنه یالکز ایکی آئی و البلیک ایتمشدر.
تاریخ وفاتی معلوم اولمده.

عبدالله چلبی } اونجی قرن هجری عثمانلی
} علماسندن وزمره قضاتدن

اولوب، ۹۳۶ تاریخچه حاج قاضیبی ایکن وفات
ایتمشدر. نهایت درجهده سخنی و محسن برذات اولوب،
یک زکیبن اولدیفنی حالد، سخاوتی ساقه سیله دیوندن
قورنله مازمش. اون بیک جلدی متجاوز کتب قیسه
جمع ایتمش اولدیفنی سرویدر. قصیده برده به کوزل
برشرخی واردر.

عبدالله طاهری } (ابو احمد) بن عبدالله
} (بن طاهر) مأمون

خلیفه نیک اعظم رجالتدن مشهور طاهر ذوالیمینک
تورونی اولوب، عالم و ادیب و شاعر بر ذات اولمغه،
برقاج تألیفی و مرتب دیوان اشعاروی واردر. ابتدا
برادری محمد بن عبدالله و کالة و بمده اصالة بغداد
شرطه سی امارتنده بولتمشدر. بنی طاهرک اخیری
اولوب، بونک وفاتیه بو خاندان منقرض اولمشدر.

شاهی بک برادری محمود سلطانک اوغلیدره ۹۲۹
 تاریخنده هم زاده سنک اوغلی ابوسمیت خانک وفاتی
 اوزورینه، تخت موروثه جلوس ایدوب، ۴۷ سنه
 حکومت سورمش؛ ودفعاثله خراسانه سوق هسکر
 ایدوب، ملوک صفویه ابله جنکر ایدهرک، هراتی
 ضبط ایتشدی. شعیج ومقتدر بر حکمدار ایدی.

عمید زاکانی { مشاهیر شعرای ایراندن
 اولوب، لطائف وهزلیات
 وهجوایتله شهرت بولمشر. هن اصل قزوین جوارنده
 زاکان قریبه سندن اولوب، شیرازده نشوونما بولمش؛
 وشاه ابواسحقه انتساب ایتمش ایدی. ابتدای حالنده
 شیراز مدرسنده تدریس وتدرسه مشغول اولوب،
 شاه ابواسحق نامنه معانی وبیانه متعاق برکتاب وبر
 قصیده ترتیب ایتشدرد.

سلمان ساوجی ابله وجهان خاتونله وسائر شعرای
 معاصرینده ملاحظه ومشاعرلهری چوقدر. «عمیده»
 عنوانی بر منظومهسی بر قاج سنه اول ناجی مرحوم
 معرفتیه شهرمزده طبع ونشر اولمشدی.

عمیده { (ابوحارث ویا ابومعویه — بن الحارث
 بن المطلب بن عبدمناف بن قحی القرشی
 المطای) قدمای صحابه دن اولوب، فخر کائنات (صالح)
 ائندمزک دارالارقه دخوللارندن اول اوسله بن
 عبدالاسد وعبدالله بن الارقم ابله برابر اسلامه کلوب،
 برادرلری طفیل وحصین ابله بر ائکده مدینه به هجرت
 ایتشدی. حضرت رسول الله (صالح) ائندمزدن سنأ
 اون یاش بیوک ایدی. نزد حضرت نبویه قدر
 واعتباری بک بیوک ایدی. هجرت نبویه تک برنجی
 سنهسی ابله ترتیب بیوریلانلوا بوذاتک تحت ریاستنده
 وصرف مهاجریندن مرکب ایدی. بوسفرده صاحب
 ترجمه ابوسفیان بن حربک تحت ریاستنده بولنان کفار
 قریشله حرب ایدوب، غالب کلمشیدی. بئده بدر
 غزاسنده بولنوب، بو محاربهده آیغی قطع اولمغله،
 عودتنده صفراء نام محله متأراً وفات ایتشدرد.
 غزای مذکورده بولنانلرک اک مسنی اولدیفی مروی
 اولوب، ۶۳ یاشنده ارتحال ایتشدرد.

عمیده { (نت ابی کلاب) قرن اول ولایتندن
 ایدر. مالک بن دینار حضرتلریله صحبت ایتشدرد.
 کندیلرینی حضرت رابعه العدویه به ترجمه ایدرلر مش.

عمیدی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعرا.
 سندن اولوب؛ ادرنه ایدر. سلطان
 سلیمان خانه تقدیم ایتدیکی بر قصیده اوزورینه دما
 کوناق وظیفه سنه نائل اولمشیدی. ۹۸۰ تاریخنده
 وفات ایتشدرد. متین اشعاره اری واردرد. شویت او
 جله دندر:

طاغیر طاشلر یارلدی ایتدیکم فریاددن
 طالعلم طاش یارمده قللز بتم فرهاددن

عتاب { (بن اسید بن ابی العیص بن امیه بن
 عبدالشمس القرشی الاموی) صحابه دن
 اولوب، فتح مکه کونی اسلامه کلش؛ وبعده الفح جانب
 نبویدن مکه والیاکننده استخدام اولنوب، اوسنه
 یعنی سکزنجی ساله هجری حبی بوذاتک تحت ریاستنده
 اجرا اولمش؛ وسنه مذکورده مشرکاردخی مادتلری
 اوزره ایغای حج ایتشلردی. صاحب ترجمه اسلامه
 کلدیکنده بکرمی یاشلرینی مجاوز اولوب، ارتحال
 حضرت نبویه دک مکه والیاکننده قامش؛ وحضرت
 ابابکر (رضه) جانندن دخی ایشا اولنهرق، خلیفه
 مشارالمک ارتحالی خبری مکه به اصل اولمازدن
 اول وفات ایتمش، او کون دفن اولمشدی. —
 (عتاب بن سلیم القرشی التیمی) دخی صحابه دن اولوب،
 فتح مکه کونی اسلامه کلش؛ ویمامه وقعه سنده شهید
 اولمشرد.

عتابه { جمفر بر مکیهک والدهسی اولوب،
 اوغلی وبتون خاندانی هارونلر
 شیدک غضبینه مظهر اولدقدن صکره، بوخاتون برحیا
 ت قالب، خبیلی وقت فقر وضرورت ایچنده یشاه
 مشدر. طاله وادیبه بر قادین اولوب، شو بر ایکی
 یت کنددی حاله مناسب اولهرق انشاد ایتدیکی
 اشماردندر:

لا تحسبن الموت موت البسال
 لکننا الموت سؤال الرجال
 کلاهما موت ولكن ذا
 اشد من ذاك لذال السؤال

عتابی { ایران شعرا سندن وعن اصل تکلو ترک
 اویماغسندن اولوب، (ری) ده نشو
 ونما بولمش؛ وبعده هندستانه سفر ایتمش ایدی.
 خمسۀ نظامیه تقلیداً برخسه نظم ایتشدرد. شوربای
 اونکدر:

ای شاه ستاره خیل و خورشید اقبال
دی از پی سیده توگردون چو هلال
ایام توغید ست و در آن روزه حرام
بزم تو بهشتت و در آن باده حلال

عتابی } (ابو منصور محمد بن علی) مشاهیر
} نحو بوندن اولوب ، لغت و ادبیانده

بد طولاسی و حسن خطی وار ایدی . یک جوق کتب
ستساخ ایشدی . بغدادک عتابین محله سنه منسو .
بدر . ۴۸۴ ده طوغوب ، ۵۵۶ ده وفات ایشدره .

عتابی } (ابو عمرو کلثوم بن عمرو) مشاهیر
} شعرای عربدن اولوب ، حلب قربنده .

کی قنسر بن قصبه سندن ایدی . هارون الرشید وقتنده
باشا یوب ، خلیفه مشارالیه مدح ایشدره . اشعارینه
و تاریخ وفاتنه دسترس اولنه مدی .

عتبان } (بن مالک الانصاری الخزرچی) صحاب
} به دن اولوب ، بدر غزاسنده حاضر

بولمش ؛ وبعده کوزلرینه عمی طاری اولغله ، جامعه
زحمتله کیتدیکنندن ، خانه سنده ادای نماز ایتسنه
جانب نبویدن مساعده بیورلشیدی .

عتبه } (ابو بصیر — بن اسید بن جاریه الثقفی)
} صحابه دن اولوب ، حدیبیه غزاسندن

صکره قریشدن فرارله ، نزد حضرت نبوی به کلمش
ایسه ده ، بوکی فراری و ملتخیرک تسلیمی فخر کائنات
(صلام) ایله قریش بیننده واقع مصالحه اقتضاسندن
بولغله ، درعق قریشدن ایکی کشی کلوب ، صاحب
ترجه بی تسلیم ایش ؛ و آنجق ابو بصیر یوله بونلردن
برخی قتل ایدره ک ، دیگرکی لاجل الشکایه نزد حضرت
نبوی به کلمش ؛ و ابو بصیر آرتق مساعده تک حکمی
اجرا بیوریلوب ، کندی کنندی قور تارمش

اولدیفنی سولامش ایسه ده ، جانب رسالتنهایدن ینه
تسلیمی ضروری اولدیفنی افهام بیورلنجه ، و اروب ،
مکه ایله مدینه آره سنده بریطوته رق ، اورایه
متعاقباً کندیسی کبی دهسا بر جوق فزاری مسلمین
طوبلا غله ، قریش یولجیلرینه راحت و برمدکارندن ،
نهایت قریشک التماسی اوزرینه ، مدینه منوره به
دخولرینه مساعده بیورلش ایسه ده ، ابو بصیر خسته
اولدیفندن ، بواصر رسالتنهای بی تاقی ایتسنی متا .

قب وفات ایشدر . رفقا سندن ابو جندل کنندیسی
اوراده دفن ایدوب ، قبری اوزرینه بر مسجد بنا
ایشدی .

عتبه بن ابی سفیان } (بن حرب القرشی
} الاموی) صحابه .

دن اولوب ، عهد رسول الله (صلام) ده طوغوش ؛
و خلافت حضرت فاروقیده طائفه مأمور اوایشیدی .
جل وقه سنده حضرت حایشه (رضها) معیتنده

بولنوب ، بو محاربه ده بر کوزی سقطلا غمشیدی .
صفین محاربه سنده دخی برادری معاویه تک معیتنده

حرب ایدوب ، دومه الجندل حکم مجاسنده دخی حاضر
بولمشیدی . ۴۳ تاریخنده ، عمرو بن العاصک وفاتی
اوزرینه ، معاویه طرفندن مصر والیلکنه نصب

اولنه رق ، ۱۳ آی اجرای حکومتدن صکره ۴۴
تاریخنده مصرده وفات ایشدر . فصاحت لسانی
اولوب ، بلیغ خطبه لر ایراد ایدردی .

عتبه بن ابی لهب } (بن عبدالمطلب القرشی
} الهاشمی) عم زاده

جناب نبوی اولوب ، فتح مکده برادری معتب ایله
برابر فرار ایشلر سه ده ، عملری حضرت عباس (رضه)
کندیلرینی بولوب ، حضور جناب رسالتنهاییه
کتیردیکنده ، اسلامه کلوب ، بونلرک اسلامه دخو .
لری محظوظیت حضرت پیغمبری بی موجب اولمشدی .
حنین غزاسنده حاضر اولوب ، نیات ایدنلردن اولد .
یفی کبی ، طائف فتحنده دخی حاضر بولمش ؛ و مکده
اقامتده دوام ایشلردر .

عتبه بن غزوان } (ابو عبدالله یا خود ابو
} غزوان) قدمای صحابه دن

اولوب ، قریشدن بنی نوفل بن عبد منافک خلیفی
ایدی . اسلامه کلنلرک یدنجیبی اولوب ، قرق یاشنده
اولدیفنی حلاله ، حبشه هجرت ، وبعده مکبه هودت
ایش ؛ و مقاداله برابر و عکرمه بن ابی جهل معیتنده
مسلبینه قارشی کیدن کفار قریشه قاتیلوب ، عبیده
بن الحارثک معیتنده کی سریه مسلبینه تلاق ایدنجه ،
مشارالیه مقاداله برابر عساکر مسلبینه الحاق ایده .
رک ، مدینه به واصل اولمش ؛ و بدر غزاسیله سائر
غزواتک جمله سنده حاضر بولمش ایدی . خلافت

اضحت بخدی للدموع رسوم
اسفا عليك وفي الفؤاد كلوم
والصبر يعمد في المواطن كلها
الا عليك فانه مذبوم

عتمیق } (جلال الدین بن قطب الدین) مشاهیر
شمرادن ورشید الدین وطراط شاکر
دانشدن اولوب، سمر قنلیدر. شو قطمه جله
اشعارندندر :

برآن گروه بخشدد ملک که بر بدنی
که روح دامن ازو درکشیده میگیرند
همه مسافر واین بس عجب که طایفه
برآنکه پیش بمنزل رسیده میگیرند

عثلیا } یهود ملک سیه اولوب، اسرائیل حاکم
احابک قیزی و یهود حکمداری بورمک

زوجه سی ایدی . زوجی وفات ایتدکدن صکره
اوغلی احز یا حکمدار اولمش ایسه ده . متاقباً یاهر
نام شخص طرفندن قتل اولنجه، مرقومه تختی کندی
نفسنه حصر ایتک ایچون، میلاددن ۸۸۳ سنه اول
حضرت داودک نسلندن نه قدر آدم واریسه، جمله و
قتل ایتک ایستش ایسه ده، احز یانک اصغر اولادی
یواش بیوک کاهنه التجا ایتش؛ و بونک طرفندن معبد،
صافلانیه رق، آلتی سنه صکره، حکمدار لفتی اعلاز
ایتش؛ و عثمان کوردلی بی ایشیدوب، معبده وارد
قدم، اهالی طرفندن قتل اولنشدور. بورومه قبل المیلا،
۸۷۷ تاریخنده وقوع بولمشدر. عثمانیا بعلاک عبادتو
قبول ایتدوره رک، فسق و فجوره میدان و برمشدی
عثمان } (ابو عبدالله و ابو عمر و ذوالنورین -
بن هفان بن ابی العاص بن امیه بن صبا

شمس بن هبدمناف القرشی الاموی) کبار صحابه دز
و هشیره مبشره دن اولوب، خلیفه ثالث جناب رسول الله
(صلم) دره ابو بکر صدیق (رضه) ک دهوت و تشو شید
زبیر و طلحه (رضهما) دن اول اسلامه کلوب، شرف
اسلامه مشرف اولانلرک دردنجی سیدر. اسلامه دخول
ایدنجه، فخر کاشات (صلم) افندمز کریمه لری جناب
رقیه (رضها) بی تزویجمله، کندیلرینی داماد ایتمشلردی
حضرت عثمان زوج، لری حضرت رقیه ایله برلکده هرایکو
قافله ایله حبشه هجرت ایدوب، مکه مکرمه به هودت
ومعیت جناب نبویه مدینه به مهاجرت ایتشدی. مدینه،
وصولنده شاعر حسان بن ثابتک برادری اوس بز
نابته مسافر اولمش؛ و بوسبیه مبنی جناب حسانتک
حضرت ذی النورینه دایما محبتی زیاده بولمش؛ و شها

جناب فاروقی عهدنده اهل فارسه قارشى بصره جهته
مأمور اولوب، خیلی خدمتی کورلمش؛ واک اول
بصره شهرینک اساسی وضع ایدوب، قامشدن
اوراده برجامع شریف بنا ایتدیرن بوذات اولمشدره
بعده مغیره بن شعبه بی توکل ایدره رک، ایفای حج
ایچون حجازه واروب، بصره جهتنده کی امارتدن
استعفا ایتش ایسه ده، حضرت عمر (رضه) استعفا سی
قبول ایتدیکنندن، عزیمت ایدرکن، یاربی بنی اورایه
ایصال ایته دیه دعا ایتکله، بولده حیواندن دوشوب،
۱۷ نجی سال هجریده وفات ایتشدور. اوزون بویلی،
کوزل و شانلی بزات اولوب، وفاتنده ۵۷ یاشنده
ایدی .

عتبه بن فرقد } (ابو عبدالله — السلی)
شرفای صحابه دن اولوب،
خیبر غزاسنده و سائر بعض غزواتده معیت حضرت
نبویه بولمش؛ و خلافت جناب فاروقیده عراق
جهتی فتوحنه وبعده موصل ولایتنه مأمور اولوب،
نهایت کوفه ده ساکن اولمش؛ و امعاقبی اوراده قرانده
نامیله معروف بولمشدر.

عتبه بن مسعود } (الهذلی) صحابه دن
اولوب، مشهور عبدالله
بن مسعودک برادریدر. ایکنجی قافله ده برادريله
برابر حبشه هجرت ایتش؛ وبعده مدینه به هودت
ایدوب احد غزاسنده و اوندن صکره کی غزواتده
بولمش؛ و عهد خلافت فاروقیده وفات ایتشدور.

عتبی } (ابو عبد الرحمن محمد بن عبیدالله بن عمر
بن معاویه بن عمر بن عتبه بن ابی سفیان
القرشی الاموی) مشاهیر شعرا و ادب دن اولوب،
جد املاسی اولان عتبه بن ابی سفیان و یاخود اشعا.
رنده ذکر ایتدیکی معشوقه سی عتبه به نسبتله یاد
اولنور. بصره ده نشئت ایدوب، بعده بغداده
رحلتله، روایت احادیث شریفه ایتشدور. ۲۲۸ نار.
یخننده وفات ایتشدور. برخیلی تالیقاتی اولوب، باشلیجه .
لری بروجه آتیدر: «کتاب الخیل»، «کتاب
اشعار الارباب و اشعار النساء اللاتی احببن ثم ابغضن»،
«کتاب الذبیح»، «کتاب الاخلاق». اشعاری یکن
کوزل اولوب، شو ایکی بیت براوغلک وفاتنده سو.
نلش اولدینی مرثیه سندندر :

دنده مرثیه ل سولشدره بدر غزاسنه عزیمت بیو.
 اولدوقده حضرت رقیه (رضها) آغز صورتده خسته
 اولدیفتدن، حضرت عثمان (رضه) بوغزاده حاضر
 بولنه مامش؛ ومظفریت خبرینک مدینه به وصولی
 کونی مشار الیها ارتحال ایتمش؛ وبمده سیدالتقین
 (صام) افندمز دیگر کریمه لری ام کلثوم (رضها) بی
 حضرت عثمانه ترویج بیورمقله، بوندن طولانی ذوالنورین
 لقبینه مستحق اولمشدره. حضرت رقیه دن عبدالله اسمنده
 براوغلی اولوب، دردنجی سال هجریده آلتی یاشنده
 ارتحال ایتمشدره. غزواتده وسائر خصوصاتده مالی
 تصدق ایدرک، رضای جناب نبوی پی استحصالی
 ایتشدی. حقلرنده برفاچ حدیث شریف منقولدره.
 حلم وحیا ایله متصف برذات ایدی. حضرت صرک شهیداً
 ارتحالنده اشارت بیوردقلری آتی منتخب بری
 حضرت عثمان (رضه) اولمقله، اوچ کون اختلافله
 اوغراشیلهرق، وحضرت علی (رضه) ک ایراد ایتدیکی
 خطبه ده کلمات تواضع کارانه باستعفا معناسی ویریلرک،
 هجرت نبویه تک ۲۴ نجی سنه سی محرمی ابتداسنده
 مسند خلافته یکمشدره. زماننده کرک خراسان وهند
 وماوراءالنهر وقافقاس جهتلرنده وکرک آفریقاده
 برچوق فتوحات وقوع بولوب، ممالک اسلامیه خیلی
 توسع ایتشدی. آتیجق حضرت عثمان (رضه) مقام
 خلافته کچدکارکنده خیلی مسن و ذاتاً حلم وحیاسی غالب
 اولمقله برابر، سله وجه دخی زیاده رعایت ایدوب، هم
 زاده سی اولان مروان بن حکمی منافقان کتیره رک،
 مشاور خاص الخذ ایتمکه، بونک دخی دلالتیه اکثر
 والیکلرده اقربا ومتعلقاتدن ناهل آدملر تعیین ایده
 رک، خلافتک شیخین زماننده کی ده ساده لکی بدرجه به
 قدر دبدبه به مبدل اولدیفتدن، هر طرفدن خشنود.
 سزلق وشکایت چوخاله باشلامشیدی. نهایت مصریلر
 والیلری بولنان وخلیفه مشارالیهک سوت برادری اولان
 مارالترجه عبدالله بن سمد العاصردن شکایت کلوب،
 حضرت علی (رضه) ک توسط واقناعیله حضرت محمد بن
 ابی بکر (رضه) مصر والیکنه نصب اولنهرق،
 مصریلر ممنوناً عودت ایتمکه ایکن، مدینه خارجنده
 مروان بن حکم طرفندن تزویر اولنمش برمکتوب
 طوتوب بونده مرقوم عبدالله بن سمد محمد بن ابی
 بکری قتل ایله مقامنده نبات ایتسی امر اولدیفتدن،

مصریلر مدینه به هودنله، ینه شکایت ایچون کلش
 اولان کوفه لیلر و بصره ایلر و اهل مدینه تک بر
 طاقی حضرت عثمان (رضه) ی اللی کون خانه سنده
 محاصره، واستعفا ایتسی تکلیف ایتدکن صکره، هجوم
 ایدوب، قرآن کریم او قوموقده ایکن، شهید ایتمشلردر.
 یوم الدار دیتمکه مشهور اولان بووقعه مؤمله اوتوز
 بشنجی سال هجریده واقع اولوب، مشارالیهک مدت
 خلافتی ادن ایکی سنه به قریبدر. ارتحالنده ۸۲ یاشنده
 ایدی. کجه این بقیع مقبره سنک کنندی الحاق ایتمش
 اولدقلری قسمنه دفن اولنهرق، جنازه نمازینی جیبر بن
 مطم قیلشدر. حضرت عثمان اورته بویلی، قیاصه قالی،
 اسمر چهره لی وشانلی برذات اولوب، صفاتی قینه ایله
 بویار، و دبش لرینی آلتون تل ایله باغلار ایدی. قرآن
 کریم حضرت ابابکر (رضه) زماننده جمع اولنمش ایسه ده،
 نسخه صحیحه سی تعمیم ایدن حضرت عثماندره. (رضی الله
 عنه)

عثمان { آنف البیان عثمان بن عفان حضرت تالردن
 بشقه صحابه دن برفاچ ذاتک اسمی اولوب،

باشلیجه لری بروجه آتی ذکر اولنور: (عثمان بن حنیف
 الانصاری الاوسی) که احد غزاسنده وسائر غزواتده
 معیت حضرت نبویه بولنوب، حضرت عمر (رضه) ک
 زمان خلافتلرنده عراق اراضیسی مساحه به مأمور
 اولمش؛ وحضرت علی (رضه) ک خلافتنده بصره والیکنه
 نصب اولنهرق، جل وقعه سنده اورایه کیدن طلحه
 وزبیر ایله تایشه (رضهم) طرفندن اخراج اولنمش؛
 بووقعه دن صکره عبدالله بن عباس (رضه) جانب
 مرتضویدن بصره والیکنه نصب اولمقله، صاحب ترجمه
 کوفه ده ساکن اولمش؛ ومعاویه زماننده ارتحال
 ایتمشدر. برادری سهل بن حنیف دخی صحابه دن ایدی.
 — (عثمان بن طلحه بن عبدالله بن عبدالعزی بن عثمان بن
 عبدالدار بن قصى بن کلاب بن مره القرشی) پدر وعمی
 و برفاچ برادری کان اولدقلری حاده، احد وقعه سنده
 قتل اولنمش؛ وکنندسی حدیبه وقعه سنده خالد بن
 ولید حضرت تریله براکده مدینه ده ساکن اولوب، فتح
 مکده حاضر بولنهرق، کعبه تک مفتاحی بوکا وعم
 زاده سی شبیه بن عثمانه اعطا بیورلش ایدی. رحلت
 حضرت نبوی به دک مدینه ده قلوب، بمده مکبه

هودت، و ۴۲ تاریخنامه اوراده وفات ایتشدر. اجنادین
 بخاره سنده دخی بولندی می رویدر. — (ابو مه دالله
 عثمان بن ابی العاص الثقفی) که بنی ثقیف وفدیله نزد
 حضرت نبوی به کاهرک، سنأ و افندینک ک کوچکی
 اولدینی خالد، فقهه و قرائت و قرآه میل واستمدادی
 اولدیفندن، جانب نبویدن طائفه امیر نصب بیورلمش؛
 و رحلت رسالتناهای به قدر طائف امارتنده قلوب،
 اهل طائفک ارتدادینه مانع اولمش؛ و خلافت حضرت
 صدیقیده دخی ابقا اولنهرق، حضرت عمر (رضه)
 خلافتنک ایکنجی سنه سی همان و بحرین والیلکنه نصب
 اولمش؛ و برادری حکمی بحرینه ار-ال ایله،
 کندیبی همانده (توح) قصبه-نی ضبط و اعمار ایدرک،
 حضرت عمرو عثمان (رضهما) خلافتلرندمه قیشین اوراده
 قالیر، و یازین غزایه کیدر ایدی. اک صکره بصریه
 چکیلوب، اوراده نسلی قالمشدر. حسن بصری و سائر
 تابعین کندیبندن روایت ایتشدر. — (ابو قحافه
 عثمان بن حامر بن صمر بن کعب بن سعد بن تیم بن مره
 بن کعب القرظی التیمی) که حضرت صدیق اکبر (رضه)
 افندمزک پدر لری اولوب، فتح مکه ده، یک یاشلی
 اولدینی خالد، اوغلی طرفندن نزد حضرت نبوی به
 کتوبله رک، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و حضرت
 ابابکرک ارتحالنده بر حیات اولوب، ۱۴ نجی سال
 هجریده ۹۷ یاشنده وفات ایتشدر. — (ابوالسائب
 عثمان بن مطعم القرظی الجمحی) که قدمای صحابه دن
 اولوب، اسلامه کلنلرک اون دردنجیبیدر. ایلک قافله
 ایله حبشه هجرت ایدوب، هودتنده ابتدا هم زاده سی
 ولید بن المفیریه النجا ایتش ایسه ده، رسول الله (صام)
 افندمزله سائر اصحابنه کفار قریش طرفندن اذا و جفا
 اولندیغنی کورنجه، کندی نفسنی تأمین ایتمکی مناسب
 کورمیه رک، فخر کائنات افندمزله اصحابنه التحاق
 ایتش؛ و بعده مدینه به مهاجرت ایدوب، بدر غزاسنده
 حاضر بولمش؛ و کفاره قارشی زیاده غیرت و جسارت
 کوسترمش ایدی. هجرت نبویه تک ایکنجی سنه سی
 وفات ایدوب، مقبره الانبیا افندمزک زیاده تأثرینی موجب
 اولمشیدی. صبور و قناعتکار و متقی بر ذات اولوب،
 نحر بندن اول شرابدن و صحبت نمدان اجتهاب ایدردی.
 عثمان } (الملك العزيز عماد الدين) - ملوك
 الدين ابو بكر اوغليدر [«عزیز» ماده سنه مراجعت.]

عثمان } (الملك المنصور ابوالمعاهدات) - مصر
 ده حکومت سورن ملوک چرا کسه تک
 اون برنجیبیدر. [«منصور» ماده سنه مراجعت.]
 عثمان } مغربده حکومت سورن بنی مرین
 } ملوک تک اون دردنجیبی اولوب، ملوک
 مذکورده تک اون ایکجیبی اولان عبدالعزیزک
 اوغلیدر. برادری ابو عاصردن صکره ۸۰۰ تاریخنده
 موقع اقتداره کچوب، یکریمی بش سنه حکومت
 سوردکدن صکره، وفات ایتشدر.

عثمان } تونسده حکومت سورن بنی حفص
 } ملوک تک اون دردنجیبی اولوب، ابو
 فارس عبدالعزیزک اوغلیدر. سکر یوز قرق تاریخلرندمه
 برادری محمد منتصره خلف اولوب، ۵۴ سنه حکومت
 سورمشدر. عادل و ابی سیرتلی بر حکمدار ایدی.
 عثمان } خطاط شهیر حافظ عثمان. [«حافظ
 عثمان» ماده سنه مراجعت.] - عثمان
 بن عبد الباقی دخی عثمانی خطاطلرندن اولوب،
 اوچیوزده قریب معحف شریف یازمشدر.

عثمان بازاری } بلغارستانک طرنوی سنجا.
 } غنده و طرنونینک ۶۰
 کیلومتره شرق شمالیسنده اولهرق بالقان ساسله جیا.
 لک شمالی ماطله سنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
 اکثری اسلام اولوق اوزره، ۳۸۴۵ اهالیسی،
 متعدد جوامع شریفه سی و دبائغخانه لری واردر.

عثمان بک } (قره عثمان) آق قیونلی دولتینک
 } مؤسس اولان اوزون حسنک
 جدی اولوب، دیار بکر حاکمی ایکن، تیمورلنکه مطیع
 اولوب، معیتنده رومه کش؛ و ۸۳۸ تاریخنده قره
 قیونلی قره یوسف زاده اسکندر میرزا طرفندن
 مهزوم و قتل اولمشدر.

عثمان پاشا } - سلطان مراد خان ثالث دورنده
 } مسند صدارت عظمایه کچن
 وزرادن اولوب، بن و حبش فاتحی چرکس اوزدمور
 پاشانک اوغلیدر. والده سی طرفندن نسلی خلفای
 عباسیه به منتهی اولدینی مرویدر. ۹۳۳ تاریخنده
 دنیا به کلوب، یکریمی یاشنه وارمه دن مصر امراسی
 سلککنده قطع مراتب ایدرک، بن و حبش جهتلرندمه
 اطاده اسایشه خیلی خدمتی کورلمش ایکن، درسمادته
 مواصلتنده، اوزون محمد پاشانک سمایتله، مکافاندن

مخروم اولوب، برخیلی مدت منکوب قالدقن صکره، لالا مصطفی پاشانک دلاتیله بربرخی متعاقب و یجا، مهره و آمد ایالتلرینه نصب، و ۹۸۶ ده رتبه وزارتله شروان والیلکنه تمین اولمش؛ و ایرانله جنک ایدوب، مغان و قره باغ جهتندن بر جوق یرلر ضبط ایتدیکی کبی، داغستان طرفندن دخی حدود عثمانیه بی خبلی ایلری به سورمکه موثق اولوب، بر جوق مهم فلاح و مواقع فتح ایتش؛ و آلدیغی امر اوزرینه دشت قیچاق و قزیم طریقله درسمادته هودت ایدوب، ۹۹۲ ده مهر صدارت همده اقتدارینه تودیع اولمش؛ و برای صکره، ابرانه سفر ایدوب، تبریزی ضبط و تحکیم ایتدکن صکره، ۹۹۳ سنه سی اوخزنده، آلتش یاشنده اولدیغی حالده، شهر مذکورده وفات ایتشدر.

عثمان پاشا { (طویال —) دور سلطان محمود خان اولده مسند صدارته چکن وزرادن اولوب، موره ایدر. درسمادته کلهرک قوز بکچیلری زمره سنه داخل اولمش؛ و رمدت خدمتدن صکره باندول باشلیق ایله چراغ اولوب، ۱۲۸ ده شهید علی پاشا دلاتیله میر میرانلق رتبه سنه نائل اوله رق، روم ایلیده بعض سنجاقلر بکاکنده بولمش؛ و بعده وزارت رتبه سیله قدری برتر اولمشیدی. طریق بغی و عسایانه صایمش اولان بعض عسکر بلرک روم ایله طاغلسنک اوکنی آلوب تأمین اسایشله کلک اوله رق، سلانیکه کیتمکده ایکن، ۱۱۴۴ ده مهر صدارتک کندی همده سنه تودیمی زده سی یتیشمکه، درسمادته شتاب ایدوب، پانچنجه دخی امن واسایشی محافظه به موثق اولمش ایسه ده، علمدن بهره سزلیکی حسدیه محتاج بولندیغی بعض مقر بلری ارتشا طریقته سلوک ایتدکلرندن، آتی آیه قریب مدت مقام صدارته قالدقن صکره، عزل و تبریز ایالتنه نصب اوله رق، بعده اوضروم و نظایس ایالتلرینه و ابراز سفری سردار لغنه تمین اولنوب، نادر شاهه قارشی ایتدیکی محار بلرک بعضیسنده طالب کلش ایسه ده، نهایت ۱۱۴۵ تاریخنده خسته لغی سدیبله مغلوب و شهید اولوب، شهر زورده مدفوندر.

عثمانچق { مؤسس دولت غازی سلطان عثمان خان حضرتلرینه، دولته نائل اولمازدن اول، و بریان ایتدر. عثمانچق { سیواس ولایتک آماسیه سنجا. غننده و آماسیه تک ۹۱ کیلومتره

غرب شمالیسنده اوله رق قزیل ایرماغک ساحل بینهنده واقع قضا مرکزی برقصیه اولوب، بالکن ۱۰۴۰ ی ارمنی و قصوری کاملاً مسلم اولتی اوزر، ۸۹۴۰ اهالیسی، ۲ جامع شریفی، هفتده بر اوله رق پنخشنیه کوئی قوریلور بازاری، نهر مذکور اوزرنده سلطان بازید خان ولی جانبندن یایدیرلمش اون بش کوزلی کار کبر برکوبریسی، قصبه تک اورتیه سنده خراب برقله سی، بر قاج چشمه سی، زیارتگاه برایکی تر به سی و طولاب واسطه سیله نهر سویندن اسقا اولنور باغ و باغچهلری واردر. مؤسس دولت غازی سلطان عثمان خان حضرتلری ۷۲۰ تاریخنده بو قصبه بی فتح و موجود اولان ایکی جامعدن برینی بنا ایتش اولمغه، او وقتدن غازی مشار الیهک نام عالیسیله اسمیه اولمشدر.

— عثمانچق قضاسی آماسیه سنجاغک و بتون سیواس ولایتک منتهای غربنده واقع اولوب، شمال شرقی جهتندن کوبری، شرقاً سرزیشون، شرق جنوبی جهتندن کومش حاجی کوئی قضا لرله، غرب جنوبی جهتندن آقره، غرب شمالی جهتندن دخی قسطنطنی و لایت لرله محاط و محدوددر. اراضی حارضلی اولوب، منبت برلری چوقدر. قزیل ایرماق جنوبدن قضا به داخل اولوب، ابتدا شماله، بعده غرب شمالی به ونهایت شرق شمالی به طوغری تک طولاشیقلی بر مجرا ده جریانه، بر قاج چای آلیر. محصولات بقدا ی، آربه، پنچ و سائر حبوباتله پاموق و سبزه و میوه لرک انواعندن هبارتدر. باغلری چوق اولوب، خبلی مقدار اوزوم قورودیلر ق اخراج اولنور. مهمولات صنایعیه سی باشلیجه سختیان ایله چکدرن هبارتدر. حیوانات اهلیه سی باشلیجه بیکیر، استر، مرکب، صغیر، مانده، قیون، کچی و تقیتیک کچیسندن هبارتدر. اهالی قضا ۲۸۹۴۰ نفوسدن هبارت اولوب، ۷۹۶۰ ی ارمنی، ۹۸۰ ی روم و قصوری مسلم و ترکدر. قضا ۱۰۰ قریه بی مشتمل اولوب، ه ناجیه به منقسمدر. درون قضا ده ۱۵ جامع شریف ایله ۱۲ مسجد، ۲ مدرسه، ۱۲ خان، ۳ حمام، ۲۰۵ دکان و ۱۵ مکتب موجوددر.

عثمان خان { (غازی سلطان عثمان خان اول { بن ارطغرل بن سلیم نساہ) دولت علیه عثمانیه تک مؤسس اولوب، بیوک بدری

سلیمان شاه چنگیز قنده سنده قوم و قبیلہ سیلہ برابر ترکستاندن خروجه، ایراک ایچندن کچورک، اخلاط جوارلرنده خیمه زن اقامت اولمش ایکن، اورا سنی دخی ترکه مجبور اولوب، فرات نهرندن کچه جکی صروده، جمبر قلعه سی اوکنده مفروقا وفات ایتمکله، اولادی اورادن طاغیلوب، ایچلرندن ارفغرل فازی دیار رومه کچمش؛ و مفرولرله مقاتله ایدن بر سلجوق سربه سنه راست کلوب، کندیلرینه یاردیم ایدرک، مظفریلرینی اناج ایتمکله، تخت سلجوقیانده بولسان غیاث الدین کیخسرو طرفندن حسن قبول و تطیف اولنهرق، آقره جهتمنده قره جه طاغ کندیسیلہ قبیلہ سنه و برلمش ایدی. ارفغرل فازی اورادن قلمرو سلجوقیانک خارجنده بولان مالک، غزا ایدرک، دولت سلجوقیه نامنه دائره نفوذ و اقتداوینی توسیع، و دولت مشارالها نزدنده کندی قدر و اعتبارینی تزید ایدرک، طومانج طاغنی یا یالانخاذا ایتمشدی. سلطان عثمان خان فازی ۶۵۶ تاریخ هجری سنده دنیایه کلوب، ۶۸۰ تاریخنده ارفغرل فازی ارتحال ایتمکله، عثمان بک یرینه قائم اولوب، بربرینی متعاقب اینه کول و قره جه حصارینی فتح ایتمکله، سلطان غیاث الدین مسعود سلجوق جابندن علائم دولت اولان سخناق و طبل ایله بر طاقم اسلحه کران بها اهدا و اسکی شهر و این اوکی جهتی عهده اداره سنه توجیه اولنمشدی. بده خرمن قیاحاکی کوسه میخلاک دخی معاوتیله اوجوارلرده کی تکورلرله ایتدیکی محاربه لرده غالب کلمکله، بیله جک و اینه کولی فتح ایتمکدن صکره، ۶۹۹ ده روم سلاجقه سنک حکمدار اخیری اولان علاء الدین کیقباد غزان خانک عسکری الینه اسیر دو شمسیلہ، دولت سلجوقیه تزلزل ایدنجه، اکثر ایمان دولت مشارالیه کوردکتری متانت و امنیت جهتیله، کندیلرینه انجا ایتمکله، کسب استقلال ایتمشدر. ده اول قره جه حصارده قاضی و خطیب نصب ایدوب نامنه خطبه او قوعتمشدرسه ده، دولت سلجوقیه به مربوط بولنمش اولدیغندن، اصل دولت عثمانیه تک تاسیسی، مبدأ استقلالی اولان مذکور ۶۹۹ سنه سیدر بوندن صکره اطرافنده کی تکورلر علیه نده اتفاق ایتمکله، جمله سنه قارشی مظفر اولوب، کته حصارینی ضبط، و ۷۱۷ ده بروسه شهرینی محاصره ایدوب، اوراده مدار کافی عسکر اقامه ایدرک، پایتخت انخاذا

ایتدیکی بکیشهره عودت، بروسه محاصره سنک سوردیکی سکر سنه ظرفنده لباچی، لفته، چادرلو، یکیمه، انحصار، کیوه، تکور بیکار حصارلری دخی فتح اولمش؛ و کوسه میخال شرف اسلامه مشرف اولوب، تحت تابعیت عثمانییه دخول ایتمشدی. اوغلی سلطان اورخان دخی سقاربه مجراسی جهتمنده برخیلی برلر ضبط، و ازنیه قریب اولان قره تکین قلعه سنه قارشی قسطنطنیه قیصری طرفندن کوندربان عسکری نار و مار ایتمش؛ و او صروده سلطان عثمان خانک وجودینه ضمه و هرم طاری اولغله، کندیلرینی سردار نصب ایدرک، بروسه تک قهنه مأمور ایتمش ایدی. اورخان فازی ابتدا ادرنوس قلعه سنی ضبطله طاغ جهتمندن بروسه یه اینوب، سکر سنه تک محاصره دن یزار اولان اهالی امانله تسلیم اولمش؛ و بو وجهله ۷۲۶ تاریخنده بروسه شهری فتح اولنهرق، بو خبرک وصولی متعاقب سلطان عثمان خان اکال انفاس حیات ایدوب، مشارالیه سلطان اورخان عبدالله و حکمت حکومت و تقوی و دیانته متعلق حکیمانہ بر طاقم نصیحتلر اجرا سله تسلیم روح ایتمشدر. بروسه حصارنده مناسرت دینان موقع دلکشاده تربت مخصوصه سنده مدفوندر. مشارالیه ک ارتحالندن صکره بروسه شهری سلطان اورخان فازی طرفندن پایتخت انخاذا اولمشدر. فوق العاده جسور، خدعات حریده ماهر، قوی العزم، دیندار، قناعتکار و دنیا آلایشلرینه قائلز نادرلو. جود برذات ایدی. وفاتنده کی مخالفانک افرق فقرادن بر آدمک ترک سندن فرقی اولماسی خلفای راشدین ائندیلر سزک مسکنه سالک بولندیغنه شاهد عادلدر. بیوک اوغلی علاء الدین سلطنته میل ایتموب، اقتدارینی تسلیم ایتدیکی کوچک برادری سلطان اورخان وزارت ایتمکله قناعت ایتمشدر. سلطان عثمان حضر تلمینک تاسیس ایتدیکی دولت کندی ناملرینه نسبتله دولت عثمانیه اسمیله شهرت بولمش؛ و بو دولتک ظل ظالمی نمختنده عصر لجه اروپا و آسیا و آفریقا قطع لرینه حکم سورون قوم نجیبه عثمانلی نامی و برلمشدر.

عثمان خان (سلطان — نانی) سلاطین عظام سلطان احمد خان اول بن محمد ثالث بن مراد خان ثالث بن سلیم خان نانی بن سلیمان خان قانونی تک اوغلیدر.

۱۰۱۳ تاریخنده دنیایه کلوب، ۱۰۲۷ تاریخنده ،
 ۱۴ یاشنده اولدبغی حالده ، فرافه مجبور اولان همی
 سلطان مصطفی خان اول پرینه تخت سلطنته جلوس ایتمش ؛
 ودرت سنه اجرای سلطنت ایتمکدن صکره ، ملقا
 یکچیری اوجاغی حشراتنک بلا سبب غلوبله ۱۰۳۱
 تاریخنده کج یاشنده رتبه شهاده نائل اولوب ،
 سلفی سلطان مصطفی خان اول استرداد تخت سلطنت
 ایتمشدر . سلطان عثمان خان ثانی زمانده ایرانه قارشی
 سوق اولنان اردوی همون اردبیلده دوچار انهزام
 اولش ایسه ده ، بغداد واهستانه قارشی بیوک بر
 مظفریت میسر اولوب ، غنائم کثیره آلمشیدی .
 زمانده استانبولده یک شدتلی برقیش وقوع بولوب ،
 قحط وغلادن دخی خلق دوچار اضطراب اولمشدی .
 عثمان خان { سلطان — نالت بن مصطفی خان
 نانی بن محمد خان رابع بن ابراهیم
 خان بن احمد خان اول بن محمد خان نالت بن مراد خان نالت
 بن سلیم خان ثانی بن سلیمان خان قانلی } سلاطین عظام
 عثمانیه تک یکیری بشخیسی اولوب ، ۱۱۱۰ تاریخنده
 دنیایه کلش ؛ ۱۱۶۸ تاریخنده ، برادری سلطان
 محمود خان اولک ارتحالی اوزورینه ، تحت سلطنته جلوس
 ایتمش ؛ وایچ سنه یه قریب مدت اجرای سلطنتندن
 صکره ۱۱۷۱ ده وفات ایتمشدر . درسعادته نور
 عثمانی اسمیله معروف ولدکش جامع شریف ایله بوکا
 ملحق مدرسه وکتابخانه وعمارخانه پادشاه مشارالیهک
 جمله خیراتندندر . زمانده استانبولده بیوک بریافتین
 ظهور ایدوب ، شهرک عثمانی خراب اولمشدی .

عثمان صاحب افندی { بیبری زاده ،
 ماده سنه مراجعت . }

عثمانلی { ترک قوم عظیمینک منقسم بولندی
 اقسامک بری اولوب ، اناطولی وروم
 ایلمده ساکن اولمغه ، سائر اتراکدن ایران وبلاد
 قافقاسله آیرلمشدردر . عثمانلیلر فازی سلطان عثمان
 خانک جدی سلیمان شاهله مارراه انهردن کلن برعشیرتله
 سلجور قیلردن اناطولیده قالمش اولان اتراکدن ویمده
 قافله قافله ترکستاندن کلن ترک وترکان عشایر وقبایلیله
 دین اسلامه داخل اولوب ترکاره قانیلان اناطولی اهالی
 قدیمه سندن واقوام وایم مختلفه مهتدیلردن مرکب
 اولوب ، لسانجه آلتون طایغ عرفته منسوب اولدقلری
 حالده ، سیماجه آریا و قافقاس عرفته منسوبیتلری

بوختلاطلرک کبیرتندن ایلری کلپور . دولت عثمانیه تک
 تاسسندن بری عثمانلیلر ترکستانده ودرت قیچاقده کی
 جنسیت وقومیت قرداشلردن معهور قالب ، لسانلری
 کوندن کونه تبدله ایتمکله ، ایوم لسان اصلیلری اولان
 چغتایجه بی آکلابه میه حق درجه به کلشدردر . عثمانلیلر
 آوروپا ایله آسیانک اک کوزل موقعنده و بو ایکی
 قطعه آره منده کلید حکمنده اولان بر موقع معتاده
 بولندقلردن ، وسلاطین عظام عثمانیه تک قوت وسطوتیله
 بر آراتی آوروپای دیتتمش اولدقلردن ، سائر اقوام
 ترکیه تک جمله سنه تقدم ایتمش ؛ ولسانلری دخی کسب
 ظرافت ایدوب ، دنیانک اک کوزل واک نازک لسانلری
 صرهنه کچمشدر . هر نه قدر اناطولیده سویلنیا
 لسان قباجه وروسیه وایران حدودی جوارلرند . تکام
 اولنانی ده ایوم ترکانلر مخصوص برشیوه بی محافظه
 ایتمکده ایسه ده ، استانبولده بیوک شهرلده سویلنیلوب
 لسان علمی وادبی حکمنی آلمش اولان وکیتدیجه نعم
 ایتمکده بولان لسان هر قصور دن مبرادر . عثمانلی نامیله
 سائر اقوام ترکیه دن تفریق اولنان و اناطولی وروم
 ایلمده ساکن بولنان ترکار اون ایکی ملیون نفوس
 قدر تخمین اولنه بیلیر . تبعه عثمانیه بیننده مساوات
 واشترک حقوق قاعده سی تأسس ایدله عثمانلی اسمنک
 مدلولی تمهیم ارلهرق ، سائر جنسیتلرله منسوب اولان
 تبعه عثمانیه یه دخی عثمانلی اطلاق اولتمشدر .

عثمانیه { هارون الرشیدک زوجاتندن اولوب ،
 عبدالله بن عمرو بن عثمان بن عفان

(رضه) ک کریمه سیدر . پدرینک بیوک والده سی فاطمه
 بنت الحسین بن علی بن ابی طالب (رضه) اولمغه ، حضرت
 ذی النورین و جناب مرتضی (رضهما) یه انتسابی واردر .

عثمانیه { آظنه ولایتنک جبل رکت سخا فنده
 قضاصر کزی برکوچک قصبه اولوب ،

یاریوتک ۶۰ کیلومتره غرب شمالیسنده واقع ایسه ده ،
 یولی پک طولاشیقلی اولدیفندن ، بدم مسافه سی

زیاده در . هنوز برکوچک حالده اولوب ، یالکز ۶۰
 اهالیسی واردر . — عثمانیه قضاسی دخی اهمیتمز
 اولوب یالکز ۳۵ قریه و ۷۳۷۰ اهالی بی جامعدر .

اهالیسنک جمله سی مسلم وترکدر . اراضیسی منبت
 و محصولدار ایسه ده ، اورمانلری دخی چوق اولد .
 یغندن ، اکثر اهالیسی کراسته جبلکله مشغول اولوب ،
 زراعتله اوغراشانلری آزدر . اغنام وسائر حیواناتی

دخی چوچّه اولوب، جنس‌لری مقبولدر. صولری چوق ایسه ده، مجرالی آجامش وتپهر ابدله مش اولدیفندن، اکثری بایلوب برطاقم بطاقلر تشکیل ایدبور.

عثمانیه { (دولت — Empire Ottoman) }
 دنیایک اگ بیوک واک اسکى دولتر-
 ندن اولوب، ۶۹۹ تاریخ هجریسنده غازی سلطان عثمان خان طرفندن تأسیس، ومشارالیهک نامنه نسبتله دولت عثمانیه تسمیه اولمشدر. ابتدای تأسیسنده سکود واینه کول جوارلرندن والحاصل الیوم اردافزل نامیله یاد اولنان سنجاقدن عبارت اولوب، غازی مشارالیه حیانتده اورادن شمال غربیه طوغری توسیع حدودله یکیشهری، واوغلی سلطان اورخان بروسه بی فتح وپایتخت انخاذاشمیدی. منقرض اولان دولت سلجوقیه تک انقاضی اوزربنه آناطولیده سلطان عثمان مشارالیه دن بشقه، امرای سلاجقه دن بر قاج کشی بر کوجک دولت تأسیس ابدوب، ایکی اوج ولایتک بر اولان اناطولینک قسم فریسنده قره سی، صاروخان، آیدین، منتشا، تکه، حمید، قره مان، کرمان، قسطنوفی نامرله سکز اون حکومت تشکل ایتش اولدیفندن، آل عثمان، بونلره غلبه چاله ییلتک ایچون، روم ایلی به طوغری توسیع فتوحاتله، تزلله باشلامش اولان قسطنطنیه روم امپراطورلفندن وسائر خرسیتیان حکوماتندن برلر ضبط ایتکی ویمده اورادن کسب ایده جکاری قولته آناطولیده کی حکو- مات موقتتهک حقندن کلکی دوشونهرک، سلطان اورخان غازی بروسه حوارلینی وسمره سواحلی بیدالتأمین روم ایلی به کچه رک کلیبولی وتکفورطاقی وایصالیه بی ضبطله، اخلافته روم ایلی فتوحاتی یولی آچشیدی. اوچنجی پادشاه اولان غازی خداوندکار روم ایلتک مان هر طرفنی ضبط ایده رک طونه وبوسنه به قدر واصل اولمش؛ وآناطولیدن آنجق کوتاهیبه وحید واسپارطه جهلرینی الحاق ایتشیدی. نهایت محل شهادتی اولان قوصوه محله کبراسنده صریبه قرالغنه ختام ووروب، روم ایلیتک اووقت اگ قوتلی بولنان بر عنصرینی استیصال ایله، دولتک حدودینی یک زیاده توسیبه موفق اولمشدر. دردنجی پادشاه اولان یلدرم بازید خان روم ایلیده برچوق فتوحانه دهها موفق اولمله، حدود دواتی توسیع وتحکم

ایتمکه برابر، آناطولیده کی حکومات صغیره تک ده اکثرینی استیصال ابدوب، سیواس وقصریه به قدر توسیع حدود ایتدکن صکره، نیورننکک هجومیله مشارالیهک اسارته دوشمی ومتماقباً وفاتی وهله اوغلاری بیننده تفرقه دوشتمکه هربری بر طرفده حکومت دهواسنه قالدیشمی هنوز یکی تأسیس ایتش اولان دولت عثمانیه تک محوبنی انتاج ایتک درجه سنه کلشیکن، مشارالیهک اولادندن چای سلطان محمد حضر- تلیر آباواجدادینک غیرت قهرمانانه سنه مالک اولمله، بقدره الله تعالی آرز زمان ظرفنده هرج وصرحک اوکنی آلهرق، بدرینک بر اقدینی ممالکی اله یکیرمش؛ وانتظام واسایشی اعاده به موفق اولدقدن صکره، آناطولیه یکیدن برطاقم فتوحانه دسترس اولمشدر. اوغلی سلطان مراد خان ثانی ازمیر جهتی الحاق ایله برابر روم ایلتنده کی فتوحاتی تأمین وتوسیع ایله ادرنه بی پایتخت انخاذایتش؛ واوغلی ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی حضر تلیر استانبولی فتح ایتمکه برابر، آناطولیده طرزون وایچ ایل جهلرینی، قره دکیزده آزاق وکفه بی، آق دکیزده بر چوق جزایری وروم ایلتنده دها برخیلی برلری ضبط ابدوب، دولت عثمانیه تک شان ونفوذ واققدارینی ایکی قات ایتمشدر. سلطان بازید خان زماننده کرک روم ایلی وکرک آناطولی ده کوشه بوجاقده قالمش ویا اجانب طرفندن استرداد اولمش برخیلی برلر ضبط اولمشدر. باوز سلطان سلیم خان یکی بر فکر ومسلک انخاذابدوب، اجدادینک روم ایلی جهتنه صرف ایتدکاری همت وغیرتی آسیا جهتنه چوپره رک، اهل اسلامی بر نقطه به جمع، وصاحبسز قالمش اولان خلافت اسلامی به ید مؤیدینه اخذ ایتک فکرالیسنی هدف مساعی انخاذابدوب، آره ده اولان شیمیلکی قالدیرمق لزومی کورمش؛ وتفرقه مقصدیله شیمیلکی علینت ورسمیته چیقاران شاه اسماعیل صفوی به اعلان حرب ایده رک، چالدران مظفر- تینی اوزربنه، دولت عثمانیه تک حدودینی آذربایجان وبلاد قافقاسه قدر توسیع، واورادن عودتنده خطه مصر بیله دخی ضبطله، اوراده بولنان خلیفه عباسیدن اماناتی تسلیم ایده رک، سلطنت و خلافتی بد اقتدارینه جمع ایتش؛ ومصرله برابر حره بین وحجاز دخی دولتک ایلتنه کچوب، اسلامیت نقطه نظرندن دولتک نفوذ واققداری ایکی قات اولمشدر. قانونی سلطان سلیمان

عظائمك اساميسيله نارنج جلوسلرني ذكر ايمكاه اكنفا
ايدم جكر :

- ۱ { سلطان عثمان خان غازي بن
ارطغرل غازي بن سليمان شاه } ۶۹۹
- ۲ { سلطان غازي اورخان خان
بن عثمان خان غازي } ۷۲۶
- ۳ { خداوندكار غازي سلطان
سراد خان بن اورخان خان } ۷۶۱
- ۴ { بلديرم غازي سلطان بايزيد
خان بن سراد خان } ۷۹۱ الى ۸۰۴
فترت ۸۰۴ « ۸۱۶
- ۵ { چلبى سلطان محمد خان بن
بايزيد خان } ۸۱۶
- ۶ { سلطان غازي سراد خان
ثاني بن محمد خان } ۸۲۴
- ۷ { ابوالفتح غازي سلطان محمد
خان ثاني بن سرادخان ثاني } ۸۵۵
- ۸ { سلطان غازي بايزيد خان
ثاني بن محمد خان ثاني } ۸۸۶
- ۹ { سلطان غازي ياوز سليم
خان بن بايزيد خان ثاني } ۹۱۸
- ۱۰ { قانوني سلطان سليمان خان
بن سليم خان } ۹۲۶
- ۱۱ { سلطان غازي سليم خان ثاني
بن سليمان خان } ۹۷۴
- ۱۲ { سلطان سراد خان ثالث بن
سليم خان ثاني } ۹۸۲
- ۱۳ { سلطان غازي محمد خان ثالث
بن سراد خان ثالث } ۱۰۰۳
- ۱۴ { سلطان غازي احمد خان بن
محمد خان ثالث } ۱۰۱۲
- ۱۵ { سلطان مصطفى خان بن محمد
خان ثالث } ۱۰۲۶
- ۱۶ { سلطان عثمان خان ثاني بن
احمد خان } ۱۰۲۷
- ثانيا سلطان مصطفى خان ۱۰۳۱
- ۱۷ { سلطان غازي سراد خان
رابع بن احمد خان } ۱۰۳۲

خان پدرينك واجيدادينك مسلكارينه نايسته ياريم
عصر سوزن مدت سلطنتنده دفاتله ايران و مجارستانه
سفر ايدوب ، كرك آسيا و كرك آوروپاده دولتك
حدوديني خيليدن خيلى ايرليتهرك ، بتون مجارستان
واردى ضبط ايتديكي كبي ، زماننده سنان پاشا يمن
و حبشى فتح ايله آچه به قدر عثمانلى سنجاغتك نفوذيني
توسيم ايتمش ؛ و باربروس خيراالدين پاشا جزايروتونس
و طرابلس غرب جهتلمرينى دولته الحاق ايدوب ،
او وقتنه دك حكيمز اولان عثمانلى دونماسى آق دكيز
و قره دكيز و بجز احمد و عماني برعثمانلى حوضى حكمنه
چو برمشدر .

بروجه مذكور اون حكمدار زماننده دور
استيلا تمام اولوب ، قانونى سلطان سليمان خان دروننده
دولت عثمانيه روم ايلنده ويانه قربنه و قاريات سلسله
جبالنده دك نفس روم ايلي ايله مجارستان ، اردل ،
افلاق ، بغداد ، بوجاق يعنى بسارابيه ، قرم ، دشت
فيچاق ، آسياده همدان و تبريز دخى داخل اولدينى
خالده عراق عجمه و بصره كورقزبنه و بحر عمان سواحلنه
دك ، آفريقاده دخى سودان و صحراى كبيره و فاس
مملكتنه قدر متمد اولوردى . دوله سائره نزدنده
حكيم و نفوذى ، ثروت و سامانى ، معارف و علوم
و ترقيات فكريه سى و صنايعى دخى بونسبتنده اولوب ،
او وقتلرده ممالك عثمانيه آوروپا ممولاتنه محتاج
اولاق شويله طورسون ممولات عثمانيه آوروپايه
دخى اخراج اولنوردى .

سلطان سليمان دورندن صكره كريدك قتمى
و بغدادك استردادى كبي بعض فتوحات و قوه بولاش
ايسده ، اساساً توسيع حدود اوليوب ، دور توقف
نمائه ياد اولنان و لنده كى ممالكك محافظه سندن
عبارت اولان بردور كلكشدره .

بوكونى كونده دولت عثمانيه آوروپا و آسيا
و آفريقا قطعه لرنده ممالك واسمه به ممالك اولوب ،
ممالك مذكورنه احوالى « آناطولى » ، « روم ايلي » ،
« بالقان شبه جزيره سى » ماده لرنده و هر ولايتك
اسمى صره سنده ذكر اولندي كبي ، « ممالك عثمانيه »
ماده سنده دخى بجملاً بيان اولنه جفتندن ، شورا جده
يا ككز دولت عثمانيه ده حكمرانان ايدن سلاطين

- ۱۸ { سلطان ابراهیم خان بن ۱۰۴۹
احمد خان }
- ۱۹ { سلطان فازی محمد خان رابع ۱۰۵۸
بن ابراهیم خان }
- ۲۰ { سلطان سلیمان خان ثانی بن ۱۰۹۹
ابراهیم خان }
- ۲۱ { سلطان احمد خان ثانی بن ۱۱۰۲
ابراهیم خان }
- ۲۲ { سلطان مصطفی خان ثانی ۱۱۰۶
بن محمد خان رابع }
- ۲۳ { سلطان فازی احمد خان ثالث ۱۱۱۵
بن محمد خان رابع }
- ۲۴ { سلطان محمود خان فازی بن ۱۱۴۳
مصطفی خان ثانی }
- ۲۵ { سلطان عثمان خان ثالث بن ۱۱۶۸
مصطفی خان ثانی }
- ۲۶ { سلطان مصطفی خان ثالث ۱۱۷۱
بن احمد خان ثالث }
- ۲۷ { سلطان فازی عبدالحمید خان ۱۱۸۷
بن سلطان احمد خان ثالث }
- ۲۸ { سلطان فازی سلیم خان ثالث ۱۲۰۳
بن مصطفی خان ثالث }
- ۲۹ { سلطان مصطفی خان رابع ۱۲۲۲
بن سلطان عبدالحمید خان }
- ۳۰ { سلطان فازی محمود خان ۱۲۲۳
ثانی بن عبدالحمید خان }
- ۳۱ { سلطان فازی عبدالحمید خان ۱۲۵۵
بن محمود خان ثانی }
- ۳۲ { سلطان عبدالعزیز خان بن ۱۲۷۷
محمود خان ثانی }
- ۳۳ { سلطان مراد خان خامس ۱۲۹۳
بن عبدالحمید خان }
- ۳۴ { اليوم سریر آرای سلطنت
و خلافت فازی سلطان عبد-
الحمید خان ثانی بن عبدالحمید
خان طول الله عمره ۱۲۹۳ }

عجرب { ابویحیی حاد بن عمر الکوئی (مشاهیر
شعراء عربی) عربی بن اولوب، دولت امویه
و عباسیه زمانه بنه بن مشمشدر. ملوک امویه دن ولید

بن بزیده ندیمک ایتمشیدی . بدمه خلیفه عباسی
مهدینک زمانده بغداده کلوب، بقیه عمرینی شهر
مذکورده و بصره ده یکیر مشدر. شعراء مجیدیندن
اولوب، اشعاری یک مقبولدر. بشار بن برد ایله یک
چوق مشاعره و مهاجرتی وارد. ایکسی دخی
زندباقله مطعون ایدیلر. ۱۶۱ تاریخنده وفات
ایتمشدر. بروایتده کندیبی واسطلی اولوب، ۱۵۵
تاریخنده زندباقندن طولایی بصره و الیبی محمد بن
سلیمان طرفندن کوفه خارچنده قتل اولمش؛ و دیگر
برروایتده دخی اهواز دن بصره یه کیدرکن یولده
وفات ایدوب، بر تیه تک اوزرنده دفن اولمش؛
و بدمه مومی الیه بشار بن برد دخی مهدی طرفندن
قتل اولنجه بو تک یانه نقل اولنه رق، مزارلری یان
یانه بولمش؛ و حتی شاعرک بری بوبابده برقطه
سویلشدر. شوایکی بیت عجزک جمله اشعارندرد:

فانسمت لواحبت فی قبضة الهوی
لاقتصر عن لومی و اطنبت فی عذری
ولکن بلائی منک انک ناصح
وانک لاتدری بأناک لاتدری

عجزی { (حسن بیگ) ایران شعرا سنندن
اولوب، تبریز ایدره شویت ارنکدر:

شادم زطعن خلق که مرغان بلغ عشق
شاخی که سنک میرسدش آشیان کند

عجفاء { اندلسک مشهور ادیبه لرندن اولوب،
عراق دن اورابه انتقال ایتمش، مغنیه

شاعره و ادیبه بر جاریه ایدی .

عجلون { سوریه و لایتنک حوران سنجاغنده
بر طاغ و فضانک اسمی اولوب، لواء

مذکورک شمال فریسنده و نهر الشریه تک شرق طرفنده
واقعدر. فضانک سرکزی یته عجلون نامیله نهر الشریه یه
دوکیان برچاک کنارنده واقع قلعه اربد اولوب،
بو قلعه یک اسکی اولدیغی خالد، صلاح الدین ابوی
طرفندن تعمیر اولتمشدر. قضا: جبل، کفارات، بنی
عبید، سرو، بنی جهما، کوده، وسطیه اسملرله یدی
ناحیه یی حاوی اوله رق ۱۲۰ قریه دن عبارتدر .
اراضیبی قسماً طاغاق و قسماً منبت یرلر دن عبارت
اولوب، ذخیره محصولاتی چوقدر. مذکور طاغاک
اوزرنده بوا سمله بر کوچک قصبه دخی وارد.

عجم } بواسطه عربلر طرفندن عربك غيبنه
 عجم } يعني عرب اولميان اقوام و اممه اطلاق
 اولنورسدهده، اكثرثيا آسياده بولنان ووقبله ايران
 دولتك يعني كيانيان وبعده ساسانيان دولتك تحت
 حكمنده بولمش اولان اقوام و امم مرام اولنور.
 بو-ببه مبنيدركه بربره، فرنكاره و سائر آورويا
 و آفریقا خاقتنه بكده عجم ذلتلر. وینه بو سببه
 مبنيدركه عجم لفظي بين العوام ايران اسميله مترادف
 حكمنه كچوب، حتی عجمستان دخي دبرلر. دها طو.
 غمريسي عجم و عجمي اسمنك بری اهم ديكری اخص
 اولوق اوزره ايكي مدلولی واردر. (مدلول ثانیسی
 ایچون « ایران » ماده سنه مراجعت بیوريله .)

عجیر } (بن عبد بزید بن هاشم بن المطب
 } بن عبد مناف القرشي المطابي) صحاب.
 به دن و امام حضرت نبویدن اولوب، عمر بن الخطاب
 (رضه) طرفندن حرم شريفك انصاحی ديكمهكه مأمور
 اولانلردندر. مشايخ قریشدن ایدی.

عجیلات } طرابلس غرب ولایت و سنجاغنده
 } بر قضادر.

عداس } صحابه دن اولوب، عن اصل نینویلی
 } و نضرائی المذهب ایدی. شیبه بن
 ویمه بن عبد السمك آزادلیسی ایدی.

عدلی } حداجد حضرت پادشاهی سلطان
 } محمود خان ثانی حضرت تریزنگ مخلصیدر.
 — ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری زمانده
 صدر اعظم اولان محمود پاشا دخي اشمارنده عدلی
 تخلص ایدردی (« محمود خان » و « محمود پاشا »
 ماده لرینه مراجعت بیوريله .)

عدن } بئك ساحل جنوبيسنده و بحر عمانك
 } عدن کورفزنده اوله رق باب المندبک
 تقریباً ۱۷۰ کیلومتره شرقسنده تجارتگاه بر شهر
 واسکاه اولوب، کنیشجه بر قوی تشکیل ایدن ایکی
 شبه جزیره نك شرق طرفنده بولنای اوزرنده و بونك
 طارلاشوب برزخ تشکیل ایتدی محلده واقع او-
 له رق، بری خارجهده و دیکری مذکور قویك ایچنده
 اولوق اوزره، ایکی لیمانی واردر. شهر قدماً خارجی
 لیمانك اوزرنده ایسهده، انکلیزلك الینه کچکی تأ-
 سس ایدن یکی قسمی اك صاغلام اولان داخلی
 لیمان ساحلنده اولغه، بو ایکی قسم برلشوب، بتون
 برزخی ضبط ایتشدرد. ۱۵° ۴۶' ۱۲" عرض شمالی

ابه ۴۲° ۴۲' ۴۲" طول شرقیسنده واقع اولوب،
 یگریمی سنه اول ۳۰۰۰۰ اهالیسی وار ایدیسدهده،
 اووقندن بری بو مقدار همان تضاعف ایتش اولسه
 کرکدر. بو مقدار دن یالکیز عسکرله برابر ایکی بیکی
 آدروپالی و ایکی بیکی یهودی اولوب، قصوری عرب،
 آفریقائی و هندلی اوله رق مسلمدر. موقعی طاشاق
 بئك صبیق اولوب، صوبی و اشجار و نباتاتی بوقدر.
 ایچیان صو قبالک ایچنه اویولمش قدیم صهرنجلره
 طوبلانیلان یاغفور صوبیدن عبارت اولوب، قوراق
 سنلرده مخصوص ما کینه لرله دکیز صوبنی تخیر
 ایدرلر. یا قوت حموی « معجم البلدان » نده برکونلک
 مسافهده بولنای بر صودن حلب ایتدک لرخی بیان
 ایدبور. بو حالیه برابر عدن هنایله مصر آرهنده
 ویمن و حضر موت کبی منبت برلرک ساحلنده بولند.
 یغندن اسکیدن بری تجارتگاه و معمور بر شهر او-
 لوب، امید برونی طریق آچلجه به قدر اتی بدی
 بیک خانه سی وار ایکن، طریق مذکورک کشفندن
 صکره اهمیتدن دوشه رک، اهالیسنك مقداری ایکی
 بیکه قدر تنزل ایتش؛ و آنجق سویش جدولنسك
 کشادنن صکره یکیدن کسب اهمیته باشلامشدر.

وقبله یمن امام لرینه تابع اولوب، بر آره اتی پورتکبز-
 لیلر طرفندن ضبط، وبعده قانونی سلطان سلیمان
 خان زمانده خطهٔ بمانیه ايله برابر ممالک عثمانیه به
 الحاق اولنش؛ و صکره لجه شیخنك اداره سنه
 کچوب، ۱۸۴۰ ده انکاتره دولتی برهانه ايله قصبه یی
 اله کچیره رک مقابلهٔ لجه شیخنه سنوی بر معاش
 تخصیص ایتشدرد. انبیه سی کارکیر و مرتفع اولوب،
 انکلیزلردخی بر جوق کوزل انبیه تأسیس ایتشدرد.
 بولندیفی شه جزیره قیالی بر طاع اولغه، طبیعی
 بر استحکام حکمنده اولدقن بشقه، انکلیزلر کرک
 بو طاقده و کرک شهرک خارجی لیمانی قیایان برکوجک
 آطه نك اوزرنده بئك متین و جسم استحکامات
 تأسیس ایتشدرد. بولندیفی ناحیه نك اسمی جغرافیون
 اسلام آثارنده (ابن) اسميله معروف اولوب، ایوم
 لجه اسميله یاد اولنور.

عدنان } حضرت اسماعیل (عم) نسلندن
 } بر آدم اولوب، قریشك بوذاته
 قدر اولان نسللری صاغلام وعدنان ايله حضرت
 اسماعیل آرهنده کیلر مشکو کدر.

عدن کورفزی } بجز عمالک غرب جهنمه
 واسع برکورفزا اولوب،
 جنوباً و غرباً آفریقا قطعه سنک شرقه طوغری او-
 زانان سومالی سواحلیله و شمالاً جزیره العربک بمن
 و حضرموت سواحلیله محدود اولدیغی حالده، غرب
 شمالی جهنمه باب المندب بوفازندن بحر احمر له اختلاط
 ایدر .

عدنی } (لاله بیخاتنه) هندستان شعرا سندن
 و پراهمه دن اولوب، لیکهنولیدر .
 مر تب دیوانی و برخیلی مثنویاتی واردر . شو بیت
 اونکدر :

دونان از منت دونان سنان بر سیننه می آرد
 سنان بر سیننه اولی ترکیه از دونان دونان جستن

عدوانی } (ابو سلیمان یحیی بن یحمر) مشا-
 هیر نجات و تالیفیندن اولوب، صحاح
 به دن عبد الله بن عباس و عبد الله بن عمر (رضهم)
 و سائر ذواته کوریشمش ؛ و کندیلرندن احادیث شریفه
 روایت ایتمشدر . حجاج بن یوسف طرفندن خراسانه
 نفی اولنه رفق، اورا والیدی یزید بن المهلب طرفندن
 خراسان قاضیلمنه نصب، و بعده نیند قولاندیغیچون
 عزل اولنمش ؛ ۱۲۹۰ تاریخنده خراسانده وفات
 ایتمشدر .

عدی بن حاتم الطائی } (ابوطریف —)
 جود و کرمیله مشهور اولان حاتم طائینک اوغلیدر .
 طی قبیله سنه سربه مسلمین اعزاز بیورلقدنه، کندیسی
 جزیره و شام جهتلرینه قاچوب، همشیره سی سفانه
 هسکر مسلمینک ایینه کچمش، و مدینه منوره یه ورودنده
 اسلامه کلوب، صحابیات زمره سنه داخل اولمشیدی .
 هجرت نبویه نك طقوزنجی سنه سی صاحب ترجمه دخی
 نزد جناب نبوی یه کله رگ، و یا همشیره سی سفانه
 طرفندن کتیر بله رگ، شرف اسلامه مشرف اولمش ؛
 وارنحال رسالت پناهیده اسلامه ثبات ایدوب، قومنک
 دخی ارتدادینه ممانت ایتمشیدی . جزیره و شام
 فتوحنده ابو عبیده و خالد (رضهما) معینده بولندیغی
 کبی، ایران فتوحنده دخی حاضر بولنمشیدی . حضرت
 عثمان (رضه) دن روگردان اولوب، جل وقعه سنده
 اوغلی محمد ایله برابر معیت جناب صراضوبده بولنه رفق،
 بو محاربه ده برکوزی سقطلاشمش، و اوغلی شهید اولمشدر .
 بعده صفین محاربه سننده دخی معیت حیدر بده بو .

لنوب، هجرتک ۶۷ نجی سنه سنده یوز بکر می باشنده
 کوفه ده وفات ایتمشدر . بدری کبی سخا و کرمه متصف
 و قومی زنده حرمت و اعتباره مالک ایدی . اسلامدن
 اول هیسوی المذهب ایدی .

عدی بن عمرو الطائی } صحابه دن و شعرا-
 هلیتمه و اسلام دورنده شعر سولمشدر . شو براییکی
 بیت کنندی اسلامی حقنده سولدیکی اشعار ننددر :

ترکت الشعر واستبدلت منه
 اذا دعی صلات الصبح قاما
 کتاب الله لیس له شریک
 و ودعت المدامة والندامی الخ :

عدی بن مسافر } (شیخ — الهکاری)
 ومظنه کرامدن اولوب، طریقت عدویه نك منسوب
 الیهیدر . بلبلک جوارلرنده واقع (بیت قار) نزه سنده
 طوغروب، تحصیل علومدن صکره ، طریق تصوفه
 سلوکه، عقیل المنحی ، حماد الدباس، عبدالقادر شهر
 زوری، عبدالقادر کیلانی و ابوالوفاء الحلوانی کبی
 مشاهیر مشایخه صحبت و اخذ طریقت ایدرک، نهایت
 هکاری طاغفرنده بر زاویه ایدوب، عبادت و ارشادله
 اشتغاله باشلامش؛ وصیت و شهرتی اقطار عالمه یا-
 ییلوب، مریدانی چو فالمش ، و هر طرفندن زیارتنه
 میل اولنمه، باشلامشیدی . ۵۰۷ ه تاریخنده هکاریده
 ارتحال ایدوب، زاویه سی یاننده دفن اولنمشدر .
 اولاد و احفادی اوراده قالمشدر .

عدین } بمن ولایتک تمز سخاغنده بر قضا
 اولوب، جبال سراسله سنک غربی
 اتکارنده واقع، و جنوباً نفس تمز، شرقاً و شمالاً اب
 قضا ریله، غرب جهتندن دخی حیدیه سخاغنک زبید
 قضا سله محاط و محدوددر . مرکز ی بنه بواسله مسمی
 بر کوچک قصبه در . اراضیسی عارضه لی اولوب، یا-
 غمور موسملرنده بجزه واصل اولور بر قاج وادیسی
 واردر . محصولاتی : قهوه دوره، آریه ، بقدای،
 سیسام ، مصر ، فاصولیه ، بقله ، قرمز ی بویا، مائی بویا،
 یاموق، خردال، خشخاش، قاط و سائره دن عبارتدر .
 عذاری } اوننجی قرن هجری عثمانی شعرا-
 سندن بوجه آتی اوج ذاتک

اسمیدر :

برنجیدی (فاسم) کرمیانی اولوب، « زمر ووشیرین »

ناظمی شیخینک همشیره زاده سیدره. مدارس ثمانیه دن
برنده مدرس ایدی. شورایکی بیت جمله اشعارندرد:

صاقین آهمدن ای نکار صاقین
کینه چودر یو روزکار صاقین
کسوک آغزکن اژدر آهم
یاقون دامنک شرار صاقین

— ایکنجیسی ادرنلی اولوب، طریق علمه سالک
اولغه برابر، عیش و عشرته مائل و نکتته دان و لطیفه
شناس برذات ایدی. شو بیت اونکدره:

نهالدن آروپ غنجهسن کلسناک
قویارمه یورکنی عندلیب نالانک

— اوچجیسی اسکوب قاضیسی ایکن وفات ایدن
قره حسن افندیکن اوغلی اولوب، هفتوان شبانده
وفات ایتشدر. شو ایکی بیت اونکدره:

بخی یوز دوندره صامه بیباغک یارهسنه
باشم اوزره طوتهیم بوچی تک یارهسنه
قزل آل قانه بویانسون قو شها پیرهنم
تیه کیردی بیباغکله تنک آرهسنه

عذارلی } ایران شعرا سندن اولوب، شاه
عباس ماضی دورنده یاشامشدر.

شو قطعه جمله اشعارندرد:

باآن که چو عمر بی وفائی
دارم همه عمر آرزویت
دارم سر آن که چون عذارلی
از دیده قدم کنم بسویت

عذراء } «وامق و عذراء» عنوانیه مشهور
} و بر جوق شعرا طرفندن سلاک نظمه
چکامش اولان بر افسانه مشهورده (وامق) ک
معشوقه سی بر شخص موهومدر.

عذری } ایران شعرا سندن ایکی ذاتک
} مخلصیدر:

برنجیسی، هن اصل تبریزی اولدیفی، حالد یزده
نشو و نما بولمش؛ وبعده اصفهانه واروب، شاه عباس
طرفندن وظیفه به نائل اولمش ایدی. شو بیت اونکدره:

آمد بهار وکل شد ونوروز هم گذشت
کرد سرت نکشتم وامروز هم گذشت

— ایکنجیسی «آتشکده» صاحبی آذرنک کوچک
برادری اولوب، اسمی (اسحق بیگ) در. شو بیت
اونکدره:

سر کوی که باشد بیکنها ترا پناه آنجا
ستم باشد که ریزد خون چون من بیکنه آنجا

عساره } صحابه دن اوج ذاتک اسمی اولوب،
} اک معروفتری (عساره بن اوس بن
قبی الا نصاری الاوسی) در، که پدري منافقیندن

اولدیفی حالد، کندبسی قومی ساداتندن وحسن حال
اصحابندن اولوب، جوذ و کرميله مشهوردر.

عساره } شام ساحلنده حکابه ملحق برقصه
} اولوب، بعض علمانک مسقط رأسی
بولمشدر.

عراق } ایران ايله جزیره العرب و جزیره ايله
} بحر فارس آرلرنده برخطه واسعه
اولوب، شمالاً فرات ايله دجله بحر ارنک بربرینه
زیاده تقرب ایتدکاری محلدن یعنی بغدادک اوست
طرفندن باشلا یورق، غرباً و جنوباً بالرشام و نجد
چولارینه، جنوب شرقی جهتندن بحر فارسه یعنی بصره
کورفرزیه، شرق شمالی طرفندن دخی ایران حدود
حاضره سنی آیران خوزستان طاغرلینه قدر متمد اولور.
کداتیلرک وطنی اولان قدیم بالسه تاتندن عبارت
اولوب، ۳۰° ايله ۳۰° ۳۰' ۳۰" عرض شمالی و ۴۰°
ایله ۴۶° طول شرقی آرلرنده متمد اولدیفی حالد،
جنوب شرقیدن شمال غربی به اولان طول اعظمی
بصره کورفرزندن حدیثه قصبه سی موقعنه دک ۷۵۰
و ایران حدودندن چوله قدر اولان عرضی تقریباً
۳۰۰ کیلو متره در. مساحت سطحیه سی بلجیقه مسا.
حه سنک درت مثلندن زیاده در. شمعیکی حالد
تقسیمات رسمیه ده عراق اسمی مستعمل اولیبوب،
بوخطه واسعه بغداد و بصره امله بله ایکی ولایته
منقسمدر.

عراقک اراضیسی دوز و فرات ايله دجله نک سو.
روکایوب بر اقدقلری اوزلی و کوربه لی سیاه برطو.
یراقدن عبارت اولوب، یک سیرک بعض آلیق تپه لره
تصادف اولنور. بو طوریق دنیانک اک منبت اراضی سندن
اولوب، مایس و جزیران آیلرنده فیضان ایدن نهرین
مذکورینک صولری اراضینک قومه انباتیه سنی هر
سنه تازه لندریدیکندن، قدیمدن بری بو صولرک
نخریباننک اوکنی آلفله برابر، فائده لرینی تمیم ایتک
ایچون، یک چوق جدولر، سددر و بندلر یانلش،
وهلی الخصوص خلافت عباسیه زماننده بوکی وسائطک
تکثیرله معموریتی درجه قصوا به ایصال اولنلش
ایسه ده، حیفا که اوندن صکره ظهور ایدن مخرب
استیلارندن بری سددر خراب اولمش، جدولر طولمش،
طاشان صولر جا بجا بطاقتلر تشکیل ایدوب، هوا بی
تمفته وعلل سارویه اوغراتمش، وطبیعتک اوقدر

مستثنا صورته طونانديني اوکوزل ير برخرابه زار حکمنه کيرمشدر. اسکی جدولردن يك آزی حالا. موجوددر؛ و بونرله نهرلرک کنارلردن ماعدارلری روزکارک هوايه قاريشد يرديني دهشتلی برتوزله مستور اوله رق، بحران استعدادنن عاری کبی کورينور.

هواسی يازين يك صيحاق اولوب، علی الخصوص دکيزه قریب اولان بصره جهننده میزان الحراره کولکده ۶۰ و ۶۵ درجه به قدر چيقار. هله جنوب روزکارلری جزیره العرب چوللردن کلوب، نباتاتی قورودر؛ و چوق دفعه کایتلی چکرکه کتير. قيشين ايسه بالعکس شمالدن قارلی طاغلردن کان روزکارهوايی زياده صورتده رق، چوق دننه میزان الحراره صفره و صفردن آشاغی به ايتر، و خرما آفاجلری تلف اولور. مایسدن تشرین اوله قدر اصلا ياغور ياغماز؛ و سائر موسملرده دخی آزياغار. بناءً عليه، نهرين ايله جدوللردن اروا اولنه ميان يرلده زراعت اجراسی ممکن اوله ميور.

اورمانلری بوق حکمنده اولوب، يالکز نهرلرک کنارلرنده و معموره لرك اطرافنده خرما آفاجلری کثرتله بولنور. سائر اشجاری چالی انواعندن عبارت اولوب، طورغون صولری دخی واسع سازاقلرله محاطدر. هوانک قورافاننه باشليجه سبب اورمان فقدايندر. معموریتی زماننده عراقک اورمانلرله مستور بولنش اولديني معلومدر. باغچه لرند خرما. دن بشقه ليمون، بورقال، قابی، نار، انجیر و سائر میوه آفاجلری بولنور. اوفق برجنس آرسلاز ايله سازاقلرده کایتلی اولان طوموز و حیلان و سائر حیوانات وحشیه بولنور. نهرلرک کنارلرنده کی صرعا. لرده عشیرت لرك يك کایتلی قیونلری واردر. خرمان صکره اک باشلی اخراجاتی دری و پياغيدر. فقط يافلری و بعض محارده طاش ياغی بولنور.

عراقک اهالی قديمه سی اهم ساميه تک باشليجه لرندن اولان کلدانلردن عبارت اولوب، سرکزلی بابل ایدی. شمديکی حالده عموماً اهالیسی عرب اولوب، عشیرت حالنده باشایانلری ساکن و متمکن بولنانلردن زياده در. مملکتک خراپيتندن بالاستفاده، جزیره. العربک شمر و منتفک کبی جسيم عشیرت لری قیون و دوه و خرکه دن عبارت بيوک سوربلرخی اولاتلمی ایچون،

عراقک اراضیسی صرعا اتخاذ ایتش؛ و زراعتله اشتغال ایدن اهالی متمکنه به مساط اولمشلردر، که بحال دخی عراقک معموریت قديمه نیک اعاده سنه مانع اولمقدردر. يالکز بغداد شهرنده اکثر ياز کچه سويلنمکده اولوب، سائر طرفلرده لسان عمومی عراقچه در. اهالینک قسم کایسی مسلم اولوب، اکثری شيعی مذهبنه تابعدر. شهر و قصبه لرده ساکن اولوب جزئی بولنان خرستیانلری نسطوری، یعقوبی وارمنیدن عبارتدر. بر مقدار يهودی دخی واردر. عراق وقتيله معموره لرله مستور اولوب، حتی قصبه و تریه لری بر لرینه متصل کبی اولمله، کونلرجه سیاحت ایدن آدم کندینی هر طرفه متمد متصل بر معموره تک ایچنده ظن ایدمک صورنده خانه و ساکندن خالی برر کورمزدی. بابل و طبسه قون کبی ازمنه قديمه سراکن مدنيتندن بولنش اولان حسین شهرلر قبل الاسلام خراب اولوب، اوائل دور اسلامده تأسس و اوقدر جسامت و معموریت پیدا ایتش اولان بغداد ايله بصره اليوم موجود ايسه ده، اسکی معمور. يتلری چوقدن زائل اولمشدر. سائر قصبه لری فرات ساحلنده: حدیثه، هیت، کربلا، حله، دبوایه، نجف، سماو، سوق الشيوخ؛ دجله ساحلنده: نکريت، سامراء، قادسیه؛ فرات ايله دجله تک نقطه تلاقیسنده واقع قرنه، و بوايکی نهرک اجتماعندن حاصل اولان شط العربک منصبنده کی (فاو) و سائر دن عبارتدر.

عراقک اهالیسی اوج مليون قدر تخمین اولنور. سه ده، يالکز بشیوز بيک قدری متمکن اولوب، قصوری خیمه نشین عشیرتلردن عبارتدر. عراق خطه سی تاریخیجه کره ارضک اک مهم نقطه. لرندن اولوب، مدینت و معارف و صنایعک اک اسکی محال ظهورلردنر. بنی اسرائیل کتب قديمه سی بو بوخطه يالکز مدینتک دکل، بلکه نوع بشرک بيله محل ظهوری نظریله باقوب، طوفان نوح (عم) دن صکره نوع بشرک اورادن اطراف ارضه انتشارینه قابل اولمشلردر. هرته قدر هند و مصر کشفیات اخیره سیله تحقیقات جدیده بواهییت بر درجه به قدر تنزیل ایدمک، مصرک دخی بو نقطه نظر دن اوقدر و بلکه ده ا اسکی و هله هندک چوق ده ا قديم اولديني اثبات ایتش ايسه ده؛ بابلستان یعنی عراق خطه سی یه مدینتک اک اسکی سراکنندن اولتی شرفی قائب

ایتمه مشدر. ملی الخصوص علم هیئت اورانک محسوادیر.
 میلاد عیسی (عم) ن سکنز اون قرن اول باباستان
 مدنیت و معموریتک درجه قصوانه واصل اولمشیدی.
 بعده کبخسروک ید ضبطنه کچنجه، اهالی قدیمه سی
 اولان کلدانلیر للابد استقلالارینی غائب ایدوب،
 باباستان طول مدت ایرانک نحت محکمنده قالمش؛
 واسکنندرک خر وچنده ماکدونیا لیرله انتقال ایدوب،
 بعده اشکایانک و صکره ساسانیانک ضبطنه چکورک
 یکیدن ممالک ابرانیه دائره سنه داخل اولمش؛ و نهایت
 ظهور اسلامی متعاب ممالک اسلامی به اتحاق ایدوب،
 حجازدن و جزیره العربک سائر طرفلرندن فوجا فوج
 هجرت ایدن عربلرک سریانی و ایرانی و سائر دهن عرب
 اولان اهالی قدیمه سنه غلبه چالمسیله، بتون اهالیسی
 دین اسلامه تدینله برابر عربلشمشلردر. اووقت
 مرکزی کوفه شهری اولوب، در عقب بصره دخی
 تأسیس اولمش؛ و موقنک اهمیت تجاربه سی مناسبه
 آز زمانده معموریتده پک ایلمی وارمش؛ و علوم
 و معارفده بصره به رقابت ایتمکه باشلامشیدی. مؤخرآ
 خلافت عباسیه تقرر ایدوب، خلیفه ثانی ابو جعفر
 منصور بغدادی تأسیس ایدنجه، بوشهر آز زمانده
 دنیانک ای بیوک واک کوزل معموره سی حالته کیرمش؛
 و بتون عراقک معموریتی درجه قصوایه واروب،
 نحت نصرک زمانلرینی دخی کچمش ایدی. خلافت عباسیه
 سیه زماننده بومعموریت دوام ایدوب، بعده مغولارک
 هجومنده و تیمورک خر وچنده او زمانلرده بر برینی
 تعقیب ایدن محاربات و اغنشات آره سنده معموریت
 و مدنیت منقرض اولمش؛ و حتی بغداد شهری دخی
 بسبتون خراب اولوب، بعده عثمانلیرک الینه کچدکن
 صکره یکیدن تأسیس و اعمار اولمشدر.

لوب، اصل عراقدن یعنی عراق عربیدن خوزستان
 ولورستان خطه لریله آیرلشدر. جغرافیون اسلام
 اصطلاحنده (جبال) اسمیله معروف اولوب، عراق
 عجمی اسمی محدددر. شمیکي حالد بوسلمه ایران دولتنک
 بیوک بر ایالتی اولوب، مرکزی اصفهان شهر شهریدر.
 ۱۰' ۳۱' ایله ۳۷° ۳۰' عرض شمالی و ۵° ایله ۵°
 طول شرقی آرلرنده ممد اولوب، شرقدن غربه اولان
 طول اعظمی ۸۰۰ و شمالدن جنوبه عرضی ۵۰۰
 کیلومتره قدر اولورق، شرق جهتنده کی چول قسمی داخل
 حساب اولقسزین؛ مساحه سطحیه سی ۳۵۸۱۲۹
 مربع کیلومتره اولدینی حالد، اهالیسی آنجی بر
 مایون قدر تخمین اولنور. شرقاً خراسان، جنوباً
 کرمان و فارس، جنوب غربی جهتندن خوزستان ولور
 ستان، غرباً اردلان، غرب جنوبی جهتندن آذربایجان،
 شمالاً دخی کیلان و مازندران خطه و ایالتلریله محاط
 و محدوددر.

شمالاً و غرباً و جنوباً سلاسل جبال ایله محاط اولوب،
 اراضیسی مرتفع و شرق شمالی جهتنده بولنان دشت
 کبیره طوغری مائلدر. بوسبیه مبنی جغرافیون عرب
 آتارنده (جبال) اسمیله مذکوردر. بالکنز شمال غربی
 گوشه سنی قطع ایدن (قزلب اوزن) بحر خزره منصب
 اولوب، ذاتاً آز اولان انهار سائره سی مذکور چولده
 نابدید اولور. مع هذا اطرافنی احاطه ایدن جبالک
 اتکارنده کی برل اولدقجه معمور اولوب، ایرانک اک
 بیوک واک مشهور شهرلری، مثلاً طهران، اصفهان،
 همدان، قم، کاشان، قزوین، یزد شهرلری بو خطه
 داخلندهدر.

عراق عجمی ایوم اداره بروجه زیر ۷ سنجاغه
 منقسمدر: طهران، قزوین، همدان، قم، کاشان،
 اصفهان، یزد.

بو خطه نک احوال سائره سی ایرانک احوال عمومییه.
 سنه تابع اولوب، «ایران» ماده سنده ذکر اولند.
 یغندن، تکرارینه حاجت کور میوزد.

عراقی { (شیخ فخرالدین ابراهیم) ایرانک مشا.
 { هیرشعرا سندن اولوب، همدانلیدر.

شهاب الدین سهروردی مریدانندن واقف اسرار
 حقیقت بر مرد کامل ایدی. هندستانه سیاحت ایتد.
 کدن صکره، سلطان محمد خدابنده زماننده دمشق
 شامده ارتحال ایدوب، صالحیهده محی الدین عربی

عراق اسمی بروجه مذکور قدیماً باباستان تسمیه
 اولنان خطه یه مخصوص ایکن، بعده هر نصلسه بونکه
 اصلا مناسبتی اولمیان ایرانک بر بیوک خطه سنه دخی
 بواسم ویرلدیکندن، تقریب ایچون برنجیسنه (عراق
 عربی) یاخود عراق العرب، وایکجهیسنه (عراق عجمی)
 یاخود (عراق العجم) نامی ویرلمشدر.

عراق عربی { یاخود عراق العرب. [ماده
 { آنفه به مراجعت،]
 عراق عجمی { یاخود عراق العجم. ایرانک
 { وسطنده و اسع بر خطه او.

حضرتلرنيك سرقدى جوارنده مدفوندر شو برايك
بيت جله اشمارنددر :

تختين باده كاندر جام كردند
ز چشم مست ساقى وام كردند
چوخود كردند سرخويشتن فاش
عراقيرا چيرا بد نام كردند

عَرَبُ (امم ساميه دن بيوك برامت اولوب،
عن اصل جزيرة العربده ساكن ايكن،
بوكونكي كونده، شام، عراق، مصر و مغرب كبي
بلاد واسه به دخي منتشر اولمشلردر.

امم واقوامك نسل ومنشئي تعين ايجون، اكثرثيا
اوهام واحتمالاتدن عبارت ويا اساطير و خرافاتدن
متولد اولان تاريخدن زياده، هر قوم وامتك سويلديكي
لسان ايله بدن و قفارنيك شكل و صورتنه و متخلف اولد.
قلمرى اخلاق وعاداته روايات اتمك حقايق فنية اخيره دندر.
بوقاعده به استناد اعراب امتك لساننه دقت ابتدايكم زده،
بولسان ايله سرياني، كلداني، عبراني وسائر السنه
ساميه قديمه آره سنده اوقدر بيوك برمشاهت كو.
روز، كه دادنا جمله سنه برلسان مشتركك شهبه لرى
نظريله باقماق ممكن اولماز. آنجق، تاريخك تعين
ابتديكي كبي، عربلمى بابلدن چيقوب جزيرة العربك
ايجنه يابلشلردر، يوقسه سائر امم ساميه مى جزيرة.
العربدن، حيوانلرينه مرصا آره بهرق، عراق وشام
طرفلرينه كلش، ومساعد برلر بولنج، خيمه لرينى
خانه لره تبديل ايله، تدريجاً تمدن ايتمشلردر؟ بوراسنى
تعين اتمك مشكلجه دره.

بوابي احتمالدن تاريخجه برنجيسنك قبولى و قحطان
ياخود بقطان اسمنده برنيك عراقده كي نبليلدن صكره
جزيرة العربه كيرمسيله اوراده دنيايه كتيرديكي يهربدن
عربلك تولدى حكايه سى كتب بنى اسرائيلدن مأخوذدر؛
حالبو كه بنى اسرائيل كنديلرى اساساً بالستاندن
ارض فلسطينه كچمش اولدقلرندن، بتون نوع بشرى
دخى اورادن چيقارمق ايستيورلر. آنجق طبيعت
احواله وبوزمانلرده دخي تكرور ايدن وقواته نظراً
بونك عكسنه يعنى ايكنجى احتماله قائل اولقى ده
مقولدر. چونكه بابليرك ممكن اولدقجه متمدن
بولندقلمرى معلوم اولدينى حالده، بوبله متمدن برقومدن
آيرلش برفرقه نك چولره يايلوب، بدويت حالنه
رجوعلى امكانسزدر؛ لکن بدوى برقوم مساعد
راضى بولنجه ممكن وتدريجاً تمدن اتمك طبيعيدر.

بناءً عليه، بزعر بلرى بابلدن چيقار مقدن ايسه
بابليلىرى يعنى اسكى كلدانيلرى وسرياني وهبراني وسائر
اقوام ساميه بنى جزيرة العربدن چيقارمى، وامم ساميه
ميه نك اصل بشيكي بالستان اوليوب، جزيرة العرب
اولدينى التزام اتمكي مناسب كور بوروز.

اوائل دور اسلامده عربلره فصل چول تنك
كلوب، عراق وشام ومصر ومغرب طوغرى يابلشلر،
وبورالره كلن عربلر سرور زمانه فصل غلط وفرقلى بر
لسان عربى سويلمكه باشلامشلسره، تاريخك ضبط ايدله.
مديكي يك اسكى برزمانده دخي بوبله برهجرت وقوعبو.
لوب، عراق وشام طرفلرينه هجرت ايدن اسكى عربلك
سرور زمانه لسانلرى بعض تغيراته اوغرايه روق،
كلداني، سرياني، هبراني، آثورى، فينيكى لسانلرى
وجوده كلشدر. بولسانلرك تصريفاتجه عربيدن دون
وكرى بولمى ولسان عربيه موجود اولان (ث،
ذ، خ) حرفلرينك بولسانلرده بولنماسى دخي بو
ادمازله شاهددر؛ زيرا لسان تبديل مكان ابتدايكم
كجال بوليوب، دائماً نقصانه اوغرار. اليوم جزيرة.
العربك خارجنده تكلم اولنان عربى شيوه لرى دخي
بونك بر مثال ظاهر يسدر. بناءً عليه، بزوراده
عربلك يعرب بن قحطان نسلندن متولد اولدقلمرينه
داثر اولان خرافاته اعتبار ايتيوب، عربلك جزيرة.
العربده يك اسكى اولدقلمرينى التزاله برابر، ذاتاً
هيج بر قوم وامتك بر شخصدن تولدينى واوشخصك ده
تاريخجه اسمى ضبط اولنيله جك قدر معروف اولمى
احتمالى قبول ايدله ميز.

هر حالده عربلر ازمته قديمه ده برقاچ شعبه به منقسم
اولوب، باشليجه لرى: يمن وحضرموت جهنده ساكن
عاد، مكه ومدينه طرفلرنده بولنان جرهم، حجازك
جهت شماليه سنده ساكن نمود، ده شمالده وفلسطين
حدوديله انبار جهتلرنده بولنان عمالقه، وجزيرة العربك
شرق طرفلرنده بولنش اولان طيم وجديس قوملرى
ايدى. بولنردن بعضلرى يعنى منبت وقابل عمران
برلره مالك اولانلرى بدويتدن چيقوب، خيلى تمدن
ايتمشلردى. لك متمدنلرى عاد ونمود قوملرى اولوب،
قوم عاد معمارقده وويرانه لرى اليوم حيرت افزاى
عقول اولان صوبندلرى وافسانه حكمنه كچمش
اولان باغ اوملر، ارم ذات الممادلكي شدادى
انيه انشاسنده يك ايلرى وارمشلردى. نمودومونك

دخی قیالک ایچنه اویولمش پک مصنع مأوالری وسائر
 نرزی قالمشدره قوم حادک (مسند) تعبیر اولنان
 و صافدن صوله اوله رق حروف مقطعه ایله یازیلان
 برخط مخصوصلری وارایدی، که خطوط سامیه ایله
 مشابهتی اولیوب، مأخذ و منشئی مجهولدره حمیرلرک
 آثار باقیه سننده بوخط موجود اولوب، قرائنه
 دسترس اولمشدره.

الایوم مستعمل اولان خط عربی ایسه، سائر
 السنه سامیه خطوطیله مشترک اولوب، عبرانی و سر-
 یانی حروفیله مشابهتی هیاندیر. حروف متصله ایله
 یازلمسی خط سر یانیدن اخذ ایدلش اولمسی احتمالی
 تقویه ابدیوره بوخطک نه وقت اخذ و قبول اولندیفی
 ونه وقتدن بری لسان عربینک بوخطله یازلمه باشلا-
 دینی معلوم اولیوب، هر نه قدر بعض تواریخ عربیه ده
 بوخطله اک اول یازان ابوسفیانک پدیری حرب بن امیه
 اولدینی مسطور ایسه ده، ظهور اسلامده خط عربی
 تمامیه یرلشمش وانتشار و تمم ایتمش اولدیغندن،
 و حالبوکه خط سر یانیدن ظهور اسلامده مستعمل
 اولان خط کوفی شکل و صورتیه انتقال و اودرجه
 نعم ایتک ایچون چوق ده زیاذه بر زمانه احتیاج
 مس ایتدیگندن، بوخطک لسان عربییه اخذ و قبولی
 چوق ده اسکی اولتی اقتضا ایدر. جزیره العربک
 سائر طرفلرنده مسندک غیر ی بعض خطوط مستعمل
 بولنمش اولدینی دخی سروی ایسه ده، هیچ بر اثر
 بولمادیغندن، بوروایاتک اساسی اولسه کرکدره هر
 حالده خطوط سامیه دن مأخوذ اولان خط عربی
 مسند خطنی متروک و منسی حالنده براتوب، عرب
 اقوامی بیننده تمم ایتمشدره.

یوقاریده ذکر اولنان عرب اقوامنه (عرب عربیه)
 نامی و یریلوب، بعده عبرانیلردن بعض قبائل حجاز
 جهتنه هجرتله جرهم قومیه اختلاط و امتزاج ایده رک،
 (عرب مستعربه) دینان قوم ظهور ایتمشدر، که قریش
 دخی بولردن ایدی. بو هجرت حضرت اسماعیل (هم)ک
 شخصنده تجسم ایتدیلمشدره.

ظهور اسلامه دک عربلر جزیره العربیه منحصر قا-
 لوب، وطنلری اوج جهتن دکیزله محاط اولدینی
 کبی، شمالاً دخی واسع جولرله سائر بلاددن آیرلمش
 اولدیغندن، اووقته کلچیه قدر عربلرک سائر ام

طالله چوق اختلاطلری اولامش؛ و وطنلرینک منابع
 ثروتدن محرومیته جهانگیرلری او طرفه جلب ایتماش؛
 والحاصل حال و شانلری سائر ام هندنده مجهول
 قالمش ایدی، پک اسکی زمانلرده مصرلرک (هیکسوس)
 اسمیه قید ایتمش اولدقلری بعض عربلر خطه، صریحی
 ضبط ایتشلر سده، بو فتوحات مجهوله عربلرک
 اشتهارینی مؤدی اوله نمانشدره حمیرلردن بعضلرینک
 مغربه و چینه قدر توسیع فتوحات ایتدکلرینه دائر
 اولان روایات ام قدیمه دن هیچ برینک تواریحیله
 و هیچ برکونه آثارله مصدق اولدیغندن، بوروایات
 مبالغه کارانه یه هیچ بروقت صحیح نظریله باقیله ماز-
 ظهور اسلامدن مقدمجه حبشایلر برآره لقی یعنی ضبط،
 و حجازه دخی قصد ایتشلردی. بعده ین ایران
 کیاسره سنک حکمی آنته کچوب، ملوک ساسانیه تک
 کوندر دکلری والیرلر رفقیله اداره اولنوردی.
 حضرت سلیمان (هم) زماننده و اوندن صکره بنی
 اسرائیل وده اول فنیکه بحر یونی ین و حضرموت
 و عمان سواحله بناشوب، عربلرله مناسبات تجاریه
 پیدا ایتش؛ و اوقتدن کرک ین طرفلرینه و کرک
 حجازه برخیلی موسولر کیدوب یرلشمشلردی.
 عمالقه تک ایسه اسکیدن بری عبرانیلر و سر یانیلرله
 مناسبتلری وارایدی. رومالیرک آسیاده فتوحات
 و حاکمیتلری زمانلرنده عربلر شماله طوغری یانلغنه
 باشلا یوب، انبارده، تمدن و حتی دمشقده دخی
 بعض کوچک عرب دولتلری ظهور ایده رک، رو-
 مالیرله ایرانیلر آره سننده کی اختلافه مداخله
 ایتشلردی. غسانیلر بوجله دن ایدی. بوسرده
 اوجه تکرده و جزیره العربک ایچ طرفلرنده بیله برچوق
 عربلر نصرانیته دخی قبول ایتشلردی.

بو اختلاطلردن و اسکندریه مکتبک قریبتیه
 اورادن نشأت ابدن بعض مالیرک اولاد عرب قاریشمسندن
 ذکاوت فوق العاده سی و امتداد طبیعی ایله مشهور
 اولان عرب اقوامی بیننده برترقی و تیقظ فکری
 او یانغنه باشلا یوب، آرتق اصنام و جاداته عبادتن
 و برطاقم تطیرات و ترهاته تبعیتدن عبارت اولان
 دینلرینی غیر کافی کورلرکده، و کرک اعتقادلرینی اصلاح
 کرک اشعار و ادبیاتلرینی ارقا ایچون، کعبه تک وجودی
 مناسبتیه بتون عربلرک مرکز و مجمعی اولان مکه ده
 سوق المعاکذ کبی برطاقم جهیتلر و مشهرلر تشکیل

ایدیلرک، عربلر برتبدل و انقلاب عظیمه اولان استعد- ادلرینی کوسترمکده ایدیلر .

ایشته اوصرده ایدی که فتح کائنات حضرت محمد مصطفی (صام) افسندمن من طرف الله دین حقه دهوت ایچون مبعوث اولوب، آرز زمان ظرفنده یعنی سید الکوین افسندمنک حیاتلرنده بتون جزیره العرب اها ایسی یعنی عرب امتنک کافه افرادی دین اسلامه متدین اولمش؛ و دین مبینک و یردیکی غیرتله اوچول آرسلانلری پک آرز زمان ظرفنده شام، عراق، مصر، ایران مغرب و سائر بلادی خلافت اسلامیه تک رایتی آلتنه آلوب، آروپاده پیرنه طاغلرینه، آفریقاده صحرای کبیره و سودانه، آسیاده بحر خزره، سیحون نهرینه و سند مجراسنه دک توسیع ممالک ایتمشلردر.

شام، عراق، مصر و مغرب ممالکی بسبتون عربلشوب، سریانی، عبرانی، قبطی و بربری لسانلری اورتون قاتلررق، اووقته دک جزیره لربه منحصر اولان لسان عربی بتون بوممالک و اسعه تک لسان محلیسی حکمنه کچدکن بشقه، ایرانده، ماوراء النهرده، هند و سننده، اندلسده یعنی اسپانیا و بورنیکزده، سیچلیده و سائر ممالک اسلامیه ده دخی عربلر اوقدر چوغلماشیدی، که اورالرده ده السنه محلیه دن زیاده لسان عربی استمه مال اولنور، و عرب اولیان اهالی دخی بولسانی اوکرتنک مجبوریتنده بولنوردی.

بوفتوحانله برابر علوم و فنون دخی پک چوق ترقی ایدوب، عربلرده و اولنره تابع اقوام و امده پک چوق علما و ادباب فن بیتشمش؛ و وقتله سرمایه سی اشعاردن هبارت اولان لسان عربی علمی و فنی برسان اولوب، قزون و سطاذه معارف و مدینت عربله و لسان عربی به مخصوص کبی بولنمشدر.

حاکمیت عربلرک لندن چیققدن صکره دخی شام و عراق و آفریقانک بتون قم شمالیسی هاز صرف عرب اهالی ابله مسکون قالوب، بوممالک و اسعه الی یومنا هتا بلاد عربدن محدوددر. بناء علیه، بوکون عربلردن بحث اولندیخی وقت، یالکز جزیره العرب سکاتی آکلشلیوب، بحر عماندن کردستان و آناطولی و آن دکیزه و بحر فارسدن بحر محیط اطلاسی به قدر آسیا و آفریقانک و اسع ممالکنده ساکن بریوک امت اولدیخی ییلنک اقتضا ایدر. بوممالک و اسعه تک اها ایسی و تعبیر آخرله کره أرضده بولنسان عربلر تقریباً و تخمیناً الی ملیون نفوسه بالغ اولور.

جزیره العربده و علی الخصوص بیابجیلرله چوق اختلاط ایتمن طرفلرنده لسان عربی اسکی فصاحت و لطافتی محافظه ایتمکده اولوب، بده عربلشمش اولان بلاد سائرده ایسه جزئی بعض تبدلانه اوغرامش، و فصاحتی آرزوق قائب ایده رک، هر بر ممالکنده بشقه بر صورت آلمش ایسه ده، بو تبدلات یالکز بین العوام تکلمده حاصل اولوب، لسان تجریری داغما فصاحتی محافظه ایتمکده در. تبدلات مذکوره دخی بر لرلرنک لسانتی آکلایه میه حق درجه ده اولوب، مغرب اقصادن، مصر دن، شام دن، یمن دن، نجد دن، بغداد دن بر عرب برره کله رک هر بری کنندی لسانتله سوبلیدیکی حالده، پک اهلا آکلشبله بیلیرلر.

عربلر عمومیت اووزره بیوک و آرمودی قسالی، دوژکون چهره لی، بیضی و آتمزجه چهره لی، پک بیاض و دوژکون دیشلی، بارلاق کوزلی، اورته بویلی، اینجه بللی، کوچک و آتمز الی و آیانی، اسمرجه بکزیلی، شیرین ادالی آدملر اولوب، آتجیق جزیره العربک خار. جنده اقوام سائره افرادیله اختلاطلرندن طولانی بو اوصافی تمامیله محافظه ایده مه مشلردر. جسارت و شجاعت، هده وفا، کرم و سخاوت، همانوازلق، شاعر لکله استمداد کبی اوصاف عربلر هندنده پک مقبول و ممدوح اولوب، بو اوصافده تمیز ایتمک هر بر عربک اخص آمالیدر. مع هذا کریم و سخیلری نه قدر چوق ایسه بخل و خستله اشهار ایدنلری دخی نادر اولدیقندن، اجنبیلر هندنده عرب اسمنک معنای مجازیسی بخیل و طعمکاردر.

عرب } ایران شهراسندن ایکی ذاتک
مخلصیدر.

برنجیسی اصفهانلی اولوب، شوربای او نکدره:
در عشق توربوادی غم دارم
وز دست غمت دیده برتم دارم
بنشسته بنجاکستر کلخن شب و روز
چون ماتیمان همیشه ماتم دارم

— ایکنجیسی (میرشاه) سادات رضویه دن اولوب، شویت او نکدر:

بنوعی از تعاقلهای او نومید شد قاصد
که از شرمندگی کرد پیام ماتمیکرد
عرب آقا } بوده ایران شعراسندن اولوب،
} کرامتیلدر، و کاسه جیلک صنعتیله
مشغول ایدی. شویت او نکدر:

کذراک خدنگ غزه اوست
دل مارا زیارت می توان کرد

عرب مجھصار { آبدین ولایت و سنجاغنده
و مندرس ایرماغه تابع چنار

چایی کنارندہ واقع کوچک برقصہ اولوب، (ھارپاسہ)
مدینتہ قدیمہ سنک خرابہ لری اوزرنندہ واقعدرہ اسمی
دخی اسم قدیمدن فلط اولسہ کرکدرہ.

عرب زاده { محمد بن محمد) قانونی سلطان
سلیمان خان دوری علماسندن

اولوب، علی الاصول دور مدارس اینتکدن صکرہ،
۹۶۹ تاریخندہ مصر ملاسی اولوب، محل مأموریتنہ
کیتمکدہ ایکن، کمی فرطونہ یه اوغرامقلہ، غربتاً وفات
ایتمشدرہ تفسیر بیضاوی یه وبعض کتب علمیه یه حوا-
شی وتعلیقاتی والسنتہ ثلاثہ یه بعض اشماری واردہ.
شو برایی بیت او جلدندرد:

ایا طالبیا مالا وتزعم مالکا
فکک تدعو للعواری بمالکا
فواشتغل کسب الکمال فانه
کالک عند الله لیس کالکا

عرب زاده { عطاءالله افندی) سلطان
عبدالحمید خان اول دورندہ

مسند مشیخت اسلامیہ یه نائل اولان علمادق اولوب،
سلطان احمد خان ثالث دورندہ امام شہریاری وشہرزا-
دکان خواجہ سی بولمش اولان صدوردن عبدالرحمن
افندی نیک اوغلیدرہ. ۱۱۳۲ تاریخندہ طوغوب، ۱۱۵۰
دہ مدرس اولمش؛ و ۷۰ دہ حلب، ۸۳ دہ شام،
۸۸ دہ مکہ ملاسی اولدقدن صکرہ، ۹۳ دہ استانبول
قاضیسی، ۹۵ دہ آناطولی و متعاقباً روم ایلی
قاضیمسکری اولمش؛ ۹۹ دہ شیخ الاسلام اولوب،
آتمش اوچ کون بومقامدہ قالدقدن صکرہ، وجودینہ
طاری اولان ضعف ومرضدن وفات ایدوب، صدخیلیر-
دہ دفن اولتمشدرہ حلیم ومتواضع بر ذات ایدی.

عرب زاده { محمدحارف افندی) سلطان
مصطفی خان رابع دورندہ

مسند مشیخت اسلامیہ یه نائل اولان علمادق اولوب،
آنف الترحہ عرب زاده عطاءالله افندی نیک اوغلیدرہ.
۱۱۵۱ تاریخندہ طوغوب، بعدالتحصیل بعض نیایتلردہ
بولندقدن صکرہ، مکہ ملاسی اولوب، ادای جمع ایله،
هودندہ ۱۲۰۸ دہ استانبول قاضیسی، ۲۱۲ دہ

آناطولی و ۲۱۵ دہ روم ایلی قاضیمسکری اولمشیدی.
۲۲۲ تاریخندہ علمدار مصطفی پاشانک ورودندہ
سلطان مصطفی خان رابع جانبندن مسند مشیختہ
نصب اولنہرق، یالکوز ۲۵ کون، مشیخت اسلامیہ
مہمدہ سنندہ قالدقدن صکرہ، سلطان محمود خان ثانی
حضر تلریک جلوسندہ عزل قلمش و ۲۴۱ تاریخندہ
وفات ایدرک پدیری یانندہ دفن اولتمشدرہ. اواخر
عمرندہ بہرسنہ خط تعلیق ایله بر مصحف شریف
یازوب، روضتہ مطہرہ یه اهدا ایتمکی اعتیاد ایتمشیدی.

عرب زاده { محمد بن عمر) مشاہیر
خطاطیندن اولوب، برخیلی

مصحف شریف کتابتنہ موفق اولمش، و ۱۱۲۷ دہ
وفات ایتمشدرہ.

عربستان { بواسم بهضاجزیرة العربہ وبعضاً
عرب اھالی ایله مسکون اولان

بتون بلاد عربہ اطلاق اولنہرق، عجمستان لفظی کبی
طامیانہ براسم اولوب، جغرافیایا اصطلاحاتندن دکلدردہ.
بناءً علیہ، مسماسی حقدنہ معلومات آلتق ایچون،
«جزیرة العرب» و «شام، عراق، مصر، مغرب»
مادہ لرینہ مراجعت اولتمق اقتضا ایدردہ.

عربسون { قونیہ ولایتیک نیکدہ سنجاغندہ
و ولایتیک منتهای شرق شما.

ایسندہ اولہرق قزبل ایرماق ساحلندہ نیکدہ نیک
۹۰ کیلو مترہ شمالندہ و قیصریہ نیک ۷۰ کیلو مترہ
غربندہ واقع قضا مرکزی برقصہ اولوب، ۳۰۰۰
قدر اھالیسی، باغ وناغچہ لری، برقاچ جامع و مسجدی،
قرہ محمد پاشانک وفقی اولان رکتبخانہ سی، برسدردہ.
سہ سی، بررشدیہ مکتبی و ۸۹ دکانی واردردہ. —
عربسون قضاسی ولایتیک منتهای شمال شرقیسندہ
اولوب، شمال شرقی جھندن قزبل ایرماق مجراسیلہ
قیرشہر سنجاغندن آبرمش اولدینی حالندہ، شرقاً
قیصریہ سنجاغیلہ، جنوباً نوشہر، غرباً دخی آفرای
قضالریلہ محاط و محدوددرہ. قضا ۸۹ قریبہ حیوی
اولوب، ۲۲۶۰۰ اھالیسی واردردہ، کہ بونلردن یالکوز
۳۰۰۰ قدری لسان ترکی ایله متکلم روم وقصوری
مسلدردہ. قضا دروندہ ۵۰ جامع و مسجد، ۳۹ دکرہ-
من، ۱۲۵ چشمہ، ۱۸ دباغخانہ، قوزی اوغلی
نامیلہ اسراض مختلفہ یه نافع بر قابلیجہ و فزون وابتیہ

طاشلیله مرمر او جاقلمی وارد. محصولات ارضیه - سی حبوبات متنوعه ایله سبزه و میوه لرك انواعدن و آقون و سائرهدن عبارت اولوب، محصولات صنایعیه سی دخی کلیم، سجاده، چکه، آلاجه، قرمزی بز، دو شمه لک و سائر منسوجاتله سختیان و سائرهدن عبارتدر.

عرب شاه { (یا خود ابن عرب شاه احمد) مشاهیر مورخین اسلامدن

اولوب، دمشقده نشأت و ۸۵۴ تاریخنده وفات ایتشد. تیمور لنگ «عجائب المقدورنی احوال تیمور» عنوانیه مفصل تاریخی یازدیغی کی، «فاکمه الخلفاء» عنوانیه معتبر تاریخ و توحیده متعلق دخی بر کتاب یازمشدر. مذکور ایکی تاریخ اکامیتلی آثار اسلامیه دندر.

عربکر { مهوره الزریز و لانتیک خرپوت سنجاغنده و خرپوتک ۷۵ کیلو

متره شمال غربیسنده و ملاحظه تک ۵۵ کیلو متره شمالده اوله رق ۳۹° عرض شمالی ایله ۳۹°۲۰ طول شرقیده و فراته تابع قره صومجرا سنک ۲۵ کیلو متره غربنده واقع قضا سرکاری بر قصبه اولوب، نصفندن زیاده سی مسلم اولق اوزره، ۲۰۰۰۰ اهالیسی، یک چوق باغ و باغچه لری، اولرده پایلان کری و آلاجه کی ایک و یاموق منسوجاتی، ۱۸ جامع و مسجدی، برتکیه سی، ۳ مدرسه سی، برکتبخا نه سی، ۴ ارمنی، ۱ قتلویک و ۱ پروستان کلیسای، ۴ خانی، بیوجک چارشیسی، متعدد حاملریله چشمه لری،

ایکی رشديه و ۲۰ صبیان مکتبلری، ۱۶ ارمنی و قتلویک و پروستان مکاتب مختلفه سی، ۲ کتابچی دکاتی، ۲ اجزا خانه سی، ۱۸ منسوجات فابریقه سی و ۴ دبائخانه سی وارد. قصبه طارضلی بریده اولوب، خامه لری سیرک و باغچه لرله محاط اولمغه، داتره سی یک واسع و خارجدن منظره سی بغایت دلنشیندر. قصبه تک موقع قدیمده یک اسکی زما نلردن قاله و ماموک فرس ابدیه سندن اولدیغی مظنون اولان مصنع برجامه شریفله سائر بعض معابد عتیقه بولنیور. — عربکر قضای و سنجاغک غرب شمالی قسمنده اولوب، شمالاً اکین قضاسیله، شرقاً درسم سنجاغیله، جنوباً کبان معدنی قضاسیله، غرب جنوبی جهتندن ملاطیه سنجاغیله، غرباً دخی سیواس

ولا یلتیه محدود و ۸۸ قره بی حا بدر. اراضیه عمومیت اوزره طاعات و طارضلی اولوب، فزانه تابع قره صویه دو کیلور بر چوق چای و دره لری وارد. اراضی مزروعیه سی و حبوبات و سائر محصول لاتی دخی وار ایسه ده، باشلیجه محصولاتی میوه لرك انواعیه اوزوم و سائرهدن عبارتدر. قضای تک اهالی ذکوری اوله حیاق و او شائق کی خدمت لرا استانبولده و سائر بیوک شهرلرده بولنورلر. مولان صنایعیه سی باشلیجه کری ایله مانوسهدن عبارتدر

اهالیسی ۳۲۵۳۳ نفوسدن عبارت اولوب، ۱۱۰۰۰ قدری مذاهب ثلثیه منقسم ارمنی و قصوری کاملا مسلمدر. مرکز قضا قرینده بولنان صاری چیچک ایله سنده یازین کلیملی قیون سوریلری بولنوب سوتلردن استحصال اولنان ساده باغ یک نفیس و کوزا رایجه لی اولور. درون قضا ده ۳۵ جامع و مسجد ۳۸ مکتب، ۴ مدرسه، ۱۱ کلیسا، ۴ حمام ۳۲ دکرمن و فابریقه و ۴۷۵ دکان موجوددر.

عرشی { اونچی قرن هجری عثمانی شعر سندن ایکی ذاتک مخلصیدر:

برنجیسی (محمد) یکپازاری اولوب، مامارزاده تک استانبول قاضیلغنده دانشمندی ایکن وفات ایتشد. تاریخ سوبله ده یک بیوک مهارتی وار ایدی. غزلیاتی دخی مقبولدر. ابتدا مخلمی (چاکی) اولوب، عرشیه تبدیلنده شویت فارسی بی سوبلشدر:

غلغل شعر من بعرض رسید
زان سبب شد تخلم عرشى

— اینجیسی تیره لی اولوب، ابتدا طریق عله سالک اولمش ایسه ده، بده درویشلکه سلوکلکه، مولوی اولوب، مورده برتکیه ده اقامت ایتکده ایکن، اوراده وفات ایتشد. شویت اونکدر:

مست عشقکدر دوشر طورمن یولکده ساقیا
خاکدن رفع ایلسه ک دوشدیجه افتاده ک نولا

عرشی { فرس شهراسنندن دخی بوجه آتی ایکی شاعرک مخلصیدر:

برنجیسی (طهماسب قلی بیگ) شاه طهماسب صفوی رجاندن و تکوانام ترک او یماغندن برورویانده یزد اکراندن اولوب، شویت اونکدر:

تخم دیگر بکف آرم و بکارم ز نو
کاچه کشتیم زخیلت تنوان کرد درو

— اوچنجیسی (قدیر) اصفهانلی اولوب، شویت اونکدر :

پیش از آن کز کردباد فتنه ویرانت کنند
دامن افشان از غبار جسم تاجانت کنند

عر فجه { صحابه دن بر قاج ذ تک اسمی اولوب،
اک معرفتلی (عرفجه بن هرثمه -
البارق) : که حضرت صدیق اکبر جانندن عمان اهل
رده سنه قارشی جیقر بن الجندی به امداداً اعزام
بیورلدینی کی، جانب فاروقیدن دخی بصریه مأمور
اولان عتبه بن غزانه امدادجی کوندلرش؛ و خلیفه
مشارایه طرفندن موی الیه عتبه به : «انی قد امدتک
بسر فجه ابن هرثمه وهو ذو مجاهدة و مکایده للمعدو فاذا
قدم علیک فاستشره» یازلشیدی. موصل فتوحنده
وبعد حضرت عثمان (رضه) طرفندن فارس غزوا.
تنده دخی استخدام بیورلشدر .

عر فی { ایران شعراسندن بروجه آتی ایکی
شاعرک مخلصیدر :

برنجیسی (مولانا جمال الدین محمد —) شیرازی
اولوب، متأخرین شعرا میاننده بیوک برصیت و شهرت
قرانمش، و قدما ی شعرانک مسالکینه مغایر یکی بر
جیفر آچش ایسه ده، چوق استماره لر قوللاندیفتندن،
مقصدی تشبیهاتک ایچنده غائب اولور. بناء علیه،
هرنه قدر متین و معتیدار بعض اشعاری واریسه ده،
عمومیت اوزره آناری ذوق سلیم اصحابی عننده
مقبول دکلدرد. هندستانه رحلتله، حکیم ابوالفتح کیلانی به
انتساب ایتمش؛ و ۹۹۷ ده، بونک وفاتی اوزرینه،
خان خانان عبدالرحیم خان واسطه سیله اکبرشاهک
حضورینه قبول اولنه رق، احسان ووظیفه به نائل اولمش؛
و ۹۹۹ تاریخنده ۳۶ یاشنده لاهورده وفات
ابدوب، بعده کیمکاری نجف اشرفه نقل اولمشدر.
بردیوان اشعاری، برجموعه قصائدی و بعض منظو-
مه لری واردرد. شویت جمله اشعارندردر :

از نقش و نگار در دیوار شکسته
آثار بیدیدست صناید عجم را

— ایکنجیسی تبریزی اولوب، کآنکشالکده
و شعرده شهرتی واریدی. شاه طهماسب ماضینک
خدمتنده اولوب، مدحنده بوز اتوز قصیده سو-
یلشدر. مرتب دیوانی و «کوی وچوکان» عنوانیه
برمنظومه سی واردرد.

کندیسنک چیرکین بر اوغلی اولدیفتندن، ظرفادن
بری : شاعر بویتی کندی مخدومی حقنده سولشدر،
دیمشدره ابتدا مخلصی مهدی ایدی. پک چوق اشعاری
واردرد.

— ایکنجیسی (میر محمد مؤمن بن میر عبدالله
مشکین رقم) هندستانک اکبر آباد شهرندن اولوب،
کندیسی دخی پدری کی خطاطنده مشهور اولغله،
دهلی حکمداری داراشکوه جانندن اوغلی سلیمان
شکوهک حسن خط مملکینه نصب اولمش؛ و پک
چوق انامه نائل اولمش ایسه ده، درویشانه یاشا-
یشندن وازچکمه مش؛ و ۱۰۹۱ ده طقسان یاشلرند
وفات ایتشدر. «شاهد عرش» و «مهر و وفا» عنوان
نثرلیه ایکی منظومه سی و مرتب دیوانی واردرد. شویت
اونکدر :

من بیایش اقم و او درکنارم میکشد
من درین وادی ترقی از تنزل دیده ام

عر فات { مکه مکرمه تک قارشیسنده بر
بر طاغدر، که عید اضحیاتک طرفه
کونی حجاجک اورایه چیتسمی مناسک جمدندر. طرفه
کونی مناسبتیله بواسمه تسمیه اولندیفی مظنون اولوب،
بعضلری حضرت آدم ایله حوا (هما) کجنتدن بعدالاجراج
برخیلی وقت بر بردن آری دوشدکن صکره، بو-
طاغده بولیشوب بر برینی طایدیفی، بو مناسبتله (عرف)
فلندن عرفات تسمیه اولندیفی التزام ایتشلردر.
عرفانده بعض ابنیه واهل مکه تک صیفیه لری بولنوب،
محدثین و ساژده دن بعض مشاهیر دخی اورایه نسبتله
شهرت بولشلردر.

عر فان { فرس شعراسندن اوچ ذاتک
مخلصیدر :

برنجیسی (سلطان ابو سعید) هندستانک مشاهیر
مشایخندن اولوب، (کالی) قصبه سنده سجاده نشین
ایدی. ۱۱۴۷ تاریخنده وفات ایتشدر. شوربای
اونکدر :

دی روزکه دل رفت زکاشانه ما
لیلی کویان برون شد زخانه ما
امروز شنیدم انا لیلی میکفت
کلبانک دگر شنو زدبوانه ما

— ایکنجیسی (میر —) طهرانی اولوب، شو
یت اونکدر :

تایامت لب خیازه کشاید زجهان
یک بغل تنک تراهرکه در آغوش کشید

عروہ بن حزام العذری { سموحه سنك } فزی عفرایہ

اولان عشق وغرامیلہ شہرت بولمش برشاعر اولوب،
معاشقہ لری وبربرلی حقندہ سوبلدکاری اشعار
محرقة مشهوردر۔ حضرت عثمانک زمان خلافتندہ
بومشقه قربان اولمشدر۔

عروہ بن الزبیر { ابو عبدالله — بن العوام }
بن خویلد القرشی الا۔

سدی) عشرہ مبشرہ دن جناب زبیر (رضہ) ک
ایکنجی اوغلی اولوب، عبدالله بن الزبیر ایلہ بروالده
دن یعنی ذات النطاقین اسماء بنت ابی بکر (رضهما)
دن متولد اولمشدر۔ کبار تابعیندن ومدینہ منورہده
ظہورایدن فقہاء سبعمہ دن اولوب، علم قرآن وحدیث
وفقہده معلومات راسخہ سی وارایدی۔ زهد وقوی
وورعیله مشهوردر۔ تیزہ سی ام المؤمنین حضرت
حایشه (رضها) دن وسائر صحابہ کرامدن روایت
ایتمشدر۔ هجرت نبویہک ۲۲ نجی سالندہ دنیاہ
کلوب، ۹۳ سنہ سنندہ مدینہ قریندہ فرع نام مزر۔
۵۵ده ارتحال ایدرک، اورادہ دفن اولمشدر۔ خبلی
مسن اولدیفی حالده، شامده ولید بن عبد الملکک
یانندہ ایکن، برآاغندہ بریادہ آجیلوب فانفرن اولغله،
اطبائک رأیله حکمدار مومی البهک یانندہ آباغی قطع
اولمش؛ وایوده حق یاخود حسی ابطال ایدرک
هیچ بردوا آلمنه راضی اولدیفی حالده، بروجهله
غیرت ایدوب سستی چبقارمأش ایدی، که اوئانده
اوطهک ایچندہ بریله نقردی ایتمکندہ اولان ولید
آنجق آباغی بدندن جدا کوردیکی وقت کسلدیکنندن
خبر آله رقی، وفرت غیرت وتحملنه حیران اولمشیدی۔
تصادفاً اوکونلرده اوغلی محمد دخی ولیدک آخوریته
داخل اولوب، برآتک تکمه اورمسيله وفات ایتمش؛
وعروہ بووجهله ده مصاب اولدقن صکره مدینته به
عودت ایتمش ایدی۔

عریان { فرس شهراسندن ابکی ذاتک }
مخلصیدر:

برنجیسی (باباطاهر) همدانی اولوب، ابدال مشربلی
برذات ایدی۔ راجی لسانندہ برچوق اشعاروی واردر۔
— ایکنجیسی (میرزا اسد) برخبلی وقت نجف
اشرفده ساکن اولمش؛ وبعده هندستانه سیاحت
ایتمش ایدی۔ شویت اونکدر:

عرقه { طرابلس شامک ۴ فرسخ شرقندہ }
اسکی برقصیه اولوب، مشاهیر علمای

اسلامدن برقاچ ذاتک مسقط رأسی بولمشدر۔

عروضی { «نظامی» مروزی «ماده سنه»
{ مصراحت . }

عروضیه { اندلسک اک مشهور ادیبہ۔
لرندن اولوب، علم مروضده کی

اقتداروی سبیلہ بوخصله شہرت بولمشدر۔ محوولفت
وسائر علومده دخی ید طولاسی اولوب، مبردک
«کامل» نی، قالینک «نوادر» نی وسائر کتب ههمه بی
تدریس وشرحله اشتغال ایتمشدر۔ کاتب شہیر ابو۔
المطرفک جاریہ سی اولوب، علم نحوی مشارالیه دن
استماع ایتمشدر۔ بلنسیده نشأت ایدوب، هجرتک
۵۰ ۴ تاریخندہ دانیده وفات ایتمشدر۔

عروہ { صحابه دن برقاچ ذاتک اسمی اولوب،
اک معروف لری ذکر اولنور: (ابو

مسعود عروہ بن مسعود الثقفی)، که حدیبیه وقعه سنندہ
قریش طرفندن جانب حضرت نبوی به اعزاز اولنورق،
حضرت رسول الله (صلیم) افندمزه ملاقی اولدقده،
شرف اسلامه مشرف اولمش؛ وقومنی دخی اسلامه
دهوت ایچون رجوعندہ، کفار قریش اوقرله مقابله
ایدوب، شهید ایتمشدر۔ — (عروہ بن مضر س۔
الطائی) که عدی بن حاتم الطائینک آرقداشی اولوب،
اهل رده محاربه سنندہ خالد بن ولید حضرت لری اسیر
طوتدیفی عیننه بن حصن لفزاری بی بوذته تسلیم
حضرت صدیقی به اعزاز ایتمشیدی۔

عروہ بن اذینة اللیثی { مشاهیر شعرای
عربدن اولوب،

حجاز لیدر۔ ۱۳۰ تاریخلرندہ وفات ایتمشدر۔ برکون
دیگر بعض شعرا ایلہ برابر ملوک امویہ دن هشام بن
عبد الملکک یاننه کیمکله، حکمدار مشارالیه اسمنی
صوردقن صکره، شویتک قائلی سن دکلیسک؟
دیرک شویتنی:

نقد علمت وما لاسراف من خلق
ان الذی هورزق سوف یثقی

اوقومش؛ وبوخالده نیچون رزقی اوکده بکامدک
دیمش۔ شاعر بونک اوزرینه قالقوب، حجاز بولنی
طوتمش؛ آنجق هشام خبر آنجه، جائزه سنی آرقه سندن
کوندرمش؛ وعروہ جائزه بی کورتورن آدمه: افندیکه
سویله که ایشته بن سوزمده صادقم، رزق کلوب بنی
بولور، دیمش۔

برادر لری سیف‌الدین و شرف‌الدین خلیف اولمش
ایسه ده ، بودخی یک آز مدت حکومت سوروب ،
مؤسس دولتک تورونی حسام‌الدین خلیل بمادادن
عسکرله اوزربنه کلارک ، ملکی لندن آلمش ؛ و برسنه
صکره کنیدیسی ده وفات ایتشدرد .

عزالدین { فرس شعراسندن بروجه آتی
ایکی ذلک مخلصیدر :

برنجیسی مشاهیر شعرای ابراندن اولوب ، شیروا-
نلیدر . خاقانی و ابوالعلا ابله معاصر بولنشدرد . شویایکی
بیت جمله اشعارندرد :

دوشم که فلک دید بکوی توفتاده
کفتا که بدین روز تکوی که فکندت
کتفم که دو چشم خوش او کفت که هیات
مستان خرابند پروتا نکشندت

— ایکنجیسی (محمود) کاشانی اولوب ، برمدت
تبریزده اقامت ایتشیدی شو بیت اونکدر :

سرما پیش تو از بازکنه در پیشست
جرم پیش از حد و الطاف تو پیش از پیشست

عزالدین اربلی { (حسن بن محمد الفریز)
مشاهیر ادبا و حکامان

اولوب ، ۵۸۶ تاریخنده نصیبنده طرغمش ؛ و دمشق
شامده باشایوب ، ایکی کوزندن عل اولدیغی حالدده ،
خانه سنده مسلم و نصرانی و جهودیدن برچوق طلبیه
فلسفه و فتوندن درس و پروردی . معاملات دینیه سنده
قیدسزجه اولوب ، حضرت علی (رضه) ی شیخینه
تفضیل ایدردی . غایتله ذکی و فطین اولوب ، کوزل
اشعاری و بعضی هجوپه لری دخی واردرد . ۶۶۰
تاریخنده وفات ایتشدرد . حالت تزعمده ایکن ، حاضر
بولنارله : ایشته روح آیانلردن چیقدی ، قارغه
کلدی فلان دیمکده ایکن ، کوکسنه کلدیکنی سو-
یلد کدن صکره « الایعلم من حلق وهو اللطیف -
الخبیر » آیت کریمه سنی قرآنله صدق الله العظیم و کذب
ابن سینا دیدیکی سرویدرد . شو بر ایکی بیت جمله
اشعارندرد .

و کعب قالت لا ترا بها
یا قوم ما اعجب هذا الضمیر
هل تعشق العیون مالازی
فقلت والدمع بعینی غزیر
ارکان طرفی لاری شیخینها
فایما قد صورت فی الضمیر

عزالدین افتدی { (اشرف زاده شیخ —)
مشاعر حیرت‌انگیز و عرفان
و مشایخ قادر به دن اولوب ، ازیقده دین خاک غفران

نه هر حرفی که برکوش آید از لب دلنشین افتد
که از صد قطره نسیان یکی در زمین افتد
عرب { خلافت عباسیه عهدنده بتیشن مشا .
هیر مغنیاندن شاعره وادیبه بر قیز
اولوب ، حسن خطی ، حاضر جوابلی ، شطرنج و طاو-
لده و بیخیلکده کی مهارتی دخی حسن صوتی
و موسیقیده کی مهارتی درجه سنده ایدی . مأمون
و معتصم خلیفه لره ندملاک ایتشدرد . جعفر برمکینک کبزی
بر ازدواجدن متولد قیزی اولدیغی سرویدرد . ۲۷۷
تاریخنده ۹۶ یاشنده وفات ایتشدرد .

— دیگر بر عرب دخی مأمونک جاریه سی
و دل داده سی اولوب ، فوق العاده حسنی وادیبه و شاعره
بر قیز ایدی .

عریش { (قلعه العریش) خطه مصریه ابله
شام حدودنده و بروادینک کنار
شرقیسنده اوله رق ساحل بگردن بر کیلو متره کلک
مسافه ده پورت سمیدک ۱۲۰ کیلو متره شرقنده
وغزه تک ۵۸ کیلو متره غرب جنوبسنده بر کوچک
قصبه اولوب ، ۲۰۰۰ اهالیسی واسکی بر سوری
واردرد . اسم قدیمی (ریتوقولوره) اولوب ، فراغه
زماننده منقا انخاز اولنوردی .

عزالدوله بختیار { (ابو منصور — بن
ملاوکنک بشنجیسی عهد اولنوب ، ۳۵۶ تاریخنده
بدری وفات ایتکده ، برادر زاده سی عضدالدوله
فارس تختنده اولوب ، ترجمه عراق امارتنده
قالغه ، بفسادده امیرالامرا اولوب ، خلیفه
طایع بالله کندیسنک شاه زمان نام قیزی تروج ایتمش ،
و کابین اوله رق بوزیک دینار و یرمش ایدی . عزالدوله
اوقدر قوتلی ایدی ، که اک آرغین بوغازی بونیوز-
لرندن طوتوب ، ضبط ایدردی . عم زاده سی عضد-
الدوله ابله بیلنرندده مناسفه دوشوب ، برچوق محارباندن
صکره ، ۳۶۷ تاریخنده صاحب ترجمه میدان حربده
مقتول اولشدرد . وفاتنده ۳۶ یاشنده ایدی .

عزالدین { لر کوچکده حکومت سورن
اتا بکان شهبه سنک دردنجی
حکمداری اولوب ، دولت مذکوره تک مؤسس اولان
شجاع الدین خورشیدک برادری نورالدین محمدک
اوغلیدرد . بدنجی قرن هجری اوائلنده شجاع الدین
خورشیددن صکره آز برمدت حکومت سورن

اشرف زاده شیخ عبدالله رومی حضرت تبریزک نسلندن
 شیخ سید محمد افندیگ اوغلیدر. ۱۰۸۳ تاریخنده
 بروسیه آلتی ساعت مسافهده واقع وراق کویته
 تولد ایدوب، ملا احمد زاده محمد افندی وعین اکبر
 محمد افندی کبی افاضک حلقه تدریسرینه مداومته،
 علوم متداولهده کسب امتیاز ایتدکدن صکره، اجدا.
 دی طرفته سلوکه، بدرندن استخلاف ایدوک،
 بروسهده انجیرلیجه محله سنده سجاده نشین ارشاد
 اولدیفی حالده، ۱۱۵۳ تاریخنده درسمادنده ارتحال
 ایدوب، طوبخانهده قادربخانه درگاه شریفی داخلنده
 مدفوندر. «انیس الجان» عنوانیه ۴ جلد اوزره
 برتفسیر شریفی و «مشوق المشاق» عنوانیه بره و.
 عظه سیله عزری مخلصیله بمض اشعار طرفانه سی واردر.
 { مشاهیر
 عزالدین پورحسین اسفرانی } شعرا
 و مشایخدن اولوب، فارسی و ترکی اشعاری واردر.
 ترجمهده حسن اوغلی نخلص ایدردی. دیوانی آذربایجانه
 متداولدر. شومقطع جمله اشمارندندر:

چون خدا در دو جهان روی نکو دارد دوست
 من که پور حسنم دوست ندارم چه کنم

{ لک کوچکده حکومت
 عزالدین حسین } سورن انا بکان شعبه سی
 ملوکندن اولوب، ۶۷۷ تاریخنده بدری تاج الدینک
 وفاتی اوزرینه، برادری فک الدین ایله مشترکاً ۱۵
 سنه حکم سورمش؛ ملوک موروثلرخی خیلی توسیع
 ایتشلر ایدی. ۶۹۲ ده وفات ایتشدر.

{ آل سبکتکیندن سلطان
 عزالدین حسین } ابراهیمک رجانندن او.

لوب، حاجی اولمش؛ و سلطان مسعود بن ابراهیم
 زماننده اوج اقبالده بولتمشدر. خاندان حکمداری به
 منسوب برقادینله تزوج ایدوب، اوغللردن فخرالدین
 مسعود بامیان حاکمی اولمش؛ ایکنجی اوغلی قطب الدین
 محمد سلطان بهرام شاهک قیزی تزوج ایتمش؛ و اوچنجی
 اوغلی علاه الدین حسن غور حاکمی اولوب، غزنه بی
 تخریب ایتشدر.

{ شیخ - بن عبد-
 عزالدین عبدالعزیز } (السلام) مؤافیندن

اولوب، دمشقلیدر. «شجرات المصارف» عنوانیه
 بر کتاب یازمش؛ و ۶۶۰ تاریخنده وفات ایتشدر.

{ آبدین اوغلی محمد
 عزالدین عبداللطیف } بکک معلمی و تیره
 قصبه سنده مدرس اولوب، «تجمع البحرین» و «مشارق
 الانوار» کتابلرینی شرح ایتمش؛ و تصوفه متعلق
 بر رساله دخی یازمشدر. بر برادری حروفیون طاب.
 ثقه سنک ریئسی فضل لله تبریزیک صحابندن ایدی.
 { «قلج آرسلان»
 عزالدین قلیج آرسلان } (ماده سنه مراد-
 جمت اوله.)

{ قونیهده حکومت
 عزالدین کیکاوس } سورن سلاجقه
 رومک طقوزنجیبی اولوب، غیاث الدین کبخسروک اوغلیدر
 ۶۰۹ تاریخنده بدری غیاث الدین کبخسروک فونندن
 صکره هم زاده سی عزالدین قلیج آرسلان تخته اجلاس
 اولمش ایسهده، آتی آئی صکره صفر سنندن
 طولانی اسقاط اولنهورق، صاحب ترجمه قومدا ایتمش؛
 ویالکز برسنه حکومت سوردکدن صکره سل الرته
 مرصندن وفات ایتشدر. زماننده سینوب قلیج
 اولتمشدی.

— ملوک مذکوردهک اون برنجیبی اولان غیاث
 الدین کبخسرو ثانیکن اوغلی دیگر بر عزالدین کیکاوس
 دخی واردر، که تخت سلطنتده بولنان رکن الدین سلیمان
 ثانی به قارشی خروج ایدوب، ظالب کلش ایسهده،
 برادری هلاکوخانه التجایایله مغول عسکر یله دونوب،
 ملکنی استرداد ایدنجی، صاحب ترجمه قسطنطینییه
 واورادن قریمه قاچوب، اون سکر سنه دیار غریبته
 قالدقدن صکره، قریمده وفات ایتشدر.

{ لک کوچکده حکومت سورن
 عزالدین محمد } انا بکان سلاله سنک اون

ایکنجی حکمداری اولوب، سابق الترجه عزالدین
 حسینک اوغلیدر. برادری بدرالدین مسعود زماننده
 انجو حاکمی اولوب، مشارالیهک وفاتنده ولای دخی
 کندیسنه انتقال ایتمش ایسهده، او وقت حکم مغوللرک
 النده ایدی. بکرمی سنه اسماً حکومت سوردکدن
 صکره، ۷۱۶ ده وفات ایتمش؛ و حکومت نامی
 زوجیه سی دولت خاتونه انتقال ایتشدی.

{ (ابوالمظفر - بن قطب-
 عزالدین مسعود } (الدین «ودود بن عماد

الدین زنگی بن آق سنقر) موصلده حکومت سورن
 ملوک انا بکانک بشنجیبی اولوب، بیوک برادری سیف

کوبنده اعدام اولمشدر. ترکی وفارسی اشعارى
و مطبوع دیوانچه‌سی وار ایسه‌ده ، او وقتلرک اکثر
اشعارى قیبلندن اولوب ، نقله شایان بریتنه دسترس
اوله مدق .

عزت پاشا { قائم مقام علی — } وزرا و -
شمرادن اولوب ، داماد محمد

باشانک اوغلیدر . ۱۱۳۷ ده مکتوبی دفترى مأمور .
ریتنه و برمدت صکره دفتر داراق مسندینه نصب
اوله رق ، ۱۴۴ تاریخنده رتبه وزارتله قائم مقام صدر
عالی ، و ۱۴۵ ده بغداد جانبنه سوق اولنان اردوی
همایونه مأمور اولمش ؛ و ۱۱۴۷ ده ایران سفرى
سر عسکر ایی هده سنده ایکن ، اوراده وفات ایتمشدر .
حسن خطده دخی شهرتی واردر . شوییت اونکدره :

تقدیرده سرفهاده اول عزت که کوششک
بیغوه طبعه زحمت تدبیر ویرمسون

عزت پاشا { ارزنجانلی — } متأخرین
وزرادن اولوب ، ارزنجانلی

حاجی عثمان باشانک اوغلیدر . بدری کرید والیسی
ایکن ، ۱۲۲۹ ده رسموده طوفوب ، بدرینک وفا .
تندن صکره برمدت درسما دته اقامتله ، ارزنجان
و بو و ده لغنه نصب اولمش ؛ و بعده هسا کر ردیفه
بیکباشیلخی رتبه سیله سلک عسکرى به ادخال اوله رق ،
۱۲۵۷ ده میرلوا ، ۶۴ د فریق اولوب ، عراق اردوی
همایونه مأمور اولمش ؛ و ۶۵ ده رتبه مشیری ایله
حکاری ایالتنه تعیین اوله رق ، او وقتدن بری ایات
و ولایت والیکلر نده بولمش ؛ و بوندن اوج درت
سنه اول ادرنه والیسی ایکن ، اوراده وفات ایتمشدر .
ادیب و ظریف بر ذات اولوب ، طبیعت شمره‌سی
وییه کی شیش کبابخی دخی صابونله بیقماق کبی پک
غریب احوالی وارایدی . پک زیاده مقول اولدینی
حالده ، دنیا ده کیمسه‌سی اولیوب ، برصراق عمرینی
تجر دله کچیرمشدر . شومقطع برامت شربفندنر :

الی باغلو اسپر دوزخ ایته یارسون شه
ندکاو مجرم ایسه امتکدر عزت شیدا

عزت محمد پاشا { دور سلطان عبدالحمید
خان اولده ایکی دفعه

مسند صدارت عظمایه کچمشدر . روم محمد پاشا احفا .
دندن اولوب ، ۱۱۳۶ تاریخنده بولی سبحاننده
طوغمش ؛ و درسما دته ورودله باله جیلر اوچاقنه
کیروب ، یازبسی اولاق مناسبتیله پک خلیفه دینکله

الدین قازی زماننده حلب حاکی بولنان هم زاده‌سی
ملک صالح اسماعیل بن نورالدینی صلاح الدین ابوبینک
نجاوزندن مدافیه کیتمش ایسه‌ده ، صلاح الدینک
قوتی پک زیاده اولدیفندن ، صلحه مجبور اولمش ؛
و ۷۶ ه تاریخنده برادری سیف الدین قازی وفات
ایتمکله ، صاحب ترجمه و مصلده تخت نشین اولوب ،
بر سنه صکره حلب حاکی مشارالیه ملک صالح دخی
وفات ایتمکله ، عزالدین مسعود صلاح الدینه فرصت
ویر مکسزین ، حاجی ضبط ایتمکله شتاب ایتمش ؛ و بو صورتله
صلاح الدینله مخاصمات قبومی آجیوب ، مشارالیه حاجی
ضبط ایتدکن صکره ، جزیره تک بر جوق یرلرینی
دخی اخذ ، و موصلی ایکی دفعه محاصره ایتمش ؛ و آنجق
متعاقباً صلاح الدین خسته انوب ، وفات ایتمکله ، صاحب
ترجمه فائب ابتدکی ممالکی استرداد ایدرک ، ۵۸۹
تاریخنده دک حکومت سورمش ؛ و تاریخ مذکورده وفات
ایدوب ، موصله بنا ایتمش اولدینی مکمل برمدرسه
اتصالنده دفن اولمشدر . اوغلی نورالدین آرسلان
شاه خان اولمشدر .

عز الدین مسعود { (ملک قاهر - بن نور -
الدین آرسلان شاه

بن ابی المظفر عزالدین مسعود) موصل ملوک انا بکیه .
سنک یدنجی حکمداری اولوب آنف الترجه همنامک
تورونیدر . ۶۰۷ تاریخنده وفات ایدن بدری نورالدین
آرسلان شاهه موصل حکومتده خلف اولوب ، سکز
سنه حکومت سور دکن صکره ، ۶۱۵ ده وفات
ایدوب ، بوندن صکره ملک باباسنک مرعاسی بدرالدین
لؤاؤیدینه کچمش ؛ و صرقومدن صکره مقولار طرفندن
ضبط اوله رق ، موصل انا بکانی سلاله‌سی منقرض
اولمشدر . صاحب ترجمه دخی بدری وجدی کبی
موصله مکمل برمدرسه بنا ایتمشدر .

عز الملوک { (ابو کالحجار حماد لدین الله مرزبا)
[«مرزبان» ماده سنه مراجعت .]

عزت بک { (بک کجی —) متأخرین شعرای
عثمانیه دن اولوب ، ۱۲۰۸

تاریخنده خواجه ک رتبه سیله صدارت عظمی مکتوبی
و بعده مهمه او طه لرینه کیر مشر ؛ و ۲۲۲ ده اردوی
همایونده ایکن ، بک کجیلک مقامنه نصب اولمش ؛
و ۲۲۳ ده مرخص ناک عنوانیله مصلحه عقیدچون
افلاکه اعزام اوله رق ، بعدالوده ، کندیسنه اسناد
اولنان بعض سورلردن طولانی ۲۲۴ ده قاضی

شهرت بولهرق ، جلوس سلطان مصطفی خانده آقا یازنجیمی ایکن ، ابووفو آقاقل اولندفده ، کندیسیدی ده مفضو با سرای همایوندن چیقاریلهرق ، خواجکان دیوان همایونه الحاق اولمش ؛ و ۱۷۷۹ ده ضربخانه امینی ، ۱۸۷ ده شهرامینی اولمش ، و سلطان عبدالحمید خان اولک جلوسلرندن صکره ، ۱۸۸ ده دفته قائمقام رکاب همایون اولوب ، برقاچ آی سرورنده مهر صدارت عهدهسنه احاله اولمش ؛ و برسنه به قریب مدت بومقامده قالدقدن صکره ، رخواستندن و مهم امور قانی اسماعیل آفانک یندنه براندیفندن طولانی ، عزل اولنهرق ، آبدین محصلانی وبمده بربرینی متعاقب مصر ، ایچ ایل ، سیواس ، ارضروم ، رقه و ثانیاً ارضروم ایالتلری توجیه اولنهرق ، ۱۱۹۵ ده ثانیاً مسند صدارت ارقا اولنهرق ، بودفه دخی برسنه ایله بش ماه مقام صدارتده قالدقدن صکره ، ۹۶ ده ینه اسباب مذکورهدن طولانی ، عزل ایله فلبهده اقامته مأمور اولمش ؛ وبمده وزارتی اعاده ایله بلفراد محافظلنه نصب اولنهرق ، ۱۱۹۸ ده اوراده وفات ایشدر .

عزت محمد پاشا } دور سلطان سلیم خان
ثالثه مسند صدارت

کچمشدر . زغفرانیولی اولوب ، ۱۱۵۶ ده طوغمش ؛ ودرسماده ورودنده زلفی بالطه جیلر زمرهسنه داخل اولوب ، بیوک مناصیده بولنان بعض اقاری مهوتیله ترقی و تفضیل بولنی طوتهرق ، بودخی همنامی اولان آنف الترجه کچی خلیفه بک نامیله شهرت بولمش ؛ و آقا یازنجیمی اولوب ، ۱۱۹۳ ده باش محاسبه چی و متعاقباً ضربخانه امینی وبمده سلطان کتخداسی و شهرامینی و ۱۲۰۰ ده ترسانه امینی و متعاقباً رتبه وزارتله حانیه ، بده دیاربکر ، ایچ ایل ، بندر ، جده ، بوزار حصاری ، مصر ، اناتولی وایلیک و محال فظاقلرینه نصب اولنهرق ، ۱۲۰۹ ده اورادن جلیله ، مسند صدارتده نصب اولمش ؛ وظلمدن متوقی منصف و محسن برذات اولمنله ، دوت سنه به قریب مدت امور صدارتی حسن ادارهایتکدن صکره ، ۱۲۱۲ ده عزل و ساقز آله سنده اقامته مأمور اولوب ، بده مقاطعه سی اولان مفتی ساد اقامته مساعده اولمشدی .

عزت محمد پاشا } دور سلطان محمود خان
ثانی و سلطان مجید خان

نیده ایکی دفه مسند صدارت عظمایه کچمش وزراند اولوب ، دارنده لیدر . ۱۲۰۷ تاریخنده دارنده ده طوغوب ، بمض وایلیک کرده بولمش اولان عمی هلی پاشانک داتره سنده تریه اولنهرق ، بونک مهردارلفنی وبمده اسپارطلی ابراهیم پاشانک کتخدالنی ایش ؛ و مشارالیه ابراهیم پاشانک بوزار محافظلنی زماننده امور مأموره سی اداره ایدن صاحب ترجمه اولدیغنی آکلاشلغله ، ۲۳۷ ده ابراهیم پاشانک وقوع عزلنده برینه رتبه میرمیرانی ایله صاحب ترجمه نصب ، واسکدار ، بکر بیکی و بکتوز محافظه سی دخی کندیسنه احاله اولمش ایدی . ۲۴۱ ده ظهور ایدن وقعه خیرهده فوق العاده غیرت و خدمتی مشهور اولغله ، نزد پادشا . هیده قدری برتر اولوب ، اسکدارده اقامت ایشک اوزره ، آناطولی سواحلی محافظه سی عهده سنده تقرر ایشدر . ۲۴۲ ده قیودانلق مسندی عهده سنه احاله اولنوب ، ۴۴ ده مأموریت مخصوصه ایله وارنده بولنان اردوی همایونه اعزام بیوریلهرق ، عودتنده سلیم محمد پاشا برینه مسند صدارت عظمایه ارقا اولمش ؛ ویا لکنز اوج آی بومقامده قالدقدن صکره ، عزل اولنهرق ، تکفور طافنده اقامته مأمور اولمش ؛ وهؤخرأ عفو بیوریلهرق ، برمدت بلا منصب صوفیهده استخدام اولندقدن صکره ، و دین ۴۹ ده قره حصار صاحب وایلیکنه نصب ، وبمده آنقره و کنفری و قسطنطونی دخی علاوه مأموریت ایدیلرک ، وقعه خیرهده کی خدمتدن طولانی افتخار نشانیه دخی تطییف بیورلش ایدی . ۲۵۵ ده عزل اولنهرق ، ۵۶ ده ینه بوزار محافظلنه ، و مستثله مصریهده صیدیا و بیروت و طرابلس شامک الحاقیله نکا ایلتنه و متعاقباً بریه الشام سرعسکر لیکنه نصب اولمش ؛ و بومستثلهه ابراز غیرت و شجاعت ایدوب ، یکفایه محاربه سی قزاقمش ایسهده ، اکرینک قبورنده بولنان طابنجه سنک قضاء بوشامسیله صول آباغی سقطلنوب ، بو سببدن بریه الشام سرعسکر لیکندن عفو ، وادرنه وایلیکنه نصب اولنهرق ، کلیولی به وصولنده ، یاره سی قیانتامش اولدیفندن ، اورادن دخی عفو ینی استیفا ایدهرک درسعادته کلش ؛ و ۵۷ ده ثانیاً مسند صدارت عظمایه تعیین بیوریلهرق ، سکر ماهی متجاوز مدت بو مقام عالیده قالدقدن صکره ، ۵۸ ده عزل ، وادرنه وایلیکنه نصب اولمش ؛ و ۵۹ ده وجودجه معذر .

شریفه ومقامات عالیہ تک زیارتہ کیدہ رک، عودندہ مشہدہ اختیار ازواج واورادہ وفات ایتشدر. شو بیت جله اشعارنددر:

دور از انصاف برق آشیان ماشدن
مشت خاشاکي بصد محنت فراهم کرده ایم

عزمتی } اونجی قرن هجری عثمانی شعراسندن
ایکی ذاتک مخلصیدر:

برنجیسی (مصطفی —) برشته‌لی اولوب، لوحی ونوحینک کوچک برادریدر. شهزاده سلطان محمد بن مراد خان ناک سنجاغنه چیدیفنده برادری نوحی رئیس الکتاتی وصاحب ترجمه مطبخ کاتبی اولشیدی. شهزاده مشارالیهک وفاتنده تقاعد اولوب، وفاتنه دک گوشه قناعتده یاشامشدر. شویت اونکدر:

دلبرک سینده کی شوقله داغن یاقه‌سک
تا قیامت یتنه بر عشق چراغن یاقه‌سک

— ایکنجیسی استانبولی اولوب، سلیمانیه مداراسنده مدرس وشهزاده سلطان محمد بن مراد خان ثالثه خواجه بولمش؛ وشمر وانشا وکتابتده شهرت بولمش ایدی. ترکی وفارسی و عربی اشعاری واردر. سلطان سلیم خان ثانی حضرتلرینک امریله شیخ محمد عطارک «مهر ومشتی» عنوانی منظومه‌سی ترکیه‌یه ترجمه ایتشیدی. بدی بیگ بشبوز بدیتی ترجمه ایتدکن صکره، پادشاه مشارالیهک وقوع ارتحالیه ناتمام برافش؛ و ۹۹۰۰ده وفات ایتشدر. ترجمه مذکورہ تک باشلانجی شودر.

جناب شاه والا رتبه عشق
که نامنه او قندی خطبه عشق
غمینه مهر قزغین مشتیدر
قوانس و پری فرمان بریدر

عزمتی } ایران شعراسندن اولوب، لاهیجان
نلیدر. شو رباعی اونکدر:

دل از غم فرقت تو خون خواهدشد
خواب دل از دیده برون خواهدشد
نارفته هنوز عالم اینست بین
آن دم که روی زدیده چون خواهدشد

عزمتی المیلاء } مشاهیر مغنیات عربدن اولوب،
انصار کرام آزادلیلرندن ومدینه

منوره ساکنلرندن ایدی. اکثریا سیده سکینه بنت امام حسین (رضهما) مجالستلریله تشریف ایدردی. مداح جناب نبوی حسان بن ثابت (رضه) حضرتلرینک اشعارینی مشارالیهک حضورنده تغنی ایدرک، کندیلرینی سرشک ریز تأثر ایدردی. حسنی وعقیقه

تندن طولابی استغفایدوب، تکفور طاغنده اقامتنه وبعده درسعادته کلسنه مساعده بیورلش؛ و ۱۲۷۱ده ارتحال ایتشدر. مقتدر ومستقیم وکار آشنا بر وزیر اولوب، آجق بعض مرتبه رحمت اولدیغی مرویدر.

عزمتی ملا } (یکه جی زاده محمد عزت افندی)
منأخرین شعراء عثمانیه تک اک

ممتازلرندن اولوب، سلطان عبدالحمید خان اول دوری صدورندن صالح افندینک اوغلیدر. ۱۲۰۰ تاریخنده درسعادته دنیاہ کلوب، طریق تدریسه داخل اولمش؛ و ۲۳۸ده غلطه مولویتنه، نائل اولدقن صکره، حالت افندینک سمایتیه کشانه نفی اولنه‌رق، برسنه اقامتدن صکره، عودت ایدوب، سلطان محمودخان حضرتلرینک حسن نوحه‌نی قرآنمش؛ وطلاقت اسمایله نکتته کولنی وظرافت طبعی حسیدله پادشاه مشارالیهک ندما و مصاحبینی زمره‌سنه داخل اولمش ایدی. ۲۴۱ده مکه مکرمه و ۴۲ده استانبول مولوتی پایه‌سی احراز ایدوب، ۲۴۵ده آچاش اولان روسیه محاربه‌سندہ صلح طرفداری اولدیفندن، خصمانسک سمایتیه سیواسه نفی اولنه‌رق، او سنه اوراده وفات ایتشدر. سیاسی مشهور فؤاد یاشا مرحومک پدیدر. «بهاره‌کار» و «حزان آثار» عنوانلریله ایکی دیوانی و «مختکشان» و «کلشن عشق» عنوانلریله ایکی منظومه‌سی واردر. بعض نکات و لطائف دخی مشهوردر. شویت جله اشعارنددر:

مقصود قولایقله عزیزم اله کبریم
چشم ایتدی فدا یوسفه یعقوب محبت

عزمتی } (محمد —) اونجی قرن هجری عثمانی
شعراسندن اولوب، استانبولیدر.

مهما کولنده و شطرنج اویوننده مهارتی وار ایدی. شویت اونکدر:

بکا سیر کشتی وصف ایله ای باغبان
عارض دلبر بتم اولسون کل خندان سنک

عزمتی } (میرزا خان —) ایران مشاهیر
شعراسندن اولوب، شیرازیدر.

بعضلریده قزوینی و تبریزی حد ایتشدر. ابتدا شیراز حاکی الله وردی خاتک خدمتنده بولوب، بعده شاه عباس ماضیه انتسابله، وزارت رتبه‌سنه قدر چیمش؛ ونهایت ترک جاه و جلال ایدوب، حج

برخانون اولوب، رفتار نازنینده تمایل کوستدیکچون
میلاه لقبیله تلقیب اولمشدی.

عزّی } عربلرک جاهلیتده عبادت ابتدکاری
{ معبودلردن اولوب، بر آفاجدن مباح.
وت ابدی. هله قریشک بوکاپک چوق اعتقادلی
اولوب، بر بنا ایچنه آلمشردی؛ وهر دائم هدیه لر
کوندردی و قربانلر کسرلردی. فخر کاشات (صلم)
افندمن مکه نی فتح بیوردقدن صکره خالد بن ولید
حضرتلرینی اعزام بیوردهرق، بو آفاجی قطع وبناسنی
هدم ایله عبادتته ختام ویرمشلردر.

عزّی } ایران شهراسندن ایکی ذاتک
{ مخلصیدر.

برنجیسی سادات سته دن معدود اولوب، شو-
رباعی اونکدر:

چشم زغمت خون چکر میریزد
پیوسته سرشک چون شرر میریزد
هر ساغری که خورده ام باتوشی
دل بی رخت از دیده ترمیریزد

— ایکنجیسی مشهد ویاکاشان ساداتدن اولوب،

تقی اوحدی ایله کوریشمیدی. شورباعی اونکدر:

از خون چکر چهره کاشی شستم
رخسار بخون چنانکه خواهی شستم
چندان بگر یستم دور از رخ تو
کز مردمک دیده سیاهی شستم

عزّی } (ابوالعالی عبدالین عبد الوهاب
{ زبجانی) مشاهیرنجویون وخطاطبندن

اولوب، علم صرفده کندی اسمیله مشهور بر تالیفی
واردر. حسن خطی مشهور یاقوت مستعصمدن
تعلم ایدوب، بوفنده شهرت شایمه قزاقمشیدی. ۶۶۶
تاریخنده وفات ایتشدر.

عزّی } (وقعه نویس سلیمان — افندی)
{ عثمانلی شهراسندن اولوب، دیوان

همایون قلندن نشأت ایتش؛ و تشریفات دیوان
همایون ووقعه نویس اولمش ابدی. بر تاریخی و دیوان
اشعارای واردر. خطاطقدمه دخی مشهور ایدی.

۱۱۶۶ ده وفات ایتشدر. شویت اونکدر:

هر نظرباز فلکدن صاقله مهر سینه کی
یک صاقین سنک حواشدن هله آینه کی

عزّیر } (بن شرحیا Esdras) نبوتی مختلف فیه
{ رجال بنی اسرائیلدن اولوب، قدسک

یچنصر طرفلندن تحزبیه بنی اسرائیلک تحت اسارتده
باله سووقنده حضرت عزیر دخی بر لاسکده بولمش؛

و بالده بنی اسرائیله دین و اعتقاد لرینه متعاقب معلومات
ویرمکه دوام ایتش ابدی. بابل ایران دولتک الینه
چکدکن صکره، عزیر ایران شاهنک توجهنی قزاقمله،
بونک طرفندن میلاده سیسی (عم) دن ۴۵۸ سنه اول
بالده کی بنی اسرائیلی قدسه اعاده ویت مقدسی
یکیدن بنا ایتمکه مأمور اولمش؛ و کتب مقدسی
بو اسارت زماننده اوغرامش اولدینی سهو وخطا
وتحریفدن قورتاروب، تصحیح؛ و برایکی فصل دخی
علاوه ایتشدر. بنی اسرائیل تاریخنده مضبوط احوالی
یوندن عبارت اولوب، قرآن کریمده مذکور بعض
آیات کریمه نک تفسیرینده بعض مفسرین حضرت
عزیرک من طرف الله یوز سنه امامه وبعده احیاء
بیوردلینتی؛ و بنی اسرائیل بالده کی اسارتلری هتکا.
مننده تورانی اونودوب، نسخه لرینی فایب ایتش
اولمیرله، حضرت عزیرک از بردن تورانی اوقوبوب
یازدیردینی، وبعده بولنان بر نسخه ایله لدی المقابله
طوغری یازدیرلمش اولدینی آکلاشاقله، یهودیلرک
کنده بسته ابن الله دیدکارینی بیان ایتشلردر.

عزیر } (ملک — عماد الدین عثمان) مصر
{ و شامده حکومت سورن ملوک ابو.

یه نک ایکنجیسی اولوب، دولت مشارالیه نک مؤسسی
اولان صلاح الدین یوسفک اوغلیدر. ۵۶۷ تاریخنده
قاهرده دنیاه کلش؛ و پدیری شامده مشغول ایکن
کنسیدی مصرده وکالت ایتمکه اولدینی حالد،
۵۸۹ ده، سلطان صلاح الدینک وقوع وفاتی اوز.
رینه، تخت سلطنته جلوس ایله، آلتی سنه یه قریب
مدت کال عدل وحقانیتله اجرای حکومت ایتدکن
صکره، ۵۹۵ ده ۲۸ یاشنده وفات ایدوب، اون
یاشنده بولنان اوغلی محمد المنصور خانی اولمش
ایسه ده، صباوتنه مبنی بر سنه صکره، اسقاط اولنه رق
سلطان صلاح الدینک برادری ملک عادل سیف الدین
ابوبکر اداره اموری الینه آلمش؛ و آرتق حکومت
بونک نسلنده قالمشدر. ملک عزیر علوم متنوعده
حالم و پدیری کبی عالی و محقق بذات ایدی. قزاق
صغراده امام شافعی حضرتلرینک تربیه سی یاننده
مدفوندر.

عزیر } (ملک — ابوالحسن یوسف) مصرده
{ حکومت سورن ملوک چراکسه نک

طقوزنجیسی اولوب، ملک اشرف ابوالنصر برسبایک

اوغلیدر. ۸۴۱ تاریخنده، پدربنک وفاتی اوزربنه، مصر تختنه قومد ایتمش ایسهده، یالکز اوج آی حکومت سوردکدن صکره، اسقاط اولنهرق، یرنه ملک ظاهر ابو سعید چتمقی انتخاب اولنمشدی.

عزیز { فرس شعراسندن اوج ککشینک }
مخلصیدر:

برنجیسی (ملا عزیزالله بن ملامبارک) هندستانک عظیم آباد شهرندن اولوب، عالمگیر شاهک قزی زیب انسا بیکمک خدمتنده بولنمشدر. علوم عقلیه و حکمییه دخی بدطولاسی وار ایدی. شوویت اونکدر:

ساق خوش چشم دارا مونس مجلس کند
از نگاهش بزمرا کلدسته ترکس کند
— اینکنجیسی همدانی اولوب، شوویت اونکدر:
شب که از کون تو آشفته و بی تاب روم
خود بخود درد دلی کویم درد خواب روم
— اوچنجیسی ینه همدانی اولوب، موسقیده دخی مهارتی و کوزله سسی وار ایدی. شوویت اونکدر:

بهر کلشن که چون خورشید تابان چهره بنمای
بر آید همچو ترکس از زمین چشم تماشایی

عزیز الدین المستوفی { ابوالنصر احمد بن }
{ حامد الاصبهانی }

دولت سلجوقیه تک اعظم رجانندن اولوب، سلطان محمود بن محمد بن ملکشاهک خزینه داری ایدی. حکمدار مشارالیه صاحب ترجمه یه همی سلطان سنجر بن ملکشاهک قزینی تزویج ایتمش؛ و برمدت صکره بوقادین وفات ایدوب، پدربنک قیمتلی اولان متروکاتی طلب ایتدیکی حالد، سلطان محمود بونلری کتم ایتمکه، صاحب ترجمه تک شهادتندن قورقدیفیچون، کندیسینی تکریت قلعه سنه کوندره رک، حبس وبر سنه صکره ۲۵ ده اوراده قتل ایتدیرمشدر. صلاح الدین ابوبی و برادری شیرکوه اووقت تکریت قلعه سنک محافظلری بولوب، صاحب ترجمه بی قور. نارمه جالشملر سده، موفق اوله مامشدر. عزیزالدین علامه شهر عماد کاتب اصبهانینک همیدر. فوق العاده کرم و سخاوت صاحبی اولغله، شعرای عصری مدحنده تک چوق قصیده لر سونلشدر.

عزیز بالله { (ابو منصور تزار بن معزالدین) }
{ بن الله } مغرب و مصرده حکومت سورن ملوک فاطمییه تک بشنجیسی، و مصرده حکومت

سورنلرینک اینکنجیسی اولوب، ۳۶۴ تاریخنده، ۲۱ یاشنده اولدینی حالد، پدربنه خلف اولمش؛ و ۲۲ سنه کمال عدالتله حکومت سوردکدن صکره، ۳۸۶ ده بلبیسهده وفات ایتشدر. زمان حکومتنده خلی فتوحات اولوب، شام و حلب و موصل جهتلرینی دخی ممالکنه علاوه ایتمش؛ و ینده دخی نامه خطبه اوقو. تمش ایدی. قاهره شهرینی خلی توسیع و تزین ایدرک، برچوق جوامع شریفه و سرایلر و سائر ابنیه عظیمه تاسیس ایتشدر. عادل و حلیم برذات ایدی. حتی شاعرک بری و زربنی و کندیسینی همیچو ایتمش اولدیفندن، وزیری کندیسنه شکایت ایدنجه: مادام که هجوده سزکه مشترکم، سزده صفوده بمله مشترک اولک، دیمش اولدینی مشهوردر. ادبیانندن بهره سی و طبیعت شعر به سی دخی اولوب، شو بر ایکی بیت بر اوغلنک وفاتنده سوبلش اولدینی برقصیده سننددر:

نحن بنو المصطفی ذوو عن
یحیرعها فی الحیاة کاظمنا
عجیبة فی الانام محنتنا
اولنا مبتلی و خاتمنا

عزیز محمود افندی { (هدایی —) }
{ مشایخ جلوتیه دن }

و مظنه کرامدن اولوب، زهد و عبادتیه، مواظ مؤثره سیله و الهیاته متعلق اشعاریه شهرت بولشدر. عن اصل قوچحصارلی اولوب، تحصیل علوم ایتدکن صکره، طریق قضایه سالک اولمش ایکن، بروسهده مشایخ بیرامه دن شیخ محمد افتاده تک احوال عرفان ایشمانی مشاهده ایتسی اوزربنه، ترک ماسوا ایدرک، شیخ مشارالیه انتساب و کندیسندن اخذ طریقت ایتمش؛ و در سعادتده اسکدارده اختیار اقامتله، وعظ و ارشادله امرا رایام ایدرک، ۱۰۳۸ تاریخنده ارتحال ایتشدر. تر به سی اسکدارده زیارتگاه اولوب، خانقاهی الی بومنا هذا معروردر.

عزیزی { (مصطفی —) }
{ عثمانلی شعراسندن اولوب، استا.

نبولیدر. یدی قله مسخفظلرینک کتخداسی ایدی. شوویت اونکدر:

عاشق دیمه شول کیمسه یه کیم سودیکی خوبک
یولنده قدا ایلیسه جان عزیز

عزیزی { (بران شعراسندن اولوب، قزوینلی) }
{ اولدینی حالد، تبریزده کورکچیاکله

مشغول ابدی. ۹۶۶۹ هـ وفات ایشدر. شوابکی بیت
جمله اشعارنددر:

غریب مردم وازمن نکرد یاد کسی
به بیکی وغریبی من مباد کسی
خوشم بدرد غریبی و بیکی مردن
کفی غمین شود از مردم نه شاد کسی

سیواس ولایت و سنجاغنده و سیواس
عزیزیه } شهرسنگ ۱۲۵ کیلومتره جنوب
غریبسنده اوله رق کچی طاغناک اتکنده و ضماقی
چایی مجراسنگ قرینده قضا مرکز ی بر کوچک قصبه
اولوب، ۱۶۰۰ اهالیسی، ایکی جامع شرقی، ۳۹
دکانی، ۲ حمامی، ۱ خانق، ۱ رشده مکتبی ویر
قشله سی واردده بو قصبه ۱۲۷۷ تاریخنده تأسیس
اوله رق، اوسنه جلوس ایدن جنتمکان سلطان
عبدالعزیز خانک نامنه نسبتله تسمیه اولمشدر.

— عزیزیه قضاسی ولایت و سنجاغناک منتهای
جنوب غریبسنده واقع واسع بریر اولوب، شمالاً
توس و نفس سیواس، شرقاً کوران قضا لرله،
جنوباً حلب و آظنه ولایت لرله، غرباً دخی آتقره
ولایتسک قصبیه سنجاغنه محاط و محدوددر. ارا-
ضیسی یوکسکجه و عارضه لی اولوب، کچی طاغنی،
خنزیر طاغنی، بیک بوغا طاغنی و صوفان طاغنی قضا ناک
داخلنده دره. قسم اعظمی آظنه ولایتندن آق دکیزه
دوکیان سجون ایرماغنی حوضه سی ایچنده اولوب،
باشلجه نهر لری اولان ضماقی و کورک صو چای لری
مذکور ایرماغناک منابهی حکمنده دره. قضا ناک شمال
شرقی گوشه سنده کی صولر ایسه فراته نابعدر؛ و قیزل
ایرماق قضا ناک شمال غربی گوشه سی قطع ایدیور.
بو وجهله بو قضا ناک اراضیسی آق دکیزه، قره دکیزه
و بصره کور فزینه صو کوندورور، که بوده ارتفاعنه
هلامتدر. اراضی منبته سی دخی جوق اولوب، حبو-
بات متنوعه حاصل اولور ایسه ده، قضا هنوز هیچ
یر شوسه ابله راسکابه مربوط اولوب، مسافه
لری ده اوزون اولدیغندن، ذخایر محصولانندن بحق
استفاده اولنه یور. الماء آردود، اوزوم و سائر
میوه لری دخی وارددر. حاریز و سمد آباد ناحیه لرنده
ایکی بیوک اورمان بولنوب، بونلردن خیلی اودون
و کراسته قطع، و سیواس و قیصریه به نقل
اولنور. قضا ۳۱ ناحیه و ۲۸۲۲ قریه بی حاوی
اولوب، ۹۳۳۰۳ اهالیسی وارددر، که بو مقدار دن

یا لکر ۲۷۴۳ ی مذاهب نثسه به منقسم ارمی
۱۳۷۱ ی روم اولوب، قصوری کاملاً مسلم،
وخرستیانلری دخی لسان ترکی ابله متکلمدر لر.
قضا ده کورک اسکیدن و کورک اخیراً بر جوق چرکس
مهاجر لری اسکان اولمشدر. درون قضا ده ۸۵
جامع، ۲۴ مسجد، ۱۰ مدرسه، ۷۶ اسلام و
خرستیان مکتبی موجوددر.

عزیزیه } خداوندکار ولایتک قره حصار
صاحب سنجاغنده و سنجاغناک شمال
شرقی گوشه سنده بر قضا اولوب، شمالاً کوتا هیه
سنجاغنه، شرقاً آتقره ولایتله، جنوباً بولودین
قضا سیله، غرباً دخی نفس قره حصار قضا سیله محاط
و محدوددر. ایکی ناحیه و ۵۵ قریه دن عبارت اولوب،
جمله سی مسلم اولاق اوزره، ۲۰۹۷۳ اهالیسی
وارددر. مرکزی اولان موصلیجه قصبه سی قره حصارک
۱۲ ساعتاق شرقنده و اسکیشهرک ۱۸ ساعت
جنوبنده و سقاربه منابهی قرینده اولوب، قره
حصاره و اسکیشهره بر شوسه ابله مربوطدر.
اراضیسی مثبت اولوب، بغدادی، آربه و سائر حبوبات
کلیتله حاصل اولور، آفیون و پاهوق دخی پیشیره
میوه لک انواعی چوقدر. اهالی اییک بوچکی و آری
بسیابوب، خیلی مقدار اییک وبال وبال موی چیقار.
برلر. بالی بک مقبولدر. اوومانلری دخی جوق اولوب،
خیلی مقدار پلاموط دخی چیقهرق، از میره ایندیر.
ایلر. قیون، کچی، قهتیک کچکیسی، صغیر، آت و سائر
حیواناتلری دخی چوچقه اولوب، پیاغنی و قننیک اخرا.
جانی وارددر. سر طاری و یایالاری بک کوزلدر.

عسجدی } ایران مشاهیر شعرا سندن او.
لوب، هراتلیدر. عنصرسنگ
شاگرداننددر. سلطان محمود سبکتکینک بارکاهی
شعرا سندن اولوب، بک چوق احسانلرینه نائل
اولمشیدی. عنصری و فرجی ابله بر ابدده پادشاه
مشارالیهک خدمتنده بولنوب، فردوسی طوسی ابله
ماجراسی مشهوردر. دیوانی موجود دکل ایسه ده
بر جوق قصائده و غزللری باقیدره. شو رباعی جمله
اشعارنددر.

از شرب مدام و لاف مشرب توبه
وز عشق بتان سیم غیغ توبه
دل در هوس کنشاه و بر لب توبه
از توبه نادرست یارب توبه

عسقلان (Ascalon) نام ساحل‌نده فلسطین
 خطه سنه ملحق و یافه نك ۶۰ كيلو.

متره جنوب غربیسنده واقع مشهور بر قصبه اولوب،
 اليوم خرابدر. قدیماً صور نیکه ایلینك هجری
 اولوب، خیلی معمر و مجار نك. بولنش؛ و بده
 یهود حکومتك ایینه کچوب، هر دوک زمانده زیاده
 تزین اولنه‌رق، فلسطینك ایکنجی شهری حکمنه
 یکمشدی. یک بیوک وزیر بر مبدله مشهور ایدی.
 زمان خلافت فاروقیده معاویه بن ابی سفیان بدله
 فتح اولنه‌رق، دور اسلامده علوم و فنونك جمله
 مراکزندن بولنش؛ و عسقلانی نسبتله معروف بر جوق
 علما و سائر مشاهیر اسلامك مسقط رأسی بولنشدرد.
 ۵۳۸ تاریخنده اهل صلیبک ضبطنه کچوب، اوتوز
 بش سنه بولنك الله قالدقدن صکره، ۵۸۳ ده
 سلطان صلاح‌الدین ایوبی طرفندن استخلاص اولنش؛
 و بده فرنگار کبابی ضبط ایستکلرندن، پادشاه مشار
 الیه عسقلانک دخی تکرار بولنك الله دو شمسندن
 قورقه‌رق، ۵۸۷ ده قلاع و استحکاماتی هدم و تخریب
 ایتمش؛ و اهالی طاغیولوب، او وقتدن بری عسقلان بردها
 اعمار اولنه‌می‌ه‌رق، خرابه حالنده قالنشدرد.

عسقلانی } [ابن حجر] ماده سنه مراجعت
 } [بیورله .]

عسکر } بواسم بعض بلاد مشهوره به مضاف
 } اوله‌رق بر طاقم محلات و نواحینک
 اسملرینی تشکیل ایدیور: عسکر الرملة، فلسطینده
 رمله نك بر محله‌سی ایدی. — عسکر سامراء، عراقده
 سرمن رأی شهر مشهورونك معتصم خلیفه به منسوب
 بر محله‌سی اولوب، حسن عسکر بر محله به نسبتله
 عسکر تاقیب اولنشدرد. — عسکر مصر، مصرده
 بر ناحیه اولوب، صالح بن علی بن عبدالله بن عباس
 الهاشمی ایله ابو هون عبدالملک بن زید الاموی عسکر.
 لری بوراده تلاق ایستکلرندن، بواسمه تسمیه اولنش،
 و عسکر لقیبه ملقب بعض مشاهیرك مسقط رأسی
 بولنشدرد. — عسکر مکر، خوزستانده (رستقباد)
 یاخود (رستم کواد) شهر قدیمی فربنده اسمکی بر
 قصبه اولوب، حجاج بن یوسفک رجاندن مکر بن
 معز الباهلی عسکرینک قوندینی محل اولغله، بویله
 تسمیه اولنش؛ و شهر مذکورک خرابندن صکره
 بو محل اعمار ایدلمش ایدی. — عسکر المهدی،

بغدادده خلیفه مهدی به منسوب بر محله اولوب، بده
 رصافه تسمیه اولنشدی. — عسکر نيسابور، نيسابور
 شهرينك بر محله‌سی ایدی.

عسکرى } [حسن عسکرى] ماده سنه
 } [مراجعت .]

عسکرى } (ابو احمد حسن بن عبدالله)
 } مشاهیر ادبا و مؤلفیندن اولوب،
 ۲۹۳ تاریخنده اهوازک عسکر مکرم قصبه سنده
 طوغمش؛ و ابو بکر بن درید و سائر مشاهیردن
 اخذ علوم ایدوب، عمرینی تدریس و تألیفله کچیر.
 دکن صکره، ۳۸۲ ده وفات ایتمشدر. وزیر شهر
 صاحب بن عباد بوداتک صحبتنه یک مائل اولوب،
 حتی بر پناه بوله‌رق، مخصوص کوریشمک ایچون،
 بالذات عسکر مکره کیتمش ایدی. باشلیجه تألیفاتی:
 «کتاب المختلف والمؤتلف»، «کتاب علم المنطق»،
 «کتاب الحکم والامثال»، «کتاب الزواجر»
 و سائر دهرد.

عسکرى } اوننجی قرن هجری عثمانلی
 } شعرا سندن اولوب، ادرنه لیدره
 قانونی سلطان سلیمان خان دورنده عسکر اولوب،
 بده سلاطینکده اختیار اقامت ایتمش؛ و بر مدت فقر
 و ضرورت چکدکن صکره، متوفی اسحق پاشانک
 زوج به سنی تزوج ایتمکله، مال و ثروته نائل اولمش؛
 و ابفای حج و زیارت روضه مطهره ایتمشیدی. رفض
 و الحاد ایله مطعون ایدی. شو بیت اونکدره
 هر دینک دوشه طکمی چرخ کردون اوستنه
 جتسیدر البته دوتر دون اولان دون اوستنه

عسکرى } (محمد —) سلاله تجوریه دن
 } هندستانده کی دولتی تاسیس

ایدن بابر شاهک اوغلی و همایون شاهک برادری
 اولوب، بدرینک و فاندن صکره برادر بله خیلی وقت
 چنک ایتمش؛ و مغلوب و مجبوس اولدقن صکره،
 ایرانده اقامتنه مساعده اولنه‌رق، اورادن حج شریفه
 کیتمش؛ و هودتنده ۹۶۱ ده اثنای راهده وفات
 ایتمشدر. ادیب و شاعر بر ذات اولوب، شو بیت جمله
 اشعار دندرد:

چنان بیخود شدم از دوری آن کله‌زار امشب
 که هر دم کربها رو میدهد بی اختیار امشب

عسکرى } (امیر محمد —) هندستان علما
 } و شعرا سندن و بلگرام شهری

ساداتندن اولوب، شو بیت اونکدر:

نه شیراهست بایاتی نه آغاز سهرامشب
بفردای قیامت هست آستان مکرامشب

عسیر } جزیره الرمك غرب جهنمه، بمن
خطه سنك جهت شمالیه سنده و یا بمن
ایله حجاز آره سنده برخطه اولوب، البروم بمن ولایتك
برسنجاقی تشکیل ایدبور. بوخطه بی اصل بمن
خطه سندن خارج عبادت نلدخی واریسه ده، حقیقته
آرجه برخطه اولیوب، نصف جنوبیسی وبلکه قسم
اعظمی بمن وقسم شمالیسی حجاز خطه سنه داخلدر.
جغرافیون اسلام آتارنده عسیر اسمی مذکور اولیوب،
حجاز ایله ینك همده اولدقلری ذكر اولتور. عسیر
اسمی فی الاصل بوخطه نك وسطلرنده ساكن برقبيله
مخصوص اولوب، بوقبيله جنكاوراکی و قوق حسبيله
جوارلرنده کی قبائل وراضی بی تحت حکمنه آلدقجه،
عسیر اسمك مسما سی دخی توسع ایدوب، متأخرین
هندنه جغرافیا اصطلاحاتی سره سنه کیرمشدر. عسیر
خطه سی بوکونکی کونده تقریباً $40^{\circ} 17'$ عرض شمالیدن
 20° درجه سنه دک تمتد اولوب، بودخی حجاز و بمن
کبی دکیز بونجه تمتد اولان آلقی و صبیحانی تهامه
ایله جبال سرائك صیرتدن و شرق وغربه مائل اولان
اتکلرندن عبارتدر. شرق جهنندن حدودی پك ده
معلوم و معین اولیوب، چوله وارمازدن اول برطاقم
قبائل غیر مضبوطه بولتور. ساحلده کی اسکله لرینك
باشلجه سی واک بیوك قصبه سی اوتندن بری دولت
عثمانیه نك تحت تابعیتنده بولنش اولان (قنده)
اولوب، داخلده کی مهم ره لرینك برنجیسی ده متصرفلق
مرکزی اولان (ایها) قصبه سیدر. عسیر خطه سی،
اهالیسنك خشونت طبعی حسبيله برچوق وقت غیر
مضبوط و مهمل برحاله قلوب، قبائل شیخلرینك
بدکش مکشنده بولنش؛ و نهایت ایها ده کی شیخ طائف
خانله سی دیکر لرینه فوق ایشیدی. دولت عثمانیه جه
ینك تحت انضباطه آلتسنه نكثبت اولندی بی وقت،
ردیف باشا و علی الخصوص قازی مختار باشا حاضر تلی
عسیرك ضبطنه وار قوتلرینی بره رک، شیخ طائفی
اله کچیرمش اولم لرله، اووقندن بوخطه تمامیه اداره
عثمانیه به کچوب، بمن ولایتنه ملحق برسنجاق اتخذ؛
و ایها، بنی شهر، قادم، قنده، محائل، رجال المع
وصییا اسم لرله ۷ قضا به تقسیم اولتمشدر. بویدی
قضادن برنجیسی یعنی مرکز قضایی اولان ایها جبال

سرائك اوزرنده وایکی جهته کی اتکلرنده؛ ایکنجی
واوچنجیسی صرف جبال سرائك شرق جهننده و بیوك
چوله ناظر اولان مائله سنده؛ و دیکر دردی ایسه
تهامه ده و جبال سرائك غربی اتکلرنده واقعدر.
اراضی و هواجه دخی عسیر خطه سی ایکی به منقسم
اولوب، دکیز بونجه اون اون بش و بعضاً زیاده
کیلومتره وسعتنده اولان تهامه فایتله صبیحاق و قوملق
اولوب، یالکیز قیشین بعض وادیلرنده ص و آندی بی
حاله، جبالك اتکلرنده اولان بلادده بالعکس هوا
ارتفاعنه کوره، آرزوق معتدل اولدی بی کبی، میاه
جاریه سی دخی چوقدر. بو قسملرک اکثر اراضیسی
طاقاق ایسه ده، اروا اولنان برلری خیلی مثبت
و محصولدار اولوب، اشجار و ضررواتله مستوردر.
جبال سرائدن برچوق انهار نبعان ایدوب، برطاقی
تهامه به و برطاقی ایجری چوللرینه طوغری آقارسه ده،
تهامه به اینلری یالکیز قیشین دکیزه قدر واصل
اوله ییلر؛ و دیکر لرلی چوله نابید اولوب، بعضلری
برطاقم کوللر و بطاقتلر تشکیل ایدر. ایجری به طوغری
آقانلرینك اک بیوك (پشه) دنیان بیوك بروادیدر، که
ایها جوارلرنده نبعاله، جنوبدن شماله طوغری آهوق،
جبال مذکور صیرتنده این برچوق چالبرک صو.
لرینی جمع ایله، قادم قضا سنه واصل اولنجه، شرق
شمالی به طوغری دونوب، چوله اینجه بحر احمره طوغری
آقانلری ده چوق ایسه ده، اوقدر بیوك اولیوب،
اک بیوكلری قنده نك آلت طرفنده حلی اسکله سی
قرینده همنامی برقوبه واصل اولان (طاشور) ایله
(صییا) قضا سنده کی خمیس وادیلردر. هر نه قدر
هنوز تحریر نفوس اجرا اولم دیقندن، مقدار اهالیسی
حقیقته صاعلام برشی دینله سرسه ده، ۲۰۰۰۰۰ دن
اشاغی اولدی بی تخمین اولتور. اهالیسی جسور
و جنکاور آدم لر اولوب، قسماً شافعی المذهب و قسماً
وهاییدر. عسیر خطه سنده بقدا ی، آره، بیاض
وصاری و قیرمزی دوره، مرجك، سیسام، باموق،
قادم قضا سنده شدا نامیله نفیس بشیل قهوه، بنی
شهر قضا سنده ایکنجی جنسدن بمن قهوه سی، اعلا
ضمغ، موز، الما، برقاج نوع اوزوم، نار، ابوا، بادم،
تمر هندی، چوبد، سنامکی و بعض سبزه لر و سازه
حاصل اولور. پشه وادینده برملیون قدر خرما
آقاجی و قادمده پك چوق بیانی زیتون آقاجی بولنور.

حیوانات اهلیه سی دوه، اورکوحلی صیغر، بیاض و سیاه
مرکب، قیون، پچی، و سارّه ابله طیور معروفه
پتیه دن مبارت اولوب، نفیس ره یاغی و خبیلی مقدار
بال دخی چبقار.

عشاق } خداوندگار ولایتک کوتاهیه سنجا.
} غنده و کوتاهیه تک ۱۴۲ کیلو متره
جنوب غربیسنده قضا سرکزی برقبسه اولوب، غربه
طوغری متمد اولان واسع و ماغ و باغچهلر و مزور.
تائله مستور بر اووه تک کنارنده و رتیه تک اتکننده
واقمدر. یالکز ۲۰۸۴ ی ترکیه لسانیه مستحکم روم
وارمنی و قصوری مسلم اولق اوزره ۱۳۰۸۴ اها.
لیسی، ۱۱ محله سی، ۱۷ جامع شریفی، ۲ مدرسه سی،
۲ آتکیه سی، ۲ کایسای، بر رشده سی و بر قاج صبیان
مکتبی، ۲ کتبخانه سی، ۴ حمامی، ۷۵۰ دکانی، ۷۰۶
خالی دستکاهی، ۳۵ دباغخانه سی، ۸ خان، ۴۵
چشمه سی واردر. کدز نهری تابلرندن اولان عشاق
چانی قصبه تک ایچندن یکورسه ده، بونک صوبی بتون
تالده مشهور اولان عشاق خالیلری اعمالتی اداره یه
کافی اولدیغیسن، مقدا مندرس تابلرندن بناز
چایندن دخی بر مقدار صو اساله اولمشدر. قصبه تک
یوللری خبیلی واسع و خانلری کوزل اولوب، بر قاج
سنه اول همان کاملاً یاغش ایسه ده، دها کوزل بر
طرزده تمجید اولمشدر. بوقصبه تک آتخونیا شهر
قدیم تک موقمنده بولندیغی مظنون اولوب، شرق
طرفنده برقیانک یچنده اوبولش بر طاقم قدیم مزارلر
بولنیور. قصبه ده هفته ده بر کره پنجشنبه کونی یازار
قوریلوب، خبیلی نجات اجرا اولنور. عشاقده سنوی
۱۵۰۰۰۰ صریح آرشون راده لرنده اعلا خالی
و سجاد و کلیم اعمال اولنوب، قسم کلیمی آلاشهر دمیر
بولیله ازمیره اندر یلیور. بو طرف تک عشاقه قدر
تمدیدی بوقصبه و قضا تک تجارت و معموریتی تضعیف
ایده چکننده شه بوقدر.

— عشاق قضای کوتاهیه سنجاغ تک منتهای
غرب جنوبیسنده واقع اولوب، شمال شرق جهتمندن
نفس کوتاهیه، شمال غربی طرفندن کدوس قضالیله،
غرباً آیدین ولایتیه، جنوباً و شرقاً دخی قره حصار
صاحب سنجاغیله محاط و محدوددر. ایکی ناحیه (بناز
و تمویک) ابله ۱۵۸ قره بی حاری اولوب، ۷۶۲۶۹
اهالیسی واردر، که بومقدارک ۲۳۸۴ ی روم و

۱۴۱۹ ی ارمنی اولوب، قصوری کاملاً مسلدر.
خرسنتیانلری دخی لسان عثمانی ابله متکلمدر لر.
اراضیسی عارضه لی اولوب، جهت شمالیه سنده مراد
طاقی و قزبل طاغ، بلنر طاغی، آخور طاغی ابله سائر
بعض جبال بولنیور. بو طاغلر دن بر چوق چایلر اینوب،
قضا تک اراضیسی اروا ایدبور. بونلرک بر طاغی
کدز، بر طاغی ده مندرس نهرینه منصب اولوب، اک
بیوکلری قضای شمالدن جنوبه شق ابله قضا تک جنوبی
کوشه سی شق ایدن مندرسه دوکیان بناز چاییدر.
اراضی مزروعه سی چوق اولوب، باشلیجه محصولات
ارضیه سی: بغدادی و آره ابله حبوبات سارّه و سیسام،
آفیون، پاموق، توتون، اوزوم، میوه و سبزه لرک
انواعندن عبارتدر. خبیلی مقدار قوری اوزوم و شراب
دخی اخراج اولنور. اورمانلری چوق اولوب،
همیشه و جام و سائر آتاجلر بولنیورسه ده، یالکز احتیاج
جات محلیه یه کوره کراسته و اودون قطع اولنوب،
مساهد طرفه فقدانندن طولانی، اورمانلرندن بحق
استفاده اولنه میور. یالکز پلاموتدن خبیلی استفاده
اولنوب، سنوی تقریباً ایکی یچق ملیون یکی قیه
پلا عوط اخراج اولنور. صرطاری دخی چوق اولوب،
خبیلی قیون و سائر حیوانات اهلیه سی واردر. عشاق تک
یوکلری تک مقبولدر. اییک قوزه سی بیتشدر یلمسی
کتدیجه نعم و ترق ایتمکدر. بناز ناحیه سنده حمام
بوغازی نام محله کوکوردلی بر ایلیجه و بلقار
طاقنده آمیانت معدنی موجوددر. صنایع محلیه تک
باشلیجه سی واکه همی مشهور عشاق خالی و کلیمیلر تک
اممالی اولوب، بونلرک زیاده اولرده قادیلر طرفندن
اعمال اولنور. بوندز ماعدا دباغت، قوندره حیاق،
بیچاقلیق، قیوچیلیق و اهالی محلیه تک کیدیکلری
اوابک اممالی صنعتلری دخی خبیلی ایشلکدر. خالی،
ذخیره، پاموق، بیاغی، آفیون و نازه اوزوم اخرا.
چندن قضایه بهرسنه خبیلی مقدار آنچه کیرر. خالیدن
بشقه اولان اخراجانی سنوی ۱۵۰۰۰۰ و ادخالانی
۸۰۰۰۰ عثمانلی لیراسی راده لرنده در. آنجق
اخراجاتک یالکز نصفی ممالک اجنبیه یه کیدوب،
ادخالانی ایسه کاملاً خارجدن کلیر. عشاق قصبه.
سندن ۲۰ کیلو متره تک مسافده و بناز ناحیه سنده
واقع آحد قره سنده (ترابونوپولیس) شهر قدیم تک
خرابه لری کشف اولمشدر.

دوستان در بوستان چون عزم می خوردن کنید
اول از یادان دور افتاده یاد من کنید

عشره مبشره { صحابه کرامندن و مهاجر -
بدن جنتله تیشیر بیوریلان اون زاندر : ابو بکر
صدیق، عمر بن الخطاب، عثمان بن عفان، علی بن ابی
طالب، طلحه بن عبدالله، زبیر بن العوام، عبدالرحمن
بن عوف، سعد بن وقاص، سعید بن زید، ابو عبیده
بن الجراح (رضم) .

عشقی { اوننجی قرن هجری عثمانلی شهراسندن
بروجه آتی اوج ذات مخلصیدر :
برنجیسی ابوالفتح محمد خان ثانی دوری شهراسندن
اولوب، اشعاری بک ساده در . شو بیت اوچله دندردر :
برکون صنایورکی یارم الکدن
تاکیم کوره سکنیه در یارم الکدن
— ایکنجیسی تبرلی اولوب، بعض مدرسلکرده
بولندقدن صکره کوشه ازوایه چکلمشیدی . شو
بیت اونکدر :

تیره چشم آیدین ایسون رخک ای حورعین
خاکه پرتو صالسه بک زده جه خورشیده شین
— اوچجیسی یکی حصارلی اولوب، ابتدا یکجیری
اوجاننده ایکن، بده کوشه ازوایه چکلمش ؛ وقانونی
سلطان سلیمان خانه تقدیم ابتدکی برغزل اوزوبه،
مطلوبی صورلدقده منحل بولنان جزئی برتقاصد
معاشی ایستیوب، بقیه عمرینی کنج فناعنده کچیرمشدر .
شو بر ایکی بیت اونکدر :

گاه مرآت فلک روی سعادت کوسترد
که دنور ژنک ملامتله فلاکت کوسترد
اومه ای دل صبرقل اومک ملامت کوسترد
باقلم آینه دوران نه صورت کوسترد
عشقی { فرس شهراسندن بروجه آتی ایکی
ذاتک مخلصیدر :
برنجیسی کاشانی وشیخ احمد اصفهانی مریدانندن
اولوب، ابن فارضک قضیده نایه سی شرح ایتمشدر .
شو رباعی اونکدر :

دل کفت مرا بعالم لدنی هوس است
تعلیم کن اگر ترادست رس است
کفتم که الف کفتم ذکر هیچ مکوی
درخانه اگر کسی است یک حرف بس است
— ایکنجیسی هندستانده کی لکهنو شهرندن
ومیرزا محمد حسن قتیله مریدانندن اولوب، شورباعی
اونکدر :

بر جفا بود نمید انستم   فتنه زا بود نمید انستم
بود عشقی که برندی مشهور   پارسا بود نمید انستم

عشاقی { (شیخ حسن افندی) مشا هیرمشا .
بچندن اولوب، نامه منسوب طر .
بقنک مؤسسیدر . من اصل بخارالی اولوب، سید
احمد سمرقندی مریدانندن ایکن، بو طرفه هجرتله،
عشاق قصبه سنده اختیار اقامت ایتمیکچون، عشاقی
نسبتله شهرت بولمشدر . بده درسعادته جبله ،
قاسم یاشاده کندیلرینه برزویه بایدیلرله رق، پوست
نشین اولمش ؛ و ۱۰۰۳ تاریخنده قونیه ده وفات
ایتمشدر . قاسم یاشاده بر مسجیدی واردر .

عشرت { کشمیر شهراسندن وبراهمه دن
اولوب، بعض نوابلرک خدمتنده
بولمشدر . شو بیت اونکدر :
جامه بهرمن بی سرویا قطع کنید
دست شوق هوس جیب دیدن دارد

عشرتی { (مصطفی —) اوننجی قرن هجری
عثمانلی شهراسندن اولوب، استا .
نیولیدر . طریق عله سلوکه ادرنه ایلتمده کی خا .
صکوی فزاسنه تمین ایدلمش اولدیغی خالده، سلطان
سلیمان خانک عراقین سفرنده ادرنه ده بولنان شهزاده
بازیده بعض اشمارینی تقدیمله ، حسن صوتی ولطا .
فت طبعی حسیده، شهزاده مشارالیهک محرم بزنی
اولمش ؛ و شهزاده تک کوتاهیبه عودتمده قضادن
استمعه ایله معینده او طرفه عنایت ایتمش ایدی .
مؤخرأ شهزاده بی عیش و عشرته سوق ایتمک تمهتله
غضب حضرت پادشاهیبه اوغرامش ؛ و برمدت
صکره پادشاه مشارالیهک برغزانی تتبع ایدرهک ،
تقدیم ایتمکله مظهر عفو و نائل احسان اولمشیدی .
شومقطع اوغزلدندردر .

اشته کردن اشته شمشیرک کفن بردوش اولوب
عشرتی امر شریفه امثال اوستنده در
عشرتی { فرس شهراسندن بروجه آتی
ایکی کشیک مخلصیدر :

برنجیسی اصفهانی اولوب، برمدت هندستانده
سیاحت ایتمکدن صکره ، مشهده کیتمکده ایکن ،
قطاع طریق طرفندن شهید ایدلمشدر . شو بیت اونکدر :
تو بارقیب بکنکشت باغ و من از رشک
دلی بر آبله چون دست باغبان دارم
— ایکنجیسی یزدلی اولوب، نستعلیق خطنده
دخی مهارت کامله سی وار ایدی . هندستانک دکن
جهته سیاحت ایدوب ، هنوز اونوز یاشلرنده ایکن
اوراده وفات ایتمشدر . شو بیت اونکدر :

مدحنده بعض قصائد سويلش ، واوراشمراسيله
مشاعره ايتمش ايدى . پادشاه مشاورالملك مدحنده
سويلديكى برفصيده سيچون اون درت بيك درم
جائزه نائل اولمشيدى . شو ايكي بيت اوفصيده .
سندندر :

صواب كرد كه پيدا نكرد هر دو جهان
يكانه ايزد دادار بي نظير و همبال
و كرتنه هر دو ببنشيدنه پروز سخا
اميد بنده نماندى ايزد متعال

عصمۃ الدوله } (ابوشجاع فناخسرو بن ركن -
الدوله حسن بن بويه) آل
بويه ملوكنك دردنجيسى عهد اولنوب ، حقيقتده
ايكنخيليريدر . چونكه پدري ركن الدوله ايله همي معز-
الدوله كنديسندن اول حكومهته نائل اولمشرايسده ،
اصل مؤسس دولت اولان بيوك عمى عمادالدوله بيه
خلف اولان و مركز دولت عهد اولنان فارس تختنه
جلوس ايدن صاحب ترجمه در . شويله كه : ۳۳۸ تاريخنده
مشاراليه عمادالدوله نك وفاتى اوزرينه ، وصيتى موجبجه
تحت سلطنته كچوب ، عضدالدوله لقبى آلمش ؛ و فارس
و كرمان و عراقيندن عيانت اولان ملك موروثنه
موصل و جزيره جهتلريله ساثره . برخيلي ممالك دخي
ضم ايدرك ، دولتى خيلى توسيع ايتمش ؛ و علما و ادباني
حايه و علوم و فنونك ترقيسنى التزام ايدرك ، سراي
جمع دانشمندان اولمش ؛ و ممالكك هر طرفنده برچوق
مدارس و ساثر ائيمه خيريه جسيمه بنا ايتمش ايدى .
از آن جله بغدادده (بجارسنستان عضدى) ناميله تاسيس
ايتمش اولدينى جسيم خسته خانه كرك بنامك جسامت
وزينتى ، كرك طاققريله اصول و نظامك حسن صو-
رتيله و كرك مخصوصاتك كترتيله و الحاصل هر وجهه
مكمليتيله مشهور عالمدر . عرب و عجم شعراسى مدحنده
يك چوق قصبده لر سويلش ، و انعام و احسانلرينه نائل
اولمشلر ايدى . ابو الطيب منبني دهمي مدحيله ترتيب
لسان ايدن و احساننه نائل اولان شعرا جمله سندندر .
اك اول اسلامده ملك نامنى آلان و بغدادده خطبه ده
خليفه نك نامندن صكره كندى نامنى ياد ايتديرن
بوذات اولوب ، آل بويه دولتى بونك زماننده اوج
بالاي اقباله واصل اولمشيدى . كنديسى اكثر علومه
واقف و شمرو نظمه مقتدر و حسن خطه مالك ايدى .
حضرت على المرتضى (رضه) ك فبرينى ، كشف ابتدا-
يروب ، اوزرينه بيه بايديران بوذات اولوب ، كنديسنك

عصار } ايران مشاهير شعرا سندن اولوب ،
تبريزليدر . سلطان اوبس ايلكائينك
مداحلرندن ايدى . «مهر و ماه» عنوانيله بر منظومه سى
واردر . ۷۸۳ تاريخنده وفات ايتمشدر . شو ايكي
بيت منظومه مذكوره دندر :

اكر كردى فلک بر سر نگاهش
بيفتادى ز سر زرين كلاهش
ز سنك انداز وى سنكى كه جسيق
پس از فرقى سركيوان شكستى

عصام الدين } [«طاشكپرى زاده» ماده سنه
(مراجعت .]

عصمت افندى } (محمد —) استانبولى
(اولوب ، طريق على بيه
و طريقت نقشبنديه به منسوب ايدى . ۱۱۶۰ ده
وفات ايتمشدر . شاهدينك منظومه سنى شرح ايتمش ،
وير تاريخ ايله بر رساله يازمشدر . بعض اشعارى ده
واردر .

عصمة الله } (مولانا —) مشاهير شعراى
فرس سندن اولوب ، بخارا ليدر .
آبا و اجدادى بخارا نك اعيانندن اولوب ، نسبي جعفر-
بن ابى طالب (رضه) حضرتلرينه منتهى اولدينى
سويدر . تيمورك حفيدى سلطان خليل كوركانى بيه
خواجلك ايدوب ، بو مناسبتله شرف و نامرته نائل
اولمش ؛ و اولغ بك زماننده ۸۲۹ تاريخنده وفات
ايتمشدر . يكرى بيك بيتى حاوى ديوانى واردر .
اشعارى بفايت سايس و دلنشين اولوب ، شو بيت
اوجه دندر :

روز وصل هميكشت ذوق ديدارم
كنون تصور آن روزكار ميكشم

عصمتى } درس شاعره لرندن ادبيه برخاتون
(اولوب ، سمرقند قاضيسنك كريمه سى
ايدى . شويت اونكدر :

مگر رسواى عشق از مردم عالم عمى دارد
كه عاشق كشتن و رسوا شدن هم عالمى دارد

عصمتى } عثمانلى شعرا سندن اولوب ، شو
بيت اونكدر :

هم ياقاز پروانه سن هم سوز دل اظهار ايدر
مقتضاسى مشرب شمع شب آرا بويله در

عصمه } صحابه دن پدى ذاتك اسمى ، اولوب ،
(اوچى بدر غزاسنده بولنانلر دندر .

عصاير رازى } قديمى شعراء ايراندن
(رى) شهرنده

نشأته ، غزانه به عزيمت ايدرك ، سلطان محمود سبكتكينك

کریه بی اختیارم کرد رسوا ای عطا
ورنه دریزم نکویان آبروی داشت

— اوچنجیسی (محمد —) دهلی مضافاتندن مراد
آباده تابع (امروهه) قصبه سندن ومیرزا عبدالقادر
بیدلک توحفی فزائمش شاگردسندن ایدی. اکثریا
شاهجهان آبادده باشابوب، ۱۱۳۶ تاریخنده وفات
ایتمشدر. شویت اونکدر:

شب بیاد رویش از طوفان اشک
دیده ماداشت دریا در نظر

عطا افندی } (چرچری) متأخرین شعراء
عثماییه دن اولوب، استانبول.
لیدره ۱۱۶۴ ده طوغوب، دیوان هایون قلنده
وبعض وزرائک کتاتب خدمتملنده بولدقدن صکره،
طریقت سعیدییه سلوکه، چرچرده خاهسنده ذکر
وعبادتله مشغول ایکن، ۱۲۳۰ ده وفات ایتمشدر.
مراتب دیوان اشاری واردر.

عطاءالله } (مولی —) مشاهیر علماء عثمانیه دن
اولوب، برکیلیدر. سلطان سلیم
خان ثانی بن سلطان سلیمان خان، غنیساده ایکن،
انتساب ایدوب، معلمی اولمش؛ وپارشاهک جلوسنده
قدر واعتباری برتر اولوب، کندسی علوم مختلفه
یدطولی ورأی متین صاحبی اولمله، مهم امورده
رأینه مراجعت اولتمه باشلامش ایدی. آنجق
اقبالدن استفاده ابله اقربا و تملقات و متسویبندی ایلرییه
سوره رک، ارباب استحقاقک بآسه دوچار اولسنی
موجب اولدیغندن، خواحسه سی اولان شیخ الاسلام
ابوالسعود افندی ابله آره لرند بعض مرتبه منافرت
حاصل اولمش ایدی. ۹۷۹ ده وفات ایدوب، جنا.
زه سی بیوک آلایله قالدیرلمش ایدی. حدیث، فقه،
کلام، معانی، حکمت علملرییه دائر بر رساله سی وکتب
علیه به برقاچ حاشیه و تملقاتی واردر.

عطاءالله } (بن محمد الحسینی المسابوری) مشا.
هیرمورخیندن اولوب، نیشاپورده
دنیا به کلش؛ وهرتده سلطان حسین باقرانک خد.
متنده بولوب، مشهور علی شیروانی نامنه «روضه
الاحباب» عنوانیه برنارنج یازمشدر، که فخرکائنات
(صلم) افندمرله اصحاب کر منک وائمة اثنا عشرک
احوالنی میندر. بو کتاتبی محققانه یازمش بر اثر
اولوب، ترکیجه به دخی ترجمه وشهرمزد. طبع اولمشدر.
ینه علی شیروانی نامنه «کتاب تکمیل الصناعه»

دخی قبه نک یاننده دفنی وصیت ایتمشدر. ۳۷۲
تاریخنده، ۴۸ یاشنده ایکن، بغدادده وفات ایدوب،
اوراده دفن اولندقدن صکره، وصیتی اوزره نجف
اشرفه نقل اولتمشدر. شوایکی بیت جمله اشعارندندر:
لیس شرب الراح الا فی المظر
وغناء من جوار فی السمیر
غایبات سالیات بالهنی
ناعامت فی تضاعیف الوتر

عضدالدین } (قاضی —) مشاهیر علمان
اولوب، شاه ابراهیمق زماننده
فارسده نشأت، و ۷۵۶ ده وفات ایتمشدر. فقهده
«مواقف» عنوانیه برتالیف مشهوری وسائر آناری
واردر.

عطا } ایکی ذتک مخلصیدر.
برنجیسی اسکولنی اولوب، اجدادی ایراندن
کلشدی، وشیح احمد بسوی نلسندن اولق اداسنده
بولنوردی. سلیمان چلبینک مولود منظومه سنه دخل
ایدوب، اخبار موضوعه بی جامع اولدیغنی ادعا ایتمکه،
کندیسی بوکابدل برمنظومه نظم ایدرهک، نظمییه
خطاسی وارایسه، تصحیح ایتمک اوزره، موسی ایه
سلیمان چلی به وندرمش، وسلیمان چلی بومنظومه نک
سرایا محتاج تصحیح اولدیغنی بیسانله اعاده وکندیسنی
مجلس وعظنده تکفیر ایتمش اولدیغنی مرویدر. شو
برایکی بیت اونکدر:

بغم فراق اودیله یاتمش کبابه بکزر
کیفیتله شعرم رنگین شرابه بکزر
بو یاره یاره اسکی کوتیکاریله سینه
بیر اوچانی قالمش شهر خرابه بکزر

— ایکننجیسی ادرنه لی اولوب، حکیم شاه اوغلی
دینکله مشهور ایدی. کندسی دخی بدری کبی
طبابتله مشغول اولوب، اوراچار خانه سنک طبیب
ثانیسی ایدی. عشرته مجروربتی وار ایدی. شویت
اونکدر:

بر جان ویرر قتاده بکا وارمیدر دیش
بر جان بولندمی عطادن خبر ویرر

عطا } فرس شعرا سندن دخی اوج کشینک
مخلصیدر:
برنجیسی ابرقوه ساداندن اولوب، شاه عباس
ماضی زماننده نشأت ایتمشدر. شویت اونکدر:
آمد آن مه سینه را از داغها رنگین کنید
پادشاه حسن آمد شهر را تزین کنید
— ایکننجیسی (حسین —) هندستانک بریلی
شهرندن واطباندن اولوب، شویت اونکدر:

عنوانیه شعر و بلاغته متعلق بر کتاب دخی یازمش؛
و ۹۱۷ تاریخنده وفات ایتشدر.

عطاء الله } ایران شعرا سندن ایکی ذاتک
مخلصیدر:

برنجیسی (استاد -) ری شهرندن اولوب، شو
یت اونکدر:

چشمکانش چنانکه یوسف کفت
ان ربی لکیدهن عظیم

— ایکنجیسی (قاضی -) ینه ری شهرندن
اولوب، ملوک صفویه دن شاه صفینک منسوبیندن
بولتمشدر. سلطان مراد خان ایله شاه مشارالیه بیننده
صلح عقد اولدوقده سویلش اولدینی شو بر ایکی بیت
جمله اشعارنددر:

پادشه روم وشه کامکار
صلح چو کردند بهم اختیار
ازین تاریخ کفرتم قلم
نازده از کلک هنوز این رقم
متی اقبال درین کهنه دیر
غلفه افکنده که الصلح خیر

عطاء الله افندی } «عرب زاده» ماده.
سنه صراجمت بیوربله.

عطاء الله افندی } (محمد —) سلطان سلیم
خان ناک و مصطفی خان

رابع زمانلرنده ایکی دفعه شیخ الاسلام اولمش علمدان
اولوب، شیخ الاسلام اسمد افندی زاده محمد شریف
افندیکن اولقیدر. ۱۱۷۳ ده طوغوب، تحصیل
علومدن صکره، ۱۱۸۵ ده طریق تدریسه داخل
اولمش؛ ۱۹۷ ده غلطه وبعده صره سیله ادرنه،
مکه مکرمه واستانبول قاضیسی و قیبالاشراف،
۲۱۳ ده آناتولی و ۲۱۵ ده روم ایلی قاضیصکرکی
اولدقدن صکره، ۲۲۱ ده مقام مشیخت اسلامییه
واصل اولوب، اون آی ایله یدی کون بو مقام
تالیده قالمش؛ ۲۲۴ ده عزل اولنهرق، یرینه
صمانی زاده عمر خلوصی افندی تمین اولتمش ایسه ده،
ایرتسی کون ینه مقام مشارالیه ااده اولنهرق،
بودفمه دخی برسنه ایله اون طقوز کون امور فتوایی
اداره ایتدکن صکره، علمدار مصطفی باشانک درسما.
ده دخولنده سلطان مصطفی خان طرفندن عزل
اولنهرق، بیکده کی یالیننده قامت ایتکده ایکن،
بعده آنچه قزانغه و مؤخر آریه انی اولان کوزلحصاره
نقل اولنهرق، ۱۲۲۶ ده اوراده وفات ایتشدر.

حالم وادیب بر ذات اولوب، کتب علیه به بعض
حاشیه لری و بر دیوانچه سی واردر. شو مقطع
اونکدر:

تجاهل قیل بو ایام هنر دشمنده عاقلسهک
صاقین اظهار علم ایجه عطا غایت جهالتدر

عطاء الله افندی } (وقعه نویس -) «ه شافی
زاده» ماده سنه صرا.

جمت بیوربله.

عطاء الملک } ایران مشاهیر شعرا و کبراسندن
(اولوب، جوینلیدر. صاحب

دیوان دینکله مشهور خواجه شمس الدین محمدک
برادریدر. ملکشاهک «جهانکشا» عنوانی تاریخنک

صاحبیدر. اجداد لری دخی نسلاً بعد نسل اولوب
کالدن بولنش واهل کالی حمایه ایتشملر ایدی. برادری

مشارالیه خواجه شمس الدین محمد مجد الملک یزدی
سمایتیه هلاکته او فرادقدن صکره، صاحب ترجمه

صدقات واستقامتیه آرغون خانک خدمتنده ترقی
ایدوب، مجد الملکی اقبالدن دوشورمش؛ و قتل ایتد.

یروب، یدی پارچه به کسدیره رک، هر پارچه سی بر
دیاره کوندرمش ایدی. بو باده سویلش اولدینی
شو رباعی جمله اشعارنددر:

روزی دوسه سر دفتر تذویر شدی
جوینده ملک و مال و توقیر شدی
اعضای توهیری کفرتم اقلی
القصه بیک هفته جهانکبیر شدی

عطاء بن ابی ریاح } (ابو محمد اسلم بن
مشاهیر صفوان)

تابعیندن و مکه اطام فقها سندن اولوب، جابر بن
عبده الانصاری و عبدالله بن عباس و عبدالله بن الزبیر

وسائر صحابه دن استماع احادیث شریفه ایتشمدی.
کندی سندن برجوق ذوات روایت ایتشملردر. مکه

مکرمه ده امور فتوی کندیسنه محول ایدی. ۱۱۵
تاریخنده ۸۸ باشنده وفات ایتشدر.

عطار } (شیخ ابوطالب فریدالدین محمد بن
(ابراهیم) اطام شعراء ایراندن واجله

مشایخ و عرفادن اولوب، ۵۱۳ تاریخنده نیشابوره
تابع (کدکن) قریه سنده طوغمش، و نیشابورده
وشادباخ قصبه سنده یاشامشدر. مولدی اولان

قریده کبار مشایخند قطب‌الدین حیدر نامنده بر
مرشد عارف بولنوب، پدري ابراهيم عطار بوزاتک
مريدانندن بولنوق حسيبله صاحب ترجمه دخی شبا.
بتنده شيخ مشارالیهک مجلسنه دوامله، انفا سندن
استفاده، ونامنه «حیدر نامه» عنوانيله بر منظومه
نظم ایتشیدی، که بونک اداسنده مبتدیك آثاری
ظاهر اولوب، حضرت شیخک آثار سازه سنه بکزه.
میور. پدري شایخ باخده عطار یعنی ادویه و عطریات
تاجری اولغله، و فائنده صاحب ترجمه برینه کچوب،
آلیش و بریشله مشغول ایکن، مختلف صورتلرده
روایت اولنان بروقه یعنی بر اهل دلدله مشاهده
ایتدیکی حال اوزرینه، ودها طوغریبی سن شبابتدن
شیخ قطب‌الدین حیدردن آلدینی درس لک و مطالعه.
سیله مشغول اولدینی کتب تصوفک و زراجم احوال
عرفانک تأمیراتيله، بر کون دکانی ترک، و ایچنده کی اموال
و اشیای تصدق ایدوب، وقتک مشایخ و عارفانندن
رکن‌الدین اکافک خانقاهنه شتاب ایدرک، بر مدت
بونک حاقه مريدان و درویشاننده مجاهده ایله اشتغال
ایتمش؛ وبعده زیارت بیت‌الله الحرام ایدوب، عزیمت
وعودتنده مشاهیر ارباب تصوف و عرفانندن برچوق
ذواتله کوریشمش؛ وبعده تصوف و طریقه متعلق
کتبک مطالعه سیله و نصح و پند و نصیحت و حقیقته
متعلق اشعار عارفانه نظميله و زهد و تقوی و عبادتله
اشتغال ایتمشدر. اشعارنده فوق‌العاده بر سلاست
و لطافت، نصایحنده بیوک بر تأثیر و اقوال عارفانه سنده
بحیر العقول بر حال وارددر. دیوان اشعاری قرق بیک
بیته بالفرد. بغزلیات، قصائد، مقطعات، رباعیات
و مثنوی اوله رق جمله اشعاری بوز بیک بیته بالغ
اولور. موجود آثار منظومه‌سی: «اسرار نامه»،
«الهی نامه»، «مصیبت نامه»، «اشتر نامه»، «وصیئنا
مه»، «مختار نامه»، «جوهر الذات»، «منطق الطیر»،
«بلبل نامه»، «کل وهر من»، «حیدر نامه»، «سیاه
نامه»، «حلاج نامه»، «مظهر العجائب» و «پند نامه»،
دن عبارت ایسه ده، نسخهلری ناوود اولان دیگر
منظومه‌لری دخی اولوب، جمله‌سی قرقه باغ اولدینی
مریدور. رسائل اخوان الصفا سی دخی وارددر. دیار من.
ده الگ متدواللری پند نامه سیله منق الطیر ایدر. شیخ عطار
چوق زمان ممبر اولوب، چنکیز قترتنده ۶۲۷
تاریخنده چنکیزک خروچنده حضرت شیخ بر مغولک

الینه اسیر دوشوب، مغوله شیخ عطاره مقابل خیلی
بیوک مبلغلر تکلیف اولندیفی حالده، شیخ بو بنم قیم
دکادر، دهرک فروختنه مانع اولمش؛ و نهایت بری
بو اختیار ی باکوبر سکا آرقه مده کی برچوال صمانی
وبره، دینجه، شیخ: ایشته، بنم قیم بودر. شمعی
صات، دیمکله، مغول حدت ایدوب، درحال حضرت
شیخی شهید ایتمشدر. شهادتنده ۱۱۴ یا شنده ایدی.
مرقدی شاد باخ قصه‌سی خارجنده زیارتگاهدر.
شوربای اشعارنده انتخاب ایراد اولنور:

مرغی بودم بریده از عالم راز
تا بوکه برم ز شیب سفلی بفرافز
چون هیچ کسی نیافتم محرم راز
زان در که در آمدیم برون رفتم باز

شیخ عطارک کالاتی معنویانده کی درجه‌سی معلوم
انام اولان مولانا جلال‌الدین رومی حضرت لرینک شو
بیت قدر شناسانه لرندن منقهم اولور:

عطار روح بود سنایی دو چشم او
ما از بی سنایی و عطار آمدیم

عطار { ابران شعر اسندن بو مخلصه مختلص
دیگر بر ذات دخی اولوب، بخلیدره.
شوربای اونکدر:

ای کشته بچیل آب حیات از دهن
سرو از قدمه از رخ و سیم از بندت
صاحب نظری کجاست تا در نکرد
صد یوسف مصر درته پیر هنت

عطار { (ابوبکر یعقوب بن یعقوب بن مقسم)
مشاهیر نحو یون و قراء دن اولوب،

ادبیاتی ابوالعباس ثعلبندن تحصیل ایتشیدی. نحو
کوفیونده مستحضراتی چوق اولوب، کرک نحو و کرک
قرانده متعدد تألیفاتی وارددر. تفسیر و معانی
قرآنه متعلق «الانوار» عنوانيله مشهور بر تألیفی
وارددر. آنجق قرانده کندینه مخصوص بر مسلک
اختیار ایتک ایستدیکندن، جمهور قراء و علمایه
قالقیشوب، بر روایتده زمانک سلطانن حضورنده
تحریر بر آتوبه اتمکه اجبار ایدلش؛ و بر روایتده آخر
عمرینده دک ذهابنده ثابت قالمش ایدی. ۳۵۴ تاریخنده
وفات ایتمشدر. (ابن مقسم) دیمکله دخی معروفدر.

عطار د { (بن حاجب التیمی) صحابه‌دن وقوی
ساداتندن اولوب، بر هیئت مبعوثه

ایله برابر نزد جناب نبوی به کله‌رک، شرف اسلامه
مصرف اولمش؛ و فخر کائنات (صلیم) افند منزه کسرائک
کند یسنه کبیر برمش اولدینی دیباچندن بر ثوب اهدا

ایتمش ایدی، که بوئوب صحابه نك تعجبی دھوت ایتمکله،
 جانب نبو بدن جنتده بوندن اعلا لری اوله جفی تبشیر
 بیورلمش؛ وئوب مذکور ابو جهم بن حذیفه به ارسال
 بیوربله رق، مقابلنده معروف بر مشعل آلمشدی .
 (سجاح التیمیة) نام قادین ادھای نبوت ایتمدیکنده،
 صاحب ترجمه کندیسنه تبیت ای دن لردن بولنش؛
 و بده اسلامه کلوب، حسن حالی مشاهده اولمشدر.
 — ابوالعشاء الدارمینک پدري عطارد بن برز دخی
 صحابه دن اولوب، اوغلی کندیسندن روایت ایتمشدر.
 عطایي } ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی دوری
 } شمراسندن حسن و جلاله مشهور
 بر نوجوان اولوب، سرایه طلب اولندوقده فرار ایتمشدی.
 شو بیت بو باده سویلدیکی اشمارندردن :

کوچ کورسه برکشی در سلطانہ عزم ایدر
 شدی عطاییه کوچی سلطان ایدر دروغ

عطایي } (نوعی زاده — افندی) اون
 } برنجی قرن هجری علماسندن اولوب،

طاشکبری زاده نك شقایق نعمانیه سنه « حدایق الحقایق
 فی تکملة الشقایق » عنوانیه ترجمه مفصل بر ذیل
 یازمشدر، که ۱۲۸۰ تاریخنده طبع و نشر اولمشدر.

عطری } مشاهیر موسیقی شماسندن
 } اولوب، سلطان محمد خان ثالث

دورنده یاشامش، و پادشاه مشارالیه ندیمک
 ایتمشدر. قبری ادرنه قیوسی خارچنده مصطفی پاشا
 تکیه سی جوارنده در .

عطوفی } (مولی خیرالدین خضر) سلطان
 } بایزید خان ثانی دوری مشاهیر

علماسندن اولوب، علوم ادبیه و عقلیه و تفسیر و حدیث
 و سایر علومده بد طولی صاحبی ایدی. بر مدت سرای
 همایون بند کانی معلمی بولنش، و جوامع شریفه ده
 تفسیر شریف تدریسبله و وعظ ایله اشتغال ایتمش
 ایدی. ۹۴۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. «کشاف» .
 حاشیه لری، « مشارق » شرحی، طبعه بر تألیفی
 و هلم کلامده بر قاج رساله سی واردرد.

عطیبه } صحابه رسول الله (صلم) دن بر قاج
 } ذاتک اسمیدر .

عطیبه بن صالح } حلبده حکومت سسورن
 } بنی مرداس ملوک نك

در دنجیسی و مؤسس دولت اولان صالح بن مرداسک
 اوچجی اوغلی اولوب، ۴۵۴ تاریخنده برادری شمال

بن صالحه خلف اولمش؛ و متعاقبا ثمالک اوغلی محمود
 حراندن کلوب، حلبی ضبط ایتمکله، صاحب ترجمه،
 رقبه چکلمش ایسه ده، چوق کچمه دن اوراسی دخی
 لندن آلمغله، قیصر رومک یانسه قاچوب، اوراده
 وفات ایتمشدر.

عظمت } فرس شاعره لرندن سمر قند قا.
 } ضیسنک قیزدر. (عصمتی) تخلص
 ایدردی . (عصمتی « ماده سنه مراجعت » .)

عظیم } (مولوی فضل بن الرشید مولوی
 } فضل امام) هندستانک مشاهیر شعرا .
 سندن اولوب، خیر آبدده دنیا به کلش؛ و انکیزلرک
 بمض بیوک مأموریتلرنده بولنشدر. علوم عقلیه
 و نقلیه ده بد طولی صاحبی ایدی . شو قطعه جمله
 اشمارندردن :

وعده در طرفه بلا کرد گرفتار مرا
 زیستاق مشکل و مرمن شده دشوار مرا
 رفت آن عهد که بیاار سخن میگفتم
 گفتگو بیست کنون با در و دیوار مرا

عظیم } (بن ملا کیدی) ایران مشاهیر
 } شمراسندن اولوب، ۱۰۷۴ تاریخلر.

نده بر حیات ایدی. مرتب دیوانی و « فوز عظیم »
 عنوانیه بر منظومی واردرد. اشعارینه دسترس
 اولنه مدی .

عظیم آباد } هندستانده پنجاب خطه سنک
 } سرهند سنجاغنده و دهلی نك

۱۵۶ کیلو متره شمال غربیسنده بر قصبه در.

عظیم آباد } هندستانده یانته شهر نك نام
 } دیکریدر . (« پانته » ناده سنه

و ماده آتی به مراجعت » .)

عظیم الشان } دهلی ملوک تیموریه سندن
 } بهادر شاهک ایکنجی اوغلی

اولوب، بیوک پدري طلمکیر زمانده بنکاله والیسی
 اولمش؛ و یانته شهرینی مرکز حکومت اخذ ایدوب،
 عظیم آباد تسمیه ایتمتیدی. بیوک پدربنک و فائنده
 اوغلی فرح سیری وکیل بر افرق، اکره به عزیمتله
 پدربله عمی اعظم شاه میانده ۱۱۱۹ ده وقوع
 بولان محاربه ده حاضر بولنش؛ ۱۱۲۴ ده پدربله
 دیکر عمی جهاندار شاه ییئنده وقوع بولان محاربه ده
 مقتول اولمش؛ و اوغلی محمد کریم بو محاربه ده تختی ضبط
 ایدن مشارالیه جهاندار شاهک اسارتنه دوشوب،
 امربله قتل اولمشدر.

هندستانك بنارس ایالتنده و بنا. } **عظیمکمر** } رسك ۸۷ كيلو متره شمالنده
اوله رق كنگك ایرماغه نایع (خوس) نهری اوزرنده
سنجاق مرکزی برقصه اولوب، ۱۴۵۴۳ اهالیسی
واردر. ۱۶۲۰ تاریخ میلادیسنده خان عظیم اسمنده
براملاک صاحی طرفندن تأسیس اولمشدر. —
عظیمکمر سنجاقنك ۶۶۰۰ مربع کیلو متره مساحه
سطحیه سی و ۱۰۳۱ ۴۱۰ اهالیسی اولوب، ۶ قضایه
منقسم ۶۳۱۶ قصبه و قریبه بی حاویدر.

{ **عفتی** } ایران شاعر اولندن اولوب، اسفرا-
نیلیدر. شویت اونکدر :
قامت سرو که در آب نمودار شده
کرده دعوی بقدیار و نکونسار شده

{ **عفراء** } سابق الترجه عروه نك مشوقه سیدر.
{ «عروه» ماده سنه مراجعت. } —
{ **عفراء بنت الاحمر** } دخی ابن الفرند دیمکله شهر
حارث خزاعینك زوجه سی و احمر خزاعینك کریمه.
سیدر. زوجه ایه آرلنده مفارقت دوشوب، بدیلرندکی
عجت و نار هجران ایکیسی ده اتلاف ایتمش اولدیغی
و نظماً مخایره لری منقولدر. — { **عفراء بنت عبید** }
ایسه صحابیاتدن اولوب، صحابیدن اولان اولغلرینك
جسارت و هادار لکیله مشهوره در.

{ **عفیف الدین تلمسانی** } { **سلیمان بن علی** }
{ **مشاهیر شهر** }
وادبادن اولوب، مغربده کی تلسان قصبه سننده طو.
غمش، و اکثر عمرینی مصر و شامده کچیر مشدر. ۶۹۰
تاریخنده دمشقده وفات ایدوب، صوفیون مقبره سننده
دفن اولمشدر. اشعار رائقه سی و برخیلی تألیفاتی
اولوب، شو ایکی بیت جمله افوالنددر :

ان کان قتلی فی الهوی یتعین
یا قاتلی فیسیف طرفك اهون
حسی وحسبك ان تكون مدامی
غسلی و فی ثوب السقام اکفن

{ **عقبه** } صحابه دن رجاج ذانك اسمی اولوب اك
{ **عروف لری بروجه آتی ذکر اولنور:** }
{ **عقبه بن الحارث بن حامر بن نوفل بن عبید مناف بن** }
قسی القرشی النوفلی (که ابوسروه نك برادر لری اولوب،
ایکیسی فتح مکه کونی اسلامه کلش؛ و عبید الرحمن بن
عمر (رضه) ايله برلکده مصرده شرب خمر ايله اتهام
اولمشدر. — { **عقبه بن حابس الاشجعی** } (که اک اول
اسلامه کلنلر دن اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولمش؛

ورقم و قه سننده اسرانی ذبح ایتمکله، (مذبح) لقبه
تلقیب اولمشدر. — { **ابو حماد عقبه بن حامر الجهنی** }
که فخر کائنات (صلام) افندسزك مدینه منوره نی
تشریف لرنده، چوبان اولدیغی حالده، سور یسنی ترکله،
اسلامه کلهر ك صحابه زمره سنه داخل اولمش؛ و بعد
معاویه بن ابی سفیان انساب ایدوب، بونك طرفندن
مصر و ایلیکنه تمین اولمش؛ و اوراده ساکن اولوب،
۵۸ تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر. ابن عباس و ابو
ایوب (رضهما) ايله ساتر صحابه و تابعین کندیسندن

روایت ایتمشدر. فتوح شامده حاضر بولوب،
دمشقك قحی مژده سنی حضرت عمر (رضه) و
ایصال ایدن بوذانددر. صفین محاربه سننده معاویه نك
معیتمده بولمشدر. کوزل سسی اولوب، قرآن کریمی
حسن صوتله او قوردی. — { **ابو مسعود عقبه بن** }
عمر و الانصاری البدری (که بدر غزاسنده بولمدیغی
خالده، اورایه نازل اولدیغیچون بولقبه تلقیب اولمش؛
و عقبه ثانیه ايله احد و اونی متعاقب غزاونده حاضر
بولوب، بئده کوفه ده ساکن اوله رق، حضرت
علی المرتضی (رضه) نك اصحابی زمره سنه داخل اولمش؛
و صفین و قه سننده جانب مشار الیه دن کوفه ده
استخلاف بیورلمشیدی. ۴۱ تاریخنده بر روایتده

۶۰ دن صکره ارتحال ایتمشدر. — { **ابوسفیان عقبه** }
بن وهب الاسدی (که برادر لری شجاع بن وهبله برابر
مدینه منوره یه هجرت ایدوب، بدر غزاسنده حاضر
بولمشدر. — { **عقبه بن وهب الطفاتی** } (که انصا.
ردن هجرتدن مقدم اسلامه کلنلر دن اولوب، مککه یه
هجرت، و معیت حضرت رسالتینا هیده مدینه یه حودتله،
مهاجرین و انصار دن عدو لائق حقنی تر انمس ایدی.
بدر واحد غزاسنده حاضر بولوب، بواکنجی محاربه ده
جناب رسول الله (صلام) افندسزك مبارک دندان
شریفی اخراج و معالجه ایدن بو ذات بر روایتده
ابوعبیده بن الجراح (رضه) اولمشدر.

{ **عقبه** } طاغ یولی دیمک اولان بو اسم کرک
{ **عقبه** } یا لکتر و دیگر براسمه اضافتله بر جوق
محلاره علم اولوب، اک مشهوری مکه مکرمه ايله منی
آره سننده و مکه دن تقریباً ایکی میل مسافه ده واقع
محلدر، که اوراده نبوتك اون برجی سنه سی موسم
حجینده فخر کائنات (صلام) افندسز مدینه لیلر دن و بنی
اوسدن آتی کشی یه راست کلوب، ایمانه کللرینی

تکلیف و معاونت لری طب بیورد قلرند، قبول واجبتله بیعت ایتمشله؛ نیونک اون ایکیجی سنه سی موسم حجنده بونلره دیکر آلتی کشتی دها الحاق اولنورق، اون ایکیسی، و برسنه صکره دخی یتش ارکک ایله ایکی قادین کلوب، جله سی بیعت ایتمش و بووجهله هجرتدن اول مدینه منوره ده اسلام نتشار ایش ایدی. بو بیتمله عقبه ایلی و عقبه ثانیه و عقبه ثالثه و حاضر بولانلره عقی اطلاق اولنور.

عقبه } (قله لبقه یا خود قصرالعقبه و یا عقبه المصریه) بحر احمرک منتهای شمال شرقیسنده واقع عقبه کورفرسک منتهای شمالیسنده و ساحل بحرک ۴ کیلومتره شرقنده اسکئی برقله اولوب، طریق حجاجی محافظه ایچون خدیویت مصریه طرفندم بر مقدار صکر اقامه اولتمقددر. حضرت سلیمان زماننده بمن وهدو زنگبار سواحله آمدو شد ایدن سفائک مبدأ حرکتی اولان (ایلاط) اسکله - سنک موعنده بولندیفی مزنوند.

عقبه بن نافع } (بن عبد القیس القرشی الفهری) عهد جناب نبویه طوغوب، بمضلر هندنده صحابه دن عداو اتمش ایسه ده، صحبته نائل اوله مامشدر. عمرو بن العاصک تبره سی اوغلی اولغله، بونک مصر والی کی زماننده معاویه نك عهدنده افریقیه به مأمور اولوب، لواته و مزانه و سائر بربر قبائله ۴۱ و ۴۲ تاریخلرنده خیلی محاربه لر ایدرک، کندیلرینی دائره اسلامه ادخال ایتدکن صکره، ارتداد ایتمرله، تکرار تحت اطاعته آلمش؛ و قدامسی ضبط اتمش و ۴۳ ده سودانه طوغری توسیع فتوحات ایدرک و دانی فتح اتمش؛ و ۵۰ تاریخنده قیروان شهرینی تأسیس ایدوب، بتون بلاد مغربه مرکز اتخاذ اتمش، و اوچ سنه اوراده قالمشدر. فتوحات اسلامیه نی مغرب اقصایه و بحر محیط اطلاسی سواحله نك توسیع ایدرک حتی ساحله وارنج، آنتی دیکزک ایچنده سوردرک، یا الله دها قره اوله ایدی، اصلائی کله الله ایچون کیدردم! دیدیکی مشهوردر. مغرب اقصی فتوحاتندن صکره ۶۳ تاریخنده کسبیله بن طرم ایله شهید اولوب، قیروانده مدفوندر. اطظم مجاهدین اسلامدن اولوب، مستجاب الدعوه اولدیغی دخی منقولدر. بعض کتبه ده (عقبه بن رافع) دیه مضبوطدر.

عقبه کورفری } (بحر Golfe d'Akaba) سینا شبه جزیره سنک ایکی طرفنه اوزانان ایکی کورفرک شرق طرفنده بولانی اولوب، شبه جزیره مذکوره ایله جزیره العرب آره سنده بحر لوطه طوغری ممتد اولان وادی العربیه به قدر اوزانیر. جنوب غریبدن شمال شرقیه طوغری ممتد طار و اوزون رکورفر اولوب، آغزنده و ۲۸° عرض شمالیده بولسان (تبران) جزیره سندن ۳۶' ۲۹° عرض شمالیه به قدر بونی ۱۵۴ واک کنیش عجلنده اکی ۲۲ کیلومتره در. ایکی جهتنده کی - واحل نباتات و اشجار و آثار عمراندن خالی اولوب، بعض برلری ۶۰۰ متره به قدر یوکسک دیوار کی دیک و صرب قیالقی طاغلردن عبارتدر. قمری درین اولوب، بعض محالرنده ۵۰۰ متره لک سونده لرله دیکزک دینی بوله مامشدر. شمال شرقیدن اسن روزکار یک شدتلی اولوب، سیرسفاخی خیلی مشکل برحاله قویان فرطونه لر ظهور ایدر. یا لکز نیسان و مایسنه صولر ساکندر.

عقرب } فلسطینده و مبله ایله غزه آره سننده ورمله دن ۶ کیلومتره لک مسافه ده بر برقریه اولوب، بنی اسرائیل و یهود حکومتی زمانلرنده معتقی بر قصبه ایدی. اجنبیلر هندنده Ekron اسمیله معروفدر.

عقیل } (ابو یزید - بن ابی طالب بن عبد المطب بن هاشم القرشی الهاشمی) صحابه دن اولوب، فخر کائنات (صائم) افسندزک هم زاده سی و جناب علی المرتضی (رضه) ک برادری ایدی. حضرت جعفر طیاردن اون و حضرت علیدن یکریمی یاش بیوک اولوب، اوچی بر والده دن متولددر. بدر محاربه سنده کرها مشرک ک ایچنده بولنوب، اسیر دوتمش؛ و کندیسی فقیر اولدیغیچون، فدیة نجاشی عمی عباس طرفندن تأدیة اولمشدی. هجرت نبویه نك سکر زنجی سنه سی مدینه منوره به هجرت ایدوب، زسر اصحابه الحاق اتمشدر. وؤته غزاسنده حاضر بولنوب، عودتنده اوزون بر حسته لقه دوچار اولغله، مکه وحنین وطائف غزایرنده بولنه مامش؛ و بر روایتده حنین وقعه سنده معیت حضرت نبویه اک زیاده ثبات ایدنلردن بولمشدر. احوال قریش و انساب و ایام عربیه و قوفی زیاده اولوب، آنجق

وضون ماء الوجه عن باده
فی نیل ما ینفد عن قرب

عكا { یاخود عكه (Saint Jean d' Acre)
سوریه ساحلنده و بیروت ولایتنده

اوله رق بیروتک تقریباً ۱۲۰ کیلومتره جنوبنده،
۴۶° ۵۰' ۳۲" عرض شمالی ایله ۷° ۵۳' ۳۲"
طول شرقیده واقع لوا مرکزى بر قصبه اولوب،
۷۸۲۵ اهالیسی، مشهور جزار یا شاطرفندن یا بلش
جسیم ومصنع برجامع شرقی و بوکا مربوط مدرسه
و سائر خیراتی، دیگر بر قاچ معابدی، بیوجک کیلر
استیعاب ایده بیلیر و آنجیق طرائفه محتاج اولغله
شمدیکی حالده یا لکیز کوچک سفاشک دخولنه مساعد
صاغلام لیاتی، دیکز جهندن خراب و قره جهندن
مجدداً تعمیر و انشا اولنمش سور و اسخکاماتی و خیلی
ایشلک تجارتی وارددر. حوران جهتنک دخی اسکله سی
اولغله، ذخایر و سائر مه متعاق خیلی اخراجاتی اولوب،
اورادن بدأ ایله دمشق شام و قسسه طوغری در
دست تمدید اولان دمیر پوللر اهمیت تجاربه سی
و معمورینی بر قات دها آتیره جقدر.

قصبه جنوب طرفندن (کرمل) برونبله قبانان
۱۲۰ کیلومتره وسعتنده اولان عكا قوشنک منتهای
شمالیسنده دیکزک ایچنه کیرمش مثالتشکل بر برونک
اوزرنده مبنی اولوب، سوریاله محاطدره شمال جهتنده
سورک خارچنده بر طاقم ابنیه عتیقه آناری موجود
اولوب، فنیکه لیلر زماننده شهرک قسم اعظمی او
جهته بولنمش اولدیفنی کوستریور. عكا پک قدیم بر
معموره اولوب، فنیکه لیلر زماننده (عکو) یاخود
(عقو) اسمبله بیوک و تجارکاه بر شهر ایدی. بطالس
مصرک سوریه ده حکم سوزدکاری زمانده بونلردن
برینک اسمنه نسبتله (بطولمیس) تسمیه اولنمشدی.
شام فتوحنده معاویه بن ابی سفیان بدیله فتح اولنهرق،
ممالک اسلامیه به ضم و ادخال اولنمش؛ و هشام بن
عبد الملک طرفندن تعمیر اولنمشیدی. ابن طولون
عکایی تحت اداره سنه الذیقنده بر قات دها توسیع
و تزین ایده رک، لیمانتی دخی سورک لیمانی طرزنده
انشا ایتدیرن مشارالیه در. ۴۹۷ تاریخنده اهل
صلیب طرفندن ضبط اولنهرق، ۸۶ سنه بونلرک
بندنه قالوب، باشلیجه مرکز لری بولنقدن صکره،
۵۸۳ ده صلاح الدین ایوبی طرفندن استخلاص
ایلمش ایسه ده، ۵۸۷ تاریخنده یکیدن اهل صلیبک

قریشک مساویسنی تفصیل و تطویل ایتدیکندن،
اولاد قریش کندیسندن روگردان اولورلردی.
بده برادری جناب مرتضانی ترکله، معاویه به میلانی
حرمین اهالیسنی بسبتون کندیسندن تبرید ایتشدی.
معاویه به میلی ایسه تبره سی فاطمه بنت عتبه بن ربیعہ تک
معاویه تک تحت نکاحنده اولسندن و منافع دنیویه سی
او طرفنده بولسندن ایلمی کلسدره. حتی بر کون
معاویه یوزینه قارشی عقیلک برادری بر اقوب بزه کلسی
حق بزم طرفنده اولدیفنی بیلدیکندن ایلمی کلیسور
دینجه، عقیل: آخرتم ایچون قرنده شم و دنیا م ایچون
سن خیرلیسک، بن دنیای آخرتمه ترجیح ایتدیکم
ایچون جناب حنک عفونی استرحام ایدرم، دیمش.
روایت کوره، عقیل بورجه کرتسار اولوب، چاره
تأدیه سیچون کوفه ده مقام خلافتنده بولسان برادری
جناب مرتضایه مراجعت ایتدیکنده، حضرت مرتضی
بورحک مقداری صوروب، فرق بیک درهم اولد.
یفنی آکلانجه، موجود آتقیسه اولدیفنی، و آنجیق
تخصیصاتی جیقدیغنده، نام قرق بیک درهم اولدیغندن
اونی وره بیله جکفی بیان بیورومش؛ و عقیل: بیت
المال خزینه لری الکزده اولدیفنی حالده بکا تخصیصاتدن
بخت ایدیورسک؟ دیه اهتراض ایدنجه، جناب حیدر:
بکا امنیت اولنان اموال مسلمینه ال طوقند بر مفی می
توصیه ایدیورسک؟ دیه عتاب آمیز جواب و بر مکله،
عقیل: اوله ایسه معاویه به کیده بم، دیه رک، لیتکه
مأذون اولوب، شامه کیتمش ایدی. معاویه تک یا نسه
کیتدیکنده معاویه: هللی اینک اصحابی فصل بر اقدک؟
دینجه، عقیل: حضرت محمد (صلم) ک اصحابی حالنده
بر اقدم، یا لکیز حضرت محمدی (صلم) ایچلرنده کور.
مدم؛ و سنی اصحابکله ابو سفیانک اصحابی حالنده
بولیورم. یا لکیز ابو سفیانی ایچکزده کورمیورم،
دیمش. معاویه ایله دها بر جوق ماجرا و محاوره لری
منقولدر. هر حالده معاویه کندیلرینه اللی بیک
درهم و یروب، بورجی ادا ایتدیرمشدر. معاویه تک
زماننده وفات ایتشددر. اوغلی محمد و حسن بصری
و سائر لری کندیلرندن روایت ایتشلدر.

عقیل { (علی بن الحسین) مشاهیر شمردن
عقیلی { اولوب، تسی عقیل بن ابی طالبه
منتهی اولوردی. شو بر اکی بیت جله اشعارنددر:
وقائل ما للملك قلت الفی
فقال لا بل راحة القلب

ایادی تصبیه دوشوب، اهالی اسلامی سی حتمه
 قتل عام اجرا اولمش؛ نهایت ۶۹۰ تاریخنده مصر
 ملوکندن ملک اشرف بن علاون طرفندن قطعاً فتح
 اولنهرق، اهل صلیب حکومتنه ختام ویرلش ایدی.
 یاوز سلطان سلیم خان طرفندن سائر بلاد شامله
 برابر ممالک عثمانیه به الحاق اولنهرق، صیدا
 ایالته ملحق بولمش؛ و سلطان سلیم خان ثالث زماننده
 جزار پاشا عکاده بیوک نابولیونک محاصره و هجومنه
 قارشی طوروب، بو جهانگیری خانباً هودنه مجبور
 ایشدر. سوربه جهتی مصرلی ابراهیم پاشانک تحت
 اداره سنده ایکن، اورویا دول متفقه سنک دوختاسی
 حکای طوپه ماتوب، اکثر آنارخی تحریب ایشدر.
 بو وجهه عکاک تاریخ نقطه نظرندن خیلی اهمیتی
 واردر. عربلر زماننده علوم و معارف بو قصبه ده
 دخی خیلی ترقی ایدوب، هکی لقبیله ملقب بر جوق
 مشاهیر بیتشعشدر. کتب عربیسه ده املاسی (هکله)
 اولوب، اسم قدیمک همان هیندر.

— عکا قضای همنای اولان سنجاغک مرکز
 قضای اولوب، لوانک شمال غربی قسمندن عبارت
 اولدینی حاده، جنوباً حیفا، شرقاً ناصره و طبریه،
 شمال شرقی جهتندن صغد قضاایله، شمالاً بیروت
 سنجاغیله، غرباً دخی آق دکنزله محدوددر. شفا عمرو
 ناحیه سیله ساحل و شافور دینان اعتباری ناحیه لک
 دوزومنت اراضیسی حاوی اولوب، ۲۷۰۰۸ اهالیسی
 واردر، که بو مقدار دن ۲۰۰۶۴ سی مسلم و قصوری
 جاعات مختلفه به منقسم خرستیان ایله یهودیدن عبا.
 رتدر. محصولات ارضیه سی حبوبات متنوعه ایله
 توتون، پاموق، زیتون، اوزوم، انجیر و سائرته دن
 عبارت اولوب، احتیاجات محلیه دن فضله سی اخراج
 اولنوره. حیوانات اهلیه سی کلبتلی کچی ایله قیون،
 صیغیر و سائرته دن عبارتدر.

عکا } سنجاغی. بیروت ولایتی ترکیب ایدن
 } بش سنجاغک و جنوب جهتنده کیلرک
 بری اولوب، شمالاً بیروت سنجاغیله، شرقاً سوریه
 ولایتیله، جنوباً نابلس سنجاغیله، غرباً دخی آق
 دکنزله محاطدر. قسم شرقیسنده شام خطه سی شق
 ایدن سلاسل جبال تمتد اولوب، بونلرک اتکاری
 و بعض شعبه لری غربه یعنی ساحله طوغری اوزانیر؛
 و آره لرنده برطاقم کوزل وادیرلر و سواحله قریب

محلرنده مثبت اووملر بولنیور. جبال مذکورده دن
 بر جوق انهار نبعانله، همان متوازیاً غربه طوغری
 آقهرق، اراضیسی سقی و اروا ایدره. حدود شرقیه.
 سی اردن و نام دیکرله شریبه نهری مجراسیله آریلوب،
 بو حدودک و سطلرنده طبریه کولی دخی بولنیور.
 سنجاغ: عکا، حیفا، ناصره، طبریه، صغد املرله ه
 قضا (شفا عمرو) و قیساویه ناملرله ۲ ناحیه به منقسم
 اولوب، ۲۲۵ قریه و مزرعه یی حاویدر. تحریری
 اجرا اولمش اهالی مسکونه سی ۸۴۷۴۲ نفوسدن
 عبارت ایسه ده، عشار و سائرته دن اولهرق تحریر
 اولنماش ده. برخیلی نفوس اولدینی محققدر. اهالی
 لوان ۲۵۱۸۰ سی جاعات مختلفه به منسوب خرستیان
 و یهودی اولوب، قصوری سنی و درزی اولهرق
 مسلم و جله سی لسان عربی ایله متکلمدرلر. اراضیسی
 یک منبت اولوب، محصولات ارضیه سی: بغدادی،
 آریه، مصر، یولاف، بورچاق، داری، سیسام،
 فضولیله، مرجک، نخود، بقله، پتانه، توتون، پاموق
 و سائرته ایله زیتون، انجیر، اوزوم، طوت، پورتقال،
 لیمون و سائر میوه و سبزه لک اتوانندن عبارت او.
 لوب، احتیاجات محلیه به تقابل ایتدکن صکره،
 اکثرینک برخیلی مقدار دخی اخراج اولنوره.
 خیلی مقدار بال و بال موسی ایله ایک دخی چیقاره
 حیوانات اهلیه سی برنجی درجه ده کچی و ایکچی در.
 جهده قیون، صیغیر، حرکله، دوه و سائرته دن عبا.
 رتدر. سنجاغک اورمانلری ۱۵۰۰۰۰ دونه قریب
 اولوب، میشه، سندیان، و سائر آفاجلر بولنیورسه ده،
 وسائط نقلیه جه سهولت فقدانندن کراسته جه بحق
 استفاده اولنهرمیور. ساحله قریب اولان لرلینک
 هوایی معتدل و صیغاهه مائل اولوب، تریبه وا.
 دیسنده بولنان طبریه قضایسی دخی بونلره مماثل
 ایسه ده طاغاق اولان صغد و ناصره فضالرنده هوا
 سرنجه در. داخل لوانه ۶۴ جامع شریف، ۱۱۰
 مکتب و مدرسه، ۹۶ کلیسا و مناستر، ۳۳ خان
 و هتل، ۵ جام، ۲۱۸۷ دکان، ۴۱۲ مغازه، ۹
 قاریقه، ۹۸ دکرمن، ۳ کریمید خانه، ۴۱ یاغخانه
 موجوددر.

عکار } بیروت ولایتک طرابلس شام سنجا.
 } غنده و طرابلسک ۳۲ کیلومتره شر.
 قنده بر کوچک قصبه اولوب، برقضایه نامی و برمش
 ایسه ده، قضا مرکزی حله قصبه سیدره. — عکار

شعراى عربدن اولوب، ارض نماينده هاشمیلردن
برينك جاريه سنه اولان عشق و علاقه سييله شهرت
بولمشدر. معشوقه سييله احيانا ملاقات ايتكمده ايكن،
بونك بري طرفندن صدين آلتوب، بغداده كوتو.
ولسي اوزرينه، بستيون همير و فرقه دوچار اوله رق،
بو باده يك سوزشلي اشعار سويلمشدر. شو بر ايكي
بيت او جمله دندره:

ال اليت شعري هل يعون ما مضى
وهل راجع ما فات من صلة الخيل
وهل اجلسن في مثل مجلسنا الذي
نعيناه يوم السعادة بالوصل

عكاظ (سوق —) طائفندن بر ومكة
مكرمه دن اوچ مرحله ك مسافه ده
خرما آفاجلريني حاوي ر و ايديه . مشهور بر بازار
وينار يري ايدى، كه قريش وسار قبائل عرب سنه ده
بر كره سوال شه نده اورايه اجتماع ايديه رك، هم
آيش و بريلريني اجرا، هم حسب الجاهليه بر طاقم
قيالري طواف، وشعرا و بلغالري اك كوزل قصيده
و خطبه لريني ايراد ايديه رك، مفاخره ايدرلردى. بو
جهتجه سوق عكاظ يك بيوك بر شهرت قزانوب،
وقت سعادتن اولجه سوق عكاظه لسان عربينك
فضاحت و بلاغتمده كي كجاني كوستره حك شعرلر، خطبه
لر وكلام و جمله ل ايراد و قيد و حفظ اولندي يني كجى،
او صره ده وحى نبوينك و انوار توحيد اسلامك
مژده جيسي حكمنده اوله رق بين الرب اويانمش
اولان توحيد فكر كفر شكانه سنى مبين يك چوق
سوزلر ميدانه قزتمش ايدى. سوق عكاظ بر آي
دوام ايدوب، اورادن عربلر (سوق مجنه) و اورادن ده
(سوق ذى المحاز) . كيديه رك، بو اوچ بازاردن
صكره ذى الحجه ده كجه مكرمه يه تجمع ايدرلردى.
سوق عكاظك اصل يادى تشكيلى مذكور قيالرك
طوافي اولمغه، بعدالاسلام بالطبع ترك و ابطال او.
لشمدر.

عكبرا } بغداددن اون فرسخاق مسافه ده
و صريفين ايله اوانا قريبنده دجيل
نواچيسندن بر كوچك قصيه اولوب، نحو بوندن محب
الدين ابو البقائك وسار بعض مشاهيرك مسقط رأسي
بولشمدر.

عكبرى } [ابوالبقاء عكبرى] ماده سنه
[ماده سنه مراجعت بيوريله .]

قضاى شمالاً صافيتا و حصن الاكراد قضايله، شر.
قا سوريه ولايتك حص سخاغيله، جنوباً جبل
لبنانه و نفس طرابلس قضا سييله، غرباً دخى آق
دكيزله محاطدر. اراضيسى طاغاق اولوب، ساحله
طوغرى بر طاقم كوزل و اديلىرى و برقاج نهري دخى
وارددر. طوبراغى نبت اولوب، بغدادى، آربه، مصر،
سيسام، نخود، صوفان، توتون، بتانه وسارمه حاصل
اولور. خيلى مقدار زيتون ياغي و ايسك قوزه سي
و قورى اوزوم دخى چيقار. محصولاتك بر قسمي
خارجه اخراج اولنور. قضا ۱۷۴ قريه و مزرعه دن
عبارت اولوب، مركزى حليه قريه سيدره. اهالييسى
۲۵۸۸۱ كتيدن عبارت اولوب، نصفي مسام و نصف
ديكبرى ماروتى، پروستان و روم مذهبليته منقسم
خرستياندر. جمله سي لسان عربي امله متكلمدرلر.
حيوانات اهليه سي رنجي درجه ده كجى و ايكنجى
درجه ده قيون، صيفير، بيكبر، استر، مركب، دوه
وسارمه دن عبارتدر. طرابلسدن حايه كيدن طريقه
ربط اولمقى اوزره مركز قضا دن بر شعبة ياييله رق،
طرابلس اسكاه سييله معاملات تجاريه سي تسهيل او.
لشمدر. (عيدمون) قريه سنده كوزل بر حنس سجاده
اعمال اولنور. داخل قضا ده فنيكه ييلر زمانندن قالمه
بر چوق خرابه لر موجوددر. اك مشهورى (عرقه)
خرابه سيدر، كه ايجنده زهره هيكلنك آنارى دخى
مشهوددر.

عكاشه } (ابو محسن — بن محسن الاسدى)
صحابه ك سادات و فضلائندن اولوب،
مدينه منوره يه هجرتله، بدر غزاسنده بولمش؛
والنده قليجي قيرلوب، جانب نبودن كنديسنه بر
بر خرما دالى و برلكه، بو اودون النده قليج
كلمش ايدى. احد و خندق غزالنده وسار غزواتك
جمله سنده معيت حضرت رسالتپناهيده بولنوب، جانب
نبودن جنتله تبشير بيورلمش ايدى. خلافت جناب
صديقده اهل رده محاربه سننده ادماى نبوت ايدن
ظليجه بن خويلد طرفندن شهيد ايدلمشدر. رحلت
جناب نبوده ۴۴ ياشنده اولوب، شانلي و يانيشقبلى
بر ذات ايدى. اوهريره و ابن عباس (رضهرا) كند.
يسندن احاديث شريفه روايت ايتلمشدر. (عكاشه
بن نور الفوتى) و (عكاشه الفوتى) دخى صحابه دندره.
عكاشه بن عبد الصمد القمى } مشا-
هير

عكرشه بنت الاطروش { فصاحت و طلاقه لسما.

نيه شهرت قزاقش نسوان عربدن اولوب، صفين محاربه سنده جناب مرتضى (رضه) ك عسكرى مؤثر نظرله معاويه به وشام عسكرينه قارشى تشويق و تميح ايدردى. حضرت على (رضه) ك ارتحالندن صكره، برايش ايجون معاويه به سراجته مجبور اولديغنده، معاويه صفينه كى نظرلينك سببى صور. مغله، صاحبه ترجمه: «يا ايها الذين آمنوا لا تنسوا لوالى عن اشياء ان تبدلكم تسوكم» آيت كريمه سنى اوقو. مغله اكتفا اتمش ايدى.

عكرمه { ابو عبدالله مشاهير فهاء نا. بميندن اولوب، عبدالله بن عباس

(رضهما) نك كوله سى ايدى. عن اصل حصين بن الخير الفبرينك مملوكى اولوب، ابن عباس حضرتلى جانب صر ترضيدن بصره واليسى ايكن، صاحبي طرفندن مشار اليه هبه اولمشدى. برر اسراسندن اولوب، مشار اليه ابن عباس حضرتلى طرفندن قرآن وحديث وسائر علوم اسلاميه ده تعليم و تربيه اولمغله، زمانك اعلم واقهه ايمش اولمش ايدى. مكه مكرمده ساكن اولوب، اكرثيا سياحت و دور بلاد ايدردى. عبدالله بن عباس، عبدالله بن عمر، ابو هريره، عايشه، حسن بن على (رضهم) دن روايت اتمشدر. خارجيلرك افكارى تجويز و زويج ايتسكه اتهام اولنور. ابن عباس (رضه) ك ارتحالنده اوغلى على طرفندن دوت بيك دينار مقابلنده خالد بن يزيد بن معاويه صالتش ايسه ده، كنديسى «پدريكزك علىنى دوت بيك ديناره صا. تيورميسك؟» ديه اعتراض ايدنجه، موسى اليه على بيمى فسح ايدوب، كنديسى اعتاق اتمشدى. ۱۰۷ تاريخنده مدننه ده وفات، ابدوب شاعر كثير عزه ايله جنازه ناملرلى بركده قيلمشدر.

عكرمه بن ابى جهل { ابو عثمان بن هشام

(المخزومي) صحابه دن اولوب، مشهور ابو جهلك اوغليدر. جاهلنده پدرى كى فخر كاشات (صلم) ائندمه شدت بفض و خصومتله متعارف اولوب، فتح مكه ده سيد الثقيين (صلم) ائندمه جمله امان و بر دكارى حالده، صاحب ترجمه ديكر اوج اركك وايكى

قادينك حتى استار كه به صارلمش اولدقلى حالده بيله قتلر بنى فرمان بيورمشيدى. عكرمه فراره بول بولوب، ساحل بحره ابنهرك، يمنه متى عزيمت اولان بركى به بنمش؛ بولده شدتلى برفرطونه ده دوچار اولغله، قورتلدينى تقديرده حضرت رسول الله (صلم) ائندمرك آياقلىنه قيامنى نذر ايدرك، يمن ساحلنه چقچه، اسلامه كلش؛ بئمه كنديسندن اول اسلامه كلش اولان زوجه سى و هم زاده سى ام الحكيم بنت الحارث كيدوب نزد جناب نبوى به كثير مكه، اسلامه كلوب، شجيان صحابه زمهره سنه داخل اولمش؛ واسلامده حسن حال صاحبي اولوب، اهل رده محارباتنده يك چوق سعى وغيرت كوسترهرك، جانب صديق اكبردن برسريه ايله عمان و يمن اهل رده سنه قارشى اعزام بيورلمش ايدى. بئمه شام فتوحه كيدوب، اجناديه و برروايتده بركوك محاربه سنده شهيد اولمشدر. شهادتندن اول چوق سعى وغيرت وفدا كاراق ايدوب، سردانه بر استخفاف حيات كوسترمش اولدينى سرويدر.

عكوك { ابو الحسن على بن جبلة مشاهير شعراء عربدن اولوب، آنادن

طوغمه اعمى ايدى، و بر روايتده يدى ياشنده ايكن چچيك علتندن كوزلى كور اولمشدى. ۱۶۰ تاريخنده طوغوب، ۲۱۳ سنه سنده مأمون خليفه طرفندن اعدام اولمشدر. ابودلف عجلي و ابوظاتم حميد بن عبد الحميد الطوسي و سائر اصحاب كرم حقتده يك چوق مدحيه لرى واردر. مأمون خليفه بومد. حيه لره قيصقانه رق، كنديسى طلب اتمش؛ وزواللى شاعر بمرمت اخفا ايتدكن صكره، شام جهتنده اله كچير بلوب، حضورينه كوتورلدكده، آغزندن ديلنى چكديروب قوبارتمغله، درحال وفات اتمشدر. شو رايكى بيت جمله اشعارندندر.

اعما الدنيا ابو دلف بين مغزاه و مختصره فاذا ولى ابو دلف ولت الدنيا على اثره كل من فى الارض من عرب بين بادين الى حضره مستعير منك مكرمة يكتسبها يوم مفتخره

علاء { صحابه دن رجاج ذاتك اسمى اولوب، الك معروفلى علاء بن عبدالله.

الحضرمى در، كه حضرموتلى اولوب، طول بولنان والده.

سفی ابو سفیان بن حرب الاموی تزوج وبعده تطایق
ایتمشیدی . جانب نبویدن بحرین حاملکنه نصب
بیوریلر ق ، رحمت جناب نبویده اوراده بولنش ؛
واهل رده به قارشی حرب ایدوب ، حضرت ابابکر و عمر
(رضهما) طرفلرندن بحرین حاملکننده ابقا اولنش ؛
و ۱۴ نجی سال هجریده بحرینده وفات ایتمشدر .

علاءالدوله { (میرزا — بن میرزا بایسنفر
بن شاهرخ سلطان بن تیمور
کور کانی) شاهرخ بن تیمورک احقادندن اولوب ،
۸۵۰ تاریخنده جدیدک صوک بغداد سفرنده هراتده
وکیل بولندیخی حالده ، شاهرخک وفاتی خبرینی آلتجه
تحت سلطنته قعود ایتمش ایسه ده ، متعاقباً عمی الغ بیگ
ملکی ضبط ایتمکه ، عراق والیسی بولنان برادری
محمد میرزاتک یانسه قاچش ، وغور والیسی اولمش
ایدی . مؤخرأ برادرلری باریله محمدک کشاکشلرنده
غوردن عسکر سوق ایدوب ، هراتی ضبط ایتمش
ایسه ده ، چوق یکجه دن بابر هراتی استرداد ایتمکه ،
علاءالدوله اوغلی ابراهیم ایله برابر دشت طرفنه
قاچوب ، باریک وفاتنده ک اوراده قالمش ؛ وبارک وفاتی
خبرینی آلتجه ، یکیدن هراتی ضبط ایتمش لرایسه ده ،
جهانشاه آذربایجانندن ابو سعید ماوراء النهر دن
هجوم ایتمکه ، ینه هراتی ترکله غوره قاچش ؛ واوراده
اوغلیله برقاچ دفعه قاوفا ایدوب ، نهایت ابوسعید
مرزاتک عسکرندن ایکیمی ده مغلوب اولمش وعلاء
الدوله ۸۶۵ ده اوغلی ده برمدت صکره وفات ایتمشدر .
علاءالدوله { ذوالقدریه ملوککنک یدنجیسی
واخیری اولوب ، برادری شاه
بدافه غلبه چالهرق ، سیسی وطر سوسدن دیاربکره
قدر اولان یرلری الده ایتمشیدی . یاوز سلطان سلیم
خان چالدران محاربه سنه کیدرکن ، صاحب ترجمه
اردودن کری قالان برقاله ذخیری ضبط ایتمکه
جسارت ایتمکه ، پادشاه مشارالیه ، سفر مذکور دن
عودتله ، آماسیه ده قیشلامقده ایکن ، سنان پاشایی
کوندروهک ، علاءالدوله تک ودرت اوغلنک کله لرینی
آلدیرمش ؛ وذوالقدرک حکومتنه ختام ویروب ،
ملکلرینی ممالک عثمانیه به ضم والحاق ایتمشدر .
وفاتنده طقسان یاشنی منجاوز ایدی .

علاءالدوله { (میر —) ایران شعرا سنندن
{ اولوب ، شوستری و آتی الترجه

علاءالملکک برادریدر . هندستانه کیدوب ، اکبر شاهه
انتساب ایتمش ؛ و بونک نامنه بر تذکره الشعرا یازمشدر .
شویت اونکدر :

میان سروقدان قامتی تراخوش کرد
زمانه مصرع موزوی انتحاب زده

علاءالدوله سمنانی { (ابوالکاسم رکن
{ (الدین احمد بن محمد)

مشاهیر صوفیون و شعرادن اولوب ، خراسانده کی
سمنان قصبه سننددر . کنجلیکننده عمی شیخ ملک شرف
الدین سمنانی ایله برابر آرغون خانک خدمتنده ایکن ،
ناکمان جاء وشکوهنی ترکله ، سمنانده بولنان شیخ اخی
شرف الدین سمنانی خانقاهنه النجا ایدرک ، طریق
تصوفه سلوک ایتمش ؛ وبعده بغداده عزیمتله شیخ هبده
الرحمن اسفرایننک حلقه مریدانه داخل اولمش ؛
وتصوفده درجه کماله واصل اولوب ، « مفتاح »
عنوانیه بر کتاب و دیگر بمض رسائل دخی یازمشدر .
درجه کماله وصولندن صکره « شمعیکی عظم اوله ایدی ،
وقتیله دولت و منصبی ترک ایتمز ، و اوزی و قیافتنده
دها ریاسزجه عبادت ایدوب ، مظلومینی حمایت کچی
عباداللاهک خدمتنده بولنوردم » دبیدیکی سرویدر .
۷۳۶ تاریخنده ۷۳ یاشنده وفات ایتمشدر . شوربای
جمله اشعار ننددر :

صد خانه اگر بطاعت آباد کنی
به زان نبود که خاطری شاد کنی
کربنده کنی ز لطف آزادیرا
به زان که هزار بنده آزاد کنی

علاءالدین { (سید —) ایران شعرا سنندن
{ اولوب ، هن اصل خراسانی او .

لدیفی حالده ، سکزنجی قرن هجری اوئلنده هند .
ستانه عزیمتله ، اود خطه سننده اقامت ، و شیخ نظام الدین
اولیایه انتساب ایتمش ایدی . مشهور بر ترجیع بندی
وسائر آثاری واردر .

علاءالدین اسود { سلطان اورخان قازی
{ دوری علماسندن او .

لوب ، قره خواجه دینکله معروفدر . ممالک ایرانه
سفر ایدوب ، اوراتک علماسندن استفاده ایتمش ؛ وعود .
تنده پادشاه مشارالیه طرفندن ازتیق مدرسه سی
مدرسلیکنه نصب اولنش ؛ واوراده ایکن « وقایه » به
ایکی جلد اوزره مکمل بر شرح یازمشدر . « معنی » بی
دخی شرح ایتمشدر . مشهور شمس الدین فناری ابتدا
بو زانندن قرائت ایدوب ، بعده ینلربنه مناسرت
دوشمشیدی .

علاء الدین بهمنی } (حسن کانکوه) هند.
ستانک قسم جنوبی سندن

عبارت اولان (دکن) خطه سنده حکومت سورن بهمنی دولتک مؤسس اولوب، خطه مذکوره ده اک اول تأسس ایدن حکومت اسلامیه بودر. دهلی اها ایسندن اولوب، ابتدای اسرده شهر مذکوره (کانکوه) اسنده برهمنی المذهب بر منجک خد متفده ایکن، بونک طرفندن دولته نائل اوله جفی کندیسنه تبشیر اولمغله، خدمت دولته کوروب، دهلی حکمداری محمد تفاق خان مالیه ناظری اولمش ایدی. مؤخرأ دولت آباد والیسی ایله دیکر لری خروج ایدوب، دکن خطه سنه استقلال قزاندیرمغله، ۷۴۸ تاریخنده صاحب ترجمه حکمدارغه قبول واتخاب ایشلر؛ وعلاء الدین کبیرک تهرینی پایتخت اتخاذا ایدهرک، (احسان آباد) تسمیه ایشدی. اون سنه بی متجاوز مدت حکومت سوروب، الکاسنی خیلی توسیع ایش؛ و ۷۵۹ ده وفات ایشدر. اسکی افندیسی ومبشر دولتی اولان منجمک لقبی دخی محافظه ایشدی. اوغلی محمد شاه خانی اولوب، نسلندن کندی ایله برابر ۱۸ حکمدار کیشدر.

علاء الدین بهمنی ء ثانی } (احمد) آغفا

دولت بهمنیه تک اونجی حکمداری اولوب، ۸۲۸ تاریخنده پدری احمد شاه ولی به خائف اولمش؛ و ۲۴ سنه به قریب مدت حکومت سورودکن صکره، ۸۶۲ ده وفات ایشدر. شدت ایله معروف اولان اوغلی همایون خانی اولمشدر.

علاء الدین بهمنی ء ثالث } هندستانک

سنده حکومت سورن دولت بهمنیه تک اون آلتجی حکمداری اولوب، احمد شاه ثانی تک خلیفدر.

علاء الدین پاشا } مؤسس دولت فازی
{ سلطان عثمان خانک بیوک

اوغلی اولوب، دولت عثمانیه ده اک اول صدراعظم اولان بوذاتدر. پدرینک زماننده جهاد وغزایله مشغول اولوب، پادشاه مشار الیهک ارتخاندده وصیتلری اوزره ایکنجی اوغلی فازی سلطان اورخان جلوس ایتدیکنده، صاحب ترجمه کوشه فراغته چکمش ایساده، برسنه صکره یعنی ۷۲۷ تاریخنده سلطان اورخان کمال ابرام والحاح ایله جلب ایدهرک،

وزارت وصدارت امورینی کندیلرینه احاله ایش؛ ومشارایه حافل ومدبر وعادل برذات اولمغله، برچوق نظامات وقوانین وضع ایدهرک، دولتک اعلاى شانته وتقرر وتأسسنه یک بیوک خدمت وبرادرینه معاونت ایشدر. تام اون سنه امور دولتی حسن اداره ایتدکن صکره، ۷۳۷ تاریخنده بیفاده ارتحال ایدوب، اوراده مدفوندر. پاشا عنوانی دولت عثمانیه ده اک اول بوذاته ویریلوب، اووقت قبائل اتراکده بیوک برادره آغا بک معناسیله (باش آغا) نامی ویرلد. بکندن، بومناسبتله مشارالیه بوعنوان ویراش؛ وکیده رک (پاشا) صورته تحویل اولمشدر. یکنی شهزاده سلیمان پاشا بن سلطان اورخان خانی اولمشدر.

علاء الدین تکش } «تکش» ماده سنه
{ مراجعت بیوریه .

علاء الدین جمالی } زنبیلی علی افندی
{ دینکله مشهوردر .

{ «علی افندی (زنبیلی)» ماده سنه مراجعت .

علاء الدین جویخی } «عطاء الملک» ماده .
{ سنه مراجعت .

علاء الدین حسن غوری } غورویان
{ دولتک

مؤسس اولوب، نسلی غور جبالنده اجرای حکو. مت ایتکده بولمش ایدی. پدری حسین بن سامک فوتندن صکره حاکم غور اولوب، او اثناده غزنویلر دولته ضعف طاری اولمش بولندیفندن، عسکر سوق ایدهرک، غزنه بی وخراسانک برقمی ضبط، وهراتی پایتخت اتخاذا ایدهرک، برادر زاده سی غیاث الدین محمدی غزنه به والی نصب ایشیدی. غزنه بی کاملاً احراق، واهالیسنی قتل طام ایتدیکندن، جهال نسوز لقبیله تلقیب اولمشدی. سلطان سنجر سجوقی ایله دخی محاربه به جرأت ایدوب، مشارالیهک البته اسپردوشمش ایسه ده، کندیسندن حظ ایتدیکندن، متقابلاً غوره عودتنه مساعدده اولمش؛ و ۶ سنه تک حکومتدن صکره ۵۴۹ ده وفات ایدوب، یکنی غیاث الدین محمد خانی اولمشدر.

علاء الدین حسین شاه } هندستانده
{ بشکاله ملو .

کندن اولوب، سید اشرفک اوغلیدر . ۸۹۹ ده تخته کچوب، ۲۸ سنه کال عدالتله حکومت سورودکن صکره، ۹۲۷ ده وفات ایشدر.

علاء الدین خلجی } دہلیدہ شہاب الدین
غوری کولہ لرنیک

تشکیل ایتش اولدقلری خلجیان دواتی ملوکنک
بدنجیسی اولوب، جلال الدین فیروز شاہک یکنی
و دامادی ایدی . ۶۹۵ تاریخندہ مشارالہک
الہ آباددہ برینہ یکمش؛ ودہلی اوزرنہ عسکر سوق
ایدہرک، سلفنک اوغلی رکن الدین ابراہیمی محاربہ دہ
قتل ایتدکن صکرہ، دہلی بہ داخل اولمش؛ وملوک
اسلامہ دن برنجی اولہرق دکن قطعہ سنک فتحی
نیت ایدوب، برچوق ممالک ضبط، وحسابسز جوامع
وہ ساجد ومدارس وسائر خیرات تأسیس ایلہ، علما
وادبا وشعرا بی سراپنہ جمع وحمایہ ایدہرک، علوم
ومعارفک ترقیسنہ خدمت ایتشدرد . امیر خسرو
وخواجه حسن دہلوی دورندہ بیتش مشاہیرجلہ
سندندر . ۲۱ سنہ حکومت سوردکن صکرہ ۷۱۶
تاریخنندہ وفات ایتشدرد .

علاء الدین خلوتی } مشاہیر مشائخدن
ومظنہ کرامدن او

لوب، جذبہ صاحبی برذات ایدی . بروسہ بہ وصولندہ
اورادہ مدرس بولسان علاء الدین عربی، کہ ہمہ
شیخ الاسلام اولمشدر، صاحب ترجمہ نک جذبہ وسماعنی
انکار ایتکاکہ، برکون بر مجلسدہ بولندقلرنندہ شیخ
علاء الدین عربینک قولافنہ برشی سولیتجہ، درحال
کندندن کچوب بیقلش، وکندیئہ کلدیکنندہ شیخک
آیاقلرنہ قناب، توبہ واستغفار ایتش، وکندیلرندن
انابت اولمش ایدی . ہمہ درسعادتہ کلوب، مریدانی
یک زیادہ تکثر ایتدیکندن، ابو الفتح سلطان محمد
خان جانبندن دیار آخرہ عزیمتی التماس اولنمفلہ،
بلاد قرہ مانہ عزیمت ایدوب، لارندہ دہ وفات ایتشدرد .
مرقدی اورادہ زیارتکاہدر . علاء الدین ابدال
دیتکک دخی معروفدر . — مریدانندن علاء الدین
خلیقہ دخی صلاح حالیلہ مشهوردر .

علاء الدین رومی } مشاہیر علمادن اولوب،
فتازانی وسید شریف

جرجانینک حلقہ تدریسندہ ومجلس مباحثہ لرنندہ
بولغش، وہمدہ مصرہ کیتش ایدی . بر طاقم
اسئلہ واجوبہ علیہ بی حاوی بر رسالہ سی واردرد .

علاء الدین سلجوقی } [علاء الدین
کیقباد] مادہ سنہ

[مراجعت بیوریلہ .]

علاء الدین سمرقندی } مشاہیر علما
و صوفیوندن

اولوب، ماوراء النہردن دیار رومہ ہجرتلہ لارندہ
قصبہ سندہ توطن ایتشدی . درت جلدن مرکب
نا تمام بر تفسیر شریفی واردرد . چوق مہمراولوب،
یوز اللی یاشنہ تقرب ایتش اولدینی مرویدر .

علاء الدین طوسی } (علی) مشاہیر علمادن
(اولوب، وطنندہ

تحصیل علوم ایتدکن صکرہ، دیار رومہ کلہرک،
سلطان مراد خان ثانی جانبندن بروسہ دہ چلی سلطان
محمدخان مدرسہ سی کندیسنہ توجیہ اولمش؛ وسلطان
محمد خان ثانی حضرتلمری استانبولی فتح ایتدکن
صکرہ، کندیسنی جبلہ، زیرک مدرسہ سنہ
مدرس تعین ایتش؛ وچوق دنہہ بالذت درسی
استعمالہ نائل التفات واحسان اولمش ایدی . ہمہ
صاحب ترجمہ ایلہ خواجه زادہ بہ امام غزالیئک تہافتیلہ
حکمانک افکاری پینندہ محاکمہ بی حاوی برکتاب
یازملرنی فرمان بیوروب، خواجه زادہ نک کی ترجیح
اولندیفندن، علاء الدین دلکیر اولوب، ایران طریقہ
ماوراء النہرہ ہودت ایتش؛ وفیماہمد دنیایہ رغبت
ایتیوب، ہمض مشائخک خدمتی اختیارلہ، طریق
تصوفہ سالک اولمش ایدی . ۸۶۰ تاریخندہ سمرقندہ
وفات ایتشدرد . مذکور کتابنک عنوانی «ذخر» در .

علاء الدین عربی } مشاہیر علمادن اولوب،
سلطان بایزید خان ثانی

دورندہ مشیخت اسلامیہ مسندیئہ یکمشدرہ . حلبی
اولوب، اورادہ بدأ تحصیل ایتدکن صکرہ درسعادتہ
کلہرک، ملا کورائینک حلقہ تدریسنہ داخل اولمش؛
وہمدہ حضر برکک درسندن استفادہ ایتش ایدی . اکمال
تحصیلدن صکرہ ادرندہ دارالحدیث مدرسہ سندہ
فخر الدین عجمینک معیبدی ومؤخرأ بروسہ دہ قابلوچہ
مدرسہ سنک مدرسہ اولمش ایدی . اورادہ ایکن شیخ
علاء الدین خلوتی بہ انتسابلہ، طریق تصوفہ دخی سلوک
ایتش؛ وشیخ مشارالیہ استانبولدن تبعید اولندقدہ،
صاحب ترجمہ دخی مفتیسیاہ کوندربلہرک، اورادہ
تدریسلہ مشغول ایکن، چوق یکمہ دن درسعادتہ
جبلہ، مستوفی وظیفہ ایلہ ثمانیہ مدرسہ سنہ و ۹۰۰
تاریخنندہ مسند فتویاہ نصب اولمش؛ وبرسنہ امور
فتوایی ادارہ ایتدکن صکرہ، ۹۰۱ دہ وفات ایدوب،

چون روز وصل زودگذشت و شب فراق
غمگین چرا شویم که این نیز بگذرد

علاءالدین علی { اونجی قرن هجری عثمانی
علاءالدین علی { علماسندن اولوب، مشهور
«ما یوننامه» نکه مؤفیدر. ۹۵۰ تاریخنده وفات ایتشدرد.

علاءالدین علی { سلطان سلیمان خان دوری
علاءالدین علی { علماسندن اولوب، مشهور
«کلیله ودمنه» بی ترجمه به ترجمه ایتشدرد.

علاءالدین علی بن غانم { مشاهیر ادبا
اولوب، کرم و سخاوت و مروده کی افعال خارقه العاده.
سیله دخی شهرت بولشدرد. ۶۸۰ تاریخنده دمشقه
طوفوب، ۷۳۷ ده بوکده وفات ایتشدرد. فضل
و کرمی حقنده بک چسوق نوادر منقولدره. شو بر
ایکی بیت جمله اشعارندندر:

لقد تحببت عنا والذی غاب محمود
وانت علی ما اخترت من ذاک محمود
حلفتنا نخلنا بعد بعدک محجلاً
به کل شیء ما خلا السقی مفقود

علاءالدین علی شاه { هندستانده بنگاله
نددن اولوب، فخرالدین مبارکشاهه غلبه چاهرق،
ملکی لندن آلمش؛ ۷۴۶ تاریخنده خواجه شمس -
الدین الیاس طرفندن قتل اولهرق، بنگاله حکومتی
بونک الینه کچکش ایدی.

علاءالدین علی القریشی { علم حکمت و -
پینندن اولوب، ابن سینانک قانونه «معجز القانون
فی الطب» عنوانیه بر شرح یازمش؛ و سکزنجی قرن
هجری اوائلنده وفات ایتشدرد.

علاءالدین علی قوچحصاری { عثمانی
سندن اولوب، ایران جهته عزمتله، علامه نغنازانی
وسید شریف جرجانینک حلقه تدریس لرنده بولمش؛
وبوطرفه عودتده بعض مدرسلرکدره بولمشدرد.
سیدشریفک شرح مقتاحنه برحاشیه سی واردرد، که
وسعت معلوماته شاهددر.

علاءالدین عماد شاه { هندستانک دکن
برار خطه سی ملوکندن اولوب، ۹۲۰ تاریخنده بدری
فتح الله عماد شاهه خلف اولمش؛ واسماعیل عادل
شاهک مشیره سنی تزوج ایتش ایدی ۱۹۰ سنه

ابا یوب انصاری تره سنک اوست طرفنده کی تره
مخصوصه سنه دفن اولمشدرد. فقه و تفسیر وحدیثه
ید طولی صاحب اولوب، کتب متداوله به بعض حواشی
و تعلیقاتی واردرد. طقسان طقوز اولادی دنیا به
کلدیکی سرویدرد.

علاءالدین علی { سلطان یزید خان ثانی
دوری علماسندن اولوب،
علاءالدین طوسیدن و سائر اساتذده عصرندن استفاده
ایتش؛ و بعض قضالرده بولنوب، آناتولی قاضیه سکر.
لکی پایه سنه قدر حقیقه مش ایدی. علوم شرعیه و ادبیات
عربییه دن بهره سی اولوب، عربی انشایه مقتدر ایدی.
شریف جرجانینک شرح مقتاحنه برحاشیه سی واردرد.

علاءالدین علی { (حنای زاده - بن
محمد) مشاهیر علما و ادباء
عثمانیه دن اولوب، ۹۱۸ تاریخنده اسرارطه ده طو -
شمش؛ و محی الدین معلول ایله محی الدین مرحبا و تفسیر
بیضاوی محشی سی سنان الدین و سائر علماء عصرندن
استفاده ایدرد، بعض مدرسلرک معید درسی اولمش؛
واو وقتدن بعض رسائل و حواشی علیه ترئینه موفق
اولوب، بونلردن برینی او وقت قاضی العسکر بولنان
ابوالسعود افندی به تقدیم ایتسی اوزرینه، ادرنده
جامیه مدرسه سنه، بده بروسه ده حمزه بک و مؤخرأ
کوتاهیبه ده رسم پاشا مدرسه لرینه نصب اولمش؛
و متعاقبأ درسماده جاب اولنورق، مدرسه عثمانیه به
و سکره صر سیله دمشق، بروسه، ادرنه، استانبول
قضالریه و نهایت آناتولی قاضیه سکرلکنه نصب
اولمشدی. بده ادرنه به سفرهما یون وقوع بولوب،
معیت پادشاهیبه اوطرفه عزیمتده مبتلا اولدیغی
عرق النساء علی اشتداد ایتسکه، لاجل التداوی سور
دیکی بریاغه برماده سمیه قاریشدرلمش اولدیقندن،
بوندن متأثراً ۹۷۹ ده وفات ایتشدرد. کتب علیه به
یازدیغی شرح لر و حاشیه لر دن ماعدا مسائل فقهیه
و سائر مه دائر بر قاج رساله سی، ترجمه برمنشآت کتانی،
اخلاقه دائر بر تالیفی، تفسیره متماق بیوک بر اثری
والسنه ثلثه ده کوزل اشعار بله فصیح و بلیغ خطبه لر
و سائر آثار ی واردرد. اشعار عربیه و فارسیه سندن
بر نمونه ایراد بله اکثفا اولنور:

اتفق فان الله كافل عبده
فالرزق في اليوم الجديد جديد
المال يكثر كلما انقضى
كالسائر ينزح مائه فيزيد

حکومت سوردکن صکره ۹۳۹ ده وفات ایدوب،
اوغلی دریا حماد شاه خانی اولمشدر.

علاءالدین فناری } « فناری » ماده سنه
} مراجعت بیوریله .

علاءالدین قره مانلی } قره مان بکرنیک
} برنجیسی اولان قره .

مانک اوغلی اولوب، دولت سلجوقیه نیک انقراضنده
پدری ایوم قره مان دینان قونیه جهتی ضبط ایتمش؛
وفاتنده صاحب ترجمه یرینه کچوب، بلدیرم سلطان
بایزید خان ایله ایتدیکی محاربه ده کندیسی مقتول،
وایکی اوغلی علی و محمد اسیر اوله رق، بروسه ده
محبوس اولدقلری حالد، تیمورنیک طرفندن تحلیص،
قره مانه امانه اولمشلردی .

علاءالدین کوچک } (ملک اشرف —)
} مصرده حکومت

سورن غلامان اتراکک اون دردنجیسی اولوب، ملک
ناصر ناصرالدین محمد بن قلاونک اوغلارندندر . برا-
دری ملک منصور ابوبکره خلفاً ۷۴۲ تاریخنده،
یدی یاشنده ایکن، نخته قعود ایتمش ایسه ده،
یاکنز سکنز آی حکومت ایتمشدر .

علاءالدین کیقباد اول } (بن غیاث الدین
} کیخسرو) قونیه

و آنا اولیده حکومت سورن سلاجقه روم ملوکنیک
اوننجیسی اولوب، سابق اولان برادری عزالدین کیکاوس
زماننده ۶۱۰ تاریخنده، برادرینک وفاتی اوزرینه،
محبسدن نخته جلوس ایتمش؛ وادل و مقتدر بر حکمدار
اولمغه، خیلی یرل فتنه و مالکننده نیجه اعمارات و اصلا-
خانه موفق اولمش؛ و قونیه و سیواس شهرلرینی تحکیم
ایتش ایدی. ۲۶ سنه حکومت سوردکن صکره
۶۳۶ تاریخنده روملحدودی قرینده وفات ایتمش؛
واوغلی غیاث الدین کیخسرو ثانی خانی اولمشدر .

علاءالدین کیقباد ثانی } (بن عزالدین
} کیکاوس بن

غیاث الدین کیخسرو بن علاء الدین کیقباد اول)
سلاجقه روم سلاله سنک اون بشنجی حکمداری اولوب،
۶۹۷ تاریخنده برادری غیاث الدین مسعودک وفاتی
اوزرینه، فزان خاتک فرماینله حاکم روم اولمش؛
وبعده مغولرک اطاعتندن انحراف ایدوب، عسکر ناناارله

برچوق محاربه لرایتکن صکره، بونلرک الینه اسیر
دوشوب، ۷۰۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر . سلطان
عثمان خان غازی به طبل و علم و امارت و یرن بوذاتدر .
اوغلی غیاث الدین سفیه و ظالم و طاجر بر آدم اولمغه،
اسرائک اتفاقیله قتل اولنه رق، سلاله دن بشقه وارث
دخی اولمغیندن، سلاجقه روم مالی امر اینندنه تقسیم
اولمش، و اوتاریخندن اعتباراً دولت عثمانیه تأسس
ایتمشدر .

علاءالدین محمد } (خواند —) قهستانده
} حکومت سورن ملاحده

اسماعیلیه نیک بدنجیسی اولوب، ۶۱۸ تاریخنده پدری
خواند جلال الدین حسنه وارث و خاف اولمش؛ و بر
مدت حکومت سوردکن صکره جرماهون توپنیک
تحت قیادتنده اولان مغول عسکر یله ایتدیکی محاربه ده
مقتول اولمشدر . علامه شهر خواجه نصیر الدین طوی
سی بونک زماننده قلعه الموته حبس اولنه رق، بونک
اوغلی زماننده مغولر قلعه مذکوریه و بتون بلاد
ملاحده بی ضبط ایدنجه به قدر محبوس قالمشدر .

علاءالملک } شعرا و علماء ایراندن اولوب،
} شوسترلی اولدیغی حالد،

هندستانه رحلتله، شاهجهانک شهزاده سی محمد شجاعک
معلمی اولمشیدی . منطقه «المهدب»، الهیاینده
«انوار الهدی» و اثبات واجبه دائر دخی «صراط
وسیط» عنوانلریله اوج تألیفی و برخیلی اشعار یله سائر
آثاری وارددر . شوربای او نیکدر:

ای چشم تو بریستر کل خواب کند
زلف تو بروز سیر مهتاب کند
رورا همه کس بسوی محراب آرد
جز چشم تو کوپشت بحراب کند

علاسیک } (مولانا جمال الملک — تبریزی)
} ابرائک مشاهیر خطاطین وشهرا .

سندن اولوب، تبریزده شاه طهماسبک بنا کرده سی
اولان (مقام صاحب زمان) ده و شهر مذکورک
مسجد جامعنده بعض لوحه و کتابلری و براق محصف
شریفی موجوددر . مذکور لوحه لردن بری ۹۷۲
تاریخنی حاویدر . حسن خطبه برخیلی شا کرد
یتشدریمشدر . شو ایکی بیت جمله اشعارندنر :

مراخدای جهان از همه جهان داده است
خطی چه کونه خطی به زاعمل رمای
سپهر واختر وارکان چونم ذکر نارد
بدور خویش دیرری وی سخندان

علاجی } ایران شمراسندن اولوب، شاه عباس ماضی زماننده باشامش؛
وجرا حلقده مہارت کاملہ اصحابندن بولنمشدرہ شو بیت اونکدر :

بروض ماہچشم حقارت نظر مکن
مارا بختک تیرہ محبت نشانده است

علاف } (ابوالہذیل محمد بن الہذیل العبیدی)
{ اکا برعلاء معتزلہ دن اولوب، بصرہ.

دہ کی اصحاب اعتزالک امامی ایدی . مناظرہ دہ ایراد اولدہ دہ قوت و مہارتی بک زیادہ اولوب، بو بادیہ مشہور مقالاتی وارد . میلاس اسمندہ بر مجوسی عناء مجوسدن بر قاج کشی ایلہ صاحب ترجمہ بی برہرہ کتیرہ . وک ، مباحثہ طویشدیر مغلہ ، علاف غلبہ چالہرق ، مخالفیننی الزام ایدنجہ ، مرقوم میلاس اسلامہ کلمش؛ و بومناسبتلہ صاحب ترجمہ « میلاس » عنوانیلہ بر کتاب یازمشدرہ . ۱۳۱ تاریخندہ طوغوب، ۲۲۶ دہ (سرم رأی) دہ وفات ایتمشدرہ . اواخر صرندہ کوز . لری کورمنز و قولاضی اینیقیز اولمش ایسہ دہ، ینہ مناظرہ دن طاجز قالامشیدی .

علائیہ } قونیہ ولایتک تکہ سنجاغندہ
{ آنظالیہ تک ۱۴۰ کیلومترہ شرق جنوبیسنندہ اولہرق، آنظالیہ کورفینک جانب شرقیسنندہ و ساحل بچردہ اولہرق، دکزک ایچنہ اوزاعش قیالقی بر بروک شرق اکنندہ واقع قضا مرکزی بر قصبہ واسکک اولوب، ۵۰۰۰ قدر اہالیسی، ۳۲ جامع و مسجدی، ۹ مدرسہ سی، ۵ کلیسائی، بر رشدیہ و بر صبیان مکتبیلہ روملرہ مخصوص بری ذکور و دیکری اثاث ایچون ایکی مکتبی، چارشیمی، ۳ خان، رحیمی و بر قشله سی وارد . قصبہ مائل بر باربدہ بولغفلہ، خارجدن منظرہ سی بک کوزل ایسہ دہ، داخلًا سواقفلری طار و غیر منتظمدر .

سورلہ محاط اولوب، اوستندہ کی تپدہ قدیم برقلہ سی دخی وارد . لیاتی اوراچہ اک مخاطرہ لی اولان جنوب غربی روزکارندن محفوظ دکل ایسہ دہ، ینہ خیلی تجارتکاکہ براسکک اولوب، سنہ دہدی سکیز یوز فی آمدوشد ایدرلر . پورتقال ولیمون و سائر آتاجلری حاوی باغچہ لری وارد . قصبہ تک صوبی اولیب، صہرنج صولرینی استعمال ایدرلر . علائیہ موقعک اوست طرفندہ زمان قدیمدہ (تریفون) اسمندہ بر قورصان رئیس برقلہ پایدروب، دکزدہ اوردینی

سفایندن آلدینی غنایمی اورادہ حفظ ایدردی؛ و دکبز قیسنندہ دخی قورصانلرک ایوم موجود بیوک بر مغازہ لری وار ایدی . مرقوم قورصانلر رئیس آنظیوخس بن دمتر بوس طرفندن قتل اولندقدن صکرہ، قلہ سی دخی روما سردارلندن پومیپوس طرفندن تخریب اولنمشدی . روم سلاطین سلجوقیہ سندن علاء الدین کیقباد اول علائیہ بی تأسیسلہ، کندی اسمنہ نسبتلہ نسیمہ ایتمش؛ و اعمار و ترقیسنہ چوق ہمت ایدوب، علائیہ او وقتلردہ بک مہمور و بلاد سلجوقیہ . تک اک ایشلک اسکک سی ایدی . علائیہ و علی الخصوص بوکا تابع براوادی قریہ سی قاضیلر بیتشدیر مککہ مشہوردر .

— علائیہ قضای تکہ سنجاغک منہای شرفندہ واقع اولوب، غرباً آفسکی قضا سابلہ، شمالاً و شمال شرقی جہتندن قونیہ سنجاغیلہ، شرقاً آظنہ ولایتک ایچ ایل سنجاغیلہ، جنوباً دخی آق دکیزلہ محاطدر . منوطاد ناحیہ سیلہ برابر ۱۸۶ قریہ بی حاری اولوب، ۲۷۰۰۰ اہالیسی وارد، کہ بولردن ۴۱۲۱ ی لسان ترکی ایلہ متکلم منہجیہ روم و قصوری کاملًا مسلم و ترکدر . اراضیسی طاعلق ایسہ دہ، منبت ترلارلی و معتدل ہواسی اولوب، آریہ، بغدادی، مصر، داری، سیسام، توتون و سائرہ دن و میوہ و سبز لرک انواعندن خیلی محصولاتی وارد . قصبہ تک اطرافندہ کی باغچہ لردہ و سائر سواحلندہ پورتقال، لیون، ترنج و بوکا نمائل میوہ لر دخی حاصل اولور . قضا تک اورمانلری چوق اولوب، خیلی کراستہ و اودون قطع و انہار واسطہ سیلہ ساحلہ سوق اولنور . صنایع محلیہ بز و کلیم و سجادہ نسجندن و مہمولات دباغیہ دن عبارتدر . داخل قضاہ ۳۵ جامع، ۲۵ مسجد، ۱۳ مدرسہ، ۲۰ مکاتب صبیان موجوددر .

علقمہ } صحابہ دن بر قاج ذاتک اسمی اولوب،
{ الکمر و فلری (علقمہ بن ثلاثہ لعامری الکلابی) در، کہ اشرف بنی ربیعہ دن و مؤلفہ قلوبدن اولوب، طاغدن عودت جناب نبوی ثنائندہ ارتدادلہ، شامہ قاچش؛ و رحلت جناب نبویدن صکرہ، قبیلہ سنہ عودت ایدوب، جانب صدیقیدن اعزام بیوریلان سریہ طرفندن مغلوب و اسیر اولغلہ؛ بکیدن اسلامہ کلہ رک، حسن حال قرآتمش؛ و جانب فاروقیدن حورانہ مأمور اولوب، اورادہ وفات ایتمشدر . — (علقمہ بن مجرز

آچلی آچلی که جهان کلشن بهار اولسون
صالین صالین که چن سرو بی قرار اولسون
— ایکنجیمی ینه ادرنه لی اولوب، اسمی محمددره،
ورمزی زاده دیمکله شهرتی واردره شهر مذکور.
ده مدرس ایدی. شوبیت اونکدر:

مشکان حل ایدمه کیسه کتاب عشقک
واعظ شهر دم اورورسه قولاین سویلر

علوان الاسدی } (بن علی بن مطارد
الضرب) مشاهیر ادبا

وشهران اولوب، ۵۲۸ تاریخنده وفات ایتشدره
شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

أ وجهک ام شمس النهار ام البدر
و نغزک ام در وریقک ام نجر
و قدک ام غصن ترنحه الصبا
وغنچ اراه حشو جفتیک أم سمر

علوان چابی } دور سلطان عثمان خان غازی
مشاهیر مشایخندن اولوب،

شیخ شاقق پاشا بن محاص بابانک اوغلی و خلفیدره.
طرف بالله بر ذات اولوب، طریق سلوکه داتر بعض
منظوماتی واردره. مرقدی آماسیه قربنده زیبا.
رتکاهدر.

علوی } اوننجی قرن هجری عثمانی شعرا -
سندن درت ذاتک مخلصیدر:

برنجیمی استانبوللی اولوب، یکچیری اوجافنه
منسوب ایدی. حسن خطی اولمغه بر چوق کتابلر
استنساخ ایتشیدی. شوبیت اونکدر:

آلمازسه اکر یوی کباب دل زارم
اشمزدی سسک یار بتم خاک مزارم

— ایکنجیمی ینه استانبوللی اولوب، درزی
زاده دیمکله معروف ایدی. شو ایکی بیت خزان
وبهار عنوانلی بر قصیده سندندر:

مثال عاشق و معشوق اولوب خزان و بهار
خزان صراردی و اولدی بهار لاله عذار
خزان زمانی فکر ایت بهاره آلدانسه
بهار عالمک اولور خزان آخر کار

— اوجنجیمی بروسه لی اولوب، یکان اوغلی دیمکله
مشهوردر. طریق علمی به منسوب ایکن، بعده کوشه
قناته چکمیشیدی. درویشانه و نصیحت آمیز اشعاری
واردره. شوبیت اونکدر:

دار دنیای دینیک کم جفا بنیائیدر
محنت و درد و بلا و غم چهار ارکانیدر

— دردنچیمی ینه بروسه لی اولوب، سلطان مراد
خانک مادحلرندن ایدی. «هفت بیکر» عنوانسه

الکنانی المدلی) که جانب نبویدن بعض سر به لرله
اعزام بیورلمش؛ و خلافت جناب فاروقیده مسکرله
حبشه کوندربلرک، معیتله برابر اوراده شهید
اولمدر.

علقمه } ملوک حیره تک اون ایکنجیمی اولوب،
منذر ثانی ایله منذر ثالث آره سنده

حکم سورمشدر.

علقمه بن قیس } کبار تابعیند و ائمه فقه
و حدیثدن اولوب، عبدالله

بن مسعودک اصحابندن ایدی. ۶۱ تاریخنده وفات
ایتشدر.

علم الدین } (ابوعلی حسن بن سعید الشافعی)
مشاهیر فقهوا و شعرادن اولوب،

دیار بکره تابع شافان قصبه سنده طوغمش؛ و موصلده
ساکن اولمش ایدی. بغداده جوق کیدر، وزیر
ابوالمظفر بن هبیره تک التفات واحسانته نائل اولور
ایدی. ۵۹۹ تاریخنده وفات ایتشدر. شو بیت
صلاح الدین ابوبی قننده سونلش اولدیغی برقصیده.
سندندر:

أری النصر معقوداً برایتک الصفرا
فسر و افتخ الدنيا فانت بهأحرى

علم المدینه } مشاهیر مغنیاندن ادبیه و شاعره
برقیز اولوب، فی الاصل هارون

الرشیدک فیزلرندن برینک جاریه سی اولمغه، بغدادده
تربیه اولمش؛ و بعده مدینه منوره به کیده رک، اورا.
ده کسب اشتهار ایتکله مدینه لقبیه متعارفه اولمش؛
و نهایت اندلس حاکمی عبدالرحمن ثالث طرفندن
مبايعه اولوب، بقیه عمرینی اندلسده مشارالیک
سراینده کچیرمشدر.

علمدار } «مصطفی پاشا (علمدار)» ماده -
سنه مراجعت بیورله . [

علمشاه بکم } شاه اسماعیل صفوی تک
(والده سی و اوزون حسنک

قیزی اولوب، پدري طرفندن شیخ حیدر اردبیلی به
تزوج اولمش؛ و شاه اسماعیل ایله برادرلری سلطان
هلی و سید ابراهیمی دنیایه کتیرمشدر.

علمی } اوننجی قرن هجری عثمانی شعرا -
سندن ایکی ذاتک مخلصیدر:

برنجیمی ادرنه لی اولوب، قضاندن لطیفی چلبینک
اوغلیدر، واسمی احمددره. شوبیت اونکدر:

ترجیه بر منظومه سی وارد در اشعاری شعرای ایرانک
آثارینه تقلید در شویت اونکدر:

ای سفر عزمن ایدن بار خدا یارک اوله
همت اهل نظر قافله سالارک اوله

علوی } (میر محمد طاهر کاشانی) ایران شعرا-
سنندن اولوب، شاه سلیمان زماننده

اصفهانده یا شامش؛ وبهده کشمیره سفر ایدوب، ۱۱۳۶
ده اوراده وفات ایش؛ و مرتب بر دیوانه « حداد
و حلاج » عنوانیه بر منظومه بر ایشدر. شو قطعه
اونکدر:

رام کسی نمیشود وحشی صید کاه تو
شونخی برق میکشد غاشیه تکاه تو
شور بهار وجوش کل طرف خار و کیف مل
کریه های های من خنده قاه قاه تو

علی } (ابو الحسن — بن ابی طالب بن همد
المطلب بن هاشم القرشی الهاشمی کرم

الله وجهه و رضی الله عنه) صحابه دن و عشره مبشره دن
خلیفه رابع و داماد جناب رسول الله (صلم) اولوب،
مرتضی، حیدر، اسد الله الغالب لقبلیله ملقب و ابو
تراب و اخو رسول الله کنیه لیلله مکنادر. فارسیده
شاه مردان، شاه ولایت، شیر خدا دخی دیرله
بهت جناب نبویدن ۱۲ و هجرت دن ۲۳ سنه مقدم
مکه مکرمه ده دنیا به کلشدر. ابو طالبک دردنجی
اوفلی اولوب، طالب و عقیل و جعفر طیاردن سنأ
کوجک ایدی. جعفر کندیلرندن اون و عقیل یکرمی
یاش بیوک ایدی. والده سی فاطمه بنت اسد بن هاشم
اولوب، پدرینک عم زاده سی، بو وجهه جناب سر-
تضی ابوبندن هاشمی ایدی. بهت نبوت ایکنجی کونی
حضرت خدیجه الکبری (رضها) دن صکره عمومیت
اوزره ایکنجی و رجال بیننده برنجی اوله رق ایمان
کتیروب، شرف اسلامه مشرف اولمشدر. بعض
مورخینک رجال بیننده اک اول ایمانه کن حضرت
ابا بکر صدیق (رضه) اولدیفنی بیان ایتملی حضرت
علی (رضه)ک اووقت اون اوج یاشنده صبی اولمسیله
رجالدن معدود اولماسی ملاحظه سنه مبنی اولوب،
یوقسه جناب حیدرک اسلامی مقدم اولدیمی شهر سز-
دره فخر کائنات (صلم) افندمن هجرتی تصمیلله
مدینه منوره به عزمت بیوردقلرنده، حضرت علی
(رضه)ی بعض امانتلی اصحابنه تسلیم و بعض امور بنی
تسویه ایتمک اوزره، مکه مکرمه ده بر اقوب، مبارک
یتاقلرنده یاتقی توصیه بیورمشلردی. ابرسی کون

تائل لیلله بر لیکده مدینه منوره به ماشیا عزمتله،
و صلورلرنده مبارک آیاتلری شیشمش و قانلر آقغه
باشلامش ایدی. بدر واحد و خندق غزالرنده
وسائر غزواتک جمله سنده حاضر بولوب، فوق العاده
غیرت ابراز ایش؛ و جمله سنده مصاب اولوب، یالکز
احد وقعه سنده اون آتی حربه آلمش ایدی. یالکز
تیوک غزاسنده بولغیوب، جانب نبویدن اهل بیتک
محافظة سیچون مدینه ده براغلمش ایدی. اکثر غزواتده
رایت رسول الله (صلم) حضرت مرتضاک یدکفایتنه
تسایم بیوریلوردی. حقلرنده بر قاج آیت کریمه نازل
اولوب، کرم و سخاوت و عدالت و مرحمت و سائر
فضائل جلیله لری وصف و ثنا بیورلمش؛ و دهان
مبارک رسالت اهدیدن حق جناب مرتضویده بر جوق
احادیث شریفه صادر اولوب، «انا مدینه العلم و علی
باسها» و «من کنت مولاه فعلی مولاه رب وال من
والاه واد من عاده» حدیث شریفلری او جمله.
دندر. فخر کائنات (صلم) افندمن ایی دفعه صحابه
بیننده مواخاة عقد بیوردقلری حالد، هیچ برنده
حضرت علی (رضه) ایله دیکری بیننده مواخاة عقد
بیورمیوب، مشارالیهک نبی نبیچون اونوتدیکز بوللی سؤالنه
جواباً «أنت اخي في الدنيا والآخرة» بیورمش اولد.
قلری موثوقاً سر ویدر. جناب رسالت پناه افندمنک
حضرت علی ایله فاطمه و حسن و حسین (رضهم) ی
مبارک عبالیلله اورته رک: «هوآء اهل بیتی و حاجتی
اللهم اذهب عنهم الرجس وطهرهم تطهیراً» بیوردقلری
معلوم اولوب، حضرت علی ایله زوجه لری فاطمه
بنت رسول الله و اوغلاری حسن و حسین اهل بیت
نبی یی تشکیل ایدرلر، وآل نبی نامیه الی یوم القیام
هر بره مؤمن طرفندن هر نماز و عاده یاد اولنورلر.
ارتحال جناب نبویده حضرت علی (رضه) غسل و تکفین
و تجهیزله مشغول و فراق ایدیلری تأثیرله متأثر اولوب،
انتخاب خلیفه مذاکره لرنده بولنه مامش؛ و هر نه قدر
طرفدارلری حق خلافت کندیلرینک اولدیفنی التزام
ایتمکده ایدیلر سنه ده، غیوبت نبوتک تأثیر-
تندن کندیلرینی طویلانجه یعنی اوننجی کونی،
حضرت ابا بکر صدیقه و بهده حضرت عمر بن
الحطاب (رضهما) به بیعت ایش؛ و حضرت فاروقک
ارتحالندن صکره، امر خلافت کندیلرنده همان
تقرر ایش ایکن، حضرت عثمان (رضه) مقام

خلافته کجديکنده دخی برکونه مخالفتده بولنلوب ،
خلفاء مشارالیهک اوجنه دخی رأی وتدبیر ومشاوره
واخطارله معاوتنده بولنمش؛ وحضرت عثمانه قارشی
شاکبرل چوخالوب، ایش کسب وخامت ایتدیکی وقت
دخی بالذت آریه کیروب، اصلاح یینه وفنالمک اوکئی
آلمغه چاشمش؛ ومروان بن حکم یکیدن فساد قا-
ریشدیرماش اوله ایدی، مسئله یی بر طرف ایتمش؛
ونهایت نوردیده لری سبطین اکرمینی آتشک ایچنه
صوقوب، مخاطریه القا ایتملرایدی .

حضرت عثمان (رضه) ک شهادتندن صکره هجرت
نبویه تک ۳۵ نجی سالنده مدینه منوره ده اتفاق
عمومی ابله مقام خلافته کچمشدر. حضرت زبیر وطلحه
(رضهما) کندیلرینه اک اول بیعت ایدنلردن بولنمش،
وحضرت حیدر (رضه) ک حضرت عثمان (رضه) ی
قورنارمق ایچون صرف بیورمش اولدقلری سمی
وجهدی کوردمش ایکن، هر فصلسه بعض افسادانه
قایله رق، مکه مکرمه یه عنیمتله، اوراده بولنان
ام المؤمنین حضرت ایشه (رضها) ابله برلشهرک،
حضرت عثمان قانی طلب اداسسیله، جناب حیدره
اعلان مخاصمانه ایتدار، ومشارالها ابله راکده بصره
جهتته عزیمت ایتملر؛ وحضرت علی (رضه) بوخبری
آنجه، ابا ایوب انصاری حضرتلرینک ممانتیه برابر،
فنانلک اوکئی آتیق، وکندیلرینی قاندریوب احاده
ایتمک اوزره، آرقه لری صره جانب عراقه عزیمت
ایتمش؛ وآتیق بصره خارچنده کندیلرینه ملاق اولوب،
هرنه قدر نصح وسند ورجا والتماسده بولنمش ایسه ده،
یتلرندن واز کچیرمکه مقتدر اوله مبوب، کرها
مقابله یه مجبور بولمش؛ ووقوع بولان محاربه
ایسه ده طلحه وزبیر (رضهما) شهید اولوب، حضرت
ایشه (رضها) ایسه تک آرزین وضبطی مشکل بر
دوه یه بتمش اولدیفندن، کوچ حال ابله بلا اضرار
اله کچیریلرک، جانب مرتضویدن کمال حرمت وتعظیمه
ومعیت حیدریده بولنان برادری محمد بن ابی بکر
(رضهما) رفاقیتله معزز آمدینه منوره یه کوندولمشدر .

۳۶ نجی ساله هجریده واقع ووجل محاربه سی نامیه
مشهور اولان بووقعه مؤله یی متعاقباً، شامده والی
بولوب ذاتاً بیعتندن استتکاف ایتمش اولان معاویه
بن ابی سفیان حضرت عثمان قانی طلب اداسسیله
میدانه آتیه رقی، کوفه یی مقر اتخاذ بیورمش اولان

حضرت علی (رضه) بونی دخی، دم مسلینک هدرینه
سبب اولماق ایچون، بودهوای باطلدن واز کچیرمکه
سمی ایدوب، کندیسینه تک مؤثر مکتوبلر یازمش،
وآریه آدملر قویمش ایسه ده، قائده ویرمیوب، عمرو
بن العاصک دخی تشویق واغراسیله معاویه فرات
وادیسنه طوغری ابوالاهورک قبادتیه مسا کروفریه
سوق ایتمش؛ وجانب مرتضویدن عسکرله مقابله اعزام
بیوریلان مالک اشترطالب کلوب، شاه عسکرینی مو-
قملرندن چیقارمش ایسه ده، معاویه عسکرینی تزبید
ایده رکی، فراتی طوتوب، هلوپلری صوسز براتیق نیت
غدارانه سیله رقه قربنده (صفین) نام موقعی طوند-
بره رقی، اوراده ۳۷ تاریخنده بوزکونده بیدلرنده
طقسان محاربه وقوع بولوب، حضرت علی (رضه)
عسکرندن ۲۵۰۰۰ ومعاویه عسکرندن ۴۰۰۰
که جمعا ۷۰۰۰۰ کشی واجلرنده برچوق صحابه
شهید اولدی. معیت جناب مرتضویده شهید اولان
صحابه میاننده طقسان یاشلرنده بولنان عمار بن یاسر
حضرتلری دخی بولنوب، بوذاتک ایسه برفته باغیه
طرفندن شهید اوله جنی حقنده برحدیث شریف
صادر اولوب، جله تک مملومی اولدیفندن، مشارالیهک
شهادتی ذاتاً تزلزله بولنان معاویه عسکری بیننده
فتور دوشورمکه، معاویه وعمروسزاقلرک اوچلرینه
مصحف شریفی کچیره رک، حضرت هیلنک عسکرینی
اورماغه اجبار ایتک حیله سی دوشونمکه، حضرت
علی (رضه) غالب ایکن، ناچار خصمنک حکم وا-
سطه سیله حل مسئله ایتک تکلیفی قبوله مجبور
اولمشدر .

آتیق بوقرار جناب مرتضانک عسکری بیننده
تفرقه یی موجب اولوب، جنود موجوده سندن یدی
یک کشی خارجیلک دهواسیله آریله رقی، نهروانه
طوغری طاعنمش، وتخریب بلادله فساد قاریشدر-
مغه باشلامش اولدفلرندن، حضرت علی (رضه)
هنوز معاویه مسئله سی حل ایتهدن بولنرک اوزرینه
یوریمکه مجبور اولوب، ۳۸ تاریخنده بونلرله نهر-
وانده وقوع بولان محاربه ده بونلر مغلوب واکثری
مقتول اووب، قانلرلی فرار ایتملردر .

ویریلن قرار اوزرینه، هرنه قدر طرفیندن حکم
نصب اولنه رقی، مذاکراته کیریشمش ایسه ده، معاویه
طرفندن حکم نصب اولنسان عمرو بن العاص جانب

ایدی. حکمت آمیز حکم و امثال و اقوالی، بر چوق اشعاری و بعض خطبه لرله رسائلی موجوددره. خطبه و رسائلی «نوح البلاغه» عنوانله جمع ایدلمش اولدیفنی کبی، دیوان امام علی (رضه) اسمیله بر مجموعه اشعاری ده وار ایسه ده، بو مجموعه لرك كانه مندرجاتك صحتته وهله تغییر و تحریفدن سالم اولدقلرینه یك ده اینانله ماز.

بنی امیه حضرت مشارالیهك و اولاد و احفادینك بونجه مشاق و مصائبه دوچار ایدلمسبله قساعت ایتوب، نیجه سنه لر منابره حضرت علی (رضه) ك نامنه لعنت او قومق فضیحه سنی ارتكاب ایتشلردی. نهایت دیانت و انصافی معلوم اولان عمر بن عبدالعزیز حضرتلری بولكه بی عالم اسلامدن قالدبرمه موفق اولمشدره. حضرت شیخین ایله جناب مرتضی بیننده فضیلت و استحقاقه تقدم مسئله سی اوتهدن بری اسلام فرقی بیننده قیل وقال و تفرقه بی باعث اوله كمشدره. حضرت علی ائمه اثنا عشرك برنجیسی و طریقت نقشبندیه دن ماعدا بتون طرق علیه نك منسوب الهیدره.

حضرت فاطمه (رضها) دن امام حسن و امام حسین ایله زینب (رضهم) دن عبارت اوج اولادی اولوب، مشارالیهك ارتحالندن صكره تزوج ایتمش اولدیفنی ازواج سائرهدن دخی متعدد اولادی اولدیفنی و جمعا اولادی ۱۸ ذكور و ۱۸ اناثه بالغ اولدیفنی مرودره. دیگرلرندن اك مشهوری محمد بن الحنفیه در، كه سبطین اكرمیندن صكره اك سوكیلرلی اولوب، ارتحالنده كندیسنی امام حسن و حسین حضرائنه توصیه بیور. مشیددی. دیگرلرندن برقاچی كر بلاده معیت جناب حسینده شهید اولشلردره.

حضرت علی اورته بوبلی، بذهای رنگلی، ابری كوزلی، ارتحالنده آن واوزون صقاللی، اصالح یعنی باشنك تیه سی قیاسر، بیوجك قرنلی، بیلكاریله بلد. یرلری قالینجه، كورلر بوزلی و شانلی برذات ایدی. يك فقیرانه كینیر، اكثرثیا اكلكه مرجم كبی يك ساده بكك بروالینه كچنی تصدق ایدردی. زهد و تقوایی يك زیاده اولوب، هله بیت المالك بر آنچه سنه طوقتمدن يك زیاده توقی ایدردی.

علی { «ظاهر لا عراز دین الله» ماده سنه
علی (سراجت بیوربله .]

سرافتویدن اعزام بیوریلان موسی الاشمری و رفیقلر. بنی افقال ایتدیكیچون، بر نتیجه حاصل اوله میوب، ذاتا معاویه انواع حیل و دسایس قولاندیفنی خالده، حضرت علی (رضه) رسول الله و شیخین حضراتنك طریق مستقیمنه دوامله، حق و انصافدن آیرلمه. یفندن، مسكرنده تفرقه و رخاوت دوشوب، بر طای. قلمری ده معاویه كبی هیچ بر حق و صلاحیتی اولمیان بر شخصله مكالمه و مصالحه طریقنه رضا و بردكارینه دللكیر اولدقلری سببله، حضرت حیدر بر طرفدن معاویه به مؤثر و بلیغ مکتوبلر یازهرق قالدبرمه، بر طرفدن دخی كندی نابلمرینه بلیغ نطقلر و خطبه لر ایراد ایله كندیلرینی غیرته كتیرمكه سعی ایتكده ایكن، معاویه بر برینی متعاقب مصر، حجاز و عینی اطاعت جناب سرافتویدن اخراجله، حضرت مشارالیهك حاملرینی اخراج و طرفدارلرینی تمذیب و تحقیر ایتكده ایدی. بو تفرقه سببیله بو آره اتق خیلی چوزالمش اولان خازرجیلردن اوج كشی مكده عقد و نواق ایدهرك، بركونده حضرت علی (رضه) ایله معاویه و عمرو بن العاصی قتل ایتكده قرار و یروب، بری كوفه به، بری دمشق و دیگرلی مصره عزیمت ایتمش؛ و كوفه به كیدن عبدالرحمن ابن ملجم المرادی ۴۱ هجری سال هجری رمضانك اون یدنجه كونی صبح نمازی مسجده صانلانوب، رفیق شیب ایله برابر حضرت خلیفه نك مبارك باشنه قلیجله اورمقله، ایکی كون صكره ۶۳ یاشنده متأثراً شهید اولمشدره. یانلرنده بولنان محمدمرلی جناب حسن و حسین ایله محمد بن الحنفیه و بكتملری عبد الله بن جعفر الطیار (رضهم) طرفلرندن تیجهز و تكفین و شهید اولدیفنی جامعك قیوسی یاننده برروایتده قصر امارتده دفن ایتشلردره ایوم نجفده موجود تره لری آل بویه دن عضد الدوله طرفندن بنا اولنمشدره.

حضرت علی کریم، سخنی، عالیجناب، عادل، زیا. ده سیله مرحتلی، حكیم، رأی و تدبیر صاحبی، اصلا طوغریلندن آیرماز و قل و غش ییزن، كورلر بوزلی، مزاح و لطائفی سور، جسور، فوق العاده فصاحت و بلاغته و طلاقت لسانه مالك، شاعر و او وقت معلوم اولان علومه واقف بر ذات اولوب، ولایتله كالات معنویه سندن صرف نظر، یلكیز احوال ظاهر به سی اعتبارله دخی دهاندن معدود بر نادره زمان

علی } (میرزا سلطان — بن میرزا سلطان محمود
 علی } بن سلطان ابوسعید بن جلال‌الدین
 امیرانشاه بن تیمورلنک) ماوراءالنهرده حکومت
 سورن سلاله تیموریه تک صوک حکمداری اولوب،
 ۹۰۵ تاریخنده برادری اوزربنه، تخت موروثنه
 قومداختش ایسهده، اوئانده کسب قوت ایتش
 اولان شیک خان اربک صاحب ترجمه تک والده سنی
 تزوج ایتک بهانه سیله سمرقنده کیدوب، ماوراءالنهری
 ضبط ایتشدرد. بوجهله ماوراءالنهر ده کی حکومت
 تیموریه منقرض اولمش ایسهده، صاحب ترجمه تک
 عمم زاده سی میرزا بابر بن میرزا عمر شیخ غزنه وهند
 جهنلرنده برحکومت تشکیلنه موفق اولوب، یقین
 وقتلرله کنجیه قدر باقی و بیوک بر شوکت وشکوهه
 نائل اولان هندستان دولت تیموریه سنک اساسنی وضع
 ایتشدرد .

علی } (ملک منصور — بن عزالدین ایبک)
 علی } (« منصور » ملک —) « ماده سنه
 سراجمت بیوربله .]

علی } (سیف الدوله — بن حمدان) « سیف .
 علی } الدوله « ماده سنه سراجمت بیوربله .]

علی } (ملک غیاث‌الدین پیر —) « غیاث -
 علی } الدین « ماده سنه سراجمت بیوربله .]

علی } (علاءالدین طور — بک) آق قیونلی
 علی } سلاله سنک اک اول ایالت و امارته نائل
 اولانیدرد. اوغلی فخرالدین بک، بعده اونک اوغلی
 قره ایبک عثمان واوندن صکره حمزه بک وجهانگیر بک
 امارت سوروب، نهایت اوزون حسن دینکله شهر
 امیرکبیر ابوالنصر حسن بک امارتی سلطنته تحویل
 ایتشدرد .

علی } (حسن —) قره قیونلی سلاله سنک
 علی } دردنجی و صوک حکمداری اولوب،
 پدری میرزا جهانشاه بن قره یوسفک زماننده یگرمی
 بش سنه محبوس قالمش؛ و ۸۷۳ ده پدرینک اوزون
 حسن طرفندن قتل اولمشی اوزربنه، محبسدن چیقوب
 تخت موروثنه قومداختش ایسه ده، طول مدت
 محبوسیتی دماغنه ضعف و خلل کتیرمش اولدیغندن،
 اداره مالکه مقتدر اوله میوب، اوزون حسنه مقابله
 ایدمه یه رک، ابوسعید میرزاک ایانه قاچمش؛ و بونک
 ده اوزون حسن طرفندن قتل ایتدیرلمی اوزربنه،

قارسه قاچوب، اوراده حسن طوبک اوغلی اوفورلی
 محمدله ایتدیکی محاربه ده ۸۷۳ ده قتل اولمش؛ و برادر
 و صوجه لری برر برر قتل اولمغله، قره قیونلی دولتی
 پایانه ابروب، ملکاری آق قیونلی ایته یکم شدرد .

علی } (مظفر —) ابرانک مشاهیر خطاطیندن
 علی } اولوب، خراسانلیدرد. یاوز سلطان سلیم
 خان زماننده درسعادته کلاب، پادشاه مشارالیه
 فارسی المباره دیوان اشعارینی بوذاته یازدیرم شدرد .
 ۹۱۱ ده وفات ایتشدرد .

علی } ابران شهراسندن اوچ ذاتک اسمیدرد؛
 برنجیسی (مولانا —) اوخر همد سلطان حسین
 باقرایه بیتشم شدرد. شویت اونکدر :

مجلسی خواهم که باشد گفت وگوی غم‌درو
 تاغم خود باز گویم حظی من هم درو

— ایکنجیسنک اصل ونسب و وطنی مجهول
 اولوب، شویت اونکدر :

مردم یاری نیامد بر سرم
 از چراغ خفتگان بیگس ترم

— اوخنجیسی شاه طهماسب صفوی همدی
 شهراسندن اولوب، شویت اونکدر :

اظهار درد دل بردلدار چون کنم
 ترسم زخوی نازکش اظهار چون کنم

علی ادریسی } (بن عمر بن ادریس بن
 علی ادریسی } ادریس) مقربده حکومت
 سورن ادریسیلرک دردنجیسی اولوب، عمی محمد بن
 ادریسدن صکره ۳۰۰ تاریخلرنده موقع حکومته
 یکمش ایسهده، چوق وقت بقا بوله میوب، اسقاط
 اولمش؛ و عمی یحیی خانی اولمشدر .

علی اصغر } حضرت علی المرتضی (رضه) ک
 علی اصغر } اولادندن اولوب، علی اکبر
 دینلن بیوک برادرندن تفریق ایچون، اصغر لقبیه
 تلقیب اولنمشدی .

علی اصغر } ایران شهراسندن اولوب،
 علی اصغر } شیرازلیدرد. شویت اونکدره :

عشرت و محنت ایام در آغوش هم اند
 نغمه را هیچکس از آثار جدا نشنیده است

علی اصغر قموچی } هندستان مشاهیر
 « سوابق التزیل » عنوانیه برتفسیر شریف یازمش؛
 و ۱۱۴۰ تاریخنده وفات ایتشدرد .

علی افندی } (زنبیلی علاء الدین علی
 علی افندی } جمالی افندی بن احمد بن

ایتمش؛ وزیر کرده بنا کرده سی اولان مکتبک ساحه. سنه دفت اولمشدر. عالم و فاضل و محافظه احکام شرعیه ده جسور و غرور بر سر دکامل اولوب، حتی بطش و شدتی معلوم اولان یاوز سلطان سلیم خانه بیله قارشی کلهرک، طوغری بی مدافعه ده اصلا پروا کوسترمدیکی و دفاتره آتش غضبی اطفا ایده رک عفو و سرحمله مامله به سوق ایلدیکی امثال عدیده سیله مستدلدر. مسائل فقهیه به متعاقب «الختارات» عنوانه نیله بر اثر مقبول و معتبری وارددر. زهد و تقوا ده و شریعت محمدیه به بحق خدمت ایتمه ده کی متانت و صلابتی مشهوردر. بحجره سندن سو قاعه بر زنبیل صار. قیدوب، اصحاب مصالح استفانامه لرینی بو زنبیلک ایچینه قویدقن صکره، زنبیلی یوقاری به چکه رک، چله سنک جوابلرینی تخریرله فتوالری حاوی زنبیلی تکرار آشاغی به صار قیده رق، بو طریقله اصحاب مصالحی کلفتدن قورتارمغنی اعتیاد ایتمش اولدیقندن، بو مناسبته (زنبیلی) لقبه تلقیب اولمشدر.

علی افندی (چنجاللی —) سلطان محمد خان رابع دورنده مسند

مشيخت اسلامیه به کچن علمادن اولوب، چنجاللی شیخ محمد بن حسن العالیئیک اوغلیدر. ۱۰۴۱ تاریخنده قصبه مذکوره ده طوغوب، درسماده ورودنده منقاری زاده نیک داتره سنده تحصیل معلوم ایله، ۱۰۷۳ ده صحن تدریسه داخل اولمش؛ و کرید سفرنده اردوی هایون قاضیسی اولوب، اورادن سیلانیک و بده مصر قضاسنه نصب؛ و جانب مصره منته عزیمت ایکن، روم قاضی مسکرلیکنه ترفیع، ۱۰۸۴ تاریخنده منقاری زاده نیک یرینه مسند مشيخت اسلامیه به نصب بیورلمشدر. اون اوج سنه به قریب مدت امور فتوایی حسن اداره ایتدکن صکره، مجرد بعض ارباب نفوذک التماسلرینی ترویج ایتدیکیچون، ۱۰۹۷ ده صدمه عزله اوغراوب، بروسه ده کوشه کبر استراحت اولمش؛ ۱۱۰۱ تا تاریخنده درسماده هودتنه مسامده اولنه رق، ۱۱۰۳ تاریخنده سلطان احمد خان ثانی دورنده ثانیاً مسند مشيخت اسلامیه به ارقا اولمش؛ و بو دفعه یالیکز الی برکون بو مقامده قابوب، سنه مذکوره ده وفات ایتمشدر. عالم و فاضل بر ذات اولوب، «تاواوی علی افندی» نامیه مشهور و متداول بر بحجره فتاواسی وارددر.

محمد) اطازم علماء عثمانیه دن اولوب، سلطان بایزید خان ثانی یاوز سلطان سلیم خان و قانونی سلطان سلیمان خان دور سلطنتلرنده ۲۶ سنه شیخ الاسلام بولمشدر. عن اصل قره مانلی اولوب، مملکتکنده مولانا حمزه دن بر مقدار تحصیل ایتدکن صکره، درسماده کلهرک، مولانا حسرون و بروسه ده مولانا حسام زاده دن استفاده ایتمش؛ و مولانا مصیح الدین افندی به مامد و امام اولمش ایدی. بده ادرنده علی بک مدرسه سی مدرساکنه تمین اولنه رق، ابو الفتح سلطان محمد خان حضرتلرینک عطایاسنه مظهر اولمش ایسه ده، قره مانلی محمد پاشا ایله پینلرنده برودت حاصل اولسندن، ترک مدرسه ایده رک، شیخ مصیح الدین بن وفا حضرتلرینک خدمته مواظبه باشلامشیدی. سلطان بایزید خان ثانی حضرتلری جلوسلرینی متعاقب کندیسینه ملاقات طلبنده بولندیقی حالده، صاحب ترجمه ملاقات سلاطینه طائب و راغب اولدیقی بیانه استفنا ایتدیکندن، قیلوجه مدرسا کیله بروسه به و متعاقباً افتا خدمتله جبراً امامیه به اعزام و تبعید اولمش ایدی. مؤخرأینه بروسه وازنیقده قراج مدرسه نیک مدرسلکی هده سنه توجیه اولنه رق، بروسه به کلش ایسه ده، بر مدت صکره بینه آماسیه به هودت ایدوب، پادشاه مشارالیهک تأسیس ایلدکاری مدرسه ده نشر معلوم و معارفله اشتغال باشلامشیدی. بده ایغای حج شریف نیتله جانب حجازه عزیمت ایدوب، اوسنه حجازده بعض مرتبه قاریشفاق بولسندیقندن، بر سنه مصرده قاهره رق، اورانک علماسیه مباحثه و مذاکره بولمش؛ و ایرسی سنه یعنی ۹۰۸ تاریخنده بمدادی فریضه حج درسماده جانب بیوربله رق، مسند مشيخت اسلامیه به و سلطان بایزید خانک بنا ایتدکاری مدرسه نیک مدرساکنه نصب اولمش؛ و سلطان بایزید خانک آخر سلطنتنه دک اون سنه بو مقامده بولسندقن صکره یاوز سلطان سلیم خان جانبندن دخی ابقا بیوربله رق، قازئی مشارالیهک ارتحالنه دک سکر سنه ده امور فتوایی اداره ایتمش؛ و قانونی سلطان سلیمان خان جانبندن ده ابقا بیوربله رق دیگر سکر سنه ده شیخ الاسلام بولمش؛ و من حیث المجموع اوج پادشاه ذیشان زماننده بکرسی آلتی سنه امور فتوایی حسن اداره ایده رک، ۹۳۲ تاریخنده اجل موعدوله وفات

علی افندی { (باشمقیبی زاده —) «با- شمتقیبی زاده» ماده ستمه

مراجعت بیوریله [

علی افندی { (چای سید —) قونیه چلبیلرندن برشاعر اولوب،

مثنوی شریف تدریس واقاده سیله مشغول بولنش؛ ۱۱۹۰ ده وفات ایتمشدر. شوقطه جهله اشعار نندنر:

سندان عشق منزلیدر دل مدینه سی
خلوتسرای سینهدر آنک خزینه سی
خواهشگران سکه عرفانه مرده کیم
پردر تقود شوقله قلم دفتینه سی

علی اکبر { حضرت علی المرتضی (رضه)ک اولادندن اولوب، کربلا وقعه

دلسوزنده برادر اکرم لری امام حسین (رضه) معیننده شهید اولمشدر.

علی اکبر { هندستان عالمانندن اولوب، شاهجهان نامه ۱۰۳۸ تاریخنده

«تجمع الاولیا» عنوانیه بر تذکرة لادلیا یازمشدر. — دیگر بر علی اکبر دخی «فصول اکبری» «اصول اکبری» عنوانر بله ایکی کتابک مؤلفیدر.

علی بابا { (جعفر —) ایران شمراسندن اولوب، صیدان معلمکیله مشغول

ایدی. ۱۰۲۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو رباعی اونکدر:

در هجر توای نکار اندر نارم
در نار همی سوزم ودم برنارم
تا دست بگردن تو اندر نارم
در خون چکر چو دانه اندر نارم

علی الباقری { (ابو الحسن — بن الحسن) مشاهیر ادبا

وشمر دن اولوب، نیشابوره ملحق باخرزناحیه سنندندر. ابتدا فقه شافعی تحصیلیه مشغول اولمش ایسه ده، بعده ادبیات وشمر وانشایله توغله باشلاوب، دیوانه

دخول ایله مراتب عالییه واصل اولمش؛ و ۴۶۷ ده باخرزده مقنولاً وفات ایتمشدر. نه، لیلینک مشهور «یتیمه الدهر» بنه «رمیه القصر وعصره هل العصر» عنوانیه کوزله بر ذیل یازمش؛ و بوکا دخی ابو الحسن بن زید البهقی «وشاح الدیمه» عنوانیه بر ذیل علاوه ایتمشدر. مرتب و بیوک دیوان اشعاری واردر. شو ایکی بیت اونکدر.

وای لاشکو لسغ اصداغک التی
عقار جهرا فی وجنتیک تعوم
وابکی لدر الفجر منک ولی اب
فکیف یدیم الضعیف وهو یتیم

علی بخاری { (شریف میر —) مشاهیر علماء ماوراء النهر دن اولوب،

قانونی سلطان سلیمان خان دورنده ابتدا مصره وبعده در سعادته کله رگ، کندیسینه وظیفه تخصیص بیورلمش؛ و ۹۵۰ ده بوراده وفات ایتمشدر. تفسیر وحدیث وادیات عربیه ده مصرینک فریدی ایدی. علم بلاغتهده علامه هضد الدینک «الفراند الفیائیه» سنی شرح ایتمشدر. حسن خطی دخی وار ایدی.

علی بد خشی { (میرزا —) فرس شعرا. سندن اولوب، بد خشانده

نشأت ابتدیی حالده، دهلی حکمداری اکبر شاهک خدمت کتابتنده بولنش؛ وشهزاده میرزا سلیمی مدح ایتمشدر. شو رباعی اونکدر:

کر و نسی همدی دمی داشتی
زو چاره مرهمی همی داشتی
در آتش غم سوختی سرتاپا
در دیده اگر نمی نمی داشتی

علی برید اول { هندستانک دکن قطعه. سنده حکومت سورن

بریدان سلاله سه حکمدارلندن اولوب، سلاله مذکورده دن اک اول حکمدار ق عنوانی آلان بو ذاتدر، ۹۵۰ تاریخنده احمد آبدده جلوس ایدوب، ۲۰ سنه حکومت سورد کدن صکره، ۹۷۰ ده وفات ایتمش؛ و اوغلی ابراهیم برید شاه خانی اولمشدر.

علی برید ثانی { قائم برید ثانی به خلف اوله رق، احمد آباد تخننه قومود ایتمش؛ و ۲۸ سنه

حکومت سورمشدر. ۱۰۰۸ امیر برید ثانی مرقومه خلف اولوب، سلاله مذکورده نک صوک حکمداری اولمشدر.

علی بک { ذوالقادریه امراسندن اولوب، شمسوار بکک اوغلیدر. یاوز

سلطان سلیم خان چالدران سفری عودتنده ذوالقادریه دن علاه الدوله نی قتل وکماکتنی ضبط ایتدیکنده، والیلکنی صاحب ترجمه ویرمشیدی. بعده سلطان سلیمان دورنده بونده دخی استقلال هوسی حس اولغله، اولادیه برابر قتل ایتدیر بکرک، ذوالقادریه خاندانک بسبتون نام ونشان رفیع اولمشدر.

علی بک { (مصرده کی کرلمن رؤسائندن اولوب، آبازه جنسیتنه منسوبدر. جسامت

و درایتیه وقت و حالک مساعده و یاردیمیه

ع ل ی بن احمد الواحدي } مغربیندن او -
 « کتاب »

التزول « عنوانیله برتفسیر شریف یازمش ؛ و بونی
 مفصل و اوسط و مختصر اوله رق، اوج نسخه به آیر -
 مشدر. وفاتی ۴۶۸ ده واقع اولمشدر.

ع ل ی بن اخشید } خلافت عباسیه به تابع
 اوله رق فاطمیوندن اول

مصر و شامده حکومت سورن بنی اخشیدک اوغنجیسی
 اولوب، حکومت مذکورده تک مؤسس اولان محمد
 بن طغخ اخشیدک ایکنجی اوغلیدر. برادری انوجورک
 وفاتی اوزرینه، ۳۴۹ ده خلیفه مطیع لاسرالمک
 منشوریله موقع حکومته کلش ایسهده، صبی اولد.

یغندن، برادری زماننده دخی اجرای حکومت ایتش
 اولان لالاری کافور اسود نام خادم اداره امور
 ایتش ؛ و زماننده نیک صولری طاشماغله، مصرده

قحط و فظاظهور ایتش ؛ و اسکندریه و بحیره طرفلرینه
 فاطمیلرک عسکری، صمید حینته دخی نوبه لیلر مسلط
 اولمش ایدی. آتی سنه حکومت نامنه اولدقدن
 صکره، ۳۵۵ ده وفات ایدوب، مصر و شام و حجاز

حکومتی خلیفه مشارالیه منشوریله صر قوم کافوره
 احاله اولمش ؛ و کافورک وفاتندن صکره صاحب
 ترجمه تک اوغلی احمد، یه صبی اولدیفنی حالد، ایکی
 سنه حکومت ایدوب، بده فاطمیلر مصری ضبط
 ایتشلردر.

ع ل ی بن ادریس } مغربده حکومت سور.
 رن ملوک، و حدینک

اون برنجیسی اولوب، ۶۴۱ تاریخنده برادری عبد -
 الواحدده خلف اوله رق، معتضد تلقب ایتشدر. بش
 سنه حکومت سسوردکن صکره، بنی صرین ظهور
 ایدوب، تلسان و ایسی یغراسن ابله ایتدیکی محاربهده
 مقتول اولمشدر.

ع ل ی بن بویه } آل بویه ملوکندن برنجیسیله
 یدنجیسنک اسمیدر. [« عما. »

دالدوله « و فخرالدوله « ماده لرینه مراجعت .]
 ع ل ی بن تاشفین } مغرب و اندلسده حکومت
 سورن صراطین و نام

دیگرله ملتمین دولتینک ایکنجی حکمداری اولوب،
 دولت مشارالیه تک مؤسس اولان یوسف بن تاشفینک
 اوغلیدر. ۵۰۰ تاریخنده پدرینه خلف اولوب، خبلی
 و اسع اولان ملک موروثی محفاظه ایتش ؛ و آنجق

۱۱۸۰ تاریخنده مصرک امور اداره سنی الینه آله رق،
 کیده رک استقلال خولایلرینه دوشمش ؛ و جزیره العرب
 و شام جهتلرنده بعض یرلری دخی فضولا اداره سنه
 آلمش ایدی. بدی سنه مصرده اجرای حکومت
 ایتدکن صکره، اوغلاغه قبول ایتش اولدیفنی محمود
 یک اسمنده بری طرفندن قتل اولمشدر.

ع ل ی بک } [« بادیا ای بلایش « ماده سنه
 مراجعت بیوریله .]

ع ل ی بن ابراهیم } خلافت عباسیه زماننده
 بغدادده بیتش و لسان
 یونانی و سریانیدن عربی به کتب طیبه نقل و ترجمه
 ایدن مشاهیر اطباءن اولوب، پدری ابراهیم بن بکس
 دخی بوجه دن و بیارستان عضدی اطبا سندن ایدی.

ع ل ی بن ابی العاص } (بن الربیع بن عبد -
 العزی بن عبد شمس

بن عبد مناف القرشی العیشمی) کریمه جناب نبوی زینب
 (رضا) تک اوغلی اولوب، پدری مشرک اولدیفندن
 فخرکائت (صلح) بونی و هم مشیره سی امامه بی نزد
 نبویلرینه آله رق، بونلر بنم اولادمدر، بر مشرکه
 بر مؤمن بر شیئه مشارک اولدق لرنده مسلمک حق غالب
 اولور، بیورمشیدی. فتح مکده رسول اکرم (صلح)

صاحب ترجمه بی یانلرنده طونارلردی. سن بلوغه
 ایرمش اولدیفنی حالد، حیات نبویه ارتحال ایتشدره
 ع ل ی بن اردی } (ابوالحسن علی بن هبة بنه
 بن اردی) بغداد مشا.

هیر اطبا سندن اولوب، « شرح کتاب دعوه لاطباء »
 عنوانیله برکتابی و سائر تألیفاتی واردر . پدری
 ابوالغنائم هبة الله و برادری ابوالغنائم سعید بن هبة الله
 دخی بغدادک متعینان اطبا سندن ایدی.

ع ل ی بن اردی } (ابوالحسن جمال الدین بن
 ابی الغنائم سعید) آنف -

الترجمه علی بن ائردینک برادری اولوب، بودخی
 بغدادک مشاهیر اطبا سندر. آلتنجی قرن هجری
 اوآخرنده یاشامشدر.

ع ل ی بن احمد العباسی } [« مکتی بالله »
 ماده سنه صرا .]
 جعت بیوریله .]

ع ل ی بن احمد الکوفی } مشاهیر مور -
 خیندن اولوب،

« تحفه الکرام » عنوانیله لسان هریده سننک تاریخنی
 یازمشدر.

اواخر سلطنتده محمد بن تومرت ظهور ایدوب، موحدین دولتنگ اساسنی وضع ایتمکله، صراپتین دولتی تزلزله باشلامش؛ وینلرنده آفریقادہ بر قاج محاربه اولمش ایدی. ۳۷ سنه حکومت سوروب، ۵۳۷ ده وفات ایتمکله، اوغلی تاشقین خانی اولمشدر.

علی بن الحاکم } «ظاهر لاعزاز دین الله»
[ماده سنه مراجعت.]

علی بن حسن السکابی } فاطمیلر منشوریله
[صغلیه جزیره.]

سنده یعنی سغلیه ده حکومت سورون کابوونک او- چخیسی اولوب، ۳۵۸ تاریخنده معزطرفدن برادری احمدک برینه نصب اولنش؛ و ۳۷۳ ده فرذکرله ابتدیی محاربه ده شهید اولمشدر.

علی بن حسین } (بن علی بن ابی طالب)
[«زین العابدین» ماده سنه]

مراجعت بیوریله .]

علی بن حسین } [«ابن اعلم» ماده سنه]
[مراجعت بیوریله .]

علی بن حسین المسعودی } [«مسعودی»
[ماده سنه سرا.]

جعت بیوریله .]

علی بن حسین الواعظ } «انوار سبیلی»
[وسائر آثار]

صاحبی مشهور حسین واعظک اوغلی اولوب، «لطائف الظرائف» و «رشحات» عنوانلریله ایکی کوزل اثری وارد. علی واعظ دینکله دخی معرو- فدر. ۹۳۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

علی بن حمزه } اصفهان شهری تاریخنگ
[صاحبیدر.]

علی بن حمود } حسن بن علی (رضهها)
[سلاله سندن اولوب، مفر.]

بده طبعه وسبته والیسی ایکن، اندلسده حکم سورمکده اولان بنی امیه خاندانی اعضاسی بندنده ظهور ایدن تفرقه و بونلردن مستعین بالله سلیمانک حکومتی غضب ایله قرطبه بی عسکرینه بنما واهالیسنی قتل عام ایتمی اوزرینه، ۴۰۰ تاریخنده حاجب حیران عقل و تدبیر و جسارتنه کوندیکی صاحب ترجمه بی دهوت ایتمکله، علی بن حمود آفریقادن مسکرله کچوب، سلیمانله ابتدیی محاربه ده غالب کلمش؛ و محاربه ده مجروح اولان سلیمان اوغلی و اختیار بدر بنی اهدام ایتمشدر. بنی امیه دن تخته اقامد اولنه جق مناسی بولندیقندن، حاجب حیرانک رأیبله صاحب ترجمه جلوس ایدوب و متوکل بالله لقبیله تلقیب

اولمشدر. متعاقباً حاجب حیرانی قرطبه دن تبعید ایتمکله، مومی الیه سلاله بنی امیه دن عبد الرحمنک برلشهرک، اوزرینه عسکر سوق ایتمش؛ وهرنه قدر وقوع بولان محاربه ده حاجب حیران مقتول اولمش ایسه ده، اهالی علی بن حموددن متفر اولوب، بنی امیه به مائل اولدقلرندن، متعاقباً یعنی ۱۰۰۸

تاریخنده صاحب ترجمه ک وفاتیه، جزیره الخضراده بولنان برادری قاسم بن حمود کلوب، برینه اوتور- مش؛ و انجق بر طرفدن مومی الیه عبدالرحمن محاربه به دوام ایتمدیکی کنی بر طرفدن دخی علی بن حمودک اوغلی بجمی آفریقادن کهرک، بدرینه خلف اولق

ادعاهنده بولندیقندن، رخیلی وقت اندلس هرج و مرج آلتنده قلوب، کا امیر و کا علویلر حکو- متی الده ایتمکده ایدی. بوکش مکش آره سنده بر طاقم طوائف ملوک ظهور ایدوب، نهایت ملتمندن

یوسف بن تاشقین اندلی ضبط ایله تفرقه لره ختام و برمشدر.

علی بن دبیس } حله ده حکومت سورون
[سی اسندن بنی مزید]

اسرا سنک بدنجی و اخیری اولوب، ۵۵۸ تاریخنده برادری محمد بن دبیس محاصره ایدهرک، حکومتی لندن اخذ ایتمشدی.

علی بن سلیمان } مشاهیر طبیا و حکامدان
[اولوب، علم طبیه و]

اجرای طبابت-کی معلومات و مهارتدن بشقه حکمت و هیئت و علوم ریاضیه ده دخی عصرینک فریدی ایدی. ملوک فاطمییه دن عزیز و حاکمک زمانلرنده مصرده یاشایوب، ظاهرک زمانه دخی بیتشمشدر.

«اختصار کتاب الحاوی فی الطب»، «الخواص الطیبه المنتزعه من کتب افراط و جالیبوس و غیرها»، «کتاب التعالیق الفلسفیه»، «مقاة فی ان قول الجسم التجراً لا یقف ولا ینتهی الی مالا یجزأ»، «تصدید شکوک تلزم مقالة ارسطوطاليس فی الابصار و تصدید شکوک فی کواکب الذنب»، عنوانی کتابلر جمله تألیفاندندر. ابن ابی اسیمه صاحب ترجمه ک بوکتابلردن ایکیهمینی وؤنک خطیله محرر و درت بیوک جلددن مرکب اوله رق کورمش اولدیغنی و ۲۹۱۱ تاریخنده قاهرده یارلدیغنی مقید بولندیغنی، و اوچخیسی ۴۱۱ ده حلبده یازدیغنی

مبین بر کتاب یازمشدر. اهو ازلی اولوب، ابو ماهر
موسی بن سیاردن تحصیل طب ایتمشدی.

علی بن عبد العزیز { (ابو الحسن —
مشا. الجرجانی) }
هیر فقهاء شافیه دن و شعرای مجیدین اولوب،
قاضی جرجانی دیتکه دخی معروفدر. ۳۱۶ تا.
و یخنده جرجانده طوغوب، تحصیل علم ایتدکن
صکره، بلاد عرب و عجمی دور ایدره، اکیال تحصیل،
و مصری علماسیله صحبت ایتمش؛ و طریق قضایه سلوک
ایله، رؤیت دهاوی و امور شرعیه ده التزام حقانیت
ایتکه کسب نیکنامی ایش ایدی. متنی ایله خصلمری
آره سنده محاکمه بی متضمن «کتاب الوساطة» عنوانه
نیله بر اثری و مرتب دیوان اشعار ایله سائر تألیفاتی
واردر. ۳۹۶ تاریخنده قاضی النضاهه ایکن (ری) ده
و بر روایتده نیشاپورده وفات ایدوب، جنازه سی
جرجانه نقل و دفن اولمشدر. شری قطعه جمله اشما.
رندندر.

مالی و مالک یا فراق
ابتدا رحیل وانطلاق
یا نفس موتی بعدهم
فکذا یكون الاشتیاق

علی بن عبدالله { (ابو محمد — بن العباس
بن عبدالمطلب) عم جناب
نبوی عباس (رضه) ک تورونی و خلفاء عباسیه ک
ایلکری اولان سفاح و منصور ک جدی اولوب،
حضرت علی بن ابی طالب (رضه) جانبندن علی تسمیه
و ابوالحسن تکبیه بیورمش؛ و بر روایتده جناب،
مرضااتک شهادتی کونی دنیا به کلیشدر. اوزون بولی،
ابری چتهلی، کوزل جهره لی عابد و زاهد و کرم
بر ذات ایدی. اختیار ائنده باشی قیلسز و صفالی یک
اوزون اولوب، سیاهه بویارمش. عبدالله بن جعفر
بن ابی طالب ک قیزی لبابه بی تزوج ایدوب، بوقزیاسه
ابتدا ملوک امویه دن عبدالملک بن مروانک تحت نکا.
حنده ایکن، موسی البهک آغزینک رایحه کره سنه
تحمل ایدمه مدیکینون، بوشامش اولدیفندن، لبابه بی
تزوجیله بنی امیه نک بغض و کیننی جلب ایتمش؛ و حتی
ولید بن عبدالملک طرفندن ایکی دفعه فرابجله
ضرب و تحقیر ایدمش اولدیبی سرویدر. معاویه و بر
روایتده عبدالملک بن مروان اسم و کینیه سنی دکیشد.
بر سنی تکلیف ایدوب، کینیه سنی تبدیل ایله، اوغلی
محمد بن ابو محمد تکفی ایتمش ایسه ده، اسمنی دکیشد.

کذلک خط دستبیله محرر بر نسخه سنندن آکلامش
اولدیبی بیان ایدبور.

علی بن سردر { (ابو منصور — بن الحسن)
شمرادن اولوب، ۴۶۵ تا.
ریخنده وفات ایتمشدر. وزیر فخر الدوله بن جهیره
تسایب و ارایدی. شو ایکی بیت جمله اشعار نندرد:
ولم ایاک ان رحل الشباب و اما
ایکی لاین یتقارب المیعاد
شعر الفتی اوراقه فاذا اذوی
جفت علی آثاره الاعواد

علی بن طلحه { خلافت عباسیه زماننده
خراسانده حکومت سورن
بنی طاهرک ایکنجیبی اولان طلحه بن طاهر ذو
الیمینیک اوغلی اولوب، ۲۱۲ تاریخنده پدرینه
خلف اولمش ایسه ده، متعاقباً نیشاپور خارچنده
قتل اولتمله، حکومت سوره میوب، حمی عبدالله
بن طاهر یرینه کچمشدر.

علی بن ظافر { (جمال الدین ابو الحسن
الازدی) مشاهیر ادبا
ووزرادن اولوب، ۵۶۷ تاریخنده مصرده طوغمش؛
و پدری علامه ابو منصوردن تحصیل علوم و ادبیات
ایدره، پدرینک و فائنده مدرسه مالکیه ده تدریسه
مشغول اوش؛ و بعده دیوانه داخل اولوب، ملک
اشرفک وزیری و بر مدت بیت المال و کیلی اولمشیدی.
شعر و انشاده مهارت فوق العاده سی و تاریخنده کثرت
وقوفی اولوب، سن شیخوختنده علم حدیثه دخی توغل
ایتمشدی. ۶۲۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. «الدول
المنقطه» عنوانیله قیمتدار بر تاریخچی، «بدایع البدایه»،
«ذیل بدایع البدایه»، «اخبار الشجعان»، «اخبار
الملوک السلجوقیه»، «اساس السیاسة»، «کتاب
من اصیب»، «نفاثات الذخیره» و سائر تألیفاتی
واردر. اشبو صوک تألیفی ناتمام ایسه ده، ادبیانده
امثالسز بر اثر اولدیبی سرویدر. شو ایکی بیت جمله
اشعار نندرد:

وقد بدت الخجوم علی سماء
تکامل صحوها فی کل عین
کسقف ازرق من لازورد
بدت فیها مسامر من لیلین

علی بن عباس المجوسی { مشاهیر اطبا.
دن اولوب،
آل بویه دن عضد الدوله نامنه «الملسکی» عنوانیله
طبک علمی و عملی جهتلربنی مکمل و مفصل صورنده

برمکه راضی اولماشدی. حجازه کیتدیکنده، حرمین اها لیبی کندیسنه بک چوق حرمت و رحایت ایدر لر دی. ۱۱۸ تاریخنده ۸۰ یاشلر نده وفات ایتشدر. کثرت هبادندن (ذوالثغفات) تلقیب اولندیفی مروی ایسه. ده، بولقب امام زین العابدین حضرت لر یئکدر.

علی بن عجلان } حجازده حکومت سورن لوب، سکنزنجی قرن هجری و اواخر نده برادری کیشدن صکره برمدت امارت ایتشدر.

علی بن عیسی } مشاهیر کمالین اسلامدن کوز عتلمرینی تشخیص و مداواتده بدطولی صاحبی ایدی. «نذ- کرة لک-الین» عنوانی کتانی طول مدت کمالین اسلام یئنده دستورالعمل بولنمشدر. بشنجی قرن هجریده یاشامشدر.

علی بن عیسی } امین خلیفه نیک ایلری بولنان قائلرندن اولوب، خلیفه عشار الیهک برادری مأمونه اولان اختلافنده ۱۹۵ تاریخنده مأمونک اخص رجاندن مشهور طاهر ذوالیمینین ایله ایتدیکی محاربهده مقتول اولمشدر. علی بن عیسی الربعی } ندن اولوب،

ایندا ابوسعیدالیرافیدن وبعده شیرازده ابوهلی- الفارسییدن اخذ و تحصیل ایتش؛ و بونک یاننده یکریمی سنه قالدقدن صکره، بغداده کیده رگ، آخر عمرینه قدر اوراده قالمشدر. ابوهلی الفارسی نیک «ایضاح» نی وسائر بعض کتب نحویه بی شرح ایتدیکی کبی، نخوده قایتله مفید و مقبول برکتاب یازمشدر.

سیوهلک کتاب مشهور بی دخی شرح ایتش ایسه ده، بعده برینک اعتراضه حدت ایدوب، شرح مذکور ی بیقایه رق ایجا ایتشدر. سوقاق کوپکار نی اولدیرمک صراقی ایتش. ابن جنی ایله صحبت ایتشدر. وفاتی ۴۲۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

علی بن مبارک } حجازده حکومت سورن ۲۲ نجیمی اولوب، اسلاندن ریمته نیک تورونیدر. ۸۱۲ ده مسند امارته کچوب، آتئی سنه حکومت سورمشدر.

علی بن محمد الجواد } «هلی تقی» ماده سنه [مراجعت بیوریله.]

علی بن مراد } مشاهیر خطاطبندن اولوب، خطلرنده و نده هییده مهارت ناموسی وار ایدی. ۱۱۹۰ ده وفات ایتشدر.

علی بن المرزبان } (ابو الحسن - بن احمد البغدادی) مشاهیر فقهاء شامیه دن اولوب، بغدادده تدریسله مشغول بولنمش؛ و مشاهیر مؤلفیندن ابو حامد اسفراہی کندیسندن اخذ و تحصیل ایتشدر. فرق الماده اخلاق حسنه اصحابندن اولوب، اخلاق چوق اهمیت ویر، و فصل وغیبی دخی مظالم دن عد ایدردی. ۳۶۶ تاریخنده وفات ایتشدر.

علی بن مزید الاسدی } بنی مزید حکو- اولوب، ۴۰۰ تاریخلرنده ظهورله جزیره همتنده حکو- مته نائل اولمش؛ و ۴۰۸ ده وفات ایتشدر. نسلدن کندی ایله برابر ایدی کشی کلوب، ۶۰ سنه حکومت سورمشدر.

علی بن منقذ الکنانی } (سید الملك - بن مقلد) بنی منقذ دن اولوب، ۴۷۴ تاریخنده حلبه ملحق شیزر قلمه سفی روملردن ضبطله، اوراده کندیبی و اولادی حکم سورمش؛ و ۵۵۲ تاریخنده شدتلی بر زلزله و قوهیله قلمه یقیلوب، ایچنده بولنانلر کاملاً تلف اولغله، بنی منقذن کیمسه قالماشدر. صاحب ترجمه نیک فطانت و ذکاوتی و ادبیات عربیهده کی قوتی حقیقده بعض نوادر منقولدر. ۴۷۵ ده وفات ایتشدر. طبیعت شمریه سی دخی اولوب، شر ایکی بیت جمله اشعارندندر:

اسطو علیه وقلبی لو تخن من کفی علیهما غیظا الی عنقی و استعیر اذا عاقبتیه حنقا و این ذل الهوی من عتة الخنق

علی بن موسی السکاظم } «هلی رضا» جهت بیوریله .

علی بن مهدی } آلتنجی قرن هجریده یئنده دولتک مؤسس اولوب، بدری زبیده زهد و تقوا- سیله حسن ظن صوموی بی قزاعمش بر آدم اولدیفی کبی، کندیبی ده عمرومک محبتنه مظهر اولغله، ۱۰ تاریخلرنده

خروج ایدوب، بنی نجا حاکم اخیری اولان فائکی قتل، و خطهٔ بمانیه بی ضبط اتمش؛ و بالکمز اوچ آبه قریب مدت حکومت سوردکن صکره، وفات ایدوب، اوغلی مهدی خان اولمشدر. سلاله سی کندی ایله برابر درت کشیدن عبارت اولوب، ۵۶۹ ده منقرض اولمش؛ و ملاکاری ایوبیلرک ضبطنه یکمشدر.

علی بن هلال { « ابن بواب » ماده سنه مراجعت بیوریله . }

علی بن یوسف المرینی { مغربده موحد - یسندن صکره ظهور ایدن بنی مرین حکمدارلرینک دردنجیسی او . لوپ، ۷۵۱ تاریخنده برادر زاده سی ابو ثابته خلف اولمش ایسه ده، بالکمز ایکی کون حکومت اید . بیلوب، اسقاط وحبس، و سلفک برادری سلیمان بن عبد الله بن یوسف نصب اولمشدی .

علی بن یوسف المثلثی { « علی بن تا شفین » ماده .

سنه مراجعت بیوریله . }

علی پاشا { (چندری زاده —) دولت علیه عثمانیه ده دردنجی صدراعظم اولوب، سلیمان پاشا بن سلطان اورخاندن صکره بومسنده کچن وقره خلیل دینکده دخی معروف اولان چندری خیرالدین پاشانک اوغلیدر . پدرینک زمان صدارتنده وزارت رتبه سیله برابر قاضی مسکر اولوب، ۷۸۸ تاریخنده و خداوندکار فازی زمان سلطنتلرنده پدری ارتحالنده، یرنه صدراعظم اولمش؛ و پادشاه مشار- الیهک ارتحالنده ک روم ایلنده فتوحاته مشغول او . لوپ، شمنی، برادی، نیکبولی، طننوی و سلستره قلمه لرینی قیح اتمش؛ و یلدیرم سلطان بایزید خانک جلوسلرنده مقام صدارتنده ایا اولنهرق، ۷۹۸ ده پادشاه مشارالیه قسطنطنیه تک قحنی نیت ابتدکارنده، بر طاقم اصدار واهیه ایله مانع اولمش؛ و ۸۰۴ ده تیمور وقعه مشهوره سنی متعاقب شهزاده امیر سلیمانک معیننده ادرنه به کیدوب، و زورومشاوروی اولمشدی .

۸۱۳ ده وفات اتمشدر. عالم و فاضل بروزر ایدیه ده، حظوظات نفسانیه به تابع و دارات و دبدیه به مائل او . لوپ، مقام صدارتنه مخصوص مراسمک چوغنی بونک اختراع کرده سیدر. قضاة و سائر مأمورین شرفیه تک حجت و قیید سبجل و نکاح و رسم قسمت کبی معاملانه

مقابل اجورات معینه آللمری اصولی دخی صاحب ترجمه تک وضع کرده سیدر.

علی پاشا { (خادم —) سلطان بایزید خان ثانی دورنده ایکی دفعه صدراعظم

اولمشدر. روم ایلی ایالاتی و الیسی ایکن، ههده سنه رتبه وزارت توجیه اولنهرق، بعض خدمات مهمه دولتده بولمش؛ و مصر و شام عسکرینه قارشی مظفر اولوب، بیاس، سیس، فرود و ملوان قلمه لرینی ضبط ایتدیکی کبی، مورده دخی موفق اولوب، مورده ایالاتی و الیسی اولمش ایدی. ۹۰۷ تاریخنده مسیح پاشا یرنه مسند صدارت عظمایه ترفیع اولنهرق، ایکی سنه بومقامده قالدقن صکره، عزل اولنهرق، یرنه هرسک زاده احمد پاشا نصب اولمش؛ و اوچ سنه صکره تانیا صدراعظم اولوب، بودغه دخی بش سنه کمال عدالت و درایتله اداره امور دولت ایتدکن صکره، ۹۱۷ تاریخنده شاه قوی طغیاننه قارشی سوق عسکر ایتدیکنده، وقوع بولان محاربه ده شهید اولمشدر. عاقل و عادل و جسور و وقور بر وزیر اولوب، در سعادتده ایکی جامعیه بر مدرسه سی و سائر بعض خیراتی واردر.

علی پاشا { (سمیز —) دور سلطان سلیمان خانیده مسند صدارت عظمایه

کچن وزرادن اولوب، هر سکه کی پراچه قصیه . سندنر. دوشیرمه طریقله سرای همایونه آلتوب، اوراده قطع مراتب ایدرک، یکجیری آقاقلیه طشره به چیقمش؛ و بعده روم ایلی بکار بکیمی اولمش ایدی . ۹۵۰ تاریخنده مصر و الیسی اولوب، ۹۶۸ ده وزیر ثانی ایکن، رسم پاشا یرنه مسند صدارت عظمایه کچرک، درت سنه امور دولتی حسن نمشیه ایتدکن صکره، ۹۷۲ ده ارتحال ایدوب، ابا ایوب انصاری (رضه) تربیه ایصالنده دفن اولمشدر. آلتنده طیانه جق آت زور بولنه جق درجه ده ابری وجودلی اولدینی حالده، نهایت درجه ده خفیف الروح و نکته . دان و لطیفه کو اولوب، بعض لطائف و مطایباتی مشهوردر .

علی پاشا { (یاوز —) دور سلطان احمد خانیده مسند صدارت عظمایه

نائل اولان وزرادن اولوب، بوسنه لیدر. (مالقوج) لقبیه ملقبدر. حرم همایونده سلخدار اولدقن صکره

۱۰۱۰ تاریخ‌ننده مصر والیسی اولمشیدی. ۱۰۱۲
تاریخ‌ننده سلطان احمد خانک جلوسنده درسمادته
جلبله، مقام وکالت مطابقه به تعیین اولنش؛ و سفر
آچق فکرینه مخالف ایدیسه‌ده، بادشاه مشارالیهک
اصراری اوزرینه، جفاله زاده سنان پاشایی ایران
حدوددی سرعسکرلیکنه تعیین ایدوب، کندهیه
اردوی همایونله مجارستانه عزیمت ایتش ایسه‌ده،
بلغراد اردوکاهنده خسته‌نوب، یدی آیتق صدارتدن
صکره ۱۰۱۳ ده وفات ایتشدر. خونخوار بر آدم
ایدی.

علی پاشا { (چای —) } [چلی علی پاشا
{ ماده‌سنه مراجعت بیوربله.]

علی پاشا { (کانکش قره —) } دور سلطان
{ مراد خان رابنده اک اول مسند

صدارته یکمشدر. حمید دیارندن اولوب، سرای‌ها
یونده تریسه اولنش؛ و وزارتله جیقوب، بر خبلی
وقت دیاربرکر و بزداد والیسی بولنش؛ و بده دیوان
همایونده دردنجی وزیر اولش ایدی. بادشاه مشار-
الیهک جلوسلرنده ۱۰۳۲ تاریخ‌ننده صره حسین پاشا
یرینه مسند صدارته کچوب، یدی آی بو مسنده
قالش؛ و آنجق ارتکاب وارتنشا قیوسی آجدقندن
ماهدا، ایران شاهنک حرکتی دخی کم ايله، حضور
بادشاهیمید یلان سوبلدیکندن، ۱۰۳۳ ده غضب
سلطان مراد خانیه مظهر اولوب، اعدام، و علی پاشا
جامعی خطیره‌سنده دفن اولنشدر.

علی پاشا { (آراهی —) } دور سلطان
{ احمد خان نایده مسند صدارت

عظمايه واصل اولان وزرادن اولوب، اوخریلیدر.
ابتدا امامتله و بعض نواحیده نیابته مشغول اولوب،
هلی خواجه دیمکله معروف ایکن، بده تبدیل قیافته
قوجه خلیل پاشانک خدمتنه کیرمش؛ و ابراهیم پاشانک
صدارتنده ادرنده آریه قولی ایکن، باباطاغی مح.
فضی بولنان کوپرلی زاده مصطفی پاشانک دائره‌سنه
انتساب ايله، کیده‌روک کنخداسی اولش؛ و مشارالیهک
صدارتنده کنخدالنده قالبوب، ۱۱۰۱ تاریخ‌ننده
آفای بکتاشیان، و ۱۱۰۲ ده رکاب همایون قائمقامی
اولش؛ و ۱۱۰۳ ده کوپرلی زاده مصطفی پاشانک

شہاتی اوزرینه، مسند صدارته کچوب، یدی آی
بومقامده قالدقندن صکره، سوء حرکاتنه مبنی ردوسه
نفی، و بر سنه صکره جزیره مذکورده اعدام
اولنشدر. نفی ابتدکی آدم‌لری آراهه ايله کوند-
رمکی عادت ایتدیکندن، (آراهه‌جی) لقبيله تلقیب
اولنشدر.

علی پاشا { (حاجی —) } [حاجی علی پاشا
{ ماده‌سنه مراجعت بیوربله.]

علی پاشا { (سورمه‌لی —) } سلطان احمد
{ خان نائینک اواخر سلطنتلریله

سلطان مصطفی خان نائینک جلوسلرندن صکره برسنه

ایله ایکی آی صدارت ایتشدر. دیمتوقه‌لی اولوب،
ابراهیم خان کنخداسی عثمان آفانک تریسه کرده سیدر.

بعض خدماتده بولندقندن صکره آریه امینی و ۱۱۰۰
تاریخ‌ننده ترسانه امینی و بعدده دفتردار اولش ایدی.

۱۱۰۱ ده عزل و تکدیر اولنه‌رق، برسنه صکره
رکاب همایونده وکالت دفتری و ۱۱۰۳ ده بالاصاله

دفتردارقله و متعاقباً وزارت رتبه‌سیله دخی تلیف
اولنشدی. ینه اوسنه قبریس و متعاقباً طرابلس شام

ایالتنه نصب اولنه‌رق، ۱۱۰۵ ده ادرنده دعتوله،
مسند صدارته کچمش؛ و تدارکات سفریه ايله

اشتغال ایتکده ایکن، برطرفدن دخی وقتیه دلکیر
اولدینفی کجاری نفی و اعدامله مشغول اولنه‌رق، اخذ

انتقام ایتدکندن صکره، اردوی همایونله بلغرادنه عزیمت
ایتش؛ و ۱۱۰۶ ده واردین قلعه‌سنک اوکنه واروب،

محاصریه ایتدار ایتش ایسه‌ده، هلی الدوام یاغور یا.
شمسی موفقیتنه مانع اولوب، ادرنده هودته مجبور

اولش؛ و سنه مذکورده سلطان مصطفی خان ثانی
جلوس ایدوب، بالذات سفری تصمیم ایتکله، صاحب

ترجمه صدارتده ایتا اولنش ایسه‌ده، متهماً چشمه‌یه
نفی ایدلدکندن صکره، اعدام اولنشدر. وفاتنده اللی

یاشنی منجاوز ایدی. قافل ورشید و کرم و سخاوتله
متصف اولوب، آنجق زینته زیاده سراق و عشرت

وزن پرستلیکه انهماکی وار ایدم. کوزلرینه سورمه
چکدیکچون (سورمه‌لی) لقبيله شهرت بولمشدر.

علی پاشا } (چورلیلی —) [چورلیلی علی
 پاشا] ماده سنه صراحت بیوریله .

علی پاشا } (داماد —) سلطان احمد خان
 ثالث دورنده مسند صدارت

عظمایه بچن وزاردن اولوب، ازینقلیدره پدري
 بعض پاشا کتخدالغندن مقامه ایدی. سلطان احمد
 خان ثانی دورنده درسمادته ورودله، حرم همایونه
 داخل اولمش؛ و تحصیل علم و کتابته هوس ایتمکله،
 خلیفه لقی اضافه سیله شهرت بولمش ایدی. دورسلطان
 مصطفی خان ثانیله مقربین پادشاهی صر سنه بچوب،
 سرکتابته قدری بر تراولمش؛ و سلطان احمد خان ثالث
 دورنده سلدارق مأموریتنه نائل اولدقن صکره،
 مصاهرت شهر یاری ایله ورتبه وزارته تجلیل اولنهرق،
 رکاب همایون قائمقامی اولمش؛ و زیاده نفوذ و اقتداره
 مالک اولمغله، امور صدارتی اداره ایتمکله ایکن،
 ۱۱۲۵ ده خواجه ابراهیم پاشا ناک قتل اوزرینه،
 مهر صدارت عهد ایفاقته تفریض ایداش؛ و اول
 اسرده نیجه زماندن بری اهمال ایدلمکله اولان
 روسیه و لهلی مصالحه لرینی ختامه ایرد بردقن صکره،
 ۱۱۲۷ ده عساکر کافیه ترتیب و تجهیز ایدهرک،
 موریه عزمتله، ایدی اعصابه بکمش و قالمش
 اولان نیجه قلاع و مواقعی فتح ایتمش؛ و ۱۱۲۸ ده
 مجارستانده واردین سفرینه عزیمت ایدوب، اوراده
 دخی موفق اولمقده ایکن، قورشون اصابتله شهید
 اولوب، بلغراد قلمه سی داخلنده سلطان سلیمان خان
 جامی خطیره سنده دفن اولنمشدر. عادل، مائل،
 سخی و کریم اولدقجه عالم برذات اولوب، اوج بچق
 سنهیه قریب مدت سورن دور صدارتده اصلاح
 امور دولتدن بشقه بر شیئه صرف ذهن ایتمشدر.
 شهادتده سنی الی به قریب ایدی. شهزاده جامع
 شرقی قریبده برکتخانه سی، ازینقده مسقط رأسی
 اولان قریبده برجامع شرقی و سائر بعض خیراتی
 وارددر. مرتکب و مرتشیلر حقنده شدتی پک زیاده
 اولدیفندن، زمانده جزئی برهدیه قبوله بیله کیمسه
 جسارت ایدهردی؛ حتی شمعی سلامدن بشقه برشی
 و برلوب آله ماز سوزی هرکسک ورد زبانی او.
 لمشیدی .

علی پاشا } (حکیم اوغلی —) سلطان محمود
 خان اول و عثمان خان ثالث دور-

لرنده اوج دفته مسند صدارته بکمشدر. رئیس

الاطبا نوح افندی نیک اوغلی اولوب، ۱۱۰۰ تاریخنده
 درسمادته دنسابه بکمشدر. سلطان احمد خان ثالث
 جانبدن بوابین درگاه عالی زمره سنه ادخال اولنهرق،
 بعمده سلطشور رتبه سیله اقراندن تمیز اولمش؛
 و صهریته لایق کورلدیکی دخی لسان هایوندن صادر
 اولمغله، او وقت صدر اعظم بولنان آف الترجه
 داماد هلی پاشا متوهم اولوب، کسب تجریه و متانت
 ایتمک بهانه سیله بر مدت طشره مأموریتلرنده بولمش
 لزومی حضور پادشاهیده بیان ایتمسله، ذیله ویویو.
 ده لغیله نظر پادشاهیدن تبعید اولنمشیدی. بعمده
 داماد ابراهیم پاشا ناک صدارتده عهد سنه ترکان
 آقانی و مؤخرأ روم ایلی یایه سی توجیه و آطنه
 ایاتی دخی علاوه مأموریت اولهرق احاله اولمش
 ایدی. ۱۱۳۰ ده شرق سفرینه کیمک شرطیله
 حلب و ایلیکی عهد سنه احاله اولوب، آذربایجان
 و تبریز قچنده بک بیوک خدمتلی کورلمکله، ۳۸
 ده عهد سنه رتبه وزارت و متعاقباً آناتولی ایالی
 توجیه اولمش؛ و سنه مزبورده شرق سفری سر
 عسکری کوربلی زاده فاضل عبدالله پاشا سو
 مزاجندن استعفا ایتمکینده، صاحب ترجمه تبریز سر
 عسکری اولمش ایسه ده، اتباع و متعلقانک رعایایه
 ظلم ایتمکری مسموع پادشاهی اولمغله، شهر زور
 ایالتنه نقل اولنهرق، کتخدا و دیوان افندی سیله سائر
 اتباعی درسمادته جلب اولمش ایدی. ۱۴۱ ده
 سسیواس و ایسی عبدالرحمن پاشا ایله بجایشی اجرا
 اولنهرق، ۴۳ ده ثانیاً تبریز سر عسکری اولمش؛
 و مقما ابرائیلرک استرداد ایتمش اولدنلری اورمیه
 و تبریزی ۴۴ تاریخنده یکیدن فتح و استخلاصه موفق
 اولدقن صکره، ارضومه عودت ایتمکده، کندیسنه
 مهر صدارت ایصال اولنهرق، درسمادته شتاب
 ایتمش؛ و اوج بچق سنهیه قریب مدت امور دولتی
 حسن ادارهیه موفق اولمش ایسه ده، ابرائیلر بعض
 ضالیتلره نائل اولوب، بو دخی مشارالیهک رخاوت
 و مساعده سنه حمل اولندیفندن، ۱۱۴۸ ده عزل،
 ومدالی جزیره سنه نفی اولنهرق، ۴۹ ده بوسنه
 ایالتنه نصب اولمش؛ و اوراده اوج سنه نیجه لیلرک
 تجاوزات و مهاجمات متوالیه سنه سردانه مقاومت
 ایدوب، بلغزادی دخی استخلاص ایتمشیدی. مصرده
 کولنلر دائره ادب و انقیادن چیقوب بعض حرکات

خود سرانه ابله نفوذ و خزینة دولتہ سکتہ کثیر۔
 دکارندن، اورایہ مقتدر و مدبر بر والینک نصبہ
 لزوم کورملکہ، ۱۱۵۳ دە مصر والیسی اولوب،
 طائفة باغیہ بی قهر و تدبیرلہ خطہ مصریہ جہ اسایش
 وانضباطک اعادہ سنہ موفق اولمش؛ و بو خدمتہ
 مکافاة خلعت فاخرہ ابلہ تلطیف بیوریلہ رق، ۵۴
 تاریخندہ مصر ایالتی دامادی توقی بیجی پاشایہ
 توجیہ اولمغله، کندیسوی آناتولی ایالتنہ نصب
 اولندقدن صکرہ، ۵۵ تاریخندہ ثانیاً صدر اعظم
 اولوب، بودفہ دخی بریحی سنہ امور دولتی اداره
 ایتدکن صکرہ، نادر شاهہ قارشی حرب ایتدکده
 اولان بغداد والیسی احمد پاشانک، شاه مشاوارلہ
 دہشت و یرمک ایچون، صدر اعظمک بالذات
 اردوکادہ بولمسنہ لزوم کوستر مکتوبی خاکبای
 شاهانہیہ عرض اجتمی اوزرینہ، ایشک بوقدر
 زمان کش مکشدہ قلمسی مجرد صدر اعظمک سر۔
 داراتی عنوانلہ واستقلال ناملہ او طرفہ کیتسی
 مقصدینہ مبنی اولوق ذہانہ کیدیلہ رک، حقتدہ
 اغبرار پادشاهی حاصل اولمسیلہ، ۱۱۵۶ دە عزل،
 ومدلی بہ نفی اولنہ رق، مؤخرأ قندیہ و ۵۷
 دە بوسنہ، ۵۸ دە حلب والیسی اولمش؛ وسنہ
 مذ کورہ نادر شاهک قارص اجانبہ هجوم نتی خبر
 آنمغله، آناتولی ایالتیلہ برابر شرق سرعسکرلکی
 عهدہ درایتنہ حالہ اولنہ رق، ۵۹ دە نادر شاهلہ
 صلح منمقد اولنجہ، لوندات اشقیاسنک قهر و تنکیلنہ
 مأمور اولوب، بر وفق مطلوب ایضای خدمتہ موفق
 اولمش؛ و او صرہدہ بوسنہ ایالتنجہ بعض قاریشقلقلر
 ظهور ایتدکده، اعادہ اسایش ایتدک اوزرہ، ثالثاً
 بوسنہ والیسی اولوب، اورادن ترحالہ ایالتنہ وسائر
 بعض ایالاتہ نہایت طربزوندہ ظهور ایدن متقلبه بی
 دفع ایچون طربزون والیاکنہ نصب اولنہ رق،
 ایالت مذ کورہ جہ دخی اسایشی اعادہ ایتدکن
 صکرہ، ۶۸ دە ینہ آناتولی ایالتنہ ومتعاقباً اوچنجی
 دفعہ اولہ رق مسند صدارت عظمایہ نصب اولمش
 ایسہدہ، بودفہ بعض موامہ مبنی خدمتہ موفق
 اولہ میوب، اوج آی صکرہ حقتدہ سویلین بر سوز
 اوزرینہ عزل، واعدای نیت اولنہ رق، والدہ سلطا.
 نک شفاعتیلہ قورتیلوب، قبریسہ و بعدہ ردوسہ نفی،
 و ۶۹ دە ثالثاً مصر، و ۷۰ دە آناتولی والیاکنہ

نصب اولمش؛ وسنہ مزبورہدہ کوتاہیہدہ وفات
 ایدوب، بر مدت صکرہ جسدی درسعادتہ نقل ایلہ،
 اولکی صدارتندہ بنا ایتمش اولدیفی جامع خطیرہ سنہ
 دفن اولمشدرہ حافل، عالم، مدبر، شجاع، رأی
 متین صاحبی، سخنی و کریم بر ذات اولوب، آنجق
 قهر و شدتی دخی زیادہ ایدی. وفاتندہ یتیم باشلرنده
 ایدی.

علی پاشا } «بیقلی علی پاشا» ماده سنہ
 { سراجت بیوریلہ . }

علی پاشا } (مولدوانی —) سلطان مصطفی
 { خان ثالث دورندہ مسند صدارت

عظمایہ یکن وزرادن اولوب، قسطنطونی سنجافندہ
 صورقون قریبہ سنندندرہ درسعادتہ ورودلہ بوستانجی
 زمرہ سنہ داخل اولوب، خاصہ خصکیسی اولمش؛
 ودرایت واستعدادی آکلاشلغلہ، اشقیاتعیبنہ مأمور
 اولوب، هر طرفدہ موفق اولمش؛ و مؤخرأ بروسہ بہ
 نفی اولنان فاحشہ لرک سوقتہ مأمور اولوب، بونلری
 حسن رضائیلہ جاریہ دیہ فروخت ایتدیکندن،
 (مولدوانی) لقبیلہ تلقیب اولمش ایدی. بعدہ تبدیل
 مسلك ایدم رک، قرہ قولاق اولمش ایسہدہ، صدر
 اعظم راغب پاشا کندیسندہ ازرفاق کورمکلہ، قلبہ
 نظارتیلہ قریبہ بایوندن تبعید ایتمش؛ و آنجق اوراجہ
 اولان حرکتیلہ کندینن بکند برہ رک، درسعادتہ جابلہ،
 خصکی آفانلیلہ طرقتہ ادخال اولمش؛ و ۱۴۷ دە
 بوستانجی باشی و ۷۵ دە رتبہ وزارتلہ روم ایلی
 والیسی، ۱۸۰ دە آبدین حصلی و بعدہ بندر سرعسکری
 و مؤخرأ یاش محافظی و ۸۲ دە خوتین سرعسکری
 اولوب، ۱۸۳ دە اردوکادہ یاغلقچی زادہ محمد امین
 پاشا یرینہ صدر اعظم اولمش ایسہدہ، بودخی سانی کنی
 برایشہ موفق اولہ مدیفندن، درت آی ابلہ بش کوندن
 صکرہ، عزل و کلایولی بہ نفی اولنہ رق، ۱۸۴ دە
 وزارتی اعادہ ایلہ بوزاز حصارلر سرعسکری اولمش؛
 و ۸۶ تاریخندہ یراککنہ ترجمأ تکفور طاغندہ اقا۔
 متہ مأمور اولوب، اورادہ وفات ایتددرہ.

علی پاشا } (شاهین —) [شاهین علی پاشا]
 { ماده سنہ سراجت بیوریلہ . }

علی پاشا } (سید) — [سید علی پاشا]
 { ماده سنہ سراجت بیوریلہ . }

علی پاشا } (بندری —) دورسلطان محمود
 { خان ثانیہ مسند صدارتہ واصل

اولان وزرادن اولوب، عن اصل بندر ایالتنده آفا
 بابا اسمنده برینک اوغلی اولدینی حالد، ابتدیی بر
 قباحت اوزرینه، خویننه فرارله، برمدت اورانک
 وجوهندن علی آفانک خدمتده بولندقدن صکره،
 ابرایشه عزیمتله، اورا محافظی احمد پاشابه انتساب
 بدهرک، مشارالیهک مسند صدارته نصبنده سلحداری
 اولمش؛ و بعده معیتده ارضومه کیدب، انهاسیله
 قیوجی باشیق رتبه سنه نائل اولهرق، مشارالیهک
 وفاتنده درسعادته عودتله، رکاب همایونه ملازمت
 ایتمکده ایکن، کوملجنه قضاسی مباحه حیلفنه ارسال
 اولهرق، ختام مأموریتله عودتنده رتبه میرمیرانی
 ایله آسخه محافظانه و مؤخرأ وزارته چلدر ایالتی
 والیلکنه نصب اولمش؛ و ۱۲۳۶ ده درسعادته
 جلبه مسند صدارت عظمایه ارقا اولمش ایسهده،
 کیف مابشاه حرکتیه کندینی مختار زهم ایدهرک،
 هرکمی تحویفه و مناسبتیز احوال و حرکانه تصدی
 ایتمکندن، نصبیک طقوزنجی کونی عزل اولهرق،
 قبریسه اقامته مأمور اولمش؛ و عقیدنده بعض القات
 وقوعیه، غضب پادشاهی تحریک اولهرق، اوراده
 اعدام اولمشدر. امی وجسور برآدم ایدی.

علی پاشا } (سلحدار —) سلطان محمود خان
 } ثانی دورنده مسند صدارت
 عظمایه واصل اولان وزرادن اولوب، روسجقلی
 غازی احمد پاشانک اوغلی اولدینی حالد، درسعادته
 دنیا به کلشدر. اندرون همایونه کیروب، تدریجاً ترقی
 ایله، ۱۲۲۶ تاریخنده سلحدار اولمش؛ و ۳۳ ده عزل
 اولهرق، بش سنه معزول قالدقدن صکره، ۱۲۳۸
 ده بکدن صدر اعظم اولمش؛ و کندیبسی مزاج
 پادشاهی به خدمت ایتمکده حصر همت ایدوب، یای
 نخبجه محافظه امن و اسایش خصوصتی آفا حسین
 پاشابه برافش ایسهده، او صرده دهها زیاده اقتدار
 و معلوماته متوقف ایشلر ظهور ایتمکندن، اون
 آبلق صدارتدن صکره، ۱۲۳۹ ده عزل، و تکفور
 طاغنه نفی اولمش؛ و برمدت صکره صفو و اطلاقله،
 قونیه ایالتنه نصب اولهرق، ۴۴ ده بعد العزل
 درسعادته عودتنه مساعده اولمش؛ و عودتی متعاقب
 قلاع خاقانی محافظانه نصب اولهرق، ینه او سنه
 قلمه سلطانیسهده وفات ایتمشدر. وفاتنده آلمش
 باشلرنده ایدی.

علی پاشا } (قلج —) [«قلج علی پاشا»
 } (ماده سنه مراجعت بیوریه.)]

علی پاشا } (حسام بک زاده —) [«حسام بک
 } (زاده «ماده سنه مراجعت.»]

علی پاشا } سلطان محمد خان رابع دوری
 } قیودان باشلرندن اولوب، ۱۰۶۹
 ده والده سلطان کنخداسی ایکن، دلی حسین پاشانک
 اوچنجی عزلنده قیودان دریا اولمش؛ و بر سنه بو
 مقامده قالدقدن صکره بلفراد سرعسکر لیکنه نصب
 اولهرق، (واردات) قلمه سنه قیح ایتمش؛ و ۷ ده
 واخوده مرحوم اولمشدر.

علی پاشا } (بودخی سلطان محسخان رابع دوری
 } قیودان باشلرندن اولوب، مورده
 سنجاغی متصرفی ایکن، ۱۰۸۲ ده قیلان پاشانک
 اوستنه قیودان دریا اولمش؛ و درت سنه ایله درت
 آی بو مقامده قالدقدن صکره ۸۷ ده عزل اولنوب،
 بقیه احوالی معلوم اوله مامشدر.

علی پاشا } (لاز —) سلطان محمود خان اول
 } دوری قیودان باشلرندن اولوب،
 قلیون قیودانلردن ایکن، ۱۱۴۹ ده جان محمد یای
 شانک اوچنجی عزلنده قیودان دریا اولوب، آلتی
 آی بو مقامده قالدقدن صکره. وفات ایتمکله، قاسم
 پاشا کریمه سی مکتبی خطیره سنه مدفوندر.

علی پاشا } (سید —) سلطان سلیم خان
 } ثالث و محمود خان ثانی دورلنده
 ایکی دفعه قیودان دریا اولمشدر. عن اصل زعفرانبو.

لیلی اولوب، جزایر اوجاغنده تربیه اولمش؛ و غرب اوجاقلری قپو کنخدا سی نامیله درسه اده کوندرلش ایدی. سلطان سلیم خانک اوائل سلطنتلرنده لمبرو وقره قچان دیدکاری قورصانلرله سردتومانیه آطه - لری آچیقلرنده جزایر تکنه لرله حرب ایدوب، غالب کلکله، قپودانه همایون تعیین بیوربله رق، ۱۲۲۱ ده حاجی صالح پاشا تک اوستنه قپودان دریا اولمش؛ و پوزاز خارچنده انکلتره تکنه لرله ایندیکی محاربه بجره بده اراز شجاعت و درایت ایتش؛ و سلطان محمودخان ناینک جلوسلرندن یکریمی بش کون صکره عزل اولنه رق، بده یکیدن نصبله، جمعا بر ییق سنه قدر بو مقامده قالدقن صکره، ۱۲۲۴ ده عزل، و مصر ایالتنه نصب اولنه رق، اسکندریه به واردیفنده وفات ایتشدر.

علی پاشا { (چرخه جی —) [«چرخه جی علی پاشا» ماده سنه مراجعت بیوربله.]
علی پاشا { (حافظ —) [«حافظ علی پاشا» ماده سنه مراجعت بیوربله.]

علی پاشا { (نصوح زاده —) بو دخی سلطان محمود خان ثانی دوری

قپودان پاشالردن اولوب، اولکونلیدره قلیون قپودانی ایکن، قپودانه همایون اولوب، سفن هایوندن بر قاج قطعه تکنه ایله اولکونبار صولری محافظه سننده اولدینی حالد، ۱۲۳۷ تاریخنده دلی عبدالله پاشانک اوستنه قپودان دریا اولمش؛ و او صرده حصیانه بو. لنان یونانلیر مشهور قارینک قومانداسیله محراً سافزی محاصره ایتش اولدقنرندن، دوغنا ایله او طرفه عزیمت ایتش؛ و ایندیکی محاربه ده یونانلیری چکلکه مجبور ایدره رک، محاصره بی هک ایتش ایسه ده، بونلر کیجه وقتی خفیا پناشوب، دوغنا به آتش ورمکله، صاحب ترجمه کندینی دیکزه آتیه رق، امواج دریا ایله برمدت چبالدقن صکره غرق اولمش؛ و بر روایتده ساحلی طوتدینی حالد، بعض بدخواه لری طرفندن قتل ایله، نمشی دیکزه آتیه رق، ایتسی کون باشی مجروح اوله رق بولنوب، دفن اولمشدر. قپودان پاشالغی مدتی سکر آیدر.

علی پاشا { یاوز سلطان سلیم خان دوری
علی پاشا { وزرا سندن اولوب، مصر والیسی بولمش؛ و اوراجه عدل و داد و دبانیه شهرت بولوب، ۹۶۷ ده قاهره ده وفات ایتکله، قرافه ده دفن

اولمشدر. و فاتیده آتیش آنوندن بشقه بر شینی چیقمه دینی مشهوردر.

علی پاشا { (تیه دلنی —) سلطان سلیم خان ثالث و مصطفی خان رابع و محمود

خان ثانی زمانلرنده ۳۳ سنه یانه ده والیک ودره. بکلی ایدوب، حرکات فوق العاده و قنرد و جبروتیه شهرت بولمش بر وزیردر. ۱۱۵۴ تاریخنده آرنآؤد. لغک تیه دلن قصبه سنده طوغمشدر. بیوک پدری دیگر علی پاشا میره یان رتبه سی حائر اولوب، و ندیکلیره قارش قورقه محاصره سنده قلمه تک اوزرینه هجومله، اراز شجاعت ایدره رک، شهید اولمشیدی. اوج اوغلی قلوب، بیوک لری اوچنچیلری و صاحب ترجمه تک پدری بولنن ولی بکی میراندن محروم ایتکله، ولی بک خیدودلغه سلوک مجبور اولوب، بو طرفله اکتساب ثروت و قوت ایتدکن صکره، رفقاسیله تیه دلنه دونوب، برادرلینی خانلری ایچنده احراق ایتش؛ و بونک اوزرینه تیه دلن بکاری بالاتفاق کندیسنی مملکتلردن طرد و اخراج ایتشدردی. ولی بک متعاقباً وفات ایدوب، ایکی زوجه سی اولمغله، برنجیسندن بر اوغلی و ایکنجیسندن بر اوغلیله بر قیزی قالمشیدی. ایکنجی زوجه سی (خاتو) اسمنده قونچیله شیجه و شریره بر قادین اولمغله، تیه دلن بکارندن انتقام آلمی ایچون، قوجه سنک اسکی رفقاسیله بالاتفاق، اوغلی صاحب ترجمه علی به کوچک یاشندن آرزوی انتقام و قسوت قاب درس لرینی ورمشیدی. ارکری به ملخی (قاردیک) قصبه سی بکاریله علی پاشانک خاندانی آرمه سنده اسکیدن خصومت بولمغله، قاردیکلیر علی پاشانک والده سی (خاتو) ایله همشیره. سی (شاه نساً) حقنده بعض معاملات تحقیریه و ناموس شکنانه ده بولمش اولدقنرندن، خاتو وفات ایدرکن، علی نیک یاقه سندن طوته رق، قاردیکلیردن انتقام آلمسنی وصیت ایتشیدی. علی والده سنک سوقیه پدرینک طرفنه سلوک ایدره رک، برخیلی ثروته نائل و یکریمی یاشه واصل اولدقن صکر، ارکری والیسی بولنن دلویته لی قیلان پاشانک قیزی امینه خانمی تزوج ایدوب، او صرده اوجوارلری را.

حترز ایدن اشقیانک تنکیلی ضمنده برات والیسی قورت پاشاه اوامر شدید و برکله، مشارالیه علی بکی الده ایتکی موافق مصلحت کوروب، یانه جلبله

تلطیف، و قیزی کندیسنه و بر مکی و عداوتش ایکن، مؤخرأ سوزندن نکول ایله، اولونسه لی ابراهیم پاشایی داماد ایتدیکندن، علی بک بونی ترکله، ینه بر طاقم رفقا طویلابه رق ارکری و پرمدی و قونیچه جهتلرنی جبراً تحت حکمنه آلمش؛ و اوصرده غضب پاشاهی به اوغرامش اولان دولینسه لی قیلان پاشایی قتل ایتک اوزره، فرمان عالی استحصالی ایدهرک، قان پدیری بولان پاشای مشارالهی قتل ایتش؛ و او آورده روسیه و آوستریا ایله محاربه آچیلوب، علی بک بر خیلی مقدار آرنآؤد عسکری جمع ایله، ککولکی میدان حربه کیسه رک، ابراز شجاعت و جسارت و حسن خدمت ایتدیکندن، مکافأة میر میرانلق رتبه سیله ترحاله متصرفنه نصب اولمش، و دریندرلر محافظه سنه دخی مأمور اولمشدی. علی پاشا ترحاله به متصرف اولنج، یاتیه بی دخی تحت اداره سنه آلمق تشبثاته کیریشوب، نهایت ۱۲۰۳ تاریخنده رتبه وزارتله یاتیه و لایحه عهده سنه تقویض بیوریلنج، علی پاشا بر طرفدن اسککی خصم اسندن انتقام آلمق، بر طرفدن دائره اداره سنی توسیع ایتک و بر طرفدن دخی تحت حکمنده اولان برلری اجرا آت و او امرینه مخالفت ایده بیله جک رؤسا و اصحاب نفوذدن تجرید ایتک تشبثاته کیریشوب، قورت پاشانک برینه کچمش اولان ابراهیم پاشانک اوزرینه عسکر سوقبله، کندیسنی اسیر ایدوب، اولنجیه قدر یاتیه قله سنک قراکلی بر بودرومنده طوتمش؛ و ایکی قیزی جبراً کندی اوغلری مختار و ولی بکره تزویج ایتشدره مشارالیه ابراهیم پاشا نهایت درجه ده حسن اخلاق صاحبی و کریم بر ذات اولغله، مهموم اهالی تخلیصنی استرحام ایتدیک، علی پاشا بیچاره نیک محبتی دها زیاده تشدید ایتش؛ و نهایت ابراهیم پاشانک رات ایالتنه احاده سی حقه ده باب طالبدن امر قطعی کیدنج، علی روایه کندی ایله بیچاره بی اتلاف ایدوب، جواباً اجل موعودیله وفات ایتش اولدیفنی انها ایتشدره. بووجهله او جهندن ایلیضان و دبره به قدر توسیع دائره حکو. مت ایتدیکی کبی، یکیشهر و ترحاله جهتله مورده و اغر. بیوزدن ماعدا یونان جهتلرنی دخی تحت اداره سنه آلمش؛ و اوغلرندن مختار پاشایی میر میرانلق رتبه سیله اینه بختی، ولی پاشایی دخی رتبه وزارتله ترحاله متصرف. فلقلربنه نصب ایتدیرمش ایدی. پارغه و روزه قصبه.

لری و نیک جمهوریتندن فرانسه نیک اداره سنه کچمش اولغله، علی پاشا پروژه بی فرانسزلردن حرباً آلوب، پارغه ایسه نابولونک سقوطندن صکره انکتره به کچمکه، بونی انکلیزلردن صابین آلمشدر.

علی پاشا امی و جاهل بر آدم اولدیفنی حالده، بک مقتدر و درایتلی اولوب، تحت اداره سننده بولنان یرلرده اسایش و امنیت تأمین، و طارق و معابری اصلاح، و بر جوق قلعه لرله کوریرلر و سایر اینه جسمیه و متینه بنا ایتشدی. آتجق ظلم و شدت و خونخوار. لقبه دسایسی دخی نهایت درجه ده اولوب، کوزنیک اوکنده دهشتلی اشکنجه لک انواعی اجرا ایتدیره رک، سیر ایتکه مثلند اولوردی. قوت و اقتدار و ثروتی آرتدیکه حیل و دسایسی دخی آرتوب، اکثر خاقی دسایس ایلدیسانه ایله اله کچیره رک محو ایدر، و جوق دفعه برادری برادرینک ایله قتل ایتدیره رک، بده بونی دخی قصاصاً اعدام ایدردی. یوقاریده ذکر یکن (تاریخ) وقعه سی علی پاشانک مظالم و دسایسنه بر نمونه در.

آرنآؤد قله هر زنده نفوذلی و حیثیتلی بر خاندان وار ایسه، وجودینی علی پاشا چکه مدیکندن، برطاقنی یا علناً یا حیل و دسایسه محو و یا خود نفی و اجلا ایتش؛ و برطاقنی دخی کندی اختیار لرله و جان و ناموسلرنی قورتارمق ایچون، ترک دار و دیار ایتکه مجبور اولوب، اقطارالیه طاغلمشیدی. فقرای اهالی انواع اهنه مسافندن و علی الخصوص آنقاریه ده ایشلیکدن باش قالدیره مازدی. کوزل قیزلر و قادیلر حسنلرنی بیوک بر قباحت و جالب مصیبت عدایده رک، صاقلانمه، مجبور ایدیلر. کندیسنی جاهل اولدیفندن، اووقته قدر آرنآؤد قله خاندانلرک کندی قوناقلرنده و یا کندی مصر فریله مکتبلرده خواجه لر طومقله دائماً بر درجه مطلوبه ده بولندیردقلری هلوم و معارفی احا ایتدیرمکه، حتی دیانتلرنی دخی اونوتدیرمه سبب اولمشدر. امور اداره بی برطاقم دساس روملرک ایینه تسلیم ایدوب، دفاتر و مخبرات و بیورلدیلر دخی کندیسنک آکلاجه بیلدیکی قبا بر رویجه لسانله یازیلردی. الحاصل، هر کون اجرا ایتدیکی تقدیاندن بشقه، آرنآؤدلریننده جهالت و فقر و سوء اخلاق انتشار و ترایدینه سببیت و برمش؛ و روملردن ایسه قورقوب، بولردن سائسنه

دخی آلت اولد قلدردن ، تمصیله برابر بونلره یوز و برمش ؛ وهله آرناؤ دلدردن امنیتی زائل اولمجه ، حین حاجتده کندیلرینه قارشلی استخدام ایتمک ایچون ، برطاقم روم قیودانلرینی تسلیج ایتمکه ، بونلر متعاقباً اولسلاحلری یونان استقلال ایچون استعمال ایتمشلدرد .

علی پاشایک زیاده حریرص و محب جاه اولدیغندن ، ممکن مرتبه دائره نفوذ واقتدارینی توسیع ایدوب ، آخر عمرینه دک اوخالده دوام ایتمک ایستردی .

نهایت مظالم واقعه سی باب دولته انفکاس ایدوب ، کندیسندن دلکیر اوله رق درسعادته التجا ایتمش اولان یانیه لی یاشو بکک دخی مشهور حالت افندی واسطه سیله علی پاشایک استقلال ییتنده بولندیغی عرض اولنه رق ، حقمنده غضب پادشاهی اشغال ایدلمکه ، یانیه والیا کندن عزلی حقمنده اراده سنیه صادر اولدیغی حالده ، اداره ایتمکده اولدیغی ایالتیه ملک مالکانه سی نظریله باقان علی پاشا یانیه دن قالمه میه جغنی برطاقم اعتدالات ومدافاته عرضه ایدره ک ، بوخفا .

لغته سالف البیان سوء افکار وداعیه استقلالی تصدیق ایتمکه ، ۱۲۳۷ ده خورشید پاشایک قومانده سیله اوزربنه عسکر سوق اولنه رق ، آرناؤ دلق بکاری ذاتاً جمله سی کندیسندن دلکیر و مکردن غیر امین بولند قلدردن ، بووجهله غضب پادشاهی به اوغرادیفنی کورنجه ، کندیسندن روگردان اوله رق ، چوغنی خورشید پاشایه التحاق ایتمکه ، علی پاشا بر آوج آدمله یانیه قلعه سنه قیامش ؛ و برمدت طیاندقون صکره ، حیاً دردولته کوندلرک شرطله قلعه دن چیقوب ، کولک ایچنده کی برکوچک آطه نک اوزرنده وافع برمناستره کتدیکنده ، خورشید پاشا طرفندن کوندربان آدملر سلاح استعمال ایدنجه ، کندیسندی دخی مدافعه ایدوب ، نهایت برقاچ برندن قورشونله اوریلوب ، دوشمش ؛ و سر مقطوعی اوج اوغایله بر تورورونک کله لبله برابر درسعادته سوق اولنه رق ، سلوری قیوسی خارچنده دفن اولمشدر . جسدی دخی یانیه قلعه سی ایچنده بقین وقته دک حکومت قوناغی ایکن محترق اولان سراینک قارشیسنده مدفون اولوب ، مکمل بر تربه سی واردر .

تیه دنلی علی پاشایک تورونلرندن مختار پاشا زاده محمود بک برخیلی وقت درسعادته دیوانه هوشیار حالنده و ملامیون قیافتنده کزمش ؛ و ولی پاشا زاده

سایم پاشا بفراد محافظلغنده و ساژمناصبده و برادری اسماعیل پاشا بهض والیا ککرده بولمشدر .

علی چلبی { اونجی قرن هجری عثمانلی شعر .
سندن اوج ذاتک مخلصیدر :
برجیسی قنالی زاده دیتکه معروف اولوب ،
« قنالی زاده » ماده سنده ذکر اولنور .

— ایدنجیسی (واسع علمی) دیتکه متعارف اولوب ، موالیدن ایدی . مشهور « هما یوننامه » (کلیده و دمنه) بونک تألیف کرده سیدر . ۹۰۵ ده وفات ایتمشدر . شو بیت جمله اشعارندرد :

کورمسم بر دم سنی غم دردناک ایلر بی
غیر ایله کورسم اگر غیرت هلاک ایلر بی
— اوچنجیسی یینه شعرادن ام الولد زاده عبید .
الغزیز افندیگ اوغلی اولوب ، حلب قاضیسی ایکن ، ۹۸۱ ده اوراده وفات ایتمشدر . ادبیات عربیه ده یدطولاسی اولوب ، ترکی و عربی اشعاری واردر . شو بیت اونکدر :

شرار نار آحمدرکه طوتدی زیر افلاکی
کورینلر دکدر آنده هر شب ای قر کوکب

علی الحریری { (الشیخ ابو الحسن — بن
الحسین بن منصور) مشا .
هیردن اولوب ، شعر و ادبیاتده اقتداری و اکثر علومدن بهره سی اولدیغی حالده ، احوال و افسال و اقوالی بک غریب اولوب ، کندیسندن احکام شرعیه یه مخالف حرکات ظهور ایدر ، و فرائض اسلامیه یی استخفاف بوللی سوزلر سولردی . برخیلی صیدلری و نابلملری اولوب ، خلقدن کیمی و لایتنه و کیمی کفرینه قائل اولوردی . برقاچ دفعه قتلنه فتوی و یریلوب ، دیار رومه فراوله قورتلشیدی . عن اصل حورانیلی اولوب ، دمشده تربیه اولمشدی . ۶۴۵ تاریخنده وفات ایتمشدر . غریب اقوالی و برخیلی اشعاری اولوب ، شو بیتلر اونکدر :

امرد بقدم مداس اخیر من رضوانکم
وربع تحبه عندی احسن من الولدان
قالوا انت تدعی صالح دع عنک زی الزندقه
قلت السباع یصلحی بالشع و المردان الخ

علی حزین { « حزین » ماده سنه مراجعت
بیوریله .

علی الحصری { (ابو الحسن — بن عبیدالغنی
الفهری) مشاهیر ابدان
اولوب ، قیروانلی اولدیغی حالده ، بشنجی قرن هجری

اواسطنده اندلس ملوکندن بهضربنک دهوتی اوزربنه، اولطرفه عزیمت، وبعده طنجهده اقامت ایتمشدی. قرائت قرآن کریمده فوقالعاده مهارتی اولوب، سبتهده پک چوق طلبه یتیشدیرمش؛ ووبابده کوزل برقصیده سولشدرد. سابق الترجه ابواسحاق الحضرینک نیزه سنک اوغلیدر. بعده یکیدن اندلسه کیدوب، معتمدک وسائر اکابریک مدحنه دائر بعض قصائد سو. یلش؛ و ۴۸۸ ده طنجهده وفات ایتمشدر. مرتب دیوانی اولوب، شویر ابکی بیت جمله اشعارندندرد:

یا لیل النوب متى غده
ایقام الساعة موعده
رقد السماء فارقه
اسف للبین یرده

علی الحوقی } (ابوالحسن — بن ابراهیم)
مشاهیر نحویون وادبادن او.

لوب، کوزل برقصیر شریفی واردرد. تدریسه مشغول اولوب، کندیسندن پک چوق ذوات استفاده ایتمشدر. مهربک شرقیه جهنمده کی خوف ناحیه سندن اولوب ۴۳۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

علی خان } ایران شعراسندن اولوب، جرفاد.
قالیدرد. شو بیت اونکدر:

از بس کلش باآب تراکت سرشته اند
بی جمله کل بدست تکبیرد تکار من

علی خراسانی } بودخی ایران شعراسندن
اولوب، شو بیت اونکدر:

در بزم تو بی شعله آهی نه نشینم
در عشق تو بی روز سیاهی نه نشینم

علی خوارزمی } (مولانا سلطان —)
مشاهیر خطاطیندن اولوب،

قانونی سلطان سلیمان خان دورنده درسعادته کله رک، وظیفه و احسانه نائل وایوبده ساکن اولمشیدی. ۹۱۹ ده وفات ایتمشدر.

علی رضا } (ابوالحسن — بن موسی الکاظم
بن جعفر الصادق بن محمد الباقر

بن علی زین العابدین بن الحسین بن علی بن ابی طالب) ائمه اثنا عشرک یدجیبسی اولوب، ۱۵۳ تاریخنده مدینه منورهده ولوغمشدر. مأمون خلیفه نیک بوذات حقنده حرمت و محبتی پک زیاده اولوب، کریمه سی ام حبیبی کندیلرینه تزویجیله، داماد ایتمش؛ و ۲۰۳ تاریخنده کندیسسی سرو شهرنده ایکن، صاحب ترجمینی وارث انخاذه، هرکسه بیعت ایتمدیروب، مسکوکاتده

نامی حکم ایتمدیرمش؛ و سنجاقدن وسائر علائم رسمیه. دن سیاهی رفع ایله یشیل انخاذهنی اسر ایتمش؛ و بغدادده کی بنی عباسه «بن اولاد عباس ایله اولاد علی بنی معاینه و تحقیق ایتمد، بوذادن اهلبتایستی کورمدیکمدن، کندیسینی خلف ایتمد» دبه یازهرق، کندیلرینی بیعتده دعوت ایدنجبه، بونلر حکمک کندیدی خاندانلردن چیقجه جفنی درک ایدهرک، مأمونک برینه عمی ابراهیم بن مهدی بنی خلافته انتخاب ایتمکله، مأمون خراساندن کلنجبه، ابراهیم برمدت اخفادق صکره تسلیم اولنهرق، عفوهر مظهر اولمش؛ و آنجق امام علی رضانک ولی عهدلکی مسئله سی کری قالبوب، ذاتاً مشارالیه اوسنه طوسده وفات ایدوب، هارون الرشیدک قبری یاننده دفن اولنمش؛ و جنازه نمازینی مأمون خلیفه قیلشدرد. سمرقندی الی یومناهذا زیارتگاه انام اولوب، هله شیعلیلرینده پک مقدس عداولنهرق، هر سنه بیکارجه زوار طویلاقمدهدر. اطرافنده طوس شهر قدیمه بدل مشهد مقدس اسمیله بیوک بر شهر تشکل ایتمشدر.

علی رضا } ایران شعراسندن ابکی کشینک
اسمیدرد:

برنجیبسی شهرستانی اولوب، طلبه علومدن ایدی. هندستانه عزیمتله، علی ابراهیم خان بن علی مردان خانک لطفنه مظهر اولمشدی. شو بیت اونکدر:

خون شد فشرده در دل اندوه پیشه ام
شدته نشان ریزه یاقوت شیشه ام

— ایکجیبسی تبریزی اولوب، خطاطقدمه کی مهارتیه دهاز زیاده شهرت شعاردرد. مشهور بر صمدک رقیبی اولوب، اونک نکلندن صکره، خطاطقدمه ریاست بونده قالمشیدی. خطوط مختلفه بی کوزل یازوب، هله نستعلیقده امثال سزدر. اصفهانده برچوق آناری موجودرد. شاه عباس ماضینک برچوق انعام واحسا. نلرینه نائل اولوب، (شاه نواز) اقبیله شهرت بولمشدر. شو رباعی جمله اشعارندندرد:

تا خانه تشین شدی تو ای در خوشاب
پیوسته حراست از غمت دیده برآب
من خانه دل خراب کردم ز غمت
تو خانه تشین شدی ومن خانه خراب

علی الرمانی } (ابوالحسن — بن عبید)
ائمه نجا و متکلمیندن اولوب،

ادبیات عربیهده و سائرده ید طولی صاحبی ایدی. ابوبکر بن السراج وسائر مشاهیر عصرندن تحصیل

وکل من کان مطیعاً لهم
اصبح مسروراً بلقیها هم
قلت فی ذنب فما حیلتی
بأی وجه اتلقاها هم
قالوا الیس العفو من شأنهم
لاسیما عن ترجاها هم

علی الشابیستی } (ابوالحسن — بن محمد)
مشاهیر ابدان اولوب،

مصدره ملوک فاطمیهدن عزیز بن معزک حافظ الکتبی
وندیمی اوغله، حضورنده کتاب قرائت، وعلوم
وادبیاته دائر مصاحبت یدردی. عراق وجزیره وشام
ومصدره کی درلری و یونلره متعلق اخبار و اشمار
متضمن «کتاب الدیارات» اسمیله کوزل برتالیفیله
«کتاب الیسر بعد الیسر»، «کتاب مراتب الفقهاء»،
«کتاب التوقیف والنخوف» عنوانلی کتابلری و بر
چوق مراتب لاتیله اشعار و حکم و سائر ادبیاتی متضمن
آثاری واردور. ۳۹۰ تاریخنده وفات یتمشدره.

علی شاشی } فرس شعراسندن اولوب،
ماوراء النهرده کی شاش

ملکیتنده طوغمش، و سمرقنده یاشامدره. ماما
یازمقده مهارتی وار ایدی. صاحب تذکره دولتشاه
سمرقنده کیتدیکننده، آیاغندن راحتیز بولمغله، زیبا-
رتنه کیتدیکنی و معمای متضمن بر بیتله مشاعره
ایتدیکنی، و نهایت بو مرضدن وفات ایتدیکنی
یازبور. صاحب ترجمه نیک دولتشاه نامنه سوبیلدیکی
مما شودر.

چشم مرادید و منش سیر ندیدم
چون سیر بینم ز تو اینست امیدم

علیشاه } ملوک ایطانیهدن الحایتو خان و ابو
سعید خاتک وزیر اولوب، رقیبی

اولان «مجموعه رشیدییه» صاحب رشید الدینک
قتله سب اولمشدره.

علیشاه } ایران شعراسندن اولوب، (فلندر
علی) دینکله دخی مهر وفدر.

اکثر عمرینی هندستان و تورانده سیر و سیاحتله
یکر مشدره. شو بیت اونکدره:

من مست و بد حال اینچنین یارب چه خواهد گفتتم
گر پاکدامنی بدین آلوده دامان بگذرده

علی شمس الدین } (خواجه —) سربدا-
ران ملوککله آلتنجیسی

اولوب، خواجه شمس الدینک فراغنده ۷۴۸ ده
مقام امارته کچهرک، بش صنیه قریب مدت حکومت

ایتمشدی. بر تفسیر شریفی واردور. آبا و اجدادی
(سرم رأی) دن اولوب، کندیسی ۲۹۶ ده
بفدادده طوغمش؛ و ۳۸۴ ده وفات یتمشدره.

علی الزاهی } (ابوالقاسم — بن اسحق) مشا.
هیر شهراء عربدن اولوب،

بفداد لیدر. ۳۱۸ تاریخنده طوغوب ۳۵۲ ده وفات
یتمشدر. اکثر اشعاری اهل بیت نبوی حقنده نهو-
تدن و سیف الدولة الحمدانی ایله وزیر مهلبی و سائر
اعظام عصره حقلمنده مدحیه لردن عبارت اولوب،
درت اجزاده جمع اولمشدر، شو بر ایکی بیت جمله
اشعارنددر:

صدوک فی الهوی هنک استاری
و عاونه البکاء علی اشتهاری
ولم اخلع عذاری فیک الا
لماعاینت من حسن العذار
و کم ابصرت من حسن و لکنی
علیک لشقوتی وقع اختیاری

علی زردوز } ایران شعراسندن اولوب،
استرابادایدر. طقوزنجی

قرن هجریده یاشامشدر. مرتب دیوانی واردور.
شو بیت اونکدره:

فریاد ما ز دست نکار تقاره چیست
با ماچوراه جنک ندرای تقاره چیست

علی السخاوی } (علم الدین ابوالحسن — بن
محمد) مشاهیر ادبا و قراءدن

اولوب، مصرک (سخا) قصبه سننده طوغمش؛ و قاهره
ده شیخ ابو محمد قاسم الشاطیبدی و بو صبری و ابن یاسین
واسکندریه ده سانی و ابن عوفدن و سائر علماء معا.
صریندن تحصیل ایله، قرائت و تفسیر و ادبیانده
اکتساب کمال ایتکدن صکره، دمشق شامه انتقال
ایله، اوراده دخی علوم مذکوره ایله توفل ایتمش؛
وز مخشرینک «مفصل» ینه درت جلد اوزره بر شرح
یازدینی کی، قرائته دائر اولان قصیده شاطیبه یی ده
شرح ایتمش؛ و دمشقده تدریسه اشتغال ایدوب،
مجلس درسنه پک چوق طلبه طوبیلاعه باشلامش
ایدی. ۶۴۳ تاریخنده، طقسان یاشلرنده اولدینی
حالده، شهر مذکورده وفات یتمشدر. بر چوق
خطبه لریله اشعاری واردور. شو بر ایکی بیت وفاندن
اول سوبیلدیکی بر قصیده سننددر:

قالوا غدا تأتي ديار الحمى
وينزل الركب بمننا هم

سوردکدن صکره، یک بدزنان و شدید اولدیفندن،
خاق کندیسندن متفر اولمغه، ۷۵۳ ده حیدر
قصاب ائمنده بری طرفندن قتل اولمشدر.

علی شهاب }
ایران شعراسندن و قضاتدن
اولوب، ترشیزلیدر. شیخ
آذری ایله مناظره و مشاهیر لری و محمد جوکی بن
شاهرخ سلطان حقنده مدحیه لری واردر. شوایی
یت مدحتی متضمن بر قصیده سندنر:

چو پرده از رخ چون آفتاب بر داری
بیجان ودل کسندت مشتری خریداری
غلام غرزه جادو و چشم خونخوار ست
جهان بشعبده بازی فلک بخونخواری

علیشیر نوایی } (امیر نظام الدین —)
{ ترک شاعر لریک پیشواسی
و فرس اعظم شعراسندن بری اولوب، عن اصل
چغتای ترک لرندن اولدیغی حالده، فارسی اشعاری دخی
یک مقبول اولمغه، ذواللسانین لقبیله تاقیب اولمشدر.
یدری کنجینه بهادر ملوک تیموریه دن سلطان ابوسعیدک
وزیری اولوب، اوغلی صاحب ترجمه تک تلمیم و تربیه.
سنه بغایت اهتمام ایش؛ و علیشیر نوایی چو جلقلغنده
سلطان حسین باقر ایله مکتبده درس شریکی او.
لوب، ایکیسندن هر خانگیسی دولته نائل اولورسه،
دیگری اوتوماتاق اوزره بیلنرنده عهد و میثاق وقوع
بولمشدی. علیشیر بر مدت خراسانده و بعده سمر
قنده تحصیل ایله مشغول اولوب، آردن بر خلی
وقت یکدکدن صکره، سلطان حسین باقر ایله
تخت نشین سلطنت اولنج، علیشیری آراشدیروب،
سمرقنده اولدیغی خبر آنجه، ماوراء النهر ملکی
اولان سلطان احمد میرزایه یازوب، کندیسنگ اعزامی
طلب ایش؛ و علیشیر مصارف راهک تدارکندن
حاجز اولمغه، ملک مشارالیهک مصرفیه هراته ایصال
اولنهرق، سلطان حسین طرفندن فوق العاده بر
صورتله استقبال، و درحال مهردارلغه تعیین اولنوب،
کیده رک وزیر اولمشدی. علیشیر بوش و قتلرینی
مطالعه و تألیف و تدقیق ایله چکیروب، داتره سی بحق
بجمع علما و ادبا دینه جک بر حاله کلش؛ و ادیب و شاعر
عمرله و کافه ارباب علم و هنر و صنعته باب انعام و احسانی
کشاده اولوب، بو حالیه معارف و صنایعک ترقیسنه
چوق خدمت ایشدی. بر مدت صکره مشاغل سیا
سیه دن فتور لشیروب، استعفا ایش ایسه ده، سلطان

حسین کندیسینی بر درلو اموردن آرمیوب، نهایت
اصراری اوزرنه استراباد والیدکنه نصب ایش
ایسه ده، اوراده دخی چوق طوره یوب، نهایت
استعفا ایده رک، هراته هودتله، کوشه اوزویه چکلمش
ایسه ده، ینه سلطان حسینک محبت و التفانندن دور
دوشمیوب، دائما خاطرینی صورار، و شهزاده لرینی
اکثریا مجلس استفاده سندن آرماز ایدی. بو حال ایله
۹۰۶ تاریخنده وفات ایشدر. علیشیر نوایی یالکز
شاعر اولمیوب، بحق حکیم دینه جک بر ذاتدر. هله
ترجیه ده موحد دینلیکه مستحق اولوب، کندیسندن
اول بوسانده کیمسه اطراف و متاتنده یازمدیغی کبی،
کندیسندن صکره دخی چوق وقت بوسانده اوقدر
جدی و متین آثار یازبله مامشدر. آناری چغتای
شیوه سنده اولمغه، ترجمه رهانه لطافتی اکلاشیه مارسه ده،
لدی التأمل لطافت و متاخ اکلشیلیر؛ و اوشیوه
ترجیه مزک شیوه قدیمی دیلمک اولدیفندن، بو نقطه
نظر دن ده آناری ده قیتمه واردر. خیرت و مبراتی
دخی چوق اولوب، نیجه مدارس و سائر انبیه خیریه
تأسیسنه موفق اولمشدی. یک بیوک و مکمل بر
کتبخانه سی اولوب، خواهشکران علم مهرته آچق
طوناردی. و مؤرخ شهر خواند میر دخی بو کتبخانه دن
استفاده ایلدنردنر. مولانا عبدالرحمن جامی ایله سائر
معاصرینله صحبت واردر. ترجمه اشعارینی دوت دیوانه
تقسیم ایروب، برخی چو جلقلغنده، ایکنجینی شباننده،
اوچنجینی سن کالنده و درندجینی اختیار لغنده سوبلد.
یکی اشعاره حصر ایشدر. بوندن بشقه فارسی بر دیوانی
و روجه آتی آناری واردر: «محبوب القلوب»،
«مجالس التفاس»، «حیرت ابرار»، «فرهادوشیرین»،
«مجنون و لیلی»، «سدسکندر»، «سبمه سیاره»،
«سراج المسلمین»، «لسان الطیر»، «محا کمه لغتین»،
«حالات پهلوان ابوسعید»، «حالات سید حسن آر.
دشیر»، «عروض ترکی»، «توارخ و قایه»، «مفردات
درفن ممما»، «منشآت ترکی»، «قصه شیخ صنعان»،
«خمسه المنجیرین»، «ترجمه افحات الانس»، «ترجمه
نثر الالائی»، «نظم الجواهر». بونلردن یالکز ای
صکره کی فارسی اولوب، دیگر لرینی ترجمه یازمشدر.
هله «محا کمه لغتین» عنوانلی اثری فارسی ایله ترکی
لسانلری آرمه سنده ادبیانه و منقدانه بر محا کمه اولوب،
ترجیه لسنگ فارسیدن ده زنگین و دهها مکمل

اولدینی اثبات اتمک مقصدیله یازلمش اولدیغندن، بزجه اگ قیمتدار آئاردن معدود ایکن، حیفا که نسخہ سنه دسترس اولوق مشکلدرد. اشعار ترکیه سنده (نوابی) و اشعار فارسیه سنده (فانی) تخلص ایتمشدرد. اشعار ترکیه و فارسیه سندن بر عموه ابرادیله اکتفا ایدم جکر:

مرزوز کیارسه برکه جوشن
ششپر کوتارور باشیغه سوسن
لاله ورقین ووروب صباغه
بغری قرادی اجبور هواغه

خیال طاعت شب میکنم پروزیسی
چو شب رسید ربودم زخود خیال کسی
دلم بدست تو مرغیست درکف طفلی
که بی کشده نه کزارد نه سازدش قفسی

علی صائب پاشا } متأخر بن مشیران دولت
خاقان مرحوم سلطان عبدالعزیزخان زماننده بر کره سرعسکر اولدیجی کبی، پادشاه دوران الغازی سلطان عبدالحمیدخان ثانی افندسز زمانلرنده دخی طوبخانه مشیری و سرعسکر بولندیجی حالدده وفات ایتمشدرد. طائیلی کرجی مهاجر لرندن اولوب، قیصریه سنجاغنده تالاس قریبه سنده ساکن اولمش؛ و صاحب ترجمه اوراده دنیایه کلوب، درسعادته ورودله، مکتب فنون حریه به داخل اوله رق، ارکان حریه صنفندن نشأت ایتمش؛ و آاز زمانده قطع مراتب عسکریه ایدمک، ۱۲۹۰ سنه سی جمادی الاخره سنک طوفوزنده رتبه مشیری به نائل اولمشیدی. ۱۲۹۳ تاریخنده صریحه مجاربه سنده بولمش؛ و ۱۲۹۶ سنه سی صفرینک بدیسنده طوبخانه عامره مشیری بنه نصب؛ و ۱۳۰۲ ذی الحججه سنده مشیریت مشارالیه انضمامیله سرعسکر اولوب، ۱۳۰۹ سنه سی اوائلنده بخانه وفات ایدمک، جنتمکان سلطان محمودخان عدلی حضرتلرنک تربته منیفه لری انصالنده کاش خطیره ده دفن ایدمشدرد. مرحوم مشارالیه مسقط رأسی اولان مذکور تالاس قریبه سنده کوچک کویده جامع شریف، چشمه، مکتب کبی خیلی خیرات و مبرات احیا و اعمار ایتمشدرد.

علی عادل شاه اول } (ابوالمظفر —)
پور ملوکندن اولوب، ۹۶۵ تاریخنده پدیری ابراهیم عادل شاهه خلف اولمش؛ و ۲۲ سنه حکومت سو.

روب، اولادی اولدیغندن، برادری طهماسک اوغلی ابراهیمی ولی عهد اتخاذا ایدمک، ۹۸۸ ده وفات ایتمشدرد. بیجاپورده (روضه علی) اسمیله مشهور مکمل برتر به سی واردرد.

علی عادل شاه ثانی } بو دخی بیجاپور
ملوکندن اولوب،
۹۶۵ تاریخنده پدیری محمد عادل شاهه خلف اولمش؛ و مدت حکومتنده بر طاقم عصیان و فتنه لرنک دفعیله اوغراشوب، ۱۰۸۳ ده وفات ایتمشدرد. اوغلی سکندر عادل شاه خلفی اولمشدرد.

علی غزنوی } (بن مسعود بن سلطان
سبکتکین محمود بن سبکتکین) آل
سبکتکین دیمکله مشهور غزنه ملوکنک آلتنجیسی
اولوب، ۴۴۱ تاریخنده برادر زاده سی مسعود بن مودودک صفر سندن طولابی اسقاطنده تخته اجلاس اولنهرق، ایکی سنه حکومت سورددکن صکره، عمی عبدالرشید بن سلطان محمود حبسدن خروجله، نائل تاج و تخت اولمشدرد.

علی قاری } مشاهیر قراء و خطاطیندن او.
لوب، تفسیر وحدیث و سائر
علومدن دخی بهره سی وار ایدی. هراتلیدرد.
«مشکات» و «شمائل» و «شفا» و سائر کتبی شرح ایتمشدرد. هر سنه بر مصحف شریف یازوب، هدیه سی بر سنه لک مدار همیشه اولوردی. شهید علی یاتا کتبخانه سنده بر «طبقات حنفیه» سی واردرد. ۱۰۱۴ تاریخنده وفات ایتمشدرد.

— خراسانی بر علی قلی بیگ دخی بر تذکره الشعرا یازمشدرد.

علی قلی بیگ } ایران شهراسندن و ترکان
طائفه سندن اولوب، فار.
سده نشروئما بولمش؛ و هندستانه سیاحتله، جهانگیر شاهک خدمتته ملازم اولوب، بده غضبته اوغرا. مش ایدی. شو بیت اونکدر:

بسیار ملولیم ازین عمر ندانم
کاسایش ما دردم تیغ که نهفتست

علی قلی بیگ } عن اصل آورو بالی ایکن،
ایرانه کیده مک، شرف اسلامله مشرف اولمش بر رسام اولوب، اصفهانده و سائر بلاد ایرانده رسم و نقشه متعلق بک چوق آناری باقیبدر. اولاد

واحفادی دخی رساملقمده کسب مهارت واشتهار ایدوب، نقاش باشباق خدمتمنده بولنش؛ وبعضری شهر وادیده دخی تمیز ایتمشلدرد.

علی قوشچی { (علاءالدین — بن محمد) مشاهیر علمادان اولوب، ماوراء النهرده نشأت ایتمشدره. پدری مشهور اولغ بکک خدامندن اولوب، کندیبی دخی مشارالیهک قوشچیسی یعنی طو- فانیجی باشیبی ایدی. سمرقند علماسندن علوم متداوله بی ومشارالیه اولغ بکدن علوم ریاضیه وهیئت تحصیل ایدوب، بعده بلاذن کرمان جهته قاچهرق، اورالده علماء عصرندن اکیال تحصیل ایتمکدن صکره، اولغ بکک یانته عودته، مقام اعتدارده اشکال قرق من القدییم مبهم قالمش اولان بعض جهتلرنی حل ایتمک بابنده یازمش اولدینی برساله بی تقدیم ایدورک، تحسینه مظهر ومشارالیهک سمرقندده انشا ایتمیر مکده اولدینی مشهور رصدخانهک اتمامنه مأمور اولمشیدی. اولغ بکک وفاتندن صکره اخلاقی صاحب ترجمهک قدرینی بیلمک لردن، ایغای حج ایچون رخصت ایستیوب، تبریزه مواصلتمده اوزون حسنک فوق العاده اکرام وحرمتنه مظهر اولمش؛ وبونک طرفندن سلطان محمد خان ثانی حضر تبرله عقد مصالحه ایچون استانبوله اعزام اولنهرق، ابوالفتح جانبدن مأمولی فوقنده حرمت والتفانه نائل اولمش؛ ودرسماتده اقامتی التماس بیورلمش اولمله، مأمور اولدینی سفارت خدمتی بدالایفا عودت ایتمکی وعدایده رک، آذر. بیجانته عودت ایتمش؛ وعقبنده مأمورین مخصوصه اعزام اولنهرق، کمال توقیر وتمظیمله درسماتده کتیرلمش ایدی. مواصلتمده پادشاه مشارالیه علم حسابده یازوب «الرسالة المحمدية» تسمیه ایتمدیکی برتالیفی تقدیم ایتمشیدی. بعده سلطان محمد خان حضر تلری اوزون حسننه قارشی سفر ایتمک لردن، صاحب ترجمه بی دخی معیتلرنده آمله، اثنای سفرده علی قوشچی علم هیئنده «الرسالة الفخیه» تسمیه ایتمدیکی برساله تألیف ایتمشیدی. درسماتده عودتمده پادشاه مشارالیه طرفندن کندیبسنه آیا صوفیه مدرسه بی مدرساکی توجیه بیوربلهرق، کندیبسنه واقربا واتباعنه وظائف تخصیص اولنمشیدی. او اثناده استانبول قاضیسی بولنان خواجه زاده ایله کوریشوب، علمنی وآثارینی تحسین ایتمکله، کندیب قیزی خواجه

زاده نک اوغله برمش، وخواجه زاده نک قیزی کندیب قیزی نک اوغله آلمش ایدی. ذکر اولنان «محمدیه» و«فخیه» دن بشقه «تجرید» مشهور برشرخی، تفنازانینک شرح کشفانک اوائلنه حاشیه سی، صرفده «عنقودالواهر» عنوانله برمتنی وسائر آناری واردور. ۸۷۹ تاریخنده استانبوله وفات ایدوب، ابا ایوب انصاری جوارینده مدفوندر.

علی اللحیمی { ابو الحسن — بن الانجیب مالکیه دن ومحمدیندن اولوب، پدری عن اصل بیت مقدسدن اولدینی حالد، کندیبسی ۴۴۴ تاریخنده اسکندریه ده طوغمش؛ وعلما ی عصرندن تحصیل ابله، فقه وحديث وادیات وسائر علومده کسب تمیز ایتمکدن صکره، اسکندریه ده وبهده قاهرده تدریس علومله اشتغال، و ۶۱۱ ده وفات ایتمشدر. خبلی اشماری اولوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر:

تجاوزت ستین من مولدی
فأسعد ایامی المشتراک
یسائلنی زائرئ حالتی
وماحل من حل فی المعترک

علی الماوردی { (ابو الحسن — بن محمد بن حبيب البصری) اعظم فقهاء شافیه دن اولوب، ۳۶۲ تاریخنده بصره ده طوغمش؛ واوراده ابو القاسم الصمیری دن وبهده بغدادده شیخ ابو حامد اسفرا اینیدن اخذ واستفاده ایله، بعض بلاد قاضی تعیین اولمش؛ وبغدادده توطن ایدوب، ۴۵۰ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. فقهده وفرت معلومات وتجربته دلالت ایدن «الجاوی» عنوانله برتالیف معتبری، برتفسیر شریفی، و«النکت» «العیون»، «ادب الدین والدینیا»، «الاحکام السلطانية»، «قانون الوزارة»، «سیاسة الملك»، «الاقناع» عنوانله تالیفاتنی وسائر آثاربله برخیلی اشماری واردور. تالیفاتنی حیاتنده نشر ایتمیوب، بر طولابده صافلامش، وجان ویره جکی وقت کورسترمش اولدینی سرویدر.

علی مراد خان { ابرانده دولت حاضره قاجاربه دن اول تأسس ایتمش اولان (زند) دولتی ملوکندن اولوب، ۱۱۹۶ ده صادق خانه خلف اولمش؛ وبش سنه به قریب مدت حکومت سورددکن صکره، ۱۲۰۰ تاریخنده

وفات ایشدر. اوصردده مازندراند خروچ ایش
اولان آقا محمدخان قاچار ابله خبلی وقت اوغرا ایشدر.

علی مشهدی { (سید) مشاهیر خطاطین
{ و شعرا دن ولوب، وطنی

اولان خراساندن هندستانه سیاحتله، ۱۲۰۰
تاریخنده اوراده وفات ایشدر. نستعلیق خطنک
موجدی اولان میرعلی واضع تبریزی حقنده سولش
اولدینی شوییت اشماوندنر:

فی کلکش ازان شکر ریز ست
کاصلش از خاک پاک تبریز ست

علی المنجم { (ابوالحسن — بن یحیی بن ابی
{ منصور) مشاهیر ادبا و شعرا دن

اولوب، خلیفه متوکل علی الهلک و اوندن صکره کلن
خلفاء عباسیه تک ندیمی و معتمد لری بولمش؛ بک
چوق انام و احسان لرینه نائل اولمشدی. خلفایه انتسا-
بندن اول محمد بن اسحق المصبمی به وبده قح بن
خاقانه متصل اولوب، بوکا مکمل برکتخانه یامش،
و چوغی حکمت و فنونه متعلق اولوق اوزره بیکرجه
کتابلر یازدیرمش و طوپلامش ایدی. حفظنده بک
چوق اشعار و اخبار بولنوب، الحان و موسیقی به دخی
معلوماتی و ارایدی، و بوبابده مشهور اسحق بن ابراهیم
موصیلدن درس آلمش ایدی. خلیفه محمد علی الهلک
زمانه دک یاشایوب، بوتک اوخر خلافتنده ۲۷۵
تاریخنده (سرمن رأی) ده وفات ایشدر. اولاد
و احفادی چوق اولوب، اکثری علم و ادبده شهرت
قرانمشلردر. برقاچ تألیفی اولوب، اک معروف لری
«کتاب الشعراء القدماء و الاسلامین»، «کتاب اخبار
اسحق بن ابراهیم الموصلی»، «کتاب فی الطبیح»
وسارده. اشعاری بک کوزل اولوب، بر ایکی بیت
ایراد اولنور:

بلی والله من طرقا
کایتسام البرق اذ برقا
زادی شوقاً برقرینه
و حشا قلبی به خرقا
من القلب هائم کاف
کلیما سکنته حققا
زادی طیف الحبيب فنا
زادان اغری بی الارقا

علی مؤید { (خواجه —) سرداران مولو
{ کنگک اون ایدنجیسی و اخیری

اولوب، ۷۶۵ ده حکومتی په لوان حسنک لندن اخذ
ایله، اجرای حکم ایتکده ایکن، ۷۸۲ ده تیمورلنک

خراسانی ضبط ایتدیکنده، یانته کیده رک خدمته
ملازم اولمش؛ و سفر لرنده مبعینده بولنوب، ۷۸۸ ده
وفات ایش؛ و بونکله سرداران دولتی پایانه
ایرمشدر.

علی نظامی پاشا { متأخرین مشیران دولت
{ عثمانی دن اولوب، قسطنطیو.

نی ولایتنک بولی سنجافنده و افع کرده قصبه سندنر.
ابتدا طریق علمی به سلوک ابله مدرسه نشین ایکن،
بعده مکتب فنون حربیه به دخول ایله، ارکان حرب
ضابطی چیقمش؛ و اکمال تحصیل ایچون طرف دولندن
ویانه به اعزامله، برقاچ سنه اوراده اقامت ایتدکن
صکره، خبلی وقت بلغرادده قوهیسر و بشته ده
شهبندر و پارسده عثمانلی مکتبی مدیری و آرزو یاده
سار خدمات سیاسی ده بولندقدن صکره، درساعده
عودتله، بعض خدمات عسکریه به استخدام اولنهرق،
میرلواتی وبعده فریقلک رتبه سنی احراز ایش؛ و
۱۲۹۷ ده مابین هایون جناب ملوکانه ده تحت ریا-
ست حضرت پادشاهیده تشکیل بیوریلان نفتیش
عسکرکی قومیسونن طایسی اعضالغنه تعیین بیوربلهرق،
برسنه صکره رتبه مشیری ایله ارکان حربیه عمومی
ویاستنه نصب اولمش؛ وبعده ینه مذکور قومیسون
اعضاسندن بولنهرق، بر ایکی دفعه مأموریت مخصوصه
ایله برلینسه و مصره اعزام اولمش؛ و ۱۳۱۲ ده
ارتحال ایدوب، سلطان محمود خان ثانی ترهسی خطیره-
سنده دفن ایدلشدر. فنون عسکریه و علوم طبیعییه
واقف افکار جدیده و منوره اصحابندن برذات اولوب،
آلمان و فرانسز لساننه بحق آشنا و دائماً مطالعه
کتاب فیه ایله مشغول، نکته کو وظریف و آنجق
ضعیف و خسته مزاج ایدی. وفاتنده سنی یتشه قریب
ایدی.

علی نقی { (الامام ابوالحسن — بن محمد
{ نقی بن علی رضا بن موسی

کاظم بن جعفر صادق بن محمد باقر بن زین العابدین
بن حسین بن علی بن ابی طالب) ائمه اثنا عشرک
اوننجیسی اولوب، علی الهادی دینکله دخی معروفدر.

۲۱۲ تاریخنده مدینه ده دنیایه کلوب، عبادتله
مشغول و امور دنیادن مجتنب و صالح برذات اولدینی
حالده، خلیفه عباسی متوکل علی الله عندنده حقنده
سعایت اولندیفندن، بغداده جلب اولنهرق، روایت

حضرتلری سسکری لقیله تلقیب اولمشلردر. شهر مذ کوردی بکرمی سنه ایله آتی آی اقامتدن صکره، ۲۵۴ تاریخنده، ۴۱ یاشنده اولدینی خالده، اوراده ارنحال ایدوب، خانه سنه دفن اولمشدر.

علی نقی { شیخ —) ایران شعراسندن او. لوب، جرفاقان مضافاندن کرمی اولدینی خالده، کاشانده نشو ونما بولوب، اکثرهلو. مده کسب وقوف ایتمشیدی. اشعاری کوزل ومقبول اولوب، شویت اوچله دندر :

وای برجان خلایق اگر آرند بمشتر
عوض روز قیامت شب تنهایرا

علی نویدی { یاخود نومیدی) ایران مشا. اندجان تلامذه سندن اولوب، هنده سیاحتله، اوراده ابوالفتح حسین نظام شاهه ان تساب ایتمش، وبعده توجوهی فائب ایدوب، (نویدی) مخلصی (نومیدی) به تحویل، و ۹۷۵ تاریخنده دکنک احمد نکر شهرنده وفات ایتمشدر. اشعارنه دسترس اولنه مدی.

علی واضع { خواجه میر —) مشاهیر ایرانده بک مستعمل اولان ونسخ ایله تعلیق امتزاجندن متولد کچی کوربین (نستعلیق) خطنک موجوددر. تبریزی اولوب، اون ایکنجی قرن هجری اوخرنده ظهور ایتمشدر.

علی واعظ { «علی بن حسین واعظ» ماده سنه مراجعت بیوربله.]

علی وصفی { مشاهیر خطاطیندن اولوب، ویرچوق مرصعات ومقطعات یازمشدره. اندرون هایون خواجه لردن اولوب، اکثر اوقاتی تعلیم طلبله کچیردی. ۱۲۵۲ ده وفات ایتمشدر.

علیه { (بنت المهدی) خلفاء عباسیه دن مهدینک قیزی وهارون الرشیدک لاب همشیره. سی اولوب، مکثونه اسمنده برجاریه دن طوغمشیدی. شعر وادیبانه وموسیقیه مهارتی وحسن صوتی واریدی. حسن وجمال وظرافت ونزاکتی دخی ککلاتیله متناسب اولوب، طهارتده اولدینی زمان اکثر اوقاتی عبادته وبالکیزادات اوزره اولدیننده موسیقی ونغمهاته صرف ایلدیکی مرهوبره. ۱۶۰ تاریخنده

کوردی، شهر مذ کوردی ایکن، ینه حقنده سمایتدن کرمی طورلیوب، منزلنده اسلحه بولندینی متوکله اخبار اولنقله، کیجه وقتی ادملر کوندیلهرک، بفته منزلتی باصداقلرنده، کندیسنی بریلاسیاره به صارلمش قورو طویراغک اوزرنده وعد ووعیده متعلق آیات کریمه قرآنیه تلاوتیه مشغول بولنقله، اوخالده قالدیروب متوکله حضورینه کوتورمشلر؛ ومتوکل او آنده مشرنله مشغول اولوب، حالی کورنجه، وحقنده کی اخبارک افترادن عبارت اولد. یغنی آکلانجه، یانه اوتورتهرق، النده کی جام زربنی تکلیف ایتمش ایسه ده، حضرت امام مهرنده اصلا قانه شراب قاریشدبرمامش اولدینی بیانه، هذر خواه انجیه، خلیفه بر شعر انشاد ایتمسنی التماس ایتمش؛ وهر نه قدر حضرت امام اشعار حفظیله مشغول اولدینی ایراد ایتمش ایسه ده، متوکل اصرار ایدنجه، وعظ ونصیحتی وملك دنیاک بقاسزلفی مصور اولان شو اشعاری انشاد ایتمش:

باتوا علی قتل الاجیال تحرسهم
غلب الرجال فا اغنهم القتل
واستزلوا بعد عز عن معاقلمهم
فأ ودعوا حفرا یا بئس ما نزنوا
ناداهم صارخ من بعد ما قبروا
این الاسرة والتیمان و الحلل
أین الوجوه التي كانت منعمة
من دونها تضرب الاستار والکلل
فأفصح القبر عنهم حین ساء لهم
تلك الوجوه علیها الدود بیقتل
قد طال ما اکلوا دهرأ و ماشریوا
فأ صبوا بعد طول الاکل قد اکلوا

وخلیفه بو اشعاری دیکارکن، تأثرندن صقالی صیر صیقلام اوله جق درجه ده آغلامفه باشلابوب، هان عشرت طاقنک رفتنی امر ایتمش، وحاضر بولنانلرک جمله سی اشک ریز تأثر اولمشلر. بونک اوزرنه متوکل هذر خواه اولوب، حضرت امامک، کرم وسخاوتی نتیجه سی اوله رق، درت بیک دینار بورجی اولدینی اوکرنمکله، درحال تأدیسه سنی امر ایتمش؛ وکندیسنی اعزاز واکرامله منزلته اعاده ایتمش ایدی. مع هذا منافقنر حقنده سمایتدن کرمی طورمدقلرندن، مدینه به هودتنه مساعده ایتوب، سرمن رأی شهرینک هسکر محله سنده اقامه ایتدرمش؛ وذرتی اوراده قالب، کرک صاحب ترجمه وکرک نجل نجیبی امام حسن

ابدی. نهایت حلبه واروب، ملك ظاهر بن سلطاً
 صلاح الدين ابوبی به انتساب ايله، ملك مشارالین
 كندیسنه بر مدرسسه و برقبه بایدرمش؛ و ۶۱۱ تا
 ریخته و فوات ایدوب، قبه مذکورده دفن او
 گمشدر. برخیلی مصنفاتی اولوب، اک مهر و ملری
 « کتاب الاشارات فی معرفة الزیارات » ايله « الخطب
 الهویه » سیدر.

علی هروی { (میر —) مشاهیر خطا
 طین و شهرای ایراندن او
 لوب هراتده طوغمش؛ و مشهده نشو و نما بولمشدر
 ۹۴۵ تاریخنده وقوعولان شورشده ناصرالدین
 عبدالله طرفندن ساز مشاهیر هنروران میاننده
 هراتدن بخارابه سوق اولمش؛ و هر نه قدر ناصر
 الدین ايله دلکرم اوله ماش ایسه دهه، مشارالیه
 صاحب ترجمه نك حسن خطندن جولانی یانه سنی
 براقیوب، بر چوق نسخ نفیسه استنساخه اجبار
 ایتش ابدی. ۹۶۶ ده فوات ایدوب، شیخ یوسف
 الدین باخرزی یاننده مدفوندر. صاغرجه ابدی
 شو قطعه جمله اشمارندندر:

چهل سال عمر بخط شد تلف
 سر زلف خط تامد آسان بکف
 زمشقش دمی هرکه فارغ نشست
 چو رنگ حنا رفت خطش زدست

علی یزدی { ایران مشاهیر ادبا سندن او
 اشارتیه، بوجهانکیرک احوالی بر طرز منشیانده
 یازهرق، « ظفرنامه صاحب قرانی » عنوانیه بر اثر
 براقشدر.

دنیاه کلوب، ۲۱۰ سنه سنده وفات ایتشدر. زوجی
 خاندان خلاصه منسوب موسی بن هبیب بن موسی
 بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس ابدی. هارون
 الرشیدک کندیسنه يك زیاده محبتی اولوب، بغداددن
 غیبوتی اوزادینی وقتلرده، فراغه طایانه میهرق، یانه
 جلب ایدر اولدینی سرویدر. (طل) اسمنده برکنج کوله به
 علاقه سی اولوب، بونک حقننه بریوق غزللرسویلیش؛
 و بده مرقومک نامنی اعزبنه آلسی جانب خلیفه دن
 کندیسنه منع اولمشیدی. شو بر ایکی بیت جمله
 اشعاریندندر:

یا واحداً الحب مالی منك اذ کلفت
 نفسی بحبک الا الیم والحزن
 لم یسبک سرور لا ولا حزن
 کیف لا کیف یسب وجهک الحسن
 ولا حلا منك لا قلبی ولا جسدى
 کلی بکلك مشغول ومر تبین

علی هادی { « علی نقی » ماده سننه مرا.
 جعت بیوریله.]
 علیه بنت زریاب { خلیفه مهدینک آزاد.
 لیلرندن و ابراهیم بن
 مهدینک شاگرداندن اولان مغنی شهر زریابک
 قیزی اولوب، خواننده لکده کی مهارتیه مشهوره در.
 بدویه برابر اندلسه کچوب، اوراچه بیوک بر صیت
 و شهرت فزائمش؛ و پدرینک وفاتنده برنی طوغمشدر.
 علی الهروی { (ابوالحسن — بن ابی بکر)
 مشاهیر سیاحیندن اولوب،
 آبا واجدادی هراتلی اولدینی حالده، کندیسی مو.
 صلده طوغمش؛ و پک چوق سیاحتلر ایدوب، هر
 کیتدیکی برلده دیوارلده اسمنی یازمفی صادت ایدتمش

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01454922 4